Digitized by Google

BIBL. NAZ.
Vitt. Emanuele III
RACCOLTA
VILLAROSA
F
63(1
NAPOLI

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

D. ASCANII TAMBVRINII DE IVRE ABBATVM ET PRÆLATORVM INFERIORVM

OPVS,

TRIBVS TOMIS DISTINCTVM.

Digitized by Google

57720 . Rau. [illegible]

DE IVRE ABBATVM, ET ALIORVM PRÆLATORVM,

TAM REGVLARIVM, QVAM SÆCVLARIVM EPISCOPIS INFERIORVM,

TOMVS PRIMVS:

JN QVO PLENISSIMÈ DE EORVNDEM ORIGINE, INSTITVTIONE, Abbatiarum Commendatione, Electione, Confirmatione, Benedictione, Exemptionibus, Immunitatibus, Priuilegiis, Pontificalibus inſignis, Præeminentiis, Moribus, & Doctrinâ copioſè diſſeritur.

Conciliorum, Canonum, Summorum Pontificum authoritate; necnon Sacrarum Congregationum Decretis, Sanctorum Patrum Sententiis, Legiſlatorum Diſciplinæ Regularis Sanctionibus, & omnium ferè Religionum Conſtitutionibus, Theologorum, ac iuſdicentium placitis, iuxta Romanæ Curiæ praxim illuſtratus.

Hac Lugdunenſi editione variis Annotationibus, & peritioribus Doctrinis ad locupletiorem formam redactus: nouiſſimis, nec anteà in lucem editis ſacra Romana Rota Deciſionibus quamplurimis roboratus:

Taxa etiam omnium, & ſingularum terrarum Orbis Abbatiarum ad Apoſtolicæ Cameræ præſcriptum auctus: ac tandem formularis pro Superioribus, & Regularibus Iudicibus, ac Abbatibus hæreticæ prauitatis Inquiſitoribus cumulatus.

Authore D. ASCANIO TAMBVRINIO DE MARRADIO, *Monacho Vallis-Vmbroſa, & in Curia Romana Procuratore Generali, ac Sereniſſimi Principis Caroli, Cardinalis Etruriæ, Theologo.*

EDITIO PRIMA NECESSARIIS INDICIBVS ILLVSTRAT.

LVGDVNI,

Sumpt. Hæred. GABR. BOISSAT, & LAVRENTII ANISSON.

M. DC. XL.

CVM PRIVILEGIO REGIS.

SERENISSIMO PRINCIPI
CAROLO MEDICES
S. R. E. CARDINALI
AMPLISSIMO,

ET CONGREGATIONIS VALLIS-VMBROSÆ PROTECTORI VIGILANTISSIMO.

MEVM de Iure Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum (SERENISSIME PRINCEPS) vt partum adultum, & propagatum in Orbem iam prodiit Opus, ſicut tibi voto conceptum, quòd Cardinalitiæ dignitatis, Regiis editus Atauis, ornamentum Prælatorum maximum, quòd meæ Religionis Vallis-Vmbroſæ Protector indeficiens; quòd meæ gentis, inter ſubditas, regnantibus MEDICEIS, cognitæ, meſque Patronus munificentiſſimus extiteris, conſecratum fuerat: ſed denuò quòd ſis mihi, homunculo quidem, hæreditaria magnanimitate, qua polles, Auctor incrementi, auctum, & tuis auſpiciis locupletatum iuſtiſſimè redditur. Exile munus eſt (fateor) ſi ſtylum in Codice reſpicias; dempta grauitate materiæ, & quamneceſſariâ ad rem optatam doctrinarum collectione. At ſi volueris animum ſcrutari, ad quem oculos dirigit Piiſſimus Deus, in malè depictis votorum tabellis, eſt

maximum, & meretur, vt quemadmodum hactenus, ita inpoſterùm in patrocinij tui clientelâ quieſcere, ſuccreſceréque me patiaris vota iugiter emittentem, vt ipſe Deus Optimus Maximus te tuis Clementibus, & Leonibus Pontificio redimitum diademate adiungat; vt quot Orbes in ſtemmate geris, tot Eccleſiaſticæ Ditioni Orbes ſubiicias, & Orbium Orbis terrarum vniuerſus, Te Duce, pietate, literis, tranquillitate, omniúmque rerum exuberantia regio ſplendore floreat, & cælum ipſum ampliùs non æmuletur; interímque valeas, conatúmque meum æqui, boníque conſulas. Romæ, ex Monaſterio ſanctæ Praxedis. Die 10. Maij, M. DC. XXXV.

Additiſſimus ſeruus, & ſubditus,

D. Ascanivs Tambvrinivs,
Monachus Vallis-Vmbroſæ.

A D

AD LECTOREM.

PLVRIMA leguntur, Humaniſſime Lector, librorum volùmina, in quibus totum id, quod iuris habet Epiſcopalis dignitatis amplitudo, antiqui, recentioréſque Iurium Conſulti, Legúmque parentes doctiſſimè dilucidarunt. Illis modò omiſſis, qui in vetuſti ſeculi tenebris ferè penitùs deliteſcunt, è modernis inter alios diligenti ſatis curioſitate à Petro Bleſenſi inſtituitur Epiſcopus: cuius Promotionem ſub ſuis conditionibus declarat eruditiſſimè Sebaſtianus Medices: eundem Conſecrandum Staniſlaus Sacolorius proponit: à quo conſecrato originata Poteſtas, Auctoritas, & Iuriſdictio Bertachini, Vgolini, Fileſaci, Vargas, Pagani, & aliorum lucubrationibus illuſtrantur, quas etiam ſubtiliter defendit Antonius de Præſtis. Ac vt tandem Dignitatem, Statum, & Officium Epiſcopi cognoſcamus, ſummis vigiliis inſudarunt Caietanus, Naclanthus, Catharinus, Saro, Caranza, & Zechius: ex quibus optimum Epiſcopum deſcripſit Ioannes Baptiſta Signius, ſed omnium eruditiſſimus, & ſapientiſſimus Dominus meus Auguſtinus Barboſa, ſiue ad Epiſcoporum Antiquitatem, & Inſtitutionem, ſiue ad Electionem, & Conſecrationem, ſiue ad Iuriſdictionem, Poteſtatem, & Officium ſpectes, ſiue denique Epiſcopi Dignitatem, & optimum ſtatum expoſcas, deſiderium in foro verſantium nouiſſimè quidem, ſed affluenter expleuit. Verùm cùm in Eccleſiaſtica Hierarchia Abbates in Prælatorum appellatione communicent cum Archiepiſcopis, & Epiſcopis, *cap. Decernimus de Iudic.* & quoad Pontificalia pari greſſu procedant *cap. Vt Apoſtolicæ de Priuileg. in 6.* & text. *in l. Illud, ff. ad l. Aquil. & l. A Titio, ff. de verb. oblig.* Et quando aliquid committitur Ordinariis locorum, commiſſum etiam intelligatur Abbatibus, niſi ſubiecta materia aliud expoſcat, Gloſſ. *in cap. Ordinariis verb. locorum, de Offic. ordin. in 6.* vbi communiter DD. & Abbates exempti Ordinarij appellantur à Nauar. *conſil. 9. tit. de priuileg.* Decio *conſil. 121.* Panormit. *cap. vt famæ, num. 6. de ſent. excomm.* & aliis apud Eraſmum Cochier. *de Iuriſd. Ordin. in exempt. 1. p. q. 1. num. 9.* Sed quod abſque vlla controuerſia ab omnibus conceditur, cùm ſaltem poſt Epiſcopalem immediatè dignitas Abbatialis præfulgeat *d. cap. vt Apoſtolicæ,* & *can. ſi quis deinceps 16. q. 6.* & *cap. 2. de Iudic. cap. Dilectus.* & *cap. fin. de offic. deleg. in 6.* & *cap. fin. de offic. Ordin. eod.* Cùm item de Abbatibus placita in Conciliis, in Decretis, & in Pontificum Decretalibus epiſtolis, innumera occaſionem præbuerint Doctoribus diſputandi, forenſibus litigandi, Eminentiſſimis Cardinalibus in Congregationibus declarandi, ſactíque Romanæ Rotæ Tribunalis Patribus quæſtiones decidendi, haud contemnendus, licèt non abſolutus, reputabitur conatus noſter omnia quæ ſparſim exarantur, & ad ius pertinent Abbatum, cæterorúmque poſt Epiſcopos Prælatorum, in vnum colligendi, examinandi, & Deciſionibus illuſtrandi hac ſerie, & ordine: vt in primo Tomo, quæ de Abbatis Inſtitutione, & Creatione, ſtatu, & Dignitate; in ſecundo de ſpirituali Abbatis Poteſtate;

in

in tertio, & vltimo; quæ temporalem eiuſdem concernunt auctoritatem, declarentur. Hoc vnum in toto hoc opere, qualecunque ſit, profiteor, me pro viribus, atque omni maiori conatu operam dediſſe, vt ſingula ferè Diſputationum Quæſita, Iure, tam veteri, quàm nouo Pontificio, in Conciliis, Canonibus, & Apoſtolicis Conſtitutionibus, necnon ſacrarum Congregationum Decretis, Sanctorum Patrum Sanctionibus, Theologorum, ac Iuſdicentium ſententiis, Religionum Statutis innixa firmarentur; & ad conciliandam vtriuſque Iuris Doctorum opinionum varietatem S. Rotæ Romanæ Deciſiones paſſim addidiſſe; quarum quamplurimas nouiſſimas, nondùm in lucem editas, vt tanti Tribunalis auctoritate opus perficerem, collegi in fine Tomi tertij. Tu igitur, quod reliquum eſt, ſtudioſiſſime Lector, lucubrationibus noſtris feliciter vtere; ſuſcipe labores noſtros læta fronte; ac quam tua cauſa operam impendimus, accipe, vt aſſoles, in bonam partem. Vale.

APPROBATIONES.

EGo AVGVSTINVS BARBOSA I. V. D. Luſitanus, de mandato Reuerendiſſimi P. Fr. Nicolai Rodulfij, ſacri Apoſt. Palatij Magiſtri, omni qua pótui diligentia, ſummáque iucunditate legi, & iteratis vicibus reuolui Tomum primum Tract. *De Iure Abbatum, & Prælatorum, tam Regularium, quàm ſecularium Epiſcopis inferiorum*, Auctore admod. R. P. D. ASCANIO TAMBVRINIO, Monacho Vallis-Vmbroſæ S. Theologiæ Magiſtro, nihilque in eo inueni, quod Fidei Catholicæ, aut bonis moribus aduerſetur, immò potiùs opus hoc ſummo ingenio, & ſingulari doctrina elaboratum, ſacris Canonibus, & Summorum Pontificum Conſtitutionibus refertum, ac proinde in vſu frequenti, & quotidiana materia omnibus pernéceſſarium, typis mandari poſſe cenſeo. In quorum fidem me propria manu ſubſcripſi. Romæ hac die 23. Ianuarij 1628.

AVGVSTINVS BARBOSA.

EGo infraſcriptus accuratiſſimè perlegi, de mandato Reuerendiſſimi P. Fr. Nicolai Rodulfij ſact. Apoſt. Palat. Magiſtri, hoc Opus *De Iure Abbatum, & aliorum Prælatorum, tam Regularium, quàm ſecularium Epiſcopis Inferiorum* à R. P. D. ASCANIO TAMBVRINIO, Monacho Vallis-Vmbroſæ, & ſacræ Theologiæ Magiſtro, diligenti ſtudio, curáque erudita elucubratum, in quo nihil offendi, quod Orthodoxæ fidei, Apoſtolicæ Sedi, aut legibus Eccleſiaſticis de librorum impreſſione aduerſetur. Imò quia hæc materies compendiaria methodo, dilucidóque ſtylo ſolidis innixa fundamentis pertractatur, ideò dignum cenſeo quòd typis ad communem vtilitatem vulgari poſſit. In quorum fidem me ſubſcripſi. In Monaſterio S. Praxedis de Vrbe, die 1. Februarij anno 1628.

Ita cenſebam ego Don Horatius Morandius, Abbas S. Praxedis de Vrbe, Congregationis Vallis-Vmbroſæ.

Imprimatur,
Fr. Nicolaus Rodulfius ſacr. Palatij Apoſtolici Mag. ac totius Ord. Præd. Vicarius Gen.

SVMMA PRIVILEGII.

REGIS Chriſtianiſſimi Priuilegio dato Pariſiis, die prima Februar. 1634. cautum eſt, ne quis in Prouinciis ſuæ ditioni ſubiectis, præter Iacobum Cardon Bibliopolam Lugdunenſem, aut de illius facultate, opus hoc, cui titulus eſt *De Iure Abbatum, & Prælatorum, tam Regularium, quàm ſecularium Epiſcopis Inferiorum*, Auctore D. ASCANIO TAMBVRINIO, duobus anteà Romæ, nunc tribus Tomis comprehenſum, & innumeris acceſſionibus locupletatum, intra decennium, à die editionis primæ computandum mandare typis queat, ſub pœnis in eo contentis.

De mandato Regis,

Signatum, RENOVARD.

Die 17. Ianuarij 1639. prædictus Iacob. Cardon ius ſuum præſentis Priuilegij conceſſit Gabrieli Boiſſat, & Sociis.

Prima editio finita fuit vltimo Decembris, 1639.

INDEX

INDEX DISPVTATIONVM ET QVÆSTIONVM

huius Primi Tomi.

DISPVTATIO PRIMA.

De nomine Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

QVÆS. I.	DE Etymologia nominis Abbatis, & Prælati.	pag. 1
I I.	An nomen Abbatis dignitatem, vel onus importet.	2
I I I.	Vtrùm nomen Abbatis ſit nomen Prælaturæ, & an Abbas ſit verè Eccleſiæ Prælatus.	5
I V.	Vtrùm appellatione Ordinarij veniant Abbates, & alij Prælati.	ibid.
V.	An Epiſcopi appellatione aliquo modo veniat Abbas, vel alius Prelatus Epiſcopo inferior.	7
V I.	Vtrùm Abbates, & Prælati habentes vſum Pontificalium aliquando veniant appellatione Pontificum.	ibid.
V I I.	Vtrùm appellatione Monachorum, & Regularium veniant etiam Abbates, & eorum Prælati.	8
V I I I.	Vtrùm ſub nomine Abbatum veniant cæteri aliarum Religionum Prælati.	ibid.

DISPVTATIO II.

De origine, & antiquitate Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

QVÆS. I.	Vtrùm in veteri teſtamento, & ante legem gratiæ fuerit aliqua Religioſi ſtatus, ac Abbatum, & Prælatorum adumbratio.	9
I I.	Quo tempore in lege gratiæ Religioſus ſtatus, ac in eo Abbates, & Prælati inſtituti fuerint.	10
I I I.	An ſucceſſiuè, & ſine aliqua interruptione Religioſus ſtatus ſemper in Eccleſia durauerit.	11
I V.	An Abbates, ſeu Religioſorum Prælati diſtincti fuerint à Clericorum Prælatis.	ibid.
V.	An eadem eſſentia Religioſæ, & Monaſticæ vitæ fuerit in Eccleſiæ exordio, cum ea, quæ nunc eſt.	12
V I.	Vtrùm Eccleſiæ Seculares, quæ hodie Abbatiæ nomine nuncupantur, cum dignitate Abbatiali inſtitutæ fuerint, vel ſeculari.	ibid.
V I I.	An omnes Monachorum Prælati, ex primæua Religionis inſtitutione Abbatis nomine nuncupati fuerint.	13
V I I I.	An Chriſtus Dominus fuerit Monaſticæ profeſſionis in ſtatu gratiæ primus inſtitutor, & Legiſlator.	ibid.
I X.	An Chriſtus Dominus poſſit Abbatis nomine appellari.	14
X.	An ſancti Apoſtoli fuerint Monaſticæ vitæ Inſtitutores.	ibid.
X I.	An poſt Chriſtum, & SS. Apoſtolos, & ante Baſilij tempora fuerint aliqui Abbates Monachalis inſtituti Legiſlatores.	15

DISPVTATIO III.

De genere Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

QVÆS. I.	Quotuplex ſit genus Abbatum.	16

Digitized by Google

I I. In quibus conueniant Abbates, & Prælati locales, ſeu inferiores cum Abbatibus, & Prælatis Generalibus, ſeu ſupremis. 17
I I I. In quibus iidem locales Abbates, & Prælati à Generalibus differant. ibid.
I V. De nonnullis Abbatibus, & Prælatis maiori dignitate, & excellentia præ aliis inſignitis. 18

DISPVTATIO IV.

De Abbatibus Commendatariis.

QVÆS. I. Quo tempore Abbates Commendatarij in Ecclesia initium habuerunt. 29
I I. Quibus de cauſis vſus commendandi Abbatias fuerit introductus. ibid.
I I I. Quis poſſit Abbatias commendare. ibid.
I V. Quibus perſonis Abbatiæ in commendam ſint conferendæ. 30
V. Quot modis poſſint Abbatiæ commendari. 31
V I. An Abbatia ſemel à Summo Pontifice ad tempus commendata poſſit ab Epiſcopo rurſus ad tempus in commendam tradi. ibid.
V I I. An Abbatia commendata vacans poſſit impetrari. ibid.
V I I I. An Monachus obtinens vnum beneficium poſſit Abbatiam in commendam obtinere. 32
I X. Vtrùm habens Abbatiam, vel aliud beneficium Regulare in commendam teneatur profiteri Religionem, in qua illud obtinet. ibid.

DISPVTATIO V.

De electione Abbatum, & Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium electio ad Conuentum pertineat. 33
I I. Vtrùm Abbatiæ, & Prioratus Regulares virorum valorem annuum ducentorum florenorum auri communi æſtimatione excedentes poſſint per electionem prouideri. 34
I I I. Quinam ſint vocandi ad canonicam Abbatum electionem 35
I V. Vtrùm Electores abſentes procuratorem ad Abbatum canonicam electionem conſtituere poſſint. 37
V. De forma electionis Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium. 38
V I. Quæ ſint ſubſtantialia electionis per viam ſcrutinij celebrandæ. 39
V I I. Quod tempus ſit à iure canonicæ Abbatum, & aliorum Prælatorum electioni celebrandæ ſtatutum. 43
V I I I. Quæ conditiones requirantur in eligentibus Abbatem. ibid.
I X. Quænam ætas requiratur in eligendo in Abbatem. 45
X. Vtrùm eligendus in Abbatem, & Prælatum Regularem debeat eſſe expreſſè profeſſus. 46
X I. Vtrùm Religioſus, in eadem Religione in qua Abbas eligitur vel præficitur, profeſſus eſſe debeat. 47
X I I. Vtrùm eligendus in Abbatem debeat eſſe Sacerdos. ibid.
X I I I. Vtrùm dignior in Congregatione ſit ſemper in Abbatem eligendus, vel ſufficiat, eligere dignum, omiſſo digniori. 48
X I V. Vtrùm illegitimus poſſit ad Abbatialem dignitatem, vel alias Prælaturas eligi, vel aſſumi. 50
X V. Vtrùm Religioſus illegitimus filius alicuius Religioſi diſpenſari poſſit ad obtinendam Abbatiam, vel aliam Prælaturam in Religione, in qua eius pater eſt, vel fuit Abbas, vel Prælatus. 51
X V I. Vtrùm illegitimorum diſpenſatio fieri poſſit ſine cauſa. 52
X V I I. Vtrùm Monachus illegitimus electus in Abbatem, vel Prælatum, ab habentibus poteſtatem diſpenſandi, cenſeatur tacitè diſpenſatus ſuper defectu natalium, & ſola electio pro diſpenſatione ſufficiat. 53
X V I I I. Vtrùm ad hoc vt diſpenſatio valida ſit, ſufficiat petere diſpenſationem illegitimationis in genere. 54
X I X. Vtrùm illegitimus ad beneficia obtinenda in ſæculo diſpenſatus, ſi poſteà Religionem

nem ingrediatur, indigeat noua diſpenſatione ad hoc,, vt poſſit in ea ad Abbatialem dignitatem aſſumi. ibid.
X X. An notoriè infamis poſſit in Abbatem eligi, vel alias dignitates, & Prælaturas obtinere. 55
X X I. An adſint alij caſus, in quibus impeditur quis, ne in Abbatem eligatur. 56
X X I I. In quibus caſibus electiones ipſo Iure irritæ ſint, vel irritandæ, & caſſandæ. 62
X X I I I. Verùm eidẽ Eccleſiæ, vel Monaſterio duo Abbates, vel Prælati præfici poſſint. 64
X X I V. Verùm vni Monaſterio, vel Eccleſiæ Præfectus aliam dignitatem, vel Prælaturam obtinere poſſit. ibid.
X X V. An Abbas per acquiſitionem alterius dignitatis, vel Prælaturæ ſtatim priuetur dignitate Abbatiali. 65

DISPVTATIO VI.

De confirmatione Abbatum, & Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

Qvæs. I. An electiones Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum ſint neceſſariò confirmandæ. 66
I I. A quibus Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum electiones confirmandæ ſint. 69
I I I. De forma confirmationis Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum, & intra quod tempus ſit petenda, & à confirmatore facienda. 70

DISPVTATIO VII.

De Nominatione, & Præſentatione Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

Qvæs. I. Quinam Abbates, & Priores Regulares in Gallia à Rege nominentur. 71
I I. Vtrùm Abbatiæ, & Prioratus ſeculares in Gallia Regiæ nominationi ſubiiciãtur. 72
I I I. Quæ conditiones requirantur ad nominationem, quæ fit à Rege Galliæ ad Abbatias, & Prioratus Regulares. ibid.
I V. Abbates in Gallia quomodo nominentur per Regem, & Scholaſticos. 73
V. An adſint aliquæ Abbatiæ, ad quas Abbates præſentare ſpectet ad Patronos. ibid.
V I. An ad Patronum ſpectet ius eligendi Abbatem ſimul cum aliis Monachis. 76

DISPVTATIO VIII.

De modo formandi proceſſus, & forma expediendi aliquas Abbatias, & Eccleſias in Conſiſtorio.

Qvæs. I. Vtrùm de promouendis ad Abbatias, & Monaſteria, quæ in Conſiſtorio prouidentur, ſit habenda informatio eo modo, quo habenda eſt de promouendis ad Cathedrales, vel Superiores Eccleſias. 77
I I. De forma faciendi proceſſus, & inquiſitiones ſuper promouendis ad regimen Monaſteriorum, & Abbatiarum, quæ in Conſiſtorio prouidentur. 81
I I I. Vtrùm Abbates, & alij Prælati Epiſcopo inferiores in ſui promotione teneantur fidei profeſſionem emittere. 85

DISPVTATIO IX.

De Diplomatibus Apoſtolicis à quibuſdam Abbatibus, & Prælatis in Curia Romana expediendiis.

Qvæs. I. An aliqui Abbates teneantur in Curia Romana ſuarum Abbatiarum Bullas expedire. 87
I I. An Abbates, qui non expediunt Bullas Iuriſpatronatus donati Monaſterio, incidant in aliquas pœnas. 89
I I I. An Abbates Congregationum Regularium teneantur ſoluere Quindemnium Cameræ Apoſtolicæ. 90

DISPVTATIO X.

De ſimoniaca inſtitutione, & illegitima procuratione Abbatiæ, & Prælaturæ vitanda.

QVÆS. I. An expediat Monachum Abbatiam expetere, & an poſſit illam per externos fauores procurare. 90
II. An Monachus in Abbatem electus teneatur Abbatiale onus acceptare. 92
III. Quibus modis quis tam Regularis, quàm ſecularis ſimoniam incurrat, procurando Abbatiam, vel alias dignitates, & Prælaturas. ibid.
IV. An abſque ſimonia poſſit electus ad Abbatiam, vel aliam Prælaturam redimere vexationem ſibi illatam. 94
V. In quas pœnas incidat, qui in Abbatem, vel Prælatum ſimoniacè eligi procurat. 95

DISPVTATIO XI.

De benedictione Abbatum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates conſecrari, vel benedici dicantur. 97
II. In quibus Abbatis benedictio cum Epiſcopi conſecratione conueniat, & in quibus ab ea differat. ibid
III. Vtrùm Abbates neceſſariò benedici debeant. 98
IV. Vtrùm per benedictionem in Abbatibus imprimatur character. 99
V. Vtrùm promotus ad Abbatiam ante benedictionem vocetur Abbas, ſiue electus. ib.
VI. Vtrùm Abbatum benedictio reiterari poſſit. 100
VII. Vtrùm Abbates qualibet die benedici poſſint. ibid.
VIII. Intra quod tempus poſt confirmationem Abbates benedictionẽ petere debeãt. ibid.
IX. Abbates de iure communi à quibus benedici debeant. ibid.
X. Vtrùm Abbates poſſint benedictionem à quocumque Epiſcopo ſuſcipere. 105
XI. Vtrùm Abbates Regulares poſſint alios Abbates benedicere. ibid.
XII. De his, quæ Abbates in benedictionis receptione promittere tenentur. 102
XIII. Vtrùm Abbates non benedicti gaudeant iiſdem priuilegiis, quibus fruuntur benedicti. ibid.
XIV. De ritu benedicendi Abbates. 103

DISPVTATIO XII.

De duratione Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates de iure diuino, & communi ſint perpetui. 110
II. Vtrùm ex iure ſpeciali Abbates ſint perpetui, vel temporales. ibid.
III. An magis expediat, Abbatem eſſe perpetuum, quàm ad tempus. 111
IV. An Abbates ſeculares, & Commendatarij ſint perpetui, vel ad tempus. 113

DISPVTATIO XIII.

De renuntiatione, & diſpoſitione Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbas Abbatiam renunciare poſſit, & in cuius manibus. 113
II. Vtrùm Abbas ab Abbatia deponi, & remoueri poſſit, & ex quibus cauſis. 115
III. Vtrùm Abbati dari poſſit Coadiutor. 116
IV. An Abbas, qui renunciauit, vel depoſitus fuit ab Abbatia remaneat Monachus Monaſterij, cui præfuit. ibid.
V. An Abbas poſſit ſuam Abbatiam in gratiam alicuius reſignare. 117
VI. An Abbas poſſit ſuam Abbatiam reſignare, reſeruato ſibi regreſſu, & acceſſu, & ingreſſu. 118
VII. An liceat reſignare Abbatiam ſecularem, vel commendam cum reſeruatione certæ penſionis, 119

VIII. Vtrùm

VIII. Vtrùm Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores poſſint beneficiorum reſignationes recipere, necnon permutationes admittere, & approbare. ibid.

DISPVTATIO XIV.

De reſidentia Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates, & alij Prælati Epiſcopis inferiores teneantur ad reſidentiam. 121
II. Vtrùm Abbates, & alij Prælati Epiſcopis inferiores de iure diuino ad reſidentiam teneantur. 123
III. Vtrùm Abbates Generales poſſint cum Abbatibus Conuentualibus ſuper reſidentiam diſpenſare. ibid.
IV. Quibus de cauſis poſſint Abbates,& alij Prælati inferiores à ſua reſidẽtia recedere. 124
V. Quantum poſſint Abbates, & alij Prælati à ſuis Eccleſiis abeſſe. 125
VI. Vtrùm Abbates Commendatarij teneantur in Eccleſiis, & Monaſteriis ſibi commendatis reſidere. 126
VII. In quas pœnas incidant Abbates, & alij Prælati non reſidendo. ibid.

DISPVTATIO XV.

De exemptionibus Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares, corúmque Monaſteria ab Ordinariorum iuriſdictione exempta ſint. 129
II. Quo iure Abbates, & Prælati Regulares,ac Religioſi ab Ordinariorum iuriſdictione exempti ſint. 131
III. Vnde habuit originem huiuſmodi exemptio Abbatum, Prælatorum, & Monachorum. ibid.
IV. Quandónam Abbates, ac alij Regulares Prælati, & Religioſi ab Ordinariorum iuriſdictione exempti eſſe cœperint. 132
V. Qua forma, & per quæ verba probetur Abbatiarum, & Religionum exemptio ab Ordinariorum iuriſdictione. 152
VI. Qua ratione Abbas,& Prælatus Regularis ab Ordinariorum moleſtiis iura ſua tueri poſſint. 154
VII. Vtrùm per priuilegia exemptionum Abbates, & cæteri Regulares in omnibus ab Ordinariorum iuriſdictione exempti ſint. 155
VIII. Vtrùm exemptis, ad euitandam manutentionem Ordinario debitam in quaſi-poſſeſſione iuriſdictionis, ſufficiat exhibere priuilegiorum exemptiones. 200
IX. Vtrùm per priuilegia exemptionis Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores dicantur habere territorium; vel nullius Diœceſis ſint. 202
X. Pendente lite inter Abbatem,& Epiſcopum ſuper exemptione, ad quem pertineat iuriſdictio. 205
XI. Vtrùm Abbatia Regularis exempta effecta ſecularis remaneat exempta. 206
XII. Vtrùm Abbates, & Prælati exempti poſſint exemptioni renunciare. 207
XIII. Vtrùm Epiſcopus Regulares Eccleſias, & Monaſteria ſibi ſubiecta à ſua iuriſdictione eximere poſſit. ibid.
XIV. Vtrùm Epiſcopus in Monaſteriis, & locis Abbatum, Prælatorum exemptorum pro tribunali ſedere poſſit. 210
XV. Vtrùm Epiſcopus in Eccleſia Abbatiali exempta Pontificalia exercere poſſit. 211
XVI. Vtrùm de legatis factis Monaſteriis, & Eccleſiis exemptis teneantur earum Abbates, & Prælati canonicam portionem Epiſcopo ſoluere. 212
XVII. Vtrùm Abbates,& Prælati Regulares teneantur Quartam funeralem Parochis, vel Epiſcopis ſoluere. 213
XVIII. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares, & Religioſi à decimarum ſolutione ſint exempti. 218
XIX. An Abbates,& alij Prælati Eccleſiaſtici à ciuili poteſtate ſint exẽpti,& quo iure. 229
XX. Vtrùm Abbatum, aliorúmque Prælatorum facultates, & bona à ciuili, & laica poteſtate ſint exempta. 235
XXI. Vtrùm Abbates, & Prælati Eccleſiaſtici à datiis, gabellis, vectigalibus, & aliis oneribus tam realibus, quàm perſonalibus exempti ſint. 241

XXII. An Monaſterium hæres inſtitutus à Laïco, qui coram Iudice ſuo in ius vocatus fuerat ſuper aliqua cauſa ciuili, coram Iudice Laïco ſuper eadem cauſa reſpondere, vel coram ſuo Iudice Eccleſiaſtico remitti, & conueniri debeat. 255

DISPVTATIO XVI.

De priuilegiis Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

QVÆS. I. Quis poſſit Abbatibus, & Prælatis inferioribus priuilegia concedere. 261

II. Vtrùm ſcriptura, ſeu bullatio ſit de eſſentia priuilegij Abbatibus, ſiue aliis quibuſcumque conceſſi. ibid.

III. Vtrùm priuilegia conceſſa Religioſis, ſiue Religioni, extendantur etiam ad Abbates, & alios Prælatos Religionis, ſi nulla de eis mentio fiat. 262

IV. Vtrùm priuilegia Abbati, vel Prælato Regulari conceſſa, ad Abbatem Commendatarium, extendantur. 263

V. Priuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum quomodo ſint explicanda, quando continent verba obſcura. ibid.

VI. Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores poſſint ſuarum Eccleſiarum, & Abbatiarum, & proprij Ordinis priuilegia interpretari. 264

VII. Vtrùm valeat priuilegium exemptionis Abbatibus, & Prælatis inferioribus conceſſum, abſque clauſula derogatoria, *Non obſtantibus quibuſcumque.* 266

VIII. Quomodo intelligenda ſit illa clauſula, in priuilegiis apponi ſolita, qua dicitur, vt *non cenſeantur reuocata, niſi de illis de verbo ad verbum mentio fiat.* ibid.

IX. Vtrùm Religioſi vti poſſint priuilegiis, à Sede Apoſtolica eis conceſſis, abſque ſuorum Abbatum, & Prælatorum licentia, ſeu potiùs ipſis renuentibus. 267

X. Abbatum, & Prælatorum, ac Abbatiarum, aut aliarum Eccleſiarum priuilegia, quomodo reddantur inualida. ibid.

XI. Vtrùm priuilegia Abbatibus, & Prælatis conceſſa amittantur, vel ceſſent illorum morte, vel ceſſatione à dignitate, vel ad ſucceſſores trahantur. 269

XII. An, & quando Princeps poſſit priuilegium à ſe conceſſum reuocare, limitare, ſeu reſtringere. ibid.

XIII. Vtrùm priuilegia conceſſa Abbatiis, & Abbatibus, ac aliis Eccleſiæ Prælatis à Rege aliquo, vel Imperatore, aut aliis Principibus ſecularibus poſſint ab illis reuocari. 271

XIV. Vtrùm Abbatum, Prælatorum, & Abbatiarum priuilegia amittantur, & ceſſent per non vſum, vel contrarium vſum, ſiue abuſum. 272

XV. Vtrùm Abbates, & Prælati, cæteríque Religioſi poſſint renunciare priuilegiis ſui Ordinis, ſeu Religioni conceſſis. 274

XVI. Vtrùm per ſuſpenſiones, quæ per Bullam Cruciatæ, vel alias Bullas quotidie fiunt, ſuſpenſa cenſeantur Abbatum, aliorúmve Regularium priuilegia. 275

XVII. Vtrùm Abbas teneatur priuilegium ſibi, & ſuæ Religioni conceſſum oſtendere, an verò illi alleganti credatur. ibid.

XVIII. An priuilegium conceſſum Eccleſiæ Abbatiali, vel Monaſterio amittatur, ſi Eccleſia, vel Monaſterium corruat, & conſurgat, ſi Eccleſia, vel Monaſterium iterum ædificetur. 276

DISPVTATIO XVII.

De Communicatione Priuilegiorum Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates & Prælati Regulares, necnon eorum Ordines, Congregationes, & Monaſteria habeant ſpeciales aliquas communicationes priuilegiorum à Sede Apoſtolica, & quænam illæ ſint. 277

II. Vtrùm Abbatia, ſiue Congregatio Regularium, communicans alterius Religionis priuilegia, intelligatur etiam communicare ea, quæ alicui ſpeciali illius Religionis Conuentui, ſiue loco, aut perſonæ particulari conceſſa ſunt. 301

III. Vtrùm Regulares non habentes ſpeciale priuilegium exemptionis ab oneribus, & impoſitionibus, eximantur ab iiſdem, ſi communicent in priuilegiis, cum aliis Regularibus ſpecialem exemptionem à prædictis oneribus habentibus. 305

IV. Vtrùm communicantes, & participantes priuilegia alicui Ordini conceſſa, poſſint

illis potiri, etiam contra illum Ordinem, cum quo communicant, in priuilegiis. 304
V. Vtrùm quando priuilegium conceditur ad inſtar alterius Religionis, vel vni conceſſum, alteri communicatur, ſi priùs illud augeatur, minuatur, vel reuocetur, auctum, & diminutum, vel reuocatum cenſeri debeat in Religione illa, cui communicatur. 305
VI. Vtrùm priuilegia odioſa, & pœnalia Abbatibus, & Religioſis vnius Congregationis conceſſa, extendantur per communicationem ad Abbates, & Religioſos alterius Religionis. ibid.
VII. Vtrùm priuilegium conceſſum vni Religioni, ſi communicatur alteri, & de primæ priuilegio non appareat, prodeſſe poſſit in aliquo talis cõmunicatio ſecundæ. 306

DISPVTATIO XVIII.

De Confirmatione priuilegiorum Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum.

QVÆS. I. Priuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum, necnon Regularium, an, & quando cenſeantur confirmata in forma communi, & ex certa ſcientia, & quæ inter vtramque confirmationem differentia conſtituatur. 306
II. Priuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum, & Regularium, qualiter innouata dicantur, & quos effectus illis hæc tribuat innouatio. 307
III. Vtrùm Abbatum, & aliorum Prælatorum, necnon eorumdem Ordinum, & Congregationum priuilegia fuerint aliquando, & qualiter ſint hodie à Sede Apoſtolica confirmata. 308
IV. Vtrùm confirmatis, vel ſublatis priuilegiis vnius Abbatiæ, aut Conuentus, cenſeantur confirmata, vel ſublata priuilegia ad inſtar illorum alteri Abbatiæ, vel Conuentui conceſſa. 325
V. Vtrùm confirmatio ex certa ſcientia priuilegiorum, alicui Religioni conceſſorum, comprehendat ea priuilegia, quæ in vſu non erant. 326
VI. Clauſulæ in priuilegiis, & eorum confirmationibus, ac innouationibus inſertæ, qualiter declarandæ, & interpretandæ veniant, & ſub quibus Regulis interpretatio hæc fieri debeat. 327

DISPVTATIO XIX.

De iure præſcribendi Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates & Prælati inferiores, Epiſcopalia iura præſcribere poſſint. 334
II. Vtrùm Abbas vel alter Prælatus inferior, Epiſcopalia inſignia præſcribere poſſit. 335
III. Vtrùm Abbas vel alter Prælatus inferior poſſit præſcribere viſitationem, & obedientiam alij iure debitam, & an contra ipſum eadem præſcribi valeat. 336
IV. Per quantum temporis ſpatium contra Abbatias, & Monaſteria, loca, perſonas, & bona Religioſorum, præſcribatur. 337
V. Vtrùm Abbate, vel Prælato malè alienante rẽ Eccleſiæ cum conſenſu Capituli, incipiat contra Eccleſiã currere præſcriptio, tẽpore, quo durat Abbas, & Prælatus. 338
VI. Vtrùm Abbatiali Eccleſia vacante currat præſcriptio contra illam. ibid.
VII. Vtrùm præſcriptio currat contra tributum, vel cenſum debitum Eccleſiæ Abbatiali in ſignum ſubiectionis. 339
VIII. Vtrùm Abbas, ſi poſtquam aliquid bona fide, & iuſto titulo præſcripſerit, ſuperueniat mala fides, teneatur in conſcientia illud reſtituere. ibid.

DISPVTATIO XX.

De Pontificalibus Inſignis, & ornamentis Prælatitiis, ac indumentis Abbatum, & aliorum Prælatorum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates & alij Prælati Epiſcopis inferiores, tam Regulares quàm Seculares vtantur inſigniis Pontificalibus. 340
II. Vtrùm Abbates, & alij Prælati, tam Regulares quàm Seculares vtantur ornamentis, & veſtibus Prælatitiis. 347

III. Vtrùm Abbates, aliique Regulares ad Epiſcopatum, aliáſue dignitates extra eorum Ordines aſſumpti, eaſdem veſtes Ordinum ſuorum, & habitum retinere debeant. 351
IV. Quibus Inſigniis, ornamentis, & veſtibus induantur cadauera Abbatum, & Prælatorum in eorumdem funeralibus, & qua pompa ſepeliantur. 355

DISPVTATIO XXI.

De Pontificalibus Abbatum, & Prælatorum inferiorum, quoad eorum exercitium, & actualem vſum.

QVÆS. I. Quo iure Abbates, & alij Prælati inferiore, Pontificalia exerceant. 356
II. An Abbas præter quàm in propria Eccleſia Abbatiali, poſſit etiam in aliis Eccleſiis, & beneficiis ei vnitis, etiam non pleno iure ſibi ſubiectis, & in Eccleſiis communibus Pontificalia exercere. ibid.
III. Vtrùm Abbas poſſit exercere Pontificalia extra Eccleſias ſibi ſubiectas, & coram Epiſcopo. 356
IV. Vtrùm Abbates ab aliis Abbatibus, vel Prælatis exemptis inuitati, poſſint in eorum Eccleſiis Pontificalia exercere. 359
V. Vtrùm Abbates Generales poſſint in omnibus ſuarum Congregationum locis Pontificalia exercere. 360
VI. Vtùm Abbates tempore Capituli tam Generalis, quàm Prouincialis, Pontificalia exercere valeant. 361
VII. Vtrùm Abbates poſt Matutinarum, Miſſarum, & Veſperarum ſolemnia, poſſint in Pontificalibus benedictionem populo elargiri. ibid.
VIII. Quibus in locis poſſit Abbas, ſolemniter populo benedicere. 362
IX. Vtrùm Abbates præſente Epiſcopo, vel alio maiori Eccleſiæ Prælato poſſint in ſuis Eccleſiis ſolemniter populum benedicere. 363
X. De præparatione Abbatis ſolemniter celebraturi, & de ordine in tali ſolemnitate procedendi, ac de eius Sede Abbatiali, & an Baldachino, & quibus Miniſtris vti debeat. 364
XI. An Abbates, & alij Prælati inferiores, habentes vſum Pontificalium, vtantur Pontificali Romano, & Cæremoniali Epiſcoporum. 369

DISPVTATIO XXII.

De vſu, & exercitio Pontificalium Abbatum, & Prælatorum inferiorum quoad Benedictionis munus exercendum.

QVÆS. I. An Abbas poſſit Eccleſiaſtica ornamenta benedicere. 370
II. An Abbas poſſit alienarum Eccleſiarum ornamenta benedicere. 371
III. An Abbas poſſit Corporalia benedicere. 378
IV. Qualia debeant eſſe ornamenta, & paramenta Eccleſiaſtica, ab Abbatibus benedicenda. ibid.
V. An Abbates poſſint benedicere Cruces, & ſacras Imagines, Libros, Arma, & Vexilla bellica. 373
VI. An Abbas poſſit Moniales benedicere. 374
VII. Vtrùm Abbas poſſit Diaconiſſas ordinare. 375
VIII. An Abbas poſſit Abbatiſſas benedicere. ibid.
IX. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares primarium lapidem in Eccleſiæ fundatione ponendum, Pontificali more benedicere poſſint. 376

DISPVTATIO XXIII.

De vſu, & exercitio Pontificalium Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum. quoad munus conſecrationis præſtandum.

QVÆS. I. An Abbas poſſit benedicere ea, in quibus interuenit Sacra Vnctio. 377
II. An Abbates poſſint conſecrare Calices, Patenas, Pixides & alia ſimilia Vaſa Eccleſiaſtica. 379

III. Qualia

III. Qualia eſſe debeant Calix, & Patena, & alia Eccleſiaſtica Vaſa ab Abbate conſecranda, & quando cenſeantur amittere conſecrationem, itaut iterum conſecranda ſint. 380
IV. An Abbas poſſit conſecrare Altaria, & lapides deſeruientes ipſis Altaribus. 381
V. Vtrùm Abbas poſſit Altaria portatilia ad vſum aliarum Eccleſiarum, & piorum locorum, non ſolùm propriæ Congregationis, verùm etiam aliarum Eccleſiarum, & locorum non ſibi ſubiectorum, benedicere & conſecrare. 382
VI. An aliquid animaduertendum ſit ab Abbatibus circa Altarium cõſecrationem. 383
VII. An Abbates poſſint Eccleſias conſecrare. ibid.
VIII. Ad quem ſpectet Abbatiales Eccleſias conſecrare. 384
IX. An Abbas poſſit Eccleſias, Cœmeteria, Capitula, & Oratoria propriæ Congregationis ſolemniter benedicere. ibid.
X. An Abbas poſſit Eccleſias pollutas reconciliare. 385
XI. Quibus modis Eccleſia intelligatur polluta. 386
XII. An Abbas poſſit Campanas conſecrare. 387
XIII. An Abbas poſſit conſecrare Calices, Altaria, Campanas, & benedicere Lapides, Pixides, & alia Vaſa Eccleſiaſtica ad vſum alienarum Eccleſiarum. 388
XIV. Vtrùm Abbas habens vſum Pontificalium, & illi ante centum annos, aut amplius conceſſum fuerit priuilegium v. g. conſecrandi, ſed præcedentes eius Abbates alioquin eo vſi non fuerint, poſſit tale priuilegium exercere; an verò per non vſum, cenſeatur amiſſum. ibid.

DISPVTATIO XXIV.

De præeminentiis Abbatum, aliorúmque Prælatorum Epiſcopis inferiorum, quoad Concilia Generalia, Prouincialia, vel Diœceſana; necnon proceſſiones, & alias ſeſſiones, & actus, tam publicos, quàm priuatos.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates ad Concilium Generale conuocandi ſint. 389
II. Vtrùm Abbates in Concilio Generali deciſiuum, vel conſultiuum tantùm ſuffragium habeant, ac illi ſe ſubſcribant. 390
III. Quis locus in Generali Concilio Abbatibus competat. 391
IV. Vtrùm Abbates ad Diœceſanam Synodum accedere teneantur. ibid.
V. Quis locus in Diœceſana Synodo Abbatibus competat, quóue amictu, ac quibus ornamentis in ea vti debeant. 392
VI. Quo amictu, & quibus ornamentis vtantur Abbates in Conciliis Generalibus, & Synodis, ac Capellis Pontificiis, & Conſiſtoriis, necnon equitationibus ſolemnibus; & quem Ordinem in illis obſeruare debeant. 393
VII. Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores habentes territorium cum iuriſdictione Epiſcopali, poſſint Synodum congregare. 394
VIII. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares ad proceſſiones accedere teneantur. ibid.

DISPVTATIO XXV.

De prouidentia Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum, tam ſecularium, quàm Regularium, inter alios, & inter ſeipſos.

QVÆS. I. De præcedentia inter Abbates, & Canonicos Regulares Congregationis Lateranenſis, ac Abbates, & Monachos Caſinenſes, quorum cauſa orta olim fuerat in ſacro Oecumenico Concilio Tridentino. 396
II. Vtrùm Abbates præcedant Canonicos Cathedralis, vel Collegiatæ Eccleſiæ; an verò ab illis præcedi debeant. 437
III. Vtrùm Abbas Vicarium Epiſcopi præcedere debeat. 441
IV. Vtrùm, & quando Abbas præcedere debeat alios Prælatos Epiſcopo inferiores, exteróſque in dignitate conſtitutos, tam in Eccleſia Cathedrali, quàm in aliis inferioribus. 442
V. Vtrùm Abbates Regulares inter alios ſeculares, & laïcas dignitates, habeant aliquam præcedentiam. 444
VI. De præcedentiis Abbatum inter ſeipſos. 445
VII. De præcedentiis Prælatorum Regularium, qui Abbates non ſunt, inter ſeipſos. 446

VIII. De

VIII. De præcedentiis Ordinum Regularium inter ſe in proceſſionibus, & aliis actibus publicis. 447

IX. Abbas ſecularis exemptus obtinens vſum Mitræ, & Baculi, quam aſſiſtentiam habeat, ſi Epiſcopus loci Ordinarius ad ſuam Eccleſiam exemptam veniat. 459

DISPVTATIO XXVI.

De qualitatibus, quibus Abbates, & Prælati in ſuo munere conſtituti, ad illud rectè obeundum, præditi eſſe debent.

Glossa. I.	Oportet, Abbatem eſſe doctum in lege diuina.	460
II.	Caſtum.	ibid.
III.	Sobrium.	ibid.
IV.	Miſericordem, & ſuperexaltantem miſericordiam iudicio.	461
V.	Diligat Fratres.	ibid.
VI.	In ipſa autem correptione prudenter agat, & ne quid nimis, &c.	462
VII.	Non ſit turbulentus.	463
VIII.	Non ſit anxius.	ibid.
IX.	Non ſit nimius, & obſtinatus,	ibid.
X.	Non ſit Zelotypus.	464
XI.	Non ſit nimis ſuſpicioſus.	ibid.
XII.	In ipſis imperiis ſuis ſit prouidus, & conſideratus.	ibid.
XIII.	De quibuſdam aliis qualitatibus Abbatibus, & aliis Prælatis, neceſſariis.	466

DISPVTATIO XXVII.

De exteriori habitu, & decentia, ac habitatione, & conuerſatione Abbatum, aliorúmque Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

Quæs. I.	De habitu Abbatum, & ſuorum Monachorum.	469
II.	De Tonſura Abbatum, & ſuorum Monachorum.	470
III.	De habitatione Abbatum, & ſuorum Monachorum.	471
IV.	De menſa Abbatum, & aliorum Prælatorum.	ibid.
V.	De cella, cubili, & ſupellectili Abbatum, & aliorum Prælatorum.	472
VI.	De decentia Abbatum, & aliorum Prælatorum in equitando, & iter faciendo	ibid.
VII.	De ſociis, & familiaribus Abbatum, & aliorum Prælatorum.	ibid.
VIII.	De colloquiis Abbatum, & aliorum Prælatorum.	473
IX.	De Monachis electis in miniſterio cubiculi Abbatum, & aliorum Prælatorum.	ib.

Priuilegium memorabile Iulij II. cum inſertione aliorum Eugenij IV. & Alexandri VI. Congregationi S. Iuſtinæ de Padua, aliàs Caſinen. conceſſorum, quæ omnia, & alia, ſi quæ ſunt, eidem Congregat. conceſſa, Vallis Vmbroſæ Congregationi idem Iulius II. de nouo concedit, & ad illam ampliſſimè extendit. 474

Taxa omnium Abbatiarum, & Monaſteriorum Orbis terrarum; ad exemplar libri ſacri collegij, Reuerendiſſimæ Cameræ Apoſtolicæ, ordine alphabetico digeſta.

Formularium Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum; continens literas patentes, ac cuiuſcumque generis licentias; Item formas literarum, proceſſuum, aliorúmque actuum pro Abbatibus, & hæreticæ prauitatis Inquiſitoribus. 515

Formularium literarum, proceſſuum, ſententiarum, aliorúmque actuum pro Abbatibus & Prælatis hæreticæ prauitatis Inquiſitoribus. 585

INDEX

INDEX CONSTITVTIONVM,
& Bullarum Apoſtolicarum,

Quæ in hoc primo Tomo integra, ſeu per particulas referuntur.

ALEXANDER III. in Conſtitutione quæ incipit: *Ex Parte*, Idib. Nouemb. 1161. diſp. 15. q. 4. n. 7. p. 140.
Alexander IV. in Conſt. data anno 1255. diſp. 18. q. 4. n. 15. p. 143.
Alexander V. in Conſt. data prid. Kal. Auguſti, 1409. diſp. 15. q. 4. n. 11. p. 142.
Alexander VI. in Conſt. incip. *Inter cæteros*, ſub Dat. Romæ, Idib. Iulij, 1507. p. 484.
Sacri Apoſtolatus, ſub Dat. Romæ, pridie Idus Maij, 1496. p. 75.
Bonifacius IV. *Omnipotentis Dei inſtitutione*, ſub Dat. 5. Kal. Martij, 608. diſp. 15. q. 4. n. 1. p. 154.
Bonifacius VIII. *Super Cathedram*, diſp. 15. q. 16. n. 8. p. 216.
Bonifacius IX. *Sanè*, ſub. Dat. 17. Martij, 1591. diſp. 15. q. 4. n. 13. p. 145.
Expoſcit, ſub Dat. Rom. 5. Kal. Maij, diſp. 21. q. 5. n. 4. p. 360.
Cæleſtinus V. *Statuta*, ſub Dat. Rom. Kal. Octob. 1294. diſp. 15. q. 4. n. 8. pag. 141.
Clemens IV. *Veſtra ſanè*, ſub Dat. Romæ, 6. Kal. Decemb. 1525. diſp. 15. q. 4. n. 2. p. 136.
In alia relata, diſp. 15. q. 4. n. 18. p. 144.
Virtute conſpicuos, diſp. 15. q. 16. n. 8. p. 215.
Clemens V. *Dudum*, diſp. 15. q. 16. n. 8. p. 216.
Clemens VII. in Conſtit. citata, diſp. 15. q. 4. n. 14. p. 146.
In alia ſub Dat. Romæ, 8. Decembr. 1530. diſp. 15. q. 18. n. 15. p. 222.
Dudum, ſub Dat. Bononiæ, 7. Martij, 1555. diſp. 17. q. 1. n. 42. p. 297.
Clemens VIII. *Dilecte Fili*, ſub Datum Romæ, 1. Iulij, 1603. diſp. 1. q. 4. p. 6.
In alia ſub Dat. Romæ, 20. Auguſt. 1603. diſp. 15. q. 4. n. 20. p. 145.
Etſi aliàs, ſub Dat. Rom. 1. Decembr. 1601. diſp. 15. q. 7. p. 178.
Cum ſicut, ſub Dat. Romæ, 26. Iulij, 1596. p. 185.
Cùm ſuperiore, ſub Dat. Romæ, 5. Maij, 1595. diſp. 15. q. 22. n. 12. p. 257.
In alia citata, diſp. 15. q. 4. n. 20. p. 145.
In alia ſub Dat. 20. Septemb. 1493. diſp. 17. q. 1. n. 20. p. 285.
Decet ex benignitate, ſub Dat. Rom. 6. Kal. Maij, 1595. diſp. 18. q. 3. n. 53. p. 318.
Regis pacifici, ſub Dat. Romæ, 9. Februarij, 1399. diſp. 25. q. 8. n. 2. p. 449.
Decet Romanum Pont. ſub Dat. Romæ, 15. Nouemb. 1602. diſp. 25. q. 8. n. 34. p. 452.
Inter cætera, ſub Dat. Romæ, 25. Septemb. 1592. diſp. 25. q. 8. n. 5. p. 455.
In ſacroſancta, ſub Dat. Romæ, Idib. Nouemb. 1564. p. 522.
Eugenius IV. *Regularem vitam*, ſub Dat. Bononiæ, 1456. diſp. 15. q. 4. n. 5. p. 137.
In alia ſub Dat. Bononiæ, 5. Non. Iulij, 1456. diſp. 15. q. 16. n. 8. p. 215.
In alia, 7. Kal. Martij, 1434. diſp. 15. q. 18. n. 9. p. 221.
In alia citata, diſp. 17. q. 1. n. 5. p. 279.
Etſi ex debito, ſub Dat. Florentiæ, 7. Kal. Martij, 1454. p. 476.
Regularem, ſub Dat. Bononiæ, prid. Kal. Iulij, 1436. p. 480.
Sacra Religionis, ſub Dat. Bononiæ, pridie Idus Septemb. 1437. p. 483.
Gregorius IX. *Expoſcit*, ſub Dat. Auenioni, 11. Kal. Iulij, diſp. 20. q. 1. n. 19. p. 345.
Super vniuerſos, ſub Dat. Auenion. 10. Kal. Febr. diſp. 25. q. 2. n. 32. p. 440.
Gregorius XI. ſub Dat. apud Pontem Sorgiæ Auenionenſ. Diœc. 16. Kal. Iulij, 1373. diſp. 15. q. 18. n. 22. p. 224.
Gregorius XII. *Inter cæteros*, 4. Non. April. 1512. diſp. 17. q. 1. n. 2. p. 278.
Gregorius XIII. *Benedictus*, Kal. Nouemb. 1579. diſp. 15. q. 4. n. 14. p. 143.
In alia, ſub Dat. 8. Kalend. Iulij, 1567. diſp. 15. q. 18. n. 20. p. 224.
In alia, ſub Dat. Kal. Nouemb. 1579. diſp. 17. q. 1. n. 19. p. 285.
In alia cit. diſp. 17. q. 1. n. 40. p. 294. In alia ſub Dat. Rom. 22. Iunij, 1580. diſp. 17. q. 1. n. 33. p. 290.
Expoſcit, ſub Dat. Romæ, 15. Iulij, 1583. diſp. 25. q. 8. n. 1. p. 487.
Gregorius XIV. *Onus Apoſtolicæ*, ſub Dat. Romæ, Idib. Maij, 1591. p. 77.
In alia citata, diſp. 15. q. 4. n. 28. p. 147.
Ex iniuncto, 24. Septemb. 1591. diſp. 17. q. 1. n. 8. p. 280.
Roman. Pontifex, ſub Dat. Romæ, 28. Iunij, 1591. diſp. 17. q. 1. n. 10. p. 281.
In alia, ſub Dat. Romæ, 22. Iulij, 1591. n. 25. p. 285.
Cùm Romanum, ſub Dat. Rom. 17. April. 1191. diſp. 17. q. 1. n. 41. p. 296.
In alia, ſub Dat. 18. Febr. 1591. diſp. 17. q. 1. n. 44. p. 298.
In alia, ſub Dat. 11. Kal. Octobr. 1591. diſp. 17. q. 1. n. 46. p. 299.
Ex iniuncto, ſub Dat. Rom. 24. Septemb. 1591. diſp. 18. q. 3. n. 7. p. 311.
Romanus Pontifex, ſub Dat. Romæ, 12. Iulij, 1591. diſp. 18. q. 3. n. 14. p. 515.
Gregorius XV. *Ad vberes*, ſub Dat. Rom. 15. Octobr. 1622. diſp. 15. q. 4. n. 30. p. 150.
Inſcrutabili, ſub Dat. Romæ, Nonis Februarij, 1622. q. 7. n. 51. p. 165.
Romanus Pontifex, diſp. 15. q. 7. p. 192.
Apoſtolatus, ſub Dat. Rom. 30. Decemb. 1623. p. 196.
Iniuncti Nobis, ſub Dat. Rom. 25. Auguſt. 1623. diſp. 18. q. 3. n. 2. p. 310.
Vniuerſi, ſub Dat. Rom. 30. Auguſt. 1622. diſp. 15. q. 7. p. 177.

Index Conſtitut. & Bullar. Apoſt.

Romani Pontificis, ſub Dat. Romæ, 2. Iulij. 1622. p.180.
Innocentius IV. *Religioſam vitam*, ſub Dat. Aſſiſij, 1253. diſp.15. q.4. n.6. p.138.
Innocentius VIII. *Expoſcit*, ſub Dat. Rom. prid. Idus Nouembr. 1489. diſp.20. q.1. n.4. p.343.
Iulius II. in Conſt. *Etſi ad vniuerſos*, anno 1507. diſp.15. q.4. n.10. p.142.
In alia, ſub Dat. Romæ, 4. Non. April. 1512. diſp.15. q.18. n.29. p.224.
In alia ſub Datum Florentiæ, 5. Kal. Nouembr. 1404. diſp.15. q.16. n.8. p.215.
In alia ſub Dat. 4 Non. April. 1512. q.18. n.19. p.224. In alia citata, p.279. n.4. & 280. n.6.
In alia, ſub Dat. Romæ, 4. Nonas April. 1512. diſp.18. q.3. n.2. p.310.
Militantis Eccleſiæ, ſub Dat. Romæ, Idib. Iulij, 1507. diſp.18. q.2. n.8. p.312.
Etſi ad vniuerſos, ſub Dat. Romæ, prid. Non. Iunij, 1507. diſp.18. q.3. n.12. p.315.
Militantis Eccleſiæ, p.475.
Iulius III. *Sanctiſſimus in Chriſto Pater*, p.87.
Licèt a diuerſis, ſub Dat. Romæ, 15. Kal. April. 1551. diſp.15. q.7. p.571.
Leo X. ſub Dat. Romæ, 4. Non. Iulij, 1513. diſp.15. q.4. n.5. p.137.
In alia ſub Dat. 4. Non. Iulij, 1513. diſp.15. q.18. n.10. p.221.
Decet, ſub Dat. Romæ, die .... Septemb. 1519. diſp.18. q.3. n.41. p.323.
Venerabilis, ſub Dat. Romæ, 1. Septemb. 1519. diſp.20. q.3. p.354.
Licèt, ſub Dat. Rom. 6. Decemb. 1517. diſp.25. q.8. n.4. p.452.
Martinus V. *Sacræ Religionis*, ſub Dat. Florentiæ, 8. Id. Mart. 1420. p.101. In alia cit. diſp.15. q.4. n.17. p.144.
Paulus II. in Conſt. ſub Dat. Rom. Kal. Iunij, 1477. diſp.17. q.1. n.39. p.293.
Paulus III. in Conſt. cit. diſp.15. q.4. n.25. p.146.
In alia incip. *Debita conſideratione*, ſub Dat. Romæ, 30. Iulij, 1440. diſp.20. q.1. n.26. p.347.
Paulus V. *Dilecto filio*, ſub Dat. Romæ, 13. Kal. Auguſti, 1605. diſp.1. q.4. p.6.
Romanus Pontifex, ſub Dat. Rom. 16. Martij, 1619. diſp.15. q.4. n.19. p.150.
Romanus Pontifex, ſub Dat. Rom. Kal. Septemb. 1606. diſp.15. q.7. p.187.
Regis pacifici, ſub Dat. Rom. die 6. Iulij, 1616. p.191.
Diuina, 5. Idus Iulij, 1606. diſp.17. q.1. n.11. p.283.
Ex quo, ſub Dat. Rom. 9. Nou. 1607. d.17. q.1. n.43. p.298. In alia cit. die 4. April. 1612. diſp.18. q.3. n.38. p.318.
Nuper, ſub Dat. Rom. 1. Maij, 1620. diſp.18. q.3. n.35. p.319.
Præclara, ſub Dat. Rom. 18. Martij, 1613. diſp.20. q.1. n.23. p.346.
Ex iniuncto, ſub Dat. Rom. 9. Decembr. 1606. diſp.20. q.2. n.10. p.349.
Pius II. *Licèt ex debito*, diſp.17. q.1. n.14. p.284. In alia ſub Dat. Reatæ, 3. Non. Febr. n.12. p.288.
Pius IV. *Sanctiſſimus in Chriſto Pater*, p.68.
In ſuprema, ſub Dat. Rom. 4. Decemb. 1564. diſp.14. q.7. n.3. p.127.
Cùm ſicut nuper, ſub Dat. Rom. 16. April. 1561. diſp.15. q.7. p.175.
In alia, ſub 6. Iunij, 1565. diſp.23. q.4. n.3. p.381.
Sedis Apoſt. ſub Dat. Rom. 18. Ianuarij, 1564. diſp.25. q.1. n.294. p.435.
Cùm aliàs, ſub Dat. Rom. 11. Kal. Iunij, ibid. n.295. p.436.
Pius V. in Conſt. ſub Dat. Rom. 17. Kal. Sept. 1567. diſp.17. q.1. n.16. p.284.
In alia cit. diſp.17. q.1. n.40. p.294. In alia cit. diſp.17. q.1. n.37. p.291.
In alia, ſub Dat. Rom. 3. Idus Decembr. 1569. diſp.18. q.3. n.3. p.311.
Ex incumbenti, 3. Idus Decemb. 1169. diſt.17. q.1. n.3. p.279.
Si de protegendis, ſub Dat. Rom. Kal. April. 1569. diſp.15. q.7. p.173.
Infirma, ſub Dat. Rom. 12. Kal. Ianuar. 1569. diſp.25. q.2. n.32. p.440.
Diuina, ſub Dat. Rom. 27. Auguſti, 1568. diſp.25. q.8. n.5. p.453.
Sixtus IV. in Conſt. data anno 1483. diſp.15. q.4. n.15. p.143. In alia cit. diſp.15. q.4. n.23. p.146.
Dum ad diuerſos, 10. Kal. Sept. 1476. diſp.15. q.18. n.8. p.221. In alia cit. diſp.17. q.1. n.21. p.286.
Sixtus V. *Ad futuram*, ſub Dat. Rom. 10. Kal. Mart. 1589. diſp.3. q.4. p.22. In alia cit. diſp.15. q.4. n.27. p.147.
Cæli & terræ, ſub Dat. Rom. Nonis Ianuarij, 1585. diſp.15. q.7. p.180. In alia cit. diſp.17. q.1. n.7. p.280.
Exigit, ſub Dat. Rom. 13. Auguſt. 1586. diſp.16. q.1. n.21. p.288.
Super ſpecula, Idib. Nouemb. 1587. diſp.17. q.1. n.11. p.282.
Vrbanus III. *Cum fel. rec.* ſub Dat. Veronæ, 4. Kal. Iulij, diſp.21. q.3. n.10. p.359.
Vrbanus V. *Sincera*, ſub Dat. apud Villam Nouam, Pontificatus ſui anno 1. diſp.20. q.1. n.17. p.344.
Vrbanus VI. in Conſt. cit. p.146. n.22.
Vrbanus VIII. *Paſtoralis*: ſub Dat. Rom. 18. Nouemb. 1627. diſp.3. q.4. p.24.
Romanus Pontifex, ſub Dat. Rom. 18. Nouemb. 1628. ibid. p.25. In alia cit. diſp.15. q.4. n.21. p.145.
Apoſtolatus, ſub Dat. Rom. 23. Martij, 1628. diſp.15. q.7. p.179.
Inſcrutabilis, ſub Dat. Rom. Kal. Aprilis, 1631. diſp.15. q.7. p.183.
Aliàs, ſub Dat. Rom. 20. Decemb. 1631. diſp.15. q.7. p.195.
Apoſtolatus, ſub Dat. Rom. 2. Aprilis, 1630. p.196.
Cùm ſicut, ſub Dat. Rom. 5. Nouemb. 1631. p.198.
In alia ſub Dat. Rom. 14. Auguſti, 1624. diſp.17. q.1. n.12. p.283.
Iniuncti, ſub Dat. Rom. 28 Iunij, 1624. diſp.17. q.7. n.37. p.292.
Sacroſancti Apoſtolatus, ſub Dat. Rom. 14. Auguſt. 1624. diſp.18. q.3. n.11. p.313.
Nuper, ſub Dat. Rom. 15. Septemb. 1632. diſp.21. q.10. n.10. p.367.
Exponi, ſub Dat. Rom. 4. April. 1629. ibid. p.368.
Zacharias *Omnipotenti Deo*, ſub Dat. Aquini, 12. Kal. Mart. diſp.3. q.4. p.21.

ELENCHVS

ELENCHVS AVTHORVM,

SVMMORVM PONTIFICVM,

Conciliorum , Librorum Scripturæ ſacræ, Sanctorum Patrum,aliorúmque Doctorum quibus totum hoc de Iure Abbatum opus innititur.

A

ABBAS antiquus.
Abbas Veſpergenſis.
Accurſius.
Acerbius Vallumbroſanus.
Achilles.
Acta Apoſtolorum.
Ægidius de Conink.
Ægidius Fantuc.
Æneas Falconius.
Afflictus.
Aimoinus.
Alba.
Albanus.
Albericus.
Alciatus.
Alexander III. Papa.
Alexander IV. Papa.
Alexander V. Papa.
Alexander VI. Papa.
Alexander ab Alexandro.
Alexander Raudenſis.
Alphonſus à Vera-cruce.
Alphonſus de Caſarubros.
Alphonſus de Caſtro,
Alterius.
Aluarus Pelag.
Aluarus Velaſcus.
Aluinus.
Ambroſinus.
S. Ambroſius.
Ammianus Marcellinos.
S. Anacletus.
Ancharanus.
B. Andræas Abbas Vallumbroſ.
Angelus.
Angles.
Anicetus I. Papa.
S. Anſelmus.
S. Antoninus.
Antiquit. Pariſ.
Marius Antoninus.
Apocalypſis.
Aragon.
Archidiaconus.
Archiepiſcopus Florentinus.
Aretinus.
Ariſtoteles.
Armendaris.
Armilla.
Arſenius Crudelius Valũbroſanus.
Athanaſius.
Athanaſius Germen.
B. Atto Epiſcop. Piſtorienſis,Vallumbroſanus.
S. Auguſtinus.
Auguſtinus Ticinenſis.
Auguſtinus de Ancona.
Aut. Auguſtinus.
Aubertus Miræus Bruxellenſis.
Auila.
Aufrerius.
Azeuedus.
Aao.
Azorius.

B

BAjardus
Balbus.
Balduinus Iunius.
Baldus.
Bardellus.
Bannes.
Barbatia.
Bardellus.
Bartholomæus à Vecch.
Bartholomæus ab Angelo.
Auguſt. Barboſa.
Eman. Barboſa.
Petr. Barboſa.
Baronius Card.
Bartolus.
Balſamon.
Baſilius.
Bauinus.
Beda.
Beia.
Belench.
Belflores.
Bellameta.
Petr. Bellapertica.
Bellarminus Card.
Bellene.
Bellettus.
Benedict. Bomact.
Guillel. Benedictus.
B. Beniguus Generalis Vallumbr.
Bergomas.
Petr. Benintendis.
Bergomen.
S. Bernardos Abbas.
Barnardus de Vbertis Card. Vallumbroſanus.
Beroius.
Berrachinus.
Bertachinus.
Bertrandus.
Petr. Biax.
Biſignet.
Bobadilla.
Baccatius.
Boërius.
Henric. Boïch.
Bolognetus.
Bologninus.
Bonacina.
Bonifacius IV. Papa.
Bonifacius VIII. Papa.
Bonifacius IX. Papa.
Boirellus.
Boſſius.
Bottæus.
Brixienſis.
Brunorus à Sole.
Butattus.
Burſatus.
Butattius.
Butrius.

C

CAballus.
Cabedo Luſitan.
Cabotius.
Caccial.
Cacheranus.
Cæleſtinus V. Papa.
Cæphalus.
Cæſar Barz.
Cæpol.
Cæſar de Graſſis
Cæremoniale Epiſcoporum.
Cæremoniale Bursfelden.
Caëtanus.
Cagnol.
Calderinus.
Caluinus.
Camillus.
Campanillus.
Campegius.
Cancellar.
Cancerius.
Camiſius.
Cano.
Capella Tholoſana.

Elenchus Authorum.

Capiccius.
Capra.
Caputaquenſis.
Carbo.
Cardinalis Albanus.
Cardoſo.
Carocius.
Carolus de Graſſis
Caſſadorus.
Caſſaneus.
Caſſianus.
Caſſiadorus.
Caſſiodorus.
Caſtaldus.
Caſtellinus.
Caſtillo.
Caſtrenſis.
Catbarinus.
Caualcanus.
Caualerus Cardin.
Celſus.
Cenedo.
Cephal.
Ceuallos.
Choppin.
Chronicon Caſinenſ.
Iul. Clarus.
Clauaſius.
Clemens I. Papa.
Clemens I V. papa.
Clemens V. Papa.
Clemens V I I. Papa.
Clemens V I I I. Papa.
Clitouæus.
Collector priuileg. Mendicantium
Collegium Bononienſe.
Collegium Paduanum.
Comitillus.
Comitolus.
Compoſtellus.
Concilium Agathenſe.
Concil. Aquiſgranenſe.
Concilium Auguſtanum.
Concil. Aurelianum. I. I I.
Concil. Baſileenſe.
Concil. Cabilonenſe.
Concil. Chalcedonenſe.
Concil. Cattaginenſe I V. V
Concil. Conſtantinopolitanum.
Concil. Lateranenſe.
Concil. Moguntinum.
Concil. Nicænum.
Concil. Senenſe.
Concil. Toletanum I. I I. I V.
Concilium Tribulienſe.
Concil. Tridentinum.
Concil. Turonenſe I.
Concil. Trullanum.
Concil. Vernenſe.
Concil. Viennenſe.
Conanus.
Confectius.
Coninch.
Conradus. Conſet.
Conterol.
Corduba.
Coriolanus.
Coſmas.
Coſta.
Cotta.
Couarruuias.
Craſſus.
Crantzius.
Craueta.
Creſcentius.
Cochus.
Cujacius.
Cynus.

D

Decanus.
Decianus.
Decius.
Delrius.
Diaz.
Diodorus Siculus.
S. Dionyſius Areopag.
Directorium Inquiſitorum.
Dominicus de S. Geminiano.
Duardus.
Duarenus.
Durantes.
Dynus.

E

Eccleſiaſtes.
Eccleſiaſticus.
Emmanuël Sà.
Ennodius.
Epictetus.
Eraſmus Cokier.
Eremitanus.
Eſaïas.
Euerardus à Cokier.
Euerindus.
Eugenius I V. Papa.
Euſebius Cæſarien.
Exodus.
Ezechiel.

F

Ant. Faber.
Fachinæus.
Farinacius.
Faſciculus temporum.
Federicus de Senis.
Felicianus.
Felinus.
Ferdinandus de Caſtilla.
Ferentillus.
Ferretus.
Fileſacus.
Filiucius.
Firmanus.
Flaminius Pariſius.
Franc. Florentillius.
Angel. Florentiola, Abbas Vallumbroſanus.
Flores de Mena.
Florianus.
Florigerium Magnum Ioſephi Langi.
Formularium inſtrumentorum & variorum proceſſuum.
Fornarius.
Franchinus.
Fraxinellus.
Freccia.
Fuſchius.
Fuſchus.

G

Ant. Gabriël.
Gabriel Luſitanus.
Gaillus.
Galeratius.
Galeſius.
Galettus.
Gama.
Gamarus.
Gambara.
Andr. Cambarus.
Gambarupta.
Garcia Maſtrillo.
Garſias.
Nic. Garſia.
Gauantus.
Gazzeus.
Gelaſius Papa.
Geminianus.
Genebrardus.
Geneſis.
Nicol. Genoa.
Gennadius.
Anaſt. Germonius.
Gerſon.
Ghiſlerius.
Gigas.
Gilchenius.
Gironda.
Gloſſa ordinaria.
Lud. Gomez.
Ant. Gomez.
Gozadinus.
Gozadus.
Gonzalez.
Graſſius.
Grammaticus.
Graſſus.
Gratianus.
Gratus.
Grauatius.
D. Gregorius Nyſſenus.
D. Gregorius Nazianz.
Gregorius I X. Papa.
Gregorius X I. Papa.
Gregorius X I I. Papa.
Gregorius X I V. Papa.
Gregorius X V. Papa.
Gregorius Epiſcopus Bergomen. Vallumbroſanus.
Gregorius à Valentia.
Greuæus.
Guido Papa.
Guillelmus de Benedictinis.
Guttierez.

H

Henriquez.
Herodotus.
S. Hieronymus.
Hilarius Arelatenſis.
Hiſtoria Commeſt.
Hiſtoria Lauſiaca.
Hiſtoria Tripartita.
Hojeda.
Hoſtienſis.
Hugo Victorinus.

Iacobus

Elenchus Authorum.

I

Iacobus de Voragine.
Iacobus de Graſſiis.
Iaſon.
Ieremias.
Illeſcas.
Imola.
Innocentius I V. Papa.
Innocentius V I I I. Papa.
Ioachimus Abbas.
S. Ioannes Chryſoſtomus.
Ioan. Bapt. de S. Blaſio.
Ioannes Bapt. Aſinius.
Ioannes à Cochier.
Ioannes Faniuc.
Ioannes Andreas.
Ian. de Lignano.
Ioannes de la Cruz.
B. Ioannes Cellarum, Vallumbroſanus.
Iob.
Iſaias
Iſernia.
Iſidorus.
S. Iſidorus Hiſpalenſis.
Iulius I I. Papa.
Iulius I I I. Papa.
Iuo Carnotenſis.
Iuſtinianus.

L

Laëtius Cherubinus.
Lambertinus.
Lancellottus.
Lapus.
Laroch.
Laurentius de Peitinis.
Iacob. Laurentius.
Lauorius.
Layman.
Ledeſma.
Fran. Leo.
Leo X. Papa.
Michael Leonicus.
Leſſius.
Locatus.
Lopez.
Lotterus.
S. Lucas Euang.
Lucatellus Valumbroſanus.
Lucidius.
Ioan. Ludouicus.
Lupus.
Petr. Lutius.
Hier. Lutius.
Lypſius.
Lyranus.

M

Macrobius.
Maiolus.
Major.
Mandoſius.
Mandragottus.
Mantica Cardin.
Mantua.
Manuale Prælatorum
Marauta.
Marcabtunus.
Marcanus.
Marcheſanus.
S. Marcus Euangeliſta.
Marcus Antonius Genueuſis.
Marcus Ant. de Amatis.
Marcus Ant. de Marſiliis.
Franc. Marcus.
Mareſcot.
Marta.
Martinus V. Papa.
Maſcardus.
Malſombrius.
Matheſilanus.
Matieſus.
S. Matthæus. Euang.
Medina.
Melaneſius Generalis Vallumbroſanus.
Menchaca.
Mendoça.
Menochius.
Merla.
Milis.
Millanenſis.
Minuccius Vallumbroſanus.
Miranda.
Modernus.
Mohedan.
Molina Iureconſult.
Molina Theologus.
Molinus.
Molpheſius.
Ioan. Monachus.
Moneta.
Montaign.
Montaluus.
Morla.
Moſconius.
Moſcus.
Mozagrugnus.
Mozzius.
Mucantius Iunior.
Munſterus.
Myuſingerius.

N

Naldus.
Natta.
Nauarra.
Nauarrus.
Neguzautius.
Nicephorus.
Nicolaus Papa.
Niger.
Ioan. de Nigraualle.
Nicgnus.
Numeri.

O

Octauianus.
Octauius Glorit.
Oddus.
Odericus Vitalis Anglus.
Oldradus.
Origenes.
Oſeas.
Oſſacius.
Oſtienſis.
Otto.
Ouidius.
Ozaſcus.

P

Pacianus.
Pacificus.
Padilla.
Palladius.
Paludanus.
Pamphilius.
Pancirola.
Panormitanus.
Papazon.
Lud. à Paramo.
Paulus Pariſius.
Parladorus.
Paſchalis.
Paſſarellus.
Paulinus Bettilucenſis.
S. Paulus.
Paulus I I. Papa.
Paulus I I I. Papa.
Paulus V. Papa.
Paulus de Citadins.
Paulus de Caſtro.
Paulus de Leaz.
Pechius.
Pegna.
Peguera.
Penna.
Penottus.
Peregrinus.
Peralta.
Perez.
Perez de Lara.
Pereira.
Peſantius.
Petrarcha.
S. Petrus Apoſt.
Petrus de Aragona.
Petrus Gregorius.
Petrus Anton. de Petra.
Petrus Bleſenſis.
Petrus Damianus.
Petrus Martyr.
Petrus de Petuſio.
Petrus de Monte.
Petrus de Vbaldis.
Petrus Cardinalis.
Phalconius.
Philelphus.
Philo Iudæus.
Philo Portius.
Philiarchus.
Piaſecius.
Pinellus. Piſanellus.
Piſanus.
Platina.
Platus.
Plottus.
Plutarchus.
Poncius.
Pontificale Romanum.
Poſſidius
Poſſidonius.
Præpoſitus.
Probus.
Proſperus de Auguſtino.
Pſalmi.
Puteus.

Q

Quaranta.
Queſeda.

Tamburinij Tom. I. ẽ 2 Raphael

Elenchus Authorum.

R

Raphaël de la Torre.
S. Raymundus.
Valer. Raynerius Vallumbroſanus.
Clem. Raynerius.
Rebello.
Rebuffus.
Redoanus.
Reginaldos.
Regula S. Benedicti.
Rendina.
Repertorium Inquiſitorum.
Lib. Regum.
Remigius de Gouis.
Reuſnerius.
Reynerius.
Riceiullius.
Riccius.
Ricordatus.
Riminaldus.
Ripa.
Claud. Robertus.
Annæus Robertus.
Angel. Rocca.
Rochus de Curte.
Rodericus Zamoreus.
Rodericus à Cunha.
Rodolphinos.
Rodriques.
Roſredus.
Rojas.
Rolandus à valle.
Romanus.
Roſella.
Roſet Doct. Pariſ.
Rota Romana.
Rota Genuenſis.
Ruinus.
Ruſæus.

S

Sairus.
Salas.
Salicetus.
Salon.
Saluianus.
Saluſtius Tiberius.
Salzedo.
Sanchez.
Sanctarellus.
Satnenſis.
Sayro. Scaccia.
Sigiſm. Sbroz.
Scortia.
Sebaſtianus Cæſarienſis.
Sebaſtianus Medices.
Sebaſtianus Vant.
Selua.
Seneca Philoſophus.
Seraphinus Card.
Ioſeph. Seſſe.
Sfortia Oddus.
Sigiſmundus à Bononia.
Sigonius.
Simanchas
Simon de Pratis.
Simoneta.
Sixtus IV. Papa.
Sixtus V. Papa.
Socinus.
Socolauius.
Sorbus.
Dominic. Soto.
Petr. Soto.
Sozomenus.
Speculator.
Spieglius.
Spino.
Staphilæos.
Stracha.
Suarez.
Surdus.
Surius. Syluanus.
Syluester. Symmachus.

T

Tabiena.
Tappia.
B. Tenzo Abbas Vallumbr.
Tertullianus.
Textus.
Thadæus Abbas Vallumbroſanus.
Theophylactus.
Theodoretus.
Theſaurus.
Theſaurus Iunior.
D. Thomas Aquin.
Thomas Triuiſanus.
Thomas à Ieſu.
Thomas Bozz.
Tiraquellus.
Toletus Card.
Tomingus.
Toſtatus.
Trantacinquius.
Trithemius.
Troſcius.
Trotus.
Trullus.
Turrectemata Card.
Tuſchus Card.

V.

Valaſcus.
Valdeſius.
Valentia.
Valentious Francus.
Valenzuol.
Valerius Maximus.
Varro.
Vaſæus.
Vaſquez.
Vecchius.
Vega.
Venero. Verallus.
Vgo de S. Victore.
Vgolinus.
Victoria.
Viglius.
Viguerius.
Villadiego.
Villaguta.
Villanus.
Vincentius.
Virgilius Poëta.
Virgilius Polydorus.
Viralitus.
Vitrorellus.
Viualdus.
Viuianus.
Viuius.
Vocabularium Academiæ Cruſcæ.
Volaterranus.
Vrbanus III. Papa.
Vrbanus V. Papa.
Vrbanus VI. Papa.
Vrbanus VIII. Papa.
Vrſillus.
Vualdus.
Vuandingus.
Vuion.

Z

Zabarella.
Zacharias Papa.
Zechius.
Zerola.
Zozimus Papa.
Zuchardus.

INDEX

INDEX
QVÆSITORVM OMNIVM,
QVÆ IN HOC PRIMO TOMO
CONTINENTVR;

Alphabetico ordine digeſtus.

A

ABBAS eligendus an debeat eſſe Sacerdos. diſp.5.quæſito 12. pag.47.
Abbas an ſit verè Ecclesiæ Prælatus? diſp.1.q.3.p.5.
Abbas an Abbatiæ renunciare poſſit, & io cuius manibus. diſp.13.q.1.p.113.
Abbas qui renunciauit,vel depoſitus fuit ab Abbatia, an remaneat Mnnachus Monaſterij, cui præfuit. diſp.13.q.4.p.116.
Abbas an ab Abbatia deponi, & temnueri poſſit, & ex quibus cauſis. diſp.13.q.2.p.115.
Abbas, vel alius Prælatus Epiſcopo ioferior an aliquomodo veniat appellatione Epiſcopi. diſp. 1. q.5.p.7.
Abbas ſecularis exemptus obtinens vſum Mittæ, & Baculi, quam aſſiſtentiam habeat, ſi Epiſcopus loci ordinarius ad ſuam Eccleſiam exempram veniat. diſp.25.q.9.p.459.
Abbas an digniot in Congregatione ſit ſemper eligendus, vel an ſufficiat eligere dignum, omiſſo digniori. diſp.5.q.13.p.48.
Abbatis nomen an Chriſto conuenire poſſit. diſp.2. q.9.p.14.
Abbatis nominis etymologia quæ? diſp.1.q.1.pag.1.
Abbatis nomen an dignitatem, vel onus importet? diſp.1.q.2.p.2.
Abbatis nomeo vtrum ſit oomen Prælaturæ. diſp. 1. q.3.p.5.
Abbatis ſolemniter celebraturi præparatio. diſp. 21. q.10.p.364.
Abbati eligendo quæ ætas requiratur? diſp. 5. q. 9. p.45.
Abbatem eligentibus quæ conditiones reqoiraotur. diſp.5.q.8.p.43.
Abbatem perpetuum eſſe, an magis expediat, quàm ad tempus. diſp.12.q.3.p.111.
Abbas per acquiſitionem alterius dignitatis, vel prælaturæ an ſtatim priuetur dignitate Abbatiali. diſp. 5.q 25.p.65.
Abbas Regularis eligendus, an debeat eſſe expreſsè profeſſus. diſp.5 .q.10.p.46.
Abbates an conſectari,vel benedici dicantur.diſp.11. q.1.p.97.
Abbates aliqui Monacbalis inſtituti legiſlatores an fuerint poſt Chriſtum & Sanctos Apoſtolos, & ante S.Baſilij tempora. diſp.2.q.11.p.15.
Abbates de iure diuino, & communi an ſiot perpetni. diſp.12.q.1.p.110.
Abbates & Prælati Eccleſiaſtici an à cioili poteſtate ſint exempti, & quo iure. diſp.15.q.19.p.229.
Abbates an ex iure ſpeciali ſint perpetui, vel temporales. diſp.12 q.2.p.110.
Abbates non benedicti ao gaudeant iiſdem priuilegiis, quibus fruuntnr benedicti. diſp.11q.13.p.102.
Abbates, & alij Prælati non reſidendo, to quas pœnas incidant. diſp.14.q.7.p.126.
Abbates vtrum neceſſariò benedici debeant. diſp.11. q.3.p.98.
Vtrum ipſis per benedictionem imprimatot character.q.4.p.99.
Vtrum vocentur Abbates, ſiue electi, ante benedictionem. q.5.p.99.
Abbates, & Priores Regulares quioam in Gallia à Rege nominentur. diſp.7.q.1.p.71.
Abbates, & alij Prælati à ſuis Eccleſiis abeſſe per quantum temporis ſpatium poſſint. diſp.14. q.5. p.125.
Abbates Commendatarij quo tempore in Eccleſia initium habuerunt. diſp.4.q.1.p.29.
Abbates Commendatarij, & alij ſeculares Prælati an ſint perpetui, vel ad tempus. diſp.12.q.4.p.112.
Abbates, & Prælati Regulares, necnon eorum Ordines Congregationes, & Monaſteria an habeant ſpeciales aliquas communicationes priuilegiorum à Sede Apoſtolica, & quænam illæ ſint. diſp.17. q.1.p.277.
Abbates duo vtrùm eidem Eccleſiæ, vel Monaſterio præfici poſſint. diſp.5.q.23.p.64.
Abbates, & Prælati inferiores an Epiſcopalia iura præſcribere poſſint. diſp.19.q.1.p.334.
Abbates Regulares an poſſint alios Abbates benedicere. diſp.11.q.11.pag.101.
Abbates an præcedant Canonicis Cathedralis, vel Collegiatæ Eccleſiæ. diſp.25.q.2.p.437.
Abbates & eorum Prælati ao veoiant ſub appellatione ſuorum Monachorum, & Regularium. diſp. 1. q.7.p.8.
Abbates & Prælati habentes vſum Pontificaliom, an aliquaodo veniant appellatione Pontificum.diſp.1. q.6.p.7.
Abbates intra quod tempus poſt confirmationem benedictionem petere debeant. diſp.11.q.8. p.100.
Abbates & Prælati quo tempore in lege gratiæ fuerint inſtituti. diſp.2.q.2.p.10.
Abbates & alij Prælati an Ordinarij appellatiooe veniant. diſp.1.q.4.p.5.
Abbates, ſeo Religioſorum Prælati an diſtincti fuerint à Clericorum Prælatis. diſp.2.q.4.pag.11.
Abbates quidam maiori præ cæteris dignitate, & excellentia ioſigniti enumerantur. diſp.3.q.4.p.18.
Abbates, & Prælati locales, ſeu inferiores cum Abbatibus, & Prælatis Generalibus, ſeu ſupremis in quibus conueniant. diſp.3.q.2.p.17.
In quibus differant. ibid.q.3.
Abbatum & Prælatorum an aliqua ante legem gratiæ fuerit adumbratio. diſp.2.q.1.p.9.

Index Quæſitorum.

Abbatum genus quotuplex. diſp.3.q.1.p.16.

Abbatia Regularis exempta, effecta ſecularis an remaneat exempta. diſp.15.q.11.p.206.

Abbatia an ſemel à Summo Pontifice ad tempus commendata poſſit ab Epiſcopo rurſus ad tempus in commendam tradi. diſp.4.q.6.p.31.

Abbatia, ſiue congregatio Regularium communicans alterius Religionis priuilegia, an intelligatur etiam communicare ea, quæ alicui ſpeciali illius Religionis Conuentui, ſiue loco, aut perſonæ particulari conceſſa ſunt. diſp.17.q.2.p.301.

Abbatiæ, & Prioratus ſeculares in Gallia an Regiæ nominationi ſubiiciantur. diſp.7.q.2.p.72.

Abbatiam habens vel aliud beneficium Regulare in commendam an teneatur profiteri Religionem, in qua illud obtinet. diſp.5.q.9.p.32.

Abbatiam expetere an expediat Monachum, & an poſſit illā per externos fauores procurare. diſp.10.q.1.p.90.

Abbatiæ in commendam quibus perſonis ſint conferendæ. diſp.4.q.4.p.30.

Abbatia commendata vacans an poſſit impetrari. diſp.4.q.7.p.31.

Abbatiæ, & Prioratus Regulares virorum, valorem annuum ducentorum florenorum auri communi æſtimatione excedentes, an poſſint per electionem prouideri. diſp.5.q.2.p.34.

Abbatias commendandi quibus de cauſis vſus fuerit introductus. diſp 4 q.2.p.29.

Abbatiæ quot modis commendari poſſint. diſp.4.q.5.p.31.

Abbatiarum ſuarum Bullas an aliquid Abbates in Curia Romana expedire teneantur. diſp.9.q.1.p.87.

Abbatias commendare, quis poſſit. diſp.4.q.3.p.29.

Abbatiſſas an Abbas poſſit benedicere. diſp.22.q.8.p.375.

Abeſſe à ſuis Eccleſiis per quantum tempus poſſint Abbates, & alij Prælati. diſp.14.q.5.p.125.

Ætas quæ requiratur in eligendo Abbatem, vel Prælatum. diſp.5.q.9.p.45.

Altaria, & lapides ipſis deſeruientes an ab Abbate conſecrari poſſint. diſp.23.q.4.p.381.

Altaria portatilia ad vſum aliarum Eccleſiarum, & piorum locorum, non ſolùm propriæ Congregationis, verùm etiam aliarum Eccleſiarum, & locorum non ſibi ſubiectorum, benedicere, & conſecrare an Abbas poſſit. diſp.23.q.5.p.383. & q.13.p.388.

Altarium in conſecratione an aliquid Abbas aduertere debeat. diſp.23.q.6.p.383.

Amictu quo, & quibus ornamentis in Synodo Diœceſana vti debeant Abbates, & quis locus ipſis competat. diſp.24 q.5.p.392.

Anxietas animi quàm Abbatem dedeceat. diſput.26. gloſſ.8.p.463.

Apoſtoli an fuerint Monaſticæ vitæ inſtitutores. diſp.2.quæſ.10.p.14.

Apparatus Abbatum in Conciliis Generalibus, & Synodis, ac Capellis Pontificiis, & Conſiſtoriis, nec non equitationibus ſolemnibus, & quem ordinem in illo obſeruare debeant. diſp.24 q.6.p.395.

Appellatione Pontificum an veniant Abbates & Prælati vſum Pontificalium habentes. diſp.1.q.6.p.7.

Appellatione Ordinarij an veniant Abbates & alij Prælati. diſp.1.quæſ.4.p.5.

Appellatione Epiſcopi an aliquo modo veniat Abbas, vel alius Prælatus Epiſcopo inferior. diſp.1. quæſ.5.p.7.

Appellatione Monachorum, & Regularium an veniant etiam eorum Abbates & Prælati. diſp.1.q.7.p.8.

Arma, & vexilla bellica an Abbates benedicere poſſint. diſp.22.q.5.p.373.

Aſſiſtentiam qualem habeat Abbas ſecularis obtinens vſum mitræ, & baculi, ſi Epiſcopus loci Ordinarius ad ſuam Eccleſiam exemptam veniat. diſp.25. q.9.p.459.

B

B*Aldachino* an vti debeat Abbas ſolemniter celebraturus. diſp.21.q.10.p 364.

Benedicere ornamenta Eccleſiaſtica an Abbati conceдatur in ſuis Eccleſiis. diſp.22.q.1.p.370.

An in alienis Eccleſiis. q.2.p.371.

Benedicere ſolemniter populo an Abbates in ſuis Eccleſiis poſſint præſente Epiſcopo, vel alio maiori Eccleſiæ Prælato. diſp.21.q.9.p.363.

Benedicere & conſecrare altaria portatilia ad vſum aliarum Eccleſiarum, & piorum locorum, non ſolùm propriæ Congregationis, verum etiam aliarum Eccleſiarum & locorum ſibi non ſubiectorum an Abbas poſſit. diſp.23.q.5.p.382.

Benedicere an poſſit Abbas cœmeteria, capitula & Oratoria propriæ Congregationis. diſp.23.q.9.p.384.

An corporalia. diſp.22.q.3.p.372.

Benedicere alios Abbates an poſſint Abbates Regulares. diſp.11.q.11.p.101.

Benedicere Pontificali more an poſſint Abbates & Prælati Regulares primarium lapidem in Eccleſiæ fundatione ponendum. diſp.22.q.9.p.376.

Benedici vel conſecrari an dicantur Abbates. diſp.11.q.1.p.97.

Benedicere an Abbas poſſit ea in quibus interuenit ſacra Vnctio. diſp.23.q.1.p.377.

Benedici Abbates de iure communi à quibus debeant. diſp.11.q 9.p.100.

Benedicendi Abbates ritus. diſp.11.q.14 p.103.

Benedici Abbates qualibet die vtrum poſſint. diſp.11.q.7.p.100.

Benedictio ſolemnis quibus in locis populo poſſit ab Abbate impertiri. diſp.21.q.8.p.362.

Benedictio Monialium an ad Abbates ſpectet. diſp.22.q.6.p.374.

Abbatiſſarum. q.8 p.375.

Benedictio an Abbatibus neceſſaria. diſp.11.q.3.p 98.

per Benedictionem an in iis imprimatur character. q.4.p.99.

Benedictio Abbatum an reiterari poſſit. diſp.11.q.6.p.100.

Benedictio armorum, librorum imaginum, vexillorum bellicorum an ad Abbates ſpectet. diſp.22.q.5.p.373.

Benedictio Abbatis in quibus cum Epiſcopi conſecratione conueniat, & in quibus ab ea differat. diſp.11.q.2.p.97.

Benedictionem in Pontificalibus populo elargiri an Abbates poſt Matutinatum, Miſſatum, & veſperatum ſolemnia poſſint. diſp.21.q.7.p.361.

Benedictionis in receptione Abbates quæ promittere teneantur. diſp.11.q.12.p.102.

Benedictionem, à quocunque Epiſcopo ſuſcipere an Abbates poſſint. diſp.11.q.10 p.101.

Benedictionem intra quod tempus poſt confirmationem Abbates petere debeant. diſp.11.q 8.p.100.

Beneficium Regulare in commendam habens, an teneatur profiteri Religionem in qua illud obtinet. diſp.4.q.9.p.32.

Beneficium vnum obtinens Monachus, an poſſit Abbatiam in commendam obtinere diſp 4 q.8.p.32.

Beneficiorum reſignationes recipere, & permutationes

nes

nes admittere an poſſint Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores. diſp.13.q.8.p.119.
Beneficiorum renuntiatio an libera ſit de iure Canonico. diſp.13 q.5.p.117.
Bona & facultates Abbatum,& aliorum Prælatorum an ab oneribus laicorum exempta ſint. diſp.15. q.20.p.235.
Bullas ſuarum Abbatiarum an aliqui Abbates in Curia Romana expedire teneantur. diſp.9.q.1.p 87.
Bullas Iuriſpatronatus donati Monaſterio Abbates qui non expediunt, an incidant in aliquas pœnas. diſp.9.q.2.p.89.
Bullatio an ſit de eſſentia priuilegij. diſp.16.q.2.p.261.

C

CAdauera Abbatum, & Prælatorum in eorundem funeralibus, quibus inſigniis, ornamentis & veſtibus induantur, & qua pompa ſepeliantur. diſp.10.q.4.p.355.
Calix, & patena, & alia Eccleſiaſtica vaſa ab Abbate conſecranda qualia eſſe debeant, & quando conſecrationem cenſeantur amittere, ita vt iterum conſecranda ſint. diſp.23.q. 3.p.380.
Calices, & alia ſimilia vaſa Eccleſiaſtica an poſſit Abbas conſecrare. diſp 23.q.2.p.379.
Etiam ad vſum alienarum Eccleſiarum. quæſ. 13. p.388.
Campanas conſecrare, an Abbas poſſit. diſp.23. q.12. p.387.
Etiam ad vſum alienarum Eccleſiarum. quæſ.13. p.388.
Canonica portio, vide *Portio*.
Canonicos Cathedralis, vel Collegiatæ Eccleſiæ vtrum præcedant Abbates, an verò ab illis præcedi debeant. diſp.25.q.2.p.437.
Capituli tam Generalis, quàm Prouincialis tempore an Abbates Pontificalia exercere valeant. diſp.21. q.6.p.360.
Caſtitas Abbati & Prælato pernereſſaria. diſp. 26. gloſſa 2.p.460.
Cella Abbatum & Prælatorum qualis eſſe debet. diſp. 27.q.5.p.472.
Character an imprimatur in Abbatibus per benedictionem. diſp 11.q.4.p.99.
Charitas præſtantiſſima in Abbate requiritur. diſp.26. gloſſa 5.p.461.
Chriſtus an poſſit nomine Abbatis appellari. diſp. 2. q. 9.p.14.
Chriſtus Dominus an fuerit Monaſticæ profeſſionis in ſtatu gratiæ primus Inſtitutor, & Legiſlator. diſp.2.q.8.p.13.
Clauſula derogatoria, *Non obſtantibus quibuſcunque* ſi deſideretur in priuilegio exemptionis Abbatibus & Prælatis inferioribus conceſſo, an irritum illud faciat. diſp.16.q.7.p.266.
Clauſula, *vt non cenſeantur reuocata, niſi de illis de verbo ad verbum mentio fiat*, in priuilegiis apponi ſolita quomodo intelligenda ſit. diſp. 16. q. 8. p.266.
Clauſulæ in priuilegiis, & eorum confirmationibus, ac innouationibus inſertæ, qualiter declarandæ, & interpretandæ veniant, & ſub quibus Regulis interpretatio hæc fieri debeat. diſp.18.q.6.p.327.
Coadiutor vtrùm Abbati dari poſſit, & à quo. diſp.13. q.3.p.116.
Commendare Abbatias quis poſſit? diſp.4.q.3 p.29.
Commendari quot modis poſſint Abbatiæ. diſp. 4. q.5.p.31.
Commendandi Abbatias quibus de cauſis vſus fuerit introductus. diſp.4.q.2.p.29.
Commendata Abbatia vacans an poſſit impetrari. diſp.4.q.7.p.31.
Commendatarius, vel ſecularis Abbas an poſſit ſuam Abbatiam in gratiam alicuius reſignare. diſp.13. q.5.p.107.
An poſſit ſuam Abbatiam reſignare reſeruato ſibi regreſſu, acceſſu, & ingreſſu. q.6.p.118.
Commendatarij Abbates quo tempore initium habuerunt in Eccleſia. diſp.4. q.1.p.29. An ſint perpetui, vel ad tempus. diſp.12.q.4.p.112.
Colloquia Abbatum qualia eſſe debent. diſp. 27. q. 8. p.473.
Communicatio priuilegiorum. vide *Priuilegium*.
in *Concilio* Generali Abbatibus quis locus competat. diſp. 24.q.3.p.391.
in Concilio Generali an Abbates habeant deciſiuum, vel conſultiuum tantùm ſuffragium, ac illi ſe ſubſcribant. diſp.29.q 2.p.390.
ad Concilium Generale Abbates an conuocandi ſint. diſp.24.q.1.p.389.
in Conciliis Generalibus, Synodis, ac Capellis Pontificiis & Conſiſtoriis, necnon equitationibus ſolemnibus quo amictu & quibus ornamentis vtantur Abbates, & quem ordinem in illis obſeruare debeant. q.6.p.393.
Confirmatio ex certa ſcientia priuilegiorum, alicui Religioni conceſſorum, an comprehendat ea priuilegia, quæ in vſu non erant. diſp.18 q.5.p.326.
Confirmationis Abbatum forma, quæ? & intra quod tempus ſit petenda, & à confirmatore facienda. diſp.6.q.3 p.70.
Congregationum Regularium Abbates an teneantur ſoluere quindennium Cameræ Apoſtolicæ. diſp 9. q 3.p.90.
Conſecrare calices, patenas & alia ſimilia vaſa an poſſint Abbates. diſp.23 q.2.p.339.
Altaria, & lapides ipſis altaribus deſeruientes. q.4. p.381. & an in ea conſecratione aliquid aduertere debeant. q.6.p.383.
Cõſecrare Eccleſias an ad Abbates ſpectet. q.7.p.383.
An Eccleſias Abbatiales. q.8 p.384.
An Campanas. q.12.p.387.
Calices, pixides, & cætera eiuſmodi ad vſum alienarum Eccleſiarum. q.13.p.388.
Conſideratus & prouidus debet eſſe Abbas in imperiis ſuis. diſp.26.gloſſ.12.p.465.
Corporalia benedicere an Abbas poſſit. diſp.22. q.3. p.372.
in *Correptione* Abbas prudenter agat, & ne quid nimis, &c. diſp.26.gloſſa.6.p.462.
Cruces benedicere an Abbates poſſint. diſp.22.q.5. p.374.
Cubile Prælatorum Regularium quale eſſe debet. diſp.27.q.5.p.472. & qui miniſtri ad illud ſint ab Abbate eligendi. q 9.p.473.

D

DEcentia Abbatum, & aliorum Prælatorum in equitando, & iter faciendo qualis eſt debet. diſp. 27.q 6.q.472.
Decimarum à ſolutione an Religioſi eximi debeant. diſp.15.q.18.p.218.
Deponi ab Abbatia quibus ex cauſis poſſit Abbas. diſp.13.q.2.p.115.
Diaconiſſas vtrum Abbas poſſit ordinare. diſp. 22. q.7.p.375.
Dignior in Congregatione an ſemper ſit in Abbatem eligendus, vel omiſſo digniori, an ſufficiat dignum eligere. diſp.5.q.13.p.48.
Dignitate Abbatiali an Abbas per acquiſitionem al-

terius dignitatis, vel Prælaturæ ſtatim priuetur. diſp.5.q.25.p.65.

Dilectio fratrum eximia Abbati neceſſatia. diſp.26. gloſſ.5.p.461.

Diſpenſari an poſſit Religioſus illegitimus filius alterius Religioſi ad obtinendam Abbatiam, vel aliam Prælaruram in religione in qua eius pater eſt, vel fuit Abbas, ſeu Prælatus. diſp.5.q 15.p 51.

Diſpenſatio illegitimorum au poſſit fieri ſine cauſa. diſp.5 q.16.p.52.

Diſpenſatio vt valida ſit, an ſufficiat petere diſpenſationem illegitimatioois in genere. diſp.5.q.18. p.54.

Diſpenſatus in illegitimitate ad obtinenda beneficia in ſæculo, ſi poſteà Religionem ingrediatur, an indigeat noua diſpenſatione ad hoc vt poſſit in ea ad Abbatialem dignitatem aſſumi. diſp.5 q 19. p.70.

Diſpenſatus an taciré cenſeatur ſuper defectu natalium electus in Abbatem & Prælatum ab habentibus poteſtatem diſpenſandi. diſp.5.q.17 p.53.

Doctrina diuina quantum Abbati neceſſaria. diſp.26. gloſſa.1.p.460.

E

E*Cclesia* quibus modis intelligatur pollnta. diſp.23. q.11.p.386.

Eccleſias pollutas an Abbas poſſit reconciliare. diſp.23.q.10.p.385.

Eccleſias, Cœmeteria, Capitula, & Otaturia propriæ Congregatioois ſolemniter benedicere an poſſit Abbas. diſp.23.q.9.p.384.

Eccleſias conſecrare an Abbates poſſint. diſp. 23. q.7.p.385.

Eccleſias Regnlares an Epiſcopus ſibi ſubiectas poſſit à ſua iuriſdictione eximere. diſp.15.q.13.p.207.

Eccleſiæ ſeculares, quæ hodie Abbatiæ nomine nuncupantur an cum dignitate Abbatiali vel ſeculari fuerint inſtitutæ. diſp.2.q.5.p.12.

Eccleſias Abbatiales conſecrate, ad quem ſpectet. diſp.23.q.8.p.384.

Electionis in Abbatem impedimenta enumerantur. diſp.5.q.21.p.56.& ſeqq.

Electionis per viam ſcrutinij celebrandæ, quæ ſubſtantialia ſint. diſp.5.q.6.p.39.

Electionis Abbatum & aliorum Prælatorum Regularium forma. diſp.5.q.5.p.38.

Electioni Canonicæ Abbatum & aliotum Prælatorum Regularium à Iure ſtarutum tempus. diſp.5. q.7.p.41.

Electiones in quibns caſibos ipſo iure irritæ ſint, vel irritandæ, & caſſandæ. diſp.5.q.22.p.62.

Electioni Abbatum & Prælatornm quæ ætas requiſita. diſp.5.q.9.p.45.

Electionem ad Canonicam Abbatum qui vocandi ſint. diſp.5 q.3.p.35.

Electiones Abbatum an ſint neceſſariò confirmandæ. diſp.6.q.1.q.66.

Electiones Abbatum à quibus confirmandæ ſint. diſp.6.q.2.p.69.

Electionis confirmatioois forma intra quod tempus ſit petenda & à confirmatore facienda. q.3.p.70.

Electio Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium an ad Conuentum pertineat. diſp.5.q.1.p.33.

Electores abſentes an procuratorem ad Abbatnm canonicam electionem conſtituere poſſint. d.5. q.4. p.37.

Electus in Abbatem an teneatur Abbatiale onus acceptare. diſp.10.q.2.p.92.

Eligentibns Abbatem quæ conditiones requiſitæ. d.5. q.8.p.43.

Eligendus in Abbatem, quam ætatem habere debeat. diſp.5.q 9.p.45.

Eligendus in Abbatem, & Prælatum Regularem, an debeat eſſe expreſsè profeſſus. diſp.5.q.10.p.46.

Eligendus in Abbatem, an debeat eſſe Sacerdos. d.5. q.12.p 47.

Eligendus in Abbatē, an ſemper ſit dignior Congregationis, vel ſufficiat eligere dignum omiſſo digniori. diſp.5.q.13.p 48.

Eligendi Abbatem ius ſimul cum aliis Monachis an ad Patrouum ſpectet, diſp.7.q.6.p.76.

Eligi in Abbatem, ſeu Prælatum ſimoniacè procurans, quas pœnas incurrat. diſp.10.q.5.p.95.

Eligi in Abbatem quando, & in quibus caſibus quis impediatur. diſp.5.q 21.p.56.

Epiſcopalia iura an præſcribere poſſint Abbates & Prælati inferiores. diſp.19.q.1.p.355.

Epiſcopalia inſignia an Abbas, vel alter Prælatus inferior præſcribere poſſit. diſp.19.q.2.p.355.

Epiſcopus an in Monaſteriis, & locis Abbatnm, & Prælatorum exemptorum pro Tribunali ſedete poſſit. diſp 15 q.14.p.210.

Epiſcopus in Eccleſia Abbatiali exempta, an poſſit Pontificalia exercere, diſp.15.q.15.p.211.

Epiſcopi appellatione. an aliquo modo veniat Abbas, vel alius Prælatus Epiſcopo inferior. d.1.q.5.p.7.

Epiſcopus an Regulares Eccleſias, & Monaſteria ſibi ſubiecta, à ſua iuriſdictione eximere poſſit. diſp.15. q.13.p.207.

Equiratio Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium quali cū decentia fieri debet. d.27.q.6 p.472.

Eximere à ſua Iuriſdictione an poſſit Epiſcopus Regulares Eccleſias, & Monaſteria ſibi ſubiecta. d.15. q 13.p.207.

Exempta an ſint à ciuili, & laïcali poteſtate bona, & facultates Abbatum, aliorúmque Prælatorum. diſp.15.q.20.p.235.

Exempta, an remaneat Abbatia Regularis, effecta ſecularis. diſp.15 q.11 p 206.

Exemptio Abbatum, Prælatorum, & Monachorum vnde habuit originem diſp.15.q.3.p.131.

Exemptio Religiunum ab Ordinatiorum Iuriſdictione qua forma, & per quæ verba probetur. diſp.15. q.5.p.152.

Exemptionum per priuilegia, an in omuibus exempti ſint ab Ordinatiorum iuriſdictione Abbates, & cæteri Regulares. diſp.15.quæſ 7 p 155.

Exemptionis per priuilegia, an Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores cenſeantur habere territorium, vel nullius Diœceſis eſſe dicantur. diſp 15. q.9.p.202.

Exemptioni an poſſint renunciare Abbates, & Prælati exempti. diſp.15.q.12 p.207.

Exemptionis priuilegium Abbatibus, & Prælatis inferioribus conceſſum, an valeat abſque clauſula derogatoria *Non obſtantibus quibuſcunque.* diſp.16. q.9.p.266.

Exemptus Abbas ſecularis, obtinens vſum mitræ, & baculi quam aſſiſtentiam habeat, ſi Epiſcopus loci Ordinarius ad ſuam Eccleſiam exemptam veniat. d.25.q 9.p.459.

Exempti an ſint Abbates, & Prælati Regulares, eorúmque Monaſteria ab Ordinatiorum Iuriſdictione. diſp.15.q 1.p.129.

Exempti quo iure ſint ab Ordinatiorum Iuriſdictione Abbates, & Prælati Regulares, ac cæteri Religioſi. diſp.15.q.2.p.131.

Exempti eſſe ab Ordinatiornm Iuriſdictione qoando cœperint Abbates, & alij Regulares Prælati, & Religioſi. diſp.15.q.4.p.132.

Exempti à decimarum ſolutione, an ſint Abbates,

Prælati

Prælati Regulares, cæterique Religioſi. diſp.15. q.18.p.218.

Exempti quo iure à ciuili poteſtate ſint Abbates, & alij Prælati Eccleſiaſtici. diſp.15.q.19.p.229.

Exempti an ſint Abbates, & Prælati Eccleſiaſtici à datiis, gabellis, vectigalibus, & aliis oneribus, tam realibus, quàm perſonalibus. diſp.15.q.21.p.242.

Exemptis an ad euitandam manutentionem Ordinario debitam, in quaſi-poſſeſſione iuriſdictionis, ſufficiat exhibere priuilegium exemptionis. d.15. q.8.p.200.

F

FAmiliares quos ſibi ſociare Abbatem conuenit. diſp.27.q.7.p.472.

Fidei profeſſionem an teneantur Abbates, & alij Prælati Epiſcopo inferiores in ſui promotione emittere. diſp.8.q.3.p.85.

Fratres diligat Abbas. diſp.26.gloſſ.5.p.461.

G

GAlliæ Rex, & Scholaſtici qualiter nominent Abbates. diſp.7.q.4.p.73.

Galliarum Abbatiæ, & Prioratus ſeculares, an Regiæ nominationi ſubiiciantur. diſp.7.q.2.p.72.

H

HAbitatio Abbatum, & ſuorum Monachorum qualis? diſp. 27.q.3.pag 471.

Habitum ſui Ordinis an retinere debeat Abbas, aliúſue Regularis, ad Epiſcopatum extra eius Ordinem aſſumptus. diſp.20.q.3.p.351.

Habitus Abbatum, & ſuorum Monachorum qualis. diſp.27 q.1.p.469.

I

ILlegitimationis diſpenſationem in genere petere, an ſufficiat ad hoc vt diſpenſatio valida ſit. diſp.5.q.18.p.54.

Illegitimus ad beneficia obtinenda in ſeculo diſpenſatus ſi poſteà Religionem ingrediatur, an indigeat noua diſpenſatione ad hoc vt poſſit in ea ad Abbatialem dignitatem aſſumi. diſp.5.q.19.p.54.

Illegitimus an poſſit ad Abbatialem dignitatem, vel alias Prælaturas eligi, vel aſſumi. diſp.5 q.14.p.50.

Illegitimus Religioſus filius alicuius Religioſi, an diſpenſari poſſit ad obtinendam Abbatiam, vel aliam Prælaturam in Religione, in qua eius pater eſt, vel fuit Abbas, ſeu Prælatus. d.5.q.15.p.51.

Illegitimorum diſpenſatio an fieri poſſit ſine cauſa. diſp.5.q.16.p 52.

Illegitimus Monachus electus in Abbatem, vel Prælatum ab habentibus poteſtatem diſpenſandi, an cenſeatur tacitè diſpenſatus ſuper defectu natalium, & ſola electio pro diſpenſatione ſufficiat. diſp.5.q.17.p.53.

Infamis notoriè an poſſit in Abbatem eligi, vel alias dignitates & Prælaturas obtinere. d.5.q 20.p.55.

Informatio de promouendis ad Abbatias, & Monaſteria, quæ in Conſiſtorio prouidentur, an ſit habenda eo modo, quo habenda eſt de promouendis ad Cadrales, vel ſuperiores Eccleſias. d.8 q.1.p.77.

Inquiſitiones ſuper promouendis ad Monaſteriorum, & Abbatiarum regimen, quæ in conſiſtorio prouidentur, qua forma faciendæ. diſp.8.q.2.p 81.

Inſignia Epiſcopalia an poſſit Abbas vel alius Prælatus Epiſc. inferior præſcribere. d.19.q.2.p.335.

Inſigniis Pontificalibus an vtantur Abbates & alij inferiores Prælati tam ſeculares, quàm Regulares. diſp.20.q.1.p.340.

Iter facientium, & equitantium Abbatum & aliorum Prælatorum decentia quæ. diſp.20 q 1.p.472.

Iura ſua ab Ordinariorum moleſtiis, qua ratione Abbas, & Prælatus Regularis tueri valeat. d.15.q.6. p.154.

Iura Epiſcopalia an præſcribere poſſint Abbates & cæteri Prælati inferiores. diſp.19.q.1.p.334.

Iuriſdictio ad quem pertineat pendente lite inter Abbatem, & Epiſcopum ſuper exemptione. d.15 q.10. p.205.

Iuriſpatronatus donati Monaſterio Bullas Abbates qui non expediunt, an incidant in aliquas pœnas? diſp.9.q.2.p.89.

Iuſpatronatus an poſſit acquiri in Abbatiis & Eccleſiis Conuentualibus. diſp.7.q.5.p.75.

L

LApidem primarium in Eccleſiæ fundatione ponendum, Pontificali more benedicere an Abbatibus, & Prælatis Regularibus conceſſum ſit. diſp.21.q.9.p.376.

Lapidum & Pixidum benedictio ad vſum alienarum Eccleſiarũ an ad Abbates ſpectet. d.23.q.13.p.388.

Legis diuinæ peritum Abbatem eſſe oportet. diſp.26. gloſ.1.p.460.

Locus quis competat Abbatibus in Concilio generali. diſp.24.q.3.p.391.

M

MAlâ Fides ſi ſuperueniat poſtquam Abbas aliquid bona fide, & iuſto titulo præſcripſerit, an teneatur in conſcientia illud reſtituere. diſp.19. q.8.p.339.

Menſa Abbatum & aliorum Prælatorum qualis eſſe debet. diſp.2.27.p 471.

Miniſtris quibus vti debeat Abbás ſolemniter celebraturus. diſp.21.q.10 p.364.

Miniſtri cubiculares Abbatum quales eſſe debeant. diſp.27.q.9.p.473.

Miſericordem, & ſuperexaltantem miſericordiam iudicio. Abbatem eſſe decet. diſp.26.gloſſ.4.p.461.

Monachum an expediat Abbatiam expetere, & an poſſit illam per externos fauores procurare. d.10. q.1.p.91.

Monachus in Abbatem electus an teneatur Abbatiale onus acceptare. diſp.10.q.2.p.92.

Monachus obtinens vnum beneficium, an poſſit Abbatiam in commendam obtinere. diſp.4.q.8. p.32.

Monachus illegitimus electus in Abbatem, vel Prælatum ab habentibus poteſtatem diſpenſandi, an cenſeatur tacitè diſpenſatus ſuper defectu natalium: & an ſola electio pro diſpenſatione ſufficiat. diſp.5.q.17.p.53.

Monachorum Prælati omnes ex primæua Religionis inſtitutione an Abbates dicti fuerint. d.2.q.7.p.13.

Monachorum & Regularium appellatione an veniant etiam Abbates, & eorum Prælati. diſp.1.q.7.p.8.

Monaſterium ſi hæres inſtituatur à laico, qui coram Iudice ſuo in ius vocatus fuerat ſuper aliqua cauſa ciuili, coram Iudice laico, an ſuper eadem cauſa reſpondere, vel coram ſuo Iudice Eccleſiaſtico remitti, & conueniri debeat. d.15.q.22.p.255

Monaſterio eidem an duo Abbates vel Prælati præeſſe poſſint. diſp.5.q.23.p.64.

Monaſteria Abbatum, & Prælatorum Regularium an ab Ordinariorum iuriſdictione exempta ſint. diſp.15.q.1.p.129.

Monaſteria an Epiſcopus ſibi ſubiecta poſſit à ſua iuriſdictione eximere. diſp.15 q.13.p.207.

Monaſticæ profeſſionis in ſtatu gratiæ primus inſtitutor & legiſlator an Chriſtus fuerit. d.2.q.8.p.23.

Monaſticæ, & Religioſæ vitæ an eadem eſſentia fuerit in Eccleſiæ exordio cum ea, quæ nunc eſt. d.2. q.5.p.12.
Monaſticæ profeſſionis legiſlatores an aliqui fuerint poſt Chriſtum, & ſanctos Apoſtolos, ante S. Baſilij tempora. diſp.2.q.11.p.15.
Moniales an ab Abbatibus benedici poſſint. d.22. q.6.p.374.

N

N*Imietas* quæ ſit in Abbate labes. d.26.gl.9.p.463.
ad *Nominationem* quæ fit à Rege Galliæ ad Abbatias, & Prioratus Regulares quæ conditiones requirantur. diſp.7.q.3.p.72.

O

O*Bedientiam* alij iure debitam an Abbas, & Prælatus inferior præſcribere poſſit, & an contra ipſum eadem præſcribi valeat. d.19.q.3.p.336.
Obſtinatus & nimius non ſit Abbas. d.26.gl.9.p.463.
Ordo quem ſeruare debeant Abbates in Conciliis generalibus, & ſynodis, ac Capellis Pontificiis, & Conſiſtoriis, nec non equitationibus ſolemnibus, & quo amictu & ornamentis vti. d.24.q.6.p.393.
Ordinarij appellatione an veniant Abbates & alij Prælati. diſp.1.q.4.p.5.
Ornamenta Eccleſiaſtica benedicere an ad Abbates ſpectet. diſp.22.q.1.p.370.
An ius habeant ea benedicendi in alienis Eccleſiis. q.2.371.
Et qualia eſſe debeant. diſp.22.q.4.p.372.
Ornamentis & veſtibus Prælatitiis an vtantur Abbates & alij Prælati tam Regulares, quam ſeculares. diſp.20.q.2.p.347.

P

P*Atronus* an ius eligendi Abbatem habeat ſimul cum aliis Monachis. diſp.7.q.6.p.76.
Permutationes beneficiorum an poſſint Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores admittere. diſp.13.q.8. q.119.
Perpetui an ſint Abbates de iure communi. d.13.p.1. p.110. An de iure ſpeciali. ibid. q.2.
Perpetuum eſſe Abbatem an magis expediat, quàm ad tempus. diſp.12.q.3.p.111.
Pixides ad vſum alienarum Eccleſiarum an benedicere poſſint Abbates. diſp.23.q.13.p.388.
Polluta quibus modis intelligatur Eccleſia. diſp.23. q.11.p.386.
Pollutas Eccleſias an poſſit Abbas reconciliare. ibid. q.10.p.385.
Pontificalia vtrum Abbates generales poſſint in omnibus ſuarum Congregationum locis exercere. d. 21.q.5.p.360.
Pontificalia quo iure Abbates, & alij Prælati inferiores exerceant. diſp.21.q.1.p.356.
Pontificalia an Abbates ab aliis Abbatibus, vel Prælatis exemptis inuitati, poſſint in eorum Eccleſiis exercere. diſp.21.q.4.p.359.
Pontificalia an Abbas, præterquam in propria Eccleſia Abbatiali poſſit etiam in aliis Eccleſiis, & beneficiis ei vnitis, etiam non pleno iure ſibi ſubiectis, vel Eccleſiis communibus exercere. diſp.21. q.2.p.356.
Pontificalia vtrùm Abbas poſſit exercere coram Epiſcopo extra Eccleſias ſibi ſubiectas. d.21.q.3.p.358.
Pontificalia an Epiſcopus in Eccleſia Abbatiali exempta exercere poſſit. diſp.15.q.15.p.211.
Pontificalibus inſigniis an Abbates & alij Prælati, tam Regulares, quàm Seculares Epiſcopis inferiores vtantur. diſp.20.q.1.p.340.
Pontificalium vſum habentes an vtantur Pontificali Romano & Cæremoniali Epiſcoporum. diſp.21. q.11.p.369.
Pontificalia an exercere poſſint Abbates tempore Capituli tam generalis, quàm prouincialis. diſp.21. q.6.p.361.
Pontificalium vſum an habens Abbas, & illi ante centum annos, aut ampliùs conceſſum fuerit priuilegium v.g. conſecrandi, vel præcedentes eius Abbates alioquin eo vſi non fuerint, poſſit tale priuilegium exercere: an verò per non vſum cenſeatur amiſſum, diſp.23.q.14.p.388.
Pontificum appellatione an veniant Abbates & Prælati vſum Pontificalium habentes. diſp.1.q.6 p.7.
Portionem canonicam legatorum ſuis exemptis factorum an Epiſcopis ſoluere debeant Abbates & Prælati Regulares. diſp.19.q.16.p.212.
Præcedentia inter Abbates, & Canonicos Regulares Congregationis Lateranenſis, ac Abbates, & Monachos Caſinenſes, quorum cauſa orta olim fuerat in ſacro Oecumenico Cōc. Trid. d.25.q.1.p.396.
Præcedentiæ Ordinum Regularium inter ſe in proceſſionibus, & aliis actibus publicis. d.25.q 8.p.447.
Præcedentiam aliquam an Abbates Regulares inter alios ſeculares, & laicas dignitates habeant, ibid. q.5.p.444.
Præcedentia Abbatum inter ſeipſos. d.25.q.6.p.445.
Præcedentia Prælatorum Regularium, qui Abbates non ſunt, inter ſeipſos. diſp.25.q.7.p.446.
Præcedentiam an habeant Abbates ante Canonicos Cathedralis, vel Collegiatæ Eccleſiæ, an verò ab illis præcedi debeant. diſp.25.q.2.p.437.
Præcedere an debeat Abbas Vicarium Epiſcopi. ibid. q.3.p 441.
Præcedere vtrùm, & quando Abbas debeat alios Prælatos Epiſcopo inferiores, cæteróſque in dignitate conſtitutos, tam in Eccleſia Cathedrali, quàm in aliis inferioribus. diſp.25.q.4.p.442.
Præfectus vni Monaſterio, vel Eccleſiæ an aliam dignitatem, vel Prælaturam obtinere poſſit. diſp.5. q.24.p.64.
Prælato eligendo quæ ætas requiſita. diſp.5.q 9.p.45.
Prælati nominis Etymologia quæ. diſp.1.q.1.p.1.
Prælati cæteri aliarum Religionum an veniant ſub nomine Abbatum. diſp.1.q.8.p.8.
Prælati Monachorum an à primæua Religionum inſtitutione Abbatum nomine omnes nuncupati fuerint. diſp.2.q.7.p.12.
Prælatorum Regularium electio an ad Conuentum pertineat. diſp.5.q.1.p.33.
Prælati Religioſorum an à Clericorum Prælatis diſtincti fuerint. diſp.2.q.4.pag.11.
Prælatorum Regulariū electionis forma. d.5.q.5p.38.
Præparatio Abbatis ſolemniter celebranti quæ ſit facienda, & quo ordine in tali ſolemnitate procedendum ſit. diſp.21.q.10.p.364.
Præſcribere Epiſcopalia iura, & inſignia, an poſſint Abbates, & Prælati inferiores. diſp.19.q.1.& 2. p.334.335.
Præſcribere viſitationem, & obedientiam alij iure debitam, an poſſit Abbas, & Prælatus inferior, & an contra ipſum eadem præſcribi valeat, diſp.19. q.3.p.336.
Præſcriptio an currat contra tributum, vel cenſum debitum Eccleſiæ Abbatiali in ſignum ſubiectionis. diſp.19.q.7.p.339.
Præſcriptio contra Abbatias, Monaſteria, loca, perſonas, & bona Religioſorum per quantum temporis ſpatium fiat. diſp.19q.4.p.373.
Præſcriptio Abbate, vel Prælato malè alienante rem Eccleſiæ cum conſenſu Capituli, an incipiat contra

tra Eccleſiam currere, tempore quo durat Abbas, & Prælatus. diſp.19 q.5.p.338.

Præſcriptio Abbatiali Eccleſia vacanre an currat contra illam. diſp.19.q.6 p.338.

Præſcriptum, bona fide & iuſto ritulo ab Abbate ſi ſupetueniat mala fides ao reſtitui debeat. diſp.19. q.8.p.339.

Princeps an, & quando poſſit priuilegium à ſe conceſſum reuocare, limirare, ſeu reſtringere. d. 16. q.12.p.269.

Prioratus ſeculares an Regiæ nominationi in Gallia ſubiiciantur. diſp.7.q.11.p.72.

Prioratus Regulares quinam in Gallia Regiæ oominationi ſubiiciantur. diſp.7.q.1.p.71.

Prioratus Regulares virorum valorem annuum 200. florenorum auri communi æſtimatiooe excedentes an poſſint per electiooem prouideri. d.5.q.2 p.34.

Prioratuum quorumdam Cathedralium in Aoglia prærogariuæ. diſp.3.q.4.p.28.

Priuilegium conceſſem Eccleſiæ Abbatiali vel Monaſterio an amitrarur, ſi Eccleſia, vel Monaſterium corruat, & cooſurgat, ſi Eccleſia, vel Monaſterium iterum ædificetur. diſp.16.q.8.p.276.

Priuilegia conceſſa Religioſis, ſiue Religioni an extendantur eriam ad Abbates,& alios Prælatos Religionis ſi nulla de eis menrio fiat. d.16.q.3.p.262.

Priuilegium conceſſum vni Religiooi, ſi commuoicetur alteri, & de primæ priuilegio non apparear, an prodeſſe poſſit in aliquo ralis communicatio ſecundæ. diſp.17.q.7.p.306.

Priuilegium an quando conceditur ad inſtar alterius Religionis, vel voi conceſſum, alteri communicatur, ſi prius illud augeatur: miouaror, vel reuocetur, auctum, & diminutum, vel reuocatum cenſeri debeat in Religione illa, cui communicatur. diſp.17.q.5.p.305.

Priuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum, Regularium qualirer innouata dicantur, & quos effectus illis hæc tribuat innouatio. diſp.18.q.2.p.307.

Priuilegia Abbatum & aliorum Prælatorum, nec noo eorundem Ordinom, & Congregationum, an aliquando fuerint & qualiter ſint hodie à Sede Apoſtolica confirmata. diſp.18.q.3.p.308.

Priuilegia odioſa,& pœnalia Abbatibus,& Religioſis vnius Congregationis conceſſa, an extendantur per communicarionem ad Abbates, & Religioſos alrerius Religionis. diſp.17.q.6. p.305.

Priuilegium ſi Abbati pontificalium vſum habenti ante centum annos, aut amplius conceſſom fuerit, verbi gratia, conſecrandi calices, & alia eiuſmodi, ſed præcedentes eius Abbates alioquio eo vti non fuerint, an poſſit ab eo exerceri, an verò per non vſum ceoſeatur amiſſum. diſp.23.q.14.p.388.

Priuilegia ſuatum Abbatiarum, & Eccleſiarum, ac proprij Ordinis an poſſint Abbates & Prælati iorerpterari. diſp.16.q.6 p.264.

Priuilegium ſibi, & ſuæ Religioni conceſſum oſtendere, an Abbas teneatur, ao verò illi alleganti credatur. diſp.16.q.17.p.275.

Priuilegia Abbatum, & Prælatorum, ac Abbatiarum, aut aliarum Eccleſiarum quomodo reddantur inualida. diſp.16.q.10.p.267.

Priuilegia Abbati, vel Prælato Regulari conceſſa, an ad Abbarem Commendatarium extendantur. d.16.q.4.p.263.

Priuilegia Abbatum, Prælatorum, & Abbatiarum an amittantur,& ceſſent per non vſum, vel contrarium vſum, ſiue abuſum. diſp.16.q.14.p.272.

Priuilegia Abbatum, quomodo ſint explicanda, quando contioent verba obſcura. d.16.q.5.p.263.

Priuilegia Abbatum & aliorum Regularium an per ſuſpenſiones quæ per Bullam Cruciatæ, vel alias Bullas quotidie fiunt, ſuſpeoſæ cenſeantur. d.16. q.16.p.275.

Priuilegia conceſſa Abbatiis, & Abbatibus, ac aliis Eccleſiæ Prælatis à Rege aliquo, vel Imperatore, vel aliis Priocipibus ſecularibus an poſſint ab illis reuocari. diſp.16.q.13.p.271.

Priuilegiorum communicationes à Sede Apoſtolica, quinam Prælati, Religiones, & Mooaſteria habeant. diſp.17.q.1.p.277.

Priuilegia Religionis alterius communicans an intelligatur etiam communicare ea, quæ alicui ſpeciali illius Religioois Conuentui, ſiue loco, aut perſonæ particulari conceſſa ſunt. diſp.17.q.2.p.301.

Priuilegium ſpeciale exemptionis ab ooeribus, & impoſitionibus non habentes, an eximantur ab eiſdem ſi communicent io priuilegiis cum aliia Regularibus ſpecialem exemptionem à prædictis ooeribus habeoribus, diſp.17.q.3.p.303.

Priuilegia proprij Ordinis, ſeu Eccleſiæ, an interpretati poſſint Abbates, & Prælati ioferiores. diſp.16.q.6.p.264.

Priuilegium exemptionis Abbatib. & Prælatis inferioribus conceſſum an valeat abſque Clauſula *Non obſtantibus quibuſcunque*. diſp.16.q.7.p.66.

Priuilegiis à Sede Apoſtolica ſibi conceſſis an vti poſſint Religioſi abſque ſuorum Abbatum & Prælatorum licentia, ſeu potiùs ipſis reouentibus. d.16. q.9.p.267.

Priuilegia Abbatibus & Prælatis conceſſa, an amittatur, vel ceſſent illorum morte, vel ceſſatione, & dignitate, & quando ad ſucceſſores rtahaotur. diſp.16.q.11.p.269.

Priuilegium à Principe cõceſſum, an & quando poſſit ab illo reuocari, limitari, ſeu reſtringi. d.16.q.12.ib.

Priuilegia quis poſſit Abbatibus & Prælatis ioferioribus concedere. diſp.16.q.1.p.261.

Priuilegij de eſſeotia an ſit ſcriptura. d.16.q.2.p.261.

Priuilegiorum alicui Religioni conceſſorum confirmatio ex certa ſcientia, an comprehendat ea priuilegia, quæ in vſu non erant. diſp.18.q.5.p.

Priuilegia vtrum commonicantes, & participantes alicui Ordini conceſſa, an poſſint illis potiri, etiam contra illum Ordinem, cum quo communicant in priuilegiis. diſp.27.q.4.p.30.

Priuilegia Abbatibus, & Prælatis conceſſa an amittantur, vel ceſſent illorum morte, vel ceſſatione à dignitate, vel ad ſuceeſſores trahuntur. diſp 16. q.11.p.269.

Priuilegia quis poſſit Abbatibus, & Prælatis inferioribus concedere. diſp.16.q.1.p.261.

Priuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum, necnon Regularium, an, & quando cenſeantur confirmata in forma communi, & ex certa ſcientia, & quæ inter vtrámque confirmationem differeoria conſtituatur. diſp.18.q.1.p.306.

Priuilegia exemptionum an Abbates, & alios Regulares ab Epiſcoporum iuriſdictione in omnibus eximant. diſp.15.q.7.p.155.

Priuilegiis Abbatiæ, aut Conuentus, vnius confirmatis, vel ſublatis an cenſeatur confirmata, vel ſublata priuilegia ad inſtar illorum alteri Abbatiæ, vel Conuentui conceſſa. diſp.18.q.4 p.325.

in *Proceſſionibus*,& io aliis actibus publicis quis Ordo Regularis alios præcedere debeat. d.25.q.8.p.447.

Proceſſionibus intereſſe an reoeátur Abbates & Prælati Regolares. diſp.24.q.8.p.394.

Proceſſus, & ioquiſitiones ſuper promouendis ad tegimen Monaſteriorum, & Abbatiarum, quæ in Conſiſtorio prouidentur qua forma fieri debeant. diſp.8.q.2.p.81.

Procuratorem

Index Quæſitorum.

Procuratorem ad Abbatum canonicam electionem, an cõſtituere poſſint Electores abſentes. d.5.q.4.p.37.

Profeſſionem fidei an teneantur Abbates, & alij Epiſcopo inferiores Prælati io ſui promotione emittere. diſp.8 q.3 p.85.

Profeſſus expreſsè an debeat eſſe qui eligendus eſt in Abbatem & Prælatum Regularem. d.5.q.10.p 46.

Profeſſus an debeat eſſe Religioſus in eadem Religione, in qua Abbas eligitur, vel præficitur. d.5.q.11. p.47.

de Promouendis ad Abbatias, & Monaſteria, quæ in Conſiſtorio prouidentur, an ſit habenda informatio eo modo, quo habenda eſt de promouendis ad Cathedrales, vel ſuperiores Eccleſias. d.8.q.1.p.77.

Q

QValitates, Abbatum & Prælatorum in ſuo munere conſtitutorum quales eſſe debent. diſp.26.p. 459. & ſeqq.

Quartam funeralem an Abbates, & Prælati Regulares teneantur, Parochis, vel Epiſcopis ſoluere. diſp 15. q.16.p.213.

Quindemnium Cameræ Apoſtolicæ an Abbates Congregationum Regularium ſoluere teneantur. d.9. q.3.p.90.

R

REconciliare an poſſit Abbas Eccleſias pollutas diſp.23 q.10.p.385.

Regulares vtrum non habentes ſpeciale priuilegium exemptionis ab oneribus, & impoſitionibus ao eximantur ab iiſdem, ſi cõmunicent in priuilegiis cum aliis Regularibus ſpecialem exemptionem à prædictis oneribus habentibus. diſp.17.q.3.p.203.

Religioſus vtrùm in eadem Religione, in qua Abbas eligitur, vel præficitur, profeſſus eſſe debeat. diſp. 5.q.11.p 47.

Religioſi an vti poſſint priuilegiis, à Sede Apoſtolica ſibi conceſſis, abſque ſuorum Abbatum, & Prælatorum licentia, ſeu potiùs ipſis reouentibus. diſp.16 q 9.p.267.

Religioſi an a decimarum ſolutione ſint exempti. diſp.15.q.18.p 218.

Religioſorum Prælati an à Clericorum Prælatis diſtincti fuerint. diſp.2.q 4.p.11.

Religioſus illegitimus filius alicuius Religioſi an diſpenſari poſſit ad obtinendam Abbatiam, vel aliam Prælaturam in Religione, in qua eius pater eſt, vel fuit Abbas, vel Prælatus. diſp.5 q.15.p.51.

Religioſi ſtatus, ac eius Abbatum, & Prælatorum, an aliqua in veteri Teſtamento, & ante legẽ gratiæ fuerit adumbratio. diſp.2 q 1.p.9. Quo tempore fuerit inſtitutus in lege gratiæ, & an eadem eius eſſentia in Eccleſiæ exordio cum ea quæ nunc eſt. d.2.q 5.p.10. An ſucceſſiuè, & ſine aliqua interruptione temporis ſemper in Eccleſia durauerit. d. 2.q.3.p.11.

Renuntians Abbatiæ, vel ab illa depoſitus, an maneat Monachus Monaſterij, cui præfuit. d.13.q.4.p.116.

Renunciare beneficio ſuo an poſſint Abbates, & in cuius manibus. diſp.13.q.1 p.113.

Renunciare priuilegiis ſuo Ordini ſeu Religioni conceſſis an Abbates & Prælati cæteríque Religioſi poſſint. diſp.16.q.15 p.274.

à *Reſidentia* ſua quibus de cauſis Abbates, & alij Prælati inferiores recedere poſſint. diſp.14.q.4.p.124.

ſuper Reſidentiam an poſſint Abbates Generales cum Abbatibus Conuentualibus diſpenſare. d.14.q.3. p.123.

Reſidere an teneantur Abbates, & alij Prælati Epiſcopo inferiores. diſp.14 q 1.p.121.
An de iure diuino. q.2.p.123.

Reſidere in Eccleſiis, & Monaſteriis ſibi commendatis an teneantur Abbates Commendatarij. d.14. q.6.p.126. Quæ pœnæ in non reſidentes à Concilio Tridentino ſtatutæ. ibid.q.7.

Reſignare ſuam Abbatiam an Abbas poſſit, reſeruato ſibi regreſſu, & acceſſu, & ingreſſu. d.13.q.6.p.118. An cum reſeruatione certæ penſionis. q.7.p.119.

Reſignatio beneficij in gratiam alicuius an ſit libera. diſp.13.q 5.p.117.

Reſignationes beneficiorum an poſſint Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores recipere. d.13.q.8.p 119.

S

SAcerdos an debeat eſſe, qui eligendus eſt in Abbatem, diſp.5.q.12.p.47.

Scriptura, ſeu bullatio an ſit de eſſentia priuilegij. diſp.16 q.2.p 261.

Sedere pro tribunali, an poſſit Epiſcopus in Monaſteriis, & locis Abbatum, ac Prælatorum exemptorum. diſp.15.q.14 p.210.

Sedes Abbatis ſolemniter celebratori qualis eſſe debeat. diſp.21.q.10.p.364.

Sepeliri qua pompa debeant Abbates, & quibus inſigniis, ornamentis, & veſtibus induantur eorum cadauera. diſp.20.q.4.p.355.

Simoniacè eligi procurans in Abbatem, vel Prælatum, quas pœnas incurrat. diſp.10 q 5.p.65.

Simoniam quibus modis tàm ſecularis, quàm Regularis incurrat procurando Abbatiam, vel alias dignitates, & Prælaturas. diſp.10.q.3.p 92.

Subſcribere an teneantur Abbates Concilio Generali, & quod ſuffragium in illo habeant. d.24 q.2.p.390.

Suffragium deciſiuum, vel conſultiuum vtrùm Abbates habeant in Concilio Generali, ac illi ſe ſubſcribant. diſp.24 q.2.p.360.

Supellex Abbatum & Prælatorum Regularium qualis eſſe debet. diſp.27.q.5.p.471.

Synodum ad Diœceſanam Abbates vtrùm accedere teneantur. diſp.24.q.4.p.391. & quis locus ipſis competat, quóue amictu, & quibus ornamentis in ea vti debeant q.5.p.392.

Synodum congregare an poſſint Abbates, & Prælati inferiores habentes territorium, cum Iuriſdictione Epiſcopali. ibid.q.7.p.394.

T

TEmpus quod ſit à iure ſtatutum Canonicæ Abbatum & aliorum Prælatorum electioni celebrandæ. diſp.5.q.7.p.43.

Territorium ſeparatum quando dicantur habere Abbates, & eſſe nullius, & quando dicantur eſſe in diœceſi. diſp.15.q.9 p.202.

Timor Dei Abbatibus & aliis perneceſſarius. diſp.26. gloſſ. 13.p.466.

Tonſura Abbatum, & ſuorum Monachorum quæ ? diſp.27.q.2.p.471.

V

VAſa Eccleſiaſtica ad vſum alienarum Eccleſiarũ an Abbas benedicere poſſit. d.23.q 13.p.388.

Veſtibus, & ornamentis Prælatitiis an vtantur Abbates, & alij Prælati tàm Regulares, quàm ſeculares. diſp.20.q 2.p.347.

Vexationem ſibi illatam, an ſine ſimonia poſſit electus ad Abbatiam, vel aliam Prælaturam redimere. diſp.10.q.4.p.94.

Vexilla bellica an Abbates benedicere poſſint. d.22. q.5.p 373.

Vicarium Epiſcopi an præcedere debeant Abbates. diſp.25.q.3.p.441.

Viſitationem & obedientiam alij iure debitam, an Abbas, & Prælatus inferior præſcribere poſſit, & an contra ipſũ eadem præſcribi valeat. d.19.q.3.p.336.

Z

ZElotypus non ſit Abbas. d.26.gloſſ.10.p.465.

DE

DE IVRE ABBATVM, ET PRÆLATORVM, TAM REGVLARIVM, QVAM SECVLARIVM EPISCOPIS INFERIORVM.

Tomus Primus.

DISPVTATIO PRIMA.

De nomine Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

QVÆS. I. De Etymologia nominis Abbatis, & Prælati.

II. An nomen Abbatis dignitatem, vel onus importet.

III. Vtrum nomen Abbatis ſit nomē Prælaturæ, & an Abbas ſit verè Eccleſiæ Prælatus.

IV. Vtrum appellatione Ordinarij veniant Abbates, & alij Prælati.

V. An Epiſcopi appellatione aliquo modo veniat Abbas, vel alius Prælatus Epiſcopo inferior.

VI. Vtrum Abbates, & Prælati habentes vſum Pontificalium aliquando veniant appellatione Pontificum.

VII. Vtrum appellatione Monachorum, & Regularium veniant etiam Abbates, & eorum Prælati.

VIII. Vtrum ſub nomine Abbatum veniant cæteri aliarum Religionum Prælati.

QVÆSITVM PRIMVM.

De Etymologia nominis Abbatis, & Prælati.

SVMMARIVM.

1 *Nomen,* Abba, *Hebraicum ſit, an Syriacum?*
2 Abba *Hebraicè idem ſignificat, quod Latinè Pater.*
3 *Abbas in Latina lingua duplici littera B, in Hetruſca verò vnica tantùm ſcribitur, & quare?*
4 *Ex dictione,* Abba, *ſecundùm aliquos prodijt hæc dictio,* Papa.
5 *Summus Pontifex dicitur Papa, eò quod omnium Pater eſt.*
6 *Nomini Abbatis ſemper ferè coniungi ſolet dictio illa,* Pater, *& quare?*
7 *Nominis Prælati Etymologia quænam ſit?*
8 *Nomina Prælatorum Epiſcopis inferiorum.*

1 NOMEN hoc, *Abba*, deriuatur ab illa dictione, *Ab*, quæ, (iuxta D.Hieronymum *in Comment. Epiſt. S. Pauli ad Galat. cap. 4.*) ab Hebræo, Syróque idiomate ortum ducit. Hebræi enim dictione hac, *Ab*, Patrem ſignificant, cui dictioni ſi de Chaldæorum, atque Syrorum more, *Aleph*, apponas, reſultat nomen, *Aba*. Hinc factum eſt, vt poſtea nomen, *Abba*, deductum ſit, vt tradunt Aluar. Pelag. *de planct. Eccleſ. lib. 2. cap. 23.* & Petr. Gregor. *Syntagmat. Iur. vniuerſi p. 2. lib. 15. cap. 13. de Abbatibus, num. 1.* Vſus poſtea obtinuit, vt apud Latinos addatur litera S in fine, ex qua hoc nomen integrum deducitur nempe, *Abbas.* At Alciat. *l. 1. C. de in ius vocand.* Alberic. *in ſuo dictionar. in verbo Abba Pater,* non ex duabus linguis, Hebraica ſcilicet, & Syriaca ſimul (vt D. Hieronymus ait) ſed Hebraicum nomen tantùm eſſe contendunt: dictionem verò illam, quæ eidem nomini ferè ſemper addi ſolet, videlicet, *Pater*, eſſe vocem Græcam, aut Latinam. Videtur fauere D. Auguſtinus *Epiſtola 177.* his verbis, *Paulus dicit Romanis ſcribens, in quo clamamus Abba Pater, in vno nomine duabus vtitur linguis, dicit enim Abba Hebræo vocabulo Patrem, & Latinè nominat identidem Patrem.* Et *lib. 3. de conſenſu Euangeliſt. cap. 4.* ſic ait. *Quod autem ipſe Marcus, non ſolum Pater, ſed, Abba Pater, eum dixiſſe commemorat, hoc eſt, Abba Hebraicè, quod Latinè Pater.* Et D. Thom. *in epiſt. D. Pauli ad Galat. 4. lect. 4.* ſic ait. *Abba Pater, idem eſt in ſignificatione, Abba, quod eſt Hebræum, & Pater, quod eſt Latinum,* Gloſſ. *in eadem epiſt. ad Galat.* quam refert

refert Archidiac. *in can. hac autem, num. vlt. 23. quæſt. 4.* dicit, nomen, *Abba*, eſſe nomen Hebraicum; ſed re vera nomen hoc, *Abba*, ab vtraque, Hebraica ſcilicet, & Syriaca lingua deducitur, vt diximus in principio: & præter D. Hieronymum, Petr. Gregorium, & Aluar. Pelag. tradunt Nicolaus Lyran. *ſuper eadem Epiſtola ad Galat. d. cap.* 4. Spiegel. *in lexic. Iur. verb. Abba*, florileg. magnum nouiſſimum Ioſephi Langi, *lib. 1. verb. Ab, & ex iis* Roder. *quæſt. regul. tom. 1. q. 12.*
2 *art. 1. in princ.* Quoad ipſius autem ſignificatum idem nobis ſignificat Abbas, quod Pater, vt teſtantur D. Auguſtinus *loco citat. & ſuper pſ.* 78. & D. Thomas *loc. etiam cit.* & D. Hieronymus *vbi ſupra*, qui ſic ait. *Abba Hebraicum eſt, idipſum ſignificans, quod & Pater; hócque pluribus in locis Scriptura ſeruat inſtitutum, vt verbum Hebraïcum cum illius interpretatione ponat*, quod etiam habetur *in cap. fin. de regular.* ibi *ſeu Patres Abbates.* Gloſſ. *in Clem. 1. de reſcript.* Card. Tuſc. *tom. 1. lit. A*, Campanil. *in diuerſorio Iuris Can. rubr. 7. cap. 6. num. 91.* Sebaſt. Cæſarien. *in Relect. de Eccleſ. Hierarch. part. 2. diſput.* 13. Ant. Fabr. *in Praxi, & Theor. Benefic. de maior, & minor. Benef. num.* 54. Auguſt. Barb. *de Iur. Eccleſ. lib. 1. cap. 17. num.* 16.

3 Porrò nomen hoc, *Abbas*, duplici litera B, in Latino ſermone ſcribitur ex eo, quia ab Hebræis dictio, *Abba*, (à qua nomen Abbas deriuatum eſſe, diximus) vel duplici littera Beth ſcribitur, vt quibuſdam placet; vel ſi eum vnica tantùm, additur punctum, daghes, quod idem eſt, ac ſi geminata, Beth, apponeretur. Duplici igitur B. notatum reperitur, nedum apud S. Hieronymum *loco citato*, verùm etiam *in vita S. Hilarionis antiquitùs deſcripta*, & *in vulgata editione Veteris, ac Noui Teſtamenti*, atque *in verborum ſerie ſimiliter Noui, ac Veteris Teſtamenti à Theologis Pariſien. in lucem edita, in princ. in verb. Abbas*, & communiter apud omnes duplici littera B, ſcriptum inuenitur. Itali verò quod B, eſt, vt à Latina pronunciatione diſcedere videantur, dictionem hanc vnica B, deſcribendam eſſe, volunt. Conſule communem Scholam Scriptorum linguæ Hetruſcæ, & lege Ioan. Boccatium *nouella* 13. & Ioan. Villan. 4. *c.* 34. & Vocabularium Academiæ Chruſcæ *verb. Abbate*; quod habetur etiam *in Regula S. Benedicti vulgari lingua donata per totam*, & communiter apud omnes Scriptores Hetruſci ſermonis; ſed & vulgaris loquendi Hetruſcorum conſuetudo Abbatis nomen vnica exprimit conſonante. Hæc à nobis, quamuis nullius ferè momenti, annotata ſunt, vt in hoc noſtro opere nihil habeat, quod deſiderare poſſiturioſus, & diligens Lector.

4 Præterea (ſecundùm Petrum Gregorium *loco ſupra citato*) nomen Abbatis non ſolùm Patrem ſignificat, ſed ex eo etiam deriuata eſt hæc ampliſſima dictio, *Papa*, nempe quòd mutatis duabus illis literis BB. in geminatas PP. hiſque ſingulis ante ſingulas A, locatis Papa formatur. Spiegel. *autem in ſuo lexic. verb. Abbas*, ait, quòd apud Græcos Abbas appellatur Papas: an verò iſti ſingulas BB. in litteras PP. mutauerint, non ſatis conſtat, ſed tantùm apud eoſdem Græcos ita Abbatem nominari propter reuerentiam, ex eodem
5 Spieg. *loc. cit.* & hoc mirum non eſt, quia ſicut Papa dicitur maior Pater, eo quod omnium Pater eſt, ex Lælio Zechio *de Republ. Eccleſiaſt. tit. de ſtatu Rom. Pontif. num.* 1. ita ex aliquali ſimilitudine, & debita ſeruata proportione, Præfectus Monachorum Abbas, ſiue Papas, vt dicunt Græci, reſpectu ſuorum ſubditorum appellatur. Hoc tamen Papæ nomen non Abbatibus, ſed Pontifici Max. omnium Patri, & Abbati Sanctiſſimo ſolùm tribuendum eſt, ſicut communiter hodie Summus Pontifex ab omnibus dicitur.

Solet quippe huic nomini Abbatis ſemper ferè 6
coniungi dictio illa, *Pater*, vt Marci 14. *Abba Pater omnia tibi poſſibilia ſunt.* & Apoſt. ad Rom. 8. *Non accepiſtis ſpiritum ſeruitutis, ſed ſpiritum filiorum, in quo clamamus, Abba Pater.* & ad Galat. 4. *Quoniam eſtis filij Dei, miſit Deus ſpiritum filij ſui in corda veſtra clamantem, Abba Pater.* Quod ex eo factum eſſe arbitrur, vt maiorem gignendo vehementiam, per illam geminationem certius animi ſtudium, & maior erga Patrem fiducia declaretur. Hinc etiam in Hebræa, Syra, Chaldæa, aliiſque linguis ſemper dictio, *Abba*, vehementiam denotat. Al D. Hieronymus *loco ſuperiùs cit.* ait, nomini *Abba*, additam eſſe dictionem illam, *Pater*, ad ipſum nomen, *Abba*, interpretandum. Sæpè enim in ſacra Scriptura Hebraïcis verbis interpretatio ſua apponi conſueuit, vt in Geneſi *Meſech. vernaculus*, & Marci 10. *Bartimæus filius Timæi Aſſer, Diuitiæ, Thabitha, Dorcas*, & alia huiuſmodi, & hac ratione dictioni huic, *Abbas*, ex antiqua conſuetudine additur ab omnibus vox illa gratiſſima, *Pater*, qua Monachi Præfectos ſuos compellantes, eandémque vocem, *Abbas*, interpretantes, illos eorum Patres eſſe, crebrò intelligant.

Quòd verò ad Etymologiam reliquorum Prælato- 7
rum, licèt omnes dici poſſint Abbates, cùm ipſi tanquam ſuorum ſubditorum Patres ſe gerere debeant: tamen Prælatus dicitur quaſi præ aliis ditatus, vel ante latus, quaſi quòd ante alios poſitus ſit; vt tradit Panormit. *in cap. cum ab Eccleſiarum, ſub num. 1. de offic. ordin.* De iure Canonico ſunt Antiſtites Eccleſiaſtici *tit. de poſtulat. Prælat.* Petr. Gregor. *Syntagmat. iur. vniuerſ. cap.* 3. Daniel Ottho *de iure public. cap.* 18. *verſ. Prælati à præferendo dicti.*

Horum Prælatorum alij ſunt Regulares, alij Secu- 8
lares: Regularium alij Abbates Generales, alij Præſidentes Generales, alij Reformatores Generales, alij Magiſtri, alij Miniſtri etiam Generales, alij Prouinciales, alij Commiſſarij, alij Viſitatores, alij Priores, alij Præpoſiti, alij Maiores, alij Guardiani, alij Cuſtodes, &c. Secularium alij Priores, alij Præpoſiti, alij Decani, alij Archidiaconi, alij Archipreſbyteri, & his ſimiles, quorum nonnulli ſunt in partibus Vltramontanis habentes iuriſdictionem fundatam in priuilegio, aut conſuetudine, vt notat Reuerendiſſimus Dominus meus D. Antonius Ricciull. Bellicaſtren. Epiſcopus, & Viceſgerens meritiſſimus *in ſuo erudiriſſimo tractatu de iure perſon. extr. grem. Eccleſiæ exiſt. lib. 4. cap. 61. num.* 23. Et de aliis in Hiſpania notat Dominus meus Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. alleg. 25. num. 9. iuxta Lugd. impreſſ.*

QVÆSITVM II.

An nomen Abbatis dignitatem, vel onus importet.

SVMMARIVM.

1 *Officij nomen quandoque latè, quandoque strictè ſumitur.*
2 *Officium, quid ſit.*
3 *Dignitas, quid ſit.*
4 *Nomen Abbatis dignitatem, & officium importat.*
5 *Omne, quod hic eminet, plus afficitur mœroribus, quàm honoribus gaudet.*
6 *Abbatis nomen eſt honoris, & dignitatis.*
7 *Abbas dicitur conſtitutus in primo gradu dignitatis, nec eſt de dignitatibus Epiſcopo inferioribus.*
8 *Abbates non omnes habent dignitatem, ſed ij tantùm, in quibus concurrit aliquod ex tribus ſignis requiſitis ad dignitatem conſtituendam.*

9 *Dignitas*

9 *Dignitas ex quibus ſignis dignoſcatur.*
10 *Dignitas non conſtituitur ex ſolo nomine, niſi etiam concurrant prærogatiua.*
11 *Clerici in pluribus locis vocantur Abbates qui tamen nullam habent dignitatem.*
12 *Rectores aliqui in Aragonia dicuntur Abbates, & eorum vxores Abbatiſſæ.*
13 *Conſules, ſeu Priores artium in multis locis vocantur Abbates.*
14 *Caput Cleri Hiſpalen. vulgò Abbas maior appellatus, non habet dignitatem.*
15 *Prioratus eſt dignitas ſicut Abbatia, dummodo concurrat in eo aliquod ex ſignis requiſitis ad dignitatem conſtituendam.* num. 16.
17 *Abbatia quæ caret cura, & Conuentu, non eſt dignitas, nec requirit ætatem 25. annorum.*
18 *Præpoſitura eſt dignitas, ſicut Abbatia; niſi careat cura, & conuentu.* num. 19.
20 *Præpoſituræ in Eccleſia Gerunden. non ſunt dignitates, neque beneficia, ſed ſimplices tantùm adminiſtrationes temporales, nihil ſpiritualitatis habentes.*
21 *Abbatia in odioſis non venit ſub nomine dignitatis, prout neque Epiſcopatus.*
22 *Dignitas debet eſſe perpetua. Declara vt* num. 24.
23 *Abbates triennales videntur ſuffecti loco Priorum Clauſtralium.*
24 *Abbates ad tempus creati dicuntur habere dignitatem.*
25 *Beneficium de iure communi perpetuum eſſe debet.*
26 *Beneficium ex ſpeciali iure, & priuilegio, vel ex immemorabili conſuetudine poteſt eſſe non perpetuum.*
27 *Abbates ad tempus creati ſuccedunt in omnibus; quæ de iure ad Abbates perpetuos ſpectare noſcuntur, cùm in illorum locum ſubrogati ſint.*
28 *Congregationes regulares quare in vnum omnia Monaſteria vnierint, & Abbatias manuales effecerint.*
29 *Manualia beneficia Papa prouidere non ſolet, ad euitandum abſurdum, quod promiſſus ab illo poſſit ab inferiore remoueri.*
30 *Subrogatus ſortitur naturam, iura, & priuilegia illius, in cuius locum ſubrogatur.*
31 *Dignitas ex ſui eſſentia non requirit perpetuitatem in officio, ſed ſatis eſt, quod poſſit eſſe perpetua.*
32 *Vicarij Generales Epiſcoporum ſunt ad nutum conſtituentium amouibiles.*
33 *Vicarius Generalis Epiſcopi habet dignitatem, & eſt in dignitate conſtitutus.*

1 PRo huius quæſiti declaratione præmittendum eſt; Nomen officij quandóque ſtrictè, quandóque latè, ſiue propriè, vel impropriè ſumi, vt explicat Ioan. Franciſc. de Pauin. *tract. de offic. & poteſt. Capituli Sede*
2 *vac. prælud. 2. per tot.* Et inter officium, & Dignitatem hanc eſſe differentiam, quòd officium dicitur ha-
3 bere onus annexum; Dignitas verò ea eſt, quæ cum adminiſtratione rerum Eccleſiaſticarum, & honore iuriſdictionem habet, *cap. volumus, cap. Diaconus, & cap. quia. 99. diſt.* vnde dicitur habere dignitatem, quando quis habet adminiſtrationem rerum Eccleſiaſticarum cum iuriſdictione: dicitur etiam habere dignitatem, qui habet nomen dignitatis, & Prælationis, ſicut prærogatiuam in ſua Eccleſia, tam in Choro, quàm in proceſſionibus, & aliis Comitiis, & ſeſſionibus, quamuis non habeat adminiſtrationem rerum Eccleſiaſticarum, vel iuriſdictionem, vt patet in Decanis, & Archidiaconis quamplurium Cathedralium, & etiam in nonnullis Abbatibus ſecularibus, nullam adminiſtrationem, vel iuriſdictionem habentibus. Tertiò dicitur habere dignitatem, qui ex conſuetudine Eccleſiæ habetur in dignitate; quia ſi conſuetudo eſt in Eccleſia, pro dignitate haberi debet, *cap. conſuetudo 12. diſt.* Ita Archidiac. *in cap. 1. num. 2. num.. de conſuetud. in 6.*

His poſitis, dico, Abbatis nomen ſecum importare & honorem, & dignitatem: atque onus, & ſolici- 4
tudinem, ſeu (quod idem eſt) eſſe nomen dignitatis, & officij; quòd ſignificet officium, ſitque nomen oneris, & ſolicitudinis, ait Gloſſ. *in cap. tuam de ætat. & qualit. arg. text. in cap. hoc tantùm 18. quæſt. 2. Innocent. in cap. de multa col. vlt. de præben. Caſſan. in Catal. glor. mund. 4. p. conſid. 32.* Et quòd importet dignitatem, & onus inſimul, ait Gloſſ. *fin. in cap. expoſuiſti, de corpore vitiat.* arg. text. *in can. nerui 13. diſt.* vbi D. Grego- 5
rius inquit, *omne, quod hic eminet, plus afficitur mœroribus, quàm honoribus gaudet.* Patet, nam huic eidem nomini regulariter eſt annexa cura, ſimul cum iuriſdictione; namque Abbas Regularis in ſuo Monaſterio Rectoris munus exercet, cunctáque adminiſtrat, Gloſſ. *in d. cap. tuam.*

Quòd ſi nomen honoris, & dignitatis, probatur 6
in cap. vt apoſtolica, de priuileg. in 6. vbi textus loquens de Abbatibus, ait *quibus ex propria dignitate non competit*, probatur etiam *in can. ſi quis deinceps*, & *ibi* gloſſ. 56. *quæſt. 7.* vbi text. in principio loquitur de Epiſcopo, & Abbate, & poſtea ſubdit, idem eſſe de aliis dignitatibus inferioribus; facit text. *in auth. habita: C. ne filius pro patr.* Atque ita affirmant Ioan. Andr. *in cap. tuam. de ætat. & qualit. & in cap. maioribus, de præbend.* Archidiac. *in cap. 2. num. 1. de præbend. in 6.* Franch. *ibidem, num. 5.* Card. Zabar. *in Clem. prima, col. 2. verſ. quæro an nomen Abbatis, de reſcript.* Oſtien. *in d. cap. tuam.* Imol. *in d. clem. 1. col. 5.* Dominic. de S. Gemin. *in cap. 2. col. 3. verſ. ſi dubio de præbend. in 6.* Panormit. *in cap. per tuas 32. n. 7. in fin. de ſimon. & in d. cap. tuam, & in cap. decernimus num. 2. de iudiciis*, latè Philipp. Dec. *ibidem, num. 4. & in cap. quia nos. 32. num. 3. de appellat.* Baldus *in cap. paſtoralis in gloſſ. in verb. Superiores*, & *ibi* Felin. *col. 4. verſ. verum ergo Abbatia*, quos ſequitur Modern. *de offic. deleg.* idem Felin *in cap. meminimus, col. 2. verſ. vlteriùs quæro, de accuſat.* Lapus *alleg. 84. incip. Dominus Papa, col. pen. num. 11. verſ. item Abbatia*, Ægid. Bellam. *conſ. 5. num. 21. & 22.* & communiter omnes tam antiqui, quàm moderni Iuriſperiti.

Et quod Abbas dicatur conſtitutus in primo gradu 7
dignitatis, nec ſic de dignitatibus Epiſcopo inferioribus, Lap. *alleg. 84. num. 11.* Franc. *in cap. 2. ſub num. 5. de præbend. in 6.* & ibi Prob. *ad Monoch. num. 48.* Sarnen. *in reg. de annal. quæſt. 11. num. 4.* Rota *in Burgen. iuriſdictionis coram Orano, quæ eſt deciſ. 100. poſt 1. vol. conſ.* Farinac. *num. 2. & 4. & in fine operis eſt deciſ. 41. num. 2.*

Notandum tamen, quòd non omnes, qui appel- 8
lantur Abbates, habent dignitatem, niſi in eis concurrat aliquod ex illis tribus ſignis requiſitis ad dignitatem conſtituendam, quæ ſunt. Primò admini- 9
ſtratio rerum Eccleſiaſticarum cum iuriſdictione. Secundò nomen dignitatis, & inſimul prærogatiuæ in Eccleſia, tam in choro, quàm in Capitulo, licèt non adeſſet vera adminiſtratio, vel iuriſdictio. Tertiò conſuetudo Eccleſiæ, quòd quis reputetur pro dignitate: De quibus dixi *ſupra initio huius quæſiti*, & notat Archidiac. *in cap. 1. num. 2. de conſuetud. in 6.* quem *ibi* refert & ſequitur Geminian. *num. 7.* Sylu. *de benefic. part. 1. quæſt. 2. num 42.* Aretin, *conſ. 23 incip. in præſenti conſultatione, n. 1. & plurib. ſequent.* Papazon *in addit. ad deciſ. 9.* Rot. *de præbend in nou.* latè Boër. *deciſ. 286.* & Rota *in vna Hiſpalen. præeminentiarum 3. Decembris 1610. & 1. Iulij 1655. coram Penia, quæ*

in fine operis ſunt deciſ. 4. & 5. Et quamuis nomen Abbatis regulariter præ ſe ferat dignitatem, & Ab-
10 batia dicatur dignitas; tamen nudum nomen non ſufficit, niſi etiam concurrant prærogatiuæ, Hoſtien. in cap. de multa num. 11. verſ. ſed nec eſt, de prabend. Anchar. in clem. 1. num. 1. verſ. à nomine autem eod. tit. Iaſ. conſil. 192. incip. in præſenti conſultatione, num. 25. verſ. ex omni ergo. lib. 2. latè Decian. conſil. 19. num. 119. & 120. lib. 3. & Rota in allegata Hiſpalen. praeminentiarum coram Pœnia. Quia Abbatiam eſſe dignitatem non facit ſola nominatio, ſed effectus, qui colligitur ex exercitiis, & ad dignoſcendum an ſit dignitas, non ſolum nomen, ſed ſubſtantia inſpicienda eſt, Hoſtien. Anchar. & alij proximè citati. In multis enim locis
11 plures etiam clerici vocantur Abbates, quos tamen certum eſt, nullam habere dignitatem, vt in Arago-
12 nia refert Card. in clem. attendentes, §. ſtatuimus ſub num. 2 quæſt. 5. de ſtat. Monach. aliquos Rectores dici Abbates, & eórum vxores Abbatiſſas; & in multis
13 locis Conſules, ſeu Princes artium appellari Abbates refert Alciat. in l. collegiorum, num. 4 ff. de verb. ſignific. & in l. 1. ſub num. 2. C. de in ius vocan. & Rota in dicto Hiſpalen. praeminentiarum coram Penia reſoluit, Be-
14 neficiatum, quem clerici Hiſpalen. pro Capite Vniuerſitatis ſibi eligunt, non habere dignitatem, quamuis vulgò appellaretur Abbas maior, in eo enim præter nudum nomen Abbatis nullum aderat ſignum ex prædictis tribus requiſitis ad dignitatem conſtituendam. Prout etiam Prioratus licèt aliàs ſit dignitas
15 ſicut Abbatia, Felin. in cap. inſuper in 2. not. de maiorit. & obed. Rip in cap. 2. num. 30. de iudic. Syluest. de benefic. quæſt. 2. n. 39. Chaſſan. in catal. glor. mund. part. 4. conſiderat. 36. Archidiac. in cap. 2. col. 2. in princ. verſ. ſcias, de prabend. in 6. & ibi Ioan. Andr. col. 1. verſ. ſed hoc, Gemin. ibid. col. 2. num. 10. verſ. ſuper ſecundo.
16 Nihilominus, vbi non concurrit aliquod ex dictis tribus ſignis non dicitur dignitas, vt poſt Oſtienſ. notat Abbas in cap. niſi eſſent 21. ſub num. 6. in fin. de prabend. Imol. in clem etſi principalis, n. 21. de reſcript. & ibi Vitalin. num. 14. & fuit dictum per Rot. in vna Aquen. Monaſterij 31. Maij 1568. coram D. Cardin. Lancellotto ſeniore, qua in fine operis eſt deciſ. 9. n. 7.
17 in qua fuit reſolutum, Abbatiam, quæ caret cura, & conuentu non eſſe dignitatem, nec requirere ætatem
18 25. annorum. Et idem eſt de Præpoſitura, quæ eſt etiam dignitas ſicut Abbatia, Abb. in cap. cum illorum, col. 3. num. 13. verſ in gloſſ. in verb. Abbatem de ſent excommunicat. Sylu. de quæſt. 2. num. 38. Dec. conſ. 161. col. 1. verſ. quarto facit, & in cap. decernimus, col. 3. verſ.
19 & quod dictum de iudic. Chaſſan. d. conſiderat. 36. Et tamen ſi careat, cura, & Conuentu, non vocatur dignitas, Federic. de Sen. conſ. 135. Rota in d. Aquen. Monaſterij, num. 5. & in Gerunden. Præpoſitura 22. Maij 1632. & 27. Aprilis 1633. coram Reuerendiſſ. D. Durano, qua in fine operis ſunt deciſ. 12. & 13. in
20 quibus fuit firmatum, Præpoſituras in Eccleſia Gerunden. nedum non eſſe dignitates, imò nec beneficia Eccleſiaſtica, ſed eſſe ſimplices tantum adminiſtrationes temporales, nihil ſpiritualitatis habentes, & idem reſoluit Rota apud ſan. mem. Gregor. XV. deciſ. 29. & pleniùs deciſ. 12. num. 3. cum ſeq. part. 2. recent. & in Gerunden. [illegible] 4 Maij 1616. coram Eminentiſſimo D. Card. Pamphilio iuniore.
21 Hoc autem limitatur, vt in odioſis Abbatia ſub nomine dignitatis non comprehendatur, ſicut neque comprehenditur Epiſcopatus, vt voluit Archidiac. in d. cap. 2. d. num. 1. & ibi Franch. d. num. 5. & Lapus dicto alleg. 84.

Sed adhuc eſt dubium, an Abbates Regulares, qui ad tempus, puta bienniò eliguntur, & creantur, di-
22 gnitatem habeant; quia dignitas debet eſſe perpetua, vt ſupponitur in cap. de multa, de prabend. & in cap. 1. de conſuetud. in 6. & in extrauag. execrabilis de prabend. Ergo Abbates Regulares, qui ad tempus creantur, vel eliguntur, non habent dignitatem.

Sed videntur potiùs ſuffecti loco Priorum clauſtra- 23
lium, cùm ſint Præpoſiti curæ Conuentus pro regendis Monachis iuxta eorum Regularia inſtituta, quod propriè conuenit Priori clauſtrali cap. 2. in fine, & cap cum ad Monaſterium, de ſtat. Monach.

Ad quod reſpondetur, quòd, vel dignitas conſide- 24
ratur, vt eſt beneficium Eccleſiaſticum, & ſic ad vitam, & in perpetuum eſt conferenda, & de ea, vt tali eſt ſermo in d. cap. de multa, & d. cap. 1. & d. extrauaganti. aut conſideratur, prout eſt munus cum iuriſdictione, & adminiſtratione coniunctum, ſufficiens ad officium Conſeruatoris, vel Delegati Apoſtolici, de quibus eſt ſermo in cap. 1. & 2. & vlt. de offic. delegat. in 6. & in cap. ſtatuimus de reſcript. eodem lib. & tunc non eſt neceſſariò perpetua, quia prædicta iura non ſupponunt eam perpetuam.

Vltra quòd licèt perpetuitas de iure ſit de eſſentia 25
beneficij, vt in iuribus ſupra allegatis, & in can. ſanctiſſimarum 70. diſtinct. cap penult de cleric. agrot. Achill.
deciſ. 1. num. 4. de offic. vicar. Non tamen repugnat, vt 26
ſpeciali iure, & priuilegio aliqua beneficia poſſint non eſſe perpetua, cap. ſi gratiosè, & ibi Gloſſ. de reſcript. in 6. Lap. allegat. 9. Caſſad. deciſ. 12. num. 9. de prabend. Garz de benefic. part. 1. cap. 2. num. 75. vel etiam & immemorabili conſuetudine, vt de perſonatibus in Prouincia Tarraconen. defendit Nauar. conſil. num. 17. de iurepatr. & reſoluit Rota in Gerunden. perſonatus, & cauſa pia 17. Maij 1630. coram R. P. D. Verospio, qua in fine operis eſt deciſ. 14. Ita etiam non re- 27
pugnat, quod ex ſpeciali iure, & priuilegio Abbates, vel alij huiuſmodi Prælati, qui ad tempus creantur, ſuccedant in omnibus, quæ de iure ad Abbates perpetuos ſpectare noſcuntur, cùm in illorum locum ſubrogati ſint. Vt Congregationi Caſinen. Eugenius IV. & Alexander VI. conceſſerunt facultatem vniendi ſub eadem Congregatione omnia eius Monaſteria, & Abbates in eis ad tempus creandi iuxta determinationem Capituli generalis, & Diffinitorum: volẽtes inſuper quod ne præmiſſorum occaſione Monaſteriis, & locis d. Congregationis, vel eorum alicui detractum fore quomodolibet æſtimaretur: omnia Monaſteria, ac loca prædicta, necnon illorum Prælati, atque perſonæ quibuſlibet ei à Sede Apoſtolica, vel alias qualitercunque conceſſis de iure, ſeu conſuetudine quomodolibet debitis iuribus, præeminentiis, ac dignitatibus inconcuſsè gauderent, & vterentur; vt legitur in priuilegio conceſſo eidem Congregationi ab Alexandro VI. confirmatorio literarum Eugenij IV. ſub dat. Romæ Kalendis Aprilis anno 1501. Pontificatus IX. quæ de verbo ad verbum extenſa, & noſtræ Vallumbroſanæ Congregationi communicata fuerunt à Iulio II. Idibus Iulij anni 1507. Pontificatus ſui IV. vt in priuilegio memorabili impreſſo
in calce huius primi Tomi. Et hoc factum fuit, quia 28
omnes ferè Abbatiæ, & Prælaturæ Regulares excedentes valorem 200. florenorum auri de camera, clericis ſecularibus commendabantur; ad quod euitandum Congregationes Regulares niſæ ſunt illas manuales efficere mediante indulto Apoſtolico; quia tunc Summus Pontifex non ſolet de illis prouidere; cùm enim collatio debeat eſſe de ſua natura perpetua,
Papa non ſolet prouidere de manualibus, ad euitan- 29
dum abſurdum, quod prouiſus ab illo poſſit ab inferiori remoueri, vt bene ad propoſitum conſiderauit Rota in Palentina Abbatia de Beneuiuere 14. Aprilis 1617. coram Reuerendiſſ. D. Coccino Decano, qua in fine Operis eſt deciſ. 15 num. 9. & facit etiam, quia cùm

isti

iſti Abbates, qui ad tempus creantur, ſint ſubrogati
in locum eorum, quos D. Pater Benedictus, & Mo-
30 naſticæ Regulæ perpetuos eligi mandant, conſequen-
ter ſortiuntur iura, & priuilegia eorum, in quorum
locum ſubrogantur *l. qui eum, §. qui iniuriarum, ff. ſi
quis cantion. cap. Eccleſia vt lite pend.*

31 Præterea de eſſentia dignitatis, non requiritur ne-
ceſſariò, vt quis in officio perpetuus eſſe debeat,
ſed ſatis eſt, quòd poſſit eſſe perpetuus. Nam Vica-
rij Generales Epiſcoporum ſunt ad nutum conſti-
tuentium amouibiles, Text. iuncta Gloſſ. *in clem. 2. de
reſcript.* Gemin. *in c. 1. de offic. Vicar. in 6.* Azor. *inſtit.
moral. part. 2. lib. 3. cap. 45. quaſt. 14.* & Doctores com-
muniter; & tamen habent dignitatem, & ſunt in di-
gnitate conſtituti. Imol. *in clem. 1. de Regular.* quem
ſequitur Patiſ. *de reſignat. benefic. lib. 7. quaſt. 24. n. 79.*
& cõmuniter omnes. Atque ita docent ea Gloſſ. *verb.
per electionem*, Panormit. *in cap. cauſam quæ num. 9. de
iudic. & eadem clem. 2. num. 6. verſ. quod ad eſſe, de
reſcript.* Roſella *verb. delegare, num. 11.* Angel. *verb.
delegatus, n. 3.* Sylueſt. *eod. verb. quaſt. 2. n. 8.* Sanchez
alis relatis *in Decalog. lib. 6. cap. 13. num. 78.*

QVÆSITVM III.

*Vtrum nomen Abbatis ſit nomen Prælaturæ,
& an Abbas ſit verè Eccleſiæ
Prælatus.*

SVMMARIVM.

1 *Abbates in Iure Canonico Prælati appellantur.*
2 *Dictio*, alij, *ſimilitudinem oſtendit.*
3 *Prælati, qui dicantur.*
4 *Abbas Commendatarius eſt Prælatus.*

ABbates in ſacris Canonibus Eccleſiæ Prælati vo-
1 cantur, & appellatione Prælatorum veniunt
Text. *in cap. decernimus. de iudiciis*, ibi, *Sed Epiſcopi
Abbates, Archiepiſcopi, & alij Eccleſiarum Prælati:*
dictio enim illa, *alij*, ſimilitudinem oſtendit, vt no-
2 tatur *in cap. ſedes, de reſcript. & in l. 2. C. de ſeru. fugit.*
Idem probatur *in cap. præſenti. de offic ordin. in 6.* & *in
cap. vt Apoſtolica de priuileg. eodem lib. 6.* & claré col-
ligitur ex Text. *in cap. quia nos 32. de appellat.* & *in
cap. 1. de ætate, & qualit.* Ratio etiam hoc idem
ſuadet; quia in Monaſteriis ipſi propriè præ-
feruntur aliis Monachis, iiſdémque re vera præ-
ſunt, ex Reg. S. Benedicti *cap. 2.* & habent curam cum
iuriſdictione ordinaria in ſuos ſubditos (vt inferiùs
3 videbimus.) At Prælati propriè, ac verè ij dicuntur,
qui iuriſdictionem ordinariam habent, iuxta doctri-
nam Gloſſ. & Panormit. *in d. cap. decernimus, num. 16.*
Ergo Abbates Regulares ſunt verè, ac propriè Eccle-
ſiæ Prælati. Hæc aſſertio extra controuerſiam eſt,
eámque communiter tenent omnes tum Theologi,
tum Canoniſtæ: Panormit. *in d. cap. 2. num. 2. de iudic.*
Decius *ibid. num. 3. & in d. cap. quia nos, num. etiam 3.*
Anton. de Butr. *in d. cap. 1. in vlt. not. de ætat. & qualit.*
Angel. & Sylu. *verb. Abbas, & verb. Prælatus.* Azor.
*inſtit. moral. part. 1. lib. 12. cap. 29. & part. 2. lib. 3. c. 25.
quaſt. 1.* Læl. Zech. *de republ. Eccleſ. cap. 25.* Suarez *de
relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 2. num. 2.* Dec. *in d. cap. edo-
ceri, num. 4. de reſcript.* Barbat. *conſ. 2. num. 18. & 25.
lib. 2.* latè Sarnen. *ſuper reg. de triennal. quaſt. 5. n. 17.
& ſeq.* Rebuff. *conſil. 77. num. 1.* Butatt. *deciſ. 610. n. 3.*
Lotter. *loco cit. num. 16.* Gonzal. *ad reg 8. gloſſ. 5. §. 8.
num. 27. & me citato*, Barboſ. *vbi proximè, num. 3.* &
4 fuit reſolutum *in Acherontina fructuum 2. Decembris
1591. coram D. Card. Hieronymo Pamphilio.* Item Ab-
bas Commendatarius, maximè perpetuus, hodie eſt
Prælatus, cùm habeat plenariam adminiſtrationem

Abbatiæ in ſpiritualibus, & temporalibus, vt ait *Bar-
bat. 2. vol. conſ. 2. incip. ſolemnis, n. 25.* Fuſch. *de viſitat.
lib. 2. cap. 9. de commend. num. 5.*

QVÆSITVM IV.

*Vtrum appellatione Ordinarij veniant
Abbates, & alij Prælati.*

SVMMARIVM.

1 *Ordinarij appellatione qui comprehendantur.* &
num. 3. & 5.
2 *Abbas venit appellatione Ordinarij.*
3 *Ordinario vbi aliquid in Iure committitur ad Ab-
bates, & alios Prælatos Ordinariam iuriſdictionem
habentes commiſſio dirigitur, niſi ſubiecta materia
aliud expoſcat.*
4 *Abbas qui vni tantum Monaſterio præſidet, vo-
catur Ordinarius Monachorum illius.*
5 *Abbas dicitur habere in ſuos Monachos maiorem,
& pleniorem poteſtatem, quàm Epiſcopus habet in
Clericos ſuæ Diœceſis.*
6 *Abbas eſt Ordinarius Eccleſiarum ſibi ſubiecta-
rum, & etiam Index.*

NOmine ordinarij comprehenditur quicunque 1
Superior, ſiue inferior Prælatus, qui ordinaria
iuriſdictione, ſiue ex priuilegio, vel ex præſcriptio-
ne, aut ex canone potitur. Panorm. *cap. vt fama, n. 6.
de ſent. excom.* Zabar. *clem. quia regulares, num. 11. verſ.
octauò quæres, de ſupplen. neglig. Prælat.* Minſinger. *cap.
poſt ceſſionem, num. 2. de probat.* Ægid. Bellam. *conſ. 30.*
Dec. *conſ. 121. lib. 1.* Nauarr. *conſ. 9. de priuileg.* Vnde
cùm Abbas habeat iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem 2
cap. Abbates de priuileg. in 6. & eam habeat ex vi ſui
officij, quod eſt, eam ordinariam habere (vt latiùs
infra probabimus agendo de Abbatum iuriſdictione)
meritò veniet appellatione Ordinarij. Quapropter
cùm in aliquo iuris decreto aliquid Ordinariis com- 3
mittitur, vel de Ordinariis mentio fit, niſi ſubiecta
materia aliud expoſcat, non ad Epiſcopos tantum,
ſed etiam ad Abbates, & Prælatos omnes ordinariam
iuriſdictionem habentes commiſſio dirigitur; Gloſſ.
in cap. ordinarius. verb. locorum de offic. ordin. in 6. vbi
Franc. *ſub num. 3. ſuper gloſſ. 2. verſ. & nota.* Idem
Franc. *in cap. 2. num. 7. de conſtitut. eod. lib.* & *ibi* etiam
Dominic. *n. 3. eadem gloſſ. in cap. quamuis in verb. loci
de vſur. eod. lib. & in clem. 1. in verb. Diœceſano de iure-
patron.* Panormit. *in cap cùm olim, num. 2. de præſcript.*
Philipp. Dec. *in cap. poſt ceſſionem, num. 1. & 6 de pro-
bat.* Syluest. *verb. excommunicat. 9. caſ. 47. n. 92. not. 2.
verſ. ſed aduerte* Nauar. *lib. 4. conſ. in 2. edit. tit. de ſpon-
ſal. conſ. 5. num. 2.* Guttierez *quaſt canonic. lib. 1. cap. 10.
num. 15.* Flamin. Patiſ. *de reſign benefic lib. 3. quaſt. 11.
num. 19. & ſeq.* Sanchez *de matrim. lib. 3. diſput. 29.
num. 5.* Coch. *de iuriſd. ord. in exempt. part. 1. quaſt. 1.
num. 9.* Præterea quilibet Abbas habens iuriſdictio- 4
nem ordinariam, etiam qui vni tantùm Monaſterio
præſidet vocatur Ordinarius Monachorum illius, *can.
nullus Monachus, can. nullam, & can. Abbates 18. q. 2.
cap. quanto, & ibi Innocent. & Doctores de offic. ordin.*
& dicitur habere in eoſdem Monachos maiorem, & 5
pleniorem poteſtatem, quàm Epiſcopus habet in cle-
ricos ſuæ Diœceſis. Panormit. *in cap ad noſtram, n. 2.*
vbi etiam Franch. *ext. de appellat.* Adde, Abbatem
nomine Ordinarij comprehendi, arg. text. *in cap. cùm
Epiſcopus de offic. ordin. in 6. & tot. tit. extr. de offic. ord.
& cap. cùm contingat. de foro compet. & 9. q. 1. can. de
perſona*, vbi nomine Ordinarij non tantùm Epiſco-
pus, ſeu Diœceſanus comprehenditur, verùm etiam
quiuis alius ſuperior, ordinariam habens iuriſdictio-

nem de iure, vel ex præſcriptione, aut priuilegio, ex Zabar. Panorm. & aliis ſupra adductis, quibus adde Felin. *in repertor. verbo Ordinarius, ſillud verbum.* Flam.
6 Pariſ *de reſignation. benefic. lib. 3. queſt.* 13. Ex quibus ſequitur, cùm Abbas ſit Ordinarius Eccleſiarum ſibi ſubiectarum, eſſe etiam iudicem in cauſis prædictarum Eccleſiarum: ita Ang. Aret. *conſ. 99. verſ. videndum cenſeo.* Cardin. Tuſc. *tom. 1. litt. A, conc.* 11. quia ſicuti in alienatione bonorum Eccleſiaſticorum requiritur conſenſus Epiſcopi, ita conſenſus Abbatis in alienatione bonorum Eccleſiarum ſibi ſubiectarum, Angel. Aret. *loc. cit.* & Cardin. Tuſc. *d. conc.* 11. & D. Aug. Barb. *de iure Eccleſ. lib. 1. cap. 17. n. 10.*

Hinc eſt, quod litteræ, & commiſſiones quæ Romæ expediuntur, & ad Ordinarios locorum diriguntur, etiam Abbatibus iuriſdictionem Epiſcopalem, & proprium territorium habentibus, tanquam verè, & propriè Ordinariis committuntur: ad quod comprobandum, duo ex pluribus in venerabili Archiuio ſacri Montis Caſſini exiſtentibus, hîc inſerere mihi viſum eſt: primùm Clementis VIII. ſecundum Pauli V. Summorum Pontificum, & eorum tenor talis eſt.

Clemens Papa VIII.

Dilecte fili, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem. Cùm, ſicut nobis nuper exponi feciſti, tu ex Terra Citarij nullius Diœceſis, Prouinciæ Coſentinæ ortus exiſtas, ac deuotionis feruore accenſus, aliàs plurimum cupias, ad omnes, etiam ſacros, & Preſbyteratus Ordines, ſub titulo tui patrimonij, ad id, vt aſſeris, ſufficientis, promoueri, & promotus, in illis Altiſſimo, quoad vixeris, famulari. Nobis propterea humiliter ſupplicari feciſti, quatenus tuis votis hac in parte fauorabiliter annuere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur te ſpecialis gratiæ fauore proſequi volentes, nec non à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à iure, vel ab homine, quauis occaſione vel cauſa, latis, ſi quibus, quomodolibet innodatus exiſtis, ad effectum præſentium duntaxat conſequendum harum ſerie abſoluentes, & abſolutum fore cenſentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati. Tibi, vt cum litteris dimiſſorialibus dilecti filij Abbatis Monaſterij montis Caſſinenſis iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem in dicta Terra exercentis, à quocumque malueris Catholico Antiſtite gratiã & communionem Sedis Apoſtolicæ habente, & in propria Diœceſi reſidente, vel in aliena, de licentia Diœceſani loci, Pontificalia exercente, per ſe eligenda ad dictos ordines in temporibus ad id à iure ſtatutis, intra tamen annum, annique curriculo non expectato, minúſque ſeruatis à Concilio Tridentino deſignatis interſtitiis ſub dicto titulo, dummodo ad id reperiaris idoneus, & alicui Eccleſiæ te adſcribas, conſtiteritque priùs quod patrimonium tuum præfatum ad congruam tui ſuſtentationem ſufficiens verè & pacificè poſſideas, promoueri, & promotus, in illis etiam in Altaris miniſterio miniſtrare liberè, & licitè valeas, Apoſtolica autoritate tenore præſentium concedimus & indulgemus. Necnon Antiſtiti, vt præfatum eligen. & tibi licentiam deſuper impartimur. Non obſtante quod tempore promotionis tuæ ad quemcumque ex dictis Ordinibus te in alio vel aliis antea ſuſceptis non exercueris, & aliis Conſtitutionibus & Ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Volumus autem, & dicta Autoritate decernimus, quod patrimonium tuum huiuſmodi abſque Ordinarij tui licentia alienare nequeas, niſi prius in Eccleſiaſticis, vel aliis redditibus annuis habueris vnde viuere commodè poſſis. Datum Romæ apud ſanctum Marcum ſub annulo Piſcatoris, die prima Iulij milleſimo ſexcenteſimo tertio, Pontificatus noſtri anno duodecimo.

Paulus Epiſcopus Seruus ſeruorum Dei.

Dilecto filio Abbati Monaſterij montis Caſſin. Salutem & Apoſtolicam benedictionem. Aliàs Canonicatu & Præbenda Eccleſiæ ſanctæ Mariæ, Nouæ nuncupatæ, loci ſancti Eliæ, nullius Diœceſis, Prouinciæ Capuanæ, tunc per obitum quondam Thomæ Papæ olim ipſius Eccleſiæ Canonici extra Romanam Curiam de menſe Nouembri anni Domini 1608. defuncti, vacantibus Nos, dilecto filio Vicario Venerabilis fratris noſtri Epiſcopi Aquinatenſis, in ſpiritualibus Generali, per alias noſtras literas dedimus in mandatis, vt ſi per diligentem examinationem dilectum filium Franciſcum Caſarum Preſbyterum nullius Diœceſis, Prouinciæ prædictæ, ad id idoneum eſſe reperiret, Canonicatum & præbendam hic vacantes huiuſmodi, eidem Franciſco conferret & aſſignaret, prout in dictis litteris plenius continetur. Cùm autem, ſicut exhibita nobis nuper pro parte dicti Franciſci petitio cõtinebat, locus prædictus iuriſdictioni tuæ, qui particulare & ſeparatum territorium habes, & iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem in dicto, & aliis locis nullius Diœceſis Prouinciæ prædictæ, & tuæ iuriſdictioni ſubiectis, exerces, tibíque ſimiles cauſæ per Sedem Apoſtolicam committi conſueuerunt, ſubſit; & propterea litteræ prædictæ dicto Vicario minimè præſentatæ fuerunt, pro parte dicti Franciſci nobis fuit humiliter ſupplicatum, quatenus in præmiſſis opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur eundem Franciſcum à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis,

cenſuris, & pœnis à iure vel ab homine, quauis occaſione vel cauſa latis, ei quibus qualiter innodatus exiſtit, ad officium prædictum duntaxat conſequendum harum ſerie abſoluentes, & abſolutum fore cenſentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, Diſcretioni tuæ per Apoſtolica ſcripta mandamus, vt poſtquam dictæ litteræ tibi pro ipſius Franciſci parte præſentatæ fuerint, negotium huiuſmodi aſſumens ad illarum executionem; ſeruata alia earum forma, auctoritate noſtra procedendi in omnibus, & per omnia perinde ac ſic illæ tibi à principio, & non prædicto Vicario directæ fuiſſent, non obſtantibus omnibus illis, quæ in dictis litteris Volumus obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Datum Romæ ad ſanctam Mariam Maiorem, anno Incarnationis Domini, milleſimo ſexcenteſimo quinto, decimo tertio Kalendas Auguſti. Pontificatus noſtri anno vndecimo.

QVÆSITVM V.

An Epiſcopi appellatione aliquo modo veniat Abbas, vel alius Prælatus Epiſcopo inferior.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopi nomen vnde deriuatur, & quid ſignificet.*
2 *Epiſcopi ſpeculatores dicuntur, & quare.*
3 *Abbas Monaſterij exempti habetur pro Epiſcopo.*
4 *Epiſcopi appellatio non comprehendit Abbatem.*

1 SI præciſè ipſa nominis Epiſcopi ſignificatio perpendatur quæ à dictione Græca, ἐπισκεῖν, id eſt, inuigilare, ſpeculari, & attendere, imponitur, nomine Epiſcopi venit etiam Abbas, ſicut & quilibet Prælatus habens ſub ſe curam animarum; præcipuum námque eorum munus eſt, pro ſubditorum ſpirituali ſalute diligenter inuigilare, iuxta illud Actor. 20. *Attendite vobis, & vniuerſo gregi, in quo vos Spiritus*
2 *ſanctus poſuit, regere Eccleſiam Dei.* Speculatores etiam dicti ſunt, quaſi populorum, quibus præpoſiti ſunt, obſeruatores, Cuſtodes, & Præfecti, qui populorum ſibi ſubditorum mores, ac vitam proſpiciant, & ſpeculentur, vt ait D. Auguſtinus *lib. 1. de Ciuit. Dei c. 9.* Ad idipſum tenentur Abbates, necnon, & cæteri Prælati, quibus animarum cura commiſſa eſt; ipſi enim ſubditorum animarum curam gerentes, inuigilare debent multùm, ac ſpeculari Monachorum ſuorum vitam, & mores, non ſolùm pro tuenda, ac conſeruanda eorum perfectione, ac virtute, ſed etiam pro ea amplificanda, & in dies augenda ſtudere, iuxta illud D. Patris Benedicti *Reg. cap. 2. p. 4. Sciat Abbas, quàm difficilem, & arduam rem ſuſcepit regere animas, & multorum ſeruire moribus, & ſecundum vniuſcuiuſque qualitatem, vel intelligentiam, ita ſe omnibus conformet, & aptet, vt non ſolùm detrimenta commiſſi ſibi gregis non patiatur, verùm etiam in augmentatione boni gregis gaudeat.* Itaque iuxta vocabuli ſignificationem, nempè quoad munus, & officium, profectò nomen Epiſcopi etiam Abbatibus, & aliis prædictis Prælatis conueniet, quia re vera eorum iuriſdictio ſe extendit ad quàmplures actus iuriſdictionis Epiſcopalis, ſicut eſt excommunicatio, ſuſpenſio, abſolutio à caſibus reſeruatis, & cenſuris, & huiuſmodi. Adde etiam quia Epiſcopus, & Abbas æquiparantur *inx. Gloſſ. in cap. ne pro defectu verb. regulares extra de elect. per tex. in can. ſi quis deinceps 16. q. vlt.* Nam Abbas Monaſterij exempti pro Epiſcopo habetur. *Gloſſ. in clem. 1. de rebus Eccleſ. non alien.* Bald. *in auth. cauſam, quæ in vlt. col. in Gloſſ. quod ſi eſt C. de Epiſcop. & Cleric.* Inocent. *in cap. 1. de Cleric. pereg.* Franciſc. Aretin. *conſ. 63. n. 4. verſ. pro his facit.* Patet, quia minores Ordines conferre poteſt, & vtitur Baculo paſtorali, anulo, & Mitra, aliiſque Pontificalibus inſigniis: poteſt benedicere ornamenta Eccleſiaſtica, Corporalia, Cruces, ſacras Imagines, & alia vaſa Eccleſiaſtica: conſecrare Calices, Patenas, Altaria, Campanas, & alia etiam, in quibus ſacra vnctio interuenit: & tandem (exceptis Ordinum ſacrorum collatione, Eccleſiarum conſecratione, ac Chriſmatis confectione) omnia alia, ſicut Epiſcopi, exercere poſſunt, vt ſuo loco probabitur. Ita Sebaſt. Medices *in tract. de legibus p. 1. q. 15.* Salas *eodem tract. diſp. 6. ſect. 10.* Verùm quoniam 4 quoad auctoritatem, & poteſtatem Epiſcoporum plenam, quæ magna, & multiplex extat, ac maior, quàm Abbatum, nomen Epiſcopi nullo modo Abbatibus conuenire poteſt, & ideò eorum iuriſdictio non ſimpliciter Epiſcopalis appellatur, ſed cum diminutione, addita illa particula, *quaſi.*

QVÆSITVM VI.

Vtrùm Abbates, & Prælati habentes vſum Pontificalium, aliquando veniant appellatione Pontificum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopi etiam Pontifices appellantur.*
2 *Abbas venit appellatione Pontificis.*
3 *Prælati inferiores habentes vſum Pontificalium veniunt etiam appellatione Pontificis.*

NOmen Pontificis non ſolùm Papæ, verùm etiam 1 Epiſcopis ſæpè tribui ſolet; Papa enim non ſimpliciter Pontifex appellatur, ſed addita dictione, *Maximus, aut Summus,* quippè qui eſt omnium Pontificum, id eſt Epiſcoporum, & aliorum Prælatorum, qui nomine Pontificis comprehenduntur, primus, & Maximus; Epiſcopi autem Pontifices ſimpliciter dicuntur. Ita eos vocat Nicolaus Papa *in cap. Pontifices, 7. q. 1.* & Gregorius IX. *in can. Maſſana de elect.* Pariter in Pontificali Romano quoties exprimuntur aliquæ functiones, in quibus Pontificalium inſignium vſus eſt neceſſarius, ac quæ ab Eccleſiaſticis Prælatis faciendæ ſunt, ſemper Pontificis nomen exprimitur, vt in collatione primæ clericalis tonſuræ, vel aliorum Ordinum, & aliis ſingulis functionibus, d. Pontificalis librum legenti patebit. Cùm igitur Abbas, Mitram deferre, ac Anulo, & Baculo Paſtorali, cæteriſque Pontificalibus inſigniis vti poſſit. *cap. vt Apoſtolica, de priuileg. in 6.* & omnia agere, quæ Epiſcopi exercere poſſunt, etiam quoad ea, quæ ad poteſtatem Ordinis ſpectant (aliquibus tamen exceptis, vt latiùs *infrà ſuo loco* probabimus;) dicendum erit, ipſum 2 quoque in iis, quæ ſibi circa Ordinis poteſtatem conceſſa ſunt in d. Pontificalis libro, contineri appellatione Pontificis, quod nemo negabit: præcipuè ſi hæc conſideretur formalitas, ſcilicet, Abbatem venire appellatione Pontificis, quatenus Pontificalia exercet, & prout à Pontificalibus, quibus ipſe vtitur, Pontifex denominatur: aliàs Pontificale Romanum pro omnibus Eccleſiæ Prælatis à Clemente VIII. ordinatum, quodque ab eiſdem Prælatis obſeruari

præcipit in ſua Bulla in initio eiuſdem Pontificalis appoſita, Abbatibus non conueniret, quia ferè ſemper Pontificis nomine appellatur in Rubricis Prælatus ille, ad quem functiones in eodem Pontificali præſcriptas exercere pertinet.

3 Ex quibus patet, etiam nomine Pontificis venire reliquos Prælatos Epiſcopo inferiores, quibus ex priuilegio, vel quolibet alio legitimo titulo Pontificalium inſignium vſus, ac exercitium, necnon etiam aliqua ex parte ordinis Epiſcopalis poteſtas competit.

QVÆSITVM VII.

Vtrum appellatione Monachorum, & Regularium, veniant etiam eorum Abbates, & Prælati.

SVMMARIVM.

1 *Monachorum ſtatus ſimplex eſt.*
2 *Abbas per aſſumptionem ad Abbatiam non deſinit eſſe Monachus.*
3 *Rector venit appellatione ſcholarium, quia per Rectoriam non deſinit eſſe ſcholaris.*
4 *Monachorum appellatione venit Abbas, non tamen in materia odioſa*, num. 5. *nec in fauorabilibus, quando aliqua prouiſio per ipſum facienda eſt*, num. 7. *ſecus ſi per alium.*
6 *Clericorum appellatione non veniunt Prælati in materia odioſa.*

Videtur, quòd appellatione Monachorum, & Regularium non veniant Abbates, & eorum Prælati; quia nomen Abbatis, & Prælati eſt nomen honoris, & dignitatis, vt inquit Zabarell. *in clem. 1. n.3. de reſcript.* & latiùs probatum eſt ſuprà *quæſ.2.*

1 Nomen verò Monachi ſimplicis ſtatus ſignificationem habet, vt omnes fatentur; Ergò Abbas appellatione Monachorum non venit.

His tamen non obſtantibus; dicendum eſt, Abbatem, & Prælatum Regularem venire etiam appellatione Monachorum; quia per aſſumptionem ad Abbatiam, & Prælaturam non deſinunt eſſe Monachi, & Religioſi, vt patet *extr de Simon. cap. vlt. & cap. ex ore, de priuileg.* ſicut Rector venit appellatione Scholarium, quia per Rectoratum non deſinit eſſe Scholaris. Bald. *in l. nec patronus C. de oper. noui nunciat. & in l. quiſquis C. de Epiſc. & Cleric.* Ioan. Andr. *in proœm. decretal. in princ.* Felin. *ibidem col. 4. verſ. cæterum in propoſito.* Atque, quòd appellatione Monachorum veniat etiam Abbas, docent plenè Bartol. *in l. 4. ff. de ſtipulat. ſeruor.* vbi dicit, quòd quando relinquitur Fratribus Cappa, & Priori biblia, ipſe Prior habebit etiam Cappam: Ita etiam Archidiac. *in can. conuenientibus num. 1. quæſt. 7.* Ioan. Andr. *loc. cit.* Oſtien. & D. Anton. *in d. cap. vlt.* quos citat, & ſequitur Panormit. *ibidem n. 2. & duob. ſeqq.* Felin. *ibidem in princ.* Roman. *conſ. 259.* & Barboſ. *me citato, in tract. de appellat. verb. ſignificat. verb. Monachus. n. 1.*

(marginal numbers: 2 beside "tione Monachorum; quia per aſſumptionem ad Ab-"; 3 beside "ore, de priuileg."; 4 beside "propoſito.")

5 Limitatur tamen hæc concluſio, vt in materia odioſa appellatione Monachorum Abbas non veniat, per tex. in ſimili *in cap. ſtatutum, iuncto cap. licèt canon. de elect. in 6.* Vbi habetur, quòd appellatione Eccleſiæ Parochialis in materia odioſa non venit Eccleſia Parochialis Collegiata; quia licèt ſit Eccleſia Parochialis, tamen habet illam qualitatem Collegij ſuper Parochiam; ita in ſimili, etſi Abbas, & Prælatus Regularis ſit etiam Monachus, tamen habet qualitatem Superioris ſuper alios Monachos, & icircò in materia odioſa comprehendi nomine Monachorum non debet D. Anton. Panorm. & Felin. *loc. cit.* Valenzuol. *conſ. 74. n. 59.* idem Barboſ. *loc. cit.* Sanch. *in decalog. lib. 6. c. 8. n. 84.* Prout neque in materia odioſa clericorũ appellatione veniunt Prælati; Abb. *in cap. bona il. 1. in 1. notab. de poſtulat Prælat.* & in Rubric. *de vita & honeſtat. cleric. n. 9.* Ruin. *conſ. 143. n. 18. verſ. & per illum vol. 2.* Simonet. *de reſeruat. quæſt. 11. per tot.* cum aliis per Barboſ. *d. tract. verb. cleric. num. 4.* Rota *deciſ.* 840. *n. 3. coram Buratt.* licet contrarium tenuerit Dec. *in cap. 2. n. 18. & ſeqq. de præbend.*

Limitatur ſecundò, vt nec etiam in fauorabilibus 7
appellatione Monachorum veniat Prælatus, quando ſcilicet aliqua prouiſio facienda eſt per ipſum Prælatum, vt quia mandatot Abbati, vt poſſit ſuos Monachos abſoluere, vel aliquod huiuſmodi; tunc enim ipſe non comprehenditur, vt notat. Ioan. de Lignan. *in clem. attendentes de ſtat. regular.* ſecùs autem, ſi prouiſio eſt facienda per alium: quia tunc Monachorum appellatione comprehenditur ipſe Abbas: Ita Panormit. *d. cap. vlt. n. 4. in fine*, Felin. *ibid. d. n. 3.*

Ad obiecta patet reſponſio: & ad primum, Abbatem reſpectiuè ad ſuum ſtatum, & ad vota ſolemnia, quæ vouit, ſimplex ſortiri nomen ab omni dignitate, & honore alienum; ſecùs autem reſpectiuè ad dignitatem Abbatialem, quam ipſe obtinet. Et ſic etiam patet reſponſio ad ſecundum.

QVÆSITVM VIII.

Vtrum ſub nomine Abbatum veniant cæteri aliarum Religionum Prælati.

SVMMARIVM.

1 *Mendicantium ſuperiores ſunt verè Prælati.*
2 *Guardiani Fratrum Minorum, & Priores Mendicantium dicuntur habere Prælaturam & dignitatem, & poſſunt eſſe delegati Sedis Apoſtolicæ.*
3 *Patris appellatione vniuerſi Præſidentes veniunt.*
4 *Conuentus ſuperior non habens Abbatem ſupra ſe in eodem Monaſterio, habetur loco Abbatis, ſiue inſtituatur per electionem, ſiue per prouiſionem.*
5 *Regulares Prælati veniunt ſub nomine Abbatum circa ea quæ ſpectant ad poteſtatem iuriſdictionis, ſecus circa ea quæ ſpectant ad poteſtatem ordinis*, num. 7.
6 *Delegatus Papæ debet eſſe in dignitate conſtitutus.*

Videtur primò dicendum, quòd ſic; nam licèt Abbates, & alij Regulares Prælati, vt Priores, Præpoſiti Guardiani, & alij quomodocũmque nuncupentur, nomine differant, re tamen conuenire videntur; omnes enim re vera Prælatorum appellatione veniunt, ſuntque verè, & propriè Prælati, quod de Abbatibus ſuprà latè oſtendimus; de Superioribus 1
autem Mendicantium docent Gloſſ. *in cap. nullus, verb. prælatura:* vbi etiam Dominic. & Franch. *n. 2. de elect. in 6.* facit alia Gloſſ. *in clem. 1. in verb. Prælatum eodem tit.* vbi Cardin. *quæſt. 10.* idem Cardin. *in clem dudum §. ſtatuimus, de ſepultur.* dicentes, quòd Guardiani 2
Fratrum Minorum, & Priores Mendicantium dicuntur habere Prælaturam, & dignitatem, & exinde quòd poſſint eſſe delegati Sedis Apoſtolicæ; idem etiam teſtantur Panorm. & Felin. *in cap. cùm olim de maiorit. & obedient.* vterque *num. 1.* Angel. *verb. delegatus n. 3.* Sylu. *eodem verbo, & num.* Azor. *inſt. mor. p. 2. lib. 3. c. 13. quæſt. 7.*

Confirmatur; Nam omnes iſti Prælati, tam Abbates, quàm reliqui Mendicantium, vel etiam non Mendicantium Superiores, habent immediatam iuriſdictionem æqualiter in totum Religioſorum ſibi ſubditorum

ſubditorum Conuentum, atque adminiſtrationem,
& curam bonorum ipſius Conuentus. Ergò quicquid in Iure ſub Abbatum nomine habetur, intelligendum quoque erit de reliquis Religioſorum Superioribus, qui ſunt immediati, ac proximi Monaſteriorum Prælati: licèt diuerſis nominibus nuncupētur.
Abbas etenim idem, quod pater ſignificat, vt in pri-
3 mo quæſito dictum eſt; At Patris appellatione vniuerſi Præſidentes veniunt, vt docent communiter expoſitores illorum verborum Exod. 20. *Honora Patrem tuum.*

4 Item Superior Conuentualis, quocunque nomine appelletur, non habens Abbatem ſupra ſe in eodem Monaſterio, habetur loco Abbatis, arg. tex. *in cap. fin. de ſtat. Monach.* Et ducet Panormit. *per illum tex. in cap. cum illorum, de ſent. excom. n. 5.* Et hoc procedit, ſiuè Prælatus inſtituatur per electionem, ſiuè per prouiſionem, Panormit. *in clem. etſi principalis, n. 6. de reſcript.*

5 In hac tamen re ſic diſtinguendū videtur, quod vel loquimur quoad ea, quæ ſpectant ad poteſtatem iuriſdictionis, & ſic concludendum erit, ſub nomine Abbatum, venire etiam alios Regularium, tam Mendicantium, quam non Mendicantium Superiores; quia re vera omnes Prælati ſunt, vt Doctores citati teſtantur, & clarè colligitur *ex d. cap. cum olim*, vbi Summus Pontifex delegat Priori Fratrum Prædicatorum
6 cauſam *in d. cap.* contentam: At delegatus Summi Pontificis debet eſſe in dignitate conſtitutus *cap. ſtatutum de reſcrip. in 6.* & colligunt Doctores citati per illum tex. Vnde quicquid quoad iuriſdictionem Abbatibus in iure commune eſt conceſſum, conuenit etiam cæteris omnibus veris Prælatis Regularibus.

Quò verò ad ea, quæ ſpectant ad poteſtatem Or- 7
dinis, & dignitatis Epiſcopalis, quam Abbates participant, vt ſuo loco oſtendemus, dicendum eſt, alios Regulares Prælatos Abbatum nomine non venire; ipſi enim neque Mitra, neque Baculo Paſtorali, aut aliis Pontificalibus inſigniis vti poſſunt; nec ex conſequenti ordinare, vel alia, quæ ſine huiuſmodi inſigniis perfici nequeunt, exercere, vt certum eſt apud omnes, & communis vſus manifeſtè indicat; Et licèt per viam communicationis gaudere poſſint omnibus priuilegiis, quæ ſpecialiter Abbatibus conceſſa ſunt; tamen ex perpetuo eorum ſilentio, ac non vſu clarè comprehenditur, omnes ſupponere, Prælatos cæterarum Religionum, qui Abbates non ſunt, illis priuilegiis non gaudere, vt de poteſtate ordinandi, docet Suar. *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. c. 19. n. vlt.*

Prætorquam quod alij Prælati Regulares neque in Synodis, aut Conciliis, quemadmodum Abbates, locum, & conſultiuum votum habent, nec in multis tam Eccleſiaſticis, quàm Sæcularibus functionibus adhibentur, ſicuti illi. Hinc eſt, quòd ſacri Canones & alia Iura, nec non communiter Doctores præeminentia, & honoraria quadam excellentia magni faciunt Abbatialem hanc dignitatem, quæ non in omnibus (licèt in quibuſdam) cæteris Religionum Prælatis adaptari ſolet.

DISPVTATIO II.

De origine, & antiquitate Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

QVÆS. I. Vtrùm in veteri teſtamento, & ante legem gratiæ fuerit aliqua Religioſi ſtatus, ac Abbatum, & Prælatorum adumbratio.

II. Quo tempore in lege gratiæ Religioſus ſtatus, ac in eo Abbates, & Prælati inſtituti fuerint.

III. An ſucceſſiuè, & ſine aliqua interruptione Religioſus ſtatus ſemper in Eccleſia durauerit.

IV. An Abbates, ſeu Religioſorum Prælati diſtincti fuerint à Clericorum Prælatis.

V. An eadem eſſentia Religioſæ, & Monaſticæ vitæ fuerit in Eccleſiæ exordio, cum ea, quæ nunc eſt.

VI. Vtrùm Eccleſiæ Sæculares, quæ hodie Abbatiæ nomine nuncupantur, cum dignitate Abbatiali inſtitutæ fuerint, vel ſæculari.

VII. An omnes Monachorum Prælati, ex primæua Religioſis inſtitutione Abbatis nomine nuncupati fuerint.

VIII. An Chriſtus Dominus fuerit Monaſticæ profeſſionis in ſtatu gratiæ primus inſtitutor, & Legiſlator.

IX. An Chriſtus Dominus poſſit Abbatis nomine appellari.

X. An ſancti Apoſtoli fuerint Monaſticæ vitæ Inſtitutores.

XI. An poſt Chriſtum, & SS. Apoſtolos, & ante Baſilij tempora fuerint aliqui Abbates Monachalis inſtituti Legiſlatores.

QVÆSITVM I.

Vtrùm in veteri Teſtamento, & ante legem gratiæ fuerit aliqua Religioſi ſtatus, ac eius Abbatum, & Prælatorum adumbratio.

SVMMARIVM.

1 *Samuel primò inſtituit Conuentus Religioſorum iugiter pſallentium Domino.*
2 *Elias, & Eliſæus, & filij Prophetarum Principes, & Abbates Religioſorum fuerunt.*
3 *S. Ioannes Baptiſta Cœnobitarum Princeps fuit.*
4 *S. Scarioth in Veteri Teſtamento Abbas Monachorum fuiſſe legitur.*

ANtiquam Religioſorum inſtitutionem in Veteri Teſtamento figuratam fuiſſe, arguimus non ſolùm in Nazaræis, de quibus in Nu. 6. & in Elia, & Eliſæo, qui in Collegiis habitabant, de quibus Regum

lib. 3.

lib.3. & 4. & in Hiſtoria Tripartita *lib.7.cap.11.* & *ex lib.* Iſidor.*tit.de diuin.offic.cap.15.* Sed etiam in Samuële tanquam in eorum Principe Archimandrita, vt colligitur ex Genebr.*in Chronol.* & Comeſt.*in Hiſt. lib.1.cap.10.* vbi ſic ait. *Nota, quòd Samuel primò inſtituit Conuentus Religioſorum iugiter pſallentium Do-*
1 *mino.* Idem Confirmatur ex D.Hieronymo *Epiſtola 4. ad Ruſtic.* vbi ſic ait, *filij Prophetarum, quos Monachos in Veteri Teſtamento legimus, ædificabant ſibi Caſulas propè fluenta Iordanis,* & infrà, *& turbis Vrbium derelictis polenta, & herbis agreſtibus victitabant.* Et Caſſiodorus *lib.1.Tripartita Hiſtor. cap.11.* de his loquens, ait, *Philo Pythagoricus ſuis temporibus refert vndique egregios Hebræorum in quodam prædio circà ſtagnum Mariam in colle poſitum philoſophantes: habitaculum verò eorum cibos, & conuerſationem talem introducit, qualem & nos nunc Ægyptiorum Monachos eſſe conſpicimus; Scribit enim, inchoantes eos ad Philoſophiam cedere omnibus ſibi competentibus rebus, cunctiſque abrenunciare permixtionibus, & extrà muros in ſolitariis agris, & Hortis habitare: Domus autem eis eſſe ſacraria, quæ apud nos Monaſteria nuncupantur: & in eis conuerſatione ſolitaria honeſta celebrare myſteria, diligentérque Pſalmis, & Hymnis placare diuinitatem: & ante ſolis occaſum nullos guſtare cibum; alios autem per tres dies, & ampliùs, certiſque diebus in pauimento habere cubilia: vino ſemper, & ſanguinem habentibus abſtinere: cibum eis eſſe panis, & ſalis, & hyſſopi, & potum aquæ.* Et S.Hieronymus *in Epiſtola 13.ad Pau-*
2 *lin. exhortatoria.* Sic ait. *Habet vnumquodque propoſitum Principes ſuos. Romani Duces imitentur Camillos, Fabricios, Regulos, Scipiones; Philoſophi proponant ſibi Pythagoram, Socratem, Platonem, Ariſtotelem; Poetæ æmulentur Homerum, Virgilium, Menandrum, Terentium; Hiſtorici, Tucididem, Saluſtium, Herodotum, & Liuium; Oratores Lyſiam, Gracchos, Demoſthenem, Tullium: Et, vt ad noſtra veniamus, Epiſcopi, & Preſbyteri habeant ad exemplum Apoſtolos, & Apoſtolicos viros, quorum honorem poſſidentes habere nitantur, & meritum. Nos autem habemus propoſiti noſtri Principes Paulos, Antonios, Hilariones, Macharios, & vt ad Scripturarum auctoritatem redeam, noſter Princeps Elias, noſter Eliſæus, noſtri filij Prophetarum.* Confirmatur teſtimonio Diui Bernardi Abbatis, qui *in Epiſtola ad Fratres de monte Dei,* oſtendens antiquitatem monaſtici ſtatus ait, *Hæc nouitas non eſt nouella vanitas: res enim eſt antiqua Religionis perfecta fundata in Chriſto pietatis antiquæ, hæreditas Eccleſiæ Dei à tempore Prophetarum demõſtrata, iámque nouæ gratiæ ſole creato, in Ioanne Baptiſta inſtaurata, & innouata, ab ipſo Domino familiariſſimè celebrata, & ab eius Diſcipulis, ipſo præſente concupita.* Incœpit ergo Monaſtica vita in Veteri Teſtamento, & ante legem gratiæ, fueruntque eiuſdem vitæ moderatores, Ducéſque Elias, & Eliſæus, & Samuël, (vt oſtenſum eſt) ſicut & Ioannes Baptiſta, vt S.Hieronym. etiam teſtatur *Epiſt. 22. ad Euſtochium* dicens, *Huius vitæ auctor Paulus, illuſtrator Antonius, & (vt ad ſuperiora conſcendam) Princeps*
3 *Ioannes Baptiſta,* Idem fatetur Chryſoſt. *homil. 1. in Marcum. Sicut Sacerdotum Principes ſunt Apoſtoli, ſic Monachorũ Princeps Ioannes Baptiſta.* Hanc auctoritatẽ Chryſoſtomi appoſuimus, vt tacitæ obiectioni obuiaremus, ſcilicet, quod S.Hier. *loco paulò ſuperiùs citato* non loquitur de Monachis, ſed de Anachoretis; ſed S.Chryſoſt. facit eundem Ioan.Bapt. etiam Monachorũ Principem; quòd Nazianz. affirmat, dum *orat. in Baſil.* D.Baſilium quia Monachus fuit, Ioãni Baptiſtæ cõparat. Multáque alia de Teſtamento Veteri Caſſian. *coll.18.c.6.* Sozom.*lib.1.Hiſtor.c.12.* Bern.*ſerm de excellentia Io.Baptiſta,* & Iſidor. *lib.2. de diuin.offic.c.15.* Cùm autem conſtet, Eſſænos, & filios Prophetarum communem viuendi rationem in vno corpore, ſeu Congregatione obſeruaſſe, probabiliter dicendum eſt, ipſos vnum caput, ac vnum ducem etiam ſibi conſtituiſſe, cui obedientiam promitterent; nam alias nec ordinatè, nec politicè viuere potuiſſent: Quod magis confirmatur ex eo, quod legitur in *lib.Scholaſtica Hiſtoria, in rubrica de ſignis in morte Domini* de S. Seatioth, qui Abbas Monaſterij fuiſſe dicitur, quo mor- 4
tuo, eius Monachi, & ſub illius obedientia degentes inconſolabiliter doluerunt. Ex quo colligitur, S.Scarioth Abbatem fuiſſe, & non ſimpliciter Abbatem, ſed ſub ſe Monachos habuiſſe; de quibus videri poteſt Colleg. Paduan. *conſ.2.poſt conſ.* Zab.*n.26.* & *ſeq.* Caccial.*conſ.4.poſt dd.conſ.* Zabar.*n.56.* & *ſeq.*

Sed licèt antè Chriſtum Dominum ab antiquis Patribus, ac Prophetis Religioſus ſtatus adumbratus, & ex parte inchoatus fuerit, nihilominus, quoad eius perfectionem abſolutè, & ſimpliciter, ac pro vt includit omnia, quæ de illius perfectione ſubſtantiali exiſtunt, eſt propriè legis gratiæ, atque à Chriſto Domino propriè, & perfectè inſtitutus, vt latè oſtendunt Hieronym.Platus *lib.2.de bono ſtatus Relig.c.19.* & 20. Bellarm.*lib.2.de Monach c.5.* & alij, quos refert Suar. *de Relig.tom.3. tract.7. lib.3.c.2.n.5.* de qua te in ſeq. quæſito.

QVÆSITVM II.

Quo tempore in lege gratiæ Religioſus ſtatus, ac in eo Abbates, & Prælati inſtituti fuerint.

SVMMARIVM.

1 *Status Religioſus primò à Chriſto in terris inſtitutus fuit.*

2 *S. Marcus Euangeliſta in Ægypto Religioſorum inſtitutor fuit.*

3 *S. Antonius Eremitarum Auctor vocatur.*

RElígioſorum ſtatum, non per purum hominem,
ſed per verum ſimul Deum Ieſum Chriſtum in 1
terris fuiſſe inſtitutum, Catholicorum omnium communis eſt aſſertio, vt cuique apud Thomam Vuald. *tit.11.cap 83.* Clitouæum *lib.3. de vot. Monaſt. cap.5.* Bellarmin.*lib.2. de Monach.cap.5.* Hieron Platum *de bono ſtat. Relig. lib.2.* alioſque grauiſſimos Auctores videre licet; & clarè comprehenditur ex illis verbis Ieſu Chriſti Matth. *cap.9. Vade, & vende omnia, quæ habes, & da pauperibus,* Apoſtolorum tempore perfectionem, & formam accepiſſe, vt infrà. Præcipuam autem huius Religioſi ſtatus Præpoſituram eſſe à Chriſto Domino inſtitutam, atque ordinatam, probatur ex verbis Apoſt. ad Epheſ. 4. *& ipſe dedit quoſdam quidem Apoſtolos, quoſdam verò Prophetas, alios verò Euangeliſtas, alios autem Paſtores, & Doctores ad conſummationem ſanctorum in opus miniſterij,* eundémque ſtatum, & vitam religioſam ab Apoſtolis receptam D. Hieron. aſſerit *lib.cont. Iou. in Apolog. ad Patriar.* & Hieron. Platus *loc. cit.* Exinde Religionis cultum propagatum fuiſſe, aſſert Caſſianus *lib.2.c.5.* & *coll.8. c.5.* & Dionyſ.*de cæleſt.Hier.* At Philo Iudæus Dionyſio Areopagita antiquior *in lib.de vita contemplatiua,*
prolixè vitam, & Monaſticos ritus deſcribit à S.Marco 2
Euangeliſta in Ægypto inſtitutos, cum paupertatis, continentiæ, & ieiuniorum profeſſione. Habemus etiam ipſius Dionyſij Epiſtolam, ex qua Monaſticen Apoſtolorum tempore floruiſſe, patet; eoſdémque Apoſtolos Monachorum cultum, ritúmque tenuiſſe, probari poteſt. Actor. 4. in verbis illis, *Erat cor eorum, vnum, & anima vna, nec quiſque eorum,*

quæ

quæ poſſidebat, aliquid ſuum eſſe dicebat, ſed erant illis omnia communia; nec inter ipſos quiſpiam egens erat, ſed quotquot poſſeſſores agrorum, aut domorum erant, vendentes afferebant pretia eorum, quæ vendebant, & ponebant ante pedes Apoſtolorum, & diuidebantur ſingulis, prout cuique opus erat. Vnde D. Bernardus *in ſermone Apologetico*, ſic ait, *Heu me miſerum qualemcumque Monachum! cur adhuc viuo, videre, ad id deueniſſe Ordinem noſtrum, qui primus fuit in Eccleſia, imò à quo cœpit Eccleſia, & quo nullus in terra ſimilior Angelicis ordinibus, nullus vicinior ei, quæ eſt in Cœlis Hieruſalem mater noſtra, ſiue per candorem Caſtitatis, ſiue per ardorem Charitatis, cuius Apoſtoli*
3 *inſtitutores fuerunt.* Vitam verò eremiticam Paulum
coluiſſe, conſtat, cùm nullus illum præceſſerit, Antonium verò illam inſtituiſſe, & ordinaſſe, & quamplures docuiſſe diſcipulos: vnde Princeps Eremitarum, & Auctor vocandus eſt. Nam (vt legitur apud Nicephorum *lib.8. Hiſtor. Eccleſ. cap.41.* Hieron. *in Epiſt. ad Euſtoch. de cuſtod. virgin.* & Caſſian. *lib. 7. collat. poſter. collat.1.*) circa tempora Caij Pontificis, Paulus quidam Thebanus (qui declinandæ cauſa perſecutionis Decij, & Valeriani; & Deo liberiùs inſeruiendi, in eremi ſpeluncam ſe contulit; vnde, & primus Eremita eſt appellatus) initium Monachis dediſſe videtur: Antonius item Ægyptius eodem tempore idem vitæ genus inſtituens, cùm poſt eum ſuperuixiſſet, ſocios ſui inſtituti habuit, & multorum Monachorum Dux, & Pater extitit, & primus inter illos antiquos Eremi Patres cum titulo, & munere Abbatis fuiſſe videtur. Inter illos verò, qui in Ciuitatibus Monaſteria, & bona temporalia poſſederunt, primus, qui nomen, & officium Abbatis obtinuerit, ſanctiſſimus parens, & legiſlator noſter Benedictus fuiſſe traditur, à quo plures alij Abbates deſcenderunt, propter multa Monaſteria, quæ ſub eiuſdem Regula conſtructa fuerunt, vt inferiùs dicemus, & inde Abbates dici cœperunt omnes ferè non Mendicantium Ordinum Prælati.

QVÆSITVM III.

An ſucceſſiuè, & ſine aliqua interruptione temporis Religioſus ſtatus ſemper in Eccleſia durauerit.

SVMMARIVM.

1 *Probatur continuatio ſtatus Monaſtici à temporibus Apoſtolorum ſine interruptione vſque ad noſtra tempora.*
2 *Clementis I. tempora.*
3 *Urbani I. Papæ tempora.*
4 *Callixti I. Papæ tempora.*
5 *Felicis Papæ tempora.*
6 *Eutychiani Papæ tempora.*
7 *Sylueſtri I. Papæ tempora.*
8 *Siricij Papæ tempora.*
9 *Innocentij I. Papæ tempora.*

1 ID, quod maiorem in præſenti quæſito affert difficultatem, eſt de continuatione ſtatus Religioſi à temporibus Eliæ, & Eliſæi, vſque ad tempora Ioannis Baptiſtæ, & Apoſtolorum; de hoc enim neque in ſacra Scriptura, neque in antiquis Hebræorum Hiſtoriis mentio aliqua fit, nec ſatis conſtat, quomodo tempore captiuitatum populi Iſraëlitici talis ſtatus continuari potuerit, aut quomodo poſt illas inſtauratus fuerit; cùm ergo de eo tempore nihil certi ſuper hoc ſtatui poſſit, idcircò loquendum videtur de continuatione huius ſtatus à tempore Apoſtolorum,
quo Chriſtus veram Religionem inſtituit, inſtaurauitque, ac verus Religioſorum Abbas, & Pater fuit.
Monachorum igitur iam ab Apoſtolis, & priùs à Ioanne Baptiſta inſtitutorum ſtatus continuatus fuit vſque 2
ad Pontificatum Clementis I. qui vixit temporibus
Apoſtolorum: ipſe enim, poſt Petrum, Linum, &
Cletum Summos Pontifices, rexit Eccleſiam: & hoc
elicitur ex eiuſdem *epiſtola 5.* vbi ait, *Communis vita
omnibus neceſſaria eſt, & maximè his, qui Deo irreprehenſibiliter militare cupiunt, & vitam Apoſtolorum, eorúmque Diſcipulorum imitari volunt*, per communem
vitam intelligitur Monaſtica, & Regularis, vt fatentur omnes, & præcipuè Suar. *tom.4. de Relig. tract.9.
lib.1. cap.7. & lib.2. cap.8. & in tract.10. lib. 1. cap.5.*
Hanc communem vitam, & Monaſticam continuaſſe
vſque ad Vrbanum I. vt ipſe fatetur, colligitur ex 3
can. ſcimus 12. quæſt.1. ab Vrbano I. vſque ad Callixti 4
Papæ tempora, vt colligitur ex *can. presbyteros 27.
diſt. & in can. interdicimus 16. quæſt.1.* vbi Abbatibus,
& Monachis publicas pœnitentias dare, infirmos viſitare, vnctiones facere, & publicas Miſſas cantare
interdixit, qui Pontifex rexit Eccleſiam anno Domini 227. Et à Callixto vſque ad tempora Eutychiani 5
Papæ, qui præfuit Eccleſiæ anno Domini 277. vt 6
can. ſi quis Epiſcopus 11. quæſt.3. Item ab Eutychiano 7
vſque ad Sylueſtrum I. anno Domini 319. *can. à Subdiacono 93. diſt.* fit etiam mentio de Monachis tempore Concilij Nicæni anno Domini 341. celebrati, quod
refertur *in can. placuit 19. quæſt. 1.* & tempore Siricij 8
Papæ anno Domini 390. vt habetur *in can. Monachos,
ead. cauſ. & quæſt.* Item tempore Innocentij I. anno 9
Domini 421. Et hanc continuationem Religioſi ſtatus à Chriſto Domino perfectè inſtituti, latè probat Caſſian. *in lib. ſuarum collationum collat. 10. cap. 5. & 6.* vbi ait, Monaſticam vitam paulò poſt tempora Apoſtolorum inchoatam, vſque ad Paulum, & Antonium continuè duraſſe. Et à tempore S. Antonij, vſque ad tempora S. Baſilij Monaſticum inſtitutum ſe extendiſſe, elicitur ex eiuſdem S. Baſilij *epiſt. 79.* de qua re videatur fuſiùs S. Greg. Nazianz. *in orat. de laudibus S. Baſilij*, & S. Hieron. *de ſcriptor. Eccleſ.* & Gennad. *de vir. illuſtr. cap. 6. & 7.* & Hiſtor. Lauſiac. *cap. 7. quæſt. 14. & 15.* & alibi, quibus in locis hanc eandem continuationem Monachorum ab Apoſtolis inſtitutorum perueniſſe vſque ad Antonium, & poſt illum ad Macharium, Ioannem Climacum, Hilarionem, Pachomium, Baſilium, Auguſtinum, & Benedictum ſummos Abbates, manifeſtum eſt. Itaque Abbatum nomen à tempore ſui vſus pari ſucceſſionis relatione hodiernam vſque id diem manſiſſe, aſſerendum non abs re eſt.

QVÆSITVM IV.

An Abbates, ſeu Religioſorum Prælati diſtincti fuerint à Clericorum Prælatis.

SVMMARIVM.

1 *Status Religioſorum cœpit eodem ferè tempore in lege gratia cum ſtatu Clericorum.*
2 *Eccleſia in initio fuit veluti Monachalis Religio.*

SCimus ex Concil. Trid. *ſeſſ.22. can.1.* Apoſtolos ad noctem ſacræ Cœnæ Clericos, & Sacerdotes inſtitutos fuiſſe. Scimus pariter ex D. Auguſt. Thoma, aliiſque Doctoribus, illos ante paſſionem in manibus Chriſti Domini, (vt ſuprà retulimus) tria vota ad Monaſticen pertinentia emiſiſſe: quæ quidem vota cùm Monaſtici ſtatus ſint ſubſtantialia, non eſt dubium,

Digitized by Google

bium, quantum ad rem ipſam eſſentialiter, eodem
1 ferè tempore, vtrumque ſtatum, & Clericorum, & Monachorum extitiſſe, vnumque corpus mixtum ſub SS. Apoſtolis fuiſſe in Eccleſia.

Quantum verò ad nomen propriè ſumptum, ab Apnſtolis fundstum arbitror, ſicut de D. Marco habemus, in Alexandrina Eccleſia aliqua Monachorum inſtituiſſe Cœnobia, vt habetur *in collat.* Caſſian. *lib. 2. de inſtit. Monach.* quod D. Bernardus *Apolog. ad Guill. Abbat.* innuit, addens aliquid ampliùs, id eſt, Ordinem ſuum, non modò in Eccleſia Dei primùm fuiſſe, verùm etiam ab illn Eccleſiam incœpiſſe. Et Iſidor. *lib. 2. de off. Eccleſ. cap. 15.* & S. Ioan. Chryſoſt.
2 *lib. 3. contra vitup. vita Monaſtica*, dicunt, Eccleſiam Dei initio ſuo fuiſſe veluti Monachalem Religionem. De Monaſtici autem ſtatus Patribus, & Præpoſitis ex Conc. Melden. colligitur, Monachos ab Apoſtolis fundatos, & à Sanctiſſimis Patribus Otdinem Monaſticum excultum. Clariùs probat Poſſid. *in vita S. Auguſt.* vbi dicit, *& cum Dei ſeruus viuere cœpiſſet, ſecundùm modum, & Regulam ſub ſanctis Apoſtolis conſtitutam.* Idem affirmare videtur Suarez *tom. 4. de relig. tract. 9. lib. 1. cap. 7. num. 5.* vbi pnſt multa, dixit, *ex his ergo ſatis conſtat, eſſe, & fuiſſe ſemper in Eccleſia duos ordines Religioſorum, Clericalem ſcilicet, & Monachalem*, & *lib. 2. cap. 8.* hoc idem affirmat per torum. Vide de hac re Ioannem Trullnm *lib. 1. de Ordine Canonic. regul. cap. 2. & 3.* vbi probat, illam Religionem fuiſſe ab Apoſtolis inſtituram; Et idem conſtat auctoritate Benedicti XII. qui in præfatione ad Conſtitutiones eiuſdem Religionis boc idem aſſeuerat. Quapropter cum in hac Religione adſint Prælati, ab immemorabili tempore ſemper in Eccleſia Dei eos diſtinctos à Clericis extitiſſe, non videtur abs re, aſſerere.

QVÆSITVM V.

An eadem eſſentia Religioſa, & Monaſtica vita fuerit in Eccleſia exordio cum ea, quæ nunc eſt.

SVMMARIVM.

1 *Probatur, quòd eadem fuerit eſſentia ſtatus Religioſi antiqui temporis, ac noſtri.*

2 *Antiqui Religioſi geſtabant etiam ſaccum, cucullam, & reliqua Monaſtici habitus.*

Religioſæ, & Monaſticæ vitæ eſſenriam tribus votis, Paupertate, Caſtitate, & Obedientia, in
1 noſtris huins tempotis Religinſis conſtitui, nulli dubium eſt; quod quidem priſco tempore ſeruatum fuiſſe, Anguſt. Cœnobitarum ſtatum explicans *lib. 1. de mor. Eccleſ. cap. 31.* nſtendit: Primùm enim inquit, illos, contemptis mundi deliciis, in caſtiſſimam, & ſanctiſſimam vitam conueniſſe; ſecundò addidit, à nullo quidquam poſſideri pnprium; tertiò, Patres nulla ſuperbia conſulere illis, quns filins vocant, magna ſua iu iubendn auctoritate, magna illorum in obtemperando voluntate.

Et Athanaſ. Abbas apud Ioannem Moſcum *in prato ſpir. cap. 130.* ait, *Patres noſtri continentiam, paupertatem, ac nuditatem rerum omnium vſque ad mortem ſeruauerunt*, intelligens de primis Patribus. Quòd ſi intelligatur de Atunnio, Hilarinne, & cæteris illius temporis, non eſt dubium, Hilarinnem facultates ſuas pauperibus dilargitum, ſolitudinem cnluiſſe, & extructa exigua caſa, quæ vix ipſum caperet, humi cubaſſe, hanc autem vitæ rationem ab Antonio didiciſſe; vnde clarè patet, continentiam, & paupertatem, obedientiámque exercuiſſe.

Inſuper, quòd olim etiam ſaccus, cucullæ, & reliquum habitus Mnnaſtici, pſalmodia, ieiunia, ciborum delectus, aliáque id genus inſtituta fuerint, 2
haberi poteſt ex Epiphanio *in Compendiaria doct.* & ex Ioanne Caſſiano *in lib. de Inſtitutis Monach.* Adde, quæ ſupra diximus, à Philone Iudæn allata de vita contemplatiua, ſcilicet, D. Marcum Euangeliſtam in Ægyptn formam cultus Monaſtici inſtituiſſe, cum cnntinentiæ, paupertatis, & ieiuniorum prnfeſſione. Vlteriùs præter hæc, Apoſtolos, Chriſto viuente, tria eſſentialia vota ante eius paſſionem emiſiſſe, oſtendit Suarez *de relig. tom. 4. tract. 9. lib. 2. cap. 7. num. 13.* quod probatur auctoritate S. Thomæ, Auguſtini, & aliorum. Clariùs etiam probatur ex Poſſidonio in vita S. Auguſtini, vbi dicit, *& cùm Dei ſeruus viuere cœpiſſet ſecundùm modum, & regulam ſub ſanctis Apoſtolis conſtitutam.* Itaque cùm ex allatis eadem eſſentia Monachorum antiquorum, & huiuſce temporis fuerit, eandem quoque illorum Prælatorum fuiſſe normam, & eſſentiam colligimus.

QVÆSITVM VI.

Vtrum Eccleſiæ Seculares, quæ hodie Abbatiæ nomine nuncupantur, cum dignitate Abbatiali inſtitutæ fuerint, vel Seculari.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſiæ Seculares, quæ hodie Abbatiæ nomine nuncupantur, ferè omnes olim fuerunt Regulares.*

2 *Aliquæ Eccleſiæ Seculares in principio ſuæ fundationis à ſecularibus erectæ, cum dignitate Abbatiali.*

Dvbitatio oritur ex eo, quia reperiuntur quamplures Eccleſiæ Collegiatæ Seculares, quarum Superiores, ac Prælati Abbates dicuntur, & Cannnicis in ea reſidentibus præſunt; adſunt etiam nonnullæ aliæ Eccleſiæ Seculares, in quibus, licèt Canonici non ſint, tamen earum capita Abbates nominantur. Difficultas eſt mndò, vtrùm ab initio fundationum earum, iſtæ Eccleſiæ fuerint Seculares, & Abbatiarum nomen ſortitæ ſint, an verò Regulares. Ad qnnd
dicendum eſt, omnes ferè iſtas Eccleſias Seculares, 1
quæ hodie Abbatiæ nnmen retinent, olim fuiſſe Monaſteria Mnnachnrum, vel Cannnicorũ Regularium, quibus Religioſi prnfeſſi Abbates præficiebantur. Cùm autem, calamitnſnrum tempnrum iniuria, Monachnrum, & Canonicnrum Regularium Collegia, & Eccleſiæ deſiiſſent: factum eſt, vt deficientibus Regularibus, in illas Seculares Clerici inſtituti fuerint, quibus Abbatum nomen remanſit; vt de nnnnullis Eccleſiis & Mnnaſteriis Regularium Cannnicorum refert Gabriel Pennot. *Hiſtor. Tripart. Ord. dd. Canonicorum Regularium, lib. 2.* & præcipuè *cap. 32.* Inquens de Eccleſiis, & Mnnaſteriis eiuſdem Ordinis, quæ reperiuntur in Luſitaniæ Regno, ex quodam vetuſto libelln in Archiuo Monaſterij Sanctæ Crucis Colimbricenſis ſeruato, in quo ſic refertur *Anno 1356. quo tempore in Italia propter bella, & Schiſmata Ordo Canonic. Regular. maxima detrimenta accepit, tanta fuit in Portugallia gentium ſtrages, cauſa magnæ ſterilitatis, & prouentuum penuria, quòd ex tribus gentium partibus, duæ perierunt, tam breui temporis interuallo, vt iam Cœmeteria tot mortuorum cadauera minimè capere potuiſſent. Sed tam in illis, quàm extra in antris, quæ ad hoc fiebant, quaterna, ſena, & quotquot poterant, ſepeliebantur,*

ſepeliebantur, quod malum per totam Iberiam, & Galiciam curſauit: quo tempore Sarraceni totam Bethicam, omnia ſolo æquando, infeſtauerunt, Catholicis multa mala inferentes, & arcem Calpes expugnauerunt, & ob has ſtrages, & ſterilitates iſtorum tam calamitoſorum temporum, multa Monaſteria Ordinis Canonicorum Regularium extinguebantur, eo quod omnes eorum Religioſi, & penè omnes Parochiani moriebantur, & Monaſteria deſerta extiterunt ſine habitatoribus. Tunc Epiſcopi cùm Eccleſias recognoſcerent, de prædictis Monaſteriis Abbates, Vicarios, & Curiones proſpiciebant, & poſteà multa illorum in Commendatitias conuerſa, ſicut nunc (proh dolor!) intuemur. Hæc ille. Et Renat. Choppin. *pluribus in locis Monaſtic.* meminit nonnullarum Abbatiarum, quæ à Regulari ad Secularem ſtatum redactæ ſunt, necnon etiam *in tract. de ſacra polit. forenſ.* præcipuè *lib.* 2. Idem habetur *ex lib. taxarum Apoſtolicarum.*

Patet igitur, Abbatiarum, & Abbatum nomina à Regularibus ad Seculares deriuata fuiſſe, vt teſtatur idem Pennot. *d. lib. 2. c.* 31. quòd nulla Eccleſia reperitur quadringentos abhinc annos Abbatiali dignitate inſignita, quæ Regularis non fuerit. Ex quibus inferas cum eodem Pennot. *loc. cit.* non eſſe audiendum Franciſcum de Piſa *lib. 2. Hiſt. Tolet.* contra Arnold. Vuion. dum affirmat, conſuetum eſſe apud Hiſpanos multos Collegiatarum Prælatos Abbates nuncupari.

2 Dixi ſupra, *omnes ferè iſtas Eccleſias Seculares*, quia eſſe poteſt, vt aliquæ harum Eccleſiarum in principio ſuæ fundationis à Secularibus erectæ, ac inſtitutæ ſint, cum conditione, vt earum caput licèt Presbyter vel Clericus ſecularis exiſtat, potiatur tamen, & gaudeat omnibus iuribus, prærogatiuis, ac præeminentiis, quibus cæteri Abbates Regulares, Baculi, & Mitræ vſum habentes fruuntur; accedente ad id Sedis Apoſtolicæ aſſenſu, & indultu. Vt eſt exemplum in Cathedrali Maceraten. in qua anno 1621. auctoritate Apoſtolica ſuper dotatione facta à perſona laica erecta fuit dignitas Abbatialis, cum reſeruatione iuriſpatronatus. Similiter in terra Montis Veteris nullius Diœceſis, in iuriſdictione, dicta Rauignana, erectum fuit à Comite Petro Maria de Monte Veteri beneficium, cum titulo, & dignitate Abbatiæ, cum reſeruatione etiam iuriſpræſentandi, accedente Summi Pontificis aſſenſu.

QVÆSITVM VII.

An omnes Monachorum Prælati à primæua Religionum inſtitutione Abbatum nomine nuncupati fuerint.

SVMMARIVM.

1 *Primi Abbates Eremi cultores Archimandritæ dicti ſunt, & quare.*

2 *Prælati Ordinis S. Baſilij Archimandritæ dicebantur. Hodiè verò appellantur Abbates in Italia, Sicilia, & Hiſpania.*

3 *Prælati Monachorum ſub Regula D. Benedicti militantium omnes ferè Abbates dicuntur.*

LAudabili veterum Cœnobitarum conſuetudine ſpectata, Conuentuales Monaſteriorum Superiores, Monachorúmque Prælati nomen Abbatis ſumpſere: quinimò, ac ſi minimè eo contenti eſſent: eidem Patris nomen addiderunt; mirum quidem pietatis argumentum, duplicata voce Patres Abbates modò nuncupantur ad imitationem Chriſti; non ſolùm autem Abbates, verùm etiam aliis nominibus
1 appellati ſunt. Nam primi Abbates Eremi cultores

Archimandritæ, dicti ſunt, eo quia, ſtante tyrannorum perſecutione, ſe ſe in ſpeluncis abdebant, & nominati ſunt Archimandritæ, quaſi Principes eorum, qui cauernas habitabant, vel principes gregis, ita vocantur in *l. nos reddentes §. omnes. C. de Summa Tri-*
nit. & fide Cathol. Et caput Religionis S. Baſilij eodem nomine nuncupatum fuiſſe, legitur in Prouinc. Rom. hodie autem Prælati Monachorum d. Ordinis, qui ſunt in Italia, ac etiam Sicilia, & Hiſpania, Abbatis nomine appellantur. 2

Et ſimiliter Congregationes Monachorum S. Benedicti, vt plurimùm ſuos ſuperiores Abbatis nomine appellare ſolent. Dixi, *vt plurimum*, quia cùm extra Monaſterium aliqui Monachorum Conuentus, & quædam illorum Sodalitia extruerentur, illis regendis Monachi ab illius Monaſterij Abbate præficiebantur, ac Priorum nomine appellabantur. Cúmque hi Conuentus, ac Sodalitia proceſſu temporis ab Abbatia fuerint ſegregata, Monachi ſuperiorem ſuum Priorem Conuentualem, non autem Abbatem vocauerunt. Cuiuſmodi ad hæc vſque tempora in Congregationibus Monachorum Cœnobia nonnulla perſeuerant, quibus non Abbates, ſed Priores Conuentuales præſunt. Cœnobiorum, ac Sodalitiorum prædictorum, quibus Priores, non Abbates ſuperiores conſtituebantur, quædam modò priuilegio, & gratia Summorum Pontificum Abbatiæ nomine, ac dignitate gaudent, hac ſeruata conditione, vt duodecim viros familiæ, ſuperiori eidem ſubditæ propriis redditibus alere valeant. Qua de re (vt videre eſt apud Renat. Choppinum *in ſuo Monaſticon.*) Extant in omnibus Monachorum Congregationibus exempla, præſertim in Congregatione Cœleſtina, & noſtra Vallumbroſana, cuius Pareus, Legiſlator, & Generalis inſtitutor Sanctus Ioannes Gualbertus primis Cœnobiis à ſe erectis, Abbates præfecit; habetur enim in eius vita, ab Endoxo Lucatello deſcripta, ipſum inſtituiſſe, & ordinaſſe Abbates quoſdam ex ſuis diſcipulis, ac illos Monaſteriis, quæ ſuæ Religioni acquiſiuit præfeciſſe: hinc factum eſt, vt prædicta illa prima Cœnobia, nempe poſt Archicœnobium Vallis Vmbroſæ, Monaſterium S. Michaëlis de Paſſiniano, S. Caſſiani montis Scalarij, S. Reparatæ Mariadi, S. Pauli de Razolo, & S. Petri de Muſcheto Abbatiarum nomine nuncupata ſint. Denique cùm ſub eiſdem Abbatiis aliqua loca extructa fuiſſent, Prioratus nomine dicta ſunt, ac ab Abbate maioris Monaſterij eis Prior conſtituebatur, prout idem contigit in nonnullis aliis Monaſteriis cæterarum Congregationum; & de his Prioratibus maiori Monaſterio ſubiectis loquitur *cap. 1. de priuil.* 3

QVÆSITVM VIII.

An Chriſtus Dominus fuerit Monaſticæ profeſſionis in ſtatu gratiæ primus inſtitutor, & Legiſlator.

SVMMARIVM.

1 *Chriſtus Dominus Monaſticam vitam perfectè inſtituit.*

2 *Chriſtus Dominus Caſtitatis votum inſtituit.*

3 *Chriſtus Dominus Paupertatis votum inſtituit.*

4 *Chriſtus Dominus Obedientiæ votum inſtituit.*

VT omnes Monaſticæ vitæ Legiſlatores, vel ſaltem præcipuos attingamus, incipiendum eſt à
Chriſto Domino, ſimúlque dicendum, (quod extra 1
controuerſiam eſt) illum fuiſſe primum diſciplinæ huius Legiſlatorem; quod probatur hac ratione. Nam præcipua lex quæ Ordines Monaſticos concernit, ſunt

Digitized by Google

ttia vota eſſentialia; ſed hæc primum tradita ſunt à Chriſto Domino; ergo ipſe eſt primus Monaſtici ſtatus Legiſlator. Maior eſt manifeſta. Minor probatur,
2 & Primò de voto Caſtiratis Chriſtus Matth. 18. ait, *ſunt Eunuchi, qui ſe caſtrauerunt propter Regnum cœlorum.* In quibus verbis, (vt aliqui dicunt) deſignantur, non qui ſimplici propoſito voluntaris ſuæ à coniugio abſtinent, ſed qui voto ſolemni, & perpetuo in probata Religione eam facultatem coniugium
3 contrahendi, ſibi ademerunt. Secundò probatur de Paupertatis voto Lucæ 14. *Niſi quis renunciauerit omnibus, quæ poſſidet, non poteſt meus eſſe diſcipulus*, quod congruit cum illis verbis eiuſdem Euangelij 10. *Nolite habere aurum, neque argentum, imò neque ſacculum,*
4 *aut peram.* Tertiò de voto Obedientiæ ex Lucæ *c.* 4. *Qui vult venire poſt me, abneget ſemetipſum, & tollat crucem ſuam, & ſequatur me.* In hac enim abnegatione includitur Obedientiæ votum, vt explicat Conc. Senen. *decret.*9. Et hæc omnia ſimul præcipit, quando iuueni vitam æternam poſſidere petenti reſpondit Matth. 19. *Vade, & vende omnia, quæ habes, & da pauperibus, & ſequere me, & habebis theſaurum in cœlo.* Hinc eſt, quòd Apoſtoli, vt hæc tria vota in Chriſti manibus, tanquam primi Regularis, & Monaſticæ legis Conditoris, & Abbatis emitterent, dixerunt ei. *Ecce nos reliquimus omnia.* Matth. 19. ideſt coniugium, & bona, vt explicat Hieronym. *lib.* 1. *contra Iouin.* Si dicas. Aliqui ex Apoſtolis habuerunt vxores, ergo hæc tria vota ſolemniter non emiſerunt. Reſpondeo, eos ſtatim coniugium dereliquiſſe ad vocem Chriſti Domini, *qui vult venire poſt me, &c.* & poſt nuptias eos fuiſſe continentes, vt poteſt elici ex S. Hieron. *in Apolog. ad. Rom.* Per illa autem verba, *ſequatur me*, intelligitur Obedientiæ votum, vt ait D. Aug. *Epiſtola* 89. *n.* 4. Ex quibus ſatis conſtat, præcipua Regularis, & monaſtici inſtituti præcepta à Chriſto Domino, tanquam à primo Legiſlatore tradita eſſe. Sed dices, Quis conditor fuit legis à Chriſto promulgatæ? Reſpondeo, ipſum eam condidiſſe ſimul, & promulgaſſe, quando *cœpit facere, & docere.* Quod explicatum eſt *in quæſito ſecundo*, quando quæritur de origine Abbatum.

QVÆSITVM IX.

An Chriſtus Dominus poſſit Abbatis nomine appellari.

SVMMARIVM.

1 *Chriſtus Dominus in ſacris literis diuerſis nominibus appellatur.*

2 *Chriſto Domino Abba nomen congruere probatur.*

1 Diuerſis nominibus in ſacris literis Chriſtum Dominum noſtrum appellari, habetur pluribus locis, & primò *Epiſt.* 1. Petri *c.* 2. vbi Paſtor, & Epiſcopus vocatur. Secundò in *Epiſt.* S. Pauli *ad Hebræos* 11. vbi vocatur Pontifex. Tertiò *eadem Epiſtola c.* 7. Sacerdos dicitur. Quarto Iſaiæ 33. Legifer. Quinto Matth. 8. Magiſter nuncupatur, aliiſque nominibus ad eius diuina attributa oſtendenda appellatus fuit à ſanctis Prophetis, & Patribus Veteris, & Noui Teſtamenti. Ex quo fit, vt in medium adducatur quæſitum, An ſcilicet Chriſtus Dominus, quemadmodum multis nominibus nempè Paſtoris, Epiſcopi, Pontificis, Sacerdotis, Legiferi, Magiſtri, & ſimilibus nuncupatur, poſſit etiam Abbatis nomine appellari. Et profectò cùm omnia illi tradita ſint à Patre æterno, tanquam vniuerſorum hæredi. Abbatis nomen, quo ipſemet Pater ab eodem Chriſto vocatus eſt. Marc. 14. etiam illi donaſſe, pro indubitato habendum eſt; maximè, cùm ipſe ſit Pater futuri ſæculi, Pater, & Parens noſter, in quo clamamus quotidie, Abba Pater. Imò Chriſto Domino Abbæ nomen præ omnibus aliis debetur; quia reduplicato nomine Patris (ſicut denotat Abba pater) humanam generationem reſpicit: Tum quia, vt Parens nos creauit, & vt Pater nos protegit. Sed quid dico, reduplicato Patris nomine illum nos intueri, qui centuplicata Patris protectione à cuſtodia matutina vſque ad noctem nos gubernat, & conſeruat, & ad manſiones æterni Patris, poſt infinita nobis exhibita paterna opera, tanquam cohæredes ſuos deducit? Ipſe ergo Pater noſter, à quo accipimus *ſpiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus, Abba Pater; ipſe enim ſpiritus teſtimonium reddit ſpiritui noſtro, quòd ſumus Filij Dei*, vt ait. Paulus *ad Rom.* 8. Si dicas, hæc omnia quidem probare, Chriſtum Abbatem, & Patrem poſſe reſpectu generis humani appellari, non autem Monachorum, de quorum Abbatibus, & Prælatis in præſenti ſermonem habere intendimus. Reſpondeo etiam reſpectu Monachorum Chriſtum appellari Abbatem, Inſtitutorem, Legiſlatorem, Ducem, & Patrem, & Moderatorem, atque Paſtorem: quia Monachorum, omniúmque Religioſorum ſtatus ab eo immediatè inſtitutus, & ordinatus fuit, vt benè probant Thom. Vuald. *de ſacram. tom.* 1. *lib.* 3. *c.* 6. & Clitou. *de vot. monaſt. lib.* 3. *cap.* 5. & Hieron. Plat. *de bon. ſtat. Relig. lib.* 2. *cap* 10. & alij. Expreſsè verum id pandit, comprobans intentum noſtrum Alb. Crantzius *metropol.* 8. *cap.* 47. hiſce verbis. *Quando erit finis multiplicandarum Religionum in vno magno Eccleſiæ Monaſterio ſub Abbate Chriſto, cuius Regulam per Euangelia digeſtam ſi ſtrenuè obſeruaremus, nihil eſſet opus repertis illis, ac nouis Religionibus*; quod confirmat Ioannes Gerſon Cancellarius Pariſienſis *alphabeto* 42. *in ſermon. de Cœna Domini*, per illa verba. *Apoſtoli fuerunt Canonici Regulares ſub Abbate Chriſto*, id ipſum refert Gabriel Peonot. *Hiſt. Tripart lib.* 2. *c.* 5. *n.* 1.

QVÆSITVM X.

An ſancti Apoſtoli fuerint monaſticæ vitæ Inſtitutores.

SVMMARIVM.

1 *Diuus Marcus inſtituit Conuentus Religioſorum vtriuſque ſexus.*

2 *S. Matthæus in Æthiopia legitur S. Euphemiam conſecraſſe, & illam pluſquàm ducentis Virginibus præfeciſſe.*

3 *D. Paulus in Græcia Theclam Virginem conſecraſſe legitur.*

Svpponimus tanquam certum, & reſolutum, cum Caſſian. *lib.* 2. *c.* 5. Monaſticam vitam tempore Apoſtolorum exordium ſumpſiſſe, quam à Chriſto Domino inſtitutam, & traditam, ſuiſque legibus communitam acceptauerunt iidem Apoſtoli, & poſtmodum eorum diſcipuli. Quo præmiſſo, oritur dubium, Vtrùm huius vitæ leges aliquas Apoſtoli condiderint, aut Legiſlatores aliquo modo nuncupari poſſint. Et primò videtur quòd non; quia illis temporibus, ſicut etiam hodie ſubſtantialia Regularis vitæ erant tantùm tria vota eſſentialia; ſed hæc iam inſtituta erant à Chriſto Domino; ergo ſancti Apoſtoli non poſſunt dici Regularis vitæ inſtitutores. Secundò probatur, nam non inſtituerunt ordinem aliquem Monachalem, cui leges ab ipſis fuiſſent imponendæ. Confirmatur; quia non eſt credibile, quòd illi aliquas

condiderint

eondiderint: leges, cùm in eorum actibus non reperiantur: niſi dicendum ſit, eas euanuiſſe. His tamen non obſtantibus, dicendum eſt, eos aliquo modo fuiſſe Legiſlatores Monaſticæ vitæ, reſpectu eorum, qui poſt illos Regularem, & perfectam viuendi formam, ab Apoſtolis verbo & exemplo traditam profeſſi ſunt. Inſuper Legiſlatores dici poſſunt, quia Regulam ipſam, & legem in ſuis prædicationibus pronunciarunt, vt Euangelium S. Matth. 19. & Marc. 10. & Luc. 18. intuenti manifeſtabitur. Profectò his locis, & alibi Regulares leges, ſicut & in Actibus Apoſtolorum *cap.* 4. & alibi inſpiciuntur.

Ad primùm ergò reſpondendum eſt, illud argumentum probare inſtitutionem legis Monaſticæ, quam præſupponimus in Chriſto Domino, non autem promulgationem, quæ ſatis oſtenditur quoad eadem tria vota eſſentialia in Apoſtolis, vt patet *in locis citatis* SS. Matth. Marc. & Luc. Adde quod
1 ſuprà dictum fuit, D. Marcum erexiſſe Monaſteria, & inſtituiſſe aliquos vtriuſque ſexus Conuentus Monaſticos, vt atteſtatur Philo diſertiſſimus Iudæorum, quem refert Euſeb. Cæſarienſ. *in Hiſtor. Eccleſiaſt. lib.* 2. *cap.* 19. quod à Cardin. Baron. *tom.* 2. *an.* 64. confirmatur, & adeſt teſtimonium D. Lucæ Euang. *in Actibus Apoſt.* in quibus fundamenta Regularis vitæ manifeſtè tradita leguntur. Et S. Matthæus in
2 Æthiopia legitur, Sanctam Euphemiam Virginem conſecraſſe,, ac illam in pluſquàm ducentis Virgini-
3 bus præfeciſſe. Similiter in Græcia à Diuo Paulo Thecla Virgo Deo dicata fuit, ex Caſſian. *lib.* 2. *coll.* 18. *cap.* 5. Igitur credibile eſt, Monaſteria tunc fuiſſe. Dixi, *credibile*, quia in Gallia à ſancta Martha Domini Ieſu hoſpita Cœnobium inſigne contractum fuit, ex eod. Caſſian. *collat.* 18. *cap.* 5. Et hoc abſque dubio de licentia Apoſtolorum, quorum legibus Monaſticis fuit munitum. Ad confirmationem reſpondetur, falſum eſſe, in Actibus Apoſtolorum non reperiri aliquas profeſſionis Monaſticæ conſtitutiones, & leges. Imò in illis eſſentiale Religionis manifeſtè inſpicitur.

QVÆSITVM XI.

An poſt Chriſtum, & ſanctos Apoſtolos, & ante Baſilij tempora fuerint aliqui Abbates Monachalis inſtituti Legiſlatores.

SVMMARIVM.

1 *Poſt Chriſti Domini, & Sanctorum Apoſtolorum tempora nonnullos Monaſticæ, & Religioſæ vitæ cultores floruiſſe, oſtenditur.*

POſt Apoſtolorum, & ante Baſilij tempora nonnulli etiam floruerunt Monachorum Patres, ac Monaſticæ vitæ cultores. Philo enim Iudæus (qui tempore Claudij Imperatoris Romæ fuit, viditque S. Petrum Apoſtolum, ac eius colloquio fruebatur) affirmat, ſuo tempore in Ægypto fuiſſe nonnullos qui renunciantes omnibus ſuis facultatibus, & ſimpliciter bonis ſuis cedentes, omnem temporalis vitæ ſolicitudinem deponebant, & extra Vrbem egreſſi, in hortis vel agris, ſe à vulgo ſeparantes, loca ſecreta fouebant; & quòd in ſingulis eorum locis erat Domus orationis conſecrata *Semnon* appellata (*Semnon* autem in noſtra lingua Monaſterium, vel honeſtorum Conuenticulum ſignificare poteſt) in qua Angelicæ vitæ operam dabant. Ita refert Euſeb. Cæſarienſ. *lib.* 2. *Hiſtor. Eccleſ. cap.* 17. recitans textum Philonis *in nudis verbis*. Præterea in ſecundo ſeculo nempe anno centeſimo ſexageſimo tertio, Helenus Alexandriæ inſigne Cœnobium erexit, cuius ſucceſſor fuit Nicodorus, & Nicodori Eugenius, qui in perſequutione Gallieni ſub Cornelij Pontificatu martyrio coronatus eſt, circa annum Domini 255. & ſic in tertio ſeculo, in quo etiam D. Antonius florere cœpit, qui in Alexandria plurium Monachorum Abbas fuit: ac propè ipſius tempora quamplures fuerunt in oriente Monachorum Patres. Nimirùm in monte Nitriæ Amon ſub ſe pluſquam quingentas Monaſticas Domos habuiſſe fertur, quem Amon poſtea S. Athanaſius vidit euntem in Cælum, vt ipſe refert in vita S. Antonij. Et Carithon in Palæſtina multa ſub ſe habuit Cœnobia, ac plurium Monachorum millium Abbas, & Pater fuit. Item Serapion decies mille Monachos, pluribus tamen domiciliis, ſiue Cellulis diuiſos regebat. S. Pachomius etiam variis Domibus, parùm inter ſe diſtantibus, apud quandam Inſulam in Thebaïde, *Tabennam* nuncupatam, ſeptem millia circiter Monachorum habuiſſe legitur, quos omnes; vt rectè gubernaret, in 24 claſſes pro Græcarum literarum numero, & varietate diſtinxit. Idem legitur de Abbate quodam nomine Or, qui in Monte Nitriæ mille Monachis præfuit, ad quem poſtea conuenerunt tria Monachorum millia, Palæmon quoque in Thebaide, Hilarion, Athenagoras, & alij quamplures illa ferè tempeſtate floruerunt. Vnde dicere poſſumus poſt Chriſtum Dominum, & ſanctos Apoſtolos continuaſſe ſemper Monaſticæ vitæ cultores.

DISPVTATIO III.

De Genere Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

QVÆS. I. Quotuplex ſit genus Abbatum.
II. In quibus conueniant Abbates, & Prælati locales, ſeu inferiores cum Abbatibus, & Prælatis Generalibus, ſeu ſupremis.
III. In quibus iidem locales Abbates, & Prælati à Generalibus differant.
IV. De nonnullis Abbatibus, & Prælatis maiori dignitate, & excellentia præ aliis inſignitis.

QVÆSITVM I.

Quotuplex ſit genus Abbatum.

SVMMARIVM.

1 *D. Hieronymus quid dicat de his, qui ſe Abbates appellari faciunt.*
2 *Abbates in quibuſdam locis nobiles, & primates appellantur*, & num.4.
3 *Conſules, & Priores artium alicubi Abbates dicuntur.*
5 *Abbates propriè dicti, alij ſeculares, alij Regulares.*
6 *Abbates Seculares quotuplices ſint.*
7 *Abbates Regulares quotuplices ſint.*
8 *Monaſteria olim vnum tantummodo Abbatem agnoſcebant.*

1 DIvvs Hieronymus *in Epiſtola S. Pauli ad Galatas c.* 4. docet, nomen hoc Abbatis Deo competere, vt ex eius verbis hìc appoſitis videre eſt, ita enim inquit. *Cùm autem Abba Pater, Hebræo, Syroque ſermone dicatur, & Dominus noſter in Euangelio præcipiat, nullum vocandum Patrem, niſi Deum: neſcio, qua licentia in Monaſteriis, vel vocemus hoc nomine alios, vel nos vocari acquieſcamus.* Vbi animaduertendum, illos tantùm reprehendere voluiſſe, qui ſibi adſcribũt, quod Dei eſt propriũ, nullóque timore, aut conſcientia perculſi eiuſmodi nominis ſumma ambitione capiuntur, vt notat Rodriq. *tom.* 1. *quæſt. regul. q.* 12. *art.* 1.

Latè deinde ſumendo nomen Abbatis, vt locum nullum, quoad eius fieri poterit, vacuum relinquamus; ſciendum primò, reperiri in Hiſtoriis quamplures
2 Abbatum nomine nuncupatos, eóſque vice nobilium, Primatúmque accipi, ſicut vſque ad hunc diem Pyrenæis in montibus nobiles aliqui Abbates appellantur. Idque Aimoinus 5 *part. hiſt. c.* 1. *apud Florileg magnum Ioſephi Langi lib.* 1. *dict.* Ab his verbis teſtatur. *Carolus ordinauit per totam Aquitaniam Comites, Abbatéſque necnon alios plurimos, quos vaſſallos vulgò vocant: quibuſdam Abbatiolas, ſicuti erant, integras dedit, quibuſdam de Abbatia Martiniana beneficia donauit, & c.* 36. ſubdit, *Ludouicus, quos potuit, conciliauit ſibi, dans eis Abbatias, Comitatus, & Villas*, & Snidiger. *in Chron. Fran. Gall.* ait, *Abbates in antiquis hiſtoriis non ſunt Monachi, vel Religioſi, ſed Barones, magnatéſque ſeculares, quibus Abbatias, vel Monaſteria Princeps dat ad tempus, vel quoad vixerint.* Sed hi, de quibus Auctores prædicti loquuntur, erant verè nobiles ſeculares, Abbates nuncupati, eo quia Regulares Abbatias, & beneficia illis Carolus Caluus, & Ludouicus Francorum Reges contulerant, vt aſtruit Fileſacius *oper. variar. de ſacril. laic. ſeu veteri Eccleſ. Gallic. querel. c.* 6.

3 Abbates quoque vocari conſuetos comperimus, præeminentiæ, & honoris titulo impropriè vſurpato, multis in locis Conſules, & artium Priores, vt teſtatur Altiat. *in l. collegarum ff. de verb. ſignif.* Abbates ſi-
4 militer dictos in Aragonia à vulgari cœtu exẽptos, & nobilitatis indicandæ ſtudio eo vocabulo ſeparatos, eorúmque vxores Abbatiſſas, refert Card. Zabar. *in Clem. attendentes §. ſtatuimus in* 5. *quæſt. de ſtat. monach.* hóſque cum ſupradictis impropriè vocari cenſendum eſt. Et de his dixi *ſuprà diſp.* 1. *quæſt.* x.

5 Verùm omiſſis his, quibus Abbatis nomen impropriè adſcribitur, vt de Abbatibus propriè dictis loquamur. Ex iſtis alij Regulares ſunt, alij autem ſeculares, videlicet, de quibus *in cap. ex tranſmiſſa*, & ibi
6 gloſſ. *verbo, Abbatis, de renunc.* Secularium quidam ſunt, qui non ſolùm in Clericos, verùm etiam in Laicos ſibi ſubiectos, quaſi Pontificalem, ſiue Epiſcopalem iuriſdictionem exercent, ac pariter Pontificalia inſignia geſtant, nam vtuntur Anulo, Mitra, & Baculo paſtorali, & iſtorum dignitas eſt Epiſcopali proxima, parum enim ab ea diſtat, vt paſſim in hoc opere videbitur, Alij ſunt Abbates prædictis longè inferiores, qui nec Epiſcopalem iuriſdictionem habent, nec Pontificalibus inſigniis vtuntur, quorum Abbatiæ, quamuis etiam dignitates ſint, non tamen Epiſcopi dignitatem proximè ſequuntur. Alij ſunt denique Abbates ſeculares, qui in quibuſdam Cathedralibus Eccleſiis inter cæteras dignitates locum habent, qui nulli Canonicorum Collegio præſunt, ſed tantùm in Choro, & Comitiis prærogatiuam ſeu primum locum obtinent; hoc fortaſſis eſſe potuit, quia olim erant in Eccleſiis Collegialibus Canonicorum Præpoſiti, ſiue in Conuentualibus Monachorum Præfecti; ſed cùm Canonicorum Collegia, vel Monachorum Conuentus, & Eccleſiæ deſiiſſent, Præfecti Abbates in Cathedralem Eccleſiam tranſierunt. Alij vocantur Abbates Commendatarij; cùm enim per ſacros Canones non poſſent Clerici ſeculares Monaſticorum Conuentuum eſſe Rectores: vt Abbatiæ illis perpetuò commendarentur, compertum fuit; Vnde ij, quibus prohibitum erat Regulares Abbatias in titulum obtinere, earum retentionem per viam perpetuæ commendæ licitam effecerunt, de quibus latius infrà.

Abbates Regulares etiam inter ſe diſtinguuntur. 7
Alij enim actu ſub ſe Regulares ſubditos habent, quorum regimini, & gubernationi præfecti ſunt, iuxta *cap. cum ad Monaſterium, & cap. in ſingulis de ſtat. Monach.* & hi dicuntur verè Prælati, omnibúſque Abbatum præeminentiis, ac prærogatiuis gaudent; Horum Abbatum, alij ſunt inferiores, alij verò ſupremi. Abbates inferiores ſunt illi, qui Conuentuales, ſeu locales appellantur, quorum ſinguli ſingulis præſunt Monaſteriis, & in illis immediatam Prælationem habent, ita vt ſub illis nullus alius Prælatus exiſtat; & hi etiam verè Prælati ſunt, vt eſt communis omnium ſententia, ſecundùm Sylueſt. & Ang. *verbo Prælatus*, & alios quos adduxi *ſupra diſp.* 1. *q.* 3. Eſt autem aduertendum hìc cum Panormit. *in cap. vlt. n.* 1. *de regular.* quòd olim vnumquodque Monaſteriũ 8
ſuum tantummodò Abbatem in ſuperiorem agnoſcebat, ac illi tantùm, & non alteri ſubiiciebatur, & obtemperabat; nec vnus Abbas alteri Abbati, ſed omnes Epiſcopis locorum ſubditi erant, iuxta *can. Abbates, & can. monaſteria* 18. *quæſt.* x. atquè ita obſeruatum fuiſſe tempore SS. Baſilij, Auguſtini, & Patris noſtri Benedicti, ex eorum Regulis arguitur, & inſtitutionibus, & collationibus de Monachis Ægyptiis Caſſianus innuit. Quòd ſi in Hiſtoriis legatur, aliquando vnum Abbatem antiquitus multis præfuiſſe Monaſteriis, vt de Pachomio in eius vita colligitur, & apud Surium *tom.* 3. *cap.* 43. *&* 57. *die* 14. *Maij*, habetur; credendum eſt veriſimiliter, cuncta illa Monaſteria vnius vicem impleuiſſe, vniuſque tantùm Monaſterij loco habita, ſicut nunc videmus eſſe alicubi vnum tantùm Monaſterium cum aliquibus reſidentiis annexis, quarum omnium vnus eſt immediatus Superior, & Vicarios habet in diuerſis illis locis, qui Oeconomi vocantur in vita Pachomij; Item idem confirmatur apud Palladium *in Hiſtor. Lauſiaca.* 7. *in tom.* 7. *Biblioth.* quod cum in Monte Nitriæ ferè quinque Monachorum millia degerent, ex illis nonnulli erant tantùm Presbyteri, ex quibus vnus tantùm erat primus Presbyter, qui cæteris ſuperioritate præeminebat. Deinum poſtquam Monaſticæ Religiones beneficio Summorum Pontificum ſe vnierunt, conſtituendo vnum caput, factum eſt, vt vni Generali Abbati tanquam eorum capiti omnes obediant, & ipſe eſt Abbas ſupremus in Religione, cui inferiores cæterorum Monachorum

Abbates

Abbates locales, ſiue Conuentuales appellati ſubduntur : qui Abbas Generalis dicitur ſupremus Prælatus, non quòd nemini ſubiiciatur, hoc enim modo ſoli Summo Pontifici competit nomen ſupremi omnium Religionum Prælati : ſed reſpectiuè ad ſuam Religionem, quia videlicet intra eam neminem alium Prælatum in ſuperiorem agnoſcit, & dicitur ſupremus Religionis Prælatus ſub Summo Pontifice. Alij denique ſunt Abbates ſolo nomine, qui Regulares ſub ſe ſubditos non habent, vel quia fortaſſis Monachi locum reliquerunt, vel quia Monaſterium eſt aliò tranſlatum, vel alicui ſeculari Clerico commendatum; & hi titulares Abbates vocantur, ac Pontificalibus inſignis vtuntur, de licentia tamen Abbatum localium, in quorum Eccleſiis ea exercere voluerint : geſtant etiam inſignia Prælatorum, ſicuti Abbates habentes ſub ſe Regulares ſubiectos, habent etiam ſuffragia, & liberam vocem in Capitulis, quamuis in alio Monaſterio ſub obedientia alterius Abbatis exiſtant, vt eſt videre in nonnullis Monachorum Congregationibus. Sunt & alij Abbates, qui Abbatiam renunciarunt, & hi nullam dignitatem obtinent, nec Pontificalibus inſigniis vtuntur, ſed tantùm ob honorem quemdam Patres Abbates appellantur, de quibus fortè intelligit Panormit. *conſ.101 n.1. verſ. nam Papa lib.1.*

QVÆSITVM II.

In quibus conueniant Abbates, & Prælati locales, ſeu inferiores cum Abbatibus, & Prælatis Generalibus, ſeu ſupremis.

SVMMARIVM.

1 *Abbates tam Generales, quàm locales iuriſdictionem ſpiritualem ordinariam in ſuos ſubditos habent.*

2 *Abbates tam Generales, quàm locales habent iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem in ſuos ſubditos.*

DIximus ſupra, Regulares Abbates habentes ſub ſe ſubditos, quos, & quorum bona actu regant, & adminiſtrent, diſtingui interſe, ac diuerſos eſſe : vel enim ſunt locales, ſeu inferiores, vel Generales, ſeu ſupremi. Videndum eſt, in quibus inter ſe conueniunt, & in quibus etiam differunt. Et quoad conuenientiam, quæ in præſenti quæſito tractanda eſt, dicimus,
1 in eo locales Abbates cum Generalibus conuenire, quia vtriuſque ſpirituali iuriſdictione in ſubditos in vtroque foro, interiori, ſcilicet, & exteriori : Eccleſiaſtico, ſeu Religioſo potiuntur, quæ iuriſdictio ordinaria eſt, tam in Generalibus, quàm in localibus. Suppoſito enim, quòd Religio ab Epiſcoporum iuriſdictione ſit exempta, opus eſt, quòd in ea adſint Prælati, & Paſtores Ordinarij habentes curam animarum Religioſorum ipſius, quorum reſpectu Generales Abbates ſunt veluti Epiſcopi; locales verò quaſi Parochi : & propterea ordinariam iuriſdictionem etiam adeſſe in foro exteriori in Religione ipſa, neceſſe eſt, quippe quæ abſque proprio Gubernatore infra Summum Pontificem derelinqui non poteſt; & ſic huiuſmodi iuriſdictio neceſſaria erit in Generali, qui cùm immediatè vnicuique Monaſterio præeſſe non valeat, in ſingulis domibus neceſſarius eſt proprius gubernator participans etiam Epiſcopalem curam, & habens iuriſdictionem in foro exteriori, quæ ordinaria eſt in vtriſque, vt tenent communiter Doctores *in cap. cum ab Eccleſiarum, & cap. quanto de officio ordin. & cap. ea, quæ, & cap in ſingulis de ſtat. Monach.* Nauarr. *conſ.9. de priuileg.* Alio modo conueniunt Abbates locales cum Generalibus in eo, quod habent iuriſdictionem
2 quaſi Epiſcopalem *cap. Abbates de priuileg. in 6. DD.*

in Clem.1. verbo proprij de reb. Eccleſ. non alien. Conueniunt præterea in eo, quod in omnes Regulares ſibi ſubiectos immediatam iuriſdictionem habent. Et hoc quoad Abbates Conuentuales de ſe clarum eſt, inter ipſos enim, & ſubditos, alius Prælatus non mediat; ergo oportet, eorum iuriſdictionem immediatam eſſe in ſibi ſubiectos. Quantùm autem ad Generales Abbates, patet, ex quo in omnes, & ſingulos Monachos, & Monaſteria propriæ Religionis immediatam iuriſdictionem habent, vt conſtat ex vſu, & inſtitutione omnium Ordinum, & Congregationum, quæ per huiuſmodi Prælatos reguntur, & hic vſus ſatis eſſe debet, vt dici poſſit eſſe quaſi ius commune, etſi in iure Canonico nihil de hac re ſcriptum inueniatur. Alia ratio eſt, quia per obedientiæ votum Religioſi immediatè ad obediendum omnibus his ſuæ Religionis Prælatis obligantur; ergo omnes hi habent iuriſdictionem immediatam in vniuerſos ſubditos.

QVÆSITVM III.

In quibus iidem locales Abbates, & Prælati à Generalibus differant.

SVMMARIVM.

1 *Abbates Generales differunt à localibus in amplitudine iuriſdictionis.*

2 *Differunt etiam in iuriſdictione quoad depēdentiam.*

3 *Generalis Prælatus poteſt inferioris iuriſdictionem coarctare, non è contra.*

POſtquam de conuenientia Abbatum localium cum ſupremis viſum eſt, reſtat videre, in quibus inter ſe differant in iuriſdictione erga ſubditos; quæ differentia circa plura conſiſtit, præcipuè circa amplitudinem, & dependentiam. Et primò quoad amplitudi- 1
nem, patet differentia; nam localis Abbatis iuriſdictio in ſuum Monaſterium, ac eius perſonas tantùm extenditur; at Generalis in omnes perſonas, & Monaſteria, ac loca Religionis iuriſdictionem habet.

Inſuper alio modo differunt; Abbas enim Generalis quantò plures habet perſonas, & loca ſibi ſubiecta, eò ampliorem habet materiam præcipiendi, & plures actus iuriſdictionis exercere poteſt, quia habet poteſtatem mutandi ſubditos ab vno in alium Conuentum, quod non licet locali. Circa Monaſteria etiam, & alia loca Religionis plus licet Abbati Generali, quàm locali : multa enim fieri non poſſunt, inconſulto Abbate Generali, quæ, ipſius auctoritate accedente licent.

Differunt etiam locales Abbates à Generalibus 2
in iuriſdictione quoad dependentiam, ſeu ſubordinationem, quæ primò poteſt conſiderari in origine; nam Conuentualium Abbatum iuriſdictio à Generalibus manat, non è contra : ſicut cauſa particularis dependet ab vniuerſali. Quòd enim inferiorum Prælatorum creatio pendeat à ſuperioribus, valde iuri conſonum, & neceſſarium eſſe videtur, vt Prælatus ſuperior, cui magis ſubditorum cura, quàm aliis inferioribus competit, integrè ſuum munus adimpleat. Secundò poteſt conſiderari dicta dependentia in operationibus; Abbas enim inferior aliquo modo pendet in ſuis actibus à ſuperiori, & non è contra, ſicut cauſa particularis pendet ab vniuerſali in ſuis actionibus, & non è contra; quæ dependentia moraliter eſt intelligenda, non autem cum rigore phyſico, & per ſe, & dupliciter poteſt contingere, mediatè, ſcilicet, quatenus iuriſdictio Abbatis inferioris dependeat à ſuperiori, vel immediatè, ſaltem vt à cauſa non

impediente, cùm poſſit; licèt enim non oporteat,
Superiorem actu inferioris præcepta confirmare, vel
ordinare: tamen opus eſt ſaltem, nec illis contradi-
cat. Tertiò hæc dependentia poteſt conſiderari in eo,
3 quòd Generalia poteſt inferioris iuriſdictionem eo-
arctare, non autem è contra, vt de ſe patet. An au-
tem hæc dependentia, & ſubordinatio ſit in conſerua-
ſi, dicemus infra, cùm agemus, vtrum Generalis
poſſit Abbatem localem amouere.

QVÆSITVM IV.

De nonnullis Abbatibus maiori dignitate, & excellentia præ aliis inſignitis.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, qui in Regno Neapolis habent Caſtra, & Oppida, in quibus ſpiritualem, & temporalem iuriſdictionem exercent.*
2 *Abbatis Caſinen. prærogatiuæ, & dignitates.*
3 *Abbates nonnulli, qui in Gallia, & Germania inter Epiſcopos annumerantur, & vtramque, temporalem ſcilicet, & ſpiritualem iuriſdictionem exercent.*
4 *Abbas Sanctæ Mariæ Tremitana Congregationis Lateranen.*
5 *Abbatum Generalium Cluniacen. & Ciſtericen. prærogatiuæ, & dignitates.*
6 *Abbas Sanctæ Trinitatis de Vendomo in Gallia olim ſtatim ac ad Abbatiam electus erat, Cardinalis tit. Sanctæ Praxedis cenſebatur.*
7 *Abbatis Ripolen. in Hiſpania prærogatiuæ.*
8 *Abbatis Sancti Dionyſij Pariſien. prærogatiuæ, & dignitates.*
9 *Abbas S. Genouefæ virginis.*
10 *Abbas S. Ambroſij Mediolanen.*
11 *Abbas Merimundi Mediolanen. Diœceſis.*
12 *Abbas S. Saluatoris de Monte Amato.*
13 *Abbas SS. Vincentij & Anaſtaſij trium fontium.*
14 *Abbas S. Sylueſtri de Nonantula.*
15 *Abbas S. Stephani de Foſſa.*
16 *Abbas S. Mariæ de Caſa Marij.*
17 *Abbas S. Mariæ de Populetto.*
18 *Abbas Monaſterij Sanctiſſimæ Trinitatis de Caua.*
19 *Abbas S. Mariæ Vallis Vmbroſæ.*
20 *Abbas Farfenſis.*
21 *Abbas S. Spiritus de Sulmona.*
22 *Abbatum S. Pauli, ac S. Laurentij extra muros Vrbis, ac Prioris Canonicorum Regularium Baſilicæ Lateranen. dignitas, & præeminentia.*
23 *Abbates & Priores quamplurimi in Anglia inſignes.*

INter Abbates Regulares adſunt aliqui habentes
populum, & territorium proprium, in quo Epiſco-
palem iuriſdictionem exercent, celebrantes per ſe
diœceſanam ſynodum, dicuntur locorum Ordinarij,
ac Ordinariorũ appellatione veniunt; prout nonnulli
1 reperiuntur in Regno Neapolis, nempè Abbas Caſi-
nenſis, qui inter alios honores, & prærogatiuas, præ-
2 elatos hos obtinuit titulos, nempè [Patriarcha Sacræ
Religionis, Abbas Sacri Monaſterij Caſinenſis, Dux,
& Princeps omnium Abbatum, & Religioſorum, Vi-
cecancellarius Sacri Imperij per Italiam, Cancellarius
Regnorũ vtriuſque Siciliæ, Hieruſalem, & Hungariæ,
Comes, & Rector Campaniæ, Terræ Laboris, mariti-
mæque Prouinciæ Viceimperator, & Princeps pacis]
Hic poſtremus titulus ideò illi datus eſt, quia nullus
poterat cum Imperio reconciliari, vel pacificare, niſi
conſentiente Abbate Montis Caſini, quia potentiſſi-
mus erat, & Principibus ſæculi carus: admirabilis
enim, & tremenda erat illius potentia, cui ſubiicie-
bantur Epiſcopatus quatuor, Principatus duo, Duca-
tus duo, Comitatus 20. Ciuitates 36. Caſtella 250.
Villæ 440. Curtes 136. Portus Maritimi 23. Inſulæ 33.
Molendina 200. Territoria 300. Eccleſiæ 1662. Ita
Arnold. Vuion. 1. *par. Ligni vitæ lib. 1. cap. 2.* & licèt
hæc omnia noſtra ætate haud poſſideat, aliqua ta-
men retinet, & hoc titulo (vt multa omittam) adhuc
nominatur, & communiter nuncupatur *Abbas Sacri
Monaſterij Caſinenſis Ciuitatis S. Germani, & Caſtro-
rum, aliarúmque terrarum, & locorum Dominus, & Or-
dinarius.* Ita inſcribitur in Synodo nouiſſimè celebrata
à D. Simplicio Caffarello anno 1626. & impreſſa Ro-
mæ eodem anno apud Ludouicum Grignanum. Porrò
Caſinenſem Eccleſiam Cathedralem, & Epiſcopalem
appellarunt Ioan. Andr. *in cap. cùm contingat n. 4. de
for. compet.* & *ibid.* Butr. *n. 11. circa med. verſ. fatetur.*
Quaran. *in ſumma Bull. in verb. Concilium Prouinciale
n. 16* Prouinciale Eccleſiarum Cathedralium impreſ-
ſum Romæ ſub Leone X. & meritò quidem, nam (vt
habetur ex Strab. *lib. 5. de ſitu orb.*) erat hæc Ciuitas
præclara, & Latinorum nouiſſima deducta Colonia à
Romanis anno ab Vrbe condita 440. L. Papirio Cur-
ſore V. & C. Iunio iterùm Conſulibus, ex Tit. Liuio
lib. 1. Decad. 1. & Sigon. *de antiq. Iur. Ital. lib. 2.* & ſæ-
piùs laudata apud veteres Auctores, Plinium, M. Var-
ronem, Silium Italicum, & alios. Hæc Caſinenſis Ec-
cleſia, antequàm D. Pater Benedictus illuc acceſſiſſet,
habebat ſuum Epiſcopum, & præcipuè habuit D. Se-
uerum, qui Lateranen. Concilio ſub Felice III. anno
487. celebrato interfuit, & tanquam Caſinenſis Epiſ-
copus ſe ſubſcripſit, vt conſtat ex 2. *tom. Concil. fol.* 420.
eiuſdem Seueri Caſinen. Epiſcopi meminit Petrus
Diaconus in vita eiuſdem S. Seueri, & Leo Oſtienſis
in Chronica Caſinenſi lib. 3. c. 40. At poſtquam illuc ac-
ceſſit D. Pater Benedictus, nempè de anno 529. nemo
ampliùs, præter Caſinenſes Monachos, Epiſcopus ibi
deputatus fuit. Deinde Abbates Caſinenſes, qui D.
Benedicto ſucceſſerunt, quamuis Epiſcopi non eſſent,
iura tamen Epiſcopalia, ac omnimodam, & plenariam
iuriſdictionem exercuerunt, Diœceſimque habebant,
vt patet, primò ex quadam Bulla ſigno plumbeo mu-
nita de anno Domini 1271. vbi Bernardus Abbas ſuã
dixit Diœceſim, & cuiuſdam Eccleſiæ tranſlationem
demandauit. Et Marinus Abbas de anno 1380. in alia
Bulla aſſenſum præbuit Indulgentiis ab Epiſcopis
conceſſis in cuiuſdam altaris conſecratione, & ad in-
ſtar Epiſcoporum alias etiam ipſe conceſſit. Demùm
Ioannes XXII. Summus Pontifex de anno 1322. di-
ctam Caſinenſem Eccleſiam in Regularem Cathedra-
lem erexit, Epiſcopalem ordinem tantùm addendo
prædictis Abbatibus, qui à Conuentu in Capitulum
erecto canonicè eligebantur, & vtrumque munus
Epiſcopi videlicet, atque Abbatis obibant; quod ſer-
uatum fuit vſque ad annum 1367. quo tempore Vrba-
nus V. iuriſdictionem prædictam reſeruauit iiſdem
Abbatibus, Epiſcopalem dumtaxat ordinem à prædi-
cto Ioanne XXII. eis conceſſum auferens, eo quia ſic
ſei familiari, ac Monaſterij vtilitati magis conſultum
fore iudicauit, vt patet ex Bulla eiuſdem Vrbani V.
Ex his patet, Caſinenſem Eccleſiam ſemper Cathe-
dralem, ac Epiſcopalem fuiſſe, eiuſque Abbates, &
Prælatos territorium, & diœceſim habuiſſe, ac in ea
Epiſcopalem iuriſdictionem plenariè exercuiſſe; quæ
omnia optimè tradit Rota *in vna Sorana Beneficij
die 8. Martij 1627. coram R. P. D. Merlino.*

De nobilitate huius ſacroſanctæ Abbatiæ, præter ea quæ à prædicta Deciſione enarrata ſunt, & ab aliis Auctoribus comprobata, has ſubſequentes Conſtitutiones Sancti Zachariæ Papæ, & Sixti V. Summorum Pontificum, adiungere mihi libuit, vt dignitas eiuſdem Abbatiæ toto Orbe terrarum primæ & præcipuæ magis, magiſque eniteat.

Zacharias

Zacharias Papa, Seruus ſeruorum Dei, omnibus Eccleſiæ Catholicæ ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

OMnipotenti Deo, cuius melior eſt miſericordia ſuper vitas, gratias agimus, qui glorioſus in ſanctis ſuis, atque mirabilis eſt, & virtutes ſuas, vbique vult, ineffabili bonitate oſtendit. Ipſe quippe dignationis ſuæ potentia beatiſſimum Benedictum Patrem omnium conſtituit Monachorum, ipſe eum Monaſticæ Legiſlatorem, & operatorem eſſe diſpoſuit, ipſe illius meritis Caſſinenſe Monaſterium, in quo & ſanctiſſimè vixit, & glorioſiſſimè obiit, omnibus per totum orbem Monaſteriis clementi bonitate præfecit. Qui Pater ſanctiſſimus dum vitam eremiticā duceret, diuina reuelatione monitus, ad eundem locum peruenit, duobus ſe Angelis comitantibus cum beatiſſimo Mauro, & Placido Tertulli Patricij filio, aliiſque nonnullis, vbi templa Idolorum deſtruens, Monaſteriúmque conſtruens, Apoſtolicis illud decorauit virtutibus. Inter quæ dum eis reuelatum fuiſſet, quod ſupradictus locus eſſet deſtruendus, & ob id inconſolabiliter fleret, omnipotentis Dei ad ſe vocem audiuit dicentem. Noli prubatiſſime, ac dilectiſſime Benedicte, pro his quæ huic ventura didiciſti loco, mœſtum gerere animum, quod ſemel à Deo præfixum, immutabile, atque irreuocabile eſt, ſolis tibi tuo merito conceſſis habitantium in loco animabus. Sed aderit omnipotentis conſolatio Dei, quæ locum iſtum in ampliorem, & multu meliorem, quàm nunc eſt, reſtituet gradum, & huius Ordinis doctrina de hoc iterum per totum orbem radicabit loco, quod poſt eiuſdem Patris obitum conſummatum eſt. Nam à Longobardis peruaſum, & igne crematum eſt. Patres autem ad Apoſtolicam Sedem venientes ex conceſſiune ſancti prædeceſſuris noſtri Pelagij iuxta Lateranenſe Palatium Monaſterium conſtruxerunt, atque per prolixum tempus habitauerunt. Sed cùm iam omnipotens Deus cenſuiſſet Caſſinenſe Monaſterium reſtaurare, ac cœnobialem inſtitutionem, quæ inde principium ſumpſerat, ex eodem loco propagare, à Reuerendiſſimu Gregorio III. prædeceſſore noſtro Petronax dilectus filius noſter eſt ad reſtaurandū directus. Qui dum ad eundem locum veniſſet communis Pater noſter Gregorius ex hoc mundo migrauit. Sed poſt eius exceſſum in Sede Apoſtolica cùm Paruitas noſtra ſucceſſiſſet, opus ab illo cœptum in reſtauratione eiuſdem cœnobij adiuuante Domino ad finem vſque perduximus. Hæc autem eo die, quo ſanctiſſimi Patris Eccleſiam dedicauimus, Paruitas noſtra obtulit libros, ſcilicet ſanctæ Scripruræ, & librum Regulæ, quam piiſſimus Pater manu propria ſcripſerat. Pondus etiam libræ panis, & menſuram vini, necnon diuerſa ad Eccleſiaſticum Miniſterium ornamenta, & poſſeſſiones Apoſtolica liberalitate conceſſimus. Qualiter autem eiuſdem Patris pignora, ſororiſque eius ſint, poſita perſpicientes, ac intemerata inuenientes, pro reuerentia tanti Patris tangere minime auſi ſumus. In dedicatione verò eiuſdem, dum illic cum tredecim Archiepiſcopis, & ſexaginta octo Epiſcopis adeſſem, idem dilectiſſimus filius noſter poſtulare cœpit, quatenus poſſeſſiones, quæ eidem Monaſteriu oblatæ ſunt à quibuſcumque fidelibus per noſtrum priuilegium roboraremus. Quorū deſideriis, vtpote amabilium, annuentes, hæc per præſens priuilegium, quæ à nobis, aliiſque fidelibus conceſſa ſunt, in eodem loco in perpetuum corroburamus. Eccleſias, quas S.P. Benedictus conſtruxerat vnà cum omnibus pertinentiis ſuis, Caſtrum Caſinum cū pertinentiis ſuis. Monaſterium S. Ioannis in Veneri cum pertinentiis ſuis: Eccleſiam S. Caſſiani, & S. Mariæ in Cingula cum omnibus Eccleſiis, & pertinentiis ſuis. Monaſterium S. Mariæ in Plumbarola cum pertinentiis ſuis: Curtem de territorio Gentianæ cum pertinentiis ſuis: necnon & portum Traiecten. & Vulturanen. & totam piſcariam de Ciuitate Liſina vnà cum Eccleſia S. Lucati, aliiſque Eccleſiis vobis pertinentibus. Villam, quæ dicitur Euchelia, cum pertiuentiis ſuis. Monaſterium Sublacenſe, cum omnibus pertinentiis ſuis, necnon decem, & octo Curtes, quas Tertullus Patricius vnà cum Placido filio ſuo B. Benedicto obtulit, cum ſeruis VII. M. & portu Panormitano, & Meſſano; Eccleſias S. Crucis, & S. Mariæ in Tremiti, cum pertinentiis. Concedimus etiam vobis, atque in perpetuum confirmamus, & corroboramus, cuncta in circuitu tam campeſtria, quàm montana, quæ dilectiſſimus filius noſter Giſulphus Beneuentanorum Dux in perpetuum eidem Monaſterio conceſſit, per has videlicet terminationes, & fines, quemadmodum incipit ab ipſo fluuio, qui dicitur Carnellus, & aſcendit per aquam, quæ vocatur Bantia, vſque in riuum Licum: & ſicut aſcendit per ipſum riuum vſque in furcam S. Martini, & inde aſcendit per ſerras, & vadit in montem, qui dicitur Sicinus, & ſic inde pergit in Peſculum coruarum, & qualiter vadit per ipſas ſerras ad furcam, quæ dicitur Poplum, & inde pergit ad locum, qui vocatur Vitecoſus, & inde vadit ad aquam fundatam, & aſcendit in montem de Syle, & vadit exinde

in caput aquæ de rapido, & inde aſcendit in montem, qui dicitur Caballus, & pergit in montem qui vocatur Rendenaria maiur, & inde per ſerras montium venit ad Rendenariam minorem. Qualiter inde directè vadit per pedes montium, qui vocantur Reſelona, & pergit in aquam de Melano, & deſcendit per eandem aquam, cum vtriſque ripis, & vadit in parietes de Balnearia. Et inde vadit per locum, qui dicitur Anglone, & aſcendit ad furcam de Valle Lucij, & quomodo vadit per ipſas ſerras montium, & deſcendit à Petra ſcripta, & exinde aſcendit ad ſerras montis, qui dicitur Horticoſa. Et quomodo vadit per ſerras montium, & peruenit ad proſdora, quæ vocantur Faldonara, & qualiter vadit per duos montes, quorũ vnus vocatur Spinacius, alter Porcatius. Et qualiter inde vadit ad criſtas montis, qui vocatur Caria, & deſcendens venit ad Petras ſuper aquam viuolam: & aſcendit ad collem Cimberuti, & deſcendit in quercetulũ, & inde in foſſatulum iuxta S. Damaſum. Et exinde directè pergit in ſilicem, loco, vbi dicitur Arcus Gezuli, & qualiter vadit ad lacum qui vocatur Redepraſidi: Et quemadmodum inde pergit in Farnietum: & inde in riuum, qui dicitur Maroze. Et qualiter deſcendit in ipſum fluuium Carnellum, & per eundem fluuium aſcendit in aqua, quæ nominatur Cloſa: inde per ſerras montis S. Donati. Inde ſuper monticellos de Marri deſcendens, vadit ad paſculos, qui ſunt in pede montis, qui dicitur Balba. Inde per duos Leones: & inde pergens aſcendit per ſerras montis ſuper Caſale. Et ſicut deſcendit per ipſum montem vſque ad villas de Gariliano: inde ad peſclum, qui vocatur Crypta Imperatoris. Et inde pergit vſque ad iam dictum flumen Gariliani, atque per ipſum flumen aſcendit vſque ad priores fines, vnà cum omnibus Caſtellis, vicis, domibus, Eccleſiis, molendinis, & aquis, cæteriſque omnibus, quæ intra prædictos fines habentur. Præterea corroboramus, ac in perpetuum confirmamus eidem dilecto filio, eiúſque ſucceſſoribus in omni Conuentu Epiſcoporum, & Principum ſuperiorem vniuerſis Abbatibus Sedem, & in conſiliis, & iudiciis priorem ſui Ordinis omnibus ſententiam præferre, pro reuerentia tanti loci, qui primum, & ſummum Monaſticæ Legiſlatorem viuum, & mortuum in perpetuum retinere promeruit: quique eiſdem legiſlationem in eodem Caſſinenſi Cœnobio ſcribens, verbo, & exemplo cœnobiale propoſitum appetentibus in toto mundo ſole clariùs eubrauit. Pro quo Caſſinenſe Cœnobium exaltantes, Decernimus, ac in perpetuum cõfirmamus, vt ſupradictus locus dignitate, vigore, ac honorificentia præcellat omnia Monaſteria, quæ conſtructa, vel conſtruenda ſunt in toto orbe terrarum Abbáſque eiuſdem loci celſior, ac celebrior exiſtat omnibus Abbatibus eandem Regulam tenentibus, illícque lex Monaſtici Ordinis caput teneat, ac principatum: vbi eiuſdem legis deſcriptor Benedictus Pater ſanctiſſimus eandem deſcribens promulgauit Regulam, ibíque Abbates, & Monachi honorem, & reuerentiam deferant: & ibi vſque ad diem iudicij quærant doctorem, vbi Monachorum vniuerſalis Magiſter, & Doctor Benedictus Pater almificus corporaliter vna cum ſorore ſua quieſcens, glorioſæ reſurrectionis diem expectat. Defuncto autem Abbate ipſa Congregatio ſecundum ſanius conſilium ſapientum, & ſeniorum fratrum ſibi Abbatem eligat, & Apoſtolicæ Sedis Pontifici firmandum, & conſecrandum exhibeat. Non aliter ibi Abbas conſtituatur, aut aliunde illuc intromittatur, niſi fortè ex ſe aliquem tanto regimini idoneum non habuerint, & ob id ſaniori conſilio extraneum ſibi elegerint. Inſuper autem præſenti priuilegio ſupradictum locum vnà cum omnibus ſibi pertinentibus Eccleſiis, & poſſeſſionibus per totum orbem roboramus, atque vt nullius alterius, niſi Rom. Pontificis ditionibus ſubmittatur, auctoritate Apoſtolica interdicimus, ita vt niſi ab Abbate, vel à propoſito fuerit inuitatus, Miſſarum ſolemnitatem nullus Epiſcopus celebrare præſumat in eiſdem poſſeſſionibus. Quod à præſenti prima iuriſdictione irreuocabiliter in perpetuum ſtabilimus, retinemus, & cum Dei timore ſeruandum mandamus. Statuentes inſuper Apoſtolica cenſura ſub diuini iudicij obſeruatione, & validis, atque atrocioribus anathematis interdictionibus, vt nullus vnquam qualibet dignitate, aut poteſtate præditus præſumat eidem Monaſterio, vel omnibus eius poſſeſſionibus vim inferre, vel aliquid de his aliquo modo auferre, vel alienare. Sed & nec pacis, nec barbarico tempore ibidem aliquam iacturam, vel moleſtiam inferre, dum perenniter illud firma ſtabilitate decernimus ſub ditione S. R. E. permanendum; promulgantes quidem, & hoc authoritate B. Petri Apoſtolorum Principis coram Deo, & terribili examine per hoc noſtrum Apoſtolicum priuilegium conſtitui ſancimus atque decernimus, quæ prouinciis per totum orbem commutata, atque oblata, aut in poſterum eidem Cœnobio à qualibet perſona fuerint conceſſa, firma ſtabilitate ſub iure ipſius Monaſterij exiſtenda atque in perpetuum permanenda. Statuimus, ne licentia ſit, vt dictum eſt, cuilibet

cuiſlibet magnæ, vel paruæ perſonæ aliquid ex his auferre, ſed inconcuſſè, & irreuocabiliter ibidem, & in perpetuum permanere. Conceſſimus etiam hoc Apoſtolico priuilegio, vt pro oblatione, vel ordinatione Presbyterorum, Diaconorum, Subdiaconorum, & Altarium conſecratione, Chriſmatiſque acceptione, in quibuſlibet eiuſdem Monaſterij poſſeſſionibus quemcumque voluerint Epiſcopum inuitandum. Hymnum quoque Angelicum in Dominicis, & feſtiuis diebus concedimus in Miſſarum ſolemniis decantandum: In horis vero diurnis, ac nocturnalibus ſignum in Eccleſia pulſandum. Simili modo licentiam damus, & corroboramus in præfato Monaſterio, & in omnibus eius Eccleſiis per totum orbem terrarum conſtructis, fontes benedici, & ſacrum Baptiſma celebrari. Et non ſolum ibi, ſed & in his quoque, quæ amodò in poſſeſſionibus prædicti Cœnobij præſentibus, vel futuris temporibus Eccleſiæ ædificandæ, remota ſcilicet cuiuſcumque Epiſcopi interdictione. Addimus, etiam vt nullus Epiſcopus prohibeat Chriſtianum populum ingredi ad eaſdem Eccleſias, vel in eiſdem de ſuis rebus aliquid offerre, vt ſolet fieri religione pia. Obſeruari quoque hanc noſtram iuſſionem volumus, vt nullus Epiſcopus in iam dicto Caſſinenſi Cœnobio, & in omnibus eius Cellis per totum terrarum orbem conſtructis, decimas tollat, ſacerdotem excommunicet, vel ad Synodum prouocet. Simili etiam modo licentiam damus eidem dilecto filio eiuſdémque poſteris Abbatibus, Monachorum Synodum congregandi, & quemcumque Clericum voluerint cum ſuis ſubſtantiis recipere ad habitandum in omnibus Caſſinenſis Monaſterij poſſeſſionibus, ſiue Presbyter ſit, aut Diaconus, vel cuiuſlibet Eccleſiaſtici Ordinis, & nullius Epiſcopi timere contradictionem Et liceat eidem Religioſo Petronaci, eiúſque poſteris, & eorum præpoſitis in perpetuum iudicare prædictas Eccleſias, curtes, & poſſeſſiones per totum orbem terrarum, & omnem in eiſdem Eccleſiis, & poſſeſſionibus degentem Clericum ad Officium promoueri abſque perſonæ ſecularis poteſtate, & cuiuſlibet Epiſcopi prohibitione. Si quis autem (quod abſit) ea quæ ad laudem Dei pro ſtabilitate à Caſſinen. Cœnobij conſeruandi dignitate, & poſſeſſionum eius tutela à Nobis ſtatuta ſunt, nefario auſu corrumpere, violare, aut refragare præſumpſerit, niſi reſipuerit, ſciat, ſe anathematis vinculo innodatum, & à regno Dei alienatum, & cum Diabolo, & eiuſdem pompis, & Iuda Ieſu Chriſti Domini noſtri traditore æterno ſupplicio, æternæque maledictioni deputandum. At vero, qui pio intuitu huius noſtri Apoſtolici inſtituti obſeruator exiſtit, benedictionis gratiam à miſericordiſſimo Domino Deo noſtro per interceſſionem Beatiſſimi P. N. Benedicti conſequatur, & vitæ æternæ præmia adipiſci mereatur. Scriptum per manum Leonis Notarij, & Regionarij, atque ſcriniarij Ca. Rom. Eccleſiæ in menſe Ianuario per indictionem ſupradictam primam. Datum 12. Calend. Martij Aquini per manum Benedicti Epiſcopi ſanctæ Syluæ Candidæ Bibliothecarij Sedis Apoſtolicæ, anno D.N. Zachariæ Summi Pontificis, & vniuerſalis Papæ primo, in menſe Martio, indictione ſuprascripta prima, &c.

Habetur *in fine Chron. Caſinen. Leonis Martic. Hoſtienſ. poſt lib.* 4.

Ad corroborationem multorum Priuilegiorum in prædicta Bulla contentorum pro Abbate montis Caſſin. extat alio Conſtitutio Sixti V Pontificis Maximi in hanc formam, & tenorem.

Sixtus Epiſcopus Seruus ſeruorum Dei.

AD futuram rei memoriam. Benignitas Apoſtolicæ Sedis conſueta, ea quæ per Romanos Pontifices pro Religionis incremento, & decore facta fuiſſe dicuntur, libenter approbat, eiſque Apoſtolici munimini robur adigit, illáque de nouo concedit, prout conſpicit in Domino ſalubriter expedire. Sanè pro parte dilectorum filiorum Abbatis, & Conuentus Monaſterij in monte Caſſino, Ordinis ſancti Benedicti, Congregationis Caſſinenſis, nullius Diœceſis, exhibita nobis nuper petitio continebat, quod dictum Monaſterium per diuerſos Romanos Pontifices Prædeceſſores noſtros, multis & variis gratiis, facultatibus, & libertatibus, immunitatibus, & indultis cumulatum & decoratum fuit, illiúſque Abbas pro tempore exiſtens nemini ſubeſt, ſed omnimodam iuriſdictionem Epiſcopalem, ac proprium territorium, & ius congregandi Synodum habet, prout illam congregaſſe, & in ea examinatores elegiſſe, ac poſſe concurſum conſtituere, examinare, approbare, OEconomos deputare, necnon Sacramentum Chriſmatis contuliſſe, ac commiſſiones gratiarum Apoſtolicarum executioni demandaſſe conſtat, iuxta declarationem Venerabilium Fratrum noſtrorum ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, Concilio Tridentino interpretando præfectorum deſuper factam. Cùm autem ea de quibus dictæ Sedis intercedit Auctoritas meliùs obſeruentur, & proinde, ſicut eadem petitio ſubiungebat, ipſi Abbas, & Conuentus cupiebant præmiſſa omnia dictæ Sedis patrocinio communiri; pro parte eorundem Abbatis, & Conuentus Nobis fuit humiliter ſupplicatum

ſupplicatum quatenus eorum deſideriis in præmiſſis annuere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur Abbatem, & ſingulares perſonas Conuentus huiuſmodi à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, Cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus, quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium duntaxat conſequendum harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, necnon tenores omnium & ſingulorũ priuilegiorum prædictorum præſentibus pro expreſſis habentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, omnia & ſingula priuilegia, immunitates, gratias, facultates, & indulta præſertim conferendi Sacramentum Chriſmatis, dummodo illud ſit prius per Catholicum Antiſtitem, gratiam, & communionem dictæ Sedis habentem, conſecratum, concurſum pro conferendis Beneficiis Eccleſiaſticis Curatis, in menſibus Apoſtolicis faciendi, ac Commiſſiones gratiarum Apoſtolicarum tam iuſtitiam, quàm gratiam, etiam quoad diſpenſationes matrimoniales concernentes, Abbati Monaſterij Caſſinenſis prædicti, ſiue ſuo Vicario Generali pro tempore directarum debitæ executioni demandandi, aliáque deſuper neceſſaria, & opportuna faciendi iuxta Decreta dicti Concilij Apoſtol. Auctoritate tenore præſentium approbamus & confirmamus, illiſque perpetuæ & inuiolabilis firmitatis robur adiicimus, ac omnes & ſingulos tam iuris, quàm facti defectus, ſi qui deſuper interuenerint, ſupplemus, necnon potioti pro cautela, moderno, & pro tempore exiſtenti Abbati dicti Monaſterij, vel ſuo generali Vicario, vt cùm Parochialis Eccleſiæ iuſdictionis dicti Monaſterij vacatio contigerit, concurſum inſtituere, examinare, approbare, & magis idoneas eligere, & Eccleſiam huiuſmodi legitimè conferre, ac in menſibus noſtris, & ſucceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum collationis reſeruatis, perſonas in concurſum electas nobis, & dictæ Sedi pro collatione obtinenda ſignificare, necnon Sacramentum Chriſmatis dummodo illud prius ſit per Antiſtitem præfatum conſecratum, vt præfertur, conferre, ac quaſcumque litteras Apoſtolicas tam iuſtitiam, quàm gratiam, etiam quoad matrimoniales diſpenſationes, Perſonarum dictæ iuriſdictionis concernentes, ſibi tamen, vt nulli alteri dirigendas debitæ executioni demandari liberè, & licitè valeat iuxta Decreta eiuſdem Concilij dicta Autoritate eatundem tenore præſentium concedimus. Decernentes ex nunc irritum &. inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam, quauis Autoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus quibuſuis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, Priuilegiis quoque, Indultis & litteris Apoſtolicis ſub quibuſcumque tenoribus & formis, & aliàs in contrarium quomodolibet conceſſis, approbatis & innouatis: quibus omnibus etiamſi de illis ſpecialis mentio habenda foret, illis aliàs in ſuo robore permanſuris hac vice duntaxat, ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo hominum liceat hanc Paginam noſtræ Abſolutionis, approbationis, confirmationis, adiectionis, ſuppletionis, Conceſſionis, Decreti, & Derogationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo octuageſimo nono, decimo Calendas Martij, Pontificatus noſtri anno quinto.

Habetur *in Venerabili Archiuio Caſſinenſi.*

Adſunt in eodem Regno Neapolitano Abbas S. Eliæ; Abbas S. Bartholomæi, qui eſt Dominus Sanctæ Mariæ in Elce; Abbas ſancti Ioannis ad Pirum, & alij, de quibus meminit Marin. Freccia *in tract. de ſubfeud. ſub rubr. de origine Baronum, cap. 3. num.* 28. quos inſuper dicit, nomine ſuarum Eccleſiarum, ac veluti reliquos Epiſcopos babentes Caſtra in feudum à Rege, præcedere Comites, & alios Dominos ſeculares Regni. His ſimiles leguntur quamplures alij Abbates in noſtra Italia, vt Abbates Montis Regalis, ſanctæ Iuſtinæ de Padua, Sublacenſis, ſancti Pauli de Vrbe, Montis Virginis, S. Mariæ de Bagno, Clarauallenſis, & alij his ſimiles, imò maioris dignitatis in Germania reperiuntur, qui inter Epiſcopos annumerantur, vt Abbas Fuldenſis, Abbas Hirſcfeldenſis, Abbas Murpacenſis, Abbas Campidonenſis, Abbas Corbienſis, Abbas Prumenſis, Abbas Stabulenſis, Abbas Diui Galli, de quibus Daniel Otto *in diſſertatione iuridicopolitica de iure publico Imperij Romani, cap.* 18. §. *tertia claſſis.* Munſterus *lib.* 3. *Germanographiæ*, Simlerus *de rebus Heluetior. lib.* 1. & alij Germaniæ annallium ſcriptores paſſim. Similiter in Gallia Abbas Dolenſis, qui Abbas, & Princeps Dolenſis ſe ſubſcribit. Abbas D. Iodoci in Cella Maritima ad oſtium Cantij inter Srapulas, & Monſtrolium Vrbes poſita, qui dicitur Abbas, & Comes D. Iodoci; necnon innumeri ferè alij in reliquis Prouinciis, & Regnis, quos omnes hîc recenſere, eſſet lectores tædio afficere. Iſti Abbates trium perſonarum vicem ſuſtinent, nempe Abbatis in Monaſterio erga ſuos Monachos, Epiſcopi erga Populum, & Domini cum iuriſdictione temporali ciuili, ſeu mixta ſe habent erga Laicos, & omnibus Prælatis Epiſcopo inferioribus præferuntur; iis competunt non ſolùm ea, quæ ſunt iuriſdictionis, & dignitatis Epiſcopalis, verùm etiam ea, quæ ſunt Ordinis Epiſcopalis, aliquibus tamen exceptis, de quibus ſuo loco; hi in Concilio ſedent immediatè poſt Epiſcopos, vt ait Petrus de Monte *in tract. Monarch. conſil. quæſt.* 5. *num.* 4. & Campeg. *in tract. de auctor. Sacri Concilij, cap.* 7. Inſuper in Concilio Prouinciali, ac etiam Generali

Generali tanquam locorum Ordinarij habent vocem
deciſiuam, ſubſcribendo in actibus eorundem Con-
ciliorum, vt ſuo loco dicemus.

4 Abbas ſanctæ Mariæ Tremitanæ Congregationis
Lateranen. Inſulæ in mari Adriatico prope Theati-
nam diœceſim, habet in illis Inſulis, quæ Tremitanæ
nunc, olim verò Diomedeæ dictæ ſunt, iuriſdictio-
nem ordinariam ſpiritualem, & temporalem, &
vtrumque gladium, ac etiam in terris littoris adia-
centis: & inter Barones Regni Neapolitani numera-
tur, & locum habet; in maiori Inſula, in qua reſidet,
eſt vetuſtiſſima, & inexpugnabilis illa arx, quæ eiuſ-
dem Abbatis vigilantia, & prudentia, tanquam natu-
ralis Principis gubernatur, munitur, & defenditur.

5 Abbas Cluniacenſis (vt refert Arnold. Vnion. Bel-
ga 1. *part. Ligni vitæ, lib. 2. cap. 11.*) ex priuilegio Ca-
lixti Papæ II. quotieſcumque Romam accedebat
Cardinalitia dignitate potiebatur; & hoc probat ex
Chronico Cluniacenſi per hæc verba. *Eadem verò
die, videlicet, qua canonizatus eſt S. Vgo Abbas, com-
muni omnium ſuorum aſſidentium aſſenſu largitus eſt
felix Papa Calixtus Cluniacenſi Eccleſiæ ſpeciali, &
propria ſua, vt Abbas Cluniacenſis ſemper, vbique Ro-
mam accederet, fungatur officio Cardinalis, manúque*
6 *propria ipſe Poncium anulo ſuo inueſtiuit.* Refert in-
ſuper idem Auctor *loc. cit.* quòd Abbates Monaſterij
ſanctæ Trinitatis de Vendomo in Gallia eodem pri-
uilegio, & ampliori gaudebant; nam adiectus erat
eorum dignitati titulus ſanctæ Praxedis perpetuus;
& vt primùm quis creabatur Abbas, ſine alia Summi
Pontificis ratificatione, Cardinalis ſanctæ Praxedis
cenſebatur, ex atteſtatione Franciſci Belflores *tom. 1.
ſua Coſmographia*, qui nonnulla decreta, & diploma-
ta Summorum Pontificum hac de re affert.

7 Abbas Ripolen. Ordinis Sancti Benedicti in Hi-
ſpania maximam in multos vaſſallos habet iuriſdi-
ctionem, & habet vtrumque gladium, & ſedet pro tri-
bunali ad ſubditorum cauſas audiendas, & ſpeciali
priuilegio à felic. record. Paulo V. obtento, poteſt
capitales ſententias contra reos, abſque irregularita-
tis metu ferre. Ita mihi retulit ipſe Abbas vir ſingu-
lari religione, & ſcientia, ac cæteris animi dotibus
ornatus.

8 Abbas ſancti Dionyſij Parienſ. Ordinis ſancti Be-
nedicti inter Abbates, & alios Prælatos eſt valdè con-
ſpicuus in tota Gallia, non ſolùm propter eximia pri-
uilegia à Sede Apoſtolica obtenta, vt paſſim fatetur
Renat. Choppin. *in ſuo Monaſticon, & de ſacra Poli-
tia Forenſi*, ſed etiam quia eſt Par Franciæ.

In Gallia ſunt multi Abbates, qui non ſolùm Prin-
cipum, & Comitum, vel Baronum titulis gaudent,
verùm etiam habent ſub ſe Priores Cameratios, &
alios officiales, qui Barones exiſtunt, ſicut in Mona-
ſterio Vendomenſi videre eſt, illius enim Camerarius
Baronis re, & nomine potitur.

9 In magna præeminentia eſt pariter Abbas ſanctæ
Genoûefæ Virginis Canonicorum Lateranen. Nam
habet ſub ſe vaſſallos, & eſt protector iurium Summi
Pontificis, à quo habet auctoritatem, excommuni-
candi quoſcumque iura Pontificia perturbantes, vel
defraudantes. Prætereà, (vt à quibuſdam Pariſienſi-
bus, qui ſe ita vidiſſe teſtantur, accepi,) hic Abbas,
quando defertur corpus prædictæ ſanctæ Virginis
Genouefæ, Patronæ totius territorij Pariſienſis, præ-
ſente Archiepiſcopo Pariſienſ. in ſua diœceſi, euius
eſt ipſe Abbas Ordinarius, populo benedicit habens
à ſiniſtris Archiepiſcopū Pariſien. qui poſtea tranſiens
per propriam diœceſim, quæ ſupradictæ Abbatis
Diœceſi contigua eſt, reaſſumit dexteram, quam in
proprio territorio, & Diœceſi ſua ab immemorabili
tempore ſibi vendicat prædictus Abbas S. Genouefæ.

Ita mihi relatum fuit à Domino Michaële Baudrio
de Ebronio Gallo Monacho Benedictino viro in re-
bus præcipuè Monaſticis valdè verſato.

Abbas ſancti Ambroſij Mediolanen. eſt Comes 10
Limontæ, Ciuennæ, & Campionis, & Ordinarius
eorundem locorum, & eſt Comes Imperialis, & à
ſubditis nuncupatur nomine Illuſtriſſimi, & Reue-
rendiſſimi Comitis, & Abbatis, & habet poteſtatem
numiſmata imprimendi cum propriis formis, & in-
ſcriptionibus; cantat inſuper Miſſam cum ſceptro
Regio, & multa habeat priuilegia.

Abbas ſanctæ Mariæ de Morimundo Diœceſis Me- 11
diolanen. eſt Comes, & Dominus Morimundi, Co-
ronatæ, Baſiani, Farauecchiæ, Theſinolli, & Enghij;
habet in his locis iuriſdictionem temporalem, & iu-
ſtitiam exequitur, vſque ad mortem excluſiuè, & ha-
bet fiſcum.

Abbas ſancti Saluatoris Montis Amati Diœceſis 12
Cluſinen. habet iuriſdictionem ſpiritualem in terra
Abbatiæ, & in terra Monticelli, ac tanquam Epiſco-
pus plenariam iuriſdictionem in his duabus Terris
exercet.

Abbas ſanctorum Vincentij, & Anaſtaſij trium 13
Fontium propè, & extra mœnia Vrbis, eſt Dominus
Montis Oreſti, Montis Roſi, in ſpiritualibus, & tem-
poralibus, & in ſpiritualibus Orberelli, Montis Ar-
gentarij, Inſulæ Gilij. Hæc Abbatia eſt commendata
Illuſtriſſimo Cardinali Ludouiſio.

Abbas Sancti Syluestri de Nonantula Diœceſis 14
Mutinen. habet iuriſdictionem ſpiritualem in Caſtro
d. Nonantulæ, & tanquam Epiſcopus viſitat, ſyno-
dum coadunat, Preſbyteros ad confeſſiones, & ad cu-
ram animarum approbat, & magnam habet iuriſdi-
ctionem in pluribus locis Diœceſis Mutinen. hæc
Abbatia eſt commendata Illuſtriſſimo Cardinali Lu-
douiſio.

Abbas ſancti Stephani de Foſſa Noua, Diœceſis 15
Terracinen. habet multa feuda in ea Diœceſi, & mul-
ta in Sicilia.

Abbas S. Mariæ de Caſa Marij Diœceſis Verula- 16
nen. habet feuda multa in Campania.

Abbas S. Saluatoris de Septimo Diœceſ. Floren.
eſt Comes Stalis.

Abbas Sanctæ Mariæ de Populerto in Catalonia 17
Diœceſ. Terraconen. habet ſub ſe 20. Oppida, in
quibus exercet iuriſdictionem temporalem, & ſpiri-
tualem.

Abbas Sanctiſſimæ Trinitatis de Caua, Ordinis 18
S. Benedicti, per multos annos habuit Iura Epiſco-
palia in dicta Ciuitate, & Caſalibus, antequam dicta
Ciuitas in Epiſcopatum erigeretur. Quo tempore
anno milleſimo nonageſimo fuit prædictum Mona-
ſterium exemptum ab Archiepiſcopo Salernitano; &
ab Vrbano Papa II. in anno 1092. Abbati Cauenſi
fuit data facultas exercendi omnia Pontificalia, &
ſpiritualia, exceptis tribus, ſcilicet, conferre ordines
ſacros, Baſilicas, & altaria conſecrare, & conficere
Chriſma: quæ hodie exercet, extra tamen Diœceſim
Cauenſem, in aliis locis ſibi ſubditis; de quo Cauenſi
Monaſterio meminit Honorius III. *in cap. 1. de offic.
iud.* & Eugenius III. *in cap. inſuper de teſtibus*, & de
Monaſtico Ordine, qui ſecundum Dei timorem, &
Beati Benedicti Regulam, & Cauenſis Monaſterij
Obſeruantiam, ac de multitudine Monachorum, de
Cauenſi ordine introducto in Monaſterium Montis
Regalis, lege Epiſtolam Innocentij Tertij directam
Archiepiſcopo Montis Regalis fol. 145. De hoc Mo-
naſterio legatur etiam Chron. Caſſinen. *lib. 2. cap. 30.
& lib. 3. cap. 3.* De poteſtate huius Abbatis extant li-
teræ ſacræ Congregationis tenoris ſeq.

*Nos Hieronym. ſancti Euſtachij Diaconus Cardina-
lis*

lis Mattheius nuncupatus, fidem facimus, & atteſtamur, in libris ſacræ Congregationis Concilij, qui apud nos aſſeruantur, adnotatum eſſe, Illuſtriſſ. Card. Caraſam fidem feciſſe, & atteſtatum eſſe ex authenticis ſcripturis, aliàs coram Congregatione productis, liquidò conſtare, Abbatem Monaſterij Sanctiſſimæ Trinitatis Cauæ omnimodam habere iuriſdictionem Epiſcopalem, nec alicui ſubditum eſſe, ſed immediatè ſubiectum Sedi Apoſtolicæ, nulliúſque eſſe Diœceſis, & proprium habere territorium. In quorum fidem, &c. Datum Romæ Idib. Martij 1591. Refertur è Stephan. Quaran. *verb. Concil. Prouinciale.*

19 Abbas S. Mariæ Vallis Vmbroſæ iam erat totius Ordinis Vallis Vmbroſæ Præſidens Generalis, multíſque præeminentiis decoratus; locum enim præcipuum habebat in Senatu Florentino, & multa oppida, & Caſtra tam propè Monaſterium Vallis Vmbroſæ, quàm in maritimis Senatum tanquam Comes, & Dominus gubernabat.

20 Abbas S. Mariæ Farfenſis Ordinis ſancti Benedicti, olim magnam habebat prærogatiuam; aliquando enim Campaniæ Princeps appellatus eſt, maximáque potitus auctoritate, & dominio erga vaſſallos, & ſubditos ſui proprij territorij, ſimúlque cùm annexa S. Saluatoris Maioris Abbatia, adhuc inter præcipuos Vrbis diſtrictus Prælatos recenſetur, eiúſque iuriſdictio ab Vrbano VIII. ſummopere inſignita, his duabus Conſtitutionibus eiuſdem Summi Pontificis demonſtratur.

Abbatibus, ſeu Commendatariis pro tempore, B. MARIÆ FARFENSIS, & *Sancti* SALVATORIS MAIORIS *tanquam loci ordinariis, vel eorum officialibus quæcunque litteræ Apoſtolicæ dirigi debent, non autem Epiſcopis, aut Archiepiſcopis vicinioribus.*

VRBANVS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

PAſtoralis muneris diuina diſpoſitione Nobis iniuncti ratio poſtulat, vt qui vniuerſalis Eccleſiæ regimini licèt immeriti præſidemus ad ea conſiderationis noſtræ intuitum dirigamus, per quæ particularium Eccleſiarum, earúmque Prælatorum dignitas, & auctoritas conſeruari, & augeri poſſit. Cùm itaque ſicut accepimus Monaſteriorum Abbatiarum Beatæ MARIÆ FARFENSIS, & S. SALVATORIS MAIORIS nuncupatorum inuicem, ſeu aliàs perpetuò vnitorum Ordinis S. Benedicti in diſtrictu Almæ Vrbis noſtræ exiſtentium, Abbas, ſeu Commendatarius pro tempore exiſtens, proprium & ab omni alterius cuiuſcumque Prælati, vel Antiſtitis ordinaria iuriſdictione ſeparatum territorium, multa oppida, & loca inſigni Vaſſallorum, & aliorum habitatorum, ac incolarum numero referta continens habeat. Nos ſingularibus, atque eximiis dilecti filij noſtri Fräciſci Sanctæ Agathæ Diaconi Cardinalis Barbetini nuncupati, noſtri ſecundum carnem ex fratre germano nepotis, qui Monaſteria prædicta in Commendam ad ſui vitam, ex conceſſione, & diſpenſatione Apoſtolica obtinet, meritis adducti, Vaſſallorum, & Incolarum, habitatorúmque prædictorum commoditatibus conſulere, dictorúmque Monaſteriorum Abbatem, ſeu Commendatarium aliqua honoris prærogatiua, quantum cum Domino poſſumus exornare volentes. Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtris, déque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine eidem Franciſco Cardinali, eiúſque ſucceſſoribus dictorum Monaſteriorum Abbatibus, ſeu Commendatariis in perpetuum, vt quæcumque litteræ Apoſtolicæ etiam in forma Breuis, tam gratiam, quàm iuſtitiam concernentes, ac præſertim ſuper diſpenſationibus matrimonialibus, & in forma ſignificauit, quæ à Nobis, & Apoſtolica Sede pro perſonis ſub iuriſdictione dicti Franciſci Cardinalis, ac Abbatum, ſeu Commendatariorum prædictorum ratione Monaſteriorum huiuſmodi exiſtentibus pro tempore poſthac concedentur, & ad partes tranſmittentur, eidem Franciſco Cardinali moderno, & pro tempore exiſtenti dictorum Monaſteriorum Abbati, ſeu Commendatario, vel eius Officiali tanquam loci Ordinario, non autem Archiepiſcopis, & Epiſcopis vicinioribus dirigantur, & committantur, qui Officialis litteras Apoſtolicas prædictas dicto Franciſco Cardinali moderno, & pro tempore exiſtenti Monaſteriorum prædictorum Abbati, ſeu Commendatario directas, etiamſi de ipſis Officialibus in eis mentio non fiat, aperire, & exequi poſſit, tenore præſentium perpetuò concedimus, & indulgemus, Mandantes propterea dilectis filiis Datario, illiúſque Subſtitutis, Officialibus, & cuiuſuis generis ſupplicationum Reuiſoribus, & S. R. E. Vicecancellario, & Cancellariæ Regenti, ac Abbreuiatoribus de Parco maiori nuncupatis, Secretariis etiam Apoſtolicis, aliíſque eiuſdem Datariæ, & Cancellariæ Apoſtolicæ, & Curiæ Romanæ Officialibus pro tempore exiſtentibus, vt præmiſſa perpetuò obſeruare debeant. Decernentes aliter dirigendas litteras Apoſtolicas huiuſmodi, nullas, irritas, & inanes nulliúſque roboris, vel momenti fore, & eſſe, ac cenſeri, neque executioni demandari poſſe. Quódque dictus Franciſcus Cardinalis modernus, & pro tempore dictorum Monaſteriorum Abbas, ſeu Commendatarius, eiúſque Officialis in cauſis, & negociis, quæ huiuſmodi litteræ concernent, procedere in omnibus, & per omnia liberè, & licitè valeant, & debeant, prout alij quicunque ordinaria, & Epiſcopali dignitate

gnitate fulgentes in ſuis reſpectiuè Ciuitatibus, & Diœc. poſſunt, & debent. Non obſtantibus quibuſuis Apoſtolicis, ac in Prouincialibus, & Synodalibus Concilijs editis Generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus, necnon ſtatutis, & conſuetudinibus etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis alia firmitate roboratis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Volumus autem, vt præſentium tranſumptis etiam impreſſis, manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis eadem prorſus fides adhibeatur, quæ eiſdem præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ apud ſanctam Mariam Maiorem ſub Anulo Piſcatoris die 18. Nouembris 1627. Pontificatus noſtri anno 5.

M. A. Maraldus.

Abbates, ſeu Commendatarij pro tempore, Beatæ MARIÆ FARFENSIS, *&* *Sancti* SALVATORIS MAIORIS *litteras dimiſſorias dictarum Abbatiarum ſubditis concedere, etiam priuatiuè quoad Epiſcopos, ſeu Archiepiſcopos viciniores. Inſigniis Pontificalibus vti; primam tonſuram, & quatuor minores Ordines conferre poſſunt.*

VRBANVS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Romanus Pontifex Vniuerſalis Eccleſiæ regimini præpoſitus, ad ſingulorum quoque Monaſteriorum ſtatum reſpiciens, illorum Prælatos, ſpecialibus fauoribus, & prærogatiuis libenter exornat, prout conſpicit in Domino ſalubriter expedire. Cùm itaque, prout accepimus, Monaſteriorum Abbatiarum Sanctæ MARIÆ FARFENSIS, & Sancti SALVATORIS MAIORIS nuncupatorum inuicem, ſeu aliàs perpetuò vnitorum Ordinis Sancti Benedicti in diſtrictu Almæ Vrbis noſtræ exiſtentium, Abbas, ſeu Commendatarius pro tempore exiſtens proprium, & ab omni alterius cuiuſcumque Prælati, vel Antiſtitis ordinaria iuriſdictione ſeparatum territorium, multa oppida, & loca inſigni Vaſſallorum, & aliorum habitatorum, & incolarum numero referta continens habeat. Nos eximiis dilecti filij noſtri Franciſci Sanctæ Agathæ Diaconi Cardinalis Barberini nuncupati, noſtri ſecundum carnem ex fratre germano nepotis, qui Monaſteria prædicta in Commendam ad ſui vitam ex conceſſione, & diſpenſatione Apoſtolica obtinet, meritis adducti, Vaſſallorum, & incolarum, habitatorúmque præfatorũ commoditatibus conſulere, necnon dictorum Monaſteriorum Abbates, ſeu Commendatarios, aliqua honoris prærogatiua, quantum cum Domino poſſumus, decorare volentes, motu proprio, & ex certa ſcientia, ac mera deliberatione noſtris, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine; Eidem Franciſco Cardinali, eiúſque ſucceſſoribus dictorum Monaſteriorum Abbatibus, ſeu Commendatariis in perpetuum, vt perſonis etiam ſecularibus oppidorum, & locorum prædictorum Monaſteriorum ſubditis litteras dimiſſoriales ac clericalem characterem, necnon ad omnes etiam ſacros, & Preſbyteratus Ordines etiam priuatiuè quoad Epiſcopos, aut Archiepiſcopos viciniores concedere. Necnon eiſdem Franciſco Cardinali, & Abbatibus, ſeu Commendatariis pro tempore, ſi Sacerdotes exiſtant, vt in Eccleſiis dictorum Monaſteriorum in quocunque ſolemni actu celebrationis Miſſarum, aut diuinorum Officiorum mitra, anulo, & baculo Paſtoralibus, cæteriſque Pontificalibus inſigniis, & ornamentis, perinde, ac ſi iiſdem Monaſteriis tanquam Abbates præeſſent, vti, ac cum illis poſt Miſſarum, & aliorum diuinorum Officiorum ſolemnia benedictionem ſupra populum inibi exiſtentem impendere, eiſdémque vt perſonis ſæcularibus Oppidorum, & locorum prædictorum Monaſteriorum ſubditis, primam tonſuram, & quatuor Minores Ordines conferre. Atque ſi iidem Abbates, ſeu Commendatarij pro tempore non ſolùm Sacerdotes, ſed etiam S. R. E. Cardinales exiſtant, vt populis, & plebibus publicè per vias, caſtra, & villas Iuriſdictionis prædictorum Monaſteriorum, benedictionem impatiri liberè, & licitè poſſint, & valeant, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium facultatem concedimus, & impartimur. Decernentes præſentes litteras, & in eis contenta quæcumque ſemper valida, firma, & efficacia exiſtere & fore, ſuóſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere debere, ita vt præſentes facultates nullo vnquam tempore ſublatæ ſeu conſumptæ dici poſſint aut debeant, niſi ſpecialis de illis mentio fiat, ſicque & non aliter in præmiſſis per quoſcumque Iudices ordinarios, & delegatos etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores iudicari, & definiri debere, irritum, & inane quicquid ſecus ſuper his à quoquam, quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari; Non obſtantibus Apoſtolicis, ac in Vniuerſalibus, Prouincialibúſque Conciliis

Conciliis editis generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus, & ordinationibus, nec non quatenus opus ſit Monaſteriorum, & Ordinis prædictorum etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, & litteris Apoſtolicis illis, eorúmque Superioribus, & quibuſuis aliis ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliíſque efficacioribus, efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis, nec non irritantibus, & aliis Decretis in genere, vel in ſpecie, ac aliàs in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus etiam ſi pro ſufficienti eorum derogatione de illis, eorúmque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, & expreſſa, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quæuis alia expreſſio haben aut alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret illorum omnium, & ſingulorum tenoribus præſentibus pro plenè, & ſufficienter expreſſis, & ad verbum inſertis haben. illis alias in ſuo robore permanſuris hac vice duntaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Datum Romæ apud ſanctam Mariam Maiorem ſub Anulo Piſcatoris, die 18. Nouembris 162.. Pontificatus noſtri anno ſexto.

M. A. Maraldus.

21 Abbas ſancti Spiritus de Sulmona, qui eſt totius Ordinis Cæleſtinorum Generalis, & quorundam locorum prope Sulmonam Dominus, & Ordinarius.

22 Ma:ima, & memoriæ digna fuit olim præeminentia, & dignitas Abbatum S. Pauli, & S. Laurentij extra muros Vrbis, necnon Prioris Canonicorum Regularium Baſilicæ Lateranen. de quibus Onuphrius *in lib de ſeptem Vrbis Eccleſiis*, ita ſcribit.

Cum verò Romanus Pontifex in Ara ipſa maxima celebrabat, ei omnes, qui in Curia Romana aliqua dignitate, honore, ſeu magiſtratu fungerentur, aderant, & aſſiſtebant, inter quos primi erant ſeptem Epiſcopi Cardinales, videlicet Oſtienſis, Portuenſis, ſancta Ruſina Praneſtinus, Tuſculanus, Sabinus, & Albanus; hi Romani Pontificis Collaterales, & prima Sedis Epiſcopi appellabantur, quorum primò conſecratus Prior Epiſcoporum Cardinalium dicebatur, qui nunc Decanus Collegij vocatur. Poſt hos aderant quinque Patriarchalium Eccleſiarum Prelati videlicet Prior Canonicorum Baſilica Lateranen. Archipreſbyteri Baſilicarum S. Petri, & Sancta Maria Maioris, Abbates Monaſteriorum Sancti Pauli, & S. Laurentij extra muros. Aſſiſtebant etiam 28. Preſbyteri Cardinales S. R. E. qui totidem Eccleſiis, qua tituli vocantur, intra Vrbem Romam cum Epiſcopali auctoritate præſidebant, &c.

Hoc idem vide apud Gabriëlem Pennot. *in Hiſtor. Tripart. lib. 3. cap. 4. num. 2.*

Nicolaus Harpsfeldis *in Hiſtoria Anglicana Catalogo Religioſarum Ædium* de Abbatibus, & aliis quibuſdam Prælatis inferioribus hæc ſcribit,

INter præcipuos Abbates, & Prelatos Epiſcopo inferiores poſſunt connumerari infraſcripti, qui item in Anglia multis erant præditi præeminentiis, & priuilegiis, & præcipuè omnes erant Barones, & Regis Angliæ parlamento adſcripti.

1. Abbas Gloſconia. 2. Abbas S. Auguſtini Cantuarienſis. 3. Abbas Sancti Petri Vveſtmonaſterienſis. 4. Abbas S. Albani. 5. Abbas S. Edmundi de Buriis. 6. Abbas S. Petri de Burgo. 7. Abbas S. Ioannis Glocestria 8. Abbas Eueshamia. 9. Abbas Vvinthelcumbia. 10. Abbas Groulandia. 11. Abbas belli, ſiue Bataille. 12. Abbas Redingia. 13. Abbas Abingdonia. 14. Abbas Vvalthamia S. Crucis. 15. Abbas Salopia. 16. Abbas Cirenceſtria. 17. Abbas Sancti Petri Glóceſtria. 18. Abbas Bardeneia. 19. Abbas Sancti Benedicti de Hulmo. 20. Abbas Thorneia. 21. Abbas Ramſeia. 22. Abbas Hyde. 23. Abbas Malmeſburia. 24. Abbas Sancta Maria Eboracenſis. 25. Abbas Selbeia. 26. Prior Conuentria, & 27. Prior Ordinis S. Ioannis Hieroſolymis, qui vulgo Magiſter militum Ioannitarum, & primus Angliæ Baro haberi voluit.

Ad hos omnes eccleſiaſticos, quibuſcumque parlamentis, ex actis publicis, vt Pares Regni cum cæteris paribus perſonaliter intereſſe, conſulere, tractare, ordinare, ſtatuere, definire ratione Baroniarum, quas de Rege tenebant, de iure, & conſuetudine ſpectauit, &c.

Ex quibus aliqui enumerantur in ſequenti Relatione Clementis Reyneri ſimul cum ſuarum Abbatiarum redditibus.

Inter Abbates Maiores Angliæ cum prædictis iure optimo computari poſſunt infraſcripti, eo ordine quo apponuntur in Clemente Reynero *in ſuo lib. de Apoſtol. Benedict. ſect.* 2. § 3 qui omnes habebant in Comitiis parlamentaribus Regni locum, & ſuffragium, videlicet:

I. *Abbas S. Albani protomartyris Angliæ, habebatur Protoabbas totius Angliæ in Comitatu Harſfordia, & eius Abbatia erat redditus annui 2510. £. ſterl. & habebat ſibi ſubiectos ſequentes Prioratus, nempe:*

1. *Aulam S. Albani Oxonia, in qua Monachi eiuſdem Monaſterij ſtudiis vacabant.*
2. *Beluere, ſeu Belwoir in Lincolnia valoris annui 135. £.*
3. *Bingham in Comitatu Northfoleia, valoris 160. habebat ſexdecim Monachos.*
4. *Hatfild Peuerel in Eſſexia, valoris 83. £.*
5. *S. Iacobi in Hartfordia, valoris 88. £.*
6. *Pembrokia in Vvallia.*
7. *Monktori in Vvallia 113. £.*
8. *Redbur in Hartfordia.*
9. *Vvallingford, Sancta Trinitatis in Barkſchiria.*
10. *Vvimondham valor. 72. £.*
11. *Sopevvell Cœnobium ſanctimonialium in Hartfordia à Godefro Abbate Albanēſi fundatum, dicatúmque S. Mariæ, valor. 68. £. Et duo Hoſpitalia vicina Monaſterio.*

II. *Abbas*

I I. *Abbas Sancta Maria de Abindoaia Comitatus Barkenſis, valoris annui 2042. & habebat ſibi ſabditos ſequentes Prioratus, nempe,*

1. *Prioratum Colniam Comitis in Eſſexia S. Mariæ dicatam, valoris 175. ℓ.*
2. *Prioratum S. Fridesvvide in Oxonia, qui priùs fuerat Monialium, poſtea huic Cœnobio datus, & non magno in pretio habitus, poſtea ceſſit Canonicis Regularibus.*

I I I. *Abbas Sancti Auguſtini de Cantuaria cuius Eccleſia dicata ab ipſo S. Auguſtino Principibus Apoſtolorum Petro, & Paulo fuit, erat autem valoris annui 1412. ℓ.*

I V. *Abbas de Bello, ſiue de Bataille S. Martini in Suſſexia Comitatu, valoris 987. ℓ. habebatque ſub ſe,*

1. *Prioratum in Oppide Brechnie S. Ioannis Euangeliſta.*
2. *Prioratum S. Nicolai de Exonia, valoris 154. ℓ.*

V. *Abbas ſancti Oſvvaldi de Bardineya in Lyncolnia, valoris 429. ℓ.*

V I. *Abbas Abbatus S. Ioannis in Colceſtria, cuius vltimus Abbas martyrio affectus eſt ſub Henrico Rege VIII.*

V I I. *Abbas S. Guthlaci de Crovvland in Lincolnia, valoris 1217. ℓ.*

V I I I. *Abbas Sancta Maria, & Sancta Eadburga de Eueſham in Comitatu Vvigornia, valoris 1268. ℓ.*

I X. *Abbas Eboracenſis S. Maria, valoris 2085. cui ſubdebantur ſequentes Prioratus.*

1. *Prioratus S. Beggha, vulgò S. Bees in Cumberlandia, valoris 149. ℓ.*
2. *Prioratus S. Trinitatis in Vvetheral, Eboracenſis agri, 128. ℓ.*
3. *Prioratus Sancta Maria in Lincolnia Comitatu.*
4. *Prioratus de Ramborovv in Comitatu Suffolcia.*
5. *Prioratus de Vvarmiagion in Northumbria.*

X. *Abbas S. Edmandi in Buria Suffolcia, valoris 1336. ℓ. cui ſubditum erat,*

1. *Monaſterium Monialium Sancti Georgij de Lethfordia in Comitatu Norfolcia ab Abbatibus huius Abbatia fundatum, valoris 50. ℓ.*

X I. *Abbas S. Maria in Glaſtonia de Comitatu Somerſetenſi, valoris 3508. ℓ.*

X I I. *Abbas S. Petri de Gloceſtria, valoris 1550. ℓ. & habebat ſibi ſabditos ſequentes Prioratus, videlicet,*

1. *Prioratum S. Guthlaci in Herefordia.*
2. *Prioratum de Brumphild in Salopia agro.*
3. *Prioratum Sancti Leonardi Stanleya in agro Gloceſtrenſi, valoris 865. ℓ.*

X I I I. *Abbas Sanctorum Petri, & Pauli de Hida in Hamptonia agro, prope Vviatomam, valoris 865. ℓ.*

X I V. *Abbas de Hulmo S. Benedicti in agro Norfolcia, valoris 677. ℓ.*

X V. *Abbas Sancti Aldelmi Malmeſburienſis in Vvilionia agro, valoris 803. ℓ. cui ſubdebatur,*

1. *Prioratus ſancti Michaëlis de monte in Deuonia.*
2. *Prioratus S. Maria de Pilton in eadem Prouincia valoris 56. ℓ.*

X V I. *Abbas Petroburgi in Northamptonia agro valoris 1972. ℓ.*

X V I I. *Abbas S. Iacobi in Randiagis Barkenſis Comitatus, valoris 2116. ℓ. cui ſabdebatur,*

1. *Prioratus S. Iacobi de Lemilher in agro Herefordiæ.*

X V I I I. *Abbas S. Maria, & S. Benedicti de Ramſeya in agro Huntingtonia, valoris annui 1983. ℓ. cui ſubdebantur.*

1. *Prioratus S. Tuonis, &*
2. *Prioratus Modneya in eadem Prouincia.*

X I X. *Abbas SS. Petri, & Pauli de Shroſberia, valoris 615. ℓ.*

X X. *Abbas S. Germani de Selbia Comitatus Eboracenſis, valoris 819. ℓ.*

X X I. *Abbas S. Maria de Taueſtok in Prouincia Deuonia, valoris 902. ℓ.*

X X I I. *Abbas S. Maria de Torney in agro Cantabrigienſi, valoris 508. ℓ.*

X X I I I. *Abbas ſancti Petri Vveſtmonaſterienſis in Midleſexia propè Londinum, valoris 3977. ℓ. cui ſubdebantur,*

1. *Prioratus S. Maria de Hurley in Barkenſi agro, valoris 134. ℓ.*
2. *Prioratus S. Bartholomæi de Sudbray in Comitatu Suffolcia, valoris 122. ℓ.*

X X I V. *Abbas S. Maria de Vvinchelcumba in agro Gloceſtria, valoris 759. ℓ.*

Sunt & alij Abbates inſignes quidem, ſed non habebant vocem, ſeu ſuffragium in Parlamento Regni, computabantur tamen inter Barones Regni ſpirituales, videlicet:

I. *Abbas S. Petri de Abbotſberia in Comitatu Dorſatenſi, valoris 485 ℓ.*

I I. *Abbas S. Ioannis Baptiſta de Alceſtria Vvarvvicenſis agri, valoris 101. ℓ.*

I I I. *Abbas Athelaeya in agro Sormeſetenſi, valoris 209. ℓ.*

I V. *Abbas Bartona ſuper Trentam S. Maria, & S. Modvvenna, valoris 356. ℓ.*

V. *Abbas S. Petri, & Ethelvvoldi de Cerne, ſeu Cernelia in agro Dorſatenſi, valoris 623. ℓ.*

V I. *Abbas S. Petri de Chertſeya in Suthyreya, valoris 744. ℓ.*

habebat Prioratum in Cardigan Prouincia Vvallia, valoris 13. ℓ.

V I I. *Abbas S. Maria, & Eadburga de Euſham in agro Oxonienſi, valoris 421. ℓ.*

V I I I. *Abbas S. Saluatoris de Feruersham in Cantio, valoris 28 . ℓ.*

I X. *Abbas S. Saluatoris de Midleton in Comitatu Dorſatenſi, valoris 720 ℓ.*

X. *Abbas S Petri de Muchelney in Comitatu Somerſetenſi, valoris 498. ℓ.*

X I. *Abbas S. Maria de Perſhore de Comitatu Vvigornia, valoris 666. ℓ.*

X I I. *Abbas S. Maria de Serborne in Comitatu Dorſatenſi, valoris 682. ℓ. cui ſabdebantur,*

1. *Prioratus de Kidvvelly in Comitatu Caermarthene, valoris 29. ℓ.*
2. *Prioratus Hortona in Dorſatenſi agro.*
3. *Prioratus Vvinburna. ibidem.*

X I I I. *Abbas S. Maria de Teuxbeſteria Comitatus Gloceſtrenſis, val 1598. ℓ. qua habebat ſubditos.*

1. *Prioratum in Vrbe Briſtollia.*
2. *Prioratum de Cranburne in Somerſet.*
3. *Prioratum inſignem Vveany in Glamorgania, valoris 256. ℓ.*

XIV. *Abbas de Vvitbby, olim S. Hilda de Strenshall Eboracenſis agri, valoris 505. ℓ.*

XV. *Abbas S. Iacobi de Vvalden in Eſſexia, valoris 406. ℓ.*

XVI. *Abbas S. Vvereburga in urbe Coſtica, valoris 1073. ℓ.*

Erant inſuper alij Prioratus Cathedrales, quorum Abbates erant Epiſcopi, & Monachi erant loco Canonicotum, videlicet,

I. *Prioratus Archiepiſcopalis Eccleſia Chriſti Saluatoris de Cantuaria, valoris 2489. ℓ. cui ſubdebatur,*

1. *Prioratus Riſburgi in Bukingamia, in quo plerumque reſidebant quatuordecim Monachi.*

II. *Prioratus Conuentrienſis Eccleſia, qui habebat conſeſſum in Comitiis parlamentaribus.*

III. *Prioratus Eccleſia Dunolmenſis, valoris 1615. ℓ. & habebat ſibi ſubdita,*

1. *Collegium Dunelmenſe in Academia Oxonienſi, valoris 115. ℓ.*
2. *Prioratum Finchallia in agro Dunelmenſi, valoris 146 ℓ.*
3. *Prioratum Lindiſfarnia, ſeu Fernia, ſeu Inſula ſancta, in qua prius fuerat Epiſcopatus cum Abbatia, valoris 60. ℓ. in eodem Comitatu.*
4. *Prioratum Stamfordia in eodem Comitatu, valoris 16. ℓ.*
5. *Prioratum Girnienſem, ſeu Girnenna, valoris 40. ℓ.*
6. *Prioratum Vveremuthe, valoris 26. ℓ. qui duo ultimi erant Monaſteria S. Benedicti Biſcopi, ſanctis Petro, & Paulo dicata, in quibus venerabil. Beda vixerat.*

IV. *Prioratus Cathedralis Eccleſia Elienſis in agro Cantabrigienſi, valoris 1301. ℓ.*

V. *Prioratus Cathedralis Eccleſia Nordouicenſis, valoris 1041. ℓ.*

VI. *Prioratus Cathedralis Eccleſia Roffenſis in Cantio, valoris 486. ℓ.*

VII. *Prioratus Cathedralis Eccleſia Vvigornienſis, valoris 1386. ℓ.*

VIII. *Prioratus Cathedralis Eccleſia Vvintonienſis S. Vvithuni, valoris 1507. ℓ.*

IX. *Prioratus Cathedralis Eccleſia Bathonienſis in agro Somerſetenſi, valoris 695. ℓ.*

Erant denique alij Prioratus, quorum Superiores aliis Abbatibus non ſubdebantur, videlicet,

I. *Prioratus de Bradvvell in Comitatu Burkingam S. Maria dicatus,*

II. *Prioratus de Birkhead in Comitatu Ceſtria, valoris 102. ℓ.*

III. *Prioratus S. Martini in Doſiis, ſiue Dovver, valoris 232. ℓ.*

IV. *Prioratus de Hovvland in Lancaſtria, valoris 65. ℓ.*

V. *Prioratus de Hathfeld Bradoke, ſiue Bradſthoke, Sancta Maria in Vultonia agro, valoris 170. ℓ.*

VI. *Prioratus S. Maria de Luffildſin in Comitatu Bukingam.*

VII. *Prioratus S. Maria Magdalena de Montkbreton Eboracenſis agri, valoris 323. ℓ.*

VIII. *Prioratus S. Maria in Maluernia Maiori, Comitatus Vvigornia, valoris 375. ℓ.*

IX. *Prioratus Maluernia Minoris in eadem Prouincia, valoris 102. ℓ.*

X. *Prioratus Rulle in agro Pembrochia, qui olim fuit Ordinis Tyronenſis, ſeu Sauigniacenſis, ſed coniunxit ſe poſtea Congregationi Nigrorum, valoris 52. ℓ.*

XI. *Prioratus de Snosball Bukingamia, valoris 24 ℓ.*

XII. *Prioratus de Spalding S. Nicolai in Lincolnia, olim ſubditus Nicolao Andegauenſis urbis, valoris 878. ℓ.*

XIII. *Prioratus de Sandvvel in Bukingamia, valoris 38. ℓ.*

XIV. *Prioratus de Candvvel, ſiue Caldvvel in Beſfordia, qui à Spedo non rectè aſſignatur Canonicis Nigris, valoris 148. ℓ.*

DISPVTATIO. IV.

De Abbatibus Commendatariis.

QVÆS. I. Quo tempore Abbates Commendatarij in Eccleſia initium habuerunt.
II. Quibus de cauſis vſus commendandi Abbatias fuerit introductus.
III. Quis poſſit Abbatias commendare.
IV. Quibus perſonis Abbatiæ in commendam ſint conferendæ.
V. Quot modis poſſint Abbatiæ commendari.
VI. An Abbatia ſemel à Summo Pontifice ad tempus commendata poſſit ab Epiſcopo rurſus ad tempus in commendam tradi.
VII. An Abbatia commendata vacans poſſit impetrari.
VIII. An Monachus obtinens vnum beneficium, poſſit Abbatiam in commendam obtinere.
IX. Vtrùm habens Abbatiam, vel aliud beneficium Regulare in commendam, teneatur profiteri Religionem, in qua illud obtinet.

QVÆSITVM

QVÆSITVM I.

Quo tempore Abbates Commendatary in Eccleſia initium habuerunt.

SVMMARIVM.

1 *D. Gregorius Magnus primus Eccleſias ad tempus commendaſſe legitur.*
2 *Pelagius I. Pont. Ecceleſiam Catanen. Epiſcopo Meſſanen. ad tempus commendauit.*
3 *Abbatiæ cœperunt commendari tempore Leonis IV.*
4 *Commendas Eccleſiarum, & Monaſteriornm exhorrnit Clemens V.*
5 *Commendas Monaſteriorum iterum introduxerunt Vrbanus VI. & Bonifacius IX. & eas perpetuas ſequutus eſt Paulus II.*
6 *Commenda perpetua de iure antiquo erat incognita.*

1 ECCLESIARVM ad tempus commendatio antiqua eſt in Eccleſia, quippe quæ habetur ex tempore D. Gregorij primi, qui in Eccleſia Panormitana vacante poſuit Viſitatorem ad tempus, vt patet ex *cap obitum, diſt.* 61. & ex *lib.* 11. *epiſt.* 7. conſtat, ipſum commendaſſe Eccleſiam Neapolitanam, & 21. *q.* 1. *c. relatio, & cap. illud*, idem D. Gregorius Summus Pontifex Epiſcopo Funden. commendauit Eccleſiã Terracinenſem, & voluit, quòd alteram iure tituli, alteram verò iure commen-
2 dationis obtineret. Pelagius I. legitur, Epiſcopo Meſſanenſi Eccleſiam Catanenſem ad tempus quoque commendaſſe, vt patet ex *cap. Catanen. diſt.* 61. Et D. Athanaſius *in Epiſtola apud Nicephorum, lib.* 11. *Hiſt. Eccleſ.* ait, ſibi additam, & commendatam fuiſſe Eccleſiam adminiſtrandam. Abbatiæ autem, & beneficia Regularia cœperunt commendari tempore Leo-
3 nis IV. vt habetur *in can qui plures* 21. *q.* 1. vbi Leo IV. decreuit, vt vnus poſſit duas Eccleſias obtinere, alteram iure tituli, alteram verò commendationis. Ita etiam affirmat Rebuff. *in praxi benef. tit. de commend. num.* 6. ex Ruzæo *in tract de commenda. queſt.* 1. Et illi, quibus Eccleſiæ, ſiue Monaſteria commendabantur, cùm veluti depoſitarij, & cuſtodes illa adminiſtrarent, tenebantur adminiſtrationis eorum
4 rationem reddere. Huiuſmodi autem commendationes Eccleſiarum, & Monaſteriorum legitur exhorruiſſe Clemens V. ita vt contractas reuocauerit, vt *extrauag.* 2. *de præbend.* Vbi plurima incommoda, & mala ex hac commendatum conſuetudine oriri, ait, per ea verba *d. Extrauag.* 2. *demúmque proſpeximus euidenter, quòd Eccleſiarum, & Monaſteriorum eorundem cura negligitur: bona, & iura diſpenſantur ipſorum, ac ſubiectis eis perſonis, & populis ſpiritualiter plurimùm, & temporaliter derogatur, eiſque redundant ad noxam, quæ dicebantur cedere ad profectum: ac nedum ipſis, ſed etiam Romanæ matri Eccleſiæ, quæ diſponente Domino ipſorum caput fore dignoſcitur, & Magiſtra, grauiora inde futura timentur pericula*, quæ omnia luculenter, & amplè depingit Rebuff. *d. tit. de commend. à num.* 12.

5 Denique fuerunt iterum introductæ ab Vrbano VI. & Bonifacio IX. quas perpetuas ſequutus eſt Paulus II. Venetus, qui à Cardinali Portuenſi admonitus, ne eas ampliùs in Eccleſia permitteret, reſpondit, Monaſteria 500. & ampliùs à Pontificatu Calixti III. in eam diem commendata fuiſſe Clericis nulla Regula deuinctis, vt habetur ex Renat. Chop. *in Monaſt. lib.* 1. *tit.* 1. *n.* 14. & ſic vſque ad noſtram tempeſtatem durat huiuſmodi prouiſio per modum commendationis, nempe in perpetuum ad vtilitatem Commendatarij cum facultate diſponendi de fructibus,
ſicut verus Beneficiarius; qui modus commendandi 6
iure antiquo erat incognitus, vt dictum eſt; & præter allegatos tradunt latè Sarnen. *ſuper regul. de triennal. queſt.* 5. *col. mihi* 7. *verſ. in primis*, poſt Chaſſan. *in conſil. impreſſ. in ſuis Commentar. ad conſuetudinem Burgund. incip. antequam, fol.* 327. & Thom. Campeg. *de commend. Benefic. impreſſ. tom.* 15. *tractat. part.* 2. vbi quod hoc Commendarum genus maiores noſtri ignorabant.

QVÆSITVM II.

Quibus de cauſis vſus commendandi Abbatias fuerit introductus.

SVMMARIVM.

1 *Qua ratione Eccleſiæ, & Monaſteria antiquitùs commendari cœperunt.*
2 *Commendari cœperunt Monaſteria ad tempus, nempe ad* 6. *menſes.*
3 *Commendationis cauſa aſſignantur.*

ECcleſiæ antiquitùs ad tempus commendari conſueuerunt, quoad vſque illarum Rector eligere- 1
tur; ſed quia ſæpè Rectorum, & Prælatorum electio, ob lites, & controuerſias eligentium differebatur; ne Monaſteria diu abſque ſuperiore exiſtentia aliquod paterentur detrimentum: Summi Pontifices illa 2
ad ſex menſes commendare cœperunt.

Alia etiam ratio fuit; quia cùm decreſcente Mo- 3
nachorum numero, & propterea Cœnobiis pœnè deſtitutis, vix Idonei Regulares, qui ipſis præfici poſſint, reperirentur: Romani Pontifices Regulares Eccleſias, & Abbatias ſecularibus Clericis, nullo voto, aut Monaſtica Regula adſtrictis, ad tempus in commendam concedere cœperunt, ne dictæ Eccleſiæ ſine cuſtode remanerent. Inſuper modus prouidendi per viam commendationis fuit à Summis Pontificibus introductus, vt qui non eſt habilis ad retinendum beneficium in titulum, ſit habilis ad retinendum illud in commendam; vel vt beneficium cum alio incompatibili poſſit per viam commendæ retinere. Ita Lambert. *de iur. patr. lib.* 1. *part.* 1. *queſt.* 6. *art.* 14. *n.* 15. Garc. *de benef. part.* 4. *cap.* 4. *num.* 14. & 15.

QVÆSITVM III.

Quis poſſit Abbatias commendare.

SVMMARIVM.

1 *Commendare Abbatias, eſt ſolius Summi Pontificis.*
2 *Commendandi poteſtas regulatur à poteſtate conferendi.*
3 *Legatus non poteſt conferre Eccleſias Collegiatas, neque illas commendare in perpetuum abſque ſpeciali Papæ facultate*, vt num. 5.
4 *Commenda perpetua ad vtilitatem Commendatarij, à ſolo Papa fieri poteſt.*
6 *Prouiſio facta per Prælatum Papa inferiorem, qui vſus fuerat verbo*, Commendamus, *debet intelligi de conceſſione in titulum.*
7 *Actus adſcribitur facultati agenti conceſſæ.*
8 *Commẽda temporalis in vtilitatem Eccleſiæ fieri poteſt ab Epiſcopis ac etiam Prælatis inferioribus habentibus iuriſdictionẽ quaſi Epiſcopalem.* n. 9.

SOlus Summus Pontifex Abbatias in commendam tradere poteſt, vt ait Azor. *inſtit. moral. part.* 2.

lib.6.cap.31.q.15. D. Barboſa *de offic.& poteſt. Epiſc.
part.3.alleg.68. num.16.* Et definiuit Leo X. *in conſtit.
7. §. 9.* apud Laërt.Cherub. *in Bullar.tom.1. pag.475.*
cuius verba ſunt infraſcripta. *Et quoniam ex com-
mendis Monaſteriorum, (vt magiſtra rerum experien-
tia ſæpius docuit) Monaſteria ipſa tam in ſpiritualibus,
quàm in temporalibus grauiter læduntur, quippe quo-
rum ædificia, partim Commendatariorum negligentia,
partim auaritia, vel incuria collabuntur, & in dies di-
uinus cultus in his magis diminuitur, paſſimque oblo-
quendi materia perſonis, præſertim ſecularibus præbetur,
non abſque dignitatis Apoſtolicæ Sedis diminutione, à
qua Commendæ huiuſmodi proficiſcuntur, vt eorum in-
demnitati ſalubriùs conſulatur. Volumus, ac ſancimus,
vt cum illa per obitum Abbatum, qui illis præerant,
vacauerint, nullo pacto cuipiam poſſint commendari (niſi
pro conſeruatione auctoritatis Apoſtolicæ Sedis, ad oc-
currendum malitiis illam impugnantium pro temporum
qualitate, aliter nobis de fratrum noſtrorum conſilio,
viſum fuerit expedire) ſed de perſona idonea iuxta præ-
ſcriptam conſtitutionem eis ita prouideatur, vt illis ido-
nei Abbates, prout decet præfuturi ſint.* Ex qua Bulla
patet, Abbatiarum commendationem à Summis
Pontificibus proficiſci, non autem ab aliis Ordina-
riis Papa inferioribus.

2 . Ratio horum eſt, quia poteſtas commendandi re-
gulatur à poteſtate conferendi, arg.text. *cap. cum ſin-
gula §.prohibemus, de præbend. in 6.* vbi beneficia per
Monachos vnius Monaſterij regi conſueta, non poſ-
ſunt committi per inferiorem à Papa Monachis alte-
rius Monaſterij; & loquitur ibi text. de quibuſcun-
que Eccleſiis, vel adminiſtrationibus. Idem videtur
velle Archid. *in cap.nemo, de elect. in 6. in princip.* di-
3 cens, quòd ſicut Legatus de latere non poteſt confer-
re Eccleſias Collegiatas *cap. penult. de offic. legat. eod.
lib.6.* ita neque commendare poterit. Atque ſic do-
cet expreſsè Franch. *in d.cap. nemo,n. 10.in fine.*

4 Neque aliæ Eccleſiæ, & beneficia ab alio, quàm à
Summo Pontifice commendari poſſunt, intelligen-
do tamen de commenda, quæ fit in perpetuum ad
vtilitatem Commendatarij, Gambarc. *de poteſt.legat.
lib.4. tit. de poteſt. legat.in commend. benefic.num.156.
& ſeq pag. mihi* 121. Æneas de Falcon. *de reſeruat.
quæſt.3.num* 11.Garz. *de benefic.part. 4.cap.4.num.13.
& ſeqq.* vbi *num.23.* quòd nec Legatus à latere poſſit
5 iſto modo commendare abſque ſpeciali Papæ facul-
tate, reprobato Cuch. ſentiente contrarium. Et
quòd ſolus Papa poſſit ad vitam commendare, fuit
dictum *in Terracinen. Prioratus 2. Decembris*, 1585.
6 *coram bon. men. Card. Pamphilio ſeniore*, vbi de pro-
uiſione facta per Præceptorem ſancti Spiritus de
Vrbe, qui vſus fuerat verbo *commendamus* & Rota
cenſuit debere intelligi de conceſſione in titulum
7 iuxta illius facultatem, ex regula, *quod actus ad-
ſcribitur facultati agenti conceſſa l.quadam mulier ff. de
8 reſcind. vendit. l. 2. C. de acquir. poſſeſſ.* Secus in
commenda temporali, quæ fit in vtilitatem Eccleſiæ,
quæ nedum ab Epiſcopis, & aliis Prælatis Superio-
ribus fieri poteſt, Gambar. *loco cit. num.154. & ſeqq.*
9 Garz. *d.cap.4.num.16. & tribus ſequen.* Verum etiam
ab aliis Prælatis Epiſcopo, inferioribus haben-
tibus iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem;
Hoied. *de incompatibil.benefic.part.2.
c.4.n.6.* Cuch. *inſtit.maior.lib.3.
tit.6. num.3.* Garz. *d.
cap.4.n.13.*

***

QVÆSITVM IV.

*Quibus perſonis Abbatiæ in commendam
ſint conferendæ.*

SVMMARIVM.

1 *Abbatiæ idoneis commendandæ ſunt, & qualis
idoneitas requiratur.*
2 *Idoneus quis cenſeatur ad effectum commendæ.*
3 *Monaſteria, & dignitates an poſſint commendari
minoribus 25. annis.*
4 *Commenda habet vim diſpenſationis.*

RESpondeo, quòd hoc definitur in Bulla Leonis X. 1
antecedenti quæſito citata, quæ ſtatuit, vt ido-
neis Abbatiæ in commendam conferantur; vbi ex
conſtitutione Alexandri III. in Concilio Lateranenſi
cap.1.citata ab eodem Leone in ſupradicta Bulla §. 3.
hoc pro perſonis, quibus commendandæ ſunt Abba-
tiæ, decernit. [*Cum piæ mem. Alexander Papa III.
prædeceſſor noſter etiam in Lateranenſi Concilio decre-
uerit, vt ætas, morum grauitas, ac literarum ſcientia
in perſonis promouendis in Epiſcopos, & Abbates, di-
ligenter inquirantur: nihilque magis Dei Eccleſiæ officiat,
quàm cùm immeriti aſſumuntur Prælati ad regimen
Eccleſiarum. Propterea in promotionibus Prælatorum,
quorum à Romano Pontifice magna ratio haberi debet,
eo præſertim, quòd de promotis per eos ad Eccleſias, ſeu
Monaſteria, in extremo Iudicio rationem Deo reddituri
ſunt; ſtatuimus, & ordinamus, vt deinceps perpetuis
futuris temporibus Patriarchalibus, Metropolitanis, ac
Cathedralibus Eccleſiis, & Monaſteriis pro tempore
vacantibus de perſonis (iuxta præfati Alexandri con-
ſtitutionem) ætate matura, grauitate morum, litera-
rúmque ſcientia præditis, non ad alicuius inſtantiam
per commendam, & adminiſtrationem, ſeu conſerua-
tionem, aut alio quouis modo prouideatur, niſi ratione
vtilitatis Eccleſiarum, prudentia, nobilitatis, expe-
rientia, atque Curialitatis antiqua, cum competenti li-
teratura, & in Sede Apoſtolica meritorum, aliter vi-
ſum fuerit faciendum. Idémque in electis, & poſtulatis,
quorum electiones, & poſtulationes per Sedem Apoſto-
licam admitti conſueuerunt volumus obſeruari.* Videa-
tur inſuper alia eiuſdem Leonis X. Pont. Max. con-
ſtitutio *in Bullar.nouo* Laërt.Cherub. *tom.1. pag.496.*
quæ incipit *Paſtor æternus gregem ſuum.*

Idoneus autem cenſetur ad hunc effectum habens 2
ætatem, & alias qualitates legitimas requiſitas ad
obtinendum verum beneficium: Gonzal. *ad reg.8. &
Cancell. gloſſ.5.§.8. num.9.* Neque Monaſteria, & di-
gnitates commendari poſſunt minoribus 25. annis, 3
ex cap.nemo deinceps, de elect. lib.6. vt per Gambar. *de
offic.& poteſt.legat.lib 4.tit. de poteſt.legat. in commend.
benefic.n.110.& duob.ſeq.* Contrarium tamen & verius
tenuit Garz. *de benefic.part.4.c.4.n.32.* intelligendo de
commendis noſtri temporis ad vtilitatem commen-
datariorum, quæ, (ſicut videmus in praxi,) fiunt paſ-
ſim etiam minoribus 25. annorum; & ideo doctrina
Gambar. poſſet procedere in commendis, quæ fiunt
per Ordinarios ad ſex menſes in fauorem Eccleſia-
rum, vt loquitur text. *in d. cap. nemo deinceps*,
& declarat Garz. *vbi ſuprà*; & ratio eſt,
quia ſola commenda habet vim diſ-
penſationis Gonzal. *d. §.8.n.6.* 4
cum aliis relatis *infrà
quæſt.8.n.3.*

***

QVÆSITVM

QVÆSITVM V.

Quot modis poſſint Abbatiæ commendari.

SVMMARIVM.

1 *Abbatia duobus modis commendari poſſunt.*
2 *Commendatarij ad tempus ſe habent, veluti depoſitarij, ſiue tutores.*
3 *Commendare quid ſit.*
4 *Commendatarij perpetui diſponere poſſunt de fructibus beneficij ſibi commendati, ſicut veri beneficiati.*
5 *Commenda perpetua eſt velut titulus canonicus.*
6 *Commendatarij perpetui habent liberam adminiſtrationem, & iura omnium Monaſteriorum ſicut titulares, niſi quatenus expreſsè in eadem commenda, vel ad partes illis ſit ademptum.*
7 *Derogatio facta priuilegiis conceſſis quibuſuis Superioribus Ordinum, ac Monaſteriorum comprehendit etiam priuilegia conceſſa commendatariis.*

1 DVobus modis in vniuerſum reperio, Abbatias
commendari poſſe nimirū ad tempus, & in perpetuum.
Primo modo commendatur Abbatia, quando
mortuo Abbate, alicuius veluti depoſitarij fidei,
2 & curæ committitur Monaſterium ad tempus, in
quo loco ſe habet veluti tutor, curator ſiue cuſtos,
non autem vt beneficiarius, vel titularis: cum non
ſibi illud beneficium, & Monaſterium poſſideat:
Rota *in deciſ. 244. in antiquir.* Commendare enim nil
3 aliud eſt, niſi deponere, *l. commendare ff. de verb. ſignif.*
l. Lucius ff. depoſit. l. rei commendata, ff. commendati,
cap. ne quis arbitretur 22. *q.* 2. *cap.* 1. *de depoſit.* gloſſ.
in cap. nemo, verb. commendare de elect. in 6. Gonzal.
ad reg. 8. *de menſibus, gloſſ.* 5. §. 8. *num.* 38. Et hic
modus commendæ dicitur à Doctoribus factus in
vtilitatem Eccleſiæ.

Secundo modo commendatur Abbatia, quando
alicui in perpetuum, eius vita durante committitur,
4 vt eam gubernet, & regat, cum facultate diſponendi
de fructibus ipſius, ſicuti verus beneficiatus; & hic
modus dicitur in vtilitatem Commendatarij. Nicol.
Garz. *de benef. p.* 4. *cap.* 4. *num.* 7. Azor. *inſtit. mor. p.* 1.
lib. 6. *c.* 31. *q.* 1. *in fine.* Et hæc commenda beneficij, vel
5 Eccleſiæ in perpetuum eſt titulus canonicus, *can. ſi*
plures 21. *q.* 1. *cap. dudum, il.* 2. *de elect.* Put. *deciſ.* 158.
num. 4. *lib.* 1. Gonzal. *d.* § 8. *num.* 2. Flamin. Pariſ. *de*
reſig. lib. 2. *q.* 17. *num.* 11. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc.*
part. 3. *alleg.* 68. *n.* 2.

6 Et Commendatarij perpetui habent liberam adminiſtrationem,
& iura omnium Monaſteriorum ſicut
titulares, niſi quatenus expreſsè in eadem commenda,
vel ad partes illis ſit ademptum, Sarnen. *in reg. de*
triennal. quaeſt. 5. *num.* 11. *& de idiomat. quaeſt.* 4.
Rebuff. *in prax. de commend. num.* 6. *& ſeq.* cum aliis
ſuprà allegatis: Et fuit dictum, Rota *in Acheruntina*
fructuum 2. *Decembris* 1591. *coram D. Card. Hieronymo Pamphilio.*
7 In qua iden fuit reſolutum, per
derogationem factam priuilegiis conceſſis quibuſuis:
Superioribus Monaſteriorum,
& Ordinum, cenſeri etiam derogatum
priuilegiis conceſſis Commendatariis
Monaſteriorum.

***

QVÆSITVM VI.

An Abbatia ſemel à Summo Pontifice ad tempus commendata, poſsit ab Epiſcopo rurſus ad tempus in commendam tradi.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium manet affectum, ac Sedi Apoſtolicæ reſeruatum per Papæ manus appoſitionem.*
2 *Commenda ceſſante, non inducitur noua vacatio.*

REſpondeo, nulla ratione Epiſcopo licere, Abbatiam,
ſiue ad tempus, ſiue in perpetuum à
Summo Pontifice commendatam rurſus commendare;
Quia eo ipſo, quòd Papa in ea manum appo- 1
ſuit, manet affecta, & habetur pro reſeruata, & Sedi
Apoſtolicæ, ac ipſius poteſtati adeò ſubiecta, vt in
poſterùm nemo, abſque eius auctoritate, illam
poſſit conferre, arg. text. *cap. vt noſtrum de appellat. Roman. conſ.* 35 n. Pauin. *de offic. & pot.* Capit. *p.* 2. *q.* 3.
n. 11. Sarnen. *in reg. de infirmis q.* 13. *& reg. de publicand.*
q. 4. Rebuff. *in prax. tit. de reſeruat. n.* 31. Caſſiodor.
deciſ. 32. *ſuper reg. n.* 5. *& deciſ.* 5. *de priuileg. n.* 7. Put.
deciſ. 154. *lib.* 1. Garc. *de benef. q.* 4. *c.* 4. *n.* 68. Barboſ. *de*
offic. & poteſt. Epiſc. p. 3. *alleg.* 59. *n.* 9. Creſcent. *deciſ.* 2.
de paroch. & deciſ. 6. *n.* 4. *& per tot. de prabend.* Verall.
deciſ. 144. *p.* 1. Mohedan. *deciſ.* 9. *de prabend.* cum aliis
per Gonzal. *ad reg* 8. *gloſſ.* 5. §. 8. *n.* 61. & fuit dictum
in Terracinen. Prioratus 2. *Decembris* 1585. *coram*
Card. Pamphilio ſeniore. Et quia, ceſſante commenda, 2
non inducitur noua vacatio per obitum Commendatarij,
ſed beneficium vacat ſemper vt priùs, & quodammodo
reſurgit prima vacatio, adeo quòd non eſt
attendendus menſis, in quo Commendatarius obierit
Caſſador. *deciſ.* 3. *n.* 9. *& ſeq. de priuil. & deciſ.* 2. *n.* 4. *de*
vnion. Simonet. *de reſeruat. q.* 59. *n.* 6. Gambar. *de poteſt.*
legat. lib. 4. *tit. de poteſt legat. in commend. benefic. à n.* 34.
Put. *deciſ.* 22. *n. vlt. & deciſ.* 154. *lib.* 1. *in correct.* Verall.
d. deciſ. 144. *p.* 1. cum aliis congeſtis Gonzal. *d.* §. 8.
n. 49 Garz. *d. p.* 4. *n.* 64. & fuit dictum per Rotam *in*
vna Aquitanen. Prioratus 21. *Februarij* 1625. *coram*
Ducrozetto ſeniore.

QVÆSITVM VII.

An Abbatia commendata vacans poſsit impetrari.

SVMMARIVM.

1 *Si commenda ad Commendatarij commodum facta ſit, etiam ſi ſit temporalis, ſequens prouiſio eius mentionem requirit, ne fiat ſubreptitia, & n.* 2.
3 *Summus Pontifex nullius iuri derogare creditur.*
4 *Commenda temporalis quando dicatur in vtilitatem Commendatarij.*

REſpondeo quòd ſic; veruntamen in eius impetratione,
ad hoc, vt valeat, oportet facere mentionem,
quòd fuerit commendata: aliàs enim pro- 1
uiſio, tanquam ſubreptitia, nulla, & irrita iudicaretur,
prout dicunt Archid. Dominic. & Franch. *in*
cap. nemo de elect. in 6. Calder. *conſ.* 6. *&* 30. *de prabend.*
Eccleſia námque commendata non dicitur omninò
vacare; quia Commendatarius eius poſſeſſionem, &
adminiſtrationem habet; & ſic etiam ſi commenda ad
tempus facta ſit ad vtilitatem Commendatarij, debet
per impetrantem de ea fieri mentio in prouiſione ſe-

quenri, ſicut de perpetua: aliàs prouiſio eſt ſubreptitia, Put. *deciſ.132.n.2.lib.2.* Sarnen. *de trieunal.q 5. verſ.tunc eſt*, Garc. *de benef.p.4.cap.4.num.45. & ſeq.* Azor. *inſtit. moral. p.2. lib.6. cap. 31. q.6.* Ratio eſt,
3 quia Summus Pontifex nullius iuri derogare creditur, *cap.ſuper eo de offic.deleg. cap.quamuis de reſcrip. in 6.*
4 Commenda autem temporalis, tunc dicitur eſſe in Commendatarij vtilitatem, quando eſt cum perceptione fructuum tunc enim huiuſmodi commenda tituli vim habet. Put *deciſ.272.n.3.*

QVÆSITVM VIII.

An Monachus obtinens vnum beneficium, poſſit Abbatiam in commendam obtinere.

SVMMARIVM.

1 *Monachus duo beneficia obtinere non poteſt.*
2 *Monachus aliquod beneficium obtinens, nequit Abbatiam, abſque Apoſtolica Sedis diſpenſatione, obtinere.*
3 *Commenda vim habet diſpenſationis.*

1 LIcèt Monachus poſſit vnum beneficium Regulare obtinere, tamen duo habere non poteſt, nec etiam Capellam, aut portionem Monachalem, vel penſionem ſimul cum alio beneficio; vt alibi latius dicetur; quia quodlibet beneficium eſt incompatibile Monacho cum primo, per text. *in cap.cum ſingula de prebend. in 6.* vbi dicitur, *cùm ſingula officia ſingulis ſint committenda perſonis, & diſſolutionis, ac euagationis materia ſit Religioſis præ ceteris auferenda; præſenti edicto prohibemus, ne aliqui Monachi, vel Religioſi alij, pluribus prioratibus, vel Eccleſiis, abſque Sedis Apoſtolicæ auctoritate, præeſſe præſumant, niſi vnus ex eis ab alio dependeat, vel adinuicem ſint an-*
2 *nexi.* Vnde apparet, non poſſe Monachum, qui Prioratum, vel aliud beneficium obtinet, Abbatiam, abſque Apoſtolicæ Sedis diſpenſatione obtinere, eſt enim inhabilis ad duo beneficia, etiam ſimplicia obtinenda niſi vnum ipſorum ſit alteri annexum; quia tunc vnum tantum cenſetur per *cap. dudum de elect. lib. 6.* & ex *d. cap. cum ſingula*, & ibi gloſſ. ergo in hoc neceſſarium eſt Papæ diſpenſationem interuenire. Poteſt autem Abbatiam, vel aliud beneficium in commendam obtinere; quia recipiens in commendam cenſetur eo ipſo diſpenſatus: nam ſola commenda vim
habet diſpenſationis: Calder. *conſ.8.de reſcrip.* Prob. 3
ad Io. Monach. *in cap.ſuper eo, n. 15. de prebend.in 6.* Rebuff. *in prax.tit.de commenda num.33.& tit.de diſpenſationibus n.18.* Mandoſ. *ſuper regul.32.* Cancellar. *quæſt.7.n.5. & quæſt.30. num.3.* Garc. *de benef. part.4. cap.4 num.20.*

QVÆSITVM IX.

Vtrùm habens Abbatiam, vel aliud beneficium Regulare in commendam teneatur profiteri Religionem, in qua illud obtinet.

SVMMARIVM.

1 *Habens aliquod beneficium Regulare in Commendam non tenetur Religionem, in qua illud obtinet, profiteri*, limita, *vt num 2.*

REſpondeo negatiuè. Quamuis enim obtinens 1
Abbatiam alicuius Religionis in titulum poſſet cogi ad profeſſionem in ea emittendam: tamen illius Commendatarius ad id non tenetur; iuxta tradita per Caſſador. *deciſ.32.ſuper reg.num.8.* Sarnen. *ſuper reg.de infirm.quæſt.13.verſ.præterea*; Rebuff. *de pacific. poſſeſſor. n. 59. alias 45.* Si tamen hoc in Bulla 2
commendationis Summus Pontifex expreſſiſſet, teneretur; vt præter Doct. citatos affirmant Cuch. *inſtit. maior. lib. 3. tit. 6. num. 48.* Garc. *de benefic. part. 4. cap.4. n. 28.* Barboſa *de offic. & poteſt. Epiſc. part.3.alleg.59.n.17.*

DISPVTATIO V.

De electione Abbatum, & Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

QVÆS.I. Vtrùm Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium electio ad Conuentum pertineat.
II. Vtrum Abbatiæ, & Priorarus Regulares virorum, valorem annuum ducentorum florenorum auri communi æſtimatione excedentes, poſſint per elctionem prouideri.
III. Quinam ſint vocandi ad canonicam Abbatum electionem.
IV. Vtrùm Electores abſentes procuratorem ad Abbatum canonicam electionem conſtituere poſſint.
V. De forma electionis Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium.
VI. Quæ ſint ſubſtantialia electionis per viam ſcrutinij celebrandæ.
VII. Quod tempus ſit à iure canonicæ Abbatum, & aliorum Prælatorum electioni celebrandæ ſtatutum.
VIII. Quæ conditiones requirantur in eligentibus Abbatem.
IX. Quænam ætas requiratur in eligendo in Abbatem.
X. Vtrùm eligendus in Abbatem, & Prælatum Regularem debeat eſſe expreſsè profeſſus.
XI. Vtrùm Religioſus, in eadem Religione in qua Abbas eligitur, vel præficitur, profeſſus eſſe debeat.

XII. Vtrùm

XII. Vtrùm eligendus in Abbatem debeat eſſe Sacerdos.

XIII. Vtrùm dignior in Congregatione ſit ſemper in Abbatem eligendus, vel ſufficiat, eligere dignum, omiſſo digniori.

XIV. Vtrùm illegitimus poſſit ad Abbatialem dignitatem, vel alias Prælaturas eligi, vel aſſumi.

XV. Vtrùm Religioſus illegitimus filius alicuius Religioſi diſpenſari poſſit ad obtinendam Abbatiam, vel aliam Prælaturam in Religione, in qua eius pater eſt, vel fuit Abbas, vel Prælatus.

XVI. Vtrùm illegitimorum diſpenſatio fieri poſſit ſine cauſa.

XVII. Vtrùm Monachus illegitimus electus in Abbatem, vel Prælatum ab habentibus poteſtatem diſpenſandi, cenſeatur tacitè diſpenſatus ſuper defectu natalium, & ſola electio pro diſpenſatione ſufficiat.

XVIII. Vtrùm ad hoc vt diſpenſatio valida ſit, ſufficiat, petere diſpenſationem illegitimationis in genere.

XIX. Vtrùm illegitimus ad beneficia obtinenda in ſæculo diſpenſatus, ſi poſtea Religionem ingrediatur, indigeat noua diſpenſatione ad hoc, vt poſſit in ea ad Abbatialem dignitatem aſſumi.

XX. An notoriè infamis poſſit in Abbatem eligi, vel alias dignitates, & Prælaturas obtinere.

XXI. An adſint alij caſus, in quibus impeditur quis, ne in Abbatem eligatur.

XXII. In quibus caſibus electiones ipſo iure irritæ ſint, vel irritandæ, & caſſandæ.

XXIII. Vtrùm eidem Eccleſiæ, vel Monaſterio duo Abbates, vel Prælati præfici poſſint.

XXIV. Vtrùm vni Monaſterio, vel Eccleſiæ Præfectus aliam dignitatem, vel Prælaturam obtinere poſſit.

XXV. An Abbas per acquiſitionem alterius dignitatis, vel Prælaturæ ſtatim priuetur dignitate Abbatiali.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium electio ad Conuentum pertineat.

SVMMARIVM.

1 *Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium electio de iure ad Conuentum pertinet.*

2 *Abbates antiquitùs, antequam exempti eſſent, ab Epiſcopis confirmabantur.*

3 *Abbates, & Prælati Regulares locales ferè omnes (paucis exceptis) hodie non à Conuentu, ſed per ſuffragia Generalium, vel Prouincialium cum eorum Diffinitoriis eliguntur.*

4 *Generi per ſpeciem derogatur.*

5 *Conſtitutiones, quæ iuri communi aduerſantur, niſi Apoſtolicæ Sedis priuilegio ſint munitæ, irritæ ſunt, & inanes.*

6 *In electionibus Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium localium à Generalibus, vel Prouincialibus cum ſuis Deffinitoriis faciendis etiam ſecretum ſeruari debet, aliàs nulla ſunt.*

RATIO dubitandi eſt, quia Conciliũ Toletanum IV. relatum à Gratiano *in c. 1. 18 q. 2.* decreuit, quòd Sacerdotes, ideſt Epiſcopi. Abbates, & alia officia in Monaſteriis inſtituere debeant; ergo non ad Congregationem Monachorum, ſed ad Epiſcopos Abbatum inſtitutio ſpectare videtur. 1 In contrarium autem eſt, quod habetur ex D. Gregorio, & Pelagio Summis Pontificibus *in capp. ſeqq. eadem cau. & quæſt.* nam *in cap. ſeq.* D. Gregorius *in Epiſtola ad Caſtorium Ariminen. Epiſcopum*, ſic ait, *Abbas in Monaſterio non per Epiſcopum, aut per aliquem extraneum ordinetur*, & *in cap. quàm ſit neceſſarium §. defuncto*, idem D. Gregorius. *Defuncto verò Abbate cuiuſcumque Congregationis, non extraneus eligatur, niſi de eadem Congregatione, quem ſibi propria voluntate concors Fratrum Societas elegerit.* idem habetur *in can. Abbatem Monaſterio*, ex Pelagio primo in Epiſtola Mellito Sobdiacono directa; Quamuis enim potuiſſet Summus Pontifex, qui eſt ſupremus omnium Religionum Prælatus, Abbatis inſtitutionem ſibi reſeruare, vel Epiſcopis committere, noluit tamen, ſed eius electionem, & creationem Monachorum Congregationi reliquit, vt ipſa Religio in eligendo ſibi Paſtore conſentiret, nec non etiam, vt ipſe electus à futuris ſubditis publicum ſuæ ſufficientiæ, & dignitatis teſtimonium haberet, & propterea cum maiori amore, & fiducia à tota Religione ſuſciperetur. Ex quibus cauſis permoti Summi Pontifices nunquam Abbatum prouiſionem Epiſcopis tradiderunt, ſed eorum electio ſemper ad Monachorum Congregationem ſpectauit; facit id, quod habetur *lib. 2.* Chronici Caſſinen. *cap. 66.* de Conrado Imperatore, qui cùm anno 1038. tranſmiſſis Alpibus in Italiam veniſſet, adiit D. Benedicti Cœnobium Caſinenſe, vbi à Monachis exoratus, vt eis Abbatem conſtitueret, negauit ſuum eſſe, dicens *Vos vnum ex veſtris eligite.* Illis autem replicantibus, ſe non habere idoneum, incongruúmque aſſerentibus, inter tot perturbationes in tanto apice quempiam ſine magno vigore, ac potentia ordinari, atque imò optare, vt ex ſuis magnum aliquem eis præficeret; Imperator nihilominus in priori ſententia conſtans reſpondit, *Nequaquam, ſed de Congregatione veſtra præcipuè idoneum Abbatem vobis eligite*, Quod quidem innuit etiam D. Pater Benedictus in ſua Regula, diſponens, Abbatem à Monachorum Congregatione eligendum eſſe, vt videre eſt *in 64. cap.* Regulæ *in principio*, vbi agens de Abbatum electione, ait *In Abbatis ordinatione illa ſemper conſideretur ratio: vt hic conſtituatur, quem ſibi omnis concors Congregatio ſecundum timorem Dei, ſiue etiam pars quamuis parua Congregationis ſanioris conſilio elegerit.* & quòd Abbatum electio de

iure

iure communi ad Monachorum Congregationem
ſpectet, notant. Hoſt. *in ſum. tit. de elect. §. quis poſſit*
eligere, verſ. ſi non apparet. Panormit. *in c. officij, n. 1. de*
elect. & in cap. cum dilectus de conſuetud. & in clem. & ſi
principalis n. 5. de reſcript. Felin. *in cap. ad petitionem*
n. 1. de accuſat. gloſſ. *in cap. ſciant cuncti, verb. ſpe-*
ctant de elect. in 6. Verall. *deciſ. 296. part.* 1. Nauarr.
comment. 3. de regul. n. 2. & lib. 1. conſ. 3. n. 3. tit. de elect.
in von. Rota *deciſ. 65. p. 1. recent. & deciſ. 296. num. 5.*
coram Illuſtriſſimo D. Coccino Decano, quam deciſio-
nem, quia pluries in hac diſputatione allegatur, &
plurimùm ad hanc materiam probandam conducit,
ne aliunde eam emendicare ſit neceſſe, in calce præ-
ſentis quæſiti recenſere viſum fuit.

Nec obſtat Concil. Toletanum relatum *in d. cap. 1.*
quia, iuxta gloſſ. *ibi*, verbum, *inſtituere* accipitur pro
confirmare; antiquitus enim, antequam Religiones
2 exemptionis priuilegio gauderent, Abbates à ſuis Mo-
nachis electi, erant ab Epiſcopis confirmandi, vt *cap.*
cum monaſterium, de electione; an autem ſit neceſſa-
ria confirmatio, inferiùs agemus. Vel ſi verbum il-
lud, *inſtituere*, propriè ſumatur, ait gloſſ. intelligen-
dum eſſe cum limitatione, ſcilicet quando Monachi
negligentes fuiſſent, aut indignum quem elegiſſent;
& hanc expoſitionem gloſſ. ſequuntur ibi Doctores
communiter, fundantes ſe in ſuprà allegatis iuribus,
quibus facultas eligendi Abbates Monachis tradita
eſt, quæ iura cùm ſint Gregorij, & Pelagij Summorum
Pontificum, antiquiora ſunt Concilio Toletano IV.

3 At licet de iure communi verum ſit, Abbatum tam
Generalium, quàm localium electionem ſpectare ad
Religionem, ſiue Conuentum, de cuius Prælati ele-
ctione agitur: nihilominus hodie Abbates locales
apud Monaſticas, & etiam Canonicorum Regularium
Congregationes ferè omnes, non amplius à Religioſis
illius Conuentus, cui præficiendus eſt Prælatus, ſed
per ſuffragia Generalium, vel Prouincialium, & ſuo-
rum Definitorum eliguntur, vt patet ex vſu, & vi-
dere eſt ex ſpecialibus ipſarum Congregationum con-
ſtitutionibus, quæ ab ipſis Regularibus præcipuè at-
tendendæ ſunt, non autem illæ generales iuris com-
4 munis diſpoſitiones; quia generi per ſpeciem dero-
gatur *cap. generi de regulis iur. in 6.* quæ conſtitutiones
5 ſpeciali Sedis Apoſtolicæ priuilegio munitæ eſſe de-
bent, cùm ſint correctoriæ iuris communis, aliàs
nullæ eſſent *cap. quòd ſuper his, de maioris. & obed.*
Panormit. & Dec. *in cap. ſi duobus de appellat. in ter-*
minis. Nauarr. *lib. 1. conſ. 3. num. 1. tit. de elect. in nouis*
Rodetic. *q. reg. tom. 3. q. 11. art. 1.* Rota *deciſ. 267. n. 7.*
& 8. coram Gregorio XV. Quòd ſint contra ius com-
mune, patet; nam ſtatutum dicitur contra ius com-
mune, quando alicui legi, vel Canoni aduerſatur,
Rota *deciſ. 297. n. 1. p. 1. in Recent.* Ergo cùm electio
Abbatum localium de iure communi ad Conuentum
ſpectet, (vt latiùs probauimus;) ſtatuere contrarium,
eſt ſtatuere contra ius commune, quod clarè patet,
& in terminis reſolutum fuit à Rota *d. deciſ. 65. n. 9.*
p. 1. Recent. Solum igitur Abbates Generales hodie à
Monachorum Congregatione eliguntur, & in aliqui-
bus Nationibus, vt Gallia, & Germania etiam Ab-
bates locales; propterea præſentem diſputationem de
6 electione canonica Abbatum hîc inſeruimus. Vnum
aduerto, quòd in prouiſione Abbatum localium, &
aliorum Superiorum Regularium per Generalem, &
Patres Definitores facienda, etiam ſecretum ſeruan-
dum eſt, aliàs electio irrita eſſet; quia Concilium
Tridentinum *ſeſſ. 25. de regular. cap. 6.* diſtrictè præ-
cipit, vt omnes Regularium Superiores per vota ſe-
creta eligi debeant, ita vt ſingulorum eligentium no-
mina nunquam publicentur, aliàs electio ſecus cele-
brata irrita ſit.

QVÆSITVM II.

Vtrum Abbatiæ, & Prioratus Regulares viro-
rum valorem annuum ducentorum floreno-
rum auri communi æſtimatione excedentes,
poſſint per electionem prouideri.

SVMMARIVM.

1 *Monaſteria reſeruata per Reg. 2. Cancellariæ non intelliguntur ea, quæ in commendam concedi conſueta non ſunt.* Contrarium num. 3.

2 *Papa non cenſetur reſcribere aliter, quàm ſit conſuetum.*

4 *Monaſteria Conſiſtorialia, ſi ex indulto Apoſtolico ſint manualia, Papa non ſolet de illis prouidere.*

5 *Manualia beneficia non comprehenduntur ſub reſeruationibus.*

6 *Monaſterium vt dicatur Conſiſtoriale, ſufficit, eſſe ſolitum conferri in titulum.*

INter cæteras Cancellariæ regulas reſeruantur in
ſecunda generaliter omnes Eccleſiæ Patriarchales,
Prouinciales, Archiepiſcopales, necnon omnia Mo-
naſteria virorum, valorem ducentorum florenorum
auri ſecundùm communem æſtimationem exceden-
tia; & vult Papa huiuſmodi exceſſum in literis im-
petrationis eſſe exprimendum. Dubitatur autem, An
hæc regula intelligenda ſit de omnibus Monaſteriis
indiſtinctè, An autem de iis tantùm, quæ in com-
mendam dari ſolent. Ad quod reſpondeo, ſupradi-
ctam Regulam eſſe intelligendam, vt loquatur tan- 1
tùm de Monaſteriis in commendam concedi conſue-
tis; quod eſt conforme communi ſtylo totius Orbis,
atque ita vniuerſaliter obſeruatur, vt Cœnobia non
ſolita commendari, non intelligantur pro reſeruatis,
vt teſtatur Mandoſ. *ſuper reg. 2. Cancellariæ q. 3. n. 2.* Et
Summus Pontifex non cenſetur reſcribere aliter, 2
quàm ſit conſuetum, per text. *in l. fin. C. de fideiuſſor.*
in fine: per quem text. not. Bald. *in l. fideicommiſſa,*
§. ſeruo ff. de leg. 3. & ex illo Felin. *in cap. cum M.*
Ferrarien. col. 3. n. 6. in verſ. & quia ad hunc locum,
quòd ſi Clericus ſæcularis impetrat beneficium non
conſuetum dari Clericis ſæcularibus, non valet im-
petratio; quia Summus Pontifex, etiam motu pro-
prio, non præſumit aliter velle, quàm ſit conſuetum,
reſcribere. Præterea cùm prædicta Regula quoad
hoc deſtruat nonnulla iura decernentia, Abbatum
Regularium electiones à Conuentu, & Monachorum
cœtu faciendas eſſe: meritò quoad fieri poterit, eſt
reſtringenda per vulgatam regulam *odia, de reg. iur.*
in 6. & ideò verificari poterit in Abbatiis, & Priorati-
bus, vel derelictis, vel de Regularibus ad Sæculares
redactis, vel in commendam cōcedi conſuetis, & talia
dicuntur Monaſteria reſeruata Conſiſtorialia, de his
enim conſiſtorialiter prouideri ſolet per viam ſche-
dulæ iuxta ea, quæ tradit Steph. *in tract. de ſignatura*
verſ. eſt rarus caſus fol. 165. à terg in prima impreſſ.
Atque ita concludunt Mandoſ. *ſuper regul. 2. Cancell.*
quæſt. 3. Azor. *inſtit. moral part 2. lib. 7. c. 2. q. 10. verſ.*
Sed hæc regula in fin. & Rodet. *q. regul. tom. 2. q. 53.*
art. 8. Sarnen. *ſuper reg. de ſubrogand. colliti. q. 15.*
in fine, Seraph. *deciſ. 1305. n. 6. & deciſ. 1498. num. 2*
Athanaſ. Germen. *in tract. de indult. Cardinal § Re-*
gularia n. 7. Cochier. *in d. reg. 2. Cancellar n. 20.* Con- 3
trarium tamen reſoluit Rota *in vna Palentina Abba-*
tia de Beneuiuere 14. Aprilis 1617. coram Reuerendiſſ.
Coccino Decano, quæ in fine operis eſt deciſ. 15. in qua
fuit dictum, quòd licèt verum ſit Monaſteria exceden-
tia valorem 200. Florenorum, ſolita commendari,
eſſe Conſiſtorialia; tamen non eſt ſimpliciter verum,
Monaſteria,

Monaſteria quæ habent alias qualitates,aut quæ ſunt
taxata in libris Cameræ, etiam quòd non commen-
dentur, non eſſe Conſiſtorialia, cùm verba dictæ re-
gulæ 2. ſint georalia, & obſeruantia ſit in contra-
4 rium. Benè vetum eſt, quod ſi ex indulto Apoſto-
licu,talia Monaſteria ſint manualia, Summus Ponti-
fex non ſolet de illis prouidere, quia cùm collatio
de ſui natura perpetua cenſeri debeat, Papa in reſer-
5 uationibus oon intelligit comprehendere manualia,
ad euitandum abſurdum, quòd prouiſus ab illo poſ-
ſit ab inferioribus amoueri: Calder. *conſ.26. de præ-
bend.* Felin. *in cap.per tuas n.4. circa fin. verſ. & adde
de maiorit. & obed.* Achil.*deciſ.9.de prabend.* Mandoſ.
ſuper reg. 3. Cancellar. q.11. n.3. & q.12. per tot. cum
aliis per Rot. *in d. Palentina Abbatia*, vbi quòd ſuf-
6 ficit, Monaſterium eſſe ſolitum conferri in titulum
perpetui beneficij, ad hoc vt Conſiſtoriale dicatur.
Et ad deciſiones Seraphini contrarium aſſerentes,
fuit reſponſum non obſtare, quia allegant Satnen.
qui hoc non dicit, & Mandoſ. qui pariter *in eiſdem
deciſionibus* allegatur, monetur præcipuè ex communi
ſtylo, & in hoc decipitur, quia ſtylus eſt in contra-
rium, & etiam ratio. Notam Abbatiarum Conſiſto-
rialium, quæ reperiuntur taxatæ in libris Cameræ,ex
eiſdem libris fideliter deſcriptam appoſui in fine hu-
ius primi tomi.

QVÆSITVM III.

Quinam ſint vocandi ad canonicam Abbatum electionem.

SVMMARIVM.

1 *Vocandi ſunt ad electionem omnes ſuffragium habentes.*

2 *Contemptus vnius plus operatur, quàm plurium contradictio.*

3 *Contemptus ſi electionem tacitè, vel expreſsè confirmet, valida erit electio, nam ſatis eſt, quod pro illa infirmanda non inſtet.* & num.9.

4 *Contemptus dicitur is, qui legitimè vocatus non fuit.*

5 *Contemptus dicitur, qui fuit vocatus, & non admiſſus.*

6 *Contemptus exceptio non poteſt opponi, niſi ab eiſdem electis, & contemptis tantùm.*

7 *Contemptus oppoſitio non ſufficit ad annullandam electionem, ſed neceſſaria eſt proſecutio contemptus, quæ fieri debet intra tempus ad eligendum conſtitutum.* num.8.

10 *Contemptus electionem approbare videtur per votum datum extra Capitulum, electione iam facta.*

11 *Contemptus electionem ampliùs impugnare non poteſt, vbi ſemel conſenſit.*

12 *Contemptus approbans electionem quoad vnum ex pluribus electis ex eodem ſcrutinio, non poteſt illa impugnare quoad reliquos.*

13 *Vota data per contemptos extra Capitulum, non augent numerum, ſed tantùm proſunt, ne electio alias valida irritetur.*

14 *Vota per Capitulum, & Vniuerſitatem in omnibus per eos explicandis, collegialiter, & ſimul in vnum dari debent.*

15 *Electores abſentes vocandi ſunt, ſi commodè fieri poterit, quod commodum eſt intelligendum ex parte Eccleſiæ, ſeu communitatis, non autem ex parte perſonarum vocandarum.*

16 *Electores quomodo ſint vocandi ad electionem.*

17 *Electores à valdè remoto loco vocandi conſuetudo valet; ſicut etiam, quòd non vocentur.*

18 *Conſuetudo etiam iurata, in damnum Eccleſiæ non eſt ſeruanda.*

19 *Præſentes cenſentur omnes exiſtentes in ciuitate, vel hortis ipſius.*

20 *Vota electorum ægrotantium quomodo ſint exquirenda.*

21 *Electores exiſtentes infra locum, vbi electio celebranda eſt, quomodo ſint vocandi.*

22 *Forma literarum, quibus abſentes ad electionem vocandi ſunt remiſſiuè.*

23 *Electores legitimè vocati, comparere nolentes, non ſunt computandi in numero interuenientium in Capitulo; qui ſuperſunt, etiam ſi pauci ſint, intelliguntur eſſe electorum vniuerſitas,* num.26.

24 *Electores ſi tempore electionis recedant à loco, vbi eſt facienda electio, eorum voti nulla eſt habenda ratio, & idem de eo, qui noluit vocare,* n.25.

27 *Electores, qui electioni intereſſe nolunt, non debent compelli, niſi interſit Eccleſiæ.*

28 *Electorum partes duæ non ſunt neceſſariò congreganda ad validitatem electionis.*

29 *Vniuerſitatis negotia impediri non debent per contumaciam particularium.*

30 *Electores citati ad comparendum tali die, qua hora diei comparere debeant.*

AD canonicam Abbatum electionem celebran- 1
dam neceſſarium eſt, vt conuocentur omnes eli-
gendi ius habentes, *cap.coram, cap bona mem.el.2.cap.
quod ſicut.* & *ibi* gloſſ. *verb. vocatus de elect.* arguitur,
ex cap.quia propter eodem tit. vbi ad canonicam ele-
ctionem requiritur, vt præſentes ſint omnes, qui de-
bent, & volunt, & poſſunt commode intereſſe; ſed
præſentes moraliter eſſe nequeunt, niſi conuocen-
tur, etiam ſi velint; quòd ſi aliquis ex ipſis electori-
bus contemptus fuerit, pro electionis irritatione,
etiam poſt ſequutam confirmationem, inſtare poterit:
& ad eius inſtantiam electio erit caſſanda, *d. cap.
quod ſicut*, & *ibi* Panormit. & communiter Doctores.
Vnius enim contemptus plùs operatur, quam plurium 2
contradictio *d. cap.bonamem. el.2.* Quòd ſi contem- 3
ptus electionem tacitè, vel expreſsè confirmet, vali-
da erit electio; nam ſatis eſt, quòd pro illa infir-
manda non inſtet. Butr. *in d. cap. quod ſicut n.25.* Si
autem contemptum proſequi voluerit, electio per
ſententiam retractabitur, qua caſſata, omnes electo-
res ad electionem nouiter celebrandam conuenire de-
bent, Panormit. *ſup. d. cap.bona mem.2.num.9.de elect.*
& contemptus dicitur is, qui legitimè vocatus non 4
fuit, Imola *in cap.coram dilecto n. 6. de electon.*

Item qui fuit vocatus, & non admiſſus Card. *in* 5
*cap. in geneſi,num.3. not.17. & col.4.in 6. oppoſit.verſ.
vnde etiam de elect.* Rota *in Hiſpalen. Canonicatus 13.
February 1617. coram Buratto, quæ inter eius impreſſ.
per D. Aduocatum Ferentilium eſt deciſ. 225. num. 3.*
Verùm huiuſmodi exceptio non poteſt opponi niſi 6
ab eiſdem electis, & contemptis tantùm Federic. *de
ſeu.concil. 148. in fin verſ. præterea, & conſ.214.in fin.
verſ.item dico, & conſ.227.verſ. vlt.* Creſcent. *deciſ.6.
num.2. de procurator.* Rota in *d. Hiſpalen.Canonicatus
5. Nouembris 1618. coram Buratto, quæ inter impreſſ.
eſt deciſ.351. num.4.* Nec ſufficit ſola oppoſitio ſed 7
eſt neceſſaria proſecutio contemptus ad annullandum
electionem, Butr. *in cap. in geneſi, num. 28. prope fin.
verſ. circa iſtam partem de elect. quæ fieri debet intra* 8
tempus ad eligendum conſtitutum. Petr. de Biax. *in di-
rect.elect.c.7.num.4.verſ.& nota, part.1.* Franc. Marc.
deciſ.1342. Lambert. *de iurepatr.2.part.2.lib.6.quæſt.
princ.art. 26.num.7.* Rota *d. deciſ.351. num.5. coram
Buratto.*

Quòd

Digitized by Google

9 Quòd ſi contemptus tacitè, vel expreſsè electioni
conſentiat, valida erit electio, Rota *d.deciſ.225.n.5.
& deciſ.259.n.6. & deciſ.351.n.6. coram Buratto*, vbi
10 quòd contemptus videtur electionem approbare, &
ab appellatione recedere per votum datum extra Ca-
11 pitulum, electione iam facta; & vbi ſemel conſenſit,
non poteſt ampliùs electionem impugnare, Cardinal.
in cap. Eccleſia, il 2.col.2.verſ.5. oppono de elect. Et ſi
12 ex eodem ſcrutinio duo, vel plures electi ſint, con-
temptus approbans electionem quoad vnum, non
poteſt illam impugnare quoad reliquos, ratione in-
diuiduitatis; quia non poteſt vnum, & idem ſcruti-
nium pro parte approbare, & pro parte non, Card. *in
d.cap. Eccleſia, col.4. in fin.verſ.5. quæſo*, & ibi Abb.
n.10.verſ.ſed dominus meus, Rota *d. deciſ. 351. n.7. co-
13 ram Buratto:* Licèt huiuſmodi vota data per contem-
ptos vel eiectos extra Capitulum non augeant nume-
rum, ſed tantùm proſint ne electio, alias valida, ir-
ritetur, Gloſſ. *in cap. Eccleſia veſtra il 2. verb. adiicere
circa med. verb. non credo, & verb. valebat in fine de
elect.* Butr. poſt alios *ibidem n.23.* Card. *col.2. in 5. op-
poſit. & col. 3. q.4.* Imol. *n.8. prope fin.* Abbas qui teſta-
tur de communi *n.10.* & Anan. *num.2. verſ. nota quòd
vox*, Oſtien. *in cap. in geneſi, de elect. n. 17. in princ.*
Ioan. Andr. *n.18. circa med.* Anchar. *col.3. in 5. notab.
circa fin.* Bellam. *n.17. in fin.3. oppoſition. verſ. & tamen.*
Petr. de Biax. *d. part.3.d.c.7.n.3. & ſeq.* & Rota *coram
Buratto d. deciſ.225.n.5. & deciſ. 351.n.10.* vbi *n.ſeq.*
14 quòd generaliter in omnibus explicandis per Capi-
tulum, & Vniuerſitatem, collegialiter, & ſimul in
vnum conſenſus vel diſſenſus præſtari debet, &
actus expediri, poſt Abb. *in cap. quia n.12.* & *in cap. in
geneſi n.7. de elect.* & *ibi* Butr. *n.28. verſ. & idem in præ-
ſentationibus Rectorum.* Bald. *in l. & ſi unum, § dic tamen,
ff. de pact n.1. verſ. nota*, & Angel. poſt eum *n. etiam 1.*
15 Abſentes autem vocandi ſunt, ſi commodè, & ſi-
ne periculo fieri poterit; quod commodum eſt in-
telligendum ex parte Eccleſiæ, ſeu communitatis,
non autem ex parte perſonarum vocandarum, Pa-
normit. *in d. cap. quia propter num. 5. de elect.* & eſt
communis Doctorum ſententia, quos refert & ſequi-
tur Mandagot. *de elect. nou. Prælat. p. 2. cap. 5.* &
Boher. *ibidem.*
Sed vtrùm huiuſmodi conuocatio ſingulatim ſit
16 facienda, vel ſufficiat publicum edictum, die, & ho-
ra ſpecialiter aſſignatis proponere, nihil in iure
communi diſpoſitum reperitur, & propterea ſpecia-
les ſingularum Religionum conſtitutiones, & con-
ſuetudines, ſi quæ ſunt, erunt ſeruandæ, præcipuè
in modo vocandi per ſingulorum admonitionem, ſeu
citationem, ſiue per generalem ipſius electionis pu-
blicationem certo loco, aut modo fieri conſuetam:
ſiue per conſtitutiones, quibus ipſo iure electores
vocati ſolent; quod maximè contingit in iis Con-
gregationibus, quibus Generalis Prælatus ad tempus,
puta triennij, vel quatriennij, iuxta vniuſcuiuſque
Congregationis morem, & ſtatuta præficitur: prout
hodie in omnibus ferè Monaſticis Congregationibus
obſeruatur, vt in ſingulis Generalibus Capitulis de-
putetur locus, in quo proximè ſequens Generale Ca-
pitulum celebrandum ſit. In iis autem Religionibus,
vbi Generalis perpetuus eſt, & vacatio ipſa, ac tem-
pus, & locus electionis ſunt incerta, conuocatio ſin-
gillatim fieri debet per omnia Monaſteria, & loca
Religionis, ac Abbates, & Prælatos locales, ita vt
ad omnium ſuffragia habentium notitiam perueniat;
& quia tunc diſtantiæ difficultas, quæ per ſe cum
tali electione coniuncta eſt, non cenſetur eſſe contra
ipſius electionis commoditatem, propterea extraor-
dinaria eſſe debet; quòd ſi talis eſſet, quæ nec à lege
conſiderari, nec per conſuetudinem iudicari potuit,
cùm certa regula in hoc aſſignari non poſſit, pruden-
dentum arbitrio remittitur, vbi attendendum eſt, ne
ob electionis dilationem Communitas detrimentum
patiatur. Ita Panormit. & communiter Doctores *in
d.cap. coram, & in cap. cùm inter vniuerſas de election.*
Valet autem conſuetudo, quòd à valde remoto loco
citentur Religioſi ad electionem; dummodo electio 17
intra terminum iuris fieri poſſit; tunc enim talis
conſuetudo non præſumitur Eccleſiæ præiudicium
inferre, cum terminus à Iure præfixus non exceda-
tur, aliàs ſecùs, ſecundùm Panormit. *in d. cap. cùm
inter vniuerſas num. 4. & num. 9.* vbi ait, quòd ſicut
valet conſuetudo, vt abſentes non vocentur: ita
etiam valet, vt vocentur; dummodò ſine damno
magno Eccleſiæ, ſiue Conuentus, vel Religionis 18
præiudicio vocari poſſint; magno etenim Eccleſiæ
præiudicio imminente, non eſt ſeruanda conſuetu-
do, etiam iurata, per gloſſ. quam idem Panormit.
loco citato, dicit notab. *in can. in his 11. diſt.* Vocandi
ſunt etiam omnes præſentes, quibus de iure compe-
tit ſuffragium ferre; & omnes exiſtentes in Ciuitate, 19
vel in hortis ipſius præſentes eſſe cenſentur, per *l. 1.
ff. de procurat.* Ioan. Andr. *in cap. ſi poſtquam. num.6.
de election. lib. 6.* Innoc. Panormit. & Felin. & alij
apud Sigiſmund. à Bononia *de elect. & poteſt. Prælat.
Regular. dub 9. num.2.* Quando autem aliquis electo-
rum in Ciuitate, vel Cœnobio, in quo electio eſt 20
celebranda, infirmus reperitur, ſcrutatores ad eum
accedere, ac ipſius votum, ſicut reliquorum præſen-
tium exquirere debent, nec amplius opus erit ipſum
in collatione votorum, aut aliis, quæ ſequuntur re-
quirere: ſed ſatis erit conſenſus in ſcrutinio habitus;
verùm is poſſet procuratorem vnum de Collegio
conſtituere, cùm legitimo impedimento detentus ſit,
& pro abſente habeatur, ex quo non eſt in loco, vbi
petitur. *l. abſentem ff. de verb. ſignif.* Ita Archidiacon. *in
cap. ſi quis iuſſo n.1. de elect. in 6.* Angel. *in ſum. verbo
elect. n. 17.* Sylu. *eodem verb. elect. 1. q. 5. dict. 1.* & alij
apud Sigiſmundum à Bonon. *dict. tract. dub.26.n.2.*
Electores exiſtentes infrà Ciuitatem, vel Oppi- 21
dum, vbi electio celebranda erit, vocandi ſunt per
ſonum campanæ, vel verbo, vel ſcripto, ſiue alio
ſigno conſueto iuxta conſuetudinem, ſi enim adeſſet
conſuetudo, quòd conuocentur per ſonum campanæ,
eſſet obſeruanda, vt colligitur *ex cap. in Geneſi, de
electione*, vbi Panormit. *num. 5.* dat regulam, quòd in
negotiis, quæ poſſunt per præſentes expediri (quod
eſt regulare, iux. not. per gloſſ. *in cap. 2. de teſtib. lib.6.*)
ſufficit conuocatio per ſonum campanæ, dummodò
talis ſit campana, quòd eius ſonus ad omnium in
loco electionis exiſtentium auditum peruenire poſſit:
In negotiis autem, in quibus abſentes vocandi ſunt,
non ſufficit vocatio per ſonum campanæ, ſed de-
bent abſentes per literas, vel nuncium conuocari, ita
vt ſufficienter vocati cenſeantur, per *cap. cum. inter
vniuerſas, & cap. quia propter. de electione.* Innoc. *in
cap. in cauſis. num.2.* & ibi Panormit. *num.5. de elect.*
idem Panormit. *in cap. coram, dilecto num.3. eodem tit.*
tenor autem literarum, quibus abſentes ad electio- 22
nem vocandi ſunt, ac de ea certiores reddendi, vi-
deri poteſt apud Cuch. *inſtit. maior. lib.4. tit. de elect.
num. 60. & 61.* de mente Speculatoris, & apud Si-
giſmund. à Bonon. *d. dub.9. num.3. verſ. literas autem.*
Et poſt Panormit. *in cap. coram dilecto num.3. eod tit.*
Felin. *in cap. cùm omnes, n.38. verſ. ſecunda opinio, de
conſtit.* Mantic. *deciſ.288. n.2.*
Electores legitimè vocati ab habente poteſtatem, 23
nolentes comparere, faciunt ſe alienos ab illo actu
nec computantur in numero interuenientium in Ca-
pitulo *in cap. cùm nobis olim, de elect.* Abbas *in d.cap.
cum omnes, col. fin. verſ. tamen vnam diuerſitatem, de
conſtit.*

conſtit.Put.*deciſ*.283.*lib*.3.Rot.*in Argentina Coadiuto-*
riæ 2.*May* 1631.*coram R. P. D. Ghiſlerio , quæ in fine*
24 *operis eſt deciſ*.31.*num*.3. Et idem dicendum eſt de eo,
qui tempore electionis recedit à loco , vbi eſt facien-
da electio , quia eius voti non eſt habenda ratio , *d.*
cap. cùm nobis , & *ibi* Abb. *num.* 3. Rota *in Cæſarau-*
guſtana electionis 10. *Martij* 1623. *coram Illuſtriſſimo*
25 *D.Coccino Decano.* Et de eo, qui noluit votare, gloſſ.
in clem. quod circa in verb. quæ in facto ante fin. verſ.
& in his etiam, vbi Vitalin. *num*.19. *verſ. aut fuerunt*
vocati, de elect. Nauar. *conſil*.7. *num*.1. *de elect.in non.*
Roderic. *quæſt.regular.tom*.2. *quæſt*.23.*art*.20. Rota *in*
d. Cæſaraugustana electionis coram D. Coccino relata
per D.Ferentill.in addit ad d.deciſ.351.Butat.*ſub lit.B.*
26 Et ideò, qui ſuperſunt, etiamſi pauci ſint, intelligun-
tur eſſe electorum Vniuerſitas, & ille, in quem ipſi
conſenſerint concorditer, per Capitulum electus di-
cetur, quamuis vocati, qui venire contempſerunt,
contradicant, Panorm. *ſuper dicto cap.cùm nobis olim.*
num.4. Ex quibus apparet, quòd ad canonicam ele-
ctionem non eſt ita neceſſaria omnium Vocalium
27 præſentia; qui enim intereſſe nolunt, non debent
compelli, niſi interſit Eccleſiæ; quia, ſi ita expediret
pro Religione, intereſſe cogi poterunt, iuxta doctri-
nam eiuſdem Panormit.*in cap.quia propter,eodem tit.*
28 *num*.4. Nec etiam eſt ita neceſſarium, vt congregen-
tur duæ partes, quia poſſent aliqui facientes duas
partes, nolle intereſſe, nec per hoc electio eſſet im-
pedienda, ſed à præſentibus celebrari deberet; quia
abſurdum foret, per particularium contumaciam
29 Vniuerſitatis negotia impediri, Panormit. *in cap.in*
cauſis, num.9. *eodem tit.*
30 Notandum hìc, quòd citati, vt tali die ad electio-
nem faciendam compareant, debent de mane ante
prandium comparere; quia de mane, ante Miſſam de
Spiritu ſancto ſolet electio celebrari, ita Panorm. *in*
d cap cùm nobis olim, num.11. & hæc quoad præſentis
quæſiti materiam dicta ſufficiant.

QVÆSITVM IV.

Vtrùm Electores abſentes procuratorem ad
Abbatum canonicam electorem
conſtituere poſſint?

SVMMARIVM.

1 *Electores legitimè impediti poſſunt vnum, vel plures procuratores ad electionem conſtituere*, & n.4.
2 *Procurator conſtituendus ab electore abſente debet eſſe vnus de Capitulo.*
3 *Subrogans aliquem in ſui locum, debet talem, qui ſit eiuſdem qualitatis, ſubrogare.*
5 *Quando plures procuratores ad eligendum conſtituuntur, quilibet eorum debet eſſe in ſolidum conſtitutus, & quis eorum ſit præferendus.*
6 *Procurator non poteſt vnum ſuo, & alium conſtituentis nomine eligere.*
7 *Electores abſentes, ſi nullus de Capitulo eorum procurator eſſe velit, nequeunt per literas votum exprimere, vel extraneum deputare.*
8 *Procurator abſentis electoris, ſi interim conſtituens moriatur, an ceſſet.*
9 *An his obſtet Concilium Tridentinum.*
10 *Abſentes apud noſtram Congregationem non poſſunt procuratores ad eligendum conſtituere, nec ſimiliter in Congregatione Caſinen. Caleſtina, & aliis.*

1 ELectores abſentes legitimo impedimento deten-
ti, poſſunt vnum procuratorem conſtituere, qui

eorum nomine vocem in canonica electione emittat:
niſi ſtatutum, vel conſuetudo aliqua in contrarium
adſit; de quo impedimento, ſi opus fuerit, proprio
iuramento fidem faciat; vt expreſsè habetur *in c.quia*
propter. §. *illud autem.de elect.* vbi Gloſſ. *verbo,venire*,
& Panorm. qui dicit, quòd licèt in reliquis negociis
per Capitulum, vel per vniuerſitatem peragendis
poſſit quis non impeditus procuratorem conſtituere:
tamen ſecus eſt in electionē, ibi enim videtur electa
induſtria perſonæ, arg. text. *in cap ii, cui de off.delegat.*
lib.6. ſi tamē velint alij de Capitulo, poſſent procura-
torem etiam non impediti ad electionem faciendam
admittere, non obſtante diſpenſatione *d.* §. *illud au-*
tem; quia dicta prohibitio in electorum fauorem
emanauit, cui ipſi renunciare poſſunt.

Confirmatur præterea; quia electores eligendi ius
penitùs extraneo communicare valent, *cap. ſcri-*
ptum. eod. tit. ergo à fortiori multò melius, ſi velint,
poſſunt procuratores eorum de Collegio, quamuis
non ſint impediti, admittere, ita Panorm. *vbi proximè*,
Syluest. *verbo electio* 1.*quæſt*.3. *dict*.2.

Et hic procurator conſtitutus debet eſſe vnus de 2
Collegio, & numero eorum, qui ſunt legitimi electo-
res præſentes in loco electionis, vt habetur expreſsè
in d. §.*illud*, & *ibi* Gloſſ. *d.verbo venire*; pro quo fa- 3
cit, quòd ſubrogans aliquem in ſui locum, debet ta-
lem, qui ſit eiuſdem qualitatis ſubrogare, vt in Do-
ctore dicit Bart. *in l*.1. *C. de princ. agen. in reb.lib*.12.
Verùm ſi alij electores permiſerint, poterit extraneus
conſtitui; quia poſſent denuò aliquos extraneos ad
eligendum admittere *d.cap.ſcriptum*, ergo multò for-
tiùs procuratorem iſtius de Collegio, quamuis ſit
extraneus.

Poteſt etiam elector abſens non modò vnum, ve- 4
rùm etiam plures procuratores conſtituere; qui ta-
men debent eſſe in ſolidum: & tunc melior erit con-
ditio priùs occupantis; ſi autem omnes conſtituti ſe 5
ſimul præſentant, erit in optione Capituli, quem
velit admittere: & admiſſus à Capitulo aliis erit præ-
ferendus; quòd ſi vna pars Capituli vnum vult ad-
mittere, & altera alium: ille erit præferendus, qui
primò eſt in procuratione nominatus per ordinem
ſcripturæ, *cap.penult.de elect.in* 6. & *ibi* Gloſſ. Si au-
tem plures procuratores non in ſolidum, ſed ſimplici-
citer conſtituti ſunt, nullus eorum erit admittendus;
quia cùm non ſint in ſolidum conſtituti, vnus tan-
tùm ſimpliciter cum aliis eligere poſſet, & ſic omnes
poſſent variare, & eligere diuerſas perſonas: & pro-
pterea mandatum procuratorium non valet; vnde alij
electores ad electionem procedere poſſunt: quia talis
indiſcretè conſtituens pro contumace reputabitur;
paria enim ſunt non venire, & non ſufficienter veni-
re, per *dict. cap.pen.* §. *ſi autem*, & *ibi* gloſſ. *verbo*
admitti.

Eſt autem notandum, procuratorem non poſſe 6
vnum ſuo, & alium domini ſui nomine eligere; niſi
dominus conſtituens ſpeciale ſibi mandatum de ali-
quo nominando tradidiſſet; tunc enim illum nomine
conſtituentis, & alium nomine proprio, ſi iſte ſibi
magis idoneus videretur, eligere poſſet, *dicto cap.pe-*
nult. §.*porrò.* Verùm hodie poſt Concilium Tridenti-
num, in quo requiritur, vt in electionibus Regula-
rium Prælatorum, & aliorum officialium, &c. vota
ſecretè tradantur, abſentes nequeunt procuratores
cum ſpeciali mandato de certa perſona eligenda de-
putare; quia aliàs vota ſecreta non eſſent. Atque ita à
S. Congregatione declaratum fuiſſe, refert Nicol.
Garc. *de benefic.part*.5.*cap*.4 *num*.200. per hæc verba.
Procuratores legitimè conſtituti cum generali mandato
ad eligendum ab iis qui legitimè impediti ſunt, non
excluduntur; dummodò non habeant ſpeciale mandatum

de eligenda certa perſona, quia tunc votum non poſſet
7 *eſſe ſecretum, prout in hoc decreto.* Et ex eadem ratio-
ne, ſi nullus de Capitulo eſſe velit abſentis procura-
tor, non poterit ipſe extraneum, diſſentiente Capi-
tulo, deputare, nec per litteras aliquem nominare;
eligentium enim vota non antè ſcrutinium, ſed in
ſcrutinio ipſo ſecretè tantummodò, & ſigillatim ex-
8 primenda ſunt *dicto cap.penult.§.fin.* Hîc autem no-
tandum, quòd ſi elector abſens impeditus, qui procu-
ratorem conſtituit, interim vita cederet, procurator
debet ceſſare; tamen facta ab eo, tam de ſcrutatori-
bus, quàm de aliis rebus ante notitiam habitam de
morte domini conſtituentis, ſtabunt firma; & ſi neſci-
retur de eius morte, & ne fieretur electio, valeret;
Ita Archidiac. *in dicto cap.ſi quis iuſto, num.3, in princ.*
per text.in l.qui procuratorem, ff. de procurat. & l.vlt.
ff.ſi cert. petat.

9 Neque ſupradictis aduerſatur decretum Concil.
Trid. *ſeſſ.25. de refor. cap.6.* vbi diſtrictè prohibetur,
ne liceat in poſterum, voces, & ſuffragia abſentium
ſupplere. Intentio enim Concilij non fuit, prohibe-
re, quin ſecundùm ius antiquum electores abſentes
legitimè impediti procuratorem ad eligendum con-
ſtituere poſſint, iuxta ea, quæ tradit Paſſarellus *in*
Compen.priuil.Ord.Minimorum, tit. can. Concil. Trid.
ad Regular pertinent. vbi dicit, ſibi ex Ciuitate Lirij
conſulenti die 8. Auguſti, 1570. reſpondiſſe Sacram
Congregationem Illuſtriſſ. Cardinalium Conc. Trid.
Interpretum, *Quòd ſi ex inſtitutis, aut decretis alicuius*
Religionis liceat Superioribus abſentibus, & legitimè
impeditis mittere ad Capitulum Generale alium fra-
trem, qui tanquam eorum procurator ſuo loco, & no-
mine det vocem in electione, Concilium Tridenti-
num id non prohibuit. His additur alia declaratio eiuſ-
dem S. Congregationis Conc. *in impr.tit. prætermiſſæ*
declarationes cap.6. quæ ſic ait. *Item ex decreto d. cap.*
6. non eſſe prohibitum Superioribus Ordinum, quibus id
ex Regula conceditur, vt aliquem fratrem idoneum ſuo
loco delegent, ſeu mittant ad Capituli Generalis celebra-
tionem, vt ſuo nomine electionem faciat; ſi ex inſtitutis,
& decretis Religionis ſuæ licet Superioribus abſentibus,
& legitimè impeditis mittere aliũ ad Capitulum Gene-
rale, qui ſuo loco, & nomine in electione ſuffragium ferat.
Ita refert Caſtel. *in tract.de elect.c.5.n.98. circa finem.*

Hæc autem (vt in principio diximus) procedunt
de iure communi, & niſi per conſtitutiones Religio-
num, à Sede Apoſtolica approbatas, ſecus cautum ſit;
10 in nonnullis enim Religionibus excluduntur Voca-
les abſentes à conſtitutione procuratorum; vt in no-
ſtra Congregatione Vallumbroſana, in qua electores
abſentes non admittuntur, per ſubſtitutum vocem in
Capitulo ſupplere, vt habetur *cap.1. noſtrarum conſti-*
tut. in fin. pariter in Congregatione Caſinenſium ab-
ſentes, nec per ſubſtitutum, nec per epiſtolas, neque
per nuncium vocem in Capituli actibus habere poſ-
ſunt, vt habetur *in 1. parte Conſtit. d. Congregationis*
tit.de elect.præſid Capit. Definitor. & Conſernator.c.11.
num.3. Idem cautum repetio *in Conſtitutionibus Cœ-*
leſtinorum tract.2. cap.7. part.12.

QVÆSITVM V.

De forma electionis Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium.

SVMMARIVM.

1 *Abbate mortuo, vel deficiente, Eccleſia dicuntur viduatæ.*
2 *Abbates Paſtores dicuntur.*
3 *Abbatum electiones in multis Epiſcoporum electio-nibus æquiparantur.*
4 *Electionis canonicæ forma triplex.*
5 *Electiones celebratæ contra formam* cap. quia pro-pter de elect. *ſunt ipſo iure nullæ.*
6 *Generales, vel Capitulum non poſſunt vigore priui-legij hic inſerti ſupplere defectus* cap. quia pro-pter, *in electione interuenientes.*
7 *In priuilegiis nunquam cenſetur derogatum decretis Concilij Generalis, niſi exprimatur.*
8 *Concilium Tridentinum quid ſtatuerit ſuper Ab-batum, & aliorum Regularium Prælatorum ele-ctione.*
9 *Forma triplex eligendi tradita* in cap.quia propter de elect. *non eſt ſublata per Concilium Triden-tinum.*

QVamuis D. Pater Benedictus in Regulæ *cap.64.*
conſtituerit, Abbatum creationem ex ſaniori,
licèt minori parte ſuffragiorum Congregationis eſſe
faciendam: tamen, quia per ius Canonicum aliter
diſpoſitum fuit, nempe illum tantùm eſſe in Abba-
tem pronunciandum, quem maior, & ſanior pars
legitimè elegerit, qui modus, electio canonica appel-
latur; idcirco prædicta forma tradita *in dicto cap.64.*
Regulæ non obſeruatur, ſed diſpoſitio Concilij ge-
neralis *in cap.quia propter de electione*, quia per illud
omnes aliæ eligendi formæ præter eas ibi poſitas, ir-
ritantur; cuius cap.diſpoſitio abſque dubio compre-
hendit electionem Abbatum, aliorúmque Regula-
rium Prælatorum, ac etiam Secularium Epiſcopis in-
feriorum, ſi qui ſunt, qui per electionem à Colle-
giis ad Prælaturas aſſumuntur; quia *in d. cap.* inten-
dit Summus Pontifex viduatis Eccleſiis prouidere; 1
Eccleſiæ autem dicuntur viduatæ, & ſine paſtore,
mortuo, vel deficiente Abbate, vel Prælato earum
ſponſo, *cap.ne pro defectu, & cap. officij eodem tit.* vbi
Abbates dicuntur Paſtores. Præterea Abbatum, & 2
aliorum huiuſmodi Prælatorum electiones in multis 3
Epiſcoporum electionibus comparantur *cap.cupientes*
eod.tit.in 6. Sic docent Sylueſt. *verb.electio.2. num.2.*
verſ. præterea. Sanchez *in opere morali lib.2. cap.38.*
num. 84. & ita communiter teneri ait Suarez *de Re-*
lig. tom.4.tract.8. lib.2. cap.5. num.1. His præmiſſis,
quia prædictum *cap.quia propter* eſt totale fundamen-
tum huius materiæ, ad hoc, vt ſubſtantialia formæ
electionis præ manibus habeantur, eius verba ad
propoſitum facientia, viſum eſt, hîc apponere. *Quia*
propter diuerſas electionis formas, quas quidam inueni-
re conantur, & multa impedimenta proueniunt, &
magna pericula imminent Eccleſiis viduatis. Statuimus,
vt cùm electio fuerit celebranda, præſentibus omnibus,
qui debent, & volunt, & poſſunt commodè intereſſe, aſſu-
mantur tres de Collegio fide digni, qui ſecretè, & ſingil-
latim vota cunctorum diligenter exquirant, & in ſcri-
ptis redacta mox publicent in communi, nullo prorſus
appellationis obſtaculo interiecto, vt is collatione habita,
eligatur, in quem omnes, vel maior, & ſanior pars Ca-
pituli conſentit. Vel ſaltem eligendi poteſtas aliquibus
viris idoneis committatur, qui vice omnium Eccleſiæ
viduatæ prouideant de paſtore; aliàs electio facta non
valeat, niſi fortè communiter eſſet ab omnibus quaſi
per inſpirationem abſque vitio celebrata. Ex quibus 4
licet colligere, triplicem eſſe electionis formam,
nempe per modum ſcrutinij, compromiſſi, & com-
munis ſpirationis. Et omnes electiones factæ contra 5
formas dictæ decretalis ſunt ipſo iure nullæ, vt patet
ex texto ipſo, & ait ibi Innoc. *num.6.* & communiter
Doctores Rom. *conſ.312. num.12.* Rota *in vna Treue-*
ren. Abbatiæ S.Maximini, 24. Nouembris 1624. coram
Reuerendiſſ. Domino Coccino Decano, Miranda *in*
Man.

Man. Pral. tom. 2. quæ. 23. art. 2. concluſ. vnic. poſt med. Suarez *de relig. tom. 1. tract. 3. lib. 2 cap. 12. num. 9.* Sanchez *in oper. mor. lib. 2. cap. 38. n. 83. & ſeq.* Sigiſmund. à Bononia *de electio. & poteſt. Pralat. Regular. dub. 4. num. 5.* Caſtell. *in tract. de elect. Prælat. cap. 1. num. 3.*
6 *verſ. forma igitur.* Nec ſuffragatur, quòd Sixtus I V. conceſſerit Capitulis Generalibus Ord. S. Hieronymi in Hiſpania, vel inter Capitulum, & Capitulum Prioribus Generalibus, vt ſupplere poſſint quoſcumque defectus ex commiſſione, præteritione, tranſgreſſione, contemptu, aut negligentia iuris, vel ſtatutorum Ordinis qualitercumque in electione interuenientes, prout refert Roderic. *quæſt. regul. tom. 2. q. 52. art. 1. & 5.* non inquam ſuffragatur, vt per illud ſuppleri poſſint à Generalibus, vel Capitulis Generalibus nullitates, & defectus electionum ob non ſeruatam aliquam ex prædictis formis traditis *in d. cap.*
7 *quia propter*; Quia caput ipſum continet conſtitutionem Concilij Generalis Lateranen. celebrati ſub Innocentio III. cuius decretis nunquam cenſetur derogatum per clauſulas generales in priuilegiis apponi conſuetas, niſi expreſſa mentio fiat his verbis, *Non obſtante lege aliqua, aut conſtitutione in Concilio Generali edita*, vt colligitur *ex cap. ex parte, & cap. vlt. de capell. Monach. & cap. eam de ætat. & qualit. & cap. nonnulli, de reſcript.* vbi Felin. *num. 3.* Nauar. *in man. cap. 27. num. 165.* Molin. *tom. 1. de iuſt. tract. 2. diſp. 173.* plures congeſſit Sanchez *de matrim. lib. 3. diſp. 26. num. 7.* Rota *decis. 279. num. 6. coram Reuerendiſſimo D. Coccino Decano, & decis. 122. n. 1. cum ſeqq. part. 1. Diuers.* At in præfato priuilegio non derogatur Concilio Generali, nec etiam per clauſulam generalem *non obſtantibus, &c.* vt patet; ergo eius virtute non poſſunt ſuppleri defectus *d. cap. quia propter*, quod in terminis defendit Sigiſmund. à Bonon. *de elect. &*
8 *poteſt. Prælat. regul. dub. 4. per tot. & ſequenti.* Præter ea, quæ in iure communi de electione ſtatuta ſunt, Tridentina Synodus *in cap. 6. ſeſſ. 25. de regul.* quæ ſequuntur decreuit. *In electione ſuperiorum quorumcunque Abbatum temporalium, & aliorum Officialium, ac Generalium, & Abbatiſſarum, & aliarum Præpoſitarum, quò omnia rectè, & ſine vlla fraude fiant, in primis Sancta Synodus diſtrictè præcepit, omnes ſupradictos eligi debere per vota ſecreta, ita vt ſingulorum*
9 *eligentium nomina nunquam publicentur*; per quæ verba, & ſi prædicta triplex eligendi forma tradita *in cap. quia propter* ſublata non ſit, vt ait Roder. *in ſum. part. 1. tit. de elect. cap. 12. num. 2.* Azor, & alij apud Rotam *in vna Meten. Monaſterij 5. Iulij 1621. coram Reuerendiſſ. D. Coccino Decano, in fine, quæ in fine operis eſt decis. 23.* tamen omnes ferè Religiones communiter conſueuerunt canonicas electiones per modum ſcrutinij celebrare; vnde meritò Petrus de Biax. *in direct. elect. cap. 20. 3. part. num. 2.* hanc formam procedendi per modum ſcrutinij appellat vſitatiorem, id eſt magis communem quoad vſum, & magis ſolemnem, & tutiorem.

QVÆSITVM VI.

Quæ ſint ſubſtantialia electionis per viam ſcrutinij celebrandæ.

SVMMARIVM.

1 *Electio eſt celebranda in aliquo honeſto, & conuenienti Monaſterij loco.*
2 *Electiones per occulta conuenticula facta reprobantur à iure.*
3 *Locus certus non eſt de ſubſtantia electionis, ſed quilibet locus, vbi Capitulum eſt congregatum, dicitur Capitularis.*
4 *Electio fieri debet in communi Congregatione, vbi præſentes adſint omnes electores, & quando dicatur fieri communiter.*
5 *Actus vt dicatur geſtus ab Vniuerſitate, oportet, quod more ſolito congregetur Collegium, & ibi fiat concluſio de actus explicatione.*
6 *Scrutatores aſſumendi ſunt per Collegium; & an hoc ſimpliciter neceſſarium ſit.*
7 *Scrutatores tres, & non plures, nec pauciores aſſumi debent; niſi aliter ex Apoſtolico indulto conceſſum ſit; vel niſi electores ſint pauci,* n. 8.
9 *Scrutatores debent eſſe de Capitulo.*
10 *Vota ſingulorum eligentium exquirenda ſunt ſecretè à ſcrutatoribus; & an viua voce, vel in ſcriptis per ſchedulam tradenda ſint.*
11 *Electores præſentes omnes ſcrutandi ſunt, aliàs electio eſt nulla.*
12 *Suffragiorum inquiſitio ſecretè, id eſt ſeorſim, ab aliis de Capitulo eſt facienda, quæ ſi fieret in publico, electio eſſet nullius momenti, etiam ſi omnes conſentirent.*
13 *Suffragiorum inquiſitio fieri debet ſigillatim, & electores ſinguli ſunt vocandi.*
14 *Vota electorum ſigillatim exquiſita, in ſcriptis redigi debent, & mox in communi ſtatim publicari* num. 15. *& quando dicantur in commune publicari,* ibid.
16 *Scrutinio publicato variare amplius non licet, & quare.*
17 *Vota eligentium poſtquam fuerint publicata, fieri debet ipſorum collatio reſpectu numeri, meriti, & zeli.*
18 *Votorum collatio reſpectu meriti, & zeli, in electionibus Regularium eſt ſublata per Concil. Trident.*
19 *Collatio de merito electi non eſt neceſſaria contra Panormit.*
20 *Votorum collatio fieri debet mox poſt publicationem, id eſt nullo actu extraneo interpoſito.*
21 *Electio neceſſariò publicanda eſt, & pronuncianda per verba ſingularis numeri.*
22 *Electio à quo publicanda ſit nomine omnium.*
23 *Electio communis ſtatim poſt collationem publicanda eſt.*
24 *Electionis ad validitatem an ſit neceſſaria pars maior, & ſanior votorum.*
25 *Electio, vbi vota ſunt paria, eſt nulla.*
26 *Pars maior Capituli non dicitur, niſi excedat medietatem.*
27 *Pars maior Capituli cenſetur ea, quæ maior eſt in ordine ad totum Capitulum, non quæ eſt maior reſpectu minoris, & in eo numero computandi ſunt ij ſolum, qui in eadem electione votum habuerunt.*
28 *Pars maior Capituli ſi in neminem conſenſerit, iterandum eſt ſcrutinium.*
29 *Electio Abbatiſſæ debet fieri à duabus Collegij partibus, nulla habita collatione, zeli ad zelum, nec meriti ad meritum, & quare?*
30 *Electio eſt publicanda expreſſa, & clara voce.*
31 *Electio ſolemniter eſt publicanda.*
32 *Scrutatores an fide digni eſſe debeant.*
33 *Locus non eſt de ſubſtantia electionis.*
34 *Miſſæ celebratio cum inuocatione Spiritus ſancti, an debeat neceſſariò præcedere electionem.*
35 *Electores an debeant iurare, ſe magis idoneum electuros, & quomodo præſtandum ſit huiuſmodi iuramentum,* num. 36.

EX communi Canoniſtarum, & Summulariorum doctrina, & aſſertione, multa ſunt, quæ ad eſſen-

tiam, & ſubſtantiam electionis per modum ſcrutinij
celebrandæ pertinent; quorum dictis inhærendo ea
omnia in præſenti quæſito breuiter explicabo. Primò
igitur ad hoc vt electio per modum ſcrutinij facienda,
legitima ſit, debet fieri à maiori parte legitimorum
1 electorum, qui vt ſuprà vocati debent eſſe ſimul col-
legialiter congregari in aliquo honeſto, & conue-
nienti Monaſterij loco, *cap. quia propter, §. electiones,*
de electione, & *ibi* Innocent. Hoſtienſ. Panormit. &
2 alij, Syluest. *verb. electio 2. quæſt.* 8. Electiones enim in
cubiculis, & clandeſtinis locis per occulta conuen-
ticula factæ reprobantur à iure per *dictum, §. electio-*
nes, ibi, *Electiones clandeſtinas reprobamus*: & *cap.* 2.
3 & *cap. ſi tranſitus, diſt.* 79. Certus tamen locus non
eſt de ſubſtantia electionis; nam quilibet locus, vbi
Capitulum eſt congregatum, dicitur Capitularis, *cap.*
quæ à ſicut, vbi Abb. *num.* 2. *cap. cùm terra, de elect.* vbi
Gloſſ. *in verb. in quo, aut, in capitulo ſecundùm conſue-*
tudinem loci aliàs vbi meliùs ſe obtulerit facultas; &
fuit dictum per Rot. *in Argentina Coadiutoria 2. Maij*
1632. *coram R. P. D. Ghiſlerio, quæ in fine operis eſt*
4 *deciſ.* 32. *num.* 4. Eſt ergo de ſubſtantia ipſius canoni-
cæ electionis, vt fiat in communi Congregatione,
vbi præſentes adſint omnes electores; quia non va-
let, niſi ſit communiter celebrata, vt habetur *in*
cap. in geneſi, eodem tit. tunc autem dicitur communi-
ter celebrari, cùm in vno loco omnes electores ad
ſuffragia ferenda congregantur; ſingulariter autem
fieri intelligeretur, quando ſinguli in ſuis Monaſte-
riis manentes ſuffragia mitterent. Ratio huius eſt,
nam ea, quæ fiunt ab aliqua Vniuerſitate nomine
Vniuerſitatis, debent fieri per congregatos in vnum;
5 ad hoc enim vt actus dicatur geſtus ab Vniuerſitate,
oportet, quòd more ſolito congregetur Collegium, &
ibi fiat concluſio de actus explicatione, vt ait Panor-
mit. *in cap. cùm omnes, num. 7. circa finem de conſtitut.*
ex gloſſ. quam dicit notabilem *in l. ſicut, ff. quod cu-*
iuſque Vniuerſ. idem Panormitan. cum Innocent. &
Butr. *in d. cap. in geneſi de elect.* Bart. *in l. omnes populi,*
col. 7. verſ. tertiò quæritur. ff. de iuſtitia, & iure. gloſſ. *in*
cap. 1. 63. *diſt* & *in cap. nominationes* 2. *q.* 6.
6 Secundum ſubſtantiale eſt, vt ſcrutatores, qui eli-
gentium ſuffragia exquirere, ac ſuſcipere debent, aſ-
ſumantur per Collegium; nam non debent ſe inge-
rere: quia per hoc ſuſpecti redderentur, per text. *in*
l. quæ omnia, ff de procur. facit text. *in d. c. quia propter,*
verb. aſſumuntur: quod Panormitanus ibi tutum eſſe
dicit, non autem ſimpliciter neceſſarium; quia ſi tres
incipiunt ſcrutari, aliis videntibus, & tacentibus,
credit electionem validam eſſe, aliis ſeruatis: quia
cùm agatur de re meritoria, & concupiſcibili, ſicut
eſt, vt per canonicam electionem Eccleſiæ viduatæ de
Paſtore prouideatur, tacentes habentur pro conſen-
tientibus, vt in ſimili notauit gloſſ. *in cap. ſicut cauſa*
eod. tit. in 6. notat Innoc. *in dicto cap. in geneſi.*
7 Tertiò requiritur, vt ſcrutatores tres, & non plu-
res, nec pauciores eligantur: aliàs enim electio irrita
eſſet, vt ait, Panormit. *in d. cap. quia propter num.* 13.
verſ. tertium ſubſtantiale, vbi teſtatur, hanc eſſe com-
munem omnium Doctorum ſententiam, Imol. *etiam*
ibi, n. 7. Innoc. *n.* 4. Ioan. Andr. *num. 9. verſ. aſſumantur,*
Syluest. *in Summa, verbo electio 2. n. 12. verſ. tertium de*
communi Angel. *etiam in Summa eodem verbo, num.* 16.
Azor. *inſtit. mor. part. 2. lib. 6. cap. 14. q.* 11. Rota *in vna*
Treueren. Abbatia S. Maximini 10. *Nouembris* 1624.
coram Reuerendiſſ. Domino Coccino Decano. Suarez *de*
relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 5. num. 8. in fine, plures cu-
mulat Sigiſmund. à Bon. *in ſuo tract. de elect. & poteſt.*
Prælat. Reg. dub. 10. *num.* 1. Vt autem plures, quàm tres
ſcrutatores aſſumi poſſint, requiritur ſpeciale Sedis
Apoſtolicæ indultum, & auctoritas; vt Monachi Caſi-
nenſes eligentes quatuor, quod obtinuerunt per Bul-
lam Gregorij XIII. ad hoc ſpecialiter eis conceſſam.
Verùm hoc limitatur, vt procedat quando ſeruari po- 8
teſt, videlicet, vbi numerus eligentium eſſet copioſus;
ſi enim eſſent pauci electores in Collegio, ſufficerent
duo tantùm ſcrutatores, ſecundum Innoc. Panormit.
& Angel. *vbi ſup.* Syluest. *d. verbo electio 2. n.* 7. vbi de-
clarat, quòd ſi electores ſunt tantùm tres, duo ex illis
tertium ſcrutabuntur, ſi verò tantùm duo, vnus ſcru-
tabitur alium, & ſi vnus ſolus, iſte vocatis teſtibus
ſuum votum exprimet, & publicabit; & hoc confir-
mat cum Archidiacono Vincent. & Ioan. Andr.
Quartò prædicti tres ſcrutatores debent etiam eſſe 9
de Capitulo, aliàs electio nulla eſt, vt probatur *in*
eodem cap. quia propter, vbi expreſsè dicitur, quòd
hi tres ſint de Collegio, & poſtea ſubditur, electio-
nem aliàs factam non valere. Atque ita Panormit.
d. num. 13. *verſ. quartum ſubſtantiale*, qui teſtatur de
communi Imol. *num.* 8. Ioan. Andr. *num.* 11. Syluest.
Ang. Azor. Suar. & Rot. *locis citatis*, & alij apud Si-
giſmundum à Bonon. *dub.* 20. *num.* 3. conditio enim
hæc eſt valdè neceſſaria, ad hoc vt electio conuenien-
ter fiat: quia hoc munus fideliùs exercebitur per eos,
ad quos ſpectat electio; & ſic dicti ſcrutatores de-
bent eſſe de Collegio, ſcilicet, de numero eligen-
tium: non enim ſatis eſt, vt eligantur tres de eodem
Ordine, & Congregatione; ſed opus eſt, eſſe tres
ex iis, qui in Capitulo vocem habent: non eſt enim
honeſtum, vt qui ſunt extra Collegium ſciant con-
ſcientiam illorum de Collegio.
Quintò ſubſtantialiter ad formam ipſius canonicæ 10
electionis requiritur, vt ſingulorum electorum vota
ſecretè exquirantur. Hoc autem dupliciter fieri po-
teſt. Primo modo, vt ſinguli electores viua voce pro-
ferant coram ſcrutatoribus, quem eligunt, & aliquis
ipſorum ſcrutatorum ſcribat; quem modum ſeruan-
dum eſſe, aiunt, Boër. *deciſ. 1. num.* 35. & Cuch. *inſtit.*
maior. lib. 4. tit. de elect. num. 222. Secundo modo, vt
quiſque eligentium in ſchedula votum ſuum ſcri-
ptum deferat, adeò, vt neque ipſis ſcrutatoribus no-
tum fiat, & hic modus videtur magis neceſſarius
iuxta præſcriptum Concilij Tridentini, quod *ſeſſ.* 25.
de regular. cap. 6. diſtrictè præcipit, vt ſingulorum
eligentium nomina nunquam publicentur. Vnde Mi-
rand. *Man. Prælat. tom. 2. quæſt. 23. art. 15. concl.* 2. ait,
priorem modum eſſe reprobatum, quicquid ſit de
iure antiquo. Nihilominus dicendum eſt, vtrumque
obſeruari poſſe, ac electionem cenſeri canonicam
iuxta *cap. quia propter.* & ſecretam iuxta præceptum
Concilij Trid. tam ſi ſuffragia ferantur in ſcriptis per
ſchedulas, quàm ſi dentur viua voce; dummodo ſin-
gulorum eligentium nomina ſeruentur ſub ſecreto,
ſub quo recepta ſunt. Nam quòd electio cenſeatur
canonica *iuxta cap. quia propter*, ſi electores viua vo-
ce ſuffragia ſua proferant, eſt communis omnium
ſententia, de qua teſtatur Suarez *dicto cap. 5. num.* 10.
ſicut etiam canonica cenſetur, cùm vota ſcripta in
ſchedulis traduntur, vt eſt communis Religioſorum,
& nonnullarum Eccleſiaſticarum Communitatum
conſuetudo, teſtibus Mirand. *loco cit.* & Garc. *de be-*
nefic. part. 5. cap. 4. num. 188. Quòd autem electio
cenſeatur ſecreta, ſi ſuffragia ab eligentibus viua
voce ſcrutatoribus tradantur, clarè patet ex quadam
declaratione Sacræ Congregationis Cardinalium
eiuſdem Concilij interpretum relato à Garcia *dicto*
cap 4. *num.* 189. quæ ſic habet. *Si electi fuerint à Supe-*
rioribus aliquis, vtputa quatuor, qui vota omnium re-
cipiant, electio reputabitur canonica, & ſecreta. Et
(vt refert idem Garcias *num.* 190. eadem Sacra Con-
gregatio ſic cenſuit. *In electionibus Abbatiſſarum vota*
oretenus accipi poſſunt, etiam quòd aliqui Superiores
quatuor

quatuor, aut quinque ea ſciant. Ex quibus clarè patet, electionem ſecretam cenſeri, ſi electores viua voce, & non per ſchedulas ſcriptas ſuffragia ferant. Hanc concluſionem pluribus firmant Suar. *d. cap. 5. à n.* 10. *vſque ad* 13. & Sigiſmuod. à Bonon. *dub.* 27. *à n.* 10.

11 Eſt etiam de ſubſtantia, vt vota omniũ eligentium, nullo omiſſo, ſuſcipiantur; quòd ſi vnus ex iis non ſcrutaretur, vel aliqois ex ſcrutatoribus omitteretur, electio eſſet ipſo iure nulla. Quod eſt intelligendum, quando contemnitur, ſiue omittitur aliquis ex vocatis; contemptus enim non vocatus non reddit electionem ipſo iure nullam, ſed annullandam ad eius inſtantiam. Ratio differentiæ videtur; quia omittere aliquem ex vocatis, eſt contra intrinſecam formam electionis per ſcrutinium traditam, *in d. cap. quia propter*, & ſic eſſet omittere vnum ex ſubſtantialibus intrinſecis ipſius canonicæ electionis; at non vocare aliquem ex electoribus, ſed illum contemnere, eſt circa præambula ad electionem; ſola autem forma eſt ibi in rigore præſcripta, & ſubſtantialis iuxta *cap Eccleſia veſtra eod. tit.* Ita Panormit. vbi proximè, Suarez

12 *d cap. 5. n.* 14. Inquiſitio ſecretè, id eſt, ſeorſim ab aliis de Capitulo eſt facienda: quia ſi fieret in publico, electio nullius eſſet momenti, etiam ſi omnes conſentirent per *d. in cap. geneſi de elect.*

13 Sextuo requiſitum ſubſtantiale eſt, vt inquiſitio ſuffragiorum fiat ſingillatim, & electores non vocentur ad ſcrutatores bini, vel terni, ſed ſinguli; vt colligitur ex *d. cap quia propter*, ibi, *ſingillatim*, vbi Panorm. *n.* 5. Sylueſt. *verb. elect.* 1. *q.* 5. & alij apud Sigiſmund. *de elect. & poteſt. Prælat. Regul. dub.* 26. *n.* 1.

14 Septimum neceſſarium ſubſtantiale eſt, vt omnium electorum vota ſingillarim exquiſita in ſcriptis redigantur, quæ conditio eſt de ſubſtantia, vt colligitur ex text. ibi, *Vota cunctorum diligenter exquirant, & in ſcriptis redacta*, &c. & infra ſubditur, *aliter electio facta non valeat*, & ita per omnes Doctores ibi notatur.

15 Octaua ſubſtantialis conditio eſt, vt omnia ſuffragia mox in communi publicentur, omni prorſus appellationis obſtaculo remoto, circa quod notandum, quòd tunc dicuntur vota in communi publicari, quãdo integer eorum numerus publicè quoad totam Congregationem profertur, non exprimendo in quorum fauorem data fuerint, vel quot ex ipſis electoribus in hanc, vel illam perſonam deſcenderint: ſed explicando tantùm numerum perſunarum, quæ ſuffragium tulerunt, vt ſignificatur per illam particulam *in communi*, quæ ſolemnitas ex omnium ſententia ſubſtantialis eſt: ordinarut autem ad maiorem certitudinem collationis ſuffragiorum, quæ poſteà erit facienda. Item debet aoimaduerti, huiuſmodi publicationem ſtatim, & abſque vlla morali interruptione eſſe faciendam, quod eſſe de ſubſtanria electionis, cenſet Panorm. & cum eo communiter omnes. Moralis autem interruptio eſſet, ſi interponeretur alius actus pertinens ad impediendam, ſiue differendam ipſam electionem: vel ſi abſque aliqua cauſa cogente Congregatio, non facta tali publicatione, diſſolueretur.

16 arg. *cap. cum poſt de elect.* Publicato ſcrutinio, amplius variare noo licet, *cap publicato de elect.* quia electores iã functi ſunt eorũ officio, & quia aliàs aperiretur via fraudibus, & tolleretur ius quæſitum electis, quod de iure nõ licet. Abb. *d. cap. publicato, n* 4. & firmauit Rota *in Cartaginen. Canonicatus* 6. *February* 1604. *coram Card. Horatio Lancellotto, & in nullius, ſeu Pampilonen. Canonicatuum de Roncesualles* 22. *May* 1628. *coram R. P. D. Dunozetto, quæ in fine operis eſt deciſ.* 19. *n.* 1. *& fuit confirmata* 10. *May* 1631. *coram eodem, &* 24. *Nouembris* 1631. *coram R. P. D Pirouano.*

17 Nonò ad eſſentiã ipſius canonicæ electionis ſpectat, vt facta ſuffragiorum publicatione, ſtatim fiat collatio votorum reſpectu numeri, meriti, & zeli, iuxta gloſſ. quæ ait, *collatione facta numeri ad numerum, & zeli ad zelum; meriti ad meritum*, quòd ſumitur *ex c. in geneſi, & c. Eccleſia veſtra de elect.* & eaio ſequuntur Paoor. *n.* 10. & alij. Et hoc, ad inueſtigandum, in quem maior, & ſanior pars Capituli conſenſerit Panor. autem ait, quòd quando electio fit à duabus partibus, ceſſat collatio meriti, & zeli, per text. *in c. ſi quando eod. tit. in* 6. Sed ſi vota omnium electorum in vnum ſolum conſenſiſſent, collatio fieri debet non numeri ad numenum, ſed de numero, merito, & zelo, inſpiciendo, vtrùm electus ſufficientem habuerit numerum, & ſi præſenres duas partes efficiant, prout deberent, vel ſi
fortè non omnes vocem habent. Sed collatio in ele- 18
ctionibus Regularium meriti ad meritum, & zeli ad zelum eligentium iam ſublata eſt per decretum Conc. Trid. *quod ſeſſ.* 25. *de regul c.* 6. diſtrictè præcepit, *vt in poſterum electiones omnes fierent per vota ſecreta, itavt ſingulorum eligentium nomina nunquam publicentur*, quapropter cùm ſuffragia ſecreta eſſe debeant adeò, vt nomina eligentium nunquam publicentur: nullius ad merita, vel zelum electorum reſpectus haberi poteſt, ſed tantùm collario numeri ad numerum, vel ſaltem numeri erit faciẽda: vt benè aduertunt Mirand. *d q.* 23. *art.* 17. *ante primam concluſionem*, & Sigiſmund. a Bon.
dub. 38 *n.* 7. Ait etiam Panor. faciendam eſſe collatio- 19
nem de merito electi, an, ſcilicet, ad illam dignitatem ſit idoneus; ſed hoc non videtur neceſſariũ; quia textus manifeſtè loquitur de collatione ſuffragiorum, qua ſuppoſita, abſolutè dicit, vt is eligatur in quem Capitulum conſenſerit; præterea iudicare de electi dignitate non ſpectat ad ſcrutatores: ſed ſiue ad eum, cuius erit confirmare, ſi confirmatione opus erit: vel ad Superiorem, ad quem erit recurrendum, ſi aduerſus electi idoneitatem aliquid erit obiiciendum, vt ait Suarez *de*
relig. tom. 4. *tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 5. *n.* 19. Huiuſmodi autem 20
collatio fieri debet mox poſt publicationem, id eſt, nullo actu extraneo interpoſito iuxt. gloſſ & Panorm. *in d. c. quia propter.* Sylu. *verb. electio* 2 *q.* 10. *requiſ.* 12.

Decimò requiritur, vt facta collatione, communis 21
electio fiat, quæ eſt veluti vnus actus totius Capituli, qui non intelligitur conſumari, donec vnus nomine totius Capituli per verba ſingularis numeri loquatur, & eligat futurum Prælatum; & hoc fit poſtquam totius Capituli voluntas paulatim declarata, & cognita eſt; quæ conditio eſt de ſubſtantia, immò ſubſtantia, & forma ipſa electionis: nec aliquod ius per electionem ipſam electo acquiritur, ſi hæc conditio omittatur, vt colligitur ex *dicto cap quia propter, & cap. ſicut de elect. in* 6. & *cap. cum ab vno de re iudicat. eodem lib.* Hæc autem communis electio fieri debet ab vno nomine omnium publicè loquente, & denunciante electionem, qui, ſi omnia ſuffragia in vnum cooſenſerint, proounciabit electum dicens, *Ego N. vice mea, & omnium electorum eligo N.* ſi verò aliqui non acquieuerint, dicat, *Ego N. vice mea, & omnium*
aliorum, qui mecum conſentiunt, eligo N. Quis autem 22
vice omnium dictam electionem efficere debeat, in textu expreſsè non dicitur, & ideò quidam dicunt, vtile eſſe, vt Capitulum hanc facultatem alicui ex ſcrutatoribus tradat, ſecundum Panorm. *in dicto cap. quia propter num* 10. Sed quando nulli commiſſum eſt, congruum videtur, hoc fieri debere ab eo, qui Capitulo præeſt, vel qui primam vocem obtinet, vt ait Suarez *dicto cap.* 5. *num.* 24 *in fine.*

Vndecimum ſubſtantiale eſt, vt hæc communis 23
electio ſtatim poſt collationem abſque vlla morali interruptione fiat: ſicut dictum eſt de publicatione ſuffragiorum in communi, vt probatur *in cap. cum poſt de elect.* ait Panormit. *vbi ſupra*, qui ad hoc probaodum adducit text. *in cap. cum propoſita eod. tit.*

Digitized by Google

24 Duodecimum ſubſtantiale erat, vt electio fieret de eo, in quem maior, & ſanior pars Capituli coo-ſenſiſſet. Vbi eſt aduertendum, quòd olim ad hoc vt electio valida eſſet, opus erat, non maiorem tantummodò, ſed etiam ſaniorem ſuffragiorom partem habere, vt conſtat ex pluribus locis totius tituli *de elect.* & præcipuè *ex d. cap. quia propter*, ibi, *iis, collatione habita, eligatur, in quem omnes, vel maior, & ſanior pars Capituli conſenſerit*, vbi Panormit. *5. notat*, non valere electionem, niſi fiat per maiorem, & ſaniorem Capituli partem, nec ſufficere ſaniorem, niſi concurrat ſimul maioritas: quod probat ex natura illius copulatiuæ, *&*, cuius eſt vtrumque extremorum principaliter copulare, per gloſſ. *in cap. querelam, de ſimon.* Verùm quia inueſtigando, quænam eſſet maior, & ſanior pars, plura inconuenientia oriebantur, oportebat enim, vt omnia vota publicè coram ſcrutatoribus ſcriberentur, & coram omnibus etiam publicarentur, non ſolùm quoad numerum, ſed quoad perſonas ipſas ſuffragia ferentes, vnde deinceps conſtare poterat, & in quem maior pars quoad numerum conſenſerat, necnon quæ fuiſſet cenſenda ſanior pars quantùm ad meritum, & zelum. Poſtmodum Concilium Tridentinum (vt *ſuprà* dictum eſt) decreuit, electiones in poſterum per vota ſecreta eſſe faciendas, ita vt ſingulorum eligentium nomina nuſquam publicentur: ex quo factum eſt, vt ampliùs non inquiratur, quænam ſuffragiorum pars ſit ſanior, ſed tantummodò maior, ſeu minor ipſorum numerus reſpiciatur; Quapropter valida reputabitur electio à maiori votorum, ſeu ſuffragiorum numero facta, dummodò ipſa vota ſint legitima, nec vllam patiantur exceptionem, & perſona digna eligatur; ſemper enim maior pars ſanior præſumitur, ſi perſona electa indigna non ſit. Ita Suar *d. cap. 5. n. 13.* & alij plures apud Sigiſmund. à Bonon. *in cit. dub. 38.*
25 *num. 8.* Et quòd vbi vota ſunt paria, electio ſit nulla, quia debet fieri à maiori parte ſuffragiorum, eſt text. *in cap. in geneſi, & cap. Eccleſia veſtra el 2. de elect.* vbi Gloſſ. *in verb. non conſenſerit verſ. ſed ſi omnia*, Abb. *num. 13. verſ. ſi autem omnia ſint hinc inde paria*, Cardinal. *in fine verſ. ſi autem paritas*, idem Abbas *conſil. 25. num. 4. lib. 2.* Franc. Marc. *quæſt. 922.* Rota *in d. Nullius, ſeu Pampilonen. Ca-*
26 *nonicatuum de Roncesualles.* Non diciror enim maior pars, niſi excedat medietatem, Gloſſ. *in cap. vnic. in verb. aſſenſu, verſ. ſcire debes ne ſed. vac. lib. 6.* Abbas *in cap. poſtulaſtis num. 14. in fin. verſ. ex quo infertur de conceſſ. præbend.* Sylu. *de benefic. part. 2. quæſt. 17. num. 11.* Rota *coram Buratto in Hiſpalen. Canonic. 13. Februarij 1617. quæ inter eius impreſſ. eſt decis. 225.*
27 *& in fine operis eſt decis. 18. num. 2.* Hæc aorem maior pars non eſt ceoſenda ea tantùm, quæ maior dicitur reſpectu minoris, ſed reſpectu, & in ordine ad totum Capitulum, ita Felin. *in cap. cùm omnes de conſt.* & gloſſ. *ibi, verbo, conſtitutum*, Panormit. *in cap. Eccleſia veſtra el 1. num. 1. eod. tit.* in quo numero illi ſolùm ſunt computandi, qui in eadem electione votum habuerunt, iuxta Panormit. vbi proximè, qui dicit, ita vniuerſaliter tenendum, & dicendum eſſe in omnibus caſibus, in quibus maior ſuffragiorum pars deſideratur, & fuit dictum *in allegata Pam-*
28 *pilonen. Canonicatus coram R. P. D. Pirouano*; ſi autem non apparebit, maiorem partem Vocalium in Capitulo congregatorum in vnum conſenſiſſe, de iure communi iterandum eſt ſcrutinium, quouſque maior pars ſuffragiorum in vnum conſenſiſſe reperiatur arg *cap. cum terra, cum ibi not. de elect.* Electio
29 verò Abbatiſſæ debet fieri à duabus Collegij partibus, nulla habita collatione zeli ad zelum, nec meriti ad meritum *cap. indemnitatibus, §. ſanè. de elect. in 6.* & ibi Ioan. Monach. *ſub num. 20.* Archidiac. Ioan. Andr. Ancharan. Franc. *ſub num. 8.* Gemin. *num. 6.* Card. *in clem. quod circa, quæſt. 11.* & Vitalin. *ſub num. 3. eod. tit.* Petrus de Biax. *in direct. elect. 3. part. cap. 38. num. 6.* & reſoluit Rota *in Leodien. Abbatiſſatus 9. Martij 1594. coram Card. Pamphil. ſeniore, quæ in fine operis eſt decis. 17. num. 5. & 6.* Ratio autem quare in computandis votis mulierum ſolus numerus attenditur, non autem zelus, nec meritum, aſſignatur à Doctoribus, ne ſcilicet ad inuicem ſibi inferant opprobria, & conuitia, reuelando ipſarum ſecreta, vt dicit Ioan. Andreas *in d. cap. indemnitatibus num. 3.* quem ibi ſequuntur Anchar. *in verſ. 18. nota*, Gemin. *in §. ſi quæ verò, in verſ. vt autem.* Quod procedit etiam in electione Abbatiſſæ, quæ facienda eſt à mulieribus ſimul cum maſculis, vt poſt Ioan. Andr. *in d. cap. indemnitatibus ſub num. 3. verſ. Canonici*, & Gemin. *ibid. §. ſupradicta num. 4. in eadem Leodien. Abbatiſſatus num. 7.*

Decimotertiò eſt de ſubſtantia ipſius canonicæ ele- 30
ctionis, quòd dicta electio publicetur expreſſa, & clara voce: nec ſufficit aliquis actus eligentium, qui electionem importet: ſed requiruntur verba ore prolata per text. *in d. cap. Eccleſia veſtra el 1.* & ibi Panormit. *num. 3. cap. ſicut, & cap. cum ab vno, de elect.* Petr. de Biax & Marc. Ant. Cuch. apud Sigiſmund. à Bonon *dub. 40. n. 1.*

Decima quarta conditio ſubſtantialis eſt, vt ipſa 31
electio ſolemniter publicetur, non enim debet eſſe clandeſtina vt *d. cap. quia propter in fin.* & debet publicari in Capitulo.

Vltimum ſubſtantiale eſt, vt ſucceſſiuè omnia prædicta per ordinem, vt ſupra enumerata ſunt, obſeruentur, ſi enim præpoſterentur, nulla eſſet electio. Ita Panorm. *in d. cap. quia propter*, vbi in fine ait, quòd, & ſi quidam ſupradictis conditionibus addere volunt, vt ſcrutatores fide digni eſſent, per id, 32
quod ibi dicitur [*fide digni*] tamen communius tenetur, hoc non eſſe ſubſtantia, ſed de iuſtitia; nam fuit dictum admonendo potius, quàm aliquid ſubſtantiale inducendo; & dicta idoneitas præſumitur, *cap. fin. de præſumpt.* Item ait, addere aliqoos, vt electio fiat in Eccleſia, cuius Prælatus eſt eligendus, vt *in cap. ſicut eod. tit.* ſed quamuis hoc honeſtum ſit, atque iuſtum; locus attamen de electionis ſubſtantia 33
non eſt; niſi aliud eſſet ex conſuetudine, arg. text. *in cap. quâ fronte, de appellat.* Aliqui addunt præter ſupradicta, eſſe etiam de ſubſtantialibus ipſius electionis, vt antequam electores ad eligendum conueniant, præcedat Miſſæ celebratio cum inuocatione 34
Spiritus ſancti, cui omnes electores interſint, vt ait Petr. de Biax. *in director. de elect. part. 1. cap. 24. & part. 5. cap. 13.* & Roderic. *quæſt. reg. tom. 2. quæſt. 25. art. 1.* Contrarium tamen eſt verius, nempè non eſſe de ſubſtantialibus ipſius electionis, vt præcedat auditio Miſſæ de Spiritu ſancto, ſed tantùm de ſolemnitate: vnde illam omittendo non vitiaretur electio, *cap. cum terra, & cum inter el 2. de elect.* Panormit. *in cap. cum Eccleſia Sutrina num. 1. not. 1. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. & in cap. transmiſſam col. penult. de elect.* Tabien. *verbo electio. 1. num. 20. in fin.* Sigiſmund. à Bonon. *de elect. & poteſt. Præl. Regul. dub. 19. num. 5.*

Præter ſupradictas conditiones ſubſtantiales ipſius 35
canonicæ electionis, eſt omnino neceſſariò obſeruandum, vt electores publicè iuramenta præſtent de eligendo magis idoneo, ſecundùm Deum, & eorum conſcientias, iuxta præceptum Concilij Baſilienſis *ſeſſ. 23 & ſeſſ. 38. decret. de elect.* Idipſum confirmatur expreſſo mandato Clemenis VIII. contento in generalibus decretis ad Regularium reformationem

tionem ſpectantibus, editis ab eod. Clemente, *anno Domini* 1599. *die* 25. *Iuly*, deinceps à Paul. V. & nuper à Sanctiſſimo Domino noſtro Vrbano VIII. confirmatis, vbi *ſub num.* 36. hæc infraſcripta habentur [*Iurentque electores ſecundum veritatem cuiuſque conſcientia, probiores, ac magis idoneos electuros*] poſtea ſub *num.* 40. diſtrictè præcipitur Generalibus, ac quibuſcumque aliis Superioribus Regularibus, ad quos ſpectat, vt omnia decreta prædicta inter alias eorundem Ordinum perpetuò valituras Conſtitutiones reponant, interdicta omninò eiſdem facultate, illa declarandi, & aduerſus ea vnquam diſpenſandi; quæ decreta demum *anno Domini* 1624. *die* 21. *Septembris* innouata fuerunt à Sacra Congregatione de mente Sanctiſſimi D. N. Vrbani Papæ VIII.

36 Quomodo autem huiuſmodi iuramentum præſtandum ſit, videatur Sigiſmund. à Bononia. *d. ſuo tract. dub.* 26. *à num.* 5.

QVÆSITVM VII.

Quod tempus ſit à iure, canonicæ Abbatum, & aliorum Prælatorum electioni celebrandæ ſtatutum.

SVMMARIVM.

1 *Electores, ante Prælati mortem, vel diſpoſitionem, vel ceſſationem, nequeunt ad ſucceſſoris electionem procedere.*

2 *Electores an poſſint ad electionem procedere, antequam mortui Prælati corpus ſepulturæ traditum ſit.*

3 *Si Prælatura, vel officium aliquod ex renunciatione vacat, quando debeant electores ad electionem procedere.*

4 *Electio intra quod tempus poſt Prælaturæ vacationem facienda ſit.*

5 *Electione celebrata, intra quod tempus teneantur electores electi conſenſum petere.*

6 *Electus tenetur, intra menſem, poſt habitam notitiam electionis de ſe factæ conſentire.*

7 *Electio ordinariè qua hora diei celebrari debeat.*

8 *Miſſa de Spiritu ſancto non eſt de ſubſtantialibus electionis.*

9 *Religioſis non currit tempus à Iure ſtatutum ſuper electiones.*

1 ANte Prælati mortem, vel Prælaturæ vacatio-
nem, non poſſunt electores Eccleſiaſtici, vel
Regulares ad ſucceſſoris canonicam electionem pro-
cedere, *cap. bona memoriæ el* 2. vbi Panormit. *num.* 2.
de elect. cap. obeuntibus 63. *diſt.* ſicuti nec debet fieri,
antequam Prælati corpus ſepulturæ traditum ſit *d.*
2 *cap. bona memoriæ.* Si tamen electores, cadauere adhuc
ſuper terram exiſtente, ſucceſſorem eligerent, vale-
ret electio, vt tenet *ibi* gloſſ. quam ſequuntur com-
3 muniter Doctores. Si autem Prælatura, ſiue officium
aliquod ex renunciatione vacaret, non poſſent ele-
ctores ſucceſſorem eligere, antequam renunciatio à
Superiore illius, qui renunciauit, acceptata, & ap-
probata fuerit; & ſi aliter fiat electio, nulla, atque ir-
rita erit; quia realiter Prælatura, vel officium renun-
ciatum per ſolam renunciationem non cenſetur vaca-
re: niſi poſtquam renunciatio à Superiore talem au-
ctoritatem habente acceptata, & approbata fuerit.
Panormit. *in cap. ad aures, num.* 7. *de his, quæ vi met.
cauſa fi.* Pariſ. *de reſign. benefic. lib.* 1. *quaſt.* 12. *num.* 12.
& 13. plures refert Aloyſ. Rice. *in praxi rerum quo-*
4 *tid. tom.* 3. 4. *reſol.* 399. Poſtquam autem Prælatura
vacauerit, electores tenentur, ceſſante legitimo im-
pedimento, intra tres menſes immediatè ſequentes
ſucceſſorem eligere; alias electio deuoluetur ad pro-
ximum Superiorem, qui ſi intra alios tres menſes
non elegerit, poteſtas eligendi ad alium Superiorem,
& ſic vſque ad Papam, transfertur, per text. expreſſum
in cap. ne pro defectu, de elect. & ibi communiter Do-
ctores, Sylu. *vbi ſuprà*, Mirand. *d. art.* 10. *concl.* 2. &
hoc tempus non incipit currere, niſi à die certæ
vacantiæ; quia tempus non currit ignoranti. *l.* 2. *C.
qui admitti.* Rice. *in prax. rerum for. Eccleſiæ deciſ.*
172. Facta autem electione, tenentur electores eam 5
electo præſentare, & intra octo dies, poſtquam com-
modè poterunt, eius conſenſum petere; alias negli-
gentes à proceſſus proſequutione excluduntur, & per
triennium à beneficiis ipſius Eccleſiæ ſuſpenſi ſunt,
cap. cupientes §. *cæterùm de elect. in* 6. Sylu *loco cit.* ſub-
dens, quòd electus intra menſem electioni de ſe fa- 6
ctæ conſentire tenetur, aliter iure electionis priuatur,
niſi talis fortè eſſet electi conditio, quòd nequeat,
abſque Superioris licentia, conſentire; quo caſu ipſe,
vel electores licentiam petere debent eum ea celeri-
tate, quam Superioris abſentia patitur; quòd ſi dicta
licentia non obtineatur, tenentur ex tunc ad aliam
electionem procedere.

Electio de mane ordinariè poſt Miſſam Spiritus 7
ſancti celebrari debet, quia in electionibus ſobrietas
deſideratur, ita Mandagot. *in tract. de elect. noui Præ-
lato cap.* 2. ſi tamen Miſſa de Spiritu ſancto omittatur, 8
non irritat electionem, quia non eſt de ſubſtantiali-
bus ipſius electionis, ſed potius de cæremonialibus,
vt ait Abbas *in cap. cùm Eccleſia num.* 1. *de cauſ. poſ-
ſeſſ. & prop.* & nos diximus latè *ſuprà quaſ.* 6. Verùm
ſuper hoc adeſt priuilegium Clementis VI. conceſ-
ſum Fratribus Minoribus, *quòd in electionibus tempus
ſuper hoc à iure ſtatutum ipſis non currat, nec in hac
parte iuris huiuſmodi regulis coarctentur*, vt habetur in 9
Monum. Ordin. & refertur in Compend. *priuil. verb.
elect.* §. 4. idem priuilegium ſuffragatur etiam Mo-
naſticis Religionibus communicationem conceſſio-
num Fratrum Minorum habentibus.

QVÆSITVM VIII.

Quæ conditiones requirantur in eligentibus Abbatem.

SVMMARIVM.

1 *Quelibet Prælati electio de iure communi ad propriam Congregationem ſpectat.*

2 *Si in aliqua Congregatione duo tantum, vel tres electores exiſtunt, electio Prælati ad eos ſpectat.*

3 *Ius Vniuerſitatis in vno ſolo remanere poteſt.*

4 *Quot requirantur ad Collegium conſtituendum.*

5 *Collegium, poſtquam in multis ſemel eſt conſtitutum, poteſt ad vnum reduci, & in eo conſeruari.*

6 *Electores debent eſſe profeſſi eiuſdem Religionis, cuius Prælatus eſt eligendus, & ſatis erit profeſſio tacita; & de ea doceri debet, ſi profeſſionis defectus fuerit oppoſitus,* limita vt num. 7.

8 *Electores neceſſariò debent eſſe Clerici, & in Sacris Ordinibus conſtituti.*

9 *Habilitas ad eligendum attenditur tempore, quo celebranda eſt electio, non autem tempore Prælaturæ vacationis.*

10 *Promotus ad Subdiaconatum ante legitimam ætatem, an ſit habilis ad eligendum.*

11 *Excommunicati notoriè maiori excommunicatione, ſi ſcienter ad electionem à Capitulo admittuntur, electio irrita eſt, ſecus ſi excommunicatio eſſet occulta,* num. 12.

13 *Suſpenſi ab executione ſuorum officiorum inhabiles ſunt ad eligendum.*
14 *Irregulares an poſſint eligere.*
15 *Irregularis non priuatur iuriſdictione ob irregularitatem ſuperuenientem.*
16 *Interdicti eligere non poſſunt : nec qui celebrauerunt ſcienter in loco interdicto*, num. 17. *neque qui elegerunt ſcienter indignum*, num. 18.
19 *Indignus quis cenſeatur.*

1 QVælibet Prælati electio de iure communi ad ip-
ſammet Congregationem ſpectat. *cap.1.de elect.*
vbi dicitur,quòd nulli Eccleſiæ Collegiatæ prouideri
debet de Prælato per collationem, ſeu prouiſioné,ſed
per canonicam electionem per ipſum Collegium fa-
ciendam. Idem habetur *in c.Congregatio 15.q.vlt.* vbi
dicitur,quòd Congregatio, poſt ſui Abbatis mortem,
vel eo viuente,ſi deliquerit, Abbatem ſibi eligere de-
bet;&,vt *ſuprà* dictum eſt,clarè conſtat *ex c.2.3.4. &*
ſeq. 18.q.2. vbi ſpecialiter de Monachis agitur ; quæ
electio Prælati ita pertinet ad Collegium ; quòd ſi in
2 aliqua Congregatione non extent niſi duo , vel tres
legitimi Vocales , electio etiam ad eoſdem ſpectat,
iuxta *d.cap.* 1. & ibi gloſſ. *de elect. & cap. cùm dile-*
ctus de conſuetud. Imò ius Vniuerſitatis in vno ſolo,
3 omnibus reliquis mortuis , priuatis , ſuſpenſis , vel
excommunicatis , remanere poteſt ; quamuis enim
nullum Eccleſiaſticum Collegium in vno conſtitui
4 poſſit ; quia de iure ciuili tres requiruntur ad facien-
dum Collegium. *l. Neratius ff.de verb. ſignific.* & de
iure canonico, ſaltem duo *per d.cap.1. de elect.* tamen
poſtquam ſemel in pluribus eſt conſtitutum , poteſt
5 totum ipſius ius ad vnum reduci, & in eo conſeruari,
aliis mortuis *l.ſicut ff.quod cuiuſque vniuerſ.* gloſſ. *in*
cap.gratum verbo pauciores, de poſtul. præl. & in d.c.1.
verbo duo, quam ſequuntur communiter DD Nauarr.
lib.1.conſ.6.tit. de elect.in 2. edit. Rota *deciſ. 860.n.7.*
& deciſ.1050.n.5.coram Card. Seraph.

An autem canonica electio ex parte ipſorum eli-
gentium legitima ſit , maximè attendendum eſt ex
conditionibus requiſitis in ſingulis eorum perſonis,
& in ſufficienti ipſorum conuocatione, quæ fieri de-
bet ab eo , qui deputatus eſt , & auctoritatem ab ipſa
Religione habuit ; qui autem , & quomodo ſint vo-
candi , dictum eſt ſuprà ; ſolùm aduertere libet , con-
uocandos eſſe omnes , qui ſecundùm vniuſcuiuſque
Congregationis ſtatuta votum in illa electione ferre
poſſunt : qui enim per eadem ſtatuta prohibentur in
electionibus vocem habere , excludendi veniunt, ita
Sylu. *verb.elect.1.n.3. verſ. 3. in fine.*

6 Quoad conditiones in eligentibus neceſſarias.
Primò requiritur,vt ſint profeſſi eiuſdem Religionis,
cuius Prælatus eſt eligendus, ſiue profeſſio fuerit ex-
preſſa , ſiue tacita , vt probatur *ex cap. ex eo §. in Ec-*
cleſiis,de election.in 6. & ibi gloſſ. & Archidiacon.*n.3.*
Ratio eſt , quia Nouitius non eſt verum membrum
Religionis ; ergo, nec eligendi ius habere poteſt.
Tum etiam, quia Nouitius non eſt ſatis expertus Re-
ligionem ; nec poteſt ſufficientem perſonarum noti-
tiam habere, & nedum requiritur profeſſio in eligen-
tibus , ſed de ea doceri debet, ſi profeſſionis defectus
fuerit oppoſitus , Dec. *conſ.522. num.15.* & 16. Rota
in d. Nullius ſeu Pampilonen. canonicatuum de Ronceſ-
valles 22. *May* 1628. *coram R. P. D. Dunozetto.* Li-
7 mitatur in caſu quo ex priuilegio, ſeu conſuetudine,
alicui extraneo etiam competat ius electioni interue-
niendi : ſæpiùs enim ex priuilegio , ſeu conſuetudine
alieni ad electionem vocantur , *vt cap. cumana de*
elect. vbi gloſſ. & Doctores communiter aſſerunt ,
quòd interdum laïci , præcipuè Principes pro pace
ſeruanda admittuntur , vt electores ab oppreſſoribus
tueantur ; ita etiam Syluius *vbi proximè.*

Secundò requiritur,vt ſint Clerici , & in ſacris or- 8
dinibus conſtituti. Quòd debeant eſſe Clerici , pro-
batur ex *d.cap.ex eo §.in Eccleſiis*, vbi dicitur. *Conuer-*
ſi Laici cum Clericis in electionibus intereſſe non debent;
per quæ verba excluduntur ab electione non ſolùm
Conuerſi , ſed etiam Monachi omnes profeſſi non-
dum in ſacris Ordinati , vt fuſiùs probat Suar. *de*
Relig. tom.4.tract.8. lib.2. cap.4.num.3. & 4. Verùm
hoc ſimul cum altera conditione , nempè quòd in ſa-
cris ordinibus conſtituti eſſe debeant , clariùs proba-
tur *ex clem.vt iy , de ætate , & qualit.* vbi prohibetur,
quòd nemo poſſit in electionibus , quæ in Eccleſiis
Cathedralibus, Collegiatis, Secularibus , vel Regu-
laribus canonicè fiunt , vocem habere , & ſuffragium
ferre , qui ſaltem in Subdiaconatus ordine conſtitu-
tus non ſit : etiam ſi hoc ab aliis ſibi liberè conceda-
tur ; & ita communiter in praxi apud omnes Religio-
nes obſeruari , ait , Mirand. *in man. Prælat. tom.* 2.
quæſt.23. art.5. concluſ. 5. Si autem tempore vacatio-
nis aliquis ſacris ordinibus inſignitus non ſit , tem-
pore autem electionis iam Subdiaconatum ſuſcepit, 9
poteſt ſuffragium ferre ; quia requiritur à iure, quòd
ſit habilis tempore electionis gloſſ. *in d.clem. vt iy, in*
verbo, conſtitutus, quod probat per text. *in cap. cùm*
inter R. de elect. Panormit. *ſuper d.clem.num.9.* addu-
cens alium text. *in cap. ei cui , de præbend. in 6.* Sicut
etiam,ſi quis tempore vacationis profeſſus non eſſet,
poſteà verò tempore electionis iam profeſſionem
emiſiſſet , ad ſuffragium ferendum in ipſa electione
admitti deberet ; ex iure enim non eſt neceſſarium ,
quòd profeſſio certo aliquo tempore debeat electio-
nem præcedere : ſed tantùm , vt facta ſit ; vt conſtat
ex *d. cap. ex eo.* Ita gloſſ. Butr. Panormit. *in d. cap.*
cum inter R. in fine de electione , Roder. *quæſt. regul.*
tom.2. q.15.art.5.verſ. & aduertendum. Non eſt au-
tem ſuperſedenda electio , vt is expectetur , etiam ſi
ſacris ordinibus intra tempus à iure electioni cele-
brandæ ſtatutum initiari paratus ſit ; ſed reliqui ele-
ctores electionem accelerare poſſunt ; ſicuti nec te-
nentur expectare excommunicatum , qui eſt abſolu-
tionem impetraturus : neque Nouitium aſſerentem,
ſe profeſſionem emittere velle : nec abſentem volen-
tem intra tempus reuerti , iuxta d. gloſſ. *in d. clem. vt*
iy , verb. conſtitutus. Imol. *ibi num.* 23. & Panormit.
d.num.9. nam quando electio accelerari poteſt , non
eſt diu ſuper ea immorandum , iuxta *cap. ne pro de-*
fectu de elect. & hæc eſt certa, & communis omnium
Canoniſtarum ſententia , vt videre eſt apud Monet.
de diſtribut. quotid. part.2. quæſt.10. num.5.

Dubitatur etiam à Doctoribus , vtrùm promotus 10
ad Subdiaconatum ante legitimam ætatem ſit habi-
lis ad eligendum ; cui difficultati reſpondeo cum
Suar.*d.cap. 4. num.7.* quòd vel quis priuilegio in mi-
nori ætate ordinatus fuit : & tunc , cùm huiuſmodi
ordinatio legitima ſit , proculdubio talis perſona ad
ſuffragia ferenda admitti debet ; quia ad id habet
omnia à iure requiſita ; tum etiam ; quia non ſolùm
ordinem , verùm etiam ordinis executionem recepit.
Vel ante legitimam ætatem illicitè , ac ſubreptitiè ad
ſacros ordines promotus fuit , & tunc à ſuffragio fe-
rendo prohibitus eſt ; quia per extrauagan. Pij II.
quæ incipit , *cùm ex ſacrorum* , eſt ipſo facto ab ordi-
nibus ſuſpenſus , ac propterea ad votum ferendum
inhabilis ; qua ſuſpenſione ſublata , poſſet vtique
ſuffragium ferre ; quia cùm effectu habet conditio-
nem ordinis ſacri requiſitam, *in d. clem. vt iy*, nec vl-
lum habet canonicum impedimentum;quamuis enim
defectus ætatis ordinis executionem impediat , non
tamen eſt impedimentum ad electionem : cùm nihil
quoad hoc circa ætatem *in d. clem.* ſit diſpoſitum. Ita
Panormit.

Panormit. *ſuper d. clem. n.* 8. Rodetic. *d. art.* 5. *verſ.* 2. *per tot.* Suar. *loc. cit.*

11 Tertiò requiritur, quòd electores non ſint per excommnnicationem, vel aliam huiuſmodi cenſuram, ſiue Eccleſiaſticam inhabilitatem ab eligendo ſuſpenſi. Abbas *in cap. illa quotidiana, num.* 7. *& in cap. cumana de elect.* Excommuoicati maiori excommunicatione à canonica electione expellendi ſunt; aliàs ſi ſcienter à Capitulo admitterentur, electio ipſa irrita eſſet per *d. cap. illa quotidiana*, & *ibi* gloſſ. & Panormit. *n.* 4. *c. conſtitutus de appellat.* Innoc. & Panormit. *in cap.* 1. *de poſtulat. prælat.* Syluius *verbo electio* 1. *quæſt.* 4. Suarez *tom.* 5. *diſp.* 14. *sect.* 2. *n.* 17. *&* 18. & alij plures apud Sigiſmund. à Bonon. *dub.* 66. *num.* 5. vbi teſtatur de communi. Hoc autem procedit, quando excommunicatio eſt notoria; quia ſi
12 excommunicatus eſſet occultus, non inficeret electionem; quamuis enim ſemper ſe in ea ingerendo peccaret, tamen non peccarent alij, illum non reprehendendo, licèt poſſint: cùm non teneantur eum euitare, aut repellere per *extrauagan. ad euitanda.* Ita Suarez *de Relig. tom.* 4 *tract.* 8. *lib.* 2. *cap* 4. *num.* 9. *in fine*, & in hoc omnes conuenire, teſtatur Sigiſ-
13 mund. à Bononia. *d. dub.* 66. *num.* 10. Ita etiam ſuſpenſi à ſuorum officiorum executione per ſuſpenſionem, ſiue interdictum, ſunt inhabiles ad eligendum, per *cap. cum dilectus, de conſuetud. & cap. cum inter R. ſeniorem, de elect.* ſiue ſint ſuſpenſi ab homine, ſiue à canone inferente pœnam talis ſuſ-
14 penſionis. Ita Panormit. *in d. cap. cum dilectus n.* 20. *de conſuetud.* Item irregulares per text. *in cap. is cui, de ſentent. excom. lib.* 6. Ita Sylu. *verb. electio* 1. *quæſt.* 4. Azor. *inſtit. moral. part.* 2. *lib.* 6. *cap.* 14. *quæſt* 8. *verſ. ius item eligendi.* Contrarium tamen docuit Nauarr. *in Manuali cap.* 27. *num.* 244. nempè irregulares voce actiua non priuari; quem ſequuntur Suarez *tom.* 5. *diſp.* 40. *sect.* 1. *num.* 27. Vincent. Filliuc. *moral. quæſt. tract.* 19. *cap* 3. *quæſt* 6 *num* 75. Bonacin. *de cenſur. diſp.* 7. *quæſt.* 1. *punct.* 4. *num.* 8. qui teſtatur de communi, & poſt eum Sigiſmund. à Bonon. *dub.* 70. *n.* 6.
15 *& ſeqq.* Ratio eſt, quia irregularis non priuatur iuriſdictione ob irregularitatem ſuperuenientem; ſed ius eligendi, vel eſt iuriſdictio, vel ad illam reducitur; ergo ſicut irregularis non priuatur iuriſdictione, ita pariter, nec iure eligendi. Ita Doctores *proximè citati.*

16 Priuantur etiam voce actiua illi, quibus interdictum eſt eligere, abſque Superioris licentia, *cap. fin. de*
17 *elect.* Item qui celebrauerunt ſcienter in loco interdicto, niſi ſuper hoc habeant priuilegium *d. cap. is qui, de ſentent. excom. in* 6. vbi gloſſ. *verb. cum aliis*, Archidiacon. *num.* 3. *circa finem.* Panormit. *in cap. poſtulaſti n.* 5. *de cler. excommun. miniſtran.* Nauarr. *d. cap.* 27. *n.* 187. & alij plures apud Sigiſmund. à Bonon. *dub.* 68. *num.* 2.

18 Item, qui ſcienter elegerunt, vel poſtularunt indignum ſcientia, moribus, & ætate *d. cap. grauem, de poſt. Prал. cap. cum in cunctis, & cap. innotuit, in fine, & cap. ſcriptum de elect.* Eſt autem notandum, quòd eligentes ſcienter indignum, ſunt priuati poteſtate eligendi in prima tantùm electione immediatè ſequenti, etiam ſi illa non ſortiretur effectum; non autem in tota vacantia, per *cap. cum Vintonien.* & *ibi* Abbas *n.* 6. *&* 11.
19 *eodem tit. de elect.* Indignus autem quoad hoc propoſitum is dicitur, qui habet defectus perſonæ expreſſos *in d. cap. cum in cunctis.* Ita Panormit. *ibi* §. *clerici ſanè n.* 6. *& in cap. cum inter el.* 1. *n.* 15. *eodem tit.* Suar. *de cenſur. diſp.* 24. *sect.* 2. *n.* 22. Auil. *eodem tract. p.* 2. *cap.* 6. *diſp.* 12. *dub.* 4. *ad fin.* Garc. *de benefic. p.* 7. *cap.* 12. *n.* 84. Sigiſmund. à Bonon. *dub.* 61. *n.* 11.

QVÆSITVM IX.

Quenam ætas requiratur in eligendo Abbatem, vel Prælatum.

SVMMARIVM.

1 *Ætas requiſita in aſſumendis ad Abbatias Regulares.*
2 *Epiſcopus debet eſſe annorum triginta expletorum.*
3 *Eligendi in Abbates, & Prælatos Generales ad trigeſimum annum expleuiſſe debeant.*
4 *Ætas multum facit ad eruditionem.*
5 *Adoptans quem in filium 18. annorum ætate illum præcedere debet.*
6 *Senectus laudatur.*
7 *Senatus undè dictus.*
8 *Senes omninò debiles inhabiles ſunt ad adminiſtrandum.*
9 *Seniores in ſacra Scriptura qui dicantur.*
10 *Senectus non in crinium candore, ſed in animi virtute poſita, & conſtituta eſt.*

Legitima ætas in Abbate, vel Prælato eligendo ſufficit annorom 25. nec requiritur, quòd annus 1
25. completus ſit, ſed inceptum tantùm eſſe, ſatis erit, *cap. cum in cunctis, § inferiora de elect.* Vbi habetur, in Epiſcopo trigeſimum annum expletum, infe- 2
rioribus autem dignitatibus animarum curam annexam habentibus vigeſimum quintum inchoatum requiri. Idem etiam in Concil. Trid. *ſeſſ.* 24 *de reformat. cap.* 12. confirmatum eſt his verbis. *Nemo deinceps ad dignitates quaſcunque, quibus animarum cura ſubeſt, promoueatur, niſi qui ſaltem 25. ætatis ſuæ annum attigerit, & in Clericali ordine verſatus, doctrina ad ſuum munus exequendum neceſſaria, ac morum integritate commendetur, iuxta conſtitutionem Alexandri III in Concilio Lateranenſi promulgatam, quæ incipit, Cùm in cunctis.* Quæ iura generaliter de omnibus Eccleſiaſticis dignitatibus animarum curam annexam habentibus loquuntur; de Abbate autem nihil expreſsè in iure diſpoſitum reperitur. Verùm ad huius rei veritatem, magis aperiendam, cùm per text. *in cap. indemnitatibus eod. tit. in* 6. prouiſum fuerit Abbatiſſæ ætati, cauendo, quòd annorum triginta eſſe debeat, nec aliqua de Abbate mentio facta ſit, videtur, Abbates ſub communi regula aliorum Prælatorum relinquere voluiſſe. Ita Panormit. *in d. cap. cum in cunctis n.* 6. Et quod Abbas comprehendatur ſub illo §. *inferiora*, tenet gloſſ. *in d. cap. indemnitatibus poſt princ.* & communiter Doctores *ibidem*, & Summiſtæ *in verbo Abbas.* Rebuff. *in prax. tit. de non promot. infra ann. num.* 25. Rota *in Tullen. Monaſterij* 17. *Maij* 1597. *coram Penia, quæ eſt deciſ.* 112. *poſt* 1. *vol. conſ. Farinac. & in fin. operis eſt deciſ.* 25. Nam prædicta intelligenda ſunt de Abbate Conuentuali habente curam animarum; nam ſi Abbatia careat cura, & Conuentu, non reputatur dignitas, nec ad eam obtinendam requiritur ætas 25. annorum, ſed ſufficit ætas neceſſaria de iure ad alia beneficia ſimplicia obtinenda, vt fuit reſolutum *in Aquen. Monaſterij* 31. *Maij* 1568. *coram D. Card. Lancellotto ſeniore, quæ in fine operis eſt deciſ.* 9.

Hîc autem inquirendum, cùm text. *in d. cap. cum in cunctis* de ætate in Epiſcopis requiſita diſpoſuerit, 3
num eadem diſpoſitio ſaltem quoad ſupremos Generales Religionum locum habeat, nempè, quòd eligendi in Prælatos Generales debeant trigeſimum ætatis annum expleuiſſe, Mirand. *in Man. Prælat. tom.* 2 *q.* 3. *art.* 1. *concluſ.* 2. & Azor. *inſt. moral. p.* 2. *lib.* 6. *cap.* 5. *quæſt.* 1. dicunt, Prælatos Regulares iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentes trigeſimum annum exegiſſe

Digitized by Google

exegiſſe debere ; ſicut de aſſumendis ad Epiſcopatum decernitur, *in d. cap. cum in cunctis* & in Concilio Trid. *d. ſeſſ.14 de reform.cap.12.* Verùm de rigore iuris videtur dicendum, quòd non; lex enim neceſſariam formam tradens odioſa eſt, & ideò ad verborum proprietatem reſtringenda. Tamen quod de Epiſcopis ibi dicitur, debere ſaltem intelligi de Prælato Generali, dicam ſuadente ratione quadam, nempè quòd in Generali Prælato vniuerſæ Religionis curam habente requiritur maior iudicij maturitas, & perfecti viri ætas, quamobcauſam trigeſimus annus 4 in Epiſcopo eſt neceſſarios *d.cap.cum in cunctis*, ætas enim multùm facit ad eruditionem *can. hoc ſit poſitum* 26.*q.*7.& perfecti hominis ætas dicitur trigeſima *can. Epiſcopus diſt.*77.& quamuis in rigore, & propriè loquendo Prælatus Generalis non ſit Epiſcopus, ſed propter dignitatem Epiſcopo inferior ; tamen propter grauiſſima negotia, eius iuriſdictio Epiſcoporum iuriſdictioni eſt quàm maximè ſimilis ; & ſic opinio Mirand. & Azor. procedere poſſet de honeſtate, non autem de neceſſitate. Hanc noſtram aſſertionem tenent Suar. *de relig.tom.4.tract.8.lib.2.cap.3.num.7.* & Sigiſmund. à Bonon. *in tract. de electıon. & poteſt. prel. Regul. dub.2.num.1. verſ. & hanc aſſertionem.* Præterea indecorum videtur, Abbatem præcipuè Generalem qui ſuorum ſubditorum Pater appellatur, tot ſeniores ſub ſe habere, ipsúmque iuuenem eſſe, arg. §. *minorem,* 5 *Inſtit. de adopt.* vbi præcipitur quòd adoptans quem in filium, ipſum præcedat ætate annorum 18. aliàs adoptio irrita habeatur. Inſuper Abbates, & ceteros Regulares Prælatos ſenes eſſe, quàm maximè expedit, quia (vt dicitur Iob. *c.12.*) *In antiquis eſt ſapientia, & in multo tempore prudentia*, & Eccleſiaſt. 25. *quàm ſpecioſum canities iudicium, quàm ſpecioſa veteranis ſapientia, & intellectus glorioſus.* At in Eccleſiaſticis Prælatis, vtraque, ſapientia ſcilicet, & prudentia eſt valdè neceſſaria, 36.*diſt.*§.1. Vnde tam in diuinis, quàm in humanis ad Reipublicæ adminiſtrationem ſenes aſſumptos eſſe videmus iuxta illud Exod. 3. *Vade, & congrega ſeniores Iſrael*, & Num. 11. cùm Moyſes non poſſet ſolus ſuſtinere laborem ad populum gubernandum, ex præcepto Domini elegit ſeptuaginta preſbyteros, ideſt, ſeniores Iſraël, qui ſimul cum eo populum gubernarent. Et Eſai. 3. dicitur. *Dominus ad iudicandum venit cum ſenioribus populi ſui.* Plutarchus etiam *in lib. Quòd adminiſtrat. Reipublica pertineat ad ſenes,* 7 animaduertit, Senatum à ſenio appellari, dicens, *Romanorum Senatus vſque in hunc diem à ſenio nomen gerit.* Quod idipſum confirmatur ex ſententia Platon. *lib.3. de Rep.* vbi dicit. *Iudicem non iuuenem, ſed ſenem eſſe oportere, qui ſerò quale quid ſit iuſtitia, didicerit, tanquam qui non propriam in animo ſuo eam ſenſerit, ſed alienam in aliis animis longo tempore nouerit : atque idcircò, cuiuſmodi ſit malum, diſcernat, ſcientia potiùs, quàm propria experientia iudicans.* In quorum verborum expoſitione. Auerroës *tract.1. ſuper dictis Platonis libris de Rep.* ait, *Reipublica gubernacula ſenioribus deberi, qui præter ſpeculatiuas ſcientias, quas adepti ſunt, experimentum præterea obtineant longo tempore acquiſitum.* Ex quibus habemus, quoad Prælaturas, & officia quibus animarum cura commiſſa eſt, non iuuenes, ſed ſenes eligi, & aſſumi expediat. Non eſt autem intelligendum de illis ſenibus, qui ob continuas infirmitates, ac eorum maximam ſenectutem ita ſunt corpore debiles, vt ad officia prorſus impotentes reddantur; 8 tales enim iure inhabiles ſunt ad adminiſtrandum. *cap. niſi cum pridem §. alia cauſa, de renunciat.* ſed his, qui morum grauitate, ac prudentia, quæ in ſenibus maximè reperiri ſolet, Prælationis munus rectè per ſe ipſos exercere valeant. Vnde (vt notant Origen. *homil.16. ſuper Ioſue* D. Baſil. *ſuper Eſai. c.*30. & D. Hier. *ſuper Pſal.* 91.) in ſacra Scriptura non illi dicuntur Seniores, qui longæuam duxerunt vitam; vt Adam, 9 qui vixit annos 930. Mathuſalem, qui vixit 969. Noë, & quamplures alij, qui, etſi per multa ſæcula vixiſſent, non tamen Seniores appellati ſunt; ſed illi, qui vitæ claritate, ac ſenſuum maturitate claruerunt : velut Abraham, qui ſuperiorum generationum primus Senioris nomen obtinuit; Nam, (vt ait D. Baſil.) planè Senior erat, quòd eius anima incanuiſſet virtute. Horum ratio eſſe poteſt, quia (vt habetur Sap. *cap.* 4.) *Senectus venerabilis eſt, non diuturna, neque annorum numero computata : Cani autem ſunt ſenſus hominis, & ætas ſenectutis vita immaculata*; & vt inquit D. Chry- 10 ſoſt. *ſuper Pſal.*50. *Senectus non in crinium candore, ſed in animi virtute poſita, & conſtituta eſt.* Ex quadam igitur congruentia, & honeſtate, non autem de neceſſitate Abbas, & Prælatus localis, & multò fortius Generalis eligi non debet, ante trigeſimum annum expletum, ob prædictas rationes; quamuis de rigore iuris ſufficiat, 25. ætatis annum attigiſſe. In noſtra Congregatione, vigore Conſtitutionum, nemo Abbas localis, ſeu Collegiatus eſſe poteſt, qui trigeſimum quartum, nec Præſidens Generalis, qui quadrageſimum tertium ætatis ſuæ annum, ſaltem non attigit, vt cautum eſt *cap.16. dictarum Conſtitutionum.*

QVÆSITVM X.

Vtrùm eligendus in Abbatem, & Prælatum Regularem debeat eſſe expreſsè profeſſus.

SVMMARIVM.

1 *Eligendus in Abbatem, & Prælatum Regularem debet eſſe profeſſus expreſsè* num.6.

2 *Præeſſe non debet qui nondum ſubeſſe nouit.*

3 *Miſerum eſt, eum fieri magiſtrum, qui formam diſcipuli non aſſumpſit.*

4 *Monachus per profeſſionem efficitur, non per habitus aſſumptionem.*

5 *Non profeſſi an poſſint per viam prouiſionis ad Abbatias aſſumi.*

7 *Profeſſio facta ante annum probationis nulla eſt ad omnes effectus.*

8 *Prouiſus per viam collationis, vel poſtulationis ſatis eſt, ſi ſit tacitè profeſſus.*

AD canonicam Regularium Abbatum electionem neceſſarium eſt, vt eligendus ſit profeſſus : 1 aliàs electio irrita eſſet; non obſtante qualibet contraria conſuetudine, *cap. cùm cauſam, c. cùm ad noſtram, cap. officij, & c. cùm in magiſtrum, extr. de elect.* ex quibus habetur, quòd non debet in magiſtrum aſſumi, qui nondum fuit diſcipulus; nec præeſſe debet, qui 2 nondum ſubeſſe nouit; Idem colligitur *ex cap. miſerum 61. diſt.* vbi dicitur, quòd miſerum eſt, eum fieri magiſtrum, qui formam diſcipuli non aſſumpſit; Imò 3 gloſſ. *in d. cap. cum cauſam, verb. irritetis*, probat, ideo Summum Pontificem mãdaſſe, vt electio non profeſſi irritetur, conſuetudine in contrarium non obſtante, quia conſuetudo illa erat contra ius commune, nempè contra *can. Abbatem, & can. quàm ſit*, 18. *quæſt.* 2. in quibus diſponitur, Abbatem à Monachis de eadem Congregatione eligendum eſſe, Monachorum autem Congregatio profeſſos tantùm comprehendit; præſertim in ordine ad electionem, non autem Nouitios, qui nondum dicuntur Monachi; nam Monachus per 4 profeſſionem efficitur *cap. porrectum de regular.*

Eſt etiam notandum, quòd non profeſſi non ſolùm per viam electionis, ſed nec etiam per viam prouiſionis poſſunt in Abbates Regulares aſſumi, vt docet Panormit.

Panormit. *in d.cap.cùm in magiſtrum,num.*1. *notab.*2.
argumeoto illorum verborum d.text.*nec ſit præficien-*
6 *dus.* In eligendo aotem nou ſufficit racira, ſed requi-
ritur expreſſa profeſſio: aliàs electio irrita eſſet; ita
enim, poſt prædicta iura allegara, expreſsè ſtatutum
fuit à Bonifacio VIII. *in cap.nullus de elect.lib.*6. vbi
decernitur, quòd, *nullus Religioſus ad Abbatiam, ſiue
Prælaturam, ſuu, vel ulterius Religionis de cetero eligu-
tur, niſi antea fuerit Ordinem Regularem expreſsè pro-
feſſus*, addendo, *quòd ſi ſecus actum fuerit, eo ipſo ir-
ritum habeatur*; per quæ verba claré parer, expreſſam
profeſſionem eſſe de ſubſtantia electionis. Idem ha-
betur *in clem.*1.*§.cæterùm Priorum, verſ.ſunè de ſtat.
Monach.* & firmauit Rot. *deciſ.* 647. *num.*1. *coram
Card.Seraphino*, & ſic non poteſt quis habitum ſuſci-
pere, profeſſionem emittere, & in Abbarem eligi eo-
dem tempore, *cap.officij, in fine de elect.*Put.*deciſ.*261.
Vnde ad hoc, vt quis poſſit in Abbatem eligi, deber
in probatione ſaltem per annum ſtetiſſe; cùm profeſ-
ſio antea facta nulla ſit ad omnes effectus ex Concil.
7 Trident.*ſeſſ.*25.*de regular.cap.*15. & tenuit Rota *in
cit. deciſ.*647. *coram Seraphino.* In prouiſione autem,
8 quæ fit per viam collationis, vel poſtulationis, ſuffi-
cit profeſſio racita,nec requiritur expreſſa; vnde col-
lario Abbatiæ facta non expreſsè profeſſo valeret, vt
poſt Ioannem Andr. notat Panorm. *in cap.quia ingre-
dientibus, num.*4. *de teſtam.* Ratio autem eſt, quia
d.cap.nullus. loquens de electione, cùm ſit ius pœna-
le, non debet extendi ad prouiſionem, vel poſtula-
tionem.

QVÆSITVM XI.

Vtrum Religioſus in eadem Religione, in qua Abbas eligitur, vel præficitur, profeſſus eſſe debeat.

SVMMARIVM.

1 *Aſſumendus in Abbatem debet eſſe expreſsè pro-
feſſus in eadem Religione, in qua ad Abbatiam
aſſumitur.*
2 *Homines diſparis profeſſionis, vel habitus ſimul in
eiſdem Monaſteriis ſociari non debent.*
3 *Arandum non eſt in boue, & aſino; nec debet quis
veſtem lana, linóque contextam induere.*
4 *Cohærere, & coniungi non poſſunt, quibus votu, &
ſtudia ſunt diuerſa.*

1 AD hoc, vt quis in Regularem Abbatem aſſumi
poſſit, non ſolùm oportet, quòd abſoluté tria
Religionis vota expreſsè profeſſus ſit: verùm etiam,
quòd in eadem Religione, in qua aſſumitur, profeſ-
ſionem emiſerit; vt expreſsè cautum eſt *in clem* 1. *de
elect.* vbi prohibetur, *ne Religioſus aliquis in Abba-
tem, vel Prælatum ulterius Religionis, vel habitus de ce-
tero eligatur; quòd ſi ſecus actum extiterit, ſit eo ipſo ir-
ritum, & inane.* Et ratio eſt; quia (vt ait Summus
2 Pontifex ibi) rationi non congruit, vt homines diſ-
paris profeſſionis, vel habitus ſimul in eiſdem Mo-
naſteriis ſocientur. Id ipſum habetur *ex cap. cùm
cauſam extr. de elect.* vbi Innocentius III. irritans
electionem ſactam de ſeculari in Regularem Prio-
tem, ait, *ſecundùm legem diuinam non eſſe in boue
3 arandum, & aſino, neque debere quemquam, veſtem de
lana, linóque contextam induere*, ſcilicet (vt exponit
4 ibi gloſſ.) non eſſe homines diſparis profeſſionis, &
habitus in vno, eodémque officio ſociandos; cohæ-
rere enim, & coniungi non poſſunt, quibus vota, &
ſtudia ſunt diuerſa *can.noua* 16.*quæſt.*7. Ita Panormit.
in cap. cum in magiſtrum, in fine, de elect. & ſacra
Congregatio teſte Gonzales *ad regul.* 8.*Cancellar.
gloſſ.*8. *num.*78.) die 12. Decembris 1585. cenſuit, *à
nemine, præter Summum Pontificem, poſſe conferri Ab-
batias, & beneficia adminiſtrationem habentia, niſi pro-
feſſis iuxta Canones*; ita etiam Roderic. *quæſt. regul.
tom.*2.*q.*52.*art.*8. & Suar. *de relig. tom.*4. *tract* 8.*lib* 2.
*cap.*3.*n.*11. Sigiſmund. à Bononia *in tract.de elect. &
poteſt. Prælat. Regul.dub.*60.*num.*4.

QVÆSITVM XII.

Vtrùm eligendus in Abbatem debeat eſſe Sacerdos.

SVMMARIVM.

1 *Abbas eligendus debet eſſe Sacerdos.*
2 *Abbates primam tonſuram, & minores ordines con-
ferre poſſunt.*
3 *Ordines minores non conferunt, qui non ſunt Sacer-
dotes.*
4 *Abbas debet Fratribus egredientibus, & regredien-
tibus, ac lectiones in Choro recitaturis benedictio-
nem impendere.*
5 *Benedictionem dare, non niſi Sacerdotum eſt.*
6 *Statutum, quod in Abbates aſſumi poſſint, qui* 15.
*ætatis annum non habent, vel Sacerdotes non
ſunt, non valet.*
7 *Abbas Collegiatus in noſtra Congregatione creari
non poteſt, qui antea per nouennium in Sacerdo-
tio non fuerit.*
8 *Abbates apud Caſinenſes qui eſſe poſſint.*
9 *Abbas, qui intra annum ad ſacros ordines non
promouetur, an amittat Abbatiam ipſo iure, vel
præcedente monitione.*

INter cæteras conditiones neceſſariò in Abbate Re- 1
gulari eligendo requiſitas, principaliter neceſſa-
rium eſt, vt ſit Sacerdos. Probatur; Nam *in cap.tuam
de ætate, & qualit.* dicitur, quòd, inſtante neceſſitatis
articulo, poſſit in Abbatem aſſumi etiam in minori-
bus ordinibus conſtitutus; vnde per argumentum à
contrario ſenſu colligitur, quod ſi inſtante neceſſita-
te, poteſt in Abbatem non Sacerdos aſſumi; ergo
extra neceſſitatem eligendus, ſiue præficiendus, ne-
ceſſariò debet eſſe ſaltem ordinibus ſacris initiatus;
quod per text. *in d.cap.tuam* expreſsè defendunt An-
ton.de Butr. *ibi,num.*4. & Panormit. *in* 5.*not.* Biax. *in
direct. elect. part.*2. *cap.* 9. *num.*2. & Rota *deciſ.* 647.
*num.*3. *coram Cardinali Seraphino*, At *in cap.*1.*eodem
tit.* ſtatuitur. vt *Abbates, Decani, & Præpoſiti, qui
presbyteri non ſunt, presbyteri fiant.* ergo, ceſſante ne-
ceſſitate, non ſufficit, quòd ſint in quolibet ſacro or-
dine conſtituti, ſed neceſſarium erit, quòd ſint pres-
byteri; & hoc aſſerunt communiter Doctores, Pa-
normit.*ſuper d.cap.*1.*num.*2.*& dicto cap.tuam, num.*3.
Angel. *in ſum. verbo Abbas, num.*1. Sylueſt. *eod.verb.
num.etiam* 1. Azor. *inſtit. moral. part.*1. *lib.*12.*cap.*20.
*quæſt.*1. Læl. Zech. *de rep.Eccl.cap.*25.*num* 3. Roder.
*quæſt. reg. tom.*1. *quæſt.*15.*art.* 2. Probatur inſuper ex
Concil. Trident.*ſeſſ.*22 *cap.*8. vbi ſupponitur, quòd
animarum curam habentes ſint presbyteri; & *ſeſſ.*23.
*de reformat.cap.*1. habetur, *Cùm præcepto diuino man-
datum ſit omnibus, quibus animarum cura commiſſa eſt,
oues ſuas agnoſcere, pro his ſacrificium offerre*, vbi no-
tanda ſunt illa verba, *pro his ſacrificium offerre.* ex
quibus manifeſtè colligitur, Abbates, ac reliquos
Prælatos animarum curam habentes de iure diuino 2
Sacerdotes eligi, & aſſumi debere. Præterea Abba-
tes tonſuram, & minores ordines conferre poſſunt.
*can.quoniam.diſt.*69. Synod. Trid. *ſeſſ.*23.*de reformat.
cap.*10.

Digitized by Google

3 *cap*.10. Minotes aotem ordinés non cooferunt., niſi
Sacerdores, *cap.cùm contingat, de ætate, & qualitate.*
Panormit.*in d.cap.tuam,num.*3.*verſ.quæro, an hic Ab-
bas, &c.* ergo Abbates neceſſariò debent eſſe Sacer-
dores. Inſuper (vt doctè Gratianus noſter Monachos
obſeruauit *in can. hinc eſt, §. ſuperiori auctoritate*, 16.
4 *q.*2.) Abbas,ioxta præſcriptum Regulæ, debet Fratri-
bus egredientibus, & regredientibus, ac lectiones in
Choro recitatoris benedictionem impendere, vt ha-
5 betur in Regula *cap.* 11. dare autem beoedictionem,
non oiſi Sacerdoium eſt, *can.perlectis, §. ad preſbyte-
rum* 26.*diſtinct.* tum etiam, quia Eoaogelij lectionem
legere deber, *d.cap.*11. Reg. qood ſimiliter Sacerdo-
tis officium eſt, ſecundùm Gratianum *vbi ſuprà*,ergo
Abbas preſbyter eſſe debet. Prætetea Abbates habent
poteſtatem iuriſdictionis ſpiritualis (vt inferiùs pro-
babimus) quæ, etſi immediatè non ſit poteſtas cla-
uium, id eſt poteſtas peccata temittendi: tamen ad
illam ordinatur, imò ex ea ottum habet; poteſtas
autem peccata remittendi Sacerdotibus tantùm tra-
dita eſt; ergo, &c. qua ratione permotus Roder. *loc.*
6 *cit.* infert, non poſſe in Religionibus ſine Apoſtolica
anctotitate ſtatutum fieri, vt qui 25. ætatis annum
non attigerunt, vel Sacerdotes non ſunt, ad Abba-
tias, & Prælaturas Regulares aſſumi poſſint; cùm ſit
contra ius commune, contra quod io Religionibus
ſtatotum fieri nequit.

7 Apud noſtram Vallumbroſanam Congregationem
tiemo in Abbatem localem, ſeu Collegiatom aſſumi
poteſt, niſi nouennio poſtquam ad Sacerdotiũ aſcen-
derit, quia ad hoc, vt poſſit Abbatiam Collegiatam
obtinere, debet priùs per tres annos cootiouos, vel
interruptos fuiſſe Abbas titularis, Prior Abbatialis,
Prior titularis, Decanus Vallis Vmbroſæ, Procura-
tor in Curia Romana, vel Lector in ſtudio formato;
ad quæ officia nemo aſcendere poierit, qui priùs per
alios tres annos ſimiliter contiouos, vel interruptos
Prior Clauſtralis Monachorum nondum Sacerdotum,
vel Nouitiorum Magiſter, Cellatarins, ſiue Camera-
rius, vel Seriba non fuerit. Ad hæc autem officia aſſu-
mi nequit, qui antè per tres annos expletos in Sacer-
dotio oon fuerit.

8 Apud Caſinenſes etiam *in p. parte Conſtitutionum,
cap.*24.*de Conuentu.reformat.num.*4. *Prohibitum eſt, ne
quis ad aliquem gradum ſuperioritatis aſſumi poſſit, niſi
compleeo ſeptennio poſt Sacerdotium in Congregatione
ſuſceptum, aut ad curam Nouitiorum, niſi completo
nouennio à prædicto Sacerdotio.& num.ſequent.* pto his,
qui Religionem ipſam Sacerdotes ingreſſi ſunt, ſtatui-
tur, *illi quoque, qui Sacerdotes ad Congregationem ve-
nerint, niſi decimoſexto, & decimooctauo anno reſpe-
ctiuè in Congregatione completo*, ſcilicet, in Superiores
aſſumantur; poſteà verò *num.*6. ſubdirur, *& nemo in
Priorem, aut Abbatem promoueri poſſit niſi quinquennio
ſaltem in Decanatu, aut Prioratu reſpectiuè vixerit:
prout in declaratorio Regulæ cap.*21.

9 An autem Abbas qui intra annom ad ſactos Ordi-
nes non promouetor, amittat Abbatiam, & ea pri-
uetur ipſo iure, vel præcedente monitione, & præſer-
tim Abbas Commendatarius, latè Rota *in Tullien.
Monaſterij* 11. *Maij* 1597. *coram Penia, quæ
eſt deciſio* 112. *poſt primum Volumen conſ.
Farin. & in fine operis eſt* 25. in
qua egregiè hæc materia
explicatur.

QVÆSITVM XIII.

*Vtrùm dignior in Congregatione ſit ſemper
in Abbatem eligendus, vel ſufficiat,
eligere dignum, omiſſo
digniori.*

SVMMARIVM.

1 *Electio de digno omiſſo digniori ſuſtineri poteſt. Vide*, vt oum.6.
2 *Viliſſimus reputandus eſt, qui ceteris dignitate præſtat, niſi præcellat etiam ſcientia, & ſanctitate.*
3 *Eligendus ad Eccleſiaſticam dignitatem talis eſſe debet, vt illius comparatione ceteri grex dicantur.*
4 *Peccant mortaliter eligentes dignum, omiſſo digniori.*
5 *Vtrùm ſemper ſit peccatum mortale eligere dignum, omiſſo digniori.*
6 *In foro externo electio de digno, omiſſo digniori, ſuſtinetur, etiam quòd electores iuraſſent de digniore eligendo.*
7 *Suffragandum eſt digno, omiſſo digniori, ad hoc ne indignus eligatur.*
8 *Dignior quis dicatur.*
9 *Qui aliàs munus, de quo agitur, rexit, an dicatur ſimpliciter dignior.*
10 *Antiquior habitu, ſacerdotio, vel ætate non cenſetur ſimpliciter dignior.*
11 *Nobilitatis qualitas nihil confert ad dignioritatem.* Limita, vt ibid.

VIdetur, ſatis eſſe, ſi dignus eligatur, & quòd ele-
ctio de digno, omiſſo digniori, ſuſtineri poſſit. 1
Nam *in cap.cùm nobis olim, & cap.cùm inter Canonicos
extr. de elect.* probata fuit per Papam electio, quam-
uis electus ooo fuiſſet emioentis litteraturæ; & *in
cap. cùm dilectus eod. tit.* confirmata pariter fuit ele-
ctio digni, licèt in eadem Eccleſia digniores extitiſ-
ſeot; Idem colligitur *ex cap. Monaſterium 16.quæſt.*7.
vbi in Synodo Romana conceſſum fuit patrono, vt
Monaſterium, & Oratorium, quod ipſe ædificauerat,
commendare poſſit, eum conſenſu Epiſcopi, cui
maluerit Preſbytero, qui malus non ſit. Idem affir-
mat gloſſ. *in cap.conſtitutis, il* 2.*verb.magis vtilem, de
appellat.& in cap.quoniam, verbo, qui maioribus, de ſu-
repatr.in cap.*2.*verbo,ſanctior, de off.paſtor.in can.licèt,
verbo, qui præſtantior.*8.*quæſt.*1. quæ omnes gloſſæ do-
cent, ſufficere in electionibus, ſi bonus, & idoneus
eligatur; Idem tenet Bart. *in l.cum quidam,ff.de leg.*1.
vbi concludit, quòd habens electionem, tanquam bo-
nus vir, ſatis eſt, vt eligat idoneum, licèt poſſit elige-
re magis idoneum.

In contrarium autem facit text. *in cap. viliſſimus,*
1.*quæſt.*1. vbi ex Symmacho Papa habetur, quòd qui
ceteris dignitate eſt præſtantior, viliſſimus reputan-
dus eſt, niſi præcellat ſcientia, & ſanctitate. Et *in 2
can. licèt ergo* 8.*quæſt.* 1. *ex D. Hieronymo.* Quòd in
ordinando ſacerdote tequiratur, vt qui præſtantior
eſt ex omni populo, qui doctior, qui ſanctior, qui
omni virtute eminentior, eligatur. Et *in can Metro-
politano.* 63. *diſt. ex Leone Papa*; quòd Metropolita-
no defuncto, in eius locum ex preſbyteris eiuſdem
Eccleſiæ, vel Diaconibus optimus ordinetur. Et *in
Auth. de Monach. §. ordinationem, collat.*1. præcipit
Imperator, vt qui priùs optimos inter Monachos ap-
paruerit, io Paſtorem præficiatur. Et *in can. vnum,
§.nominis verò,* 25.*diſtinct.* Gratianus ex Diuo Hiero-
oymo refert, eligendum ad Eccleſiaſticam dignita- 3
tem, talem eſſe debere, vt, illius comparatione,
ceteri

ceteri grex dicantur. Et Innocentius III. *in cap. vnico.§ omnibus ergo, vt Eccleſiaſt. benefic. ſine diminut. confer.* reprehendens quendam Mediolanen. Archiepiſcopum, ait, in tribus illum culpabilem reperiſſe, quorum vnum eſt, nempè. *Circa carnalitatem animi, quia non ex affectu carnali, ſed ex diſcreto iudicio in perſona magis idonea debuiſſet Eccleſiaſticum officium, & beneficium diſpenſare.* Item Trid. Synod. *ſeſſ. 24. de reform. cap. 1. monet, & hortatur omnes, quibus eligendi ius quocunque modo competit, vt in primis meminerint, nihil ſe ad gloriam, & populorum ſalutem vtilius poſſe facere, quam ſi bonos Paſtores, & Eccleſiæ gubernandæ idoneos promouere ſtudeant; eoſque alienis peccatis communicantes, mortaliter peccare, niſi quos digniores, & Eccleſiæ magis vtiles ipſi iudicauerint, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium ſuggeſtionibus, ſed eorum exigentibus meritis præfici diligenter curauerint.* Atque in decretis generalibus Clementis VIII. *de reformat. Regul. num. 36.* præcipitur, *vt in Superiorum, & Officialium omnium electionibus ineunt electores, ſecundùm veritatem cuiuſque conſcientiæ, probiores, ac magis idoneos ſe electuros,* quod idipſum multò antea decretum fuerat in Concil. Baſileenſi *ſeſſ. 20. de elect.*

Pro clariori huius quæſiti explicatione diſtinguen-
4 dum erit: Aut enim loquimur in foro interiori, aut in foro exteriori. Primo modo certum eſt, quòd aſſumere dignum ad Prælaturas, & Eccleſiaſticas dignitates, omiſſo digniori, eſt omnino peccatum mortale. Huius ſententiæ præcipuus defenſor eſt Angelicus Doctor D. Thom. *2. 2. quæſt. 63. art. 2. ad 3. & quodlibet. 8. art. 6.* ac poſt eum omnes Thomiſtæ, & præſertim Soto *de iuſtit. & iure lib. 3. q. 9. art. 2. concl. 9.* vbi cumulat plures auctoritates, & rationes, ac Doctores idipſum aſſerentes, ac poſt eum Aragon. *2. 2. q. 63. art. 2. concl. 6. verſ. his conſtitutis* Bannes *2. 2. q. 63. art. 2. dub. 3.* Valent. *tom. 3. diſp. 5. quæſt. 7. p. 2. §. ſecundò quæritur, verſ. 2. aſſertio.* Couar. *in regula peccatum p. 2. de reſt. §. 7. num. 4.* Vaſq. *opuſc. de benef. cap. 2. §. 3. dub. 1.* Pariſ. *de reſign. benef. lib. 4. q. 41. num. 35.* Nauar. *miſcell. 38. de orat.* Azor. *inſtit. moral. p. 2. lib. 6. cap. 15. quæſt. 1.* Roder. *in ſum. tom. 1. cap. 106. concl. 3. num. 5.* Reginald. *in prax. lib. 30. tract. 3. n. 195.* Mirand. *in Man. Prælat. tom. 2. q. 23. art. 13. concl. 1.* Gonzal. *ſuper reg. 8. Cancell. gloſſ. 4. n. 128.* Garc. *de benef. part. 7. cap. 16. n. 2. vbi innumeros ferè Doctores cumulat,* & denique Rota *deciſ. 942. num. 4. coram Card. Seraphino,* eadem Rota *in vna Toletana Canonicatus 18. May 1584. coram Clemente VIII. & in vna Valliſoletana præeminentiarum 24. Nouembris 1603. coram Pamphilio.* Et ad hoc faciunt iura, & auctoritates ſecundo loco à nobis ſuprà adductæ. Non eſt autem ſemper peccatum
5 mortale, eligere dignum, omiſſo digniori. Nam quando electio non eſt ad munus magni momenti, regulariter non eligere digniorem, non eſt peccatum lethale. Ita Soto *vbi ſuprà.* Item etſi munus magni momenti eſſet, exceſſus tamen dignitatis foret exiguus; eligere dignum, omiſſo digniori, veniale tantùm eſſet, propter paruitatem materiæ; ita Soto *loc. cit.* Valent. *loco etiam cit. in fine d. verſ.* Salon. *2. 2. q. 3. art. 2. controu. 3. concl. 2. verſ. his poſitis;* plures alios citat. Garc. *d.*
6 *c. 16. n. 8.* Et hoc quoad forum interius. In foro autem exteriori ſatis erit, quòd dignus eligatur, ac quòd electus ſit bonus; ſuſtinetur enim digni electio, etiam omiſſo digniori; quoniam aliàs quampluribus litibus & controuerſiis aditus pateret, ac omnibus electionibus calumniæ de facili inferri poſſent; cùm perdifficile ſit, conſtare in foro exteriori, quis bonus, quiſue melior, aut optimus ſit; & ita ſentit D. Thom. *loco cit.* quem ſequuntur communiter omnes Theologi, & ex Canoniſtis Panormit. *in cap. conſtitutus n. 7.* vbi etiam Franch. *n. 4.* Imol. & Præpoſit. *n. 16. de appell.* Philip. Dec. *in cap. in præſentia n. 193. de probat.* Nauarr. *lib. 5. tit. de ſimon. conſ. 21. n. 1. in 1. edit.* Gonzal. *d. gloſſ. 4. num. 129. communem dixit* Garc. *loco cit. & cap. 16. n. 2.* Rota *in terminis de elect. Prælat. Regular. deciſ. 65. num. 8. part. 1. in Recent. & in vna Eugubina Parochialis S. Venantij 13. Ianuarij 1623. coram Remboldo;* etiam quòd ab electoribus præſtitum eſſet iuramentum de digniori eligendo; Rota *in Toletana Canonicatus ſuperiùs citata.* Sigiſmund. à Bononia *de elect. Prælat. Regul. dub. 34. à num. 1. vſque ad 5. excluſiuè.*

Verum, quando plures electores in vno Capitulo 7
extant, ac nonnulli etiam, qui eligi prætendunt, quorum vnus digniſſimus eſt, alius dignior, alius autem dignus; Si ego ſuffragium meum digniſſimo (vt teneor) præſtando, cognoſco nihil proficere; nempe quia ceteri digno tantùm ſuffragabuntur: me autem digniori ſuffragante, ipſe electus euadet, tunc poſſum, imò debeo, digniſſimo prætermiſſo, digniori votum præſtare: ne minùs dignus eligatur; & hoc, etiam ſi iuramento de digniori eligendo me obligaſſem; nam iuſiurandum intelligitur inter poſſibiles haberi. Ita Soto *loco cit.* Valent. *d. q. 7. §. tertiò quæritur verſ. quartò ſequitur,* Salon. *d. art. 2. controuer. 4.* Aragon. *d. art. 2. concl. 3.* Roderic. *d. cap. 106. concl. 5. num. 7.* & com-
munitet omnes. Dignior autem ille iudicatur, qui 8
habita ratione ad regimen, & Prælaturam, ad quam aſſumitur, vtilior, & magis idoneus erit: etſi comparatione alterius, non ita idonei, ſit minùs ſanctus, & minus doctus. Ita S. Thom. *loco cit.* Felin. *in cap. cùm adeo, n. 6. de reſcript.* Couar. *d. §. 7. num. 4. verſ. dignior.* Aragon. *d. art. 2. ad 4. concluſ. 1.* Leſſius *de iuſt. & iure lib. 2. c. 14. dub. 14. n. 64.* Reginald. *d. tract. 3. n. 199.* Azor. *d. q. 1. verſ. verùm quis dignior,* Mirand. *d. art. 13. concluſ. 3.* Soto *d. concl. 9. lim. 2.* vbi dixit, quòd licèt occurrat vir literis clariſſimus, & prudentia conſpicuus, vecors tamen, vel aliis implicitus negotiis, de quo non eſt tanta ſpes, quòd prædicabit, aut gubernabit ſecundùm ſuas dotes: vel fortè non eſt publicis negotiis aptus: huic erit ille præferendus, qui licèt huiuſmodi dotibus non ſit potens, ſperatur tamen, curam ſollicitius habiturum, diligentiamque adhibiturum ad ſuum exequendum munus; idipſum affirmant Commentatores Diui Thom. *ibidem,* ac Summiſtæ communiter *in verbo electio canonica,* & tandem Rota *deciſ. 65. num. 8. & deciſ. 537. num. 14. part. 1. Recent.* vbi refertur, idem reſolutum fuiſſe *in vna Beneuentana Parochialis 13. Iunij 1590. coram Orano, & in Rauennaten. Parochialis 2. Decembris coram Cardinali Arrigonio.*

Hinc deducitur, quòd dignior ſimpliciter non eſt 9
cenſendus, qui Eccleſiam, vel Prælaturam, aut munus, de quo agitur, aliàs rexit, & ſuſtinuit; nam inde concluditur, illum eſſe ſufficientem, non autem digniorem adeò vt in concurſu, ſeu electione præferendus ſit. Ita Rota *deciſ. 11. n. 7. coram Gregor. XV. & in d. Beneuentana Parochialis coram Orano, & in Eugubina Parochialis S. Venantij, 13. Ianuarij 1623. coram Rem-*
boldo. Secundò deducitur, non eſſe quem digniorem 10
cenſendum, eò quia antiquior eſt in habitu, vel ſacerdotio, vel ætate; Rota *deciſ. 18. lib. 2. part. 3. Diuerſ.* ead. Rota *deciſ. 481. n. 1. p. 1. in Recent. in d. Eugubina coram Remboldo.* Tertiò deducitur, nobilitatis quali-
tatem nihil conferre ad idoneitatem, & conſequenter 11
non eſſe attendendam, *cap. venerabilis, de præbend. gloſſ. vlt. in cap. quoniam vetus, 24. q. 1.* Felin. *in cap. cum adeo, num. 6. de reſcript.* limita, vt hoc habeat locum, conſiderata nobilitatis qualitate in ſe; ſed quando in aliquo caſu electio alicuius nobilis profutura eſſet Religioni, ſeu Eccleſiæ, poſſet tunc nobilis

præſerti, abſque acceptione perſonarum. Latè Franc. Marc. *queſt.* 1210. *num.* 2. *part.* 1. Sigiſmund. à Bon. *dub.* 32. *in fine.*

QVÆSITVM XIV.

Vtrùm illegitimus poſſit ad Abbatialem dignitatem, vel alias Prælaturas eligi, vel aſſumi.

SVMMARIVM.

1 *Illegitimè nati, abſque diſpenſatione, inhabiles ſunt ad Abbatialem dignitatem; etiam ſi defectus eſſet occultus.* n. 3. limita, vt n. 4.

2 *Illegitimi per profeſſionem legitimantur ad ordines, non autem ad Prælaturas.*

5 *Illegitimi, ante diſpenſationem, in Religione capaces ſunt illorum officiorum quæ Prælatura non ſunt, ſed ad Superioris nutum reuocari poſſunt.*

6 *Quænam intelligantur officia manualia ad effectum, de quo agitur.*

7 *Diſpenſare cum illegitimis ad Prælaturas, de iure ad ſolum Summum Pontificem ſpectat.*

8 *Bullæ Sixti V. de illegitimis, & malè promotis moderata, ac ad terminos iuris communis reductæ fuerunt à Gregorio X I V.*

9 *Generales, vel Prouinciales Prælati, ſimul cum Generali, Prouinciali, vel Intermedio Capitulo diſpenſare poſſunt cum illegitimis ad Prælaturas Regulares ex Bulla prædicti Gregorij X I V.*

10 *Virtute alterius priuilegij, huiuſmodi facultas competit etiam Prælatis localibus, ac eorum Vicariis, abſque Capitulo.*

1 SEcundùm iuris communis diſpoſitionem, illegitimè nati, quocunque nomine cenſeantur, abſque diſpenſatione, ad dignitates, & Prælaturas eligi nequeunt, etiamſi Religionem ingrediantur, quamuis enim per Religionis ingreſſum, abſque alia diſpen-
2 ſatione, ad ordines habilitentur: non tamen redduntur habiles quoad dignitates, & officia obtinenda, per text. *in cap.* 1. *de fil. presbyt.* vbi poſtquam conceditur illegitimis, vt ſi Religionem ingrediantur, poſſint ad ſacros ordines promoueri, ſubditur. *Prælationem verò nullatenus obtineant.* Idem firmant gloſſ. & Panormit. *ibi*, & alia gloſſ. *in cap. fin. eodem tit.* dicens, quòd nullo modo, abſque Papæ diſpenſatione, Prælationes obtinere poſſunt, idem Panormit. *in cap.* 2. *de Apoſtat.* Ioan. Andr *in cap.* 1. *n.* 5. *de fil. presb. in* 6. Rebuff. *in prax. tit. diſpenſat. ſuper defect. natal. n.* 66. Couarr. *in clem. ſi furioſus p.* 1. §. 2. *num.* 6. *& de ſponſal.* 2. *p. cap.* 8. *num.* 41. Sot. *in* 4. *diſtinct.* 25. *quæſt.* 1. *art.* 3. Nauar. *in com.* 2. *de reg. num.* 60. *& conſil.* 3. *incip. an illegitimus, num.* 2. *tit. de fil. presb. in antiq. & 6. in nouis, necnon in Manual. cap.* 27. *ſub n.* 302. *verſ. decimò dico.* Graff. *deciſ. aur. part.* 1. *lib.* 4. *cap.* 27. *num.* 54. *& lib.* 3. *cap.* 5. *num.* 8. Azot. *inſtit. moral. part.* 2. *lib* 6. *cap.* 1. *q.* 2. Roder. *quæſt. reg. tom.* 1. *q.* 13. *art.* 5. Mirand. *in Manual. tom.* 2. *q.* 2. *art.* 1. Sayr. *de cenſur. lib.* 6. *c.* 11. Suar. *tom.* 5. *diſp.* 50. *ſect.* 5. *num.* 16. Molina *de iuſt. & iure tract.* 2. *diſp.* 173. *verſ. illegitimi etiam ſi ſpurij.* Fuſc. *in tract. de viſit. Epiſcop. lib.* 2. *cap.* 15. *num.* 36. Campanil. *in Diuerſor. iur. canonic. rub.* 11. *cap.* 13. *num.* 117. Bonacio. *de cenſur. diſp.* 7. *quæſt.* 2. *punct.* 3. *num.* 13. *verſ.* 2. *per profeſſionem, & quæſt.* 5. *punct.* 2. *num.* 3. Sanchez *in Decalog. lib.* 5. *num.* 16. Qui omnes Doctores hoc extendunt, non ſolùm ad Prælationem in Religione, ſed etiam extra illam, & ad omnes dignitates, & beneficia præcipuè curam animarum habentia. Ratio eſt, quia ſi illegitimi ad ordines, & dignitates Eccleſiaſticas, ſicuti, & legitimi, promoueri poſſent: nullo diſcrimine matrimonium à fornicatione ſepararetur, ob deprauatos, & corruptos hominum mores; nec filij ab imitatione ſceleris parentum reuocarentur; vt colligitur ex gloſſ. *in cap.* 2. *de fil. presb in* 6. & Oſtien. *in ſum. eodem tit.* §. *quæ eſt cauſa prohibitionis.* Ex his patet, illegitimè natos arceri non ſolùm ab Abbatiis Regularibus, verùm etiam à ſecularibus: nec poſſe illas, abſque diſpenſatione, obtinere. Et hoc procedit, etiam ſi huiuſmodi defectus eſſet occultus, illegitimus autem veritatem nouit; quia tunc ipſe in conſcientia tenetur diſpenſationem petere. Ita d. Anton. poſt Panorm. *in d. cap.* 1. *de fil. presbyt. num.* 4. Sylu. *verb. irregularitas q.* 20. Nauarr. *d. cap.* 27. *num.* 201. Roder. *d. art.* 5. *circa finem.* Sayr. *cap.* 10. *n.* 46. Azor. *d. c.* 3. *q.* 23. Suar. *d. ſect.* 5. *num.* 12. & alij apud Sigiſmund. à Bononia *de elect. & poteſt. Prælat. Regul. dub.* 72. *num.* 1. contra Caſtr. *de lege pœn. lib.* 2. *cap. vlt. concl.* 3. Sed ſi Prælationem acceptare cogeretur, nec abſque ſua, & ſuorum infamia diſpenſationem petere valeret, poſſet tunc Prælationem, ſine diſpenſatione, acceptare, vt ait Roder. *vbi proximè.*

Hinc deducitur, illegitimos, ante diſpenſationem, 5
in Religione eſſe capaces illorum officiorum, quæ Prælaturæ non ſunt, & ad Superioris nutum auferri poſſunt, vt Sacriſta, Cellerarius, ſiue Oeconomus, Scriba, & ſimilia, quibus dignitas annexa non eſt, ſed ſunt manualia officia: quia ex diſpoſitione *d. cap.* 1. *de fil. presbyt.* à Prælaturis tantùm arcentur. Ita Nauarr. *lib.* 1. *conſil. tit. de fil presb. conſ.* 6. *n.* 3. *& n.* 6. Sanch. *in Decalog. lib.* 5. *c.* 5. *n.* 16. Idem tenent Anton. *d. c.* 1. *de fil. presb. n. vlt.* Panorm. *ibid. num. etiam vlt.* Card. *quæſt. penult.* Gomez. & Palæot. quos referunt, & ſequuntur, Mayol. *de irregular. lib.* 1. *c.* 10. *n.* 3. Sayr. *loc. cit.* aſſerentes, illegitimum profeſſum nulla indigere diſpenſatione, vt præfici poſſit ſimplici adminiſtrationi: dummodo curam non habeat, & ſit ad Prælati nutum amouibilis; licèt contrarium affirmare videatur Suarez *loco cit.*

Quæ autem intelligantur officia manualia; Nauar. 6
cit. n. 6. *cenſet*, in Religionibus ea omnia officia manualia eſſe, quæ non ſunt Capita Conuentuum; At rectiùs ſentiendum videtur cum gloſſ. *in cap.* 2. *verbo non mutentur, & cap. cùm ad monaſterium, verb. perpetuò, de ſtat. monach.* officia, quæ fiunt in Capitulis per canonicam electionem, & Superioris confirmationem, cùm nequeant ad Superioris nutum amoueri, manualia non eſſe; reliqua verò, quæ hoc modo, & forma non fiunt, manualia eſſe. Ita etiam Sanch. *loco cit.* & Laurent. de Pierin. *tom.* 2. *priuil. ſui Ord. Minim. in annot. ad* §. 29. *conſt.* 2. *Iulij I I. n.* 91. Igitur in noſtra Congregatione Vallumbroſana illegitimi non poterunt, abſque diſpenſatione, Definitores, Viſitatores, ſiue Procuratores Generales in Curia Romana, vel Florentina eligi; talia enim officia in Capitulo, & à Generali, & Definitoribus canonicè prouidentur, vt patet ex noſtris conſtitutionibus.

Diſpenſare cum illegitimis, vt ad Prælaturas aſſu- 7
mi poſſint, de iure communi ad Summum Pontificem ſpectat, *d. cap.* 1. *& fin. de fil. presb.* Roder. *quæſt. regular. tom.* 1. *q.* 13. *art.* 6. Sanch *d. cap.* 5. *n.* 17. & alij.

Eſt autem aduertendum, quòd olim circa hoc fuerunt à Summis Pontificibus tradita nonnulla priuilegia. Ordinibus, tam Mendicantibus, quàm non Mendicantibus, per quæ eorum Prælati diſpenſare poterant cum ſuis ſubditis natalium defectum patientibus, vt ad dignitates, & Prælaturas promoueri poſſent; vel vt ipſi illegitimi, abſque diſpenſatione, per profeſſionem habiles ad eas obtinendas redderentur; ſicut Eugenius I V. conceſſit Congregationi Caſinen. alias Sanctæ Iuſtinæ de Padua. *Vt Monachi,*

dicta

dicta Congregationis, dummodò profeſſionem emiſerint, & honeſtè vixerint in Religione, defectu natalium non obſtante, poſſint ad ſacros ordines promoueri, nec non ad officia, dignitates, & Prælaturas; vt refertur à Roderic. *in Compend. Bull. Apoſt. pro Regular. bulla 7. Eugenij IV.* quod priuilegium poſtea extenſum fuit ad noſtram Congregationem Vallis-Vmbroſæ à Iulio II. Idem etiam habetur in Compendio priuil. Ordinis Ciſtercien. & in priuil. Congregationis Montis Oliueti, *priuil. 50. fol. 121. & priuil. 52. fol.* 201. Et Sixtus IV. conceſſit Generali, & Prouincialibus Miniſtris Ordinis Minorum, & eorum Vicariis, auctoritatem diſpenſandi cum fratribus dicti Ordinis patientibus defectum natalium, vt ad quaſcunque adminiſtrationes, & officia dicti Ordinis eligi, recipi, & aſſumi, illáque gerere, & exercere liberè, & licitè valeant; vt habetur in Mon. Ordin. 1. *impreſſ. fol. 61. & 2. fol. 144. conc.* 152. Idipſum etiam conceſſit idem Sixtus IV. Generali Magiſtro, & Prouincialibus Prioribus, & Conuentualibus Ordinis Prædicatorum, ac illorum Vicariis, vt habetur in Compendio priuilegiorum Mendic. *verbo, diſpenſatio.* §. 13. Verùm Sixtus V. in duabus conſtitutionibus, quas edidit contra illegitimos, & malè promotos, reuocauit omnia priuilegia, & indulta, ſuper hoc Religionibus conceſſa: auferens ab earum Superioribus quamcumque auctoritatem ampliùs diſpenſandi: irritas, & inanes, declarando omnes diſpenſationes, factas ab illis, antè dictas
8 eius conſtitutiones; quæ deinde modificatæ, atque ad terminos iuris communis redactæ fuerunt à Gregorio XIV. in alia ſua Bulla incipiente, *Circumſpecta Romani Pontificis prouidentia*, ſub datum Romæ anno Domini 1590. Idibus Martij, Pontificatus ſui anno primo, in qua conceſſit, vt natalium defectum patientes, ad Prælaturas & officia Religionis diſpenſari poſſint à Generalibus, vel Prouincialibus in Capitulo Generali, vel Prouinciali, aut intermedio, cuius conſtitutionis verba ad propoſitum facientia ſunt hæc. *Volens (eiſdem conſtitutionibus non obſtantibus,) & ſtatuens, licere Generali, aut Prouinciali ſingulorum Ordinum, aut Congregationum, aut Hoſpitalium, ad quos dicta diſpenſatio ſpectat, iuxta tenorem indultorum, & priuilegiorum Apoſtolicorum eis conceſſorum, qua modo vſu recepta, nec aliàs ſub illis reuocationibus comprehenſa ſunt) vt præfatur) in hac parte reualidans, cum illegitimis, quos aliàs dicti Generales, aut Prouinciales, cum Generali Prouinciali, ſeu intermedio Capitulo, & non aliàs, ſuffragantibus meritis dignos iudicauerint, ad honores gradus, & dignitates obtinendas diſpenſare, ac diſpenſationes huiuſmodi pro tempore ita factas, & inde ſequuta quacunque antea valere, & tenere, perinde ac ſi dicta conſtitutiones non emanaſſent.* Ex qua conſtitutione habetur, quòd patientes defectum natalium per profeſſionem in Religione, non remanent diſpenſati ad Abbatias, & Prælaturas obtinendas; & ita quoad hoc ſunt reuocata prædicta priuilegia, ab Eugenio IV. Congregationi Caſinen. & à Iulio II. noſtræ Congregationi Vallis-Vmbroſæ conceſſa; & ſimiliter reuocata ſunt priuilegia, quibus conceſſa erat Regularibus Prælatis abſolutè facultas diſpenſandi cum illegitimis ad Prælaturas, & dignitates in Religione obtinendas; Nam poſt
9 dictam Conſtitutionem Gregorij XIV. prædictæ diſpenſationes neceſſariò fieri debent à Generalibus, & Prouincialibus ſimul cum Generali, vel Prouinciali, ſeu intermedio Capitulo. Verùm virtute cu-
10 iuſdam priuilegij Congregationi Clericorum Regularium infirmis Miniſtrantium conceſſi, Generales, ſeu Prouinciales, vel locales Abbates, & Prælati, eorúmque Vicarij d. Congregationis, necnon ceterarum eius priuilegia participantium, poſſunt cum

illegitimis ad dignitates, Prælaturas, & officia Regularia obtinenda diſpenſare, abſque Capitulo Generali, Prouinciali, aut intermedio. Nam Gregorius XIV. per Bullam incip. *Illius*, qui relatam in Bullario nuper edito *tom. 2. conſtit. eius 17. conceſſit facultatem Præfecto Generali eiuſdem Congregationis pro tempore exiſtenti, ſeu, de illius licentia, Præfectis inferioribus aliorum locorum, ſeu Prouincialibus d. Congregationis pro tempore exiſtentibus, & illorum Vicariis, ac Loca-tenentibus, vt cum eiuſdem Congregationis perſonis defectum natalium, etiam ex adulterio, ſacrilegio, inceſtu, & quouis alio nefario, & illicito, ac prohibito, & damnato coitu prouenientem patientibus, poſtquam in d. Congregatione vota emiſerint, vt, defectu huiuſmodi non obſtante, ad quoſcunque ſacros, etiam Preſbyteratus ordines promoueri, & in illis etiam in altaris miniſterio miniſtrare, necnon ad quaſcunque adminiſtrationes perſonatus, præeminentias, & officia dictæ Congregationis eligi, admitti, & aſſumi; illáque gerere, & exercere poſſint, diſpenſare liberè, & licitè poſſint, & valeant.*

QVÆSITVM XV.

Vtrùm Religioſus illegitimus filius alicuius Religioſi diſpenſari poſſit ad obtinendam Abbatiam, vel aliam Prælaturam in Religione, in qua eius pater eſt, vel fuit Abbas, vel Prælatus.

SVMMARIVM.

1 *Filij illegitimi Religioſorum diſpenſari nequeunt ad Prælaturas, & dignitates in ea Religione obtinendas, in qua eorum patres Prælati ſunt, vel fuerunt; Et non ſolùm in eodem Conuentu, ſed neque etiam in tota Religione, contra Roderic.*

SVper hoc duæ ſunt contrariæ opiniones. Prima eſt Roderic. *quæſt. reg. tom. 1. q. 13. art. 7.* vbi partem affirmatiuam cum quadam limitatione tuetur; nempe quòd filius Religioſi diſpenſari poſſit ad obtinendas Prælaturas in Religione, in qua eius pater profeſſus eſt, & Prælationem aliquam obtinuit, quamuis non in Monaſteriis, in quibus eius pater Præfectus fuit.

Contrariam opinionem defendit Mirand. *tom. 2. Manual. Prælat. quæſt. 2 art.* 10. dicens, Religioſorum filios illegitimos diſpenſari non poſſe ad Prælaturas, & dignitates in ea Religione obtinendas, in qua eorum patres Prælati ſunt, vel fuerunt; & quòd procedat, non ſolùm in eodem Conuentu, verùm etiam in tota Religione; quæ opinio mihi magis probabilis, ac ideo amplectenda videtur. Nam Gregorius XIV. in ſua bulla, qua Sixti V. Conſtitutiones ſuper hoc editas modificauit, & ad terminos iuris communis redegit, concedens facultatem Regularibus Prælatis, vt ſeruatis quibuſdam conditionibus, huiuſmodi natalium defectum patientes ad Religionem recipere poſſent, ſic ait. *Dummodo filius illegitimus in Religione in qua pater, ſiue ante, ſiue poſt natiuitatem dicti filij profeſſus fuerit, ipſo patre viuente non admittatur, quod expreſsè prohibemus*; ex quo licet colligere, quòd ſi prædictus Summus Pontifex ita expreſſe prohibuit, ne illegitimi in Religione, in qua eorum patres ante, vel poſt ipſorum natiuitatem profeſſi fuerint, in vita Patrum recipiantur, ob ſcandalum, ac continuam paternæ incontinentiæ memoriam; multò magis per eamdem conſtitutionem prohibitum cenſendum eſt, vt iidem Religioſorum filij ad Prælationes, & dignitates promoueantur in Religionibus, vbi eorum patres

Prælati ſunt, vt aduertit Miranda. Nec obſtat, quòd in dicta conſtitutione, quando agitur de diſpenſatione cum illegitimis, vt virtute priuilegiorum ad dignitates, & Prælaturas Religionis promoueri poſſint, nulla prorſus de hac re mentio facta eſt, & quòd propterea videtur, Summum Pontificem id conſultò tacuiſſe; cùm, ſi eius voluntas fuiſſet hoc prohibendi, id expreſsè feciſſet, ſicut fecit loquendo de Nouitiorum illegitimorum receptione. Nam respondetur, ideo Summũ Pontificem id non expreſſiſſe, quia præſuppoſuit, priorem ipſius prohibitionem, de non admittendis Nouitiis illegitimis in Religionibus, vbi eorum patres ante, vel poſt filiorum natiuitatem profeſſionem emiſerint, ipſis viuentibus, obſeruatam eſſe, quæ ſi iuxta dicti Summi Pontificis intentionem obſeruarent, huiuſmodi controuerſiæ locus non eſſet, vt clarum eſt. Ex his ergo prædictam Mirandæ opinionem ſequendo, dicimus, Religioſorum filios nullo modo a Prælatis Regularibus, etiam cum eorum Capitulis, virtute priuilegiorum diſpenſari poſſe, vt in eodem Monaſterio, quinimò nec in eadem Religione ad Abbatialem dignitatem aſſumantur, vbi eorum patres Prælationem, vel dignitatem aliquam obtinuerunt, vel obtinent, præcipuè in eorum vita; & hoc, *vt paterna incontinentiæ memoria à locis Deo ſacratis, quos, maximè puritas, ſanctitáſque decet, longiſſimè arceatur* vt per Concil. Trident. *ſeſſ.* 25. *de reform. cap.* 15.

QVÆSITVM XVI.

Vtrùm illegitimorum diſpenſatio fieri poſſit, ſine cauſa.

SVMMARIVM.

1 *Inferior diſpenſans in lege Superioris, ſine cauſa, peccat mortaliter, & diſpenſatio eſt nulla.*
2 *Diſpenſatio quid ſit.*
3 *Diſpenſatio facta ſine cauſa cognitione diſſipatio potius, quàm diſpenſatio dicenda eſt.*
4 *Generales, vel Prouinciales, cum Capitulis, abſque cauſa cognitione, diſpenſare nequeunt cum illegitimis ad Prælaturas in Religione obtinendas.*
5 *Diſpenſatus ſine cauſa non eſt tutus in conſcientia.* Limita, vt num. ſeq.
7 *Papa ſine cauſa diſpenſans, à culpa non excuſatur.*
8 *Quæ cauſa ad diſpenſationem ſuper natalium defectu requirantur.*
9 *Prælatus, poſita iuſta cauſa, tenetur, cum illegitimis ad Prælaturas diſpenſare.*
10 *Subditi non habent ius petendi diſpenſationem, niſi fortè deprecatiuè.*
11 *Quantò maior eſt natalium defectus, eo maior cauſa ad diſpenſandum requiritur.*

1 Regulariter nullus Principe inferior diſpenſare poteſt in lege Superioris, abſque cauſæ iuſtæ cognitione: & diſpenſatio aliter facta, non ſolùm illicita eſt, verùm etiam ipſo iure nulla, gloſſ. vlt. *in in fin. in cap. literas, de conceſſ. prabenda.* gloſſ. vlt. *in princ. in cap.* 1. *de ætat. & qualit. lib.*6 gloſſ. 1. per text. *ibi in cap.* 2. *de ſchiſmat.* Innoc. *in cap. cum ad Monaſterium de ſtat. Regular.* Panormit. *in cap. per venerabilem, qui fil. ſint legit. num.*4. *& in cap. at ſi clerici* §. *de adulteriis num.*12. *de iudic. & in cap. annotuit num.*8. *de elect. & in cap. de multa num* 8. *de præben. & in cap. diuerſis fallaciis num.*4. *de cler. coniug. & in d. cap.* 2. *n.*4. *de ſchiſmat.* Felin. *in cap. præterea in* 4. *col. num.* 8. *de teſtibus cogen.* Nauarr. *conſ. vlt. num.*4. *de ſim.* Gutier. *canon. quæſt. lib.*1. *cap.*19. *num.*5. Rebuffus *in prax. tit. de diſpenſat. ad plura n.*25. Sanch. *de matrim. lib.*8. *d.*17. *n.*4. *& diſp.*4. *n.*17. Suar. *de relig. tom.*1. *tract.*3. *lib.*4. *cap.*61. *& de legibus lib.*6. *cap.*19 *n.* 2. Salas *de legibus diſp.* 20. *ſect.*2. *n.*30. *& ſect.*6. *n.* 66. *verſ.* 4. *ſi cauſa,* Greg. à Valent. *tom.*1. *diſp.*7. *quæſt.*5. *punct.*9. Bonac. *de legibus diſp.*1. *quæſt.*2. *punct.*3. *num.*12. & Rota *in Romana Penſionis* 3. *Iulij* 1583. *coram Cardin. Seraphino*, & communiter omnes. Idipſum patet ex diſpenſationis definitione.

2 Diſpenſatio enim nihil aliud eſt, niſi iuris communis relaxatio facta, cum cauſæ cognitione, ab eo, qui poteſtatem habet diſpenſandi, gloſſ. *in cap. requiritis,* §. *niſi rigor, verbo, vt pleriſque* 1. *q.*7. Vnde (vt dicit Panormit. *locis cit.*) diſpenſatio facta ſine cauſæ cognitione, 3 diſſipatio, non diſpenſatio dicenda eſt: & Prælati dantes pro voluntate licentiam, veniendi contra legem, ſine cauſa rationabili, vel ſaltem dubia, diſſipatores ſunt, non diſpenſatores; ita D. Bernard. quem refert Curt. Senior. *conſ.*19. *incip. aggredior, num.*7. Socc. Iunior. *conſ.*120. *num.* 28. *vol.*2. Sylu. *verb diſpenſatio num.*2.

4 Ex his igitur conſtat, illegitimorum diſpenſationem, quæ in Religionibus ad Generales, vel Prouinciales ſimul cum Capitulo pertinet, ſine cauſæ cognitione fieri non poſſe, aliàs eſſet ipſo iure nulla. Hæc omnia clariùs patent ex conſtitutione Gregorij XIV. vbi agendo de huiuſmodi diſpenſatione, ait. *Volumus, atque ſtatuimus, licere Generali, aut Prouinciali ſingulorum Ordinum, aut Congregationum, aut Hoſpitalium, ad quos dicta diſpenſatio ſpectat (iuxta tenorem eorum priuilegiorum, & indultorum Apoſtolicorum eis conceſſorum, quæ dummodo vſu recepta, neque aliàs ſub illis reuocationibus comprehenſa ſint, vt præfertur, in hac parte reualidamus) cum illegitimis, quos aliàs dictus Generalis, aut Prouincialis cum Generali Prouinciali, aut intermedio Capitulo, & non aliàs, ſuffragantibus meritis, dignos indicauerint, ad honores, gradus, & dignitates obtinendas diſpenſare.* Quæ verba manifeſtè indicant, illegitimorum diſpenſationem cum cauſæ cognitione fieri debere: dum conceditur licentia Prælatis, vt diſpenſare poſſint cum illis, quos, ſuffragantibus meritis, ipſi dignos iudicauerint. Ex quibus ſequitur, quòd Monachus illegitimus per priuilegia ad Abbatiam obtinendam, ſine legitima cauſa, 5 diſpenſatus non poſſet tuta conſcientia, neque quoad Deum, neque quoad Eccleſiam diſpenſatione vti; quia ſi diſpenſatio eſt inualida, is, cum quo eſt diſpenſatum, non fuit exemptus ab obligatione iuris. Ita Roder, *quæſt. regul. tom.*1. *q.*13. *art.*14. Miranda *in Man. Prælat. tom.*2. *q.*2. *art.*21. Innoc. *d. cap. cum ad monaſterium,* & Doctores *ſuprà adducti*; Reginald. *in praxi fori pœnitent. lib.*13. *num.* 195. Bonac. *diſp.*1. *de legibus q.*1. *p.*3. *n.*13. & alij DD *ſuperiùs citati* ferè omnes. Secus dicendum eſt, ſi diſpenſatio fiat 6 ab ipſomet Summo Pontifice; licèt enim facta ſit abſque cauſa, tamen tenet, & diſpenſatus erit tutus in conſcientia. Quia quando Princeps diſpenſat contra ius poſitiuum, non requiritur cauſæ cognitio, ſufficit ibi ſola voluntas: vt notat Speculator. *in tit. de leg.* §. *nunc breuiter, in verſ. & notat,* & Innoc. *d. cap. cum ad monaſterium,* Abbas *in d. cap. diuerſis fallaciis n.*4. Rebuff. *loc. cit. n.*9. Suar. *de Relig. tom.*2. *tract.*6. *lib.*6. *cap.*9. *n.*1. eius enim eſt deſtruere, cuius eſt condere: nec Princeps tenetur ſuis legibus, *l. digna vox C. de leg.* Sylu. *verbo diſpenſ. n.*5. Rodet. & Mirand, *locis cit.* Verùm 7 ipſe Summus Pontifex abſque cauſa diſpenſans à culpa non excuſatur, D. Thom. 1.2. *q.*97. *art* 4. Caiet. *in Sum. verbo diſpenſatio in princ.* Panorm. *in cap. non eſt voti n.*9. *de voto, & voti redempt.* Sanch. *de matrim. lib.*8. *diſp.*18. *n.*3. vbi plures cumulat, & communem dicit Suar. *de leg. lib.*6. *cap.* 18. *num.*4.

8 Quæ

Quæ autem cauſæ ad hoiuſmodi diſpenſationem
ſint neceſſariæ, non poteſt generalis, & determinata
regula aſſignari: nam multæ cauſæ ad hoc concurre-
re poſſent; & propterea ſtandum eſt arbitrio boni
viri. Vnde Gregorius XIV. *in ſupradicta ſua conſti-
tutione* permittens, vt illegitimi ad Religionem, ipſo-
rum meritis ſuffragantibus recipiantur, relinquit hoc
arbitrio Prælatorum recipientium per hæc verba:
*Diligenter mores eorum, & vitam inquirant, & ita de-
mum recipiant, ſi tamen bonam indolem, & virtutis ſpe-
cimen præ ſe ferant, & tot eis merita ſuffragentur, vt na-
talium ſuppleant defectum, eorúmque receptio Religionis
commodo, & vtilitati profutura videatur, & ſuper hoc
ipſo hi, ad quos (vt dictum eſt) pertinet receptio, ma-
tura deliberatione habita, ita cenſuerint, & iudicaue-
rint.* Quòd ſtandum ſit arbitrio boni viri, patet ex illis
verbis, *cenſuerint, & iudicauerint*, quæ verba ad ar-
bitrium boni viri, non autem ab beneplacitum vo-
luntatis referenda ſunt, *l. fideicommiſſaria §. quam-
quam ff. de leg. 3.* Ita Suar. *de relig. d. lib. 6. c. 17. n. 15.
& ſeqq.* Roder. *d q. 13. art. 15.* & Miranda *d q. 2. art. 12.*
9 Sylu. *verbo diſpenſatio n. 3.* Subdentes, quòd Prælatus,
ſi iudicauerit cauſam rationabilem, non diſpenſando,
peccat, arg. *cap. quanto, 2. quæſt. 4.* quia poteſtas diſ-
penſandi competit Prælatis in vtilitatem, & commo-
dum ſubditorum; & ſicut quilibet tenetur aliorum
neceſſitati occurrere; ita à fortiori Prælati tenentur
per diſpenſationem ſubditorum neceſſitati conſulere;
10 tamen ſubditi non habent ius petendi, niſi fortè de-
precatiuè: ſuper quo videnda eſt bona gloſſ. *in can.
conſtituerentur, verbo, detrahendum eſt, 50. diſt.*
11 Eſt autem hîc notandum, quòd quantò maior eſt
natalium defectus, eò maior cauſa in diſpenſatione re-
quiritur; quia cùm diſpenſatio ſit legis relaxatio,
cum cauſæ cognitione, vt dictum eſt; vbi maior eſt
legis obligatio, ibi maior cauſa requiritur ad diſpen-
ſandum. Ita D. Thomas *in addit. ad 3. p. q. 19. art. 5.*
Soto *in 4. diſt. 25. q. 1. art. 5. concl. 1. verſ. poteſt tamen*;
Sayr. *de cenſur lib. 6. c. 18. n. 15.* Sanch. *de matrim. lib. 8.
diſp. 18. n. 14.* Bonac. *d. punct. 3. n. 21. verſ. ego vero, &c.*
Sigiſmund. à Bonon. *de election. & poteſt. Prælat. Regu-
lar. dub. 78. n. 5. in fine.*

QVÆSITVM XVII.

*Vtrùm Monachus illegitimus electus in Abbatem,
vel Prælatum ab habentibus poteſtatem diſpen-
ſandi, cenſeatur tacitè diſpenſatus ſuper defectu
natalium: & ſola electio pro diſpenſatione ſuf-
ficiat.*

SVMMARIVM.

1 *Princeps, ſi ex certa ſcientia inhabiles promouet,
cenſetur cum eis tacitè diſpenſare.*
2 *Princeps poteſt diſpenſare ſine cauſæ cognitione.*
3 *Inferiores nequeunt, abſque cauſa cognitione, diſ-
penſare.*
4 *Generalis, vel Prouincialis cum Definitoribus pro-
mouentes ad Abbatiam illum, quem ſciunt illegi-
timum, cenſentur, cum eo tacitè diſpenſare, tam
in foro conſcientiæ, quàm in foro externo.* vide
num. 8.
5 *Quoties aliquid cum peccato, & ſine peccato fieri
poteſt, præſumendum eſt fieri ſine peccato.*
6 *De duobus peccatis minùs præſumendum eſt.*
7 *Diſpenſatio non requirit certa verba.*

1 NOnnulli Doctores negatiuam partem ſuſtinent,
dicentes, quòd ſolus Princeps, ſi ex certa ſcientia
promouet inhabiles, videtur cum eis tacitè diſpenſa-
te, per *l. quidam conſulebant ff. de re iud. & l. idem
Vlpianus ff. de excuſ. tut.* arg. gloſſ. *in cap. ſtatutum, in
verbo canonicis, de reſcriptis in 6.* Inferiores autem, ex
eorum ſententia, non ſic: ſed neceſſarium eſt, vt ex-
preſsè diſpenſent. Ita gloſſ. *in cap. vnico, verbo diſpen-
ſare de ætat. & qual. in 6.* alia gloſſ. final. *in cap. literas,
de conceſſ. præb.* Panormit. *in cap. cum in cunctis §. infe-
riora n. 8. & cap. innotuit, n. 8. & c. quiſquis n. 2. de elect.*
Felin. *in cap. nonnulli col. 16. in 4. fallen. verſ. confirmatur
iſta 4. fallentia, de reſcrip. & in cap. præterea col. 3. n. 7.
& 8. de teſt. cogen.* Bart. *in l. barbarius, in 8. col. verſ. ſed
quid ſi Papa ff. de off. præſid.* Nauar. in *Manual prælud.
9. n. 15. & cap. 25. n. 74.* vbi hoc limitat, quoad forum
internum, & alij apud Sanch. *de matrim. lib. 8. diſp. 4.
n. 16.* eorum ratio eſt; quia Princeps, cùm diſpenſat,
non reſtringitur ad cauſæ cognitionem præmitten- 2
dam: ſed ſufficit ſola eius voluntas, vt notat Innoc. *in
cap. cum ad monaſterium de ſtat. Regul.* & dictum eſt
ſupra; Inferiores autem non poſſunt, abſque cauſæ 3
cognitione diſpenſare. Quapropter cùm diſpenſatio
illegitimorum, ad hoc vt poſſint ad Abbatialem,
vel aliam huiuſmodi dignitatem, & Prælaturam in
Religione aſſumi, pertineat ad Prælatos Religionis,
ad quos etiam ſpectat Abbatum, & aliorum Prælato-
rum electio; priùs debent, ſuper natalium defectu
diſpenſare, & deinde diſpenſatum in Abbatem elige-
re; aliàs enim electio nulla eſſet. Ita Roder *quæſt. reg.
tom. 1 q. 13. art. 16.* & Mirand. *in Man. Prælat. tom. 2.
q. 2. art. 14.*
Nihilominus contrarium tenendum eſt, nempè, 4
quòd Generalis, vel Prouincialis cum ſuis Definito-
ribus, apud quos reſidet facultas diſpenſandi ſuper
illegitimitate, promouentes aliquem illegitimum ad
Abbatialem dignitatem cenſeantur, cum eo tacitè diſ-
penſare: ſi antea certò ſciebant illius natalium defe-
ctum, & tamen, eo non obſtante, illum promouent;
Nam quoties aliquid cum peccato, & ſine peccato 5
exerceri poteſt: præſumendum eſt, exerceri ſine pec-
cato, *l. merito ff. pro ſocio*, ſicut ex duobus peccatis mi- 6
nus præſumendum eſt, *l. ſi adulterium cum inceſtu §. 1.
& 3. ff. ad leg. Iul. de adult.* quia igitur maius pecca-
tum eſſet, illegitimos ſine diſpenſatione ad Abbatias
promouere, quàm, abſque cauſæ cognitione promo-
uere cum diſpenſatione; præſumendum eſt minus
peccatum, quod eſt diſpenſare. Tum etiam, quia diſ-
penſatio non requirit certa verba, vt ait Eman. Sà
in aphoriſm. verbo diſpenſatio, num. 12. imò ſufficiunt,
quæcunque ſiue facta, ſiue verba, ex quibus ſuffi-
cienter cognoſci poſſit animus diſpenſandi in eo, qui
diſpenſare poteſt; Secundùm Syluium *verbo irregula-
ritas quæſt. 28. verſ. 3.* Suar. *de cenſur. diſp. 41 ſect. 3. &
de Relig. tom. 1. tract. 3. lib. 4. cap. 61. num. 13 & de
legibus lib. 6. cap. 15. num. 2.* Bonac. *de cenſ. diſp. 7. q. 5.
punct. vlt. num. 7.* Atque hanc noſtram concluſionem
defendunt Bellarm. *in cap. veniens num. 11. & 19. de
fil. preſbyt.* Henriq. *lib. 15. cap. 17 §. 4. lit. O* cum aliis
in margine citatis. Sanchez *de matrimon. lib. 8. diſp. 4.
num. 1. 17. & 24.* Suar. *d ſect. 3. num. 4 & ſeq. & de legi-
bus d. cap. 13. num. 23.* Mayol *de irregular. lib. 3. cap. 4.
num. 14. lib. 4. cap. 10. num. 3. & lib. 5. cap. 51. n. 8.* Salas
de legibus diſp. 20. ſect. 2. num. 8. & ſect. 9. num. 85. Regi-
nald. *in praxi fori pœnit. lib. 11. num. 195 & lib. 30.
tract. 2. num. 33.* Bonac. *de legibus diſp. 1. q. 2. punct. 3.
num. 18. verſ obſeruant tamen, & in Decalog. diſp. 4. q. 2.
punct. 7. §. 4. num. 34. verſ. hinc ſolùm poteſt, & de cenſ.
d diſp. 7. q. 5. punct. 1. n. 9.* Aliqui Doctores aiunt, id
ſolùm procedere in foro conſcientiæ, ita Nauarr. *in
Manual. d. cap. 25. num. 74.* Sayr. *de cenſur. lib. 7. cap.
15. num. 12.* Auila *eodem tract. part. 3. diſp. 20. dub. 6.
concl. 1. 3. not.* Sed Suar. *de cenſur. d. ſect. vlt. d. n. 5. &*

Digitized by Google

de legibus lib.6.cap.13.n.25. Sanch. *d.num.17.* Mayol. & Salas *locis cit.in terminis*, & Sigiſmund. à Bononia *in tract.de elect. & poteſt. Prælat. Reg.dub.81. num.2.*
8 aſſerunt, id procedere, tam in foro conſcientiæ, quàm in foro exterrio, nec Bellam. Henriq Reginald. & Bonacin. his aduerſantur, ſed illimitatè loquuntur. Verùm pro foro externo oportet, conſtate, Superiores habuiſſe legitimam cauſam diſpenſandi, vndè ſi res in exaioen deferretur, neceſſarium eſſet, cauſam probare; in foro autem interno ſatis eſt, non conſtare de cauſæ defectu; quia ſubditus præſumit, Superiorem rectè agere. Ita Suar. *d. ſect.vlt. num.vlt. circa finem, & de legibus d.cap.13.n.24. & cap.19.n.2.* Sigiſmund à Bonon *d.dub.81.n.2.*

QVÆSITVM XVIII.

Vtrùm ad hoc vt diſpenſatio valida ſit, ſufficiat petere diſpenſationem illegitimationis in genere.

SVMMARIVM.

1 *Taciturnitas alicuius conditionis, qua cognita, Superior non ita facilè diſpenſaſſet, reddit diſpenſationem nullam.*

2 *In generali conceſſione non veniunt ea, quæ non eſſet quis veriſimiliter conceſſurus, ſi ſpecialiter proponerentur.*

3 *Illegitimatis qualitates ſunt omnes planè Superiori detegendæ in petenda diſpenſatione.*

4 *Clauſula*, ex certa ſcientia, ſeu de plenitudine poteſtatis, *non tollunt defectum diſpenſationis, manantem ex taciturnitate conditionum illegitimitatis.*

5 *In reſcriptis Apoſtolicis ſemper ſubintelligitur clauſula*, ſi preces veritate nirantur.

1 REgulariter ad hoc, vt diſpenſatio per reſcriptum, aut aliàs per Principis facultatem conceſſa, & obtenta ſit valida, oportet, vt non taceatur Superiori aliquid, quo cognito, non diſpenſaſſet, aut non eodem modo diſpenſaſſet, ſed cum quibuſdam moderationibus, *cap. vlt de fil.presb. in 6. & cap. poſtulaſti de reſcript. l. 1. ff de natal. reſtitut.* vbi expreſsè probatur, quòd omne tacitum, quo expreſſo, Superior non ita facilè diſpenſationem conceſſiſſet, habet ipſam vitiare. Ratio eſt; tum quia Superior non cenſetur diſpenſare, niſi ſub tali conditione, ſi nihil verè occultetur; Tum etiam, quia in hoc caſu valet regu-
2 la iuris. *In generali conceſſione non veniunt ea, quæ non eſſet quis veriſimiliter conceſſurus, ſi ſpecialiter proponerentur, reg. in generali de reg.iur.in 6.* Ita Couar. *in Epitome 4.decret. 2. part. cap.8.§. 9. num. 1.* & communiter DD.

3 Vndè ſequitur, quòd illegitimationis qualitates ſunt planè Principi exprimendæ, puta, quòd eſt inceſtuoſus, vel adulterinus, vel inceſtuoſus, & adulterinus ſimul, vel ſacrilegus; & ſi eſt inceſtuoſus, ſecundùm Couar. *vbi ſupra*, exprimendus eſt gradus conſanguinitatis, & affinitatis inter parentes, ex quibus fuit genitus; ſi autem ex ſacrilegio, vtrùm ex Sacerdote, Mootali, Religioſo: & an ſit ſacrilegium; Ita Ioan. Andr. *in add.ad Specul. tit. qui filij ſint legit. verſ. ſed quæro*, vbi dicit, quòd ſi diſpenſandus dixit ſe ſpurium ſimpliciter, ſi erat ſpurius duplicatus, vtpote natus ex vxorato, & vxorata, diſpenſatio, vel legitimatio non valet; Ita etiam Panormit. *in cap. per venerabilem, num.27. qui fil. ſint legitimi.* Sylu. *verb. legitimus num.*8. Couar. *loc.cit* quod habet locum, ſiue taciturnitas veri contingeret ex malitia petentis diſpenſationem, ſiue abſque eius malitia, & defectu; quia malitia, vel ſimplicitas petentis non ſupplet defectum intentionis concedentis, à qua gratia vires ſuſcipit; Ita aliis relatis Sanch. de Matrim. *lib.8. diſp.*
21.à n.56. & in Decalogum lib.4.cap.47.num.15. Nec 4
clauſulæ *de plenitudine poteſtatis*, vel, (quod idem eſt,) *ſupplentes omnem defectum, aut ex certa ſcientia*, tollunt defectum diſpenſationis, prouenientem ex eo quòd qualitates illegitimationis tacentur; quia in re-
ſcriptis Apoſtolicis, niſi expreſsè ponatur, ſemper 5
ſubintelligitur clauſula, *ſi preces veritate nitantur*, ſecundùm Specul. *in tit.de reſcrip.præſ.§.ratione quoque defectus, in verſ.item, quòd non eſt ibi clauſula*, & DD. communiter *in cap.2.de reſcrip.* Ex his igitur concludimus, qualitates defectus natalium Religioſi, qui ad Abbatias, & dignitates, & Prælaturas à Religionum Prælatis diſpenſandus eſt, proponendas, & exprimendas eſſe quoad turpiorem illegitimationis modum; nec ſufficere, quòd exprimatur in communi, Religioſum eſſe ex illegitimo matrimonio natum; quia cùm Prælati Regulares, veluti Papa inferiores, nequeant abſque cauſæ cognitione diſpenſare: oportet, illegitimitatis conditiones, & qualitates eis explicari, vt inde colligant, vtrùm adſit cauſa ad huiuſmodi diſpenſationem ſufficiens; maximè quia, (vt ſuprà dictum eſt,) vbi turpior eſt defectus originis, ibi maior cauſa requiritur; quod abſque dubio fieri nequit, niſi illegitimationis qualitates in particulari exprimantur; Ita Miranda *tom.2. Man. Prælat. quæſt.2. art.13.* & Sigiſmund. à Bonon. *de elect. & poteſt. Prælat. regul. dub. 79. in fine*; quicquid dicat Roderic. *quæſt. reg.tom.1.quæſt.13. art.17.*

QVÆSITVM XIX.

Vtrùm illegitimus ad beneficia obtinenda in ſeculo diſpenſatus, ſi poſtea Religionem ingrediatur, indigeat noua diſpenſatione, ad hoc vt poſſit in ea ad Abbatialem dignitatem aſſumi.

SVMMARIVM.

1 *Illegitimus diſpenſatus ad beneficium curatum non cenſetur diſpenſatus ad dignitatem.*

2 *Diſpenſatio ſtrictè eſt interpretanda: quia eſt ſtricti iuris.*

3 *Argumentum à maioritate, vel paritate rationis non valet in diſpenſationibus.*

4 *Monachus diſpenſatus ad beneficium curatum non cenſetur diſpenſatus ad beneficium ſimplex.*

5 *Diſpenſatus ad beneficia quæcunque, abſque alia expreſſa diſpenſatione, non poſſet ad dignitates promoueri.*

6 *Appellatione beneficij an veniat dignitas.*

7 *Diſpenſatus ad quæcumque beneficia in ſeculo non cenſetur diſpenſatus ad Abbatias, nec in ſeculo, nec in Religione.*

8 *Illegitimus diſpenſatus in Religione non cenſetur diſpenſatus in ſeculo.*

9 *Illegitimus diſpenſatus ad Prælaturas in vna Religione, ſi poſtea ad aliam transferatur, indiget noua diſpenſatione.*

10 *Diſpenſatus ad dignitatem inferiorem non cenſetur diſpenſatus ad maiorem, licèt ſit è contra.*

REſpondeo, quòd illegitimus diſpenſatus ad be- 1
neficium curatum, non cenſetur diſpenſatus ad obtinendam dignitatem: argumento *cap. final. de fil. presb. in 6.* vbi Gemin. Angel. *in ſum. verbo beneficium num.25.*

num.25. Sylu. *beneficium* 3.q.11.Tabien *Beneficium* 2. num.23. Azor. *Inſtit.moral.p.2. lib.6.cap.3.q.10.* Petr. Greg *Syntagm.iur.lib.17.c.5.n.36.* Bellet.*diſquiſit. cle-*
2 *ric.p.1. tit.de diſcipl. clericorum* §.3. *n.* 58. Ratio eſt, quia cùm diſpenſatio ſit ſtricti iuris, & odioſa, eſt ſtrictè interpretandà, *c.1. in fin.de fil.presb.lib.6.* gloſſ. *in cap. Ordinarij, verb. diſpenſationes, de off.ordin.eod. lib.* Panormit. *in cap.de multa, de praben.n.4.* Gemin. *conſil.47.num.3.* Nauarr.*lib.4.conſ.1.tit.qui fil.ſint legit.* Sayr *de cenſur.lib.6.cap.11.à n.16.* Garc. *de benef.p.1. cap.6. n.58.* Suar. *de legibus lib.11.cap.11.num.10. &*
3 *cap. 17.num.2.* Nec in diſpenſationibus valet argumentum à paritate, vel maioritate rationis. Panorm. *in cap.ad aures n.7.de reſcrip.arg.cap. per venerabilem, qui fil ſint legit.* Ioan. Andr.*in reg.qua à iure de reg.iur.*
4 *in Mercurial.* vbi dicit, quòd Monachus diſpenſatus ad beneficiũ curatum non intelligitur diſpenſatus ad beneficium ſimplex; idem aſſerunt Nauarr.*de reddit. Eccleſ.q.3.monit.10. num.4.* Couar. *de ſponſal.p.2.c.8. §.8.n.11.* Garc. *d.cap.6.num 59.* Campanil. *in diuerſ. iur.canon.rub.11.c.13.n.91.& n.101.* reſoluit, quòd & ſi fuiſſet quis generaliter ad quæcunque beneficia
5 diſpenſatus: non tamen, abſque alia expreſſa diſpenſatione, ad dignitates promoueri poſſet; Ita etiam Panormit.*in cap.literas num.6. verſ.finem, de fil.presb. Doct. in cap.fin.de praben.in 6.* Rebuff. *in praxi tit. de diſpenſ.ſuper defect.natal. num.52.* Azor. *d. cap.3.q.7.*
6 Nam appellatione beneficij non venit dignitas, arg. *d.cap.fin.de praben.in 6. & c. cum olim extr. eodem tit. & ibi* Panorm. *num.1. & clem.1. de ſequeſtrat. poſſeſſ.* Bellett. *d.tit. de diſcipl cleric.* §.2. *num.38.* Vnde fit, vt diſpenſatus ad beneficia, vel etiam ad dignitates, non poſſit promoueri ad dignitates, quibus animarum cura annexa eſt; Azor.*d.c.3. q.9. & 10.* D. Aug. Barboſa *de off. & poteſt. Epiſc p.2. allegat.45. num.13.*
7 Ex his clarè patet, quòd illegitimus diſpenſatus ad beneficia quæcunque, etiam curata, non intelligitur diſpenſatus ad Abbatiam, tam ſæcularem, qoàm etiam, & à fortiori Regularem; cùm Abbatia ſit dignitas, vt eſt text. notabilis *in can. ſi quis deinceps* 16. *q.* 7. & probatum eſt ſuprà *diſp.1.quaſit.2.* videatur in terminis huius quæſiti Nauarr. *d.conf.1.*

Neque his obſtat, quod dicit Rebuff *d.tit.de diſpenſat. ſuper defectu natalium num.75.* nempè quòd diſpenſatus in ſeculo ad quæcunque beneficia, ſi poſtea Religionem ingrediatur, abſque noua diſpenſatione, poterit Prioratum Regularem obtinere; quia (meo iudicio) voluit intelligere de Prioratu Regulari, quod eſt beneficium manuale, abſque dignitate: non autem de aliis officiis ſecum dignitatem retinentibus; non enim eſt cenſendum, quòd ſibi ipſi contradicere vellet tantus Doctor, quod abſque dubio feciſſet, intelligendo de Prioratu, cui annexa eſt dignitas, vt patet ex ſupradictis; noſtra autem quæſtio eſt de Abbatia, quæ verè eſt Eccleſiaſtica dignitas.

8 Ex his infertur, ſtante quòd diſpenſatio eſt odioſa, ac ſtricti iuris, cum Regulares virtute prædictorum priuilegiorum, diſpenſari tantùm poſſint à ſuis Prælatis ad beneficia, & dignitates in Religione obtinendas; quòd ſi demum à Religione recedant, abſque noua diſpenſatione, ad Eccleſiaſtica beneficia promoueri nequeunt. Sicut etiam diſpenſati in vna Religione ad Prælaturas, & adminiſtrationes, ſi poſtea transferantur ad aliam, indigebunt noua diſpenſatio-
9 ne, ad hoc, vt Prælaturas, & adminiſtrationes in ea obtinere valeant; per diſpenſationem enim in prima Religione cum eis factam, non fuerunt abſolutè legitimati: ſed ad dignitates, & gradus in illa tantùm conſequendos habilitati; Ita Roder. *quaſt. regular. tom.1.q.13.art.13.* Mirand. *tom.2.q.2.art.4.* Io. Cruz. *de ſtatu Relig. lib.cap.6. dub. 18. concluſ.5.* Sanch. *in Decalog lib.5.cap.5.num.16.* Laurent. de Pierin. *tom.1. priuileg. Ord. Minim. in annotat. ad conſt. 2. Iulij II. num.98.*

Infertur ſecundò, quòd diſpenſatus ad dignitatem inferiorem, v. g. vt localis Prælatus eſſe valeat, non 10
cenſetur diſpenſatus ad maiorem, nimirum quòd ad Prouincialatum promoueri poſſit: niſi in diſpenſatione de præfatis expreſſa mentio facta fuerit; quia permiſſa minori dignitate, non cenſetur permiſſa maior, ſed è contra, vt colligitur, *ex cap. innotuit, de elect.* Ita Hieron. à Sorbo *in annot. ad Comp. priuileg. verb. diſpenſatio, verſ. & ideò fratres.* Panormit. *in d.cap. innotuit n.4.*

QVÆSITVM XX.

An notoriè infamis poſſit in Abbatem eligi, vel alias dignitates, & Pralaturas obtinere.

SVMMARIVM.

1 *Infames, tam infamia iuris, quàm infamia facti ab Abbatiali dignitate omninò arcendi ſunt.*
2 *Infamibus porta dignitatum patere non debent.*
3 *Collatio periuro facta an ſit nulla.*
5 *Abbatia, & Epiſcopatus aquiparantur in iure.*
5 *Infames infamia meri facti quando eligi, & promoueri poſſint ad dignitates.*
6 *Infamia meri facti per pœnitentiam purgatur.*
7 *Emendatus praſumitur, qui poſt peccatum operatur bonum.*
8 *Inquiſitus, accuſatus, denunciatus quando eligi, vel promoueri non poſſit.*

OLdrad.*conſ.14.verſ.*& idem *in Monaſteriis, n.11.* & gloſſ.*in cap tuam*, verbo *non aſcendat.de etate, & qualit.* tenent, poſſe Monachum infamem eligi in Abbatem; quia infamis à ciuilibus muneribus non excluditur.

Nihilominus contrarium eſt verius, nempe quòd
1 infames ab Abbatiali dignitate omninò arcendi ſunt,
2 tam ſi ſint infames infamia iuris, quàm infamia facti; quia infamibus portæ dignitatum patere non debent *l.2.C.de dignit.lib.12. l. vnica C. de infam. lib.10.cap. inter dilectos de exceſſ. Prelat.* gloſſ. *in cap. querelam*, verbo *crimine periurij, de iure iur.* Abbas Panormit. *ibidem num.3.* per text. not. *in l.2 §.miles ff.de his, qui notantur infamia*, per quem text. apertè innuitur, infamiam ipſo facto quem militia priuare; & gloſſ. *ibi.* ſingulariter dicit, quòd ob infamiam pari ratione priuatur quis militia cœleſti, & aliis dignitatibus, & honoribus; & Feder. de Senis *conſ.50. incip. Quaritur, an collatio,* tenet collationem periuro factam nul- 3
lam eſſe; quia periurij crimen etiam poſt peractam pœnitentiam infamat. Et quòd collatio facta infami non teneat, probatur *in reg. infamibus.de reg.iuris in 6.* & ibi Dyn. latè; idem tenet Felin. *in d cap.querelam col. 2. num. 3.* Duaren. *de benef. lib.4. cap.1.* Garc. *de benef.part.7. cap.8. num.4.* Viuianus *in praxi Iuriſpatronatus p.2.lib.6.cap 9. num.23.* Barboſ. *de off. & poteſt. Epiſc.p.2.alleg.43.per tot.& p.3.alleg.72.num.100.* Suar.*tom.5. diſp 48. ſect.1.* Si igitur infames redduntur inhabiles ad beneficia, & dignitates inferiores, quantò magis ad Abbatiam, quæ eſt propria ſpiritualis Prælatio, & quæ cum Epiſcopatu æquiparatur, 4
iuxta gloſſ.*in cap.ne pro defectu, verb.regulares de elect.* per text.*in can.ſi quis deinceps 16.q.7.* Vndè ad dictum gloſſ.& Oldradi. Reſpondeo, eos eſſe locutos ſecun-

Digitized by Google

dùm ius antiquum, quando Abbas potiùs nomen ſollicitudinis, & officij, quàm dignitatis, & honoris præ ſe ferebat, prout declarat eadem gloſſ. *ibidem*; imò (vt ait Suar. *de Relig. tom.4. tract. 8. lib.2. cap.3. in fine*) veriſimilius eſt, infamem ſecundùm ius canonicum nunquam Abbatiam obtinere potuiſſe; hoc enim valdè indecens eſt, & tali muneri repugnans.

5 Excipiuntur tamen infames infamia meri facti, ſi reuerà ſe emendauerint; quia tunc benè promoueri poterunt; nam infames infamia meri facti non ſunt propriè, & abſolutè irregulares, Suar. *d.ſect.1. n. 11.* Garc. *d.cap.8.n.64. & p.11.cap.3. n.118.* & alij apud Bonac. *de cenſur.diſp.7.q.3.punct.1.n.5.* licèt ipſe contrarium ſentiat; Sed ſunt infames ſecundùm quid, ſcilicet, quatenus prohibentur promoueri, ſtante huiuſmodi infamia; Sed infamia meri facti per pœnitentiam purgatur. Panormit. *in cap.cum te, n. 9. de re indic.* Nauarr *in Man.cap.27.n.204.* Suar. *d.ſect.1.n 8.* Reginald. *lib.30.tract.2.n.196.* Bonac. *d.n.5.* Barboſ. *d. alleg. 45. n.21.* ergo infamis infamia meri facti poſtquam purgatus fuerit, poterit in Abbatem promoueri. Emendatus autem præſumitur, qui poſt peccatum operatur bonum, Maſcard. *de probat.concl. 465. n.10.* Barboſ. *d.alleg.43.n.23.*

(6 in margin beside "huiuſmodi infamia"; 7 beside "ueri. Emendatus")

8 Ex his infertur, inquiſitum interim, pendente inquiſitione, non poſſe in Abbatem eligi; quia iam præceſſit infamia, *can. tantis Daniel. 81. diſt. cap.cum in cunctis, de elect.* Sed ſi eſt accuſatus, tunc vel præceſſit infamia, & eligi non poterit; quia ſola infamia facti etiam impedit *d. l. 2. C. de dignit.lib.12. & d.reg.infamibus, de reg.iur.in 6.* Vel non præceſſit infamia, & tunc promoueri poteſt, vt *in l.reus ff. de muneribus, & honoribus, & l.qui de libertate. ff. de liberali cauſ. cap.omnipotens, extr. de accuſat.* & eligi poterit, ne malitioſè ſit attentata accuſatio; Si verò eſt denunciatus; tunc vel præceſſit infamia, & eligi non poterit; vel non præceſſit, & tunc aut Superior inquirit, & interim denunciatus eligi poteſt, ſed non promoueri; ſed ſi denunciatio fit Superiori, qui debet conferre, vel eligere, ipſe poterit eligere, ſeu conferre; & ſi deinde conſtiterit, denunciatum eſſe criminoſum, priuabitur, & à dignitate remouebitur. Ita Panormit. *in d. cap.omnipotens n.4. de accuſat.*

QVÆSITVM XXI.

An adſint alij caſus in quibus impeditur quis ne in Abbatem eligatur.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus maiori, vel minori excommunicatione de iure non poteſt in Abbatem eligi.*
2 *Falſificans litteras Apoſtolicas, vel in eis etiam in modico manus apponens, niſi ſit Officialis, non poteſt eligi.*
3 *In peccato mortali publico conſtitutus non poteſt eligi.*
4 *Semel approbatus, an poſſit iterum in Abbatem eligi.*
5 *Tranſiens de mendicantibus ad non mendicantes an poſſit in Abbatem eligi.*
6 *Religioſus, qui exercuit Chirurgiam an poſſit in Abbatem eligi.*
7 *Simoniacus an poſſit eſſe Prælatus.*
8 *Homicida an poſſit eſſe Abbas.*
9. *Apoſtata an poſſit eſſe Abbas.*
10 *Periurus an poſſit eſſe Prælatus.*
11 *Prodigus an poſſit eſſe Abbas.*
12 *Electus ſemel per abuſum ſæcularis poteſtatis an poſſit in Abbatem eligi.*
13 *Patiens defectum animi vel corporis an poſſit in Prælatum eligi.*
14 *Regulares pœnitentiati à ſancto officio Inquiſitionis ſunt omnino inhabiles ad dignitates*: & n. 67.
15 *Valetudine bona naturali debent pollere qui in Abbates & Prælatos eligendi ſunt.*
16 *Homo qui habuerit maculam non offeret panes Deo ſuo.*
17 *Promiſſi ad dignitates, & officia debent habere ætatem, & cæteras habilitates.*
18 *Leproſi ſunt inhabiles ad Prælaturas, & ineligibiles ad eas.*
19 *Scabiem patientes etiam Herculeam an poſſint in Abbates eligi.*
20 *Capillis & barba carentes an ſint ineligibiles ad Prælaturas.*
21 *Morbo Gallico notoriè laborantes non poſſunt in Abbates eligi*; limitatur tamen vt n.22.
23 *Rabidi & phthiſi infecti, ſunt ineligibiles in Prælatos.*
24 *Paralyſi laborantes non poſſunt eligi in Abbates.*
25 *Paralyſis generat impotentiam, & indecentiam.*
26 *Manus tremulas, & caput, & linguam habentes an poſſint eligi.*
27 *Podagroſi an poſſint eligi in Abbates & Prælatos.*
28 *Comitiali morbo ſiue caduco laborantes ſunt ineligibiles.*
29 *Staturam communem hominis excedentes an ſint ineligibiles.*
30 *Furioſi & lunatici qui lucida interualla patiuntur an ſint eligibiles in Prælatos.*
31 *Faciem abhorrentem habentes ineligibiles ſunt.*
32 *Claudi an ſint eligibiles in Abbates & Prælatos.*
33 *Cæci ſunt ineligibiles.*
34 *Lippi, ſtrabones, & luſci an ſint eligibiles in Abbates.*
35 *Dæmoniaci an poſſint eligi in Prælatos.*
36 *Manibus & digitis carentes ineligibiles ſunt.*
37 *Naſo carentes, ſiue illum deformem habentes an arceantur ab electione paſſiua.*
38 *Muti ſunt ineligibiles ad Prælaturas.*
39 *Balbutientes an ſint ineligibiles.*
40 *Surdi an reddantur inhabiles ad Abbatias.*
41 *Hermaphroditi non poſſunt eligi in Prælatos.*
42 *Gibboſi an ſint eligibiles.*
43 *Stulti, ſtolidi, fatui, ſeu ſimplices ſunt ineligibiles.*
44 *Valetudinarij & ſæpe ægrotantes an ſint ineligibiles.*
45 *Debiles an ſint ineligibiles.*
46 *Senes an ſint ineligibiles.*
47 *Infirmitate aliqua oppreſſus poſt electionem an debeat renunciare.*
48 *Aleator publicus an ſit ineligibilis.*
49 *Vino dediti & inebriari ſe conſueti, an poſſint in Abbates eligi.*
50 *Ebrietatis ſigna quæ ſint?*
51 *Ebrius non multum diſtat à furioſo, quia vbi ebrietas, ibi furor.*
52 *Hæretici ſunt ineligibiles*, limita vt n.53.
54 *Receptatores, fautores & defenſores hæreticorum ſunt ineligibiles.*
55 *Filij Hæreticorum tam legitimi quàm illegitimi an ſint eligibiles ad dignitates.*
56 *Vbi lex non diſtinguit nec nos debemus diſtinguere.*
57 *Geniti ante paternam hæreſim an ſint eligibiles in Prælatos.*
58 *Deſcendentes ex hæreticis occultò an ſint ineligibiles.*
59 *Deſcendentes ex condemnatis in contumaciam an ſint eligibiles.*
60 *Deſcendentes ex hæreticis reſipiſcentibus an ſint eligibiles.*

61 *Hæretici*

61 *Haretici relapſi qui ſint.*
62 *Dignitates & Pralaturas habentes antequam eorum patres inciderint in hereſim, an illis priuentur.*
63 *Neophytus an ſit eligibilis in Abbatem.*
64 *Catechnmenorum filij an ſint eligibiles in Pralatos.*
65 *Neophyti nomine quid intelligatur.*
66 *Deſcendens à patre infideli non eſt excludendus à ſacris Ordinibus & dignitatibus ſi ab infantia, vel ſaltem à decennio baptizatus fuerit.*
67 *Abiurantes in ſancto Inquiſitionis officio ſunt ineligibiles.*
68 *Bigami non poſſunt eligi in Pralatos.*

ADſunt etiam, præter ſupradictos, alij caſus ex quibus Monachus ad Abbatiam ineligibilis redditur. Et

1 Primò, Excommunicatus maiori; vel minori excommunicatione de iure non poteſt in Superiorem Monaſterij eligi, Sylueſt. *verb. electio. 1. num. 15.* adducens nonnulla iura hoc prohibentia, ſed de hac re, ſicut etiam de ſuſpenſo, interdicto, ac irregulari, fuſiùs *tom. 2. diſput. de Cenſuris.*

2 Secundò, qui literas Apoſtolicas falſificauit, vel in eis etiam in modico manus appoſuit, niſi ſit Officialis, inhabilis redditur ad electionem, Oſtienſ. *in ſum. de crimine falſi. §. qualiter, verſ. ſed hodie,* Felin. *in cap. ex parte, in princ. verſ. ſtylus Curia, de reſcript.*

3 Tertiò, in peccato mortali publico conſtitutus ex S.Thom. *quodlib 8. q 4. art. 2.*

4 Quartò, ſi ſemel reprobatus fuerit, alicuius vitij cauſa, qui non modò in ſua Religione, ſed nullibi ad Eccleſiaſticam dignitatem aſſumi poteſt.

5 Quintò, tranſiens de Mendicantibus ad non Mendicantes in Abbatem aſſumi non poteſt, ex *clem. vt profeſſi de Regul.*

6 Sextò, denunciatus de aliquo crimine (dummodò denunciationem præceſſerit infamia, maximè apud bonos viros;) pendente inquiſitione, non poteſt in Abbatem eligi, *cap. omnipotentis Deus de accuſ.* Panormit. *ibid.* Innoc. *cap. accuſatum de ſimon.*

7 Septimò, Religioſus. qui exercuit Chirurgiam, ex qua ſequuta mors, incapax eſt dignitatis Abbatialis, *cap. tua de hom.* vbi Felin.

8 Octauò, Simoniacus Monachus non poteſt eligi, *cap. ſi alicuius de elect.* & *ibi* Panormit. clariùs in conſtitutione Pauli II. quæ incipit. *Cum deteſtabile ſcelus ſimoniaca,* &c.

9 Nonò, homicida, qui iure diuino, & humano inhabilis eſt ad dignitates Eccleſiaſticas, *can. ſi quis omnem 1. quaſt. 7. cap ad aures de atat. & qualitate.*

10 Decimò, periurus declaratus, *cap. querelam de iureiur.*

11 Vndecimò, notabiliter prodigus, Bald. *in cap. cùm in cunctis de elect. & cap. Petrus Diaconus 39. diſt.* & *ibi* Archidiac.

12 Duodecimò, qui aliàs per ſecularis poteſtatis abuſum electus fuit, remanet ineligibilis ad quamcunque dignitatem, *cap. quiſquis de elect.*

13 Decimotertiò, generaliter patiens defectum animi, vel corporis, per quod ad exercitium ſui officij, vel dignitatis inhabilis redditur, eſt ineligibilis Ioan. Andr. & Panormit. *in cap. fin. de poſtulat. Pral.*

14 Decimoquartò, Regulares pœnitentiati à ſancto Officio ad dignitates, & Prælaturas omnino inhabiles ſunt, etiam ſi pœnitentias compleuerint, vt à Sanctiſſ. D. N. Vrbano VIII. Pont. Opt. Max. declaratum fuiſſe anno 1626. refert Laurent de Pierin. *tom. 2. priuileg. ſui Ordin. Minim. in annotat. ad 9. conſtitut. Pauli V.* in fine ſub his verbis.

In generali Congregatione S. R. & vniuerſa Inquiſitionis habita in Palatio Apoſtolico Montis Quirinalis coram S D. N. D. Vrbano diuina prouidentia Papa VIII. Illuſtr. DD. S. R. Eccl. Cardinalibus in vniuerſa Republica aduerſus hareticam prauitatem Inquiſitoribus Generalibus à ſancta Sede Apoſtolica ſpecialiter deputatis S. D. N iuſſu de cauſis animum ſuum mouentibus decreuit, & ſtatuit, vt in poſterum Regulares omnes cuiuſuis Ordinis, Religionis, Societatis, & Inſtituti, quibus pro delictis ad ſancta Inquiſitionis officium ſpectantibus pœnitentia genus aliquod impoſitum fuerit (ſalutaribus pœnitentiis exceptis) eo ipſo ad omnes Religionis ſua gradus, & officia inhabiles cenſeantur; deinceps, (etiamſi pœnitentia tempus expleuerint, vel gratiam receperint) ad illa tamen promoueri nullatenus poſſint; niſi prius obtenta à S. D. N. vel ab hac ſacra Congregatione coram Sanctitate ſua habenda ſpeciali, & expreſſa rehabilitationis gratia; aliàs promotio qualibet nulla ſit, & promouentes ipſi priuationem ſuorum officiorum, ac praterea vocis actiua, & paſſiua ipſo facto incurrant, ad qua reſtitui niſi ab eodem S. D. N. vel ab eadem ſacra Congregatione coram Sanctitate ſua habenda non poſſint. Praſens autem decretum omnibus Religionum Superioribus intimari mandauit idem S.D.N. De hac re redit ſermo *num. 67.*

Decimoquintò, qui eligendi ſunt in Abbates, & 15
Prælatos Eccleſiaſticos propter curam Dominici gregis ea valetudine corporali debent pollere, quæ de iure naturæ videtur neceſſaria ad exercendum proprium officium decenter; itavt ſi talis valetudo non reperiatur, electio nulla erit: Tiraquellus *in l. 12. connub. gloſſ. 1. part. 2. num. 59.* Menoch. *de arb. lib. 2. caſ. 116.* Pariſ. *de reſignat. lib. 5. quaſt 3. num. 13.* Maiol. *de irregul. lib. 1. c. 13.* Molina *de Inſtit. tract. 3. diſp. 70.* Leſſius *lib. 2. cap 32. de iuſtit. & iure, dub 25.* Reginal. *in prax. lib. 30. tract. 2. num. 44.* Mandoſ. *de ſign. Grat. tit de diſp. cum corp. vit.* Nauarrus *in Manual. cap. 27. num. 198.* Sigiſmund. *de elect part. 2. dub. 88. & 89.* &
multi alij Doctores quod probatur ex Leuit. 21. *Ho-* 16
mo de ſemine tuo per familias qui habuerit maculam, non offeret panes Deo ſuo, nec accedat ad miniſterium eius, ſi cacus fuerit, ſi claudus, ſi paruo, vel grandi, vel torto naſo, ſi fracto pede, ſi manu, ſi gibbus, ſi lippus, ſi albuginem habens in oculo, ſi iugem ſcabiem. & ex *cap. niſi cum pridem, §. alia verò de renunc.* & ex *cap. 2. de cler. agr.* & ex *cap expoſuiſti de corp. vit.* & ex Concil. Trid. *ſeſſ. 12. cap. 4. de reformat. in fine,* cuius tenor eſt;
nec aliis impoſterum fiat promiſio, niſi iis qui iam ata- 17
tem, & cateras habilitates integrè habere dignoſcantur, aliter irrita ſit promiſio: ibi Concilium loquitur non tantum de dignitatibus, & beneficiis Cathedralium, & Collegiatarum, ſed etiam de dignitatibus, & perſonatibus Regularium, vt autem ad partiales aſcendamus inhabilitates corporis, quæ electionem ad munera Prælatorum obeunda impediunt.

Decimoſeptimò, leproſi ſunt inhabiles ad Præla- 18
turas, & ideo ineligibiles, *cap. tua nos de cler. agrot.* D.Thom. *part. 3. quaſt 82. art. 10.* Sayrus *lib 6. de cenſur. cap. 9. num. 7.* Maiol. *de irreg. lib. 12. cap. 18. num. 1.*
Borgaſius *part. 5. tit de cler agrot.* Notat tamen Sayrus 19
loc. cit. laborantem ſcabie etiam Herculea, quæ oritur ex atra bile, ſi aliàs ſit idoneus, & periculoſum ſit, ne eo neglecto minus dignus eligatur, poſſe in Prælatum eligi, cùm ſcabies nec impotentem, nec multùm abominabilem reddat.

Decimooctauò, ad Prælaturas Eccleſiaſticas ſunt 20
ineligibiles, quibus ex nimia venere ceciderint capilli & barba, ſecus autem ſi ceciderunt propter aliam cauſam. Maiol. *lib. 2. de irreg. cap. 19. n. 4.* Sayrus *loc cit. n. 6.* Reginald. ſimiliter *loc. cit. n. 49.*

Decimononò, laborantes morbo Gallico notoriè 21
non poſſunt in Abbates, & Prælatos Eccleſiarū eligi, quia abominabiles ſunt, & tanquam publicè concubinarij

binarij omnino arcendi ſunt. Maiol. *loc. cit. cap.* 19.
num. 1. Sayrus *loc. cit. num.* 5. Borgaſius *citat. num.* 1.
Auila *de cenſuris part.* 7. *diſp.* 3. *dub.* 4. *concluſ.* 1. Henriq.
lib. 14. *cap.* 8. *num.* 8. vbi ait, quod dummodò crimen
notorium ſit, quod non requiritur, vt vlcera foràs
22 appareant. Aduertendum tamen eſt, quandoque mor-
bum Gallicum prouenire ex aëris corruptione, aut
ex ſolo tactu, vel oſculis, vt aduertit Ioan. Almenat.
in ſuo tract. de morbo Gall. ex qua notatione poterit
excuſari eligendus in Abbatem. Ita Campanil. *in*
diuerſ. iur. rub. 21. *cap.* 17. *num.* 168.

23 Vigeſimò, rabidi, ſiue phthiſi infecti non poſſunt
eligi in Abbates, & Prælatos. Quia huiuſmodi mor-
bus contagioſus eſt & incurabilis; Prob. *ex cap. ex*
parte tua, de cler. ægrot. vbi laborantes incurabili mor-
bo ineligibiles declarantur, præſertim ſi morbus eſt
contagioſus, vt diximus.

24 Vigeſimoprimò, Paralyſi laborantes ſunt pariter
ineligibiles. ex *c. vlt. de cler. ægrot.* generat enim Para-
25 lyſis, ſeu vt dicunt alij Apoplexia impotentiam, &
indecentiam. Ita Sayrus *loc. cit. num.* 10. Maiol. *lib.* 2.
de irreg. cap. 24. *num.* 1. Campanil. *loc. cit. num.* 64. ex
26 quibus Doctoribus licet colligere, quod habentes
tantummodo manus tremulas, vel caput, aut linguam,
& tremor non ſit ita magnus, nec impediat eligen-
dum in Prælaturam, nec ad riſum moueat, ſiue abomi-
nabilem illum reddat, poſſe eligi.

27 Vigeſimoſecundò, Podagroſi continui, vel quaſi
continui ſunt ineligibiles, ratio eſt, quia Prælati, &
Paſtores debent eſſe omnino ad proſpiciendum, &
prouidendum neceſſitatibus expediti, quæ quidem
neceſſitates eorundem Prælatorum curam erga ſubdi-
tos tam ſpiritualem, quàm corporalem reſpiciunt:
Podagra autem cùm reddat Prælatos omnino impo-
tentes, conſtituit illos ineligibiles ex D. Thom. 3. *p.*
quæſt. 92. *art.* 10. Sayrus *lib.* 6. *de cenſur. cap.* 9. *num.* 4.
Maiol. *loc. cit. cap.* 2. *num.* 1. Pariſ. *loco citato*, Campa-
nil. *in diuerſ. iur. rub.* 11. *cap.* 17. *num.* 157. Reginald.
in prax. lib. 30. *num.* 57. Nota tamen quod ſi Poda-
gra non ſit continua, ſed intermedia, non impedit, vt
quis in Abbatem, & Prælatum eligatur. Ita Abbas *in*
cap. cùm inter canonicos de elect. num. 7. & expreſsè Pa-
riſ. *loc. cit. quæſt.* 3. *num* 4. & Campanil. ſimiliter *loco*
cit. Ratio eſt, quia cùm Podagra intermedia non
præbeat impedimentum perpetuum, non debet con-
ſequenter perpetuò à Prælatiis homines arcere.

28 Vigeſimotertiò, morbo Comitiali, ſiue caduco la-
borantes ineligibiles ſunt, etiamſi eodem morbo ſe-
mel ſint vexati. Ratio eſt, quia talis morbus inſana-
bilis eſt, & horrorem gignit, & timorem videntibus
incutit. Maiol. *loc. cit. cap.* 16. *num.* 1. & 2. Pariſius *lib.* 5.
de reſign. quæſt. 6. *num.* 105. Sayrus *de cenſ. lib.* 6. *cap.* 9.
num. 11. Nauarr. *in Manual. cap.* 27. *num.* 203. Cam-
panil. *in diuerſ. iur. rub.* 11. *cap.* 17. *num.* 172. qui om-
nes affirmant prædicto morbo Comitiali infectos in-
eligibiles eſſe.

29 Vigeſimoquartò, qui ſunt à communi ſtatura ho-
minum, ſiue excedant in magnitudinem, ſiue in par-
uitatem ita alieni, vt contemptibiles & ridiculi red-
dantur, non poſſunt in Abbates, & Prælatos eligi,
quia non poſſunt decenter munera ſua exequi. ex *c.* 2.
de cler. ægrot. vbi Gloſſ. *verb. deformitatem.* & *cap. finali*
de corp. vit. Ita Innoc. *in cap. ex parte eodem tit.* Ab-
bas *in cap.* 2. *de cler. ægrot. num.* 2. & 3.

30 Vigeſimoquintò, ineligibiles ſunt furioſi, & lu-
natici, qui lucida interualla patiuntur propter eàn-
dem rationem, quia nimirum officia Prælatorum
non poſſent explere. Maiol. *loc. cit. num.* 1. *cap.* 14. Mo-
lina *de Inſtit. tract.* 4. *diſput.* 70. *num.* 12. Campanil.
loco cit. num 179. qui poſtea *num.* 182. ait electionem
de iſtis furioſis factam, eſſe ipſo iure nullam. Aduerte
tamen, quod illi qui non patiuntur perpetuam amen-
tiam, licet eligi non poſſint, poterunt tamen extra
tempus amentiæ alios eligere iuxta *cap. quamuis* 7. *q.* 1.
Sigiſmund. à Bononia *de elect. Præl. loc. cit. num.* 6. vbi
ait, idem eſſe dicendum de Dæmoniacis.

Præterea ineligibiles ſimiliter ſunt, qui faciem 31
ita abhorrentem à conſuetis habent, vt riſum mo-
ueant. Ita Campanil. *loc. cit.*

Vigeſimoſextò, claudi non ſunt ineligibiles, qui 32
nec magnam generant abominationem, cùm turpi-
tudo illa veſtium longitudine cooperiatur, nec turpi-
tudo illa à propriis Eccleſiarum ſuarum, & ſubdito-
rum curis impediat. ex *cap. ſi quis infirmitate, diſt.* 55.
Maiol. *loc. cit. cap.* 18. *num* 2. Sayrus ſimiliter *loc. cit.*
num. 22. Si autem ita claudi ſint vt pedibus ſtare non
poſſint, nec ambulare ſine ſuſtentaculis, ſunt ineli-
gibiles proptèr impotentiam munia ſui officij exe-
quendi, ita Maiol. & Sayrus *loc. cit.* & S. Antoninus
3 *p. tit.* 28. *cap.* 5. Campanil *loco cit. num.* 127.

Vigeſimoſeptimò, cæci ſunt ineligibiles ex *cap.* 33
hinc etenim, §. *cæcus, diſt.* 49. S. Thom. 3. *part. quæſt.* 82.
art. 10. Campanil. *loc. cit. num.* 51. Maiol. ſimiliter *loc.*
cit. cap. 20. *num.* 1. Garcias *de benef. part.* 7. *cap.* 12.
num. 21. Reginald. *loc. cit. num.* 40. Pariſius *lib.* 5. *de re-*
ſign. quæſt. 6. *num.* 36. ratio eſt, quia impoſſibile reddi-
tur, vt cæci Prælaturæ officium, quod hominem ocu-
latum expedit, poſſint explere.

Si petas an lippi, ſtrabones, luſci, & alij patientes 34
in oculis defectum ineligibiles ſint ad Prælaturas?
Reſpondeo negatiuè, dummodo in eis non ſit tanta
deformitas, quæ ad riſum moueat, & ſcandalum par-
turiat; monendi tamen ſunt electores, vt à ſignatis
caueant.

Vigeſimooctauò, Dæmoniaci ſunt ad Prælaturas 35
ineligibiles. Maiol. *loc. cit. cap.* 15. Borgaſ. *de irregul.*
part. 5. *tit. de corp. vit. num.* 15. Sayrus *loc. cit. num.* 14.
Campanil. *loc. cit. num.* 148. Aduertendum tamen eſt
maleficium in ſolis genitalibus non eſſe dicendum
Dæmoniacum, prout ad rem noſtram facit, ita Sayr.
de cenſur. lib. 6. *cap.* 14. *num.* 14. Sigiſmund. à Bonon. *de*
elect. can. dub. 89. *num.* 9. poſſunt tamen Dæmoniaci
eligere, *ex eod.* Sigiſmund. *loc. cit.*

Vigeſimononò, qui caret manibus aut digitis ſunt 36
ineligibiles, tum propter impotentiam officium Præ-
laturæ exercendi, tum propter deformitatem, *cap fi-*
nal. de corp vit. & *cap.* 2. *de cler. ægrot.* & S. Thom. 3 *p.*
quæſt. 82. *art.* 10. *ad tertium.* Borgaſ. *de irreg. part.* 5.
tit. de corp. vit. num. 4. Maiol. *lib.* 1. *cit. cap.* 14. *num.* 1.
Reginald. *in prax. lib.* 30. *num.* 53. Sayrus *de cenſuris,*
lib. 6. *cap.* 8. *num.* 18.

Trigeſimò, carentes naſo non poſſunt eligi in Præ- 37
latos & Abbates propter deformitatem, ita Sayrus
loc. cit. num. 14. Maiol. *loco cit. cap.* 22. Campanil. ſimi-
liter *loco cit. num.* 44. Aduerte tamen habentes naſum
diſtortum paruum, magnum, ſimum, contuſum, poſ-
ſunt eligi, dummodo naſi magnitudo, vel paruitas
deformitatem non inducant Camp. *loc. cit. n.* 85.

Trigeſimoprimò, muti ineligibiles ſunt, non 38
enim poſſunt ſubditos ſuos docere, monere, & corri-
gere, quæ omnia ſunt præcipua Prælatorum munera,
ſeſſ. 3. *part. loc. cit.* Maiol. *de irreg. lib.* 1. *cap.* 26. *num.* 2.
Sayrus *loc cit. n.* 21. qui omnes DD. putant balbutien 39
tes non eſſe communiter ineligibiles niſi eſſet ta-
lis defectus, vt vix poſſent integrum verbum effor-
mare.

Trigeſimoſecundò, ſurdi ſiue naturales, ſiue ca- 40
ſuales ſunt ineligibiles durante ſurditate. Ratio eſt,
quia cùm non poſſint ſuos ſubditos audire & auxi-
lium tam ſpirituale, quàm corporale eis imploranti-
bus præſtare, officio ſuo non ſatisfaciunt. Sayrus *de*
cenſur. lib. 6. *cap.* 8. *num.* 17. Maiol. *lib.* 1. *cap.* 25. *num.* 2.
Pariſ.

Pariſ.*lib.5 cit.quæſt.3 num.25.* Campanil. *loc cit.n.39.* idem dicendum de illis quibus abſciſſæ ſunt aures propter delictum, quod maximam induit turpitudinem, & deformitatem. Ita Auila *de cenſur. part. 7. diſp.3.dub.1.corol.2.* Campanil. *loc.cit.num.4.* non autem idem habetur iudicium de ſurdaſtris, ipſi enim non cenſentur ineligibiles. Nauar.*lib.1.conſil.de corp. vit.conſ.7.num.3.*

41 Trigeſimotertiò, Hermaphroditi non poſſunt eligi in Abbates & Prælatos, ſi enim in eis magis vigeat ſexus femininus, ſunt ineligibiles iure diuino; ſi vero ſexus virilis, ſunt ineligibiles iure canonico, *cap.ſi teſtes 4.quæſt.4.§.Hermaphroditus*, Suarez *tom.5. in 3. part. diſp.51. quæſt.2. num.1.* Azorius *part.3. inſtitut. moral. lib. 6. cap.2. quæſt. 3.* Auila *de cenſur. part.7. diſp.3. dub.5.*

42 Trigeſimoquartò, gibboſi ſunt ineligibiles ab Abbatias & Prælaturas, intelligo autem de illis gibboſis, qui omninò curui ſunt, & oculos in cælum eleuare nôn poſſunt ſine magna difficultate, ex *cap. hinc etenim, diſt.49.verb.gibboſus.*

43 Trigeſimoquintò, ſtulti, ſtolidi, fatui, ſeu ſimplices ſunt ineligibiles, quia ſunt inepti ad regimen animarum, & Paſtoris officium gerere neſciunt, ex *cap. Petrus.diſt.39.* Maiol. *lib.2. de irregul. cap.13. num.6.* Henriquez *lib.14. cap.8. num.9.* Azorius *tom.2. lib.6. cap.2. quæſt.4.*

44 Trigeſimuſextò, valetudinarios (qui nimirum malo corporis affectu ſæpe ſæpius male valent, frequentérque ægrotant) ineligibiles eſſe. Ratio eſt, quia muneri ſibi iniuncto Prælaturæ ſatisfacere minimè poſſunt; vnde electio nulla erit, ex *cap final.de reſcriptis, in 6.* Imo electi tenentur in conſcientia renuntiare; nec aliter abſolui poſſunt. Nauar. *in Manual. cap.25.num.233.* Pariſ. *loc.cit. quæſt.6. num.9.* Suarez *tom.5. in 3. part. S. Thom. diſput.51. ſect. 2. num.17.* S.Thom. *2.2.quæſt.185. art.4.* vbi notat Caiet. quod cauſæ obligantes Prælatum ad renunciandum Prælatiis, à fortiori obligant ad non-acceptandum illis oblatis; ſimúlque obligant electores ne prædictis offerant, maximè quando cauſa notoria eſt.

Petes an qui poſt aliquod tempus priſtinam redimit valetudinem poſſit eligi, cùm antea eſſet inhabilis? Reſpondeo affirmatiuè, dummodo probet ſe eſſe ſanum, Gloſſ. *in cap. inter canonic.verb.recuſatus, de electione*, cum Ioan. Andr. & Panormit.

In hac tamen re maximè præcauendum eſt, quod ideo valetudinarij ſunt ineligibiles, quia munia Prælatiæ iniuncta exſequi minimè valent; vnde ſi ſtante etiam infirmitate poſſent aliquod munus exercere, ad illud vtique eligi poſſe exiſtimarem cum Laurent. de Peirinis *tom.2. de Prælat. cap.4. num.4.* maximè ſi eſſet benemeritus.

45 Trigeſimoſeptimò, debiles ſunt ineligibiles, ſi debilitas proueniat ex mala diſpoſitione corporis, & ſit ferè eadem cum infirmitate, aliàs non, Menoch.*lib.2. de arbitr.caſ.6.num.14.* Pariſ. *loc. cit.q.3.n.26.*

Si quæras an præpingues poſſint eligi in Abbates, & Prælatos. Reſpondeo affirmando, quidquid dicant Campanilus, & Laurent. de Peirinis *loc. cit.* maximè ſi carnoſitas naturaliter eis aduenerit, & in toto corpore æqualiter conſiſtat, nec illos impediat ad ſuum officium complendum.

46 Trigeſimooctauò, ſenes ſi ſint inhabiles ad munus ſuum exercendum, ineligibiles ſunt, ex *cap. niſi cùm pridem, §. alia verò, de renunc.* S.Thom. *2.2.quæſt.185. num. 4.* qui autem dicantur hi ſenes, nil certi ſtatui poteſt, cùm non vnius complexionis ſint omnes homines; ſufficiat igitur me dixiſſe illos ſenes ineligibiles eſſe qui officia Prælaturæ ſubire nequeunt.

47 Trigeſimononò, ſi aliquis electione ſequuta, & poſt Prælatiam, ſiue Abbatialem dignitatem acceptam inciderit in aliquam infirmitatem ex prædictis, non debet inuitus remoueri, nec ad renunciandum cogi, ſed in tali caſu debetur ei coadiutor, *cap.penult. & vlt.de clericis ægrotant.* & *cap. ſcripſi mihi*, & *cap. quamuis triſte 7.quæſt.1.*

Quadragesimò, publicus aleator eſt ineligibilis ad Abbatias, & alias Prælaturas, & ſi eligeretur, electio eſſet nulla, ex *cap.inter dilectos, de exceſſib Prælat.* iuncta Gloſſ. *verbo Aleatorem*, & *cap. clerici, de vit.& honeſt.cler.* Pariſ.*de reſignat.lib.4. quæſt.3. n.67.* Panormit. *in d.cap.inter dilectos, de exceſſ.Prælat.n.6.* Tabien. *verbo ludus, num. 7.* Farin. *in prax. part. 3. quæſt.109. num. 96.* Maiolus *de irregular. lib.4. cap.1. num.7.* Caſtellin. *de elect. cap 4. num.58.* Menoch. *de arbitr.lib.2.caſu 350.num.3.* Barboſ.*de poteſt.Epiſcop. part.2. allegat. 42. num.11.* Diez *in pract. cap.72. n.2.* Campanil. *in diuerſ.iur.rubr.4.num.52.* 48

Hoc tamen intelligendum eſt, (vt præmitto) de publico aleatore qui ludere ſolitus eſt, non de illo, qui vna, aut vicibus aliquibus luſit, ſic colligitur ex *cap. Epiſcopus, diſt.35.* & Menoch. *loc.cit. num.19.* Farin. *loc.cit. num.102.*

Dices electio ſecreti aleatoris eſtne ipſo facto nulla, ſicut electio publici aleatoris? Reſpondeo negatiuè, poteſt tamen irritari, ſi monitus, non reſipiſcat, vt dicunt Doctores *ſuprà* citati.

Quadrageſimoprimò, vino deditì, & inebriare ſe conſueti ineligibiles ſunt ad Prælaturas, & electio ſimiliter ſi ſequatur, erit ipſo facto nulla, *c.à crapula de vit.& honeſt.cleric.* & *c. Epiſcopus, diſt.35.* qui canones innouantur à Concil. Trident. *ſeſſ.21. de Refor.cap.1. & ſeſſ.14.cap.12. eod. tit.* Cened. *collect.33.ad decret. num.4.* Aldred. *de diſciplin.tuenda, lib.2. cap.15.n.40.* Barboſ. *de offic. Epiſc.part.2.alleg.28.num.11.* Menoc. *de arbitr.lib.2.caſu 404.num.4.* Rebuff. *in prax. tit.de cler.ad ſacr.ord.mal promot.gloſſ.4.num.5.* Hoſtienſ. *in ſum.lib.1.tit.de tempor.ordin. num.17.* Saytus *de cenſuris, lib.5. cap.31. num.12.* Tabien. *verbo ebrietas, §.5.* Maiolus *de irregular. lib.5. cap.3. n.2.* Speculat. *lib.1. tit.de diſpenſ.§.3.num.6.* Sigiſmuod.à Bonon. *de elect. dub.89.num.8.* 49

Si quæras, Prælatus habens dignitatem antequam ſe incipit inebriare, an priuetur tali dignitate, quando ſe inebriat? Reſpondeo non eſt ſtatim ea dignitate priuandus, ſed priùs debet coram fratribus, vel aliis Clericis bis, aut ter moneri vt ſe abſtineat, quod ſi adhuc perſeuerat peractis huiuſmodi admonitionibus, poterit, imò debebit priuari, *c.ſacerdos, diſt.35.* & *cap. à crapula de vit. & honeſt. cler.* vbi Abb. *num. 3.* Hoſtienſ. *in ſum.loc.cit.num.17.* Tabiena *verbo ebrietas, §. 5.*

Sed duo in tali re cauenda ſunt. Primò debet conſtare de tali admonitione ſuper prædictam vinolentiam ad hoc, vt relatus poſſit priuari non ſecuta emendatione. Secundò cauendum eſt, quod dicta admonitio fieri debet etiam ſi ille ſit ſolitus inebriari, Archidiac. *in cap. Epiſcopus, diſt.35. num.11* Difficile tamen poteſt probari ebrietas, & teſtes de illa deponentes debent rationem reddere eorum quæ teſtificantur quoad ebrietatem. Ita Gutier. *loc.cit. n.133.* Rodriq. *tom.2.regul.quæſt.q.37.art.2.*

Poſſunt tamen obſeruari aliqua ſigna, ex quibus dignoſcitur ebrietas, & ſunt hæc. Primum eſt facies rubra inflammata vltra ſolitum, qua mediante milites agnoſcebantur ab Imperatoribus teſte Marcardo, & ex oculis ſcintillantibus, & lachrymantibus. 2. ex locutione, vt ſi plus ſolito, & inſolita nullo ordine ſeruato, ſi ſecreta patefecerit, & dum loquitur balbutiendo verba proferat. 3. ſi periculosè incedere videatur. 4. ſi nimium bibere ſolitus ſit, & vltra conſuetudinem 50

ſuetudinem. *5.* ſi ſtupeant, vel ſine cauſa nimium ti-
deant. *6.* quòd omnia eis circumferri videantut.
7. quòd ea quæ procul ſunt enumerare non valeant,
8. & quòd vna, & eadem res eis plures eſſe videatur.
9. quòd tremunt, & ſolis labore gaudent. 10. quòd
ſunt ad lacrymandum propenſiotes ex Barboſ. *part.* 1.
de poteſt. Epiſc. tit. 2. *gloſſ.* 11. *num.* 6. & Laur. de Peitin.
tom. 2. *de Prælat quæſ.* 2. *cap.* 5. *num.* 67.

Non deſunt aliqui Doctores, qui putant ebrios
non ſolum ineligibiles eſſe ad Abbatias, & Prælatu-
tas, verum etiam putant voce actiua carere in electio-
nibus Canonicis, quia exiſtimant eos infames, & ir-
regulares; noo videntur tamen mihi priuati quoad
ius commune à voce actiua tempore ſobrietatis præ-
ſtanda ex *cap quamuis 7. quæſt.* 1. & licèt ibi ſermo ſit
de furioſis, & patientibus lucida interualla; intelligi
51 etiam poteſt prædictum cap. de ebriis, qui æquipara-
ri poſſunt furioſis: ebrius enim non multùm diſtat à
furioſo, quia vbi ebrietas, ibi furor eſt: ex *cap. venter.*
diſt. 35. & ex communibus Doctorum placitis: vnde
ſicut iſti poſſunt eligete quando habent lucida inter-
ualla, ita, & ebrij eligere poterant tempore ſobrieta-
tis; hoc tamen fallit in multis Congregationibus, &
præſertim in Congregatione Minorum frattum, vt
notat Paſſar. *in ſchol. ex cap Gennen.* 5. *n. cap.* 17.

Nec obſtant varia iura pœnam irrogantia patranti-
bus delicta tempore ebrietatis *l. recipiendam, §. delin-*
quunt, verſ. impetum. ff. de pæn. cap. inebriauerunt, 15. *q.* 1.
& cap. d. crapula, de vit. & honeſt. cleric. Quod non
currit de patrantibos delictum tempore furoris. Re-
ſpondeo enim illas pœnas impoſitas eſſe ebriis, etiam
tempore ebrietatis pro delicto pattato propter pecca-
tum inebrietatis, ita Barb. *de offic. & poteſt. Epiſc. p.* 2.
alleg. 38. *num.* 5.

52 Quadrageſimoſecundò, Hæretici ſunt ineligibiles
ad Prælaturas, & Abbatias, quod ſi eligerentur, ele-
ctio ipſo iure nulla eſt; & quod dico de Hæreticis va-
let etiam de receptatoribus, fautoribus, defenſoribus,
Hæreticorum, ita Sanchez *lib.* 2. *in decal. cap.* 26. *n.* 4.
Pegna *in direct. inquiſit. com.* 162. *&* 163. Farin. *de Hæ-*
ret. q. 189. *num.* 71. Lambert. *de iur. patron. part.* 1. *lib.* 2.
quæſt. 9. *art.* 6. *n.* 7. & communiter Doctores.

Probatur multifariè primò ex *cap. quicumque, §. Hæ-*
retici, de Hæret in 6. Tam etiam probatur ex eo quod
Hæretici ſunt excommunicati *cap. nouerit, de ſentent.*
excom. cap. Achatius, & audiuimus 14. *quæſt.* 1. *cap. ad*
abolendum, cap excommunicamus 1. *&* 2. *de Hæret.* Tum
etiam probatur eo quod ſunt extra Eccleſiam, & ideo
non ſunt ad dignitates admittendi, quia qui ſunt ex-
tra Eccleſiam Catholicam nihil Eccleſiaſticum poſ-
ſunt poſſidere, *cap. quo iure, § leguntur*, *C.* 8. *cap.* 1.
& 2. 23. *quæſt.* 7. Tum quia ſupradicti ſunt infames,
6. *quæſt.* 1. *cap. alieus* 2. *quæſt.* 7. tum quia ſunt irregu-
lares, *cap ſaluberrimum, cap conuenientibus.* 1. *quæſt.* 7.
cap Nos conſuetudinem diſt. 12.

53 Sed aduertendum eſt prædictam concluſionem in-
telligendam eſſe tam de Hæreticis manifeſtis, quàm
occultis. Bonac. *de cenſ. diſp.* 7. *quæſt.* 3. *part.* 7. *num.* 3.
Suarez *de cenſur. diſp.* 43. *ſect.* 1. *num.* 4. Azor. 2. *part.*
Inſtit. moral. lib. 8. *cap.* 13. *quæſt.* 7. Dixi occultos ad ex-
cludendos mentales, quos non puto eſſe excommuni-
catos, niſi exterius ſignum interioris hæreſis manife-
ſtatiuum exprimant, ita Farin. *de Hæreſ. quæſt.* 192. §. 1.
num 4. Garc. *de Benefic. part.* 11. *cap.* 10. *num.* 91.

Dices poſt publicam emendationem poteſt non
eligi in Abbatem & Prælatum? Reſpondeo, quod qui
lapſus eſt in hæreſim, ſiue publicam, ſiue occultam,
etiam ſequuta abſolutione ſemper remanet irregu-
laris, non ſolum ad dignitates, verum etiam ad ordi-
nes recipiendos, & etiam ad exercendos eoſdem ordi-
nes quos habet. Suarez *loc. cit. num.* 2. Sanchez 2. *in*
Decal. cap. 25. *num.* 2. Campaoil. *in diuerſ. iur. rub.* 11.
cap. 26. *num.* 3. Maiol. *de irregul. lib.* 5. *cap.* 46. *num.* 1.
Garc. *de Beneſ. loc. cit. num.* 81. Bonac. *de cenſur. diſp.* 7.
quæſt. 3. *part.* 7. *num.* 6. Imo extat Decretum de man-
dato Vrbani VIII. ſub die 1. Octobris 1626. Romæ
promulgatum, quo cauetur Regulares pœnitentiatos
ab officio ſanctæ Inquiſitionis inhabiles eſſe ad di-
gnitates, etiam ſi pœnitentias compleuerint, & eo-
rum rehabilitatio Papæ reſeruata eſt, ſiue Congrega-
tioni coram eo habendæ. 54

Quoad ſecundam partem ſupradictæ concluſionis,
ſcilicet de fautoribus, & defenſoribus, & etiam quo-
ad filios Hæreticorum vſque ad ſecundam generatio-
nem per lineam paternam, & per lineam etiam ma-
ternam, vſque ad primam generationem, dico illos eſſe
ineligibiles ad Prælaturas; ita vt ſi eligantur, eorum
electio ſimiliter eſt ipſo iure nulla, ita Sanchez 2. *in*
Decal. cap. 27. *num.* 2. Farin. *de Hær. quæſt.* 191. §. 2. *n.* 48.
Azotius *tom.* 1. *lib.* 8. *cap.* 13. *quæſt.* 8. Pegna *in direct.*
Inquiſ part. 3. *com.* 163. Auila *de cenſuris, part.* 7. *diſp.* 4.
dub. 3. *concl.* 1.

Aduertendum tamen pro intelligentia huius rei,
quod primus, & ſecundus gradus per lineam pater-
nam arcentur à dignitatibus, & officiis; per lineam
verò maternam ſolummodo primus gradus, ſi v. g.
Titius fuerit hæreticus, & filium habuerit, erit inha-
bilis, & ineligibilis ad Prælaturas, & ſimiliter ſi filius
Titij filium habuerit, inhabilis, & ineligibilis erit;
ſi verò Titius filiam habuerit, quæ filium genuerit
hic filius non erit inhabilis, ita ſi fœmina hæreſim
incurrerit, & genuerit filios, ipſi filij ſolummodo in-
habiles erunt, ex *cap. quicumque, §. hæretici, & cap. com-*
miſſi, verb. vt priuati, & *cap. ſtatutum* 2. *de hæret. in* 6.
Pegna *part.* 3. *quæſt.* 115. *com.* 164. Molina *tract.* 3. *de*
Iuſt. tom 1. *diſp.* 658. *n.* 19. Suarez *tom.* 5. *diſp.* 43. *lect.* 3.
num. 1. Bonacina *de cenſuris, diſp.* 7. *quæſt.* 3. *part.* 7. *n.* 9.
Leſſius *de iuſt. lib.* 2. *cap.* 33. *n.* 121. 55

Si quætas an ſupradicta concluſio intelligatur
tam de filiis legitimis, quàm illegitimis? Re-
ſpondeo ex communi omnium ſententia intel-
ligendam eſſe de vtriſque, aliàs maiori priuilegio
gauderet luxuria, quàm caſtitas, vt benè notat Si- 56
giſmund. à Bononia *de elect. dub.* 82. *num.* 2. Vbi enim
lex non diſtinguit, etiam nos non debemus diſtingue-
re, vnde cùm nulla reperiatur lex, quæ inter filios
legitimos, & illegitimos diſtinctionem ponat in præ-
ſenti re de qua loquimur, nullam debemus ponete di-
ſtinctionem. Videatur Couar. *lib.* 2. *var. cap.* 8. *num.* 3.
Ricciullus *de iur. perſon. lib.* 5. *cap.* 30. *num.* 1. Azor.
tom. 2. *lib.* 6. *cap.* 4. *quæſt.* 4. qui omnes ſine vlla diſtin-
ctione prædictam concluſionem ſequuntur. 57

Hinc oritur maximum dubium, & valde à Docto-
ribus agitatum, an geniti ante paternam hæreſim
comprehendantur in concluſione prædicta. Partem
negatiuam ſequuntur Symmachus *de cathol. Inſtitut.*
tit. 29. *num.* 14. Leſſius *loc. cit.* Bonac. *loc. cit. num.* 10.
vbi multos colligit Doctores pro ſua ſententia. Affir-
matiuam ſententiam defendunt Couar. *lib.* 2. *var. reſol.*
cap. 8 §. 5. Rota *in tract. de hæret. part.* 2. *aſſert.* 4. *n.* 352.
Pegna *vbi ſuprà com.* 163. Azor. *part.* 2. *lib.* 0. *cap.* 4.
quæſt. 13. Farinac. *loc. cit. num.* 51. vbi teſtatur ſic re-
ſoluiſſe Rotam *coram dicto Pegna Cochen. penſionis*
24. Octobris 1554 & *in eam cauſam coram Peregrino*
6. Martij 1598. Garcias *de Benefic. part.* 11. *cap.* 10.
num. 79. vbi de verbo ad verbum refert, & ſequitur
prædictam deciſionem coram Peregrino. Mateſcor-
tus *lib.* 2. *var. reſol. cap.* 36. *num.* 10. quæ ſententia etiam
mihi videtur probabilior. Primò ex illo Exodi 20.
Ego ſum Dominus Deus tuus fortis, & zelotes, viſitans
iniquitatem patris in filios in tertiam & quartam gene-
rationem eorum. Probatur etiam ex dicto *cap. ſtatutum.*

2. *de*

a. *de hæret.* vbi habetur, quod filij hæreticorum, quorum parentes hæretici deceſſerunt, afficiuntur dictis pœnis, quibus puniuntur parentes; & cùm non diſtinguatur ibi de filiis ante, vel poſt hæreſim natis, nec nos diſtinguere debemus, iuxta *d. l. 2. ff. de offic. Præſul.* tum etiam quia filij ſolent imitari patrum ſuorum mores, vt probant *verba Nazianzeni ad Nicob. tom. 2.*

Gloria namque Patri natorum fama, decúſque,
Et rurſus natis eſt gloria fama parentum.
Gratia communis, labes communis vtriſque.

58 Dices quid dicendum eſt de filiis deſcendentibus ex hæreticis occultis? Reſpondeo prædictos non eſſe inhabiles, & ineligibiles: ad hoc enim vt reddantur inhabiles, oportet vt ortum ducant ex iis, quos tales eſſe hæreticos conſtiterit, ſiue per euidentiam facti, ſiue per ſententiam iudicis, ſiue per confeſſionem propriam in iudicio. Ita Leſſius *loc. cit.* & Farinac. ſimiliter *loc. citat. num. 69.* Azor. 2. *part. lib. 6. cap. 4. quæſt. 3.*

59 Si dicas an reddantur inhabiles, & ineligibiles ad Prælaturas deſcendentes ex condemnatis in contumaciam? Farin. *loc. cit. num.* 58. partem negatiuam rationibus, & auctoritatibus defendere nititur; & addit, etiamſi ſtatua eorum fuerit combuſta. Sed probabilior videtur ſententia Pegnæ *loc. cit. com.* 164. & Sanchez *loc. cit. n.* 19. qui hac ratione eorum ſententiam ſuadere conantur: nam talis contumax in crimine hæreſis æquiparatur pertinaci, & ob id pro hæretico habetur, cum præſumptio vehemẽs tranſeat in violentiam, ſic Hoſtienſis, Ioannes Andr. Frãncus, & alij, quos refert, & ſequitur Rota *coram Peregrino ſuprà allat.*

Sed aduerte, quod contumax qui damnatur, verè & propriè contumax ſit, iuxta *caput excommunicamus, §. qui autem, in fin. de hæret.* & *cap. cùm contumacia eodem tit. in 6.* Si enim de eius contumacia planè non conſtaret, aut anno elapſo per morbum, aut aliud impedimentum legitimum ad inquiſitorem non poſſet accedere, vel pro abſolutione inſtitiſſet, vel obtinuiſſet ſatisfactionem, vel denique ea præſtitiſſet, dixiſſet, vel feciſſet, quæ omnia illum hominem Catholicum oſtenderent, tunc eius filij & nepotes non ſunt cenſendi inhabiles, & ineligibiles ad Prælaturas. Ita Sigiſm. à Bonon. *de elect. dub. 72. num. 5. verb. & quamuis*, vbi *num. 6.* hanc mouet dubitationem.

60 An ſi hæretici reſipiſcant, & reincorporentur Eccleſiæ, eorum deſcendentes priuentur dignitatibus & honoribus? & reſpondit negatiuè, quod patet ex *dicto cap. ſtatutum 2. de hæret. in 6.* vbi hæc præcisè habentur verba, *non autem illorum quos emendatos eſſe conſtiterit, & reincorporatos Eccleſiæ vnitati.* Idem dicendum eſt, ſi ante pœnitentiam peractam deceſſerint, dummodo eam recipere & exequi parati eſſent. Ita Pegna *loc. citat. com.* 172. Farinac. ſimiliter *loc. citat. num.* 64. Secus tamen dicendum eſt ſi hæretici relapſi ſint, quamuis iterum pœnituerint. Ita Pegna *loc. citat.* Azor *loc. citat.* Auila *de cenſuris, num. 7. diſputat. 4. dub. 3.* Farinac. *loc. citat. num.* 65. Ratio eſt, quia relapſi licet per pœnitentiam reſipiſcant, non tamen habentur pro reconciliatis, vt textus ſupradictus poſtulat; ideo traduntur Curiæ ſæculari, & tunc Curia ſæculari relaxatus ſi conuerteretur, tamen præſumeretur tanquam hæreticus, & eius conuerſio ficta propter timorem pœnæ, præter tamen illud quod ad abſolutionem

61 nem ſpectat *cap. ſuper eo, de hæret. in 6.* Hæreticus autem ille dicitur relapſus, qui hæreſim de vehementi abiurauit, & deinde ad eandem hæreſim, vel aliam reuerſus eſt, vel qui de hæreſi infamatus coactus fuit ſe ab ea purgare, tanquam vehementer ſuſpectus, ſi poſtea deprehendatur in eandem hæreſim de qua ſe purgauit incidiſſe, eſt verè relapſus; ſi autem in aliam hæreſim, de qua non ſe purgauit, inciderit, non dicitur relapſus. Ita Laurent. de Peirin. *tom. 2. de Præl quæſt. 2. cap. 5. n. 78.*

Naſcitur curioſa difficultas, an, qui obtinuerunt 62
dignitates, & Prælaturas antequam patres eorum inciderint in hæreſim priuentur eiſdem dignitatibus & Prælaturis quando eorum patres in hæreſim inciderint. Prima ſententia eſt Panormitani *in cap. vergentis, num. 4.* Rebuff. *in prax. tit. de mod. admit. benef. n. 25.* Couar. *lib. 2. var. reſol. cap. 8. n. 4.* Simanch. *loc. cit. num. 20.* Pegnæ *loc. cit. com* 163. Menoch. *conſil. 805. num. 33. lib. 9.* Azor. *loco cit.* Sanchez *loco cit. cap. 28. num. 28.* Duard. *in Bull. Cœn. Domini, lib. 2. can. 1. quæſt. 20. num. 27.* & aliorum qui partem negatiuam amplexantur. Secunda ſententia eſt Ioan. Andr. *in c. vt commiſſi, § priuandi, num. 4.* Geminian. *num 4. de hæret. in 6.* Ananiæ *num. 13. de hæret* Præpoſit. *in cap. ſatis peruerſum, num. 4 diſt. 56.* Garciæ *ſuprà loc. cit.* & aliorum, quos refert & ſequitur Farin. *loc. cit. num. 57.* qui omnes affirmatiuam ſequuntur ſententiam: cui conferre videntur Bullæ Summorum Pontif. Innocentij IV. Nicolai III. Alexand IV. & Pauli IV. vt ait Sigiſmund. à Bononia *de elect. dub 82. num. 8.* vbi notat, quòd cùm huiuſmodi dubium occurriſſet tempore fel. record. Clem. VIII. anno 1594. S. Congregatio Inquiſitionis die 23. Decembris decreuit, ſeruandam eſſe opinionem negatiuam, tanquam humaniorem. Ita teſtatur Marcſcottus *lib 2. var. reſolut. cap. 35. num. 9.* Verùm quia pars inſtabat pro reſolutione, cauſa de ordine Sanctiſſimi iterum propoſita articulis maturè diſcuſſis reſoluta fuit ſecundum ſententiam affirmatiuam *ſub die 6. Martij* 1598. *quæ eſt deciſ. 113.* Farinac. *ſupra cit.*

Quadrageſimotertiò, Neophyti ſunt ineligibiles 63
ad Prælaturas & dignitates, patet ex *cap. quoniam*, & *cap. ſicut Neophytus, diſt. 48.* rationem aſſignat Gratianus *in principio huius diſt.* in his præciſis verbis, *Prohibetur Neophytus in Epiſcopos ordinari, vt qui heri erat catechumenus hodie non fiat Epiſcopus; qui heri erat in Theatro, hodie non ſedeat in Eccleſia; qui veſpere erat in circo, hodie non miniſtret altari; qui dudum fuit fautor hiſtrionum, hodie non ſit conſecrator Virginum; cauſa autem huius probationis eſt ſecundùm Apoſtolum, 1. ad Timot. 3. ne elatus in ſuperbiam, tanquam Religio Chriſtiana, plurimum eius egeret, incidat in ruinam Diaboli: momentaneus namque ſacerdos neſcit habere humilitatem obſeruare modos perſonarum, vel contemnere; non ieiunauit, non fleuit, non ſe correxit, non pauperibus erogauit: in arrogantiam, quæ eſt ruina Diaboli, incidunt, qui puncto hora, nec dum diſcipuli, fiunt magiſtri:* ſupradicta concluſio ſecuta fuit à communi DD. ſententia, vt Suar. *loc. cit. n. 5.* Saytus *de cenſuris, lib 6. cap. 13. n. 10.* Nauar. *in Man. cap. 27. n. 206* Azor. *tom. 2. lib. 6 c. 2. q. 2.* Couar. *in Clem. ſi furioſus. p. 1. §. 2. n. 7.* Maiol. *de irreg. lib. 1. c. 31. n. 1* Lambert. *de iur patr. lib. 2. p. 1. q. 7. art. 14. a 2.* Rodr. *tom. 1. q. Reg q. 14. art. 5.* Barboſ. *de poteſt. Epiſc. p. 1. tit. 2. gloſſ 17. n. 3.* Paris *lib. 4. de reſign. q. 4. n. 20.* Bonac. *de cenſ diſp 7. q. 2. p. 1. num. 5.* Sigiſm. à Bonon. *de elect dub. 84. num. 2.* vbi ait, quod Neophyti ſunt irregulares, & conſequenter arcentur à Prælaturis, & dignitatibus, quandiu per Epiſcoporum iudicium, & Prælatorum iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentium ita moribus, & Chriſtiana diſciplina inſtructi ſunt, vt veterani Chriſti milites cenſeri poſſent, quo tempore elapſo ceſſat talis irregularitas, & conſequenter ſine diſpenſatione poterunt promoueri, *cap. 1. diſt. 57. cap. eam te, de reſcriptis*, vbi Felin. *num. 12.* & Toloſ. *in tit. de elect. cap. 12. num. 2.*

Couat. *loc. cit.* Suarez, Sanchez, Rodriquez, & alij *locis cit.*

Si obiicias verba *cap. conſtituit, 17. quaſt. 4.* ſtatuitur enim per verba huius capitis, quod Iudæi, aut hi qui ex Iudæis ſunt, officia publica nullatenus appetant: ergo non ſolum Neophyti, ſed etiam ex Iudæis nati, licet baptizati ab ineuute ætate, non poterunt habere officia, & dignitares. Cui obiectioni reſpondet Suarez *loc. cit.* quod ibi per officia publica intelliguntur Magiſtratus, & alia officia, quæ ad gubernationem politicam & temporalem Chriſtianorum pertinent, vt colligitur ex Concil. Toletano IV. ex quo prædictus textus elicitur. Imò idem Suarez *eodem loco*, inquit, quod per illos, qui ex Iudæis ſunt, intelliguntur illi, qui in familia Iudæorum extant, nimirum filiifamilias, & hoc probat de mente Gloſſæ, & Turrecrematæ.

64 Idem dicendum eſt de filiis catechumenorum, quamuis eorum parentes à fide receſſerint, quod de Neophytis *loco cit.* dictum eſt: rationem aſſignat Sigiſmund. à Bonoo. *loc. cit. num. 4.* quia nimirum eorum parentes non ſunt verè, & propriè hæretici, vnde eorum filij non amplius cenſendi ſunt, quam ex Iudæis, ſiue aliis infidelibus geniti; de qua re vide Sanchez *loc. cit. num. 13.*

65 Quid autem propriè intelligatur per Neophytum? ne æquiuocè laboremus, dico quod per Neophytum intelligitur ille, qui ex iudaïca lege, aut Mahumetica, ſiue Ethnica de recenti Chriſtianæ militię nomen dedit: dixi *de recenti.* nam, qui à multo tempore decennio, v. g. vel à natiuitate, etiam ſi à parentibus religionis reprobatæ deſcendat, baptiſmum ſuſcepit, non eſt dicendus Neophytus, ſicut nec ille, qui ex patre iam Chriſtianæ legi conuerſo natus eſt; imo nec ille dicitur Neophytus qui à natiuitate baptizatus eſt, etiam ſi pater eius adhuc in infidelitate perſeueret. Ita Sanchez 2. *in Decalog. cap. 28. num. 11.* Ricciol. *de Neophyt. cap. 1. num. 2. & 3.* Couar. *loc. cit. num. 7.*

66 Ex quo ſequitur non eſſe excludendum à ſacris ordinibus, nec à dignitatibus Eccleſiaſticis, qui ab infideli patre deſcendens ab infantiæ, vel ſaltem à decennio baptizatus eſt; Suarez *loc. cit. num. 8.* Couarr. *loc. cit. ſimiliter num. 8.* Cæteri autem omnes excludendi ſunt, v. g. adulti à nouennio baptizati, niſi eſſent ſanctæ & approbatæ vitæ, vt de ſancto Ambroſio legitur, *cap. Neoph. diſt. 61.* & Lambert. *loc. cit. num. 7.* Maiol. *de irreg. lib. 1. cap. 31 num 4.* Barb. *de poteſt. Epiſcopi, part. 1. tit. 2. gloſſ. 17. num. 7.* & alij, qui affirmant, quod iudicare an aliquis ſit ſanctæ vitæ ad ſummum Pontif. pertinet.

67 Quadrageſimoquartò, abiurantes in ſancto Inquiſitionis officio non poſſunt eligi ad Prælaturas, & dignitates, tam ſi abiurauerint de leui, quàm de graui. Not. cum Nauar. *lib. 5. conſ. de haret. conſ. 18. num. 1.* quod abiurare eſt recedere ab aliqua re cum iuramento de non redeundo ad illam, ex *cap. accepta*, & *cap. audita, de reſt ſpol.* & *ca. ſuper hoc de renunt.* & *cap. ad abolendam, de haret.* quo præmiſſo, dico, quod ex eo quod aliqui abiurauerint, ſunt ineligibiles. Ita Nauar. *lib. 5. conſ. de heret. conſ. 18. n. 3.* Riec. *tom. 1. deciſ. 666. n. 6.* Ricciul. *lib 5. de iur. perſon. cap. 19. n. 17.* Sanchez *2. in Decal. cap 25. n. 11.* Pariſ. *lib. 4. de Reſign. quaſt. 3. n. 17.* Henriq. *lib. 13. cap. 56. num. 1.*

68 Quadrageſimoquintò, bigami non poſſunt eligi in Abbates & Prælatos, ex *cap. 1. & 2. diſt. 33.* & *cap. 1. 2. & 3. de bigamis*, & ex Concil. Trident. *ſeſſ. 23. cap. 17. de reform.* & communiter DD. D. Thom. *in addit. ad 3. p. q. 66. art. 5.* Sanchez *lib. 7. de matr. diſp. 83.* Raym. *in ſum. de qual. ordin. lib. 3. §. 3.* Trotus *de perſ. Cler. lib. 2. part. 1. Requiſ. 7.* Couar. *in Clem. ſi furioſus, p. 1. §. 1. num. 1.* Lambert. *de iur. patron. part. 1. lib. 2. quaſt. 7. art. 13. num. 7.* Saytus *lib. 6. de cenſur. cap. 5. n. 5.* Azor. *tom. 2. lib. 6. cap. 4. quaſt. 6.* Campanil. *in diuerſ. iur. rub. 11. cap. 6. num. 29.* Henriquez *lib. 11. cap. 6. num. 3.* Suarez *tom. 5. in 3 part. diſp. 49. ſect. 6. num. 16.* Pariſ. *de reſign. lib. 4. quaſt. 4. num. 17.* Hoſtienſ. *in ſum. lib. 1. tit. de tempore ordinand. num. 15.* Nauarr. *lib. 1. conſil. tit. de big. conſ. 3. & 4.* Barb. *part. 1. de poteſt. Epiſcop. tit. 2. gloſſ. 4.*

Ratio autem qua mediante Bigamus arcetur ab officiis & Prælaturis habetur ex Hoſtienſe *in ſumma de Bigam. §. 5.* nimirum, qui duas contraxit nuptias non poteſt aptè ſignificare vnionem Chriſti cum Eccleſia vnica eius ſponſa.

Aliam rationem aſſignat Barboſa *loc. cit.* ſcilicet quia Bigamia eſt ſignum incontinentiæ, vnde non poteſt efficaciter aliis ſuadere caſtitatem.

QVÆSITVM XXII.

In quibus caſibus electiones ipſo iure irrita ſint, vel irritanda, & caſſanda.

SVMMARIVM.

1 *Electiones clandeſtina reprobantur à iure, ac irritanda, & caſſanda ſunt.*
2 *Clandeſtina dicuntur illa electiones, quas electores ſecretas inter ſe retinent.*
3 *Conſentiens electioni de ſe facienda incidit in ambitionem.*
4 *Electus quomodo reſpondere debeat ſi eius conſenſus ante electionem requiratur. Item quomodo, ſi poſt electionem,* num. 5.
6 *Poſtulatus quomodo ſe gerere debeat.*
7 *Electio celebrata per metum, impedientem omninò libertatem eligendi, eſt ipſo iure nulla.*
8 *Eligere quid ſit.*
9 *Metus, vt reddat electionem nullam, oportet, quòd ſit cadens in conſtantem virum.*
10 *Electiones, in quibus interuenit ſortium vſus, ſunt ipſo iure nulla.*
11 *Electio celebrata per abuſum ſecularis poteſtatis, eſt ipſo iure nulla.*
12 *Electio celebrata per abuſum ſecularis poteſtatis, qua dicatur.*
13 *Metus cadens in conſtantem virum, qui dicatur. vide remiſſiuè.*
14 *Electio per ſcrutinium celebrata, in qua omnes ſchedula poſt votorum numerationem coram Capitulo non comburuntur, irrita eſt.*
15 *Electio, in qua vnus electorum publicè, Capitulo permittente, votum ſuum manifeſtat, irrita eſt.*
16 *Electio eſt nulla, in qua omittitur aliquid ex ſubſtantialibus forma.*
17 *Geſta contra formam ſunt ipſo iure nulla,*
18 *Electio celebrata lite pendente eſt nulla.*

OMnes clandeſtinæ electiones, quæ in cameris 1
& per occulta conuenticula fiunt, reprobantur à iure, ac irritandæ, & caſſandæ ſunt, *cap. quia propter, §. electiones, extra de elect.* vbi Auton. de Butr. *num. 18. & 71.* Sylueſt. *verbo electio 1. queſt. 10.* animaduertentes, illas electiones etiam clandeſtinas dici, quas electores inter ſe ſecretas retinent, & clandeſtinas remanere præcipiunt; cùm ex diſpoſitione *d. cap. quia propter*, electores poſt electionem perſonam electam Conuentui publicare debeant. 2

Caſſanda eſt etiam illius electio, qui requiſitus, antequam eſſet electus, electioni de ſe faciendæ conſenſit; quia vitio ambitionis notatur, *cap. cum poſt.* 3

extra

extra de elect. vbi Panormitan. *num.2.* Lambertin. *de iure patron.lib.2.part.1.quæſt.9. art.13. num.2.* Syluest. *verbo electio,1.q* 10.*num.*11. & alij apud Sigiſmund. à Bononia *in ſuo tract.de elect.& poteſt.Præl.Regul.dub.* 41.*n.*1. Fugientes enim,& inuiti, non autem ambientes, & ſe offerentes eligendi ſunt, *can. in ſcripturis*, 8. *q.*1. Quapropter requiſitus, vt electioni de ſe factæ, vel faciendæ aſſenſum præbeat,ne in virium ambitionis incurrat, debet ſe habere iuxta ea, quæ docent *gloſſ. in d.can. in ſcripturis* 8. *q.* 1. & melius Innoc. *in cap.cùm in iure,eod.tit.de elect.* vbi dicit, quòd ſi conſenſus ante electionem requiritur,requiſitus aſſeotiri
4 non debet; ita enim electio propter ambitionem caſſaretur,per *d.cap cùm poſt petitam*, ſed reſpondere debet. *Nolo,quòd me eligatis,& ita rogo*,vel poteſt etiam dicere. *Non intendo, Dei vocationi reſiſtere*, & ita indirectè voluntatem ſuam declarare; nam aliquando, vtile eſt, eligendi voluntatem ante electionem explorare: ne, ſi poſtea electum renuere contingeret, vilipendatur dignitas, vel Eccleſia diu ſine paſtore rema-
5 neat. Quòd ſi conſenſus poſt factam electionem requiritur, reſpondere poteſt electus. *Nolens volo, & volens nolo.* Ait autem Innocentius, honeſtum eſſe, vt non ſtatim aſſenſum præbeat, ſed aliquantulum reſiſtat: ne ambitionis vitio notetur. Si verò ſtatim conſentiret,timens, ne fortè aliquis perinicioſus ele-
6 ctioni ſe ingerat, non damnaretur; quo caſu reſpondere poſſet. *Charitas me cogit ad conſentiendum. arg. can.ſciendum,& can.qui Epiſcopatum.*8.*q.*1. Poſtulatus autem ſic reſpondere debet. *Nec aſſentio, nec diſſentio, ſed in hoc Superiorum meorum voluntati me ſuppono*, iuxta gloſſ. *cap.cupientes, §. penult. verbo conſenſum, de elect. in* 6.

Electio celebrata per metum,impedientem omnino
7 libertatem eligendi,eſt ipſo iure nulla;quia eſt contra proprium ſignificatum,& ſubſtantiale ipſius vocabuli; cùm eligere, ſit, vnum ex pluribus voluntariè capere,
8 vnde non eſt electio, vbi voluntas libera non eſt,*can. notificaſti* 33.*q.*5.*cap.vbi periculum,§.caterùm,de elect. in* 6. vbi habetur, quòd in electione liber conſenſus requiritur: aliàs non erit electio; Metus autem conſenſus libertatem tollit per text. *in cap. cùm locum,de ſponſal.*ergo electio per metum celebrata,eſt nulla. Ita etiam tenet gloſſ.*in cap.bonæ memoriæ el.*1.*verb.metuebant,extr.de elect.* vbi Panorm. *n.*11.*& in cap.licèt de vitanda,n.*12. & *in cap.quiſquis, n.*5.*eod. tit.* Innocent. *ſup. d.cap.bonæ memoriæ el.*1. Nauar. *lib.*1. *conſ. tit.de elect.conſ.*5 *num.*2. Miranda *in Man. tom.*2.*q.*23.*art.*1. Laurentius de Pierin.*tom.*1.*Religioſi,q.*1.*de obed.c.*31. §.8. Caſtell. *in tract.de elect. c.*4.*n.*56. Quapropter ſi facultas eligendi ita coarctetur,vt certum genus perſonarum, imò vna perſona eligi non poſſit,non dicitur libera electio. Gonzal. *ſuper regul.* 8.*Cancell. gloſſ.* 53.*n.*25. Rota *deciſ.*65.*n.*6 *part.*1.*Recentior.* Oportet autem, quòd metus ſit cadens in conſtantem virum: nam ſi eſſet leuis, non redderet electionem nullam,vt dicunt citati Doctores.

9 Eſt etiam ipſo iure nulla electio ad officia,& dignitates Eccleſiaſticas,quando in ea ſors interuenit; quia eſt facta contra iuris diſpoſitionem,& contra formam *cap. quia propter de elect.* Ita habetur expreſsè *in cap. fin.de ſortileg.*vbi gloſſ.*verbo,in electionibus*, alia gloſſ. *in can.cleros, diſt.*21. Abbas *in d.cap.fin. num.*3. *&* 5. S.Thom.2.2.*q.*95. *art.*8. Ang. *in Sum. verbo ſors, q.*2. Mirand.*d q.*23.*art.*18. Garc. *de benef.p.*5.*c.*4.*n.*205.*in addit.*Sigiſmund.à Bonon.*de elect.& poteſt.Præl.regul. dub.*27.*n.*8. contra Suar. *de relig.tom.*1.*tr* 3.*lib.*2.*c.*12. *n.*9.Sanch.*in Decalog.lib.*2.*c.*28.*n.*83 & Bonac. *in Decalog.diſp.*3.*q.*5.*punct.*3.*n.*13. vbi allegat etiam Panormit. *d. cap. fin. num.*5. ſed immeritò. Et quòd ſortes in officiis, & beneficiis, & quibuſcumque electionibus Eccleſiaſticis ſint omninò illicitæ, & reprobatæ, præter hîc allegatos tenuerunt Franc. Marc. *q.*1419. Papon. *lib.*2.*tit.*1.*arreſt.*13. Garz.*de benefic. p.*5.*cap.*4. *n.*205. Sebaſt.Medic. *in ſumm.peccat. capital.tit.de ſuperb. q.*36.*in* 5.*ſpecie diuinat. verb.ſortes*,& tenuit Rota Romana *in Tarraconen. obſeruationis ſtatutorum* 14.*Ianuarij* 1631.*coram Reuerediſſ.D.Durano Epiſcopo Vrgellen.*

Electio facta per abuſum ſecularis poteſtatis, eſt 10
ipſo iure nulla, *cap.quiſquis de elect.* & ibi Panor. *n.*1.
Dicitur autem electio per abuſum ſecularis poteſtatis 11
celebrata,quãdo Clerici requirunt laïcos,vt electioni interſint; item quando Principis ſecularis aſſenſum ſuper certa perſona eligenda requirunt: vel eligunt minis alicuius ſecularis Potentatus.Ita Innoc.*in d.cap. quiſquis.* Ad Eccleſiaſticorum enim Prælatorum electionem non debent laïci ad coëligendum admitti; niſi ſe ingererent per violentiam,quæ caderet in conſtantem virum; quia tunc poſſent cum proteſtatione admitti, & electio erit valida, iuxta doctrinam eiuſdem Innoc. *in cap. cumana eod. tit.* Oldrad. *conſ.*288. Panormit.*in d.cap.cumana,n.*6.*& in cap. Maſſana,n.*5.
Suar. *tom.*5.*diſp.*31.*ſect.*3.*n.*13. Qui autem metus di- 12
catur, cadere in conſtantem virum, declarat Sanchez *de matrim. lib* 4. *diſp.*1.*& ſeqq.* & in terminis latè Sigiſmund. à Bononia *d.tract.dub* 54.*per tot.*

Irrita eſt electio per viam ſcrutinij celebrata, in 13
qua omnes ſchedulæ, poſt votorum numerationem, coram Capitulo non cremantur, per declarationem à Pio V.viuæ vocis oraculo Cardinali Cribello factam, quam refert Roder. *in noua collect.priuil.Mend.& non Mendic. poſt Bullas eiuſdem Pontificis, ſub num.* 4. & Caſtellin. *d.cap.*4.*num.*62.

Electio, in qua vnus electorum publicè, Capitulo 14
permittente, ſuffragium ſuum manifeſtat, nulla eſt: cùm non poſſit dici celebrata per vota ſecreta; iuxta præſcriptum Concil. Trid.*ſeſſ.*25.*de Regul cap.*6. Ita Roderic. *in ſum c.*102.*n.*4. Suar.*de relig.tom.*4.*tract.*8. *lib.*2.*c.*5.*n.*12. Laurent.de Pierin.*d.cap.*31.§ 8.*concl.*3. Secus autem, ſi ſecretò alicui ſuam ſchedulam oſtenderet,quia per huiuſmodi ſimplicem oſtenſionem non inficitur electio; aliàs enim eſſet in poteſtate cuiuſlibet electoris, quam mallet, electionem vitiare, ac irritam, & nullam reddere: quod eſſet graue inconueniens. Vnde oſtenſio vnius ſchedulæ, ſiue per malitiam, ſiue per errorem,dummodò non eſſet, vel præſumeretur cauſa,ob quam talis electio ſequuta fuiſſet, non infirmat electionem; Ita Nauar.*lib.*1.*conſil.tit de elect. conſ.*4. Miranda *dicto quæſt.*23. *art.*19. Garc. *de benefic part.*5. *c.*5. *num.*183. Molfeſ.*in* 1.*part. Summæ moral. tract.*6. *cap.*16.*num.*153. Caſtellin.*dicto cap.*4. *num.*3.

Generaliter quando omittitur aliquid de ſubſtan- 15
tialibus, ac pertinentibus ad formam eſſentialem canonicæ electionis, talis electio eſt ipſo iure nulla, Panormit. *in cap.cum poſt. de elect. vbi num* 1. teſtatur
de communi; quia geſta contra formam ſunt ipſo 16
iure nulla, *cap.cum dilecta*, vbi Felin.*col.*9.*de reſcript.* Bald. *in l.*1. *ff.de lib. & poſt.* vbi dicit, quòd ſi in aliquo actu non ſeruatur forma, actus eſt nullus; idem tenet *ibidem* Alexand. & Franc. Curt. *conſ.* 46. *in* 7.*col.& conſ.*49. *in* 13.*col. verſ.vbicumque enim.* Confirmatur;nam Innocentius III.*in dicto c.quia propter*, tradens formam eligendi per viam ſcrutinij, ſubdit, *aliàs enim electio facta non valeat*, quæ verba inducunt nullitatem ipſo facto, vt per Innoc. Compoſt.& Panorm.vbi ſuprà,quos refert,& ſequitur Sylu. *verbo electio* 2. *num.* 13. & hoc quoad præſens quæſitum. Alia,quæ circa hanc materiam deſiderari poſſent, dicta ſunt in ſuperioribus quæſitis huius diſputationis. Eſt inſuper nulla electio celebrata lite pendente;nam

ſi duo electi litigant ſuper electione, & alter moritur, vel cedit iuri ſuo, vel cadit, ſeu excluditur à proſequutione; pendente lite non eſt procedendum ad aliam electionem, donec conſtet de bono iure ſuperſtitis, & ſi fiat, eſt nulla, vt eſt text. *in cap. 1. vt lit. pend. in 6.* cuius diſpoſitio emanauit ad declarationem eorum, quæ notauerat Innoc. *in cap. cùm M. Ferrarien. num. 9. in fin de conſtit.* vbi quòd ſicuti quando quis petit præbendam tanquam ſibi debitam, non contrahitur vitium litigioſi: idem eſt ſi petatur confirmatio electionis; ſed huic dicto prouidit Bonifacius VIII. *in d. cap. 1.* vt aduertit ibi Gloſſ. *in verb. diſpendiis*, & Bald. *in auth. litigioſa num. 1. C. de litigioſ.* loquitur, quod extra dictum Innocent. factus eſt caſus *in cap. 1. vt lit. pend. in 6.* & ſubdit hoc eſſe neceſſarium fieri in Palatio Apoſtolico, Archidiac. *in d. cap. 1. ſuper verb. litigantibus*; & idem Innocent. eſt ſibi contrarius *in cap. ex parte num. 6. de arbitr.* vbi dicit, quòd quando pendet lis ſuper prima electione, non poteſt deueniri ad ſecundam, & idem tenuit Oſtien. *in d. cap. ex parte n. 11. vbi allegat.* text. *in cap. conſiderantimus*, & *in cap. auditis de elect.* & benè declarat Ioan. Andr. *in d. cap. cum M. Ferrarien. num. 23.* egregiè Rota *in Illerden. Praceptoria 7. Februarij 1628. coram R. P. D. Dunozetto, qua infrà eſt deciſ. 20.* & *in Florentina Parochialis de Vecchiettis 29. Ianuarij 1629. coram bon. men. Card. Verile*, & *in Piſana beneficij 27. Iunij 1629 coram R. P. D Merlino, qua in fine operis eſt deciſ. 21.* Quando ergo agitur de electione, ſatis eſt quòd lis ſit ſuper ipſa electione, etiam quòd non præceſſerit alia collatio, vt *in d. c. 1. vt lit. pend. in 6.* quod eſt diuerſum à *c. 2. eod. tit.* in caſu enim *c. 1.* non fuerat ſecuta collatio, ſecus in caſu *c. 2.* vt notat. Gloſſ. *in d. c. 2. in verb. poſſident*, & Archid. *in d. c. 1. in princ. in verb. litigantibus*, & Rot. *in d. Illerden. Praceptoria coram R. P. D. Dunozetto*, & *in d. Piſana beneficij coram R. P. D.*
19 *Merlino* Prædicta habent locum etiam in præſentatione, quæ regulatur ſecundum terminos electionis Calder. *conſ. 1. vt lit. pend.* Sarnen. *in reg. de ſubrogand. q. 13.* Rot. *in dd. Illerden. & Piſana.* De materia, an, & quando beneficiū dicatur effectum litigioſum, latè tradit poſt alios D. Ferent. *in annot ad deciſ. 927. Buratt.*

QVÆSITVM XXIII.

Vtrùm eidem Eccleſia, vel Monaſterio duo Abbates, vel Prælati præfici poſſint.

SVMMARIVM.

1 *Arguitur pro parte affirmatiua.*
2 *D. Auguſtinus Epiſcopus Hipponen. Eccleſia creatus fuit, Valeriano eiuſdem Eccleſia Epiſcopo adhuc viuente, & incolumi.*
3 *Vni Eccleſia, vel Monaſterio vnus tantùm Abbas, vel Prælatus præfici debet.*
Regnum non capit duos, ſed debet eſſe vnicus Rex, ſicut vnicum caput vni corpori.
4 *Reſponſio ad argumenta.*
5 *D. Auguſtinus non ſucceſſit, ſed acceſſit, Valeriano Hipponen. Epiſcopo.*

1 VIdetur, quòd ſic. Primò, quia legitur *in can principali diſtinct. 63.* quòd milites Centumcellenſes obtinuerunt reſcriptum, quòd in Eccleſia eorum ordinaretur vnus presbyter, & vnus diaconus; & ſic presbyter, & diaconus erant Titulares eiuſdem Eccleſiæ; ita in caſu noſtro etiam poſſunt eiuſdem Abbatiæ eſſe duo Abbates.

2 Præterea D. Auguſtinus factus fuit Coëpiſcopus Hipponen. Eccleſiæ, Valeriano eiuſdem Eccleſiæ Epiſcopo adhuc viuente, & incolumi; & vterque inſolidum erat Epiſcopus, & Eccleſiam illam regebat, vt probatur *in can. non autem 7. quæſt. 1.*

Contrarium tamen dicendum eſt, nempe quòd vni Eccleſię, vel Monaſterio vnus tantùm Abbas, vel Prælatus præfici debet; quia plures beneficiati, & intitulati ad eandem Eccleſiam, eundémque titulum eſſe non poſſint; ſicut enim vxor non poteſt eſſe plurium ita nec Eccleſia. *c. cum non ignores, de præbend.* vbi dicitur. *Cum non ignores, quòd vna Eccleſia vnius debet eſſe Sacerdotis.* Anton. de Butr. *conſ. 3. n. 2. verſ. pro deciſione.* Et ſicut naturali corpori caput vnicum conuenit, aliàs eſſet monſtrum; *l. non ſunt liberi, iuncta gloſſ. verb. prodigioſum ff. de ſtatu homin. & l. oſtentum, in princ. & l. quæret aliquis, ff. de verb ſignific. & l. quod certatum. C. de poſthum. hæred. inſtit. cum ſuis gloſſ.* Ita etiam corpori myſtico, vt Vniuerſitati, Collegio, Religioni, & ſimilibus, quæ ſaltem debent de neceſſitate ita diſponi, vt ad vnum reducantur, tanquam ad caput, vt dicitur *cap. quoniam de offic. ord.* ibi. *Prohibemus autem omnino, ne vna, eadémque Ciuitas, ſiue diœceſis diuerſos Pontifices habeat tanquam vnum corpus diuerſa capita quaſi monſtrum* Oldrad. *conſ. 104. incipien. prima quæſtio, in princ. & conſ. 94. col. 3. n. 8. & 9.* vbi quòd ad regendam multitudinem vnum caput de neceſſitate conſtitui; quia Regnum non capit duos, ſed debet eſſe vnicus Rex, ſicut vnum caput vnico corpori. Oldrad. *d. conſ 94. n. 7. verſ. ſed adhuc inſtatur.* Anchar. *conſ. 339. n. 1.* Zabarell. *conſ. 137 col. 1. ſub n. 2. in fine verſ. ordine gemtura*, firmant expreſsè Panorm. *in c. 1. ſub. n. 3. de paroch. & in d. cap. quoniam n. 4. de offic. ord.* Archid. *in d. can ſicut n. 1. 21. q. 2.* Cardin. *in c. 1. in §. porrò, in 2. q. de iure iur.* Card. Tuſc. *pract. concluſ. iur. concluſ. 69. n. 1. lit. B*, habetur etiam expreſsè *in d. can ſicut 21. q. 2.* vbi diſponitur. *Interdicimus, vt nullus præſumat. Eccleſiam inter duos, vel plures diuidere; quia Eccleſia Chriſti vxor, & ſponſa debet eſſe, non ſcortum.* 3

Ad argumenta deueniendo. Ad primum argumentū *in can. principali* reſpondemus vnà cum gloſſ. *ibidem.* quòd in d. Eccleſia Imperator habebat iuſpatronatus, vel illi erant Curiales, qui poſtulati fuerunt ab Imperatore, qui tanquam Patronus, non tantùm Prælatum, ſed etiam Diaconum, & Subdiaconum poteſt inſtituere, text. *in can. Eleutherius 28. q. 2.* & nihil obſtat, quominus in vna Eccleſia eſſe poſſint plures Diaconi, vel Sacerdotes, quorum vnus ſit Prælatus, & alij ſint ſubditi; nos autem dicimus, quòd in eadem Eccleſia, vel Monaſterio, non poſſunt eſſe plures Abbates, vel Prælati, quorum cuilibet commiſſum ſit regimen ipſius Eccleſiæ, vel Monaſterij, ac illius Monachi, vel Canonici ipſorum iuriſdictioni ſubiiciantur. 4

Ad ſecundum reſpondemus cum Gratian. *in can. nihil contra §. ecce ead. 7. q. 1.* vbi dicit, Auguſtinū datum fuiſſe coadiutorem Valeriano ſenectute grauato, & inde ei non ſucceſſiſſe, ſed acceſſiſſe, quod licitum eſt in tali caſu, vt conſtat ex pluribus *cann. eiuſdem cauſ. & quæſt.* Vel reſpondemus, quòd ille fuit caſus ſpecialis, & accidit in perſona D. Auguſtini, propter ipſius eximiam probitatem; & nihilominus ipſe D. Auguſtinus (vt refert Archidiac. *ſuper d. can. non autem n. 1.*) de ſe ipſo ſic loquitur, *adhuc in corpore poſito patre meo ſene Valerio, Epiſcopus ordinatus ſum, & ſedi cum illo, quod Concilio Nicæno prohibitum fuiſſe neſciebam, nec ipſe ſciebat*, quaſi diceret, quòd ſi Eccleſiæ prohibitionem ſciuiſſet, non acceptaſſet. 5

QVÆSITVM XXIV.

Vtrùm vni Monaſterio, vel Eccleſiæ Præfectus aliam dignitatem, vel Prælaturam obtinere poſſit.

SVMMARIVM.

1 *Arguitur pro parte affirmatiua.*

2 *Vnus Abbas vni tantùm, non autem pluribus Monaſteriis, vel Eccleſiis præfici poteſt.* Limita, vt n. 3. & 5.
4 *Reſpondetur ad argumenta.*

1 VIdetur, quòd Abbas plures dignitates, & õfficia præter dignitatem Abbatialem obtinere poſſit. Nam quantò magis ſuccreſcit honor ſeruorum Dei, tantò magis cumulatur decus Eccleſiarum, arg text. *in can. vaſa de conſecrat. diſt.* 1. vbi probatur, quòd quantò magis ſuccreſcit decus Eccleſiarum, eò magis debet ſuccreſcere honor. Sed habere vnam dignitatem, eſt honor, & decus ſeruorum Dei, & Eccleſiæ; ergo tantò magis erit decus, & honor, duas habere dignitates; nam magis honoratur qui eſt Cardinalis, & Epiſcopus ſimul, quàm qui eſt Epiſcopus tantùm; ſic per conſequens magis reſplẽdet Eccleſia, in qua reſidet Cardinalis, qui eſt Epiſcopus propter duplicẽ dignitatem.

Secundò, Prætetea Monachi in Monaſterio eruditi poſſunt eſſe Prælati Eccleſiarum ſecularium, vt *in can priſcus, 55. diſtinct.* & ſic eodem tempore; ergo Monachus præter dignitatem Abbatialem, poteſt etiam habere aliam dignitatem ſecularem.

2 Contrarium tamen, his non obſtantibus, dicendum eſt. Nam vnus Abbas vni tantùm, non autem pluribus Monaſteriis, vel Eccleſiis præfici poteſt, & eo ipſo, quòd nouo Monaſterio, vel Eccleſiæ præficitur, & dignitatem acceptat, deſinit eſſe Abbas, ac Prælatus primi Monaſterij, ſeu Eccleſiæ *can clericus, & can. ſeq. can. vnum Abbatem* 21. *quæſt.* 1. vbi dicitur, *vnum Abbatem duobus Monaſteriis præſidere interdicimus.* Idem expreſsè ſtatutum fuit in Concilio Cabilonen. *cap.* 1. §. 12. in hanc ſententiam. *Vt duo Abbates in vno Monaſterio eſſe non debeant; ne ſub obtentu poteſtatis ſimultas inter Monachos, & ſcandalum generetur.* idipſum colligitur ex *c. conſtitutis* 47. *de elect.* vbi dicitur, quòd nullus Monachus poteſt habere locum in duplici Monaſterio. Idem habetur ex *cap. fin. de Relig. domibus,* & ex Concilio Trid. *ſeſſ.* 25. *de regular. cap.* 7. Federic. de Senis *conſ.* 29. *in fine verſ. ad vltimum,* Card. Tuſc. *practicar. concluſ. iur. concluſ.* 64. *lit. B.*

3 Hoc tamen intelligendum eſt, niſi vnum Monaſterium ab alio dependeat; nam ſi duo, aut plura Monaſteria ſint annexa: illis vnum Abbatem præfici poſſe, habetur ex *can. fin.* 25. *quæſt.* 2. vbi hæc annotantur. *Quòd quis non habeat duo, vel plura beneficia cum cura, niſi ſint vnita, vel vnum alteri annexum; & ſimiliter, quòd vni Eccleſia non duo pariter præſint;* & ex *d. cap. fin. de Relig. domibus, & ex Concilio dicta ſeſſ.* 25. *cap.* 8.

Ex quibus duæ deducuntur concluſiones quarum prima eſt. Abbas vnus non poteſt pluribus præfici Monaſteriis, vel Eccleſiis, quæ, præter ſuperiùs adducta, probatur. Nam vnus ſponſus vnica tantùm debet eſſe ſponſa contentus. Sed Abbas, & Prælatus reſpectu ſuæ Abbatiæ, & Monaſterij, ſeu Eccleſiæ eſt tanquam ſponſus erga ſuam ſponſam *cap. ne pro defectu de elect.* Ergo Abbas non poteſt duo, vel plura habere Monaſteria, aut Eccleſias. Quòdque de duobus, vel pluribus Monaſteriis affirmatur, idipſum de duabus, pluribúſvè dignitatibus incompoſſibilibus, quibus animarum cura colligata ſit, intelligo.

Altera concluſio. Poteſt Abbas præeſſe duobus, vel pluribus Monaſteriis connexis ad inuicem, & quibus animarum cura non ſit annexa, ſed alteri eorum tantùm, vt probatum eſt in principio. Ita Panorm. *d. cap. fin. n.* 1. *&* 5. *& d. c. conſtitutis n.* 2. Læl. Zech. *de Rep. Eccleſ. c.* 25. *n.* 3. *verſ.* 7. & alij communiter.

4 Ad argumenta in contrarium adducta reſpondemus, quòd ibi text. *in d. cap vaſa,* loquitur de vaſis, quibus in Miſſæ miniſterio debemus vti; nam dicit *ibi* text. quòd ſicut in reliquis cultibus magis, & magis per incrementa temporum decus ſuccreſcit Eccleſiarum, magis hoc tempore debet cumulari, vt ſacrificium conficiatur in vaſis argenteis, & aureis; vnde non eſt bona paritas de vaſis aureis, vel argenteis multiplicatis, & in Eccleſia Dei introductis, propter incrementum, & decus Sanctæ Matris Eccleſiæ, ad Abbates, & Prælatos, de quibus loquimur, habentes plures dignitates, maximè incompatibiles; nam eſſet, ac ſi quis haberet plures vxores, vel bigamiam contraheret; quòd ab Eccleſia deteſtatur, vt *in can. quomodò* 31. *q.* 1. & habetur magis expreſsè *in can. preſbyteros,* 16. *q.* 1. vbi gloſſ. figurat caſum, quòd in Epiſcopatu Syracuſano quidam volebant dignitatem Eccleſiaſticam gubernare, in Monaſteriis eſſe Abbates; vnde Gregorius Papa præcipit Maximiano Epiſcopo, vt hoc fieri non permittat; nam cùm vnum officium propter ſui magnitudinem aliquis diligenter non poſſit adimplere, incongruum eſt, vt videatur ad vtrumque idoneus; non ſic eſt de Epiſcopo, qui eſt Cardinalis, nam tales dignitates non ſunt incompatibiles; facit ad hoc *can. vnum* 21. *q.* 1. vbi dicitur, *vnum Abbatem duobus Monaſteriis præſidere interdicimus.* Hoc autem intelligendum eſt, vt nequeat quis duabus Eccleſiis, vel Monaſteriis præfici, in titulum videlicet; at ſecus eſt iure commendationis; poſſunt enim duæ Eccleſiæ, vel Monaſteria vni, & eidem conferri, vt alteram obtineat iure tituli, alteram verò commendationis, *can. qui plures, & can. ſeq. ead.* 21. *q.* 1. & diximus latè in diſputatione de commendis. 5

QVÆSITVM XXV.

An Abbas per acquiſitionem alterius dignitatis, vel Prælaturæ ſtatim priuetur dignitate Abbatiali.

SVMMARIVM.

1 *Abbatum beneficia vacant illicò poſt confirmationem.* Declara, vt num. ſeq.

REſpondeo affirmatiuè, ſcilicet. Quòd beneficia Abbatis vacent illicò poſt pronunciationem, id eſt confirmationem, abſque benedictione. Nam Epiſcopus ante conſecrationem poteſt repelli; non ſic in Abbate, vt tradit Felin. *in cap. inter Monaſterium col.* 1. *num.* 1. *in fine de re iudicata,* Ita etiam Card. Tuſc. *pract. concluſion. iur. littera B, concluſ.* 71. *num.* 12. Oldrad. *conſ.* 14. *verſ. modò iſta, n.* 2. *& ſeq. vſque in fin.* 1

Supradicta concluſio probatur etiam ex *cap. de multa de præbend. & ex extrauag. execrabilis, eod. tit.* Quod optima ratione prouiſum fuit; quia quando vni aſſignantur duæ dignitates, vel perſonatus in eadem Eccleſia, vtique Eccleſia defraudatur neceſſariò miniſterio vnius beneficij, & conſequenter ex miniſtrorum paucitate diuini cultus diminutio fit: cùm potius ſit augendus. *cap. ex parte de conſtit.* Tum quia ex eo, quòd quis plura ſtipendia in aliqua Eccleſia ſibi vendicat, contra text. *in d. cap. quia nonnulli,* ſequitur maxima inæqualitas, ſcilicet, quòd alius quidem eſurit, alius autem ebrius eſt.

Quod declaratur, vt tunc quis per aſſecutionem alterius dignitatis ipſo facto priuetur prima, quando ſecunda aſſecutio dignitatis, vel perſonatus eſt pacifica, non ſolùm de facto, vt ſcilicet in apprehenſione poſſeſſionis non ſit incontinenti deturbatus per reiectionem ab illa, ſed etiam de iure, nempe vt non ſit litigioſa, dummodò in poſſeſſionis legitimæ limitibus ſibi moueatur lis, Garz. *de benef. p.* 11. *c.* 5. *n.* 100. Rota *coram Card. Seraphin. deciſ.* 997. *n.* 2. *& ſeq. &* 853. *n.* 3. *&* 1254. *n.* 1. *&* 2. *& in recent. deciſ.* 524. *n.* 1. *part.* 1. Pro materia vide Garz. qui latè proſequitur *d. cap.* 5. *per tot.* 2

Digitized by Google

DISPVTATIO VI.

De confirmatione Abbatum, & Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

QVÆS. I. An electiones Abbatum, & aliorum Prælatotum Epiſcopis infetiorum ſint neceſſatiò confitmandæ.

II. A quibus Abbatum, & aliotum Prælatorum Epiſcopis infetiotum electiones confirmandæ ſint.

III. De forma confirmationis Abbatum, & aliotum Prælatorum Epiſcopis infetiorum, & intta quod tempus ſit petenda, & à confirmatore facienda.

QVÆSITVM I.

An electiones Abbatum ſint neceſſariò confirmandæ.

SVMMARIVM.

1 *Electiones de iure communi à quo ſint confirmandæ.*

2 *Confirmatio plenum ius tribuit confirmato in dignitate, ad quam electus fuerat*, & num. 23. Declara, vt n. 24.

3 *Electus ante confirmationem, nec directè, nec indirectè debet ſe adminiſtrationi ingerere; aliàs priuatur ipſo facto omni iure, quod per electionem acquiſierat; etiam quando ſimpliciter, & abſque vllo quæſito colore adminiſtrat.* num. 4.

5 *Poſtulatus adminiſtrans ante poſtulationem admiſſam, ſtatim priuatur omni iure quod per poſtulationem acquiſierat.*

6 *Præſentatus adminiſtrans ante præſentationem admiſſam, priuatur omni iure; & idem eſt in nominato*, num. 7.

8 *Adminiſtrans poſt confirmationem, ſiue inſtitutionem nullam & inualidam ex defectu iuriſdictionis, priuatur omni iure, ſecus ſi ſit nulla ex defectu citationis.*

9 *Electus, vel præſentatus adminiſtrans ante confirmationem, vel inſtitutionem, excuſatur à pœna, ſi errauit in facto, ſecus ſi errauit in iure; niſi fuerit ius dubium*, num. 10.

11 *Adminiſtrans pendente appellatione interpoſita à confirmatione, an, & quando incidat in pœnam.*

12 *Intruſus vt quis dicatur, ac incidat in pœnam*, cap. auaritiæ, de elect. in 6. *quæ requirantur.*

13 *Abbatiſſa dicitur intruſa, ſi à monialibus ante confirmationem ei obedientia præſtetur.*

14 *Intruſi beneficium poteſt impetrari tanquam vacans vt priùs, etiam non facta mentione de intruſione in ſpecie.*

15 *Intruſus licèt non priuetur beneficiis antea obtentis, fit tamen inelìgibilis ad alia, ſiue in eadem, ſiue in diuerſa conſiſtant Eccleſia.*

16 *Text.* in cap. auaritiæ, de elect. in 6. *eſt canon latæ, non autem ferendæ ſententiæ, eſt tamen neceſſaria declaratio Iudicis ſuper facto, vt pœna in eo indicta ſit locus.*

17 *Pœna ex aliquo facto vel non facto ipſo iure inducta vt ſit locus, requiritur declaratio iudiciaria ſuper facto.*

18 *Pœnam ad ipſo iure incurrendam, quando non ſufficit ſolum factum, ſed requiritur qualitas, declaratio iudicialis debet comprehendere vtrumque, & non ſufficit docere de facto, niſi etiam doceatur de qualitate.*

19 *Confirmatio eſt neceſſaria tam ex parte confirmatoris, quàm ex parte electi.*

20 *Electus ante confirmationem habet ſolùm ius ad rem, vel ipſam electionem proſequendam.*

21 *Beneficium electi mortui in Curia ante confirmationem, non dicitur vacare in Curia, nec extra Curiam, ſed per obitum primi.*

22 *Electus ab habente ſimul poteſtatem confirmandi, acquirit ius in re per ſolam electionem.*

24 *Confirmatio electionis nulla, & inualida non prodeſt.*

25 *Confirmatio eſt neceſſitatis, licet electio ſit voluntatis.*

DE iure communi electiones neceſſariò à Superiori illius, qui eſt electus, confirmandæ 1
ſunt, *cap. qualiter extra de elect.* vbi dicitur, quòd quantumcunque quis in concordia, nemine diſcrepante, fuerit electus: niſi priùs à Superiore confirmatus, non debet ſe ad adminiſtrationem ingerere; adminiſtrandi enim poteſtas per confirmationem acquiritur, per quam inter Prælatum electum, & communitatem eligentem indiſſolubile vinculum contrahitur, quod, abſque legitima Superioris auctoritate, ſolui non poteſt. Panormit. *in cap. 2. de transl. Epiſcopi.* Vndè confirmatio plenum
ius tribuit confirmato circa dignitatem ad quam 2
electus fuerat: ita vt poſſit omnia, quæ ſunt iuriſdictionis, exercere. *cap. tranſmiſſam, & cap. noſti de elect.* Idcircò electus ante confirmationem, nec directè, nec indirectè debet ſe adminiſtrationi ingerere: 3
quòd ſi fecerit, ipſo facto priuatur omni iure quod per electionem in ipſa dignitate acquiſierat, *cap. auaritia eod. tit. in* 6. Cuius text. diſpoſitio

Primò ampliatur procedere, etiam quando ſimpli- 4
citer, & abſque vllo quæſito colore quis adminiſtrat, Gloſſ. *in d. cap. auaritia, verb. priuatus, verſ. ſed primùm* Abb. *in cap. qualiter, n. 4. de elect.* Creſcent. *deciſ. 6. n. 16. de iure patr.*

Secundò ampliatur vt procedat nedum in electo, de quo expreſsè loquitur, ac etiam de poſtulato, qui ante poſtulationem admiſſam adminiſtrationem ſuſcepit, *cap. bonæ memoriæ il primò de elect.* Roman. *con-* 5
ſil. 330. *num.* 21. & 22. Verum etiam in præſentato, Lap. *allegat.* 8. *ſub num.* 4. *verſ. ſic & pœna.* Doctores 6
in d. cap. auaritia, vbi Geminian. *col. final.* Franc. *n. 2.* Roch. *de iure patr. verb. honorificum. quæſt.* 38. Card. *conſil.* 31. *n.* 4. *verſ. ſed remanet dubium*, cum aliis per Gabr. *conſil.* 199. *n.* 5. & 6. *lib.* 1. Mareſcott. *variar. reſol. lib. 2. c. 35. à n. 45.* Creſcent. *d. deciſ. 6. n. 12. de iure patr.* Seraph. *deciſ.* 598. *n.* 1. Mantic. *deciſ.* 261. *n.* 3. Rot. *deciſ.* 140. *n. 3. p. 5. lib. 2 diuerſ. & in Beneuentana Vicaria* 18. *Iunij* 1617. *coram Card. Sacrato.* Ac etiam in nomina- 7
to, Creſcent, *d. deciſ. 6. ſub d. n.* 12. & in omnibus beneficiis, vt per DD. quos refert, & ſequitur Gabr. *d. conſil.* 199. *num.* 4. *lib.* 1. Mareſcott. *d. cap.* 35. *num.* 47.

Creſcent.

Creſcent. d.deciſ.6.n.13. Mantic. d.deciſ.261.ſub n.3.
verſ. neque etiam obſtat.
8 Tertiò ampliatur procedere non ſolùm in eo, qui
ante confirmationem adminiſtrat, ſed etiam in eo, qui
poſt confirmationem, ſiue inſtitutionem nullam, &
inualidam ex defectu iuriſdictioois, Cardin. conſil.31.
num.4. verſ. ſed remanet dubium. Roman. conſil. 330.
num.21. & 22. Mareſcott. d.cap.35. num.48. Mantic.
d.deciſ.261.num.5. Rot. deciſ.11.num.3.part.3. lib.di-
uerſ. quæ eſt ead. cum deciſ.83. lib. 3. ead. part. 3. vbi
quòd dictum Myl. qui in ſuo repert.verb.pœna decreta-
lis auaritiæ, videtur contrarium ſentire, procedit,
quando nullitas oritur ex defectu citationis, non au-
9 tem iuriſdictionis. Adde tamen, quòd ſi electus, vel
præſentatus ſe ingeſſit adminiſtrationi, errans in fa-
cto excuſatur à pœna, ſecus ſi errauit in iure, Gloſſ.
in cap.fin. verb. inanis, verſ. quid ſi ſic confirmatus de
elect.in 6. quam ſequitur Gemin. in d.cap.auaritiæ,n.7.
verſ.quòd ſi confirmatio. Anchar. in fin.quæſt.6. Franc.
num.4.in fin. Gabr.d.conſ.199.num.5.lib.1. Mareſcott.
d.cap.35.n.50.ad fin. Rot. coram Seraphin.deciſ.1238.
num.6.& deciſ.652.num.2.part.4.diuerſ. & in Brachar-
ren parochialis 13. Iunij 1605. coram Vutembergo, &
in d Beneuentana Vicaria 18. Iunij 1617. coram Card.
Sacrato, in qua fuit dictum non ſufficere ſolam io-
truſionem, vt intret pœna d.cap.auaritiæ, ſed requiri
10 etiam temeritatem. Et idem eſt in errore iuris dubij
qui æquiparatur errori facti, vt in terminis Rota in
d.Bracharen. parochialis coram Vutembergo, quam ſe-
quitur Mareſcott. vbi proximè.
11 Ampliatur quartò procedere in eo, qui poſt inter-
poſitam appellationem in confirmatione, ea penden-
te adminiſtrat, Gloſſ. in d.cap.auaritiæ,verb.confirme-
tur, verſ. qui dicit, Calderin. conſil.9. de elect. Quod
eſt verum, quando confirmatio fuit iudicialis, ſcili-
cet vocatis vocandis, & aliquo in iudicio comparen-
te, ſecus ſi nullus comparuit, & ſuperior ſine contra-
dictione confirmauit, quia tunc appellatio vti extra-
iudicialis, non impedit effectum coofirmationis, niſi
ſuperior vellet cum cauſæ cognitione, etiam nullo
comparente, confirmare Doct. in d.cap.auaritia, vbi
Archid. n.2.ad fin. Ioan.Andr. num.4. Geminn.num.7.
in princ.& circa med. Butr. num.7.& ſeq. Franch.n.4.
in fin. & num.5. & ſub num. 6. Verum appellatio in-
terpoſita à tertio non vocato, nec exiſtente in iudicio,
vti extraiudicialis, non ſuſpendit confirmationis ef-
fectum, nempe poſſeſſionem, quia ea non obſtante
dabitur poſſeſſio, & poſſeſſor adminiſtrabit, Lap. in
d.cap.final.num.6.& 7. de elect.in 6. & in d.cap.auari-
tia,num.2.ad fin.& num.3. & 4. Gemin. num.7. Butr.
num 9 in fin & num.10. Anchar num.4.in 5.quæſt.
12 Limitatur principalis concluſio, vt pœna d. cap.
auaritiæ habeat locum quando electus adminiſtrauit
in ſpiritualibus, vel temporalibus, ſecùs ſi de rebus
Prælaturæ nihil attigit, nec immiſcuit ſe adminiſtra-
tioni, quia ad incurrendam dictam pœnam non ſuffi-
cit ſola poſſeſſio, vel conſtitutio in Oeconomum,
vel Procuratorem, ſed requiritur realis admioiſtratio,
& perceptio fructuum, Gloſſ. in d.cap.auaritia, verb.
eo ipſo, Archidiac.num.4. Abb. in cap.qualiter,num.1.
in fin.de elect. Creſc. d.deciſ.6.num 5.verſ.vnde de iu-
13 repatr. Put. deciſ.45. lib.3. in correct. vbi quod Abba-
tiſſa dicebatur adminiſtraſſe, & incidiſſe in pœnam
d. cap. auaritia, ex quo Moniales ante confirmatio-
nem illi obedientiam præſtiterant. Gabr. d.conſ.194.
num.4.
14 Igitur electus, vel præſentatus ingerens ſe admi-
niſtrationi, abſque confirmatione vel inſtitutione, in-
cidit in pœnam d. canonis, ex cuius diſpoſitione be-
neficium poteſt impetrari tanquam vacans vt priùs,
etiam non facta mentione de intruſione in ſpecie,
cùm ſufficiat clauſula, amoto, Cardinal. d. conſil.31.
ſub num.5. verſ.dico enim, Lotter. de re benefic. lib.2.
quæſt.13. num.15. & licèt non prioetur aliis beneficiis 15
antea obtentis, vt fuit reſolutum in vna Mutinen. Ca-
nonicatus 14. Martij 1603. coram Card. Lancellotto re-
lat. per Lotter. ibi, num. 16. efficitur ineligibilis ad
alia, ſiue in eadem, ſiue in diuerſa conſiſtant Eccleſia,
Petr.de Biax de elect.part.2.cap.8.num 1. quem refert,
& ſequitur Menoch. de arbitr. caſ.403. num.2. & 3.
Lotter. ibid.num.17.
Notandum tamen, qood licèt text. in d.cap.auari- 16
tiæ, ſit canon. latæ, non autem ferendæ ſententiæ,
Gloſſ. ibi verb.priuatos, Creſcent. d. deciſ.6.ſub n.15.
19.& 20. de iurepatr. nihilominus vt pœnæ in eo in-
dictæ ſit locus, eſt neceſſaria declaratio iudicis ſuper
facto, vt fuit reſolutum in ſuperiùs allegata Beneuen-
tana Vicaria 18. Iunij 1617. coram Card. Sacrato; licèt 17
enim pœna ex aliquo facto, vel non facto, ipſo iure
inducatur, nihilominus ad effectum vt ſit locus hu-
iuſmodi pœnæ requiritur declaratio iudiciaria ſuper
facto Socio. iun. poſt alios quos allegat conſil. 130.
num 29.verſ.ſi verò dicimus, vol.3. quem ſecuta eſt Ro-
ta in cauſa Foroliuien. de Monſignanis 30. Octob.1602.
coram Penia, quæ eſt deciſ.186. poſt 2.vol.conſil Farinac.
quod præcipuè procedit, quando non ſufficit ſolùm 18
factum, ſed requiritur qualitas, quia tunc declaratio
iudicialis debet comprehendere vtrumque, & non
ſufficit docere de facto, niſi etiam doceatur de quali-
tate, quæ eſt fundamentũ diſpoſitiuois, Pariſ. conſ.158.
n.5.lib.4. Ceph.conſ.256.in fin. Soc.iun.22.n 10.lib.1.
Tiraq de retract.lignag.§.8.gloſſ.7.in fine, & fuit decre-
tum per Rotam in Romana penſionis domus 11. Martij
1613. coram Card. Sacrato. At text. in d.c.auaritiæ, non
contentatur ſola intruſione, ſed requirit etiam teme-
ritatem, vt ſuprà dictum eſt, & decidit Rota in d.Be-
neuentana Vicaria coram Card. Sacrato.
Confirmatio igitur eſt neceſſaria, tam ex parte 19
confirmatoris, reſpectu cuius confirmatio eſt neceſſi-
tatis, & debita, per cap.fin.de elect. in 6. per cap. poſt-
quam, vbi Butrius num.6. & Panormit. in princ.extra
de elect. quàm ex parte electi, quatenus electus per
electionem acquirit habitum adminiſtrationis, per
confirmatiooem verò exercitium. Ita Gloſſ. in can.
quanto diſt.63. & Gloſſ. cum Panormit. in d.cap.noſti
de elect. Oldrad. conſ.146. n.4. Felin. in cap.quoniam
de offic. deleg. Franch. in cap. quàm ſit, verb. electus de
elect in 6. Et Rota deciſ.240. coram Gregor. XV. Et 20
electus ante confirmationem habet ſolum ius ad rem,
vel ipſam electiooem proſequendam cap. ſi eo tempore
45.extr.de elect.cap.vt quis duas, de elect.in 6. Rot. de-
ciſ.6. eod. tit. in nouis, vbi num.2. qoòd ſi electus ante 21
confirmatiooem moriatur in Curia Romana, benefi-
cium per eius obitum non dicitur vacare in Curia, nec
extra Curiam, ſed per obitum primi, Gonzal. ad reg.8.
Cancell.gloſſ.15.§.2.n.2. Garz.de benefic.p.4.c.3.n.9. &
fuit dictum in Nouarien. Præpoſitura 28. Iunij 1632.
coram R. P. D. Veroſpio, quæ in fine operis eſt deciſ.25.
Hoc tamen non procedit in electione, quæ fit ab ha- 22
bente ſimul poteſtatem confirmandi, non expectata
alia Superioris confirmatione, qui tunc eligendo cen-
ſetur confirmare, & confirmando eligere, adeo quòd
electo per ſolam electionem ius in re requiritur, Gloſſ.
in cap.vnic.in verb collationem de rerum permut. in 6.in
clement. quia contingit, §.vt autem, in verb.electionem, de
relig.domib. Felin. in cap.eam te, n.3.& in cap.in noſtra,
n.25.corollar.31.de reſcript. Rot. deciſ.1.de elect.in an-
tiq. & deciſ.6. in fin.de elect. in nou. & in d Nouarien.
Præpoſitura, num.9. in qua fuit reſolutum, electum à
Capitulo Nouarien. ad quod ſpectat collatio benefi-
ciorum eiuſdem Eccleſiæ, per ſolam collatiooem
abſque alia confirmatione, acquiſiuiſſe ius in re, &

 vacationem

vacationem fuiſſe extinctam, ac per eius obitum licèt nondum capta poſſeſſione iterum vacaſſe beneficium.

23 Confirmatio igitur dat ius in re, & electus poſt
confirmationem dicendus verè Prælatus, *ex ſupradi-*
24 *ctis.* Quod eſt intelligendum procedere, quando ele-
ctio eſt valida; nam vbi electio non tenet, confirma-
tio Superioris non prodeſt, Gloſſ. *in cap.* 1. *verb. irritum, de poſtulat. Prælat. lib.* 6. Dec. *in cap. poſtquam, num.* 19. *de elect.* & fuit dictum per Rotam *in Meten. Abbatiæ* 19. *Iuny* 1628. *coram R. P. D. Dunozetto.*
25 Hinc patet, quòd electio eſt voluntatis, confirmatio
verò neceſſitatis, Ioan. And. *in d. cap. poſtquam, de elect.* & Butr. *ibid. num.* 5. Panormit. *in* 1. *not.* & Dec. *num.* 1. Præterea quoad Abbatias, Præpoſituras, & alias dignitates Conuentuales, adeſt conſtitutio Pij IV. edita anno Domini 1564. in hanc, quæ ſequitur, formam;

SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & Dominus noſter Dominus Pius diuina prouidentia Papa IV. Ad cuius peruenit notitiam, quòd licèt aliàs omnia Monaſteria virorum, valorem ducentorum florenorum auri communi æſtimatione excedentia, necnon Prioratus, Præpoſituras, ac alias dignitates Conuentuales, & Præceptorias generales Ordinum quorumcunque diſpoſitioni ſuæ generaliter reſeruauerit, ac propterea illorum prouiſiones, & ad ea, quæ ſpeciali priuilegio eligendi ſibi per Sedem Apoſtolicam conceſſo ſuffulta ſunt, canonicè factarum electionum confirmationes ad Sanctitatem ſuam, & d. Sedem pertinere noſcantur. Nihilominùs plerique Religioſi cæca nimis ambitione agitati, partim electiones de ſuis perſonis ad Monaſteria, Prioratus, & alias dignitates Conuentuales huiuſmodi, vt priuilegium eligendi prædictum habeant, vel illo careant, nullo iuris ordine ſeruato, nullâque boni, vel æqui ratione habita, temerè fieri, factáſque per Ordinum Superiores, aut locorum Ordinarios de facto confirmari: partim verò, nedum priuſquam electiones de ſe ad Monaſteria, & alias Conuentuales dignitates eligendi priuilegio ſuffulta, factæ ritè confirmentur, ſed ne electi quidem canonicè ſe in regimine, & adminiſtratione, tam in ſpiritualibus, quàm temporalibus Monaſteriorum, aliarúmque dignitatum vacantium eorundem, ac illorum bonorum immiſcere non verentur, in animarum ſuarum periculum, & authoritatis Apoſtolicæ contemptum, & plurimorum ſcandalum, volens tantis, qui paulatim in Religioſos irrepſerunt, abuſibus, & auſibus nimis licentioſis aliquando, ſicut par eſt, occurrere, ſuámque Sedi præfatæ prærogatiuã afferre. Omnes, & ſingulas electiones quarumuis perſonarum ad regimina Monaſteriorum, Prioratuum, Præpoſiturarum, & aliarum dignitatum Conuentualium, ipſarúmque electionũ confirmationes per quoſcunque, cuiuſuis ſtatus, gradus, Ordinis, & conditionis exiſtant, & quamuis etiam Archiepiſcopali, Patriarchali, aut maiori dignitate, præfulgeant, hactenus ſic præſumptas, nullas, & inualidas, ac pro nullis, inualidis, & prorſus infectis habendas eſſe, perſonáſque ſic, vt præfertur, electas, & confirmatas, Monaſteria, aliáſque dignitates huiuſmodi ſine legitimo titulo poſſediſſe, & poſſidere, necnon illorum fructus, redditus, & prouentus indebitè percepiſſe, & percipere, ac perſonas ipſas ad abſolutionem, & habilitationem ſuper his, necnon confirmationem electionum de ſe factarum à Sanctitate ſua, ſeu Romano Pontifice pro tempore exiſtente, aut Sede prædicta infra ſex menſes à data præſentium computandos impetrandam, ac literas Apoſtolicas ſuper huiuſmodi confirmatione in totum expediendum omnino teneri declarauit; & nihilominus hac ſua perpetuò valitura conſtitutione ſtatuit, & ordinauit, quòd nullus de cætero ſe in regimine, & adminiſtratione Monaſterij, vel alterius dignitatis Conuentualis, ad quod, ſeu quam illum eligi contigerit, in ſpiritualibus, vel temporalibus, antequam ritè celebrata electio à Sanctitate ſua, aut Romano Pontifice pro tempore exiſtente, & Sede prædicta confirmata, & litteræ Apoſtolicæ deſuper expeditæ fuerint, per ſe, vel alium in toto, vel in parte, quouis quæſito colore immiſcere, aut ad illud, vel iſtam ſe recipi facere, vel aliàs, ſe pro eius Prælato gerere præſumant.

Decernens, omnes, & ſingulos, qui ſecùs fecerint, iure quod illis ad Monaſteria, vel eorum Conuentuales dignitates per electionem huiuſmodi quæſitum fuerit eo ipſo priuatos, & deinceps ibi inelìgibiles eſſe, ipſáque Monaſteria, & alias dignitates ab eadem Sede impetrari poſſe; qui verò ſimiles electiones confirmare præſumpſerit, etiam eo ipſo Superiores Ordinum, videlicet ſuis dignitatibus priuatos, Ordinariis autem locorum, etiamſi Archiepiſcopali, & maiori præcellant dignitate, ingreſſum Eccleſiæ interdicendum, eóſque ab Eccleſiarum ſuarum regimine, & adminiſtratione ſuſpenſos exiſtere.

Habetur *in Bullar. nouo* 86. *in ordine inter conſtitutiones dicti Pontificis, tom.* 2. & refertur in Stephan. Quaranta *in ſumma Bullar. verbo beneficiorum poſſeſſio.*

QVÆS.

QVÆSITVM II.

*A quibus Abbatum electiones confir-
mandæ ſint.*

SVMMARIVM.

1 *Electiones Abbatum ſæcularium à quibus confirmandæ ſint.*
2 *Confirmatio electionum Abbatum, & Prælatorum Regularium inferiorum ad quem ſpectat.*
3 *Generalium electiones à quibus confirmandæ ſint.*
4 *Eligendi ſimul, & confirmandi facultatem habens, eligendo cenſetur confirmare, & confirmando eligere Etiam ſi iure deuoluto id faciat, n. 5.*
6 *Confirmatio electionis facta, abſque cauſa cognitione an valeat.*
7 *Electus ſi eſt valde notus, & communiter vti dignus approbatus, non eſt opus examine.*
8 *Confirmans electionem indigni in quas pœnas incidat.*
9 *Electus idoneus repertus, circumſcripto legitimo impedimento, debet abſque dilatione confirmari.*
10 *Confirmare vbi recuſat ſuperior abſque legitima cauſa, quid agendum.*
11 *Confirmari an poſſit electio, inuito electo.*
12 *Monachi velle, & nolle non habent.*
13 *Electus, & confirmatus poteſt cogi ad acceptandum, vbi rationabilem cauſam non aſſignat.*

1 ABbates ſeculares, ſi ſint exempti, à Summo Pontifice, ſiue à legato Apoſtolico, ſi quis in illa Prouincia adſit, confirmantur; Si autem non ſint exempti, confirmationem ab Epiſcopo recipiunt, Panormit. *in cap. 1. de ſupplen. neglig. Prælat.* Hodie verò, quia Canonicorum Collegiis eligendi facultas ſublata eſt, huiuſmodi Abbates ſeculares, cum non amplius eligantur, nec etiam indigent confirmatione; confirmatio enim, ſicuti, & electio in deſuetudinem abiit; in illis autem locis, vbi eligendi vſus adhuc fortè retinetur, electi à proximo Superiore neceſſariò erunt confirmandi, vt dictum eſt. Abbates autem Regulares, quia olim ab Epiſcoporum iuriſdictione exempti non erant, poſtquam à Monachorum Conuentu eligebantur, ab Epiſcopis, quibus proximè Monaſteria ſubiecta erant, confirmationem accipiebant; ſed poſtquam Religiones, Summorum Pontificum indultis, ab Epiſcopis exemptæ fuerunt, factum eſt, vt Abbates, & Prælati Regulares inferiores, ſiue locales à Generalibus vniuſcuiuſque Con-
2 gregationis reſpectiuè confirmarentur; nam quando electus eſt exemptus, confirmatio debet peti à Papa, vel ab eius Legato de Latere (vt ſuprà dictum eſt,) quando ſcilicet talis exemptus eſt immediatè Papæ ſubiectus; ſecus autem, ſi habet alium Prælatum medium, cui ſubſit, prout Abbates, & Prælati locales habentes Abbatem, & Præſidentem Generalem, vel
3 Prouincialem à quo confirmantur. Et ipſi Abbates, & Prælati Generales regulariter à Summo Pontifice, qui eſt eorum immediatus Superior, confirmandi ſunt. Notandum autem, quòd confirmatio electionis poteſt à Summo Pontifice fieri, ſiue immediatè ei ſubſint electi, ſiue non; quia Summus Pontifex concurrit in poteſtate, & iuriſdictione cum quolibet alio inferiori, *can. ad Romanum 2. q. 6. can. cuncta per mundum, &c. per principalem 9 quæſt.* 3. Ita expreſsè Card. & Imola *in cap. cùm Eccleſia, de cauſ. poſſeſſ. & propriet.* At hodie, ſpeciali Sedis Apoſtolicæ conceſſione, vt plurimùm omnes Regulares Abbates, ſeu Præſidentes Generales, ſtatim ac ſunt canonicè electi, intelliguntur per Summum Pontificem confirmati, vt in ordine Ciſtercienſium patet ex priuilegio Eugenij IV. conceſſo Generali reformatori dicti Ordinis. *Quòd vbi Capitulum Generale huius ſacræ Congregationis ſecundùm ſuas definitiones, & ſtatuta, Reformatorem Generalem elegit, is ſtatim, ac concorditer electus eſt, abſque alia confirmatione, authoritate Apoſtolica, in ſpiritualibus, & temporalibus officio ſuo fungi poteſt.* Ita refertur *in Compend. priuil. d. Ord. tit. de elect. §. 1.* & refert Roder. *quæſt. reg. tom. 2. quæſt* 52. Simile priuilegium conceſſum fuit noſtræ Congregationis Vallis Vmbroſæ à Paulo III. ſub datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1539. 5. Kalendas Februarij Pontificatus ſui anno 6. *Quòd qui in Abbatem Monaſterij Vallis Vmbroſæ,* (quod tunc erat totius Ordinis caput) *electus fuerit, eo ipſo intelligatur confirmatus, & abſque alia deſuper adhibenda ſolemnitate, Generalis totius Ordinis, & Congregationis eiuſmodi pro triennio exiſtat, & eſſe cenſeatur, officiúmque Generalatus huiuſmodi ſtatim exercere poſſit,* vt habetur in priuilegiis authenticis d. noſtræ Congregationis. Simili indulto potiuntur Monachi Congregationis Cæleſtinorum, quod eis conceſſum fuit à Cæleſtino V. eiuſdem Congregationis Inſtitutore, ſub datum Aquilæ 5. Kal. Octobris Pontificatus ſui anno 1. & alio indulto Benedicti XI. ſub datum Romæ anno Domini 1304. die 24. Martij, Pontificatus ſui anno 1. vt habetur in priuilegiis impreſſis in calce Conſtitut d. Congregationis. Idem priuilegium conceſſum eſt à Clemente IV. Fratribus Minoribus, vt refertur *in Compend. priuileg. Mendic. verb. electio,* §. 3. Et Fratribus Minimis à Iulio II. per Bullam, quæ incip. *Virtute conſpicuos,* quam refert Laurent. de Pierin. *tom. 1. priuileg. d. Ord. conſtit. 2. eiuſd. Pont.* 6. r. & à Paulo III. per Bullam incip. *Sincera deuotionis affectus,* quam refert idem Laurent. de Pierin. *tom. 2. eiuſdem oper. conſtit. 4. eiuſd. Pont.*

Pariter neque Abbates, & Prælati Locales, qui per 4
electionem conuentuum non creantur, ſed à Generali, vnà cum Definitorio prouidentur, indigent confirmatione; quia quando ad eligentem ſpectat electio, & confirmatio eodem iure, putà, quòd alicui conceſſum eſt, vt eligat, & confirmet, vti in caſu, de quo agimus;) tunc eo ipſo, quòd eligit, confirmare videtur. Ita gloſſ. *in cap. vt circa, verbo electiones, & in cap. 1. verb. promiſſionem, de elect. in 6.* Compoſtell. *in cap. cùm inter Canonicos, extra de elect.* vbi etiam Innoc. & Hoſtienſ. Archidiac. *in can. in Synodo, num. 2. 63. diſt. & in d. cap. 1. de elect. in* 6. vbi etiam Ioan. Monach. Nicol. Myliſ. *in Repertor. verb. electio, §. 2.* Rebuff. *in Concordat. rub. de reg. ad Prælat. nom. fac. §. Monaſteriis, verſ. nota tamen, quòd ſi ad eligentem,* Panormit. *cap. ne pro defectu, & in cap. cauſam, quæ, extra de elect.* & alij apud Sigiſmund. à Bononia *de elect. & poteſt. Prælat. Regular. dub.* 119. *num.* 6. Felin. *in cap. eam te, num. 3. de reſcript.* Abb. *in cap. poſt electionem, num. 3. de conceſſ. præbend.* Rot. *in d. Nouarien. Præpoſituræ* 28. *Iunij* 1632. *coram R. P. D. Veroſpio, quæ in fine operis eſt deciſ. 25. num. 12.* Quod procedit, etiam ſi 5
iure deuoluto ſuperior electionem faceret, idem Abb. *in cap. dilectus filius 12. n. 3. de conceſſ. præbend.* Gloſſ. *in cap. 1. verb. prouiſionem, de elect. lib.* 6. Rota *in d. Nouarien. Præpoſituræ, eod. num. 12.*

In illis igitur electionibus, in quibus neceſſaria eſt 6
confirmatio, ſi fiat abſque cauſæ cognitione, eſt ipſo iure nulla; Debet enim confirmator de electionis forma, electique meritis inquirere; Panormit. *in cap. nihil, num. 1. de elect.* Si autem electus eſſet valde notus, & communiter vti dignus approbatus; tunc non eſt opus, illum examinari, *cap. in Lateranen. de præben. & dignit. cap. conſtitutus, il 1. de appellat.* Nauar. *conſ. 2. num. 3.*

8 *num.3.tit.de elect.* Quod ſi is, ad quem pertinet con-
firmatio, ob negligentiam, hominem inſufficientis
ſcientiæ, vel iohoneſtæ vitæ, vel illegitimæ ætatis ad-
miſerit, ipſius ſucceſſorem confirmandi facultatem
amittet, & à perceptione fructuum ſui beneficij, quo-
vſque à ſuo Superiore reſtitutus fuerit, ſuſpendetur;
ſi verò id ex malitia ſecerit, grauiùs punietur; vt ha-
9 betur expreſsè *in d. cap. nihil eſt.* Si electus fuerit
idoneus, etſi non extiterit aliquod legitimum impe-
dimentum, debet ſine dilatione coofirmari, *cap. poſt-
quam extr. de elect.* & *ibi* Panormit. *num.* 1. Quòd ſi
10 is, ad quem ſpectat confirmatio, recuſat electionem
confirmare, nulla legitima cauſa in contrarium exi-
ſtente, recurrendum eſt ad Superiorem, qui poterit
ipſi Confirmatori mandare, vt intra certum tempus
electionem confirmet, quo elapſo, ius confirmandi ad
ipſum Superiorem deuoluitur. Ita Panor. *vbi proximè
n.*8. Rot. *in vna Legionen. confirmationis* 1607. *corã Illu-
ſtriſſ. Cardin. Pamphilio*, Caſtellio. *in tract. de elect. c.* 14.
11 *de Confirmatore num.* 18. Superior autem, electo in-
uito, non poteſt, eius electionem confirmare, gloſſ.
in cap. innotuit eod. tit. de elect. per cap. cum nobis olim,
eod. tit. Ratio eſt, quia cùm inter eligentes, qui repræ-
ſentant ipſam Eccleſiam, ſeu Congregationem, &
electum contrahatur matrimonium ſpirituale, *c. cùm
inter Canonicos eod. tit. cap. licèt in tantùm de tranſlat.*
requiritur conſenſus, noo ſolùm ipſorum eligentium,
ſed etiam electi, qui eſt futurus ſponſus; Panormit.
12 *in d. cap. innotuit num.* 13. Verùm cùm Monachi velle,
& nolle non habeant, ſed eorum arbitrium non ex
propria, ſed Prælati, cuius imperio ſe ſubiecerunt vo-
luntate dependeat *cap. ſi religioſus de elect. in* 6. *cum
13 concord.* Panormit. *in cap non eſt n.* 4. *de Regul.* poteſt
electus, & confirmatus ad acceptandum officium,
ad quod eſt confirmatus, compelli, dummodò
non aſſignet cauſam rationabilem Caſtell. *loc. cit. n.* 22.

QVÆSITVM III.

De forma confirmationis Abbatum, & intra quod tempus ſit petenda, & à confirmatore facienda.

SVMMARIVM.

1 *Confirmationis forma in iure nulla reperitur.*
2 *Ad confirmandum non requiritur prolatio verborum, ſed ſufficit actus aliquis exterior confirmantis.*
3 *Confirmatio quo tempore ſit petenda.*
4 *Ad confirmationem non eſt tempus à iure præfixum.*
5 *Confirmator ſi renuit electionem confirmare, quid ſit faciendum.*

NVlla confirmationis forma à iure inuenitur 1
præſcripta: ſed ſofficit aliquod dictum, vel factum, quo Confirmator voluntatem ſuam coofirmandi declaret; in hoc enim nihil refert, quomodò Confirmator ſuam oſtendat voluntatem, vt benè docet Archidiac. *cap. vt quis duas de elect. in* 6. & Inooc. *de re iudic. cap. cum Bertholdus in gloſſ. mirum videtur.*

Pro confirmationis igitur forma non erit neceſſaria aliqua prolatio verborum, ſed erit ſufficiens actus aliquis à Soperiore confirmante procedens, quo, (vt dictum eſt) voluotatem ſuam declaret. Ita Sigiſmund. à Bononia *de elect. & poteſt. Prelat. dub.* 94. *num.* 4. & alij apud eum.

Quo verò ad confirmationis tempus, dico, quòd confirmatio petenda eſt intra tres menſes poſt præſtitum conſenſum; aliàs ſi, impedimento legitimo ceſſante, ab electoribus, vel ab electo, vel ab alio pro ipſo electo non petatur, electio eſt oulla, *cap. quam ſit, & cap. cupientes de elect. in* 6. quando verò confirmatio electionum Abbatum, & Prælatorum Regularium à Sede Apoſtolica eſt petenda, ſeruanda eſt moderatio tradita *in d. cap. cupientes.* Tempus autem, intra quod coofirmator electionem confirmare teneatur, nullum eſt à iure præfixum; licèt enim ad cooferendum, & eligendum, ac etiam ad confirmationem petendam ſit tempus à iure ſtatutum: non tamen Confirmatori ad electionem confirmandam, vt ait Panormitanus *in cap. poſt quam in fin. de elect.* vbi dicit, quòd ſi Confirmator renuit electionem confirmare, debet recurri ad Superiorem, qui poterit eidem Confirmatori præfigere certum terminum ad confirmandum, intra quem terminum ſi non confirmauerit, poteſtas confirmandi ad Superiorem deuoluitur, argumento *cap. nullus de iure patronatus.*

DISPVTATIO VII.

De Nominatione, & Præſentatione Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

QVÆS. I. Quinam Abbates, & Priores Regulares in Gallia à Rege nominentur.
II. Vtrùm Abbatiæ, & Prioratus ſeculares in Gallia Regiæ nominationi ſubiiciantur.
III. Quæ conditiones requirantur ad nominationem, quæ fit à Rege Galliæ ad Abbatias, & Prioratus Regulares.
IV. Abbates in Gallia quomodo nominentur per Regem, & Scholaſticos.
V. An adſint aliquæ Abbatiæ, ad quas Abbates præſentare ſpectet ad Patronos.
VI. An ad Patronum ſpectet ius eligendi Abbatem ſimul cum aliis Monachis.

QVÆSITVM I.

Quinam Abbates, & Priores Regulares in Gallia à Rege nominentur.

SVMMARIVM.

1 *Nominatio quid ſit.*
2 *Nominatio quotuplex ſit.*
3 *Quinque Monaſteria Caſalis Benedicti, vnita Congregationi S. Iuſtinæ de Padua Regiæ nominationi non ſubſunt.*
4 *Abbatia, & Prioratus perpetui electiui in Gallia Regiæ nominationi ſubiiciuntur.*
5 *Villelmitani, ſiue Alborum Mantellorum Prælati in Gallia à Rege nunquam nominantur. Item nec Cæleſtini*, num. 6.
7 *Abbas Ciſtercij, qui eſt Caput Ordinis, & alij quatuor Coabbates cum alijs quibuſdam eiuſdem Ordinis Abbatibus Regiæ nominationi non ſubſunt.*
8 *Generales Ordinum in Gallia non nominantur à Rege, ſed eliguntur à Religioſis.*
9 *Grandimontani Ordinis Prioratus Regiæ nominationi non ſubiiciuntur.*
10 *Commenda Ordinis S. Antonij Viennen. Regiæ nominationi non ſubſunt.*

VT huius quæſiti, & totius diſputationis materia magis eluceſcat, præmittendum videtur, quid ſit nominatio, & quotuplex ſit.
1 Nominatio autem, iuxta Sylu. *in eodem verbo*, dicitur propriè eſſe vnus modus prouidendi in Eccleſiis vacantibus; &(prout etiam poſtulatio) ſumitur tum latè, tum ſtrictè, latè ſumpta confunditur cum electione, vt conſtat ex *cap. cum olim de ſent. & re iud.* Stricto modo ſumpta diſtinguitur ab electione, & poſtulatione; quia nominatio abſque vllo ſcrutinio, & ſcriptura fit; Electio autem, & per ſcrutinium, & per ſcripturam celebratur; à poſtulatione differt, quia poſtulatio de vno tantùm fit; Nominatio autem fieri poteſt de pluribus & poteſt fieri nominatio alternatiuè, licèt poſtulatio non. Ioan. Andr. Imol. & alij *in*
2 *cap. bonæ memoriæ il primo de poſtulat. Prælat.* Porrò nominatio (ſecundùm Panormit. *in cap. quod ſicut §. ſuper eo num. 1. de elect.* & Io. de Selu. *de benef. p. 3. quæſt. 1. num. 14.* Sylu. *vbi ſuprà* & Rebuff. *in tract. de nominat. quæſt. 1. num. 26. & pluribus ſeqq.*) multipliciter accipitur. Prima quidem eſt, quæ dicitur minùs ſolemnis, quæ fit de aliquo eligendo; quando ante ſcrutinium aliqui ab electoribus nominantur tanquam digni, & idonei in Capitulo, vt de eis fiat ſcrutinium, & ex hac nominatione nullum ius acquiritur nominato, *cap. quod ſicut in princ. de elect.* quia exprimitur conſenſus de futuro; & ſicut per hæc verba, *Denomino te in vxorem*, non contrahitur matrimonium; ita neque per hanc nominationem in Prælaturis, & beneficiis ſic factam, Gloſſ. *in can. quanto 63. diſt.* Rebuff. *loc. cit. num. 26.* Secunda eſt, qua electorum ſinguli aliquem ſecretè nominant, quando in ſcrutinio electionis quiſque eorum ſcribere ſolet in ſchedula, *Eligo, aut nomino N. in Abbatem, &c.* per quam nec vllum etiam ius nominato acquiritur. Et de his duobus modis nominandi tractauimus ſuprà, cùm egimus de electione. Tertia item nominatio eſt, quæ dicitur ſolemnis, & eſt, cùm duo vel plures à Capitulo Monachorum, vel Collegio Canonicorum Principi nominantur, & offeruntur, & petitur, vt ex his vnum, quem maluerit, eligat, & confirmet in eorum Prælatum; quia nominatione Principi præſentata, nominantes amplius variare non poſſunt, vt voluit Oſtien. *in cap. bonæ memoriæ il primo de poſtul. Prælat.* & Calder. *conſ. 5. de elect.* Io de Selua *in tract. de benefic. in 3. part. quæſt. 1.* & hæc nominatio ſtrictè ſumpta hodie non eſt valde in vſu, niſi tantùm ea, quæ fit à Principibus in locis eorum dominij ad Eccleſias Cathedrales, & Metropolitanas, & ad Abbatias, & Prioratus Conuentuales electiuos ex indulto ſpeciali Sedis Apoſtolicæ, quæ nominatio præcipuè in Gallia eſt valde in vſu, ex concordatis inter Leonem X. Summum Pontificem, & Franciſcum I. Galliæ Regem. Et de hac nominatione in præſenti diſputatione tractabitur. Erat olim alia nominatio, quæ conceſſa fuit Regi Franciæ ab Innocentio VI. vt poſſit nominare ad præbendas in triginta, tam Metropolitanis, quàm Cathedralibus, & Collegiatis Eccleſiis ſui Regni, vt citat gloſſ. *in pragmat. ſanct. in §. placuit, verb. facultates, tit. de collat.* & hæc nominatio, non habuit effectum. Alia eſt nominatio, quam idem Galliæ Rex facit pro iucundo aduentu in Eccleſiis, quas prædeceſſores Reges fundauerunt, & hic nominatus eſt aliis præferendus. Interdum Rex nominat veteranum quendam militem, qui vocatur oblatus; & hanc nominationem etiam facit in Monaſteriis ſuæ fundationis, Rebuff. *loco citato num. 34. & in prax. inter reſcript. mixta tit. de oblat.* Aliæ ſunt nominationes in eodem Galliæ Regno, quæ conceduntur ab Vniuerſitatibus eiuſdem Regni graduatis, & debito modo qualificatis, vt ipſis de beneficiis prouideant, vt *in 4. quæſ.* latiùs dicemus; His igitur præmiſſis, vt præſenti quæſito ſatisfaciamus.

Dicendum eſt, non omnes Cœnobiorum, & Ab- 3
batiarum Præfectos in Gallia Regiæ nominationi eſſe ſubiectos. Conſtat enim, quòd in quinque Abbatiis ex reformatione Caſalis Benedicti, quæ ad inſtar Congregationis S. Iuſtinæ reformatæ ſunt, (vt patet ex Bullis Clementis VII. *ſub dat. die 2. Martij ann. 1525.* & Pauli III. *Kal. Iunij ann.* 1537. Iulij III. *anno 1551. 3. non. Octobris*, & Pauli IV. *nonis Februarij anno 1555.*) Monachi liberam habent facultatem, Abbatem ſibi eligendi; vt conſtat ex indulto Henrici II. edito anno 1547. de menſe Februarij, & ex alio priuilegio Caroli IX. dato 3. nonas Octobris anno 1571. qui etiam conceſſit, vt prædicta quinque Cœnobia immunia, exemptáque eſſent à Regia nominatione; prædictorum Cœnobiorum Abbates ad tempus triennij tantùm, non autem ad vitam creantur. Renat. Choppin. *fusè in ſuo Monaſt. lib. 1. tit. 1. num. 4.*

Quamuis enim Galliæ Rex, (vt diximus) ius ha- 4
beat nominandi Abbates, & alios Monaſticos Prælatos Summo Pontifici in Monaſteriis, ad quæ antea Prælati per electionem aſſumebantur; §. *Monaſteriis, & Prioratibus, rub. de Reg. ad Prælat. nominat. in Concord.* Tamen hoc limitandum eſt, vt intelligatur de perpetuis, non autem de temporariis dignitatibus, quæ viuo auferri poſſunt aliquando, Renat. Chopp.
d. tit. 1. num. 5. Qua de cauſa ſimiliter Prælati Ordi- 5
nis Villelmitani, ſiuè Alborum Mantellorum nuncupati, ſub Regula pariter S. Benedicti militantes, non ſubduntur Regiæ nominationi, ſed ex canonica Monachorum electione creantur; eorum enim officia non perpetuò, ſed ſtatutum in tempus, nempe quadriennij, vt plurimùm, durant, vt refert Renat. Chopp. *d. num. 5.* ſubdens etiam, ita fuiſſe deciſum in Regio Senatu Pariſien. die 20. Iunij 1597. pro Priore quodam electo à Conuentu, contra nominatum à Rege.

Eadem quoque ratione in Cæleſtinorum ſingulis 6
Conuentibus

Conuentibus Abbates, & Priores à Prouinciali præficiuntur, nec à Rege, quaſi Conuentuales Priores, (iuxta *cit. §. Monaſterium*) nominantur; eorum enim Abbatiæ, & Prioratus temporales ſunt non perpetui, & potiùs nuda officia, quàm Eccleſiaſtica beneficia dici poſſunt; Ipſorum Prouinciales ſingulo quoque triennio communibus ſingulorum Priorum ſuffragiis eliguntur, vt patet *lib. 1. Conſt. d. Ordinis*, vbi dicitur, *De triennio in triennium in principali Monaſterio Capitulum Prouinciale eſt celebrandum, quando, ſcilicet, Prouincialis officio ſuo renunciaturus eſt, & alius loco eius per electionem canonicam ſubrogandus.*

7 Pariter in Ordine Ciſtercienſi, Abbas Ciſtercij, qui eſt Generalis totius Ordinis Ciſtercienſis, & alij quatuor Coabbates, ſcilicet, Claraeuallen, Pontiniacen. Morimundi, & Firmitatis, cum aliis quibuſdam eiuſdem Ordinis Abbatibus in Gallia Regiæ nominationi non ſubſunt: Sed à Conuentu Monachorum eliguntur, ex priuilegio Henrici II. Dat. idibus Iulij anno 1558. quod refert Renat. Chopp. *de Sacra Polit. Forenſi lib. 1. tit. 7. num. 28.*

8 Ab hac lege, ſubiacendi Regiæ nominationi in Gallia exempti ſunt omnes Religioſorum Ordinum Generales, ex Regiis codicillis prædicti Henrici II. datis die 19. Iulij 1550. qui deinde promulgati ſunt in Conſiſtorio Principis die 4. Auguſti anni eiuſdem 1550. ita referente eodem Renat. Chopp. *de Sacra Polit. d. lib. 1. tit. 2. num. 5.* ſubdente, idem eſſe de Prioratibus Ordinis Grandimontani, qui non nominantur à Rege, ſed ab Abbate Grandimontis totius Ordinis Generali conferuntur. Pariter ex eadem ratio-
9 ne Commendæ Ordinis S. Antonij Viennenſis immunes ſunt à Regia nominatione: quia non per electionem, ſed per collationem prouidentur, vt ait idem Renat Chopp. *d. tit. 2. num. 5. 6. & 7.* referens, ita decretum fuiſſe à Regio ſenatu Pariſien. arreſto 5. idus Septembris anni 1575.

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbatiæ, & Prioratus ſeculares in Gallia Regiæ nominationi ſubiiciantur.

SVMMARIVM.

1 *Abbatia, & Prioratus ſeculares in Gallia Regiæ nominationi non ſubſunt.*
2 *Abbatia, & Prioratus Conuentualis intelligitur de Regulari, non de ſeculari.*
3 *Monaſterij appellatione non veniunt Eccleſiæ ſeculares.*
4 *Conuentualis Eccleſiæ appellatione, venit Eccleſia Regularium, non ſecularium.*

1 RESpondeo, quòd non. Quia in Concordia inita Bononiæ anno 1516. inter Leonem X. Summum Pontificem, & Franciſcum I. Galliæ Regem Conuentum fuit, vt Reges Galliæ haberent ius nominandi Prælatos ad Abbatias, & Prioratus Conuentuales electiuos, *§. Monaſterius verò, & Prioratibus Conuentualibus rubr. de reg. ad Prælat. nominat. in Concordat.*
2 Quoties autem in Pontificiis conſtitutionibus fit mentio de Abbatiis, vel Prioratibus Conuentualibus, eſt intelligendum de Regularibus, non autem de ſecularibus. Ita expreſsè tenet Dominicus de ſancto Geminiano *conſ.* 151. dicens, Pontificiam conſtitutionem diſponentem, Prioratus Conuentuales vacare, ſi electi non fuerint intra ſex menſes ad Ordines requiſitos promoti, non extendi ad Prioratum Collegij Canonicorum ſecularium, nec ad ſeculares Præpoſituras; & ratio eſt, quia in materia exorbitanti, quæ diſponit contra ius antiquum, vt eſt hæc, de qua in præſenti loquimur, appellatione Monaſterij 3
ſeculares Eccleſiæ non veniunt, text. *in clem. 1. de elect.* vbi gloſſ. *in verb. Monaſterium, cap. grandi, de ſupplend. neglig. Prælat.* Io. Andr. *in cap. Ioannes, col. 2. de Regul.* Et appellatione Eccleſiæ Conuentualis venit Eccle- 4
ſia Regularium, non autem ſecularium, *clem. prima de reb. Eccleſ. non alienand.* Alia ratio eſſe videtur, quia text. *in dd. Concordatis in §. ſin. eiuſd. rubr. de Reg. ad Prælat. nomin. faciend.* ponit differentiam inter Capitulum, & Conuentum, & exprimit vtrumque: idcircò pariter ſi voluiſſet de vtroque intelligere, ſicut expreſſit de Prioratibus Conuentualibus, expreſſiſſet etiam de ſecularibus; & iuxta hanc doctrinam in eadem materia iudicatum fuiſſe in magno Galliæ Regis Conſilio de Prioratu Pontis montium Diœceſis Vaſten. in Aquitania die 10. Septembris anno 1526. refert Renat. Chopp. *de Sacra Polit. Forenſ. lib. 1. tit. 1. n. 17.* Rebuff. *in Concord. d. rub. de Reg. ad Prælat. nom. facienda dicto §. Monaſterius verb. Prioratibus Conuentualibus.*

QVÆSITVM III.

Quæ conditiones requirantur ad nominationem quæ fit à Rege Galliæ ad Abbatias, & Prioratus Regulares.

SVMMARIVM.

1 *Enumerantur conditiones ad huiuſmodi nominationem requiſita*

QVia nominatio (vt dictum eſt,) & pront ad rem noſtram facit, viam, & aditum aperit ad Regulares Præfecturas obtinendas, proinde ac electio, vel poſtulatio, in cuius locum ſucceſſit, ex Apoſtolicæ Sedis conceſſione; obſeruandum eſt, Principes, quibus huiuſmodi conceſſio facta eſt, idoneum nominare debere; in quo reperiantur conditiones tam de iure communi requiſitæ, quàm particulariter ex Concordia inita inter Summum Pontificem, & Galliæ Regem, quas omnes recenſet Rebuff. *ſuper d. Concord. tit. de Reg. ad Prælat. nominat. facien.* §. 2. & ſunt quæ 1
ſequuntur. Prima eſt, vt qui ad Abbatias, vel Prioratus Conuentuales, & electiuos nominatur, ſit Religioſus. Secunda, vt ſit eiuſdem Ordinis, cuius Religioſis præficiendus nominatur. Tertia, vt ſaltem in ætate 23. annorum conſtitutus ſit. Quarta, vt præficiendus nominetur à Rege Summo Pontifici, aut Sedi Apoſtolicæ, ita vt non ſufficiat Regis nominatio, niſi ſequatur eiuſdem Sedis Apoſtolicæ prouiſio. Quinta, vt Abbatia, vel Prioratus, ad quem facienda eſt nominatio, vacet; nominatio enim ad Abbatiam vel Prioratum nondum vacantem non valet. Sexta, vt Rex intra tempus ſex menſium à die ſcientiæ vacationis nominet; & ſi nominatus à Summo Pontifice tanquam indignus recuſabitur: intra tres menſes à die recuſationis notificatæ eiuſdem Regis Sollicitatori nominet alium dignum. Septima eſt, quod Abbatia, vel Prioratus ſit verè electiuus, non autem collatiuus. Octaua eſt, vt electio ſpectet ad Conuentum; ſecus autem, ſi ad ſeculares, vel alios. Nona eſt, quòd in electione nominandi ſeruetur forma *cap. quia propter, de electione.* Decima eſt, quòd Abbatia, vel Prioratus ſit Conuentualis, ſecus, ſi eſſet ſecularis, vel alius à Conuentuali. Vndecima eſt, quòd huiuſmodi nominatio fiat Summo Pontifici. Vltima eſt, vt nominandus ſit profeſſus expreſsè eandem Religionem, cuius Religioſis præficiendus eſt.

Hæ

Hæ omnes conditiones deſiderantur in nominatio-ne ad Abbatias, & Prioratus Regulares à Principe facienda, de qua videndus eſt Rebuff. *ſuper prædictis Concord. tit. de Regia ad Prælat. nominat. facien. §. Monaſteriis, verb. modo ſupradicto, pag. mihi* 193.

& nollum ampliùs beneficium optare credatur. Beneficia igitur menſe Ianuario, Aprili, Iulio, atque Octobri vacantia per obitum obtinentis non niſi nominatis à Schola publica conferuntur, videatur Rebuff. *in tract. Nominat. per tot.*

QVÆSITVM IV.

Abbates in Gallia quomodo nominentur per Regem, & Scholaſticos.

SVMMARIVM.

1 *Traditur modus, quo in Gallia per Regem, & Scholaſticos ad Eccleſias Cathedrales Metropolitanas, vel inferiores vacantes ſit nominatio.*

1 IN Gallia duobus modis fit nominatio in beneficiorum inſtitutione, nempè à Rege, & à Scholaſticis, Rex ita nominat. Cum vacat Eccleſia Cathedralis, vel Metropolitana, intra ſex menſes Rex Summo Pontifici nominat virum idoneum; quæ idoneitas admittitur, ſi nominatus habet ad minus annos viginti ſeptem, ac ſi in aliquo ſtudio celebri Doctoratus inſignibus munitus fuerit; nempè ſi in Theologia, vel Iure Ciuili, aut Canonico doctoratus, aut licentiatus fuerit; quem Romanus Pontifex, ſi idoneum reperit, inſtituere debet in Epiſcopum, ſin verò, Rex alium digniorem intra ſpatium aliorum trium menſium Papæ nominare tenetur. Et quod dictum eſt de Epiſcopis, habet etiam locum in Abbatibus, in quorum nominatione ſufficit ætas viginti trium annorum, nec aliqui Scholaſtici in eis honorum gradibus deſiderantur. Scholaſtici verò nominationem habent circa tertiam partem cæterorum beneficiorum, exceptis Cathedralibus, Metropolitanis, & Abbatialibus Eccleſiis, quæ tertia pars ea eſt, quæ vacat tertia parte anni, & conferri debet viris literarum cultoribus, qui ſunt Scholaſticis honoribus inſigniti; quam nominationem habent publicæ, & celebriores Scholæ Regni Delphinatus, & Comitatus Dien. ac Valen. illæ videlicet, quæ publica auctoritate erectæ ſunt, ac Vniuerſitates appellantur, vt patet *in rubr. de elect. in princip. in Concord.* & *in § præfati* 1. *de collat. ibid.* & *in verſ beneficia verò*, & *alibi per totum tit.* & ex Rebuff. *in tractat. nominat. quæſt. 6. in princ.* Nominandi autem ad illa beneficia tribus his titulis inſigniti eſſe debent, nempe Baccalaureatu, licentiatura, & Magiſterio, ſeu Doctoratu; ante quorum graduum adeptionem opus eſt, quamplurimos in ſtudiis conſumpſiſſe annos, nempè in ſtudio Theologiæ ante infimum gradum ſexennium, ante ſupremos decennium; In ſtudio Iuris Ciuilis, & Canonici, ante gradum infimum, nempe Baccalaureatum, quinquennium, ante medium, & ſuprèmum, ſeptennium. Inſuper oportet etiam, quòd nominandus declaret; quæ beneficia obtinet, vnà cum vero annuorum fructuum valore; non enim poſſunt nominari, qui poſſident beneficia ducentorum aureorum prouentum reddentia, & idcircò huius quantitatis mentio fieri debet; Sic autem nominatus acquirit ius, vt beneficium poſtea vacaturum ab Epiſcopo, aut Collegio, ſine iis, qui beneficia conferendi ius habent, ſibi conferatur. Et fiunt de his quatuor denunciationes in Quadrageſima. Prima de de Scholaſtico gradu, quem obtinet nominatus: altera de legitimo ſtudiorum tempore: tertia de nominatione à publica Schola facta: quarta de genere, & nobilitate, quas denunciationes ſemel factas, ampliùs repetere non cogitur nominatus; benè verò quotannis nomen ſuum profiteri; ne fortè voluntatem mutaſſe,

QVÆSITVM V.

An poſſit acquiri iuſpatronatus in Abbatiis, & Eccleſiis Conuentualibus.

SVMMARIVM.

1 *Abbas S. Benedicti de Caluello Soanen. Diœceſis noſtræ Congregationis Vallis-Vmbroſæ à Communitate Soana nominatur, & à præſidente Generali confirmatur.*

2 *Iuſpatronatus acquiritur in Eccleſiis Conuentualibus ex fundatione, vel dotatione, dummodo concurrat priuilegium Apoſtolicum in limine fundationis, vel dotationis,* & num. 9. *vbi quod noua conceſſio non ſuffragatur.*

3 *Iuſpatronatus acquiritur nedum in Eccleſia Conuentuali actu, ſed etiam habitu tantum.*

4 *Iuſpatronatus in Eccleſiis Regularibus non eſt ſublatum per Concil. Trident.*

5 *Priuilegium Apoſtolicum ex curſu 30. annorum cum obſeruantia, præſumitur interueniſſe in limine fundationis iuriſpatronatus in Eccleſia Conuentuali, etiam quòd non ſit enunciatum.*

6 *Priuilegium Apoſtolicum in fundatione iuriſpatronatus Eccleſiæ Conuentualis non præſumitur ex diuturnitate temporis, quando agitur cum perſonis, in quibus cadit præſumptio vſurpationis.*

7 *Priuilegium Apoſtolicum ad effectum acquirendi iuriſpatronatus in Eccleſia Conuentuali non præſumitur ex diuturnitate temporis, quod ex facie inſtrumenti apparet, interueniſſe confirmationem alterius Papa inferioris: etiam ſi adeſſet curſus longiſſimi temporis vnà cum obſeruantia*, n. ſeq.

9 *Titulus validus, & legitimus ſuperueniſſe præſumitur ex curſu longiſſimi temporis cum obſeruantia.*

10 *Priuilegium conceſſum, poſt fundationem, vel dotationem Eccleſiæ Conuentualis, eſt merè gratioſum, & non ſuffragatur ad acquirendum iuſpatronatus.*

11 *Iuſpatronatus Eccleſiæ Conuentualis, in confirmatione Apoſtolica, interpoſita in limine fundationis, vel dotationis, enunciatum ex priuilegio dumtaxat, intelligitur eſſe ex priuilegio habente originem à fundatione vel dotatione.*

12 *Priuilegium in limine fundationis in Eccleſia Conuentuali probatur ex fama. Et ideo datur remiſſoria ad probandum famam*, num. ſeq.

14 *Priuilegium non interueniſſe in limine fundationis Eccleſiæ Conuentualis, non probatur ex diligentia in regiſtro, cum non ſit neceſſaria probatio per ſcripturam.*

15 *Priuilegium in limine fundationis, vel dotationis eſt neceſſarium, quando agitur de acquirendo iurepatronatus in tota Eccleſia Conuentuali; Secus in altari poſito in ipſa Eccleſia, quia tunc ſufficit conſenſus Regularium.*

16 *Iuſpatronatus honorificum in Eccleſia Conuentuali acquiritur ex ſola conſtitutione, etiam abſque dote.* num. 17.

18 *Iuſpatronatus honorificum acquiritur abſque expreſſa reſeruatione, modò expreſsè non ſit remiſſum.*

19 *Patronus pauper eſt alendus ab Eccleſia.*

20 *Pauper quando dicatur patronus, ad effectum conſequendi alimenta ab Eccleſia.*

21 *Patronus pauper non eſt alendus ab Eccleſia, quando habet alium ſibi ad alimenta præſtanda obligatum.*

22 *Eccleſia tenetur alere patronum pauperem ex redditibus, qui ſuperſunt deductis expenſis neceſſariis pro alimentis Monachorum, & familiæ Monaſterio ſeruientium, & pro cultu diuino, & reparatione Eccleſiæ.*

REſpondeo, quòd reperiuntur quarundam Con-
gregationum Cœnobia, in quibus Abbates à
Regibus, vel Potentatibus, aut Populis, Vniuerſita-
tibus, ſiue aliis ſecularibus perſonis præſentantur, ac
nominantur, iure aliquo, aut priuilegio, quod ſuper
ipſa Monaſteria obtinent. Iſtius nominationis exem-
pla in Cógregationibus Monaſticis aliqua reperiũtur;
prout in noſtra Congregatione Vallis Vmbroſæ Ab-
1 bas Sancti Benedicti de Caluello Souanæ Diœceſ. à
Communitate Souanæ tempore vacationis Abbatiæ
nominatur. Cùm enim dictum Monaſterium ex ve-
tuſtate, ac aliis ſiniſtris euentibus ad totalem ruinam
deueniſſet; eadem Communitas Souanæ aliud Cœ-
nobium in congruentiori ipſius Ciuitatis loco ex
propriis bonis erexit; Vnde conuentum fuit inter ip-
ſam Communitatem, & tunc temporis Generalem,
ac Monachos eiuſdem Congregationis, vt ſtante di-
cta erectione, Communitas ipſa haberet ius nomi-
nandi tres ex Monachis dicti Ordinis, quorum vnum
Abbas Generalis in Abbatem dicti Monaſterij præfi-
cere teneretur; quæ conuentio demum ab Alexandro
VI. Summo Pontifice confirmata fuit ſub dat. Romæ
anno 1496. pridie Idus Maij, Pontificatus ſui anno 5.
in hanc, quæ ſequitur formam.

BVLLA ALEXANDRI VI.
Pro Monaſterio Sancti Benedicti de Caluello Souanen. Diœceſis.

ALEXANDER EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilectis filiis Præpoſito, & Bernardo Duccio, & Dominico, ac Andreæ, Canonicis Eccleſiæ Souanæ, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

SAcri Apoſtolatus miniſterij, meritis quamuis inſufficientibus, diuina nobis diſpoſitione crediti, ſollicitudo nos continuè admunet, & hortatur, vt opem, & operam ampliùs impendamus, quòd ſacra Religio vbique floreat, & accreſcat, & diuini nominis laudes debita cum deuotione decantentur, officium, iuxta cordis noſtri deſiderium, ſubſequi valeat, oportunæ prouiſionis auxilia fauorabiliter impendamus. Sanè pro parte dilectorum filiorum Blaſij, Monaſterij Vallis Vmbroſæ Fœſulanæ Diœceſis, ac totius Ordinis Generalis Abbatis, necnon Cõmunitatis Ciuitatis Souanæ, nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd Monaſterium S Benedicti loci de Caluello dicti Ordinis, Souanen. Diœc. illiúſque Eccleſia, cauſantibus illorum vetuſtate, & temporum malitia, ac aliis ſiniſtris euentibus, ad totalem, & miſerabilem ruinam deuenerunt: adeò quòd in dicto loco nulla forma Monaſterij apparet, nec ibidem diuina officia poſſunt aliquo modo celebrari. Quòdque ſi in dicto luco nomen, & titulus Monaſterij ſupprimeretur, & extingueretur, ac in aliquo alio loco dictæ Ciuitatis ad id conuenienti, & honeſto per eandem Communitatem deputando vnum aliud Monaſterium dicti Ordinis cum neceſſariis officinis pro vſu, & habitatione perpetui Abbatis, & nonnullorum Monachorum dicti Ordinis erigeretur, conſtrueretur, & ædificaretur, ac fructus, redditus, prouentus, bona, & iura quæcunque dicti Monaſterij de Caluello, ibíque erigendo Monaſterio perpetuò applicarentur, & appropriarentur; profectò Communitas prædicta loco ipſius Monaſterij de Caluello aliud Monaſterium huiuſmodi, cum eiſdem officinis ex eorum propriis bonis conſtruerent, & ædificarent; illíque aliqua bona immobilia pro illius dotis augmento aſſignarent. Ex quibus erigendum Monaſterium prædictum vltrà alia, fructus, & bona prædicta viginti florenorum auri de Camera annis ſingulis pro tẽpore poſſet, ... & in illo aliqui Religioſi dicti Ordinis reſidere, & commodè ſubſtentari poſſent, qui ibidem diuina officia celebrarent; ex quo diuinus cultus, cum fidelium illarum partiũ deuotione, & animarum ſalute non modicum ſuſciperet incrementum. Quare pro parte Blaſij Abbatis, & Conuentus prædictorum aſſerentium, quod fructus, redditus, & prouẽtus dicti Monaſterij de Caluello 24. florenorum ſimilium ſecundùm communem extimationem, valorem annuum non excedũt, nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt in dicto Monaſterio de Caluello, nomen, & titulum Monaſterij penitus ſupprimeretur, & extingueretur, ac eidem Communitati, loco dicti Monaſterij de Caluello, vnum aliud Monaſterium in dicta Ciuitate loco ad id commodo, & honeſto, vbi eidem Communitati magis videbitur expedire, cum neceſſariis officinis huiuſmodi conſtruendi, & ædificandi licentiam elargiri; necnon eidem Monaſterio ſic tunc constructo fructus, redditus, prouentus, iura, & bona quæcunque dicti Monaſterij de Caluello perpetuò applicare, appropriare, necnon dilecto filio moderno Abbate dicti Monaſterij de Caluello cedente, vel decedente, ex tunc deinceps perpetuum ius nominandi tres ex Monachis dicti Ordinis, quorum vnum præfatus Blaſius, & pro tempore exiſtens Generalis Abbas dicti Ordinis in Abbatem dicti erigendi Monaſterij præficere teneatur perpetuò concedere, & aliàs in præmiſſis opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Nos

Nos igitur, qui religionis, & diuini cultus augmentum, & animarum ſalutem ſynceris deſideriis expetimus, de præmiſſis certam notitiam non habentes, ac Blaſium, & ſingulos ex Communitate huiuſmodi à quibuſcunque excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis auctoritate, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtant, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus vos, duo, aut vnus veſtrûm (ſi eſt ita) eidem Communitati vnum Monaſterium dicti Ordinis in præfata Ciuitate loco ad hoc congruo, & honeſto, prout eidem Communitati amplius viſum fuerit, cum neceſſariis officinis prædictis pro vſu, & habitatorio perpetui Abbatis, & nonnullorum Monachorum dicti Ordinis, cuius modernus Abbas Monaſterij de Caluello huiuſmodi, quoad vixerit, abſque alia prouiſione, & præfatione de eo facienda, Abbas ſit, & eſſe cenſeatur, & illi præſit, prout dicto Monaſterio de Caluello præeſt, conſtruendi, & erigendi licentiam auctoritate noſtra concedatis, ac poſtquam ſic conſtructum, & ædificatum fuerit, in præfato Monaſterio de Caluello nomen & Titulum Monaſterij, ac dictum Ordinem penitùs ſupprimatis, & extinguatis: necnon eidem ſic conſtructo Monaſterio fructus, redditus, prouentus, bona, & iura quæcunque dicti Monaſterij de Caluello, eadem auctoritate in perpetuum applicetis, & approprietis, necnon dicto moderno Abbate cedente vel decedente, ex tunc deinceps perpetuò eidem Cōmunitati poſtquam bona prædicta, ad valorem annuum dictorū viginti ducatorū aſſignaueritis, vt præfertur, ius nominādi tres ex Monachis, quorum vnum Blaſius, & pro tempore exiſtens Abbas Generalis, prædictus in Abbatem dicti erigendi Monaſterij præficere teneatur, perpetuò dicta auctoritate concedatis. Nos enim ſi erectionem, conſtructionem, ſuppreſſionem, extinctionem, applicationem, appropriationem, & conceſſiones prædictas vigore præſentium contingat, eidem erigendo Monaſterio, illiúſque Abbati, & Monachis pro tempore exiſtentibus; vt omnibus, & ſingulis priuilegiis prærogatiuis, libertatibus, exemptionibus, immunitatibus, fauoribus, gratiis, & indultis, quibus alia eiuſdem Ordinis Monaſteria, Abbates, & Monachi vtuntur potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, ſimiliter vti, potiri, & gaudere, liberè, & licitè valeant, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium indulgemus; Decernentes, bona per eandem Communitatem in augmentum dotis dicti erigendi Monaſterij aſſignata pro conſtructione illius, donec conſtructum, & completum fuerit, per aliquem probum virum per Generalem Abbatem pro tempore deputandum, applicare debere, non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac ſtatutis, conſuetudinibus Monaſterij de Caluello, & Ordinis prædictorum iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis alia firmitate roboratis, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1496. pridie Idus Maij, Pontificatus noſtri anno quinto.

Habetur hæc Bulla originaliter in Archiuio Vallis Vmbroſæ.

Acquiritur vtique iuſpatronatus ex fundatione, vel dotatione, etiam in Eccleſiis Conuentualibus, dummodo tamen concurrat priuilegium Papæ in limine fundationis, vel dotationis, *cap. nobis*, §. *ceterum*, vbi gloſſ. *in verb. de tua iuriſdictione*. Oſtien. *col.* 2. Anchatan. *ſub num.* 9. *verſ. ſi verò quæratur*, Abbas *num.* 9. *de iurepatronatu*, Ancharan. *in cap. ſacroſancta*, *num.* 3. *de elect.* Archidiacon. *in canon. Imperium*, *num.* 3. *distinct.* 10. Lambertin. *de iurepatronatus lib.* 2. *quæſt.* 5. *part.* 1. *art.* 1. *num.* 10. & 11. Couarruuias *in regul. poſſeſſor. part.* 2. §. 10. *num.* 3. *verſ. alter caſus*, vbi de communi Putean. *deciſ.* 356. *num.* 3. *lib.* 3. *in correct.* Rota *deciſ.* 564. *num.* 2. & 3. & *deciſ.* 573. *num.* 1. & 574 *num etiam* 1. *part.* 4. *diuerſ.* & *deciſ.* 53. *num.* 1. *part.* 1. & *deciſ.* 421. *num.* 2. *part.* 2. *recent.* Seraphin. *deciſ.* 1305. *num.* 5. & *deciſ.* 1453. *num. etiam* 5. & *deciſ.* 1395. *num.* 2. & fuit dictum *in Oueten. Abbatia* 3. *Aprilis* 1595. *coram Pena*, & *in Nolana iurispatronatus*, 4. *Decembris* 1602. *coram Cardin. Pamphilio ſeniore*, cum aliis congeſtis per D. Ferentillium *in annot. ad deciſ.* 1. Butatr. *num.* 15. 2

Quòd procedit nodum in Eccleſia Conuentuali actu, ſed etiam in Eccleſia Conuentuali habitu tantum, Alexand. *conſil.* 74. *num.* 4 & 5. *lib.* 4. Seraphinus *d. deciſione* 1395. *num.* 3. D. Ferentillius *loco citato num.* 16. 3

Et iuſpatronatus in Eccleſiis Conuentualibus non eſſe ſublatum per Concilium Tridentinum *ſeſſione* 25. *cap.* 9. §. *reliqui*, *de reformat.* reſoluit ſacra Congregatio Concilij, vt dixit Rota *in Caputaquen. iuriſpatronatus* 6. *Martij* 1587. *coram Rubeo*. 4

Verùm ex curſu triginta annorum iuncta obſeruantia præſumitur huiuſmodi priuilegium, & confirmatio Apoſtolica interueniſſe in limine fundationis, etiam quòd non ſit enunciata ac tradita per Doctores *in C. ſciendum*, *ff. de verbo obligat.* Felinus *in cap. Alberic. num.* 4. *de teſtibus*. Couarruuias *pract. quæſt. cap.* 21. *num* 7. Surdus *deciſione* 334. *num.* 19. *in fine*, & *ſequentibus*, Puteanus *deciſione* 345. *lib.* 1. *in nou* cum aliis cumulatis *in nullius. ſeu Squillacen. Iuriſdictionis* 4. *Martij* 1616. *coram Andrea*, *quæ in fine operis eſt deciſio* 69. *num.* 23. & in terminis ita reſoluit Rota *d. deciſione* 573. *num.* 2. & 774. *ſub num.* 1. *part.* 4. *diuerſ.* 5

Niſi agatur cum perſonis, in quibus cadit præſumptio vſurpationis, nam tunc ex diuturnitate temporis priuilegium non præſumitur. Rota *d. deciſione* 564. *num.* 6. *part.* 4. *diuerſ.* & *d. deciſ.* 53. *ſub n.* 2. *part.* 1. *recentior.* 6

Vel niſi ex facie inſtrumenti appareat 7

interueniſſe confirmationem alterius Papæ inferioris,
ad tradita per Caſtren. conſ.81.num.3.verſ. & ſi dica-
tur, lib.2. Alexan. conſ.1. num.21. lib.4. Neuizan. 47.
num.40.& conſil.81.num.24. Crauett.conſ. 15. num.5.
Surd. poſt alios, conſ. 28. num. 110. Card. Caualer.
deciſ.613.n.2. & in terminis Rota d.deciſ.53.ſub n.2.
part.1.recent.
8 Quod procedit, etiamſi adeſſet curſus longiſſimi
temporis vnà cum obſeruantia, quo caſu præſumitur
ſuperuenientia validi, & legitimi tituli per nouam
conceſſionem Apoſtolicam, ad deciſ. Caſſad. 4. & 5.
de cauſ. poſſeſſ. Dec. conſil.152. col.penult num.3. cum
aliis per Gabr. conſil. 88. num. 17. & ſeqq.lib.1. & re-
ſoluit Rota in Sulmonen.beneficij 7.Iunij 1617.coram
9 Reuerendiſſ Durano; Quia hoc caſu noua conceſſio
non ſuffragatur, cùm priuilegium Apoſtolicum debeat
interuenire in limine fundationis, vt tradit Gloſſ. in
d cap nobis, §. cæterum verb. de ſua iuriſdictione de iu-
repatr. cum aliis in principio allegatis, & clarè Rota
apud Put. d.deciſ.369 n.2. lib.2. in correct. & d. deciſ.
10 564. poſt.num.7.verſ.prætereà part.4. diuerſ. in quibus
fuit dictum, priuilegium conceſſum poſt fundatio-
nem, vel dotationem Eccleſiæ Conuentualis eſſe
merè gratioſum, quod per decretum Concilij Tri-
dent.eſt reuocatum, non ſecus atque illud, quod abſ-
que dotatione, & fundatione potuit per Papam laico
concedi; & ideo præſumptio ſuperuenientiæ nouæ
conceſſionis, quæ oritur ex curſu longiſſimi temporis,
11 non ſuffragatur. Notandum tamen, quòd licet in con-
firmatione Apoſtolica interpoſita in limine funda-
tionis, vel dotationis, enuncietur iuſpatronatus ex
priuilegio dumtaxat, intelligitur de priuilegio haben-
te originem à fundatione, vel dotatione, Rota d.
deciſ 573.ſub num.5.verſ.nec obſtat, quod ibi.part.4.di-
12 uerſ. Item notandum, quòd priuilegium in limine
fundationis in Eccleſia Conuentuali probatur ex fa-
ma, vt fuit reſolutum per ſacram Congregationem
Concilij, & per Rotam in Albanen.Prioratus 21.May,
13 & 17 Nouembris 1603.coram Penia; Et ideo datur re-
miſſoria ad probandum famam priuilegij, Put. deciſ.
256. poſt n. 4.lib. 2. in correct. & Rota in d. Albanen.
14 Prioratus coram Penia. Et negatiua, quòd non inter-
uenerit priuilegium in limine fundationis, non pro-
batur ex diligentia in regiſtro; cùm poſſit probari per
famam, & non ſit neceſſaria probatio per ſcripturam,
Rota. in d. Albanen. Prioratus 17.Nouembris 1603. co-
ram Penia.

15 Item notandum, priuilegium Apoſtolicum in li-
mine fundationis, vel dotationis eſſe neceſſarium,
quando agitur de acquirendo iurepatronatus in tota
Eccleſia Conuentuali; ſecus vero vbi agendum eſſet
in altari poſito in ipſa Eccleſia; quia tunc ſufficit
conſenſus Regularium, Pariſ.conſ.35. num. 10. lib 4.
& fuit reſolutum per Rotam in Segobien. Cappellaniæ
28.February 1625. coram Vbaldo, quam refert D.Fe-
rentill. d. annot. ad deciſ.1.Buratt. num.17.

16 Item notandum, quòd cùm non agitur ad effectum
acquirendi ius præſentandi, ſeu eligendi, ſed ſolum
iuſpatronatus honorificum, non eſt neceſſarium pri-
uilegium in limine fundationis, ſed ſufficit ſola con-
ſtructio d. cap. nobis, & ibi Abbas num. 9. de iurepa-
tronatus. Caſſador. eod.tit.deciſ.6. num.2. Lambertin.
eod.tract. lib. 1. part.1. quæſt.11. art. 7. num. 5. Anaſt.
conſ 24. num 4. Franc. Leo in theſaur. forenſ. Eccleſ.
part.2.art 16. num.72. cum aliis allegatis, & proba-
tis per Rotam in Toletana iuriſpatronatus 17. No-
uembris 1628.coram Reuerendiſſ. D. Coccino, in Cala-
guritana iuriſpatronatus 16, February 1629. coram
bonæ memoriæ Cardin. Virile, & in Ianuen. Iuris hono-
rifici 17. May 1638. coram R. P. D. Pirouano, quæ in
17 fine operis ſunt deciſ. 28. & 29. etiam abſque dote,
d. cap. nobis de iurepatronatus, Lambert. part.1. quæſt.
11. art. 7. num.5. & lib.3. quæſt.1. principali, num.3.
cum pluribus ſeqq. & Rota in d. Calaguritana coram
D. Card. Virile.

Nec requiritur expreſſa reſeruatio, modo expreſ- 18
sè non remittatur, ex quo ex canone conceditur re-
ſeruatio, Rota deciſione 5. de iurepatronatus in antiquit.
Lambertin.lib.1.part.1.quæſt.2. art.5.num.12. & fuit
firmatum in Tacen. portionis 10. Decembris 1591. co-
ram Cardin. Pamphilio ſeniore, in d. Calaguritana Iu-
riſpatronatus coram Cardin. Virile, in d. Iannen. iuris
honorifici coram R. P. D. Pirouano, & in Florentina
Subdecanatus 22. May 1628. coram R. P. D. Du-
rano.

Item notandum, quòd Eccleſia tenetur alere pa- 19
tronum pauperem can. quicunque 16. quæſt.7. d. cap.
nobis de iurepatron. & ibi, DD. præſertim Abbas n. 6.
Felin. in cap. cùm omnes, num.32.verſ.adde, de conſtit.
Lambertin. de iurepatron.lib.3. quæſt.3. principali, in
princ. & art.1. Antun. à Cordub. in C. ſi quis à libe-
ris, §. ſolent num.20.ff.de liber.agnoſcen. cum aliis per
Surd. de aliment.tit. 1. quæſt. 54. num. 1. Caſſador.
deciſ.3.num 2.de iurepatron. Rota in Regien. Prioratus
1. Iulij 1596. coram Penia, quæ eſt deciſ. 594 n.1. p 4.
diuerſ.& in eadem cauſa 5. Decembris 1597. & 19. Ia-
nuarij 1598. coram eod. & in Neapolitana alimento-
rum 30. May 1606. coram Patriarcha Manzanedo,
quæ eſt deciſ. 454 part.2. recent per errorem poſita ſub
anno 1613. confirmata coram R.P.D. Pirouano 11.
Ianuary 1616. quæ in fine operis ſunt deciſiones 26.
& 27.

Pauper autem ad hunc effectum dicitur patronus, 20
quando tendit ad inopiam, attenta etiam conditione
perſonæ; nec requiritur, quòd ſumma inopia, vel
egeſtate laboret, Abbas in d.cap. nobis, num.5. de iure-
patron. vt quæſt.3. num.14. verſ. tertiò fortius. Paul.de
Citadinis de iurepatron. in 4 art.6. part. num.6. Lam-
bert. d.quæſt.3 art.3.num.3 4.& 5. Menoch. conſ.221.
num.21.& de arbitr.caſ.65.num.9. Couarr. var. reſol.
lib.2.cap.6.num.8. Rota in d. Regien. Prioratus 1. Iulij
1596.& 19. Ianuarij 1598. coram Penia, quæ ſecuta
eſt in d. Neapolitana alimentorum coram R. P. D. Pi-
rouano num.3. Niſi patronus alium haberet ſibi ad ali- 21
menta præſtanda obligatum, Surd. d. quæſt.54. n.16.
verſ. ego tamen. Rota in d. Neapolitana alimentorum
coram Manzanedo num 4. & coram R. P. D. Pirouano
num. 9.

Declarantur tamen prædicta procedere, quando 22
deductis expenſis neceſſariis pro alimentis Monacho-
rum; & familiæ Monaſterio ſeruientium, & pro
coltu diuino, & reparatione Eccleſiæ, ſuperſunt red-
ditus, ex quibus monaſterium poteſt alimenta patro-
no ſubminiſtrare Gloſſ. fin. in d. Can. quicumque 16.
quæſt. 7. Abbas in d. cap. nobis, num. 6. de iurepatron.
Lambertin. d. quæſt.3. art.2. n.2.lib.3. Anton. a Cor-
dub. in d. l. ſi quis à liberis, §.ſolent num.22. & 23. ff.
de liber. agnoſcen. Rota in dicta Neapolitana alimento-
rum coram Manzanedo num.2. & 3. & coram R. P. D.
Pirouano num.11.

QVÆSITVM VI.

An ad Patronum ſpectet ius eligendi Abbatem ſimul cum aliis Monachis.

SVMMARIVM.

1 *Ratio dubitationis adducitur.*
2 *Ius eligendi in Eccleſia Collegiata, vel Conuentuali non poteſt cadere in laicum.*

3 Laicus

3 *Laicus non poteſt ex conſuetudine fieri capax iuris ſpiritualis.*

4 *Reſpondetur ad rationem dubitandi.*

5 *Prælati obitus vt Principi nuncietur, & ab eo licentia ſucceſſorem eligendi petatur, conſuetudine introduci poteſt.*

1 RAtio dubitandi eſt, quia *in can. Abbatem il 2.18. queſt. 2.* dicitur. *In Monaſterio illum volumus ordinari Abbatem, quem ſibi de ſua Congregatione, & Monachorum electio, & poſſeſſionis dominus popoſcerit ordinari*, per quæ verba videtur, ad patronum ſimul cum aliis Monachis, ius eligendi etiam pertinere: ad quod videtur etiam facere *can. decernimus*, 19.*q*.7. & *can. principalis* 63. *diſtinct.* Verùm in contrarium eſt, quod habetur *in cap. ſacroſancta, & in cap. Maſſana extra de elect.* vbi expreſsè dicitur, quòd ius eligendi
2 non cadit in laicum in Eccleſia Collegiata: nec valere aliquo modo conſuetudinem, vt laicus interſit cum clericis in electione Prælati; & gloſſ. *in cap. quod ſicut, de elect. verb. impedire.* quæ dicit, quòd laicus,
3 etiam patronus, non poteſt ex conſuetudine ſibi vendicare ius intereſſendi electioni Prælati; conſuetudo enim non facit laicum capacem iuris ſpiritualis, *cap. cauſam de præſcript.* electio autem eſt actus merè ſpiritualis; quia per illam transfertur in electum ius Prælaturæ ſaltem in habitu, & contrahitur matrimonium ſpirituale, vt not. gloſſ. *in cap. quanto*, 63. *diſtinct.* & Oldrad. *conſ.* 1. *de elect.* facit text. *in cap. cum inter canonicos ex eod. tit.* At in laïcum ius ſpirituale non cadit *d. cap ſacroſancta, & d. cap. Maſſana, & can. benè quidem* 96. *diſt.* gloſſ. *in d. cap. cauſam, verb. detinere.* Confirmatur; nam qui non eſt profeſſus eiuſdem Religionis, etiamſi ſit clericus, non poteſt Regularem Prælatum eligere, iuxt. *cap ex eo, & cap. indemnitatibus de elect in* 6. & diximus ſuprà.

Ad rationem dubitandi reſpondetur, Patronum laïcum non habere ius eligendi ſimul cum aliis Monachis: ſed tantùm electioni celebratæ aſſenſum præbendi, vt habetur *in cap. nobis de iurepatron.* vbi dicitur. *In Conuentuali Eccleſia non electioni Prælati facienda, ſed iam facta honeſtius præſtolatur aſſenſus*, ex quibus verbis paret, quòd non habet ius ferendi ſuffragium in electione cum aliis Monachis: ſed eius aſſenſus poſt electionem eſt requirendus, &c. ita ſoluit dubium prædictum gloſſ. *d. canon. Abbatem*, videatur etiam Abbas Panormit. *d. c nobis*, & *in cap. cum terra, n.*2. & *c. quod ſicut, de elect.* vbi Innoc. ſignanter aduertit, poſſe ex conſuetudine introduci, vt Prælati obitus Principi nuncietur, & ab eo petatur licentia ſucceſſorem eligendi; adeò vt electio aliter facta non teneat. Intereſt enim Principis, ne eligatur alius ſibi ſuſpectus, qui poſſit reuelare ſecreta Regni ſui, arg. *in l. omne delictum, §. exploratores, ff. de re milit.* ita etiam Ioan de Selua *de benefic. in* 2. *p. q.* 23. gloſſ. *in pragm. ſanct. tit. de elect. cap.* 1. §. *veruntamen in verb. Pontif.* Vide quæ dicta ſunt *ſuprà hac ead. diſp. queſ.* 5.

4

5

DISPVTATIO VIII.

De modo formandi proceſſus, & forma expediendi aliquas Abbatias, & Eccleſias in Conſiſtorio.

QVÆS. I. Vtrùm de promouendis ad Abbatias, & Monaſteria, quæ in Conſiſtorio prouidentur, ſit habenda informatio eo modo, quo habenda eſt de promouendis ad Cathedrales, vel Superiores Eccleſias.

II. De forma faciendi proceſſus, & inquiſitiones ſuper promouendis ad regimen Monaſteriorum, & Abbatiarum, quæ in Conſiſtorio prouidentur.

III. Vtrùm Abbates, & alij Prælati Epiſcopo inferiores in ſui promotione teneantur fidei profeſſionem emittere.

QVÆSITVM I.

Vtrùm de promouendis ad Abbatias, & Monaſteria, quæ in Conſiſtorio prouidentur, ſit habenda informatio eo modo, quo habenda eſt de promouendis ad Cathedrales, vel ſuperiores Eccleſias.

SVMMARIVM.

1 *De promouendis ad Abbatias, & Monaſteria, quæ in Conſiſtorio prouidentur, facienda eſt inquiſitio, & fabricandi proceſſus eo modo, ſicut de promouendis ad Eccleſias Cathedrales.*

GREGORIVS XIV. per Bullam incip. *Onus Apoſtolicæ.* dat. Rom. anno 1590. die 15. Maij, quam refert Quaran. *in ſum. bullar. verb. elect. pag. mihi* 226. ſtatuit, vt ſuper promouendis ad regimina Eccleſiarum Cathedralium, Abbatiarum, &
1 Monaſteriorum fabricentur proceſſus, & fiant inquiſitiones, & habeantur informationes; quæ omnia traduntur in eadem Bulla, cuius tenor propoſitæ materiæ neceſſarios hic apponitur.

GREGORIVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

ONus Apoſtolicæ ſeruitutis, ad quod nuper nos dignatio diuina prouexit, aſſiduè admonet, in eam potiſſimum curam nobis eſſe paſtorali ſollicitudine incumbendum, vt quæ à Sacris, Oecumeniciſque Conciliis pro communi totius Chriſtiani populi ſalute, piè, prudentérque ſtatuta ſunt, nulla, aut temeritate violentur, aut negligentia deferãtur, ea præſertim, quæ ad bonos, idoneóſque Paſtores Cathedralibus, ac Superioribus

Eccleſiis gubernandis præficiendos pertinent. Nam ſi in quibuſuis Eccleſiæ gradibus, & miniſtris curandum eſt tales eligi, qui Religione, & Sanctitate fideles ædificent, multò certè magis laborandum eſt, ne in eius electione erretur, qui ſupra omnes gradus conſtituitur, cui tanquam ſeruo fideli, & prudenti totius familiæ cura traditur, qui ad omnem virtutem, & mandatorum Dei obſeruantiam aliorum forma eſſe debet; cùm certum ſit, gregis ſalutem magnopere pendere ex boni Paſtoris præſtanti vita, & doctrina. Sanè venerabiles patres, qui ex toto terrarum Orbe ad Sacrum generale Trid. Concil. à Summis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris euocati magna frequentia conuenerunt, cùm in aliis rebus multis præclarum ſtudium ad corrigendos deprauatos mores, & collapſam Eccleſiaſticam diſciplinam reſtituendam oſtenderunt, tum in eo potiſſimùm inſigni zelo, magnáque cum laude laborarunt, vt rationem inuenirent, qua viri doctrina, pietate, prudentiáque excellentes, & in Eccleſiaſticis functionibus diu, multúmque verſati, Eccleſiis Cathedralibus præficerentur. Nos igitur, qui cum in minoribus conſtituti Cremonen. Eccleſiam regeremus, in eodem Concilio cum Sanctis, & egregiis illis Patribus interfuimus, & Concilio abſoluto ad Eccleſiam noſtram reuerſi, magno ſemper deſiderio flagrauimus, vt tam ſalubria generalis Concilij decreta executioni debitæ mandarentur, atque vt id fieret, pro virili parte curauimus. Multò nunc magis, cum diſponente Domino, omnium Eccleſiarum cura, & ſolicitudo nos premit, ſummo deſiderio tenemur, vt Paſtores ij præficiantur Eccleſiis, qui opus ſuum, & miniſterium impleant, & de ouium ſalute nos in Domino lætificent. Illud autem in hoc ſaluberrimo, & pernecceſſario negotio, quod eſt de Epiſcopis eligendis, & præficiendis, videtur eſſe præcipuum, vt inſtructio, examen, & inquiſitio de fide, vita, moribus, doctrina, & prudentia promouendorum, tam accuratè, fideliter, ac ſeriò inſtituatur, vt omnis fallaciæ fuco ſemoto, certò confidere valeamus, tales à nobis Chriſti gregi paſcendo eſſe præpoſitos, quales tantum onus, Angelicis videlicet humeris formidandum exigit, & quales ille expetit, qui pro iiſdem ouibus redimendis propriæ vitæ, ac ſanguini non pepercit; & quidem in hac parte prouidentia dicti Concilij Tridentini minimè defuit, cùm ſtatuerit, ac mandauerit, vt in Prouinciali Synodo per Metropolitanum habenda præſcribatur quibúſque locis, & Prouinciis propria examinis, ſeu inquiſitionis, aut inſtructionis faciendæ forma Rom. Pontificis arbitrio approbanda, quæ magis eiſdem locis vtilis atque opportuna eſſe videretur. Verùm neque id hactenus niſi à pauciſſimis factum eſt, neque ſpes eſt niſi longiſſimo temporis ſpatio, vt ab omnibus fiat, atque interim, dum certa examinis, ſiue inquiſitionis ratio à Prouincialibus Conciliis expectatur, perit vber ille fructus, qui ex tam vtilibus Concilij generalis decretis ſperari poſſe videbatur, & experientia ipſa docuit per tot annos à publicatione Concilij prædicti elapſos, quid in vnaquaque Prouincia opus ſit, quídue poſſit fieri. Habita igitur cum venerabilibus fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus matura deliberatione, ac de eorum vnanimi conſilio, & aſſenſu, præſenti noſtra perpetuò valitura conſtitutione decernimus, vt ſi extra Roman. Curiam examen, inſtructio, ſiue inquiſitio facienda erit, nemo omnino cuiuſcumque ſtatus, gradus, conditioniſve fuerit, inquiſitionem prædictam ſibi arrogare præſumat, ſed integrum hoc negotium iis, qui à prædicto Tridentino Concilio deſignantur, Apoſtolicæ videlicet Sedis Legatis, ſeu Nunciis Prouinciarum, aut eius, de quo inquiſitio fit, Ordinario, eóque deficiente, Ordinariis vicinioribus relinquatur; niſi iuſtis de cauſis nobis, aut pro tempore exiſtenti Romano Pontifici, per ſpeciale mandatum alicui alteri hoc munus quandoque committendum eſſe viſum fuerit. Quòd ſi fortè aliquis prædictorum conſanguinitate, aut affinitate, vſque ad tertium gradum incluſiuè promouendum contingeret, vt omnibus ſuſpicio carnalis affectus à tam ſancto negotio repellatur, ille quidem eo caſu cenſeatur excluſus, atque ad eum, qui proximè ſequitur, hoc eſt, ſi Legatus excludendus erit, ad Nuncium, ſi Nuncius, ad Ordinarium, ſi Ordinarius, ad viciniorem Ordinarium inquiſitionis officium deferatur. In Curia verò hæc functio ſpectet, vel ad eos Cardinales, qui à nobis, vel pro tempore exiſtente Rom. Pontifice deligentur, vel ad Cardinales earum Prouinciarum, ſeu Regnorum apud nos, & Sedem Apoſtolicam Protectores, in quibus Eccleſiæ ipſæ conſiſtunt, ſi tamen ad ipſos huiuſmodi vacantium Eccleſiarum relatio pertinebit. Quòd ſi de Epiſcopo, vel Metropolitano extra Rom. Curiam degente, ab vna Eccleſia ad aliam ex aliqua graui, & iuſta cauſa transferendo agetur, hoc munus deficientibus Legato, vel Nuncio Apoſtolico eius Prouinciæ, aut Regni, vbi Eccleſia ipſa, à qua transfertur, ſita erit, ad Metropolitanum, ſi Epiſcopus, ad ſuffraganeum verò antiquiorem reſidentem, ſi Metropolitanus transferendus erit, pertinere declaramus. Deinde quia ſacrum Tridentinum Concilium

lium, non ſine magna ratione eminentes perſonas, & quæ negotij magnitudinem probè intelligerent, ad hoc officium nominauit. Declaramus, & ſtatuimus, tam Legatos, ſiue Nuncios, quàm Ordinarios, vel alios ab hac ſancta Sede fortè delegandos non per Auditores, aut Vicarios, alióſve miniſtros, ſed per ſeipſos inquirendi munus exercere debere: quamuis ab huiuſmodi perſonis aliíſque viris peritis adiuuari poſſint, & ſi Prælatus inquirens per ſe non poſſet, ob locorum diſtantiam, teſtes examinare circa articulum aliquem, vel legitimos natales, vel ætatem, aut aliquid eiuſmodi, licebit ei articulum illum alteri perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ ſubdelegare, non autem vniuerſalem inquiſitionem. Quòd ſi fortè contingat, aliquem ſupradictorum legitimè impediri, vt per ſe hoc munus præſtare non poſſit, ad alios ea cura transferatur, qui ſunt ab eodem Concilio Tridentino ad hoc officium deſignati, vt ſupra dictum eſt de iis, qui ob conſanguinitatem, vel affinitatem ab hoc munere excluduntur. Ad hoc; vt mens eiuſdem ſacr. Concil. rectè, ac fideliter debitæ executioni mandetur; & tale ſit examen, quale requiritur in negotio tanti ponderis, Declaramus, ac ſtatuimus; non eſſe in vita, ac doctrina promouendi inueſtigandâ eam rationem adhibendam, vt ab ipſo promouendo articuli offerantur, ac teſtes producantur, ſed oportet, vt Prælatus, qui munus inquirendi ſuſcepit, articulos conſcribat, atque ipſe ex officio ſuo illos teſtes vocet, atque examinet, quos de rebus inquirendis ſincerum, ac fidele teſtimonium daturus eſſe exiſtimet. Verùm, vt inquiſitio prædicta faciliùs, ac pleniùs perfici, atque expediri queat, vtile erit, ſi Prælatus, qui inquiſitionem facturus eſt, vel à promouendo, vel ab aliquo alio confici curet ſchedulam, in qua ſit ordine deſcriptum nomen promouendi, cognomen, patria, parentes, ætas, ordo, gradus, profeſſio, functio, ſi quam is fortè exercuit, loca, in quibus aut Theologiæ, vel iuri Canonico operam dederit, aut longo tempore verſatus fuerit, denique amici, ac familiares qui tam ipſum, quàm parentes eius intimè norint. Quòd ſi promouendus documentum aliquod exhibere voluerit, vnde ipſius ætas, gradus, dignitas, ſacri ordines, functio, officia, muneráque, aut aliquid eiuſmodi comprobetur, admittendum, ac proceſſui inſerendum erit modò documentum publicum, ſeu authenticum fuerit. Illud quoque prohibendum cenſuimus, ac expreſsè prohibemus, ne ad teſtimonium dicendum de Fide Catholica, vita, moribus, doctrina, atque aptitudine ad regendam Eccleſiam, quilibet homines admittantur, ſed viri tantùm graues, pij, prudentes, docti, qui de qualitatibus promouendorũ rectum iudicium ferre valeant, ac, vt ſupra diximus, ſincerum, ac fidele teſtimonium dare velint. Proinde tam cognati ac nimium familiares, quàm inimici, atque æmuli excludendi erunt. Porrò teſtes eiuſmodi; Prælatus, qui examen, ſeu inquiſitionem habiturus erit, ſeorſim, ac ſingillatim examinabit, & ſi quando iudicauerit expedire, eis ad memoriam reducet tum iuramenti vim, tum periurij grauitatem: eoſdem etiam ſeriò, & grauiter admonebit ipſos reos futuros apud omnipotentem Deum eorum omnium, quorum, vel committendo, vel omittendo rei erunt qui promouebuntur, ſi vel falſa narrando, vel reticendo vera, cauſa erunt, vt homines indigni, vel minùs idonei eiuſmodi Eccleſiis præficiantur. Diligenter etiam teſtium qualitates cognoſcere ſtudebit, ac proximum, quàm ſint ad promouendos affecti, vt inde coniiciat, vtrùm ex affectu, an ex veritate teſtimonium dicant. Denique cùm teſtes de qualitatibus promouendi interrogabit, dabit operam, vt quoad fieri poterit omnia, & ſingula, quæ ad prædictam inquiſitionem facere videbuntur per ipſos exprimantur. Quamuis autem qualitates omnes promouendorum, quæ in generalium Synodorum decretis, aliíſque Canonicis ſanctionibus continentur probè cognitæ eſſe debeant iis, quibus inquiſitionis officium demandatum eſt, quales ſunt, natum eſſe ex legitimo matrimonio, atque ex parentibus catholicis, annum trigeſimum iam expleuiſſe, ſacris Ordinibus ſaltem ante ſex menſes initiatum eſſe, gradum Doctoratus, aut licentiæ in Theologia, vel iure Canonico, aut certè publicum alicuius Academiæ teſtimonium obtinuiſſe, quo ad alios docendos idoneus eſſe declaretur; ad hæc in Eccleſiaſticis functionibus diu eſſe verſatum, item fide, puritate, innocentia vitæ, prudentia, vſu rerum, integra fama, doctrina denique præditum eſſe: tamen quia circa doctrinam plures fraudes committi ſolent, & ſæpe contingit, vt nunnulli ſcientia vacui de ſolo Doctoris titulo, aut priuilegio glorientur, volumus, vt de eorum etiam doctrina diligenter inquiratur, qui vel Doctoratus, aut licentiæ titulis, & priuilegiis gaudent, vel etiam à publicis Academiis teſtimonium habuerunt, quòd idonei eſſent ad alios docendos, niſi fortè aliquorum inſignis doctrina ex publica ipſorum functione notoria eſſet. Ita verò inquiſitio facienda erit, vt quibus in locis, quanto tempore, & quo fructu Theologiæ, vel iuri Canonico promouendus operam dederit, cognoſcatur,

& quoniam in quibuſdam Prouinciis nulla ſunt ſtudia generalia, neque vllæ publicæ ſcholæ, neque vſus habet, vt qui ſtudiis operam nauant, vllis Doctoratus, aut licentiæ inſignibus decorentur, declaramus in eiuſmodi locis ſufficere, ſi teſtimonio virorum grauium, & ſacræ Theologiæ, vel iuris Canonici peritorum conſtet, promouendos ea ſcientia Theologiæ, vel Canonum verè pollere, vt idonei ſint ad eã docenda, quæ populum Chriſtianum ſcire oportet, ac muneris ſibi iniungendi neceſſitati valeant ſatisfacere. Teſtes præterea deponant, ſe de ſcientia promouendorum certos redditos eſſe ex eo, quòd prædictos promouendos ſpecimen ſuæ doctrinæ publicè, vel priuatim dediſſe cognouerint. Quod autem ad Regulares pertinet, cum ad Eccleſias Cathedrales promouendi fuerint, ne fraus vlla ſubrepere poſſit in eo, quod idem Trid. Concil. ſtatuit vt Regulares à ſuis Superioribus ſufficientis doctrinæ teſtimonium habeant. Declaramus, nomine Superiorum duntaxat intelligendos eſſe, qui nullum ſui Ordinis Superiorem agnoſcunt, ſiue ij cuiuſuis Ordinis Abbates, Magiſtri, aut Miniſtri, aut Præpoſiti, Generales, aut quarumlibet Congregationum Præſidentes, ſiue Definitores, aut Viſitatores Capitulum Generale repræſentantes, ſiue alij quocunque vocabulo nominentur, & in eorum abſentia ipſorum Vicarij, ſeu Commiſſarij Generales, vel in Roman. Curia Procuratores Ordinum, aut Congregationum Generales in hac parte ſuccedant; & nihilominùs præter Superiorum teſtimonium, qui fidem faciant, eiuſmodi Regulares ad alios docendos idoneos eſſe, volumus ea ſeruari, quæ de iis diximus, qui publicum ſuæ doctrinæ ab aliqua Academia teſtimonium habent, vt videlicet ſeriò inquiratur, an Regulares ad Cathedrales Eccleſias promouendi eos progreſſus in ſtudiis fecerint, qui in futuro Antiſtite requiruntur. Poſt inquiſitionem verò de fide, vita, moribus, doctrina, & prudentia promouendi, nec non informationem de ſtatu Eccleſiæ, aliiſque neceſſariis rebus, quæ pariter coram ſuperiùs expreſſis Prælatis, iuxta eiuſdem Concilij decreta, fieri debent, profeſſio fidei Catholicæ à promouendo facienda erit, quam quidem ab eo duntaxat recipiendam eſſe declaramus, ad quem inquiſitio pertinebit, niſi fortè qui profeſſionem emiſſurus eſt à Prælato inquirente longè diſtet, tunc enim is Prælatus ex ſubdelegatione inquirentis profeſſionem admittere debebit, qui promouendo vicinior erit; quod idem intelligatur, de informatione de ſtatu Eccleſiæ accipienda, ſi quando contingeret, vt in alia Prouincia, ſiue Regno eſſet Eccleſia, in alia promouendis. Recipiet autem Prælatus profeſſionem promouendi præſente Notario publico, ac teſtibus, atque eam à ſe admiſſam, ac receptam propriæ manus ſubſcriptione teſtabitur. Is quoque, qui profeſſionem eiuſmodi fecerit, in eo loco vbi proprium nomen profitentis exprimi ſolet, nomen ſuum manu propria adſcribat. Denique his peractis, Notarius publico inſtrumento fidem faciat de profeſſione prædicta adhibitis teſtibus, vt præfertur. Vbi verò totum examen, ſeu inquiſitio de perſona promouenda perfecta fuerit ea in inſtrumentum publicum redacta cum toto teſtimonio, ac profeſſione fidei emiſſa ad hanc ſanctam Sedem, vt Concilium ſtatuit, quamprimùm clauſa, & obſignata in forma authentica tranſmittenda erit. In qua id obſeruari volumus, vt profeſſio fidei iiſdem omnino verbis deſcripta ſit, quæ in ea forma continentur, quam fel. record. Pius Papa IV. prædeceſſor noſter ſtatuit obſeruandam, & vt Prælatus qui inſtructionem, examen, & inquiſitionem fecit, vel per litteras ſeparatas, ſimul tamen cum proceſſu mittendas, vel per ſubſcriptionem dicti proceſſus ſignificet, quanta fides teſtibus examinatis, eorúmque dictis, & ſcripturis productis ſuo iudicio habenda ſit, ſimul etiam quid de promouendo ipſe ſentiat; proceſſus autem ſic formati, & ad Curiam tranſmiſſi, à Cardinali, cui promouendi munus incumbet, & à tribus Prioribus Ordinum Cardinalibus, vt moris eſt, iuxta formam Concilij prædicti ſubſcribentur, & expedientur. Volumus autem, vt Cardinalis relator moneat promouendum, ſi præſens in Curia fuerit, vt iuxta Concilium Lateranenſe nouiſſimè celebratum, omnes Cardinales, ſiue maiorem partem Collegij adeat, antequam Eccleſiam proponat, vt quæ à referente Collega ſint adiutori occulta fide, quantum ad perſonam promouendi attinet, cognoſcere poſſint. Hæc porrò omnia, quæ de promouendis ad Eccleſias Cathedrales dicta ſunt, ad eos etiam pertinere, atque in eorum promotione ſeruanda eſſe declaramus; & decernimus, qui nominati, præſentati, aut electi fuerint, ad dignitates Abbatiales, ac Prioratus, ſeu Præpoſitatus, Monaſteriorum regimina, aut alias Regularium cuiuſuis Ordinis, aut etiam ſecularũ Præfecturas, de quibus Conſiſtorialiter prouideri contigerit, atque eos præſertim, quibus præter curam, & regimen Monachorum, aut Canonicorum, Clericorúmque Regularium, vel ſecularium, annexa eſt in populum iuriſdictio ſpiritualis, vel temporalis; excepta tamen ætate, circa quam nihil innouamus. Quò verò ad doctrinam, cum generalia Concilia non ſtatuant vt per-

ſonæ

ſonæ promouendæ ad Regulares dignitates Doctoratus, ſiue licentiæ gradum ſuſcipere, vel publicum teſtimonium ab Academia aliqua habere teneantur; & tamen æquum ſit, vt ea doctrina polleant, qua onus ſibi imponendum ſuſtinere valeant, declaramus, & ſtatuimus, vt Prælati qui inquirendi munus ſuſcepturi ſunt, ſtudioſè, ac diligenter inquirant ſuper doctrina eiuſmodi perſonarum iuxta modum, & formam ſuperius præſcriptam, vt nos, & pro tempore futuri Romani Pontifices habita de illis vera informatione per proceſſum, qui ab inquirente tranſmittetur, certò ſtatuere, ac iudicare poſſimus, an perſona promouenda verè ſit talis qualem dignitas illa, ad quam prouehenda eſt, exigit, & requirit. Hortamur verò in viſceribus Domini noſtri Ieſu Chriſti, ac paterna charitate monemus eos omnes, qui ab hac ſancta Sede nominandi ac præſentandi, vel etiam eligendi futuros Epiſcopos, vel Abbates, ius habent, vt ſeriò apud ſe cogitent, quanti momenti ſit hoc negotium, ex quo ſalus animarum, tranquillitas Reipublicæ, incolumitas Religionis, propagatio fidei, aliáque permulta, & maxima bona dependent. Illud etiam ſæpe,& ſæpius ad mentem reuocent, quod ſancta Tridentina Synodus admonet, nihil ſe ad Dei gloriam, & populorum ſalutem vtilius poſſe facere, quàm ſi bonos Paſtores, & Eccleſiæ gubernandæ idoneos promoueri ſtudeant, eóſque alienis peccatis cōmunicantes mortaliter peccare, niſi quos digniores, & Eccleſiæ magis vtiles ipſi iudicauerint,non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium cupiditatibus, ſed eorum exigentibus meritis præfici diligenter curauerint. De nominandis verò, præſentandis, vel eligendis ad Regulares dignitates præter ea, quæ ſuperiùs obſeruanda eſſe declarauimus, illud quoque paternis his noſtris hortationibus, & monitionibus adiiciendum cenſuimus, vt nominationis, præſentationis vel electionis ius habentes eos deligere ſtudeant, atque omninò conentur, qui non modo eundem Ordinem ſint ante profeſſi; ſed in eodem etiam ſint diu laudabiliter verſati; neque enim decet, vt Magiſtri aliorum eſſe incipiant, qui non fuerint ante diſcipuli, & ſubditis imperare præſumant, qui priùs non didicerint Superioribus obedire. Eos denique, qui vel examinando, & inquirendo, vel teſtimonium ferendo operam ſuam in hac re præſtabunt, ſeriò admonemus, vt ea fide, ac diligentia in negotio tanti momenti verſentur, vt à Deo, & nobis laudem pro bono opere expectare valeant. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ prohibitionis, voluntatis, declarationis, decreti, ſtatuti, hortationis, & monitionis infringere, vel auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ in Monte Quirinali, anno Incarnationis Dominicæ 1591. Idibus Maij, Pontificatus noſtri anno 1.

QVÆSITVM II.

De forma faciendi proceſſus, & inquiſitiones ſuper promouendis ad regimen Monaſteriorum, & Abbatiarum, quæ in Conſiſtorio prouidentur.

SVMMARIVM.

1 *Quomodo conficiendi ſint proceſſus, vt dici poſſint, & videantur confecti per viam Inquiſitionis.*
2 *Quid ſit obſeruandum circa qualitates teſtium vocandorum, & examinandorum quoad perſonam promouendi.*
3 *Quomodo Prælatus inquirens procedere poſſit per viam Inquiſitionis, quando non habet notitiam perſonæ promouendæ.*
4 *Interrogatoria, quæ neceſſaria ſunt ad inquirendum in omnes qualitates, quæ in promouendis requiruntur.*
5 *Quæ requirantur ad perfectam inquiſitionem, præter ea, quæ ex teſtibus habebuntur.*
6 *Quid ſeruandum quoad probationem doctrinæ, quando promouendi orti ſunt in Prouinciis, in quibus non ſunt Vniuerſitates ſtudiorum, neque conſuetum eſt, ſuſcipi gradum aliquem.*
7 *Quid ſeruandum, ſi promouendus ſit Regularis.*
8 *Interrogatoria pro habenda informatione ſtatus alicuius Monaſterij.*
9 *Quid agendum perfecta inquiſitione.*
10 *Forma pronunciationis electi in Abbatem.*

VIſum eſt in ſuperiori quæſito circa qualitates eorum, qui in Conſiſtorio ad Abbatiales dignitates, & Monaſteriorum regimina vel alias Regulares præfecturas promouendi, vel confirmandi ſunt, ſeruanda eſſe ea omnia, quæ ſeruari debent in promouendis ad Eccleſias Cathedrales; & hoc præcipue, quando Abbatiæ, & Monaſteria præter curam, & regimen Monachorum, habent annexam iuriſdictionem ſpiritualem, vel temporalem in populum; neceſſarium ergo eſt videre, quis modus præſcriptus ſit inquiſitionibus faciendis ſuper qualitatibus eorum, qui Cathedralibus Eccleſiis præficiendi ſunt; particularis autem inſtructio ſuper hoc edita eſt iuſſu S. D. N. Vrbani VIII. Pontificis Optimi Maximi: cuius verba pro præſenti materia neceſſariò apponenda eſſe viſa ſunt.

Inſtructio circa perſonas, ad quas ſpectat dictos proceſſus conficere.

SI proceſſus inquiſitionis conficiendus ſit extra Romanam Curiam, hoc munus ſpectat ad Legatos Sedis Apoſtolicæ, vel ad Nuncios Prouinciarum in locis, in quibus commorantur: Si non adſint Legati, neque Nuncij, ſpectat ad Ordinarios perſonarum promouendarum, & ipſis deficientibus ad Ordinarios viciniores; qui ordo gradatim ſeruandus eſt;

oec

nec quiſquam debet, ſibi hoc munus arrogare, præter ordinem ſupradictum, niſi Romano Pontifici per ſpeciale mandatum alicui alteri illud mandare placuerit; quo caſu apparere debet de mandato ſpeciali in principio proceſſus.

Si aliquis ex Prælatis, ad quem ordine ſupradicto ſpectat proceſſum conficere, conſanguinitate, vel affinitate vſque ad tertium gradum incluſinè promouendum contingat, ille excludatur ab hoc munere, quod eo caſu deferatur ad illum, qui proximè ſequitur, ſeruato ordine, & gradu.

Si quis etiam ſit legitimè impeditus, vt per ſeipſum proceſſum conficere non poſſit, & ea adimplere quæ continentur in §. inferiùs ſcripto, qui incipit, *Quicunque confecturus eſt*, ea cura transferatur eodem ordine, & gradu ad alium Prælatum viciniorem Prælato impedito.

Si proceſſus ſit conficiendus in Romana Curia, videndum eſt, an Eccleſia, vel Monaſterium, cui eſt prouidendum, ſit ad nominationem, vel præſentationem Imperatoris, vel alicuius Regis, aut Principis, quo caſu munus conficiendi proceſſum in Curia ſpectat ad Cardinalem, qui apud Pontificem, & Sedem Apoſtolicam eſt Protector illius Prouinciæ, in qua ſita eſt Eccleſia, vel Monaſterium.

Quòd ſi Eccleſia, vel Monaſterium non ſit ad nominationem, aut præſentationem, vt præmittitur, proceſſus conficiendus, erit per Cardinalem à Romano Pontifice deligendum, qui de huiuſmodi deputatione curabit, aliquid apparere, vel ſaltem vigore ſuæ aſſertionis aliquid narrari à Notario in principio proceſſus.

Si Prælatus inquirens ob locorum diſtantiam non poſſet commodè per ſeipſum teſtes examinare ſuper aliquo articulo, vt puta, ſuper legitimis natalibus, ætate, aut aliquo eiuſmodi; licebit ei partem illam alteri perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ ſubdelegare, non autem vniuerſam inquiſitionem.

Quoad proceſſus conficiendos, pro habenda informatione ſtatus Eccleſiarum, vel Monaſteriorum, quibus prouidendum erit, hoc etiam conficere debeant iidem Prælati, qui proceſſum de qualitatibus promouendorum confecturi ſunt. Si verò contingat, in alia Prouincia, vel Regno eſſe Eccleſiam, & in alia promouendum: tunc Prælatus inquirens poterit, ſubdelegare Epiſcopo, qui erit vicinior ipſi Eccleſiæ, vel Monaſterio, munus conficiendi proceſſum ſuper ſtatu dictæ Eccleſiæ, vel Monaſterij.

Quomodo conficiendi ſint proceſſus, vt dici poſſint, & videantur confecti per viam Inquiſitionis.

QVicunque confecturus eſt proceſſum Inquiſitionis in qualitates promouendi, etiam ſi ſit Legatus, non per ſuos Vicarios, Auditores, vel alios miniſtros, ſed per ſeipſum id munus exercere debet: licet poſſit, ab huiuſmodi perſonis, vel aliis viris peritis adiuuari. Hæc autem in ſpecie ſeruanda ſunt.

Non recipiantur teſtes à promouendo, vel pro parte ſua inducti, neque articuli ab ipſo, vel nomine ſuo producti, ſed Prælatus inquirens interrogatoria, ſeu articulos per ſeipſum formatos habeat, & ſuper eis examinet teſtes, quos de rebus inquirendis ſyncerum, & fidele teſtimonium daturos eſſe exiſtimet: ipſe ex officio ſuo ſecretò vocari mandet, & ſecretò examinet; ipſemet recipiat in manibus ſuis ſingulorum teſtium iuramentum, quod ab Epiſcopis præſtetur tacto pectore, à cæteris verò inferioribus, cuiuſcunque qualitatis ſint, tactis ſacris ſcripturis; & ita reſpectiuè referat Notarius proceſſum ſcripturus, qui etiam aſſerat, teſtem fuiſſe ex officio vocatum, & examinatum à Prælato inquirente. Inſuper Prælatus ipſe teſtes interroget ſuper vnoquoque articulo: ipſorum autem teſtium dicta vnà cum reliquis hoc negotium tangentibus ſcribat aliquis Notarius publicus, qui debet etiam tam dicta teſtium, quàm ſcripturas, & documenta producenda, vt inferiùs dicetur, in proceſſum, & publicum inſtrumentum reducere. Articuli autem, & interrogatoria inferiùs deſcribentur.

Circa qualitates teſtium vocandorum, & examinandorum quoad perſonam promouendi.

TEſtes ſint viri graues, pij, prudentes, docti, & qui de qualitatibus promouendorum rectum iudicium ferrè valeant; ſyncerúmque, ac fidele teſtimonium veriſimiliter ſint daturi; præſertim verò huiuſmodi qualitates eſſe debent in teſtibus, qui interrogandi erunt de Fide Catholica, vita, moribus, doctrina, aptitudine promouendi ad regendam Eccleſiam; ſcire enim debent ipſi teſtes, quæ requirantur in eo, qui recturus eſt Eccleſiam Cathedralem, ad hoc, vt ſit idoneus ad alios docendum, aptus ad illam gubernandam, & dignus, qui ad eam promoueatur.

Non ſunt recipiendi teſtes cognati, vel nimium familiares, aut inimici, ſiue æmuli perſonæ promouendæ.

In inueſtigandis teſtium qualitatibus, adhibenda eſt diligentia per Prælatum inquirentem, vt cognoſcere poſſit, quàm ſint erga promouendum affecti, exindéque coniicere, vtrùm ex affectu, an ex veritate teſtimonium dicant.

Si aliquando Prælato inquirenti ita expedire videbitur, teſtibus ad memoriam reducet vim iuramenti, & grauitatem periurij, admonebitque ipſos, reos futuros apud Deum eorum omnium, quorum, vel committendo, vel omittendo rei erunt, qui promouebuntur, ſi vel falſa narrando, vel reticendo vera, cauſa erunt, vt homines indigni, vel minùs idonei Eccleſiis præficiantur.

Quomodo Prælatus inquirens procedere poſſit per viam inquiſitionis, quando non habet notitiam perſonæ promouendæ

SI contingat, Prælatum inquirentem non habere ſufficientem notitiam perſonæ promouendæ, ad hoc, vt poſſit deligere, & vocare teſtes ex officio; abſque ſcientia ipſius promouendi, & ſecretò poterit curare, vt ipſemet promouendus, vel aliquis alius det ei ſchedulam, in qua ſint ordine deſcripta, nomen dicti promouendi, cognomen, patria, ætas, parentes, ordo, gradus, profeſſio, functio, ſi quam is fortè exercuit, loca, in quibus Theologiæ, vel Iuri Cannnico operam dederit, aut longo tempore verſatus fuerit, amici, & familiares, aliæue perſonæ, quæ tam ipſum, quàm parentes eius intimè norint.

Cùm autem huiuſmodi ſchedula petenda ſit tantummodo ad habendam quandam extraiudicialem notitiam eorum, quæ Prælatum inquirentem ſcire oportet pro inquiſitione facienda; non debebit ipſa ſchedula inſeri proceſſui, neque de ea aliqua mentio in dicto proceſſu fieri: ſed ad partem ſeruari, donec inquiſitio perficiatur & ea perfecta, poterit lacerari, ſi Prælato videbitur.

Interrogatoria

Interrogatoria, quæ neceſſaria ſunt ad inquirendum in omnes qualitates, quæ in promouendis requiruntur.

PRimò, an teſtis cognoſcat promouendum, quomodo, à quo tempore citra, an ſit ipſius conſanguineus, cognatus, affinis, nimium familiaris, æmulus, vel odioſus.

Secundò, an ſciat in qua Ciuitate, vel loco, & Diœceſi promouendus ſit natus, & quæ ſit cauſa ſcientiæ.

Tertiò, an ſciat, ipſum natum eſſe ex legitimo matrimonio, atque honeſtis, & Catholicis parentibus; & quæ ſit cauſa ſcientiæ.

Quartò, an ſciat, cuius ætatis ſit, præſertim an expleuerit annum 30. & quæ ſit cauſa ſcientiæ.

Quintò, an ſciat, eum eſſe in ſacris ordinibus conſtitutum, quibus, à quo tempore citra, præſertim an ante ſex menſes, & quæ ſit cauſa ſcientiæ.

Sextò, an ſciat, eum eſſe in Eccleſiaſticis functionibus, & in exercitio ordinum ſuſceptorum diù verſatum, in ſuſceptione Sacramentorum frequentem, & deuotum, & quæ ſit cauſa ſcientiæ.

Septimò, an ſciat, eum ſemper catholicè vixiſſe, & in fidei puritate permanſiſſe, & quæ ſit cauſa ſcientiæ.

Octauò, an ſciat, eum præditum eſſe innocentia vitæ, boniſque moribus; & an ſit bonæ conuerſationis, & famæ, & quæ ſit cauſa ſcientiæ.

Nonò, an ſciat, eum eſſe virum grauem, prudentem, & vſu rerum præſtantem, & quæ ſit cauſa ſcientiæ.

Decimò, an ſciat, eum aliquo gradu in Iure Canonico, vel ſacra Theologia inſignitum eſſe, quibus in locis, quanto tempore, & quo fructu ipſi Theologiæ, vel Iuri Canonico operam dederit, & an verè ea doctrina polleat, quæ in Epiſcopo requiritur ad hoc, vt poſſit alios docere, & quæ ſit cauſa ſcientiæ.

Vndecimò, an ſciat, eum aliquo munere aliquando functum eſſe, vel circa curam animarum, aut regimen alterius Eccleſiæ ſe exercuiſſe, & quomodo in eis ſe geſſerit, tam quoad doctrinam, quàm quoad prudentiam, integritatem, & mores, & quæ ſit cauſa ſcientiæ.

Duodecimò, an ſciat, eum aliquando publicum aliquod ſcandalum dediſſe circa fidem, mores, ſiue doctrinam, vel aliquo corporis, aut animi vitio, alióue canonico impedimento teneri, quominùs poſſit ad Eccleſiam Cathedralem promoueri, & quæ ſit cauſa ſcientiæ.

An eum idoneum exiſtimet ad benè regendam Eccleſiam Cathedralem, & præſertim eam, ad quam ipſe eſt promouendus; an dignum, qui ad illam promoueatur, & an ipſius promotionem eidem Eccleſiæ vtilem, & proficuam futuram eſſe cenſeat, & quare ita exiſtimet. Depoſitiones teſtium ſeriatim, & per extenſum ſcribantur; neque præciſæ affirmationes, ſeu negationes tantummodo admittantur.

Quæ requiruntur ad perfectam inquiſitionem, præter ea, quæ ex teſtibus habebuntur.

QVoad ſacros ordines, petendæ ſunt à promouendo, & in proceſſu inſerendæ originales Bullæ, vel literæ teſtimoniales collationum ipſorum ordinum, vel ſaltem earum exemplaria in forma authentica: præſertim ſi teſtes in ſufficienti numero non depoſuerint, ſe non modò vidiſſe eum cantantem epiſtolam, & Euangelium, vel celebrantem, ſed etiam legiſſe dictas Bullas, vel literas teſtimoniales, vel interfuiſſe collationibus ordinum ei collatorum. Quoad gradum ſimiliter inſerendum eſt proceſſui priuilegiū originale, vel eius exemplar in authentica forma.

Si prælato inquirenti, vel promouendo videbitur, proceſſui etiam adiungantur aliqua Breuia, literæ patentes, vel aliæ ſcripturæ, aut publica documenta, quibus maior, aut melior probatio habeatur de natalibus, & functionibus promouendi, vel aliud eiuſmodi, præſertim ſi teſtes circa ea ſufficienter, & plenè nõn depoſuerint, recipiantur, & adiungantur.

Si fortè promouendus nullum habet gradum in ſacra Theologia, vel in iure Canonico, neceſſe eſt, vt præter probationem aliunde habendam circa eius doctrinam, iuxta præinſertum decimum interrogatorium, pro parte promouendi exibeatur publicum alicuius Academiæ teſtimonium, quo idoneus eſſe declaratur ad alios docendos, quæ populum Chriſtianum ſcire oportet. Perſona promouendi enuntietur hac nota, videlicet, ſi ſit Prælatus, Admodum R. P. ſi verò non ſit R. N. N. Promouendus nunquam vocetur electus, neque ipſe ſe talem vel nominet, vel ſcribat, niſi vbi præceſſerit electio Capituli, aut Conuentus.

Quid ſeruandum quoad probationem doctrinæ, quando promouendi orti ſunt in Prouinciis, in quibus non ſunt Vniuerſitates ſtudiorum, neque conſuetum eſt ſuſcipi gradum aliquem.

IN huiuſmodi locis, & perſonis ſufficiet, ſi teſtimonio virorum grauium, & Sacræ Theologiæ, vel iuris Canonici peritorum conſtet, promouendos ea ſcientia Theologiæ, vel Canonum verè pollere, vt idonei ſint ad ea docenda, quæ Populum Chriſtianum ſcire oportet: ac muneris ſibi iniungendi neceſſitati valeant ſatisfacere. Ideò formandum erit interrogatorium ad hunc ſenſum, iuxta quod ſi teſtes depoſuerint, ſe de ſcientia promouendorum certos redditos eſſe, ex eo, quòd prædictos promouendos ſpecimen ſuæ doctrinæ publicè, vel priuatim dediſſe cognouerint: hoc modo ſufficiens cauſa ſcientiæ dici poteſt; aliàs non plenè probabunt doctrinam ad mentem ſupradictæ Conſtitutionis Gregorij X IV.

Quid ſeruandum, ſi promouendus ſit Regularis.

OMnia, quæ ſeruari debent in promouendo ad Eccleſiam Cathedralem, ſi ſit ſecularis, ſeruanda etiam ſunt, ſi ſit Regularis.

Sed quia Regulares non ſolent vt plurimùm ſuſcipere inſignia doctoratus in Vniuerſitatibus ſtudiorum; neceſſe eſt iuxtà decretum Concilij Tridentini, vt promouendus Regularis à ſuis Superioribus Regularibus teſtimonium habeat ſufficientis doctrinæ, & quòd ſit aptus ad alios docendos. Nomine autem Superiorum intelligendi ſunt dumtaxat, qui nullum ſui Ordinis Superiorem agnoſcunt, ſiue ij cuiuſuis Ordinis Abbates, Magiſtri, Miniſtri, aut Præpoſiti generales, vel quarumlibet Congregationum Præſidentes, ſiue Definitores, aut Viſitatores, Capitulum Generale repræſentantes: ſiūe alij quocunque vocabulo nuncupentur, & in eorum abſentia ipſorum Vicarij, ſeu Commiſſarij Generales, vel in Romana Curia Procuratores Generales Ordinum, aut Congregationum ſuccedunt.

Animaduertendum tamen, quòd præter ſupraſcriptum Superiorum teſtimonium, eſt etiam aliunde inquirendum in huiuſmodi Regularium doctrinam, quemadmodum dictum eſt de ſeculari, qui habet ſuæ doctrinæ teſtimonium à publicá aliqua Academia.

Prædicta omnia ſeruari debent circa inquiſitionem faciendá in qualitates eorum, qui in Conſiſtorio promouendi ſunt, vel confirmandi ad dignitates Abbatiales, & Prioratus, & regimina Monaſteriorum, vel aliàs Regularium Præfecturas. Præſertim quando, præter

Digitized by Google

præter curam, & regimen Monachorum, annexa eſt Monaſterio iuriſdictio ſpiritualis, vel temporalis in populum.

Idcircò ſuper eiſdem interrogatoriis examinandi ſunt teſtes, mutatis tamen mutandis, reſpectu Eccleſiæ Cathedralis,& reſpectu Monaſterij, vel dignitatis Regularis.

Addendum tamen eſt interrogatorium circa profeſſionem Ordinis, & tempus, à quo eam emiſit promouendus. Circa verò ætatem ſufficiat, interrogare & ſcire, cuius ætatis ſit, non reſtringendo ſe ad trigeſimum annum expletum: poſtea enim videbitur, an in huiuſmodi promouendo ſit ætas legitima reſpectu dignitatis, ad quam promoueri debet.

Quoad doctrinam, cùm promouendi ad huiuſmodi dignitates Regulares non ſint per Concilia Generalia adſtricti ad gradum Doctoratus, ſiue licentiæ, vel ad publicæ Academiæ teſtimonium; & nihilominus æquum ſit, vt ea doctrina polleant, qua onus ſibi imponendum ſuſtinere valeant; Prælati inquirentes ſtudiosè, ac diligenter inquirere debebunt ſuper doctrina eiuſmodi perſonarum iuxta modum, & formam ſuperiùs notatam,vt Romanus Pontifex, habita informatione,quænam ſit promouendi doctrina, iudicare poſſit, an ſit talis, qualem dignitas illa exigit, & requirit.

Inſuper tenentur ad fidei profeſſionem,quæ emitti debet in manibus Prælati,ad quem inquiſitio(ſeruato ordine ſuperiùs dicto) pertinet: à quo ſi promouendus longè diſtet, poterit idem Prælatus ſubdelegare receptionem dictæ profeſſionis Ordinario, cui promouendus vicinior ſit.

Prælatus recipiet profeſſionem fidei à promouendo, præſente Notario publico, ac teſtibus; ipſe autem promouendus eam emittet genibus flexis ante Prælatum, & in fine tangendo ambabus manibus Sacroſancta Euangelia,& ſpondendo,vouendo, ac iurando, prout in forma, ea deoſculatur.

Profitens duobus in locis,in quibus nomen, & cognomen ſuum exprimendum erit, ea dumtaxat ſua propria manu abſcribet.

Prælatus propriæ etiam manus ſubſcriptione in fine exemplaris dictæ profeſſionis teſtabitur, eam à ſe receptam fuiſſe, ſub hac forma. Ego N. fidei profeſſionem iuxta ſupraſcriptam formam à R. P. D. N. in manibus meis ad verbum emiſſam recepi, & ita teſtor manu propria.

Demùm Notarius, qui præſens, fuit publico inſtrumento in calce eiuſdem exemplaris immediatè poſt ſubſcriptionem Prælati inquirentis extenſo, fidem faciet de prædictæ profeſſionis emiſſione, ac receptione, præſentibus teſtibus, quorum nomina, & cognomina exprimet.

Maximè curandum eſt, vt exemplaria profeſſionis fidei tranſmittantur abſque mendis, ne leuibus quidem; cùm nec in minimis liceat immutare formam à Sede Apoſtolica præſcriptam: nimiſque non modò Notarij ſcribentis, ſed etiam præcipuè Prælati inquirentis in curia circa hoc notetur in Sacro Conſiſtorio, quando in eo ſit relatio proceſſus, & mendorum in profeſſione fidei repertorum; cùm neceſſe ſit, ea etiam nominatim referre; ideò expediens erit ad tollendam occaſionem errorum, prouenientiū ex incuria ſcribentis, vt vbique imprimantur exemplaria iuxta formam Romæ impreſſam: & maxima diligentia adhibeatur, ne mendosè imprimantur. Cum verò tranſmittenda ſunt inſtrumenta profeſſionis fidei, hæc ipſa ſcribantur à profitente, & à Prælato inquirente, & in eiſdem Notarius extendat inſtrumentum, prout dictum eſt.

Interrogatoria pro habenda informatione ſtatus, alicuius Monaſterij.

PRimò interrogandus eſt teſtis, an ſciat, in qua Prouincia,& Diœceſi ſit Monaſterium, & quæ ſit cauſa ſcientiæ.

Secundò, an ſciat,cuius Ordinis ſit,& quæ ſit cauſa ſcientiæ.

Tertiò, quis ſit numerus Monachorum,& quis eos tanquam caput regere conſueuerit; & quæ ſit cauſa ſcientiæ.

Quartò, ſub qua inuocatione ſit Eccleſia ipſius Monaſterij, cuius ſtructuræ,& qualitatis. An indigeat reparatione; & quæ ſit cauſa ſcientiæ.

Quintò, qui ſunt redditus menſæ Abbatialis, & Prioralis, qui redditus menſæ Conuentualis, & quæ ſit cauſa ſcientiæ.

Sextò,an Monaſterium habeat aliquam iuriſdictionem temporalem, aut ſpiritualem,quam, & in quos, & quæ ſit cauſa ſcientiæ.

Septimò, an habeat curam animarum, per quem hæc exerceatur, & quæ ſit cauſæ ſcientiæ.

Octauò, an vacet, quomodo, & à quo tempore citra, & quæ ſit cauſa ſcientiæ.

Quid agendum perfecta Inquiſitione.

CVm totum examen, ſeu Inquiſitio de perſona promouenda, & informatio de ſtatu Monaſterij perfectæ fuerint: Notarius eas, vnà cum ſcripturis,& documentis publicis, & authenticis, ac profeſſione fidei in Inſtrumentum publicum rediget.

Si proceſſus inquiſitionis confectus fuerit extra Rom. Cur. Prælatus, qui eum confecerit ad Pontificem clauſum, & obſignatum tranſmittet, ſi Monaſteria non ſint ad nominationem,vel præſentationem Imperatoris, vel alicuius Regis; ſi de huiuſmodi nominatione, vel præſentatione, tranſmittet proceſſum ad Cardinalem illius Regni,vel Prouinciæ Protectorem, in qua eſt Monaſterium prouidendum.

Ipſe autem Prælatus, vel per literas ſeparatas, ſimul tamen eum proceſſu mittendas, vel per ſubſcriptionem huiuſmodi proceſſus ſignificabit, quanta fides teſtibus examinatis, eorúmque dictis, & ſcripturis productis ſuo iudicio habenda ſit, ſimul etiam quid de promouendo ipſe ſentiat.

Proceſſus ſic formatus, & tranſmiſſus primùm à Cardinale, cui illum in Conſiſtorio referendi munus incumbet: deinde à tribus Cardinalibus Prioribus Ordinum ſubſcribetur; & poſtea fiet relatio in Conſiſtorio.

Cardinalis relator monere debet promouendum, ſi præſens in Curia ſit, vt iuxta Concilium Lateranen. nouiſſimè celebratum, omnes Cardinales, vel maiorem partem Collegij adeat, antequam Monaſterium proponatur, vt quæ referente Collega ſunt audituri, oculata fide, quantùm ad perſonam ipſius promouendi attinet, cognoſcere poſſint.

Confecto proceſſu,& habita prædicta informatione Cardinalis Commiſſarius in ſecreto Conſiſtorio refert publicè omnia, quæ in proceſſu continentur ſummariè,& ſimpliciter,ac diluci lè,proceſſum ipſum in ſcriptis per ſcribam ſuum redactum ſecum habens. Demùm Summus Pontifex, audita relatione, exquirit primò votum Commiſſarij proponentis, deinde aliorum Cardinalium ſententias; & ſi ſuæ Sanctitati expedire videtur, remoto è capite bireto, pronunciat in hanc formam.

Auctoritate Omnipotentis Dei, & Beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, ac noſtra, prouidemus Monaſterio S. N. Ordinis N. Diœceſis N. de perſona dilecti

lecti filij, A. einſdem Monaſterij Monachi profeſſi, in Sacerdotio, & legitima ætate conſtituti, præficientes eum illi Monaſterio in Abbatem, curam, regimen, & adminiſtrationem ipſius Monaſterij in ſpiritualibus, & temporalibus eidem plenariè committendo. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti Amen. Ita habetur in *lib. 1. Sacrarum Ceremoniarum, ſiue Rituum Eccleſiaſticorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ ſect. 10. cap. 4. & 5.*

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbates, & alij Prælati Epiſcopis inferiores in ſui promotione teneantur fidei profeſſionem emittere.

SVMMARIVM.

1 *Prouiſi de beneficiis curam animarum habentibus tenentur infra duos menſes fidei profeſſionem emittere; quòd extenſum fuit etiam ad Regulares Prælatos,* num. 2.

3 *An Prælati Regulares hodie teneantur fidei profeſſionem emittere.*

4 *Abbates ſeculares habentes curam animarum tenentur ad fidei profeſſionem faciendam. Item Abbates Commendatarij,* num 5.

6 *Abbates ſeculares, qui ſunt dignitates in Eccleſiis Cathedralibus, tenentur ad fidei profeſſionem emittendam.*

7 *Prouiſi non ſunt de neceſſitate monendi, ſed debent vltrò ſe offerre ad faciendam fidei profeſſionem.*

8 *Prouiſi tenentur ad fidei profeſſionem, etiam ſi aliàs emiſiſſent ex alia cauſa.*

9 *Fidei profeſſionem intra duos menſes emittendi obligatio, illis elapſis non cenſetur emiſſa.*

10 *Canonicus ante fidei profeſſionem emiſſam pro præſente haberi non poteſt.*

11 *Fidei profeſſio an per procuratorem emitti poſſit.*

12 *Quicquid fieri poteſt per ſemetipſum, etiam fieri poteſt per procuratorem.*

13 *Fidei profeſſio facienda eſt per procuratorem, tamen de voluntate eius coram quo eſt facienda.*

14 *Fidelitatis iuramentum præſtaturus arctatur ad perſonaliter comparendum, etiam ſi ſit Monialis, & perſona Religioſa ad clauſuram adſtricta; etiam ſi pro nulla alia cauſa ad perſonaliter comparendum adſtringi poſſit.*

15 *Ad Fidei profeſſionem pro alio emittendam requiritur ſpeciale mandatum.*

16 *Poſſeſſio capta, non emiſſa Fidei profeſſione licèt non ſuffragetur, acquiritur tamen, & acquiſita infecta non remanet, ſed eſt manutenibilis,* n. ſeq.

1 SAcroſancta Synodus Tridentina *ſeſſ. 24. de reformatione c. 12.* diſpoſuit. *Vt prouiſi etiam de beneficiis quibuſcunque curam animarum habentibus, teneantur à die adeptæ poſſeſſionis ad minus intra duos menſes in manibus ipſius Epiſcopi, vel eo impedito, coram Generali eius Vicario, ſeu Officiali Orthodoxæ ſuæ fidei publicam facere profeſſionem, & in Romanæ Eccleſiæ obedientia ſe permanſuros ſpondeant, ac iurent.* Hanc
2 diſpoſitionem Concilij deinde Pius IV. extendit ad quoſcunque, qui de Monaſteriis, Conuentibus, Domibus, & aliis quibuſcunque locis Regularium quorumcunque Ordinum, etiam militarium, quocunque nomine, vel titulo prouidetentur: prout patet in eius Conſtitutione incip. *Iniunctum nobis*, edita idibus Nouembris 1564. ob quam Conſtitutionem Regulares Prælatos ad fidei profeſſionem emittendam adſtrictos eſſe tenent Nauarr. *conſ. 2. tit. de Summ. Trinit. in antiq. aliàs conſ. 10. tit. de iureiur. in 2. edit.* Roder. *quæſt. Regul. tom. 2. q. 12. art. 1. & in Sum. tom. 1. cap. 10. n. 7.* Eman. Sà *verb. fides in fin.* Sayr *deciſ. 12. tit. de Sum. Trinit. & fid. Catholic.* Petr. de Ledeſm. *in Sum. tom. 2. tract. 1. c. 4. in fin.* Vgolin. *de poteſt. Epiſc. c. 5. §. 16. n. 17.* D. Auguſt. Barboſ. *de poteſt. Epiſc. p. 3. alleg. 61. n. 7.* Reuerendiſſ. D. meus Antonius Ricciullus Bellicaſtren. Epiſcopus, & nunc Illuſtriſſ. Cardinalis Millini Vicarij in vrbe Viceſgerens, meritorum ſuorum intuitu propediem ad maiora euehendus, *in tract. de iur. perſon. extra grem. Eccl. exiſtent. lib. 1. cap. 13. à n. 5. vſque ad 8. incluſiuè.* Attamen in illis Religionibus in qui- 3
bus prædicta Conſtitutio Pij IV. non eſt vſu recepta, vel eſt contrario vſu aboleta, Abbates, & cæteri Regulares Prælati non tenentur ad fidei profeſſionem emittendam; ita Hieron. à Sorb. *in annot. ad Comp. priuil. tit. profeſſio fidei verſ. & eſt primò aduertendum*, vbi dicit, Sacram Congregationem reſpondiſſe prædictam Conſtitutionem quoad Prælatos Regulares non eſſe in vſu, atque ita pariter conſuluiſſe alios Doctiſſimos viros, & in praxi obſeruari, quam ſententiam amplectitur Sanch. *in præcepta Decalog. lib. 2. c. 5. n. 3.* & de eadem praxi teſtatur Frat. Sigiſmund. à Bonon. *in tract. de elect. & poteſt. Præl. Regul. dub. 50. in fin.* quicquid dicant alij, quia tenera hodie in Reli-
gionibus prædicta Conſtitutio non obſeruatur. Ab- 4
bates autem & Prælati ſeculares quibus animarum cura commiſſa eſt, abſque dubio ex diſpoſitione Concilij Tridentini tenentur intra duos menſes ad prædictam fidei profeſſionem emittendam; quia Concil. *loc. cit.* loquitur generaliter de vniuerſis prouiſis de beneficiis curam animarum habentibus.

Abbates item Commendatarij perpetui, cum fa- 5
cultate diſponendi de fructibus, ſicut veri beneficiati tenentur, fidei profeſſionem emittere; quia cum huiuſmodi Commendæ cenſeantur habere vim, & effectum tituli canonici, *cap. dudum il 2. de elect. can. qui plures, 21. quæſt. 1.* Archid. *in cap. ſi propter, in fin. de reſcript. in 6.* Federic. *in tract. de permut. benefic. quæſt. 15.* Nicol. Miliſ. *in repert. in verb. benefic. §. 25.* Guid. Pap. *deciſ. Delphinat. quæſt. 152. num. 1.* Card. Florent. *in cap. ſi conſtituerit, ſub num. 3. verſ. circa huius materiam de accuſat.* Rebuff. *de pacificis poſſeſſor. num. 47. & pluribus ſeqq.* Put. *deciſ. 24. n. 4. lib. 1.* Nauarr. *lib. 1. conſil. tit. de conſtitut. conſ. 1. num. 39.* Garc. *de benefic. part. 4. cap. 4. à num. 20* & alij, quos retulimus *ſupra diſput. 4. quæſ. 5. num. 5.* meritò tenentur ad fidei profeſſionem emittendam. Ita Fuſchus *de viſitat. lib. 2. cap. 9. num. vlt.* D. Auguſt. Barboſ. *d. alleg. 61.*
num. 12. Idem pariter dicendum eſt de Abbatibus 6
ſecularibus, qui ſunt dignitates in Eccleſiis Cathedralibus, ex diſpoſitione Sacr. Conc. Trid. *d. cap. 12.* vbi voluit, quòd prouiſi de Canonicatibus, & dignitatibus in Eccleſiis Cathedralibus idem facere teneantur.

Et hi prouiſi debent vltrò ſe offerre; nec eſt ne- 7
ceſſarium, vt moneantur ad profeſſionem faciendam; prout declarauit Sacra Congregatio, teſtibus Garc. *de benef. p. 3. cap. 3. n. 19. & 20.* D. Ant. Ricciull. *d. c. 13. num. 18.*

Hæc obligatio extenditur etiam, ad eos, qui aliàs 8
fidei profeſſionem emiſerant, vt teneantur in adeptione alterius beneficij curati, Canonicatus, vel dignitatis, &c. ad eam de nouo faciendam: prout declaraſſe Sacram Congregationem refert idem Garc. *d. cap. 3. num. 17. & 18* & ideò ita firmant D. Ant. Ricciull. *d. c. 13. n. 19.* D. Barboſ. *d. alleg. 61. n. 8. alios citans;* & Fr. Sigiſmund. à Bonon. *d. dub. 50. n. 4.* contra Sanch. *d. lib. 2. cap. 5. num. 6.*

Hæc fidei profeſſio fieri debet intra duos menſes 9
ad minùs à die captæ poſſeſſionis beneficij, Canonicatus, vel dignitatis, vt ſtatuit Concil. Trid. *loco cit.* aliàs

aliàs prouiſi fructus beneficiorum non faciunt ſuos. Verùm notandum eſt, quòd ſi intra huiuſmodi terminum non emittatur, duobus menſibus elapſis beneficiarius, vel prouiſus oon remanet ſolutus obligatione illam in poſterum emittendi, ſed nihilominus ſemper ad eam faciendam tenetur; quia terminus duorum menſium à Concilio aſſigoatus non eſt præfixus ad remittendam, ac terminandam obligationem, ſed ad differendam pœnam; vt colligitur à ſimili ex text. *in c.cum dilecti, §.preterea, extr.de dol. & contumac.* & docent Petr. de Ledeſm. *in Sum.tract.1.cap.4. poſt 10.concl.differens.3.* Azot. *inſtit.mor. p.2.lib.7.c.2. quaſt.5.* Rodet. *tom.1.Sum.cap.119.num.7.* & alij apud D.Ant Ricciull. *loco cit.n.37.& ſeq.*

10 Supradicta concluſio extenditur, vt aote emiſſam profeſſionem Canonicus pro præſente haberi non poſſit, & ideò nec vocem in Capituli actibus, nec fructus, & quotidianas diſtributiones lucretur. Ita Nauarr. *loc.cit.* & tenuit Sacra Congregatio, quam ſecuta eſt Rota *in Oueten. Mercedis 12. Decembris 1605. coram Illuſtriſſ. D. Coccino Decano, qua eſt deciſio 157. part.2.recent.*

11 Vtrùm autem fidei profeſſio fieri poſſit per procuratorem, aliqui negant, Gonzal. *in reg.8. Cancell. §.7. num.169. verſ.ſimiliter* Stephan. Grat. *diſcept.forenſ.cap.166.num.22.* Addentes ad Nauarr. *d.conſ.11. ſub tit. de iureiur. in 2.edit. quod in antiquis erat quartum, ſub tit.de Summ. Trinit.* Vgolin. *de poteſt. Epiſc. cap.50.§.16.num.1.* dicentes, ita reſpondiſſe Sacram Congregatiooem. Ita etiam Garc. *d.cap.3.n.75.* Rota *in Carthaginen.fructuum, 19 February 1588.& 1. Iuly, & 22. Nouembris eiuſdem anni coram Card. Platto*, Sigiſmund. à Bononia *d.dub.50.num.3.*

Contrariam ſententiam tenent Nauarr. *d. conſ.11. num.2.* Petr. de Ledeſm. *vbi proximè differt. 3.* Azot. *Inſtit.moral.p.2.lib.7.cap.2.q.6.* Sanch. *d.cap.5.num.7.* Campanil. *in diuerſ.iur.canon. rub.8. cap.3.n.19* Rota *in vna Varmien. Canonicatus 13. Iuny 1608. coram Sacrato*, D.Barboſ. *d.allegat.61.num.20.* D.Ant.Ricciull. *d.cap.13.à num.21.vſque ad 25.excluſiuè*, & nouiſſimè D.Ioannes Antonins Maſſobrius *in ſuo tractatu de Synodo Diœceſana iuxt. vltimam impreſſ. anni 1627.* vbi *cap.4.dub.40 per totum*, pluribus diſertiſſimis, ac appoſitiſſimis rationibus hanc ſeotentiam enixè tuetur contra P. Sigiſmund. à Bonon. *loco cit.* qui aduerſus D.Aug.Barboſ. contrariam opinionem ſuſtinet. Idem etiam tenuit D.Ferentill. *in annot.ad deciſ.522.Buratt. num.16.lit.C.*

Probatur, quia neque Concilium, neque Conſtitutio Pij IV. vtuntur verbis ſignificantibus perſonalitatem: & propterea ſuccedit regula. Quicunque poteſt 12
aliquid facere per ſemetipſum, poteſt illud facere per procuratorem, *l.1 ff.de procurat. cap.qui per alium, & cap.poteſt quis, de reg.iur.in 6.* Præterea, quòd fidei profeſſio fieri poſſit per procuratorem, probatur expreſsè *in can.optatum 100. diſt. in fine*, in illis verbis *nec aliquem, qui hanc iureiurando firmaret, miſerit*, vbi Præpoſ. hoc expreſsè notat; nam figurando caſum, ait, quod qui deſiderat pallium ſuſcipere, per ſe vel procuratorem habentem ad hoc ſpeciale mandatum, debet profiteri fidem Catholicam, & iurare, ſe ſeruaturum canones Conciliorum, & decreta Romanorum Pontificum; idem etiam ibidem notat Turrecrem.

Hæc autem omnia intelligenda ſunt, vt procedant, 13
permittente illo, in cuius manibus fidei profeſſio facienda eſt; quia ſi is recuſaret, obligatus ad eam faciendam teneretur perſonaliter accedere: quia pro 14
præſtando iuramento fidelitatis arctatur quis ad perſonaliter comparendum; etiamſi habentes præſtare tale iurameotum, ſint Moniales, & Religioſæ perſonæ adſtrictæ ad clauſuram; etiamſi pro nulla alia cauſa adſtringi poſſint ad perſonaliter comparendum *cap.3 de iudic.in 6.cap.vnico §.verum*, vbi Franch. *n.2. de ſtat. Regular. eod. lib.* D. Ant. Ricciull. *d. cap. 13. num.29.*

Vt autem poſſit quis fidei profeſſionem pro alio 15
emittere, non ſufficit generale mandatum cum libera: ſed requiritur, quòd ad id ſpecialiter conſtituatur; quia habet iurare in animam ſui principalis; quo caſu ſemper requiritur ſpeciale mandatum, *cap. nullam*, & ibi Franch. *num.1. de iur. calum. lib. 6.* Barthol. & Imol. *in l qui bona §. ſi aliena ff. de damn. infect.* & ita docet D. Ant. Ricciull. *loc.cit.n.30. & duobus ſeqq.*

Verùm ſi prouiſus non emittat fidei profeſſionem 16
intra ſpatium duorum menſium à die captæ poſſeſſionis, vel illam emittat per procuratorem minus legitimum, licèt poſſeſſio capta illi non ſuffragetur, vt decreuit Concil. Trid. *ſeſſ.24.c.15.§ prouiſi*; tamen d decretum Concilij intelligitur habere locum quoad fru- 17
ctus, quos eo caſu prouiſus non facit ſuos, quouſque fidei profeſſionem legitimè emittat; poſſeſſio verò per eum nihilominus acquiritur, ac quæſita infecta non remanet, ſed eſt manutenibilis, vt declarauit Rota *in d.Varmien. Canonicatus 28. Aprilis 1608. coram Card. Sacrato, & in Tiburtina Parochialis 27. Iuny 1629. coram R. P. D. Pirouano*, quas refert D. Ferentill. *vbi proximè num.17.*

DISPVTATIO IX.

De Diplomatibus Apoſtolicis à quibuſdam Abbatibus, & Prælatis in Curia Romana expediendis.

QVÆS. I. An aliqui Abbates teneantur in Curia Romana ſuarum Abbatiarum Bullas expedire.

II. An Abbates, qui non expediunt Bullas Iuriſpatronatus donati Monaſterio, incidant in aliquas pœnas.

III. An Abbates Congregationum Regularium teneantur ſoluere Quindemnium Cameræ Apoſtolicæ.

QVÆSITVM

QVÆSITVM I.

An aliqui Abbates teneantur in Curia Romana ſuarum Abbatiarum Bullas expedire.

SVMMARIVM.

1 *Ad poſſeſſionem beneficij, vel dignitatis adipiſcendam, vſu Romanæ Curiæ, Pontificis diploma requiritur.*

2 *Poſſeſſio Abbatiæ, & beneficij à Papa obtenta, capta ante literarum Apoſtolicarum expeditionem non eſt valida.*

QVAMVIS iure communi ad Abbatiam; vel beneficium obtinẽdum nulla ſcriptura ſit neceſſaria, ſed cùm ſupplex Papæ libellus offertur, in quo beneficium Eccleſiaſticum petitur, ſolo verbo ipſius, quo reſpondet, *Fiat, aut placet vt petitur*, Pontificia gratia iure communi, & in foro conſcientiæ perficiatur: ac proinde firmata eſt & rata ſtatim, vt eſt ſignata: licèt nondum Pontificio diplomate confecto, *canon. inſtitutionis 25. quæſt. 2. clem. dudum §. nos enim, de ſepultur.* imò (vt ait Baldus, Geminianus, Felinus, & alij plures, quos refert Flaminius Pariſienſ. *de reſignat. benefic. lib. 8 quæſt. 2. num. 8.* cum primùm Papa aliquem certæ Ciuitatis Epiſcopum, aut certæ Eccleſiæ Abbatem nominat, talis ita nominatus eſt verè Epiſcopus, aut Abbas, videlicet poteſtate iuriſdictionis, non ordinis; illa enim poteſtas ſolo verbo traditur: hæc autem, non niſi conſecratione da-
1 tur. At vſu Curiæ Romanæ ad poſſeſſionem adipiſcendam omninò ſcriptura, hoc eſt Pontificium diploma requiritur, adeò vt poſſeſſio capta, ante expeditionem literarum nulla ſit, & inualida ex *reg. 25. Cancellariæ*; Imò contra retinentes beneficia Eccleſiaſtica, abſque literis Apoſtolicis, nec non contra quoſcunque apprehendentes poſſeſſionem beneficiorum Eccleſiaſticorum, abſque eiſdem literis Apoſtolicis, emanauerunt nonnullæ Conſtitutiones Summorum Pontificum, inter quas fuit illa Bonifacij VIII. *in cap. Iniunctæ*, quæ habetur inter *Extrauagantes communes de elect.* vbi ſic dicitur. *Præſenti Conſtitutione ſancimus, vt Epiſcopi, & alij Prælati Superiores, nec non Abbates, & cæteri Monaſteriorum regimina exercentes, quocunque nomine cenſeantur, qui apud dictam Sedem promouentur, aut confirmationis, conſecrationis, vel benedictionis munus recipiunt, ad commiſſas eis Eccleſias, & Monaſteria, abſque dictæ Sedis literis, huiuſmodi horum promotionem, confirmationem, conſecrationem, ſeu benedictionem continentibus accedere, vel bonorum Eccleſiaſticorum adminiſtrationem accipere, nullique eos abſque dictarum literarum oſtenſione recipiant, vel intendant; quòd ſi forſan aliter præſumptum fuerit, ipſi Epiſcopi, & cæteri prædicti Prælati nihil de Eccleſiarum, vel Monaſteriorum prouentibus percipere queant; & irritum habeatur, quicquid per eos interim factum fuerit. Capitula verò, & Conuentus Eccleſiarum, & Monaſteriorum, & quicunque ipſos abſque huiuſmodi literis receperint, vel eiſdem obedierint, tandiu ſint à beneficiorum ſuorum perceptione ſuſpenſi, donec ſuper hoc eiuſdem Sedis gratiam meruerint obtinere.* Denique Iulius II. edidit aliam Conſtitutionem, incip. *Romani Pontificis*, quæ complectitur omnes Epiſcopatus, Abbatias, Prioratus, ſiue in titulum, ſiue in commendam, ſiue in adminiſtrationem datos; aliam ſimilem edidit Paulus III. incip. *Cum nobis*, & aliam Iulius III. incip. *Sanctiſſimus*, quam in fine huius Quæſiti apponemus, quia ad huius rei notitiam plurimùm neceſſaria eſſe videtur; & aliam denique edidit Pius IV. quæ etiam incipit, *Sanctiſſimus in Chriſto Pater*; ex quibus conſtat, quòd ad omnes Abbatias, Prioratus, & Monaſteria virorum, quocunque nomine cenſeantur, valorem ducentorum florenorum auri communi æſtimatione excedentia, ſpecialiter Sedi Apoſtolicæ reſeruata, quorum prouiſiones ad dictam Sanctam Sedem ſpectant, nec etiam ad alias Abbatias, & Monaſteria, quorum Præpoſiti à Conuento eliguntur, & ipſarum electionum confirmationes ad Summum Pontificem, & dictam Sanctam Sedem pertinent, neceſſarium eſt, expedire literas Apoſtolicas ſuper confirmatione electionis; adeò, vt qui ſine huiuſmodi literis poſſeſſionem beneficiorum apprehenderint, vel ab alio, quàm à Sede Apoſtolica confirmationem ſuarum electionum acce-
petint, pro intruſis, & violentis poſſeſſoribus habe- 2
rentur, Tales ſunt Abbates, Priores, aut Præpoſiti Monaſteriorum Germaniæ, vbi vigore Concordiæ initæ inter Fridericum Imperatorem, alióſque Principes eiuſdem Nationis ex vna, & Nicolaum V. Summum Pontificem ex alia, in Metropolitanis, & Cathedralibus Eccleſiis, necnon Monaſteriis Apoſtolicæ Sedi immediatè ſubiectis Paſtores canonicè eliguntur à Capitulis Canonicorum, & Conuentibus Monachorum, & deinde electiones ad dictam Sedem Apoſtolicam, pro confirmatione obtinenda deferri debent intra tempus à Nicolao III. *in cap. cupientes de elect. in 6.* conſtitutum, vt videre eſt in Bulla eiuſdem Nicolai V. quæ eſt prima in ordine in Bullar. nouo *tom. 1. inter Conſtitut. d. Pontificis*, de his Concordatis fit pluries mentio *in Treueren. Abbatiæ S. Maximini, coram Illuſtriſſ. D. Coccino Decano*, quam ſupra in calce 1. *quæſ. 3. diſput.* appoſuimus: videatur inſuper Ioann. à Cokier *in commentar. in reg. 2. Cancell. num. 16.* & hi Abbates non ſoluunt Cameræ quindemnium, ſed annatam, ſicut etiam plerique alij Abbates, & Prælati Regulares in Gallia, qui Monachorum votis deliguntur. Tenor autem Conſtitutionis à Iulio III. ſuper hac materia editæ, eſt qui ſequitur.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & Dominus noſter, D. Iulius diuina prouidentia Papa III. cui nuper innotuit, quòd licèt aliàs fel. rec. Gregorius X. in Generali Concilio Lugdunenſi, ſua generali Cõſtitutione ſanciuerit, quòd nullus ex tunc de cætero adminiſtrationem dignitatis, ad quam electus eſſet, priùs quàm celebrata de ipſo electio confirmaretur, ſub œconomatus, vel procurationis nomine, aut alio de nouo quæſito colore, in ſpiritualibus, vel temporalibus per ſe, vel per alium pro parte, vel in totum gerere, vel recipere, aut illis ſe immiſcere præſumeret; omnes illos, qui ſecus feciſſent, iure, ſi quod illis per electionem quæſitum foret, decernens eo ipſo priuatos. Et piæ memoriæ Bonifacius VIII. etiam ſua perpetuò valitura conſtitutione ſanciuerit, vt Epiſcopi, & alij Prælati Superiores, nec non Abbates, Priores, & cæteri Monaſteriorum regimina exercentes, quocunque nomine cenſerentur, qui apud Sedem Apoſtolicam promouerentur, aut confirma-

tionis, conſecrationis, vel benedictionis munus reciperent; aut commiſſas eis Eccleſias, & Monaſteria, dictæ Sedis literis eorum promotionem, confirmationem, conſecrationem, ſeu benedictionem huiuſmodi continentibus non confectis accedere, vel bonorum Eccleſiaſticorum adminiſtrationem accipere non præſumerent, nulliſque eos, abſque dictarum literarũ oſtenſione reciperent, aut eis parerent, vel intenderent. Quòd ſi forſan contra præſumptum fuiſſet, quod per Epiſcopos, Prælatos, Abbates, Priores, & alios Monaſteriorum regimina exercentes prædictos medio tempore actum foret, irritum haberetur, nec quicquam interim iidem Epiſcopi, vel Prælati, Abbates, Priores, vel alij Monaſteriorum regimina exercentes de Eccleſiarum, vel Monaſteriorum eorumdem prouentibus perciperent. Et Paulus III. Rom. Pont. prædeceſſor noſter quibuſcumque tabellionibus publicis, ſub excõmunicationis latæ ſententiæ pœna inhibuerit; ne ex tunc de cætero de tranſumptis ſupplicationem, præter quàm habentium clauſulam, quòd earum ſola ſignatura ſufficeret: ac decreto, & conceſſione literarum, ſeu mandatorum poſſeſſionem beneficiorum Eccleſiaſticorum vigore ſupplicationum huiuſmodi apprehendi, rogari deberent, néue illa ſcribere, vel ſubſcribere, aut quouis modo authenticare, vel partibus tradere præſumerent; volens, & Apoſtolica auctoritate ſtatuens inter cætera, quòd partes tranſumptis, ſeu literis, aut mandatis huiuſmodi, ex tunc deinceps vtentes, ac illorum prætextu poſſeſſionem huiuſmodi apprehendentes fructus, quos ex illis pro tempore perciperent, ſuos non facerent. Quinimò ad beneficia in eiſdem tranſumptis, & literis, ac mandatis expreſſa efficerentur ipſo facto perpetuò inhabiles, & ad reſtitutionem fructuum, ex illis pro tempore perceptorum in vtroque foro tenerentur; decernens ſic iudicari debere, ac irritum, &c. Et ſucceſſiuè Sanctitas ſua, attendens, quòd ante confectionem literarum gratia Apoſtolica eſt informis, inter alia voluerit, ſtatuerit, & ordinauerit, quòd Iudices in Romana Curia, vel extra pro tempore exiſtentes, etiam ſi eſſent Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, vel cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, aut quicumque alij non iuxta ſupplicationum ſuper impetratione ſignatarum tenores, & formas iudicare deberent, etiamſi decreto irritanti adiecto. Nihilominus diuerſi Epiſcopi, & alij Prælati Superiores, & Abbates literis ſuper diſpenſatione retinendi beneficia per eos, antequam promouerentur, aut eorum electiones confirmarentur obtenta, per prædictam Sedem pro tempore conceſſis minimè confectis beneficia per eos obtenta prædicta retinere, & diuerſæ aliæ perſonæ Eccleſiaſticæ poſſeſſionem beneficiorum Eccleſiaſticorum eis dicta authoritate conferri, ſeu commendari, vel in eorum fauorem vniri, aut aliàs diſponi, poſſeſſionem literis Apoſtolicis deſuper non expeditis apprehendere præſumunt, inhabilitatem, & alias pœnas in ſanctionibus, & inhibitione, & voluntate, & ſtatuto prædicto contentas damnabiliter incurrendo in animarum ſuarum periculum Volens periculis animarum huiuſmodi latiùs occurrere, ſanctiones, & inhibitionem, ac voluntatem, & ſtatutum huiuſmodi, quorum tenores Sanctitas Sua, ac ſi de verbo ad verbum infererentur haberi voluit pro expreſſis, approbans, & innouans, ac perpetuò obſeruari debere decernens, & ſanctiones ipſas ad inferiora beneficia Eccleſiaſtica quæcumque, quomodocumque qualificata amplians, & extendens, ac ſua in perpetuum valitura Conſtitutione ſtatuit, & ordinauit; quòd omnes, & ſingulæ perſonæ Eccleſiaſticæ, tam ſeculares, quàm quorumuis Ordinum Regulares cuiuſvis ſtatus, gradus, Ordinis, vel conditionis exiſtant, etiam ſi Epiſcopali, vel Archiepiſcopali, aut Patriarchali, vel alia maiori dignitate præfulgeant, quòd de cætero literis ſuper diſpenſationem retinendi beneficia per eos antequam promoueantur, aut eorum electiones confirmentur, obtenta eis per Sedem eamdem pro tempore conceſſis minimè confectis, beneficia ipſa retineri, aut poſſeſſionem alicuius, ſeu aliquorum beneficiorum Eccleſiaſticorum cum cura, vel ſine cura ſecularium, vel quorumuis Ordinum Regularium quomodocumque & qualitercumque qualificatorum eis dicta authoritate Apoſtolica conferri, ſeu commendari, aut in eorum fauorem, & commodum vniri, ſeu aliàs diſponi conceſſionem, literis Apoſtolicis ſuper collatione, ſeu commenda, aut vnione, ſeu alia diſpoſitione huiuſmodi non expeditis per ſe, vel per alium, ſeu alios eius nomine, etiam, ſupplicationum, ſeu ſumptorum, vel tranſumptorum huiuſmodi, aut collationum eis poſtmodum de ipſis beneficiis tanquam etiam tunc certo modo in ſupplicatione expreſſo vacantibus, Ordinaria, vel alia quauis auctoritate factarum prætextu apprehendere præſumpſerint, aut per alios apprehenſam ratam, & gratam habuerint, ipſorum beneficiorum non poſſeſſores ſed meri, & nudi detentores, ac violenti, ſine aliquo titulo in eis intruſi cenſeantur, & pro talibus habeantur, & reputentur, nec fructus ſuos faciant, ſed ad illorum reſtitutionem,

ſtitutionem, vt præfertur, teneantur, & obligati exiſtant, Conſtitutiones, ſeu dictæ Cancellariæ regulæ de annali, & triennali poſſeſſore in illis locum non habeant, nec eis cum detentoribus, & intruſis in aliquo ſuffragentur. Quinimo beneficia per eos tempore promotionis ſuæ, aut eorum electionis confirmationis obtenta literis, ſuper diſpenſatione ea retinendi ſibi conceſſa, non expeditis retinentes, aut poſſeſſionem beficiorum literis Apoſtolicis ſuper illis non confectis apprehendentes, ſeu per alios apprehenſam, ratam, & gratam habentes; beneficia, ſic retenta, aut apprehenſa, & omne ius, quod in illis, vel ad illa pro tempore quomodolibet habuerint, eo ipſo amittant, illíſque, & illo priuari, & ad illa de cætero obtinenda perpetuò inhabiles, nec illa vlteriùs, & prætextu noui tituli, aut nouæ commendæ, vel vnionis, ſeu alterius diſpoſitionis, etiam Apoſtolica auctoritate facta aſſequi valeant; ſed beneficia ipſa tanquam de iure, & facto vacantia ad hos conferri, ſeu commendari, & per quoſuis, tam ab eorum Ordinariis collationibus, quàm à Sede prædicta liberè impetrari poſſint, & ſi beneficia ipſa litigioſa fuerint, collitigantes in omni iure, & ad omne ius, quod beneficia retinentibus, aut poſſeſſionem apprehendentibus huiuſmodi in eiſdem beneficiis, vel ad illa quomodolibet cõpetebat, aut competere poterat, eo ipſo abſque iuris, aut hominis miniſterio, ſubrogentur, & ſubrogati eſſe cenſeantur, ac in eorum fauorem cauſam deſuper pendentem aduocatam, & litem extinctam fuiſſe, & ſimiliter eſſe cenſeantur. Quòdque de cætero ſupplicationes etiam manu noſtra, & motu proprio ſignatæ, niſi habuerint clauſulam, quòd eorom ſola ſignatura ſufficiat, nullam aliam, quam literarum ſuper illis conficiens fidem aut probationem faciant, ſeu præſtent, nec vlla eis in aliquo alio caſu fides adhibeatur, & adhiberi poſſit. Decernentes ſic, & aliter, tam in eadem Curia, quàm extra eam, & in partibus, per quoſcunque Iudices, ac Commiſſarios quauis etiam Apoſtolica auctoritate prædicta fungentes, etiam cauſarum Palatij Auditores, & ipſius Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales in quauis cauſa, & inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi auctoritate, facultate, iudicari, & definiri debere, ac irritum.

Habetur apud Sie, hanum Quarant. *ver. Beneficiorum poſſeſſio.*

QVÆSITVM II.

An Abbates, & Prælati, qui non expediunt Bullas iuriſpatronatus donati Monaſterio, incidant in aliquas pœnas.

SVMMARIVM.

1 *In donatione Iuriſpatronatus facta loco Religioſo non requiritur Epiſcopi aſſenſus.*

2 *Abbates, & Prælati non expedientes literas aſſenſus ſuper Iurepatronatus donato Monaſterio in nullas pœnas incidunt.*

Videtur primò, quòd Abbates, qui non expediunt Bullas iuriſpatronatus donati Monaſterio incidant in pœnas contentas *in cap. cura paſtoralis de iure patron.* in quo textu probatur, quòd Religioſi non poſſunt vendicare, vel retinere Eccleſias ſibi cõceſſas à laicis, ſine Diœceſani conſenſu, cuius pœna eſt annullatio actus donationis; & idem diſponitur per text. *in cap. nullus, eodem tit.* ſcilicet, quòd patronus non poteſt, ſine Epiſcopi, vel Papæ conſenſu, etiam loco Religioſo conferre Eccleſiæ decimas, vel aliud ſpirituale. Nec non videtur, quòd incidant in pœnas contentas in Bullis Pontificiis emanatis contra retinentes beneficia abſque litteris Apoſtolicis.

Sed contra eſt, quod diſponitur *in cap. quod autem, & cap. illud ex tit. de iure patron. & cap. vnic. eodem tit. in 6.* vbi habetur, quòd ſi laïcus iuſpatronatus Eccleſiæ ſibi competentis, eidem, vel alteri Eccleſiæ, ſeu loco pio duxerit conferendum: huiuſmodi collatio, (quamuis abſque aſſenſu Epiſcopi facta fuerit) efficax eſt cenſenda; Ita etiam affirmant Panormit. *ſuper d. cap. illud num. 7.* Roch. de Curth. *in tract. de iurepatr. verb. ipſe vel is, q. 7 n. 16.* Paul. de Citadin. *in eod tract. 9. part. num* 10. 2. *q. lib. 8. tit. 15 part. 5.* Lambertin. *eodem tract. lib. 1 part. 2 quæſt. 1. art 2. & 3. cum ſeq.* vbi teſtatur de communi, Molin. *de Hiſpan. primogenitur. lib. 1. cap. 14. num. 13.* Vinius *commun. opin. tom. 1. lib. 1. tit. 4. num. 9.* Azor. *inſt. mor. part 2. lib 6. cap. 10. q. 5.* Steph. Grat. *diſcept foren tom. 1. cap. 177. num. 3* Suar. *de Relig. tom. 1. lib. 4 de ſimon. cap 28. num. 16.* D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcopi part. 3 allegat. 71. num. 10. & 26.* Rota *deciſ. 9. de iurepatronatus in nou. & in Piſana altaris 1. Iuly 1587. coram Cornoſulo.* 1

Ex quibus patet, quod Abbates, qui non expediunt Bullas iuriſpatronatus donati Monaſterio, in nullas pœnas incidunt. Benè verùm eſt, quod Gloſſ. notat in ſupra allegato *cap. ſi laicus de iurepatron. lib. 6.* in figuratione caſus, *in verſ. tamen dicens. Per hoc non fit præiudicium Diœceſano, & ideo Eccleſia, cui facta fuit donatio iuriſpatronatus habebat collationem, & præſentationem; ſed Diœceſanus habebit inſtitutionem.* Ex quibus Gloſſ. dictis ſolùm elicitur, quòd Abbas debet præſentare in beneficio iuriſpatronatus, & ipſe Diœceſanus inſtituere. 2

Ad argumenta vnà cum iuribus in contrarium adductis reſpondemus; Et primò non obſtare text. in contrarium adductos; quia reſpondetur cum Gloſſ. *ibid.* quam dicit communiter receptam Azor. *d. c. 10. q. 5.* quòd in his iuribus ſolùm decernitur, patronum non poſſe conferre Eccleſiam etiam Monaſteriis, aut Collegiis Clericorum abſque Epiſcopi conſenſu, quod attinet ad proprietatem, vel titulum, non autem quod ſpectat ad iuſpatronatus.

Nec item obſtant Bullæ Pontificiæ, nam pœnæ in illis contentæ afficiunt eos tantùm, qui recipiunt beneficia Eccleſiaſtica à Sede Apoſtolica, abſque

literarum Apoſtolicarum expeditione, vt diximus in primo quæſito præſentis diſputationis; ſecus eſt quando iuſpatronatus donatum eſt Monaſterio à particulari patrono, cùm non ſit conceſſum à Sede Apoſtolica; ergo.

QVÆSITVM III.

An Abbates Congregationum Regularium teneantur ſoluere quindemnium Cameræ Apoſtolicæ.

SVMMARIVM.

1 *Quindemnium quid ſit.*
2 *Annata quid ſit.*
3 *Annatæ quo tempore exigi cœperunt.*
4 *Quindemnium ſucceſſit in locum annatæ.*
5 *Annata ſoluitur pro Monaſteriis non Conſiſtorialibus nam pro Conſiſtorialibus ſoluitur commune ſeruitium, & minuta ſeruitia, prout ſoluuntur pro Epiſcopatibus.*

QVindemnium eſt quoddam penſionis genus,
1 quod ſoluitur Summo Pontifici, ac illius Apo-
ſtolicæ Cameræ decimo quinto quoque anno ex be-
neficiis dimiſſis, & annexis alicui Communitati, ſiue
Collegio, aut Monaſterio: & ſuccedit in locum an-
natæ; quæ annata eſt genus quoddam penſionis,
2 cùm is, qui beneficium Eccleſiaſticum obtinuit, aut
de certa aliqua Eccleſiaſtica præfectura prouiſus eſt,
integros fructus, qui primo anno colliguntur, vel di-
midiam eorum partem Apoſtolicæ Cameræ ſoluere
tenetur, ſi beneficij, vel Præfecturæ fructus 24. du-
catorum auri de Camera valorem annuum excedunt
de annatis notatur *in clem. quia Regulares §. præmiſſa, de ſuppl. neglig. Prælat.* & dicuntur anoalia *in extr. Ioann. XXII. ſuſcepti.*

Hæ annatæ ante tempora eiuſdem Ioann. XXII.
3 rarò, vel nunquam exigebantur; ſed ipſe Summus
Pontifex per *extrauagant. cùm nonnullæ*, in qua ſup-
ponit, aliam priùs edidiſſe, ad quam ſe refert, aſſerit, fructus primi anni Eccleſiarum Cathedralium vacantium ad triennium in aliquibus Orbis partibus pro neceſſitatibus Romanæ Eccleſiæ Cameræ Apoſtolicæ reſeruaſſe; quod poſtea in perpetuum, & ad omnes Eccleſias extenſum fuit à Bonifacio IX. qui primus indifferenter Eccleſiaſticis annatarum vſum impoſuit. Videantur Ferrandus Cordubenſis *in ſuo tractat. de annata ſeu fruct. ib. med. exig.* Gloſſ. *in pragmatig. Sanct. tit. de annata. verb. annatarum*, & Azor. *in part. 2. inſtit. moral. lib. 7. cap. 12. per tot.* In harum igi-
tur annatarum locum ſucceſſit quiodemnium, ſæpe 4
enim beneficia Apoſtolicæ Sedis auctoritate Monaſteriis Religioſorum, & ſecularium Clericorum, Collegiis, Hoſpitalibus, vel aliis Communitatibus annectuntur; & quia Vniuerſitas nunquam perit, ideo beneficia annexa, vel quæ adhærent Monaſteriis, vel Communitatibus, finguntur vacare decimo quinto quoque anno, & denuo conferri; & ideo exactis quindecim annis ſoluuntur Pontifici fructus vnius anni, vel dimidia eorum pars, ac ſi beneficium vacaſſet, & alteri denuò collatum eſſet. Et hoc quiodemnium ante Sixtum V. ſoluebatur ex beneficiis, quæ erant annexa Communitati auctoritate Apoſtolica; poſtea verò edita eſt ab eodem Pontifice Conſtitutio, qua ſancitum eſt, vt quindemnia ſoluantur ex quibuſlibet beneficiis dimiſſis, & vnitis, cauſa alicuius Collegij, vel Vniuerſitatis auctoritate Legatorum, vel Nunciorum Apoſtolicorum, vel etiam Ordinariorum alicuius loci; Sic Abbates noſtræ Religionis ſoliti ſunt ſoluere talequindemnium, ex cauſis ſupra dictis. Videatur Azor. *inſtit. moral. tom. 2. lib. 7. cap. 13.* Videatur etiam Galleſ. *de annata in fin.* Card. Seraph. *deciſ.* 1401. *&* 1410. *per tot.* Lott. *de re benefic. lib. 1. q. 29. à n. 1. vſque ad n. 5.* Annata ſoluitur pro Mo-
naſteriis non Conſiſtorialibus: nam pro Conſiſtoriali- 5
bus ſoluitur commune ſeruitium, & minuta ſeruitia prout ſoluuntur pro Epiſcopatibus, Galleſ. *ibi n. 3. & 4.* & notatur *in Palentina Abbatiæ 14. Decemb. 1618. coram Renerend. D. Coccino Decano, quæ in fine operis eſt deciſ. 16.*

DISPVTATIO X.

De ſimoniaca inſtitutione, & illegitima procuratione Abbatiæ, & Prælaturæ vitanda.

QVÆS. I. An expediat, Monachum Abbatiam expetere, & an poſſit illam per externos fauores procurare.
II. An Monachus in Abbatem electus teneatur Abbatiale onus acceptare.
III. Quibus modis quis tam Regularis, quam Secularis ſimoniam incurrat, procurando Abbatiam, vel alias dignitates, & Prælaturas.
IV. An abſque ſimonia poſſit electus ad Abbatiam, vel aliam Prælaturam redimere vexationem ſibi illatam.
V. In quas pœnas incidat, qui in Abbatem, vel Prælatum ſimoniacè eligi procurat.

QVÆSITVM I.

An expediat, Monachum Abbatiam expetere, & an poſſit illam per externos fauores procurare.

SVMMARIVM.

1 *Omne, quod hic eminet, plùs afficitur mœroribus, quàm honoribus gaudeat.*
2 *Ambitio peſtis eſt Religionis.*
3 *Religioſus, qui Prælaturam deſiderat, non Religioſus, ſed mundanus homo appellandus eſt.*
4 *Omne, quod eſt in Mundo, aut eſt concupiſcentia carnis, aut concupiſcentia oculorum, aut ſuperbia vitæ.*
5 *Ambitioſè ad dignitatem ſe ingerens, eſt ab ea repellendus.*
6 *Non Prælatura, ſed vitæ merita nos Deo cõmendant.*

7 Religioſi

Digitized by Google

7. *Religioſi non debent, per externos fauores dignitates, & officia Religionis procurare.*
8 *Difficile eſt, vt bono peragantur exitu, quæ malo ſunt inchoata principio.*
9 *Quos amor dominationis inuadit, etiam iugum Eccleſiaſtica diſciplina facit reſpuere.*
10 *Procurantes officia, & dignitates in noſtra Congregatione per externos fauores per biennium ad illas, vel ſimilia inhabiles redduntur.*
11 *Conſtitutiones Summorum Pontificum contra procurantes Prælaturas, & dignitates per extraneos fauores, referuntur.*

DILIGENTER curare deberet, ad culmen di-
gnitatis alicuius aſcendere exoptans, eiúſque
onus ſubire cupiens, ne fortè cùm exiguæ ſta-
turæ ſit, gigantum induat arma, quæ tum incur-
ſu, tum in prælio impedimento ſint; cum in his per-
multi decipiantur, ea tentantes, quæ ſunt ſupra vires,
atteſtante D. Gregorio *in Moral. part. 6. lib. 32. c. 56.*
1 *Omne, quod hìc eminet, plus mœroribus afficitur, quàm*
honoribus gaudeat; vt refert Gratianus *can. nerui,*
§. alius penſare pondus, 13. diſt. Et D. Pater Benedictus
Regula, cap. 2. part. 4. ſic ait, *meminiſſe debet ſemper*
Abbas, quod eſt, meminiſſe, quod dicitur, & ſcire, quia
cui plus committitur, plus ab eo exigitur, ſciátque quàm
difficilem, & arduam rem ſuſcepit, regere animas, &
multorum ſeruire moribus, & infrà. *Semper cogitet, quia*
animas ſuſcepit regendas, de quibus, & rationem reddi-
turus eſt, & infrà, *& quantum ſub cura ſua fratrum*
ſe habere ſciuerit numerum: agnoſcat pro certo, quia
in die iudicij ipſarum omnium animarum eſt redditurus
Domino rationem ſine dubio, addita, & ſua anima: in
quibus verbis oſtendere conatur D. Pater, quantum
difficultatis, & laboris Abbatia, necnõ aliæ Præfecturæ
animarũ curam annexam habentes in ſe contineant;
& propterea illam ambientes, graue quippe onus ex-
optant. Ideo S. Greg. Nazianz *in orat. de moder. in diſp.*
adhiben. de his loquens, dicebat. *Quid in cælum pro-*
uolas cùm pedes ſis? quid turrim extruis, cum iis rebus
careas, quæ ad eam perficiendam requiruntur? quid ipſe
quoque aquam metiris, & cælum palmo, terrámque
omnem pugillo, elementa magna, & huiuſmodi, vt ea
Creator ſolus demetiri poſſit? Si enim tunc primùm (in-
quit Bernardus) *haſitare incipias, id quidem ſerò autè,*
iuxta conſilium Saluatoris, Lucæ 14. *ſediſſe debueras,*
ante æſtimaſſe opus, metiri vires, ponderaſſe ſapientiam,
merita comparaſſe, ſumptus computaſſe virtutum. Quis
enim ſanus, & ſobrius, cum perſpexerit, vix ſe ferendis
oneribus ſuis ſufficere, aliena quoque onera libenti animo
ſuſcipiat? quis cum vix reddendis domeſticis rationibus
ſuis ſe parem agnoſcat, in publicis, vel alienis ſpontè
operam profiteatur? quiſnam æger, ſuorum vulnerum
curandorum non ſatis peritus, alterius morbis mederi
2 *aggrediatur.* Ex his igitur patet, non eſſe expediens,
imò non debere Religioſum, Abbatialem dignitatem
expetere; eò præcipuè, ne incidat in ambitionem,
quæ eſt peſtis Religionis, *cap. quorundam, de elect. in 6.*
Vnde nihil Monacho eſt in hac vita periculoſius,
quàm officium, vel Prælaturam expetere; nam qui,
ambitioſè exquirendo, tale onus deſiderat, non Re-
3 ligioſus Monachus, ſed mundanus homo eſt appel-
landus; iuxta illud Ioann. 15. *Si de mundo fuiſſetis,*
Mundus, quod ſuum erat, diligeret; quia verò de Mun-
do non eſtis, ſed ego elegi vos de Mundo: propterea odit
vos Mundus; & iuxta illud Petri 1. *fugientes eius, quæ*
in Mundo eſt, concupiſcentia corruptionem; & iuxta
illud Ioannis *Epiſt.* 1. *cap.* 2. *nolite diligere Mundum,*
neque ea, quæ in Mundo ſunt. Si quis diligit Mundum,
non eſt charitas Patris in eo, quoniam omne, quod eſt in
4 *Mundo, aut eſt concupiſcentia carnis, aut concupiſcentia*
oculorum, aut ſuperbia vitæ, quæ non eſt ex Patre, ſed
ex Mundo eſt, & Mundus tranſit, & concupiſcen-
tia eius.
Præterea qui ſe ambitioſè ad dignitatem ingerit 5
eſt ab ea repellendus; ſicuti inuitatus renuens eſt pro-
mouendus, *can. ſicut 1. quæſt. 7.* cuius text. verba tan-
quam alta mente reponenda hìc referre decreui. *Sicut*
is, qui renuit, quæſitus fugit, ſacris eſt altaribus admo-
uendus; ſic qui vltrò ambit, vel importunè ſe ingerit, eſt
procul dubio repellendus; nam qui ſic nititur ad altiora
conſcendere, quid agit, niſi vt creſcendo decreſcat, &
aſcendendo deſcendat; & D. Baſilius *in Conſt. Monaſt.*
cap. 10. ſic ait. *Inter Fratres principatum nullo modò*
appetere Monachus debet; ſi quidem diabolica iſta peſtis
eſt, & dominandi labes, & infrà: *Qui autem ab eo vitio*
captiui tenentur, eos inuidos, contentioſos, ſimulatores,
imprudentes, calumniatores, aſſentatores, veteratores, hu-
miles vbi non conuenit, illiberales, glorioſos, ſexcentis de-
nique aliis huiuſmodi vitiis refertos eſſe, neceſſe eſt.
Præterea non Prælatura, ſed vitæ merita nos Deo 6
commendant, vt colligitur ex *can. ante omnia 40. diſt.*
Ex his conſequenter patet, non poſſe, nec debere 7
Religioſos, Abbatiam, vel alias dignitates, & officia
Religionis per externos fauores procurare. Nihil
enim magis Religioſorum ſtatum perturbat, quàm
fauorum, & ſuffragiorum ſecularium conquiſitio, &
procuratio; nam ex his Superiores coguntur, di-
gniores prætermittendo, indignos nonnunquam ad
munera, & dignitates Religionis aſſumere, in non
paruum ipſius Religionis præiudicium; vnde *in can.*
miramur 61. diſt. Leo Papa grauiter reprehendens,
non ſolùm eos, qui ad Epiſcopatum eligi procurant,
ſed etiam illos eligentes, ſic ait. *Non eſt hoc, conſulere*
populis, ſed docere, nec præſtare regimen, ſed augere
diſcrimen; integritas enim præſidentium ſalus eſt ſubdi-
torum, & vbi eſt incolumitas obedientiæ, ibi eſt etiam
forma doctrinæ; Principatus autem, quem, aut ſeditio
extorſit, aut ambitus occupauit, etiam ſi moribus, aut
actibus non offendit, ipſe tamen initij ſui eſt pernicioſus 8
exemplo: & difficile eſt, vt bono peragantur exitu, quæ
malo ſunt inchoata principio: quæ ſententia præcipuè
locum habet in Religionibus, ac earum perſonis;
nam totum Religionis bonum pendet ex obedientia,
quæ ex ambitione maximè peruertitur, quia Religio-
ſus dignitatem ambiens, propriæ profeſſionis oblitus,
incipit retrò reſpicere, & ſic non eſt aptus Regno
Dei, Lucæ *cap. 9. & cap. magnæ de voto, & voti redempt.*
Et (vt ait Symmachus Papa *in Synodo Romana, cap. 1.)*
Quos amor dominationis inuadit, etiam iugum Eccle- 9
ſiaſtica diſciplinæ facit reſpuere. Vnde idem Pontifex
epiſt. 1. cap. 5. relatus à Gratiano *in can. nullus itaque*
1. quæſt. 1. inquit, *Cum hic exceſſus in laicali conuerſa-*
tione culpetur, quis dubitat, quin Religioſis, & Deo ſer-
uientibus iniiciat, vel incutiat opprobrium; at vbi ma-
gis, quæſo, ambitionis vitium à Religioſo oſtendi-
tur, quàm per externos fauores, dignitates, & officia
in Religione procurando? Propterea in noſtra Con- 10
gregatione ſtatutum eſt, vt procurantes externos fa-
uores, & ſuffragia ad conſequendas dignitates, gra-
dus, vel officia eiuſdem Congregationis, ipſo facto
illis indigni reputentur, ac per ſpatium biennij im-
mediatè ſequentis ad eoſdem, vel ſimiles gradus aſ-
ſumi nequeant, vt habetur *noſtrarum Conſt. cap.* 42.
Et in Congregatione Caſinen. per duas Bullas Pij V. 11
altera ſub die 7. Aprilis, & altera ſub die 28. eiuſdem
menſis ann. 1571. & demum diſtrictiùs per aliam Gre-
gor. XIII. die 7. April. ann. 1574. quæ incipit, *In*
vnaquaque præcipitur Præſidenti, & Definitoribus, ne
vllum omninò ad dignitates, Prælaturas, vel officia
eiuſdem Congregationis promoueant, ad fauorem
cuiuſuis Principis, aut Prælati extra Congregatio-

 nem.

literarum Apoſtolicarum expeditione, vt diximus in primo quæſito præſentis diſputationis; ſecus eſt quando iuſpatronatus donatum eſt Monaſterio à particulari pattono, cùm non ſit conceſſum à Sede Apoſtolica; ergo.

QVÆSITVM III.

An Abbates Congregationum Regularium teneantur ſoluere quindemnium Cameræ Apoſtolicæ.

SVMMARIVM.

1 *Quindemnium quid ſit.*
2 *Annata quid ſit.*
3 *Annata quo tempore exigi cœperunt.*
4 *Quindemnium ſucceſſit in locum annatæ.*
5 *Annata ſoluitur pro Monaſteriis non Conſiſtorialibus nam pro Conſiſtorialibus ſoluitur commune ſeruitium, & minuta ſeruitia, prout ſoluuntur pro Epiſcopatibus.*

QVindemnium eſt quoddam penſionis genus,
1 quod ſoluitur Summo Pontifici, ac illius Apoſtolicæ Cameræ decimo quinto quuque anno ex beneficiis dimiſſis, & annexis alicui Communitati, ſiue Collegio, aut Monaſterio: & ſuecedit in locum annatæ; quæ annata eſt genus quoddam penſionis,
2 cùm is, qui beneficium Eccleſiaſtieum obtinuit, aut de certa aliqua Eccleſiaſtica præfectura prouiſus eſt, integros fructus, qui primo anno colliguntur, vel dimidiam eorum partem Apoſtolicæ Cameræ ſoluere tenetur, ſi beneficij, vel Præfecturæ fructus 24. ducatorum auri de Camera valorem annuum exeedunt de annatis notatur *in clem. quia Regulares §. præmiſſa, de ſuppl. neglig. Prælat.* & dicuntur annalia *in extr. Ioann. XXII. ſuſcepti.*

Hæ annatæ ante tempora eiuſdem Ioann. XXII.
3 rarò, vel nunquam exigebantur; ſed ipſe Summus Pontifex per *extrauagant. cùm nonnullæ*, in qua ſupponit, aliam priùs edidiſſe, ad quam ſe refert, aſſerit, fructus primi anni Eccleſiarum Cathedralium vacantium ad triennium in aliquibus Orbis partibus pro neceſſitatibus Romanæ Eccleſiæ Cameræ Apoſtolicæ reſeruaſſe; quod poſtea in perpetuum, & ad omnes Eccleſias extenſum fuit à Bonifacio IX. qui primus indifferenter Eccleſiaſticis annatarum vſum impoſuit. Videantur Ferrandus Cordubenſis *in ſuo tractat. de annata ſeu fruct ib. med. exig.* Gloſſ. *in pragmatig. Sanct. tit. de annata. verb. annatarum,* & Azor. *in part. 2. inſtit. moral. lib. 7. cap. 12. per tot.* In harum igitur annatarum locum ſucceſſit quindemnium, ſæpe 4
enim beneficia Apoſtolicæ Sedis auctoritate Monaſteriis Religioſorum, & ſecularium Clericorum, Collegiis, Hoſpitalibus, vel aliis Communitatibus annectuntur; & quia Vniuerſitas nunquam perit, ideo beneficia annexa, vel quæ adherent Monaſteriis, vel Communitatibus, finguntur vacare decimo quinto quoque anno, & denuo conferri; & ideo exactis quindecim annis ſoluuntur Pontifici fructus vnius anni, vel dimidia eorum pars, ac ſi beneficium vacaſſet, & alteri denuò collatum eſſet. Et hoc quindemnium ante Sixtum V. ſoluebatur ex beneficiis, quæ erant annexa Communitati auctoritate Apoſtolica; poſtea verò edita eſt ab eodem Pontifice Conſtitutio, qua ſancitum eſt, vt quindemnia ſoluantur ex quibuſlibet beneficiis dimiſſis, & vnitis, cauſa alicuius Collegij, vel Vniuerſitatis auctoritate Legatorum, vel Nunciorum Apoſtolicorum, vel etiam Ordinariorum alicuius loci; Sie Abbates noſtræ Religionis ſoliti ſunt ſoluere tale quindemnium, ex cauſis ſupra dictis. Videatur Azor. *inſtit. moral. tom. 2. lib. 7. cap. 13.* Videator etiam Galleſ. *de annata in fin.* Card. Seraph. *deciſ.* 1401. *&* 1410. *per tot.* Lott. *de re benefic. lib. 1. q. 29. à n. 1. vſque ad n. 5.* Annata ſoluitur pro Monaſteriis non Conſiſtorialibus: nam pro Conſiſtoriali- 5
bus ſoluitur commune ſeruitium, & minuta ſeruitia prout ſoluuntur pro Epiſcopatibus, Galleſ. *ibi n. 3. &* 4. & notatur *in Palentina Abbatia* 14. *Decemb.* 1618. *coram Reuerend. D. Coccino Decano, quæ in fine operis eſt deciſ.* 16.

DISPVTATIO X.

De ſimoniaca inſtitutione, & illegitima procuratione Abbatiæ, & Prælaturæ vitanda.

QVÆS. I. An expediat, Monachum Abbatiam expetere, & an poſſit illam per externos fauores procurare.
II. An Monachus in Abbatem electus teneatur Abbatiale onus acceptare.
III. Quibus modis quis tam Regularis, quam Secularis ſimoniam incurrat, procurando Abbatiam, vel alias dignitates, & Prælaturas.
IV. An abſque ſimonia poſſit electus ad Abbatiam, vel aliam Prælaturam redimere vexationem ſibi illatam.
V. In quas pœnas incidat, qui in Abbatem, vel Prælatum ſimoniacè eligi procurat.

QVÆSITVM I.

An expediat, Monachum Abbatiam expetere, & an poſſit illam per externos fauores procurare.

SVMMARIVM.

1 *Omne, quod hic eminet, plùs afficitur mœroribus, quàm honoribus gaudeat.*
2 *Ambitio peſtis eſt Religionis.*
3 *Religioſus, qui Prælaturam deſiderat, non Religioſus, ſed mundanus homo appellandus eſt.*
4 *Omne, quod eſt in Mundo, aut eſt concupiſcentia carnis, aut concupiſcentia oculorum, aut ſuperbia vita.*
5 *Ambitioſè ad dignitatem ſe ingerens, eſt ab ea repellendus.*
6 *Non Prælatura, ſed vita merita nos Deo cõmendant.*

7 *Religioſi*

7. *Religioſi non debent, per externos fauores dignitates, & officia Religionis procurare.*

8 *Difficile eſt, vt bono peragantur exitu, quæ malo ſunt inchoata principio.*

9 *Quos amor dominationis inuadit, etiam iugum Eccleſiaſticæ diſciplinæ facit reſpuere.*

10 *Procurantes officia, & dignitates in noſtra Congregatione per externos fauores per biennium ad illas, vel ſimilia inhabiles redduntur.*

11 *Conſtitutiones Summorum Pontificum contra procurantes Prælaturas, & dignitates per extraneos fauores, referuntur.*

DILIGENTER curare deberet, ad culmen di-
gnitatis alicuius aſcendere exoptans, eiúſque
onus ſubire cupiens, ne fortè cùm exiguæ ſta-
turæ ſit, gigantum induat arma, quæ tum incur-
ſu, tum in prælio impedimento ſint; cum in his per-
multi decipiantur, ea tentantes, quæ ſunt ſupra vires,
atteſtante D. Gregorio *in Moral. part.6. lib.32.c.56.*
1 *Omne, quod hic eminet, plus mœroribus afficitur, quàm*
honoribus gaudeat; vt refert Gratianus *can. nerui,*
§. alius penſare pondus, 13. diſt. Et D. Pater Benedictus
Regulæ, cap.2. part.4. ſic ait, *meminiſſe debet ſemper*
Abbas, quod eſt, meminiſſe, quod dicitur, & ſcire, quia
cui plus committitur, plus ab eo exigitur, ſciátque quàm
difficilem, & arduam rem ſuſcepit, regere animas, &
multorum ſeruire moribus, & infrà. *Semper cogitet, quia*
animas ſuſcepit regendas, de quibus, & rationem reddi-
turus eſt, & infrà, *& quantum ſub cura ſua fratrum*
ſe habere ſciuerit numerum: agnoſcat pro certo, quia
in die iudicij ipſarum omnium animarum eſt redditurus
Domino rationem ſine dubio, addita, & ſua anima: in
quibus verbis oſtendere conatur D. Pater, quantum
difficultatis, & laboris Abbatia, necnõ aliæ Præfecturæ
animarũ curam annexam habentes in ſe contineant;
& propterea illam ambientes, graue quippe onus ex-
optant. Ideo S. Greg. Nazianz. *in orat. de moder. in diſp.*
adhiben. de his loquens, dicebat. *Quid in cælum pro-*
uolas cùm pedes ſis? quid turrim extruis, cum iis rebus
careas, quæ ad eam perficiendam requiruntur? quid ipſe
quoque aquam metiris, & cælum palmo, terrámque
omnem pugillo, elementa magna, & huiuſmodi, vt ea
Creator ſolus demetiri poſſit? Si enim tunc primùm (in-
quit Bernardus) *heſitare incipias, id quidem ſerò antè,*
iuxta conſilium Saluatoris, Lucæ 14. *ſediſſe debueras,*
ante æſtimaſſe opus, metiri vires, ponderaſſe ſapientiam,
merita computaſſe, ſumptus computaſſe virtutum. Quis
enim ſanus, & ſobrius, cum perſpexerit, vix ſe ferendis
oneribus ſuis ſufficere, aliena quoque onera libenti animo
ſuſcipiat? quis cum vix reddendis domeſticis rationibus
ſuis ſe parem agnoſcat, in publicis, vel alienis ſponte
operam profiteatur? quiſnam æger, ſuorum vulnerum
curandorum non ſatis peritus, alterius morbis mederi
2 *aggrediatur.* Ex his igitur patet, non eſſe expediens,
imò non debere Religioſum, Abbatialem dignitatem
expetere; eò præcipuè, ne incidat in ambitionem,
quæ eſt peſtis Religionis, *cap. quorundam, de elect. in 6.*
Vnde nihil Monacho eſt in hac vita periculoſius,
quàm officium, vel Prælaturam expetere; nam qui,
ambitioſè exquirendo, tale onus deſiderat, non Re-
3 ligioſus Monachus, ſed mundanus homo eſt appel-
landus; iuxta illud Ioann. 15. *Si de mundo fuiſſetis,*
Mundus, quod ſuum erat, diligeret; quia verò de Mun-
do non eſtis, ſed ego elegi vos de Mundo: propterea odit
vos Mundus; & iuxta illud Petri 1. *fugientes eius, quæ*
in Mundo eſt, concupiſcentiæ corruptionem; & iuxta
illud Ioannis *Epiſt. 1. cap. 2. nolite diligere Mundum,*
neque ea, quæ in Mundo ſunt. Si quis diligit Mundum,
non eſt charitas Patris in eo, quoniam omne, quod eſt in
4 *Mundo, aut eſt concupiſcentia carnis, aut concupiſcentia*
oculorum, aut ſuperbia vitæ, quæ non eſt ex Patre, ſed
ex Mundo eſt, & Mundus tranſit, & concupiſcen-
tia eius.

Præterea qui ſe ambitioſè ad dignitatem ingerit 5
eſt ab ea repellendus; ſicuti inuitatus renuens eſt pro-
mouendus, *can. ſicut 1. quæſt. 7.* cuius text. verba tan-
quam alta mente reponenda hîc referre decreui. *Sicut*
is, qui renuit, quæſitus fugit, ſacris eſt altaribus admo-
nendus; ſic qui vltrò ambit, vel importunè ſe ingerit, eſt
procul dubio repellendus; nam qui ſic nititur ad ulteriora
conſcendere, quid agit, niſi vt creſcendo decreſcat, &
aſcendendo deſcendat; & D. Baſilius *in Conſt. Monaſt.*
cap. 10. ſic ait. *Inter Fratres principatum nullo modo*
appetere Monachus debet; ſi quidem diabolica iſta peſtis
eſt, & dominandi libido, & infrà: *Qui autem ab eo vitio*
captiui tenentur, eos inuidos, contentioſos, ſimulatores,
imprudentes, calumniatores, aſſentatores, veteratores, hu-
miles vbi non conuenit, illiberales, glorioſos, ſexcentis de-
nique aliis huiuſmodi vitiis refertos eſſe, neceſſe eſt.
Præterea non Prælatura, ſed vitæ merita nos Deo 6
commendant, vt colligitur ex *can. ante omnia 40 diſt.*

Ex his conſequenter patet, non poſſe, nec debere 7
Religioſos, Abbatiam, vel alias dignitates, & officia
Religionis per externos fauores procurare. Nihil
enim magis Religioſorum ſtatum perturbat, quàm
fauorum, & ſuffragiorum ſecularium conquiſitio, &
procuratio; nam ex his Superiores coguntur, di-
gniores prætermittendo, indignos nonnunquam ad
munera, & dignitates Religionis aſſumere, in non
paruum ipſius Religionis præiudicium; vnde *in can.*
miramur 61. diſt. Leo Papa grauiter reprehendens,
non ſolùm eos, qui ad Epiſcopatum eligi procurant,
ſed etiam illos eligentes, ſic ait. *Non eſt hoc, conſulere*
populis, ſed nocere, nec præſtare regimen, ſed augere
diſcrimen; integritas enim præſidentium ſalus eſt ſubdi-
torum, & vbi eſt incolumitas obedientiæ, ibi eſt etiam
forma doctrinæ; Principatus autem, quem, aut ſeditio
extorſit; aut ambitus occupauit, etiam ſi moribus, aut
actibus non offendit, ipſe tamen initij ſui eſt pernicioſus 8
exemplo: & difficile eſt, vt bono peragantur exitu, quæ
malo ſunt inchoata principio: quæ ſententia præcipuè
locum habet in Religionibus, ac earum perſonis;
nam totum Religionis bonum pendet ex obedientia,
quæ ex ambitione maximè peruertitur, quia Religio-
ſus dignitatem ambiens, propriæ profeſſionis oblitus,
incipit retrò reſpicere, & ſic non eſt aptus Regno
Dei, Lucæ *cap.9.* & *cap. magna de voto, & voti redempt.*
Et (vt ait Symmachus Papa *in Synodo Romana, cap.1.*)
Quos amor dominationis inuadit, etiam iugum Eccle- 9
ſiaſticæ diſciplinæ facit reſpuere. Vnde idem Pontifex
epiſt. 1. cap. 5. relatus à Gratiano *in can. nullus itaque*
1. quæſt. 1. inquit, *Cum hic exceſſus in laicali conuerſa-*
tione culpetur, quis dubitat, quin Religioſis, & Deo ſer-
uientibus iniiciat, vel incutiat opprobrium; at vbi ma-
gis, quæſo, ambitionis vitium à Religioſo oſtendi-
tur, quàm per externos fauores, dignitates, & officia
in Religione procurando? Propterea in noſtra Con- 10
gregatione ſtatutum eſt, vt procurantes externos fa-
uores, & ſuffragia ad conſequendas dignitates, gra-
dus, vel officia eiuſdem Congregationis, ipſo facto
illis indigni reputentur, ac per ſpatium biennij im-
mediatè ſequentis ad eoſdem, vel ſimiles gradus aſ-
ſumi nequeant, vt habetur *noſtrarum Conſt. cap. 41.*
Et in Congregatione Caſineo. per duas Bullas Pij V. 11
altera ſub die 7. Aprilis, & altera ſub die 28. eiuſdem
menſis ann. 1571. & demum diſtrictiùs per aliam Gre-
gor. XIII. die 7. April. ann. 1574. quæ incipit, *In*
vnaquaque præcipitur Præſidenti, & Definitoribus, ne
vllum omninò ad dignitates, Prælaturas, vel officia
eiuſdem Congregationis promoueant, ad fauorem
cuiuſuis Principis, aut Prælati extra Congregatio-

Digitized by Google

nem. Idem expreſsè præcepit Paulos V. Monachis Congregationis Cæleſtinorum per Bullam, quæ incipit, *Quoniam nemo*, editam anno Domini 1616. die 27 Auguſti, & Monachis Congregationis Ciſtercien. Italiæ per Bullam editam anno 1613. die 5. Martij, incipit, *Alias per nos*, & Congregationi S. Saluatoris Canonicorum Regularium per Bullam, incipit, *Quoniam nemo*, editam die 22. Septembris 1607. & Congregationi Camaldulen. Clemens VIII. per Bullam, incipit, *Ambitioſam honorum*, editam die 3. Septembris anno 15 6. Et Fratribus Ordinis Cruciferorum idem Pontifex per Bullam, quæ incipit, *Quoniam nemo*, editam anno 1604. die 23. Iulij. Item contra Fratres Ordinis B. Mariæ de Monte Carmelo idem Pontifex edidit aliam Bullam anno 1595. die 21. Maij, quæ incipit, *Quoniam nemo*, & Bullam contra Fratres Eremitas S. Hieronymi Congregationis B. Petri de Piſis, anno Domini 1600. die 25. Decembris, incipit, *Ambitioſam honorum*. Item extat alia Bulla Gregorij XIII. incipit, *Cum nihil magis*, quam ampliauit Clem. VIII. per Bullam, *Religioſos viros*, & confirmauit, ac roborauit Paulus V. per Bullam, incipit, *Admonemur paſtoralis*, editam die 7. Ianuarij 1608. contra Fratres Ordinis Prædicatorum, qui per Mendicatos fauores, & ſuffragia; ſibi dignitates, vel Prælaturas, &c. procurant. Idem ſtatuit Pius V. contra Fratres Minores de Obſeruantia per Bullam incipit, *Paſtoralis officij*, editam anno 15 1. die 28. Maij, quam moderatus eſt Gregor. XIII. per aliam Bullam editam anno 1573. die 8. Septembris, quæ incipit, *Romanus Pontifex*.

QVÆSITVM II.

An Monachus in Abbatem electus teneatur Abbatiale onus acceptare.

SVMMARIVM.

1 *Inuitus ordinari non debet.*

2 *Honor etiam à digno cum metu eſt ſuſcipiendus.*

3 *Prælaturam non acceptans Religioſus, contra præceptum ſui ſuperioris, peccat mortaliter.*

4 *Agnoſcens veriſimiliter ſe cæteris magis idoneum, ſi Prælaturam renunciat, peccat mortaliter.*

5 *Via illicita Prælaturam ſuſcipere fugiens peccat mortaliter.*

1 Videtur primò, quod electus in Abbatem non teneatur, ſi nolit, Abbatiale onus acceptare: nam Epiſcopus inuitus ordinari non debet, vt *in cap. Epiſcopus, diſt. 74.* ex quo text. infertur, quòd nemo ad aliquam dignitatem acceptandam de iure aſtringitur; ergo neque ipſe Abbas electus cogi poteſt, Abbatiale onus acceptare, ſi nolit.

2 Secundò, præterea honor etiam à digno cum metu eſt ſuſcipiendus, vt *in cap. non eſt, in fine 1. quæſt. 1.* ergo à fortiori, non eſt acceptandus ab eo, qui ſe cognoſcit indignum; ſed nemo eſt honore dignus, niſi à Deo vocetur, vt *in cap. in ſcripturis 8. quæſt. 1.* & quia nemo cognoſcere poteſt hanc vocationem, quando ſit à Deo, ergo quiſque ſe honore indignum reputare debet; ergo, &c.

Sed contra eſt, quod habetur in ſupra allegato *cap. in ſcripturis, §. & ſicut*, his verbis, *ſi enim Vnigenitus Patris pro explenda vtilitate omnium de ſecreto Patris ad publicum noſtrum egreſſus eſt; nos quid dicturi ſumus, qui ſecretum noſtrum præponimus vtilitati proximorum? quies itaque nobis ex corde appetenda eſt, & tamen pro multorum lucro aliquando eſt poſtponenda.* Ex quibus verbis text. & ſequentibus, & etiam antecedentibus colligitur, quòd acceptanda eſt dignitas pro ſalute proximorum. Vnde in tribus caſibus Monachus tenetur ſub mortali, electioni de ſe factæ conſentire, & Abbatiam, vel Prælaturam, ad quam electus eſt acceptare.

Primò enim ſibi à Superiori ſub pœna ſanctæ obe- 3
dientiæ iniungitur, argumento text. *in cap. cum pridem de renunciat.* nec ſuffragatur ei iuſta cauſa non conſentiendi: puta, quòd ſit certus de notabili ſcientiæ defectu, vel alio huiuſmodi, propter quem illud munus ſine peccato exercere non valet: nam ſi illum Superiori expoſuit, & Superior nihilominus perſiſtit in præcepto, electus tenetur, Prælaturam acceptare; quia ſubditus non ſolùm voluntatis affectum, verùm etiam intellectus iudicium Superioris ditioni ſubiicere debet; ita Gerſon. *Alphab. 55. lit. R* & Cordub. *cap. 10. quæſt. 7. punct. 2. verſ. quòd talis frater*; quos refert, & ſequitur Sigiſmond. à Bononia *de elect. & poteſt. Prælat. Regular dub. 41 num. 17.*

Secundò, tenetur ſub mortali electus, Prælaturam 4
acceptare, quando veriſimiliter agnoſcit, vix adeſſe alium, qui velit, & poſſit Monaſterij neceſſitatibus, ſicut ipſe, ſubuenire, & propterea notabile detrimentum, & periculum Monaſterio imminere, niſi conſentiat, iuxta text. *in d. cap. in ſcripturis, & in cap olim, 8. quæſt. 1.*

Tertiò, quando aliqua illicita via ductum onus 5
ſuſcipere aufugit: niſi id ſpeciali Spiritus ſancti inſtinctu faceret; ſi autem refugit per viam licitam propter pigritiam, peccat venialiter; ſed ſi propter humilitatem, quia reputat ſe indignum, meretur, vt ait S. Thom. *quodlib. 5. art. 22. & 23* Angel. *verb. electio, num. 30.* Syluest. *eod. verb. 1. quæſt. 19.* Mirand. *in Man. Prælat. tom. 2. quæſt. 25. art. 31.* Sigiſmund. à Bonon. *d. dub. 41. à num. 16.*

Ad contraria argumenta reſpondemus, quòd quamuis text. *in cap. Epiſcopus*, probet, quòd inuitus non poteſt cogi, loquitur de eo, qui penitus eſt inuitus; nos verò loquimur non de inuito, ſed vtrum Monachus electus teneatur acceptare onus Abbatiale, & iam cauſas enumerauimus, propter quas Monachus teneatur tale onus acceptare.

Ad ſecundum argumentum reſpondemus, quòd quamuis quiſque deberet ſe reputare indignum argumento text. *in cap ante omnia 40 diſtinct.* tamen electus eſt promouendus, vt *in can. is, qui inuitatur 1. quæſt. 6.* & cognoſcere poteſt, quòd à Deo ſit vocatus, quando quis à Superiore, vel à Congregatione eſt electus.

QVÆSITVM III.

Quibus modis quis tam Regularis, quàm ſecularis ſimoniam incurrat, procurando Abbatiam, vel alias dignitates, & Prælaturas.

SVMMARIVM.

1 *Simoniam incurrit, dans aliquod munus à manu, vel ab obſequio, vel à lingua pro conſequenda aliqua dignitate, vel officio Eccleſiaſtico, etiam ſi alius, electo ſciente, & non contradicente pecuniam dedit*, num. 7. limita, vt num. 8.

2 *Munus à manu, à lingua, & ab obſequio qui ſit.*

3 *Simonia contrahitur, quando electores conueniunt, vt alter ſuffragetur vni in vna electione, quia ille, cui ſuffragatur, dabit ſuum votum ſuffraganti in alia.*

4 *Simonia committitur, ſi datur pecunia alicui pro voce*

Digitized by Google

voce obtinenda, etiam quòd eius ſuffragium non eſſet neceſſarium.

5 *Beneficium aliquod, pro ſuffragio ferendo alicui promittere, ſimonia eſt.*

6 *Dans pecuniam electori, ne ſuffragetur alicui digno, ſimoniam contrahit.*

9 *Aliud eſt, vendere, ſeu emere, aliud, venditioni, ſeu emptioni ex poſt facto aſſentiri.*

10 *Simonia an ſit, Electoribus indignum eligere volentibus, pecuniam tradere ne illum eligant, & quid, ſi pecunia tradatur ad eligendum dignum, vel digniorem, omiſſo indigno, vel minùs digno.*

MVltis modis, tam Regulares, quàm ſeculares procurando ſibi dignitatem, vel Prælaturam ſimoniam incurrere, in præſenti quæſito demonſtrabitur. Primò, tam ſecularis Clericus, quàm Regula-
1 tis Monachus ſimoniam committit, ſi dat temporale aliquod munus, vel à manu, vel à lingua, vel ab obſequio, pro conſequenda Abbatia, Prioratu, Prouincialatu, Generalatu, Vicariatu, Collegiatu, Definitoriatu, ita Suarez *tom. 1. de Religione, lib. 4. cap. 34. num. 3.* & habetur *in cap non ſatis, & in cap. mandato de ſimonia, & in cap. 2. §. prioratus de ſtat. Monach. &*
2 *in cap. quàm pio 1. quæſt. 1. &c.* Munus à manu intelligitur pecunia, *can. ſunt nonnulli 1 quæſt. 1.* Vnde cum quæcunque homines poſſident in terra pecunia dicatur, *can. totum 1. quæſt. 3.* dicendum eſt, per munus à manu intelligi pecuniam, & quidquid pretio æſtimabile electoribus datur. Per munus à lingua intelligitur fauor: vt ſunt humanæ preces, laudes, commendationes, & ſimilia, vt *d. can. ſunt nonnulli.* Per munus denique ab obſequio intelligitur omne obſequium, præſtitum Eccleſiæ collatori, electoribus, vel eorum amicis, Azor. *inſtit. moral part. 3. lib. 12. cap. 2. quæſt. 2.* Leſſ. *de iuſt. lib. 2. cap. 35. dub. 20. n. 115. 117. & 118.* Suarez *de Relig. tom 1. tract. 3. lib 4. cap 38. 39. & 41. per tot.* Sigiſmund. à Bonon. *de elect. & poteſt. Prælat. Regul. dub. 54. num. 4.*

Secundò, ſimoniaca eſt illa electio, in qua electores conueniunt, vt alter ſuffragetur vni in vna ele-
3 ctione, quia alter ſuffragabitur alteri in alia, ſiue placeat tibi, ſuffragium tuum in hac electione mihi præſtare, & ego tibi dabo meum in alia. Ita Nauarr. *in Summa cap. 23. num. 100. verſ. ſecundò, quòd duplex,* Angel. *verbo ſimonia 3. num. 3.* Syluest. *verb. ſimonia, quæſt. 13. num. 13. diſt. 4.* Roderic. *tom. 3. quæſt. Regul. quæſt. 63. art. 4.* Reginald. *in prax. lib. 23. num. 44. verſ. quintum eſt.*

Probatur ex *d. can. quàm pio, 1. quæſt. 1.* & ex Gloſſ. ibi; Nam, cùm quoddam Monaſterium longo tempore caruiſſet Abbate: tandem Monachi ſibi Abbatem de alio Monaſterio pauperrimo elegerunt; ſed ille venire recuſabat, vel Monachi eum non concedebant, niſi illi Monachi ſuo pauperrimo Monaſterio, aliqua conferrent; vnde præfati Monachi conſuluerunt Papam, ſi hoc eis liceret, quod penitus prohibet, docens, exemplo Apoſtolorum, neminem ad Religionem, Fidem, vel Eccleſiæ regimen, interuentu munerum, accedere debere; cùm ſit ſimoniacum; quia nunquam à Sanctis Patribus talia petita fuerunt; & probatur *in cap. pridem, & cap. pactiones de pactis, & cap præterea, il 1. de tranſact. & cap. ina nos, de ſimon.*

Secundò, probatur, quia in iſtis conuentionibus datur ius ſpirituale cum onere, vt fiat aliquid, quaſi pro pretio rei ſpiritualis, vel cauſa mediata eam habendi. Tertiò, probatur ex *cap. quæſitum, de rerum permutat.* vbi definitur, quòd ſemper contineat ſimoniæ labem datio rei ſpiritualis pro alia ſpirituali, interueniente pacto, v. g. Beneficium pro Beneficio, votum pro voto. Atque ita etiam tenet Vega *2. part. Sum. c. 101. cas. 12.* Vnde ſcientes ſe fuiſſe tali pacto electos, tenentur renunciare, vt dicemus inferius.

Tertiò, ſimonia etiam cõmittitur, ſi datur pecunia 4
pro voce obtinenda, etiam ſi illa vox non eſſet neceſſaria ad validitatem electionis, *cap. Matthæus, & ibi* Panorm. *n. 3. de ſim.* Ludouic. Roman. *conſ. 317.* & alij. Ratio eſt; quia tũc pecunia acquiritur quid ſpirituale.

Quartò, committitur etiam ſimonia, ſi pro ſuf-
fragio ferendo Beneficium aliquod promittatur; v. g. 5
ſi promittatur Prioratus, vel Cellerariatus, &c. Electio ſecuta eſt ſimoniaca. Ita Azor. *tom. 3. Inſtit. mor. lib. 12. c. 7. quæſt. 1. verſ. eſt iisdem,* & habetur expreſsè *in cap. de hoc, de ſimon.*

Quintò, ſimonia committitur, ſi quis det pecu-
niam alteri, ne conſentiat in tali electione, ſeu ne 6
ſuffragetur alicui digno, Gloſſ. *in cap. nemo, de ſimon. verbo calce,* & probatur: nam ſimonia committitur, quandocumque ſpirituale committitur, vel omittitur pro commodo temporali. Ita Panormit. *vbi ſuprà;* licitum eſt autem, pecuniam offerre, non ſolùm, vt non eligatur indignus, ſed etiam vt eligatur dignus in communi, in caſu, quo electores eſſent determinati eligere indignum, prætermiſſo digno. Ita Sot. *lib. 9. de iuſt quæſt. 6. art. 1. ad 2.* Valent. *tom. 3. diſp 6. q. 16. punct. 3. col. 13. verſ. quartò ſequitur.* Contra Bonacin. *de ſimon. q. 4 punct. 5. num. 12.*

Probatur, quia procurare bonum Eccleſiaſticum, licitum eſt, etiam ſi alter propter hoc ſit peccaturus. Imò concedunt Suarez, & Leſſius *vbi ſuprà,* quòd ſi aliqui electores iniuſtè electionem impedirent, poſſet illis pecunia offerri pro redimenda vexatione Eccleſiæ, cuius plurimùm intereſt, Paſtorem habere.

Sextò, committitur ſimonia, ſi alius dedit pecu- 7
niam, ſciente illo, cui electio procurabatur, & non contradicente; vnde talis electio eſt ipſo iure nulla, & ſic electus renunciare tenetur. Ita Suarez *tom. 1. de Relig. lib. 4. cap. 57. num. 18.* Gloſſ. *in cap. ſicut tuis, verb. præbere, de ſimon.* Pariter ſi electoribus promiſſa fuit pecunia ad hoc, vt aliquem eligant, quamuis electus ignoret: tamen ſimoniaca eſt electio, & conſequenter nulla; tenetúrque ſic electus, eò ipſo, quòd de ſimonia certioratus fuerit, dignitatem dimittere; dummodo tamen hoc in eius fraudem factum non ſit per *cap. nobis fuit, & cap ſicut tuis, de ſimon.* & *ibi* Panormit. D. Thom. 2. 2. *quæſt. 100. art. 6. ad 3.* Suarez *d cap. 50. num. 35.* Reginald. *in prax. lib. 23. num. 177.* Felin. *cap ex inſinuatione, num. 4. eodem tit.* Ampliatur, vt electio nulla ſit, ac ſimoniaca cenſeatur, ſi interceſſit pecuniæ ſolutio ad eam faciendam, etiam ignorante electore, & electo, vt ſi v. g. data eſt pecunia alicui conſiliario, & intimo eligentis amico à conſanguineo, vel familiari electi, per text. *in cap. de Regularibus, de ſimon.* Suar. *d. cap. 50. num. 40.*

Si verò electus ignorauit, pro ſua electione pecu- 8.
niam ſolui, & ita ſimoniam committi: tamen ob ſuſpicionem, quam habuit, ne committeretur, contradixit, & nunquam conſenſit, electio eſt firma, & valida, *d. cap. ſicut tuis, de ſimon.* Suarez *loc. cit. num. 30.* & hoc ſiue is, qui dedit pecuniam, ſit amicus, ſiue inimicus. Nam motiuum aliorum inordinati amoris, vel odij non debet innocenti, & contradicenti obeſſe. Sicut neque ſi iſte electus, adepta dignitate, ratum haberet, quod ſuo nomine geſtum non eſt, pecuniam ſoluendo, propriè ſimoniam committeret.
Quia aliud eſt vendere, ſeu emere, & aliud vendi- 9
tioni, ſeu emptioni ex poſt factæ aſſentiri *l. aliud, ff. de reg. iur.* Ita Gloſſ. *in d. cap. ſicut tuis, verb. conſenſerint,* & ibi Panormitan. *num. vlt.* vbi ſubdit, illum peccare, qui approbat factum damnabile, ac quòd teneatur beneficium adeptum renonciare, & poſſet

etiam

etiam per Iudices priuari. At Leſſius *de iuſt. lib.* 2. *cap.*35.*dub.*25.*num.*144. Suar. *loco cit. num.* 31. Reginald. *in praxi lib.*2;.*num.*179. diſtingunt; quòd, vel electus non conſenſerit in factum alterius, habendo ratam promiſſionem ſimoniacam, vel ſolutionem pecuniæ ab amico factam, ſed tantùm ex amicitia reddat pecuniam, ab eo ipſius amore promiſſam, vel iam ſolutam, ne amicus grauetur: & ſic non committit ſimoniam, nec eſt priuandus; quia illud non eſt approbare id quod illicitum eſt: ſed tantum ſoluere ex amicitia, ne amicus ſui cauſa detrimentum patiatur. Si verò ſoluit pecuniam factum approbando, ſimoniam incurrit, ac tenetur dignitatem, ſeu beneficium renunciare.

20 Septimò non eſt ſimonia, tradere pecuniam electoribus indignum eligere volentibus, ne illum eligant. Ita Sotus. *de iuſt.lib.*9.*quæſt.*6 *art.*1. Suar.*c.*22. *num.*6 Gregor. à Valent. *tom* 3.*diſp.*6. *q.* 16.*punct.*3. *col.*16. *verſ.quartò*, Martin. Bonac. *de ſimonac.quæſt.*4. *punct.*5.*num.*12.

QVÆSITVM IV.

An abſque ſimonia poſſit electus ad Abbatiam, vel aliam Prælaturam redimere vexationem ſibi illatam.

SVMMARIVM.

1 *Ius in re in beneficiis, ſeu dignitatibus habere dicitur electus confirmatus, vel inſtitutus, aut prouiſus, qui electionem, vel collationem, aut prouiſionem acceptauit, aut ratificauit; nec eſt neceſſaria apprehenſio poſſeſſionis*, num.2.

3 *Gratiæ vis, & ſubſtantia conſiſtit in ſola collatione, vel prouiſione, cum ſcriptura, immiſſio in poſſeſſionem, & alia quæ ſunt præter ipſam gratiam, ſolùm requirantur vel in ipſius teſtimonium, vel propter commoditatem prouiſi.*

4 *Præſentato, ius in re acquiritur ex ſola præſentatione, quando neceſſario venit inſtituendus, quia nemo alius præter ipſum præſentatus fuerit.*

5 *Præſentato, qui ſolus inter cæteros habet conditiones requiſitas ex fundatione, dicitur quæſitum ius in re ex ſola præſentatione.*

6 *Ius ad rem quibus modis acquiratur remiſſiuè.*

7 *Vexationis redemptio, vt licita ſit oblata pecunia, inſpiciendum eſt, an perſona, cui datur pecunia, obeſſe tantùm, vel obeſſe ſimul, & prodeſſe valeat.*

8 *Vexationem ab his, qui non obeſſe tantùm, ſed prodeſſe valent, pecunia oblata redimere nequit ius in re nondum habens, abſque ſimonia.* Declara, vt num.ſeq.

10 *Vexatio, oblata pecunia, redimi poteſt ab iniuſtè vexantibus, qui obeſſe ſolùm, & non prodeſſe valent, etiam ante ius quæſitum.*

11 *Vexationem à ſubornatoribus electorum redimere, licitum eſt abſque ſimonia.* Declara, vt num.ſeq.

13 *Vexationem iniuſtam patiens, ad illam redimendam ſpirituale aliquid dare abſque ſimonia non poteſt.*

PRo huius quæſiti intelligentia notandum, quod aliud eſt in beneficiis, ſeu dignitatibus habere ius in re, aliud habere ius ad rem: Ius in re habere dici-
1 tur, electus confirmatus, vel inſtitutus, aut prouiſus, qui electionem, vel collationem, aut prouiſionem acceptauit, vel ratificauit, vt probat text. *in cap.vlt.* §.*ſanè de conceſſ.prabend.* & *deciſ.*87. *de reſeruat.in antiq.* Nec eſt neceſſaria apprehenſio, vel adeptio poſſeſſionis. Rota *d.deciſ.*24.*de præbend.* & *d.de-* 2
*ciſ.*87.*de reſeruat.in antiq.* Mohed. *deciſ.*9.*vt lit pend.* Gonzal. *ad reg.*8 *Cancellar gloſſ.*15.§.1.*num.*15.& 33. Garz.*de benef p.*4.*cap.*2.*n.*1. Vis enim & ſubſtantia
gratiæ conſiſtit in ſola collatione, vel prouiſione, cùm 3
ſcriptura, immiſſio in poſſeſſionem, & alia quæ ſunt præter ipſam gratiam ſolum requirantur, vel in ipſius teſtimonium, vel propter commoditatem prouiſi, iuxta opinionem Rotæ, de qua Caſſad. *deciſ.*4. *n.*4.*de cauſ.poſſeſſ.* & *propriet. deciſ.*1. *de renunciat.* & *deciſ.*2.*de penſion.n.*10.*ſuper reg.* Verabl. *deciſ.*88.*n.*3. *part.*3.Rota *deciſione vlt. num.* 3. & 4. *de reſeruat. in antiquit.* & *deciſ.*336.*n.*11.& 12.& *deciſ.*585.*n.*2 *p.*1. *recent.* Simonett. *de reſeruat.cap* 55. & 56. vbi quod iura, in quibus præter collationem videtur poſſeſſio requiri, vt *in cap. commiſſa de elect.in* 6. & *in cap. de multa præben.* intelligenda ſunt reſpectu pœnæ, quæ in dictis Capitulis poſſeſſori irrogatur, cùm non abſolutè negent ius in re ex ſola collatione quæſitum cenſeri: & conſiderauit etiam Rota *in d.deciſ.*24. *de præbend.in antiq.* & *in Nouarien. Præpoſitura* 28. *Iunij* 1632.*coram R. P. D. Veroſpio, quæ in fine operis eſt*
*deciſ.*25.*n.*5.& 6.*vbi n.*14.quòd dicitur item ius quæ- 4
ſitum ius in re præſentato per ſolam præſentationem, quando neceſſariò venit inſtituendus, ex quo præter ipſum nemo alius præſentatus fuerit; & *num* 15.
quòd idem ſit de præſentato, qui ſolus inter cæteros 5
habet conditiones requiſitas ex fundatione. Ius ad 6
rem acquiritur decem modis, de quibus latè Garz. *d.part.*4 *cap.*3.*per tot.*

Secundò notandum eſt, quòd ad diſcernendum, 7
quomodo, & quando, & cui poſſit dari pecunia pro vexatione redimenda, plurimùm conducit, reſpicere, an perſona cui datur pecunia, poſſit obeſſe ſolùm non autem prodeſſe electioni: an verò non obeſſe tantùm, ſed etiam prodeſſe valeat; ſiue an habeat votum in electione, vel non habeat. Quæ diſtinctio ſumitur, ex Caietano 22 *quæſt.*100.*art.*2.§.*ad hoc dicit*, & approbatur à Leſſio *lib.*7. *de inſtit.c.*35 *dub.*18. *n.*108. & *ſeq.* Suar. *tom.*1. *de Relig lib* 4.*cap.*50.*n.*22. & aliis; ab illis enim, quamuis iniuſta ſit, non licet pecunia vexationem redimere: ab iſtis autem ſic; quia obtinere ab eo, qui poteſt prodeſſe electioni, vt deſiſtat ab iniuria inferenda; conſequenter eſſet pretio beneficium ab ipſo obtinere. At obtinere ab eo, qui non habet ſuffragium, & ſic obeſſe tantùm poteſt, vt deſiſtat, non eſt ab eo quidquam ſpirituale obtinere, ſed ſolùm vexationem redimere. Ita Aragon. *diſt. quæſt.*100.*art.*3.*in ſol.ad* 5.*dict.*1.

His ita notatis, pro quæſiti ſolutione ſit prima 8
concluſio. Is, qui nondum habet ius in re, nequit, abſque ſimoniæ labe, oblata pecunia, redimere vexationem ab his qui non obeſſe tantùm, ſed prodeſſe poſſunt. Quia dando pecuniam ei qui prodeſſe poteſt, cenſetur illum adducere ad non opponendum, quod de iure opponere poſſet, & ad præſtandum conſenſum ſuæ electioni, & ita directè, ac propriè viam ſibi ad dignitatem parare. Hanc communem omnium ſententiam dicit Leſſius *de iuſt. lib.*2.*cap.*35. *dub.*18. *num.*106. Suarez *d.cap.*50.*n.*28. Bonac. *de ſimon. q.* 4. *part.*5.*ſub num.*4.

Quod intelligendum eſt, modò vexator, qui pro- 9
deſſe poteſt vexet vt talis, ſeu formaliter, quatenus prodeſſe poteſt, ſeu quatenus habet ius, ſeu poteſtatem ad promouendum in ea re, in qua moleſtiam infert; nam ſi inferret moleſtiam, quam etiam perſona priuata huiuſmodi poteſtatem non habens inferre poſſet, vt infamando, vel ſubornando alios electores, ne votum ſuum ei conferant, non eſſet ſimonia, redimere talem vexationem; quia non emitur
electio

electio,ſeu beneficium , aut Prælatura , ſed ceſſatio à moleſtia inferenda ; vnde idem eſt , ac ſi vexatio fieret à perſona diſtincta: per accidens enim eſt , quòd in eamdem perſonam cadat. Nec obſtat, quòd vexator inde ſumat occaſionem , non ſolùm ceſſandi ab iniuſtè illum moleſtando , ſed etiam ad electionem cooperandi ; quia hoc etiam eſt per accidens reſpectu redimentis iniquam vexationem , qui iure ſuo vtitur , & vexationem ſolùm remouere intendit , præuia pecunia ; intentio autem diſtinguit actiones, & maleficia. Atque ita docent Leſſ. Suarez, & Bonac. *loc. cit.* Sit ſecunda concluſio.

10 Non eſt ſimonia, redimere, oblata pecunia , vexationem ab iniuſtè vexantibus , etiam antequam in re ius acquiſitum ſit , ſi tales obeſſe tantùm poſſint , & non prodeſſe ; v. g. ſi quis iniuſtè me infamaret , vel in carcerem truderet, , ne ad Capitulum accederem, vel detineret aliquem electorem , ne mihi ſuffragaretur. Ita Sotus *lib. 9. de iuſt. quaſt. 6. art. 1. ad quintum,* Leſſius *d. dub. 8. n. 108.* Suar. *tom. 1 de Relig. lib. 4. c. 50. n. 23.* qui teſtatur de communi ; Ledeſma *2. p. Summ. tract. 12. concl. 29* Aragon. *loc. cit. dicto 2.* Bonac. *d. p. 5.* Gomeſ. *in Reg. de annal. q. 2. col. 3. verſ. & ſic videmus,* Ant. Auguſt. *in Repertor. de timor. conuent. n. 4.* Rebuff. *in prax. benefic. tit. de ſim. in renunciat. n. 18. cum ſeqq.* Redoan. *de ſimon. p. 2. c. 31. n. 48. & p. 3. cap. 2. n 5.* Menoch. *conſ. 67. num. 17. cum ſeq.* Caned. *ad Decretal. collect. 164. num. 1.* Guttier. *quaſt. canonic. lib. 2. c. 23. n. 37. cum ſeqq.* D. Aug. Barboſ. *in collect. ad cap. Matthaus num. 4. de ſimon.* Rota *in Lunen. Sarzanen. confidentia 9. Iunij 1600. coram Pamphilio, qua eſt deciſ. 135. num. 4. poſt conſ. Farinac. lib. 1.* & alij plures apud Cened. & & D. Auguſt. Barboſ. *locis cit.* Ratio eſt, quia redimere ſe hoc pacto à tali vexatione , intrinſecè malum non eſt ; licet enim vnicuique ſuum ius , & famam tueri, & iniuſtas vexationes propulſare ; neque hoc eſt directè ſibi aditum ad dignitatem parare , ſed iniquæ alterius machinationi obſtare : datur enim pretium pro ceſſatione nocumenti. Sit tertia concluſio.

11 Licitum eſt , pecunia redimere vexationem , qua quis non elector , precibus , vel muneribus electores conatur corrumpere; ſeu licitum eſt , redimere vexationem à ſubornatoribus electorum. Ita Suar. *loco cit. num. 25.* Leſſius *loco cit. num. 109.* Valent. *2. 2. diſp. 6. q. 16. punct. 3.* Filliuc. *moral. quaſt. tract. 45. cap. 11. q. 3. ad finem* , Bonacin *d. punct. 5. num. 6.* & alij contra Sotum, *vbi ſuprà* ; Aragon. *loc. cit. d. 3.* Quia licèt is, qui precibus , vel muneribus corrumpit ſuffragatores in aliquem inclinantes, non faciat illi iniuriam, adeo, vt ad reſtitutionem teneatur , tamen affert ei graue nocumentum abſque iuſta cauſa ; ergo poterit ei aliquid offerri , vt à tali nocumento deſiſtat , maximè, cùm illa ceſſatio non ſit aliquid ſpirituale , nec viam ad ſpiritoale paret.

12 Supradicta concluſio declaratur primò , vt procedat , quando pecunia traditur illi , qui obeſſe tantum poteſt ; quia ſi traderetur ei , qui non obeſſe ſolùm , ſed etiam prodeſſe valet in tali materia : vt ſi habeat poteſtatem ad eligeodum ; vel prouidendum de Prælatura , vel beneficio , vtique ſimonia eſſet illi pecuniam ad redimendam vexationem tradere : vt patet ex dictis in prima concloſione , quod intellige iuxta declarationem ibidem. Secundò declaratur , vt procedat , quando pecunia traditur ſolùm ad remouendam vexationem iniuſtam ; Secùs enim dicendum eſſet , ſi pecunia ſolueretur , vt iniquus vexator non ſolùm deſiſtat à vexatione , ſed etiam vt cooperetur, & faueat electioni eius, qui pecuniam tradit, aut alterius , quem ipſe intendit ; in hoc enim caſu non modò redimitur vexatio , ſed emitur etiam electio. Ita Suar. Filliuc. & Bonac. *locis cit.*

13 Aduertendum autem , quòd ſi patiens vexationem iniuſtam non temporale quid ad illam redimendam , ſed ſpirituale traderet , vtique ſimonia committeretur ; vt ſi electus ad Generalatum , vel Prouincialatum , ſibi iniuſtè moleſtiam inferentibus , vt deſiſterent , Abbatiam , Prioratum , vel aliud huiuſmodi beneficium Regulare aut aliam rem ſpiritualem offerat. Quia dat ſpirituale pro temporali ; iniuſta enim vexatio temporale impedimentum eſt , & ideo redimi non poteſt re ſpirituali ; tum etiam, quia moleſtiam inferens tunc ſimoniacus eſt, non quia vendit vexationis ceſſationem, ſed quia rem ſpiritualem pro illa emit, Tum etiam quia dignitas , vel beneficium non ſimpliciter datur , nec accipitur , ſed cum pacto, & conditione iniqua. Ita Suarez *d. cap. 50. ſub n. 14. verſ. vnde obiter colliges.* Bonacin. *d. punct. 5. num. 2.*

QVÆSITVM V.

In quas pœnas incidat, qui in Abbatem , vel Prælatum ſimoniacè eligi procurat.

SVMMARIVM.

1 *Electio, prouiſio, nominatio, & confirmatio ſimoniacè facta, eſt ipſo iure nulla , etiam ſi ſimonia eſſet occulta,* num. 2. *& ſiue ſimonia ſit commiſſa ab eo, qui dignitatem , vel beneficium obtinuit, ſiue ab alijs , etiam ipſo neſciente ,* num. 3.

4 *Simoniacè Abbatias aſſequentes , tenentur in conſcientia eas renunciare , aliàs abſolui nequeunt.*

5 *Dignitatem ſimoniacè adeptus redditur inhabilis ad alias dignitates in poſterum obtinendas. Et an prædicta inhabilitas incurratur ante Iudicis ſententiam declaratoriam,* num. ſeq.

7 *Simoniacè ad dignitates , vel beneficia , aut officia Eccleſiaſtica promoti , ſunt excommunicati ipſo facto excommunicatione maiori.*

8 *Simonia punibilis non cadit in ignorantem.*

9 *Accuſator nullus auditur in crimine ſimoniæ , niſi ad pœnam talionis , vel aliam extraordinariam arbitrio Iudicis ſe ſubſcripſerit.*

10 *Simonia eſt plenè , & euidenter probanda, quando agitur ad priuationem ex ea; & non admittuntur teſtes ſingulares.*

11 *Probatio qualibet non ſufficit , ſed requiritur exactiſſima , quando ad priuationem inſtituitur actio.*

12 *Simonia an coniecturis , & præſumptionibus probetur.*

13 *Socius criminis non admittitur ad ſimoniam probandam , ad effectum priuationis.*

14 *Simonia crimen non probatur per famam , ad effectum priuationis , etiam ſi ciuiliter agatur.*

15 *Simonia exacta probatio non eſt neceſſaria. quando agitur ad effectum repellendi aliquem à beneficio obtinendo , vel in iudicio Prælationis.*

1 OMnis electio ; prouiſio , nominatio , & confirmatio ſimoniacè facta , eſt ipſo iure nulla , ante omnem Iudicis ſententiam , etiam declaratoriam; nullúmque ius , vel effectum ſic electo confert ; imò tenetur in conſcientia Prælaturam renunciare : nec poteſt abſolui , priuſquam renunciet per text. *in Extrauag. cum deteſtabile de ſimon.* D. Thom. *2. 2. q. 100. art. 6. ad 3.* Oſtienſ. *in cap. bona memoria il 2. §. electionem col. 2.* vbi etiam Bellam. *num. 4. de elect.* Azor. *inſtit. mor. p. 3. lib. 12. cap. 20. q. 8.* Rebuff. *in praxi tit. de ſim. in reſignat. num. 7. & ſeqq.* Leſſius *lib. 2. de iuſtit. cap. 35. dub. 25. n. 157.* Suar. *de Relig. tom. 1. lib. 4. cap. 57. n. 10. & 25.*

& 25.& alij apud Sigiſmund.à Bonon.de elect. & po-
teſt.Prælat.Reg.dub.58.n.8. qui teſtatur de communiſ-
ſima; Rota deciſ. 516.num.1. coram Seraph. Quod
procedit etiam ſi ſimonia commiſſa fuiſſet cum vno
ſolo, cap. nobis, & ibi Panormit. num.2. de ſimonia,
2 Rota loco proximè cit. etiam ſi ſimonia eſſet occulta
per text. in cap. Matthæus,de ſimon.qui de ſecreta lo-
quitur, & expreſſius in dicta Extrauaganti ibi, & eo-
rum quemlibet tam manifeſtum, quàm occultum, quod
confirmant Rebuff.num.12. Suar. d. cap. 57. num.27.
3 & alij apud Sigiſmund. loc.cit. Et hoc, ſiue ſimonia
ſit commiſſa ab eodem,qui dignitatem obtinuit, ſiue
ab aliis, ipſo etiam neſciente. Quæ omnia procedunt
in ſimonia commiſſa in quibuſuis beneficiis, digni-
tatibus, perſonatibus, aut officiis Eccleſiarum, vel
Monaſteriorum, quæ per electionem, poſtulationem,
prouiſionem, aut quamcumque aliam canonicam
diſpoſitionem aſſequuntur per d. Extrauag. cum de-
teſtabile de ſimon. ibi. Per electiones verò,poſtulationes,
confirmationes, prouiſiones, ſeu quaſuis alias diſpoſitio-
nes, quas ſimoniaca contigerit labe fieri, & quæ viribus
omninò careant, in Eccleſiis, Monaſteriis, dignitati-
bus, perſonatibus, officiis Eccleſiaſticis, & quibuſuis
4 beneficiis, &c. Igitur Abbates, & Prælati, qui ſimo-
niacè Abbatias, Prælaturas, & dignitates aſſequun-
tur, nullum ius per huiuſmodi prouiſionem acqui-
runt, ſed tenentur in conſcientia Abbatias renuncia-
re, ante quam renunciationem nullo modo abſolui
poſſunt. Ita Sotb. in annot.ad Compend priuil. Men-
dic.tit.de ſim.verſ.2. notandum.Roder.quæſt.reg.tom.1.
q.20.art.13.in princip Leſſ. d dub.25.num.137.Suar.
cap.57. num. 47. & alij apud eum, Sigiſmund. à Bo-
non.dub.58.num.18.
5 Is qui ſimoniacè Abbatiam adeptus eſt, redditur
ipſo iure inhabilis ad quaſcumque aliàs dignitates
obtinendas, per Bullam Pij V. quæ incipit, Cum pri-
mùm, quàm refert Cherubinus tom. 2. Bullarij.conſti-
tutione eius 5. vbi §.8. ſic habetur. Qui dignitates Ec-
cleſiaſticas ſimoniacè acquiſierit, illis ſit ipſo iure priua-
tus, & in futurum inhabilis ad eas, & quaſcunque
6 alias obtinendas. Dubium eſt autem, an hæc inhabi-
litas incurratur ante Iudicis ſententiam declarato-
riam. Azor. inſtit.mor.part.3.lib.12.cap.21. quæſt.vlt.
tenet, quòd ſic. Suar. autem d.lib.4. cap. 58.num. 10.
ait, quòd licèt de rigore iuris ita procedat, tamen
concludit cùm Nauar. lib.5.conſil. 92. de ſimon. illam
pœnam quoad hoc vſu receptam non eſſe, & ideo Iu-
dicis ſententiam condemnatoriam fore expectandam,
idem videtur tenere. Garc. de benefic. part.8. cap. 1.
num.73.Lauren.de Pierin. tom.1.Religioſi quæſt.1.c.31.
§.9.diſt.20. verſ.dubitat. Sigiſmund. à Bonon.de elect.
& poteſt.Prælat Regul.part.2.cap.1.dub.58.num.7. Eſt
7 etiam excommunicatus ipſo facto excommunicatio-
ne maiori, cuius abſolutio eſt Pontifici reſeruata per
d. Extrauag.cum deteſtabile,de ſimonia,in qua ita habe-
tur. Statuentes præterea, quòd vniuerſi, & ſinguli etiam
præmiſſis dignitatibus præditi, qui quomodolibet dando,
vel accipiendo ſimoniam commiſerint,ſeu procurauerint;
ſententiam excommunicationis incurrant; à qua niſi à
Romano Pontifice pro tempore exiſtente non poſſint ab-
ſolui, præterquàm in mortis articulo conſtituti. Et fuit
confirmata per Bullam Pij V.citatam.Ita etiam quoad
Abbatias, & alias dignitates, ac Prælaturas, Regula-
res, cenſent Suar. d.cap.57. num. 47. Caiet. in Sum.
verb. excommunicatio, cap.72. Rod. d.art.13. Armill.
verbo excommunicatio n.59. Reginald. d.lib.23.n.182.
Quam tamen excommunicationem non incurrit,qui
acquirit beneficium per ſimoniam verè realem,igno-
ranter tamen; ſimonia enim ponibilis non cadit in
8 ignorantem cap. nobis de ſimon. Samen. ad reg. de im-
munit.quæſt.12.verſ.& iſta, quæ dicta fuerunt, Nauarr.
conſ.60.n.2. tit.de ſimon. Pariſ. de confidentia quæſt.14.
num.44.vbi teſtatur de communi Rota deciſ.166.n.2.
circa med.part.2.Recent.
Hìc autem notandum primò, quòd in crimine ſi- 9
moniæ nullus accuſator auditur, niſi ad pœnam talio-
nis ſe ſubſcripſerit,cap licèt nullus de ſimon.cap dudum
il 2.verſ.& ideò, de elect. vel ſaltem ad pœnam extra-
ordinariam arbitrio Iudicis, iuxta cap. ſuper his, de
accuſat. Creſcent. deciſ. 159. in manuſcript. quam re-
fert Farinac.poſt.conſil.75.lib.2.deciſ.vlt.idem Farinac.
d.conſil.75.num.23.
Secundò notandum, quòd quando agitur ad effe- 10
ctum priuandi aliquem Abbatia, Prælatura,vel bene-
ficio propter ſimoniam, illa debet plenè, & euiden-
ter probari, Gloſſ. in cap. veniens il 1. in verb. illorum,
vbi etiam Panormit.num.4.de teſtib. quam gloſſ. eſſe
communiter approbatam teſtatur Alciat.conſ.2.n.40.
& 41.lib.1. tom.1. Seraphin. deciſ.1029. num.1. Rota
coram Buratt.deciſ 445.num.6.& ibi latè. D.Ferentill.
litera A, vbi num. 12. quod ad probandum ſimoniam
non admittuntur teſtes ſingulares,poſt Putean. deciſ.
271.num.11.lib.2.Seraphin. deciſ.1029 n.11. & ſeqq.
& 29. & Rota in Leodien. Canonicatus ſancti Ioannis
18. Decembris 1619. coram Franciſco Vbaldo. quia 11
quando ad priuationem inſtituitur actio, non ſufficit
quælibet, ſed requiritur exactiſſima probatio, etiam
ſi ciuiliter agatur, Gloſſ. & Panormit. & Alciat. locis
cit. Decius in d.cap.veniens num.8.Natta conſ.29.n.15.
verſ.quia reſpondetur, lib.2.Rota in Tullen.prætenſa ſi-
moniæ 21. Aprilis 1597. coram Orano, & in Imolen.
confidentiæ 14. Februarij 1592. coram Pamphilio. quas
deciſiones refert Farinac. poſt d.conſ. 75. num.106. &
508. Vnde licèt ad ſimoniam probandam coniecturæ, 12
ac præſumptiones, & indicia admittantur, cùm ſit de
numero eorum delictorum, quæ occultè patrati ſo-
lent,& ideò difficilis probationis, Gomeſ. in regul. de
triennal. quæſt.18.verſ.ſed etiam, Menoch. de arbitr.
Iud lib.1.centur 2.caſu 116.num.12. & conſ 67.num.7.
Maſcard de probat.concluſ. 1304. D. Auguſtinus Bar-
boſa in Collect. ad cap. ſi dominus, num. 2. de ſimon.
Tamen huiuſmodi coniecturæ, & præſumptiones de-
bent eſſe euidentes, & claræ, ac ſimoniam neceſſa-
riò concludentes, adeò vt nihil aliud importare poſ-
ſint. Felinus in cap. ſuper his, num. 12. de accuſat.
Natta conſil. 299. num. 13. Verall. deciſ. 202. part. 1.
Alex. de Neuo conſ. 64. num. 4. Iul. Clar. §. Simonia
in fine, Farinac. d. conſil. 75.num.26. Seraphin. d.de-
ciſ.1029.num.2. Caputaquen. deciſ.201. per tot. lib.2.
Seraphin deciſ.1359.num.2. Gregor. X V. deciſ. 238.
num.2.& deciſ.517. num. & 3. Cardin. Caualer. 352.
num.3. Buratt. d.deciſ.445. num.7. & ibi D. Ferentill.
lit. B, qui alias deciſiones allegat. Item huiuſmodi
coniecturæ debent plenè & concludenter probari,
Greg. X V. d.deciſ.517.num.4.
Tertiò notandum eſt, quòd ad Simoniæ crimen 13
probandum ad eumdem effectum priuationis non
admittitur ſocius criminis, cap. ſicut de teſtib. Ale-
xand. de Neuo d.conſ.64. num.4. Fab. deciſ. 47. lib. 2.
gloſſ. in d. cap.veniens, verb. confeſſo. Alciat. d conſ.2.
num.3. & 4. Seraphin. d. deciſ.1029.num.4. Rota in
d. Leodien. Canonicatus ſancti Ioannis 18. Decembris
1619. coram Vbaldo, quam refert D. Ferentill. in an-
notat. ad d. deciſ. 445. Buratt. ſub lit. A, Sicut nec 14
etiam admittuntur teſtes de fama deponentes, etiam
ſi ciuiliter agatur. Gloſſ. in d. cap. veniens, & ibi Pa-
normit. num. 8. & Dec. num. 12. de teſtib. idem Dec.
conſil. 210. circa fin. Clarus d. §. ſimonia in fine Ga-
briel.concluſ.1.de probat.num.12. Puteanus deciſ.171.
in fine lib. 7. Seraphinus loco citato num. 6. Verum 15
adeo exacta & concludens probatio ſimoniæ eſt ne-
ceſſaria, quando agitur ad effectum priuationis, ſecus
autem

autem ſi agatur ad effectum repellendi aliquem ab aſſecutione beneficij obtinendi, vel in iudicio prælationis, Seraph. *deciſ. 516. n. 3. & 4.* Rota *deciſ. 77. n. 2. poſt 1. vol. conſ. Farinac.* Mareſcott. *var. reſol. lib. 2. c. 35. num. 19.* D. Ferentill. *loco cit. ſub litera A, in fine.* In materia ſimoniæ ex quibus probetur, quæ probatio ſit neceſſaria, & quando pacta illicita illam inducant. Latiſſimè Farinac. *d. conſ. 75. lib. 1.* vbi plures deciſiones adducit, videatur etiam Maſcar. *de probat. concluſ. 1405.* & Seraph. *d. deciſ. 1019.*

DISPVTATIO XI.

De benedictione Abbatum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates conſecrari, vel benedici dicantur.
II. In quibus Abbatis benedictio cum Epiſcopi conſecratione conueniat, & in quibus ab ea differat.
III. Vtrùm Abbates neceſſariò benedici debeant.
IV. Vtrùm per benedictionem in Abbatibus imprimatur character.
V. Vtrùm promotus ad Abbatiam ante benedictionem vocetur Abbas, ſiue electus.
VI. Vtrùm Abbatum benedictio reiterari poſſit.
VII. Vtrùm Abbates qualibet die benedici poſſint.
VIII. Intra quod tempus poſt confirmationem Abbates benedictionem petere debeant.
IX. Abbates de iure communi à quibus benedici debeant.
X. Vtrùm Abbates poſſint benedictionem à quocumque Epiſcopo ſuſcipere.
XI. Vtrùm Abbates Regulares poſſint alios Abbates benedicere.
XII. De his, quæ Abbates in benedictionis receptione promittere tenentur.
XIII. Vtrùm Abbates non benedicti gaudeant iiſdem priuilegiis, quibus fruuntur benedicti.
XIV. De ritu benedicendi Abbates.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbates conſecrari, vel benedici dicantur.

SVMMARIVM.

1 *Conſecratio quid ſit.*
2 *Benedictio quid ſit.*
3 *Abbates non conſecrari, ſed benedici dicuntur.*
4 *Character per benedictionem non imprimitur.*
5 *Benedictio Abbatibus cur detur.*
6 *Benedictio largo modo aliquando dicitur conſecratio.*

QVÆSTIO eſt de ſolo nomine, ideo paucis reſoluenda eſt, præmiſſa differentia inter conſe-
1 crationem, & benedictionem; quòd conſecratio propriè dicta, eſt ſacra Chriſmatis vnctio, ex Azor.
2 *1. p. inſtit. mor. lib. 12. c. 20. q. 2.* benedictio verò eſt ſacramentale quoddam, quo omnia felicia, & bona à Deo precantur; iuxta illud Pſal. 3. *Super populum tuum benedictio tua.* Ex quibus patet diſcrimen inter con-
3 ſecrationem, & benedictionem. Vnde dicendum eſt, Abbatem propriè benedici, non autem conſecrari; quia in ea functione nulla interuenit Chriſmatis vnctio, ſed tantùm quædam precationis forma, manu Epiſcopi ſuper Abbatem impoſita, adhibetur, *can. manus 1. q. 1. can. quoniam 69. diſt. cap. cum contingat, extr. de ætat. & qualit.* & videre eſt in Pontif. Rom. Clem. VIII. hoc manifeſtum eſt apud omnes Doctores, qui fatentur per benedictionem, Abbatibus
4 neque ordinem, neque characterem conferri, vt dicetur *in quæſito ſequenti*, quemadmodum confertur Epiſcopis per ſacram vnctionem. Dices, ad quid ergo datur benedictio Abbatibus? Reſpondeo cum Oldrad. *conſ. 14. per tot.* ad hoc, vt conferat Abbati
5 exercitium eorum, quæ ſunt veluti actus ordinis, nec non Paſtoralis, & Mitræ, aliorúmque Pontificalium inſignium: dummodo ex priuilegio tale exercitium non habeant, vt ſunt hodie omnes fere Abbates Regulares, qui non ſunt perpetui, ſed ad tempus, quibus partim directè, partim per communicationem conceſſum eſt, poſſe omnia facere, ac ſi eſſent benedicti, licet benedictionem non receperint. Inuenitur tamen frequenter apud Doctores benedictio, & conſecratio Abbatis; præcipuè apud Oldrad. *loc. cit. n. 4.* & Felin. *in c. inter Monaſt. in princ. de re iud.* non quia 6
propriè conſecrentur, ſed quia eorum benedictio ſtat largo modo (vt dicunt citati Auctores) loco conſecrationis: & impropriè ab illis ſumitur conſecratio pro benedictione; ita etiam aduertit Azor. *inſtit. mor. p. 1. lib. 12. cap. 20. quæſ. 2.*

QVÆSITVM II.

In quibus Abbatis benedictio cum Epiſcopi conſecratione conueniat, & in quibus ab ea differat.

SVMMARIVM.

1 *Prima differentia inter Epiſcopi conſecrationem, & Abbatis benedictionem.*
2 *Differentia in celebratione Miſſæ pro vtraque actione.*
3 *Differentia in fine vtriuſque Miſſæ.*
4 *Benedictio Abbatis, & Epiſcopi conſecratio conueniunt ſimul in præcedentibus.*
5 *Quæ ſint præſtanda in actu vtriuſque actionis ante Miſſam, mandatum, iuramentum, & examen.*
6 *Miſſæ principium, ordo, ac tempus benedictionis, & procedendi ad Miſſam, in benedictione Abbatis, & conſecratione Epiſcopi.*
7 *Præſtanda in fine Miſſæ vtriuſque actionis.*
8 *Dies, in qua vtraque actio fieri debet.*

HArum ceremoniarum conuenientia, ac differentia ex Pontificali Romano facilè eligi poterit,

poterit, ex quo illas colligere, atque in hunc referre locum viſum fuit: ac primò in quibus differant: ſecundò in quibus conueniant.

1 Primò igitur differunt. Nam ex eo, quia Epiſcopus conſecratur, in capite, & manibus perungitur, eodémque tempore quo conſecratur, traduntur ei Baculus, & Anulus, ac liber Euangeliorum cum nonnullis aliis ceremoniis quæ in Abbatis benedictione non fiunt; cùm enim ipſe benedicatur, non autem conſecretur: propterea in eius examine minora, atque ab Epiſcopi examine diuerſa continentur. Si eſt electus Abbas Regularis; Monaſticum indutus habitum, profeſſionem, ſi antea eam non fecerat, emittit: Et ante Litanias dicuntur ſeptem Pſalmi pœnitentiales, qui in Epiſcopi conſecratione omittuntur.

2 Secundò differunt in eo, quia Epiſcopus conſecratus celebrans proſequitur miſſam cum conſecrante, cum dicitur Canon, ſtans in Altari; at Abbas in ſcabello flexis genibus legit miſſam, non tamen profert verba conſecrationis, nec communicat ſub vtraque ſpecie, ſed de Corpore Chriſti tantùm. Epiſcopus conſecratus poſt communionem proſequitur miſſam in cornu Euangelij; At Abbas non proſequitur.

3 Tertio diſcrepant in eo, quòd Abbas intronizatus recipit Monachos ad oſculum oris: Epiſcopus autem Canonicos ad id non recipit.

Vltimò differunt; nam Epiſcopus conſecratus ter, per ſingulas vices vocem eleuando ait, *ad multos annos*, Abbas autem ſemel tantùm.

4 Conueniunt autem in primis; quòd tam Epiſcopi conſecratio, quàm Abbatis benedictio requirit, vt præcedenti die, tam Pontifex conſecraturus, ſiue benedicturus, quàm electus conſecrandus, ſiue benedicendus ieiunent. Pro vtraque functione in Eccleſia duæ Cappellæ præparandæ, ſunt, item duæ credentiæ pro vtraque parte, paramenta Pontificalia pro Pontifice, faldiſtorium, Pontificalia pariter, & inſuper pluuiale pro electo, & ſcabella pro electo, & aſſiſtentibus: in vtraque actione aſſiſtentes cum paramentis neceſſarij ſunt in conſecratione duo Epiſcopi, in benedictione duo Abbates.

5 Secundò conueniunt in eo; nam in vtraque actione ſenior aſſiſtentium petit Pontificem, in illa, vt electum conſecret, in hac, vt benedicat, in vtraque legitur mandatum Apoſtolicum de prouiſione electi vterque electus poſt profeſſionem iuramentum præſtat; vterque electus examinatur, licèt diuerſimodè.

6 Tertiò conueniunt, nam in vtraque actione poſt examen, ante conſecrationem, vel benedictionem, Pontifex celebrans facit confeſſionem cum electo; in vtraque electus accipit paramenta Pontificalia in minori Cappella, ſibi parata; vtrobique dum Pontifex in Altari procedet ad Miſſam, electus cum ſuis aſſiſtentibus in ſua Cappella eodem modo procedit vſque ad *Alleluia*, vel vltimum verſum incluſiuè.

7 Quartò conueniunt, nam in vtraque actione electo proſtrato à ſiniſtris Pontificis dicuntur Litaniæ; ſed in benedictione Abbatis etiam adduntur ſeptem Pſalmi pœnitentiales dicendi ante Litanias. In Epiſcopi conſecratione proceditur ad Miſſam vſque ad Offertorium. Sic peracta benedictione eodem modo proceditur in vtraque; eodem modo intortitia, panes, & vinum offeruntur; in vtraque eodem modo proceditur poſt offertorium ad Miſſam, licèt cum aliquo diſcrimine; in vtraque datur à Pontifice pax electo; & ab ei aſſiſtentibus, vtrobique imponuntur electo Mitra, & Chirothecæ; vtrobique intronizatur electus, ducitur per Eccleſiam, & populo benedictionem elargitur; in vtraque electus in fine Miſſæ ſolemniter populo benedicit; vtrobique dicitur, *ad multos annos*; & in fine conſecratus, ſiue benedictus gratias reddit Pontifici, & aſſiſtentibus.

In eo autem partim diſcrepant, & partim conueniunt, quòd tam conſecratio Epiſcopi, quàm Abbatis benedictio die Dominico, vel feſtiuo fieri debet; ſed Epiſcopi conſecratio regulariter die tantùm Dominico facienda eſt, *canon. qui in aliquo*, 51. *diſt.* vt autem fiat qualibet die feſtiua præter Dominicam, opus eſt ſpeciali Summi Pontificis indulto, vt videre eſt in Pontificali Romano, *eo tit. de conſecrat. electi in Epiſcop. in princ.* Abbatis autem benedictio qualibet die feſtiua abſque limitatione fieri poteſt, vt inferiùs videbitur. 8

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbates neceſſariò benedici debeant.

SVMMARIVM.

1 *Abbates neceſſariè benedicendos eſſe arguitur.*

2 *Epiſcopus electus, & confirmatus ante conſecrationem habet ea, quæ ſunt iuriſdictionis, non autem ea, quæ ſunt Ordinis Epiſcopalis.*

3 *Benedictio non eſt ſimpliciter neceſſaria Abbati ad hoc, vt poſſit actus Ordinis exercere.*

4 *Si Epiſcopus tertiò humiliter requiſitus Abbates benedicere renuerit, poſſunt ipſi Abbates, ea quæ ad ſuum munus ſpectant, exercere.*

5 *Benedictio non traditur propter officium temporale.*

6 *Benedictio Abbatis an à Chriſto Domino ſit inſtituta.*

7 *Benedictio Abbatis non eſt de eſſentia ad hoc, vt Abbates ea, quæ ſunt Ordinis exercere poſſint.*

8 *Abbas ſine benedictione poteſt ea quæ ſunt ſui Officij.*

VIdetur, quòd Abbates neceſſariò ſint benedicendi, ad hoc, vt Ordinis poteſtatem acquirant. 1 Nam *in cap. quoniam*, 69. *diſt.* & *in cap. cum contingat de ætat. & qualit.* dicitur, quòd Abbates poſſint in proprio Monaſterio Lectores ordinare, ſi eiſdem manus impoſitio facta noſcatur ab Epiſcopo; illa autem manus impoſitio, vt gloſſ. *ibi* aduertit, aliud non eſt; niſi benedictio, ergo ad hoc, vt Abbates Ordinis poteſtatem acquirant, neceſſariò erunt benedicendi, aliàs non poterunt, Monachos ſuos benedicere, nec ordinare; ergo ſicut Epiſcopi per conſecrationem acquirunt Ordinis poteſtatem, *cap. tranſmiſſam*, & *ibi* gloſſ. fin. *ante med. de elect.* ita Abbates per benedictionem.

Confirmatur. Nam ſicut Epiſcopus electus, & confirmatus ante conſecrationem habet ea, quæ ſunt iuriſdictionis, *d. cap. tranſmiſſam, cap. qualiter de elect. cap. inter corporalia de tranſlat. Epiſcop.* non tamen ea, quæ ſunt Ordinis; ita Abbas electus, & confirmatus poteſt, iuriſdictionis actus exercere, quod ſuprà *in diſput. de confirmatione* Abbatum probauimus; tamen benedicere, vel ordinare, qui ſunt veluti actus Ordinis, non poteſt niſi ſit benedictus, vt ſupponitur *in d. can. quoniam*, & *d. cap. cum contingat*, & tradit Gloſſ. & Panormit. *in cap. 1. de ſuppl. negl. Prælat. 2. col.* & Sylu. *verb. Abbas num. 4.* 2

Nihilominus contrarium dicendum eſt, nempe, illam benedictionem non eſſe ſimpliciter neceſſariam Abbati, ad hoc vt actus Ordinis exercere poſſit: quod probatur per *d. c. 1. de ſuppl. negl. Prælat.* vbi Alexander III. conceſſit Ciſtercien. *Vt ſi Epiſcopus tertiò, cum humilitate, ac deuotione, ſicut conuenit, requiſitus, Abbates benedicere renuerit: liceat Abbatibus, proprios Monachos benedicere, & alia, quæ ad hoc officium pertinent, exercere.* 3 4

exercere. Ergo hæc benedictio non eſt ſimpliciter ne-
ceſſaria Abbati ad acquirendam poteſtatem Ordinis;
ſi enim fuiſſet ſimpliciter neceſſaria, Summus Pon-
tifex in negligentiam, vel contumaciam Epiſcopi
Diœceſani tradidiſſet Abbatibus facultatem, eligen-
di potius quem maluiſſent Epiſcopum, qui illis hoc
benedictionis munus impenderet, quàm abſque be-
nedictione, exercendi omnia, quæ ad eorum officium
pertinere noſcuntur.

Præterea Abbates non perpetui, licet non bene-
dicantur, eo quòd benedictio eſt etiam quaſi perpetua,
& indelebilis, nec repeti poteſt, & ideo non traditur
propter officium temporale, prout ſtatutum eſt ab
5 Eugenio IV. in priuilegio Ciſtercienſibus in Hiſpa-
nia conceſſo; tamen gaudent omnibus prærogatiuis,
& indultis, quibus frui, & gaudere poſſunt Abbates
benedicti: vt infra videbimus.

6 Inſuper hæc benedictio non imprimit characte-
rem, neque eſt à Chriſto Domino inſtituta; itaut ad
talem poteſtatem acquirendam ſimpliciter neceſſaria
7 putanda ſit. Patet igitur, quod hæc benedictio non eſt
de eſſentia, nec eſt ſimpliciter neceſſaria, ad hoc, vt
Abbates ea, quæ ſunt Ordinis, exercere poſſint; nam
poteſtatem, exercendi actus Ordinis, conſequuntur
ex priuilegio generali conceſſo Abbatibus benedictis
in d.c.quoniam, & in d.c.cum contingat, quod per Sum-
mos Pontifices, extenſum fuit ad Abbates non bene-
dictos; non autẽ per benedictionem, vt videtur tene-
re Panorm. *in d.c.1.col.3.de ſuppl.neglig.Prælat*. Card.
expreſsè *in clem. attendentes §. ſtatuimus q. 5. & ſeq.*
8 *de ſtat.Monach.* dicens, Abbatem, etiam ſine benedi-
ctione poſſe ea, quæ ſunt ſui officij: per *d.cap.1.* &
quòd hæc benedictio ſit potius de ſolemnitate, & ad
bene eſſe, quàm de ſubſtantia, quem ſequitur Imola
*ibi col.*8. ita etiam Felin. *in cap.eam te, col.6.num.7.de
reſcript.& in cap.inter Monaſterium, col.2.n.2.de ſent.
& re iudic.*

QVÆSITVM IV.

Vtrùm per benedictionem in Abbatibus imprimatur character.

SVMMARIVM.

1 *Character quid ſit.*
2 *Benedictio Abbatis eſt quædã Orationum ſolemnitas.*
3 *Benedictione in Abbatibus non imprimitur character.*
4 *Cardinales Preſbyteri conferunt Ordines minores.*
5 *Benedictio non poteſt dici abſolutè conſecratio.*

1 VIdetur quòd ſic; & primò, quia character eſt ſi-
gnaculum quoddam, quo aliquid inſignitur, vt
ordinatum in aliquem finem, ex S.Thoma 3. *p.q.63.
art.* 3. ſed per benedictionem Abbatibus imprimitur
huiuſmodi ſignum: ergo benedictio Abbati imprimit
characterem: Minor patet; nam antequam Abbas be-
nedicatur, non habet hanc poteſtatem ſpiritualem
ordinatam ad diuinum cultum, quam poſtea ſortitur
per benedictionem, ergo in benedictione imprimitur
hæc poteſtas, ac per conſequens character.

Secundò probatur ex Felin. *in c. inter Monaſt. n.2.
de re iudic.* vbi ex mente Oſtien. ait benedictionem
Abbatibus Ciſtercien. eſſe quaſi conſecrationem, vt
refert Illuſtriſſ. Card.Tuſch. *Practic. Conc.Iur.lit.A,
concl.* 18. ſed per conſecrationem imprimitur chara-
cter ex Innoc. & Panorm. *in c. meminimus de accuſat.*
ergo per benedictionem imprimitur character.

Contraria tamen ſententia communis eſt, per be-
nedictionem in Abbatibus non conferri Ordinem,
nec imprimi characterem, ſed eſſe tantùm quandam 2
orationum ſolemnitatem. Ita Oldrad. *conſ.* 14. *per
totum*, Felin. *d.cap. inter Monaſterium, loco cit. & in
cap.eam te, num.7.col.6.de reſcript.* Gloſſ. & Card. *in
clem.attendentes §.ſtatuimus,q.5. & ſeq.de ſtat Monac.*
vbi Ioan. de Imol. *col.* 8. & communiter ſcribentes,
Archidiac *in c.quoniam 69.diſt. & in cap.manus. 1.q.1.*
Nauar. *conſ.de Sacram.non iter.* Azor. *inſtit.moral.p.1.
lib.*12. *cap.*20.*q.*4. Franc. Marc. *in ſuis deciſ. q.*1086.
vbi Innoc. & Panorm. & alios citat atque communi-
ter omnes.

Ideo dicendum eſt, per benedictionem in Abba- 3
tibus non imprimi characterem: ſed tantùm tradi
quoddam exercitium collationis Ordinum Minorum,
Baculi Paſtoralis, & Mitræ, vt benè Oldrad. *loc. cit.*
vnde talis benedictio fertur potiùs ad ſolemnitatem,
& conſuetudinem, quàm ad ſubſtantialia, vt ſupra
probauimus.

Ad argumenta in contrarium reſpondendo, ad
primum dico, Abbatem ante benedictionem habere
hanc poteſtatem, ſed non exercitium illius poteſtatis.
Quinimo etiam nulla habita benedictione, poteſt
Abbas Mitra, Baculo, & aliis Pontificalibus vti, vt *in
ſeq. quæſ. n.* 4. dicemus, cùm illa concedantur potiùs
ad decorem, quàm vt aliquid Ordinis denotent, ſe-
cundum Ioan. Andr. *in c. vt Apoſtolica de priuil. in 6.*
vbi exemplificat de Cardinalibus Preſbyteris, qui ex 4
priuilegio conferunt Ordines minores.

Ad ſecundum Reſpondeo, admiſſo hoc, quòd be-
nedictio ſit quaſi conſecratio, non tamen eſt abſolu- 5
tè conſecratio, vltra quòd idem Felin. *in d. cap. me-
minimus n.*3. ait, licèt benedictio habeatur loco con-
ſecrationis, tamen non eſt propriè conſecratio.

QVÆSITVM V.

Vtrùm promotus ad Abbatiam ante benedictionem vocetur Abbas, ſiue electus.

SVMMARIVM.

1 *Conſecratio tribuit nomen Epiſcopo, qui ante conſecrationem vocatur electus.*
2 *Abbas ante benedictionem vocatur Abbas.*
3 *Benedictio in Abbate potiùs eſt de ſolemnitate, quàm de ſubſtantia.*
4 *Abbas ante benedictionem vtitur Anulo, Baculo, Mitra, & cæteris Pontificalibus.*

OStien. *in cap.tuam de ætat.& qualit.& in c.inter
Monaſterium de ſent.& re iud.* quem videtur ſe-
qui Archid. *in c.alienationes ſuper gloſſ.*1. 12.*q.*2. tenet,
quòd non debeat vocari Abbas, ſed electus, quamuis
eſſet electus, & confirmatus per text. *in d.c.inter Mo-
naſt. in fine.* Quia ſicut conſecratio tribuit nomen 1
Epiſcopo; nam antea vocatur electus quamuis ſit con-
firmatus, vt not. *in cap.tua de his, quæ fiunt à Præl.&
cap.niſi ſpecialis, in fine, de vſu pall.* ita, & benedictio.

Contrarium tamen eſt verius; quia Abbates non
conſtituuntur in ſuo munere per benedictionem, ſed
per electionem, & confirmationem: probatur *in c. 1.
de ſupplen.neglig.Præl.* & *ibi* Gloſſ. Panorm. & omnes,
& *in cap. meminimus de accuſat. & clem. attendentes*,
§.ſtatuimus de ſtat. Monach. in quibus iuribus electus
appellatur Abbas; Ita ſentiunt Ioan. Andr. *in cap. in-
ter Monaſterium, num. 6. de ſent. & re iudic.* & *ibi*
Panormit. *num.*25. Butr. & Card. & Felin. *num.*1. Ol-
drad. *etiam conſ.* 14. *col.* 2. dicens de ſtylo Cancel- 2
lariæ prouiſum eſſe, electum confirmatum vocari
Abbatem: ſubdens, Abbatis beneficia vacare

poſt adeptam poſſeſſionem ante benedictionem; & ita communiter omnes, vt referunt Bettachin. *verbo Abbas* 5. Brunot. à Sole *in locis communib. eod. verbo num.* 2. Auguſt. Barboſ. *in collect. ad d. cap.* 1. *de ſuppl. negl. Prælat. num.* 6. Nec eſt eadem ratio de huiuſmodi
3 benedictione, quæ de conſecratione Epiſcopi; quia hæc benedictio potius eſt de ſolemnitate, & ad bene eſſe, quàm de ſubſtantia.

4 Vnde ante benedictionem Abbas Baculo paſtorali, & reliquis Pontificalibus vti poteſt: ita Card. *in d. clem. attendentes d. §. ſtatuimus q.* 5. *& ſeq. de ſtat. Monach.* & *ibi* Imol. per text. *in d. cap.* 1. *de ſuppl. neglig. Prælat.* Panormit. *vbi ſuprà, & in cap. quanto de offic. ord.* Felin. *in cap. eam te num.* 7. *verſ. tertiò reſtringuntur, de reſcript.* Eamdem benedictionem minus Abbati neceſſariam putat, Ioo Carnutenſis Epiſcopus *epiſt.* 37. *&* 57. *ad Bernardum Maioris Monaſterij in Gallia Abbatem* ſic dicens, *Promotionem Abbatis non facit Epiſcopalis benedictio, ſed Fratrum communis electio*, Renat. Chopp. *in ſuo Monaſt. lib.* 2. *tit.* 1. *num.* 7.

QVÆSITVM VI.

Vtrùm Abbatum benedictio reiterari poſſit.

SVMMARIVM.

1 *Benedictio Abbatum reiterari non poteſt.*

2 *Benedictio nuptialis, ſicut & ſolemnis pœnitentia non reiteratur.*

3 *Abbas quid facere debeat, ſi benedictionem receptam probare nequit, & huiuſmodi probatio ſibi neceſſaria eſſet.*

Communis Doctorum ſententia (prout refert, & ſequitur Bonifac. *in clem. attendentes §. ſtatuimus, num.* 20. *de ſtat. Monach.* & Nauatr. *conſil.* 2. *de ſacrament. non iterand.*) eſt, Abbates ſemel benedictos, ſi
1 deinde ad aliam Abbatiam eligantur, non eſſe iterum benedicendos; quamuis enim huiuſmodi benedictio characterem non imprimat, nihilominus non propterea erit reiterabilis: nam multa ſacramentalia, quæ non imprimunt characterem, non ſunt reitera-
2 bilia: vt benedictio nuptialis, quæ non repetitur, *cap.* 1. *&* 3. *extra de ſecund. nupt.* nec etiam pœnitentia ſolemnis reiteratur, *can. quamuis, & can. in cap. diſt.* 3. Ita etiam Azor. *Inſtit. moral. part.* 1. *lib.* 11. *cap.* 20. *q.* 4.
3 Roderic. *quaſt. regul. tom.* 1. *quaſt.* 12. *art.* 3. vbi de mente Nauarri ait, quòd ſi Abbas benedictionem receptam probare non poteſt: & huiuſmodi probatio ſibi quoad externum forum neceſſaria foret, non debet dicere, ſe benedictionem recepiſſe, ſed dubitando de prima benedictione recipere ſecundam, cum conditione apponi conſueta in baptiſmo illius, de quo io dubium vertitur, an ſit baptizatus: nempe, *Si es benedictus, non te benedico; ſi autem non es benedictus, ego te benedico.* Ita etiam Vgolin. *de poteſt. Epiſcop. cap.* 31. *§.* 1. *num.* 1. D. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. part.* 2. *alleg.* 27. *num.* 31. & hæc de præſenti quæſito.

QVÆSITVM VII.

Vtrùm Abbates qualibet die benedici poſſint.

SVMMARIVM.

1 *Abbates Dominicis, & feſtis tantum diebus benedici debent.*

2 *Abbatum benedictio eſt maior collatione Ordinum Minorum, & ideo facienda eſt cum maiori ſolemnitate.*

Reſpondeo, quod non, ſed in Dominicis, & feſtiois tantum diebus. Quia ſicut minores Ordines, non poſſunt conferri, niſi diebus Dominicis, & feſtiois propter reuerentiam, vt *in cap.* 1. *&* 3. *de tempor. ordin. in* 6. ita à fortiori Abbatum benedictio 1
quæ ipſis tribuit minores Ordines conferendi facultatem, & eſt maior collatione Ordinum minorum: 2
cum iſta ab illa dependeat, *cap. cum contingat. de ætat. & qualit. &* 69. *diſt. can. quoniam*: ergo facienda eſt cum maiori ſolemnitate. Et hoc ſentiunt Oſtieo. & Ioann. Andr. *in d. cap. cum contingat num.* 9. *de ætat. & qualit.* Abbas Panormit. *in cap. cum ſis, in fine, de conſecrat. Eccleſ. vel altar.* Felin. *in cap. inter Monaſterium num.* 2. *verſ. de iſta benedictione de ſent. & re iud.* idem Panormitan. *in d. cap. cum contingat. n.* 3. Sylu. *verb. Abbas num.* 4. Angel. *eodem verbo num.* 6. D. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. part.* 2. *alleg.* 27. *num.* 53.

QVÆSITVM VIII.

Intra quod tempus poſt confirmationem Abbates benedictionem petere debeant.

SVMMARIVM.

1 *Benedictio, ſecundùm Oldradum, non habet tempus determinatum, & quomodo intelligatur.*

2 *Benedictio, vniuerſaliter loquendo, intra annum petenda eſt.*

Oldrad. *conſ.* 14. *in princ. verſ. item ſi hoc*, aſſerit, benedictionem Abbatis non habere tempus determinatum, intra quod ſit petenda. Quæ forte ſententia non eſt reſelleoda, ſi de Abbatibus Regularibus, qui poſſunt ad eorum placitum benedici, & non benedici, erit intelligenda. Tamen vniuerſaliter loquendo, dicendum eſt, benedictionem hanc intra annum ab electione computandum, poſtulandam eſſe: ita annotatur *in clem.* 1. *§. ſtatuimus de ſtat. Monach.* Dixi (ſi loquamur de Abbatibus Regularibus) quia cum illis indultum ſit à Summis Pontificibus, vt ſtatim electi omnia iura, & præeminentias obtineant, ac ſi eſſent benedicti; per conſequens benedictionis tempus nullum illis præfigitur, immo illis benedictio neceſſaria non eſt. 1 2

QVÆSITVM IX.

Abbates de iure communi à quibus benedici debeant.

SVMMARIVM.

1 *Abbates de iure communi ab Epiſcopo benedicendi ſunt.*

2 *Abbates quidam antiqui à Summo Pontifice benedictionem recepiſſe leguntur.*

Benedictio Abbatum de iure communi ad Epiſcopum ſpectat, vt probatur *in cap.* 1. *de ſuppl. negl. Prælat. & cap. quoniam* 69. *diſt. & cap. cum contingat de ætat. & qualit.* Ex quibus iuribus, ad Epiſcopum Abbatum benedictionem ſpectare, notant Sbroz. *de Vicar. Epiſcop. lib.* 2. *q.* 8. *n.* 1. Azor. *inſtit. moral. part.* 2. *lib.* 12. *cap.* 20. *q.* 6. Vgolin. *de poteſt. Epiſc. cap.* 31. *§.* 1. *num.* 1. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. part.* 2. *alleg.* 27. *num.* 31. 1

Nonnulli

2 Nonnulli autem Abbates præcipnè ex Congregatione Caſinen. olim à Summis Pontificibus benedicebantur, vt refertur de Stephano Nono, qui com eſſet in Religione à Monachis Montis Caſini in Abbatem electus, Victorem Secundum Pontificem, Florentiæ commorantem adiens, ab eodem benedictus fuit: ita Petr. Record. *Hiſt. Monaſt. gior.* 1. & de aliis idem teſtatur ceremonia benedictionis Abbatialis deſcripta à Petr. Diac. Caſin. *in com. ſuper cap. 64. Reg. S. Benedict.* in ea enim ceremonia non ab Epiſcopo, ſed à Summo Pontifice benedictionem recepiſſe nominantur; vt *in vltimo quæſit. huius diſput.* dicitur. Poſtea factum eſt, vt etiam Abbates Sanctiſſimæ Trinitatis de Caua, & Sublacenſes, ac alij multi à Summo Pontifice fuerint eo tempore benedicti, ſicut teſtantur Monaſterij Cauen. & Sublacen. antiquæ in ſcriptis regiſtratæ rerum memorabilium annotationes, & memoriæ. In noſtra etiam Congregatione Vallis-Vmbroſæ aliqui olim Abbates à Summo Pontifice benedicebantur, vt legitur *in Bulla Alexandri III. ſub Dat. Beneuenti* 13. *Kal. Iunij ann.* 1168. *Pont. ſui ann.* 9. cuius copia authentica habetur in Archiuio Vallis-Vmbroſæ: in ea etenim conſtat Abbatem S. Mariæ apud Bibbonam noſtræ Congregationis à Monachis electum pro benedictione accipienda ad Sedem Apoſtolicam accedere debuiſſe.

QVÆSITVM X.

Vtrùm Abbates poſſint, benedictionem, à quocunque Epiſcopo ſuſcipere.

SVMMARIVM.

1 *Abbates ab Epiſcopo benedici volentes, poſſunt benedictionem à quo maluerint Epiſcopo ſuſcipere.*

2 *Priuilegium à Martino V. Abbati S. Pancratij de Florentia noſtræ Congregationis conceſſum refertur.*

Affirmatiua propoſiti quæſiti reſolutio habetur,
1 ex nonnullis Romanorum Pontificum priuilegiis ſuper hoc Monachalibus Congregationibus conceſſis: ita indulſit Martinus V. Abbati Sancti Pancra-
2 tij de Florentia noſtræ Congregationis Vallis-Vmbroſæ, vt in ſequenti diplomate videri poteſt.

MARTINVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilecto filio Riccardo Abbati, & Conuentui Monaſterij S. Pancratij Florentiæ, Ordinis Vallis-Vmbroſæ, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Sacræ Religionis, ſub qua deuotum, & ſedulum exhibetis Domino famulatum, promeretur honeſtas, vt votis veſtris, illis præſertim, quæ ad veſtri Monaſterij decorem cedere valeant, quantùm cum Deo poſſumus, fauorabiliter annuamus. Cùm itaque fuerit exhibita nobis pro parte veſtra petitio, continebat, Abbates, qui pro tempore fuerunt veſtri Monaſterij, quod ſolemne eſt, & cuius Eccleſia etiam Parochialis exiſtit, & non modica Parochianorum multitudine abundat, hactenus benedici non conſueuerint; vóſque cupiatis, vt tu filij Abbas, & ſucceſſores tui Abbates eiuſdem Monaſterij in laudem Dei, ac pro honore Monaſterij, & deuotione, ac conſolatione Parochianorum eorumdem augmentandis, benedici pro tempore poſſitis, & debeatis. Nos veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati, vt tu filij Abbas, & ſucceſſores huiuſmodi, aliàs tamen ritè pro tempore benedici poſſitis, & debeatis; quódque etiam tu filij Abbas, à quocumque malueris Catholico Antiſtite gratiam, & communionem Apoſtolicæ Sedis habente munus benedictionis ex nunc recipere, ac eidem Antiſtiti, vt munus prædictum auctoritate noſtra impendere liberè tibi poſſit, deuotioni veſtræ auctoritate Apoſtolica tenore præſentium indulgemus Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam noſtræ conceſſionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit; indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Florentiæ anno 1420. 8. Idus Martij, Pontificatus noſtri anno 3.

Habetur *in libro Authentico Bullarum Apoſtolicarum noſtræ Congregationis in Archiuio Vallis-Vmbroſæ.*

Idem conceſſit Eugenius IV. Congregationi Cæleſtinorum confirmando priuilegium Cæleſtini V. eiuſdem Congregationis Inſtitutoris, ſub datum Florentiæ anno Domini 1434. 5. Kal. Nouembris Pontificatus ſui anno 4. vt habetur *in noua Collect. Rodtr. Bulla* 9. eiuſdem Pontificis. Ex quo concluditur, Abbates poſſe à quocunque Antiſtite benedici, nulla in hac re obligatione locorum Ordinariis debita. Adde, licere etiam, vt ab Abbatibus benedicerentur, dummodo in propriis Eccleſiis talis fieret benedictio.

QVÆSITVM XI.

Vtrùm Abbates Regulares poſſint alios Abbates benedicere.

SVMMARIVM.

1 *Abbates Regulares poſſunt à Generali, ſiue à Vicariis ab eodem delegatis benedici.*

Innocentius VIII. ſub datum Romæ apud S. Petrum anno Domini 1489. die 9. Aprilis Pontificatus ſui anno 5. conceſſit Ioanni Abbati Monaſterij Ciſtertij, vt Abbates, & Abbatiſſas ſui Ordinis benedicere poſſit per hæc verba. *Innocentius Epiſcopus, &c. Dilecto filio Ioanni &c. Et quia interdum propter munus benedictionis, quod per Epiſcopos Abbatibus dicti Ordinis impenditur, contentiones, ac priuilegiorum Ordinis veſtri læſiones oriuntur, ſub eo prætextu, quòd Epiſcopi prædicti ex impenſione muneris huiuſmodi prætendunt, aliquam poſt modum in eos, & eorum Monaſteria iuriſdictionem, & ſuperioritatem, contra dicti Ordinis*

veſtri priuilegia habere; tibi, & ſucceſſoribus tuis prædictis dumtaxat, vt munus benedictionis huiuſmodi quibuſcunque; d. Ordinis Abbatibus, & Abbatiſſis impendere; ac Abbatibus, & Abbatiſſis prædictis, vt dictum munus à te, & ſucceſſoribus tuis prædictis recipere liberè, ac licitè, poſsis, & poſſint, auctoritate Apoſtolica, & ex certa ſcientia, tenore præſentium, de ſpecialis dono gratiæ indulgemus. Quæ Bulla refertur à Roderico *in noua Collect. priuileg. Mendic. & non Mendic. 5. inter Bullas eiuſdem Pontificis.* Et Clemens VIII. ſub datum Romæ die 24. Iulij anno Domini 1599. conceſſit eidem Abbati Ciſtertij Generali totius Ordinis, vt poſſit deputare, & diligere Vicarios per Prouincias, qui benedictionem nouis Abbatibus, & Abbatiſſis dicti Ordinis impenderent. Refert Renat. Chopp. *in ſuo Monaſt. lib. 2. tit. 1. num. 7. in margine.*

QVÆSITVM XII.

De his, quæ Abbates in benedictionis receptione promittere tenentur.

SVMMARIVM.

1 *Forma iuramenti obſeruandi ab omnibus Abbatibus, qui benedicendi ſunt.*

2 *Abbates omnes in benedictione, præter prædictum iuramentum, debent fidem, ſubiectionem, obedientiam, & reuerentiam Summo Pontifici promittere.*

3 *Abbas non exemptus fidem, ſubiectionem, obedientiam, & reuerentiam ſuo Ordinario in benedictione promittere debet.*

4 *Abbas exemptus in benedictione fidem, ſubiectionem, obedientiam, & reuerentiam ſuo Abbati Generali, & Prælatis Ordinarius Religionis promittere tenetur.*

5 *Abbates benedicendi, qui profeſſionem emittere debeant, qui verò non.*

1 IN Pontificali Romano Clem. VIII. iuſſu edito, vbi traditur forma de benedictione Abbatis *fol. 94.* apponitur forma iuramenti ab Abbate benedicendo in manibus Pontificis benedicentis præſtandi, quæ eſt ſequens, videlicet.

Ego N. electus Monaſterij N. Ordinis Sancti N. ab hac hora in antea fidelis, & obediens ero B. Petro Apoſtolo, Sanctæque Romanæ Eccleſiæ, & Domino noſtro Domino N. Papæ N. ſuiſque ſucceſſoribus canonicè intrantibus. Non ero in conſilio, aut in conſenſu, vel facto, vt vitam perdant, aut membrum, ſeu capiantur mala captione; aut in eos violenter manus quomodolibet ingerantur: vel iniuriæ aliquæ inferantur, quouis quæſito colore. Conſilium verò, quod mihi credituri ſunt, per ſe, aut Nuntios ſuos, ſeu literas, ad eorum damnum me ſciente nemini pandam. Papatum Romanum, & Regalia Sancti Petri, adiutor eis ero, ad retinendum, & defendendum, ſaluo meo Ordine, contra omnem hominem. Legatum Apoſtolicæ Sedis in eundo, & redeundo honorificè tractabo, & in ſuis neceſſitatibus adiuuabo. Iura, honores, priuilegia, & auctoritatem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, Domini noſtri Papæ, & Succeſſorum prædictorum conſeruare, defendere, augere, & promouere curabo. Neque ero in conſilio, vel facto, ſeu tractatu, in quibus contra ipſum Dominum noſtrum, vel eamdem Romanam Eccleſiam aliqua ſiniſtra, vel præiudicialia perſonarum iuris, honoris, ſtatus, & poteſtatis eorum machinentur. Et, ſi talia à quibuſcunque tractari, vel procurari nouero, impediam hoc pro poſſe: & quantò citius potero, ſignificabo eidem Domino noſtro, vel alteri, per quem poſſit ad ipſius notitiam peruenire. Regulas Sanctorum Patrum, decreta, ordinationes, ſeu diſpoſitiones, reſeruationes, prouiſiones, & mandata Apoſtolica, totis viribus obſeruabo, & faciam ab aliis obſeruari. Hæreticos, ſchiſmaticos, & rebelles eidem Domino noſtro, vel ſucceſſoribus prædictis pro poſſe perſequar, & impugnabo. Vocatus ad Synodum, veniam, niſi præpeditus fuero canonica præpeditione. Poſſeſſiones verò ad Monaſterium meum pertinentes non vendam, nec donabo, neque impignorabo, nec de nouo infeudabo, vel aliquo modo alienabo, etiam cum conſenſu Conuentus Monaſterij mei, inconſulto Romano Pontifice. Et ſi ad aliquam alienationem deuenero, pœnas in quadam ſuper hoc edita conſtitutione contentas, eo ipſo incurrere volo.

Iuxta quam formam iuramenti omnes Abbates benedictionem recipientes, tam exempti, quàm non exempti iurare debent. Vltra prædictum iuramentum Abbates ab Ordinariorum iuriſdictione immunes, promittunt inſuper fidem, ſubiectionem, obedientiam, & reuerentiam Sanctæ Eccleſiæ Romanæ, & Summo Pontifici eiúſque ſucceſſoribus deuotè, & fideliter perpetuò exhibere. 2

Quòd ſi Abbas benedicendus non eſſet exemptus, præter ſupradicta, promittere debet fidem, ſubiectionem, obedientiam, ac reuerentiam Epiſcopo eius Ordinario; quæ omnia puto eſſe promittenda ab Abbatibus Regularibus exemptis eorum Abbatibus Generalibus in manibus ipſorum Abbatum Generalium, vel aliorum ab iiſdem delegatorum, à quibus ipſi Abbates nouiter electi benedictionem ſuſcipiunt. 3 4

Notandum autem, quòd electi, ſiue potius poſtulati, vel aliàs promoti ad Regulares Abbatias, ſi erunt ſeculares, debent in primis profeſſionem coram Pontifice illos benedicente, iuxta præſcriptum vniuſcuiuſque Congregationis emittere: vt notatur in Pontificali in ceremonia benedictionis Abbatum in principio. Circa quod aduertendum eſt, quod Lucius III. Pont. Max. 11. Kal. Decembris anni 1183. in quodam priuilegio Ciſtercien. conceſſum voluit. *Quòd Epiſcopi in benedictionibus Abbatum ſint contenti profeſſione, quæ noſcitur inſtituta ab initio Ordinis; ſcilicet, quod Abbates tunc debent dicere (ſaluo ordine ſuo, & priuilegiis Ordinis) nec compellantur aliam tunc facere profeſſionem, contra Ordinis inſtituta*; vt habetur *in lib. priuil. d. Ordinis*, & refert Renat. Chopp. *in Monaſt. lib. 2. tit. 1. n. 7.* Subdens ex Aimoyno, quòd Monachi Cœnobij D. Germani de Pratis, qui ab Epiſcopi Pariſien. iuriſdictione exempti erant, ab Abbatia, & Conuentu Villelmum Abbatem expulerunt ex eo, quia ipſe Abbas edita ſolemni profeſſione benedictionem ab Epiſcopo recepiſſet. 5

QVÆSITVM XIII.

Vtrùm Abbates non benedicti gaudeant iiſdem priuilegiis, quibus fruuntur benedicti.

SVMMARIVM.

1 *Abbates Regulares ad tempus creati, licèt non benedicantur, tamen gaudent omnibus prærogatiuis, quibus potiuntur benedicti.*

2 *Recenſentur priuilegia quarumdam Congregationum, quarum Abbates, virtute eorumdem priuilegiorum, eadem poſſunt, ac ſi eſſent benedicti.*

ABbates Regulares, licèt eis benedictionis munus non impendatur, illis tamen Monaſteriis, ad quæ electi, vel nominati fuerint, præeſſe poſſunt; 1

ac

ac illa in ſpiritualibus, & temporalibus regere, & gubernare, nec non omnia, & ſingula, quæ per Abbates aliorum Monaſteriorum, & locorum ſuæ Congregationis, iuxta illius conſtitutionis, & ſtatuta huiuſmodi fieri poterunt, ac ſi eſſent benedictionis munus conſequuti, facere, & exercere liberè, & licitè valent.

2 Ita conceſſit Eugenius IV. Congregationi S. Iuſtinæ de Padua, ſub datum Florentiæ anno 1434. 3. Idus Ianuarij, & per aliam Bullam ſub datum Bononiæ anno Domini 1436. pridie Kal. Iulij Pontif. ſui anno 6. ſub his verbis. *Volent inſuper, quòd Prælati Congregationis præfatæ, licèt benedictionis munus non acceperint, perinde tamen Monaſteria ipſius Congregationis regere, & adminiſtrare, ac omnes actus in ipſis valeant exercere, & inſignia deferre, ac ſi munus huiuſmodi fuiſſent conſecuti.* Refert Roderic. *in collect. Bullar. Apoſtolicar. pro Regular. Bulla* 11. *d. Pontificis ſub num.* 15. quæ priuilegia ad noſtram Congregationem extenſa, ac de verbo ad verbum eidem conceſſa fuerunt à Iulio II. anno Domini 1507. Idibus Iulij Pontif. ſui anno 4. vt patet *ex eius Bulla* §. 43. quam inferius diſput. de communicat. priuileg. integram referemus. Et ab eodem Iulio II. id ipſum priuilegium conceſſum fuit Monachis, & Abbatibus Oliuetanis ſub datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1507. pridie Kal. Iunij Pontif. ſui anno 8. vt notatur *in libro priuilegiorum Congregationis Montis Oliueti pag.* 76. his verbis. *Præfatique ſic electi, ſeu nominati, abſque alicuius dictæ Sedis, vel alterius prouiſionis, vel diſpenſationis adminiculo, etiam præter hoc, quòd eis munus benedictionis impendatur ipſis Monaſterijs, & Prioratibus, ad quæ ſic electi, vel nominati fuerint præeſſe, ac illa in ſpiritualibus, & temporalibus regere, ac omnes actus ibidem exercere, & inſignia deferre, ac ſi munus huiuſmodi ſuſcepiſſent.* Alia eiuſdem tenoris priuilegia elargita ſunt quibuſdam aliis Monachorum Congregationibus; nimirum Camaldulenſibus à Leone X. de quo in compendio priuilegiorum eiuſdem Congregationis fol. 34. Idem priuilegium conceſſum fuit Abbatibus Canonic. Regularium à Pio V. anno Dominicæ Incarnationis 1566. 17. Kal. Februarij Pontificatus ſui anno 1. cuius priuilegij tenor eſt. *Nec non ſingulis ipſorum Monaſteriorum Abbatibus pro tempore exiſtentibus (tametſi munus benedictionis non ſuſcepiſſent) quòd omnibus, & ſingulis priuilegiis, prærogatiuis immunitatibus, exemptionibus, fauoribus, gratiis, indulgentiis, & indultis, quibus tam Ordinis, & Congregationis prædictorum, quàm aliorum Monaſteriorum, & Ordinum Abbates in Generalibus, & prouincialibus Conciliis vtebantur, potiebantur, & gaudebant, ac vti, potiri, & gaudere poterant quomodolibet in futurum vti potiri, & gaudere, liberè, ac licitè poſſint, & valeant, Apoſtolica auctoritate de ſpeciali gratia indulſit:* ita habetur *in lib. priuileg. dictæ Relig. pag.* 542.

QVÆSITVM XIV.

De ritu benedicendi Abbates.

SVMMARIVM.

1 *Benedictionis Abbatum Caſinen. antiqua forma à Petro Diacono deſcripta refertur.*
2 *Præparatio Summi Pontificis ad ſacrificium Miſſæ & ad benedicendum Abbatem.*
3 *De iuramento ab Abbate coram Summo Pontifice præſtando.*
4 *Summus Pontifex tradit Abbati Regulam.*
5 *Summus Pontifex benedicit Baculum, illúmque benedictum tradit Abbati.*
6 *Summus Pontifex benedicit Anulum, & illum deinde benedictum dat Abbati.*
7 *Abbas ponitur in ſua ſede.*
8 *Oblatio, & abſtinentia die benedictionis ab Abbate facienda.*
9 *Summus Pontifex Abbatem benedicit.*
10 *Exhortatio Summi Pontificis ad Monachos.*
11 *Exhortatio eiuſdem ad Abbatem benedictum.*
12 *Omnes antiquæ benedicendi Abbates ceremoniæ per Clem. VIII. ſublatæ ſunt, & noua formula per eumdem inſtituta traduntur.*
13 *Mandatum Apoſtolicum ante benedictionem neceſſarium.*
14 *Dies quo Abbas benedici poteſt.*
15 *Cappella quomodo præparanda.*
16 *Maioris cappellæ ornatus.*
17 *Credentia Epiſcopi quomodo præparanda cum paramentis Pontificalibus.*
18 *Minoris cappellæ ornatus, & paramenta electi.*
19 *Credentia pro electo præparanda.*
20 *Veſtes electi.*
21 *Aſſiſtentium paramenta.*
22 *Ordo accedendi ad Miſſam.*
23 *Ordo emittendi profeſſionem Monaſticam.*
24 *Electus in cappella paratus ad Epiſcopum ducitur.*
25 *Abbatis benedictio quomodo petenda.*
26 *Iuramentum, & examen electi.*
27 *Confeſſio quomodo facienda.*
28 *Electus induitur in Cappella, & Miſſam proſequitur.*
29 *Septem Pſalmi, & Litaniæ ſuper electum dicuntur.*
30 *Præfatio ſuper electum dicenda.*
31 *Traditio Regulæ, Baculi, & Anuli.*
32 *Miſſa proſequenda cum oblationibus.*
33 *Pax quomodo danda.*
34 *Communio quomodo fiat.*
35 *Mitra, & Anulus Abbati imponitur, & quomodo.*
36 *Abbas quomodo intronizatur.*
37 Te Deum *dicitur, benedicit populo, & recipit Monachos ad oſculum.*
38 *Populo ſolemniter benedicit, & Epiſcopo gratias agit.*
39 *Differentia inter cappellam Epiſcopi, & Abbatis, nec non ornatum vtriuſque.*
40 *Prætermittenda, ſi Abbas fuerit profeſſus.*
41 *In Miſſis priuatis quænam omittenda.*
42 *Differentia in benedictione quæ fit in propria Eccleſia electi, vel in aliena,*
43 *Differentia obſeruanda in benedictione Abbatis habentis vſum Mitræ, vel non habentis.*
44 *Mutanda cùm Abbas non auctoritate Apoſtolica, ſed ordinaria benedicitur.*

DVplicem modum benedicendi Abbatem in præſenti recenſebo; primus erit iuxta quem antiquitus Abbas Montis Caſini benedicebatur, atque illum in medium adducam, prout refertur à Petro Diacono eiuſdē Monaſterij Monacho *in expoſit. c.* 64. *Regulæ D. Patris Benedicti*, cuius commentaria in eandem Regulam manuſcripta habui à R. P. D. Domno Conſtantino Caietano Caſinen. Congregationis, Abbate S. Baronti, viro in hiſtoriis non parum verſato. Alter erit modus, qui in Pontificali Romano iuſſu Clem VIII. edito aſſignatur, iuxta quem hodie, aliis omnibus aboletis, benedici debent Abbates, ſi qui ſunt qui benedictionem ſuſcipere conſueuerunt. Priorem modum ſic tradit Petrus Diaconus. 1

In prioris, præparet ſe Pontifex ad Miſſam celebrandam, completa autem epiſtola, proſternat ſe 2

Pontifex ante altare ; & Abbas electus ſactis veſtibus indutus , & Paraphoniſta incipiat Litaniam, ſequitur Dominica oratio, *Pater noſter, &c. Et ne nos inducas, &c. Saluum fac ſeruum tuum , &c. Dominus conſeruet eum, & viuificet eum, &c. Dominus cuſtodiat introitum tuum , & exitum tuum, &c. Dominus cuſtodiat te ab omni malo , &c. Mittat tibi auxilium ſuum de ſancto , &c. Nihil proficiat inimicus in eo , & filius iniquitatis, &c. Eſto illi Domine, &c. A facie, &c. Exurge Domine , & libera nos, &c. Domine exaudi , &c. Et clamor, &c. Dominus vobiſcum, &c.*

ORATIO.

COncede , quæſumus omnipotens Deus , affectui noſtro , tuæ miſerationis effectum , & famulum tuum , quem ad regimen animarum elegimus , gratia tua dono proſequere , vt te largiente , cum ipſa tibi noſtra electione placeamus, &c. Cunctorum bonorum inſtitutor Deus, qui per Moyſem famulum tuum ad gubernandas Eccleſias Præpoſitos inſtituiſti , tibi ſupplices effundimus preces , téque deuotis mentibus exoramus, vt hunc ſamulum tuum, quem conniuentia, & electio famulorum tuorum Abbatem hodie ouium tuarum inſtituit, protectionis tuæ gratia munire digneris , ſicque regere ſubditas, commendatáſque oues concedas, vt cum illis omnibus regna cælorum adeptus , quatenus te , Domine , opitulante , Apoſtolicis iugiter fultus doctrinis , centeſimo cum fructu lætus introeat portas Paradiſi , atque, te, Domine, collaudante , audire mereatur , Euge ſerue bone, & fidelis , quia in pauca fuiſti fidelis , ſupra multa te conſtituam , intra in gaudium Domini tui , quod ipſe præſtare digneris.

ALIA ORATIO.

EXaudi Domine preces noſtras , & ſuper hunc famulum tuum ſpiritum tuæ bonitatis emitte , vt cæleſti munere ditatus , interceſſione ſanctiſſimi confeſſoris tui P. noſtri Benedicti, quem præcipuè monaſticæ diſciplinæ legiſlatorem dediſti, & tuæ maieſtatis gratiam poſſit acquirere , & beneuiuendi aliis exemplum præbere. Per Chriſtum.

ALIA ORATIO.

DEus innocentiæ , & totius ſanctitatis amator , qui omnia per filium tuum Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum mirabiliter diſpenſas, effunde, quæſumus, ſuper hunc famulum tuum , quem in officium Abbatiæ ordinamus , gratiam Spiritus ſancti , vt illius ſeruitium tibi omni tempore dignanter complaceat , eiúsque dextera potentiæ tuæ benedicere digneris in opus miniſterij tui condignum , quatenus, actum miniſtrationis ſibi per B. Benedictum fideliter exequatur, & eiuſdem ſancti Spiritus ſeptiformis gratia virtute corroboretur. Requieſcat ergo ſuper eum , precamur , Domine , ſpiritus ſapientiæ , & pietatis , reple eum ſpiritu timoris tui , concede ei grauitatem actuum , cenſuram viuendi, vt in lege tua die, ac nocte meditetur , mandata tua cuſtodiat, dictis tuis obediat , ſacris lectionibus inſiſtat , terrena , & tranſitoria deſpiciat , atque omni tempore bonis operibus inſeruiat, omnem libidinem prauæ voluptatis ſuperet , amorem honeſtæ caſtitatis teneat , redundet in eo Sancti Patris noſtri Benedicti conſtantia, animi fortitudo , Mauri obedientia , totius forma virtutis, auctoritas modeſta, pudor conſtans innocentiæ puritas , & ſpiritalis obſeruantia diſciplinæ ; in moribus eius Benedicti Regula fulgeat, & cunctis ſibi ſubditis verbo , & exemplo imitationem bonam præbeat , & vſque ad exitum in ſancta conuerſatione firmus , ac ſtabilis perſeueret : atque ita hanc obedientiam , te auxiliante , peragat , qualiter ad æternam remunerationem , te donante, peruenire mereatur. Per eumdem.

Poſt hæc , ante Pontificem promittat ſub iureiurando , coram Deo , & Sanctis eius, obſeruaturum ſe Regulam B. Benedicti vſque ad iota vnum , & vnum apicem , ſecundum ſuum ſcire , & poſſe , & nullum Monachum, niſi clareſcentibus culpis, de Monaſterio proiecturum , vel degradaturum : & vt theſaurum , poſſeſſiones , Eccleſias , & omnem ſubſtantiam Monaſterij vbique terrarum non ſubtrahat , vel alienet; obedientias ſicut B. Benedictus iuſſit , diſtribuat : & laïcum ſuper Monachum non præponat. Hoc facto, reducatur ad Pontificem & Pontifex imponat manum ſuper caput eius , dicens ſequentem orationem , in modum Præfationis.

OMnipotens ſempiterne Deus , affluentem ſpiritum &c. vt in Pontif. Rom. *Rub de Ben. Abb fol.* 224.

Hoc expleto , incipiat Paraphoniſta Reſponſorium. *Indicabo tibi homo, quid ſit bonum.* Et Chorus reſpondeat. *Fac iudicium , & iuſtitiam.* Finito Reſponſorio tradat Papa Regulam in manus Abbatis dicens : *Accipe Regulam , Spiritu ſancto inſpirante dictatam , & ſacratiſſimis manibus Patris Benedicti deſcriptam , ad regendum , cuſtodiendúmque gregem tibi à Deo creditum, quantùm Deus ipſe te confortauerit, ac fragilitas humana permiſerit ; Accipe Monaſticæ conuerſationis Regulam , ad quam propriam , & ſubditorum corrigere debes vitam: & vide, vt non ſolùm auditor, ſed etiam ſatagas eſſe illius operator.*

Tunc intonat Paraphoniſta antiphonam. *Confirma hoc Deus , &c.* & chorus ℟. *A templo ſancto tuo, &c.* Deinde dicat Papa hanc Orationem ,

ORATIO.

TE omnipotens , & piiſſime deprecamur , Domine , hunc famulum tuum propitius intuere, vt gratia tua auxiliante ; in ſua, ſubditorúmque conuerſatione , præcepta ſanctæ Regulæ efficaciter ſtudeat adimplere vt tranſacto villicationis ſuæ tempore , vnà cum commiſſo grege perpetua potiatur beatitudine.

ALIA ORATIO.

DOmine Deus omnipotens exaudi preces noſtras , & ſuper hunc famulum tuum N. ſpiritum tuæ bonitatis emitte , vt cæleſti munere ditatus , & tuæ gratiam poſſit maieſtatis acquirere , & beneuiuendi aliis exemplum præbere. Per Dominum, &c.

ALIA ORATIO.

REſpice Domine ſuper hunc famulum tuum , quem ad regimen animarum Abbatem ordinamus , ſit in eo , Domine , per donum Spiritus tui , prudens modeſtia , ſapiens benignitas , grauis lenitas , caſta libertas , ferueat in charitate , & nihil extra te diligat, laudabilitérque viuat , & laudari non appetat , te timeat , tibi amore ſeruiat, tu honor ei, tu gaudium , tu in mœrore ſolatium , tu in ambiguitate conſilium , tu in iniuria defenſio, tu in tribulatione patientia , in paupertate abundantia, in ieiunio cibus, in infirmitate ſis medicina ; quòd eſt profeſſus cuſtodiat, vt & hoſtem antiquum deuincat, & vitiorum ſqualores expurget , quatenus electorum tuorum conſortio , te donante , mereatur vniri. Per Dominum, &c.

ALIA ORATIO.

OMnipotens clementiſſime Pater, tuam omnipotentiam ſupplices deprecamur , vt infundere digneris ſuper hunc famulum tuum N. quem tuo , ſeruorúmque tuorum ſeruitio mancipamus, ſpiritum ſapientiæ , & intelligentiæ , diſcretioniſque : dona ei Caſinenſi cœnobio tua ita agere , & iniunctum ſibi temporibus officium ſuum adminiſtrare , vt & tibi placere valeat , & vtilitatem

tatem ſeruorum tuorum, te auxiliante, perfectiſſimè expleat, propter quod hic, & in futuro ſeculo mercedem laboris ſui in conſortio Sanctorum tuorum à te piiſſimo largitore percipiat. Per, &c.

BENEDICTIO BACVLI.

5 *TV Baculus noſter, & rector per ſecula vitæ. Iuſtum ſanctifica pietatis iure bacillum, quo mala ſternantur, quo ſemper recta regantur.*

Tunc intonat Chorus. *Virga æquitatis, Alleluia. Virga regni tui, Alleluia.*

Tunc tradat Papa ei Baculum dicens; *Accipe Baculum paſtoralitatis, quem præferas cateruæ tibi commiſſæ ad exemplum iuſtæ ſeueritatis, & correptionis. Accipe Prælationis virgam, Paſtoralis cuſtodiæ curam ſignificantem, & diligentiam, quatenus in commiſſis tibi ouibus, tam in coercendis errantibus, quàm in omnibus prouidendis vtilitatibus omninò ſis ſollicitus. Accipe Baculum paſtoralis officij, & Monaſticè regiminis, vt ſis in corrigendis vitiis ſæuiens, in ira iudicium ſine ira tenens, cum iratus fueris miſericordiæ reminiſcens; accipe, inquam, Baculum ſacri moderaminis ſignum, vt imbecilles conſolides, titubantes confirmes, prauos corrigas, rectos dirigas in viam ſalutis æternæ. Præſtante Domino noſtro Ieſu Chriſto, qui cum Patre, & Spiritu ſancto viuit, & regnat, &c.*

De hinc intonat Paraphoniſta Antiphonam hanc. *Dixit autem Pater ad ſeruos ſuos, citò proferte ſtolam primam, & induite illum, & date Anulum in manu eius, & calciamenta in pedes eius.*

6 De hinc Papa dicat ſuper Anulum hanc Orationem.

BENEDICTIO ANVLI.

DEus cæleſtium, terreſtriúmque creaturarum, atque humani generis benigniſſime reparator, dator ſpiritualis gratiæ, omniúmque bonorum largitor, qui iuſtitiam tuæ legis in cordibus credentium digito tuo, id eſt, vnigenito tuo ſcribis, cui Magi in Ægypto reſiſtere non valentes concinnabant, dicentes, digitus Dei eſt hic, immitte Spiritum ſanctum tuum Paraclitum de cælis ſuper hunc Anulum arte fabrili decoratum, & ſublimitatis tuæ potentia, ita eum emundare digneris, vt omni nequitia liuidi, venenoſique ſerpentis procul expulſa, metallum à te bono conditore creatum, immune à cunctis ſordibus inimici maneat. Benedic Domine, & ſanctifica Anulum iſtum, & mitte ſuper eum ſeptiformem Spiritum tuum ſanctum, quo famulus tuus eo fruens Anulo fidei ſubarratus, virtute Altiſſimi ſine peccato cuſtodiatur, & omnes benedictiones, quæ in ſcripturis diuinis reperiuntur, ſuper eum copioſè deſcendant; circunda eum Domine vbique potentia dexteræ tuæ, quo Sanctiſſimi Patris Benedicti inſigniis redimitus, & vitæ merito dacoratus, tibi in omnibus actibus ſuis complaceat, & per tramitem recti itineris ineffenſo gradu incedendo, te opitulante in Patris Benedicti cathedra collocatus, diu hic incolumis, & poſt ſuccedentia tempora perennibus bonis locupletari mereatur per eum, cui cum Æterno Patre manet honor, & perpetuitas per immortalia ſeculorum ſecula, &c.

Poſt hæc Papa det Anulum Abbati dicens, *Accipe Anulum diſcretionis, & honoris, integræ fidei ſignaculum, vt quæ ſignanda ſunt ſignes, & quæ aperienda ſunt aperias, & vt credentibus per fidem baptiſmatis, diuinæ miſericordiæ viſcera pandas: lapſis autem, & pœnitentibus per myſterium reconciliationis ianuas Regni cæleſtis aperias; tibi verò commiſſis fratribus ſimul, & cunctis fidelibus de theſauro Dominico, noua, & vetera proferas ad æternam ſalutem, omnibus tua conſolatione conſolaris, largiente gratia Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui cum Patre, &c.*

ALIA ORATIO.

DEus cui omnis poteſtas & dignitas famulatur, da famulo tuo N. proſperum ſuæ dignitatis effectum, in quo te ſemper timeat, tibíque iugiter placere contendat. Poſt hæc incipiat Paraphoniſta ℞. *Vos qui ſequuti eſtis me, dicit Dominus, ſubditis, &c.*

Et ſic ducatur Abbas à Diaconibus, ex præcepto 7
Pontificis, & ponatur in ſede, quæ eſt iuxta Chorum, tenens in manu ſua Cambuttam, & Regulam, & iuxta eum ſint ſex Preſbyteri, ac ſex Diaconi, qui eum omni tempore cuſtodiant nocte, diéque ſimul, ſicut ſanctus Maurus præcepit, ne in aliquo à rectitudine Regularis tramitis declinet. Hi autem, qui Abbatem cuſtodire debent, digni, & irreprehenſibiles ſint, & omni careant ſuſpicione, vel inimicitia, & qui ſanctiores, & meliores, & Religioſiores in Congregatione, in actiua, & contemplatiua vita permanſerint. Expleto autem Reſponſorio; dicat Papa hanc Orationem.

OMnium Domine, fons bonorum, iuſtorúmque prouectuum remunerator, tribue, quæſumus, huic famulo tuo N. adeptam benè gerere dignitatem, & à te ſibi præſtitam bonis operibus comprobare. Per, &c. Et ſic peragatur Miſſa ordine ſuo.

Completo Euangelio, offerat Abbas Papæ duas 8
oblationum coronas, & duas faculas accenſas, & eo die Abbas nihil aliud, niſi panem, & aquam comedat.

Poſtea Pontifex Abbatem benedicit; ante expletionem namque Miſſæ dat ipſe Papa hanc ſuper eum benedictionem. 9

BEnedicat te Deus cæli, adiuuet te Chriſtus filius Dei, corpus tuum in ſeruitio ſuo cuſtodire, & conſeruare dignetur, mentem tuam illuminet, ſenſum tuum cuſtodiat, gratiam ſuam ad perfectum animæ tuæ tibi porrigat, ab omni malo te liberet, dextera ſua te defendat, & qui Sanctos ſuos ſemper adiuuat, ipſe te adiuuet; & ad cæleſtia Regna perducat. Aſpiciat, & benedicat te Dominus Rector æternus, & in omni parte conſeruet; det tibi Dominus Angelum ſuum lucis, vt conſeruet in te gratiam, quam profudit, mentem regat, vias dirigat, actus probet, cogitationes ſanctas inſtruat, opera confirmet, vota perficiat, præterita indulgeat, præſentia emendet, futura moderetur, quietem nutriat, proſpera tribuat, charitatem muniat, & ab omnibus diabolicis, & humanis inſidiis ſua te ſemper protectione, & virtute defendat; & ita deuotionem tuam placatus ſemper ſuſcipiat, vt quæcumque ab eo poſtulaueris clementer concedat. Sic manus Domini auxiliatrix tui, & brachium ſanctum illius opituletur tibi. Sit miſericordia eius ſuper te, & pietas illius ſubſequatur te; benedictio Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, deſcendat ſuper te, & pax Domini ſit ſemper tecum.

Poſt hæc vadant ad comedendum, & poſtquam 10
comederint, vadant in Capitulum, & reſidentibus eis dicat Papa ad Monachos. [Vos chariſſimi fratres & filij mei, huic, qui præſidet vobis ad veritatem docendam in omnibus obedite, ſcientes, quòd ſi quis hunc contriſtauerit, Chriſtum, & Patrem ſanctiſſimum Benedictum, qui ei ſuam Cathedram eredidit; non recipit, & qui Chriſtum, & Patrem ſanctum Benedictum non ſuſcepit, nec Deum patrem ſuſcepiſſe iudicabitur: & ideò nec ipſe ſuſcipietur, in regno cælorum; qua propter diligentiam adhibete; vt non velut negligentes, & deſides à Iudice Chriſto condemnemini; conuenientes verò ad veſtrum Abbatem date omnes operam pro ipſo ſentire, & ſummo ſtudio fauorem veſtrum erga ipſum dependere: ſcientes quia propter ſingulos vos ipſos magis Infeſtat inimicus

[illegible], & in ipſo maiora ſuſcitat bella. Oportet ergo vos ſummo ſtudio niti, vt omni erga illum vinculo amoris innexi, pleniſſimo erga eum inhereuti affectu. Sed vos quoque ipſi vnanimes, in omni concordia perdurate, quo faciliùs etiam illi obedire omnes pari conſenſu, & vnanimitate poſſitis, propter quod & vos ſalutem conſequi, & ille poſſit obtemperantibus ſibi vobis promptius impoſiti honoris pondus exhibere. Quædam etiam ex vobisipſis intelligere debetis, ſi quæ ſunt, quæ ipſe propter inſidias hominum malorum non poteſt euidentiùs, & manifeſtiùs perloqui. Si autem inimicus eſt alicui pro actibus ſuis, vos nolite expectate, vt ipſe vobis dicat, cum illo nolite amici eſſe: ſed prudenter obſeruare debetis, & voluntati eius abſque communicatione obſecundare, & auertere vos ab eo, cui ipſum ſentitis aduerſantem: ſed ne loqui his, quibus ipſe non loquitur, vt vnuſquiſque qui in culpa eſt, dum cupit omnium veſtrum amicitias ferre, feſtinet citius reconciliari ei qui omnibus præeſt, vt per hoc tedeat ad ſalutem, cùm obedire cœpit monitis Præſidentis. Si verò quis amicus fuerit, amicus his, quibus ipſe non loquitur, vnus eſt, & ipſe ex illis qui exterminare Dei monaſterium voluit. Et cum corpore vobiſcum eſſe videatur, mente & animo contra vos eſt. Et eſt multò neqnior hoſtis hic, quàm illi, qui foris ſunt, & euidenter inimici ſunt. Hic enim per amicitiarum ſpecimen quæ inimica ſunt, gerit, & Monaſterium diſpergit, ac deuaſtat. Abbatis autem eſt, vos inſtruere ea, quæ ad vitam æternam attinent. Veſtrum eſt, ei obedire, vt Deo, cuius legatione fungitur, dicente Domino; *qui vos audit, me audit, & qui vos ſpernit, me ſpernit, & qui vos recipit, me recipit, & qui me recipit, recipit eum, qui me miſit*; nihil enim iniuſtius, vel inhoneſtius eſt, quàm filios patribus rebelles, aut Monachos Abbatibus, ſeu diſcipulos magiſtris inobedientes, vel proteruos exiſtere. Si quando enim noſtis primum Hominem per inobedientiam cecidiſſe: idcircò omnes hoc vitium cauere monemus, quia Deus ſuperbis reſiſtit; humilibus autem dat gratiam. Præcepit Beatus Benedictus Abbatis docere, præcepit Monachis Abbati ſuo fideliter obedire; quoniam nec aliter terra parit fructus ſuos, niſi antea recipiat ſemen, & irrigata germinauerit, & pariat, quæ eſt paritura. Omnis autem Monachus, qui libenter non receperit verbum Dei, illúdque in corde ſuo germinare non ſiuerit, ac minime crediderit Abbati, & ei non beneuolus, ſed rebellis extiterit, fructum non faciet, nec pariet, ſed ſimilis eſt arbori illi, de qua Dominus ait, *omnis arbor, quæ non facit fructum bonum excidetur, & in ignem mittetur.* Maiores ergo veſtros, fratres, vt filij honorate; Abbatem veſtrum Patris Sanctiſſimi veſtri Benedicti locumtenentem diligite, ad ſalutem animarum veſtrarum in his, quæ ad Deum, & ad Beati Benedicti Regulam pertinent, fideliter obedite, ſcientes, quòd ſiue honor, ſiue iniuria, quæ ei defertur, in legiſlatore Benedicto redundat, & à Benedicto in Ieſum Chriſtum Deum, & Dominum noſtrum; quòd ſi ſecus egerit, dicite ei, *obedire oportet Deo magis, quàm hominibus*, & quia Moab homo, & non Deus, & quia ſuper cathedram Moyſi ſederunt ſcribæ, & phariſæi, nam Pater Benedictos Abbatem non prodigum, non lucris ſecularibus inhiantem, ſed iuſtum, & ſanctum requirit. Audiri ergo bonum Abbatem à Monachis attentius oportet, & ab ipſo ſuſcipere ſalutaria monita; nam ſicut antea vobis dixi, qui rebelliter viuit, & diſcere, vel agere bonum recuſat, magis diaboli quàm Chriſti membrum eſſe oſtenditur, & potius infidelis, quàm fidelis monſtratur. Veſtrum ergo eſt præbere obedientiam; & occupationes ſuperfluas, ac ſollicitudinem amputare, ne bonum ſemen, noxium fiat germen. Poteſt enim fieri, vt multi temporis negligentiam breuis, & aſſidua reparet diligentia; incertum namque eſt vniuſcuiuſque tempus: & ideo feſtinandum eſt ad ſalutem, ne forte cunctantem mors repentina præueniat: & ob hoc acrius vobis innitendum eſt, vt dum eſt temporis ſpatium, collecta malæ conſuetudinis vitia reſecentur; quod non aliter facere poteritis, niſi, vt iraſcamini quodammodo aduerſus voſmetipſos pro his, quæ inutiliter geritis multoties. Hæc enim eſt iuſta, & neceſſaria iracundia; vt vnuſquiſque Monachus, in his, in quibus errauit, & perperam geſſit, indignetur, & ſemetipſum accuſet, ex qua indignatione accenditur in nobis ignis quidam, qui velut agro ſterili immiſſus, conſumptis, & excoctis radicibus peſſimæ voluptatis, bono ſemini Verbi Dei fœcundiorem cordis præparat glebam. Semper mortificationem Ieſu in corpore veſtro circumferte, quia carnalis amor non habet vbi ſe intra vos diffundat neceſſariò; ſed omnis veſtra delectatio in Deum tranſeat. Prudens etenim Monachus, & ad ſalutis ſuæ cuſtodiam vehementer intentus, tanta reprimendis vitiis ſollicitudine ſemper inuigilat, vt perfectæ mortificationis cingulo lumbos ſuos, & ventrem, renes vnà cum lateribus vndique circunſtringat; ſed quid prodeſt à peccatorum perpetratione deſiſtere, niſi & hæc ipſa, quæ perpetrata ſunt, ſtudeatis pœnitentiæ ſatisfactione delere?]

Deinde ad Abbatem conuerſus idem Summus 11
Pontifex ait, [fili chariſſime Abbas, fac ipſe quod præcipis, exerce quod prædicas, imple quod mandas; non vita diſcordet à lingua, non opera videantur à ſermone diſcreta, nec aliud doceat auctoritas Præſidentis, aliud exhibeat operatio conuerſantis. Rarò autem proceſſurus egredere, vt ſemen verbi, quod ſparſeras, iugiter valeas excolendo rigare; non itaque hoſpitem te Caſinenſis Monaſterij frequens diſcurſus exhibeat, ſed habitatorem potiùs, atque domeſticum diuturnitas moroſæ grauitatis oſtendat. Commendet inedia ieiunia prædicantem, nec loquentis ſententias comedentis fauces impugnent. Meliùs nempè ſobrietate docet manus, cum ad os ſub moderamine ducitur, quàm ſi neſcientis lingua loquatur. Porrò viuida ſatis, & efficax in Monachorum mentibus prædicatio eſt, alij os ad menſam impellere, impellentem verò in rigore ieiunij permanere; ſic intenta delinquentibus ferulam, vt in te motum iracundiæ ſub rigida cohibeas diſciplina. Interim verò dum corripis, dum minaris, dum terroribus culpabilem concutis, in temetipſum oculos reuoca, modum humanæ fragilitatis attende, & temetipſum corripi poſſe, ſi cenſor adeſſet, ſubtiliter meditare. Nec mireris ſi ſubditus quiſpiam fortè tranſgrediens cuncta iuſſionis tuæ mandata non impleat, cum tanta ſit conditio humanæ fragilitatis, vt ipſa etiam corporis tui membra prorſus in omnibus tibimet obtemperare non poſſint. Vt autem quod dicimus euidenter eluceat. Præcipe oculis tuis, vt eis accidia non obrepat, cordi, vt cogitationum phantaſmata non admittat. Indic genitalibus pudicitiam, vt aliquando incentiua luxuriæ non titillent, gulæ ſobrietatem, vt ad alimenta eſculentiora non pruriat: poſtremò toti ſimul corpori, vt morbis irruentibus non pateſcat, & cum liquidò probaueris hæc à temetipſo exigere quòd eſt: ſed penitùs impetrare non poſſe: quid mirum ſi in his, qui à te perſonis, & moribus diſiuncti ſunt, perfectam in omnibus nequeas obedientiam reperire? planè ſi hæc in te ſolerti meditatione conſideres, fraternæ quoque

imbecillitatis

imbecillitatis exceſſum æquanimiter feres. Si quid forte patrimonij latioris acceſſerit, ſi ſuppetere copia cernitur, ſi Dei domus augetur, noli tuis meritis, ſine ſtudiis arrogare, ſed beneficiis dumtaxat diuinis, ac Benedicti Patris intercesſionibus, & meritis aſcribere. Reuoca ante oculos tempora quando priuatus eras, & recole, quia tibi nullatenus prouenerant; conſtat ergo quia non tibi, ſed Chriſti confertur Eccleſiæ, quod tu ſine illa aſſequi nequiuiſti. Non menſam fratrum cœuaturus, exhorteas; non te conuiuia priuata delectent, & eum quibus tibi eſt altaris menſa communis, non indignos iudices, qui tibi participent in corporalibus alimentis. Noli Monaſterij bona prodigere, nec popularis auræ fauorem proprium de communi velis vtilitate captare. Si enim credimus, quòd ditantium Eccleſias peccata ſoluuntur; credendum eſt etiam, quia minuentes, & dilapidantes eas grauis ſacrilegij vinculis innectuntur; & inde ſunt illi peccatis obnoxij, vnde reperiuntur iſti peccatorum ſuorum nexibus abſoluti. Planè timendū tibi eſt valde quod dicitur, quia de omnibus animabus tibi commiſſis redditurus es rationem, addita, & animæ tuæ. Stude igitur fili, ita pro te, & pro grege tibi commiſſo, vt cum eis, Sanctiſsimo Legiſlatore Benedicto intercedente, ad vitam peruenias ſempiternam. Quia autem qualiter debeat eligi Abbas dicta Sanctorum Romanæ Vrbis Pontificum Gregorij, & Zachariæ ſequentes oſtendimus, ad Regulam explanandam redeamus. Sequitur, quòd ſi etiam omnis congregatio &c.]

12 Hac ego forma, & ritu iam Abbates Caſinenſes benedicebātur. quod probabile ſatis eſt alios etiam Abbates aliarum Religionum ſub Regula Sancti Benedicti militantium eumdem modum, & formam in eorum benedictionibus ab Eccleſia Caſinenſi, tamquam à prima Sancti Benedicti planta, & Sede deſumpſiſſe: & loco Summi Pontificis, ſi exempti erant Apoſtolica auctoritate, Archiepiſcopum, vel Epiſcopum, aut alium Prælatum benedicendi facultate pollentem adhibuiſſe.

Aliæ ceremoniæ benedicendi Abbates ante Pontificale Clem. Octaui iuſſu editum conſuetæ, hîc recenſeri poſſent, ſed quoniam per eumdem Clem. VIII. omnes ſublatæ, ſuppreſſæ, abolitæ, & prohibitæ, nec non nouæ benedictionum, aliarumque ceremoniarum formulæ inſtitutæ ſunt, vt patet *ex bulla eiuſdem Summi Pont. ſub datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris die decima Februarij* 1596. *Pontificatus ſui anno V. initio Ceremonialis, ſeu Pontificalis appoſita*, ideo hæc ſola benedicendi Abbates Caſinenſes ceremonia inter alias antiquas magis inſigni, & ſcitu digna contentus, nouum ritum, & modum ab omnibus Prælatis in benedictionibus Abbatum obſeruandum iuxta *Rubricas eiuſdem Pontificalis Romani pag.* 87. *& pag.* 94. *& pag* 117. & *Praxim Cerem.* Andreæ Piſcaræ *lib.* 1. *ſect.* 11. *cap.* 2. 3. *& 4. breuiter hîc apponendum dixi.*

13 Antequam ergo Abbas benedicatur, ſi eius benedictio fiat auctoritate Apoſtolica, neceſſarium eſt, vt prouideat de mandato Apoſtolico, quo benedictio ſibi impendenda Pontifici, id eſt, Eſpiſcopo, vel alteri Eccleſiæ Prælato committatur; Dixi (ſi eius benedictio fiat auctoritate Apoſtolica) quia ſi Ordinarij auctoritate benediceretur; prædictum mandatum non erit neceſſarium. Modus verò obſeruandus circa mandatum Apoſtolicum, quando auctoritate Summi Pontificis benedicitur, videatur in dicto Pont. Rom. *pag.* 94. *& in Praxi Cerem.* Piſc. *loc. cit.*

14 Ipſa benedictio fit ab Epiſcopo, aſſiſtentibus duobus Abbatibus, non niſi in die Dominico, vel feſtiuo, vt diximus *in Quæſito ſeptimo huius Diſputationis*, die præcedenti conuenit, vt Pontifex, & ipſe electus ieiunent.

15 In Eccleſia in qua fieri debet benedictio, parentur duæ Cappellæ, maior pro Pontifice, & minor pro electo.

16 In maiori ſit Crux, & ad minus quatuor candelabra cum cereis, & reliquis ornamentis: ante gradus Altaris in terra ſternantur tapetia.

17 Credentia Epiſcopi cum omnibus ornamentis, & neceſſariis, pro ſolemni Miſſarum celebratione, more ſolito è latere Epiſtolæ diſponatur. Paramenta Pontificalia, quæ officio Miſſæ conueniunt, præparentur; faldiſtorium pro Pontifice, & tria ſcabella pro electo, & aſſiſtentibus.

18 In Cappella minori paretur Altare cum Cruce: quatuor, vel ſaltem duo candelabra cum cereis, ita vt ſemper numerus cereorum minoris Cappellæ minor ſit, quàm in maiori, ſi ibi fuerint ſex, hic quatuor: ſi ibi quatuor, hic duo apponantur. Diſponatur pro electo Miſſale, & Pontificale; paramenta item Pontificalia, & Pluuiale.

19 Credentia pro electo propè Altare ipſius diſponatur cum vaſis ad abluendas manus. & quinque Mappulæ æqualis menſuræ facta ex vna canna cum dimidia panni linei ſubtilis.

20 Item præparentur veſtes Monaſticæ, duo intortitia, duo barrilia vini, & panes, omnia ornata auro, & argento cum inſignibus Pontificis, & Monaſterij, vel electi. Hic aduerte circa munera, quæ offert ſic benedicenti Abbas benedicendus, denotare paupertatem illam Monaſticā, quam ſemper obſeruarunt Abbates, & Prælati primitiuæ Eccleſiæ. in qua ſummæ opes, ſummæ diuitiæ, panis & vinum fuerunt, ſicut de paupertate Epiſcoporum optimè docuit D. meus Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. par.* 1. *cap.* 5. *num.* 17.

Illa verò duo intortitia, quæ ſimiliter offeruntur ab Abbate benedicendo, non vacant myſterio; quia, vt de Epiſcopo notat Barboſ. *loc. cit.* dantur clara luce, & duabus facibus accenſis, ne quid inter hæc leuia munera ſpecioſius colore, pondere precioſius ſubrepat, & ſubijciatur; Malè etenim agitur, quando illa, quæ virtuti, & pietati debentur, Aſino onuſto auro conferuntur.

21 Pro duobus Abbatibus aſſiſtentibus præparentur duo Superpellicea, Stolæ, Pluuialia, & duæ Mitræ ſimplices albæ.

22 Ipſo die hora congrua, Pontifex facta oratione ante Altare aſcendit ad ſedem, vel faldiſtorium, ſi non fuerit in propria Eccleſia, ſibi à latere Epiſtolæ præparatum, ibique Pontificalibus induitur. Electus in ſuo habitu quotidiano medius inter Abbates aſſiſtentes paratos, & mitratos ducitur ad Pontificem paratum iam, & ſedentem ſuper faldiſtorium, eique reuerenter tradunt mandatum Apoſtolicum, quod per Notarium Pontificis publicè legitur.

23 Si electus non fuerit profeſſus, facit priùs ſolemnem profeſſionem coram Pontifice, hoc ordine. Electus genuflectit ante Pontificem, qui ſurgens, depoſita Mitra, dicit ſuper eum Orationes, prout in Pontificali: benedicens deinde veſtes ipſas, eum induit. Sedente Pontifice cum Mitra, profeſſionem emiſſurus iam indutus, iunctis ante pectus manibus, dicit *ſuſcipe me Domine, &c.* circumſtantibus reſpondentibus. *ſuſcepimus*, quod ter per electum, & circumſtantes repetitur; electus in terram proſternitur, & cantantur Pſalmi, *Magnus Dominus, &c. Miſerere, & Ecce nunc, &c.* quibus completis Pontifex depoſita Mitra ſurgit, & dicit Verſus, & Orationem, *Deus qui non vis, &c.* Dicta Oratione, ſedet Pontifex cum Mitra, & electus emittit profeſſionem, legens ex charta,

chatta,ſcripta,quam in manu tenet,& ipſa lecta,ponit
chartam ſuper Altare, rurſumque genuflectit coram
Põtifice,qui inchoat Antiphonam *Confirma hoc Deus,*
&c. Pontifex adhuc ſedens cum Mitra accipit ele-
ctum in Congregationem aliorum Monachorum di-
cens, *Omnes quamuis, &c.* Pontifex, & omnes Mo-
nachi præſentes recipiunt profeſſum ad oſculum pacis
& hoc ſi Monachus non fuerit profeſſus, quòd rarò
contingit.
24 Lecto mandato, vel profeſſione emiſſa, electus
in ſua Cappella paratur Amictu, Alba, Cingulo,
Stola in modum Presbyteri, & Pluuiali, ac (ſi vide-
bitur) poteſt accipere Sandalia dicendo Pſalmos con-
ſuetos. Abbates aſſiſtentes induti Superpelliceo, Sto-
la, Pluuiali, & Mitra ſimplici, electum medium ha-
bentes, ducunt ad Pontificem in faldiſtorio ante Al-
tare ſedentem, cui, depoſito bireto, electus, ſe hu-
militer inclinans, reuerentiam facit, & aſſiſtentes
pariter detectis capitibus ſe inclinant.
25 Sedentibus omnibus, ſenior aſſiſtentium ſurgens,
detecto capite petit à Pontifice, vt electum velit or-
dinare in Abbatem, & illo interrogante, ſi habeant
mandatum Apoſtolicum, reſpondent, *Habemus*,
tunc Pontifex dicit, *Legatur*, & per Notarium Pon-
tificis dum legitur, omnes tecto capite ſedent, & in
fine totaliter perlecto, Pontifex dicit, *Deo gratias.*
26 Electus lecto mandato ſurgens coram Pontifice
genuflexus legit iuramentum. Poſt iuramentum Pon-
tifex proſequitur examen, & ad ſingulas interroga-
tiones electus aſſurgens detecto capite, reſpondet,
Volo. Completo examine electus ante Pontificem ge-
nuflexus oſculatur eius manum.
27 Pontifex ſurgens depoſita Mitra ante Altare, facit
confeſſionem cum electo, qui à ſiniſtris ei reſpon-
det. Et ad Altare aſcendens procedit ad Miſſam vſque
ad *Alleluia*, vel ſi non dicatur, vſque ad vltimum ver-
28 ſum, *Tractus*, vel *Sequentia*, excluſiuè.
Electus cum aſſiſtẽtibus procedens ad Cappellã, de-
poſito Pluuiali, ſi fortè in principio non acceperit, ac-
cipit Sandalia, dicens Pſalmos conſuetos: & accepta
Cruce pectorali, aptatur ei Stola: deinde accipit Tu-
nicellam, Dalmaticam, Planetam, & Manipulum, &
medius inter ſuos aſſiſtentes in Altari minori ſibi pa-
rato proſequitur Miſſam pariter vſque ad *Alleluia*, ſi
ſit dicendum, vel vltimum verſum, *Tractus*, vel *Se-*
quentia, excluſiuè; dicens, *Dominus vobiſcum*, non
ſe vertit. Miſſa erit de die, cum collecta pro electo
29 dicenda ſub vno, *Per Dominum*, cum Collecta diei.
Accedente electo, ſurgit Pontifex, & genuflexus
cum Mitra procumbit in faldiſtorio ſuo: electus ve-
rò proſternit ſe ad ſiniſtram Pontificis, & dicuntur
ſeptem Pſalmi pœnitentiales, & Litaniæ, in quibus
dicto, *Vt omnibus fidelibus defunctis*, ſurgens Pon-
tifex cum Baculo conuerſus ad electum dicit, *Vt hunc*
præſentem electum, ſemel, atque iterum producens
ſuper electum manu dextera ſignum Crucis, & ite-
rum redit ad accubitum, donec perficiantur Litaniæ.
Poſt Litanias Pontifex ſurgens, ſtanſque ſine Mitra
dicit ſuper electum proſtratum *Verſus, & Orationes,*
30 prout in *Pontificali.*
Electo ſurgente, & ante Pontificem genuflecten-
te, Pontifex extenſis manibus ante pectus dicit, *Præ-*
fationem, in qua cùm peruenerit ad §. *vt qui per no-*
ſtra, imponit ambas manus extenſas, digitis non
diſiunctis, ſuper caput electi, eas ſic tenens donec,
preueniat ad §. *ſuſcipiat te*, nam tunc eas amouens
de capite electi, ante pectus extenſas tenebit vſque
ad finem *Præfationis*, qua completa, ſubdet Ora-
31 tiones, *Deus cui, &c.*
Completis Orationibus Pontifex ſedens cum Mi-
tra tradit electo Regulam dicens, *Accipe*, illo am-
babus manibus eam tangente, & recipiente; qua tra-
dita, ſi Baculus non fuerit benedictus, Pontifex ſur-
gens ſine Mitra illum benedicit, & ſedens cum Mi-
tra tradit Baculum Abbati coram ſe genuflexo amba-
bus manibus illum capienti, dicens, *Accipe Baculum,*
&c. Ac deinde ſurgens ſine Mitra benedicit Anulum,
ſi fortè non ſit benedictus. Sedens cum Mitra Anu-
lum in digito anulari dexteræ manus Abbatis immit-
tit, dicens *Accipe Anulum, &c.* Pontifex ſurgens,
ſtanſque ſine Mitra dicit verſus Abbatem coram ſe
genuflexum orationem, *Te Omnipotens*, deinde, com-
pleta oratione, accipit Abbatem ad oſculum pacis,
quod pariter faciunt Aſſiſtentes. De myſtico Anuli
ſignificato vide infra *in Diſputat. de ornamentis Ab-*
batis, vbi omnium paramentorum, & veſtium eiuſ-
dem habetur prædictus ſenſus; de traditione verò
Regulæ videantur ea, quæ *in Ceremonia Benedictio-*
nis Abbatis Caſinenſis, dicta ſunt, dum Summus Pon-
tifex Abbati Regulam porrigit. 32
Pontifex in Altari ſi Miſſa legatur, vel cantetur
in faldiſtorio proſequitur Miſſam vſque ad Offerto-
rium incluſiuè: Abbas verò cum ſuis aſſiſtentibus ad
Cappellam procedens pariter in ſuo Altari procedit
ad Offertorium. Poſt Offertorium Abbas medius in-
ter aſſiſtentes ducitur ad Pontificem ſedentem ante
Altare in faldiſtorio cum Mitra, & coram eo genu-
flexus offert ei duo intortitia accenſa, duos panes, &
duo barrilia vini plena, manum recipientis reueren-
ter oſculando. Pontifex lotis manibus procedit ad
Miſſam in Altari, in qua dicitur ſecreta pro Abbate,
cum ſecreta de die, ſub vno *Per Dominum, &c.* Abbas
verò in ſcabello ſibi in loco congruo parato, medius
inter ſuos Aſſiſtentes habens ante ſe Miſſale, genufle-
xus legit totam Miſſam, exceptis verbis cõſecrationis.
Dicta Oratione, *Domine Ieſu Chriſte, &c.* Abbas 33
accedens ad Altare ad dexteram Pontificis cum illo
oſculatur Altare, & accipit ab eo pacem, cui dicenti,
Pax tecum, reſpondet, *Et cum ſpiritu tuo*, & ad
ſuum ſcabellum rediens eodem modo, dat pacem ſuis
Aſſiſtentibus.
Pontifex aſſumpto toto ſanguine Abbatem ante ſe 34
genuflexum communicat de corpore tantùm, deinde
lauat manus, & proſequitur Miſſam vſque ad finem,
dicens cum Poſtcommunione diei propriam ora-
tionem pro Abbate, ſub vno *Per Dominum, &c.* & in
fine dat ſolemnem benedictionem. Abbas etiam in
ſcabello ſuo perficit Miſſam. Completa Miſſa, repo-
nitur faldiſtorium ante medium Altaris, & Pontifex
cum Mitra in eo ſedet: Abbas verò cum bireto in ca-
pite coram eo genuflectit.
Deinde Pontifex imponit eius capiti Mitram, di- 35
cens, *Imponimus, &c.* & ſi non ſit benedicta, ſtans ſine
Mitra eam prius benedicit: deinde extracto Anulo de
manu Abbatis, imponit eius manibus Chirothecas, &
iterum Anulum, & ſi non ſit benedictus, priùs illum
benedicit.
Si Abbas benedictus ſit in proprio Monaſterio, 36
pulſantibus campanis, Pontifex ducit eum ad Cho-
rum, & ſtatuens eum in ſede ſui prædeceſſoris, dat ei
Baculum Paſtoralem in manu ſiniſtra, dicens, *Accipe*
plenam, &c. Si verò benedictio fiat extra Monaſte-
rium, Pontifex ſtatuit illum in faldiſtorio, quo ipſe
vſus eſt dicens, *Iſta in iuſtitia*, &c. cuius loci verba
quædam, Sancti Bernardi, *lib.2. de conſiderat.* ab Ab-
bate animaduertenda ſunt, ne in tanta honoris, &
præeminentiæ gloria poſitus ſuperextollatur, & lau-
dabilem Paſtoris humilitatem omittat; ait enim, *in*
alto poſitum non altum ſapere difficile eſt, & omninò
inuſitatum, ſed quantò inuſitatius, tantò glorioſius: ti-
mor de adepta iam altitudine cadere magis facit, quàm
placere ipſam altitudinem. Nulla ſplendidior gemma in
omni

omni precipuè ornatu Pontificis ipſa humilitate, quò enim celſior cateris,eò humanitate apparet illuſtrior, & ſe ipſo.

37 Abbate ſedente, Pontifex ſtans à dexteris eius, conuerſúſque ad Altare, depoſita Mitra, inchoat Hymnum, *Te Deum*, Cantoribus proſequentibus vſque in finem: dictóque primo verſu,ſurgit Abbas, & ab aſſiſtentibus cum Mitris aſſociatus circumiens Eccleſiam, benedicit populo; Pontifex verò manet ſine Mitra apud ſedem. Quòd ſi Abbas fuerit in ſuo Monaſterio rediens ad ſedem ſuam, ibique ſedens recipit omnes Monachos ſuos ad manus,& oris oſculũ, ipſis ei reuerentiam exhibentibus; & completo Hymno, Pontifex ſtans ſine Mitra à dexteris Abbatis ſedentis cum Mitra, dicit Verſus, & Orationem *Exaudi, &c.* qua Oratione completa, Pontifex accipit Mitram, & procedit ad cornu Euangelij Altaris, adſtantibus aſſiſtentibus ſine Mitris.

38 Abbas cum Mitra, & Baculo ante medium Altaris ſolemniter benedicit populo;deinde ad cornu Epiſtolæ Altaris cum Mitra, & Baculo genuflexus, verſus Pontificem dicit cantando, *Ad multos annos*, & Pontifex recipit eum ſurgentem ad oſculum pacis: idem faciunt aſſiſtentes; ac deinde recedens cum aſſiſtentibus dicit Euangelium S. Ioannis, *In Principio, &c.* Pontifex verò in Altari ipſum dicit ſubmiſſa voce, & apud ſedem, vel ſaldiſtorium deponit ſacras veſtes. Abbas in ſua Cappella ſacris veſtibus depoſitis, Pontifici,& aſſiſtentibus gratias agit,& omnes in pace recedunt.

39 Præterea obſeruandum eſt, quòd Cappella Pontificis in omnibus debet ſolemnius ornari, quàm Cappella electi: & ſi in illa maiori fuerint ſex cerei, in minori apponantur quatuor; ſi verò in maiori fuerint quatuor tantum, duo in minori collocentur, itaut minor ſemper ſit numerus candelarum Cappellæ minoris, quàm maioris, & in omnibus minor ſit ornatus minoris, quàm maioris; pariter, & in credentiis ornandis eadem differentia ſit; decet etiam, vt paramenta pro Pontifice celebrante ſint pretioſiora, pro Abbate verò minùs ornata, prout gradus, ac perſonarum diſtinctio requirere videtur.

40 Si electus Abbas fuerit profeſſus, prout regulariter non niſi profeſſus eligi ſolet: omnia, quæ circa Ordinem profeſſionis ſunt adnotata, prætermitti debent.

41 Si Miſſa cantetur, Pontifex in principio oſculabitur librum, & incenſabit Altare; deinde in ſede ſua, ſi ſit in propria Eccleſiâ, vel in faldiſtorio ad latus Epiſtolæ in aliena Diœceſi cum ſuis miniſtris dicet *Introitum*, & reliqua vſque ad *Alleluia*: ibidem adſtabit dum cantatur Euangelium, & in fine oſculabitur librum, & incenſabitur. Item poſt Offertorium thurificabit Oblata, & Altare, & incenſabitur. Si verò Miſſa legatur, omittuntur incenſationes, neque Pontifex oſculabitur librum, & omnia, quæ ad Miſſæ celebrationem ſpectant, in Altari leget.

Si electus in proprio Monaſterio benedicitur, inthronizatur in choro in ſede ſui prædeceſſoris; ſi verò extra Monaſterium in faldiſtorio, quo vſus eſt Pontifex. Item in proprio Monaſterio, dum dicitur, *Te Deum laudamus.* Poſtquam Eccleſiam introierit, benedicendo, accedentibus Monachis ſuis, eique reuerentiam exhibentibus, recipit eos ad oſculum oris. 42

Si Abbas electus non habeat vſum Mitræ, non aſſiſtunt ei Abbates Mitrati, ſed duo ſeniores ſui Monaſterij, vel alterius Superpelliceo,& Pluuiali induti. Peracto examine antequam Miſſa inchoetur, dum ſacris induitur, non accipit Sandalia, neque Crucem pectoralem, neque Tunicellam, & Dalmaticam: ſed depoſito Pluuiali, & retenta Stola in modum Preſbyteri, accipit tantùm Caſulam, & ei aſſiſtunt duo ſeniores Superpelliceo,& Pluuiali induti ſine Mitra. In fine Miſſæ non datur Abbati Mitra, neque Chirothecæ, neque Anulus; & cum in ſede conſtituitur; ſtat cum bireto, non tamen circuit Eccleſiam benedicens populo, ſed dum dicitur Hymnus; *Te Deum laudamus, &c.* manet etiam in ſede, ſeu faldiſtorio cooperto capite à principio Hymni, vſque ad finem, recipitque Monachos, (dummodo in ſuo Monaſterio exiſtat) ad oſculum pacis, & dum dicuntur Verſus cum Oratione à Pontifice poſt Hymnum, ſedet in faldiſtorio cum bireto, in fine non dat benedictionem ſolemnem populo, ſed dicit, *Ad multos annos*, & ſine Mitra. 43

Si ſit benedicendus Abbas auctoritate Ordinarij omnia fiunt, vt ſupra, & electus inſuper ab aſſiſtentibus ductus ante Pontificem proſternit ſe in terram ante Altaris medium, & Pontifex depoſita prius Mitra, incipit Antiphonam, *Confirma hoc, &c.* quam Chorus proſequitur; ſedens deinde cum Mitra dicit cum aſſiſtentibus Pſalmum, *Exurgat Deus, &c.* & repetita Antiphona ſurgens depoſita Mitra ſuper electum Verſus, cum Orationibus, vt in Pontif. Rom. *pag.* 165. quibus completis electus ſurgens coram Pontifice genuflectit, ſed non legitur mandatum, ſed primus aſſiſtentium rogat Pontificem, vt dignetur electum ordinare, vnde factis à Pontifice (vt mos eſt) interrogationibus debitis, vt habetur in Pontific. Roman. *loc. citat.* Electus coram Pontifice genuflectit, & ante ſe tenet cedulam ſcriptam ſigillo pendente, iuramentum Pontifici Ordinario præſtat, vt in Pontif. *loc. cit.* habetur, & deinde cedulam illam Pontifici tradit, & præſtito iuramento ſurgens Pontifex ſine Mitra, facit cum Electo confeſſionem, &c. vt in eod. Pontifical Roman. *loco cit.* & in ead. Prax. Ceremon. Andr. Piſc. *loco cit.* 44

DISPVTATIO XII.

De duratione Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates de iure diuino, & communi ſint perpetui.
II. Vtrùm ex iure ſpeciali Abbates ſint perpetui, vel temporales.
III. An magis expediat, Abbatem eſſe perpetuum, quàm ad tempus.
IV. An Abbates ſeculares, & Commendatarij ſint perpetui, vel ad tempus.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbates de iure diuino, & communi ſint perpetui.

SVMMARIVM.

1 *Abbates perpetuos eſſe in iure communi poſitiuè probari non poteſt, ſed negatiuè*, num. 2.
3 *Mos antiquorum Monachorum eligendi Abbatem.*
4 *Generaliter dictum generaliter debet intelligi.*
5 *Abbates de iure cõmuni per electionem creandi ſunt.*
6 *Dignitates electiuæ perpetuæ cenſentur.*
7 *Perpetuus cenſetur, qui deponi non poteſt ab officio, niſi certis de cauſis.*

DE iure diuino nihil in hac materia in particulari, nec ſcriptum, nec traditum oſtendi poteſt. De iure autem communi dupliciter poteſt intelligi, Abbates eſſe perpetuos.

1 Primo modo poſitiuè, ſeu definitiuè. Secundo modo negatiuè tantùm. Primo modo, nullum ius reperitur poſitiuè definiens, quòd Abbates perpetui ſint; quamuis enim, Nauar. *comment. 3. de Regul. n. 3.* affirmet Monaſteriorum Prælatos ſecundum ius commune perpetuos eſſe debere, id probans per text. *in cap. nullum 18. q. 2.* tamen in eo text. non videtur aliquid poſitiuè ſuper hoc determinari; ibi enim nihil aliud ſtatuitur, niſi vt non poſſint Monachi deponere Abbatem pro eorum arbitrio, aut alium creare, quando voluerint; per quæ verba non videtur determinari, Abbates perpetuos eſſe debere; quia etſi Prælatura ſit ad tempus, non poterunt Monachi, iuxta proprium arbitrium Abbates deponere, ſed ij definito tempore à lege, ſeu ſtatuto, vel ipſo iure deſinerent eſſe Abbates, & Abbatiam renunciare tenerentur, & ad id cogi poſſunt iuxta Conſtitutiones vniuſcuiuſque Ordinis, & Congregationis.

2 Secundo modo, nempè negatiuè, verum eſſe videtur, de iure communi Religionum Prælaturas perpetuas eſſe; per illud enim ius non prohibetur, quin perpetuæ ſint, aut temporales: tum quia in eo ſemper eſt ſermo de tali dignitate, tanquàm perpetua, immo quæ de illa ſtatuit valde perpetuitati congruunt vt videre eſt *toto titulo de ſtatu Monach.* vnde dictum *cap. nullam*, & ſi poſitiuè non definiat Abbatum perpetuitatem, tamen eam videtur approbare, declarans, quòd poſtquam Monachi aliquem ſibi in Abbatem creant, abſolutè, & ſine vlla temporis limitatione, talis Prælatus ita ſit perpetuus, vt nequeant eum
3 inferiores deponere, & hic videtur fuiſſe mos antiquorum Monachorum, vt colligitur ex Regula S. Patriarchæ Benedicti *cap. 2. & 64.* vbi licèt expreſsè non dicatur, Abbatem perpetuum eſſe debere, tamen nullus ei terminus aſſignatur, ſed tanquam de perpetuo ibi ſermo eſt. Ex quibus colligitur, Abbatialem dignitatem de iure communi potius perpetuam, quàm ad tempus dici debere, licèt enim non diffinitiuè, tamen præſuppoſitiuè de illa, tanquam de perpetua loquitur. Vnde gloſſ. *in d. c. nullam*, figurando caſum, dicit, quòd quidam Monachi pro ſuo arbitrio deponere volebant Abbates, ac alios quandoque malos, ſicut volebant, ordinabant; quare Papa Pelagius præcepit Opilioni defenſori, vt de cætero Monachos talem licentiam habere, non permittat &c. Quapropter cum Papa non ſe reſtringat ad aliquod tempus determinatum, & indeterminatè, ac generaliter lo-
4 quatur, ideo ſuccedit Regula, quòd generaliter dictum, generaliter debet intelligi, *l. fin. C. de dot. promiſſ.* & vbi lex non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus, *l. de pretio ff. de public.* & non eſt recedendum à verbis legis, etiam ſi lex ſit per quam dura *l. proſpexit ff. qui, & à quibus cap. in memoria 19. diſt.*

Confirmatur; nam vbicunque in ſtatuto generali habente ſcriptam rationem, vel non aliquid cauetur, ſeruari debet illud ſtatutum, prout iacet ad literam, tunc enim non reſtringitur per vllam rationem: ita expreſsè probatur *in d. l. proſpexit*, ſed *in d. cap. nullam*, expreſsè Papa præcipit, quòd Monachi non poſſint deponere Abbatem, & ratio in eo *cap.* eſt expreſſa, ergo ſeruandum eſt, prout iacet, & non eſt facienda diſtinctio, & taxatio.

Secundò probatur, quia de iure communi Abba- 5
tes per electionem creandi ſunt per *can. congregatio 16. q. vlt. & can. Abbatem 1. & 2. & can. quàm ſit neceſſarium §. defuncto verò 18. q. 2. cum ſimilib.*

At de iure communi dignitates, quæ ſunt electiuæ 6
perpetuæ cenſentur, Panormit. *in cap. Monachi num. 5. verſ. item nota, de ſtatu Monach.* Ioan. de Selua *de benef. part. 3. q. 68. n. 1.* Caſſador. *deciſ. 4. n. 3.* ergo Abbatia de iure communi eſt perpetua.

Probatur præterea tertiò; nam generaliter perpe- 7
tui cenſentur, qui deponi nequeunt? niſi certis de cauſis à iure conceſſis, gloſſ. *in clem. vnica verb. per electionem de reſcrip.* Nicol. Miliſ. *in Reper. in verbo beneficium num. 18.* Anton. *in cap. porrecta ad finem de confirmat. vtili*, quos refert, & ſequitur Azor. *inſtit. mor. p. 2. lib. 3. cap. 1. q. 4. verſ. quintò diuiditur.* Sed Abbates de iure communi deponi nequeunt, niſi certis de cauſis, *d. c. Monachi in fine*, & *ibi* Panorm. *n. 8. verſ. in* gloſſ. *penult. ibi*, & *inc. cùm ad Monaſterium n. 20.* & *in cap. fin. n. 3. eodem. tit. de ſtat. Monach.* Ergo Abbates de iure communi ſunt perpetui; & hæc de præſenti quæſito.

QVÆSITVM II.

Vtrùm ex iure ſpeciali Abbates ſint perpetui, vel temporales.

SVMMARIVM.

1 *Abbas Ciſtercij, qui eſt Caput totius Ordinis eligitur à Conuentu, & eſt perpetuus.*
2 *Abbatialis dignitas an hodie ſit perpetua, vel ad tempus.*
3 *Inſtitutionum genera tria ſunt in Eccleſia Dei.*
4 *Id, quod ſæpius fieri conſuetum eſt, neceſſarium non arbitrarium dicitur.*
5 *Clauſulæ in Bullis Apoſtolicis apponi ſolitæ ſi omittantur, ſubintelliguntur in eis, & habentur pro expreſſis.*
6 *Papa ſi reſcribat pro aliquo beneficiando, etiam motu proprio, non præſumitur velle aliter, quàm ſit conſuetum.*
7 *Dignitas Abbatialis de iure communi eſt perpetua, ſecus verò de iure ſpeciali.*

DE iure ſpeciali, nempè particularium vniuſcu- 1
iuſque Religionis Conſtitutionum, aliqua eſt ſuper hoc in Monachorum Congregationibus varietas, & diſſimilitudo; nam in aliquibus Generalis perpetuus eſt, vt in Congregatione Monachorum Ciſtercien. in qua Abbas Ciſtercij, qui eſt Caput, & Generalis totius Ordinis, à Conuentu eligitur, & electus, ac à Sede Apoſtolica confirmatus, ad vitam durat; ſimiliter reliqui Abbates inferiores eiuſdem Ordinis in Gallia. In Italia autem, & Hiſpania eiuſdem Ordinis Abbates, tam Prouinciales, ſiue Nationales, quàm inferiores, ſiue Locales ad tempus creantur, ſicut, & in aliis Monachalibus Religionibus; & in hoc modo creandi Abbates ad tempus, eſt etiam

inter

inter eaſdem Religiones nonnulla varietas: nam aliquæ ipſarum conſueuerunt per biennium, aliæ per triennium, aliæ per quatriennium Abbates creare, deinde Abbatias ab illis auferre, & aliis tradere. Itaque non poteſt ſtatui certa concluſio huius propoſiti Quæſiti; ideo ad ſpeciales Conſtitutiones ſingularum Religionum recurrendum eſt.

2 Si tamen ſtricto iure loquamur, dicendum erit Abbatialem dignitatem ex conſuetudine ipſarum Religionum potiùs perpetuam eſſe, quàm temporalem. Nam eſt mos, & conſuetudo Religionum Monaſticarum ferè omnium, vt quem in Abbatem ſemel aſſumpſerunt, nunquam, niſi grauibus de cauſis, Abbatiali dignitate priuent, ſed licèt illum vni Monaſterio per ſpatium biennij, plùs, vel minus, iuxta propria ſtatuta præficiant: tamen, expleto tempore prædicto, vel in eiuſdem Monaſterij adminiſtratione illum confirmare, vel ad aliud transferre conſueuerunt; & ita obſeruari ſolitum eſt in noſtra Congregatione, ac etiam in aliis ferè omnibus.

Præſumendum eſt autem pro his, quæ diu agitata ſunt in Eccleſia Dei, patiente, & tolerante Superiore, *c. conſtitutus*, & *ibi* Panorm. *de Relig. dom. & c. Eccleſiaſticarum* 11. *diſt.* & *ibi* Gloſſ. vbi habetur, quòd tria
3 ſunt genera inſtitutionum in Eccleſia, quædam in ſcripturis, quædam ab Apoſtolis tradita, & per ſucceſſores confirmata, quædam verò ſola conſuetudine roborata, quibus omnibus par obſeruantia debetur: alioquin ſi conſuetudines in Eccleſia non ſeruentur, multum detrimentum pateretur. Sed quia videmus in Religionibus diu obſeruatum fuiſſe, & adhuc obſeruari, Abbates, qui præficiuntur in vno loco ad tempus determinatum, tranſacto tempore, eoſdem præfici in alio, & hoc ſæpe ſæpius, dicendum eſt id, quod conſuetum eſt fieri non dici arbitrarium, ſed
4 neceſſarium, vt eleganter dicit Bald. *in l. quicunque C. de ſer fug.* ideo attendendum eſt, quod fieri ſolet; vnde dixit Innoc. *in cap. olim in princ. de verb. ſignif.* quem refert, & ſequitur Panor. *in cap. certificari in princ. de ſepulturis*, quòd omnis diſpoſitio mundi, ſiue legalis ſiue vltimarum voluntatum, ſiue contractuum, recipit interpretationem, & ſupplementum à conſuetudine, & ab eo, quod fieri ſolet.

5 Hinc videmus, quòd omnes clauſulæ, quæ ſolent apponi in Bullis Apoſtolicis, ſi ſint omiſſæ ſubintelliguntur in eis, & habentur pro expreſſis, ita probat, text. *in cap. accepimus*, & *ibi*, hoc notat Ant. de Butr. *de etat. & qual.* & pro noſtra corroboratione facit text. *in l. magiſtratus*, & *ibi* notat hoc Bart. *ff. ad municip.* vbi probatur, quòd officia intelliguntur concedi ſecundum conſuetudinem.

6 Hinc etiam eſt, quòd ſi Papa reſcribat pro aliquo beneficiando, etiam motu proprio, non præſumitur tamen velle aliter, quàm ſit conſuetum; ergo ſi clericus ſecularis impetrauit beneficium non ſolitum dari ſecularibus, non valet talis impetratio, etiam ſi in Bulla ſit clauſula *motu proprio*, ita dicunt Bald. & Florianus de S. Petro *in l. fideicommiſſa* §. *ſi ſeruo* per illum text. *ff. de leg.* 3. & bonus text. *in cap. cum beneficio de preben. lib.* 6. *& in cap. poſſeſſiones iuncta gloſſ. de rebus Eccleſ. non alien.*

7 Ex his ergo dicendum eſt, Abbatialem dignitatem de iure communi perpetuam eſſe; de iure verò ſpeciali in temporalem in multis Religionibus conuerſa eſt, vt in noſtra Congregatione Vallis-Vmbroſæ, in qua Abbates perpetuò ſuatum Abbatiarum, & Cœnobiorum adminiſtrationē habuerunt vſque ad tempora Innocentij VIII. ſub cuius Pontificatu in Congregationem vniri cœperunt, ac regimini Monaſteriorum, quibus ipſi in perpetuum præfecti erant, cedere in manibus Præſidentis Generalis, & Definitorum, ac Viſitatorum eiuſdem Congregationis, qui poſtea, eorum renunciationibus admiſſis dictis Monaſteriis eidem Congregationi aggregatis, ipſos ſic cedentes ad tempus, ſeu ad vitam, prout eis magis videbatur, præficiebant, quibus vita functis, alios eiſdem Monaſteriis, qui ea ad tempus regerent, præficiebant, vt elicitur ex quadam *Bulla* Alexandri VI. *ſub dat. Romæ apud S. Petrum anno* 1492. in qua aſſeritur dictum Summum Pontificē Innocentium VIII. confirmaſſe vnionem Monaſterij SS. Trinitatis Florentiæ. Factum dictæ Congregationi, necnon conuentiones inter eiuſdem Monaſterij Abbatem, & Generalem, ac Definitores, & Viſitatores d. Congregationis adhibitas, & quia idem Summus Pontifex Innocentius gratia ſignata, & literis non confectis deceſſit: Alexander VI. illi ſuæ auctoritatis robur adiecit, confirmans omnia, quæ geſta erant. Idem habetur paſſim de nonnullis aliis Abbatibus, qui cùm perpetui eſſent, eorum regimini in manibus Generalis, & Definitorum ceſſerunt, à quibus iterum ad vitam Abbates creati ſunt, ſed poſt eorum obitum in eiſdem Monaſteriis Abbates ad tempus triennij perfecti fuerunt, vt D. Syluestro de Benedictis Abbate Sancti Sepulchri de Aſtino extra, & propè muros Bergomi eiuſdem noſtræ Congregationis habetur, in alia *Bulla* Alexandri VI. *ſub datum Romæ apud Sanctum Petrum anno Domini* 1492. 15. *Kal. Februarij Pontificatus ſui anno* 1. quæ eſt in Archiuio Vallis-Vmbroſæ cum aliis eiuſdem tenoris. Nunc vero Abbates eiuſdem noſtræ Congregationis non ad triennium, ſed ad placitum Definitoris Monaſteriis præficiuntur.

QVÆSITVM III.

An magis expediat, Abbatem eſſe perpetuum, quàm ad tempus.

SVMMARIVM.

1 *Incommoda, quæ ex temporanea Abbatum duratione manare ſolent, enumerantur.*
2 *Humani moris eſt, illum vereri, cuius iudicio, & voluntate, nunc erigeris, nunc deprimeris.*
3 *Abbates an in perpetuum potius, quàm ad tempus creari, expediat*, vt num. 4.

De hac re fusè tractat. Nauarr. *Commentar.* 3. *de Regul. n.* 3. *& lib.* 3. *conſil. ſubdit. de ſtat. Monach. conſ.* 7. *n.* 8. & ex eo Azor. *inſtit. moral p.* 1. *lib.* 12. *cap.* 20. *q.* 21. Mitand. *in man. Prælat. tom.* 2. *q.* 7. *art.* 6. Suar. *de Relig. tom.* 4. *tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 7. *à n.* 5. Nauar. *de Comment.* 3. *n.* 3. ait, nunquam ſibi in animum cadere potuiſſe, animarum ſaluti expedire, quòd Abbates, & alij Regulares Prælati, qui ſecundùm ius commune, & Regulam perpetui eſſe debent, creentur ad tempus à Capitulis.

Ducitur ex incommodis, & vitiis, quæ inde regulariter manare ſolent. Nam vltra quod ex temporanea duratione fit, vt Abbates certo modo à ſubditis dependeant, cum ab eis deprimi, & erigi poſſint, & per conſequens fit, vt eorum auctoritas multum diminuatur, *cum humani moris ſit, illum vereri cuius iudicio, & voluntate nunc erigeris, nunc, deprimeris, can. viſis*, 16. *q.* 2. 1 2

Inſuper mouetur, quia ex hac temporanea Præfectura ambitionis vitium oritur, quòd Religionis peſtis eſt, ac Religioſorum oculos ſic excæcat, vt ſui ſtatus obligationem, non agnoſcant. vt dicitur, *c. quorumdam de elect. lib.* 6. Ex qua ambitione Religioſæ diſciplinæ neruus, & rigor relaxatur; dum eligi cupientes 3

K 2 plure

plura diſſimulant, vt gratos habeant ſuffragarores, quibus animi gratitudinem declarare cupientes, maiora, quàm, conuenit, pollicentur.

Exotiuntur etiam ſubornatiooes, ſimulationes; diſſidia, factiones, & colluſiones, quæ fraternam pacem, & concordiam mirum in modum impediunt, ac perturbant, & alia huiuſmodi, quæ latè proſequitur prædictus Nauarr. *d. Com. 3. n. 3.*

Quibus fortè, & aliis ſimilibus incommodis proſpectis antiqui Religionum Inſtitutores ſtatuerunt, Abbates perpetuos creari. Fauet etiam (vt ait Suar. *loc. cit.*) generalis Eccleſiæ conſuetudo, vt Epiſcopi, & alij ſecularium Eccleſiarum Prælati perpetui, & ad vitam durent, ita vt Epiſcoporum tranſlationes Regulariter ipſi Eccleſiæ diſpliceant. Vtile enim cenſetur, eumdem Epiſcopum in eadem Eccleſia perpetuò manere.

Vnde colligitur, magis expedire, Prælaturas perpetuas eſſe, quàm temporales; non ſolùm, quia ex iſtis incommoda proueniunt; verùm etiam, quia ex perpetua duratione vnius perſonæ in eodem officio vtilitates, & commoda ſequuntur: tum quia ex maiori conſuetudine, & quaſi perpetuo vinculo, maior affectus generatur, tum quia homo maiori cura ſuſcipit munus, in quo perpetuò eſt duraturus: tum etiam, quia longa experientia valdè confert ad benè, & cum prouidentia gubernandum. Non ſic autem in temporalibus Prælatis, qui quando incipiunt ſui muneris experientiam habere, tunc deficiunt, nec de rebus perpetuis nimium curant.

4 Verùm licèt his rationibus ſuadeatur, magis expedire, Abbates perpetuos eſſe, quàm ad tempus creari; nihilominùs non deſunt etiam rationes, & coniecturæ, quibus contrarium ſuaderi poſſit. Nam (vt ait Suar. *d. cap. 7. num. 6.*) plus monere debet mutatio antiquæ illius conſuetudinis, quàm ipſa antiqua conſuetudo, cùm enim non in vno, aut altero loco, ſed in omnibus ferè Religionibus, etiam iis, in quibus antiquus, ac primarius feruor, ac regularis diſciplinæ rigor obſeruatur, hæc mutatio facta ſit, indicat, eam non ex priuato errore, aut imperfectione contigiſſe; ſed quia experientia rerum magiſtra compertum eſt, tale regimen eſſe magis Religioſo ſtatui accommodatum. Præterea Summi Pontifices ſemper in hanc partem magis inclinarunt, vt Religionum Prælati, vel Prælatæ temporales ſint, vt patet; ſæpe enim illorum auctoritate, modus regiminis à perpetuò in temporalem, mutatus eſt, à temporali autem in perpetuum nunquam, immo potiùs temporaneus à maiori in minorem annorum numerum limitatus, eorúmque auctoritate abbreuiatus eſt; ergo eſt ſignum, Apoſtolicæ Sedi hunc regendi modum Religioſo ſtatui magis conuenientem videri. His, & aliis rationibus, & coniecturis hoc firmat Suarez *dicto num. 6.*

5 Ego vero in hac re aliorum iudicio me remitto, nam res arbitraria eſt, & ſine imprudentia, alterutra pars eligi poteſt; dummodo incommoda, quæ in vnaquaque illarum contingere poſſunt, quantùm fieri poſſit, euitentur. Illud vnum ſcio, quòd Religiones aliquæ antiquam Abbatum, & Prælatorum perpetuitatem reiecerunt, & illorum temporaneam creationem paucorum ſelectorum, vt pote Generalis, & Definitorum iudicio tradiderunt; aliæ verò eamdem perpetuitatem adhuc retinent; quocumque modo ſit, ad omnia euitanda ſcandala, & incommoda, quæ tam ex perpetua, quàm ex temporali duratione contingere poſſent, præcipit ſacroſanctum Concil. Tridentinum *cap. 8. ſeſſ. 25.* vt fiant Capitula, & in eis ſtatuãtur neceſſaria, & opportuna ad conſeruationem, & regimen Ordinum, & Viſitatores deputentur, qui Monaſteria in capite, & membris viſitent, & faciant illa ſeruari ſecundum ſtatuta, & notata *in cap. in ſingulis, & cap. ea, quæ de ſtat. Monach.* Concil. Trident. verba ſunt hæc. *Monaſteria omnia, quæ generalibus Capitulis, aut Epiſcopis non ſubſunt, nec ſuos habent ordinarios Regulares viſitatores, ſed ſub immediata Sedis Apoſtolicæ protectione, ac directione regi conſueuerunt, teneantur infra annum à fine præſentis Concilij, & deinde quolibet triennio, ſeſe in Congregationes redigere, iuxta formam conſtitutionis Innoc. III. in Concilio generali, quæ incipit In ſingulis. Ibique certas regulares perſonas deputare, quæ de modo, & ordine de prædictis Congregationibus erigendis, ac ſtatutis in eis exequendis deliberent; & ſtatuant. Quòd ſi in his negligentes fuerint, liceat Metropolitano, in cuius prouincia prædicta Monaſteria ſunt, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegato, eos pro prædictis cauſis conuocare. Quòd ſi infra limites vnius prouinciæ non ſit ſufficiens talium Monaſteriorum numerus, ad erigendam Congregationem, poſſint duarum, vel trium Prouinciarum Monaſteria vnam facere Congregationem. Ipſis autem Congregationibus conſtitutis; illarum generalia Capitula, & ab illis electi Præſides, vel Viſitatores eandem habeant auctoritatem in eis commorantes, quàm alij Præſides ac Viſitatores in cæteris habent Ordinibus, teneanturque ſuæ Congregationis Monaſteria frequenter viſitare, & illorum reformationi incumbere, & ea obſeruare, quæ in ſacris canonibus, & in hoc ſacro Concilio ſunt decreta. Quòd ſi etiam Metropolitano inſtante prædicta exequi non curauerint, Epiſcopis, in quorum diœceſibus loca prædicta ſita ſunt, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatis, ſubduntur.* hæc ibi. Quæ ſi mediocriter ſeruarentur, & conſequenter Prælati prodigi, & auari remouerentur, ſuſpenderentur, aut aliàs ſufficienter punirentur, ſatis profectò temporariis bonis ſeruandis, & regularium victui, & Eccleſiarum fabricæ, & ornatui ſimul, & pauperibus à perpetuis Præfectis virtutis amore, vel formidine pœnæ prouideretur, iuxta *l. 1. ff. de iuſt. & iur. & cap. irrefragabili de offic. ordin.*

QVÆSITVM IV.

In Abbates Commendatarij, & alij ſeculares Prælati ſint perpetui; vel ad tempus.

SVMMARIVM.

1 *Commenda ad tempus quæ dicatur.*
2 *Commenda perpetua quæ dicatur.*
3 *Commendatarius quando dicatur perpetuus.*
4 *Prælati ſeculares de iure perpetui ſunt.*

DE Abbatibus Commendatariis egimus *in diſput. de Commendis, & eorum origine*; vt autem noſtrum inſtitutum proſequamur, ideo præſens Quæſitum appoſuimus. Priuſquam igitur ad propoſiti dubij reſolutionem deueniamus, neceſſarium eſſe duximus, Commendæ diuiſionem ponere, quæ eſt duplex, vna temporalis, perpetua altera, vt in eadem diſputatione *de Commendis* dictum eſt.

Temporalis eſt illa, quæ fit ad vtilitatem Eccleſiæ, 1
& non ad fauorem Commendatarij, nam Commendatarius, in tali Commenda eſt quaſi Depoſitarius, & eſt Procurator ipſius Eccleſiæ, &, durante tali Commenda temporali, Eccleſia vacat, quouſque eligatur Abbas per Capitulum.

Perpetua eſt illa, quæ fit ad vtilitatem, & fauorem 2
Commendatarij, & eſt in vſo ſuo, & Eccleſia non dicitur vacare, dum durat vtilitas huius Commendatarij; & ratio eſt, quia talis Commendatarius dicitur Procurator cum legitima adminiſtratione.

3 Vnde ſi commenda fit ad vtilitatem, & fauorem Commendatarij, ipſe Commendatarius dicitur perpetuus. Hodie omnes Commendæ ſunt perpetuæ, & Commendatarius dici poteſt, Prælatus, vel Abbas perpetuus. Si autem Commenda fit ad vtilitatem Eccleſiæ: Commendatarius non ſolùm non eſt perpetuus, ſed neque poteſt dici Abbas, quia neque habet proprietatem, neque poſſeſſionem Eccleſiæ, ſed dumtaxat detentionem; quia nihil aliud eſt, quam Depoſitarius; ex quibus patet differentia inter Abbates Commendatarios perpetuos, & temporaneos.
De Abbatibus, & aliis Prælatis ſecularibus 4
idem dicendum eſt, quod de reliquis Eccleſiaſticis dignitatibus, & beneficiatiis; qui de iure perpetui ſunt, vt *in Diſputatione de Beneficiis*, Deo dante, dicemus.

DISPVTATIO. XIII.

De renunciatione, & diſpoſitione Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbas Abbatiam renunciare poſſit, & in cuius manibus.
II. Vtrùm Abbas ab Abbatia deponi, & remoueri poſſit, & ex quibus cauſis.
III. Vtrùm Abbati dari poſſit Coadiutor.
IV. An Abbas, qui renunciauit, vel depoſitus fuit ab Abbatia remaneat Monachus Monaſterij, cui præfuit.
V. An Abbas poſſit ſuam Abbatiam in gratiam alicuius reſignare.
VI. An Abbas poſſit ſuam Abbatiam, reſignare, reſeruato ſibi regreſſu, & acceſſu, & ingreſſu.
VII. An liceat reſignare Abbatiam ſecularem, vel commendam cum reſeruatione certæ penſionis.
VIII. Vtrùm Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores poſſint beneficiorum reſignationes recipere, necnon permutationes admittere, & approbare.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbas Abbatiam renunciare poſſit, & in cuius manibus.

SVMMARIVM.

1 *Beneficio regulariter quilibet renunciare poteſt.*
2 *Renunciare quilibet poteſt iuri, & beneficio ſibi competenti, tam in ſpiritualibus, quàm in temporalibus.*
3 *Renunciare debet Abbas in manibus Generalis, vel alterius Superioris, qui aliàs illum inuitum iuſtis de cauſis deponere poteſt.*
4 *Inferior Epiſcopo, licèt conferendi poteſtatem habeat, non tamen poteſt beneficiorum reſignationes recipere, niſi id ſit ei ſpecialiter conceſſum.*
5 *Argumentum à poteſtate conferendi ad poteſtatem reſignationes recipiendi, & è contra non valet.*
6 *Reſignatio facta in manibus Vicarij non habentis ad id ſpeciale mandatum, non valet.*
7 *Abbatia, & Prælatura ſeculares inferiores, quæ à Papa conferuntur, in manibus ipſius Papæ reſignanda ſunt.*
8 *Abbatia, & Prælatura electiuæ in manibus Superioris poteſtatem confirmandi, & deſtituendi habentis, non autem Capituli, vel Conuentus reſignanda ſunt.*
9 *Renunciationes factæ in manibus non habentis poteſtatem inſtituendi, & deſtituendi, non nocent renuncianti, neque quoad poſſeſſionem.*
10 *Cauſæ enumerantur, ob quas Prælatus ad ſui officij renunciationem admittitur*, num. 10. & ſeqq. vſque ad num. 16. incluſiuè.
17 *Promotus ad Abbatiam nequit beneficia priùs obtenta in fauorem renunciare, idem de Priore* n. 20.
18 *Abbatia, & Epiſcopatus æquiparantur.*
19 *Epiſcopatus aſſecutione vacant beneficia Eccleſiaſtica per promotum antea obtenta.*

REGVLARITER quilibet poteſt beneficio renunciare, vt colligitur ex Ioann. 1
Andr. *in rubr. de renunciat. num.* 4. Bald. *in cap. cum omnes, num.* 24. *de conſtitut.* Rota *deciſ.* 26. *in fin. de procurator. & deciſ.* 31. *num.* 4. *de re iudic. in antiq.* Boëtius *deciſione* 205. *num.* 4. *& deciſ.* 308. & aliis apud Flamin. Pariſ. *de reſignat.*
benefic. lib. 3. *quæſt.* 1. *in princ.* Quia quilibet poteſt re- 2
nunciare iuri, & beneficio ſibi competenti tam in ſpiritualibus, quàm in temporalibus, *l. ſi quis in conſcribendo C. de pact.* Arcbidiac. *in can. quam periculoſum* 7. *quæſt.* 1. *num.* 4. *& in canon. denique* 6. *quæſt.* 3. *num. etiam* 4. Alexand. *conſ.* 116. *num.* 2. *lib.* 3. Cardinal. Pariſ. *conſ.* 65. *num.* 24. *lib.* 2. Menochius *conſ.* 57. *num.* 15. *& conſ.* 84. *num.* 61. *vol.* 1. & alij. Et quòd Abbates, Priores, aliique huiuſmodi Prælati poſſint eorum Prælaturis renunciare, latè Flamin. Pariſ. *d. tract. lib.* 2. *q.* 1. *num.* 63. *& pluribus ſeqq.*

Huiuſmodi autem renunciatio fieri debet in ma- 3
nibus Generalis, vel Definitoris, aut alterius, qui habet poteſtatem inſtituendi, & deſtituendi ſimul inuitum iuſtis de cauſis; adeò vt fieri nequeat in manibus illius, qui ius conferendi tantùm habet, inuitum autem deſtituere nequit. Gloſſ. *in clem.* 1. *in verb. in manibus, de renunciat. & in clem. etiam* 1. *de rer. permut.* quam dicit ſingularem. Cardinal. *in d. clem.* 1. *quæſt.* 7. *de renunciat.* idem Cardinal. *in clem.* 2. *de pœn.* Innoc. *in cap. quod in dubiis in fine*, & *ibi* etiam Panormitan. *num.* 3. *extra de renunciat.* Rota *deciſ.* 6. *n.* 2. *circa med. de rer. permut. & deciſ. etiam* 6. *de renunciat. in nouis*, Gabriel. *conſ.* 187. *num.* 4. *&* 5. *lib.* 1. Biſignet. *deciſ.* 5. *in fine de renunciat*, Gemin. *conſil.* 127.

conſil.127.in fin.ver.ſecunda ratio. Ægid.Bellamer. de-
ciſ.752. Pariſ. de reſignat.benef. p.1.lib.7.q.15. in fine,
Eraſm.à Cokier.de iuriſdict.ordinar.in exempt.part.4.
q.67.in fin.Rota in Nolana Abbatia Iunij 1578.& de-
ciſ.529.n.7.p.4.diuerſor.
4 Ex quibus infertur primò, quòd licet collatio ali-
cuius beneficij ſpectet ad alium, quàm ad Epiſco-
pum, puta ad aliquem Prælatum inferiorem: ne-
quibit tamen ipſe reſignationes recipere, niſi etiam
reſignationis receptio ſit ei conceſſa, Rota deciſ.5. &
13.de renunciat. in antiq. Biſignet. deciſ.2.eodem titul.
Gabriel. d.conſil. 187.ſub num.5. & alij. quia ex po-
teſtate conferendi non arguitur ad poteſtatem reſi-
5 gnationes recipiendi, ſicut econtrà ex poteſtate
reſignationes recipiendi, non infertur ad poteſtatem
conferendi, Rota, & Gabriel. locis citatis. An au-
tem huiuſmodi Prælati Epiſcopo inferiores poſſint,
beneficiorum reſignationes recipere, inferiùs di-
cemus.
6 Secundò infertur, reſignationem factam in mani-
bus Vicarij non habentis ad id ſpeciale mandatum,
non valere. Calderin.conſ.3. de renunciat. Staphil. de
liter.grat.tit.de reſignat.mod.& method. n.19. Rota d.
deciſ.529.n.6.p.4.Diuerſor.
7 Tertiò infertur, Abbatias, & Prioratus, ac cæteras
Prælaturas ſeculares, quarum collatio, aut prouiſio ad
Summum Pontificem ſpectat, (de quibus ſuprà) re-
ſignari non poſſe, niſi in manibus ſolius Papæ; quia
illarum inſtitutio, & deſtitutio ad Summum Ponti-
ficem tantùm ſpectat, ſicut de Epiſcopatibus, & Su-
perioribus dignitatibus docet Gloſſ.in d.clem.1.& ibi
etiam DD.de renunciat. Oſtien.in Sum.eod.tit.ſub n.8.
verſ.ſi verò renuncietur, & in cap.2.n.8. vbi etiam Pa-
normit.num.7. de tranſlat.Epiſc. cum aliis relatis per
Flam.Pariſ.de reſign.benefic.lib.7. quæſt. 11. n.17. cum
pluribus ſeqq.
8 Quartò infertur, Abbates, & Prælatos, qui in Ger-
mania, vel alibi à Collegiis Canonicorum, vel Mona-
chorum Conuentibus eliguntur, in manibus eorum-
dem Collegiorum, vel Conuentuum renunciare non
poſſe eorum Prælaturis; quòd ſi nihilominus id fa-
ciant, & Capitula, ſiue Conuentus ad electionem
noui Prælati procedant, electio ſic celebrata nulla erit;
& Superior legitimus vt ſupra poterit huiuſmodi
Prælaturas, cui velit, conferre, abſque eo, quòd ad ele-
ctionis caſſationem priùs procedat, per ea, quæ in ſi-
mili de Epiſcopo docet Nauar.conſ.2.de renunciat.
9 Quintò infertur, renunciationem factam in ma-
nibus non habentis poteſtatem inſtituendi, & deſti-
tuendi, nullam eſſe, nullúmque renuncianti præiudi-
cium inferre, etiam quoad poſſeſſionem. Rebuff.
de pacific.poſſeſſor.num.311. Rota in d. Nolana Abba-
tia Iunij 1578.coram Blanchetto & d deciſ.529. num.7.
part.4. Diuerſ.
Cauſæ autem legitimæ, ob quas Prælatus ad ſui
officij renunciationem admitteretur, ſine culpa, non-
nullæ colligi poſſunt ex cap. niſi cùm pridem, & ex
cap poſt tranſlationem, & ibi notatis per Doctores, de
renunciat.
10 Prima cauſa legitima ad cedendum Prælaturæ, eſt
conſcientia criminis, quod tale eſſe debet, vt Ordi-
nis executionem, poſt peractam pœnitentiam impe-
diat; quæ autem ſint huiuſmodi crimina, exemplificat,
Ant. de Butr.poſt Panormit. d.cap.niſi cum pridem, à
n.3.vſque ad 8. incluſiuè.
11 Secunda cauſa legitima ad dandam licentiam ce-
dendi, eſt, quando Abbas, vel Prælatus eſſet ſenex,
d.cap.niſi cum pridem, §. alia verò, vbi Anton. apud
Panormit num. 8. de renunciat. quod eſt intelligen-
dum de illis ſenibus, qui ſunt adeò corpore debiles,
vt nequeant rectè ſuo muneri ſatisfacere; quia
iuxta text. d. §. alia verò.) Interdum non plus hortatur
ſenilis debilitas aliquem cedere, quàm moralis maturi-
tas quæ in ſenibus eſſe ſolet, ipſum in ſuo ſuadet officio
permanere, vnde qui dicantur ſenes in tali caſu, re-
mittitur arbitrio Iudicis, conſiderata perſonarum
qualitate, propter complexionum diuerſitatem: con-
ſideratis etiam oneribus Abbatiæ, Menoch.de arbitr.
Iud.caſu 19. num.3. Flamin.Pariſ. de reſignat. benefic.
lib.5.q.6.n.8. Marc.Ant.Genuen. in prax. Archiepiſc.
Neapolit.c.53.n.1.in vlt.edit. D.meus Auguſt. Barboſ.
de offic.& poteſt.Epiſcop.p.3.alleg.69.n.32. Hic autem
Iudex erit ille Superior, in cuius manibus, & de cu-
ius licentia renunciatio facienda eſt.
Tertia cauſa legitima cedendi Abbatiæ eſt infirmi- 12
tas corporis, d.§.alia cauſa, quæ infirmitas frequens
eſſe debet, adeo, vt volens renunciare non poſſit re-
ctè ſuum munus adimplere, ſicut de ſenibus dictum
eſt; vnde quis etiam dicatur valetudinarius, remitti-
tur arbitrio Iudicis iuxta Menoch. de arbitr.caſu 60.
Marc.Ant.Genuen.& Barboſ locis citatis.
Quarta cauſa legitima eſſet defectus ſcientiæ, d. c. 13
niſi cum pridem, §.pro defectu; notandum tamen, quòd
Prælato competens ſcientia ſufficit, nec propter ca-
rentiam eminentis datur legitima cedendi cauſa, vt
notat idem Anton.de Butr. loc.cit.n.10.
Quinta eſt, vt graue ſcandalum, quod aliter ſedari 14
non poteſt, vitetur, d.cap.niſi cum pridem, §.pro graui
quoque. Quia Prælatus ſicut, & quilibet alius plùs
æternam ſalutem, quam temporale commodum ap-
petere debet: tum quia ſcandalum ſemper vitandum
eſt, quando ſcilicet, abſque æternæ vitæ periculo
euitari poteſt; aliàs autem potiùs ſcandalum eligen-
dum eſt, quàm ſit omittendum bonum vitæ æternæ,
vt aiunt Gloſſ. & Anton. de Butr. in d. §. pro graui
quoque.
Sexta cauſa eſt, quando Prælatus eſt corpore im- 15
peditus, & impedimentum eſſet tale, vt non poſſit
præſtare id, ad quod tenetur, Pariſ.d.q.6.n.32.
Septima cauſa eſt irregularitas, d.c.niſi cum pridem, 16
§. perſona verò, vbi Anton. de Butr. latè id explicat à
num.14.vſque ad 20.incluſiuè.
Dubium eſt autem, vtrùm promotus ad Abbatiam 17
poſſit in alterius gratiam renunciare beneficia, quæ
ante obtinebat. Ad quod reſpondendum eſt negatiuè
quia talia beneficia vacant ipſo iure, ſtatim poſt ob-
tentam pacificam Abbatiæ poſſeſſionem, etiam ſi non
fuerit benedictus, Oldrad.conſ.14. Panormit. in cap.
quantò de offic.ord.& in cap.cùm in cunctis §.cum verò,
vbi etiam Dec. num.2. de elect. Gigas de penſion.q.56.
num.50. Rebuff. tit. de mandat. Apoſtol. §.ſtatuimus,
verſ.Monaſteria in Concord. Alphonſus Hoieda de in-
compatib. benefic.p.1.c.5. n.6. Eorum ratio eſt, quia 18
Abbatia, & Epiſcopatus æquiparantur, vt ex pluri-
bus iuribus allegatis per Hoied.d.p.1.c.6.n.5. nam
Abbatiæ ſunt de maioribus dignitatibus, & ſpeciali
nota dignæ, vt reſoluimus ſuprà diſput.1.q.2.& 3. &
ideo ſicuti per aſſecutionem Epiſcopatus vacat quod-
cunque Eccleſiaſticum beneficium per promotum an- 19
tea obtentum, text.in d.cap.cum in cunctis, §.cum verò,
de elect.& ibi gloſſ.in verb.ad quem Innocent. Panorm.
& communiter Doctores prout de communi teſtatur
Hoied. d.tract.p.1.cap.4.in princ. Pariſ. de reſignat. be-
nefic.lib.3. q.1.n.76. & plurib. ſeqq. ita per aſſecutio-
nem Abbatiæ: & hoc, ſiue Abbatia ſit ſecularis, ſiue
Regularis, Hoied.d.cap.5.num.6.Pariſ.loc.cit.num.99.
& ea, quæ dicta ſunt de Abbate, habent etiam locum 20
in Priore Conuentuali, nam promotus ad Prioratum
in Regulari, vel Collegiata Eccleſia non poteſt re-
nunciare in fauorem beneficia priùs obtenta, quia
vacant ipſo iure, ſicut beneficia promoti in Abbatem;
ea enim, quæ locum habent in Abbate, vel Abbatia,
militant

militant etiam in Priore, & Prioratu, qui eſt principalis Prælatura in Eccleſia Regulari, vel Collegiata, & habet iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem. Ioan. de Selua *in tract. de benefic. q.2.n.53.* Hoied. *d.p.1.cap.6. n.2.* Pariſ. *d.q.1.n.100.& duobus ſeqq.* idem dicendum eſt de aliis Prælatis Epiſcopo inferioribus iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentibus: eadem enim ratio limitat.

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbas ab Abbatia deponi, & remoueri poſſit, & ex quibus cauſis.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, & Prælati Regulares inferiores, qui ad vitam, vel ad certum tempus creantur, nequeunt, intra illud tempus, abſque iuſta cauſa à Superioribus deponi.*

2 *Prouiſio facta ab habente poteſtatem eligendi ſimul & confirmandi, habet vim electionis, & confirmationis.*

3 *Deponi poteſt Abbas ab officio ex duplici cauſa, & quænam ſit.*

4 *Dilapidatio bonorum Monaſterij, vel negligentia in eorum adminiſtratione, eſt iuſta cauſa deponendi Abbatem.*

5 *Dilapidatio bonorum Monaſterij non probatur ex eo, quòd Monaſterium ære alieno grauatum reperiatur de tempore adminiſtrationis Prælati, de cuius depoſitione agitur.*

6 *Incontinẽtia eſt ſufficiens cauſa deponendi Abbatẽ.*

7 *Deponi poteſt Abbas inuentus Regulæ præuaricator.*

8 *Præuaricator regulæ qui dicatur.*

9 *Ratio vrgens maioris boni communis eſt iuſta cauſa deponendi Abbatem.*

10 *Ineruditio eſt ſufficiens cauſa deponendi Abbatem.*

11 *Ineruditus non dicitur Abbas ſciens benè legere, & benè loqui latinè.*

12 *Ineruditus non dicitur neſciens reſpondere interrogatoriis ſibi factis.*

13 *Abbates quibus de cauſis deponantur apud Ciſtercienſes.*

14 *Abbas deponi non poteſt, etiam in notoriis criminibus, niſi ei legitima prius permittatur defenſio.*

OLim Abbates ab Epiſcopo, in cuius Diœceſi
Monaſterium ſitum erat, deponebantur, vt
colligitur ex Concilio Turonen. II. *cap.1.§.7.* vbi ſic
dicitur. *Epiſcopus nec Abbatem, nec Archipreſbyte-*
rum, ſine omnium ſuorum Compreſbyterorum, & Abba-
tum conſilio, de loco præſumat eiicere, neque per præmia
alium ordinare: niſi facto Concilio, tam Abbatum, quàm
Presbyterorum ſuorum; vt quos culpa, aut negligentia
eiecit, cum omnium Presbyterorum ſuorum conſilio re-
ſtituentur. Nunc autem, poſtquam Religiones ab Epiſ-
1 coporum imperio ſolutæ ſunt, Abbates, & Prælati
Regulares inferiores, qui ad vitam, vel etiam ad
certum tempus creantur, nequeunt intra illud tem-
pus licitè, ſine iuſta, & legitima cauſa, & pro ſolo
arbitratu, à Superioribus ſuo munere priuari, *cap.*
nullam 18.q.2.cap. Monachi in fine, vbi gloſſ. *verb. non*
mutentur, & Panormit. *num.8. de ſtat. Monach.* Suar. *de*
Relig. tom.4. tract.8. lib.2. cap.2. num.25. Ratio eſt,
quia electus, & confirmatus acquirit aliquod ius in
Abbatia, & Prælatura, ad quam electus fuit. Simi-
liter etiam prouiſus à Generali, vel aliis Superiori-
bus Religionis Prælatis, ad quos id ſpectat; cùm pro-
2 uiſio facta ab eo qui habet poteſtatem eligendi ſimul
& confirmandi eodem iure, habeat vim electionis, &
confirmationis Innoc. *in cap. cum olim de cauſ. poſſ. &*
propriet. gloſſ. *in cap. 1. verb. prouiſionem, & in cap. vt*
circa, verb. electiones de elect. in 6. & alij, quos in ſimili
adduximus in diſputatione de confirmatione. Non
poteſt autem quis iure, quod habet in aliqua re, ſine
iuſta, & legitima cauſa priuari: eſſet enim contra
charitatem, & iuſtitiam legalem; alia ratio eſſe po-
teſt, quia priuare Religioſum Abbatia ſine cauſa,
eſſet illi pœnam ſine culpa imponere, quod abſque
dubio illicitum eſt.

Cauſa autem, propter quam Abbas ab Abbatia 3
deponi poteſt, duplex eſſe videtur: altera ſufficiens
culpa ipſius Abbatis; ob eam enim poteſt iuſtè à Su-
perioribus puniri, ſed priuatio officij iuſta pœna eſſe
poteſt, ergo, &c. Sufficiens autem culpa cenſeretur 4
primò, ſi Abbas eſſet dilapidator bonorum Monaſte-
rij, & negligens in eorum adminiſtratione, *cap. ſi*
quis Abbas 18. quæſt. 2. cap. dictum, 81. diſt. cap. quoniam
100. diſt. cap. cum ad Monaſterium, §. fin. de ſtat. Mo-
nach. vbi gloſſ. *verb. negligens,* & Panormit. *num. 20.*
idem Panormit. *in d. cap. 2. num. 6. & in cap. vlt. num 3.*
eod. tit. Ioan. Andr. *in cap. 1. de ſupplend. neglig. Prælat.*
Felin. *in cap. 1. num. 2. col. 2. de tregua, & pace.* Quod
eſt intelligendum, vt procedat, quando negligentia
eſſet magna, & ſupina, *cap. quidquid 1. quæſt. 1.* gloſſ.
d. c. cum ad Monaſterium, d. verb. negligens, & gloſſ. 3.
in cap. eaque, de offic. Archidiac. Ioan. Andr. & Felin.
loc. cit. Non probatur tamen dilapidatio bonorum 5
Monaſterij, ex eo, quòd Monaſterium ære alieno
grauatum reperiatur de tempore adminiſtrationis
Prælati, de cuius depoſitione agitur; quia eſſe poteſt,
quòd illud æs alienum fuerit contractum ex iuſta cau-
ſa, Imol. *in cap. venerabili, num. 23. de offic. deleg.* & fuit
dictum per Rot. *in Tullen. ſeu nullius Senonen. Mona-*
ſterij 29. Martij 1610. coram Card. Sacrato. Sufficiens 6
etiam culpa cenſeretur, ſi Abbas incontinenter viue-
ret: nam ſola incontinentia abſque alia delicti quali-
tate eſt ſufficiens cauſa ad deponendum Abbatem; ita
Panormit. *d. cap. 2. num. 6. de ſtat. Monach.* Item ſuffi- 7
ciens culpa cenſeretur, ſi Abbas inuentus eſſet Regu-
læ præuaricator, *d. cap. cum ad Monaſterium, d. §. fin.* 8
Præuaricator verò eſt, qui Regulam prædicat, & eam
non obſeruat, vel qui exteriùs videtur Religioſus in
habitu, intrinſecùs autem eſt lupus rapax, arg. *l. Athle-*
tas §. penult. ff. de his, qui notant. infam. l. 1. ff. de præuar.
Matth. 7. Attendite à falſis prophetis. Vel dicitur præ-
uaricator, qui falſas culpas ſubditis imponit, Ioann.
Andr. *ſupèr d. §. fin. n. 18.* Graff. *deciſ. aur. part. 2. lib. 3.*
cap. 23. num. 27. Alia iuſta cauſa remouendi Abbatem 9
à ſua Abbatia eſt aliqua vrgens ratio maioris boni
communis; cum enim Abbates non ad priuatum ip-
ſorum commodum, ſed ad commune Religionis bo-
num ordinentur, & cum huius communis boni cura,
& iuriſdictio ad illud tuendum proportionata, ma-
ximè ad ſupremos Religionis Prælatos pertineat, in
eo caſu ſufficientem habent cauſam faciendi huiuſ-
modi mutationem, & remouendi Abbatem ab eorum
muneribus, ita Panormit. *loco proximè citato,* & Suar.
d. cap. 2. num. 25.

Eſt item ſufficiens cauſa deponendi Abbatem, in- 10
eruditio, *cap. final. de ætat. & qualit.* toleratur tamen 11
ſi ſciat bene legere, & bene loqui latinè, Gloſſ. & DD.
in clem. 1. de conceſſ. præbend. Creſcent. *deciſ. 12. eod. tit.*
& in terminis de Abbate tradit Panormit. poſt Innoc.
& Archidiac. *in cap. cùm in cunctis, num. 4. verſ. religioſi*
verò de elect. & Rota *in d. Tullen. ſeu nullius Monaſterij*
coram Card. Sacrato; Nec probatur ineruditio, ex 12
quo quis neſcit reſpondere interrogatoriis ſibi factis;
cùm eſſe poſſit, quòd cum reuolutione librorum
ſciat quærere veritatem eorum, quæ ſcire tenetur.
Innoc. *in d. cap. cum in cunctis num. 1. in fin.* Butr. *n. 10.*

Abbas *num.4. verſ. mediocris verò de elect.* Rota *in d. Tullen. ſeu Nullius coram Card. Sacrato.* Hæc autem intelligenda ſunt, vt procedant per ſe, & de iure communi, quia ex ſpecialibus ſingularum Religionum iostitutis, & cooſuetudinibus eſſe poteſt, vt aliter ſtatutum habeatur; & ideò illa conſulenda erunt.
13 Cauſæ autem, ex quibus Ciſtercienſis Ordinis Abbates deponi poſſunt, ſtatutæ ſunt à Clemente IV. in quadam eius Conſtitutiooe *edita anno Domini* 1265. 5. *Idus Iunij Pontif. ſui anno* 1. incipit, *Paruus fons*, in qua nonnullas ordinationes pro bono eiuſdem Ciſtercien. Ordinis regimine poſuit, habetur *in Bullar. nouo Laert. Cherub. tom.* 1. *Bulla.* 3. d. Pontificis cuius verba ad propoſitum conducentia ſunt hæc. *Et vt in Abbatibus prædicti Ordinis ſubtrahatur materia delinquendi, nec ipſi conqueri valeant, per eorum Abbates ſe indebitè foregranatos; ſtatuimus, & ordinamus, quòd Abbas ſubiectum ſibi Abbatem deponere debeat pro cauſis dumtaxat inferiùs annotatis; videlicet, pro hæreſi: pro ſimonia manifeſta: pro immunditia carnali; pro dilapidatione ſui Monaſterij, enormiter alienando, vel diſſipando bona: pro furto, homicidio, graui ſortilegio, ſolemni periurio: pro conſpiratione, & ſi falſarius fuerit literarum Summi Pontificis, vel S.R.E. Cardinalium, Principum, Epiſcoporum, vel Abbatum Ordinis ſupradicti; & ſi contra communia inſtituta ipſius Ordinis priuilegia impetrauerit, vel retinuerit, aut vis præſumpſerit impetratis. In aliis autem caſibus ſuperius non expreſſis iniungat eis Abbas, vel viſitator, vt veniam petat in ſequenti Capitulo Generali ad arbitrium ipſius Capituli, per depoſitionem, vel aliter puniendus. Depoſitus autem à regimine Abbatiæ, ſi ſententia depoſitionis ſua apparuerit iniuſta, ex ordine, & ex cauſa reſtituatur per Generale Capitulum, & deponens ibidem recipiat talionem. Si verò circa huiuſmodi depoſitionis ſententiam in modo tantùm, vel in ordine ſit erratum, cauſa depoſitionis legitima exiſtente: tunc non reſtituatur depoſitus & deponens circa depoſitionem ad arbitrium dicti Generalis Capituli puniatur. In caſibus quoque in quibus peracta pœnitentia, infamia remanet, depoſitus ineligibilis ſit omninò; in illis in quibus poſt peractam pœnitentiam nulla infamia remanet, poſtquam impoſitam pœnitentiam peregit, eligibilis habeatur.* Hæc Summus
14 Pontifex. Aduertendum tamen eſt, non poſſe Abbatem deponi etiam in criminibus notoriis, niſi ei legitima priùs permittatur defenſio: ita ſtatuit Leo X. *in Conſt.*7. ſacroſancto approbante Concil. Lateran. §.7. quæ habetur *in tom.*1. *Bullar.* Laërt. Cherub. cuius Conſtitutionis, verba ad rem noſtram ſunt. *Et quoniam Epiſcopalem dignitatem tueri illæſam, & ne improborum impugnationibus, aut accuſantium calumniis paſſim pateat, muniri par eſt; ſtatuimus, vt nullus Epiſcopus, aut Abbas quouis inſtante, ac requirente, niſi ſibi copia, & facultas legitima defenſionis permittatur, etiamſi crimina fuerint notoria diligenterque partibus auditis cauſa plenariè probata fuerit, priuari valeat.*

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbati dari poſſit Coadiutor, & à quo.

SVMMARIVM.

1 *Coadiutorem Abbati olim dare poterat Epiſcopus, & in Monaſteriis vacantibus Oeconomum conſtituere.*
2 *Coadiutor Abbatibus Regularibus dandus eſt à Generale, vel Diffinitorio.*
3 *Coadiutor Prælatis exemptis, datur à Papa, non ab alio inferiore.*
4 *Coadiutor cum futura ſucceſſione à ſolo Papa conſtitui poteſt, nedum Epiſcopis, & aliis Prælatis exemptis, ſed etiam aliis quibuſcunque beneficiis inferioribus.*

DE iure communi Epiſcopus poterat Monaſteriis, ac Regularibus Eccleſiis vacantibus Oeconomum conſtituere, vt notat Innoc. & Oſtien. *in cap. vlt. §. quòd ſi Abbas, verb. ac Monaſterio, de ſtat. Monach.* poterat, nec non etiam dare Coadiutorem Abbati, ac ipſum à ſuo officio iuſtis, ac legitimis cauſis intercedentibus remouere, & illo amoto adminiſtratorem idoneum Monaſterio conſtituere, qui bonorum temporalium curam gereret, quouſque ipſi Monaſterio de Abbate prouiſum fuiſſet, vt notat idem Oſtien. *ibid.* Archid. *in cap. vlt. num. 4. de offic. ordin. in 6.* & habetur in Synodu Nicena II. *can.* 11. *Act.* 7. prout refert Renat. Choppinus *Monaſtic. lib. 2. tit. 3. ſub n. 7.* Verùm quia demum Sedis Apoſtolicæ priuilegio Religiones ferè omnes ab Epiſcoporum, & aliorum Ordinariorum iuriſdictiooe exemptæ fuerunt; ita poteſtas, quam ipſi Ordinarij in Regulares habebant, tranſlata fuit in Superiores intra ipſas Religiones; 1
idcirco quando contingeret aliqua de iuſta cauſa alicui Abbati Coadiutorem dati oportere, puta, ex cauſa infirmitatis perpetuæ, *cap.* 1. *de cleric. ægrotant.* vel ſenij; tunc datio talis Coadiutoris ſpectaret ad Abbatem Generalem, ſiue ad Diffinitorium. In qua re, quemadmodum per priuilegium Summorũ Pontificum hæc prouiſio Coadiutoris, ſicut, & tota alia Religionis adminiſtratio data eſt Religionis Prælatis; ita etiam eorum Prælatorum in hoc negotio decreta obſeruãda ſunt, & vniuſcuiuſque Congregationis Conſtitutiones à Sede Apoſtolica approbatæ inſpiciendæ. 2
Poteſt item dari Coadiutor Abbatibus &, Prælatis exemptis à Summo Pontifice, non tamen ab alio inferiori, vt de Coadiutoribus, qui dantur Epiſcopis, notant Gambat. *de offic. & poteſt. legat. tit. de Coadiutor. num.* 5. Pariſ. *de reſignat. lib. 7. q. 20. num.* 4. Campanill. *in diuerſ. iur. Canonic. rub. 7. cap. 6 num.* 105. *verſ. eſt tamen.* Quarant. *in ſumm. Bullar. verb. Archiepiſcopi auctoritas, num.* 9. Barboſ. *de offic. Epiſcop. allegat.* 50. *n.* 8. quod intelligo de Coadiutore temporali, & reuocabili; quia perpetuus, & irreuocabilis, ac cum futura ſucceſſione à ſolo Papa conſtitui poteſt, nedum Epiſcopis, aut aliis Prælatis exemptis, ſed etiam aliis quibuſcunque beneficiis inferioribus, vt notant Pariſ. *de reſignat. lib 6. q. 5. n.* 15. *& lib. 7. d. q. 20. num.* 14. Gonzal. *ad reg* 8. *Cancell. gloſſ. 5. §. 9. n.* 91. Monet. *de diſtrib. quotit. p.* 2. In materia iuſtificationis Coadiutoriæ monaſterij datæ cum aſſenſu Abbatis, & Monachorum: Vide pulchram deciſionem *in Argentina Coadiutoria 21. Februarij 1631. coram R.P.D. Shiſilerio qua in fine operis eſt deciſ.* 30. 3 4

QVÆSITVM IV.

An Abbas, qui renunciauit, vel depoſitus fuit ab Abbatia, remaneat Monachus Monaſterij, cui præfuit.

SVMMARIVM.

1 *Abbas, qui renunciauit Abbatia, non remanet Monachus Monaſterij, cui præfuit.* Contrarium num. ſeq.
3 *Abbas depoſitus ab Abbatia remanet Monachus Monaſterij, in quo depoſitus fuit.*
4 *Depoſitus ab officio, præſumitur culpabilis.*
5 *Abbas ab Abbatia depoſitus, vel renuncians, hodie ſub cuius obedientia remaneat.*

6 *Abbas,*

6 *Abbas, qui ſuo muneri ſponte ceſſit, & ab eo ſine culpa depoſitus fuit, habet primum locum poſt Abbatem in choro, & Conuentu.*

7 *Dignitatis prærogatiuè, & priuilegia retinentur, dimiſſo officio, cui eſt annexa dignitas.*

8 *Beneficium per dignitatem quæſitum durat, etiam deficiente dignitate.*

9 *Dignitatis prærogatiuæ, & priuilegia amittuntur, quando quis deponitur ab officio, vel priuatur dignitate propter aliquod delictum.*

10 *Dignitas ceſſat, dimiſſo officio, quod pretio, aut ſuffragio aliquo acquiſitum fuerat.*

11 *Dignitatem propria virtute acquirens, plùs meretur, quàm qui pretio, aut ſuffragio aliquo illam adeptus eſt.*

12 *Nobilis propter feudum, quod pretio, vel ſuffragio acquiſiuit, ſi poſtea illud vendat; deſinit eſſe nobilis.*

1 IOan. Andr. *in cap. cum ad Monaſterium, de ſtat. Monach.* tractans, hanc quæſtionem concludit cum
Guid. Mutinen. Abbatem; qui renunciauit Abbatiæ,
non remanere Monachum illius Monaſterij, cui præ-
fuit, ſed ſub obedientia Epiſcopi loci; eius ratio eſt,
quia ius Monachatus, & ius Abbatiæ ſunt diuerſa:
nam Monaſterium obligatur Abbati, vt Patri, Mo-
nacho autem, vt filio; ſed Monachus per promotio-
nem ad Abbatiam ceſſit iuri, & obligationi Mona-
chatus, quod ius non poteſt de nouo reuiuiſcere, alio
non interueniente, *cap. queris, de conſecrat. d. 4.* Ioan.
Andr. ſequitur Federic. de Senis *conſ.* 19. & Ioan. de
Lignan. *in clem. ne in agro de ſtat. regular.*

2 Quòd autè remaneat Monachus illius Monaſterij,
vbi deponitur, vel renunciat, tenet Panormit. *in d.
cap. cùm ad Monaſterium, num.* 13. vbi plenè reſpon-
det rationibus in contrarium à Ioan. Andr. adductis, &
ibi etiam Anton. de Butr. idem tenet Bald. *in l. penult.
ff. de Senato.* & Brixien. *in repertor ſuo in verbo Abbas,*
quos refert additio Panormit. *in d. cap. cum ad Mona-
ſterium verb. numquid Abbas lit. A*, & hanc vltimam
opinionem procedere de æquitate, licèr prima pro-
cedat de rigore iuris, ait idem Panormit. *in cap. ſicut
ex literis* 13. *num.* 1. vbi etiam Felin. *col.* 1. *num. etiam* 1.
aliis citatis, *de iureiurand.* Graff. *deciſ. aur part. 2. lib. 3.
cap. 23. n. 29.* Horum ratio eſt, quia aliàs, peior eſſet
3 conditio innocentis, quàm eius, qui culpa caret; nam
depoſitos ab Abbatia remanet Monachus in Mo-
naſterio, in quo depoſitus fuit, vt ibi pœniten-
tiam agat, ſecundum Abbatis iudicium, & Re-
gulam, ſecundùm Oſtien. *in d. cap. cum ad Monaſte-
rium*, quod colligit ex illis verbis text. *Depoſitum ca-
ſtigandum, ſecundum Regulam.* Depoſitus autem ab
4 officio præſupponitur culpabilis *l. filius §. Senator ff.
ad municipal. cap. at ſi clerici de indic. cap. ſuper his cap.
qualiter il 2. de accuſat.* ergo ſi depoſitus remanet Mo-
nachus Monaſterij, à cuius adminiſtratione depóni-
tur, multò magis renuncians remanebit Monachus
Monaſterij, cui præfuit, quia renunciatio etiam ſine
culpa fieri poteſt.

5 Verùm hæc quæſtio fortè olim locum habere pó-
terat, quando Monaſteria nondum erant ſub vno ca-
pite ſimul congregata, nec efficiebant vnum corpus
Religionis, ſed erant veluti diuerſa membra inter ſe
diuiſa; nec dum etiam ab Epiſcoporum iuriſdictio-
ne exempta erant; poſtquam autem omnia Monaſte-
ria vnius Ordinis ſe in vnum congreganerunt, vnum
Abbatem Generalem ſibi præficiendo, cui cæteri in-
feriores Abbates ſubiecti ſunt ab Ordinariorum iu-
riſdictione immunes, & quælibet Religio, & Con-
gregatio Religioſa vnum totùm Monaſterium, re-
præſentare videtur, ceſſat ſupradicta propoſita
quæſtio; eſt enim certum, quòd Abbas ab Abbatia
iuſtis de cauſis depoſitus, vel ſponte illi cedens rema-
net ſub obedientia ſui Generalis, vel alterius Supe-
rioris, in cuius poteſtate eſt, illum aſſignare in aliquo
ex Monaſteriis ſuæ Religionis ad ipſius Superioris
arbitrium.

Notandum autem, quòd Abbati qui à ſuo mune- 6
re, & dignitate Abbatiali ſine culpa depoſitus fuit,
vel illis ſponte renunciauit, competit primus locus
in Choro, & Conuentu poſt Abbatem, in memoriam
priſtinæ dignitatis, ita Ioan. de Lignano *in clem. ne
in agro de ſtat. Monach.* & *ibi* Ioan. de Imola *verſ. in
vlt. quæſt.* quos refert, & ſequitur Felin. *in cap. quæ in
Eccleſiarum, col.* 38. *num* 81. *de reſcript.*

Et regulariter dimiſſo officio, cui eſt annexa di- 7
gnitas, quis retinet prærogatiuas, & priuilegia, qui-
bus dignitatis quamdiu viuit *l.* 1. & *l. eam legem, C. de
excuſat. muner. lib.* 10. quia beneficium per dignitatem 8
quæſitum durat, etiam deficiente dignitate, *l. maior
dignitas, C. de dignit. lib.* 12. Gloſſ. *in l. eos qui verb. cre-
uerint*, & *ibi* etiam Ioan. Plat. *C. de excuſat. muner.*
Bart. Salycet. & alij *in l. 1. C. de aduocat. diuerſ. iudic.*
cum aliis adductis, & Tiraquell. *in tract. ceſſant. cauſ.
limit.* 15. Guido Papa *quæſt.* 377. Boër. *deciſ.* 246. *n.* 4.
in 5. col. verſ. quinimò videtur, Buratt. *deciſ.* 811. *num.* 2.
Rot. *deciſ.* 70. *num.* 10. *part.* 1. *diuerſ.* vbi quòd in me-
moriam priſtinæ dignitatis retinentur reliquiæ & ve-
ſtigia quædam, hoc eſt nomen, ſeu honor, & prælatio
honoris, cum priuilegiis immonitatis tertio non no-
ciuis, ſine aliquo exercitio præcedentis dignitatis.
Rebuff. *in l. 1. C. de prepoſit. ſacr. cubic. lib.* 12.

Quod tamen non procedit, quando quis deponitur 9
ab officio, vel priuatur dignitate propter aliquod de-
lictum, *l. iudices, C. de dignitat. lib. 12. C. Senatorem. ff. de
Senator. l. final.* iuncta Gloſſ. *verb. decurio, ff. de decu-
rion.* & patet ex ſuperiùs dictis. Item non procedit, 10
vbi quis pretio, aut ſuffragio aliquo adeptus eſt hu-
iuſmodi officium cùm dignitate; tunc enim dimiſſo
officio, ceſſat etiam dignitas, & omnes reliquiæ, ita
quod non remaneant veſtigia aliqua, *l. vniuerſi* & *ibi*
Bart. Ioan. de Plat. & Iacob. Rebuff. *C. de legat. lib.* 10.
idem Ioan. de Plat. *in d. l. eos,* & *in l. eam legem, in fine,
C. de excuſat. muner. lib.* 12. Roland. *conſil.* 66. *num.* 47.
lib. 11. Rot. *d. deciſ.* 60. *ſub num.* 10. *part.* 1. *diuerſ.* Plus 11
enim meretur, qui virtute propria acquirit dignita-
tem, quàm qui pretio, vel ſuffragio aliquo illam
adeptus eſt, *l. 1. & 2. ff. de offic. præconſul.* Bart. *in l. quod
Principi, ff. de delegat.* 2. Natt. *conſil.* 163. *num.* 24. &
& *conſil.* 129. *num.* 8. Vnde nobilis propter feudum, 12
quod pretio, vel naufragio acquiſiuit, ſi poſtea illud
vendat, nihil retinet, ſed deſinit eſſe nobilis Tira-
quell. *in tract. de nobilit. cap. 7. in fine,* Rota *d. deciſ.* 70.
ſub num. 10. *part.* 1. *diuerſ.*

QVÆSITVM V.

An Abbas poßit ſuam Abbatiam in gratiam alicuius reſignare.

SVMMARIVM.

1 *Renunciatio Eccleſiaſticorum beneficiorum de iure Canonico libera, & ſine vlla pactione eſſe debet.*

2 *Epiſcopo, & Prælato non licet, ſucceſſorem ſibi nominare.*

3 *Reſignationes beneficiorum in alterius gratiam coram Romano Pontifice, de ſtylo Curiæ, admittuntur.*

4 *Commendatarius an poſſit beneficium ſibi commendatum in alterius gratiam reſignare.*

DE

1 DE iure Canonico renunciatio beneficiorum Eccleſiaſticorum libera, & pura ſine vlla pactione eſſe debet *cap. ex parte lo primo* cum gloſſ. *ibi in verbo omnino, de offic. deleg.* quia cum quis ſuum beneficium renunciat ea conditione, vt alteri conferendnm ſit, videtur ſucceſſorem in beneficio conſtituere, & nominare, qui modus in nullo Prælaturæ, aut dignitatis vel beneficij Eccleſiaſtici genere vſu receptus eſt; ne Eccleſiaſtica beneficia quaſi teſtamentu legari, vel relinqui viderentur, quòd maximè ſacri Canones abhorrent ad præcauenda pericula, quæ facilè euenirent, ſi quilibet ſecundùm proprium affectum ſucceſſorem ſibi nominare, & eligere poſſet. Vnde in Concilio Antiocheno relato *in can. Epiſcopo*, 8. *q.* 1.
2 ſtatutum eſt. *Epiſcopo non licere, pro ſe alterum ſucceſſorem ſibi conſtituere, licèt ad exitum vita perueniat, quòd ſi tale aliquid factum fuerit, irritum ſit, huiuſmodi conſtitutum.* pro Abbatibus in Concilio Cabilonen. *cap.* 1. §. 12. ſuper hac materia, ita ſtatutum reperio. *Si quilibet Abbas elegerit ſucceſſorem, ipſe, qui ſic eligitur, de facultatibus ipſius Monaſterij, ad regendum nullam habeat facultatem*; idem habetur ex pluribus aliis iuribus ſeqq. ex quibus, & aliis ſimilibus expreſsè percipitur, quàm ſit ſacris Canonibus exoſa, hæreditaria ſucceſſiu in beneficiis Eccleſiaſticis, nec non etiam omnia ea, quæ hæreditariæ ſucceſſionis imaginem, ac ſpeciem præſeferunt.

3 Verùm de ſtylo, & vſu Curiæ Romanæ introductum eſt, vt coram Summo Pontifice huiuſmodi reſignationes fierent, & admitterentur, ſub ea conditione, vt beneficia Titio conferantur, addito in renunciatione ab eo, qui renunciat, ſe non aliter, nec alio modo renunciare, quàm ſi Titio conferantur. Vt ſcribit Caſſador, *deciſ. vlt. de renunciat. & deciſ. 2. de ſimon.* Conarr. *var. reſol. lib. 1. cap. 5. ſub num. 5.* Azor.
4 *inſtit. moral. part. 2. lib. 7. cap. 21. quæſt. 1.* Abbatia autem, ſeu beneficium ad tempus alicui commendatum in alterius gratiam, & fauorem à Commendatario reſignari non poteſt, quia ius, & titulum in Abbatia non habet, ſed ſolam adminiſtrationem quam poterit etiam coram loci Ordinario dimittere, quia tunc licèt nullum ius, aut titulum à ſe abdicet, deponit tamen ſimplicem illam curam, & adminiſtrationem, quam habebat. Si vero Abbatia ei in perpetuum commendata ſit, ſaltem durante eius vita, poterit illam in manibus Summi Pontificis, etiam in fauorem alicuius reſignare, quia Commendatarius ad vitam ius habet in Abbatia, ſicut obtinens beneficium in titulum, ita Azor. 2. *part. inſtitut. moral. lib. 7. cap. 25. quæſt.* 10. Semper autem Abbatiæ, Prioratus, qui Conſiſtoriales dicuntur, & alia huiuſmodi beneficia commendata, quæ Sedi Apoſtolicæ reſeruata ſunt, coram Summo Pontifice reſignari debent, ſi reſignatio fiat alterius gratia, & fauore, quia cum ſint reſeruata prouiſioni, & collatiooi Apoſtolicæ, ab inferioribus in eis manus imponi oon poſſunt. Azor. *dicto cap. 25. quæſt. 2. & 9.*

QVÆSITVM VI.

An Abbas poßit ſuam Abbatiam reſignare, reſeruato ſibi regreſſu, acceſſu, & ingreſſu.

SVMMARIVM.

1 *Regreſſus, acceſſus, & ingreſſus, qui dicantur.*
2 *Regreſſus, acceſſus, & ingreſſus ſublati, & quare.*
3 *Regreſſus, acceſſus, & ingreſſus quare inuenti.*
4 *Renuncianti non datur regreſſus ad ius, cui renunciauit.*
5 *Regreſſus, &c. poteſt Summus Pontifex ad ſui libitum concedere.*
6 *Regreſſus, acceſſus, & ingreſſus in Curia dantur penſionario, ob non ſolutam penſionem.*
7 *Regreſſus, qui petitur ob non ſolutionem penſionis, eſt pœnalis, & odioſus, nec habet locum, niſi quando titularis eſt nimis pertinax in ſolutione penſionis.*
8 *Pertinacia nimia, & proteruia titularis ad effectum regreſſus probatur ex eo, quod per triennium diſtulit ſoluere penſionem, & declaratus cenſuras ſuſtinet.*
9 *Regreſſum ad euitandum Rota facilè ſolet admittere purgationem moræ.*
10 *Regreſſus pro canonizatione prima citatio contra titularem debet fieri perſonalis.*

PRo huius quæſiti intelligentia ſciendum eſt, quòd 1
quando coram Romano Pontifice aliquis beneficium ſuum in alterius gratiam, & fauorem reſignat, ſolet reſignans impetrare à Papa facultatem, qua certis de cauſis poſſit ad beneficium reſignatum regredi, & hic dicitur regreſſus, qui nihil aliud eſt, niſi ius, ad ceſſum, vel dimiſſum beneficium, vel illius ius in quodam euentus reuertendi; regredi enim eſt, redire ad locum, à quo quis diſceſſerat. Et hoc ius tripliciter nominatur: nempè regreſſus, acceſſus, & ingreſſus. Regreſſus conceditur, quando traditur reſignanti facultas, vt ſi reſignatarius præmoriatur, poſſit ipſe reſignans propria auctoritate ad beneficium dimiſſum, quod ante reſignationem legitimè poſſidebat, redire. Eſt enim ad regreſſum neceſſe, vt is, cui conceditur beneficij poſſeſſionem antea obtinuerit. Acceſſus ad beneficium tunc reſeruatur, cum alicui ſit poteſtas intrandi, ſeu adipiſcendi beneficium, vel illius poſſeſſionem, quam antea nunquam habuerat. Ingreſſus reſeruatur beneficium reſignanti, cum quis cedit beneficio, cuius titulum, & ius canonicè obtinuerat, ſed nondum erat poſſeſſionem adeptus, & datur ei facultas, vt ſi reſignatarius præmoriatur, beneficium dimiſſum ipſe propria auctoritate accipiat, & illius poſſeſſionem adeat, latè de his, Rebuff. *in prax. benefic. part. 3. tit. de regreſſib.* Mandoſ. *de ſignat. gratia verb. regreſſus, & acceſſus*, Azor. *inſtit. moral. part. 2. lib. 7. cap. 21. quæſt. 2.*

His ita notatis dicendum eſt, quòd hodie præter 2
Conſtitutionem Pauli IV. quæ incipit, *Ad Romani Pontificis*, in qua irritantur regreſſus, & acceſſus Cardinalibus conceſſi ad plures Eccleſias Cathedrales, & Metropolitanas: & præter id, quod decernitur in Conc. Trid. *ſeſſ. 25. de reform. cap. 7.* extat etiam Bulla Pij V. quæ incipit, *Romani Pontificis prouidentia*, in qua omnes regreſſus, acceſſus, & ingreſſus ſub quibuſcumque formis, & quibuſcumque perſonis, & quomodocumque conceſſi tolluntur, & à Summis Pontificibus irritantur; tum quia iure communi in- 3
troducti non ſunt, niſi in vtilitatem, & cautelam reſignantium beneficia inuenti: quia de iure communi
cedenti, ſeu renuncianti noo datur regreſſus ad ius, 4
cui renunciauit, iuxta text. *in l. quæritur, ff. de ædilit. edict. cap. quam periculoſum*, iuncta gloſſ. 7. *quæſt.* 1. *cap. ſic illis* 13. *quæſt.* 4. *cap. eos ext. de pact.* notat Pariſ. *conſ. 5. num. 165. vol. 4.* tum etiam, vt omnis in beneficiis, & commendis obtinendis remoueatur ambitioſa cupiditas, & vt quædam, (vt ita dicam) hæreditariæ ſucceſſionis ſpecies auferatur, & ne Ordinariis facultas in conferendis beneficiis minueretur; ita docet Mandoſ. *in prax. ſign. grat. tit. regreſſus, & acceſſus, §. regreſſus, & acceſſus, ex decreto Pauli IV. & §. ſeq.* Azor. *inſtit. moral. part. 2. lib. 7. cap. 21. quæſt. 3. & 4.*

5 Verùm Summus Pontifex ad ſui libitum regreſſus, &
acceſſus, & ingreſſus ad beneficia concedere poteſt;
ipſe enim in beneficialibus eſt Dominus abſolutus,
cap. cuncta per mundum, 9. quaſt. 3. gloſſ. fin. *in cap. fin.*
de prabend. in 6. notat. Mandoſ. *loc. cit. verſ. non tamen*
negauerim.

6 Item, adhuc in Curia Romana regreſſus, & acceſ-
ſus, & ingreſſus conceduntur penſionario, ſi ei tépori-
bus ſtatutis debita pēſio non ſoluitur; quia huioſmodi
regreſſus, acceſſus, & ingreſſus non fuerunt per Con-
cil. Trident. neque per Conſtitutionem prædictam
Pij V. ſublati, nec etiam omnes alij iure communi
ſubſiſtentes, vt de regreſſu, qui habetur *in cap. ſi be-*
neficia de preb. in 6. vt notat Azor. *d. cap. 21. quaſt. 5.*
& latè explicat Pariſ. *de reſignat. lib. 6. quaſt. 5. num.* 110.
Lotter. *de re beneficiar. lib. 1. q. 40. num.* 266.

7 Notandum autem in hac materia, quod regreſſus,
qui petitur ob non ſolutionem penſionis, dicitur eſſe
pœnalis, & odioſus, & ideo nunquam habet locom,
niſi quando titularis eſt nimis pertinax in ſolutionis
penſione, Gig. *de penſionibus, quaſt. 93. num.* 19. Caſſad.
deciſ. 2. num. 3. verſ. quòd procedit etiam de locat. Pariſ.
de reſignat. d. lib. 6. quaſt. 6. num. 15. & firmauit Rota *in*
Caſaranguſtana penſionis 13. *Nouembris* 1591. *coram*
D. Card. Pamphilio Seniore, apud Marcheſ. *de commiſſ.*
part. 1. fol. 567. & *in Salamantina beneficiorum* 7. *Apri-*
lis 1617. *coram bon. mem. Franc. Vbaldo, & in Neapo-*
litana Parochialis 3. *Iunij* 1628. *coram Eminentiſſ.*
8 *D. Cardin. Vbaldo.* Cenſetur tamen titularis oimis
pertinax, ſi per triennium differt ſoluere penſionem,
& declaratus, cenſuras ſuſtinet, ſurda aure pertranſiens
per menſes, & annos. Pariſ. *d. lib. 6. quaſt. 3. num.* 14.
& firmauit Rota *in Bracharen. Theſauraria* 22. *Iunij*
9 1629. *coram R. P. D. Pirouano.* Verùm Rota facilè
ſolet admittere purgationem moræ ad effectum eui-
tandi regreſſum, vt *in dicta Caſaranguſtana penſionis*
coram Card. Pamphilio, & *in dicta Salamantina bene-*
ficiorum coram Vbaldo, & *coram eod. in Meſſanen. re-*
greſſus 24. *Ianuarij* 1622. & *in dicta Neopolitana Pa-*
rochialis coram Eminentiſſ. Cardinali Vbaldo, in qua
10 etiam fuit dictum, quod pro canonizatione regreſſus
prima citatio contra titularem debet fieri perſonalis.

QVÆSITVM VII.

An liceat reſignare Abbatiam, cum reſeruatione certæ penſionis.

SVMMARIVM.

1 *Penſionem ſuper beneficij redditibus iuſta de cauſa imponi de iure communi licitum eſt.*

2 *Penſio in vitæ ſubſidium, & alimentorum gratia aſſignata cenſetur in piam cauſam impoſita.*

3 *Penſio etiam ſuper beneficiis commendatis imponi poteſt.*

4 *Penſio ſuper Abbatiis Conſiſtorialibus Ordinariorum imponi nequit.*

5 *Ad impoſitionem penſionis requiritur maior auctoritas, quàm ad conferendum beneficium.*

1 DE iure communi licitum eſt, vt ex iuſta caoſa penſio ex beneficij redditibus ſoluenda imponi poſſit, *cap. ad audientiam 2. de reſcript. cap. quamuis de prabend. in 6. cap. conquerenti de Cleric. non reſid.* & *ibi* Duct. Sed præter prædictum ius commune, introductum eſt etiam, vt ſpontè dimittenti beneficium penſio reſeruetur, vel quando vacat beneficium conferatur vni, alteri verò detur penſio ex fructibus beneficij iam collati ſoluenda: quæ penſio cum conce-
datur in vitæ ſubſidium, & alimentorum gratia, cen- 2
ſetur in piam cauſam impoſitā. Dec. *conſ. 72. incip. viſo*
puncto, ante n. 3. & conſ. 120. incip. & pro tenui, ferè per
tot. Mandoſ. *de ſignat. grat. verb. penſion. §. penſio aut con-*
ceditur. Quòd autem talis penſio imponi etiam poſſit 3
ſuper Abbatiis, & cæteris beneficiis commendatis, ex
eo probari poteſt; quia beneficia in perpetuum com-
mendata cenſentur, æquè ac beneficia in titulum col-
lata, Præpoſit. *in cap. 2. num. 4. & 5. 1. quaſt. 3.* Anan. *in*
cap. non ſatis de Simon. Gambat. *de off. deleg. lib. 6. n.* 154.
Sed, de ſtylo Curiæ, beneficio in titulum collato pen-
ſio conſtuitur, vt omnes fatentur; ergo & in Abbatia
commendata.

Hîc autem notandum, quòd Abbatiæ Conſiſto- 4
riales, quarum Abbates à Sede Apoſtolica ſuarum
electionum confirmationem obtinere habent, loci
Ordinariorum iuriſdictioni non ſubſunt, & ideo ſu-
per iis penſiones auctoritate Ordinariorum imponi
nequaquam poſſunt; quia id eſſet actus iuriſdictio-
nis Epiſcopalis, cui præfatæ Abbatiæ minimè ſubii-
ciuntur.

Præterea hoc magis confirmatur; quia ad penſio- 5
nis impoſitionem maior auctoritas requiritur, quàm
ad beneficium conferendum; cum hoc ſit iuri com-
moni conforme, illud verò contra *tit. vt Eccleſiaſtica*
beneficia ſine diminutione conferantur; ſed Abbatiæ
Conſiſtoriales à Sede Apoſtolica conferri debent
(propter hoc enim Conſiſtoriales dictæ ſunt, quia in
Conſiſtorio à Summo Pontifice prouidentur) ergo,
&c. de qua re latè Franciſcus Zypæus *in 3. lib. Iuris*
Pontificij Noui controuerſ. 2. & 3.

QVÆSITVM VIII.

Vtrùm Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores poſſint beneficiorum reſignationes recipere, nec non permutationes admittere; & approbare.

SVMMARIVM.

1 *Inſtituendi ius habens an poſſit recipere reſignatiōnes beneficiorum, ad quæ poteſt inſtituere.*

2 *Reſignatio habet vim deſtitutionis.*

3 *Prælati inferiores non exempti nequeunt beneficiorum reſignationes recipere.*

4 *Præſcribens facultatem conferendi beneficia, non præſcribit facultatem deſtituendi illos, quos inſtituit.*

5 *Præſcriptum tantum cenſetur, quantum poſſeſſum.*

6 *Prælati exempti iuriſdictionem Epiſcopalem habentes poſſunt beneficiorum reſignationes recipere.*

7 *Epiſcopi poſſunt beneficiorum reſignationes recipere.*

8 *Inſtituere, & deſtituere eſt iuriſdictionis.*

9 *Prælati inferiores exempti iuriſdictionem Epiſcopalem habentes dicuntur Ordinarij.*

10 *Eccleſias pleno iure ſubiectas habere quid ſit.*

11 *Reſignationes conditionales, & ad fauorem certæ perſonæ coram Ordinario admitti nequeunt, ſed fieri debent coram Papa.*

12 *Permutatio beneficiorum Superioris auctoritate fieri debet.*

13 *Superior, cuius auctoritate beneficiorum permutatio fieri debet, intelligitur Epiſcopus.*

14 *Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores exempti iuriſdictionem Epiſcopalem habentes poſſunt beneficiorum permutationes admittere, & approbare.*

15 *Prælati*

15 *Prælati inferiores non exempti poſſunt beneficiorum permutationes approbare, ſi hanc facultatem præſcriptione acquiſierint.*

1 QVoad primam huius quæſiti partem notandum
eſt, quòd Regulariter habens ius, & poteſtatem
inſtituendi in beneficio, habent etiam facultatem re-
cipiendi reſignationem illorum beneficiorum, ad quæ
poteſt inſtituere. Ita Anton. de Butr. *in cap.2.num.3.
de in integr. reſtit. & in cap. ad audientiam, num.6. de
his quæ vi, metuſ. cauſ. fiunt, & in cap. quod in dubiis,
num.11.* vbi etiam Compoſtell. *de renunciat.* & alij,
quos refert Flamin. Pariſ. *de reſignat. benefic. lib.7.q.1.
num.2.* quod eſt intelligendum; ſi ille, qui poteſt in-
ſtituere, poteſt etiam beneficiarios inuitos iuſtis de
cauſis deſtituere: aliàs non poterit huiuſmodi reſi-
2 gnationes recipere, quia reſignatio habet vim deſti-
tutionis: per eam enim renuncians deſinit eſſe inti-
tulatus, & beneficiatus. Sic docent Panormit. *in dicto
cap. quod in dubiis, num. 6. & in cap. cùm ex iniuncto
num. etiam 6. de hæretic.* Rota *deciſ.6. propè med. de re-
nunciat. & deciſ. etiam 6. num.2. de rer. permut. in nou.*
Gabriel. *conſ.187. num.4. lib.1.* & alij.

3 His poſitis, pro ſolutione quæſiti, dico primò;
Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores non exem-
pti nequeunt beneficiorum reſignationes recipere:
quod eſt certum, & clariùs patebit ex inferiùs dicen-
dis; & ideo licet horum aliqui præſcripſerint faculta-
tem conferendi beneficia: non tamen poterunt eo-
rumdem reſignationes recipere, niſi hanc etiam fa-
cultatem præſcripſerint, vt docent Zabatell. *in clem.
1. ſub num.16. verſ. aliquando de renunciat.* Anton. de
Butr. *in d. cap. quod in dubiis, num.7.* Panormit. *dicto
cap. cùm ex iniuncto, §. vlt. num.3.* Rebuff. *in prax. tit.
forma viſit. num.108.* & alij apud Flamin. Pariſ. *dicto
4 lib.7. quæſt.10. num. 9.* Quia præſcribens facultatem
conferendi beneficia non videtur præſcribere facul-
tatem remouendi, vel deſtituendi illos, quos ipſe in-
ſtituit. Et licèt regulariter qui poteſt inſtituere, poſ-
ſit etiam deſtituere; *cap. 1. & 2. de capell. Monach.
5 cap. cum & plantare, §. & in Eccleſiis, de priuileg.* tamen
hoc non habet locum in præſcriptione, in qua eſt
Regula, quòd tantum præſcriptum, quantum poſſeſ-
ſum. Gloſſ. *in cap. auditis, in verb. interruptione, de
præſcript.* Alexand. *conſ.120 in fine, lib.4.* Cardin. Pariſ.
conſ.114. col. penult. vol.1. & alij.

6 Dico ſecundò, Abbates, & Prælati inferiores exem-
pti Epiſcopalem iuriſdictionem habentes poſſunt be-
neficiorum reſignationes recipere. Probatur primò,
quia qui poſſunt deſtituere, poſſunt etiam beneficio-
rum reſignationes recipere, vt ſupra diximus; ſed
Abbates, & Prælati exempti poſſunt deſtituere, Car-
dinal. Pariſ. *conſ. 22. num.14. vol. 4.* & hoc importat
7 iuriſdictio Epiſcopalis quam habent. Secundò pro-
batur, quia ſicut Epiſcopi poſſunt beneficiorum reſi-
gnationes admittere, vt probatur *in cap. admonet de
renunciat. & in clem. multorum de pœn. & in cap.1. de
rer. permut. in 6.* notant Zabatell. *in cap. dilectis, num.1.
de præbend.* Panormit. *in d. cap. admonet*, Rebuff. *de
pacif. poſſeſſor. num.104.* Fuſcli. *de viſit. lib.2. cap.10.
num.19. & cap 28. num.11.* ita etiam Abbates, & Præ-
8 lati exempti, de quibus loquimur: inſtituere enim, &
deſtituere, eſt iuriſdictionis, non Ordinis Epiſcopalis,
vt conſtat.

9 Tertiò, quia huiuſmodi Abbates, & Prælati dicun-
tur Ordinarij, vt probauimus *in 1. diſput. quæſ.4.* &
habent Eccleſias ſibi pleno iure ſubiectas, adeò quòd
in illis Epiſcopus ſe intromittere nequit. At habere
10 Eccleſias pleno iure ſubiectas, idem eſt, ac habere in
eis poteſtatem inſtituendi, & deſtituendi, viſitandi, &
corrigendi, Card. Pariſ. *d. conſ.22. & conſ.35. n.9. vol.4.*

Prædicta intelliguntur de reſignatione pura, & ſim-
plici: nam reſignationes conditionales, & ad fauorem 11
certæ perſonæ coram Ordinario admitti nequeunt, ſed
fieri debent coram Papa. *Sarnen. de triennal. quæſt.16.*
Mandoſ. *reg.19. de infirm. quæſt.16. num.11.* cum aliis
per Garz. *de benefic. part.11. cap.3. num.152.* Rot. *in
Gerunden. beneficij 16. Iunij 1628. coram R. P. D. Pi-
rouano.*

Quoad ſecundam quæſiti partem, certum eſt, quòd
beneficiorum permutatio Superioris auctoritate fieri 12
debet, *cap. quæſitum, & c. penult. ext. de rer. permutat.*
Nauar. *conſ.42. num.1. tit. de ſimon.* Coraſ. *de benefic.
part.1. cap.9. num.2.* Vgolin. *de ſimon. tab.1. cap.27.
§.2.* Leſſ. *de iuſtit. lib.2. cap.34. num.196 & cap.35.
num.10.* Azor. *moral. inſtit. part.2. lib.7. cap.29. quæſt 3.
4. & 18.* latè Suarez *de relig. tom.1. tract.3. de ſimon.
lib.4. cap.32 per tot.* Garc. *de benefic. part.11. c.4. n.56.*
Ioan. à Cokier *de permut. benefic. cap.2.* & alij.

Quòd autem hîc Superior intelligatur Epiſcopus,
apertè colligitur ex *d. cap quæſitum*, ibi, *ſi autem Epi-* 13
ſcopus, & ex *cap. vnic. de rer. permut. in 6.* ibi, *in mani-
bus tuis ipſa reſignant*, quod eſt intelligendum reſpe-
ctiuè de vnoquoque Epiſcopo pro ſua Diœceſi. At-
que ita firmant Coraſ. *d. cap.9. n.3.* Azor. *d. q.4.* Suar.
d. cap.32. n.9. Garc. *d. cap 4 n.60.* Ioan. à Cokier. *d. c.2.
n.6.* Bonacin. *in tract. de ſimon. q.4. §.12. n.7.* & alij *locis
cit.* Qua ratione etiam Abbates, & Prælati Epiſcopo
inferiores exempti iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem 14
habentes poſſunt huiuſmodi beneficiorum permuta-
tiones facere, & approbare. Quia hæc facultas com-
petit Epiſcopis ratione iuriſdictionis, non verò ratio-
ne dignitatis, aut Ordinis; & ideò cùm hi Prælati
Epiſcopalem iuriſdictionem habeant: non videtur,
cur illis deneganda ſit facultas, permutationibus be-
neficiorum auctoritatem interponendi. Et licèt *in
cap. quærenti de rer. permut.* ſolius Epiſcopi mentio
fiat: id tamen non refert; tum quia denominatio ſu-
mi ſolet ab eo, quod eſt regulare, & ordinarium, per
quod non excluduntur, immo comprehenduntur ea,
quæ ſunt eiuſdem rationis, Tiraquell. *lib.1. de retract.
§.20. à n. 4. vſque ad 10.* tum etiam, quia Epiſcopus
vno modo, & quaſi formaliter dicitur ratione iuriſdi-
ctionis Epiſcopalis, id eſt quoad officium, & curam;
licèt non ſit talis quoad dignitatem, & conſecratio-
nem; qua ratione Abbates, & Prælatos huiuſmodi
Epiſcoporum appellatione aliquo modo venire, do-
cuimus ſupra *diſput.1. quæſ.5.* vnde quando id, de quo
agitur, pertinet purè ad iuriſdictionem ordinariam
Epiſcopi, intelligitur habens iuriſdictionem Epiſco-
palem; character enim, & dignitas nihil ad talem
actum influunt; exprimi tamen ſolet Epiſcopus, po-
tiùs quàm alius: quia Epiſcopus Ordinariam iuriſ-
dictionem habere conſueuit. Atque quòd Prælati
Epiſcopo inferiores iuriſdictionem Epiſcopalem ha-
bentes veniant hîc appellatione Superiorum, & poſ-
ſint beneficiorum permutationes admittere, & ap-
probare, docent, Panormit. *in d. cap quæſitum, num.4.*
Coraſ. *d. cap.9. num.4.* Gregor. Lopez *l.2. tit.6. part.5.
gloſſ.6.* Rebuff. *in praxi tit. de permut. n.20.* Rot. *de-
ciſ.5. & 6. de rer. permut. in nou.* Suar. *d. cap.32. à n.11.
vſque ad 14.* Garc. *d. cap.4. num.70.* Ioan. à Cokier.
dicto tract. cap.6. num.2. Reginald. *in prax. fori pœnit.
lib.23. num.261.* Bonacin. *d. §.12. ſub num.7. verſ. alij
verò, & ſeq.*

Cæteri autem Prælati Epiſcopalem iuriſdictionem
non habentes, non poſſunt permutationibus benefi- 15
ciorum auctoritatem interponere; niſi hanc faculta-
tem præſcriptione acquiſierint, Leſſ. *d. cap.34. n.196.*
Azor. *d. cap.29. quæſt.4. in fine*, Cokier. *d. cap.2. n.12.
& cap 6. num.2.* Garc. & alij.

DISPVTA

DISPVTATIO XIV.

De reſidentia Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

QVÆS.I. Vtrùm Abbates, & alij Prælati Epiſcopis inferiores teneantur ad reſidentiam.
I I. Vtrùm Abbates, & alij Prælati Epiſcopis inferiores de iure diuino ad reſidentiam teneantur.
I I I. Vtrùm Abbates Generales poſſint cum Abbatibus Conuentualibus ſuper reſidentiam diſpenſare.
I V. Quibus de cauſis poſſint Abbates, & alij Prælati inferiores à ſua reſidentia recedere.
V. Quantum poſſint Abbates, & alij Prælati à ſuis Eccleſiis abeſſe.
V I. Vtrùm Abbates Commendatarij teneantur in Eccleſiis, & Monaſteriis ſibi commendatis reſidere.
V I I. In quas pœnas incidant Abbates, & alij Prælati non reſidendo.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbates, & alij Prælati Epiſcopis inferiores teneantur ad reſidentiam.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium quodlibet de iure communi reſidentiam requirit.*
2 *Reſidentiam non requirunt de generali conſuetudine beneficia ſimplicia, niſi per aliquod particulare Statutum contrarium caueatur.*
3 *Reſidere perſonaliter tenentur omnes habentes beneficium cum cura animarum.*
4 *Abbates, & Prælati Regulares reſidere tenentur. Et quid de Prælatis ſecularibus,* num. 5.
6 *Abbates, & Prælati inferiores, habentes propriam Diœceſim cum iuriſdictione Epiſcopali poſſunt cum beneficiariis ſibi ſubiectis ſuper non reſidendo diſpenſare, ſicut Epiſcopi cum ſuis.*
7 *Abbates, & Prælati inferiores à quo ad reſidendum cogi poſſint.*
8 *Abbates, & Prælati Generales non coarctantur ad reſidendum in particulari loco Religionis, ſed debent reſidere, vbi magis ipſorum præſentia neceſſaria fuerit.*
9 *Generales Religionum an poſſint ad alicuius Principis inſtantiam ad partes aliquas remotas, extrà limites ſuarum Religionum, accedere.*
10 *Rectores Parochialium Eccleſiarum, vbi reſidere teneantur quando duas habent Eccleſias Parochiales, alteram in Ciuitate, & alteram extrà eius mœnia,* & num. 12.
22 *D. Ioannes Carolus Pica Aquilanus laudatur.*
12 *Dignitas loci an conferat ad inſignitatē, & maiorem dignitatē Eccleſiæ, ita vt Rector duas habēs Eccleſias Parochiales in ea reſidere teneatur remiſſiuè.*
13 *Rectori duas Parochiales habenti, quale dominium remaneat in altera promiſſa de Vicario.*
24 *Deciſiones Rotæ ſuper hac materia referuntur.*

1 DE iure communi quodlibet Beneficium reſidentiam requirit *can. Sanctorum 70. diſt. cap. quia nonnulli, cap. relatum, cap. conquerente, cap. inter quatuor, cap. fin. de cleric. non reſiden. cap. ad hoc de*
2 *prebend.* tamen de generali conſuetudine id non procedit in Beneficiis ſimplicibus, vt tradunt *Panorm. in cap. extirpanda §. qui verò num. 31 de prebend.* Felin. *in cap. dilectus il 2. num. 1. de reſcrip.* Rebuff. *in praxi tit. de diſpenſat. de non reſid. num. 8.* Mandoſ. *in reg. 2. Cancellar. quæſt. 13. num.* 8. Cæſar de Graſſ. *deciſ. 4. num. 3. de prebend.* Seraph. *dec. 639. num. 5.* Rota *deciſ. 86. num. 3. & deciſ. 175. num. 2. & 489. num. 1. part. 2. recent. & deciſ. 375. n. 2. & deciſ. 108. num. 4. coram Gregorio XV.* Niſi tamen adeſſet aliqua ſpecialis conſuetudo, vel ſtatutum in aliquo particulari loco, per quod Beneficia ſimplicia obtinentes arctarentur ad reſidentiam, eſſet enim attendendum; qui per illud reuertitur ad ius commune, & de facili vnaquæque res vertitur ad ſuum ſtatum antiquum, Rota *d. deciſ. 375. num. 2. & 489. num. etiam 2. part. 2. recent. & d. deciſ. 175. n. 4. coram Greg. XV.* vbi *Adden.*

Omnes habentes beneficium cum animarum cura, ſiue in foro interiori tantùm, ſiue in exteriori tantùm, ſiue in interiori, & exteriori ſimul (vt eſt Epiſcopatus, Abbatia, & quodcunque aliud iuriſdictionem ſimul cum Paſtorali cura annexam habens) ad reſidendum in ſuis Eccleſiis, & Monaſteriis, vel locis ſui Beneficij adſtricti ſunt, *cap. ad hæc, & cap. extirpanda §. qui verò de prebend. cap. quia nonnulli de cleric. non reſident. & cap. licet de elect. in 6.* quos Canones innouauit, & confirmauit Synodus Tridentina *ſeſſ. 6. de reformat. cap. 1. & ſeſſ. 23. de reformat. cap. etiam* 1. Igitur Abbates Conuentuales Regulares, quos verè, & propriè Prælatos eſſe, atque animarum curam ſimul cum iuriſdictione in ſuos Monachos habere iam probatione non indigent, procul dubio tenentur perſonaliter reſidere, & adeſſe in Monaſteriis, & locis, quorum adminiſtratio, & cura ipſi tradita eſt; quod eſt certum, & ab omni ambiguitate remotum. 3 4

Idem dicendum eſt de Abbatibus ſecularibus & Prælatis Epiſcopo inferioribus: nam ipſi ad reſidendum quoque perſonaliter in locis ſuorum Beneficiorum adſtringuntur, prout præter citata iura, voluit Concil. Tridentin. *in d. ſeſſ. 24. de reformat. cap.* 12. & reformauit Rota *apud* Seraph. *deciſ. 1452. num. 1.* Immo Abbates, Priores, Præpoſiti, & alij Superiores Eccleſiarum Collegiatarum, licèt iuriſdictionem in Canonicos habeant, nihilominus cogi poterunt ad reſidendum ab Epiſcopis, ſub quorum Diœceſi extant, vt deciſum fuiſſe referunt Garc *de benef. p. 3. c. 2. num.* 181. Aloyſ. Ricc. *in Collect. dec. p. 7. collect.* 1592. & alij apud Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. part. 3. alleg. 53. num.* 108. Secus dicendum cenſeo de aliis Prælatis, qui nullius ſunt Diœceſis, ſed habent proprium territorium, vbi curam animarum cum Epiſcopali iuriſdictione exercent; hi enim ſunt Epiſcoporum loco, & cum canonicis & Parochis, vel aliis huiuſmodi 5 6

huiuſmodi Beneficiariis ſibi ſubiectis poſſunt, ſuper
non reſideodo diſpenſare, ſicuti puſſunt Epiſcopi
cum ſuis ſubditis, *cap.licèt canon. §. fin.* iuncta gloſſ.
7 *de elect.in 6.* Et ideo ipſi non ab Epiſcopo, ſed à Sum-
mo Pontifice ad reſidendum cogi poterunt, & licen-
tiam ſuper non reſidendo ab eiſdem, à quibus Epi-
ſcopi, obtinere debent.

Dubium eſt autem, an Abbates, & Prælati Gene-
8 rales ad reſidendum in aliquo particulari Religionis
loco teneantur. In quo ſi Abbatis Generalis nomen,
& rem ipſam perpendamus, eorum reſidentia non
videtur vni loco coarctanda: ſed modò, in hoc, modò
in alio Religionis Monaſterio ad eorum libitum, vel
prout neceſſitas exegerit, reſidere poterunt: ex quo
reſidentiæ obligatio in eis locum non videtur habere.
Nihilominus Generalis Abbas, necnon Prouincialis,
ſiue Nationalis, ſicut præ aliis Abbatibus magis Epi-
ſcopis aſſimilantur: & ſicut Epiſcopi ad reſidentiá te-
nentur iure Diuino, & Pontificio; ita Abbates Gene-
rales, & Prouinciales, ſiue Nationales, qui licèt cer-
tum, & determinatum locum reſidentiæ non habeant,
tenentur tamen reſidere in eo loco, vbi magis ipſo-
rum præſentia fuerit neceſſaria.

Sed dubium eſt, an ad aliquorum Regum, ſiue Prin-
9 cipum inſtantiam ad partes aliquas remotas, extrà li-
mites ſuæ Religionis poſſint accedere. Cui dubio reſ-
pondetur, quòd ſi eorum abſentia vltra tres menſes
durare debet, abſque ſpeciali Summi Pontificis li-
centia, id facere non poſſent, iuxtà præceptum Conc.
Trid. *locis citatis*; Et id, quod dictum eſt de Abbate
Generali reſpectu totius Ordinis, & Congregatio-
nis, dicendum eſt de Prouincialibus, ſeu Nationali-
bus Prælatis reſpectu ſuarum Prouinciarum, ſeu Na-
tionum. In nonnullis autem, ac ferè omnibus Mo-
nachorum Congregationibus Abbates Generales or-
dinariam reſidentiæ ſedem in aliquo præcipuo, & par-
ticulari loco habere ſolent, in [illegible] magis eorum per-
ſona eſt neceſſaria: puta vbi maior Monaſteriorum
eſt numerus; vt Generalis Ciſtercien. cuius ordina-
ria ſedes Ciſtercij Monaſterium eſt, ſic etiam Gene-
ralis Cluniacenſium, ac Cæleſtinorum, & olim Ge-
neralis noſtræ Congregationis Vallis Vmbroſæ, qui
ordinariam ſedem in Cœnobio D. Mariæ Vallis Vm-
broſæ habebat, nunc autem in Cœnobio S. Bartho-
lomæi de Ripolis propè Florentiam, & extra eius
mœnia, quæ ordinariæ Generalium Abbatum, &
Præſidentium ſedes ſpeciali gaudent priuilegio, vt
Parochi in eis ad ipſorum Generalium nutum depu-
tentur, nec ab Epiſcopis, vel eorum Vicariis exami-
nandi ſunt; neque in eorum inſtitutione, aut deſti-
tutione Epiſcoporum conſenſus requirendus eſt, vt
voluit Concil. Trid. *ſeſſ.25.de Regular.cap.*11.de qua
re alibi.

10 Quòd autem hic principaliter diximus, Abbates
Generales ordinariam reſidentiæ ſedem habere in ali-
quo præcipuo, & particulari loco, in quo magis
eorum perſona neceſſaria eſt, puta vbi maior Mona-
ſteriorum eſt numerus; non eſt inducendum à pari-
tate rationis, vt Rectores Eccleſiarum Parochialium,
ſiue Regulares, ſiue ſeculares illi ſint, perinde te-
neantur reſidere in loco, vbi magis neceſſaria eſt ip-
ſorum perſona, ob maiorem filianorum multitudi-
nem, ſi duas habeant Eccleſias Parochiales in ciuita-
te alteram extrà mœnia alicuius Vrbis; hi enim de-
bent reſidere in Ciuitate, prouiſa tamen Eccleſia ex-
trà Vrbem iuxta diſpoſitionem *c.ad audientiam de Ec-
cleſ.adific.*& decreti Concilij *ſeſſ.21.c.4* vt ad petitio-
nem Epiſcopi Aquilani 15.Ianuarij 1576. Sacra Con-
gregatio Concilij declarauit. Et declarationem,
quam duximus inferiùs ſubſcribendam poſt Epiſcopi
quæſt.in ſupplici libello, quia apud alios mutila, & al-
terata reperitur impreſſa, mutuauimus ab originali li-
terarum exemplo, quod aſſeruatur in manibus D.
Ioannis Caroli Picæ Aquilani Patritij Sacræ Theol. 11
& V.I.D.Protonotarij Apoſtolici, & nobis ob ſpecta-
tam illius animi ingenuitatem, morum ſuauitatem,
& ſingulare iudicij acumen, doctrinarum varietate
refertum, amicitia coniunctiſſimi. Tenor autem li-
terarum, & declarationis in margine petitionis, aliis
quàm plurimis petitionibus, & declarationibus ad
rem noſtram non facientibus ibi relictis, talis eſt. A
tergo Reuerendiſſ.Domino vti fratri Epiſcopo Aqui-
lano; intùs verò *Reuerendiſſ. Domine. Sacra Congre-
gationis Cardinalium Tridentini Concilij interpretum
ſententiam de iis, quæ per libellum his literis adiunctum
proponebantur, in margine illius deſcriptam Amplitudo
tua videbit. Quam diligenter ſeruandam curabit, &
bene in Domino valebit. Romæ die 15. Ianuarij 1596.*

Vti Frater Philippus Boncompagnus
Card. S. Sixti.
Illuſtriſſ. & Reuerendiſſ. Signori.

*LA Città dell' Aquila fu fondata da diuerſi Popoli
di Caſtelli, che habitauano, & habitano hoggi in-
torno alla Città predetta: & ogn'uno di quei popoli, che
concorſero all'edificatione di eſſa, ſi fece, e fabricò vna
Chieſa, dotandola chi di poco, & chi d'aſſai, ſecundo
quei Popoli poteuano. Li Rettori di quelle chieſe erano,
ſi come ſono, obligati alla cura d'elli parocchiani, che
habitano tanto dentro la Città, come di quelli, che
reſtorono fuori in quei Caſtelli, & non potendo far
reſidenza di perſona, ſe non in vn loco ſolo, hanno
eletto di riſedere nelle Chieſe dentro la Città, & in
quelle di fuora mandano vn ſuſtituto, & coſi hanno oſ-
ſeruato, & oſſeruano tuttauia. A me è parſo, che tal
coſa non paſſaſſe molto bene, atteſo che molte di dette
Chieſe fuora hanno mille, dua mila, & alcuna da cinque
mila anime da curare, & nella Città ne haueranno die-
ce, venti, ò cinquanta. Et perciò li diceua, che an daſſe-
ro à riſedere, doue haueuano maggior numero di Parroc-
chiani. Replicano loro, de la reſidenza ſi deue fare nel-
la Città, comme loco piu degno, ancorche ci habbino man-
co Parrocchiani, & che choſi è ſtato ſempre oſſeruato ſi-
no ad hoggi. Deſidero ſapere quelche ne riſolſe la Sa-
cra Congregatione per mandarlo poi alla debita eſſecu-
tione, e queſto il ſecondo dubio.*

Sacra Congregatio hiſce precibus ſic reſpondit.

*Congregatio Concilij cenſuit teneri eos reſidere in loco,
in quo ſita eſt Eccleſia Parochialis: & ideò ſi ea intra
mœnia Ciuitatis ſit, ibi ipſos reſidere oportere. Quòd ſi
Parochiani, qui extrà Ciuitatem habitant ob locorum
diſtantiam, ſeu difficultatem, patiuntur incommoda in
percipiendis ſacramentis, & diuinis officiis audiendis,
ſuccurrendum illis eſſe remedio c.ad audientiam de Eccl.
ædific.& Decreti Concilij ſeſſ.21.c.4.*

Et ne ſuper hoc aliquid intactum relinquatur, 12
quandoquidem in prædictis libello, & declaratione
duo tanguntur reſpectiuè; dignitas quippe loci in
quo ſita eſt Eccleſia, & prouiſio iuxtà *cap. ad au-
dientiam* in alia Eccleſia vbi Rector non tenetur re-
ſidere. Ad ſciendum an dignitas loci conferat ad in-
ſignitatem, & maiorem dignitatem Eccleſiæ, remit-
timus lectorem ad D. Maſſombrium *in ſua Praxi ha-
ben. Concur. P.2. dub.ſecundo per totum:* qui multis
congeſtis iuribus, & auctoritatibus. Rot.præſertim,
diſputatiuè concludit inſignitatem loci præbere ma-
iorem dignitatem & inſignitatem Eccleſiæ: adeò, vt
dignior aliqua Eccleſia dicatur, in digniori loco
ſita aliis, quæ in minùs digno conſtitutæ reperiun-
tur; & habetur etiam ibi ex illo, vndè dignius re-
putetur aliquod Oppidum, & omninò proinde eſt
videndus

videndus, etiam *in tractatu eiuſdem de Synodo* in loco
à ſe hic citato.

13 Sicut quoad multa, quæ ſpectant ad ſupradictum
cap. ad audientiam quando debeat adhiberi, quale
dominium remaneat Rectori principali ſuper Eccleſia
prouiſa de Vicario in terminis *d. cap.* cuique perti-
neant oblationes, & alia ſimilia, tres offerimus eidem
lectori Rotæ deciſ. pro Capitulo inſignis Collegiatæ
S. Mariæ de Paganica extra mœnia Ciuitatis Aquilæ
pro quo à Vicario ab ipſo conſtituto in executionem
eiuſdem *cap. ad audientiam* exercetur cura animarum
in Oppido ipſo Paganicæ extra, & propè Ciuitatem
prædictam, promiſcuique cum ea Territorij, vt cæte-
ræ Terræ, ſeu Caſtra adiacentia, Vrbanúmque potiùs
quàm Paganicum meritum nomen, ſiue ſanguinem,
& ciuicas qualitates incolarum, ſiue amœnitatem, &
rerum optabilium omnium vbertatem cõſiderauetis,
quatenus oculati teſtis veriſſimæ atteſtationi præſtan-
da fides exiſtetit; ibi enim anno proximè præterito
Euangelicæ prædicationis munus abſolui cum Diui-
nis ceſſantibus in prædicta nobiliſſima Ciuitate, ad
quam Quadrageſimales Conciones habiturus à præ-
dicto D. Ioan. Carolo Pica vocatus, fueram benignè
auditus, non minùs, quàm ab oppidanis à maximo
confluentium numero nobilium Aquilanorum, & à
cunctis benè viſus fui. Deciſiones ſuper hac materia
à Sacra Rota factæ ſunt impreſſæ *in calce tertij tomi*,
vnà cum reliquis, & ſunt 32. 33. *&* 34. in ordine.

QVÆSITVM II.

*Vtrùm Abbates, & alij Prælati Epiſcopo infe-
riores de iure diuino ad reſidentiam
teneantur.*

SVMMARIVM.

1 *Refertur ſententia negatiua.*
2 *Refertur ſententia affirmatiua.*
3 *Prælati curam animarum in vtroque foro, vel in al-
terutro tantùm habentes, de iure diuino ad reſi-
dentiam perſonalem coguntur.*
4 *Quos æternus Paſtor ſanguine ſuo redemit, Paſto-
ribus, non verò mercenariis commendauit.*
5 *Reſponſio ad obiecta.*

1 QVæſtio hæc à ſacris Theologis agitatur, non
modò quoad Epiſcopos, verùm etiam quoad
Abbates, ac etiam quoſcunque alios, quibus animarũ
cura commiſſa eſt; In qua re aliqui tenent indiſtinctè
quòd non, & hoc pluribus rationibus probare con-
tendunt. Primò ſic probant; in ſacra Scriptura nul-
lum adeſt præceptum, quo ordinetur Paſtoribus, vt
in ſuis Eccleſiis per ſe ipſos reſideant, ſed ſolùm, vt
commiſſum ſibi gregem paſcant, at paſcere gregem,
illúmque cuſtodire, & tueri poſſunt etiam per Vica-
rios; ergo reſidentia non erit de iure diuino; & hoc
maximè militat quoad Abbatem Regularem, cum
ipſe habeat ſuum Priorem Clauſtralem, cui totius
Conuentus cura in Abbatis abſentia ſuccedit. Se-
cundò Abbatiæ, & Parochiæ non ſunt à Chriſto Do-
mino erectæ, & inſtitutæ, ſed ab Eccleſia, & à Sum-
mis Pontificibus; ergo in illis reſidere, erit de iure
Eccleſiaſtico, & Pontificio, non diuino; Atque ita
tenent, Ambroſ. Catharin. *in opuſc. de reſident.* &
Albin. *eodem tractatu*, quos refert Azor. *inferiùs ci-
tandus.*

2 Secunda, & veriſſima ſententia eſt Nauar. *in man.
cap. 25. num. 121.* Anton. Cordub. *quæſt. Theologic. lib. 1.
quæſt. 19.* Caiet. *2. 2. q. 185. art. 5.* Sot. *de iuſt. & iur.*

lib. 10. quæſt. 3. art. 1. Couarr. *var. reſolut. lib. 3. cap. 13.*
quos citat, & ſequitur Azor. *inſtit. moral. part. 2. lib. 7.
cap. 4. quæſt. 1. verſ. ſecunda ſententia*, & poſt eos Al-
phonſ. Aluar. *in ſpeculo iur. Pontific. cap. 9. verſ. de reſid.*
Nicol. Garc. *de benefic. part. 3. cap. 2. num. 16.* Reginald.
in prax. lib. 30. tract. 3. num. 52. & aliorum plurium
apud Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. part. 3. alleg. 53.
num. 2.* qui partem affirmatiuam teneont; quæ ſen-
tentia (vt benè notant citati Doctores) probatur, ex
Concil. Trident. *ſeſſ. 23. de reformat. cap. 1.* vbi ſic di- 3
citur, *cum præcepto diuino mandatum ſit omnibus, qui-
bus animarum cura commiſſa eſt, oues ſuas agnoſcere,
pro his ſacrificium offerre, verbique diuini prædicatione
Sacramentorum adminiſtratione, ac bonorum omnium
operum exemplo paſcere, pauperum, aliarúmque miſe-
rabilium perſonarum curam paternam gerere, & in
cætera munia Paſtoralia incumbere; quæ omnia nequa-
quam ab iis præſtari, & impleri poſſunt, qui gregi ſuo
non inuigilant, neque aſſiſtunt, ſed mercenariorum
more deſerunt. Sacroſancta Synodus eos admonet, &
hortatur, vt diuinorum præceptorum memores, factique
forma gregis in iudicio, & veritate paſcant, & regant.*
Senteotia ergo hæc auctoritate Concil. Trident. com-
probata amplectenda eſt, non ſolùm, quia prædicto
Concil. & Sacr. Canon. ſed quia etiam rationi con-
ſentanea eſt, nam quos æternus Paſtor Deus non cor- 4
ruptibilibus auro, & argento, ſed pretioſiſſimo ſan-
guine ſuo redemit: non Mercenariis, ſed propriis
Paſtoribus, credibile eſt, commendaſſe, quando di-
xit Petro, & in eius perſona omnibus animarum cu-
ſtodibus. *Paſce oues meas.* Matth. *cap. 20.* & Ioan. 10.
*Mercenarius autem, & qui non eſt paſtor., cuius non
ſunt oues propriæ, videt Lupum venientem, & dimit-
tit oues, & fugit*, D. Petrus *cap. 5. epiſt. 1.* *Paſcite
eum, qui in vobis eſt gregem Dei.* Ex quibus ſcrip-
turæ locis colligitur, paſtores perſonaliter ſuo gregi
inſtituere debere, illum præire, pecoris ſui vultum
agnoſcere, oues ſuas nominatim vocare, inuiſ-
ſere, aſpicere, eaſque præſentia ſua conſolari:
& conſequenter illos de iure diuino ad reſidendum
cogi.

Ad argumenta ergo primæ ſententiæ antequam 5
reſpondeamus, notandum cum Soto *loco cit.* paulò
ante ſecundam concluſionem, per ius diuinum illud
eſſe intelligendum, quod, & ſi in ſacra Scriptura ex-
preſsè non contineatur, colligitur tamen ex æquipol-
lentibus eiuſdem ſacræ Scripturæ verbis, eamdem
prorſus ſignificationem habentibus. Vnde ad primum
argumentum reſpondetur; dato, quòd in ſacra ſcri-
ptura non eſſet præceptum, quòd iubeatur paſtoribus,
vt in ſuis Eccleſiis per ſe ipſos reſideant: tamen colli-
gitur huiuſmodi præceptum ex aliis, quæ ipſamet
Scriptura tradit, & Sotus *ibid.* luculenter explicat.
Ad ſecundum argumentum reſpondeo, Abbatias, &
Parochias non fuiſſe ſub his nominibus à Chriſto
Domino inſtitutas, ſed ſub aliis titulis, & vocabulis,
nempè, gregis, ouilis, populi, Eccleſiæ, familiæ & ſi-
milium, quod idem eſt.

QVÆSITVM III.

*Vtrùm Abbates Generales poſſint, cum Abbatibus
Conuentualibus ſuper reſidentiam
diſpenſare.*

SVMMARIVM.

1 *Concilium Tridentinum prohibet omnibus curam
animarum gerentibus, ne maneant extra reſi-
dentiam.*

2 *Diſpenſare cum Prælatis Conuentualibus ſuper reſidentiam, ſpectat ad Generalem, vel Prouincialẽ.*

3 *Non reſidendi facultatem is indulgere valet, qui reſidendi obligationem imponit.*

4 *Generales Ordinum ſunt Ordinarij Abbatum, & aliorum Prælatorum Conuentualium ſuorum Ordinum.*

1 COnc. Trident. *ſeſſ.23.c.1.* in antecedendi quæſito citatum, probibuit vniuerſaliter omnibus animarum curam gerentibus, ne maneant extra reſidentiam, ſed perſonaliter reſideant, & inſuper eodem loco citato præcipit, vt ſuper reſidentia nullus Prælatus Romano Pootifice inferior poſſit diſpenſare, niſi ad certum, & determioatum tempus; quod etiam babetur *in cap. extirpanda, §. quia verò de preben. & cap. relatum de cleric. non reſid.* in aliquibus verò caſibus, ſcilicet pro voiuerſali, vel particulari Eccleſiæ commodo, & vtilitate, vt inferiùs dicetor, excuſantur; vt videtor voluiſſe Concil. *loc. cit.* in illis verbis. *Nam cum Chriſtiana charitas, vrgens neceſſitas, debita obedientia, ac euidens Eccleſia, vel Reipublica vtilitas aliquos nonnunquam abeſſe poſtulent, & exigant*, vbi voluit, in talibos caſibus ad Summum Pontificem ſeu ad Metropolitanum recurrendum eſſe, in quibus ioribus, & Sacro Conc. Trid. quamuis habeatur ſermo de Epiſcopis, & Primatibus, & de omnibos Preſbyteris, curam animarum gerentibus; tamen dobio procol ideo erit intelligendum de Abbatibus, ac quibuſcumque Religionum Prælatis ſimilem curam habentibus, quorum recurſus non ad Metropolitaoum, à quo per priuilegia Pontificia ex-
2 empti ſont, ſed ad Generales, Prouinciales, Superioréſque Abbates iuxta Conſtitutiones ſingularum Congregationum à Sede Apoſtolica approbatas, fieri debet.

Item *in cap. licèt cánon. §. fin. de elect. in 6.* triboitur etiam Ordinario poteſtas diſpenſandi ſuper noo reſideodo, vbi gloſſ. per Ordinariom intelligit etiam Prælatom Epiſcopo inferiorem. Quapropter Generalis Abbas, aliique Superiores cum legitima cauſa ſuper reſidentia Abbatum ioferiorum diſpeoſare po-
3 terunt. Quod inſuper probatur. Nam is facultatem, noo reſidendi indulgere valet, qui reſidendi obligationem imponit; eius enim eſt ſoluere, cuius eſt ligare, *l. ſi puella ff. de ſponſal. l. 4. ff. de re iud. l. eius eſt velle ff. de reg. iur.* Rebuff. *in prax. benefic. tit. diſpenſatio de non reſid. n. 75.* ſed Abbatibus localibus obligatio reſidendi imponitur à Generalibus, hi enim ſunt horum
4 Ordinarij Superiores; & alij onus Abbatiarum ſoſcipiont; ergo Generales Prælati poterunt, inferiores ab huioſmodi onere ex iuſta cauſa, & per modicum tempus eximere.

QVÆSITVM IV.

Quibus de cauſis poſſint Abbates, & alij Prælati inferiores à ſua reſidentia recedere.

SVMMARIVM.

1 *Charitas Chriſtiana à reſidentia excuſat, & quænam intelligatur.*

2 *Neceſſitas corporis excuſat à reſidentia.*

3 *Neceſſitatis corporalis appellatione quid intelligatur.*

4 *Cauſa iuſta, & rationabilis excuſat à reſidentia, & qualis eſſe debeat.*

5 *Abſentia pro negotiis propriis an ſit iuſta cauſa non reſidendi.*

6 *Impedimentum iuſtum excuſans à reſidentia non dicitur negotium, quando eſt tale, quod per procuratorem tractari poteſt.*

7 *Obedientia debita excuſat à reſidentia.*

8 *Utilitas euidens Eccleſiæ, vel Republica eſt iuſta cauſa non reſidendi.*

9 *Utilitas Eccleſiæ excuſans à reſidentia conſideratur reſpectu Eccleſiæ, in qua tenetur quis reſidere*, limita, vt num. ſeq.

11 *Reſidere non tenetur, cui indultum eſt à Summo Pontifice.*

12 *Cauſa iuſta, & licentia Superioris copulatiuè requiruntur, ad excuſandum à reſidentia.*

13 *Cauſa iuſta ſola ſufficit ad excuſandum à reſidentia ſi ex conſuetudine Prælati licentia non requiratur.*

MVltæ ſunt cauſæ, ex quibus excuſator quis à reſidentia, quæ videri poterunt *toto tit. ex de cleric. non reſid. & in 6. eod. tit. & cap. cum non deceat, de elect. & cap. 2. de priuileg. eod. lib. 6.* & in Concil. Trid. *ſeſſ. 23. cap. 1. de reformat.* & apud Ioan. de Selua *de benefic. part. 4. quæſt. 6.* Rebuff. *in prax. tit. de diſpenſat. de non reſidend.* Nauar. *in man. cap. 25. num. 121.* & alios.

Prima cauſa, ob quam quis poteſt à ſua Eccleſia, 1
& reſidentia abeſſe, eſt Chriſtiana charitas, vt tradit Concilium Trident. per quam intelligi debet proximorum vtilitas, v.g. eis aliquo graui periculo hæreſis, vel belli immioente, ſuccurrat Prælatus ſua prædicatione, & exhortatione, vel ob pacem inter magnates componendam. Verùm hoc intelligi debet, dummodò in propria Eccleſia noo ſequatur notabile detrimentum, quia eſſet contra ordinem charitatis, Tolet. *Inſtruct. Sacerd. lib. 5. c. 4. n. 3.* Marc. Anton. Genuen. *in Manual. Paſtor. c. 31. n. 3.* Sanctarel. *var. reſol. q. 3. n. 5.* Molfeſ. *in ſum. tract. 6. cap. 11. n. 29.* D. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. allegat. 53. num. 6. iux. Lugdunen. impreſſ.*

Secunda cauſa eſt, quando quis ob corporis neceſ- 2
ſitatem impeditur à reſidentia, *cap. 1. §. qui vero, de*
cleric. non reſident. in 6. Concil. Trident. *loc. cit.* Et ap- 3
pellatione corporalis neceſſitatis intelligitur omne iuſtum impedimentum, quo quis impeditur reſidere, vt per Archidiac. *in d. cap. 1. n. 2.* quem ibi, *in §. qui verò*, ſequuntur Geminian. *num. 5.* & Franch. *num. 2.* Federic. de Sen. *conſ. 246. ſub num. 2. verſ. item infirmitas*, Calderin. *conſil. 15. circa finem verſ. vnde notat*, Archidiac. *de prebend.* Nauarr. *conſil. 9. num. 4. in fine, & Sum. 5. tit. de cleric. non reſidend.* Verùm hoc intelligitur de iuſto impedimento corporali, per quod Prælatus, vel beneficiatus, etiam ſi velit, non poſſit ire ad reſidendum, vel ſaltem non ſine periculo læſionis corporis, vel amiſſionis rerum ſuarum, vt colligitur ex iuribus allegatis per Archidiacon. & videtur eſſe de mente ipſius, & aliorom Doctorum ſupra relatorom.

Tertiò excuſatur qois à reſidentia ex iuſta, & ra- 4
tionabili cauſa, *clem. 1.* vbi gloſſ. *de ſtat. Monach.* Oſtienſ. *in Sum. tit. de cleric. non reſident. §. quæ ſit pœ-*
na num. 5. & alij. Et abſentia pro propriis negotiis 5
dicitur cauſa rationabilis, & iuſta, *canon. præſentium, 1. quæſt. 7.* gloſſ. *in cap. relatum, in verb. Prælatorum, & in cap. ex parte il 2. in verb. periurium, de cleric. non reſid.* Petr. Gregor. Tholoſan. *de benefic. cap. 7. num. 16.* Narr. *conſil. 41. num. 6. lib. 1.* Adde, quòd iuſta cauſa debet eſſe rationabilis, & talis, quòd iuſtum impedimentum dici valeat, vt per Archidiac. *d. cap. 1. de cleric. non reſid. in 6.* Prob. *ad Monach. ibid. num. 25.* Seraphin. *deciſ. 1131. num. 3.* & Rota *in vna Alerien. fructuum 21. Aprilis 1603. coram Pamphilio.*

Et

6 Et ideo prædictum negotium, pro quo quis abeſt, eſt tale, vt per procuratorem tractari poſſit, non dicitur iuſtum impedimentum, vt per Barthol. *in l. ſed & ſi §. 1. ff. quib. ex cauſ. maior. &c.* Bald. *in l. eos, §. Apoſtolos, in princ. C. de appellat.* Boër. *deciſ. 43. n. 9.* Aymon. *conſ. 179. n. 9. in fine,* Seraphin. *d. deciſ.* 1131. *n. 4. & 5.*

7 Quartò excuſat à non reſidendo debita obedientia ex Concil. Trid. *loc. cit.* vt ſi quis à Summo Pontifice vocetur ad tempus aliquod breue pro miniſterio aliquo, & bono Eccleſiæ vniuerſalis, vel Reipublicæ Chriſtianæ, dummodo miniſterio expedito, ad propriam reuertatur Eccleſiam. Barboſ. aliis relatis, *alleg. 53. num. 10.*

8 Quintò excuſatur à reſidentia, & facit fructus ſuos ille, qui abeſt propter euidentem Eccleſiæ, vel Reipublicæ vtilitatem, *d. cap. cùm non deceat, de elect. in 6. cap. ex parte il 2. de cleric. non reſid. d. cap. 1 §. qui verò, eod. tit. in 6.* Concil. Tridentin. *loco cit.* Afflict. *deciſ.* 289. *n. 35.* & fuit dictum *in vna Burgen. iuriſdictionis*
9 *4. Maij 1584. coram Seraphino.* Et iſta vtilitas conſideratur reſpectu Eccleſiæ, in qua tenetur reſidere; & ideo ſi eſt abſens pro vtilitate, alterius Eccleſiæ, non excuſatur à reſidentia, nec facit fructus ſuos, vt colligitur claré ex *d. cap. cum non deceat,* ibi, *in illis Eccleſiis, quarum negotia proſequuntur,* vbi hoc notant Ioan. Monach. *ſub num. 1. in verb. reſiderent,* Archidiac. *in fine in eod. verb* Ioan. Andr. *in d. cap. 1. n. 3. verſ. item intelligendum, de cleric. non reſident. in 6.* & ibi, Anchar. *num. 4. in fine 5. not.* Prob. *num. 29. verſ. attende, & num. ſeq* Geminian. *in §. qui verò, num. 8. verſ. & debet intelligi.*

10 Limita, id non procedere, quando beneficia alterius Eccleſiæ haberent dependentiam ab Eccleſia, cuius abſens negotia gerit, vt puta ſi iure communi, vel ex priuilegio Eccleſiæ, vel ſui ipſius reſidendo in dicta Eccleſia percipit fructus beneficiorum aliarum Eccleſiarum; hoc enim caſu omnium beneficiorum fructus percipit. Ita expreſsè loquitur text. *in d. cap. cum non deceat,* & ibi declarat gloſſ. *in verſic. reſidendo,* Ioan. Monach. *n. 1.* Archidiacon. *in verb. reciperent,* Ioan. Andr. *num. 2. in fine, & ſeq.* Geminian. *ſub num 5. ſuper ead. gloſſ.* Franch. *num. 1.* Butr. *ante num. 1.* Euidens Reipublicæ vtilitas, quæ intelligatur, exponit latè Barboſa *d. allegat. 53. num. 15. & ſequentibus.*

11 Sextò excuſatur à reſidentia, cui indultum eſt à Summo Pontifice, *cap. penult.* vbi omnes, *de cleric. non reſident.* Selua *d. p. 4 q. 8. num. 1.* Rebuff. *loco citato num. 19.*

12 Verùm ſola iuſta cauſa non ſufficit ad excuſandum à non reſidendo, ſed requiritur etiam licentia Superioris; hæc enim duo copulatiuè requiruntur, & vnum ſine altero non ſufficit, *cap. relatum,* vbi gloſſ. per illum text. *in verb. Prælatorum,* & Panormit. *in cap. inter quatuor, num. 4. eod tit.* Sylueſt. *ver. reſidentia, num. 3.* Piſanell. *num. 4.* Roſell. *num. 3.* Angel. *in verb. clericus 7. num. 3.* Tabien. *verb. beneficiorum 3. num. 8. verſ dicit etiam Innocentius,* Selua *d. p. 4. quæſt. 6. n. 34. & 35.* & ita loquitur text. *in d. can. præſentium 1. q. 7.* Natt. *conſ. 41. num. 2. lib. 1.* Rota *in Burgen. reſidentia 4. Iulij 1586. coram Platto,* Seraphin. *d. deciſ.* 1131. *num. 6. & in Placentina ſalarij 7. Maij 1607. coram Penia,* & clarè habetur ex Concil. Tridentin. *d. cap. 1,* vbi ad hoc, vt Parochi iuſtè poſſint à ſuis reſidentiis abeſſe, duo requirit, nempè iuſtam cauſam, & eius approbationem ab Epiſcopo faciendam cum licentia ab eodem in ſcriptis, & gratis concedenda. Limita, niſi adſit conſuetudo, quòd ſine licentia Prælati beneficiatus abeſſe poſſit ex iuſta,
13 & rationabili cauſa, ſecundùm Innocent. *in cap. ex tua, de clericis, non reſident.* Panormitanus *in cap. inter quatuor, num. 3.* Syluest. Angel. & Tabien. *locis citatis.*

QVÆSITVM V.

Per quantum temporis ſpatium poſſint Abbates, & alij Prælati à ſuis Eccleſiis abeſſe.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopi, ac etiam Abbates, & cæteri Prælati Epiſcopis inferiores poſſunt per ſpatium duorum, vel ſaltem trium menſium à ſuis Eccleſiis abeſſe, & quomodo.*

2 *Parochi ex iuſta cauſa, & cum licentia Ordinarij in ſcriptis poſſunt à ſuis Eccleſiis abeſſe.*

3 *Huiuſmodi licentiam poſſunt Abbates, & alij Prælati locorum Ordinarij Epiſcopo inferiores concedere.*

PEr quantum temporis ſpatium poſſunt Epiſcopi, ac item Abbates, & alij Prælati Epiſcopis inferiores, ab eorum tamen iuriſdictione exempti, à
ſuis Eccleſiis abeſſe, declaratur in Concilio Tri- 1
dent. *ſeſſ. 23. cap. 1.* his verbis. *Quoniam autem qui aliquantiſper tantùm abſunt, ex veterum Canonum ſententia, non videntur abeſſe; quia ſtatim reuerſuri ſunt. Sacroſancta Synodus vult, illud abſentiæ ſpatium ſingulis annis, ſiue continuum, ſiue interruptum extra prædictas cauſas nullo pacto debere duos, aut ad ſummum, tres menſes excedere, & haberi rationem, vt id æqua ex cauſa fiat, & abſque vllo gregis detrimento* Ex quibus verbis patet, Epiſcopis, ac per conſequens etiam Abbatibus, & aliis huiuſmodi Prælatis curam animarum cum Epiſcopali iuriſdictione exercentibus concedi, vt poſſint à ſua reſidentia per duorum, vel trium menſium ſpatium, ſiue interruptum, ſiue continuum abeſſe: quod tempus eis conceſſum eſt, cauſa animum relaxandi: dummodò id fiat, ex iuſta cauſa, quæ an talis ſit, eorum conſcientiæ relinquitur, & dummodo, id fiat ſine graui gregis ſibi commiſſi detrimento, vt notat Azor. *inſtit. mor. part. 2. lib. 7. cap. 4. quæſt. 9.*

Reliquis autem Epiſcopo ſubditis animarum cu- 2
ram gerentibus idem Concilium abeſſe permittit per duos menſes. Ad quam licentiam. Nauarr. *in Manual. cap. 26. num. 121.* ad finem arbitratur non requiri licentiam ſcriptam Ordinarij, dummodo habeat iuſtam cauſam, cui opinioni videntur eſſe omnino contraria verba illa Concilij *ſeſſ. 23. de reformat. cap. 1.* ſcilicet. *Quandocumque eos, cauſa priùs per Epiſcopum cognita, & probata, abeſſe contigerit, Vicarium idoneum ab ipſo Ordinario approbandum, cum debita mercedis aſſignatione, relinquant. Diſcedendi autem licentiam in ſcriptis, gratiſque concedendam, vltra bimeſtre tempus, niſi ex graui cauſa non obtineant.* Quod etiam notant Leſſ. *de iuſt. lib. 2. cap. 34. dub. 26. num. 159.* Tolet. *lib. 5. cap. 5.* Reginald. *in praxi lib. 30. tract. 3. num. 55.* & alij, apud Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. part. 3. alleg. 53. num. 96.*
Et hanc diſcedendi 3
licentiam Parochis ad tempus non ſolùm Epiſcopus, ſed etiam Abbas, & alius Prælatus Epiſcopo inferior, qui ſit loci Ordinarius, concedere poteſt, vt ait gloſſ. *in cap. licet can. § fin. de elect.* Reginald. *d. tract. 3. num. 57.* Barboſ. *d. alleg. 53. num 95.*

***

QVÆSITVM VI.

Vtrùm Abbates Commendatarij teneantur in Eccleſiis, & Monaſteriis ſibi Commendatis reſidere.

SVMMARIVM.

1 *Abbatias, vel Prælaturas, vel alias huiuſmodi Eccleſias, vel Monaſteria commendata habentes tenentur in eis reſidere.* Limita, vt num. ſeq.

3 *Secularis habens Monaſterium in Commendam non habet curam Conuentus, vel Monachorum, ſed ea eſt penès Priorem, aut Vicarium à Generali conſtitutum.*

4 *Commendatarij reſidere tenentur, ſi eis cura animarum aliquo modo incumbit.*

1 PRo huius rei determinatione in medium afferam Conſtitutionem Pij IV. quæ incipit, *In ſuprema militantis Eccleſiæ ſpecula.* Romæ editam, & publicatam die 14. Decembris 1564. in qua hæc præcipuè adnotantur verba, *Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnibus, & ſingulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis præfatis, ac aliis quibuſcumque etiam quauis auctoritate, dignitate, gradu, vel præeminentia præfulgentibus, prædictas Eccleſias in Commendam, vel adminiſtrationem, aut alio quouis nomine obtinentibus, & aliis quibuſcumque Beneficiariis curam animarum habentibus, qui, iuxta decreti ſuper reſidentia in Concilio prædicto promulgati tenorem, perſonalem in ſuis Eccleſiis reſidentiam facere teneantur; in virtute ſanctæ obedientiæ,* ex qua Conſtitutione conſtat, quòd etiam habentes Abbatias, vel Prioratus, vel alias huiuſmodi Eccleſias, & Monaſteria in Commendam, vel perpetuam adminiſtrationem, etiam quoad ſpiritualia, tenentur in eis reſidere; quia habent eandem obligationem, & idem onus, quod haberent, qui in titulum huiuſmodi Beneficia, & Eccleſias obtinerent, vt ait Reginald. *in praxi, lib.* 30. *tract.* 3. *n.* 49. *in fine.*

2 Verùm non ſemper Abbas Commendatarius ad reſidentiam in Abbatia ſibi commendata adſtringitur. Si enim Monaſterium non habet curam animarum ſecularium, Abbas non tenetur ad perſonalem in eo
3 reſidentiam; quia ſecularis habens Monaſterium in commendam, non habet curam Conuentus, nec Monachorum: ſed ea tota eſt penès Priorem Conuentualem, ſeu Vicarium à Generali conſtitutum, vt deciſum eſt à Rota Romana apud Farinac. *deciſ.* 112. *n.* 10. *in noniſſ.* & Commendatarij Abbatiarum curam iuriſdictionalem tantùm, non autem Sacramentalem habentes nullo Concilij decreto ad reſidendum adſtringuntur, neque ſi non reſideant, pœnis ab eodem Concilio in non reſidentes conſtitutis arctantur; vt à ſacra Congregatione deciſum fuiſſe refert Garc. *in addit. ad cap.* 2. 3. *part. de benefic. n.* 81. *& ſeq.* Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. part.* 3. *alleg.* 53. *num.* 112.

4 Igitur ſi cura animarum ſacramentalis perſonarum ſecularium, vel aliquo modo Monachorum perſonis ipſorum Commendatariorum incumbit, abſque dubio reſidere tenebuntur.

QVÆSITVM VII.

In quas pœnas incidant Abbates, & alij Prælati non reſidendo.

SVMMARIVM.

1 *Pœna à Concilio Tridentino ſtatuta pro Epiſcopis non reſidentibus.*

2 *Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores habentes territorium cum iuriſdictione Epiſcopali, ſi non reſideant, incurrunt eaſdem pœnas, quas incurrunt Epiſcopi non reſidentes.*

3 *Abbates, & Prælati Regulares, non reſidendo, an incurrant pœnas à Concil. Trident. Epiſcopis ſtatutas.*

4 *Pœna non reſidentibus à Pio IV. conſtituta.*

COncilium Tridentinum *ſupradicta ſeſſ.* 23. *de re-* 1
format. cap. 1. ſtatuit, vt Epiſcopus abſque iuſta cauſa à ſua Eccleſia abſens, qui propriæ ſalutis immemor terrena cœleſtibus, ac diuinis humana præferens in diuerſis curiis vagatur, aut in negotiorum temporalium ſolicitudine ouium ſibi commiſſarum cura neglecta, ſe detinet occupatum, vltra peccati mortalis reatum, quem incurrit, pro rata temporis abſentiæ, fructus non facit ſuos, ſed tenetur in conſcientia eos fabricæ Eccleſiæ, vel pauperibus erogare. Quod ſi Epiſcopus aliquis annum continuè à ſua Eccleſia ſine dicta approbatione abfuerit, Metropolitanus tenetur eum ſub pœna interdicti ingreſſus Eccleſiæ eò ipſo incurrenda intra tres menſes Romano Pontifici denunciare. Ita decreuit idem Concil. *ſeſſ.* 6. *de reformat. cap.* 1. vbi licèt ſtatuerit, vt Epiſcopi per ſex menſium ſpatium abſentes à reſidentia quartam partem vnius anni fructuum amittant, tamen, *d. cap.* 1. *ſeſſ.* 23. augendo pœnam, voluit, vt fructus omnes pro rata abſentiæ amittant.

Eiſdem pœnis puto affici Abbates, & Prælatos in- 2
feriores habentes territorium cum iuriſdictione Epiſcopali, & qui nullius ſunt Diœceſis; hi enim ſe habent Epiſcoporum loco; & ſicut, quando Epiſcopi amplius per annum continuè, abſque iuſta cauſa, & Superiore approbante, à ſua reſidentia abfuerint, Metropolitanus tenetur, intra tres menſes de eorum abſentia Romanum Pontificem certiorem reddere; ita etiam de horum Prælatorum abſentia; non enim cogi poſſunt ab Epiſcopis, cum nec in eorum Diœceſi, nec ſub eorum iuriſdictione ſint, & hæc coactio ſit poteſtatis iuriſdictionis, non enim eſt Ordinis, quod conſtat. Præterea poſſunt (ſicut Epiſcopi) cum Parochis, vel Canonicis, aut aliis huiuſmodi Beneficiariis ſibi ſubditis ſuper non reſidendo diſpenſare, ſicut probauimus ſupra. Igitur non reſidendo eiſdem pœnis, quas Epiſcopi incurrunt, ſubiiciuntur, & idem tempus ſcilicet trium menſium eis abeſſendi conceditur. De obligatione Abbatum Commendatariorum, ac pœnis, quas incurrunt, ſi non reſideant, egimus in antecedenti quæſito.

Difficultas autem, eſt vtrùm etiam Abbates, & 3
Prælati Regulares non reſidentes in ſuis Eccleſiis, & Monaſteriis ligentur, & ſubſint pœnis à prædicto *Concilio Tridentino*, contra Epiſcopos, & Prælatos poſitis. Ad quod reſpondetur, illos hiſce pœnis non arctari, niſi habeant curam animarum ſecularium per ipſoſmet adminiſtrandam; quia de huiuſmodi cura loquitur Concilium, vt reſpondit Sacra Congregatio Illuſtriſſimorum Cardinalium, teſte Leſſio *de iuſtit. lib.* 2. *cap.* 34. *dub.* 29. *num.* 161. At Regulares Prælatos in adminiſtratione, & cura ſuorum ſubditorum Regularium, relinquit propriis ſtatutis, & ſuorum Superiorum ordinationibus, quas omnes profectò determinatis pœnis Abbates, & Prælatos non reſidentes credibile eſt afficere.

Præter pœnas prædictas à Concil. Trident. ſtatu- 4
tutas, operæ pretium eſt, alias pœnas pro Prælatis non reſidentibus *in Conſtitutione fel. rec. Pij IV.* quæ incipit, *In ſuprema militantis Eccleſiæ, ſub datum Romæ* 14. *Decembris* 1564. narrare, quæ Conſtitutio cum ſit valde conformis pœnis à *Concil. Trident. loc. cit.*
editis

editis, hic recenſetur verbatim, quoad ea, quæ ad rem noſtram pertinent.

MOtu proprio, & ex certa ſcientia noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnibus, & ſingulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis præfatis, ac aliis quibuſcunque, etiam quauis auctoritate, dignitate, gradu, vel præeminentia præfulgentibus, prædictas Eccleſias in Commendam, vel adminiſtrationem, aut alio quouis nomine obtinentibus, & aliis quibuſcunque Beneficiariis, curam animarum habentibus, qui iuxta decreti ſuper reſidentia in Concilio prædicto promulgati tenorem, perſonalem, in ſuis Eccleſiis reſidentiam facere tenentur, in virtute ſanctæ obedientiæ, & vltra pœnas in dicto decreto Concilij contentas, etiam ſub priuationis eorum à regimine, & adminiſtratione Eccleſiarum ſuarum, ac aliis, noſtro, & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis ſucceſſoris noſtri arbitrio, imponendis pœnis, diſtrictè præcipiendo per Apoſtolica ſcripta mandamus. Quatenus omni mora ceſſante in eiſdem ſuis Eccleſiis iuxta formam, & tenorem dicti Concilij perſonaliter reſideant. Et nihilominus, ſi quos mandato noſtro huiuſmodi, quod abſit, non parere contigerit; ne etiam tales abſentes melioris in hac parte conditionis, quàm cæteri in ſuis Eccleſiis reſidentes exiſtant. Hac noſtra perpetuò valitura Sanctione per præſentes ſtatuimus, & ordinamus, quòd deinceps omnia, & ſingula mobilia, & immobilia etiam in Vrbe, vel eius diſtrictu exiſtentia, & ſe mouentia, res, & bona, iura, & actiones cuiuſcunque qualitatis, & quantitatis, & valoris, ac vbicunque locorum conſiſtant ad Patriarchas, Primates, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & alios quoſcunque, etiam quauis auctoritate, dignitate, gradu, præeminentia præfulgentes, Eccleſias prædictas in titulum, vel Commendam, ſiue adminiſtrationem, aut alio quouis nomine obtinentes, & alios, quoſcunque Beneficiatos curam animarum habentes qui extra prædictas Eccleſias, ac diœceſes, etiam in Romana Curia, aut alibi degentes, & iuxta decretum, & formam Concilij huiuſmodi non reſidentes deceſſerint, pertinentia, & per illos ſuarum Eccleſiarum, ac quorumcunque Monaſteriorum, Prioratuum, Præpoſiturarum, & aliorum Beneficiorum eccleſiaſticorum, cum cura, & ſine cura, ſecularium, & Regularium, quæ illi quomodolibet obtinuerint, ac fructuum, redditaum, & prouentuum eccleſiaſticorum, necnon penſionum annuarum ſibi ſuper ſimilibus fructibus, redditibus, & prouentibus reſeruatarum, & aſſignatarum occaſione quæſita, etiam ſi facultatem ſpecialem de illis, aut eorum parte teſtandi, & aliàs liberè diſponendi à nobis, & quibuſcunque aliis Romanis Pontificibus prædeceſſoribus, & ſucceſſoribus noſtris, etiam cum clauſulis, quòd facultates huiuſmodi reuocari non queant; aliíſque irritantibus decretis obtinuerint, & in vim illarum litterarum deſuper confectarum de rebus, & bonis huiuſmodi iamque diſpoſuerint, tanquam ſpolia ad Cameram Apoſtolicam legitimè pertineant, liceátque dilectis filiis moderno, & pro tempore exiſtenti commiſſario noſtro generali, & ſuis, dictæque Cameræ deputatis, in euentum deceſſus huiuſmodi, ſolitum inuentarium ſuper rebus, & bonis præfatis conficere, illáque, prout de reliquis Clericorum ſpoliis fieri ſolet, ad dilecti filij noſtri moderni, & pro tempore exiſtentis Generalis Theſaurarij manus redigere, dictæque Cameræ applicare cuiuſuis licentia deſuper minimè requiſita. Ac facultates, & deſuper confectas litteras prædictas, etiam motu, & ſcientia ſimilibus, etiam in recompenſam laborum, & obſequiorum etiam nobis, & Eccleſiæ Romanæ, dictæque Sedi impenſorum, quomodolibet conceſſas, & etiam iteratis vicibus approbatas illarum omnium tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & ad verbum inſertis habentes, in euentum obitus eiuſmodi, etiam ſi in Vrbe, aut eius diſtrictu, vel alibi extra ſuas Eccleſias, vt præfertur, contigerit, ex nunc prout ex tunc, & contrà, in dictæ contumaciæ pœnam eiuſdem poteſtatis plenitudine, & tenore reuocamus, caſſamus, & annullamus; Ac tam eas, quàm earum prætextu quomodolibet pro tempore, condita, factáque teſtamenta, codicillos, legata, donationes, & alias diſpoſitiones quaſlibet, etiam ad pias cauſas, vel in remunerationem ſeruitiorum, nulla, inualida, nulliúſque roboris, vel momenti fore, neque cuiquam contra præſentium tenorem ſuffragari. Et ſic per quoſcunque Iudices, & Commiſſarios quauis auctoritate fungentes, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales in quauis inſtantia, ſublata, eis, & eorum cuilibet quauis aliàs iudicandi, & interpretandi facultate, iudicari, & diffiniri debere, ac quidquid ſecus, à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus. Per hoc autem noſtris, & Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum ordinationibus, reſeruationibus, & decretis, quoad Prælatorum, & aliorum Beneficiarorum, etiam in ſuis Eccleſiis, aut Diœceſibus reſidentium, & ibi decedentium, quæ etiam ampliamus, & extendimus ad

ad habentes Eccleſias in Vrbis diſtrictu, ibique reſidentes, & decedentes, ſpolia Cameræ Apoſtolicæ applicata hactenus emanatis nullatenus præiudicare, neque quidquam in eis alterare intendimus; ſed ea in ſuo robore, vt antea manere volumus, præterquàm quoad eos, qui in ſuis Eccleſiis iuxta formam prædicti Concilij reſederint, & ſpecialem licentiam teſtandi habuerint, hanc enim tantùm ſaluam eis eſſe volumus; ita vt generalis licentia teſtandi eis, quamquam reſidentibus minimè ſuffragetur; ſed ſola ſpeciali, ſi quam habuerint, tueri ſe poſſint. Ceterum, &c. Non obſtan. &c.

Aliam Conſtitutionem edidit idem Pius IV. anno 1560. die 15. Septembris, incipientem, *De ſalute gregis Domini*, quæ pariter conformis eſt pœnis conſtitutis à Concil. Tridentin. *loc. cit.* quæ videri poteſt apud Quarant. *verb. reſidentia pag. mihi* 446. Poſt quam Conſtitutionem idem Pontifex pro executione decretorum d. Concilij Tridentini & eiuſdem Conſtitut. edidit illam, quam ſupra retulimus.

DISPVTATIO XV.

De exemptionibus Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares, eorúmque Monaſteria ab Ordinariorum iuriſdictione exempta ſint.

II. Quo iure Abbates, & Prælati Regulares, ac Religioſi ab Ordinariorum iuriſdictione exempti ſint.

III. Vnde habuit originem huiuſmodi exemptio Abbatum, Prælatorum, & Monachorum.

IV. Quandónam Abbates, ac alij Regulares Prælati, & Religioſi ab Ordinariorum iuriſdictione exempti eſſe cœperint.

V. Qua forma, & per quæ verba probetur Abbatiarum, & Religionum exemptio ab Ordinariorum iuriſdictione.

VI. Qua ratione Abbas, & Prælatus Regularis ab Ordinariorum moleſtiis iura ſua tueri poſſint.

VII. Vtrùm per priuilegia exemptionum Abbates, & cæteri Regulares in omnibus ab Ordinariorum iuriſdictione exempti ſint.

VIII. Vtrùm exemptis, ad euitandam manutentionem Ordinario debitam in quaſi poſſeſſione iuriſdictionis, ſufficiat exhibere priuilegiorum exemptiones.

IX. Vtrùm per priuilegia exemptionis Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores dicantur habere territorium, vel nullius Diœceſis ſint.

X. Pendente lite inter Abbatem, & Epiſcopum ſuper exemptione, ad quem pertineat iuriſdictio.

XI. Vtrùm Abbatia Regularis exempta effecta ſecularis remaneat exempta.

XII. Vtrùm Abbates, & Prælati exempti poſſint exemptioni renunciare.

XIII. Vtrùm Epiſcopus Regulares Eccleſias, & Monaſteria ſibi ſubiecta à ſua iuriſdictione eximere poſſit.

XIV. Vtrùm Epiſcopus in Monaſteriis, & locis Abbatum, & Prælatorum exemptorum pro tribunali ſedere poſſit.

XV. Vtrùm Epiſcopus in Eccleſia Abbatiali exempta Pontificalia exercere poſſit.

XVI. Vtrùm de legatis factis Monaſteriis, & Eccleſiis exemptis teneantur earum Abbates, & Prælati canonicam portionem Epiſcopo ſoluere.

XVII. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares teneantur quartam funeralem Parochis, vel Epiſcopis ſoluere.

XVIII. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares, & Religioſi à decimarum ſolutione ſint exempti.

XIX. An Abbates, & alij Prælati Eccleſiaſtici à ciuili poteſtate ſint exempti, & quo iure.

XX. Vtrùm Abbatum aliorúmque Prælatorum facultates, & bona à ciuili, & laica poteſtate ſint exempta.

XXI. Vtrùm Abbates, & Prælati Eccleſiaſtici à datiis, gabellis, vectigalibus, & aliis oneribus tam realibus, quàm perſonalibus exempti ſint.

XXII. An Monaſterium hæres inſtitutus à Laico, qui coram Iudice ſuo in ius vocatus fuerat ſuper aliqua cauſa ciuili, coram Iudice laico ſuper eadem cauſa reſpondere, vel coram ſuo Iudice Eccleſiaſtico remitti, & conueniri debeat.

QVÆSITVM

QVÆSITVM I.

An Abbates, & Prælati Regulares, eorúmque Monaſteria ab Ordinariorum iuriſdictione exempta ſint.

SVMMARIVM.

1 *Religioſi omnes olim Epiſcopo Diœceſano ſubiiciebantur.*
2 *Epiſcopus in tota ſua Diœceſi ſuper omnimoda iuriſdictione contra omnes Eccleſiaſticos fundatam habet intentionem de iure communi.*
3 *Ioannes III. Summus Pontifex primus in Gallia Monaſterium Diui Medardi Sueſſonum exemit.*
4 *Diuus Gregorius Magnus primus in Italia Regulares ab Ordinariorum iuriſdictione eximere cœpit.*
5 *Gratiani error in ſuperſcriptione* Canonis, quam neceſſarium 18. quæſt.2. *deprehenditur.*
6 *Exempti ab Ordinariis an cenſeantur exempti à Legatis Papæ.*
7 *An à Legatis natis.*

1 MONACHOS omnes olim Epiſcoporum iuriſdictioni ſubiectos fuiſſe, probatur per nonnulla iura, & Concilia. Primò ex Concilio Calcedonenſi *Action.6.Can.1.& act. 15. can. placuit*, vbi dicitur. *Placuit nullum quidem vſquam ædificare, aut conſtituere Monaſterium, vel Oratorij domum præter conſcientiam Epiſcopi Ciuitatis. Monachos verò per vnamquamque Ciuitatem, aut Regionem ſubiectos eſſe Epiſcopo.* Et in fine Can. ſubditur. *Veruntamen Epiſcopum conuenit Ciuitatis competentem Monaſteriorum prouidentiam gerere.* Refertur à Gratiano *in Can. quidam Monachorum* 18. *q.* 2. Concil. Trullanum *cap.* 40. *&* 41. probibet, quemquam in Monaſterium admitti, aut in Eremum ſecedere, & Anachoreſim profiteri, ſine præuia examinatione Epiſcopi, quod latè proſequitur Synodus Prouincialis Conſtantinopolitana *cap.* 2. Idem habetur in Concilio Niceno I. *c.*14. ex Arabico. Item Synodus prima ſecunda *can.*17. docet: nec vllum Monaſterium ſine Epiſcopi conſenſu ædificandum; additque ritum, ſcilicet, vt Epiſcopus Crucem figat eo loco, vbi Monaſterij fundamenta iacienda ſunt, preeéſque tum fundat; ac præmiſſa ædificatione curet deſcribi, quæ ad Monaſterij diſpenſationem, & Monachorum ſufficientiam à fundatore danda ſunt; atque adeò Monaſterium Epiſcoparui ſubiiciatur, harúmque rerum omnium breue, & inſtrumentum publicum conficiatur, quod in Archiuiis Epiſcopalibus reponatur; & in eadem Synodo prima ſecunda *can.*4. ſtatuitur, in Epiſcoporum poteſtate ſitum eſſe, non ſolùm Monachos ex vno in aliud Monaſterium tranſferre, verùm etiam illos ſecolaribus ædibus præficere. Item ex Concilio Calcedonen. *can.* 23. non licebat Monachis Conſtantinopolim proficiſci abſque proprij Epiſcopi, vel mandatis negotiis, vel ſaltim literis dimiſſoriis. Item ex Concilio Carthaginen. V. cui Epiſcopi ex vniuerſa Africa interfuerunt *can.* 13. habetur, quòd nullus Monachus, vel ordinari poſſit, & in Clerum coaptari, vel alicui Monaſterio præfici ab alio Epiſcopo ſine proprij Epiſcopi licentia, & conſenſu. Item in Concilio Toletano II. *can.*1. dicitur. *Quos voluntas parentum à primis infantiæ annis in Clericatus officio, vel Monachali poſuit, ſtatuimus, vt cum mox detonſi, vel Monaſterio electorum contraditi fuerint, in domo Eccleſiæ ſub Epiſcopali præſentia à præpoſito ſibi debeant erudiri, & vbi legitimam attigerint ætatem, ab Epiſcopo de promiſſione caſtimoniæ ſuæ abſque coniugali neceſſitate, examinentur.* Item Concil. Tolet. IV. *cap.*50. *qui nec inter Clericos, nec inter Monachos habentur, ſiue hi, qui per diuerſa loca vagè feruntur, ab Epiſcopis, in quorum Conuentu commorare noſcuntur, licentia eorum coerceatur, vt aut in Clero, aut in Monaſterio deputētur præter eos, qui ab Epiſcopo ſuo, aut propter ætatē, aut propter languorem fuerint abſoluti.* Item Concil. Cabilon. I. *can.*15. *Abbates, vel Monachi, aut agentes Monaſteriorum patrocinio ſeculari penitus non vtantur, ſeu ad Principis præſentiam, ſine Epiſcopi ſui permiſſu, ambulare audeant; quod ſi fecerint à ſuis Epiſcopis excommunicentur.* Item in Synodo Auguſtana celebrata circa annum Domini 952. *cap.* 6. ſic dicitur. *Oportet etiam Epiſcopum in cuius Diœceſi Cœnobium ſitum eſt Monachorum prouidentiam gerere, & ſi aliquod correctione dignum reperit, corrigere feſtinet.* Et Concil. Vernen. *cap.* 3. *Vt vniuſquiſque Epiſcoporum poteſtatem habeat in ſua Parochia tam de Clero, quàm de Regularibus, vel ſecularibus ad corrigendum, & emendandum Ordinem Canonicum ſpiritualem, vt ſic viuant, qualiter Domino placere poſſint.* Item in Concilio Aurelianeo. I. *cap.* 21. dicitur. *Abbates pro humilitate Religionis in Epiſcoporum poteſtate conſiſtant, & ſi quid extra Regulam fecerint ab Epiſcopis corrigantur, qui ſemel in anno in loco vbi Epiſcopus elegerit, accepta vocatione conueniant*; refertur *in can. Abbates* 18. *quæſt.*2. Idem Concil. Aurelianen. II. *can.*21. *Abbates, qui Epiſcoporum præcepta deſpiciunt, ad communionem, nec pœnitus admittantur, niſi contumaciam humilitate ſuſcepta deponant.* Idem habetur 18. *quæſt.* 2. *per totum.* Idem colligitur ex iure Cæſareo, nam Iuſtinianus *in nouella* 123. *cap.* 4. ait. *Sed etiam vniuſcuiuſque Ciuitatis Epiſcopus huius rei (id eſt Monaſteriorum, & Monachorum regendorum) prouidentiam habeat, ſiue Patriarcha, ſiue Metropolita, ſiue ſinguli ſunt Epiſcoporum, & Reuerendiſſimos Defenſores mittant hæc requirentes, & ſeruantes, & non ſinentes, quidquam fieri extra, quàm decet: ſed & ſi quod fiat, velociter hoc emendare.* Item *l.* 40. *C. de Epiſc. & Cleric. Monaſteria degunt, ſeu cenſentur Epiſcopis ſubditorum ſuorum, & Abbatum quidem curam gerunt Epiſcopi, Monachorum verò Abbates.* Et *l.*44. *tit. eod. Sed, & obſeruatione, & cautela diligenti opus eſt, ne vllo modo prætereamur hæc (agitur de Sanctimonialibus ab omni virorum conſortio remouendis) quòd non aliter contingent, quàm ſi Deo amantiſſimi cuiuſque Ciuitatis Epiſcopi inſpiciant diligenter, Monachorum degentium in Monaſteriis ſub ſua cura ordinatis conuerſationes: & ſi quid ſenſerint huiuſmodi lapſus, omnibúſque modis compeſcant tale ipſorum inceptum, & pœnis ſubiiciant eos, qui poſt noſtram prohibitionem adhuc talia perpetrant.* Et *tit. eodem l.* 47. Imperator vult, Abbatem à Monachis electum, ab Epiſcopo confirmari debere. Item *l.* 6. *C. de Epiſcop. audient.* ſic dicitur, *addictos ſupplicio, & pro criminum immanitate damnatos nulli Clericorum, vel Monachorum eorum, etiam quos ſynoditas vocant, per vim, atque vſurpationem vindicare liceat, ac tenere. Sed & reos ad locum pœnæ ſub perſecutione pergentes, nullus teneat, aut defendat, ſed ſciat ſe cognitor triginta librarum auri mulcta, & primates officij capitali eſſe ſententia feriendos, niſi vſurpatio iſta vindicetur. At ſi tanta Clericorum, aut Monachorum audacia eſt, vt bellum, quod iudicium futurum eſſe exiſtimetur, ad clementiam, noſtram commiſſa referantur, vt arbitrio noſtro mox ſeuerior vltrò procedat ad Epiſcoporum ſanè culpam (vt cætera redundabit, ſi quid fortè in ea parte Religionis, in qua ipſi Populos Chriſtianæ Religionis doctrina inſinuatione moderantur, ex iis quæ fieri hac lege prohibemus, à Monachis perpetratum eſſe cognouerint, nec vindicauerint.*

vindicauerint. Qui pluta Conciliotum antiquotum decreta, & auctoritates ſuper hac materia deſideıat, legat Ioannem Fileſac. *in tractatu de Sacra Epiſcoporum auctoritate per tot.* vbi fuſiùs hanc rem proſequendo, quamplurimas Conciliorum, tam Generalium, quàm Nationalium, & Prouincialium, ſanctiones congeſſit.

Ex quibus omnibus clarè conſtat, Abbates, & Monachos olim locorum Ordinariis ſubiectos fuiſſe, & tunc Epiſcopi in eorum Diœceſibus ſe habebant vti Generales, & recipiebant Nouitios, & admittebant ad profeſſionem in Monaſteriis, vt conſtat ex *d.cap.viduitatis* 27.*quaſt*.1. præficiebant Abbates Monaſteriis, ac illos ex cauſa deponebant, vt traditur *in cap.ſi quis Abbas* 18. *quaſt*. 1.

2 Et ideò Epiſcopi, in tota ſua Diœceſi ſuper omnimoda iuriſdictione, tam contra Regulares, quàm contra ſeculares, de iure fundatam habent intentionem, *cap. cùm perſona de priuileg. in* 6. *cap. cùm contingat*, & *ibi* DD. *de for.compet*. *c*.1.*de offic.Ordin*. Dec. *in cap.ſua nobis* 4.*notab.de confirmat. vtil.vel inut*. Caputaq. *deciſ*.306.*part*.1.& 203.*p*.2. Rota *deciſ*.15.*n*.2. & *deciſ*.17.*n*.1. & *deciſ*.156.*n*.4. & *deciſ*.491. *num*.1. *in fine*, & *deciſ*.171. *num*. 2. *part*.1. *Recentior*. & alij communiter.

3 Verùm poſtea, cùm ipſi Epiſcopi, variis ſuorum munerum occupationibus diſtracti, atque impediti, Religioſorum moribus parum curarent, ac illos multoties defatigarent, effecerunt, vt Monaſteria pleráque ipſorum excuterent iugum, ac Apoſtolicæ Sedis iuriſdictioni ſeſe immediatè ſubiicerent.

Primam exemptionem Regularibus conceſſam fuiſſe reperio anno 509. die 21. Auguſti, Abbatiæ D.Germani Pariſien. vt refert Renat. Choppin. *Monaſt.lib*.1.*tit*.2.*n*.19.*in margine*, vbi refert etiam aliud priuilegium conceſſum Monaſterio D.Medardi Sueſſonum à Ioanne III. qui pontifex aſſumptus fuit ad Pontificatum anno 559. & ſic triginta circiter annos ante D.Gregorium Magnum, qui anno 590. exemptionem pro Monaſterio à Ioanne III. conceſſam confirmauit, & de nouo conceſſit, quorum diplomata

4 *inferius quaſ*.4.*huius diſput*. afferam; idem D Gregor. Magnus primus in Italia prohibuit. *Epiſcopum cathedram ſuam in Monaſterio collocare, vel quamlibet poteſtatem habere imperandi, vel aliquam ordinationem, quamuis leuiſſimam faciendi, niſi ab Abbate loci fuerit rogatus, quatenus Monachi ſemper maneant in Abbatum ſuorum poteſtate. Nec vllus Epiſcoporum vltra præſumat, de redditibus, vel rebus, vel chartis Monaſteriorum, vel de cellis, vel de villis quæ ad ea pertinent, quocunque modo, qualibet exquiſitione minuere, vel dolos, vel immiſſiones, aut violentias aliquas facere.* Quæ omnia habentur *in can.quàm ſit neceſſarium*, & *can. luminoſo*, 18. *quaſt*.2. Et hæc fuit prima Monachorum, & Monaſteriorum exemptio ab Epiſcoporum poteſtate in Italia, auctore B. Gregorio.

5 Verùm hæc exemptio à D.Gregorio Magno conceſſa, & à Gratiano *in d.can.quàm ſit neceſſarium*, relata, vniuerſalis non fuit; quia licèt omnibus Monachis conceſſa ſit, (quod non eſt verum, vt infrà parebit) tamen ibi non plenariè, & omninò, ab Epiſcoporum iuriſdictione eximuntur, vt patet legenti, & notat Suarez *de Relig.tom*.4. *tract*.8.*lib*.2.*cap*.1. *num. vlt*. tum etiam, quia, etſi ex ſuperſcriptione *d. canoni, quàm ſit neceſſarium*, à Gratiano appoſita, videri poſſit, illam conceſſionem omnibus Monachis factam fuiſſe, ſic enim inſcripſit. *Item Gregorius omnibus Epiſcopis de libertate Monachorum*, tamen, vt obſeruat inſignis I. V. Peritus Auguſtinus Barboſa *in ſuo eruditiſſimo tractatu de officio, & poteſtate Epiſcopi, part*.3. *allegat*.105. *num*.11. & *ſequenti*) veritas aliter ſe habet; nam ſi ſpectetur originale vnde d.canon deſumptus fuit, quod eſt Regiſtrum D. Gregorij *lib*.7. *epiſt*. 1. & *epiſt*. 18. auctoritas illa ſublongè diuerſa ſuperſcriptione reperietur; non omnibus, námque, Epiſcopis, neque pro omnibus Monachis, ſed pro vno tantùm Monaſterio, vni tantùm Epiſcopo directa eſt, ſic enim habet. *Gregorius Epiſcopo Rauennati priuilegium dat Monaſterio SS. Ioannis, & Stephani*; Gratianus ergo in ſuperſcriptione illius canonis tripliciter errauit; primò narrando Epiſtolam D. Gregorij ad omnes Epiſcopos directam fuiſſe, & originale, ad ſolum Rauennaten. Epiſcopum miſſum fuiſſe oſtendat; ſecundò, quia inquit indefinitè de libertate Monachorum, vnde videtur velle, eas exemptiones omnibus Monachis conceſſas fuiſſe, quia indefinita æquipollet vniuerſali, gloſſ. *in cap. vt circa, verb.aliorum Eccleſiaſticorum, de elect. in* 6. & tamen D Gregorius *ibi* vni tantùm SS. Ioannis, & Stephani Cœnobio libertatem dederit, vt patet ex contextu originalis, ibi, & *ideò, quia Monaſterium*, &c. & ibi *prædicti Monaſterij*; tertiò, quia in d.canone, *quàm ſit neceſſarium*, in plurali retulit verbum, *Monaſteriorum*, & tamen in originali, in numero tantùm ſingulari, reperitur; quæ veritas inſuper apertè colligitur, ex textu *in cap. cùm dilectus, de relig.domib*. & *cap.in ſingulis*, & *cap.vlt.de ſtat. Monach*. ex quibus ſupponitur aliqua extitiſſe Monaſteria exempta, licèt alia eiuſdem Ordinis Diœceſano Epiſcopo ſubiecta eſſent, prout hodie ſunt etiam Monialium Monaſteria, quæ cùm ſub eadem Regula, v. g. Sancti Benedicti, aut Franciſci militent; tamen alia Ordinariis, alia Regularibus Prælatis exemptis ſubſunt: & tamen dicti textus longè poſt D. Gregorij tempora emanarunt; quòd ſi omnia Monaſteria exempta fuiſſent, non ſupponerentur in citatis iuribus, aliqua eorum Ordinarij ditioni ſubiacere.

Hodiè verò de Regularium libertate nullus eſt dubitandi locus; quia deinde per lapſum temporis omnes Monachorum Congregationes, & Religiones, ex ſpeciali Sedis Apoſtolicæ gratia, & Summorum Pontificum benignitate, plenariam, ac omnimodam exemptionem obtinuerunt, vt patet in libris priuilegiorum ſingulorum Ordinum. Immo in approbatione, ſeu confirmatione alicuius Religionis, videtur Summus Pontifex tribuere eius Prælatis facultatem, & authoritatem ſe ipſos, & ſibi ſubditos gubernandi, & videtur omnes eiuſdem Religionis alumnos, & poſſeſſores, ipſorum Prælatorum iuriſdictioni, & Dominio, ſubiicere: vt docet Bannes 2.2.*q*.1.*art*.10. *dub*.8.*concluſ*.6. & quòd Religioſi exempti ſint, hodie eſt certiſſimum apud omnes; exinde iidem Monachi, & Religioſi in Concilio Tridentino exempti paſſim appellantur, vt obſeruat Nauarr. *in cap. non dicatis num*. 63. & *in cap. nullam* 18. *quaſt*.2. *num*.40. & *ſeq*.

Aduertendum autem, quòd exemptus à Summo Pontifice à iuriſdictione cuiuſlibet Ordinarij, non cenſetur exemptus à iuriſdictione Legati ipſius Summi Pontificis, per text. *in cap. ſi Abbatem, de elect. in* 6. notant Ioan.Andr. *in cap*.1.*poſt.princ. verſ. ergo cùm Legatus liget eos*, per illum text. *de verb.ſignif.eod. lib*.6. Ludouic.Roman. *ſingul*.507. An exemptus, Mandoſ. *de ſignat.grat.verb. exemptiones ab Epiſcopis, verſ. amplio, vt exemptio*; ſecus tamen dicendum eſt de Legatis natis, quia exempti eis non ſubiiciuntur, Bald. *conſ*.337.*vol*.4.*iuxta nouam impreſſ*. Marian. Soccin. *de viſitat.lib*.11.*in* 2.*q*.15.*q.princ.poſt n*.46.*verſ.ſed in Legatis natis*, quos refert, & ſequitur Mandoſ. *loco citato verſ.ſeq*.

QVÆSI

QVÆSITVM II.

Quo iure Abbates, & Prælati Regulares, ac Religioſi ab Ordinariorum iuriſdictione exempti ſint.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, & Religioſos, de iure communi exemptos, eſſe, arguitur.*

2 *Poteſtas ordinaria in propria Diœceſi de iure communi eſt tota penes Epiſcopum.*

3 *Exemptio ab Ordinariorum iuriſdictione Regularibus ex priuilegio, non ex iure communi prouenit.*

4 *Abbates, & Prælati Regulares habent iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem.*

1 VIdetur dicendum, quòd ſint exempti de iure communi: nam *in can. nullam 18. quæſt. 2.* dicitur totam poteſtatem Monaſterij ad Abbatem pertinere; quæ verba videntur, non ſolùm quoad forum interius, ſed etiam quoad exterius omnẽ iuriſdictionẽ in Monachos Abbatibus tribuere; cùm abſolutè in eo dicatur, totam poteſtatem ad Abbatem pertinere; & ſic quòd Regulares, & Monachi coram ſuo Abbate indiſtinctè conueniri debeant; exceptis grauiſſimis criminibus, per quæ venirent deponendi, vt ait gloſſ. *in cap. quod, de offic. Ordin.* & alij multi, qui eam ſequuntur, & communem teſtatur Romanus *conſ. 375. n. 2.* & Boër. *deciſ. 271. n. 4.* qui mouentur auctoritate *cap. ſicut il 2. de ſimon.* vbi probatur, Abbates, aliquando ſuos Monachos iudicaſſe.

Verùm his auctoritatibus non obſtantibus, eſt reſoluendum, de iure communi Monachos Epiſcopis
2 ſubeſſe; quia cùm eodem iure communi tota poteſtas ordinaria in propria Diœceſi ſit penes Epiſcopum; *cap. omnes Baſilicæ, & cap. domus 16. quæſt. 7. & 10. q. 1. per tot. & cap. venerabilis de Relig. domib.* facit *cap. cùm Epiſcopus de offic. Ordin. in 6. cap. 1. extr. de offic. Ordin. cap. obnum 61. diſt.* non eſt ab illis auferenda, & inferioribus contra ius tradenda; niſi hoc per aliquam legem expreſſum habeatur, adnotata per Dec. *in l. 1. ff. de reg. iur.* Nulla autem extat lex Canonica, per quam tota iuriſdictio in Monachos Abbatibus tribuatur, & Epiſcopis eximatur; ſecundùm regulam prædictæ legis; ergo ex eodem iure communi non poteſt huiuſmodi plenaria iuriſdictio Abbatibus competere; ſi enim ad illos pertineret, hoc eſſet, vel ex eo quòd ſunt Rectores illius Monaſterij, vel ex eo quia à Sede Apoſtolica approbationem habent, vel quia ex aliquo iure illis iuriſdictio eſſet impartita. Primo modo non poteſt contingere; priuati enim homines non poſſunt iuriſdictionem, quæ eſt publica poteſtas, tribuere; nec ſecundo: nam Summus Pontifex, approbando Regulam non tribuit, niſi poteſtatem ad Monaſterii gubernationem, & obſeruantiam Regulæ neceſſariam; nec eſt aliqua lege: nam illud *cap. nullam 18. quæſt. 2.* ſubiicit Monachos Abbatibus in his quæ ſpectant ad Regulæ obſeruantiam, & Religionis adminiſtrationem tantùm, vt patet ex his verbis *d. c. ad diuini cultus reuerentiam, & vtilitatem Monaſterij*, neque dum inquit, *totam poteſtatem Monaſterij ad Abbatem pertinere*, excludit Epiſcopum, ſed Monachos, vt notat gloſſ. ibi, *in verb. tota*, Rota *deciſ. 15. n. 11. p. 1. recent.* Nec obſtat *d. cap. ſicut*, vbi probatur, aliquando Monachos à ſuis Abbatibus fuiſſe iudicatos. Reſp. enim, id feciſſe non ex iure communi, ſed ex ſpeciali conceſſione, ſeu priuilegio Sedis Apoſtolicæ.

Igitur conſtat, de iure communi Monachos Epiſcoporum iuriſdictioni eſſe ſubiectos, & quòd exemptiones illis ex priuilegiis proueniant; attentis enim Summorum Pontificum indultis, Religioſi ferè omnes à Diœceſanorum Epiſcoporum, & Ordinariorum iuriſdictione hodie exempti ſunt; ſiue per priuilegia directè eis conceſſa, ſiue indirectè per communicationem. 3

Vnde Abbates, & Prælati Regulares hodie habent iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, iuxta gloſſ. *in clem. 1. verb propriy de reb. Eccleſ. non alien.* Nauar. *comment. 2. de Regular. n. 63. verſ. addo ſecundo*, Cokier. *de iuriſd. Ordin. in exempt. p. 1. q. 17. n. 9. & 15.* Sayr. *de cenſur. lib. 4. cap. 2. n. 12.* Mandoſ. *de ſignat grat. verb. exempt.* Anton. Corn. *in tract. de abſolut. à iuram. p. 2. q. 4. n. 28.* Campanil. *in diuerſor. iur. canonic. rub. 12. c. 13. n. 2.* Fuſch. *de viſit. lib. 2. c. 15. ante n. 1.* Zuch. *inſtit. can. lib. 1. tit. 6. n. 68.* Roderic. *regular. q. tom. 2. q. 63. art. 3.* Aug. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſ. alleg. 105. n. 4.* & alij. 4

QVÆSITVM III.

Vnde habuit originem exemptio Abbatum; & Monachorum.

SVMMARIVM.

1 *Exemptiones vnde ortum habuerint.*

2 *Pater iniquè ſe habens in filium, cogitur illum emancipare.*

3 *Dominus iniquus in ſeruum cogitur eum manumittere.*

4 *Vaſſallos grauans, feudo priuatur.*

5 *Exempti fuerunt Religioſi ab Ordinariis, ob diuerſa grauamina, quæ illis inferebant:* & num. 16.

6 *Subditi, ex moribus Principis, ſiue cuiuſque Superioris aſperioribus, & prauo iuriſdictionis vſu, ſubducuntur ab eius iuriſdictione.*

7 *Exemptio ſubdito ab Ordinario conceditur propter litem grauem, nec temerè ſuſceptam:* Contrarium, num. 10.

8 *Exemptio vt concedatur ſubdito ab Ordinario propter litem, non eſt neceſſaria aliqua probatio malætractationis, aut vehementis ſuſpicionis futuræ ſæuitiæ, ſed ſufficit, vt de ea dubitari poſſit ex præſumptionibus, quæ ex ſola lite oriuntur.* Contrarium, num. 12.

9 *Exemptio conceſſa ſubdito durante lite, cenſetur etiam durare in iudicio reſtitutionis in integrum.*

11 *Exemptio propter litem non eſt indiſtinctè concedenda, ne aliàs ſubditi facilè procurent lites contra Superiores, & eas diutius protrahant.*

13 *Eximere, eſt propriè Summi Pontificis; & exemptionis materia tota poſita eſt in arbitrio Papæ;* num. 14.

15 *Exemptionis cauſa finalis quænam ſit.*

ORtum habuerunt exemptiones ex iure emancipationum, & manumiſſionum, à priuatione dominij, vel iuriſdictionis, & ſimilium, vt aſſerit Cokier. *de iuriſdiction. ordin. in exempt. part. 1. quæſt. 1. num. 12.* Quia ſicuti pater, iniquè ſe habens in filium, compellitur, vt illum emancipet, gloſſ. *in § vltimo Inſtit. quib. mod. iuſ. patr. poteſtat. ſoluit.* gloſſ. *in cap. conſtitutus, verb. emancipauit, de reſtitut. in integr.* & ſicut Dominus iniquus in ſeruum, vt eum manumittat, *l. ſi lenones C. de Epiſc. audient. l. fin C. de ſpectat. lib. 11.* Quemadmodum etiam Dominus, ſubditos, vel vaſſallos ſuos grauans, iuriſdictione, ſeu feudo 1 2 3

priuatur

4 priuatur, vt ait Boët. decis. 305. num. 5. Curt. de feud. part. 6. per tot.

5 Ita cùm, ſucedente tempore, compertum eſſet, quòd Epiſcopi, Archiepiſcopi, & Patriarchæ ſuarum Prælationum adminiſtratione occupati, de Cœnobitarum moribus parum ſolliciti, illos, eorúmque Monaſteria, & Capitula, plerúmque defatigabant diuerſimodè; prout in cap. nimis iniqua, & cap. nimis praua, de exceſſ. Præl. vbi deſcribuntur viginti ſeptem grauamina, quæ Prælati Religioſis inferebant, & clem. vnica eod. tit. vbi Clemens V. in Concilio Viennen. prouidet contra trigiota grauamina per Epiſcopos, & Superiores inferri ſolita; Sedi Apoſtolicæ expediens viſum fuit, concedere exemptiones omnibus ferè Congregationibus, & Religioſis, ac illos ſibi immediatè ſubiicere; vt patet in eorum priuileg. ſeu indultis Apoſtolicis, ita Quintil. Mandoſ. de ſignat. grat. verb. exemptiones ab Epiſcop. Ren. Chop. Monaſt.
6 lib. 1. tit. 2. n. 19. Eraſm. Cokier. d. q. 5. n. 13. Sicut etiam ex motibus Principis, ſiue cuiuſque Superioris aſperioribus, aut prauo iuriſdictionis vſu ſubducuntur ſubditi ab eius iuriſdictione cap. olim, & cap. ex parte de accuſat. Ioan. Faber. in §. fin. inſtit. de his qui ſunt ſui vel. alien. iur. Roland. conſ. 13. n. 30. vol. 3. & conſ. 40. n. 23. & 32. vol. 4. Guipod. q. 62. n. 1. Achill. deciſ. 362. alias 16. de priuileg. & Rota in Gerunden. exemptionis 11. May 1629. coram R.P.D. Veroſpio. qua in fin.
7 operis eſt deciſ. 35. in qua fuit dictum, poſſe concedi exemptionem ſubdito litigãti cum ſuo Ordinario durante lite, & quod eam concedere ſolet tam ſignatura quàm Sacra Congregatio ſuper negotiis Epiſcoporum, & Regularium, vbi litem grauem, nec temerè ſuſceptam cognouerit, vt poſt Caſſador. deciſ. 6. de priuileg. teſtantur etiam Lancellot. de attent. lit. pend. p. 2. c. 4. declarat. 4. num. 41. Gonzal. ad reg. 8. Cancellar. gloſſ. 46. n. 18. Marcheſ. de commiſſ. auocat. cauſar. p. 2.
8 §. 1. n. 76. Pariſ. de reſignat. lib. 3. q. 11. n. 7. Nec eſt neceſſaria aliqua probatio malæ tractationis, aut vehementis ſoſpicionis futuræ ſæuitiæ, ſed ſufficit, vt de ea dobitari poſſit, ex præſumptionibus, quæ ex ſola lite oriuntur. Mandoſ. de inhibit. q. 104. n. 5. Marcheſ. d. n. 36. Rota deciſ. 3. de reſcript. in nou. cum aliis alleg. in d. Gerunden. exemptionis n. 4. & 6. Quæ exemptio
9 conceſſa ſubdito durante lite, cenſetur durare etiam in iudicio reſtitutionis in integrum. Lancellot. de attent. reſtit. in integrum pend. n. 130. vbi refert. deciſionem in Barchinonen. exemptionis coram Capizucco, & dixit etiam Rota in Romana aditionis hereditatis 20. Martij 1628. coram Reuerendiſſ. D. Coccino Decano.

10 Verum aliquando ſignatura propter litem non ſolet ſimpliciter reſcribere ſuper exemptione, ſed cum facultate inhibendi cauſa cognita, quo caſu Rota non dat inhibitionem niſi conſtet de ſæuitia Superioris, vt in deciſ. Achill. 16. de priuileg. in qua exemptio fuerat commiſſa cum clauſula conſtito de ſæuitia, & in Hiſpalen. exemptionis 15. Decembris 1614. coram Eminentiſſ. D. Cardinale Ioanne Baptiſta Pamphilio,
11 qua in fine operis eſt deciſ. 36. n. 2. & 3. vbi n. 4. quòd huiuſmodi exẽptio non eſt indiſtinctè concedenda, ne aliàs ſobditi facilè procurent lites contra Superiores, & eas diutius protrahant, vt exemptionem obtineant, & ſic præſtetur eis occaſio delinquendi, vt tradit
12 Caſſador. d. deciſ. 6. de priuileg. num. 5. Nec dicitur conſtare de ſæuitia, ex quo ſuperior carcerauerit ſubditum, cum quo litigabat, niſi carceratio probetur propter lites, quòd non præſumitur Achill. d. deciſ. 16. de priuileg. Rota in d. Hiſpalen. exemptionis in fine.

13 Cauſa autem efficiens harum exemptionum eſt propriè Summus Pontifex, cap. frater, verb. & cùm oportuiſſet 16. q. 1. cap. luminoſo 18. q. 2. cap. 1. iuncta gloſſ. in verb. exemptiones, de priuileg in 6. Ancharan. conſ. 152. num. 5. Mandoſ. loc. cit. Et tota hæc materia 14
exemptionis eſt poſita in arbitrio Summi Pontificis Abbas in cap. litteras, num. 7. de reſtit. ſpol. Roman. conſ. 37. cum aliis per Marcheſ. de commiſſ. part. 2. tit. de commiſſ. auoc. §. 2. ſub num. 36. Rota in d. Gerunden. exemptionis 11. May 1629. coram R.P.D. Veroſpio num. 5.

Impulſiua eſt oppreſſio Ordinariorum, vt ait 15
Rebuff. reſp. 142. Mandoſ. loco cit. verſ. verùm ſuccedente tempore. Rota in Vlixbonen. Monaſterij 19. Nouembris 1625. coram Reuerendiſſ. D. Coccino Decano qua in fine operis eſt deciſ. 82. n. 25.

Finalis cauſa exemptionis eſt, tum fauor Sedis 16
Apoſtolicæ, cuius intereſt moltos ſibi proximè ſubiectos habere, clem. Paſtoralis de re iud. Rebuff. d. reſp. 142. tum etiam, vt exempti cum maiori quiete ſub vmbra eiuſdem Sedis poſiti Religioni officiis, & contemplationi operam dare valeant, canon. quàm ſit neceſſarium, 18. quæſt. 2. Rebuffus loco cit.

QVÆSITVM IV.

Quandonam Abbates, ac alij Regulares Prælati, & Religioſi ab Ordinariorum iuriſdictione exempti eſſe cœperint.

SVMMARIVM.

1 *Exemptio antiquiſſima quorundam Monaſteriorum, & Abbatiarum recenſetur, cum teſtimonio Apoſtolicarum Conſtitutionum.*
2 *Cluniacenſis Ordo à quónam exemptionem totalem obtinuerit.*
3 *Caſinenſis Congregatio à quo plenariè ab Ordinariorum iuriſdictione ſoluta fuerit.*
4 *Canonicorum Regularium exemptionis initium.*
5 *Camaldulenſis Ordinis plenaria exemptio.*
6 *Vniuerſalis omnium noſtræ Congregationis Monaſteriorum, ac locorum, & perſonarum immunitas ab Ordinariorum, & aliorum poteſtate.*
7 *Ciſtercien. Ordinis exemptio.*
8 *Cæleſtinorum Ordinis exemptio.*
9 *Syluestrinorum exemptio.*
10 *Ordinis Monachorum Montis Oliueti exemptio.*
11 *Ordinis Monachorum Beatæ Mariæ Montis Virginis exemptio.*
12 *Præmonſtratenſis Ordinis exemptio.*
13 *Carthuſianorum Ordinis exemptio.*
14 *Ordinis D. Baſilij exemptio.*
15 *Ordo Fratrum S. Spiritus de Vrbe à quo exemptionis priuilegium obtinuerit.*
16 *Ordo S. Antonij Viennen.*
17 *Prædicatorum Ordinis exemptiones.*
18 *Fratrum Minorum S. Franciſci exemptio.*
19 *Ordinis Eremitarum S. Auguſtini exemptio.*
20 *Ordinis Carmelitani exemptio.*
21 *Fratres Cruciferi à quónam fuerint exempti.*
22 *Ordinis Seruorum B. Mariæ exemptio.*
23 *Ordinis Minimorum S. Franciſci de Paula exemptio.*
24 *Congregationis Clericorum Regularium Theatinorum exemptio.*
25 *Clericorum Regularium S. Pauli Decollati exemptio.*
26 *Societatis Ieſu exemptio.*
27 *Clericorum Regularium de Somaſcha exemptio.*
28 *Clerici Regulares Miniſtrantes infirmis à quo exemptionis indultum acceperint.*
29 *Religionis deuoti Ioannis Dei exemptio.*
30 *Clerici Regulares Scholarum piarum à quo fuerint exempti.*

31 *Exemptionis*

31 *Exemptionis priuilegium ſuſtinetur etiam abſque expreſſa derogatione regulæ de iure quæſito non tollendo.*

CVm omnium Monaſteriorum, & Religioſum, aliarúmque Eccleſiarum(de quarum Abbatibus, & Prælatis eſt noſter ſermo)exemptiones io iure noo habeaotur, maximè quoad earumdem exemptionum ioitium; ideò quoad fieri poterit quorundam Cœnobiorum antiquiores, deinde Religionum ferè omnium poſteriores exemptiones hic recenſentur præcipuè Bullarum Apoſtolicarum verba eaſdem exemptiones indicantia, necoon aliquas Conſtitutiones Apoſtolicas, quæ non de facili reperiuntur, hoc eodem loco per extenſum deſcribam.

1 Prima ergo exemptio ab Ordinariorum iuriſdiĉt one illa videtur, quæ à D. Germano Pariſien. Epiſcopo Monaſterio D. Vincentij Ordinis S. Benedicti Pariſiis donata fuit anno 509. die. 21. Auguſti, quam poſtea exemptionem. D. Gregorius Magnus confirmauit & roborauit, ſic atteſtante Aymoin. *rer. Francic. lib.* 2. *cap.* 2. & Renat. Choppin. *Monaſt. lib.* 1. *tit.* 2. *n.* 19. cuius priuilegij tenor eſt, qui ſequitur.

Dominis Viris Apoſtolicis, Sanctis, & in Chriſto Fratribus omnibus Epiſcopis Pariſiacæ Vrbis, cum gratia Dei futuris, & cœleſti Viſitatione ditatis, Germanus peccator &c. Childebertus Rex, poſt Deum, dum ſuperesſet, fuit noſtra immunitas, ſecuritas, pax, & recuperio, ac ſequeſtratio omnis à ciuili negotio. Nos vero in hac re pietati illius conſulentes, cæterorum Regum velle ſtabiliri conantes, charitatem fraternæ dilectionis veſtræ nobiſcum volumus concordari: quatenùs illius ſancti loci honor celeberrimus, & memoria iam dicti Principis glorioſè eniteat eodem in loco omnibus huius æui temporibus, habeátque Abbatem ex propria Congregatione ipſa Eccleſia &c. Sancimus; vt nullus Metropolitanus, aut aliquis Suffraganeus eius, cauſa alicuius ordinationis illuc ingredi præſumat: niſi ſolummodò ab Abbate eiuſdem loci vocatus venerit ad ſanctitatis miniſterium celebrandum, aut ad Eccleſias conſecrandas, aut ad benedictiones Clericorum, vel Monachorū inſtituendas. Quod debitum renuere nullatenùs debet. Cæterum quidquid à die præſenti; tam à tempore meo, quàm Succeſſorum meorum in Sede Pariſiorum reſidentium Epiſcoporum, vel à Deum timentibus Principibus eiuſdem plebis, in fiſcis, villis, agris, in auro vel argento fuerit delegatum, ſiue donatum, vt ad integrum habeat, volo, rogo, coniuro. Decreui etiam per hanc chartulam immunitatis, & ceſſionis, meam Baſilicam Domni Vincentij ſupranominatam, ſine geſtorum obligatione manere. Et quia id antea conſuetudo non fuit, modò à Regibus, & Principibus mihi eſt conceſſum, voluntatem pietatis veſtræ in hoc prætermittere nolui, ſed rationibus per vos roborari, & confirmari expoſco, &c.

Reoatus Choppin. *in Monaſticon. lib.* 1. *tit.* 2. *n.* 19.

Anno verò circiter 559. Ioannes III. Summus Pontifex exemptionem iam incœptam n Eccleſia Dei proſequens, Monaſterium S. Medardi apud Sueſſones Ordiois S. Benedicti, in hanc, quæ ſequitur, formam ab Ordinariorum imperio, & iuriſdictione exemit.

1 Diuina inſpirante gratia, & præcellentiſſimi Regis Clotharij ſuadēte clementia, Monaſterio Sanctæ Mariæ, & Sancti Petri quod eſt extrà Sueſſorum Ciuitatem ſitum, vbi D. Medardus requieſcit, & Daniel Abbas præeſſe videtur, hoc priuilegium indulgemus: vt terras quas filius noſter Clotharius ob ſalutem animæ ſuæ dedit, Croniacum ſcilicet, &c. liberè poſſideat. Hoc quoque authoritate Sanctæ Trinitatis, & inſeparabilis Vnitatis, vice Beati Petri Apoſtoli, coram Rege Clothario, & omnibus plebibus Franchorum, ſcilicet Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Iudicum, & omni populo Chriſtianorum, Romanorum Principum decernimus, vt nullus Regum Antiſtitum, Iudicum, terras ſanctæ Mariæ, & Domni Medardi, ſiue Eccleſias, Altaria, theloneа, decimas nouas, banna, & freda exigat &c. Statuimus etiam, vt velut hæc Sedes Beati Petri libera conſtat ab omni ſeruitio Regum & potentum, ita remotâ omni conſuetudine peſſima, Monachi Deo vacent liberi, & per omnia Regulæ ſancti Benedicti artibus obediant ſine vlla inquietudine. Præſenti quoque priuilegio, hanc illis concedimus licentiam, vt defuncto Abbate, quemcunque voluerint Archiepiſcopum, Epiſcopum, cauſâ ordinandi Abbatem, vocent, &c. Ac ne tantæ ſublimitatis locus vileſcat, eum Caput conſtituimus Monaſteriorum totius Galliæ, nulliúſque ditioni patimur eſſe ſubiectum, ſed ſemper ſub Regali cuſtodia poſitus huius S R. E. Antiſtitum auctoritate aduocationem B. Petri habeat, &c.

Habetur apud Renatum Choppin *in Monaſt. lib.* 1. *num.* 19.

Hanc exemptiooem confirmauit Sanctus Gregor. Papa anno circiter 59: per hæc quæ ſequuntur verba.

Auctoritate diuina vice Beati Petri Apoſtolorum Principis conſenſu omnium Romanorum Pontificum, & voluntate totius Senatus Romani, Suadente nobis Viro Apoſtolico Anſerico Sueſſorum vrbis Pontifice, & omnium Galliæ Epiſcoporum fauente iudicio decernimus: vt nullus Archiepiſcoporum, vel Archidiaconorum Fratres præfatæ Baſilicæ, de ordinatione ſui Abbatis, vel Eccleſiaſticorum graduum aſſumptione inquietet: ſed ſecundùm prærogatiuam ipſius loci vobis modò recitatam, Beati prædeceſſores noſtri Domini Ioannis Papæ tempore decretam & Apoſtolica auctoritate firmatam ordinationem ſui Abbatis

ipſi Fratres peragant, & Eccleſiaſticorum graduum dignitatem ſuſcipiant, conſecrationes quoque fontium, & ſcrutinij myſteria in ipſo Monaſterio celebrent. Chriſmatis quoque ac Olei, Altaris, Calicis, Corporalis, à quocũque voluerint Pontifice benedictionem expetant. Ne tantus honor à quocunque Rectore vllius occaſionis cauſa, vel neceſſitatis, intermittatur: ne vileſcat tantæ ſublimitatis locus S. Mariæ, & B Petri, necnon, & Protomartyris, & Domni Medardi meritis ſacratus, quem Caput Monaſteriorum totius Galliæ conſtituimus, nulliúſque ditioni patimur ſubeſſe: ſed velut hæc ſedes Romaua ſpeculationem ſuam toti Orbi indicit, & nouas conſuetudines omnibus mittit, & omniom perſonarum ſeruitio caret; ita præfatus locus remota omni conſuetudine peſſima Regum, Antiſtitum, Iudicum, exemplum diuinæ Religionis, & honeſtatis cæteris exhibeat Monaſteriis, & ſuper ea plena gaudeat libertate, cuius Rectores, & filij præſentes, & ſucceſſuri, tantùm ſub Regum cuſtodia poſiti, admonitionem S. Petri, & ſucceſſorum ſuorum, huius S. Romanæ Sedis Pontificum auctoritate proelament, &c.

Habetur ex Regiſtro Gregoriano *lib.* 12. *cap.* 32. & apud Renatum Choppin. *in Monaſtic. lib.* 2. *tit.* 1. *n.* 4.

Et parùm poſt tempora Ioannis III. & ſancti Gregorij Magni ſummorum Pontificum ſubſecuta eſt exemptio Abbatiæ Sanctorum Apoſtolorum Petri, & Pauli Ciuitatis Doromberniæ anno circiter. 604. per priuilegium Bonifacij IV. quod hic verbatim apponitur.

BONIFACIVS EPISCOPVS Seruus Seruorum Dei,

Glorioſo filio Regi Anglorum Æthelberto, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

OMnipotentis Dei inſtitutione, & Apoſtolica ſaluberrima incitamur monitione, vt pro omnium fidelium regimine impigra vigilemus ſolicitudine. Et quia diuina prouidente clementia totius Sanctæ Eccleſiæ per vniuerſum Orbem diffuſæ curam gerimus, omnibus noſtra ſuffragia quærentibus auctoritate Apoſtolica ſubuenire cupimus: quoniam, & humana diſpenſatione ſancitum eſt, cunctarum Eccleſiarum negotia noſtra reparari vigilantia. Quapropter Rex inclyte, ac fili cariſſime, omnia quæ tuæ amplectendæ voluntatis ſtudium per Coëpiſcopum noſtrum Mellitum poſcebat, Apoſtolica auctoritate libentiſſimè concedimus: quia nec æquum videtur difficultates pati huiuſmodi rem petitam; laudabilis, atque Deo placita petitio tua hæc eſt, vt Eccleſia Beatorum Apoſtolorũ Petri, & Pauli ad Orientem Ciuitatis Doroberinæ ſita (quam Catholicæ Religionis amore ſuccenſus, & Sanctiſſimorum Patrum Gregorij & Auguſtini hortatu admonitus in ſepulturam tui, & ſucceſſorum tuorum Regum, & præfatæ Vrbis Præſulum à fundamentis conſtruxiſti, & ob honorem diuini coltus habitantium ſuſtentationem diuerſis donis ditaſti, in qua & Monachorum Religioſorum Congregationem ſub Abbate Ioanne ab hac Apoſtolica Sede directo collocaſti, vbi, & ipſe veſter præfatus verè Deo dilectus, & in gloria reſurrecturus Pater Auguſtinus requieſcit) Apoſtolicis priuilegiis roborata perpetua libertate donaretur, atque illius ſpiritualis petræ ſoliditate ſolidaretur, cui ſaluator ait. Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædiſicabo Eccleſiam meam, & tibi dabo claues Regni Cælorum. Huius igitur Beatiſſimi Apoſtolorũ Principis auctoritate ordinamus, atque perpetua ſtabilitate ſtabilimus; vt præfatum Monaſterium Apoſtolicis prærogatiuis præmunitum in initio naſcentis Chriſtianæ Religionis in veſtro Regno conſtructum, atque in Monaſtico Ordine primum, cum omnibus ad ſe pertinentibus, ab omni ſeruitio ſit liberum, ab omni mundiali ſtrepitu inconcuſſum: nec Eccleſiaſticis conditionibus, ſeu angariis, vel quibuſlibet obſequiis ſecularibus, vllo modo ſubiaceat, nullis canonicis iuribus deſeruiat; quia indignum valde videtur qualicunque modo alterius ditioni deſeruire, quod apud vos eſt primum in hac Religione. Vnde interdicimus in nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti, ex auctoritate ipſius Beatiſſimi Apoſtolorum Principis Petri, cuius vice huic Romanæ præſidemus Eccleſiæ, vt à preſenti nullus Præſulum, nullus ſecnlarium præſumat in dominium huius Eccleſiæ aliquo modo ſe ingerere, vel quamliber imperandi poteſtatem ſibi vſurpare, vel alicuius inquietudinis moleſtias inferre, vel aliquam omnino conſuetudinem, quamuis leuiſſimam, ſibi attribuere, vel etiam, niſi rogatu Abbatis ac Fratrum in ea Miſſas facere: Sed communis filius noſter Abbas Ioannes omnia liberè teneat, poſſideat, cum conſilio Fratrum Dominum timentium omnem vtilitatem loci intùs, vel foris bene ordinet, atque diſponat, & ſic remota vexatione, & cuncto grauamine, diuinum ſeruitium peragant cum tota animi deuotione. Poſt cuius obitum non extraneus aſſumatur, ſed de ea congregatione, & quem ſibi propria voluntate concors Fratrum ſocietas elegerit, & qui electus fuerit, ſine dolo vel venalitate aliqua ordinetur, atque in eodem loco conſecretur. Si autem, quod non optamus, aptã inter ſe perſonam inuenire nequiuerint, ſolerter ſibi de aliis Monaſteriis ſimiliter eligant ordinandum.

dum. Hæc itaque noſtræ inſtitutionis decreta in Synodo Epiſcoporum Italiæ, cui interfuit tuæ dilectionis Legatus Mellitus Coëpiſcopus noſter, recitari, & roborari facimus, tibique, & Eccleſiæ tuæ ſupraſcriptæ, Ioanni Abbati, & cunctis ſucceſſoribus ſuis cuſtodienda, atque perpetualiter obſeruanda tibi, & genti tuæ per manum ipſius dirigimus. Quæ ſi quis ſucceſſorum tuorum Regum, ſiue Epiſcoporum, clericorum, ſiue laicorum contempſerit, aut irrita facere tentauerit, ab officio Cleri ſummotus Apoſtolicæ authoritatis reus, & Sanctorum communione iudicetur alienus, quoad vſque, quod temerario auſu præſumpſerit, congrua ſatisfactione recognoſcat, & tanti exceſſus pœnitudinem gerat. Ipſa verò ſæpedicta Eccleſia, tua largiente regali munificentia, ab hac (vt ita dicam) Sede Apoſtolica conſtructa, ordinata, atque educata, ſi qua ſibi contingat aduerſa indurata aliquorum peſtilentium pertinacia, ad Matris Eccleſiarum recurrat limina, Apoſtolica vtatur audientia, ipſiuſque in perpetuum conſoletur, & regatur vigilantia. In Chriſto Domino bene valeas, &c.

Ex Clemente Reynerio *de antiquit. Benedictinorum in Anglia* §.13. *circa finem*.

Caſſinenſis Abbatia tempore Zachariæ Papæ ab omnium Epiſcoporum, & Ordinariorum iuriſdictione cum omnibus cellis, omnibuſque ad ſe pertinentibus vbique terrarum exempta fuit, & protectioni Summi Pontificis conſtituta fuit, anno VII. ſui Pontificatus Kal. Martij, videatur per extenſum in *fine* Chron. Caſinen. hic tantùm verba rem noſtram concernentia referuntur.

Simili modo licentiam damus, & corroboramus in præfato Monaſterio, & in omnibus eius Eccleſiis per totum Orbem Terrarum conſtructis, fontem benedici, & Sacrum Baptiſma celebrari, & non ſolùm ibi, ſed & in his quoque, quæ amodò in poſſeſſionibus prædicti Cœnobij præſentibus, vel futuris temporibus Eccleſiæ ædificandæ ſunt, remota ſcilicet cuiuſcunque Epiſcopi interdictione. Addimus etiam, vt nullus Epiſcopus prohibeat Chriſtianum Populum ingredi ad eaſdem Eccleſias, vel in eiſdem de ſuis rebus aliquid offerre, vt ſolet fieri Religione pia. Obſeruari quoque, hac noſtra iuſſione volumus, vt nullus Epiſcopus in iam dicto Caſinenſi Cœnobio, & in omnibus eius Cellis per totum Orbem terrarum conſtructis decimas tollat, Sacerdotem excommunicet, vel ad Synodum prouocet. Simili etiam modo licentiam damus eiſdem dilecto filio, eiuſque poſteris Abbatibus Monachorum Synodum congregandi, & quemcunque Clericum voluerint cum ſuis ſubſtantiis ſuſcipere ad habitandum in omnibus Caſinenſis Monaſterij poſſeſſionibus, ſiue Presbyter ſit, aut Diaconus, vel cuiuſlibet Eccleſiaſtici Ordinis, & nullius Epiſcopi timere contradictionem; & liceat eidem Religioſo Petronaci, eiuſque poſteris, & eorum Præpoſitis in perpetuum iudicare prædictas Eccleſias, Curtes, & poſſeſſiones, per totum Orbem Terrarum, & omnem in eiſdem poſſeſſionibus degentem Clericum ad officium promoueri abſque perſonæ ſecularis poteſtate, & cuiuſlibet Epiſcopi prohibitione. Si quis autem, quod abſit, ea quæ ad laudem Dei pro ſtabilitate, ac Caſinenſis Cœnobij conſeruanda dignitate, & poſſeſſionum eius tutela à nobis ſtatuta ſunt, nefario auſu corrumpere, violare, aut refragari præſumpſerit, niſi reſipuerit, ſciat ſe anathematis vinculo innodatum, & à Regno Dei alienatum, & cum Diabolo, & eius pōpis, & Iuda Ieſu Chriſti Domini noſtri traditore æterno ſupplicio, æternæque maledictioni deputandum. At verò qui pio intuitu huius noſtri Apoſtolici conſtituti obſeruator exiſtit, benedictionis gratiam à miſericordiſſimo Domino Deo noſtro per interceſſionem Beatiſſimi Patris noſtri Benedicti conſequatur, & vitæ æternæ præmia adipiſci mereatur.

De Cluniacenſis Monaſterij immunitate, & exemptione, & ſub Romanæ Sedis receptione, videatur Odericus Vitalis Anglus *lib.* 11. *hiſtor. ſuorum temporum* in his verbis, quæ propter tempus eiuſdem exemptionis computandum neceſſariò apponi debent.

Matiſconenſis Epiſcopus ad hanc ſanctam Synodum clamorem fecit, quòd Pontius Cluniacen. Abbas ipſum, Eccleſiámque ſuam damnis, iniuriiſque multis affecerit, Eccleſias, decimaſque ſuas, debitaſque ſubiectiones ſibi abſtulerit, & congruas dignitates, ſuorúmque ordinationes Clericorum denegarit. Sed Cluniacenſis Abbas ſic reſpondit. Cluniacenſis Eccleſia ſoli Romanæ Eccleſiæ ſubdita eſt Papæ propria, & ex quo fundata eſt, à Romano Pontifice obtinuit priuilegia: quæ proclamator iſte abolere nititur. Notum autem ſit vobis, quòd ego, & fratres noſtri Monaſticas res, ſicut eas venerabilis Vgo, aliique ſancti prædeceſſores noſtri habuerunt, ſeruare contendimus. Nulli damna, vel iniurias ingeſſimus, res alienas non diripuimus. Verùm res pro amore Dei nobis datas à fidelibus, quia pertinaciter defendimus, à raptoribus inuaſores dicimur. Nimia de his ad me ſollicitudo non pertinet. Eccleſiam ſuam Dominus PP. ſi vult, defendat, & Eccleſiam, decimaſque cum aliis poſſeſſionibus, quas ipſe mihi commiſit, cuſtodiat. Tum Ioannes Cremenſis, eloquens Presbyter, qui cum PP. venerat, dixit. Ducenti, & eo amplius anni ſunt, ex quo Cluniacen. Eccleſia fundata eſt, & ab ipſo primordio

primordio fundationis ſuæ Romano Pontifici donata eſt à quo vtilibus priuilegiis in Romana Synodo corã multis arbitris inſignita eſt. Ratum eſt, & chartis inſertum legeotibus liquidò pateſcit, quod Girardus Aquitanicus Cluniacenſe Cœnobium in alodio ſuo conſtruxit, & illud Romam pergens Romano Pontifici deuotiſſimè commiſit; nec id fruſtrà fieri voluit; nam ipſe tunc duodecim aureos Papæ obtulit, & exinde totidem ſingulis annis dari decreuit. Præfata ergò Eccleſia nulli Principum, ſeu Præſulum, vſque nunc oiſi Papæ, ſubiacuit, &c. Conuentus Monachorum ſecundùm Regulam S. Patris Benedicti Abbatem elegit, electum Papæ cum literis atteſtantibus dirigit: quem ipſe, ſecundum Eccleſiaſticũ morem conſecrat, ac benedicit. Igitur, cum Cluniacen. Abbatia ſoli Papæ ſubiiciatur, Romana auctoritas Cluniacen. priuilegia corroborat, & in virtute Dei omnibus Eccleſiæ filiis imperat, ne quis eos temerè priſtina libertate priuet, nec poſſeſſionibus olim habitis ſpoliet, nec inſolitis exactionibus prægrauet.

Synodus autem de qua ſupradictus Auctor loquitur fuit Remenſe Concilium ſub Calixto II. anno 1119. quo tempore annotato elicitur antiquiſſimam etiam eſſe huius Monaſterij exemptionem,

2 Exemptio verò pro toto Ordine Cluniacen. facta fuit à Clem. IV anno 1265. die 2. Nouemb. Pontificatus ſui anno I. vt habetur in eiuſdem Pontificis Bulla apud Renat Choppin. *Monaſt. lib. 1. tit. 2. n. 29.* cuius priuilegij verba ad rem noſtram ſunt.

Dilectis filiis Abbati, & Conuentui Cluniacenſi.

VEſtra ſanè petitio nobis exhibita continebat, quòd cùm Monaſterium veſtrum, quod eiuſdem Sedis ſpecialiter iuris exiſtit, à primo ſuæ fundationis exordio vſque ad moderna tempora multis Romanorum Pontif. priuilegiis, & indulgentiis ſit munitum, & donatum libertatibus ab eiſdem; nonnulli Archiepiſcopi, & Officiales eorum, aliique Eccleſiarum Prælati non attendentes, quòd nobis principaliter iniuriari probantur, qui priuilegia Sedis Apoſtolicæ impugnant contra eadem priuilegia, & indulgentias ad Synodos & Conuentus Forenſes vos illi compellunt, ad domos veſtras cauſa ordines celebrandi, cauſas tractandi, & Miſſas celebrandi interdum accedunt, ab Abbate, vel priore Monaſterij nullateoùs inuitati; à Fratribus etiam Cluoiaceoſis Ordinis obedientiam, & reuerentiam extorquere, ac in ipſos vbilibet commorantes iuriſdictionem exercere, interdicti ſententias proferre, in Prioratibus, & cellis eiuſdem Ordinis Abbates ordinare, infrà Parochias locorum eidem Monaſterio Cluniacenſi ſubditorum, abſque Cluniacenſis Abbatis aſſenſu, Eccleſias, & Cappellas conſtituere, Cœmiteria benedicere, de veſtris Monachis, & Monaſteriis iudicare, ad iudicia ſua eos inuitos protrahere ac pro controuerſiis veſtris in Parochianos, homines, & ſeruientes veſtros animaduertere præſumentes &c. Cùm autem ſit à prædicta Sede ſtatutum, vt omnes Eccleſiæ, Capellæ, & Cœmiteria veſtra, libera & immunia ab omni exactione conſiſtant, & Fratres cellarum, ſeu locorum veſtrorum vbilibet poſitorum pro interdicto, aut excommunicatione quibuſlibet ſuſpenſionem diuinorum officiorum minimè patiantur, & tam Monachi prædictorum locorum, quàm eorum famuli, & qui ſe Monaſticæ profeſſioni deuouerunt, diuinæ ſeruitutis officia celebrent, & debita peragant ſepulturæ; iidem Prælati vos vti liberè ſtatutis huiuſmodi non permittunt, nec Diœceſani Epiſcopi, aut Officiales eorum præſentatos ſibi à vobis ad Parochiales Eccleſias, quos habetis Sacerdotes admittũt, nec celebrare vobis eſt ex Apoſtolicæ Sedis benignitate conceſſum, ſi dicti Epiſcopi præſeotatos eoſdem malitioſè non duxerint admittendos. Præterea cùm ex indulgentia Sedis eiuſdem Eccleſiarum veſtrarum decimas, quæ à laicis detinentur, ſi ſecundum Deum ab eorum poteſtate ſubtrahere veſtræ Religionis reuerentia poterit, ad veſtram, & pauperum gubernationem vobis, & Ordini veſtro liceat retinere, ac laicos, vel clericos ſæculares per loca veſtra ad conuerſiooem, ſiue ad ſepulturam ſuſcipere, niſi pro certis criminibus fuerint excommunicati, iidem ſuper his vobis temerè ſe opponunt, alium, quàm Cluniacenſem Ordinem in parochiis ad ius veſtrum ſpectantibus de nouo creare nihilominus præſumentes: licèt ab eadem Sede id fieri cuilibet inhibitum ſit expreſsè. Ad hæc, cùm vos & Fratres veſtri vbilibet commorantes conuenıri, vel vltrà duas dietas à Monaſteriis veſtris ad iudicium pertrahi, ſeu ad cuiuſlibet prouiſionem compelli per literas Apoſtolicas non poſſitis, nec alicui liceat auctoritate ipſarum in fratres ipſos iuriſdictionem aliquam exercere, niſi eædem literæ plenam de ordine veſtro, & indulgentia vobis ſuper iis ab eadem ſede conceſſa, fecerint mentionem, ipſi Prælati, & alij à Sede Apoſtolica delegati indulgentiam huiuſmodi voluotate propria non ſeruantes, ſuper his vos ſæpiùs aggrauant. Audimus præterea, quod aliqui Prælati Eccleſiarum, & Officiales eorum, licèt in vos, & alios Cluniacenſis Ordinis Monachos, vel Conuerſos vbilibet commorantes, pro eo quod de iſtis Apoſtolicæ Sedis priuilegiis communiti,

eis

eis non liceat excommunicationis, aut interdicti ſententiam promulgare in molentes in molendinis, & coquentes in furnis, in conttahentes vobiſcum, & ſeruientes, & familias veſtras, in locantes eis operas ſuas in illos etiam qui Miſſas, & horas veſtras audiunt, decimas, teditus, & oblationes, & alia vobis debita reddunt, ſeù aliàs vobis communicant, proferunt ſententias, &c. Quare nobis humiliter ſupplicaſtis, vt tantis veſtris grauaminibus prouidete miſericorditer curaremus &c.

3 Caſinenſis Congregatio, etſi multa eius Monaſteria à primæua eorumdem fundatione exempta habeat: tamen plenariè totam Congregationem exemit Eugenius IV. qui eamdem quàmplurimis aliis priuilegiis auxit, & decorauit, vt patet ex eius Bulla incip. *Regularem vitam*, ſub Dat. Bononiæ 1436. pridie Kalen. Iulij Pontif. ſui anno ſexto, & eſt nona in ordine in Bullar. nouo Laër Cherubin. *tom.* 1. cuius verba ad rem noſtram ſunt.

Cumque aliàs per eaſdem noſtras litterás Congregationem præfatam ab omni iuriſdictione Ordinariorum, & à charitatiuis ſubſidiis, ac omnibus oneribus eximentes ſub noſtra, & Beati Petri protectione ſuſcepimus, prout in dictis literis pleniùs continetur, quarum tenorem hic volumus haberi pro ſufficienter expreſſo, in dubium poſteà verſum eſt (prout nobis relatum extitit) an antiquos cenſus, ratione viſitationis, aut ſubiectionis huiuſmodi Ordinariis, Vniuerſitati, Collegiis, ſiue Capitulis hactenus debitos, Monaſteria dictæ Congregationis de cætero ſoluere teneantur. Nos volentes ſuper hoc de opportuno remedio prouidere, declaramus, & nihilominus de nouo ſtatuimus, quòd d. Congregationis Monaſteria, ſiue loca à die exemptionis huiuſmodi ab omnibus cenſibus, redditibus, & ſolutionibus, ratione viſitationis, aut ſubiectionis, quocumque iure hactenus debitis, aut in futurũ debendis, quibuſcunque Ordinariis, Capitulis, Collegiis, Congregationibus, Vniuerſitatibus, aut aliis quibuſcunque perſonis de plenitudine poteſtatis Apoſtolicæ omnino liberamus, & penitùs abſoluimus. Non obſtantibus præſcriptionibus, conſtitutionibus, conſuetudinibus, ſtatutis, decretis, & priuilegiis Apoſtolicis quibuſcumque in contrarium facientibus, de quibus ſpecialis, & expreſſa, ac de verbo ad verbum eſſet mentio facienda.

4 Canonicorum Regularium Lateranenſium exemptio cùm in multis Monaſteriis, & etiam in toto illo Ordine antiquiſſima ſit, & non ita facilè illius initium oſtendi poterit; nam in 1. 2. & 3. Bulla Paſchalis II. dicto Ordini conceſſis, relatiſque in principio libri Priuileg. Canonic. Regular. Lateranen. ab Ordinariorum iuriſdictione exemptus præſupponitur, multiſque priuilegiis a Benedicto XII. ab Eugenio IV. & Sixto IV. & aliis ſummis Pontificibus decoratur.

Congregatio Camaldulenſis quamdam exemptionem Leonis X. adinuenio in *tom.* 1. Bull. Laërt. Cherub. *Conſtit.* 2. *dicti Leonis*, ſub datum Romæ apud S. Petrum anno 1513. quarto Nonas Iulij, Pontif. ſui anno I. cuius verba ad rem noſtram ſpectantia ſunt hæc. 5

Et vt dictæ de nouo erectæ Congregationis Monachi, diuinis beneplacitis quietiùs, & liberiùs inſiſtant: eoſdem dicti Ordinis Generalem, ac de nouo erectam Congregationem, & illius Abbates, & Viſitatores, & alios Prælatos, ac Monachos; Conuerſos, Commiſſos, Nouitios, perſonas, & Capellanos, etiam curam habẽtes animarum, necnon familiares, & ſeruitores eorum, nunc & pro tempore exiſtentes, ac ipſius de nouo erectæ Congregationis Monaſteria, Prioratus, & loca, etiam quæ in poſterùm eidem de nouo erectæ Congregationi quandocumque vniti, vel incorporati, ſeu ſubiici, vel aliàs quomodolibet aggregari contigerit, omniáque & ſingula dictorum Monaſteriorum, Prioratuum, & locorum præſentium, & futurorum Eccleſias, Cappellas, etiamſi ipſis cura immineat animarum, Oratoria, manualia, membra, caſtra, hoſpitalitia, ædificia, villas, grangias, vineas, oliueta, hortos, ſyluas, nemora, prata, paſcua, piſcationes, molendina, aquas, aquarum decurſus, iura, iuriſdictiones, prædia, poſſeſſiones, & bona quæcunque, quæ in præſenti ſunt, & in futurũ erunt dictæ de nouo erectæ Congregationis, & quæ omnia ſingula, per eorum vocabula, fines, valores, qualitates, & quantitates hic habere volumus pro ſufficienter expreſſis, à quorumcunque Legatorum, etiam de latere, & Subdelegatorum, nec non Nunciorum dictæ Sedis, ac vicariorum, Rectorum, & quorumuis Officialium Romanæ Eccleſiæ, nec non Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Electorum, Adminiſtratorum, & aliorum quorumcunque Iudicum Ordinariorum, quauis auctoritate, poteſtate, dominio, Viſitatione, reformatione, & correctione, ita quòd in dictam de nouo erectam Congregationem, vel eius ſingulares perſonas, ſeu benefactores occaſione beneficiorum eiuſdem collatorum ab eis, aut quia ſubditi eorum, cum eiſdem Monachis conuerſentur, ſeu ab ipſis recipiant abſolutionis, & Euchariſtiæ Sacramentum. Necnon in Monaſteria, Prioratus, loca, & perſonas in eis degentes ratione delicti, exceſſus, ſeu contractus, aut rei de qua agitur, vbicunque ineatur contractus, committatur delictum aut reus ipſe conſiſtat, excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aut alias quaſuis ſententias niſi de ſpeciali Sedis prædictæ cõmiſſione quomodolibet

directè, vel indirectè, proferre, ſeu promulgare non poſſint, prorsùs eximimus, & totaliter liberamus. Eáque omnia, & eorum quodlibet, in ius, & proprietatem Beati Petri, & Sedis eiuſdem, & ſub eorum, & noſtra protectione ſuſcipimus, ac nobis, & dictæ Romanæ Eccleſiæ annuum cenſum vnius vnciæ auri, per eandem de nouo erectam Congregationem, in feſto Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum annis ſingulis, Cameræ Apoſtolicæ perſoluendum, in ſignum perceptæ perpetuæ libertatis, & exemptionis aſſignamus. Quod ſi Legati, Subdelegati, Ordinarij, ſeu aliæ perſonæ prædictæ contra exemptionem, & liberationem veſtras huiuſmodi, quidquam attentare quoquomodo præſumpſerint, ac requiſiti, vigore præſentium per ipſius de nouo erectæ Congregationis Prælatos, vel Monachos, infrà tres dies, à Die requiſitionis huiuſmodi, non deſtiterint, excommunicationis ſententiæ ipſo facto nouerint ſe ſubiectos. Et nihilominus quod aliter actum fuerit, eo ipſo ſit irritum, & inane, nulliuſque roboris, vel momenti.

6 Noſtra Vallumbroſana Congregatio, licèt à Paſchali II. & aliis Summis Pontificibus ſub D. Petri, & Sedis Apoſtolicæ protectione recepta ſit; omnimodam tamen, & plenariam omnium ſuorum Monaſteriorum, ac locorum & perſonarum exemptionem ab Ordinariorum, & aliorum imperio obtinuit ab Innocentio IV. per priuilegium tenoris ſequentis, videlicet.

INNOCENTIVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilectis filiis Abbati Monaſterij Vallis Vmbroſæ, eiuſque fratribus, tam præſentibus, quàm futuris Regularem vitam profeſſis in perpetuum.

REligioſam vitam eligentibus Apoſtolicum conuenit adeſſe præſidium, ne fortè temeritatis incurſus, aut eos à propoſito reuocet, aut robur (quod abſit) ſacræ religionis infringat; ea propter dilecti in Domino filij, veſtris iuſtis poſtulationibus clementer annuimus, & Monaſterium Vallumbroſanum, quod pro B. Mariæ Virginis reuerentia Deo dicatum eſt, in quo diuino eſtis obſequio mancipati, ad exemplar. fel. rec. Paſchalis, Adriani, Alexandri, Lucij, Vrbani, Cæleſtini, Innocentij, Honorij, & Gregorij prædeceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum in Romanæ Eccleſiæ proprietatem, tutelam, & protectionem Apoſtolicæ Sedis ſuſcipimus, & præſentis ſcripti priuilegio communimus. In primis ſiquidem ſtatuentes, vt Ordo Monaſticus, qui ſecundùm Deum, & B. Benedicti Regulam in eodem loco inſtitutus eſſe dignoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inuiolabiliter obſeruetur. Præterea quaſcunque poſſeſſiones, quæcunque bona idem Monaſterium, omniſque Vallumbroſana Congregatio iuſtè, ac canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſeù aliis iuſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis, veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant, in quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis. Locum ipſum in quo præfatum Monaſterium ſitum eſt, cum omnibus pertinentiis ſuis, Eccleſiis, & aliis quæ ad idem Monaſterium pertinere noſcuntur. In Diœceſ. Feſulan. Cultus Boni, Montis Scalaris, Taleafunis, Paſſiniani, & de Caprilia Monaſteria cùm omnibus pertinentiis eorumdem. In ciuitate, & Diœceſ. Florentina ſanctæ Trinitatis, ſancti Pancratij, ſancti Saluij, ſancti Bartholomei de Ripolis, ſancti Petri de Muſceto, S. Pauli de Razolo, & de Riuo Cæſaris Monaſteria cum omnibus pertinentiis eorundem. In Ciuitate & Diœceſ. Piſtorien. de Furculis, de Pacciano, de Griniano, de Vaiano, de Fonte Thaonis & de Monte Plano Monaſteria cum omnibus pertinentiis eorundem. In Diœceſ. Lucana de Fiedo, & de Capiano Monaſteria cum omnibus pertinentiis eorundem. In Ciuitate Piſaurum Monaſterium ſancti Pauli cum omnibus pertinentiis ſuis. In Diœceſ. Vulterrana de Conco, & de Serena Monaria cum omnibus pertinentis eorundem. In Ciuitate, & Diœceſ. Senen. ſancti Michaëlis, S Iacobi, S. Trinitatis, ſancti Andreæ, & de Alfiano Monaſteria cum omnibus pertinentiis eorundem. In Diœceſ. Aretina, Monaſterium S. Fidelis de Strumis in Diœceſ. Cluſina S. Trinitatis, & de monte Piſis Monaſteria cum omnibus pertinentiis eorundem. In Diœceſ. Soanen. Monaſterium de Caluello. In Ciuitate Tudertina, Monaſterium S. Fortunati cum omnibus pertinentiis eorundem. In Vrbe Roma Monaſterium S. Praxedis cum omnibus pertinentiis ſuis. In Diœceſ. Spoletana Monaſterium Eremitæ. In Diœceſ. Bononien. S. Cæciliæ de Monte Armato, & de Opleta Monaſteria In Diœceſ. Imolen. Monaſterium de Trecentis. In Diœceſ. Fauentina ſanctæ Reparatæ & de Criſpino Monaſteria cum omnibus pertinentiis eorundem. In Ciuitate, & Diœceſ. Foroliuien. ſancti Mercurialis, ſanctæ Mariæ de Flumara Monaſteria. In Diœceſ. Parmen Monaſterium de Cauanna. In Ciuitate Placentina, Monaſterium ſancti Benedicti. In Ciuitate

Terdonen.

Terdonen. Monaſterium S. Pauli. In Diœc. Ianuen. Monaſterium S. Bartholomæi de Foſſato.in Diœc.Saonen. Monaſterium S.Iacobi de Latranario. In Diœc. Aſten. Monaſteriũ S.Iacobi. In Diœceſ.Vercellen Monaſterium de Muleggio.In Diœceſ. Nouarien. Monaſterium Sancti Bartholomæi. In Diœc. Pergamen. Monaſterium de Aſtino. In Diœceſ. Veronen. Monaſterium S. Trinitatis. In Diœceſ. Cremonen. Monaſterium S. Sigiſmundi cum omnibus pertinentiis eorundem. In Diœceſ. Papien. S. Sepulchri de Herba Armata, de Monte Oliueti, & Hierico Monaſteria cum omnibus pertinentiis eorundem. In Diœceſ. Taurinen. de Stura, de Ponte Stura, de Targenaria, & de Polexien. Monaſteria cum omnibus pertinentiis eorundem.In Diœceſ.Mediolanen.de Grattaſolio, S.Carpoſari de Ripa Adue, & de Canobio Monaſteria cum omnibus pertinentiis eorundem. In Diœceſ. Brixien. ſancti Geruaſij, & de Liganna Monaſteria cum omnibus pertinentiis eorundem. In Diœc. Turitan. de Plaiano, de Saluenero, & de Tamis Monaſteria, cum omnibus pertinentiis eorundem. De Doua, de Screna, & de Ardinga Monaſteria cum omnibus pertinentiis eorundem. S. Iacobi de Caſtello,de Oſellis, de Petreolo, ſancti Apollinaris de Fauentia, & ſancti Lazari Priorat. cum omnibus pertinentiis eorundem, ſanctæ Mariæ de Turliono, ſancti Iuliani, ſancti Martiani de Figino, & de Gallo Eccleſias cum omnibus pertinentiis earundem. De Munzon de Pontigio, de Fauentia, de Rutio, de Florentia, de Corino, de Pinti, de Murian, de Cumbiate, de Vigeſimo, & ſanctæ Fidei Mediolanen. Hoſpitalia cum omnibus pertinentiis eorundem. De Magnale, & Riſtonchio Caſtra cum omnibus pertinentiis eorundem, cum terris, pratis, vineis, nemoribus, vſagiis, & paſcuis in boſco, & plano, in aquis, & molendinis, in viis, & ſemitis, & omnibus aliis libertatibus, & immunitatibus ſuis. Sanè laborum veſtrorum de poſſeſſionibus habitis ante Concilium Generale, ac etiam noualium, quæ propriis manibus, aut ſumptibus colitis, de quibus noualibus aliquis hactenus non percepit, ſiue de hortis, virgultis, & piſcationibus veſtris, ſeu de veſtrorum animalium nutrimentis, nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere præſumat. Liceat quoque vobis Clericos, vel laicos, liberos, & abſolutos, & à ſeculo fugientes ad conuerſionem recipere, & eos abſque contradictione aliqua retinere. Prohibemus inſuper, vt nulli Fratrum veſtrorum, poſt factam in Monaſterio veſtro profeſſionem, fas ſit, ſine Abbatis ſui licentia, niſi arctioris Religionis obtentu, de eodem loco diſcedere: diſcedentem verò, abſque communium literarum veſtrarum cautione nullus audeat retinere. Cùm autem generale interdictum terræ fuerit, liceat vobis, clauſis ianuis excluſis excommunicatis, & interdictis, non pulſatis campanis, ſuppreſſa voce diuina officia celebrare; dummodò cauſam non dederitis interdicto. Chriſma verò, Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium, ſeu Baſilicarum, Ordinationes Clericorum, qui ad Ordines fuerint promouendi, à quocunque malueritis, ſuſcipietis Epiſcopo, ſiquidem Catholicus fuerit, & gratiam, atque communionem Sacroſanctæ Romanæ Sedis habuerit, & ea vobis voluerit ſine prauitate aliqua exhibere. Prohibemus inſuper, vt infrà fines Parochiæ veſtræ nullus, ſine aſſenſu Diœceſani Epiſcopi, & veſtro, Cappellam, ſeu Oratorium de nouo conſtruere audeat, ſaluis priuilegiis Pontificum Romanorum. Ad hæc nouas, & indebitas exactiones ab Archiepiſcopis, Epiſcopis, Archidiaconis, ſeu Decanis, aliiſque omnibus Eccleſiaſticis, aut ſecularibus perſonis à vobis omninò fieri prohibemus. Sepulturam quoque vobis liberam eſſe decernimus, vt eorum deuotioni, & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberauerint, niſi fortè excommunicati, vel interdicti, ſint, aut etiam publici vſurarij, nullus obſiſtat, ſalua tamen iuſtitia illarum Eccleſiarum à quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Decimas præterea, & poſſeſſiones ad ius Eccleſiarum veſtrarum ſpectantes, quæ à laicis detinentur, redimendi, & legitimè liberandi de manibus eorum, & ad Eccleſias, ad quas pertinent, reuocandi, libera ſit vobis de noſtra auctoritate facultas. Sanè cùm terminus Paſtori veſtro diuina diſpoſitione contigerit, qui eius loco ſubſtituendus fuerit, quia vobis, & aliis omnibus præeſſe debebit, omnium, qui cæteris præſunt Monaſteriis, conſenſu, & iudicio eligatur. Quòd ſi fortè ex ipſis Abbatibus aliquis, Domino diſponente, ad hoc generale regimen electus fuerit, ad veſtrum principale Cœnobium tranſeat, & eius mox iudicio, ſicut in diebus venerandæ memoriæ Beati Ioannis I. Abbatis veſtri factum conſtat, cætera Ordinis veſtri Monaſteria diſponatur. Statuentes, vt Monaſterium, quod in Valle-Vmbroſa ſitum eſt, caput prædictorum Monaſteriorum omnium habeatur. Et quoniam Apoſtolica Sedes nulli debet delinquendi præparare materiam, vel fauorem; adiicientes ſtatuimus, vt Abbates, ſiue Fratres veſtræ Congregationis, qui occaſione protectionis Sedis Apoſtolicæ minùs regulariter, quàm Ordo Monaſticus, vel conſuetudo Vallumbroſanæ Congregationis exigat, viuere,

uere cupiunt. Vallumbroſanus Abbas canonicè illos corrigendi liberam habeat facultatem, & vt nullis Fratribus eiuſdem Congregationis liceat conſtituere ſibi Abbatem, ſine conſenſu eius, ſicut à tempore Beati Ioannis prædicti noſcitur obſeruatum. Nulli quoque liceat, aliquod veſtræ Religionis Monaſterium à loci ſui ſtabilitate euellere, ac mouere, ſine Abbatis, & Congregationis communi conſenſu. Sancimus inſuper, vt nulli Epiſcoporum fas ſit, in vos excommunicationis, vel interdicti ſententiam promulgare, vt qui in ſpeciales eſtis filios Apoſtolicæ Sedis aſſumpti, nullius alterius iudicium temerè ſubeatis. Paci quoque, & tranquillitati veſtræ paternè in poſterum prouidere volentes, auctoritate Apoſtolica prohibemus, vt infra clauſuras locorum, ſeu Grangiarum veſtrarum nullus rapinam, ſeu furtum facere, ignem apponere, ſanguinem fundere, hominem temerè capere, vel interficere, ſeu violentiam audeat exercere. Præterea omnes libertates, & immunitates à fel. rec. Victore, Gregorio VII. Vrbano II. Innocentio II. & Eugenio, ac dictis Paſchale, Alexandro, Lucio, Vrbano, Cæleſtino, Innocentio, Honorio, & Gregorio Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris vobis conceſſas, & vſque ad hæc tempora pacificè obſeruatas: necnon libertates, & exemptiones ſecularium exactionum à Regibus, & Principibus, vel aliis fidelibus rationabiliter vobis indultas auctoritate Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti priuilegio communimus. Ad indicium autem huius perceptæ à Romana Eccleſia libertatis per annos ſingulos duodecim ſagi cilicini brachia Lateranen. palatio perſoluetis. Decernimus ergo, vt nulli omninò hominum liceat, præfarum Monaſterium temerè perturbare, aut ei poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuſlibet vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſeruentur, eorum, pro quorum gubernatione, ac ſubſtentatione conceſſa ſunt vſibus omnimodis profutura, ſalua Sedis Apoſtolicæ auctoritate. Si qua igitur in futurum Eccleſiaſtica, ſecularíſue perſona hanc noſtræ Conſtitutionis paginam ſciens contra eam temerè venire tentauerit, ſecundò, tertióue commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis; honoríſque ſui careat dignitate, reámque ſe diuino iudicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, ac à Sacratiſſimo corpore, ac ſanguine Dei, & Domini Redemptoris noſtri IESV CHRISTI aliena fiat atque in extremo examine diſtrictæ ſubiaceat vltioni. Cunctis autem eidem loco ſua iura ſeruantibus ſit pax Domini noſtri IESV CHRISTI, quatenus, & hi fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum iudicem præmia æternæ pacis inueniant. Amen.

Ego Innocentius Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.
Ego Ranaldus Oſtien. & Velletren. Epiſcopus.
Ego Iacobus Portuen. S. Ruphinæ Epiſcopus.
Ego Stephanus S. Mariæ in Tranſtiberim tit. Calixti Preſbyt. Card.
Ego Fr. Ioann. tit. S. Laurentij in Lucina Preſbyt. Card.
Ego Riccardus Sancti Angeli Diaconus Cardinal.
Ego Octauianus S. Mariæ in Vialata Diac. Cardin.
Ego Petrus S. Georgij ad velum aureum Diac. Card.
Ego Ioannes S. Nicolai in Carcere Tullianen. Diac. Card.
Ego V. tit. S. Euſtachij Diac. Card.
Ego Octobonus S. Adriani Diac. Card.

Dat. Aſſiſij per manum Ioannis de Camezan. Auditoris contradictarum S. R. E. Vicecancellarij Viceſgerentis 12. Kal. Iulij, Indictione vndecima, Incarnationis Dominicæ anno M. CC. LIII. Pontificatus verò D. Innocentij Papæ IV. anno 10.

Habetur originaliter in Archiuio Vallis-Vmbroſæ.

Ciſtercien. Ordo ab omni Diœceſanorum imperio & iuriſdictione ſolutus fuit ab Alexandro III. Summo Pontifice idib. Nouembris anno 1161. Pontificatus ſui 3. vt patet ex eius priuilegio. quod refert Renat. Chopp. *de Sacra politia Forenſi lib. 2. tit. 3. n. 5* in hæc verba. 7

Dilectis filiis Abbati Ciſtercij, eiuſdem Conuentibus vniuerſis Ciſtercienſis Ordinis, &c.

EX parte veſtra fuit propoſitum coram nobis, quòd nonnulli Eccleſiarum Prælati veſtris libertatibus inuidentes, cum eis non liceat ex Apoſtolicæ Sedis indulto in nos, &c. communicationis, vel interdicti ſententias promulgare, in tenentes, ſeu firmarios ad annuum reditum terrarum veſtrarum extraneos, & eas proprio nomine excolentes, vel aliàs vobis communicantes, ſententias proferunt memoratas. Nos verò ſupplicationibus veſtris inclinati, ne quis Prælatorum huiuſmodi ſententias in fraudem priuilegiorum Apoſtolicæ Sedis de cetero promulgare præſumant, auctoritate præſentium decernimus, eas non tenere. Inſuper vobis, & Ordini veſtro concedimus, quòd firmarij, tenentes, ſeu ſeruientes veſtri,

in terris veſtris ſituati, à iuriſdictione cuiuſcunque Iudicis Ordinarij Eccleſiaſtici ſint quieti: & liceat vobis de cetero in Capitulo veſtro de adulteriis, & aliis fornicationibus coram vobis, ſeu aliis commiſſariis veſtris, & eos corrigere, ac etiam diuina audire in Cappellis veſtris, & Eccleſiaſtica Sacramenta recipere: ac eiſdem firmariis, tenentibus, ſeu ſeruientibus in Capellis veſtris Sacramenta miniſtrare, tam intra, quàm extra Monaſteriorum veſtrorum ſituationem, &c. Sanè ſi quis Archiepiſcopus, Epiſcopus, Archidiaconus, Decanus, aut aliquis eorundem Officiariorum propter hoc in vos, vel in Monaſteria, Eccleſias, ſeu Cappellas veſtras tenentes, firmarios, aut ſeruientes veſtros in terris veſtris ſituatos, vel Sacerdotes veſtros nomine veſtro in Eccleſiis veſtris, ſeu Cappellis miniſtrantes, aut Eccleſiarum miniſtros aliquos, aliquam ſententiam protulerit, illam omninò non valere cenſemus, &c, Idibus Nouembr. Pontificatus anno 3.

8 Ordo Cæleſtinorum ab omni Epiſcoporum iuriſdictione exemptionem, & immunitatem obtinuit à Cæleſtino V. eius inſtitutore anno Domini 1294. Kal. Octobris, cuius priuilegium habetur *in Bullar. nouo Laert. Cherub. Bulla vnica eiuſdem Pontiſ.* & refertur à Renat. Chopp. *Monaſtic. lib. 2. tit. 1. n. 13.* cuius verba ſunt hæc.

CÆLESTINVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilectis filiis Honufrio Patri, & Prioribus, & Prælatis Monaſteriorum, Prioratuum, Eccleſiarum, membrorum, & colonum, d. Monaſterio S. Spiritus ſubiectorum, eorùmque Conuentibus, Collegiis, & Fratribus Ordinis S. Benedicti, &c.

STatuta, & ordinamenta, in eodem Ordine pro ſalute veſtra facta, auctoritate Apoſtolica confirmamus, ac eumdem Ordinem, Monaſterium ſancti Spiritus de Sulmona, & alia Monaſteria, Eccleſias, Prioratus, membra, & alia loca d. Monaſterio S. Spiritus ſubiecta, vbicumque conſiſtentia, eidem Ordini incorporata, vel incorporanda, eorúmque perſonas ab omni iuriſdictione, poteſtate, & Dominio Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & Abbatum omnium, in quorum Ciuitatibus, ac Prouinciis illa conſiſtant, eximimus, & liberamus, &c. Sane de fructibus terrarum veſtrarum, ac etiam noualia, quæ propriis manibus, & ſumptibus colitis, vel per homines veſtros, aut aliàs excoli facitis in propriis prædiis, aut alienis, ſiue de hortis, piſcationibus veſtris, vel de nutrimentis animalium veſtrorum, nullus à vobis decimas exigat. De decimis námque quæ pro ſubſidio Dominorum temporalium, de mandato Sedis Apoſtolicæ ab Eccleſiaſticis in Italiæ partibus pro tempore exiguntur, circa vos, & veſtra Monaſteria, & loca ſic volumus obſeruari: quod vobis pro ſingulis veſtris Monaſteriis, cum Grangiis, & pertinentiis eorundem pro decimis prædictis ſingulos florenos auri plenè ſoluentibus, ad ſolutionem maiorem pro dd. decimis faciendam decernimus, vos non teneri. Liceat quoque vobis Clericos ſeculares, vel Religioſos cuiuſuis Religionis exiſtant, vel laïcos quoſcumque ad Ordinem veſtrum in locis veſtris recipere, ac retinere: non obſtantibus quibuſcunque priuilegiis Apoſtolicis ſuper hoc cuicumque Ordini, vel Religioni conceſſis. Prohibemus inſuper, vt nulli Fratrum veſtrorum poſt factam in Monaſterio veſtro vel aliis locis veſtris profeſſionem, fas ſit, ſine Abbatis ſui licentia Ordinem veſtrum relinquere, & ad aliud Religionis alterius, vel ad alium Ordinem ſe transferre. Diſcedentem verò alter nullus, cuiuſcumque Religionis, vel ſtatus exiſtat, audeat retinere, &c. illud quoque diſtrictius inhibentes, ne tu fili Pater Abbas, vel aliquis ex Prælatis tuis terras ſuas dare, vendere, aut alienare abſque conſenſu totius Capituli Generalis, aut maioris, vel ſanioris partis ipſius, & in caſibus à iure permiſſis modo quolibet præſumatis, &c. Cæterum, ne Monachus, vel conuerſus in Monaſteriis, & locis veſtris profeſſus abſque licentia proprij Abbatis, vel maioris partis Conuentus, pro aliquo fideiubeat, vel ab aliquo pecuniam mutuam recipiat, quoquo modo, diſtrictiùs inhibemus, &c. Etiam, ne aliquis Epiſcopus, vel alia perſona ſpiritualem, vel aliam iuriſdictionem habens, vos ad Synodos, & Conuentus Forenſes, nec ad conuocationes ſuas accedere, vel cum eis intra, vel extra Ciuitates vel terras, proceſſionaliter exire, aut ſuis Conſtitutionibus ſubiacere, ſeu Capitula ſcruptinia, inquiſitiones in locis veſtris, vel aliqui de vobis, &c. facere, &c. vos compellat, &c.

Ordinem Syluestrinorum ab Epiſcoporum iuriſdictione immunem, & exemptum præſupponit Innocentius IV. qui Eremũ S. Benedicti de Monte Fano, eius Ordinis Caput ſub D. Petri, & Apoſtolicæ Sedis protectione ſuſcipiens 5. Kal. Iulij anni 1247. Pontificatus eius 5. ait *in Bulla, quæ eſt quinta inter eiuſdem Conſtitutiones in Bullar. noui tom. 1. §. 15. Præterea omnes libertates, & immunitates à prædeceſſoribus noſtris Rom. Pont. Eremo veſtro conceſſas, necnon libertates, & exemptiones ſecularium exactionum à Regibus, & Principibus, vel aliis fidelibus rationabiliter, vobis indultas, auctoritate Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti priuilegio communimus.* 9

Ordo Monachorum B. Mariæ Montis Oliueti 10
omnimodum

omnimodam, & plenatiam exemptionem à Diœceſaoorum iuriſdictionē habuit à Iulio I I. anno Domini 1507. Pont eius 4. vt patet ex eius *Bulla edita apud S. Petrum pridie 9. Iunij eiuſdem anni, quæ eſt 12. in Ordine inter Bullas d. Pontificis in Bullar. nouo* Laërt. Cherub. cuius verba, ad propoſitum conducentia, ſunt hæc.

IVlius Epiſcopus, &c. Etſi ad vniuerſos Regulares, &c. Et vt d. Congregationis Monachi diuinis beneplacitis quietiùs, & liberiùs inſiſtant, eamdem Congregationem, & illius Generalem Abbatem, ac Viſitatores, Nouitios, & Cappellanos, etiam habentes curam animarum, necnon perſonas familiares, & ſeruitores ipſorum, nunc & pro tempore exiſtentes, ac ipſius Congregationis, Monaſteria, Prioratus, & loca, etiam, quæ in poſterum eidem Congregationi quandocunque vniri, vel incorporari, ſeu ſubiici, vel aliàs quomodolibet aggregari contigerit, omniáque, & ſingula dictorum Monaſteriorum, Prioratuum, & locorum præſentium, & futurorum, Eccleſias, Cappellas, etiam ſi in ipſis cura animarum immineat, oratoria, manualia, membra, Caſtra, fortalicia, ædificia, villas, grangias, vineas, olíueta, & hortos, ſiluas, nemora, prata, paſcua, piſcationes, prædia, poſſeſſiones, & bona quæcunque, quæ in præſentia ſunt, & in futurum erunt dictæ Congregationis, & quæ omnia ſingula per eorum vocabula, fines, valores, qualitates, & à quorumcunque Legatorum etiam de Latere, & Subdelegatorum, nec non Nunciorum dictæ Sedis, & Vicariorum, Rectorum, & quorumuis Officialium Romanæ Eccleſiæ, nec non Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcopurum, Electorum, Adminiſtratorum, & aliorum quorumcunque Iudicum, Ordinariorum quauis auctoritate, poteſtate, dominio, viſitatione, reformatione, & correctione; ita quod in dictam Congregationem, vel eius ſingulares perſonas ſeu benefactores, occaſione beneficiorum eiſdem collatorum ab eis, aut qui ſubditi eorum cum eiſdem Monachis conuerſentur, ſeu ab ipſis recipiant abſolutionis, & Euchariſtiæ Sacramentum, necnon in Monaſteria, Prioratus, loca, & perſonas in eis degentes, ratione delicti, exceſſus, ſeu contractus, aut rei, de qua agitur vbicunque ineatur contractus, committatur delictum, aut res ipſa conſiſtat, excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aut alias quaſuis ſententias, niſi de ſpeciali Sedis prædictæ commiſſione quomodolibet, directè, vel indirectè, proferre, ſeu promulgare non poſſint, prorſus eximimus, & totaliter liberamus. Eáque omnia, & eorum quomodolibet in ius, & proprietatem B. Petri, & Sedis eiuſdem, & ſub eorum, & veſtra protectione ſuſcipimus, ac Nobis, & dictæ Romanæ Eccleſiæ annuum cenſum vnius vnciæ auri per eandem Congregationem in feſto Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum, annis ſingulis Cameræ Apoſtolicæ perſoluendum in ſignum perceptæ perpetuæ libertatis, & exemptionis, aſſignamus. Quòd ſi Legati, Subdelegati, aut Ordinarij, ſeu aliæ perſonæ prædictæ contra exemptionem, & libertatem noſtram huiuſmodi, quidquā attentare, quoquomodo, præſumpſerint, ac requiſiti vigore præſentium per ipſius Congregationis Prælatos, vel Monachos, infrà tres dies, à die requiſitionis huiuſmodi, non deſtiterint, excommunicationis ſententiæ, ipſo facto, nouerint ſe ſubiectos. Et nihilominus, quod aliter actum fuerit, eo ipſo, ſit irritum, & inane, nulliúſque roboris, vel momenti.

Ordo Monachorum B. Mariæ Montis Virginis etiam ab Ordinariorum iuriſdictione exemptus eſt; cuius principale Monaſterium, quod eſt totius Congregationis caput, ſub D. Petri, ac Sedis Apoſtolicæ protectione receptum fuit à Cæleſtino I I I. anno Domini 1197. Pontificatus eius 7. die 4. Nouembris. 11

Poſtmodum Sixtus V. ſoluit eamdem Congregationem à iuriſdictione Sacroſancti Hoſpitalis B. Mariæ Virginis Annunciatæ Neapolitanæ, cui antea Leo X. eam vniuerat, & incorporauerat: ſtatuens, quòd pro tempore exiſtens Sacriſta dicti Hoſpitalis, eiuſdem Congregationis Monachorum Superintendens, ac Ordinarius Iudex eſſe deberet. Ita habetur ex *Conſtit.* 85. eiuſd. Pontif. *in Bullar. nouo* Laërt. Cherub. *tom.* 2. quæ incipit, *Dudum fel. rec. &c.* edita die 27. Auguſti anno Domini 1588. Pontificatus eius 4.

Præmonſtratenſes ab Epiſcoporum iuriſdictione exempti fuerunt ab Alexandro V. anno Domini 1409. die 31. Iulij, Pontificatus ſui anno 1. cuius verba ad rem facientia ſunt, videlicet. 12

Patres Abbates, Præpoſitos, Priores, Decanos, Canonicos, Conuerſos, Donatos, Abbatiſſas, Prioriſſas, Moniales, & perſonas Præmonſtratenſis Ordinis cùm omnibus membris, curtibus, grangiis, domibus, bonis mobilibus, & immobilibus, & aliis rebus quas poſſident, & in futurum poterunt legitimè adipiſci: necnon Eccleſias, & alia loca ab eiſdem Monaſteriis dependentia, ab omni ſuperioritate, dominio, iuriſdictione, necnon viſitatione quorumcunque Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & aliorum Iudicum Ordinariorum, & Officialium Eccleſiaſticorum, plenariè eximimus, & totaliter liberamus, illáque ad ius, & proprietatem B. Petri Apoſtoli, & Sedis Apoſtolicæ, ſub eorum ſpeciali protectione ſuſcipientes, ea omnia decernimus prædictæ Sedi ſoli, & immediatæ ſubiacere.

Ita refert Renat. Chopp. *de ſacr. polit. lib.* 1. *tit.* 3. *num.* 7.

13 Cartuſienſium Ordo plenariam exemptionem, & immunitatem ab Ordinariorum, & aliorum iuriſdictione obtinuit à Bonifacio IX. anno Domini 1391. die 17. Martij, Pontificat. ſui anno 2. vt patet ex eius *Bulla, quæ eſt tertia in ordine Bullar. nou. tom.* 1. cuius verba ad propoſitum facientia, ſunt hæc.

BOnifacius Epiſcopus, &c. Dilectis filiis Priori, Generali, & vniuerſis Fratribus Ordinis Cartuſien. &c. Sanè petitio pro parte veſtra Nobis nuper exhibita continebat, quòd licèt prædictus Ordo veſter, cum omnibus Monaſteriis, Prioratibus, domibus, & locis eiuſdem, atque perſonis degentibus in eiſdem, ab olim reputatus fuerit, & adhuc etiam communiter reputetur fore, à iuriſdictione quorumlibet Ordinariorum Iudicum, exemptus, & ſoli Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiectus. Tamen nonnulli locorum Ordinarij cupientes veſtra, & dicti Ordinis priuilegia, & libertates infringere, & aliàs diuerſis ex cauſis vos inquietare, & multiplicitèr moleſtare, & perſonas eiuſdem Ordinis ad forum ſuum trahere, & aliàs vexare præſumunt; propter quæ nonnunquam vos à contemplatione, & quiete veſtra contra Religionis veſtræ ſtatum retrahi, & ſecularibus negotiis implicare oportet. Quare pro parte veſtra nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt ad euitandum eiuſlibet moleſtiæ, & inquietationis materiam, & grauamina, quæ contra huiuſmodi exemptionis libertatem poſſent vobis inferre, & vt tollatur quælibet contra vos occaſio malignandi, vos, & eundem veſtrum Ordinem, cum omnibus Monaſteriis, Prioratibus, domibus, ac locis eiuſdem, pro incremento veſtri ſtatus, & pro pace, & tranquillitate perſonarum degentium in eiſdem, de nouo plenariè eximere, de ſpeciali gratia, dignaremur. Nos igitur huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, vos, & prædictum Ordinem veſtrum cum omnibus, & ſingulis Monaſteriis, Prioratibus, domibus, & locis eiuſdem, quæ nunc haberis, & in poſterum vos habere contigerit, & cum perſonis degentibus in eiſdem præſentibus, & futuris ab omni Ordinaria iuriſdictione, dominio, viſitatione, ac poteſtate qualibet omnium, & ſingulorum Patriarcharum Archiepiſcoporum, & aliorum quorumlibet Iudicum Ordinariorum, & de ſpecialis dono gratiæ, de nouo prorſus eximimus, & totaliter liberamus, illáque in ius, & proprietatem B. Petri, ac Sedis Apoſtolicæ, ac ſub eorum, & noſtra ſpeciali, & immediata protectione, præſentium tenore, ſuſcipimus. Decernentes Ordinem, Monaſteria, Prioratus, domos, ac loca, & perſonas huiuſmodi, ſoli, & immediatè Sedi prædictæ fore ſubiecta; & quòd locorum Ordinarij, ſeu Diœceſani, vel alia quæuis perſona, in vos, ſeu Monaſteria, Prioratus, domos, aut loca, vel perſonas præfata, vtpotè prorſus exempta, non poſſint auctoritate Ordinaria excommunicationis, ſuſpenſionis, aut interdicti ſententias promulgare, vel aliàs etiam ratione delicti, vel contractus, aut rei de qua agetur, vbicunque committatur delictum, ineatur contractus, vel res ipſa conſiſtat, iuriſdictionem aliquam exercere.

Ordo Diui Baſilij iam penè collapſus à Gregorio XIII. inſtauratus, atque ab Ordinariorum, & aliorum iuriſdictione exemptus fuit, anno 1579. Kal. Nouembris Pontificatus ſui anno 8. vt patet ex eius Bulla incipien. *Benedictus Dominus*, quæ eſt 58. *in Ordine in Bullar. nou. collect. Bullar.* Roderic. *Conſtit.* 12. *d. Gregorij* edita pro reformatione, & bono regimine ipſius Ordinis, cuius verba ad exemptionem pertinentia ſunt. 14

Eandémque Congregationem Sancti Baſilij, illiúſque Conuentus, Monachos, & perſonas quæcunque ab omni Ordinariorum locorum, ac etiam, qui Monaſteria dicti Ordinis, etiam Archimandritatus appellata, in commendam, vel aliàs quomodolibet obtinuerint, eundémque Ordinem Sancti Baſilij expreſsè profeſſi non fuerunt, iuriſdictione, auctoritate, & poteſtate, penitus eximimus, & liberamus, ac ſub Noſtra & Beati Petri protectione immediatè ſuſcipimus. Ita tamen, vt omnes ſub dicta exemptione comprehenſi, Abbatis Generalis, Viſitatorum, Abbatum, Priorum, & aliorum Officialium, tam in dicto Generali Capitulo, quàm extra illud, canonicè electorum, & aliorum, qui pro tempore eligentur iuriſdictioni, viſitationi, morúmque correctioni, iuxta eamdem Regulam S. Baſilij, ac eius Ordinis inſtituta, omninò, prout eorum incumbit muneri, ſint ſubiecti.

Fratres Sancti Spiritus de Vrbe à ſuperioritate, & iuriſdictione omnium Prælatorum, & aliorum, præterquam Magiſtri Generalis, exempti fuerunt à Sixto IV. anno 1483. vt habetur *in Conſtitut. 22. eiuſdem Pontif. tom. 1. Bullar.* Laërt. Cherub. cuius verba ſunt hæc. 15

Prætereà, vt Præceptores, & Fratres prædicti quietiùs, & liberiùs ſua vota Altiſſimo exſoluere, ac Præceptoriæ, Eccleſiæ, Hoſpitalia, & alia loca eorum à dicto Hoſpitali de Vrbe, vt ſuprà, dependentia, meliùs, & ſalubriter gubernari poſſint, quo Sedis eiuſdem fuerint præſidio communita: Hoſpitale prædictum, illiúſque modernum, & pro tempore exiſtentem Præceptorem, ac Conuentum, & Fratres, & perſonas, ac familiares omnes, eorúmque quoſlibet, & alias Præceptorias, membra, Hoſpitalia, & loca ab ipſo Hoſpitali veſtro dependentia, illorúmque ſimiliter Præceptores, Fratres, Conuentum, & perſonas: necnon Caſtra, Terras,

Terras, & Oppida, illorúmque vaſſallos, & ſubditos, bonáque omnia, & ſingula, mobilia, & immobilia, quæ ad præſens poſſident, & in futurum, largiente Domino, poterunt adipiſci, ſub B. Petri, & dictæ Sedis, ac Noſtra protectione, motu, auctoritate, & ſcientia prædictis, ſuſcipimus, ac ab omni iuriſdictione, ſuperioritate, viſitatione, correctione, dominio, & poteſtate Ordinariorum, & eorum Vicariorum, & Officialium quorumcunque, etiam quoad curam animarum ipſis, & Eccleſiis eis ſubiectis imminentem, perpetuò, penitùs, & omninò eximimus, & totaliter liberamus, ac prorſus exemptos, & liberos, exemptáque & libera fore, ac Nobis, & dictæ Sedi duntaxat immediatè, quoad omnia ſubiacere (eorumdem Præceptoris, Conuentus, & Hoſpitalis S. Spiritus de Vrbe, iuriſdictione, ſuperioritate, poteſtate, & præeminentia ſemper ſaluis) decernimus, & declaramus. Ita quòd Ordinarij, Vicarij, & Officiales prædicti, etiam ratione dicti contractus, aut rei, de qua agitur, vbicunque committatur delictum, ineatur contractus, aut res ipſa conſiſtat, in eos, vel in ea, tanquam prorſus exemptos, & exempta, iuriſdictionem, dominium, & poteſtatem, aut ſuperioritatem, quomodolibet exercere, aut excommunicationis, ſuſpenſionis, vel interdicti, aliáſue ſententias, cenſuras, & pœnas promulgare, neque ipſi Præceptores, Fratres, & perſonæ coram illis, Sedis Delegatis, vel Subdelegatis, pro tempore directis, de præſentibus literis ſpecialis, & expreſſa mentio fiat, ad iudicium euocari, aut quouis modo directè vel indirectè inquietari, vel moleſtari poſſint, nec debeant quoquomodo. Decernentes omnes, & ſingulos proceſſus, ſententias, cenſuras, & pœnas, quos, & quas contrà exemptionem, liberationem, ſuſceptionem, decretum, & declarationem huiuſmodi forſan haberi, vel promulgari, necnon quidquid ſecùs ſuper iis à quoquam, quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irrita, & inania, nulliúſque roboris, vel momenti.

16 Ordo Sancti Antonij Viennenſis exemptus eſt per multa priuilegia Summorum Pontificum, præſertim Vrbani IV. Gregorij X. Benedicti XI. Nicolai IV. Martini V. Calixti III. Pij II. Sixti IV. Alexandri VI. & aliorum; poſtremum verò, cùm hæc omnia priuilegia, immunitates, & exemptiones confirmatæ eſſent à Clemente VII. *Conſtitution.* 2. eiuſdem Pontificis apud Laërtium Cherub. *tom.* 1. *Bull. nou.* per eamdem Bullam exemptus eſt, vt videre eſt per totam, & præcipuè *in* §. 16. 17. 18. 19. *& ſequentibus.*

17 Fratres Prædicatores à multis Summis Pontificibus exemptos fuiſſe, teſtantur eorum priuilegia, vt habetur *in Compendio Indultorum* eiuſdem Religionis, & præcipuè à Gregorio XI. per *Conſtitutionem* eius ſeptimam, relatam *in tom.* 1. Laërt. *cit. in* §. 27. 28. 29. *&* 30. ſed præcipuè §. 31. cuius verba ſunt hæc.

Cæterum, cùm fel. record. Innocentius Papa IV. prædeceſſor noſter, olim duxerit ſtatuendum, vt exempti, quantacunque gaudeant libertate, nihilominùs tamen ratione delicti, ſeu contractus, aut rei, de quà contra ipſos agitur, ritè poſſint coram locorum Ordinariis conueniri, & illi quoad hoc, ſuam in illis iuriſdictionem, prout ius exigit, exercere.

A Martino V. pariter exempti ſunt, vt habetur apud Roder. *quæſt. Regul. tom.* 2. *quæſt.* 62. *art.* 3. ſub his verbis.

Veſtigiis nonnullorum prædeceſſorum noſtrorum inhærentes, Ordinem ipſum, ac Magiſtrum Generalem, & Priores, & Fratres prædictos, necnon & quaſcunque Sorores, ac domos, Monaſteria, & Hoſpitalia quæcunque ſub cura, & regimine Fratrum Prædicatorum fuerint, & eorum Rectores, & Gubernatores, cum omnibus ſuis iuribus, & pertinentiis, quæ in præſentiarum obtinent, & in futurum (dante Domino) iuſtis modis poterunt adipiſci, ab omni iuriſdictione, dominio, & ſubiectione, & poteſtate quorumlibet Ordinariorum, & Prælatorum, ac Perſonarum Eccleſiaſticarum, necnon à ſolutione cuiuſcunque collectæ, pedagij, aut cuiuſcunque alterius generalis exactionis de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, & de certa ſcientia prorſus eximimus, & totaliter liberamus illam in ius, & proprietatem Beati Petri, & Sedis Apoſtolicæ, & ſub eorum ſpeciali, & immediata protectione ſuſcipimus. Decernentes, Ordinem, Magiſtrum, Priores, Fratres, & Sorores, qui nunc ſunt, & erunt pro tempore domus, Monaſteria, loca, & Hoſpitalia ſupradicta, eorúmque Rectores, & Gubernatores, cum omnibus iuribus, & pertinentiis huiuſmodi ſolùm immediatè Sedi Apoſtolicæ ſubiacere. Ita quòd Ordinarij, & Prælati huiuſmodi, ſiue quæuis alia perſona generaliter, vel ſpecialiter, aut communiter, vel diuiſim, non poſſint quauis auctoritate excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti ſententias promulgare, aut aliàs etiam ratione delicti, ſeu contractus, vel rei, de qua agitur, vbicunque committatur delictum, ineatur contractus, aut res ipſa conſiſtat, poteſtatem, ſeu iuriſdictionem aliquam quomodolibet exercere.

Fratres Minores à pluribus Summis Pontificibus exempti fuerunt, & præcipuè à Clemente IV. vt teſtatur Roder. *quæſt. Regul. tom.* 2. *q.* 62. *art.* 3. cuius priuilegij verba, ad rem noſtram ſunt hæc. 18

Quòd nullus Archiepiſcopus, vel Epiſcopus, nullúſque alius Prælatus Eccleſiaſticus valeat

valeat compellere Fratres Minores ad portandum, ſeu deferendum literas, vel exequendum, aut denunciandum ſententias contra Principes ſeculares, communicantes, populos, ſeu alios quoſcunque benefactores eorumdem Fratrum. Ac etiam, quòd nullus Delegatus, vel Ordinarius Iudex poſſit eoſdem Fratres compellere ad faciendum citationes, vel commiſſiones recipiendas, ſiue vt ſint in aliquibus caſibus aſſeſſores, ſiue ad lites, & controuerſias contingentes in cauſis, quæ coram ipſis tractantur, ſine Sedis Apoſtolicæ ſpeciali mandato, vel licentia expreſſam faciente de huiuſmodi indulto mentionem. Nec quiſquam eorum teneatur parere, vel intendere ſuper his monitionibus, ſeu mandatis, aut iuſſionibus eorumdem, aut facere, aut implere, quòd in hac parte duxerit ioiungendum.

19 Ordo Eremitarum S. Auguſtini exemptus fuit ab Ordinariorum Iuriſdictione per Alexandrum IV. anno 1255. vt habetur *in Bullario eiuſdem Ordinis nouiter impreſſo*, *Conſt.* 3. eiuſdem Pontificis, §. 7. ſub his verbis.

Inſuper auctoritate Apoſtolica inhibemus, ne vllus Epiſcopus, vel quælibet alia perſona ad Synodos, vel Conuentus foreoſes, vel iudicio ſeculari de propria ſubſtantia, vel de poſſeſſionibus veſtris ſubiacere compellat: nec ad Domos veſtras cauſa Ordines celebrandi, cauſas tractandi, vel aliquos Conuentus publicos conuocandi, venire præſumat: nec regularem Prioris veſtri electionem impediat, aut de inſtituendo, vel remouendo eo, qui pro tempore fuerit, contra ſtatuta Ordiois veſtri ſe aliquatenus intromittat. Illud adiicientes, vt ſcilicet Priores ipſi Epiſcopo, ſaluo Ordine ſuo, profiteri debeant, & contra ſtatuta Ordinis ſui nullam profeſſionem facere compellantur.

Pro conſecrationibus verò Altarium, vel Eccleſiarum, ſiue pro Oleo ſancto, vel quolibet alio Sacramento, nullus à vobis ſub obtentu conſuetudinis, vel alio modo quidquam audeat extorquere: ſed hæc omnia gratis vobis Epiſcopi Diœceſani impendant. Alioquin liceat vobis quoſcunque malueritis Catholicos adire Antiſtites, gratiam, & Communionem Apoſtolicæ Sedis habentes, qui noſtra freti auctoritate, vobis, quod poſtulatur, impendant. Quòd ſi ſedes Diœceſanorum Epiſcoporum fortè vacauerint; interim omnia Eccleſiaſtica Sacramenta à vicinis Epiſcopis accipere liberè, & abſque contradictione poſſitis: ſic tamen vt ex hoc impoſterum propriis Epiſcopis nullum præiudicium generetur. Quia verò interdum propriorum Epiſcoporum copiam oon habetis, ſi quos Epiſcopos Romanæ Sedis, vt diximus, gratiam, & communionem habentes, & de quibus plenam notitiam habeatis per vos tranſire contigerit, ab eis benedictiones vaſorum, & veſtium, & conſecrationes Altarium, auctoritate Apoſtolicæ Sedis recipere valeatis.

Poſſet hic tota Conſtitutio huiuſmodi deſcribi, quia plena eſt exemptionibus ab omnibus Archiepiſcopis, Epiſcopis, Archidiaconis, Decanis, aliiſque Eccleſiaſticis, & ſecularibus perſonis, ſed quia typis demandata eſt, poterit videri in ſupracitato Bullario in principio.

Fratres Carmelitani à multis Summis Pontificibus fuerunt ab Ordinariorum iuriſdictione exempti, vt apparet in Bulla præcipuè Sixti IV. ſub datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1477. Kalendis Aprilis, Pontificatus ſui anno 6. In qua Bulla multi Summi Pontifices anteceſſores eiuſdem Sixti IV. enumerantur, qui prædictum Ordinem variis gratiis, priuilegiis, & indulgentiis, immunitatibus, & exemptionibus decorarunt, vt eorumdem Summorum Pontificum conſtitutiones in libro Bullarum huius Ordinis contentæ teſtantur. 20

Carmelitanos verò Diſcalceatos ab Ordinariorum iuriſdictione exemptos fuiſſe probat Bulla Clementis VIII. ſub datum Romæ apud Sanctum Marcum anno 1603. die 20. Auguſti Pontificatus ſui anno 12. quæ extat *in 2. tomo Bullar*. Roderic. *conſtit.* 22. *Clement. VIII.* in qua omnia priuilegia Ordini ſuperiori conceſſa communicantur, & vnum eſſe ex quatuor Ordinibus Mendicantium declaratur, vt patet in his verbis.

Quocirca motu proprio, & ex certa ſcientia Noſtra, déque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine Ordinem, & Congregationem dilectorum filiorum Reformatorum Diſcalceatorum Ordinis Beatiſſimæ Virginis de Monte Carmelo, vnum eſſe ex quatuor Ordinibus Mendicantibus, Ordinem ſcilicet Carmelitarum, cuius Religioſi ſtrictiùs regulam à bon. mem. Alberto Patriarcha Hieroſolymitano habitantibus in Monte Carmelo traditam, & à fel. record. Innocentio IV. prædeceſſore noſtro confirmatam profitentur; & obſeruant: Ipſiſque omnia ad prædictum Ordinem, tam de iure, quàm ex priuilegiis attinentia, tanquam propria competere, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium declaramus, cui declarationi noſtræ ſi quis contradicere præſumpſerit, illum anathematis vinculo innodamus.

Fratres Cruciferi approbati, & ſub Sedis Apoſtolicæ protectione fuerunt recepti ab Vrbano III. vt conſtat ex *eius Conſtitutione* 1. apud Laërt. Cherubio. *Bullar. tom.* 1. huius Conſtitutionis tenor eſt.

Cùm anteceſſor tuus fili Prior à Prædeceſſore noſtro fel. mem. Alexandro Papa, lapidem primarium ad Eccleſiam conſtruendam acceperit, in territorio Bononienſi, vbi domus veſtra nunc conſtructa dignoſcitur. Nos veſtris poſtulationibus iuſtis inducti; eamdem Eccleſiam, in qua diuino eſtis, & pauperum obſequio mancipati, in ius, & 21

proprietatem B. Petri, & Noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti priuilegio communimus. Statuentes, vt quaſcunque poſſeſſiones, quæcunque bona, eadem Eccleſia veſtra cum Hoſpitali in præſeniarum, iuſtè, & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis iuſtis modis, præſtante Domino, poteritis adipiſci, firma vobis, veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis.

22 Ordo Seruorum B.Mariæ Virginis ab Ordinariorum iuriſdictione exemptus fuit ab Vrbano VI. vt elicitur ex eius *Conſtitutione ſecunda*, *Bullar. loc. cit.* his verbis.

Volentes igitur præmiſſorum intuitu, vos, ac loca veſtra præſentia, & futura prærogatiua ſpecialis fauoris, & gratiæ inſignire; ac ſingulari priuilegio decorare. Veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati, vos, veſtraſque perſonas, ac omnia loca veſtra, tam præſentia, quàm futura omni iuriſdictione poteſtate, dominio, viſitatione, charitatiui ſubſidij, ſubuentionum, & exactionum quorumlibet præſtatione, necnon à Synodalis, & alterius cuiuſuis Congregationis euocatione omnium, & ſingulorum Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum; & quorumlibet aliorum Iudicum Ordinariorum, de ſpeciali dono gratiæ, plenariè eximimus, & totaliter liberamus; vóſque, ac perſonas, & loca ipſa in ius, & proprietatem B.Petri, & Sedis Apoſtolicæ, & ſub eorum, & noſtra protectione ſpeciali, & immediatè ſuſcipientes decernimus, vos, ac perſonas, & loca prædicta ſoli; & immediatè Sedi prædictæ ſubiacere: volentes, quòd locorum Diœceſani, vel alia quæuis perſona, veſtras, vel loca prædicta vtporè prorſus exempta, & dictæ Sedi immediatè ſubiecta, non poſſint, auctoritate ordinaria excommunicationis ſuſpenſionis, vel interdicti, aut alias ſententias ſpecialirer, vel generaliter promulgare, vel alias ratione cuiuſlibet delicti ſeu contractus, aut rei, de qua ageretur vbicunque committatur delictum, ineatur contractus, aut res ipſa conſiſtat, poteſtatem, dominium, iuriſdictionem aliquam quomodolibet exercere.

23 Ordo Minimorum receptus eſt ſub protectione Sedis Apoſtolicæ à Sixto IV. vt habetur ex *Conſt.* 5 *eiuſdem Pontificis*, *tom.* 1. *Bullar.* §. 10. & 11. per hæc verba.

Huiuſmodique Oratorium, ſiue Eccleſiam S. Franciſci de Paula, ac alia quæcunque loca, Oratoria, & Eccleſias per vos in poſterum acquirenda, & acceptanda cum omnibus iuribus, & pertinentiis ſuis, Eremiſque, & perſonis, ac rebus omnibus, & ſingulis ad vos, veſtráque loca quomodolibet ſpectantibus, & pertinentibus, perſoniſque huiuſmodi inibi pro tempore degentibus, ac ab omni iuriſdictione, ſubiectione, ſuperioritate matrum Eccleſiarum, ac ſua, ſuæque Eccleſiæ Conſentinæ, cæterarúmque perſonarum ex certa ſua ſcientia, & motu proprio in perpetuum exemit, & totaliter liberauit. Ac ſub protectione, ſubmiſſione, iuriſdictione, & ſuperioritate Sedis Apoſtolicæ prædictæ totaliter, & ſpecialiter, ſingulariter, & expreſsè remiſit, & relaxauit, prout in literis dicti Archiepiſcopi plenius continetur.

Clerici Theatini ſimiliter recepti fuerunt ſub protectione Sedis Apoſtolicæ, & à iuriſdictione Ordinariorum exempti à Clemente VII. ex *eodem Bullar. citat. Conſtit.* 98. *dicti Pontific.* huius Conſtitutionis verba ad propoſitam materiam ſpectantia, ſunt hæc. 24

Nos qui fidelium omnium, & præſertim ſub paupertate, obedientia, & caſtitate Altiſſimo famulantium votis, quantum cum Deo poſſumus libenter annuimus. Veſtrum Inſtitutum plurimum in Domino commendantes, & approbantes, veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati præmiſſa omnia; ac alia & quæcunque per nos vobis hactenus conceſſa innouamus, veſtriſque piis votis, & deſideriis, quæ circa infraſcripta omnia, & ſingula habere nobis exponi feciſtis, & ſub Noſtra, & huius S. Sedis Apoſtolicæ ſpeciali protectione, & humili ſubiectione, & ab omni alio Superiore, penitùs liberi, & exempti, ſolo Romano Pontifici canonicè intranti, & Superiori veſtro canonicè electo pro tempore exiſtentibus, ſubditi degere debeatis.

Clerici Regulares S. Pauli Decollati, ſub protectione Sedis Apoſtolicæ recepti fuere à Paulo III. vt conſtat ex *Bulla* 5. eiuſdem Pontificis eodem *tom.* 1. *Bullar. cit.* per hæc verba. 25

Nec ſub ſolito, & communi habitu Clericali, ſubque nomine, & nuncupatione Clericorum Regularium in communi, ac de communi viuentes in locis Religioſis aut ſecularibus, prout vobis ab illis, quorum loca ipſa fuerint, ſeu expedire videbitur ſub Noſtra, & huius Sanctæ Sedis Apoſtolicæ immediata ſubiectione, & ſpeciali protectione ad quinquennium dumtaxat in vnum habitare.

Societas Ieſu recepta eſt ſub protectione Sedis Apoſtolicæ, ſimúlque exempta, ac multis priuilegiis munita à Paulo III. anno 1549. ex Roder. *loco cit.* per hæc verba. 26

In quo etiam refertur eos, qui in Societatem admiſſi biennio probationis peracto, tria vota ſubſtantialia, tametſi ſimplicia, emiſerint, aut in futurum emittent, à quorúmuis Ordinariorum, & Delegatorum, ſeu aliorum Iudicum iuriſdictione omnino exẽptos eſſe.

Et

& apud Laërt. Cherob. *in tom. 1. Bullar. nou. in Bullar.* eiuſdem Pontificis, 48. ſub datum Romæ, apud Sanctum Marcum, eodem anno, die 18. Octobris Pontif. ſui anno 15. eiuſdem Societatis amplior legitur exemptio ab Ordinariorum poteſtate in his, quæ ſequuntur verbis.

Ipſámque Societatem, & vniuerſos illius Socios, & perſonas, illorúmque bona quæcunque ab omni ſuperioritate, iuriſdictione, correctione quorumcunque Ordinariorum eximimus, & liberamus, ac ſub noſtra, & præfatæ Sedis protectione ſuſcipimus.

Hæc *ibid. in* §. 13.

27 Clericos Regulares de Somaſcha exemit Sixtus V. *in Bulla* 4. eiuſdem Pontificis, quæ habetur *in Bullar. citato tom. 2.* per hæc verba.

Nec non, quòd omnes, & ſinguli ipſius Congregationis Presbyteri Regulares, à ſuis Superioribus ad id ſpecialiter approbati, eorúmque licentia, vel conſenſu deſuper requiſito, & obtento, poſſent in Eccleſiis propriis ipſius Congregationis, vel in aliis quibuſcunque de licentia illorum Superiorum, Miſſas celebrare, confeſſiones quoruncunque Chriſti fidelium, etiam alienæ Parochiæ ſubditorum, audire, & Sanctum Euchariſtiæ Sacramentum miniſtrare quibuſcunque feſtiuis, ac non feſtiuis, ac Dominicis diebus, & omnibus temporibus, Paſchatis dumtaxat exceptis, neque ſub prætextu antiquæ conſuetudinis, & ex eo, quòd Eccleſiæ, in quibus Sacramenta huiuſmodi miniſtrarent, & munera prædicta obirent, aut alio modo iis deſeruirent, ſubditæ eſſent alteri Eccleſiæ tanquam Matrici, aut Cathedrali, ſeu titulari, vel aliàs, idcircò in aliquibus ſolemnitatibus, aut temporibus iuxta priſcum morem Clericorum deſeruientium in talibus Eccleſiis ſubditis, ipſi Presbyteri, & Clerici Regulares dictæ Congregationis maioribus huiuſmodi Eccleſiis, vel locorum Ordinariis, & Epiſcopali, & Archiepiſcopali, aut maiori dignitate fungentibus, etiam S. R. E. Cardinalibus, quocunque priuilegio, & facultate ſuffultis aſſiſtere, ſeu inſeruire, ſiue illum ſeruitium perſonale præſtare, aut aliquo modo miniſtrare, neque ad funera defunctorum, niſi eorum, quos in Eccleſiis ipſius Congregationis ſepelire contigerit, etiam vocati, accedere tenerentur, neque ad id cogi, aut compelli vllo modo poſſent, de eadem auctoritate conceſſit, & indulſit.

28 Clerici Regulares Miniſtrantes Infirmis eximuntur, & multis priuilegiis decorantur à Gregorio XIV. vt habetur *tom. 2. Bullar. cit. conſtit.* 17. dicti Pontificis per hæc verba.

Nec non Præfecto Generali, & aliis Superioribus, nec non de eorum etiam facultate, vniuerſis Fratribus, & Sociis Congregationis Miniſtrantium Infirmis huiuſmodi, in Presbyteratus Ordine conſtitutis, vt in locis, vbi degunt, & eos pro tempore morari contigerit, habere Oratoria, & in eis Miſſas: & alia Diuina Officia celebrare, ac Eccleſiaſtica Sacramenta recipere liberè, & licitè poſſint, & valeant reſpectiuè etiam concedimus, & indulgemus. Ipſámque Congregationem Miniſtrantium Infirmis, & vniuerſos illius Socios, & perſonas ſingulas, ac eorum bona, & res quaſcunque ab omni ſuperioritate, iuriſdictione, correctione, & viſitatione quorumcunque locorum Ordinariorum, & Epiſcoporum, ſalua tamen decretorum dicti Concilij diſpoſitione, eximimus, & penitùs liberamus.

29 Religio Deuoti Patris Ioannis Dei motu proprio Pauli V. fel. record. exempta fuit anno 1619. die 16. Martij, Pontificatus ſui anno 14. vt apparet in Bulla, quæ incipit *Romanus Pontifex*, quam hic apponendam duxi, quia *in Bullar. nouo Laert. Cherub.* haud reperitur.

PAVLVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Romanus Pontifex ex ſupremo diſpoſitionis arbitrio ad hoc potiſſimum ſolicitudinis ſuæ neruos intendit, vt Religionum omnium, præſertim ad curam infirmorum, & miſerabilium perſonarum inſtitutarum, indemnitati conſulat: exemptionéſque, & alias gratias illis intuitu charitatis, & laborum per Sedem Apoſtolicam conceſſas à noxiis, & obſtaculis quibuſlibet præſeruet, aliáſque officij ſui partes ſolerter impendat, ſtatuat, & declaret, prout rerum, temporum, & perſonarum qualitates debitè penſatis, conſpicit in Domino ſalubriter expedire. Dudum ſiquidem cùm Congregatio Ioannis Dei ſub Regula S. Auguſtini in Republica Chriſtiana introducta, & ſubinde Apoſtolica auctoritate recepta, atque admiſſa fuiſſet, & gratia cooperante diuina, per varias Mundi partes multiplicatis illius Fratribus mirabiliter propagaretur, & quamplurima Hoſpitalia, tam in Italia, quàm in Hiſpaniis, aliiſque partibus ex congeſtis Chriſti fidelium eleemoſynis, conſtruerentur, in eiſque innumerabiles Chriſti pauperes, vtriuſque ſexus, videlicet ſenes, mente-captos, membrorum & virium impotentia, atque debilitate laborantes, aliáſque miſerabiles perſonas pro eorum morbis, & infirmitatibus, etiam incurabilibus, ſubleuandis, refouendis, & ſanandis continuò reciperet, diuerſi Romani Pontifices prædeceſſores noſtri præfatæ Congregationi nonnulla priuilegia, gratias, & indulta benignè conceſſerunt. Volentes tamen quòd Hoſpitalia, & alia loca,

loca, ac Fratres in eis pro tempore degentes ſub obedientia Ordinariorum locorum, in quibus Hoſpitalia, & loca huiuſmodi conſiſterent, perpetuò ſubeſſent, & ſubiacerent, & cùm pleriqué Fratrum dictæ Congregationis tria vota ſubſtantialia, & quartum de iuuando Infirmos emitterent, Generalem tamen, ac Conſtitutiones, aut certum viuendi modum non haberent, fel. rec. Sixtus Papa V. etiam Prædeceſſor noſter omnia Hoſpitalia Ioannis Dei nuncupata, tam in Italia, quàm in cæteris quibúſuis Prouinciis, etiam tranſalpinis exiſtentia inuicem vniuit, & ex eis vnam Congregationem Confratrum Ioannis Dei nuncupan. erexit, Prouinciáſque diſtinxit. Subinde piæ memoriæ Clemens Papa VIII. etiam prædeceſſor noſter, inter alia perpetuò ſtatuit, & ordinauit, quòd de cætero Fratres d. Congregationis vnum dumtaxat inſeruien. prædictis Hoſpitalibus ſub obedientia Ordinarij, votum emitterent. Poſtremò, Nos ad ſummi Apoſtolatus apicem, diuina fauente clementia, aſſumpti, etiam ſtatuimus, & ordinauimus, quòd ex tunc deinceps perpetuis futuris temporibus in Hoſpitalibus, & locis Regnorum Hiſpaniarum, quæ proprium Confratrem Maiorem eorum regimini, & adminiſtrationi, ſub iuriſdictione tamen, & viſitatione Ordinarij loci Præfectum habere conſueuerant, Fratres eiuſdem Congregationis, anno eorũ probationis elapſo, aut aliàs iuxta Sacrorum Canonum, & decretorum Concil. Trident. præſcriptum; tria Vota antedicta, videlicet Obedientiæ, Caſtitatis, & Paupertatis, & inſuper, Quartum Votum ſeruiendi Infirmis in ſuorum Superiorum manibus, ſolemniter omninò emittere tenerentur, & ſubinde eos, qui ſic profeſſi forent propriè Religioſos, ac proprios, & veros Regulares eſſe, & fore, ac pro talibus ab vniuerſis Chriſti fidelibus habendos, & recipiendos, ac Congregationem huiuſmodi veram, ac propriam ſub Regula Sancti Auguſtini Religionem, & inter reliquas Eccleſiæ Catholicæ Religiones eſſe connumeran. Præterea eiſdem Hoſpitalibus dictorum Regnorum, vt deinceps in eorum ſingulis duo Fratres manere, & ali poſſent, qui confeſſiones tam Infirmorum, quàm aliorum Confratrum, & Miniſtrorum eiuſdem Congregationis audire, & iniuncta pœnitentibus pœnitentia ſalutari, eos à peccatis ſuis abſoluere, illiſque Sanctiſſimum Euchariſtiæ, & Extremæ vnctionis Sacramenta miniſtrare liberè, & licitè valere conceſſimus, & indulſimus, ac omnia Hoſpitalia, & loca dictorum Regnorum, illorúmque perſonas, & ſuperiores etiam quòd perſonæ Religioſæ eſſent, ac etiam dictum Confratrem maiorem, & quemcunque alium pro tempore exiſtentem iuriſdictioni, ſuperioritati, & correctioni Ordinariorum locorum perpetuò ſubeſſe, dictóſque Ordinarios in loca, & perſonas huiuſmodi, quoad cauſas ciuiles, & criminales, ac mixtas, & tam in viſitatione, quàm extra plenam facultatem, & auctoritatem perpetuis futuris temporibus habere, ac rationem omnium, & ſingulorum bonorum, proprietatum, & rerum, tam mobilium, quàm immobilium, decimas, primitias, noualia, & alia onera quomodolibet nuncupata, ſolita, & conſueta quibuſcunque locorum Ordinariis, Monaſteriis, Domibus, Capitulis, Hoſpitalibus, Parochialium Eccleſiarum Rectoribus, aliiſque perſonis, & locis, quibus ea colligen. ius competit ſoluere teneri, & ad id per opportuna iuris remedia, (niſi priuilegio, vel legitima perſcriptione eatenus obſeruata munirentur) cogi, & compelli, nec deinceps contra iuriſdictionem, & ſuperioritatem Ordinariorum, vel ſolutionem decimarum, primitiarum, noualium, & aliorum onerum præmiſſorum vllo vnquam tempore, quantumuis longiſſimo præſcribere, aut præſcripſiſſe dici, vel cenſeri; quinimo ſi quando in Hoſpitalibus & locis ſupradictis Hoſpitalitas deficeret eoſdem Ordinarios, illa, eorúmque bona per Fratres huiuſmodi, aut alias perſonas etiam ſæculares adminiſtrare, ita quòd Hoſpitalia, & loca præfata, eorúmque bona, nullatenus vnquam dictæ Congregationi incorporarentur, committere & mandare poſſe, ac etiam debere voluimus, & decreuimus. Volentes etiam, quòd dum dictorum Hoſpitalium adminiſtratio ad Fratres dictæ Congregationis pertineret, & ſingulis annis ſuæ adminiſtrationis rationem Ordinario ad præſcriptum Concil. Trident. reddere tenerentur. Poſtremò pariter ſtatuimus & ordinamus, vt quotquot inpoſterum dictam Congregationem Italiæ nuncupatam ingredi vellent, anno probationis expleto, ac aliàs iuxta Sacrorum Canonum, & decretorum Concilij Tridentini præſcriptum, tria vota ſubſtantialia huiuſmodi, ac præterea quartum de iuuandis Infirmis in ſuorum Superiorum manibus ſolemniter emittere, vel à Congregatione præfata eiici deberent; eos verò ſic profeſſos proprios, & veros Regulares eſſe, ipſámque Congregationem ac eius tam in Italia, quàm ſub iuriſdictione Fratris Maioris eiuſdem Congregationis in Germania, Gallia, & Polonia erecta, & de cætero erigen. Hoſpitalia, quæ ſub eadem Congregatione Italiæ comprehenduntur iuriſdictione Ordinariorum, ſalua tamen eiuſdem Congregationis apud Nos, & præfatam Sedem, Protectoris iuxta illius facultates, ac

Fratris

Fratris Maioris, pro tempore exiſtentium, auctoritate, & iuriſdictione perpetuò ſubeſſe debere, ac aliàs, prout in diuerſis, tam noſtris, quàm ſupradictorum prædeceſſorum noſtrorum deſuper confectis litteris, pleniùs continetur. Cùm autem, ſicut accepimus, nonnulli locorum Ordinarij, in quibus dicti Fratres reperiuntur, prætextu obedientiæ, cui iidem Fratres, ac Hoſpitalia, tam Italiæ, quàm Hiſpaniæ Prouinciarum huiuſmodi, vt præfertur, ſubiectæ exiſtunt, latè nimis ſe extendentes, nedum circa regimen, & gubernium Hoſpitalium ipſis Fratribus commiſſorum, ac Sacramentorum Eccleſiaſticorum in eis adminiſtrationem, atque in eiſdē Hoſpitalibus receptorum, & expoſitorum rationis redditionem, ſeu receptionem; verùm etiam priuatam dictorum Fratrum correctionem, & diſciplinam Regularem, omnémque in eos iuriſdictionem exercere conſueuerint, Superioreſque dictæ Congregationis, ac Preſbyteros, ſeu Capellanos, qui dictis Hoſpitalibus in diuinis inſeruiant eligere, ac Medicos, Chirurgus, & alios Miniſtros, ac officiales gubernio, & regimini ipſorum Hoſpitalium neceſſarios deputare, Nouitióſque recipere, ac generaliter omnia, & ſingula, quæ ad Regularem diſciplinam, ac correctionem dictorum Fratrum ſpectant, quæquæ iuxta Regularia inſtituta dictæ Congregationis à præfata Sede approbata per Superiores eiuſdem Congregationis peragi debent, facere, & exequi intendant, ipſorúmque Fratrum quietem circa præmiſſa diuerſimodè perturbent, ob idque Superiorum dictæ Congregationis auctoritas, ac illius Regularis inſtituti obſeruantia euaneſcat, dictáque Hoſpitalia, ac Fratres in illis degentes in ſpiritualibus, & temporalibus non leuia ſuſtineant incommoda, ob idque operepretium ſit, vt tot, tantiſque incommodis aliquo opportuno, & ſalubri remedio prouideatur.

Nos igitur cupientes, vt omnis difficultatis, & ambiguitatis materia, quæ deſuper oriri poſſet, prorſus tollatur, ac Congregationis huiuſmodi ſingulares perſonas à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatæ exiſtunt ad effectum præſentium, dumtaxat conſeq. harum ſerie abſoluentes, & abſolutas fore cenſentes, necnon ſingularum litterarum Apoſtolicarum, tam à præfatis, quàm à quibuſuis aliis Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris, & Nobis ad fauorem eiuſdem Congregationis emanatarum, necnon quorumcunque priuilegiorum, & indultorum illi per Sedem prædictā quomodolibet conceſſorum veriores, & totos tenores, ac dat. præſentibus pro plenè, & ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes. Motu proprio, non ad ipſius Congregationis, vel eius Superiorum, aut alicuius alterius pro eis Nobis deſuper oblatæ petitionis inſtantiam; ſed ex mera deliberatione, ac ſcientia noſtris, déque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine; ex voto tamen Congregationis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium negotiis Epiſcoporum, & Regularium Præpoſitorum, quibus negotium huiuſmodi maturè diſcutiendum, & referendum commiſimus Congregationem Ioannis Dei, huiuſmodi, ac omnes, & ſingulas ipſius Congregationis domos Superiores etiam Maiorem, ac Fratres, & perſonas, ac miniſtrantes, tam in Italia, quàm Hiſpaniis, aliiſque Mundi partibus conſiſtentia, & tam hactenus fundata, quàm de cætero fundan. in his dumtaxat, quæ Regularia inſtituta iuxta Conſtitutiones d. Congregationis Ioannis Dei à Sede Apoſtolica approbatas, & confirmatas concernunt, à Superioritate viſitatione, correctione, ac etiam obedientia Ordinariorum locorum, itaut Religioſi Congregationis Ioannis Dei huiuſmodi Regularibus inſtitutis ſuis ſe conformare debeant, ſaluis in reliquis, tam Sacr. Canonum, & Conc. Trid. decretis, quàm noſtris, aliorúmque Roman. Pontificum prædeceſſorum noſtrorum litteris in fauorem Ordinariorum emanatis, quibus nullatenus derogare, quinimo eas in ſuo robore, & firmitate permanere intendimus, penitùs & omninò Apoſtolica auctoritate tenore præſentium, perpetuò eximimus, abſoluimus, & liberamus, ac eos in præmiſſis dumtaxat ab omnimoda Ordinariorum locorum iuriſdictione perpetuò exemptos fore, & eſſe declaramus, ipſiſque Ordinariis, & eorum cuilibet, etiam ſi Cardinalatus honore præfulgeant, ne deinceps in his, quæ obſeruantiam, diſciplinam, & inſtituta Regularia Congregationis Ioannis Dei huiuſmodi, vt præfertur, concernunt, præterquàm in caſibus ſacris Canonibus, & Conc. Trid. & Litteris Apoſtolicis præfatis quomodolibet contentis, ſe immiſcere, aut intromittere valeát, ſeu præſumant, diſtrictè præcipimus, & inhibemus. Decernentes præſentes litteras etiam ex eo, quòd Ordinarij locorum, ſeu quicunque alij quauis auctoritate, dignitate, officio, ac etiam Cardinalatus honore fungentes, ac in præmiſſis quomodolibet intereſſe habentes, ſeu habere prætendentes, ad hoc vocati, & cauſæ, propter quas præmiſſa emanarunt, quomodolibet examinatæ, iuſtificatæ, vel approbatæ non fuerint, nec præmiſſis conſenſerint, validas, & efficaces fore, ſicque & non alirer cenſeri; & ita per quoſcunque

quoſcunque Iudices quauis auctoritate fungentes, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ac eiuſdem S. R. E. Cardinales, etiam de latere Legatos, in quauis cauſa, & inſtantia iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca venerabili Fratri noſtro Epiſcopo Oſtienſ. & dilectis filiis noſtro & Sedis Apoſtolicæ Nuncio in partibus Hiſpaniarum commoran. ac Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, Motu pari per præſentes committimus, & mandamus quatenus ipſi, vel duo, aut vnus eorum per ſe, vel alium, ſeu alios præſentes noſtras litteras, & in eis contenta quæcumque, vbi quando opus fuerit, ac quoties pro parte Maioris, & Superiorum, ac Fratrum Congregationis Ioannis Dei huiuſmodi, ſeu alicuius eorum fuerint requiſiti ſolemniter publicantes, eíſque in præmiſſis efficaces defenſionis præſidio aſſiſten. faciant auctoritate noſtra Litteras præfatas, & in eis contra quæcunque huiuſmodi inuiolabiliter obſeruari, ac Fratres Congregationis Ioanuis Dei huiuſmodi illis pacificè frui, & gaudere non permittentes, eos deſuper per Ordinarios locorum, ſeu quoſuis alios contra præſenrium ten. quomodolibet moleſtari, impediri, aut inquietari. Contradictores quoſlibet, & rebelles per Cenſuras Eccleſiaſticas, & pœnas etiam pecuniarias, aliáque iuris, & facti remedia auctoritate noſtra prædicta appellatione poſtpoſita compeſcendo, ac legitimis ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus, cenſuras, & pœnas ipſas etiam iteratis vicibus aggrauando, auxiliúmque brachij ſecularis ad hoc, ſi opus fuerit, inuocan. Non obſtan. præmiſſis, ac ſingulis Litteris præfatis, necnon fel. record. Bonifacij Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri de vna, & Concilij Generalis de duabus dietis, dummodò non vltrà tres dietas aliquis auctoritate præſentium ad Iudicium trahatur, aliíſque Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, necnon Congregationis Ioannis Dei, & Ordinis S. Auguſtini huiuſmodi iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegiis quoque indultis & literis Apoſtolicis dictæ Congregationis Ioannis Dei, illiúſque ſuperioribus, & perſonis, ac quibúſuis aliis ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibúſuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliíſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, irritantibúſque, & aliis decretis etiam motu ſimili, ac aliàs quomodolibet conceſſis, conſumatis, & innouatis. Quibus omnibus illorum tenores præſentibus pro plenè, & ſufficienter, ac de verbo, ad verbum, nihil penitùs omiſſo expreſſis, & inſertis habentes illis; aliàs, in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, contrariis quibuſcunque. Aut ſi dictis Ordinariis, vel quibuſuis aliis communitèr, aut diuiſim ab eadem ſit ſede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per Litteras Apoſtolicas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo, ad verbum de indulto huiuſmodi, mentionem. Cæterum quia difficile foret præſentes Litteras ad ſingula quæque loca, in quibus opus fuerit deferri. Volumus, ac etiam præfata Apoſtolica auctoritate decernimus quòd earumdem præſentium, tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides in iudicio, & extra adhibeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Dat Romæ, apud Sanctam Mariam Maiorem ſub Anulo Piſcatoris, die 16. Martij, 1619. Pontificatus noſtri anno 14.

S. Card. S. Suſannæ.

Congregatio Clericorum Regulárium Pauperum 30
Matris Dei Scholarum Piarum, exempta fuit a Gregorio XV. fel. rec. anno 1622. die 15. Octobr. Pont. ſui anno 2. vt teſtatur eius Conſtitutio 4. *in libello Priuileg.* eiuſdem Congregationis; in illa enim Conſtitutione conceduntur omnes exemptiones Ordinum Mendicantium.

GREGORIVS PAPA XV.

Ad perpetuam rei memoriam.

AD vberes fructus, quos dilecti filij Miniſter Generalis, & Clerici Congregationis Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum in Militanti Eccleſia, cuius regimini, diuina diſponente clementia, præſidemus, in dies afferunt, mentis noſtræ aciem conuertentes, ac vberiores ex ipſa Congregatione fructus in dies prouenturos eſſe ſperantes, ad ea meritò libenter intendimus, per quæ Congregatio ipſa felicioribus in dies proficiat incrementis.

Vt igitur Miniſter, & Clerici prædicti eò feruentiùs in ſuo laudabili inſtituto perſeuerent, quò maioribus ſe viderint fauoribus, & gratiis munitos prouidere volentes, ac ſingulares Miniſtri, & Clericorum prædictorum perſonas à quibúſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliíſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatæ exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum harum ſerie abſoluentes,

ſoluentes, & abſolutas fore cenſentes, ſupplicationibus eorum nomine Nobis ſuper hoc humiliter porrectis, inclinati, Congregationi prædictæ, illiuſque Miniſtro, & Clericis, aliiſque perſonis, vt omnibus, & ſingulis priuilegiis, immunitatibus, libertatibus, facultatibus, exemptionibus, aliiſque gratijs, & indultis, tam ſpiritualibus, quàm temporalibus Ordinibus Mendicantium, illorúmque Superioribus, profeſſoribus, nec non Eccleſiis, Monaſteriis, & Regularibus locis, etiam per viam communicationis, vel extenſionis, aut aliàs quomodolibet, per quoſcunque Romanos Pontifices Prædeceſſores noſtros, ac etiam Nos quomodolibet conceſſis, & quibus ipſi, nec non Eccleſiæ, Monaſteria, & Regularia loca huiuſmodi de iure, vſu, conſuetudine, priuilegio, aut conceſſione Apoſtolica in genere, vel in ſpecie, ac tàm coniunctim, quàm diuiſim, ſeu aliàs quomodolibet vtuntur, fruuntur, & gaudent, ac vti, frui, & gaudere poſſunt, & poterunt quomodolibet in futurum, dummodò tamen ſint in vſu, & non ſint reuocata, aut ſub aliquibus reuocationibus comprehenſa, nec ſacris Canonibus, & Concilij Tridentini decretis, aut Conſtitutionibus Apoſtolicis repugnent; pari modo non ſolùm ad eorum inſtar, ſed pariformiter, & æquè principaliter, perinde ac ſi illis nominatim, & in ſpecie conceſſa fuiſſent, vti, frui, & gaudere liberè, & licitè valeant, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium perpetuò concedimus, & indulgemus; dictáque priuilegia, immunitates, libertates facultates, exemptiones, gratias, & indulta eis communicamus, illaque ad eos extendimus.

Decernentes præſentes literas, validas, firmas, & efficaces exiſtere, & fore ſuóſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac Præpoſito & Clericis prædictis in omnibus, & per omnia pleniſſimè ſuffragari.

Sicque per quoſcúnque Iudices ordinarios, & delegatos, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecùs ſuper his à quoquam, quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter, contingerit attentari.

Non obſtan. noſtra de gratiis ad inſtar non conceden. ac quibuſuis Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac quatenùs opus ſit ordinum prædictorum, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, & litteris Apoſtolicis in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, & ſingulis eorum ten. præſentibus pro plene & ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæterſque contrariis quibuſcunque.

Datum Romæ, apud Sanctam Mariam Maiorem, ſub Anulo Piſcatoris, die decimaquinta Octobris, M. DC. XXII. Pontificatus Noſtri Anno Secundo.

S. Card. S. Suſannæ.

His exemptionibus poſitis aduertendum eſt primò; hic non eſſe omnium Ordinum exemptiones appoſitas, neque tempus, quo fuerunt à iuriſdictione Ordinariorum exempti; quia vel prædictæ exemptiones ad manus meas nondum venerunt, vel propriæ, & explicitæ non habentur; ſed tantum per communicationem; ideò Ordines illi tam Mendicantium quorumdam, quàm non Mendicantium, quorum exemptiones hic omittuntur, videantur infrà in *Diſput de Communicatione Priuilegiorum*, vbi ſaltem implicita nimirum per communicationem eorum exemptio demonſtrabitur.

Secundò, aduertendum eſt, multos alios eſſe Abbates, & Prælatos inferiores ſæculares exemptos, vt ſunt Præpoſitus Pratenſis, Præpoſitus Collegiatæ Sancti Michaëlis in foro Lucenſi in Ætruria; Abbas ſecularis Guaſtallæ in Diœceſi Cremenſi; Præpoſitus Ateſſæ in Prouincia Theatina, Archipreſbyter Altamuræ, & Præpoſitus Sancti Sabini in Apulia; Abbas Sancti Ioannis de Lucolo in Ciuitate, & Diœceſi Aquilana; & in eadem Diœceſi, Abbas Sancti Spiritus de Octe, hodie illuſtriſſimus, & Reuerendiſſimus Cardinalis Barberinus, qui ſicut, & Abbas Farfenſis, habet etiam in Ciuitate, & Diœceſi prædictis multas Eccleſias, in quibus exercet iuriſdictionem, quaſi Epiſcopalem priuatiuè, quoad Epiſcopum, & in eadem Diœceſi reperitur etiam Abbas Bominaci; multi alij ferè innumerabiles, (vt ita dicam,) inueniuntur ſimiles Prælati inferiores exempti in noſtra Italia, in Germania, in Gallia, Hiſpania, Anglia, & vbiquè Orbis Chriſtiani. Sed quoniam tempus exemptionis eorundem Prælatorum mihi incognitum eſt, ideo de illorum particularibus exemptionibus non egi.

Præterea notandum tertiò, quòd cùm exemptio
ſit gratia de ſui natura præiudicialis, ſuſtinetur pri- 31
uilegium exemptionis abſque expreſſa derogatione regulæ de iure quæſito non tollendo; quia cùm Papa ſciat gratiam, non niſi cum magno tertij præiudicio verificari poſſe, & nihilominus illam concedit: cenſetur per neceſſarium antecedens illi iuri derogari velle Dec. *conſ.* 113. *num.* 7. *verſ. non obſtat.* Corn. *conſ.* 83. *num.* 16. *verſ. certio reſpondetur lib.* 5. Gonzal. *ad reg.* 8. *Cancellar. gloſſ.* 36. *num.* 48. Caſſador. *deciſ.* 5. *de priuileg.* Seraph. *deciſ.* 762. *num.* 4. *& deciſ.* 1445. *num.* 7. Rota *deciſ.* 240. *num.* 22. *part.* 1. *diuerſ.* & *deciſ.* 48. *num.* 1. *per tot.* & *deciſ.* 174. *num.* 2. *part.* 1. *recent. in Mantuana penſionis* 4. *Decembris* 1626. *coram R.P.D. Merlino*, & *in Romana dotis de Ballapanibus* 7. *May* 1629. *coram R.P.D. Dunozetto iuniore*; quas refert & ſequitur. D. Ferentill. *in addit. ad deciſ.* 577. Burat. *num.* 13. & *in Adrien. decimarum Decembris* 1607. *coram Patriarcha Manzanedo, in Bononien. vſus fructus* 23. *May.* 1625. *coram Reuerendiſſimo D. Coccino Decano, in Albanen. beneficiorum* 27. *Iunij* 1614 *coram R.P.D. Pirouano*, & *coram in Cæſarauguſtana Cameraria* 26. *Nouembris* 1632. *quæ infrà eſt deciſ.* 78. *num.* 10.

QVÆSITVM V.

Qua forma, & per qua verba probetur Abbatiarum, & Religionum exemptio ab Ordinariorum iuriſdictione.

SVMMARIVM.

1 *Exemptionis priuilegio ſe gaudere aſſerenti, probandi onus incumbit.*

2 *Scriptura neceſſaria eſt ad exemptionem probandam.*

3 *Forma probandi exemptiones traditur.*

4 *Exemptio ab Ordinariis, an probetur, ſi in priuilegio dicatur, quid eſſe iuris Diui Petri,* & n.5.6. & ſequentibus.

7 *Cenſus ſolutio, qua fit Eccleſia Romana, an arguat exemptionem.*

8 *Probatio concludere debet per neceſſe, non per poſſibile.*

9 *Singula, qua non proſunt, multa collecta iuuant.*

11 *Exemptio probatur, ſi in Priuilegio Summus Pontifex eximat ab Ordinarij poteſtate.*

12 *Exemptio ab Ordinariis conceſſa cenſetur, ſi in priuilegio dicatur, Eccleſiam, ſeu Monaſterium eſſe libera, ſeu quòd potiatur libertate Eccleſia Romana.*

13 *Receptio in ſpeciales Romana Eccleſia ſubiectos exemptionem operatur.*

14 *Receptio in protectione an operetur exemptionem,* & num. ſeqq.

15 *Protegere idem eſt, ac defendere.*

16 *Imperator Eccleſia Romana protector dicitur.*

17 *Imperator Eccleſia Romana inferior eſt.*

19 *Exemptio plenaria conceſſa cenſetur ex receptione ſub protectione Sedis Apoſtolica, cum onere aliquid ſoluendi.*

20 *Verba priuilegij,* tali Monaſterio, vel Eccleſiæ, nec tu, nec Preſbyteri tui aliquid moleſtiæ inferatis, *quid operentur.*

21 *Exemptionem, & iuriſdictionis conceſſionem non infert priuilegium vſus mitra, & annuli, ac baculi paſtoralis.*

22 *Exemptio plenaria à quocunque iure ordinariis competente cenſetur conceſſa ex verbis* Perpetuò eximimus, ac totaliter liberamus.

QVoniam, vt prædiximus, Ordinarij iuriſdictio ex iuris præſumptione per totam Diœceſim ex-
1 tenditur: hinc fit vt aſſerenti ſe exemptionis priuilegio gaudere, incumbat onus talem exemptionem probandi, gloſſ. *in cap. de Xenodochiis, verb. in quorum,* & *ibi* Ancharan. *num. 1. poſt med. de relig. domib.* Abb. *in cap. 1. num. 13. ff. de offic. Ordin. & cap. porrò num. 1. de priuileg.* Philip. Franc. per illum textum *in cap. cùm perſona num. 3.* & *ibi* Gemin. *num. 2. in fin. de priuileg. in 6.* Caputaquen. *decis. 328. num. 2. part. 1.* Rot. *decis. 529. num. 4. part. 4. diuerſ.*

2 Ad eius autem probationem ſcriptura neceſſaria eſt, itaut probatio exemptionum pendeat ex priuilegiorum inſpectione, iuxtà quorum tenorem ſemper eſt iudicandum, *cap. porrò, & cap. recepimus de priuileg. cap. accepimus de fide inſtrument.* Et poſt Alex. *in 6. certi conditio §. quoniam num. 5. ff. ſi cert. per.* Alciat. *in l. pactum quod bona num. 20. C. de pact.* Rot. apud Mantic. *decis. 260. num. 6. qua eſt eadem cum d. decis. 529. num. 5. part. 4. diuerſ.*

3 Forma probandi exemptiones præſcripta eſt à Bonifacio VIII. Pont. Max. his verbis. *Nos volentes, ſuper hoc de ſalubri remedio prouidere, ſtatuimus, vt hi qui ſe aſſerunt per priuilegia, ſeu indulta Apoſtolica Sedis exemptos, à locorum Ordinariis requiſiti huiuſmodi priuilegia, vel indulgentias, quibus ſe dicunt fore munitos, ipſis Ordinariis in loco congruo, & ſecuro, aut aliquibus prudentibus viris, omni ſuſpicione carentibus, ad hoc per dictos Ordinarios deputatis, infrà terminum competentem, pro facti qualitate ipſorum Ordinariorum, vel Delegatorum ſuorum arbitrio moderandum, iuſto impedimento ceſſante, oſtendere, ac ad legendum integraliter exhibere: necnon de articulis, de quibus controuerſia fuerit, tranſcriptum tradere teneantur;* vt habetur in *d. cap. cùm perſona de priuileg. in 6.*

Modi autem verborum, quibus probari poteſt, exemptionem fuiſſe conceſſam, quamuis non ſint in iure determinati, tamen extant aliqui, qui ſunt in eodem iure communi magis in vſu.

Primus eſt, ſi dicatur in priuilegiis, quid eſſe iuris D. Petri, ſiue ad ius, & proprietatem Romanæ 4
Eccleſiæ, vel ad Romanam Eccleſiam ſpecialiter, & immediatè, vel etiam ſimpliciter ſpectare, Panormit. *in cap. recepimus num. 2.* vbi etiam Soccin. *n. 7. & 32. de priuileg.* Eraſm. à Cokier. *de iuriſd. Ordin. in exempt. part. 1. quæſt. 9. num. 1. verſ. in primis,* Maſcard. *de probat. concl. 713.*

Verùm in contrarium eſt text. *in d. cap. recepimus de priuileg.* dum probat, ex eo, quòd aliqui ſpecialiter iuris B. Petri exiſtant, non probari exemptionem ab Ordinariorum poteſtate, niſi concurrat ſolutio cenſus in ſignum ſubiectionis facta, vt ibi notat contra alios Dec. *num. 11.* Notandum ergò cum peritiſſimo Domino meo Domino Auguſtino Barboſa, qui rem iſtam cæteris latiùs, & doctiùs pertractauit in ſuo eruditiſſimo opere nouiter impreſſo Lugduni *de offic. & poteſt. Episc. allegat. 123. à num. 15. vſque ad 20.* excluſiuè, quatuor caſus principales in hoc propoſito conſiderari poſſe.

Primus eſt, quando priuilegium, ſententia, aut ſcriptura non fiunt principaliter ſuper exemptione, ſeu 5
libertate, ſed incidenter propter aliud; tunc ſi enuncient, aliquod Monaſterium, ſeu Eccleſiam, vel perſonam eſſe iuris D. Petri, vel ad Eccleſiam Romanam pertinere, vtique huiuſmodi enunciatiuæ exemptionem non probant, vt decidit tex. *in cap. ſi Papa de priuileg. in 6.* & conſtat ex generalibus principiis, quòd verba narratiua, quæ non proferuntur principaliter propter ſe, plenam probationem non efficiunt, *l. ex hac,* vbi id notant omnes, *ff. de donat. l. ex his verbis, C. de teſtament. milit.* cum ſimilibus, de quibus Maſcard. *de probat. concluſ. 622.* Menoch. *de præſumpt. lib. 3. præſumpt. 133.* Mantic. *de coniecturis vltim. volunt. lib. 3. tit. 12.* Rota *decis. 176. n. 4. part. 1. Recent.*, & in enunciatiua Summi Pontificis probat generaliter *clem. 1. de probat.*

Secundus caſus proponitur *in d. cap. ſi Papa, verſ.* 6
ſi autem: nempè quando dicta verba, quòd Eccleſia, vel Monaſterium, aut perſona ſit Iuris B. Petri, ſiue ad Eccleſiam Romanam pertineat, vel ſimilia enunciantur à Summo Pontifice exemptionis priuilegium concedente, aut à Iudice ſuper exemptione ſententiam proferente. Ratio d. textus eſt, quia de natura priuilegij eſt, vt eius verba aliquid operentur; at prædicta verba in priuilegio appoſita nihil operarentur, & ſine effectu remanerent, ſi per ea non cenſeretur conceſſa exemptio ab Ordinariorum imperio, & quod ſoli Papæ D. Petri ſucceſſori ſubiiciantur; nam Regulariter omnes Mundi Eccleſiæ ad B. Petri ius pertinere, & Romanæ Eccleſiæ ſubiectæ eſſe noſcuntur, *can. cuncta per Mundum. 9. q. 3.*

Tertius eſt caſus *d. cap. recipimus, de priuilegiis.* 7
Quando, ſcilicet, præter verba priuilegij enunciantia, Eccleſiam, vel Monaſterium ad ius Beati Petri ſpectare, concurrit etiam ſolutio cenſus: ex quibus

ſimul

ſimul iunctis ſaria concludi videtur exemptio ſpecialis ab Ordioariorum ditione, & ſubiectio immediata Romanæ Eccleſiæ, præſertim ex ſolutione cenſus, à qua non leue exemptionis deſumitur argumentum, *cap. quantò*, ibi, *cùm nihil teneatis ab eis, quod, &c. de cenſib.* Verùm non ſemper ex ſolutione cenſus colligitur omnimoda exemptio, vt probatur text. *d. cap. recepimus*, ibi, *non omnes cenſuales ab Epiſcoporum ſubiectione habentur immunes*, vbi poſt Panormit. notauit Soccin. *num.* 3. & Dec. *num.* 2. *cùm ſeqq.* confirmatur ratione, quia nomen cenſus æquiuocum eſt, varias habens ſignificationes; & ideò ex eius ſolutione non probatur neceſſariò ſpecialis ſubiectio Sedis Apoſtulicæ, & exemptio ab Ordinariorum poteſtate;
8 ex vulgata regula, probationem concludere debere per neceſſe, non per poteſt eſſe, vt per Maſcard. *de probat. concluſ.* 671. *num.* 11. Hoc tamen non procedit, aliis conjecturis, & adminiculis cum cenſus ſolutione ad probandum exemptionem concurrentibus, ex vulgata regula, quæ non proſunt ſingula, ſimul vnita iuuant, *cap. cauſam, de probat. gloſſ. in l.* 2. *verb. legitimis, ff. de excuſat. tutor.* latè Gabr. *commun. concluſ. Initio*, Rota *deciſ.* 650. *num.* 7. *part.* 1. *Recentior.* Nec obſtat, quòd *in d. cap. recepimus*, cum ſolutione cenſus concurrebat receptio ſub protectione Papæ, vel etiam narratio, quod de iure B. Petri exiſtebat, & tamen hæc tria ſimul iuncta non ſufficere ad probandam exemptionem, decidit ibi Pontifex, & notant poſt Panormit. ibi *num.* 1. Soccin. *n.* 8. *&* 43. & Dec.
9 *in princip.* Quia reſpondetur, Regulam illam, quæ non proſunt ſingula, multa collecta iuuant, procedere, quando ſingula genere ſuo perfecta ſunt: non ita ſi vitioſa ſint, & genere ſuo imperfecta, ex Menoch. *de præſumpt. lib.* 3. *præſumpt.* 39. *n.* 6. & latè adductis per Gabr. *d. concluſ.* 2. *n.* 33. *cùm ſeqq.* Sed ex dictis, cenſus ſolutio, & narratiua, eſſe iuris Beati Petri, ſicut etiam receptio ſub protectione, vt dicemus, leue faciunt adminiculum, debilémque tradunt conjecturam plenariæ immunitatis; ergo neque ſimul vnita habebunt vim illam concludendi. Atque ſic docet D. Barboſa *d. allegat.* 123. *num.* 23. *& ſeq.* ex his colligi poterit, quando ſolutio cenſus Apoſtolicæ Sedi probet, ſoluentem immediatè illi ſubiectum eſſe, ac ab Ordinariorum imperio ſolutum eſſe.

10 Quartus caſus eſt, quando licèt verba priuilegij, vel ſententiæ non principaliter ad exemptionem concedendam, ſed propter aliud prolata ſint; tamen Princeps, aut Iudex principaliter in illis ſuam intentionem fundat; ad hoc autem, vt ex huiuſmodi enunciatiua exemptio plenè probetur, tria copulatiuè requiruntur. Primum, quòd à Summo Pontifice, vel alio Principe Superiorem non recognoſcente, proferantur. Secundum, quòd ſint de facto proprio. Tertium, quòd ſuper illis gratia, vel intentio Principis principaliter fundetur; vt ex verbis text. *clem.* 1. *de probat.* deducunt Gabr. *comm. concl. tit. de probat. concl.* 2. Flam. Pariſ. *de reſignat benefic. lib.* 8. *q.* 11. Maſcard. *de probat. concl.* 1233. & ex his Card. Tuſc. *tom* 6. *concl.* 62. *& ſeq.* ex quibus concludendum eſt, quòd ſi Princeps per verba narratiua, in quibus principaliter ſuam fundat intentionem, aſſerat, Monaſterium, vel Eccleſiam eſſe iuris B. Petri, plena exemptionis probatio, & immediata Sedi Apoſtolicæ ſubiectio inde reſultet: non ſic autem cùm eadem narratiua fieret in ſententia Iudicis inferioris.

11 Secundus modus eſt; ſi in priuilegio Sum. Pont. eximat ab Ordinarij poteſtate *cap. ſi Papa de priuil. lib.* 6. inſuper ſi Pontifex eximat eum plena libertate, Innocent. *in cap. [illegible]tens, de verb ſignific. n.* 7. Bellenc. *de charitat. ſubſid. quæſt.* 32. *num.* 8. Eraſm. à Cokier. *loco citato verſ. deinde*, Barboſa *d. allegat.* 123. *num.* 11. Si etiam appoſitum ſit in conceſſione. Nec audeat Epiſcopus ibi Cathedram ſuam collocare, vel quamlibet poteſtatem exercere, aut ordinationem aliquam quamuis leuiſſimam, facere, *cap. luminoſo* 18. *quæſt.* 2. Bellenc. *d. quæſt.* 32. *num.* 3. Barboſa *loco citato num.* 12.

Tertius modus eſt; ſi dicatur, locum, ſiue Eccle- 12
ſiam eſſe liberam: ſeu quòd potiatur libertate Eccleſiæ Romanæ: aut quòd eius ſpeciali prærogatiua gaudeat, per text. *in cap. cùm olim* 2. *de priuileg. d. cap. ſi Papa, §. & eſt idem*, Cokier. *loco cit. verſ. ſi dixerit*, Barboſ. *num.* 13.

Quartus modus; ſi Pontifex priuilegio in ſpecia- 13
les Eccleſiæ Romanæ ſubiectos recipiat, *d. cap. ſi Papa §. ſimiliter*, gloſſ. *in cap. ne aliqui in verb. à quocunque de priuileg. in* 6. Abb. *in cap. recepimus de priuileg.* Eraſm. à Cokier. vbi proximè, *verſ. ſi recipiat*, Barboſa *loco etiam cit. num.* 20. ſecùs ſi Papa recipiat aliquos in filios, vt expreſsè probat idem *cap. ſi Papa §. noſcit filios*, vbi gloſſ. & Doctores latè, D. Barboſa *d. num.* 20.

Quintus eſt; ſi in priuilegio diceretur, *recipimus* 14
in protectionem, quia ſicut ex tacita ſubmiſſione protectioni Papæ, ſiue Apoſtolicæ Sedi quis eximitur à iuriſdictione, ac poteſtate Ordinarij: vt videmus in eo, qui appellat ad Papam, vel Sedem Apoſtolicam, & appellatione interpoſita, ligantur manus omnium inferiorum, *cap. ſollicitudinem*, *cap. dilecti, & cap ad audientiam de appellat.* ita expreſſa receptio in protectionem, non ſolùm idem, immo plus operari debebit, quàm tacita, *l. vlt. C. de nouat. l. à Titio, ff. de furt.* Ita Mandoſ. *de ſignat. grat. verb. exemptiones ab Epiſcopis verſ. & de clauſula priuilegij*, Roderic. *quæſt. regular. tom.* 2 *q.* 63. *art.* 3. *in fine.*

Contrarium tamen probat text. *in cap. ex parte, &* 15
cap. recepimus, de priuileg. vbi Cardinal. *in princ.* Soccin. *à num.* 7. Dec. *à num.* 13. Maſcard. *de probat. concluſ.* 713. *num.* 1. Cokier. *d. part.* 1. *q.* 9. *num.* 3. Gaill. *latè lib.* 2. *obſeruat.* 54. *à princip. vbi num.* 4. teſtatur eſſe communem omnium ſcribentium ſententiam. Ratio eſt, quia protegere idem eſt ac defendere, vt notat gloſſ. *in l. deſertorem §. vlt. ff. de re militar.* & ideo non importat ſuperioritatem, immo verificatur in inferiori, ſicut etiam defenſio: vt patet in militibus, qui pro ſalute, & defenſione Regis ad eius cuſtodiam aſſiſtunt, vt per gloſſ. *in rub. C. de domeſtic. & poteſt. lib.* 12. *vbi in l.* 1. benè explicat Cuiacius, protectores dici eos, qui armatam militiam ſubeuntes, non ſolùm defendendi corporis ſui, verùm etiam protegendi lateris Principis curam habent. Ita etiam Im- 16
perator dicitur Eccleſiæ Romanæ protector, *in clem.* 1. *de iureiurand.* & tamen non ideò Superior eſt Papæ, aut ipſius Romanæ Eccleſiæ, *cap. ſolitæ, de maiorit. & obed.* Immo inferiorem ſe profitetur *in canon.* 17
Valentinianus 63. *diſt.* ibi, *enì, & nos, qui gubernamus Imperium, ſincerè noſtra capita ſubmittimus.* Sic etiam Ciuitates ſub Imperij protectione poſitas non ſubiectas eſſe, ſed confœderatas cenſeri, ex Barthol. *in l.* 1. *C. de excuſat. mun. lib.* 10. notat Decius *in d. cap. recepimus, num.* 17. *&* 18. Gaill. *de obſeru.* 54. *num.* 1.

Nec obſtat, quòd quando pendente aliqua cauſa 18
in iudicio, quis propter grauamen ſibi illatum, vel comminatum, ſubmittens ſe protectioni Sedis Apoſtolicæ, eximitur à poteſtate, & iuriſdictione Iudicis Ordinarij: quia reſpondetur, talem ſubiectionem habere effectum appellationis, & conſequenter ſuſpendendi iuriſdictionem Iudicis Inferioris, à qua ſic tacitè appellatur, iuxt. generalem regulam text. *in cap. ſi à Iudice, de appellat. in* 6. & ideò exemptio tunc
non

non prouenit ex eo quòd ille ſe Apoſtolicæ Sedis protectioni ſubmiſerit, ſed ex virtute tacitæ appellationis, quæ illis verbis includitur, vt explicat Præpoſitus *in d. cap. ad audientiam, num. 3. cum ſeqq. de appellat.* Matant. *de Ord. Iudic. p. 6. cap. de appellat. num.* 133. & in ſimili de arreptione itineris ad Papam ex cauſa graoaminis probat text. *in cap meminimus, & in cap. dilecti, de appellat. cap. cum olim in fine, de dolo, & contumac.* Atque ita eleganter poſt Maſcard. Cokier. Gaill. & alos ſupra adductos, docet D. Auguſt. Barboſ. *cit. allegat.* 123. *num.* 26. 27. *&* 28. & tenuit Rot. *deciſ. 709. ſub. n. 1. verſ. ad primum de bulla part.* 4. *diuerſ.* Verùmquando vna cum receptione ſub protectione Sedis Apoſtolicæ concurrit etiam onus aliquid ſoluendi, cenſetur conceſſa plenaria exemptio, vt per Rot. apud Seraph. *deciſ.* 1025. *num.* 8. & *in Theatina, ſen Nullius iuriſdictionis de Buccl auico 23. Iunij. 1614. coram Reuerendiſſimo D. Coccino Decano qua in fine operis eſt deciſ. 59. num. 3.*

20 Notandum tamen, quòd quando dicitor, *Tali Monaſterio, nec tu, nec Preſbyteri tui aliquid moleſtia inferatis*; intelligitur tale Monaſterium à lege Diœceſana, tantùm immune, & liberum, *cap. quam ſit* 18. *q.* 2. Innocent. Panormit. & Doct. *in cap. 1. de ſtat. Monach.* ſi autem dicatur; *Gaudeat plena libertate,* cenſetur exemptum tàm à lege Diœceſana, quàm à lege ioriſdictionis Philip. Franc. *cap. 1. §. illam num. 3.*

21 *de verb. ſignif.* Adde etiam quòd ex priuilegio vſus Mitræ, & Annuli, ac Baculi paſtoralis non infertur ad iuriſdictionis conceſſionem, neque ad exemptionem, vt reſpondit Rota *in d. deciſ. 709. num. 4. part. 4. diuerſ.* qoia vt inquit Ioan. Andr. qoem alij ſequuntur *in cap. Apoſtolica de priuileg. in 6.* priuilegium vſus Mitræ, & Annuli, ac Baculi paſtoralis datur in honorem Eccleſiæ, & noo in amplitudinem officij.

22 Et ex verbis, *Perpetuò eximimus, & totaliter liberamus*, cenſetur Monaſterium exemptum à quocumque iure Ordinariis competente Heuſin. *conſ.* 72. *in princ.* Vitalin. *clement. 1. de cenſib.* Rota *in Cæſaraugustana Cameraria 26. Nouembris 1632. coram R.P.D. Pirouano, qua in fine operis eſt deciſ. 78. num. 9.*

QVÆSITVM VI.

Qua ratione Abbas, & Prælatus Regularis ab Ordinariorum moleſtiis iura ſua tueri poſſint.

SVMMARIVM.

1 *Abbas poteſt per declinatoriam fori ab Ordinariorum moleſtiis iura ſua tueri.*
2 *Priuilegia Regularium cum dubitatur an ſint valida, Sedes Apoſtolica eſt conſulenda.*
3 *Ordinarius in materia exemptionum de ſua iuriſdictione cognoſcere non poteſt.*
4 *Iudex in cauſa propria nemo eſſe poteſt.*
5 *Exemptionis de priuilegio iudicare, ad Papam ſpectat, ad quem ſolum pertinet eximere.*

DVpliciter poteſt Abbas exemptus ab Ordinariis ſe tueri. Primò per declaratoriam fori, præſen-
1 tando in iudicio exemptionis priuilegium; Abbates enim, & exempti omnes ab Epiſcopo citati, ſi ad probandam ſuam exemptionem priuilegium tantùm allegant, tenentur illud in loco congroo, & ſecuro ipſis Ordinariis, vel aliquibus Iuriſprudentibus, omni ſoſpicione carentibus, ad id per eoſdem Ordinarios deputatis, infrà terminum competentem pro facti qualitate, arbitrio ipſorum Ordinariorum, vel ſuorum delegatorum moderandum, iuſto Impedimento ceſſante, oſtendere, & ad legendum integrum exhibere, ac tranſſumptum articulorum, ſuper quibus erit controuerſia, tradere, *cap cum perſona de priuileg. in 6.* vbi notant gloſſ. & DD. quòd concedi debet vt totum priuilegium inſpiciatur, ita vt plenariè legi poſſit; copia verò eſt tradenda de iis tantùm articulis, de quibus eſt controuerſia. Idem notant Felin. *in cap. 1. num. 29. de proba.* Ratio eſt, quia ex tranſcriptione totius priuilegij poſſent lites, & nouæ differentiæ excogitari: hoc autem non ita facilè continget ex cópia articuli controuerſi tantùm, vt ait ead. gloſſ. *in verb. integraliter,* & *ibi* Ancbar. & alij. Si verò ad probandam huiuſmodi libertatem, Canonicam tantùm præſcriptionem allegaoerint, tenentur de ea eiſdem Ordinariis, vel ab eis delegatis fidem facere. Si verò qui ſe tueri velint: ſi priuilegium exhibitum non ſufficit, ad huiuſmodi exemptionem plenè probandam, tenentur quadraginta annorum præſcriptionem probare, & ea pendente, licèt Ordinariorum intentio de iure communi contrà eos fundetur, tamen in libertatis, vel exemptionis poſſeſſione, de qua fidem coram eiſdem Ordinariis fecerint, turbari nequeunt. Nam pendentè lite ſuper validitate priuilegij, ſeu an fuerit priuilegium conceſſum, vel non, priuari quis non debet vſu poſſeſſionis, vel quaſi, etiamſi illa poſſeſſio ſit contra ius, *d. cap. cùm perſona §. quòd ſi tales de priuileg. in 6.* Panormitan. *in cap. 1. num. 4. vt lite pend. nihil innou.* Si verò non exhibent priuilegium, quod ſaltem cauſas præſcriptionis tradat: licebit Diœceſanis Epiſcopis in eoſdem liberè iuriſdictione ſua vti; donec de canonica præſcriptione plenam fidem faciant, ita habetur ex text. *in d. cap. cùm perſona.* De qua re in duobus ſequentibus quæſtionibus latè agemus. Et videndæ ſunt deciſiones S. Rotæ Romæ *in Calaguritana iuriſdictionis 1. Iulij. 1605. coram Iuſto, in Toletana iuriſdictionis 26. Martij 1612. & 4. Decembris 1613. coram R P. D. Pirouano, & in Toletana exemptionis 14. Maij 1614. coram Eminentiſſ. D. Cardinale Ioanne Baptiſta Pamphilio, qua in fine operis ſunt deciſ. 53. 67. & 68.*

Secundo modo poſſunt ſe tueri Abbates, vt ſi exhibito priuilegio, Ordinarij de eius validitate, vel inoaliditate agunt, & illo reiecto, ſententiam contrà eos ferant, ea ſententia nullius eſt momenti; nam
cum de validitate priuilegiorum Regularium dubita- 2
tur, ad Summum Pontificem recurrendum eſt, qui ſibi eorum interpretationé reſeruauit, vt habet Collector priuilegiorom Societatis Ieſu, *in compend priuileg. §. 1. & 4.* inquiens. *Priuilegiorum Societatis per Paulum III. vſque ad 15. Kal. Nouembris anno Domini 1549. conceſſorum interpretationem reſeruauit Sedi Apoſtolica, quia inhibitum eſt omnibus Prælatis, ne præſumant interpretari priuilegia Regularibus conceſſa, ſiue clara ſint qua interpretatione non indigent, ſiue dubia contineant, prout conceſſit Clemens IV. Prædicatoribus, ac Minoribus, vt patet ex libro priuilegiorum Sancti Auguſtini.* Inſuper idem Collector refert conceſſum, quòd quoties ſuper intelligentia priuilegiorum dictæ Societatis aliqua difficultas oritetur, per Iuriſperitos, & alios Iudices ad fauorem ipſius Societatis interpretatio fiat; vt etiam conceſſit Alexander VI. Congregationi Sanctæ Iuſtinæ de Padua, ſub Dat. Romæ Kalend. Aprilis 1501. Pontificatus ſui anno VIII. quod extenſum fuit ad noſtram Congregationem à Iulio II. anno 1507. Pontificatus ſui anno IV. de quibus ſuprà in *diſputatione de priuileg.* Quòd autem in dubio interpretatio priuilegiorum Regularium non ſpectet ad Prælatos ſeculares, præter priuilegia, tenent etiam Doctores; quamuis etenim regulariter ad Iudicem pertineat inſpicere, ac decernere, an ad ipſum iuriſdictio competat *l. 2. ff. ſi*

quis

Digitized by Google

quis in iuſ. voc. non ieris, & ibi Doct. Abb. Felin. & alij
Canoniſtæ in *cap. ſuper literis de reſcript.* in materia
3 tamen exemptionum Ordinarius de ſua iuriſdictione
cognoſcere non valet, vt expreſsè tenent idem Abbas
Felin. & cæteri Doctores *in d. cap. ſuper literis*, idem
tenuit Innocent. *in cap. venerabili*, & *ibi* Panormit.
num. 3. & 4. de cenſib. Item in *cap. ex parte de verbor.
ſignification.* Ratio horum potiſſima videtur: quia
Epiſcopus cognoſcēs vtrùm priuilegium ſit validum,
4 necne, vel quidquam tale, cauſam principalem attingens,
eſſet iudex in propria cauſa quod non licet per
text. *in l. qui iuriſdictio ff. de iuriſd. omn. Iudic. & C. ne
quis in ſua cauſa, & in rubro, & nigro*, Innocent. *in d.
cap. ex part. num. 3. per tot. de verb. ſignificat.* Alia ra-
5 tio videtur, quia ad ſolum Pontificem ſpectat, eximere,
ergo ad ipſum pertinebit, de ſuo exemptionis
priuilegio iudicare, *cap. cùm veniſſent* vbi gloſſ. *in
verb. iudicari de iudic. cap. 1. de leg.* Conrad. Gaill. *lib. 1.
obſer. 1. num. 7.* Armill. *verb. interpretatio num. 4.* Et
quamuis, *in d. cap. cùm perſona*, dicatur, quòd exempti
de ſuo exemptionis priuilegio requiſiti, debent
illud Ordinariis oſtendere; ergo Ordinarij in cauſa
propria poſſunt cognuſcere. Reſp. tamen, quòd allegantes
exemptionis priuilegium, debent illud Epiſcopis
oſtendere, non vt illi de eo iudicent, ſed vt
ſe informent, vt docet Panor. *in d. cap. venerabili n. 3.
in fine*, ex Innocent. *ibidem.*

QVÆSITVM VII.

Vtrùm per priuilegia exemptionum, Abbates, & cæteri Regulares in omnibus ab Epiſcoporum iuriſdictione exempti ſint.

SVMMARIVM.

1 *Lex Diœceſana quænam ſit.*

2 *Lex iuriſdictionis, quænam ſit.*

3 *Abbates & Religioſi de iure commun à Lege Epiſcopali Diœceſana, non autem à Lege iuriſdictionis exempti ſunt, per priuilegia verò ab vtroque.*

4 *Religioſi, licèt exempti, Epiſcopo tamen quoad ſacrorum librorum editionem ſubiciuntur.*

5 *Religioſos ſuæ Diœceſis compellere poteſt Epiſcopus, vt lectionem Sacræ Scripturæ in ſuis Monaſteriis habeant, ſi commodè fieri poterit.*

6 *Regulares ſubſunt Epiſcopis, quoad prædicationis munus, & quoad Parochos, vt populo ſibi commiſſo prædicent in Dominicis, & feſtis ſolemnibus & quid, ſi Eccleſiæ eſſent nullius Diœceſis.*

7 *Regulares extra Monaſterium degentes, ſi delinquant, à loci Ordinario puniuntur.*

8 *Regulares extra Monaſterium degentes, in cauſis mercedum, & miſerabilium perſonarum ab Ordinariis, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatis, ad ſoluendum debitum cogi & compelli poſſunt; non autem in aliis*, num. 10.

9 *Regulares quando hic dicantur extra Monaſterium degere.*

11 *Regulares intra Monaſterium degentes, ſi extra clauſtra ita notoriè deliquerint, vt populo ſcandalo ſint, an & quando ab Epiſcopo puniri poſſint.*

12 *Perſonæ miſerabiles quænam intelligantur.*

13 *Pauli V. Conſtitutio ſuper cap. 14. ſeſſ. 7. Conc. Trid. de reformat. refertur.*

14 *Regulares quoad Ordines Epiſcopis ſubiciuntur.*

15 *Pœnitentiæ Sacramentum exercere non poſſunt Regulares, niſi præuio examine ab Ordinario idonei iudicentur.*

16 *Ædificare monaſterium, ſiue Eccleſiam vel aliam Orationis Domum nemo poteſt, niſi ab Ordinario ei licentia impertiatur.*

17 *Ordinarij quam poteſtatem habeant quoad Clauſuras Sanctimonialium exemptarum.*

18 *Regulares ſubiiciuntur Epiſcopis in feſtis colendis.* Intellige, vt ibidem.

19 *Regulares tenentur publicare interdicta, & cenſuras Eccleſiaſticas in eorum Eccleſiis, ſi Epiſcopus præcipiat, eaſque ſeruare.*

20 *Exempti, tam Regulares, quàm ſeculares, ad publicas proceſſiones accedere tenentur, & lites, quæ inter perſonas Eccleſiaſticas in proceſſionibus oriuntur, ab Epiſcopo componi debent.*

21 *Nouitij omnes ſubiacent Ordinariis locorum quoad renunciationes faciendas.*

22 *Regulares de profeſſionis nullitate dicere volentes, eorum rationes coram ſuo ſuperiore, ac Ordinario proponere debent.*

23 *Ordinarij cogunt Regulares teſtamentorum, & vltimarum voluntatum executores, ad ſuſcepti muneris rationem reddendam.*

24 *Regulares nequeunt ſine Epiſcopi licentia, eleemoſynas petere.*

25 *Regulares omnes in cauſis hæreſis Epiſcopo ſubſunt, vel Inquiſitoribus, non autem propriis Abbatibus, & Prælatis.*

26 *Regulares coram Epiſcopis reconueniri poſſunt, quoties coram eiſdem alios conueniunt.*

27 *Exempti non cenſentur immunes à decimarum ſolutione.*

28 *Campana à Religioſis in Sabbato ſancto in eorum Eccleſiis pulſari nequeunt, antequàm pulſentur in Cathedrali, ſeu Matrici Eccleſia, ſub pœna ducatorum centum. Fallit, ſtante immemorabili in contrarium. Et quando immemorabilis cenſeatur legitima probata.*

29 *Epiſcopi poſſunt etiam per cenſuras cogere Prælatos Regulares, ad reſtituendum Nouitiis egredi volentibus bona, quæ tempore ingreſſus attulerunt.*

30 *Religioſi de manibus laicorum Eccleſias, ſine Epiſcopi conſenſu, recipere nequeunt.* Intellige, vt ibid.

31 *Epiſcopi, & hæreticæ prauitatis Inquiſitores poſſunt ſeuerè animaduertere in Regulares audentes in publicis eorum actibus aſſerere, quòd Beatiſſima Virgo cum originali peccato concepta fuerit.*

32 *Epiſcopi & inquiſitores inquirere, & procedere poſſunt contra quoſcunque, etiam exemptos, ſollicitantes in confeſſionibus.*

33 *Epiſcopi poſſunt punire Regulares Mendicantes, qui cùm tantum vnica campana debeant eſſe contenti, plures tamen retinent.*

34 *Religioſi Epiſcopalia ſibi arrogantes puniri poſſunt ab Epiſcopo, eorumque Eccleſias, in quibus ea exercentur, interdictas eſſe, poteſt Epiſcopus declarare*

35 *Regulares ſine Ordinarij licentia non poſſunt publicare Indulgentias, etiam quas à ſummo Pontifice receperunt.*

36 *Archiepiſcopi, & Epiſcopi poſſunt in locis exemptis ſuæ Diœceſis facere ſolemnes benedictiones, & diuina Officia celebrare.*

37 *Exempti ſubduntur Epiſcopis in cauſis matrimonialibus, niſi habeant iuriſdictionem priuatiuè ad ſcopos, vel conſuetudinem immemorabilem.*

38 *Exempti ſubduntur Epiſcopo in hoc, vt per eum poſſint denunciari, & mandari, vt euitentur quando eſſent notoriè excommunicati à iure, vel ab homine.*

39 *Regulares*

39 *Regulares ſacientes proceſſiones extrà clauſtra, vel ambitum ſuorum Monaſteriorum, (niſi conſuetudine, vel priuilegio id fuerit ab eis obtentum) puniri, & impediri poſſunt ab Epiſcopo.*

40 *Religioſus exemptus ſi extrà Monaſterium ſine habitu incedat, poteſt ab Ordinario puniri, ſecùs verò ſi intrà.*

41 *Ordinarius poteſt exemptos capere ſi fuga periculum adſit, eoſque ad forum competentem mittere;* ſed limita, vt ibi.

42 *Exempti in omnibus illis ſubiciuntur Epiſcopis, quæ ad Ordinem Epiſcopalem pertinent.*

43 *Exemptus ex iuſtitia defectu, niſi poſſit ad Papam, vel Superiorem ſuum habere recurſum, poteſt ad Epiſcopum loci recurrere.*

44 *Epiſcopus omnimodam habet iuriſdictionem in Monachos Eccleſiæ Cathedralis, iis rebus exceptis, quæ Regularia inſtituta concernunt.*

45 *Exempti ab Epiſcoporum iuriſdictione, an ab Epiſcopali quoque reuerentia, ſint exempti.*

46 *Epiſcopus habet iuriſdictionem in Regulares, qui animarum curam perſonarum ſecularium exercent, eique quoad Sacramentorum adminiſtrationem ſubiciuntur.*

47 *Epiſcopus viſitare debet abſque grauamine Parochias Monaſteriis annexas.*

48 *Regulares, delinquentes circa animarum perſonarum ſecularium Curam, puniri debent ab Epiſcopo per Prælatos ſuos Regulares.*

49 *Epiſcopi non poſſunt viſitare perſonas ſeculares exercentes curam animarum in Monaſteriis, in quibus reſidentiam habent Generales Ordinum.*

50 *Epiſcopi non poſſunt Eccleſias ipſas Monaſteriorum exemptorum, nec ipſa Monaſteria viſitare.*

51 *Bulla Gregorij XV. de exemptorum priuilegiis, circa animarum curam, & Sacramentorum adminiſtrationem, Sanctimonialium Monaſteria, & prædicationem Verbi Dei.*

52 *Declarationes Sacræ Congregationis Illuſtriſſ. Card. Conc. Trid. Interpretum ſuper conſtitutione prædicta.*

53 *Exempti omnes ſubduntur Ordinariis, & Inquiſitoribus quoad expoſitionem Reliquiarum, & Imaginum.*

54 *Exempti ſubduntur Ordinariorum iuriſdictioni in aliis caſibus, de quibus hic.*

SVpponendum eſt, duplicem eſſe legem Epiſcopalem, nempe Diœceſanam, & iuriſdictionis *cap. di-*
1 *lectus de offic. iud. Ordin.* & *ibi* gloſſ. Lex Diœceſana ea eſt, per quam Epiſcopus Synodum cogit, ad exequias ſoluendas, & honorandos Clericos conuocat, ex iis, quæ pro funere offeruntur, quartam exigit, & pariter eandem quartam ex omnibus Parochialibus decimis recipit, Charitatiuum ſubſidium, & Cathedranticum exigere poteſt, item onus imponit, Præ-
2 latos, & alios primarios viros hoſpitio ſuſcipiendi. Lex deinde iuriſdictionis eſt, per quam ipſemet Epiſcopus curam animarum committit, delicta punit, Eccleſias moderatur, & conſecrat, Altaria quoque, & alia vaſa, veſtes, & Virgines conſecrat, & Chriſma conficit, cæteráque ad Sacramenta ſpectantia præſtat: & alia quæ numerantur *cap. conquerente §. præcedenti de offic. Ord.* vſque ad *verb. Synodum.* His ſic poſitis, ad ſolutionem quæſiti dico, quòd vel loqui-
3 mur de iure communi, vel de iure priuilegiorum. Si loquamur de iure communi Abbates & cæteri Regulares ſunt exempti à lege Diœceſana, *cap.* 1. 10. *q.* 1 *& cap. inter cætera,* 10. *q.* 3. *& cap. quàm ſit* 12. *quæſt.* 2. *& cap. placuit* 17. *quæſt.* 1. Non autem à lege iuriſdictionis, vt gloſſ. Abb. Felin. Zabar. & alij in *d. cap. dilectus de offic. Ordinar.* idem Abb. *in cap.* 1. *de ſtat. Monach.* & Bertachin. *tract. de Epiſc. lib.* 4. *part.* 2. *q.* 35. *num.* 8. Eraſm. Cokier. *de iuriſdict. Ordinar. in exempt. part.* 1. *quæſt.* 16. *num.* 1. Azor. *inſtit. moral. part.* 2. *lib.* 3. *cap.* 32. *quæſt.* 2. Si verò erit ſermo de iure priuilegiorum, ſecùs erit dicendum: per ſpeciales enim Summorum Pontificum conceſſiones, Regulares ab vtraque lege immunes exiſtunt; in aliquibus autem caſibus ſubduntur etiam Epiſcopis, partim de iure communi, partim ex Concil. Trid.

Primò, Religioſi licet exempti ſint, Epiſcopis ta- 4
men ſubſunt quoad editionem librorum Sacrorum, ex Concil. Trident. *ſeſſ.* 4. *in decreto de vſu, & editione ſacrorum librorum,* vbi ſic habetur. *Non liceat Fratribus imprimere, ſeu imprimi facere libros de rebus ſacris, ſine approbatione Ordinarij, & licentia ſuorum Superiorum.* Hoc decretum Sacri Conc. Trid. rurſus in indice librorum prohibitorum, & in Regulis ſuperinde ſtatutis *in rubrica de impreſſione librorum* §. 2. ita exprimitur, *Regulares præter Epiſcopi, & Inquiſitoris licentiam meminerint, teneri ſe Sacri Concilij Tridentini decreto operis in lucem edendi facultatem à Prælato, cui ſubiacent obtinere.*

Secundò, quòd Lectionem Sacræ Scripturæ ha- 5
bendam in Monaſteriis Monachorum, & aliorum Regularium Conuentibus, *ſeſſ.* 5. *cap.* 1. per hæc verba. *In Monaſteriis quoque Monachorum, vbi commodè fieri queat, etiam Lectio Sacræ Scripturæ habeatur, quia in re, Si Abbates negligentes fuerint, Epiſcopi locorum in hoc, vt Sedis Apoſtolicæ Delegati, eos ad id opportunis remediis compellant, in conuentibus verò aliorum Regularium, in quibus ſtudia commodè vigere poſſunt, Sacræ Scripturæ Lectio ſimiliter habeatur, quæ Lectio à Capitulis Generalibus, vel Prouincialibus aſſignetur dignioribus Magiſtris.* Prædicti Magiſtri qui à Capitulis Generalibus, vel Prouincialibus aſſignati non ſunt, de vita, moribus, & ſcientia examinandi ab Epiſcopo loci, vt cauetur *eod. loc. Conc.* per illa verba. *Statuit eadem Sancta Synodus neminem ad huiuſmodi Lectionis officium, tam publicè, quam priuatim admittendum eſſe, qui priùs ab Epiſcopo loci de vita, moribus, & ſcientia examinatus, & approbatus non fuerit, quod tamen de Lectoribus in clauſtris Monachorum, non intelligatur;* de hac re alibi.

Tertiò quoad prædicationem Verbi Dei, & quoad 6
Plebanos, & Parochos, vel alios curam animarum habentes, vt per ſe, vel per alios, plebes ſibi commiſſas paſcant ſalutaribus verbis, diebus ſaltem Dominicis, & feſtis ſolemnibus; & ſi ipſæ Eccleſiæ eſſent nullius Diœceſis, Archiepiſcopi id præſtare debent vt delegati, Conc. Triden. *ſeſſ.* 5. *cap.* 2. in hanc ſententiam. *Archipresbyteri, Plebani, & quicunque Parochiales, vel alias curam animarum habentes, Eccleſias quocunque modo obtinent, per ſe, vel alios idoneos, ſi legitimè impediti fuerint, diebus ſaltem Dominicis, & feſtis ſolemnibus plebes ſibi commiſſas pro ſua, & earum capacitate paſcant ſalutaribus verbis, docendo ea, quæ ſcire omnibus neceſſarium eſt ad ſalutem: annunciandóque eis cum breuitate, & facilitate ſermonis vitia, quæ eos declinare, & virtutes, quas ſectari oporteat, vt pœnam æternum euadere, & cæleſtem gloriam conſequi valeant. Id verò ſi quis eorum præſtare negligat, etiamſi ab Epiſcopi iuriſdictione quauis ratione exemptum ſe eſſe prætenderet, etiamſi Eccleſiæ quouis modo exemptæ dicerentur, aut alicui Monaſterio etiam extra Diœceſim exiſtenti, forſan annexæ, vel vnitæ, modo re ipſa in Diœceſi ſint, prouida Paſtoralis Epiſcoporum ſollicitudo non deſit, ne illud impleatur: paruuli petierunt panem, & non erat qui frangeret eis. Itaque vbi ab Epiſcopo moniti, trium menſium ſpatio muneri ſuo defuerint, per cenſuras Eccleſiaſticas,*

Eccleſiaſticas,ſeu alias ad ipſius Epiſcopi arbitrium cogantur,itaue etiam ſi ei ſic expedire viſum fuerit,ex beneficiorum fructibus alteri, qui id præſtet honeſta aliqua perſoluatur, donec principalis ipſe reſipiſcens officium ſuum impleat.

Si quæ verò parochiales Eccleſiæ reperiantur ſubiecta Monaſterijs in nulla Diœceſi exiſtentibus, ſi Abbates, & Regulares Prælati in prædictis negligentes fuerint, à Metropolitanis, in quorum prouincijs Diœceſes ipſæ ſitæ ſunt, tanquam quoad hoc, Sedis Apoſtolicæ delegatis compellantur. Neque huius decreti executionem, conſuetudo,vel exemptio,aut appellatio, aut reclamatio, ſiue recurſus impedire valeat, quouſque deſuper à competenti Iudice qui ſummariè,& ſola facti veritate inſpecta procedat, cognitum, & deciſum fuerit. Regulares verò cuiuſcunque Ordinis,niſi à ſuis Superioribus de vita, moribus, & ſcientia examinati, & probati fuerint, ac de eorum licentia, etiam in Eccleſiis ſuorum Ordinum, prædicare non poſſint, cum qua licentia perſonaliter ſe coram Epiſcopis præſentare, & ab eis benedictionem petere teneantur, antequam prædicare incipiant. In Eccleſiis verò, quæ ſuorum ordinum non ſunt, vltra licentiam ſuorum Superiorum, etiam Epiſcopi licentiam habere teneantur, ſine qua in ipſis Eccleſiis non ſuorum Ordinum nullo modo prædicare poſſint: ipſam autem licentiam gratis Epiſcopi concedant.

Si verò (quod abſit) Prædicator errores, aut ſcandala diſſeminauerit in populum, etiam ſi in Monaſterio ſui, vel alterius Ordinis prædicet, Epiſcopus ei prædicationem interdicat; quod ſi hæreſes prædicauerit, contra eum ſecundùm iuris diſpoſitionem, aut loci conſuetudinem procedat; etiam ſi Prædicator ipſe generali vel ſpeciali priuilegio exemptum ſe eſſe prætenderet. Quo caſu Epiſcopus auctoritate Apoſtolica, & tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatus procedat. Curent autem Epiſcopi, ne quis Prædicator, vel ex falſis informationibus, vel aliàs calumnioſè vexetur iuſtámue de eis conquerendi occaſionem habeat. De que re fusè in diſputatione de munere prædicationis; videri poteſt circa hanc materiam *Seſſ.24. cap.4. de reformat.* Conc. Carth. 4. *cap.20.* Maguntin. *can.25.* Rhemen. *c.4. & 15. diſt. 88. c. Epiſcopus nullam* Conc. Trid. *ſeſſ.24. cap.4. de reformat.* Concil. Later. ſub Innocentio III. *cap.10. cap. inter cætera de offic. Ord.* & habetur etiam *in cap. exiit. de verb. ſignif.*

7 Quartò, Regularis extra Monaſterium degens, etiam ſui Ordinis priuilegij prætexto totus non eſt, quominùs, ſi delictum commiſerit, à loci Ordinario tanquam à ſede Apoſtolica delegato ſecundùm Canonicas ſanctiones viſitari, puniri, & corrigi poſſit, iuxta Concil. Trid. *ſeſſ.6. c.3. de reformat*, cuius verba talia ſunt. *Eccleſiarum Prælati ad corrigendum Prælatorum exceſſus prudenter, ac diligenter intendant: & nemo ſecularis Clericus, cuiuſuis perſonalis, vel Regularis, extra Monaſterium degens, etiam ſui Ordinis priuilegij prætextu, tutus cenſeatur, quominus ſi deliquerit ab Ordinario loci, tanquam ſuper hoc à Sede Apoſtolica delegato, ſecundùm Canonicas ſanctiones viſitari, puniri, & corrigi valeat*; quod etiam complectitur Milites S. Ioannis Hieroſolymitani. Nauarr. *conſ.21. de Regular. in antiq. & 12. in nou.* Sayr. *in flor. deciſ.26. eod. tit. de Regul.* Campanil. *in diuerſer. iur. Canonici. rub.12. cap.13. num.22.* Azor. *moral. inſtit. part.1. lib.13. cap.4. quæſt.3.* neque prædicto text. Concilij obſtat Conſtit. Sixti V. incipiens, *Cùm primùm* 11. In ordine, qua aliquibus inibi nominatis Cardinalibus committit cauſas Religioſorum degentium extrà Clauſtra: tum quia delegatio illa fuit temporalis; tum etiam quia loquitur de Religioſis vagantibus tantùm: Concilium verò de iis præſertim, qui licitè inibi commorantur: vel Conſtitutio loquitur de delicto commiſſo egrediendo, & conſequenter de Apoſtaſia, Concilium verò de delictis poſt egreſſum. Immo, & illos complectitur, qui in aliqua habitarent domo ad erectionem Monaſterij deſtinata, ſi Superiore careat Rota *deciſ.223. num.5.*

Quibus poſitis ſciendum eſt, præterea extare Conſtitutionem S.D.N. Clement. VIII. ſuper executione Conc. Trid *ſeſſ.25. cap.14.* contra Regulares non ſubditos Epiſcopo, intrà Clauſtra degentes, & extra ea ita notoriè delinquentes, vt populo ſcandalo ſint, ac contra eorum Superiores illos punire negligentes, aut impunitos ad alia ſuorum Ordinum loca tranſmittentes, vel tranſmiſſos ad locum in quo deliquerunt, non reuocantes, Romæ publicatam die 18. Martij 1596. tenoris ſequentis.

Suſcepti muneris ratio poſtulat, vt ea quæ in Sac. Trident. Concil. prouidè conſtituta ſunt, ab iis, ad quos ſpectat, inuiolatè obſeruari curemus. Maturo ſanè conſilio ipſius Concilij decreto prouiſum eſt, vt quicunque Regularis non ſubditus Epiſcopo, intra Clauſtra degens, extra ea ita notoriè deliquerit, vt populo ſcandalo ſit, Epiſcopo inſtante, à ſuo ſuperiore intra tempus ab Epiſcopo præfigendum, ſeuerè puniatur, & Superior de punitione Epiſcopum certiorem faciat, ſin minùs, ipſe à ſuo item Superiore officio priuetur, & delinquens ab Epiſcopo puniri poſſit. Verùm quia experientia compertum eſt, interdum in huiuſmodi decreti executione nimis remiſsè procedi, cùm enim Epiſcopus inſtat, aliquem Regularem, eo quo, ſuprà dictum eſt, modo, delinquente, à ſuo Superiore puniri, ſæpe fit vt Superior Regularem delinquentem, ad alia ſuorum Ordinum loca, extra Epiſcopi Diœceſim, ex induſtria impunitum tranſmittat, atque etiam ipſe aliquando ad alias Prouincias ſe conferat, nec vlteriùs ſuper delinquentis exceſſibus inquirat, & de eius punitione Epiſcopum certiorem reddat. Vnde nec Regularis delinquens tunc ab Epiſcopo puniri poteſt, cùm extra ipſius Diœceſim exiſtat, nec Superior, qui delinquentem corrigere negligit, officio priuatur. Nos pro Paſtorali noſtra ſolicitudine, præfati decreti executioni, quantùm cum Domino poſſumus, fauore, & præmiſſis malis (vt par eſt) opportuno aliquo remedio occurrere volentes, de Venerabilium Fratrum noſtrorum S. R. E. Cardin. prædicti Concilij Interpretum ſententia: Motu proprio, & ex certa ſcientia Noſtris, ac de Apoſtol. poteſtatis plenitudine, hac noſtra perpetuò valitura Conſtitutione, omnibus, & ſingulis cuiuſcunque Ordinis, & inſtituti Regularium, etiam Mendicantium Superioribus, in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub indignatione noſtra, ac priuationis dignitatum, & officiorum per eos obtentorum, eo ipſo incurrendis pœnis præcipimus, & mandamus, vt iuxta prædictum decretum, cuilibet ipſorum Regularem non ſubditum Epiſcopo, intra clauſtra degentem, & extra ea ita notoriè delinquentem, vt populo ſcandaloſit, Epiſcopo inſtante intra tempus ab Epiſc. præfigendum, ſeuerè puniat, ac de punitione Epiſcopum certiorem faciat, & aliàs decretum ipſum in omnibus, & per omnia exequatur. Cæterùm ſi ſuperior in Regularem delinquentem non animaduerterit, quinimo ſi illum impunitum ad alia ſuorum Ordinum loca, extra Epiſc. Diœceſim, vt præfertur, tranſmiſerit, volumus & ſimili motu, atque auctoritate decernimus, vt Superior inſtante Epiſc. intra terminum, ab Epiſc. præfigendum, & ſub eiſdem indignationis noſtræ, ac priuationis dignitatum, & officiorum obtentorum. necnon, & ſub inhabilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinenda, ac vlteriùs priuationis, actiua, & paſſiua vocis, ad quas à nemine, præterquàm à nobis, & à Rom. Pont. pro tempore exiſtente, reſtitui poſſit, ipſo facto ſimiliter incurrendis pœnis, ipſum Regularem delinquentem à loco, ad quem tranſmiſſus fuit reuocare, & in quo deliquit, conſtituere, ſeu ſiſtere tenatur. Quòd ſi hoc etiam facere

pretermiſerit, per præſentes ſimiliter ſtatuimus, vt Ordinarius loci, ad quem Regularis delinquens eranſmiſſus fuerit ſuper præmiſſis ab ipſo Ordinario loci,in quo deliquit, ſimiliter requiſitus, vel aliàs de illius delicto informatus, vt præfertur, tanquam Sedis Apoſtol.delegatus prædictum Concilij decretum omnino exeqm,& in Regularem delinquentē ſeuerè animaduertere poſſit,& debeat. Decernentes ſic,& non aliter per quoſcunque Iudices, & Commiſſarios quauis auctoritate fungentes,etiam eiuſdem Rom. Eccl.Cardinales,& cauſarum Pal.Apoſt. Auditores,ſublata eis,& eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate,& auctoritate,vbique iudicari,& diffiniri debere. Irritum quoque & inane, quidquid ſecus ſuper his à quoquam, quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, Non obſtantibus,&c.

8 Quintò. Etiam in Ciuilibus cauſis mercedum, & miſerabilium perſonarũ,Clerici ſeculares, vel Regulares extra Monaſterium degentes,etiam ſi certum Iudicem à Sede Apoſt.nominatum habeant in partibus. In aliis verò,ſi ipſum Iudicem non habuerint coram locorum Ordinariis, tanquàm in hoc ab ipſa Sede Apoſt.delegatis conueniri, ac ad ſoluendum debitum cogi,& compelli poſſint priuilegiis & exemptionibus quibuſcunque non obſtantibus, quæ quidem apertè oſtendit,& decreuit Conc. Trid. *Seſſ.7. c.14. de refor.* cuius talia ſunt verba præciſa. *In exemptorum cauſis Conſtitutio Innocentij IV.quæ incipit,Volentes,in generali Concilio Lugdun.editam,ſeruetur,quam eadem Sacroſ.Synodus innouandam cenſuit,& innouat. Addendo inſuper,quod in Ciuilibus cauſis mercedum,& miſerabilium perſonarum; Clerici ſeculares aut Regulares extra Monaſterium degentes,quomodolibet exempti, etiãſi certum Iudicē à Sede Apoſt.deputatum in partibus habeant: In aliis verò,ſi ipſum Iudicē non habuerint, coram locorũ Ordinariis, tanquam in hoc ab ipſa Sede delegatis conueniri,& iure medio ad ſoluendum debitum cogi,& compelli poſſint priuilegiis, exemptionibus, Conſeruatorum deputationibus, & eorum inhibitionibus aduerſus præmiſſa nequaquàm valituris.* Ad maiorem intelligentiam huius decreti Conciliaris, & alterius *num.antecedenti* relati. Notandum eſt primò, quòd *in cap.volentes,de priuil.in.6.* hic innouato,datur facultas Ordinariis locorum,vt poſſint contra exemptos procedere ratione delicti,vel contractus extra loca exempta factorum,vel rei ſitæ extra illam.

Secundò notandum, quod Regulares degentes extra clauſtra poſſunt conueniri coram Ordinariis in duobus caſibus;nimirum in Ciuilibus cauſis merce-
9 dum,& miſerabilium perſonarũ Intelliguntur autem Regulares extra monaſterium degere, dùm non viuunt ſub Superiore conuentualiter;& qui habent domicilium extra Monaſterium ſpeciali licentia vel priuilegio;ſi tamen maneant de ſuperiorum licentia,ſub Regulari obſeruantia,in aliquo membro,vel Grangia ſui Monaſterij pro Religionis ſeruitio vel inſeruiant alicui beneficio, aut adiiciantur alicui Monaſterio Monialium, non comprehenduntur ſub hoc decreto; quia non degunt extra illum ex ſpeciali licentia, ſeu priuilegio,ſed ex inſtituto; & ideò ſi delinquant non ab Ordinario, ſed à ſuo Superiore puniri debent ſecundùm iuſtam formam Concilij. *Seſſ.25. de Regul. c.14.* ita Roder.*q.Reg.tom.2.q.2.art.7.* Aug.Barb.*de of. & pot.Epiſc. alleg.105. n.17.* iuxtà Lugdun. impreſſ. Laurent de Peirin.*tom.1.priuileg.Ordinis Minimorum, in annot.ad Conſtit.ſecundam Sixti IV. num.29.*

10 Tertiò. Notandum eſt, Regulares intra clauſtra degentes per hoc decretum in nullo caſu coram locorum Ordinariis conueniri poſſe, Nauarr.*comment. 2.de Regular.n.63.* Roder.*d.art.8.* Lauren.de Peirin. *loco cit.num.30.*nec obſtat *d.cap.volentes*; nam ei derogatum eſt per priuilegia Regularium, ſiue tacitè, vt per conceſſiones, quòd non poſſint coram alio, quàm coram eorum Superiore Regulari conueniri: ſiue expreſsè, vt per priuilegium eiuſdem Innoc.IV. conceſſum Ciſtercienſibus, *ſub datū Lugduni 4.Non. May,Pontif ſui anno* 8.confirmatum, ac de verbo ad verbum denuò conceſſum à Pio II. *ſub dat. Mantuæ,anno* 1459.7.*Kal.Aug.*per quod prædictus Summus Pont.Innoc.IV. conceſſit præfato Ord.Ciſtercien. vt eius priuilegiis,libertatibus,& immunitatibus nullum in poſterum præiudicium generetur ex Conſtit.ab ipſo edita, quod exempti quantacunque gaudeant libertate; nihilominùs tamen ratione delicti, ſeu contractus aut rei, de qua contra ipſos agitur, ritè poſſint coram Ordinariis locorum conueniri, & illi quoad ſuam in ipſos iuriſdictionem, prout ius exigit exercere. Vtrumque priuilegium refert Roder. *in noua collect. Bullar. Apoſt pro Regular. Bulla 27. & ſeq.Innoc.IV.* Et licet Conc.Trid. illud innouauerit; non tamen tolluntur à Concilio priuilegia, contra *dictum caput conceſſa,* niſi in cauſis mercedum, & miſerabilium perſonarum: & hoc quoad Regulares extra clauſtra degentes:atque ita declarauit Sacra Congreg.*die* 19.*Iulij* 1573.in hæc verba, *Dubitatum fuit, an Regulares poſſint ciuiliter coram Epiſcopo à creditoribus ſuis conueniri: Et fuit reſponſum, quòd poſſint conueniri,ſi non ſint ſub Regulari obſeruantia, at ſi ſint ſub Regulari obſeruantia, non poſſunt conueniri coram Epiſcopo,quia habent proprium Superiorem,& nihil habent cum iis commune Epiſcopi propter exemptionem;* Refert Laurent de Peirin.*loco cit. num.30.*

Quartò.Notandum,quòd ſi Regularis intra Mona- 11
ſterij clauſtra degens, extra ea,ita notoriè deliquerit, vt populo ſcādalo ſit,Epiſcopo inſtante intra tempus ab eodem præfigendum, à ſuo Superiore, Seuerè puniendus eſt, qui de punitione eumdem Epiſc.certiorem reddere debet, aliàs à ſuo Superiore officio priuabitur; & delinquens ab Epiſc. puniri poterit; vt habetur in Conc.Trid.*d.ſeſſ.25.de Regul.cap.14.* Videantur ſub hac materia Nauar. *comment.2. de Regul. n.63.*Roder.*quæſt.Regul.tom.2 q.2.art.6.& q.63.art.4.* Aug.Barboſ.*in Collect.ad c.vlt.num.8.de ſtat.Monach.* & latè *d.alleg. 105. num.19. & ſeq. ſecundùm Lugun. impreſ.*ſed de hac re *ſuperiùs num.7.*

Quintò. Notandum miſerabiles perſonas,de qui- 12
bus in præd.Concil. decreto, intelligi primò Viduas, Pauperes,Orfanos,niſi diuites ſint;Itē Senes decrepitos,diuturno morbo fatigatos,& omnes,quibus naturâ mouemur ad miſerandum propter fortunæ iniuriam,etiam ſi diuites ſint. Dicitur etiam perſona miſerabilis puella nobilis,quæ iuueni ſibi nobilitate pari nubere non poteſt.Dicuntur etiam perſonæ miſerabiles peregrini,publicè pœnitentes,infantes expoſiti, cæci,& mutilati membris,atque leproſi,ac debilitati, in carcere coniecti,Cruce ſignati, atque qui recenter ad Chriſtianam fidem conuerſi ſunt; ità Maſcard. *de probat.concl.*1065.Roder.*quæſt.Regul.tom.1.q.65.art.3.* Verùm in hoc caſu nulla perſona videtur dici poſſe miſerabilis, ſi ſit diues; omnes tamen ſuprà numeratæ tales cenſendæ ſunt, ſi diuitiis non affluant: vti probat Laur.de Peirin.*loco cit.num.31.*

Sextò.Notandum quod ſuper *d.cap.Conc.Trid.*ema- 13
nauit Conſtit. Pauli V.ad inſtan. Procuratoris generalis Ord.Carmelit. tenoris ſeq. *Religionum, &c. Cùm itaque nomine dilecti filij Baſilij Anguſſola Procuratoris Gener. Ord. Fratrum Carmel.in Congreg.Venerabilium Fratrum noſtrorum S.R.E. Card. Trid. Concil. Interpretum expoſitum fuerit, in Hiſpaniarum Regnis, quoſdam Ordinarios locorum contendere,Religioſos intrà clauſtra degentes,coram ipſis Ordinariis conueniri debere in cauſis ciuilib.* c.volentes de priu.in 6. *comprehenſis, propter illius innouationem à* Conc.Trid.*factam,Seſſ.7. c.14.*

c.14.quo præſ.Religioſos,eorum Priuilegiis abrogatis, defendunt comprehendi.Præterea eoſdem locorum Ordinarios pariter contendere, eoſdem Religioſos intra clauſtra degentes in prima inſtantia coram ipſis conueniri debere. ex decreto eiuſdem Conc.Trid. ſeſſ.24. c.10. de refor. *cumque ab eodem Baſilio.Procur.Gen.in eadem Congreg. ſupplicatum fuerit, vt ſuper vtrãque rem reſponſa daret, ab eadem verò Congreg.fuerit reſponſum,neque conſtitutione in generali Conc.Lugdun.quæ incipit.*Volentes,*neque decreto* Conc.Trid. *ſeſſ.14. c.7. comprehendi Regulares; ideóque eos iuxta eorum priuilegia, coram ſuis ſuperioribus,vel Conſeruatoribus eſſe conueniendos;necnon decretum* eiuſdem Conc.*c.20.ſeſſ.24.ad Regulares non pertinere,nec eorum conſeruatorias imminuere,nec quoad primam illarum inſtantiam aliquid noui inducere. Ipſeque Baſilius Procur.Gen. Nobis humiliter ſupplicari fecerit,vt pro ſui Ordinis quiete ſupradictas declarationes ab eiſdem locorum Ordinariis ſeruari debere Apoſtol. auctor.præcipere dignaremur.Nos illius huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, omnibus, & ſingulis locorum Ordinariis, in virtute ſanctæ obed.diſtrictè præcipiendo mandamus; nè Fratres & Religioſos d. Ordin. Carmel. contra diſpoſitionem declarationum prædictarum, perturbare, vel inquietare quoquo modo audeant, vel præſumant.Irritum nihilominus,& inane decernentes,quidquid ſecus ſuper his à quoquam,quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Datum Romæ, apud S.Marcum, ſub Annulo Piſcatoris, die 24. Auguſti,1607.Pontif.Noſtri anno 4.*

14 Debet vnuſquiſque Regularis; vel alter exemptus ordines ſuſcipere à proprio Epiſ.de qua re in *Diſp. de Sacram.Ord.* latè tractabimus:nũc verba Conc. prout ad rem præſentem faciunt, recenſentur(relicta in ſuo robore,auctorit. Abbatum conferendi Ordines Min.) *Vnuſquiſque à proprio Epiſc.ordinetur. Quòd ſi quis ab alio promoueri petat, nullatenus id ei,etiam cuiuſuis generalis, aut ſpecialis reſcripti, vel priuilegij, prætextu, etiam ſtatutis temporibus permittatur,niſi eius probitas, ac mores Ordinarij ſui teſtimonio commendentur. Si ſecus fiat,ordinans à collatione ordinum per annum,& ordinatus à ſuſceptorum ordinum executione,quandiu proprio Ordinario videbitur expedire,ſit ſuſpenſus.*

15 Septimò.Regulares pœnitentiæ Sacramen.exercere non poſſunt, niſi ab Epiſc præuio examine, idonei iudicati fuerint per approbationem; prout expreſsè dictat Conc.Trid.*ſeſſ.23.c.15.de refor.* ſub his verbis. *Quamuis Presbyteri in ſua ordinatione à peccatis abſoluendi poteſtatem accipiant; decernit tamen S.Synodus, nullum etiam Regularem, poſſe confeſſionem ſecularium etiam Sacerdotum,audire,nec ad id idoneũ reputari,niſi aut parochiale beneficium,aut ab Epiſcopis per examẽ, ſi illis videbitur neceſſariũ, aut aliàs idoneus iudicetur; & approbationem, quæ gratis detur,obtineat priuilegiis,& conſuetudine quacũque etiam immemorabili,non obſtant.* De hac materia fusè in *Diſp de Sacrament.Pœnit.*

16 Octauò.priuilegiis,& exẽptionib.non obſtant.nulli licet Monaſterium,ſiue Eccleſiam,vel Orationis Domum ædificare,antequam ab Ordinario ſuo licentiam obtineat;ità ſancitum fuit in Con.Agaten.*can.27.relatum in cap.de Monach.*18.*q.*2.& Con.Calcedon.*act.*11.*can.*4.4.*regiſtratum in c.verò,*16.*q.*1.quibus accedit Conc.Trid.*ſeſſ.25.c.3.de Regul.*ſub his verbis.*Nec de cætero ſimilia loca erigantur ſine Epiſcopi,in cuius Diœceſi erigenda ſunt, licentia prius obtenta.*

17 Nonò.Epiſcopi,ſeu alij Superiores ordinarij in Monaſteriis ipſis Epiſc.ſubiectis, ordinaria, in aliis verò Sedis Apoſt.auctoritate,clauſuram Sanctimonialium (vbi fuerit violata)magna cum diligentia reſtitui, & vbi inuiolata eſt conſeruari, maximo ſtudio curare debent;Conc. Trid. *ſeſſ.25.c.5.de Regul.* cuius verba hæc ſunt.*Bonifacij VIII.Conſtit. quæ incipit,Periculoſo, renouans S.Synodus,Vniuerſis Epiſcopis, ſub obteſtatione diuini Iudicij,& interminatione maledictionis æternæ præcipit,vt in omnibus Monaſteriis ſibi ſubiectis,ordinaria, in aliis verò, Sedis Apoſtolicæ auctoritate, clauſuram Sanctimonialium, vbi violata fuerit diligenter reſtitui, & vbi inuiolata eſt,conſeruari maximè procurent; inobedientes, atque contradictores per Cenſuras Eccleſiaſticas, aliaſque pœnas quacunque appellatione poſtpoſita compeſcentes, inuocato etiam ad hoc,ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis. Quod auxilium, vt præbeatur, omnes Chriſtianos Principes hortatur S.Synodus, & ſub excommunicationis pœna, ipſo facto incurrenda, omnibus Magiſtratibus ſecularibus iniungit,*de qua re vide Campanil. *in diuerſ.Iur. can.Rub.12.cap.13.pluribus in locis,*& Quaraota,*verbo Monaſteria Monialium per totum.*

Decimò.Regulares omnes etiam exempti ſubiacent 18
Epiſcopis in colendis feſtis; nam dies feſti, quos in Diœceſi ſua obſeruandos eſſe Epiſcopus mandauerit, ab illis ſeruari debere decreuit,Concil.Trid. *Seſſ.25. cap.12.de Regul.*ſub his verbis. *Dies etiam feſti, quos in Diœceſi ſua ſeruandos idem Epiſcopus præcipit ab exemptis omnibus, etiam Regularibus ſeruetur.* Quod Concilij Decretum Sacra Congregatio declarans, ſtatuit intelligendum eſſe tantùm quoad lectiones,& conciones,quas idem Regulares ad populum habuerint, in hæc verba.*Congregatio Concilii cenſuit, Decretum,cap.12. verſ. Dies etiam feſti, ſeſſ.25.de Regul. ita eſſe intelligendum,vt Regularium ritus illis feſtis ſemper permaneant, quoad Miſſas celebrandas, & cætera diuina Officia tam publicè, quàm priuatim ab ipſis Regularibus in eorum Eccleſiis perſoluenda; nec circa hæc ab ipſis quoquo modo, quidquam in contrarium eiſdem Regularibus præcipi poſſe; quòd ſi de facto præceperint, Regulares neutiquàm ipſis Epiſcopis obedire teneri. Verùm quoad conciones,& lectiones quas iidem Regulares ad populum habuerint, debere ſe conformare Euangeliis, & Epiſtolis,quibus Clericus ſecularis vtitur illis diebus feſtis.* Habetur apud D.Barboſ.*de offic. & poteſt. Epiſc. alleg.105.num.34.* iuxtà impreſſ.Lugdun.

Vndecimò.Regulares ſubſunt Epiſcopo;nam Inter- 19
dicta,& cenſuras ab ipſo promulgatas, ipſi Regulares in eorum Eccleſiis publicare,ſi Epiſcopus præcipiat, & ſeruare tenentur; ſic ſtatuit d.Conc.Trid. *ſeſſ.15. c.12.de Regular.*ſub illis verbis. *Cenſuræ,& interdicta nedum à Sede Apoſtolica emanata, ſed etiam ab Ordinariis promulgata, mandante Epiſcopo, à regularibus in eorum Eccleſiis publicentur, atque ſeruentur.* De qua materia alibi.

Duodecimò. Exempti omnes, tàm Clerici Regul. 20
quàm ſeculares quicunque;etiam Monachi,ad proceſſiones publicas accedere,cogi poſſunt à locorum Ordinariis;exceptis tamen illis, qui tantùm in ſtrictiori clauſura perpetuò vitam traducunt.Item differentiæ, & lites quæ ratione præcedentiæ inter Eccleſiaſticas perſonas, in iiſdem proceſſionibus oriuntur, ab Epiſcopis breui manu, omni appellatione remota componuntur,iuxta Conc.Trid. *Seſſ.25.c.13.de Regular.* in hæc verba. *Controuerſias omnes de præcedentia, quæ perſæpè maximo cum ſcandalo oriuntur, cuius Eccleſiaſticas perſonas, tam ſeculares, quàm Regulares, cum in proceſſionibus publicis, tum in iis, quæ fiunt in tumulandis Defunctorum corporibus, & in deferenda vmbella, & aliis ſimilibus, Epiſcopus amota omni appellatione,& non obſtantibus quibuſcunque componat. Exempti autem omnes, tam Clerici ſeculares, quàm Regulares quicunque etiam Monachi ad publicas proceſſiones vocati accedere compellantur: iis tantùm exceptis, qui in ſtrictiori clauſura perpetuò viuunt.* De qua re inferiùs ſuo loco latè agendum erit.

Decimotertiò. Nouitij omnes ſubiacent Epiſcopo, 21

quoad renunciationes faciendas. Nulla etenim renunciatio, aut obligatio antea facta, etiam iureiurando ad cuiuſcumque fauorem, etiam piæ cauſæ, valida eſt: niſi, obtenta Epiſcopi licentia, ſiue eius Vicarij, fiat intra duos menſes proximos ante profeſſionem, ac non aliàs intelligatur effectum ſortiri, niſi ſecuta profeſſione; ſic enim diſponit Conc Trid. *Seſſ.25.cap.16.de Regul. Nulla quoque renunciatio, aut obligatio antea facta, etiam cum iuramento, vel in fauorem cuiuſcunque cauſa pia, valeat, niſi cum licentia Epiſcopi, ſiue eius Vicarij fiat intra duos menſes proximos ante profeſſionem; ac non aliàs intelligatur effectum ſuum ſortiri, niſi ſecuta profeſſione, aliter vero facta, etiamſi cum huius fauoris expreſſa renunciatione, etiam iurata, ſit irrita, & nullius effectus.* De renunciatione huiuſmodi completus habebitur ſermo alibi.

22 Decimoquartò. Quicumque Regularis prætendens per vim, & metum ingreſſum eſſe Religionem, aut etiam dicens ante ætatem debitam profeſſionem emiſiſſe, aut quid ſimile, volenſque habitum dimittere quacunque ex cauſa, aut cum habitu diſcedere ſine licentia Superiorum, non erit audiendus, niſi intra annos quinque tantùm à die profeſſionis, & tunc non aliàs, niſi rationes ſuas, quas prætenderit, propoſuerit coram ſuo Superiore, & Ordinario, vt per Concil. Trid. *Seſſ.25.c.16.de Regul.* cuius tenor talis eſt. *Quicunque Regularis pratendat, ſe per vim, & metum ingreſſum eſſe Religionem, ante ætatem debitam profeſſum fuiſſe, aut quid ſimile, velitque habitum dimittere quacunque de cauſa, aut etiam cum habitu diſcedere ſine licentia Superiorum, non audiatur, niſi intra quinquennium tantum à Die profeſſionis, & tunc non aliter, niſi cauſas, quas pratenderit, deduxerit coram Superiore ſuo & Ordinario: quod ſi antea habitum ſponte dimiſerit, nullatenùs ad allegan. quamcunque cauſam admittatur; ſed ad Monaſterium redire cogatur, & tanquam apoſtata puniatur; interim verò nullo priuilegio ſua Religionis iuuetur.* At de hac re alibi.

23 Decimoquintò. Religioſi omnes etiam exempti vltimarum voluntatum, executores conſtituti, non poſſunt relictum ſibi munus aſſumere, niſi Superioris licentia impetrata, per text. *in c. Religioſus de Teſt. in 6.* Suſcepti autem muneris prædicti rationem reddere cogi poſſunt à locorum Ordinariis, à quibus debita eis pœna venit imponẽda, ſi in munere ipſo deliquiſſe comprehenſi fuerint, *Clem. vn. de teſt.* De hac re alibi.

24 Decimoſextò. Regulares volentes quæritare per Ciuitatem nequeunt ſine Epiſc. licentia eleemoſynas petere, prout ita ſtatuit Conc. Trid. *Seſſ.21.c.9.de refor.* cuius verba talia ſunt. *Cum multa à diuerſis antea Concilijs, tam Lateranenſi, ac Lugdun. quam Viennenſi, aduersùs prauos eleemoſynarum Quaſtorum abuſus remedia tunc adhibita, poſterioribus temporibus reddita fuerint inutilia: potiùſque eorum malitia, ita quotidie magno fidelium omnium ſcandalo, & querela excreſcere deprehendatur, vt de eorum emendatione nulla ſpes ampliùs relicta videatur: ſtatuit, vt poſthac in quibuſcunque Chriſtiana Religionis locis, eorum nomen, atque vſus penitùs aboleatur; nec ad officium huiuſmodi exercendum, vllatenùs admittatur: non obſtantibus priuilegiis, Eccleſiis, Monaſteriis, Hoſpitalibus, Piis locis, & quibuſuis cuiuſcunque gradus, ſtatus, & dignitatis perſonis, conceſſis, aut conſuetudinibus, etiam immemorabilibus.*

25 Decimoſeptimò. Regulares etiam omnes exempti in cauſis hæreſis Epiſcopo ſubſunt, *cap. ad abolendam. §. fin. de haret. & c. vt officij, §. denique de haret. in 6.* qui text. cùm loquatur de Inquiſitoribus abſque dubio comprehendit Epiſcopos; ipſi enim dicuntur Ordinarij Inquiſitores, vt inquiunt Roderic. *quaſt. regular. tom. 1. q. 20. art. 10.* Pegna *in director. Inquiſit. part. 3. q. 28. comment. 78 verſ. iuſtiſſimè verè, & alij apud Barboſ. d. alleg. 105. num. 56.* Non enim ſubdunt in prædictis cauſis ſuis Abbatibus & Prælatis, ſed Inquiſitoribus. Ita decreuit Paulus V. Conſtit. ſua 26. qua reuocauit facultates Superioribus quorumcunque Ordinum & Religioſorum quoquo modo conceſſas, cognoſcendi cauſas ſuorum ſubditorum ad Officium ſanctæ Inquiſitionis quomodolibet pertinentes. Quæ Conſtitutio in 1. edit. hîc inferiùs fuerat appoſita, At in hac 2. edit. placuit illam reiicere imprimendam in calce huius quæſiti, vna cũ aliis Conſtitutionibus, & decretis in eadem materia caſuum ad ſanctæ Inquiſitionis officium ſpectantium, confirmatis à S.D.N. in decreto nuper edito die 4. Aprilis 1633. In quo mandauit omnibus Regularium Superioribus, vt ſuos ſubditos ſæpè moneant de iniuncta omnibus obſeruantia & executione dd. Apoſtolicarum Conſtitutionum, & Decretorum ad Officium S. Inquiſitionis ſpectantium.

Decimooctauò. Regulares omnes coram Epiſcopis 26
reconueniri poſſunt quoties illi, aut ipſorum Monaſteria coram illis conueniunt alios; nam ſi perſona Eccleſiaſtica prorſus exempta à foro laicali, ſæculares conueniat coram illo; poteſt, ex communi ſententia, coram eodem reconueniri. Abbas *in cap. nimis praua, num. 4. de Exceſſ. Pralat.* Felin. Anton. de Butr. & cæteri Doctores *in c. at ſi Clerici, & cap. ſignificauerunt, de Iudic.* & Bald. *in l. 2. §. ſed ſi agam de Iudic.* Speculat. *in tit. de reconuent. § nunc dicemus, verſ. ſed pone Clericus,* & Deciſ. Neapol. 173.

Decimononò. Quicunque fuerit exceptione mu- 27
nitus, non ex eo cenſetur exemptus à decimis, tam de terris & poſſeſſionibus antiquitùs acquiſitis, quàm poſtmodum acquirendis; ita namque probat, text. *in c. ſtatutũ, §. caterũ; de decim. in 6.* Sed de hac re inferiùs.

Vigeſimò. Religioſi, in Sabbato maioris hebdo- 28
madæ campanas in ipſorum Eccleſiis pulſare non poſſunt, antequam pulſentur in Cathedrali, ſeu Matrici Eccleſia, quòd ſi contrarium facere præſumpſerint, in pœnam ducatorum centum incurrere decreuit Concil. Lateranenſe ſub Leone X. & Conſtit. quæ incipit, *Sacro approbante Concilio, §. & vt debitus.* Et idem ſtatuitur in Ceremoniali Romano auctoritate Clementis VIII. publicato *lib. 2. cap. 27.* quod Ceremoniale, ſicut etiam Pontificale, in ceremoniis Eccleſiaſticis habetur vt lex ſcripta, & tanquam ius commune inuiolabiliter eſt ſeruandum. Mobedan. *dec. 5. de fid. inſtrument.* Rota *in Elboren. exemptionis 3. Martij 1600. coram Card. Sacrato.* Hoc tamen fallit, vbi Religioſi ex immemorabili conſuetudine ſemper, & continuò conſueuiſſent ad libitum in die Sabbati ſancti pulſare campanas, nulla habita ratione an priùs fuerint pulſatæ, in Eccleſia Cathedrali, quæ immemorabilis non eſt ſublata à Conſtitutione Leonis X. neque à d. Ceremoniali Clementis VIII. & ſic releuat, vt cenſuit Rota *in Calagurritana iuris pulſandi campanas 11. Martij 1619. coram Dunozetto Archiepiſcopo Seleucien. qua in fine operis eſt deciſ. 37.* vbi quod ita declarauit. S. Rituum Congregatio, & *in eadem cauſa 17. Februarij. 1620. Coram eminentiſſimo D. Cardinale Veroſpio, & coram R.P.D. Merlino 29. Aprilis 1624. qua infra eſt deciſ. 38.* Immemorabilis quando cenſeatur legitimè probata, egregie D. Ferentill. *in Annot. ad deciſ. 673.* Buratt. in terminis Rota *in d. Calagurritana coram R.P.D Merlino.*

Vigeſimoprimò Nouitiis profeſſionem emittere 29
nolentibus, ſed à Religione egredi volentibus, reſtituenda ſunt omnia bona, quæ tempore ingreſſus in Monaſterium attulerunt, nec quid minimum retinere valent Regulares Prælati; ad quod rectè exequendum poterunt Epiſcopi, etiam per cenſuras Eccleſiaſticas,

ſi

ſi opos fuerit, eoſdem Regulares Prælatos compellere, vt habetur in Conc. Trid. *ſeſſ.25 de Regular. cap. 19.*

30 Vigeſunoſecundò. Religioſi de manibus laicorum Eccleſias, ſine Epiſcopi conſenſu recipere nequeunt, *can. decimas 16. q. 7. c. quòd autem, in fine, cap. illud, verſ. tum qua, cap. nullus de iurepatron. cap. cum & plantare, in princ. verſ. Eccleſias de priuileg.* quòd eſt intelligendum de donatione Eccleſiæ, quam Laicus detinet, non autem de donatione iuriſpatronatus, facta loco Religioſo, quia in hac Epiſcopi aſſenſum non requiri diximus ſuprà *Diſp. 9. Quaſ. 2. n. 1.* videantur Lambertin. *de iure patron. p. 2. lib. 1. q. 1 art. 9. &* 10. & D. Auguſt. Barboſa *de offic. & poteſt. Epiſc. Alleg. 105. num. 49. iuxta impreſſion. Lugdunenſ.*

31 Vigeſimotertiò. Epiſcopi locorum Ordinarij, & hæreticæ prauitatis Inquiſitores, vbique locorum deputati procedere poſſunt, & ſeuerè animaduertere in Regulares audentes in publicis concionibus, lectionibus, concluſionibus, & aliis quibuſcunque actibus publicis aſſerere, quòd beatiſſima Virgo cum originali peccato concepta fuerit, vt cenſuit Sacra Congregatio Sanctæ Romanæ, & vniuerſalis Inquiſitionis, habita in Palatio Apoſtolico, coram ſanctæ memoriæ Paulo V. Feria quinta, 31. Auguſti 1617. relata per Hieronymum Campanil. *in diuerſ. Iuris Canonici, rubr. 12. cap. 13. num. 140.* Deinde ſuper eadem materia, emanauit aliud decretum in Congregatione eiuſdem Sanctæ Inquiſitionis habita coram fel. record. Gregorio XV. ac illuſtriſſimis & Reuerendiſſimis DD. Cardinalibus, aduerſùs hæreticam prauitatem, Inquiſitoribus generalibus, à Sancta Sede Apoſtolica ſpecialiter deputatis, *die 24. May,* 1622. cuius tenor habetur *in fine huius Quæſiti* vnà cum aliis cum aliis conſtitutionibus, & decretis ad officium Sanctæ Inquiſitionis ſpectantibus.

32 Vigeſimoquartò. Omnes hæreticæ prauitatis Inquiſitores, & locorum Ordinarij omnium regnorum, Prouinciarum, Ciuitatum, Dominiorum, & locorum vniuerſi Orbis Chriſtiani, in ſuis quiſque Diœceſibus, & territoriis etiam priuatiuè quoad omnes alios, perpetuò Iudices Delegati, inquirere, & procedere poſſunt contra quoſcunque, etiam quomodolibet exemptos, & Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiectos quotumcunqoe Ordinum, Inſtitutorum, Societatum, & Congregationum Regulares, cuiuſcunque dignitatis, & præeminentiæ, aut quouis priuilegio muniti exiſtaot, qui perſonas, quæcunque illæ ſint, ad inhoneſta, ſiue inter ſe, ſiue cum aliis quomodolibet perpetranda in actu Sacramentalis Confeſſionis, ſiue ante, vel poſt immediatè, ſeu occaſione, vel prætextu confeſſionis huiuſmodi, etiam ipſa confeſſione non ſecuta, ſiue extra occaſionem confeſſionis in confeſſionario aut in loco quocunque, vbi Confeſſiones Sacramentales audiantur, ſeu ad confeſſionem audiendam electo, ſimulantes ibidem confeſſiones audire, ſollicitare, vel prouocare tentauerint. Qui quidem hæreticæ prauitatis Inquiſitores, & locorũ Ordinarij contra quos in aliquo ex huiuſmodi nefariis exceſſibus culpabiles repererint, pro criminum qualitate, & circunſtantiis ſuſpenſionem ab executione Ordinis, priuationis beneficiorum, dignitatum, & officiorum quorumcunque, ac perpetuæ inhabilitatis ad illa, necnon vocis actiuæ, & paſſiuæ, & ſi Regulares, fuerint exilii, damnationis ad triremes, & carceres etiam perpetuos, abſque vlla ſpe gratiæ aliáſque pœnas decernant: eos quoque ſi pro delicti grauitate grauiores pœnas meruerint, debita præcedente degradatione Curiæ ſeculari puniendos tradant. Vt ſtatuit Gregorius XV. in ſuo Motu proprio contra ſollicitantes mulieres in confeſſione, edito die 30. Auguſti 1622. incipit *Vniuerſi*, quod apponitur per extenſum *in calce huius quaſiti.*

33 Vigeſimoquintò. Epiſcopus punire poteſt Regulares Mendicantes, qui cùm vnica tantùm campana contenti eſſe debeant, plures retinent, extrauag. vlt. incip. *quia cunctos de offic. cuſtod.* qui tex. indiſtinctè loquitur de omnibus mendicantibus, nec aliquem excipit, & ratio eſt, quia campana pulſatur propter audientes, & ſic læduntur perſonæ non exemptæ, & committitur delictum extra locum exemptum; ſicut proiiciens lapidem ex loco exempto, & percutiens in loco non exempto puniri poteſt à loci Ordinario propter delictum commiſſum extra locum exemptum, *adnot in reg. in obſcuris de reg. iur. in 6.* ſicut mandans delictum committi in vno loco, delicto ibi ſecuto poteſt mandans ibi puniri, quia videtur ibi delictum conſummaſſe, vt in *clem. paſtoralis, de re iud.* & notat Barthol. *in l. ſi vt proponitur ff de fideiuſſor.* Panormit. *in cap. patentibus, num. 5. de priuileg.*

34 Vigeſimoſextò. Religioſi Epiſcopalia iura ſibi arrogantes puniri poſſunt ab Epiſcopo, qui etiam Eccleſias, in quibus ea exercuerint, interdictas declarat, *cap. cum & plantare §. de confratribus, verſ. quod autem, de priuileg.* vbi gloſſ. *verb. priuilegiorum,* Cokier. *loco cit. n. 100.* D. Barboſ. *n. 63.* quod intelligendum eſt de iis Religioſis, quibus Epiſcopalia iura priuilegio, aut præſcriptione non competunt.

35 Vigeſimuſeptimò. Regulares ſine Ordinarij licentia publicantes indulgentias, quas à Summo Pontifice impetrarunt ſubſunt Epiſcopali iuriſdictioni, D. Barboſ. *loco cit. num. 69.*

36 Vigeſimooctauò. Archiepiſcopi, & Epiſcopi poſſunt in locis exemptis ſuæ Diœceſis facere ſolemnes benedictiones, & diuina officia celebrare Franc. *in cap. Abbates num. 1. verſ. in gloſſ. de priuileg in 6. Clem. Archiepiſcopo de priuileg.* Franc. Bauin. *in tract. de viſit. quæſt. 3. 2. part. num. 9.* Cokier. *d. q. 45. num. 34. & 35.* de qua re latè *ſuo loco.*

37 Vigeſimonono. Epiſcopis ſubduntur exempti in cauſis matrimonialibus, Conc. Trid. *ſeſſ. 24. de reform. cap. 20. §. ad hæc,* niſi habeant iuriſdictionem priuatiuè ad Epiſcopos vel immemorabilem pro ſe conſuetudinem, vt cenſuit Sacra Congregatio, teſte Flam. *d. num. 6. verſ. duodecimo.* De qua re *infra* latiùs agetur *in ſecundo Tomo.* 38 Item Epiſcopo ſubduntur exempti ad hoc, vt per eum poſſint denunciari, & mandari, vt euitentur, quando eſſent notoriè excommunicati à iure vel ab homine. Ioannes Andr. & Dominic. *in c. 1. de priuil. lib. 9.* Gambara *de officio Legati in Regulares, & exemptos.*

39 Trigeſimò. Regulares qui extra clauſtra, vel ambitum ſuorum Monaſteriorum faciũt proceſſiones (niſi conſuetudine, aut priuilegio id fuerit ab eis obtentum) puniri poſſunt, & impediri ab Ordinario; & ratio eſt, quia non habent territorium, & id ita practicati vidiſſe teſtatur Zerol. *in praxi Epiſcopali part. 1. verb. proceſſiones verſ. ad quartum, quem refert Cened. dict. quæſt. 26. num. 18.*

40 Trigeſimoprimò Religioſus Monaſterij exempti ſi extra Monaſterium ſine habitu incedat, poteſt ab Ordinario puniri, ſecus verò ſi intra Monaſterium, Franc. *in c. 1. n. 5. de priuil. in 6.* Fuſc. *de viſit. lib. 2. c. 16. n. 2.* Cokier. *de iuriſd.* Ordin. *in exemp. p. 2. q. 49. n. 33.* D. meus. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. part. 3. alleg. 105 num. 61. Lugdunen. impreſſ.*

41 Trigeſimoſecundò Si fugæ periculum adſit, poteſt Ordinarius exemptos capere, & captos ad forum competentem mittere, Cardin. *in Clem. 1. q. 3. de offic. Ordin.* Felin *in cap. final. num. 7. de foro compet.* Roderic *qq reg. tom. 2. quæſt. 63. art. 3.* Hentiq. *in ſumma libro 7. capite 25. §. 7. in litera* Q. Fuſcus *de viſit lib. 2. cap. 8.*

cap.8.num.20.Cened.pract.& can.quæſt.lib.1.quæſt.26. num.31. & part.4. quæſt. 52. à princ. vbi ait ſi commodè, & citrà periculum haberi, aut exſpectari poſſit auctoritas iudicis exemptorum illorum. Ordinarius propter capturam iniuriam faceret Iudici exemptorum, & exemptis captis, *per l.generali, ibi, ſi Præſidis copia deſit. C.de Decurionibus lib.*10. non enim valet Ordinarius loci, tali ſemoto periculo exemptos capere, & captos carceribus mancipare, *clem.*1. *§.nonnulli de exceſſib.Prælat.* & Roderic. *loc.cit.* etiam in illis caſibus, in quibus tenentur exempti obedire Epiſcopis ſi non pereant: ex Natt. *conſ.*257. *num.*7. vbi ſubdit in tali caſu debere Epiſcopum querelam ad Papam deferre, & contra eoſdem impetrare delegatum, Camill. *ad Bellug. rubr.*11. *§.videndum, lit.F.*

42 Trigeſimotertiò. Exempti in omnibus illis ſubiiciuntur Epiſcopo, quæ ad Ordinem Epiſcopalem pertinent, exempli gratia; in conſecratione Eccleſiarum, petitione Chriſmatis, & ſimilium, *cap. veniens*, vbi Abb. *notab.*2. *de præſcript.* gloſſ. *in cap. Abbatibus* 17.*q.*2. Barboſ. *in ead.alleg.*105.*num.*65.

43 Trigeſimoquartò. Ex iuſtitiæ defectu in exemptis, poteſt adiri Epiſcopus loci, vt ſuppleat, niſi facilè poſſit ad Summum Pontificem haberi recurſus, ſeu ad Superiores illorum exemptorum, ita Aufrer. *in Repetit. Clem.*1. *quæſt.*10. *num.*3. *verſ.vndè in principali de offic. Ordin.* Cokier. *loc.cit.num.*34. D. Auguſtinus Barboſa *loc.cit. num.*67.

44 Trigeſimoquintò. Epiſcopus habet omnimodam iuriſdictionem in Monachos Eccleſiæ Cathedralis: iis rebus exceptis, quæ Regularia inſtituta reſpiciant, *cap.*1. *ne Sede vacante* gloſſ. *fin. in cap. nullus de elect. in* 6. & ibi Anchar. *num.*3. Ioan. Andr. *n.*3. Gemin. *n.*8. Fran. *num.*3. & Rot. apud Farinac. *part.*1. *deciſ.*69. *num.*2.

45 Trigeſimnſextò. Exempti à iuriſdictione Epiſcopi, licet non teneantur ad honorificentiam, tenentur tamen ad reuerentiam ei præſtãdam qui per Exemptionem non liberantur à iure reuerentiali, vt tenuit Bald. *in l.final.n.*3.*C.de boni libert.Roman. ſingul.*48n. Henric.Butt. *de Synod. part.*3. *num.*53. Caſtren. *in l.ſed ſi hac lege §. patronum n.*4. & *ibi* Addit. *ff. de in ius vocan.* Oldrad. *conſil.* 224. Bald. *de præſcript. part.*1. 5. *part.princ. quæſt.*12. *num.*6. Felin. *in cap. cum inter, n.*3. & 4. *de ſent. & re iud.* & *in cap. cum non liceat. n.*2. *de præſcript.* & *in c.conquerente in princ.* vbi alios alleg. *de offic.Ordin.* Bellencin. *de charit.ſubſid.q.*28. Hoc tamen non procedit, quando exemptio eſt omnimoda, & per Papam conceſſa, tunc enim exempti non tenentur ad ius reuerentiale Epiſcopi, vt declarant Mandoſ. *de ſignat. grat. verb. exemptionis ab Epiſcopis verſ.an autem exemptio.* Roderic. *quæſt.regular.tom.*2. *q.*63. *art.*9. Cokier. *de iuriſd.ord.in exemp. p.*4 *q.*34. cum aliis per Barboſ. *de offic. Epiſc.alleg.*115. *n.*75. Rota *apud Put. deciſ.*114. *l.*3 *in correct.* & *in Calaguritana, ſeu Nullius iuriſdictionis* 16. *Iunij* 1606. *coram Ortembergo, quæ in fine operis eſt dec.*47. *n.*18. Quod eſt intelligendum de iure reuerentiali, quod debetur ratione iuriſdictionis, nõ autem deeo quod debetur ratione dignitatis; iſtud enim nunquam tollitur per quamcumque exemptionem, vt declarat Rota *in Cæſarauguſtana præeminentiarum* 29. *Nouembris* 1627. *coram R.D.Coccino Decano.*

46 Trigeſimnſeptimò. Epiſcopus habet iuriſdictionem in Regulares, qui animarum curam perſonarum ſecularium exercent, & in iis quæ ad dictam curam animarum, & Sacramentorum adminiſtrationem pertinent iuriſdictioni, viſitationi, & correctioni Epiſcopi loci, ſubiiciuntur. Qui Regulares animarum perſonarum ſecularium curam exercentes, etiam ſi ſint ad nutum amouibiles per ſuos Abbates, & Prælatos: tamen per eoſdem ad eam curam deputari non poſſunt, niſi accedente Epiſcopi conſenſu, & præuio examine, ex præcepto Concil. Trid. *ſeſſ.*25. *de Regul.cap.*11. exceptis locis in quibus Abbates Generales, & Capita Ordinum ſedem ordinariam principalem habeant, & Monaſterio Cluniacenſi, & aliis Monaſteriis, ſeu Domibus, in quibus Abbates, aut alij Regularium Superiores iuriſdictionem Epiſcopalem, & temporalem in Parochos, & Parochiales exercent, ſaluo tamen Epiſcoporum iure quæ omnia ſub his verbis Conc.Trid. *loc.cit.* continentur.

In Monaſteriis, ſeu domibus virorum, ſeu mulierum, quibus imminet animarum cura perſonarum ſecularium, præter eas, quæ ſcilicet de illorum Monaſteriorum, ſeu locorum familia perſona, tam Regulares, quàm ſeculares huiuſmodi curam exercentes ſubſint immediatè in iis quæ ad dictam curam, & Sacramentorum adminiſtrationem pertinent, iuriſdictioni, viſitationi, & correctioni Epiſcopi, in cuius Diœceſi ſunt ſita. Nec ibi aliqui etiam ad nutum amouibiles deputentur, niſi de eiuſdem conſenſu, ac præuio examine per eum aut eius Vicarium faciendo, excepto Monaſterio Cluniacenſium, cum ſuis limitibus, & exceptis etiam iis Monaſteriis, ſeu locis in quibus Abbates, Generales, aut capita Ordinum ſedem ordinariam principalem habent, atque aliis Monaſteriis, ſeu domibus in quibus Abbates, aut alij Regularium Superiores iuriſdictionem Epiſcopalem, & temporalem in Parochos, & Parochianos exercent: ſaluo tamen eorum Epiſcoporum iure, qui maiorem in prædicta loca, vel perſonas iuriſdictionem exercent.

Hic tamen primò aduertendum eſt. Epiſcopum 47
Parochiam, Abbatiæ, ſiue Monaſterio annexam viſitantem, debere eam abſque grauamine, & Monaſterij impenſis viſitare, iuxta Leonis X. *Conſtit.*26. §.3. vt benè notat Henriq. *lib.*7. *de Indulgen.c.*25. *n.*11.

Secundò. Notandum eſt, Regulares curam ani- 48
marum ſecularium exercentes, ſi delinquentes reperiantur non eſſe ab Epiſcopo puniendos, ſed ab Epiſcopo ſuis Superioribus Regularibus tradendos ex *Conſtit.* eiuſdem Leonis X. *loc.cit.* & facit *c.fin.de ſtat. Monachor.* §.1. quod docet Abb. *in cap.cùm contingat de foro compet.num.*22. Henriq. *loc.cit.* vbi alios Doctores cumulat, affirmans prætetea id fuiſſe declaratum à Sacra Congregatione Illuſtriſſ. Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum.

Tertiò. Notandum eſt, non poſſe Epiſcopum viſitare perſonas ſeculares exercentes curam animarum, in prædictis Monaſteriis, in quibus reſidet Generalis alicuius Ordinis, vt declarauit Sacra Congregatio teſt. Zerola 2. *part. Prax. verb.viſitatio q.*13. per hæc verba. *In monaſterio in quo Generalis alicuius Religionis Regularium ſedem ordinariam principalem habeat, licet perſonæ ſeculares ſint in eodem Monaſterio curam animarum exercentes, quantùm ad ipſam curam & Sacramentorum adminiſtrationem ſpectat, nulli viſitationi Epiſcopi Ordinarij Diœceſis, in quo ipſum Monaſterium ſitum eſt, ſubiecta ſint.* Sed de hac re redibit ſermo in Bulla Greg. XV. paulò inferiùs cum ſuis declarationibus Sacræ Congregationis, apponenda.

Quartò. Notandum eſt, Epiſcopos non poſſe Ec- 50
cleſias ipſas Monaſteriorum exemptorum, nec Monaſteria eadem viſitare, nec Tabernaculum, nec Pixidem, & alia huiuſmodi Monaſteriorum, vt declarauit Sacra Congregatio Illuſtriſſimorum Cardinalium, ex Quaranta *in Sum. Bullar. verbo priuilegia Regularium pag.mihi* 514. & Roderic. *in ſuo Bullar. in Clem.* 8. *in princip.* ſub his verbis. *Congregatio Concilij cenſuit Epiſcopos, aut alios locorum Ordinarios vigore cuiuſuis decreti eiuſdem Concilij, nullam habere facultatem quouis tempore in Monaſteriis, Domibus,*

&

& Eccleſiis Regularium exemptorum, quibus non imminet cura animarum perſonarum ſecularium, viſitando Sacriſtias, Paramenta, Vaſa ſacra, Altaria, & cætera huiuſmodi: aut etiam Tabernaculum, ſeu Pixidem, in qua Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum aſſeruatur.

Hinc eſt, quòd cùm Archiepiſcopus Genuenſis prætenderet poſſe Tabernaculum, in quo idem Euchariſtiæ Sacramentum aſſeruatur ratione acquiſitæ poſſeſſioois viſitare, quia eius anteceſſor aliquas Regularium exemptorum Ecclèſias viſitauerat, Sacra Congregatio Conc. Trident. ad quam tale negotium deductum fuerat, reſpondit. *Cum actum fuerit in Sacra Congregatione Cardin. Concil. Trident. Interpretum, an liceat Amplitudini tuæ pergere in quaſi poſſeſſione Eccleſias Regularium viſitandi. Illuſtriſſimi Patres perſpectis ſcripturis huc ab Amplitudine tua non ita pridem delatis, cenſuerunt debere eam abſtinere ab huiuſmodi Monaſteriorum viſitatione, atque Eccleſiarum Regularium exemptorum, quibus cura animarum ſecularium non imminet. Itémque Monialium iiſdem Regularibus ſubiectarum in his, quæ ad ipſarum clauſuram non pertinent. Reliquum eſt, vt Amplitudo tua Sacræ Congregationis reſponſo promptè, quod ſuis literis pollicetur, adhæreat, & diu valebis in Domino, quem illi propitium ex animo cupimus. Romæ die 26. Ianuarij 1619. Hor. Cardinalis Lancellottus.* Habetur apud Laoten. de Pierinis *in tom. 1. priuileg. Minim. in annot. ad Conſtitution. 2. Sixti IV. §. 10. num. 18.*

Quoniam verò ex ſupradictis caſibus; aliqui à Gregorio XV. qooad animarum curam, & Sacramentorum adminiſtrationem, Sanctimonialium Monaſteria, & Prædicationem Verbi Dei pertacti ſunt in eiuſdem Conſtitutione de exemptorum priuilegiis; ideò prædicta Conſtitutio hic cum declarationibus Sacræ Congreg. Illuſtriſſ. Cardin. Concil. Tridentini Interpretum, (cùm ſumma animaduerſiooe digna ſit) verbatim deſcribitur.

GREGORIVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei,

Ad perpetuam rei memoriam.

51 INſcrutabili Dei prouidentia Vniuerſalis Eccleſiæ regimini, meritis licèt imparibus, præſidentes, paſtoralis noſtræ ſolicitudinis partes eſſe dignoſcimus, in eam curam præcipuè incumbere, vt à dignis, & probatis tantùm ſacerdotibus ſanctè adminiſtrentur Eccleſiaſtica Sacramenta; atque vt virginum Deo ſacrarum Monaſteria diligentiſſimè cuſtodiantur; & viri aſſumantur idonei ad prædicationis officium ſalubriter exequendum. Sanè Tridentinæ Synodi decretis prouidè cautum eſt, nullum Preſbyterum, etiam Regularem, poſſe Confeſſiones ſecularium, etiam Sacerdotum, audire, nec ad id idoneum reputari, niſi aut parochiale beneficium habeat, aut ab Epiſcopis per examen, ſi illis videbitur eſſe neceſſarium, aut aliàs idoneus iudicetur, & approbationem, quæ gratis detur, obtineat: nec non vt in Monaſteriis, ſeu domibus virorum, ſeu mulierum, quibus imminet animarum cura perſonarum ſecularium, præter eas, quæ ſunt de illorum Monaſteriorum, ſeu locorum familia perſonæ, tam Regulares, quàm ſeculares eiuſmodi curam exercentes, ſubſint immediatè in iis, quæ ad dictam curam, & Sacramentorum adminiſtrationem pertinent, iuriſdictioni, viſitationi, & correctioni Epiſcopi, in cuius Diœceſi ſunt ſita. Itémque vt Epiſcopi vniuerſi ſub obteſtatione Diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ in omnibus Monaſteriis ſibi ſubiectis Ordinaria, in aliis verò Sedis Apoſtolicæ auctoritate clauſuram ſanctimonialium, vbi violata fuerit, diligenter reſtitui, & vbi inuiolata eſt conſeruari, maximè procurent; inobedientes, atque contradictores per cenſuras Eccleſiaſticas, aliáſque pœnas, quacunque appellatione poſtpoſita, compeſcentes. Atque vt Regulares in Eccleſiis ſuorum Ordinum prædicare volentes, ſe coram Epiſcopis præſentare, & ab eis benedictionem petere teneantur: in Eccleſiis verò, quæ ſuorum Ordinum non ſunt, nullo modo prædicare poſſint, ſine Epiſcopi licentia: contradicente autem Epiſcopo, nulli, etiam in ſuorum Ordinum Eccleſiis, prædicare præſumant. Verùm quia experientia compertum eſt, Eccleſiaſtici regiminis rationes poſtulare, vt decretis eiuſmodi aliquid adiũgatur: matura deliberatione noſtra, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ac generali, ac perpetuò valitura Conſtitutione decernimus, ſtatuimus, & declaramus, vt deinceps tam Regulares, quàm ſeculares quomodolibet exempti, ſiue animarum curam perſonarum ſecularium Monaſteriis, ſeu domibus Regularibus, au[illegible]búſuis aliis Eccleſiis, vel beneficiis, ſiue Regularibus, ſiue ſecularibus incumbentem exerceant; ſiue aliàs Eccleſiaſtica Sacramenta, aut vnum ex illis miniſtrent prævia Epiſcopi licentia, & approbatione; ſiue quoquo modo in dictæ curæ exercitio, aut in eorundem Sacramentorum, vel alicuius ex illis adminiſtratione de facto abſque vlla auctoritate ſe ingerant: in his, quæ eiuſmodi curam, ſeu adminiſtrationem concernunt, omnimodæ iuriſdictioni, viſitationi, & correctioni Diœceſani Epiſcopi, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegato, plenè in omnibus ſubiiciantur. Ad hæc tam Regulares, quàm ſeculares huiuſmodi nullis priuilegiis, aut exemptionibus tueri ſe poſſint, quominus, ſi deliquerint circa perſonas intra ſepta degentes, aut circa clauſuram, vel circa bonorum adminiſtrationem Monaſterium Monialium etiam Regularibus ſubiectarum, ab Epiſcopo loci, ſimiliter tanquam ad hoc Sedis Apoſtolicæ delegato, quoties, & quando opus fuerit puniri, & corrigi valeant. Confeſſores

verò ſiue Regulares, ſiue ſeculares, quomodocúque exempti, tam Ordinarij, quàm extraordinarij ad Confeſſiones Monialium, etiam Regularibus ſubiectarum, audiendas nullatenus deputari valeant, niſi prius ab Epiſcopo Diœceſano idonei iudicentur, & approbationem, quæ gratis concedatur, obtineant. Sed & Adminiſtrantes bona ad eiuſmodi Monaſteria Sanctimonialium, vt præfertur, etiam Regularibus ſubiectarum, pertinentia, ſiue Regulares extiterint, ſiue ſeculares, quomodolibet exempti, Epiſcopo loci, adhibitis etiam Superioribus Regularibus, ſingulis annis rationes adminiſtrationis, gratis tamen exigendas, reddere teneantur, ad idque iuris remediis cogi, & compelli queant. Liceátque Epiſcopo, ex rationabili cauſa, Superiores Regulares admonere, vt eiuſmodi Confeſſores, atque Adminiſtratores amoueant; iiſque Superioribus id facere detrectantibus, aut negligentibus, habeat Epiſcopus facultatem prædictos Confeſſores, & Adminiſtratores admouendi quoties, & quando opus eſſe iudicauerit. Ac ſimiliter poſſit Epiſcopus, vna cum Superioribus Regularibus, quorumcunque Abbatiſſarum, Prioriſſarum, Præfectarum, vel Præpoſitarum eorundem Monaſteriorum, quocunque nomine appellentur, electionibus, per ſe, vel per alium intereſſe, ac præſidere; abſque vlla tamen ipſorum Monaſteriorum impenſa. Ac demum habeat Epiſcopus, tanquam dictæ Sedis delegatus, auctoritatem coërcendi, ac puniendi quoſcunque exemptos tam ſeculares, quàm Regulares; qui in alienis Eccleſiis, aut qui ſuorum Ordinum non ſunt, abſque Epiſcopi licentia, & in Eccleſiis ſuis, aut ſuorum Ordinum, non petita illius benedictione, aut ipſo contradicente, prædicare præſumpſerint. Itaut Epiſcopi in ſupraſcriptis caſibus, & in prænominatas perſonas, in præmiſſis omnibus, & ſingulis, aut circa ea quoquo modo delinquentes, quoties, & quando opus fuerit etiam extra viſitationem, per cenſuras Eccleſiaſticas, aliáſque pœnas, vti eiuſdem Sedis delegati, procedere, omnémque iuriſdictionem exercere liberè, & licitè valeant. Decernentes ſic per quoſcunque Iudices quauis auctoritate fungentes, etiam Sacri Palatij Auditores, necnon Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ſublata eis, & eorum cuilibet, quauis, aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere. Irritum quoque, & inane ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis in fauorem quorumcunque perſonarum, atque Ordinum tam Mendicantium, quàm non Mendicantium, Militiarum, etiam Sancti Ioannis Hieroſolymitani, Congregationum, Societatum, ac cuiuſuis alterius inſtituti, etiam neceſſariò, & in indiuiduo exprimendi, Monaſteriorum, Conuentuum, Capitulorum, Eccleſiarum, & aliorum quorumcunque tam ſecularium, quàm Regularium locorum, necnon illorum etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, Statutis, vel Conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, exemptionibus quoque, indultis & priuilegiis, etiam in corpore iuris clauſis, aut ex cauſa, & titulo oneroſo, vel in limine fundationis conceſſis, etiam Mari Magno, ſeu Bulla aurea, aut aliàs nuncupatis; Conſeruatorum deputationibus; eorúmque, atque aliis inhibitionibus, quibus Epiſcopi deſerre minimè teneantur; & quibúſuis aliis, ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibúſuis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliíſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus decretis, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, aut aliàs quomodolibet, etiam per viam communicationis, ſeu extenſionis conceſſis, & iteratis vicibus approbatis, & innouatis; etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorúmque totis tenoribus, & formis ſpecialis, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ſeruanda eſſet; tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum nihil penitùs omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata, inſerti forent, præſentibus pro expreſſis habentes, quibus quoad ea, quæ eiſdem præſentibus aduerſantur, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, ſpecialiter, & expreſsè derogamus; cæteriſque contrariis quibuſcunque. Cæterùm quia difficile foret præſentes literas ad ſingula quæque loca deferri, vt ea tamen omnibus innoteſcant, mandamus, illas ad valuas Lateranen. & Principis Apoſtolorum de Vrbe Baſilicarum, atque Cancellariæ Apoſtolicæ, & in Acie Campi Floræ publicari, & inibi affigi, & per aliquod temporis ſpatium dimitti, eiſque detractis, earum exépla eo in loco relinqui. Ac volumus, vt earundem præſentium literarum tranſumptis etiam impreſſis, manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & Sigillo Prælati, ſeu Perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, in Iudicio, & extra illud, vbi opus fuerit, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ ipſis originalibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omninò

hominum

hominum liceat hanc paginam noſtrorum Statuti declarationis, decretorum, derogationis, mandati, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1622. Nonis Februarij, Pontificatus noſtri anno 2.

V. Dat. S. de Vrſinis.

Regiſtrata in Secretaria Breuium.

In nomine Domini Amen. Anno à Natiuitate Domini noſtri Ieſu Chriſti 1623. indictione ſexta, die verò octaua Menſis Februarij; Pontificatus autem Sanctiſſimi in Chriſto Patris, & Domini noſtri D. Gregorij Diuina prouidentia Papæ XV. anno ſecundo, retroſcripta litera Apoſtolicæ affixa, & publicata fuerunt ad Valuas Baſilicarum S. Ioannis Lateran. Principis Apoſtolorum de Vrbe, ac Cancellariæ Apoſtolicæ, & in Acie Campi Floræ, dimiſſis ibidem earumdem literarum originalibus appenſis per aliquod temporis ſpatium & exinde remotis, deinde dimiſſis earundem literarum copiis affixis, vt moris eſt, per nos Coſmum Modium, & Alexandrum de Rocchis Sanctiſſimi Domini noſtri Papæ Curſores.

Octauius Spada Magiſter Curſorum.

DECLARATIONES ALIQVOT Sacræ Congregationis Concilij, ſuper d. Conſtitutione Gregorij XV.

Poſita Conſtitutione fel. record. Gregorij XV. de exemptorum priuilegiis, &c. Dubitatur,

I. AN liceat Epiſcopis viſitare Altaria Regularium Eccleſiarum, quibus cura animarum perſonarum ſecularium non incumbit, aut loca, vbi in iiſdem Eccleſiis aſſeruatur Sanctiſſimum Eucharistiæ Sacramentum, vel vbi audiuntur Confeſſiones perſonarum ſecularium?

II. An Epiſcopi poſſint Regularibus præſcribere, vt certis tantùm in locis, ac temporibus, aut certarum perſonarum Confeſſiones audiant, vel alias illorum priuilegia reſtringere, ac moderari in Sacramentis adminiſtrandis?

III. An facultas Epiſcopis per Conſtitutionem attributa in exemptos tam ſeculares, quàm Regulares, intelligatur etiam tributa in perſonas nullius Diœceſis?

IV. An eadem facultas competat inferioribus Prælatis proprium territorium, ac iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentibus?

V. An per eandem Conſtitutionem in illis verbis, [poſſit Epiſcopus vnà cum Superioribus Regularibus quatuocumque Abbatiſſarum, &c. electionibus per ſe, vel per alium intereſſe, ac præſidere] ius Abbatiſſas confirmandi attributum cenſeatur?

VI. An Confeſſores Monialium ante editam Conſtitutionem deputati, debeant ab Epiſcopo examinari, & approbari?

VII. An Superiores Regulares ſimiliter ante ipſius Conſtitutionis publicationem electi, ſeu deputati, alia indigeant Epiſcopi approbatione pro Confeſſionibus ſanctimonialium ſibi ſubiectarum audiendis?

VIII. An Confeſſiones, quas audiunt Superiores Regulares electi, ſeu deputati, vel confirmati poſt publicationem, & ſcientiam tenoris dictæ Bullæ, non obtenta Epiſcopi approbatione, ſint nullæ, atque irritæ, necne?

IX. An Regulares generaliter ab Epiſcopo approbati ad Confeſſiones perſonarum ſecularium audiendas, cenſeantur etiam approbati ad audiendas Confeſſiones Monialium ſibi ſubiectarum.

X. An Regularis ad audiendas Confeſſiones Monialium vnius Monaſterij ab Epiſcopo approbatus, Confeſſiones Monialium alterius Monaſterij audire poſſit?

XI. An Confeſſores Regulares extraordinarij ſemel ab Epiſcopo deputati, & approbati ad audiendas Monialium Confeſſiones pro vna vice infra annum ad præſcriptum Sacri Concilij Tridentini, poſſint, virtute dictæ approbationis, pluries tanquam Confeſſores extraordinarij earumdem Confeſſiones audire abſque noua Epiſcopi licentia?

XII. Cùm in eadem Conſtitutione ſtatutum ſit, vt liceat Epiſcopo ex rationabili cauſa Superiores Regulares admonere, vt amoueant Confeſſores Monialium, atque adminiſtratores bonorum ad earumdem Monialium Monaſteria pertinentium, iiſque Superioribus id facere detrectantibus, habeat Epiſcopus facultatem prædictos Confeſſores, & adminiſtratores amouendi quoties, & quando opus eſſe iudicauerit: An eiuſmodi cauſam Epiſcopus Superioribus Regularibus ſignificare teneatur?

XIII. An eadem Conſtitutio qua parte ſupponit Epiſcopi iuriſdictioni Regulares delinquentes circa perſonas degentes intra ſepta Monaſteriorum Monialium, aut circa clauſuram, vel bonorum adminiſtrationem eorundem Monaſteriorum, habeat locum in omnibus delictis, an verò ſolùm in notoriis, & cum ſcandalo populi?

SACRA

SACRA CONGREGATIO Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum cenſuit, Conſtitutionem ſan. men. Gregorij X V. de èxemptorum priuilegiis nequaquam ſubiicere Regulares exemptos, quibus cura animarum perſonarum ſecularium non incumbit, Epiſcoporum iuriſdictioni in his, quæ Sacramentorum adminiſtrationem concernunt, niſi in Sacramentis perſonis ſecularibus adminiſtrandis iidem Regulares delinquant: ac propterea.

AD Primum dubium reſpondit. Epiſcopis non licere in vim eiuſdem Conſtitutionis viſitare Altaria Eccleſiarum Regularium, quibus non incumbit animarum cura perſonarum ſecularium, nec loca, vbi in iiſdem Eccleſiis aſſeruatur Sanctiſſimum Eucharistiæ Sacramentum, Vel vbi Confeſſiones perſonarum ſecularium audiuntur.

Ad II. Hac in parte Conſtitutionem nihil noui iuris induxiſſe, nec vllam nouam authoritatem Epiſcopis in Regulares attribuiſſe: ideóque in vim ipſius Conſtitutionis non poſſe Epiſcopos Regularibus præſcribere, vt certis tantùm in locis, ac temporibus, aut certarum perſonarum Confeſſiones audiant, vel aliàs illorum priuilegia in Sacramentis adminiſtrandis reſtringere, aut moderari. Quòd ſi aliunde Epiſcopis huiuſmodi facultas competat, illam non fuiſſe ab eodem Conſtitutione ſublatam.

Ad III. Cenſuit eiuſmodi facultatem non intelligi tributam Epiſcopis in perſonas nullius Diœceſis.

Ad IV. Non competere.

Ad V. Ius confirmandi Abbatiſſas minimè fuiſſe Epiſcopis per Conſtitutionem attributum.

Ad VI. Confeſſores quidem extraordinarios Monialium nullatenus, poſſe poſt Conſtitutionem illarum Confeſſiones audire, niſi priùs ab Epiſcopo Diœceſano idonei iudicentur, & approbentur. Ordinarios verò Confeſſores ante Conſtitutionis publicationem deputatos, poſſe durante triennio ab eorum deputatione inchoando, pergere, in Confeſſionibus Sanctimonialium audiendis abſque alio examine, & approbatione Epiſcopi. Quòd ſi contingat, vt illorum facultas à Sede Apoſtolica vltra triennium prorogetur, tunc debere eos ab Epiſcopo examinari, & approbari.

Ad VII. Superiores Regulares electos, ſeu deputatos ante ipſius Conſtitutionis publicationem, quibus alioquin facultas competat audiendi Confeſſiones Monialium ſibi ſubiectarum, poſſe, durante eorum officio, pergere ſine alia Epiſcopi approbatione in Confeſſionibus audiendis illarum tantùm, quæ ſponte, ac proprio motu id ab eis petierint. At verò eos, qui poſt Conſtitutionem eligentur, aut quoquo modo deputabuntur, vel qui in eorum officiis, ſeu dignitatibus, expleto iam tempore à Conſtitutionibus cuiuſque Ordinis, vel aliàs legitimè præfinito, ad aliud tempus confirmabuntur, nequaquam poſſe Sanctimonialium Confeſſiones audire, niſi prius à Diœceſano Epiſcopo idonei iudicati, atque approbati fuerint.

Ad VIII. Confeſſiones huiuſmodi nullas, atque irritas eſſe.

Ad IX. Regulares generaliter ab Epiſcopo approbatos ad Confeſſiones perſonarum ſecularium audiendas, nequaquam cenſeri approbatos ad audiendas Confeſſiones Monialium ſibi ſubiectarum; ſed egere, quoad hoc, ſpeciali Epiſcopi approbatione.

Ad X. Regularem ad audiendas Confeſſiones Monialium vnius Monaſterij ab Epiſcopo approbatum, minime poſſe audire Confeſſiones Monialium alterius Monaſterij.

Ad XI. Confeſſores extraordinarios ſemel deputatos, atque approbatos ab Epiſcopo ad Monialium Confeſſiones pro vna vice audiendas, haud poſſe pluries in vim approbationis eiuſmodi illarum Confeſſiones audire: ſed ab Epiſcopo toties eſſe approbandos, quoties caſus deputationis contigerit.

Ad XII. Non teneri eiuſmodi cauſam ſignificare Superioribus Regularibus; ſed hoc relinqui arbitrio, & prudentiæ Epiſcoporum, quorum conſcientiam Sacra Congregatio ſerio onerauit, ne facultate ſibi hac in parte attributa, quoquomodo abutantur, eius rei in diſtricto Dei iudicio rationem reddituri.

Ad XIII. Conſtitutionem habere locum in omnibus delictis, non autem in notoriis tantùm, & cum populi ſcandalo.

Quæ Sacræ Congregationis reſponſa ad ſe relata fel. rec. Gregorius X V., & Sanctiſſ. D. N. Vrbanus VIII. in omnibus approbarunt.

A. Card. Caëtanus.

Proſper Fagnanus S. Congreg. Secr.

Poſt prædictas declarationes Sacr. Congregat. Illuſtriſſ. Card. Concil. Trid. Interpret. aliæ duæ declarationes emanarunt; prima anno 1624. altera verò anno 1626. in hac forma, quæ ſequitur.

Poſita Conſtitutione fel. record. Gregor. XV. de exempt. Priuileg.

XIV. Dubitatum fuit, an Regularis abſque legitima licentia accedens ad Monaſterium Monialium Regularibus ſubditarum; ibique in loco colloquiis deſtinato cum Moniali colloquens, à Diœceſano Epiſcopo tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegato coërceri, & puniri poſſit.

Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Trid. Interpretum cenſuit, poſſe. Quam Congregationis ſententiam S. D. N. Vrbanus VIII. ad ſe relatam approbauit.

Coſmus Card. de Torres.

Locus † Sigilli.

Proſper Fagnanus S. Congreg. Secr.

XV. An liceat Epiſcopo in vim Conſtitutionis ſan. memor. Gregorij X V. de

exemptorum

exemptorum Priuilegiis, punire Regulares, qui ad Abbatiſſæ electionem procedunt ante tempus ipſi Epiſcopo ſignificatum, aut die electionis eidem nullatenus prænunciata.

Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum reſpondit, Regulares ex eadem Conſtitutione ita demum teneri Epiſcopo ſignificare diem electionis Abbatiſſæ, eúmque vſque ad præfinitum tempus expectare: ſi antea ipſe expreſſè declarauerit, ſe vti velle facultate ſibi hac in parte attributa, Abbatiſſarúmque electionibus per ſe, vel per alium intereſſe, ac præſidere. Poſt eam verò declarationem, licere Epiſcopo animaduertere in Regulares, qui ante tempus ſignificatum, aut die electionis eidem non prænunciata, ad Abbatiſſæ electionem procedere.

Coſmus Card. de Torres.

Locus † Sigilli.

Proſper Fagnanus S. Congreg. Secr.

53 Quam autem poteſtatem habent Ordinarij erga exemptos, quoad corpora, imagines, libros, tabellas, &c. quæ in locis publicis, ſeu priuatis apponuntur, vide per extenſum *in Conſt. ſeq.*

Feria quinta die 2. Octobris, 1625. In generali Congregatione Sanctæ Romanæ, & Vniuerſalis Inquiſitionis; habita in Palatio Apoſtolico Montis Quirinalis, coram Sanctiſſimo Domino Noſtro D. Vrbano, Diuina prouidentia Papa VIII. ac Illuſtriſſimis, & Reuerendiſſimis Dominis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, aduerſus hæreticam prauitatem Inquiſitoribus generalibus, à Sancta Sede Apoſtolica ſpecialiter deputatis.

CVm Sanctiſſimus in Chriſto Pater, & Dominus Noſter D. Vrbanus, Diuina prouidentia Papa VIII. die 13. Martij, Decretum ediderit infraſcripti tenoris, videlicet.

Sanctiſſimus Dominus Noſter ſollicitè animaduertens abuſus, qui irrepſerunt, & quotidie irrepere non ceſſant in colendis quibuſdam cum ſanctitatis, & martyrij fama vel opinione defunctis, qui, & ſi neque Canonizationis, neque Beatificationis honore inſigniti ſint ab Apoſtolica Sede; eorum tamen Imagines in Oratoriis, atque Eccleſiis, aliiſque locis publicis, ac etiam priuatis, cum laureolis, aut radiis, ſeu ſplendoribus proponuntur, miracula, & reuelationes, aliáque beneficia à Deo per eorum interceſſiones accepta, in libris rerum ab ipſis geſtarum enarrantur, & ad illorum ſepulchra, Tabellæ, Imagines, & res aliæ ad beneficia accepta teſtificanda, & lampades, & alia lumina apponuntur. Voléntque proindè huiuſmodi abuſibus pro debito officij paſtoralis occurrere, re etiam cum Illuſtriſſimis, & Reuerēdiſſimis Dominis Cardinalibus, contra hæreticam prauitatem in vniuerſa Republica Chriſtiana Generalibus Inquiſitoribus communicata, & maturè conſiderata, ac diſcuſſa, declarauit, ſtatuit, & decreuit: ne quorumuis hominum, cum ſanctitatis, ſeu martyrij fama (quantumcunque illa ſit) defunctorum Imagines, aliáque prædicta, & quodcunque aliud venerationem, & cultum præ ſe ferens, & indicans, in Oratoriis, aut locis publicis, ſeu priuatis, vel Eccleſiis, tam ſecularibus, quàm Regularibus cuiuſcunque Religionis, Ordinis, Inſtituti, Congregationis aut Societatis apponantur, antequam ab Apoſtolica Sede canonizentur, aut Beati declarentur, & (ſi quæ appoſitæ ſunt) amoueantur, prout eas ſtatim amoueri mandauit.

Ac pariter imprimi de cætero inhibuit libros, eorumdem hominum, qui ſanctitatis ſiue martyrij fama, vel opinione (vt præfertur celebres è vita migrauerint, geſta, miracula, vel reuelationes, ſeu quæcunque beneficia, tanquam eorum interceſſionibus à Deo accepta continentes, ſine recognitione, atque approbatione Ordinarij, qui in iis recognoſcendis, Theologos, alióſque pios, ac doctos viros, in conſilium adhibeat: & ne deinde fraus, aut error, aut aliquid nouum, ac inordinatum in re tam graui committatur, negotium inſtructum ad Sedem Apoſtolicam tranſmittat, eiúſque reſponſum expectet. Reuelationes, verò, & miracula, aliáque beneficia ſupradicta, quæ in libris horum hominum vitam, & geſta continentibus, hactenùs ſine recognitione, atque approbatione huiuſmodi impreſſa ſunt, nullo modo approbata cenſeri vult, mandátque Sua Sanctitas.

Ad horum hominum ſepulchra vetuit, etiam, ac inhibuit, Tabellas, atque Imagines ex cera, aut argento, ſeu ex alia quacunque materia, tam pictas, quàm ſectas, atque exculptas, appendi, ſeu affigi, & lampades, ſiue alia quæcunque lumina accendi, ſine recognitione ab Ordinario omninò, prout ſuprà, facienda, Sedíque Apoſtolicæ referenda, ac probanda.

Declarans, quòd per ſupraſcripta præiudicare in aliquo non vult, neque intendit iis, qui aut per communem Eccleſiæ conſenſum, vel immemorabilem temporis curſum, aut per Patrum, Virorúmque Sanctorum ſcripta, vel longiſſimi temporis ſcientia, ac tolerantia Sedis Apoſtolicæ, vel Ordinarij coluntur.

Vt autem præmiſſa diligentiùs obſeruentur Vniuerſis, & ſingulis, tam Ordinariis, quàm hæreticæ prauitatis Inquiſitoribus diſtrictè præcipit, vt in ſua quiſque Diœceſi, vel

vel Prouincia ſedulò peruigilet, ne ſine approbationibus prædictis, Imagines cum memoratis ſignis exponantur, aut miracula, reuelationes, ac beneficia prædicta publicentur, aliáue contra ſuperiùs diſpoſita, fiant; tranſgreſſores verò, ſi Regulares fuerint, priuationis ſuorum officiorum ac vocis actiuæ, & paſſiuæ, necnon & ſuſpenſionis à diuinis; ſi verò Clerici ſeculares, priuationis pariter ſuorum, officiorum ſuſpenſionis à diuinis, & ab adminiſtratione Sacramentorum, executionéque ſuorum Ordinum reſpectiuè, aliíſque, arbitrio prædictorum Ordinariorum, ſeu Inquiſitorum, pro modo culpæ, infligendis pœnis plectendo. Qui autem libros impreſſerint, aut Imagines pinxerint, ſculpſerint, ſeu quoquo modo affixerint, vel formauerint, cæteríque Artifices circa præmiſſa qualitercumque delinquentes, prædicta omnia amittant, & inſuper pecuniariis, aliíſque etiam corporalibus pœnis, iuxta criminis grauitatem eorumdem Ordinariorum, ſeu Inquiſitorum arbitrio afficiantur. Contrariis quibuſcunque non obſtantibus.

Et ne præmiſſorum ignorantia poſſit ab aliquo prætendi, voluit, vt decretum huiuſmodi, ſeu illius exemplum ad valuas Baſilicæ Principis Apoſtolorum, Vrbis, ac in acie Campi Floræ affixum, omnes proinde arctet, atque afficiat, ac ſi vnicuique perſonaliter intimatum fuiſſet, quódque præſentium tranſumptis, etiam impreſſis manu Notarij publici ſubſcriptis, ac ſigillo alicuius perſonæ in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides habeatur, quæ præſentibus haberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Poſtmodum verò idem Sanctiſſimus Dominus Noſter, à quibuſdam reuocari in dubium accepit, an Tabellas, & Imagines, quas in poſterum offerri contigerit, recipere, & antea oblatas conſeruare liceret, Sanctitas Sua, quæ tantummodo voluit, occurrendo abuſibus qui irrepere videbantur, certiorem parare viam ad eorum in terris gloriam, quorum ſanctimonia diuina Clementia placuerit, admirandis operibus illuſtrare; re priùs cum Illuſtriſſimis, & Reuerendiſſimis Dominis Cardinalibus contra hæreticam prauitatem Generalibus Inquiſitoribus communicata, præſenti Decreto declarauit: Quòd ſicut nunquam prohibuit, nec ſuæ intentionis fuit prohibere oblationem, receptionémque Tabellarum, & Imaginum huiuſmodi, ita, vt nulli deinceps hæſitationi locus relinquatur, ſtatuit in præſentiarum, & decernit, vt quoties ad aliquam Eccleſiam, aut Oratorium, locúmue alium publicum ſecularem, ſeu Regularem, Tabellas, & Imagines, aliúdue ſimile quiſpiam detulerit, ac interceſſione hominum inter Sanctos, vel Beatos non aſcriptorum, quamuis cum martyrij, vel ſanctitatis fama demortuorum, optata, ſe impetraviſſe dixerit, liceat Eccleſiaſticis perſonis, Eccleſiarum, locorúmue prædictorum curæ præpoſitis, Tabellas, & Imagines, ſiue pictas, ſiue ex quauis materia fictas, atque alia quæcunque collata gratiæ fidem facientia, ſimul cum deferentis, aliorúmque, qui conſcij fuerint atteſtationibus recipere, atque approbantibus Ordinariis, ad quos referre ſtatim omnia teneatur, in ſecreto aliquo, ſeorſum ab Eccleſia, loco cuſtodire, ibidémque iam amota collocare, & aſſeruare, vt ſi quando Dominus talium Virorum merita Beatificationis, ſeu Canonizationis honore in terris decorare voluerit, extent huiuſmodi ſanctitatis qualeſcũnque probationes Apoſtolicæ Sedis iudicio tunc examinandæ, contrariis quibuſcunque non obſtantibus.

Io. Antonius Thomaſius S. Rom. & vniuerſ. Inquiſitionis Not.

Anno Milleſimo ſexenteſimo vigeſimoquinto, Indictione octaua, Pontificatus Sanctiſſimi Domini Noſtri Vrbani, Diuina prouidentia Papæ VIII. die verò 30. menſis Octobris, ſupradictæ Litteræ, ſiue Decretum affixum, & publicatum fuit ad Valuas Principis Apoſtolorum Vrbis, ac in acie Campi Floræ, vt moris eſt, per me Brandimartem Latinum Prælibati Sanctiſſimi Domini Noſtri Papæ Curſorem.

His præcipuis annotatis caſibus, in quibus Epi- 54
ſcopi habent iuriſdictionem in exemptos; alij ſeſe offerunt hic breuiter explicandi.

Primò. Prælati exempti ratione membrorum non exemptorum tenentur ire ad Synodum, & coram Epiſcopo poſſunt conueniri. Abbas *cap. ex ore, num. 1. verſ. 2. not. de priuileg.* Henric. Botterus *tract. de Synod. Epiſcop. p. 1. num. 9. 62. & ſeq. & p. 2. n. 4.* Conc. Trid. *ſeſſ. 24. cap. 2. de reform.* Franc. *cap. vt Apoſtolicæ de priuileg. in 6.* Ratio eſt, quia licèt probetur exemptio capitis, non ideò ſequitur, quòd probata ſit exemptio membrorum. Innocent. *d. cap. ex ore arg. l. liberorum, ff. de adopt.* gloſſ. *cap. rogamus, 24. quæſt. 1.* Brixienſ. *in repert. verb. exemptio, verſ. an exempto Monaſterio*, Innocent. *cap. quòd ſuper de maior. & obed.* Sed de hac materia latè alibi.

II. Ordinarius poteſt declarare exemptum incurriſſe excommunicationem; idque vt ſui ſubditi illum euitent: Franc. *cap. Epiſcoporum, num. 3. de priuileg. in 6. cap. tuarum, de priuileg.* quæ tamen declaratio exemptis præiudicare non poteſt, ſed tantùm ſubditis, quibus Ordinarius prohibere poteſt conuerſationem cum exemptis excommunicatis. Nauar. *conſil. 2. num. 2. de ſentent. excommunicat.* idque procedit, ſi priùs fuerint excommunicati per proprium ſuum Iudicem, ſecundùm Nauarrum *d. conſil. 2. & in Manuali cap. 27.* & non aliter Lancellottus *de attentatis part. 2. cap. 4. limit. 21. num. 7. fol.* 160. & ita etiam elegantiſſimè concludit Boëtius Eponis *in cap. vltim. num. 4.*

III. Ordinarius punit exemptos, ſuis priuilegiis abutentes, Zabarell. *clem. abuſionibus, n. 1. & vlt. de pœnit.* & latè *in clem. vnica, num. 16. fol. 30. de offic. Ordinarij.*

IV. Ordinarius poteſt ſe intromiſcere, ne excõmunicati, vel vſurarij ſepeliantur in loco etiam exempto; dummodò tamen iſte locus ſit in Diœceſi. Abb. *cap. in ſacris, n. 7. de ſepult.* Immò præcipere, vt ſepulti humo eximantur, *cap. ad hæc. de priuileg.* & contrauenientes punire, latè Franc. *cap. Epiſcoporum. n. 3. eodem in 6. clem. 1. & 2. de ſepul.* Felin. *cap. vlt. n. 7. in fin. de ſepult.* Item hanc vide pleniùs apud Abbatem *dict. dict. cap. ſacris, num. 7.*

V. Epiſcopus poteſt dotare Eccleſiam in ſua Diœceſi, quamuis exemptam, Abb. *cap. Apoſtolicæ n.3.7.8. de dotat.*

V I. Epiſcopus poteſt ſubditis ſuis iniungere, ne communicent, aut accedant ad exemptos excommunicationis vinculo nodatos, aut delinquentes, arg. *cap. de terris, de decimis, c. poſt miſerabilem de vſuris*; debent tamen exempti priùs declarati excommunicati per Iudicem ſuum competentem, quemadmodum ex doctrina Nauarri ſuprà tetulimus, *eodem n.39.* Aufter. *in repet. clem. 1. q.10. n.3. in fine de offic. ordin.* Maximè verò ſi delictum ſit notorium, vel excommunicatio patens, Lapus *cap. Epiſcoporum, de priuileg. in 6.* Gulielm. *in clem. 2. de pœniten.* Ioannes Anania *cap. 1. de priuileg. in 6.* Aufret. *d. q.10. verſ. & licet.*

V I I. Exempti conueniri poſſunt coram Ordinario ratione publicarum functionum, ſeu officiorum, *l. vnica, vbi expreſsè Caſtrenſis, C. in quibus caſis milit. fori præſcript. Auth. vt Iudices, ſine quoquo ſuffragio, §. volumus, in fine, l. 2. C. familiares Papæ*, & quoſuis exemptos ratione beneficiorum poſſe conueniri coram Ordinario. Abbas *cap. dilecti filij, n. 9. verſ. & nota, de foro compet.* quod tamen non procedit, ſi poſſeſſio beneficij nondum plenè eſſet acquiſita, ſecundùm Calderin. *conſil. 13. & 14. de foro compet.*

V I I I. Si exẽptus contrahat in ſtudiis, ſeu vniuerſitate, poterit ratione huiuſmodi contractus conueniri coram Iudice ſtudioſorum, Caſtrenſ. *dicta l. vnica, n.1.* Cokier. *de iuriſd. Ordinar. in exempt. p.2. q.45. n.66.*

I X. Exempti ſubiiciuntur Epiſcopo ratione membrorum, ſiue Cappellarum non exemptarum, Abbas *cap. ex ore, num. 1. & 4. de priuileg.* vbi Innocent. Ferrar. *in forma opponendi contra inſtrumenta, in gloſſ. verbo, aliis rationibus; n.4.* Licet enim probetur exemptio capitis; non ideò cenſetur probata exemptio membrorum, arg. *l. liberorum, ff. de adopt.* quia exempta Eccleſia, non cenſentur exemptæ Cappellæ Eccleſiæ ſubiectæ accedentes, vel connexæ, gloſſ. *cap. rogamus, 24. quæſt. 1.* gloſſ. *cap. cùm & plantare*, & text. *cap. cùm Cappella, de priuileg.* Brixienſ. *in repertor. verb. an exempto Monaſterio*, ex quo Eccleſia principalis eximi poteſt retenta in poteſtate Cappella, & è contra, *dicta liberorum* Brixienſ. *in repert. verb. exemptio, col. 6.* ideóque debent exempti conueniri ratione membrorum coram Epiſcopo; non verò ſi conuenirentur nomine Monaſterij, vel rei exemptæ Vbald. *de Canonica portione, cap. 4 quæſt. 8. & 9. n.1.*

X. Exempti ſubduntur, vt præſentati admitti non poſſint, niſi præuio examine, Conc. Trid. *ſeſſ. 7. cap. 13.*

X I. Exempti ſubiiciuntur approbationi ad beneficia curata per concurſum, Conc. Trid. *ſeſſ. 24. cap. 18. de reformat.* quæ materia *in Diſput. de benefic. infrà.*

X I I. Monaſteria etiam commendata; Prioratus, & Præpoſituræ, in quibus non viget Regularis obſeruãtia, viſitari poſſunt in annos ſingulos, Conc. Trid. *ſeſſ. 21. cap. 8.* propter negligentiam Superiorum illius Regulæ, ſubiiciuntur poſt munitionem, *d. c. 8. ſeſſ. 21.*

X I I I. Ordinarius coërcet exemptos exercentes illicitas negotiationes in locis non exemptis, gloſſ. 2. *in clem. prima, de vita, & honeſtate cleric.* vbi Cardin. *in quæſt. 2.*

X I V. Epiſcopus cognoſcit contra exemptos in omnibus criminibus actualem, ſeu ſolemnem degradationem requirentibus, Ioann. de Lignano *in cap. ne in agro, de ſtatu Monach.* Abbas *in cap. cùm contingat, col. 6. circa med. de foro compet.* vt ſunt inter cæteros falſarij literarum Papæ, *cap. ad falſariorum, de crimine falſi*; & ibi latè Innoc. Oſtienſ. & Abbas Epiſcopi enim eſt degradare, non alterius inferioris, *cap. degradatio, de pœnis, in ſexto*, vbi Doctores.

X V. Epiſcopus animaduertit in exemptos, qui beneficia ad ſuam collationem ſpectantia grauant præſtationibus, ſeu penſionibus illicitis, text. *in clem. vnica, §. eadem quoque de ſuppl. negligen. Prælat.* Innoc. & Oſtienſ. *in cap. in Lateranenſi, de præbend. cap. paſtoralis, de priuileg.*

X V I. Exempti conueniri poſſunt coram Ordinario pro ſalario cauſæ agitatæ coram ipſo, propter continentiam, & cauſæ connexionem, ratione vnius; Gaillus tenuit ſalaria Aduocatorum, & Procuratorum in Camera peti poſſe, prout, ipſe Gaill. *lib. 1. obſeru. 1. num. 37.* & ita nouiſſimè deffiniuit Conc. Trident. *ſeſſ. 7. cap. 1. de reformat. & ſeſſ. 14. cap. 5. de reformat.*

X V I I. Epiſcopus poteſt examinare Cappellanos exemptos, Canonicos, & habentes dignitatem, volentes exercere curam, eiſdémque inhibere, ne curam exerceant, aut Sacramenta adminiſtrent abſque ſua approbatione, Sacra Congreg. quam refert Nauarr. *conſil. 8. in fin. de priuil.*

X V I I I. Epiſcopus certis in caſibus habens iuriſdictionem in loca exempta, poteſt iis in locis officialem deputare, iuriſdictionémque exercere, Rota *nouiſſ. deciſ. 145. n.1. & 2. p. 2. alleg.* Ioann. Monach. *cap. cùm Epiſcopus, n.3. verſ. ſed pone, de offic. ord. in 6.*

X I X. Ordinarius habet auctoritatem in Populum Eccleſiæ exemptæ, quamuis enim Eccleſia exempta ſit; tamen Populus, niſi ſit exemptus, ſubditur Epiſcopali iuriſdictioni, *cap. per exemptionem de priuileg. in 6.*

In his omnibus caſibus, Epiſcopis, aut exemptis nullum præiudicium inferre ſuppono; maximè cùm breuiter pertractentur; ea etenim, quæ ſparſim in ſacris Canonibus, & apud Doctores, circa præſentem materiam adinueni, hic in vnum collegi; pleríque etenim ex prædictis caſibus limitatione, declaratione, & exceptione indigent, vt ſuo loco, Deo dante, latè oſtendam.

Apponendum hîc duxi decretum à S. D. N. Vrbano V I I I. editum ſuper obſeruantia & executione conſtitutionum Apoſtolicarum, & decretorum ſpectantium ad officium Sanctæ Inquiſitionis: vnà cum conſtitutionibus ipſis hactenus editis, quarum obſeruantia, & executio in eodem decreto iniungitur.

DECRETVM.

Vt omnes Regularium Superiores ſuos ſubditos, & Religioſos perſæpe commoneant de iniuncta omnibus obſeruantia, & executione Apoſtolicarum Conſtitutionum, ac Decretorum ad Officium Sanctiſſ. Inquiſitionis aduerſus hæreticam prauitatem pertinentium.

Feria 5. die 14. Aprilis 1633. In Generali Congregatione Sanctæ Romanæ, & Vniuerſalis Inquiſitionis, habita in Palatio Apoſtolico Montis Quirinalis coram Sanctiſſ. D.N.D. Vrbano Diuina prouidentia Papa VIII. ac Eminentiſſimis, & Reuerendiſſimis Dominis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus aduerſus hæreticam prauitatem Inquiſitoribus Generalibus à Sancta Sede Apoſtolica ſpecialiter deputatis.

SAnctiſſimus Dominus noſter ſedulò incumbens, vt ea, quæ ſalubriter Apoſto-

licis Decretis, Conſtitutionibus ſtatuta, & ordinata ſunt, præſertim quæ ad Sanctum Officium Inquiſitionis contra hæreticam prauitatem pertinent, inuiolabiliter obſeruentur, & omnimodam ſortiantur executionem, diſtrictè mandat, & præcipit, Vt omnes Superiores cuiuſuis Ordinis, Congregationis, Societatis, etiam de neceſſitate exprimendæ Regularis, aut cuiuſuis alterius Inſtituti, etiam quantumuis exempti, & priuilegiati, teneantur ſub pœna priuationis officij, ac vocis actiuæ, & paſſiuæ ipſo facto incurrenda, aliiſque arbitrio Sanctitatis Suæ infligendis, in perpetuum, ſemel ſaltem in anno, ideſt, feria ſexta poſt Octauam Aſſumptionis Beatæ Mariæ Virginis in publica menſa, vel in Capitulo ad hoc ſpecialiter conuocato, Et inſuper in quocunque Generali, ac Prouinciali Capitulo, Conuentu, Dieta, vel alio quouis nomine nuncupato Capitulari Congreſſu, ſuos ſubditos, ac Religioſos, commonere de iniuncta omnibus obſeruantia, & executione earumdem Apoſtolicarum Conſtitutionum, & Decretorum, ad Sanctum Officium Inquiſitionis aduerſus hæreticam prauitatem pertinentium, ac præſertim.

Iulij III. Conſtitut. 11. incipit. *Licet à diuerſis.* Contra impedientes Inquiſitores hæreticæ prauitatis in eorum Officio, aut in cauſis Inquiſitionis ſe ingerentes, eorúmque complices, & fautores: Et contra ipſos Inquiſitores admittentes laicos ad criminis hæreſis cognitionem. Et Pij V. Conſtitutio 82. incipit. *Si de protegendis.* contra occidentes, verberantes, deiicientes, aut perterrefacientes quemuis ex Miniſtris Sanctiſſimi Officij Inquiſitionis, vel Epiſcoporum id munus in ſua Diœceſi, vel Prouincia, obeuntium, ſeu Accuſatorem, Denunciatorem, aut Teſtem in cauſa fidei quomodocumque productum, vel enocatum: nec non contra diripientes, expugnantes, inuadentes, incendentes, expilantes, aliòue exportantes alicuius prædictorum bona, libros, literas, auctoritates, exemplaria, regeſta, protocolla, exempla, ſcripturas, aliáue inſtrumenta, ſiue publica, ſiue priuata, vbicunque poſita, eorúmque complices, & fautores: & contra effringentes Carcerem, vel cuſtodiam publicam, vel priuatam, extrahentes, vel emittentes Vinctum, prohibentes capiendum, captúmue eripientes, recipientes, occulentes, ſeu facultatem effugiendi dantes, ſeu id fieri iubentes, eorúmque complices, & fautores, etiam effectu non ſecuto: nullatenus excuſandos, niſi claras tantummodò probationes in contrarium adducentes: & contra Intercedentes pro præfatis delinquentibus: Inflictis contra quemlibet prædictorum pœnis, quæ damnatis ex primo capite legis Iuliæ Maieſtatis, eorúmque filiis, irrogantur: & oblata Reuelantibus impunitate.

Pij IV. Conſtit. 31. incipit. *Cùm ſicut nuper.* Contra Sacerdotes, qui Pœnitentes Mulieres in actu Sacramentalis Confeſſionis ad inhoneſtos actus prouocare, & allicere tentant, & ſolicitant. Et Gregorij XV. Conſtitut. 34. incipit *Vniuerſi Dominici Gregis*, ampliatiuæ circa huius criminis probationes, & extenſiuæ contra Confeſſarios, qui perſonas (quæcunque illæ ſint) ad inhoneſta, ſiue inter ſe, ſiue cum aliis, quomodolibet perpetranda in actu Sacramentalis Confeſſionis, ſiue ante, ſiue poſt immediatè, ſeu occaſione, vel prætextu Confeſſionis, vel extra occaſionem confeſſionis in Confeſſionario, aut alio in loco ad audiendam Confeſſionem electo, ſolicitare, vel prouocare tentauerint, aut cum eis illicitos, & inhoneſtos ſermones, ſiue tractatus habuerint. Et contra Confeſſarios non monentes eos, quos ſciunt ab aliis Confeſſariis ſolicitatos eſſe, vt Inquiſitoribus, vel Ordinariis, ſolicitantes denuncient, vel docentes eos ad ita denunciandum non teneri.

Gregorij XIII. Conſtitut. 21. incipit. *Officij noſtri partes.* De Iuriſdictione Inquiſitorum hæreticæ prauitatis in eos, qui ad ordinem Preſbyteratus non promoti Miſſas celebrant, & ſacramentaliter Confeſſiones audiunt. Clementis VIII. Conſtitut. 81. incipit. *Et ſi alias.* declaratoriæ pœnæ contra eos infligendæ per Iudices laicos, præuia eorum degradatione. Et Sanctitatis Suæ Conſtitut. 79. incipien. *Apoſtolatus officium:* extenſiuæ ad minores 25. annis, dummodo vigeſimum ætatis annum compleuerint.

Sixti V. Conſtitut. 17. incip. *Cæli, & Terræ Creator.* Contra exercentes artem Aſtrologiæ Iudiciariæ, & alia quæcumque Diuinationum genera, libróſue harum artium legentes, vel tenentes. Et Sanctitatis Suæ Conſtit. 113. incip. *Inſcrutabilis Iudiciorum Dei.* extenſiuæ ad alia, & cum grauioribus pœnis.

Clementis VIII. Conſt. 42. incip. *Cùm ſicut.* Contra Italos, ne extra Italiam proficiſcantur ad loca, in quibus liber, & publicus cultus, ſiue vſus Catholicæ Religionis non exiſtat, minúſque eis in locis habitent. Et Gregor. XV. Conſtit. 28. incip *Romani Pontificis.* contra hæreticos, ne in locis Italiæ & Inſularum adiacentium quouis prætextu commorentur, & contra eorum fautores, & Receptatores.

Pauli V. Conſtitut. 26. incipit. *Romanus Pontifex*

Pontifex. Reuocatoriæ facultatum Superioribus quorumcunque Ordinum, & Religioſorum, quoquomodo conceſſarum, cognoſcendi Cauſas ſuorum ſubditorum ad Officium Sanctæ Inquiſitionis quomodolibet pertinentes.

Eiuſdem Conſtitut. 97. incip. *Regis pacifici.* Innouatoriæ Conſtitutionum à Sixto IV. & Pio V. de Conceptione Beatæ MARIÆ Virginis editarum: Impoſitionis maiorum pœnarum in tranſgreſſores, à locorum Ordinariis, & hæreticæ prauitatis Inquiſitoribus puniendos. Et Gregorio XV. Conſtitut. 29. incipit. *Sanctiſſimus Dominus Noſter auditis.* ampliatiuæ, & declaratoriæ prohibitionis aſſerendi Beatam MARIAM Virginem Conceptam eſſe in peccato originali.

Gregorij XV. Conſtitutio 27. incipit. *Romanus Pontifex in ſpecula.* reuocatoriæ quarumcunque Conceſſionum viuæ vocis oraculo factarum. Et Sanctitatis Suæ Conſtitut. extenſiuæ ad quoſcunque, quantumuis priuilegiatos, & exemptos, incipit. *Alias felicis. record. Gregorius Papa XV. ſub Datum Romæ 20. Decembris 1631.*

Eiuſdem Conſtit. 40. incip. *Apoſtolatus officium.* Et Sanctitatis Suæ Conſtit. 114. incip. eo modo reuocatoriæ licentiarum quarumcunque legendi, & habendi libros prohibitos.

Sanctitatis Suæ Conſtit. 37. incip. *Sanctiſſimus Dominus Noſter ſolicite animaduertens.* De Imaginibus nondum à Sede Apoſtolica Canonizatorum, vel Beatificatorũ, cum Radiis, Splendoribus, aut Laureolis, non proponendis: Tabellis, aut Luminaribus ad eorum Sepulchra non apponendis: eorúmve geſtis, miraculis, reuelationibus, Beneficiorum impetrationibus, non publicandis, aut imprimendis.

Pariter Sanctitatis ſuæ Conſtitut. 50. incipit. *Sanctiſſimus Dominus Noſter pro debito ſui Paſtoralis officij.* De libris vbicumque compoſitis, de quacunque materia tractantibus, ab his qui degunt in Statu Eccleſiaſtico, non tranſmittendis aliò, vt imprimantur, ſine Vicarij, & Magiſtri Sacri Palatij in Vrbe, vel extra eam, ſine Ordinarij, & Inquiſitoris, aut ab eis deputatorum, licentia.

Et eiuſdem Sanctitatis Suæ Conſtitut. ſub Datum Romæ die 5. Nouembris 1631. incip. *Cùm ſicut accepimus.* Quòd Conſtitutiones Apoſtolicæ in concernentibus Fidem Catholicam, & Sanctæ Inquiſitionis Officium hactenus editæ, & in poſterum etiam ſuper quacunque alia re edendæ, omnes Regulares quomodolibet priuilegiatos comprehendant, niſi in edendis illi ſpecialiter excipiantur.

Et inſuper iidem Superiores teneantur curare, & efficere, vt huius Decreti exempla aliquo in loco apud eos publico affigantur, & affixa conſeruentur ita, vt ab eiſdem ſubditis Religioſis omnibus videri, ac legi commodè queant: Déque huiuſmodi commonitione publico documento ſtatim certiorem facere Congregationem Sanctiſſimæ Inquiſitionis in Vrbe. Et ita mandat & præcipit Sanctitas Sua.

Io. Anton. Thomaſius S. Romanæ, & Vniuerſalis Inquiſitionis Not.

Anno milleſimo ſexcenteſimo trigeſimo tertio, Indictione prima, Pont. S. D. N. D. Vrbani Diuina prouidentia Papæ VIII. die verò 7. menſis Iunij, ſupradicta Littera, ſiue Decretum affixum, & publicatum fuit ad Valuas Principis Apoſtolorum Vrbis, ac in acie Campi Floræ, vt moris eſt, per me Alexandrum Latinum prælibati Sanctiſſimi Domini Noſtri Papæ Curſorem.

Sequuntur Conſtitutiones relatæ in ſupraſcripto Decreto.

IVLII III. CONSTITVTIO XI.

Contra impedientes Inquiſitores hæreticæ prauitatis in eorum officio, aut in cauſis Inquiſitionis ſe ingerentes. Et contra ipſos Inquiſitores, admittentes laïcos ad criminis hæreſis cognitionem.

Iulius Epiſcopus, Seruus Seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

Licet à diuerſis Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris, etiam per ſpeciales conſtitutiones in corpore iuris inſertas, fuerit ritè & ſalubriter ſancitum atque decretum, vt ſæculi poteſtates, & Domini temporales, ac prouinciarum, ciuitatum, terrarum, & locorum quorumcumque rectores, quibuſcunque dignitatibus vel officiis, aut nominibus cenſeantur, diœceſanis Epiſcopis & Inquiſitoribus hæreticæ prauitatis in ipſo Inquiſitionis negocio faueant & aſſiſtant, nemóque ex prædictis poteſtatibus, dominis & rectoribus eorúmque officialibus de crimine hæreſis, cùm merè ſit Eccleſiaſticum, quoquomodo cognoſcat vel iudicet, neque diœceſano Epiſcopo vel Inquiſitori ipſius Inquiſitionis negocio incumbenti ſe opponere, aut ipſum aliquatenus impedire, vel impedientibus auxilium aut fauorem ſcienter dare audeat, perpetuæ damnationis ſententia in eos qui contra prædicta fecerint promulgata, quam ſi per annum animo ſuſtinuerint pertinaci, ex tunc velut hæretici condemnentur: vſque adeo tamen in omnibus ferè, non ſolum Italiæ, verum

P 2 etiam

etiam aliis prouinciis, ciuitatibus, terris, & locis, complurium laïcorum, vt accepimus mundanæ gloriæ proceſſit ambitio, vel ſacrorum Canonum inſcitia, vel Eccleſiaſticæ diſciplinæ contemptus, vt in animarum ſuarum perniciem atque interitum, diœceſanos Epiſcopos, & Inquiſitores à Sede Apoſtolica inſtitutos Inquiſitionis officium exercentes, alij ſub iuſtitiæ prætextu, ne vlli ſcilicet fiat iniuria, impedire, alij verò ſub pietatis colore, vt ſontes ſcilicet ſeueriùs puniantur, ſe ipſis diœceſanis Epiſcopis & inquiſitoribus adiungere, & vna cum eis de ipſo hæreſis crimine cognoſcere, proceſſus formare, formatóſque ſuo iudicio ſubmittere non erubeſcant.

§. 1. Cui ſanè morbo iam nimis latè progredienti, ſolitam ac ſalutarem Eccleſiæ medicinam pro noſtra paſtorali ſolicitudine afferre cupientes, ſæculi poteſtates, dominos temporales, ac prouinciarum, ciuitatum, terrarum, & locorum rectores ſupradictos, necnon quaſcunque aliàs ſeculares perſonas, tam priuatas, quàm publico quouis munere fungentes, requirimus & monemus, ac ei Iesv Christi Redemptoris noſtri (cuius vices, licet immeriti, gerimus in terris) nomine præcipimus, ne diœceſanos Epiſcopos & Inquiſitores ipſos in ſuo inquiſitionis negocio, vllo modo impediant, ſeu perturbent, neque ſe in hæreſis crimine cognoſcendo, vel iudicando, quouis etiam aſſiſtentiæ & fauoris, colore, cauſa vel occaſione (niſi quatenus ab ipſis diœceſanis Epiſcopis, aut Inquiſitoribus, ſpontanea & libera eorum voluntate fuerint requiſiti) ſe ingerant, ordinationes, prouiſiones & leges quaſcunque, de ipſius criminis cognitione latas, ſacris canonibus obſiſtentes, & Eccleſiaſticam iuriſdictionem impedientes ſine mora abrogent & deleant, prout etiam nos eas omnes inualidas fuiſſe & eſſe decernimus, & declaramus, ac ex nunc pro abrogatis & deletis haberi volumus & mandamus.

§. 2. Qui monitis his noſtris non obtemperauerint, ſiue ſcienter in prædictis conſilium, auxilium, aut fauorem dederint, nouerint ſe, non ſolum per ſacras dictorum prædeceſſorum noſtrorum conſtitutiones, verum etiam per hanc noſtram ſanctionem ſiue ſententiam & declarationem perpetuò duraturam (quam auctoritate Omnipotentis Dei, ac beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli, ac noſtra in ipſos non obtemperantes, quacunque illi præfulgeant dignitate, in his ſcriptis proferimus) communione fidelium, & omnium Eccleſiaſticorum Sacramentorum perceptione priuatos, ac maledictionis, ac execrationis æternæ vinculo ligatos, anathematiſque & maioris excommunicationis mucrone percuſſos, ita vt nemo vnquam in præmiſſis delinquens, niſi à nobis & ſucceſſoribus noſtris canonicè intrantibus, etiam prætextu quarumcunque facultatum, conceſſionum & gratiarum, etiam confeſſionalium nuncupatarum, etiam à nobis & dicta Sede hactenus emanatarum, vel in poſterum emanandarum, ſpecificam, & expreſſam, ac aliàs quàm per verba generalia, de præſentibus noſtris litteris mentionem non facientium, præterquam in mortis diſcrimine, abſolui poſſit.

§. 3. Quibus etiam cenſuris ipſos diœceſanos Epiſcopos & Inquiſitores ſubiacere volumus, ſi laïcos ſecum quomodocunque de ipſo crimine cognoſcere aut iudicare permiſerint.

§. 4. Vt autem præmiſſa omnia, ad eorum quorum intereſt, notitiam deducantur, nullúſque de eis ignorantiam iuſtè prætendere poſſit, volumus & Apoſtolica auctoritate decernimus, quòd præſentes litteræ per aliquos Curſores noſtros, aut notarios publicos in Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, & Eccleſiæ Lateranen. ac Cancellariæ Apoſtolicæ valuis, necnon acie Campi Floræ, vt moris eſt, publicentur, earum exemplo in ſingulis valuis, & acie huiuſmodi affixo & dimiſſo. Nulli ergo, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo quinquageſimo primo, quintodecimo Kal. Aprilis, Pontificatus noſtri anno ſecundo.

Lecta & publicata fuit die Veneris ſancti in Cappella Sanctitatis ſuæ, dum diuina celebrarentur officia.

Anno Domini 1551. indictione nona, die verò 24. menſis Martij, Pontificatus S. D. N. Iulij diuina prouidentia Papa III. anno eius ſecundo. Retroſcripta littera affixa & publicata fuerunt in valuis ſeu portis Principis Apoſtolorum de Vrbe, & ſancti Ioannis Lateranen. Cancellaria Apoſtolica, necnon in acie Campi Floræ, dimiſſis copiis per nos Petrum Gomez Freyle, & Franciſcum Munos, S. D. N. Papa Curſores.

Ita eſt Petrus Gomez Freyle Curſor manu propria.

Ita eſt Franciſcus Munos Curſor manu propria.

Petrus Leobedic Magiſter Curſorum.

PII V.

PII V. CONSTITVTIO LXXXII.

Contra offendentes ſtatum, res, & perſonas ſanctiſſimi Officij Inquiſitionis hæreticæ prauitatis, eorúmque filios, necnon complices, & fautores.

Pius Epiſcopus Seruus Seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

SI de protegendis cæteris omnibus Eccleſiæ miniſtris, quos in fidem & clientelam noſtram à Domino recepimus, cura nobis quotidiana inſidet, quanto maiore ſtudio eam nos ſolicitudinem capeſſere neceſſe eſt, vt qui in ſacro Inquiſitionis hæreticæ prauitatis officio verſantur, ſub tutela inuiolatæ auctoritatis huius Sedis periculorum omnium expertes, quæque munera ad exaltationem fidei catholicæ exequantur?

§. 1. Cùm itaque eius generis impiorum vis quotidie magis inualeſcat, qui omnibus malis artibus prædictum officium ſubuertere, miniſtróſque functionibus diſturbare moliuntur, eo iam nos detruſit neceſſitas, vt nefariam & ſceleſtam illorum audaciam acerbiore caſtigationis verbere reprimamus.

§. 2. Hac igitur generali conſtitutione de fratrum noſtrorum conſilio ſancimus, vt quicunque ſiue priuatus, ſiue cuncta ciuitas, ſiue populus, ſiue Dominus, Comes, Marchio, Dux, vel potiore titulo Illuſtris, quemuis ex Inquiſitoribus, Aduocatis, Procuratoribus, Notariis, aliíſue miniſtris prædicti Officij, vel Epiſcoporum id munus in ſua diœceſi aut prouincia obeuntium, ſeu accuſatorem, denunciatorem, aut teſtem in cauſa fidei quomodocunque productum vel euocatum occiderit, verberauerit, deiecerit, ſeu perterrefecerit.

§. 3. Quíue Eccleſias, ædes, aliáſue res, ſiue publicas, ſiue priuatas, officij, aut miniſtrorum, expugnauerit, inuaſerit, incenderit, expilauerit, aut libros, litteras, auctoritates, exemplaria, regeſta, protocolla, exempla, ſcripturas, aliáue inſtrumenta, ſiue publica poſita, ſiue priuata, vbicunque, combuſſerit, diripuerit, ſeu interuerterit, ſeu ex incendio aut direptione, aut alio quocunque modo, illa exportauerit, ſeu qui in conflagratione, expugnatione, aut direptione, etiam inermis, ſiue capiendi, ſiue comburendi, ſiue ſupprimendi cauſa, fuerit, ſiue res, aut perſonas, ſeruari, defendíue prohibuerit.

§. 4. Quíue carcerem, aut aliam cuſtodiam, ſeu publicam, ſeu priuatam effregerit, vinctum extraxerit, ſeu emiſerit, capiendum prohibuerit, captúmue eripuerit, receperit occuluerit, ſeu facultatem effugiendi dederit, ſeu iuſſerit id fieri, qui cœtum, concurſúmue fecerit, ſiue vt aliquid prædictorum fieret omnes accommodauerit, ſiue aliàs auxilium, conſilium, aut fauorem, publicè vel occultè, in quolibet prædictorum ſcienter præſtiterit, licèt nemo occiſus, nemo verberatus, nemo extractus, emiſſus vel ereptus, nihil expugnatum, nihil effractum, ſucceſſum, direptúmue, nullum denique damnum re ipſa ſit ſecutum: nihilominus is ſit anathemate præſentis canonis auctoritate ligatus. Idem quoque læſæ Maieſtatis reus, dominio, dignitate, honore, feudo, ac quocunque alio beneficio, temporali, & perpetuo eo ipſo priuatus, ſecularis iudicis arbitrio relinquatur, qui de eo illas ipſas pœnas exigat quæ damnatis primo capite dictæ legis per conſtitutiones legitimas irrogantur, bonis, rebúſque omnibus fiſci iuribus applicatis, vti etiam eſt de damnatis hæreticis per ſanctiones canonicas conſtitutum, eius filij paterna infamia ſubiecti, omnis & cuiuſcunque hæreditatis, & ſucceſſionis; donationis, & legati, ſiue propinquorum, ſiue extraneorum omnino ſint expertes, eiſdem præterea portæ nunquam pateant dignitatum.

§. 5. Nemo autem expurgationem habere, aut cauſam vllam proponere vel prætendere poſſit, qui tantum nefas in contemptum & odium huius officij admiſerit, niſi contrarium per claras probationes docuerit ſe feciſſe. Quod porro de prædictis, eorúmque filiis ſtatuimus, illud idem de omnibus clericis, & preſbyteris ſecularibus, & quorumuis Ordinum etiam exemptorum regularibus, & quacunque etiam Epiſcopali, & maiori dignitate præditis, ac etiam priuilegio quomodocunque ſuffultis, decernimus exequendum, ita vt ipſi beneficiis, & officiis omnibus Eccleſiaſticis, præſentium auctoritate priuati, per iudicem Eccleſiaſticum hæreticorum more degradentur, demum poteſtati ſeculari traditi, pœnis prædictis laicorum inſtar ſubiiciantur.

§. 6. Pontificum tamen cauſis, nobis, & ſucceſſoribus noſtris reſeruatis vt re quæſita & nobis renunciata, contra eos ad depoſitionem, & alias pœnas prædictas procedamus, vti criminis atrocitas videbitur poſtulare.

§. 7. Quicunque autem pro talibus veniam petere, aut aliàs intercedere tentauerint, in eaſdem illas pœnas, quæ in hæreticorum fautores à ſacris conſtitutionibus inferuntur, ipſo facto ſe nouerint incidiſſe.

§. 8. Verum ſi quis etiam huiuſmodi criminum conſcius, vel affinis, ſiue Religionis ſtudio, ſiue pœnitentia ductus rem adhuc incognitam retexerit, ſupplicio liberetur.

§. 9. Cæterum eam omnium, & quarumcunque abſolutionum rationem à prædictis criminibus, necnon habilitationum & reſtitutionum; etiam ad famam & honores, ita deinceps habendam optamus, vt ſucceſſores noſtri nullas niſi ſaltem ſemeſtri poſt cuiuſque aſſumptionem ad huius dignitatis faſtigium excurſo, ac precibus apud ſupremum officium Inquiſitionis hic inſtitutum verificatis, concedant. Decernentes omnes & quaſcunque huiuſmodi abſolutiones, habilitationes, & requiſitiones, quæ precibus ſic non verificatis de cætero fient, nemini prorſus prodeſſe, ſed nec præſentibus niſi toto ipſarum tenore ad verbum inſerto, & gratia ex certa Romani Pontificis ſcientia facta, & propria manu ſubſignata, vlla in parte derogari, nec derogatum cenſeri debere, & ſi illis ex quacunque cauſa aliter derogari contigerit, derogationes huiuſmodi nullius prorſus fore roboris & momenti.

§. 10. Iubemus igitur vniuerſos & ſingulos Patriarchas, Primates, Archiepiſcopos, Epiſcopos; & cæteros Eccleſiarum Prælatos, per vniuerſum Orbem conſtitutos, vt per ſe, vel alium, ſeu alios, præſentes litteras, aut earum exempla in ſuis quiſque prouinciis ciuitatibus, diœceſibus, & locis ſolemniter publicari, & quantum in ſe eſt, firmiter obſeruari procurent; contradictores quoſcunque, per cenſuras & pœnas Eccleſiaſticas appellatione poſtpoſita compeſcendo, ipſáſque cenſuras & pœnas etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis.

§. 11. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, cæteríſque contrariis quibuſcunque.

§. 12. Volumus autem vt præſentium exempla etiam impreſſa edantur, eáque Notarij publici manu, & cuiuſcunque curiæ Eccleſiaſticæ, vel Prælati ſigillo obſignata, eamdem illam prorſus fidem vbique locorum faciant, quam ipſæ præſentes facerent, ſi eſſent exhibitæ vel oſtenſæ.

§. 13. Cæterum omnes orbis terrarum Principes, quibus gladij ſecularis poteſtas ad malorum vindictam eſt permiſſa, per eam quam ſe tueri promiſerunt fidem, obteſtamur, ita ſuas quiſque partes, ſiue in præſtando miniſtris prædictis auxilio, ſiue in criminum poſt Eccleſiæ ſententiam animaduerſione, interponere, vt eorum quoque præſidiis miniſtri ipſi tanti officij munus pro Dei æterni gloria, & Religionis incremento feliciter exequantur, ampliſſimum à Domino præmium recepturi, quod fidei prædictæ aſſertoribus in æternæ beatitudinis conſortio præparauit.

§. 14. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ ſanctionis, legationis, ſtatuti, decreti, iuſſionis, obteſtationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo ſexageſimonono, Kal. April. Pontific. noſtri anno 4.

Ego Pius V. Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

Vtinam dirigantur viæ meæ ad cuſtodiendas iuſtificationes tuas.

F. Card. Piſanus Epiſcopus Hoſtien.
Io. Card. Moronus Epiſcopus Portuen.
Chriſtophorus Madrucius Epiſcopus Præneſtin.
Otho Cardin. Truchſes Epiſcopus Albanen.
A. Card. Farneſius Vicecanc. Epiſcopus Tuſculan.
Io. Bapt. Cicada Epiſcopus Sab. Cardinal. S. Clem.
Ego Ph. Card. à Burdiſera.
Ego Anton. Card. Granuelanus.
Ego Franciſcus Card. Pacecus.
Ego Hieronym. Card. de Corrigio.
Ego Io. Franciſcus Card. de Gambara.
Ego Nicolaus Card. de Sermonera.
Ego Ind. de Aualos Card. Aragona.
Ego M. Anton. Card. Columna.
Ego Ptolemæus Card. Comenſis.
Ego P. Card. de S. Cruce.
Ego Z. Card. Delphinus.
Ego Hu. Card. S. Sixti.
Ego Iulius Card. Vrbinus.
Ego Fuluius Card. Peruſin.
Ego Io. Riccius Card. Politianus.
Ego Scipio Card. Piſarum.
Ego Iacobus Card. Sabellus.
Ego Aloyſius Card. Cornelius.
Ego Alexander Card. Cribellus.
Ego Guido Card. Vercellus.
Ego Guilelmus Card. Sirlerus.
Ego F. Michaël B. Card. Alex. Camer.
Ego Hieronym. Card. de Caraualle.
Ego Ludouic. Card. Madrutius.
Ego Innocentius Card. de Monte.
Ego Hieronym. Card. Simoncellus.
Ego Ferd. Card. de Medicis.
F. Card. Aleiatus.
Io. Paulus Cardinalis ab Eccleſia.
A. Cardinalis Caraffa.

Anno

Anno à Natiuitate Domini 1569. indictione 12. die verò 2. Menſis Maij, Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto Patris, & D.N.D. Pij diuina prouidentia Papæ V. anno 4. retroſcripta litteræ Apoſtolicæ lectæ, affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, Cancellariæ Apoſtolicæ, & in acie Campi Floræ, vt moris eſt, dimiſſis in locis præfatis præſentibus litteris per aliquantulum temporis ſpatium affixis, & deinde amotis per nos Iulium Parmum & Ioannem Bornetum prælibati Sanctiſſ. Domini noſtri Papæ Curſores.

Antonius Clerici Magiſter Curſorum.

PII IV. CONSTITVTIO XXXI.

Inquiſitorum hæreticæ prauitatis facultas, procedendi contra Sacerdotes, qui mulieres pœnitentes in actu confeſſionis ad actus inhoneſtos prouocare, & allicere tentant.

Pius Papa IV. Ven. Fratri Archiepiſcopo Hiſpalenſi in Regnis Hiſpaniarum hæreticæ prauitatis Inquiſitori generali.

CVm, ſicut nuper, non ſine animi noſtri moleſtia, accepimus, diuerſi Sacerdotes in Regnis Hiſpaniarum, atque etiam in eorum Ciuitatibus, & Diœceſibus curam animarum habentes, ſiue eam pro aliis exercentes, aut alias audiendis confeſſionibus pœnitentium deputati, in tantam prorupe- rint iniquitatem, vt Sacramento Pœnitentiæ in actu audiendi confeſſiones abutantur, nec illi, & qui id inſtituit Domino Deo, & Saluatori noſtro Ieſu Chriſto iniuriam facere vereantur, mulieres videlicet pœnitentes ad actus inhoneſtos, dum earum audiunt confeſſiones alliciendo, & pronocando, ſeu allicere, & prouocare tentando, & procurando, ac loco earum per ſacramentum huiuſmodi Creatori noſtro reconciliationis grauiori peccatorum mole eas onerando, & in manibus Diaboli tradendo, in diuinæ Maieſtatis offenſam animarum perniciem, & Chriſti fidelium ſcandalum non modicum.

§. 1. Nos in animum inducere nequeuntes; quod qui de Fide Catholica rectè ſentiunt, Sacramentis in Eccleſia Dei inſtitutis abutantur, aut illis iniuriam faciant, fraternitati tuæ, de cuius eximia pietate, virtute, atque doctrina plurimum in Domino confidimus, per præſentes committimus, & mandamus, quatenus per te, vel per alium, ſeu alios à te deputandum, ſeu deputandos contra omnes, & ſingulos Sacerdotes dictorum Regnorum, ac illarum Ciuitatum, & Diœceſum de præmiſſis quomodolibet diffamatos, tam ſeculares, quam quorumnis etiam exemptorum, ac Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiectorum ordinum Regulares cuiuſcunque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ exiſtant, tam ſuper præmiſſis, quam ſuper Fide Catholica, & quid de ea ſentiant diligenter inquiras, & iuxta facultatem tibi contra hæreticos, aut de hæreſi quouis modo ſuſpectos à Sede Apoſtolica conceſſarum continentiam & tenorem procedas, ac culpabiles repertos iuxta exceſſuum ſuorum qualitatem, prout iuris fuerit, punias, eas etiam, ſi, & prout iuris fuerit faciendum, debita præcedente degradatione ſecularis Iudicis arbitrio puniendos tradendo.

§. 2. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac Eccleſiarum & Monaſteriorum, necnon Ordinum quorumlibet quorum ipſi Sacerdotes fuerint, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegiis quoque indultis, & litteris Apoſtolicis ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis clauſulis, & decretis, etiam Motu proprio, aut alias quomodolibet conceſſis, etiam iteratis vicibus approbatis, & innouatis, quibus omnibus eorum tenores præſentibus pro expreſſis habentes, hac vice duntaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcunque.

Datum Romæ apud S.Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die decima ſexta Aprilis, milleſimo quingenteſimo ſexageſimoprimo, Pont. noſtri, anno ſecundo.

GREGORII XV. CONSTITVTIO XXXIV.

Confirmatio, & ampliatio Conſtitutionis Pij IV. editæ contra Sacerdotes in confeſſionibus Sacramentalibus Pœnitentes ad turpia ſolicitantes.

Gregorius Papa XV. Ad perpetuam rei memoriam.

VNiuerſi Dominici gregis curam, quamquam immeriti, cœleſti diſpoſitione gerentes, ſedulò inuigilare tenemur, vt ab omnibus prauis contagiis conſeruetur immunis, multóque maiori ſtudio prouidere, vt omnis peſtis ab iis auertatur, quibus alios ſanandi officium eſt commiſſum, ne quod Euangelica ſcripta Nos admonent, ſale infatuato non ſit in quo ſaliatur, & ad nihilum proſit vltra, niſi vt mittatur foras, & conculcetur ab hominibus.

§. 1. Quoniam autem à Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris quibuſdam in locis prouiſum fuit, vt impium, ac nefandum ſcelus, quod non ſolum inter Chriſti fideles non eſſe, ſed nec etiam nominari debet, procul ab iis arceatur, videlicet, vt ali-

quis Sacerdos ad ſacras audiendas confeſſiones deputatus, ſacroſancto Pœnitentiæ Sacramento, ſollicitando pœnitentes ad turpia, abutatur, ac pro medicina venenum, pro pane aſpidem porrigat, & ex cæleſti medico infernalis veneficus, ex patre ſpirituali proditor execrabilis animarum reddatur: idcirco, Nos ea quæ his perniciosiſſimis diaboli inſidiis arcendis certis locis ſalubriter conſtituta ſunt, vt nullibi deſiderentur, quantum ex alto conceditur, prouidendum duximus.

§. 2. Aliàs ſiquidem à fel. record. Pio Papa IV. prædeceſſore noſtro emanarunt litteræ tenoris ſubſequentis, videlicet: Pius Papa IV. Venerabili Fratri Archiepiſcopo Hiſpalen. in Regnis Hiſpaniarum hæreticæ prauitatis Inquiſitori generali. Cùm ſicut nuper, &c. *pag. ſuperiori.*

§. 3. Igitur vt litteræ prædictæ perpetuis futuris temporibus, & vbique locorum inuiolabiliter obſeruentur, Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtra, ac de conſilio Venerabilium fratrum noſtrorum S.R.E. Cardinalium contra hæreticam prauitatem generalium Inquiſitorum præinſertas literas huiuſmodi, ac omnia, & ſingula in eis contenta, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium approbamus, & confirmamus, illiſque omnibus, & ſingulis inuiolabilis Apoſtolicæ firmitatis robur adiicimus, illáſque non ſolùm in prædictis Hiſpaniarum Regnis, ſed in quibúſuis Chriſtiani orbis partibus firmiter; & inuiolabiliter obſeruari præcipimus, & mandamus.

§. 4. Ac præterea ne in futurum de pœna delinquentibus imponenda, & de modo contra eoſdem procedendi ab aliquo dubitari poſſit, ſtatuimus, decernimus, & declaramus, quòd omnes, & ſinguli Sacerdotes tam ſeculares, quam quorumuis, etiam quomodolibet exemptorum, ac Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiectorum Ordinum, Inſtitutorum, Societatum, & Congregationum regulares, cuiuſcunque dignitatis, & præeminentiæ, aut quouis priuilegio muniti exiſtant, qui perſonas, quæcunque illæ ſint, ad inhoneſta, ſiue inter ſe, ſiue cum aliis quomodolibet perpetranda in actu Sacramentalis confeſſionis, ſiue ante, vel poſt immediatè, ſeu occaſione, vel prætextu confeſſionis huiuſmodi etiam ipſa confeſſione non ſecuta, ſiue extra occaſionem confeſſionis in confeſſionario, aut in loco quocunque vbi confeſſiones Sacramentales audiantur, ſeu ad confeſſionem audiendam electo, ſimulantes ibidem confeſſiones audire, ſolicitare, vel prouocare tentauerint, aut cum eis illicitos, & inhoneſtos ſermones, ſiue tractatus habuerint, in officio Sanctæ Inquiſitionis ſeueriſſimè, vt infra, puniantur. Et præterea omnes hæreticæ prauitatis Inquiſitores, & locorum Ordinarios omnium Regnorum, Prouinciarum, Ciuitatum, Dominiorum, & locorum vniuerſi orbis Chriſtiani in ſuis quemque Diœceſibus, & Territoriis per has noſtras litteras etiam priuatiuè quoad omnes alios ſpecialiter, ac perpetuò Iudices delegamus. vt ſuper his contrà prædictos ſimul, vel ſeparatim in omnibus, prout in cauſis fidei, iuxta Sacrorum Canonum formam, necnon officij Inquiſitionis huiuſmodi cōſtitutiones, priuilegia, conſuetudines, & decreta diligenter inquirant, & procedant: & quos in aliquo ex huiuſmodi nefariis exceſſibus culpabiles repererint; in eos pro criminum qualitate, & circumſtantiis, ſuſpen. ab executione ordinis, priuationis beneficiorum, dignitatum, & officiorum quorumcunque, ac perpetuæ inhabilitatis ad illa, necnon vocis actiuæ, & paſſiuæ ſi regulares fuerint; exilij, damnationis ad triremes, & carceres etiam in perpetuum abſque vlla ſpe gratiæ, aliáſque pœnas decernant; eos, quoque ſi pro delicti enormitate grauiores pœnas meruerint, debita præcedente degradatione, Curiæ ſæculari puniendos tradant.

§. 5. Dantes etiam facultatem Venerabilibus Fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus generalibus Inquiſitoribus, ne delictum tam enorme, & Eccleſiæ Dei tam pernicioſum, remaneat, ob probationum defectum, impunitum, cùm difficilis ſit probationis, teſtibus etiam ſingularibus, concurrentibus præſumptionibus, indiciis, & aliis adminiculis, delictum probatum eſſe arbitrio ſuo iudicandi, & Curiæ ſæculari, vt præfertur, reum tradendum eſſe, pronunciandi.

§. 6. Non obſtantibus omnibus, quæ dictus prædeceſſor in ſuis litteris prædictis voluit non obſtare, cæteríſque contrariis quibuſcúmque.

§. 7. Mandantes omnibus Confeſſariis, vt ſuos pœnitentes, quos nouerint fuiſſe ab aliis, vt ſupra, ſolicitatos, moneant de obligatione denunciandi ſolicitantes, ſeu, vt præfertur, tractantes, Inquiſitoribus, ſeu locorum Ordinariis prædictis: quòd ſi hoc officium prætermiſerint, vel pœnitentes docuerint non teneri ad denunciandum Confeſſarios ſolicitantes, ſeu tractantes, vt ſupra; iidem locorum Ordinarij, & Inquiſitores illos pro modo culpæ punire non negligant.

§. 8. Volumus autem, vt præſentium tranſſumptis, etiam impreſſis manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ muniiis,

munitis, eadem prorſus fides in iudicio, & extra vbique habeatur, quæ præſentibus haberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

§. 9. Quodque eædem præſentes litteræ ſeu illarum exempla ad valuas Baſilicarum S. Ioannis Lateranen. ac Principis Apoſtolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ affixæ, omnes ita arctent, & afficiant, ac ſi vnicuique perſonaliter intimatæ fuiſſent.

Dat. Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem ſub Annulo Piſcatoris, die xxx, Auguſti MDCXXII. Pontificatus noſtri anno ſecundo.

Anno à Natiuitate D. N. Ieſu Chriſti milleſimo ſexenteſimo vigeſimoſecundo, indictione quinta, die vero prima menſis Septembris, Pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto Patris, & D. N. D. Gregorij diuina prouidentia Papa XV. Anno eius ſecundo: retroſcripta Conſtitutio ſiue litteræ Apoſtolicæ affixa fuerint ad valuas ſancti Ioannis Lateranen. & Principis Apoſtolorum Baſilicarum de Vrbe, & in acie Campi Floræ, vt moris eſt, per me Brandimartem Latinum Apoſtolicum curſorem.

Octauius Spada Magiſter Curſorum.

GREGORII XIII. CONSTITVTIO XXI.

Iuriſdictio Inquiſitorum hæreticæ prauitatis, in eos qui ad ordinem preſbyteratus minimè promoti, Miſſas celebrant, & Pœnitentiæ Sacramentum miniſtrant.

Gregorius Papa XIII. Ad perpetuam rei memoriam.

Officij noſtri partes ſedulò præſtare tenemur, vt dubia quæ varijs Doctorum opinionibus hinc inde diuerſa ſentientibus agitantur, ad iuriſdictionem Sanctiſſimi Officij Inquiſitionis hæreticæ prauitatis pertinent, noſtræ declarationis oraculo (prout ratio ipſa ſuadere videtur) dilucidentur, vt nulla cuiquam dubitandi occaſio in poſterum relinquatur.

§. 1. Ad aures noſtras ſi quidem nuper peruenit, multos eſſe qui dubitent, an contra eos qui in ſacro preſbyteratus ordine non conſtituti, Miſſas celebrare, confeſſiones audire, ac abſolutionem impartiri, ac ſi fuerint per officium Sanctiſſimæ inquiſitionis hæreticæ prauitatis in Hiſpaniarum Regnis inſtitutum, & illius Inquiſitores procedendum, vel etiam animaduertendum ſit, ac hi, qui talia patrauerint, per Inquiſitores prædictos puniri debeant. Nam etſi multorum ſententia affirmetur, prædictum delictum ab Inquiſitoribus plectendum eſſe, hiſce præſertim temporibus, quibus hæretici temerè audent proferre, etiam ſeculares eorum ſacramentorum miniſtros eſſe poſſe; non deſunt tamen hi, qui contrariæ adhærent opinioni, vnde plerunque per eorundem Regnorum Inquiſitores, diuerſa feruntur in huiuſmodi cauſis ſuffragia.

§. 2. Nos itaque, vt omnis difficultas dubitatioque tollatur, animaduertentes, eos qui preſbyteratus ordine non ſunt inſigniti, & ſe in adminiſtrandis dictis Sacramentis ingerunt, facto catholicam veritatem impugnare, quæ ſolos preſbyteros miniſtros eorundem ſacramentorum conſtituendo, illis duntaxat quibus eadem munera cōgruere exiſtimauit, committi voluit, eorum qui in preſbyteratus ordine non conſtituti Miſſas celebrant ac confeſſiones audiunt, vt præfertur, cognitionem & punitionem, etiam ad Inquiſitionis officium, & Inquiſitores ante dictos pertinere, & quod huiuſmodi delicti ratione, aduerſus eos inquirere, procedere, ac culpabiles repertos punire, officium, & Inquiſitores prædicti valeant, Apoſtolica auctoritate præſentium tenore perpetuò declaramus & diffinimus.

§. 3. Et ita ab omnibus & ſingulis Ordinariis & delegatis iudicibus, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis alia iudicandi & interpretandi facultate, iudicari & diffiniri debere, irritum quoque & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

§. 4. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon iuribus municipalibus legibus regnorum prædictorum pragmaticiſque ſanctionibus, ac ſtatutis & conſuetudinibus Ciuitatum & locorum quorumcunque dictorum regnorum, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis priuilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis forſan per Nos, ac quoſcunque alios Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ſub quibuſuis verborum formis, & inſolitis clauſulis, irritantibuſque, & aliis decretis, etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, ſeu de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, vel ad ſupplicationem Regum, Ducum, & aliorum Principum conceſſis & confirmatis quibus omnibus illorum tenores præſentibus pro expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat ſpecialiter & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcunque.

Datum Romæ apud ſanctum Marcum, ſub annulo Piſcatoris, die ſexto Auguſti, milleſimo quingenteſimo ſeptuageſimo quarto anno à Natiuitate Domini, Pontificatus autem noſtri anno tertio.

LXXXI.

LXXXI.

Quod Inquiſitores hæreticæ prauitatis, & locorum Ordinarij, eos qui ad preſbyteratus ordinem non promoti, Miſſas celebrant, vel Sacramentum Pœnitentiæ miniſtrant, præuia degradatione, Curiæ ſeculari debitis ab ea plectendis pœnis tradant.

Clemens Papa VIII. ad perpetuam rei memoriam.

ET ſi aliàs fel. rec. Paulus Papa IV. prædeceſſor noſter, ad nefariam & ſacrilegam quorundam hominum temeritatem coërcendam, qui cùm ad ſacrum preſbyteratus ordinem minimè promoti ſint, Sacerdotis tamen auctoritatem ſibi temerè aſſumentes, Miſſarum celebrationem vſurpare, & Sacramentum Pœnitentiæ miniſtrare præſumunt, decreuerit huiuſmodi delinquentes à Sanctæ Inquiſitionis Iudicibus tradi debere Curiæ ſeculari debita animaduerſione puniendos.

§. 1. Et poſtea rec. mem. Sixtus Papa IV. etiam prædeceſſor noſter prædictum Pauli IV. decretum innouari, ac ſeriò obſeruari mandauerit, eo tamen dictorum hominum prorupit audacia, vt prætextu ignorationis huiuſmodi decretorum ac pœnarum contra ipſos, vt præfertur, inflictarum, illis ſe minimè ſubiacere, & obnoxios eſſe putent; ac propterea ſe ab eiſdem liberari & abſolui poſſe prætendant.

§. 2. Nos igitur animaduertentes, huiuſmodi perditos & nefarios homines ad ſacrum preſbyteratus ordinem non promotos, Miſſarum celebrationem vſurpare præſumentes, non ſolù actus idololatriæ ſaltem extrinſecè, ſeu per externa & viſibilia Religionis & pietatis ſigna exercere, ſed etiam quantum in ipſis eſt, efficere vt Chriſti fideles, qui credunt eos ordinatos eſſe, & ritè conficere Sacramentũ Euchariſtiæ, idololatriæ crimen ignoranter incurrant, purum, videlicet Panem Vinum, tanquam verum Chriſti Domini noſtri corpus & ſanguinem eiſdem adorandum proponentes. Confeſſiones autem audientes, non ſolum Sacramenti Pœnitentiæ dignitatem contemnere, verum etiam Chriſti fideles decipere, dum ſcilicet iniquè ſibi aſſumunt gradum Sacerdotalem, & auctoritatem abſoluendi à peccatis magno cum periculo & ſcandalo plurimorum.

§. 3. Propterea, vt grauiſſima hæc ſcelera committentes, & poſthac debito ſupplicio puniantur, Motu proprio & ex certa noſtra ſcientia, ac matura deliberatione, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, S. Inquiſitionis Iudicum conſcientiæ conſulere, & ne in futurum de pœna hiſce delinquentibus imponenda dubitari poſſit, prouidere volentes, ſupradictorum prædeceſſorum noſtrorum veſtigiis inhærentes, hac perpetuò valitura conſtitutione decernimus atque ſtatuimus, vt quicunque non promotus ad ſacrum preſbyteratus ordinem, repertus fuerit Miſſarum celebrationem vſurpaſſe, vel Sacramentalem confeſſionem audiuiſſe, à Iudicibus ſanctæ Inquiſitionis, vel locorum Ordinariis tanquam Eccleſiæ miſericordia indignus à foro Ecceleſiaſtico abiiciatur, & ab ordinibus Eccleſiaſticis, ſi quos habuerit, ritè degradatus, ſtatim Curiæ ſeculari tradatur, per Iudices ſeculares debitis pœnis plectendus.

§. 4. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac in Conciliis etiam generalibus editis, etiam in corpore iuris clauſis. Quibus omnibus & ſingulis illarum tenores pro ſufficienter expreſſis, & ad verbum incertis habentes, ſpecialiter & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcunque.

§. 5. Vt autem huiuſmodi conſtitutionis ignorantia de cætero allegari aut prætendi numquam poſſit, atque præſentes litteræ omnibus innoteſcant, volumus illas ad valuas S. Ioannis Lateranen. & Principis Apoſtolorum de Vrbe Baſilicarum, & in acie Campi Floræ more ſolito publicari & affigi, atque iis inde amotis, earumdem exempla etiam impreſſa ibi affixa relinqui, factáque huiuſmodi publicatione, omnes qui in Vrbe poſt menſem, qui verò extra eam & citra Montes, poſt quatuor menſes, qui demum vltra Montes fuerint, poſt decem menſes à die publicationis præſentium computandos afficere & arctare, ac ſi eorum cuilibet perſonaliter intimatæ fuiſſent.

§. 6. Ac præterea mandamus earundem præſentium litterarum exemplis etiam impreſſis, & manu Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo Officij Sanctæ Romanæ inquiſitionis, vel alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eandem prorſus fidem haberi, quæ hiſce præſentibus haberetur, ſi eſſent exhibitæ vel oſtenſæ.

Datum Romæ apud S. Petrum, ſub anulo Piſcatoris, die prima Decembris, 1601. Pont. noſtri anno 10.

Anno à Natiuitate Domini 1601. Indictione 14. die vero 5. Decembr. Pontif. Sanctiſſ. in Chriſto Patris, & D. N. D. Clementis diuina prouidentia Papa Octaui, Anno eius X. Supradicta Conſtitutio fuit affixa ad valuas S. Ioannis Lateranen. & Principis Apoſtolorum de Vrbe Baſilicarum, & in acie Campi Floræ, vt moris eſt, per me Hieronymum Lutium S. D. N. Papæ Curſorem.

LXXIX

LXXIX.

Ampliatio Conſtitutionis à Clem. Octauo contra non promotos ad ſacrum Preſbyteratus ordinem, ſacramentales confeſſiones audientes, aut Miſſam celebrantes, Curiæ ſæculari præuia degradatione tradendos editæ, ad omnes etiam minores vigintiquinque aonis, dummodo vigeſimum ætatis annum compleuerint.

Vrbanus Papa VIII. Ad perpetuam rei memoriam.

APoſtolatus officium, cui meritis licèt imparibus, diſponente Deo, præſidemus, à nobis poſtulat, vt quantum nobis ex alto conceditur, delinqueodi fiduciam compeſcamus in iis præſertim, quorum eò ſacrilega proceſſit audacia, vt ſe beneficio minoris ætatis, ſpretis Apoſtolicis conſtitutiooibus, confoueant in delictis, quorum ſtatutis pœnis ſe idcirco iactant minimè ſubiacere.

§. 1. Aliàs ſiquidem à felicis recordationis Clemente Papa VIII. prædeceſſore noſtro emanarunt litteræ tenoris ſubſequentis; videlicet, *Clemens Papa VIII. ad perpetuam rei memoriam. Et ſi aliàs felicis recordationis Paulus IV.* vt *ſupra, pag.* 178.

§. 2. Cùm itaque ſicut accepimus, nonnulli priuilegio minoris ætatis nimis temerè confiſi, & legum indulgeotia freti, pœnas à d. Clementis prædeceſſoris cooſtitutione in huiuſmodi delinquentes ſtatutas paruipendere præſumant.

§. 3. Nos deteſtantes, & quantum in Nobis eſt, cohibere volentes impiam, & nefariam horum temeritatem, qui atrociſſimo hoc ſcelere Catholicam veritatem, quæ ſolos Preſbyteros dictorum Sacramentorum miniſtros eſſe docuit, facto impugnant, negotio huiuſmodi in Congregatione venerabilium Fratrum noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium generalium Inquiſitorum coram oobis habita, maturè diſcuſſo, inhæreotes conſtitutioni prædictæ, aliiſque decretis per fel. record. Paulum IV. & Sixtum V. Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros contra ſimilia perpetrantes editis, eaque etiam ad effectum prædictum matura deliberatione, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine ampliantes, & extendentes hac noſtra perpetuò valitura conſtitutione ſtatuimus, & decernimus, vt de cætero perpetuis futuris temporibus, qui impoſterum ad ſacrum Preſbyteratus Ordinem oon promotus Miſſam celebrare, aut ſacramentalem confeſſionem audire præſumpſerit, ætate minoris annis vigintiquinque non excuſetur, quominus eidem Clemeotis conſtitutioni ſubiiciatur, dummodo vigeſimum ſuæ ætatis annum compleuerit.

§. 4. Ipſéque non promotus ſic delinquens, nulla habita conſideratione præfatæ minoris ætatis, ſiue Laicus, ſiue Clericus ſecularis, aut cuiuſuis Ordinis, Congregationis, Societatis, etiam de neceſſitate exprimendæ regularis, aut cuiuſuis alterius inſtituti, etiam quaotumuis exempti, & priuilegiati, Nobiſque & Apoſtolicæ Sedi immediatè ſubiecti, necoon Militiarum quarumcunque etiam Sancti Ioanois Hieroſolymitani fuerit, tradatur Curiæ ſeculari pœnis debitis plectendus.

§. 5. Sicque & non aliter per quoſcumque ſanctæ Inquiſitionis Iudices, & Inquiſitores, etiam generales Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, & locorum Ordioarios, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus. Quocirca omnibus, & ſingulis, ad quos ſpectat, & pro tempore quomodolibet ſpectabit, in virtute ſanctæ obedientiæ diſtrictè præcipiendo mandamus quatenus ſtatutum, decretum, & conſtitutionem hanc noſtram inuiolabiliter obſeruent, & obſeruari faciant.

§. 6. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac in Conciliis, etiam generalibus, editis, etiam in corpore Iuris clauſis, necnon Legibus, Statutis Decretis, Cooſuetudinibus, & Priuilegiis, ad fauorem mioorum vigintiquinque annis, quomodolibet, & vbicunque locorum editis, ac aliàs io ipſorum fauorem facientibus; Apoſtolica etiam confirmatione, ac iuramento, & ſen quauis firmitate alia roboratis. Quibus omnibus, & ſingulis, illorum ten. præſentibus pro ſufficieoter exepreſſis, & ad verbum inſertis habentes, ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcunque.

§. 7. Volumus autem, harum litterarum publicationem, & affixionem fieri iuxta formam in prædicta Clementis conſtitutione præſcripta, eaſque publicatas, & affixas omnes intra Vrbem, & extra, tam citra, quàm vltra montes, & mare, poſt tempus in ipſa Clementis conſtitutiooe præfixum arctare, & afficere, ac ſi cuilibet perſonaliter intimatæ fuiſſent.

§. 8. Mandamus pariter, vt earumdem tranſumptis etiam impreſſis, manúque Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo Officij

Sanctæ Romanæ Inquiſitionis, vel alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem quæ præſentibus hiſce adhiberetur fides adhibeatur.

Datum Romæ apud ſanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris, die 23. Martij 1628. Pontificatus noſtri anno quinto.

Anno à Natiuit. Domini Noſtri Ieſu Chriſti Milleſimo ſexcenteſimo vigeſimo octauo, Indictione vndecima, die vero decima Septembris, Pontificatus in Chriſto Patris, D. N. D. Vrbani diuina prouidentia Papæ VIII. anno eius ſexto, retroſcriptæ litteræ Apoſtolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas Baſilicarum ſancti Ioannis Lateranen. & Principis Apoſtol. de vrbe, & in acie Campi Floræ, dimiſſis præſentibus litteris per aliquantulum temporis ſpatium, vt moris eſt, affixis ac deinde amotis, poſtea earumdem exempla etiam impreſſa, & affixa relicta fuerunt per nos Franciſcum Pignoccatum, & Camillum Fundatum S. D. N. Papæ Curſores.

Brandimartes Latinus Sanctiſſ. D N. Papæ Curſor, pro Mag. DD. Curſorum.

XVII.

Contra exercentes artem Aſtrologiæ iudiciariæ, & alia quæcunque diuinationum genera, libróſque legentes vel retinentes.

Sixtus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei,
Ad perpetuam rei memoriam.

COeli & terræ Creator Deus, quem vnum Omnipotentem corde credimus ad iuſtitiam, & ore confitemur ad ſalutem, etſi homini, quem ad imaginem & ſimilitudinem ſuam creauit, mentem dederit, quæ non ſolum diuino fidei lumine illuſtrata, myſteria illa cognoſceret, quæ humanam intelligentiam ſuperant, ſed etiam naturæ ſui vi, magno cum labore, præclara multa inueſtigaret, atque intelligeret, tamen vt ſuperbum animal homo non altum ſaperet, ſed timeret, & immenſam Conditoris ſui maieſtatem humi ſtratus veneraretur, ſibi ſoli eorum quæ euentura ſunt, ſcientiam & futurarum rerum cognitionem reſeruauit. Solus enim ipſe, cuius oculis omnia nuda, & aperta ſunt, & ad intimas hominum cogitationes penetrat, & conſequentes eorum actiones intuetur, ſolus ipſe, qui vocat ea quæ non ſunt tanquam ea quæ ſunt, omnia præſentia, & ante oculos poſita habet, ſolus denique omnia & ſingula quæcunque totius temporis decurſu, & ſæculorum ætatibus futura ſunt, ab omni æternitate nouit, & admirabili prouidentia diſpoſuit, quæ non modo humanæ mentis imbecillitas ignorat, ſed nec dæmones ipſi præſentire poſſunt. Quare idolorum in futuris annunciandis falſitatem & imbecillitatem, & eorum, qui eis cultum adhibebant, vanitatem irridet Spiritus ſanctus apud Iſaiam illis verbis. Annunciate quæ ventura ſunt in futurum, & ſciemus, quia Dij eſtis vos, & in nouo teſtamento CHRISTVS Dominus diſcipulorum ſuorum de futuris euentis paulo cupidiùs inquirentium, interrogationem graui illa reſponſione retudit qua etiam omnium fidelium ſuorum curioſitatem coërcuit. Non eſt veſtrum ſcire tempora vel momenta, quæ Pater poſuit in ſua poteſtate. Nec vero ad futuros euentus & fortuitos caſus prænoſcendos (futuris euentibus ex naturalibus cauſis neceſſariò vel frequenter prouenientibus, quæ ad diuinationem non pertinent, duntaxat exceptis) vllæ ſunt veræ artes aut diſciplinæ, ſed fallaces, & vanæ improborum hominum aſtutia, & dæmonum fraudibus introductæ, ex quorum operatione, conſilio vel auxilio omnis diuinatio dimanat, ſiue quod expreſsè ad futura manifeſtanda inuocentur, ſiue quod ipſi prauitate ſua, & odio in genus humanum, occultè, etiam præter hominis intentionem ſe ingerant & intrudant vanis inquiſitionibus futurorum, vt mentes hominum pernicioſis vanitatibus, & fallaci contingentium prænunciatione implicentur, & omni impietatis genere deprauentur. Quæ quidem ipſis cognita ſunt, non diuinitate aliqua, nec vera futurarum rerum ſcientia, ſed naturæ ſubtilioris acumine, & aliis quibuſdam modis, quos hominum obtuſior intelligentia ignorat. Quamobrem dubitandum non eſt, in huiuſmodi futurorum contingentium, & fortuitorum euentuum inquiſitione, & præcognitione, diaboli operationem ſe fallaciter immiſcere, vt ſua fraude ac dolis, miſeros homines à via ſalutis auertat, & laqueo damnationis inuoluat. Quæ cùm ita ſint, nonnulli hæc fideliter & religioſè, vt debent, non attendentes, ſed curioſa ſectantes, grauiter Deum offendunt, errantes ipſi & alios in errorem mittentes, tales in primis ſunt Aſtrologi olim mathematici, Genethliaci, & planetarij vocati, qui vanã falſámque ſyderum & aſtrorum ſcientiam profitentes, diuinæque diſpoſitionis ordinationem, ſuo tempore releuandã præuenire audaciſſimè ſatagentes, hominum natiuitates ſeu genituras, ex motu ſyderum, & aſtrorum curſu metiuntur, ac iudicant futura, ſiue etiam præſentia, & præterita occulta, atque ex puerorum ortu & natali die, ſiue quauis alia temporum & momentorum vaniſſima obſeruatione, & notatione, de vniuſcuiuſque hominis ſtatu, conditione, vitæ curſu, honoribus, diuitiis, ſobole, ſalute, morte, itineribus, certaminibus, inimicitiis, carceribus, cædibus, variis diſcriminibus, aliiſque proſperis, & aduerſis caſibus & euentibus præcognoſcere, iudicare, & affirmare temerè præſumunt, non ſine

magno

magno periculo erroris & infidelitatis; cùm S. Auguſtinus præcipuum Eccleſiæ lumen, eum, qui hæc obſeruat, qui attendit, qui credit, qui in domum recipit, qui interrogat, Chriſtianam fidem & baptiſmum præuaricaſſe affirmet, vt illos meritò Apoſtolus arguat atque increpet illis verbis: Dies obſeruatis & menſes, & tempora, & annos, timeo vos ne forte ſine cauſa laborauerim in vobis. Hi igitur leuiſſimi & temerarij homines in miſerandam animarum ſuarum ruinam, graue fidelium ſcandalum & Chriſtianæ fidei detrimentum, futuros rerum euentus & quæcunque proſperè vel aduersè obuentura ſunt, ac actus humanos, ea denique quæ ex libera hominum voluntate proficiſcuntur, aſtris, ſyderibuſque aſcribũt, eiſque eam facultatem, vim, ſeu virtutem & efficaciam tribuunt ſignificandi futura; & ad præcognita ita inclinandi, vt ſic omnino nec aliter euentura ſint, atque ob eam cauſam de iis rebus omnibus iudicia facere prognoſtica, prædictiones, & præcognitiones ſibi aſſumere, & palam venditare non dubitant, quibus pauci rudes, & imperiti, aliique nimis creduli & imprudentes tantam fidem præſtant, vt ex huiuſmodi iudiciorum, & prædictionum præſcripto, aliquid certo eſſe credant aut ſperent, quorum ſanè & mendacium magiſtrorum temeritas, & infelicium diſcipulorum credulitas magnopere deploranda eſt, qui vel diuinis litteris admoniti non intelligunt hominis præſtantiam, cui Cœli & Stellæ, & clariſſima Cœli ſydera, Sol & Luna, Deo ita diſponente, non imperant, ſed inſeruiunt, ſic enim Moyſes populum Dei, vt hunc errorem caueret præmonebat. Ne forte eleuatis oculis ad Cælum, videas Solem & Lunam, & omnia aſtra Cæli, & errore deceptus adores ea, & colas, quæ creauit Dominus Deus tuus in miniſterium cunctis gentibus, quæ ſub Cælo ſunt. Sed quid ſydera mirandum eſt homini ſeruire? nonne nobiliſſimæ intelligentiæ Angeli ipſi, omnes ſunt adminiſtratorij ſpiritus, in miniſterium miſſi propter eos, qui hæreditatem capiunt ſalutis? nam rationales oues ita diligit Deus, vt non ſolum Epiſcopos, quemadmodum à S. Ambroſio ſcriptum eſt, ad tuendum gregem ordinauerit, ſed etiam Angelos deſtinauerit. Præclarè etiam S. Hieronimus: Magna dignitas animarum, vt vnaquæque habeat ab ortu natiuitatis in cuſtodiam ſui Angelum delegatum. Quod ſi Angeli homines cuſtodiunt, quid aduerſus Angelorum cuſtodiam & tutelam aſtra moliri, aut efficere poterunt, quæ cum ipſis Angelis nullo modo ſint comparanda. Nec ſanè hoc loco prætereunda eſt eximij Eccleſiæ Doctoris & Beatiſſimi Pontificis Magni Gregorij ſententia, qui Priſcillianiſtas hæreticus vnumquemque hominem ſub conſtitutionibus ſtellarum naſci putantes, magno rerum, & verborum pondere confutat. Abſit, inquit, à fidelium cordibus, vt aliquid eſſe Fatum dicant, vitam quippe hominum ſolus hanc conditor, qui creauit, adminiſtrat, neque enim propter ſtellas homo, ſed ſtellæ propter homines factæ ſunt, etſi ſtella fatum hominis eſſe dicitur, ipſis ſuis miniſteriis ſubeſſe homo perhibetur. Vtinam inſani homines hæc ſaperent, & intelligerent, ac Dei monitis obtemperarent in Leuitico dicentis. Non declinetis ad Magos, nec ab Ariolis aliquid ſciſcitemini, vt polluamini per eos. Neque enim quæ Chriſtiana & vera pietas repellit ac damnat, tanto ſtudio inueſtigarent, iidemque miſerè ſe decipi, atque irretiri paterentur. Sunt etiam inanes quidam homines & curioſi vel impij & irreligioſi, qui futurarũ & occultarum aliarum rerum notitiam adeo anxiè habere ſtudent, vt ob eadem prænoſcenda & inueſtiganda in diuinæ legis offenſionem multipliciter incurrant. Alij enim Geomantiæ, Hydromantiæ, Aeromantiæ, Pyromantiæ, Onomantiæ, Chiromantiæ, Necromantiæ, aliiſque ſortilegiis & ſuperſtitionibus, non ſine Dæmonum ſaltem occulta ſocietate, aut tacita pactione, operam dare, ſeu illis, ac ſortibus illicitis taxillorum, granorum triticeorum, vel fabarum iactu vti non verẽtur. Alij verò aliquas priſtinæ & antiquatæ, ac per Crucis victoriam proſtratæ Idololatriæ reliquias retinentes, quibuſdam auguriis, auſpiciis, ſimilibúſue ſignis, & vanis obſeruationibus ad futurorum diuinationem intendunt. Alij autem ſunt, qui cum Morte fœdus ineunt, & pactum faciunt cum Inferno, qui ſimiliter ad occultorum diuinationem, ad inueniendos theſauros, vel ad alia facinora perpetranda, etiam expreſſa cum Diabolo pactione facta, in manifeſtam ſuarum perniciem animarum, nefarias magicæ artis incantationes, inſtrumenta, & veneficia adhibent, circulos & diabolicos characteres deſcribunt, Dæmones inuocant, aut conſulunt, ab eis reſponſa petunt, aut accipiunt, eis preces, & thuris, aut aliarum rerum ſuffimenta, ſeu fumigationes, aliáue ſacrificia offerunt, candelas accendunt, aut rebus ſacris, vel Sacramentis, aut Sacramentalibus ſacrilegè abutuntur, adorationis, genuflexionis, aut quæuis alia impietatis obſequia præſtant, cultum, venerationémue tribuunt, aut annulum, vel ſpeculum, aut paruas phialas ſibi fabricant, aut fabricari curant ad Dæmones in eis alligandos, ſeu includendos, vt putant, ad reſponſa ab ipſis inde petenda, aut habenda. Alij præterea etiam in corporibus

corpotibus obſeſſis, vel lymphaticis, & phanaticis mulietibus Dæmones, de futuris vel occultis, rebus aut factis exquitunt, vt meritò ab eis, quos Dominus in Euangelio tacere imperauit, vanas, mendacéſque referant reſpõſiones. Alij quoque præſtigiatotes, frequentiùs vetò mulierculæ quædam ſuperſtitionibus deditæ, in phialis, ſeu vaſculis vitreis aqua plenis, vel in ſpeculo accenſis candelis, etiam benedictis ſub nomine Angeli Sancti, & Albi, Diabolum omnium malorum ſatorem, ſupplices adorantes, vel in vnguibus, aut palma manus, quandoque etiam oleo perunctis, eundem omnium fallaciatum architectum orant, vt ſimilitet futura, vel occulta quæuis ſpectra, & apparentes imagines, ſeu phantaſticas viſiones ſibi oſtendat, aut ab eodem patre mendacij Diabolo aliis incantationibus, aut variis ſuperſtitioſis obſeruationibus, futurotum & occultorum huiuſmodi veritatem quærunt, & hominibus prædicete contendunt. Quotum omnium, quos ſupta enumerauimus conſimilis impictas parem exitum habet, nimirum quod Dæmonis præſtigiis ac dulis, tum qui diuinant, tum qui diuinatiunem expetunt illuſi, ac deluſi miſerimè reperiuntur. Itaque cùm futuros euentus in ſeipſis conſiderare antequam fiant, ſit Dei proprium, illud neceſſariò conſequitur, vt aſtrologi, & alij prædicti qui huiuſmodi futura prænunciare, aut pranoſcere quocunque modo, niſi à Deo reuelante audent, iniuſtè aque imptudenter, quod Dei eſt ſibi aſſumant & vſurpent. Sic fit, vt dum ab eis, quod ſolius eſt Creatoris perperam creatutis tribuitur, diuina majeſtas grauiter lædatur, fidei integritas violetur, & animabus pretioſo Chriſti ſanguine tedemptis, peſtis, atque exitium importetur.

§. 2. Et licet iampridem regulis Indicis librorum prohibitotum ex decreto ſacri generalis Trident. Concilij confecti, illud inter cætera conſtitutum fuerit, vt Epiſcopi diligenter prouiderent, ne huiuſmodi Aſtrologiæ iudiciatiæ libri, tractatus & indices legerentur vel haberentur, qui de futuris contingentibus, ſucceſſibus, fortuitiſue caſibus, aut iis actionibus quæ ab humana voluntate pendent, certò aliquid euenturum affirmare audent, permiſſis tamen iudiciis, & naturalibus obſeruationibus, quæ nauigationis, agriculturæ, ſiue medicæ artis iuuandæ gratia conſcripta fuiſſent. Libros verò omnes & ſcripta Geomantiæ, Hydromantiæ, Chiromantiæ, Necromantiæ, ſiue in quibus continentur ſortilegia, veneficia, auguria, auſpicia, incantationes artis magicæ, protſus reiici, & aboleri curarent. Non tamen errorum corruptelarum, delictorum & abuſuum prædictorum extirpationi vſque adeo prouiſum eſt, quin etiam adhuc in nonnullis locis, & apud plurimos curioſiùs vigeant, cum valde ftequenter, detectis diaboli inſidiis, diuinationum, ſortilegiorum, & variarum ſuperſtitionum omnia plena eſſe in dies detegantur.

§. 3. Nos, igitur, qui pro noſtro paſtoralis officij munere fidei integritatem inuiolatam conſeruare debemus, & animarum ſaluti proſpicere, quantum diuina gratia adiutrice poſſumus, ex paternæ charitatis viſceribus optamus, damnantes & reprobantes omne genus diuinationum, quæ diabolo auctore ad fidelium deceptionem à prædictis curioſis, vel perditis hominibus fieri ſolent. Cupientes præterea ſanctam illam Chriſtianæ Religionis ſimplicitatem, præſertim vbi agitur de ſumma Creatoris Dei poteſtate, ſapientia, & prouidentia ab omni erroris labe, integram atque incorruptam, vt par eſt, retineri. Volentes quoque prædictæ falſæ credulitati, ac huiuſmodi illicitarum diuinationum, & ſuperſtitionum deteſtabili ſtudio, & execrandis flagitiis, atque impuritatibus occurrere, vt de Chriſtiano populo meritò dici poſſit, quod de antiquo Dei populo ſcriptum eſt. Non eſt augurium in Iacob, neque diuinatio in Iſraël. Hac perpetuò valitura conſtitutione, Apoſt. auctoritate ſtatuimus & mandamus, vt tam contra Aſtrologos, Mathematicos, & alios quoſcumque dictæ Iudiciariæ Aſtrologiæ artem, præterquam circa agriculturam, nauigationem, & rem medicam in poſterum exercentes, aut facientes iudicia, & natiuitates hominum, quibus de futuris contingentibus, ſucceſſibus, fortuitiſque caſibus, aut actionibus ex humana vuluntate pendentibus aliquid euenturum affirmare audent, etiam ſi id ſe non certò affirmare aſſerant, aut proteſtentur, quàm contra alios vtriuſque ſexus, qui ſupradictas damnatas, vanas, fallaces, & pernicioſas diuinandi artes, ſiue ſcientias exercent, profitentur & docent aut diſcunt, quiue huiuſmodi illicitas diuinationes, ſortilegia, ſuperſtitiones, veneficia, incantationes, ac præmiſſa deteſtanda ſcelera & delicta, vt præfertur, faciunt, aut in eis ſe quomodolibet intromittunt, cuiuſcunque dignitatis, gradus, & conditionis exiſtant, tam Epiſcopi & Prælati, Superiores, ac alij Ordinarij locorum, quàm Inquiſitores hæreticæ prauitatis vbique gentium deputati, etiamſi in pleriſque ex his caſibus antea non procedebant, aut procedere non valebant, diligentiùs inquirant & procedant, atque in eos ſeueriùs Canonicis pœnis, & aliis eorum arbitrio animaduertant.

§. 4. Prohiben

§. 4. Prohibentes omnes & ſingulos libros, opera, & tractatus huiuſmodi iudiciariæ Aſtrologiæ, Geomantiæ, Hydromantiæ, Pyromantiæ: Onomantiæ, Chiromantiæ, Necromantiæ, Artis Magicæ, aut in quibus ſorrilegia, veneficia, auguria, auſpicia, execrabiles incantationes, ac ſuperſtitiones continentur, ac vt ſupra in memorato Indice interdictos ſub cenſuris & pœnis in eo contentis à quibuſcunque Chriſti fidelibus legi, au quomodolibet retineri, ſed illos Epiſcopis & Ordinariis locorum vel Inquiſitoribus prædictis præſentari & conſignari debere. Et nihilominus eadem auctoritate ſtatuimus & mandamus, vt contra ſcienter legentes, aut retinentes libros & ſcripta huiuſmodi, ſeu in quibus talia continentur, ſimiliter iidem inquiſitures liberè & licitè procedant, ac procedere & pœnis condignis punire & coërcere poſſint.

§. 5 Non obſtantibus conſtirutionibus & ordinarionbus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcunque..

§. 6. Vt autem præſentes noſtræ litteræ ad communem omnium notitiam faciliùs deducantur, iubemus illas in valuis baſilicarum S. Ioannis Lateranen. & Principis Apoſtolorum de Vrbe, ac in acie Campi Floræ affigi ſeu appendi, eiſque detractis, ipſarum exempla etiam impreſſa eiſdem in locis affixa relinqui.

§. 7. Et inſuper vniuerſis & ſingulis venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, locorum Ordinariis & Prælatis, necnon Inquiſitoribus hæreticæ prauitatis vbilibet conſtitutis, per hæc committimus, & in virtute ſanctæ obedientiæ diſtrictè præcipiendo mandamus, vt per ſe, vel alium ſeu alios, eaſdem præſentes litteras, poſtquam eas receperint, ſeu earum notitiam habuerint, in ſuis & ſingulis parochialibus Eccleſiis, dum in eis populi multitudo ad diuina conuenerit, deinde verò ſemel in anno, & quoties eis expedire videbitur, vulgari ſermone publicent, aut publicari faciant.

§. 8. Quia verò difficile foret præſentes litteras ad ſingula quæque loca in quibus de eis fides facienda erit deferri, volumus vt earum tranſumptis etiam impreſſis, manu Notarij publici ſubſcriptis, ac paruo ſigillo Sanctæ Romanæ & vniuerſalis Inquiſitionis, aut alicuius Prælati, vel Curiæ Eccleſiaſticæ munitis, eadem prorſus fides in iudicio & extra vbique locorum adhibeatur, quæ eiſdem originalibus litteris adhiberetur, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo octuageſimo quinto, Nonis Ianuarij, Pontificatus noſtri anno 1.

Anno à Natiuitate Domini 1586. indictione 14. die verò 9. menſis Ianuarij, Pontificatus S.D.N.D. Sixti diuina prouidentia Papæ V. anno 2. retroſcripta litteræ Apoſtolicæ affixæ, lectæ, & publicatæ fuerunt in valuis ſeu portis ſancti Ioannis Lateranenſis, & ſancti Petri Principis Apoſtolorum de Vrbe; necnon Cancellaria Apoſtolica, & aciei Campi Floræ, & per aliquod temporis ſpatium dimiſſæ per nos Ioannem Freile & Nicolaum Tagliettum Sanctiſſ. Domini noſtri Papæ Curſores.

Alex. Parabiacus Magiſter Curſorum.

IV. Aliàs CXIII.

Contra Aſtrologos Iudiciarios, qui de ſtatu Reipublicæ Chriſtianæ, vel Sedis Apoſtolicæ, ſeu vita Romani Pontificis, aut eius conſanguineorum Iudicia facere, necnon eos qui illos deſuper conſulere præſumpſerint, cum innouatione ſimilis Conſtitutionis Sixti Papæ V.

Vrbanus Epiſcopus Seruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

INſcrutabilis Iudiciorum Dei altitudo non patitur vt humanus intellectus tenebroſo corporis carcere conſtrictus, ſuper aſtra ſe extollens, arcana in ſinu Diuino recondita, & ipſis beatiſſimis Spiritibus ignota, nefaria curioſitate, non ſolùm explorare, ſed etiam tan quam explorata in Dei contemptum, Reipublicæ perturbationem, & Principum periculum arroganti, & pernicioſo exemplo venditare præſumat.

§. 1. Hinc eſt, vt quamuis ciuilibus, canoniciſque ſanctionibus, ac nouiſſimè fel. rec. Sixti Papæ V. prædeceſſoris noſtri Conſtitutione deſuper edita Aſtrologorum, Mathematicorum, Variçinatorum, & aliorum qui euentura diuinare, ſeu prædicere audent quoſque vti homicidas & maleficos antiquitas æſtimauit, illorum potiſſimum, qui de ſumma Reipublicæ, vel Principis ſalutè iudicia ferre præſumerent, ars, profeſſio, ſiue exercitium grauibus pœnis inhibita eſſe noſcantur. Attamen ſicut accepimus, nonnulli iniquitatis filij propriæ puſillitatis obliti, ac lenitate forſan, vel conniuentia audentiores facti, vanámque fatidicorum æſtimationem aucupantes, in deplorandam animarum ſuarum perditionem, graueque Chriſti fidelium ſcandalum, etiam de Reipublicæ, & Principum incolumitate, illis ſolicitudinem, hominibus verò inquietis rerum nouandarum occaſionem eà ratione inferre ſatagentes, prognoſtica, & prædictiones verbo, vel etiam ſcripto edere non erubeſcunt.

§. 2. Nos itaque pernicioſis huiuſmodi auſibus, quantum nobis ex alto conceditur, obuiam ire, ac quos Dei reſpectus in

officio non continet, pœnarum grauitate,& ſeuerioris diſciplinæ freno coercere volentes, Motu proprio & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtris, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine. Conſtitutionem per præfatum Sixtum prædeceſſorem deſuper, vt præfertur, editam, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium perpetuò approbamus, confirmamus, & innouamus.

§. 3. Et inſuper omnibus, & quibuſcunque Laicis cuiuſcunque ſexus, conditionis, ſtatus, gradus, qualitatis, & dignitatis, etiam Marchionalis, vel Ducalis exiſtentibus, qui de ſtatu Reipublicæ Chriſtianæ, vel Sedis Apoſtolicæ, ſiue de vita aut morte Romani Pontificis pro tempore exiſtentis, eiuſque vſque ad tertium gradum incluſiuè conſanguineorum Mathematicos, Ariolos, Aruſpices, Vaticinatoréſue nuncupatos, vel alios Aſtrologiam iudiciariam, exercentes, ſeu aliàs quomodolibet profitentes de cætero conſuluerint, ſiue deſuper eorum iudicia, prognoſtica, prædictiones ſeu præcognitiones etiam ſibi oblatas receperint, illiſue quomodolibet vſi fuerint, vel illas penes ſe ſcienter retinuerint, aut alicui oſtenderint, necnon iiſdem Mathematicis, Ariolis, Aruſpicibus, Vaticinatoribus, ſiue aliis Aſtrologiam Iudiciariam, ſeu quamlibet artem diuinatoriam quomodolibet profiten. qui Iudicia, Prognoſtica, ſeu præcognitiones, & prædictiones ſuper præmiſſis, etiamſi id non certò ſe affirmare proteſtentur fecerint ſiue à ſe, vel ab aliis iam facta, ſeu factas impoſterum penes ſe ſimiliter retinuerint, vel alicui dederint, ſeu oſtenderint, aut de eis quouis modo etiam improbando ſcripto, vel verbis tractauerint nedum excommunicationis maioris latæ ſententiæ, ſed etiam vti læſæ Majeſtatis reis, vltimi ſupplicij, ac confiſcationis omnium bonorum ſuorum etiam Romanæ Curiæ officiorum, ac deuolutionis quarumcunque Ciuitatum Caſtrorum, & locorum Iuriſdictionalium, & feudalium.

§. 4. Clericis quoque, & presbyteris, aliíſque perſonis Eccleſiaſticis, tam ſecularibus, quàm cuiuſuis Ordinis, Congregationis, Societatis, ſeu Inſtituti, vel Militiarum quarumcunque, etiam Hoſpitalis Sancti Io. Hieroſolymitani, aliiſque quomodolibet exemptis, ac Nobis, & Apoſtolicæ Sedi immediatè ſubiectis, Regularibus vtriuſque ſexus, vltra prædictas, etiam priuationis beneficiorum, & dignitatum, ac officiorum Eccleſiaſticorum etiam Monaſteriorum, Prioratuum, & Præceptoriarum, ac aliorum quorumcunque, & inhabilitatis perpetuæ ad illa impoſterum obtinenda, ita quod perſonæ Eccleſiaſticæ præuia illarum degradatione Curiæ ſeculari tradantur puniendæ, in Epiſcopali verò, Archiepiſcopali, Metropolitana, Parochiali, Patriarchali, aut quacunque alia etiam ſuperiori Eccleſiaſtica, vel mundana quantumuis ſublimi, excellente, & ſpeciali nota digna, etiam ſuprema conſtitutis dignitate, eaſdem excommunicationis, ac priuationis etiam regiminis, & adminiſtrationis Eccleſiarum, & aliorum quorumcunque beneficiorum, & dignitatum quantumuis ampliſſimarum, & Patriarchali maiorum, ac officiorum ſuorum, & inhabilitatis pœnas ipſo facto incurren. Apoſtolica auctoritate tenore præſentium infligimus, & imponimus.

§. 5. Cognitionem autem cauſarum huiuſmodi quoad perſonas Eccleſiaſticas, tam ſeculares quàm regulares, in Vrbe noſtra, & illius diſtrictu ad dilectos filios noſtrum in eis Vicarium in ſpiritualibus generalem, necnon eiuſdem Vrbis Gubernatorem, ac cauſarum Curiæ Cameræ Apoſtolicæ Auditorem Generalem, & eorum quemlibet in ſolidum extra verò Vrbem, & diſtrictum prædictum in Prouinciis, Nobis & Apoſtolicæ Sedi ſubiectis ad S. R. E. Cardinales in eiſdem Prouinciis de latere Legatos, & Prolegatos, ac Præſides in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutos pro tempore exiſtentes, in aliis verò omnibus, & ſingulis prouinciis, Regnis, Ciuitatibus, Oppidis, Caſtris, & locis, tam ſub noſtra, & dictæ Sedis, quàm cuiuſuis alterius Principis ditione comprehenſis, priuatiuè quoad omnes etiam Superiores Religioſorum, ipſiſque Superioribus penitus excluſis, ad Ordinarios locorum, vbilibet verò locorum etiam ad hæreticæ prauitatis Inquiſitores ſpectare volumus.

§. 6. Mandantes dilectis filiis noſtris, & dictæ Sedis de latere Legatis, & eorum Vicelegatis, & Præſidibus prædictis nunc, & pro tempore exiſtentibus, necnon Venerabilibus Fratribus, Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis ſingulis, videlicet, in ſuis Ciuitate, & Diœceſi, & quoad loca intra fines alicuius Diœceſis, non tamen de Diœceſi exiſtentia ipſarum Diœceſum, intra quarum fines eadem loca extiterint, quo verò ad ea, quæ extra fines alicuius Diœceſis conſiſtunt, vicinioribus eorundem locorum Ordinariis, ac etiam Inquiſitoribus prædictis, quatenus ad inſtantiam cuiuſuis Fiſci, vel denunciatoris, ac etiam ex eorum officio cauſarum huiuſmodi cognitiones ſuſcipientes, præuia etiam auocatione à quibuſuis aliis ſuprà non expreſſis, nec à nobis ſpecialiter delegatis in cauſis ipſis modo promiſſo procedant omnibus iuris, & facti remediis opportunis, inuocato etiam auxilio brachij ſecularis.

§. 7. Inhibentes

§. 7. Inhibentes inſuper Decanis, & Capitulis Eccleſiarum Cathedralium Metropolitanarum, & Patriarchalium, necnon quorumuis Ordinum, & locorum Regularium, Societatum,& inſtitutorum, ac etiam Hoſpitalis prædictorum Superioribus Conuentibus, & Fratribus quantumuis exemptis, ne ſub priuationis beneficiorum, & officiorum quorumcumque per eos reſpectiuè obtentorum, ac ſimiliter inhabilitatis ad alia in futurum obtinenda,vociſque actiuæ, & paſſiuæ necnon excommunicationis latæ ſententiæ eo ipſo incurrendis pœnis, Ordinarios locorum, necnon Legatos, ſeu Vicelegatos, alióſque prædictos in cauſis huiuſmodi procedentes quoquo modo impedire, moleſtare ſeu perturbare audeant, vel præſumant,ac etiam mandantes, vt quoties ad id fuerint requiſiti, Religioſos ipſos, etiam ſi alicuius loci regularis Superiores actu fuerint Ordinariis, Legatis, ſeu Vicelegatis, ac aliis prædictis, ſeu quibus iidem mandauerint, conſignent cum ſcripturis, & actis ſi quæ facta fuiſſe reperiantur.

§. 8. Sicque & non aliter in præmiſſis per quoſcuuque Iudices Ordinarios,Delegatos, & Commiſſarios,ac etiam Cameræ Apoſtolicæ Clericos, Præſidentes, necnon cauſarum Palatij Apoſtolici, & Curiæ eiuſdem Cameræ generalem Auditores, ac S. R. E. Camerarium, & alios Cardinales etiam de latere Legatos, necnon Vicecamerarium, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate vbique iudicari, & diffiniri debere, irritum quoque, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari decernimus.

§. 9. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon noſtra in numero ſeptuageſima, & aliis Cancellariæ Apoſtolicæ Regulis, ac Prouinciarum, Regnorum, Ciuitatum, Terrarum, Oppidorum, Locorum, Eccleſiarum, Monaſteriorum,Militiarum,Hoſpitalium,etiam S.Ioannis prædictorum, aliorúmque Religioſorum & piorum locorum, etiam iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quanis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus,priuilegiis quoque,indultis, & litteris Apoſtolicis eiſdem Prouinciis, Regnis, Ciuitatibus, Terris, Oppidis, locis, Eccleſiis, Monaſteriis, Hoſpitalibus, & Militiis prædictis, & aliis piis locis, ac illorum Vniuerſitatibus, Capitulis, Superioribus, & perſonis in contrarium, forſan quomodolibet conceſſis approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, & ſingulis,etiam ſi de illis,eorúmque totis tenoribus ſpecialis,ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quæuis alia expreſſio, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, eorum omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum iuſererentur,præſentibus pro expreſſis habentes illis, aliàs in ſuo robore permanſuris hac vice dumtaxat ſpecialiter,& expreſsè harum ſerie derogamus, cæteríſque contrariis quibuſcunque.

§. 10. Volumus autem, quod præſentes litteræ in valuis Eccleſiæ Lateranenſis, & Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, ac Cancellariæ Apoſtolicæ, necnon in acie Campi Floræ publicentur, & affigantur,quæ poſtquam ſic affixæ, & publicatæ fuerint, quoſcunque tam in Statu noſtro temporali, quàm extra eum, vbique locorum perindè arctent,& afficiant,ac ſi vnicuique nominatim,& perſonaliter intimatæ fuiſſent.

§. 11. Quodque earum exemplis, etiam impreſſis, manu Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides in iudicio,& extra,vbique adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ,vel oſtenſæ.

§. 12. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ approbationis, confirmationis, innouationis, inflictionis, impoſitionis, inhibitionis, decreti, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1631. Kal. Aprilis, Pontificatus noſtri anno octauo.

In Dei nomine Amen, Anno à Natiuitate Domini Noſtri Ieſu Chriſti milleſimo ſexenteſimo trigeſimoprimo, die verò decima menſis Aprilis, Indictione decimaquarta, Pontificatus autem Sanctiſſimi in Chriſto Patris, & Domini Noſtri Domini Vrbani Papæ Octaui, anno eius octauo, ſupradicta Littera Apoſtolica præſentata, & affixa fuerunt, ac dimiſſis copiis ad Baſilicas Eccleſiarum ſancti Ioannis Lateranenſis, & Principis Apoſtolorum Vrbis, & in Cancellaria Apoſtolica, in acie Campi Floræ, ac aliis locis ſolitis conſuetis Vrbis, per nos Auguſtinum de Bolis, & Ioannem Radicam, Sanctiſſimi Domini Noſtri Papæ Curſores.

Matthias Spada Magiſter Curſorum.

XLII.

Quod Itali extra Italiam non habitent in locis, vbi liber & publicus cultus, ſiue vſus Catholicæ Religionis non exiſtat.

Clemens Papa VIII. Ad futuram rei memoriam.

CVm ſicut non ſine magno animi noſtri dolore accepimus, quamplures Chriſti fideles

fideles ex diuerſis Italiæ partibus, eorum patriis, vbi vera & ſancta Catholica & Apoſtolica Religio viget, & publicè prædicatur, diſcedentes, abeant in longinqua loca, vbi non ſolum hæreſes impunè graſſantur, ſed quod peius eſt, Catholicæ Religionis vſus publicè interdicitur, & prohibetur, quo fit, vt perſonæ ibi permanentes, etiamſi Catholicæ ſint, cogantur tamen contra eorum pia deſideria, ſacroſanctæ Miſſæ ſacrificio, aliiſque diuinis Officiis, ac Sanctorum Sacramentorum perceptione, in ſuarum animarum diſcrimen diutiùs carere.

§. 1. Quare nos, his & aliis malis, & periculis inde prouenientibus, quantum cum Domino poſſumus, obuiare cupientes, hac noſtra in perpetuum valitura conſtitutione ſtatuimus & ordinamus, vt de cætero nullus Italus, ſiue Mercator, ſiue cuiuſuis alterius conditionis, vel ſtatus exiſtat, quouis quæſito colore, prætexu vel ingenio audeat habitare, vel domicilium tenere in Ciuitate, Oppido ſeu loco, vbi aliqua Eccleſia cum Parocho, vel Paſtore, ſeu Sacerdote Catholico non exiſtat, in qua liberè & ſine omni periculo palam & publicè celebrari, & audiri poſſint ſacroſanctæ Miſſæ, & alia diuina Officia, & conciones, ac Sacramenta Eccleſiaſtica miniſtrari, mortuorum corpora ſepeliri, & cætera fieri iuxta ritum S.R.E.

§. 2. Vtique iidem Itali abſtineant à Matrimoniis cum hæreticis mulieribus, & ab hæreticorum ſepulturis filius ſuos de ſacro fonte leuari per hæreticos non permittant, nec ipſi viciſſim hæreticorum filios, niſi per Catholicum Sacerdotem Catholico more baptizentur, leuare præſumant; Medicorum quoque hæreticorum opera, neceſſitate ceſſante, & vbi adſit copia Catholici Medici idonei, non vtantur.

§. 3. Cùm verò Itali prædicti ex Italia recedunt ad morandum, ſeu inhabitandum, in partibus prædictis, id ſignificent ſuis Ordinariis, vel inquiſitoribus locorum à quibus ſeriò admoneantur, vt in eis perpetuò Catholicam, & Orthodoxam fidem conſtanter retinentes, & profitentes, piam & Catholicam vitam ducant, Dominicos, & Feſtos dies, abſtinentias, & ſacra ieiunia ab Eccleſia præcepta religioſè colant, atque omnem hæreſim, & errorem, hæreticos, ſchiſmaticos, & ab Orthodoxa fide aberrantes fugiant, & euitent, ac vt ſaltem ſingulis anuis de eorum Sacramentali peccatorum confeſſione, & Sanctiſſimæ Euchariſtiæ perceptione per eos facta, fidem ſeu teſtimonium ipſis Ordinatiis, vel Inquiſitoribus in Italiam tranſmittant, ad quod & nos dictos Italos tenore præſentium teneri, & obligatos eſſe decernimus, & mandamus.

§. 4. Quod ſi quis propriæ ſalutis immemor, contra præmiſſa facere præſumpſerit, poſſit aduerſus eum per locorum Ordinarios, & Inquiſitores hæreticæ prauitatis, vti de hæreſi ſuſpectum procedi.

§. 5. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcunque.

§. 6. Volumus autem, vt earumdem præſentium tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides in iudicio & extra adhibeatur, quæ ipſiſmet præſentibus haberetur, ſi eſſent exhibitæ vel oſtenſæ.

Dat. Romæ apud Sanctum Marcum, ſub Anulo Piſcatoris, die verò 26. Iulij, milleſimo quingenteſimo nonageſimo ſexto, Pontificatus noſtri anno quinto.

XXVIII.

Contra hæreticos in locis Italiæ, & inſularum adiacentium quouis prætextu commorantes, eorúmque fautores.

Gregorius Papa XV. Ad perpetuam rei memoriam.

Romani Pontificis Beati Petri Apoſtolorum Principis ſucceſſoris munus exigit, vt pro incumbente Dominici gregis cura, & ſolicitudine, Prædeceſſorum ſuorum Conſtitutiones, eas præſertim quæ ad Sacroſanctæ Fidei Catholicæ conſeruationem pertinent, quo ſuum perpetuum ſortiantur effectum, & inuiolabiliter obſeruentur, innouet, & extendat, prout rerum & temporum qualitatibus debitè compenſatis conſpicit in Domino ſalubriter expedire.

§. 1. Aliàs ſiquidem à fel. record. Clemente Papa VIII. Prædeceſſore noſtro emanarunt litteræ tenoris ſubſequentis, videlicet. *Cum ſicut non ſine, &c. vt ſupra pag.* 185.

§. 2. Nos inuiolabili dictatum Clementis litterarum, & in eis contentorum quorumcunque obſeruationi, quantum nobis ex Alto conceditur, prouidere volentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtris, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, Clementis prædeceſſoris litteras, enm omnibus & ſingulis in eis contentis, tenore præſentium approbamus, & confirmamus, illáſque innouamus, ac inuiolabiliter obſeruari mandamus.

§. 3. Inſuper ne vllus hæreticus in locis Italiæ & inſularum adiacentium, neque etiam ſub commercij, mercimonij, aut alio quouis prætextu domicilium contrahere, ſeu domum

domum apertam habere propriam, vel conductam, aut gratis conceſſam, ſeu habitari, aut mutari poſſit, earúmdem tenore præſentium prohibemus, ac reſpectiuè ſtatuimus, & ordinamus.

§. 4. Contrà, prohibitioni autem, ac ſtatuto, & ordinationi noſtris huiuſmodi non parentes, ſeu contrauenientes, cuiuſuis ſtatus, gradus, ordinis, dignitatis tam Eccleſiaſticæ, quàm ſecularis exiſtentes, iuxta formam iuris procedatur, & puniantur.

§. 5. Et ſimili modo eos, qui hæreticos prædictos receptauerint, eiſque quoquomodo contra præſentium litterarum tenorem, fauorem, opem, ſeu auxilium præbuerint, vti fautores, & receptatores hæreticorum puniri.

§. 6. Sicque per quoſcunque Iudices ordinarios, & delegatos, etiam S.R.E. Cardinales, & de Latere Legatos, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate vbique iudicari, & diffiniri debere, ac irritum & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, auctoritate, & tenore prædictis decernimus, & declaramus.

§. 7. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteríſque contrariis quibuſcunque.

§. 8. Volumus autem, quòd præſentium tranſumptis etiam impreſſis manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur in iudicio, & extra, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ, quodque eædem præſentes poſt duos menſes à die illarum publicationis computandos, omnes, & ſingulos ad quos ſpectat, arctent, & afficiant, perinde ac ſi vnicuique perſonaliter intimatæ fuiſſent.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem ſub Anulo Piſcatoris die 2. Iulij 1622. Pontificatus noſtri anno 2.

Anno à Natiuitate D. N. Ieſu Chriſti milleſimo ſexenteſimo vigeſimoſecundo, indictione quinta, die vero prima menſis Septembris, Pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto Patris, & D. N. D. Gregorij diuina prouidentia Papæ XV. Anno eius ſecundo: retroſcripta Conſtitutio affixa & publicata fuit ad valuas Baſilicarum S. Ioannis Lateranenſis Principis Apoſtolorum de Vrbe, & in acie Campi Flore, vt moris eſt, per me Brandimartem Latinum, Apoſtolicum Curſorem.

Octauius Spada Magiſter Curſorum.

XXVI.

Reuocatio facultatum Superioribus quorumcunque Ordinum & Religioſorum quoquomodo conceſſarum, cognoſcendi cauſas ſuorum ſubditorum ad officium ſanctæ Inquiſitionis hæreticæ prauitatis, quomodolibet pertinentes.

Paulus Epiſcopus, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Romanus Pontifex ea interdum, quæ à prædeceſſoribus ſuis temporum & rerum qualitate id tunc expoſcente, prouidè pro hæreſum extirpatione ſancita ſunt, nouis emergentibus rationibus reuocat, & immutat aliáque deſuper diſponit & ordinat prout in Domino ſalubriter conſpicit expedire.

§. 1. Dum ſiquidem fel. rec. Pius Papa IV. Prædeceſſor noſter ſua perpetuò valitura Conſtitutione, ſtatuit, ordinauit & declarauit, quod ex tunc deinceps in omnibus Chriſtiani Orbis partibus Inquiſitores hæreticæ prauitatis tam generales quàm in quibuſuis Prouinciis, Ciuitatibus, Oppidis, Terris & Locis pro tempore deputati particulares, contra omnes quorumcunque Ordinum etiam exemptorum, etiam Mendicantium profeſſores & Religioſos, ac etiam alios quoſcunque quouis modo priuilegiatos & exemptos, de hæreſis crimine quomodolibet ſuſpectos aut culpabiles, dummodo ab eorumdem profeſſorum & Religioſorum Superioribus vel Prælatis in cauſis huiuſmodi præuenti non fuiſſent, iuxta facultates officij Inquiſitionis ipſius prauitatis inquirere & procedere, ac culpabiles & delinquentes repertos ſecundum canonicas ſanctiones caſtigare atque punire poſſent & valerent, ac alias prout in litteris ipſius Pij Prædeceſſoris latiùs continetur.

§. 2. Cùm autem rerum vſu compertum ſit, occaſione præuentionum huiuſmodi nonnulla interdum impedimenta orta eſſe, quominus cauſæ huiuſmodi ea qua decet diligentia cognoſcantur, Nos de conſilio Venerabilium Fratrum noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, contra hæreticam prauitatem generalium Inquiſitorum illa de medio tollere volentes, Motu proprio & ex certa ſcientia noſtra, ac matura deliberatione, hac noſtra etiam perpetuò valitura Conſtitutione, omnia & quæcumque priuilegia, indulta, facultates & conceſſiones Generalibus, Superioribus, & Prælatis quorumcúmque Ordinum, ſiue Mendicantium, ſiue Clericorum Regularium, cuiuſuis Ordinis & inſtituti, etiam in dicta conſtitu-

tione non expreſſorum, & quantumuis exemptorum, & quocunque nomine nuncupentur, per dictum Pium, ac quoſcunque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, & Sedem Apoſtolicam conceſſa, approbata, & innouata, & quantumuis etiam longiſſimo tempore obſeruata, cauſas ad dictum officium quouis modo ſpectantes, cognoſcendi, & terminandi, ſeu in illis quoquo modo ſe intromittendi, quorum omnium & ſingulorum tenores, etiamſi de illis ſpecialis & expreſſa mentio habenda eſſet, præſentibus pro plenè & ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium perpetuò caſſamus, reuocamus, & abolemus. Ipſiſque Generalibus, Superioribus, & Prælatis, vt de cætero quouis quæſito colore, vel prætextu præuentionis, vel conſuetudinis, & præſcriptionis immemorabilis, ſeu cognoſcendi, an delationes huiuſmodi calumnioſæ ſint, necne in eiſdem cauſis, tam motis, quàm mouendis quoquo modo ſe intromittere, ſeu immiſcere, denunciationes recipere, teſtes examinare, proceſſus conficere, cauſas ipſas cognoſcere, definire, vel terminare minimè audeant, ſeu præſumant, ſimili auctoritate diſtrictiùs inhibemus.

§.3. Volentes, & expreſsè mandantes, vt ipſi Religioſi poſſint & debeant omnes, etiam Ordinum huiuſmodi profeſſores de hæreſi ſuſpectos, Inquiſitoribus vel Ordinariis locorum vicinioribus liberè denunciare abſque eo quòd Superiores prædicti perſonas denunciandas, & cauſas perquirere, vel quoquomodo id impedire, vel retardare audeant ſeu præſumant.

§. 4. Inſuper omnes, & quaſcunque cauſas ad dictum officium quomodolibet ſpectantes & pertinentes, coram Generalibus, Superioribus, & Prælatis huiuſmodi in quibuſcunque locis exiſtentibus, ac contra quoſcunque Religioſos, vt præfertur, exemptos, motas & pendentes, ad nos harum ſerie auocamus, eáſque omnes in ſtatu & terminis, in quibus de præſenti reperiuntur, ipſius prauitatis Inquiſitoribus, vel Ordinariis locorum vicinioribus terminandas cõmittimus.

§. 5. Præterea ipſis Generalibus, Superioribus, & Prælatis pari auctoritate præcipimus atque mandamus, vt omnes proceſſus & acta cauſarum huiuſmodi Inquiſitoribus ſeu Ordinariis prædictis reſpectiuè remittant, & conſignent; necnon profeſſores, fratres, & Religioſos ſupradictos, quos hæreſis labe infectos vel ſuſpectos, etiam in viſitatione eſſe nouerint, abſque alia conſultatione cum propriis Superioribus facienda, eiſdem Inquiſitoribus vel Ordinariis locorum vicinioribus reſpectiuè denuncient.

§. 6. Quòd ſi Generales, aliíque prædicti præſentibus literis non paruerint, eos omnes priuationis quarumcunque dignitatum, ſeu Prælaturarum, vel officiorum ſuorum Ordinum, ac vocis actiuæ & paſſiuæ, perpetuæque inhabilitatis ad eaſdem, necnon contra fautores hæreticorum, & impeditores officij ſtatutas & inflictas pœnas, aliáſque cenſuras Eccleſiaſticas etiam excommunicationis maioris latæ ſententiæ, à qua non niſi à Nobis, vel à Romano Pontifice pro tempore exiſtente, præterquam in mortis articulo, abſolutionis beneficium valeant obtinere, eo ipſo incurriſſe.

§.7. Necnon præſentes literas, licet generales Superiores, & Prælati prædicti, aut quicunque alij quauis auctoritate, dignitate, vel officio, ſeu honore fulgentes in præmiſſis quomodolibet intereſſe habentes, vel habere prætendentes ad hoc vocati non fuerint, ſemper & perpetuò validas & efficaces exiſtere, ſuóſque plenarios & integros effectus ſortiri & obtinere, ac de omnibus inuiolabiliter obſeruari, ſicque per quoſcunque Iudices & Commiſſarios, quauis auctoritate fungentes, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ſublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & definiri debere, irritum quoque & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus & declaramus.

§. 8. Non obſtantibus prædicta, ac quibuſuis aliis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon Ordinum, & inſtitutorum quorumcunque iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis & conſuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis & literis Apoſtolicis, etiam mare magnum, vel alias quomodolibet nuncupatis, eiſdem Ordinibus eorúmque Generalibus, Superioribus, & Prælatis, ac perſonis, etiam per quoſcunque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac Sedem prædictam, & per Nos quouis modo conceſſis, confirmatis & iteratis vicibus, approbatis & innouatis, quibus, ac aliis omnibus, quæ præſentibus quomodolibet obſtare poſſent etiamſi de illis, eorúmque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica & expreſſa, ac indiuidua & de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio ſeu quæuis alia expreſſio habẽda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruãda foret, eorũ tenores pro plenè & ſufficienter præſentibus expreſſis, & totaliter inſertis habẽtes illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dũtaxat, & ſpecialiter expreſſè derogamus, cæteriſq; contrariis quibuſcunque.

§. 9. Vt

§. 9. Vt autem præſentes literæ ad omnium notitiam deducantur, neue aliquis ignorantiam earum prætendere, aut contra eas ſe excuſare valeat, illas in valuis ſancti Ioannis Lateranenſis, & Principis Apoſtolorum Baſilicarum de Vrbe, necnon Cancellariæ Apoſtolicæ, ac acie Campi Floræ de more, affigi & publicari, earúmque exempla inibi affixa dimitti, ac poſt publicationem huiuſmodi omnes & ſingulos quos concernunt, & concernent in futurum perinde arctent & afficiant, ac ſi eorum cuilibet perſonaliter intimatæ fuiſſent.

§. 10. Quodque earum tranſumptis etiam impreſſis, Notarij publici manu ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Prælati ſeu perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eandem prorſus fidem in iudicio & extra, vbique gentium & locorum adhiberi volumus, & mandamus, quæ eiſdem originalibus literis adhiberetur, ſi eſſent exhibitæ vel oſtenſæ: & nihilominus vt ad maiorem notitiam ſingulorum, & quorumcúmque Religioſorum prædictorum præſentes deueniãt, etiam volumus & in virtute ſanctæ obedientiæ præcipimus, & mandamus Generalibus, Superioribus, & Prælatis prædictis, vt in primis proximis futuris Capitulis, ſeu Congregationibus, Prouincialibus, vel Generalibus cuiuſcunque Prouinciæ, tam in Italia quàm extra, præſentes noſtras literas legi, & publicari faciant, & procurent.

§. 11. Nulli ergo, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, anno Incarnationis Dominicæ 1605. Kalend. Septemb. Pontific. noſtri, anno 2.

Anno à Natiuitate D. N. Ieſu Chriſti 1606. Indictione quarta, Pontificatus autem ſanctiſſimi in Chriſto Patris, & D. N. D. Pauli diuina prouidentia Papæ V. Anno ſecundo: die vero tertia menſis Octobris, ſupradictæ literæ Apoſtolicæ, affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Baſilicarum S. Ioannis Lateranenſis Principis Apoſtolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apoſtolicæ, ac in acie Campi Floræ, vt moris eſt, per me Ioann. Baptiſtam Menochium, eiuſdem Sanctiſſ. D. N. Papæ, & Sanctiſſimæ Inquiſitionis Curſorem.

XCVII.

Innouatio Conſtitutionum à Sixto IV. & Pio V. de Conceptione B. MARIÆ Virginis editarum. Impoſitióque maiorum pœnarum in tranſgreſſores, à locorum Ordinariis, & hæreticæ prauitatis Inquiſitoribus puniendos.

Paulus Papa V. Ad perpetuam rei memoriam.

Regis pacifici, quamquam nullo noſtro merito diuina diſpenſatione vices gerentes in terris, ex muneris noſtri debito, pacis & concordiæ inter Chriſti fideles, præſertim Eccleſiaſticas perſonas, quæ aliis in viam pacis dirigendis & in vnitate Spiritus continendis ſunt præpoſitæ, conſeruationi ſedulò inuigilare cupientes, ea quæ à prædeceſſoribus noſtris Roman. Pontific. ad ſcandalorum ſemina tollenda ſalubriter conſtituta ſunt, cùm hoſtis antiqui inſidiis, qui ab initio diſſidia ſerere cœpit, minimè obſeruari, aut variis modis eludi dignoſcuntur, vt inuiolata ſeruentur, opportunis remediis, quantum cum Domino poſſumus, prouidemus.

§. 1. Olim ſiquidem per felicis recordationis Sixtum Papam IV. Prædeceſſorem noſtrum, accepto quod nonnulli diuerſorum Ordinum Prædicatores, in ſuis ſermonibus ad populum publicè per diuerſas Ciuitates & Terras affirmare non erubuerant, & quotidie prædicare non ceſſabant, omnes illos qui tenebant aut aſſerebant glorioſam & immaculatam Dei Genitricem abſque originalis peccati macula fuiſſe conceptam, mortaliter peccare, vel eſſe hæreticos, eiuſdémque immaculatæ Conceptionis officium celebrantes, audientéſque ſermones illorum qui eam ſine huiuſmodi macula conceptam eſſe affirmabant, grauiter peccare, ſed & prædictis prædicationibus non contenti, confectos ſuper eiſdem ſuis aſſertionibus libros in publicum ediderant, ex quorum aſſertionibus, & prædicationibus non leuia ſcandala in mentibus fidelium exorta erant, & maiora meritò exoriri formidabantur in dies, idem Sixtus prædeceſſor huiuſmodi temerariis auſibus, & peruerſis aſſertionibus & ſcandaloſis, quæ exinde in Dei Eccleſia, exoriri poterant, obuiare volens, huiuſmodi aſſertiones prædicatorum eorundem, & aliorum quorumlibet, qui affirmare præſumerent, eos qui crederent aut tenerent eandem Dei Genitricem ab originalis peccati macula in ſua conceptione præſeruatam fuiſſe, propterea alicuius hæreſis labe pollutos fore, vel mortaliter peccare, aut huiuſmodi officium conceptionis celebrantes, ſeu huiuſmodi ſermones audientes alicuius peccati reatum incurrere, vtpote falſas & erroneas, & à veritate penitùs alienas, editóſque deſuper libros prædictos id continentes, quo ad hoc reprobauit & damnauit, ac ſtatuit & ordinauit, quod prædicatores verbi Dei, & quicunque alij cuiuſcunque ſtatus, gradus, aut ordinis & conditionis eſſent, qui auſu temerario præſumerent in eorum ſermonibus ad populum, ſeu alias quomodolibet affirmare, huiuſmodi ſic per eum improbatas & damnatas aſſertiones veras eſſe, aut dictos libros pro veris legere, tenere, vel habere, excommunicationis ſen-

tentiam

tentiam eo ipſo incurrent: à qua ab alio quàm à Romano Pontifice, niſi in mortis articulo, nequirent abſolutionis beneficium obtinere. Similique pœnæ & cenſuris ſubiecit eos, qui auſi eſſent aſſerere contrariam opinionem, tenentes videlicet, Glorioſam Virginem MARIAM cum originali peccato fuiſſe conceptam, hæreſis crimen, vel peccatum incurrere mortale, cùm nondum id eſſet à Romana Eccleſia & Apoſtolica Sede deciſum.

§. 2. Hanc verò Sixti prædeceſſoris Conſtitutionem Oecumenica Tridentina Synodus poſtea innouauit.

§. 3. Ac deinde ſimilis recordationis Pius Papa V. etiam prædeceſſor noſter, ſtatuit, ordinauit, & mandauit, quatenus nemo cuiuſcunque ordinis vel dignitatis exiſteret, in popularibus concionibus, vel vbicunque promiſcua virorum, & mulierum multitudo conuenire ſolet, de huius controuerſiæ alterutra parte diſputare rationibus vel doctorũ auctoritate, propriã ſententiam, aſſerendo & contrariam refellendo vel impugnando, aut de hac ipſa quæſtione cuiuſuis pietatis, aut neceſſitatis prætextu vulgari ſermone ſcribere, vel dictare præſumeret, qui contrà faceret ſuſpenſionis pœnam à diuinis abſque noua declaratione ipſo facto incurreret, ſi modo eſſet in ſacris conſtitutus, & quocunque præterea gradu ſiue dignitate, vel adminiſtratione fungeretur, illis omnibus foret ipſo iure priuatus, & ad eadem, vel ſimilia munera obtinenda, vel obeunda perpetuæ inhabilitatis cenſuræ, ipſo etiam facto obnoxius foret, ſuper quibus niſi à Romano Pontifice pro tempore exiſtente, diſpenſari, ſiue abſolui non poſſet, & nihilominus aliis pœnis, ſi opus foret, à proprio Prælato pro delicti menſura infligendis ſubiectus eſſet, prout ſubiecit.

§. 4. Cæterum quandiu per Apoſtolicam Sedem altera pars diffinita non eſſet, oppoſitáque ſententia condemnata, liceret viris doctis in publicæ Academiæ diſputationibus, ſiue Generalium, aut Prouincialium Capitulorum, vel vbi alias intereſſent qui rem capere poſſent, nec ſcandali vlla ſubeſſet occaſio, de illa quæſtione diſſerere, & argumentis vtramlibet partem aſſerere vel impugnare. Dum tamen neutra veluti erronea prædicaretur, ſeruarentúrque illa omnia, quæ à dicto Sixto prædeceſſore ſtatuta ſunt, quorum ſingula etiam quantum ad alias pœnas duxit innouanda & innouauit, prout in Sixti & Pij prædeceſſorum litteris deſuper confectis pleniùs continetur.

§. 5. Verum licet hæc prouidè ſtatuta ſint, nihilominus ſicut accepimus, nonnulli in diuerſis Chriſtiani Orbis partibus, intermi-natis quæſtionibus nimis intenti; diſſentionum huiuſmodi, iampridem Eccleſiæ, diſciplinæ vigore reciſa, germina coaleſcere procurant, indéque contentiones & rixæ non ſine Dei offenſa & ſcandalo plurimorum exortæ ſunt, & grauiores in dies ne exuriantur periculum eſt, niſi à nobis oppurtunè prouideatur.

§. 6. Quamobrem Motu propriu non ad alicuius Nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtris, conſtitutionum Sixti & Pij prædeceſſorum huiuſmodi veriores tenores præſentibus pro expreſſis, & ad verbum inſertis habentes, eaſdem Conſtitutiones Apoſtolica auctoritate tenore præſentium approbamus & confirmamus, & etiam quo ad earum pœnas quaſcunque etiam abſolutionis reſeruationem innouamus, & inuiolabiliter ab omnibus, etiam regularibus cuiuſcunque tam Eccleſiaſticis, quàm ſecularibus perſonis, cuiuſuis ſtatus, gradus, ordinis & conditionis aut dignitatis tam Eccleſiaſticæ quàm ſecularis, etiamſi ſpecialis, ſpecifica, & indiuidua earum eſſet neceſſariò facienda mentio, obſeruari præcipimus & mandamus donec à Romana Apoſtolicã Sede huiuſmodi controuerſia fuerit diffinita.

§. 7. Ac præterea ſi quis quouis modo contrauenerit, præter ſupradictarum conſtitutionum pœnas reſpectiuè ipſo facto incurrendas, etiam concionandi; publicè legendi ſeu docendi & interpretandi facultate, ac voce actiua & paſſiua in quibuſcunque electionibus eo ipſo abſque alia declaratione, priuatus exiſtat: necnon ad concionandi & publicè legendi, docendi & interpretandi perpetuæ inhabilitatis pœnas ſimiliter ipſo facto incurrat, abſque alia declaratione, à quibus nonniſi à Nobis ipſis vel ſucceſſoribus noſtris Roman. Pontificibus pariter abſolui, ſeu ſuper iis diſpenſari poſſit, & nihilominus aliis pœnis noſtro & eorundem Romanorum Pontificum ſucceſſorum noſtrorum arbitrio infligendis, ſubiiciatur, prout eum ſubiicimus per præſentes.

§. 8. Et contra huiuſmodi tranſgreſſores, etiam regulares cuiuſuis Ordinis & inſtituti, etiam quomodolibet exemptos, & alias quaſcunque Eccleſiaſticas & ſeculares perſonas cuiuſcũque ſtatus, gradus, ordinis, aut dignitatis, tam Eccleſiaſticæ quàm ſecularis, vt præfertur, tam Epiſcopi & Prælati, Superiores, aliíque Ordinarij locorum quàm hæreticæ prauitatis vbique locorum deputati Inquiſitores procedant & inquirant, atque in eos ſeuerè animaduertant. Nos enim iis & eorum cuilibet, contra eoſdem tranſgreſſores procedendi & inquirendi, ac pœnis

coërcendi

coërcendi & puniendi liberam facultatem & auctoritatem iiſdem auctoritate,& tenore tribuimus, & impartimur, eóſque, vt præfertur procedere, inquirere & punire præcipimus & mandamus.

§. 9. Non obſtantibus omnibus iis, & ſingulis, quæ tam Sixtus quàm Pius prædeceſſores prædicti in litteris ſuis huiuſmodi, voluerunt non obſtare. Quibus omnibuſ & ſingulis, eorum tenores præſentibus pro plenè & ſufficienter expreſſis, & ad verbum inſertis habentes, hac vice duntaxat ſpecialiter & expreſsè derogamus,cæteriſque contrariis quibuſcunque.

§. 10. Et ne præmiſſorum ignorantia à quoquam prætendi poſſit, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd præſentes litteræ, ſeu illarum exempla, ad valuas Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ affixa, omnes ita arctent & afficiant, perinde ac ſi vnicuique perſonaliter intimatæ fuiſſent.

§. 11. Quódque præſentium tranſumptis, etiam impreſſis, Manu Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ muniris,eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitævel oſtenſæ.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem ſub Anulo Piſcatoris die 6. Iulij 1616. Pontificatus noſtri anno 12.

Anno à Natiuitate D. N. Ieſu Chriſti 1616. Indictione decimaquinta,die vero nona menſis Iulij, Pontificatus ſanctiſſimi in Christo Patris, & D. N. D. Pauli diuina prouidentia Papæ V. Anno duodecimo, retroſcriptæ litteræ Apoſtolicæ, affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ, per me Auguſtinum Bracherium Curſorem.

Siluerius Pontirolus Mag. Curſ.

XXIX.

Ampliatio, & declaratio prohibitionis aſſerendi B. MARIAM Virginem Conceptam fuiſſe in peccato originali.

In generali Congregatione Sanctæ Romanæ,& Vniuerſalis Inquiſitionis,habita in Palatio Apoſtolico In Monte Qu tinali coram S. D. N. D. Gregorio diuina prouidentia Papa XV.ac Illuſtriſſ. & Reuerendiſſ. DD.S.R.E. Cardinalibus aduerſus hæreticam prauitatem Inquiſitoribus generalibus à Sancta Sede Apoſtolica ſpecialiter deputatis, feria 3. die 24. Maij, Anno à Natiuitate D.N.Ieſu Chriſti 1622.

SAnctiſſimus Dominus noſter auditis votis Illuſtriſſimorum, & Reuerendiſſimorum DD. Cardinalium contra hæreticam prauitatem Generalium Inquiſitorum, decretum aliàs editum à fel. rec. Paulo V. eius Prædeceſſore tenoris ſequentis, videlicet.

Sanctiſſimus Dominus noſter poſt longam, & maturam diſcuſſionem auditis votis Illuſtriſſimorum, & Reuerendiſſimorum DD. Cardinalium contra hæreticam prauitatem Generalium Inquiſitorum, re accuratè, ac diligenter perpenſa, prouidè conſiderans, quòd quamuis in Conſtitutione fel.rec.Sixti IV.ſuper Conceptione Beatiſſimæ Virginis MARIÆ pro ſubmouendis inter Chriſti fideles ſcandalis, rixis, & contentionibus edita, à S. Tridentina Synodo innouata, & deinde in alia Conſtitutione ſan.mem. Pij V. ſuper eadem re, quas ſimiliter Sanctitas ſua innouauit cum quibuſdam prouiſionibus, & adiectionibus pœnarum pro efficaciori earum obſeruatione, relinquatur vnicuique libera facultas tenendi, & etiam aſſerendi vtramque partem, quod ſcilicet fuerit, vel non fuerit concepta cum peccato originali, & dum tamen neutra, veluti erronea, aut hæretica damnetur; nihilominus ex occaſione aſſertionis affirmatiuæ in publicis concionibus, lectionibus, concluſionibus, & actibus publicis,quod eadem Beatiſſima Virgo fuerit cum peccato originali concepta,oriuntur in populo Chriſtiano, cum magna Dei offenſa, ſcandala, iurgia,& diſſenſiones. Propterea volens huiuſmodi ſcandalis ex debito ſui muneris prouidere, decreuit, & præcepit, ac præſentis decreti virtute mandat,& præcipit omnibus & ſingulis cuiuſuis Ordinis, & inſtituti regularibus, & aliis quibuſcunque, tam Eccleſiaſticis, quàm ſecularibus perſonis cuiuſuis conditionis,ſtatus, gradus,ordinis,aut dignitatis, tam Eccleſiaſticæ, quàm ſecularis, etiam ſi ſpecialis ſpecifica, & indiuidua earum eſſet neceſſariò mentio facienda, vt in poſterum,donec articulus huiuſmodi à Sancta Sede Apoſtolica fuerit diffinitus, vel per Sanctitatem Suam, & Sedem Apoſtolicam fuerit aliter ordinatum, non audeant in publicis concionibus, lectionibus, concluſionibus, & aliis quibuſcumque actibus publicis aſſerere, quòd eadem Beatiſſima Virgo fuerit concepta cum peccato originali; Contrafacientes autem eadem Sanctitas Sua voluit, & declarauit ſubiacere debere, & ſubiecit cenſuris, & pœnis contentis in ſupradictis conſtitutionibus ſuorum Prædeceſſorum, & ſua ipſo facto incurrendis: Per huiuſmodi tamen prouiſionem Sanctitas Sua non intendit reprobare alteram opinionem, nec ei vllum prorſus præiudicium inferre,eam relinquens in eiſdem ſtatu, & terminis, in quibus de præſenti reperitur, præterquam quoad ſupra diſpoſita. Vlterius ſub eiſdem cenſuris, & pœnis mandans, quòd

negatiuam

negatiuam opinionem, videlicet quod non fuerit concepta cum peccato originali, in prædictis publicis actibus aſſerentes, aliam opinionem non impugnent, nec de ea aliquo modo agant, ſeu tractent. Inſuper voluit, & expreſsè mandauit, vt extra hos caſus expreſſos publicorum actuum, in reliquis omnibus ſupradictæ conſtitutiones firmæ, & illæſæ remaneant, & exactè obſeruentur perinde, ac ſi præſens decretum non emanaſſet. Et ita decreuit, & mandauit vbique inuiolabiliter obſeruari, non obſtantibus in hac parte ſupradictis conſtitutionibus, & aliis omnibus in contrarium facientibus, &c.

§. 2. Hoc ſuo præſenti decreto ex eiuſdem cauſis euitan. ſcandala, diſſenſiones, atque diſcordias in Populo Chriſtiano, quæ pari ratione oriri poſſunt, &, vt accepit, in aliquibus Regionibus iam ortæ ſunt ex ſermonibus priuatis occaſione aſſertionis affirmatiuæ excedit, & ampliauit etiam ad priuata colloquia, & ſcripta, mandans, & præcipiens omnibus, & ſingulis ſupradictis, ne de cætero, donec articulus huiuſmodi à Sede Apoſtolica diffinitus, vel per Sanctitatem Suam, & Sedem Apoſtolicam fuerit aliter ordinatum, neque etiam in ſermonibus, & ſcriptis priuatis audeant aſſerere, quòd eadem Beatiſſima Virgo fuerit concepta cum peccato originali, nec de hac opinione affirmatiua aliquo modo agere, ſeu tractare, exceptis tamen quibus à S. Sede Apoſtolica fuerit ſuper hoc ſpecialiter indultum. Per hoc tamen Sanctitas Sua non intendit reprobare hanc opinionem, nec ei vllum prorſus præiudicium inferre, eam relinquens in eiſdem ſtatu, & terminis, in quibus reperitur, præterquam quoad in ſupradicto fel. rec. Pauli V. & hoc ſuo decreto diſpoſita.

§. 3. Eadémque Sanctitas Sua voluit, & expreſsè mandauit, vt in reliquis omnibus vbi huiuſmodi decretis non aduerſantur, conſtitutiones Sixti IV. Alexandri VI. & Pij V. ac Pauli V. eius Prædeceſſorum ſuper Conceptione Beatiſſimæ Virginis firmæ, & illibatæ remaneant, ac exactè obſeruentur perindè, ac ſi huiuſmodi decretum non emanaſſet.

§. 4. Et inſuper eadem Sanctitas Sua, cum Sancta Romana Eccleſia, de Beatiſſ. Virginis Conceptione Feſtum ſolemniter, & Officium celebret, omnibus, & ſingulis perſonis Eccleſiaſticis, tam ſecularibus, quam cuiuſuis Ordinis, & Inſtituti regularibus mandat, ac præcipit, vt in Sacroſancto Miſſæ ſacrificio, ac diuino officio celebrandis, tam publicè, quàm priuatim, non alio, quàm Conceptionis nomine vti debeant. Contrauenientes autem Sanctitas Sua voluit, & declarauit ſubiacere debere, & ſubiecit cēſuris, & pœnis contentis in ſupradictis conſtitutionibus; ac præfato decreto ſuorum Prædeceſſorum ipſo facto incurren. Et ita decreuit, & mandauit vbique inuiolabiliter obſeruari.

§. 5. Non obſtantibus in hac parte conſtitutionibus ſuprascriptis, decreto præfato Pauli V. conſuetudinibus etiam immemorabilibus, nec non omnibus, & ſingulis, quæ Prædeceſſores prædicti voluerunt non obſtare, ac aliis quibuſcunque in contrarium facientibus.

§. 6. Volens, & decernens pro obſeruatione, & executione præſentis decreti, & omnium in eo contentorum, quòd contra huiuſmodi tranſgreſſores etiam regulares, cuiuſuis Ordinis, & Inſtituti, etiam quomodolibet exemptos, & alias quaſcunque Eccleſiaſticas, & ſeculares perſonas cuiuſcunque ſtatus, conditionis, gradus, ordinis, aut dignitatis tam Eccleſiaſticæ, quàm ſecularis, tam Epiſcopi, & Prælati Superiores, aliique Ordinarij locorum, quàm hæreticæ prauitatis vbique locorum deputati Inquiſitores procedant, & in eos ſeuerè animaduertant, tribuens eis, & eorum cuilibet liberam facultatem, & auctoritatem contra eoſdem tranſgreſſores procedendi, ac pœnis coërcendi, & puniendi.

§. 7. Voluit demùm, ne præmiſſorum ignorantia à quoquam prætendi poſſit, quòd præſens decretum, ſeu illius exempla ad valuas Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ affixa, omnes ita arctent, & afficiant perindè, ac ſi vnicuique perſonaliter intimata fuiſſent; quódque præſentium tranſumptis etiam impreſſis, manu Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Andr. de Pettinis S.R. & vniuerſ. Inquiſ. Not.

Anno à Natiuitate D. N. Ieſu Chriſti 1622. Indict. 5. die verò ſecunda menſis Iunij, Pontificatus Sanctiſſ. in Chriſto Patris, & D. N. D. Gregorij diuina prouidentia Papa XV. Anno eius ſecundo, ſupradictum decretum affixum & publicatum fuit ad valuas Baſilica Principis Apoſtolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ, vt moris eſt, per me Brandimartem Latinum, S. D. N. Papæ Curſorem.

Octauius Spada Magiſter Curſorum.

XXVII.

Reuocatio quarumcumque conceſſionum viuæ vocis oraculo factarum, exceptis oraculis factis S. R. E. Cardinalibus, & eorum manu firmatis.

Gregorius Papa XV. Ad perpetuam rei memoriam.

ROmanus Pontifex in ſpecula militantis Eccleſiæ diuina prouidentia conſtitutus,

tutus, gratias, & indulta à ſe, & prædeceſſoribus ſuis conceſſa, iuſtis interdum ſuadentibus cauſis, iuxta creditum ſibi Paſtoralis officij debitum moderatur, aut reuocat, prout rerum, & temporum qualitatibus debitè penſatis, conſpicit in Domino ſalubriter expedire.

§. 1. Itaque Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtris, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, Omnia, & ſingula indulta, facultates, priuilegia, gratias, & conceſſiones quaſcumque ſpirituales, & Eccleſiaſticas, tam ad forum interius, quàm ad exterius ſpectan. ac tam ad ſupplicationem partium, quàm motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, à Sede Apoſtolica, quæ tamen viuæ vocis oraculo hactenus quandocumque, & qualitercumque, ex quauis, etiam de neceſſitate exprimenda cauſa, quibuſuis Collegiis, Capitulis, Ordinibus, tam Mendicantium, quàm non Mendicantium, Societatibus, etiã Societatis IESV, ac Congregationibus quibuſlibet, ſiue eorum, & earum reſpectiuè Præpoſitis, Decanis, Magiſtris, Miniſtris, Prælatis, Prioribus, Rectoribus, Generalibus, vel Prouincialibus quocumque nomine nuncupatis, Superioribus, etiam quomodolibet exemptis, ac Sedi prædictæ immediatè ſubiectis, cuiuſcumque dignitatis, præeminentiæ, aut quouis priuilegio munitis, non tamen ad ſupplicationem Regum conceſſis, in iis, videlicet quæ non ſunt ſortita effectum, tenore præſentium reuocamus, caſſamus, tollimus, abrogamus, & annullamus, ac reuocata, caſſa, ſublata, abrogata, & annullata, viribúſque, & effectu vacua perpetuò fore, & eſſe, neque in poſterum cuiquam ſuffragari poſſe, vel debere, neque aliquem iis de cætero vti v lo modo poſſe, etiamſi expreſſa & ſpecifica mentio, etiam de verbo ad verbum de iis facienda eſſet, decernimus, & declaramus.

§. 2. Firmis tamen, & in ſuo robore permanen. omnibus indultis, & aliis conceſſionibus prædictis, viuæ vocis oraculo S. R. E. Cardinalibus ad ipſorum, vel aliorum quorumcumque fauorem, propria S.R.E. Cardinalium manu firmatis, pro ipſis, vel aliis factis, & de quibus iidem S. R. E. Cardinales teſtimonium in ſcriptis præbuerunt.

§. 3. Decernentes, præſentes litteras, & in eis contenta quæcumque, etiam ex eo, quòd quicunque in præmiſſis intereſſe habentes, ſeu habere prætendentes, ad hoc vocati, & auditi non fuerint, de ſubreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis noſtræ, ſeu alio quocũque de fectu notari, impugnari, redargui iure, vel in controuerſiam reuocari, ad terminos iuris reduci, aut aduerſus illas, quodcumque iuris, gratiæ, vel facti remedium impetrari nullatenus poſſe, ſed illas ſemper validas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuóſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere.

§. 4. Sicque per quoſcumque Iudices ordinarios, & delegatos, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, etiam de Latere Legatos, & Nuncios, ſublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§. 5. Nonobſtantibus præmiſſis, ac quibuſuis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, Ordinibus, Societatibus, & Congregationibus prædictis, eorúmque Præpoſitis, Decanis, Magiſtris, Miniſtris, Prælatis, Prioribus, Rectoribus, & aliis Superioribus, prædictis, ſub quibuſcumq; tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis, etiam derogatoriarũ derogatoriis, aliiſq; efficacioribus, & inſolitis clauſulis, ac irritan. & aliis decretis in genere, vel in ſpecie, ac aliàs in contrariam præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, & ſingulis, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorúmque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, tenore huiuſmodi, præſentibus pro plenè, & ſufficienter expreſſis, & ad verbum inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

§. 6. Volumus autem, vt præſentium tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur in iudicio, & extra illud, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

§. 7. Quódque eædem præſentes litteræ, ſeu illarum exempla ad valuas Baſilicarum S. Ioannis Lateranen. ac Principis Apoſtolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ affixæ, omnes ita arctent, & afficiant, ac vnicuique perſonaliter intimatæ fuiſſent.

Datum Romæ apud S. Mariam Maiorem ſub Annulo Piſcatoris, die 2. Iulij 1622. Pontificatus noſtri anno 2.

Anno à Natiuitate D. N. Ieſu Chriſti 1622. Indict. 5. die verò prima menſis Septemb. Pontificatus Sanctiſſ. in Chriſto Patris, & D. N. D. Gregorij diuina prouidentia Papa XV. Anno eius ſecundo, retroſcripta R *Conſtitutio*

Conſtitutio affixa & publicata fuit ad valuas Baſilicarum Sancti Ioannis Lateranenſis, Principis Apoſtolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ, vt moris eſt, per me Brandimartem Latinum, Apoſtolicum Curſorem.

Octauius Spada Magiſter Curſorum.

EXTENSIO CONSTITVTIONIS rec. mem. Gregorij Papæ XV. reuocatoriæ conceſſionum viuæ vocis oraculo factarum.

Vrbanus Papa VIII. Ad perpetuam rei memoriam.

ALiàs fel. record. Gregorius Papa XV. Prædeceſſor noſter, vt ſubnaſcentibus iugiter variis difficultatibus, & abuſibus ex priuilegiis à Sede Apoſtolica viuæ vocis oraculo ſæpenumerò conceſſis obuiam iret, Conſtitutionem edidit tenoris ſubſequentis, videlicet. *Gregorius Papa XV. Ad perpetuam rei memoriam.* Romanus Pontifex in ſpecula militantis Eccleſiæ. Reliqua vide *ſuprà fol.* 192.

§. 1. Cùm autem experientia rerum magiſtra compertum ſit, conceſſiones, & gratias viuæ vocis oraculo, etiam à S. R. E. Cardinalibus, obtentas, & ipſorum manu firmatas ſæpè ab his, in quorum fauorem emanarunt, minus canonica interpretatione extendi, & perperam in diſciplinæ Eccleſiaſticæ detrimentum executioni demandari: Idcircò, quantùm cum Domino poſſumus, his, & aliis malis occurrere volentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione Noſtris, déque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, & de conſilio nonnullorum venerabilium fratrum noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, quibus negotium huiuſmodi maturè diſcutiendum commiſimus.

§. 2. Omnia, & ſingula priuilegia, facultates, licentias, & gratias quaſcunque per Summos Pontifices Prædeceſſores Noſtros, ac per Nos viuæ vocis oraculo, & S. R. E. prædictæ Cardinalium quorumcumque manu firmata, quibuſcumque Generalibus, Prouincialibus, cæteriſque Superioribus, & perſonis cuiuſuis Ordinis, Congregationis, Inſtituti, & Societatis, ſiue ſecularibus, ſiue regularibus, vel etiam ipſis Ordinibus, Congregationibus, Inſtitutis, & Societatibus, etiā Societati Iesv, aut eius Clericis, ſeu Preſbyteris, aliiſque perſonis prædictis quacumque de cauſa, etiam de neceſſitate exprimenda, occaſione, prætextu, vel colore, etiam intuitu, contemplatione, ſeu ad inſtantiam Imperatoris, Regum, & Principum quorumcumque, aut aliàs quomodolibet conceſſa, illorum tenores præſentibus pro expreſſis habentes, tenore præſentium reuocamus, caſſamus, irritamus, abrogamus, & annullamus, ac de cætero reuocata, caſſa, ſublata, abrogata, & annullata, viribúſque, & effectu vacua eſſe, & fore nulliſque prorſus deinceps ſuffragari poſſe, nec debere declaramus.

§. 3. Præterea, vt præſentes litteræ omnibus, & ſingulis ad quos ſpectat, & pro tempore ſpectabit, quantò citius innoteſcant, omnibus, & ſingulis Generalibus, & aliis quocumque nomine nuncupatis Superioribus quorumcumque Ordinum, Congregationum, Societatum, etiam Societatis Iesv, & Inſtitutorum, ſub excommunicationis, ac priuationis officiorum, & dignitatū, necnon vocis actiuæ & paſſiuæ pœnis ipſo facto incurrendis præcipimus, & mandamus, vt infra tres menſes proximos à die publicationis præſentium computandos, omnes, & ſingulos Prouinciales eorumdem ſuorum Ordinum, Congregationum, Societatum etiam Societatis Iesv, & Inſtitutorum, de eiſdem præſentibus litteris certiores faciant, earumdémque præſentium exemplaria illis tranſmittant, qui quidem Prouinciales ſub eiſdem pœnis teneantur ſingulis Superioribus Monaſteriorum, Conuentuum, Collegiorum, Domorum, & locorum regularium præcipere, vt eaſdem præſentes ſubditis ſuis, vt moris eſt, publicent.

§. 4. Decernentes præſentes litteras etiam ex eo quod quicumque in præmiſſis intereſſe habentes, vel habere prætendentes ad hoc vocati, & auditi non fuerint, de ſubreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis Noſtræ, ſeu alio quopiam defectu notari, impugnari, inualidari, redargui, in ius, vel controuerſiam vocari, aut ad viam, & terminos iuris reduci, ſiue aduerſus illas quodcumque iuris, gratiæ, vel facti remedium impetrari nullatenus poſſe, ſed illas ſemper validas, firmas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuóſque plenarios, & integros effectus ſortiri & obtinere, ſicque per quoſcumque Iudices Ordinarios, & delegatos, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, & definiri debere, ac irritum, & inane ſi quid ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§. 5. Non obſtantibus præinſertis litteris huiuſmodi, ac Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, & quatenus opus ſit, etiam regula Noſtra de non tollendo iure quæſito, priuilegiis quoque, indultis, & litteris Apoſtolicis, eiſdem Cardinalibus, ac Ordinibus, Congregationibus, inſtitutis, & Societatibus, eorúmq; Superioribus, quocūque

nomine

nomine nuncupatis ſub quibuſcumque verborum formis,& tenoribus, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatoriis,aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, ac irritantibus, & aliis decretis in genere, vel in ſpecie, ac aliàs in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, & ſingulis etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorúmque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, & expreſſa, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, illorum omnium tenores præſentibus pro plenè, & ſufficienter expreſſis habentes, ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

§. 6. Volumus autem quod præſentium tranſumptis etiam impreſſis, manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus vbique fides adhibeatur, quæ præſentibus ipſis adhiberetur ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ, quódque eædem præſentes litteræ, ſiue illarum exempla ad valuas Baſilicarum prædictarum, & in acie Campi Floræ huiuſmodi ſimiliter affixa, omnes, quos concernunt, perindè arctent, & afficiant, ac ſi vnicuique perſonaliter intimata fuiſſent.

Datum Romæ apud ſanctum Petrum ſub Anulo Piſcatoris, die 20. Decembris, MDCXXXI. Pontificatus Noſtri anno nono.

M. A. Maraldus.

Die & anno ſupradicto affixa, & publicata fuit ad valuas Baſilicarum ſancti Ioannis Lateranenſis, & Principis Apoſtolorum, ac in acie Campi Floræ, aliiſque locis ſolitis, & conſuetis, vt moris eſt, per me Andream Scalmanum, Sanctiſſ. D. N. Papæ Curſorem.

XL.

Reuocatio quarumcumque licentiarum legendi, & habendi quomodolibet libros prohibitos quibuſcumque perſonis ab omnibus, etiam Romanis Pontificibus conceſſarum.

Gregorius Papa XV. Ad futuram rei memoriam.

APoſtolatus officium Nobis, nullo licèt meritorum ſuffragio, diuina prouidentia commiſſum poſtulat, vt ad ea vigilantiæ noſtræ partes propenſiùs intendamus, per quæ Religio Catholica, vbi diuina gratia illæſa viget, conſeruetur, & vbi reſtitutione indiget, reſtituatur.

§. 1. Quapropter cùm librorum prohibitorum lectio magno eſſe ſinceræ fidei cultoribus detrimento noſcatur, & ſicut accepimus, licentiæ libros huiuſmodi legendi nimis excreuerint: Nos, vt huic malo maturè occurratur, & in poſterum quàm cautiſſimè licentiæ huiuſmodi concedantur, quantum cum Domino poſſumus, prouidere volentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtris, dēque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnes, & ſingulas licentias legendi, & habendi libros quoſcunque ob hæreſim, vel falſi dogmatis ſuſpicionem, vel aliàs quomodolibet prohibitos, quibuſcumque perſonis cuiuſcumque gradus, & conditionis exiſtentibus etiam per litteras Apoſtolicas ad tempus, ſeu ad vitam, & aliter quomodocumque & ex quacumque cauſa, tam per litteras in forma Breuis, quàm aliter quomodocumque à Nobis, ſeu prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus, ſeu ab habentibus à Nobis, vel ab eis facultatem, & auctoritatem conceſſas, earum tenorem præſentibus pro expreſſis habentes, tenore præſentium reuocamus, caſſamus, & annullamus, ac pro reuocatis, caſſis, & annullatis haberi, nulliúſque in poſterum ſuffragari.

§. 2. Quinimò libros per licentias huiuſmodi permiſſos legentes, aut habentes, pœnas in ſacris Canonibus Conſtitutionibus Apoſtolicis, & Indicibus Librorum prohibitorum contentas incurrere volumus, & declaramus.

§. 3. Decernentes, vt præſentes litteræ poſtquam in valuis Baſilicarum ſancti Ioannis Lateranenſis, ac Principis Apoſtolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apoſtolicæ, necnon in acie Campi Floræ affixæ fuerint, infra duos menſes ex tunc proximos, omnes & ſingulos, ad quos ſpectat, arctent, & afficiant, perinde ac ſi vnicuique perſonaliter intimatæ fuiſſent, quódque dictis duobus menſibus durantibus, ij, qui libros prohibitos huiuſmodi habuerint, eos ad Epiſcopum, ſeu Inquiſitorem, qui illos quantocitiùs comburere debeat, deferre, quique aliquos ſimiles libros prohibitos habere ſciuerint, eos denunciare teneantur, neque de cætero ſimiles licentiæ niſi à Congregatione Sancti Officij, quæ ſingulis hebdomadis coram nobis haberi ſolet, concedantur.

§. 1. Ac quòd earumdem præſentium tranſumptis etiam impreſſis manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ

munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris die 30. Decembris 1622. Pontificatus noſtri anno 2.

Anno à Natiuitate Domini noſtri Ieſu Chriſti milleſimo ſexenteſimo vigeſimotertio Indictione ſexta, die verò ſecunda menſis Ianuarij Pontificatus Sanctiſſ. in Chriſto Patris, & D. N. D. Gregorij diuina prouidentia Papæ XV. Anno eius ſecundo, retroſcriptæ litteræ Apoſtolicæ affixæ fuerunt ad valuas Baſilicarum Sancti Ioannis Lateranenſis, & Principis Apoſtolorum de Vrbe, ac Cancellariæ Apoſtolicæ, necnon in acie Campi Floræ, vt moris eſt, per me Brandimartem Latinum Apoſtolicum Curſorem.

Octauius Spada Magiſter Curſ.

V. Aliàs CXIV.

Reuocatio licentiarum quorumcumque legendi, & habendi libros prohibitos.

Vrbanus Papa VIII. Ad futuram rei memoriam.

Apoſtolatus officium Nobis, nullo licet meritorum ſuffragio, Diuina prouidentia commiſſum poſtulat, vt ad ea vigilantiæ noſtræ partes propenſiùs intendamus, per quæ Religio Catholica, vbi diuina gratia illæſa viget, conſeruetur, & vbi reſtitutione indiget, reparetur.

§. 1. Quapropter, cùm librorum prohibitorum lectio magno ſinceræ fidei cultoribus detrimento eſſe noſcatur, &, ſicut accepimus, nimis exceſſiua ſit huiuſmodi libros legendi licentiarum copia: Nos, vt huic malo maturè occurratur, & in poſterum quàm cautiſſimè licentiæ huiuſmodi concedantur, quantum cum Domino poſſumus, prouidere volentes; Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtris, déque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, Omnes, & ſingulas licentias legendi, & habendi libros quoſcumque ob hæreſim, vel ſalſi dogmatis ſuſpicionem, ſeu per conſtitutiones Apoſtolicas etiam ratione Aſtrologiæ iudiciariæ, vel aliàs quomodolibet prohibitos, quibuſcumque perſonis laïcis, & Eccleſiaſticis, tam ſæcularibus, quàm Regularibus cuiuſcunque Ordinis, Societatis, & inſtituti exiſtentibus, ac quacumque dignitate, etiam Eccleſiaſtica fulgentibus, cuiuſcumque ſtatus, gradus, conditionis, qualitatis, & præeminentiæ etiam ſpeciali nota, & mentione dignis, ac per litteras Apoſtolicas ad tempus, ſeu ad vitam, & aliter quomodocumque, & ex quacunque cauſa, tam in forma Breuis, quàm aliter quomodocumque à prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus, ſeu à quibuſcumque aliis à Nobis, vel ab eis facultatem, & auctoritatem habentibus, non tamen à Nobiſmetipſis per litteras Apoſtolicas etiam in forma Breuis, ſeu Chirographum manu noſtra ſignatum conceſſas, earum tenores præſentibus pro expreſſis, & inſertis habentes, ac noſtra perpetuò valitura conſtitutione, reuocamus, caſſamus, & annullamus, ac pro reuocatis, caſſis, & annullatis haberi, nullíque ſuffragari.

§. 2. Quinimò libros per licentias huiuſmodi permiſſos legentes, aut habentes, pœnas in ſacris Canonibus, Conſtitutionibus Apoſtolicis, & Indicibus librorum prohibitorum contentas incurrere volumus & declaramus.

§. 3. Decernentes, vt præſentes litteræ poſtquam valuis Baſilicarum Sancti Ioannis Lateranenſis, ac Principis Apoſtolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apoſtolicæ, necnon in acie Campi Floræ affixæ fuerint, infra duos, citra montes, vltra verò montes, infra quatuor menſes ex tunc proximos, omnes, & ſingulos ad quos ſpectat, arctent, & afficiant, perinde ac ſi vnicuique perſonaliter intimatæ, fuiſſent; quodque dictis duobus, & reſpectiuè quatuor menſibus durantibus, ij, qui libros prohibitos huiuſmodi habuerint, eos ad Epiſcopum, ſeu Inquiſitorem, qui illos quantocitius comburere debeat, deferre ; quique aliquos ſimiles libros prohibitos habere ſciuerint, eos denunciare teneantur, neque de cætero ſimiles licentiæ niſi à Congregatione ſancti Officij, dum ſingolis hebdomadis coram Nobis habetur, vel ab aliis per Nos etiam in eadem Congregatione ſpecialiter deputandis concedantur.

§. 4. Ac quòd earumdem præſentium tranſumptis etiam impreſſis manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis eadem prorſus fides in iudicio, & extra adhibeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Datum Romæ apud ſanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris, die 2. Aprilis 1631. Pontificatus noſtri anno 8.

Die, & anno ſupradicto publicatæ fuerunt ſupradictæ litteræ per earum affixionem ad valuas Eccleſiæ Lateranenſis, & Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apoſtolicæ, ac in acie Campi Floræ, aliiſque locis ſolitis, & conſuetis, vt moris eſt per me Andream Scalmanum Sanctiſſ. Domini Noſtri Papæ Curſorem.

XXXVII.

XXXVII.

Diffinitio quoad Imagines nondum à Sede Apoſtolica Canonizatorum, vel Beatificatorum cum radiis, ſplendoribus, & laureolis proponendas, vel tabellas, & luminaria ad eorum ſepulchra apponenda, & cum atteſtationibus deſuper proponendis, recipienda, & aſſeruanda, ſiue eorum miracula in imprimendis libris enarranda.

Feria 5. die 13. Martij, Anno à Natiuitate D. N. Ieſu Chriſti 1625. In generali Congregatione Sanctæ Romanæ, & Vniuerſalis Inquiſitionis, habita in Palatio Apoſtolico in Vaticano coram Sanctiſſ. D. N. D. Vrbano diuina prouidentia Papa V I I I. ac Illuſtriſſ. & Reuerendiſſ. DD. S. R. E. Cardinalibus aduerſus hæreticam prauitatem Inquiſitoribus generalibus à Sancta Sede Apoſtolica ſpecialiter deputatis.

Sanctiſſimus D. N. ſolicitè animaduertens abuſus, qui irrepſerunt, & quotidie irrepere non ceſſant in colendis quibuſdam cum Sanctitatis, aut Martyrij famâ, vel opinione defunctis, qui, etſi neque Canonizationis, neque Beatificationis honore inſigniti ſint ab Apoſtolica Sede, eorum tamen Imagines in Oratoriis, atque Eccleſiis, aliſque locis publicis, ac etiam priuatis, cum laureolis, aut radiis, ſeu ſplendoribus proponuntur, miracula, & reuelationes, aliáque beneficia, Deo per eorum interceſſiones accepta, in libris rerum ab ipſis geſtarum enarrantur, & ad illorum ſepulchra, tabellæ, imagines, & res aliæ ad beneficia accepta teſtificanda, & lampades, & alia lumina apponuntur.

§. 1. Volénſque proinde huiuſmodi abuſibus, pro debito officij paſtoralis, occurrere, etiam cum Illuſtriſſ. & Reuerendiſſ. D D. Cardinalibus, contra hæreticam prauitatem in vniuerſa Republica Chriſtiana generalibus Inquiſitoribus communicata, & maturè conſiderata; ac diſcuſſa, declarauit, ſtatuit, & decreuit, ne quorumuis hominum, cum ſanctitatis, ſeu martyrij fama (quantacumque illa ſit) defunctorum Imagines, aliáque prædicta, & quodcunque aliud, venerationem, & cultum præſeferens, & indicans, in Oratoriis, aut locis publicis, ſeu priuatis, vel Eccleſiis tam ſæcularibus, quàm regularibus, cuiuſcumque Religionis, Ordinis, Inſtituti, Congregationis, aut Societatis apponantur, antequam ab Apoſtolica Sede Canonizentur, aut Beati declarentur, & (ſi quæ appoſitæ ſunt) amoueantur, prout eas ſtatim amoueri mandauit.

§. 2. Ac pariter imprimi de cætero inhibuit libros eorundẽ hominum, qui Sanctitatis, ſiue Martyrij fama, vel opinione (vt præfertur) celebres è vita migrauerint, geſta, miracula, vel reuelationes, ſeu quæcunque beneficia tanquam eorum interceſſionibus à Deo accepta continentes, ſine recognitione, atque approbatione Ordinarij, qui in iis recognoſcẽdis, Theologos, aliósque pios, ac doctos viros in conſilium adhibeat, & ne deinde fraus, aut error, aut aliquid nouum, ac inordinatum in re tam graui committatur, negotium inſtructum ad Sedem Apoſtolicam tranſmittat, eiúſque reſponſum expectet: Reuelationes verò, & miracula, aliáque beneficia ſupradicta, quæ in libris horum hominum vitam, & geſta continentibus, hactenus ſine recognitione, atque approbatione huiuſmodi, impreſſa ſunt, nullomodo approbata cenſeri vult, mandátque Sua Sanctitas.

§. 3. Ad horum hominum ſepulchra, vetuit etiam, ac inhibuit, Tabellas, atque Imagines, ex cera, aut argento, ſeu ex alia quacumque materia, tam pictas, quàm fictas, atque exculptas appendi; aut affigi; & lampades, ſiue alia quæcumque lumina accendi, ſine recognitione ab Ordinario omnino; prout ſupra facienda, Sedíque Apoſtolicæ referenda, ac probanda.

§. 4. Declarans, quòd per ſupraſcripta, præiudicare in aliquo non vult, neque intendit iis; qui aut per communem Eccleſiæ conſenſum, vel immemorabilem temporis curſum, aut per Patrum, virorúmque Sanctorum ſcripta, vel longiſſimi temporis ſcientia, ac tolerantia Sedis Apoſtolicæ, vel Ordinarij, coluntur.

§. 5. Vt autem præmiſſa diligentiùs obſeruentur, vniuerſis, ac ſingulis; tam Ordinariis, quàm hæreticæ prauitatis Inquiſitoribus diſtrictè præcipit, vt in ſua quiſque Diœceſi, vel Prouincia ſedulò peruigilent, ne ſine approbationibus prædictis, Imagines cum memoratis ſignis exponantur, aut miracula, reuelationes, ac beneficia prædicta publicentur, aliáue contra ſuperius diſpoſita, fiant.

§. 6. Tranſgreſſores verò, ſi Regulares fuerint, priuationis ſuorum officiorum, ac vocis actiuæ, & paſſiuæ, necnon & ſuſpenſionis à diuinis: ſi verò Clerici ſæculares, priuationis pariter ſuorum officiorum, ſuſpenſionis à diuinis, & ab adminiſtratione Sacramentorum, executionéque ſuorum ordinum reſpectiuè, aliiſque arbitrio prædictorum Ordinariorum, ſeu Inquiſitorum pro modo culpæ infligendis pœnis plectendo.

§ 7. Qui autem libros impreſſerint, aut imagines pinxerint, ſeu ſculpſerint quoquo modo effinxerint, vel formauerint, cæteríque

Artifices circa præmiſſa qualitercunque delinquentes, prædicta omnia amittaot, & inſuper pecuoiariis, aliiſque etiam corporalibus pœnis, iuxta crimiois grauitatem eorumdem Ordinariorum, ſeu Inquiſitorum arbitrio afficiantur.

§. 8. Cootrariis quibuſcumque nooobſtantibus.

§. 9. Et ne præmiſſorum igoorãtia poſſit ab aliquo prætcodi, voluit, vt Decretum huiuſmodi, ſeu illius exemplum ad valuas Baſilicæ Priocipis Apoſtolorum Vrbis, ac in acie Campi Floræ affixum omnes periodè arctet, atque afficiat, ac ſi vnicuique perſonaliter intimatum fuiſſet.

§. 10. Quódque præſentium tranſumptis etiam impreſſis, manu Notarij publici ſubſcriptis, ac ſigillo alicuius perſonæ in Eccleſiaſtica dignitate cooſtitutæ muoitis, eadem prorſus fides habeatur, quæ præſentibus haberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſteoſæ.

Io. Antonius Thomaſius S. Rom. & vniuerſ. Inquiſitionis Not.

Anno 1625. Indictione 8. Pontificatus Sanctiſſimi D.N.D.Vrbani diuina prouidentia Papæ VIII. Anno eius ſecundo, die verò 4. menſis Aprilis, ſupradictum Decretum affixum, & publicatum fuit ad valuas Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ, vt moris eſt, per me Brandimartem Latinum, Sanctiſſ. D. N. Papæ Curſorem.

Octauius Spada Magiſter Curſorum.

L.

Prohibitio ne degentes in Statu Eccleſiaſtico mediatè, vel immediatè Sedi Apoſtolicæ ſubiecto, libros ab eis vbicumque compoſitos de quacumque materia tractantes, abſque Cardinalis Vicarij, & Magiſtri Sacri Palatij in Vrbe, & extra eam abſque Ordinarij, & Inquiſitoris loci licentia deferant, aut imprimendos tramittant.

Feria 5. Die 18. Septembris 1625. In Generali Congregatione S. R. & Vniuerſalis Inquiſitionis habita in Palatio Apoſtolico Montis Quirinalis coram Sanctiſſ. D. N. D. Vrbano diuina prouidentia Papa VIII. ac Illuſtriſſ. & Reuerendiſſ. DD. S.R.E. Cardinalibus aduerſus hæreticam prauitatem Inquiſitoribus Generalibus à Sancta Sede Apoſtolica ſpecialiter deputatis.

SAnctiſſimus D. N. pro debito ſui Paſtoralis officij corrigere voleos abuſus nonnullorum in Statu Sedi Apoſtolicæ mediatè vel immediatè ſubiecto exiſtentium, qoi libros à ſe compoſitos extra præfatum Statum abſque vlla Ordioariorum, & Inquiſitorum loci vbi deguot, approbatione, imprimendos traoſmittuot: ſtatuit, & decreuit, vt impoſterum oemo in ſtatu prædicto degens, cuiuſuis conditionis, gradus, ordiois, & dignitatis exiſtant, libros de quauis materia tractantes, & vbicomque compoſitos, audeat aliò deferre, vel mittere imprimendos ſine expreſſa in ſcriptis approbatione Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſimi D. Cardioalis Sanctiſſ. D. N. Vicarij, & Magiſtri Sacri Palatij ſi in Vrbe, ſi verò extra Vrbem exiſtat ſioe Ordioarij & Inquiſitoris loci illius, ſiue ab iis deputatorum facultate, & liceotia operi præfigenda.

§. 2. Libros autem quos contra præſentis decreti tenorem imprimi cootigerit, præter alias pœnas arbitrio ſuæ Saoctitatis infligendas, abſque alia declaratione ex nuoc prohibet, & pro expreſsè prohibitis haberi vult, & mandat. Contrariis quibuſcumque non obſtantibus, &c.

Io. Anton. Thomaſius S. Romanæ, & Vniuerſalis Inquiſitionis Not.

Anno 1625. Indictione 8. Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto Patris & D.N.D. Vrbani Diuina prouidentia Papæ VIII. Anno eius 3. Die verò 3. menſis Octobris, ſupradictæ litteræ Apoſtolicæ, ſiue Decretum, affixum, & publicatum fuit in acie Campi Floræ, & aliis locis ſolitis Vrbis, per me Brandimartem Latinum, Prælibati Sanctiſſimi D. N. Papæ, & Sacr. Rom. Inquiſitionis Curſorem.

SANCTISSIMI D. N. VRBANI Papæ VIII. declaratio, quòd Cooſtitutiooes Apoſtolicæ in concernentibus Fidem Catholicam, & Sanctæ Inquiſitioois Officium hactenus editæ, & in poſterum etiam ſuper quacunque alia re edeodæ, omnes Regulares quomodolibet priuilegiatos comprehendant, niſi illi in edendis ſpecialiter excipiantur.

Vrbanus Papa VIII. Ad perpetuam rei memoriam.

CVm, ſicut accepimus, Saocti Beoedicti, Ciſtercienſis, Præmonſtratenſis, Sancti Antonij de Sancto Antooio Viennen. Societatis IESV, ac aliorum forſan Ordinum, Congregationum, Societatum, & Inſtitutorum regularium Profeſſores vigore, ſeu prætextu priuilegiorum, & indultorum ſibi, dictiſque Ordinibus, Congregatiooibus, Societatibus, & Inſtitutis, ac à Sancta Sede Apoſtolica tam per viam meræ cooceſſionis, qoàm communicátionis, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, déque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine etiam cooſiſtorialiter conceſſorum io Conſtitutiooibus geoeralibus à Nobis & dicta Sede hactenus editis,

&

& de cætero edendis ſe minimè comprehendi prætendant, niſi de eis ſpecialis, ſpecifica, indiuidua, & expreſſa mentio fiat.

§. 1. Nos qui inter grauiſſimas, multiplicéſque Apoſtolatus noſtri curas in eam præcipuo, ac peculiari ſtudio iugiter incumbimus, vt extirpatis hæreticarum prauitatum erroribus, Catholica Fides vbique gentium conſeruetur, & propagetur, ambiguitates, & dubia de medio tollere, & opportunæ diſpoſitionis miniſterio prouidere volentes, vt tot, tántæque Conſtitutiones generales à Nobis, & hac ſancta Sede, & præſertim ad fauorem Fideī Catholicæ, illiúſque propagationem & Officij ſanctæ Inquiſitionis contra hæreticam prauitatem editæ, & de cætero edendæ, ſublatis quibuſlibet exceptionibus, ſubterfugiis, & impedimentis ad maiorem Dei gloriam, ſanctæque Matris Eccleſiæ exaltationem debitum, vt par eſt, ſortiantur effectum, necnon quorumcunque priuilegiorum, gratiarum, & indultorum, dictis Ordinibus, Congregationibus, Societatibus, & Inſtitutis, cum quibuſuis clauſulis, & decretis etiam quantumlibet extraordinariis, & cautelis quomodolibet & ex quacunque cauſa conceſſorum, etiamſi in corpore iuris clauſa ſint, tenores præſentibus, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo, & forma in eis tradita obſeruata inſerti forent, eiſdem præſentibus pro expreſſis babentes Motu proprio & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtris, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine.

§. 2. Quod quæuis generales Conſtitutiones, diſpoſitiones, & ordinationes Apoſtolicæ per Nos, & quoſcunque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros in concernentibus Fidem Catholicam, illiuſque propagationem, ſanctæ Inquiſitionis officium præfatum, præſertim quoad ea, quæ in Congregationibus ſancti officij, & propaganda fide coram Nobis tractari ſolent, hactenus editæ, omnes, & ſingulos tam ſancti Benedicti, Ciſtercien. Præmonſtraten. S. Antonij de ſancto Antonio Viennen. & Societatis I E S V præfatorum, quàm quorumcunque aliorum Ordinum, Congregationum, Societatum, & Inſtitutorum profeſſores omnino comprehendant, perinde ac ſi præfati, & alij quantumlibet priuilegiati in eis nominatim expreſſi fuiſſent, edendæ verò in poſterum per Nos, & Romanos Pontifices ſucceſſores noſtros, tam in fauorem præfatæ Fidei Catholicæ, illiúſque propagationis, & ſancti Officij Inquiſitionis præfati, quàm ſuper quacunque alia re, negotio, ſeu materia, conſtitutiones, diſpoſitiones, & ordinationes huiuſmodi, ſimiliter omnino comprehendant præfatos eorumdem Ordinum, Congregationum, Societatum, & Inſtitntorum profeſſores, niſi in edendis Conſtitutionibus huiuſmodi ſpecialiter & expreſsè excipiantur, etiamſi ipſi priuilegiati forent magis ſpeciali nota, & expreſſione digni, eiſque priuilegia, gratiæ, & indulta, à Sede Apoſtolica præfata, etiam ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, ac irritantibus, & aliis decretis, etiam Motu, ſcientia, ac de poteſtatis plenitudine ſimilibus, & conſiſtorialiter etiam contemplatione, vel ad inſtantiam Imperatoris, Regum, & aliorum Principum, tam per viam meræ conceſſionis, quàm communicationis, & aliàs quomodolibet conceſſa reſpectiuè ſint, quorum, ſeu quarum vigore, vel prætextu ſint excepti, ſeu ſe minimè comprehendi prætendant in Conſtitutionibus generalibus, vel aliis, non facientibus plenam, & expreſſam eorum mentionem.

§. 3. Præſentes verò litteras, omniáque, & ſingula in eis contenta, etiam ex eo quòd Ordinum, Congregationum, Societatum, & inſtitutorum huiuſmodi profeſſores, vel alij quicunque in præmiſſis intereſſe habentes, ſeu quomodolibet habere prætendentes ad hoc vocati, & auditi, ac cauſæ propter quas eædem præſentese manarunt, adductæ, verificatæ, ſeu aliàs iuſtificatæ non fuerint, vllo vnquam tempore de ſubreptionis, vel obreptionis, ſeu nullitatis vitio, aut intentionis noſtræ, vel alio quouis etiam quantumuis ſubſtantiali defectu notari, impugnari, inualidari, retractari, in ius, vel controuerſiam reuocari, aut ad terminos iuris reduci, aut aliud quodcunque iuris, facti, gratiæ, vel iuſtitiæ remedium impetrari nullatenus poſſe, neque ſub quibuſuis ſimilium; vel diſſimilium gratiarum reuocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, aut aliis contrariis diſpoſitionibus pro tempore quomodolibet faciendis comprehendi.

§. 4. Sed ſemper ab illis exceptas, ſemperque validas, firmas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuóſque plenarios & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac ab omnibus & ſingulis ad quos ſpectat, & pro tempore ſpectabit, inuiolabiliter obſeruari, ſicque per quoſcunque Iudices ordinarios & delegatos, etiam cauſarum palatij Apoſtolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales etiam de Latere Legatos, dictæque Sedis Nuncios, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facul-

tate, & auctoritate iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

§. 5. Non obſtante regula noſtra de iure quæſito non tollendo, ac quibuſuis aliis Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon tam ſancti Benedicti Ciſtercien. Præmonſtraten. Sancti Antonij de Sancto Anton. Viennen. & Societatis I E S V præfatorum, quàm quorumcunque aliorum Ordinum, Congregationum, Societatum, & Inſtitutorum etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus etiam immemorabilibus, & priuilegiis, necnon præfatis, & quibuſuis aliis priuilegiis, indultis, & litteris Apoſtolicis, etiam Mare magnum, & alias quomodolibet nuncupatis, eiſdem Ordinibus, Congregationibus, Societatibus, & Inſtitutis, eorúmque Superioribus, bonis, rebus, Monaſteriis, locis regularibus, & perſonis, ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarũ derogatoriis, aliíſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, & aliis decretis in genere, vel in ſpecie, ac aliàs in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innouatis, Quibus omnibus, & ſingulis, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorúmque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda aut aliqua alia exquiſita forma, ad hoc ſeruanda foret, illorum omnium & ſingulorum tenores præſentibus pro plenè & ſufficienter expreſſis, & ad verbum inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter & expreſsè derogamus, cæteríſque contrariis quibuſcnnque.

§. 6. Volumus autem quod præſentium tranſumptis etiam impreſſis, manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis eadem prorſus fides adhibeatur, quæ adhiberetur ipſis præſentibus, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ, quodque eædem præſentes litteræ, ſeu illarum exempla ad valuas Baſilicarnm Sancti Ioannis Lateranen. ac Principis Apoſtolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ affixa, omnes ita arctent, & afficiant, ac ſi vnicuique perſonaliter intimata fuiſſent.

Dat. Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem ſub Annulo Piſcatoris die 5. Nouemb. 1631. Pontificatus noſtri anno 9.

M. A. Maraldus.

Die, & Aano ſupradicto affixa, & publicata fuerunt ſupradicta littera ad valuas Caria & Camera Apoſtolica, ac in acie Campi Flora, & aliis locis ſolitis & conſuetis, vt moris eſt, per me Andream Scalmanum Sanctiſſimi D. N. Papa Curſorem.

QVÆSITVM VIII.

Vtrum exemptis, ad euitandam manutentionem Ordinario debitam, in quaſi-poſſeſſione iuriſdictionis, ſufficiat exhibere priuilegium exemptionis.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus habet intentionem fundatam de iure communi, exercendi iuriſdictionem in omnibus locis ſua Diœceſis, & in omnes perſonas degentes intra limites ſui Epiſcopatus.*

2 *Aſſiſtentia iuris ſola, abſque poſſeſſione, ſuffragatur Epiſcopo ad obtinendam manutentionem in exercitio iuriſdictionis.*

3 *Manutentio Epiſcopo in exercitio iuriſdictionis non impeditur per ſolam allegationem priuilegij, niſi illud exhibeatur.*

4 *Manutentio Epiſcopo debita in quaſi-poſſeſſione iuriſdictionis non impeditur ſola exhibitione priuilegij exemptionis, niſi concurrat etiam quaſi-poſſeſſio.* Contrarium num. ſeq.

6 *Manutentio ex ſola iuris aſſiſtentia non datur Epiſcopo, quando Prælatus inferior reperitur in quaſi-poſſeſſione exercendi iuriſdictionem, cui tunc potiùs datur manutentio, maximè ſi vnà cum poſſeſſione concurrat priuilegium,* num. 9.

7 *Quaſi-poſſeſſio Prælati inferioris in exercitio iuriſdictionis non interrumpitur ex actibus per Epiſcopum factis iure delegato.*

8 *Iuriſdictionis temporalis exercitium non probat quaſi-poſſeſſionem iuriſdictionis ſpiritualis.*

10 *Quaſi-poſſeſſio exemptionis ſola abſque priuilegio, non ſuffragatur exemptis ad obtinendam manutentionem; ſufficit tamen ad offuſcandam iuris aſſiſtentiam, ne ex ea Epiſcopo detur manutentio,* num. 13.

11 *Quaſi-poſſeſſio cui ius commune reſiſtit, non ſuffragatur abſque titulo ad effectum manutentionis.*

12 *Quaſi-poſſeſſio longæua & temporis conſiderabilis habetur loco tituli, & ſufficit ad effectum manutentionis etiam in poſſeſſione contra ius.*

14 *Aſſiſtentia iuris turbida non ſuffragatur Epiſcopo ad obtinendam manutentionem in exercitio iuriſdictionis; ſed Rota ſolet, omiſſo poſſeſſorio diſcutere petitorium.* Limita, vt num. 15. & 16.

17 *Prælatus inferior vt dicatur conſtitutus in quaſi-poſſeſſione iuriſdictionis, debet probare actus iuriſdictionales per ipſum geſtos fuiſſe cum ſcientia, & patientia Epiſcopi aduerſarij.*

18 *Scientia, & patientia præſumitur ex lapſu longi temporis, & ex actuum multiplicitate,* num. 19.

20 *Quaſi-poſſeſſio exemptionis non dicitur acquiſita ex eo ſolùm, quod Superior iuriſdictionem non exercuerit, niſi probetur quod venerit caſus exercendi [illegible] volens exercere fuerit repulſus, & repulſ[illegible] acquieuerit, vel aliàs habuerit ſe pro ſpoliato.*

21 *Articuli circa modum probandi exemptionem quomodo ſint formandi remiſſiuè.*

REgulariter Epiſcopus habet intentionem fundatam de iure communi exercendi iuriſdictionem in omnibus Eccleſiis ſuæ diœceſis, & in omnes per- 1
ſonas

ſonas degentes intra limites ſui Epiſcopatus, *Can. omnes baſilica*, & *ibi* Doct. 16. *quaſt.* 7. *cap. cùm contingat*, & *ibi* etiam Doct. *de for. compet. cap.* 1. *de offic. ordin. cap. cùm venerabilis de relig. domib. cap. cùm perſona de priuileg. in* 6. Hoſtien. *in cap. cùm inferior num.* 13. *de maiorit. & obed.* Anchar. *conſ.* 310. *num.* 5. Pariſ. *conſ.* 95. *num.* 1. *lib.* 4. Caputaq. *deciſ.* 306. *num.* 1. & 7. *part.* 1. & *deciſ.* 103. *part.* 2 Rot. *deciſ.* 736. *n.* 4. *part.* 1. *diuerſ.* & *deciſ.* 15. *num.* 2. *deciſ.* 17. *num.* 1. *deciſ.* 156. *num.* 4. *deciſ.* 171. *num.* 2. & *deciſ.* 491. *num.* 1. *in fin. part.* 1. *recent. in Calaguritana ſeu Nullius iuriſdictionis* 16. *Iunij* 1606. *coram Ortembergo, qua in fin. operis eſt deciſ.* 47. *num.* 4. *in Theatina Iuriſdictionis*, 17. *Decembris* 1612. *coram Reuerendiſſ. D. Coccino Decano, quæ in fin. operis eſt deciſ.* 57. *num.* 1. *in Lauretana iuriſdictionis* 20. *Iunij* 1616. *coram Card. Sacrato, quæ in fine operis eſt deciſ.* 64. *num.* 1. & *in Nullius ſeu Aprutina iuriſdictionis* 10. *Martij* 1624. *coram Archiepiſcopo Seleucien. quæ in fin. operis eſt deciſ.* 71. *num.* 1.

2 Ob quam iuris aſſiſtentiam datur Epiſcopo manutentio, etiam non probata quaſi-poſſeſſione, *cap. cùm perſona* §. *fin cùm ibi not. per Doct. de priuileg. in* 6. Caputaq. *d. deciſ.* 203. *part.* 2. Seraphin. *deciſ.* 1104. & *deciſ.* 1449. *num.* 1. *Mareſcott. var. reſolut. lib.* 1. *c.* 11. *num.* 3 Rot. *d. deciſ.* 491. *n.* 2. *part.* 1. & *deciſ.* 382. *n.* 1. & *deciſ.* 493. *num.* 2. & *deciſ.* 501. *num.* 1. *part.* 2. *recent. in Tullen. iuriſdictionis* 3. *Iulij* 1628. *coram D. Card. Virile*; & in aliis ſupra allegatis.

3 Ad impediendam manutentionem Epiſcopo *vt ſuprà* debitam, ſufficit ſolùm allegare priuilegium exemptionis, ſed neceſſarium eſt illud exhibere, & quidem validum, atque ad præſcribendum ſufficiens *d. cap. cùm perſona* §. *nos volentes*, & §. *fin. de priuileg. in* 6. vbi Io. Monach. *num.* 1. *verſ. etſi priuilegium non exhibetur*, & Prob. ad eum *in princ.* Gemin. *num.* 2. Anchar. *in* 1. *notab.* Franc. *in princ. num.* 3. & *in d.* §. *fin. num.* 1. Caſtren. *in l. ſi ſolemnibus num.* 3. *C. de fid. inſtrum.* Pariſ. *d. conſ.* 95. *num.* 8. & 9. *lib.* 4. quos ſecuta eſt Rota *in Nullius ſeu Sulmonen. vel Valuen. iuriſdictionis* 4. *Decembris* 1615. *coram Buratto, quæ inter*
4 *eius impreſſ. eſt deciſ.* 140. *num.* 1. Imò neque ad dictum effectum ſuffragatur ſola exhibitio priuilegij, niſi vnà cum priuilegio concurrat quaſi-poſſeſſio exemptionis, vt poſt Lap. *in d. cap. cùm perſona num.* 4 *verſ. & hoc videtur*, & *ibi* etiam Ancharan. *num.* 6. *verſ. hoc tamen*. Gemin. *in* §. *ſi verò, verſ. & hoc videtur.* Franc. *ibidem num.* 3. *verſ. & hoc procedit*; firmauit Rota *d. deciſ.* 491. *num.* 4. & *ſeq. part.* 1. *recent.* in qua
5 reprobatur Gloſſ. Contrarium ſentiens *in d. cap. cùm perſona* §. *quod ſi in fin. verb. turbemur.* Contrarium tamen quod ſcilicet Epiſcopo non ſuffragetur ſola iuris aſſiſtentia ad obtinendam manutentionem, quando oſtenditur ſolum priuilegium exemptionis, reſoluit eadem Rota *in Theatina ſeu Nullius iuriſdictionis de Bucclanico* 25. *Iunij* 1614. *coram Reuerendiſſ. D. Coccino, quæ in fine operis eſt deciſ.*...*n*...

Supradicta concluſio quod Epiſcopo detur manutentio ex ſola iuris aſſiſtentia, declaratur, vt non
6 procedat, quando Prælatus inferior reperitur in quaſi-poſſeſſione exercendi iuriſdictionem, tunc enim Epiſcopo non prodeſt ſola iuris aſſiſtẽtia ad obtinendam manutentionem, quæ eo caſu datur potius inferiori Abb. *in cap.* 1. *num.* 4. & *num.* 8. *vt lit. pendent.* Mareſcott. *d. cap.* 11. *num.* 21. Cardinal. Seraphin. *deciſ.* 585. *num.* 2. & *deciſ.* 595. *num.* 2. & 3. Rota *deciſ.* 685. *ſub num.* 2. *part.* 1. *recent. in Aquilan. iuriſdictionis* 30. *Martij* 1607. *coram Eminentiſſimo D. Card. Ioanne Baptiſta Pamphilio* apud Marcheſ. *tom.* 1. *pag.* 980. & *in Pennen. iuriſdictionis* 22. *Aprilis* 1624.
7 *coram Dunozetto.* Quæ poſſeſſio inferioris non interrumpitur ex actibus per Epiſcopum factis iure delegato in vim Concilij, Rota *in Aprutina iuriſdictionis* 19. *Iunij* 1606. & 19. *Martij* 1607. *coram Eminentiſſimo Cardinale Ioanne Baptiſta Pamphilio, quæ in fine operis ſunt deciſ.* 51. & 52. & *coram eodem in d. Aquilana iuriſdictionis* 30. *Martij* 1607. & *in Adrien. ſeu Nullius iuriſdictionis* 28. *Maij* 1612. & 18. *Martij* 1613. *coram Vbaldo, quæ infra eſt deciſ.* 65. & 66. *n.* 3. & *ſeq. in d. Theatina iuriſdictionis de Atiiſſa* 17. *Decembris* 1612. *coram Reuerendiſſimo D. Coccino Decano, quæ in fine operis eſt deciſ.* 57. *num.* 5. & *in dicta Nullius ſeu Aprutina iuriſdictionis* 10. *Martij* 1624. *coram Dunozetto num.* 14. & *ſequen.* aduertendo quòd 8
non ſufficit probare exercitium dominij, & iuriſdictionis temporalis, ſed debet conſtare de quaſi-poſſeſſione iuriſdictionis, ſpiritualis, Rot. *deciſ.* 324. *n.* 10. *part.* 1. *recent.*

Supradicta declaratio multò magis procedit quan- 9
do vnà cum poſſeſſione concurrit priuilegium exemptionis, Rota *in d. Aquilana iuriſdictionis* 30. *Martij* 1607. *coram Eminentiſſimo D. Card. Pamphilio*, in qua aliæ authoritates, & deciſiones allegantur, & *in d. Theatina iuriſdictionis de Atiiſſa* 17. *Decembris* 1612. *coram Reuerendiſſimo D. Coccino Decano*, Imò ſola 10
quaſi-poſſeſſio, abſque priuilegio non prodeſt exemptis ad obtinendam manutentionem: nam quaſi-poſ- 11
ſeſſio, cui ius commune reſiſtit abſque titulo non ſuffragatur ad effectum manutentionis, vt ex text. *in d. cap. cùm perſona de priuileg. in* 6. notant Abb. *in d. cap.* 1. *num.* 8. *verſ ſed contra, vt lit. pend.* & latiùs Couarr. *pract. quaſt. cap.* 17. *num.* 6. *verſ. verùm opinioni*, & *verſ. quartò non ſic reſpondendum erit.* Menoch. *de retinen. remed. vlt. num.* 24. Mareſcott. *d. cap.* 11. *n.* 23. & in terminis Rot. *d. deciſ.* 382. *ſub num* 2. *verſ. inſuper part.* 2. *recent.* Niſi poſſeſſio inferioris eſſet lon- 12
gæua, & temporis conſiderabilis, quæ habetur loco tituli, & ſufficit ad effectum manutentionis etiam in poſſeſſione contra ius ex notat. per Abb. *in cap. cùm veniſſent num.* 8. *de inſtit.* & *franc. in d. cap. cùm perſona.* §. *fin. de priuileg. in* 6. Couar. *d. num.* 6. *verſ. ſecundo oportet*, quos refert, & ſequitur Rota *deciſ.* 595. *num.* 4. *part.* 1. *diuerſ.* & *deciſ.* 685. *num.* 3. *part.* 1. *recent.* & *in aliis relatis* per Adden. *ad deciſ.* 312. Greg. XV. *ſub littera A. verſ. item aſſiſtentia*, & *in Vicen. adminiſtrationis Epiſcopatus* 16. *Decembris* 1624. *coram Remboldo relata* per D. Ferentill. *in annot. ad dec.* 240. Buratt. ſub num. 5.

Verùm licet quaſi-poſſeſſio Prælati inferioris abſ- 13
que priuilegio, illi non ſuffragetur ad effectum obtinendi manutentionem, ſufficit tamen ad offuſcan- 14
dam iuris aſſiſtentiam, quæ ſic non reuelat, & ex illa nec datur Epiſcopo manutentio, ſed Rota ſolet, omiſſo, iudicio poſſeſſorio, guſtare de meritis cauſæ, & diſcutere petitorium, vt *in deciſ.* 1278. Card. Seraphin. & *in Montis Regalis iuriſdictionis* 4. *Nouembris* 1598. *coram Penia*, & *in Marticen. iuriſdictionis* 16. *Ianuarij* 1617. *coram Buratto, quæ in fine operis eſt deciſ.* 73. *num.* 5. Mareſcott. *var. reſolut. lib.* 1. *d. cap.* 11. *num.* 11. niſi Epiſcopus oſtendat aliquos actus poſſeſſoris ex parte ſua factos, quibus ſtantibus non 15
obſtante, quod ex actibus contrariis geſtis per inferiores, aſſiſtentia iuris obſcurata fuerit, daretur nihilominus Epiſcopo manutentio, Rot. *d. deciſ.* 382. *num.* 5. *part.* 2. *recent.* in qua fuit etiam dictum, Concluſionem, quòd Epiſcopo non datur manutentio 16
contra allegantem titulum, & præſcriptionem, de qua ſupra, intelligendam eſſe, vt procedat, quando Epiſcopus ſoli aſſiſtentiæ iuris communis innititur; ſecùs verò, vbi pro parte ſua oſtenderet plures actus poſſeſſorios, quos tamen teneretur eo caſu clarè, & concludenter probare, ac etiam clarè, & concludenter

cludenter oſtendere, loca, in quibus prætendit iu-
riſdictionem, eſſe ſita intra limites ſuæ Diœceſis,
ne ſufficerent præſumptiones, & coniecturæ, vt poſt
alios dixit Rota *in d. Nullius ſeu Aprutina iuriſdictio-
nis* 10. *Martij* 1624. *coram Dunozetto ſub num.* 5. &
notat D. Ferentill. *in annot. ad deciſ.* 140. *Barati.
num.*4.

17 Notandum autem primò, quòd ad hoc vt Præla-
tus inferior dicatur conſtitutus in quaſi-poſſeſſione
iuriſdictionis, debet probare, actus iuriſdictiona-
les per ipſum geſtos fuiſſe cum ſcientia & patientia
Epiſcopi aduerſarij, vt in his terminis Rota *deciſ.* 501.
18 *num.*4. *part.*2. *recent.* Præſumitur tamen ſcientia &
patientia ex lapſu longi temporis, Rot. *deciſ.* 28.
*num.*7. *& deciſ.*147. *num.*3. *part.*1. *diuerſ.* vbi quod
in pluribus cauſis ita fuerit reſolutum, *& deciſ.*406.
*num.*7. *part.*1. *recent. & Nullius ſeu Squillacen. iuriſ-
dictionis* 4. *Martij* 1616. *coram Andrea, quæ in fine*
19 *operis eſt deciſ.*69. *num.* 17. Sicut etiam præſumitur
ſcientia & patientia huiuſmodi ex actuum multipli-
citate. Abb. *in cap. cùm Eccleſia num.*25. *de cauſ. poſ-
ſeſſ. & propriet.* Put. *deciſ.*210. *num.*3. *& deciſ.* 258.
*num.*1. *lib.*1. *in correct.* Seraphin. *deciſ.* 306. *num.* 7.
Rot. *deciſ.*166. *num.*4. *part.*1. *diuerſ. & in d. Nullius,
ſeu Squillacen. coram Andrea. num.*18.

20 Secundò notandum quod non dicitur quis con-
ſtitutus in quaſi-poſſeſſione exemptionis ex eo ſo-
lùm, quòd non conſtet, ſuperiorem in illum exer-
cuiſſe iuriſdictionem, niſi probetur, quod venerit
caſus exercendi, & volens exercere fuerit repulſus,
& repulſioni acquieuerit, vel aliàs habuerit ſe pro
ſpoliato, Innoc. *in cap. dilectus ſub. num.*3. & Hoſtien.
num. verſ. ex prædictis. Ioan. Andr. *num.*8. Butr. *n.*15.
de Capell. Monach. Caputaquen. *deciſ.* 306. *part.* 1.
Rot. *d. deciſ.* 491. *num.*8. *part.*1. *recent. & in Toleta-
na exemptionis* 14. *Maij* 1614. *coram Eminentiſſimo
D. Card. Ioanne Baptiſta Pamphilio, quæ in fine ope-
ris eſt deciſ.*53. *num.*9.

Circa modum probandi exemptionem qualiter ſit
articulandum, vide Rot. *deciſ.*1. *de præſcript in nou.*

QVÆSITVM IX.

Abbates, & Prælati inferiores quando dicantur habere territorium ſeparatum, & eſſe Nullius & quando dicantur eſſe in Diœceſi.

SVMMARIVM.

1 *Abbates Nullius habent territorium ſeparatum, & propriam Diœceſim, cuius reſpectu diœceſani appellantur.*

2 *Abbates, qui territorium ſeparatum non habent dicuntur eſſe in alterius Diœceſi.*

3 *Exemptionis priuilegium à ſubiectione tantùm, non autem à ſituatione, & denominatione liberat.*

4 *Locus exemptus non dicitur conſtituere territorium per ſe, niſi impropriè, & per modum æquiparationis.*

5 *Eccleſia qualibet cenſetur eſſe in aliqua Diœceſi, niſi probetur habere territorium ſeparatum.*

6 *Eccleſia cenſetur eſſe in illa Diœceſi, cuius finibus magis adiacet præcipuè ſi non appareat de iure alterius.*

7 *Prælati inferiores nullum habent territorium ſeparatum, niſi illud habeant ex ſpeciali priuilegio Papæ.*

8 *Territoria diſtinguere, & ſeparare eſt ſolius Papæ,*

9 *Territorium ſeparatum acquirere poſſunt Prælati inferiores præſcriptione immemorabili, vel quadragenaria cum titulo, excludendo prorſus Epiſcopum; latè traditur, & opinio contraria reprobatur, & declaratur* num.10. & ſequen.

11 *Immemorabilis habet vim priuilegij, & melioris tituli de mundo, etiam vbi ius commune reſiſtit.*

12 *Præſcriptio quadragenaria cum titulo, ſufficit etiam quando ius reſiſtit.*

13 *Territorium habere Prælatis inferioribus ius non reſiſtit cùm expreſsè id non prohibeat, ſed tantum præſumit ſolum Epiſcopum habere Diœceſim.*

14. *Præſcriptio, aliud eſt, quod ſit contra ius, aliud contra iuris præſumptionem.*

15 *Seruitutem in alieno fundo præſcribere, non eſt contra ius, ſed contra præſumptionem, iuris præſumentis omnia prædia libera,* & num ſeq.

17 *Territorium proprium Abbatis cenſetur effectus locus, in quo iuriſdictio eſt totaliter abdicata ab Epiſcopo, & in Prælatum inferiorem tranſlata; & non dicitur amplius de Diœceſi, neque in Diœceſi, ſed Nullius: etiam ſi huiuſmodi locus ſit circundatus limitibus Diœceſis,* num.18.

19 *Locum eſſe in aliqua Diœceſi, probatur ex actibus iuriſdictionalibus ibi ab Epiſcopo factis.*

20 *Iuriſdictionis quaſi-poſſeſſionem ad acquirendam, non eſt neceſſarium probare exercitium ſingularum ſpecierum iuriſdictionis, ſed ſufficit probare actus in quibuſdam, & aptitudines in cæteris.*

21 *Iuriſdictionis quaſi-poſſeſſio vniuerſalis acquiritur per exercitium vnius actus.*

22 *Iuriſdictionis quaſi-poſſeſſio ab Epiſcopo non acquiritur ex actibus factis abſque ſcientia & patientia Prælatorum inferiorum, contra quos prætenderetur iuriſdictio.* Contrarium num. ſeq.

24 *Scientia patientis neceſſaria non eſt in habente iuris aſſiſtentiam, dum non agit de acquirenda, ſed de continuanda poſſeſſione.*

25 *Titulum cum poſſeſſione habens, non tenetur probare ſententiam, vel patientiam aduerſarij.*

26 *Iuriſdictionales actus, vt probent Eccleſiam eſſe in Diœceſi, debent eſſe certi.*

27 *Viſitatio eſt actus iuriſdictionalis.*

28 *Viſitationes non probant exercitium iuriſdictionis, niſi probentur facta ante concilium, vel iure ordinario, quod non præſumitur, ſed potiùs contrarium.*

29 *Seminario facta contributio non probat ſubiectionem contribuentis, & iuriſdictionem Epiſcopi cogentis.*

30 *Iuriſdictio non probatur ex actibus quos Epiſcopi in exemptos tanquam delegati exercere poſſunt.*

31 *Locum eſſe in aliqua Diœceſi, probatur ex teſtibus.*

32 *Teſtes ad probandum, locum eſſe in diœceſi, qualiter deponere debeant.*

33 *Locum eſſe in Diœceſi probatur ex priuilegio exemptionis.*

34 *Locum eſſe in Diœceſi, probatur ex ennunciatiuis ſummorum Pontificum, quæ emanarunt principaliter ad deſcribendos fines Diœceſis, dummodo ſint ſaltem duæ, factæ à diuerſis ſummis Pontificibus in diuerſis bullis,* num.35.

36 *Ennunciatiua, vt probent, debent eſſe antiquæ.*

37 *Ennunciatiuæ plures in inſtrumentis celebratis diuerſis temporibus, inter diuerſas perſonas, & à diuerſis notariis, & idem atteſtantibus, habent vim famæ.*

38 *Locum eſſe in Diœceſi, probatur ex pluribus ennunciatiuis antiquis, ſaltem concurrentibus adminiculis, & dummodo concurrat longæua quaſi-poſſeſſio,* num.39. *& dummodo ex aliis ennunciatiuis contrariis non elidantur,* num.41.

Abbates

ABbates exempti, ſiue Seculares, ſiue Regulares,
1 alij dicuntur nullius Diœceſis, alij verò ſunt
in Diœceſi alterius. Abbates nullius Diœceſis ha-
bent territorium ſeparatum, & propriam Diœceſim
per ſe, cuius reſpectu ipſi quoque Diœceſani appel-
lantur, Card. *in Clementina prima, §. volumus, quæſt.* 4.
num. 2. vbi Imol. *num.* 38. & Panormit. *num.* 15 *de for.*
compet. Sanch. *de matrim. lib.* 3. *diſput.* 29. *num.* 16.
verſ. ad primam confirmationem, & lib. 8. *diſp.* 2. *n.* 12.
cum aliis *inferius* allegandis.
2 Abbates autem, qui territorium ſeparatum non
habent, ſunt in alterius Diœceſi, vt conſtat ex *cap.*
cùm Epiſcop. de offic. ordin. eodem lib. & *ibi* Franc. *in* 2.
not. & Gemin. *num.* 3. Put. *deciſ.* 83. *lib.* 3. Rota *dec.* 324.
num. 3. *part.* 1. *recen. & deciſ.* 46. *num.* 8. *coram Re-*
uerendiſſ. D. Coccino. Probatur: quia ſi loca non eſ-
ſent in Diœceſi, exemptionis priuilegium neceſſa-
3 rium non foret; huiuſmodi autem priuilegium à
ſubiectione tantùm, non autem à ſituatione, & de-
nominatione liberat, Gonzal. *ſuper regul.* 8. Cancellar.
gloſſ. 45. *num.* 187. *& ſeqq.* Et licet Doctores, quos
cumulat Rolandus *conſ.* 13. *num.* 44. *& ſeqq. lib.* 3.
4 aſſeruerint loca exempta conſtituere territorium per
ſe; tamen illud impropriè intelligendum eſt, &
quoad certos effectus, & per modum æquipararatio-
nis; ità Felinus *in cap. graue, num.* 2. *in fine, de*
offic. ordinar. Gonzal. vbi proximè, num. 191. Bene
Rota *deciſ.* 207. *num.* 2. 3. & 4. *part.* 2. *diuerſ.* &
deciſ. 142. *num.* 7. *part.* 1. *recent.*
Et hanc differentiam inter exemptos & Nullius
agnouit Concil. Trident. *ſeſſ.* 24. *cap.* 9. cùm ibi loca
exempta per Epiſcopum, in cuius Diœceſi exiſtunt,
quæ verò nullius Diœceſis eſſe dicuntur, per vici-
niorem tanquam Apoſtolicæ Sedis delegatum per-
mittit viſitare, vt aduertit Rot. *d. deciſ.* 207. *num.* 3.
part. 2. *diuerſ.* & *in Calaguritana iuriſdictionis* 26. *Iu-*
nij 1604. *coram Ortembergo, quæ infra eſt deciſ.*.....
5 Quælibet tamen Eccleſia cenſetur eſſe in aliqua
Diœceſi, niſi probetur habere territorium ſeparatum,
cap. omnes Baſilicæ 16. *quæſt.* 7. *cap. cùm perſona de pri-*
uil. in 6. Felin. *in cap. graue num.* 2. *verſ. imo videtur,*
de offic. Ordin. Rot. *in d. Calaguritana iuriſdictionis*
26. *Iunij* 1604. & 16. *Iunij* 1606. *coram Ortembergo,*
quæ in fine operis ſunt dec. 46. & 47. & *in Fanentina iu-*
riſdictionis 19. *Maij* 1609. *coram Inſto,* & *in Marſicen.*
iuriſdictionis 29. *Nouembris* 1621. *coram bon. mem.*
Buratto, quæ inter eius impreſſ. eſt dec. 578. & *in fin. ope-*
ris eſt deciſ. 74. *num.* 1. & *in Nullius ſeu Aprutina iu-*
riſdictionis 10. *Martij* 1624. *coram Dunozetto, quæ*
6 *in fine operis eſt deciſ* 71. *num.* 3. & cenſetur eſſe in il-
la Diœceſi, cuius finibus magis adiacet, ad text. *in §.*
inſula il primo Inſtit. de rer. diuiſ. l. adeo §. inſula ff. de
acquir. rer. domin. Abb. *in cap. ſuper eo num.* 5. *de Pa-*
roch. Bald. *in cap. cùm olim num.* 1. *de præſcript.* Alex.
in addit ad Bartol. l. ſi conuenerit, la 2. §. *ſi nuda ff. de*
pignorat. ad Hieron. de Mont. *in tract. de finib. c.* 30.
num. 9. & 10. & *in cap.* 83. *num.* 2. Nat. *conſil.* 672.
num. 17. & *in terminis* Rot. *in d. Calaguritana iuriſdi-*
ctionis 16. *Iunij* 1606. *coram Ortembergo num.* 2. vbi
num. 3 quòd hæc præſumptio faciliùs procedit, quan-
do non apparet de iure alterius, & *in d. Fanentina iu-*
riſdictionis coram Inſto, in Adrien. iuriſdictionis 22.
Iunij 1622. *coram R. P. D. Pironano,* & *in d. Nullius,*
ſeu Aprutina iuriſdictionis coram Dunozetto num. 3.
& *in d. Marſicen. coram Buratto num.* 3.
Vndè territorium diſtinctum, & ſeparatum, ac
propriam Diœceſim de iure ſolus Epiſcopus habere
7 dicitur. Alij verò Prælati inferiores nullum habent
territorium ſeparatum, niſi illud habeant ex ſpeciali
8 priuilegio Papæ, ad quem ſolum ſpectat, territoria
diſtinguere, & ſeparare, *c. cùm contingat, vbi* Hoſtien.
num. 1. Butr. *num.* 11. *verſ. de conſuetudine.* Abb. *n.* 18.
Bellamer. *num.* 15. *verſ. tamen certum eſt de for. com-*
pet. Rot. *in d. Calaguritana iuriſdictionis* 16. *Iunij* 1606.
coram Ortembergo num. 20. *in Conſtantien. iuriſdictio-*
nis 18. *Maij* 1611. *coram eod. quæ eſt deciſ.* 324. *num.* 2.
part. 1. *recent.* & *in fin. operis eſt deciſ.* 55. *num.* 2. & *in*
d. Marſicen. coram Buratto n. 2. Vel niſi huiuſmodi ter- 9
ritorium ſeparatum vnà cum iuriſdictione quaſi-Epi-
ſcopali acquiſierint ex præſcriptione immemorabi-
li vel quadragenaria cum titulo, vt notant Hoſtien.
Butr. Bellamer. & Abbas *locis proximè citatis* & Cal-
derin. *conſil.* 2. *de præſcript.* qui affirmant poſſe Præ-
latos inferiores præſcribere iuriſdictionem quaſi-
Epiſcopalem cum territorio contra Epiſcopum, non
tamen quoad hoc, vt Epiſcopus ibi non habeat iu-
riſdictionem ſaltem habitu, quia ſic eſſent duo ca-
pita in eadem Diœceſi, quod eſſet monſtrum, ſed
poſſe tantum præſcribere cum hoc, vt Epiſcopus
habeat vniuerſalem iuriſdictionem ſaltem habitu, &
Prælati inferiores habeant quaſi ſub eo, licet exer-
citio excludatur Epiſcopus, & prædictos Doctores
ſequuta eſt Rota *in d. Calaguritana coram Ortembergo*
num. 21. & *in d. Conſtantien. coram eodem num.* 11. vbi
quod hoc fieri non poſſit per præſcriptionem etiam
immemorabilem.
Verùm contrarium, & rectius, quod ſcilicet Præ- 10
latus inferior poſſit præſcribere certam partem Diœ-
ceſis cum territorio, excludendo prorſus Epiſco-
pum in illo loco ab exercitio iurium Epiſcopalium,
tenent Archidiac. *in cap. cùm Epiſcopus num.* 2. *verb.*
per alium de offic. Ordin. in 6. & *ibid.* Ioan. Andr. *ſub*
num. 1. *paulo poſt princip. verſ. quod dicit Gemin. ſub*
num. 7. & Franc. *num.* 3. *ante med. verſ ideo ſi,* Rota
deciſ. 1. *de præſcript. in nou.* & Abb. *in cap. auditis*
num. 4. *in* 4. *notab. de reſtit. in integr.* & *in cap. auditis*
num. 7. *de præſcript.* vbi quod Oſtien. *in d. cap. cùm*
contingat non bene ſenſit & firmauit Rota *in Vulte-*
ranen. ſeu nullius iuriſdictionis 13. *Aprilis* 1584. *coram*
Orano, quæ in fine operis eſt deciſ. 40. Ideo Oſtien. &
ſeqnacium opinio licèt poſſet procedere in ſimplici
conſuetudine, ſecus dicendum eſt in immemorabili, 11
quæ habet vim priuilegij, & melioris tituli de mun-
do *cap. ſuper quibuſdam, §. præterea:* vbi gloſſ. *in verb.*
non extat memoria de verb. ſignif. Goxadin. *conſ.* 8.
num. 37. Pariſ. *conſ.* 111. *num.* 43. & 49. *lib.* 1. Achill.
deciſ. 4. *de iure patr.* Gabr. *de præſcript. concluſ. prima*
num. 44. Curt. Iun. *conſil.* 20. *num.* 6. *vol.* 1. vbi dicit
id locum habere etiam in caſibus, in quibus ius
commune reſiſtit, latè Pariſ. *conſil.* 111. *num.* 50.
vol. 1. Put. *deciſ.* 199. *lib.* 1. *in nou.* Rot. *deciſ.* 677.
num. 4. *ad fin. part.* 1. & 614. *num.* 1. *part.* 2. *recent.* 12
& de quadragenaria cum titulo, quæ ſufficit etiam
quando ius reſiſtit *cap.* 1. *de præſcript. in* 6. Couar. poſt 13
alios *var. reſolut. c.* 17. *num.* 7. *lib.* 1. Vltra quod in hoc
caſu ius commune non reſiſtit, non enim expreſsè
prohibet inferioribus Prælatis habere territorium,
ſed tantùm præſumit, ſolùm Epiſcopum habere
Diœceſim vt videre eſt ex iuribus allegatis & obſer- 14
uat Rot. *in d. Vulteranen. coram Orano* aliud eſt autem,
quod ius præſcribatur contra prohibitionem expreſ-
ſam iuris, aliud quod aduerſus quandam iuris præſum-
ptionem explicitè id non vetantis, Couar. *variar. re-* 15
ſolut. lib. 1. *cap.* 17. *num.* 7. *in fin.* Prout dicitur de
præſcribente ſeruitutem; cùm enim ius præſumat
omnia prædia libera, *l. altius,* & *l. ſi tibi C. de ſeruit.* &
aqu. tamen contra ius non eſt, ſi in alterius fundo
ſeruitutem quis præſcribat, ſed tantummodo contra
quandam præſumptionem naturalis libertatis. Coraſ.
in C. ſeruitutes num. 33. *C. de ſeruit.* Menoch. *de reti-*
nen. remed. 5. *num.* 48. Rota *in d. Vulteranen. ſeu* 16
Nullius. Item dictum Oſtien. & ſequacium proce-
dit,

dit, & ita ipſi loquuntur, qoando inferior vult præ-
ſcribere certum territorium in eadem Diœceſi, itaut
ea ſit vnum corpus habens duo capita, quod eſt mon-
ſtruoſum, & propterea conſuetudine introduci non
poteſt. Secus verò vbi inferior ita præſcribit territo-
rium ſeparatum à Diœceſi, vt faciat propriam, &
diuerſam Diœceſim cuius ſolus capot ſit ipſe infe-
rior, & ſic vnom tantùm caput habeat; quo caſu
ceſſat abſurdum Oſtien. & Sequaciom, cuius ratio-
nem propterea in caſo iſto reprobat Imol. *in d. cap.
cùm contingat, num.8. in fin.* & ita etiam loquitur Rot.
in d. Conſtantien. quæ in fin. verſ. non obſtat. admittit;
talem præſcriptionem poſſe procedere, & facta fuit
cum præſuppoſito, quod Parochiales, de quibus ibi
agebatur, eſſent in Diœceſi Conſtantien. & priuile-
gia, quibus Abbas ibi nitebatur, ſimplicem tantùm
exemptionem continerent, & eam reſtrictam ad Mo-
naſteria, & eorum membra, non autem ad loca,
caſtra, ſiue populum, & denique ibi non fuerat
abdicatum omne ius Epiſcopale, & tranſlatum in
Abbatem, & ſic dicta deciſio non procedit, vbi
per ſeparationem territorij loca non ſunt amplius
in Diœceſi, neque de Diœceſi, & in eis Abbas ha-
bet ius, & iuriſdictionem quaſi-Epiſcopalem, vt
aduertit Rota *in Nullius, ſeu Squillacen iuriſdictionis* 4.
Martij 1616. *coram Andrea, quæ in fin. operis eſt de-
ciſ.* 69. *num.* 8. & in eiſdem terminis loquitur alia
deciſio *in d. Calaguritana*, in qua 7. *Februarij* 1607.
coram eodem Ortembergo articulus ſuper conſuetudi-
ne immemorabili exercendi iuſdictionem, & ha-
bendi territorium priuatiuè ad Epiſcopum, fuit
habitus pro reuelanti, & exinde conceſſa remiſſoria,
vt *infra deciſ.*48.

17 Quare vbi conſtat iuriſdictionem in aliquo loco
eſſe totaliter abdicatam ab Epiſcopo, & in Abba-
tem, vel alium Prælatum priuilegio vel conſuetudi-
ne immemorabili, vel quadragenaria cum titulo
tranſlatam, locus ille cenſetur effectus proprium ter-
ritorium Abbatis, & non dicitur amplius de
Diœceſi, neque in diœceſi Epiſcopi, ſed Nullius,
Gloſſ. *in d. clem.* 1. *§. volumus, in verb. Diœceſanus*, & *ibi*
Card. *num.*2. *in* 4. *quæſt.* Abb. *num.*15. Imol. *num.*28.
Vitalin. *num.*4. *de for. compet.* Ancharan. *in cap. po-
ſtulaſti num.* 45. *verſ. licet rationes eod. tit.* Franc. *in
cap.*2. *§. ſtatuto, num.*10. *ad fin. verſ.* ſed ſi per priui-
legium *de conſtit. in* 6. Mandoſ. *in reg.*16. *Cancellar.
quæſt.*42. *num.*3. Sanchez *de matrimon. lib.*3. *diſp* 29.
*num.*16. & *lib.*8. *diſput.*2. *num.*12. Gratian. *diſcept.
forenſ. cap.*212. *num.*11. Mantic. *deciſ.*361. *num.* 2.
Rot. *deciſ.* 207. *in fin. part.*2. & *deciſ.* 619. *num.*1.
*part.*4. *diuerſ. coram Reuerendiſſ. D. Coccino dec.*346.
*num.*6. *in impreſſ.* & fuit reſolutum *in Burgen. iuriſ-
dictionis* 16. *Decembris* 1594. *coram Orano, quæ eſt
deciſ.*100. *poſt* 1. *vol. conſ. Farinac. num.*3. & *in fin. ope-
ris eſt deciſ.* 41. & in eadem cauſa 28. *Aprilis* 1595.
*coram eodem, quæ eſt deciſ.*105. *poſt* 1. *vol. conſ. Fari-
nac.* & 165. *part.*4. *diuerſ.* & *in fine operis eſt dec.*42.
*num.*2. & 3. *in Conſtantien. iuriſdictionis* 16. *No-
uembris* 1607. *coram Ortembergo, quæ in fine operis eſt
deciſ.*54. *num.*5. *in Adrien. ſeu Nullius iuriſdictionis* 18.
Maij 1612. & 21. *Martij* 1613. *coram Franciſco Vbal-
do, quæ in fine operis ſunt deciſ.* 65. & 66. & *in d.
Nullius ſeu Squillacen. iuriſdictionis coram Andrea
num.*7. & *in Fauen. ſeu Nullius iuriſdictionis* 27. *Octo-
bris* 1617. *coram Reuerendiſſ. D. Coccino, quæ in fine
18 *operis eſt deciſ.*70. Quod procedit, etiam ſi loca hu-
iuſmodi ſint circundata limitibus Diœceſis, Rota *in
d. Calaguritana, ſeu Nullius iuriſdictionis* 7. *Februa-
rij* 1607. *coram Ortembergo, quæ in fine operis eſt
deciſ.*48. *num.*7. & *in d. Squillacen. num.*12. quas ſe-
quitur D. Ferentill. *in Annot. ad dec.*578. Buratt. *n.*24.

Quod autem locus ſit in aliqua Diœceſi, probatur 19
ex pluribus, & primò ex actibus iuriſdictionalibus
ibi ab Epiſcopo factis. Calcan. *conſ.* 34. *num.* 11.
Hieron. de Mont. *de finib. regen. cap.* 78. *num.* 32.
Rota *in d. Marſicana iuriſdictionis coram Buratto
num.*12. & *in Adrien iuriſdictionis* 27. *Iunij* 1622. &
30 *Iannarij coram R.P.D. Pirouano*, quas refert, &
ſequitur D. Ferentill. *in Annot. ad d. Marſicen. co-
ram Buratt. num.*15. Nec eſt neceſſarium probare 20
exercitium ſingularum ſpecierum iuriſdictionis, ſed
ſufficit probare actus in quibuſdam, & aptitudines
in cæteris Bald. *conſ.*161. *num.*2. *verſ. item non eſt ne-
ceſſe lib.*3. Rota *in Theatina iuriſdictionis* 17. *Decem-
bris* 1607. *coram Ortembergo, quæ in fin. operis eſt de-
ciſ.*56. *num.*3. Et per exercitium vnius actus Epiſco- 21
pus dicitur conſtitutus in quaſi-poſſeſſione vniuer-
ſali iuriſdictionis, Rota *in d. Theatina coram Ortem-
bergo num.*4. Dummodò probetur, huiuſmodi actus 22
eſſe factus cum ſcientia, & patientia Prælatorum
inferiorum, contra quos prætenditur iuriſdictio,
aliàs non ſuffragantur, vt in bis terminis reſpondit
Rota *in d. Adrien. ſeu Nullius iuriſdictionis* 28. *Maij*
1612. *coram Vbalde num.*7. *in d. Aprutina iuriſdictio-
nis* 19. *Martij* 1607. *coram Eminentiſſimo D. Cardina-
le Ioanne Baptiſta Pamphilio num.*1. & *in eadem cau-
ſa* 10. *Martij* 1624. *coram Dunozetto num* 16. & *in
Theatina iuriſdictionis de Bucclanico* 23. *Iunij* 1614.
*coram Reuerendiſſ. D. Coccino Decano, quæ in fine
operis eſt deciſ.*59. *num.*7. Verùm quod non ſit ne- 23
ceſſarium Epiſcopo probare ſcientiam, & patientiam
aduerſarij, reſoluit Rota *in allegata Adrien. iuriſdi-
ctionis* 27. *Iunij* 1612. *coram R.P D. Pirouano*, & ra-
tio eſt, quia Epiſcopus habet iuris aſſiſtentiam ex-
ercendi iuriſdictionem in locis ſitis intra fines ſuæ
Diœceſis; at in habente iuris aſſiſtentiam, non eſt ne- 24
ceſſaria ſcientia patientis, dum non agit de acqui-
renda, ſed de continuanda quaſi-poſſeſſione. Rip. *in
cap. cùm Eccleſia Sutrina num.*74. *verſ. facis autem de
cauſ. poſſeſſ. & propriet.* Sequitor D. Ferentil. *in An-
not. ad d. deciſ.*578. Buratt. *ſub. num.* 16. & quia 25
Epiſcopus tunc habet titulum cum poſſeſſione quo
caſu non eſt neceſſarium prubare ſcientiam, vel
patientiam aduerſarij, Caſtren *in l. ſeruitutes* 14. *ſub
num.*9. *verſ. quartò requiritur ff. de ſeruitut.* Veronen.
de ſeruitut. Vrban. *præd. cap.*20. *num.*5. *verſ.*2. fallit,
cum aliis *in d. Theatina iuriſdictionis* 17. *Decembris*
1607. *coram Ortembergo.* Seraphin. *deciſ.*1213. *num.*7.
Rot. *deciſ.* 533. *num.*3. *part.*1. *recent.* Inſuper actus 26
iuriſdictionis, ad hoc vt probent Eccleſiam eſſe in
diœceſi, debent eſſe certi, quia ſi poſſent referri ad
plures cauſas, ſiue titulos, non eliceretur ex eis vera
probatio, ſed æquiuoca, quæ non ſufficit ex allega-
tis per Surd *conſ.*168. *num.*33. *verſ. reſpondeo quoque*, &
num. ſeq. Et ideo licet actus viſitationis ſint iuriſdi-
ctionales *cap.*1. *§. cùm autem, de cenſib. cap. conque- 27
rente*, vbi Gloſſ. & DD. præcipuè Abb. *num.*2. *in fin de
offic. ordin.* Seraphin. *deciſ.* 475. *num.*1. & 615.
*num.*2. & 1008. *num.*4. Mantic. *deciſ.*322. *num.* 14.
Greg. X V. *deciſ.*4. *num.*4. & *deciſ.* 304. *n.*4. Buratt. *de-
ciſ.* 504 *num.*1. cum aliis per D. Ferentill. *ibi ſub lit-
tera A. num.*22. tamen cùm poſſint ab Epiſcopo fieri 28
iure delegato tanquam ab Epiſcopo viciniori, qui
vigore Concilij Tridentini *ſeſſ.*24. *cap.*9. *de reformat.*
poteſt viſitare Eccleſias etiam quæ ſunt Nullius,
non ſuffragantur huiuſmodi actus, niſi viſitationes
probentur factæ vel ante Concilium, vel ſi poſtea,
doceatur factas iure ordinario, quod eſt probandum
qoia non præſumitur, ſed potius vigore Concilij fa-
ctas fuiſſe, vt reſoluit Rota *in d. Aprutina iuriſdi-
ctionis* 19. *Iunij* 1606. & 30. *Martij* 1607. *coram Emi-
nentiſſ. Domino Cardinale Pamphilio in d. Adrien. ſeu*

Nullius

Nullius Iuriſdictionis coram Vbaldo num.3. & 4. & in
d. Nullius ſeu Aprutina iuriſdictionis coram Dunozetto
num.14. & 15. quas refert & ſequitur D. Ferentill. loco
cit. num.18. & Rota in d. Theatina iuriſdictionis de At-
teſſa 17. Decemb. 1612. coram Reuerendiſſ. D. Coccino,
quæ in fine operis eſt deciſ.57. & coram eodem in alia
Theatina, ſeu Nullius iuriſdictionis de Bucclanico 23.
29 Iunij 1614. ſicut etiam ex contributione facta ſemina-
rio, non probatur ſubiectio ex parte contribuentium,
nec iuriſdictio ex parte Epiſopi cogentis ad contribu-
tionem, quia vigore Concilij Tridentini ſeſſ.23. de
reformat. c.8. circa med. ſeminario contribuere tenen-
tur etiam, qui ſunt Nullius. Rot. in d. Adrien. ſeu Nul-
lius iuriſdictionis 28. Maij 1612. coram Vbaldo n.5. &
in d. Squillacen. ſeu Nullius coram Andrea n.26. & ge-
30 neraliter ex actibus, quos Epiſcopi in exemptos vigore
Concilij tanquam delegati exercere poſſunt, quos re-
cenſui ſupra quæſ.7. hac diſp. non probatur iuriſdictio,
vt Rota in dd. Adrien. & Squillacen.
31 Secundò locum eſſe in aliqua Diœceſi, probatur ex
teſtibus explicitè id deponentibus, & bonam rationem
reddentibus, Rot. in d. Calaguritana iuriſdictionis 26.
Iunij 1604. coram Ortembergo, & in d. Marſicen. coram
32 Buratto n.7. debent tamen teſtes in hac materia, etiam
non requiſiti, aſſignare rationem concludentem, non
per actum intellectus, ſed etiam per ſenſum corporis,
ad hoc vt eorum depoſitiones ſtringant, vt in his ter-
minis Rot. in d. Nullius, ſeu Aprutina coram Dunozet-
to, n.12. vbi n.18. quòd non ſufficiant teſtes de auditu
non ſpecificantes perſonas, à quibus audierunt.
33 Tertiò probatur ex priuilegio exemptionis, quod
eximit ſolum à ſubiectione, non autem à ſituatione, &
denominatione. Vitalin. in clem. 2. n.44. de priuil. Franc.
in c.2. §. ſtatuto verſ. ſed aduerte de conſtit. in 6. Rot. d.
dec.207. n.3. part.2. diuerſ. & d. dec 324. n.4. & dec.491.
n.1. part.1. recent. cum aliis in d. Calaguritana ſeu Nul-
lius iuriſdict. 16. Iun. 1606. coram Ortembergo n.5. & 6.
& in eadem cauſa 20. May. 1615. coram Vbaldo, quæ in
fin. operis eſt deciſ.50. num.1. & in d. Marſicana coram
Buratto num.14.
34 Quartò probatur ex enunciatiuis, quæ ſi emanaue-
rint à ſummis Pontificibus principaliter ad deſcri-
bendos fines diœceſis, cum clauſula, quæ propriis dixi-
mus exprimenda vocabulis, probant locum in eis nomi-
natum eſſe intra fines Diœceſis, vt tenuit Rota dec.
142. n.5 & 6. part.4. diuerſ. & dec.258. n.2. poſt 2. vol.
conſil. Farinac. & dec.405. n.2. & dec.683. n.4. part.1.
recent. & in Cæſaraugustana Cameraria 26. Nouembris
1632. coram R. P. D. Pirouano, quæ in fine operis eſt
dec.78. vbi n.23. quod Rota ſemper amplexa ſit hanc
opinionem, tanquam veriorem, & idem tenuit in ea-
dem cauſa coram eodem 9. Maij 1633. quæ infra eſt dec.
79. n.3. & admiſit eadem Rot. in alleg. Adrien. ſeu Nul-
lius iuriſdictionis 18. Martij 1613. coram Vbaldo n.4.
licet de releuantia huius probationis dubitauerint
Franc. in c. ſi Papa n.4. verſ. & dicit etiam, de priuileg.
in 6. Put. dec.427. lib.2. in nou. cum aliis per Rot. d.
35 dec.683. n.1. part.1. recent. Debent tamen enunciatiuæ
huiuſmodi eſſe plures, ſaltè duæ factæ à diuerſis ſum-
mis Pontificibus in diuerſis Bullis. Aretin. in cap. cùm
cauſam n.23. verſ. ſed poteſt reſponderi de probat. Rota
dec.388. ſub n.1. part.1. diuerſ. & dec.160. n.6. part.1.
36 recent. Item debent eſſe antiquæ, aliàs non probant l.
non nudis, & l. non epiſtolis C. de probat. Rot. dec.31. de
probat. in antiq. & in Taruiſina iuriſdictionis 17. Fe-
bruarij 1598. coram Litta. & in Theatina iuriſdictionis
37 4. Iulij 1612. coram Reuerendiſſimo D. Coccino. Inſuper
enunciatiuæ plures in inſtrumentis diuerſis tem-
poribus inter diuerſas perſonas, & à diuerſis Notariis
celebratis, & idem atteſtantibus, ex quibus reſultat
publica fama. Caputaq. deciſ.344. num.2. part.3. Rot.

deciſ.472. num.2. & deciſ.541. num.3. part.1. recent.
probant locum eſſe in Diœceſi in antiquis, ſaltem 38
concurrentibus adminiculis, Rota in d. Calaguritana,
ſeu Nullius iuriſdictionis 16. Iunij 1606. coram Or-
tembergo num.12. dummodo concurrat longæua qua- 39
ſi-poſſeſſio, vt in his terminis reſoluit Rota in d.
Adrien. ſeu Nullius iuriſdictionis 18. Martij 1613. co-
ram Vbaldo num.6. & in d. Nullius, ſeu Squillacen. iu-
riſdictionis coram Andrea n.11. & dummodo ea aliis 40
contrariis enunciatiuis non elidantur Rot. d. dec.160.
n.12. part.1. recent. & in d. Adrien. coram Vbaldo n.7. &
in d. Cæſaraugustana Cameraria 9. Maij. 1633. coram
R.P.D. Pirouano num.8.

QVÆSITVM X.

Pendente lite ſuper exemptione inter Abbatem, & Epiſcopum, ad quem pertineat iuriſdictio.

SVMMARIVM.

1 *Iudex Regulariter cognoſcit, an ſibi iuriſdictio competat.*
2 *Ordinarius nequit in materia exemptionum de ſua iuriſdictione cognoſcere.*
3 *Pontificis eſt de exemptione cognoſcere.*
4 *Iuriſdictio erga alios, lite pendente inter Epiſcopum, & Abbatem ſuper exemptione, ſpectat ad eum qui tempore motæ litis in poſſeſſione illam exercendi reperiebatur.*
5 *Poſſeſſio anteceſſorum, ad effectum manutentionis, iuuat ſucceſſorem.*

PAucis hanc quæſtionem reſoluam, adiecta vnica
diſtinctione: nam aut inter ipſum Abbatem, ſiue
Prælatum inferiorem, & Epiſcopum agitur de iuriſ-
dictione erga alios exercenda, aut Epiſcopus præten-
dit erga ipſummet Abbatem iuriſdictionem habere.
In hoc vltimo caſu licet regulariter ad iudicem ſpe-
ctet cognoſcere, & determinare, vtrùm ſibi iuriſdi- 1
ctio competat, l.2. vbi Doct. ff. ſi quis in ius vocat. non
ierit l. in præſcriptione C. ſi contra ius; Panormit. Felin. &
alij in c. ſuper litteris de reſcript. tamen in hac materia 2
exemptionum Ordinarius nequit de ſua iuriſdictio-
ne cognoſcere. Quia quando agitur non ſolùm de
nudo exercitio iuriſdictionis, ſed etiam de proprieta-
te ſubiectionis, non licet iudici cognoſcere, vt do-
cent Panormitanus in cap. ad audientiam, & ibi
etiam Gloſſ. de appellat. Felin. in cap. ſuper litteris
num. 24. de reſcript. Tum quia per exemptionem
agitur de totali fundamento iuriſdictionis, & pro-
prietate illius, idque cum honore & commodo Ordi-
narij, quo caſu Ordinario cognoſcere non licet, an
ſibi iuriſdictio competat, ex Felin. d. cap. ſuper litte-
ris, num.23. verſ. fallit tertiò; Confirmatur argu-
mento à ſimili; nam quando excipitur, quod locus
non eſt de iuriſdictione citantis, eo caſu Iudex,
cuius in ea re vertitur vtilitas, cognoſcere non po-
teſt, Felin. d. cap. ſuper litteris, num.27. vbi etiam
Butr. validum eſt autem in iure argumentum de
locis ad perſonas. Atque quod oppoſita exemptione,
Ordinario integrum non ſit cognoſcere, an ſibi iuriſ-
dictio competat, docent Felin. d. cap. ſuper litteris,
num.10. verſ. quartus caſus, & num.24 verſ. fallit quar-
tò, de reſcript. vbi etiam, Panorm. & alij, Innocent. in c.
venerabili, vbi etiam Panormit. num.3. & 4. de cenſib.
idem Panormit. Franc. & alij in cap. ad audientiam de
appellat. Angel. in d. l.2. n.1. & 2. ff. ſi quis in ius vocat.
&c. Eraſm. à Cokier. de iuriſd. Ordin. in exempt. part.2.

queſt.12. per tet. licet coottatium ſentire videator,
Gloſſ. in cap cùm perſona verb. Ordinariis, de priuileg.
in 6. per illum text. in hoc igitur caſu tecutrendum
erit ad vtriuſque Superiorem, nempe ad Summum
3 Pontificem: nam cùm eius ſolius ſit plenè eximere,
eius etiam erit de ſuo exemptionis priuilegio iudica-
re, & determinate, text. in cap. cùm veniſſent, vbi
gloſſ. in verb. iudicari, & Doct. de iudic.

4 Si verò agatut de exercenda iutiſdictione in alios;
nempe cui competat huiuſmodi exercitium, tunc iu-
riſdictio ſpectabit ad eum, qui tempote motæ litis in
poſſeſſione illam exercendi teperiebatur; in ea enim
manutenendus eſt iuxta tex. in §. retinendæ, Inſtit. de
interdict. Rota deciſ. 238. & deciſ. 263. & 591. num. 1.
5 & deciſ. 501. num. 2. part. 2. recent. & ad hunc effectum
ſucceſſor iuuatur etiam poſſeſſione anteceſſotis, Rota
deciſ. 1. de reſtitut. ſpoliat. in neu. Guidop. deciſ. 629.
eadem Rot. d. deciſ. 501. num. 2. part. 2. recent. vbi alia
deciſio citatur.

QVÆSITVM XI.

Vtrùm Abbatia Regularis exempta effecta ſecularis remaneat exempta.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium conceſſum ratione profeſſionis, vel officij, durat quatenùs durat profeſſio, vel officium* num. 11.

2 *Ceſſante cauſa priuilegij, eius effectus ceſſare debet.*

3 *Priuilegium mutatur, mutatione perſonæ:* declara, vt num. 12.

4 *Eccleſia Regularis ad regularem ſtatum redacta, non amittit exemptiones, & priuilegia, quæ antea obtinebat, niſi expreſsè ſint ſublata.*

5 *Cauſa duæ vbi concurrunt, vna tantum ceſſante, non ceſſat diſpoſitio.*

6 *Cauſa vtilitatis potentior, & principalior præſumitur.*

7 *Cauſa vtilitatis præſumitur finalis, quia futura reſpicit, & quia magis vniuerſalis, & perpetua.*

8 *Cauſa permanente permanet effectus.*

9 *Subrogatus in locum alterius, in eius quoque iura, & priuilegia ſubrogatus eſſe cenſetur.*

10 *Subrogatio facta à lege ſemper intelligitur facta cum priuilegiis, ſecùs ſi ſit facta ab homine.*

13 *Formam reductionis Eccleſiæ Regularis in ſecularem, vide remiſſiuè.*

1 VIdetor dicendum, quòd ſic. Quia priuilegium
conceſſum ratione profeſſionis, vel officij du-
rat, quatenus durat officium, vel profeſſio, l. maxi-
marum, vbi id notat Bart. C. de excuſat. muner. lib. 10.
l. ſub pretextu, C. de ſacroſanct. Eccleſ. l. ſemper, & ibi
etiam Barthol. ff. de iur. immunit. notatur in l. ſcriniа-
rios, C. de teſtament. milit. & per Felin. in cap. clerici
col. 2. de indic. Bald. in l. inſtar, col. 2. C. de iure fiſci
lib. 10. At priuilegium exemptionis regularibus coo-
ceſſum videtut ratione profeſſionis; nempè ex eo,
quòd Regulates ſunt. Ergo ceſſante Regularitate,
2 expirat priuilegium exemptionis, eius intuitu con-
ceſſum, per text. in cap. Abbates de verbor. ſignificat.
& in cap. ex parte, & in cap. licet de decim. & in can.
ita nos §. 1. 25. quæſt. 2.

3 Secundò. Quia motatione perſonæ mutatur priui-
legium, l. Paulus reſpondit, vbi Bart. & alij ff. de acquir.
hæredit. ad idem text. in l. cùm patronus ff. de legat. 2.
quem ad hoc ponderauit Matian. Soccin. con. 153.
num. 18. Iaſ. in auth. quas actiones num. 41. C. de Sacro-
ſanct. Eccleſ. Surd. conſ. 127. num. 67. lib. 1. & alij; ergo
priuilegium conceſſum Regularibus debet ceſſare,
facta tranſlatiooe regularitatis, in ſecularitatem.

His tamen non obſtantibus, contrarium diceudum 4
eſt: nempè, quòd Abbatia, ſiue Eccleſia regularis
ad ſecularem ſtatum tedacta non amittit exemptiones
& priuilegia ſibi antea conceſſa niſi expreſsè ſint
ſublata. Primò quia vbi duæ cauſæ concurrunt, vna 5
tantùm ceſſante, non ceſſat diſpoſitio, l. ſi venter,
l. in bonis, vbi Bart. ff. de priuileg. creditor. & §. affini-
tatis, Inſtit. de nup. Sed Summus Pontifex non vide-
tur ad huiuſmodi exemptiones concedendas impul-
ſus ea tantum cauſa, quod perſonæ erant Regulares;
ſed etiam propter Eccleſiæ, & Religionis vtilitatem
ac fauorem, quæ cauſa vtilitatis Eccleſiæ potentior, 6
& principalis fuiſſe præſumitur, ſecundùm Calde-
rin. conſ. 8. ſub. rub. de priuileg. & præſumitur finalis, 7
quia futura reſpicit, ad l. 1. §. ſexum ff. de poſth. & quia
magis vniuetſalis, & perpetua, quam ratio Religio-
nis, ſeu regularitatis, vt notatut per Bald. in l. genera-
liter, col. 2. C. de Epiſc. & Cleric. Ideo licet priùs in
Eccleſia fuerint Regulares; quia Eccleſiæ vtilitas
permanet in ſecularibus, petmanebit, & priuilegium,
l. liberorum, §. notatur, ff. de his, qui not. infam. cap. re-
quiſiſti, de teſtamen. cap. dilecti, de for. compet.
Quòd autem vtilitas Eccleſiæ maneat, & perſeueret 8
in Eccleſia Regulari ſecularizata, patet quia huiuſ-
modi mutatio, ſiue Regulatis ſtatus in ſeculatem
tranſlatio Apoſtolica auctoritate fieri debet, quod eſt
certum; nunquam autem Summus Pontifex ad id in-
clinaret, ſi ex tranſlatione huiuſmodi potiùs detri-
mentum, quàm vtilitas Eccleſiæ ſequeretor.

Secundò, licet exemptio ab initio conceſſa foret
Monachis, ſeu aliis Religioſis; tamen quando Ca-
nonici ſeculares ſubrogantur io locum Regularium,
in eorum quoque iuta & priuilegia, ſubrogati eſſe 9
cenſentur; facit texr in clem. 1. de ſupplen. neglig. Præ-
lat. Vbi Epiſcopus ſubtogatus in locom Canonico-
rum ad eligendum Abbatem, intelligitur ſubroga-
tus eodem modo, & forma, quibus Monachi elige-
re debebant; & hoc probat Felin. poſt Calderin. in
c. cùm acceſſiſſent, col. 6. de conſt. vbi plura ad hoc addu-
cit; facit generalis regula de ſubrogatis, quæ eſt,
vt ſapiant naturam, & ſortiantur iuta, & priuilegia
eotum, in quotum locum ſubrogantur, l. ſi eum, §.
qui iniuriarum ff. ſi quis cautien. cap. Eccleſia, vt lite
pend. Item quia ſubrogatio facta à lege ſemper in- 10
telligitur facta cum priuilegiis. Licet non facta au-
tem ab homine; niſi agatur de fauore, & vtilitate
Eccleſiæ, iuxta doctrinam Henrich. Boich. in d. cap.
Eccleſia, vt lite pendent. Barthol. Soccin. conſ. 93.
num. 3. circa fin. & num. 4. lib. 3. Sed hic ſubtogatio fit
à lege, quia fit à Summo Pontifice, qui eſt lex animata,
& viua in tetris, §. fin. Authent. de conſult. collat. 5. l. 1.
§. cùm Vrbem, ff. de offic. præf. Vrb. notatut in l. & quia
ff. de iuriſd. omn. Iudic.

Coofirmatur pet ea, quæ docent Ioan. Andr & alij,
in cap. 1. §. ad hæc de Religioſ. domibus in 6. vbi dicuut
quòd is qui donauit Religioſis certa prædia ſub con-
ditione, quòd tedirent ad eum ſi contingetet ipſos
Religioſos mutare habitum, vel à loco recedere, non
habet ius repetendi donationem, ſi mutatus fuit ha-
bitus de licentia Papæ; quia habitus mutatus de li-
centia Papæ, cenſetur ſubrogatus loco alterius.

Non obſtat quod ceſſante profeſſione debet ceſſa- 11
re priuilegium; quia hoc procederet, ſi priuilegium
conceſſum fuiſſet ratione ſolius profeſſionis: quo caſu
non negatur mutatione ſtatus amitti priuilegium, ſed
conceſſio exemptionis facta eſt, attenta ratione vtili-
tatis Eccleſiarum, & Religionum earúmque fauore, vt
ſupra diximus, faciunt quæ notaotur in l. 1. C. de collect.
de immunit. lib. 11. vbi ſi priuilegium coocedatur non

ſolùm reſpectu priuilegiatorum profitentium aliquam artem, ſed etiam fauore Vniuerſitatis vel Collegij, permanet priuilegium, etiam quòd priuilegiati deſinant exercere artem illam.

12 Nec item obſtat, quod mutatione perſonæ extinguatur priuilegium; quia id verum eſt, quando ſola perſona fuit immediata cauſa priuilegij, ſecundùm Dinum, *in regul. Priuileg. de Regul. iuris in 6.* per text. *in l. non ſolum ff. de in integrum reſtit.* ſed perſonæ Regularium non fuerunt immediata cauſa exemptionis concedendi, ſed fauor Religionis, & Eccleſiarum, necnon earum vtilitas, vt diximus, ergo &c. Atque quòd Eccleſia Regularis, per mutationem ſtatus non amittat priuilegia, & immunitates, ac libertates ſibi conceſſas, niſi expreſsè ſint ſublata, & niſi concernant ipſum ſtatum, vt puta Ordinem regularem, docent, Innoc. *in cap. dilectus col. 3. ſub num. 4. verb. Monialium*, & *ibi* Ioan. Andr. *col. 4. in princ. eod. verbo Monialium*, Panormit. *num. 9.* & alij *de Capell. Monachorum*, idem Innoc. *in cap. Abbate in fine*, & ibi Butt. *num. 22.* & Panormit. *num. 16. de verborum ſignificat.* Rebuff. *conſ. 105. & in Concordatis rubr. de Regia ad Pralat. nomin. faciend. §. vlt. verbo, conceſſa.* Geminian. *conſ. 125. num. 12.* Oldrad. *conſ. 167. num. 1.* latiſſimè Rippa *reſpon. 3. ad cap. 2. de reſcript. à num. 12. in fin.* Philip. Prob. *in addit. ad Ioan. Monach. in cap. cum de beneficio, à num. 42. vſque in finem de prabend. in 6.* Rota *in vna Tarraconen. Sacriſtia 29. Martij 1601. coram Iuſto circa fin.* relata per Garz. *de benef. part. 7. cap. 15. num. 8.* eadem Rota *in Aquilana iuriſdictionis 30. Martij 1607. coram Pamphilio num. 3. relata* per Marcheſan. *de commiſſionibus part. 1 fol. 980.* eadem Rota *in Caſaraguſtan.*
13 *praeminentiarum 3. Martij 1609. coram Coccino.*

Forma reductionis Regularitatis in ſecularitatem traditur à Philippo Probo *loc. cit. num. vlt.*

QVÆSITVM XII.

Vtrùm Abbates, & Prælati exempti poſſint exemptioni renunciare

SVMMARIVM.

1 *Exemptio eſt libertas, qua exemptus liberatur ab Ordinarij iuriſdictione.*

2 *Fauori ſuo renunciare quilibet poteſt.*

3 *Abbates & Prælati exempti nequeunt exemptioni renunciare.*

1 Videtur dicendum, quod ſic; Quia exemptio eſt libertas, qua exemptus eripitur, vel liberatur ab Ordinariorum iuriſdictione, *can. nulla*, innct. gloſſ. 93. *dict.* gloſſ. *in cap. olim il 1. in verb. Diœceſam*, & ibi, Panormit. & alij, *de priuileg.* ergo eſt fauor & priuilegium: at quilibet poteſt fauori ſuo
2 renunciare, *l. ſi quis in conſcribendo, C. de Epiſc. & cler. cap. ad Apoſtolicam, de Regular.* Ergo &c.

3 Contrarium tamen dicendum eſt; quòd Abbates, & Prælati ab Ordinariorum, & aliorum iuriſdictione exempti, & Sedi Apoſtolicæ ſubiecti nequeant exemptionis priuilegio renunciare; quia ſummus Pontifex, aliquos à Prælatorum ſibi inferiorum iuriſdictione ſoluendó, ac ſibi ſubiiciendo, conſtituit ſe immediatum eorum Superiorem, Iudicémque Ordinarium, quaſi eſſet Epiſcopus Diœceſanus; ideò nequeunt exempti, abſque Papæ licentia, huiuſmodi priuilegio renunciare; ſicut Clericus, abſque Diœceſani licentia, nequit ſe alieno Epiſcopo ſubiicere, & eius iuriſdictionem prorogare, per text. *in cap. ſignificaſti, de for. compet.* quia conſequenter id noceret iuriſdictioni, & fauori proprii Epiſcopi. Vnde cùm ſupra dictum ſit exemptiones etiam Apoſtolicæ Sedis fauore concedi; non eſt, cur exemptus in præiudicium Summi Pontificis, cuius intereſt, huic priuilegio renunciare poſſit: atque hoc expreſsè probatur *in cap. cum tempore, de arbitr.* vbi *§. fin.* Summus Pontifex approbat quoddam compromiſſum inter Eccleſiam exemptam cum quodam Epiſcopo, & excipit, quæ contra libertatem illius Eccleſiæ exemptæ in eo compromiſſo continentur, hanc reddens rationem, *Cùm etſi ſpontè volueris, de iure tamen nequiueris, ſine licentia Romani Pontificis renunciare priuilegiis, vel indulgentiis libertatis, qua Monaſterium illud indicant ad ius & proprietatem Romana Eccleſia pertinere:* idem probatur, *ex cap. 2. ad fin. de in integr. reſtitut.* ibi, *non tam ius ſuum, quàm noſtrum, & cap. cùm olim il 2. de priuileg.* ibi *Ius noſtrum, & Eccleſia Romana tuebatur.* Atque ità tenent gloſſ. finalis *in Clement. penult. de ſentent. excommunic.* Anton. de Butr. *in cap. ſignificaſti, num. 12.* & ibi etiam Panormit. *num. 10. & 11.* & Marian. Socein. *num. 42. de for. compet.* idem Panormit. *in d. cap. cùm tempore, num. 2. & 7. de arbitr.* Felin. *in cap. cùm acceſſiſſent in princip. de conſtitut.* Ioann. Andr. *in reg. ſciente, de regul. iur. in Mercurial.* Iaſon *in d. l. ſi quis in conſcribendo*, Mandoſ. *de ſignat. grat. verb. exemptiones ab Epiſcopis, verſic. exemptus à iuriſdictione*, Card. Tuſc. *verb. renunciare, concl. 171. num. 9.* Cokier. *de iuriſd. Ordin. in exempt. part. 3. quaſt. vltim.* Roderic. *quaſt. regul. tom. 2. quaſt. 63. art. 10.* Sanch. *in decalog. lib. 4. cap. 39. num. 29.* & aliis ſequentibus, Galerat. *de renunciat. tom. 2. cent. 2. renunciat. 140. num. 18.* Auguſt. Barboſ. *in addit. ad collect. ad d. cap. cùm tempore*, latè Rota *in Vlixbonen. Monaſt. 2. Iunij 1625. coram Remboldo, & in eadem cauſa 19. Nouembr. 1625. coram Reuerendiſſ. Domino Coccino Decano*, in quibus contrariis reſpondet, ſubditque non eſſe veram ſententiam, gloſſ. *verb. libertatis, in d. cap. cùm tempore*, aſſerentis priuilegio exemptionis renunciari poſſe in præiudicium exempti, non verò eximentis, quia non poteſt conſiderari aliquis effectus, quantùm ad exemptum; nam ius libertatis eſt ita coniunctum inter exemptum, & ſuperiorem, vt commodè ſeparatio fieri non poſſit, prout obſeruat Abbas *in d. cap. cum tempore, n. 7. qua dec. in fin operis ſunt dec. 81. & 82.* & idem firmauit Rot. *coram Greg. XV. dec. 325. num. 23. & in Leodien. Decanatus 15. Ianuarij 1629. coram R.P.D. Pirouano.*

Ad argumentum reſpondemus, quod licèt generaliter dicatur, quem poſſe licitè iuri, & fauori ſuo renunciare; tamen in priuilegio exemptionis tangitur, nedum fauor exempti, ſed etiam ipſius Superioris, ideſt Pontificis qui eum exemit, & eximendo ab aliis, illum immediatè ſuæ iuriſdictioni ſubiecit; vnde ſua intereſt, hanc immediatā ſubiectionem non amittere.

QVÆSITVM XIII.

Vtrùm Epiſcopus Regulares Eccleſias, & Monaſteria ſibi ſubiecta, à ſua iuriſdictione eximere poſſit.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt Eccleſias ſua Diœceſis à ſua poteſtate eximere.*

2 *Exemptiones ab Epiſcopis Regularibus conceſſa referuntur.*

3 *Poteſt ab omnibus iuribus, qua in Eccleſiis ſua Diœceſis Epiſcopus non poſſidet, libertatem concedere.*

4 *Epiſcopus Eccleſias ſibi ſubiectas eximere à quibus non poſſit.*

5 *Epiſcopus eximere poteſt in totum initio fundationis Eccleſia.*

Item patiendo iura ſua praſcribi.

Item per modum Vicariæ perpetuæ.
Item non appellando à ſententia ſuper plena inferioris exemptione contra ſe lata.

6 *Epiſcopus, & alius Prælatus Summo Pontifice inferior nequit immunitatem ſemel conceſſam amplius reuocare.*

7 *Exemptio ab Ordinario conceſſa, abſque conſenſu Capituli non ſuffragatur, & conſenſus præſtari debet collegialiter, & à Capitulo ad id legitimè congregato,* num.8.

9 *Conſenſus Capituli requiſitus in exemptione ab Epiſcopo alicui Eccleſiæ conceſſa, præſumitur ex obſeruantia 30.annorum etiam quòd in priuilegio exemptionis enunciatus, aut reſeruatus non appareat.*

1 REgulariter Epiſcopus poteſt Eccleſias intra eius Diœceſim ſitas à ſua poteſtate eximere, vt probat Gloſſ.25.*quæſt.2.in Summa, verſic.item Epiſcopus,* & alij Doctores inferiùs citandi communiter; & leguntur aliquæ huiuſmodi exemptiones Regularium Monaſteriis conceſſæ ab Epiſcopis: vt fuit exemptio
2 cóceſſa Cœnobio D.Vincentij Lutetiæ, à B.Germano Pariſiorum Epiſcopo, cuius priuilegium refertur in *quæſ.4.huius Diſp.*huic ſimile priuilegium conceſſum fuiſſe ab Archiepiſcopo Conſentino propter exemptionem Fratrum Minimorum de Paula, à ſua iuriſdictione legitur, *in 1.tomo priuil.eiuſdem Ordin.*à Laur. Peirin *declarat.in principio*; cuius priuilegij tenor eſt.

PIRRHVS MISERATIONE DIVINA Archiepiſcopus Conſentinus.

Dilecto Nobis in Christo Filio F.Franciſco de Paula, Eremitæ noſtræ Conſentinæ Diœceſis, tuæque Congregationis Fratribus Eremitis præſentibus, & futuris, ac vniuerſis, & ſingulis, ſalutem in Domino ſempiternam.

DEcet nos ex officio, quo Archiepiſcopali Eccleſiæ Conſentinæ prędidemus, vigilanti cura, ſingularíque ſollicitudine circa ea, quæ in laudem, & gloriam omnipotentis Dei, cui ſoli cura eſt de nobis, & à quo bona cuncta procedunt, ac in augmentum ſanctæ Fidei Catholicæ, noſtræque Chriſtianæ Religionis, ac plurimorum animarum ſalutem cedunt, ac in multorum bonum exemplum, inſudare; ac quantùm cum Deo poſſumus, ea, quæ iuſta, rationabilia, ſalutifera, & à iure diuino, ac ſanctorum Patrum inſtitutionibus, penitùs, & omninò onn diſcrepantia gratioſè concedere & iis rabiliter annuere.

Dudùm ſiquidem ad tuæ ſupplicationis inſtantiam ſuper finibus, & poſſe dictæ Terræ Paulæ, quoddam Oratorium, ſeu Eccleſiam ſub vocabulo Sancti Franciſci, per te erigi fecimus, in quo diuina officia audire & Eccleſiaſtica Sacramenta recipere, ac orare poſſes. Tu, qui dictum Oratoriũ, ſeu Eccleſiam cum ſingulari diligentia, vnà cum quodam paruo dormitorio fabricaſti, ac fabricari feciſti, ac in dies fabricas, & amplias, vitam auſteram, Eremiticam per viginti annos, vel circà, & ſanctè, & iuſtè, & religioſè vixiſti, ac de bono in melius perſeueraſti, prout ducis, viuis, & perſeueras de præſenti, ibidemque Deus ſolita clementia, diuerſa, & crebra miracula per te operatus eſt, & operatur in dies, propter quæ multorum creuit deuotio populorum, & ad te confluit populi multitudo, multiſque ſub habitu Eremitico, & tecum viuere decreuerunt, & Deo continuò præſtare famulatum. Vt tu ipſique quietiùs, ſanctiùs, & deuotiùs viuere, & Deo feruentiùs famulari valeatis, tu & Fr.Balthaſar Sacerdos, cæteríque Clerici, vel Laici ſub habitu Eremitico ibidem vitam ducentes, nobis humiliter ſupplicaſtis, vt dictum Oratorium, ſeu Eccleſiam Sancti Franciſci de Paula, ab omni iuriſdictione, & ſuperioritate Matris Eccleſiæ terræ Paulæ, & ab omni alia iuriſdictione, & ſuperioritate, etiam noſtra eximere, & liberare, & ſub protectione Sedis Apoſtolicæ totaliter relaxare, dictúmque Oratoriũ, ſeu Eccleſiam, vnà cum omnibus iuribus, & pertinentiis ſuis, tibi, tuæque Congregationis Eremitis, Fratribus, præſentibus, & futuris conferre, & in perpetuum concedere, & prouidere de eodem; teque prout ipſi ſupplicarunt) in eorum Patrem, Superiorem, & Priorem deputare, huiuſmodi Fratribus, Eremitis poteſtatem, baliam, auctoritatem, te Fratrem Franciſcum, & alios quoſcunque in eorum Superiores, & Officiales canonicè eligendi dare, & concedere, tibíque & aliis per vos eligendis, omnem iuriſdictionem, & poteſtatem in ſpiritualibus, & temporalibus, indè, & ſuper omnibus locis & perſonis, & rebus huiuſmodi; cum poteſtate Miſſas, & alia diuina officia celebrandi, Confeſſiones audiendi, Euchariſtiæ, & alia Eccleſiaſtica Sacramenta miniſtrandi, & recipiendi, malefactores, rebelles & inobedientes puniendi, incarcerandi, condemnandi, & abſoluendi; & pro huiuſmodi vitæ obſeruantia ſtatuta, & ordinationes iuri diuino, & Sanctorum Patrum inſtitutionibus conſona faciendi, & de bono in melius reformandi, ac aliàs opportunè in omnibus concedere, dare & prouidere dignaremur.

Nos verò, qui ex vera ſcientia, & experientia iam longo, & continuo tempore te cognoſcimus, operáque tua, & nobis manifeſta ſunt, & te Religioſum, & ſanctum hominem, ac Deo gratum, & acceptum fore & eſſe demonſtrant; conſiderantes, quòd bona opera pia, charitatiua, ac Deo grata, & multis ſalutifera, inibi, & vbique per te, tuámque Congregationem feruentiùs, & quietiùs, & deuotiùs operari poterunt, ſi priuilegiis muniminę, ac fauoribus & gratiis proſequamini opportunis; veſtris iuſtis, & ſanctis deſideriis, & ſupplicationibus annuentes, &

inclinati; huiuſmodi Oratorium, ſiue Eccleſiam, vnà cum omnibus iuribus & pertinentiis ſuis tibi, tuæque Congregationi in perpetuum damus, tradimus, aſſignamus, cedimus, & conferimus, ac tenore præſentium prouidemus de eodem.

Téque in ſuperiorem huiuſmodi tuæ Congregationis Patrem, Rectorem, & Priorem, ſeu quouis alio nomine nuncupandum damus, & deputamus, cui præſis, ac vita, & exemplis proſis: tuiſque monitis, mandatis, & præceptis ſalubriùs omnes huiuſmodi Congregationis perſonæ obedire, & parere debeant, ipſiſque tuis Eremitis Fratribus, te in ſuum Superiorem, & Priorem, ac vnà tecum, alios quoſcunque Superiores & Officiales canonicè eligendi poteſtatem, & auctoritatem.

Nec non Statuta, & Ordinationes pro huiuſmodi vitæ obſeruantia, à iure tamen diuino, & Sanctorum Patrum inſtitutionibus non deuiantia, faciendi.

Tibique, & huiuſmodi Officialibus, & Superioribus ſic eligendis omnimodam iuriſdictionem, ordinariam in ſpiritualibus, & temporalibus Congregationis huiuſmodi perſonarum, etiam ſi Sacerdotali, ſeu quauis alia præfulgeant dignitate, & locorum iuriſdictionem animalium, & rerum omnium ad te tuámque Congregationem, quomodolibet ſpectantium.

Cum poteſtate quoſcunque rebelles, & inobedientes, omnium huiuſmodi Congregationis perſonarum delinquentium peccata, delicta, & cuiuſcunque generis maleficia, & crimina (prout iuris fuerit) puniendi, huiuſmodi delinquentes incarcerandi, condemnandi, diſciplinandi, liberandi, abſoluendi, cæteráque faciendi, quæ in præmiſſis, & circa præmiſſa vobis videbuntur fore neceſſaria, & opportuna, & quæ noſmet facere poſſemus.

Sacerdotibus verò huiuſmodi Congregationis, ſeu ſecularibus, vel regularibus per vos eligendis, vt Miſſa etiam ante diem, & in quocunque loco ad hoc congruo, & honeſto cum altari portatili celebrandi, Euchariſtiæ, & alia quæcunque Sacramenta Eccleſiaſtica liberè, & licitè tibi, huiuſmodique tuæ Congregationis perſonis, quoties deuotio ingruerit, & neceſſitas poſtulauerit, abſque quacunque Superioris licentia miniſtrare, ad quæ ſuſcipienda, extrà loca huiuſmodi compelli non poſſitis.

Confeſſiones audire, & ab omnibus caſibus, excommunicationibus, ſuſpenſionibus, & interdictis, ac ſuper quacunque irregularitate, nobis tam à iure, quàm à nobis reſeruatis, & permiſſis, toties, quoties abſoluendi, & diſpenſandi, votáque quæcunque permutandi, & relaxandi, ac pœnitentiam ſalutarem iniungendi.

Loca, Oratoria quæcunque, & Eccleſias licitè accipiendi, & retinendi.

Quaſcunque etiam perſonas Eccleſiaſticas, & ſeculares ad vos venientes, & vobiſcum moram trahere, & habitum quem geritis profiteri, & recipere volentes, acceptandi, & recipiendi ad habitum, & promiſſionem obſeruantiæ caſtitatis, paupertatis, & obedientiæ, veſtráque huiuſmodi ſtatuta, & ordinationes facere poſſint, & valeant, ac poſſitis, & valeatis, poteſtatem, baliam, & auctoritatem tenore præſentium damus, concedimus, & indulgemus; ac vobiſcum ſuper his opportunè diſpenſamus.

Omnibúſque priuilegiis, gratiis, immunitatibus, libertatibus, & exemptionibus, quibus Fratres Sancti Franciſci, cæteríque Mendicantes fruuntur, & vtuntur, frui & vti auctoritate noſtra in Ciuitate, & Diœceſi Coſentinenſi, poſſitis & valeatis.

Huiuſmodi Oratorium, ſiue Eccleſiam, ac alia quæcunque loca, Oratoria, & Eccleſias, per vos in poſterum acquirenda, cum omnibus iuribus, & pertinentiis ſuis, Eremitiſque, & perſonis, rebúſque omnibus ad vos, veſtráque loca quomodolibet ſpectantibus, & pertinentibus, perſoníſque huiuſmodi inibi degentibus ab omni iuriſdictione, & ſuperioritate Matrum Eccleſiatum, ac noſtra, noſtræque Coſentinæ Eccleſiæ, cæterarúmque perſonarum (ſalua tamen ſemper quarta omnium legatorum, quam omnino Nobis, & Succeſſoribus noſtris, prout iuris eſt, ſoluere teneamini, ex certa noſtra ſcientia, motu proprio, & de plenitudine noſtræ Dignitatis, quantum cum Deo poſſumus, in perpetuum eximimus, & totaliter liberamus, ac ſub protectione ſubmiſſione, iuriſdictione, & ſuperioritate Sedis Apoſtolicæ totaliter, ſpecialiter, & ſingulariter, & expreſsè remittimus, & relaxamus præſentibus perpetuis, futuriſque temporibus valituris.

In quorum omnium, & ſingulorum roboris firmitatem & teſtimonium præmiſſorum per manus Philippi Figadij de Buxem Cancellarij noſtri præſentes fieri fecimus noſtríque maioris ſigilli appenſione muniras, & noſtræ propriæ manus ſubſcriptione roboratas.

Datum in noſtro Archiepiſcopali caſtro S.Lucidi, Anno 1471. die vltimo Nouembris, quartæ indictionis, ſub Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto Patris, & Domini Noſtri D.Pauli Papæ Secundi, Anno ſeptimo. Amen.

Verùm Epiſcopus non poteſt in totum Eccleſiã ſibi ſubiectam à ſua poteſtate eximere; poteſt enim concedere immunitatem, & libertatem ab omnibus iuribus, 3

quæ ipſe in Eccleſia poſſidet, iis tamen exceptis, quæ à ſe alieoare, ſeu abdicare nequit; vt cap. paſtoralis de donation. Ita Gloſſ. in cap. 1. in principio, de priuilegiis, in ſexto, & ibi Philipp. Fraoc. ſub num. 4. verſiculo in Gloſſa x. Gloſſ. in Can. viſis, 16. quæſt. 2. Federicus de Senis conſil. 147. & 248. Calderinus conſil. 12. verſiculo tamen per hanc vnionem, in titulo de rebus Eccleſ. non alienandis, Panormitanus in cap. cùm olim, num. 4. de priuilegiis, & in cap. conſtitutus, num. 10. de Relig. domibus, & in cap. cùm inter, num. 13. vbi etiam Felinus num. 3. & 4. de ſentent. & re iudic. idem Panormit. in cap. cùm venerabilis, per totum, de cenſibus, Decius conſil. 152. incip. In cauſa, Mandoſ. in tractatu de ſignat. grat. verb. exemptiones ab Epiſcopis, verſ. Epiſcopus non poteſt, Eraſmus Cokier de iuriſdictione Ordinar. in exempt. part. 1. quæſt. 3. num. 3.

4 Nam licèt Epiſcopus quantumcumque generaliter Eccleſiam à ſua iuriſdictiooe eximat, nihilominùs ſemper remanent octo, à quibus eam ſoluere non poteſt. Primum, eſt correctio Can. viſis 16. quæſt. 2. Secundum, viſitatio. Tertium, procuratio ratione viſitationis, d. cap. cùm venerabilis, & ibi Panormitanus num. 3. Quartum eſt cathedraticum, cap. paſtoralis, & ibi Gloſſ. de donat. alia Gloſſ. in Can. quicunque, 16. quæſt. 7. & ità communiter teneri, ait Panormitanus loco citato. Quintum eſt, Ius reuerentiale, quod ſibi ab inferioribus Eccleſiis debetur, Felinus, & Panormit. locis cit. Puteus deciſ. 115. lib. 3. Cokier. d. quæſt. 3. num. 4. verſic. quintò ſimiliter. Sextum eſt, charitatiuum ſubſidium, cap. cùm Apoſtolus de cenſibus. Septimum, eſt inſtitutio auctorizabilis, quoad curam populi, arg. cap. cùm ſatis, de offic. Archidiac. & cap. 1. de Capell. Monach. in 6. Octauum, ea quæ ſunt ordinis Epiſcopalis; oon enim poteſt Epiſcopus eximere ſubditum, vt non teneatur recipere ab eo, quæ ſunt ordinis Epiſcopalis: ita Ioan. Andr. & Panormit. d. c. cùm venerabilis, Cokier. loc. cit.

5 Limitantur prædicta. Primò, vt Epiſcopus poſſit Eccleſiam initio fundatioois eximere; quia tunc nondum Epiſcopatui ius ſuperioritatis, quæſitum eſt Antonius de Butrio, & Imola, cap. cùm inter, de conſuetud. Felin. d. cap. cùm inter, num. 4. de re iudic. & alij apud Cokier. d. quæſt. 3. num. 5. Idem Felin. in cap. cùm venerabilis ſub. num. 33. de except. Barbat. conſil. 33. col. antepenult. verſ. & ſi dicatur. Epiſcopus lib. 1. Rocch. de Curt. de iure patr. in verb. pro eo quod ſub num. 26. & ſeq. Rota coram Gregor. XV. deciſ. 4. n. 12. vbi num. 13. & 14. quod dictum Federic. de Sen. conſil. 111. num. 4. (aſſerentis, quod ſi Epiſcopus aliquam Eccleſiam à ſe generaliter eximat, non poteſt à ſe abdicare viſitationem, & correctionem) poſſet procedere in Eccleſia iam conſtructa, & fundata, tunc enim agitur de amittendo iure quæſito; ſecus autem in fundatione, quia agitur de iure quærendo, & forſan aliter noo fundaſſet teſtator, niſi cum illa lege.

Secundò. Vt poſſit eximere ſaltem patiendo, iura Epiſcopalia ab inferiori contrà ipſum præſcribi, Cokier loco cit. num. 7.

Tertiò. Vt poſſit omnia ſua iura inferiori Prælato per modum Vicariæ perpetuæ concedere; exceptis tamen cathedratico, reuerentia, & charitatiuo ſubſidio: nam in aliis quinque ex cauſa, & de conſenſu Capituli, poteſt conſtituere aliquem Vicarium ſuum perpetuum nomine dignitatis ſuæ, vt illa tanquam Epiſcopi Vicarius exerceat. Vt ait Panormitan. vbi proximè, num. 5. ſubdens, quod per hoc prædicta iura oon erant omnino ab Epiſcopo abdicata; quia ſaltem illo negligente, poterit Epiſcopus ea exercere.

Quartò. Si ſententia fuit lata contra Epiſcopum ſuper plena inferioris exemptione, & ipſe ab ea non appellauerit, vt cap. cùm inter, & ibi Felinus, & Panormit. de re iudic. idem Panormit. d. cap. cùm venerabilis, num. 4. verſic. ſecundus, Cokier. d. quæſt. 3. num. 6. apud quem eadem quæſt. à num. 10. vide, an poſſit etiam Archiepiſcopos eximere.

Et eſt notandum, quòd Epiſcopus non poteſt exemptiones ab ipſo ſemel conceſſas in caſibus, in quibus eximere poteſtatem habet, ampliùs reuocare, ſi res integra eſſe deſiit, & exemptio plenè ſuum ſortita eſt effectum; qoia ſolus Princeps de plenitudine poteſtatis priuilegia à ſe conceſſa reuocare poteſt. Atque ita docent Franc. in cap. decet, num. 4. verſic. quid autem ſit, de regul. iur. in 6. Panormit. in cap. at Clerici, §. de adulter. col. 4. de Iudic. Felinus in cap. nouit, num. 11. eod. tit. & alij apud Barbuſ. de officio, & poteſt. Epiſc. part. 3. alleg. 79. ad finem. 6

Notandum etiam quod exemptio ad Ordinario conceſſa abſque conſenſu Capituli noo ſuffragatur, quia Epiſcopus abſqoe cooſenſu Capitoli non poteſt Eccleſiæ ſuæ iura donare cap. cùm nos, & cap. vna de his quæ fiunt à Prælatis ex cap. paſtoralis in fin. vbi Gloſſ. vlt. de donat. Federic. de Sen. conſ. 111. num. 3. in fin. verſ. nam cùm in tali exemptione. Rot. deciſ. 382. ſub num. 3. part. 2. recent. vbi quod debet huiuſmodi conſenſus præſtari collegialiter & à Capitulo ad id legitimè congregato ad trad. per Innoc. in cap. cum te num. 9. de reſcript. Federic. de Sen. conſ. 61. num. 15. 7 8

Præſumitur tamen interueniſſe ex obſeruantia 30. annorum, etiam quod in priuilegio exemptionis enuntiatus aut reſeruatus non appareat, vt pluribus auctoritatibus, & deciſionibus congeſtis firmauit Rota in Nullius, ſeu Squillacen. iuriſdictionis coram Andrea num. 2x. 9

QVÆSITVM XIV.

Vtrùm Epiſcopus in Monaſteriis, & locis Abbatum, & Prælatorum exemptorum pro Tribunali ſedere poſſit.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus regulariter poteſt, in quouis loco ſuæ Diœceſis pro tribunali ſedere, ibique iura reddere;* 2. *non tamen in locis exemptis*, num. 2.

3 *Locus exemptus, & locus extra Diœceſim indicantur à pari.*

Licet regulariter Ordinario, in tota ſua Diœceſi Eccleſiaſticam iuriſdictiooem, tam voluntariam, quàm contentioſam exercere competat, c. cùm Epiſcopus, de offic. Ordinar. in 6. Couar. in cap. alma mater, part. 1. §. 1x. num. 3. Rodericus quæſt. regul. tom. 2. quæſt. 63. art. 1. itavt in quouis loco ſuæ Diœceſis valeat pro Tribunali ſedere, ibique iura reddere, d. cap. cùm Epiſcopus, Belleoc. in tract. de charitat. ſubſid. quæſt. 32. num. 3. Bertach. tract. de Epiſcop. lib. 4. part. 5. num. 70. 71. & alij. Limitatur tamen in loco exempto, vbi id ſibi minimè licet, per text. in d. cap. cùm Epiſcopus, Gloſſa in Clementina quamuis, verb. aut eo, de foro competen. Sebaſtianus Vant. tit. de nullit. art. ex defectu iuriſdict. Ordinar. num. 108. Nauarr. conſilio 3. in Antiq. aliàs 4. in nouis, titul. de offic. Ordinar. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloſſ. 43. num. 180. Campanil. in diuerſis Iur. Canon. rubr. 11. cap. x3. num. 151. verſic. limitatur. Ratio eſt: nam Iudex nequit extra ſuam Diœceſim vbi tanquam priuatus habetetur, Tribunal. erigere, cap. notandum 2. quæſt. 3. cap. Epiſcopum 9. quæſt. 3. 1 2

Vant.

Vant. *d. num.* 108. Sed locus exemptus, & locus extrà Diœceſim iudicantur à pari, Doct. *in cap.* 1. vbi Ancharan. *num.* 10. Geminianus *num.* 17. & Franch. *in §. ſtatuto, num.* 10. *de Conſtitut.* cum aliis per Roland. *conſil.* 33. *num.* 23. *vſque ad finem, & ſequentib. lib.* 3. Henriq. *in ſumm. lib.* 7. *cap.* 15. §. 4. vbi gloſſ. *littera F.* Gonzalez *d. gloſſ.* 43. *num.* 182. Eraſm. Cokier. *de iuriſdict. Ordin. in exempt. p.* 2. *q.* 1. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. p.* 3. *alleg.* 80. *num.* 9. Rota *deciſ.* 107. *n.* 3. *ad fin. & ſeq. p.* 2. *Diuerſ. & in Conſtantien. iuriſdictionis,* 10. *May,* 1611. *coram Ortembergo*; ergo nec etiam poterit in locis exemptis Tribunal, *vt ſuprà*, ad iura reddenda erigere Quarant. *in ſumm. Bullar. vel priuilegia Regularium,* & Barboſ. *d. alleg.* 80. *n.* 17.

QVÆSITVM XV.

Vtrùm Epiſcopus in Eccleſia Abbatiali exempta Pontificalia exercere poßit.

SVMMARIVM.

1 *Pontificalia exercere non poteſt Epiſcopus in Eccleſiis exemptis, abſque licentia Prælatorum.*

2 *Epiſcopi poſſunt in Eccleſiis exemptis vti Pontificalibus inſignis, abſque tamen exercitio*; & n 4.

3 *Concilio generali derogatum non cenſetur per clauſulas generales.*

5 *Epiſcopi poſſunt, in locis exemptis diuina officia celebrare in Pontificalibus, & populo benedicere, nedum benedictione ordinaria, verum etiam ſolemni, & ea, quam itinerando præſtant*, n. 6.

7 *Archiepiſcopus viſitando loca exempta, poteſt crucem præ ſe ferre in locis exemptis.*

8 *Archiepiſcopi celebrantes in locis exemptis, pallio vti poterunt.*

9 *Epiſcopi poſſunt in locis exemptis celebrare, & populo prædicare.*

10 *Epiſcopus nequit in locis exemptis ordinationes celebrare.*

11 *Confirmationis Sacramentum miniſtrare non poteſt Epiſcopus in locis exemptis.*

12 *Degradare non poteſt Epiſcopus in locis exemptis, neque facere proceſſiones ſolemnes, & generales.*

13 *Indulgentias concedere non poteſt Epiſcopus celebrans, vel prædicans in locis exemptis, nec poteſt concedere, vt exempti eius nomine largiantur, qui ſi dant, non proſunt, niſi quoad ſibi ſubditos*, num. 14.

15 *Miſſas, & diuina officia in Pontificalibus in locis exemptis Epiſcopi nequeunt ab aliis ante ſe celebrari facere.*

16 *Sedere pro Tribunali in locis exemptis, nequeunt Epiſcopi, nec cathedram collocare.*

17 *Baldachinum erigere poteſt Epiſcopus, in locis exemptis Pontificalia exercens.*

1 AD propoſitum quæſitum, Reſpondeo, dicendo primò, quòd Epiſcopi nullo modo in Eccleſiis Abbatialibus ſuarum Diœceſum, quæ exemptæ ſint, Pontificalia exercere poſſunt; niſi habita prius Abbatum licentia. Ratio eſt, quia Epiſcopi extra ſuam Diœceſim, abſque Epiſcopi Diœceſani licentia, Pontificalia exercere non poſſunt: aliàs ab eorum exercitio ſuſpenderentur ex diſpoſitione Concilij Tridentini *ſeſſ.* 6. *de reformat. cap. vltim. & ſeſſ.* 14. *de reformat. cap.* 2. at locus exemptos, & locus extra Diœceſim iudicantur à pari, vt dictum eſt *in antecedenti quæſito num.* 3. Ergo Epiſcopi non poterunt, in Eccleſiis Abbatialibus exemptis, abſque Prælatorum earum licentia, Pontificalia exercere, Abbas *cap. ſignificaſti de foro compet.* text. *in can luminoſo,* 18. *q* 2. notant Doct. *in cap.* 1. *de verb. ſignific. lib.* 6. Innocent. *in cap. ex ore, de priuil.* notat làte Rolandus à Valle, *conſil.* 32. *à n.* 23. *cum ſeq. lib.* 3.

Dico ſecundò. Poſſunt Epiſcopi, in Eccleſiis Ab- 2
batialibus, ac aliis locis exemptis, vti Pontificalibus
inſigniis, abſque tamen aliquo exercitio; per diſpo-
ſitionem *clement. Archiepiſcopo de priuileg.* Cuius 3
diſpoſitioni, cùm ſit Concilij generalis Viennen. non
cenſetur derogatum per clauſulam generalem; niſi
expreſſa mentio fiat Concilij generalis, dicendo: *Non
obſtante quauis Conſtitutione, ſeu lege in Concilio gene-
rali edita,* per text. *in cap. ex parte, & cap. vlt. de Capell.
Monach.* Archidiac. *in cap.* 1. *de Conſtitut. in* 6. Felin.
in cap. noaaiulls, col. 4. *ſub num.* 2. *de reſcript.* Couar. *in
Epitom p.* 2. *c.* 8. §. 9. *n.* 6. Molin. *de iuſt. tract.* 2. *diſp.* 173.
verſ. occaſione legitimationis, Henriq. *in ſum. lib.* 7. *c.* 28.
num. 3. & alij apud Sanchez *de matrim. lib.* 3. *diſput.* 16.
n. 7. *& lib.* 8. *diſput.* 35. *n.* 17.

Poterunt ergo Epiſcopi in huiuſmodi Eccleſiis, & 4
locis, abſque Abbatum, & aliorum Prælatorum li-
centia, Pontificalibus inſigniis, & ornamentis modo
prædicto vti. Nec obſtat Concilium Tridentinum
loc. cit. quia loquitur de vſu Pontificalium, cum ali-
quo exercitio, vt colligitur expreſsè ex Nauarr. *conſ.*
69. *de ſenteat. excommunicat. in antiq. & conſil.* 12. *de
Cleric. excommunic. Miniſtr. in nouis*; vbi aſſerit quem-
dam Epiſcopum, qui in aliena Diœceſi Pontificali-
bus inſignibus vſus fuit, incurriſſe pœnam ſuſpenſio-
nis, in prædictis decretis Concilij Tridentini com-
minatam; non ſolum ob mitræ, & Pontificalium
vſum; ſed quoniam Calicem etiam conſecrauit, &
corporalia benedixit, abſque Diœceſani licentia. Ita
etiam Quarant. *in Summ. Bullar. verb. Archiepiſcop. au-
ctoritas, auctoritate* 32. *verſ. præterea*; poſſuntque in 5
eiſdem locis exemptis benedicere populo, & diuina
officia celebrare in Pontificalibus, ſicut poterant ante
Concilium, Franch. *cap. Abbates, n.* 1. *de priuileg. in* 6.
Angelus *verb Archiepiſcop. n.* 3. Sylu. *eod. verb. num.* 6.
Eraſm. Cokier. *de iuriſdict. Ordinar. in exempt. p.* 1.
quæſt. 45. *verſ.* 25. *&* 26. *n.* 34. *& verſ.* 62. *n.* 69. Barboſ.
dict. alleg. 8. *num.* 15. Gratian. *diſcept forenſ. cap* 467.
num. 31. Rota *in Nullius, ſeu Vrbinaten. Iuriſdictionis
7. Maij* 1618. *coram Buratto, quæ inter eius impreſſ. eſt
deciſ.* 321. *& in fin. operis eſt deciſ.* 72. *n.* 4. Et hoc in- 6
telligitur nedum de benedictione ordinaria, verùm
etiam de ſolemni per illa verba, *ſit nomen Domini be-
nedictum,* vt per Gloſſ. *in d. clem. Archiepiſcopo verb.
benedicat.* & de benedictione, quam itinerando præ-
ſtant Archiepiſcopi, vel Epiſcopi in ſua prouincia,
vel Diœceſi, quando per ſignum crucis populo be-
nedicunt, Ancharan. *ibid. num.* 3. Cardinal. *num.* 3. *&* 5.
Imol. *num.* 6. Vitalin. *num.* 58. *& ſeq.* & notatur etiam
in Ceremoniali Epiſcop. cap. 4.

Item poterit Archiepiſcopus, viſitando loca exẽpta 7
populo in via benedicere, & crucem præ ſe ferre in
locis exemptis, *d. clem. Archiepiſcopo de priuileg.* vbi
Gloſſ. *in verb. crucem*, Ancharan. Imol. Vitalin. &
Cardinal. *loc. cit.* Abb. *in cap.* 1. *num.* 2. *vt lit. pend.* Mil.
in repert. verb. Archiepiſcopus, Felin. *in cap. paſtoralis
num.* 8. *de offic. ordin.* Franch. *deciſ.* 711. *per tot.* Fuſc. *de
viſit. lib.* 2. *cap.* 8. *n.* 5. Gratian. *d. diſcept.* 467. *num.* 2. *&
ſeq. & num.* 29. Rota *in dicta Nullius ſeu Vrbinaten. co-
ram Buratto num* 4. Item poterunt Archiepiſcopi in 8
eiſdem locis exemptis ſuæ diœceſis in Pontificalibus
celebrantes pallio vti in diebus aliàs permiſſis Gloſſ.
in d. clem. Archiepiſcopo, verb. Pontificalibus, Vitalin.
num. 16. Imol. *num.* 6. *& ſeq.* Cardin. *num.* 8. *in princ.*
cum aliis per Gratian. *d. cap.* 467. *n.* 35. Poterunt etiam 9
in locis exemptis celebrare, & populo prædicare
Gloſſ. *in d. clem. Archiepiſcopo, verb. etiam celebrare,*

Abbas *num.*3. Vitalin. *num.*19. 20. *&* 66. Gratianus *loc.cit.num.*37.

10 Nequeunt tameo Epiſcopi in locis exemptis ordi-
nationes celebrare, quia eſt iuriſdictionis, Anchat.
*in d.clem.Archiepiſcopo num.*8. Cardinal *n.*5*.in princ.*
*& in §.ſic tamen num.*1. Imol. *num.* 4. Abbas *num.*3.
11 Vitalin. *num.*20. Neque confirmationis Sacramen-
rum miniſtrare, quia habet mixturam iuriſdictionis,
& officij Epiſcopalis. Ancharan. Cardin.Imol. Abb.
12 & Vitalin *locis proximè citatis.* Neque degradare Ao-
charan. *ibid. num.* 9. Vitalin. *num.* 20. neque facere
proceſſiones ſolemnes, & generales, quia eſt potiùs
officij, quàm honoris Epiſcopalis, Vitalin. *ibid.*
num. 55.

13 Neque poterunt Epiſcopi in locis exemptis cele-
brantes, vel concionantes indulgentias concedere,
quia hoc eſt iuriſdictionis, & dignitatis Epiſcopalis
cap. quod autem, & cap.cum ex eo, de pœnit.& remiſſ.
notant. Anchar. *in d.clem. Archiepiſcopo n.*6. Cardin.
14 *in §.ſic tamen n.*4. Vitalin. *num.*65. Imo nec poſſunt
concedere, vt exempti eorum nomine largiantur, &
ſi dant, non proſunt, oiſi quoad ſibi ſubditos, vt poſt
Oſtienſ. *in cap. accedentibus de exceſſ. Prælat.* notant
Cardin.& Vitalin. *locis proximè citatis.*

15 Item licèt Epiſcopi poſſint in locis exemptis Miſſas & diuina officia etiam in Pontificalibus celebrare, non tamen poterunt ab aliis ante ſe ita celebrari facere, quia id eſſet auctoritatiuè demandare, & iuriſdictionem exercere, vt declarant Ancharan. *in d.clem. Archiepiſcopo num* 4. Imol. *num.*9. Cardin. *num.* 3*.in.*5*. notab.& num.*4*. & num.*11*.in fin.& in §. ſimili num.*5*. 6. & 7.*

16 Pront neque etiam poterunt Epiſcopi in locis exemptis ſedere pro Tribonali, Cardinal. *ibid. num.* 5. Imol. *num.*4. nec cathedram collocare. Vitalin. *cap.*30. & eſt text. *in can. luminoſo* 18*.q.*2. quod tamen intelligitur de cathedra indiciali, vt dicit. Gloſſ. *ibid.verb. collocare* cum aliis per Gratiao. *in addit ad deciſ.*113. March. *& d.cap.*467*. in princip.*

17 Poteſt autem Epiſcopus in Eccleſiis Abbatialibus, vel aliis locis exemptis, ſuæ Diœceſis Pontificalia exercens, baldachinum erigere; ita Riccius *in prax. reſolut.*313*.num.*1. Gratian. *diſcept.forenſ.tom.*3*.c.*467. Campanil. *in diuerſ. Iur.Can. rubr.*9*.cap.*5 *n.*3. Et decreuit Sacra Congregatio Illuſtriſſimorum Cardinalium negotiis Epiſcoporum, & Regularium præpoſita, vt refert. Quaranta *in Summa Bullarij, verb. priuilegia Regularium.pag.mihi* 408. & Barboſ. *d.alleg.*80. *num.* 17. cuius declaratioois verba ſunt hæc. *Decet Epiſcopos pro eo, quo in Eccleſia Dei excellunt dignitatis gradu, in quocumque ſuarum Diœceſum loco, quoties eos, ibi Pontificalia exercere, aut in Pontificalibus adeſſe, & aſſiſtere contingit, eam, quam par eſt reuerentiam, & honorem decero cultu, & ornatu exhiberi. Quare non ſine graui animi dolore, auditum eſt, nonnullos Regulares, vano quorumdam immunitatum, & priuilegiorum prætextu, Epiſcopis in eorum Eccleſiis in Pontificalibus intereſſentibus, non modò renuiſſe in eis ſuprà locum Epiſcopalis ſolij, baldachinum erigere; verùm id etiam iuſſu ipſorúmmet Epiſcoporum curantes, prohibere, & arcere auſos fuiſſe; atque ideò Sacra Congregatio S. R. E. Cardinalium negotiis, & conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præpoſita, facto verbo cum Sanctiſſimo Domino noſtro Clemente Papa VIII. ac de Sanctitatis ſuæ ſpeciali, & expreſſo mandato, hoc præſenti decreto perpetuis futuris temporibus valituro, declarat, ſtatuit, decernit, & mandat, vt de cætero, Epiſcopi, vbi tam ex conſuetudine, & priuilegio, quàm ex Sacrorum Canonum conſtitutionibus, & Pontif. Rom. præſcripta, aut alio iure, Pontificalia exercere, aut Pontificalibus paramentis cum mitra, vel etiam ſola cappa indui, in quibúſuis Regularium tam Mendicantium, quàm non Mendicantium, Monachorum, etiam Caſinenſium, Clericorum, Presbyterorum, & cuiuſuis alterius Ordinis, & Religionis Militia, Societatis, aut Congregationis Eccleſiis intereſſe poſſunt; ipſi Regulares quoties opus fuerit, teneantur ibi, & debeant in loco ad ſolium Epiſcopi conſtituendum opportuno, & congruo baldachinum attollere. Eis autem id facere negligentibus, aut nolentibus; liceat eiſdem Epiſcopis illud aſportari, & in quacunque eorundem Regularium, aut alia quantumuis exempta Eccleſia ſuprà Epiſcopale ſolium, ſeu Pontificale faldiſtorium, erigi facere, atque ſub eo ſedere, & ſtare, quemadmodum in propriis, & Cathedralibus eorum Eccleſiis ſtare, & ſedere ſolent; eo tamen dumtaxat tempore, quo Pontificalem eiuſmodi functionem exercebunt, vel dum actus ipſe, cui in Pontificalibus aderunt, peragetur. Si qui verò Regularium huic declarationi, ſtatuto, decreto, & mandato, inobedientes, & contumaces fuerint, ſciant ſe ab eiſdem Epiſcopis ad id per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, huius decreti virtute cogi, & compelli poſſe, aliiſque pœnis tam ſpiritualibus, quàm temporalibus, arbitrio Summi Romani Pontificis ſubiacere, & obnoxios fore. Non obſtantibus quibuſuis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac dictorum Ordinum, Religionum, Militiarum, Societatum, & Congregationum quocunque nomine cenſeantur. ſtatutis, & priuilegiis quoque indultis, & litteris Apoſtolicis, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, & cum quibuſlibet etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, ac irritantibus, & aliis decretis in contrarium præmiſſorum, hactenus quomodolibet conceſſis, confirmatis, & approbatis; quibus omnibus, & ſingulis etiam ſi talia eſſent; quæ ſub generali expreſſione, & derogatione non venirent, ſed illis, eorúmque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, & indiuidua mentio habenda foret, eorum tenores, præſentibus, pro expreſſis, & ad verbum inſertis, habens Sanctitas ſua, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogat, cæteriſque in contrarium facientibus quibuſcumque, Romæ die 10. Iunij, 1603.*

Alex. Card. Flor. Epiſc. Præneſt.

Hier. Agucchius Secret.

QVÆSITVM XVI.

Vtrùm de legatis factis Monaſteriis, & Eccleſiis exemptis teneantur earum Abbates, & Prælati, canonicam portionem Epiſcopo ſoluere.

SVMMARIVM.

1 *Canonica portio quid ſit.*

2 *Canonica portio, de quibus bonis debeatur Nomine Epiſcopi, an hic intelligantur etiam Abbates, & Prælati inferiores.*

3 *Oſtienſis ſententia aſſerentis, loca etiam exempta ad canonicam portionem Epiſcopis ſoluendam teneri, refertur.*

4 *Canonicam portionem Epiſcopis ſoluere non tenentur Monaſteria, & loca exempta.*

5 *Canonicam portionem Epiſcopis tenentur ſoluere Monaſteria, & loca exempta de relictis Capellis non exemptis, ſibi ſubiectis.*

PRo huius quæſiti intelligentia ſupponendum eſt, canonicam portionem eſſe certam bonorum partem, de legatis factis piis locis Epiſcopo debitam, ratione oneris, quod in adminiſtratione ſoi Epiſcopatus ſuſtinet, quæ introducta eſt ad inſtar legitimæ patri, aut patrono debitæ in bonis filij, vel liberti;

ad

ad cuius ſimilitudinem viſum fuit, Epiſcopo, qui Pater & ſpiritualis Patronus eſt, ius ad certam ſuorum portionem competere. Dicitur autem portio hæc canonica, eò quòd eſt à Sacris Canonibus approbata, & debita iure decretorum canonicorum, *can. de his* 10. *quæſt.* 1. *can. decernimus, & can. conſtitutum,* 36. *quæſt.* 1. *clement. dudum, de ſepultur.* Oſtienſ. *in Summ. titul. de ſepultur. num.* 11. Sylueſter *verb. canonica portio, num.* 1. Roderic. *quæſt. Regular. tom.* 1. *quæſt.* 39. *artic.* 1. Manuale Prælatorum, *tom.* 2. *quæſt.* 48. *artic.* 1. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. part.* 3. *alleg.* 86. *num.* 1.

2 Debetur Epiſcopo hæc canonica portio de legatis relictis Eccleſiis, & aliis piis locis, *cap. conquerente de offic. Ordin.* vbi gloſſ. *verb. mortuariorum, cap. reliquiſti, & cap. vlt. de teſtam. cap. de quarta, de præſcript.*. Nomine autem Epiſcopi intelligendi etiam ſunt Abbates, Præpoſiti, & ſimiles Prælati inferiores omnes, habentes etiam Eccleſiam ſibi ſubiectam ac in ea Epiſcopalem iuriſdictionem. Canonica enim portio eſt de lege iuriſdictionis, Innocentius *in cap.* 1. *de ſtatu Monachorum*, Petr. de Vbald. *de canonica Epiſc. cap.* 1. *num.* 4. *& cap.* 4. *quæſt.* 5. Lapus *eodem tractatu de canonica portione, quæſt.* 4 *num.* 5. Sed cùm Abbates, & Prælati prædicti habeant etiam in Eccleſiis ſibi pleno iure ſubiectis, eandem Epiſcopalem iuriſdictionem, habere etiam debent omnia illi annexa, & connexa. Ita Barboſ. *loco cit. num.* 9. Cokier. *de iuriſdiction. Ordinar. in exempt par.* 4. *quæſt.* 6. *num.* 2. Differt canonica portio à quarta funerali, de qua *in ſequenti quæſito*, vt latè per Capyc. *deciſ.* 23. *per tot.*

3 His itàpræmiſſis, ad Quæſiti ſolutionem deueniendo. In hac re duæ ſunt opiniones. Prima eſt, Oſtienſis *loco cit. num.* 12. §. *& à quibus petatur*, aſſerentis, canonicam portionem peti poſſe ab omnibus intra propriam Diœceſim conſtitutis, ſiue ſint Capellæ Monachorum, vel aliorum Religioſorum, vel Monaſteria, aut alia pia loca, non obſtantibus quibuſcunque priuilegiis, exemptionibus, vel aliis; niſi in ipſis expreſsè immunitas ab huius quartæ ſolutione conceſſa ſit. Ratio huius eſt; quia portio canonica debetur de oblatione fidelium, qui exempti non ſunt, licèt locus, cui bona legantur, exemptus ſit. Et ideò in his mortuariis non inſpicitur locus, cui relinquitur, verùm ſit ſubiectus, necne, ſed fidelis, à quo relinquitur, & relictum.

4 Altera opinio quæ eſt communior, & verior, negat Monaſteria, & Eccleſias, ac loca exempta canonicam portionem Epiſcopo ſoluere debere. Quia hæc canonica portio debetur Epiſcopo propter communionem, quæ eſt inter ipſum, & Eccleſiam ſibi ſubiectam, *cap. requiſiſti verſ. ſecus de teſt.* Sed communio, ceſſat inter Epiſcopum, & Eccleſiam, ſeu locum exemptum. Vel poteſt deberi ratione oneris, quod ſuſtinet Epiſcopus in celebrando ſolemniter, Ordines conferendo, prædicando, ac alia omnia ferendo, quæ tàm ad forum contentioſum, quàm pœnitentiale ſpectant. Vel poteſt deberi in recognitionem ſuperioritatis; hæ autem omnes rationes ceſſant in exemptis; quia Epiſcopus non celebrat in locis exemptis, non ordinat exemptos, non prædicat, aut cathedram collocat in loco exempto, nec ea, quæ ad contentioſum, vel pœnitentiale forum ſpectant, exercet, *can. luminoſo* 18. *quæſt.* 2. *cap. nullus, & cap. cùm Epiſcopus. de offic. Ordin. in* 6. Præterea cùm perſonæ, ac loca exempta immediatè Sedi Apoſtolicæ ſubiiciantur, nihil Epiſcopis in ſignum ſuperioritatis ſoluere debent: quia Summus Pontifex per priuilegium exemptionis aduocat ad ſe omne ius Epiſcopale, itaut ipſe omnium exemptorum Diœceſanus ſit *cap. auctoritate, de priuileg. in* 6. Facit *clem. dudum* §. *verùm de ſepult.* quæ loquens de Fratribus Prædicatoribus, & Minoribus, qui ſunt exempti, excludit omnes Prælatos à petitione cuiuſcunque portionis, niſi ſolum reſpectu quartæ, quæ debetur Eccleſiæ parochiali, quæ an debeatur a Religioſis exemptis, dicemus infra. Atque hanc ſententiam contra Oſtien. tuetur Innocent. *in cap. officij de teſtament.* & ibi Panormit. *num.* 6 qui eam dicit communiorem, & veriorem, Ioan. Andr. *in cap certificari de ſepultur.* Petr. de Vbald. *d. cap.* 4. *quæſt.* 6. Lap. *eod tract.* §. *quia de num.* 10. Federic. de Senis *in conſ.* 96. Idem Panormit. *in conſ.* 37. *num.* 1. *verſ. ſed certè part.* 1. Feliu. *in cap. quarta in princ. verſ. & teſtamenti, de præſcript.* Bald. *in l. ſi quis ad declinandam col.* 6. *verſ. iuxta hoc C de Epiſc. & cleric.* Angel. *in ſum. verb. canonica. num.* 7. Sylueſt. *eod. verb. quæſt.* 3. *num.* 4. Azor. *Inſtit. moral. part.* 2. *lib.* 9. *cap.* 12. *q.* 5. Manual. Prælat. *d. quæſt.* 48. *art.* 2. Eraſm. Cokier. *d. quæſt.* 6. *num* 4. Barboſ. *d. alleg.* 86. *num.* 10. 11. 12. *&* 13. Franc. Leo *in Theſ. for. Eccleſ. part.* 12. *cap.* 14. *num.* 30.

Verùmenimuerò ſi Monaſterium vel Eccleſia exem- 5
pta habet Cappellas, vel populum non exemptum, tenetur Epiſcopo ad eam portionem ſoluendam de legatis relictis Capellis non exemptis, per text. *in cap. ex ore de priuileg.* Innocent. & Ioan. Andr. *in cap. in noſtro de ſepultur.* Lap. *d. tract. de Canonica Epiſc.* §. *quia num.* 6. *verſ. ſecundo quæritur*, Vbald. *eod. tract. d. cap.* 4. *quæſt.* 5. *& latè quæſt.* 8. 10. *&* 11. Cokier. *d. quæſt. num.* 5. Barboſ. *d. alleg.* 86. *num.* 14.

Si monaſterium ab Epiſcopi iuriſdictione exemptum, Parochos non exemptos haberet; & aliquis de Parochia legauerit Monaſterio exempto; huiuſmodi legati Epiſcopus ſuam quartam habebit, vt tenet Petrus Vbaldus *part.* 2. *cap.* 4. *quæſt.* 10. quem ſequitur Iulius Lauorius *inferiùs citandus*.

Si verò Summus Pontifex vniret Eccleſiam curatam Monaſterio exempto cum populo, de tali legato facto ab aliquo de tali Parochia, non debetur, ex eodem Iulio Lauorio.

His poſitis notandum eſt cum eodem Iulio Lauorio *var. elucubrat. tit.* 2. *cap.* 17. *num.* 73. canonicam Epiſcopalem poſſe præſcribi in totum quod probat per *cap. de quarta, de præſcript.* etiam Epiſcopus contra Epiſcopum, & Eccleſia inferior, *cap. cùm ex officij, de præſcript.* & hæres contra Epiſcopum; & ſi allegatur titulus, ſufficit ſpacium 40. annorum. *cap. de quarta:* ſi non probatur titulus, requiritur tempus, cuius non extat memoria in contrarium, *cap.* 1. *de præſcript. lib.* 6. Titulus autem iuſtus dans cauſam præſcriptionis, eſt quando conceſſio canonicæ portionis fit ab Epiſcopo ſolo ſine Capitulo. Impeditur tamen præſcriptio Sede vacante tempore ſchiſmatis quando Epiſcopus eſt excommunicatus, quando caret titulo, quando eſt in mala fide, quando ignorat de legato, non ex eius negligentia, Petr. Vbald. *part.* 1. *cap.* 2. *num.* 15. quem refert & ſequitur idem Lauorius *loco cit.*

QVÆSITVM XVII.

Vtrùm Abbates, & Prælati regulares teneantur, quartam funeralem Parochis, vel Epiſcopis ſoluere.

SVMMARIVM.

1 *Quarta funeralis de quibus debeatur, & quota ſit,* & num. ſeq.

2 *Quarta funeralis de iure debetur etiam ab exemptis.*

4 *Funeralia,*

4 *Funeralia, quæ dicantur.*
6 *Quarta funeralis an debeatur ex relictis pro ædificatione, & reparatione Eccleſiarum.*
7 *Quarta funeralis an debeatur ex relictis pro ſubuentione Eccleſiæ reſpectu eorum, quæ ad diuinum cultum pertinent.*
8 *Quartam funeralem non ſoluunt Religioſi, ex ſpecialibus priuilegiis, quæ referuntur.*
9 *Priuilegia eximentia à ſolutione Quartæ funeralis non ſuffragaatur abſque expreſſa deregatione clem. dudum, de ſepultur.*
10 *Concilij generalis decretis qualiter ſit derogandum.*
11 *Priuilegia eximentia à Quarta funerali non ſuffragantur, ſi in eis adſit clauſula,* Salua iuſtitia Eccleſiarum Parochialium. *Contrarium* num. ſeq.
13 *Clauſula*, Salua iuſtitia Eccleſiæ Patochialis, *poſita in priuilegio exemptionis à Quarta funerali, intelligitur de aliis, quàm de expreſſis & de materiis compatibilibus cum expreſſis.*
14 *Clauſula*, Salua Canonica iuſtitia Epiſcopi, *quid operetur.*
15 *Quarta funeralis debetur à Monaſteriis, quæ per 40. annos ante Concilium illam perſoluere ſolita erant.*
16 *Monaſteria ædificata à 40 annis citra Conci. Trid. non teneantur ſoluere quartam funeralium.*
17 *Priuilegia eximentia à Quarta funeralium an ſuffragentur per viam communicationis.*
18 *Clericorum Regularium Monaſteria non tenentur ad ſolutionem Quartæ.*
19 *Sepelire poſſunt Religioſi in eorum Eccleſiis cadauera fidelium defunctorum, ſine alicuius licentia.*
20 *Sepulturam eligere in qualibet Eccleſia, licitum eſt cuilibet.*
21 *Parochus intus Eccleſias regularium, dum cadauera in eis ſepeliuntur, non poteſt vti ſtola, nec in officio decantando, vel exercitio aliarum functionum ſe intromittere.*
22 *Clericus ſecularis poſtquam cadauera in Religioſorum Eccleſiis ſepelienda aſſociauerit, non poteſt intus eaſdem Eccleſias in officio decantando, vel exercitio aliarum functionum ſe intromittere.*
23 *Officium in tumulandis cadaueribus in Eccleſiis Regularium non per Parochum, ſeu alios presbyteres ſeculares, ſed per eoſdemmet Regulares fieri debet non obſtante quauis contraria conſuetudine.*

1 QVarta Patochialis debetur Eccleſiæ Patochiali
ex his bonis, quæ Parochiani legant, ſiue te-
linquunt, vel offeruot ratione funetis, cùm quis ali-
cubi extra parochiam ſepulturam eligit. Et hæc eſt
varia, nam alibi eſt dimidia, alibi tettia, alibi quarta
pars, iuxtà varias Eccleſiarum, vel populorum con-
ſuetudines *cap. certificari de ſepultur.* debetur autem
ab Eccleſiis, vbi aliquis ſepelitur, vel ad quas tranſ-
2 it ſe conuertendo, ſeu alio modo; etiamſi tales Ec-
cleſiæ ab Epiſcoporum iuriſdictione exemptæ eſſent
clem. dudum de ſepultur. Innocent. *in cap. relatum, & in cap. in noſtra extr. eod. tit.* Syluest. *verb. canonica portio num. 7. quæſt. 9.* Et hæc quarta funeralis venit
appellatione quartæ Patochialis, vt *in cap. 1. & cap. relatum de ſepultur. & in cap. 2. eod. tit. in 6. & dicta clem. dudum, §. verum,* & vtrobique Doct. *de ſepultur.*
3 Et hæc quarta funeralis licèt per text. *in clem. dudum de ſepultur.* fuerit ampliata, vſu tamen, & con-
ſuetudine ad quattam fuoeraliom teſtricta fuit, vt
poſt Cardinal. *in d. clem. dudum. §.* verùm, tradunt
Couart. *in cap. final. de teſtament. num. 6.* Molin. *de iuſt. & iur. tract. 2. diſput. 217.* Roderic. *quæſt. regular. tom. 1. quæſt. 39. art. 2. in fin.* & de ea tantùm loquitur Concil. Trident. *ſeſſ. 25. de reformat. cap. 13.* Rot. *in Elnea. iurium Parochialium 6. Iunij 1631. coram R.P.D. Queipe, quæ in fine operis eſt deciſ. 85. num. 3.*
Itemque de iure communi etiam Abbates, & Præ-
lati Regulares ab Epiſcoporom iuriſdictione immu-
nes funeralem quattam Parochis, vel etiam Epiſco-
pis, vbi ita conſueuit, ſoluere tenentor, *d. clem. du-*
dum §. verùm de ſepultur. Et appellatione funeraliom 4
quoad quartam, veniunt cerea, & omnia alia, quæ
occaſione funeris fiunt, vt per Gloſſ. *in d. clem. dudum, verb. funeralibus,* vbi de candelis, quæ dantur
ad manus, *Imol. num. 80.* & Vitalin. *num. 29.* & funera-
lia ſunt, quæ cum funere deferuntur, Gloſſ. *in d. Clem. dudum verb. funeralibus de ſepultur.* Petr. de
Vbald *de Canonic. Episc. & Paroch. debit. par. 2. cap. 4.*
num. 10. & 16. Et quartam funeralem dumtaxat con- 5
ſiſtete in cera, & aliis oblationibus, quæ deferun-
tur tempore, quo defunctorum corpora ad ſepultu-
tam aſportantur, nec deberi de Miſſis, & legatis,
aut aliis oblatiooibus eorum, qui in Eccleſiis Regu-
larium ſepeliuntur, declarauit ſan. mem. Pius V. 17.
Kal. Iulij anni 1567. vt teſetunt Guttier. *de iuram. confirmat. 2. part. cap. 4. num. 3.* Roderic. *d. quæſt. 39. art. 2.* Rota *in d. Elnen. iurium Parochialium coram Queipe num. 4.* quod antea ad fauorem fratrum ſta-
tutum fuerat à Sixto IV. vt refert Syluest. *in ſumma verb. canonica in fin.* & idem ſan. mem. Pius V. 9. *Iulij.* 1571. *in ſtatuto directo ad Principatum Cathaloniæ*,
prohibuit, ne Patochi à fratribus, vltra quartam fu-
neralium, quippiam exigerent, vt teſtatur Rota *in d. Elnea. coram R.P.D. Queipe num. 4.*
Non debetur autem quarta funeralis de te- 6
lictis pro ædificatione, & reparatione Eccleſiarum,
Monaſteriorum, & aliorum locorum piorum, iuxta
text. *in cap. vlt. de teſtament. & in cap ex parte*, ibi,
vel ad fabricam, de verbor. ſignificat. Romao. *conſ. 233. incip. præmiſſa quæſtio, in princ.* Panorm. *con. 37. lib. 1.*
Capyc. *deciſ. 23. num. 4.* Seraphin. *deciſ. 726. num. 3.*
Quod ſi Eccleſia, vel monaſterium de præſenti re-
paratione non indigeret, diſtinguendum eſt: quòd
vel relinquitur legatum ſtatim ſoluendum, vel in ſin-
gulos annos pro teſtauratione Eccleſiæ, vel Mona-
ſterij, quæ reparatione non indigeant; & eo caſu de-
betur qoatta, aut legatum fit pro reſtauratione, &
tepatatione Eccleſiæ, quoties indigebit; & hoc caſu
non debetur quarta. Ita Seraphin. *loc. cit.*
Prætetea non debetur qnarta hæc funeralis ex te- 7
lictis pro ſubuentione Eccleſiæ reſpectu luminarium,
otnamentorum, & aliorum, qoæ ad cultum diuinum
pettinent, *d. c. vlt. de teſtament.* quod procedit, quando
vſus eſt determinatus, ſecus ſi vſus ſit indeterminatus,
& non deſtinatus perpetuo cultui diuino; tunc enim
debetur quatta *cap ex part. il. 3. de verb. ſignif. c. requiſiſti de teſtam.* Seraph. *d. dec. 726. n. 4.* & generaliter ex
quibus debeatur huiuſmodi quarta funeralis, latè tra-
dit D. Barboſ. *in tract. de of. & pot.* Laroch *c. 25. à n. 36.*
Religiones omnes ferè hodie, partim per priuile- 8
gia ipſis directè conceſſa, partim per communica-
tionem ſpecialiter ab huius quartæ funetalis ſolu-
tione exemptæ ſunt; vt Congregatio Caſinen. aliàs
Sanctæ Iuſtinæ de Padua habet priuilegium Eugenij
IV. *ſub Dat. Bononiæ anno Domini* 1436. *quinto Nonas Iulij, Pontificatus ſui anno 6.* per quod conceſſit, vt
eius Congtegationis Monaſteria non teneantur ſol-
uere aliquam canonicam pottionem, aut decimas
Parochis, aut Epiſcopis, vel aliis ſibi quomodolibet
debitis, etiam de relictis, aut donatis, vel legatis,
tam inter viuos, quàm in vltimis voluntatibus. Eius
priuilegij verba ſunt hæc.

Nos

Nos volentes prædictæ Congregationis Monachos, qui à pluribus citrà temporibus in obſeruantia Regulari, & vitæ ſanctimonia variis multiplicarunt, prout in dies multiplicantur virtutum meritis, & vt Altiſſimo poſſint commodiùs, & quietiùs deſeruire, ac reparationi Monaſteriorum eorum, quæ maxima indigent, vacare, amplioribus fauoribus proſequi. Motu proprio non ad ipſorum, aut alicuius eorum nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate omnibus, & ſingulis dictæ Congregationis Monaſteriis, Prioratibus, Grangiis, membris, manualibus, & locis, vt ad dandum, ſeu ad ſoluendum aliquam canonicam portionem, ſiue decimas aut aliud quodcumque, quòd loco earum ſolui conſueuiſſet Parochis, Epiſcopis, Archiepiſcopis, Capitulis, Collegiis, Vniuerſitatibus, Communitatibus, Fabricis, & aliis quibuſcumque cauſa hactenus debita, ſeu quæ deberi prætendatur, quomodolibet in futurum etiam ab eiſdem derelictis legatis, & donatis, tam in vltimis voluntatibus, quàm inter viuos, ſeu qnacumque occaſione conceſſis, præteritis, & in poſterum concedendis, minimè teneantur. Quibuſcumque Conſtitutionibus Apoſtolicis, ac præfatis noſtris literis, quibus quatenùs huic noſtro Indulto obuiant, volumus derogare, & alij conſuetudinibus, ſtatutis præſcriptionibus, & priuilegiis ſub quacumque forma, aut quibuſcumque clauſulis editis, non obſtantibus: etiamſi de illis, eorúmque toties tenoribus præſentibus expreſſa, & ſpecialis, ac indiuidua foret habenda mentio; auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, ex certa ſcientia de ſpecialis dono gratiæ indulgemus. Decernentes ex nunc omnes, & ſingulas excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliáſque quaſcumque ſententias, quas contra perſonas dictæ Congregationis, ſiue Monaſteria & loca, & alias in præiudicium conceſſionis huiuſmodi promulgari nullas, necnon irritum, & inane quidquid aliud in conrrarium à quocumque quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter attentatum forſan eſt hactenus, vel in poſterùm contigerit attentari. Nulli ergo omninò, &c.

Hoc priuilegium noſtræ Congregationi Vallis Vmbroſæ communicatur per memorabilem Bullam Iulij II. quæ in fine operis apponitur. Simile priuilegium ab eodem Pontifice Monachis Cæleſtinis fuiſſe elargitum, teſtatur Roderic. *in noua collect. Bullar. pro Regul. Bulla* 18. *eiuſdem Pont. ſub Datum Florentiæ, anno Incarnationis Domini* 1404. 5. *Kalendas Nouembris, Pontificatus ſui anno* 4. Verba eiuſdem Bullæ pro materia propoſita ſunt.

Concedimus quoque vobis, vt de his, quæ in ornamentis, vel pro eis, aut libris, fabrica, luminaribus, anniuerſario, ſeptimo, vigeſimo, trigeſimo, ſiue aliis ad perpetuum cultum diuinum, ſeu pro pitantiis, aut ad ſuſtentationem veſtram, vel indumentis, & calceamentis veſtris, nec non pro annuis cenſibus redimendis aliquorum ſolutione aliqua Monaſteria, Prioratus, aliáque loca veſtri Ordinis obligata forſitan viderentur; aut de his, quæ pro domibus, prædiis, hortis, aliiſque locis emendis vobis legantur. De oblationibus quoque, & obnentionibus, etiam quas occaſione funerum, & aliis, quæ iure inſtitutionis, ſeu ſucceſſionis, aut legati, vel relicti, aut fideicommiſſi ad vos, & Eccleſias, & loca veſtra pietatis intuitu, deuenire contigerit, nulli teneamini iuſtitiam, ſeu portionem canonicam exhibere, & ad hoc vos decernimus aliquatenus non teneri.

Multa alia huius tenoris priuilegia Monachalibus Congregationibus à Sede Apoſtolica conceſſa, videri poſſunt *in ſupracitata Collect. Bullar.* Roderic. *& in propriis libris priuilegiorum, vniuſcuiuſque Congregationis*, quæ breuitatis cauſa, hîc omittuntur.

Extant prætereà huius propoſitæ materiæ priuilegia Mendicantium, quorum aliqua hic referuntur propter Prælatos, alióſque exemptos, cum Mendicantibus in priuilegiis communicantes. Inter alia huiuſmodi exemptionis priuilegia habetur Bulla Innocentij IV. quæ incipit. *Pacem veſtram, Dat. Peruſij, 16. Kalend. Iunij Pontificatus ſui anno* 10. in qua legitur, quòd conceſſit Fratribus Minoribus, vt de iis, quæ in ornamentis, aut pro eis, vel pro fabricis, ſeu luminaribus, vel anniuerſariis, ſeptimo, vigeſimo, & trigeſimo, aliiſque ad perpetuum diuinum cultum teſtamentis eiſdem legantur, nullam canonicam portionem ſoluere teneantur; dummodò in fraudem Epiſcoporum, & Presbyterorum, Parochialium non fiat. Elicitur hæc conceſſio *ex monumen. Ordin.* & refertur *in Compendio, verb. canonica portio* §. 1.

Item *in* 2. §. *ibid.* legitur Alexandrum IV. conceſſiſſe idipſum, quod præfatus Innocentius IV. conceſſerat? addendo inſuper, quòd nec etiam de pitantiis, ad ſuſtentationem Fratrum, aut de indumentis eiſdem legatis, teneantur dare aliquam portionem, & decreuit irritas eſſe, & inanes quaſcumque cenſuras contra Fratres, ſeu contra benefactores huiuſmodi vel hæredes, aut executores illorum promulgatas: quæ conceſſio Alexandri IV. reperitur in quadam ſua Bulla, quæ incipit. *Pium eſt, & conſonum æquitati. Data Anagniæ 13. Kalendis Februarij, Pontif. ſui anno* 5. & refertur *Monum. Ord.* vt habetur ex Mirand. *in Manual. Prælat. Regular. tom.* 2. *quæſt.* 48. *art.* 6. *concluſ.* 1.

Similiter Clemens IV. in quadam ſua Bulla, quæ incipit. *Virtute conſpicuos*, quæ habetur *in Monum. Ord. & in Compendio, verb. canonica portio* §. 3. conceſſit omnia, eiſdem Fratribus, quæ ſupradicti duo Pontifices anteceſſores ſui conceſſerant, addendo inſuper aliqua alia in Mari magno ſub verbis,

Concedimus vobis, vt de iis, quæ in ornamentis, aut libris, fabrica, luminaribus, anniuerſario, ſeptimo, vigeſimo, trigeſimo, aut aliis ad perpetuum diuinum cultum, ſeu pro pitantiis, aut victu ad ſuſtentationem veſtram, vel indumentis, necnon pro annuis cenſibus redimendis, ad quorum ſolutio-

nem

Digitized by Google

nem aliquæ domus veſtri Ordinis obligatæ noſcuntur: & de domibus, prædiis, hortis, aliiſque locis vobis ſecundum inſtituta veſtri Ordinis oportunis, aut de iis quæ pro huiuſmodi domibus, prædiis, locis, & hortis emendis vobis legantur (dummodo præmiſſa non conuertantur in vſus alios, ſed illos dumtaxat pro quibus relinquuntur, aut alios etiam, qui in hac conceſſione, vel indulgentia continentur) nulli canonicam portionem aliquam teneamini exhibere: & ne qui à vobis, vel vltimarum executoribus voluntatum, ſeu decedentium hæredibus, de præmiſſis aliquid exigere, vel extorquere præſumant diſtrictiùs inhibemus.

Et Bonifacius VIII. in quadam ſua Bulla decretali, quæ incipit. *Super Cathedram*, quæ habetur inter communes ſub *titulo de ſepulturis*, §. *verùm*, & refertur in *clem. dudum eod. tit.* circa præfatam canonicam portionem, edidit ſequentem Conſtitutionem.

Verùm ne Parochiales Eccleſiæ, & ipſarum Curati, ſiue Rectores, qui miniſtrare habent Eccleſiaſtica Sacramenta, quibus noſcitur de iure competere, prædicare, ſeu proponere verbum Dei, & confeſſiones audire fidelium, debitis, & neceſſariis beneficiis defraudentur, cum operariis, mercedis exhibitio debeatur: auctoritate Apoſtolica ſtatuimus, & ordinamus, vt Prædicatorum, & Minorum Ordinum Fratres, de obuentionibus omnibus tam funeralibus, quàm quibuſcunque, & quomodocunque relictis, diſtinctè, vel indiſtinctè, ad quoſcunque certos, vel determinatos vſus, de quibus etiam quarta ſiue canonica portio dari, ſiue exigi non conſueuit, vel non debet de iure, necnon de datis, vel qualitercunque donatis, in morte, ſeu mortis articulo, in infirmitate, donantis, vel dantis, de qua deceſſerit, quomodocunque directè, vel indirectè Fratribus ipſis, vel aliis pro eiſdem, quartam partem, quam, auctoritate Apoſtolica taxamus, & etiam limitamus, Parochialibus Sacerdotibus, & Eccleſiarum Rectoribus, ſeu Curatis largiri integrè teneantur, facturi, & curaturi, quòd nec alij, neque aliis à quibus quarta huiuſmodi minimè deberetur, ad ipſorum Fratrum vtilitatem, vel commodum huiuſmodi fiant relicta, aut in eos taliter data, vel donata procedant, ſeu quod in morte, vel ab infirmis huiuſmodi dandum, vel donandum Fratribus ipſis exiſteret, in eorumdem dantium, vel donantium ſanitate, ſibi dari, vel donari procurent, in quibus per ipſos vitandis eorum intendimus conſcientias onerare, vt ſi, quod abſit, per Fratres ipſos, dolo, vel fraude quidquam in hac parte agi forſaſſe contigerit, præter id, quod eos propterea dictis Sacerdotibus, Rectoribus, & Curatis teneri volumus, etiam diſtricta ratio in extremi iudicij examine requiratur ab eis. Vltra portionem autem huiuſmodi, nihil valeant Parochiales Rectores, Curati, & Prælati exigere ſupradicti; nec illis dicti Fratres amplius impendere ſint aſtricti, nec ad id à quoquam poſſint aliqualiter coërceri.

Et quamuis appateat, quod ipſe Bonifacius poſt conceſſionem portionis canonicæ emanatam ad fauorem Ordinis Mendicantium reuocauerit omnia priuilegia, gratias & indulgentias &c. prout *in d. Bulla*, ipſa tamen Bonifacij Conſtitutio fuit reuocata per Benedictum XI. in alia ſua Extrauaganti, quæ incipit, *Inter cunctas*, & habetur etiam inter communes, ſub *tit. de priuileg.* in qua concedit Fratribus Minoribus, atque Prædicatoribus, multa priuilegia circa prædicationes, confeſſionum auditiones, & ſepulturas, prouentúſque ex eiſdem obuenientes. Clemens etiam V. approbando prædictam Benedicti XI. Conſtitutionem reuocatoriam, caſſauit, & annullauit priorem editam à Bonifacio VIII. in Concilio Viennen. & illam obſeruari præcepit, ipſamque de verbo ad verbum inſeruit in ſua Clementina, quæ incipit, *Dudum de Sepult.* cuius verba ſunt,

Dudum à Bonifacio Papa VIII. Prædeceſſore noſtro, infraſcripta edita decretali, Benedictus Papa XI. Prædeceſſor noſter, aliam illam reuocatoriam promulgauit, quæ quia, vt probauit effectus, nedum pacis ab auctore ipſius ſperatæ, fructum non attulit, quinimo diſcordiæ, pro qua ſedanda proceſſerat, fomentum non modicum, miniſtrauit. Nos eam omnino caſſantes, aliam à præfato Bonifacio editam, ſacro inſtante & approbante Concilio, innouamus, ſubiicientes tenorem illius, qui dignoſcitur eſſe talis. Bonifacius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Super Cathedram, &c.

Nicolaus V. in quadam ſua Bulla directa Fratribus Carmelitanis, quæ incipit. *Inter cætera noſtræ ſollicitudinis ſtudia*, & habetur in *Monument. Ordin.* & refertur in *compendio verbo*, *vbi ſupra* §. 5. conceſſit prædictis Fratribus Carmelitanis, vt de illis, quæ eis pro fabrica Eccleſiarum, & Conuentuum ſuorum, Eccleſiaſticis ornamentis, luminaribus, anniuerſariis, ſeptimo, vigeſimo, & trigeſimo, & aliis diuinis cultibus, pictantiis, indumentis, calceamentis, emendis celebrandis, & habendis in eiſdem, necnon annuis cenſibus redimendis, ad quorum ſolutionem, aliquæ domus, prædiáque cum hortis, & aliis locis Ordinis eiuſdem obligatæ noſcuntur, per Chriſti fideles eleemoſyna pietatis intuito, ſiue in funeralibus, oblationibus, ſepulturis, vltimis voluntatibus, legatis, aut alias quoquo modo etiam abſolutè largiantur, nulli canonicam portionem aliquam teneantur exhibere, aut ad id valeant coarctari.

Notandum autem, quod priuilegia in hac mate- 9
teria catenus ſuffragantur, quatenus in eis expreſſè, & ſpecialiter ſit derogatum *clem. dudum de ſepul-*
tur. cùm ſit diſpoſitio Conciliaris, & ideo ſuccedit 10
regula, quod non cenſeatur derogatum Concilij generalis decretis, niſi expreſſa mentio fiat, his verbis, *Nonobſtante aliqua lege, aut conſtitutione in Concilio generali*

generali edita, vel æquipollentibus, vt colligitur ex text. *in cap. ex parte, & cap. vlt. de Capell. Monach. & cap. eam te de ætat. & qualit. cap. nonnulls de reſcript*, & notant Archidiac. *in cap. 1. ſuper. verb. notatur in fin. ibi*; vel dic plenius, *de conſtit. in 6.* Oldrad. *conſ.* 326. *& conſ.* 428. cum pluribus relatis per Felin. *in cap. nonnulls de reſcript. num. 2. verſ. & nota quod omnis conſtitutio, & infra ſub num. 3. verſ. quartò propter auctoritatem*, & per Sanch. *de matrimon. lib. 3. diſput. 26. num. 7.* Gonzal. *ad reg. 8. Cancell. gloſſ. 15. num. 36.* & *gloſſ.* 18. *num.* 103. Rot. *deciſ.* 452. *num.* 5. & 463. *num.* 4. & in terminis Petr. de Vbald. *in d. tract. de Canon. Paroch. cap. 6. num.* 8. Rot. *coram Cardin. Cavaler. deciſ.* 101. *num.* 2. Barboſ. *d. cap. 25. num.* 8. Niſi aliàs conſtet de voluntate Papæ derogare volentis omnibus in contrarium obſtantibus, vt poſt Petr. de Vabald. *loco cit.* tradit Barboſ. *d. num. 8. in fin.*

11 Item notandum qood non ſuffragantur ad honc effectum priuilegia, in quibus adeſt clauſula; *ſalua iuſtitia Ecclesiarum Parochialium*, per eam enim non cenſentur ſummi Pontifices voluiſſe concedere exemptionem à ſolutione quartæ funeralium, cùm aliàs non eſſet ſalua iuſtitia Eccleſiæ Parochialis, vt reſoluit Rota *in Vallisſoletana funeralis 19. Aprilis 1606. coram Iuſto, quæ in fine operis eſt deciſ. 83. num. 3.*

12 Contrarium tamen, & rectius ſentiendum eſt, ſi in prioilegio adſit expreſſa exemptio à ſolutione quartæ funeralis, cum ſpecifica derogatiooe *d. clem. dudum de ſepultur.* qoia dicta clauſula intelli-
13 gitur de aliis, quàm de expreſſis, vel de materiis compatibilibus cum expreſſis io prioilegio; non autem vt tollat expreſsè conceſſa, Oldrad. *conſ.* 330. *in fin.* Pariſ. *conſ. 161 num. 30. & conſ. 70. num. 12. lib. 1.* Menoch. *conſ. 2. num. 57. verſ. reſponderi etiam*, Put. *de-*
14 *ciſ. 183. num. 1. lib. 3.* & de ſimili clauſula *ſalua canonica iuſtitia Epiſcopi*, reſoluit Rota *in Cæſaraugustana Camerariæ 26. Nouembris 1632 coram R.P.D. Pirouano quæ in fine operis eſt deciſ. 78. num. 12.* Et in his terminis hanc opinionem tenoiſſe Reoerendiſſimum D. Coccinom *in ſuo voto dato in d. Vallisſolet. quarta funeralis coram Iuſto*, teſtatur Barboſ. *d. cap. 25. num. 10.*

15 Sed quia Concilium Trid. *ſeſſ. 25. de refor. cap. 13.* ſtatuit, quòd io locis, in quibus ante annos quadraginta ſolita erat perſolui quarta, quæ funeralium dicitur, Cathedrali, & Parochiali Eccleſiæ, ac poſteà fuerit, ex quocunque priuilegio Monaſteriis cooceſſa, oriebantur in dies multæ controuerſiæ inter Regulares, & Epiſcopos, vel Curatos; recurrendum fuit ad Sacram Coogregationem Concilij, quæ inſtaote Religione Fratrum Minimorum declarauit, vt infrà.

Illuſtriſſimi, & Reoerendiſſimi Domini. Fratrum Minimorom S. Franciſci de Paula Sacra Religio, à ſuis primordiis gaudet quodam Apoſtolico priuilegio per fel. mem. Iulium II. Pont. Max. anno Domini 1506. ſui verò Pootificatus 3. Beato Franciſco de Paula Patri, & Fundatori prædicti Ordinis, tunc in humanis agenti, & ſuæ Religioni benignè conceſſo, in quo indultum extitit, Monaſteria, Domus & Coouentus dicti Ordinis, tam conſtructa olim, quàm in futurum conſtruenda, nedùm decimas ex nouàlibus prædiis, hortis, verometiam nullam Parochis Eccleſiarum quartam funeralium teneri debere perſoluere, vt in dicto priuilegio latiùs eſt videre, ad cuius effectum, huic ſacræ congregationi præſentatum. Et quia licet hoc non obſtante, aliquibus in locis prædicti Eccleſiarum Parochi & Rectores perperam forſan intelligentes Sacri Conc. Trid. *ſeſſ. 25. cap.* 13. ſenſum, ſeo illum in eorum fauorem retorquentes, nituntur à prædictis Fratribus huiuſmodi funeralium portionem, ſeu quartam extorquere, quoties cadauer aliquod apud ipſorum Fratrum Monaſteria ſepeliri contingit, magnas pro ea Fratribus moleſtias inferentes aſſiduè. Ideo Frater Petrus à Menna Prouincialis miniſter dictæ Religionis Minimorum S. Franciſci de Paula in Caſtellæ Prouincia Illuſtriſſ. & Reuerendiſſ. Dominationibus veſtris humiliter ſupplicat, vt ad ſedanda ſcandala, & euitandas lites, dignentur declarare; ao per dictum Sacr. Conc. Trid. huiuſmodi priuilegio derogatum veniat, quoad ſolutionem prædictam, vel decreto ipſios Concilij non obſtante, debeat obſeruari, & fratres dicti Ordinis ab ea ſolutione immunes & liberos cenſeri, quas Deus Opt. Max. &c.

Congregatio Concilij cenſuit, huiuſmodi priuilegio ante quadraginta annos ante Concilium, vt proponitur, conceſſo minimè derogatum eſſe eiuſdem Concilij decretis; refert *Quaranta* verbo priuilegia Regularium, pag. mihi 516. *& licet d. declaratio ſolùm loquatur de quarta Parochiali, intelligitur tamen etiam de quarta Epiſcopali; quia priuilegium Iulij II. Fratribus Minimis elargitum concedit, quod nulli quartam ſoluere teneantur.* Vt docet Molfeſ. *part. 2. ſum. tract. 13. cap. 9. n. 51.* Rodriq. *tom. 2. quæſt. regul. quæſt. 39. art. 2.* qui refert aliam declarationem dictæ Congregatioois in forma
authentica tenoris ſequentis. *Congreg. Conſ. cenſuit* 16
Monaſteria ædificata quadraginta annis citrà, aut quæ in dies ædificantur, vel in futurum ædificabuntur, non teneri ad ſolutionem quartæ funeralium huiuſmodi; præſuppoſito, quod huiuſmodi Monaſteria ſint eius Religionis, cui à Sede Apoſtolica indultum ſit, vt quartam funeralem non debeant ſoluere Epiſcopo. Quam declarationem refert etiam *Miranda* tom. 2. Manual. q. 8. art. 7. & eam canonizauit Paulus V. io ſua Conſtit. quæ incipit, *Decet Romanum Pontificem.* apud *Rodriq.* in Pauli V. Conſtit. eius 4. *pag.* 179. his verbis.

Accepimus, quod Ordini B. & Glorioſæ, ſempérque Virg. Mariæ de Monte Carmelo diuerſi Romani Pontifices conceſſerunt, illius Domos, ſeu Monaſteria ante annos quadraginta ædificata non teneri ad ſolutionem quartæ funeralium, ídque etiam à Concilio Trid. de prædicto, & aliis ſacris Ordinibus decretū fuit. Cùm autem quæreretur an eadem poſtea à quadraginta annis ædificata deberent dictam quartam ſoluere, Venerabiles fratres Noſtri S. R. E. Cardinales, decretorum dicti Concilij interpretes, cenſuerunt, Monaſteria ædificata à quadraginta annis citra non teneri ad ſolutionem quartæ funeralium huiuſmodi, ſi modo ſint eius Religionis, cui à dicta Sede ante quadraginta annos indultum ſit, vt eamdem quartam non teneantur ſoluere Epiſcopo. Quare ne dicti Ordinis Carmelitani Monaſteria, ſeu Domus in diuerſis Mundi partibus à quadraginta annis ædificata indebitè cogantur ſoluere dictam quartam funeralium, eorúmque indemnitati proſpicere cupientes, ac tenores litterarum conceſſionum huiuſmodi forſan confectarum præſentibus pro expreſſis habentes, dilecti filij Procuratoris Generalis dicti Ordinis Carmelitarum illius nomine Nobis porrectis ſupplicationibus adducti, Volumus, mandamus, decernimus, & declaramus, omnia, & ſingula huius Ordinis Beatæ Mariæ de Monte Car-

melo Monaſteria, ſeu Domos in quibuſcunque Mundi partibus à quadraginta annis ædificata, illorúmque conuentus, & Fratres nullo modo, nulláue ratione teneri ad ſolutionem dictæ quartæ funeralium, & ob non ſolutionem huiuſmodi aliquas ſententias, cenſuras, & pœnas incurrere poſſe. Inhibentes in virtute ſanctæ obedientiæ omnibus, & ſingulis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & Parochialium Eccleſiarum Rectoribus, ac aliis quos id concernit, ne ab ipſis Fratribus Monaſteriorum, ſeu Domorum à quadraginta annis ædificatorum dicti Ordinis Carmelitani quartam funeralium huiuſmodi quoquo modo exigere, aut eos deſuper moleſtare audeant, ſeu præſumant. Quod ſi quis contradicere præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apoſtolorum eius nouerit ſe incurſurum.

Alia priuilegia eximentia Regulares à ſolutione quartæ funeralium refert Archangel. Caracc. *in tract. de quarta funeral cap.* 1. vbi refert per extenſum priuilegium conceſſum Minimis à Iulio II. de anno 1506. & aliud eiuſdem Pontificis conceſſum Minoribus de Obſeruantia de anno 1511. Pontificatus ſui 8. & aliud Pauli III. conceſſum eiſdem Fratribus Minoribus anno 1544. & aliud Pauli IV. conceſſum Ordini
17 Fratrum Prædicatorum anno 1556. Quæ priuilegia
ſuffragantur etiam aliis Religionibus, quibus communicata fuerunt priuilegia dictorum Ordinum, quam communicationem in hac materia canonizauit Rota *in Licien. quarta funeralium* 15. *Ianuarij* 1618. *coram Reuerendiſſ. D. Coccino, quæ in fine operis eſt*
18 *deciſ.* 84. *in princ.* in qua Rota reſoluit Monaſteria
Clericorum Regularium non teneri ad ſolutionem quartæ funeralium, Epiſcopo; ex quo tota Religio clericorum Regularium cenſetur exempta à ſolutione huiuſmodi quartæ, cùm Paulus IV. & Gregorius XIV. illi communicauerint omnia priuilegia aliis Regularibus conceſſa, quare cenſentur etiam communicata ſupradicta priuilegia relata per Archangelum Caracc. *d. cap.* 1. concedentia Minimis, Minoribus, & Prædicatoribus exemptionem à ſolutione quartæ funeralium. Et hæc opinio videtur tenenda, quamuis Rota in hac materia variauerit, cùm aliàs priùs *in d. Valliſoletana quarta coram Iuſto, & d. deciſ.* 101. *Card. Caualer.* contrarium reſoluerit.

Hic tandem notandum, quod Religioſi poſſunt in
19 eorum Eccleſiis ſepelire cadauera defunctorum ſine
alicuius licentia, & abſque eo, quod ipſi, nec defunctorum conſanguinei prætextu cuiuſuis conſuetudinis poſſunt cogi ad dicta cadauera deferendum ad Parochialem, vel alia loca, vt conceſſit ſan. mem. Clemens VIII. fratribus Diſcalceatis ſanctæ Mariæ de Monte Carmelo, cum clauſula *ſublata*, & decreto irritanti, quod priuilegium refert Rota, quæ pro illius validitate iudicauit *in Seguntina iuris ſepeliendi* 5. *Iunij* 1613. *coram Manzanedo, quæ in fine operis eſt deciſ.* 86. Quod eſt etiam conforme Iuri
20 communi, ſecundùm quod licitum eſt cuilibet, ſibi
ſepulturam eligere in qualibet Eccleſia *cap.* 1. *cùm liberum cap. de vxore, & cap. ſeq. de ſepultur.* & Rot. *deciſ.* 323. *num.* 1. *part.* 1. *diuerſ.*

Item notandum, quòd parochi corpora defuncto-
21 rum in Regularium Eccleſiis humandorum, vſque ad
eaſdem Eccleſias aſſociare, ac etiam in illis permanere poſſunt, abſque tamen ſtola, & abſque eo, quod in officio decantando, vel exercitio aliarum functionum intus dictas Eccleſias ſe intromittant, vt cenſuit Sacra Congregatio negotiis Epiſcoporum, & Regularium præpoſita *in vna Nicoteren. de anno* 1515. refert Barboſ. *dicto tract. de Paroch. cap.* 26. *num.* 80. & ex aliis reſolutionibus Sacræ Congregationis Concilij, & Rituum fuit deciſum per Rotam *in Veronen. iuriũ Parochialium* 23 *Martij* 1629. *coram bon. mem. D. Card. Verile, quæ deciſio in fine operis eſt* 87.

Et clerus ſæcularis, poſtquam cadauera in Reli- 22
gioſorum Eccleſiis ſepelienda aſſociauerit, intus eaſdem Eccleſias ſuper huiuſmodi cadaueribus officium defunctorum, Pſalmos, Reſponſuria, aliáſue preces, vel orationes recitare, aut cantare non poteſt, ſed ab ipſis Religioſis dũtaxat hæc omnia peragenda
ſunt. Officium enim in tumulandis cadaueribus in 23
Eccleſiis Regularium non per Parochum, ſeu alios preſbyteros ſeculares, ſed per eoſdémmet Regulares fieri debet, non obſtante quáuis contraria conſuetudine, vt cenſuit ſacra Congregatio Epiſcoporum, & Regularium negotiis præpoſita *in vna Turritana* 24. *Nouembris* 1617. & Sacra Rituum Congregatio *in vna Eugubina* 12. *Martij* 1612. *&* 5. *Iulij* 1614. *& in Placentina, & Licien.* 23. *Martij* 1619. *& in Sulmonen.* 8. *Auguſti* 1629. & in aliis relatis per Barboſ. *in d. cap.* 26. *num.* 81. *&* 82.

QVÆSITVM XVIII.

Vtrum Religioſi à decimarum ſolutione ſint exempti.

SVMMARIVM.

1 *Decima quid ſit, & quomodo diſtinguatur à primitiis, & oblationibus.*
2 *Religioſi omnes de iure communi exempti ſunt à ſolutione decimarum de noualibus ſuis, ac de hortis, & animalibus, quæ nutriunt.*
3 *Religioſi decimas ſoluunt de animalibus, quæ aliis nutrienda tradunt.*
4 *Nouale, quod ſemel fuit, quoad decimarum ſolutionem, ſemper remanet nouale.* Limita vt ibi.
5 *Decimas vt de noualibus Religioſi ſoluere non teneantur, quid requiratur.*
6 *Nouale quid ſit.*
7 *Nouale in dubio non præſumitur.*
8 *Canonici Regulares Lateranenſes decimas etiam Papales ſoluere non teneantur ex priuilegio.*
9 *Caſinenſis Congregatio à decimarum ſolutione exempta eſt.*
10 *Camaldulenſes à decimarum ſolutione exempti ſunt.*
11 *Vallumbroſani decimarum ſolutioni adſtricti non ſunt.*
12 *Ciſtercien. priuilegium immunitatis à decimarum ſolutione refertur.*
13 *Caleſtinorum priuilegium ſuper eadem materia refertur.*
14 *Cluniacenſes decimas ſoluere non tenentur.*
15 *Monachi Congregationis S. Benedicti Vallis Oleti à decimis exempti ſunt.*
16 *Premonſtratenſes à decimis exempti ſunt.*
17 *Monachi Beatæ Mariæ Montis Virginis à decimarum ſolutione exempti ſunt.*
18 *Sylueſtrini decimas ſoluere non tenentur.*
19 *Canonici Regulares Sancti Saluatoris à decimarum ſolutione exempti ſunt.*
20 *Monachi Sancti Baſilij decimas ſoluere non tenentur.*

21 *Ordo S. Antonij Viennen. decimas ſoluere non tenetur.*
22 *Ordo S. Mariæ à Mercede Redemptionis Captiuorum decimas ſoluere non tenetur.*
23 *Ordo Minimorum decimas ſoluere non tenetur.*
24 *Cruciferi à decimis exempti ſunt.*
25 *Carthuſienſes decimas ſoluere non tenentur.*
26 *Prædicatores decimas ſoluere non tenentur.*
27 *Minores à decimarum ſolutione exempti ſunt.*
28 *Societas Ieſu exempta eſt à ſolutione decimarum, etiam quoad Collegia ei relicta fundata cum onere alendi, & educandi aliquos adoleſcentes ſeculares ex inſtituto, & diſciplina Societatis.*
29 *Moniales Sanctæ Claræ de poſſeſſionibus quas per ſe, vel colonos, vel ſeruitores excoli faciunt, decimas ſoluere non tenentur.*
30 *Summus Pontifex à decimarum ſolutione eximere poteſt.*
31 *Coloni Religioſorum an pro eorum portione colonica decimas ſoluere teneantur*, & num. 32.
32 *Priuilegium conceſſum Eccleſiæ, Ciuitati, & aliis perſonis, quæ nunquam moriuntur, cenſetur reale.*
33 *Exemptio à ſolutione decimarum concedi non ſolet, niſi magna cum difficultate, & cauſa cognitione.*
34 *Priuilegia eximentia à decimis non comprehenduntur in communicatione generali omnium priuilegiorum, niſi expreſſa de eis mentio fiat, etiamſi inter priuilegia communicata adſint priuilegia, quæ aliud non contineant, quàm exemptionem à decimis*, num. 36.
35 *Communicatio priuilegiorum regulariter illi, ad cuius fauorem emanauit, tribuit omnia priuilegia communicata, perindè, ac ſi ſpecificè conceſſa fuiſſent.*
36 *Communicatio priuilegiorum non extenditur ad ea, quæ vel concedi non ſolent, vel magna cum difficultate conceduntur, & in quibus agitur de tertij præiudicio.*
37 *Priuilegium exemptionis à decimarum ſolutione conceſſum alicui Ordini per non vſum vnius Monaſterij non cenſetur ſublatum, etiam reſpectu illius Monaſterij, in quo priuilegium non fuit in vſu.*
38 *Exemptio à decimis non ſuffragatur, abſque derogatione*, cap. nuper de decim.
39 Cap. nuper de decim. *non cenſetur ſufficienter derogatum per clauſulas derogatorias, in quibus fit ſolum mentio de Conciliis Prouincialibus, vel Synodalibus.*
40 Cap. nuper de decim. *cenſetur ſufficienter derogatum, ſi in clauſulis derogatoriis fiat mentio Conciliorum Generalium, abſque indiuidua mentione* d. cap. nuper.
41 Cap. nuper de decim. *cenſetur ſufficienter derogatum, ſi clauſula derogatoria ſint appoſita in confirmatione priuilegiorum licet non legantur in ipſis priuilegiis.*
42 *Illatio non fit à decimis extraordinariis ad ſpirituales, & ordinarias.*
43 *Derogatione tollitur id ſolum, quod obiicitur priuilegio.*
44 *Confirmatio non ſuffragatur quoad ea, quæ in priuilegiis confirmatis non leguntur, quamuis in ea adſit clauſula*, Quorum tenores.
45 *Clauſula*, Quorum tenores, *ex obſeruantia Curiæ derogat quibuſcunque priuilegiis habentibus derogatoriarum derogatorias, & operatur expreſſam, & indiuiduam mentionem.*
46 *Clauſula*, Quorum tenores, *non operatur, quando non fuit facta aliqua mentio de illo de quo tractatur.*
47 *Hoſpitalia fratrum B. Ioannis de Deo non gaudent priuilegiis leproſorum.*
48 *Leproſi non tenentur ad decimas de hortis, nec de nutrimentis animalium ſuorum. Dummodo communiter viuant, & ſimul congregati exiſtant.* num. 49.
49 *Moniales ſanctæ Claræ, & alij Regulares pauperes, qui pro eorum ſuſtentatione mendicare neceſſe habent, non tenentur ad decimas.* Declara; vt num ſeq.
51 *Decimas Parochis ſoluere tenentur omnes indiſtinctè, etiam pauperes, niſi aliàs fame perirent.*
52 *Exemptio à decimis conceſſa à legato non prodeſt.*
53 *Legatus de latere diſpoſitioni Conciliari derogare non poteſt, abſque expreſſa facultate Papæ.*
54 *Exemptio à decimis poteſt competere ex præſcriptione immemorabili, necnon ex quadragenaria cum titulo explicito.* num. 55.
56 *Quota decimarum poteſt minui conſuetudine.*
57 *Conſuetudo non ſoluendi integras decimas, qualiter ſit probanda.*
58 *Conſuetudo circa modum ſoluendi decimas inducitur decennio.*
59 *Appellatio ſuſpenſiua non admittitur à ſententia condemnatoria ad ſolutionem decimarum.*
60 *Commiſſio in cauſa decimarum debet ſignari cum clauſula*, ſine retardatione ſolutionis decimarum.
61 *Appellatio ſuſpenſiua à ſententia condemnatoria ad ſolutionem decidatur, quando quis nititur priuilegio Apoſtolico, & illud oſtendit, quamuis non in forma probanti*, num. 62.
63 *Priuilegium inualidum detectum, non retardat ſolutionem decimarum.*
64 *Appellatio ſuſpenſiua in cauſa decimarum datur Eccleſiæ, vel alteri loco pio, quamuis non nitatur priuilegio, ſed ſola conſuetudine, vel præſcriptione.*
65 *Prælati admonere debent ſuos ſubditos Confeſſarios, & Concionatores, vt fideles hortentur ad ſolutionem decimarum.*

NE æquiuocè in re tam graui laboremus, hæc notanda ſunt cum Miranda 2. *tom. man. Præl. quæſt. 49. art. 2. 3. & 4.*

Primò, quòd in Eccleſia Dei vltra præceptum ſo- 1
lutionis decimarum, adſunt etiam oblatio, & primitiæ; de quibus omnibus ſigillatim videndum erit: primò de vniuſcuiuſque earum natura, vt deinde obligationem ſoluendi decimas, facillimè pertractemus: quo poſito.

Notandum eſt ſecundò, decimã, ſecundùm Oſtien. *in ſum. tit. de decimis* §. 1. eſſe omnium bonorum mobilium, licitè quæſitorum decimam partem, Deo datam, ſiue ipſius Miniſtris, ex diuina conſtitutione debitam, vt colligitur, *ex cap. 2. de decimis, & ex cap. Parochianos, cap. non eſt, cap. tua nobis, & cap. cùm non ſit in homine eod. tit.*

Tres autem inueniuntur decimarum ſpecies, prædiales, perſonales, & mixtæ: prædiales ſunt illæ, quæ proueniunt ex prædiis, vt exempli gratia ſunt vinum, oleum, planetæ, fructus arborum, aliaque huiuſmodi; perſonales verò quæ proueniunt ex induſtria perſonæ, vt ex mercatione arte, ſcientia, militia, venatione, & huiuſmodi; miſtæ dicuntur quæ partim ex prædiis, partim ex induſtria perſonali proueniunt, vt ſunt animalia, quæ paſcuntur ex prædiis, & induſtria hominum nutriuntur, & ex fructibus eorum ſoluitur decima, de quibus per Sylu. *verb. decima, num. 1.*

Notandum quoque tertiò, primitiam eſſe primam

partem frugum, ſiue fructuum Domioo offerendam, vt placet Syueſtr. *loco ſupra citato*, qui dicit talem diffinitionem eſſe Raymuudi, necnon aliorum. Dicitur primitia, id eſt præcipua dignitas frugum, ſiue fructuum, Domino offerenda, id eſt diuino cultui; quia, vt placet S. Thomæ 2.2. *quæſt. 86. art. 4.* primitiæ olim offerebantur per modum oblationis, ounc autem mos eſt, vt primitiæ pluraliter dicantur propter fructuum varietatem.

Notaodum quartò, oblationem deoiqoe ſecundùm S. Thomam 2.2. *q. 86. art. 1. in corpore*, eſſe quoddam commune, & generale nomen, quod in dioinum cultum exhibetur, & io *eod. loc.* dicit hoc intereſſe inter oblationem, & decimam, quia oblatio offertur Deo immediatè, & dicitur ſacrificium, ſi de tali oblatione fiat aliquod ſacrum; decima verò non offertur Deo immediatè, ſed Miniſtris eius, & præſtatur pro ipſis alendis. Cùm autem oblatio tripliciter ſumatur, ſcilicet donatio inter viuos, Deo, vel Eccleſiæ facta, & donatio caoſa mortis pro anima, quæ olim dicebatur mortuarium, & oblatio qootidiana, & vſualis, quam Chriſti fideles io dies in ſacrificio Miſſæ, & huiuſmodi præſtant &c. & ſi prædictis modis, vel quomodocunque dicatur, oblatio eſt omne, quod offertur Deo immediatè, licet ſecundariò cedat in Mioiſtrorum vſum, & vtilitatem vt candelæ, panes oblati Altari, pecunia, ornamenta, & alia huiuſmodi, vt dicit D. Thom. *vbi ſupra.*

De ratione autem oblationis ad hoc, vt conſiſtere poſſit, & vera dicatur oblatio, hæc requiruntur, ſecundum Panorm. *in cap. fin. de verb. ſignificatione.* Primò vt ille qui offert ſit Chriſtianus, quia ſi ab infidelibus oblationes fierent ab Eccleſia non reciperentur, licet ipſa Eccleſia recipiat æſtimationem oblationis pro intereſſe, iuxta id quod notatur *in cap. quanto de vſuris.* Secuodò, vt is, cui offertur ſit Eccleſia; quia, quod ſit priuatæ perſonæ, oon dicitur oblatio, ſed donatio; etiam ſi perſona ſit Eccleſiaſtica, vt patet ex prædicta diffinitiooe oblationis. Tertiò, requiritur, vt res quæ offertur, licitè ſit acquiſita; nam quæ illicitè acquiruntur pro oblatione non accipiuntur, iuxtà ea quæ notantur *in cap. quæ in omnibus de decimis.*

Quibos ſic prænotatis, cùm, tam primitiæ, quàm oblationes ſub nomine decimarum hic comprehendantur, vt priuilegia infrà ponenda demouſtrant, de decimis erit præſens dubitatio.

Religioſi antiquitùs in primitiua Eccleſia, quando, vt plurimum erant laici, vt patet ex *cap. alia cauſa 16. quæſt. 1.* decimas ſoluebant, vt laici, quia paſcebantur cibo ſpirituali à clericis, & ſacerdoribus, & ideo illis decimas ſoluebant, vt ait Oſtien. *in cap. dudum de decim.*

Deinde, vt ait Rebuff. *in tract. nominationum quæſt. 14.* Gregorius Papa ſtatuit, vt Monaſteria, & Religioſi nullo modo ex ſuis prædiis decimas ſoluere tenerentur. Sed quia id Parochialibus Eccleſiis magnum detrimeotom afferebat; nam omnes Monaſteriis paſſim bona ſua donabant: ideo Concilium Moguntinum, cui præfuit Paſchalis Papa II. ſtatuit, vt Religioſi communiter viuentes decimas de ſuis laboribus, ſeu nutrimentis tantum non ſoluerent, vt patet ex *cap. conqueſti, & cap. ſeq. 16. quæſt. 1.* Verùm quia poſtea Monaſteria, ac Religioſi in magnum oumerum creſcere cœperunt, & ideo Eccleſias Parochiales grauare ſolebant. Adrianus Papa Ciſtercienſibus Hoſpitalariis, & Templariis tantùm, tanquàm ad Dei ſeruitium, & deuotionem feruentioribus, conceſſit hoc priuilegiom, vt de laboribus, & prædiis ſuis, quos propriis manibus excolunt, decimas ſoluere non tenerentur.

Aliis verò Mooachis conceſſit Decimas tantùm de noualibus, quæ colunt ſuis manibus, & de hortis, & nutrimentis animalium ſuorum, vt dicitur *in cap. ex parte tua, il primo, de decimis*, & *ibi* gloſſ. magna.

Demum Innocentius III. in Concilio generali videns, quòd Ciſtercienſes Hoſpitalarij, & Templarij multa prædia acquirebant; vnde enorme damnum Eccleſiis Parochialibus prouenire poterat, ſtatuit vt prædicti ſolùm eſſent exempti à ſolutione decimarum de prædiis, & poſſeſſionibus, quas tempore dicti Concilij Generalis poſſidebant; de fructibus autem poſſeſſiooum, quas poſt Coocilium Generale acquiſiuiſſent, decimas ſoluere tenerentur, ſi de illis poſſeſſionibus priùs decimæ ſoluebantur, *cap. nuper, de decimis.*

Qui text. loquitur qooad decimas prædiales tantùm, non autem gregum, circa quod nihil innouauit, ſed in eis habet locum diſpoſitio text. *d. cap. ex parte*, vt expreſsè ſentit *ibi* Butr. *prope finem. verſ. relinquitur ergo*, & reſoluit Rotà *in Corduben. decimarum 22. Martij 1617. coram Patriarcha Manzanedo, quæ in fin. oper. eſt deciſ. 94. num. 4.*

2 Itaque de iure communi Religioſi omnes exempti ſunt à ſolutione decimarum de noualibus ſuis, ac de hortis, & animalibus, quæ nutriunt, *d. cap. ex part. tua, il primo*, & *ibi* Gloſſ. *in verbo laborum ſuorum, verſ. aliis vero Monachis*, Oſtieo. *ſub num. 1. circa med.* Ioanocs Andreas *num. etiam 1. circa initium, verſ. alij vero Religioſi, & num. 9.* Ancharanus *in princ. & n. 2. & in 4. notab.* Henric. Boich. *num. 2. verſ. & tunc aut quæris*, Cardin. *in princ. verſ. alij*, Gloſſ. *in cap. commiſſum, verb. Monacho* & *ibi* etiam Oſtien. *num. 4.* Butrius *num. 4. verſ. vel dic, ſecundùm* gloſſ. vltim. & Anchatao. *num. 3. ex eodem tit.* Rebuffus *de decim. quæſt. 14. num. 43. & 45.* Monet. *eodem tract. cap. 4. num. 56. & ſeq.*

3 Hoc tameo procedit in his tantùm cùm deſeruiunt pro caſu Monaſterij, vt expreſsè declarat Abb. *in d. cap. ex parte num. 3.* Ioan. de Anan. *num. 1.* Ancharan. *num. 2.* Rebuff. *d. quæſt. 14. circa fin.* & reſoluit Rota *in d. Corduben. decimarum 22. Martij 1617. coram Patriarcha Manzanedo num. 2.* & in animalibus, quæ ipſimet Religioſi nutriunt ſuis ſumptibus; non autem in illis, quæ dant aliis nutrienda, & tenenda, *clem. 1.* vbi Gloſſ. *verb. animalibus, & verb. teneri, de decim.* Abb. *in d. cap. ex parte in fin.* & *ibi* Ancharan. *num. 2. verſ. iſtud etiam* Henric. Boic. *num. 2. verſ. quod intellige.* Butr. *in 3. notab. de decim.* Rebuff. *d. quæſt. 14. num. 57.* Vbi quod ſi animalia dentur aliis tenenda, & cuſtodienda, requiritur, qood veſperi reducantur ad Monaſterium, & tenuit Rota *in allegata Corduben. decimarum coram Manzanedo num. 3.*

4 Et quod ſemel fuit nouale, ſemper remaoet nouale, quoad decimarum ſolutionem, *cap. vlt.* & ibi *omnes, de priuileg.* ſi tamen tractu temporis, ex eo Eccleſia Parochialis inciperet grauiter lædi, deſineret eſſe nouale, & Religioſi tenerentur de illo decimas ſoluere, *dicto cap. quid per nouale* & *ibi* gloſſa final. Monet. *d. tract. cap. 4. num. 61. & 62.*

5 Duo tamen requiruotur, vt aliquod dicatur oouale, adeò quod de eo Religioſi decimas ſoloere non teneantor: primum, quòd nouale ſit proprium; ſecundum, quòd propriis manibus, vel ſumptibus excolant, vel reduxerint ad culturam, vt colligitur ex text. *in d. cap. ex parte*, ibi, *Noualibus ſuis, quæ propriis manibus, vel ſumptibus excolunt*, & ſenſit Gloſſ. & Henric. Boich. *locis cit.* Reboff. aliis adductis *d. tract. d. quæſt. 14. num. 43. & 45.*

Ideoque ſi alij extirpauerunt, & noualia deinde ad eos peruenerunt, ceſſat priuilegium, Oſtien. *d. cap.*

ex

ex parte, num.2. verbo, propriis manibus, Anchar. *n.4.* Butt. *num.6. in fin.* Rebuff. *loco citato, num. 46. verſ. vnde ſi quis.*

Idem dicendum eſt, ſi ſint aliena, & ab ipſis Religioſis conducta, Oſtien. *loc.cit. num.1.poſt med. verb. de nonalibus,* Rebuff. *d.quaſt.14. num.52.* Moneta *d. cap.4. num.63.*

Idem dicimus, ſi aliis excolenda tradant, *cap. licet,* & ibi Gloſſ.& DD. *omnes de decim.* Rebuff. *vbi proximè, num.47. & ſequent.* Monet. *num.58.* vel per colonos ad culturam reduxerint, *d. cap. licet,* & *ibi* omnes, Ruin.*conſil.163.num.15.in fin.lib.5.*

6 Nouale autem dicitur, locus nouiter ad culturam redactus, de quo non extat memoria, quod aliquando cultus fuerit; & de quo ante culturam nihil, aut modicum quid decimarum percipiebatur. *cap. quid per nouale,*& *ibi* Gloſſ.& Doct omnes *de verb.ſignific.* Oſtien. *d.cap.ex part.num.1.ad fin.verſ. ſed nec intelligitur,*Rebuff.*d.quaſt.14. num.45.* Riminal. Sen.*conſil. 530. num.4. lib.3.* Rota *in Conchen. decimarum,25. May, 1601,coram Ortembergo,*Monet.*d.c.4.n.50.*

Vnde ſi antea Eccleſia ſolebat percipere decimas, vt puta de paſcuis, tunc non dicitur nouale; & ideo de eo decima ſoluenda eſt,*d.cap. quid per nouale, in fin.& ibi not.d.c.commiſſum,* & *ibi* Butt. *num.4.* Anan. *num.2.* Monet.*d.cap.4.num.61.*

Idem dico, ſi paſcua reducantur ad culturam, Rota *in Conchen.decimarum,coram Ortembergo.*

Idem ſi antea colligebatur fœnum, ſi redigant ad culturam, non dicitur amplius nouale, ſed de eo ſolui debet decima; licet antea de fœno non ſoluebatur. Cardin.*in d.Clem.1.num.9.*Imol. *ſub n.5.de decim.*Riminald.Sen.& Rot.*locis proximè citatis.*

7 Nouale in dubio non præſumitur; ideo alleganti incumbit onus probandi, Panormit. *d. cap. quid per nouale, ad fin.* Riminald.*d.conſil.530.num.2.*quomodo probetur, tradunt DD. *in. d.cap. quid per nouale,* Carol. Ruin. *d.conſil. 163.num.16. & 27.lib.5* & notandum, quòd ſi pars altera prædij fuit culta, illa trahit partem incultam, quæ ſi redigeretur ad culturam, non exinde diceretur noualis; & ideò de illa etiam decima ſoluenda foret. Ruin. *d.conſ.163.n.14. in fin. quod. num.25. verſ.octauo non obſtat,* limitat, quando maior pars ad culturam redacta fuit.

Ciſtercienſes, & Hieroſolymitani, (quia Templarij iamdiu eſt, quòd extincti fuerunt) non tenentur ſoluere decimas de prædiis ante dictum Concilium Generale poſſeſſis, in quibus ſcilicet propriis manibus laborant, vel quæ ſuis ſumptibus colere faciunt, vt ait Gloſſ.*in clem.1.verb.excolendos de decim.* nec pariter de noualibus, ſicut cæteri Religioſi. Hæc de iure communi.

De iure autem particulari, nempe ex priuilegiis, nonnullæ Religiones à decimarum ſolutione exemptæ fuerunt, vt patet ea legendo, quorum aliqua hic apponere viſum fuit.

8 Canonici Regulares Lateranen.à decimarum, & omnium præſtationum ſolutione exempti fuerunt à Sixto IV. anno Domini 1476.decimo Kalendas Septembris, Pontificatus eius anno ſexto per Bullam incip.*Dum ad vniuerſos,*relatam *tom.1.Bullary nuper editi Bulla 10.d.Pontificis,*§.18.in his verbis.

Cæterùm, vt Congregatio ipſa, & illius Canonici maioris immunitatis gratia fruantur, motu, ſcientia, & tenore ſimilibus, volumus, atque decernimus, vt ad præſtationem, procurationum Legatorum dictæ Sedis, & Nunciorum ipſius, ſeu Diœceſanorum locorum, aut exactionum, vel collectionum, vel ſubſidiorum, vel prouiſionum, aut onerum quorumcunque, nec etiam ad ſolutionem decimarum, quas Papales appellant, & quas Sedes Apoſtolica pro Chriſtianæ fidei defenſione, aut aliis imminentibus præſepe neceſſitatibus imponit, minimè teneantur, neque obligati ſint: Etiã ſi per quoſcunque exemptos perſolui mandarentur, cum quibuſuis derogatoriis, & fortioribus clauſulis. Nec eos ab eadem ſolutione ceſſando, cenſuras, & pœnas incurrere, niſi præſentibus de verbo ad verbum, & earum toto tenore inſerto, & non per generales clauſulas, ſpecialiter, & expreſsè derogetur, & de ipſis omnimoda, & indiuidua mentio fiat.

Congregatio Caſinen. aliàs ſanctæ Iuſtinæ de Padua, à decimarum ſolutione exempta fuit ab Eugenio IV. qui anno Domini 1434. 7.Kalendas Martij, Pontificatus ſui anno tertio, indulſit, 9

Vt de quibuſcunque poſſeſſionibus vbilibet conſtitutis, quæ in præſenti ſunt, & in futurum erunt Monaſteriorum, Prioratuum, & bonorum prædictorum, quæ prædicti Prælati, Monachi, vel perſonæ colunt, ſeu coli faciunt, aut in futurum colent, ſeu coli facient, ſiue de hortis, virgultis, piſcationibus eorumdem, vel de nutrimentis animalium ipſorum, nullus ab ipſis, vel aliis pro eis primitias, decimas, quartas, aut alio quocunque nomine cenſeantur, exigere, vel extorquere præſumat; nec illa aliquibus ſoluere teneantur, ſiue ad id, à quoquam directè, vel indirectè compelli poſſint inuiti, Generalis Concilij, & quibuſcunque aliis Apoſtolicis, vel Prouincialibus, aut Synodalibus Conſtitutionibus nequaquam obſtantibus. Decernentes ex nunc irritos, & inanes quoſcunque proceſſus, & ſententias, etiam interdicti, quos, vel quas contrà inhibitiones noſtras huiuſmodi per quemuis, aut quauis auctoritate fieri contigerit, aut quomodolibet promulgari.

Quod priuilegium habetur *in noua collectione Bull. Apoſtol. pro Regular.* Rodet. *Bulla 7. Eugenij IV.*

Monachi Congregationis Eremi Camaldulenſis, & Congregationis ſancti Michaëlis de Murano, à decimarum ſolutione exempti fuerunt à Leone X. qui has Congregationes in vnam redegit, eiſque nonnullas immunitates, & priuilegia conceſſit, anno 1513. 4. Nonas Iulij, Pontificatus ſui anno primo, vbi §.29. ſic habetur. 10

Nec aliquod ex dictæ de nono erectæ Congregationis Monaſteriis, Prioratibus, Grangiis, membris, manualibus, & locis prædictis ad dandam, ſeu ſoluendam aliquam canonicam portionem, ſiue decimam, aut quid aliud, quod eorum loco ſolui conſueuerit Archiepiſcopis, Epiſcopis, Capitulis, Parochianis, Collegiis, Vniuerſitatibus, Cõmunitatibus, Fabricis, & aliis quibuſcunque perſonis, de iure, vel conſuetudine, aut ſta-

tutis, vel priuilegiis quibuſcunque, aut ex quacunque cauſa, hactenus ab eis forſan debita, ſeu quæ deberi prætendentur, quomodolibet in futurum, etiam de relictis, legatis, & donatis, tam in vltimis voluntatibus, quàm etiam inter viuos, ſeu alia quacunque occaſione conceſſis, & concedendis, quomodolibet teneantur.

Refertur *in Bullario nouo, tom.* 1. *Bulla* 2. *Leonis X.* cuius priuilegij vigore, Iacobus Menoc. *conſil.* 276. *lib.* 3. conſuluit, non ſolùm Monachos ipſos prædictæ Congregationis Sancti Michaëlis de Murano; verum etiam ipſorum colonos pro eorum colonica portione decimas ſoluere adſtrictos non eſſe; de qua re inferiùs *hoc eodem Quæſito*, aliqua dicentur, *n.* 39. *& ſeq.*

11 Noſtra Congregatio Vallis Vmbroſæ, etſi omnium Monaſteriorum ſuorum ſpeciales exemptiones à decimarum ſolutione habeat, vt apparet *in libro Authentico priuilegiorum eiuſdem*, qui aſſeruatur in Archiuio Vallis Vmbroſæ; tamen per Bullam Innocentij Secundi, tota Religio, cum omnibus Monaſteriis ab earumdem decimarum obligatione liberata eſt, anno 1130. ſub Dat. Piſis per manum Almerici Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis Cancellarij, anno primo Pontificatus eiuſdem Innocentij in his verbis, materiam decimarum concernentibus.

Porrò fructuum veſtrorum decimas, quos vbilibet propriis ſumptibus, laboribúſque colitis, abſque Epiſcoporum contradictione, vel Epiſcopalium miniſtrorum, vel Plebanorum Xenodochio veſtro reddendas, poſſidendáſque ſancimus.

Simile Priuilegium ab eodem Pontifice, intuitu Sancti Atthonis Abbatis Generalis Vallis Vmbroſæ, & poſtea Piſtorien. Epiſcopi, eidem Congregationi conceſſum fuit, *eodem anno Dominicæ Incarnationis* 1130. *Pontificatus verò primo, ſub datum Piſis*, quod aſſeruatur pariter in eodem Archiuio; Priuilegij autem tenor eſt,

Porrò fructuum veſtrorum decimas, quas vbilibet propriis ſumptibus, laboribúſque colligitis, abſque Epiſcoporum contradictione, vel Epiſcopalium miniſtrorum, ſeu etiam plebanorum Xenodochio veſtro reddendas, poſſidendáſque ſancimus.

A Cæleſtino Secundo ſimiliter à decimarum ſolutione noſtra Religio exempta eſt, vt eiuſdem Pontif. Bulla, *in libro authentico noſtrorum priuilegiorum deſcripta, ſub Datum Romæ in Lateranen. Palatio, anno* 1143. 15. *Kalendas Maij Pontificatus ſui primo.*

Ab Eugenio III. eodem priuilegio *in ſupracitato libro* contento; ſimiliter eximitur noſtra Congregatio ab obligatione ſoluendi decimas, vt in Bulla eiuſdem Pontificis, *ſub datum apud Marturam Kalendas Februarij, anno* 1446. *Pontificatus vero* 2. oſtenditur.

Alia priuilegia totam noſtram Congregationem à prædictis decimis vniuerſaliter, & multa alia ſpeciales Abbatias, & Monaſteria, & alia membra eiuſdem Congregationis eximentia, breuitatis cauſa omittuntur; videantur *in ſupradicto libro, & Archiuio Vallis Vmbroſæ.*

12 Idem priuilegium conceſſum fuit Ciſtercienſibus à Martino V. in hæc verba.

Martinus Epiſcopus, &c. Venerabilibus Fratribus Archiepiſcopis, Epiſcopis, & dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Decanis, &c. Mandamus quatenus, Abbatem Ciſtercienſem, & omnes Abbates, Priores, Abbatiſſas, ac omnia, & ſingula Monaſteria, & ſingulares perſonas dicti Ordinis præſentia, & futura, vbicunque pro tempore conſiſtentia, à præſtatione decimarum, tam de poſſeſſionibus habitis ante, & poſt Concilium Lateranenſe, quàm de cætero, etiam de noualibus, ſiue poſt Concilium huiuſmodi acquiſitis, & acquirendis, quæ propriis ſumptibus excolunt, ſeu excolent; quàm alias quomodocunque, vel qualitercunque excolentur; & etiam de illis poſſeſſionibus, de quibus aliquis hactenus percepit, necnon de hortis, virgultis, & piſcationibus ſuis, & de ſuorum animalium nutrimentis, ſinguli veſtrum omninò ſeruetis immunes, &c. 9. Kalend. Octobr. Pontif. anno ſeptimo.

Hoc priuilegium refertur à Roderic. *loco cit. Bulla quinta, dicti Pontificis*, & à Renat. Choppin. *de ſacra Politia, lib.* 3. *tit.* 2. *num.* 8.

Simile Priuilegium conceſſum eſt Congregationi Cæleſtinorum à Gregorio X. *anno* 1242. *vndecimo kalendas April. apud Lugdunum*; ac paulo poſt à Cæleſtino V. eius Ordinis inſtitutore, *quinto kalendas Octobris, anno* 1294. vt refert Renatus Choppin. *Monaſt. lib.* 2 *tit.* 1. *num.* 5. aſſerens Canonizatam fuiſſe *Areſt. Cur. Pariſien. die vigeſimanona Februarij*, 1600. Deinque aliud huiuſmodi priuilegium illis conceſſum fuit ab Eugenio IV. in hæc verba. 13

Eugenius Epiſcopus, &c. Sanè de fructibus terrarum, & poſſeſſionum veſtrarum, ac etiam noualium, quæ propriis manibus, & ſumptibus colitis, vel per homines veſtros, aut alios excoli facitis in propriis prædiis, ſeu etiam alienis, ſiue de hortis, piſcationibus veſtris, vel de nutrimentis animalium veſtrorum, nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere præſumat; à quarum præſtatione, vos totaliter liberamus; ſub Datum anno 1435. 5. Kalendas Nouembris, Pontificatus ſui anno 4.

Ita refertur à Roderico, *vbi proximè Bulla* 18. *Eugenij IV.*

Cluniacenſes itidem à lege ſoluendi decimas de prædiis, quæ ſuis manibus, aut ſumptibus excolunt exempti fuerunt ab Innocentio Secundo, qui conceſſit, 14

Vt Fratres Cluniacenſes, non ſolùm omnium Parochiarum ſuarum decimas ſuſciperent; ſed etiam quas propriis excolebant ſumptibus, retinerent.

Vt refert Renatus Choppin. vbi proximè.

Monachi Congregationis Sancti Benedicti Vallis Oleti, exempti ſunt à diſtributionibus, & partitionibus ſubſidiorum, & decimarum, & aliorum onerum Apoſtolica auctoritate impoſitorum, vt in Bulla Clementis VII. *ſub Datum Romæ, apud S. Petrum, anno* 1530. *die* 8. *Decembris.* continetur; quæ Bulla extat *in noua collectione Bullar. tom.* 2. *Bulla* 7. *eiuſdem Pontificis* ſub his præciſis verbis. 15

Cũ itaque ſicut nobis exponi feciſtis, licèt vos ratione veſtrorũ Monaſteriorum, Prioratuum,

tuũ,& locorum Regulariũ,decimas,ſubſidia, & alia onera, in partibus illis Apoſtolica auctoritate, & pro tempore impoſitas hactenus libenter perſolueritis,& in futurum perſoluere, prout vos tangit, intendatis: nihilominus diuiſiones, ſeu diſtributiones, calculi, repartitiones nuncupatas, decimarum, ſubſidiorum, & onerum huiuſmodi, per locorum Ordinarios, & ſeu Capitula Cathedralium Eccleſiarum, in quorum Ciuitatibus, & Diœceſibus, Monaſteria, Prioratus, & loca Regularia veſtra conſiſtunt, quandóque non vocatis quorum intereſt, fiant; repartitionem ipſam diſtributores, & partitores non habita notitia, ſeu vera informatione fructuum, & onerum Ordinariorum Monaſteriorum, Prioratuum, & Regularium locorum huiuſmodi, quæ parte non audita, debitè haberi non poteſt, Monaſteria, Prioratus, & loca eadem, plerúmque adeò grauent; vt Abbates, ſeu Priores, aut Abbatiſſæ, ſeu Prioriſſæ, ac Conuentus nonnullorum ex Monaſteriis,Prioratibus,& locis ipſis, onera ſibi impartita vix ſupportare poſſint, & ſi quid in diſtributione, & repartitione decimarum,ſubſidiorum,& onerum eorumdem pro tempore facienda,vos per locorum Ordinarios, & Capitula huiuſmodi, ſeu diſtributores, & partitores, per eos, vel per alios deputatos pro tempore vocari deberetis, & audiri decerneretur; profectò ex hoc erroribus partitionum, & grauaminibus huiuſmodi opportunè obuiaretur:vóſque compartita vobis onera, libentiùs perſoluèretis, ac debito iuſtitiæ, quæ in omni actu eos, quorum intereſt, vocari exigit, legitimè ſatisfieret; Nobis humiliter ſupplicari feciſtis, vt vobis in præmiſſis, ex iuſtitiæ debito prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur, qui Religioni debitos,aut à grauaminibus, & diſpendiis releuentur, noſtri miniſterij partes libenter impartimur, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus, in diſtributionibus, & partitionibus decimarũ ſubſidiorum,& aliorum onerum dicta auctoritate pto tempore impoſitorum, & imponendorum, ſeu illorum taxa facienda; vos, prout ſingulos veſtrum tangit, & concernit in futurum,per Ordinarios, & Capitula,ſiue diſtributores, & partitores, aut taxatores huiuſmodi,ac alios, ad quos ſpectat, ſeu ſpectabit pro tempore vocari, & audiri, ac taxationibus, partitionibus, & diſtributionibus intereſſe debeatis; & taxationes; ac diſtributiones ipſæ, aliter, pro temporæ factæ, in his, quæ ad eos, qui vocati, & auditi non fuerint, ſpectant, nullius ſint roboris, vel momenti; ac non vocati, ad illorum ſolutionem non teneantur,nec ad id à quoquam compelli poſſint. Sícque per quoſcunque Iudices, tam Ordinarios, quàm Delegatos, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores,& Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ſublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, declarandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, declarari,& deffiniri debere: ac quidquid ſecus ſuper iis, à quoquam, quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Abbates, & Monachi Præmonſtratenſes ſunt exempti à ſolutione decimarum ſuorum noualium, vt apparet ex Bulla Vrbani III. *ſub Datum Veronæ, quarto Idus Iunij*, 1587. *Pontificatus eius anno ſecundo*; & reperitur in libro, qui inſcribitur *Pontificum diplomata, præfati Ordinis, ſub num.* 20. cuius formalia verba ſunt. 16

Sanè propoſitum eſt coram Nobis, per Venerabilem Fratrem noſtrum Concordiũ Euaſtunnum Epiſcopum, quòd quidam ex Clero, vel ex ordine Monachorum, eo vos intuitu, ſuper noualibus decimarum exactione fatigant, quòd hominibus illis, à quibus extirpanda nemora, vel alia loca inculta recipitis excolenda, cenſum, ſeu partem aliquam frugum, pro rei proprietate confertis, & ex eo libertatem ab Eccleſia Romana vobis indultam, quæ vos à decimis noualium præſtandis abſoluit, infringere moliuntur. Quia igitur talis eorum inſtantia ratione non nititur, auctoritate Apoſtolica interdicimus,ne quiſquam vos ex huiuſmodi cauſa ſuper decimis veſtrorum noualium, & quæ propriis manibus, aut ſumptibus colitis, audeat infeſtare.

Congregatio Monachorum Beatæ Mariæ Montis Virginis, à decimarum ſolutione, ſoluta fuit à Cæleſtino III. *anno* 1097. vt apparet in Bulla eiuſdem Pontificis, *quæ eſt tertia in ordine, in tomo primo Bullarij noui* Laërtij Cherubini, *ſub datum Laretani, eodem anno, quarto Nouembris, Pontificatus ſui ſeptimo*, cuius verba exemptionem decimarum indicantia ſunt. 17

Sanè noualium veſtrorum, quæ propriis manibus, aut ſumptibus colitis, ſiue de nutrimentis animalium veſtrorum, nullus à vobis decimas exigere, aut extorquere præſumat.

Abbates, & Monachi Montis Oliueti, à Pio II. ſoluti fuerunt à ſolutione, & præſtatione quarumcumque decimarum, de fructibus terrarum, & poſſeſſionum eorumdem, vt habetur ex Bulla eiuſdem Pontificis, *quæ eſt nona, in ordine* apud Laërtium Cherubinum, *tomo primo*, quæ Bulla edita fuit ab eodem Pontifice, Petreoli Senenſis, *anno* 1461. *tertio Nonas Octobris, Pontificatus ſui anno quinto*, cuius verba, rem præſentem indicantia ſunt.

Et inſuper Abbatem, Priores, Conuentus, Monaſteria, Prioratus, Membra, & loca Ordinis huiuſmodi à quarumcumque prædialium, & aliarum decimarum, necnon ſubſidiorum, prout hactenus conſuetum eſt

ac etiam canonicæ portionis, ſeu quartæ locorum Ordinariis faciendæ dumtaxat, ſolutione, & contributione abſoluimus, & penitùs liberamus.

Ita etiam, quòd ipſi Abbates, Priores, Conuentus, & Monachi dicti Ordinis, à ſolutione, ſeu præſtatione quarumcumque decimarum, de fructibus terrarum, hortorum prædictorum, ſiue poſſeſſionum ſuarum, quas poſſident, & in futurum (præſtante Domino) poterunt adipiſci, quas, ſeu quos propriis manibus, & ſumptibus colunt, vel per boues ſuos, aut alios, & ſumptibus dictorum Monachorum excoli faciunt, ac de noualibus, ſeu nutrimento animalium ſuorum, ſint prorſus exempti.

18 Congregatio Syluestrinorum per Innocentium IV. liberatur à ſolutione Decimarum, eorumdem Noualium, quæ propriis manibus, & ſumptibus coluntur, vt fatetur eiuſdem Pontificis Conſtitutio, *quinta in ordine*, apud Laërtium Cherubinum, *tomo primo Bullarij noui*, quæ Conſtitutio edita fuit Lugduni, *anno 1247. quinto Kalendas Iulij Pontificatus ſui anno quinto*, cuius verba ad rem noſtram ſunt.

Sanè noualium veſtrorum, quæ propriis manibus, aut ſumptibus colitis, de quibus aliquis hactenus non percepit, ſiue de veſtrorum animalium nutrimentis, nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere præſumat.

19 Canonici Regulares Sancti Saluatoris, à decimarum ſolutione, & ab aliis oneribus exempti ſunt à Iulio II. *Anno Domini 1512. quarto Nonas Aprilis, Pontificatus ſui nono*, ſicut eiuſdem Pontificis Conſtitutio, *ſub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum*, *quæ eſt trigeſima* apud Laërtium Cherubinum *tomo primo Bullarij noui*, oſtendit his verbis.

Nec aliquid ex dictæ Congregationis, & earum Monialium, ſiue Sororum, & Monaſteriis, Prioratibus, Grangiis, membris, manualibus, & locis prædictis ad dandum, ſeu ſoluendum aliquam canonicam portionem, ſiue decimas, aut quidquam aliud, quod eorum loco ſolui conſueuerit, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Capitulis, Parochianis, Collegiis, Vniuerſitatibus, Communitatibus, & Fabricis, & aliis quibuſcumque perſonis, de iure, vel de conſuetudine, aut ſtatutis, vel priuilegiis quibuſcumque, ex quacumque cauſa hactenus ab eis forſan debita, ſeu quæ deberi prætenderetur, quomodolibet in futurum, etiam de relictis, donationibus, & legatis, tam in vltimis voluntatibus, quàm etiam inter viuos, ſeu aliàs quacumque occaſione conceſſis, & concedendis, etiam ſi fortè per Nos, vel per Sedem prædictam de legatis, piè diſpoſitis, & relictis in genere, vel in ſpecie decima, vel alia portio, ſeu quota alteri piæ, vel non piæ rei, ex quauis cauſa hactenus, & præſertim Eccleſiæ S. Petronij Ciuitatis noſtræ Bononienſis, conceſſa fuiſſent, aut in futurum concedi, ſeu ſolui, aut dari, ſeu mandari contigerit, quomodolibet teneantur: decernentes Congregationem, & Canonicos huiuſmodi, ac Moniales, ſiue ſorores, & prædictas perſonas oblatas vtriuſque ſexus, & illorum Eccleſias, Monaſteria, & loca, & eis legata, atque relicta, aut aliàs in eorum fauorem diſpoſita, in conceſſionibus, & mandatis huiuſmodi includi, ſeu comprehendi non debere.

Monachi S. Baſilij eximuntur à decimarum ſolutione poſtremò à Gregorio XIII. dico poſtremò, quia exemptiones, immunitates, & priuilegia antiquorum Monachorum S. Baſilij, qui iam floruerunt in Aſia, Palæſtina, Thracia, omnibúſque partibus Orientalibus, mihi incognita ſunt; ideò exemptionem eiſdem Monachis à Gregorio ſupradicto conceſſam, *Anno 1567. octauo Kalendas Iulij, Pontificatus ſui ſexto*, hîc receoſebo, quoad illa verba, quæ decimarum exemptionem reſpiciunt. 20

Poſtremò animaduertentes, eoſdem de Cardon, & Gualleguillos, poſt prætenſam, profeſſionem in dicti Matthæi manibus, ſicut præfertur, omiſſam, pro verè profeſſis habitos fuiſſe decernimus, illos iuxta exemptiones, ac priuilegia Ordinis Sancti Baſilij, vel aliàs conceſſa ad ſolutionem decimarum, frugum, & animalium, ac aliarum rerum, quæ ex ſuarum manuum labore, à die profeſſionis prætenſæ huiuſmodi, vſque ad hæc tempora collegerunt, ac in poſterum vſque ad nouæ profeſſionis tempora colligent, vel adminiſtrabunt, minimè teneri, nec obligatos fuiſſe, aut eſſe, nec ad id per locorum Ordinarios, aut alios quoſcumque, ad quos decimarum earumdem collectio ſpectat, cogi, ſiue compelli poſſe. Irritúmque, & inane, quidquid ſecus ſuper his à quoquam, quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quin etiam eos vniuerſos, & ſingulos à ſolutione prædicta abſoluimus, & liberamus.

Abbas Sancti Antonij Viennenſis, eiuſque Ordo, exemptionem decimarum, à Clemente VII. obtinuit, vt habetur ex Bulla eiuſdem Pontificis *ſecunda in tomo primo Bullarij noui*, Laërtij Cherubini, *ſub datum Romæ, apud Sanctum Petrum, anno 1523. ſexto Kalendas Decembris, Pontificatus ſui anno primo*, per hæc verba. 21

Eámquè à quibuſuis impoſitionibus Apoſtolica, vel Ordinaria, aut alia auctoritate, quacumque ratione impoſitis, necnon decimis, oneribus & aliis grauaminibus, & ſolutionibus exemiſſent.

Prælati, & Fratres B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum, Ordinis S. Auguſtini, obtinuerunt exemptionem à decimarum ſolutione à Gregorio XI. anno 1373. vt manifeſtè colligitur in Bulla quæ eſt tertia eiuſdem Pontificis, *in tomo primo, Bullarij noui* Laërtij Cherubini, *ſub Datum apud Pontem Sorgiæ, Auinionenſis Diœceſis, decimoſexto Kalendas Iulij, eodem anno, Pontificatus verò tertiò*, in his verbis. 22

Exhibita ſiquidem Nobis pro parte veſtra petitio continebat, quòd licèt omnes fructus, redditus, & prouentus beneficiorum,

neficiorum, domorum & aliorum locorum veſtrorum, vna cum eleemoſynis, quæ nobis à Chriſti fidelibus largiuntur (victu, & veſtitu veſtris dumtaxat deductis) in redemptionem Fidelium Chriſtianorum, qui per inimicos eiuſdem fidei, captiui detinentur, conuerti debeant, & etiam conuertantur, tamen decimas redditnum, & prouentuum Eccleſiaſticorum, Regibus, & aliis Principibus conceſſas, leuari, ſeu exigi contingit. Collectores decimarum huiuſmodi, vos ad ſolutionem, ſeu præſtationem decimarum ipſarum compellunt. Quare pro parte veſtra Nobis extitit humiliter ſupplicatum, vt cùm Hoſpitalis Sancti Ioannis Hieroſolymitani, de Calatraua, & de Monaſteria domorum Magiſtri, & Fratres à ſolutione, ſeu præſtatione decimarum exempti ſint penitus, & immunes, Vos, vt circa redemptionem captiuorum ipſorum, meliùs, & liberiùs inſiſtere valeatis, à præſtatione, ſeu ſolutione decimarum earumdem eximere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur volentes vobis ſuper hoc paterna ſollicitudine prouidere, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, quod vos de veſtris introitibus, ac beneficiorum, Domorum, & aliorum locorum ipſorum fructibus, redditibus, ſeu prouentibus prædictis, decimam huiuſmodi, cùm ipſam quibuſcunque Regibus, ſeu Principibus, aut aliis quibuſcunque per Sedem Apoſtolicam concedi contigerit, in futurum ſoluere, ſeu præſtare, aut in ea cum aliis perſonis Eccleſiaſticis contribuere minimè teneamini; neque ad id à quoquo compelli poſſitis, per litteras Apoſtolicas, ſub quacunque forma, vel expreſſione verborum concedendas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto, & Ordine, ac domibus veſtris huiuſmodi mentionem, deuotioni veſtræ, auctoritate Apoſtolica de ſpeciali gratia, tenore præſentium indulgemus: decernentes ſuſpenſionis, interdicti, ſi quas contra vos, vel aliquem veſtrum, aut Domus, ſeu alia loca veſtra prædicta, per quoſcunque, occaſione præmiſſa, ferri contigerit, ſeu etiam promulgari, irritas & inanes.

23 Ordo Minimorum Sancti Franciſci de Paula exemptus eſt à decimis, & oblationibus à Iulio I I. vt eiuſdem Pontificis Bulla teſtatur, *ſub datum Romæ, apud Sanctum Petrum, anno 1506. quinto kalendas Auguſti, Pontificatus ſui anno tertio.* iſte enim Summus Pontifex exemit prædictum Ordinem, non ſolùm quoad Eccleſias, & Oratoria, & alia loca iam recepta, ſed etiam recipienda, ſub his verbis.

Necnon Ordinis Minimorum huiuſmodi Eccleſiæ, & Oratoria, & loca tam recepta, quàm recipienda, tanquam Sedis, & Eccleſiæ Romanæ huiuſmodi ſpecialia Oratoria Eccleſiæ, domus, & loca cum omnibus iuribus, & pertinentiis ſuis prorſus ab omni decimarum, & oblationum perſolutione, ſeu iuriſdictione perpetuò liberæ ſint, & eſſe cenſeantur; ac ſub Beati Petri, & dictæ Sedis, & noſtra protectione immediatè ſubiaceant. Ipſiúſque Ordinis Minimorum Fratres, pro tempore exiſtentes, de hortis ac virgultis, & aliis quibuſcunque bonis Ordinis Minimorum Domibus, & illarum Eccleſiis huiuſmodi pro tempore relictis, & legatis; ac ſuper luminaribus, & aliis rebus diuino cultui, pro tempore dicatis, decimas, aut oblationes aliquas, etiam ex noualibus, vel quartam ex funeralibus ſoluere minimè teneantur, nec ad id à quoquam cuiuſcunque nobilitatis, aut dignitatis exiſtat, valeant quomodolibet coarctari.

Refertur à Lauren. de Peirin *tom. 1. priuilegiorum dicti Ordinis Bulla ſecunda eiuſdem Pontificis.* §. 19.

Fratres Cruciferi ſunt exempti à ſolutione decimarum, per Bullam Vrban. III. *ſub Datum Veronæ, 7. kalendas Aprilis, Anno Domini 1187. Pontificatus verò eius ſecundo,* cuius formalia verba ad rem noſtram ſunt. 24

Sanè noualium veſtrorũ, quæ propriis manibus, vel ſumptibus colitis, ſiue de veſtrorum animalium nutrimentis, nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere præſumat.

Habetur apud Laërtium Cherubioum, *tom. 1. Bullar. nou. Conſtit. 1. eiuſdem Pontif.*

Fratres Carthuſiani ſunt exempti à ſolutione primitiarum, & decimarum, per Conſtitutionem Martini V. *ſub Datum Romæ, apud Sanctos Apoſtolos, 8. kalendas Octobr. 1422. Pontificatus eius anno tertio:* cuius formalia verba ſunt hæc. 25

His itaque conſiderationibus inducti, Religionis eiuſdem perſeuerantiam, ac perſonarum, ſub illius habitu diuinæ vacantium ſeruituti vtilitates, & commoda ſinceris affectibus procurantes; maioris, & aliarum quarumcunque domorum prædicti Ordinis vbilibet conſiſtentium Priores, & fratres præſentes, & poſteros à præſtatione, & ſolutione primitiarum & decimarum ex fructibus, prouentibus, ex eorum pratis, paſcuis, terris, vineis, hortis, agris, ſyluis, nemoribus, montibus, aliiſque prædiis, & poſſeſſionibus, in quibuſcunque Mundi partibus conſiſtentibus, tam ante, quàm etiam poſt Generale Concilium habitis, vel acquiſitis, illis videlicet, quæ de præſenti, manibus propriis, aut eorum laboribus, vel expenſis excolunt, vel excoli faciunt in futurum; necnon à fœtibus animalium eorumdem, debitarum auctoritate Apoſtolica perpetuò immunes reddimus, & conſtituimus, & liberamus; ac etiam immunes, & liberos eſſe volumus, ac decernimus, & cenſemus: eiſque nihilominus, ne primitias huiuſmodi cuiquam ſoluere, vel præſtare teneantur, nec ad id à quoquam inuiti valeant compelli, tenore præſentium indulgemus.

In

Ju Bullar.nouo Laërt.Cherubin. *tom.2.Conſtitut.1. eiuſdem Pontiſ.*

26 Fratres Prædicatores à ſolutione decimarum eximuntur per Conſtitutionem Gregorij XI.*ſub Datum Auinioni,2.Nonas Martij, Pontificatus eius anno 4.* cuius formalia verba ad rem noſtram ſunt.

Cæterùm, cùm humilitas veſtra ſibi de latitudine Orbis terræ, nihil præter domos, & hortos cum virgulris, præmiorum obtentu cæleſtium duxerit ſeruandum. Nos piè volentes quòd illorum fructus veſtræ paupertatis vſibus applicentur, vt de dictis hortis, & virgulris veſtris, nulli decimam teneamini exhibere, vobis auctoritate præſentium indulgemus; diſtrictiùs inhibendo, ne quis à vobis de præmiſſis aliquid exigere, vel extorquere præſumat.

Habetur *in Bullario nouo* Laërt. Cherubin. *tom.1. Conſtitut.7.eiuſdem Pontiſ.*

27 Fratres Minores Conuentuales Ordinis S. Franciſci, exempti ſunt à ſolutione decimarum, a Sixto IV. vt teſtatur eiuſdem Conſtitut.5. *in ordine Bullar. noui* Laërt. Cherubin. *tom.1.* quæ Conſtitutio eſt *ſub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, anno incarnationis Domini 1474.pridie kalendas Septembris, Pontificatus ſui anno 4* cuius formalia verba ſunt.

Et ſi forte contingat, per Nos, vel Sedem Apoſtolicam, de piè legatis, diſpoſitis, & relictis in genere, vel in ſpecie, decima, vel alia portio, ſeu quota alteri piæ, vel non piæ cauſæ, ex quauis cauſa hactenus conceſſa foret, aut in poſterum concedi, & ſolui, aut dari mandari contingeret, Fratres prædictos, & illorum domos, ac eis legata, & relicta, aut aliàs in eorum fauorem diſpoſita, in conceſſione, & mandatis huiuſmodi decernimus, & volumus non includi, niſi de ipſis Fratribus, & præſenti decreto, ac voluntate noſtra, non per generales clauſulas, quæ etiam ſpecialem mentionem importare viderentur, ſed vera, & ſpecifica mentio fiat in eiſdem.

Indultum verò eiuſdem Clementis Prædeceſſoris, de decimis non ſoluendis, ad quæcunque bona dictorum Fratrum, & quaſcunque decimas, etiam quas vulgus Papales appellat, & Apoſtolica Sedes pro Chriſtianæ Fidei defenſione, aut aliis imminentibus perſæpè neceſſitatibus indicit, & quæcunque alia onera motu, & ſcientia prædictis extendimus; decernentes ipſos Fratres Minores, etiam ſi per quoſcunque exemptos, & Mendicantes ſolui mandarentur, cum quibuſuis derogatoriis, & fortioribus clauſulis, ad illarum ſolutionem non teneri, & in illorum ſolutione ceſſando, cenſuras, & pœnas aliquas non incurrere, niſi præſentibus, non per generales, aut alias cauſulas ſpecialem mentionem importantes, ſed aliàs ſit derogatum, ſpecificè earum de verbo ad verbum, inſerto tenore.

Societas Ieſu eſt exempta à ſolutione decimarum, per priuilegium Gregorij XIII. *ſub Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris, Kalendis Ianuarij* 1578. *Pontificatus ſui anno ſexto*, cum expreſſa derogatione, *cap.nuper de decim.* impreſſ. apud Roderic. *in noua collect. priuileg. Regular. Bulla* 21. eiuſdem Pontificis. Quod priuilegium ſuffragatur etiam Collegiis relictis d. Societati, fundatis cum onere alendi, & educandi aliquos adoleſcentes ſeculares, qui litterarum ſtudiis operam darent, & ex inſtituto, & diſciplina Societatis, vt ex pluribus rationibus fuit reſolutum per Rotam *in vna Hiſpalen.decimarum 4.Decembr.*1628. *coram R.P.D. Veroſpio, quæ in fine operis eſt deciſ.*100. 28

Moniales Sanctæ Claræ, per priuilegia Sixti IV. 29
Leonis X. Clementis VII. & Pauli III. confirmata à Gregorio XIII. de quibuſcunque terris, & poſſeſſionibus ſuis, quas per ſe, vel colonos, vel ſeruitores excoli, & cultiuari faciunt, aut in poſterum fecerint, nullas decimas, & primitias parochialibus Eccleſiis, & aliis perſoluere tenentur; nec ipſæ, aut poſſeſſionum earumdem coloni ad earum ſolutionem à quocunque cogi poſſunt: refertur à Roderico *quæſt.Regular.tom.2. quæſt.44.art.5.* & *tom.3.quæſt.34. art.16.* & à Rota *in vna Conchen. exemptionis decimarum*, 30. *Ianuarij*, 1589. *coram Orano*, quæ eſt *deciſ.140. part.4.Diuerſ.* & canonizatur ab eadem Rota *in eadem cauſa*, 12. *Maij.*1623. *coram bon.mem. Buratto quæ inter impreſſ.eſt deciſ.704.* & *in fine operis eſt deciſ....*

Circa quæ priuilegia, noto primò; quod per ea 30
Summus Pontifex ritè potuit Religioſos præfatos à decimarum ſolutione eximere; nam licet decimæ dicantur eſſe de iure diuino, *cap.tua, de decim.* cum ſimil.inde fit, vt ius decimarum in totum per ſummum Pontificem tolli nequeat; quibuſdam tamen perſonis remitti poteſt, Gloſſa *in cap.à nobis, in verb.exemptus*, quam ſequuntur ibi, Oſtien. Ioan. And. & Panormitan.*extra de decimis*, latè Dec.*conſil.*113.*num.*3. Rebuff.*tract.de decim.quæſt.*13.*n.*103. Ferrett.*conſ.*123. *num.*5. Soccin.Sen.*conſil.*297.*num.*5. *lib.*2. Menoch.*in ſupra citato conſil.*176.*num.*1.*lib.*3.

Secundò noto, quòd per ea non ſolùm Religioſi, 31
verùm etiam ipſorum coloni, pro eorum portione colonica, decimas ſoluere non tenentur; nam (iuxta diſtinctionem Gloſſ.*in clement.*1. *verb. excolendas, in fin.de decim.*) quando priuilegium immunitatis, à decimarum ſolutione eſt reale, comprehendit etiam colonos partiarios, ſecùs, ſi ſit perſonale: quam diſtinctionem approbarunt ibi, Cardinal. *quæſt.*22. Imol.& Vitalin.*num.*31. Rota *dec.4.tit.de priuileg. in antiq.* Panormit.*conſil.9.in ſecundo dubio,lib.*1. & *in c. ex parte, il primo, num.4.de decim.* Soccin.Sen.*d.conſ.* 297. *num.*5.*lib.*2. Ruin.*conſil.*157.*num.*9.*lib.*3. Ferretus *d.conſil.*123.*num.*6.& alij.

Sed prædicta priuilegia cenſentur realia, non au- 32
tem perſonalia; quia priuilegium conceſſum Eccleſiæ, Ciuitati, & aliis perſonis, quæ nunquam moriuntur, cenſetur reale, Gloſſ. *in l. forma, §.quamquam, ff.de cenſibus*, Imola *in l.quia tale. ff.ſolut.matrimon.* Ancharan. *conſil.* 327. *col.*2, Decius *conſil.*66. *col. verſic.*2. *videtur*, Natta *conſil.*163. *num.*16. & alij relati à Menoch. *d.conſil.*276. *num.*8. vbi conſuluit ad fauorem colonorum, vigore ſupra adducti priuilegij, Monachis Sancti Michaelis de Murano, à Leone X. conceſſi.

Contrarium tamen, quod ſcilicet priuilegia exemptionis à ſolutione decimarum ſint perſonalia, non autem realia, & ideo non tranſire ad colonos, vel arrendatarios, ſeu emptores prædiorum, ſeu fructuum, deciſum eſt à Rota *in vna Placentina decimarum*

17.

17. *Decembris*, 1584. *coram Blanchetto*, quam deci-
ſionem refert, & approbat Seraphin. *deciſ.* 827. *num.* 2.
Ptolom. *deciſ.* 94. eadem Rota *in Pampilonen. deci-
marum*, 15. *Decembris*, 1615. *coram Reuerendiſſ. P. D.
Coccino*, & *deciſ.* 23. *p.* 2. *diuerſ.*

Contrariam ſententiam tenet Pater Diana *tract.* 1.
de Immunit. Eccleſiaſt. Reſol. 26. cum Menoch. *lib.* 1.
conſ. 276. *n.* 8. cum multis aliis Doctoribus apud eun-
dem Menochium: quæ ſententia taliter ſuſtineri po-
teſt, ſi priuilegia, ſint realia, non perſonalia, & ſic
reconciliari poſſunt ſupradicti Doctores: Hinc eſt,
quòd Henriquez *lib.* 7. *cap.* 27. *n.* 8. & in Gloſſ. *lit. H*,
conſtanter affirmet, quòd hæc cauſa ſæpè apud Tri-
bunalia Eccleſiaſtica Romæ, & Hiſpaniarum agitata
fuerit, & ſemper pronunciatum eſt in fauorem Re-
ligioſorum, & Colonorum; ſi autem in aliqua Pro-
uincia, vel Regno contrarium obſeruatum fuerit;
hoc prouenit quia priuilegia ſunt perſonalia, aut eis
per contrarias ſanctiones Pontificias derogatum
fuerit.

33 Tertiò noto, quòd exemptio à ſolutione decima-
rum concedi non ſolet, niſi magna cum difficultate
& cauſæ cognitione. Ioan. Andr. *in cap. dudum*, *n.* 5.
verſic. ratio diuerſitatis, de priuileg. Rota *in vna Valen-
tina decimarum*, 28. *Nouembris*, 1603. *coram Lancel-
lotto*, relata per Marcheſan. *tom.* 1. *fol.* 639. *qua in fine
operis eſt deciſ.* 89.

Ideò priuilegia eximentia à ſolutione decimarum
non ſunt amplianda, ſed ſtrictè interpretanda, vt
minùs lædant, quàm fieri poterit, Seraphin. *deciſ.*
827. *num.* 1.

34 Vnde priuilegia eximentia à ſolutione decimarum
non comprehenduntur in communicatione generali
omnium priuilegiorum, niſi expreſſa de hac re men-
tio fiat. Quia licet huiuſmodi communicatio illi, ad
35 cuius fauorem emanauit, regulariter tribuat omnia
priuilegia, quæ communicantur, perinde, ac ſi ſpe-
cificè conceſſa fuiſſent, Oldrad. *conſil.* 30. & *alij*;
36 nihilominus non extenditur ad ea, quæ vel concedi
non ſolent, vel magna cum difficultate conceduntur,
& in quibus agitur de præiudicio tertij, iuxta notata
per Doctores *in l.* 1. *ff. de legat.* 1. & ibi Iaſ. *num.* 2. &
21. & alios adductos per Rot. *in dicta Valentina de-
cimarum*, *num.* 2. vbi *num* 6. *verſic. non obſtat*, firma-
tur id procedere, etiam ſi inter priuilegia commu-
nicata adſint priuilegia, quæ aliud non contineant,
quàm exemptionem à ſolutione decimarum. Et idem
fuit reſolutum *in Vrbinaten. decimarum* 25. *Iunij* 1618.
*coram Eminentiſſ. D. Card. Ioanne Baptiſta Pamphilio
qua in fine operis eſt deciſ.* 95. *num.* 2. vbi *num.* 4. quod
requiratur ſpecialis derogatio *cap. nuper de decimis*.
tam in ipſomet priuilegio exemptionis à ſolutione
decimarum, quàm in eius communicatione.

37 Quartò noto, quòd priuilegium exemptionis à ſo-
lutione decimarum conceſſum alicui Ordini, per non
vſum vnius Monaſterij, non cenſetur ſublatum, etiam
reſpectu illius Monaſterij, in quo priuilegium non
fuit in vſu; nam per vſum aliorum Monaſteriorum
ius illius Monaſterij præſeruatum cenſetur, non ſe-
cus ac ius patronatus, quòd per exercitium vnius ex
compatronis aliis præſeruatur, Panormitanus *conſil.*
54. *lib.* 1. Roch. de Curt. *de iurepatronat. in verb. com-
petens*, *num* 42. Atque ita in terminis firmauit Rota
coram Seraphino, *deciſ.* 951. *n.* 2. & *dicta deciſ.* 240.
lib. 4. *Diuerſ. num.* 6. & *in d. Conchen. decimarum*, 12.
Maij, 1623. *coram bon. mem. Buratto, qua in fine operis
eſt deciſ.* 96.

38 Quintò noto, quòd priuilegium exemptionis à de-
cimis non ſuffragatur abſque ſpeciali, & expreſſa de-
rogatione *cap. nuper de decim.* Barboſ. qui alios refert
in tract. de Paroch. cap. 28. *n.* 37. Caualer. *deciſ.* 229. *n.* 3.
Rota *deciſ.* 122. & 123 *per tot. part.* 1. *diuerſ. in d. Va-
lentina decimarum coram Lancellotto*, *in d. Vrbinaten.
decimarum coram D. Card. Pamphilio num* 4. vbi quod
ita cenſuit S. Congregatio Concilij, cum aliis per
D. Ferentill. *in annot. ad deciſ.* 704. Burat. *ſub littera B*,
num. 13. Nec cenſetur ſufficienter derogatum *d. cap.* 39
nuper, per clauſulas derogatorias, in quibus fit ſolum
mentio de Conciliis Prouincialibus, vel Synudalibus,
& de Conſtitutionibus Generalibus, vel ſpecialibus
in illis editis, vt fuit reſolutum *in Cæſarauguſtana
decimarum* 17. *Iunij* 1611. *coram eod. D. Card. Pam-
philio*, *qua in fine operis eſt deciſ.* 93. *n.* 5. ſequitur Fe-
rentill. vbi proximè *num.* 16. & *num.* 14. quòd ſuffi- 40
ciat pro derogatione *d. cap nuper*, ſi in clauſulis dero-
gatoriis priuilegij facta ſit mentio Conciliorum ge-
neralium, abſque eo quod requiratur expreſſa & in-
diuidua mentio *d. cap. nuper.*

Et ſufficit etiã, ſi clauſula derogatoria Conſtitutio- 41
num etiam Concilio Generali editarum, ſit appoſita
in confirmatione priuilegiorum, licèt non adſit in
eiſdem priuilegiis exemptionis à decimis, vt reſoluit
Rota *in Conchen. exemptionis decimarum* 6. *Iunij* 1587.
coram Orano, & admiſit, *in Toletana decimarum* 26.
Nouembris 1605. *coram Iuſto*, *qua in fine operis eſt de-
ciſ.* 90. *n* 4. & 5. In qua fuit reſolutum contrarium in
ſuo caſu, quia in priuilegiis confirmatis, & innoua-
tis nullum aderat verbum de exemptione à decimis
prædialibus, & ſpiritualibus, quæ erant in contro-
uerſia, ſed tantùm de decimis, quæ imponũtur ab ho-
mine extraordinariè, à quibus non infertur ad ſpiri- 42
tuales, & ordinarias Putean. *deciſ.* 65. *lib.* 3. Rebuff.
de decim. q. 3. *num.* 23. & per derogationem tollitur 43
illud ſolum, quod obiicitur priuilegio, vt in termi-
nis Rota *in Oriolen. decimarum coram Orano* apud
Marcheſ. *part.* 1. *pàg.* 358. *ante num.* 1. Et hoc caſu, 44
quando in priuilegiis confirmatis nulla adeſt mentio
de exemptione à decimis, confirmatio non ſuffraga-
tur: quamuis in ea adſit clauſula, *Quorum tenores*, vt
fuit reſolutum *in d. Toletana decimarum coram Iuſto*,
num. 5. Quia licèt clauſula, *Quorum tenores*, ex ob- 45
ſeruantia Curiæ deroget quibuſcunque priuilegiis,
& conſtitutionibus habentibus derogatoriarum de-
rogatorias, & operetur expreſſam & indiuiduam
mentionem, vt latè per Gonzal. *ad reg.* 8. *Cancell.
gloſſ.* 36. *num.* 29. Put. *deciſ.* 104. *lib.* 1. & 503. *lib.* 3. *in
correct.* Rota *deciſ.* 213. *num.* 1. *part.* 1. & *in deciſ.* 161.
num. etiam 1. *part.* 2. *diuerſ.* vbi & *deciſ.* 466. *num.* 5.
& 666. *num.* 4. *part.* 1. *recent.* Gregor. XV. *deciſ.* 109.
num. 10. & ibi *Addon.* *n.* 14. cum aliis pluribus per
Barboſ. *de clauſ.* 127. *num.* 3. & 4. Ferentill. *ad d. de-
ciſ.* 704. Burat. *num.* 15. tamen non operatur effectum 46
ſuum, quando non fuit facta aliqua mentio de illo,
de quo tractatur. Verall. *deciſ.* 121. *p.* 1. Rota *deciſ.*
128. *num.* 5. *part.* 2. *recent.* cum aliis per Barboſ. *loc. cit.*
n. 9. & Rota *in d. Toletana coram Iuſto num.* 5.

Sextò noto, quòd hoſpitalia Fratrum B. Ioannis 47
de Deo non gaudent priuilegio leproſorum, qui ex
diſpoſitione text. *in cap.* 2. *de Eccleſ. ædificand.* non
tenentur ſoluere decimas de hortis, nec de nutri-
mentis animalium ſuorum; licet in eiſdem hoſpitali-
bus curentur etiam leproſi, quando ad illa accedunt;
ſi adſint etiam alij infirmi laborantes aliis morbis.
Quia ad hoc vt ſit locus exemptioni, de qua *in d. text.* 48
leproſi debent communiter viuere, & ſimul congre-
gati extare; Ita reſoluit Rota *in d. Corduben. decima-
rum* 22. *Martij* 1617. *coram Patriarcha Manzanedo*,
num. 5. & 6. Vbi quod hoc procedat, etiam ſi leproſi
in dictis hoſpitalibus retinerentur ſeorſim ab aliis;
quia neque exinde videntur conſtituere corpus ſepa-
ratum, cùm id fiat ad euitandum contagium. Et
ideo priuilegium prædictum ſpeciale pro leproſis,
non

non debet extendi ad hoſpitalia communia leproſis, & aliis infirmis.

49 Septimò noto, quòd Moniales Sanctæ Claræ, & aliæ quæcumque Regulares perſonæ, quarum reddi-
tus, & prouentus adeo ſunt tenues, quòd de illis ſuſtentari non poſſunt, ſed pro eorum ſuſtentatione mendicare, & eleemoſynas publicè petere neceſſe habent, decimas ſoluere non tenentur, vt in quadam extrauag. Bonifacij VIII. incip. *Decimas*, refert Mirand. *in Manuali Prælat. tom. 2. quæſt. 49. art. 13.*
50 Barboſ. *d. cap. 28. §. 3. n. 36.* Verùm d. extrauag. Boni-
facij VIII. eſt vnica inter communes, & non incip. *Decimæ*, ſed, *Declarationes*, vbi *ferè in princ. §. Moniales*, legitur huiuſmodi exemptio, de qua etiam loquitur Calderin. *conſ. 9. de decim.* & agit de decima Papali, prout etiam Calderin. non autem de decimis
51 Eccleſiæ Parochiali debitis, ad quarum ſolutionem de iure omnes indiſtinctè tenentur, etiam pauperes niſi aliàs fame perirent, Ioann. Andr. *in cap. cùm homines verb. perſoluant*, & *ibi* Abb. *num. 5.* & alij *de decim.* Rebuff. *eod. tract. q. 5. num. 14. & ſeq.* Franc. Marc. *deciſ. 198. num. 6. & ſeq. p. 2.* & reſoluit Rota *in d. Vrbinaten. Decimarum 25. Iunij 1618. coram D. Card. Pamphilio num. 7. & ſeq.*

52 Octauò noto, quòd non ſuffragatur exemptio à decimis conceſſa à Legato de latere. Quia requiritur expreſſa derogatio conſtitutioni Conciliari *in d. cap.*
53 *nuper de decim.* vt ſuprà dictum eſt, cui non poteſt legatus derogare, niſi doceatur, Summum Pontificem hoc ſibi in facultatibus ſpecialiter conceſſiſſe, *cap. dilectus il 1.* & *ibi* Gloſſ. *in verb. cùm ſe facultas de præbend.* Felin. *in cap. nonnulli num. 3. de reſcript.* Rebuff. *in prax. benefic. tit. de diſpenſat. ad plur. num. 25.* Gambar. *de auctorit. legat. lib. 4. tit. de poteſt. legat. reſeruand. benefic. num. 143. & lib. 7. n. 377.* & fuit reſolutum *in dicta Cæſarauguſtana decimarum 17. Iunij 1611. coram D. Card. Pamphilio num. 6.*

54 Nonò eſt notandum, quòd exemptio à ſolutione decimarum poteſt competere nedum ex priuilegio, verùm etiam ex immemorabili præſcriptione cum fama priuilegij, Rebuff. poſt alios *de decim. q. 13. n. 53. & ſeq. & n. 69.* Gabr. *de præſcript. concluſ. 1. n. 16. & 18.* Gratian. *diſcept. forenſ. c. 595. n. 16.* Seraph. *deciſ. 1404. n. 2.* Rota *deciſ. 474. n. 3. p. 1. recent.* & fuit latiſſimè firmatum *in Toletana decimarum de Capella 4. Decembris 1615. coram Andrea*, & admiſit Rota *in Nouarien. decimarum 26. Februarij 1631. coram R. P. D. Pirouano*, & *in Auguſtana decimarum 28. Martij 1631. coram Eminentiſſ. Card. Vbaldo*, & *in Abulen. decimarum 17. Decembris 1627. coram Reuerendiſſ. D. Coccino*,
55 *quæ in fine operis ſunt deciſ. 97. 101. & 102.* Vel etiam ex quadragenaria cum titulo explicito Petr. de Vbald. *de canonic. Epiſcop. c. 2. n. 14.* Seraph. *d. deciſ. 1404. n. 2.* & dixit Rota *in dicta Nouarien. decimarum coram Pi-*
56 *rouano.* Et quòd decimarum quota poſſit minui conſuetudine, Couar. *variar. reſolut. c. 17. n. 8. lib. 1.* Gutticr. *quæſt. canonic. lib. 2. cap. 21. n. 31.* Rebuff. *de decim. q. 13. n. 45.* Monet. *eod. tract. cap. 5. q. 1. n. 89.* Seraphin. *deciſ. 1204.* Rota *in Sabinen. decimarum coram D. Card. Hieronymo Pamphilio* apud Marcheſ. *de commiſſ. p. 1. pag. 681. n. 2.* & *in dicta Nouarien. decimarum coram*
57 *R. P. D. Pirouano.* Dummodò conſtet de vniuerſali, & vniformi præſtatione decimarum per id tempus Rota *deciſ. 569. n. 2. & 574. n. 5. p. 1. recent.* & *in dicta Nouarien. decimarum coram Pirouano n. 3.* Et iſte exactus modus probandi conſuetudinem eſt neceſſarius, quando agitur de minuenda, vel in totum præſcribenda
58 quota decimarum. At vbi agitur de modo ſoluendi decimas, conſuetudo inducitur decennio, cùm non ſit contra, ſed præter ius. Abbas *in cap. cùm ſint homines, n. 6. in fin. de decim.* Achill. *deciſ. 3. eod. tit.* Couar. *d. c. 17. n. 8. verſ. quartò fortiori ratione*, Marescott. *variar. reſolut. lib. 2. cap. 95. n. 19. ad fin.* Rota *deciſ. 163. n. 4. p. 2. diuerſ. coram Card. Caualer. deciſ. 73. & deciſ. 95. n. 2. in princ. & in Placentina decimarum 10. Maij 1628. coram Reuerendiſſ. D. Coccino*, & *in eadem coram R. P. D. Merlino 11. Ianuarij 1630. quæ in fine operis ſunt deciſ. 98. & 99. n. 3.* vbi quòd ſæpiſſimè aliàs ita fuerit reſolutum.

Decimò noto, quòd à ſententia lata in cauſa deci- 59
marum non admittitur appellatio ſuſpenſiua *cap. tua nobis in fin.* & *ibi* gloſſ. & Doct. communiter *de decim.* Gloſſ. 1. *in canon. vlt. §. quoties 2. q. 6. & in cap. decima verb. tributa in fin. 16. q. 1. ſpeculat. de appellat. §. 2. n. 5.* Federic. de Sen. *conſ. 81. n. 5.* Rebuff. *de decim. quæſt. vlt. n. 21.* Rota *in d. Cæſarauguſtana decimarum 17. Iunij*
1611. coram D. Card. Pamphilio n. 2. Ideo commiſſio 60
appellationis debet ſignari cum clauſula, *ſine retardatione ſolutionis decimarum*, vt per Marcheſ. *de commiſſ. part. 2. de commiſſ. appellat. cap. 4. n. 25. iuxta prim. impreſſ.*

Hoc tamen limitatur, vt procedat, vbi appellans 61
ſe fundat in ſola conſuetudine, vel præſcriptione; ſecus verò, quando nititur etiam priuilegio Apoſtolico, illúdque exhibet, tunc enim admittitur appellatio etiam ſuſpenſiua, vt tradunt Doct. omnes *in d. cap. tua nobis*, præcipuè Oſtien. *n. 22. verſ. ſecus ſi ſufficientem.* Ioan. And. *n. 7. verſ. ſecus ſi proponeretur* Card. *n. 2. in fin.* Butr. *n. 7.* Anan. *n. 6.* Abbas *n. 9.* Mandoſ. *conſ. 31. ſub n. 2.* & fuit reſolutum *in Cæſarauguſtana decimarum 19. Ianuarij 1609. coram Pena*, & *20. Nouembris 1609. coram Card. Pamphilio, quæ in fine operis eſt deciſ. 91. n. 3.* & *coram eodem in Corduben. decimarum 2. Decembris 1605.* apud Marcheſ. *de commiſſ. part. 1.*
pag. 685. Etiam ſi priuilegium exhibitum non ſit in 62
forma probante; cùm ad hunc effectum non ſit neceſſaria diſcuſſio priuilegij, ſed ſufficiat illius exhibitio, vt per Hoſtienſ. & alios *in d. cap. tua nobis*, & fuit reſolutum *in allegata Cæſarauguſtana decimarum:* Maximè ſtante clauſula, *arbitr.* quæ cùm relaxet de iuris rigore ex vulgar. poteſt Iudex ad effectum ſuperſedendi admittere iura etiam informia, vt in terminis fuit reſolutum, *in allegata Cæſarauguſtana decimarum 20. Nouembris 1609. coram D. Card. Pamphilio.*
Verùm prædicta limitatio declaratur, vt habeat lo- 63
cum, antequam detecta ſit inualiditas priuilegij, ſecus verò poſtquam fuit detecta eius inualiditas, tunc enim ceſſat illius effectus, itaut amplius non poſſit retardare ſolutionem decimarum Caputaquen. *deciſ. 349. n. 5. p. 2.* & fuit reſolutum *in d. Cæſarauguſtana decimarum 17. Iunij 1611. coram D. Card. Pamphilio, in qua die 19. Ianuarij & 20. Nouembris*, fuerat admiſſa appellatio, & reſolutum intrare arbitrium, ſed quia poſtea per aliam deciſionem *ſub die 29. Ianuar. 1610. vt in fine operis deciſ. 92.* fuit tentum, dictum, priuilegium eſſe inualidum, *dicta die 17. Iunij 1611.* fuit receſſum à prima deciſione, & reſolutum, arbitrium non intrare.

Item declaratur prædicta limitatio, vt procedat 64
contra laicum ſola conſuetudine, vel præſcriptione ſe iuuantem; ſecus vbi agitur contra aliam Eccleſiam, vel locum pium, tunc enim admittitur appellatio ad vtrumque effectum, etiam ſi non nitatur priuilegio, ſed ſola conſuetudine, vel præſcriptione, Hoſtienſ. *in d. cap. tua nobis, n. 22. verſ. item ſecus.* Henric. Boic. *in fin. de decim.* & fuit reſolutum *in d. Cordub. decimarum 2. Decembris 1605. coram Eminentiſſ. D. Card. Ioanne Baptiſta Pamphilio.*

Quibus omnibus, ſic adnotatis, remanet dicen- 65
dum, quòd Prælati admoneant ſubditos ſuos Prædicatores, & Confeſſarios, (& maximè Prælati Fratrum Prædicatorum, & Minorum,) vt hortentur fideles

fideles ad ſolutionem decimarum in concionibus, & confeſſionibus, & ſimiliter admoneant ſupradictos Confeſſarios, & Prædicatores, ſi aliqoid in confeſſionibus, & concionibus dicant, quod eoſdem fideles à ſolutione decimarum retrahat, eoſdem Prædicatores, & Confeſſarios in excommunicationem incidere.

Oſtenditur prima pars huius propoſitionis *ex cap. Diſcretioni veſtra, de decimis lib.6.* ibi enim Gregorius IX. mandauit diſtrictè Fratribus Prædicatoribus & Minoribus, ne talia quæ audientes, à decimarum, ſeu aliarum rerum Eccleſiis debitarum ſolutione retrahant, vel alias animas corrumpant audientium in ſermonibus ſuis, vel alibi proponere præſumant; immo verbo, & opere informent eoſdem, vt ad ſolutionem prædictorum promptæ voluntatis animo ſint intenti. Et præterea Leo V. in Concilio Lateranen. ſtatuit, quod Fratres Confeſſarios teneantur hortari, & monere, etiam ſub onere conſcientiarum ſuarum, illos quorum confeſſiones pro tempore audiunt, cuiuſcunque ſtatus, & conditionis fuerint, ad ſoluendum decimas, ſeu aliam bonorum ſuorum, ſeu fructuum quotam in locis, in quibus decimæ ipſæ, aut ſimilia ſolui conſueuerunt: ipſiſque illas ſoluere recuſantibus abſolutionem denegare; & quod ſuper hoc requiſiti, id populo etiam publicè prædicare, & perſuadere teneantur; habetur *in ſupplemento fol.26. conceſſ.82. & in Compend. priuileg. verb.decima,§.14.* Circa quod eſt aduertendum, quod, ad tollendum ſcrupulum, Eugen. IV. conceſſit, quòd Fratres Minores non teneantur facere conſcientiam de decimis in confeſſionibus, niſi quando fuerint requiſiti ab Ordinariis, & quòd tunc ſufficiat dicere, facio tibi conſcientiam, & inducere peccatorem quantum potuerint, ad ſoluendum, non tamen propter hoc teneantur retinere abſolutionem; habetur in Monument. Ord. & refertur in *Compend. verb.abſolutio quoad ſeculares 2. §. 2.* ſuper quod videantur quæ dicit ibi priuilegiorum Collector. Quo verò ad ſecundam partem, quòd in excommunicationem incidant Religioſi, qui concionantur, vel aliàs dicunt aliquid ad auertendos audientes à ſolutione decimarum, quæ debentur Eccleſiis, habetur expreſsè *in clem.cupientes de pœn.*

QVÆSITVM XIX.

An Abbates & Prælati Eccleſiaſtici à ciuili poteſtate ſint exempti, & quo iure.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſiaſtici omnes à laicorum poteſtate exempti ſunt.*
2 *Religioſi exempti ſunt à poteſtate laicorum, ſicut reliqua Eccleſiaſtica perſona.*
3 *Caluini, & Petri martyris errores confutantur,* & num.ſeq.
5 *Clericorum, & Eccleſiaſticarum perſonarum appellatione qui veniant.*
6 *Clerici quo iure à laicorum poteſtate exempti ſint.*
7 *Clerici in cauſis Eccleſiaſticis, à laicorum poteſtate exempti ſunt de iure diuino.*
8 *Cauſa Eccleſiaſtica quæ dicantur.*
9 *Clerici non ſunt exempti ab obligatione directiua ciuilium legum quæ ſacris Canonibus, vel clericali officio non repugnant.*
10 *Clerici leges ciuiles non ſeruantes, nequeant à ſeculari iudice iudicari.*
11 *Clerici non ſolùm quoad perſonas, verum etiam quoad bona exempti ſunt, à laicorum poteſtate de iure diuino,* & num.13.
12 *Iuris diuini dicitur, quod ex teſtimoniis, vel exemplis ex ſacra ſcriptura depromptis, vel Eccleſia traditione deſumitur.*
14 *Bona ſtatim atque traduntur Eccleſiis, eximuntur à dominio & poteſtate laicorum, & ex ſpeciali iure ſub dominio Chriſti Domini conſtituuntur.*
15 *Clerici antiquitus tributa ſoluerunt laicis Principibus.*
16 *Exemptio Eccleſiaſticis bonis à Laicis Principibus non verè, & propriè conceſſa fuit, ſed potius detecta.*
17 *Clericus quantumuis grauia delicta committat, non poteſt per laicos iudices examinari, iudicari, aut puniri.*
18 *Proceſſus, ſententia, & alia acta per laicum Iudicem aduerſus clericum facta irrita ſunt.*
19 *Declinatoria fori, & Iudicis incompetentia nedum per clericum, ſed etiam per Iudicem Eccleſiaſticum competentem opponi poteſt.*
20 *Clericus à Iudice laico per ſententiam abſolui non poteſt.*
21 *Immunitatem Eccleſiaſticam lædunt implorantes auxilium à Iudice laico, ad impediendas cenſuras eis comminatas à Iudice Eccleſiaſtico.*
22 *Beneficia Eccleſiaſtica ne exteris dentur, ſtatui non poteſt, abſque aſſenſu Apoſtolico.*
23 *Beneficia exteris conferri non poſſunt in Regnis Caſtellæ, Nauarræ, Aragoniæ, Luſitaniæ, & Franciæ.*
24 *Prælatis negligentibus in puniendis Clericis, eorumque cauſis cognoſcendis, iuriſdictio non deuoluitur ad laicos.*
25 *Iudex Eccleſiaſticus poteſt Iudicem ſecularem negligentem in puniendis exceſſibus ſubditorum, cenſuris compellere, vt ſuo munere fungatur.*
26 *Eccleſia poteſt laicos, de quolibet notorio exceſſu iudicare, quando Iudex ſecularis eſt negligens.*
27 *Clericus falſum deponens coram Iudice laico, non poteſt ab eo puniri.*
28 *Laicus falſum deponens coram Iudice Eccleſiaſtico poteſt ab eo puniri*
29 *Clericus capi non poteſt à laica poteſtate.*
30 *Clericus capi poteſt à laicis in flagranti crimine grauiſſimo, ſi timetur de fuga.*
31 *Clericus, qui viſus ſit illicitè incedere ad perpetrandum aliquod delictum, poteſt à laicis capi & detineri ad impediendum delictum, modo quàm citius Eccleſiaſtico Iudici conſignetur.*
32 *Clericus ex cauſa ciuili, & de fuga ſuſpectus an per laicos capi poſſit.*
33 *Clericus pro euictione conueniendus eſt coram Iudice Eccleſiaſtico, ſecus ſi aſſiſtat emptori contra tertium.*
34 *Clericus delinquens in exercitio alicuius officij ſecularis, coram laico Iudice conueniri non poteſt.*
35 *Clericus ſuccedens in bonis laici, non poteſt coram laico propter illa bona in iudicium vocari.*
36 *Clericus qui coram Iudice laico depoſitum recepit, non poteſt ab eodem Iudice ad illud reddendum cogi.*
37 *Clericus fideiubens coram Iudice laico, non poteſt coram eo conueniri.*
38 *Clericus citatus à Iudice laico ad comparendum, ſi ſua putauerit intereſſe, non tenetur ſtare ſententia ab eo lata.*

39 *Iudex Eccleſiaſticus non tenetur punire clericos pœnis ſtatutis à lege ciuili.*

40 *Clericus cum laicis delicta committens, iudicandus eſt, à Iudice Eccleſiaſtico.*

41 *Cauſa, in qua agitur de bonis ratione directi dominij ad Eccleſiam ſpectantibus, eſt omnino Eccleſiaſtica, & ab Eccleſiaſtico iudice definienda, etiam ſi agatur inter emphyteutas, & de ſolo dominio vtili*, num. 44.

42 *Laici nihil ſtatuere poſſunt circa bona Eccleſiaſtica.*

43 *Forum ſortiri, & ſtatutis ligari paria ſunt.*

45 *Dominium vtile eſt verè, & propriè vna, & eadem res cum directo, illúdque ſemper ſequitur, quaſi incrementum alluuionis.*

1 CErtum eſt, cunctas Eccleſiaſticas perſonas à Principum ſecularium poteſtate immunes exemptáſque eſſe & quoad proprias ipſorum perſonas, & quoad bona ab iiſdem poſſeſſa, vt in ſequenti Quæſito dicetur. Nec vllo modo ſecularibus Iudicibus licere, de ipſorum perſonis, vel rebus iudicare; hoc enim ex multis Conciliorum, & Pontificum Conſtitutionibus expreſsè ſtatutum eſt, vt habetur, *cap. diligenti, de foro compet. cap. at ſi clerici, de iudic. & cap. non minùs, de immunit. Eccleſ. & cap. quamquam de cenſib. lib. 6. & ex tot. 11. quæſt. 1.*

Immo etiam in iure ciuili hoc decernitur; vt *in Auth. ſtatuimus, de Epiſc. & cleric.* & aliis quampluримis locis, quod clarum eſt, nec de eo dubitatur.

Et quia Religioſus ſtatus eo ipſo, quod per Eccleſiam approbatur, & inſtituitur, eſt ſtatus ſacer, & Eccleſiaſticus, & eius perſonæ ſunt ſub ſpeciali dominio Dei; idcirco eo ipſo ſunt perſonæ ſacræ, & Eccleſiaſticæ: quia, & diuinis obſequiis ſpecialiter deputatæ ſunt, & ad ipſum ſpecialiter ſpectant: hinc
2 eſt, quòd Religioſi ex vi ſui ſtatus, ſicut reliquæ Eccleſiaſticæ perſonæ à ciuili, & laïca poteſtate exemptæ ſint, vt pluribus probat Suar. *de cenſur. diſp. 22. ſect. 1. n. 19. & ſeqq. & in defenſione fidei lib. 4. c. 10. in fin. & cap. 11. & 12. per tot.*

3 Veritatem hanc, Sole clariorem negauit, Ioann. Caluinus *lib. 4. Inſt. cap. 11. §. 15.* dicens, clericos omnes debere eſſe ſubiectos legibus ſecularium Magiſtratuum, præterquam in cauſis merè Eccleſiaſticis; & hoc probat per epiſtolam Conſtantini Imperatoris ad Nicomedienſes, relatam à Theodoreto *lib. 1. hiſt. cap.* 20. vbi Imperator Conſtantinus dicit ſe eieciſſe in exilium Euſebium Epiſcopum Nicomedienſem, & ſubiungit hæc verba præciſa. *Si quis Epiſcoporum inconſultè tumultuatus ſit, Miniſtri Dei (hoc eſt) mea executione illius audacia coercebitur.*

Sed reſpondetur quòd Conſtantinus Imperator in ea epiſtola, ait, ſe eieciſſe Euſebium Epiſcopum in exilium; ſed addit, priùs Euſebium fuiſſe à Nicæno Concilio propter hæreſim ab Epiſcopatu ſuo depoſitum: & hoc non eſt contra id, quod inferiùs docebimus; quia non negamus, quin Magiſtratus ſecularis debeat clericos punire, quando ab Eccleſia Dei damnantur, degradantur, & ſeculari Iudici traduntur.

Ad verba autem præciſa Conſtantini à Caluino producta. Reſpondetur; quòd eadem verba à Caluino deprauata ſunt, quia Conſtantinus eo loco non minatur pœnam Epiſcopis, ſed laicis; cùm dicat ſe animaduerſurũ grauiter in plebem Nicomedienſem, ſi velit iterum ad Epiſcopos hæreticos à Concilio Generali damnatos, redire. Hæc ſunt verba Conſtantini, *ſin autem quiſquam* (non dicit Epiſcoporum, vt Caluinus addit) *temeritate, & audacia accenſus, eas Eccleſiæ peſtes, id eſt Epiſcopos Arianos, vel memoria, vel laudibus celebrare aggrediatur, cõfeſtim opera, ac diligẽtia Miniſtri Dei, (hoc eſt) mea, pœnas ſuæ inſcitiæ dabit.*

Doctrinam Caluini ſecutus eſt, quidam Petrus Martyr *in cap. 17. ad Rom.* vbi ait, non potuiſſe Principes ſeculares clericis priuilegium concedere, vt publicis Magiſtratibus non ſubiiciantur; quia (dicit ille) eſt contra ius diuinum; & ideò, tot tantiſque conceſſionibus Principum, & exemptionibus erga clericos factis, non obſtantibus, eoſdem clericos, Magiſtratibus ſecularibus debere eſſe ſubiectos; & hoc probat, per illud, quod habetur in Epiſt. ad Rom. *cap. 13. Omnis anima poteſtatibus ſublimioribus ſubdita eſt.* Reſpondeo, quamuis omnis anima iure diuino ſit ſubiecta poteſtatibus ſuperioribus, ac per conſequens Regibus, (dum poteſtates ſublimiores ſunt) tamen fieri poteſt, vt qui nunc eſt poteſtas ſublimior, paulò poſt non ſit: vt ſi ipſe ſubiiciat alteri partem ſui Regni, vel iure belli, aut alio iuſto titulo Regnum, vel partem Regni amittat. Cùm ergo ipſi Principes, partim ſubiicerent iis omnibus cauſis, etiam temporalibus, & ciuilibus, clericos ſuis Epiſcopis, & poſtmodum Papa omnes clericos à ſubiectione Principum ſecularium exemerit, ſequitur, vt Reges reſpectu clericorum, non ſint Principes ſuperiores poteſtate, & per conſequens clerici non teneantur Principibus ſecularibus obedire neque iure humano, neque diuino niſi ad quaſdam leges directiuas, vt dicemus infrà. Ita reſpondit Card. Bellarmin. *diſput. de exempt. cleric. in calce ſecundi tomi ſui operis, verſ. reſpondeo nihil ea ratiocinatione.* 4

Antequam Catholicorum ſententias proferamus, & concluſiones huius dubitationis ſubiiciamus, ſciendum eſt, nomine clericorum gaudentium libertate Eccleſiaſtica, venire, non ſolùm Cardinales, Epiſcopos, & alios ſimiles Prælatos, verùm etiam omnes Sacerdotes, alióſque Sacris Ordinibus initiatos, & in minoribus conſtitutos; dummodò iſti obſeruent ea, quæ docet Concilium Tridentinum *ſeſſ. 23. cap. 6.* ſimiliter omnes habitum, & tonſuram deferentes, & alicui Eccleſiæ, vel Epiſcopi miniſterio deputatos, & Religioſos omnes cuiuſcumque Ordinis, & ſexus, & etiam nouitios, & conuerſos, qui licèt clerici non ſint, huiuſmodi tamen fori priuilegio capaces exiſtunt, quia Eccleſiaſticæ perſonæ ſunt, vt ait D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. part. 1. alleg. 12. num. 37. & ſeq.* Ideo quando in præſenti diſputatione ſolummodo clericos, & Eccleſiaſticas perſonas nominamus prædictos omnes venire intelligimus, ita elegantiſſimè oſtendit Bonacina *tractat. de legibus diſput. 10. quæſt. 2. §. 2. propoſitione vnica*, multis in hac re cumulatis iuribus, & rationibus. 5

At magna difficultas eſt quo iure, diuino ſcilicet, an humano hanc exemptionem ſint adepti: & pro vtraque parte variæ extant Doctorum ſententiæ, quarum tres tantùm in medium (breuitati ſtudens) adducam. Et primò, quòd Eccleſiaſtici omnes à ſecularium Iudicum iuriſdictione ſint de iure diuino exempti, tenuit gloſſ. *in cap. ſi Imperator, verb. diſcuti 96. diſt.* dicens, quòd ante omnem humanam conſtitutionem clerici, & Eccleſiaſtici ab omni iuriſdictione ſeculari fuerunt exempti; & quòd omnes conſtitutiones, quæ deinceps ſuper hac re emanarunt, decernentes, vt clerici non iudicentur, niſi ab Epiſcopis, fuerunt tantummodo diuini iuris declarationes; eam gloſſ. ſequuti ſunt plures, quos refert, & ſequitur Monach. *de ſuc. creat. §. 22. num.* 58. qui teſtatur, hanc eſſe communem opinionem: idem aſſerunt, Alphonſ. Azeued. *lib. 1. nouæ compil. tit. 3. lib. 6.* Reginald. *de vtil. Eccleſ. lib. 1. poſt princ.* Perez. *lib. 3. or. tit. 1. lib. 2. verſ. quaro*, affirmantes, hanc eſſe communem, & magis receptam ſententiam, horum fundamenta ſunt auctoritas Pſalm. 104. *Nolite tangere Chriſtos meos,* 6

meos,&c. quo loco Deus exemiſſe videtur à Principibus ſecularibus Chriſtos ſuos, id eſt, Sacerdotes, qui Chriſti hoc eſt, vncti, & conſecrati dicuntur.

Secundò probatur auctoritate Sacrorum Canonum, nempe *cap. Imperatores* 11. *quæſt.* 3. *cap. continua, & cap. Sacerdotibus* 11. *q.* 1. vbi teſtimonio Conſtantini Imperatoris habetur, quòd cùm ad illum libelli accuſationem contra clericos continentes, delati eſſent. *Vos enim à nemine iudicari poteſtis, ſed ad ſolius Dei iudicium reſeruamini.*

Quòd autem clerici, Eccleſiaſtici, & conſequenter Monachi, & Regulares omnes iure humano, non autem diuino à ſeculari poteſtate, & iuriſdictione ſint exempti, tenuerunt nonnulli Auctores non minoris auctoritatis quos refert, & ſequitur Couar. *practicar. quæſt. cap.* 31. *num.* 2. *verſ. contraria opinio*, & D.Thom. *ſuper Epiſt. Paul. ad Rom. cap.* 13. Medin. *de reſtitut. q.* 15. *in princ.* Victor. *de relect.* 1. *de poteſt. Pap. cap. vlt. num.* 3. Quarum præcipuum fundamentum eſt, quia huiuſmodi exemptio Eccleſiaſticorum in nulla lege diuina, quæ obligari poſſit, reperitur; Non in lege ſcripta veteris teſtamenti, quæ continet præcepta iudicialia, & ceremonialia; ea enim per paſſionem Chriſti Domini extincta eſt, vt ait D.Paul. *ad Hebr.* 7. *&c.* tranſlato *de conſtit. & cap. vnic. de puriſic.* explicant D.Thom. 1 *q.* 104. *art.* 3. & 2, 2. *q.* 83. *art.* 1. Sot. *de iuſt. lib.* 2. *q.* 5. *art.* 4. Couar. *var. reſol. lib.* 1. *cap.* 15. *n.* 1. Nec à lege naturali talis exemptio, ſeu libertas manaſſe videri poteſt; quia non eſt de illis primis principiis, quæ D.Thom. 1. 2. *q.* 44. *art.* 3. 4. & 5. communes conceptiones per ſe notas appellat; Nec eſt concluſio ab ipſis primis principiis immediatè collecta; quia niſi id in lege humana definitum fuiſſet, colligeretur in lege naturæ, Eccleſiaſticos à ſeculari iuriſdictione exemptos, & immunes fore, nec præterea dici poteſt, quòd huiuſmodi exemptio ſit de lege ſupernaturali Euangelica.

Nam ea, (vt ait D.Thom. 1. 2. *quæſt.* 8. *art* 2.) non continet niſi præcepta naturalia, ſeu moralia, quæ ad articulos Fidei, & ad Sacramenta ſpectant, in quibus nec huiuſmodi exemptio reperitur, nec locus aliquis à quo ea colligi poſſit.

Confirmatur, quia ſi ex lege diuina Eccleſiaſtici, & Religioſi à ſecularium iuriſdictione fuiſſent immunes, Catholici Imperatores poſt 100 annos de illis nequaquam iudicium protuliſſent, vt patet ex *toto titulo de Sacroſ. Eccleſ. & ex tit. de Epiſ. & cler. & de Epiſcopali audient. in Codice*, & præcipuè in *nouella Conſtit.* 83. *vt clerici apud propr. Epiſc. &c.* vbi Iuſtinianus ad ſupplicationem Epiſcopi Conſtantinopolitani dedit clericis priuilegium fori in ciuilibus tantùm, & Epiſcopo non impedito: alias, & omninò in criminalibus eos reliquit ſub Iudice ſeculari. Præterea, nec Summi Pontifices ad probandam huiuſmodi exemptionem priuilegia Imperatorum adducerent, prout affert D.Gregor. *in cap. de perſona* 11. *q.* 1.

Alij verò Doctores medium tenuere; ac propterea dicunt, clericos, Eccleſiaſticos, & Religioſos omnes, quantùm attinet ad cauſas verè ſpirituales ſeu ad res ſpirituales ordinatas: ac eiſdem annexas iure diuino à poteſtate, & iuriſdictione ſeculari exemptos eſſe. Circa eorum autem perſonas, & bona temporalia, ſecluſa alia exemptione, ità eſſent ſecularibus Principibus ſubditi, vt Principes non peccarent, ſaltem contra iuſtitiam, de cauſis eorum temporalibus cognoſcendo, delicta eorum puniendo, atque tributa ab illis exigendo, ſed Summis Pontificibus ſic diſponentibus à laica poteſtate fuerunt ſubtracti, cùm Monachi, ſicut, & clerici in ſortem Domini ſint vocati, *cap. duo ſunt.* 12. *q.* 1. *Chryſoſt. in Paul. ad Rom.* 3. *deciſ.* Pedemont. 30. *num.* 1. atque ità tenent. Victor. Sot. Molin. Couar. *locis citatis*, Leſſ. *de iuſt. lib.* 2. *cap.* 33 *dub.* 4. Banneſ. 1. 2. *q.* 67. *art.* 1. Bellarmin. *tom.* 1. *de cleric. cap.* 28. Caiet. *in ſumm. excommunicatio. cap.* 31. & 37. Nauar. *cap.* 27. *num.* 219. & plures alij apud Salas *de legib. diſp.* 14. *ſect* 11. *num.* 118.

Quibus præmiſſis vt in re tam graui, diſtinctè loquamur, ſequentes concluſiones hic apponendæ ſunt, ſimúlque probandæ.

Prima concluſio, Clerici in Eccleſiaſticis cauſis ſunt liberi à ſecularium Principum poteſtate de iure 7.
diuino. Probatur, tota auctoritas regendi Eccleſiam Dei Apoſtolis commiſſa eſt à Chriſto Domino: ergo in rebus Eccleſiaſticis, laici ſunt oues, & ſubditi, non Iudices, & Paſtores, ergo de iure diuino clerici ſunt liberi in cauſis Eccleſiaſticis à poteſtate Regum, & Principum ſecularium; argumentum hoc deſumitur ex Bellarmin. *lib.* 1. *de Summo Pontifice cap.* 7.

Probatur ſecundò à Leonardo Leſſio *de iuſt. & iur. lib.* 2. *cap.* 33. *dub.* 4. vbi ait, quòd rectè ratione quadam dici poſſunt clerici iure diuino exempti, quadam iure canonico, & ciuili: & probat priorem partem, ſcilicèt, *de iure diuino*, ſic, quia ius diuinum naturale, etſi non efficiat illam exemptionem (non enim Deus immediatè hanc exemptionem concedit) tamen dictat eam à Principibus eſſe concedendam, & à Pontifice fieri poſſe; idque ob tres cauſas.

Prima, ob dignitatem ſtatus, per quam Eccleſiaſtici peculiari modo ſunt diuinis rebus mancipati, & conſecrati: atque contrà reuerentiam Deo debitam eſt, ſi id, quòd ſemel Deo conſecratum eſt, tractetur tanquàm prophanum. Hinc Dauid ne defenſionis quidem cauſa vnquam fuit auſus lædere Saulem, quia vnctus erat Domini; quæ tamen vnctio ſolùm erat vmbra vnctionis, & ſanctificationis Eccleſiaſticorum.

Secunda, Eccleſiaſtici ſunt Paſtores, & Patres ſecularium, & Iudices eorundem loco Dei in cauſis ſummis, quæ ſalutem æternam contingunt, conſtituti: atqui contrà decorem, & reuerentiam debitam eſt, vt ouis iudicet ſuum Paſtorem, & filius patrem; qui ante fuit reus, ſuum Iudicem qui illum auctoritate diuina iudicauit, & abſoluit; maximè ſi alia commoda ratio iniri poteſt.

Tertiò, & ſi Principes clericos ab iniuria defendant, & curent, vt tranquillitate temporali fruantur, tamen clerici viciſſim Principibus longè maius & diuinius beneficium conferunt; ipſorum enim miniſterio fiunt Chriſtiani, accipiunt doctrinam ſalutis, remiſſionem peccatorum, animæ ſanitatem, panem cæleſtem, & vitam æternam, &c. ſed de hac re iterum redibit ſermo, in tertia concluſione inferiùs ponenda, ibique Sacræ ſcripturæ, & Conciliorum auctoritate hæc eadem veritas confirmabitur.

Interim aduertendum eſt, quòd cauſæ Eccleſia- 8
ſticæ, ratione quarum, clerici iure Diuino ſunt exempti vocantur illæ, quarum cognitio non à legibus ciuilibus pendet, ſed ab Euangelio, & à Summorum Pontificum Canonibus, & à Sacris Conciliis; huiuſmodi cauſæ ſunt, verbi gratia, Controuerſiæ de Fide, de Sacramentis, & ſimiles.

Secunda Concluſio. Clerici non ſunt exempti ab 9
obligatione directiua ciuilium legum, quæ Sacris Canonibus, vel clericali officio non repugnant; loquor in præſenti, præcipuè de politicis legibus, quæ humanas actiones dirigunt ad commercia temporalia; ita *Bellarm. diſput. de exempt. cleric. cap.* 1. *in verſ. ſecunda propoſitio*, vbi explicando hanc concluſionem, dicit: clericos non teneri his legibus obligatione coactiua, ſed directiua; niſi illæ leges ab Eccleſia approbatæ fuerint; quod probat ex teſtimonio Summorum Pontificum, & Imperatorum; nimirum ex Epiſtola Nicolai I. ad Michaëlem directa, propè finem; &

ex Epiſtola Valentiniani, ad Epiſcupos Aſiæ, & ex Sancto Ioanne Chryſoſtomo, *in cap.13. ad Romanos.*

10 Non tamen ex his inferendum eſt, clericos leges ciuiles non obſeruantes, poſſe à Iudice ſeculari iudicari, vt multis rationibus probabitur in illationibus infrà ponendis.

11 Tertia Concluſio. Exemptio Clericorum non ſolùm quoad perſonas, verùm etiam quoad bona ab oneribus, & tributis impoſitis per communitates, & Principes laicos, eſt de iure diuino, vt expreſsè dicit text. *in cap. quamquam de cenſibus*, ibi, *Eccleſiæ, Eccleſiaſticaque perſona, & res ipſorum, non ſolùm iure humano, quinimo & diuino a ſecularium perſonarum exactionibus ſunt immunes*; & licet aliqui putauerint dicta verba *de iure diuino, vel humano*, intelligi poſſe de iure poſitiuo, ſcilicet, quod ius diuinum intelligatur ius canonicum, & humanum ius ciuile; tamen id clariùs exprimitur in Concilio Tridentino *ſeſſ.25. de reformat. cap.20.* vbi dicitur, *Immunitas hæc Dei ordinatione, & Canonicis Sanctionibus inſtituta eſt.*

Nec obſtat, quod talis immunitas reſpectu bonorum expreſsè, & oculariter non legatur ſcripta in 12 in ſacris ſcripturis. Quia vt iuris diuini dicatur, ſatis eſt, quod ex teſtimoniis, vel exemplis ex ipſa ſacra pagina depromptis, vel traditione Eccleſiæ deducatur, prout egregiè deducitur ex Geneſ. *cap. 47.* vbi Ioſeph Prorex Pharaonis, Sacerdotes, & eorum agros, etiam eis à Rege traditos in primæua libertate dimiſit, quamuis reliquos totius populi Regis ſeruituti ſubiecerit: & meminit etiã Ioſeph. *de antiquit. Iudaic. lib.2. c.4.* & Diodor. Sicul. *in 2. lib. Hiſt.* & Herodot. *in Euterpe lib.2.* vnde text. *in c. non minus de immunit. Eccleſ.* infert, non decere Eccleſiam Dei minùs liberam eſſe tempore Principũ Chriſtianorum, quam fuerit tempore Pharaonis. Alia exẽpla deduci poſſunt ex 1. Exod. *c.7.* & Numer. *c.3. & ex d.c.17.* Matth. vbi filius Regis, qualis eſt Chriſtus, qui eſt filius Regum Regis, eximitur à tributo Principis: Eccleſia autem & Eccleſiaſticæ perſonæ, tanquam ſponſa, ac familiares & domeſtici Chriſti eadem potiuntur prærogatiua, vt inferunt D. Hieron. *ſuprà d. cap.17.* Matth. & D. Auguſtin. *lib.1. quæſt. Euangelic. quæſt.23.* Ioan. Ant. Nig. *in repet. extrauag. vnic. num.223. de vit. & honeſt. cleric.* & Suarez *ad reg. Angl. de immunit. Ec-*
13 *cleſ. lib.4. cap.5. num. 12. & cap 8. num.16.* Ex quibus hanc immunitatem eſſe de iure diuino, firmant Card. Bellarmin. *controuerſ. tom. 2. lib.1. de cleric. cap.28. in 4. & 5. propoſit.* Ioan Montaign. *de collat. parlament. part.2. num.11.* Burſatt. *conſil.42. num.1. & conſil.186. num...* Borell. *con.74. num.1.* Plott. *in addit. ad vlt. Conſ. Laudon. num.8.* Euerard *conſ.30. num.x3. ad fin.* Ceual. *commun. contra commun. q.899. num. 39. & 4x.* Cabed. *deciſ. 83. num. 19. part. 2.* Thom. Bozz. *de iur. ſtat. Eccleſ. libert. lib.4. cap. 8.* latè Paulus Comitol. *reſponſ. moral. lib.1. cap.97. n.6. & ſequen.* Suar. *ad Reg. Angl. d. lib.4. cap.8. num.9.* Egregiè Rota *in Alben. Gabellæ ſeu onerum 28. Iunij, 1630. coram R.P.D. meo Merlino, quæ in fine operis eſt deciſ.* 104.

14 Præterea bona eo ipſo, quòd traduntur Eccleſiis, eximuntur à dominio, & poteſtate laicorum, & ex ſpeciali iure ſub dominio Chriſti Domini conſtituuntur, nec per metaphoram, ſed per omnimodam proprietatem, ita vt tale dominium Chriſti in his bonis ſit proximum, & immediatum, illique dicatur acquiſitum tanquam principali domino, vt per Innoc. *in cap. cùm ſuper num.3. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. & in cap. verum num.2. de for. compet.* Afflict. *deciſ.361. num.22. & ſeqq.* & poſt Suar. *d. lib.4. c.17. num.9. & cap.18. num.5. & 7. & cap.21. num.5.* pluribus comprobat Comitul. *reſponſ. moral. d. lib. 1. cap.70. & 71.* & Rot. *in d. Alben. gabella, ſeu onerum coram R.P.D. Merlino.* At ſi Chriſtus Dominus omnino immunis fuit à tributis, conſequenter etiam bona Eccleſiarum, quæ ſubſunt immediato & proximo dominio Chriſti Domini, immunia ſunt ab omnibus, tributis, vt per Suar. *d cap.18. num. 5. & 7. & cap.21. num.5.*

Nec obſtat, quod antiquitus aliquando clerici ſol- 15
uerint tributa Principibus laicis, quodque illorum exactio ceſſauerit, iiſdem Principibus indulgentibus. Reſpondetur enim, id eueniſſe tempore, quo Principes nondum Chriſtianam fidem amplexi fuerant, & immunitas à collectis, & tributis clero competebat quidem de iure; ſed adhuc de facto, & malè exigebatur; & ſic ipſa immunitas a iure diuino profecta eſt, immunitatis autem vſus, ſiue exercitium emanauit à Principum orthodoxorum ſanctionibus, qui 16
Principes Chriſtiani non vere, & propriè eccleſiaſticis bonis exemptionem conceſſerunt, ſed potius detexerunt, & in eam à Deo conceſſam conſenſerunt, illiuſque exercitium iuſſere, quod benè agnouit Iuſtinianus *in l. ſancimus 20. C. de ſacroſ. Eccleſ.* ibi; *Cur enim non facimus diſcrimen inter res humanas, & diuinas. & cur competens prærogatiua cæleſti fauori non conſeruetur*, in quibus verbis annuit, hanc immunitatem non a ſua munificentia, quam aliis in rebus, & locis ſæpius glorioſus commemorat, ſed à dictamine diuino, & natura effluxiſſe, & benè diſcutit Comitil. *reſponſ. moral. lib.1. c.97. n.11.* Suar. *ad Reg.* Angl *d. lib.4. de immunit. Eccleſ. cap.6. num.4. & cap.21. num.3. &* 8. & Rota *in allegata Alben. gabellæ ſeu onerum coram R.P.D. Merlino.*

Ex his primò elicitur, clericum non poſſe (niſi de 17
particulari vel generali priuilegio quale per Concordata conceditur) per laicam poteſtatem, nempe per Prætorem, Principem, & Regem, vel magiſtratum iudicialiter interrogari, & auctoritatiuè examinari, iudicari, vel puniri; etiamſi grauiſſima perpetrauerit delicta, vt patriæ proditionem, crimen falſæ monetæ, hæreſim, blaſphemiam, & alia delicta, etiam enormia; nam talis actio, nempè, vt quis ſe ſubiiciat examini, iudicio, & animaduerſioni, præſupponit poteſtatem in illum, qui eſt examinandus, iudicandus, & pro qualitate delicti, pœna mulctandus: at laicus non habet talem poteſtatem, & iuriſdictionem in clericum; ergo, &c. vt bene per Suarez *de cenſuris, diſput.22. num.11.*

Secundò elicitur, quòd proceſſus compilatus, vel 18
ſententia lata, & alia acta facta per laicam poteſtatem contra clericum gaudentem priuilegio fori, & exemptionis, redduntur ipſo iure inualida, vtporè facta à non habente iuriſdictionem, & poteſtatem ſupra clericum, Farinac *de inquiſit. quæſt 8. num.15.* Soccin. Felin. Lopez, & alij apud Farinac. *loco cit.*

Quod amplia, vt dicta per nos, etiam procedant, 19
vt clericus gaudeat tali priuilegio exemptionis, etiam ſi nullus pro clerico allegauerit priuilegium clericale, & iudicis incompetentiam; quia nihilominus militat ius exemptionis; immo talis exceptio fori declinatoria, & Iudicis incompetentia, non ſolum per ipſum clericum opponi poteſt, verum etiam per Iudicem Eccleſiaſticum, talis rei Iudicem competentem, vt eſt text. *in cap. ſi Iudex de ſententia excommun. lib.6.* Immo obligatio incumbit Iudici Eccleſiaſtico, tam ad excipiendum, quàm ad repetendum clericum, ne libertatis Eccleſiaſticæ iura lædantur, vt per Iulium Clarum, *lib.5. quæſt.36. num.3. & ſequentibus*, per Molinam *tract.3. diſput.49. num.4.* & alij communiter.

Tertiò

20 Tertiò elicitur, non poſſe à Iudice laïco pronun-
ciari ſententiam abſolutoriam in clericum; nam talis
ſententia abſolutoria, ſupponit iuriſdictionem in cle-
rico qui abſoluitur; clericus autem exemptus eſt à iu-
riſdictione laïcali; ergo, &c.

Sed opponitur ex text. *in l. quod fauore, C. de legibus*,
in quo text. habetur, illud, quòd fauore alicuius in-
troductum eſt, non debere in ipſius damnum retor-
queri; ſed exemptio eſt introducta fauore clericorum;
ergo exemptio non debet in ipſorum damnum retor-
queri; ac proinde clerici, ſi delictum commiſerint,
poſſunt abſolui à Iudice laïco, quando ad laicam po-
teſtatem pertinet, alioquin exemptio vergeret in
odium ipſorum.

Reſpondetur, negando vltimam conſequentiam;
nam fauorabiliùs eſſe dignoſcitur, ſtatum clericalem
exemptum eſſe à laicorum iuriſdictione, quàm illis
aliqua ratione ſubiectum eſſe; ſed abſolutio ſuppo-
nit ſubiectionem; ergo fauorabiliùs eſt, ſi non abſol-
uantur. Vel meliùs reſponderi poteſt ea ratione, cle-
ricos priuilegio fori renunciare non poſſe, iuxtà text.
in cap. diligenti, de foro compet. quia priuilegium hu-
iuſmodi eſt introductum, non in priuatum fauorem
perſonæ, ſed in publicum totius ordinis clericalis, vt
ſcribunt Carol. de Graſſis, *de effectibus clerical. effectu*
1. num. 43. Bellet. *diſquiſit. cleric. part. 1. tit. de fauore*
clericorum perſonali, §. 2. num. 21. & alij citati à D. Bar-
boſa *in collect. ad d. cap. ſi diligenti, num.* 4.

21 Quartò elicitur, quòd illi, qui cenſuris Eccleſia-
ſticis innodantur, & implorant auxilium à Iudice
laico, vt impediant, ne vis à Iudice Eccleſiaſtico per
cenſuras inferatur, faciunt contrà libertatem Eccle-
ſiaſticam, ita Azor. 1. *part. lib. 5. cap.* 12. Ratio eſt, quia
laici non habent poteſtatem in Clericos.

Hinc infertur, quòd leges datæ à Principibus, per
quas decernitur, vt oppreſſi à Iudicibus Eccleſiaſticis
per vim, aut per cenſuras, adeant Iudices laicos ad
implorandum eorum auxilium, vt vim, & iniuriam
propulſent, ſunt contrà libertatem Eccleſiaſticam,
ita Azor. *loc. cit. cap.* 14. *quæſ.* 6. Ratio eſt, quia vnuſ-
quiſque coram Superiore ſuo conueniri debet; & ſic
clericus coram Epiſcopo, & Epiſcopus coram Ro-
mano Pontifice; quare ſi Prælati delinquant, vel op-
primant, oppreſſi debent rem ad Summum Pontifi-
cem deferre; non verò adire laicale Tribunal: tum
quia Sacri Canones prohibent à Iudicibus Eccleſiaſti-
cis haberi recurſumad laïcos, *cap. clericum 11. q. 1.*
cap. qualiter, & quando, de iudiciis, cum aliis plenè
citatis, à D. Barboſ. *in collect. cap. ad Eccleſiam S. Ma-*
riæ, num. 7. cum ſeqq. de conſtitut.

22 Quintò elicitur, ex Summi Pontificis indultu, &
conceſſione tantùm, & non aliàs, poſſe Principes le-
gem condere, qua caueatur, ne beneficia Eccleſiaſti-
23 ca exteris conferantur: prout in Regno Caſtellæ ex-
tat, *l. 18. cum ſeqq. tit. 3. lib. 1. ordin.* vbi latè Perez, &
l. 14. tit. 3. lib. 1. noua recop. vbi Azeuedo, & referunt
Couar. *pract. cap. 35. num. 1.* Ceual. *commun. con. com-*
mun. tom. 4 quæſt. 897. num. 347. Quod quidem etiam
in Regno Nauarræ Summorum Pontificum priuile-
giis, & Regiis diplomatibus obtentum fuiſſe, probat
Pragmat. 2. & 3. *lib. 1. ord. illius Regni.* Et id ipſum in
Regno Aragoniæ perpetuo foro ſtabilitum eſſe colli-
gitur ex *lib. 1. fori Aragon. tit. de Prælatur. & aliis be-*
nefic. non poſſiden. vt referunt Anton. Oliban. *de iure*
fiſc. cap. 13. num. 53. cum ſeqq. Ferret. *in conſtitut. Ca-*
thalon. gloſſ. 2. num. 62. Ac etiam quoad Regnum Lu-
ſitaniæ idipſum conceſſum reperiri teſtatur, Cabed.
de patronat. Reg. Coronæ, cap. 29. quem refert D. Bar-
boſ. *in collect. ad cap. bonæ memoriæ 4 num 8. de poſtu-*
lat. Prælat. Et demum quoad Regnum Franciæ ad-
mittunt, Rebuffus *de pacific. poſſeſſ. num. 216. & in*

prax. tit. de reſcript. mixt. num 7. Nicol. Garc. *de benefic.*
part. 7. cap. 9. num. 2. & alij cit. per D. Barboſ. *vbi ſu-*
pra, num. 12.

Sextò elicitur, etiam ſi Prælati fuerint negligen- 24
tes in puniendis clericis, & cauſis huiuſmodi cogno-
ſcendis, eorum negligentia non obſtante, non per-
mittitur Iudicibus laicis, de cauſis ad Eccleſiam per-
tinentibus poſſe iudicare. E contra verò data negli- 25
gentia Iudicis ſecularis, poterit Eccleſiaſticus illum
cenſuris compellere, vt ſuo munere fungatur, vt re-
ſoluit Suar. *de cenſur. diſput. 10. ſect. 1. num.* 14. quem
refert Bellet. *diſquiſit. cleric part. 1 tit. de fauore Cleric.*
real. §. 5 num. 38. ac proinde poterit ipſe Eccleſiaſticus
Iudex procedere contra laicos, in caſibus, in quibus
aliàs non poſſet: Eccleſia enim quoſlibet laicos in 26
quolibet exceſſu notorio iudicare poteſt, quando Iu-
dex ſecularis eſt negligens; puta, ſi requiſitus non ex-
hibet iuſtitiam, *cap. licet* 10. *de for. comp.* vbi D. Barboſ.
in collect. au. num. 2. plures ad hoc refert. Doct. Couarr.
practic. c. 6. n. 1. ad finem Gonzal. *ad Regul.* 8. *Cancell.*
§. 2. *proœmiali, num.* 25. Garol. de Graſſ. *de effect.*
cleric. effect. 1. num. 390.

Octauò elicitur, clericum falſa deponentem co- 27
ram Iudice laico, non poſſe ab eoſpuniri pœna pecu-
niaria, vel corporali, nec ex officio, neque ad in-
ſtantiam partis: non ſic eſt, ſi laicus falſum deponeret
coram iudice Eccleſiaſtico; nam tunc poteſt puniri 28
ab Eccleſiaſtico, & etiam à Iudice ſeculari, & hoc
ne detur locus præuentioni, vt poſt Bartol. & alios
quamplures docet Iulius Clarus *lib. 5. quæſt. 38. n.* 15.
Iudex verò laicus; ideò non poteſt punire clericum,
coram ſe falſum deponentem; quia laicus non ha-
bet iuriſdictionem in clericum. Ita Farinacius *loco*
cit. quæſt. 8. num. 26. Iul. Clar. *quæſt. 38. num.* 14. qui aſſe-
rit hanc eſſe Canoniſtarum ſententiam, contra Bald.
Cynum, & nonnullos alios, apud Farinac. *num.* 26.
verſ. amplia duodecimò.

Neque obſtat ſi opponatur text. *in l. lex nullum, C. de*
teſtibus, per quam decernitur, teſtem offendentem
aures Iudicis, poſſe ab ipſo Iudice puniri, nullo ſibi
ſuffragante priuilegio fori. Quia reſpondetur, quòd
clerici non poſſunt arctari ea lege, cùm poteſtati laicæ
non ſubiiciantur, nec legibus ciuilibus coarctentur.

Nonò elicitur, quòd poteſtas laica non poteſt 29
capere clericũ, ſi dicta laica poteſtas Clericum ipſum
punire non poteſt; laicus enim, (vt ſæpè dictum eſt)
non habet poteſtatem in clericum, & ſicut requiritur
poteſtas ad puniendum, ita etiam ad capiendum, quæ
illatio limitatur primò; niſi clericus capiatur in fla- 30
granti crimine graui, & timeatur de fuga, *cap. vt fa-*
ma, de ſentent. excommun. ſecundùm Doctores, quos
plena manu refert Emman. Barboſ. D. Auguſtini ge-
nitor, *in Comment. ad Ordinat. Regn. Luſitan. lib. 2.*
tit. 1. §. 29. Secundò limitatur, ſi clericus viſus ſit il- 31
licitè incedere ad patrandum delictum; tunc enim
licitè poteſt capi, & detineri, vt delictum per cleri-
cum perpetrandum impediatur, modò quamcitiùs, ac
commodè Iudici Eccleſiaſtico tradatur, & conſigne-
tur. Rationem reddit Clarus. Tum quia publicè in-
tereſt, ne delictum maneat impunitum, & delinquen-
tes non impunè abeant.

Tum quia nihil fieri videtur contrà rationabilem
Eccleſiæ voluntatem, vt per Menoch. *de arbitrariis,*
caſu 180 *num. 22. & ſeqq.* & per Iulium Clarum *lib* 5.
quæſt. 28. n. 6. verſic. ſi verò, vbi teſtatur de communi, vt
per Farinac. *loco ſuprà citato, num.* 117. 120. & 122.
Reginald. *lib. 9. num.* 70. D. Auguſt. Barboſ. *in collect.*
ad d. cap. vt fama, & Emmanuël Barboſ. *d. §* 29.

Placet etiam Farinacio *ibidem, n.* 119. vt hoc idem 32
procedere poſſit in clerico debitore, de fuga ſuſpecto,
quia (vt ipſi Farinacio placet) clericus ex cauſa ciuili,

V 3 &

& de fuga ſuſpectus, capi poteſt, dummodò quamprimùm conſignetur Superiori Eccleſiaſtico, quod an verum ſit, Iure definitum non repetitur.

33 Decimò elicitur. Si clericus, qui vendidit agrum conueniatur pro euictione, debet conueniri coram Iudice Eccleſiaſtico; ſi verò lis mota fuerit contra laicum, qui rem à clerico emit, & clericus reſiſtat defenſioni emptoris; tunc non poteſt per clericum cauſa trahi ad Tribunal Eccleſiaſticum, quia agitur contra laïcum, non contra clericum, qui iudicio, ſuo nomine non aſſiſtit, ſed nomine, & pro defenſione emptoris, vt per Couarr. *pract. quaſtionum, cap.*8. Capicium *deciſ.* 197. & quamplures alios, quos copiosè refert Emman. Barboſ. *in comment. ad Ordin. Reg. Luſitan. lib.*2. *tit.*1.§.11.

34 Vndecimò elicitur, non poſſe clericum trahi ad Tribunal laicum, ad reddendam rationem, ex eo, quòd ſe ingerendo ad exercitium officiorum ſecularium, & in eo deliquerit; puta in officio tutoris, vel curatoris, vel bonorum adminiſtratoris; quia, quamuis delinquat aſſumendo huiuſmodi officium; non tamen amittit fori priuilegium, ita Ambroſinus *cap.*20. *num.*54. & alij contra nonnullos Doctores.

35 Duodecimò elicitur; clericum hæredem inſtitutum à defuncto laico in bonis, non poſſe ratione hæreditatis ſibi relictæ trahi ad forum laicale; quamuis enim laicus, in cuius hæreditate clericus ſucceſſit, à laica poteſtate iudicari potuiſſet; non ideò ſequitur, quòd etiam clericus à laica poteſtate iudicari poſſet; quòd dictum procedit etiam, ſi lis inchoata fuiſſet coram Iudice laico, & lite pendente, mortuus ſit laïcus: ratio eſt, tum quia militat ſemper ratio exemptionis; tum quia inanis, & inutilis videtur ſententia prolata à Iudice, quæ executioni demandari non poteſt; ſed ſententia lata, à Iudice laïco contra clericum, nullo modo poteſt demandari executioni per Ipſum Iudicem laïcum; ergo inutilis eſt talis ſententia, nec Eccleſiaſticus Iudex cogi poteſt, vt per ipſum executioni demandetur; cùm Eccleſiaſticus Iudex poteſtati laïcæ minimè ſubiiciatur.

Tum quia Clericus non poſſet coram laïco conueniri, ſi lis nondum inchoata fuiſſet; ergo neque conueniri poterit lite iam inchoata, cùm Iudicis laici præuentio poteſtati Eccleſiaſticæ minimè derogari poſſit. Ita Felinus, Abbas, & Imola, & alij, quos citat & ſequitur Ambroſinus *de immunit. cap.*20. *num.*45. & Rota Romana *deciſ.*552. contra Couarr. *pract. quaſt. cap.*8. Farinac. *de Inquiſit. quaſt.*8. *num.*46. Reginald. *lib.*9. *cap.*13. *num.*352. *verſic. monendum*, & alios aſſerentes, clericum hæredem debere ſequi forum laicum quoad lites inchoatas, contra teſtatorem, cui clericus ſuccedit.

36 Decimotertiò elicitur, quòd ſi clericus receperit depoſitum in Iudicio ſeculari, non poteſt ampliùs moleſtari, nec conueniri coram Iudice laïco, pro reſtitutione depoſiti; quia exemptus eſt à laica poteſtate, ita Surd. *lib.*3. *conſil.*396. *num.*33. Ambroſinus *loco cit. num.* 53. & alij contra Baldum *in l. acceptum*, *num* 4. *C. de vſuris*, Farinac. *num.*123. & alios.

37 Idem aſſerendum eſt de clerico fideiubente pro laïco, vel etiam pro clerico coram Iudice laico: ratio eſt in promptu; tum quia redditur inualidus actus iudiciarius factus coram Iudice non ſuo; tum quia vt (ſæpè diximus) clericus exemptus eſt à laïca poteſtate; ita Anchar. Marſil. & alij apud Ambroſinum *cap.* 20. *num.* 50. contra Bartolum, Salicetum, & alios apud citatos Doctores.

38 Decimoquartò elicitur, quòd ſi clericus citatus à Iudice laico comparuerit, non tenetur, nec illius ſententiæ, nec iudicio ſtare, etiam ſi putauerit ſua intereſſe, etiam ſi fori declinatoriam, & Iudicis incompetentiam non oppoſuerit. Ratio eſt: quia clericus non poteſt tanquam reus à laico citari, nec ſi clericus fuerit citatus, poterit priuilegio fori cedere. Ita Felin. *num.*21. Dec. *in cap. cùm inter, de except.*

Decimoquintò elicitur, quòd Iudex Eccleſiaſticus 39 non tenetur punire clericos, pœnis ſtatutis à lege ciuili; ratio eſt, quia Eccleſia non ita durè agit cum clericis; tum quia Eccleſiaſtici non tenentur ſequi leges ciuiles, etiam ſi iure canonico non repetiatur præſcripta aliqua pœna pro tali delicto; ita Salas *de legib. diſp.*14. *ſect.*10. Vaſquez 1.2. *diſp.*167. *cap.*4. *n.*40. Couarr. *in quaſt. practic. quaſt.*33.

Decimoſextò colligitur, quòd ſi clericus cum laïco, 40 vel cum pluribus laicis criminis ſocius inuentus fuerit, à Iudice Eccleſiaſtico eſt puniendus, quia exemptus eſt à laïca poteſtate; immo, ſicut plurimi teſtantur Doctores etiam laici ſocij criminis ſunt remittendi ad Iudicem Eccleſiaſticum; & reddunt rationem, ne ſcilicet continentia cauſæ diuidatur, & de eadem re diuerſæ, & contrariæ proferantur ſententiæ; tum quia magis dignum, trahit ad ſe minùs dignum; *cap. quanto de Iudicus*; ita Farinac. *de Inquiſit. quaſt.*8. *n.*151. & communiter Doct. ex Gomez. *in cap.* 1. *de reſcript. num.*74.

Decimoſeptimò notatur quòd cauſa, in qua agitur 41 de bonis ratione directi dominij ad Eccleſiam ſpectantibus, eſt omninò Eccleſiaſtica, & ab Eccleſiaſtico iudice definienda, *cap. decernimus de iudic. can. benè quidem, can. denique, diſt.*96. *can. relatum, can. ſi qua cauſa, can. placuit, il ſecundo* 11. *q.*1. in qua quæſtione per totum Gratianus congeſſit decreta ad hoc ſpectantia ex ſacris Conciliis, & Summorum Pontificum reſcriptis deſumpta. Et veritatem huius concluſionis nullùs vnquam fidelis in controuerſiam deduxit: quod ſi qui eam auſi ſunt impugnare, ſtatim ab Eccleſia fuerunt damnati, vt tradunt Card. Turrecrem. *in ſumm. Eccleſ. lib.*4. *part.*2. *cap.*37. Azor. *inſt. moral. p.*1. *lib.*5. *cap.*12. *verſ. in hoc procul dubio.* Bann. *in* 2.2. *quaſt.*65. *art.*1. *verſ. item Christus*, Card. Bellarm. *controuerſ. tom.*2. *tit. de cleric. cap.*24. *ante verſ. Quinta, propoſitio.* Nam ſicut laici quicquam ſtatuere non 42 poſſunt circa bona Eccleſiaſtica, ex defectu iuriſdictionis, & poteſtatis, *d. can. benè quidem, can. imperator, 96. diſt. can. laïcis* 16. *quaſt.*7. *cap. cum laicis, de reb. Eccleſ. alien. vel non.* vbi quòd laicis etiam Religioſis obſequendi neceſſitas relicta eſt, non authoritas imperandi: nulláque eis, de rebus Eccleſiæ diſponendi, attributa eſt poteſtas; ſed in his, quæ ad Eccleſiam ſpectant diſcere debent, non docere, *cap. clericus, & cap. final. de immunit. Eccleſ. in* 6. *cap. Eccleſia ſancta Maria de conſtit. in* 6. Ita nec ſuper illis ius dicere, & ſententiam proferre poſſunt; cùm paria ſint forum 43 ſortiri, & ſtatutis ligari, Dec. *in d. cap. Eccleſ. ſancta Maria, num.*18. Alexand. *conſil.*211. *n.*5. *ad fin. lib.*2. Surd. *concil.*2. *num.*14. *in fin. & concil.*358. *n.*26. *ad fin.* & in terminis Theſaur. Iun. *quaſt. forenſ. lib.*2. *cap.*15. *n.*12. *in fine.*

Quod procedit, etiam ſi cauſa agatur inter ſolos 44 emphyteutas, & ſuper ſolo dominio vtili, quod penes laicos exiſtit. Quia cùm dominium directum Eccleſiæ ſit connexum, & complicatum cum vtili, imò, & eidem prædominans: ſitque dominium vtile verè, & propriè vna, & eadem res cum dominio directo, illúdque ſemper ſequatur, quaſi incrementum alluuionis, & inſulæ, vt per Oldrad. *conſil.*440. *n.*7. *verſ. & ideo rectè*, quem ſequitur Surdus *conc.*57. *n.*23. *verſ. & propterea.* Cùmque ſubiectum bonorum materialiter ſit ſemper, & perpetuò Eccleſiaſticum, non poteſt dominium vtile à directo, ſaltem actualiter ſeparari: nec ideò indirectè bona Eccleſiarum ſubiici iuriſdictioni, & iudicio laicorum, *cap. quantò, cap. ceterum,*

rùm, & ibi D. *de iudic.* Card. *concil.* 2. *n.* 2. *verſ. item in hæreditate* cum aliis, quos ſecuta eſt Rota articulo matutè perpenſo, *in Romana domus de Seapuccus* 19. *Ianu.* 1611. *coram Reuerendiſſ. D. Coccino*, & *deciſ.* 472. *part.* 2. *recent.* apud Pacific. & Saluian. *deciſ.* 239. *num.* 6. *in Romana de Schuanchis* 28. *Aprilis* 1617. *coram Eminentiſſ. D. Cardinale Ioanne Baptiſta Pamphilio impreſſ.* poſt Nigr. *controuerſ. forenſ. cap.* 12. *num.* 67. & *egregiè in Rauenniaten. emphyteuſis* 28. *May* 1631. *coram R. P. D. meo Merlino, in fine operis eſt deciſ.* 106. in qua hæc concluſio pluribus exemplis comprobatur.

QVÆSITVM XX.

Vtrum Abbatum, & aliorum Prælatorum facultates, & bona ab oneribus laicorum exempta ſint.

SVMMARIVM.

1 *Bona clericorum exempta ſunt à tributis per laicos impoſitis.*

2 *Tributum ſoluit Chriſtus Dominus, quia voluit, non quia debuit.*

3 *Bona Clericorum tam patrimonialia, quàm donata, empta, & quocunque canonico titulo ad Eccleſiam, Eccleſiaſticáſue perſonas tranſlata à laicorum oneribus exempta ſunt.*

4 *Coloni Epiſcopi, durante colonia, non ſolùm reali, ſed etiam perſonali exemptione gaudent.*

5 *Emphyteuta Eccleſiæ non tenentur ad collectas, & onera realia per ſtatuta laicorum ſuper rebus, & bonis impoſita.*

6 *Priuilegia quædam ſecularium Principum, bona clericorum, & Regularium à laicorum poteſtate eximentia recenſentur.*

7 *Priuilegia Principum ſecularium, eximentia Eccleſiaſticos, ipſorumque bona à laicorum poteſtate, reuocari non poſſunt.*

8 *Clerici, & Eccleſiaſticæ perſonæ vt poſſint onera à laicis impoſita legitimè ſubire, & ad ea perſoluenda cogi poſſint, plura copulatiuè requiruntur, & quænam ſint, exponitur.*

9 *Clerici nequeunt onera laicalia ſubire, niſi in magna neceſſitate, cui aliàs facilè ſubueniri non poſſet, niſi Clerici cum laicis contribuant; & ex cauſa communis vtilitatis; aut pietatis,* num. 10.

11 *Clerici tenentur cum laicis contribuere in ſubſidium, & vbi laicorum non ſuppetunt facultates.*

12 *Clerici vt teneantur cum laicis contribuere, non ſufficit conſenſus Epiſcopi cum Capitulo, ſed debet vocari & conſentire totus Clerus; & vt cogi poſſint exempti, non ſufficit conſenſus Capituli, & Cleri, ſed eorumdem exemptorum aſſenſus, eſt neceſſarius,* num. 13.

14 *Papæ aſſenſus requiritur ad effectum vt Clerici cum laicis contribuant,* limita, vt num. ſeq.

16 *Exempti non tenentur ad onera in caſibus improuiſis & inopinatis, quando verba exemptionis ſunt vniuerſalia, & apta comprehendere huiuſmodi caſus.*

17 *Clerici ad onera laicalia ipſis legitimè impoſita præſtanda, non à miniſtris laicis ſed ab eorum ſuperiore Eccleſiaſtico debent compelli.*

1 BOna clericorum, tàm Regularium, quàm Secularium exempta eſſe à laica poteſtate, & à tributis Principum ſecularium oſtendunt Summorum Pontificum, & Conciliorum Sanctiones, vt manifeſtiſſimè videri poteſt in Lateranenſi Concilio ſub Alexandro III. *part.* 1. *cap.* 19. & alio Lateranenſi ſub Innocentio III. *cap.* 46. & in Concilio Vienuenſi ſub Clemente V. relato *in clement. præſenti, de cenſibus*, & *cap. quamquam de cenſ. in* 6. & *Extrauag. quod olim, de immunit. Eccleſ.* & *cap. quia nonnulli*, & *cap. clericis, de immunit. Eccl. in* 6. quòd etiam demonſtratur *in anteced. Quæſit.* & fuſiùs *in ſequenti.* Hæc enim tria Quæſita poterant ſub vnico tantum explicari, ſed pro maiori diſtinctione, ſub tribus Quæſitis ſeorſim ſumptis factum eſt, vt materia tanti momenti diſſeratur.

Immo idipſum oſtenditur in legibus ciuilibus, quæ ſunt in Codice Theodoſiano, *lib.* 16. & in Codice Iuſtiniano, *l. ſancimus, de Sacroſanctis Eccleſiis*, & in Nouell. Friderici Imperatoris, quæ incipit, Item nulla, *de Epiſcopis, & clericis*, vbi habentur hæc verba: *Item nulla Communitas, vel perſona publica, vel priuata collectas, vel exactiones, angarias, vel parangarias Eccleſiis, vel aliis piis locis, aut Eccleſiaſticis perſonis imponere præſumat.*

Nec obſtat, quòd Chriſtus Dominus tributum ſoluit, Math. 17. ergo exemplo Chriſti, debeant etiam 2
omnes Eccleſiaſtici tributum ſoluere; & ſic eorum facultates, & bona non ſint libera à poteſtate laica; reſpondetur enim Chriſtum Dominum ſoluiſſe tributum, quia voluit, non quia debuit; & colligitur *ex eod loc.* Matth. *cit.* cùm enim dictum eſſet Petro ab exigentibus tributum, *Magiſter veſter non ſoluit didragma?* tunc Chriſtus dixit Petro, *Quid tibi videtur Simon; Reges terræ à quibus accipiunt tributum, vel cenſum? à filiis ſuis, an ab alienis*; Simon reſpondit, *ab alienis*, tunc ait Dominus, *ergo liberi ſunt filij: ſed vt non ſcandalizemus eos, vade ad mare, & mitte hamum, & eum piſcem qui primus aſcenderit, tolle, & aperto ore eius, inuenies ſtaterem, & illum ſumens, da illis pro me, & pro te.*

Quæ Scriptura exponitur à Sancto Hilario, vt hoc loco ſit ſermo de tributis, quæ impoſuerat Deus filiis Iſrael, Exod 20. propter vſum Templi, ſecundum quam interpretationem, quæ veriſſima eſt, dicitur, quod Reges terræ non exigunt tributum à ſuis filiis, ſed ab alienis; & ſic neque Rex Cæli tributum exiget à me, qui ſum eius proprius & naturalis filius.

Et tantùm abeſt, quod ſupradictus text. Matth. 17. conuincat ad tributa laicalia teneri Eccleſias, vt induci rectè poſſit ad probandum oppoſitum. Ibi enim exquirit Dominus à Diſcipulis, à quibus Reges exigant tributa, à ſuis, vel alienis; reſpondentibus autem Diſcipulis, ab alienis, Dominus pronunciauit; ergo liberi ſunt filij Regis, & vt commentatur S. Hieron. *ibi, in gloſſ.* ergo liberi ſunt filij Regis, ſub quo ſunt omnia Regna.

Ex quo colligitur manifeſtè ad dicta tributa, Sacerdotes non teneri: & ex effectu argui nequit alia intentio Saluatoris, quia (vt communiter interpretatur) ad euitandum ſcandalum, tributum dari iuſſit, *cap. iam nunc*, vbi Archidiaconus 28. *quæſt.* 1. atque ita intelligitur textus Ambroſij *in cap. ſi tributum*, 11. *quæſt.* 1. nam *in ſeq. cap.* quod eſt eiuſdem, dicit ipſe Ambroſ. exemplo Chriſti id fieri debere, qui tributum non negauit, & licet ſoluerit, non tenebatur; immo prius quàm ſolui mandauerit, declarauerit ſe non teneri, eamdémque recipit interpretationem, text. *in cap. tributum* 13. *quæſt.* 8. vt ibi tributum à clericis ſoluatur de facto ad ſcandali vitationem; quamquam nullum habeant ius obligationis, propter quod teneantur ſoluere; & comprobatur ex verbis text. vbi allato exemplo Pharaonis, traditum eſt, (Domino ita iubente) Sacerdotes in omni genere, liberos eſſe oportere; quare nullo ſubiectionis

iore ſunt cogendi; nec dictorum textoum interpretatio, aliquo modo venit infringenda, cùm eandem interpretationem, ex determinatione Eccleſiæ, *in d.c.1. de immunitate Eccleſiarum, in 6. in d.cap. quamquam, eodem titulo, & in d. clemen. de cenſibus*; recipiant. Eccleſiæ enim, & perſonæ Eccleſiaſticæ ſunt immunes ab oneribus realibus, perſonalibus, & mixtis, & extraordinariis, etiam pro eorum bonis, *authentica Item nulla Communitas, C. de Sacroſanctis Eccleſiis*, & concludit Bart. *in conſil.* 180. *Si aliqua poſſeſſio eſtimata, poſt princip. par.1.* Bald. *in conſil.* 246. *Antiqua quæſtio, in princ. volum.* 3. Burſat. *in conſil.* 42. *num.* 3. vbi teſtatur de ſententia Alban. *in conſil.* 68. *in ſeptimo fundamento*: qui omnes plurimos allegant, & latiùs Remigius de Gonis, *in tractat. de Charitatino ſubſidio, quæſt.* 61. *&* 62.

3 Ideo non ſolùm priuilegium exemptionis clericorum Secularium, & Regularium eſt reale, reſpectu bonorum patrimonialium, vt vltrà DD. ſuprà cit. firmat Imol. *in cap. conſtitutus, num.* 6. *de in integr. reſtitut.* Riminald. Iunior *in conſ.* 449. *num.* 35. *volum.* 4. Rippa *in reſp.* 4. *in titul. de iure gent. vel ciuili, num.* 7. Abb. Dec. Felin. & alij Canoniſtæ communiter *in cap. Eccleſia ſanctæ Mariæ, & in cap. qua in Eccleſiarum de conſtit.* Bald. *in l.* 2, *C. de epiſc. & cleric.* cum aliis, quos refert, & ſequitur Suar. ad Reg. Angl. *de immun. Eccleſ. lib.* 4. *cap.* 25. *num.* 4. *& ſeq.* & Rot. *in Alben. gabellæ ſeu onerum* 28. *Iunij* 1630. *coram R.P.D. Merlino, quæ in fine operis eſt deciſ.* 104. *num.* 6. quidquid in oppoſitum Bellug. *in Spec. princip rubr.* 14. *verſ. nunc videndum, num.* 29. *verſic. ſed dic contra.* Sed etiam priuilegium prædictum comprehendit bona donata, empta, & quocunque canonico tit. tranſlata ad Eccleſiam, ſiue ad Eccleſiaſticas perſonas: vt bona prædicta, quæ prius collectabantur à Principibus laicis, delata ad Eccleſiam, Eccleſiaſticáſque perſonas euadant exempta, & immunia, mutando naturam; quia mutata perſona, mutatur conditio rei, Bart. *in d. conſil.* 180. Baldus *in l. placet, C. de Sacroſanct. Eccleſ. & in conſil.* 280. *premiſſo volum.* 2. Ruinus *in conſil.* 117. *per totum, volum.* 4. Felinus *in cap. Eccleſia Sanctæ Mariæ, num.* 26. *de Conſtitutionibus*, Syluan. *conſ.* 32. *n.* 1. Maſcambun. *conſ.* 40. *n.* 5. *& ſeq.* Bellon. *in conſ.* 40. & alij, quos citat, & ſequitur Modern. *de iuriſdict. part.* 4. *Centuria prima, caſu* 11. reiiciendo contrariam opinionem, & multa non minùs curioſa, quàm vtilia in materia colligendo.

4 Atque adeo ſunt bona clericorum immunia, & exempta, vt eorum coloni, durante colonia habeant pro prædictis bonis exemptionem, nedum realem, ſed illam ſortiantur etiam perſonalem, vt pluries decidit Sacra Immunit. Congregatio, & nouiſſimè declarauit pro Epiſcopo Ciuitatis Plebis, *die* 6. *Decembris præteriti*, 1627. ſub tali tenore.

Sacra Congregatio Cardinalium Controuerſiis iuriſdictionalibus præpoſitorum inhærendo declarationibus aliàs factis, cenſuit colonos partiarios Epiſcoporum, durante colonia, gaudere debere priuilegio fori, &c. Octauius Cardin. Bandinus.

5 De quo vide etiam infrà *quæſ. ſeq. num...* Imo nedum coloni verùm neque emphyteutæ Eccleſiæ, ratione connexitatis dominij vtilis cum directo, tenentur ad collectas, & onera realia, per ſtatuta laicorum ſuper rebus & bonis impoſita, vt originaliter dixit Bart. *in l. priuata num.* 2. *C. de excuſat. muner. lib.* 10. & ſequuti ſunt Iaſ. *in authent. quas actiones num.* 42. *C. de Sacroſanct. Eccleſ.* Rip. *in tractat. de peſt. tit. de priuileg. ad conſeruan. num.* 124. latè Petr. de Vbald. *conſ.* 2. *poſt tract. de collect. per tot.* Syluan. *conſ.* 9 *per tot.* Marc. Anton. Eugen. *conſil.* 96. *num.* 23. *lib.* 1. Fachin. *controuerſ. iur. c.* 91. *lib.* 1. Menoch. *conſil.* 444. *n.* 27. Ruin. *conſil.* 111. *n.* 10. *verſ. Item nota quod, lib.* 5. Remig. Gonny. *de charit. ſubſid. q.* 61. *n.* 29. *& q.* 59. *num.* 31. Odd. *conſil.* 70. *per tot.* Burſatt. *conſil.* 42. *n.* 22. & firmauit Rota *in Rauennaten. emphyteuſis* 28. *Maij* 1631. *coram R. P. D. meo Merlino, quæ in fin. operis eſt deciſ.* 106. *num.* 11.

Meminerint quoque Confeſſarij, ne temerè manus imponant in ſeueriſſimas, illaſque reſeruatas Summo Pontifici cenſuras, in Bulla legi ſolita, in die commemorationis Cœnæ Domini, non ſolum contra Imperatores, Reges, Principes, Barones, Gubernatores, Iudices, & cæteros ius dicentes, imponentes, & imponi mandantes, collectas, & gabellas, ſuper perſonis, & bonis Eccleſiaſticorum; ſed etiam contra conſulentes dictas collectas, & gabellas, cæteráſque impoſitiones imponi, vel exigi ſuper prædictis Eccleſiaſticis, aut eorum bonis, etiam patrimonialibus, non ſolum beneficiorum. Et ſumant Principes Chriſtiani exemplum ab antiquis Imperatoribus, & Principibus Chriſtianis, qui memores, Sacerdotes & cæteros Eccleſiaſticos pacem, atque cuncta bona ſibi ipſis, & Regnis impetraſſe, cauſa gratitudinis, nouis ſemper Conſtitutionibus, legibus, & edictis robur adiecerunt plurimis ſtatutis & pœnis contra inobſeruantes, aut quoquo modo Eccleſiaſticæ exemptioni, & libertati ſe opponentes, & pro ſpeculo vtantur infraſcriptis Conſtitutionibus Imperatorum, Regum & Principum ſecularium, & verè Catholicorum: & quamquam videantur, & de facto ſint locales, & particulares; earum nonnullæ præferunt nihilominus eorum piiſſimam intentionem promouendi, & conſeruandi in genere Eccleſiaſticam immunitatem, exemptionem, & libertatem. De ſupradicta Bulla cœnæ, 6
in ſequent. Quæſit.

Dominus Sanctius Rex Portugalliæ, Anno 1230. exemit Monaſterium Sancti Vincentij Vliſſiponen. Ordinis Canonic. Regular. Lateranen. ab omni exactione Regia, vt videre eſt in eius diplomate, quod reperitur in Archiuio dicti Monaſterij Vliſſiponen. ex Gabriele Pennot. *in Hiſtoria Tripartita, lib.* 1. *cap.* 35. *ſub num.* 8. cuius verba ad rem noſtram facientia, ſunt.

Quæ damus tibi pro remedio animarum noſtrarum, & parentum noſtrorum, vt orans pro nobis, adiuues nos in precibus, tibíque poſſidentia concedimus, libera, integra, & ab omni Regia & Eccleſiaſtica exactione immunia, ab hac die, vſque in perpetuum.

Flauius Luitprandus Rex Longobardorum exemit Monaſterium Beati Petri in Cœlo Aureo, Canonicorum Regularium Lateranenſium, degens extrà Ciuitatem Ticinenſem, anno Domini 1233. ab omni pedagiorum exactione; per hæc verba.

Volumus quoque, vt molendina, quæ in Cuterona, ſeu in aliquibus fluminibus prædicta Eccleſia poſſidet, habeant Clerici eiuſdem loci poteſtatem leuandi, atque deponendi, quouſque, vel quomodo eorum decreuerit voluntas, & aquæductus, per noſtram Baudam, in eorum ſit poteſtate, ad irrigandos hortos Eccleſiæ. Confirmamus etiam, & per hoc noſtræ auctoritatis præceptum, iubemus vt nullus Archiepiſcopus, Epiſcopus, Dux, Marchio, Co-

mes,

mes, Vicecomes, Gaſtaldius vel aliqua parua, vel magna Regni noſtri perſona infrà denunciatos fines eiuſdem Curtis placitum teneat, vel aliquam pignorare, aut aliquid exigere audeat.

Item, in eodemmet exemptionis priuilegio paulò inferiùs verba ad noſtram exemptionem facientia leguntur.

De qua re præcipimus omnibus Ducibus, Comitibus, ad Curiam noſtram agentibus, vt nullus deinceps in prædictis rebus ad noſtram mercedem clericis delegatis perturbare præſumat, ſed noſtris, & futuris firma, & ſtabilia debeant permanere temporibus.

Teſte eodem Gabriele Pennotto *in Hiſtoria Tripartit. lib. 1. cap. 58. num. 3.*

Hugo Italiæ Rex, non ſolum confirmauit priuilegium conceſſum à Luitprando Rege Longobardorum, ſupradicto Monaſterio Sancti Petri in Cælo Aureo; ſed illud ampliando auxit, & vltra cætera exemptionis, & immunitatis, ac libertatis verba in prædicto priuilegio annotata; ſunt etiam infraſcripta, quæ leguntur.

Hoc quoque ſtatuimus, vt nullus Reipublicæ Miniſter, neque alius ex iudiciaria poteſtate, tam in ſupradicta Curte Alpe plena, quàm in aliis rebus homines eiuſdem Monaſterij liberos, aut ſeruos, deinceps inquietare, aut ad placitum trahere, vel in finibus ipſius Curtis placitum tenere, aut aliquem pignorare, vel aliquo modo diſtrahere præſumat, vel loca ad audiendas cauſas, vel freda exigenda, aut tributa vel manſiones paratas faciendas, nec fideiuſſores tollendos, aut homines eiuſdem Eccleſiæ ingenuos, aut ſeruos ſuper terram ipſius commanentes, diſtringendos, nec ad vllas redhibitiones, aut illicitas occaſiones requirendas, ingredi audeat: ſed neque vllus, vel ripaticum, aut erraticum, aut thelonium, tam in ſua poſſeſſione, quàm in noſtro publico iure, à parte ſæpefati Monaſterij vnquam exigere, aut tollere præſumat pro mercede & remedio animæ noſtræ, &c.

Ex eodem Pennotto, *loc. cit. cap. 60. num. 2.*

Clodoueus Rex Francorum à primordio fundationis Monaſterij Sancti Petri Senonenſis, Monachorum Sancti Benedicti, illud exemit ab omni onere tributorum; vt videre eſt in ipſomet priuilegio, per hæc verba, videlicet.

Feriam autem annalem, ſimiliter concedo illi in feſtiuitate Apoſtolorum Petri, & Pauli: Ità vt nullus ex Miniſtris noſtris, neque Comes, neque Vicecomes, neque Iudex publicus, in Mercato, neque in ipſa Feria annali, vllam conſuetudinem accipiat; niſi Monachi, qui ibidem Deo deſeruiunt, neque rotaticos, neque portaticos, neque pedaticos homines diſtringendo: ſed teneant ſecurè, abſque vllius contradictione, ſicut Anteceſſores mei Reges Burgundiorum tenuerunt, &c. Præcipimus igitur, & ſtatuimus, idem Monaſterium, quod Filia mea cariſſima fundare cepit, cum omnibus ad ſe pertinentibus, ſub noſtra defenſione atque manburdia, & huius noſtræ auctoritatis confirmatione, ab omni ſtrepitu, & iudiciariæ poteſtatis impulſione, adeo liberum, & ſecurum eſſe, vt nullus Iudex publicus in Eccleſias, aut loca, vel agros, ſeu poſſeſſiones quas in quibuſlibet Territoriis, in ditione Regiminis noſtri, iuſtè & legaliter præfatum Monaſterium poſſidere videtur, vel in ea, quæ deinceps ipſius Monaſterij dominio deuenerint ad cauſas audiendas, vel freda, aut tributa exigenda, aut manſiones, vel paratas faciendas, aut fideiuſſores, aut homines commorantes, ſua temeritate deſtringendos, nec vllas redhibitiones, aut illicitas exactiones requirendas, nec pedaticos, nec thelonicos, nec rotaticos, ſiue portaticos, aut ripaticos tollendos, Noſtris nec futuris temporibus, ingredi, nec auferre præſumat aliquis. Et ſic ea teneant Monachi, ſeu Anteceſſores mei Reges Burgundiorum, tenuerunt ſecurè, & quietè.

Ita tradit Renatus Choppin. *in Monaſticon. lib. 1. tit. 3. num. 10.*

Item, Valeſius Francorum Rex exemit, & à pedagiis, & ab omni iure Regio liberauit Abbatiam Beatæ Mariæ Regalis, Ordinis Cittercien. prope Mediolanum, Anno Domini 1348. Kalendis Ianuarij, in hæc verba.

Volumus, & præcipimus, quod dilectæ noſtræ Sorores prædictæ Abbatiæ, & omnes res, & ſeruientes ipſarum, ſint quieti ab omni exactione, & conſuetudine ſeculari & liberum tranſitum per terram, & aquam habeant in omni loco poteſtatis noſtræ: Ita, vt de rebus propriis ipſarum, quas emerint, vel vendiderint, aut deportari fecerint ad vſus proprios, vel ad vſus ædificiorum ſuorum pontagium, pedagium, thelonium, paſſagium, roagium, & modiationem vini, vel aliquas alias conſuetudines, aut ſeculares exactiones, nulli omnino reddere teneantur.

Refert idem Renatus Choppin. *in Monaſticon. lib. 2. tit. 2. num. 3.*

Item, Vuilelmus Rex Angliæ, & Dux Normanniæ, exemit ab onere pedagiorum, & exactionum laicarum, Abbatiam Sanctæ Mariæ Montis-burgi, cuius priuilegij verba inter cætera ſunt.

Sint liberi, & quieti prædicti Abbas, & Monachi Montis Burgi per omnem terram meam à thelonio & paſſagio, & pontagio, & omni conſuetudine, vbicunque fuerint in terra, & in mari, & in portubus ementes, & vendentes, vel locantes.

Ex Claudio Roberto *in Gallia Chriſtiana Nomencla. Abbatiarum Gall. litera M.*

Item, Ina Rex Anglorum, libertatis priuilegio muniuit

muniuit Eccleſias, ſub Aldhelmo Præſule conſtitutas, iu hæc verba.

Hanc libertatem Eccleſiis impendo, & haoc priuilegij dignitatem Mooaſteriis confero: vt ſioe impedimento ſecularium rerũ,& abſque tributo fiſcalium negotiorum liberis mentibus Deo ſeruiant, & Monaſticam Cœnobij diſciplinam, Chriſto ſuffragium largiente, regulariter exerceant,&c.

Ex Clemeote Raioetio, *de antiquit. Benedict. tract.* 1. §.6.

Monaſterium Fontis Ebrardi, ab Hentico II. Britannorum Rege, exemptum fuit ab omnibus grauaminibus, vt teſtatur eiuſdem Regis diploma, apud Renatum Choppin. *in Monaſticon. lib.* 2. *tit.* 2. *n.* 11. ſub his verbis.

Eiuſdemque Religionis Gardiatores, concedimus vniuerſos, erudientes noſtros, quibus & eorum cuilibet committimus; quatenus Religioſas, familiares, ſingulareſque perſonas dictæ Eccleſiæ, & membrorum eiuſdem, ac homioes de corpore, defendant ab omnibus iniuriis, violentiis, grauaminibus,&c.

Item, Otho I. Imperator exemptionis ptiuilegium conceſſit Ioanni Abbati Monaſterij Sancti Petri in Cœlo Auteo, Anno 962. cuius inter cætera exemptiouis verba ſuot,

Statuimus quoque, vt nullus reipublicæ Miniſter, neque aliquis ex iudiciaria poteſtate, tum in ſupradicta Curte Alpe plana, quam, & in aliis Curtibus, vel vicis eiuſdeoi Mooaſterij liberos, aut ſeruos deioceps inquietare, aut ad placitum trahere, vel in finibus ipſius Curtis, aut Cœnobij placitum tenere, aut aliquem pignorare, aut detrahere præſumat; aut ſeruos ſuper aliquam terram ipſius monaſterij commanentes deſtringeodos, nec vllas redhibitiones, aut illicitas occaſiones requirendas ingredi audeat; & quidquid exinde Fiſcus noſter, vel pars publica ſperare potuit, eideoi ſancto Monaſterio, ſecundum conceſſionem, & confirmationem Luitprandi Regis, ooſtrorúmque Regum, vel Imperatorum ſolemni, & perpetua ſtabilitate firmamus, &c.

Vt per Gabrielem Pennott. *in Hiſtoria Tripartita, lib.* 1. *cap.*60. *num.*3.

Ina Rex Angliæ, ſupracitatus, exemit pariter ab omnibus exactiooibus Regiis, Monaſterium Beatæ Mariæ Glaſtexiæ, vt habetur in Libro manuſcripto in Bibliotheca Comitis Arundeliæ, in his verbis.

Conſentientibus omnibus Britaoniæ Regibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Ducibus, atque Abbatibus, ſtatuo ego, & coofirmo, quatenus omoes terræ, & loca, & poſſeſſiones Beatæ Mariæ Glaſtexiæ ſint quieta ab omnibus Regiis exactionibus, & operibus, quæ indici ſolent, videlicet expeditione, & Pontis, Arciſque conſtructione, & abomnium Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum promulgationibus, & perturbationibus, ſicut io antiquis eiuſdem Eccleſiæ chartis ratum eſſe inuenitur, & à Prædeceſſoribus meis Kenevalchio Keotvino, Cedualla, Baldredo confirmatum eſſe dignoſcitur, inconcuſſa, & illibata permaneaot, & quæcuoque emiſerint cauſas io homicidiis, ſacrilegiis, veneficiis, furtis, rapinis, in diſpoſitiooe Eccleſiarum, & deſcriptione in ordinatione Clericorum, in Conuenticulis Synodalibus, & io omnibus iudiciariis examinationibus, abſque illius hominis præiudicio, Abbatis, & Conuentus diſpoſitione diffiniantur.

Vide apud Clementem Rainetium, *de antiquit. Benedictin. tractat.* 1. §.12.

Ethelbertus Rex Anglotum, exemit Monaſterium Sanctorum Petri, & Pauli ab omni poteſtate, vt in charta eiuſdem Regis, apud Clementem Rainerium, *loc. cit.* §. 15. apparet per hæc verba.

Monaſterium io honorem Principis Apoſtolorum Petri, & Pauli condidi, & cum ipſa terra, & cum omnibus, quæ ad ipſum Mooaſterium pertinent, perpetua libertate donaui, adeo, vt nec mihi, nec alicui ſucceſſorum meorum Regum, nec vlli vnquam poteſtati, ſiue Eccleſiaſticæ, ſiue ſeculari quidquam, inde liceat vſurpare, ſed in ipſius Abbatis ſint omnia libera donatione, &c.

Chilpeticus Rex Francorum, ædificauit Monaſterium Sanctorum Apoſtolotum Petri, & Pauli in Vrbe Senonenſi, Anno 580. & illud à poteſtate ſeculari exemit, quam exemptionem poſtea confirmauit Philippus III. anno 1283. vt refert Renatus Choppin. *in Monaſtic. lib.* 2. *tit.* 2. *num.*20. vbi alia Monaſteria, & ædes ſactas exempias eſſe à laica poteſtate oſtendit.

Eduardus Rex Angliæ, Dominus Hiberniæ, & Dux Aquitaniæ, Abbatiam in Suburbio Bonuetuiæ ædificatam in honorem Sancti Auguſtini, exemit ab omni fiſcali tributo, & ſeruitio ſeculari, & ab omni expeditione, & pontium, ſiue arcium extructione, anno 844 teſte Clemente Rainerio, *de antiquit. Benedictin.* §.14.

Noſtra Congregatio Vallis Vmbroſæ, multis Imperatorum, & aliotum Potentatuum priuilegiis decotata eſt; vt eius Monaſteria, tam in particulari, quàm in vniuerſali ſint libera à laica poteſtate, & omnibus exactionibus, contributionibus, collectis, datiis, gabellis, & aliis oneribus.

Henticus enim IV. Impetatot, *ſub Datum Boccenega, nonas Auguſti, anno* 1514. vltra quod in priuilegio, in præfato die conceſſo, ſub Imperiali protectione recepit omnia Monaſteria Vallis Vmbroſæ Congregationis; exemit etiam illa ab omni inquietatione, & perturbatione laicali, necnon ab omnibus exactionibus: violatoreſque huiuſmodi priuilegij pœnæ reos in ipſo appoſitæ conſtituit.

Item Henticus III. Imperator, anno 1055. aliud ſimile priuilegium conceſſit Abbatiæ Sancti Saluij; illámque in ſuam defenſionem recepit, & bona omnia eiuſdem Monaſterij, ſub tutela Imperiali eſſe voluit, mandando ſub pœnis quibuſdam omnibus, etiam ſi fuerit Dux, Marchio, vel quæuis perſona, ne Monaſterium prædictum tam in bonis, quam in perſonis moleſtari poſſit.

Item,

Item, Fridericus I. Imperator, Anno 1158. Monaſteria omnia noſtræ Congregationis Vallis Vmbroſæ, vbilibet poſita, ſub Imperiali tuitione ſuſcepit, ac Imperiali priuilegio muniuit; mandando omnibus perſonis, etiam ſi fuerit Dux, Marchio, Comes, vel Vicecomes.

Item, quod nulla Ciuitas, nullàque perſona parua, vel magna, Monaſteria prædicta inquietare audeat, vel eorum poſſeſſiones, ac reliqua bona minuere præſumat; mandàrque inſuper, ne aliquam exactionem à ruſticis, vel conuerſis prædictorum Monaſteriorum exigi poſſit.

Ipſius Friderici Imperatoris, & eius filij, alia nonnulla priuilegia fermè eiuſdem tenoris particularibus noſtræ Congregationis Monaſteriis conceſſa fuiſſe teſtantur eorum diplomata, exiſtentia cum nonnullis aliis Henrici VI. & Honorij VI. & Othonis IV. & Friderici II. & aliorum Imperatorum, in Archiuio Vallis Vmbroſæ.

Quibus omnibus gratiis, & priuilegiis breuitatis cauſa omiſſis, vnum ex diplomatibus ſupradictis Friderici I. Monaſteria noſtræ Congregationis ab omnibus oneribus eximens, hic verbatim apponere libuit.

IN NOMINE SANCTÆ ET indiuiduæ TRINITATIS.

Fridericus, diuina fauente clementia, Romanorum Imperator Auguſtus.

CVm omnium fidelium petitionibus, & neceſſitatibus ſubuenire debeat Imperialis Maieſtas, multò magis his eſt impertiēda eius beneficij clementia, quos Religionis præcipuè exuberare facit gratia. Quapropter, notum eſſe volumus omnibus Imperij noſtri fidelibus, quod diuinæ mercedis intuitu, & fidelium noſtrorum interuentu, Ioannis ſcilicet Strumenſis Abbatis, & Andreæ Placentini, Marino Vall'Vumbroſanæ Eccleſiæ Præſidente, cuncta Monaſteria Vall'Vmbroſanæ Congregationis, vbilibet poſita ſub noſtra Imperiali tuitione ſuſcepimus. Statuimus itaque, vt nullus Archiepiſcopus, Epiſcopus, Dux, Marchio, Comes, Vicecomes, nulla Ciuitas, nulla Perſona parua, vel magna, Eccleſiaſtica, vel Secularis, prædicta Monaſteria inquietare audeat, vel eorum poſſeſſiones, ſeu reliqua bona auſferre, minuere, vel quoquo modo vexare præſumat, ſed cuncta, quæ eiſdem Monaſteriis oblata ſunt, vel offerri contigerit, vel aliis quibuſcunque modis, iuſtè acquiſita ſunt, vel in futuro acquiſierint, libera, & quieta ſeruorum Dei ſeruitiis, & vtilitatibus ſubiaceant. Præterea noſtra imperiali auctoritate concedimus, & ſalua in omnibus Imperiali Iuſtitia, confirmamus, vt quæcunque in præſenti iuſtè poſſident, vel in futuro poſſeſſuri ſunt, eidem Monaſteriis rata, & illibata permaneant; vt nulla poteſtas, nulla perſona, nulla Ciuitas, nec Florentia, nec alia, fodrum aliquod, vel diſtrictum, vel aliquam exactionem à ruſticis, vel conuerſis præfatorum Monaſteriorum exigere, vel accipere præſumat. Si quis autem huius noſtri præcepti violator extiterit, ſciat ſe compoſiturum auri puriſſimi libras centum; medietatem Cameræ noſtræ, & medietatem prædictis Monaſteriis. Quæ vt meliùs obſeruentur, præſentem paginam ſigilli noſtri impreſſione munitam roborauimus.

Signum Domini Friderici Romanorum Imperatoris inuictiſſimi.

Ego Reinaldus Cancellarius Frederici Colonien. Archiepiſc. & Archicancellarius recognoui. Anno Dominicæ Incarnationis 1158. *Indictione ſeptima, Regnante Domino Friderico Romanorum Imperatore Glorioſiſſimo. Anno Regni eius ſeptimo, Imperij verò quarto. Data in Prato Grasniano, pridie Kalendas Decembris.*

Priuilegiis noſtris ſupracitatis ſimilia habent aliæ Religiones, & præcipuè Religio Ciſtercien. vt liber priuilegiorum eiuſdem Religionis, authenticam fidem facit, *in calce* enim *ipſius libri*, extat inter alia diplomata, illud Philippi Regis Francorum, ſub Datum Pariſiis, anno domini 1034. in quo Ciſtercienſes Coabbates, & Monachos ſui Regni præcipit liberos & immunes eſſe in omnibus, quæ in ſequentibus verbis eiuſdem priuilegij (prout ad rem noſtram faciunt) continetur.

Item, quòd bona eorum mobilia non capientur, vel iuſtitiabuntur in aliquo caſu per iuſtitiam ſecularem. Item, quod in caſu, vbi licitè bona ipſorum immobilia capi contingeret, ea conſumi, vel deſtrui non liceat, aut expendi, quòd ſi fiat, id ante omnia faciemus emendari, & eos indemnes ſeruari.

Et quod ſi ad ipſorum bonorum Saiſinam, vel cuſtodiam ſeruientes deputari oporteat, vnus tantummodò ſeruiens in quolibet Monaſterio, & in qualibet domo ipſorum deputetur, qui de ſtipendiis ſuis viuere teneatur, prout in noſtris continetur ſtatutis. Item quod recognitiones, & aduocationes nouæ, quæ ab Eccleſiarum ipſarum ſubditis Nobis fiunt, nullatenùs admittentur, & factas de nouo, faciemus penitùs reuocari. Item, quòd bailliui, & alij officiarij noſtri teneantur iurare, quod mandata ſibi facta, & fienda per litteras noſtras, pro Eccleſiis, & perſonis dicti Ordinis abſque difficultate fideliter exequentur. Item, quod non impedientur, aut inquietabuntur ſuper poſſeſſionibus, ſiue redditibus emptis per ipſos in feudis, retrofeudis, aut cenſiuis ſuis, in quibus omnimodam, altam, & baſſam habent iuſtitiam; quoniam poſſeſſiones, & redditus, taliter acquiſitos perpetuo tenere valeant abſque coactione vendendi, vel extra manum ſuam ponendi, aut præſtandi Nobis financiam pro eiſdem. Item, quòd tollantur grauamina eis per gentes noſtras illata, ac noſtra iam conceſſa ſtatuta ſeruentur, & ea bailliui noſtri iurare teneantur ſe firmiter ſeruaturos. Item, quòd ad opus garniſionum noſtrarum, bona eorū, vel ſubditorum

ſuorum, eis inuitis, nullatenùs capientur. Item, quòd pro grauaminibus, ſibi illatis corrigendis, de quibus liquebit, auditores non ſuſpectos, eiſdem cùm requiſiti fuerimus, concedemus, qui vice noſtra celeris complementum iuſtitiæ ſuper hæc fideliter exhibebunt.

Priuilegia eiuſdem tenoris ferè infinita (vt ita dicam) hîc recenſeri poſſent, quæ breuitatis cauſa relinquuntur; maximè cùm illorum multa à curioſo lectore, intueri queant apud Renatum Choppin, *in Monaſt. & de Sacra Polit. per tot.* & Clementem Rainer. *de antiquit. Benedictin. in Ang. per tot.* Gabriel. Pennot. *in ſua Hiſt. Trip.* & in Chronic. Caſinen. *in lib. Priuileg. Ciſtercien.* in Concil. General. nouiter Colon. impreſſ. paſſim ſimiliter in Gallia Chriſtiana in Hiſtoria Anglicana, & apud Card. Baronium, & Bellarm. ſæpè videatur, inſuper Miræus *de Originibus Benedictin. Ciſtercien. & Premonſtraten.*

His omnibus additur memorabile diploma Caroli IV. quòd ad intelligentiam exemptionis clericorum, & Eccleſiaſticorum à poteſtate laica multum conducit, ipſiúſque optimi Imperatoris Religionem & piam mentem, oſtendit, quòd hîc tranſcribere mihi viſum eſt, ſuis præciſis verbis.

CAROLVS IV. DIVINA Fauente Clementia, Imperator, ſemper Auguſtus, & Bohemiæ Rex.

Ad perpetuam rei memoriam.

ETſi Imperialis benignitatis clementia, quotumlibet deuotorum Fidelium, quos Sacrum Romanum ambit Imperium, ex officij debito teneatur neceſſitatibus, & iniuſtis oppreſſionibus conſulere, & de opportunis remediis prouidere; ad illos tamen maximè dirigitur noſtræ mentis affectio, quos indebitè pati cognoſcimus, quotúmque oppreſſionibus, ſtatus Eccleſiaſticæ libertatis, quam ſemper noſtris temporibus augeri volumus, in nihilum redigitur, & nimis indebitè prægrauatur. Sanè ad Imperialis Majeſtatis audientiam ex parte honorabilium Præpoſiti Decani, & aliorum Prælatorum, & Capituli Maideburgen. Eccleſiæ, deuotorum noſtrorum dilectorum inſinuatione, quæ queruloſè, & ſuppliciter eſt deducta, peruenit. Quòd Seculares quidam in poteſtatibus, & officiis conſtituti, videlicet Duces, Comites, Barones, & alij Domini temporales, necnon, & Conſules Ciuitatum, Villarum, Oppidorum, & locorum Rectores dictæ Maideburgen. Maguntinen. Colonien. Prouinciarum, Dei timore poſtpoſito, ſtatuta ſingularia, & iniquas ordinationes motu proprio, & de facto contra perſonas Eccleſiaſticas, & Eccleſiarum libertates, & legitimas, ciuiles, & canonicas ſanctiones: puta, quòd nulla bona temporalia in Eccleſiaſticam libertatem transferantur, necne clerici in ſacris conſtituti, ad agendum, & teſtificandum in quibuſlibet, & maximè in piis cauſis, aliquatenus admittantur; quodque excommunicati laïci, & publicè denunciati in foro ciuili minimè repellantur. Item prædicti Domini temporales, Conſules, & Rectores per ſecularem poteſtatem res, & bona clericorum occupant & arreſtant: oblationes Fidelium diminuunt & reſtringunt exactiones, & taliàs indebitè de bonis Eccleſiæ, & redditibus exigunt, & extorquent, poſſeſſiones Eccleſiarum, & perſonarum earum deuaſtant incendiis, & rapinis. Contractus inter Clericos, & laïcos factos legitimos ad libros Ciuitatum, Oppidorum, Villarum, & locorum recuſant inſcribere, & ſigillare: donata, & legata ad Fabricas, & Eccleſiarum ſtructuras, contra Prælatorum voluntatem, & aliorum, quorum intereſt, præſumunt vſurpare contra iuſtitiam in fraudem, & odium clericorum, & de bonis, & rebus etiam quas non cauſa negotiationis, ſed pro vſibus propriis per terram ducunt, ſeu duci faciunt teloneum exigunt, & recipere non verentur, & confugientes ad Eccleſias, & Cœmeteria indè extrahere, contra Imperiales ſanctiones, præſumunt. Quæ omnia, & ſingula, ac inde ſecuta, cùm per ſacras, & ciuiles, & canonicas ſanctiones expreſsè reprobata ſint, & in fraudem Eccleſiaſticæ libertatis, de facto præſumpta, de Principum, Comitum, Baronum, Fideliúmque noſtrorum conſilio, ex certa ſcientia, Imperiali auctoritate caſſamus, irritamus, & annullamus, caſſáque, irrita, & nullius eſſe momenti penitùs deducimus, & expreſsè pronunciamus. Præcipientes ſub indignatione Imperialis banni, vniuerſis, & ſingulis Maideburgen. Colonien. & locorum vicinorum Principibus, & temporalibus Conſulibus, Poteſtatibus, ipſorum ſtatuta, & ordinationes, ſicut in præiudicium Eccleſiaſticæ libertatis edicta ſunt, omninò reuocent, & de luce tollant, & ſecundùm ea non iudicent ampliùs, nec ſententias dictent: aut eiſdem iudicium, quomodolibet: & contra Eccleſiaſticam libertatem patiantur. Item pronunciamus, & declaramus Imperiali auctoritate, quòd quicumque laïcus, cuiuſcunque ſtatus, vel conditionis exiſtat: auſu ſacrilego, & propriæ temeritatis audacia, Sacerdotē, vel clericum ſecularem, vel Religioſum diffidauerit, vel captiuauerit, proſcripſerit, ſpoliauerit, occiderit, vulnerauerit, & mutilauerit, aut in carcerē detinuerit: aut huiuſmodi maleficia perpetrantes, ſcienter receptauerit, vel fauorem in eis præſtiterit, præter pœnas à ſacris Imperialibus, & canonicis ſanctionibus eis inflictas, ſint ipſo facto

infames,

infames, ac omni honore priuati. Nec ad placita, vel conſilia nobilium admittantur quouis modo. Volumus etiam, hortamur, & requirimus ipſos Prælatos Eccleſiaſticos, vt hanc noſtram legem, & ſanctionem in Synodis, & Eccleſiis publicari procurent: & requiſiti executionem pœnarum, & ſententiarum denuncient; ne in præmiſſis excedentes per ſimulatam ignorantiam ſuas malitias valeant excuſare. Nulli ergo hominum liceat hanc noſtræ caſſationis, & remutationis, ſeu pronunciationis, aut denunciationis paginam auſu temerario infringere, aut quomodolibet contraïre, ſub pœna mille marcharum auri: quas ab eis, à quibus contrà factum fuerit, irremiſſibiliter exigi volumus: & eorum medietatem noſtri Imperialis, reſiduam verò partem iniuriam paſſorum vſibus decernimus applicari.

Datum Tangerundiæ anno Domini 1378. Indictione 5. 5. Kalendas Iulij, Regnorum noſtrorum anno 30. Imperij verò 23.

Refertur priuilegium iſtud *in calce actorum* Concilij Conſtantienſis, & ab eodem Concilio *in 19. ſeſſ.* approbatur & confirmatur.

6 Denique Catholicorum fere omnium Regum, & Principum priuilegiis multis ſeculis vſque ad præſens, potiuntur conſenſu totius Orbis clerici & Eccleſiaſtici; vt non ſolùm eorum perſonæ, ſicuti in antecedenti quæſito probatum eſt, verùm etiam facultates, & bona libera ſint ab eorumdem Regum & Principum poteſtate.

7 Immo talis exmptio à prædictis Imperatoribus, Regibus, & Principibus ſuper huiuſmodi clericis, & Eccleſiaſticis, eorúmque bonis, reuocari non poteſt; probatur multis rationibus à Leonardo Leſſio *loc. cit. num. 35.* adductis.

Primò, quia fuit abſoluta, & perpetua ex mente concedentium: omnis autem donatio, vèl exemptio facta Commmunitati in perpetuum, eſt irreuocabilis.

Secundò facta fuit ad remuneranda beneficia ſpiritualia, quæ regna percipiunt ab Eccleſia.

Tertiò, quia principaliter ad Dei honorem facta fuit: ſicut donatio agrorum, aut villarum, quæ offeruntur Eccleſiæ, eiuſque miniſtris. Vnde ſicut ſacrilegium eſſet repetere agros Eccleſię donatos, ita ſacrilegium erit infringere clericorum immunitatem.

Quartò, Orbis Chriſtianus, à quo Principes habent auctoritatem, conſenſit in hanc exemptionem; vnde non eſt in principis poteſtate eam reuocare: ſicut quod ſemel conſenſu Regni eſt alienatum, non poteſt repeti.

Quintò, quia Concilia, & Pontifices qui ſunt ſuprà ipſos Principes, eam confirmarunt. Et prædicta inſuper corroborantur; quia etiam Principibus renuentibus in dictam exemptionem conſentire, Summi Pontifices habebant facultatem illam faciendi, vt docent Doctores, & probat Couarr. *in pract. c. 31. n. 3. & 4.* ex eo, quia poteſtatem habent à Chriſto Domino ſtatuendi id, quod ad bonum, & vtilitatem ſpiritualem Eccleſiæ, atque Dei laudem, & honorem neceſſarium videtur, & opportunum: expedit namque ſupradicta confirmari, tùm quia Status Eccleſiaſticus & res diuinæ, quas perſonæ Eccleſiaſticæ tractant, perturbarentur, ac vileſcerent, ſi inſtar laicorum ad Iudices ſeculares traherentur: tùm quia non tantùm à diuinis officiis diſtraherentur, verùm etiam daretur occaſio, vt facili negotio à laicis vexari poſſint, multo magis quia laici ſunt admodum infeſti clericis, *cap. laici 2. quæſt. 7.*

Sextò, quia Principes Chriſtiani non verè, & propriè exemptionem Eccleſiaſticis conceſſerunt, ſed potiùs derexerunt, & in eam à Deo conceſſam conſenſerunt, illiúſque exercitium iuſſere, vt dixi *in anteced. quæſit.*

Suadet pariter, quod ſicut Papa exemptos facere potuerit clericos à poteſtate & iuriſdictione Principum ſecularium, ita etiam illòs eximere potuerit à tributis, & àliis oneribus, vt *in ſequenti Quæſito* latiùs oſtenditur.

Ad effectum autem, vt perſonæ Eccleſiaſticæ legitimè poſſint, onera à laicis impoſita ſubire, & ad ea 8
perſoluenda compelli, inſpecto iure Canonico, plura copulatiuè requiruntur, de quibus Rota *in Brundusina gabella 13. Februarij 1604. coram Penia, quæ in fine operis eſt deciſ. 103.* & priùs Berous *conſil. 31. ſub num. 13. vol. 1.*

Primò vt adſit magna neceſſitas, cui àliàs facilè 9
ſubueniri non poſſit, niſi clerici cum laicis contribuant, vt probatur *in cap. non minùs* vbi expreſsè notat Abb. *in n. 4. de immunit. Eccleſ.* & clariùs apparet *per extrauag.* Benedicti XI, *ſub eod. tit.* & notant Decian. *conſ. 51. num. 31. lib. 3.* Molin. *de iuſtit. tract. 2. diſput. 672.* Carol. de Graſſ. *de effect. clericat. effect. 3. num. 244.* Suar. *de immunit. Eccleſ. lib. 4. cap. 26. num. 15.*

Secundò debet concurrere communis vtilitas, vel 10
ſaltem pietas, vt *in d. cap. non minùs,* & *cap. aduerſus,* & *cap. peruenit de immunit Eccleſ.* Decian. *conſil. 14. ſub num. 20. verſ ad idem text. lib. 1.*

Tertiò requiritur, quòd onus ſit tale, vt ad illud 11
ſuſtinendum laici non ſufficiant; Clerici enim & Eccleſia ſolùm tenentur cum laicis contribuere in ſubſidium, & vbi laicorum non ſuppetunt facultates *d. cap. non minùs,* & *cap. aduerſus,* quas conſiderationes conſiderauit Benedictus XI. *in d. extrauag. de immunit. Eccleſ.* ibi, *Ceterùm attendant ſollicitè Eccleſiarum Prælati, & alij Clerici, Lateranenſe Concilium quod in huiuſmodi ſubuentionibus ſolum caſum neceſſitatis, aut communis vtilitis, vbi laicorum ad id non ſuppetunt facultates, deliberatione prouida noſcetur excepiſſe.*

Quartò requiritur, quod ad onus huiuſmodi im- 12
ponendum vocetur, & conſentiat totus Clerus, nec ſufficeret Epiſcopus cum Capitulo; quia quod omnes tangit, ab omnibus particulariter approbari debet, *cap. cùm omnes, de conſtit. reg. quod omnes de reg. iur. lib. 6.* & probatur *in d. cap. aduerſus,* & notat Abb. *in d. cap. non minùs n. 4. & 5. in 4. notab.* Berous *d. conſil. 31. num. 15. verſ. quartò requiritur.* Bellett. *diſquiſit. clerical. part. 1. tit. de except. cleric. §. 2. num. 6.*
& ad obligandum exemptos, non ſufficit aſſenſus 13
Epiſcopi, Capituli, & Cleri, ſed eorumdem exemptorum conſenſus eſt neceſſarius, Leſſ. *de iuſt. & iur. lib. 2. cap. 33. dub. 3. num. 16.* Salas *de legib. diſp. 14. ſect. 11. num. 115.*

Quintò in iſtis oneribus imponendis, vt perſonæ eccleſiaſticæ teneantur, neceſſariò debet conſuli ſummus Pontifex, & ipſo conſulto, & annuente, & non aliàs clerici contribuant. *d. cap. aduerſus,* vbi notat Abb. *num. 5. verſ. quartò requiritur* & fuit expreſsè cautum per Benedictum XI. *in d. extrauag. de immunit. Eccleſ.* & meritò: nam ſi in Epiſcoporum, & Cleri arbitrio hoc relinqueretur, facilè imponerentur huiuſmodi onera per ambitum, & preces Principum & miniſtrorum laicorum, quibus occurrere ſolent Romani Pontifices, qui non aliter, quàm cauſa cognita, iſtas facultates, vt Clerici contribuant, con-

cedere ſolent: notant Suar. *d. lib.4. de immunit. Ec-*
cleſ.cap.32. Carol. de Graſſ. *d.effect.3. num.287.* Hoc
15 tamen limitatur in caſibus inopinatis, & improuiſis,
putà belli, vel incurſionis hoſtium, qui præuideri
nequeunt, nec illis prouideri mediante recorſu ad
ſummum Pontificem, cùm celeritatem expoſtulent,
& moram non patiantur, vt notant Doct. & præ-
ſertim Alex. Iaſ.& Ripa *in l. ſi ex toto,§.1. ff. de legib.*
Syluestr. verb. Immunitas 1. num.20. Leſ.& Salas, *locis*
citatis. Et his caſibus tenentur contribuere omnes et-
16 iam Religioſi exempti. Niſi verba exemptionis ſint
vniuerſalia,& aptà comprehendere etiam huiuſmodi
caſus inopinatos, & improuiſos; Alexand. *conſil. 30.*
*num.3.verſ.nec obſtat,& num.14.vol.5.*Rip. *in l.1.n.51.*
ff. de vulgar. & pupillar. Pariſ. *conſil. 68. num. 17. &*
*ſequen.vol.1.*Cephal. *conſil.158.n.9.*Decian. *conſil.51.*
num.22. vol.3. Natt. *conſil.63. num.11. & ſeq. & ferè*
per tot. & conſil.397. num.4. Roland.*conſil.6. num.33.*
& ſeq. vol.1. & in terminis de priuilegiis Hieroſoly-
mitanorum equitum, latè Rota *in Leodien. collecta-*
rum 19. Martij 1604. coram Ortembergo, qua eſt de-
ciſ.72.p.1. recent. & in eadem cauſa 19. Aprilis 1619.
coram Buratto, que inter eius impreſſ. eſt deciſ. 391. &
in fine operis eſt deciſ.105.
17 Vltimò requiritur, vt poſtquam talia onera præ-
dictis requiſitis concurrentibus impoſita fuerint, ad
ea ſoluenda perſonæ Eccleſiaſticæ non à miniſtris
laïcis, ſed à Superiore Eccleſiaſtico compellantur,
Principes enim, & Poteſtates ſeculares non poſſunt
ſe in his intromittere. Ita Innocent. *in d.cap.non mi-*
*nùs, num.6. de immunit.Eccleſ.*Bald.*in l.ad inſtructio-*
nem,ſub num.3.verſ.quod verum credo.C.de ſacroſ. Ec-
cleſ. Abb. *in d. cap.non minùs n. 18. verſ. dicit tamen,*
Guidop. *deciſ.78. in fin. verſ. ſi tamen*, cum aliis per
Menoch. *conſil.800.n.17.& 19.* & latiùs *n. 50. & 51.*
Decian. *tract.criminal. lib.4.cap.11.n.3.* Addit. *ad de-*
ciſ.234. Theſaur. *ſub lit. F. verſ. ſed dubitari poteſt.*

QVÆSITVM XXI.

An Abbates, & Prælati Eccleſiaſtici à datiis, gabellis, & aliis oneribus laïcorum exempti ſint.

SVMMARIVM.

1 *Tributum, vectigal, gabella, telonium, & alia huiuſmodi ſignificant exactionem debitam Principibus, ſiue Communitatibus.*
2 *Tributum, vectigal, & alia huiuſmodi in ſpecie quid ſignificent, & quomodo inter ſe differant.*
3 *Eccleſiaſtici à gabellis, tributis, & aliis oneribus laicorum tam realibus, quàm perſonalibus exempti ſunt.*
4 *Religioſi exempti ſunt à gabellis, & aliis oneribus laicorum tam realibus, quàm perſonalibus, per ſpecialia priuilegia ſummorum Pontificum.*
5 *Eccleſiaſtici in quibuſdam caſibus non ſunt exempti à gabellis, & aliis oneribus laicalibus.*
6 *Bona, qua habet Eccleſia de iure diuino, ſunt perpetuò immunia à quibuſcumque oneribus.*
7 *Bona, qua Eccleſia habuit à priuatis ſed ad cultum diuinum,& officium ſpirituale fuerunt deſtinata, immunia ſunt ab omnibus oneribus nedum publicis, & Regij, verùm etiam priuatis, & praexiſtentibus.*
8 *Bona, qua Eccleſia poſſidet ſorte temporali, & iure ciuili, exempta ſunt ab oneribus impoſitis, poſtquam ad Eccleſiam, vel Eccleſiaſticas perſonas bona deuenerunt.*
9 *Bart. cautela, vt bona tranſeant ad Eccleſiaſticos cum onere reprobatur.*
10 *Statutum, quòd prædia omnium ciuium, qui ſunt in Comitatu, ſint tributaria, & affecta onere tributorum pro collectis imponendis, non valet in præiudicium Eccleſia.*
11 *Onera impoſita, priùs quàm prædia ad Eccleſiam, vel perſonas Eccleſiaſticas peruenirent, an ſint ſoluenda.*
12 *Onera impoſita bonis propter bona ipſa, ſunt perſoluenda, ad quaſcumque manus bona perueniant, quia ſunt onera certa, realia, & perpetua.*
13 *Onera, qua non ſunt certa, & perpetua, ſed pro varietate negotiorum imminentium immutantur, deſinunt durare, poſtquam res tali onere grauata peruenit ad manus Eccleſia, vel perſonarum Eccleſiaſticarum.*
14 *Impoſitio, qua fit pro ſolido, & libra, deſinit durare, poſtquam res peruenit ad manus Eccleſia.*
15 *Onera, qua imponuntur ſuper bonis, ratione perſona tantum non poſſunt imponi, niſi ſubiectis.*
16 *Onera impoſita ſuper bonis ratione perſona tantùm, non ſunt ab Eccleſiaſticis perſoluenda, etiam quod fuerint impoſita antequam ad ipſos bona peruenirent.*
17 *Bona in Eccleſiam, vel Eccleſiaſticas perſonas tranſlata, quando retineant obligationem ſoluendi tributum.*
18 *Onera laicalia ſoluere non tenetur Eccleſia ex ipſius bonis in cataſtro laicorum deſcriptis de conſenſu Prælati, abſque aſſenſu Apoſtolico, etiam ſi Prælatus collectas ſoluerit*, num. ſeq.
20 *Prælatus ſoluens collectas, non priuatur ſua immunitate.*
21 *Regulares & ſi nequeant inuiti cogi ad iurandum: poſſunt tamen gabellarum emptores ab ipſis exigere iuiurandum pro eorum rebus, per duanam tranſeuntibus, an eorum iuramento ſtandum ſit.*
22 *Exemptio à gabellis tranſit ad colonos.*
23 *Hieronymi Buccaferrei Iuriſconſulti Bononien. reſponſa duo referuntur in materia, an collecta imponi poſſint fructibus colonorum Eccleſia.*
24 *Onera Eccleſiaſticis imponentes ſunt excommunicati.*
25 *Onera Eccleſiaſticis imponentes, abſque Papa licentia, etiam ſi nulla exactio ſequatur an ſint excommunicati.*
26 *Onera Eccleſiaſticis imponentes pro bonis ipſis donatis, vel ab eis emptis, ſunt excommunicati.*
27 *Bona clericis donata ad titulum patrimonij, ad effectum ſuſcipiendi ſacros Ordines, ſunt exempta ab oneribus laicalibus.*
28 *Onera, & collectas à clericis negotiatoribus exigentes an ſint excommunicati.*
29 *Negotiator quando dicatur clericus.*
30 *Negotiatio quando clericis permiſſa.*
31 *Onera, & collectas à ſponte dantibus exigentes, an ſint excommunicati.*
32 *Prælati imponentes onera Eccleſiaſticis abſque Papa licentia, an ſint excommunicati.*
33 *Collecta an exigi poſſint à clericis, qui cauſa fraudandi collectas clericalem habitum aſſumpſerunt.*
34 *Eccleſiaſtici feudatarij Principum ſecularium tenentur ad onera feudorum.*
35 *Collecta imponi, & exigi nequeunt à clericis pro bonis in communi poſſeſſis cum patre, vel fratre laicis.*

PRo intelligentia terminorum qui in præſenti 1
Quæſito ſæpè enunciantur: Notandum eſt quòd
huiuſmodi termini, nempè *tributum, vectigal, gabella,*
telonium,

telonium, & alia huius generis, important publicam exactionem debitam Principibus, ſiue Communitatibus; in ſpecie autem vnum quodque habet ſuam par-
2 ticularem differentiam. Vectigal enim dicitur, quod pro rebus vectis præſtatur, & idem ſignificat id, quod datur pro ducatu per terram alicuius, vt ſecuriùs vadant. Et hoc etiam dicitur telonium, quòd à Græco nomine ductum idem eſt, quod vectigal, ſeu gabella, vel duana. Itaque vectigal, guidagium, ſeu gabella, vel duana, ſunt idem. Penſio eſt pretium vſus rei locabilis, quæ ſi ſoluatur priuatæ perſonæ dicitur priuata; ſi Principi, vel Communitati, dicitur publica. Cenſus eſt quædam penſio, quæ de prouentibus ſoluitur. Tributum eſt cenſus, qui datur de proprio ſolo Principi, vel Communitati. Itaque penſio, cenſus, tributum, quando ſunt publica, idem ſunt. Tallia verò, præſtatio, impoſitio, collecta idem etiam ſunt, & quodlibet eorum eſt ſumma, quam Princeps, vel Communitas exigit proportionaliter ad totam ſubſtantiam cuiuſcunque. Angaria autem & perangaria eſt iniuſta compulſio, ſiue coactio ad aliquid ſoluendum, vel faciendum: ſeu angaria eſt obſequium perſonale, & reale, propriis ſcilicet ſumptibus præſtituto. Munus aliquando ſumitur pro dono, aliquando pro officio, vel honore, aliquando verò ſumitur pro eo, quòd neceſſario ſubimus lege, vel imperio, Ita Syluest. *verb. gabella* 1. *per totam*, Roderiq. *tom. 2. regul. quaſt. 65. art. 1.* & communiter *Summiſtæ verb. vectigal.*

3 Eccleſiaſticos omnes, atque ita Religioſos, qui verè Eccleſiaſtici ſunt, & ſeruitio Dei mancipati, vt ſuperiori Quæſito dictum eſt, à datiis, gabellis, vectigalibus, & aliis tributis, & oneribus tam realibus, quàm perſonalibus, tam impoſitis, quàm imponendis immunes, & exemptos eſſe probatur expreſsè *in cap. fin. de vit. & honeſt. cleric.* vbi apertè probatur, clericos, & Eccleſiaſticas perſonas non ſubiici in bonis propriis, ſtatutis, & conſuetudinibus Patriæ circa ſolutionem gabellarum, ſeu collectarum editis.

Probatur etiam *in cap. non minùs*, & *in cap. aduersùs, de immunit. Eccleſ.* vbi dicitur, quòd ab omnibus oneribus Vrbium, & Caſtrorum clerici ſunt exempti; facit *cap. quanquam de cenſib. in 6* & *clem. præſenti eod. tit. cap. aduersùs*, & *cap. non minùs de immunit. Eccleſ.*

De iure etiam ciuili manifeſtè probatur ex iure nouiſſimo Authenticorum, *auth. item nulla Communitas C. de Epiſc. & cleric.* & *in corpore* vnde ſumitur d. lex nempè, *Auth. collat. 10. § item nulla, tit. de ſtat. & conſuet. contra lib. Eccleſ.* vbi generaliter diſponitur, quòd nulla Communitas, vel perſona publica, vel priuata colectas, vel exactiones angarias, vel perangarias Eccleſiis, vel aliis piis locis, aut Eccleſiaſticis perſonis imponant, aut inuadere bona Eccleſiaſtica præſumant, idem probatur *in l. ſancimus la 2. C. de Sacroſ. Eccleſ.*

Talis exemptio à vectigalibus, & aliis oneribus clericis, & Eccleſiaſticis perſonis donata, probatur inſuper (antequam ad ſpeciales Summorum Pontificum Conſtitutiones deueniamus) ex conſuetudine omnium gentium; quòd enim vbique fit, proculdubio naturam vniuerſalis conſuetudinis induit; & quòd vbique hoc, quod præmiſimus factum ſit, vel ſaltem multis, & præcipuis locis, nec non apud multas nationes, ſic oſtenditur; nam Hebræi Leuitas ſuos exemptos habebant ab omnibus tributis, vectigalibus, & oneribus, ita habetur *in cap. 30. Exod.* Ægyptij ſub Rege Pharaone Sacerdores ſuos ſimiliter exemptos à prædictis oneribus habuerunt, vt elicitur ex *cap. 47.* Geneſ. Idem conſtat de Sacerdotibus Hebræorum ſub Artaxerſe Rege, *ex lib. 1.* Eſdræ *cap. 7.* & de Sacerdotibus Gentilium habetur apud Ariſtotelem *in lib. 2. Oeconom.* & ex Cæſare *lib. de Bello Gallico*, & ex Plutarcho *in Camil.* & ex aliis.

Apud verò Chriſtianos, Conſtantinus Imperator Eccleſiaſticos immunes ab omnibus Reipublicæ oneribus declarauit, vt patet ex Epiſtola illius ad Auillinum apud Euſebium *lib. 10. Hiſtor. Eccleſ. cap. 7.*

Idipſum fecerunt multi alij Imperatores, Reges, & alij Potentatus, vt fatentur Card. Bellarm. *de exempt. cleric. c. 2. verſ. hanc igitur ſententiam, in fine 2. tom. controuerſ.* & Ioan. Baptiſta Scortia *in expoſitione Bullæ Cœn. can. 18. verſ. eaſdem immunitates.*

Præterea ex abundanti probatur ex ſpecialibus Sedis Apoſtolicæ priuilegiis Regularibus cōceſſis. Nam 4
Eugenius I V. *anno Domini* 1434. 7. *Kal. Martij, ſub Datum Florentiæ Pontificat. ſui anno* 4. conceſſit Monachis Caſinen. aliàs Congregationis S. Iuſtinæ de Padua priuilegium, per quòd Epiſcopis, & aliis poteſtatibus ſecularibus, & Regibus prohibet, ne Monaſteriis dictæ Congregationis aliquas exactiones, aut onera realia, ſeu perſonalia, etiam ad refectionem pontium, à perſonis dictorum Monaſteriorum exigere audeant, vel imponere ſub pœna excommunicationis à notitia huius indulti incurrenda.

Inſuper exemit dictam Congregationem à quacumque decima, collecta, & ſubſidio per Sedem Apoſtolicam impoſita, vel imponenda, niſi de hoc indulto de verbo ad verbum faciat mentionem; liberauit etiam dictam Congregationem à quacumque penſione, cenſu, tributo, quo tenebatur alicui Eccleſiæ Ordinariis, & aliis quibuſcumque perſonis de bonis ſuis, & redditibus, & domibus, non obſtante quocumque in contrarium etiam à Sede Apoſtolica indulto, & à ſolutione decimarum, primitiarum, & quarteſiæ de omnibus bonis, quæ ipſi colūt, vt habetur *in lib priuil. prædictæ Congregationis conceſſ. 7. 8. & 9.*

Congregatio noſtra Vallis-Vmbroſæ inter alia priuilegia, quibus ab Apoſtolica Sede decorata, & munita eſt, plurimas habet exemptiones ab omni ſeculari poteſtate, contributione, talliis, & aliis oneribus, quarum exemptionum (relictis omnibus aliorum Monaſteriorum d. Congregationis particularium, quoad hanc rem priuilegiis) tantùm illam Innocentij I V. eximentem omnes Monachos eiuſdem Congregationis ab exactionibus, contributionibus, & talliis, aliiſque oneribus verbatim referam.

Innocentius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, Dilectis filiis Abbati, & Conuentui Monaſterij Vallis Vmbroſæ, ad Romanam Eccleſiam nullo medio pertinentis ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Monaſteriorum, & locorum Ordinis Vallis Vmbroſæ, quieti paterna ſolicitudine prouidere volentes, vt per communia Ciuitatum, in quarum diſtrictu Monaſteria, & loca pia conſiſtunt, ad ſoluendas eis exactiones, ſeu tallias per ea impoſitas, ſiue ad exercitum faciendum, compelli nequaquam poſſitis, auctoritate vobis, præſentium indulgemus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ conceſſionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Datum Peruſij 5. Kal. Martij Pontificatus noſtri anno 10.

Hoc prioilegium, ſicut & multa alia, ab exactionibus, contributionibus, aliiſque oneribus, necnon à ſecularium Principum, & qualibet laica poteſtate eximentia confirmauit Vrbanus V. *in illa Conſtitutione*, ſub datum Auinioni 4. Kal. Martij anno 1363. Pontificatus verò 1. Quod priuilegium cum antecedenti legitur in libro Authentico priuilegiorum noſtræ Congregationis. Tenor autem huius Confirmationis eſt.

Cùm à vobis petitur quod iuſtum eſt, & honeſtum, tam vigor æquitatis, quàm ordo exigit rationis, vt id per ſolicitudinem officij Noſtri, ad debitum perducatur effectum. Ea propter dilecti in Domino filij veſtri iuſtis poſtulationibus, grato concurrentes aſſenſu, omnes libertates, & immunitates à Prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus, ſiue Priuilegia, ſeu alias indulgentias, vobis, & Monaſterio veſtro conceſſas, nec non libertates, & exemptiones ſecularium exactionum à Regibus, & Principibus, ac aliis Chriſti fidelibus, rationabiliter vobis, & eidem Monaſterio veſtro indultas, ſic eas iuſtè, & pacificè obtinetis, vobis, & per vos eidem Monaſterio, auctoritate, confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam Noſtræ confirmationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ſe nouerit incurſurum.

Quibus priuilegiis gaudent omnes Religiones communicationem priuilegiorum dictarum Congregationum habentes, præter conceſſiones ſpeciales ſingulis ordinibus impartitas.

Præterea id ſpecialiter cenſuit Rota Romana *in vna Bononien. exemptionis die 25. May* 1618. *coram Eminentiſſ. Card. Veroſpio*, pro Canonicis Regularibus S. Saluatoris Lateranenſis, vbi habetur, idem fuiſſe dictum *in Coregien. gabella coram Iuſto 27. Nouembris* 1602.

In aliquibus tamen caſibus Religioſi, ſicut, &
5 cæteri Eccleſiaſtici non ſunt exempti: ſi enim antequam bona aliqua ad eos venirent, onus aliquod certum, & inuariabile annexum habebant, v. g. aliquem cenſum, vel ſeruitutem debitam, vel onus reparandæ viæ publicæ adiacentis, denique poſtquam ad Eccleſiaſticorum manus peruenient, tenebuntur etiam ipſi ad ea onera præſtanda; quia vnaquæque res cum ſuo onere tranſit, *cap. conſtat. cap. cum non ſit, & cap. paſtoralis, de decimis*, Syluest. *verb. immunitas*, 1. *num.* 19.

Verùm pro clariori huius materiæ intelligentia, diſtinguendæ ſunt plures ſpecies bonorum Eccleſiaſticorum, prout diſtinxit Rota *in Albeu. gabellæ, ſeu onerum 28. Iuny* 1630. *coram R. P. D. meo Merlino, quæ in fine operis eſt deciſ.* 104.

6 Prima eſt ſpecies bonorum, quæ habet Eccleſia iure ſpirituali, & diuino, vt decimæ, & oblationes, & hæc ſemper, & perpetuò ſunt immunia à quibuſcunque oneribus ſecularibus, tam præteritis, quàm futuris, quia immediatè illa habet à Deo, nec commiſcenda cum laicis, vt Numer. *cap.* 18. & notant Canoniſtæ communiter *in Canon. ſi tributum* 11. *quæſt.* 1. *& in Can. ſecundum* 23. *quæſt.* 8.

Secunda eſt ſpecies bonorum, quæ Eccleſia habuit à priuatis, ſed ad cultum diuinum, & officium ſpirituale ſunt deſtinata, vt ſitus Eccleſiarum, & cœmeterium pro ſepulturis, hortus iuxta Eccleſiam; & hæc pariter ſunt immunia ſemper ab omnibus tributis, & oneribus nedum publicis & Regiis, verum etiam priuatis, & præexiſtentibus, ob eorum ſpecialem ſanctitatem, vt *d. can. ſecundum*, 23. *q.* 8. Bald. *in l. omnes, num.* 12. *de ſacroſ. Eccleſ.* Turrecrem. *in d. can. ſi tributum*, 11. *q.* 1. & *in ſumma de Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 98. *in reſponſ. ad 7. argument.* Niger, *in repetit. extrauag. vnic. num.* 242. *de vit. & honeſt. cleric.* Suar. *ad Reg. Angl. de immunit. Eccleſ. lib.* 4. *cap.* 17. *num.* 6. *&* 7. *& cap.* 19. *num.* 2. & 8. & latiùs *cap.* 10. *num.* 17. 7

Tertia eſt ſpecies bonorum, quæ poſſidet Eccleſia 8
ſorte temporali, & iure ciuili, vt titulo venditionis legati, vel alio ſimili. Et in his etiam ſubdiſtinguendum eſt, quod vel onera imponuntur, poſtquam ad Eccleſiam, vel Eccleſiaſticas perſonas bona peruenerunt, & certum eſt omnino gaudere immunitate, Bart. *in l. reſcripto § final. num.* 5. *verſ. videte ff. de muner. & honor.* vbi fatetur, nullum dari remedium ſeu cautelam, quod clericis, ſeu Eccleſiis pro eorum prædiis imponatur Collecta; cùm laici non poſſint edere legem, per quam libertas Eccleſiaſtica infringatur. Suar. *d. lib* 4. *de immunit. Eccleſ. cap.* 20. *num.* 2. vbi quod ſcriptores omnes Catholici ſine diſſentione hoc admittunt. Verùm Bart. *loco cit.* dat cautelam 9
per quam bona tranſeant ad Eccleſiaſticas cum onere, nempe vt fiat ſtatutum, quòd prædia omnium ciuitatum, quæ ſunt in Comitatu, ſint tributaria, & affecta onere tributorum pro collectis imponendis, nam tunc tranſirent ad Eccleſiaſticas cum onere: & opinionem Bart. dicit communem. Soccin. ſen. *conſil.* 12. *lib.* 4. Bellon. Sen. *conſ.* 40. Nicol. Feſt. *in tract. de collect. pag.* 4. *cap.* 2. *num.* 27. At iſta Bart. cautela 10
eſt omnino improbata, quia huiuſmodi ſtatutum eſſet indirectè contra libertatem Eccleſiaſticam. Licèt enim eo tempore, quo vniuerſum territorium efficitur tributarium, prædicta ſint ſub iuriſdictione laicorum, tamen hoc tempus inſpici non debet. Sed illud, quo ipſæ collectæ imponuntur, tunc enim habent formam, & à ſtatuto habuerunt ſolummodo radicem aliquam cauſalem, & remotam; & dum ſtatutum fuit territorium tributarium pro collectis imponendis, habet tacitam conditionem, ſcilicet ſi imponantur, quæ conditio cùm ſit poteſtatiua non retrotrahitur in præiudicium Eccleſiæ, quæ medio tempore acquiſiuit, nec tunc ſubiacent iuriſdictioni laicorum, & ideo meritò Barthol. reprobarũt, Bald. *in l. omnes n.* 12. 13. 14. *cum ſeqq. C. ſine conſ. vel relig.* & *in l. placet. n.* 10. *in l. neminem n.* 4. *C. de ſacroſ. Eccleſ. & conſil.* 111. *n.* 7. *lib.* 2. Abb. *in cap. final. num.* 13. *de vit. & honeſt. cleric.* Iaſ. *in d. l. placet, num.* 21. *C. de Sacroſ. Eccleſ.* vbi quod dictum Bart. eſt falſum, & damnatum per omnes, Guidop. *quæſt.* 381. Ruin. *conſil.* 110. *num.* 8. *lib.* 4. Felin. *in cap. Eccleſia ſancta Maria num.* 76. *de conſtit.* Phot. *in Addit. ad Conſ. vlt. Lauden. num.* 10. *&* 13. Abb. *conſ.* 8. *num* 4. *& ſequen.* Syluan. *conſ.* 9. *num.* 29. *& conſ.* 32. *num.* 11. Marcobrun. *conſ.* 48. *num.* 29. vbi teſtatur de communi. Paſerr. *conſ.* 31. *num.* 8. Vegg. *conſ.* 7. *num.* 11. Riminal. Iun. *conſ.* 25. *num.* 23. Craſſ. *com. opin. lib.* 1. *c.* 18. *quæſt.* 2. Remig. Gonn. *de charit. ſubſid. quæſt.* 62. *num.* 16. Card. Alban. *de immunit. Eccleſ. num.* 92. Ceual. *commun. contra commun. quæſt.* 899. *num.* 72. *&* 106. qui alios cumulat Azor. *inſtit. moral. part.* 1. *lib.* 5. *cap.* 13. *quæſt.* 1. Theſaur. *deciſ.* 234. *num.* 5.

Niger

Niger *in repet. extrauag. vnic. de vit. & honeſt. cleric.*
*num.*190. Alphonſus de Montaluo *in foro leg. Caſtell.*
*lib.*1. *leg.*2.*verſ. in contrarium.* Guttier. *practicarum*
quæſt. lib. x. *quæſt.* 132. *num.*5. vbi quod hæc vſit ve-
rior, & magis communis opinio; & latè Rota *in*
d. Alben. gabellæ ſeu onerum coram R.P.D. Merlino.
11 Quò verò ad onera impoſita prinſquam prædia ad
Eccleſiam, vel perſonas Eccleſiaſticas peruenirent,
rurſus ſubdiſtinguendi ſunt alij caſus prout diſtinxit
Rota *in Brunduſina gabellæ* 13. *February* 1604.*coram*
*Penia, quæ in fine operis eſt decif.*101.
12 Primus caſus eſt, quando poſſeſſionibus, prædiis,
ſiue bonis propter bona ipſa imponuntur onera, vt *in*
l. reſcripto § final. & in l. munitum §. præſtimonium ff.
de muner. & honor. & hoc caſu res ita onerata ad quoſ-
cunque perueniat, cum illo onere tranſit, & conſe-
quenter perſona Eccleſiaſtica, ad quam peruenit, pro
illa ſoluere tenetur, quia illud onus eſt certum, rea-
le, & perpetuum. Ita Innoc. *in d. cap. non minus de*
immunit. Eccleſ. Archid. *in cap.* 1. *in eodem tit.*6.
quem *ibid.* ſequuntur Ioan. Andr. *num.*5. *in prin.* & Ge-
min. *num* 9. Abb. *conſil.* 13. *num.* 1. *verſ. certum eſt*
*lib.*1. Anchar. *conſil.* 96. *num.*6. Angel. *conſil.* 24.
Bart. *d.l. reſcripto §. final. num.*3. *ff. de muner. & ho-*
*nor. & in d.l. placet num.*59. *C. de Sacroſ. Eccleſ.* quem
refert Alphonſ. Anat. *in ſpecul. iur. Pontific. cap.* 35.§.
quoad principalem, verſ. nam ſi dictum ſuum.
13 Secundus caſus, eſt quando impoſitio onerum
non eſt perpetua, & certa, ſed pro varietate nego-
tiorum imminentium immutatur illa impoſitio, vt
14 eſt, quæ fit pro ſolido, & libra; & tunc poſtquam
res tali onere grauata peruenit ad manus Eccleſiæ,
vel perſonarum Eccleſiaſticarum, deſinit durare illud
onus, ita Archidiac. *in d. cap. de immunit. Eccleſ.*
*lib.*6. quem refert & ſequitur Ioan. Andr. *num.*5. *in*
fin. & Gemin. *ibid. num.*9. *verſ. tamen ſubdebat.* cum
aliis per Theſaur. *d. decif.* 234. *num.*7.
15 Tertius caſus eſt, quando onera, ſeu collectæ im-
ponuntur ratione perſonæ tantum ſuper bonis, &
hoc caſu cùm non inhæreant rebus, ſed ratione per-
ſonarum potiſſimùm imponantur, conſequenter
imponi non poſſunt niſi ſubiectis, hoc eſt ciui-
bus, & incolis *d. l. reſcriptio §. ſciendum*, vbi
16 gloſſ. *ff. de muner. & honor.* & ideo neque Ec-
cleſia, neque perſonæ Eccleſiaſticæ ad talia onera
ſoluenda tenentur, etiam quod fuerint impoſita an-
tequam ad ipſas bona peruenirent. Ita Canoniſtæ *in*
*d. cap.*1. *de immunit. Eccleſ. in* 6. vbi præcipuè Ge-
min. *num.*9. *ad fin.* Abb. *in cap. final. num.*12. *de vita*
& honeſt. cleric. Turrecrem. *in cap. ſi tributum* 11.
*quæſt.*1. *verſ. alia verò*, Barbat. *plenè conſ.*1. *per tot.*
*lib.*3. Felin. *conſ.*46. *in* 4 *dub.* Nig. *in repet. extrauag.*
*vnic. de vit. & honeſt. cleric. num.*247. cum pluribus ſe-
quen. Comitul. *reſponſ. moral. lib.* 1. *cap.*94. *num.*3.
& Rota *in allegata Brunduſina gabella* 13. *February*
1604. *coram Penia*, & *in d. Alben. gabella ſeu onerum*
28. *Iunij* 1630. *coram R.P.D. Merlino*, vbi quod al-
legatam deciſionem in Bruduſina gabellæ coram Pe-
nia, tanquam Magiſtralem paſſim ſequitur Sacra
Congregatio ſuper Controuerſiis iuriſdictionalibus
per S.D.N. Vrbanum VIII. inſtituta. Imò card. Al-
ban. *de immunit. Eccleſ.* Guttier. *pract. quæſt. lib.*1.
quæſt. 3. *num.* 15. *verſ. præterea*, & latiùs Suar. *ad*
*Reg. Angl. de immunit. Eccleſ. lib.*4. *cap.* 20. *num.*6.
17 *quæſt.*11. *& ſeq. vſque ad fin.* affirmant, bona tranſla-
ta in Eccleſias eatenus retinere obligationem ſoluen-
di tributum, quatenus illud à Principe fuerit priùs
impoſitum, expreſſo pacto inter ipſum, & priuatos
inito, vel ex particulari dominio illius prædij; itaut
ipſe in priuatos tranſtulerit, hac ſibi reſeruata pen-
ſione, cenſu, ſeu collecta; non autem, ſi exegiſſet, ex
ſola vi Regiæ poteſtatis, & iuriſdictionis: hæc enim
tunc penitùs expirat, cùm bona ad Eccleſiam perue-
niunt, & res deuenit ad ſtatum, qui incapax eſt illius
ſubiectionis tributi erga Principem laicum; quod ſe-
cus eſt in pactis, & conuentionibus per viam contra-
ctus initis, quia ius illorũ tranſit, & continuat in qui-
buſcunque perſonis quomodocumque exemptis, &
priuilegiatis. Felin. *in cap. Eccleſia Sancta Mariæ n.*77.
de conſtit. .... *conſil.*7. *num.*5. *& ſeq.* Bellon. Sen. *con-*
*ſil.*40. *num.*4. *&* 5. Feſt. *de collect. part.* 4. *cap.*2. *n.*31.
Alderan. Maſcard. *de general. interpret. ſtat. concluſ.*1.
*num.*100. Azor. *inſtit. moral. part.*1. *lib.*3. *cap.* 13.
quæſt. 1. *verſ. ſecundò ſciendum eſt*, & per Suar. *vbi*
*ſuprà num.*6. *&* 15. *in fin. & num.*28. *& num.*9. docet
quomodo probari poſſit, prædia fuiſſe ſub particula-
ri dominio Principis, vel tributum ſolui ex conuen-
tione non autem ex ſolo iure vniuerſali Principa-
tus, & ſequuta eſt Rota *in allegata Alben. gabella ſeu*
onerum coram R.P.D. Merlino.
Huiuſmodi exemptio competit Eccleſiæ, etiam ſi 18
ipſius prædia reperiantur deſcripta in cataſtio laico-
rum de conſenſu Prælati, vel Rectoris, ſi deſcriptio
facta ſit abſque auctoritate & aſſenſu Summi Pontifi-
cis, cuius intereſt, communibus Eccleſiarum vtilita-
tibus prouidere, Ita Abb. *in cap. aduerſus num.* 1. *&*
4. *& in cap. non minus num.*18. *de immunit. Eccleſ. &*
*conſil.*13. *num.*1. *&* 2. *lib.*2. Natt. *conſ.*103. *num.*4.
& ſeq. vbi doctrinam Bald. *in auth. ſed & periculum*
*num.*2. *verſ. hoc verum, niſi Eccleſia C. ſine cenſ. vel re-*
liq. aſſerentis quod ſi Eccleſia facit æſtimum, tenetur
ad collectas in vim ſui conſenſus, non ex vi iuriſdi-
ctionis, declarat Natt. procedere data legitima de-
ſcriptione in æſtimo, ſeu cataſtro, nempe quòd ac-
ceſſerit auctoritas Sedis Apoſtolicæ, & ſecuta eſt
Rota *in allegata Alben. coram R.P.D. Merlino num.*21.
Quod procedit etiamſi prælatus, vel Rector ſoluerit 19
collectas, quia huiuſmodi ſolutiones, niſi fiant au-
ctoritate Summi Pontificis intercedente, non præ-
iudicant; priuilegium enim immunitatis non eſt
perſonale, ſed ipſi ordini Eccleſiaſtico, & ipſis bo-
nis Eccleſiarum conceſſum, cui geſta priuatorum
præiudicare non poſſent, vt notant Caſtren. *conſ.*423.
*num.*2. *lib.*2. Ceual. *commun. contra commun. quæſt.*899.
*num.*107. *ad fin.* & Prælatus ſiue Rector ſoluens non 20
cenſetur priuatus ſua immunitate, quæ de iure ſibi
competit ad text. *in l. voluntariè C. de excuſat. tut.*
Alex. *conſil.*33. *num.*2. *verſ. ſed ea mihi lib.* Caſtren.
d. conſil. 423. *num.*2. Natt. *conſil.* 447. *num.* 16. &
Rota *in allegata Alben. gabella coram R.P.D. Merlino*
*num.*23. *&* 24.
Notandum autem, quòd licèt Regulares nequeant 21
inuiti compelli iurare, per conceſſionem Eugenij IV.
Caſinen. factam, incip. *Etſi ex debito*, quæ eſt 7. *in*
Bullar. Roderic. *pag.*84. & per aliam conceſſionem
Incip. *Regularem vitam*, quæ eſt 9. *ibid. pag.*88. ta-
men emptores gabellarum poſſunt ab iiſdem Regu-
laribus fiſcali modo exigere iuſiurandum, quod res,
quæ per duanam tranſeunt nomine eorumdem Re-
gularium, ſint ipſorum & ad ipſorum vſus deputa-
ta, non autem aliorum; Quia id non eſt, ſimplici-
ter Regulares ad iurandum compellere, ſed ex ſup-
poſitione, ſi velint ſibi res illas, quas ad proprium
vſum eſſe dicunt, abſque gabellæ ſolutione relaxari.
Et Regulares ipſi tenentur iuramentum ad men-
tem illud exigentium in manibus Prælati præſtare,
nec poſſunt æquiuocare. Ita Syluеſt. *verb. iuramen-*
tum, 3. *quæſt.*2. *in fine*, & *verb. mendacium*, *quæſt.*6.
in fin. Sanch. *in Decalog. lib.*3. *cap.*6. *num.*35. Lau-
rent. de Peirin, *loco cit. num.* 150. & illorum iuramen-
to ſtandum eſt, niſi per partem aduerſam contra-
rium probaretur, vel militaret aliqua præſumptio in

contrarium; videatur Maſcard. *de probation. concluſ.*953.*num.*11. Seraphin. *de priuileg. iuram. priuileg.*14.Farinac. *in prax. criminal.q.*172.*num.*30. Marta *de iuriſ. par.*4 *caſ.*83. *num.*7. D. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. p.*2. *alleg.*13. *in fin.* 2. *edit.* Quod ſi falſum iurauerint, non poſſunt de eo querelari, Valaſc. *conſ.*131.*num.* 11. D. Auguſt.Barboſ. *loc.cit.*

Inſoper notandum, quòd priuilegia hæc exemptionis à gabellis, dariis, &c. cùm ſint realia, tranſeunt ad colooos eorumdem Regularium; quia eorum bona, & prædia priuilegiata ſunt, & exempta ab onere ſoluendi gabellas, & ſimilia: vt docet Panormitan. *lib.*1.*conſ.*9.*ſub num.*2.*verſ.ad ſecundùm*, & *in cap. ex parte, il* 1. *num.*4.*&* 5. *de decimis*, & alij relati à Menoch. *lib.* 2. *de arbitrar. caſ.* 562. *num.*46. Præterea adeſt Bulla Pij V. de exemptione Generali Regularium, incip. Dum vberes, quæ refertur *in Bullar. nouo tom.*2.*Conſt.*11. eiuſdem Pij V.

22 In qua Summus Pontifex eximit Fratres, Monachos, Moniales, ac alias Regulares perſooas, eorúmque Monaſteria, Cœnobia, Conuentus, Eccleſias, Cappellas, Oratoria, & alia loca, ac terras, poſſeſſiones, prædia, agros, & bona, necnon laboratores, colooos, arrendatarios, locatarios, affictuarios, ac geſtores ſuorum negotiorum, ab omnibus exactionibus, tam vrbanis, quàm ruſticis, necnon dariis, gabellis, pedagiis, vectigalibus, collectis, impoſitionibus, oneribus, ordinariis, & extraordinariis, ac tam realibus, quàm perſonalibus, merls, & mixtis etiam ſubſidio triennali, & augmento ac foculatibus equorum taxis, militúmque hoſpitiis, &c. tam impoſitis, quàm imponendis.

Pro qua materia optimè conducunt duo Reſponſa D. Hieronymi Buccaferrei Iuriſconſulti Bononienſis, qoæ propterea hic apponere libuit, ne honorem aliis debitum vſurpare videar, & vt omnibus quod ſuum eſt tribuatur.

RESPONSVM I.

D. Hieronymi Buccaferrei I. C. Bononien. in Patriæ Gymnaſio Iuris Cæſaræi ordinarij Profeſſoris necnon ſanctiſſ. Inquiſit. egregij Conſult.

Quod collecta imponi non poſſunt fructibus Colonorum Eccleſiæ, nec pro integra ruſticali portione, nec pro ea, quæ reſtat deductis impenſis, eo modo, quo negotiatores, & mercatores collectantur, citra graue præiudicium immunitatis Eccleſiaſticæ; quin, & euidenti in facto detrimento non paruo bonorum ipſiuſmet Eccleſiæ.

Auſpice Chriſto.

CAuſa, quæ controuertitur inter Miniſtros Catholicæ Regiæ Maieſtatis, & Religioſos, eſt facilis reſolutionis ad fauorem Religioſorum, vtcumque contradicant illi, qui, vt ait text. *in cap. Clericis de immunit: Eccleſ. in* 6. magis timent Maieſtatem humanam, quàm diuinam offendere, ſiue in genere quæramus, an Coloni Religioſorum collectari poſſint, ſiue dubium perſtringamus ad illud lucrum, quod Colonisupereſt deductis impẽſis culturæ valore maſſaritij, & ſeminibus, ad ſimilitudinem aliorum, qui negotiationem, & mercimonium exercent.

Primum illud maximè facit, quod immunitas Eccleſiaſtica: non tantum eſt ad perſonas, ſed & ad bona Eccleſiarum *cap. quanquam, de cenſ.in* 6. ibi *cum igitur Eccleſiæ, Eccleſiaſticæque perſonæ, ac res ipſarum*, & per hunc text. tenent omnes Doct. *in cap. non minùs de immunit. Eccleſ.* & in aliis locis citatis ab aliis, qui ante me ſcripſerunt pro libertate Eccleſiaſtica; vnde cùm Coloni, vel partiarij, vel ad numos poſſideant Eccleſiæ, & non ſibi ipſis, *l. non ſolùm*, §. *idem*, *ff. de vſucap. l. communi diuidundo*, §. *neque*, *ff. com. diuid. l. videamus*, §. *poſſeſſionem ff. de vſur. & l. certè.* § *his qui*, *ff. de precar.* Socin. *in cap.* 1. *de cauſ. poſſeſſ. & proprietatis*, *num.* 63. ad eos neceſſe eſt, vt tranſeat immunitas bonorum ad inſtar immunitatis realis, *l. forma*, §. *quanquam*, *ff. de cenſ. l. actionum genera*, §. 1. *ff. de act. & obl. & in* 4. *not. in l. quia tale ff. ſolut. matrim.* Aym. *conſ.* 239. *ſub num.* 4. Surdus *conſ.* 525. *num.* 26. Feſtaſ. *de collect. part.*4.*cap.*8. *num.*2. vel rectiùs dicamus ad Colonos tranſire prædia cum immunitate Eccleſiaſtica, cùm in Colonia poſſideant Eccleſiæ, Abbas *in conſ.*9.*verſ. Ad ſecundum in primo*, qui ait, quòd quando terra eſt priuilegiata, non tenetur Colonus partiarius ad onera, huc tendit, & id, quòd poſt Bart. & Ioan. de Plat. ſcripſit Pariſ. *conſ.* 25. *num.* 10. *& conſ.* 69. *n.* 6. *in primo.* Colonos colentes terras immunes, eſſe immunes, & idem in fortioribus terminis ſcribit Decian. *conſ.* 6. *in* 4. in priuilegio particulari conceſſo intuitu perſonæ, magis id erit in priuilegio iuris communis conceſſo intuitu Religionis, cuius etiam apud Ethnicos maxima ſemper ratio fuit. *l. ſunt perſonæ ff. de relig. ſumpt. fun.* Magíſque id procedit, quia immunitates conceduntur Clericis, & Religioſis ob plura onera quibus ipſi ſoli, & non laïci grauantur, de quibus Euerard. *in conſ.* 42. *num.* 15. & ideo conuenit, vt hæ immunitates, quaſi conceſſæ ex cauſa oneroſa, tranſeant etiam in illas perſonas, quæ non iure ſuo, ſed iure Eccleſiæ fructus percipiunt.

Accedit ſecundò, quod cùm Coloni non recipiant fructus iure proprio, ſed iure domini, cui poſſident, cui etiam ſoluunt pretium fructuum, vel nummis, vel actuali cultura, non tenentur ad collectas indictas perſonis pro rebus, ſed ad eas locator tenetur. Bald. *in l.* 1. *ſub num.*5.*C. de annonis, & tributis lib.*10. Alex. *conſ.* 35. *ſub num.*12. *in* 4. *& clarius conſ.*4. *ſub n.*4. *in* 5. Natta *conſ.*36. & in puncto *conſ.*409. Vanum igitur eſt iſtud prætendere in Colonis Eccleſiarum, aliàs id eſſet tollere his Colonis id, quod de iure competit, & cùm non poſſint huiuſmodi collectas repetere à locatoribus, quia ſunt immunes, quẽadmodum

admodũ poſſent repetere à locatoribus laicis, vt aiunt Alex. & Natr. citati, in hoc erunt deterioris conditionis, & reddentur difficiliores ad contrahendum cum Eccleſia, quæ omnia præiudicant libertati Eccleſiaſticæ, iuxta traditiones Doct. *in c. Cum terra de elect. in c. Eccleſia S. Mariæ de conſt.* Anchar. *conſ. 12. & 13.* Alex. *conſ. 211. num. 7. in primo.* Nec obſtat quòd in hoc Coloni non ſint in conditione deteriores Colonis laicorum, quia allegare abſurdum non eſt ſoluere difficultatem: eſt enim abſurdum, & contra iuſtitiam collectare dominos pro prædiis (quod vtique intelligitur pro fructibus, quia nimis impium eſſet pro prædiis infructuoſis collectare) & ratione eorundem fructuum collectare Colonos; præſertim quia, vt audio, dum collectantur domini prædiorum, non habetur ratio fructuum pro parte Dominica tantum, ſed habetur ratio ad menſuram, & quantitatem prædij, quod verò hoc ſit abſurdum, & contra iuſtitiam, patet ex eo, quod iure traditum eſt pro eadem re duas collectas imponi non poſſe. Alex *conſ. 78. ſub num. 9. conſ. 143. num. 6. & conſ. 148. n. 10. in 6.* Dec. *conſ. 284. ſub num. 4. verſ. Tertiò hoc idem* & in puncto Natta *conſ. 193.* vbi, quod pro eadem re non eſt ſoluenda collecta impoſita pro alendis militibus à domino directo, & à domino vtili, & ſi diceretur hanc iniuſtitiam non eſſe conſiderandam in Colonis Eccleſiæ, quia Eccleſia non collectatur, facilè poſſit reſponderi, quòd collectare Colonos, quia ob immunitatem non poſſunt collectari Eccleſiæ, eſt per indirectum lædere libertatem Eccleſiaſticam, & fraudare immunitatem.

Tertiò, ſi hac collecta Coloni grauarentur, minùs etiam Eccleſiaſtici locarent, quia onus efficit, vt res minus valeat, gloſſ. fin. *in §. fin. ff. de vſufruct. legat.* Oſaſch. *deciſ. 83. n. 9.* & patet ad ſenſum, experientiáque notum eſt, quod qui conducunt, rationem habent onerum, quibus ſubiiciuntur, ex quo ſequitur, quòd Eccleſia minus locabit adiecto hoc onere, atque prius ſolita erat locare, & in hoc non dicetur amittere lucrum, ſed pati damnum, quia ita eius redditus diminuerentur, & proinde etiam diminuendus eſſet numerus Religioſorum, quod eſſet indirectè offendere libertatem Eccleſiaſticam, & efficere, vt effectualiter Eccleſiaſtici ſentiant diminutionem redditus ob collectam Colonis impoſitam, & vt certo modo collectam ſoluant, hoc manifeſtè reputatur à Doct. improbatum, *l. ſi venditor. ff. de ſeru. export.* qua ratione magis receptum eſt, vt emens ab Eccleſia non teneatur ad gabellam, quia ex hoc actu geſto cum Eccleſia, ipſa ſentiret damnum, eo quod minus venderet, Bald. *conſ. 31. ſub num. 2. in primo.* Rol. *conſ. 61. num. 15. in 4.* Gabr. *conſ. 161. num. 3. in 2.* Rim. iun. *conſ. 724. num. 48. in 6.* Gratian. *diſceptat. forenſ. lib. 2. c. 390.* quòd iſti DD. reputant indubitatum, quando ius collectandi non naſcitur ex actu ſeparato à contractu geſto cum Eccleſia, & qui contingat poſt contractum cum Eccleſia celebratum, ſed habet dependentiam immediatè ex contractu cum Eccleſia, vt contingit in hoc caſu in quo ius collectandi prætenditur ex eo, quòd Colonus percipit fructus, & non ex aliquo actu ſeparato, quòd bene ad cauſam noſtram eſt conſiderandum. Et quod illud quod indirectè offendit immunitatem, & libertatem Eccleſiæ ſit reprobatum, ac ſi directè offenderet, ab omnibus eſt receptum etiam quòd de Eccleſia non fieret ſpecialis mentio, *cap. fin.* & *ibi* gloſſ. *de immunit. Eccleſ. in 6. cap. quanto de priuileg. cap. ſtatutum de hæretic. in 6.* Calder. & Collegium noſtrum Bon. apud Anchar. *conſ. 12. & 13.* & Anchar. ipſe *conſ. 155. ſub num. 7. verſ. eiſdem Eccleſiis.* Geminian. *conſ. 74. col. 1. verſ. ſicut ergo directè.* Grammatic. *deciſ. 100. num. 10. & 14.* & aliis de quibus Alba *conſ. 8. num. 18.* & Surd. *conſ. 301. n. 75. 76. & 77. in 3.* & quamuis Gutierrez *de gabel. quæſt. 87. num. 6.* & Parlador. *lib. 1. quotid. quæſt. cap. 3. §. 1. num. 16.* admittant poſſe Eccleſiam lædi per indirectum ex gabellis impoſitis, ne deficiant debitæ obuentiones, & iura Regalia: tamen id ſcripſerunt ex affectione ad Regiam Maieſtatem, & non ex veritate; quia non legitur ex conſeruatione libertatis; & immunitatis Eccleſiaſticæ vnquam ſecutam fuiſſe diminutionem Maieſtatis Principum, ſed maximè auctam fuiſſe, ideò Religioſiſſimè iura Hiſpanorum volunt libertatem Eccleſiaſticam ſeruari, & annullant Statuta quæ eam lædunt, vel Eccleſiaſticis perſonis præiudicant, Fernan. Vaſq. id teſtatur *lib. 3. de ſucceſſ. creat. §. 26. n. 72.* & quando etiam (quod negatur) læderentur in aliquo redditus Regij, in illis conſiſtit vtilitas publica humana, & in conſeruatione immunitatis, & libertatis Eccleſiaſticæ conſiſtit publica vtilitas diuina, *l. iubemus, C. de ſacroſanct. Eccleſ.* quæ anteponitur humanæ, *cap. bonæ memor. de poſtul. Prælat. l. ſancimus, C. de ſacroſanct. Eccleſ. & per hæc iura* Bart. *in l. 1. in 4. oppoſit. ſub num. 26. ff. ſolut. matrim. & ex ordine litteræ facit* text. *in l. 1. huius ſtudij, ff. de iuſt. & iur. ibi publicum ius in Sacerdotibus, & Magiſtr. conſiſtit.*

Ea verò, quæ contra hoc fundamentum ſcripſit Menoch. *lib. 2. de arbitr. Iud. caſ. 561. num. 46.* quòd per hoc non ſit inferre damnum, ſed tollere lucrum, & quod per indirectum, & ſecundariò poſſit Eccleſiæ inferri damnum, non ſunt vera, & recepta in iure, vt conſtat ex allegatis antea, & cùm poſſint

diminui redditus Eccleſiæ ſoliti, non eſt amiſſio lucri, ſed illatio damni.

His quartò adiungo inter colonos partiarios, & dominos geri contractum ſocietatis in quo dominus ponit prædia, & colonus operas, & inſtrumenta fundi, vt fructus qui inde oriuntur æqualiter diuidantur. Bart. *in l. ſi merces. §. vis maior. ff. locat.* Bald. *in l. 1. C. pro ſoc. in 7. quæſt.* ſed immunitates vnius ſocij communicantur alteri. Grat. *conſ.* 130. *num. 6. in primo* cum aliis, de quibus Surd. *d. conſ.* 301. *num.* 81. & 82. Ergo, &c. Et licet multi ex Doct. loquantur quando aliàs immunes non gauderent ſua immunitate, ſeruiunt tamen, quia ob illud minus, quod offerrent Coloni Eccleſiaſtici non haberent integram immunitatem, quemadmodum haberent, ſi nummis ſuis colerent, & qui colunt ad partem fructuum, poſſunt ob onera minus offerre in pactis, ex quo virtualiter ſemper minueretur commodum, quod Religioſi habent ex immunitate.

Et res clara magis redditur dum ſermo reſtringitur ad collectas, quæ exiguuntur pro hoſpitatione militum: ſiquidem non tenentur Religioſi in ſuis domibus recipere hoſpites, vt eſt text. ad litteram *in l. 1. C. de Epiſc. & Cleric.* ita nec tenebuntur Coloni, quia habitant domos Religioſorum, & conſequenter nec tenebuntur ad id, quod ſoluitur pro hoſpitatione.

Tandem cùm agatur de oneribus mixtis, quæ perſonis iniunguntur pro rebus, quale eſt onus hoſpitandi milites. Natta, *conſ.* 409. *num. 3.* Lanc. Gallia. *conſ.* 59. *num.* 73. vt eis ſit locus, oportet vt adſit proportionabile ſubiectum rei, ob quod imponatur collecta, nimirum quia non datur qualitas ſine ſubiecto. *l. 2. ff. de vſufr.* aut igitur miniſtri Regij volunt collectare colonos pro prædiis quæ colunt, & non poſſunt, quia prædia non ſunt eorum, ſed Eccleſiæ, & id eſſet collectare rem Eccleſiaſticam; quod non licet. Aut volunt eos collectare pro negociatione, quam gerunt, dum conducunt prædia colenda, & minus poſſunt, quia hæc eſt negotiatio, quæ geritur cum Eccleſiaſticis immediatè, qui ſunt immunes, & proinde ſunt, & illi, qui cum illis contrahunt, *ex d. conſ.* Bald. 31. *in primo*, & ex aliis, qui eum ſequuntur, de quibus *ſupra*; non enim in hac negotiatione poteſt ſeparari laicale ab Eccleſiaſtico, cùm ſit negotiatio effectus conductionis; iſti enim ita negotiantur, quia conductores ſunt, & non poſſunt conſiderari vti conductores, niſi ſimul conſiderentur Eccleſiaſtici locatores. Aut volunt eos collectare ratione lucri quod reſtat deductis impenſis, & hoc lucrum eſt quid incertum, & prorſus imaginarium, quod in colonis partiariis ferè nunquam datur, qui omnes fructus in alimenta penè ſemper erogant, vt eſt notiſſimum, & præcipuè quia ſunt (vt accepi) aliis oneribus grauati, quæ ex variis occaſionibus ſæpe vireſcunt, & nunquam areſcunt, ideo ſuper re prorſus incerta an ſit, & quanta ſit; onus conſtitui non poteſt, præſertim, quia valde iniquum eſſet: & contra piam voluntatem Principis, vt pauperes collectarentur pro rebus quæ eorum alimentis neceſſariæ ſunt. Et quando etiam daretur hoc lucrum certum, cùm illud immediatè pendeat à contractu inito cum Eccleſia, & non naſcatur ex facto extrinſeco, quod inde ſequatur, ſcilicet quia illud lucrum colonos contrectare velit, non poterit collectari, quia per indirectum Eccleſia læderetur, vt antea dixi, ex diſtinct. Bald. *in d. conſ. 31. in primo.*

Hanc puto eſſe ipſam veritatem, cui non credo obſtare *conſ.* Federic de Senis 111: nam ipſe loquitur, quando pars Colonica ratione gabellæ imponendæ conſideratur, vti prorſus ſeparata iure Eccleſiæ, ſcilicet quia gabella imponitur ratione actus extrinſeci, qui oritur ſine facto Eccleſiæ, poſtquam pars eſt facta Colonica, ſcilicet quia colonus velit vendere fructus, vel tranſportare de loco in locum pro venditione, vel tranſportatione ſoluet gabellam, quia hi actus nullam dependentiam habent, ſed conſiderare, quod colonus ſoluto affictu, vel conſignata Eccleſiæ ſua parte habeat aliquod lucrum, licet illud ſit laicale, habeat dependentiam à contractu cum Eccleſia inito, & non poterit collectari ob damnum, quod Eccleſia immediatè ſentiret; ita declarat Menoch. *conſ.* 156. *num.* 19. *in 2.* vbi plura ad caſum noſtrum refert. Accedat etiam quod quando probaretur in facto ex impoſitione fieri, vt Eccleſia difficilius inueniat colonos Federic. faceret pro nobis, & alia reſponſio ad hoc conſ. eſt apud Nattam *d. conſ.* 409. *num. 6.*

Nec etiam obſtat, quod Menoc. *caſ.* 561. *lib. 2. de arbitr. iudic.* referat plures tenentes hanc opinionem, & pauciores tenentes contrariam, quia vt deſeruiat cauſæ pro prima opinione allegat plures, qui non erant allegandi, & pro ſecunda omittit plures, qui poterant allegari, nemo ex allegatis ab eo contra nos, Innoc. & Abb. loquuntur in caſu particulari aduentus principis. Salic. in fiſco non in Eccleſia. Ioan. de Plat. in gabella ſoluẽda ex actu extrinſeco poſt acquiſitionem. Fel. ſequitur Federic. tantum in ſecundo dicto, ſcilicet quod coloni non teneantur, quando Eccleſia non inueniret colonos. Benedict. & Luc. de Penna, & Brun. loquuntur de emphyteuta, qui habent ius

in

in re Rol. *in conſ.66. num.29. in primo*, in genere firmat colonos poſſe collectare, & in ſpecie non loquitur de colonis Eccleſiæ Gabr. *conſ.73. num.5. in princ.* apud me de hoc non loquitur. Marcabr. examinat tantum *conſ.* Anchar. 162. & inclinat in contrarium, & alij ſunt qui loquuntur, vt Burſat. *conſ. 25. num. 3.* in gabellis pro reficiendis pontibus, & viis pro quibus dicitur teneri Eccleſiam in ſubſidium laicorum ad nutum ſui ſuperioris Eccleſiaſtici, ideo nimirum ſi etiam coloni tenentur.

Pro opinione autem noſtra omittit Menoch. allegare Eugen.*conſ.96.*Natta *conſ.*409. & alios multos, quos allegant Surd. *d. conſil.* 301. *num.* 79. *in tertio*, & Lanc. Gallia *d. conſil.59.num.*76. & illos, qui tenent emphyteutam non poſſe collectari, qui in fortioribus terminis faciunt, ita, vt verè potius dici poſſit pro parte noſtra extare communem opinionem, vt teſtatur Eugen. *d.conſil. 96. num.*8. Amplius rationes ipſius Menochij non plurimum obſtant, quia licet fructus ſint proprij colonorum, & ex mutatione perſonæ mutetur conditio bonorum, tamen quatenus hi fructus fiunt colonorum, & mutatur conditio perſonæ immediatè ex actu geſto cum Eccleſia, non debetur gabella rationibus iam adductis, quando poſtea ſunt apud colonos, ſi contingat eos vendi à colonis, vel aſportari de loco ad locum, tunc intrat ratio Menoch. & ſi ex negotiatione mercium collecta poteſt imponi, id negamus procedere, quando negotiatio eſt cum Eccleſia.

Nec licet argumentari de emphyteuta ad colonum, quia emphyteuta eſt dominus proprietatis, & fructuum, & maius ius habet in re, pro qua collecta imponitur. Soc. *conſ.* 119. *in princ. in primo.* nec Eccleſiæ, ita ſunt neceſſarij emphyteutæ quemadmodum coloni, nec ita frequentantur locationes ad longum tempus, quemadmodum locationes ad breue tempus; ideo magis læditur Eccleſia, ſi coloni grauantur, & minus ſi emphyteuta, ob id de vno ad alium non licebit arguere, & ita etiam reſpondetur rationibus Theſaur. *in dec.* 116. quia ſunt his ſimiles.

Nec negotium facit, quod aliqui coloni fuerint collectati Eccleſia non repugnante; quia hoc factum particulare quorundam non poteſt præiudicare Eccleſiæ in vniuerſum: nec in hoc valet conſuetudo contraria. Marcabrun. *conſ.* 18. *num.* 319. & Euerard. *d.conſ.42.num.*38.

Et hæc ſcripta, nedum procedunt ad fauorem eorum qui hanc colonicam portionem nunquam ſoluerunt, ſed etiam ad fauorem eorum omnium, qui cum repugnantia, ſeu proteſtationibus ſoluerunt, quia proteſtatio, & repugnantia tollit conſenſum; & de repugnantia conſtat, quia curarunt declarari excommunicatos exactores, prout de facto declarati fuerunt, qui pro ſolutione impetranda ab ipſa excommunicatione, malè exacta reſtituerunt, addito iuramento ad talem colonicam nunquam in poſterum exigendam, vt intelligo conſtare apud acta pœnitētiariæ, ſeu Cancellariarum Epiſcopalium Ciuitatum Status Mediolanen.

Laus Deo, & Virgini.

Ita iuris eſſe ſentio ego Hieronymus Buccaferreus I.C. Bonon.in patria Gymnaſio Iuris Cæſarei ordinarius Profeſſor.

RESPONSVM II.

D. Hieronymi Buccaferrei I. C. Bononien. in patriæ Gymnaſio Iuris Cæſarei ordinarij Profeſſoris, necnon Sanctiſſ. Inquiſ. egregij Conſult.

In quo acrioribus rationibus in iure & in facto magis confirmatur immunitas colonorum Eccleſiæ, ſingulariter pro illa parte, quæ illis tanquam propria; & laicalis remanet ſolutis Dominis, Contrariorúmque opinio confutatur. Quin & oſtenditur, quod nec proprio, nec alio nomine colonica hæc pars vnquam collectata fuerit, ſeu minus pacificum conſenſum, aut conceſſum, nec immemorabilem ſortita ſit.

Auſpice Chriſto.

NVlla iuris, vel æquitatis ratio patitur, vt fructus, labor, ſeu negotiatio, vel vſus animalium, colonorum, perſonarum Eccleſiaſticarum poſſint, vel debeant collectari à laicis, quod prius deducitur ex parte Eccleſiæ, deinde ex parte colonorum, poſtea ex parte miniſtrorum collectantium, & poſtremo ex natura bonorum, quæ coluntur: Ex parte Eccleſiæ duplici ratione: Primò, quia ex hac collectatione ſequeretur damnum Eccleſiæ, quod locaret minus quàm antea. Bald. *conſ.* 31. *in primo*, quem alij priùs allegati ſequuntur, præſertim Dec. *conſ.*48. *col.*2.Rol.*conſ.61.n.*20.Gabr.*conſ.*158. *n.*5. *& conſ.*161. *in ſecundo*, optimè Purpurat. *conſ.*594. licet loquatur quando ageretur, vt coloni tenerentur ad collectam pro Eccleſia, nec dicendum hoc nō eſſe pati damnum ſed lucrum perdere, quin imo eſt damnum, cùm diminuantur redditus Eccleſiæ, quæ minoris, & cum grauioribus conditionibus locabit, & ita Eccleſia non perdit lucrum quod ſperat, ſed perdit id, quod iam acquiſiuit; Nec obiiciendum damnum eſſe modicum, non offendere

offendere Eccleſiam principaliter, & directè, ſed indirectè, & ſecundariò, quin imo principaliter læditur Eccleſia: quia coloni minori affictu, & melioribus conditionibus conducendo, erunt in cauſa, vt totum damnum ſit Eccleſiæ, præterquàm quod lædi non poteſt Eccleſia, nec etiam in modico, nec principaliter, nec ſecundariò, nec directè, nec indirectè, *cap. fin. de immunit. Eccleſ.* Maria *de iuriſdict. part. 4. centuria prima, caſ. 13. num. 19. 20. & 21.* & quamuis Bald. *conſ. 496. in quarto.* admittere videatur id ex quo ſequitur, vt Eccleſia minori pretio vendat, vel locet, ſubiungit tamen in fine hæc verba, *hæc tamen opinio aliqualiter me remordet*, quia intentio ſtatuentium eſt implicita ad propria commoda, & Eccleſiarum damna, ex quibus verbis conſtat Bald. hoc non firmare, firmat autem contrarium reſolutè *in d. conſ. 31. in primo.* Alia ratione ſequeretur damnum, quia cùm ſint coloni aliis pluribus oneribus grauari, ſi hoc aliud adiungatur, difficile erit Eccleſiaſticis adinuenire colonos, & ob hoc ſolum laïci non poterunt hos colonos collectare. Federic. de Senis *d. conſ. 111. ſub num. 10. verſ. veruntamen*, quem alij, ſequuntur. Felin. *in cap. Eccleſ. S. Mariæ n. 99. de conſt.* Io. de Amic. *conſ. 18.* Burſatt. *conſ. 41. num. 19. in primo.* Ioan. Vincent. *de Anna. ſingul. 99.*

Ex parte colonorum, quia ad gabellas, & collectas non tenentur, niſi imponantur ex actu qui intrinſecus adueniat, & qui cum facto Eccleſiæ nihil commune habeat, non autem ex actu, qui immediatè naſcatur ex contractu inito cum Eccleſia; diſtinguit ita Bald. *in d. conſ. 31. in primo.* cum aliis in informatione allegatis, lucrum autem, negotiatio, & vſus animalium immediatè pendent ex contractu geſto cum Eccleſia, & lucrum, ſeu acquiſitio fructuum, eſt effectus eiuſdem contractus ergo pro his coloni non tenentur ad collectas. Alia etiam ratione, quia, vt dixi in informatione, ipſi nec ſunt domini, nec poſſeſſores prædiorum, pro quibus ſolent imponi onera mixta, quale dixi eſſe onus hoſpitationis militum, ideo non tenentur.

Et addo text. *in l. inter eos in fin. ff. ex quibus cauſis maior.* vbi medici qui inſeruiunt militibus, vt alacriùs in Repub. ſeruiant, gaudent priuilegio militum, ergo idem erit in colonis, qui inſeruiunt Religioſis, vt commodiùs cultui diuino inſeruire valeant, regulariter enim licet arguere de militibus ad clericos Doct. *in l. Centurio, ff. de vulg. & pupil. ſubſt.* ita arguit Zuchard. *inter conſ.* Rim. Sen. *conſ. 739. num. 9.*

Ex parte collectantium primo, quia iure ſingulari eis conceſſum ſit, vt colonos Eccleſiæ vrgeant ad varia onera, conuenit, vt in onere de quo agitur non grauentur, ne ſpecialia multiplicentur, & vt in aliquo, vel modico Eccleſiæ coloni ſint melioris conditionis, & cum iam pluribus abhinc annis Senatus Mediolani habeat hoc commodum vt bona laïcorum tranſeant in Clericos cum oneribus, hoc contentus, non debet quærere indicere has collectas colonis Eccleſiarum, quæ redundant in damnū Eccleſiaſticorum.

Habéntque Senatus, & Regius Fiſcus laïcos colonos ſufficientes ad onera collectarum, dummodo, vt decet, eos grauent tantum pro cauſis neceſſariis, ideo non conuenit vt petant auxilium à colonis Eccleſiaſticorum, Gallia. *conſ. 59. num. 54.* cum allegatis ab eo, quibus addi etiam poteſt Marta *d. caſu 13. in fine.*

Tandem ex parte bonorum, quia in immunitate ſunt cum perſonis Clericorum priuilegiata priuilegio reali, vnde ſequitur id quod ſcripſit Decian. *conſ. 51. num. 14. in tertio*, quod qui colit prædium immune, immunis ſit. Et quamuis Antonin. Teſaur. *in addit. ad deciſ. patris 116.* teneat priuilegium eſſe perſonale Clericorum, & ob perſonas bona habere immunitatem, id colligens ex eo quod videmus huiuſmodi bona deponere hoc priuilegium, quando alienantur in laïcos, tamen non reſpondet ad text. *in cap. quamquam, de cenſ. in ſexto.* in quo copulantur perſonæ, & res ad idem priuilegium, & natura copulæ eſt copulare æquè principaliter, quando in ſua natura non continet acceſſionem, vt contingit in copula *cum*, Bart. *in l. 1. num. 2. ff. de pecul. legat.* Decian. *conſ. primo n. 179. in primo*, & eſt eadem ratio in bonis, & perſonis, ideo immunes ſunt perſonæ, quia ſunt Deo dicatæ, & idem in bonis, quia bona Eccleſiaſtica ſunt in dominio Chriſti. Anaſtaſ. Germon. *de ſacrorum immunit. lib. 3. cap. 17. num. 11. & 12.* eadémque eſt ratio, non per conſequentiam, ſed principaliter, conſequentia tantum conſiderari poſſet in patrimonialibus Clericorum ſecundùm opinionem eorum, qui exiſtimant etiam patrimonialia Clericorum eſſe immunia, nec ratio conſiderata à Teſaur. obſtat, quia priuilegium bonorum Eccleſiaſticorum eſt reale, ſed quatenus durant Eccleſiaſtica, quando tranſeunt ad laïcos cum debitis ſolemnitatibus, deponunt hanc qualitatem, & proinde etiam deponunt priuilegium, non ex eo, quod priuilegium non ſit reale, dum manent Eccleſiaſtica: Deciſio autem Rotæ, quàm ad hoc ipſe Teſaur. *allegat. 26. in 2. parte nouiſſ.* apud me nihil de hoc loquitur.

Reſoluendum eſt igitur pro colonis, quòd maximam præfefert æquitatem in colonis partiariis, qui vt plurimum non colligunt fructus

fructus ad eorum alimenta neceſſarios, hos non conuenit collectare, etiam quod eſſent coloni laicorum, vt poſt Bald. *in auth. defuncto C. ad Cartul.* & gloſſ. *in l. omnu prima, C. de annon. & tribut. lib.* 10. tenet Caroc. *de locat. ſub. rub. de collect. num.* 79.

Ea verò, quæ pro fiſco allegantur facillimè ſoluuntur, quia ad primum dicitur exemptionem Religioſorum non ſolùm eſſe perſonarum, ſed etiam rerum, & prædiorum, vt iam probaui.

Non obſtat ſecundum, ſcilicet priuilegium immunitatis, vtì ſtricti iuris, ſtrictè eſſe intelligendum, quia id procedit in priuilegio particulari certæ perſonæ, vel certo generi perſonarum competente, vt oſtendunt allegata, nos in priuilegio competente in vniuerſum Religioſis omnibus Eccleſiæ ſeruientibus inſertum in corpore iuris, quod cum iure, tam humano quàm diuino conceditur, *d. cap. quamquam de cenſ. in ſexto*, non poteſt dici ſtricti iuris. Præterea non prætendimus in defenſioue cauſæ noſtræ tractare de extendendo priuilegio, ſed de eo conſeruando, ne indirectè offendatur, & indirectè ſatis dicitur offendi, quando quoquomodo fit, vt effectualiter Eccleſia non habeat ſuum priuilegium, gloſſ. *in cap. quanto, in verbo quodammodo, de priuileg.* vt contingeret in hoc caſu, quia Eccleſia ratione oneris iniuncti colonò, minori affictu locando, effectualiter perſolueret onus.

Non officit tertium, quod fructus ſeparati à ſolo ſunt colonorum, quorum ratione poſſunt collectari, quemadmodum etiam tenentur ad decimas. Iſtud eſt argumentum Federic. de Senis, cui reſpondi in informatione mea, nec ſimile de decimis quadrat, quia decimæ propriè afficiunt fructus, cùm ſint pars, & quota eorum, nos tractamus de onere perſonis pro rebus impoſito, quod probaui totum eſſe domini prædiorum, non colonorum, ne ſequatur, vt ratione eiuſdem rei bis collectæ imponatur, vt latiùs dixi in informatione. Doct. allegati loquuntur, quando ſecundùm valorem fructuum regulatur collecta, & in colonis laicorum, qui non poſſunt ex perſona dominorum habere aliquod priuilegium, licet Morot. *conſ.* 36. apud me hoc non loquatur.

In quarto aduertendum eſt negotiationem locandi, & conducendi non eſſe prohibitam Eccleſiaſticis, de bonis Eccleſiæ, vnde negotiantibus cum illis, competere debet immunitas, ne Eccleſiaſtici lædantur, vt ſcribit de emptore loquens Bald. *conſ.* 31. *in primo*, aliàs allegato cum aliis, qui eum ſequuntur, cui non repugnat Bart. *in l. licitatio, §. fin. ff. de public.* quia loquitur de actu extrinſeco non habente dependentiam à contractu geſto cum Eccleſia, ſcilicet de actu tranſportationis, de quo dixi latiùs in informatione. Addo quod in oneribus extraordinariis Bart. tenet contrarium, ſcilicet immunitatem tranſire in emptorem. Archid. *in cap. fin. de cenſ. in ſexto*, de hoc non loquitur Bertach. *de gabel. part.* 9. *in q.* 7. *tractat.* an clerici teneantur ad collectas, etiam aliqua dicit ſecundum ſenſum Federic de Senis, ſed de emente ab Eccleſia nihil.

Quintum fundamentum eſt Feder. de Senis, habet propterea eandem reſponſionem, & reſoluitur ſecundum diſtinctionem Bald. *in d. conſ.* 31. *ſcilicet* quod mutata conditione perſonæ, mutatur & conditio rerum reſpectu eius, quod contingit poſt mutationem, nõ reſpectu eius quod immediatè pendet ab actu producente hanc murationem, & cùm hæc collecta hoſpitationis iniungatur ratione prædij, ſpectanda eſſet mutatio perſonæ reſpectu prædij, non reſpectu fructuum. Accedat quod hæc mutatio perſonæ conſideranda eſt, quando agitur de perſonali priuilegio, non procedit, quando bona ſunt ex ſe priuilegiata; quia ſunt Deo dicata, & ita reſpondet egregiè Siluan. *in citato conſ.* 9. *num.* 22. reſpondendo is, quæ ſcripſerat *ſub num.* 5.

Ad ſextum de emphiteuta, dicitur opinionem eſſe valde controuerſam. Cæual. *in ſpeculo com. opinion. quæſt.* 731. & veriorem eſſe opinionem, emphiteutam non teneri, Siluan. *conſ.* 9. Sfort. Oddus. *conſ.* 70. *num.* 31. *cum ſeq.* ſed quicquid ſit, emphiteutæ caſus eſt in fortioribus terminis, quia habet ius in re, ſibi poſſidet, & iure proprio fructus habet; ſecus in colono, vnde non procedit argumentum affirmatiuè, id eſt, ita ſeruatur in emphiteuta, ergo idem in colono, ſed negatiuè tantum.

Ad ſeptimum reſpondetur, imò immunitatem eſſe, nedum perſonalem reſpectu onerum perſonalium, ſed etiam realem reſpectu onerum realium, & eorum, quæ pro rebus imponuntur perſonis.

Octauum de ſeparatione fructuum, iam ſublatum eſt in reſponſione ad tertium.

Circa nonum, dicitur diſpunctis illis Doct. qui non faciunt, licet citentur à Menoc. *in d. caſ.* 562. vt in informatione mea, & additis illis, qui pro colonis ſcribunt, allegatis *in addit. add. deciſ.* 116. Theſaur. apparebir, imò pro parte noſtra extare opinionem communem, vt teſtatur Natta *in conſ.* 409. & Purpurat. *conſ.* 594. facit pro nobis, dum conſiderat rationem, quod Eccleſia minori affictu, & grauioribus pactis locaret, & Antonin. Theſaur. *in hoſpitat. militum.* tenet pro nobis.

Ad vltimum, de obſeruantia reſpondetur, quod

ioeurrit, oon abſoluatur, & quòd Vniuerſitas ſimiliter non liberetur ab Eccleſiaſtico interdicto, donec integrè ſatisfaciat. Idem Bonifacius tolerat excommunicationem contra imponentes, & exigentes tallias ab Eccleſiaſticis perſonis, quam extenderat ad accipientes, etiam à ſponte daotibus; necoon ad ipſos Eccleſiaſticos, & clericos, ſi abſque Summi Pontificis licentia ſpeciali, ſpontè darent, quam excommunicationem ſibi reſeruauit, ſupponendo pariter Vniuerſitates interdicto, ſi talia committerent, *cap. clericis de immunit. lib. 6.*

Sed Benedictus X I. in *extrauag. quod olim de immunit.* reuocauit ſupradictum decretum Booifacij V I I I. in hoc, nempè, vt excommunicatio, & ioterdictum, ooo haberent locum in illis, qui accipiunt à clericis, & Eccleſiaſticis perſonis ſpontè dantibus, neqoe in ipſis clericis, & Eccleſiaſticis, liberè, & voluntariè ſoluentibus. At Clemens V. vtrumque decretum Bonifacij, & Benedicti reuocauit, vt habetur in *Clem. quoniam, de immunit. Eccleſ.* præcipiendo, vt ſolummodò ſoloeretur, *cap. non minùs, & cap. aduersùs de immunit.* Eccleſ.

In Concilio verò Lateranen. ſub Leone X. *ſeſſ. 9.* innouatæ ſunt omnes cenſuræ excommunicationis, interdicti, & depoſitionis latæ contra imponentes Eccleſiaſticis talia onera, & exigentes etiam à ſpontè dantibus, & conſentientibus; & præter prædictas pœnas; quas voluit contrauenieotes eo ipſo iocurrere, addit etiam iohabilitatem ad omoes actus legitimos, & reddit illos inteſtabiles.

Demum acceſſit ſupradicta in *can.* 18. *Bullæ Cœn.* in qua innouantur à Summo Pontifice decreta ſuper his, per Sacros Canones, tam iu Lateranenſi oouiſsimè ſob Leone X. celebrato, quàm in aliis Conciliis Generalibus editis, nempè in *cap. non. minùs, & cap. aduersùs de immun. Eccleſ.* cum cenſuris, & pœnis in eis cootentis, de quibus etiam meioinit, Concil. Trident. *ſeſſ. 25. cap. 20. de refor.* cuius verba, cùm ad præſentem materiam Eccleſiaſticæ libertatis non ſolùm huius Quæſiti, ſed etiam duorum antecedentium, plurimum faciant, hic recenſetur.

Cupiens Sancta Synodus Eccleſiaſticam diſciplinam in Chriſtiano populo non ſolùm reſtitui, ſed etiam perpetuò ſartam tectam à quibuſcunque impedimentis conſeruari, præter ea, quæ de Eccleſiaſticis perſonis conſtituit, ſeculares quoque Principes officij ſui admonendos eſſe cenſuit; confidens, eos, vt catholicos, quos Deus ſanctæ Fidei, Eccleſiæque protectores eſſe voluit, ius ſuum Eccleſiæ reſtitui non tantùm eſſe conceſſuros; ſed etiam ſubditos ſuos omnes ad debitam erga Clerum, Parochos, & Superiores Ordines reuerentiam reuocaturos, nec permiſſuros, vt Officiales, aut inferiores Magiſtratus, Eccleſiæ, & perſonarum Eccleſiaſticarum immunitatem, Dei ordinatione, & Canonicis ſanctionibus conſtitutam, aliquo cupiditatis ſtudio, ſeu inconſideratione aliqua violent: ſed vnà cum ipſis Principibus debitam ſacris Summorum Pontificum, & Conciliorum Conſtitutionibus obſeruantiam præſtent. Decernit itaque, & præcipit Sacros Canones, & Concilia Generalia omnia, libertatis Eccleſiaſticæ cauſa, & contra eius violatores edita, quæ omnia præſenti etiam decreto innouat, exactè ab omnibus obſeruari debere: propterea que admonet Imperatorem, Reges, Reſpublicas, Principes, & omnes, & ſingulos, cuiuſcumque ſtatus, & dignitatis extiterint; vt quò largiùs bonis temporalibus, atque in alios poteſtate ſunt ornati, eò ſanctiùs, quæ Eccleſiaſtici iuris ſunt, tanquam Dei præcipua, eiuſque patrocinio tecta, venerentur: nec ab vllis Baronibus, Domicellis, Rectoribus, aliiſve Dominis temporalibus, ſeu Magiſtratibus, maximéque miniſtris ipſorũ Principum, lædi patiantur; ſed ſeuerè in eos, qui illius libertatem, immunitatem, atque iuriſdictionem impediunt animaduertant: quibus etiam ipſimet exemplo ad pietatem, religionem, Eccleſiarúmque protectionem exiſtant; imitantes anteriores optimos, religioſiſſimóſque Principes, qui res Eccleſiæ ſua imprimis auctoritate, ac munificentia auxerunt, ne dum ab aliorum iniuria vindicarunt. Adeoque ea in re quiſque officium ſuum ſedulò præſtet; quò cultus diuinus deuotè exerceri, & Prælati, cæteríque clerici in reſidentiis, & officiis ſuis quieti, & ſine impedimentis, cum fructu, & ædificatione populi permanere valeant.

Ex quibus verbis præſentis canonis oriuntur dubitationes infraſcriptæ.

Prima, an ad incurrendam excommunicationem 25
hoius Canonis ſufficiat ſupradicta onera Eccleſiaſticis perſouis impooere ſine licentia Papæ, etiam ſi nulla exactio ſubſequatur. Io qua dubitatione Franc. Car. Tol. *in expoſit. huius Bul. num. 6. & 8.* videtur tenere quod ſic, vt ſcilicet ad hoc, vt quis incurrat in ſupradicti canonis excommunicationem, ſufficiat, quòd imponat ſupradicta onera Eccleſiaſticis perſonis, etiam ſi nulla ſubſequatur exactio, quam ſenteotiam videtur ſequi *Sayr. in explicat. einſdem canonis, in princ. lib. 3. Theſ. tom. 1. c. 22.* vbi aſſerit, quòd vi prædicti canonis, excommunicantur primò imponentes decimas &c. ſecundò exigentes, tertiò recipientes.

Hoc idem teoet Suar. *ibid. diſp. 21. de cenſur. ſect. 2. num. 99.* in quo loco fatetur, huiuſmodi cenſuram ferri ad defenſionem Eccleſiaſticæ libertatis contra eos, qui collectas &c. Eccleſiaſticis perſonis abſque Romani Pontificis licentia imponuot, aut ſic impoſitas, etiam à ſpontè dantibus, & concedentibus recipiunt; vnde cùm alternariuè loquatur, per dictionem, illam, *aut*, videtur proculdubio docere, quòd ad contrahendam hanc excommunicationem ſufficiat, dicta onera Eccleſiaſticis perſoois imponere, etiamſi nulla ſubſequatur exactio: & ſtatim atque Conſules, ſeu Rectores Ciuitatum &c. collectas & tallias &c. imponunt clericis, incidant in prædictam excommunoicationem; ratio eſt, quia in alternatiuis ſatis eſt alterum adimpleri, *cap. in alternatiuis de reg. iuris in 6.*

Videtur tameo, contrariam ſenteotiam (ſi verba *huius can.* 18. perpendantur) eſſe veriorem, atque adeò vt quis incurrat haoc excommunicationem, non ſolùm requirit, quòd imponant ſupradicta onera perſonia Eccleſiaſticis, ſed etiam quòd deueniaut ad realem exactionem.

Probatur ex contextu verborum *d. §. 18. Abſque Romani Pontificis ſpeciali, & expreſſa licentia imponunt: & diuerſis etiam exquiſitis modis exigunt*, in quibus Romanus Pontifex copulatiuè loquitur: vt patet ex illa copula. &, quæ mediat inter ly, *imponunt* & inter ly, *diuerſis etiam exquiſitis modis exigunt*; ergò vt quis incurrat in prædictam cenſuram, non tantùm requiritur, quòd ſimilia onera imponat, ſed etiam quòd deueniat ad realem eorum exactionem; ratiò eſt, quia copula, & naturaliter exigit omnia coniuncta ſimul eſſe, vt in *l. ſiquis ita ff. de verb. oblig.* & eò magis oſtenditur eſſe verum; quoniam ſumus in pœnalibus, in quibus ſtrictè fit interpretatio; tùm quia non eſt recedendum à proprietate verborum, vt omnia iura clamant.

Attamen licèt hoc videatur eſſe verum ſecundùm diſpoſitionem *præſentis can.* 18. nihilominùs, imponentes, vt ſuprà, huiuſmodi onera Eccleſiaſticis perſonis; quamuis deinde non deueniant ad realem exactionem; incidunt tamen in excommunicationem, quæ continetur in *can.* 15. vbi excommunicantur, qui ſtatuta, ordinationes, conſtitutiones, pragmaticas, ſeu quæuis alia decreta quomodolibet fecerint, ordinauerint, & publicauerint contra libertatem Eccleſiaſticam; ſed qui imponit onera prædictis Eccleſiaſticis, ad minùs dicitur facere ordinationem contra immunitatem Eccleſiæ, ergo contrahit excommunicationem *dicti can.* 15.

Vnde benè dixit, Suar *hoc eodem loco in princip.* quòd hæc prohibitio virtualiter continetur in præcedentibus: nam ſiue hæc impoſitio, & exactio fiat per modum ſtatuti, ſiue per modum præcepti, aut quacunque alia ratione, incurritur tamen dicta cenſura. Idem affirmat Ioan. Bapt. Scotcia *in ſelect. Sum. Pontif. Conſtit. Epit. 166. Theor. 427.*

26 Secundò dubitari poteſt, an imponentes prædicta onera, & exigentes ab Eccleſiaſticis pro bonis; eiſdem largitis, aut emptis, incidant in eamdem excommunicationem? Reſpondeo affirmatiuè quia vt patet ex verbis *eiuſdem can.* 18. nimirum, *ac eorum, & Eccleſiarum, &c.* virtute quorum, Eccleſiaſticorum bona ſimpliciter efficiuntur immunia ab huiuſmodi onerum impoſitione, & dum textus ipſe generaliter loquitur de Eccleſiaſticorum bonis, generaliter eſt intelligendus de quibuſcunque bonis, ſiue patrimonialibus, ſiue donatis, emptis, aut quouis alio titulo quæſitis: ratio eſt, quoniam lex generaliter loquens, generaliter debet intelligi, & quando diſponit, nec diſtinguit, ſimpliciter quoque intelligenda eſt, nec nos diſtinguere debemus, arg. text. *in l. de pretio, ff. de public. in rem act. & l. 1. §. generaliter, ff. de legat. præſt.*

Ratio verò, qua clerici ſunt immunes ab huiuſmodi oneribus, eſt, quia collectæ principaliter imponuntur perſonis ſubditis, & ſecundariò earum rebus, vt *in l. reſcripto, & l. fin. ff. de muner. & honorib.* clerici autem laicis non ſubduntur, vt *ſuperioribus Quæſitis* ſatis oſtenſum eſt, ergò, &c.

27 Idem dicendum eſt, & à fortiori de bonis Eccleſiaſticis donatis pro titulo ſacrorum Ordinum loco beneficij, iuxta decretum Conc. Trid. *ſeſſ. 21. de reform. c. 2.* quia tunc bona illa gaudent omnibus Eccleſiæ priuilegiis: vt per gloſſ *in cap. ſi Epiſcopus*, & Dec *ibid. n. 20. de præb.* Fel. *in c. Eccleſia S. Mariæ, n. 20 de conſtit.*

28 Tertiò oritur dubium, an imponentes, & exigentes collectas, ſeu gabellas à clericis negotiatoribus, incidant in excommunicationes *eiuſdem* §. 18.

Ad quod relictis argumentis, quæ in contrarium ſolent adduci, negatiuè reſpondeo, quoniam clerici negotia exercentes pro rebus ſuæ negatiationis non fruuntur priuilegio Eccleſiaſtico, & conſequẽter non ſunt immunes à gabellis, & oneribus laicorum; & ſic laici exigentes tales collectas à clericis negatiatoribus non ligantur, præſentis canonis cenſura: ita affirmant Dec. *in cap. Eccleſia S. Mariæ, n. 172. de conſt.* & Felin. *ibid. n. 105.* & alij, quos citat, & ſequitur Leonard. Duar. *in Com. Cœnæ lib. 2. in d. can. 18. q. 8. n. 3.* Affirmans hoc intelligendum eſſe de negotiatione illicita, quæ iuri naturali, ſeu diuino contraria eſt. Secùs autem ſi eſſet licita ſecùndùm ſe, & illicita ſecundùm circumſtantiam perſonæ.

29 Cauendum tamen eſt, quòd clericus, ſiue alter Eccleſiaſticus non dicitur negotiator, ſi proprios agros per operarios, vel famulos ſuos coleret, & deinde venderet fructus, illóſque diſtribueret; vel ſi ſal ex ſalinis proprijs per eoſdem operarios, & famulos conficiendum curaret, & diſtraheret, non ſolum in magno pondere, ſed etiam, vt vulgari vtar vocabulo) ad minutum; & quod dico de ſale, intelligo etiam de vino, oleo, vua, & ſimilibus: quia cùm hæc clericus, ſiue alter Eccleſiaſticus ex rebus ſuis colligat, deinde vendat, non dicitur propriè negotiari: ita Panorm. *conſ. 6. part. 1.* Cram. *conſ. 163.* Bertachin. *in tractatu, de gabellis part. 7. col 4.* Campan. *in repet. extrau. Clementis VII, contra clericos non incedentes in habitu, & conſ. n. 128.* Rolandus à Valle *in conſ. 71. lib. 4. num. 5.* Toler. *in ſum. lib. 1. cap. 38. verſ. vndecimò habetur*, Aufret, *tract. de poteſtat. ſecular. in Eccleſiaſt. regula 2. fallent. 32.*

Ex his tamen non licèt inferre, poſſe clericum, ſiue Eccleſiaſticum tenere tabernam; & vinum, quod ex poſſeſsione ſua, vel Eccleſiæ colligit perſonaliter, & per ſeipſum vendere, licèt poſſit illam etiam in domibus Eccleſiæ tenere, & vinum per alium vendere, Gem. & Fran. *in c. vnic. de vita, & honeſt. cler. in 6.* & alij quos congerit Lambert. *de iurepatr. lib. 2. par. 1. q. 6. art. 26. n. 4.* Idem dicendum erit, ſi Monaſterium in ſuis poſſeſſionibus venam ferri, aut alterius metalli habeat, & ex ea ferrum, aut metallum opera miniſtrorum conductorum cõficiendum curet, illudque vendat: aut ſi eamdem venam emat, & ex ea per ſuos Monachos metallum efficiat, & vendat: quoniam hoc modo non dicitur negotiari, ſed emere materiam, quam Eccleſiaſticorum miniſterio in metallum tranſmutatam diſtrahit, vt per Leonard. Duar. *in Comment. Bullæ Cœnæ lib. 2. can. 18. q. 8. n. 16. §. non tamen licitum, in fine.*

30 Sciendum tamen eſt, quòd nonnulli extant caſus in quibus negotiatio clericis permittitur, etiam earum rerum, quæ emptæ, immutatæ cariùs venduntur.

Et primus caſus eſt, vbi clerici adeò paupertate laborarent, vt ſe, ſuamq; familiã aliter, quàm per negotiationem prædictam ſuſtentare non poſſent: quoniam eo caſu licitè poſſent negotiari, non tantùm per alios, ſed etiam per ſeipſos, vt per Imol. *in cap. fin. ſub n. 13. de vit. & honeſt. cler.* & Nauar. *in Man. c. 23. ſub n. 110.*

Secundus caſus eſt, ſi clericus emeret res aliquas ad propriam, & familiæ ſuſtentationem pro victu totius anni; & præter ipſius intentionem, ex eis aliquid ſuperſit; nam eo caſu, illud, quod ſupereſt, poteſt reuendere, abſque illicitæ negotiationis nota; quia illa venditio eſt per accidens, de qua nulla ratio habenda erit.

Tertius caſus eſt, quando clericus emit ad proprium, ac ſuorum vſum neceſſaria abſque reuendendi animo, & deinde illorum pretium accreſcat, ex cuius exceſſu clericus ipſe alliciatur ad eadem diſtrahendum; intendens deinde viliùs emere poſſe res ſimiles; poteſt illa reuendere cariùs, quàm emerat, illúdque lucrum conſequi abſque vlla tributi ſolutione, ita Molin. qui teſtatur de communi *diſp. 342. à n. 8. in fin.*

Et aſſignatur ratio; nam negotiatio non ſolùm eſt indecens perſonis Eccleſiaſticis, ſed etiam de iure eſt interdicta 88. *diſt. per totam.*

Quintò

31 Quintò dubitari poteſt, cùm in canone dicatur, *etiam à ſponte dantibus*, an exigentes collectas ab Eccleſiaſticis perſonis ſponte dantibus, excuſentur ab hac excommunicatione.

Pro dubij reſolutione dico cum Duar. *loc cit q. 16.n.1.* quòd ſpontè aliquid dari dupliciter contingit: primò quando ex abſoluta, & omnimoda, ac omni libera donandi voluntate aliquid tribuitur: ſecundò, quando ſine aliqua ſpeciali violentia, aut compulſu propter exactionem aliquid datur. Cùm igitur per Conſtitutionem præſentis canonis prohibeatur exactio onerum prædictorum ab Eccleſiaſticis perſonis, etiam à ſpontè dantibus, non eſt intelligendum primo modo de ſpontè dantibus ex abſoluta ſcilicèt, & libera voluntate donatoris; cùm quilibet rei ſuæ ſit moderator, & arbiter, vt *in l re mandata, C. mandati*, ſed intelligitur de ſpontè dantibus ſecundo modo; ideſt, etiam ſi nulla interueniat vis, aut coactio propter impoſitionem, & exactionem, detur aliquid intuitu gabellæ impoſitæ; vt quia clericus rogatus ab exactoribus, dictas collectas, tanquàm debitas ſolueret; nam huiuſmodi ſolutio eſt ſufficiens ad incurrendam excommunicationem in d. canone contentam, vt per Suar. *loc. cit. ſect. 2. n. 99. propè finem*, cum aliis, quos allegat Proſper de Auguſt. *in addit. ad Stephan. Quarant. in Sum. Bullar. in verb. vectigalis lim. vlt.* idem affirmat Laurent. de Peirin. *in lib. de Priuil. Fratr. Minim. in declarat. Conſtit. 2. Iulij* x. §. 33. *n. 140.*

32 Septimò, dubitatur, per illa verba canonis, *aut quanuis etiam Pontificali*. An Prælati Eccleſiaſtici imponentes prædicta onera Eccleſiaſticis abſque Summi Pontificis licentia, incidant in excommunicationem præſentis canonis, etiam ſi faciant poteſtate Eccleſiaſtica. Ad quod

Reſpondeo, quòd ad incurrendam excommunicationem huius canonis ſufficit, quòd talia onera imponantur clericis, & alijs perſonis Eccleſiaſticis ſine licentia Romani Pontificis, quacumque poteſtate, ſiue Eccleſiaſtica, ſiue laica, id contingat, ſiue Prælati Eccleſiaſtici, ſiue Domini temporales ſint; quoniam Canon generaliter loquitur, nec diſtinguit, ergo generaliter, & abſque alia diſtinctione debet intelligi; & eò fortiùs, quia militat eadem ratio in vtroque caſu; & vbi militat eadem ratio, ibi debet eſſe eadem iuris diſpoſitio, argum. text. *in l. illud, ff. ad l. Aquil.*

33 Octauò dubitatur, an imponentes, & exigentes dictas collectas à clericis, qui cauſa fraudandi collectas clericalē habitum aſſumpſerunt, & ſine vlla intentione clericandi, incurrant in excommunicationem præſentis canonis, Proſper. de Auguſt. *in addit. ad Quarant. in Summ. Bullar. verb. vectigal, limit. 1.* conſtanter affirmat, quòd clerici aſſumentes habitum ſine vlla intentione clericandi, non gaudent immunitate huius canonis, & hoc probat, ex tex. *in l. qui ſub prætextu C. de ſacroſanct. Eccleſ.* vbi gloſſa caſum figurat de laico, qui ſe fecit eligi in Canonicum Sancti Petri, vt euitaret munera laicorum.

Probatur etiam, & corroboratur ſententia eiuſdem Proſp. Auguſt. ex text. *in c. commiſſa, §. cæterum de elect. in 6.* in quo loco percipitur, quòd clericus beneficium Parochiale obtinens ſine animo percipiendi Sacerdotium infrà annum, debet reſtituere fructus; ratio eſt, quia fraudulenter eos recepit, *c. licèt de elect. in 6.*

Contrarium tamen affirmare debemus; quia cùm clericus aſſumit habitum, verè, & propriè characterem ſuſcipit; ſi ergò clericus eſt (quod de ſe clarum eſt) gaudet immunitate clericorū; ac per conſequens, imponentes, & exigentes gabellas, & alia onera ab eo, in excommunicationem huius canonis incident abſque vlla dubitatione.

Corroboratur hæc ratio; quia recipiens beneficium ſimplex, cui eſt annexus ſacer ordo, animo retinendi illud ad tempus, & fructibus eiuſdem fruendi, & illo tandem renunciato, ad vitam coniugalem tranſeundi; ſi illud eo animo accipiat vt velit ei inſeruire ſufficiēter, donec illud (mutato ſtatu) relinquat, non ſolùm non peccat mortaliter, immo nec etiam tenetur ad reſtitutionem fructuum, vt tenet Sanch. *lib. 7. de matrim. diſp. 47. in fine*, & Duard. *hic q. 7. n. 3.* vbi affirmat, hanc ſententiam eſſe magis probabilem; ergo (eadem militante ratione) idem fatendum eſt, vt ſcilicet fiat immunis, & exemptus à vectigalibus, & oneribus prædictis.

Ad ſententiam Proſperi Auguſtini, & ad eius rationes reſpondeo, quòd ſi illi, de quibus ipſe Proſper Auguſt. loquitur ſine vlla intentione clericandi, habitum aſſumpſerint, concedimus illos non gaudere immunitate prædicti canonis; quia iſti clerici ſunt nomine, non re, & ita loquitur text. *in d. l. qui ſub prætextu, C. de ſacroſ. Eccl.* ait enim Bart. *in d. l.* quòd ſi officium diuinum exercet ſolo nomine, priuilegio clericorum non gaudet; ſecùs dicendum eſt ſi clerici habitum deferentes ſeruiant in diuinis: quia etſi intentionem non habeant maiores ordines ſuſcipiendi in perpetuum, ſed tantùm, vt gaudeant prædicta immunitate; nihilominùs dicuntur exempti à ſupradictis oneribus; quia ſunt clerici verè, & realiter, & non tantùm nomine: ita affirmat Duardus, *loco cit. n. 5.* & ſic reconciliatur prima ſententiam cum noſtra.

Nonò dubitatur, an Domini imponentes, & exigentes collectas ab Eccleſiaſticis eorum feudatariis, incurrant excommunicationem præſentis Canonis. 34
Reſpondetur negatiuè; quoniam Eccleſiaſtici, tenentes feuda à Principibus ſecularibus, tenentur ad onera feudorum: & Eccleſia ipſa, quando feudum conſequitur, tenetur ad illa onera, ad quæ alij feudatarij præſtare tenentur, & ratione feudi tenetur recognoſcere Dominum directum, vt docet Oſtienſ. *in Sum. de immunit. Eccleſ. & §. à quibus*, & Bald. *in l. fin. in fine, C. ſine cenſ.*

Decimò dubitatur, an imponentes, & exigentes collectas ab Eccleſiaſticis pro bonis in eo communi, & indiuiſo poſſeſſis cum eorum Patre, & Fratribus, incidant in excommunicationem huius Canonis. 35

Reſpondetur affirmatiuè: nam ſi pater, & fratres clericorum teneantur pro rata eorum ad ſoluendas collectas; clerici tamen pro eorum parte à collectis huiuſmodi præſtandis, immunes ſunt. Ita Duard. *loco cit.*

QVÆSITVM XXII.

An Monaſterium hæres inſtitutus à laico, qui coram Iudice ſuo in ius vocatus fuerat ſuper aliqua cauſa ciuili, coram Iudice laico, ſuper eadem cauſa reſponderi, vel coram ſuo Iudice Eccleſiaſtico remitti, & conueniri debeat.

SVMMARIVM.

1 *Monaſterium, vel perſona Eccleſiaſtica, ſi in bona laici ſucceſſit, ligatur inſtantia iam coram Iudice laico ſuſcepta, ſed contrarium verius, vt* à num. 11.

2 *Inſtantia iam cum defuncto inchoata tranſit in hæredem.*

3 *Indiſtinctè ſancitum, indiſtinctè intelligi debet.*

4 *Iudicium, vbi cæptum eſt, ibi terminari debet.*

5 *Hæres cenſetur vna & eadem perſona cum defuncto.*

6 *Fictio in ſuo caſu idem operatur, quod veritas.*
7 *Obligatio non variatur ex perſona ſucceſſoris: & ius alicuius mutatione, deterius fieri non debet.*
8 *Reus, ſi cœpto iudicio clericus efficiatur, coram eodem Iudice laico comparere debet.*
9 *Hæres conuenitur ex contractu defuncti.*
10 *In iudiciis quaſi contrahitur.*
11 *Clericus hæres laici conueniri debet coram Eccleſiaſtico, non ſolùm in caſu, in quo teſtator conuentus non fuerat, ſed etiam vbi iam cum defuncto cœptum fuerat iudicium*, vt num.12.

1 VIdetur dicendum, quòd Monaſterium, ſiue alia perſona Eccleſiaſtica, ſi in bona laïci ſucceſſerit, ligetur inſtantia iam coram Iudice laico inchoata; ex infraſcriptis.

2 Primò, quia inſtantia iam cum defuncto inchoata
tranſit in hæredem, *l.ſi conſtante, §.finali, ff.ſolut.matrimon. l.Lucius, §.rogatus*, vbi Bart. *ff.ad Trebellianum,
& in l.ſi is, qui Roma, ff. eodem tit. de iudic.* vbi ſic dicitur.
Si is, qui Romæ iudicium acceperat, deceſſit, hæres eius, quamuis domicilium trans mare habeat, Romæ tamen defendi debet, quia ſuccedit in locum eius, à quo hæres relictus eſt.
Bald. *in l. ſi intra, ff. de in integr. reſtitut.minor.* Bart. *in l.ſi eum hominem, ff. de fideiuſſ.*
Soccin. *conſ.31. num.8. vol.1.* Franc.Marc. *deciſ.321.*
3 *n.4.* quod indiſtinctè ſancitum, & firmatum reperitur,
nulla facta exceptione hæredis clerici, vel laïci: ergo
indiſtinctè intelligi debet, cuiuſcunque conditionis
hæres ſit, *l.pretio, ff.de public.*

4 Secundò, quia vbi cœptum eſt iudicium, ibi terminari debet, *l.vbi, ff.de iudic.*

5 Tertiò, quia hæres cenſetur vna, & eadem perſona cum defuncto, §.1. *Auth.de iureiur.an. à morien. præſt. l.hæredem, ff. de regal.iur.* Anchar. *conſ.244.* Rota *coram fel. record. Gregorij XV. deciſ. 535. num.5.* ergo ſicut defunctus non poſſet iudicium inchoatum deſerere, ita neque hæres, licet clericus.

6 Non obſtat, ſi dicatur, quòd hæres fictè, non verè cenſeatur eadem perſona cum defuncto; quia fictio in ſuo caſu idem operatur quod veritas, vt in puncto aduertit Ioannes Baptiſta Aſin. *in ſua praxi iudic. §.2.cap.12. num.54.* licèt ipſe contrarium ibi pro hac quæſtione, ſentiat.

7 Quartò, quia obligatio non variatur ex perſona ſucceſſoris, nec ius alicuius, mutatione perſonæ deteriùs fieri debet, *l.2. §.ex his, ff. de verb.obligat.cum concordant.allegat.* per gloſſ. *ibi, in verb.immutatur.*

8 Quintò, quia ſi inchoato iudicio, reus efficiatur clericus, cogitur coram eodem Iudice laico comparere, ſecundùm Bald. *in l.ſi quis poſteaquam, ff.de iudic.*

9 Sextò, quia hæres conuenitur ex contractu defuncti, & debet illud ſeruare, *l. cùm à matre, C. de rei vendicat.* Bartol. *in l.de eo, ff. de iudic.* & obligationis qualitas mutari non debet ex perſona hæredis, *dicta l.2.§.ex his, ff.de verb. obligat.*

10 At Clericus ligatur contractu auctoris, ergo & quaſi contractu; nam in Iudicio quaſi contrahitur, *l.3.§.idem ſcribit, ff. de pecul.*

Atque ideò hanc ſententiam tuentur Bart. *in dicta l.hæres abſens, ff. de iudic.* & ibi Caſtrenſ. *num.3. & 4.* Angel. *num. 3. qui teſtatur de communi*, Curt. Iunior *num.10.* Alexand. *in §. fin.* iidem Caſtrenſ. & Angel. *in l.3.C.de hæredit.act.* Imola *in l.ſi eum hominem, ff.de fideiuſſorib.* Roman. *d.l.ſi conſtante, §.fin.num.14 ff.ſolut. matrim.* Barbat. *conſ.1. vol.3. & in d. cap. quæ V. num. 45.* Aufrer. *in Clement.1. de offic. ordin. regul.2. fallen.6.* Firmian. *in ſuo repertor.verb.clericus conuentus, verſ.16. in fine*, Guillem. de Benedict. *in cap. Raynutius, verſ.vxorem nomine Adlaſiam, num.124. de teſtament.* Bo... *deciſ.69 num.32.* Marant. *de ordin. Iudic. part.4.diſt.11.num.79.* Vaſquez, *de ſucceſſ. creat.lib.3. §.52.limit.17. num.72.* Iaſ. *in auth.quas actiones, n.39. C.de ſacroſanct. Eccleſ.* Viu. *commun. opin. lib.1.opin.108.* qui hanc opinionem dicit communem, ac veram, tenendámque in iudicando, & conſulendo. Ceuall. *opin. commun. contra commun. quæſt. 36. num.13.* latiſſimè Surd. *conſ. 222. per tot. & deciſ. 110.* vbi, quòd hæc ſententia ſit magis vera, & communis, ratione, & auctoritate, & numero Doctorum, & poſt eum Andr. Gayll. *practicar.obſeruat.lib.1.obſeruat.37. num.8.& ſeq.* Sigiſmund. Scacc. *de iudic. cauſ.crimin. lib.1. cap.11. num.23.* Proſper. Farinac. *de inquiſition. quæſt.8.num.46. ampliat.17.* Galleſ. *ad ſecundam particul.obligat.Cameral.quæſt.2.num.3.* vbi Zach. *num.2.* Stephan. Gratian. *diſcept. forenſ. cap. 16. num. 31.* & plures, quos plena manu refert Emanuel Barboſ. D. Auguſtini genitor *in comment.ad ordinat.Regiam Luſitan.lib.2.tit.1.§.8.*

Verùm, licèt hæc ſententia communis ſit, & plu- 11
ribus nitatur fundamentis; contraria tamen tenenda
eſt; quia clerici, & perſonæ Eccleſiaſticæ nequeunt
coram Iudice laïco conueniri, *auth. ſtatuimus, C. de
Epiſcop.& cleric. cap.ſi diligenti, de foro compet.* gloſſ.
fin. *in cap. ſignificaſti*, & ibi Panormit. *eod.tit.* quod
quidem procedere videtur etiam quando clericus, vel
perſona Eccleſiaſtica laïco ſuccedit; quia nihilominus
coram ſuo Iudice conueniri debet, ſecundùm
Bart. *in l.hæres abſens, num.1. ff. de iudic.* & *in authent.
qua in prouincia, num.etiam 1. C. vbi de crim.agi oport.*
& ideò procedit, nedum quando iudicium inchoandum
eſt, vt pro indubitato reſoluunt Parlad. *lib.1. rerum
quotidian.part.2.§.1.num.8.* Spin. *in ſpecul. teſtament.gloſſ.33.principali, n.72. & 76.* & Stephan. Gratian.
diſcept.foren.cap.16.num.1. & 32. Melch.Phœb.
Luſitan. *deciſ.70. num.14. tom.1.* Petrus Barboſ. *in dicta
l.hæres abſens, num. 129.* Emanuel Barboſ. *d. §.8.
num. 2.* verùm etiam quando iam cum defuncto cœ- 12
ptum erat iudicium; vt tenent Bald. *in cap.in præſentia,
num.9. de probat.* Anton.Imol. Abb. & Felin. *col.
penult. in cap. quia V, de iudic.* Rot. *deciſ. 552. aliàs
deciſ.1. de foro compet.* & alij plures, quos refert, licèt
non ſequatur Couar. *pract.quæſt.8. num.3.verſ.verum
contraria opinio.*

Adeſt etiam pleniſſima exemptio ab omnibus, quibuſcunque decimis vniuerſalibus, & particularibus hactenus impoſitis, & poſthac forſan imponendis (Papalibus ſupple) nimirum ab omni contributione, collecta, taxa, tam Ordinaria, quàm Apoſtolica auctoritate in quocumque loco Sedi Apoſtolicæ mediatè, vel immediatè ſubiecto ad inſtantiam Communitatum, pro debitis per eas contractis, vel contrahendis impoſita, vel imponenda; quæ exemptio fuit conceſſa duodecim Congregationibus, videlicet Lateranenſi Canonicorum Regularium ſub Regula S. Auguſtini, Caſinenſi, & Montis Oliueti Ordinis ſancti Benedicti, Carthuſianorum, Camaldulenſi, Cæleſtinorum, ſancti Saluatoris Bononien. etiam Canonicorum Regularium Vallis Vmbroſæ, Cruciferorum, ſancti Georgij in Alga, pariter Canonicorum Regularium, Ciſtercienſiúmque Lombardiæ, ac ſancti Hieronymi, & de occaſione ſubſidij ſexaginta millia ſcutorum auri in auro, ſuper eorum bonis imponen. vt in Bulla S. D. Clementis VIII. incipien. *Cùm ſuperiore*, quæ cùm non ita facilè inueniatur, nec in Bullario nouo inſerta reperiatur; ideò illam in præſentiarum tranſcribere, ad ſtudentium commoditatem, operæpretium duxi, in hunc qui ſequitur modum.

CLEMENS

CLEMENS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

CVm Superiore anno, vt chariſſimo in Chriſto filio noſtro Rodulpho Romanorum Regi Illuſtri, in Imperatorem electo, aduerſus Turcas in ipſius Ditiones erumpentes, opem aliquam ferremus, nonnullas decimas ſuper beneficiorum Eccleſiaſticorum fructibus in vniuerſa Italia imponere coacti fuerimus; & vlteriùs ſubſidium ſexaginta millium ſcutorum monetæ à duodecim Regularibus Congregationibus, quas exemptione à prædictis decimis aliàs illis à fel. rec. Pio Papa V. prædeceſſore noſtro conceſſa gaudere volumus, receperimus. Nunc verò iiſdem, & forſan grauioribus, quàm tunc circumuenti neceſſitatibus, licèt eaſdem Congregationes ob oneribus, quibus premuntur, potiùs ſubleuare cuperemus, aliud tamen ab ipſiſmet Congregationibus ſubſidium ſexaginta millium ſcutorum auri in auro ad rationem duodecim iuliorum pro quolibet ſcuto, iterum exigere, & recipere compellamur. Cúmque Congregationes ipſæ ſubſidium huiuſmodi ſexaginta millium aureorum nobis præſtare promptè conſenſerint, Nos illud quanto cum minori fieri poterit eorum incommodo, & damno ab illis recipiendum duximus. Idcirco, cùm à Miniſtris noſtris Cameralibus, qui negotium hoc cum earundem Congregationum Procuratoribus diligenter diſcuſſerunt, nobis relatum ſit non poſſe ſummam prædictam ſexaginta millium aureorum expeditiori ratione congeri, quàm ſi, vti factum eſt, in ſubſidio anno ſuperiori recepto, vt præmiſſum eſt, Mons Nouennalis, ad eam ſummam augeatur. Motu proprio, & ex certa ſcientia, déque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine Congregationibus prædictis Lateranenſi Canonicorum Regularium ſub Regula ſancti Auguſtini, Caſinenſi nimirum, & Montis Oliueti, Ordinis ſancti Benedicti, Carthuſianorum, Camaldulenſi, Cæleſtinorum, ſancti Saluatoris Bononien. etiam Canonicorum Regularium, Vallis Vmbroſæ, Cruciferorum, ſancti Georgij in Agla, pariter Canonicorum Regularium, Ciſtercienſiúmque Lombardiæ, ac ſancti Hieronymi, eorúmve Generalibus Procuratoribus, quamuis ad hoc ſpeciale mandatum non habeant, vt dilecti filij Don Celſus de Rauenna Canonicus Regularis dictæ Congregationis Lateranen. & Don Marcus Antonius Rozzus, Monachus Congregationis Montis Olioeti, nomine omnium Procuratorum Generalium prædictorum, cum interuentu dilecti filij noſtri, & Cameræ Apoſtolicæ Generalis Theſaurarij, taxam aliquam inter ſe, pro cuiuſque ipſarum facultate, redditum annuorum conſtituere, aut aliàs ratam partem reddituum, prout cuilibet, ex Congregationibus prædictis, minùs incommodum, & damnoſum eſſe, ac magis expedire iudicauerint, aſſignare; illámque ſummam de nouo dicto Monti applicare, quæ ſufficiens ſit pro ſumma ſexaginta millium ſcutorum aureorum huiuſmodi, quam ab eis hoc modo recipi volumus, congreganda, factáque taxa huiuſmodi, eamdem Monti prædicto Nouennali, vltra alias taxas, ſeu ratam redditunm dicti Montis, quas ſingulæ dictarum Congregationum ſoluere, vſque in hunc diem obligatæ exiſtunt; aſſignare, applicare, & incorporare, ac ſuper taxa, ſeu rata ſic facienda, aſſignanda, & incorporanda, poſtquam, vt præfertur, aſſignata, & incorporata fuerit, totidem loca, quorum fructus ſoluuntur, perſoluantur, prædicto Monti addere quot pro ſumma prædicta ſexaginta millium ſcutorum aureorum congerenda neceſſaria erunt. Necnon eiſdem omnibus Procuratoribus Generalibus, poſtquam per dictos duos taxa, & aſſignatio prædictæ factæ fuerint, eam ſuper taxa inter ipſas Congregationes, pro rata quamlibet ſuarum Congregationum reſpectiuè tangente, nominatim dictas Congregationes vnuſquiſque Procurator Generalis, videlicet ſuam, etiam ſi ab ea ſpeciale mandatum in Capitulo Generali, vt aliàs iuxta Conſtitutiones ipſarum Congregationum, factum non habeant, ſuáque bona, ac redditus, & prouentus vniuerſa, etiam in ampliori forma Cameræ Apoſtolicæ obligare, & hypothecare nominatim poſſint, debeant, & teneantur, quam ſuper aſſignatione, & incorporatione illius dicto Monti facienda, ipſiuſque Montis augmento; necnon ſuper ſumma prædicta ſexaginta millium ſcutorum inde redigenda nobis in ſubuentionem prædictam tradentem, & aſſignantem vnum, vel plura inſtrumenta: cum conditionibus, renunciationibus, commiſſionibus, obligationibus, etiam in dicta ampliori forma Cameræ Apoſtolicæ, pactis, decretis, cautelis, & clauſulis quomodolibet neceſſariis, & opportunis, celebrare, ac alia quæcunque ſuper his, etiam pro maiori Montis prædicti, illiuſque Collegij Montiſtarum, ac aliorum, qui pecunias ſuas in eodem Monte collocauerint, ſecuritate neceſſaria, & opportuna, facere, & exequi, ac vberiùs ipſis modernis, & futuris pro tempore Congregationum prædictarum Procuratoribus Generalibus, vt in earum

earum quiſque Congregationibus taxam, vt præfertur, ſtatuentem pro rata eas reſpectiuè tangentem inter Monaſteria, & Conuentus earum diuidere, & ab illis exigere, & Depoſitario dicti Montis, quem ipſas Congregationes, tam pro præſenti additione, quàm prima dicti Montis erectione, & illius additione anno ſuperiori facta, etiam Modernum Depoſitarium, niſi Depoſitariam ipſam titulo, forſan oneroſo obtineat, ad eorum libitum amouendo, deputare poſſe concedimus quotannis, prout de antiquis taxis, ſeu ratis fieri conſueuerit, conſignare; cum facultatibus, & auctoritatibus ſolitis liberè, & licitè poſſint, & valeant, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, plenam, amplam, liberam, & vniuerſam facultatem, & auctoritatem concedimus, & impartimur: Et nihilominus omnia, & ſingula præmiſſa, ac alia earum vigore, per dictas Congregationes, ſeu earum Procuratores prædictos, cum interuentu dicti Theſaurarij Generalis, facienda, & inſtrumenta deſuper celebranda, cum omnibus in illis contentis, ex nunc, prout ex tunc, poſtquam facta, & celebrata fuerint, auctoritate, & tenore præmiſſis confirmamus, & approbamus, ac præſentium noſtrarum literarum munimine roboramus; omnéſque, & ſingulos, tam iuris, quàm facti, & etiam ſolemnitatum forſan ſubſtantialium quomodolibet omiſſarum, ſi qui interuenerint, in eiſdem, præcipuè verò defectus Mandatorum ſpecialium ad præmiſſa facienda requiſitorum motu, & ſcientia ſimilibus pari auctoritate, & tenore ſupplemus, eáque omnia, & ſingula valida, firma, & efficacia fore, ſuóſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere debere; ac per omnes, & ſingulas Congregationes prædictas perinde, ac ſi ipſi Procuratores illa, cum ſpeciali, earum Mandato, obligaſſent, ac alios, ad quos ſpectabit, firmiter obſeruanda eſſe; ſicque per quoſcunque Iudices Ordinarios, & delegatos, etiam Cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ac ipſius Cameræ Apoſtolicæ Præſidentes, Clericos, ac S. R. E. Camerarium, Theſaurariúmque prædictum, & alios ipſius Cameræ Miniſtros, ſublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere. Irritúmque & inane quidquid ſecùs, ſuper his, à quoquam, quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Decernimus, & declaramus præterea pro maiori Montis prædicti, illiúſque Collegij Montiſtarum, necnon eorum, qui pecunias ſuas in dicto Monte collocabunt, cautela, & ſecuritate, ex nunc pariter, prout ex tunc, poſtquam dictus Mons vigore præſentium ad quamlibet locorum quantitatem auctus fuerit, quòd tam antiqua, quàm noua loca augenda huiuſmodi, vnum, idémque Montis corpus, ac vltimorum locorum emptores, cũ antiquis Montiſtis vnum, idémque Collegium, abſque aliqua prorſus ratione prioritatis, ſeu poſterioritatis differentia, conſtituatur; ac poſteriora loca, illorúmque emptores omnibus, & ſingulis gratiis, exemptionibus, libertatibus, immunitatibus, priuilegiis, quibus antiquiora loca, illorúmque poſſeſſores, iuxta dicti Montis erectionis formam, vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poſſunt, & poterunt in futurum pariformiter, & æquè principaliter vti, potiri, & gaudere poſſint, valeant, & debeant, in omnibus, & per omnia, abſque aliqua ſimiliter differentia, ſtatuimus, & ordinamus. Volumúſque etiam eiſdem Procuratoribus Generalibus, ſeu duobus ab ipſis Procuratoribus deputatis dictarum Congregationum concedimus, vt loca prædicta Montis, vigore præſentium, augendi, cum interuentu dicti Theſaurarij Generalis, cuicunque mercatori, ſeu aliis perſonis meliorem conditionem offerentibus, pretio inter eos conueniendo, vendere, & alienare, pretiúmque inde redigendum penès dilectum filium Ioſephum Iuſtinianum Depoſitarium Noſtrum generalem, ſeorſum ab aliis Noſtris pecuniis, deponere, itavt inde, niſi pro præſtanda dicto Rodulpho Imperatori Electo, deſtinata ope, vel caſu, quo bellum antequam dictæ pecuniæ in vſum prædictum conuertantur, ceſſaret, ad effectum reſtituendi ipſis Congregationibus, pro redemptione dicti Montis percipi minimè valeant, nec in alios quoſcunque quàm in prædictos vſus conuerti, nullatenus poſſint liberè ſimiliter, ac licitè, etiam opportunam ad hoc quoque illis facultatẽ impartimur. Vt autem prædictæ Congregationes tali onere ſubiectæ, aliqua in parte, aliis, ſi quæ imponentur impoſterum, alleuientur, motu, & ſcientia ſimilibus confirmantes, & auctoritate Apoſtolica approbantes in primis facultates, & exemptiones eiſdem Congregationibus cõceſſas, per fel. rec. Pium V. prædeceſſorem noſtrum, ſub datum Romæ, anno 1570. 14. Kalend. Aprilis, Pont. ſui anno 6. earum ſingulas, & ipſarum Superiores, Abbates, Priores, Præpoſitos, Patres, Monaſteria, Capitula, Conuentus, Prioratus, membra, Grangias, & bona omnia, & ſingula, tam præſentia, quàm futura, cuiuſcunque qualitatis, quantitatis, valoris, & naturæ, & vbicunque exiſtentia, & conſiſtentia, quocunque nomine nuncupentur, ab omnibus,

&

& quibuſcunqne decimis vniuerſalibus, & particularibus, à nobis, ſeu ſucceſſoribus noſtris, quoquomodo, etiam, ad eiuſdem, vel alterius, Imperatoris, Regum, Ducum, etiam Sabaudiæ Principum, ſeu aliorum quorumcunque inſtantiam, præterquam Dominij Venetorum, & ex quibuſcunque cauſis, etiam prædicta longè maioribus, vrgentiſſimis, & neceſſariis, etiam hic non expreſſis, & de neceſſitate exprimen. hactenus impoſitis, & poſthac forſan imponendis. Et propterea ab omni contributione, collatione Taxa, tam Ordinaria, quàm Apoſtolica auctoritate, in quocunque loco Nobis, & Sedi Apoſtolicæ mediatè, vel immediatè ſubiecto, ad inſtantiam Communitatum, Caſtrorum, & Oppidorum, pro extinctione, & liberatione debitorum, per eaſdem Communitates, & Vniuerſitates, hactenus contractorum, ſeu contrahendorum in futurum imponenda, & liberamus; ſaluis tamen omnibus exemptionibus ab aliis Summis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris, dictis duodecim Congregationibus conceſſis, ita vt illa, provt ſunt, confirmata cenſeantur; necnon ſalnis etiam exemptionibus, quæ de iure dictis duodecim Congregationibus competunt, eaſdem quoque, & earum ſingulas ſimiliter eximimus, & liberamus à quocunque ſupplemento integrę quartæ partis fructuum, ſecundùm verum valorem, per dictas Congregationes, ex prædictarum Conſtitutionibus perſoluen. Si quid tamen vltra ſummam, quam hactenus ſoluerunt, & in futurum ſoluent, prætendi à nobis, & ſucceſſoribus Noſtris, & Camera Apoſtolica poteſt, quod totum illis benigniter condonamus, & tam quoad præterita, quàm in futurum gratioſè in Domino elargimur. Necnon ſimili modo eaſdem eximimus, & liberamus ab omni obligatione extinguen. ſeu redimendi infrà certum tempus nondum elapſum, ratam portionem ſibi tangentem dicti Montis Nouennalis, ſi quæ forſan, ex ipſis tali obligatione obſtrictè teneatur, ex quauis conuentione cum Camera noſtra Apoſtolica, ſiue eius Miniſtris quibuſuis, quacunque ex cauſa hîc non expreſſa, & forſitan de neceſſitate exprimenda, reponentes eas in priſtina ſua libertate, & facultate dictum Montem Nouennalem extinguendo, quando, & quotieſcunque ſibi magis commodum fuerit, & libuerit. Et nihilominus earum Abbates, Priores, & alios Miniſtros, & Officiales in Domino enixè rogamus, & hortamur, vt liberationi dictarum ſuarom Congregationum quantocitius ſtudeant, & inuigilent. Decernentes prædictas litteras vllo vnquam tempore, etiam ex eo, quòd prædictæ Congregationes præmiſſis expreſsè, & nominatim non conſenſerint, aut aliàs quomodolibet de ſubreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis noſtræ, vel alio quocunque defectu notari, impugnari, inualidari, infringi, retractari, in ius, vel controuerſiam reuocari, aut ſub illis reuocationibus, ſuſpenſionibus, reductionibus, limitationibus, aut modificationibus comprehendi, niſi de earundem præſentium toto tenore, ſpecialis, & ad verbum expreſſa mentio facta fuerit, ſicque per quoſcunque pariter ſupradictos, aut alios Iudices Ordinarios, & delegatos, etiam S. R. E. Cardinales, ſublata iis ſimiliter, & cuilibet eorum, quauis alia iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, & definiri debere. Ac irritum, & inane, ſi ſecùs ſuper his à quoquam, quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca Camerario, & Theſaurario prædictis, & cauſarum Curiæ Cam. Apoſt. Generali Auditori, per præſentes committimus, & mandamus, quatenus, vel ipſi, vel duo, aut vnus eorum per ſe, vel alios vbi, quando, & quoties opus fuerit, præſentes litteras, & in eis contenta quæcunque ſolemniter publicantes, & in præmiſſis omnibus, & ſingulis, efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant, auctoritate noſtra, omnia, & ſingula in præſentibus expreſſa, ac illarum vigore facienda, quæcunque ab omnibus, ad quos ſpectat, & in futurum ſpectare poterit, inuiolabiliter obſeruari. Contradictores quoſlibet, per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aliáque opportuna iuris, & facti remedia, appellatione poſtpoſita, cōpeſcendo, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis. Non obſtantibus Regula noſtra de iure quæſito non tollendo, ac aliis quibuſuis Apoſtolicis Conſtitutionibus, præſertim fel. record. Symmachi, Pauli II. Paoli IV. & Pij V. & aliorum quorumcunque Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, de rebus Eccleſiæ non alienandis, ac Gregorij XIII. ſuper reductione dicti Montis Nouennalis, ac quibuſlibet obligationibus, de redimendo infrà certum tempus Montem prædictum ab ipſis Congregationibus, aut quacunque ipſarum, factis, earundem quoque Congregationum, & cuiuſlibet earum, Monaſteriorúmque ſingularium Statutis, & conſuetudinibus, priuilegiis quoque indultis, & litteris Apoſtolicis, ipſis Congregationibus, & Monaſteriis in contrarium præmiſſorum quomodolibet, ac ſub quibuſuis verborum formis, etiam derogatoriarum, derogatoriis, aliis inſolitis clauſulis, ac irritantibus, & aliis Decretis conceſſis, confirmatis, approbatis, & innouatis.

Quibus omnibus, & ſingulis; etiam ſi pro ſufficienti earum derogatione, de illis, eorúmque totis teooribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, oon autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habeoda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruaoda foret, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil prorſus omiſſo, & forma in illis tradita, obſeruata, inſerti forent, præſeotibus pro expreſſis habentes, ad effectum præmiſſorum, ſpecialiter, expreſsè, ac latiſſimè derogamus, ao derogatum eſſe volumus, ac omoibus illis, quæ io erectiooe dicti Mootis Nouenoalis coceſſum eſt, non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Datum Romæ, apud ſanctum Petrum, ſub Aooulo Piſcatoris, die 5. Maij, 1595. Pontificatus noſtri, aono quarto.

M. Veſtrius Barbianus.

DISPVTATIO XVI.

De priuilegiis Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

QVÆS. I. Quis poſſit Abbatibus, & Prælatis inferioribus priuilegia coocedere.

II. Vtrùm ſcriptura, ſeu bullatio ſit de eſſentia priuilegij Abbatibus, ſiue aliis quibuſcuoque conceſſi.

III. Vtrùm priuilegia conceſſa Religioſis, ſiue Religioni, exteodaotur etiam ad Abbates, & alios Prælatos Religionis, ſi nulla de eis mentio fiat.

IV. Vtrùm priuilegia Abbati, vel Prælato Regulari cooceſſa, ad Abbatem Commendatarium, extendantur.

V. Priuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum quomodo ſint explicanda, quando cootineot verba obſcura.

VI. Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores poſſint ſuarum Eccleſiarum, & Abbatiarum, & proprij Ordinis priuilegia ioterpretari.

VII. Vtrùm valeat priuilegium exemptionis Abbatibus, & Prælatis ioferioribus cooceſſum, abſque clauſula derogatoria, *Non obſtantibus quibuſcumque.*

VIII. Quomodo intelligeoda ſit illa clauſula, io priuilegiis appooi ſolita, qua dicitur, vt *non cenſeantur reuocata, niſi de illis de verbo ad verbum mentio fiat.*

IX. Vtrum Religioſi vti poſſint priuilegiis, à Sede Apoſtolica eis cooceſſis, abſque ſuorum Abbatum, & Prælatorum licentia, ſeu potiùs ipſis renuentibus.

X. Abbatum, & Prælatorum, ac Abbatiarum, aut aliarum Eccleſiarum priuilegia, quomodo reddaotur inualida.

XI. Vtrum priuilegia Abbatibus, & Prælatis cooceſſa amittantur, vel ceſſent illorum morte, vel ceſſatione à dignitate, vel ad ſucceſſores trahantur.

XII. An, & quando Prioceps poſſit priuilegium à ſe cooceſſum reuocare, limitare, ſeu reſtringere.

XIII. Vtrùm priuilegia cooceſſa Abbatiis, & Abbatibus, ac aliis Eccleſiæ Prælatis à Rege aliquo, vel Imperatore, aut aliis Principibus ſecularibus poſſiot ab illis reuocari.

XIV. Vtrum Abbatum, Prælatorum, & Abbatiarum priuilegia amittantur, & ceſſent per non vſum, vel cootrarium vſum, ſiue abuſum.

XV. Vtrum Abbates, & Prælati, cæteríque Religioſi poſſint renunciare priuilegiis ſui Ordinis, ſeu Religioni cooceſſis.

XVI. Vtrum per ſuſpenſiooes, quæ per Bullam Cruciatæ, vel alias Bullas, quotidie fiunt, ſuſpeoſa ceoſeantur Abbatum, aliorúmve Regularium priuilegia.

XVII. Vtrum Abbas teoeatur priuilegium ſibi, & ſuæ Religioni conceſſum oſtendere, an verò illi allegaoti credatur.

XVIII. Ao priuilegium conceſſum Eccleſiæ Abbatiali, vel Mooaſterio amittatur, ſi Eccleſia, vel Monaſterium corruat, & conſurgat, ſi Eccleſia, vel Monaſterium iterum ædificetur.

QVÆSITVM

QVÆSITVM I.

Qui poßit Abbatibus, & Prælatis inferioribus priuilegia concedere.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium regulariter ab eo concedi poteſt, qui legis condendæ poteſtatem habet.*
2 *Priuilegium, dicitur priuata lex.*
3 *Priuilegium eſt ius ſingulare, contra ius commune indultum.*
4 *Condere qui poteſt, poteſt & ſoluere.*
5 *Papa poteſt in ſpiritualibus directè priuilegia concedere omnibus, & vbique; in temporalibus verò indirectè.*
6 *Princeps ſecularis ſicut in ſpiritualibus legem condere non poteſt, ita nec priuilegium.*
7 *Lex extra conſtituentis territorium, non obligat.*
8 *Priuilegium extra Epiſcopi concedentis Diœceſim, vel Principis extra ſuam Prouinciam, prodeſſe non poteſt.*

1 PRIVILEGIVM ab eo regulariter concedi poteſt, qui legis condendæ poteſtatem haber, vt tradunt gloſſ. *ſingularis in Summ. 25. quæſt. 2.* Syluestr. *verb. priuilegium, q. 2.* Azor. *inſtit. moral. part. 1. lib. 5. cap. 22. quæſt. 3.* Suarez *de legib. lib. 8. cap. 9. &* 10. Salas *eodem tractatu, diſp. 17. ſect. 3. num. 27.*

2 Ratio eſt, quia priuilegium, dicitur priuata lex,
ſic dictum, quod in priuato feratur, Iſidorus *lib. 5.*
etymolog. cap. 18. relatus *in cap. priuilegia, 3. diſt.* & ex
S. Gregor. & Hieron. refert Gratian. *in cap. vlt. verſ.*
3 *neque, 25. quæſt. 1.* Ergo ab eo concedi debet, qui po-
teſt legem ferre; tum quia priuilegium dicitur ius
ſingulare contra ius commune indultum, vt ſcribunt
Petrus Gregor. *de iur. arte, cap. 7. num.* 14. Reuard.
tom. 1. ad leges 12. tabularum, cap. 2. Gonzal. *ad regul. 8.*
Cancell. gloſſ. 35. num. 5. & ita priuilegio eximitur quis
à legis obligatione; eximere autem ab obligatione
legis, & iura ſoluere, aut relaxare non poteſt, niſi, qui
ea ſanciuit, vel eius ſuperior, aut etiam inferior, ſi à
4 ſuperiore ei poteſtas tribuatur: is enim, qui condere
poteſt, poteſt & ſoluere, *l. 3. ff. de re iudic. l. vlt. C. de*
leg. cap. verbum, de pœnit. diſt. 1. cum ſimilibus, de qui-
bus Garzia Falcon. *reg.* 110. D. Barboſ. *de officio Epiſc.*
part. 3. alleg. 52. num. 1.

5 Ex quibus infertur, Summum Pontificem poſſe in
ſpiritualibus directè priuilegia concedere omnibus,
& vbique, vt docent gloſſ. & Syluestr. *citatis locis.* In
temporalibus verò poteſt, ſolummodo quoad terras
temporali Eccleſiæ dominio ſubiectas, vt notatur *in*
cap. per venerabilem, qui fil. ſint legit. Indirectè tamen,
in ordine ſcilicet ad finem ſupernaturam aſſequẽdum
poteſt omnibus, & vbique in temporalibus, & in
ſpiritualibus priuilegia concedere, vt reſoluit Bonac.
de legib. diſp. 1. quæſt. 3. punct. 2. num. 3. & Azor *citat. loc.*
ad quorum dicta comprobanda faciunt plura, quæ in
hac materia congeſſit. D. Barboſ. *de offic. & poteſtat.*
Epiſcopi, parte prima, tit. 3. cap. 2. num. 24. cum ſe-
quentibus.

6 Secundò infertur, quòd ſicut Princeps ſecularis
de ſpiritualibus legem condere non poteſt, ita nec
priuilegium, vt in materia decimarum decidit text.
in cap. tua, 25. in princ. de decim. cap. cum & plantare
7 *3. de priuileg.* Hinc etiam quemadmodum lex extra
territorium conſtituentis non obligat, *cap. 2. de conſtit.*
8 *lib. 6.* ita nec priuilegium extra Epiſcopi concedentis
Diœceſim, vel Principis extra ſuam Prouinciam pro-
deſſe poteſt, vt ait Suarez *de legib. lib. 8. cap. 26.* Vbi
eleganti diſtinctione vniuerſam reſoluit materiam; vel enim Epiſcopus, aut alius Superior in ſuo territorio priuilegium concedit, ad faciendum actum ſpeciali ſtatuto prohibitum ſolùm in ſua Diœceſi; & certum eſt prodeſſe priuilegium extra eam, quia prohibitio ad illud territorium non extenditur aut priuilegium conceditur ad faciendum actum ſpeciali ſtatuto prohibitum, etiam in aliis Diœceſibus, & ad èas non proderit priuilegium.

QVÆSITVM II.

Vtrum ſcriptura, ſeu bullatio ſit de eſſentia priuilegij.

SVMMARIVM.

1 *Scriptura non eſt de ſubſtantia priuilegij, licèt ſit neceſſaria ad gratiam probandam,* & num. 3.
2 *Gratia literis nondum expeditis non expirat morte concedentis.*
4 *Gratiam per ſolam ſupplicationem, abſque literis dici informem, quomodo intelligatur.*
5 *Executor vt cenſeatur nominatus, non ſufficit ſola ſupplicatio, ſed ſunt neceſſaria literæ.*
6 *Gratia quoad executores non dicitur perfecta ante expeditionem literarum.*
7 *Sola ſupplicatio abſque literis ſufficit pro obtinenda ſimplici abſolutoria, ſecus ad effectum adiudicationis.*
8 *Supplicatione ſola, abſque literis Rota procedit ad diſputationem dubiorum, quamuis in ſupplicatione non ſit derogatum regulæ,* de non iudicari iuxta form. ſupplicat.
9 *Literæ ſunt neceſſariæ ad validitatem gratiæ, quando Papa vult pro forma ipſius, quod literæ expediantur.*
10 *Oracula viuæ vocis eamdem, quam alia Pontificia conſtitutiones, vim obtinent.*
11 *Priuilegiis ſublatis, non cenſentur ſublata viuæ vocis oracula.*

AD eſſentiam, ſeu ſubſtantiam priuilegij non 1
pertinet, nec eſt neceſſarium, vt ſit ſcriptum, ſeu per Bullam, aut per Breue conceſſum; ſed ſufficiunt verba, vt probat text. *in Clem. dudum, verſ. nos etenim, de ſepult.* gloſſ. 1. per text. *ibi, inſtitutionum, 25. quæſt. 2.* quam poſt Archid. communiter receptam teſtatur Nauar. *conſ. 1. num. 1. de priuileg.* Fr. Emman. *quæſt. regul. tom. 1. quæſt. 7. art. 5.* Bald. *in l. humanum, C. de legibus in l. falſus, C. de furt. in l. idem Vlpianus, ff. de excuſat. tutorum,* Imol. *in Clem. dudum, §. nos enim, in verb. aut ſcripto, de ſepultur.* idem Bald. *in cap. 1. in fin. princ. per quos fi. inuent.* latè Felin. *in rubr. de conſtit.* Innocent. *in cap. conſtitutus, de reſcript.* Archid. Ioan. Andr. *in proœm. 6.* Panormitan. *in cap. in noſtra, num. 11. de reſcript.* dicens, quòd etſi ſcriptura ſit neceſſaria ad gratiam probandam; non tamen eſt de eſſentia ipſius gratiæ. Iaſ. *conſ. 145. n. 16.* & *ibi* Adden. *lib. 2.* vbi quod dignitas ſolo verbo Papæ creatur, Sarnen. *in reg. de infirm. quæſt. 18. verſ. his tamen non obſtan.* & *col. 2. verſ. ſecus verò,* Mandoſ. *in reg. 8.* Cancellar. *quæſt. 1. num. 3. & quæſt. 8. num. 3.* Caputaq. *deciſ. 88. num. 2. part. 3.* Mantic. *deciſ. 355. n. 2.* Seraphin. *deciſ. 775. num. 2.* Gonzal. *ad d. reg. 8. Cancellar.* gloſſ. 12. *num. 45. & ſeq.* cum aliis pluribus congeſtis per Sanch. *de matrimon. lib. 8. diſputat. 29. num. 2.* Rot. *deciſ. 89. part. 2.* & *deciſ. 11. lib. 3. part. 3. diuerſ. & deciſ. 87. num. 1. & ſeq. de reſcript. in antiq.* & *deciſ. 585. num. 2. & deciſ. 645. num. 5. par. 1. recent.* & *in Romana legati Pij IV. February* 1628. *coram*

Reueren

Reuerendiſſimo Domino Coccino, quæ in fine operis eſt
2 *deciſ.*107. Vnde poſt obitum Romani Pontificis, qui priuilegium conceſſerat, litteris tamen nondum ſcriptis, gratia conceſſa non extinguitur; ſed ſucceſſor literas concedit, faciendo mentionem de prædeceſſore; Rebuff. *in prax. benefic. tit. de gratia rationi congr. num.*2. Molin. *de primog. Hiſpan. lib.*2.*cap.*7.*num.*57. Guttier. *quæſt. Canonic. lib.*2.*cap.*17. *num.*4. & *practic. quæſt. lib.*1. *quæſt.*75. *num.*2. Gabr. *de præb. concluſ.*1. *num.*2. cum aliis per *d. lib.*8. *diſput.*29. *num.*3. Gonzal. *d. gloſſ.*12. *num.*45. & 48. Idem dicit Bonac. *de legibus, diſput.*1. *quæſt.*1. *punct.*4. *num.*51. & idem Panormit. *in cap. noſtri, num.*4. & *cap. qualiter, num.*1. *de elect.* ait, quòd ſi Papa ſolo verbo aliquem pronunciaret Epiſcopum, ſeu Abbatem; illicò eſſet Epiſcopus, vel Abbas; quamuis in foro exteriori Epiſcopus, aut Abbas, ſiue Regularis, ſiue ſecularis huiuſmodi electus, & promotus non ſit recipiendus, vt talis, niſi litteris impetratis, expeditis, & receptis; aliàs enim tam recipientes, quàm ſe ingerentes graues pœnas incurrerent, vt patet per *extrauag. Bonifacij VIII.* quæ incip. *inimicitia, de elect. in* 6.

3 Ad probationem tamen gratiæ ſunt neceſſariæ litteræ, cum ſine eis gratia non probetur. Doct. *in rubric. de conſtit.* & *ibi* Felin *num.* 5. Bald. *in C. humanum in fin. C. de legib.* Felin. *in cap. eam te ſub n.*3. *poſt med. verſ. ſed caue de reſcript.* Sarnen. *d. quæſt.*1. *col.*1. *verſ. tamen nunc.* Soccin. *conſ.*41. *n.*3. & 4. *lib.*... Molin. *d. cap.*7. *num.*56. Bellamer. *deciſ.*746. Cæſ. de Graſſ. *deciſ.*1. *ſub num.* 2. *de probat.* Rot. *deciſ.*27. *de reſcript. in nou.* & *d. deciſ.*645. *num.*5 *part.*1. *recent.* & alij *ſuperius allegati.*

4 Et ideo Doctores, & deciſiones reſoluentes, gratiam per ſolam ſupplicationem abſque literis dici informem, intelliguntur procedere ad effectum probationis, & quando agitur de canoniſanda gratia, & eo caſu procedit regula *de non iudic. iuxt. form. ſupplicat.* vt declarant Gomez. *ſuper reg. de non iudic. quæſt.*18. *col.*2. *verſ. nec obſtat.* Soccin. *loco cit.* Molin. *d. cap.*7. *ſub n.*58. *verſ. ſicque intelligenda ſunt*, Gabr. *conſ.*190. *num.*13. *lib.*1. Caſſador. *deciſ.*35. *num.*2. *ſuper reg.* & *deciſ.*8. *de reſtit. ſpoliat.* & *deciſ.* 2. *de ſent. & re iud.* Verall. *deciſ.*235 *part.*3. Put. *deciſ.*337. *lib.*1. *in nou.* Cardinal. Seraphin. *deciſ.* 538. *num.* 4. & *deciſ.*775. *num.* 3. Gregor. XV. *deciſ.* 540. *num.* 5. & *ibi Add. litt. C.* Rot. *deciſ.*503. *num.*4. *par.*1. *recent.* Buratt. *deciſ.*511. *num.*13. & *ibi* Ferentill. *littera B.* benè Rota *in terminis de priuilegiis in d. Romana legati pij coram Reuerendiſſimo D. Coccino.*

5 Deciſio verò 20. *de conceſſ. præbend. in nou. n.*5. *quæ eſt eadem cum deciſ.* Bellamer. 110. *num.*6. loquuntur ad effectum, quod executor cenſeatur nominatus, in ſupplicatione enim nominantur in genere, & poſtea per partes nominantur executores, qui in litteris ex-
6 primuntur, vt *in dd. deciſionibus*, & explicat Garz. poſt alios *de benefic. part.* 6. *cap.* 2. *num* 1. & *ſeq.* & ideo mirum non eſt, ſi ante expeditionem litterarum quoad executores, gratia non dicitur perfecta, ſed recipit robur ad talem effectum ab expeditione litterarum, vt benè declarat Oldrald. *conſ.*320. *num.*9. & Rota *in d. Romana legati pij coram D. Coccino.* Et quod
7 ſola ſupplicatio, abſque litteris ſufficiat pro obtinenda ſimplici abſolutoria, licèt ſecus ad effectum adiudicationis Garz. *de benefic. part.*4. *cap.*2. *num.*23. & 24. & Rot. *d. deciſ.*645. *num.*5. *part.*2. *recent.* & *in Illerden. Canonicatus* 19. *Aprilis* 1624. *coram R. P. D. Pirouano*,
8 relata per Ferentill. *loco cit. num.*19. vbi *num. ſeq.* quòd Rota procedit ad diſputationem dubiorum cum ſola ſupplicatione, abſque litteris, quamuis in ea derogatum non ſit Regulæ de non iudicando iuxta formam ſupplicationis, quia derogatio huiuſmodi eſt neceſſaria, quando cauſa foret terminanda, & ferenda ſententia, ſecus verò ad effectum diſputationis dubiorum, quæ eſt actus more extraiudicialis, vt fuit reſolutum *in Conchen. beneficij* 10. *Iunij* 1624. *coram Manzanedo*, & *in Neocaſtren. parochialis* 28. *Februarij* 1630.
coram Reuer. Durano. Verùm litteræ ſunt neceſſa- 9
riæ nedum ad probationem, ſed etiam ad validitatem gratiæ, quando Papa vult pro forma ipſius, quòd litteræ expediantur, vt apud Mantic. *deciſ.*286. *n.*10.

Notandum, quòd viuæ vocis oracula eamdem, 10
quàm aliæ Pontificiæ Conſtitutiones vim obtinent, vt clarè colligitur ex *can. inſtitutionis*, 25. *quæſt.* 2. ibi; *ſine quæ ſcripto decreuimus, quæ in noſtra præſentia videntur eſſe diſpoſita*, Innocen. *in cap. conſtitutus*, *n.*2. *de reſcript.* Et licèt Gregorius XV. per ſuam Conſtitutionem, incip. *Romanus, Pontifex*, editam ſub Datum Romæ, apud Sanctam Mariam Maiorem, die 2. Iulij, 1622. Pontificatus ſui anno ſecundo. Omnia, & ſingula viuæ vocis oracula ſuorum anteceſſorum, tum ad interius, tum ad exterius forum ſpectantia reuocauerit: voluit tamen, vt firma, atque in ſuo robore permanerent omnia indulta, & conceſſiones huiuſmodi viuæ vocis oraculo factæ S. R. E. Cardinalibus, ad ipſorum, vel aliorum quorumcunque fauorem, propria eorundem Cardinalium manu ſubſcriptæ, & de quibus iidem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales in ſcriptis teſtimonium præbuerunt. Præ-
tereà notandum, quòd ſublatis, ſeu reuocatis aliis 11
priuilegiis, non cenſentur ſublata, ſeu reuocata viuæ vocis oracula, niſi id expreſsè ſignificetur; vt eſt communis Canoniſtarum opinio; & Romanæ Curiæ praxis, vt teſtantur. Henriq. *lib.*7. *de Indulgent. cap.*24. *n.*8. Emman. Sà, *verb. gratia, num.*13. Llamas 1. *part. method. cap.*7. §.6. Felician. *lib. de cenſibus, tit. de priuileg. cap.*15. Laurent. de Peirin. *tom.*1. *priuileg. ſui Ordin. Minim. in annot. ad* §. *conſtit.*17. *Iulij* 2. *num.*4.

QVÆSITVM III.

Vtrum priuilegia conceſſa Religioſis, ſiue Religioni extendantur etiam ad Abbates, & alios Prælatos Religionis, ſi nulla de eis mentio fiat.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia fauorabilia conceſſa Religioſis, extenduntur etiam ad ipſorum Abbates: licèt de iſtis nulla mentio in priuilegiis fiat.*
2 *Priuilegium non ſolùm cenſetur conceſſum perſonis in priuilegio expreſſis, ſed etiam iis, quæ propter vocis ſignificationem, in eo comprehenduntur.*
3 *Abbas per promotionem ad Abbatiam, non deſinit eſſe Monachus.*
4 *Priuilegia fauorabilia conceſſa Religioni, eius Abbatibus etiam conceſſa cenſentur.*

Dico primò, quòd priuilegia fauorabilia conceſſa 1
Religioſis, extenduntur ad eorum Abbates, etiam ſi Summus Pontifex, vel alius, qui priuilegium conceſſit, nullam de ipſis Abbatibus in eo mentionem habuiſſet: tum quia Principis beneficium latè explicandum eſt, *cap. cùm olim, de verb. ſignificat.* & *l. beneficium, ff. de conſtit. princ.* Priuilegium autem fauorabile eſt verè, & propriè beneficium; ergo latè
explicandum; tum etiam quia priuilegium, non ſo- 2
lùm cenſetur conceſſum perſonis, quæ ſunt in illo expreſſæ, ſed etiam iis, quæ propter vocis ſignificationem in eo comprehenduntur, Bonac. *de legib. diſput.*1. *quæſt.*3. *punct.*1. §.2. *num.*1. At in fauorabilibus,

&

& materia proportionabili, Abbas comprehenditur appellatione Monachorum, niſi aliud ex loquentis mente coniiciatur, *cap.final.de ſimon.* & ibi gloſſ. & Panormitan. *num.2.* Batt. *in l.4. ff. de ſtipulat. ſeruor.* cum aliis citatis in hoc *primo libro, diſput.1. quæſ.7.* quibus addo Sanchez *in præcept. Decalogi, tom.2. lib.6. cap.8. num.84.* Valenzuola *conſil 74. num.79.* & alios, quos nouiſſimè refert D. Auguſt. Barboſ. *in tract. de appellatiua verborum vtriuſque iuris ſignific. appell.153.*
3 *num.1.* Nam Abbas per promotionem ad Abbatiam, non deſinit eſſe Monachus; ſicut Rector per Rectoratum, non deſinit eſſe Scholaris Ioan. Andr. *in proœm. Decretal. in princip.* Felin. *in eodem proœm. col.4. verſ. cæterum in propoſito.* Nec Abbates per dignitatis aſſecutionem debent eſſe peioris conditionis, quàm ſint cæteri Monachi; cùm dignitatis proprium ſit, augere: non autem priorem ſtatum ab eo, cui dignitas collata eſt, in ipſius præiudicium auferre, iuxta tradita ab Horatio Mandoſ. *de priuileg. ad inſtar gloſſ.6. num.19.* atque ita Rodericus *quæſt. Regul. tom.3. q.51. artic.11.*

4 Dico ſecundò. Priuilegia conceſſa Religioni, cenſentur etiam eius Abbatibus conceſſa; licèt de iis mentio facta non eſſet: quia in fauorabilibus appellatione Collegij, aut Capituli, venit etiam Caput, ſiue Prælatus, Andr. Barbat. *in tract. de præſtantia,* Cardinal. *lib.1. quæſt.7. col.34.* Felin. *in proœm. Decretal. verb. Gregorius, col.4. ſub num.13.* Roderic. *dicta quæſt.51. art.8.* & his citatis D. Auguſt. Barboſa *in ſuo nouiſſimo tractatu, de appellatiua verborum vtriuſque iuris ſignific. appellat.55. num.2.*

QVÆSITVM IV.

Vtrùm priuilegia Abbati, vel Prælato Regulari, conceſſa ad Abbatem Commendatarium extendantur.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia conceſſa Abbatibus Regularibus non extenduntur ad Commendatarios.*
2 *Priuilegium non debet etiam propter ſimilitudinem rationis, de vna ad aliam perſonam extendi.*
3 *Abbas commendatarius non gaudet de priuilegijs Religionis, cuius Abbatia ſibi commendata eſt.*

1 RESpondeo, quòd nullo modo priuilegia conceſſa Abbatibus Regularibus extenduntur ad Com-
2 mendatarios. Priuilegium enim non debet, etiam propter ſimilitudinem rationis, de vna ad aliam perſonam extendi, *cap. ſanè de priuileg. cap. vlt. de præbend. Clem.1. de cenſib. cap. priuilegium, de regul. iur. in 6.* vbi gloſſ. & Doctores communiter Card. *Clem.1. de teſtam. quæſt.6.* Batt. *in l.1. C. de conſtit. Princip.* Azot. *inſtitut. Moral. par.1. lib.5. cap.23. quæſt.2.* Salas *de legibus diſput.17. ſect.8. num.48.* latè Petr. Barboſ. *in l.quia tale, ff. ſoluto matrim.* Card. Tuſc. *tom.6. litt. P. concluſ.746.* Nam etſi Commendatarius perpetuus quodammodo verus Prælatus dici poſſit; tamen in aliquibus à vero Prælato differt; vt ait Gomeſ. *ſuper regul. Cancell. in reg. de triennali, quæſt.5. art.1. n.22. verſic. ex quibus facilè.* Præterea in Commendatariis, non eſt eadem ratio, quoad priuilegiorum participationem, quæ in Abbate Regulari; quia Commendatarij non profitentur Ordinem, ſiue Regulam Monachorum Abbatiæ illis commendatæ: quorum nempe Ordinis, & Regulæ gratia, priuilegia ipſis Abbatibus Regularibus, certum eſt, fuiſſe impartita. Vnde ceſſante in ipſis Commendatariis cauſa finali priuilegiorum, ceſſabunt etiam ipſa priuilegia, arg. text. *in l. Titia, §. vſuras ff. de legibus.* Ideò dicendum eſt, Abbatem commendatarium, non ſolùm non gaudere priuilegiis Abbati Regulari conceſſis; ſed nec etiam iis, 3
quæ Religioni conceſſa ſunt; cùm ipſe appellatione Religioſorum non venit; iuxta doctrinam Batt. quem refert Rodericus *quæſt. Regul. tom.3. q.51. art.9.*

QVÆSITVM V.

Priuilegia Abbatum, quomodo ſint explicanda, quando continent verba obſcura.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia ſunt interpretanda, quando continent verba obſcura, & ambigua.*
2 *Priuilegia alia fauorabilia, alia odioſa.*
3 *Priuilegiorum in explicatione ſeruanda eſt verborum proprietas.*
4 *Priuilegium fauorabile latè eſt explicandum.*
5 *Priuilegium odioſum ſtrictè eſt explicandum.*
6 *Priuilegium contra ius commune ſtrictè interpretandum eſt.*
7 *Priuilegium cedens in alterius præiudicium ſtrictè eſt explicandum.*
8 *Priuilegium ſemper cenſetur conceſſum, cum clauſula,* ſalua iuſtitia.
9 *Priuilegia non ſunt ita ſtrictè interpretanda, vt nihil proſint.*
10 *Priuilegium contra ſtatutum, aut conſuetudinem, conforme tamen iuri communi, eſt pleniſſimè interpretandum.*
11 *Priuilegij Pontificis verba interpretanda ſunt ſecundùm Canones, non leges.*
12 *Priuilegia interpretanda ſunt iuxta conditionem, & ſtatum perſonæ, cui ſunt conceſſa.*
13 *Priuilegia Religionis gratia conceſſa, ſunt pleniſſimè interpretanda.*
14 *Priuilegia conceſſa toti Religioni, vel Communitati in perpetuum habent vim legis, ac ſi eſſent in iure expreſſa.*

PRo intelligentia huius Quæſiti, notandum eſt 1
primò. Priuilegia tunc eſſe interpretanda, quando continent verba obſcura, incerta, dubia, & ambigua. Quando autem in eorum verbis nulla eſt ambiguitas interpretatio non habet locum, *l. ille, aut ille, ff. de legat.3.* Vnde magna eſt differentia inter priuilegij interpretationem, atque illius extenſionem; priuilegij enim interpretatio tunc fit, cùm verba in ea poſita obſcura, vel ambigua declarantur: extenſio autem cùm ad aliud quidpiam ſimile protrahuntur: ita Azor. *inſtit. moral. part.1. lib.5. cap.23.*

Notandum eſt ſecundò, priuilegium aliud eſſe fa- 2
uorabile, aliud odioſum. Fauorabile eſt illud, quòd communi legi non aduerſatur, nec vlli præiudicium infert. Odioſum, quod licèt fauorem priuilegiario præbeat, eſt nihilominus contra ius commune, vel in tertij præiudicium.

Quæ quidem priuilegij differentia, licèt ab aliquibus recipiatur; otioſam tamen eam iudico, iuxta ea, quæ tradunt Surd. *conſ.140. n.73.* & *conſil.497. n.4.* Azor. *inſtit. moral. par.1. lib.5. cap.23. quæſt.2.* Suar. *de legib. lib.8. cap.27.* Nam cùm omne priuilegium ſtrictè ſumptum ſit contra ius commune; hoc ſufficit, vt odioſum cenſeatur, & reſtringendum, vt de diſpenſatione agens, ex hoc ſolo capite probat text. *in cap.1. de filijs presbyt. lib.6.* Quare diſtinctio illa minimè eſt neceſſaria, ſi de priuilegiis ſtrictè

ſumptis

ſumptis loquamur, quamuis in ſanum ſenſum defendi
poſſet, intelligendo de priuilegiis latè ſumptis: ita vt
prior pars diſtinctionis, quæ agit de priuilegiis fauo-
rabilibus, beneficia reſpiciat; poſterior, quæ de odioſis
tractat, iotelligatur de priuilegiis ſtrictè ſumptis,
quæ ſunt contra ius, vel in tertij præiudicium.
3 Tertiò notandum eſt, in explicaodis priuilegiis
ſeruandam eſſe verborum proprietatem iuxta conſue-
tam ſignificationem verborum, & vſum commonem,
ſeruari ſolitum in foro illius, à quo fueruot conceſ-
ſa. Nam alias aliquid certum determinari ooo poſſet,
ſi verba priuilegij ad libitum explicarentur: dummo-
dò aliquid abſurdi ex verbis prædicto modo acceptis,
non ſequatur, ita Sylueſt. *verbo priuilegium, quæſt.* 3.
Azot. *par.* 1. *lib.* 5. *cap.* 23. *q.* 2.
4 Quibus præmiſſis dicendum eſt, priuilegium fa-
uorabile latè eſſe explicaodum, & pleniſſimè inter-
pretandum, quantum rationabiliter iudicatum fue-
rit, ſeruata verborum proprietate, vt habetur ex-
preſsè in *l. beneficium, ff. de conſtit. Princip. & cap. quia
circa de priuileg. & cap dilecti, de donation. cap. olim
de verborum ſignific.* Ariſtot. *lib.* 2. *Polit. cap.* 5. *&* 6.
5 Si verò priuilegium eſt odioſum, ſtrictè explicandum
eſt, ſeruata verborum proprietate; Princeps etenim io
odioſis cenſetur, ſolùm derogare voluiſſe, quatenus
per verba expreſsè declarauit; *l. quod iuſſu, ff. de*
6 *emancip. liber.* Vnde ſi prioilegium eſt contra ius
commune, ſtrictè ioterpretandom eſt, vt quàm mi-
nimum iuri communi deroget, vt colligitur ex *l. quo-
ties, C. de prec. Imperat. offerend. l. ſi quando, C. de inoffic.
teſtam. cap.* 1 *&* 2. *de fil. preſbyt. cap. quod dilectio, de
conſang. & affinit.* quia priuilegium, quod eſt contra
ius commuoe, continet diſpenſationem iuris com-
munis; ſed diſpeoſatio eſt odioſa, & ſtrictè explican-
da; ergo priuilegium quod eſt contra ius coromune,
ſtrictè eſt explicaodom; quatenus ſcilicet opus eſt, vt
non extendatur, & amplietur derogatio iuris commu-
nis, vltra proprietatem verborum in priuilegio oppo-
ſitorum, & mentem coocedeotis; atque ita docent
gloſſ. & alij communiter *in d. cap. olim, de verborum
ſignific.* Sylueſt. *verb. priuilegium, quæſt.* 3. Nauar. *in
Sum. cap.* 12. *num.* 9. Azot. *dict. quæſt.* 2. Suar. *de le-*
7 *gib. lib.* 8. *cap.* 27. *num.* 5. & alij. Similiter, ſi priui-
legium in alterius præiudicium cedat, ſtrictè etiam
eſt interpretandom, vt colligitur *ex l.* 2. *§. meritò, ff.
ne quid in loc. publ.* Quia Princeps non cenſetor vel-
le alterum priuare iure ſuo, aut alteri damnum in-
8 ferre; niſi quatenus verbis expreſſit. Tom quia in
priuilegio ſemper ſubintelligitur clauſula, *Salua Iu-
ſtitia*, vt docet Ioan. Andr. quem citat Panormitao. *in
cap. certificari, num.* 9. *de ſepultur.* Salas, *de legib. diſp.*
17. *ſect.* 8. *num.* 47. & alij proximè citati.
9 Noo ſunt tamen ita ſtrictè interpretanda priuile-
gia, vt nihil operentur, nec proſint; ſed debent in-
telligi, vt aliquid conducant, & vt potius valeant;
quàm pereant. Nam iuſta Principis voluntas nun-
quam fruſtrari, aut inefficax reddi debet, *cap in his,
de priuileg.* & ibi Panormitan. *in cap. Abbate, n.* 6.
de verborum ſignific. Nauar. Syluecſt. Suar. Azor. *locis
citatis*, Salas *d. ſect.* 8. *num.* 46. *&* 52.
10 Item, priuilegium contra ſtatutum, vel conſuetu-
dinem, conforme tameo iuri communi, eſt pleniſſimè
interpretandum, Ioan. Andr. *in cap. cùm tibi, num.* 2.
de verborum ſignific. Panormitao. *ibidem in fine, n.* 3.
& in cap. olim, num. 5. *eodem tit.* Azot. *dict. quæſt.* 20.
& alij apud Bonac. *de legibus, diſput.* 1. *quæſt.* 3. *part.* 7.
§. 1. *num.* 5. *verſic. dixi regulariter, in fine.*
11 Aduertendum tamen eſt verba priuilegij Pontificij
interpretanda eſſe ſecundùm Canones, non leges,
teſte Bald. *in l. ſi quando, la* 1. *C. de bon. vacantib. lib.* 10.
Notandum eſt etiam, quòd (vt ait Bartol. *in l. ex
militari, ff. de milit.*) priuilegia interpretanda ſuot 12
iuxta conditionem, & ſtatum perſonæ, cui conceduo-
tur. Vnde priuilegia Religioſorum gratia conceſſa, 13
ſunt pleniſſimè interpretaoda. Nam ſumma ratio eſt,
quæ pro Religione facit, *l. ſunt perſona, ff. de relig.
& ſumpt. funer.* ita Azot.
Idem dicendum eſt de priuilegiis, quæ toti Reli- 14
gioni, vel Communitati in perpetuum cóceduntur; ea
enim cùm ſint Cooſtitutiones perpetuæ, quæ oon
conceduntur vni, aut alteri perſonæ, ſed Religiooi,
quæ perpetua eſt, & nunquam moritur, habent vim
legis, ac ſi eſſent in iure expreſſa, Ita Henriq. *in Sum.
lib.* 7. *cap.* 22. *num.* 3. *& cap.* 24. *num.* 4. Salas, *diſp.* 20.
ſect. 10. *num.* 15. Sanch. *de matrimon. lib.* 8. *diſput.* 1.
num. 16. citans alios; & Booac. *dicto §.* 1. *num.* 5. *verſ.
ſi regulariter*, Azot. *d. cap.* 23. *quæſt.* 3.

QVÆSITVM VI.

Vtrùm Abbates, & Prælati poſſint ſuarum Abba-tiarum, & Eccleſiarum, ac proprij Ordinis priuilegia interpretari.

SVMMARIVM.

1 *Interpretari eius eſt cuius eſt concedere.* & n. 2.
2 *Priuilegium, cùm dubitatur de intentione, vel po-
teſtate concedentis, poteſt à ſolo Principe inter-
pretari*, & num. 3.
4 *Priuilegium, cùm dubitatur, an ſit validum, vel
ſubreptitium, poteſt inferior Iudex de eo cogno-
ſcere.*
5 *Iuriſdictio contra Regulares quando dubitatur, an
pertineat ad Epiſcopum, vel ad eorum Prælatos,
Epiſcopus non poteſt eſſe Iudex, & eorum pri-
uilegia interpretari.*
6 *Dubium quando eſt circa verba priuilegij, ad quem
ſpectet illius interpretatio, oſtenditur.*
7 *Abbates, & alij Regulares Prælati, de iure poſſunt
ſua priuilegia magiſtraliter, & doctrinaliter in-
terpretari.*
8 *Generales Prælati poſſunt priuilegia Religionum
etiam iuridicè interpretari, dummodo ſint ambi-
gua, ſecus autem quando ſunt clara*, num. 9.

PRo declaratione, & interpretatione priuilegij Se- 1
dis Apoſtolicæ, recurreodum eſſe ad Papam qui
illud conceſſit; & pari ratione ad Regem, ſiue Prin-
cipem, alias concedentem, probat ad hoc expreſſus
text. *in cap. cùm veniſſent* 12. *de Iudic.* cuius argu-
mento ita reſoluunt, Cotta *in memor. verb. priuile-
gium, pag.* 709. Surd. *conſil.* 558. *n.* 6. Ioan. Gatz. *de
nobilit. gloſſ.* 1. *§.* 1. *num.* 1. *vel.* 2. Guttier. *pract. quæſt.*
28. *num.* 2. *Gail. lib.* 1. *obſeru.* 1 *num.* 7. cum aliis cita-
tis à D. Barboſ. *in collect. ad dictum cap. cùm veniſſent,
num.* 2. Ratio eſt, quia eius eſt interpretari actum,
cuius eſt condere, ſeo actum facere; vt colligitur ex
l. ſi Imperialis maieſtas, & ex *l. leges ſacratiſſima, C. de
legibus*, & ex *l. non ambigitur, ff. eodem*, cum aliis
multis, quæ congerunt Merla, *in empor. iur. part.* 1. *tit.
de legib. n.* 20. Surd. *deciſ.* 2. *num.* 5. Menoch. *conſil.*
3. *num.* 22. *& conſil.* 684. *num.* 23. Decian. *conſil.* 36. *n.* 8.
cum ſeq. vol. 5. Alderao. Maſcard. *de gener. ſtatut. interpr.
concl.* 2. *num.* 146.
Hoc oon eſt adeo generale, quin aliquas limita- 2
tiones patiatur. Nam aut dubium eſt de intellectu pri-
uilegij, ſeu de intentione Papæ, vel Priocipis conce-
dentis; & eo caſu non debet adiri inferior, vt illud
interpretetur; quia tunc habet locum vulgata regula,
eius eſt interpretari, cuius eſt concedere. Ita gloſſ.
d. cap. cùm veniſſent, verb. iudicari; & ibi etiam Io-
nocent.

interpretetur; quia tunc habet locum vulgata regu-
la, *cuius eſt interpretari, cuius eſt concedere.* Ita
gloſſ. *d.cap. cùm veniſſent, verb. iudicari,* & ibi etiam
Innocen. & Panorm. *num.3.* Oldrad. *d.conſil.* 230.
Syluest. *verb. interpretatio, quæſt.2.*

Immo ſecundùm Panormit. etiam ſi caſus eſſet
clarus, quia non ſpectat id inferiorem talis declara-
3 tio, vt faciat ius, quoad omnes. Vel eſt dubium
de poteſtate ipſius Papæ concedentis; & tunc
neque inferior cognoſcere poteſt, ſed ſolus Papa
concedens; Innoc. *in cap. ex parte, il 1. de verb. ſi-
gnific. cap. 1. de tranſlat. prælat.* Nam iudicare, ſi Pa-
pa potuerit concedere, eſſet iudicare, ſeu diffinite
ſuper priuilegiis conceſſis ipſi Sedi Apoſtol. & ſic de
facto, & poteſtate Apoſt. quod non licet, *cau. 1. 16.
quæſt.6. cau. ſi quis ſuadente, 17. quæſt.4. cau. cuncta*
4 *per mundum, 9. quæſt.3.* Vel eſt dubium, ſi priuile-
gium validum ſit, an ſubreptitium; & tunc poteſt
inferior Iudex illud interpretari; ita Bald. *in prælud.
feud. num.18.* Panorm. *d.num.3.* Syluest. *loc.cit.* qui
teſtatur de communi; quia tunc magis tractatur de
priuilegiato, quàm de priuilegio. Ita etiam Eraſm.
Cokier. *de iuriſd. Ordin. in exempt. part.2.q.13.num.2.*
Mirand. *in Man. Præl. tom.2. quæſt.44. art.1. concl.2.*

Sed eſt hîc aduertendum, quòd Prælatus inferior,
qui eſſet priuilegium interpretaturus, non poteſt
illud interpretari in cauſa propria; quia hoc eſſet iu-
dicare in cauſa propria; quòd eſt res valde iniqua, *l.
vnica C. ne quis in re ſua ius ſibi dic. can. 1. & 2. 4. quæſt. 4.*

Vnde ad hoc fuerunt nonnulla priuilegia à Sede
5 Apoſtolica in fauorem Regularium conceſſa, quòd
in cauſa dubia, an iuriſdictio contra ipſos pertineat
ad Epiſcopum, an verò ad proprios Prælatos Regu-
lares, ipſi Epiſcopo non liceat Iudicem agere, & ipſo-
rum priuilegia interpretari, ne ſit Iudex in cauſa pro-
pria; ad quod reducitur ſpeciale indultum, factum à
Clemente IV. Fratribus Minoribus, atque Prædica-
toribus, in quo prohibet ſtrictè omnibus Eccleſiarum
Prælatis, ne interpretari audeant priuilegia ipſis Fra-
tribus Min. & Prædic. conceſſa, ſiue ſint clara, quæ
interpretatione non indigent, ſiue dubia contineant,
volens quòd interpretatio ſuper huiuſmodi priuile-
giis dubiis, & obſcuris Sedi Apoſt. reſeruata ſit; ita
refertur *in Com. priuil. verb priuilegia Fratrum, §.5.* &
Alexander VI. *ſub Dat. Romæ anno 1501. kal. April.
Pontif. ſui anno 8.* conceſſit Congregationi S. Iuſtinæ
de Padua, vt quidquid dubij in priuilegiis dictæ
Congregationis, ſeu aliquo eorum pro tempore
emerſerit, data verborum ambiguitate, & varia
peritorum interpretatione, in fauorem d. Congrega-
tionis, & locorum particularium eius, interpretari
debeat; quod priuilegium extenſum fuit ad noſtram
Congregationem Vallis Vmbroſæ à Iulio II. in me-
morabili priuilegio eidem noſtræ congregationi
conceſſo, *Anno Domini 1507. Idibus Iulij, Pontif.
ſui anno quarto,* quòd habetur authenticum in Mona-
ſterio Vallis Vmbroſæ. Simile priuilegium conceſſum
eſt Societati Ieſu, vt refert idem Mirand. *loc.cit.* quòd
quotieſcunque dubium fuerit ſuper intellectu priui-
legiorum Societatis, inter Iuriſperitos, & alios Iu-
dices, in fauorem eiuſdem Societatis fiat interpreta-
6 tio. Si dubium verſatur circa verba priuilegij: tunc,
vel ſenſus eſt clarus; & bene poterit inferior cogno-
ſcere, etiam in partium præiudicium; nam inferior
interpretatur legem ſcriptam in præiudicium par-
tium, Innoc. *in cap. cum ſpeciali, de appell. l. vnica, C.
de profeſſor. qui in Vrb. Conſtant. lib. 12.* ergo à fortio-
ri poterit interpretari legem non ſcriptam, quæ eſt
priuilegium. Ita Panormit. *d.n.3.* Cokier. *d.quæſt.13.
num.3.* Sylu *loc.cit.* Miranda *art.1. concl.3.*

Vel ſenſus, ſeu caſus eſt dubitabilis: & eo caſu,
ſi de facili Princeps adiri poteſt, ad eum ſpectabit in-
terpretatio, arg. *d.cap. cum veniſſent, & d.cap. inter
alia, & l. ex facto, in princ. ff. de vulgari, & pupillari
ſubſtit.* Sin minus poterit Iudex inferior decidere
huiuſmodi caſum per rationem aliquam naturalem,
& veriſimilem, quæ probari poſſit per expreſſa ver-
ba priuilegij, vel per aliud ſimile; huiuſmodi enim
interpretatio, quæ fit per ſimilia, etiam Iuriſperitis
conceſſa eſt, vt notat Petrus de Ancharan. *in Cle-
mentina ſecunda, de magiſt.* Ita Innoc. *in d.cap. cum
ſpeciali,* Panormit. *d.num.3.* Cokier. *d.cap.13. num.3.*
Sylu. *loco cit.* Miranda *d.art.1. concluſ. vlt.*

Hic autem notandum eſt, quòd licet regulariter
interpretatio priuilegiorum ſpectet ad Principem
concedentem ex ſupradictis; tamen hoc eſt intelli-
gendum de interpretatione, & declaratione iudiciali,
quæ de iure ad ſolum ſummum Pontificem ſpectat;
de qua generali, & iuridica interpretatione iudiciali
intelligi debent verba appoſita in conſtitutionibus
Summorum Pontificum, quando dicitur, quod ne-
mini liceat ipſas aliter interpretari; vel quòd ſit ſub-
lata poteſtas, aliter definiendi, interpretandi, & de-
terminandi; non autem de interpretatione, & decla- 7
ratione doctrinali, & magiſtrali, quæ bene fieri po-
teſt ab Abbatibus, & aliis Religionum Prælatis: &
interpretationi, ſeu explicationi huiuſmodi factæ ab
Abbatibus, ſeu aliis Religionum Prælatis poſſunt eo-
rum ſubditi tuta conſcientia ſtare. Ita Roderic. *quæſt.
Regul. tom.1. quæſt.11. art.5.* Ioan. de la Cruz, *de ſtat.
Relig. lib.2. dub.2. concl.2. & ſeqq.* Mirand. *Man. Præl.
tom.2. q.44. art.2. concl.2.* qui teſtatur de communi, D.
Barboſ. *in Collect. ad d.cap. cùm veniſſent, num.4.*

Ratio eſt, quia huiuſmodi magiſtralem, & doctri-
nalem explicationem, ſiue interpretationem facere
poſſunt, etiam quilibet Iuriſperiti, ac Theologi;
ergo poterunt etiam Regulares Prælati: immo eorum
interpretatio, & declaratio maioris eſt ponderis, ac
amplioris facultatis ad Religioſorum conſcientias aſ-
ſecurandas, propter ſpeciales Summorum Pontificum
conceſſiones ſuper hoc eis factas, quas referunt Ro-
deric. Ioan. de la Cruz, & Mirand. *locu cit.*

Verùm ex priuilegio non ſolùm magiſtraliter, & 8
doctrinaliter, verùm etiam iuridicè eorum priuile-
gia Regularium Prælati Generales interpretari poſſunt:
nam Iulius II. per Bullam, quæ incip. *Conſiderantes,
quòd multa,* relatam à Laurent. de Peirin. *tom.1. pri-
uileg. ſui Ordin. conſtit.13. d. Pontificis, fol.470.* con-
ceſſit Generali Ordinis Prædicatorum; quòd ſi in
Conſtitutionibus eiuſdem Ordinis, aut circa priui-
legia, indulta, gratiáſque, & exemptiones à S. Sede
Apoſt. illi conceſſa, & conceden. conceſſas, aut conce-
den. &c. aliqua ambiguitas emerſerit, idem Generalis
illam (quoad ſerenitatem illarum conſcientiarum,
quæ ſibi ſubiectæ ſunt dumtaxat) interpretetur: quod
priuilegium intelligendum eſt de facultate interpre-
tandi, & declarandi iuridicè; non autem doctrinali-
ter, & magiſtraliter, quia hæc facultas non erat ne-
ceſſaria, cùm id, (vt diximus) cuilibet Doctori in-
tegrum ſit; quapropter Religioſi tenentur declara-
tionibus, & interpretationibus factis à Generali, cir-
ca Conſtitutiones, priuilegia, exemptiones, &c. ſta-
re in his, quæ ad ſtatum conſcientiarum ſerenitatem
ſpectant. Quod etiam notat Lauren. de Peirin. *in an-
notat. ad prædict. conſt.13. Iulij II. num.2.*

Quòd intelligendum eſt habere locum in ambi- 9
guis; nam ſi res eſſet clara, Prælati interpretatio non
requireretur; in claris etenim non eſt opus coniectu-
ris. Ideò ſi priuilegium, vel ſtatutum aliquod cla-
rum ſit, & Generalis contrarium declaret, ſubditus
eius declarationi ſtare non tenetur, ſed ſimpliciter
priuilegium, aut ſtatutum obſeruare. Prædictum enim

ptiuilegium non eſt in deſtructionem, ſed in ædificationem; uec ad relaxandas, & confundendas, ſed pacandas, & ſerenandas ſubditorum conſcientias ttaditum eſt. Ita Roderic.*quæſt.Regul.tom.*1.*quæſt.*11.*art.*5.*verſ.circa ſupradicta*, Laurent.de Peirin.*loc.cit.* & vide quæ dicta ſunt ſuperiùs *diſputat. præcedenti quæſ.*4. *in* 3.*notab.*

QVÆSITVM VII.

Vtrùm valeat priuilegium exemptionis Abbatibus, & Prælatis inferioribus conceſſum abſque clauſula derogatoria, Non obſtantibus quibuſcunque.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium exemptionis conceſſum abſque clauſula derogatoria*, Non obſtantibus quibuſcunque, &c. *an valeat?*
2 *Priuilegium eſt priuata lex.*
3 *Clauſula* Ex certa ſcientia,& motu proprio, *æquipollent clauſulæ derogatoriæ*, Noo obſtantibus.

1 REſpondeo affirmatiuè, nempe quod valeat priuilegium exemptionis, ſeu contra ius commune Abbatibus conceſſum, etiam ſi non adſit clauſula, *Non obſtantibus iuribus in contrarium.* Ita Oſtienſ.*in ſum. de reſcript.* §. *quas vires, verſ.ſed poteſt diſtingui*, Ioan.Andr.& Gemin.*in cap.vnico,de exceſſibus Prælat. in* 6. Nicol.Myliſ. *in Repert.verb.priuilegium, verſ.priuilegium contra ius commune,an valeat.* Card.*in clem.*1. *in* 3. *quæſt. de cenſib.* latè Felin. *in cap.nonnulli, n.*11. *cum multis ſeqq.de reſcript.* vbi hanc ſententiam multis auctoritatibus, & rationibus confirmat, & præ-
2 cipuè quia priuilegium eſt lex ptiuata, *cap. priuilegium,* 3.*diſt.*

Et ſic de ſui natuta derogat legi, & debet aliquid vltra ius commune operati, etiam ſi non exptimat. Et hoc indubitatè procedit, quando ex ipſiuſmet priuilegij tenote clarè elicitur voluntas Pontificis voleotis ſtatuere contra ius; ſeu quod exemptionem concedere voluerit,vt ait Dec. *conſ.*113.*num.*4. Idem videtur tenere Pariſ. *conſ.*22.*num* 8.*vol.*4. quia, quando conſtat de Principis voluntate, mandatum eius valet, licèt ſit contra ius, vt inquit Salyc. *in l.fin. in* 5.*cap.diſtinctionis, C. ſi contractus*, Carol.Tap. *in rub. ff.de conſtit.Princip.cap.*4.*num.*107. D.Auguſt.Batboſ. *in tract.de clauſul.vſufreq.clauſ.*83. *num.*4. *ſecundùm Lugdun. impreſſionem.*

Alia ratio eſt, quia cùm Ordinariorum poteſtas ab auctotitate Summi Pontificis dependeat; *cap.* 1. *diſt.*22. Ipſe Summus Pontifex aduerſus eam, ſiue contra ius commune, ex certa ſcieutia, & motu pro-
3 prio reſcribendo, cenſetur ei derogare voluiſſe; huiuſmodi enim clauſulæ æquipollent clauſulæ derogatoriæ, *Non obſtantibus*; ita gloſſ. *in cap. ex parte,* 2.*de off.deleg.* Pariſ. *d.conſ.*22.*num.*9.*&* 10. Dec. *conſil.*198.*in fin. conſ.*271. *num.*8. *&* 9. Nicol. Myliſ. *in Repert.verb. Scientia certa Principis,verſ.& hoc ſequitur*, Franc. Curt. *conſil.* 21. Monet. *de commutat. vlt. volunt. cap.*7. *num.*101. D.Auguſt. Batboſ. *in tract. de clauſ.vſufrequent.clauſ.*59.*num.*3. *ſecundùm Lugd.impreſſionem.* Confirmatur auctoritate Baldi *in l.lapilli, col.*3. *verſ.ege dice, ff. de reb. dub.* vbi dicit, quòd, eo ipſo, quòd Princeps vocat conceſſionem ſuam priuilegium, & bullatur Bulla priuilegiotum, nulla alia clauſula eſt neceſſaria: quia tunc ſatis conſtat, quòd ipſo facto iuri communi derogare voluerit: eo, quia natura priuilegij talis eſt: Ita etiam Felin. *d.cap.nonnulli, d. num.*11. *&* 12. *verſ. ratio differentiæ.* Philip. Franc. *cap.*1. *num.*10. *per tot.de conſtit. in* 6. Inſuper, & ſi clauſula, *Ex certa ſcientia*, nominatim non exptimitur; tamen ſatis eſt, vt certa ſcientia, ex tenore facti colligatur, vt communiter teneri,dicit Felin.*in c. cùm inter,de except.& d.cap.nonnulli,n.*2. quia aſſertio Principis idem operatur, ac ſi eſſet expreſsè appoſita clauſula, *Ex certa ſcientia*; *l.item Vlpianus.ff.de excuſ. tut.* Si autem concedetetur ptiuilegium exemptionis à iure habeute clauſulam derogatoriam, opus eſſet derogatione iſtius clauſulæ. Nauarr.*ad cap.ſi quando exceptio.*1. *num.*2. *de reſcript.* videatut omninò Felin. *d.cap.nonnulli, d.num.*11. *& plurib.ſeqq.*

QV.ÆSITVM VIII.

Quomodo intelligenda ſit illa clauſula, in priuilegiis apponi ſolita, quæ dicitur, Vt non cenſeantur reuocata, niſi de illis de vetbo ad verbum mentio fiat.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia, in quibus eſt clauſula:* Vt non cenſeantur reuocata, niſi de eis expreſſa de vetbo ad verbum mentio fiat; *vt reuocata intelligantur, debet in ſecundo priuilegio apponi clauſula*, Non obſtautibus quibuſcunque ptiuilegiis, etiam ſi de vetbu ad verbum de illis mentio fieri deberet.
2 *Clauſula generalis reuocatoria non tollit priuilegia de quibus facienda eſt expreſſa mentio.*
3 *Clauſula*, Quorum tenores, *ex obſeruantia Curiæ derogat quibuſcunque priuilegiis habentibus derogatoriarum derogatorias.*

QVandocunque ptiuilegia conceſſa ſunt cum huiuſmodi clauſula, nempe, *Quòd non cenſeantur reuocata, niſi de eiſdem de verbo ad verbum mentio fiat*, requiritur ad hoc, vt intelligantur reuocata, quòd in ſecundo priuilegio contineatur hæc clauſula, *Non obſtantibus quibuſcunque priuilegiis, etiam ſi de verbo ad verbum, de illis mentio expreſſa fieri deberet*, vt norat Panormitan. *in cap. cum inſtantia,n.*6. *de cenſib.* Syluecſt. *verb. priuilegium, quæſt.*10. *& verb. exemptio*, §.11. Ctauett. *conſ.*126. *num.* 2. Monet. *de commut.vlt.volunt.cap.*8.*num.*539. Ant.Gabr.*commun. lib.*6.*tit.de clauſul.concl.*5.*n.*12. Menoch. *de præſumpt. lib.*6. *præſumpt.*41. *num.*22. & alij plutes, quos refert D.Barboſ. *in tract.de clauſ.vſufrequen.clauſ.*83.*num.*7. Collect. *priuil. Mendic.in Comp. verb. priuilegia Fratrum*,§.23. vbi mouet quæſtionem, quia in nonnullis priuilegiis Regularibus conceſſis adeſt dicta clauſula, *quòd non intelligantur reuocata, niſi de eis de verbo ad verbum mentio fiat*; vt e. g. conceſſum eſt aliquibus Religionibus, vt non teneantut ad procurationem Legatorum, etiam ſi in literis eorundem dicatur, quòd tam exempti, quàm non exempti, ad hoc onus teneantur, niſi de huiuſmodi indulto, de verbo ad verbum mentio fiat: demum Summus Pontifex conceſſit Legato, vt poſſit exigere procurationem à quibuſcunque perſonis, etiam exemptis: quamuis talia obtinerent priuilegia, quòd de eis de verbo ad verbum mentio facienda eſſet, quæ voluit in literis Legati haberi pro expreſſis. Vnde mouetur dubium, vtrùm per literas Legati cenſeatut derogatum illis priuilegiis. Circa quam quæſtionem maior pars Doctorum teuet, quòd per prædictas literas Legati cuicunque priuilegio derogatum ſit;vt probat idem Collector ex ſententia Felin.*in cap.nonnulli,de reſcr.* idem cenſuit Panorm.*d.cap.cum inſtantia*,qui eandem quæſtionem fusè tractat,& reſoluit pro parte affirmatiua; 1

idem tenet Mirand. *in Man. Pral. tom. 2. quaſt. 45. art. 6. concluſ. vnic.* Roder. *quaſt. Regul. tom. 1. quaſt. 9. art. 6. & tom. 2. q. 77. art.* 8. Et ratio eſt quia Summus Pontifex hoc loquendi modo ſatis indicat, velle priuilegium reuocare: at priuilegium vim habet ab ipſius Summi
2 Pontificis voluntate. Secus autem dicendum eſt, de reuocatione facta, ſolummodò per clauſulam generalem reuocatoriam; ea enim non extenditur; quia Papa per clauſulam generalem non ſufficienter indicat velle huiuſmodi priuilegia reuocare; ita Azor. *instit. mor. part. 1. lib. 5. c. 22. q. 12* Bonac. *de legib diſp. 1. q. 3. punct. 8. §. 3. n. 11. verſ addo priuilegium*, D. Barboſ. *d. clauſ. 83. num. 7. in fin.*

3 Cenſetur tamen ſufficienter derogatum huiuſmodi priuilegiis per clauſulam, *Quorum tenores*, per quam ex obſeruantia Curiæ derogatur quibuſcumque priuilegiis habentibus derogatoriarum derogatorias, Rot poſt alios *deciſ. 213. num. 1. part. 3.* & *deciſ. 161. num. 1. part. 2.* & *deciſ. 88. ſub num. 4. lib. 2. part. 3. diuerſ.* & *deciſ. 466. num. 5* & *deciſ. 666. num. 4. part. 1. recent.* apud Gregor. X V. & *in Cornaclen. & Ferrarien. Prapoſitura, & beneficij 15. Decembris 1625. coram Remboldo*, & *coram eodem in Toletana indulti 2. Maij 1625.* in quibus fuit dictum, clauſulam, *Quorum tenores*, fuiſſe adiunctam, vt daretur modus, quo Papa derogare poſſet gratiis præcedentibus, de quibus notitiam non habet; aliàs enim nimis arctaretur, ſi propter ignorantiam illas reuocare non poſſet; videatur Gonzal. *ad reg. 8. Cancellar. gloſſ. 36. num. 3n. & per tot.*

QVÆSITVM IX.

Vtrùm Religioſi vti poſſint priuilegiis, à Sede Apoſtolica eis conceſſis, abſque ſuorum Abbatum, & Prælatorum licentia, ſeu potiùs ipſis renuentibus.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, & Prelati nonnulli, Generales, & Capitula Generalia, ac Prouincialia, poſſunt ſuis ſubditis auferre, & limitare vſum quorumcunque priuilegiorum.*
2 *Abbates Generales, & Capitula poſſunt etiam aliis Abbatibus, & Prelatis Ordinis auferre, & limitare vſum priuilegiorum.*
3 *Qua de iure ſtatuta ſunt, habent vim obligandi ad culpam.*

1 Reſpondeo, quòd nonnulli Abbates, & præcipuè Generales, & Capitula Generalia, & Prouincialia habent auctoritatem auferendi, & limitandi ſuis ſubditis vſum quorumcunque priuilegiorum. Vt patet ex nonnullis priuilegiis ad hoc à Sede Apoſt. Religionibus conceſſis; nam Clemens I V. conceſſit Ciſtercienſibus,

Vt indulgentiæ omnes, & literæ per quaſcunque perſonas eiuſdem Ordinis contra communia ipſius ſtatuta à Sede Apoſt. vel eius Legatis, ſub quacunque forma, vel expreſſione verborum impetratæ, irritæ ſint, & inanes.

Quod priuilegium refert Mirand. *in Man. Prelat. tom. 2. q. 43. art. 4. concluſ. vnic.* vbi etiam ſubdit, eundem Clementem I V. conceſſiſſe eidem Ordin. Ciſter. quòd Pater Abbas ſubiectum ſibi Abbatem, poſſit in certis grauibus caſibus deponere, inter quos, hunc tanquam grauiſſimum expreſſit. Si contra communia ipſius Ordinis ſtatuta priuilegia impetrauerit, vel retinuerit, aut vti præſumpſerit impetratis; de qua re nos tractauimus ſuprà *in diſput. 13. quaſ. 2. num.* 8. Et Gregorius X I I I. Pont. Max anno Domini 1571. die 3. Maij.

Conceſſit, ac decreuit, ne Perſonæ Societatis IESV, abſque expreſſa Superiorum earumdem licentia, vti poſſint facultatibus in Iubilæis, aut Bullis Cruciatæ, Confeſſionalibus, aut aliis quibuſcunque Apoſtolicis Indulgentiis, quomodocunque hactenus conceſſis, & in poſterum concedendis; & declarauit præterea, poſſe Superiorem, dum huiuſmodi licentiam concedit, limitare eam ad vſum vnius, aut alterius facultatis, & prohibere vſum reliquorum etiam in eadem Bulla, aut indulto contentorum.

Vt habetur in Comp. eiuſdem Societatis, *tit. gratiarum vſus*, §. 2. quo priuilegio vti poſſunt omnes Religiones per communicationem.

Ex quibus videtur reſoluendum, quòd Abbates, Generales, & alij Superiores Abbates, & maximè Capitulum Generale poteſt limitare, reſtringere, nec non etiam auferre Abbatibus, & aliis Regularibus ſibi ſubiectis, quotumuis priuilegiorum, & gratiarum vſum. Videatur Mirand. *loc. cit.* & Roder. *quaſt. Reg. tom. 1. quaſt. 9. art. 2.* 2

Aduertendum tamen eſt, quòd ſupradicti Generales, vel Prouinciales Prælati, & Capitula Generalia, vel Prouincialia nequeunt, virtute prædictorum conceſſionum, tollere aliquid, quod ſit contra vſum ſacrorum Canonum; nam quæ de iure ſtatuta ſunt, 3
habent vim obligandi ad culpam, vel pœnam, iuxta ipſius Iuris diſpoſitionem, quæ obligatio in totum à Prælatis tolli nequit. Quia licèt de iure inferior diſpenſare poſſit in lege Superioris, iuſta de cauſa in caſibus particularibus, non tamen tollere poteſt obligationem inditam à Superiore, etiam in caſibus particularibus: ſi ab ipſo Superiore ſpecialem ad id facultatem non habeat.

QVÆSITVM X.

Abbatum, & Prælatorum, ac Abbatiarum, aut aliarum Eccleſiarum priuilegia quomodo reddantur inualida.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium ſubreptitiè impetratum nullum eſt.*
2 *Priuilegiatus faciens contra id, quod in priuilegio conceſſum eſt, amittit priuilegium.*
3 *Priuilegium ceſſat, ceſſante eius cauſa, vel quando incipit eſſe damnoſum priuilegiato.*
4 *Priuilegium ceſſat per renunciationem, & hoc quomodo ſit intelligendum.*
5 *Priuilegium conceſſum contra conſtitutionem, aut conſuetudinem, vel datum contra ſententiam, nihil valet.*
6 *Priuilegium amittitur, ſi concedatur ſecundum, in quo expreſſa mentio cum derogatione de primo fiat, vel per concedentis, vel ſucceſſoris reuocationem.*
7 *Priuilegium quandónam expreſsè, & quandónam tacitè reuocetur.*
8 *Voluntas non fertur in incognitum.*
9 *Priuilegium in corpore iuris non clauſum, eſt quoddam priuatum ius.*

10 *Priuilegium in corpore iuris contentum, reuocatur per poſterius contrarium priuilegium.*
11 *Princeps non præſumitur velle alteri tollere ius quæſitum abſque eius cognitione, & grauiſſima cauſa.*
12 *Priuilegiorum pro non reuocatione in dubio indicandum eſt.*

PLuribus modis priuilegia nulla, atque inualida
1 redduntur. Primò, quando obreptitiè, & ſubre-
ptitiè quis aliquod priuilegiū impetrauit: oempe per
ſuggeſtionem alicuius falſæ cauſæ, ob quam, vt veram
ſuppoſitam, tale priuilegium fuit ſibi conceſſum, *can.
literis, & can. reſcripta, 25. q. 2. cap. ſuper literis, de re-
ſcript.* vbi dicitur, quòd meodax precator, debet ca-
rere impetratis; in qualibet enim gratia eſt ſubintel-
ligenda conditio, *Si preces veritate nitantur*, etiam ſi
noo adſit, vt habetur *cap. 2. de reſcript.*
Secundo modo, priuilegium inualidum redditur,
2 ſi Abbas, qui illud eſt adeptus, faciat contra id,
quod in priuilegio conceſſum exprimitur, *cap. porrò,
& c. recepimus, de priuil.* vbi habetur, quòd priuilegium
ipſo facto ceſſat, ſi priuilegiatus faciat contra ea, quæ
3 in eodem conceſſa exprimuntur. Item ceſſante cau-
ſa priuilegij, ceſſat etiam priuilegium; probatur ex
cap. cum ceſſante, de appell. vbi dicitur, quòd ceſſan-
te cauſa, ceſſat effectus. Item quando priuilegium
incipit eſſe damnoſum ei, in cuius fauorem eſt con-
ceſſum, fit nullum; probatur ex *cap. ſuggeſtum, de
decim. & cap. quod per nouale, de verb. ſignif. & reg. quod
ob gratiam, de reg. iur. in 6.* vbi dicitur, id quod ob
gratiam alicuius conceditur, non eſſe in eius diſpen-
dium retorquendum.
4 Tertio modo, amittunt priuilegium Abbates, ſi
expreſsè illi renunciauerint, *cap. nuper de decim.* Pa-
normit. *in cap. ſi de terra, num. 5. de priuileg.* Sylueſt.
verb. priuilegium, q. 10. dict. 8. & hoc eſt intelligendum
quoad ius ſpectans ad ipſum renunciantem tantùm;
ſecus verò, ſi attingat Papam, ſiue aliquem tertium:
vnde Abbas exemptus exemptionis priuilegio renun-
ciare non poteſt abſque licentia ſummi Pontificis, per
text. *in cap. cum tempore, de arbitr.* & diximus latè ſu-
prà *in diſput. 16. quæſt. 9. per tot.* nec etiam poterit ſui
Conuentus priuilegio renunciare, ſine conſenſu eiuſ-
dem Conuentus, gloſſ. *in cap. cùm dilectus, verb. re-
promiſit*, & ibi Innoc. Abb. Bald. Butr. *num. 5. & 6. de
relig. domib.* Rota *deciſ. 12. n. 8. part. 2. diuerſ.* Quilibet
enim poteſt priuilegio, & fauori ſuo renunciare: dum-
modo ius Superioris, aut tertij, non tangat. Ita etiam
Panormit. *d. cap. ſi de terra, n. 5. de priuil.* Vnde ſi Ab-
bas, vel alius Prælatus Regularis alicui priuilegio re-
nunciauerit, nihil nocet; quia priuilegium non illi,
ſed Religioni conceſſum eſt; ita Bald. *conſ. 337. lib. 4.
n. 4.* & Roder. *quæſt. Regul. tom. 3. q. 31. art. 1.*
5 Quarto modo, inualidum, nullúmque eſt priuile-
gium conceſſum, ſi erit contra Conſtitutionem ali-
quam, aut conſuetudinem, vel ſententiam, nec de eis
mentionem faciat, vt ait Syluest. *loc. cit. dicto 2.* quod
probat ex *cap. cùm nos, de his, quæ fiunt à Prælatis*, &
ex *cap. 1. de conſtit. in 6.* & ex *cap. inter dilectos, de fid.
inſtrum.* quæ iura diſponunt, quòd priuilegium con-
ceſſum contra conſtitutionem, aut contra conſuetu-
dinem, vel datum contra ſententiam, nihil valet, ſi
de eis mentionem non faciat; videatur gloſſ. *in cap.
priuilegia, 25. q. 2.* vbi de hac re plura adducuntur.
6 Quinto amittitur, nullúmque & inualidum reddi-
tur priuilegium, ſi conceditur ſecundum, & in eo fiat
plena, atque expreſſa mentio de primo, non verò ali-
ter, vt habetur *in cap. veniens de præſcript.* & ait Idem
Syluest. *loco cit. 6. dict.*
Amittitur ſexto, priuilegium, & irritatur, atque
inualidum redditur per concedentis, ſeu illius ſuc-
ceſſoris reuocationem; vt ait Felin. *in cap. quæ in Ec-
cleſiarum, de conſtit.* idem Syluest. *vbi ſuprà in 7. dicto,
arg. l. iudicium, ff. de iudic.*
Hæc autem reuocatio dupliciter fieri poteſt: vel 7
expreſsè per verba ſufficienter indicantia reuocatio-
nem priuilegiorum in ſpecie, ſiue in genere, vt ſi di-
catur, *Non obſtante tali priuilegio*, vel *non obſtantibus
quibuſcunque priuilegiis:* Vel tacitè, vt ſi concedens
faciat aliquem actum, qui non poſſit ſubſiſtere: abſ-
que derogatione priuilegij; vt ſi Papa iubeat, exigi
decimas ab eo, quem exemerat à decimarum ſolutio-
ne: quia Pontificis voluntas, non ſolùm verbis, ve-
rùm etiam factis manifeſtatur, ita Felin. *cap. nonnulli,
de reſcript.* Suarez *de legibus, lib. 8. c. 38. n. 3. & cap. 14.
n. 8.* Salas *de leg. diſp. 17. ſect. 14. n. 72.* & alij per eum ci-
tati, & Bonac. *de leg. diſp. 1. q. 3. part. 8. §. 3. n. 14.*
Hoc tamen limitandum eſt primò, dummodo Papa
ſciat, adeſſe tale priuilegium; quia ad tacitam priui-
legij reuocationem requiritur, vt Princeps illud co-
gnoſcat; nam voluntas non fertur in incognitum, 8
Suarez *d. lib. 8. c. 28. n. 5.* Vnde priuilegium, quod non
eſt clauſum in corpore iuris, non reuocatur per poſte-
riorem contrariam conſtitutionem, vel per aliud con-
trarium priuilegium, niſi in eo fiat expreſſa mentio
priuilegiorum, etiam ſi poſterius ſit inſertum in cor-
pore iuris; Princeps enim præſumitur ignorare ius
particulare, niſi ipſius faciat mentionem *cap. 1. de
conſtitut. num. 6.*
At priuilegium in corpore iuris non clauſum, eſt 9
quoddam priuatum ius alterius; ergo illud Princeps
ignorare præſumitur; ergo non præſumitur, illud re-
uocare, niſi expreſſam de eo mentionem faciat: facit
text. *in cap. veniens de præſcript.* vbi irritum decretum
fuit quoddam priuilegium, in quo de primo mentio
facta non fuit. Ita Suarez *cap. 39. num. 2.* Salas, & Bo-
nac. vbi proximè, qui teſtatur de communi, contra
Panormit. *in cap. ex parte, de Capell. Monach.* & alios
per eum adductos.
At è contra priuilegium in corpore iuris conten- 10
tum reuocatur per poſterius contrarium priuilegium,
ſiue hoc ſit clauſum in corpore iuris, ſiue non; ſiue
ſit ſpeciale, ſiue generale; quia Princeps ius commu-
ne ignorare non præſumitur. Ita Felin. *in d. cap. non-
nulli, de reſcript.* Suar. *d. cap. 39. n. 3.* Salas, *dicta ſect. 14.
num. 77.* Bonac. *d. §. 3. n. 17. verſ. hoc tamen contrà.* Pa-
normit. *d. cap. ex parte*, & alij.
Secundò limitandum eſt, dummodo prius priuile-
gium non ſit generale, poſterius verò ſpeciale; ſic
enim primum reuocatur per poſterius; etiam ſi in
hoc non fiat mentio de primo, *cap. quamuis, & cap.
dudum, §. nos igitur de præbend. in 6.* Ita Syluest. *verb.
priuilegium, quæſt. 10.* Suarez *loc. cit.* Salas *d. ſect. 14.
num 74. & 79.* Bonac. *d. §. 3. num. 17. verſ. ſecundò limi-
ta:* Si verò vtrumque eſt generale, vel vtrumque eſt
ſpeciale, vel primum ſpeciale, ſecundum verò gene-
rale; tunc niſi in ſecundo expreſſè derogetur priori,
prius remanet in ſuo robore; ita aiunt Salas *d. n. 74.*
& Bonac. *loc. cit.* qui teſtantur de communi. Hæc
tamen intelligenda ſunt, dummodo priuilegiatus per
prius priuilegium non acquiſierit rem ſibi conceſſam,
ac eam tanquam propriam poſſederit; quia Princeps 11
non præſumitur velle alterius tollere ius quæſitum
abſque eius cognitione, & grauiſſima cauſa: vt do-
cent gloſſ. & Panormitan. *in d. cap. veniens, de reſcript.*
Suarez *d. cap. 39. num. 8.* Salas *d. num. 74. in fin. & n. 79.
& diſput. 20. ſect. 18. num. 126.* Bonac. *d. num. 17. verſ. ex
dictis, ad finem.*
Verùm in dubio eſt iudicandum pro non reuoca- 12
tione priuilegiorum, Gloſſ. *25. q. 2. in ſumm. propè fin.*
Federic. de Sen. *conſ. 233. col. fin. verſ. item non poteſt,*
Roman.

Roman. *conſ.* 327. *num.* 1. Boër. *de poteſt legat. à later. num.* 44. *verſic. tum etiam*, Gambar. *de offic. legat. lib.* 8. *tit. de poteſt. legat. in legib. & ſtatut. in fin.* Seraphin. *deciſ.* 296. *num.* 1. *quæ eſt repetita part.* 1. *diuerſ. deciſ.* 468.

QVÆSITVM XI.

Vtrum priuilegia Abbatibus, & Prælatis conceſſa amittantur, vel ceſſent illorum morte, vel ceſſatione à dignitate, vel ad ſucceſſores trahuntur.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium aliud perſonale, aliud reale.*
2 *Priuilegium perſonale ceſſat per mortem illius, cui conceſſum fuerat; reale autem tranſit cùm dignitate, vel officio cui adhæret.*
3 *Priuilegium quandonam cenſeatur perſonale, & quando reale.*
4 *Quando quis potitur priuilegio ratione dignitatis, vel muneris, quo fungitur, extra illam dignitatem poſitus, non poteſt amplius vti priuilegio.*
5 *In dubio priuilegium cenſetur potius perſonale, quam reale.*

1 PRo huius Quæſiti intelligentia clariori, ſupponendum eſt, priuilegium aliud eſſe perſonale, aliud reale. Priuilegium perſonale eſt illud, quod immediatè conceditur ratione ſui. Priuilegium reale eſt, quod conceditur directè alicui rei: vt v. g. loco, dignitati, vel officio.

2 Secundò, ſupponendum eſt, priuilegium perſonale extingui morte illius, cui conceſſum fuerat; quia priuilegium perſonale cùm ſit conceſſum perſonæ, cenſetur illi inhærere; ergo extincta perſona; extinguitur priuilegium illi conceſſum; iuxta vulgatam regulam, corruptis nobis, corrumpontur ea, quæ ſunt in nobis.

Priuilegium autem reale, id eſt dignitati, vel officio conceſſum, non extinguitur interitu, vel ceſſatione illius, cui conceſſum fuerat, ſed tranſit ad illos, qui talem dignitatem, vel officium ſucceſſiuè adipiſcuntur; quia dignitas, & officium ſunt perpetua, nec intereunt, & ſucceſſor repræſentat prædeceſſorem, non vt particularem perſonam, ſed vt habentem talem dignitatem, vel officium; ita gloſſ. *in cap. priuilegium, verb. priuilegium perſonale, circa med. de regul. iur. in* 6. Azor. *inſtitut. moral. par.* 1. *lib.* 5. *cap.* 22. *quæſt.* 6. Suar. *de legibus, lib.* 8. *cap.* 3. *n.* 3. Salas *eodem tractatu, diſp.* 17. *ſect.* 2. *num.* 13. *& ſect.* 17. *num.* 124. Sanchez *de matrim. lib.* 8. *diſput* 27. *n.* 2. Bonac. *de legib. diſput.* 1. *quæſt.* 3. *punct.* 8. §. 1. *num.* 2.

Ex his patet, quid dicendum ſit pro reſolutione, huius Quæſiti; priuilegia enim conceſſa Abbatibus, intuitu perſonæ, non autem dignitatis, vel officij, illorum morte finiuntur, & ceſſant, nec ad eorum ſucceſſores tranſmittuntur; at priuilegia eis conceſſa ratione dignitatis, & officij, & quatenus Prælati ſunt, realia cenſentur, & acquiruntur dignitati, ac officio, nec extinguuntur morte, vel ceſſatione perſonarum, quibus conceſſa ſunt, ſed ad ſucceſſores tranſeunt, vt patet ex dictis.

3 Difficultas autem eſt, quandónam priuilegium cenſeatur conceſſum perſonæ, & quandónã dignitati, vel officio, ad quod coniectandum diſtinctione opus eſt. Nam vel priuilegium conceſſum eſt alicui Abbati, expreſſo ſolo nomine perſonæ, cui conceditur, vt ſi v. g. dicatur. Concedimus Horatio. Vel eſt conceſſum, expreſſo ſolo nomine dignitatis, & officij, vt ſi dicatur; Concedimus Abbati Monaſterij Sanctæ Mariæ Vallis Vmbroſæ: vel expreſſo vtroque nomine, perſonæ ſcilicet, & dignitatis, vt ſi dicatur.. Concedimus Horatio Abbati Monaſterij Sanctæ Mariæ Vallis Vmbroſæ.

Primo caſu, priuilegium cenſetur perſonale; niſi aliter ex circumſtantiis appareat, & conſequenter morte perſonæ, cui conceſſum eſt, extinguitur, nec tranſit ad ſucceſſores.

Secundo caſu, cenſetur conceſſum dignitati, & officio, non autem perſonæ; & per conſequens non extinguitur, nec ceſſat morte, vel ceſſatione eius, qui huiuſmodi priuilegium obtinuit; ſed tranſit ad eius ſucceſſorem in dignitate, & munere Abbatiali; dignitas enim nunquam extinguitur, ſed ſemper manet. Verùm hoc limitatur; niſi aliunde ex circumſtantiis, aut verbis, vel ex ſubiecta materia colligatur, priuilegium eſſe perſonale, vt e. g. Si Papa in Reſcripto Apoſtolico, ſolùm exprimit nomen dignitatis, concedens priuilegium Abbati Monaſterij Vallis Vmbroſæ, declarans, ſe illud concedere, ob peculiarem ſcientiæ, & probitatis notitiam, quam de illo habet; priuilegium cenſebitur perſonale; licèt non ſit expreſſa perſona, ſed tantùm dignitas; nam ex verbis patet, non fuiſſe habitam rationem dignitatis, ſed perſonæ. Sanctitas enim, & doctrina non afficiunt propriè ipſam dignitatem, ſed perſonam, quæ illas ſuis laboribus, atque induſtria comparauit.

Denique tertiò caſu, videlicet, quando nomen perſonæ, & dignitatis ſimul exprimuntur, priuilegium præſumitur perſonale, atque morte, vel ceſſatione illius, cui fuerat conceſſum, extinguitur, & ceſſat; quia nomen dignitatis eſt generale; at nomen perſonæ eſt ſpeciale, & proprium; ergo illud per hoc ſpeciale limitatur, vt genus per ſpeciem; & alioquin nomen perſonale in priuilegio fruſtrà apponeretur. Ita Sanch. *dicta diſp.* 27. *n.* 3. *&* 20. Salas *dicta ſect.* 17. Bonac. *d.* §. 1. *num.* 3.

Igitur, quando quis potitur aliquo priuilegio, ratione dignitatis, vel muneris, quo fungitur, ſi deinde ad aliam dignitatem promoueatur, vel à prima ceſſet, non poteſt ampliùs vti priuilegio; ita Azor. *d. cap.* 22. *quæſt.* 6. *ad fin.* Salas *d. ſect.* 2. *num.* 13. etiam circa *finem*. 4

Inſuper notandum, quòd in dubio priuilegium cenſetur potiùs perſonale; & præſumptio reſpiciens perſonam, præfertur præſumptioni reſpicienti dignitatem; quia præſumptio ſpecialis generalem ceſſare facit, cùm generi per ſpeciem derogetur. Ita Decius *in cap. quoniam*, Abbas *in noua edit. n.* 36. *de offic. delegat.* Menoch. *de arbitr. iud. lib.* 2. *caſu* 477. *num.* 14. *& de præſumpt. lib.* 1. *præſ.* 29. *n.* 7. Sanch *d. diſp.* 27. *num.* 4. Bonac. *d.* §. 1. *n.* [illegible] De materia videnda ſunt dicta ſuprà *diſput.* 13. *quæſ.* 4. 5

QVÆSITVM XII.

An, & quando Princeps poſſit priuilegium à ſe conceſſum reuocare, limitare, ſeu reſtringere.

SVMMARIVM.

1 *Princeps ſuum priuilegium gratioſum, etiam ſine cauſa reuocarè poteſt.*
2 *Princeps in dubio præſumitur, auctoritate legibus ordinata, vti voluiſſe.*
3 *Feudi conceſſio gratioſa, de poteſtate abſoluta reuocari poteſt; tamen de poteſtate legibus ordinata, abſque cauſa illud fieri non poteſt.*

4 *Priuilegium reuocare poteſt Princeps, neceſſitate cogente.*

5 *Priuilegium, quod tranſiuit in contractum, etiamſi ſubdito fuerit conceſſum, non poteſt Princeps reuocare.*

6 *Princeps ex contractu efficaciter obligatur.*

7 *Princeps in iis, quæ ſapiunt contractum, vtitur iure priuati.*

8 *Deus omnium conditor ex promiſſione obligari voluit.*

9 *Priuilegia, ex cauſa meritorum conceſſa, non poſſunt à Principe reuocari.*

10 *Priuilegia pecunia obtenta, habent vim contractus onerosi; ac proinde non poſſunt per Principem reuocari.*

11 *Priuilegij conceſſio facta, pretia mediante, tranſit in contractum, quando illud æquipollet rei conceſſæ.*

12 *Merita debent æquipollere conceſſioni, ſicut pretium, quod datur pro re conceſſa.*

13 *Actus iudicatur ſecundùm illud, de quo magis participat.*

14 *Compoſitiones remanent gratioſæ, ſi illud, quod ſoluitur, non æquiualet ei, quod conceditur; ita vt illas obtinens non dicatur eas habere, ex cauſa onerosa.*

15 *Iuſpatronatus ad hoc vt ſit ex cauſa oneroſa, ſpectari debet, quod expenſum fuerit, an ſcilicet æquiualeat conceſſioni.*

16 *Augmentum, quando non eſt commenſuratiuum ad conceſſionem iuriſpatronatus, non deſinit eſſe ex priuilegia, nec priuilegij nomen amittit.*

17 *Princeps ipſe, ſiue eius ſucceſſor non poteſt priuilegium ex cauſa oneroſa obtentum, vel predeceſſoris ſui, reuocare.*

18 *Princeps, data iuſta cauſa, poteſt limitare, reſtringere, & in totum reuocare contractum, à ſe cum ſubdito celebratum; ac proinde priuilegium tranſiens in contractum. Dummodo cauſa publicam reſpiciat vtilitatem,* num. 19.

20 *Princeps ex cauſa publica vtilitatis poteſt alteri in re ſua præiudicare; immò illam auferre, præſtita tamen recompenſatione,* vt num. 21. *quidquid tenuerint alij,* vt num. 22.

1 COmmunis eſt Doctorum ſententia, poſſe Principem ſuum priuilegiorum gratioſum, etiam ſine cauſa, reuocare; vt tradunt Bald. *in l. qui ſe patris, num.* 14. *C. vnde libert.* Felin. *in cap. quæ Eccleſiarum, num.* 51. *de conſtit.* Grammat. *deciſ.* 46. *num.* 3. Capic. *deciſ.* 121. *num.* 16. *& deciſ.* 166. *num.* 1. Roland. *conſil.* 66. *num.* 8. *volum.* 2. *& conſil.* 13. *num.* 3. *volum.* 3. Natt. *conſil.* 511. *num.* 3. *& conſil.* 657. *num.* 3. *volum.* 4. *vbi num.* 6. loquitur de priuilegio ſtudiorum, & exemptionis, Caroll. Tapp. *in l. fin. ff. de Conſtit. Princ. p.* 2. *cap.* 9. *num.* 56.

2 Intellige, procedere ſupradicta de poteſtate abſoluta, ſecundùm quam poteſt Princeps pro libito voluntatis priuilegiis gratioſis derogare, ſi expreſsè id exprimat; quia in dubio, auctoritate legibus ordinata vti voluiſſe præſumitur, vt inquirunt Innocent. *in cap. innotuit ſub num.* 3. *de elect.* Buſſ. *in tit. de Principe, num.* 193. Rolaod. *conſ.* 86. *n.* 18. *vol.* 1. Menoch. *de præſumpt. lib.* 2. *præſumpt.* 12. *num.* 1. Ludouic. Rodulphio. *de abſol. Princip. poteſt. cap.* 3. *num.* 1. qua ſtante, non licet principi priuilegium, etiam gratioſè conceſſum, reuocare ſine cauſa, ſicut tradit Ruland. *conſ.* 13. *num.* 53. *vol.* 3.

3 Vnde prouenit, quòd licèt conceſſio feudi gratioſa de poteſtate abſoluta reuocari poſſit, Socc *conſ.* 87. *num.* 13, & 14. *verſ. aliquando volum.* 13. Gozad. *conſil.* 8. *num.* 38. & 45. Curt. Iunior *conſil.* 138. *num.* 4. Petr. de Gregor. *de conceſſ. feud. part.* 1. *quæſt.* 7. *num.* 1. & 2. Peregr. *conſ.* 4. *ſub num.* 21. *vol.* 1. *& de iure fiſc. lib.* 1. *tit.* 3. *ſub num.* 51. Tamen de poteſtate legibus ordinata, abſque cauſa illud fieri non poteſt, gloſſ. *in cap.* 1. *in fin. de his, qui feud. dare poſſ.* & *in cap.* 1. *de feud. ſine culpa non amitten.* Afflict. *deciſ.* 282. *num.* 7. Grammat. *deciſ.* 65. *num.* 33. Boër. *deciſ.* 225. Surd. *deciſ.* 189. *num.* 15. Menoch. *de præſumpt. lib.* 2. *præſumpt.* 10. *num.* 50.

Verùm id poterit licitum eſſe ſine cauſa Principis, ſi ſaltem ita coëgerit, & induxerit neceſſitas, ſecundùm gloſſ. *in regul. decet, de regul. iur. lib.* 6. & quæ communiter reſoluunt Doctores, quos plena manu refert, & ſequitur Anton. Gabr. *com. opin. lib.* 3. *tit. de iur. quæſit. concluſ.* 7. & pleniſſimè Suar. *de legib. lib.* 8. *cap.* 37. *à principio.* 4

Priuilegium autem, quod tranſiuit in contractum, etiam ſi ſubdito fuerit conceſſum, non poteſt Princeps reuocare, vt reſoluunt Bald. *in d. l. qui ſe patris, num.* 24. Afflict. *deciſ.* 128. *n.* 10. Natt. *conſ.* 268. *num.* 3. *vol.* 2. Crauett. *conſ.* 869. *num.* 7. *& conſ.* 963. *n.* 26. Oſaſc. *deciſ.* 139. *num.* 23. Cephal. *conſ.* 559. *num.* 89. *vol.* 4. Petra, *de Poteſt. Princ. fol.* 176. *n.* 84. Peregr. *de iur. fiſc. lib.* 3. *tit.* 3. *n.* 28. Sanctarell. *var. reſol. lib.* 1. *quæſt.* 17. *num.* 3. cum aliis citatis per D. Barboſ. *in collect. ad cap.* 1. *num.* 9. *de probat.* 5

Generale enim eſt, Principem ex contractu efficaciter obligari, ad text. *in l. Cæſar,* ſecundùm communem intellectum, *ff. de publican. Doct. in d. cap.* 1. vbi Felin. *num.* 1. & Beto. *num.* 2. Menoch. *d. lib.* 2. *præſumpt.* 10. *num.* 49. Tapp. *in d. l. final. cap.* 9. *num.* 5. *in* 2. *part.* Ludouic. Rodulphin. *de abſol. Princip. poteſt. c.* 6. *n.* 171. *cum ſeq.* & alij plures, quos plena manu congeſſit, D. Barboſ. *in collectan. ad d. cap.* 1. *num.* 4. 6

Nam in iis, quæ ſapiunt contractum, Princeps vtitur iure priuati, Roland. à Vall. *conſ.* 13. *num.* 43. *vol.* 3. Vincent. de Franc. *deciſ.* 17. *num.* 6. Crauett. *conſ.* 640. *num.* 8. Surd. *deciſ.* 2. *num.* 21. *cum ſeq.* 7

Et hoc idem de Deo omnium conditore, poſt Magiſtr. ſentent. communiter tradunt Doctores, & ex Iurisperitis obſeruat Bald. *in l.* 1. *ff. de pact.* vbi ait, Deum omnipotentem ex promiſſione obligari, Curt. Sen. *conſ.* 68. *ſub num.* 2. Crauett. *conſ.* 241. *ſub num.* 22. *verſ. vnica ſola promiſſio,* Ferret. *conſ.* 32. *ſub num.* 21. *in fin. vol.* 1. Peregr. *de iur. fiſc. lib.* 6. *tit.* 1. *num.* 9. Ludouic. Rodulphin. *d. tract. cap.* 6. *num.* 180. 8

Amplia primò, vt non ſolùm ſupradicta procedant in priuilegiis à Principe conceſſis, quæ tranſierunt in contractum; ſed etiam in illis, quæ ex cauſa meritorum conceſſa fuerunt; vt tenet Afflict. *deciſ.* 128. *n.* 10. Tiraquell. *in l. ſi vnquam, verb. donatione largitus, n.* 11. *C. de reuocand. donat.* Natt. *conſ.* 122. *num.* 24. Bece. *conſ.* 129. *num.* 48. *vol.* 2. Surd. *conſ.* 419. *num.* 51. quod vendicat ſibi locum, etiam ſi tale priuilegium ſit ſubdito conceſſum, ſecundùm Natt. *conſil.* 268. *num.* 5. Burſatt. *conſil.* 16. *num.* 44. *& ſeq. vol.* 1. Bardel. *conſ.* 22. *num.* 20. Tiraquel. *in d. l. ſi vnquam, verb. donatione largitus, num.* 11. vbi ex more, multa congerit, quibus probatur, quòd conceſſa, vel data ob remunerationem ſunt irreuocabilia, vti habita titulo oneroſo, Riminald. Iun. *conſ.* 289. *num.* 7. *& conſ.* 323. *num.* 5 *vol* 3. vbi atteſtatur, nec ex capite ingratitudinis tale priuilegium, vel aliam ſimilem conceſſionem ex cauſa meritorum, reuocari poſſe. Surdus *conſil.* 340. *num.* 59. *& conſil.* 419. *num.* 51. vbi loquens de priuilegio immunitatis conceſſo propter merita, dicit illud reuocari non poſſe, multiſque auctoritatibus probat, atteſtantibus conceſſa ex cauſa meritorum eſſe irreuocabilia. 9

Amplia ſecundò, procedere in priuilegiis pecunia 10
obtentis,

obtentis, ſeu oneroſo alio titulo comparatis; illa enim
habent vim contractus oneroſi, Roland. *conſ.13.n.11.
vol.3.* Peregr. *de iur.fiſc.lib.1.tit.3.n.38.* Surd. *conſ.419.
ſub num.53.vol.3.* ac proinde per Principem reuocari
non poſſunt, Menoch. *conſ.461. num.12.* Sanch. *de
matrim.lib.8.diſput.33.num.3.* D. Barboſ. *in collect.ad d.
cap.1.num.9.* & in Reſponſo pro priuilegio à S.D.N.
Vrbano VIII. ſibi conceſſo in *verſ.non obſtat, quòd
priuilegium*, quod impreſſum reperitur in principio
ſuorum operum, & in *tract. de clauſ. vſufrequen.
clauſ.83.num.9.* latiſſimè Gabr. *concluſ.6.de iure quaſ.
non tollend. per tot.* Rota *in Acheruntina fructuum
2. Decembris 1591. coram D. Cardinale Hieronymo
Pamphilio.*

11 Intellige tunc demum, & non aliter, conceſſionem
priuilegij factam pretio mediante, tranſire in contra-
ctum, & oneroſum parere titulum, quando illud
æquipollet rei conceſſæ, & habet ſecundùm Bald. *in*
12 *d.l.qui ſe patris, C. vnd. lib.* cum ea perpetuam com-
menſurationem; nam ſicut merita debent æquipolle-
re conceſſioni, Natt. *conſ.188 num.2. & conſ.511.n.8.
& conſ.600.num.37.* Rimin. Iun. *con.289. n.20.vol.3.*
ſic pariter debet æquipollere pretium, quod datur
pro re conceſſa, Peregrin. *d. tract. de iur. fiſc. lib.1.
tit.3.num.29.* Roland. *conſ.13.num.12.vol.3.* Menoch.
13 *conſ.981.num.1.* Oſaſc. *deciſ.189.num.10.* ſentientes,
quod quando conceſſio præponderat, eſt gratia, nec
puri priuilegij nomen amittit; quia actus iudicatur
ſecundum illud, de quo magis participat, arg. *l.quæ-
ritur, ff.de ſtat.hom.l.fundi partem, ff.de contr.emp.*

14 Hinc fit, vt in materiis componendis, pro quibus
ſoluitur magna compoſitio, ſi illud, quod ſoluitur,
non æquiualet ei, quod conceditur, remanent huiuſ-
modi compoſitiones gratioſæ, & illas obtinens nō di-
citur eas habere ex cauſa oneroſa, Rot. *deciſ.457.n.17.
part.1.Diuerſ.* Nicol.Gar. *de benefic. part.6.c.2.n.194.*
quos refert, & ſequitur D. Barboſ. *in d. reſponſo, verſ.
ſic etiam in materiis componendis, & d.clauſ.83.n.12.*

15 Eodem modo ad hoc, vt iuſpatronatus ſit ex cauſa
oneroſa, ſpectari debet quod expenſum fuerit, an
ſcilicèt æquiualeat conceſſioni, quia vbi non æqui-
ualet, conceſſio ipſa iudicari potius debet gratioſa,
quàm oneroſa, ſecundùm Rot. *deciſ.58. n.8.* & *deciſ.
88. num.4. par.1. Recent.* & fuit dictum *in Cæſarau-
guſtana de Mella 31. Ianuarij 1618. coram Reuerendiſ-
ſimo Coccino Decano*, vbi expreſsè habetur, quòd quan-
16 do augmentum non eſt commenſuratiuum ad con-
ceſſionem iuriſpatronatus, non deſinit eſſe ex priuile-
gio, nec priuilegij nomen amittit, prout refert D.
Barboſ. *d. clauſ.83. num.13. & 14.*

17 Amplia tertio, vt non ſolum princeps, ſed nec
etiam eius ſucceſſor, ſiue per electionem, ſiue per ſuc-
ceſſionem poſſit ſuum contractum, ſeu priuilegium,
ex cauſa oneroſa obtentum, vel prædeceſſoris ſui in-
fringere, aut aliter ab eo recedere, vt latè reſoluunt,
Ant. Gom. *variar. tom.2. cap.1.n.1.* Burſatt. *conſ.160.
ſub n.36. vol.2.* Roland. *conſ.13.n.36. vol.3.* Menoch.
conſ.1.num.228. & conſ.264.num.15. & 17. Gam.Luſit.
deciſ.335. num.5. Suar. *de legib.lib.3.c.35. num.23.* &
plures alij, quos refert D. Barboſ. *in collect. ad d.
cap.1. num.7.* vbi in additionibus nouiter impreſſis
multo plures citat.

18 Data tamen iuſta cauſa, non ſolum licere Principi
contractum à ſe cum ſubdito celebratum, & per con-
ſequens priuilegium tranſiens in contractum, limita-
re, eique modum, & conditionem præſcribere, vo-
luerunt Molin. *de primogen. lib. 4. cap. 3. à num. 17.*
Matien. *l.31. gloſ.8.n.4.tit.7.lib.5. nouæ recupil.* Peregr.
de iur.fiſc. lib.1.tit.3.num.67. Cabed.Luſitan. *deciſ.19.
num.10. & deciſ.68. part.3.* ſed etiam in totum reuo-
care ſecundum Roland. *conſ.66.num.24.* Pinell. *in l.1.
C. de bon. mater. par.3.num.62. illat.16.verſ.ego*, Alex.
conſ.216.num.18. vol.2. Ant. Gabr. *commun.tit.de iur.
quæſit concl.5. num.42.* Menoch. *de præſumpt. lib.2.
præſumpt.10. num.49.* Alex. Trentacinq. *variar. reſol.
lib.3. tit. de pact. num.11.* Ludouic. Rodulphin. *de
abſol.Princ.poteſt.cap.6. num.199.* & plures citati à D.
Barboſ. *in collect. ad d. cap.1. num.11.*

Quod quidem intelligendum eſſe exiſtimo dum- 19
modo cauſa publicam reſpiciat vtilitatem, ſicuti do-
cent, Rimin. Iun. *conſ.601.n.14.* Ruin. conſ.330.*n.4.
cum ſeq. vol.1.* Crauett. *conſ.276 ſub n.7.* Cæſar Barz.
deciſ.118.num.10. Franc. Bec. *conſ.3.ſub.num.50.* Surd.
conſ.203. num.26. Menoch. *conſ.350.num.21.* Peregr.
de iur.fiſc.lib.5. tit.2.ſub num.49.

Ad cuius reſolutionis corroborationem adduci ſo- 20
let illa cōcluſio, quòd Princeps pariter ex cauſa publi-
cæ vtilitatis poteſt alteri in re ſua præiudicare, im-
mo illam auferre, iuxta ea, quæ per text. *in l.Lucius
ff. de euiction. & in l.ſi verberatum §.1. ff. de rei vend.*
reſoluunt Felin. *in cap. nouit, ſub num.8.de iudic.* & in
cap quæ Eccleſiarum num.53.de conſtit. vbi Abb. *n.11.*
Boſſ. *in tit.de Princip. ſub num.187.* Afflict. *deciſ.361.
num.4.* Bec. *conſ.3.num.51.vol.1.* Surd. *conſ.203.n.17.*
Peregr. *de iur fiſc.lib.5.tit.2.num.49.* Ludouic.Rodul-
phin. *d.cap.6.num.60.*

Quo caſu tamen teneretur recompenſare, *l.1.C. 21
quib.ex cauſ. ſer. pro præm. libert. accip. l. ſi quando C.
de oper. libert.* Dec. *in l. id quod noſtrum, num.3. ff. de
reg. iur. & in conſ.375. in fine*, Socc. *conſ.266. n.35.
vol.2.* Iaſ. *conſ.233.num.38. vol.2.* Natt. *conſ.554.* Ro-
land. *conſ.69. in 1. dub. vol.2.* Crauett. *conſ.95.n.7. &
conſ.276.n.7. & conſ.308.n.8.* Menoch. *conſ.721.n.27.
& conſ.744.n.10.* latè Rimin.Iun. *conſ.199.n.169.* cum
multis ſequentibus, Peregr. *de fideicom.art.52.n.128.*
Petra *de poteſt.Princ.cap.32.num.49.* Ludouic.Rodul-
phin. *dicto cap.6.num.162.*

Et quamuis Surd. *conſ.313. num.98.* aſſerat, quod 22
de conſuetudine non tenetur Princeps ad recompen-
ſationem, vbi ius alterius aufert ex cauſa publicæ vti-
litatis, fultus auctoritate gloſſ. *in l.ſi locus, §.fin.* quam
ibidem ſequuntur Alber. & Paul. de Caſtro *ff. quem-
admod.ſeruit. amitt.* & Cæpol. *in tract.de ſeruit.vrban.
præd.cap.24.in fin.* Tamen maiori Doctorum calculo
gloſ. illa reprehenditur ſecundum Andr. Iſern. *cap.1.
§.poſt natale, in fin.* & ibidem Afflict. *colum.2.de pace
tenen.* Roland. *conſ.69.num.46. vol.2.* Natt. *conſ.554.
num.27.* Rimin. Iun. *conſ.199.num.181.* ſubdens hanc
conſuetudinem eſſe irrationabilem, & reprobatam
Afflict. *deciſ.321.n.6.* & Alber. *in l.venditor, §.ſi con-
ſtat, ff.commun.prædior.* adiicens *ibid.n.185.* quòd dato
quòd gloſſ. illa eſſet vera, procedit tamen in caſu ſpe-
ciali illius text. vt *ibidem* declarat Florian. relatus à
Roland. *d.conſ.69.ſub n.43.* & ideò nō eſt illud dictum
gloſ. trahendum in conſequentiam ex vulgaribus; &
tanto magis in materia conſuetudinis, quæ eſt ſtricti
iuris; nec extenditur, vt in eiſdem terminis atteſta-
tur. Natt. *d.conſ.554.* Hæc in huiuſmodi materia ſuf-
ficiant, quæ ſi quis latiùs videre cupiat, conſulat D.
Barboſ. *in collect. ad d.cap.1.de probat.* ſecundùm *no-
uiſſimam Lugdun. impreſſionem*, vbi circa hanc mate-
riā multa ſcitu digniſſima de nouo addita reperiūtur.

QVÆSITVM XIII.

Vtrum priuilegia conceſſa Abbatiis, & Abbatibus, ac aliis Eccleſiæ Prælatis à Rege aliquo, vel Imperatore, aut aliis Principibus ſecularibus poſſint ab illis reuocari.

SVMMARIVM.

1 *Imperatores, Reges, & alij ſeculares Principes re-*

gulariter nequeunt, priuilegia Abbatibus, vel Abbatijs ſemel conceſſa amplius reuocare.

2 *Priuilegium conceſſum non ſubdito, non poteſt amplius per concedentem reuocari.*

3 *Priuilegium antequàm acceptetur, poteſt à concedente reuocari.*

1 RESpondeo, quòd Imperator, & Reges, & alij Principes ſeculares nequeunt priuilegia Abbatibus,& Abbatiis, vel Religionibus,aut alijs Eccleſiis, & Eccleſiaſticis perſonis ſemel conceſſa,ab iiſque acceptata,regulariter loquendo,amplius reuocare.Quia Religioſi, & Eccleſiaſticæ perſonæ illis ſubditæ non ſunt, *cap.ſi diligenti, de foro compet. cap.at ſi clerici, de Iudic.c.1.& ſeq.11.q.1.*
2 Priuilegium autem conceſſum non ſubditis,non poteſt amplius per ipſum concedentem reuocari, nam habet ſuam vim, ſtatim atque ad priuilegiati notitiam peruenerit,vt *c.1.§.ex parte, de conceſſ. prabend. lib.6.* vnde non poteſt amplius reuocari in præiudicium priuilegiarij, ipſo non conſentiente, cùm ſit ei ius quæſitum, & concedens non ſit eius Superior; atque ita docent Archidiac. *in can. quicunque 6.q.1.* Ioan. Andr. *in cap.conſtitutus,num.17. de Relig. domib.* Innoc. *in cap. nouit ille, de Iudic.* & ibi Panorm. *num.25.* idem Panorm. *in cap. inter alia num.19. de immunit. Eccleſ. & Cœmeter.* & in *cap. ſuper eo il 2.num 4.de appellat.& conſ.41.num.5.in 1.par. conſil.*
3 Dixi,*ab iiſque acceptata.* Nam priuilegium alicui conceſſum poteſt à concedente reuocari, antequam à priuilegiario acceptetur; ſicut enim liberum eſt priuilegiario, non acceptare; ita concedenti, illud reuocare, Suar. *de leg.lib.8. cap.26.n.4.* Salas. *de legibus diſp.12.ſect.5.n.38.* & alij apud Bonac. *de legib.diſp.1. q.3.puncto 3.num.12.* Dixi, *regulariter loquendo*: Nam ſi tanta rerum mutatio ſuperueniat, vt priuilegium huiuſmodi cenſeatur grauiter perniciosum Regi, vel Regno, poteſt illud Princeps reuocare; ita Suar. *d. lib.8.c.37.n.2.* Bonac. *d q.3.punct.8.§.3.n.4.* Illud demum pro coronide materiæ aduertendū eſt; quòd priuilegium à pluribus Pontificibus Principibúſue confirmatum,difficilius cenſetur tolli, Dec.*conſ.165.n.3.* D. Barboſ. *in tract. de clauſ.vſufrequen.clauſ.83.n.25.* præſertim cùm accedit fauor piæ cauſæ, vel Religionis iuxta tradita per eumdem Dec *d.conſ.165.num.1:* & Alex.*conſ.123.num.16.lib.4* Marc. Anton.de Amat. *deciſ.17.num.6.* geminatio enim, manifeſtè monſtrat Principis voluntatem, *l.baliſta* cum ibi notatis, *ff.ad Trebell.* Pariſ.*conſ.94.n.4.vol.2.* Crauett.*conſ.101.n.42.* Menoch. *conſ.10.num.1. & conſ.255.num.41.* & actus geminati cenſentur geſti cum maiori animi deliberatione *cap. & ſi Chriſtus de iureiur.* Roland. à Vall. *conſ.61. num.39. & ſeq.vol.2.* Oſſac. *deciſ.38.num.16.* D.Barboſ.*d.clauſ.83.num.27.*

QVÆSITVM XIV.

Vtrum Abbatum, Prælatorum, & Abbatiarum priuilegia amittantur, & ceſſent per non vſum, vel contrarium vſum, ſiue abuſum.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium aliud affirmatiuum, aliud negatiuum.*

2 *Priuilegium affirmatiuum, per quod nullum grauamen alijs infertur, non amittitur per non vſum.*

3 *Priuilegium affirmatiuum vergens in aliorum grauamen, quando non amittatur per non vſum.*

4 *Præſcriptio quadragenaria minor non currit contra Eccleſiam.*

5 *Præſcriptio ſexagenaria requiritur contra Eccleſias, & Monaſteria Caſinen. & Vallis Vmbroſa.*

6 *Præſcriptio centenaria requiritur contra Monaſterium S.Pauli extra muros Vrbis.*

7 *Priuilegia, vt amittantur per non vſum, quæ requirantur.*

8 *Clauſula*, quatenus ſunt in vſu, *in priuilegiorum confirmatione apponi ſolita, quid operetur.*

9 *Confirmatio ex certa ſcientia reſtituit priuilegia reuocata a Papa, vel iure communi ordinario, non autem ſublata per Concilium generale, niſi adſit clauſula*, Non obſtante reuocatione Concilij generalis.

10 *Priuilegium præſumitur vſu receptum, & aſſerenti contrarium incumbit onus probandi.*

11 *Priuilegium non vſu receptum affirmans, tenetur probare, quòd priuilegiarius fuerit in cauſa priuilegij, & per eum ſteterit, quominus priuilegio vteretur.*

12 *Præſumptio, quòd priuilegium ſit vſu receptum, non ſufficit, vbi adeſt clauſula*, quatenus ſunt in vſu.

13 *Priuilegij vſus quando allegatur pro fundamento intentionis, non præſumitur, ſed eſt concludenter probandus.*

14 *Priuilegij vſus præſumptio ſuffragatur priuilegiario; qui priuilegij vſum allegat, ſecus ſi ab eo negetur.*

15 *Priuilegium alicui Ordini conceſſum per vſum vnius Monaſterij cæteris præſeruatum intelligitur.*

16 *Priuilegium non amittitur per non vſum, quando in eo adeſt decretum irritans.*

17 *Priuilegia negatiua tolluntur per contrarium vſum.*

18 *Priuilegiarius faciens actum priuilegio contrarium, cum proteſtatione, non præiudicandi priuilegio, illud non amittit.*

19 *Priuilegium vt totum per contrarium vſum amittatur, actus debet eſſe contrarius toti priuilegio.*

20 *Priuilegium habens tractum ſucceſſiuum non amittitur per vnicum actum contrarium.*

21 *Priuilegia conceſſa communitati, vel Eccleſiæ, non amittuntur per plures actus factos à priuatis perſonis abſque conſenſu communitatis.*

22 *Religioſi non amittunt priuilegia, ſi per vnum, aut plures actus contra ea, aut ipſorum aliquod negligentia, vel ignorantia contrauenerint.*

23 *Priuilegio abuti quando dicatur priuilegiarius.*

24 *Priuilegiarius priuilegio abutens, meretur ipſo priuari.*

QVoad primam partem huius Quæſiti notandum, quòd priuilegium aliud eſt affirmatiuum,in quo cōceditur facultas aliquid faciendi: aliud negatiuum, quo traditur poteſtas aliquid non faciendi; vt eſt priuilegium exemptionis ab aliquo onere. Rurſus priuilegiū affirmatiuū aliud eſt,per quod traditur facultas faciendi aliquid vertens in præiudicium:& grauamen aliorū,vt imponere tributum,&c. Aliud,quo fieri poteſt aliquid, abſque aliorum grauamine: vt anticipare tempus in recitatione officij, vel audire diuina in loco interdicto, aut eligere Confeſſarium, & alia huiuſmodi, quæ nemini præiudicium inferre videntur.His 1
ſuppoſitis, dico,quòd priuilegium affirmatiuum,per 2
quod nullum grauamen, ſeu præiudicium aliis infertur, regulariter, nec in foro interno, nec externo amittitur per non vſum,etiam ſi longiſſimo tempore priuilegiarij eo non vtantur; dummodo in eo non ſit præfinitum tempus eius durationis: nullo enim iure probatur,huiuſmodi priuilegium per non vſum amitti; & etiam cùm non ſit in aliorum præiudicium,nemo eſt,qui cōtra ipſum præſcribat. Priuilegium affir- 3
matiuum vergens in alterius grauamen non amittitur

per

per quemlibet noo vſum, niſi contra ipſum legitimo
tempore præſcribatur, vt ait Suar. *de legibus lib.8.*
4 *cap.24.num.15.* Bonac. *de legibus diſp.1.q.3.pun.8.§.5.*
num.3. Quo autem ad tempus præſcriptionis, notan-
dum, quòd contra Eccleſiam non præſcribitur mino-
ri ſpatio quadragiota aonorum, vt habetur *in cap. ac-*
cedentibus de priuil. & in *cap.de quarta, de præſcript.*
notant Salas, *de legibus diſp.17.ſect.13.num.64.* Suar.
de leg.lib.8.cap.24.num.20.& communiter omnes: im-
5 mò quædam Religiones potiuntur ſpeciali priuilegio,
quod non poſſit contra ipſas minori ſpatio ſexaginta
annorum præſcribi; vt ſpecialiter conceſſit Eugenius
I V. Congregationi S. Iuſtinæ de Padua, anno Domi-
ni 1437. ſept. Kal. Martij Pontif. ſui anno 4. quod
priuilegium exteoſum fuit, ac de verbo ad verbum
cooceſſum noſtræ Congregationi Valis Vmbroſæ à
Iulio I I. annò Domini 1507. Idibus Iulij Pontif. ſui
anno 4. per quod conceſſit, quòd cõtra priuilegia dictæ
6 Congregationis oon currat præſcriptio, niſi poſt lap-
ſum ſexaginta annorum. Imo idem Eugenius I V. ſub
Dat. Florentiæ anno Domini 1442. ſept. Kal. Iulij
cooceſſit Abbati, & Conuentui Monaſterij S. Pauli
extra muros Vrbis, eiuſdẽ Congregationis S. Iuſtinæ.
vt ſicut contra Romanam Eccleſiam, non niſi centena-
ria currit præſcriptio, ſecundum Conſtitutiones canoni-
cas, & legitimas ſanctiones: ita quoque prædicto Mo-
naſterio minoris temporis præſcriptio non obſiſtat, vt re-
fertur à Roder. *in nona collect. Bullar. Apoſtolicar. pro*
Regular. Bulla.17. eiuſdem Pontificis, quod priuilegium
iam eſt ad totam Congregatiooem extenſum, & ſic
aliis etiam Ordinibus communicatum, vt ait idem
Roder. *quæſt. Reg. tom.3.q.35.art.2.* de qua re nos dice-
mus infrà, vbi agetur de materia communicatioois
priuilegiorum. Ex quibus colligitur, quòd Abbates,
& Abbatiæ non amittunt priuilegia per non vſum,
niſi per ſpatium centum annorum iuxta dicta priuile-
7 gia. Vt autem hæc præſcriptio currat, opus eſt, quòd
priuilegiarius habeat notitiam talium priuilegiorum,
& voluntatem illis non vtendi *d.cap.ſi de terra, de pri-*
uil. Secundò, quòd oblata ſit occaſio huiuſmodi pri-
uilegiis vtendi, & priuilegiatij illis non ſint vſi, ſcien-
tes, & poteotes vti. Et hic dicitur vſus priuatiuus dif-
ferens à negatiuo; qui tunc eſt, quando quis per mul-
tos annos priuilegio non eſt vſus, & quia nunquam
ſe obtulerit occaſio eo vtendi; quo caſu oon amitti-
tur priuilegium per hunc noo vſum negatiuum, qui
non repugnat priuilegio, nec indicat tacitam volun-
tatem illi renunciandi, vt ait idem Suar. *d.cap.24.*
num.4. citans Decium, Menochium, & alios, & Bonac.
d.§.5.num.5. D. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. par.2,*
8 *alleg.26.num.14.* Hic autem notandum eſt, quòd
quando Summus Pontifex confirmat aliqua priuile-
gia hoc tenore, videlicet, *quatenus ſunt in vſu*, id eſt;
quæ adhuc ſunt in vſu: per hæc verba fit, vt ſi præſcri-
ptum ſit contra talia priuilegia per vſum per aliquot
annos, noo tamen per ſexaginta, vel per centum, vt
eſt neceſſarium ad legitimè præſcribendum contra ea:
incipiunt de nouo priuilegia ex inſtanti talis confir-
matioois, ac ſi tuoc de nouo concederentur: & ſic anni
traoſacti nihil deſeruient præſcriptioni. Ita Cordub.
in addit. ad Compen. priuil. tit absolutio quoad ſeculares
1. verſ. quo ad §.19. Ioann. de la Cruz, *de ſtatu Relig.*
lib.2.c.3.dub.2. concl. vlt. Quod præcipuè locum ha-
9 bet, ſi confirmatio facta ſit ex certa ſcientia; nam hæc
habet vim reſtituendi priuilegia reuocata, non ſolum
priuata auctoritate, id eſt à ſolo Summo Pontifice, ſed
etiam reuocata à iure commuoi; vt docet Suar. *de legib.*
lib.8.cap.29.num.4. & 5. Ius autem commune diuidi-
tur in ius commune ordinarium, & non ius Concilij
Generalis. Nam ad innouaodum priuilegia iure com-
muni ordioario ſublata, ſatis eſt, ſi confirmatio ſit
ex certa ſcientia. Ad innouandum autem, & reſtituen-
dum priuilegium in Concilio Geoerali reuocatum
neceſſarium eſt inſuper, vt fiat de eo ſpecialis mentio,
per clauſulam, *non obſtante reuocatione Concilij Gene-*
ralis. vt docet Suar. *d.cap.19.num.5. & 6.* & alij apud
Roderic. *quæſt. Regul. tom.1.q.8.art.10.*
Prætetea ootandum, quod priuilegium præſumi- 10
tur vſu receptum, & aſſerenti contrarium incumbit
onus probandi, Creſc. *deciſ.4.num.1. in fin. & ſeq. de*
priuileg. Mohed. *deciſ.2.num.3. in fin. & ſeq. de probat.*
& *fuit dictum in Hiſpalen. exemptionis 16 & 27. Maij*
1580. & in Tullen. Prioratus 10. Martij 1586. & 22.
Maij 1587. coram D. Card. Hieronymo Pamphilio,
& debet probare, quod illud habens fuerit in cauſa 11
priuilegij, & per eum ſteterit quominus priuilegio
vteretur, gloſſ. fin. *in cap. Abbate de verb. ſignific.* vbi
Butr. *num.24.* Abbas *num. 18.* & alij Surd. *conſ.419.*
num.27. in fin. & 28. & 29. Rot. apud Burat. *deciſ.704.*
num. vlt. qua in fin. operis eſt deciſ.... Hæc tamen præ- 12
ſumptio eſt leuis, nec ſufficit vbi adeſt clauſula, *Qua-*
tenus, ſint in vſu, vt fuit dictum per Rotam *in Syra-*
cuſana Quarta 27. Ianuarij 1591. coram Comitulo, vbi
de clauſula iſta poſita in confirmatione iodulti reuo-
catorij. Nec etiam ſufficit, vbi vſus allegator pro 13
fuodamento intentionis, quia tunc requiritur vera &
concludens probatio, Achill. *deciſ.1. de probat.* Rot.
deciſ.67. num.1. part.2. diuerſ. vbi *num 4.* quod hæc 14
præſumptio ſuffragatur priuilegiatio, qui vſum pri-
uilegij allegat, ſecus verò ſi ab eo negetur.
Item notandum, quod priuilegium alicui Ordini 15
conceſſum; per vſum vnius Monaſterij illius Ordinis
cæteris præſeruatum iotelligitur, Seraphin. *deciſ.951.*
num.1. & 2. Rota *in Conchen. decimarum coram Orano,*
quæ eſt deciſ. 240. num.6. part. 4. diuerſ. & *in eadem*
cauſa 12. Maij 1623. coram Buratto, quæ inter impreſſ.
eſt deciſ.704. & in fine operis eſt deciſ.96.
Et per non vſum non amittitur priuilegium, 16
quando in eo adeſt decretum irritans, Felin. poſt alios
in cap. cum acceſſiſſent, num.30. verſ. quartò limita, de
conſtit. Ruin. *conſ.228. num.11. in fin. lib.1.* Menoch.
præſumpt.41. num.10. lib.6. Rot. *deciſ.3. de priuileg. in*
antiq. & *d. deciſ.240. n.5. part.4. diuerſ.* & *d. deciſ.704.*
Buratt. *num.10.*
Quoad ſecundam partem Quæſiti dico, quòd præ- 17
cipuè priuilegia negatiua, quæ conſiſtunt in non fa-
ciendo, tolluntur per contrarium vſum, ſcilicet fa-
ciendo contra id, quod in ipſo priuilegio conceditur;
& hoc priuilegium de iure communi tollitur per vni-
cum actum contrauentionis; priuilegiarius enim
præſumitur priuilegio renunciare, *l. inter emptorem,*
C. de pact. cap. cùm acceſſiſſent, de conſtitut. cap. acce-
dentibus, de priuileg.
Quod non procedit, ſi priuilegiarius aliquid quod 18
videtur priuilegio contrarium, faciat, præmiſſa pro-
teſtatione, non præiudicandi priuilegio; talis nam-
que proteſtatio excludit voluntatem renunciandi pri-
uilegio, & oſtendit, talem actum non eſſe formali-
ter priuilegio contrarium; cùm priuilegiarius illum
non faciat vti obligatus, ſeu animo ſubeundi obliga-
tionem, quæ per priuilegium ablata fuerat, vt ait
Bart. *in l.1.C. de his qui ſponte*, *Abb. in d. cap. acceſſiſ-*
ſent de conſtit. Suar. *lib.8. cap.35. num.3. & 34.* Salas
diſp.17. ſect.13. num.66. Felin. *d. cap. cùm. acceſſiſſent.*
n.30. D. Barboſa *de offic. & poteſt. Epiſc. par.2 alleg.26.*
num.14. & 15. & communiter omnes. Et vt totum 19
priuilegium per contrariũ vſum amittatur, requiritur,
vt actus, qui fit contra priuilegium, ſit contrarius
toti priuilegio; ſi enim tantum parti aduerſetur, vi-
detur derogare ipſi priuilegio quoad illam partem
tãtùm: & ratio eſt, nam quilibet præſumitur velle ſibi,
quàm minimum præiudicium inferre. Inſuper quia
cùm

cùm priuilegium amittatur per vſum ipſi contra-
rium, non debet amitti in totum per contrauentio-
nem ſolummodò partialem. Ita Suar. *d.lib.8.cap.35.*
num.10. Salas. *d.num.66.* Eſt autem aduertendum,
quòd prædicta intelligenda ſunt de priuilegio, quod
20 reſpicit tempus præſens; priuilegium enim habens
tractum ſucceſſiuum, & quoad vſum futuri temporis
non conſiſtens vnico actu non amittitur; dummodo
legitimè non præſcribatur; puta ſi quis habet priui-
legium non ſoluendi collectas, vel decimas, ſiue
datia, aut alias exactiones (quod priuilegium habet
tractum ſucceſſiuum) ſi ſemel ſoluat, etiam abſque
proteſtatione, non exindè amittit priuilegium, nec
infertur ei præiudicium, Bart. *in l.fin.ff. de conſtit.*
princip. Alex. *conſ.193.vol.2.* Ægid.Boſſ.*in pract.crim.*
*tit.de princip.& priuil. eius num.320.*refert, & ſequi-
tur Rodet. *quæſt. regul. tom.1.q.9.art.4.prope fin.* Hoc
21 autem intelligendum eſt de priuilegiis conceſſis pri-
uatæ perſonæ, non autem de priuilegiis conceſſis
Communitati, aut Eccleſiæ; nam ea non amittuntur
per vnum, aut plures actus. Panormit. *cap. cùm ac-*
*ceſſiſſent,n.8.de conſtit.*dummodo illi actus fiant à pri-
uatis perſonis,abſque conſenſu,aut auctoritate Com-
munitatis; nam tota Communitas poteſt expreſsè
renunciare priuilegio ſibi conceſſo, ita Bonac.*de legi-*
22 *bus diſp.1.q.3.punct.8. §.6.num.15.* At Religioſi non
amittunt priuilegia, ſi per vnum,aut plures actus con-
tra ea, aut ipſorum aliquod negligentia, vel ignoran-
tia contrauenerint; ita enim conceſſit Eugenius IV.
Monachis Congregationis Caſinen. ſub Dat.Bononiæ
anno 1437. prid. Kal.Iulij, Pontif.ſui anno 6. quod
refertur à Roderic. *in noua collect. priuil. Bull.9. eiuſ-*
dem Pontificis. Et hæc quoad ſecundam partem
Quæſiti.
23 Quoad tertiam, nempe, vtrum priuilegia amit-
tantur per abuſum, ſupponendum eſt, pluribus mo-
dis poſſe contingere, vt quis dicatur priuilegio abu-
ti; ita vt vel illud mereatur amittere, vel ſtatim amit-
tat. Primò non vtendo priuilegio tali tempore, aut
loco, vel in tanta quantitate quanta in priuilegio
præſcribitur; hic autem potiùs dici poſſet nó vſus,vel
contrarius vſus, quàm abuſus propriè dictus. Secun-
dò dicitur quis abuti priuilegio, ſi eo vtitur vltra li-
mites ipſius, vt ſi quis priuilegio vtatur in loco,tem-
pore, ſiue circa perſonam, vel res, pro quibus pri-
uilegium non eſt conceſſum. Tertiò modo contingit
abuſus priuilegij, faciendo aliquid iniquum, occaſio-
24 ne à priuilegio ſumpta. Quartò, quando fit contra
finem priuilegij. Quouis modo priuilegiatus priui-
legio abutatur, meretur ipſo priuari ex text. *in cap.*
*vbi ita diſtin.64.*vbi dicitur, quod priuilegium amit-
tere meretur, qui conceſſa ſibi abutitur poteſtate, &
ex *cap. tuarum, & ex cap. vt priuilegia, de priuileg.*
*& cap. priuilegium 11.q.3.*Sylu. *verb.priuilegium q.10.*
Panorm. *cap. licet, de Regular.* Bernardus Diaz *regul.*
591a. Suar. *d.lib.8. cap.36. num.1.* Salas *diſp.17 ſect.*
23.num.67. Card. Tuſch. *tom.6.lit. P. concl.574.*Iura
autem citata abſolutè loquuntur de abuſu priuilegij;
ſed vbi ius non diſtinguit neque nos diſtinguere debe-
mus: ergo quocunque modo priuilegiatus priuilegio
abutatur, meretur illud amittere: tùm etiam, quia
abuſus priuilegij quolibet modo contingat,
habet culpam adiunctam; ergo meretur
pœnam: igitur priuilegiatus propter
priuilegij abuſum,ipſo priuatur,
ita Bonac. *q.3. part.8. §.7.*
propoſ.2. num.3.
in fin.

QVÆSITVM XV.

Vtrum Abbates, & Prælati, cæterique Religioſi poſſint renunciare priuilegiis ſui Ordinis, ſeu Religioni conceſſis.

SVMMARIVM.

1 *Iuri ſuo vnicuique liberum eſt renunciare.*
2 *Iura ad Eccleſiam pertinentia renunciari, aut alio quolibet modo alienari non poſſunt, niſi interueniente conſenſu Prælati, & Capituli.*
3 *Priuilegium aliud bonum publicum reſpicit, aliud priuatum.*
4 *Declaratur tex.* in cap. ſi de terra, de priuileg.
5 *Taciti maior eſt vis, quàm expreſſi; niſi diuerſa ſit ratio.*

CErta iuris regula eſt, liberum vnicuique eſſe iu- 1
ri ſuo renunciare, vt probant, text. *in cap. ſi In-*
dex 42. ff.de minor. cap. tuis 39.verſ.niſi, de teſtib.cap.
ad Apoſtolicam,de Regular. cum aliis multis, quæ in
hoc propoſito cumulant Soc.*regul.339.* Petr. Barboſ.
in l.alia, §. eleganter num.12. cum ſeqq. ff. ſolut. matr.
Azor. *inſtit. moral. p.1. lib.5. cap.22. q.10.* latè Suar.
de legib.lib.8. c.33. Cùm autem priuilegium in fauo-
rem Religioſorum conceſſum ſit, merito ab eiſdem,
ac proinde ab Abbate eorum capite illi renunciari
poſſe, colligi videtur ex text.in hoc caſu alias diffici-
li, *in cap. ſi de terra 6.de priuil.* vbi probatur euiden-
ter, poſſe Prælatos, & Religoſos renunciare priuile-
giis ſui Ordinis, ſeu Religioni conceſſis de decimis
non ſoluendis.
Sed, his non obſtantibus, contrarium tenendum 2
eſt, immo non licere Abbatibus, & Prælatis, Reli-
gionum renunciare huiuſmodi priuilegiis, vt pote,
quia hæc renunciatio non continet præiudicium ſo-
lius renunciantis, ſed in ſuæ Religionis, & Eccleſiæ
præiudicium redundat, tùm ex regula text. *in cap.*
nulli, & in cap. ſi quis Preſbyterorum, & in cap.cum
ſuper, de reb. Eccl. non alien. & in Clem.1. eod. tit.
cum ſimilibus: quibus iuribus probatur, res, & iura
ad Eccleſiam pertinentia, ſiue ſecularis ſit, ſiue Re-
gularis, renunciari, aut quolibet alio modo alienari
non poſſe; niſi interueniente conſenſu Prælati, &
Capituli, & aliis ſeruatis ſolemnitatibus,quæ ibi ex-
primuntur. Nam priuilegium aliud bonum publicum 3
reſpicit,aliud priuatum: in hoc priuato procedit vul-
garis illa regula, de qua in principio huius quæſiti:
in illo verò, ſcilicet publico, contraria regula ſta-
tuitur *in cap.ſi diligenti, de foro compet. & in l.2. §.ſed*
quia veremur, C. de iureiur. propt. calumn. & in l. ius
publicum, ff. de pact.
Non obſtat *d. cap. ſi de terra,* ſupra expenſum;quia 4
ex doctrina gloſſ.1.*in cap. placuit il 2. 16.q 3.*& ſecun-
dùm latè tradita per Dec. *n. 7.* & Abb. etiam *num.7.*
in d. cap. ſi de terra, reſponderi poteſt, quod licèt
Abbates, cæterique Prælati expreſsè renunciare non
poſſint iuribus, aut priuilegiis Eccleſiæ competen-
tibus, quamuis per renunciationem ad ius commune
regreſſus fiat; poſſunt tamen tacendo, & patiendo,
vt contra Eccleſiam currat præſcriptio, iuxta regu-
lam *cap. ad aures, & cap. illud. de præſcrip.* & notat
Gilchen. *de præſcript.part.13. num.83.*
Nec obſtat vulgaris regula, quòd taciti non maior 5
eſt vis, quàm expreſſi, *l. ſi filius familias, ff. ſi cert.pe-*
tat. atqui per non vſum, vel contrarium vſum priui-
legia amitti poſſunt,vt latè oſtendemus *in fine quæſiti;*
qui modus tacitæ renunciationis vim obtinet, ergo
à fortiori poterit hoc effici expreſſa renunciatione;
quia

quia reſpondetur, regulam illam hoc caſu deficere ex diuerſa ratione, & tacitum in eo plùs operari, quàm expreſſum, vt ſentit Bart. *in l. filiusfam.* §. *diui. num.22. in fin. ff. de leg.* 1. quem explicat Pariſ. *in c. cùm non liceat, num.23. de præſcrip.* conſenſus enim ille tacitus ex patientia Abbatis per longiſſimi temporis vſum ſucceſſiuus eſt, conſequenter potentior, *iuxta regul. l. ſi mulier. 22.* §. *ſin autem poſt C. ad Velleian.* per contrarium verò expreſſus ille conſenſus momentaneus, & ideò minus operatur ex *Regul. l. ſi vnus, ff. de ſeruit. ruſtic.* iuncta *l. ſed ſi inter, ff. de ſeruit. vrban. præd.*

QVÆSITVM XVI.

Vtrùm per ſuſpenſiones, quæ per Bullam Cruciatæ, vel alias Bullas quotidie fiant, ſuſpenſa cenſeantur Abbatum, aliorúmve Regularium priuilegia.

SVMMARIVM.

1 *Per Bullam Cruciatæ, vel alias huiuſmodi ea Regularium priuilegia tantùm tolluntur, quæ ipſarum effectus impedire, aut retardare poſſent.*

2 *Per Bullam Cruciatæ, non intelliguntur ſuſpenſæ facultates, & indulgentiæ Religionum, pro ipſarum Religioſis.*

3 *An per Bullam Cruciatæ ſint ſuſpenſa priuilegia Religioſorum, quibus conceditur, vt poſſint ſeculares à peccatis, & cenſuris abſoluere.*

1 HÆc Quæſtio latè tractatur à Collectore Priuilegiorum Mendicant. *verb. Priuilegia Fratrum,* §. 33. vbi reſoluit, per Bullas Cruciatæ, ſiue alias huiuſmodi tantùm illa priuilegia ſuſpendi, per quæ ipſarum effectus impediri, aut retardari poſſent: non autem alia priuilegia circa alias materias conceſſa, neque in dictis Cruciatæ Bullis contenta: abſurdum enim eſſet, eas ſuſpendere id, quod præſtare non poſſunt, cùm non habeant: Et hoc, vt ait idem Collector, clarè apparet ex clauſula ſuſpenſionis in prædictis Bullis apponi conſueta, cùm dicitur, *Et ne propter alias indulgentias, in hoc ſancto opere tardiores Chriſti fideles exiſtant, omnes ſimiles, aut diſſimiles indulgentias, & facultates à Nobis, & eadem Sede, vel eius auctoritate quibuſcumque Eccleſiis, Monaſteriis, &c. conceſſimus pro huiuſmodi expeditione, dumtaxat ſuſpendimus, &c.* quæ clauſula apertè innuit, conceſſiones, & gratias expeditioni Bullarum præfatarum, nequaquam aduerſantes, per ipſas non ſuſpendi; ait autem, quòd ſuſpenduntur omnes Indulgentiæ quæſtuariæ, & omnes facultates contentæ in Bulla Cruciatæ huiuſmodi, quæ antea per alia priuilegia obtinebant.

2 Nec intelliguntur ſuſpenſæ facultates, & conceſſiones Religionum, pro ipſis Religioſis, vt quòd tali die lucrentur tales Indulgentias: ſed potius excipiuntur à generali ſuſpenſione priuilegiorum; quamuis enim in ipſis Bullis ſit ſermo de Monaſteriis, eſt intelligendum de Indulgentiis, quas conſequerentur ſeculares Monaſteria ipſa viſitantes: videatur latiùs idem Collector *loco citato.* Similiter nec ſuſpenduntur priuilegia conceſſa Prælatis, pro ſibi ſubditis, v.g. vt poſſint illos à quibuſcumque cenſuris abſoluere; illa enim ſimiliter in eadem Bulla excipiuntur à generali ſuſpenſione priuilegiorum.

3 Nec pariter ſuſpenduntur in eadem Bulla Cruciatæ, aut ſimilibus, priuilegia conceſſa Religioſis, vt poſſint ſeculares à peccatis, & cenſuris abſoluere, & eorum vota, & iuramenta commutare ac diſpenſare: id enim præſtare poſſunt, licèt ſeculares abſoluendi, vel diſpenſandi non habeant Bullam Cruciatæ; quia etſi hæc priuilegia concedantur perſonis, non ſunt ipſis conceſſa, quatenus ſunt perſonæ profeſſores dictorum Ordinum; quibus Summi Pontifices huiuſmodi gratiam impartiri voluerint; vnde potiùs ſunt priuilegia realia, quàm perſonalia; at in dicta Bulla ſuſpenduntur tantùm priuilegia perſonalia, ſingularibus perſonis conceſſa.

Ergò poterunt Confeſſarij Regulares, virtute priuilegiorum abſoluere ſeculares à reſeruatis, & eorum vota, ac iuramenta diſpenſare, ac commutare, quamuis careant Bulla Cruciatæ. Ita Rodericus *quæſt. Regul. tom. 1. quæſt. 6. art. 14.* vbi ſe retractat ab oppoſita ſententia quam tenuerat in explicatione eiuſdem *Bullæ Cruciatæ*, & inquit hanc ſententiam amplecti Viros doctos, & Religioſos; ita etiam Ioannes de la Cruz, *de ſtatu Religioſ. lib. 2. cap. 3. dub. 7. conclu. 3.* Miranda, *in Manual. Prælatorum, tom. 1. quæſt. 47. art. 11.*

Hoc autem hodie non habet locum, quia priuilegia Regularium, quibus poterant ſeculares à reſeruatis, & cenſuris abſoluere, eorúmque vota commutare, aut diſpenſare, iam fuerunt reuocata à Concilio Tridentino, & ex decreto Congregationis Concilij, iuſſu Clementis VIII. edito, de quo alibi agendo, de hac re latius ſermonem habebimus; verùm ſi de nouo huiuſmodi priuilegia à Sede Apoſtolica reualidarentur, poſſent Confeſſarij Regulares non obſtante Bulla Cruciatæ, abſoluere ſeculares à reſeruatis, & cenſuris etiam ſi prædictam Bullam non haberent, ex dictis.

QVÆSITVM XVII.

Vtrum Abbas teneatur priuilegium ſibi, & ſuæ Religioni conceſſam oſtendere: an verò illi alleganti credatur.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium oſtendere, & inſpicere oportet nec alleganti creditur.*

2 *Facta non præſumuntur, ſed ab allegante probari debent.*

3 *Priuilegiatus in ius vocatus, tenetur venire priuilegia ſua allegaturus.*

4 *Priuilegia clauſa in corpore iuris, notoria ſunt, & eorum ſcientia præſumitur.*

5 *Priuilegiatus non tenetur allegare priuilegium in corpore iuris clauſum.*

6 *Allegatio eorum quæ notoria ſunt, requiritur, quamuis probatio neceſſaria non ſit.*

7 *Cum diſtinctione reſoluitur tota materia.*

PRiuilegium oſtendi, & inſpici oportere, ac proinde, alleganti non eſſe credendum, probat text. *in c. porro, 7. de priuil.* vbi Abbas *n. 1.* ait ad hoc quotidie illum allegari ſolitum, & ſequitur *ibi* Decius, & reliqui omnes, qui variis in locis ſcripſerunt, priuilegium non præſumi, ſed ab eo qui allegat probandum eſſe, vt proſequitur Fuſcus *de viſit. lib. 2. cap. 18. à num. 3. & cap. 20. num. 6.* Menoch. *de præſumptionib. lib. 6. præſumpt. 14. num. 15.* Maſcard. *de probationib. concluſ. 1200. num. 36.* Cardinalis Tuſchus, tomo 6. *littera P. concluſ. 762.* 1

Ratio deciſionis eſt, quia priuilegia facti ſunt, nec præſumuntur, ſed ab eo, qui allegat, debent probari, vt volgò colligitur ex text. *in l. quæcumque, §. 1. ff. de public. in rem act. l. ſi emancipati, C. de collat.* cum aliis citatis ab Alph. *collect. 719.* & Garz. Phalcon. *Regul. 384.* 2

3 Vnde facilis colligi poteſt ratio, ad text. *in l. ſi quis ex aliena, 5. ff. de iudic.* dum probat priuilegiatum io illis vocatum teneri comparere priuilegia ſua allegaturus; cùm enim priuilegia facti ſint, & Iudex contra eum Iure communi ſuam habeat fundatam intentiooem, qui allegat contrarium priuilegium, meritò illud probare debet, & fortiùs allegare, vt notat gloſſ. vltim. *in fine in cap. cùm ordinem, 6. de reſcript.* recepta ex multis, de quibus Felious, *ibi, à num.* 8. Cooſet. *in ſingul. verb. iuriſdictio.*

4 Limitant tamen Doctores ſupradictam reſolotionem oon procedere in priuilegiis, quæ in corpore ioris clauſa ſunt, qoia inquioot eſſe nototia, & eorum ſcientiam præſumi, ſicut ipſarum legum, iuxta *cap.* 1. *de conſtit. lib.* 6.

5 Quare ea allegare priuilegiatos non teneti, ex Felin. receptum teſtatur Maſcard. *de probat. concl.* 1109. *à num.* 14. & in priuilegiis Scholaſticorum, de quibus *in authent. habita, C. ne fil. pro patr.* aduertit Rebuff. *de priuileg. Scholaſt. priuileg.* 154. *à num.* 267.

6 Verùm aduertere opottet, quod licet Doctores tectè doceant, hoiuſmodi priuilegiorum probationem neceſſariam noo eſſe; falsò tamen inſcribūt eorum allegationem non requiri; nam contrarium euioeit receptiſſima doctrina, quod eorum, qoæ oototia ſunt, licèt probatio neceſſaria non ſit, requiritur tameo allegatio, *l. ſi adulterium, cum inceſtu, §. eidem, ff. ad leg. Iuliam de adulter.* gloſſ. celebris, *verb. cauſas, in Clemen. appellanti, de appellat.* quam latè explicant Felin. *in d. cap. cum ordinem, à num.* 11. & eſt recepta ex multis de quibus Marant. *de ordin. iudic. part.* 6. *cap. de appellat. num.* 141. Guttier. *de iuram. confirmator. part.* 1. *c.* 70. *n.* 4. *cum ſeqq.*

7 Eleganter tamen vniuerſam hanc materiam præhabita diſtioctione, breuiter reſoluendam, duxi, qoam ex Felin *d. loco*, Alex. & aliis tradit Petrus Barboſ. *in l. ſi quis ex aliena, n.* 3. *cum ſeqq. ff. de iudic.* Vel enim Iudex omnino eſt iocompetens, & improrogabilis; & certum eſt, tunc non oporrere priuilegiom oſtendere; immò proceſſum nullum eſſe, & omoia ab eo geſta. licet pars noo compareat, nec vllam opponat exceptionem, iuxta ea, quæ notantur *in cap. ſi diligenti, de foro compet, & in cap. & ſi clerici, in princip. de iudic.*

Vel etiam ſi prætogabilis ſit iuriſdictio; tamen conſtat Iudici citanti, quòd oullam in citatum habeat iuriſdictionem: & hoc caſu videtur admittenda communis ſententia, quòd proceſſus ab eo geſtus, quamuis non compareat, eſt nollus ipſo iure, iuxta totum *tit. C. ſi à non compet. Iudic.* aut denique Iudex mero iure habet iuriſdictionem in citatum; ſed ope exceptionis illi debilem ratione priuilegij, aut alia ſimili; & tunc verior eſt ſententia illa, quòd proceſſus valet, licet priuilegium ſit nototium, vt ootat gloſſ. *in verb. conſenſus, in l.* 2. *ff. de iudic.* & proſequitur D. Barboſ. *loc. cit.*

QVÆSITVM XVIII.

An priuilegium conceſſum Eccleſiæ Abbatiali, vel Monaſterio amittatur, ſi Eccleſia, vel Monaſterium corruat, & conſurgat, ſi Eccleſia, vel Monaſterium iterum ædificetur.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia destructa, non remanet locus priuilegiatus.* Declara, vt num. 4.
2 *Eccleſia, aut Monaſterium destructum, ſi reædificetur, reuiuiſcunt eius priuilegia.*
3 *Monaſteria ſemel Deo dicata, ſemper talia durant.*
4 *Declarantur iura in contrarium adducta.*

Videbatur reſpondendom, quòd priuilegiom amittatur, ſi Eccleſia deſtruatur, nec ampliùs per reædificationem reuiuiſcat, facit ad hoc *cap. & hoc diximus,* 16. *quæſt.* 7. vbi gloſſ. *in verb. deſtructa,* quæ dicit, quòd deſtructa Eccleſia, non remanet locus priuilegiatus, quæ nonnulla iura allegat, ſcilicet *c. Abbate, in fin. extra de verborum ſignificat. cap. generaliter,* 1. *quæſt.* 1. facit ad hoc, *cap. placuit de conſecrat. diſt.* 1. tenet Innocent. *cap.* 2. *de noui operis nunciation.* Syluest. *verb. priuilegium, quæſt.* 2. Et reddunt rationem; quia tunc deſtruitur ſubiectum, ad quod comparatur, ſicut priuilegium perſonale ad perſonam. 1

Verùm his rationibus minimè obſtantibus, contrarium eſt reſpoodendom, & ſic, quòd priuilegium non extinguatur; vnde ſi Eccleſia iam deſtructa reædificetur, priuilegium etiam conſurgit, facit ad hoc *cap. paſtoralis,* 7. *quæſt.* 1. vbi gloſſ. *in quo text.* probatur, qoòd Epiſcopus eiectus ab hoſtibus de Eccleſia ſua, ſi ad aliam tranſierit, ceſſante hoſtilitate, ad ſuam Eccleſiam reuerti cogitur. 2

Facit etiam ad hoc, *cap. qui ſemel,* 19, *quæſt.* 111. vbi probatur, quòd illa quæ ſemel ſunt Deo dicata Monaſteria, ſemper Monaſteria perſeuerant, vbi gloſſa dicit, quòd licet Monaſterium deſtruatur, locus tamen remanere facet. 3

Ad contraria, *in cap. quòd diximus,* 16. *quæſt.* 7. vna cum gloſſ. *ibi, verb. deſtructa;* Reſpondemus, quòd prædicta iura loquontur, quando locus deſtruitur auctoritate Epiſcopi, vel alterius Superioris, & intelligitur etiam *cap. placuit, ſupra allegat.* Nos verò loquimur, quando Eccleſia, vel Mooaſterium caſu corruit, in quibus etiam terminis loquuntur Doctores citati. 4

DISPVTATIO XVII.

De Communicatione Priuilegiorum Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates & Prælati Regulares, necnon eorum Ordines, Congregationes, & monaſteria habeant ſpeciales aliquas communicationes priuilegiorum à Sede Apoſtolica, & quænam illæ ſint.

II. Vtrùm Abbatia, ſiue Congregatio Regularium, communicans alterius Religionis Priuilegia, intelligatur etiam communicare ea, quæ alicui ſpeciali illius Religionis Conuentui, ſiue loco, aut perſonæ particulari conceſſa ſunt.

III. Vtrùm Regulares non habentes ſpeciale priuilegium exemptionis ab oneribus, & impoſitionibus, eximantur ab iiſdem, ſi communicent in priuilegiis, cum aliis Regularibus ſpecialem exemptionem à prædictis oneribus habentibus.

IV. Vtrùm

IV. Vtrùm communicantes, & participantes priuilegia alicui Ordini conceſſa, poſſint illis potiri, etiam contra illum Ordinem, cum quo communicant in priuilegiis.

V. Vtrùm quando priuilegium conceditur ad inſtar alterius Religionis, vel vni conceſſum, alteri communicatur, ſi priùs illud augeatur, minuatur, vel reuocetur, auctum, & diminutum, vel reuocatum cenſeri debeat in Religione illa, cui communicatur.

VI. Vtrùm priuilegia odioſa, & pœnalia Abbatibus, & Religioſis vnius Congregationis conceſſa, extendantur per communicationem ad Abbates, & Religioſos alterius Religionis.

VII. Vtrùm priuilegium conceſſum vni Religioni, ſi communicatur alteri, & de primæ priuilegio non appareat, prodeſſe poſſit in aliquo talis communicatio ſecundæ.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares, necnon eorum Ordines, & Congregationes, & Monaſteria habeant ſpeciales aliquas communicationes priuilegiorum à Sede Apoſtolica, & quanam illa ſint.

SVMMARIVM.

1 *Congregatio Canonicorum Regularium Lateranenſium habet communicationem priuilegiorum Caſinenſium.*

2 *Congregatio Canonicorum Regularium S. Saluatoris Bononien. participat omnes gratias, & priuilegia Fratrum Eremitarum, & Canonicorum Ordin. S. Auguſt. & Congreg. S. Iuſtinæ de Padua, Prædicatorum, Minorum, Carmelitarum, & Seruorum B. Mariæ.*

3 *Congregatio Canonicorum Secularium S. Georgij in Alga habet omnia priuilegia omnium Ordinum, tam conceſſa, quàm concedenda.*

4 *Congregatio Caſinenſis habet communicationem omnium priuilegiorum eidem Congregationi conceſſorum in principio eiuſdem, antequam adderetur denominatio* Sanctæ Iuſtinæ de Padua.

5 *Congregatio Monachorum S. Benedicti Valliſoleti quam communicationem obtinuerit.*

6 *Congregatio S. Benedicti Hiſpaniæ habet communicationem priuilegiorum Caſinenſium.*

7 *Congregatio S. Benedicti Regnorum Portugalliæ, obtinuit omnia priuilegia Ciſtercienſium, Caſinenſium, Valliſoleti, & Sancti Hieronymi Hiſpaniarum.*

8 *Camaldulenſes Monachi, & Eremitæ S. Michaelis de Murano, participant omnia priuilegia omnium Religionum, tam directè, quàm per viam communicationis conceſſa.*

9 *Congregatio Vallis Vmbroſæ habet communicationem omnium priuilegiorum Caſinenſium, & Mendicantium. Vide memorabilem Bullam Iulij II. prædictæ communicationis,* in fine huius primi Tomi.

10 *Monachi Ciſtercienſes Congregationis Sancti Bernardi in Italia habent omnia priuilegia, quæ aliis Congregationibus dicti Ordinis conceſſa ſunt.*

11 *Ciſtercienſes Reformati Congregationis Beatæ Mariæ Fullienſis, gaudent priuilegiis Ordini Ciſtercienſi non reformato conceſſis.*

12 *Congregatio Caleſtinorum, omnium Monachorum priuilegiis potitur.*

13 *Congregatio Sylueſtrinorum, conſecuta eſt à Sede Apoſtolica communicationem omnium priuilegiorum Mendicantium.*

14 *Congregatio Monachorum Beatæ Mariæ Montis Oliueti, obtinuit priuilegia omnia Congregationis Caſinenſis.*

15 *Monachi B. Mariæ Montis Virginis, fruuntur priuilegiis Congregationis Camaldulenſis.*

16 *Priuilegia Pij V. Congregationibus Monachalibus conceſſa, ad terminos iuris redacta ſunt.*

17 *Communicatio priuilegiorum, quid operetur, & importet.*

18 *Per clauſulas generales in priuilegio communicationis appoſitas, non communicantur ea priuilegia, quorum communicatio à Papa concedente, prohibita fuit.*

19 *Monachis Sancti Baſilij quanam priuilegia extenſa ſunt.*

20 *Præmonſtratenſes habent communicationem omnium indultorum, & priuilegiorum Congregationis S. Bernardi, Ordinis Ciſtercienſium Regnorum Hiſpaniæ.*

21 *Fratres Sancti Spiritus in Saxia de Vrbe, potiuntur priuilegiis Caſinenſium, & etiam aliorum Ordinum.*

22 *Carthuſienſes, quam communicationem priuilegiorum ſortiuntur.*

23 *Fratres Sancti Hieronymi in Hiſpania, quam communicationem ſint adepti.*

24 *Fratres Eremitæ S. Hieronymi Congregationis B. Petri de Piſis, communicant in priuilegiis, cum omnibus Ordinibus Mendicantium.*

25 *Ordo Sanctiſſimæ Trinitatis, quam communicationem priuilegiorum à Sede Apoſtolica obtinuerit.*

26 *Fratres Cruciferi communicant in priuilegiis, tam conceſſis, quàm concedendis Ordinibus Mendicantium, & non mendicantium.*

27 *Congregatio S. Hieronymi Feſulis, gaudet omnibus priuilegiis Ordinum Mendicantium, & non Mendicantium, vbique exiſtentium.*

28 *Fratres Prædicatores communicant in priuilegiis, cum aliis Ordinibus Fratrum Mendicantium.*

29 *Fratres Minores Regularis Obſeruantiæ habent communicationem priuilegiorum Ordinibus Prædicatorum, Eremitarum Sancti Auguſtini Carmelitarum, aliiſque Ordinibus Mendicantium conceſſorum.*

30 *Fratres Eremitani S. Auguſtini, habent communicationem priuilegiorum Mendicantium, & non Mendicantium.*

31 *Fratres Eremitani S. Auguſt. Congregationis Lombardiæ, habent communicationem omnium priuilegiorum illorum Regularium, ad quos extenſa fuerunt eorumdem fratrum priuilegia.*

32 *Fratres Carmelitani communicant in priuilegiis, tam ſpiritualibus, quàm temporalibus, cum Ordinibus Prædicatorum, Minorum, & Eremitarum Sancti Auguſti.*

33 *Fratres Diſcalceati B. Mariæ de Monte Carmelo,*

Digitized by Google

gaudent priuilegiis, & gratiis omnibus Carmelitis, (qui Mitigati dicuntur) conceſſis.

34 *Ordo Sanctæ Mariæ à Mercede, potitur priuilegiis Mendicantium.*

35 *Ordo Seruorum B. Mariæ Virginis communicat in priuilegiis cum Ordinibus Mendicatium.*

36 *Congregatio Sancti Hieronymi Ieſuatorum, potitur omnibus gratiis, & priuilegiis, Ordinibus Mendicantium, conceſſis.*

37 *Ordo Fratrum Minimorum Sancti Franciſci de Paula communicationem omnium priuilegiorum, conſecutus eſt.*

38 *Fratres Capuccini gaudent omnibus gratiis Congregationi Camaldulenſi, & Ordini Fratrum Minorum, conceſſis.*

39 *Fratres Tertij Ordinis S. Franciſci, qui de Pœnitentia nuncupantur) quam communicationem priuilegiorum habeant.*

40 *Patres Societatis Ieſu, potiuntur omnibus priuilegiis Mendicantium, & non Mendicantium.*

41 *Fratres Ioannis Dei potiuntur omnibus priuilegiis, & exemptionibus Archihoſpitali S. Spiritus in Saxia de Vrbe, conceſſis.*

42 *Clerici Theatini gaudent priuilegiis Canonicorum Regularium Lateranenſium, & Clericorum de Sommaſcha, Societatis Ieſu, & aliorum tam Mendicantium, quàm non Mendicantium.*

43 *Clerici Regulares de Sommaſcha communicant in priuilegiis cum Ordinibus Mendicantium.*

44 *Clerici Regulares Minores potiuntur omnibus gratiis, & priuilegiis Congregationi Theatinorum, conceſſis.*

45 *Clerici Regulares S. Pauli decollati, habent communicationem priuilegiorum Canonicorum Regularium.*

46 *Clerici Regulares Miniſtrantes infirmis, habent communicationem priuilegiorum, gratiarum, & indultorum, omnibus Ordinibus conceſſorum.*

47 *Congregatio Canonicorum Regularium pauperum Matris Dei Scholarum Piarum, gaudet priuilegiis, & gratiis Ordinibus Mendicantium conceſſis.*

48 *Fratres S. Antonij Viennen quam communicationem priuilegiorum ſint aſſecuti.*

49 *An Moniales habeant aliquam communicationem cum Ordinibus, tam Mendicantium, quàm non Mendicantium.*

EX ſufficienti inductione vniuſcuiuſque Ordinis, & Congregationis elicitur præſentis Quæſiti ſolutio; ideò omnium Ordinum, & Congregationum communicationes, quas præ manibus habere potuit hîc ſigillatim (abſque vllo præiudicio in enumerãdis prædictis cõmunicationibus, præcedentiæ, vel præeminentiæ) apponere cenſui, cum præciſis verbis priuilegiorum, denotantium eaſdem communicationes; vt curioſus Lector perfectè intelligat, an dicti Ordines, & Congregationes gaudeant priuilegiis conceſſis tantùm, vel concedendis directè, vel indirectè, ad inſtar, vel non, & potiantur gratiis ſpiritualibus ſolummodo, vel etiam temporalibus, & mixtis; quæ omnia, quoad communicationes priuilegiorum ſcitu digna ſunt.

1 Congregatio Caonicorum Regularium Lateranenſium ex Gregorij XV. Bulla, de qua in *Quaſ. ſeq.* & aliis gratiis aſſeruatis in Archiu. S. Mariæ Pacis Romæ, amplioribus potitur communicationis priuilegiis, quàm per communicationem cum Congregatione Caſinenſium Sanctæ Iuſtinæ de Padua ex indultu Sixti IV. ſibi conceſſo, ſub Datum Romæ, 10. Kalend. Septembris, anno Domini 1476. Pontificatus ſui 6. incip. *Dum ad vniuerſos*, & eſt 10. in ordine *in Bullar. nouo* Laërtij Cherub. *tom. 1.* eius verba ad propoſitum facientia ſunt hæc,

Cùmque acceperimus, & reipſa didicerimus Congregationem Sanctæ Iuſtinæ de Padua Ordinis Sancti Benedicti, à nonnullis Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris quampluribus digniſſimis priuilegiis, indultis, & gratiis decoratam fuiſſe, & cenſeamus Congregationem Lateranenſem, meritis, & virtutibus ſuis non minora promereri, maximè, vbi quos par labor coniungit, paria quoque priuilegia contingere debent; eidem Congregationi Lateranenſi etiam concedimus, vt omnibus priuilegiis, indulgentiis, gratiis, fauoribus, & indultis tam ſpiritualibus, quàm temporalibus à Romanis Pontificibus, prædeceſſoribus noſtris, ſeu aliàs eidem Congregationi Sanctæ Iuſtinæ conceſſis, ipſa quoque Congregatio Lateranen. pariformiter potiri, & gaudere poſſit, & valeat, abſque vlla prorſus differentia, perinde ac ſi ea dictæ Congregationi Lateranenſi ſpecialiter, & nominatim conceſſa fuiſſent, quorum tenores hic pro ſufficienter expreſſis haberi volumus; & non ſecus, ac præſentibus de verbo ad verbum inſerta forent, quæ ad ipſam Congregationem extendi, ac illam pari modo comprehendere volumus, ac decernimus.

Congregationi Canonicorum Regularium Sancti Saluatoris Bononien. omnia priuilegia, & gratias Ordini Fratrum Eremitarum, & cæteris Canonicis Regularibus conceſſas communicauit Gregorius XII. ampliorem autem conceſſionem ſuper hac re eidem Congregationi fecit Iulius II. anno Domini 1512. 4. Nonas Aprilis, Pontificatus ſui anno nono, vt patet ex eius Bulla, incip. *Inter cæteros*, quæ eſt 30. in ordine, in *Bullario nouo tom. 1.* vbi §. 6. ſic dicitur. 2

Adiiciens prætereà, quòd de cætero non ſolùm prædictis præeminentiis, priuilegiis, & gratiis decorentur, quibus gaudent in ſpecie, vel in genere vniuerſali alij Canonici, verùm etiam omnibus, & ſingulis priuilegiis, immunitatibus, fauoribus, indultis, & gratiis ſpiritualibus, & temporalibus per Nos, vel per quoſcunque Prædeceſſores noſtros Romanos Pontifices, vel aliàs quomodolibet, ſeu Sedem præfatam, tam præfato Ordini Canonicorum Regularium S. Auguſtini, ac Congregationi de Friſionaria, aliàs Lateranenſi, Ordinibúſque Eremitarum, Minorum, Prædicatorum, Carmelitarum, & Seruorum Beatæ Mariæ, & aliis etiam earumdem Congregationum, & Ordinum membris, & illorum perſonis, Monaſteriis, & locis in genere conceſſis, & pro tempore concedendis, quàm etiam Congregationi Monachorum Sanctæ Iuſtinæ, ſeu Sancti Benedicti Caſinen. & eius Monaſteriis, locis, membris, & perſonis, hactenus conceſſis, ac illorum Ordinibus, & Congregationibus,

quibus

quibus per eamdem Sedem conceſſum eſt dictæ Congregationis priuilegiis poſſe gaudere in omnibus, & per omnia, aſque vlla prorsùs differentia;proinde ac ſi ea ipſi Congregationi Canonicorum Regularium Sancti Saluatoris ſpecialiter, & nominatim conceſſa fuiſſent, quorum tenores hîc pro ſufficienter expreſſis, haberi volumus, & non ſecus, ac ſi præſentibus, de verbo ad verbum inſerta forent, & quæ ad ipſam Congregationem Sancti Saluatoris, & eius Moniales, ſiue Sorores, ac perſonas oblatas,& commiſſas vtriuſque ſexus,quæ ſub illius cura ſunt, in illis videlicet, quæ ipſis coaptari poſſunt,extendi, ac illa eam pari modo cum prædictis comprehendere volumus, atque decernimus, cùm ipſam Congregationem Sancti Saluatoris cenſeamus, meritis, & virtutibus ſuis non minora promereri, quàm ſupraſcriptas Congregationes, & Ordines; quos enim par labor coniungit, paria quoque priuilegia coniungere debent. Cuius etiam Congregationis S. Saluatoris Monaſteria omnia, & loca prædicta, & eorum Prælati, atque perſona quibuſcunque eis,ac aliis Congregationibus, & Ordinibus, à Sede prædicta,vel aliàs qualitercunque conceſſis, ac de iure, ſeu conſuetudine debitis iuribus,præeminentiis, ac dignitatibus inconcuſsè gaudeant, & vtantur, dummodò illa præmiſſis,ac aliis dictæ Congregationis Sancti Saluatoris inſtitutis, & conſtitutionibus non obſiſtant.

3 Congregationi Canonicorum Secularium Sancti Georgij in Alga, omnia priuilegia cæteris Religionibus,& Ordinibus etiam Mendicantibus conceſſa,& in futurum concedenda, communicauit Pius V. anno. Domini,1169. tertio Idus Decembris, Pontificatus ſui anno quatro, per eius Bullam incip. *Ex incumbenti Nobis*,quæ eſt 92. in ordine,in *Bullar.nouo.tom.*1. vbi §.2. ſic habetur.

Nos Rectoris, & Canonicorum, &c. Ex certa ſcientia, & mera deliberatione noſtris, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, perpetuò omnes,& ſingulas Conſtitutiones, ac ritus, & mores, aliaque Regularia ipſius Congregationis inſtituta, quoad ea, quæ ſacris Canonibus, & Decretis Concilij Tridentini contraria non ſunt;ita quòd Rector, & Canonici prædicti in proceſſionibus, & actibus publicis præcedant, prout anteà ſoliti erant, necnon conceſſiones, & gratias, priuilegia, & indulta ipſis Congregationi,ac Rectori, & Canonicis, per quoſcunque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac Nos, & Sedem eamdem principaliter, ſiue per viam communicationis, aut aliàs quomodolibet conceſſa confirmamus, ac illa de nouo concedimus, Necnon etiam omnia alia per ipſos prædeceſſores noſtros, ac Nos quibuſuis Ordinibus, & Religionibus,etiam Fratrum Mendicantium hactenus quomodolibet conceſſa, & quæ de cætero concedentur, eiſdem Rectori, & Canonicis, ac Congregationi gratioſè concedimus, ac confirmata, & conceſſa eſſe volumus.

Monachi Caſinenſes, (aliàs Sanctæ Iuſtinæ de Padua) habent communicationem omnium priuilegiorum, & indultorum, conceſſorum prædictæ Congregationi, à principio eiuſdem, antequàm adderetur hæc denominatio, *Sancta Iuſtina de Padua*, vt patet ex Bulla Iulij II. quæ eſt prima Conſtitutio eiuſdem Pontificis, *tom.* 1. *Bullarij noui*, Laërtij Cherub. in his verbis quæ prædictam communicationem reſpiciunt. 4

Omnibus tamen, & ſingulis priuilegiis,& immunitatibus, & exemptionibus, conceſſionibus; & indultis, hactenus Congregationi Sanctæ Iuſtinæ, huiuſmodi conceſſis, in ſuo robore, & firmitate præſentibus, in omnibus, & per omnia, perinde, ac ſi huiuſmodi tituli mutatio, ſeu variatio, facta non eſſet, & huiuſmodi priuilegia à principio Cungregationis Caſinenſis, aliàs Sanctæ Iuſtinæ,huiuſmodi ſpecialiter,& expreſsè conceſſa fuiſſent.

Innumera (vt ita dicam) habet hæc Congregatio priuilegia,ideò alias ſpeciales Communicationes (hac ſola contentus) nequaquam quæſiul.

Pro Congregatione Monachorum Sancti Benedicti Vallisoleti, adeſt Priuilegium Eugenij IV. qui conceſſit, 5

Quòd omnia, & ſingula indulta, conceſſiones, exemptiones, Indulgentiæ, ad quæcunque alia Monaſteria Sancti Benedicti Valliſoleti, ſiue illius Monachis, quomodolibet conceſſa ad omnia, & ſingula Monaſteria reformata in Hiſpania, per dictum Monaſterium: ac alia, quæ in poſterum reformabuntur, vel ſubiicientur Monaſteria, & eorum membra, illorúmque Prælatos, & perſonas, ac viſitantes integrè, & plenariè ſe extendant, ipſáque ſupradicta Monaſteria, Prælati, perſonæ, & Viſitantes in omnibus, & ſingulis vti, frui, & gaudere poſſint, & debeant iuxta omnem eorum formam. Ac conceſſiones, exemptiones, indulta, & indulgentiæ ſint, & cenſeantur, & habeantur perinde in omnibus, & per omnia, ac ſi pro ipſis omnibus, & ſingulis, aut quolibet eorum ſpecificè, ſingulariter, & indiuiduè conceſſa fuiſſent, & pro eis, aut pro quolibet ipſorum, originaliter emanaſſent. Voluit tamen, quòd in confluentium ad ipſos pro tempore perſonarum confeſſionibus audiendis, & abſolutionibus imponendis, licentia, ſeu conſenſus Ordinariorum locorũ interueniat. Quodque præſentes literas ad illa ex Monaſteriis, Prioratibus, ac locis præfatis ſe extendant, & de illis intelligantur, necnon extendi, & intelligi debeant, in quibus pro tempor fuerit numerus duodecim

Aa a Monachorum

Monacborum ad minus, & quamdiu vixerint in obſeruantia regnlari.

Ita habetur in *Comp. priuileg. Mendican. tit. communicatio priuil.* §. 34. vbi affirmat Collector, vidiſſe hoc priuilegium ſub literis autbenricis.

6 Præterea Iulius I I.

Conceſſit Vniuerſis Abbatibus, Prioribus, Præſidentibus, & Conuentibus Monachorum, aliiſque Religioſarum perſonarum Monaſteriis Congregationis Hiſpaniæ, Ordinis Sancti Benedicti, quòd omnibus, & ſingulis priuilegiis, immunitatibus, indulgentiis, prærogatiuis, gratiis, exemptionibus, libertatibus, & indultis Congregationi Caſinenſi, ſeu Sanctæ Iuſtinæ, earúmque Monaſteriis, Abbatibus, Prioribus, Præſidentibus, Conuentibus, Monachis, Oblatis, & aliis Religioſis perſonis, per Sedem Apoſtolicam in genere conceſſis; quorum tenores, àc ſi de verbum præſentibus inſererentur, & exprimerentur, pro ſufficienter expreſſis, & inſertis babendo, vtuntur, potiantur, & gaudeant, ac vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè poſſint, & valeant in omnibus, & per omnia, perinde ac ſi omnia, & ſingula priuilegia præfata huiuſmodi Congregationi Sancti Benedicti Hiſpaniæ, illiúſque Monaſteriis, Abbatibus, Prioribus, Præſidentibus, Monachis, & aliis perſonis Religioſis præfatis ſpecialiter, & expreſsè conceſſa fuiſſent.

Ita refertur *in dicto Comp. priuileg. Mendic.* vbi ſupra, §. 53.

7 Simile, & magis amplum priuilegium Sixtus V.

Conceſſit Congregationi Sancti Benedicti Regnorum Portugalliæ, ac omnibus, & ſingulis illius Monaſteriis, Prioribus, & aliis Regularibus, locis, tam præſentibus, quàm futuris, eorúmque Generali, & aliis Abbatibus, Definitoribus, Viſitatoribus, Superioribus, Monachis, Religioſis, Nouitiis, Conuerſis, & cæteris perſonis, nunc, & pro tempore exiſtentibus; vt omnibus, & ſingulis priuilegiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, prærogatiuis, antelarionibus, fauoribus, præeminentiis, indultis, licentiis, ſtationibus, declarationibus, facultatibus, conceſſionibus, Indulgentiis etiam plenariis, & peccatorum remiſſionibus, ac relaxationibus, aliiſque vniuerſis, & ſingulis gratiis, ſpiritualibus, & temporalibus Sancti Hieronymi, & Sancti Bernardi, & aliis Ciſtercienſis Ordinis, necnon Caſinenſis, & Valliſoleti dicti Ordinis Sancti Benedicti Congregationibus huiuſmodi per vniuerſum Orbem conſtitutis, ac cuilibet eiuſdem Congregationis Sancti Benedicti Regni Portugalliæ Monaſteriis, ſeu illorum Eccleſiis, ſeu Regularibus locis, eorúmque Generalibus, ac aliis Abbatibus, Diffinitoribus, Viſitatoribus, Superioribus, Conuentibus, Monachis, Religioſis, Nouitiis, Conuerſis, ac familiaribus perſonis, ac illorum intuitu, & contemplatione per quoſcunque prædeceſſores noſtros, ac etiam Nos, & ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices, ac Sedem prædictam, atque etiam Imperatores, Reges, & alios Principes, & quemcunque, ſeu quoſcunque alios ſub quacunque forma, & verborum expreſſione, & quauis, tam Apoſtolica, quàm Ordinaria, vel alia auctoritate, necnon tam in genere, quàm in ſpecie, & particulariter, quàm per modum communicationis, & extenſionis, & ampliationis, quàm ſimplicis, & indiuiduæ, & particularis, & ſpecialis conceſſionis, hactenus, ac etiam iteratis vicibus confirmatis, & approbatis, ac in poſterum pro tempore concedendis, confirmandis, & approbandis, etiam ſi talia forent, quæ ſpecialem eorum requirant mentionem, ac quibus illa, & illa quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poſſunt, & potuerunt, &c. Non obſtantibus Conſtitutionibus, ſeu reuocationibus, ac aliis præmiſſis, & noſtra de non concedendis indulgentiis ad inſtar, & aliis Cancellariæ Apoſtolicæ Regulis, aliiſque Apoſtolicis, neque in Vniuerſalibus, Prouincialibus, & Synodalibus Conciliis editis ſpecialibus, & generalibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus.

Sub Datum Romæ, anno Domini 1587. 7. Kalen. Decembris, Pontificatus ſui anno tertio.

Quod priuilegium refert Rodericus *queſt. Regular. tom. 1. quaſt. 52. art. 6.* ſe vidiſſe ſub ſigillo authentico, *in libro priuilegiorum dictæ Congregationis Sancti Benedicti Regni Portugalliæ.*

Monachi Congregationis Eremi Camaldulen. ac 8
Sancti Michaëlis de Murano, Ordinis Camaldolen. participant omnia priuilegia, gratias, conceſſiones, & indulgentias, quibuſcunque Regularibus elargitas, ac in poſterum elargiendas, tam directè, quàm per viam communicationis, ex indulto Gregorij X I V. eis impartito, anno Domini 1591. die 24 Septembris, Pontificatus ſui anno 1. vt patet ex eius Conſtitutione, incip. *Ex iniuncto nobis*, quæ eſt 18. in ordine in *Bullario nouo*, vbi poſtquàm omnia indulta, & gratias dictæ Congregationis, & Ordinis plenè confirmauit, §. 11. ita concludit.

Ac prætereà volentes eoſdem Generalem, Viſitatores, Priores Eremi, necnon Congregationis eiuſdem Eremi, ac Sancti Michaëlis de Murano, ac Ordinem prædictum Camaldulenſem amplioribus fauoribus, & gratiis proſequi, eiuſdem Generali, Viſitatoribus, Priori, Monaſteriis, Domibus, & locis Ordinis, & Congregationis prædictæ, omnia, & ſingula priuilegia, prærogatiuas, conceſſiones, iuriſdictiones, antelationes, fauores, facultates, declarationes, depoſitiones, immunitates, exemptiones, indulta cuiuſcunque generis

generis exiſtentia, necnon indulgentias etiam plenarias, ac peccatorum remiſſiones, cæteráſque gratias ſpirituales, & temporales, quibuſuis aliis Regularium Congregationum Ordinibus, eorúmque Monaſteriis, tam virorum, quàm mulierum, eorúmque Generalibus, Abbatibus, aliíſque Superioribus, & perſonis eorundem, in quibuſcunque Mundi partibus exiſtentibus aliàs quomodolibet conceſſa, & concedenda, ac quibus de iure, vſu, conſuetudine, vel priuilegio, aut conceſſione Apoſtolica, Regia, Imperiali, Archiepiſcopali, Epiſcopali, in genere, vel in ſpecie, tam coniunctim, quàm diuiſim, etiam per viam communicationis, & extenſionis aliàs quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere quomodolibet poſſunt, & poterunt in futurum, etiam ſi talia ſint, vel fuerint, quæ ſpecialem, & indiuiduam requirerent mentionem, ſeu in præſentibus de verbo ad verbum inſertionem, & ſeu particularem conceſſionem, eiſdem auctoritate, & tenore perpetuò communicamus, extendimus, & concedimus. Ita quòd iidem Generalis, Viſitatores, Monaſteria, & loca prædicta, vt præfertur, ac eorum Prælati, Fratres, & perſonæ prædictæ ac eorum res, & bona ſub eorum cura, & ſecundùm eiuſdem Congregationis inſtituta nunc, & pro tempore viuentes, & exiſtentes præmiſſis omnibus, & ſingulis æquè, pariformiter, & abſque alia penitùs differentia, perinde ac ſi illis, & eorum ſingulis perſonaliter; & ſpecialiter, & expreſsè, ac nominatim, necnon ad inſtar conceſſa eſſent, in quantum eidem Congregationi expediat, (dummodo eiuſdem Cógregationis Regularibus Ordinibus, eiúſque gubernio, priuilegiis, conſtitutionibus, & diffinitionibus non aduerſentur) vti, frui, potiri, & gaudere liberè, & licitè poſſint; & valeant.

Hæc quoad indultum communicationis priuilegiorum Monachis Camaldulen. conceſſum.

9 Noſtra Congregatio Vallis Vmbroſæ habet memorabile priuilegium Iulij II. in quo omnia indulta Monachis S. Iuſtinæ conceſſa, vel in poſterum concedenda tam directè, quàm per viam communicationis extendit ad eamdẽ noſtram Congregationem; quod priuilegium cùm ſit magni momenti, & de eo pluries in toto hoc opere mentio fiat, in fine operis recenſere mihi viſum fuit; participat etiam omnia indulta, gratias, conceſſiones Ordioibus Mendicantibus, ac inde omnibus Regularibus vbicunque exiſtentibus factas, & conceſſas, ac in futurum faciendas, & concedendas; ex Bulla Pij V. quæ inferiùs in hac eadem diſputatione refertur.

10 Monachis Ordinis Ciſtercien. Congregationis S. Bernardi in Italia Regularis Obſeruantiæ communicata fuerunt à Gregorio XIV. omnia, & ſingula priuilegia aliis Congregationibus dicti Ordinis conceſſa, & concedenda; Vt patet ex Bulla d. Pontificis, quæ eſt 16. in ordine *in tom. 2. Bullar. noui*, incip. *Romanus Pontifex*; edita Romæ apud S. Petrum die 28. Iunij anno Domini 1591. Pontificatus ſui 1. vbi confirmans priuilegia eiuſdem Ordinis §. 4. ſic ait.

Et inſuper ob ſingularem reformationem, & obſeruantiam dictæ Congregationis, in eiſdem Monaſteriis inſtitutam, & conſeruatam eaſdem amplioribus fauoribus condecorare volentes omnia, & ſingula priuilegia, prærogatiuas, conceſſiones, antelationes, fauores, facultates, declarationes, abſolutiones, relaxationes, diſpenſationes, ſtationes, indulgentias etiam plenarias, ac peccatorum remiſſiones, conſeruatorias, immunitates, exemptiones, libertates, præeminentias, & indulta cuiuſcunque generis exiſtentiã, cæteráſque gratias ſpirituales, & temporales, tam eidem Ciſtercienſi, eiúſque Abbati, & Capitulo etiam Generali, ac quibuſuis illorum Monaſteriorũ Abbatibus, etiam quatuor primis de firmitate, Pontiniaco, Cla aualle, & Morimundo, quàm etiam Sancti Benedicti, ac quibuſuis aliis ſimilium, vel diſſimilium Ordinibus, & Religionibus ſub quibuſuis Regulis, Conſtitutionibus, aut Ordinationibus degentibus, ſeu militantibus, & quibuſuis illorum reſpectiuè Congregationibus, & militiis, eorúmque profeſſoribus, atque vtriuſque ſexus eorum Monaſteriis; Domibus, Eccleſiis, necnon Collegiis, Vniuerſitatibus, Confraternitatibus, piis, & charitatiuis locis, eorúmque quibuſuis in feſtiuitate, ac aliis diebus Eccleſias viſitantibus, ac earundem Religionum Generalibus, Præſidentibus, & quibuſuis Superioribus Prælatis, ac Capitulis etiam Generalibus, Prouincialibus, ſeu intermediis, eorúmque Diffinitoriis, Abbatibus, Prioribus, Diffinitoribus, Conſiliariis, & quibuſuis Officialibus, Rectoribus, Miniſtris, Monachis, Nouitiis, Monialibus, Fratribus Conuerſis, Confratribus; Procuratoribus, Familiaribus, Benefactoribus, ac eorum, & earum vtriuſque ſexus, quibuſuis Regularibus perſonis tam in Vrbe, quàm in quibuſcunque Mundi partibus conſiſtentia, ſeu conſiſtentibus, etiam illorum intuitu, aut aliàs quomodolibet conceſſa, quibus de iure, vſu, conſuetudine, vel priuilegio, ſeu conſtitutione Apoſtolica, vel Imperiali, Archiepiſcopali, Epiſcopali in genere, vel in ſpecie, ac tam coniunctim, quàm diuiſim etiam per ſolam ſignaturam; vel viuæ vocis oraculo, aut per viam communicationis, & extenſionis, aut proprio motu, aut aliàs quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, frui, potiri, & gaudere quomodolibet poſſunt, quorum tenores haberi volumus pro expreſſis, ac ſi de verbo ad verbum hic eſſent inſerta, etiam ſi talia eſſent, vel forent, quæ ſpecialem,

ſpecialem, & indiuiduam requirerent mentionem, ſeu particularem inſertionem, ad primò dictam Congregationem Regularis obſeruantiæ S.Bernardi, ac ſingula illius tam virorum, quàm mulierum Monaſteria, illorúmque quoſcunque Superiores Prælatos, & vtriuſque ſexus quaſcunque Regulares, & ſingulares perſonas. Ita quòd dicta Congregatio S.Bernardi, atque vtriuſque ſexus eius Monaſteria, Prioratus, Grangias, Domos, Eccleſias, Collegia, pia, & charitatiua loca, Sanctorúmque feſtiuitates, Conuentus, & Capitula etiam generalia, particularia, vel intermedia, Generaliſque Reformator, Diſfinitores, Conſiliarij, Viſitatores, Abbates, Abbatiſſæ, Priores, & quicunque alij Superiores, Officiales, & Miniſtri, Monachi, Moniales, Nouitij, Fratres, Procuratores, ac negotiorum geſtores, benefactores, & aliæ ſingulares vtriuſque ſexus Regulares perſonæ, ac eorum res, & bona ſub eorum cura, & ſecundùm eiuſdem Congregationis inſtituta nunc, & pro tempore viuentes, & exiſtentes præmiſſis omnibus, & ſingulis æquè pariformiter reſpectiuè, & abſque vlla penitus differentia, ſingula ſingulis concernentia perinde, ac ſi ea omnia illis, & eorum ſingulis principaliter, & expreſsè, & non ad inſtar conceſſa fuiſſent, ac ſi in eis talis Ordo, & Congregatio S.Bernardi primò dicta, illiúſque Capitula, Monaſteria, Eccleſiæ, dictíque Superiores Prælati, ac vtriuſque ſexus dictæ perſonæ, res, & bona expreſſa, & prænominata fuiſſent, & eſſent; ac ſi pro, & in fauorem eorumdem à Sede Apoſtolica à principio emanaſſent, & fuiſſent immediatè conceſſa, in quantum dictæ Congregationi expediat, eiúſque Gubernio, Conſtitutionibus, & Diffinitionibus non aduerſentur, vti, frui, & gaudere liberè, & licitè poſſint, & valeant, auctoritate, & tenore prædictis concedimus, & indulgemus. Illáque omnia, & ſingula eis, & eorum cuilibet, iiſdémque auctoritate, & tenore, ſimiliter perpetuò extendimus, eiſque communicamus, &c. Non obſtantibus præmiſſis, & de non expediendis literis ſuper indulgentiis ad inſtar, ac piæ memoriæ Bonifacij Papæ VIII. etiam prædeceſſoris noſtri de vna Concilij Generalis edita de duabus dietis, aliíſque Apoſtolicis, ac in Prouincialibus, & Synodalibus Conciliis editis Generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus, ac quorumuis Ordinum Congregationibus, Monaſteriorum, & Regularium locorum præfatorum, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, conſuetudinibus, declarationibus, & inhibitionibus, priuilegiis quoque & literis Apoſtolicis, etiam à Legatis, Nunciis, & Ordinariis, Ordinibus præfatis, eorúmque Superioribus, & perſonis ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, etiam in illorum fundationibus, & erectionibus obtentis, &c.

Monachis Ciſtercien. Reformatis Congregationis B.Mariæ Fullienſis, eorúmque Monaſteriis, Domibus, & locis communicata fuerunt à Sixto V. omnia indulta, conceſſiones, & gratiæ, quibus Ciſtercien. Ordo non Reformatus potitur, & gaudet, vt patet ex eius Bulla incip. *Super ſpecula*, quæ eſt 70. in ordine *in Bullario nouo*, ſub Datum Idibus Nouembris anno 1587. Pontificatus ſui 3. in his verbis ad communicationem ſpectantibus. 11

Necnon prædicto de Fullienſ. & quibuſuis aliis dictæ Congregationis pro tempore erigendis, & ſeu iam erectis Monaſteriis, Prioratibus, Præpoſituris, Decanatibus, & aliis nuncupandis locis tam virorum, quàm mulierum, illorúmque Superioribus, Abbatibus, & Abbatiſſis, Prioribus, Præpoſitis, Decanis, Monachis, Monialibus, Nouitiis, & Conuerſis, aliíſque quibuſcunque perſonis vtriuſque ſexus, in eis pro tempore exiſtentibus, vt omnibus, & ſingulis priuilegiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, prærogatiuis, conceſſionibus, facultatibus, indultis, indulgentiis, etiam plenariis, & pro peccatorum remiſſionibus, relaxationibus, cæteríſque gratiis, tam ſpiritualibus, quàm temporalibus, prædicto Ordini, & Congregationibus ſub illo inſtitutis, eorúmque Monaſteriis, & locis pariter vtriuſque ſexus per vniuerſum mundum conſtitutis, & erectis, ac conſtituendis, & erigendis, in genere, vel in ſpecie, etiam per ſolam ſignaturam, & viuæ vocis oraculo, ac per modum communicationis, & extenſionis, etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, & Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, vel aliàs quomodolibet, tam per Nos, quàm quoſcunque alios Romanos Pontifices, etiam prædeceſſores noſtros, ac Sedem Apoſtolicam, ſub quacunque forma, & expreſſione verborum conceſſis, & concedendis quomodolibet in futurum, etiam ſi talia ſint, & forent, quæ ſpecialem ipſorum requirerent mentionem, vti, potiri, & gaudere, liberè, & licitè, tam coniunctim, quàm diuiſim valeant, non ſolum ad inſtar, ſed æquè principaliter, & pariformiter, in omnibus, & per omnia, perinde, ac ſi illis, & eorum cuilibet ab initio ſpecialiter, & expreſsè conceſſa extitiſſent, auctoritate, & tenore præmiſſis perpetuò indulgemus, ipſáque priuilegia, indulgentias, & gratias quibuſuis aliis Superioribus, Abbatibus, Prioribus, Monaſteriis, Eccleſiis, & locis piis, ac celebrandis Capitulis, & feſtiuitatibus eiuſdem Ordinis,

&

& ſingularum illius Congregationum, ad Monaſterium, & Congregationem de Fullienſ. huiuſmodi, illorumque Abbates, Priores, Monachos, Abbatiſſas, Moniales, & alios, Superiores, & perſonas, necnon Eccleſias, Monaſteria, Capitula celebranda, Sanctorum feſtiuitates, & loca quæcunque, & qualiacunque, ac ex Superioribus, & perſonis, ad Superiores, & perſonas perpetuò extendimus, illiſque communicamus, ac de nouo concedimus, & eis ſuper indulgemus.

Iiſdem Monachis communicata fuerunt à Paulo V. omnia priuilegia tam d. Ordini Ciſtercien. quam aliis quibuſlibet Religionibus Monaſticis, earumque profeſſoribus, ac vtriuſque ſexus eorum Monaſteriis, Eccleſiis, & locis conceſſa, vel in poſterum quomodolibet concedenda: vt conſtat late per eius Bullam, incip. *Diuina diſponente clementia*, ſub Datum 5. Idus Iulij anno 1606. Pontificatus eius 2. quæ eſt 23. alias 18. in ordine in *Bullar. nouo tom* 3. & in alia ſequenti, quæ incip. *In ſupereminentis*, edita die 21. Nouembris anno 1607. Pontificatus 3.

Communicauit, & extendit ad eamdem Congregationem Fullienſ. eiuſque Religioſos, Monaſteria, & loca omnia, & ſingula priuilegia, prærogatiuas, conceſſiones, fauores, facultates, immunitates, exemptiones, libertates, cateráſque gratias, præeminentias, & indulta cuiuſuis generis exiſtentia ſpiritualia, & temporalia, qualiacunque illa ſint, quibuſuis Mendicantibus Ordinum, Congregationibus, Domibus, Collegiis, Eccleſiis, ac Regularibus locis, & perſonis in quibuſcunque Mundi partibus conſiſtentibus, etiam illorum intuitu, & per viam communicationis, conceſſa, vel concedenda quomolibet in futurum, quatenus ſint in vſu, & non ſint reuocata, neque ſub vllis reuocationibus comprehenſa, ac Sacris Canonibus, & Concilij Tridentini Decretis, ac Conſtitutionibus Apoſtolicis non aduerſantur.

12 Congregatio Cæleſtinorum eorúmque Prælati, & Monachi gaudent per communicationem omnibus priuilegiis, indultis, facultatibus, fauoribus, gratiis, conceſſionibus, &c. quibus gaudent Prælati, ac Monachi Caſinen. Congregationis, necnon quarumlibet aliarum Monachalium Congregationum ex priuilegio S. D. N. Vrbani VIII. Pont. Max. in hanc quæ ſequitur formam.

Omnia, & ſingula priuilegia, prærogatiuas, fauores, facultates, declarationes, libertates, immunitates, exẽptiones, præeminentias, indulta, aliáſque gratias, tàm ſpirituales, quàm temporales cuiuſuis generis, & ſpeciei exiſtentes, tam Caſinen. Ordini S. Benedicti, quàm quibuſuis aliis Monachorum Congregationibus, earúmque Superioribus, Præſidentibus Abbatibus, Monachis, aliiſque Regularibus perſonis, necnon Eccleſiis, Monaſteriis, & locis Regularibus quibuſcunque, tam ſpecialiter, & nominatim, quàm in genere, & per viam communicationis, vel extenſionis, aut aliàs quomodolibet per quoſcunque Romanos Pontifices prædeceſſores Noſtros, ſeu Nos, & Sedem Apoſtolicam, eorúmque, & Noſtros de Latere Legatos, & Nuncios ſufficienti ad id auctoritate ſuffultus conceſſa, & in futurum per ſucceſſores Noſtros, aut alios auctoritatem habentes concedenda, & quibus ipſæ Congregationes earúmque Abbates, & alij quocunque nomine nuncupati Superiores, & Monachi, cæteræque perſonæ Regulares de iure, vſu, conſuetudine, priuilegio, aut conceſſione Apoſtolica in genere, vel in ſpecie, ac tam coniunctim quàm diuiſim, ſeu alias quomodolibet vtuntur fruuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, frui, potiri, & gaudere poſſunt & poterunt quomodolibet in futurum, dummodò tamen ſint in vſu, & non ſint reuocata aut ſub aliquibus reuocationibus cõprehenſa, ac Sacris Canonibus, & Concilij Tridentini decretis non aduerſentur Congregationi Cæleſtinorum prædictæ, illiuſque Generali, ac cæteris Abbatibus, Prioribus, & aliis quocunque nomine nuncupatis Superioribus, Monachis, & perſonis Regularibus quibuſcunque, nec non Monaſteriis, Eccleſiis, Domibus, Cõuentibus, & locis Regularibus quibuslibet tenore præſentium perpetuò concedimus, dictáque priuilegia, indulta, immunitates, exemptiones, ac gratias ſpirituales, & temporales huiuſmodi primò dictæ Congregationi, illiuſque Generali, cæteriſque Abbatibus, Prioribus, & Monachis, perſonis prædictis, necnon eorum Eccleſiis, Monaſteriis, & Regularibus locis communicamus, illáque ad eos, & illa extendimus.

Ita quòd Congregatio Cæleſtinorum prædicta, illiuſque Generalis, & cæteri Abbates, Superiores, Monachi, & perſonæ huiuſmodi, eorúmque Monaſteria, Prioratus, Grangiae, Domus, Eccleſiae, Oratoria, Collegia, & alia loca Regularia, necnon res, & bona quæcunque præmiſſis omnibus, & ſingulis non ſolùm ad aliarum Congregationum inſtar, ſed pariformiter, & præſentialiter vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valeant perinde, ac ſi ea omnia illis, & eorum ſingulis ſpecialiter, & expreſsè, & non ad inſtar, ſed à principio conceſſa, & primò in dictæ Congregationis fauorem à Sede Apoſtolica nominatim emanaſſent, &c. ſub Dat. Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem die 14. Auguſti 1624. Pontificatus ſui anno 2.

Ita habetur in authentico diplomate eiuſdem Pontificis, quod aſſeruatur in venerabili Monaſterio S. Euſebij de Vrbe eiuſdem Congregationis Cæleſtinorum, & originaliter, ac ſub ſigillo authentico

mihi exhibitum fuit à D. Abbate eiuſdem Monaſterij.

13 Congregationi Monachorum Sylueſtrinorum priuilegia omnium Mendicantium communicauit Paulus V. die 23. Nouembris 1606. cum clauſula,

Quatenus ſint in vſu, & Concilij Tridentini Decretis, vel ipſius Congregationis ſtatutis, & ordinationibus non aduerſentur;

Vt refert Laërt. Cherub. *tom. 1. Bull. nou. in rubr. Bullæ 38. Pauli III.*

14 Congregationi Monachorum B. Mariæ Montis Oliueti communicata fuerunt à Pio II. omnia priuilegia Congregationi Caſinen. à ſe, vel ſuis prædeceſſoribus conceſſa, per Bullam incip. *Licet ex debito*, quæ eſt 9. in ordine *in Bullar. nouo tom.* 1. vbi §. 11. ſic dicitur.

Cæterum præfato, & aliis Abbatibus, Viſitatoribus, Prioribus, Conuentibus, Perſonis, Monaſteriis, Prioratibus, locis, & membris, dicti Ordinis, quòd omnibus aliis, & ſingulis priuilegiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, indultis, & gratiis dilectis filiis Præſidentibus Monaſteriis Congregationis S. Iuſtinæ Paduan. Ordinis S. Benedicti, eorúmque Monaſteriis, Prioratibus, membris, & perſonis, & bonis, tam per Nos, quàm per præfatum Eugenium, & alios Romanos Pontifices prædeceſſores Noſtros ſub quauis forma, & expreſſione verborum tam in ſpecie, quàm in genere conceſſis, & quibus Præſidens, Abbates, Viſitatores, Priores, Monachi, & Perſonæ, Monaſteria quoque & Prioratus, membra, loca, & bona eiuſdem Congregationis S. Iuſtinæ vtuntur, & gaudent, ſiue vti, & gaudere poſſunt, quæ omnia haberi volumus pro expreſſis, & ſpecificè enarratis, & quæ ad Abbatem, Conuentum, Monachos, Perſonas, Monaſteria, Prioratus, membra, & bona dicti Ordinis Montis Oliueti, cum modificationibus tamen præinſertis, ac etiam infraſcriptis extendimus, & eis de nouo concedimus, ac etiam impartimur; ipſi Abbas, & Profeſſores Montis Oliueti, eorúmque Monaſteria, Prioratus, Membra, Perſonæ, & bona prædicta pariformiter, & ad eorum inſtar, ſine tamen Præſidentis, ac perſonarum dictæ Congregationis, eorúmque Monaſteriorum, & bonorum præiudicio perinde in omnibus, & per omnia vti valeant pariter, & gaudere, ac ſi illa omnia, & ſingula eis pariter à Nobis, & prædeceſſoribus, aut Sede prædictis ſpecialiter, & expreſsè conceſſa, indulta, & attributa fuiſſent auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, ex certa ſcientia concedimus pariter, & indulgemus.

15 Monachi Congregationis Beatæ Mariæ Montis Virginis obtinuerunt communicationem priuilegiorum Congregationis Camald. à Paulo V. anno Domini 1611. die 19. Maij Pontif. ſui anno ſexto, vt habetur in Bolla eiuſdem Pontificis *in appendice Bull. nou.* Laërt. Cher. *Conſt.* 1. cuius verba ad rem noſtram ſpectantia ſunt hæc.

Omnéſque Abbates ſupradicti gaudeant, & gaudere debeant omnibus priuilegiis, immunitatibus, exemptionibus, facultatibus præeminentiis, quibus gaudent Abbates Camaldulenſes quocunque iure.

Inſuper omnes tam Monachorum, quàm Regula- 16
rium Canonicorum Congregationes participant per viam communicationis omnia priuilegia Religionibus Mendicantibus conceſſa, & in poſterum concedenda: & hoc ex indulto Pij V. qui ſub Dat. Romæ anno Dominicæ Incarnationis 1567. 17. Kal. Septembris Pontificatus ſui anno 2. conceſſit Congregationibus Canonicorum Lateranenſiũ, & S. Saluatoris, ac ſanctæ Crucis Colimbrienſis, Caſinenſium, Montis Oliueti, Vallis Vmbroſæ, Ciſtercienſium, Carthuſienſium S. Hieronymi Hiſpaniarum, Camaldulenſium, & Fratrum Militiæ IESV Chriſti Regni Portugalliæ, Eremitis S. Hieronymi à Piſis, Congregationi S. Hieronymi Feſulani, Cæleſtinis, Cruciferis, Præmonſtratenſibus, ac aliis Ordinibus, vt participent omnia priuilegia, gratias, & indulta Ordinibus Mendicantibus conceſſa, etiam per viam communicationis, vel in futurum concedenda, cuius verba hæc ſunt.

Nos igitur, qui omni, qua fieri poteſt, ratione commodiori, perſonarum quarumlibet, præſertim Deo dicatarum, animi quietem ſinceris exoptamus affectibus, ſingulos Canonicos, Monachos, & Fratres prædictos, à quibuſuis cenſuris, pœnis Eccleſiaſticis, quauis occaſione latis, ſi quibus innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, horum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, Canonicos, Monachos, & Fratres prædictos, ſi profeſſionem Regularem iuxta eorum ſtatuta, & laudabiles conſuetudines, ac priuilegia, & indulta eis conceſſa emiſerint reſpectiuè, illorúmque Monaſteria, etiam Monialium, necnon domos, & loca alia quæcunque ad ſingulas declamationes, ſtatuta, & immunitates, (conſuetudine, ratione, ſeminariorum, pauperum, clericorum, iuxta ordinationem dicti Concilij Tridentini erigendorum, & inſtituendorum: necnon ſubſidiorum Apoſtolica auctoritate pro tempore impoſitorum, ac quæſticatione eleemoſynarum dumtaxat exceptis) exemptiones, volũtates, prohibitiones, approbationes, extenſiones, decreta, & alia quæcunque, gratias, facultates, & priuilegia eiſdem Fratribus Mendicantibus, vt præfertur, conceſſa, & facta, ac alia in præinſertis literis contenta, & inde ſecuta quæcunque dicta auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium perpetuò extendimus, & ampliamus, illóſque declarationibus, ſtatutis, exemptionibus, voluntatibus, prohibitionibus, approbationibus, extenſionibus, decretis, & aliis gratiis, facultatibus, & priuilegiis huiuſmodi pariformiter, & abſque vlla penitus differentia; prout dicti Fratres Mendicantes vtuntur, potiuntur,

riuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterunt liberè, & licitè vti, potiri, & gaudere poſſe, atque debere, illáque omnia, & ſingula ſibi, eorúmque Monaſteriis, domibus, & locis huiuſmodi, eorúmque Superioribus, & perſonis quibuſcunque, quas illa concernunt, & pro tempore concernent ſuffragari, necnon modo, & forma, quibus prædictis Fratribus Mendicantibus conceſſa, & facta ſunt, conceſſa, factáque eſſe; necnon ad ſingula Monaſteria, domos, & loca quæcunque dictorum Canonicorum, Monachorum, & Fratrum, necnon Monialium, Congregationum, & Ordinum prædictorum in Congregatione viuentium, extenſa, & ampliata cenſeri, ſicque in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcunque Iudices, & perſonas, & S. R. E. Cardinales, ac cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & diffiniri debere: necnon quidquid ſecùs ſuper his à quoquam quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Ita refertur *in Bullar. nouó*. Laërt. Cherub. *tom.1. Conſtit.41. prædicti Sum. Pont.* quæ incip. *Ex ſuperna diſpoſitionis arbitrio.*

Circa quam notandum, quòd in ea Summus Pontifex communicauit, & extendit ad dd. Congregationes omnia priuilegia, gratias, & exemptiones, quas antea Mendicantibus conceſſerat per Bullam, quæ incip. *Etſi Mendicantium*, editam anno Domini 1567. in qua nonnulla contra Concilium Tridentinum eis conceſſit, ſed poſtea Gregorius XIII. per dictam ſuam Conſtitutionem, quæ incip. *In tanta*, & eſt 9. in ordine *in Bullar. nouo tom.2.* omnia prædicta priuilegia ad terminos iuris communis, & Concilij Tridentini reduxit: vnde illa tantùm indulta Mendicantium perſiſtunt, ac prædictis 12. Congregationibus communicantur, quæ ante prædictas Bullas Mendicantes habebant, ac Concilij Tridentini decretis non aduerſantur. At Fratres Ordinis Prædicatorum, qui inter Mendicantes connumerantur, ex conceſſione Leonis X. habent communicationem priuilegiorum, non ſolòm Ordinibus Mendicantibus, verum etiam non Mendicantibus conceſſorum, & in futurum concedendorum, quæ eadem conceſſio facta fuit Fratribus Minoribus à Clemente VII. vt videre eſt apud Roderic. *tom.1. quæſt.55. art.1.* & dicemus in ſequentibus. Igitur prædictæ Congregationes Monachorum, & Canonicorum Regularium participando priuilegia Mendicantium, participant etiam priuilegia non Mendicantium, & omnium Regularium vbicunque in mundo exiſtentium, tam conceſſorum, quàm in poſterum quomodocunque, & qualitercunque concedendorum, tam directè, quàm per viam communicationis.

17 Hæc autem communicatio idem operatur, ac ſi eſſent priuilegia illa Congregationibus illis, quibus fit communicatio, in ſpecie conceſſa; ita Oldrad. *conſ.300. num.* 8. Bertrand. *conſ.149. num.2. lib.1.* in Antiq. Pariſ. *conſ.22. num.5. lib.4.* Doctores communiter *in l.1. ff. de leg.1.* vbi Ioannes Crot. *num.13.* Iacob. de Nigr. *num.5.* Roman. *conſ.383. num.1.* Natt. *conſ.432. num.9. lib.1.* Creſcent. *deciſ.9. num.5. verſ. ſecundò quia, de priuileg.* Rota *deciſ.8 num.5. part.2.* Diuerſ. *& in vna Bononien. exemptionis coram illuſtriſſ. Card. Veroſpio, 25. Maij* 1618.

Notandum hîc, quòd per clauſulas generales à Sede Apoſtolica in priuilegio communicationis appoſitas non communicantur ea priuilegia, quorum communicatio à Sum. Pontifice concedente prohibita fuit (vt ſunt quædam priuilegia Societati IESV conceſſa) ſed erit neceſſaria clauſula ſpecialis, vt docet Suarez *de legib. lib.8. cap.17. num.*8. Laurent. de Peirio. *tom.1. priuileg. ſui Ordin. Minim. in annot. ad §.11. Conſtit. Pyrrhi, num.52. in fine,* contra Roderic. *quæſt. Regul. tom.1. quæſt.55. art.17.* 18

Monachi Diui Baſilij hanc habent communicationem: vt patet ex Bulla ad hoc eis conceſſa à Gregor. XIII. anno 1579. Kal. Nouembris, Pontificatus ſui anno 8. edita pro reformatione eiuſdem Ordinis. 19

Vbi conceſſit Monaſteriis, Conuentibus Prioribus, & Monachis prædicti Ordinis, necnon Conuerſis, & Oblatis, aliiſque etiam dictorum Monaſteriorum S. Baſilij Religioſis, & perſonis, vt de cætero omnibus, & quibuſcunque priuilegiis, prærogatiuis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, indulgentiis, fauoribus, gratiis, & indultis tam ſpiritualibus, quàm temporalibus Congregationis Caſinenſis, illiúſque perſonis, & locis per quoſcunque Romanos Pontifices eius prædeceſſores, ac ipſum, & d. Sedem in genere, & in ſpecie conceſſis, confirmatis, & innouatis, ac etiam per viam communicationis ad eamdem Congregationem Caſinenſem extenſis, quibus illis vtuntur, potiuntur, & gaudent, vti, potiri, & gaudere poſſint quomodolibet in futurum (Quæ tamen vſu recepta ſint, & ſacris Canonibus, ac Concilij Tridentini Decretis, ipſiúſque Ordinis ſancti Baſilij inſtitutis non aduerſentur) vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valeant.

Hoc priuilegium refertur à Roderico *in noua collect. priuileg. Mendic. & non Mendicant. Bulla 12. inter Bullas d. Summi Pontificis.* Ex quo patet, quòd Abbates dicti Ordinis S. Baſilij communicent omnia priuilegia conceſſa, & concedenda, etiam per viam communicationis Congregationi Caſinenſi: & prædicta Congregatio Caſinen. habet indultum communicationis omnium priuilegiorum omnium, & ſingulorum Ordinum, & Congregationum, tam Mendicantium, quàm non Mendicantium per conceſſionem Pij V. quam in ſuperiori Quæſito retulimus; ergo Religioſi prædicti Ordinis S. Baſilij etiam communicant omnia priuilegia, indulta, conceſſiones, indulgentias, & gratias, quibus cæteri Ordines tam Mendicantes, quàm non Mendicantes potiuntur, vtuntur, & gaudent.

Ordo Præmonſtratenſis à Clemente VIII. anno 1493. die 20. Septembris Pontificatus ſui 2. accepit communicationem omnium priuilegiorum, tam ſpiritualium, quàm temporalium, tam in genere, quàm in ſpecie conceſſorum Congregationi S. Bernardi Ordinis Ciſtercien. Regnorum Hiſpaniæ, ita atteſtante Roderic. *1. tom. quæſt. Reg. quæſt.55. art.7.* & *in noua collect. Bullar. Apoſtol. pro Regular. tom.1. Bull.20. eiuſdem Clement.* in his verbis. 20

Et inſuper ob ſingularem reformationem, & obſeruantiam in dictis Monaſteriis inſti-

tutam

tutam, & conſeruandam, eoſdem amplioribus fauoribus condecorare volentes omnia, & ſingula priuilegia, conceſſiones, & indulta, gratiáſque ſpirituales, & temporales in genere, vel in ſpecie, tam coniunctim, quàm diuiſim Congregationi Regularis obſeruantiæ S. Bernardi Ordinis Ciſtercienſis Regnorum Hiſpaniæ, ac eorum Monaſteriis, Domibus, Conuentibus, Eccleſiis, Collegiis, & piis locis conceſſa, communicata, & extenſa, ac quibus vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, frui, potiri, & gaudere quomodolibet poſſunt, quorum tenores præſentibus haberi volumus pro expreſſis, ac ſi de verbo ad verbum inſertis; etiam ſi talia ſint, vel forent, quæ ſpecialem, & indiuiduam requirerent mentionem, & ſeu particularem extenſionem, prædictis Monaſteriis Ordinis Præmonſtratenſis tam virorũ, quàm mulierum, vt eis vti, frui, & gaudere liberè, & licitè poſſint, & valeant, cum omnibus ſuis clauſulis particularibus, & generalibus, & derogatoriis, auctoritate, & tenore prædictis concedimus, & indulgemus, dummodò non ſint reuocata, & non aduerſentur Decretis Concil. Tridentini, & quatenus etiam ſint in vſu, illáque omnia, & ſingula, & eorum cuilibet eiſdem auctoritate, & tenore ſimiliter perpetuò extendimus, & communicamus.

21 Fratres ſancti Spiritus in Saxia de Vrbe, Ordinis S. Auguſtini cum Monachis Caſinenſibus communicant in priuilegiis, vt teſtatur Bulla Sixti IV. quæ eſt 22. Conſtitutio eiuſdem *in tom 1 Bullar. noui* Laërt. Cherub. in illis verbis.

Ac pro maiori Hoſpitalis, & aliorum Præceptoriarum, ac membrorum, & Fratrum, aliarúmque perſonarum, ſubditorum, & vaſſallorum prædictorum fauore, & quiete, ex motu, & ſcientia ſimilibus concedentes eiſdem, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus, omnibus, & ſingulis, prærogatiuis, exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, conſeruatoriis, priuilegiis, gratiis, & indultis, præfatæ Congregationi ſanctæ Iuſtinæ, illorúmque Monaſteriis, locis, membris, & perſonis per Sedem prædictam, vel aliàs quomodolibet in genere, vel in ſpecie, conceſſis, aut in poſterum concedendis, quorum omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum præſentibus infererentur, haberi volumus pro ſufficienter expreſſis, vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè, in omnibus, & per omnia poſſint, & debeant, perinde ac ſi eis ſpecialiter conceſſa fuiſſent, quæ ad eos, & ea omninò extendimus, & ampliamus.

Et poſtmodum à Sixto V. maiorem communicationem obtinuerunt, vt in Bulla eiuſdem, quæ cùm inter Conſtitutiones prædicti Pontificis non reperiatur, hic verbatim apponenda eſt.

SIXTVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exigit incumbentis nobis Apoſtolicæ ſeruitutis, officium, vt Archihoſpitale ſancti Spiritus in Saxia de Vrbe Ordinis S. Auguſtini tanquam peculiari curæ noſtræ commiſſum ſpecialiori cura amplectentes ea, quæ illi hactenus per Sedem Apoſtolicam conceſſa ſunt approbemus. Dudum ſi quidem fel. rec. Innoc. Papa III. qui dictum Archihoſpitale fundauit, & inſtituit, & deinde ſucceſſiuè plerique alij Romani Pontifices prædeceſſores noſtri, inter quos ſanctæ mem. Sixtus Papa IV. dictum Archihoſpitale maximè auxit; cupientes illud, ac eius bona, & iura perpetuò conſeruari, defendi, & protegi, ipſum Archihoſpitale, illiúſque Præceptoriam, quæ Conuentualis, ac caput aliarum Præceptoriarum Archihoſpitalis, & Ordinis prædictorum exiſtit, & à qua omnes aliæ Præceptoriæ per fratres eiuſdem Archihoſpitalis teneri ſolitæ dependent, ac perſonas, quæ eius curam gererent, necnon ab eodem Archihoſpitali dependẽtes Præceptorias, Prioratus, Oratoria, Eccleſias, Capellas, membra, Grangias, ac in eis reſpectiuè inſtitutas, & erectas Confraternitates, illarúmque Confratres variis indulgentiis, etiam plenariis, ac facultatibus, priuilegiis, immunitatibus, exẽptionibus, libertatibus, & gratiis, tam ſpiritualibus, quã temporalibus, etiam per ſolam ſignaturam, & viuæ vocis oraculo in genere, & in ſpecie, tam per viam communicationis, ſiue extenſionis priuilegiorum, tam Mendicantium, quàm non Mendicantium Ordinibus conceſſorum, quàm aliàs diuerſimodè ornarunt, & decorarunt, ac locupletarunt, illáque antea conceſſa confirmarunt, & approbarunt, ac ad omnia loca prædicta, ab ipſo Archihoſpitali dependentia extenderunt, & ampliarunt, ac aliàs, prout in ſingulis dictorum prædeceſſorum deſuper confectis literis pleniùs continetur. Cùm autem ea firmius ſubſiſtere, ac maiorem vim, & robur obtinere noſcantur, quæ ſæpius fuerint Apoſtolica auctoritate cõmunita, pro parte dilecti filij Ioan. Baptiſtæ Ruini moderni Præceptoris dicti Archihoſpitalis, Nobis fuit humiliter ſupplicatum, quatenus in præmiſſis opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur grauium onerum, quæ dicto Archihoſpitali incumbunt, dum illius facultates, redditúſque omnes in pauperum miſerabiliúmque perſonarũ ſubuentionem erogantur, rationem habendam eſſe, & propria nedum priuilegia, & facultates, & alia eidem Archihoſpitali, & ab eo dependenti

dependentibus locis, & perſonis, ac quibuſuis alijs intuitu dicti Archihoſpitalis conceſſa, conſeruanda, verum etiam quantum cum Deo licet, augenda fore cenſentes, necnon quarumcunque indulgentiarum, priuilegiorum, facultatum, exemptionum, immunitatum, indultorum, & cuiuſuis generis gratiarum, quibuſuis clauſulis, & decretis, tam per dictos, quàm quoſcunque alios Romanos Pontifices prædeceſſores Noſtros quibuſuis præfatis, & alijs forſan rationibus conceſſarum tenores, ac prout illa concernunt, omnia, & ſingula in eis contenta, præſentibus pro expreſſis, & de verbo ad verbum inſertis habentes, ac ipſum Ioan. Baptiſtam, qinimò Archihoſpitale præfatum ſpecialibus fauoribus, & gratiis proſequi volentes, ipſumque Ioan. Baptiſtam à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus qnomodolibet innodatus exiſtit, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutum fore cenſentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, omnia, & ſingula priuilegia, facultates, gratias, exemptiones, immunitates, libertates, indulgentias, etiam plenarias, & peccatorum remiſſiones, conceſſiones, & indulta ſupradicta, & alia quæcunque, ſiue dicto Archihoſpitali, ſiue eius Præceptori, & ab eodem Archihoſpitali dependentibus, Præceptoriis, Prioratibus, Eccleſiis, Oratoriis, Capellis, & Capellanis, membris, Grangiis, & locis, necnon illorum reſpectiuè miniſtris, & officialibus, & tam in dicto Archihoſpitali, quàm alibi inſtitutis, Confraternitatibus, & ipſarum Confratribus, quandocunque, quomodocunque, & qualitercunque conceſſa, indulta, & approbata, quæ ſunt in vſu, & ex certa noſtra ſcientia, denuò Apoſtolica auctoritate, & etiam de plenitudine poteſtatis tenore præſentium perpetuò approbamus, & confirmamus, ac innouamus, illiſque perpetuæ, & inuiolabilis firmitatis robur adiicimus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus, omneſq; & ſingulos, tam iuris, quàm facti defectus, ſi qui interuenerint, in eiſdem ſupplemus, illáque omnia & ſingula d. Archihoſpitali aut in eo inſtitutæ confraternitati, aut quibus certis, & deſignatis locis dumtaxat forſan conceſſa vniuerſis, & ſingulis, quæ ab eodem Archihoſpitali dependent, Præceptoriis, Prioratibus, Eccleſiis, Capellis, Capellanis, Hoſpitalibus, Oratoriis, Eremitoriis, Grangiis, membris, & locis, ac Confraternitatibus, illarumque Confratribus, & quæ illis in vim priuilegiorum prædictorum iam vnita fuerunt, & in poſterum vniri contigerit, illorúmque miniſtris, ac ſeruientibus, auctoritate, & tenore præmiſſis, communicamus, concedimus, & impartimur, eadémque omnia ad illa in perpetuum extendimus, & ampliamus, ac præſentes litteras ſub quibuſuis illarum, aut ſimilium, vel diſſimilium gratiarum, indulgentiarum, conceſſionum, & aliorum quorumcũque reuocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, modificationibus, reſtrictionibus, derogationibus, aut aliis contrariis diſpoſitionibus, per præfatos, & quoſcunque alios Rom. Pont. prædeceſſores Noſtros, ac etiam per Nos, & Sedem Apoſtolicam, ac illius Legatos, etiam de latere, aut aliàs quauis auctoritate, & quomodolibet hactenùs factis, & faciendis, nullatenùs vnquam comprehendi, ſed ſemper ab illis exceptas eſſe, & cenſeri debere, ac de ſubreptionis, vel obreptionis, ſeu nullitatis vitio, aut intentionis Noſtræ, vel quouis alio defectu notari, vel impugnari non poſſe, ſed eas validas ſemper, & efficaces exiſtere, ac perpetuò ſuffragari. Sicque etiam, & non aliter in præmiſſis omnibus & ſingulis per quoſcunque Iudices Ordinarios, & delegatos quauis auctoritate fungentes, etiam Palatij Apoſtolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales, etiam Legatos de latere, & dictæ Sedis Nuncios, ac locorum Ordinarios, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate vbique iudicari, ſententiari, ac definiri debere, necnon quidquid ſecus ſuper his à quoquam, quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane perpetuò decernimus, & declaramus. Non obſtantibus præmiſſis, ac Noſtra de non tollendo iure quæſito, ſi opus ſit: necnon piæ mem. Pij Papæ V. etiam prædeceſſoris Noſtri, ſuper reuocatione prædictarum indulgentiarum conceſſarum, quas nihilominùs indulgentias ſuffragari decernimus, & quibuſuis aliis Apoſtolicis, necnon etiam in vniuerſalibus, prouincialibuſque & Synodalibus Conciliis editis, & edendis generalibus, vel ſpecialibus conſtitutionibus, & ordinationibus, ac etiam quorumuis aliorum hoſpitalium, Monaſteriorum, Eccleſiarum, etiam Cathedralium, vel Metropolitan. tam Mendicantium, quàm non Mendicantium Ordinum, Confraternitatum, & aliorum piorum locorum quorumcunque, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis & conſuetudinibus, ſtabilimentis, vſibus, & naturis, ac etiam nouis reformationibus, priuilegiis quoque indultis, & litteris Apoſtolicis, etiam eiſdem, vel illorum alicui, ac illorum, necnon quibuſuis aliis Superioribus, & perſonis, ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis

clauſulis,

clauſulis, & decretis, etiam derogatoriis, ac irritantibus: etiam motu proprio, ac ſimili ſcientia, & de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, & forſan Conſiſtorialiter, ac aliàs quomodolibet in genere, vel in ſpecie, etiam pluries, & iteratis vicibus conceſſis, confirmatis, & innouatis, ac etiam in poſterum concedendis, confirmandis, & innouandis. Quibus omnibus & ſingulis, etiam ſi de illis ſpecialis mentio habenda foret, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcúmque. Volumus autem, quod præſentium tranſumptis, etiam impreſſis, manu Notarij, vel Secretarij dicti Archihoſpitalis ſubſcriptis, & ſigillo eiuſdem Ioan. Baptiſtæ moderni, & pro tempore exiſtentis dicti Archihoſpitalis Præceptoris munitis, eadem prorſus fides vbique in Iudicio, & extra, ac in Romana Curia, & extra eam adhibeatur, quæ ipſis præſentibus exhibitis, vel oſtenſis, vbicunque gentium, & locorum adhiberetur. Dat. Romæ apud Sanctum Marcum, ſub Annulo Piſcatoris, die 13. Auguſti 1586. Pontif. Noſtri anno 2.

Tho. Thomaſius Gualterutius.

22 Carthuſienſes obtinuerunt à Gregorio XI. communicationem omnium priuilegiorum Domui Carthuſiæ Gratianopolitanæ, & aliis domibus eiuſdem Ordinis conceſſorum, & concedendorum omnibus domibus canonicè fundandis.

Deindè Pius II. eiſdem conceſſit, vt priuilegia, conceſſiones, indulgentiæ, libertates, exemptiones, immunitates, gratiæ, & indulta prædicto Ordini, domibus, ac perſonis etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia quouis modo, reſpectu, ſingularitate, ſeu cauſa communiter, vel diuiſim conceſſa, quotquot, & qualia ſint, etiam ſi expreſſione indigerent indiuidua, ſiue aliàs ſpeciali eorúmque omnium, & ſingulorum tenores, & effectus, ac ſi de verbo ad verbum inſerta forent, & ſpecificè narrata, ad omnes, & ſingulas eiuſdem Ordinis domos, etiam in poſterum ædificandas, necnon ad ſingulares earumdem domorum pro tempore perſonas pariformiter extendantur, tam in iudicio, quàm extra. Ita Roder *tom.* 1. *quæſt. Regul. quæſt.* 8. Oblati huius Ordinis gaudent omnibus priuilegiis, & gratiis, ex ſpeciali Bulla Gregorij IX. ſub Datum Reatæ tertio Non. Februarij, anno 1632. Pont. ſui 5. vt habetur *in tom.* 1. *Bullar. nou.* Laer. Cher. *Conſt.* 3. *eiuſd. Pont.* in his verbis.

Cùm igitur, ſicut veſtra petitio Nobis exhibita, cõtinebat ſeptem oblatos, qui Redditi vulgariter appellantur, in qualibet domo veſtri Ordinis habeatis ad agriculturam veſtri operis deputatos, & ipſi relicto ſeculo continentiæ voto adſtricti, promiſſa loci ſtabilitate ſub obedientia ſine proprio viuere teneantur Nos veſtris precibus inclinati, eoſdem ſub B. Petri, & Noſtra protectione ſuſcipimus, auctoritate vobis præſentium indulgentes, vt ipſi eiſdem libertatibus, & immunitatibus gaudeant, quibus gaudent Fratres Ordinis antedicti.

Fratres S. Hieronymi in Hiſpania hanc habent communicationem conceſſam eis à Pio IV. Pont. ſui ann. 6. 4. kal. Aug. ad inſtantiam Inuictiſſimi Regis Philippi Hiſpaniarum II. huius nominis; vt omnia, & ſingula priuilegia, immunitates, exemptiones, & prærogatiuas, indulta temporalia, fauores, & gratias Ordini, & ſingulis, & cuiuis Monaſterio per quoſcunq; Rom. Pont. prædeceſſores, ac per ſe, & Sedem Apoſtol. eiúſq; Legatos, & Nuncios in genere, vel in ſpecie cõceſſa, ad omnia, & ſingula Monaſteria Ordinis, tam virorum, quàm mulierum, quibus in ſpecie cõceſſa non ſunt, & in quibus aliæ cauſæ conceſſionis, & indultorum prædictorum aliàs, quàm vt præfertur, ſuberant, ad id, vt ipſa Monaſteria illis pariformiter vti, frui, & gaudere poſſent, & deberent, perinde ac ſi eis ſpecialiter conceſſa fuiſſent auctoritate Apoſtolica extendit, & ampliauit, illáque inter omnia tam virorum, quàm mulierum Monaſteria Ordinis, omnibus, & ſingulis communicauit, Roder. *qq. Regul. tom.* 1. *q.* 55. *art.* 9. 23

Inſuper (ſicut teſtatur idem Roder. *loc. cit. art.* 9.) Sixtus V. anno Dom. 1589. 13. Decembr. Pontif. ſui ann. 1. omnia, & ſingula priuilegia, immunitates, libertates, prærogatiuas, indulta ſpiritualia, & temporalia, fauores, & gratias etiam per modum communicationis, & extenſionis eidem Ordini S. Hieronymi, ac ſingulis eius Monaſteriis, domibus, locis & congregationibus, illorúmque Conuentibus, Superioribus, Prioribus, Fratribus, Miniſtris, & etiam vtriuſq; ſexus perſonis, eiuſque Capitulo per quoſcũque Rom. Pont. prædeceſſores ſuos, & per ſe, & per Sedem Apoſtolicam, eiuſque Legatos, & Nuncios in genere, vel in ſpecie ſub quibuſcunque tenoribus, & formis etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, vel ad Imperatoris, Regum, Reginarum, Ducum, aut aliorum Principum inſtantiam quomodolibet conceſſa, communicata, extenſa, confirmata, & innouata, ac literas deſuper confectas cum omnibus, & ſingulis in eis contentis, clauſulis, & decretis (quatenus ſint in vſu, & Decretis Conc. Trid. non aduerſentur) Apoſtolica auctoritate approbauit, & confirmauit, illíſque perpetuæ, & inuiolabilis firmitatis robur adiecit, ac de vno Monaſterio ad aliud extendit, ac omnes & ſingulos tam iuris, quàm facti defectus, ſi qui forſan interuenerint, in eiſdem ſuppleuit, & nihilominùs pro potiori cautela illa omnia eidem ordini S. Hieronymi, ac ſingulis eius Monaſteriis, domibus, locis, & Congregationibus, ac illorum Superioribus Fratribus, & etiam vtriuſque ſexus perſonis quibuſcunque de vno eorum Monaſterio ad aliud extendit.

Et inſuper omnes, & ſingulas gratias ſpirituales tam coniunctim, quàm diuiſim, & alias quomodolibet quibuſuis aliis Ordinibus, Religionibus, Congregationibus, ac tam virorum, quàm mulierum Monaſteriis, & domibus, cæteríſque Regularibus, vel piis locis in quibuſcunque Mundi partibus conſtitutis, illorúmque Capitulis, & etiam vtriúſque ſexus perſonis quibuſcunque per quoſcunque Rom. Pont. etiam prædeceſſores ſuos, & ſe, Sedémque prædictam quomodolibet conceſſas,) in vſu tamen exiſtentes, ac Decretis Concilij prædicti non contrarias,) quibus Ordines, Congregationes, Monaſteria, domus, cæteráque Regularia, vel pia loca, illorúmque Superiores, Officiales, Miniſtri, & perſonæ huiuſmodi de iure, vſu, conſuetudine, vel priuilegio, conceſſione Apoſtolica vtuntur, fruuntur, potiũtur, & gaudent, ad d. Ordinem S. Hieronymi, ac ſingula eius tam virorum, quàm mulierũ Monaſteria, domos, loca, & Congregationes, illorũq; Superiores, Officiales, Miniſtros, ac alias etiam vtriúſque ſexus perſonas, & Capitula nunc, & pro tẽpore exiſtentia, ita quòd præmiſſis omnibus, & ſingulis æquè, ac pariformiter, & ſine aliqua differentia,

differentia, vti, frui, potiri,& gaudere, liberè, & licitè poſſint, perinde, ac ſi illæ omnes d. Ordini S. Hieronymi, illiúſque Monaſteriis, locis, & perſouis prædictis ſpecialiter,& expreſsè,ac principaliter,non autem ad inſtar,conceſſæ fuiſſent, auctoritate, & tenore prædictis extendit,illáſque omnes,& ſingulas S. Hieronymi, illiúſque Monaſteriis, lucis, & etiam vtriúſque ſexus perſonis prædictis cummunicauit.

24 Fratres Eremitæ S Hieronymi Congregationis B. Petri de Piſis perfruuntur omnibus priuilegiis Ordinum Mendicantium per Bullam Pij V. apud Laërt. Cherubin. *tom. 2. Bullary noui*, quæeſt 125. *Conſtitut 10 eiuſdem Pontificis in ordine, ſub Datum Romæ apud Sanctum Petrum die 13. May 1571. Pontificatus verò ſexto*, per hæc verba § 4. ad rem noſtram pertinentia.

Et prætereà vos, & eamdem Congregationem veſtram, illiúſque Fratres, & perſonas,ac Monaſteria, & loca, Bullæ confirmationis,nouæque conceſſionis priuilegiorum, omninm Ordinum Mendicantium per Nos nuper, ſeu dudùm editæ, illius etiam tenores, & datam cnm inde ſecutis præſentibus pro plenè, & ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, in omnibus, & per omnia, ac ad inſtar dictorum Ordinum, & æquè principaliter, ex nunc, & perpetuò, auctoritate, & tenore prædictis aggregamus, ac pro aggregatis haberi, cenſeri, & teneri in Iudicio, & extra Iudicium vbilibet, volumus, declaramus, & mandamus.

25 Ordini Sanctiſſimæ Trinitatis Redempt. Captiuorum,Leo X. & Adrianus V. conceſſerunt; vt omnes Superiores, aliíque quicunque in eiuſdem Ordinis Monaſteriis pto tempore degentes Prouinciæ Caſtellæ,Legionis, Granatæ, vt omnibus, & ſingulis priuilegiis,ptæeminentiis, conceſſionibus, & antelationibus, immunitatibus, exemprionibus, fauoribus, & indultis, peccatorum temiſſionibus, & indulgentiis, etiam Matemagnum nuncupatis, & aliis quibuſcunque literis Apoſtolicis, & omnibus gratiis, etiam viuæ vocis utaculo quatuor Ordinibus Mendicantium, & eorum ſingulis, etiam quoad interdicti relaxationem in eorum feſtiuitatibus,commemotationibus,& ſolemnitatibus,celebrationem, & aliàs quouis modo per quoſcunque Romanos Pontifices, ac Sedem Apoſtolicam in genere,vel in ſpecie, tunc, & pro tempore coneeſſis, confirmatis, & innouatis, quurum omnium tenores haberi voluerunt dicti Pontifices Leo, & Adtianus pto exptesſis, & quibus, domus, Priores, & Ftatres Ordinum Mendicantium huiuſmodi de iure, vel conſuetudine, & iuxta priuilegia, & indulta prædicta vtuntur, potiuntur, & gaudeot, ac vti, potiri, & gaudere poſſent, quomodolibet in futurum vti, potiri, & gaudere in omnibus, & per omnia,perinde ac ſi ſingula priuilegia huiuſmodi Ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis, & Redemptionis Captiuorum, ac illius Monaſteriis, Miniſtris, Superioribus, Fratribus, & perſonis præfatis ſpecialirer conceſſa fuiſſent.

26 Fratres Cruciferi communicant in priuilegiis cum Ordinibus Mendicantium,& noo Mendicantium tam in ptiuilegiis conceſſis, quàm concedendis per Bullam Greg. XIV. ſub Dat. Romæ in Monte Quirinali ann. 1591. die 12. Iulij, Pont. ſui an. 1. apud Laërt. Cher. *tom. 2. Bull. nou.* in his verbis.

Et inſuper omnia, & ſingula priuilegia, prærogatiuas, conceſſiones, facultates, & exemptiones, immunitates, indulta, indulgentias, cæteráſque gratias, ſpirituales, & temporales, ac tam coniuoctim, quàm diuiſim,& aliàs quomodolibet, quibuſuis Mendicantium,& non Meodicantium Ordinum Congregationibus, ac tam virorum quàm mulierum Monaſteriis,domibus, & Regularibus locis in quibuſcunque Mundi partibus conſiſtentibus, illorúmque Superioribus, Fratribus,Monachis, & perſonis per d. Pium V.& alios quoſcuoque Rom. Pont. prædeceſſores Noſtros,ac Nos, & Sedem eamdem, etiam per viam communicationis,vel extenſionis,aut aliàs concèſſa,decretis eiuſd. Conc. minimè conrraria, ac quibus ſingulæ Congregationes prædictæ, earúmq; Monaſteria, domus,& loca,ac Superiores,Fratres,Monachi,& perſonæ huiuſmodi,de iure, vſu, cònſuetudine, vel priuilegio, aut coonceſſiooe Apoſt. vel alia quacúnq; auctoritate, aut aliàs quomodolibet vtuntur; potiuntur, & gaudent,ac vti,frui,potiri, & gaudere poſſunt,& poterunt quomodòlibet io futurum ad prædictam Cruciferorum Congr. ita vt illa eiúſq; tàm virorum, quàm mulierum Monaſteria, Hoſpitalia,Conuētus,ſeu Regulares domus, illorúmq; Priores,Superiores,Officiales, Fratres,Miniſtri,& aliæ perſonæ nunc,& pro tēpore exiſtentes,præmiſſis omnibus,& ſingulis,æquè,ac pariformiter, & ſine vlla prorsùs differentia vti,frui,poriri,& gaudere, liberè, & licitè poſſint,ac ſi illa dictæ Cruciferorum Congregationi,illiúſque Monaſteriis,Hoſpitalibus,Conuentibus, & domibus Regularibus,ac Superioribus, Officialibus, Fratribus, Miniſtris, & perſonis prædictis quibuſcúnque communicamus.

Congregatio S.Hieronymi,ſub denominatione S. Hieronymi de Feſulis,ab Alex. VI. obtinuit pro Eccleſiis erectis,& in poſterum erigendis, & pro omnibus d. Congregationis profeſſoribus participatiunem, & communicarionem omnium, & ſingulorum ptiuilegiotum, ptærogatiuarum, immunitarum, & gratiarum, quibus Fratres, & Religiuſi Conuentuum quorumcúnque Ordinum Mendicantium,& non Mendicaotium, vbique exiſtentium, vtebantur, potlebantur, & gaudebant; ſeu vti,potiri, & gaudere in futurum poſſent, habetur *in lit. Apoſt. dat. Romæ die 30. Apr. 1496. & in Comp. priuileg. verb. com. priu. in annot. Cappuc. verb. ex priuil. Congr. S. Hier.* 27

Aduerte inſuper,quòd Generales huius Religionis poſſunt eligere viros, qui vnà cum vxoribus ſuis, vti & gaudere poſſint in quolibet Monaſterio Congreg. omnibus, & ſingulis indulgentiis, & remiſſionibus, etiam plenariis, quibus ipſi Patres fruuntur, & gaudent, ac in poſterum forſan frui, & gaudere poterunt, ſine aliqua differentia, ac ſi eiuſdem Coogreg. profeſſi eſſent: & altero eorum defuncto,alium eius loco, vt ſimilibus indulgentiis, & remiſſionibus, & plenariis in futuro tempore gaudeat, & fruatur eligere poſſunt; ita conceſſit Sixtus IV. ann. 1472. die 23. Maij Pont. ſui an. 1. ita refertur *in Comp. priuil. eiuſd. Ord. fol. 31. & in Compend. priuil. Monach. S. Mariæ Fulien. tit. communicatio gratiarum. § 14. & in Compend.*

Compend. priuil. Cleric. Regular. part.2. tit. communicatio priuilegiorum §.1.

28 Fratres Prædicatores communicant in priuilegiis, cum aliis Ordinibus Fratrum Mendicantium: videlicet cum Ordine Eremitarum S. Auguſtini, cum Ordine Carmelitarum, cum Ordine Seruorum B. Mariæ, nec non cum Fratribus Minoribus per Leonem. X. apud Roder. *qq. Reg.t.1.q.55.art.*1. ille enim Proprio motu cõmunicauit, & de nouo conceſſit Ordini Prædicatorum omnes, & ſingulas gratias, conceſſiones, indulgentias, peccatorum remiſſiones, prærogatiuas, fauores, immunitates, exemptiones, facultates, priuilegia, & indulta tam ſpiritualia, quàm temporalia, qualiacúnque illa ſint, quæ Minimorum, Eremitarum S. Auguſtini, Carmelitarum, Seruorum B. Mariæ, ac Minorum Fratrum Ordinibus, & eorum Eccleſiis, & Oratoriis, ac Eccleſias, ipſas, & Oratoria viſitantibus cuiuſcunque ſtatus, aut ſexus exiſtant, ſeu pro eorum manutentione, & ornatu contribuentibus, necnon domibus, & Præſidentibus non ſolùm Generalibus, ſed etiam Prouincialibus, & Conuentualibus, Fratribúſque & Sororibus, necnon Monialibus, & Conuerſis, & Oblatis, ac vtriuſque ſexus perſonis de Pœnitentia, ſeu Tertij habitus nuncupatis, à prædeceſſoribus ipſius Leonis, aut ab ipſo, eiuſque ſucceſſoribus, aut aliis auctoritatem habentibus coniunctim, vel diuiſim, in genere, vel in ſpecie conceſſa ſunt, aut in poſterùm concedentur, ac ſi omnia, & ſingula nominatim exprimantur d. Ordinis Prædicatorum, & illius Eccleſiis, Oratoriis, & Eccleſias ipſas, & Oratoria viſitantibus, ſeu pro earum manutentione, & ornatu contribuentibus, necnon domibus, Magiſtróque Generali, Prouincialibus & Conuentualibus Fratribus, & Sororibus, ſiue Monialibus, Conuerſis quoque & Oblatis, ac vtriuſque ſexus perſonis de pœnitentia nominatis, & aliis eiuſdem Ordinis perſonis.

29 Fratres Minores Regularis Obſeruantiæ communicant priuilegia tam cum Ordine Fratrum Prædicatorum, quàm Eremitarum S. Auguſtini, B. Mariæ de Monte Carmelo, omnibúſque aliis Mendicantibus per Bullam Alexandri VI. apud Roderic. *cit. loco*, vbi habetur, quod conceſſit Fratribus Minoribus Regularis Obſeruantiæ, vt omnibus, & ſingulis gratiis & priuilegiis, libertatibus, immunitatibus, & indultis ſpiritualibus, & temporalibus, tam Fratrum Prædicatorum, quàm Eremitarum S. Auguſtini, B. Mariæ de Monte Carmelo, omnibúſque aliis Mendicantibus per Sedem Apoſtolicam, vel Legatos eiuſdem etiam per literas Apoſtolicas Maremagnum nuncupatas hactenus conceſſis (quorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum infererentur, haberi voluit pro ſufficienter expreſſis) vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè poſſint, & debeant in omnibus, & per omnia, ac ſi prædictis Fratribus Minoribus ſpecificè conceſſa fuiſſent.

30 Fratres Ordinis S. Auguſtini communicant in priuilegiis non ſolùm cum Ordinibus Mendicantium, ſed etiam non Mendicantium cuiuſcunque obſeruantiæ, vt per eumdem Roder. *loc. ſup. cit. eod. art.*1. & hoc per indultum Alex. VI. qui motu proprio conceſſit Fratribus Auguſtinienſibus, vt omnium, & ſingularum Religionum cuiuſcunque obſeruantiæ fuerint, & domorum, locorum, & perſonarum in illis degentium, quibus, vt priuilegiis d. Ordinis Auguſtinienſium vti poſſint, per eamdem Sedem conceſſum eſt, poſſint, & valeant huiuſmodi Auguſtinienſes ipſorum locorum, domorum, & perſonarum in illis habitantium priuilegiis, indultis, immunitatibus, conceſſionibus, exemptionibus, indulgentiis, & libertatibus eius in genere quacunque Apoſtolica auctoritate conceſſis (quorum tenores haberi voluit pro expreſſis, & ſpecificatis) vti, potiri, & gaudere perpetuis futuris temporibus liberè, & licitè.

31 Fratres Eremitani S. Auguſtini Congreg. Lombardiæ habent communicationem omnium priuilegiorum eorum Regularium, ad quos fuerunt eorúmdem Fratrum priuilegia extenſa, vt ſequens Bulla teſtàtur, quæ legitur in *Bullario Canonicorum Regularium Lateranen. in calce euſd. Bullarij*, in his verbis.

Accepimus ſiquidem diuerſorum Ordinum Religioſis per Sedẽ Apoſt. vt priuilegiis vobis, vel Ordini veſtro conceſſis, frui, & gaudere poſſent, conceſſum fuiſſe. Quare æquum fore arbitramur, vt pari modo vos eorúmdem Ordinum, & Religioſorum priuilegiis gaudere poſſitis. Nos igitur, qui vos degentes in Eccleſia, quæ ſub titulo de Populo glorioſæ Virginis Mariæ, cui deditiſſimi ſumus, & ad quam habemus ſingularem deuotionis affectum, in viſceribus charitatis Noſtræ amamus: Motu proprio, & ex certa Noſtra ſcientia: ac de plenitudine poteſtatis, vobis, veſtræque Congregationi, vt omnium, & ſingulorum Religioſorum, & cuiuſcunque obſeruantiæ fuerint, domorum, & locorum, perſonarúmque in illis degentium, quibus, vt priuilegiis veſtri Ordinis vti poſſint, per eamdem Sedem conceſſum eſt, ipſarúmque domorum, locorum, ac perſonarum in illis habitantiũ priuilegiis, indultis, immunitatibus, exemptionibus, conceſſionibus, indulgentiis, & libertatibus, eis in genere quacunque auctoritatę Apoſtolica cõceſſis) quorum tenores omnium, & ſingulorum, ac ſi de illis ſpecifica, expreſſa, & indiuidua; ac de verbo ad verbum mentio facta fuiſſet, præſentibus haberi volumus pro expreſſis, ſpecificatis, & inſertis) perpetuis futuris temporibus, vti, potiri, & gaudere, liberè, & licitè valeatis, concedimus, in omnibus, & per omnia, perindè, ac ſi illa omnia, & ſingula cum ſuis clauſulis vobis, veſtræque Cõgregationi ſpecialiter conceſſa fuiſſent. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque in contrarium facientibus quibuſcunque. Dat. Romæ apud S. Petrum, ſub Anulo Piſcatoris, die 8. Martij 1497 Pontif. Noſtri anno 5.

32 Fratres Carmelitæ communicant in priuilegiis tam ſpiritualibus, quàm temporalibus cum Ordine Fratrum Prædicatorum, Minorum, ac Eremitarum S. Auguſtini per indultum Sixti IV. relati per Roderic. *loco ſupra allegat.* vbi Sixtus IV. conceſſit Fratribus Ordinis Carmelitarum, vt gaudere, & potiri poſſiot, & debeant priuilegiis, indulgentiis, gratiis, fauoribus, ac indultis, tam ſpiritualibus, quàm temporalibus, conceſſis Fratribus Prædicatoribus, & Minoribus, ac Eremitis S. Auguſtini, veluti ſi prædicto Ordini Carmelitarum nominatim conceſſa fuiſſent, aut concederentur in futurum.

33 Fratres Diſcalceati Beatæ Mariæ de monte Carmelo potiuntur omnibus priuilegiis, & gratiis conceſſis Fratribus Carmelitis, qui Mitigati dicuntur, vt habetur ex Bulla Gregorij XIII. ſub Dat. Romæ apud S. Petrum ſub Anulo Piſcatoris, die 22. Iunij 1580. Pontif.

Pontif. ſui anno 9. Laërt. Cherub. *tom. 2. Bullar. Conſtitut. 64. eiuſdem Pontificis*, in his verbis,

Et inſuper omnibus, & ſingulis dictæ Prouinciæ perſonis vtriúſque ſexus, nunc, & pro tempore exiſtentibus, quòd omnibus, & ſingulis priuilegiis, gratiis, & indulgentiis, exemptionibus, immunitatibus, prærogatiuis, fauoribus, & indultis, tam ſpiritualibus, quàm temporalibus, quibus Fratres, ſeu Moniales, vel Sorores d. Ordinis de iure, vel conſuetudine, aut aliàs quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, Decretis eiuſdem Concilij, Conſtitutionibus Apoſtolicis, ac primitiuæ Regulæ, & inſtituto prædictis, & præſentibus literis non contrariis, vti, potiri, & gaudere, liberè, & licitè valeant indulgemus.

34 Ordo S. Mariæ à Mercede, gaudent priuilegiis Mendicantium per Conſt. Leonis X. ſub Dat. Romæ apud S. Petrum, anno 1516. 5. Kal. Aug. Pont. ſui 4. in qua Bulla, vt fatetur Eman. Roderic. *qq. Reg. to. 1. q. 55. art.* 12. non conceduntur priuilegia, concedenda ipſis Ordinibus Mendicantium, ſed tantùm conceſſa: vnde in virtute illis gaudent tantùm priuilegiis conceſſis Mendicantibus ante datam Bullæ, non verò poſt datam. Verum tamen eſt, quòd eidem Ordini fuerunt conceſſa etiam priuilegia concedenda Ordinibus Mendicantium, non in virtute prædictæ Conſtit. Leonis X. ſeu alterius, nimirum Sixti V. qui eidem Ordini Sanctæ Mariæ de Mercede, Ann. 1589. die 26. Aprilis Pont. ſui anno 4. conceſſit, vt prædictus Ordo gauderet omnibus priuilegiis concedendis Ordinibus Mendicantibus, vt in verbis Bullæ à Roderic. *loco. cit.* adductis, videri poteſt.

35 Ordo Seruorum Beatæ Mariæ communicat in priuilegiis cum Ordinibus Mendicantium, ex Roderic. *qq. Regul. tom.* 1. *q.* 55. *art.* 3. vbi ait quòd Pius V. *in Conſt. art.* 2. per ipſum allegata, dicit ſe inter Ordines Mendicantium, Ordinem Seruorum B. Mariæ conſtituiſſe; & ſimiliter ſicut Ordinem Minorum ex Conſtitutione declarauit eſſe Mendicantem, & omnia Mendicantibus conceſſa priuilegia, & indulta ipſimet Religioni communicauit; ſic credendum eſt, idipſum Ordini Seruorum B. Mariæ conceſſiſſe, cùm eum inter Mendicantes connumerauerit.

36 Congregatio S. Hieronymi Ieſuatorum communicat in priuilegiis cum Ordinibus Mendicantium, vt teſtatur ſuballegatus Roderic. *ead. q. art.* 4. dicens quòd Pius V. anno Domini 1567. die 19. Nouembris Pont. ſui anno 2. inter Ordines Mendicantium hanc Religionem connumerare voluit. Vnde motu proprio, non ad ipſius Congregationis, vel illius Fratrum, aut alterius ex his illi ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de ſua mera liberalitate, ac ex certa ſcientia, & de eiuſdem Sedis poteſtatis plenitudine, omnia, & ſingula priuilegia, immunitates, exemptiones, facultates, gratias, libertates, indulta, & alias gratias, tam per eorum, quàm per quoſcunq; Romanos Pontifices prædeceſſores ſuos, & Sedem eamdem quomodolibet Mendicantium Ordinibus conceſſa, eorum omnium, ac deſuper, & tam ſub plumbo, quàm ſub forma breuis confectarum literarum tenore, ac ſi de verbo ad verbum infererentur, præſentibus pro expreſſis, & inſertis habens ad ipſam Congregationem Ieſuatorum illius Fratres, domos Eccleſias, & loca quæcunque de nouo, quoad ea, quæ eorum Regulæ, & modo viuendi non repugnant tantùm, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium extendit. Et ampliùs ipſos verè Mendicantes & ſub Mendicantium Ordinibus eſſe, & comprehendi debere. Necnon omnia & ſingula Conc. Trid. Decreta pro Mendicantibus huiuſmodi declarata, & modificata, etiam pro Congregatione huiuſmodi eiúſque Fratribus declarauit, & modificauit.

Ordo Fratrum Minimorum S. Franciſci de Paula communicationem priuilegiorum Ordinum Mendicantium conſecuti ſunt per plurimos Sum. Pontif. vt teſtatur Laur. de Peir. *in Bullar.* eiuſdem Religionis, vbi huiuſmodi communicationis Priuilegia deſcribit; præcipuè autem Pontifices eidem Ordini communicationem prædictorum priuilegiorum concedentes, ſunt Sixtus IV. *in Conſt. eiuſd. Bull. Minim.* quæ etiam habetur, in 1. *tom. Bull. noui* Laert. Cher. *Conſt.* 5. *eiuſd.* & Pius V. apud eumdem Laert. *tom.* 2. *Conſt.* 49. *eiuſd.* & Iulius II. *eod. tom.* 1. *Conſt.* 10. verba autem Bullæ Sixti IV. Conſtitutionem eamdem denotantia ſunt, 37

Nec non vt omnibus, & ſingulis priuilegiis, gratiis, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, quibus Fratres S. Franciſci, cæteríque Mendicantes fruuntur, & vtuntur, frui, & vti poſſetis, & valeretis, ac poſſent & valerent, indulſit, ac vobiſcum ſuper his opportunè diſpenſauit.

Verba verò priuilegij communicationis à Pio V. eiſdem conceſſi, ſunt,

Exponi ſanè nobis nuper fecerunt dilecti filij Fratres Ordinis Minimorum S. Franciſci de Paula iam dudùm Apoſtolica auctoritate approbati, quòd licèt inter alia eis conceſſa priuilegia, & indulta, omnia, & ſingula quatuor Mendicantium Ordinum priuilegia ad Ordinum Minimorum huiuſmodi, ac illius profeſſores, & domos, eorúmque Eccleſias per Sedem Apoſtolicam extenſa, & ampliata fuerint, & propreteà Fratres Ordinum huiuſmodi etiam ſub Mendicantium nomine comprehendi debeant, nec ſuper præmiſſis à quoquam moleſtari poſſint. Cùm tamen (ſicut eadem expoſitio ſubiungebat) ex eo, quòd Nos nuper in quadã declaratione per Nos ſub Mendicantium Fratrum Ordinibus certis tunc expreſſis de cauſis facta, præter S. Dominici, & Franciſci, ac Eremitarum S. Auguſtini, necnon Carmelitarum Mendicantium Ordines, etiam in illis B. Mariæ Seruorum inſeri voluerimus: ac propterea facilè à quibuſdam dubitari meritò poſſet, quòd ſi Ordinis Minimorum Fratres huiuſmodi ſub illis cõprehendi voluiſſemus, Nos ſpecialem etiam de illis mentionem omninò feciſſemus. Quare ne ſuper præmiſſis vnquam dubitari contingat, iidem Fratres Nobis humiliter ſupplicare fecerunt, vt ſibi in præmiſſis opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Præter ſupradictas communicationes adeſt recens communicatio, quam à S. D. N. Vrbano VIII. ipſi Fratres obtinuerunt, quæ cùm in Bullario nondum habeatur, hîc verbatim apponitur.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

INiuncti Nobis Apoſtolici muneris ratio poſtulat, vt ſacrarum Religionum in militanti Eccleſia ſuaues in Domino fructus aſſiduè præſtantium paternam curam gerentes, priuilegia, gratias, & indulta illis à Romanis Pontificibus prædeceſſoribus Noſtris, & Apoſtolica Sede conceſſa, quò validiùs perpetuò ſubſiſtant, Apoſtolicæ confirmationis robore libenter communicemus. Volentes igitur vniuerſum Ordinem Fratrum Minimorum Sancti Franciſci de Paula, exquo vberrimi in eadem Dei Eccleſia fructus, ad ipſius Omnipotentis Dei laudem, & Chriſtianæ Reipublicæ ſpirituale commodum, & vtilitatem ab ipſius Ordinis initio ſemper prodierunt, & in dies prodeunt, ac ipſius Ordinis Correctorem Generalem, & Fratres vniuerſos ſpecialibus fauoribus, & gratiis proſequi, ac eorum quemlibet à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliíſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutum fore cenſentes ſupplicationibus eorum nomine per dilectum filium Deodatum Lomellinum Fratrem, & Procuratorem Generalem eiuſdem Ordinis, Nobis ſuper hoc humiliter porrectis, inclinati, omnia, ac ſingula priuilegia, immunitates, exemptiones, libertates, prærogatiuas, fauores, conſeruationes, declarationes, facultates, diſpoſitiones, gratias, conceſſiones, Indulgentias, & indulta ſpiritualia, & temporalia, etiam per modum communicationis, & extenſionis inter ſe, & cum aliis Ordinibus Mendicantium, & non Mendicantium, eidem Ordini Minimorum, eiúſque Correctori Generali, ac Fratribus, & Sororibus aliíſque Religioſis vtriúſque ſexus, eorúmque Domibus, Monaſteriis, Eccleſiis, & locis Regularibus quibuſcunque per quoſcunque Romanos Pontifices prædeceſſores Noſtros, ac Nos, & Apoſtolicam Sedem, ſub quibuſcunque verborum formis, & expreſſionibus in genere, vel in ſpecie, aut aliàs quomodolibet conceſſa, ac pluries confirmata cum omnibus, & ſingulis in eis contentis clauſulis, decretis, & declarationibus, ac ſingulas literas, tam ſub plumbo, quàm in forma Breuis, aut aliàs deſuper confectas, quarum tenores præſentibus, pro expreſſis haberi volumus; quatenus tamen ſint in vſu, & non ſint reuocata, ſeu ſub aliquibus reuocationibus comprehenſa, ac Sacris Canon. & Concilij Tridentini decretis non aduerſentur, ex certa Noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, tenore præſentium perpetuò confirmamus, & approbamus, illiſque perpetuæ, & inuiolabilis Apoſtolicæ firmitatis robur adiicimus, ac omnes, & ſingulos tam iuris, quàm facti defectus, ſi qui interuenerint, in eiſdem ſupplemus. Quocirca venerabilibus Fratribus, Patriarchis, Archiepiſcopis & Epiſcopis, aliiſque locorum Ordinariis quibuſcunque, necnon dilecto filio cauſarum Curiæ Cameræ Apoſtolicæ Generali Auditori per præſentes committimus, & mandamus, quatenus quilibet eorum, quandocunque fuerint requiſiti, per ſe, vel alium, ſeu alios præſentes literas, & in eis contenta quæcunque vbi, & quando opus fuerit & quoties, ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant eaſdem plenum eorum ſortiri, illiſque omnes quos concernunt, pacificè frui, & gaudere; Non permittentes quempiam deſuper contra præſentium tenorem ſub quouis prætextu, & cauſa, etiam defectu intentionis noſtræ per quoſcunque quomodolibet indebitè moleſtari; quinimmo quidquid in contrarium attentari, vel fieri continget, omnino ſemper in priſtinum reponi; contradictores quoslibet, & rebelles, etiam per quaſcunque, de quibus eis videbitur, cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aliáque opportuna iuris, & facti remedia, appellatione poſtpoſita; compeſcendo, ac legitimis ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus, etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis.

Non obſt. præmiſſ. ac piæ mem. Bonif. Papæ VIII. etiam prædeceſſ. Noſtri, de vna, & in Conc. Generali edita de duabus dietis, dummodò vltra tres dietas aliquis auctoritate præſentium ad iudicium non trahatur; aliiſque Apoſt. Conſtitutionibus, & ordinationibus, & Ordinũ prædictorum ſtatutis, & conſuetudinibus, etiã iuramento, cõfirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis; Priuilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis quomodolibet, etiam pluries conceſſis, confirmatis, & innouatis, Quibus omnibus, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorúmque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica expreſſa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem

idem importantes mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita, forma ad hoc ſeruanda foret, etiam quòd in eis caueatur expreſsè, quòd illis nullatenùs, aut non niſi ſub certis modo, & forma derogari poſſit, tenores huiuſmodi ac ſi de verbo ad verbum nihil penitùs omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata, inſerti forent, præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, motu, ſcientia, & auctoritate ſimilibus derogamus, contrariis quibuſcunque, aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ab Apoſtolica ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicati non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Verùm quia difficile foret præſentes literas vbicunque opus eſſet, deferri, Volumus, & pariter auctoritate Apoſtolica decernimus, quòd illarum tranſumptis manu alicuius ex Secretariis cuiuſuis prædictorum Prælatorum generalium, ac Romanæ Curiæ Commiſſarij, & ſucceſſorum, aut Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo officij alterius eorundum, aut perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, ſeu Curiæ Eccleſiaſticæ muniris, eadem prorsùs fides in Iudiclo, & extra illud adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Dat. Romæ apud S. Mariam Maiorem ſub Annulo Piſcatòris die 28. Iunij 1624. Pont. Noſtri anno 1.

38 Fratres Capuccini gaudent omnibus priuilegiis Monachorum Camaldulenſium, & Fratrum Minorum ex ſpeciali conceſſione Clementis VII. in Bulla, quæ incipit. *Religionis zelus*, edita anno Domini 1529. quinto nouas Iulij, ſub Dat. Viterbij, vt videre eſt apud Laërt. Cherub. *Bullar. nou. Conſtit. 2. d. Clementis*, §. 9. ſub his verbis,

Nec non omnibus, & ſingulis priuilegiis, indultis, & gratiis Ordinis Fratrum Minorum huiuſmodi, ac Eremo Camaldulen. B. Romualdi, illiúſque Eremitis, in genere, vel in ſpecie hactenus conceſſis, & in poſterùm concedendis, & quibus ipſi quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, & potiri, & gaudere liberè, & licitè valeant, plenam, & liberam licentiam, & facultatem concedimus.

39 Fratribus Tertij Ord. S. Franciſci, qui de Pœnitentia nuncupantur, Paulus II. priuilegia conceſſa ab Eugenio IV. & Nicolao V. eiſdem Fratribus Ordinis Regnorum Caſtellæ, Legionis, & Diœceſis Leodien. necnon omnia alia priuilegia d. Ordini quomodolibet conceſſa extendit ad Fratres eiuſd. Ord. in Lombardia commorantes, ac ad alios Fratr. Cong. Lombardiæ ingredientes, cuius indulti verba ad rem ſunt.

Excitat arcanum Noſtræ mentis ſingularis affectio, qua Religioſas perſonas Ordinis cuiuſcunque deuotum, & ſedulum Altiſſimo famulatum exhibentes amplectimur: Vt gratias, priuilegia, & indulta aliquibus perſonis alicuius Ord. conceſſa, ad alias quoque eiuſd. Ord. perſonas extendamus. Dudum ſiquidem fel. rec. Eugenius IV. & Nicolaus V. Summ. Pontific. prædeceſſores Noſtri volentes, quòd Tertius Ordo ſancti Franciſci de Pœnitentia nuncupatus, in Religionis Caſtellæ, & Legionis ac Diœceſi Leodienſi felicioribus augeretur auſpiciis, & Fratres ipſius Ordinis tantò ſalubriùs poſſent reddere vota ſua, quantò potioribus eſſent gratiis, & indulgentiis à Sede Apoſtolica communiti, per ſuas literas nonnulla priuilegia, facultates, indulta, & gratias eiſdem Fratribus conceſſerunt: prout in eiſdem literis pleniùs continetur. Nuper verò pro parte dilectorum filiorum Viſitatoris, & Miniſtri principalis Fratrum dicti Ordinis, in diuerſis locis Lombardiæ, maximè in Sancta Maria de Pichitono, & de Vaitano, ac de Piazano, necnon Sancti Saluatoris de Caſalbutano Laudenſis, & Cremonenſis Diœceſis, & Sancti Donati extra muros Comanos commorantium, ac ſub obſeruantia, & in communi viuentium, ac Fratrum eorumdem, Nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt priuilegia, facultates, indulta, & gratias Fratribus Regnorum Caſtellæ, & Legionis, & Leodienſis Diœceſis præfatis ſic conceſſa ad ipſos Fratres, in dictis locis Lombardiæ, ad præſens commorantes, & quos inibi in futurum commorari contigerit; necnon ad alios Fratres aliorum locorum dicti Ordinis; qui de nouo Congregationem ipſorum Fratrum prædictorum ingreſſi fuerint, extendere; & etiam eis concedere; ac aliàs ſuper his opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignatemur.

Nos igitur priuilegiorum, facultatum, indultorum, & gratiarum huiuſmodi tenores præſentibus pro expreſſis habentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, omnia, & ſingula priuilegia, facultates, indulta, & gratias Fratribus Regnorum, & Diœceſis huiuſmodi conceſſa, prædicta ad eoſdem Fratres in dictis locis Lombardiæ commorantes, præſentes, & futuros, ac alios Fratres eiuſdem Ordinis, in Congregationem ipſorum Fratrum Lombardiæ in poſterùm ingredientes auctoritate Apoſtolica extendimus, & etiam concedimus per præſentes, ſine tamen præiudicio Fratrum Regnorum, & Diœceſis prædictorum. Et inſuper, quòd dicti Fratres dictæ Congregationis omnibus gratiis, indulgentiis, libertatibus, exemptionibus, & priuilegiis Fratribus dicti Ordinis, quomodocunque conceſſis in omnibus, & per omnia vti, & gaudere poſſint, ac gaudeant, & vtantur, tenore præſentium etiam indulgemus, Non obſtantibus fel-

fel. rec. Ioannis XXII. & dicti Nicolai V. Summorum Pontificum, eriam prædeceſſorum noſtrorum, illis præferrim, quibus cauetur expreſsè, ne Fratres, vel Sorores dicti Ordinis Congregarionem faciant; & aliis Conſtitutionibus, & Ordinarionibus Apoſtolicis, cærerifque conrrariis quibuſcunque. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam noſtræ extenſionis, conceſſionis, & indulti infringere, vel ei auſu remerario contraïre. Si quis autem hoc attenrare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Bearorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ, apud S. Marcum, Anno Incarnarionis Dominicæ, 1477. Kalend. Iunij, Ponrificarus Noſtri, anno 4.

Refertur per Antonium de Sill. *in Complement. Tertij Ordin. Sancti Franciſci de Pœnitentia, Congreg. Lombard. priuil.* 45.

40 Patres Societatis Ieſu gaudent communicatione priuilegiorum Mendicantium per ſpeciale priuilegium ipſis conceſſum à Pio V. vt refert Roder. *quæſt. Regular. tomo* 2. *quæſt.* 52. *art.* 5. cuius priuilegij verba ab ipſo relata ſunt,

Omnia priuilegia, etiam ſpeciali nota digna, immunitares, exemptiones, facultates; conceſſiones, indulta, indulgentiæ, peccatorum remiſſiones, gratiæ tam ſpirituales, quàm temporales literæque Apoſtolicæ etiam iuſtitiam, ſiue mixtim concernentia, etiam per modum extenſionis, aut communicationis, aut aliàs, conceſſa, ſeu concedenda à quibuſuis Ordinibus Fratrum, & Sororum Mendicantium, illorúmque Congregationibus, Conuentibus, & Capitulis, ac vtriúſque ſexus perſonis ac illorum Monaſteriis, Domibus, Eccleſiis, & Hoſpitalibus, & aliis piis locis conceduntur Præpoſito, atque omnibus Societaris perſonis, Domibus, ac Collegiis, non ſolùm ad illorum inſtar, ſed pariformiter, & æquè principaliter.

Aduertendum tamen eſt, cùm Collectore eiuſdem Societatis, *in Compend. priuileg. illius, fol.* 209. *par.* 2. *& ſequent.* quod & refert idem Rodericus *proximè citato loco*, ad hoc, vt prædicta Societas Ieſu poſſit vti gratiis ſupradictis, & priuilegiis, opus eſt, ne inſtituto Societatis, & voluntati, ac beneplacito Præpoſiti Generalis, ſeu deputatarum perſonarum, refragentur.

Aduertit inſuper idem Collector, quòd omnia aliorum priuilegia, immunitates, exemptiones, facultates, conceſſiones, indulta, indulgentiæ, remiſſiones, gratiæ, & literæ Societati conceſſæ, de quibus in præcedentibus fit mentio; necnon, & quæ ipſi Societati nominatim, vel eius Præpoſito, aut perſonis, ſeu locis hactenus conceſſa ſunt, ſeu inpoſterùm concedentur, Præpoſito Generali conceſſa intelligontur, qui illa per ſeipſum, vel alium, ſeu alios ab eo, vel eius commiſſione electos, ſeu eligendos quibuſcunque perſonis de Societate, ſub eiuſdem obedientia degentibus, & qui in ea tria vota conſueta, etiam ſimplicia emiſerint, communicare liberè poterit.

Nec aliter cæteræ perſonæ Societatis, prædictis priuilegiis, facultatibus, & aliis præmiſſis, vti, aut gaudere poſſunt; illorúmque vſus, iuxta Societatis inſtitutum, Conſtitutiones, & morem eſſe debet, prout conceſſit Gregorius XIII. Qui poſtea viuæ vocis oraculo conceſſit, vt prædicta communicatio Nouitiis etiam fieri poſſit.

Præter hanc communicationem, aliam vniuerſaliorem adinueni pro dicta Societate Ieſu, in *lib. priuileg. eiuſdem Societatis Romæ impreſſo in Collegio Romano, pag.* 137. in his verbis ad præſentem materiam ſpectantibus;

Sanè dilectus Filius Euerardus Mercurianus Præpoſitus Generalis Societatis Ieſu, tam ſuo, quàm dilectorum filiorum Societatis huiuſmodi nominibus, Nobis nuper expoſuit: Quòd licet gratiæ, immunitates, indulgentiæ, & priuilegia aliorum Ordinum Mendicantium, cæterarúmque Religionum, & piorum locorum per nonnullos Romanos Pontifices, & præſertim fel. record. Pium V. prædeceſſores Noſtros dictæ Societati fuerint communicata, & conceſſa; nihilominus aliquando circa illorum praxim, & vſum, ſeu modum, & formam eiſdem vtendi, propter inſtituti ipſius Societatis ab aliis prædictis Religionibus diuerſitatem, dubitari contingit. Nos igitur dubietatem huiuſmodi omninò ſubmouere volentes, Præpoſitum prædictum, ac omnes alias, & ſingulas perſonas Societatis huiuſmodi, à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliíſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium duntaxat conſequendum harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes; necnon immunitatum, indulgentiarum, gratiarum, & priuilegiorum huiuſmodi, ac literarum dd. prædeceſſorum deſuper confectarum tenores pro expreſſis habẽtes, ſupplicationibus prædicti Euerardi Præpoſiti, eiſdem nominibus, Nobis in hac parte porrectis, inclinati. Quòd præfatus pro tempore exiſtens Præpoſitus, & Societas huiuſmodi, omnibus, & ſingulis priuilegiis, immunitatibus, exemptionibus, facultatibus, conceſſionibus, indultis, indulgentiis, remiſſionibus, gratiis, & literis Fratrum, & Sororum Mendicantium, aliarúmque Religionum Ordinibus, & Congregationibus, Conuentibus, Capitulis, Monaſteriis, Domibus Eccleſiis, Cõfraternitatibus, Hoſpitalibus, & aliis piis locis, ac perſonis, tam Secularibus, quàm Regularibus hactenùs conceſſis, & in futurum concedendis, ac Præpoſito, Societatique prædictis, necnon eius Domibus, Collegiis, locis, & perſonis, vbique terrarum cõſtitutis communiter, vel diuiſim, Apoſtolica, ſeu delegata auctorita-

te,

te, vel vigore quarumcunque facultatum, etiam ad inſtar, aut æquè principaliter, etiam per communicationem, ſeu aliâs quomodolibet conceſſis, iuxta Societatis huiuſmodi inſtituti rationem, Conſtitutiones, ritus, mores, vſus, conſuetudines, normas, obſeruationes, & procedendi modum, in prædictis Societatis Domibus, Collegiis, Congregationibus, Concionibus, Lectionibus, Diſputationibus, Cæremoniis, & aliis, cuiuſuis generis actibus publicis, & priuatis, ac denique vbique locorum vti, frui, potiri, gaudere, & illa exequi, ac in eis procedere poſſint. Quódque priuilegia, immunitates, exemptiones, facultates, conceſſiones, indulta, indulgentiæ, remiſſiones, gratiæ, & literæ huiuſmodi; necnon, & ipſi Societati nominatim, vel eius Præpoſito, aut perſonis, ſeu locis hactenus conceſſa, ſeu in poſterùm concedenda prædicto, & pro tempore exiſtenti Præpoſito Generali Societatis huiuſmodi conceſſa eſſe intelligantur. Qui illa per ſeipſum, vel alium, ſeu alios ab eo, vel de eius commiſſione electos, ſeu eligendos quibuſcunque locis, & perſonis dictæ Societatis, ſub eiuſdem Societatis obedientia, emiſſis tribus votis, etiam ſimplicibus, degentibus prout magis expediens fuerit, communicare liberè, & licitè valeat; Nec aliter cæteræ perſonæ dictæ Societatis, prædictis priuilegiis, facultatibus, & aliis præmiſſis, aut aliquo eorum, niſi per Generalem Præpoſitum, & de eius beneplacito, aut per alium, ſeu alios de eius commiſſione electos, vt præmiſſum eſt, vti, aut gaudere poſſint. Et inſuper, quòd omnia priuilegia, aliáque præmiſſa aliarum Religionum Capitulis, ſiue Conuentibus, aut Congregationibus, tam in celebrandis quibuſuis contractibus, quàm in quibuſcunque aliis actibus, tam publicis, quàm priuatis, per eiuſmodi Capitula, ſiue Conuentus exerceri ſolitis, hactenus conceſſa, & in poſterum concedenda, Congregationibus Societatis prædictæ, eiuſque Domorum, Collegiorum, & locorum congregatis, & interuenientibus illis dumtaxat, qui more Societatis prædictæ; & ſecundùm eius conſtitutiones, & ſtatuta, regimen, & adminiſtrationem Domorum, & Collegiorum iuuare, & promouere ſolent; cuiuſmodi ſunt in generalibus Congregationibus, qui ex diuerſis Prouinciis conueniunt; in vniuerſali autem totius Societatis adminiſtratione Generalis Præpoſitus, cum ſuis Aſſiſtentibus; in rebus verò, & negotiis Domorum, & Collegiorum tractandis, Præpoſiti, aut Rectores, vel Vicepræpoſiti, aut Vicerectores, Miniſtri, Conſultores, & Procuratores, ſeruato in eiuſmodi Congregationibus peculiari, ac proprio dictæ Societatis procededi modo, cõceſſa eſſe intelligantur, ac eo modo per Præpoſitum, & Societatem huiuſmodi, in quibuſcunque Domibus, Collegiis, & locis, vbique terrarum obſeruari, & ad praxim, ad vſum plenè, & perfectè, ac validè deduci, vel referri valeant. Ne quis autẽ Apoſtolicorum indultorum, prætextu Regularem, ac exemplarem inſtituti prædictæ Societatis diſciplinam, quam modis omnibus retineri, & conſeruari volumus, diſſoluere, aut relaxare præſumat; non eſſe, nec fore mentis noſtræ, aut Sedis Apoſtolicæ, vt perſonæ Societatis, abſque expreſſa Superiorum eiuſdem Societatis licentia, vtantur facultatibus, quæ in Iubileis, Bullis Cruciatæ, Confeſſionalibus, aut aliis quibuſcunque Apoſtolicis indultis, ſiue communitatibus, ſiue priuatis perſonis, ſiue piis locis, aut quomodocunque aliter hactenus conceſſæ ſunt, aut in poſterùm concedentur, etiam ſi in illis expreſsè indulgeatur, vt omnes Regulares, etiam Mendicantes, huiuſmodi facultatibus, vti poſſint. Si quando autem vſus aliquarum ex præfatis facultatibus, perſonis de dicta Societate, ab eiſdem Societatis Superioribus concedetur, vt nulli earum liceat, niſi intra numerum eorum, qui ad confeſſiones perſonarum eiuſdem Domus, aut Collegij audiendas deputati ſunt, Confeſſarium eligere, niſi ratione itineris, aut alia de cauſa ab eiſdem ſuperioribus aliis Confeſſariis, intra, aut extra Societatem confitendi facultas, ad id ſpecialiter daretur, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium perpetuò declaramus, ſtatuimus, & ordinamus, ſecúſque facta, irrita, & inania fore decernimus.

Inſuper Præpoſiti inferiores poſſunt de licentia Præpoſiti Generalis, communicare quibuſuis de Societate gratias ſibi communicatas per Præpoſitum Generalem, & Prouincialem; vt habetur in *Compendio priuilegiorum dictæ Societatis Ieſu, verbo, communicatio*, §.1.

Præterea, communicatio priuilegiorum, quam Societas Ieſu habet cum aliis Mendicantibus, ad ea etiam extenditur, quæ viuæ vocis oraculo ab eis impetrata, aut eis in genere donata ſunt, & quidquid alicui eorum hoc modo, aut quouis alio hactenùs conceſſum eſt, aut in poſterùm concedetur, id omni motu proprio, & ex certà ſcientia ipſis Patribus conceſſum etiam cenſendum eſt, vt habetur *in Compend. priuil. dictæ Societatis Ieſu, verb. communicatio*, §. 6.

Poſtremò, omnium ieiuniorum, & aliorum quorumcunque ſpiritualium bonorum, & piorum operum, quæ in omnibus Religionibus, ac vbique in toto Orbe pro tempore fiunt, participes ſunt perſonæ Societatis Ieſu, vt refertur in *eodem Compendio, eodem verbo, communicatio*, §.7.

Fratres Ioannis Dei, habent communicationem 41
omnium exemptionum, priuilegiorum conceſſorum Archihoſpitali Sancti Spiritus in Saxia, à Gregorio XIV. cuius diploma modò impreſſum, & auctoritate S. D. N. Vrbani VIII. confirmatum, & roboratum hîc apponitur, maximè cùm inter Conſtitutiones

 eiuſdem

eiuſdem Gregorij nondum impreſſum habeatur.

GREGORIVS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

CVm Romanum deceat Pontificem, vt ad charitatis, & alia pietatis opera, quæ in Hoſpitalibus, præſertim in hac Alma Vrbe erectis, & inſtitutis, ex piis Chriſti fidelium eleemoſynis quotidie fiunt, ac etiam maiora de cætero, ſi fieri poterit, exercendum ipſi Chriſti fideles, necnon Superiores, & alij Miniſtri, & Officiales Hoſpitalis nouiter in ipſa Vrbe erecti, & inſtituti, in eo degentes, & infirmis in eorum infirmitatibus ſeruientes, ac charitatis, & pietatis opera huiuſmodi inibi etiam exercentes incitentur, non ſolùm hucuſque per Romanos Pontifices ipſi nouiter erecto Hoſpitali, & ab eo etiam extra Vrbem aliis Hoſpitalibus inſtitutis conceſſa confirmare, ſed etiam maiora, quæ adhuc non eis, ſed aliis Hoſpitalibus ipſius Vrbis antea inſtitutis, & eorum Superioribus, & Miniſtris, ac aliis Officialibus, & ſeruitoribus, per ipſos Pontifices conceſſa ſunt, eidem ſic inſtituto, & ab eo dependentibus Hoſpitalibus communicare, & concedere, prout in Domino conſpicit ſalubriter expedire. Cùm autem in Eccleſia S. Ioannis Colauiti in Inſula de Vrbe, vnum Hoſpitale Ioannis Dei nuncupatum, auctoritate Apoſtolica nouiter erectum, & inſtitutum ſit, quod, vt accepimus, per dilectos filios, Maiorem nuncupatum, & alios Confratres, qui certum eis ab hac Sancta Sede deſignatum habitum deferunt, & ſub habitu profeſſionem emittunt Regularem, ac ſub Regula ſancti Auguſtini Altiſſimo famulando inibi degunt, regitur, & gubernatur, & in quo infirmi ad illud recurrentes, recipiuntur, eiſque in eorum infirmitatibus per ipſos, Maiorem, & alios Confratres prædictos, neceſſaria cum omni, qua ipſi poſſunt, charitate, & pietate eleemoſynas quotidie à Chriſti fidelibus pro ipſis infirmis petendo, & eas pro eis conuertendo miniſtrantur: ideóque Nos ipſum Hoſpitale, ac alia ab eo dependentia Hoſpitalia, & eorum Superiores, & alios Miniſtros, ac Officiales, vt huiuſmodi charitatis, & piis operibus exercendis, non ſolùm ipſi continuent, ſed maiora, ſi fieri poterunt, exercere ſtudeant, ſpecialibus fauoribus, & gratiis decorare, & proſequi volentes, ac eos à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à iure, vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, Motu proprio, non ad ipſius Maioris, & aliorum Confratrum præfatorum, Nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de Noſtra mera liberalitate, ac ex certa etiam Noſtra ſcientia, omnia, & ſingula priuilegia, gratias, & indulta, à felic. record. Pio V. & Gregorio XIII. à Sixto V. Romanis Pontificibus, dicto in dicta Vrbe inſtituto Hoſpitali, ac Maiori, & aliis Confratribus præfatis, aliis Hoſpitalibus, & Miniſtris, ac Officialibus, & infirmis, ac aliis perſonis dictorum Hoſpitaliũ, & cuiuſlibet eorum, per eorum tam ſub plumbo, quàm in forma Breuis expeditas literas, conceſſa, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium confirmamus, ac illis perpetuæ firmitatis robur adiicimus, Et inſuper omnia, & ſingula tam ſpiritualia, quàm temporalia priuilegia, exemptiones, immunitates, libertatéſque, & indulgentias, etiam plenarias, aliáque indulta à ſupradictis, & aliis quibuſuis Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris, per eorum tam ſub plumbo, quàm in forma Breuis literas, aut eorum ſolam ſignaturam ſancti Spiritus, & aliis Hoſpitalibus dictæ Vrbis, & eorum Superioribus, Rectoribus, Adminiſtratoribus, & Miniſtris, ac Officialibus, & perſonis quomodolibet conceſſa, quorum omnium tenores, ac de verbo ad verbum infererentur præſentibus pro expreſſis, & de verbo ad verbum inſertis haberi volumus, ipſi Hoſpitali Ioannis Dei, ac aliis Hoſpitalibus ab eo dependen. & per totam Italiam, ac etiam vbilibet inſtitutis, & eorum Maiori præfato, vel Superiori, ac aliis Confratribus, & Miniſtris, ac Officialibus, & infirmis, aliiſque ipſorum Hoſpitalium perſonis, ſpecialiter, & expreſsè, ac ſi ea omnia aliis Hoſpitalibus, & aliis præfatis conceſſa per ipſos Romanos Pontifices, ipſi Hoſpitali Ioannis Dei, & ab eo dependen. & aliis huiuſmodi conceſſa eiſdem auctoritate, & tenore communicamus, ac perpetuò concedimus, itavt ipſa Ioannis Dei, & alia Hoſpitalia præfata, ac eorum Superior, & alij prædicti illis omnibus pariformiter, & æquè principaliter vbilibet vti, frui, & gaudere liberè valeant. Et inſuper eidem Maiori Confratri d. Hoſpitalis Ioannis Dei in Vrbe inſtituti, nunc & pro tempore exiſtenti, vt quæcunque alia Hoſpitalia in tota Italia, ac aliàs vbilibet nunc, & pro tempore inſtituta, & inſtituenda, eorúmque Rectores, & Gubernatores, ac Miniſtros, & Officiales dicto Hoſpitali Ioannis Dei in Vrbe inſtituto aggregare, ac omnia, & ſingula priuilegia, exemptiones, immunitates, libertatéſque, & indulgentias, aliáque indulta ei, & dicto Hoſpitali Ioannis Dei, ac aliis ab eo dependentibus Hoſpitalibus, & perſonis per Nos

communicata,

communicata, & conceſſa, communicare, ac concedere; liberè, & licitè valeat, concedimus, & indulgemus, ac plenam, & liberam licentiam, & facultatem impartimur, & ſic per quoſcunque Iudices, & Commiſſarios, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, ſublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari debere: irritum quoque, & inane quidquid ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca Venerabilibus Fratribus Patriarchæ Alexandrino, & Epiſcopo Amerin. ac dilecto filio Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ Generali Auditori, per præſentes motu ſimili committimus, & mandamus, quatenus ipſi, vel duo, aut vnus eorum, per ſe, vel alium, ſeu alios, præſentes litteras, & in eis contenta quæcunque, dum, & quando, ac quoties opus fuerit, & pro parte dicti Maioris, & Confratrum, ac aliorum ſupradictorum, vel alicuius eorum fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, eiſque præmiſſis, efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant, auctoritate Noſtra eos, & eorum quemlibet dictis priuilegiis, exemptionibus, facultatibus, gratiis, & indultis, ac præſentibus literis, & in eis contentis pacificè frui, & gaudere, eáque omnia firmiter obſeruari, non permittentes eos deſuper per quoſcunque quomodolibet moleſtari, perturbari, aut inquietari. Contradictores quoſlibet, & rebelles, per cenſuras Eccleſiaſticas, illas etiam iteratis vicibus aggrauando, aliáque opportuna iuris, & facti remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis. Non obſtantibus præmiſſis, & felic. record. Bonifacij Papæ VIII. prædeceſſoris Noſtri de vna, & Concilij Generalis de duabus dietis, dummodo vltra tres dietas aliquis auctoritate præſentium ad Iudicium non trahatur, ac quibuſuis aliis Apoſtolicis, necnon in Prouincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, ſpecialibus, vel generalibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus, ac quibuſuis etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, conſuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatoriis, irritantibúſque, & aliis decretis, ac clauſulis, etiam motu proprio conceſſis, confirmatis, & etiam innouatis. Quibus omnibus, etiamſi de illis, eorúmque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda foret, tenores huiuſmodi, ac de verbo ad verbum infererentur, præſentibus pro plenè, & ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ab eadem ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiuſmodi mentionem. Volumus autem, quòd præſentium tranſumptis, ſeu copiis etiam impreſſis, & manu alicuius Notarij publici, & alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ ſigillo munitis, eadem prorſus fides in Iudicio, & extra, ac vbilibet adbibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, ſub Annulo Piſcatoris die 17. April. 1591. Pontificatus Noſtri, anno 1.

M. Veſtrius Barbianus.

Clerici Theatini gaudent priuilegiis Canonicorum Regularium Congregationis Lateranen. & Clericorum de Sommaſcha, & Societatis IESV, per ſpecialem Bullam, & priuilegium Clementis VII. quod incipit. *Dudum pro parte veſtra*, ſub Datum Bononiæ, die 7. Martij, 1533. ita habetur *in Conſtitut.* 38. dicti Clementis VII. §. 12. *Bullary nou.* Laërtij Cherub. *tom.* 1. in his verbis. 42

Ac inſuper vobis, quod omnibus, & ſingulis priuilegiis, indulgentiis, prærogatiuis, exemptionibus, immunitatibus, gratiis, & indultis, quorumuis, etiam Ciſtercienſium, & Cluniacenſium Monachis, & aliorum, tam Mendicantium, quàm non Mendicantium Ordinum Fratribus, tam in ſpiritualibus, quàm in temporalibus, in ſpecie, vel in genere, etiam communicatiuè, per quoſcunque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, & pro talibus babitos, ac Sedem Apoſtolicam hactenus quomodolibet conceſſis, & in poſterum concedendis, & quibus illi, tam in vita, quàm in mortis articulo, etiam circa peccatorũ remiſſiones, & iniunctarum pœnitentiarum relaxationes, aut aliàs quomodolibet, vti, potiri, & gaudere poſſunt, aut poterunt quomodolibet in futurum, quæ omnia, ac ſi de verbo ad verbum infererentur, præſentibus pro expreſſis haberi volumus, perpetuis futuris temporibus vtamini, potiamini, & gaudeatis, ac vti, potiri, & gaudere, necnon illorum omnium participes eſſe poſſitis, & debeatis indulgemus. Ac priuilegia, indulgentias, prærogatiuas, exemptiones, immunitates, gratias, & indulta, Monachis, & Fratribus prædictis, tam in ſpiritualibus, quàm in temporalibus, in ſpecie,

& in genere etiam communicatiuè conceſſa, vt præfertur, ad vos extendimus, & ampliamus, ac in vobis locum habere, & ſuum plenarium effectum ſortiri debere decernimus, & declaramus.

Habet inſuper hæc Congregatio communicationem priuilegiorum aliorum Ordinum, viuæ vocis oraculo eiſdem Ordinibus conceſſorum, vt affirmat Alexander Peregrinus 1. *part. Compend. priuil. eiuſdem, tit. communicatio*, §. 1.

Præterea Præpoſiti inferiores prædictæ Congregationis, vt teſtatur Peregrinus *eodem loco*, §. 3. de licentia Patris Generalis, poſſunt communicare quibuſuis Profeſſis illius Congregationis gratias ſibi communicatas à Generalibus.

Inſuper Sacerdoti Nouitio, non minùs quàm Profeſſo, ex eodem Peregr. *loco cit.* §. 4. communicari poteſt facultas abſoluendi exteruos; & hoc probat auctoritate Henriq. *lib. 7. cap. 22. n. 7.* qui allegat Claud. *verb. communio*, §. 5. & Bernard. *verb. gratia*, §. 3. Felician. *in tract. de cenſur. tit. de priuil. cap.* 15. Horat. Mandoſ. *de priuil. ad inſtar.* gloſſ. 2. *in fin.* & gloſſ. 7. *n.* 36.

Præterea, Patres huius Congregationis, teſte eodem Peregr. *loco cit.* §. 5. Participes ſunt omnium ieiuniorum, ac aliorum quorumcunque ſpiritualium bonorum, & piorum operum, quæ in omnibus Religionibus, ac vbicunque in toto Orbe pro tempore fiunt, per communicationes cum aliis Religionibus, & Ordinibus.

43 Clerici Regulares de Sommaſcha retinent communicationem priuilegiorum Mendicantium, ex Bulla Pauli V. quæ incipit. *Ex quo Diuina Maieſtas, tom. 3. Bullary noui* Laërtij Cherub. *conſtitut.* 37. §. 1. ſub Datum Romæ, apud ſanctum Petrum, die 9 Nouembris, 1607. anno tertio ſui Pontificatus in his verbis,

Cùm itaque, ſicut accepimus, dilectorum Filiorum Congregationis, & Clericorum Regularium Sommaſchæ, aliàs S. Maioli nuncupatorum, fortiores quotidie vires (adiuuante Domino) in militantis Eccleſiæ Caſtris appareant, vt Clerici Congregationis huiuſmodi, eò feruentiùs adhuc pugnare, ſtudeant, quo maioribus ſe viderint ſpiritualibus gratiis fore munitos, ipſos, & eorum quemlibet, à quibuſuis excommunicationis, &c. cenſentes per alia quæcunque priuilegia, & gratias iiſdem Congregationi, & Clericis hactenus quomodolibet conceſſa, omnia, & ſingula priuilegia, prærogatiuas, conceſſiones, fauores, facultates, declarationes, immunitates, exemptiones, libertates, cæteráſque gratias, præeminentias, & indulta cuiuſuis generis exiſtentia ſpiritualia, & temporalia, qualiacunque illa ſint (excepta tamen exemptione à iuriſdictione Ordinariorum) quibus Mendicantium Ordinum Congregationibus, eorúmque poſſeſſoribus, ac eorum Monaſteriis, Eccleſiis, Domibus, & Regularibus locis: necnon dilectis filiis earundem Religionum, & Congregationum Generalibus, Præpoſitis, Superioribus, Prælatis, & Capitulis, tam Generalibus, quàm Prouincialibus, Fratribus, Nouitiis, Conuerſis, Donatis, ac quibuſuis eorum, & earum perſonis, in quibuſcunque Mundi partibus exiſtentibus, & illorum intuitu, etiam per viam communicationis, vel extenſionis, aut aliàs quomodolibet per quoſcunque Romanos Pontifices prædeceſſores Noſtros, ſeu per Nos, & ſucceſſores Noſtros, aut alios auctoritatem habentes, conceſſa ſunt, & conceduntur, ac quibus ſingulæ Congregationes prædictæ, eorúmque Monaſteria, Eccleſiæ, Domus, & loca, ac Superiores, Fratres, & perſonæ huiuſmodi, de iure, vſu, conſuetudine, vel priuilegio, aut conceſſione Apoſtolica, vel alia quauis auctoritate in genere, vel ſpecie, ac tã coniunctim, quàm diuiſim, aut aliàs quomodolibet vtuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, frui, potiri, & gaudere poſſent, vel poterunt quomodolibet in futurum, quarum conceſſionum tenores præſentibus pro expreſſis habentes, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, etiam ſi talia ſint, & forent, quæ ſpecialem, & indiuiduam requirerent mentionem, ſeu particularem inſertionem (quatenus ſint in vſu, & non ſint reuocata, neque ſub vllis reuocationibus comprehenſa, ac ſacris Canonibus, & Concilij Tridentini Decretis non aduerſentur) ad eamdem Congregationem Sommaſcham, ſeu S. Maioli, ac ſingulos illius Conuentus, illorúmque Superiores, Præpoſitos, Prælatos, & quaſcunque perſonas, auctoritate, & tenore prædictis, perpetuò extendimus, illáque eis communicamus, & denuò concedimus, & ſuffragari volumus, & declaramus.

Clerici Regulares Minores, & eorum Prælati potiuntur omnibus priuilegiis Theatinorum, ex diplomate Gregorij X I V. ſub Datum Romæ, apud S. Petrum; die 48. Febr. 1591. Pontific. ſui anno 1. in hoc tenore; 44

Romanus Pontifex, perſonarum Eccleſiaſticarum quarumlibet, præſertim Regularium-vota, Religionis propagationem, & augmentum reſpicientium, ad exauditionis gratiam libenter admittit, prout conſpicit in Domino ſalubriter expedire. Sanè pro parte dilectorum filiorum Preſbyterorum, & Clericorum Congregationis Clericorum Regularium Minorum nuncupatorum, Nobis exhibita petitio continebat, quòd cùm ipſi cupiant pro illorum Congregationis augmento, vt ipſi in via Domini, ſub ſuaui Religionis iugo, Deo dante, plurimum proficere poſſint, omnia priuilegia, gratias, facultates, tam ſpirituales, quàm temporales, ac indulta Congregationi Preſbyterorum Theatinorum nuncupatorum, conceſſa, eorum Congregationi huiuſmodi concedi, Nobis humiliter ſupplicari fecerunt; quatenus eorum deſiderio huiuſmodi annuere, aliáſque in præmiſſis opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Clerici

45 Clerici Regulares Sancti Pauli Decollati, habent communicationem priuilegiorum Canonicorum Regularium Lateranenſium, vt habetur *in conſtitutione* 5. Pauli III. quæ incip. *Dudum felices recordationis*, edita anno 1555. 8. Kal. Auguſti, Pontificatus ſui, anno 1. ſub Datom Romæ apud S. Marcum; ita habetur *in Bullar.* Laërt. Cherub. *tom.* 1. §. 12. ſub his verbis.

Necnon, vt omnibus, & ſingulis priuilegiis, & exemptionibus, immunitatibus, indulgentiis, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, indultis, fauoribus, conceſſionibus, & gratiis ſpiritualibus, & temporalibus, quibus potiuntur, & gaudent, ac in futurum potientur, & gaudebunt Canonici Regulares Congregationis Lateranen. ac perſonæ, & loca eorum, quorum tenores, præſentibus, pro ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis haberi volumus; itaut literæ Apoſtolicæ ſuper eiſdem priuilegiis, exemptionibus, immunitatibus, conceſſionibus, & gratiis eiſdem conceſſis, vel pro tempore concedendis (mutatis dumtaxat nominibus, cognominibus, inuocationibus, & diebus) ad libitum veſtrum expediri poſſint perinde, ac ſi omnia illa, & ſingula, non ſolùm per clauſulas generales, ſed per eorum tenorem, de verbo ad verbum expreſſionem, & inſertionem, fuiſſent; Vos, perſonæ, & loca veſtra, vti, potiri, & gaudere poſſitis. Vobis per has noſtras literas, tenore præſentium, ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, concedimus pariter, & indulgemus.

46 Clerici Regulares Miniſtrantes infirmis, omnium priuilegiorum, facultatom, libertatum, indultorum, fauorum, tam Mendicantibus, quàm non Mendicantibus conceſſorum, communicationem habent, vt colligitur per memorabilem Bullam Gregorij XIV. ſub Datum Romæ, apud S. Marcum, anno Domini 1591. 11. Kal. Octobris, Pontificatus ſui aono 1. vt ex verbis, §. 16. manifeſtè colligitur, & ſoot, quæ ſequuntur;

Necnon etiam, eidem Camillo, & ſociis, ac pro tempore exiſtentibus Præfectis Generalibus, aliiſque omnibus, & ſingulis perſonis dictæ Congregationis, vt omnibus, & ſingulis quibuſcunque, etiam ſpeciali nota dignis priuilegiis, exemptionibus, immunitatibus, indulgentiis, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, indultis, fauoribus, prærogatiuis, conceſſionibus, & gratiis quorumuis, etiam Ciſtercien. Cluniacen. & Sancti Benedicti Monachis, Clericis Regularibos, ac Preſbyteris Collegialibus Societatis Ieſu, & Canonicis Congregationis Lateranenſis, ac quibuſcunque aliis Clericis Regularibus, & aliorum tam Mendicantium, quàm non Mendicantium Ordinum, & Congregationum Fratribus, & perſonis, tam in ſpiritualibus, quàm in temporalibus, in ſpecie, vel in genere, etiam communicatiue, per quoſcunque Romanos Pontifices Prædeceſſores Noſtros, ac Sedem præfatam quomodolibet conceſſis; quæ tamen ſunt in vſu, nec ſub vllis reuocationibus comprehenſa, neque Decretis dicti Concilij, nec ipſius Congregationis Regularibus inſtitutis contraria, & quibus illi, tam in vita, quàm in mortis articulo, etiam circà peccatorum remiſſiones, & iniunctarum pœnitentiarum relaxationes, aut aliàs quomodolibet vti, potiri, frui, & gaudere poſſunt, aut poterunt, quomodolibet in futurum, perpetuis futuris temporibus, vti, potiri, frui, & gaudere, ac illorum omnium participes eſſe poſſint, & debeant pariformiter, & æquè principaliter, abſque vlla prorſus differentia; perinde ac ſi Congregationi, Præfectis, Sociis, ac perſonis, & eorum Domibus, & Eccleſiis, vel Oratoriis huiuſmodi nominatim, & ſpecialiter, ac generaliter conceſſa fuiſſent.

Idem habetur apud Hieronymum à Sorbo *in Additionibus ad Compendium Mendicantium, tit. communicatio priuileg.* & apud Eman. Roderic. *tom.* 1. *quæſt. Reg. quæſt* 55. *art.* 11.

Congregatio Clericorum Regularium, Pauperum Matris Dei, Scholarum piarum, habet communicationem omnium gratiarum, immunitatum, libertatum, facultatum, & indultorum, tam ſpiritualium quàm temporalium, Ordinibus Mendicantium, illorúmque Superioribus, Profeſſoribus, Eccleſiis, Monaſteriis, & Regularibus locis, etiam per viam communicationis, vel extenſioois, per quoſcúnque Rom. Pont. in geocre. vel in ſpecie, tam coniunctim, quàm diuiſim conceſſorum; dummodo ſint in vſu, & non ſint reuocata, & Sacris Canonibus, & Concilij Tridentini Decretis, aut Conſtitutionibus Apoſtolicis oun repugnent, non ſolùm ad eorum inſtar, ſed æquè, & pariformiter; perinde ac ſi prædictæ Congregationi oomioatim, & io ſpecie conceſſa fuiſſent, ita habetur in Bulla Gregorij XV. ſub Datum Romæ, apud Sanctam Mariam Maiorem, anno 1621. die 15. Octobris. Pontificatus ſui 2. quæ eſt 5. Conſtitotio eiuſdem, *in libello priuileg. eius Congreg.* 47

Fratres S. Antonij Viennen. Ordinis S. Auguſtini, multis potiuntur priuilegiis, & gratiis, præcipuè omnibus indultis, & immunitatibus aliis Ordinibus conceſſis per ſpeciales Bullas Vrbani IV. Gregorij X. Benedicti XI. Nicolai IV. Martioi V. Calixti III. Pij II. Sixti IV. Alexandri VI. Iulij II. & aliorum Summorum Pontificum, vt *in authentico libro priuilegiorum eiuſdem Ordinis*, videri poteſt, & quòd ſupradicti Pontifices, huic Ordini multas contulerint gratias teſtatur Bulla ſecunda in ordine Clementia VII. *tom.* 1. *Bullarij noui* Laërtij Cherubio. quæ incipit. *Rationi congruit*, ſub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, anno Dominicæ Incarnationis 1523. 6. Kal. Decembris, Pontificatus ſui, anoo. 1. 48

His poſitis dubitari poteſt, vtrùm Moniales, etiam gaudeant priuilegiis Religionis, quam profitentur; cui dubitationi reſpondeo, quòd Sixtus IV. (vt colligitur ex *Libro Monum. Ordin. impreſſ.* 1. *fol.* 66. & *in* 2. *fol.* 148. *conc.* 372.) ſtatoit, quòd Monaſteria & loca Monialium Sanctæ Claræ, & S. Dominici eorúmque Abbatiſſæ, & Prioriſſæ, Procuratores, Syndici, Oblati, & vtriuſque ſexus Tertij Ordinis de Pœnitentia nuncupatæ perſonæ prædictæ, eiſdem priuilegiis, & immunitatibus, indultis ſpiritualibus, 49

&

Digitized by Google

& temporalibus Fratrum Prædicatorum, & Minorum Ordinibus, & illorum Profeſſoribns, domibns, & locis, ac Procuratoribus, & Syndicis, & Oblatis, & Conuerſis, ſeu aliis quomodolibet per Prædeceſſores ſuos, aut per ipſummet Sixtum hactenus conceſſis, & in poſterùm concedendis, quauis auctoritate (quatenus earum ſextui, & ſtatui non contradicant) liberè, & licitè vti poſſint, & debeant in omnibus,& per omnia prorſus, & ſine vlla differentia, ac ſi eiſdem Monaſteriis, locis, & perſonis prædictis, nominatim conceſſa forent, & concederentur expreſsè. Idem affirmat Miranda *tom.2. Manual. Prælat. quæſt.46.art.2.* circa quam communicationem notandum eſt cum Roderic. *quæſt.Regular. tom.1. quæſt.55. art.13.* quòd in ea ſolùm indulgentur priuilegia concedenda Minoribus, & Prædicatoribns, ipſis Monialibus, per Sixtum IV. non antem coucedenda per Succeſſores Sixti IV. Ideò ad ampliorem cummunicationem recurrendum eſt.

Nam Bonifacins VIII.(proot habetur *in Compend. priuileg. Mendicant. in verb. Moniales,§.4.*) Statuit quòd ſi quæcumque Moniales commiſſæ fuerint gubernationi fratrum Minorum,virtute alicoius Indulti Apoſtolici,Moniales ſic commiſſæ gaudeant priuilegiis conceſſis, & concedendis prædictis Fratribus; & certum eſt Moniales Sanctæ Claræ,virtute Indulti Apoſtoliei, commiſſas fuiſſe gubernationi Fratrum Minorum.

Item Clemens VII. ſub Annulo Piſcatoris, die 30.Maij, anno Domini 1520. Pontificatus ſui anno 2. prout refert Chriſtophorns à capite Fontium, apud Rodericum *quæſt.Regular.tom.1.quæſt.55. art.1. & art.13.* omnia priuilegia conceſſa, & concedenda, quibnſcunque Ordinibus Mendicantibus, & non Mendicantibus, ſicut indulſit Fratribus Minoribus Regularis Obſeruantiæ, ita etiam indulſiſſe Sororibus Sanctæ Claræ.

Quo verò ad Moniales Prædicatorum, Leo X. eis conceſſit omnia priuilegia conceſſa, & concedenda Ordini Minorum, Eremitatnm Sancti Auguſtini, Carmelitatnm, Seruorum Beatæ Mariæ, ac Minorum Fratrum Ordinibus, vt per Eman.Roder. *quæſt. Regular. tom.1. quæſt.55. art.1. & artic.13.*

Moniales etiam noſtri Ordinis Vallis Vmbroſæ, gaudent omnibns gratiis, & priuilegiis Congregationi noſtræ conceſſis, vt manifeſtè conſtat ex memorabili priuilegio Iulij II. ſub Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1507. Idibus Iulij, Pontificatus ſui anno 4. cuius tenor videatur *in fine huius Primi Tomi.* idipſum habetur in Bulla Eugenij IV. eidem memorabili priuilegio Iulij II. inſerta.

Similiter Moniales Sanctæ, & immacnlatæ Conceptionis priuilegiis communicationis Fratrum Mendicantium, per indultum Leonis X.qui motu proprio & ex certa ſcientia conceſſit Monialibus S. & immaculatæ Conceptionis Glorioſæ Virginis Mariæ, ſub obedientia Fratrum Minorum degentibus, vt omnibus,& ſingulis priuilegiis, conceſſionibus prærogatiuis,libertatibus, immunitatibus,exemptionibus, fauoribus, gratiis, & indultis ſpiritualibus,& temporalibus per ipſum Leonem, & Sedem Apoſtolicam Fratribus dicti Ordinis, & Monialibus Sanctæ Claræ,& Sororibns Tertij Ordinis S. Franciſci quomodolibet cooceſſis, & concedendis, & quibus Fratres, & Moniales, & Sorores huiuſmodi de iure, vel priuilegio, ant conſuetudine patriæ vtuntur, potiuntur, & gaudent, ſeu vti, potiri, & gaudere, quomodolibet poterunt in futurnm (quæ omnia pro expreſſis, & indiuiduè enarratis haberi voluit) prædictæ Moniales in ſupradicta obedientia permanentes vtantur, potiantur, & gaudeant, ac vti, potiri, & gaudere poſſint in omnibus, & per omnia, perinde ac ſi ipſis conceſſa fuiſſent: ſicque per quoſcunque Iudices Ordinarios, ſeu delegatos in foro contentioſo, ac per quoſcunque Confeſſores ſuos in foro conſcientiæ, dùm & quoties opus fuerit interpretari, iudicari, & definiri debere, ex Eman. Roderic. *quæſt. Regular. tom.1. quæſt.55. artic.15.* & Mirand. *Manual. Prælatorum, tom.2. quæſt.46. artic.2.*

Moniales Tertiariæ gaudent priuilegiis Ordinis Minorum, per indultum Leonis X.qui conceſſit prædictis Sororibus Tertij Ordinis, quòd poſſint gaudere, & potiri omnibus, & ſingulis priuilegiis, gratiis, prærogatiuis, exemptionibus, & indultis, ſub quibuſcunque verborum formis, conceſſis & concedendis Monialibus Sanctæ Claræ,ſuper quo dat Conſeruatores, vt per Mirand. *loc.cit.*

Et Innocentius VIII. extendit, ſeu communicauit gratias, & indnlta conceſſa Fratribus, & Sororibus Tertij Ordinis in communi viuentibus, etiam in illis, qni viuunt in particulari, vt *in libro Monument. Ordinum, 1. impreſſ. fol.44. & in 2. fol. 69. conc.146. & in ſuppl. fol.100. conc.375.* Quæ conceſſio, etſi vnum præſupponat, aliud tamen determinat; præſupponit námque, quòd multa concedantur Fratribus, & Sororibus Tertij Ordinis, prout videre eſt in Bulla Sixti IV. in qua vtriúſque ſexus Tertij Ordinis perſonis concedit Summus Pontifex, quidquid conceſſum eſt Ordini Eremitarum Sancti Auguſtini, necnon Ordini Carmelitarum, & Ordini Seruorum Beatæ Mariæ ab Apoſtolica Sede, vt habetur *in d. lib. Monument. Ordinum, in 1. impreſſ. fol.105. & in ſuppl.fol.118.conſ.483.*

Illud verò, quod decernit, & ſtatuit, eſt, quòd huiuſmodi gratiæ, & facultates intelliguntur conceſſæ, etiam illis, qni viuunt in particulari. Et Collector priuilegiorum Mendicantium probat ex litera Bullæ aureæ Sixti IV.quòd priuilegia,quæ inueniuntur conceſſa Tertiariis Sororibus, ibi, *Ad Tertiarias viuentes in particulari*, extendantur, ſicut extenduntur poſtea per Innocentium VIII.

Sed addit, dicens. Quoad Tertiarios vtriuſque ſexus (quidquid ſit de temporibus retroactis) in præſenti ſunt in triplici differentia,prout Leo X. in Concilio Lateranenſi diſtinxit, & habetur *in Supplemento Ordinis, fol.26.conc.84. & 87.*

Primi ſunt viuentes collegialiter, & iſti gaudent priuilegiis, ſicut Fratres Mendicantes, abſque alia differentia, in quantum eorum capacitas permittit.

In ſecundo gradu ſunt Mulieres, continentiam coniugalem, aut vidualem promittentes, & habitum Tertiariorum geſtantes: & hæ pariformiter gaudent, vt primi, niſi in his, quibus expreſsè diceret Papa, quòd ſolum concedit pro viuentibus in Congregatione; ſaltem poſt Innocentium VIII. Nam de conceſſis vſque ad ſua tempora cum tali expreſſione, vel reſtrictione ipſe Innocentius omnes parificauit.

Vltimi ſunt Coniugati, aut qualitercunque à præfatis duabus ſpeciebus diſtincti. Et iſti de omnibus indulgentiis Mendicantium habent illa, quæ per Concilium Lateranenſe, non fuerunt ſibi ſublata;ex quo habent omnia ſpiritualia, ſcilicet indulgentias. Concilium Lateranenſe, (prout refertur *in Supplemento, fol.26. conc.86.*) Statuit, quòd Fratres, & Sorores Tertij Ordinis in propriis domibus habitantes, valeant ſepulturam eligere vbi voluerint; & quòd die Paſchatis tantùm Euchariſtiam, necnon extremam vnctionem, cæteráque Eccleſiaſtica Sacramenta (Pœnitentiæ Sacramento duntaxat excepto) à

proprio

proprio Sacerdote parochiali recipere debeant, & voluit, quòd ad onera, quæ laicis incumbunt perferenda, teneantur, ac quòd in foro ſeculari coram Iudicibus ſecularibus conueniri poſſint: & inſuper decreuit, quòd prædicti Tertiarij in propriis domibus habitantes, nullatenùs admittantur tempore interdicti, ad audienda Diuina in Eccleſiis Ordinum, quorum ſunt Tertiarij; ſi cauſam dederint interdicto, vel cauſam ipſam nutriant, ſeu foueant, aot dantibus auxilium, conſilium, vel fauorem, quomodolibet præſtiterint.

Quibus ex mente Collectoris, poteſt addi alia differentia, illarum Tertiariarum, ſcilicet, quæ cum Clauſtralibus habitant. Ipſæ enim ſecundùm determinationem Leonis X. de qua *in Supplemento fol.16. conc.87.* gaudent priuilegiis, quibus gaudent Fratres Ordinis Tertiarij. Ex quibus ipſe Collector infert, quòd etiam Tertiarij coniugati in particulari viuentes, gaudent priuilegio canonis, *Si quis ſuadente*, quia habent modum viuendi approbatum à Sede Apoſtolica. Et ait hanc eſſe Doctorum ſententiam, & eſſe notandum, qnia multoties non aduertitur circa tale priuilegium.

Aduertendum tamen eſt, quòd multa inueniuntur conceſſa Tertiariis ſub obedientia Fratrum Minorum viuentibus, prout videre eſt ex litteris Apoſtolicis, ſuper hoc emanatis, de quibus non eſt ambigendum, quòd gaudeant etiam poſtquam ab obedientia obſeruantiæ, ſunt ſeparati: vt ſunt Moniales Tertij Ordinis, quæ poſt Pium V. ſe Ordinariis ſubdiderunt, & ab obedientia Prælatorum Ordinis Minorum ſe abſtraxerunt, quæ non obſtante receſſu à tali obedientia gaudent dictis priuilegiis; cùm nulla ſit differentia inter obedientiam Prælatorum Minorum, & obedientiam Ordinariorum; de ſimilibus enim, ſiue connexis idem eſt iudicium, *cap.inter cæteras, de reſcript. cap.tranſlato, de conſtit. cap.in cauſa, de re iudic.* & vbicunque eſt eadem ratio, ibi debet eſſe eadem iuris diſpoſitio, *l. illud.ff.ad l. Aquiliam, l. à Titio, ff. de verborum oblig.*

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbatia, ſiue Congregatio Regularium communicans alterius Religionis priuilegia, intelligatur etiam communicare ea, quæ alicui ſpeciali illius Religionis Conuentui, ſiue loco, aut perſonæ particulari conceſſa ſunt.

SVMMARIVM.

1 *Abbatia, vel Congregatio Regularium habens communicationem priuilegiorum alterius Religionis, participat etiam priuilegia, alicui ſpeciali illius Religionis loco, vel Conuentui conceſſa.* Sed limita, vt num.4.5.6.

2 *Priuilegia conceſſa Religioſis particularibus vnius Ordinis, non extenduntur per communicationem ad Religioſos eiuſdem, vel alterius Ordinis.*

3 *Sedes Apoſtolica ex iuſtiſſimis cauſis, ſæpè aliquos Patres à nonnullis Regulæ obſeruantiis eximit, & cum eis diſpenſat.*

4 *Altaria priuilegiata vni Eccleſiæ conceſſa non communicantur cæteris Eccleſiis; tam eiuſdem, quàm alterius Ordinis per priuilegium communicationis, generaliter conceſſum.*

5 *In generali conceſſione non veniunt ea, quæ quis veriſimiliter in ſpecie conceſſurus non eſſet.*

6 *Priuilegia exorbitantia, & quæ rarò conceduntur, per generalem communicationem, non participantur*, & num.7.

7 *Priuilegium conceſſum vni Prouinciæ alicuius Religionis an extendatur ad aliam eiuſdem Religionis.*

8 *Priuilegia tam Mendicantium, quàm non Mendicantium, an communicentur omnibus Monaſteriis, locis, & perſonis Ordinis.*

ANtequam ad materiam deueniamus, duximus aduertendum, Bullam pro Canon. Regul. Lateran. quam *præced. Quæſ. n.1.* inſerendam promiſimus, opportuniorem exiſtimaſſe pro materia *Quæſ.3. n.1. Diſp.ſeq.18.* & *ibi* videatur.

Abbatia, vel Congregatio Monachorum, habens 1
indultum Communicationis priuilegiorum alterius Religionis, intelligitur etiam communicare conceſſiones, & priuilegia alicui ſpeciali loco, aut Conuentui eiuſdem Religionis conceſſa.

Hæc aſſertio probatur ex priuilegio conceſſo ab Alexandro VI. Congregationi Sanctæ Iuſtinæ, anno Domini 1501. Kalend. Aprilis, Pontificatus ſui anno 9. & ad noſtram Congregationem Vallis Vmbroſæ extenſo, ac de verbo ad verbum conceſſo à Iulio II. anno Domini 1507. Idibus Iulij, Pontificatus ſui anno 4. vbi voluit vt cuiuſuis particularis Monaſterij communia ſint, & ad illa extendantur, prout ipſe Summus Pontifex per eamdem Conſtitutionem extendit, quando ipſa priuilegia aliis Monaſteriis, & locis dictæ Congregationis adaptari, & conuenire poſſunt.

Idem habetur ex priuilegio conceſſo à Pio IV. Ordini Diui Hieronymi in Hiſpania, 4. Kalend. Auguſti, Pontificatus ſui anno 6. vbi dicitur, quòd ad inſtantiam Inuictiſſimi Regis Philippi Hiſpaniarum II. huius nominis, omnia, & ſingula priuilegia, immunitates, exemptiones, & prærogatiuas, indulta temporalia, fauores, & gratias Ordinis, ſingulis, & cuiuis Monaſterio per quoſcumque Romanos Pontifices prædeceſſores, ac per ſe, & Sedem Apoſtolicam, eiuſque Legatos, & Nuncios in genere, vel in ſpecie conceſſa ad omnia, & ſingula Monaſteria Ordinis, tam virorum, quàm mulierum, quibus in ſpecie conceſſa non ſunt, & in quibus aliæ cauſæ conceſſionis, & indultorum prædictorum aliàs, quàm vt præfertur, ſuberant ad id, vt ipſa Monaſteria illis pariformiter vti, frui, & gaudere poſſint, & deberent, perinde, ac ſi eis ſpecialiter conceſſa fuiſſent, auctoritate Apoſtolica extendit, & ampliauit, illáque inter omnia, tam virorum, quàm mulierum Monaſteria Ordinis, in omnibus, & ſingulis communicauit, habetur in *Compendio priuilegiorum dicti Ordinis, titul. extenſio priuilegiorum.*

Ex quo Indulto conſtat, in prædicto Ordine Diui Hieronymi fieri communicationem priuilegiorum. non tantùm generaliter Congregationibus, & perſonis, & locis Congregationum; verùm etiam particularibus Monaſteriis eiuſdem Ordinis conceſſorum: etiam iis Monaſteriis, quibus in ſpecie priuilegia ipſa conceſſa non fuor, & in quibus aliæ cauſæ conceſſionum, & indultorum prædictorum aliàs ſuberant; adeò quòd omnia, & ſingula Monaſteria gaudent priuilegiis, & gratiis cuilibet Monaſterio in particulari impartitis.

Quæ conceſſio extenditur ad omnes, & ſingulas Monachorum Congregationes, cæteróſque Ordines communicantes priuilegia dicti Ordinis S. Hieronymi: ac cùm per priuilegiorum communicationem, omnia priuilegia fiant propria illarum Congregationum, & Ordinum, qui ſimile obtinent priuilegium, non ſolùm conceſſa, ſed etiam in poſterum concedenda, clarè conſtat, quòd omnes Monachorum Congregationes, ac quæcunque Religiones

habentes indultum communicandi priuilegia alterius
Congregationis, vel Ordinis, vti, & gaudere poſ-
ſunt in omnibus ſuis Domibus, ac Conuentibus par-
ticularibus, conceſſionibus, ac gratiis alicui ipſius
Congregationis, vel Ordinis, Abbatiæ, Conuentui,
ſiue loco ſpeciali indultis.

2 Eſt autem hîc aduertendum, quòd cùm prædictum
indultum Pij IV. ſolùm concedat, vt priuilegia tra-
dita particularibus Monaſteriis, omnibus, & ſingu-
lis eiuſdem Ordinis Monaſteriis conceſſa, cenſean-
tur, non eſt intelligendum, niſi in caſu, in quo ibi
eſt ſermo; cùm maximè iuris terminos excedat: &
proptrea cùm nec in eo dicatur, vt priuilegia con-
ceſſa Fratribus particularibus dicti Ordinis, ex-
tendantur ad alios ipſiúſmet Ordinis Religioſos;
non erit cenſendum gratias, & priuilegia particula-
ribus Monachis, vel Regularibus indulta, omnibus
aliis Religioſis communicari.

Tùm quia Leo X. declarauit conceſſionem Iulij II.
Fratribus Ordiois Eremitarum Sancti Auguſtini fa-
ctam, debere intelligi, quòd gaudeant prædicti Fratres
priuilegiis generaliter Congregationibus, & perſo-
nis, & locis Congregationum, vel Ordinis conceſ-
ſis, vt habetur *in Supplemento, fol.59. conceſſ.*157.
quæ declaratio, quantùm ad hoc viget.

Tum etiam quia contrarium affirmando nonnulla
abſurda, atque inconuenientia ſequerentur, ac omnis
Religionum obſeruantia funditùs euerteretur.

3 Sæpè enim Sedes Apoſtolica ex iuſtiſſimis cauſis
aliquos Patres à nonnullis Regulæ obſeruantiis exi-
mit, & cum eis diſpenſat, ſi autem prædictum pri-
uilegium dicto Ordini Diui Hieronymi conceſſum,
de iodultis particularibus Religioſis conceſſis intelli-
gendum eſſet, cæteri Regulares, etiam in quibus
eædem rationes, & cauſæ non habent locum, alle-
garent pro ſeipſis diſpenſationem, ac exemptionem
cum particnlaribus Religioſis factam æquè, ac ſi Se-
des Apoſtolica ipſis ſpecialiter indulſiſſet; quod eſſet
maximè inconueniens, nec vllo modo admittendum
ex Roder. *quæſt. Reg. tom.*1. *quæſt.*55. *art.*18. *verſ. ad-
uertendum tamen*, Mirand. *in Man. Prælat. tom.*2.
*quæſt.*46. *art.*1. Ioan. de la Cruz, *de ſtatu Relig. lib.*2.
*cap.*4. *dub. vnic. concl.*3. *illat.*1.

4 Ex quibus elici poteſt, quòd per priuilegium com-
municationis generaliter conceſſum, Altaria priui-
legiata vni Eccleſiæ Regularium conceſſa non com-
municantur cæteris Eccleſiis, tam cæterorum, quàm
eiuſdem Ordinis; licet per priuilegia ſuperiùs addu-
cta, conceſſa vni domui cenſeantur conceſſa omni-
5 bus; Tum quia in generali conceſſione non veniunt
ea, quæ quis veriſimiliter in ſpecie conceſſurus non
6 eſſet, *reg. in generali.*81. *de regul. iur. in* 6. Tum etiam
quia per priuilegium communicationis generaliter
conceſſum, non communicantur priuilegia exorbi-
tantia, & quæ rarò conceduntur, vt dixit Rota *de-
ciſ.* 214. *part.* 2. *Recent. & deciſ.* 55. *num.* 14. *&.*15.
part. 1. *Diuerſ.* & *in vna Valentina Decimarum*, 28.
*Nouemb.*1603. *coram Card. Lancellotto, & in Toletana
Decimarum* 26. *Nouembr.*1605. *coram Iuſto. & in vna
Mediolanen. Decimarum* 10. *April.* 1606. *coram Illu-
ſtriſſ. D. Coccino Decano, & in Vrbinaten. decimarum*
25. *Iunij* 1618. *coram Eminentiſſ. D. Card. Pamphilio
iuniore, quæ in fin. operis ſunt dec.*89. 90. *&* 95.

At Altaria priuilegiata rarò conceduntur à Sede
Apoſt. ergo, &c. Quod etiam patet ex communi vſu, &
ſtylo Curiæ, de quo teſtatur Laur. de Peirin. *in declarat.
priuil.*8. *à Paulo III. ſuo Ordin. Minim. conceſſ. num.*2.
7 *tom.*2. Ex quibus reſoluitur dubitatio, quæ frequen-
ter contingere ſolet: nimirum, an priuilegium conceſ-
ſum vni Prouinciæ alicuius Religionis, extendatur
etiam ad alias Prouiocias eiuſdem Religionis.

Nam ſi priuilegium conceditur determinato loco,
vt pote, pro tali Prouincia, tunc priuilegium valet
pro illa ſola, & non pro aliis, vt tradunt omnes Iu-
riſtæ, quos refert Suar. *de legib. lib.*8. *cap.*26. dicens
ſeruandum eſſe tenorem priuilegij, præſertim ſi pri-
uilegium, ex parte materiæ, & obiecti ſtatoat deter-
minatum locum. Iaſon. *in l. beneficium, num.*18. *&* 24.
ff. de conſtit. Princip. Sotd. *dec.*274. *ad fin. c.*1. *&* 2. *de
priuil. in* 6. Rot. *deciſ.*663. *num.*2. *part.*1. *Recent.*

Et facit ad hoc, quòd priuilegium ſpecialiter qui-
boſdam conceſſum, vt diximus, generaliter obſerua-
ri non debet, *l.*3. *in fin. C. de legib. l. ius ſingulare. ff.
eod.* Rota *in Hiſpalen. decimarum*, 20. *Iunij*, 1594. Man-
tic. *impreſſ. apud eundem, dec.*284. *num.*5. & ſic in ter-
miois noſtræ dubitationis facit text. valde notabilis,
in cap. cùm capella de priuil. per quem text. diſponitur
quòd priuilegium conceſſum vni Eccleſiæ, vel pro-
uinciæ, ſeu loco, oequit trahi ad aliam Eccleſiam,
ſiue Prouinciam, vel locum.

Non obſtat ſi obiiciatur, quòd in eadem Religio-
ne, licet alterius Prouinciæ datur communicatio
priuilegiorum, & quòd vni Prouinciæ, cooceditur,
extenditur ad alias per communicationem: reſpon-
detur enim talem communicationem, non habere
locum in exorbitaotibus, vt diximus, & quæ rarò
conceduntur, vt eſt Rotæ *deciſ.*214. *part.*2. *Recentior.
& deciſ.*55. *num.*14. *&* 15. *part.* 2. *Diuerſ. & in Va-
lentina* 28. *Nouembris* 1603. *coram Illuſtriſſ. Cardi-
nale Lancellotto. & in Toletana* 16. *Nouembr.* 1605.
*coram Iuſto ſupracitato num.*6.

Vnde (ſicut diximus) ſi priuilegium loquatur in
caſu materiæ determinatæ, tunc ad illum caſum ſo-
lum, & non ad alium extendi poteſt; e. g. ſi Papa conce-
deret veſci lacticiniis, & ouis diebus prohibitis, in
Hiſpania noo extenderetur tale priuilegium ad Ita-
liam, & Galliam. Hanc ſententiam tradunt communi-
ter Doctores per text. *ex l. hoc modo, ff. de condit. & de-
monſtr.* Henriquez *lib.*7. *de indulgent. cap.*14. & Azor.
*part.*1. *inſtit. moral. lib.*5. *cap.*22.

Ex his etiam reſolutum reſtat, priuilegia, quæ com- 8
municantur alicui Ordini, communicari etiam omni-
bus Monaſteriis, locis, & perſonis illius Ordinis; nam
pro ordinibus omnium Mendicantium, illorúmque
Eccleſiis, Monaſteriis, domibus, locis, ſingulíſque per-
ſonis adeſt priuilegiorum vniuerſalis communicatio,
tam conceſſorum, quàm concedendorum per ſpecia-
les literas Sixti IV. Innocentij VIII. Alexandri VI.
Iulij II. Clementis VII. ita affirmat Ioannes Bap-
tiſta Confect. *in Summar. priuil. cap.*5. ſpecialior ao-
tem eorumdem Mendicantium omnino, tam con-
ceſſorum, quàm concedendorum communicatio,
edita fuit à Leone X. per ſub Datum Romæ, apud S.
Petrum, die 10. Decembris 1519. Pontificatus ſui
anno 7. quæ habetur apud Ioan. Bapt. Confect. *in
Collect. lit. Apoſt. Bulla* 18. *eiuſdem Leonis*, per hæc,
quæ ad rem ſequuntur verba.

Dudum per Nos accepto, quòd Romani
Pontifices prædeceſſores Noſtri aliqui ad
Minorum, alij verò Eremitarum Sancti Au-
guſtini; alij ad Beatæ Mariæ de monte Car-
melo, reliqui ad Prædicatorum Ordinum
Fratres, & domos, iuxta ipſorum vota,
deuotionis affectum gerentes, illorum ſin-
gulis, nonnullas gratias, conceſſiones in-
dulgentias, peccatorum remiſſiones, præ-
rogatiuas, fauores, immunitates, exem-
ptiones, facultates, priuilegia, indulta, ac
dona, tam ſpiritualia, quàm temporalia,
per

per diuerſas ipſorum litteras, reſpectiuè conceſſerunt. Nos ad ſingulos Ordines prædictos, ſingulâſque ipſorum Ordinum domos, vbi religiosè viuitur indifferenter abſque acceptione perſonarum, deuotionis affectum, æqua lance gerentes, omnes, & ſingulas gratias, conceſſiones, indulgentias, peccatorum remiſſiones, prærogatiuas, fauores, immunitates, exemptiones, facultates, priuilegia, indulta, tam ſpiritualia, quàm temporalia, qualiacunque illa eſſent, quæ Prædicatorum, Minorum, Eremitarum Sancti Auguſtini, Carmelitarum, Seruorum Beatæ Mariæ, ac Minimorum Fratrum, in domibus, & illorum Eccleſiis, Oratoriis, & Eccleſias ipſas, & Oratoria, pro tempore viſitantibus, cuiuſcunque ſtatus, aut ſexus exiſterent, ſeu pro eorum manutentione, & ornatu contribuentibus, necnon Domibus, & Præſidentibus, non ſolùm Generalibus, & Prouincialibus, Fratribúſque, & Sororibus, necnon Monialibus, & Conuerſis, Oblatis, & vtriuſque ſexus perſonis de Pœnitentia, ſeu Tertij habitus nuncupatis, à dictis Prædeceſſoribus, aut à Nobis, ipſiſque Succeſſoribus, aut aliàs auctoritatem habentibus; coniunctim, & diuiſim, in genere, vel in ſpecie conceſſa fuerunt pro ſufficienter expreſſis tunc habentes ſingulis Ordinibus prædictis illorúmque ſingulis Eccleſiis, Oratoriis, & Eccleſias, ac Oratoria viſitantibus, cuiuſcumque ſtatus, aut ſexus exiſterent, ſeu pro eorum manutentione, & ornatu contribuentibus, necnon Domibus, & Conuentualibus, Fratribus etiam, & Sororibus, vel Monialibus, Conuerſis quoque, & Oblatis, ac vtriuſque ſexus perſonis, de Pœnitentia nuncupatis, & aliis ſingulorum Ordinum prædictorum, Motu proprio, & ex mera noſtra ſcientia, & liberalitate de Apoſtolicæ auctoritatis plenitudine communicamus.

Illáque omnia, ſingulis prædictorum Ordinum perſonis pariformiter communia fuiſſe, & eſſe volumus, prout in ſingulis litteris prædictis pleniùs continetur.

De communicatione verò non Mendicantium, (& præſertim duodecim Congregationum) vniuerſaliter quoad Eccleſias, Monaſteria, loca, & perſonas, idem dicendum eſt, quòd de Mendicantibus hactenùs hic reſolutum fuit, cùm ipſi non Mendicantes, & præſertim Duodecim Congregationes communicent in omnibus, & ſingulis, tam conceſſis, quàm concedendis, priuilegiis, gratiis, & immunitatibus, tam ſpiritualibus, quàm temporalibus, per ſpeciales Summorum Pontificum conceſſiones, & etiam vniuerſales Bullas iam indicatas, & per Bullam Pij V. de qua latiùs *in antecedenti Quæſito, num.* 16.

QVÆSITVM III.

Vtrùm Regulares non habentes ſpeciale priuilegium exemptionis ab oneribus, & impoſitionibus, eximantur ab iiſdem, ſi communicent in priuilegiis cum aliis Regularibus ſpecialem exemptionem à prædictis oneribus habentibus.

SVMMARIVM.

1 *Regulares omnes, tam ex iuris communis diſpoſitione, quàm vigore priuilegiorum ſunt exempti à datiis, gabellis, vectigalibus, & oneribus, tam realibus, quàm perſonalibus.*

2 *Communicatio priuilegiorum, idem operatur, quod priuilegium in ſpecie conceſſum.*

3 *Communicatio priuilegiorum pluries fuit in Sacra Rota Romana, canonizata.*

4 *Exemptio generalis ab oneribus in materia fauorabili conceſſa, comprehendit etiam onera realia.*

5 *Clauſula* (in omnibus, & per omnia) *comprehendit quæcunque.*

6 *Exemptio à ſolutione decimarum, cùm ſit exorbitans à iure communi, ſub generalitate verborum non comprehenditur; niſi expreſſè dicatur.*

HAne Quæſtionem eleganter diſputatam, & omnibus numeris abſolutam habemus *in vna Bononien. exemptionis*, 15. *Maij*, 1618. *coram Illuſtriſſimo Cardinali Veroſpio*, in qua cùm hæc materia benè diſcutiatur; ideò illam in præſentiarum transcribendam eſſe, operæpretium duxi.

Coram Illuſtriſſimo, & Reuerendiſſimo Domino Cardinali Veroſpio.

Bononienſis Exemptionis Veneris 25. *Maij*, 1618.

LIte coram me inter nonnullos Regulares, & Regimen Bononienſ. ſuper exemptionibus introducta, ad inſtantiam Canonicorum Regularium Lateranenſium, & Sancti Saluatoris; Dubitaui, circumſcriptis pro nunc eorum laboratoribus, colonis, & emptoribus, necnon ſubſidio triennali.

An ipſi ſint ab aliis datiis, gabellis, vectigalibus, 1
& oneribus, tam realibus, quàm perſonalibus exempti; Et Rotæ viſum fuit affirmatiuè reſpondendum, cum iſtis Regularibus, tam ex iuris communis diſpoſitione competat hæc exemptio. *Cap. quamquam de cenſibus in ſexto, cap.* 1. *de immunitate Eccleſ. in ſexto. Clem. præſenti eodem titulo, cap.* 1. *de decimis, cap. non minus, & cap. aduerſus, de immunitate Eccleſ.* Cardin. *in d. cap. non minùs, eod. tit.* Abbas *in cap. Innocamus de cenſibus, num.* 4. *& conſil.* 13. *part.* 2. Baldus *in l.* 1. *num.* 9. *C. de contrah. empt.* Bertazz. *de gabellis, ſeu vectigal.* §. 7. *princip. num.* 10. & fuit dictum *in Coregien. gabella, coram Iuſto*, 27. *Nouembris*, 1602. *& in Valentina gabella*, 4. *Decembris*, 1595. *coram Cardinali Pamphilio*, & *in Brunduſina gabella*, 13. *February*, 1604. *coram Penia.*

Quàm vigore Priuilegij ab Eugenio IV. ſub Datum Florentiæ, 7. Kal. Martij 1434. Motu proprio conceſſi Monachis Caſinenſibus, & per Sixtum IV. Congregationi Lateranenſi, necnon per Iulium II. Congregationi Sancti Saluatoris communicati,

2 qoæ communicatio idem opetatur, ac ſi dictis Coogiegationibus fuiſſet in ſpecie ralis exemptio cooceſſa. Oldrad. *conſ.300. num.8. & verſic. præſertim in facto*, Bertrand. *conſil. 149. Illud eſt generale, num.2. lib.1. in antiq.* Pariſ. *conſ.22. num.5. lib.4.* Doctores communiter *in l.1. ff. de leg.1.* vbi Ioannes Crott. *num. 13. verſic. vltima concluſio*, Iacobus de Nigr. *num.5. & 6. in fin.* Roman. *conſ.383. poſt. num.2.* Nart. *conſ.432. num.9. & 15. lib.1.* Creſcent. *dec.9. num.5. verſ. ſecundò quia, de priuileg.* Rota *dec.8. num.5. part.2. Diuerſ.*

Srantibus præſertim claoſulis ampliſſimis, in eadem communicatione appoſitis. Aym. *conſ.294. num.1.* Roland. *conſ.60. num.2. & ſeq.* Ioan. Crot. *vbi ſuprà, num.13.* Iacobus de Nigr. *ibid. num.15.*

3 Vnde pluries dicta Communicatio fuit in Rota canonizata, videlicet *in Burgen. iuriſdictionis S. Ioannis 20. Decembris 1596. coram Orano*, & *in Burgen. Procurationum, nona Martij 1598. coram eodem.*

Nec poteſt coottouerti priuilegium huiuſmodi eſſe ampliſſimum, vti conceptum per verba ampliatiua, & generaliſſima, nimirùm *ab omnibus gabellis, taliis, & datiis, collectis, impoſitionibus, & oneribus, etiam ad Pontium refectionem, & viarum reparationem, aut ab alio quocunque grauamine, quouis nomine cenſeatur*: quæ verba ſunt apta pleniſſimam exemptionem, quoad onerum collectarum, & impoſitionum ſpecies importare, Ioan. Andreas *in cap. Epiſcoporum, ſub. num.7.* vbi Gemin. & Atchid. *de priuileg. in ſexto.*

4 Nec valet dicere communicationem ſuffragari non poſſe, tanquam expreſsè noo facta mentiooe de exemptiooibus ab oneribus realibus. Nam ſatis fuit geoeralis mentio, cùm ſimus in materia fauorabili. Pariſ. *conſ.22. num.5. & ſeq. lib.4.* Decius *conſ. 3. num.4. & 5.* cum aliis *ſuprà allegat.*

5 Tantò magis, quia fuerunt appoſitæ clauſulæ. *In omnibus, & per omnia*, &c. *& abſque vlla prorſus differentia*, &c. Ripa *in l.1. num.1. de leg.1.* & ibi *ſcrib.* Rot. *dec.8. num.5. part.2. Diuerſ.* Creſc. *deciſ.9. num.5. de priuileg.*

6 Non obſtat deciſio allegata *in Valentina Decimarum, 28. Nouembris 1603. coram Illuſtriſſ. Lancellot.* Ibi enim de exemptione tractabatur à ſolutione decimarum, qoæ tanquam exorbitans à iure communi ſub generalitate verborum comprehendi non valebat; quod ſecos accidit in caſu noſtro, ex allegat.

Verùm quia non obſtantibus dictis exemptionibus pro parte Ciuitatis, & Regiminis Booonienſis prætendebatur, iſtos Regulares in aliquibus caſibus debere contribuere: Domini voluerunt hoc particulari dubio eſſe diſcutiendum.

QVÆSITVM IV.

Virùm Communicantes, & participantes priuilegia alicui Ordini conceſſa, poßint illis potiri, etiam contra illum Ordinem, cum quo communicant in priuilegiis.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia participantes per communicationem, poſſunt eis vti, etiam contra illos, quibus principaliter conceſſa fuerunt.*

2 *Priuilegiatus contra pariter priuilegiatum, quomodo vtatur priuilegio, oſtenditur.*

3 *Familiares & Donati Fratres, ac alij huiuſmodi, quamuis communicent in priuilegiis, non tamen poſſunt eis vti contra Fratres, quorum intuitu habent talem priuilegiorum communicationem.*

4 *Participantes priuilegiorum communicationem, poſſunt vti illis etiam tempore Interdicti poſiti à principalibus, à quibus habent communicationem.*

NVlli dubiom eſſe poteſt, participantes priuile- 1
gia per communicationem, poſſe eis vti, etiam
contra illos, quibos principaliter conceſſa fuerunt,
per quorum communicationem ipſi gaudent prædictis priuilegiis. Ratio eſt, qoia per talem communicationem facta ſunt ſibi propria, ac ſi ipſis principaliter conceſſa fuiſſent, nec poteſt dici, quòd ea habent dependeoret ab aliis, & quomodocunque ſe gerant circa talia priuilegia, ſiue eis vtantur, ſiue non,
non obſtante vulgata Regula, quòd *priuilegiatus non* 2
poteſt vti ſuo priuilegio, contra pariter priuilegiatum, vt *§. ſed hac præſenti Auth. de Sanctis Epiſcopis, l. verum, §. vltimo, cum l. ſequenti, ff. de minor.* tunc habet locum talis regula, quaodo v.g. Caoones coceſſerunt Eccleſiis, aut Monaſteriis prioilegium; nam eo caſu videtur, quòd obiici non poſſit aduerſus aliam Eccleſiam, aut Monaſterium habeos ſimile priuilegium, vt per Roderic. *quæſt. Regul. tom.1. quæſt.55. artic.21.* non ſic io caſu noſtro.

Secùs autem de illis, qui non ſic ſpecialiter, & in- 3
dependenter commonicant in talibus priuilegiis, vt ſunt familiares, & donati Fratres, & alij huiuſmodi. Hi enim, quamuis communicent in priuilegiis, non poſſunt tamen vti illis contra Fratres, quorum intuitu habent talem priuilegiorum communicationem. Quia quòd in fauorem ipſorum Fratrum principaliter conceſſum eſt, oon debet in ipſorum odium retorqueri, iuxta text. *in cap. quid per nouale, iuncta gloſſ. de verborum ſignificatione.*

Ratio eſt, quia non ex æquo ipſi gaudent talibus priuilegiis, vt ipſi Fratres; vnde ſicut diuerſa eſt ratio, alia debet eſſe iuris diſpoſitio. arg. text. *l. illud. ff. ad l. Aquiliam, & l. à Titio, ff. de verborum obligat.*

Vnde ſi Fratres perdiderint aliquod prioilegium, aut non vtantor, amittunt etiam ipſum familiares, & Donati prædicti, quia tales dependenter habeot communicationem priuilegiorum à Fratribus, ac propterea principale ceſſante, nimirum fauore Fratrum, quorum intuitu tale prioilegium principaliter valebat; ceſſat & minùs principale, & acceſſorium, ex Bartol. *l.1. de legat.1. per omnia exæquata, & l. amiciſſimus, §. Lucius*, Panormit. *in cap. ex parte, de for. compet. ad finem*, & Bald. *in l. omnia C. de Epiſcop. & cler.* ita notat Cordub. *in annot. priuileg. verb. communicatio priuileg. verſ. tandem*; vbi aduertit, quòd hæc notatio valet ad multa, & ad hoc, quòd ſecundùm priuilegia ſui Ordinis, ac ſuis Fra-
tribus communicata ab aliis Religioſis, quòd v.g. 4
poſſint noo ſeruare Interdictum, in feſtiuitatibus ſuæ Religionis; etiam ſi ſit Interdictum poſitum ab illis aliis Religioſis; licèt talis oon obſeruatio Interdicti ſit in eorum præiudicium, quia ex æquo, ac ſi illis ſpecialiter conceſſa foiſſent, commuoicata ſunt, & facta ſoa iodependenter talia priuilegia; de qua re, videatur idem Corduba *loco cit. verb. abſolutio quoad ſeculares, §.19.* Vode ſequitur id, quod ait Corduba *loc. cit.* reſpectiuè ad ſuam Religionem, illud etiam eſſe dicendum de aliis Religiooibos, quoad prædictorum priuilegiorum communicatiooem.

***

QVÆSI

QVÆSITVM V.

Vtrùm quando priuilegium conceditur ad inſtar alterius Religionis, vel vni conceſſum, alteri communicatur, ſi prius illud augeatur: minuatur, vel reuocetur, auctum, & diminutum, vel reuocatum cenſeri debeat in Religione illa, cui communicatur.

SVMMARIVM.

1 *Doctores referuntur de hac quæſtione agentes.*

2 *Priuilegium quando non per ſe, & principaliter communicatur alicui Religioni, non poteſt illa eo vti, niſi ſecundum modum, iuxta quem eo vtitur principalis.*

3 *Priuilegium quando communicatur directè, per ſe, & æqualiter, aucto, vel diminuto, vel reuocato principali, non augetur, nec diminuitur, nec reuocatur in perſona eorum, quibus communicatur.*

4 *Forma communicationis priuilegiorum, eſt attendenda.*

1 HAnc quæſtionem prolixè diſputant Mandoſ. *in tractat. de priuileg. ad inſtar, quæſt.6.* Roderic. *quæſt. Regular. tom.1. quæſt.55. art.19.* latè Azeued. *conſ. 36. per tot.* Suar. *de leg. lib.8. cap. 15. num. 5. cum ſeqq. & cap.16. à num. 11.* D. Barboſ. *de clauſul. vſufrequen. clauſ.5. num.8. cùm ſeqq. ſecundùm Lugdanen. impreſſ.*

Ex quibus breuiter ſic diſtinguendum eſſe puto.

2 Vel enim communicatio fit non per ſe, & principaliter, in quo caſu planum eſt, quòd non poteſt ille, cui communicatur priuilegium eo vti, niſi ſecundùm modum, iuxta quem illo vtitur ipſe principalis, ex generali regula, *cap. tranſlato, de conſt. & cap. acceſſorium, de regul. iur. cum ſimilibus*; & ideo aucto, diminuto, vel reuocato priuilegio principali, ſequitur neceſſario augeri, diminui, & reuocari priuilegium in perſona eorum, quibus communicatum eſt, vt bene tradit D. Barboſ. *d. clauſ. 5. num. 8.*

3 Aut verò priuilegium communicatur non ſic dependenter, ſed directè per ſe, & æqualiter; ita ut perſona cui communicatur, eo vti poſſit, eodem modo, quo prior poterat, vel ipſe poſſet, ſi primò, & per ſe ei fuiſſet conceſſum, quæ forma frequentiſſima eſt communicationi priuilegiorum inter Religiones vnius ſcilicet ad alteram, vt latè proſequitur Roderic. *d. quæſt. 55. à princ.* & in iis terminis, regula eſt conſtituenda negatiua, quòd ſcilicet aucto, vel diminuto, aut reuocato priuilegio principali non augetur, nec diminuitur, nec reuocatur in perſona eorum, quibus communicatur; ſicuti docet D. Barboſ. *d. clauſula 5. num. 9.*

Ratio eſt, quia vtrumque priuilegium, vt ſupponimus, ſtat per ſe, vt re ipſa diſtinctum, ſolúmque apponitur particula, *vel relatio ad aliud*, ad terminandam ſignificationem verborum: cognita autem hac ſignificatione, & modo, & qualitate priuilegij ſic conceſſi, nulla manet dependentia vnius ab altero: & conſequenter ceſſat diſtinctio, *d. cap. acceſſorium*, & locum habet Regula, *l. Papinianus exulis, ff. de minor* ac procedit dictum Roderic. *d. ar. 19.* quòd in communicatione priuilegiorum, non communicatur non vſus; quia licèt Religio, cui primò conceſſa ſunt, illis non vtatur: & propter non vſum ea amittat: adhuc tamen alia Religio vtitur, cui independenter communicata ſunt.

Declaranda tamen eſt proxima hæc reſolutio, vt procedat, niſi contrarium ex forma communicationis colligatur: quia ſcilicet facta eſt per modum cauſæ fiendæ, id eſt, in futurum, prout loquitur Azeued. *d. conſil. 36. num. 4.* quem refert D. Barboſ. *d. clauſ. 5. num. 10.* quia ſcilicet, verba referuntur ad modum, ſecundum quem prima Religio in futurum vtetur priuilegio; veluti, quia conceditur ſub illa forma, *Concedo Societati Ieſu priuilegia, quibus, ſeu prout Mendicantes vtentur*, conceſſio enim, ſeu gratia huiuſmodi dependet ab vſu Mendicantium, iuxta Reg. text. *in l. in delictis, §. ſi extraneus, ff. de noxalib. action.* quam ad hoc induxit D. Barboſ. *cit. loc.* 4

QVÆSITVM VI.

Vtrùm priuilegia odioſa, & pœnalia Abbatibus, & Religioſis vnius Congregationis conceſſa, extendantur per communicationem ad Abbates, & Religioſos alterius Religionis.

SVMMARIVM.

1 *Conceſſiones, in quibus pœna ſunt conſtituta, dici debent potiùs ſtatuta, quàm priuilegia.*

2 *Statuta non communicantur.*

3 *Odia reſtringi, fauores conuenit ampliari.*

4 *Papa alicui Ordini aliarum Religionum priuilegia communicando, non intendit communicare pœnas, ſed tantùm gratias.*

REſpondeo negatiuè: Nam vltra quòd huiuſmodi conceſſiones, in quibus pœnæ ſunt conſtitutæ, dici debent potiùs ſtatuta, quàm priuilegia: ſtatuta autem non communicantur. 1

Præterea non eſt præſumendum, Summos Pontifices, concedendo priuilegiorum communicationem, voluiſſe aliis Religionibus, ipſis inuitis, concedere id, quod eiſdem onus potiùs, quàm fauorem allaturum 2

eſſet; tum quia odia reſtringi, fauores conuenit ampliari, *regul. Odia, de regul. iur. in 6. & in cap. ſanè, de priuileg.* dicitur, priuilegia eſſe reſtringenda; quod intelligitur maximè de priuilegiis odioſis. Neque poſſent Abbates, vt huiuſmodi priuilegia pœnalia, & odioſa, in quibus pœnæ ſtatutæ ſunt, in ſuis Conuentibus, vel Congregationibus obſeruentur, efficere per ſolam priuilegiorum communicationem, abſque ſpeciali Sedis Apoſtolicæ conceſſione. 3

Quando etenim Summi Pontifices alicui Congregationi, ſiue Ordini aliarum Religionum priuilegia communicant, non intendunt communicare pœnas, ſed tantùm gratias, ac ea, quæ ſunt ipſi Congregationi, ſiue Ordini fauorabilia, eiuſdemque ſtatui, communique viuendi modo non aduerſantur, vt ſunt nonnulla priuilegia alicui laxiori Religioni conceſſa, quæ ſtrictiori Regulari obſeruantiæ maximè contrariantur. 4

Quapropter etſi in indultu communicationis talis limitatio non apponatur; tamen ſemper erit intelligenda; ne quòd in fauorem, ſeu commodum Congregationis alicuius eſt conceſſum, contra ipſam, ſeu in ipſius incommodum, & odium retorqueatur, contra Regulam iuris, *in cap. quod aonale tanct gloſſ. de verb. ſignific. & cap. quòd ob gratiam de Regul. iur. in 6.*

QVÆSITVM VII.

Vtrùm priuilegium conceſſum vni Religioni, ſi communicetur alteri, & de prima priuilegio non appareat, prodeſſe poſſit in aliquo talis communicatio ſecunda.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegij communicatio, vbi ſit per verba generalia, non exprimendo illud, quod relatum continebat, tunc referens nihil omninò valet.*
2 *Referens eſt in ipſo relato.*
3 *Diſpoſitio referens reſtringitur, & limitatur ſecundùm priuilegia antiqua, ad quæ ſit relatio.*
4 *Referens non probat, niſi conſtet de relato.*
5 *Priuilegij in communicatione, ſi exprimatur illud, quod primum continebat, tunc licèt priuilegium non appareat, eo tamen gaudet ſecundum, cui communicatum eſt.*
6 *Intellige vbi fieret ſpecifica, & certa mentio ab habente poteſtatem de nouo concedendi.*

1 QVando priuilegij communicatio fit per verba generalia non exprimendo illud, quod primum priuilegium, ad quod refertur, continebat; tunc referens, tanquam incertum, nihil omninò valet, iuxta regulam text. *in authent. ſi quis in aliquo, C. de eden.* & quæ reſoluunt, aliàs ſic intelligendi, Azeued. *conſ.36.num.2.* Cabed. Luſitan. *deciſ.95.num.9.part.2.* Eraſmus à Cokier. *de iuriſd. Ordin. in exempt. part.4. quaſt.70.num.6.* prout illos ſic declarandos eſſe cenſet D. Barboſ. *de clauſ. vſufreqnen. clauſ.5.n.7. ſecundùm Lugdunen. impreſſ.*

Ratio eſt, quia cùm referens ſit in ipſo relato, 2
l. aſſe toto, ff. de hared. inſtit. cum ſimilibus, de quibus
Peregrinus *de fideicommiſſ. art.16. num.2. cum ſeqq.*
Marſil. *conſ.247.num.3.* Octau. Glorit. *reſpon.1.part.3.*
num.137. & diſpoſitio referens reſtringatur, & limi- 3
tetur ſecundùm priuilegia antiqua, ad quæ ſit relatio,
Rota *deciſ.401.num.6.part.5. Diuerſ.*

Ideò nil mirum, ſi referens non probat, niſi con- 4
ſtet de relato, vt concludit Surd. *conſil.5.n.57.* quem refert D. Barboſ. *in reſponſo pro priuilegio à S. D. N. Vrbano VIII. ſibi conceſſo, in verſ. ſed cùm diſpoſitio.*

Si verò in communicatione priuilegij exprimatur 5
illud, quod primum continebat; tunc licèt priuilegium non appareat; eo tamen gaudet ſecundum, cui communicatum eſt, ex Felin. & Mandoſ. *in tractatu de priuileg. ad inſtar, quaſt. 5.* obſeruat benè explicans Suarez *de leg. lib.8. cap.15. num.6. & 7.* aduertens ex Bald. hoc caſu magis abſolutum eſſe priuilegium, & pinguius prouidere communicationem, quàm ſi priuilegium appareret; quia ſecundùm illud debet communicatio reſtringi, ex Rota *ſupra alleg.* & ita in terminis concludit D. Barboſ. *d. clauſ.5.num.7.*

Intellige, vt procedat hæc reſolutio, vbi fieret ſpe- 6
cifica, & certa mentio eius, ad quod ſit relatio, ab habente poteſtatem de nouo concedendi, ſicuti ex Abbate, *in cap. examinata, de confirmat. vel* & Felin. *in cap. ex parte, num.14. verſ. ſecus ſi ſit, de reſcript.* docet Eraſm. à Cokier. *d. quaſt.70. n.6.* quem refert D. Barboſ. *dicta clauſ.5. num.7. in fine.*

DISPVTATIO XVIII.

De Confirmatione Priuilegiorum Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum.

QVÆS. I. Priuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum, necnon regularium, an, & quando cenſeantur confirmata in forma communi, & ex certa ſcientia, & quæ inter vtramque confirmationem differentia conſtituatur.

II. Priuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum, & Regularium, qualiter innouata dicantur, & quos effectus illis hæc tribuat innouatio.

III. Vtrùm Abbatum, & aliorum Prælatorum, necnon eorúmdem Ordinum, & Congregationum priuilegia fuerint aliquando, & qualiter ſint hodie à Sede Apoſtolica confirmata.

IV. Vtrùm confirmatis, vel ſublatis priuilegiis vnius Abbatiæ, aut Conuentus, cenſeantur confirmata, vel ſublata priuilegia ad inſtar illorum alteri Abbatiæ, vel Conuentui conceſſa.

V. Vtrùm confirmatio ex certa ſcientia priuilegiorum, alicui Religioni conceſſorum, comprehendat ea priuilegia, quæ in vſu non erant.

VI. Clauſulæ in priuilegiis, & eorum confirmationibus, ac innouationibus inſertæ, qualiter declarandæ, & interpretandæ veniant, & ſub quibus Regulis interpretatio hæc fieri debeat.

QVÆSITVM I.

Priuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum necnon Regularium, an, & quando cenſeantur confirmata in forma communi, & ex certa ſcientia, & quæ inter vtrámque confirmationem differentia conſtituatur.

SVMMARIVM.

1 *Confirmatio eſt iuris quæſiti corroboratio.*
2 *Confirmatio dicitur fieri, vel in forma communi, vel ex certa ſcientia.*
3 *Confirmatio in forma communi, eſt quando Pontifex de negotio non plenè inſtructus confirmat priuilegium in eo ſtatu, & prout antea erat.*
4 *Confirmatio ex certa ſcientia eſt, quando tenor priuilegij inſeritur in ipſa confirmatione, vel quando conſtat, quòd Pontifex ſciens priuilegia illa, prudens, & volens confirmauit.*
5 *Confirmatio nunquam præſumitur facta ex certa ſcientia.*

6 *Confir*

6 *Confirmatio, vtrùm dicenda ſit in forma communi, vel ex certa ſcientia, quando clauſula* (ex certa ſcientia) *adijcitur, & tamen tenor priuilegij, inſertus non eſt, diſſeritur.*

7 *Confirmatio ex certa ſcientia confirmat actum nullum, eique nouum robur tribuit, & validitatem.*

8 *Confirmatio in forma communi non reddit actum validum, ſed illum confirmat, prout antea erat.*

9 *Confirmatio in forma communi non ſuffragatur, ſi non conſtat de priuilegio confirmato, & intelligitur, ſaluo iure tertij, & quatenus valida ſit, & recipit eandem interpretationem, & obiectiones, quas priuilegium confirmatum.*

1 Confirmatio communiter diffiniri ſolet, quòd ſit
iuris quæſiti corroboratio, vt colligitur, ex Dec.
in rubr. de confirmat. vtil. à num. 6. & ibi, Bero. *à num. 3.*
Cardin. Tuſch. *tom. 2. litt. C. concluſ. 705.* Cabed. Luſitan.
deciſ. 1. num. 4. part. 2. Suarez *de leg. lib. 8. cap. 18.*
num. 2. D. Barboſ. *in collect. ad cap. cùm dilecta 4. num. 8.*
de confirmat. vtil.

2 Fieri autem dicitur confirmatio, vel in forma
3 communi, vel ex certa ſcientia. In forma communi
eſt, quando Pontifex de negotio non plenè inſtructus,
confirmat contractum, vel priuilegium in eo ſtatu,
& prout antea erat, vel collationem beneficij, prout
antea erat iuſtè, & pacificè poſſidebatur, vt explicat
Pontifex *in cap. quia diuerſitatem, verſ. non obſtante, de*
conceſſ. prabend. ibi, *ſub forma communi, quæ confirmat*
beneficium, & prabendas ſicut iuſtè, & pacificè poſſidentur, & *in cap. examinata de confirmat. vtil.* ibi, *confirmauerat illud ſicut prouidè latum,* &c.

4 Dicitur autem fieri ex certa ſcientia, quando fit
cum perfecta notitia totius negotij, & omnium eius
circumſtantiarum, veluti quando tenor totius priuilegij, aut inſtrumenti inſeritur in ipſa confirmatione
iuxta, text. *in cap. penult. de confirm. vtil.* vt reſoluunt
Octau. Glorit. *reſpon. 1. part. 1. num. 23.* Card. Tuſch.
lit. C. concl. 341. num. 7. & plures citati à D. Barboſ. *in*
tract. de clauſul. vſufrequen. clauſul. 59. num. 61. & cenſuit Rot. *deciſ. 340. part. 4. Diuerſ. & deciſ. 339. num. 2.*
part. 2. Recent. Vel ſi aliàs conſtat, quòd Pontifex
ſciens priuilegia, aut contractus effectus, ſeu nullitates illa prudens, & volens confirmauit, & ita cum
cauſæ cognitione, vt poſt multos obſeruat D. Barboſ.
5 *d. clauſ. 59. n. 59. & 63.* in dubio enim nunquam præſumitur confirmationem factam fuiſſe ex certa ſcientia, vt multis citatis probat idem D. Barboſ. *in collectan ad cap. cùm dilecta, num. 13. de confirm. vtil.* Rota
deciſ. 192. num. 3. part. 1. recent. & *in Cæſarauguſtana*
Cameraria 26. Nouembris 1632. coram R. P. D. Pirouano, qua in fine operis eſt deciſ. 78. num. 7.

6 Inter Doctores non leuiter controuerſum eſt, vtrùm
confirmatio dicenda ſit in forma communi, vel ex
certa ſcientia, quando clauſula, *Ex certa ſcientia*, adiicitur, & tamen tenor priuilegij, vel contractus, aut
rei confirmatæ inſertus non eſt;

In qua quæſtione communis tenet ſententia, ex
certa ſcientia factam iudicari propter illam clauſulam, vt ex Abb. Dec. & pluribus aliis teſtatur. Garſ.
de benefic. part. 3. cap. 2. num. 230. Suarez *d. cap. 18.*
num. 6.

Contrarium verò affirmant alij, & in ſacra Rota
reſolutum fuiſſe conſtat ex deciſionibus relatis ab eodem Garſ. *cit. loc. num. 231.* cum quo reſolue ex *ibi* dictis per eum, *n. 236.* quem refert, & ſequitur D. Barboſ. *in collect. ad dictum cap. cùm dilecta, num. 17.* quòd
vel agimus de huiuſmodi confirmatione ad effectum
confirmandi actum nullum, & rectè procedit communis, quòd per hanc clauſulam, *Ex certa ſcientia*,
actus nullus validus redditur, ſi Princeps de nullitate
veriſimiliter habebat notitiam.

Vel agimus de ea clauſula ad effectum tollendi defectum intentionis, & ſurreptionis, & procedunt contrariæ Rotæ deciſiones, & eſt recepta doctrina in
hunc ſenſum ex Gabriel. *commun. tit. de clauſul. concl. 1.*
num. 61. cum ſeqq. Guttier. *conſ. 11. num. 13.*

Inter vtramque confirmationem receptiſſima eſt, 7
& notiſſima differentia; nam illa ex certa ſcientia,
confirmat actum nullum, eique nouum robur tribuit,
& validitatem, iuxta text. *in cap. 1. de tranſact.* & quæ
notat D. Barboſ. *in collect. ad dictum cap. cùm dilecta,*
num. 18. Et quòd per confirmationem ex certa ſcientia quæ valuerunt, approbantur; quæ valida non ſunt,
recipiunt robur ex confirmatione: & quæ nullam
habent relationem ad ea, quæ præceſſerunt, de nouo conceduntur, declarat magiſtraliter Dec. *conſ. 341.*
num. 7. & prius in ſubſtantia dixerat Rota apud Caſſador. *deciſ. vnic. de confirmat. vtil. vel inutil.* & hodie
pro indubitato admittitur per eandem Rotam, vt
apud Seraphin. *deciſ. 1432. num. 1. & d. deciſ. 192. n. 2.*
part. 1. recent. & in d. Cæſarauguſtana Cameraria coram
R. P. D. Pirouano, num. 8.

Quæ autem fit in forma communi non reddit 8
actum validum, ſed illum confirmat prout antea erat,
& in eodem robore, & ſtatu illum relinquit; iuxta
d. cap. quia diuerſitatem, & d. cap. examinata, cum ſimilibus, quæ adduxit Suarez *d. cap. 18. num 8.* Rot. *deciſ. 192. num. 2. part. 1. Recent. & deciſ. 405. num. 1. par. 2.*
Recent. neque extendit confirmatum, ex eadem Rot.
deciſ. 111. num. 2. d. part. 2. Recent.

Et quòd confirmatio in forma communi non ſuffragatur, ſi non conſtet de priuilegio confirmato, & 9
intelligitur, ſaluo iure tertij, & quatenus valida ſit,
& recipit eandem interpretationem, & obiectiones
quas priuilegia confirmata, Caſſad. *deciſ. 1. de confirmat. vtil. vel inutil.* Bertrand. *conſil. 181. num. 9. lib. 3.*
part. 3. & Rota *deciſ. 702. num. 6. & 7. part. 1. diuerſ.*
cum aliis *in d. Cæſarauguſtana Cameraria coram R. P.*
D. Pirouano, num. 5.

Quos autem effectus operetur hæc confirmatio in
forma communi, tradit D. Barboſ. *in collect. ad d. cap.*
cùm dilecta, num. 22. & 23. quos ſimiliter operetur illa,
ex certa ſcientia, latè oſtendit, idem D. Barboſ. *in*
tract. de clauſ. vſufrequen. clauſ. 59 per totam, ſecundum
Lugdunen. impreſſ.

QVÆSITVM II.

Priuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum, Regularium qualiter innouata dicantur, & quos effectus illis hac tribuat innouatio.

SVMMARIVM.

1 *Innouatio priuilegiorum nouum ius non tribuit, ſed ſolùm antiquum conſeruat.*

2 *Innouatio dicitur noua conceſſio, quæ actus extincti redintegrationem importat.*

3 *Priuilegium aliquando accipitur pro charta, ſeu inſtrumento, in quo gratia, aut conceſſio Principis continetur, aliquando verò pro conceſſione ipſa in charta contenta.*

4 *Innouatio nihil iuris de nouo tribuit, vbi agitur de innouatione ſolius chartæ deperditæ, vel nimia vetuſtate conſumptæ.*

5 *Innouatio gratia in forma communi fit de actu prout eſt, & nihil mutat de eo ſtatu, in quo antea erat.*

6 *Nouum ius tribuitur, & de nouo priuilegium*

reintegratur, quando conſtiterit Principem voluiſſe ex certa ſcientia ipſam gratiam, ſeu conceſſionem in charta contentam innouare.

1 QVemadmodum *præcedenti Quæſito*, *num.* 3. diximus, confirmationem priuilegij in forma communi nullum ius tribuere, ſed quod antea erat, conſeruare, *cap. præceptis*, ibi, *non nouum aliquid*, 12. *diſt. cap. inter dilectos, verſ. cæterum, de fide inſtrumentorum*; ſic eodem modo innouatio priuilegiorum nouum ius non tribuit, ſed ſolùm antiquum conſeruat, iuxta text. *in d. cap. cùm dilecta, verſ. nolentes, & in cap. ex part.* 13. & *in cap. quia intentionis* 29. *de priuileg.* & quæ latè docent, Eman. Roder. *qq. Reg. tom.* 1. *quæſt.* 8. *art.* 2. Suar. *de legib lib.* 8. *cap.* 20. *per totum.*

2 Verùm contra hanc reſolutionem obſtat maximè argumentum deſumptum ex proprietate ipſius nominis *Innouatio*, quæ nouam conceſſionem, & actus extincti redintegrationem importat, vt per text. *in l. dies* 4. *in principio. ff. de damno infecto*, ibi, *renouare, vel protelare*; vbi notant ſcribentes communiter referentes renouationem ad id, quod iam finitum eſt, ſecundùm Tiraquell. *de retract. conuentionali*, §. 1. Gloſſ. 7. *à num.* 24. Guttier. *de iuramento confirmatorio, part.* 1. *cap.* 49.

3 Pro reſolutione igitur aduertere oportet, priuilegium aliquando accipi pro charta, ſeu inſtrumento, in quo gratia, aut conceſſio Principis continetur; aliquando verò pro conceſſione ipſa, ſeu gratia, & pro eo, quod in charta, ſeu inſtrumento continetur; differunt enim ſicut continens, & contentum, vt ex text. *in l non figura. ff. de actionib.* colligit, & benè explicat Surd. *conſ.* 144. *num.* 13.

4 Iuxta quam duplicem acceptionem poteſt intelligi quæſtio de innouatione priuilegij; nam ſi agatur de innouatione ſolius chartæ, ſeu inſtrumenti, quia, vel nimia vetuſtate conſumpta eſt, iuxta text. *in d. cap. cùm dilecta*: vel quia eſt deperdita, iuxta text. *in cap. cùm olim* 12. *de priuileg.* certum eſt, quòd talis innouatio nihil iuris de nouo tribuit, & procedunt text. *in d cap. cùm dilecta*, & *in d. cap. ex parte*, & *in d. cap. quia intentionis*, cum ſimilibus.

Ratio facilis eſt, quia huiuſmodi innouatio ſolùm fit ad faciliorem probationem eius, quod in priuilegio continebatur, & iuxta eius tenorem eſt facienda: nihil omninò addito, vel etiam detracto; ac ſubinde intentio Principis hanc innouationem fieri concedentis, non eſt quidquam de nouo tribuere, vel conceſſionem extendere, aut nouum robur adiicere; ſed ſolùm tenorem eius, quod antea erat conceſſum in ſcripturam redigere ad faciliorem probationem, iuxta *l. contrahitur. ff. de pignor.* & ita explicat Suarez *d. cap.* 20. *num* 3. & D. Auguſt. Barboſ. *in collect. in d. cap. cùm dilecta, num.* 11.

5 Quando verò agitur de innouatione ipſius gratiæ, ſeu priuilegij, quatenus importat formalem ipſam conceſſionem, videtur applicanda diſtinctio, quam circa confirmationem *præcedenti Quæſito* tradidimus, & ad inſtar illius eſt regulanda, vt tradit D. Auguſt. Barboſ. *d. loc. num.* 12. & ita ſi innouet in forma communi dicitur innouare actum prout eſt, & nihil mutat de eo ſtatu, in quo antea erat, vt aduertit Suarez *d. cap.* 20. *num.* 5. Obſeruans hanc priuilegij innouationem factam in forma communi etiam ſi gratiam, & conceſſionem ipſam reſpiciat, nouum ius non tribuere, ſubditque huiuſmodum innouandi priuilegia, in vſu non eſſe.

6 Quando verò conſtiterit non ſolùm chartam innouari, ſed voluiſſe Principem ex certa ſcientia ipſam gratiam, ſeu conceſſionem in charta contentam, innouare; non poteſt dubitari nouum ius tribui, & priuilegium etiam tempore, & alia cauſa amiſſum, reſtitui, & denuò reintegrari; ſic probatur in primis ex recepta doctrina de proprietate innouationis, de qua ſuprà; & vlteriùs confirmatur ex dictis *in Quæſito præcedenti* circa confirmationem ex certa ſcientia, quæ maiori cum ratione in innouatione procedunt, ac proinde, ſi confirmatio ex certa ſcientia nouum ius tribuit, vt ibi diximus, à fortiori, & innouatio ex certa ſcientia, vt poſt Abbatem, & Felinum comprobat Eman. Roder. *d. q.* 8. *num.* 2. atteſtatus, ſic tenere famoſos Doctores Salamanticæ, & poſt eum Suarez *d. cap* 20 *à num* 8.

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbatum, & aliorum Prælatorum, necnon eorundem Ordinum, & Congregationum priuilegia fuerint aliquando, & qualiter ſint hodie à Sede Apoſtolica confirmata.

SVMMARIVM.

1 *Canonici Regulares Lateranenſes ſuorum priuilegiorum confirmationem à multis Summis Pontificibus, & poſtremò à Paulo V. & Gregorio XV. obtinuerunt.*

2 *Canonici Regulares S. Saluatoris Bononien. habent ſua priuilegia confirmata à Sede Apoſtolica, & præſertim à Iulio II.*

3 *Canonicorum ſecularium S. Georgij in Alga, priuilegia confirmata fuere à Pio V.*

4 *Congregatio Caſinen. etſi per multos Summos Pontifices ſua retineat priuilegia confirmata, tamen eorumdem priuilegiorum memorabilis eſt Bulla confirmationis Eugenij IV.*

5 *Monachi S. Benedicti de Obſeruantia Hiſpaniarum, confirmationem ſuorum priuilegiorum per Clem. VIII. aſſecuti ſunt.*

6 *Monachi Valliſoleti à Clem. VIII. ſua priuilegia confirmari, & roborari obtinuerunt.*

7 *Ordo Camaldulen. & Congregatio S. Michaëlis de Murano eiuſdem Ordinis confirmationem ſuorum priuilegiorum à Gregorio XIV. ſortiuntur.*

8 *Congregatio noſtra Vallis Vmbroſæ per multos Summos Pontifices ſua priuilegia confirmata, & roborata retinet, præcipuè per Innocentium II. Cæleſtinum II. Eugenium III. Anaſtaſium IV. Alexandrum III. Iulium II. & alios multos.*

9 *Monachorum Ciſtercienſium Congregationis ſancti Bernardi in Italia priuilegia confirmata ſunt à Gregorio XIV.*

10 *Monachi Ciſtercien. Reformati Congregationis B. Mariæ Fullien. habent ſua priuilegia confirmata per Sixtum V.*

11 *Congregationis Cæleſtinorum priuilegia à Sede Apoſtolica antiquitus confirmata ſunt, & nouiſſimè à Paulo V. & S.D.N. Vrbano VIII.*

12 *Congregatio Montis Oliueti, licèt ab aliis Summis Pontificibus ſuorum priuilegiorum confirmationem adepta ſit, tamen ſpecialiſſimam eorundem priuilegiorum confirmationem à Iulio II. conſecuta eſt.*

13 *Congregatio Monachorum B. Mariæ Montis Virginis ab Vrbano IV. obtinuit ſua priuilegia confirmari.*

14 *Cruciferorum priuilegia à Gregorio XIV. confirmata, & reualidata fuerunt.*

15 *Carthuſianorum priuilegia ſæpe à Sede Apoſtolica, & præcipuè à Sixto V. confirmata fuere.*

16 *Congregatio S. Hieronymi de Feſulis per Gregorium XIII. habet ſua priuilegia, & indulta approbata, & confirmata.*

17 *Monachorum S. Baſilij exemptiones, & gratiæ, & priuilegia à Gregorio XIII. confirmantur.*

18 *Præmonſtraten. Prouinciæ Regnorum Hiſpaniarum à Clemente VIII. ſua priuilegia confirmari impetrant.*

19 *Ordo S. Hieronymi Regnorum Hiſpaniarum, à pluribus Summis Pontificibus ſua priuilegia confirmari, & roberari meruit.*

20 *Fratrum S. Antonij Viennen. priuilegia à Clemente VIII. confirmantur.*

21 *Fratres Eremitæ Congregationis B. Petri de Piſis, à Pio V. priuilegiorum ſuorum confirmationem acceperunt.*

22 *Ordo Sanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis Captiuorum aſſecutus eſt ſuorum priuilegiorum confirmationem à Gregorio XIII.*

23 *Religionum Fratrum Prædicatorum, & Fratrum Minorum plurimæ priuilegiorum ſuorum confirmationes permixtim recenſentur.*

24 *Ordo B. Mariæ de Monte Carmelo habet ſua priuilegia confirmata à Pio V.*

25 *Ordo Seruorum B. Mariæ per Bullam Pij V. ſuorum priuilegiorum confirmationem obtinuit.*

26 *Ordo Eremitarum S. Auguſtini ſua priuilegia aliàs à Sede Apoſtolica confirmata, obtinuit iterum reconfirmari à Iulio II.*

27 *Ordo Minorum Conuentualium à Paulo III. ſua priuilegia confirmata tenet.*

28 *Congregationis Ieſuatorum per Bullas Pij V. & Gregorij XIII. priuilegia confirmata, & reualidata extant.*

29 *Ordinis Minimorum S. Franciſci de Paula priuilegia confimata ſæpe fuerunt à Summis Pontificibus, & ſpecialiter à Iulio III.*

30 *Fratrum Tertij Ordinis S. Franciſci priuilegia à Sixto IV. & Nicolao V. & Paulo II. confirmata fuere.*

31 *Fratres deuoti Ioannis Dei confirmationem priuilegiorum ſui Ordinis à Paulo V. obtinuerunt.*

32 *Societas* IESV *à pluribus Summis Pontificibus, & præſertim à Gregorio XIII. ſuorum priuilegiorum confirmationem eſt adepta.*

33 *Clericorum Regularium de Sommaſcha, priuilegia confirmata fuerunt à Clemente VIII.*

34 *Clerici Regulares Theatini à Clemente VII. Paulo III. Iulio III. Paulo IV. & Paulo V. ſuorum priuilegiorum confirmationem impetrarunt.*

35 *Duodecim Religiones, & Congregationes non Mendicantes ſuorum priuilegiorum ſæpe confirmationem obtinuerunt, præcipuè à Clemente VIII. & Paulo V.*

36 *Mendic. & non Mendic. priuil. omnia confirmata ſunt.*

37 *Priuilegia ab vno Summo Pontifice conceſſa, poſſunt à ſucceſſoribus ad eorum libitum reuocari.*

38 *Priuilegia Regularium immutabilia non ſunt, niſi in quantum à Summis Pontificibus non reuocantur.*

39 *Priuilegia Regularium an aliquando reuocata fuerint, & præcipuè, in Lateranen. Concilio ſub Leone X.*

40 *Statuta Concilij Lateranenſis ſub Leone X. contra priuilegia Regularium recenſentur.*

41 *Priuilegia Regularium in Concilio Lateranen. ſublata, quomodo, & à quibus reualidata fuerint.*

HIs circa ptiuilegiorum confirmationem, & innouationem præmiſſis, ad ſingulas Ordinum, & Congregationum confirmationes deſcendamus: & confirmationes illæ particularium Ordinum, quæ hic non habentur, videantur in *antecedenti Diſputatione* de communicatione priuilegiorum, vbi fere ſemper eum ipſa communieatione coniungitur, & confirmatio.

Caonici Regulares Lateranenſes, qui variis Sedis 1
Apoſtolicæ gratiis, & priuilegiis, & exemptionibus præditi ſunt, particularium ſuorum Monaſteriorum confirmationem ſuorum priuilegiorum, obtinuerunt, præcipuè pro Baſilica S. Ioannis Lateranen. & pro Canonica S. Frigdiani Lucenſis, & pro Canonica S Mariæ de Rheno, & aliis quamplurimis Eccleſiis, & Abbatiis, omnimodam totius Congregationis confirmationem priuilegiorum obtinuerunt à Paulo III. vt apparet in Bulla eiuſdem Pontificis, ſub Datum Romæ apud ſanctum Marcum, die 16. Auguſti 1539. Pontificatus ſui 5. & in alia Bulla, ſub Datum Romæ apud S. Petrum, die 23. Aprilis 1541. Pontif. ſui 7. quæ Conſtitutiones, & diplomata, tam pro particularibus Monaſteriis, quàm pro tota Congregatione, extant in libro priuilegiorum eiuſdem Ordinis, in quo multæ aliæ confirmationes priuilegiorum, pro eadem Religione, paſſim inſpiciuntur.

Præter confirmationes ſupradictas extat nouiſſima confirmatio eorundem priuilegiorum à Paulo V. edita, vt in Bulla eiuſdem authentica habetur quam vidi apud Reuerendiſſimum D. Andream Foſſam Genuenſem Sanctæ Mariæ Pacis Romæ Abbatem meritiſſimum, virum eruditiſſimum, & Verbi Dei Prædicatorem vndique celebrem, quæ Bulla incipit. *Paterna Noſtra*, ſub Datum Romæ apud S. Petrum die 8. Nouembris anno 1605. Pontificatus autem 1. Poſtremò verò à Gregorio XV. omnia priuilegia eiuſdem Congregationis, confirmata, & Apoſtolica auctoritate roborata ſunt, vt per Bullam ſubſequentem.

GREGORIVS PAPA XV.

Ad perpetuam rei memoriam.

INiuncti Nobis Apoſtolici muneris ratio poſtulat, vt Sacrarum Religionum gratos Domino fructus aſſiduè præſtantium paternam curam gerentes, Priuilegia, gratias, & indulta illis à Romanis Pontificibus prædeceſſoribus Noſtris conceſſa, quo validiùs perpetuò ſubſiſtant, Apoſtolicæ confirmationis robur libenter communicamus. Exponi ſiquidem Nobis nuper fecit dilectus filius Iacob. à Bononia Procurator Generalis Canonicorum Regularium Congregationis Lateranen Ordinis S. Auguſtini, quòd nonnulla Monachorum Congregationis Caſinenſis, Ordinis S. Benedicti, & alia diuerſa priuilegia, gratiæ, & indulta, à diuerſis Romanis Pontificibus prædeceſſoribus Noſtris, eidem Congregationi Lateranenſi, tam per viam communicationis, & extēſionis, quàm aliàs conceſſa fuerunt. Cùm autem, ſicut eadem expoſitio ſubiungebat, Iacobus prædictus plurimum cupiat priuilegia, gratias, & indulta huiuſmodi pro eorum maiori validitate, & ſubſiſtentia, Apoſtolicæ noſtræ confirmationis robore communiri, & alia priuilegia eidem Congregationi Caſinenſi

hucúſque

hucúſque conceſſa, dictæ Congregationi Lateranenſi concedi: Nobis propterea humiliter ſupplicari fecit, vt ſuper præmiſſis opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur Iacobum prædictum ſpecialibus fauoribus, & gratiis proſequi volentes, ipſúmque, ac ſingulares dictæ Congregationis perſonas à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliíſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodulibet innodatæ exiſtũt, ad effectum præſentiũ dumtaxat conſequendũ, harũ ſerie abſoluẽtes, & abſolutas fore cenſentes: huiuſmodi ſupplicationibus inclinati; Omnia, & ſingula priuilegia, gratias, & indulta prædicta per quoſcuoque Romanos Pontifices prædeceſſores Noſtros eidem Congregationi Lateranenſi, tam per viam communicationis, & extenſionis, quàm aliàs, vt præfertur, conceſſa, dummodo tamen ſint in vſu, & non ſint reuocata, neque ſub aliquibus reuocationibus comprehenſa, ſacríſque Canonibus, & Concilij Tridentini Decretis, & Romanorum Pontificum prædeceſſorum Noſtrorum, ac Noſtris Conſtitutionibus non aduerſentur, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium perpetuò approbamus, & confirmamus, illiſque inuiolabilis Apoſtolicæ firmitatis robur adiicimus, ac, quatenus opus ſit dictæ Congregationi Lateranenſi de nouo concedimus. Præterea eidem Congregationi Lateranenſi, illiúſque Abbatibus, Superioribus, Canonicis, aliíſque perſonis, quòd omnibus, & ſingulis aliis priuilegiis, gratiis, & indultis tam ſpiritualibus, quàm temporalibus, tam eidem Congregationi Caſinenſi in huncúſque diem, quàm Congregationi Canonicorum Regularium S. Saluatoris Bononienſis, illarúmque Abbatibus, Superioribus, & perſonis quibuſcuoque etiam, vt præfertur, aut aliàs quomodolibet per quoſcunque Romanos Pontifices prædeceſſores Noſtros, ac etiam Nos conceſſis, ac quibus vtuntur, fruuntur, & gaudent, ac vti, frui, & gaudere poſſunt, & poterunt quomodolibet in futurum, dummodo ſimiliter ſint in vſu, & non ſint reuocata, neque ſub aliquibus reuocationibus comprehenſa, nec ſacris Canonibus, ac Concilij prædicti Decretis, aut Conſtitutionibus Apoſtolicis repugnent, pari modo vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valeant auctoritate, & tenore præſentium etiam concedimus, & indulgemus. Decernentes præſentes literas perpetuò validas, firmas, & efficaces exiſtere, & fore, ac primo dictæ Congregationi, aliíſque prædictis in omnibus, & per omnia pleniſſimè ſuffragari: Sicque per quoſcunque Iudices Ordinarios, & Delegatos etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtante Noſtra de gratiis ad inſtar non concedendis, aliíſque Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac quatenus opus ſit Ordinis, & Congregationis huiuſmodi, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, & ſingulis eorum omnium tenores præſentibus pro pleno, & ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſè derogamus, cæteríſque contrariis quibuſcunque. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem ſub Anulo Piſcatoris, die 23. Auguſti 1622. Pontificatus Noſtri anno 2.

S. Card. S. Suſanna.

Congregationis Canonicorum S. Saluatoris Bononien. priuilegia confirmata ſunt ſæpe à Sede Apoſtolica, & præcipuè à Iulio II. per Bullam, (quam ipſi, Priuilegium magnum, vocant) ſub Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1512. quarto Nonas Aprilis, Pontificatus ſui 9. habetur hoc memorabile priuilegium *in lib. priuilegiorum Cleric. Canonic. Lateranen. Mediol. impreſſ. pag.* 395. in his verbis, rem præſentem concernentibus. 2

Sanè ſicut accepimus aliàs plura; immunitates, & diuerſa priuilegia, gratiæ, fauores, & indulta ſpiritualia, & temporalia per diuerſos Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, præfatæ Congregationi, illiúſque Monaſteriis, locis, perſonis, bonis, & rebus conceſſa fuerint, Nos cupientes, vt dilectus filius modernus, & pro tempore exiſtens Prior Generalis dictæ Congregationis, & Canonici præfati, & eorum curæ commiſſi eò potiùs poſſint Domino in eius beneplacitis famulari, quò cognouerit huiuſmodi priuilegia, & immunitates pro illorum ſubſiſtentia firmiori, etiam Noſtræ approbationis robore communiri, ac etiam Prioris Generalis, & Canonicorum, ac Congregationis huiuſmodi commoditatibus, & augmento, ſtatuíque proſpero, & felici, quantum cum Deo poſſumus adiuuante, ſalubriter conſulere, ipſóſque Generalem Priorem, & Canonicos, & Congregationis huiuſmodi ſingulares perſonas à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliíſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à iure, vel ab homine quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium

dumtaxat

duntaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes; Ac omnia, & ſingula Monaſteria dictæ Congregationi, quàm beneficia Monaſteriis dictæ Congregationis vnita, annexa, incorporata, & poſſeſſa, ac quæcumque alia, & ſingula priuilegia, gratias, fauores, immunitates, exemptiones, & indulta, tam ſpiritualia, quàm temporalia, eidem Congregationi, ac illius Monaſteriis, locis, & perſonis ſub quibuſcunque tenoribus, & per quoſcunque Romanos Pontifices, Imperatores, Reges, Principes, & quoſcunque alios Chriſti Fideles conceſſa, illorùmque omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum præſentibus inſererentur, eiſdem præſentibus pro expreſſis habentes, Motu proprio, non ad Prioris Generalis, & Canonicorum prædictorum, vel alicuius alterius pro eis Nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam; ſed de Noſtra mera liberalitate, & deliberatione, certáque ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, literas omnes, ordinationes, Conſtitutiones, & conſuetudines, quibus ipſa Congregatio regitur, & gubernatur, ac omnia, & ſingula alia priuilegia, gratias, fauores, immunitates, exemptiones, & indulta huiuſmodi, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium approbamus, & innouamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, atque omnia, & ſingula inuiolabiliter obſeruare decernimus.

3 Canonici Seculares Sancti Georgij in Alga, ſuorum priuilegiorum quorumcunque confirmationem ſortiti ſunt per Bullam Pij V. ſub Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1569. tertio Idus Decembris, Pontificatus ſui 4. quæ eſt 92. in ordine inter Conſtitut. eiuſdem, *tom. 2. Bullar. non.* Laërt. Cherub. in verbis ad rem noſtram ſpectantibus, ſcilicet;

Sed ex certa ſcientia, & mera deliberatione Noſtris, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuò omnes, & ſingulas Conſtitutiones, ac ritus, & mores, aliáque Regularia ipſius Congregationis inſtituta quoad ea, quæ ſacris Canonibus, & Decretis Concilij Tridentini contraria non ſunt, ita quòd Rector, & Canonici prædicti in proceſſionibus, & actibus publicis præcedant, prout antea ſoliti erant, necnon conceſſiones, gratias, priuilegia, & indulta ipſis Congregationi, ac Rectori, & Canonicis per quoſcunque Romanos Pontifices Prædeceſſores noſtros, ac Nos, & Sedem eamdem principaliter, ſiue per viam communicationis, aut aliàs quomodolibet conceſſa, confirmamus, ac illa de nouo, necnon etiam omnia & alia per ipſos prædeceſſores, ac Nos quibuſuis Ordinibus, & Religionibus, etiam Fratrum Mendicantium hactenus quomodolibet conceſſa, & de cætero concedentur, eiſdem Rectori, & Canonicis, ac Congregationis gratioſè concedimus, ac confirmata, & conceſſa eſſe volumus.

Congregatio Caſinen. aliàs Sanctæ Iuſtinæ de Padua, quamuis per multos Pontifices, ſuorum priuilegiorum confirmationem obtinuerit; tamen, memorabilis eſt confirmatio priuilegiorum eiuſdem Congregationis ab Eugenio IV. obtenta, vt apparet in Bulla eiuſdem Pontificis, ſub Datum Florentiæ, anno 1431. Pontificatus ſui 1. ita elicitur ex *Compend. priuileg. eiuſdem Congregat conceſſ* 11. *&* 27. ſicut etiam memorabilis dici poteſt eorumdem priuilegiorum confirmatio, ab Innocentio VIII. facta, anno Domini 1485. Pontificatus ſui 2. ex eodem *Compend. priuileg. Caſinen conceſſ* 45. *&* 48. fuerunt etiam confirmata ſupradicta priuilegia ab Alexandro VI. anno Domini 1501. 17. Kal. Aprilis Pontificatus ſui 8. ex eodem *Compend. priuil. conceſ.* 49. 4

Congregatio Monachorum Ordinis S. Benedicti de Obſeruantia Hiſpaniarum à diuerſis Summis Pontificibus habet priuilegia conceſſa, & confirmata, & nuper per Clementem VIII. innouata, & confirmata anno Domini 1593. Pontificatus ſui anno 3. Datis Romæ apud Sanctum Marcum, ſub Anulo Piſcatoris, ex Rodetic. *in collect. Bullar. tom. 2. eiuſdem Clem. Bull.* 23. 5

Congregatio Monachorum Valliſoleti à pluribus Summis Pontificibus confirmata habet ſua priuilegia, & poſtremò à Clemente VIII. confirmata, & roborata fuerunt anno 1582. Pontificatus ſui anno 1. vt per Eman. Rodetic. *in collect. Bullar. tom. 2. Bullar* 21. *Clem. VIII.* quæ incipit *Romanus Pontifex*, ſub Datum Tuſculi ſub Anulo Piſcatoris, die 3. Septembr. 6

Ordo Camaldulen. & Congregatio Eremitarum S. Michaëlis de Murano retinet ſua priuilegia confirmata à Gregorio XIV. vt apparet ex Bulla dicti Pontificis, quæ incipit. *Ex iniuncto Nobis deſuper.* Datum Romæ apud Sanctum Marcum, ſub Anulo Piſcatoris, die 24. Septembris 1591. Pontificatus ſui anno 1. vt per Laërt. Cherub. *Bullar. non. tom. 2. Bulla eiuſd. Pont.* 18. §. 9. cuius formalia verba ſunt. 7

Quare pro parte Generalis, & Viſitatorum, ac Prioris Eremi, necnon Congregationis eiuſdem Eremi, ac S. Michaëlis de Murano huiuſmodi, Nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt ſingulis prædictis, cæteríſque in eiſdem literis contentis robur noſtræ approbationis adiicere, & aliàs in præmiſſis opportunè prouidere, de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur eoſdem Generales, & Viſitatores, ac Priorem Eremi, necnon Congregationem eiuſdem Eremi, & Sancti Michaëlis de Murano, ac ſingulares perſonas Monaſteriorum, & locorum eorumdem, ſpecialibus fauoribus, & gratiis proſequi volentes, precibus etiam Venerabilis Fratris noſtri Ptolomæi Epiſcopi Tuſculanen. S. R. E. Cardinalis Comenſis nuncupati, eiuſdem Ordinis Camaldulenſis Protectoris, inclinati, eoſdémque Generalem, Viſitatores prædictos à quibuſuis excommunicationibus, & cenſuris, ac ſingularum literarum prædictarum veriores tenores, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitùs omiſſo, infererentur, præſentibus pro

expreſſis

expreſſis habentes, ceſſiones, vniones, aggregationes, & incorporationes ſingulorum Monaſteriorum, Eccleſiarum, Hoſpitalium, beneficiorum, & locorum quorumcunque, in eiſdem prædeceſſorum literis, & præſertim Leonis X. expreſſorum, eidem veſtræ Congregationi vigore eorumdem indultorum Apoſtolicorum, & facultatum huiuſmodi hucúſque factas, & quæ effectum ſortitæ ſunt, ratas, & validas, ac efficaces exiſtere, decernimus, & declaramus. Necnon vniones, & aggregationes huiuſmodi, ac omnia, & ſingula priuilegia, facultates, indulta præmiſſa, prout expreſſa ſunt, necnon omnia, & quæcunque alia priuilegia, indulta, conceſſiones, exemptiones, immunitates, facultates, & gratias, tam ſpirituales, quàm temporales, Generali, Viſitatoribus, Priori, & Congregationi, ac Ordini prædicto, necnon Monaſteriis, Eccleſiis, domibus, & locis, illorúmque ſingularibus perſonis, tam per dictos prædeceſſores, quàm aliàs quomodolibet dicta auctoritate Apoſtolica conceſſa; necnon ſingulas dictorum prædeceſſorum literas, ac omnia, & ſingula in illis contenta, & inde ſecuta quæcunque, quatenus ſunt in vſu, & prout hactenus obſeruata fuerunt, Apoſtolica auctoritate prædicta, ex certa Noſtra ſcientia tenore præſentium approbamus, confirmamus, & innouamus, illiſque perpetuæ, ac inuiolabilis firmitatis robur adiicimus, ac omnes, & ſingulos tam iuris, quàm facti, ac ſolemnitatum quarumcunque quomodolibet omiſſarum, alióſque defectus, (ſi qui forſan interuenerint) in eiſdem ſupplemus; vnionéſque & aggregationes, ac omnia alia, & ſingula præmiſſa, & in eiſdem literis contenta, & comprehenſa, ac ſuperiùs expreſſa, eiſdem Generali, Viſitatoribus, Priori, & Congregationi, ac Ordini prædictis, eorúmque perſonis, & Miniſtris, & cuilibet eorum, auctoritate, & tenore, prædictis, etiam de nouo, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia Noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine perpetuò concedimus, & indulgemus.

8 Noſtra Congregatio Vallis Vmbroſæ à primordio ſuæ fundationis multa priuilegia obtinuit à Sede Apoſtolica, quæ ab Innocentio II. aucta, & confirmata fuerunt anno Dominicæ Incarnationis 1130. Indictione octaua, Pontificatus ſui anno 1. vt videre eſt in eius Bulla, quæ incipit. *Ad hoc vniuerſalis Eccleſiæ*, ſub Datum Piſis eodem anno ſupradicto; in hac enim Bulla, ad inſtantiam B. Atthonis, tunc noſtræ Religionis Abbatis Generalis, deinde Epiſcopi Piſtorien. edita, prædictus Innocentius omnia priuilegia conceſſa à Victore III. Gregorio VII. Vrbano II. & Paſcale II. Romanis Pontificibus præfatæ noſtræ Congregationi, confirmat.

Idem Innocentius II. in alia Bulla, quæ incipit. *Regulariter ſubſtituendis*, ſub Datum Piſis eodem anno ad inſtantiam pariter B. Atthonis, eorumdem Pontificum priuilegia Congregationi Vallis Vmbroſæ conceſſa, confirmat.

Cæleſtinus II. ſimiliter confirmauit priuilegia noſtræ Congregationis, à prædictis Summis Pontificibus conceſſa, ſicut teſtatur eius Bulla, quæ incipit. *Apoſtolici moderaminis*, ſub Datum Romæ apud S. Ioannem Lateranen. 15. Kal. Martij, anno 1143. Pontificatus ſui 1.

Eadem noſtra priuilegia poſtmodum confirmata fuere ab Eugenio III. ad inſtantiam Domini Gualdonis, tunc Vallis Vmbroſæ Abbatis Generalis, per Bullam, quæ incipit. *Ad hoc nobis*, ſub Datum apud Murtutam 10. Kalend. Februarij anno 1146. Pontificatus ſui 2.

Deinde, omnia prædicta priuilegia, mirum in modum aucta, & ampliata à Sede Apoſtolica, confirmauit Anaſtaſius IV. ad petitionem Domini Ambroſij Abbatis Generalis Vallis Vmbroſæ, per illud Diploma, quod incipit. *Iuſtis Religioſorum deſideriis*, ſub Datum Romæ apud S. Ioannem in Laterano 20. Kal. Decembris anno 1153. Pontificatus verò 1.

Poſtea verò præfata priuilegia à tot Summis Pontificibus confirmata, & roborata ab Alexand. III. confirmantur per Bullam, quæ incipit. *Religioſam vitam*, ſub Datum Turone, Nonis Iunij, anno 1163. Pontif. ſui 4. quæ omnes Conſtitutiones, & Bullæ cum multis aliis tam anteceſſorum, quàm ſucceſſorum Pontificum prædicti Alexandri, habentur *in lib. authen. manuſcript priuileg. noſtræ Congregationis, & in Archiuio Vallis Vmbroſæ*, de quibus ſingulis atteſtatur D. Eudoſius Lancellotus *in lib. 2. de vit. Sanct. & Beat.* & General. Vall. *pluribus locis*.

Poſtremò noſtræ Religionis priuilegia, fuerunt confirmata à Iulio II. per eius Bullam, quæ incipit. *Militantis Eccleſiæ regimini diſponente Domino*, Dat. Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1507. Idibus Iulij Pontif. ſui 4. apud Laërt. Cherub. *Bullar. nou. tom. 1. Conſtit. eiuſdem Iulij II.* 53. §. 3. cuius formalia verba ad rem ſunt.

Nos igitur, qui Ordinem, & Congregationem Vallis Vmbroſæ huiuſmodi, propter vberes fructus, quos in militanti Eccleſia in diuinis contemplandis, & aſſiduis orationibus, ac precibus ad Deum producere noſcuntur, in viſceribus charitatis, & dilectionis Noſtræ complectimur, Baſilium Abbatem, & Diffinitores, necnon Ordinem, & Congregationem Vallis Vmbroſæ huiuſmodi, ac eiuſdem Ordinis, ſeu Congregationis ſingulares perſonas, à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliíſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à iure, vel homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum dumtaxat præſentium conſequendum, harum ſerie, abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes; necnon priuilegiorum, libertatum, immunitatum, & indultorum, tam per dictos prædeceſſores, quàm Imperatores, Reges, & alios Principes ſeculares, ac Prælatos quoſcunque eiſdem Ordinibus, & Congregationibus, ac illorum Monaſteriis, locis, bonis, & perſonis conceſſorum tenores, qui præſentibus non ſunt inſerti, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur eiſdem præſentibus

pro

pro expreſſis habentes, priuilegia, indulta, immunitates, & libertates Ordinis, ſeu Congregationis Vallis Vmbroſæ per prædeceſſores, ac quatenus ſint licita, & honeſta, per Imperatores, Reges, & Principes, & Prælatos prædictos conceſſa, ac prout concernunt omnia & ſingula in literis Pontificum, Imperatorum, Regum, & Principum ſecularium, & Prælatorum prædictorum deſuper confectis contenta, innouamus, approbamus, & confirmamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus. Supplentes omnes, & ſingulos defectus, ſi qui forſan in priuilegiis per Imperatores, Reges, & Principes ſeculares & Prælatos prædictos conceſſis interuenerint, illáque omnia eiſdem modo, & forma, quibus conceſſa ſunt, de nouo concedimus.

9 Monachi Ciſtercien. Congregationis S. Bernardi in Italia habent confirmationem ſuorum priuilegiorum à Greg. XIV. in vigore Conſt. eiuſd. Pont. quæ eſt 16. in ordine in *Bull. nou.* Laërt. Cher. ſub Datum Romæ apud S. Petrū die 28. Iunij an. 1591. Pontif. ſui an. 1. de qua in *antecedenti Diſput.* 17. *Quæſit.* 1. *n.* 10.

10 Monachis verò Ciſtercien. Reformatis Congregationis B. Mariæ Fullien. fuerunt priuilegia Ordinis Ciſtercien. non Reformati communicata, vt diximus in *Diſp. anteced.* 17. *Quæſ.* 1. *num.* 11. ſimúlque confirmata à Sixto V. vt patet ex Bulla eiuſdem, ſub Datum Romæ Idib. Nouemb. anno 1587. Pontif. ſui 3. quæ incipit. *Super ſpecula*, eſt 70. in ordine Conſtitutio eiuſdem Sixti V. apud Laërt. Cher. *Bullar. nou. tom.* 2.

11 Cæleſtina Congregatio præter antiquas Summorum Pontificum confirmationes priuilegiorum, gratiarum, & immunitatum, quas à Sede Apoſtolica ſortita eſt, habet prætereà eorumdem priuilegiorum confirmationem à Paulo V. obtentam anno 1605. die 29. Aprilis cum clauſula quatenùs Concilij Tridentini Decretis, necnon Regularibus dictæ Congregationis inſtitutis à Sede Apoſtolica approbatis non aduerſentur, & reuocata non ſint, nec ſub aliquibus reuocationibus comprehenſa, ita affirmant Steph. Quar. *in Sum. Bullar. verb. priuilegia Regularium, verſ. per S. D. N. D. Paulum V.*

Nouiſſimè verò eiuſdem Congregationis Monachorum Cæleſtinorum intelliguntur priuilegia confirmata per ſubſequentem Bullam extenſionis omnium priuilegiorum, in qua, etſi Summus Pontifex S. D. N. Vrbanus VIII. eidem Congregationi omnium Religioſorum priuilegia communicet; omnia tamen priuilegia, gratias, & immunitates, quas habebat priùs, confirmare, & conſeruare, ac roborare videtur, vt eamdem Bullam legenti, & attentè conſideranti patebit; Huius autem tenor præfatæ Congregationi, aliiſque cum ea communicantibus, & participantibus ſcitu dignus hîc verbatim deſcribitur in hunc, qui ſequitur modum.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Sacroſancti Apoſtolatus miniſterium, quod ineffabilis diuitiarum ſapientiæ, & ſcientiæ Dei altitudo humilitati Noſtræ, nullis licèt ſuffragantibus meritis per abundantiam cæleſtis miſericordiæ, credidit, iugiter Nos admonet, vt inter multiplices, grauiſſimáſque Apoſtolicæ ſeruitutis curas, eam peculiari ſollicitudine amplectamur, quæ priuilegia piis Chriſti fidelium Congregationibus in militanti Eccleſia, ad diuini Nominis laudem, & gloriam, ſanctæque fidei Catholicæ exaltationem ſalubriter inſtitutis à Sede Apoſtolica cōceſſa, non ſolùm conſeruantur, verum etiam Congregationes ipſæ nouis ab eadem Sede gratiis, atque indultis decorentur, prout rerum, & temporū qualitatibus debitè penſatis, conſpicimus in Domino ſalubriter expedire. Hinc eſt quòd nos ad vberes fructus, quos dilecti filij Monachi Congregationis Cæleſtinorū Ordinis S. Benedicti, vel ab ipſius Congregationis primordio in eadem Eccleſia magno cum Reipub. Chriſtianæ ſpirituali commodo, attulerunt, & in dies afferunt, paternæ dirigentes conſiderationis intuitum, & attentè proſpicientes, quòd Congregatio prædicta vna ex duodecim exiſtit, quæ cum Camera Apoſtolica tempore fel. rec. Pij Papæ V. prædeceſſoris Noſtri de ſubſidio ordinario concordarunt, necnon Monachos prædictos ſpecialibus fauoribus, & gratiis proſequi volentes, & eorum ſingulares perſonas à quibuſvis excommunicationis, & ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatæ exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutas fore cenſentes, Motu proprio, non ad Abbatis, ſeu Procuratoris Generalium, aut aliorum quorumcunque Superiorum, vel Monachorum eiuſdem Congregationis, aut alterius pro eis Nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtātiam, ſed ex certa ſciētia, & matura deliberatione Noſtris deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnia & ſingula priuilegia, prærogatiuas, fauores, facultates, declarationes, libertates, immunitates, exēptiones, præeminentias, indulta, aliáſque gratias, tam ſpirituales, quàm tēporales cuiuſvis generis, & ſpeciei exiſtentes, tam Caſinen. Ord. S. Benedicti, quā quibuſvis aliis Monachorum Congregationib. earúmque Superioribus, Præſidentibus, Abbatib. Monachis, aliiſq; Regularib. perſonis; necnon Eccleſiis Monaſteriis, & locis Regularib. quibuſcunque tam ſpecialiter, & nominatim, quàm in genere, & per viā cōmunicationis, vel extēſionis, aut alias quomodolibet per quoſcunq; Rom. Pont. prædeceſſor. Noſtros, ſeu Nos, & Sedē Apoſt. eorúmq; & Noſtros de Latere Legatos, & Nūtios, ſufficienti ad id auctoritate ſuffultos, conceſſa, & in futurū per ſucceſſores Noſtros, aut alios auctoritatem habentes, concedenda, & quibus ipſæ

ipſæ Congreg. earúmque Abbates, & alij quocunque nomine nuncupati Superiores, & Monachi, cæteræque perſonæ Regulares de iure, vſu, conſuetudine priuilegio, aut conceſſ. Apoſt. in genere, vel in ſpecie, ac tam coniunctim, quàm diuiſim, ſeu aliàs quomodolibet vtũtur, ftuuntur, potiũtur, & gaudẽt, ac vti, frui, potiri, & gaudere poſſunt, & poterunt quomodolibet in futurum, dummodo tamen ſint in vſu, & non ſint reuocata, aut ſub aliquibus reuocationibus comprehenſa, ac Sacris Canon. & Conc. Trid. Decretis non aduerſentur, Congreg. Cæleſtinorum prædictæ, illiúſque Generali, ac cæteris Abbatibus, Prioribus, & aliis quocũque nomine nuncupatis Superiorib. Monachis, & perſonis Regularibus quibuſcunque, necnon Monaſteriis, Eccleſiis, Domibus, Conuẽtibus, & locis Regularibus quibuſlibet, tenore præſentium perpetuò concedimus, dictáque priuilegia, indulta, immunitates, exemptiones, & gratias ſpirituales, & temporales, huiuſmodi primo d. Congreg. illiúſque Generali, cæteríſque Abbatibus, Prioribus, Monachis, & perſonis prædictis, necnon Eccleſiis, Monaſteriis, & Regularibus locis communicamus, illáque ad eos, & ad illa extẽdimus. Ita quod Congregatio Cæleſtinorum prædicta, illiúſque Generalis, & cæteri Abbates, Superiores, & Monachi, & perſonæ huiuſmodi, earúmque Monaſteria, Prioratus, Grãgiæ, Domus, Eccleſiæ, Oratoria, Collegia, & alia loca Regularia; necnon res, & bona quæcunque præmiſſis omnibus, & ſingulis, non ſolum ad aliarum Congregationum inſtar, ſed pariformiter, & æquè principaliter vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valeant, perinde ac ſi omnia illis, & eorum ſingulis ſpecialiter, & expreſsè, & non ad inſtar, ſed à principio conceſſa, & in primo d. Congreg. fauorem à Sede Apoſt. nominatim emanaſſent. Decernentes præſentes literas nullo vnquam tempore de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, ſeu intentionis Noſtræ, aut alio quopiam de facto notari, impugnari, redargui, ſeu infringi, aut in ius, vel controuerſiam reuocari poſſe, ſed eas ſemper, & perpetuò validas, firmas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuóſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac Congreg. Cæleſtinorum huiuſmodi, illiúſque perſonis & locis Regularibus ſupra expreſſis in omnibus, & per omnia, pleniſſimè ſuffragari. Sicque per quoſcunque Iudices Ordinarios, & Delegatos, etiam Cauſarũ Apoſt. Auditores, vbique iudicari, & diffiniri debere; ac irritũ & inane quidquid ſecùs ſuper his à quoquam quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocircà V. Fratribus Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, aliíſque locorum Ordinariis quibuſcunque, necnon Dilecto filio Cauſarum Curiæ Cam. Apoſt. Auditori per præſentes cõmittimus, & mandamus, quatenùs quilibet eorum, quandocunque per ſe, vel alium, ſeu alios, præſentes literas, & in eis contenta quæcunque vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Abbatis Generalis, & Monachorum Congreg. Cæleſtinorum Ord. S. Benedicti prædictorũ, fuerunt requiſiti, ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defẽſionis præſidio aſſiſtentes, faciãt auctoritate Noſtra eaſdem plenum eorũ ſortiri effectũ, illiſque omnes, quos concernunt pacificè frui, & gaudere non permittentes, quamquã deſuper contra præſentium tenorẽ ſub quouis prætextu, & cauſa, etiam defectu intẽtionis Noſtræ quoſcunque quomodolibet indebitè moleſtari: quin immo quidquid in contrariũ attentari, vel fieri continget, omninò ſemper in priſtinum reponi. Contradictores quoſlibet, & rebelles etiam per quaſcunque de quibuſuis eis videbitur cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, ac alia opportuna iuris, & facti remedia, appellatione poſtpoſita, cõpeſcendo, legitimíſque ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus, cenſuras, & pœnas ipſas etiã iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis. Nõ obſt. præmiſſis, ac piç me. Bonifacij PP. VIII. etiam prædec. Noſtri de vna, & in Cõcilio edita de duabus dietis, dummodò vltra tres dietas aliquis auctoritate præſentiũ ad iudicium non trahatur, aliíſque Apoſt. Conſt. & Ordin. ac Ordinũ, & Congregationum huiuſmodi ſtatutis, ac conſuetudinibus, etiam iuramento, cõfirmatione Apoſt. vel quauis firmitate alia roboratis; priuilegiis quoque indultis, & literis Apoſt. ſub quibuſcunque tenore, & formis, ac cum quibuſvis etiã derogatoriarum derogatoriis, aliíſque efficacioribus, efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis quomodolibet, etiam pluries cõceſſis, cõfirmatis, ac innouatis. Quibus omnibus, etiã ſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorúmque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, ac de verbo ad verbũ, non autẽ per clauſulas generales idẽ importantes, mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma adhoc ſeruanda foret, etiam quòd in eis caueatur expreſsè, quòd illis nullatenùs, aut non niſi ſub certis modo, & forma derogari poſſet, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbũ nihil penitùs omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata, inſerti forent, præſentibus pro ſufficiẽter expreſſis, & inſertis habentes, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteríſque contrariis quibuſcunque, aut ſi aliquibus communiter, aut diuiſim ab Apoſt. ſit Sede

Indultum,

indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſt. non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbū de indulto huiuſmodi mentionem. Verùm quia difficile foret principales literas vbicunque opus eſſet deferri; Volumus, & pariter auctoritate Apoſtolica decernimus, quòd illarū trāſumptis etiam impreſſis manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſ. conſtitutæ munitis, eadē prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Dat. Romæ apud S. Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris, die 14. Aug. 1624. Pont. noſtri, anno 2.

12 Monachorum Montis Oliveti priuilegia, immunitates, & indulta confirmata fuerunt à pluribus Summ. Pontificib. vt iam vidi *in lib. Priuil. eiuſdem Congregationis*, ſed ſpecialiter confirmata, & Motu proprio auctoritate Apoſtolica robnrata fuere a Iulio II. per Bullam eiuſdem, quæ incipit. *Etſi ad vniuerſos*, quæ eſt 12. illius Cōſtit. in *tom. 1. Bullar. nou.* Laërt. Cherub. edita Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1507. Pridie Nonas Iunij, Pontificatus ſui 4. Verba ad rem noſtram ſunt.

Sanè cùm ſicut accepimus, alias plures immunitates, exemptiones, ac diuerſa priuilegia, gratiæ, fauores, & indulta ſpiritualia, ac temporalia per diuerſos Romanos Pōtifices prædeceſſores noſtros præfatæ Congregationis, illiúſque Monaſteriis, locis, perſonis, bonis, & rebus, cōceſſa fuerint; Nos cupientes, vt dilectus filius modernus, ac pro tempore exiſtens Abbas Generalis dictæ Congregationis, ac Monachi præfati eò quietiùs poſſint Domino in eius beneplacitis famulari, eò quò cognouerint huiuſmodi priuilegia, & immunitates pro illorum ſubſiſtentia firmiori, etiam Noſtræ approbationis robore communiri, ac etiam Abbatis, & Monachorum, & Congregationis huiuſmodi commoditatibus, & augmento, ſtatuíque proſpero, & felici, quantum cum Deo poſſumus, ſalubriter conſulere, in ipſóſque Generalem, Abbatem, & Monachos, & Congregationis huiuſmodi ſingulares perſonas à quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, interdicti, aliíſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à iure, vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolutos fore cenſentes, ac omnia, & ſingula priuilegia, gratias, fauores, immunitates, exemptiones, indultáque quæcunque, tam ſpiritualia, quàm temporalia eidem Congregationi, ac illius Monaſteriis, locis, perſonis, ſub quibuſcunque tenoribus conceſſa, illorúmque omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum præſentibus inſererentur, eiſdem præſentibus pro expreſſis habentes, Motu proprio, non ad Abbatis, & Monachorum prædictorum, vel alicuius alterius pro eis Nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de Noſtra mera liberalitate, & ex certa ſcientia, priuilegia, gratias, fauores, immunitates, exemptiones, & indulta huiuſmodi auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium approbamus, & innouamus ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, eáque omnia, & ſingula, inuiolabiliter obſeruari debere decernimus.

Congregatio Monachorum Beatæ Mariæ Montis Virginis ſuorum priuilegiorum confirmationem obtinuit ab Vrbano IV. 5. Idus Ianuarij anno 1263. Pontificatus verò 2. vt legitur in *tom. 1. Bullar. nou.* Laërt. Cherub. *Conſt. 5. eiuſd. Pont.* quæ Conſtitut. incipit. *Cum à Nobis petitur*, edita apud Vrbem Veterem eodem die, & anno ſupradicto; verba ad confirmationem pertinentia ſunt. 13

Et omnes immunitates, & libertates à Romanis Pontificibus prædeceſſoribus Noſtris, vobis, vel Monaſterio veſtro conceſſas, necnon libertates, & exemptiones ſecularium exactionum à Regibus, & Principibus, vel aliis Chriſti fidelibus, rationabiliter vobis, aut Monaſterio veſtro indultas, ſicut ea iuſtè, & pacificè obtinetis, vobis, & per vos eidem Monaſterio auctoritate Apoſtolica concedimus, & confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus.

Cruciferi ſuorum priuilegiorum, exemptionum, indultorum, & omnium gratiarum, tam ſpiritualium, quam temporalium confirmationem per Greg. XIV. aſſecuti ſunt, vt patet in eius Bulla 13 in ordine apud Laër. Cherub. *tom. 1. Bullar. nou.* quæ incipit. *Romanus Pontifex*, ſub Datum Romæ in Monte Quirinali die 12. Iulij anno 1591. Pontific. ſui 1. verba confirmationis ſunt. 14

Nos igitur Congregationem Cruciferorum prædictam, eiúſque Patres, & perſonas quaſcunque ob eorum Regularem diſciplinam ſpecialibus fauoribus, & gratiis proſequi volentes, ac ſingulorum priuilegiorum, & gratiarum, ac literarum deſuper confectarum huiuſmodi tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes: huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, omnia, & ſingula priuilegia, prærogatiuas, conceſſiones, facultates, exemptiones, libertates, immunitates, indulta, indulgentias, cæteráſque gratias ſpirituales dictæ Congregationi Cruciferorum, omnibúſque, & ſingulis tam virorum, quàm mulierum Monaſteriis, Hoſpitalibus, Domibus, & Conuentibus, necnon illorum Prioribus, Superioribus, Officialibus, & perſonis, tam in genere, quàm in ſpecie, ac aliàs quomodolibet, & quandocunque tam per prædictos, quàm alios quoſcunque Romanos Pontifices prædeceſſores Noſtros, ac Sedem Apoſtolicā, quomodolibet conceſſa, necnon deſuper confectas literas,

literas, & ſcripturas quaſcunque & in vſu ſint, & Decretis Concilij Tridentini non aduerſentur, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium perpetuò approbamus, & confirmamus.

15 Ordo Carthuſianorum acquiſiuit à Sixto V. confirmationem indulgentiarum, exemptionum, & priuilegiorum per Bullam eiuſdem Pontificis, quæ incipit. *Pro Noſtra propenſa charitate*, ſub Datum Romæ apud S. Petrum ſub Annulo Piſcatoris, die 3. Nouembris 1578. Pontificatus ſui anno 4. quæ priuilegia fuerant anteà eidem Ordini per diuerſos ſummos Pontifices conceſſa, & confirmata, vt per Emanuël. Roderic. *in nou. collection. Bullar. tom. 2. Bulla* 20. *eiuſdem Sixti.*

Inſuper obtinuit hic Ordo, vt à Sede Apoſtolica multoties ſua priuilegia confirmarentor, tam ab Anteceſſoribus ſupradicti Sixti V. quàm à Succeſſoribus, vt *in lib. priuilegiorum eiuſdem Ordinis pluribus in locis videri poteſt.*

16 Congregatio Sancti Hieronymi de Feſulis, communicationem quam acceperat ab Alexandro VI. & omnia eius priuilegia confirmata, & approbata habuit à Gregorio XIII. die 8. Septembris anno 1573. elicitur ex *Compendio priuilegiorum, verbo communicatio priuilegij, in annot.* Cappue. *verſ. & Gregorius XIII.*

17 Idem Gregorius XIII. in Bulla quæ incipit *Benedictus Dominus Deus Noſter*, ſub Datum Romæ apud S. Petrum ſub Annulo Piſcatoris die 1. Februar. 1578. Pontificatus ſui anno 6. confirmauit omnia priuilegia Ordinis Sancti Baſilij per alios Summos Pontifices conceſſa, vt per Eman. Roderic. *in nou. collect. Bullar. tom. 2. Bull.* 12. *eiuſd. Pontif.*

18 Ordo Præmonſtratenſis Prouinciæ Regnorum Hiſpaniarum habet ſua priuilegia, & indulta per diuerſos Summos Pontifices confirmata; nuper verò fuerunt de nouo confirmata, & approbata per Bullam Clementis VIII. quæ incipit *Romanus Pontifex*, ſub Datum Romæ apud S. Marcum ſub Annulo Piſcatoris die 20 Septembris 1593. Pontificatus ſui anno 2. vt per Eman. Roderic. *in Collect. Bullar. tom.* 2. *Bulla* 20. *eiuſdem Clem.*

19 Ordo S. Hieronymi ſub Regula S. Auguſtini Regnorum Hiſpaniarum, confirmata habet pleraque priuilegia à diuerſis Romanis Pontificibus, & præcipuè à Gregorio XI. Benedicto XIII. Eugenio IV. Martino V. Sixto IV. Pio II. Paulo III. Pio IV. Sixto V. Gregorio XIV. & Innocentio IV. & nouiter à Clemente VIII. per Bullam quæ incipit. *In ſupremo militantis Eccleſiæ ſolio*, Sub Datum Romæ apud S. Marcum die 25. Septembris 1601. Pontificatus ſui anno 10. Eman. Roderic. *in nou. collect. Bullar. pro Regul. tom.* 2. *Bulla* 19. *eiuſdem Clement.*

20 Fratres S. Antonij Viennen. Ordinis S. Auguſtini obtinuerunt confirmationem priuilegiorum à Clemente VII. ab aliis Summis Pontificibus prædicto Ordini conceſſerunt, prout conſtat. ex Bulla eiuſdem Clementis VII. quæ incipit. *Rationi congruit*, ſub Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1523. 6. Kal. Decembris, Pontificatus ſui anno 1. Laërt. Cherubin. *Bullar. nou. tom.* 1. §. 9.

21 Fratres Eremitæ Congregationis B. Petri de Piſis Ordinis S. Hieronymi confirmationem priuilegiorum ſuorum adepti ſunt à Pio V. per Bullam eiuſdem Pontificis, quæ incipit. *Religionis zelus*, ſub Datum Romæ apud S. Petrum ſub Annulo Piſcatoris die 30. Martij 1571. Pontificatus ſui anno 6. ex Laërt. Cherub. *Bullar. nou. tom.* 2. §. 1.

Gregorius XIII. confirmauit priuilegia Ordinis 22
Sanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis Captiuorum: ita teſtatur Bulla eiuſdem Pontificis, quæ incipit. *Regimini militantis Eccleſiæ*, ſub Datum Romæ apud S. Petrum ſub Annulo Piſcatoris die 18. Nouembris 1575. Pontificatus ſui anno 4. quæ priuilegia fuerant eidem Religioni conceſſa, & aliàs confirmata per diuerſos Summos Pontifices, Eman. Roderic. *in nou. collect. Bull. pro Regul. tom.* 2. *Bulla* 29. *eiuſdem Pontificis.*

Religiones Ordinis Prædicatorum Sancti Domi- 23
nici, & Ordinis Minorum S. Franciſci obtinuerunt varias priuilegiorum confirmationes, à diuerſis Romanis Pontificibus, quas confirmationes, hic permixtim, & breuiter propter eaſdem Religiones, & propter multos aliorum Religioſorum Ordines, tam Mendicantium, quàm non Mendicantium cum prædictis communicantes, indicabimus.

Primò fuerunt confirmata priuilegia Fratrum Prædicatorum, & Minorum ſimul ab Alexandro IV. anno Domini 1254. Pontificatus ſui 1. vt apparet in quadam eius Bulla, quæ incipit. *Patris æterni benignitas*, ſub Datum Neapoli, quinto idus Aprilis, eodem anno ſupradicto; habetur hæc confirmatio in *Monum. Ord. prima impr. fol.* 22. *&* 2. *fol.* 24. *conceſ.* 11. *& in Compendio priuil. verb priuilegia Fratrum*, §. 3.

Deinde fuerunt confirmata ſupradicta priuilegia à Clemente IV. anno 1265. Non. Iulij Pontificatus ſui 4. per quamdam Bullam, ſub Datum Viterbij eodem die & anno, ex eodem *Monum. Ord.* 1. *impreſſ. fol.* 30. *& in* 2. *fol.* 31. *conceſ.* 31. *& eodem Compend. priuil. loc. cit.* § 20.

Deinde fuerunt confirmata priuilegia Fratrum Prædicatorum ab Eugenio IV. anno Domini 1431. Idus Aprilis, Pontif. ſui 9. per Bullam, quæ incipit. *Sacræ Religionis ſinceritas*, ſub Datum Florentiæ eodem anno, & die, ex *Suppl. fol.* 75. *conſ.* 239. *& eodem Compend. priuil. loc. cit.* §. 6.

Sixtus IV. confirmauit priuilegia Fratrum Minorum anno Domini 1471. Pont. ſui 1. per Bullam, quæ vocatur Maremagnum, & incipit *Regimini vniuerſalis Eccleſiæ*, ſub Datum Romæ apud S. Petrum, pridie kal. Septembris, ex eodem *Mon. Ord.* 1. *imp fol.* 59. *&* 2. *fol.* 142. *con.* 343. & refertur *in Comp. verbo, priuilegium* §. 10.

Idem Sixtus IV. in eodem Maremagno, diſtrictè inhibuit Prælatis ſub interdicto ingreſſus Eccleſiæ, & ſuſpenſionis à regimine, & adminiſtratione ſuarum Eccleſiarum, ac Rectoribus Eccleſiarum, & aliis quibuſcunque ſub excommunicationis latæ ſententiæ, & priuationis earundem parochialium Eccleſiarum, ac omnium aliorum Eccleſiaſticorum Beneficiorum, quæ obtinuerint, necnon inhabilitatis ad illa, & alia inpoſterum obtinenda, pœnis, eo ipſo per eos, qui contra fecerint, incurrendis, ne Ord. Fratrum Prædicatorum, & Minorum, & illorum Domos, & Profeſſores, præter, aut contra priuilegia, & indulta Rom. Pont. quorumcunque prædeceſſorum eiuſd. Sixti, vel contra ſuarum literarum tenorem, inquietare, ſeu moleſtare præſumant, ex eod. *Mon. Ord.* & refertur in eod. *Comp. verb. priuilegium*, §. 11.

Item Sixtus IV. confirmauit priuilegia Fratrum Prædicatorum, & Minorum ſimul per quamdam aliam (quam communiter auream vocant) editam Romæ apud S. Petrum 7. kal. Auguſti, Pont. ſui ann. 8. quæ incipit *Sacri Prædicatorum, & Minorum Fratrum Ordines*, ex eodem *Mon. Ord.* 2. *impreſſ. fol.* 148. *& in Suppl. fol.* 150. *conc.* 280. & refertur *in Compend priuil. verb. priuilegium*, §. 2.

Iulius II. confirmauit priuilegia Fratrum Minorum, per Bullam Datam Romæ apud S. Petrum 15, kal.

Iunij,

Iunij, Pont. ſui anno 1. quæ incipit *In militantis Eccleſiæ agro*, habetur originaliter in Salmaticenſi D. Franciſci Conuentu, & refertur in *Bullario magno*, nunc denuò Salmaticæ impreſſo anno 1605.

Item Leo X. confirmauit priuilegia Fratrum Minorum per quoddam viuæ vocis oraculum, vt conſtat ex *Supp. fol.* 58. *conc.* 161. & refertur *Comp. priuil.* §. 23.

Clemens VII. confirmauit priuilegia Fratrum Minorum, prout patet ex ſua Bulla, quæ refertur *in Compend. verb. priuilegia Fratrum* §. 32. & *verba communicatio priuilegij*, §. 19. quæ incipit *Dum fructus vberes*, ſub Datum anno Domini 1525.

Iulius III. confirmauit priuilegia Fratrum Minorum, per eius Bullam, quæ incipit *Dum Regularis vitæ ſtudium*, ſub Datum Romæ apud S. Petrum ſub Annulo Piſatoris, Pontificatus ſui anno 1. & refertur *in Bullario magno citato.*

Idem Iulius in quadam alia ſua Bulla, quæ incipit. *In ſacra B. Petri Sede*, ſub Datum Romæ apud S. Petrum ſub Annulo Piſcatoris die 10. Iulij anno Dom. 1551. Pontif. ſui anno 2. confirmauit priuilegia Fratrum Prædicatorum, ex *ſuprad. Bull. magno.*

Paulus IV. confirmauit priuilegia Fratrum Minorum, & Monialium S. Claræ, necnon, & Fratrum, de Pœnitentia nuncupatorum, per Bullam, quæ incipit. *Ex clementi Sedis Apoſtolicæ prouiſione*, habetur *in Bullario magno ſupradicto.*

Pius IV. confirmauit omnia ſupradicta priuilegia per ſuam Bullam, quæ etiam incipit, *ex clementi Sedis Apoſtolicæ prouiſione*, ſub Datum Romæ apud S. Petrum ſub Annulo Piſcatoris die 27. Aprilis anno Dom. 1561. Pontificatus verò 2. & habetur in *Bullario ſupradicto*; ſed poſtea in alia Bulla, quæ incipit. *In Principis Apoſtolorum*, poſita in confirmatione Concilij Tridentini, reuocauit omnia priuilegia, quæ contrariantur dicto Concilio Tridentino.

Pius V. confirmauit omnia priuilegia Mendicantium, per Bullam, quæ incipit. *Et ſi Mendicantium*, ſub Datum Romæ apud S. Petrum, anno Domini 1577. Kal. Iulij, Pontificatus ſui 2. extat *in ſupradicto Bullario magno.*

Gregorius XIII. confirmauit omnia priuilegia Fratrum Minorum, & Monialium S. Claræ, ac Tertiariorum per Bullam, quæ incipit, *Ex benigna Sedis Apoſtolicæ prouiſione*; ſub Datum Romæ apud S. Petrum anno Domini 1575. die 21. Menſis Martij, Pontificatus ſui 3. habetur *in ſupradicto Bullario magno.*

Idem Pontifex anteà per aliam ſuam Bullam, quæ incipit; *In tanta rerum, & negotiorum mole*, ſub Datum Romæ apud S. Petrum anno Domini 1573. Kal. Martij, Pontificatus ſui 1. omnia prius per Pium V. conceſſa Fratribus Mendicantibus reuocauerat, & ad terminos iuris communis, & ad decreta Concilij prædicti reduxerat.

Sixtus V. confirmauit omnia priuilegia prædicta Fratrum Minorum de Obſeruantia, & Monialium S. Claræ, necnon Fratrum de Pœnitentia, per Bullam, quæ incipit: *Mendicantium Ordines*, ſub Datum Romæ apud S. Marcum ſub Annulo Piſcatoris die 3. Octobris, anno 1587. Pontificatus ſui 3. vide *in Bullario ſupradicto.*

Clemens VIII. confirmauit omnia priuilegia prædictorum Fratrum Minorum de Obſeruantia, Monialium S. Claræ, necnon Fratrum, Tertiariorum, alias Fratrum de Pœnitentia nuncupatorum, per Bullam, quæ incipit. *Ratio paſtoralis officij*, ſub Datum Romæ apud S. Petrum ſub Annulo Piſcatoris die 26. Decembris, anno Domini 1597. Pontificatus ſui 6. ex *ſupradicto Bullario magno.*

Paulus V. confirmauit omnia priuilegia Fratrum Minorum per quamdam ſuam Bullam, quæ incipit. *Iniuncti Nobis Paſtoralis*, Pontificatus ſui anno 3. ex eodem *Bullario magno.*

Ordo B. Mariæ de Monte Carmelo, cum aliis Ordinibus Mendicantium, ſicut habet communicationem priuilegiorum, vt *Diſput. anteced. Quæſ.* 1. dictum eſt, ita etiam habet confirmationem eorumdem priuilegiorum in vigore Bullæ Pij V. editæ anno 1557. ſub Datum Romæ apud S. Petrum die 1. Octobris, Pontificatus ſui 2. quæ incipit. *Romanus Pontifex, tam vniuerſalis*, extat apud Laert Cherub. *tom.* 2. *Bullar. noui Conſtit.* 44. *eiuſdem Pontif.* 24

Ordo Seruorum B. Mariæ per eamdem Bullam Pij V. ſuorum priuilegiorum, gratiarum, & indultorum confirmationem, aliáſque prærogatiuas obtinet, necnon per alios Summos Pontifices, vt *in lib. ſuorum priuil. apparet.* 25

Ordo Eremitarum S. Auguſtini obtinuit confirmationem priuilegiorum, alias ſibi à diuerſis Summis Pontificibus conceſſorum, à Iulio II. per Bullam eiuſdem Pontificis, quæ incipit. *Dum fructus vberes*, ſub Datum Romæ apud S. Petrum ann. Incarnationis Dominicæ 1507. die 7. Iulij, Pontificatus ſui 4. refertur ab Eman. Roder. *in nou. collect. Bullar. pro Regul. tom.* 2. *Bulla* 9. *eiuſdem Pontificis.* 26

Ordo Minorum Conuentualium S. Franciſci accepit à Paulo III. confirmationem priuilegiorum quæ dicto Ordini anteà per diuerſos Summos Pontifices fuerant conceſſa: vide Bullam eiuſdem Pontificis, quæ incipit. *Exhibita nobis*, ſub Datum Romæ apud S. Petrum ſub Annulo Piſcatoris die 27. Octobris 1540. Pontificatus ſui anno 6. Eman. Roderic. *in nou. collect. Bullar pro Regul. tom.* 2. *Bulla* 5. *Eiuſdem Pontificis.* 27

Pius V. in Bulla quæ incipit *Romanus Pontifex*, ſub Datum Romæ apud S. Petrum ſub Annulo Piſcatoris die 19 Nouembris 1567. Pontificatus ſui 2. declarauit Congregationem S. Hieronymi Ieſuatorum inter Ordines Mendicantium comprehendi, & illorum priuilegiis gaudere, necnon Mendicantium priuilegiorum confirmationem, virtute eiuſdem Bullæ; obtinere, Roderic. *in nou. collect. Bullar pro Regul. tom.* 2. *Bulla* 23. *eiuſdem Pontificis.* 28

Poſteà Gregorius etiam XIII. confirmauit ſupradicta priuilegia, anno Domini 1578. Pontificatus ſui 6. die 1. Februarij, ex eod. Eman. Roderic. *tom.* 1. *qq. Regul. quæſt.* 8. *art.* 2. ipſe enim Gregorius, priuilegiorum, facultatum, exemptionum, immunitatum, indultorum, & cuiuſuis ſint generis indulgentiarum, per quoſcunque Romanos Pontifices eius prædeceſſores, quibuſuis etiam ſpecialibus rationibus conceſſorum tenores pro expreſſis habens, omnia, & ſingula priuilegia, facultates, & gratias, exemptiones, & immunitates, libertates, indulgentias, atque peccatorum remiſſiones, circa tamen clauſulam porrigendi manus adiutrices, & conceſſiones, etiam per ipſam Congregationem ſufficiente ad id facultate ſuffultam ad dictæ Congregationis aggregatos, inſraternatos nuncupatos, extenſa, atque indulta prædicta quomodocumque, & qualitercunque conceſſa, & approbata, quatenus ſunt in vſu, & Sacris Canonibus Concilij Tridentini non ſunt contraria, ex certa ſcientia, denuò in perpetuum, Apoſtolica auctoritate approbauit, & confirmauit, illiſque perpetuæ, & inuiolabilis firmitatis robur addidit.

Ordo Minimorum S. Franciſci de Paula ſortitus eſt à Iulio III. confirmationem immunitatum, gratiarum, & priuilegiorum, per alios prædeceſſores ſummos Pontifices eidem Ordini conceſſorum, per Bullam eiuſdem Pontificis, quæ incipit: *Dilectis filiis*, ſub Datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis

Dominicæ 1553. 15. Kalend Maij, Pontificatus ſui 4. Eman. Roderic. *in nou. collect. Bullar. pro Regul. tom. 2. Bulla 6. eiuſdem Pontif.*

Aliæ multæ confirmationes priuilegiorum huius Ordinis videri poſſunt apud Laurentium de Peirinis, *in ſuo opere nuper edito*, vbi de illuſtratione, & declaratione priuilegiorum prædicti Ordinis, doctiſſimè ſcribit. Videatur præcipuè *in tom.* 1. §. 4. *fol.* 73. & §. 6. *fol.* 77. & *fol.* 173. & *fol.* 189. & 525. & *tom.* 2. eiuſdem operis, *fol.* 4. & *fol.* 71. & 74. 224. 265. 267. & 301. & 397. & 476.

30 Sixtus IV. omnia priuilegia Fratribus Tertij Ordinis S. Franciſci, qui de Pœnitentia nuncupantur, confirmauit, anno Incarnationis 1471. 5. Kal. Decembris, Pontif. ſui 1. ex *lib. priuilegiorum Tertij Ordinis S. Franciſci*, in his præciſis verbis,

Nos igitur ad commoda, profectum, & ſalutem Fratrum dicti Ordinis, operoſa meditatione intendentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, priuilegia, facultates, indulta, & gratias, Fratribus antedictis (vt præmittitur) conceſſa, ac omnes, & ſingulas locorum receptiones per eos factas, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium approbamus, & confirmamus.

Et Iulius II. anno Incarnationis Dominicæ 1508. 6. Idus Ianuarij, Pontificatus ſui ſexto, confirmauit omnia priuilegia, quæ ſupradictus Sixtus IV. Eugenius IV. Nicolaus V. & Paulus II. eidem Ordini contulerat, ex *eod. lib. priuileg. pag.* 56.

31 Fratres deuoti Ioannis Dei, confirmationem ſuorum priuilegiorum, immunitatum, & exemptionum, conſecuti ſunt per memorabilem Bullam Pauli V. quæ incipit, *Romanus Pontifex, &c.* editam à Paulo V. fel. rec. 16. Martij, anno 1619. Pontificatus verò 14. ſub Datum Romæ apud S. Mariam Maiorem; quæ tota per extenſum, propter alias rationes, poſita eſt *Diſput.* 15. *huius primi tomi, Quæſit.* 4.

32 Societas IESV, etſi per multos Summos Pontifices magna ſua priuilegia confirmata retineat, præ cæteris tamen, confirmata, roborata, & approbata fuerunt ſimul cum omnibus facultatibus, exemptionibus, immunitatibus, gratiis, & indultis, motu proprio, certáque ſcientia, ac de plenitudine Apoſtolicæ poteſtatis, à Gregorio XIII. vt eius literæ in *lib. literarum Apoſtolicarum eiuſdem Societatis, pag.* 217. *&* 232. & *in Comp. eiuſdem Societatis, verb. priuilegium,* §. 11. & *verb. communicatio gratiarum, & verb. Generalis, §. octauò teſtantur.*

33 Clericorum Regularium de Sommaſcha, priuilegia confirmata ſunt à Clemente VIII. per Bullam, quæ incipit. *Decet ex benignitate Sedis*, anno 1593. ſub. Datum Romæ apud S. Marcum, 6. Kal. Maij Pontificatus ſui 2. & eſt 22. *Conſtit. eiuſd. Clementis VIII. in 3. tom. Bullar. nou.* Laërtij Cherub. §. 2. in his verbis,

Omnia, & ſingula præfata, & quæcunque alia priuilegia, exemptiones, immunitates, conceſſiones, facultates, prærogatiuas, fauores, & gratias, præfatæ Congregationi, ſingulíſque illius domibus, Conuentibus, Collegiis, Eccleſiis, Capellis, Oratoriis, Hoſpitalibus, necnon Præpoſito Generali, aliíſque Superioribus, & perſonis, tam profeſſis, quàm non profeſſis, ac familiaribus domeſticis, eíſque aliàs quomodolibet inſeruientibus, tam per ſupradictos, quàm alios Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac Nos, & Sedem Apoſtolicam, eiúſque auctoritate quomodolibet conceſſa, ac deſuper confectas literas, omniáque in eis contenta, necnon etiam omnia, & ſingula ſtatuta, ordinationes, regulas, & conſtitutiones in vniuerſa Congregatione præfata, hucúſque editas, licitas tamen, & honeſtas, ſacríſque Canonibus, & Concilio Tridentino minimè contrarias, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuò approbamus, & confirmamus, illíſque omnibus, & ſingulis Apoſtolicæ firmitatis robur adiicimus, ſupplentes omnes, & ſingulos, ac quoſcunque, & qualeſcunque iuris, & facti, ac etiam ſolemnitatum, & aliàs quantumuis ſubſtantiales etiam de neceſſitate exprimendos defectus, ſi qui in eis, aut eorum aliquo, quomodolibet interuenerint.

Clerici Regulares Theatini, confirmationem ſuorum priuilegiorum à Clemente VII. conceſſorum, obtinuerunt à Paulo III. die 17. Nouembris 1536. Pontif. ſui anno 3. & à Iulio III. die 10. Iunij 1551. Pontific. ſui anno 2. & à Paulo IV. die 7. Octobris, Pontificatus ſui anno 1. Statuit enim iſte Summus Pontifex, vt omnia priuilegia, gratiæ, indulgentiæ, prærogatiuæ, indulta, & exemptiones, tam per ipſum conceſſa prædictæ Congregationi, quàm per alios, & tunc inpoſterum concedenda, toties integrata, confirmata, & innouata, ac in priſtinum ſtatum reſtituta eſſe cenſerentur, quoties per eundem Paulum IV. & Sedem prædictam, alia quæcunque priuilegia, aliis Congregationibus, & quorumuis Ordinum Religioſis, & Monachis conceſſa, & concedenda, reintegrari, confirmari, vel innouari, & in priſtinum ſtatum reſtitui contingeret; etiam noſtræ Congregationi conceſſit, & indulſit, cum Decreto, & clauſulis, modo, & forma tunc expreſſis. Non obſtante *Bulla in die Cœnæ Domini* legi conſueta. 34

Et confirmata fuerunt eadem priuilegia, abſque vlla limitatione à Pio V. anno 1567. Idibus Februarij; à Gregorio verò XIV. anno 1591. die 5. Aprilis, fuerunt confirmata cum hac clauſula, *dummodo ſub aliquibus reuocationibus non comprehendantur*: & prætereà iiſdem conceſſit priuilegium communicationis omnium priuilegiorum abſque vlla limitatione.

Poſtremò à Paulo V. die 4. Aprilis 1612. Pontificatus ſui anno 7. fuerunt confirmata eadem priuilegia (his verbis.

Omnia, & ſingula priuilegia, facultates, exemptiones, immunitates, gratias, & indulta principaliter, vel per communicationem, aliàs quomodolibet Congregationi, & Clericis prædictis, per quoſcunque Romanos Pontifices, etiam prædeceſſores Noſtros, ac Sedem Apoſtolicam, conceſſa, quorum tenores præſentibus pro expreſſis haberi volumus, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium perpetuò confirmamus, & approbamus, illíſque perpetuæ, & inuiolabilis Apoſtolicæ firmitatis robur adiicimus, eáque omnia, & ſingula innouamus, & de nouo concedimus; ac omnes, & ſingulos tam iuris, quàm facti defectus, ſi qui deſuper quomodolibet interuenerint, ſupplemus, &c.

Non

Non obſtantibus felic. record. Bonifacij Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri de vna, & in Concilio Generali edita de duabus dietis, dummodo vltrà tres dietas aliquis auctoritate præſentium, ad Iudicium non trahatur, aliiſque Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac Decretis per quoſcunque Romanos Pontifices, ſimiliter prædeceſſores Noſtros, etiam viuæ vocis oraculo, aut aliàs quomodolibet editis, necnon aliorum Ordinum, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate, aliàs roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, quibuſcunque perſonis, ſub quibuſuis verborum formis, & tenoribus, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum, derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, ac irritantibus, & aliis Decretis in contrariū præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innouatis; Quibus omnibus,& ſingulis, etiam ſi de illis, eorúmque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, ac de verbo ad verbum mentio habenda foret, eorum omnium, & ſingulorum tenorem præſentibus pro plenè, & ſufficienter expreſſis, & ad verbum inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat, ſpecialiter, & expreſsè derogamus,cæteriſque contrariis quibuſcunque. Datum Romæ,&c.

Refertur *in Compend. priuil. Congr. Cleric. Regul. tit. confirm. priuil.* §. 3.

35 Congregationes, & Religiones non Mendicantes, ſuorum priuilegiorum confirmationem obtinuerunt, & præcipuè à Clemente VIII. vt patet in eius *Bulla*, quæ incipit. *Cùm ſuperiore anno*, quam retulimus per extenſum, propter rationabiles cauſas, *Diſp.* 16. *huius primi tomi, in fine Quæſit.* 22. hîc verò Bulla Pauli V. prædictarum Duodecim Congregationum non Mendicantium priuilegia confirmans per extenſum, (quia alibi non habetur) inferitur.

PAVLVS PAPA V.

Ad futuram rei memoriam.

NVper, vt chariſſimo in Chriſto filio noſtro Ferdinando Romanorum Regi, in Imperatorem electo, ac dilectis filiis Catholicis Germaniæ, & vicinarum Prouinciarum, aduerſus ſeditiones, rebelliones, & Hæreticorum motus, opem ferremus, quòd ſanè aliter facere non poteramus; ſex decimas à perſonis Eccleſiaſticis beneficia Eccleſiaſtica, aut ſuper eorum redditibus penſiones annuas obtinentibus, & percipientibus intra triennium perſoluendas, ac aliàs ſub certis modo, & forma tunc expreſſis, impoſuimus. Ab eiſdem verò decimis perſoluendis, infraſcriptas duodecim Regulares Congregationes, exemptiones, & libertates, aliàs à fel. rec. Pio Papa V. prædeceſſore Noſtro, dum cum Camera Apoſtolica de ſubſidio ordinario concordarunt, conceſſa, frui, & gaudere debere voluimus, & declarauimus, eáſque ab ipſarum decimarum ſolutione nominatim exemimus, & liberauimus, prout in Noſtris ſub plumbo deſuper expeditis literis, quarum tenores præſentibus, pro expreſſis haberi volumus, pleniùs continetur. Subinde verò, vt eidem Ferdinando Regi, in Imperatorem electo, & Catholicis prædictis pleniùs opem ferre valeremus, eaſdem Congregationes requiſiuimus, vt ſummam 100. mill. ſcut. monetæ Romanæ, Nobis ad effectum prædictum perſoluerent. Vnde & ipſæ Congregationes ſummam huiuſmodi, quantò minori incommodo fieri poteſt, ac citiùs ſoluere, vt res poſtulat, valeant, quantum cum Domino puſſumus, prouidendum cenſuimus. Cùm verò à Miniſtris Noſtris Cameralibus, qui negotium cum earumdem Congregationum Procuratoribus conſultarunt, relatum Nobis fuerit, Congregationes ipſas, quæ ſummàm prædictam in promptu habent, nulla alia minùs damnoſa,& diſpendioſa ratione eamdem ſummam congerere poſſe, quam ſi Nos eiſdem Procuratoribus ſummam 100. mill. ſcutorum huiuſmodi ad cenſum perpetuum redimibilem, vel infraſcripto, ſeu quouis alio licito contractu, vt infrà accipiendi licentiam, & facultatem tribueremus. Idcircò Motu proprio, & ex certa ſcientia Noſtra Congregationibus prædictis, Caſinenſium nimirum, & Montis Oliueti, Ordinis Sancti Benedicti, Lateranenſium Canonicorum Regularium, ſub Regula Sancti Auguſtini, Carthuſianorum, Camaldulenſium, Cæleſtinorum, Sancti Saluatoris Bononienſium, etiam Canonicorum Regularium, Vallis Vmbroſæ, Cruciferorum, & S Georgij in Alga, pariter Canonicorum Regularium, Ciſtercienſiúmque Lombardiæ, & Sancti Hieronymi, earúmque Procuratoribus Generalibus, quamuis ad hoc ſpeciale mandatum non habeant, vel eorum ſubſtitutis, vt cum interuentu dilecti filij noſtri, & Cameræ Apoſtolicæ Theſaurarij Generalis, etiam abſque ſcientia, participatione, mandato ſpeciali, vel generali, aut conſenſu Abbatum, & Priorum Generalium, ſeu aliorum quorumcunque Superiorum, & Officialium quocunque nomine nuncupatorum, earumdem Congregationum, immo ipſis inuitis, & reclamantibus ſummam 100. mill. ſcutorum, huiuſmodi pro rata ſingulas Congregationes tangentem à quibuſcunque perſonis, ſeu mercatoribus, eorum fidem ſequi volentibus, & meliorem conditionem offerentibus ad cenſum perpetuum redimibilem; ſeruata tamen for-

ma Conſtitutionis dicti Pij V. prædeceſſoris, ſuper creandis cenſibus editæ, ſeu alio quouis licito, & ſacris Canonibus non improbato contractu accipere, illámque penes Depoſitarium Noſtrum Generalem, ſeorſum ab aliis noſtris pecuniis deponere; itaut inde amoueri, nec in alios, quàm ſupradictos vſus, conuerti valeant, ac taxam aliquam inter ſe, pro cuiuſque ipſorum facultate redditum annuorum pro ſoluenda 100. mill. ſcut. huiuſmodi, ſummam conſtituere, aut aliàs ratam partem redditum, prout cuilibet ex Congregationibus prædictis minùs incommodum, & damnoſum eſſe, ac magis expedire iudicauerint, aſſignare, dictámque ratam Monti Nouennali, aut Religionum applicare, quæ ſufficiat pro dicta ſumma 100. mill. ſcutorum congregandam, factáque taxa huiuſmodi, eamdem Monti Nouennali, aut Religionum prædicto, vltra alias taxas, quæ ſingulæ Congregationes hactenus ſoluerunt, & ſoluere obligatæ ſunt aſſignare, & incorporare; ac ſuper taxa, ſeu rata ſic facienda, aſſignanda, & incorporanda totidem loca prædicto Monti cedere, quot pro ſumma prædicta 100. mill. ſcutorum congerenda, neceſſaria erunt. Necnon eiſdem omnibus Procuratoribus Generalibus, ſeu eorum Subſtitutis, poſtquam taxa huiuſmodi facta fuerit, tam pro emptoris, ſeu emptorum cenſuum prædictorum, ſeu eorum, qui pro congerenda ſumma 100. mill. ſcutorum, huiuſmodi aliquam pecuniarum ſummam eiſdem Procuratoribus, aut eorum ſubſtitutis in quibuſcunque cedulis bancharíis, cambiis, obligationibus, & contractibus, & quibuſuis pecuniarum huiuſmodi receptionibus fideiuſſerint, & interuenerint, ſecuritate, reuelatione, & indemnitate, quàm ſuper taxa inter ipſas Congregationes pro rata quarumlibet ſuarum Congregationum reſpectiuè tangente; nominatim dictas Congregationes vnuſquiſque Procurator Generalis, ſeu eius Subſtitutus, videlicet ſuam, etiamſi ab ea ſpeciale, aut generale mandatum in Capitulo Generali, aut aliàs iuxta Conſtitutiones ipſarum Congregationum factam non habeat; omniáque, & ſingula earumdem Congregationum bona mobilia, & immobilia, vbilibet exiſtentia, præſentia, & futura principaliter, & inſolidum ipſarum Congregationum nominibus; omni meliori modo, ac in ampliori forma Cameræ Apoſtolicæ obligare, & ſpecialiter hypothecare. Necnon ſuper præmiſſis, & illorum quodlibet, & eorumdem præmiſſorum, & cuiuſlibet ipſorum occaſione, quæcunque Inſtrumenta cum quibuſuis ſubmiſſionibus, renunciationibus, fideiuſſionibus, promiſſionibus, iuramentis, cautionibus, conditionibus, cautelis, decretis, & clauſulis ſolitis, & conſuetis, ac aliàs neceſſariis, & opportunis dicto Theſaurario, ac partibus ipſis bene viſis celebrare, aliáque pro perſonatum, & Mercatorum, ac etiam pro maiori Montis prædicti, illiúſque Collegij, & omnium, qui ſuas pecunias in eodem Monte collocauerint, ſecuritate, ac aliàs ſuper his neceſſaria, & quomodolibet opportuna, etiamſi talia forent, quæ ſpecificam, indiuiduam, & expreſſam requirerent mentionem, facere, & exequi, ac vlterius ipſis modernis, & pro tempore exiſtentibus prædictarum Congregationum Procuratoribus Generalibus, ſeu eorum ſubſtitutis, vt in earum quiſque Congregationibus, taxam, vt præfertur, faciendam pro rata eas reſpectiuè tangente, inter Monaſteria, & Conuentus earum diuidere, & ab illis exigere, & Depoſitario dicti Montis, quem ipſas Congregationes, tam pro præſenti additione, quàm pro prima dicti Montis erectione, & illius additione, aliàs facta, etiam modernum Depoſitarium, niſi Depoſitarium ipſum, titulo forſan oneroſo, obtineat, ad eorum libitum amouendo, deputare poſſe concedimus quotannis, prout de antiquis taxis, ſeu ratis fieri conſueuit, conſignare cum facultatibus, & auctoritatibus ſolitis liberè, & licitè poſſint, & valeant, ac omninò reſpectiuè teneantur, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium plenam, liberam, & amplam facultatem, & auctoritatem concedimus, & impartimur. Prætereà pro maiori Montis prædicti, illiúſque Collegij Montiſtarum, necnon eorum, qui pecunias ſuas in dicto Monte collocabunt, cautela, & ſecuritate, ex nunc pariter, prout ex tunc, poſtquam dictus Mons vigore præſentium ad quamlibet locorum quantitatem auctus fuerit, quòd tam antiqua, quàm noua loca augenda huiuſmodi, vnum, idémque Montis corpus, ac vltimorum locorum emptores, cum antiquis Montiſtis vnum, idémque Collegium, abſque aliqua prorſus ratione prioritatis, ſeu poſterioritatis differentia conſtituant. Ac poſteriora loca, illorúmque emptores, omnibus, & ſingulis, gratiis, exemptionibus, libertatibus, immunitatibus, & priuilegiis, quibus antiquiora loca, illorúmque poſſeſſiones, iuxta dicti Montis erectionis formam vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poſſunt, & poterunt in futurum pariformiter, & æquè principaliter vti, potiri, & gaudere poſſint, valeant, & debeant in omnibus, & per omnia, abſque aliqua ſimiliter differentia, ſtatuimus, & ordinamus, volumúſque etiam, ac eiſdem Procuratoribus generalibus, ſeu eorum Subſtitutis concedimus, vt loca prædicta Montis, vigore præſentium augendi, cum

cum interuentu dicti Theſaurarij Generalis cuicunque mercatori, ſeu aliis perſonis, meliorem conditionem offerentibus, pretio inter eos conueniendo vendere, & alienare, pretiúmque inde redigendum, vt præfertur, & non aliàs deponere liberè ſimiliter, & licitè poſſint, ac etiam omninò teneantur, facultatem ſimiliter impartimur. Et nihilominus omnia, & ſingula præmiſſa, ac alia eorum vigore per dictas Congregationes, ſeu earum Procuratores Generales, aut illorum Subſtitutos, cum interuentu dicti Theſaurarij Generalis, & inſtrumenta deſuper celebranda, cum omnibus in illis contentis; licitis tamen, & honeſtis, ac ſacris Canonibus non improbatis, ex nunc, prout ex tunc, poſtquam facta, & celebrata fuerint auctoritate, & tenore prædictis approbamus, & confirmamus, illíſque inuiolabilis Apoſtolicæ firmitatis robur adiicimus. Ac omnes, & ſingulos, tam iuris, quàm facti, ac etiam ſubſtantialium forſan ſolemnitatum, quomodolibet omiſſarum defectus, ſi qui in eiſdem interuenerint, præcipuè verò defectus mandatorum ſpecialium, ac generalium ad præmiſſa facienda requiſitorum, motu, & ſcientia ſimilibus, pari auctoritate, & tenore ſupplemus; declarantéſque per huiuſmodi ſubuentionem, Nobis, vt præfertur, faciendam, priuilegiis, immunitatibus, exemptionibus, & gratiis, tam per prædictum Pium prædeceſſorem, per eius literas, ſub Datum, anno 1570. 14. Kalendas Aprilis, Pontificatus ſui anno 6. quàm per piæ memoriæ Clementis Papæ VIII. ſimiliter prædeceſſoris Noſtri literas, ſub Annulo Piſcatoris, die 5. Maij 1595. ac etiam per alias eiuſdem Clementis prædeceſſoris literas in forma motus proprij, de anno 1597. ſeu aliàs eiſdem Congregationibus conceſſis; nullatenus præiudicatum ſit, aut eſſe cenſeatur, immo priuilegia, immunitates, exemptiones, & gratias prædictas, ac etiam omnes, & quaſcunque alias gratias, immunitates, & priuilegia per quoſcunque prædeceſſores Noſtros, quomodolibet conceſſa; quatenus tamen ſint in vſu, & decretis ſacri Concilij Tridentini non aduerſentur, harum ſerie, quatenus opus ſit, de nouo confirmamus, approbamus, & innouamus, illáque eiſdem Congregationibus inuiolabiliter obſeruari mandamus, etiamſi tam literæ prædictæ Pij V. quàm Clementis prædeceſſorum huiuſmodi, & aliæ quæcunque ſuper præmiſſis in Camera Apoſtolica regiſtratæ non eſſent. Non obſtante Conſtitutione ſimilis memoriæ Pij IV. pariter prædeceſſoris Noſtri, de quibuſcunque literis, & gratiis intereſſe Cameræ concernentibus, regiſtrandis. Volentes etiam, quòd præſentes Noſtras in eadem Camera regiſtrare, ſeu regiſtrari facere, minimè teneantur. Decernentes inſuper, ea omnia & ſingula valida, firma, & efficacia eſſe, & fore, ſuóſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere debere, ac per omnes, & ſingulas Congregationes prædictas perinde, ac ſi Procuratores, ſeu eorum ſubſtituti prædicti, illas cum ſpeciali earum mandato obligaſſent, ac alios omnes, ad quos ſpectabit obſeruanda eſſe; præſentéſque literas, nullo vnquam tempore etiam ex eo, quòd prædictæ Congregationes, & quicunque alij, ad quos ſpectat præmiſſis expreſsè, & nominatim nõ conſenſerint, aut aliàs quomodolibet de ſubreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis Noſtræ, vel alio defectu notari, impugnari, inualidari, infringi, in ius, vel controuerſiam reuocari, aut ſub illis reuocationibus, ſuſpenſionibus, reductionibus, limitationibus, aut modificationibus comprehendi minimè poſſe; niſi de earundem præſentium toto tenore ſpecialis, & ad verbum expreſſa mentio facta fuerit. Sicque per quoſcunque Iudices Ordinarios, & delegatos, etiam Cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ac ipſius Cameræ Apoſtolicæ Præſidentes, & Clericos, ac S. R. E. Camerarium, Theſaurariúmque prædictum, & alios dictæ Cameræ Miniſtros, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca dilectis filiis Noſtro, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Camerario, & Theſaurario Generali, prædictis, ac Cauſarum Curiæ Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, per præſentes committimus, & mandamus, quatenus ipſi, vel duo, aut vnus eorum per ſe, vel alium, ſeu alios eaſdem præſentes, & in eis contenta quæcunque ſolemniter publicantes, ac in præmiſſis omnibus, & ſingulis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate Noſtra præmiſſa omnia, & ſingula in præſentibus expreſſa, & illarum vigore facienda quæcunque ab omnibus, ad quos ſpectat, inuiolabiliter obſeruari. Contradictores quoſlibet, & Rebelles, in præmiſſis, & non parentes, per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aliáque opportuna iuris, & facti remedia omni, & quacunque appellatione, reclamatione, & recurſu poſtpoſitis, compeſcendo. Inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit auxilio Brachij ſecularis, non obſtantibus quibuſuis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, præſertim felic. record. Symmachi, Pauli II. Pauli IV. Pij V & aliorum quorumcunque Romanorum Pontificum

cum prædeceſſorum Noſtrorum, de rebus Eccleſiæ non alienandis, earúmque quoque Congregationum, & cuiuſlibet earum, Monaſteriorumque ſingularium ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roborans, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, etiam in vim contractus, aut motu proprio, vel conſiſtorialiter eiſdem Congregationibus, illarúmque Superioribus, & perſonis ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, ac aliis decretis in genere, vel in ſpecie, ac aliàs in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, approbatis, confirmatis, & innouatis: quibus omnibus, & ſingulis, etiam pro ſufficienti eorum derogatione de illis, eorúmque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, & de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales, idem importantes, mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma, ad hoc ſeruanda foret, tenores huiuſmodi præſentibus, pro plenè, & ſufficienter expreſſis, & ad verbum inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem, ſub Annulo Piſcatoris, die 1. Maij, 1620. Pontificatus Noſtri anno 15.

36 Ex his ſatis conſtat, priuilegia tam Mendicantium, quàm non Mendicantium, confirmata eſſe. De priuilegiis non Mendicantium (& præſertim Duodecim Congregationum) non ſolùm probatur per particulares Summorum Pontificum Conſtitutiones, eadem priuilegia confirmantes; ſed etiam per ſpeciales Bullas Clementis VIII. & Pauli V. pro duodecim Congregationibus confectas, ſuperiùs relatas.

De priuilegiis verò Mendicantium, dicendum eſt cum Ioan. Bapt. Confect. *in Summar. priuil. Ord. Mendic. cap.* 4. illa iam eſſe firma, & illæſa, non ſolùm ex Decreto Concilij Tridentini, ſed etiam per alios Summos Pontifices, *quatenus tamen Sacris Canonibus Concilij Tridentini non ſint contraria*, quæ quidem clauſula eſt intelligenda, non de Canonibus, in corpore iuris; nempe in Decretis, & Decretalibus clauſulis, ſed de Sacris Canonibus, & decretis Concilij Tridentini, duntaxat; nec obſtat prædictis priuilegiis Conſtitutio illa Gregorij XIII. qua priuilegia omnibus Regularibus conceſſa, reuocantur, quia per aliam ſuam poſteriorem Bullam confirmauit priuilegia, præſertim Ordinis Sancti Franciſci, vt fatetur ipſemet Confect. *loco cit.* ac etiam confirmauit multa alia priuilegia aliorum Ordinum, vt per ipſius Conſtitutiones apud Laërt Cheruh. *tom.* 2. *Bullarij noui*, poſitas, legentibus patet.

Vnde concludit prædictus Auctor, quòd Regulares, omnibus, & ſingulis priuilegiis, tam per breue, quàm viuæ vocis oraculo, necnon per ſupplicationem cum clauſula, quòd ſola ſignatura ſufficiat in iudicio & extra, etiam in foro conſcientiæ, veluti confirmatis, & innouatis, frui, & vti liberè, & licitè poſſunt.

Sed de hac re inferiùs, dum de reuocatione prædictorum priuilegiorum in Concilio Lateranenſi facta, & per alios Pontifices, & poſtremo in Concilio Tridentino renouata, ſimulque de eorumdem priuilegiorum reualidatione, & confirmatione ſermonem habebimus.

Cùm enim priuilegia Regularibus, & aliis exem- 37
ptis à Papa conceſſa, poſſint ab eius Succeſſoribus
ad eorum libitum in totum, vel in partem, reuoca-
ri, penitùs tolli, vel moderari, ſeu limitari, eò quòd
Summorum Pontificum manus à prædeceſſore ligari
nequaquam poſſunt; ideo Regularium, & aliorum 38
exemptorum priuilegia immutabilia non ſunt, niſi
in quantum à Succeſſoribus Summis Pontificibus mi-
nimè reuocantur; etiamſi de talibus priuilegiis ſit ma-
nifeſta clauſula, *quòd intelligantur reuocata per quam-
cumque poſteriorem Conſtitutionem, niſi de eis ſpecialis
mentio fiat.* Nam ſi, v. g. Summus Pontifex, poſtquam
ex ſpeciali gratia, aliquibus Regularibus conceſſerit,
quòd nulli decimas ſoluere teneantur, mittat Legatum
ſuum à Latere, cum facultate imponendi decimas,
etiam priuilegiatis, non obſtantibus priuilegiis qui-
buſcunque in contrarium facientibus, etiam ſi de il-
lis ſpecialis mentio fieri deberet; certum eſt, quòd
per clauſulas has generales derogatorias priuilegio-
rum, tenerentur ipſimet priuilegiati decimas ſolue-
re ratio eſt, quia cùm priuilegia diuerſis locis, &
perſonis à Sede Apoſtolica exhibita, ſint ferè innu-
merabilia, & de ſingulis Summus Pontifex memo-
riam habere minimè poſſit; ſatis eſt, quòd primis pri-
uilegiis conſtet ipſum Summum Pontificem voluiſſe
derogare.

Hinc eſt, quòd Summi Pontifices aliquando pri-
uilegia Regularibus conceſſa (prout illis meliùs vi- 39
ſum eſt expedire) reuocauerint, vel in partem, vel
in totum abſtulerint, vt fecit Leo X. in Concilio La-
teranenſi, anno 1516 die 19. Decembr. teſte Eman.
Roderic *in ſuis collect. Bullar. Bulla* 45. eiuſdem Leo-
nis, reuocauit enim iſte Summus Pontifex aliqua
priuilegia Regularibus conceſſa, quæ vt intelliga-
mus, an poſtea reualidata ſint, hic breuiter recenſenda
duxi.

Primò, Statuit, vt pacta, & conuentiones facta inter
Curias, & Prælatos Regulares, valeant, niſi per ſe- 40
quens Capitulum Generale, & Prouinciale refuten-
tur, & talis refutatio ſit debito tempore intimata.

Secundò, Statuit, Presbyteros ſeculares poſſe in Eccleſiis Regularium deuotionis cauſa celebrare, & quòd Regulares libenter eos recipiant.

Tertiò quòd Religioſi non intrent proceſſionaliter cum Cruce in alienas Parochias, ad leuanda corpora defunctorum in ſuis domibus ſepelienda: niſi vbi de hoc ſit conſuetudo, vel niſi Clerici requiſiti ad ferendum corpus, id facere recuſent; vt etiam conceſſerat Sixtus IV. inter viuæ vocis oracula.

Quartò, quòd non poſſint Religioſi abſoluere Laicos, & Clericos à ſententiis ab homine latis.

Quintò, quòd Religioſi ordinandi poſſint per Ordinarios examinari, & per eoſdem, ſi competenter reſpondeant, liberè admitti, ac in eorum domibus ab alio, quàm à Diœceſano Epiſcopo (niſi ipſo, aut eius Vicario, ſuper hoc, cum debita inſtantia requiſito, & ſine cauſa rationabili contradicente, vel eo à Diœceſi abſente) ad dictos Ordines promoueantur.

Sextò, quòd Eccleſiæ, aut Altaria Religioſorum conſecrentur, & benedicantur ab Epiſcopo Diœceſano; niſi bis, vel ter requiſitus cum debita reuerentia, & inſtantia, venire recuſet.

Septimò, quòd non poſſint Religioſi, ſine conſenſu Curatorum, ſponſos benedicere.

Octauò,

Octauò, quòd Religioſi, ſub pœna centum ducatorum, non pulſent Campanas in Sabbato Sancto, antequam Campana Cathedralis, vel Matricis Eccleſiæ pulſetur: & nomine Matricis Eccleſiæ, intelligitur Eccleſia Cathedralis, vt habetur *in cap. venerabili, de verborum ſignific.*

Nonò, quòd Religioſi moneant ſeculares, vt ſoluant decimas.

Decimò, quòd Conſeruatores Religioſorum ſint in dignitate Eccleſiaſtica conſtituti, nec vllum reum trahant vltra duas dietas, à loco ſuæ ſolitæ habitationis.

Vndecimò, quòd excommunicati ob aliquod intereſſe, Ordinem Mendicantium intrare volentes, non poſſint abſolui; niſi præuia ſatisfactione; & procuratores, etiam operarij, & famuli Religioſorum ſubſint ſententiis excommunicationis Epiſcoporum.

Duodecimò, quòd Fratres, & Sorores Tertij Ordinis, Mantellati, Corregiati, Pinzochetæ, Cordellari, & alij quouis nomine nuncupati, in propriis domibus habitantes, non gaudeant priuilegiis collegialiter viuentium, & caſtitatem vouentium.

Et poſt hæc idem Leo X. *Bull.*44. apud Eman. Roder. quæ eſt poſterior, *d. Bull.*45. declarat, quòd dicti Fratres, & Sorores, licèt poſſint eligere ſepulturam vbi velint, tenentur tamen Euchariſtiam in Paſchate, Extremam-vnctionem, ac alia Sacramenta, præter Pœnitentiam à proprio Sacerdote recipere; & tenentur ad alia onera Laicorum, nec ſunt admittendi ad diuina, quando interdicto, vel dantibus cauſam dederunt auxilium, conſilium, aut fauorem: & collegialiter viuentes, ac mulieres virginalem, ſeu cœlibem, aut caſtam vidualem expreſſo voto etiam ſimplici, vt *ibi* declaratur, & ſub dicto habitu vitam ducentes, priuilegiis, quibus Fratres Ordinis, cuius Tertiæ Regulæ habitum geſtent, gaudere debent. Prout in Concilio Lateranenſi continetur, etiam ſi habitent in propriis, vel conſanguineorum domibus.

In eadem Bulla Leonis X. multa alia præcipiuntur, quæ cùm poſtea à Concilio Tridentino renouata ſint pluribus in locis, (de quibus ſuprà *in Diſputat.* 15. *Quæſt.* 4. ſatis actum eſt) ideò hîc omittuntur cùm *loco cit.* omnia prædicta ſigillatim pertracta ſint, & ſufficienter examinata.

41 Aduertendum tamen eſt, multa ex illis, quæ paulò ſuperiùs attolimus in Concilio Lateranenſi geſtis, fuiſſe poſtmodum reuocata à ſucceſſoribus Pontificibus, vt ſuis in locis, tam primi, quàm ſecundi Tomi dicemus; ac per conſequens Regularium priuilegia per eoſdem ſucceſſores Pontifices fuerunt reualidata, & ad hoc dicendum moueor, non ſolùm propter rationes, quas adducit Eman. Roder. *quæſt. Regul. tom.* 1. *quæſt.* 8. *per totam*, ſed etiam ex eo, quòd multi Pontifices poſt Leonem diuerſorum Ordinum priuilegia confirmarunt: excipiendo tantùm, quæ per non vſum ſunt reuocata, & quæ ſunt contraria Decretis Concil. Trident. ac ſacris Canonibus eiuſdem ſcilicet Concil. Trident. cùm in illo Decreta, & Canones contineantur; ſic confirmat Gregorius XIII. *Bull.* 1. priuilegia Minorum. Eodem etiam tenore confirmat idem Gregorius Bulla 20. priuilegia Ciſtercienſium; & Bulla 13. priuilegia S. Hieronymi Ieſuatorum; & Bulla 14. priuilegia Militiæ Sancti Ioannis; & Bulla 15. priuilegia Præmonſtratenſium, & ſic de aliis, & excipiendo tantùm quæ non ſunt in vſu, & quæ ſunt tantùm contra Concilium Tridentinum, firmat magis noſtram concluſionem: nec valet dicere, quòd dicta priuilegia erant reuocata, ſaltem per non vſum; quia ad iſtam reuocationem per non vſum eſt neceſſarius non vſus centum annorum, quos manifeſtum eſt non tranſiiſſe à prædicta reuocatione Leonis X. vſque ad primam confirmationem: immo nec ſexaginta.

Item per hoc, quòd Concil. Trident. reuocat aliqua ex priuilegiis reuocatis in dicta Bulla, Leo X. virtualiter inſinuat, & volt alia non eſſe reuocata, ſed in ſuo robore permanere: ſicut ex eo, quòd apponendo Pius V. in ſuo proprio motu, de cenſibus, aliquas conditiones, ex appoſitis à Martino V. & Caliſto III. in ſuis decretis de cenſibus, omittendo alias, colligunt Theologi, iſtas conditiones omiſſas à Pio V. non eſſe iam neceſſarias pro cenſibus.

Probatur inſuper, & à fortiori, quòd prædicta priuilegia reualidata ſint; nam Caſarub. *in Compend. priuil. verb. Concilium, num.* 7. ait, quòd poſtea Leo X. reualidauit omnia prædicta priuilegia Regularium; & in priſtinum ſtatum ea reſtituit viuæ vocis oraculo; ſed in foro conſcientiæ ſolummodò, & *eodem num. 7. cit. verſ.* notandum eſt etiam, ait idem Auctor, quod etiam ideo Leo reualidauit, & in priſtinum ſtatum reſtituit omnia Mendicantium priuilegia, pro foro etiam exteriori; & hoc per quandam Conſtitutionem conceſſam Prædicatoribus, poſt præfatum Concilium, quam refert Caſarub. *verſ. communicatio priuilegiorum, num.* 20: cum derogatione omnium contrariorum, videlicet, *Non obſtantibus quibuſcunque Apoſtolicis ſuſpenſionibus, reuocationibus, & reſtrictionibus, ſiue Conſtitutionibus, Ordinationibus, necnon Prouincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, ſpecialibus, vel generalibus.*

Vnde cùm iſta Bulla fuerit facta poſt dictam modificationem priuilegiorum Mendicantium, in Concilio Lateranenſi, & per illam derogetur etiam Conſtitutionibus editis in Conciliis generalibus, non eſt dubium, quin deroget dictæ modificationi. Et ait idem Caſarub. *loco cit.* quòd conſulti ſuper hoc viri docti, ita reſponderunt. Eadem inſinuat Caſarub. *verſ. priuilegia Fratrum, num.* 28. & 29. & expreſsè id probat multis adductis, Roder. *quæſt. Regul. quæſt.* 8. *art.* 10.

Non ſolùm priuilegia non Mendicantium fuerunt confirmata (vt præmiſſum eſt) à Leone X. ſed etiam non Mendicantium, vt ſpeciales non Mendicantium Conſtitutiones eiuſdem Leonis teſtantur; & præcipuè quædam Conſtitutio eiuſdem, pro confirmatione priuilegiorum Canonicorum Regularium Lateranenſium, in qua eximit hanc Congregationem à reuocationibus priuilegiorum factis in Concilio Lateran. per hæc præciſa verba.

Dilectis Filiis Rectori Vniuerſali, ac Viſitatoribus, cæteriſque Canonicis Regularibus Sancti Auguſtini Congregationis Lateranen. ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

DEcet Romanum Pontificem geſta per eum, ſuper quibus dubia oriuntur, ſuæ declarationis arbitrio ita plana reddere, vt nullum valeat exinde dubitationis inuolucrum exoriri. Cùm itaque ſicut Nobis nuper exponi feciſtis, inter alia priuilegia immunitatis, exemptionis, conceſſionis, & gratiarum, indulta Congregationi veſtræ, ac illius locis, & perſonis pro tempore exiſtentibus, ab Apoſtolica Sede conceſſa, &

confirmata,

confirmata,fel.record. Sixtus Papa IV. Motu proprio Congregationem ipſam Canonicorum Regularium Lateranenſium Ordinis S.Auguſtini, illiúſque Monaſteria, Membra, Eccleſias, Loca, Perſonas, & eorum Capellanos,qui pro tempore forent in Eccleſiis,& Parochiis eiuſdem Congregationis, curam animarum habentes, à quorumcunque Legatorum, Delegatorum, Subdelegatorum, necnon Nunciorum dictæ Sedis,Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & aliorum quorumcunque Iudicum ordinariorum, & extraordinariorum, aliarúmque quarumcunque perſonarum, quantacunque ampla præfulgeant dignitate; ſeu præminentia, iuriſdictione, auctoritate, poteſtate, dominio, viſitatione, iure Cathedratici, & charitatiui ſubſidij, ſubuentione, & exactione quarumcunque, præſtatione,necnon Synodalibus, & alterius cuiuſcunque Congregationis, ſeu proceſſionum euocatione. Ita quòd in Congregatione Canonicorum, perſonas, Monaſteria, Eccleſias, membra, & loca præfata, vtpotè prorſus exempta, nullámque excommunicationis, ſuſpenſionis, aut interdicti ſententiam, ſeu alias cenſuras, ſeu pœnas ſpecialiter, & generaliter, eorum auctoritate ordinaria promulgare, nec vllam aliam in Monaſteria, Eccleſias, perſonas, & loca huiuſmodi præeminentiam, & iuriſdictionem quomodolibet exercere poſſent, etiam ratione contractus, vel delicti, ſeu rei, de qua ageretur;vbicunque iniretur contractus, committeretur delictum, & res ipſa conſiſteret,etiam cum decreto irritante, per quaſdam literas prorſus exemerit, & totaliter liberauerit, Congregationémque, & omnia præfata, in ius, & proprietatem Beati Petri, & Sedis eiuſdem, & ſub eorum ſpeciali protectione, atque ſua receperit. Ac per eaſdem ſuas litteras motu ſimili ſtatuerit, & ordinauerit, quòd quæcunque literæ Apoſtolicæ, etiam proprio motu confectæ, aut in futurum conficiendæ; etiam ſi in eiſdē clauſula,priuilegiis,& indultis dictæ Congregationi conceſſis; non obſtantibus, & de quibus expreſsè mētio fieri deberet,expreſsè nō teneretur,quæ obuiaret,& contrauenire buiuſmodi priuilegio, aut quibuſlibet eius particulis, vt ſuprà, niſi euidentiſſimè, & apertiſſimè appareret, quòd Summus Pontifex, qui pro tempore eſſet, huiuſmodi indulto, vel alicui eius parti, vellet per Apoſtolicas literas derogare, faciendo ſpecialem de verbo ad verbum, ex certa ſcientia, de huiuſmodi priuilegio, & ipſa Congregatione diuerſis nominibus eam nominando, per hæc præciſa vocabula, *Congregationem, vnitatem de Obſeruantia,aliàs de Friſoneria, nunc Lateranen. appellatam*, cauſáſque legitimas allegaret, quæ his obuiare intenderet, decretum nullius eſſet roboris, & momenti; aliáque quamplura conceſſerit, decreuerit, ſtatuerit, atque mandauerit, prout in prædicti Sixti indultis, priuilegiis, ac literis latiùs dicitur contineri.

Quia verò ipſo Nos Sacro approbante Concilio, conceſſiones Fratribus Mendicantibus per Romanos Pontifices prædeceſſores Noſtros, & Sedem præfatam factas, ſub certis modo, & forma tunc expreſſis, per certas Noſtras literas moderauimus, ac huiuſmodi moderationem ad Religioſus Ordinum quorumcunque extendi, & per eos, etiam ſeruari debere volumus, & decernimus (vt per illas aſſeritur) priuilegiis, immunitatibus, exemptionibus, conceſſionibus, gratiis, & indultis huiuſmodi, dictæ Congregationi conceſſis præiudicatum fuiſſe, & Congregationem, & alias perſonas huiuſmodi, iuxta moderationem huiuſmodi, dumtaxat vti, & gaudere debere. Quamobrem Nos, ad quos ex commiſſi Nobis officij debito pertinet, omnem ex Apoſtolicis Conſtitutionibus dubietatis ſcrupulum amouere, ne propter veritatis ſuppreſſionem quis iure ſuo fruſtretur, volentes ſuper hoc dictæ Congregationis ſtatui, & indemnitati prouidere.

Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine decernimus, & declaramus, per moderationem, & literas Noſtras prædictas, nullum priuilegiis, immunitatibus, exemptionibus, conceſſionibus,gratiis,& indultis Congregationi præfatæ, & in illius fauorem, vt præfertur, per tot Romanos Pontifices conceſſis, & iteratis vicibus confirmatis, præiudicium inferri, quemadmodum neque ea ſub huiuſmodi moderatione comprehenſa fuiſſe, vel eſſe, aut contineri, & potuiſſe comprehendi, vel poſſe; ſed quoad huiuſmodi moderationem illos permanſiſſe, & permanere; Congregationémque, & illius pro tempore exiſtentem Rectorem Generalem; Viſitatores, Abbates, Præpoſitos, Priores, Canonicos, Perſonas, Capellanos, & omnes Præfatos illis, abſque huiuſmodi moderatione,liberè iuxta eorum tenorem, vti poſſe, & debere in omnibus, & per omnia; perinde ac ſi à moderatione huiuſmodi, & deſuper confectis literis, vos expreſsè excepti fuiſſetis: Sícque per quoſcunque Iudices, & Commiſſarios etiam Cauſarum Sacri Palatij Apoſtolici Auditores, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter interpretandi facultate, iudicari, & ſententiari debere. Irritum quoque, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam, quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus præmiſſis,

ac

ac Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, necnon omnibus illis, quæ in dictis Noſtris literis volumus non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Volumus autem, quòd tranſumptis præſentium, manu Notarij publici confectis, & alicuius Prælati ſigillo munitis, eadem fides adhibeatur, in Iudicio, & extra, quæ præſentibus adhiberetur; ſi illæ eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris die ..... Septembris, 1519. Pontificatus Noſtri anno 7.

Habetur in *libro priuileg. Ordin. Canonicorum Regularium Lateran. Mediolan. impreſſ. pag.* 478. & originaliter extat hoc diploma in Eccleſia prædictorum Canon. Regular. Alexandriæ Inſubrum.

Circa hanc Conſtitutionem ſupradicti Leonis, animaduertit Collector *priuileg. prædictorum Canonicorum loco cit.* quòd in Concilio Lateranenſi, ſedente ipſo Leone, ad fauorem Epiſcoporum, & Rectorum Eccleſiarum Parochialium, nonnulla Mendicantium priuilegia limitata, & moderata fuerunt, vtporè circa Parochiales, eorum Eccleſias, proceſſionum advocationes, confeſſiones ſecularium, Sacratiſſimæ Euchariſtiæ, ac Extremæ Vnctionis adminiſtrationem, Ordinum ſuſceptionem, & id genus plurima, prout in Bulla eiuſdem Leonis, edita anno 1516. 14. Kalendas Ianuarij, Pontificatus anno 4. quæ incip. *Dum intra mentis arcana*, & eſt 27. in ordine.

Tum verò ipſa moderatio extenſa fuit eademmet Conſtitutione ad alios Ordines; ſed per ſupradictum priuilegium exempta fuit Congregatio ſupradictorum Canonicorum Regularium Lateranenſium, ac per conſequens omnes Ordines, & Congregationes; quæ communicant cum illis.

Fuerunt etiam confirmata ſupradicta priuilegia, ac cum fortiſſimis circunſtantiis roborata à Sixto V. anno 1587. die 3. Octobris, Pontificatus ſui 3. vt elicitur ex Bulla eiuſdem Pontificis, quæ incipit. *Etſi Mendicantium*, quæ extat apud Eman. Roderic. *in noua collect. Bullar. pro Regular. Bulla* 14 eiuſdem Sixti V. ex quo ſequitur, præfata priuilegia eſſe reualidata: quia confirmatio priuilegiorum facta ex certa ſcientia, habet vim reſtituendi priuilegia reuocata; non ſolùm auctoritate priuata, ſed etiam à iure communi, ex Suar *libr. 8. de leg. cap. 19. num* 4. At ſupradicta priuilegia ex certa ſcientia confirmata ſunt, vt conſtat ex dictis; ergo iam erunt reualidata.

Si dicas, ad reſtituenda priuilegia iam reuocata in Concil. Gener. quod requiritur, vt fiat de Concilio ſpecialis mentio, per clauſulam, *Non obſtanta reuocatione talis Concilij*, vel ſaltem, *Generalis Concilij* in communi, ex Suarez *loc. cit. num. 5.* & Eman. Roderic. *tom. 1. quæſt. Regular. quæſt. 8 artic.* 10. vbi multos Doctores cumulat: ſed in clauſulis Bullæ Sixti V. confirmatiuæ priuilegiorum Ordinis Minorum, non eſt talis clauſula; ergo per illam Bullam non erunt reualidata priuilegia, per Concilium Lateranenſe, ſub Leone X. reuocata.

Reſpondet argumento, Laurent de Peirin. *Con. 1. declarat. priuileg. Ordin. Minim. Conſtitut 4. Iulij II. § 3. num.* 11. quòd iſta clauſula, *non obſtantibus Conſtitutionibus Concilij Generalis*, licèt explicitè non ſit appoſita, eſt tamen implicitè, quatenùs ſcilicet, confirmat dicta priuilegia, dummodo decretis Sacri Concilij Tridentini non ſint contraria; quæ exceptio, vt iura clamant, firmat regulam in contrarium, quaſi velit Sixtus V. per hæc verba: *Dummodo Decretis Sacri Concil.* &c. confirmare, & innouare omnia Regularium priuilegia, quæ contra Decreta Concil. Tridentini non ſunt, etiam ſi derogent Conſtitutionibus aliorum Conciliorum: alioquin illa clauſula, *Dummodo Decretis Sacri Concilij*, &c. eſſet ſuperflua.

Corroboratur id, quod dictum eſt, nam expreſſiùs, & clariùs prædicto Concilio Lateranenſi per Gregorium XIII. derogatum eſt, qui teſte eodem Laurent de Peirin. *loc. cit. num.* 13. in eius conſtitutione confirmatiua priuilegiorum, hæc adhibet verba. *Non obſtantibus præmiſſis, ac quibuſuis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, etiam Generalis Concilij Lateranenſis, vltimò celebrati.* Ex quibus manifeſtè remanet deciſum, ſupradicta priuilegia remanere in ſuo robore, neque obſtare Concilium Lateranenſe prædictum, neque quoad forum internum, vel externum; ita Paſſarellus *in hot. priuil. not.* 11. & Ioannes de la Cruz, *libr 2. de ſtatu Relig. cap. 3. dub. 5. concluſ. 3.* quos citat, & ſequitur idem Laur. de Peirin. *loco citato.*

Poſtremò probatur ex eodem Ioanne de la Cruz *loco cit. verſic. tandem iſta*, vbi per Bullam Pauli V. quæ incipit. *Ad perpetuam rei memoriam*, edita prima die Decembris, anno 1609. probat priuilegia præfata non eſſe reuocata: quia Paulus V. in dicta Bulla innouat, & confirmat illa priuilegia tam pro foro interno, quàm externo; & addit, quòd etiam à Clemente VIII. ex certa ſcientia, fuerunt huiuſmodi priuilegia confirmata, non excipiendo priuilegia, quæ non ſunt in vſu; ſed illa tantùm, quæ Decretis Concilij Tridentini non aduerſantur.

Inſuper idem Ioannes de la Cruz, idipſum confirmat ex literis quibuſdam monitorialibus Auditoris Cameræ Apoſtolicæ, ad fauorem, & pro manutentione priuilegiorum Ordinis Prædicatorum, datis Romæ die 11. Octobris, 1612. vbi Illuſtriſſ. Card. Ioannes Dominus Spinula fidem facit, Sanctiſſim. Pontificem Paulum V. ad inſtantiam Procuratoris Generalis Fratrum Prædicatorum, manutenere, & velle in ſuo robore manere omnia priuilegia, quomodolibet à prædeceſſoribus dicti Summi Pontificis, etiam per viam communicationis, dicto Ordini Prædicatorum conceſſa.

Præcipitur pariter in eiſdem literis, omnibus Ordinariis, & aliis Superioribus, ſub grauiſſimis cenſuris, ne eos impediant, quominus eiſdem priuilegiis, gratiis, immunitatibus, exemptionibus, & aliis indultis vti valeant.

QVÆSITVM IV.

Vtrùm confirmatis, vel ſublatis priuilegiis vnius Abbatiæ, aut Conuentus, cenſeantur confirmata, vel ſublata priuilegia ad inſtar illorum alteri Abbatiæ, vel Conuentui conceſſa.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia vnius Religionis, ſi confirmata fuerint in forma communi, non propterea cenſentur confirmata priuilegia alteri Religioni ad inſtar illorum conceſſa.*

2 Limita, *ſi confirmatio eſſet, ex certa ſcientia; vel eſſet clauſula in priuilegio ad inſtar, quòd reſpiciat præterita, præſentia, & futura priuilegia alterius Religionis.*

Ee 3 *Priuilegiis*

3 *Priuilegiis vnius Religionis confirmatis, cenſentur etiam confirmata priuilegia conceſſa ad inſtar illorum alteri Religioni, quæ habet communicationem priuilegiorum conceſſorum, & concedendorum.*

4 *Priuilegiis ſublatis alicuius Religionis, quandò ſentiantur ſublata, ſeu reuocata priuilegia ad inſtar illorum aliis Ordinibus, ſeu Congregationibus conceſſa, oſtenditur.*

1 QVoad primi Quæſiti partem, nimitùm quoad confirmationem, teſpondeo, quòd ſi priuilegia vnius Abbatiæ, vel Congregationis Monachorum, ſeu alterius Religionis, tam Mendicantium, quàm non Mendicantium, fuerint confirmata in forma communi; non propterea cenſentur confirmata priuilegia alteri Religioni ad inſtar illorum conceſſa.

2 Secùs erit dicendum, ſi confirmatio ex certa ſcientia facta ſit, & in priuilegio ad inſtar alteri Religioni conceſſo extet clauſula, quòd reſpiciat ptiuilegia alterius Congregationis, non ſolùm præterita, & præſentia, verùm etiam futura. Ratio eſt, quia concedens ptiuilegium ad inſtar alterius, ſolùm dirigit mentem ſuam ad id, quod iam eſt alteri conceſſum, non autem ad concedendum; niſi in eo exprimatut, Bald. *in l. omnia C. de Epiſc. & cler.* Suat. *de legib. lib.*8. *cap* 15. *n.*2. quandò verò non modò ptæterita, atque præſentia, vetùm etiam futura conceſſa fuetint; tunc per confirmationem priorum priuilegiotum, confirmata etiam cenſentur ad inſtar eorumdem aliis conceſſa: talis enim coofirmatio eſt veluti noua quædam eorum conceſſio, vt tenet Bart. *in l. more maiorum, ff. de iuriſd. omn. iud.* quem refert Roderic. *tom.* 1. *quæſt.*8. *art.*2. & Miraoda *in Man. Prælat. tom.* 2. *quæſt.*42. *art.*5. *concluſ.*2.

3 Vnde confirmatis ptiuilegiis vnius Religionis, cenſeotur etiam confirmata ptiuilegia conceſſa ad inſtat illorum alteri Religioni, quæ habet communicationem priuilegiorum conceſſorum, & concedendotum illi Religioni, cuius priuilegia confirmata fuetunt; ita Rodet. & Mirand. *loco citato*, & Suar. *dicto lib.*8. *de legib. cap.*19. *num.*10. vbi etiam cenſet, id valere, etſi confirmatio ſit in forma communi; quia etiam confirmatio in forma communi, gratia, & priuilegium eſt: Ita etiam Lauten. de Peitin. *in declarat. conſtit.*4. *Iulij II. pro ſuo Ord. Minim. num.*12. *tomo* 1. & hæc quoad confirmationem.

4 Quo verò ad reuocationem eſt dicendum, quòd ſublatis ptiuilegiis alicuius Ordinis, ſiue Congregationis non ceoſeutor ſublata, ſeu téuocata ptiuilegia ad inſtar illorum aliis Ordinibus, ſeu Congregationibus conceſſa. Nam ptiuilegia conceſſa ſtudio Bononienſi ad inſtar priuilegiotum ſtudij Seneuſis nou cenſerentut ſublata, & teuocata, ſi reuocarentur, aut perderentut priuilegia dicti ſtudij Senenſis.

Ratio eſt, quia priuilegia alicui Congregationi, ſeu Ordini ad inſtar alterius conceſſa, non dependent ab aliis, quoad corum conſeruationem: ſed quoad productionem tantùm; & ſtatim, vt conceduotur, fiunt propria illius Ordinis, cui ad inſtar coocesſa ſunt. Ex his iufertor, quòd ſi aliquæ Religiones obtinereut aliqua ptiuilegia ad ioſtar Ordinis Humiliatorum, qui fuit extinctus à Pio V. Pontifice Maximo; huiuſmodi priuilegia aliis Religionibus per viam communicationis conceſſa, quantùm ad ea noo cenſeotur ſublata, aut teuocata, licèt ſint extincta quantùm ad dictnm Ordinem Humiliatotum: Ratio eſt, quia ſtatim ac alteri Ordini, ſeu Congregationi conceduntur, ſeu communicantur, eiuſdem ptopria, ac ab aliis independentia efficiuntur, ita Guliel. & Bald. *in L. priuilegia, C. de ſacroſanct. Eccl.* quos refert, & ſequitur Panor. *in cap. ſuper ſpecula, num.*6. Roder. *tom.* 1. *quæſt. Regular. quæſt.*9. *art.*9. Miraud. *loco cit. art.*5. *concluſ.*1. de quo latiùs ageodum erit hac *Diſput. Quæſ.*5.

QVÆSITVM V.

Vtrùm confirmatio ex certa ſcientia priuilegiorum, alicui Religioni conceſſorum, comprehendat ea priuilegia, quæ in vſu non erant.

SVMMARIVM.

1 *Refertur Iulij II. reſponſum, ad propoſitum Quæſitum.*

2 *Quod interpretantur Collector priuileg. Mendicant. & alij, qui eum ſequuntur, ſed malè, vt* num.6.

3 *Confirmatio ex certa ſcientia, confirmat actum nullum, eique nouum robur tribuit, & validitatem.*

4 *Confirmatio ex certa ſcientia, habet vim nouæ conceſſionis, quando confirmat id, quod inualidũ eſt.*

5 *Confirmatio ex certa ſcientia, non dicitur ſimplex confirmatio, ſeu innouatio, ſed ampliatio, vel noua conceſſio.*

6 *Confirmatio ſimplex priuilegiorum ex certa ſcientia, cùm poſſit referri ad priuilegia valida, & inualida; ad ea tantùm referri debet, quæ valida, & in vſu ſunt.*

7 *Clauſula*, Ex certa ſcientia, *non tollit effectum intentionis.*

HÆc quæſtio ſolet ſæpe ſæpiùs in materia practicabili inter Doctores diſputari; qui in ea decideoda in varias diuiſi ſunt ſententias. Cuius tamen reſolutio abſque dubio pendet ex reſponſo Iulij II. incip *In militantis Eccleſiæ agro*, quod refert Roderic. *tomo* 1. *Bull. pag.*570. 1

Confirmauerat enim Summus Pontifex Sixtus IV. ex certa ſcientia, per illa verba, *Et de nouo concedimus*, priuilegia Minoribus Frattibus conceſſa. Quæſitum deinde fuit à Iulio II. vtrùm huiuſmodi confirmatio comprehendat ea priuilegia, quæ iam in vſu non etant? Reſpondet Iulius prædictus negatiuè; quòd ſcilicet priuilegia, quæ in vſu non ſunt, minimè confirmantur.

Sed contrà inſurgit Collector ptiuileg. Mendicant. 2
prout eum refert Roderic. *quæſt. Regular. tom.* 1. *quæſt.*8. *artic.*2. *ad finem*, aſſerens hoc Iulij II. reſponſum datum fuiſſe abſolutè, & generaliter propter defectum relationis; hoc eſt, Iulius II. ita reſpondit; quia plenè non fuit informatus de forma confirmationis; ac proinde, quòd in ea reperiebantur clauſulæ, *Ex certa ſcientia, Mera voluntate, Motu proprio, & Pro potiori cautela*, & quòd ſi de his claoſulis plenè informatus fuiſſet, contratium reſponderet; & hoc ipſum poſt Cordub. repetit Suar. *de legibus, lib.*8. *cap.*20. *num.*9. aſſerens nou videre, quid aliud poſſit reſponderi.

Pro illis poterunt aliqua afferri, quæ ſuam videntur aſtruere opinionem; & in ptimis, quòd confirmatio illa *Ex certa ſcientia*, actum nullum confirmat, eique nouum robur tribuit, & validitatem, iuxta text. *in cap.* 1. *de tranſact. in fin.* quòd in hac confirmatiooe procedere notauit Gloſſ. *in cap. quia intentionis* 29 *de priuileg.* & ſequuntur ibi omnes, & præcipuè ex aliis, Suarez *d. lib.*8. *cap.*18. *à num.*12. & nonnulli citati à Barboſ. *in collect. ad cap. cùm dilecta*, 4. *num.*18. *de confirmat. vtili.* 3

Tùm quia eadem confirmatio habet vim nouæ conceſſionis, 4

conceſſionis, quando confirmat id, quod inualidum eſt, vt cenſuit Rota, *in Iacen. Vicaria. 27. Ianuarij, 1614. coram bon. mem. Buratto, impreſſ.* per Farinac. *deciſ. 513. num. 6. part. 2. Recent.*

5 Tum quia non dicitur ſimplex confirmatio, ſeu innouatio, ſed ampliatio, & noua conceſſio, *cap. ſi Apoſtolica*, & ibi Gloſſ. *in verb. confirmamus, de prabend. lib. 6.* Gozadin. *conſ. 62. num. 15.* Barboſ. *in collect. ad dictum cap. cùm dilecta, num. 20.*

6 Ego tamen, his minimè reſtagantibus, aduertendum duxi cum Barboſ. *in collect. ad dictum cap. cùm dilecta, num. 29.* confirmationem illam Sixti IV. fuiſſe generalem priuilegiorum Fratribus Minoribus conceſſorum; nec de ſingulis, etiam de ipſorum iuſtitia, ac validitate, cauſæ cognitionem præceſſiſſe; vnde cùm poſſit referri ad priuilegia valida, quæ in vſu ſunt, & ad inualida, vel quæ alias non ſunt in vſu, ad ea tantùm debet referri, quæ valida, & in vſu ſunt, iuxta celebrem doctrinam Antonij de Butr. per text. ibi, *in cap. dudum, num. 15. de decim.* multum commendans, quòd benè notetur, cùm alibi non reperiatur; ſequuntur Alexand. *conſ. 39. n. 10. volum. 4.* Gabed. Luſitan. *deciſ. 3. num. 5. part. 2.* Rota *deciſ. 11. num. 3. part. 2. Recent.* & confirmari poteſt ex text. & quæ ibi notant Abb. & alij communiter, *in cap. 1. verſic. nec conſtitutione, de iis, quæ fiunt à maiori parte Capituli, & in cap. 1. de iureiuran. lib. 6.*

7 Non obſtat, quòd Pontifex ex certa ſcientia ſe confirmare adiecit; non enim ideò ſequitur, ex certa ſcientia feciſſe; & plenè de ſingulis informatum fuiſſe; immò defectus intentionis poteſt præſumi reſpectu eorum, quæ vel iniuſta ſunt, vel per non vſum ſublata; quem defectum intentionis clauſula illa, *Ex certa ſcientia*, non tollit, iuxta ea, quæ ad hoc propoſitum tradunt, Menoch. *conſ. 1. num. 432.* Sanchez, *de matrim. lib. 8. diſp. 4. num. 6.* Rodolphin. *de ſuprema, ſeu abſoluta Princip. poteſtate, cap. 6. num. 5.* Aldred. *pro omnimod. Regul. exempt. part. 2. cap. 1. num. 11.* & ita reſpectu eorum, de quibus Pontifex non habuit notitiam magis reducitur ad confirmationem in forma communi, quæ non reddit actum de inualido validum, ſed illud confirmat, prout antea erat, & in eodem robore, & ſtatu eum relinquit, iuxta text. *in cap. quia diuerſitatem, de conceſſ. prabend, & in cap. examinata, de conceſſ. vtil.* cum ſimilibus, de quibus Rota *deciſ. 192 num. 3. part. 1. Recent.* & *deciſ. 229. num. 11.* & *deciſ. 405 num. 1. part. 2. Recent.*

Quapropter facilius, & præſtabilius eſt aſſerere iuxta ſupradicta reſpondiſſe Iulium II. quàm ab illius Pontificis interpretatione temerè recedere cum Collectore priuilegiorum, & aliis, qui eum ſequuntur.

QVÆSITVM VI.

Clauſula in priuilegiis, & eorum confirmationibus, ac innouationibus inſertæ, qualiter declarandæ, & interpretandæ veniant, & ſub quibus Regulis interpretatio hæc fieri debeat.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula*, Quatenus ſiot in vſu, *in priuilegiorum confirmationibus, confirmat illa priuilegia, quæ ſunt in obſeruantia, quamuis inualida per quamcunque aliam cauſam, ſi adſit clauſula*, Ex certa ſcientia.

2 *Canones Sacri hic intelliguntur, qui ſunt inſerti in Concil. Trident.*

3 *Verba*, Et decretis Sacri Concilij Tridentini non aduerſentur, *reuocant ſolùm priuilegia, quæ à prædicto Concilio Trident. reuocata ſunt per clauſulam*, Non obſtantibus, &c.

4 *Defectus omnes iuris poſitiui ſupplet clauſula*, Supplentes, &c.

5 *Iuris naturalis defectus non ſupplet clauſula*, Supplentes, &c. *prout nec ſupplet defectus, qui concernunt perſonam ſupplicantis.*

6 *Clauſula*, Prorſus eximimus, &c. *vis, & effectus oſtenditur.*

7 *Dictio*, Prorſus, *excludit omnia, & ſingula, quæ in contrarium excogitari poſſunt.*

8 *Clauſula*, Nobis, & ſucceſſoribus Noſtris, canonicè intrantibus, *vis, & effectus oſtenditur.*

9 *Contrauenientes clauſulæ*, Indignationem Omnipotentis Dei, &c. *peccant mortaliter.*

10 *Clauſula*, Indignationem Omnipotentis Dei, &c. *importat comminationem priuationis beneficiorum.*

11 *Priuilegij Pontificij infractores, in quo adeſt clauſula*, Indignationem Omnipotentis Dei, &c. *ſubijciuntur pœnæ arbitrariæ.*

12 *Clauſula*, Sublata, &c. *claudit os Iudici, & illi tollit facultatem aliter iudicandi.*

13 *Priuilegium munitum clauſula*, Sublata, &c. *vbi non intrat tunc hæc clauſula, nihil operatur.*

14 *Maiora expreſſis non comprehendit clauſula*, Sublata, &c. *nec ſe extendit vltra limites principalis diſpoſitionis.*

15 *Clauſula*, Sublata, &c. *non obſtat dicenti gratiam non comprehendere caſum, de quo agitur.*

16 *Priuilegium, ſeu facultas facta pro foro conſcientiæ, in exteriori ſubſ operatur effectus ſecundùm aliquos, cuius contrarium verius eſt*; vt num. 17.

18 *Clauſula*, Sine Parochiæ præiudicio, *vis, & effectus oſtenditur.*

19 *Specificationis ſpecialis vim habet clauſula*, In omnibus, & per omnia, *in priuilegiis inſerta.*

20 *Expreſſionis ſpecialis habet vim clauſula*, Motu proprio.

21 *Vitium ſubreptionis tollit clauſula*, Motu proprio, *niſi procedat ſubreptio ex re ipſa, vel contingat in falſa cauſa expreſſione.*

22 *Iuri tertij, non ſolùm in re, ſed etiam ad rem, non præiudicat clauſula*, Motu proprio.

23 *Præiudicium tertij non infert clauſula*, Motu proprio, *maximè quando non præceſſit cauſæ cognitio.*

24 *Priuilegium contra ius alterius obtentum; non firmat clauſula*, Motu proprio.

25 *Contraria omnia cenſentur ſublata, abſque alia derogatione, ſtante clauſula*, Ex certa ſcientia.

26 *Tertij in graue præiudicium nihil operatur clauſula*, Ex certa ſcientia.

27 *Subreptionis præiudicium, non tollit clauſula*, Ex certa ſcientia, *niſi quando Princeps informatus proceſſerit.*

28 *Clauſula*, Ex certa ſcientia, *non operatur in iis, quæ in facto conſiſtunt, & de quibus Princeps non præſumitur habuiſſe notitiam.*

29 *Princeps vbi ſcribit*, De plenitudine poteſtatis, *nihil opponi poteſt contra priuilegium, vel quòd gratiam annullet.*

30 *Solemnitatis defectus omnes non peruenientes à natura, tollit clauſula*, De plenitudine poteſtatis.

31 *Tertij in præiudicium nihil operatur clauſula*, De plenitudine poteſtatis.

32 *Regula de iure quæſito non tollendo, non derogat clauſula*, De plenitudine poteſtatis.

33 *Clauſula*, De plenitudine poteſtatis, *nihil operatur, quando ea vtens, de negotio informatus non eſt.*

34 *Clauſula*, De plenitudine poteſtatis, *ſi apponatur ſuper illicito, intelligitur de poteſtate bona, & laudabili.*

35 *Facta*, De plenitudine poteſtatis, *ſine cauſa, dicuntur, per alluſionem, fieri de plenitudine tempeſtatis.*

36 *Clauſula*, Non obſtantibus, &c. *tollit omnia, quæ diſpoſitioni, in qua eſt appoſita, obſtare poſſunt.*

37 *Clauſula*, Non obſtantibus, &c. *non auget plus quàm gratia conferat.*

38 *Diſpoſitio, ſuper qua eſt appoſita clauſula*, Non obſtantibus, &c. *ſi nulla exiſteret, illa clauſula nihil operaretur.*

39 *Derogatoriis derogatoriarum, quando deroget clauſula*, Non obſtantibus, &c. *oſtenditur.*

40 *Priuilegium ad pias cauſas, vel commiſerationis cauſa, ſeu publicæ vtilitatis gratia conceſſum, non derogat clauſula*, Non obſtantibus, &c.

41 *Expreſſionis indiuidua vim habet clauſula*, Pro expreſſis, &c. *cum omnibus ſuis qualitatibus.*

42 *Derogationis ſpecialis vim habet clauſula*, Pro expreſſis, &c.

43 *Derogatorias derogatoriarum tollit clauſula*, Pro expreſſis, &c.

44 *Tertij in præiudicium non operatur clauſula*, Pro expreſſis, &c.

45 *Intentionis defectum non tollit clauſula*, Pro expreſſis, &c.

46 *Clauſulæ*, Quorum tenores, &c. *vis, & effectus remiſſiuè.*

47 *Clauſula*, Decernens irritum, &c. *irritat omnia, quæ in contrarium fiant, & actum reddit nullum ipſo iure.*

48 *Titulum, & poſſeſſionem inficit decretum irritans, quando intrat conſtitutio, cui adhæret.*

49 *Formam inducit clauſula*, Decernens irritum, &c.

50 *Clauſula*, Decernens irritum, &c. *etiam ſi non extendatur, ſuos operatur effectus.*

51 *Tempus vnum, quòd videatur alteri ineſſe, operatur clauſula*, Ex tunc, prout ex nunc.

52 *Clauſula*, Ex tunc, prout ex nunc, *operatur, vt actus poſtea factus, cenſeatur iam à principio factus.*

53 *Clauſula*, Ex tunc, prout ex nunc, *non eſt retrotractiua ad diem datæ in præiudicium iuris alteri medio tempore quæſiti.*

54 *Clauſula*, Pro maiori cautela de nouo concedimus, *nihil plus tribuit, quàm ipſa confirmatio.*

55 *Clauſula*, Sicut accepimus, *poſita in gratia motus proprij, non eget iuſtificatione, ſecus in gratia ad partis inſtantiam.*

56 *Clauſula*, Contradictores, &c. *intelligitur de eo, qui de facto, & iniuſtè contradixit.*

57 *Clauſula*, Appellatione remota, *non ſolùm friuolas, verùm etiam legitimas tollit appellationes.*

58 *Clauſula*, Appellatione remota, *non impedit, quin poſſit Iudex ex legitima cauſa, recuſari.*

59 *Tertij reſpectu comparentis pro ſuo intereſſe, nihil operatur clauſula*, Appellatione remota.

60 *Appellationem ab interlocutoria, non tollit clauſula*, Appellatione remota.

61 *Legibus quæ in communi conueniunt, priuilegiis etiam conuenire, & cum ſua proportione, applicari poſſunt.*

62 *Lex interpretari debet, ne inutilis reddatur.*

63 *Verba debent aliquid operari.*

64 *Priuilegium dici non poteſt illud, quod nihil ſpecialiter concedit.*

65 *Lex vbi non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus.*

66 *Lex vna indiſtinctè loquens, per aliam diſtinguitur, & limitatur.*

67 *Lex non includit id, ad quod mens, & ratio auctoris non ſe extendit.*

68 *Verba ſunt intelligenda, non ſecundùm quod ſonant, ſed ſecundùm mentem, & intentionem proferentis.*

69 *Priuilegiorum verba ſunt interpretanda ſecundùm propriam ſignificationem, & communem vſum loquendi.*

70 *Verba debent interpretari naturaliter, & propriè, & verè; non autem accidentaliter, ciuiliter, & fictè.*

71 *Priuilegia recipiunt interpretationem à ſupplicatis.*

72 *Priuilegium quando latè, quando verò ſtrictè ſit interpretandum, oſtenditur*; & num. 74. 75.

73 *Priuilegium enormiter lædens Eccleſiam, aut alios, non valet; niſi fiat mentio de iſta enormi læſione.*

76 *Priuilegia dubia Regularium, dubietate orta ex ambiguitate verborum, & ex Iuriſtarum interpretatione, in fauorem Regularium ſunt interpretanda.*

77 *Statuta Regularium non ita rigoroſè interpretari debent, vt apices iuris ſeruentur, ſed amplianda ſunt ex bono, & æquo.*

HVcúſque latè egimus de priuilegiis, priuilegiorúmque communicatione, confirmatione, & innouatione; quia verò in eis reperiuntur quamplures clauſulæ apponi ſolitæ, ex quibus genuina pendet eorum interpretatio; ideo me gratum factorum eſſe cenſui Abbatibus, & aliis quibuſcunque huiuſmodi Priuilegiis quomodolibet fungentibus, ſi de principalium clauſularum vi, & effectibus aliqua in præſenti breuiter dixerim, in hunc qui ſequitur modum.

CLAVSVLA PRIMA.

Quatenus ſint in vſu, & ſacris Canonibus, ac Decretis Concilij Tridentini non aduerſentur.

HÆc clauſula, quæ in confirmationibus priuilegiorum frequens eſt, confirmat tantùm in prima 1
eius parte priuilegia illa, quæ ſunt in obſeruantia, ſuúmque valorem retinent; non autem ea, quæ inualida, & amiſſa ſunt per non vſum, vel per contrarium vſum: ſecus autem ſi ſunt in vſu, quamvis inualida per quamcunque aliam cauſam; quia tunc, & eo caſu per confirmationem ex certa ſcientia reualidantur, & innouantur; ita docent Roderic. *quæſt. Regular. tom. 1. quæſt. 8. art. 3.* Suar. *de leg. lib. 8. cap. 18 num. 16.* Ioannes de la Cruz, *de ſtat. Relig. lib. 2. cap. 3 dub. 2. concluſ. 6.* Laurent. de Peirin. *in declarat. priuileg. ſuo Ordini Minimorum conceſſorum, tom. 2. ſuper Conſtitut. 1. Gregorij XIII n. 1.* D. Auguſt. Barboſa, *de clauſul. vſu-frequent. clauſula 124. num. 1. ſecundùm Lugdunen. impreſſ.*

Circa alia huiuſmodi clauſulæ verba, *Et Sacris Canonibus*, obſeruandum eſt, quòd Sacri Canones, de quibus in præſenti, intelliguntur illi, qui in corpore iuris communis inſerti ſunt, atque illud conſtituunt; quia cùm omnia ferè priuilegia ſint contra ius commune, huiuſmodi confirmationes parum, aut nihil operarentur; ſed ſunt Canones inſerti in Concilio Tridentino; quod oſtendit dictio illa, *Et*, quæ eſt coniunctiua, & coniungit Canones Concilij, cum ipſius Decretis; ita Hieronym. à Sotbo *in annot. ad Compend. priuileg. verb. priuilegia Fratrum, verſic. eſt etiam aduertendum*, Roderic. *dicta quæſt. 8. art. 8.* Laurent.

Laurent.de Peirin. *loco cit. num.*2. D.Auguſt. Barboſ. *de clauſul.vſufrequent. clauſ.*52.*num.*4. *& clauſul.*124. *num.*2. *ſecundum Lugdun. impreſſ.*

3 Circa alia verba, *Et decretis Sacri Concilij Tridentini non aduerſantur*, notandum, quòd per illam reuocantur ſolùm priuilegia, quæ à prædicto Concilio reuocata ſunt per clauſulam, *Non obſtantibus, &c.* quæ clauſula in eiuſdem Concilij decretis, aliquando apponitur, aliquando verò non, vt patet obſeruantibus: aliud eſt enim quòd priuilegia ſint Tridentinæ Synodi contraria, aliud, quòd ſint ab ea reuocata; ea enim ſunt ſimpliciter Concilio contraria, quæ ab illo reuocantur; at quæ non reuocantur tacite admittuntur.

Nec obſtat, quòd ipſum Concilium *ſeſſ.*25 *de Regular. cap.* 22. omnia, & ſingula in ſuperioribus decretis contenta obſeruari præcipiat, *Non obſtantibus quibuſcunque priuilegiis, &c.* nam intendit ea tantùm reuocare, quæ aduerſantur decretis eiuſdem *ſeſſ.*25. *de Regular.* non autem illa, quæ ſunt contra decreta aliarum ſeſſionum.

Nec item obſtat, quòd Pius IV. per Bullam,incip. *In Principis Apoſtolorum Sede*,reuocauerit omnia priuilegia, & indulta, quæ Tridentinæ Synodi decretis contrariantur; quia cùm ea Conſtitutio edita ſit ad maiorem obſeruationem,& robur Decretorum Concilij, intelligenda,& explicanda eſt, provt idem Concilium intelligitur, & explicatur ſecundùm doctrinam Suarez *de leg.lib.*8 *cap.*18.*num.*18 Nauar.*in Manual cap.*27. *num.*190. Rodetic. *d.quæſt.*8.*art.*6. Laur. de Peirin. *loco cit. num.*3. Qui in fine addit, ſenſum communem iſtius clauſulæ, modò obtinere in praxi, vt per eam cenſeantur derogata priuilegia, non ſolùm quæ à Concilio per clauſulam, *Non obſtantibus*, derogantur, ſed etiam ea, quæ ſunt eidem Concilio ſimpliciter contraria.

II.

Supplentes omnes, & ſingulos defectus, &c.

4 HÆc clauſula, quamuis ſuppleat omnes defectus iuris poſitiui, ſecundùm Monet. *de commut. vlt. volunt. cap.*7.*num.*158. Viuian.*in prax.iuriſpatr.lib* 13. *cap.*8.*num.*158.*in nouiſſ. impreſſ.* D. Auguſt.Barboſ. *de clauſul. vſufreq.clauſ.*177.*num.*2.

5 Non ſupplet tamen defectus iuris naturalis, *Clement.*1.§.*caterum,de re iud.* Marr.*de clauſ.*1.*clauſ.*171. *num.*7. Cardin. Tuſch. *tom.*1. *lit.C.concl.*343.*num.*15. Monet. *d.cap* 7 *num.*158. vbi ampliat procedere, licèt adſit ſimul clauſula, *Ex plenitudine poteſtatis*, & *Ex certa ſcientia.* Viuian. *d.cap* 8. *num.* 168. D. Auguſtin. Barboſ. *d.clauſ.*177.*num.*8.

Nec etiam tollit defectus ſubſtantiales, Marr. *d. clauſ.*181.*num.*9.Roderic.*quæſt.Regular.tom.*1.*quæſt.*8. *artic.*15. Viuian. *d.cap.*8.*num.*165. D.Auguſt. Barboſ. *d.clauſ.* 77. *num.* 11. Nec ſupplet defectus, qui concernunt perſonam ſupplicantis, vel contrahentis, Stephan. Gratian.*diſceptat. forenſium cap.*599.*num.*9. Monet. *d.cap.*7. *num.*159. Marr. *d. clauſ.*181. *num.*1. Menoch. *conſ.*1. *num* 412. Viuian. *d. cap.*8. *num.*169. Provt nec ſupplet defectum cauſæ. Magon.Luen. *deciſ.* 12.*num.*21. D. Auguſt.Barboſ. *d.clauſ.*177.*num.*19. vbi aliqua de hac clauſula proſequitur.

III.

Prorſus eximimus, ac totaliter liberamus.

6 HÆc clauſula propter ſuam generalitatem, non ſolùm derogat priuilegiis priuatæ perſonæ conceſſis,ſed etiam Vniuerſitati in genere, vel in ſpecie,
ſub cuiuſcunque tenoribus, etiam motu proprio, &
ex certa ſcientia, vel de plenitudine poteſtatis, aut
per viam generalis legis, & ſtatuti perpetui; ita Henriquez *in ſumm.lib.*7.*de indulg.cap.*27.*num.*4. aſſerens
in commente littera F, huiuſmodi clauſulam ſic geminatam excludere omnem interpretationem in contrarium: eſt enim de natura illius dictionis, *prorſus*, 7
excludere omnia, & ſingula, quæ in contrarium excogitari poſſunt, *cap.ſtatutum,§ promſurus,de reſcript. lib.*6. quod ad id citat D. Auguſtin.Barboſ. *de diction. vſufrequent. dict.* 234. *num.* 1. *ſecundùm Lugdunen. impreſſ.*

IV.

Nobis, & Succeſſoribus Noſtris canonicè intrantibus.

TEndit hæc clauſula ad hoc, quòd licèt omnis, 8 qui erit verus ſucceſſor talis Pontificis canonicè in Pontificatum introire dicatur; additur tamen illa particula, *canonicè intrantibus*, ad innuendum, nos non debere obedire, nec ſubiici illi, qui non per oſtium, ſed aliunde intruderur in ouile Domini; ita Laurent.de Peirin.*in declarat.priuileg.Ordin.Minimorum, Conſtitut.*2. *Sixti IV.* §.9.*num.*11.

V.

Indignationem Omnipotentis Dei, &c.

HÆc clauſula, quæ teſte Lauden. *in tract. de priuileg. quæſt.* 18. conſueuit apponi in priuilegiis 9 Apoſtolicis, facit vt illi contrauenientes mortaliter tantùm peccent; quia hoc eſt virtualiter obedientiæ præceptum in virtute Spiritus Sancti,ſecundùm Laurent.de Peirin. *in declar.priuileg Ordin. Minim.tom.*1. *Conſtitut.*3. *Sixti IV.* § 4 *num.*7.

Verùm Bald. *in cap.*1.§.*porrò,num.*6. quæ ſit prima 10 cauſa feudi amittendi, putauit importare quoque comminationem priuationis beneficiorum, prout illum referunt Cardin. Tuſch. *verb.indignationis pœna, concluſ.* 91. Marcheſan. *de commiſſ. part.* 1. *pag.* 412. *num.*104. *in vltima impreſſ.*

Ego verò probabilius exiſtimo infractores Pon- 11 tificij priuilegij, in quo adeſt huiuſmodi clauſula, ſubiici pœnæ arbitrariæ, ſicuti docent Martin. Lauden. *d. quæſt.*18. Beleuch. *de charit ſubſid. quæſt.*44. Eraſm. à Cokier. *de iuriſdict.Ordin.in exempt. part.*4. *quæſt.* 62. *num.* 1. Ioannes à Cokier. eius frater, *in Eſchol.ad præſ. primar. Imperat. in fine*; refert, & ſequitur D.Auguſt Barboſ.*in tract.de clauſ.vſufrequent. clauſ.*91.

VI.

Sublata, &c.

PRoprius effectus huius clauſulæ eſt, claudere os 12 Iudici, & illi tollere facultatem aliter iudicandi; itavt pars,quæ venit contra literalem priuilegij intellectum, audiri non valeat, niſi obtenta ab ipſomet Summo Pontifice, in Signatura Gratiæ, oris apertione; ſicuti bene tradunt Marcheſan.*de commiſſ.part.*2. *pag.*441.*num.*3.*& pag.*547.*num* 2. *in vlt.impreſſ.* Gonzal. *ad regul.*8. *Cancell. gloſſ.*66. *num* 3. *cum ſeqq.* Nicul. Garz. *de benefic. part.*6.*cap.*3.*num.*98. Monet. *de commutat. vltim. volunt.cap.*7.*num.*213. Card Tuſch. *tom.*1. *lit. C. concluſ.* 344. *num.* 7. & plures alij citati à D. Barboſ. *de clauſul. vſufrequent. clauſul.* 175. *num.*3. *ſecundùm Lugdunen. impreſſ.* quibus addo Viuian. *in prax. iuriſpatron. lib.*13. *cap.*8. *num.*246. *in vltima impreſſ.* in tantùm,vt ſi Iudex contrarium faciat,

vlteriùs procedendo, proceſſus exinde factus eſt ipſo
iure nullus, Cardinalis Tuſchus *dicta lit.C.concl.*345.
Viuian.*d.cap.*8.*n.*247. D.Auguſt.Barboſ. *d.clauſ.*175.
*num.*5.

13 Intellige, hanc clauſulam prædictum effectum
ſuum operari, poſtquam fuerit cognitum intrare de-
poſitionem, Rota *deciſ.* 423. *num.* 5. *part.*2. *Recent.*
quia aliàs nihil operatur, quando & in caſibus, in
quibus priuilegium, ea munitum, non intrat, ſecun-
dùm Anton. Gabriel. *comm. lib.6.tit.de clauſ. concl.*3.
*num.*8. & alios, quos refert D.Auguſt.Barboſ.*d.clau-
ſul.*175.*num.*39.

14 Eſt enim hæc clauſula tantæ efficaciæ, támque parti
præiudicialis, vt non ſe extendat vltra limites princi-
palis diſpoſitionis, nec comprehendat maiora expreſ-
ſis, ex Gonzal.*d.gloſſ.*66.*num* 31. Nicol.Garz.*d cap.*3.
15 *num.*84. *cum ſeqq.* Et ideò non obſtat dicenti, gra-
tiam non comprehendere caſum, de quo agitur, vt
per Put.*deciſ.*48.*n.*6.*lib.*1. *in correct.* Monet. *d.cap.*7.
*num.*229. nam per huiuſmodi clauſulam minimè im-
pediri poterit, quominùs Iudex poſſit videre de com-
prehenſione, Rota *deciſ.*569. *in fine*, *part.*2. *Recent.*
D. Auguſt.Barboſ. *de clauſ.*175.*num.*33.

V I I.

In foro conſcientiæ.

16 NOn defuerunt Doctores grauiſſimi, qui conſtan-
ter tenent priuilegium, ſeu facultatem factam
pro foro conſcientiæ, in exteriori ſuos operari effe-
ctus, vt in caſu frequentiſſimo exemplum ponentes
de abſolutione cenſuratum, vel diſpenſationibus ir-
regularitatum, factis virtute priuilegiorũ Mendican-
tibus, competentium, & aliis Religionibus, de qui-
bus Roder. *quæſt.Regul.tom.*1.*q.*61.*art.*2.*cum ſeqq.* aut
quæ fiunt ab Epiſcopo, auctoritate Concil. Trident.
*ſeſſ.*24.*de reformat. cap.*6. vel per *Bullas Cruciatæ*, aut
ſimiles, quæ facultatem faciunt limitatam ad forum
conſcientiæ, vt notat Henriquez *in ſumm. lib.*7 *c.*13.
*§.*2.*lit.V.* & *lib.*14.*cap.*20 §.1. contendens ſic abſolu-
tos à benigno Iudice admittendos eſſe, vt benignè
abſolutos etiam pro foro exteriori.

17 Verùm contra eos, verior extat aliorum ſententia,
meritò exiſtimantium, abſolutum quoad forum con-
ſcientiæ, licèt de abſolutione conſtet, indigere alia
abſolutione pro exteriori, vt ſcilicet ab aliis pro ab-
ſoluto, ſeu diſpenſato habeatur: ac proinde priuile-
gium, ſeu conceſſionem pro foro conſcientiæ, mini-
mè prodeſſe in foro exteriori, vt benè reſoluunt Sayr.
*de cenſ.lib.*2.*cap.*20.*num.*31. Couar.*in cap.alma mater,*
*part.*1.§.11.*num.*16. & *lib.*2.*variar.cap.*10.*num.*3. Na-
uarr. *in Manual.cap.*27.*num.*278.*ad fin.* Sanchez, *de
matrim.lib.*3.*diſput.*15.*num.*17. *verſ.ad quartum,* quos
refert, & ſequitur D. Auguſt. Barboſ. *in ſuo nouiſſimo
tractatu, de locis commun.argum.iur.vſufrequen.loco* 50.
*num.*3.*cum ſeq.* vbi à *num.*6. diſputat quid dicendum,
quando expreſſè facultas conceſſa in priuilegio limi-
tatur ad forum conſcientiæ.

V I I I.

Sine Parochiæ præiudicio.

18 VBi Pontifex in priuilegiis dicit, vitandum eſſe
præiudicium ab exemptis, & priuilegiatis; in-
telligit tantùm circa decimas, & primitias clericis,
à laicis exhiberi ſolitis; vt declarauit Sixtus IV. re-
ferente Ioanne à Cruce, *de Stat. Relig. lib.*2. *cap.*5.
*dub.*7. *concluſ.*2.

Plura circa clauſulam, *Sine præiudicio, &c.* ſi ſcire
cupias, conſule D.Auguſt.Barboſ.*in tractatu de clau-
ſul.vſufreq.clauſ.*157.*ſecundùm Lugdun. impreſſ.*

I X.

In omnibus, & per omnia.

HAbet hæc clauſula in priuilegiis, & alibi inſer- 19
ta, vim ſpecialis ſpecificationis, vt tenent Matt.
*de clauſul.part.*1.*clauſ.*62. *num.*4. Cardinalis Tuſchus
lit. C. concluſ. 354. *num.*1. D. Auguſtinus Barboſ. *de
clauſul.vſufrequent.clauſ.*67.*num.*7. *ſecundùm Lugdu-
nen.impreſſ.* & ideò ob hanc magnam efficaciam ope-
ratur, vt exæquata vnam, & eamdem naturam ha-
beant, & nulla ſit penitùs differentia, §.1. *verſic. per
omnia ferè Inſtitut.de donat.* Bertazol.*de clauſ.inſtrum.
clauſul.* 21. *num.* 1. vbi ſubdit importare perfectio-
nem, & integritatem diſpoſitionis, Cardin. Tuſch.
*d.concluſ.*354.*num.*6.

X.

Motu proprio.

HÆc clauſula, quia habet vim ſpecialis expreſ- 20
ſionis; vt tradunt Anton. Gabr. *commun. lib.*6.
*tit. de clauſul. concluſ.*2.*num.*93. Monet. *de commutat.
vltim.volunt. cap.*7.*num.*93. Ideò tollit vitium ſubre- 21
ptionis, *cap.ſi motu proprio, de præbend lib.*6.*Clement.ſi
Romanus, eod.tit.* cum aliis cit. à Suarez *de legib.lib.*8.
*cap.*12. *num.*11. Sanchez, *de matrim. lib.*8. *diſput.*21.
*num.*47.*cum ſeqq.* & à D.Auguſt.Barboſ. *de clauſ.vſu-
frequen. clauſ.* 79. *num.*16. *ſecundùm Lugdun. impreſſ.*
niſi ſubreptio huiuſmodi procedat ex re ipſa, ſecun-
dùm Seraph. *deciſ.*398. *num.*5. Rot.*deciſ.*656. *num.*4.
*in princip.part.*1.*Recent.* vel contingat in falſæ cauſæ
expreſſione, ex Suarez *d.cap.*12.*num* 11.*cum ſeqq.* &
& Sanchez, *d.diſput.*21.*num.*52. & D.Auguſt.Barboſ.
d. clauſul. 79. *num.* 23. vel ſit in tacenda inhabilitate
perſonæ, Gabriel. *d. concluſ.*2.*num.*44. *cum ſeq.* San-
chez, *dicta diſputat.*21. *num* 49. D. Auguſt. Barboſ.
*dicta clauſul.*79.*num.*18. vel præiudicet iuri tertij, non 22
ſolùm in re, ſed etiam ad rem, Sanchez, *dicta di-
ſputat.*21.*num.*50. Monet.*de commut.vlt.volunt.cap.*6.
*num,*160. D.Auguſt. Barboſ. *d.clauſul.*79.*num.*19. In
ſupradictis enim caſibus, clauſula hæc motus pro-
prij, non tollit vitium ſubreptionis, vt præcitati
Doctores reſoluunt.

Quòd autem in præiudicium tertij non operetur 23
hæc clauſula, maximè quando non præceſſit cauſæ
cognitio, fuit dictum in Rot.*impreſſa per Cencium, poſt
ſuum tractatum, de cenſib.deciſ.*72.*num.*5. & ideò mi- 24
nimè firmat priuilegium cõtra ius alterius obtentum,
ex Seraphin.*deciſ.*398.*num.*6. nec operatur, vt priui-
legium lite pendente, habitum cum hac clauſula, *nul-
la de lite pendente in eo facta mentione*, validum ſit;
ſicuti docent Gabr. *d.concl.*2. *num.*3. & plures citati à
Cened. *ad Decretal.collect.*53.*num.*2.

X I.

Ex certa ſcientia.

DE hac clauſula aliqua diximus ſuprà *hac Diſpu- 25
tat. Quæſit.*1. & *ibi* dictis addendum duxi, quòd
ſtante hac clauſula, contraria omnia cenſeantur
ſublata, abſque alia derogatione, vel clauſula *Non
obſtante*, vt concludunt Cardin. Tuſch. *lit. C. con-
cluſ.*140. *num.* 1. & plures citati à D. Barboſ. *de clau-
ſul. vſufrequent. clauſul.*59. *num.* 12. vbi *num.*13. ſub-
dit, quòd pariter operatur, vt id, quod confirma-
tur, ſi non eſt ſolemne, reddatur ſolemne, itavt det
robur, quoad ſolemnitatem ſicut quoad validita-
tem, & *num.* 17. ſubiicit, quòd tollit omne iu-
ris obſtaculum, & *num.*25. quòd tollit omnem erro-
ris præſumptionem.

In

26 In tertij graue præiudicium nihil operatur, licet in modico, aliter ſe res habeat, vt in ſpecie tenet Cardin. Tuſch. *d.concl.* 340. *num.* 7. aſſerens, hanc clauſulam in priuilegio, iuncta derogatione generali, operari præiudicium tertio, quando non eſt magnum, Menoch. *conſil.* 36. *num.* 59. D. Auguſt. Barboſ. *d. clauſul.* 59. *num.* 29. *cum ſequentibus.*

27 Subreptionis etiam præiudicium non tollit hæc clauſula, niſi quando Princeps informatus proceſſerit, ſecundum Rodolphin. *de ſuprem. & abſol. Princip. poteſt. cap.* 5. *num.* 13. Glorit. *reſponſ.* 1. *part. num.* 30. & pluries citati à D. Auguſt. Barboſ. *d. clauſ.* 59. *num.* 50.

28 Nec etiam operatur in iis, quæ in facto conſiſtunt, & de quibus Princeps non præſumitur habuiſſe notitiam, Rodolphin. *d. tract. cap.* 6. *num.* 5. Cardin. Tuſch. *d. concl.* 140. *num.* 44. Sanchez. *de matrimon. lib.* 8. *diſput.* 4. *num.* 6. D. Auguſt. Barboſ. *d. clauſ.* 59. *num.* 34. & ideo nihil pariter operatur, quando apponitur ſuper negotio, de quo Princeps non habet notitiam, Cardinal. Tuſch. *d. conc.* 340. *num.* 41. Glorit. *reſpon.* 1. *part.* 1. *num.* 3.

X I I.

De plenitudine poteſtatis.

29 MVltos & ſingulares effectus operatur hæc clauſula; nam vbi Princeps ſcribit de plenitudine poteſtatis, nihil opponi poteſt contra priuilegium, vt ex Ang. *conſil.* 368. *num.* 1. *verſ. quartò*, tradit Card. Tuſch. *tom.* 1. *lit. C. concluſ.* 342. *num.* 2. & his citatis D. Auguſt. Barboſ. *d. clauſul. vſufrequen. clauſul.* 41. *num.* 21. *ſecundum Lugdun. impreſſ.* vel quòd gratiam annullet, Monet. *de commut. vltim. volunt cap.* 7. *num.* 124.

30 Tollit igitur hæc clauſula omnes defectus ſolemnitatis non prouenientes à natura; vt poſt Alex. *conſ.* 195. *num.* 3. *lib.* 2. reſoluit Cardin. Tuſch. *d. lit. C. conc.* 342. *num.* 4. ac etiam obreptionem & ſubreptionem iuxta ea quæ tradit Rodolphin. *de abſol. Princ. poteſt. cap.* 5. *num.* 15.

31 In tertij verò præiudicium nihil operatur; ſicuti docent Marcheſan. *de commiſſ. part.* 2. §. 2. *cap. vnic. num.* 100. *pag.* 421. Seraph. *deciſ.* 1082. *num.* 8. Rodolphin. *d. cap.* 6. *num.* 11. nec derogat regulæ de iure
32 quæſito non tollendo, vt per Rot. apud Marcheſan. *d. part.* 2. *pag.* 125. *num.* 7. quem refert D. Auguſt. Barboſ. *d. clauſ.* 41. *num.* 42. vbi *à num.* 24. diſputat, an, & quando Princeps poſſit de plenitudine poteſtatis, quemquam dominio rei ſuæ priuare.

33 Nec etiam operatur, quando ea vtens de negotio, ob quod illa vtitur, informatus non eſt, Menoc. *conſil.* 1. *num.* 426. *& conſil.* 103. *num.* 78. Rodolphin *d. cap.* 6. *num.* 2. vbi *num.* 3. ſubdit in dubio, vbi Princeps aliquid facit, aut concedit de plenitudine poteſtatis, præſumi actum feciſſe cum cauſæ cogni-
34 tione; & ideo ſi apponatur ſuper illicito, intelligitur de poteſtate bona, & laudabili, ſecundum Bald. *conſil.* 345. *in princ. lib.* 1. Cardin. Tuſch. *d. lit. C. concluſ.* 242. *num.* 9. ſicut etiam intelligitur appoſita ex
35 iuſta cauſa; quia quæ ſine cauſa fiunt de plenitudine poteſtatis, dicuntur per alluſionem fieri de plenitudine tempeſtatis; vt tradunt Henriquez, *in Summ. lib.* 14. *cap.* 17. *num.* 5. *in comment. lit. Z.* Peregrin. *de iure fiſ. lib.* 1. *tit.* 3. *num.* 65. D. Auguſt. Barboſ. *d. clauſ.* 41. *num.* 25.

X I I I.

Non obſtantibus, &c.

36 PRæcipuus huius clauſulæ effectus eſt tollere omnia, quæ diſpoſitioni, in qua eſt appoſita, obſtare poſſunt; vt tradunt Marc. Anton. *variar. reſol. lib.* 1. *reſol.* 46. *num.* 7. & 11. Cen. *de cenſib. part.* 3. *cap.* 1. *quaſt.* 3. *art.* 8. *num.* 14. D. Auguſt. Barboſ. *de clauſ. vſufrequen. clauſ.* 82. *num.* 4. *ſecundum Lugdun. impreſſ.* Rot. *deciſ.* 506. *num.* 5. *part.* 1. *Recent.*

Non auget tamen, nec ampliat pluſquam gratia 37
conferat; Calderin. *conſ.* 116. *in fin. verſ. prædictis non obſtantibus, aliàs conſ.* 1. *de priuileg.* quia ad limites illius appoſita cenſetur; per ea quæ tradit D. Auguſt. Barboſ. *d tract clauſ.* 43. *num* 4. & 11. vnde prouenit, illam nihil operari, ſi diſpoſitio, ſuper qua eſt appoſi- 38
ta, nulla exiſteret; ſecundum Mart. *de clauſ. part.* 1. *clauſ.* 79. *num.* 26. Card. Tuſch. *lit. C. concl.* 349. *num.* 9. D. Aug. Barboſ. *d. clauſ* 82. *num.* 10. ſubreptionis vitium non tollit Mart. *d. clauſ.* 79. *num.* 10. Card. Tuſch. *d concl.* 349. *num.* 18. Gonzal. *ad Regul.* 8. *Cancell. gloſſ.* 15. *num.* 32. D. Aug. Barboſ. *d. clauſ.* 82. *num.* 8.

Non ſufficit clauſula generalis, *Non obſtantibus,* 39
&c. ad derogandum clauſulis derogatoriis derogatoriarum, niſi adderentur ſequentia verba, *Etiamſi de illis illorúmque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua mentio, ac de verbo ad verbum, facta fuiſſet*, Rot. *dec.* 87. *num.* 4. *part.* 2. *Recent.* vbi poſt Ant. de Butr. *conſ.* 1. & Mohedan. *deciſ.* 1. *de reſcript.* hoc intelligit verum, præſertim accedente clauſula, *Pro expreſſis, &c.* refert D. Auguſt. Barboſ. *d. clauſ.* 43. *n.* 17. Similiter quotieſcunque ſecundum priuilegium habet clauſulam derogatoriam, cum illis verbis, *Etiamſi talia forent, de quibus mentio fieri oporteret de verbo ad verbum*, cenſeretur per illud, primum reuocatum, habens clauſulam derogatoriam derogatoriarum ſicuti docent Menoch. *de præſ. lib.* 6 *præſ.* 41. *num.* 22. Gunzal. *ad reg.* 8. *Cancell. gloſſ.* 26. *num.* 23. Eraſm. à Cokier. *de iuriſd. Ordin. in exempt. part.* 3. *quaſt.* 9. *num.* 6. Monet. *de commut. vltim. volunt. cap* 8. *num.* 539. & plures, quos refert, & ſequitur D. Aug. Barboſ. *d. clauſ.* 43. *num.* 18. & diximus ſupra *Diſp.* 16. *Quaſ.* 8.

Circa verò clauſulam, *Non obſtantibus priuilegiis,* 40
&c. illud aduertere oportet, quòd non derogat priuilegium ad pias cauſas, nec illa, quæ commiſerationis cauſa, vel publicæ vtilitatis gratia conceſſa ſunt; vt docet D. Aug Barboſ. *d. tract. clauſ.* 185. *n.* 18. *cum ſeqq.* ſicut nec cenſentur per illam ſublata, ſeu reuocata, viuæ vocis oracula; niſi id expreſsè ſpecificetur, vt atteſtatur D. Aug Barboſ, *clauſ.* 83. *num.* 23.

X I V.

Pro expreſſis, &c.

HAbet hæc clauſula vim ſpecialis, & indiuiduæ 41
expreſſionis cum omnibus ſuis qualitatibus; ſicuti docent Menoc. *conſ.* 1003. *num* 47. & 48. Cardin. Tuſch. *tom.* 1. *lit. C. concluſ.* 339. *num.* 6. Monet. *de commut. vltim. volunt. cap.* 7. *num.* 201. *paulò poſt princ. vbi num. ſeq.* ſubdit, hanc clauſulam, & illam, *Quorum tenores, &c.* eamdem vim habere; refert D. Auguſt. Barboſ, *in tractat. de clauſ. vſufrequent. clauſul.* 102. *num.* 2. & continet inſertionem tenoris Mart. *de clauſ. part.* 1. *clauſ.* 101. *num.* 6. Gabr. *commun. lib.* 6. *tit. de clauſ. concl.* 5. *num.* 1. ac proinde habet vim ſpecialis derogationis, Menoch. *conſ.* 190. 42
num. 24. *& de præſumpt. lib* 6. *præſumpt.* 39. *num* 6. tollitque derogatorias derogatoriarum, Gregor. *de-* 43
ciſ. 109. *num.* 11.

Non operatur tamen in præiudicium tertij de quo 44
Princeps non intellexit; Gabr. *d concl.* 5. *num.* 19 Monet. *d. cap.* 7. *num.* 210. D. Aug. Barboſ. *d. clauſ.* 102. *num.* 13. vbi *num.* 14. ſimiliter dicit, non tollere de- 45
fectum intentionis, nec operari in iis, quæ conſiſtunt in facto ignorato; & *num.* 16. ſubiicit, non

tollere defectus, per quos gratia eſt ſubreptitia, maxime quando apposita eſt limitatè.

46 Plura de clauſula, *Quorum tenores, &c.* quæ, vt ſuprà dicebamus, huic de qua nunc agimus, ſimilis eſt, & camdem vim habet: ſi plura ſcire cupias, conſule D. Aug. Barboſ. *d. tract. de clauſ. vſufrequent. clauſ.* 127. *ſecundum Lugdunen. impreſſ.*

X V.

Decernens irritum, &c.

47 IRritat hæc clauſula in priuilegiis, ſeu alibi appoſita, omnia, quæ in contrarium fiant, *cap. ſi eo tempore, de elect. lib 6. cap. 1. verſ. adiciebatur, de conceſſ. prebend. eod. lib.* Gonzal *ad regul.* 8. *Cancell. gloſſ.* 67. *à num.* 12. Nicol. Garz. *de benefic. part.* 5. *cap.* 1. *à n.* 27. Monet. *de commut. vltim. volunt. cap.* 7. *num.* 230. D. Auguſt. Barboſ. *in tract. de clauſ. vſufrequent. clauſ.* 40. *num.* 2. vbi *num* 3. ampliat, vt actus contra decretum irritans factus, ſit nullus ipſo iure, etiam parte non opponente, niſi actus ante illius decreti interpoſitionem plenè perfectus ſit; & *num.* 7. ſubdit, ligare etiam ignorantes non ſolum ſi adſint ea verba, *Vel ignoranter contigerit attentari*; verùm etiam ſi non adſint; & *num.* 13. hoc intelligit reſpectu nullitatis, non verò aliarum pœnarum.

48 Operatur etiam effectum inficiandi titulum, & poſſeſſionem, quando irrat conſtitutio, cui adhæret tanquam acceſſorium; Rot. *deciſ.* 652. *num.* 3. *part* 1. *Recent. & deciſ.* 341. *num.* 3. *ad part.* 1. *Recent.* vbi fuit dictum, hanc clauſulam in priuilegiis, tanquam acceſſorium, non operari effectum, niſi poſtquam cognitum fuerit, priuilegia irrtare; prout refert D. Aug. Barboſ. *d. clauſ.* 40. *num* 20.

49 Formam inducit hæc clauſula, adeo, vt illa non ſeruata, actus ipſo iure corruat, Rot. *deciſ.* 225. *num.* 5. *part.* 2. *Recent.* D. Aug Barboſ. *d. clauſ* 40. *num.* 32. vbi *num.* 34. ſubdit tollere præſcriptionem; & *num.* 35. reſoluit, tollere etiam conſuetudinem, nedum in præteritum, ſed etiam in futurum.

50 Quos quidem effectus, & alios quamplures, ſi qui ſint, operatur hæc clauſula, non modo ſi eſt integra, & extenſa, nimirum, *Decernentes irritum, & inane, ſi ſecùs, à quoquam quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari*; ſed etiam ſi dicatur, *Irritum, & inane, &c.* vt obſeruant Gonzal. *d. gloſ* 67. *à num.* 2. Monet. *d. cap.* 7. *num.* 252. D. Aug. Barboſ. *d. clauſ.* 40. *num.* 39.

X V I.

Ex tunc, prout ex nunc.

51 OPeratur hæc clauſula in priuilegiis, & reſcriptis Apoſtolicis, quod vnum tempus videatur alteri ineſſe; ſicuti docent Surd. *deciſ.* 113. *num.* 10. & Stephan. Grat. *diſcept. foren. cap.* 239 *num.* 18. Marcheſan. *de commiſ. part.* 3. *pag.* 312. *num.* 89. *in vlt. impreſſ.* & plures alij quos refert & ſequitur, D. Aug. Barboſ. *de clauſ. vſufrequent. clauſ.* 61. *num.* 6.

52 Habet enim hunc effectum, vt actus poſtea factus cenſeatur iam à principio factus; gloſſ. *verb. ex nunc, in Clem volentes, de hæret.* Cened. *ſingul.* 14. *num.* 1. D. Aug. Barboſ. *d clauſ.* 61. *num.* 2.

53 Non eſt tamen retrotractiua ad diem datæ in præiudicium iuris alteri quæſiti medio tempore; Put *deciſ.* 186. *lib.* 2 *in Correct.* Matt. *de clauſ. part.* 1. *clauſ.* 54. *num.* 3. Camill. Borell. *in Summ. deciſ. tit.* 20. *num.* 363. D. Aug. Barboſ. *vbi ſup. num.* 8.

X V I I.

Pro maiori cautela.

AD maiorem confirmationis priuilegiorum validitatem, aliquando apponi ſolet hæc clauſula, 54
Et pro maiori cautela de nouo concedimus, quæ nihil plus tribuit, quàm ipſa confirmatio; vt fuit dictum in Toletan. *admiſſionis* 17. *Iunij* 1609. *coram R. P. D. Pamphilio, impreſſa* per Farinac. *deciſ.* 192. *num.* 2. *part.* 1. *Recent.* prout refert D. Aug. Barboſ. *in tract. de clauſ. vſufrequent. clauſ.* 102. *num.* 3. *ſecundum Lugdunen. impreſſ.*

X V I I I.

Sicut accepimus.

HEc clauſula poſita in gratia motus proprij, non 55
eget iuſtificatione; ſecus verò in gratia ad partis inſtantiam; ſicuti docent Put. *deciſ.* 100. *lib.* 3. *in correct.* Seraph. *dec.* 1371. *num.* 4. Rot. *dec.* 447. *num.* 1. & 2. *part.* 1. *Diuerſ. & dec.* 656. *num.* 3. *part.* 2. *Recent.*

X I X.

Contradictores, &c.

HÆc clauſula intelligenda eſt de contradictore, 56
qui de facto ſolùm, atque iniuſtè contradicit; ſecùs autem ſi contradicat de iure, iuxt. gloſſ. *in cap. pro illorum, verb contradictores, de præbend. & in l. ſi ſeruum, § hac verba, verb. abſtinet. ff. de acquirend. hæredit.* Archid. *in §. quid ergo,* 17. *q.* 4. Panormit. *d. cap. pro illorum num.* 9. Roman. *conſ.* 482. quem allegat additio ad eumdem Panormit. *loc. cit. lit. E.* plures refert D. Aug. Barboſ. *in tract. de clauſ. vſufrequen. clauſ.* 33. *num.* 2. Felin. *in cap. cauſam, quæ col.* 15. *ſub num.* 9. *de reſcript. & in cap. ſuper eo, col. vlt. in princ. num. vlt. de offic. deleg.* & alij, quos refert, & ſequitur Nauarr. *in cap. cùm contingat num.* 3. *de reſcript.* Roderic. *quæſt. Regul. tom.* 1. *quæſt.* 8. *art.* 12. Circa eamdem clauſulam notandum eſt, quòd per eam datur iuriſdictio compeſcendi, non ſolùm partes moleſtantes, verùm, & extraneos contradicentes de facto; nam dicta clauſula etiam extraneos comprehendit, vt notant gloſſ. & Panormit. *d. cap. pro illorum.*

X X.

Appellatione remota.

PLures effectus operatur hæc clauſula, quos recen- 57
ſet Panormit. *in c. vt debitæ, à num.* 14. *de appellat.* & plenè D Aug. Barboſ. *d. tract. de clauſ.* 3. *ſecundum Lugdunen. impreſſ.* ad eum videri poterunt: dubium autem eſt, an de legitima, an verò de friuola appellatione intelligenda ſit? ad quod reſpondetur per eam non ſolum friuolas, verùm etiam legitimas appellationes tolli; quia iura ita friuolas appellationes odio habent, quòd temerè, & calumnioſè appellantes puniant, vt *l. à Proconſulibus C. de appellat. & in l. ab executore C. quo. appellat. non recip.* gloſſ. *in can. ad Romanum.* 2. *quæſt.* 6. Panormit. *in cap.* 2. *in princ. de appellat.* immo ita appellans offendit Iudicem, à quo appellat, ac ei iniuriam facit, gloſſ. 2. *in can. ſi quis præpoſtera* 50. *diſt.* & gloſſ. fin. *in l. fin. C. quando prouoc. non eſt neceſſ.* ait, Iudicem actione iniuriarum agere poſſe, quando appellatio ab eo facta eſt ſuperuacua, & calumnioſa, quam gloſſ. approbat, & à nemine impugnari, ait Felin. *in d. cap.* 2. *in princ. de appellat.* Cùm igitur ex iuris diſpoſitione friuola appellatio remoueatur, non eſt cenſendum Summos Pontifices, volentes Religionibus

aliquod

aliqnod prinilegium conducere, nempe quod ad ſuo-
rum indultorum, & exemptionum executionem, ap-
pellatione remota, procedatur, friuolam, ac temera-
riam, ſeu calumnioſam tantum appellationem iuri-
bus nimis exoſam repellere voluerint, cùm priuile-
gium ſemper aliquod operari debeat. Ita Panormit.
in cap. ſuper eo il 2. num. 9. de appellat. Roderic. d.
quæſt.8.art.13. Laurent de Peirin.in expoſit.7. Conſtit.
Iuly II. pro ſuo Ordine Minimorum, num.3.tit.1.

58 Circa eamdem clauſulam aduertendum ſecundò,
quòd per eam non impeditur, quin poſſit Iudex ex
legitima cauſa recuſari. Nam non eſt præſumendum,
Principem voluiſſe, vt quis litiget coram Iudice ſu-
ſpecto, arg.in cap.cùm inter de except. Immò dubium
eſt, an Princeps huiuſmodi exceptionem recuſatio-
nis tollere poſſit: quia recuſatio eſt de iure naturali,
vt probatur in can.quod ſuſpecti,3.quæſt.5.& in cap.ſe-
cundò requiris,de appell. ſed ea quæ ſunt de iure natu-
rali, per Principem ſine cauſa non tolli poſſunt, Clem.
paſtoralis, de ſent. & re iud. Inſtit. de iure nat.gent.&
ciuil.§.ſed naturalia. Ita Panormit.in d.cap.cùm inter.
num.9.& in cap. cùm ad hæc de reſcr. Et quod per re-
motionem appellationis, ſiue de iure, ſiue per re-
ſcriptum, non cenſeatur remota recuſatio, docet gloſſ.
in cap.ſi autem, §. ſi quis in quacunque, 2.quæſt.6. quam
probat Panormit. in cap. nouit ille, num.3.in fin. de ap-
pellat. idem Panormit.in cap. poſtremò num.1. & in
cap.ſuper eo,il.2.num.10.eod.tit. vbi dicit, hoc eſſe no-
tandum, & menti commendandum.

59 Notandum tertiò, quòd hæc clauſula operatur vi-
res ſuas reſpectu partium, non autem reſpectu tertij
comparentis pro ſuo intereſſe, Panormit in cap.ſuper
eo, de offic.deleg. Bald. in addit. ad Spec. tit.de appel-
lat.verb. clauſula appellatione remota.

60 Quartò notandum, quòd licet tollat appellationem
à diffinitiua; non tamen tollit ab interlocutoria, vt
not. Addit.ad Panormit.ad cap. ſuper eo, lit.B. addens
quòd dicta clauſula non prohibet, quin pars poſſit
appellare, ſed facit, quòd Iudex nequeat talem ap-
pellationem admittere.

61 Nunc verò aliquæ obſeruandæ ſunt Regulæ prin-
cipaliores, quibus priuilègia interpretari, & in eis
inſertæ clauſulæ intelligi debent; in quibus exten-
dendis paululum immorabor, ne extra materiam
vagari videar. Illúdque vnicum aduertendum duxi,
quòd licet de lege aliquando incidat ſermo, & de ea
regulæ infra extendendæ expreſsè loquantur, ad pri-
uilegia quoque trahenda ſunt; quia omnia, quæ le-
gibus in communi conueniunt, & ad earum perfectam
rationem requiruntur, omnéſque effectus, qui illis
tribuuntur, & cum quibus intelliguntur, priuilegiis
etiam conuenire, & cum ſua proportione applicari
poſſunt; nam priuilegium lex eſt, vt ſuprà diximus
Diſp.16. Quæſ.7.num.2.

62 Prima igitur regula eſt. Sicut lex taliter interpreta-
tur, quòd inutilis non reddatur, vt in l.non dubium,
63 C.de legib. & eius verba aliquid debent operari, ne
reddatur ſuperflua, l.3. in princ. ff. de iureiur. c.ſi Pa-
pa, in fin. de priuil. lib.6. cum aliis citatis à Gonzal.
ad regul.8. Cancell. §.7. proœmiali num.127. & à Car-
din. Tuſch. tom.8. lit.V. concl.85. ita ſimiliter priui-
64 legium dici non poteſt illud, quod nihil ſpecialiter
concedit, ſed illud tantum, quòd iure communi con-
ceſſum eſt, vt colligitur ex text. in cap. Abbate 25.
de verb.ſignif. cap. vlt. 25. quæſt. 1. ibi, Nec priui-
legia concederentur, niſi, &c. gloſſ. in rubr. de reſcript.
lib.6.

65 Secunda regula. Lex vbi non diſtinguit, nec nos
diſtinguere debemus, l de pretio ff.de public.in rem act.
l. non diſtinguemus ff de recept.arbitr.cap quia circa 22.
de priuileg.Clement.vlt.de reſcript.Surd.conſ.51 num.7.
& conſ.182.num.15. & conſ.301.num.50. & conſ.308.
num 3. Cardin. Tuſch. tom.2 lit D.concl.508. Monet.
de diſtribut. quotid. part.2. quæſt.2.num.36. niſi aucto-
ritate alterius legis, Bart.in l. vnica C. quorum legat.
quia lex vna indiſtinctè loquens per aliam diſtingui- 66
tur, & limitatur, l.ſciendum ff.qui ſatiſd. cogant. l. iu-
riſgen.§.ſi paciſcar, ff. de pact. Bart. in l.quæſitum,§.ſar,
num. 12. ff. de fide inſtrum. Bellet. diſquiſit. clerical.
part.1. tit.de bonis cleric.§.1. num.20.

Tertia regula. Lex non includit id, ad quod mens, 67
& ratio auctoris non ſe extendit, l. cùm Prætor, §.dolo,
ff.de legat.1. Panorm.in cap.ſuggeſtum, & in cap.me-
minimus, de appellat. & ideò verba priuilegiorum 68
ſunt intelligenda, non ſecundùm quod ſonant, ſed
ſecundùm mentem, & intentionem proferentis, l.
non omnis, in princ. ff.ſi cert.petat cap.intelligentia,cap.
propterea,de verb ſign. Surd.conſ.431.num.35.Gonzal.
ad regul.8. Cancell. gloſ.48.num.55.

Quarta regula Priuilegiorum verba ſunt interpre- 69
tanda ſecundum propriam ſignificationem, & qua-
tenus eorum propria ſignificatio patitur; l.cum lege,
ff.de teſtam. Card.Tuſch. tom.8 lit.V. concluſ.91.Rot,
deciſ.352. num 1. part.1. Recent. Et debent intelligi
ſecundum communem vſum loquendi, l. liberorum
§ quod tam.ff.de legat.3. Surd. conſ.313. num. 87. &
conſ.454. num.18. Et debent interpretari naturaliter, 70
proprie, & verè; non autem accidentaliter, ciuiliter,
& fictè, l fin.C.de his, qui ven.ætat impet.Menoch.con-
ſil.97.num.86. Cardin. Tuſch. tom.8. lit.V. concl.10x.
itaut verbis ſubtiliter non ſit dialecticandum; ex Man-
tic de coniect.vlt volnat.lib.1.tit.1.num.4.& ſecundum
ſubiectam materiam, l. cùm pater §. donatum.ff.de le-
gat.2. l.ſi vno, & ibi Bart. ff. locat. Cardin.Tuſch. d.
lit.V. concl.95. Gonzal. ad regul.8. Cancell. gloſſ.48.
num.53. 54.& 58.

Quinta regula. Priuilegia recipiunt interpretatio- 71
nem a ſupplicatis, cum mente enim ſupplicantis præ-
ſumitur ſe conformare concedens; ita can. inter dile-
ctos, §. cæterum, de fid. inſtrument. cum gloſſ ibi.

Sexta regula. Quando priuilegium eſt obſcurum, 72
& contrarium debet ſtrictè interpretari, vt minùs,
quàm poſſit deroget iuri communi: ita in cap.cùm di-
lectus, de conſuet. vt ſi cum illegitimo diſpenſetur ad
ordines, intelligitur de Ordinibus Minoribus tantùm,
ſecundum Panormit.in cap. ſi quiſquam, de cohabitat.
cleric.& mulier.Sylu. & Armil. verb. priuilegium: im-
mò ſi non exprimitur cauſa conceſſionis, vel non ſit
ex certa ſcientia, vel motu proprio, non præſumitur
de voluntate Principis, l.1. C.de pet. bon. immo per
importunitatem obtentum, per l.1.C.de fund lim. &
vult Bald. & alij in c.licet cauſam, de prob. quod pona-
tur ſimul ex certa ſcientia, & motu proprio: & idem
eſt de reſcripto tollente ius tertij, vt de priuilegio ad
beneficia; vt habetur in cap quamuis de præbend.in 6.
& hoc caſu, niſi conſuetudo aliter interpretetur,
vt notatur in cap. quod dilectis, de conſangun. & affi-
nit. vel niſi verba aliud exprimant; quia ab illorum
propria ſignificatione non debemus recedere, niſi de
mente aliter conſtet, vt in cap. olim, & cap. his, de
verb. ſignific.

Septima regula. Priuilegium enormiter lædens 73
Eccleſiam, aut alios, non valet, niſi fiat mentio de iſta
enormi læſione: quia in dubio non præſumitur Prin-
cipem concedere aliquid cum alterius graui diſpen-
dio, l.quoties, C de precibus Imper.offe. & Panorm. in c.
cùm ad hæc, de cler. non reſid. vnde priuilegium immu-
nitatis ab oneribus, alicui conceſſum non liberat eum
ab oneribus, quæ poteſt leuiter, & breuiter expedi-
re, vt eſt caſus in l.decurio. C. de decurion.

Octaua regula. Priuilegium largè ſumptum pro 74
omni conceſſo præter ius, largiſſimè interpretatur,
in

in præiudicium concedentis: ſtrictè tamen ſi eſt in aliorum præiudicium: ita *in cap. quia circa de priuil. in gloſſ vlt.* & Innoc. *in c. olim, de verb. ſignif.* ſed non interpretatur ita ſtrictè, quòd nihil operetur; ſemper enim priuilegium debet aliquid operari: ita *in cap. ſi Papa, de priuil. in 6.* & ſeruetur proprietas verborum; quia quando in priuilegio ſunt verba lata, vniuerſalia, & præciſa, eſt latè interpretandum; ſecundum Ant. de Butr. *in cap. olim, de verborum ſignification.* & licet materia ſit odioſa, non excluditur lata interpretatio, quæ ex proprietate verborum naſcitur, vt inſinuat Panormitan. *in d. cap. olim*, vbi ait, quod priuilegium latè eſt interpretandum, vbi verba, hoc patiuntur; & quando priuilegium conceſſum perſonæ loquitur ſimpliciter, intelligitur ſecundum conditionem perſonæ: ita *cap. ſi placuit, & cap. ſi viua, 16. quæſt. 1.* & quando conſtat de mente legis, vel priuilegij, debet ſeruari ſecundum Panormitan. *in cap quanto, in gloſ. fin.* in dubio recurrendum eſt ad verba, *reg. fin. de reg. iur. in 6.*

75 Nona regula. Priuilegium latiſſimè interpretatur, quantum fieri poſſit, *de donat. cap. cùm dilectus, & l. beneficia, ff. de conſtit. Prin.* Niſi præiudicet iuri alieno; quia tunc reducitur ad ius commune, ita *in cap. dilectus de conſ. §. penult. & fin.* dum tamen aliquid operetur, ita Innocent. Bernard. Goſſt. relati à Sylueſtro *verb. priuilegium.*

76 Decima regula eſt. Priuilegia dubia regularium, dubietate orta ex ambiguitate verborum, & ex Iuriſtarum interpretatione, in fauorem Regularium ſunt intelligenda, ita conceſſit Camaldulenſibus Leo X. & Iulius I. Congregationi Montis Oliueti; vt habetur *in Compendio ſocietatis, verb. priuilegia, §. 4.* & hæc regula notetur à Regularibus pro deciſione multorum dubiorum.

77 Vndecima regula. Statuta Regularium non ita rigoroſè interpretari debent, vt apices iuris ſeruentur, ſed amplianda ſunt ex bono, & æquo; hoc eſt ſecundum naturalem æquitatem, non ad libitum, ſed ſecundum terminos iuris, vt ait Bald *in Rub. C. de conſt. pecun.* quòd humanæ æquitates in ſe vim ſtatuti minimè habent, niſi aliquo ſtatuto, & conſuetudine legitimè præſcripta, ſint munitæ; & ſic (ait) debent interpretari, quæ ad regulares pertinent, non ſecundum apices iuris, ſed ex bono, & æquo, ſecundum terminos iuris naturalis, & gentium, & non ad libitum cuiuſcunque.

DISPVTATIO XIX.

De iure præſcribendi Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates & Prælati inferiores, Epiſcopalia iura præſcribere poſſint.
II. Vtrùm Abbas vel alter Prælatus inferior, Epiſcopalia inſignia præſcribere poſſit.
III. Vtrùm Abbas vel alter Prælatus inferior poſſit præſcribere viſitationem, & obedientiam alij iure debitam, & an contra ipſum eadem præſcribi valeat.
IV. Per quantum temporis ſpatium contra Abbatias, & Monaſteria, loca, perſonas, & bona Religioſorum, præſcribatur.
V. Vtrùm Abbate, vel Prælato malè alienante rẽ Eccleſiæ cũ conſenſu Capituli incipiat contra Eccleſiã currere præſcriptio, tempore, quo durat Abbas, & Prælatus.
VI. Vtrùm Abbatiali Eccleſia vacante currat præſcriptio contra illam.
VII. Vtrùm præſcriptio currat contra tributum, vel cenſum debitum Eccleſiæ Abbatiali in ſignum ſubiectionis.
VIII. Vtrùm Abbas, ſi poſtquam aliquid bona fide, & iuſto titulo præſcripſerit, ſuperueniat mala fides, teneatur in conſcientia illud reſtituere.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores Epiſcopalia iura præſcribere poſſint.

SVMMARIVM.

1 *Iura Epiſcopalia Abbates, & Prælati inferiores præſcribere poſſunt.*
2 *Ordinis Epiſcopalis ea quæ ſunt, per inferiorem illum non habentem, conſuetudine, & præſcriptione acquiri non poſſunt.*
3 *Declaratur text.* in cap. peruenit 91. diſt.
4 *Prælato inferiori poſſunt competere præſcriptione, vel conſuetudine, illa quæ ſunt iuriſdictionis, & dignitatis Epiſcopalis.*
5 *Iuriſdictio in iuribus Epiſcopalibus præſcribendis, cenſetur acquiſita inferiori priuatiuè reſpectu Epiſcopi.*
6 *Contrarium tenent alij.*
7 *Sub diſtinctione reſoluitur.*

1 QVòd Abbates, & Prælati inferiores Epiſcopalia iura præſcribere poſſint, expreſsè probatur *in cap. auditis, in cap. de quarta, & in cap. cùm olim 18. verſ quia de præſcript.* firmat gloſſ. *in d. c. auditis, verb. ius Epiſcopale.* Io. Andr. *in cap. cùm Epiſcopus, de offic. Ord. lib. 5.* Panor *in cap. cùm non liceat, n. vlt. & d. c. auditis n 4. 5. & 6. cap. cùm olim n. 4. & 5. de præſcript.* Philipp Franc. *in c. cùm perſona §. ſi autem, n. 1.* Bald *conſ 93. dub. 5.* Balb. *tract. de præſcript. 1. part. prin. c. 8. quæſt. 12. per tot.* Barb. *de offic. & poteſt. Epiſc. part. 3. alleg. 127. à princip. ſecundùm Lugdunen. impreſſ.* Et fuit ſæpè dictum in Rot. vt colligitur *ex dec. 324. num. 12. part. 1. Recent. & deciſ. 243. num. 9. part. 2. etiam Recent.* Vide quæ ſunt dicta ſupra *diſp. 15. quæſt. 9.*

2 Verùm ea, quæ ſunt Epiſcopalis ordinis per inferiorem non habentem illum ordinem, conſuetudine, & præſcriptione acquiri non poſſunt, vt probare videtur text. ſic intelligendus, *in cap. quanto, de conſuet. & in cap. 1. cum ſeqq. de conſecr. diſt. 1* quippe qui non poſſunt habere poſſeſſionem legitimam, ſine qua non præſcribitur, iuxta regulam ſine poſſeſſione, de *reg. iur. lib. 6.* ita ſentiunt Abb. *num. 6.* & Pariſ. *n. 4. in d. cap. auditis*, Couar. *lib. 1. var. cap. 10. num. 14.*

3 Nec aliud probat text. *in cap. peruenit, 95. diſt.* vbi ex priuilegio, & commiſſione Sedis Apoſtolicæ poſſunt non Epiſcopi Sacramentum Confirmationis cõferre; ac

ac ſubinde, idipſum acquirere præſcriptione immemoriali, argumento, *cap. ſuper quibuſdam verſ. prætereà de verb. ſignif.* quia reſponderi poteſt, ſecundùm Couar. *d. cap.* 10. *num.* 14. ad Epiſcopale munus aliquot pertinere, quæ nec ex Papæ diſpenſatione non Epiſcopis poſſunt delegari; & hoc nulli dubium eſſe poteſt, nec vllo temporis iure acquiri non Epiſcopis poſſe.

Alia verò, quæ licèt Epiſcopalem ordinem requirant, delegatione tamen, & priuilegio Papæ poſſunt non Epiſcopis competere; tunc adhuc temporis titulo minimè valent alicui conuenire; ſiquidem in his priuilegium Principis, & immemorialis præſcriptio paria non ſunt; ex eo, quòd non Epiſcopi (ſecluſo Romani Pontificis priuilegio) incapaces ſint horum munerum; & ideò non habet immemorialis præſcriptio parem vim cum priuilegio.

4 Illa verò quæ non ſunt Ordinis, ſed iuriſdictionis, & dignitatis Epiſcopalis, poſſunt ex conſuetudine, ſeu præſcriptione inferiori Prælato competere; vt probatur in *d. cap. auditis*, vbi Epiſcopus Vigorien. obtinuit in cognitione cauſarum matrimonialium contra Abbatem de Hereſcam præſcribentem. quia probauit interruptionem; igitur prædictus Abbas præſcripſiſſet, niſi interrupta fuiſſet præſcriptio; at cognitio cauſarum matrimonialium, ſicut, & publicæ pœnitentiæ impoſitio, ac indulgentiarum conceſſio, ſunt dignitatis Epiſcopalis, vt probatur in *cap. accedentibus, de exceſſ. Prælat.* & ita contra Oſtien. *in cap. literas, de reſtitut. ſpoliat.* probat Panorm. *ibi num.* 8. vbi etiam gloſſ. Innoc Ioan. Andr. Ant. de Butrio, & communiter ſcribentes, idem Panor. *in d. cap. accedentibus, num.* 2. *&* 3. *de exceſſ. Præl.* & in *d. cap. auditis num.* 6. vbi etiam Felin. *num.* 1. Roman. *conſ.* 299. & communiter Doctores.

5 Vtrùm autem in his iuribus Epiſcopalibus præſcribendis iuriſdictio cenſeatur acquiſita inferiori accumulatiuè cum Epiſcopo, aut potius priuatiuè; ita vt ſolus Abbas præſcribens vtatur; Epiſcopus verò priuetur, & excludatur, ne amplius vti valeat; quæſtio eſt ad præſentem materiam, non contemnenda; in qua vna ſententia tenet, iura hæc ſic præſcripta competere inferiori præſcribenti priuatiuè reſpectu Epiſcopi, ſicuti per tex. *in d. cap. auditis in fine* ibi, *ſilentium imponentes*, reſoluunt *ibi*, Abb. *num.* 7. Felin. *num.* 9. & Pariſ. *num.* 7. Marian. *num.* 8. *in cap. cùm contingat, de foro compet.* Balb. *de præſcrip. par.* 1. *quintæ num.* 88. *& par.* 1. *num.* 22. & ſaltem ſtante præſcriptione longiſſimi temporis, agnouit Rot. *coram Mantic. deciſ.* 296. *num.* 1.

6 Altera verò ſententia tenet, iuriſdictionem, & Epiſcopalia iura, non priuatiuè, ſed accumulatiuè ad Epiſcopum præſcribi, quam probarunt, Ioan. Andr. Oſtien. Butr. Imol. & alij *in cap. paſtoralis de offic. Ordinar.* Roland. *conſ.* 80. *num.* 22. *cum ſeqq. lib.* 2. illámque in praxi ſeruandam, & communem (antiquorum fortaſſe) teſtatur Couar. *in c. alma mater par.* 1. §. 12. *n.* 3.

Iuuat pro hac parte, quod iuriſdictio, & poteſtas ſpecialis alicui communicata, intelligitur accumulatiuè, non verò priuatiuè reſpectu illius, qui Ordinariam de iure habet; itaut locus ſit præuentioni, ſicuti docent Bart. per text. *ibi, in l.* 2. *ff. de offic. præfect. Vrb.* Barbat. *conſ.* 59. *col.* 3. *vol.* 3. Pariſ. *conſ.* 9. *num.* 11. *vol.* 4. Gramm. *deciſ.* 30. *num.* 2. *& conſ.* 6. *in fin. in crimin.* Octau. Glorit. *reſponſ.* 6. *num.* 6. & ſæpè ſæpius cenſuit Rot. vt in *deciſ.* 121. *num.* 4. *par.* 1. *Recent. & deciſ.* 30 *num.* 3. *& deciſ.* 33. *num.* 1. *par.* 2. *etiam Recent.* vbi fuit dictum, quòd viſitandi ius alicui conceſſum, non cenſetur conceſſum priuatiuè quoad Epiſcopum, niſi expreſsè dictum ſit, quòd Epiſcopus non poſſit viſitare.

Tùm etiam, quia ſi iuriſdictio, & iura Epiſcopalia in propoſito præſcriberentur priuatiuè, vtique Epiſcopus priuabitur iure obedientiæ, & procurationis debitæ, contra *cap. cùm non liceat*, & *cap. cùm ex officij, de præſcript.*

Inter has contrarias opiniones diſtinctione opus eſt; vt ſcilicèt prima ſententia procedat, quando per integrum præſcriptionis tempus præſcribens ſolus vſus eſt iuriſdictione, & iuribus præſcriptis; Epiſcopus verò, vel alius, contra quem præſcriptio proceſſit intra illud tempus vſus non fuit; tunc enim ex quo ſolus ille, vel quaſi poſſedit ſolus, acquiſiuit, & ita priuatiuè, argumento tex. *in l. ſi quiſquam, ff. de diuer. & tempor. præſcript.* Poſterior verò procedit, vbi etiam is, contra quem præſcriptio completur, intra tempus illius exercuit iuriſdictionem, vel iura alia, quæ ſimiliter alius præſcribens quaſi poſſidens exercuit; & ita has contrarias componunt opiniones Abb. *in d. cap. auditis num.* 14. *& in d. cap. paſtoralis num.* 7. Roland. *conſ.* 439. *num.* 11. *verſ.* 3. *lib.* 3. quos refert & ſequitur D. Auguſt. Barboſ. *d. par.* 3. *alleg.* 127. *num.* 18. *ſecundùm Lugdunen. impreſſionem.* Vide quæ dixi ſuprà *diſput.* 15. *quæſ.* 9. 7

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbas, vel alter Prælatus inferior, Epiſcopalia inſignia præſcribere poſſit.

SVMMARIVM.

1 *Agitur pro parte negatiua.*
2 *Abbas poteſt Inſignia Epiſcopalia præſcribere, & quæ præſcriptio requiratur*, num. 5.
3 *Præſcriptione acquiri poſſunt, quæ conceduntur priuilegio.*
4 *Inſignia Epiſcopalia priuilegio inferioribus Prælatis conceduntur.*
6 *Reſpondetur ad argumenta.*

Videtur primò, quòd Abbates, & Prælati inferiores Epiſcopalia Inſignia præſcribere nequeant, per text. *in cap. peruenit il* 2. *diſt.* 93. vbi Summus Pontifex ſcribens Ioanni Epiſcopo Syracuſano, dicit. 1

Peruenit ad nos, quòd Diaconus Eccleſiæ Catanen, calciatus compagis procedere præſumpſiſſet; quòd quia hactenùs nulli per totam Siciliam licuit, niſi tantummodò Diaconibus Meſſanenſis Eccleſiæ, quibus olim à prædeceſſoribus Noſtris non dubitatur eſſe conceſſum, benè recolitis. Quia ergò tantæ temeritatis auſus leuiter non eſt attendendus, cùm hoc Fraternitas veſtra ſubtilitate perquirat, vt, an per ſe, vel alicuius hoc auctoritate præſumpſerit, Nobis ſubtiliter innoteſcat. Nam ſi diligenter ea, quæ malè vſurpantur omittimus, exceſſus viam aliis aperimus.

Ex quibus verbis clarè percipitur, quòd Abbas, & & alij Epiſcopo inferiores Inſignia Epiſcopalia præſcribere non poſſunt; eſſet enim ea malè vſurpare, ſimiliter id etiam habetur in *cap. illud ead. diſtinctione.*

Prætereà, nullus debet præſumere, quæ ſibi non videntur conceſſa. Et ea quæ ſunt per Apoſtolos, & per eorum ſucceſſores inſtituta, non ſunt turbanda, vel violanda, vt diſponitur in *c. imputato,* 25. *quæſt.* 2.

ergo

Google

ergo videtur, quòd Abbas non poteſt præſcribere Inſignia Epiſcopalia.

2 Contrarium tamen dicendum eſt, videlicet, poſſe Abbates, & Prælatos inferiores inſignia Epiſcopalia præſcribere, probatur, per ea, quæ dicta ſunt in *antec. Quæſ.* & etiam probari poteſt his rationibus.

Nam ſi poſſunt præſcribere ea, quæ ſunt iuriſdictionis, eò fortiùs poterunt præſcribere hæc Inſignia, quæ non ſunt Ordinis Epiſcopalis, ſed ſunt quædam ornamenta quæ ſolent inferioribus concedi ad honorem ſuarum Eccleſiarum, vt tradit Panor. *in cap. 1. in fine, vt lite pendente nihil innou.*

3 Præterea probatur; nam quæ conceduntur priuilegio, præſcribi poſſunt, *c. duo ſimul, de offi. Ord. c. cùm contingat, de for. comp.* Card. poſt Lapum *in Clem. 2. col. 3. eriul. de Relig. dom.* Oldrad. *conſ.* 122. Panorm. *in c. accedente num. 3.* & ibi Fel. *num. 6. de præſcrip.* Sed In-
4 ſignia Epiſcopalia priuilegio inferioribus conceduntur, *cap. Abbates, & c. vt Apoſt. de priuil. in 6.* ergo præſcribi poſſunt; ita tenent Panorm. *in cap. 1. n. 10. vt lit. pend.* & in *c. auditis*, vbi etiam Felin. 1. *de præſcript.* Calder. *conſ. 2. de præſcript.* Pancirol *in theſaur. var. lect. cap. 25. in prin.* dicentes, prædicta iura non ſolùm cumulatiuè, ſed etiam priuatiuè ad Epiſc. ab Abbatibus præſcribi poſſe.

5 Ad hanc autem præſcriptionem faciendam requiritur tempus cuius initij memoria non extat, id eſt centennij, *cap. 1. de præſcrip. in 6.* Rom. *ſing.* 189. incip. *numquid vſus Inſignium*: quod eſt intelligendum ſine titulo; nam habenti titulum ſufficit ſpatium 40. ann. ad præſcribendum talia Inſignia, colligitur ex Panorm. *d. cap. 1. in fin.* Pancirol. *loc. cit. verſ. videndum eſt.*

6 Ad argumenta contraria reſpondemus quod prædicta iura loquuntur de eo, qui non legitimè præſcripſit, vt dicit ipſe Pancirol. *vbi ſuprà.*

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbas, & Prælatus inferior poſſit præſcribere viſitationem, & obedientiam alij iure debitam, & an contra ipſum eadem præſcribi valeat.

SVMMARIVM.

1 *Præſcriptio contra viſitationem iure communi, vel ſpeciali competentem, quibus modis contingere poſſit, oſtenditur.*
2 *Præſcriptio tollens omninò viſitationem iure communi iniunctam, non valet.*
3 *Præſcriptio impediens morum correptionem, & Eccleſiarum reformationem, meritò prohibetur.*
4 *Præſcriptio admittitur, quæ viſitationem transfert, vel aliis accumulat.*
5 *Declaratur* tex. in cap. cùm ex officij, de præſcrip.
6 *Præſcriptio omnis extinguens omninò, & in totum obedientiam Prælatis à ſubdito iure communi debitam, indiſtinctè prohibetur.*
7 *Prælatus inferior poteſt præſcriptione acquirere, vt in ſua Parochia præcedat Epiſcopum.*
8 *Exemptio non poteſt extinctiuè præſcribi, ſed tranſlatiuè.*
9 *Populus non exemptus Abbatiæ exemptæ præſcribere poteſt contra Epiſcopum exemptionem, vt ſubſit Abbatiæ exemptæ.*

1 PRæſcriptio contra viſitatiooem iuri communi, vel ſpeciali competentem, multis modis contingere poteſt: aliquando abſolutè extinguendo, & tollendo omnino viſitationem ipſam; itaut ſubditi ſum ampliùs à nemine viſitentur: aliquando verò non tollendo, nec extinguendo, ſed transferendo viſitationem, vel ius viſitandi ad alium; itaut maneat quidem viſitatio, ſed tamen non is, ad quem pertinebat, ſed alius viſitet; aliquando denique non tollendo, nec transfereodo, ſed accumulando; ita quòd maneat viſitatio penes illum, ad quem ſpectabat; ſed tamen non ſit penes illum ſolum; quia per præſcriptionem alius eidem in viſitatione accumulatur, vt colligitur, ex *cap. cùm ex officij, de præſcript.*

Priori caſu nulli dubium eſſe poteſt, præſcriptio- 2
nem tollentem omninò viſitationem, iure communi iniunctam, non valere, vt probat tex. *in d. c. cùm ex officij*, & ſentiunt gloſ. 2. *in c. irrefragabili, de offic. Ord.* Mar. *de viſit. à num. 19.* & alij quos refert D. Barb. *de offic. & pot. Epiſ. p. 3. alleg. 129. num. 1. & 10. ſecund. Lugdun. impreſſ.* Ratio eſt, quia præſcriptio impediens 3
morum correptionem, & Eccleſiarum reformationem, meritò prohibetur, arg. tex. *in c. cùm inter*, & in *c. ex parte, de conſuet.* ex eo, quòd cedit in damnum publicum; ac exinde proueniunt multò maiora mala in Rep. quàm ſit bonum vitandi lites, & certitudinem dominiorum, pro quibus bono publico introducta fuit præſcriptio, *l. 1. ff. de vſucap.* ſed præſcriptio omninò tollens viſitationem iniunctam iure communi, impedit morum correptionem, & reformationem Eccleſiarum; & ita obuiat bono publico. quod per viſitationem prætenditur, igitur, &c. ita D. Barboſ. *d. num. 10.*

Poſterioribus verò caſibus pro certo apud Docto- 4
res conſtituitur, præſcriptionem admitti, quæ viſitationem transfert, vel aliis accumulat; vt ſatis ſuadetur ex eo, quia præſcriptio illa admittenda eſt, quæ nullo iure prohibetur, nec impedit morum, aut Eccleſiarum reformationem; nec aliàs obuiat bono publico, vt probat *d. l. 1.* ſed præſcriptio, quæ transfert viſitationem, vel alij accumulat, nullo iure prohibetur, quia morum, & Eccleſiarum reformationem non impedit, nec bonum publicum offendit, cùm adhuc maneat viſitatio facienda ab eo, in quem transfertur, vel accumulatur; igitur, &c. quæ quidem reſolutio ſatis euidenter colligitur ex *d. c. cùm ex officij*, dum ibi ageret Pontifex de viſitatione iure communi competenti, qualis eſt illa, quam Archiepiſc. exercet in Prouincia, & dixit contra huiuſmodi viſitationem præſcribi non poſſe, quæ verba intelliguntur de præſcriptione, quæ ex diametro opponitur, & omninò tollit viſitationem. Cùm verò idem Pontifex ſubiungit, *Quamuis alias contra ea præſcribere poſſit*, ſatis apertè ſignificat admitti præſcriptionem, per quam transfertur, ſeu accumulatur viſitatio, quia talis præſcriptio, abſolutè loquendo, non eſt contra viſitationem, quam non tollit, ſed contra Prælatum, cui præiudicat: quare ita meritò reſoluit D. Barboſ. *d. alleg. 129. num. 11. cum ſeq.* & cenſuit Rot. *deciſ. 394. num. 2. par. 1. Recent.* vbi etiam fuit dictum, quòd conſuetudo viſitandi in præiudicium Epiſcopi debet eſſe præſcripta, ſaltem ex ſpatio quadragiota annorum; & ita concludo poſſe Abbates, & alios Prælatos inferiores viſitationem iure communi Epiſcopis debitam, ſibi transferendo, vel accomulando: illis verò ſemel acquiſitam non poſſe à ſubditis in totum, & omoinò præſcribi, ex his, quæ ſuprà latè deduximus.

Ex quibus iam infertur, omnem præſcriptionem 6
extinguentem omninò, & in totum obedientiam Prælatis à ſubditis iure communi debitam, indiſtinctè prohiberi, vt probat tex. *in cap. cùm non liceat, de præſcript.* cum aliis latè adductis per D. Barboſ. *d. p. tr. 3. alleg. 128. num. 1. ſecundùm Lugdunen. impreſſ.*

Vnde

Vnde colligitur illam in parte præſcribi poſſe, v.g. quòd Prælatus inferior in ſua Parochia præcedat Epiſcopum, ex Felin. *in d. cap. cùm non liceat col.* 1. Balb. *de præſcript. 1. part. princ. quæſt. 12. num. 6. in fin.* quos refert Eraſm. à Cokier. *de iuriſd. Ord. in exempt.*
8 *part. 1. quæſt. 6. num. 16.* & ita exemptio extinctiuè non poteſt præſcribi, ſed tranſlatiuè, Mil. *in reper. verb. præſcribi non poteſt exemptio*, Rom. *conſ. 239.* Balb. *d. quæſt. 12. num. 1. prope fin.*

9 Ex quo euenit, vt populus non exemptus Abbatiæ exemptæ, præſcribere poſſit contra Epiſcopum exemptionem, vt ſubſit Abbatiæ exemptæ, ſicuti docent Abb. *in d. cap. cùm non liceat num. 17.* Caccialup. *in tract. de vnion. art. 3. num. 20. cum ſeq.* Eraſm. à Cokier. *d. quæſt. 6. num. 10.* quos refert, & ſequitur D. Aug Barboſ. *d. part. 3. alleg. 129. num. 9.*

QVÆSITVM IV.

Per quantum temporis ſpatium contra Abbatias, & Monaſteria, loca, perſonas, & bona Religioſorum, præſcribatur.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſiæ omnes citra Romanam gaudent quadragenaria, non autem centenaria præſcriptione.*

2 *Præſcriptio centenaria requiritur contra Eccleſias Marchiæ, & Ferrariæ, quæ ſunt de patrimonio Romanæ Eccleſiæ, & de horto eiuſdem.*

3 *Eccleſiæ Abbatiales Regulares exemptæ, ex priuilegio gaudent ſexagenaria, vel centenaria præſcriptione.*

1 Videtur, quòd Eccleſia Abbatialis exempta gaudet tantum quadragenaria præſcriptione; & hoc probatur primò per *cap. poſſeſſiones*, 16. *quæſt.* 3. vbi ſic diſponitur. *Poſſeſſiones Eccleſiarum, & Epiſcoporum triennales Abbates, vel Monachos habere, omnibus modis prohibemus; ſed ſi tollitur eis triennalis poſſeſſio à Beato Gregorio conceditur eis quadragonalis præſcriptio.*

Probatur ſecundò; nam Religioſis domibus conceditur præſcriptio quadragiota annorum, *cap. volumus eadem ſup. cit. quæſt.* 3.

Præterea quarta decimarum, & funeralium præſcribitur contra Epiſcopum ſpatio quadraginta annorum, ſi non ſoluantur, vt habetur *in cap. de quarta extra, de præſcript.*

Nec valet, quod dicit Archid. *in cap volumus, 16, quæſt. 4. in cap. 2. de præſcript. in 6.* qui cenſet Eccleſias exemptas immediatè Sanctæ Sedi ſubiectas, gaudere priuilegio præſcriptionis centum annorum ad inſtar Eccleſiæ Romanæ. Quia id eſt intelligendum in iuribus, & bonis, quæ immediatè ad ipſius Apoſtolicæ Sedis diſpoſitionem pertinent; vt videtur voluiſſe Ioann. Andr. *in cap. cùm nobis, de præſcript.* & expreſsè dictum Archid. ita declarat Panormitan. *in cap. ad audientiam, num. 13. eodem tit.* Vnde illud dictum Archidiac. procedere poteſt, vt non præſcribatur contra Eccleſiam exemptam, & immediatè Sedi Apoſtolicæ ſubiectam, niſi ſpatio centum annorum, & in materia libertatis, ſeu exemptionis; quia aliàs præſcriberetur contra ius immediatè Summo Pontifici competens. Vnde exemptus, etiam ſi velit, non poteſt expreſsè priuilegio exemptionis renunciare, vel in inferiorem Iudicem conſentire, *cap. cùm tempore, de arbitr.* notat Ioan. Andr. *in regula, ſcienti, de iur. in mercurial.* Panormitan. *d. num.* 13.

Vel dictum Archidiac. poſſet intelligi de Eccleſiis, quæ ſunt de patrimonio Romanæ Eccleſiæ, & 2
de horto eiuſdem, prout ſunt omnes Eccleſiæ Marchiæ, & Ferrariæ, vt probatur, in *Auth vt Eccleſia Rom poſt princ.* per gloſſ. ibi *in verb. Petri*; quam notabilem dixit Rota *in Ferrarien. ſeu Comaclen. bonorum de Naſellis, 7. Iunij 1627. coram Reuerendiſſ. D. Coccino*, in qua ea ratione fuit reſolutum, contra Eccleſias Marchiæ & Ferrariæ non præſcribi, niſi ſpatio centum annorum, ex traditis per Felin. *in c. ad audientiam, n. 22. verſ. amplia quarto, de præſcript.*

His tamen non obſtantibus, quæ regulariter de 3
iure ita ſe habent, dicendum eſt contra Abbatiales Eccleſias Regulares exemptas non currere præſcriptionem quadraginta annorum, ſed ad minus ſexaginta; vt conceſſit Eugenius IV. Congregationi Caſinenſi, & patet ex eius Bulla data Florentiæ anno Domini 1434. 7. Kalend. Martij, Pontificatus ſui anno 4. quæ refertur à Roderic. *in noua collect. Bullar. Apoſtolic. pro Regular. Bulla 7. d. Pontificis*; eamdem conceſſionem de verbo ad verbum ad noſtram Vallumbroſanam Congregationem extendit Iulius II. vt patet ex eius Bulla alibi adducta. Simile priuilegium conceſſum eſt à Iulio II. Congregationi Montis Oliueti, vt patet ex eius Bulla quæ eſt 12. in ordine *in tom. 1. Bullar. non.* Eodem indulto ſexagenariæ præſcriptionis gaudent Canonicorum Regularium Lateranen. Monaſteria, & Eccleſiæ ac loca; ita eis conceſſit Sixtus IV. annò Domini 1477. & habetur *in lib. priuileg. d. Congregat. pag. 354.* Immo non ſolum ſexagenaria præſcriptio contra prædicta Monaſteria exempta, ac loca, perſonas, & bona Regularium, neceſſaria eſt: verum etiam centenaria, quæ requiritur contra Eccleſiam Romanam, ex conceſſione Eugenij IV. facta Monaſterio D. Pauli de Vrbe Congregationis Caſinen. ſub Datum Florentiæ anno Domini 1442. 7. Kalend. Iulij, Pontificatus ſui anno 12. per quam conceſſit, *vt ſicut contra Rom. Eccleſ. non niſi centenaria currit præſcriptio, ſecundùm Conſtitutiones Canonicas, & legitimas ſanctiones; ita quoque prædicto Monaſterio minoris temporis præſcriptio non obſtat*; quod priuilegium habetur *in lib. priuileg. Ordinis*, & refertur à Roderic. *in noua collect. Bulla 17. Eugenij IV.* eſtque in lapide marmoreo inciſum in eadem Eccleſia D. Pauli de Vrbe, quod priuilegium confirmauit, ac in particulari iterum eidem Congregationi conceſſit Paulus III. de eo expreſſam mentionem habens in alia ſua conceſſione, eidem Congregationi facta, anno Domini 1537. Nonis Nouembris, Pontificatus ſui anno 4. quæ eſt 15. in ordine *in Bullar. nou.* Laërt. Cherub. *tom. 1.* Et cùm (vt *in Diſputatione de communicatione priuilegiorum*, latiùs diximus) priuilegia conceſſa vni Monaſterio, cenſeantur conceſſa toti Congregationi: illud priuilegium Monaſterio D. Pauli de Vrbe conceſſum, iam communicatum eſt toti Congregationi Caſinen. præſertim ex alio priuilegio eidem conceſſo ab Alexandro VI. vbi voluit cuiuſuis particularis Monaſterij ipſius Congregationis priuilegia toti Congregationi prædictæ, & illius particularibus Monaſteriis communia eſſe, & ad illa extendi, ac extenſa eſſe decreuit. Vnde per conſequens dictum priuilegium etiam participatur ab omnibus cæteris Congregationibus illius priuilegia communicantibus. Quare dicendum eſt, per huiuſmodi priuilegium aduerſùs Abbatiales Eccleſias, Conuentus, ac ipſorum bona, & iura, niſi centum annorum ſpatio, præſcribi non poſſe, ita ſentit Ioan. de la Cruz *de ſtatu Relig. lib. 2. cap. 3. dub. 2. concl. 2.* Roder. *quæſt. Reg. tom. 15. quæſt. 36.* Vnde patet reſponſio ad argumenta in contrarium adducta,

quamuis enim procedant de iure communi ; tamen in fauorem Monaſteriorum ac bonorum Regularium placuit Summo Pontifici illud tempus dilatare.

QVÆSITVM V.

Vtrùm Abbate, vel Prælato malè alienante rem Eccleſiæ cum conſenſu Capituli, incipiat contra Eccleſiam currere præſcriptio, tempore quo durat Abbas, & Prælatus.

SVMMARIVM.

1 *Arguitur, quòd ſtatim incipiat currere præſcriptio.*
2 *Præſcriptio contra Eccleſiam, vel Monaſterium pro rebus malè alienantis non incipit currere ante mortem, vel ceſſationem Abbatis, vel Prælati, qui malè alienauit, & niſi adſit ſcientia, & patientia cuiuſlibet ſucceſſoris*, num. 3.
4 *Reſpondetur ad argumenta.*

1 VIdetur primò, quòd Abbate malè alienante rem Eccleſiæ, ſtatim incipiat currere præſcriptio contra Eccleſiam, cuius ſunt res alienatæ, vt probatur *in cap. continebatur, extr. de his, quæ fiunt à Prælat. ſine conſenſu Cap.* vbi habetur, quòd conceſſio deciniæ ab Abbatiſſa facta priùs, ſi conuentu ſciente, & non contradicente facta eſt, robur firmum debet habere.

Secundò prætereà, in venditione rerum Eccleſiaſticarum taciturnitas pro conſenſu habetur, vt dicit Gloſſ *in ſupraalleg. cap.* Ergo ſi Abbate malè alienante, Capitulum tacet, videtur quod currat præſcriptio.

2 Sed contra eſt quod diſponitur *in cap. ſi Sacerdotes*, 16. *quæſt.* 3. vbi gloſſ. ponit caſum, quòd quidem Prælati iniostè alienauerunt poſſeſſiones Eccleſiarum, & receptores retinuerunt poſſeſſiones illas per ſpatium 30. annorum, & cùm quæſitum fuiſſet in Concilio Toletano, vtrùm detentores tuti ſint præſcriptione illa; fuit reſponſum, quòd non; quia præſcriptio non currit in vita Prælati malè alienantis; ſed incipit currere poſt eius mortem. Et licet Paulus IV. ſtatuerit contra bona Eccleſiaſtica malè alienata nunquam præſcribi poſſe; tamen Pius IV. eius ſucceſſor eam Bulla reuocauit, & ad terminos iuris communis reduxit, vt eſt videre in ſua Bulla incip. *Prouida. fol.* 681. *in Bullar.* & ideo bona Abbatiarum, vel aliarum Eccleſiarum malè alienata præſcribi poſſunt ſpatio 40. annorum de iure communi, per text. *in authen. quas ſanctiones, C. de Sacroſanct. Eccleſ. & cap. ad audientiam, & cap. cùm nobis, & cap. illud & cap. quarta, de præſcript.* vel ex priuilegio, de quo infrà mentionem faciemus, ſpatio 60. annorum, vel etiam centum, ex aliquo priuilegio directè, aut per communicationem, de quo etiam infra: cum limitatione tamen, vt diximus, quòd præſcriptio currere incipiat poſt mortem, vel ceſſationem Abbatis, qui malè alienauit. Et huius ratio eſt; quia contractus non ſumpſit vigorem à principio, & ideo ſubducitur tempus, quo Prælatus malè alienans vixit, vel in Prælatura durauit, per text. *in d. can. ſi Sacerdotes*, ita Ioan. Andr. *in cap.* 1. *num.* 3. *de reb. Eccleſ. non alien. in* 6. & ibi Anton. de Butr. *num.* 7. Rebuff. *in comp. alienat. rerum Eccleſ. num.* 38. Redoan. *eod tract. quæſt.* 79. *cap.* 3. Molin. *de iuſt. diſp.* 7. & alij apud Aloyſ. Ricc. *in prax. fori Eccleſ. dec.* 32. *num.* 2. *&* 3. quibus addo Quaranta *in Summ. Bullar. verb. alienatio rerum Eccleſiæ num.* 46. *verſ. hinc non immeritò*, D. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. part.* 3. *alleg.* 95. *num.* 72. *& alleg.* 132. *num.* 6. *ſecundum Lugdunen. impreſſ.* Et hoc eſt intelli-
3
gendum, vt neque poſt mortem, vel ceſſationem Abbatis, qui male bona ſuæ Abbatiæ alienauit, præſcriptio in fauorem poſſidentis currere intelligatur; niſi adſit ſcientia, & patientia cuiuſlibet ſucceſſoris Abbatis: eò maximè, vbi plures intra dictum tempus ſucceſſiſſent, quam ſcientiam & patientiam probandi, onus incumbit fundanti ſe in d. præſcriptione, Caualc. *deciſ* 46 *num.* 29. *p.* 1. Ricc. *d. dec.* 32. *num.* 6. Quarant. & Barboſ. *loc. cit.*

Ad contraria reſp. & primò ad text. *in cap. continebatur*, ſicut reſpondet Gloſſ. quòd ideo valet talia alienatio, quia fuit facta ad tempus alicui Clerico pro beneficio; nos verò loquimur de alienatione in perpetuum. Vel etiam poſſumus reſpondere vnà cum gloſſ. *in cap. ſine exceptione* 12. *quæſt.* 2. *in verb. hoc ſciat*, quæ dicit, quòd licet omnes clerici conſentiant; ſi tamen non obſeruatur forma alienationis, alienatio nulla eſt, & habetur *in l. iubemus C. de Sacroſan. Eccleſ.* & plura alibi. 4

QVÆSITVM VI.

Vtrùm Abbatiali Eccleſia vacante currat præſcriptio contra illam.

SVMMARIVM.

1 *Præſcriptio nuſquam currit Prælato, ſed ipſo iure dormit contra Eccleſiam quocunque modo vacantem.*
2 *Eccleſia, quoad propoſitum, vacare dicitur, vbi careat proprio, & immediato Prælato.*
3 *Hoſtilitatis tempore dormit contra Eccleſiam ipſo iure præſcriptio.*
4 *Schiſmatis, & peſtis tempore ceſſat contra Eccleſiam præſcriptio.*
5 *Peſtis dicitur bellum inter Deum, & homines.*

INdubitata eſt Iuris concluſio, quæ dictat contra Eccleſiam quocunque modo vacantem Prælato nuſquam currere, ſed ipſo iure dormire præſcriptionem, vt probat text. *in cap. de quarta, verſ. niſi, & in cap. auditis, de præſcript. cum aliis cit.* per Crauett. *de antiq. temp. part.* 4. *cap. materia num.* 48. Balb. *de præſcript.* 2. *part.* 6. *princ. à num.* 7. D. Aug. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. part.* 3. *alleg.* 132. *num.* 1. *cum ſeqq.*

Dicitur autem Eccleſia, quoad propoſitum vacare, vbi careat proprio, & immediato Prælato, qui pro rebus Eccleſiæ iure agere debuit; qualis eſt Abbas reſpectu Abbatialis Eccleſiæ, quamtumcunque non deſint alij Prælati Superiores, & mediati; ſicuti docent Innoc. *in cap. olim, il* 1. *de reſtit. ſpol.* Abb. *num.* 2. Felin. *num.* 5. *in d. cap.* 1. *de præſcript.* D. Aug. Barboſ. *d. alleg.* 132. *num.* 7. 2

Amplia, vt etiam hoſtilitatis tempore dormiat contra Eccleſiam ipſo iure præſcriptio, vt probat text. *in c. prima actione*, 16. *quæſt.* 3. *& in c. ex tranſmiſſa*, ibi, *præſcriptione hoſtilitatis tempore non currente, de præſcript.* & idipſum de tempore ſchiſmatis, tradit text. *in cap. cùm vobis* 14. *eodem tit. de præſcript.* & reſoluunt Balb. *de præſcript.* 2. *part. ſexta. à num.* 3. Pariſ. *conſ.* 104. *num.* 174. *cum ſeq. lib.* 1. Rip. *de peſte part.* 2. *princ. à num.* 121. D. Aug. Barboſ. *d. alleg.* 132. *num.* 11. idem reſoluentes de tempore peſtis; quaſi tunc ſit bellum inter Deum, & homines ſecundum D. Aug. Barboſ. & ab eo citatos *in tract. de loc. commun argum. iur. loc.* 13. *num.* 1. 3 5

***

QVÆSITVM VII.

Vtrùm præſcriptio currat contra tributum, vel cenſum debitum Eccleſiæ Abbatiali in ſignum ſubiectionis.

SVMMARIVM.

1 *Arguitur pro parte affirmatiua.*
2 *Contra cenſum debitum ratione ſubiectionis non præſcribitur.*
3 *Reſpondetur ad argumenta.*

ET primò videtur, quòd præſcriptio currat contra
1 tributum, vel cenſum debitum Eccleſiæ Abbatiali in ſignum ſubiectionis. Nam triennalis præſcriptio, petitori ſilentium imponit, vt habetur in *cap. poſt quingentos, §. item* 16. *quæſt.* 3. vbi habetur, quòd lex 30. annorum non poteſt abrumpi. Vnde ex auctoritate huius tex. videtur, quòd contra tributum, vel cenſum debitum Eccleſiæ Abbatiali currat præſcriptio, ſi Eccleſiæ non fuerit ſolutum, ſaltem per ſpatium tanti temporis.

Secundò, prætereà etiam ſi aliquis mala fide rem alienam poſſidere cœpit, poſt triginta annos aduerſus omnem petentem, exceptione tutus erit; vt eſt tex. ad literam in *cap. placuit, §. quòd ſi mala fide*, 16. *q.* 2. Ergo contra tributum Eccleſiæ Abbatiali debitum currit præſcriptio, ſi ceſſetur à ſolutione per longi temporis ſpatium.

2 Sed contra eſt, quod dicit Panormitan. *in cap. ſignificauit, de cenſ. num.* 6. quòd contra cenſum debitum ratione ſubiectionis non præſcribitur, per text. *in. l. Competit, C. de præſcript.* 30. *vel* 40. *annorum*; & ratio quare cenſus non præſcribitur, eſt, quia ſicut ſubiectio ſimpliciter non præſcribitur *cap. cùm non liceat, de præſcript.* ita neque præſcribitur cenſus illam repræſentans ſubrogatiuè, ita Fel. *in cap. ad audientiam nu.* 2. *de præſcript.* & *ibi* etiam Panormitan. *num.* 18. dantes in hoc regulam, quòd cenſus, & ſubiectio pariformiter regulantur, adeò vt, vbi ſubiectio præſcribi poteſt, ibi etiam cenſus præſcribi poterit, eſto quòd præſtaretur in ſignum ſubiectionis: & è contra, vbi ſubiectio non præſcribitur, ibi neque cenſus ob eam debitus. Quibus rationibus ſic ſtantibus, ad argumenta reſpondeo.

3 Ad primum. Non obſtat text. *in cap. poſt quingentos, §. item*, 16. *quæſt.* 3. nam text. ille loquitur de eo, qui auctoritate Prætoris poſſidet, vt dicit gloſſ. *ibidem.* Nam ſi ſuper rebus Eccleſię mota fuerit controuerſia, & iuſta ſit definitio ſubſecuta, ille qui cœpit poſſidere auctoritate Iudicis poterit præſcribere; nam iſte poſſidet, qui auctore Prætore poſſidet; *cap. dixit*, 14. *quæſt.* 5. *& cap. cùm inter, extrà, qui filij ſint legitimi, & l. iuſtè, ff. de acq. poſſ.* vel §. ille poteſt intelligi. quòd fuit ſecuta concordia inter partes, vt dicit ibi gloſſ. *in verbo, ſed non loquitur*, quæ concordia vocatur definitio.

Ad ſecundum argumentum *in cap. placuit §. ſi mala*, reſpondemus, quòd ideo lex permittit, vt quis mala fide rem alienã præſcribat, quia odit, & punit negligẽtes, & deſides circa bona ſua, vt dicit text. *in dec placuit*, & ſi aliquo caſu iſte malę fidei poſſeſſor ceciderit à poſſeſſione ſua, actionem non habet. Non ſic eſt in ſolutione cenſus debiti Eccleſiæ; nam ſi ſteterit per mille annos Eccleſia ipſa ad petendum cenſum, non per hoc debet puniri, vt negligens; nec contra eam currit præſcriptio, rationibus ſupra allatis: poteſt eſſe, & alia ratio; nam ſi non poteſt præſcribi cenſus, quod datur Principi in ſignum ſubiectionis, vt vult text. *in l. competit, C. de præſcript.* 30. *vel* 40. *annorum*, ergo & à fortiori, nec poteſt præſcribi huiuſmodi cenſus debitos Eccleſiæ; ſed res Eccleſiæ dicuntur publicæ, ſicut res fiſci, vt *in cap. quid ergo*, 23. *quæſt.* 4. iuncta gloſſ. ſed argumentum à fiſco ad Eccleſiam nondum eſt probabile, ſed fortè quia æquiparantur à iure *l. fin. C. de Sacroſanct. Eccleſ. & §. ſimmus* iuncta gloſſ. *in Authent. de non alien. vel permut. reb. Eccleſ. coll* 11. *& cap. auditis*, & ibi Panormitan. *de in integr. reſtitut.* ergò nec poteſt præſcribi cenſus, qui debetur Eccleſiæ Abbatiali in ſignum ſubiectionis.

QVÆSITVM VIII.

Vtrùm Abbas, ſi poſtquam aliquid bona fide, & iuſto titulo præſcripſerit ſuperueniat mala fides, teneatur in conſcientia illud reſtituere.

SVMMARIVM.

1 *Arguitur pro parte affirmatiua.*
2 *Præſcribens aliquid bona fide, & iuſto titulo ſi poſt completam præſcriptionem mala fides ſuperuenerit, eſt tutus etiam in conſcientia.*
3 *Iura faciunt hoc meum, illud tuum.*
4 *Lex humana iniquum non continens, an ſit ſeruanda.*

VIdetur primò quòd ſi Abbas, finita præſcriptio- 1
ne, nouerit rem fuiſſe alienam, teneatur in foro conſcientiæ illam reſtituere; Nam ſi res aliena, propter quam peccatum eſt, reddi poſſit, & non reddatur, dicit text. *in cap. ſi res*, 15. *quæſt.* 6. quod pœnitentia non agitur, ſed ſimulatur; ſi autem veraciter agitur, non remittitur peccatum, niſi reſtituatur ablatum.

Secundò in præſcriptione requiritur bona fides à principio, & in fine, & ex omni tempore præſcriptionis, vt eſt text. *in cap. quoniam omne, de præſcript.* ergo ſi finita præſcriptione Abbas cognouerit rem eſſe alienam, tenetur in foro conſcientiæ, illam reſtituere.

Sed contrarium firmat gloſſ. *in cap. vigilanti extr.* 2
de præſcript. in verbo, ſed contra videtur, vbi dicit, quod completa præſcriptione iam tutus eſt ſecundum vtrumque ius, & allegat *cap. de quarta, & cap. quoniam omne, eodem tit. de præſcript.* & in pluribus aliis locis: ergo iure poſſidet, ſi iure, ergo iuſtè, & benè, vt *in cap. quid dicam*, 14. *quæſt.* 4. nec iam dicitur aliena.

Prætetea iura faciunt hoc meum, illod tuum, vt 3
in cap. quo iure 8. *diſt.* Item conditor canonis, vel legis poteſt mihi dare rem alienam, & tutus ero, vt *l. Lucius ff. de euict. & l. benè à Zenone, C. de quadrien. præſcriptione*; & ſic multo fortiùs potuit inducere hanc præſcriptionem, in odium negligentium. Sed vltra ſententiam gloſſ. adſunt circa hoc aliæ ſententiæ ſcribentium, relatorum per Panormitan. *in d. cap. vigilanti, de præſcript. ſub num.* 6. & inter alios fuit opinio Alani diſtinguentis, an res fuiſſet præſcripta ex cauſa lucratiua, aut ex cauſa non lucratiua vt primo caſu teneatur reſtituere, ſecondò non, arg. *c. quod habetur*, 13. *q.* 1. qui quidem canon parum facit; ſed hæc diſtinctio reprobatur ſecundum Oſtien. *per l. penult. C. de præſcript. long. temp. & cap. Apoſtolica, de donat.* quæ iura benè faciunt in hac materia, & licet D. Anton. tenuerit quòd ſit peccatum; tamen contrarium dicendum eſt, cum Panormitan. *loc. cit.* qui indiſtinctè tenet opinionem gloſſæ ſentientis non eſſe peccatum; quæ communiter à Canoniſtis approbatur. Cuius motiui ratio eſt; quia ius Canonicum, etiam quatenus diſponit in

foro contentioſo, pro fine habet ſalutem animæ, vt
in cap. cùm contingat, de iure iur. & quod ibi not. Nam
finis iuris Canonici eſt, dirigere hominem ad bonum
commune, ſecundùm quod congruit humanæ socie-
tati, non ſolùm ciuiliter, ſed ſecundum fidem in
Deum tenendo, & vitam æternam expectando, vt
in §. Rex pacificus in proœm. Decretal. & in cap. prodeſt,
23. quæſt. 5. not. in regula, peccatum, & regula poſſeſ-
4 *ſor, de reg. iur lib 6.* Item lex humana iniquitatem
non continens, ſeruanda eſt, etiam in foro conſcien-
tiæ, vt notat Ioan. Calderinus *in proœm. Decretal.* &
Ioan. Andr. poſt B. Thomam, *in cap. 3. de vſur. lib. 6.*
cùm ergo lex humana, & Canonica iuſta de cauſa,
tollunt actionem, & conferant dominium præſcri-
bendi; non apparet ratio ſufficiens quare teneatur
reſtituere in foro animæ, facit *cap. 1. de reſcript. eod.*
tit. vbi inducitur præſcriptio ex cauſa, & cum noti-
tia rei alienæ; ipſa enim lex iuſta de cauſa poteſt pri-
uare aliquem re ſua, & alteri tradere, vel ex cauſa
perpetrati delicti, vel ex cauſa boni publici, vt text.
in l. item ſi verberatum, ff. de re iud. & cap. pro huma-
ni, de homicid. lib. 6. Item ius canonicum numquam
ſcienter iniicit laqueum, nec ſcienter defendit ali-
quem in peccato, vt *cap. literas de reſtit. ſpoliat. & cap.*
conſanguinei, de re iud. & cap. fin. Si enim præſcri-
ptio bonæ fidei eſſet inductiua peccati, poſt notitiam
habitam, completa præſcriptione, ius canonicum pro-
fecto non diceret quem poſſe præſcriptione ſe tue-
ri, *cap. facit, eod. tit. cap. de quarta, & cap. ad*
aures, eod. tit. de præſcription. Nec Papa mandat præ-
ſcriptionem reſcindi, immo expreſſe eam approbat,
ad idem facit, *cap. auditis, eod. tit. de præſcript.* vbi licet poſtmodum conſtiterit, Illi Abbati viro Religioſo nullum ius competere, tamen ait Papa, illum debere defendi ex iuribus præſcriptionis. Et hanc opinionem tenet Innoc. *in cap. cura, in fine, de iure patron.* vbi aſſerit, quòd licet poſt completam præſcriptionem appareat de illegitimo titulo; nihilominus tamen ſalua conſcientia poſſunt hi qui præſcribont bona, præſcripta retinere; quia tuti ſunt auctoritate illius, qui poteſtatem concedendi ius ſoper talibus habet, & qui hanc pœnam amiſſioois iurium ſuorum induxit in odium negligentium, & fauorem ſollicitorum, ita etiam Bald. *in cap. ſi quis per 30. col. 3. ſi de feud. fuerit. controu.* idem Bald. Card. & Imol. io *d. cap. vigilanti,* vbi etiam Felin. *col. 6. num. 11.* Viſis igitur iuribus, auctoritatibus, & rationibus, ambiguitatem propoſiti quæſiti explanantibus ad argumenta in contrarium adducta deueniendo.

Ad primum argumentum *in cap. ſi res, 14. quæſt. 6.* reſpondemus. Quòd text. ille loquitur de furibus, qui dum poſſunt non reſtituunt, nos verò loquimur de Abbate, qui poſt completam præſcriptionem bona fide & iuſto titulo non tenetur reſtituere, ſi deinde ſuperueniat mala fides, rationibus ſuprà allegatis.

Ad ſecundum argumentum reſpondemus vnà cum gloſſ. *in d. cap. ſi res, in verbo, tu dicas,* quòd ſi poſſeſſor ex omni tempore præſcriptionis habuit bonam fidem, tunc res illa facta eſt ſua de beneficio iuris; vnde tunc non eſt dicendum, quòd habet conſcientiam rei alienæ, licet poſt tempus præſcriptionis incipiat ſcire rem alienam fuiſſe.

DISPVTATIO XX.

De Pontificalibus Inſigniis, & ornamentis Prælatiis, ac indumentis Abbatum, & aliorum Prælatorum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates & alij Prælati Epiſcopis inferiores, tam Regulares quàm Seculares vtantur inſigniis Pontificalibus.

II. Vtrùm Abbates, & alij Prælati, tam Regulares quàm Seculares vtantur ornamentis, & veſtibus Prælatitiis.

III. Vtrùm Abbates, aliíque Regulares ad Epiſcopatum, aliáſue dignitates extra eorum Ordines aſſumpti, eaſdem veſtes Ordinum ſuorum, & habitum retinere debeant.

IV. Quibus Inſigniis, ornamentis, & veſtibus induantur cadauera Abbatum, & Prælatorum in eorumdem funeralibus, & qua pompa ſepeliantur.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbates & alij Prælati, tam Regulares, quàm Seculares Epiſcopis inferiores vtantur Inſigniis Pontificalibus.

SVMMARIVM.

1 *Inſignia Pontificalia conceſſa ſunt Abbatibus propter decorem Eccleſiarum ſuarum.*
2 *Pontificalia Inſignia quæ ſint.*
3 *Mitra quibus nominibus vocetur, & quid ſignificet.*
4 *Baculus paſtoralis, quibus nominibus vocetur, quid ſignificet, & quare Summus Pontifex illo non vtatur.*
5 *Annulus quid ſignificet.*
6 *Annulus quare in quarto digito ponatur.*
7 *An Abbates non habentes ſpeciale priuilegium, Annulo vti valeant.*
8 *Sandalia, ſiue Compagi quid ſint.*
9 *Tunica, & Dalmatica quid denotent.*
10 *Chirotheca quid ſignificent.*
11 *Cruce pectorali quare ornetur Abbas,* & num. 24.
12 *Abbates Mitra, Baculo paſtorali, Annulo, Sandaliis, & aliis Epiſcopalibus Inſigniis, & ornamentis vti poſſe probatur per nonnulla priuilegia quæ adducuntur.*
13 *Abbates Canonicorum Regularium, à multis Summis Pontificibus vſum Mitræ, Baculi paſtoralis, & aliorum Inſignium ſunt aſſecuti.*
14 *Abbates Canonicorum Regularium Sancti Saluatoris Bononien. per ſpecialem Bullam extenſionis, habent vſum Pontificalium.*
15 *Abbates Caſinenſes, aliàs Sanctæ Iuſtinæ de Padua, Inſignium Pontificalium Summorum Pontificum priuilegiis vſum ſunt aſſecuti.*
16 *Abbates Congregationis Camaldulen. Pontificalibus Inſigniis, per Bullam Leonis X. inſigniti ſunt.*

17 *Abbates noſtræ Congregationis Vallis Vmbroſæ, tam ſpecialiter, quàm vniuerſaliter gaudent priuilegiis vtendi Inſigniis Pontificalibus.*

18 *Abbates Ciſtercienſes per varia Summorum Pontificum priuilegia, Inſigniis Pontificalibus vtuntur.*

19 *Abbates Cœleſtinorum habent vſum Pontificalium vigore Conſtitutionum Cœleſtini V. Eugenij IV. & Pauli V.*

20 *Abbates Montis Oliueti Inſigniis Pontificalibus potiuntur vigore multorum priuilegiorum, & ſpecialiter Iulij II.*

21 *Abbates Montis Virginis prædictis Pontificalibus Inſigniis vtuntur vigore Bullæ Vrbani V.*

22 *Abbates Præmonſtratenſes habent vſum Pontificalium virtute Bullæ Gregorij IX.*

23 *Prior Generalis Monachorum Sancti Hieronymi Congregationis Lombardiæ ſolus in ſua Religione habet vſum Pontificalium Inſignium per Bullam Pauli V.*

24 *Abbates Cruce pectorali vtuntur in celebratione Miſſarum.*

25 *Abbates ſeculares, an Inſigniis Pontificalibus potiantur.*

26 *Abbates commendatarij, an iiſdem inſigniis decorentur.*

27 *An aliqui Priores vtantur Pontificalibus.*

1 CVm Inſignia, & ornamenta Pontificalia, ſeu Epiſcopalia data ſint Abbatibus ad decorem Eccleſiarum ſuarum, ſecundum Ioannem Andream *in cap. vt Apoſtolicæ, de priuileg. in* 6. & Franciſc. Manc. *in deciſion.* 1076. *num.*2. non verò ad pompam propriæ perſonæ, & animi faſtum, neque ad ſimplicitatem Monaſticam diſſipandam; ideo mirum non eſt, quòd Pontificalia hæc Inſignia in Abbate minimè probauerit D. Bernardus *epiſt.* 42. *ad Henricum Senonen. Archiepiſcopum*, in hæc verba. *Multo labore, ac pretio quidam horum Apoſtolicis adeptis priuilegiis, per ipſa ſibi vendicant inſignia Pontificalia, vtentes, & ipſi more Pontificum, Mitra, Anulo, atque Sandaliis: ſanè ſi attenditur rerum dignitas hanc Monachi abhorret profeſſio; ſi miniſterium ſolis liquet congruere Pontificibus. Profectò eſſe deſiderant, quod videri geſtiunt; meritóque non queunt eſſe ſubiecti, quibus iam ipſo ſe comparant deſiderio. Quòd ſi, & nomen eis conferre priuilegiorum poſſet auctoritas, quanto putas auro redimerent, vt appellarentur Pontifices:* hæc Bernardus.

Et Petrus Bleſenſis, Archidiaconus Bathonien. *epiſt.*90. ſcribens Vilhelmo Bleſenſi Abbati Machinen. eius fratri, qui ab Apoſtolica Sede horum Inſignium vſum obtinuerat, illum monet, vt vel iſta Inſignia, & ornamenta reddat, aut abbatiam relinquat, ſubdens. *Inſignia Epiſcopalis eminentiæ in Abbate, nec approbo, nec accepto; Mitra enim, Anulus, & Sandalia in alio, quàm in Epiſcopo quædam ſuperba elatio eſt, aut præſumptuoſa oſtentatio libertatis, &c.* refert Renat. Choppin. *Monaſt. lib.* 1. *tit.* 2. *num.* 18. Hac fortaſſis de cauſa, iam Congregatio Burſfeldenſis *in cap.* 18. *Conſtit.* infraſcriptam edidit legem pro ſuis Abbatibus, vt teſtatur Renat. Choppin. *loco cit.* ſub his verbis. *Nemo ex Abbatibus noſtris, etiam Apoſtolico ſuffultus priuilegio, Mitra, & cæteris huiuſmodi Inſigniis, & apparatibus Pontificalibus vti præſumat: Hæc enim licet interdum ſimplici animo rationabiliter fieri poſſint, tamen à inſipientibus, & ad iudicandum pronis, curioſæ vanitati magis, quàm Religioſæ ſimplicitati deputari ſolent.* Quæ poſtea Conſtitutio abolita eſt: cùm Abbates Burſfeldenſes hodie Inſigniis Pontificalibus omnes vtantur, vt mihi Romæ retulit D. Fridericus Monachus eiuſdem Congregationis.

Vt ergo quod probandum eſt facillimè perſcrutemur, prius videndum eſt, quænam ſint huiuſmodi Inſignia Pontificalia, deinde illorum vniuſcuiuſque ſignificatum. Inſignia ergo Pontificalia, ſeu Epiſcopalia, quibus (ſecluſis priuilegiis) de iure communi Epiſcopi, alijque Prælati ſuperiores vti poſſunt, ſunt, Mitra, Baculus paſtoralis, Anulus, Sandalia, Tunicella, Dalmatica, Chirothecæ, & Crux pectoralis, vt teſtatur Iſidor. Moſcon. *in tract. de magnitud. militant. Eccleſ. part.* 1. *lib.* 1. *cap.* 8. *verſic. ornamenta.* Horum ſingulorum ſignificationes apponit Gulielm. Durand. *in rationali diuinorum offic. lib.* 3. *à cap.* 13. & alij citandi, ex quibus aliqua hîc breuiter inſinuanda duximus. 2

Et primò, quoad Mitram, dico, quòd multis nominibus nuncupatur; dicitur enim Mitra, ſeu Apex ex S. Auguſtino 2. *Ciuit.* 15. ſeu Sertum cum Gemmis ex Ennodio, *de Mitra S. Ambroſij*; ſeu Corona Sacerdotalis, ex Ammiano Marcellino, *lib.* 29. ſeu Corona gloriæ, ex Euſeb. Cæſarien. *lib.* 10. *Hiſtor. cap.* 4. ſeu Pileum generis neutrius, vel Galea, vel Tiara, ex Iſidor. *lib.* 19. *Orig. cap.* 21. ſeu Infula, ex Hugon. Victor. *lib.* 1. *de Sacrament. cap.* 55. ſeu Cidaris, ex Aluino, *cap. de ſingul. veſtibus*, ſeu Phrygium ex Nicephor. *lib.* 14. *cap.* 34. quòd impoſuit capiti S. Syluestri Conſtantinus, ſeu Lorum ex Balſamone apud Buleng *de veſt. Pontif. lib.* 1. *cap.* 6. ſeu Auriphrygium circulare, ab Innoc. III. *in ſermone de S. Syluestro*; ab Apoſtolis ortum habuit, ex Baronio *Ann.* 32. *num.* 298. 3

Mitra vox Latina eſt, Græca, & Syriaca, vel Hebrea, ex Varron. *lib.* 1 *de ling. Lat.* & hoc modo interpretatur à Ioſepho Scaligero; nempe Mitra Syriacum, Diadema Græcum, Vitta Latinum.

Mitræ magnitudo non eſt hîc deſcribenda; ſed ſolummodo eius forma aliquo modo inſinuanda; viſum eſt, his exemplis; nam Mitra S. Syluestri, aſſeruatur Romæ in Eccleſia S. Martini de Montibus, quæ acutam formam habet, non altiorem palmo, ſerico & auro contexta, eſt coloris cerulei, cum imagine B. Mariæ Virginis, & paruuli Ieſu inter duos Angelos ſtantes, Diaconali veſte indutos; fertur etiam, quod Valentiæ viſitur Mitra Sancti Auguſtini Epiſcopi Eccleſiæ eximij Doctoris, altioris palmo, formæ ſimiliter acutæ, quam ipſe Apicem appellauit, ſerica eſt, & alba, quam cingit, & diuidit à cuſpide linea cærulea, ſerico, & auro texta.

Geſtatur verò ad maiorem Prælati ornatum, ad hoc vt Prælatus magis honoretur; nam ignorantes putant, quòd ille, qui habet maiores ornatus, ſit maioris auctoritatis, iuxta illud.

Hunc decorant homines, quem veſtimenta decorant. Gloſſ. *in cap. vt Apoſtolicæ, de priuileg. lib.* 6.

Quo autem ad eius ſignificationem, dicunt aliqui, quòd ſignificat ſpineam coronam; & ideo Diaconus Pontifici Miſſam celebranti, Mitram imponit; quia Pontifex in tali officio Miſſæ, Chriſtum in paſſione figurat, & quòd duo cornua Mitræ, ſint duo charitatis præcepta.

Alij dicunt, quòd Mitra, ſcientiam vtriuſque Teſtamenti deſignat: & quòd duo eius cornua ſunt duo Teſtamenta, anterius Nouum, poſterius Vetus: Abbas ergo Mitram accipiens, & cum ea caput tegens, intelligat, quòd quinque ſenſus à Mundi illecebris cuſtodire debet, vt duorum Teſtamentorum præcepta ſeruet, & duo charitatis præcepta impleat, ad hoc, vt mereatur accipere coronam quam ſibi Dominus præparauit in æternum, vt Durand. *d. cap.* 13. & D. Geneſius Minuccius Monachus Vallis Vmbroſæ,

in ſuo Speculo Eccleſiaſtico, *lib.*1. *cap*.4. optimè notant.

4 Baculus Paſtoralis, ſimiliter multis nominibus nuncupatur; dicitur enim Baculus, Virga paſtoralis, Pedum, Ferula, & Capuita, quæ ſunt ſynonyma, ex Iuone Carnot.*epiſt*.8. *de Hom. in Gen. lib*.1. *cap*.217. Cambucam vocant aliqui apud Petrum Comneſtorem, *in Hiſtor. Exod. cap*.52.Camburtam vocat Ordo Romanus, *in Dedicat. Eccleſ.* Capuita autem, & Camburta, ſunt voces corruptæ à Cambara, voce Barbara, quæ Bacculum retortum denotat; Regola certa eſt, vt Baculus, & Mitra: in Prælato, correlatiua ſint, vt habetur ex *Caremon.Epiſc. lib*.1. *cap*.17. Hinc notandum eſt, differre Baculum Epiſcopi, à Baculo Abbatis; nam Baculus Epiſcopi non ornatur ſudario, ſicut Baculus Abbatis, Act. Mediolanen. Eccleſ. *Inſtruct. Fabr. Eccleſ.*

Baculus Paſtoralis correctionem Paſtoralem ſignificat, eſtque auctoritatis, & diſciplinæ ſignum ac imbecillitatis humanæ ſuſtentaculum; vnde in cæremonia conſecrationis Epiſcopi, conſecrans tradendo Baculum conſecrando, ait, *Accipe Baculum paſtoralis officy, vt ſis in corrigendis vitiis piè ſauiens, iudicium ſine ira tenens in fauendis virtutibus, auditorum animos demulcens, in tranquillitate ſeueritatis cenſuram non deſerens.*

Per Baculum ergo Paſtoralem, poteſtas intelligitur Sacerdotalis, quæ à Chriſto Domino Apoſtolis collata fuit, quando eos ad prædicandum miſit, eis præcipiendo, vt baculos tollerent. Et Moyſes etiam à Deo cum virga miſſus fuit in Ægyptum, virtute cuius tot mirabilia operatus eſt in Terra, & in Mari, & ad eius contactum petræ in deſerto aquas dederunt, & populum ad terram fluentem lac, & mel, recto duxit itinere.

Additur etiam, Baculum doctrinæ ſignificare auctoritatem; hac enim debiles, & infirmi ſuſtentantur inquieti corripiuntur, & à via veritatis aberrantes ad pœnitentiam reuocantur. Deſignantur autem per Baculum ea, quæ his verſibus comprehenduntur.

In baculi forma, Præſul, datur hac tibi forma.
Attrahe per primum, medio rege, punge per imum,
Attrahe peccantes, rege iuſtos, punge vagantes.
Attrahe, ſuſtenta, ſtimula, vaga, morbida, lenta.

Gloſſ. *in cap.vnic.§ fin.verb.propter hiſtoriam, de ſacra vnct.* & optimè Iſidor.Moſcon. *d. cap.*8. *verſ. item Baculus, pag*.233.

Quòd autem Baculus ſit acutus in fine, rectus in medio, & retortus in ſummo, denotat, quòd Pontifex debet pungere pigros, regere debiles ſui rectitudine, & colligere vagos. Porrò Summus Pontifex Baculo paſtorali non vtitur, tum propter hiſtoriam, tum propter myſticam rationem, vt dicitur *c.vnic.§.vlt.de ſacr.vnct.* Hiſtoriam refert ibi gloſſ.*verb.propter hiſtoriam*, dicens, quòd Martialis vnus de diſcipulis Petri; quem poſuit Dominus inter diſcipulos, cùm dixit: *Niſi efficiamini ſicut paruulus iſte, non intrabitis in regnum Cælorum, &c.* Miſſus fuit à Beato Petro ad prædicandum in Germaniam; qui cùm iret, mortuus eſt, & rediit Collega ad Petrum, & Petrus ait: *Accipe Baculum & tangens eum, dic, vt in nomine Domini ſurgat, & prædicet, & iuit, & 40. die à tempore mortis tetigit eum, & reſurrexit, & prædicauit; & ita Petrus remouit à ſe Baculum, & dedit ſubditis*; ita gloſſ.*loc.cit. cum aliis citatis* à D.Barboſ.*de offic.& poteſt.Epiſc. part.*1. *tit.*1. *c.*3. *n.*15. *& in collect.ad cap.vnic.num.*14. *de ſacra vnct.*

Myſtica ratio eſt; quia Baculus habet in ſummitate recuruationem, quaſi ad trahendum, vt diximus, quòd non eſt neceſſarium in Summo Pontifice; quia nullus ab illo diuertere poteſt finaliter; Eccleſia enim non poteſt eſſe nulla, *can. pudenda.in fin.* 24. *quæſt*.1. vel quia per Baculum, deſignatur cœrcitio, ſiue caſtigatio. Ideò alij Pontifices recipiunt à ſuis ſuperioribus Baculos, quia ab homine poteſtatem recipiunt, Romanus Pontifex non vtitur Baculo, quia poteſtatem à ſolo Deo recipit; ita gloſſ. prædicta, *verb.myſticam rationem*; hæc de Baculo paſtorali. De eodem vide *in Quæſ.ſeq.num.*13.

De Anuli ſignificatione tractat Panormit. *in cap. clerici, il* 2. *de vita, & honeſt. clericorum, num.*6. *circa med.* dicens, quòd quemadmodum Anulus datur ſponſæ in ſignum matrimonij, vt *in cap.fœmina*, 30. *quæſt*.5. ita etiam Prælatis Eccleſiaſticis in ſignum matrimonij ſpiritualis. Tractat etiam de ea Durand. *d.lib.*3.*cap*.14. dicens, quòd Anulus eſt fidei Sacramentum, quo Chriſtus ſponſam ſuam Sanctam Eccleſiam ſubarrauit, vt ipſa de ſe dicere valeat: *Anulo ſuo ſubarrauit me Dominus meus Chriſtus, &c.* & Iſidor.Moſcon. *d. cap.*8.*verſ.item.Anulus, pag*.233.ait, quòd datur Anulus ad honorem Pontificiæ dignitatis, vt ſignaculum ſecretorum, & vt ſponſo fideli animarum Dei; ſubdens quòd quando datur, talia ſolent proferri verba: *Accipe anulum diſcretionis, & honoris, fidei ſignum, vt quæ ſignanda ſunt ſignes, & quæ aperienda ſunt prodas, quæ liganda ſunt, liges, & quæ ſoluenda ſunt, ſoluas.* 5

Anulus ergo Abbatis ſignificat integritatem fidei, vt videlicet Eccleſiam ſibi traditam, diligat, & cuſtodiat; nam ipſi Abbates dicuntur contrahere matrimonium cum Eccleſiis eorum, quemadmodum contrahitur inter Epiſcopum, & Eccleſiam ſuam; & dicuntur ſponſi ſuarum Eccleſiarum; ita vt ipſorum morte Eccleſiæ viduatæ dicantur, vt per Innoc. *in cap. quia propter in princ. verſ. viduatis, de elect.* & per Bart.*in l. ſi ita quis, §. is, cui, num.*3.*verſ. quartò inter Monaſterium, ff. de legat*.2. & latè probauimus *in tract.de elect.*

Ponitur autem Anulus in quarto digito, vt ſciat Abbas, ſe Eccleſiæ corde, & animo ſeruire: fertur enim, in eo digito venam eſſe, quæ à corde procedit, *d.can fœmina*, 30. *quæſt*.5. Ioan.Andr.*in.d.cap.clerici, il* 2.*num*.9. 6

Quòd autem Abbates Anulo vti poſſint, patet, tum ex priuilegiis à Sede Apoſtolica illis conceſſis, quæ infra adducemus, tum etiam ex conſuetudine, quæ ſaltem dat interpretationem conceſſæ poteſtatis.

Vtrùm autem ceſſante priuilegio, poſſint Abbates Anulos deferre, Ioan.Andr.*in d.cap. clerici, il* 2. *num* 9. per illum text. ait, quòd ceſſante priuilegio ſoli Epiſcopi, & Superiores deferri poſſint: & ducitur ex eo, quia ſolus Epiſcopus contrahit matrimonium ſpirituale cum ſua Eccleſia, & per eius mortem, Eccleſia dicitur viduata. Sed hæc ratio non obſtat, quin etiam Abbates abſque priuilegio, tanquam Eccleſiæ Prælati, Anulo vti poſſint, immo ex ea id confirmatur. Nam etiam inter Abbates, & eorum Eccleſias contrahitur matrimonium ſpirituale, & Eccleſiæ eorum morte viduatæ dicuntur, per text. *in cap. ne pro defectu, de elect.* vbi Doctores communiter dicunt quòd Eccleſia remanet viduata, nedum per mortem Epiſcopi, verùm etiam per mortem cuiuſcunque Prælati Regolaris, & quiſque illorum dicitur Paſtor Eccleſiæ, vt patet expreſsè in d. text. Præterea *in d. cap. clerici*, non dicitur quod illi tantùm poſſint vti Anulo, qui matrimonium ſpirituale contraxerunt; ſed ſolùm dicit, quòd clerici non debent Anulos deferre, niſi eis ex officio dignitatis competat. Abbates autem dicuntur habere dignitatem *cap. indemnitatibus, de elect. in* 6. *& cap. vt Apoſtolica, de priuileg. eod. lib.* & alibi latiùs probauimus: hanc ſententiam videtur amplecti Panorm. 7

Digitized by Google

Panormit. *in d.cap.clerici,num.5. & 6.* vbi allegat rationes pro, & contra. De eodem Anulo *in Quaſ.ſeq. num.13.*

8 Inter alia ornamenta Pontificalia, quibus vti poteſt Abbas, ſunt Sandalia, ſiue Compagi, de quibus fit mentio *in can. nonnullis, §. Compagis, & can. ſeq. 93. diſt.* vbi probatur, Sandalia eſſe propria Epiſcoporum ornamenta.

Sandalia, & Caligæ idem ſunt apud S. Hieronymum *in Iſaiam,lib.5.cap.*20.quæ ab Alcuino,*cap.quid ſignif.veſtim.* Soleæ dicuntur; diſtinguuntur tamen, quia Caligæ primùm induuntur vſque ad genua; Sandalia verò pedes tantùm contegunt, ex Innoc. III. *lib.1. cap.*48. vel dicuntur Caligæ, quia ligantur, ex Iſidor. *lib.19.Orig. cap.*34. vel dicuntur Cambagi, & Pedules, & Compobi à S.Gregorio, *lib.7 epiſt.*28. & ab Amalar. *lib. 2. cap.* 18. horum enim vſus ab Apoſtolis introductus eſt, teſte Rabano, *lib.1. inſtit.cler. cap.* 21. itavt nemo inferior, abſque Summi Pontificis auctoritate, illa geſtare poſſit, vt notat Archid. & Franch. *in cap.vt Apoſtolica, num.1. verſ. item vti Compagis, de priuileg. in 6.* de iiſdem Sandalibus *in Quaſ.ſeq.num.13.*

At Abbates illis vti poſſunt ex ſpecialibus conceſſionibus, & priuilegiis Sedis Apoſtolicæ, de quibus infrà. Illorum ſignificationem reperies apud Durand. *in Rationali,cap.8.num.1. & ſeq.*

9 Tunica, quam Abbas ſolemniter celebraturus induitur, perſeuerantiam denotat; nam cùm omnes virtutes in ſtadio currant, perſeuerantia tantùm accipit brauium; qui enim vſque in finem perſeuerauerit, hic ſaluus erit, text.*in cap. Apoſtolus, & cap.multi, de pœnit.diſt.2.*

Induitur autem tunicam poſt Albam; quia ſicut per Albam corporis caſtigatio; ita per tunicam virtutes animæ intelliguntur, quibus Abbas, & alius Prælatus, qui eis induitur, ſemper ornatus eſſe debet. Tunica verò ideò non vngitur, quia ſicut per eam iter non impeditur, ita pariter virtutes per illam deſignatæ, liberum iter ad contemplandum Deum præbent; videatur latè Gulielm. Durand. *in Rationali ſæpiùs cit.lib.3.cap.*10.*num.1. & ſeq.*

Sequitur videre de Dalmatica, quam immediatè Abbas ſuper Tunicam veſtit, ex inſtitutione Syluestri Papæ, *can.Diaconi,93.diſt.* Alcuin. *de diuin.offic.cap. quid ſignificent veſtimenta*; Amalar. Fortun. *lib.2. de Eccleſ.cap.21.*

Dalmatica autem ex eo appellata fuit, quia in Dalmatia, & poſt alia indumenta Sacerdotalia inuenta ſit. Eius forma elargitatem denotat, cùm largas, & extenſas manicas habeat; Vnde ſecundùm Apoſtolum, oportet Epiſcopum non turpis lucri cupidum, ſed hoſpitalem eſſe, 88.*diſt.cap.conſequens*, quæ etiam Abbati adaptari debent; Non ergo manum habeat ad dandum collectam, & ad recipiendum porrectam; ſed illud efficere debet, quòd per Prophetam ſuadetur, *Frange eſurienti panem tuum, & egenos, vagóſque induc in domum tuam*; videatur eius forma *in Quaſ. ſeq. num.13.*

Præſefert autem Crucis formam, ad ſignificandum, vt Mundo ſit crucifixus, qui ea ornari deſiderat, iuxta Apoſtoli ſententiam, *Mihi Mundus crucifixus eſt, & ego Mundo*, refert Iſidor. Moſcon. *d cap 8. verſ. Item Anulus, pag.*234.

10 Poſtquam Abbas Dalmaticam eſt indutus, manus cooperit Chirothecis. Chirothecæ enim ex *Ordine Romano*, dicuntur Manicæ, quia manuum ornamenta ſunt; conuenit enim, vt Epiſcopi, & Abbatis, ſiue alterius Prælati Pontificalibus vtentis, quælibet pars ornacior appareat, & talis ritus deductus eſt ab Apoſtolis, Gemma, *lib.1.de antiq.rit.*215. Per Chirothecas enim, quibus manus veſtiuntur, exempla Sanctorum, quæ in operibus demonſtrantur, intelligenda ſunt, quæ opera ab omni inquinamento mundata eſſe debent; denotatur etiam per ipſas Chirothecas albas, Caſtitas, & munditia, vt manus, id eſt operationes ſint mundæ, & ab omni ſorde immunes. Chirothecis etiam manus operit, vt neſciat ſiniſtra, quid faciat ipſius dextera, iuxta illud Dominicum elogium, Matth. 6. videatur latè Durand. *in pluries cit. Ration. diuin.offic.lib.3.cap.*12. vide *in ſeq Quaſit.num.13.*

Supereſt denique, vt de Cruce pectorali aliqua 11
poſtremò dicamus; nam indutus Abbas omnibus ornamentis, aſſumit etiam Crucem, quæ à collo ſuſpenſa, ante pectus pendet; & hoc ad ſignificandum, quod ait Apoſtolus: *Glorificate, & portate Deum in corpore veſtro.* Imponendo autem ſibi, & deponendo Crucem; illam oſculatur, ad denotandum, quòd Chriſti paſſionem, quæ per illam ſignificatur, credit, & confitetur, ad quam repræſentandam in officio Miſſæ ſe parat, vt per Durand. *d lib.3 cap.9.*

Quòd Abbates Regulares habeant vſum Mitræ, Ba- 12
culi, Anuli, & cæterorum Pontificalium Inſignium, de quibus ſuprà: certum eſt, tam ex priuilegiis directè, & ſpecialiter, ſiue indirectè, & per communicationem eis conceſſis: quàm ex conſuetudine, vt ſupponitur ex text. *in d cap.vt Apoſtolica, de priuileg. in 6.* vbi Summus Pontifex Abbatibus, non tantùm Mitræ, ſed aliorum Pontificalium vſum concedit, cuius *cap.* verba ſunt hæc: *Vt Apoſtolica Sedis benignitas, qua nonnullis Abbatibus, aliiſque Prælatis, quibus non competit ex propria dignitate, conceſſit in Eccleſiarum ſuarum gloriam, & honorem, quòd Mitra, & alij Pontificalibus vti poſſint, &c.* idem ait Panormit. *in cap.clerici, il 2. n.6. de vita, & honeſt.clericorum.*

Aliqua autem ſingularum Congregationum, & quorumdam locorum priuilegia hîc recenſere nobis viſum eſt, ad huius rei veritatem confirmandam.

Et primò, pro Abbatibus Canonicorum Regu- 13
larium priuilegia conceſſa ſunt, vt videri poteſt in *Bullis* Gregorij IX anno 1238. & Vrbani VI. anno 1386. & Bonifacij IX. anno 1400. & Sixti IV. anno 1485. & Innocentij VIII. anno 1489. & Alexandri VI. anno 1493. & Iulij III. anno 1551. quæ Bullæ habentur *in lib. priuileg. d.Ordin. Mediolani impreſſo, anno* 1606.

Extenſa ſunt priuilegia prædicta Canonicorum 14
Regularium Lateranenſium, ad omnes Prælatos, Congregationis S. Saluatoris Bononien. per Innocentium VIII. vt patet in hac Bulla eiuſdem Pontificis, ſub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, anno 1489. pridie Idus Nouembris, Pontific. ſui 6. cuius tenor eſt.

Expoſcit veſtræ deuotionis ſinceritas, & Religionis promeretur honeſtas, vt tàm vos, quos ſpeciali dilectione proſequimur, quàm Monaſteria veſtra dignis honoribus attollamus. Cùm itaque ſicut exhibita Nobis nuper pro parte veſtra petitio continebat, Prioribus dictorum Monaſteriorum pro tempore exiſtentibus, vt quoties ipſos in Monaſteriorum prædictorum, & aliis Eccleſiis tunc in Diœceſi Caſtellana, quæ nunc Diœceſis Venetiarum exiſtit, conſiſtentibus, Miſſam, & alia Officia Diuina celebrare contingeret, Mitra, Baculo, & aliis Pontificalibus Inſigniis vti, ac benedictionem ſolemnem, poſt Miſſarum, Veſperarum, & Matutinarum ſolemnia (dummodò in benedictione

huiuſmodi aliquis Antiſtes, vel Sedis Apoſtolicæ Legatus præſens non foret) elargiri poſſent Apoſtolica fuit auctoritate conceſſum. Nos volentes vos, qui (vt aſſeritis) dicto indulto hactenus vſi fuiſtis,& in dies vtimini: ac Monaſteria prædicta fauore proſequi gratiæ amplioris,veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati,vobis,& Prioribus dictorum Monaſteriorum pro tempore, vt exiſtentibus in quibuſcunque Eccleſiis Monaſteriorum, Prioratuum, ac locorum veſtri Ordinis, Congregationis,tam in Ciuitate,& prædicta Diœceſi Venetiarum, quàm aliis vbilibet conſiſtentibus, Mitra, Anulo,& aliis Pontificalibus Inſignijs huiuſmodi vti,Benedictionémque ſolemnem poſt Miſſarum, Veſperarum, & Matutinarum ſolemnia, diuinis intereſſentibus officiis (dum tamen aliquis Antiſtes, vel Sedis prædictæ Legatus præſens non fuerit) elargiri,ac omnes Nouitios Ordinem veſtrum expreſsè profeſſos, ad primam clericalem Tonſuram, & minores ordines promouere, Campanas quoque, & paramenta, & quaſcunque veſtes,& diuino cultui deputata, vel deputanda, in quibuſvis Monaſteriis, Prioratibus,& aliis dictæ Congregationis locis, benedicere liberè, & licitè poſſitis, fel.record. Alexandri Papæ IV. prædeceſſoris Noſtri, quæ incipit, *Abbates*, & aliis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis non obſtantibus, auctoritate præfata, tenore præſentium, de ſpeciali dono gratiæ, indulgemus. Nulli ergo hominum liceat hanc paginam Noſtræ conceſſionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem, &c. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1489. pridie Idus Nouembris, Pontificatus Noſtri, anno 6.

Habetur *in lib. priuileg. Canonic. Regul. Mediolan. impreſſ pag.* 378.

15 Pro Abbatibus Caſinenſibus,aliàs Sanctæ Iuſtinæ de Padua, dicendum eſt,quòd Vrbanus II. conceſſit Abbati Monaſterij Sanctiſſimæ Trinitatis Cauen. Ordinis Sancti Benedicti Congregationis Caſinen. ac eius ſucceſſoribus,vt poſſint omnia Pontificalia exercere, quæ Epiſcopi in ſuis Diœceſibus exercere poſſunt (exceptis dumtaxat Sacrorum Ordinum collatione, Baſilicarum, & Altarium conſecratione, ac Chriſmatis confectione) de quo priuilegio aliàs pluries mentionem habebimus. Sed Pontifex concedendo, vt poſſit prædictus Abbas Pontificalia exercere, videtur etiam conceſſiſſe, vt Pontificalibus Inſigniis vti valeat; nam qui aliquid concedit,videtur conceſſiſſe omne id, ſine quo res conceſſa exerceri non poteſt. Præterea Eugenius IV. anno Domini 1442. 7. Kalendas Iunij,ſub Datum Florentiæ,conceſſit Abbati Sancti Pauli, de Vrbe, facultatem celebrandi cum Mitra, Annulo,Sandaliis,Tunica,& Dalmatica. Similia priuilegia conceſſerunt multi Pontifices eidem Religioni.

16 Abbatibus Congregationis Camaldulen. Pontificalium vſum conceſſit Leo X. vt habetur in Compendio Rutæ,*tit. Abbas*, §.4.

Abbates noſtræ Congregationis Vallis Vmbroſæ, ſigillatim multi,& vniuerſaliter omnes,habent vſum Pontificalium.

Primus enim inter Abbates noſtræ Congregationis, qui vſum Pontificalium obtinuerunt,fuit D. Nicolaus Abbas Sancti Michaëlis de Paſſiniano, hic ab Vrbano V. vſum Mitræ, Anuli, Sandaliorum,& cætera adeptus eſt, vt apparet in eius diplomate, ſub Datum apud Villam Nouam Auinionen. Diœceſ. Pontificatus ſui primo,in his verbis. 17

Sinceræ deuotionis affectus, quem ad Nos, & Romanam geris Eccleſiam, promeretur, vt votis tuis, in iis præſertim, per quæ Monaſterio tuo, honori accreſcit, fauorabiliter annuamus. Olim ſiquidem felicis recordationis Clemens Papa VI. prædeceſſor Noſter,tibi, & ſucceſſoribus tuis Abbatibus Monaſterij S. Michaëlis de Paſſiniano, Ordinis Vallis Vmbroſæ Feſulanæ Diœceſ. qui eſſent pro tempore, per ſuas certi tenoris literas, auctoritate Apoſtolica indulſit, vt tu,& illi Mitra,& Anulo,Sandaliis,& aliis Inſignijs Pontificalibus vti, ac in Miſſa, & Menſa ſolemnem benedictionem facere,locis tamen, & horis, ac temporibus congruis, liberè valeatis, dummodo in benedictione ipſa aliquis Antiſtes, vel Legatus Sedis Apoſtolicæ præſens non eſſet: prout in eiſdem literis plenius continetur. Cùm autem ſicut exhibita Nobis pro parte tua petitio continebat, Epiſcopi locorum partium diuerſarum, te huiuſmodi gratia in locis exemptis, & non exemptis, vti non permittant, niſi prius licentiam ab eis obtineas per publicum inſtrumentum: pro parte tua Nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt prouidere tibi ſuper hoc de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur volentes te præmiſſorum intuitu fauore proſequi gratiæ amplioris,tuis in hac parte ſupplicationibus inclinati, tibi vt quamdiu vitam duxeris in humanis, & eidem Monaſterio præfueris, Mitra, & Anulo, Sandaliis, & aliis Inſigniis ſupradictis, iuxta conceſſionem ſupradictam, abſq; dictorum Epiſcoporum licentia, vti poſſis, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium indulgemus. Nulli ergo omninò hominum liceat, hanc paginam Noſtræ conceſſionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit,indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius,ſe nouerit incurſurum.

Secundus verò fuit D. Marcus Abbas Monaſterij Sancti Saluij, extra, & prope muros Florentiæ, qui à Bonifacio IX. Mitræ, Anuli, Baculi,& aliorum Pontificalium vſum conſecutus eſt per Bullam eiuſdem Pontificis,ſub Datum Romæ,apud Sanctum Petrum, 5. Kalendas Maij,Pontificatus ſui anno 9. de qua alibi.

Ab eodem Bonifacio IX. Dominus Ioannes Abbas prædictorum Pontificalium exercitium obtinuit; vt conſtat ex Bulla eiuſdem Pontificis, quæ incipit, *Expoſcit veſtræ deuotionis*, ſub Datum Romæ, apud

Sanctum

Sanctum Petrum, Kalend. Septembr. Pontificatus ſui anno 12.

Deinde Dominus Ricciardus Abbas Sancti Pancratij Florentiæ, à Martino V. iiſdem Pontificalibus decoratus eſt, in vigore eiuſdem Pontificis Bullæ, quæ ſimiliter incipit, *Expoſcit veſtræ deuotionis*, ſub Datum Florentiæ, anno 1420. Pontificatus ſui anno 3.

Ab eodem Martino V. Dominus Gaſpar Monaſterij Sanctæ Trinitatis Florentiæ Abbas, Pontificalia acquiſiuit, anno 1420. ſub datum Florentiæ, vndecimo Kalendas Iunij, Pontificatus ſui 3. virtute diplomatis eiuſdem Martini V. quod ſimiliter incipit. *Veſtræ deuotionis ſinceritas*. Quæ omnia priuilegia, cum multis aliis, eiuſdem tenoris noſtræ Congregationis particularibus Abbatibus conceſſa, extant *in libro authentico manuſcripto in Archiuio Vallis Vmbroſæ*.

Circa quæ priuilegia præfatum vſum Pontificalium noſtræ Congregationis Abbatibus concedentia, notandum eſt, quòd non ſolum illis, de quibus in prædictis diplomatibus facta eſt mentio, conceſſa ſunt, ſed etiam ſucceſſoribus eorumdem Abbatum, vt conſtat per illa verba in eiſdem priuilegiis appoſita.

Vt tu fili Abbas, & ſucceſſores tui Abbates dicti Monaſterij, qui pro tempore fuerint, Mitra, Anulo, & Baculo paſtorali, ac aliis Pontificalibus Inſigniis, liberè poſſitis vti, &c.

Non ſolùm prædictis Abbatibus, verùm etiam quampluribus aliis noſtræ Congregationis conceſſa fuiſſe priuilegia, vt diximus, probat memorabilis Bulla Gregorij XI. Domino Simoni Abbati Vallis Vmbroſæ directa, in qua ornamenta Pontificalia eidem Abbati, & ſucceſſoribus ſuis concedit, atque iiſdem Pontificalibus quamplures Abbates dictæ noſtræ Congregationis decoratos eſſe affirmat, vt in ſequenti Bulla eiuſdem Gregorij IX. quiſque intueri poteſt.

Expoſcit noſtræ deuotionis ſinceritas, & Religionis promeretur honeſtas, vt tam vos, quos ſpeciali dilectione proſequimur, quàm Monaſterium veſtrum dignis honoribus attollamus. Hinc eſt, quòd Nos, veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati; vt cùm tu fili Abbas, vt aſſeritur, tui Ordinis Caput exiſtas, & quamplura Monaſteria dicti Ordinis, quorum Abbates Inſigniis Pontificalibus ex priuilegio Sedis Apoſtolicæ ſpeciali, vti poſſunt, tibi ſubiecta fore noſcuntur, tu, & ſucceſſores tui Abbates dicti Monaſterij, qui pro tempore fuerint in Miſſarum ſolemniis, & aliis Diuinis officiis, Mitra, Anulo, & aliis Pontificalibus Inſigniis, liberè vti poſſitis, fel. record. Alexandri Papæ IV. prædeceſſoris Noſtri, quæ incipit, *Abbates*, & aliis quibuſcumque Conſtitutionibus Apoſtolicis, in contrarium editis, nequaquam obſtantibus, vobis eiſdémque ſucceſſoribus auctoritate Apoſtolica, de ſpeciali gratia, tenore præſentium indulgemus. Nulli ergo hominum liceat hanc paginam Noſtræ conceſſionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Auenion. 11. Kalend. Iulij, Pontificatus Noſtri anno 2.

Abbates Ciſtercienſes eamdem facultatem vtendi 18
Pontificalibus habent, per varia priuilegia Summorum Pontificum, & præſertim per Conſtitutionem Innocentij VIII. ſub Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno 1489. die 9. Aprilis Pontificatus ſui 4. quæ Conſtitutio extat apud Rodericum *in noua collect. Bullar. tom. 1. Bulla 5. eiuſdem Innocentij.*

Abbates Cæleſtinorum habent vſum Pontifica- 19
lium, per memorabile priuilegium Cœleſtini V. eorum Inſtitutoris, & etiam per Bullam Eugenij IV. quæ refertur ab Emanuele Roderic. *in collect. priuilegiorum, pro Regular. Bulla* 18. *eiuſdem Eugenij IV.*

Quæ priuilegia, etſi Abbati Sancti Spiritus de Sulmona, totius Ordinis Cæleſtinorum Generali, conceſſa ſint, tamen à Paulo V. per Conſtitutionem, quæ incipit. *Ad Sacram Beati Petri Sedem*, ſub Datum Romæ, apud Sanctam Mariam Maiorem, die 29. Ianuarij, Pontificatus ſui 11. extenduntur ad omnes alios Abbates, qui in eadem Congregatione poſtea creati ſunt in virtute ſupradicti priuilegij Pauli V. quod habetur *in Appendice Bullarij noui* Laërtij Cherubini, *Conſtitutione 6. aliàs 94. Pauli V.*

Abbates Montis Oliueti habent vſum Pontifica- 20
lium vigore multarum Bullarum Summorum Pontificum, & præcipuè Iulij II. quæ in libro priuilegiorum dictæ Congregationis videri poſſunt.

Abbates Montis Virginis iiſdem Pontificali- 21
bus inſigniti ſunt per ſpeciale priuilegium Vrbani IV. ſub Datum apud Vrbem Veterem, 2. Idus Septembris, Pontificatus ſui anno 3. Laërt. Cherubin. *tom. 1. Bullarij nou. Conſtitution. 6. eiuſdem Pontificis.*

Præmonſtratenſes Abbates habent vſum Pon- 22
tificalium, vt in ſequentis Bullæ verbis manifeſtè oſtenditur.

Vt pulchra, & decora filia Heruſalem Fidelibus, & Infidelibus terribilis appareat, vt Caſtrorum acies ordinata Eccleſia militans, variis inſignitur titulis dignitatum, per quos tanquam ornata monilibus, & circundata varietate, venuſtate præferat virtutum Eccleſiæ triumphantis ſpecimen. Quare Sedes Apoſtolica Mater Eccleſiarum omnium, & Magiſtra, alias Eccleſias tanquam adoleſcentulas honorum inſigniis libenter adornat pro meritis ſingularum ſperans, vt immaculatas in ornatu, tanto ſe diligentiùs ſtudeant conſeruare, quanto propenſiùs tenentur diligere decus proprium, & decorem. Conſiderantes itaque deuotionis, & fidei puritatem, cùm ad Nos, & Romanam Eccleſiam Monaſterium tuum, & degentes in eo habuiſſe, ac habere noſcuntur: & volentes ex hoc Monaſterium ipſum ſpiritualibus decorare Inſigniis, ac præeminente honoribus, ac fauoribus gratioſis, tibi, & ſucceſſoribus tuis in perpetuum vtendi Anulo continuè, & vbique in diuinis officiis, & competentibus locis, Mitra, Sandaliis, aliíſque

Pontificalibus

Pontificalibus Inſigniis, necnon benedictionem populo in eodem Monaſterio, & Eccleſiis Ordini ſuo pleno iure ſubiectis, iure Pontificum largiendi; dummodo Legatus dictæ Sedis, Archiepiſcopus, vel Epiſcopus præſens in benedictione huiuſmodi non exiſtat, plenam, & liberam Motu proprio, non ad tuam, vel alterius ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex Noſtra mera liberalitate concedimus auctoritate præſentium facultatem. Datum in Prioratu de Graſſello, prope Mulanſam Naſionen. Diœceſ. 4. Kal. Iun. Pontif. Noſtri anno 8.

Ita habetur *in lib. priuileg. tom. 2. Præmonſtraten. Bulla* 107.

23 Prior Generalis Monachorum S. Hieron. Congregationis Lombardiæ, Pontificalibus Inſigniis ornatus eſt, vt in ſequenti priuilegio Pauli V. oſtenditur.

PAVLVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

PRæclara virtutum merita, per quæ Congregatio S. Hieronymi de Obſeruantia, Italicæ Regionis nuncupata, Ordinis eiuſdem S. Hieronymi, canonicè inſtituta in agro Dominico Altiſſimo famulari, & in dies perficere comprobatur, Nos inducunt vt ea libenter concedamus, quæ illius decori ad diuini cultus augmentum fore conſpicimus opportuna. Exponi Nobis nuper fecerunt dilecti filij Balthaſar Sublatus Generalis, ac Monachi, & Religioſi dictæ Congregationis. Quòd cum ipſa Congregatio; & aliæ conſimiles Congregationes diuerſorum Prouinciarum, variis priuilegiis, & facultatibus ornatæ fuerint; ipſe verò Balthaſar Generalis, & Monachi primodictæ Congregationis, diuini cultus augmentum in ſua Prouincia adaugere deſiderantes, plurimum cupiant ſibi, vt infrà, per Nos, & Sedem Apoſtolicam benignè indulgeri. Nos igitur eoſdem exponentes ſpecialis gratiæ fauore proſequi volentes, necnon eos, & eorum ſingulos à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliíſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occaſione, & cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium, dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes. Supplicationibus pro eorum parte Nobis humiliter porrectis, inclinati, eidem Balthaſari, ac futuris ſucceſſoribus ſuis primodictæ Congregationis Generalibus, quandocunque exiſtentibus, vt in Monaſterio Hoſpitaletto nuncupato, Lauden. Ciuitatis, vel Diœceſ. Mitra, & Baculo, ac Anulo paſtoralibus, & etiam Cruce, ac Sandaliis, & aliis ornamentis, quibus Pontificali dignitate præditi vtuntur, ac cum quibus Sacra facien. incedunt adinſtar, ſeu eodem prorſus modo aliarum Congregationum, & præſertim Generalis Syluestrinorum, ac multorum Priorum Triennalium Canonicorum Regularium, ac Præpoſiti Eccleſiæ Sanctæ Mariæ de Scala Mediolanen. vti, ac etiam poſt nocturnas, ſeu matutinas horas, necnon Miſſam decantatam, ac Veſperas, in abſentia tamen Epiſcopi Lauden. & dummodo nullus ibi præſens exiſtat Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis, aut alius Antiſtes, ſolemniter benedicere, ac ſolemnem benedictionem poſt earumdem horarum Miſſæ, & Veſperarum celebrationem, & alia diuinorum ſolemnia impartiri, & ſingulis Chriſti fidelibus huiuſmodi benedictioni intereſſentibus, & decem dierum indulgentias, & peccatorum remiſſiones concedere, & elargiri, & ſeu decem dies de iniunctis eis, aut aliàs quomodolibet debitis pœnitentiis relaxare, & publicare in forma Eccleſiæ conſueta, liberè, & licitè poſſint, & valeant, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium concedimus, & indulgemus. Decernentes Balthaſarem, & pro tempore exiſtentes primodictæ Congregationis Generales prædictos deſuper à quoquam etiam loci Ordinario, ſeu alio quocunque, quauis auctoritate, & facultate fungenti, deſuper moleſtari, perturbari, ac inquietari nullatenus vnquam poſſe, ac irritum, ac inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus Apoſtolicis, necnon in Prouincialibus, & Synodalibus, ac vniuerſalibus aliis Conciliis editis, & edendis, ſpecialibus, vel generalibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus, ac primodictæ Congregationis iuramento, confirmatione Apoſtolica, & quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, primodictæ Congregationi, aliíſque Superioribus, & perſonis, ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis clauſulis, & decretis in contrarium forſan, quomodolibet conceſſis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiam ſi de illis, eorúmque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua mentio in præſentibus facienda foret, illis, aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter & expreſsè derogamus. Cæteríſque contrariis quibuſcunque, &c. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, ſub Anulo Piſcatoris, die 18. Martij, 1613. Pontificatus Noſtri anno 9.

Subſcripta, O. Raggius, à tergo N. Rainerius.

Quod priuilegium non extenditur ad totam prædictam Congregationem, neque ad omnes alias Religiones communicantes priuilegia ipſius Congregationis, vt ex *Diſputatione de Communicatione priuilegiorum*, elicitur.

Non ſolùm ex vi priuilegiorum Sedis Apoſtolicæ, poſſunt Abbates ſeculares vti, & decorari Inſigniis Pontificalibus; verùm etiam ex antiqua conſuetudine, iam ab ipſis fundata in *cap. Abbates, de priuileg. in 6.* Vnde talis conſuetudo poſtea ſortita eſt munus præſcriptionis.

Satis conſtat ex priuilegiis adductis, quòd etiam
24 Abbates vti poſſint Cruce pectorali, quia omnium Pontificalium Inſignium, & ornamentorum vſus in illis tribuitur; habetur *in Rubr. Miſſal. Monaſt.*

Confirmatur ex Pontificali Romano, *part. 1. rubr. de Benedictione Abbatis*; vbi Abbas electus, qui benedicendus eſt, poſt Tractum, ſeu Sequentia, procedens ad Cappellam pro eo paratam, depoſito Pluuiali, accipit Sandalia, & Crucem pectoralem, ſi antea, & in principio non acceperat; & deinde aptata ſibi Stola, recipit Tunicellam, Dalmaticam, Planetam, & Manipulum.

Quoad Abbates ſeculares, nihil certi hic ſtatuere
25 poſſumus, ex ipſis enim aliqui Mitrati ſunt; alij verò non, neque habent communicationem priuilegiorum aliis Abbatibus Regularibus, vel ſecularibus conceſſorum, quòd ſciatur: recurrendum erit igitur ad ſpecialia priuilegia; quia (vt ſupra diximus) hæc facultas non competit eis intuitu officij, vel dignitatis; ſed ex priuilegio Sedis Apoſtolicæ.

An verò Commendatarij, Mitra, Anulo, Baculo pa-
26 ſtorali, cæteriſque Inſigniis Pontificalibus vti poſſint, dicendum eſt cum Michaële Leon. Eſtenſi, *in Speculo Sacrorum Rituum, verb. Abbas Commendatarius, verſic. an Commendatarius Mitram, &c.*

Quod cùm huiuſmodi paſtoralia Inſignia, de iure, Abbatibus non competant; ſed tantùm ex priuilegio; ideo niſi ſpeciali priuilegio ſint ſuffulti; non poterunt ſupradictis Inſigniis decorari.

Si dicas, quòd Commendatarij habent priuilegia conceſſa Abbatibus illius Abbatiæ, quam habent in commendam; ergo poterunt, quemadmodum & ipſi Abbates vtebantur Pontificalibus, & ipſi quoque vti.

Reſpondetur, Abbatem Commendatarium non gaudere priuilegiis illius Religionis, & illorum Abbatum Regularium; quia appellatione Religioſorum non venit, iuxta doctrinam Bartoli, quam refert, & ſequitur Roder. *quaſt Regul. tom. 3. quaſt. 51. art. 9.*

Vnde ſi Commendatarius haberet aliqua priuilegia, temporalem ſtatum Abbatiæ commendatæ concernentia, tamen non debet in hoc deſumi ratio ſimilitudinis veri Abbatis, & Commendatarij; quia priuilegium, (vt habetur *in cap. ſanè de priuileg. in 6.*) non debet propter huiuſmodi ſimilitudinem de vna ad aliam perſonam extendi, Bart. *in l. 1. C. de conſtit. Princ.* & Salas *de legib. diſput. 17. ſect* 8. *num. 48.*

Neque ſufficit dicere, quod Commendatarius perpetuus verus Prælatus ſit, quia in aliquibus à vero Prælato differt, & diſtat; ita Gomez. *ſuper Regul. Cancell. in Reg. de triennal. queſt. 5. art. 1. num. 22.*

Ex quibus ſatis conſtat Commendatarium, niſi ſpeciali priuilegio, vel ſaltem immemorabili conſuetudine, & præſcriptione ſuffultum, non poſſe vti Inſigniis Pontificalibus.

Oſtenditur clariùs, quòd Commendatarij non vtantur Inſigniis Pontificalibus, per quamdam Conſtitutionem Pauli III. quæ incipit, *Debita conſideratione*, ſub Datum Romæ, apud S. Marcum die 30. Iulij, 1440. Pontificatus ſui anno 6. quæ eſt 23. eiuſdem Pontificis, *tom. 1. Bullar. nou.* Laërtij Cherub. §. 6. cuius verba ad noſtram confirmationem, & clariorem demonſtrationem firmandam, ſunt.

Præterea eiſdem referendariis, & aliis infraſcriptis, ac eorum ſingulis, Monaſteria, quorum Abbates pro tempore exiſtentes, Mitra, & aliis Pontificalibus Inſigniis, ex priuilegio Apoſtolico, vel aliàs vti conſueuerunt, in commendam pro tempore obtinentibus, in ipſis Monaſteriis, perinde ac ſi illis, vt Abbates præeſſent, Mitra, Anulo, & Baculo paſtorali, ac aliis Pontificalibus Inſigniis huiuſmodi vti; necnon ſolemnem benedictionem poſt Miſſarum, Veſperarum, Matutinorum, & aliorum diuinorum Officiorum ſolemnia ſuper populum tunc intereſſentem (dummodo inibi aliquis Antiſtes, ſeu dictæ Sedis Legatus præſens non ſit, vel ſi præſens fuerit, ad id eius accedat aſſenſus) elargiri liberè, & licitè valeant.

Ex quibus verbis manifeſtè oſtenditur Commendatarium abſque ſpeciali priuilegio Sedis Apoſt. non poſſe Inſigniis huiuſmodi vti, & gaudere: & prædictum priuilegiom potius referri ad Referendarium his Pontificalibus decorandum, quàm ad Commendatarium.

De Prioribus autem, ſiue Præpoſitis, tam Re- 27
gularibus, quàm ſecularibus ſimiliter dicendum eſt eos non decorari Epiſcopalibus Inſigniis, & ornamentis propter rationes ſuperiùs dictas, dummodo virtute priuilegiorum (quemadmodum multi Priores, & Præpoſiti Canonicorum Regulariom Lateranenſium, & Canonicorum Regularium Sancti Saluatoris Bononien. & alij ſeculares) his Inſigniis non vtantur.

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbates, & alij Prælati, tam Regulares, quàm Seculares, vtantur ornamentis, & veſtibus Prælatitiis.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, & alij Prælati, tam Regulares, quàm ſeculares, quibus veſtibus, & ornamentis ex ſtylo Curiæ Romanæ vti valeant.*
2 *Abbates Generales quorumdam Ordinum, ex priuilegio poſſunt deferre Prælatorum Regularium habitum, & ornamenta*, & num. 11.
3 *Abbates Generales Cæleſtinorum, & Montis Virginis habent priuilegium geſtandi habitum Prælatorum Regularium, & Mozzettam*, & num. 9. & 11.
4 *Abbas debet incedere in Eccleſia cum habitu decenti, & non camerali.*
5 *Veſtes debent eſſe coloris Religionis profeſſæ, niſi ex priuilegio Sedis Apoſtolicæ ſuper hoc diſpenſetur.*
6 *Abbates non poſſunt vti Rochetto.*
7 *Abbates extra Italiam, quo habitu vtantur, & præſertim, qui ex clericis ſecularibus Monaſteriis præficiantur, & quem habitum adhibeant in Capella Papali, oſtenditur.*
8 *Abbates, qui ex cœtu Monachorum aſſumuntur, quem habitum induant.*

9 Bulla

9 *Bulla Pauli V. concedens habitum, & ornamenta Prælatorum Abbatibus, recenſetur.*

10 *Abbatum veſtimenta non poſſunt ita de facili demonſtrari; ideò conſuetudines, & priuilegia Abbatum inſpicienda ſunt.*

11 *Abbates, & Prælati inferiores multi, geſtant Mozettam, & habitum Prælatorum Regularium.*

12 *Abbates, & alij Prælati inferiores an vtantur proprio Sigillo, & Inſigniis ſui Monaſterij, vel Familiæ propria.*

13 *Inſignium Pontificalium, & indumentorum ſacrorum Abbatum, & Prælatorum inferiorum, forma, & figura.*

1 IN præſenti non agimus de ſimplici habitu Clericorum, vel Monachorum, ſed de veſtibus Prælatitiis, & ornamentis, quibus Abbates, & prælati tam Regulares, quàm ſeculares ex priuilegio Sedis Apoſtolicæ, vel ex conſuetudine vtuntur. De habitu enim ſimplici, & ordinario Monachorum, necnon Abbatum, inferiùs erit ſermo.

Dicendum eſt ergo, Abbates, & alios Prælatos inferiores ex ſtylo Romanæ Curiæ vti poſſe pallio, quod Mantellettum communiter vocant, & in actibus publicis in Eccleſia præſtitis ſub pallio, & Mantelletto prædicto deferre poſſe habitum lineum, quem Rochettum appellant, ſed non omnes, vt *in ſequenti Quæſito* latiùs oſtendemus, & hoc elicitur, *ex cap. Clerici, de vita, & honeſtate Clericorum*, Lælius Zecch. *de Republ. Eccleſ. cap. 1. de Prælat. in genere.*

Circa præſentem materiam propter diuerſas conſuetudines valde ambiguam, nequaquam loquar ex propria ſententia, ſed tantum referam ea, quæ docet Michaël Leon. Eſtenſis vir eruditus, & in Sacris Cæremoniis, præcipuè Curiæ Romanæ, ſummopere verſatus, in *ſuo Speculo Sacrorum Rituum, verbo, Ab-*
2 *batum Veſtes, & Inſignia*, vbi ait, quòd Abbates Generales quorundam Ordinum Monachorum, ex priuilegio Summorum Pontificum habent facultatem deferendi Prælatorum Regularium habitum, hoc eſt, Capucium, ſiue Mozettam, Mantellettum, Biretum Clericalem, & Pileum more Prælatorum. Hoc
3 noſtro ſeculo, Abbas Cæleſtinorum Generalis in ſua antiqua poſſeſſione confirmatus, ac ſtabilitus eſt, deferendi habitum Prælatorum Regularium, hoc eſt, Capucium, ſiue Mozettam, Mantellettum, Biretum Clericalem, & Pileum more Prælatorum, quæ Prædeceſſoribus ſuis à Sede Apoſtolica iam olim conceſſa fuerant; ita reſpondente Sacra Rituum Congregatione die 17. Iunij, anno 1606. vt clariùs in Bulla Pauli V. *infra num. 9. ponenda*, oſtenditur; & poſt triennium Abbati Generali Montis Virginis vſus Capucij, ſiue Mozettæ conceſſus fuit eadem ſuadente Sacra Congregatione, die 9. Maij, anni
4 eiuſdem, quo die etiam reſpondiſſe meminimus, Abbatem debere incedere in Eccleſia cum habitu decenti, & non cum habitu camerali.

5 Sunt alij quamplurimi Abbates, tam Regulares, quam Sæculares in Gallia, Hiſpania, & Germania, qui habitum Prælatitium geſtant, & poſſunt extra Monaſteria propria, etiam coram Epiſcopo, deferre Mozettam, vt Reſpondit Sacra Rituum Congregatio ſub die 9. Decembris 1617. Repetiuntur etiam in noſtra Italia multi Abbates, qui ex immemorabili Mozettam deferunt in publicis Proceſſionibus, & congreſſibus, vt Abbas S. Michaëlis de Saluenere Ordinis Vallis-Vmbroſæ, Abbas S. Michaëlis de Piſtorio, & S. Mercurialis de Foroliuio Ordinis Vallis-Vmbroſæ, & in pacifica Mozettæ delatione, vt ſuprà, adhuc extant ex antiquiſſima conſuetudine Abbas Vallis Vmbroſæ, & multi alij quos refert Auguſtinus Barboſa *de iure Eccleſiaſtico lib. 1. cap. 17. num. 56.*

Debent autem Veſtes iſtæ omnino eſſe coloris habitus Religionis profeſſæ, niſi aliter ſuperinde ab Apoſtolica Sede ſit indultum; ſolet enim ipſa interdum ex aliqua iuſta cauſa, vt color Religionis profeſſæ mutari poſſit, benignè concedere; ita factum fuit anno Chriſti 1607. cum Abbate, & Monachis S. Petri de Monte, Meren. Diœc. Sacra enim Rituum Congregatione ſuadente, die 17. Martij, conceſſum eſt eis vt relicto colore albo, vti poſſent veſtibus nigris, quia ex huiuſmodi mutatione nullum præiudicium generabatur Ordini Præmonſtratenſi, quem illi expreſsè profeſſi fuerant. 6

Rochettum autem deferre Abbates Regulares nullatenus poſſunt, niſi ſint de tali Ordine, qui ex priuilegio, vel ex conſuetudine, Rochettum deferat; vt exempli gratia, ex Ordine Canonicorum Regularium, qui Rochettum Regulariter deferunt, vel ex conſuetudine immemorabili, vel ex Sedis Apoſtolicæ priuilegio, & ait prædictus Leo *loc. cit.* Graſſum affirmare *in diariis ad annum* 1516. Quòd quidam qui ſe inſcribebat Abbatem (cuius nomen iuſta de cauſa ſilentio prætereo) cùm veniſſet ad Vrbem, Rochetto, & Capello nigro vtebatur, ſicut Abbas; licet reuera Abbas non eſſet, & ſæpè monitus, vt Rochettum non portaret, ille temerè, & ſuperbè reſpondens, ſe poſſe illo vti, quia erat de numero Canonicorum Regularium Lateranen. mandauit Graſſus eidem, de ordine Papæ, & totius ferè Sacri Collegij, vt Rochettum deponeret, alioquin Vrbis Barricello iuberet, vt illum per viam incedendo, publicè, & cum ignominia Rochetto ſpoliaret; vnde conqueſtus de hac re apud Papam prætenſus Abbas, obtinuit, vt negotij huius diſcuſſio committeretur Bernardino Guterij altero Cæremoniarum Magiſtro; is primum eumdem prætenſum Abbatem acriter reprehendit, deinde verò viſis quibuſdam eiuſdem ſcripturis, in quibus oſtendebat ſe eſſe de Ordine Canonicorum Regularium Lateranen. diſcordiæ finis impoſitus eſt. 7

Narrat inſuper idem Graſſus *in diariis ſuis ad annum* 1521. de quodam Abbate Generali Ordinis Sancti Antonij Viennen. qui cùm ad Vrbem veniſſet cum Cardinale Ioanne à Lotharingia, ambulabat per vrbem, indutus habitu illo, quo Rotæ Auditores Regulariter indui ſolent, & in eodemmet habitu Capellæ Pontificiæ intereſſe volebat; ſed à Graſſo redargutus, abſtinuit: præſcripſit autem eidem Abbati Graſſus prædictus, vt per Vrbem incedendo, eſſet cum Manto amplo nigro, & Capuccino, ſiue Papafico nigro, & manicis veſtis latis, ac Capello nigro, ſicut Protonotarij iiſdem temporibus vtebantur.

In Capella autem eſſet cum Cappa longa, caudata & capucciata de Saia nigra, non autem de Camelotto, & à Rocheto omnino abſtineret; quæ omnia ille poſtmodum exactiſſimè obſeruauit.

Cæterùm (vt refert idem Leon. *loc. cit.*) hoc habitu Prælatorum Regularium vtuntur etiam extra Italiam Abbates omnes, qui ex clero ſeculari, ad Monaſteriorum regimen aſſumuntur. Qui quidem omnes cùm Pontificiæ Capellæ intereſſe volunt, Mantello, & Capuccio depoſito, Cappam amplam aſſumunt laneam, coloris habitus Religionis profeſſæ, pellibuſque griſeis, vel albis ſuffultam, iuxta colorem habitus ſupradicti. 8

Si verò loquamur de Abbatibus, qui in Congregationibus Monachorum ſolent ad gubernationem Monaſteriorum communiter eligi, ipſi per Abbatialia 9

tituli

tituli adeptionem, ſuæ Religionis habitum non dimittunt; ſed eodemmet habitu induuntur, quo ceteri eiuſdem Monaſterij Monachi ſolent indui; dummodo tamen melior ſit, ac decentior, & non excedat modeſtiam Regularem & obſeruantiam Monaſticam; ita docet Abbas, *in Clement. ne in agro, num.8. in fin. de ſtatu Monach.* vbi de habitu quotidiano, & domeſtico Abbatis ſcribens, ait, quòd in Monaſterio, in quo fuerit Congregatio duodecim Monachorum, aut ſuprà Abbas, Prior, vel alius Præſidens intra ſepta Monaſterij portare debet Florum; in aliis autem Monaſteriis vbi non eſt tanta Congregatio, Cucullam.

Cùm verò Abbates, Priores, vel alios Præſidentes, & Monachos extra Monaſteria proficiſci contigerit, Florum, Cucullam, aut Cappam clauſam habeant, & ſubtus Cappam, ſi eam portauerint, Cucullam deferant, aut ſi maluerint, ſcapulare; licet enim ſub Cappa ſit portandum ſaltem ſcapulare, aut ſub Floro, vel ſub Cuculla; adſunt etiam pro eodem veſtitu Abbatis Veſtes, quæ Rotundellæ dicuntur, quæ nunc ſunt in vſu, & non ſunt propriæ, de quibus apud eumdem Abbatem, *loc. cit. num.9. & 10.* vbi ad maiorem intelligentiam ſupradictarum rerum, ait, quòd nomine Cucullæ venit habitus longus, & amplus, manichas non habens: & nomine Flori, habitus habens longas, & largas manichas, & nomine Rotundellarum, Mantellus longus, apertus tamen ante: & nomine Cappæ Mantellus rotundus, non apertus, totum hominem cooperiens.

10 Fateor circa huiuſmodi ornamenta Prælatitia non poſſe aliquid certi ſtatui; multi enim Abbates ex priuilegio, vel antiqua conſuetudine vtuntur prædictis ornamentis, alij verò non; Alij vtuntur Mozetta, & Cappa, & Mantellotto, ſed non Rocheto; Alij Cappa amplarantum; quibuſdam in locis, & præcipuè in Gallia, Germania ferè omnes Abbates geſtant Mozettam, & Mantellettum, cum Pileo Prælatitio, & etiam multi in Italia, inter quos extat Abbas Sancti Spiritus de Sulmona, qui non ſolùm Mozettam, & Cappam, verùm etiam alia ornamenta, quæ Prælatis inferioribus concedi ſunt ſolita, vigore huius priuilegij, magna animaduerſione digni, cuius tenorem hîc mihi apponere viſum eſt.

PAVLVS PAPA V.

Ad futuram rei memoriam.

EX iniuncto Nobis Apoſtolici muneris debito, Ius ſuum vnicuique conſeruare tenemur. Proinde, cùm ſicut pro parte dilecti filij Celſi Romani Abbatis Generalis Congregationis Cæleſtinorum Ordinis Sancti Benedicti, Nobis inſuper expoſitum fuit, ex antiquo priuilegio Apoſtolico à felicis recordationis Cæleſtino Papa V. nimirum conceſſo, & ab Eugenio IV. & aliis Romanis Pontificibus prædeceſſoribus Noſtris confirmato pro tempore exiſtens Abbas Generalis dictæ Congregationis Cæleſtinorum, functiones omnes, quas cæteri omnes Abbates exempti faciunt, & exercent, facere, & exercere; necnon ſemper tamen in Vrbe, quàm in omnibus aliis Ciuitatibus, & vbique locorum, habitum Prælatorum Regularium, Caputium ſcilicet, ſiue Mozettam ſuper Mantelleto, & Biretum quadratum, more Clericorum Secularium, ac Pileum, more Prælatorum; ac in Eccleſiis, & Monaſteriis ſuo Ordini ſubiectis, Cappa, Baculo, Mitra, & cæteris Pontificalibus indumentis, vti, & in eiſdem Eccleſiis Miſſas ſolemniter more aliorum Abbatum benedictorum, celebrare, ac Monachis ſui Ordinis, & aliis Chriſti fidelibus quibuſcunque ad dicti Abbatis Miſſas audiendas conuenientibus, & intereſſentibus, quandocunque Epiſcopi, & alij Superiores Prælati, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales ibi præſentes non ſint, ſolemnem benedictionem impertiri poſſint, & conſueuerint: cúmque in Congregatione Venerabilium Fratrum noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium ſuper ſacris ritibus, & cæremoniis deputatorum examinatis priuilegiis ſupradictis, decretum ſemel, atque iterum fuerit, prædictum Abbatem Generalem Congregationis Cæleſtinorum pro tempore exiſtentem in pacifica poſſeſſione omnium, & ſingulorum præmiſſorum manutenendum eſſe, illúmque à quouis Epiſcopo, vel Ordinario locorum, aut eorum Vicariis, & aliis quibuſcunque perſonis ſuper præmiſſis moleſtari, perturbari, vel inquietari non poſſe, declaratum fuerit. Et cùm ſicut eadem expoſitio ſubiungebat, ipſe Celſus Abbas pro maiori eorumdem decretorum validitate, cupiat illa confirmationis Apoſtolicæ robore communiri. Nos illius honeſtis votis benignè annuentes; ac ipſum Celſum Abbatem ſpecialibus fauoribus, & gratiis proſequi volentes, & à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliíſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectum præſentium, dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutum fore cenſentes, ſupplicationibus eius nomine ſuper hoc Nobis humiliter porrectis, inclinati, decreta eiuſdem Congregationis, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium confirmantes, & approbantes iuxta illorum ſeriem, per eaſdem præſentes decernimus, & declaramus, prædictum Celſum modernum Abbatem Congregationis Cæleſtinorum, eiuſque ſucceſſores, ſtante antiqua poſſeſſione dicti Abbatis, & prædeceſſorum, prædicta facien. & exercendi in pacifica poſſeſſione omnium, & ſingulorum præmiſſorum manutenendum, ac

manutenendos eſſe, nec illos, aut quempiam illorum, à quouis Epiſcopo, vel Ordinario locorum, aut eorum Vicariis, & aliis quibuſcunque perſonis deſuper quouis prætextu moleſtari, perturbari, vel inquietari vllatenus poſſe. Sicque per quoſcunque Iudices Ordinarios, & Delegatos etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores iudicari, & definiri debere, ac irritum, & inane quidquid ſecus ſuper his à quoquam, quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca dilectis filiis nunc, & pro tempore exiſtentibus eiuſdem Congregationis apud Nos, & Apoſtolicam Sedem Protectori, & Cauſarum Curiæ Cameræ Apoſtolicæ Generali Auditori, per præſentes committimus, & mandamus, quatenus ipſi, vel alter eorum præſentes literas, & in eis contenta quæcunque, vbi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte dicti Celſi moderni, aut pro tempore exiſtentis Abbatis Generalis dictæ Congregationis, fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, ac ipſi Abbati in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciat auctoritate noſtra illum eorumdem præmiſſorum effectu pacificè frui, & gaudere: non permittentes illum deſuper à quoquam quauis auctoritate quomodolibet indebitè moleſtari. Contradictores quoſcunque per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aliáque opportuna iuris, & facti remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo. Inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis: Non obſtan. felic. record. Bonifacij Papæ VIII. etiam Prædeceſſoris Noſtri, de vna, & in Concilio Generali edita de duabus dietis, dummodo vltrà tres dietas aliquis auctoritate præſentium, ad iudicium non trahatur, aliiſque Apoſtolicis Conſtitutionibus, & Ordinationibus, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, ſub Anulo Piſcatoris die 9. Decembris 1606. Pontificatus Noſtri anno 2.

11 Ex quibus licet nobis inferre, multos Abbates, tam Regulares, quàm ſeculares, vbique Terrarum; necnon alios nonnullos Priores, & Eccleſiarum quarumdam Præpoſitos, geſtare habitum Prælatitium: Regulares enim retento ſui Ordinis colore, habitum Prælatorum Regularium deferre, ſuperiùs oſtenſum eſt. Abbas Montis Caſini, Abbas Sanctiſſ. Trinitatis Cauen. Ordinis Caſinen. aliàs S. Iuſtinæ de Padua; & Abbates S. Spiritus de Sulmona Ordin. Cæleſtinorum, & Montis Virginis, & multi alij, tam Regulares, quàm ſeculares, & nonnulli Priores, & Præpoſiti habitu Prælatitio, cum omnibus pertinentiis ſuis vtuntur *(ſeruatis de more ſeruandis.)* An autem poſſint Abbates, & Prælati habentes vſum Mozettæ, extra ſua Monaſteria, & coram Epiſcopo illam deferre. Reſpondeo affirmatiuè, vt per ſequentes determinationes Sacræ Rituum Congregationis apparet, & maximè, ſi Abbates, & Prælati prædicti ſint in poſſeſſione eadem Mozetta extra Monaſteria, & coram Epiſcopo, vtendi.

Die Sabbati 9. Decembris, 1617.

INſtetit Epiſcopus Vercellen. apud Sacram Rituum Congregationem, pro declaratione, An Abbas Canon. Regul. Lateranen. eiuſdem Ciuit. & Præpoſitus eiuſdem Ordin. in loco Biellæ ſuæ Diœceſis, poſſint Epiſcopo ipſo præſente, deferre Mozettam in proceſſionibus, aliiſque publicis actibus.

Eadem Sacra Rituum Congregatio, audita relatione Illuſtriſſ. & Reuerendiſſ. Domini Cardin. Lancellotti, cui hæc cauſa commiſſa fuerat, decreuit poſſe vbique, etiam præſente Epiſcopo, deferre Mozettam.

A. Maria Cardin. Gallus.

Loco † Sigilli.

Petrus Ciammariconius Secr. Congr.

Vercellen. Die Martis 30. Martij, 1621.

COngregatio Sacrorum Rituum, Illuſtriſſ. D. Card. Creſcentio referente inhærendo Decreto, ſub die 9. Decembris, 1619. emanato, cenſuit Abbatem Sancti Andreæ Congreg. Lateranen. Ciuit. Vercellen. poſſe vbique, etiam præſente Epiſcopo, deferre Mozettam, eidemque pontificaliter celebranti, iuxta antiquam conſuetudinem, Sede, ſeu Cathedra cum duobus gradibus vti licere.

Fran. Maria Card. à Monte.

Loco † Sigilli.

Petrus Ciammariconius Secr. Congr.

Abbates poſſunt deferre Biretum, vt ſuprà dictum 12
eſt, etiam ſi vſus Mitræ illis non eſſet conceſſus, vt colligitur ex Pontificali Rom. *part. 1. in tit. de benedictione Abbatis auctoritate Ordinaria, pag. 116.* vbi dicitur. *Si Abbas non habet vſum Mitræ, non datur ei Mitra, ſed accipit Biretum.*

Quoad Sigillum dicendum eſt, Abbates, qui ſunt Capita Ordinum, & vocantur Magni Abbates, necnon etiam alij Abbates exempti, vti poſſe Sigillo proprio, quod eſt authenticum, & illi præbetur fides, ſicut Sigillo Epiſcoporum; ita Speculat. *in tit. de probat.* Archidiac. *in can. cura ſit, num. 2. 11. quæſt. 3. de confirmat. vtil. verb. inut.* Fran. Mar. *deciſ. Delphin. quæſt.* 1080. *num. 2. & 3.* Et conſequenter propriis armis, ſeu inſigniis vti poſſe affirmandum eſt, quòd colligitur ex Pontif. Rom. *cit. part. 1. tit. de Bened. Abbatis, vbi in rubr. circa princ.* inter alia pro Abbatis Benedictione præparanda, requiritur, vt præparentur etiam duo Panes Magni, & duo Barilia vini, quæ ornari debent; adeo vt duo videantur argentea, & duo aurea, habentia hinc, & inde inſignia Pontificis benedicentis, & Monaſterij, ſiue electi benedicendi, cum Capello, vel Mitra, vel Cruce, pro cuiuſque gradu, & dignitate.

Prætereà nam in veteribus vſus obtinet, vt Abbates ſui Monaſterij, vel propriæ proſapiæ Inſignia ſimul cum Mitra, vel Pileo Prælatitio deferant.

His Pontificalibus Inſigniis, & Ornamentis Præla- 13
titiis in Abbatibus ſic oſtenſis, hic abs re non erit eorumdem Pontificalium Inſignium & Ornamentorum formam, & figuram oſtendere, eo ordine ſeruato, quo eadem Abbas induit.

Caligæ ergo ita longæ eſſe debent, vt vſque ad genua protenſæ, ligulis in ea parte adſtringantur.

Sandalia, ſeu Calcei, è ſolea integra ſubtus conſtent, à parte autem ſuperiori ornata, & ex ſerico panno.

Tunicella, & Dalmatica amplioribus manicis, quàm Diaconalis, & ex eadem materia, qua Caligæ conſtent, longæ & latæ ſint, vt eſt Dalmatica Diaconalis.

Chirothecæ

Chirothecæ debent eſſe contextæ, & circulo aureo inſigniter in extrema parte ornatæ.

Sobbiretum mitrale formæ rotundæ debet eſſe, & quadratæ.

Mitræ formam ſuperiùs deſcripſimus; ideo hîc dicendum eſt, quòd Mitræ triplex eſt ſpecies: vna, quæ pretioſa dicitur; quia gemmis, & lapidibus pretioſis, vel laminis aureis, vel argenteis contexta eſſe ſolet: Altera auriphrygiata ſine gemmis, & ſine laminis aureis, vel argenteis, ſed vel aliquibus paruis margaritis compoſita, vel ex ſerico albo auro intermixto, vel ex tela aurea ſimplici ſine laminis, & margaritis, vti ſuprà.

Tertia, quæ ſimplex vocatur, ſine auro, ex ſimplici ſerico damaſceno, vel alio, aut etiam linea ex tela alba confecta rubeis laciniis, ſeu frangiis, & virtis pendentibus, ex Cæremon. Epiſcop. *lib. 1. cap. 17.* vbi tempora deſcribuntur, quibus, Mitris prædictis vti debeant Epiſcopi, & conſequenter Abbates; licet de pretioſa reſpectiuè ad Abbatem ſit aliqua difficultas, quæ euacuabitur per ea, quæ inferiùs dicturi ſumus.

Nam eadem Mitra, vel eiuſdem vſus Mitræ, omnibus conceſſus eſt, quia ex maioritate ornatus eiuſdem Mitræ, colligi poteſt maioritas dignitatis, ex Geminiano, *in cap. vt Apoſtolica, num. 1. de priuilegiis, in 6.*

Et ideo ille, cui ex priuilegio conceditur vſus Mitræ auriphrygiatæ, & pretioſæ, reputatur dignior illo, cui vſus Mitræ ſimplicis conceſſus eſt: quapropter Abbates, & alij Prælati, qui à Sede Apoſtolica obtinent vſum Mitræ, debent diligenter animaduertere, cùm in locis exemptis Mitra vti volunt, vt ea tantùm, & non alterius ſpeciei, ex ſupranumeratis, vtantur, quæ eis à Sede Apoſtolica eſt conceſſa; ita Dominus Michaël Leon. Eſten. *in Specul. Sacr. Cæremon. verbo, Abbas, §. Abbatis Veſtes, & Inſignia, verſic. Mitras Abbatis.*

Vnde in propriis Eccleſiis maximè, (inueterata conſuetudo id permitteret) puto nullam remanere difficultatem, quoad Mitram pretioſam reſpectiuè ad Abbates, maximè cùm, dum Romæ morarer, non ſemel, & bis, ſed multoties pretioſis Mitris Abbates in propriis Eccleſiis vtentes viderim.

14 Anulus ſit ex auro puro, ex Innocentio III. *lib. 1. cap. 46.* & ſolidè conflatus palam (vt dicunt) habeat cum Gemma, in qua nihil ſculpti exiſtat, & debet eſſe benedictus ex Ordin. Roman.

Qui Abbates non ſunt, caueant ne vnquàm Anulum in Miſſa geſtent, quia tunc prohibitus eſt etiam Protonotariis non participantibus, & quibuſcunque Doctoribus, per Decretum Sacræ Rituum Congregationis, die 11. Februarij, 1623.

Gremiale, quo vtuntur Prælati, dum in Pontificalibus celebrant per longitudinem conſtet cubitis circiter duobus, per latitudinem verò tantùm vno; ex vnciis item circiter duodecim, vndique cinctum laciniarum auro, vel argento intextatum ornatu.

Baculus Paſtoralis, quem geſtare debet Abbas manu ſiniſtra, quæ cordis eſſe dicitur, cum parte curua verſus Populum, à parte ima debet eſſe acutus, à media totus rectus, à ſumma verò retortus; Orario, aut Sudario, (quia Abbatialis eſt) ornetur, & per longitudinem rectam cubitorum trium, & vnciarum duodecim protrahatur. Et pars retorta totidem vnciis, aut paulò altiùs emineat, à ſumma rectitudinis parte ſit craſſitudine orbiculati vnciarum circiter ſeptem, quæ propè ad imam partem deſcendens paulatim diminutam vnciis quinque conſtet, & connectatur cum illa parte recta, aliquo opere cælati argenti, quod ſexanguli formam exhibeat, quæ Sacris ornetur Imaginibus, ex D. Bartholomæo Gauanto *in Comment. Rubric. Miſſal. & Breuiar. Roman. tom. 1. part. 2. tit. 1. num. 6. & part. 5. tit. 3. §. 3.*

De menſuris autem aliorum indumentorum Sacerdotalium, & ſacræ ſupellectilis, vide cit. Barthol. Gauant. *in Append. ad Rubr. Miſſal. tom. 1. de menſuris propriis ſupell. ad Miſſam congruen.* 111. & *de munditia eiuſdem ſupellectilis* 1111. vbi plura Abbatibus, & de quibus nonnulla *in Diſput. 22.* ſcitu neceſſaria leguntur.

QVÆSITVM III.

An Abbates, aliique Regulares ad Epiſcopatum, aliáſue dignitates extra eorum Ordines aſſumpti, eaſdem veſtes Ordinum ſuorum, & habitum retinere debeant.

SVMMARIVM.

1 *Religioſus in Epiſcopum promotus minimè abſoluitur ab illis obſeruantiis ſuæ Religionis, quæ muniis Pontificium non impediunt.*

2 *Monachus factus Canonicus, vel Epiſcopus non amittit habitum Monaſticum.*

3 *Epiſcopi Regulares, retento colore habitus ſuæ Religionis, poſſunt ſe conformare cum Epiſcopis Secularibus in forma, ſeu figura illius.*

4 *Epiſcopus Regularis omittens habitum ſuum, & aſſumens albam, & candidam veſtem, quæ ab Epiſcopis exteriùs defertur, non incurrit excommunicationem latam contra Monachos habitum amittentes.*

5 *Regulares Canonici ad Epiſcopatus aſſumpti, an habitum mutent, oſtenditur.*

6 *Canonici Regulares ad Epiſcopatus aſſumpti, vti poſſunt forma indumentorum, & colore, quo vtuntur clerici ſeculares.*

7 *Perſonatum habentes, & Doctores ex Ordine Canonicorum Regularium vtuntur Cappis violaceis, & rubeis.*

8 *Prior Sancti Spiritus in Saxia vtitur Almutiis de panno, vtrumque humerum capientibus, more aliorum Prælatorum.*

9 *Prælatis ex Canonicis Regularibus aſſumptis non interdicitur color, ac forma aliis clericis ſecularibus non interdictus.*

10 *Rocheto vtuntur Prælati ex Canonicis Regularibus aſſumpti.*

11 *Prælati ex Ordinibus Mendicantium aſſumpti, vtuntur in Capella Apoſtolica habitu Ordinis ſui, ſed ampliori, & pretioſioris lanæ.*

12 *Prælati aſſumpti ex Ordinibus non Mendicantium, & Canonicis Regularibus, quibus veſtibus in Capella vtuntur, oſtenditur.*

13 *Monachis, quod prohibetur, non dicitur prohibitum Canonicis Regularibus.*

14 *Argumentum à ſimili eſt validum.*

15 *Prælati ex Canonicis Regularibus aſſumpti, vtuntur Cappa violacea, cum pellibus albis, ſicuti vtuntur Prælati deferentes Rochetum.*

16 *Conceſſo principali, conceditur & acceſſorium.*

17 *Argumentum ab identitate rationis fortiſſimum eſt.*

18 *Lex vbicunque non eſt clara, & non expreſſa, debet ampliari, vel reſtringi ad limites rationis.*

19 *Ratio dat eſſe legi.*

20 *Argumentum ab exemplis nitentibus rationi, validum eſt.*

21 *Officia clericalia Sancta Romana Eccleſia Canonicis Regularibus conceduntur, non autem Monachis, & aliis Religioſis.*

22 *Pileo vtuntur Pralati ex Canonicis Regularibus aſſumpti.*

23 *Rochete more Romana Eccleſia. & aliorum Prelatorum, vtuntur Pralati ex Canonicis Regularibus aſſumpti.*

24 *Pralati ex Canonicis Regularibus aſſumpti, diſtinguuntur à ſecularibus pariter Epiſcopis in Toga linea, qua eſt eorum eſſentialis habitus.*

1 SAnctus Thomas 2.2.*quaſt*.186. *art*.8. dicit Religioſum Epiſcopum factum, minimè abſolui ab illis obſeruantiis ſuæ Religionis, quæ munus Pontificium non impediunt, neque dedecent dignitatem Epiſcopalem, ſed magis iuuant ad perfectam vitam; neque liberatur ab illa obſeruantia, (vt ipſe ait *loc. cit.*) qui amplectitur continentiam, habitum Religionis, &, cùm ſint Religionis inſignia, numquam poteſt Religioſus ab illis abſolui; ideo gloſſ. *in cap.*
2 *in noua*.16.*q*.6.ait, quòd Monachus factus Canonicus, vel Epiſcopus non amittit habitum Monaſticum; idem habetur *in cap. Monachi*, 16. *quaſt*.1. *& cap. clerici officia de vit. & honeſtate clericorum.*

Obligatio autem habitum geſtandi, etiamſi ſit Religioſus in dignitate Epiſcopali conſtitutos, non oritur ex præceptis Regulæ; ſed potiùs ex Iure Canonico, & communi conſuetudine; hanc ſententiam tenent communiter ferè omnes Doctores, ita Ricard. *in* 4. *diſt*.28. *art*.5. *quaſt*.1. *ad vltimum*, Oſtienſ. *in Summ. tit. de ſtatu Monach. num*.5. Henriq *cap. quod Dei timorem, de ſtat. Monach. num*.8. Franc. *in rubr. de teſtament. in* 6. *num*.75. Nicol. de Vbald. *de ſucceſſ. ab inteſt. part*.1. *num*.4. Imol. *Clem*.1. *num*.21. *de ſtatu Monach.* Sylueſtr. *verb. Religio*, 6. *quaſt*.10. Angel. *verb. Monachus*, *num*.7. Tabien. *verb. Epiſcopus*, *quaſt*.6. *num*.7. Nauarr. *lib*.3. *conſil. editione prima, de Regular. conſ*.11. Eman. Sà, *verb. Epiſcopus*, *num*.11. Henriq. *lib*.10. *de Sacram. Ord. cap*.32. *num*.5. *& cap* 33. Leſſius *lib*.2. *de iuſt & iur. cap*.40. *dub*.14. *num*.113. Sot. *lib. vlt. de iuſt. quaſt. vlt. art. vlt.* vbi ait, quòd apud Italos id non ſeruatur, quod falſum eſt, vt experientia rerum magiſtra fidem facit.

3 Verùm quidem eſt, quòd in Rituali Romano per Clementem VIII. reformato conceditur Epiſcopis Regularibus, vt retento colore habitus ſuæ Religionis, poſſint ſe conformare cum Epiſcopis ſecularibus in forma, ſeu figura illius, & ita obſeruatur modò vniuerſaliter, ſicut praxis ipſa docet.

4 Et eſt ita neceſſarius regularis habitus Epiſcopis, qui Religionis vota emiſerunt, vt multi aſſerant, Epiſcopum Regularem omittentem habitum ſuum, & aſſumentem albam, & candidam veſtem, quæ ab Epiſcopis exteriùs defertur, incurrere excommunicationem latam contra Monachos habitum omittentes, *cap*.2. *ne cleric. vel Monach. in* 6. ita affirmant multi Doctores, quos refert Sanch. *in Decal. tom*.2. *lib*.6. *cap*.6. *num*.23. quæ quidem opinio cùm valde dubia ſit, immo oppoſita verior, dicendum eſt, quòd ille text. *in d. cap*.2. *ne clerici, &c.* loquitur de Religioſo ſub Abbatis obedientia conſtituto, vt non poſſit propter aſſumptionem alterius habitus vagari; quæ ratio in Epiſcopo Religioſo deficit, vt potè qui non eſt ſub Abbatis obedientia conſtitutus, & induens Epiſcopalem habitum minùs erit aptus ad Euagandum; hanc ſententiam tenet Bonifacius *in clemen*.1. *§. rursùs*, *num*.33. *&* 34. *de ſtatu Monach.* Couar. Eman. Roder. Azor. & alij, quos citat, & videtur ſequi Sanch. *loc. cit.*

5 Sed maximum inſurgit dubium, quoad Abbates alióſque Regulares Canonicos Congregationis Sancti Saluatoris Lateranen. & Sancti Saluatoris Bononien. an ipſi ad Epiſcopatum, aliáſque dignitates extra Ordines ſuos aſſumpti mutent habitum; cui dubio non ſemel, neque bis in Eccleſia Dei ab eorum aduerſariis agitato, non poteſt melius reſponderi, quàm referendo ea, quæ *in lib. priuileg. eorumdem Canonicorum Regularium*, *à pag*. 436. *vſque ad pag*. 477.529. continentur, & præcipuè (ne prolixior videar) illa, quæ *à pag*.468. *vſque ad pag*.475. Aliorum etiam Abbatum, & Prælatorum habitum oſtendentia, ſub his verbis ex præciſo tenore leguntur.

De habitu Prælatorum ex Ordine Canonicorum Regularium aſſumptorum.

QVantum verò ad Prælatos Canonicorum Regularium Lateranen. cùm ſuperiùs probatum fuerit, Canonicos Regulares non prælatos vti poſſe forma indumentorum, & colore quo vtuntur Clerici ſeculares data differentia lineæ Togæ, ſeu Rocheti, quis dubitet, quòd prælati à fortiori, dato decenti cultu, poterunt vti & forma, & colore, quo alij Prælati. 6

Nam ſi habentes perſonatum, & Doctores ex dicto Ordine, vtuntur Cappis violaceis, ac rubeis, & etiam pellibus albis in caputio, quanto magis vti poterunt eiſdem Cappis alij, qui ſunt Prælati. 7

Vtuntur ergo amplis Almutiis de panno vtrumque humerum cooperientibus; vti videmus in Priore Sancti Spiritus in Saxia, qui cùm ſit Regularis, & profiteatur Regulam Sancti Auguſtini, & ſit inferior quocunque Abbate, nec ſit canonicus eſſentialiter (præſupponit tam in Regulari, quàm in ſeculari clerico, vt ſuprà probatum eſt) vtitur tamen Almutiis de panno vtrumque humerum capientibus, more aliorum Prælatorum, & colore, & forma habitus adinſtar clericorum ſecularium, data differentia in Cruce, qua diſcernatur ab aliis clericis, quoniam approximant, & ſunt vicini Canonicis Regularibus. 8

Quia tamen non ſunt Canonici, neque eſſentialiter clerici, non poſſunt vti Toga linea, ſiue Rocheto; Prælatis ergo ex Canonicis Regularibus aſſumptis, non interdicitur forma, & color aliis clericis ſecularibus non interdictis. 9

Quare vti poterunt colore violaceo, & cæleſtino, & leonaceo, & nigro, & purpureo, ſi ſint Sanctæ Rom. Eccleſiæ Cardin. Et vt Reuerendiſſimus Cardinalis de Anglia præfatus, & Orator, & ſui Prælatitij, & alij de Anglia affirmare poſſunt. Prælati ex Canonicis Regularibus aſſumpti, vtuntur colore Roſaceo, & incedunt more Prælatorum ſecularium, quòd expreſſiùs patet per literas Apoſtolicas Innocentij Papæ IV. directas Abbati, & Conuentui Sancti Ruffi Ordinis Canonicorum Regularium.

Quantùm verò ad Rochetum, non eſt dubium, quòd ſi Canonici Regulares Prælatis inferiores vtuntur Rocheto, quòd & Prælati ex eis aſſumpti tantò magis vtentur: quoniam ſi id, de quo minùs, videtur ineſſe, & id de quo magis, vt ſunt iura vulgatiſſima *in cap. ſi laicis*, 38. *diſt. &* 3. *quaſt*.3. *de Iudic. &* 59. *diſtinct. ſi officia, &* 34. *quaſt*.2. *cùm per bellicam, &* 11. *quaſt*.2. *non aſtimamus.* 10

Conſtat etiam ex *cap. clerici officia, de vita, & honeſtate clericorum*, vbi dicitur, quòd Prælati, dum procedunt in publicum, debeant vti ſuperindumentis lineis, niſi Monachi fuerint, quos oporter ferre habitum monachalem; ecce quòd Canonici Regulares non exceptuantur, ſed ſolùm Monachi, & à ſimili cæteri Religioſi, qui non cenſentur clerici eſſentiales.

Proptere à

Propterea S. Thomas contra impugnantes Religionem, *artic.20.* dicit, quòd quamquam Monachis prohibeatur vſus huiuſmodi ſuperindumentorum lineorum, non ſequitur, quòd Canonicis Regularibus prohibeatur, cùm ipſi non ſint Monachi, ſed clerici; & ſic ſecundum Doctores, præſertim Abbatem Siculum, in odioſis, nuſquam Canonici Regulares veniunt appellatione Monachorum, ſed benè in fauorabilibus. Liber quoque Cæremoniarum, Sanctæ Rom. Eccl. hoc expreſsè determinat, *in cap. de habitibus, in Capella Apoſtolica.*

11 Dicit enim, quòd Prælati ex Ordinibus Mendicantium aſſumpti, vtuntur in Capella Apoſtolica, habitu Ordinis ſui, ſed ampliori, & pretioſioris lanæ.

12 Aſſumpti autem ex Ordinibus non Mendicantibus, vtuntur Cappa ampla, ſed nigra, cum pellibus nigris, vel griſeis. Aſſumpti autem ex Canonicis Regularibus, qui in ſuo Ordine vtuntur Rocheto, vtuntur etiam in Capella Romana. Ita ait Benedictus Papa, vbi ſuprà libro Cæremoniarum S.R.E. & ſi quis vellet interpretari aliter quàm eſt conſuetudo Romanæ Curiæ, errat; quia, qui ordinauit librum præfatum, ſciuiſſet & hoc interpretari, ſicut & alia interpretatur; nec velint gloſare textum perperam, quòd ſcilicet Rocheri debent eſſe breuiores, & ampliores; quia liber hoc non dicit; & ſi hoc voluiſſet, ſciuiſſet aliter declarare, ſicut declarat de amplitudine, & pretioſitate in Ordinibus Mendicantibus, & de pellibus nigris, & griſeis in Monachis. Et Benedictus Papa intendit de Rocheto Romano, & non aliter, vbi ſuprà.

Denominabitur enim particulariter Canonicorum Regularium, in dicto libro Rochetus, & dicitur, quòd Prælati Canonici Regulares vtuntur Rocheto, ſcilicet more Romanæ Curiæ, vnde hoc nomen accepit; quia vnicus eſt Rochetus, & vna forma eius, non plures; nomina enim debent eſſe conuenientia rei; & denominatio rei facit optimum argumentum, vt *in cap. oratorium, & in cap. de oratorio, 42. diſt.*

De Cappa autem Canonicorum Regularium in Capella, non loquitur expreſsè pro Canonicis dictus liber; quia dum tantummodo de Monachis dicit, quod vtantur Cappa nigra, & pellibus nigris, vel griſeis, ex eo, quòd ſtatus eorum, eſt ſtatus penitentiæ, vt ſupra dictum eſt, non intendit hoc ordinare de Canonicis Regularibus, quorum ſtatus eſt eſſentialiter Clericalis, & adminiſtrationis Sacramento-
13 rum, & Doctrinæ. Nam, & ſi quidquam prohibeatur Monachis, non ſequitur propter hoc, quod prohibeatur Canonicis Regularibus, ſicut dicit nobilis *cap. quod Dei timorem, de ſtatu Monach.* & Beatus Thomas in ſimili, *in lib. contra impugnantes Religionem*, dicit expreſsè, quòd licèt prohibeatur Monachis docere; non tamen ſequitur ex hoc, quòd prohibeatur Canonicis Regularibus, ad quos tanquam ad eſſentiales clericos pertinet docere, *19. quæſt. 1. cap. ſi clericatus*; & idem, vt ſupra; ſi Monachis prohibeatur vti ſuperindumentis lineis; non tamen cenſetur prohibitum Canonicis Regularibus: & iſtud opuſculum S. Thomæ fuit approbatum per Clementem Papam IV. vnde à ſimili quamquàm prohibeatur Prælatis Monachis vti Cappa violacea cum pellibus albis in Cappella; non tamen propter hoc prohibetur Canonicis Regularibus.

14 Argumentum enim à ſimili eſt validum, vt Doctores, *in cap. ius naturale, 1. diſt.* Et illa, quæ in iure ponuntur gratia exempli, non reſtringunt regulam iuris ad expreſſa tantùm, ſed etiam ad alia ſimilia, *vt Clem. 1. nè Clerici, vel Monach. §. hactenùs, de gradibus.*

De Libro Cæremoniarum.

Nam cùm liber Cæremoniarum præfatus, dicat, 15
quòd Prælati ex Canonicis Regularibus aſſumpti vtantur Rochero in Cappella: acceſſoriè, & conſequenter oſtendit, quòd debeant quoque vti Cappa congruenti, ſcilicet violacea cum pellibus albis, ſicut vtuntur Prælati deferentes Rochetum; aliàs enim eſſet indecorum, & nouum, ſiue ridiculum, & maximæ admirationis in Cappella, ſi Prælatus vteretur Rocheto, & Cappa nigra, cum pellibus nigris.

Cùm ergo Cappa violacea cum pellibus albis, ſit quid acceſſorium ad Rochetum, tanquam ad principale; conſequens eſt, vt qui vtitur Rocheto, vtatur & Cappa violacea ſibi conuenienti: acceſſorium enim ſequitur naturam principalis, *cap. ſi laicus, 31. diſt. cap. qui ſacrum, 50. diſt.*

Nam ſi aliqua ſibi cohærent, vel aliquid ſequatur 16
ex alio; conceſſo primo, conceditur & aliud ſequens, vel dependens, aut acceſſorium, *cap. ſi quis viduam, cap. deinde, 26. diſt. cap. hoc. quippe, 2. quæſt. 6.* & præſertim cùm numquam reperiatur aliquod in contrarium, nulla expreſſa prohibitio, nullus vſus, ſiue conſuetudo, ſiue etiam ratio contraria, ſiue ſaltem exemplum contrarium.

Immo ratio fauet Canonicis Regularibus, per ea, quæ ſuperiùs dicta ſunt, de ſtatu eſſentialiter clericali, ad differentiam aliorum Religioſorum, ſeu Regularium, & de Rocheto, iuxta d. librum cæremoniarum S.R.E.

Et Benedictus Papa præfatus in ſuis Conſtitutio- 17
nibus, & ante eum Innocentius IV. Abbati, & Canonicis Lateranen. ſcribens, & ante eum Alexander III. quem Idem Innocentius adducit; eſt enim fortiſſimum argumentum ab identitate rationis, vt *in cap. ſi Romanorum, 19. diſtinct. cap. conſuetudo, 2. diſtinct. cap. ſi laicis, 31. diſtinct. cap. de hymnis, de conſ. diſt. 1. l. illud, ff. ad l. Aquiliam.*

Vbicunque enim lex non eſt clara, & expreſſa, 18
debet vel ampliari, vel reſtringi ad limites rationis regulariter; vt *in l. ſcire oportet, §. illud. ff. de excuſat. tut.*

Ratio quippe dat eſſe legi, & eſt eius principale, 19
& præcipuum fundamentum, *cap. erit autem lex 4. diſt. & l. 2. ff. de legib.*

Item exempla generalia fauent Canonicis præfa- 20
tis in dicta forma habitus in Rocheto, & Cappa violacea, & albis pellibus; vt ſuprà declaratum eſt. Et argumentum ab exemplis innitentibus rationi, vt hic in caſu noſtro, eſt optimum argumentum, vt *in cap. ſana, 9. diſt. cap. turbat, 87. diſt.* & ſecundum eadem exempla iudicandum eſt, *cap. in cauſis de ſent. & re iudic.* & ſi dicatur, quòd iſta ſunt exempla aliarum Prouinciarum, & non Romanæ Curiæ. Reſpondetur, quod in Romana Curia quantum ad Canonicos Regulares non apparent, neque duci poſſunt exempla contraria; immo practicatum eſt in Romana Curia iuxta rationes, & leges, & exempla adducta in variis prælatis, & Officialibus Sanctæ Rom. Eccleſiæ, etiam diebus noſtris, qui erant Canonici Regulares, & vtebantur Rocheto, & cappa congruenti, vt ſupra, & pileo viridi inferiùs, ſicut facilè probari poteſt per eos, qui nouerunt, & viderunt, & probabitur, ſi opus fuerit.

Immo ad inſinuandum quanta differentia ſit à 21
ſtatu Canonicorum Regularium, vt ſunt eſſentialiter Clerici, à ſtatu Monachorum, & aliorum Religioſorum; patet etiam maximè in hoc, quòd Sedes Apoſtolica concedit Canonicis Regularibus, officia clericalia Sanctæ Romanæ Eccleſiæ quæ non concedit Monachis, & aliis Religioſis, ſicut Protonotariatum,

& Subdiaconatum Sanctæ Sedis Apoſtolicæ; fiunt enim qnotidie Protonotarij Canonici Regulares, & de hoc patet per Conſtirutiones præfati Benedicti Papæ *in cap. de mutuis*, & *in cap. de Canonicis venatoribus*, vbi facit mentionem de Protonotariis Canonicis Regularibus, & fuetunt aliqni Subdiaconi Sanctæ Sedis Apoſtolicæ, vt facillimum, & inpromptu eſt probare, quòd non ſit de Monachis, & aliis Religioſis. Er ratio eſt, quoniam dicti Canonici, vt eſſentialiter clerici, non prohibentur ab officiis clericalibus, propter quæ præcipuè non mutant habitum, ſcilicer togam lineam vel Rochetum, vt in prætallegatis officiis patet.

Et ſi dicatur, quòd rarò apparent Prælati ex Canonicis in Curia Romana, & quòd ideo non perpendatur de huiuſmodi exemplis in Curia; Reſpondetur quòd multi apparent, ex hac ipſa Congregatione iam aſſumpti, necnon & aliqui exiſtunt; ſed quia non diſerunt in habitu, & culru ab aliis Prælatis ſecularibus, ideò non cognoſcuntur, aut decernuntur ab aliis.

22 De pileo autem non eſt dubium, cùm expreſsè de illo mentionem faciat Liber Cæremoniatum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ *in ſupradicto capitulo, de habitibus in Capella Apoſtolica*.

Et quamquam *in d. libro* dicatur, quòd Canonici Regulares Epiſcopi vtuntur Pileo nigro, &c. conſuetudo tamen eſt in contrarium, & quidem præſcripta tempore, de quo non extat memoria, & conſuetudo rationabilis, qnæ quidem tollit legem contrariam, poſito, & non conceſſo, quòd dictus liber habeat vim legis, Gloſſ. & Doctores *in cap. 1. de treuga, & pace*. Eſt arbitrandum dictum librum in illo paſſu eſſe mendoſum in Scriptura, quia vbi dicit; *Sed vtuntur*, debebat dicere, *Nec vtuntur*; ea ratione potiſſimum, quòd conſuetudo antiqua in contrarium interpretatur legem & ſtatuta, vt *in l. ſi de interpretatione, ff. de leg.* & *in cap. dilectus de conſuetud.* & per ea, quæ notat Ioannes *in cap. dilecto, de conſang. & affin.* & præcipuè cùm videretur monſtrum in natura, videre Epiſcopum vtentem Rocheto, & Pileo nigro, quia à Protonotariis Apoſtolicis non poſſent diſcerni; quòd omnino eſt contra omnem æquitatis rationem. Et poſito, quòd ex eo, quòd de Cappa nihil *in d. libro* determinetur, in dubio quis etiam id velit accipere, & adductis rationibus non acquieſcere; facilè ſaltem conuincetur, ex ea regula iuris, quòd odioſa reſtringuntur, fauorabilia ampliantur, *reg. odia, de reg. iur. in 6.* vbi nihil in contrarium expreſsè apparet determinatum. Odioſum enim eſt, quòd prohibetur Prælatis Monachis, & Mendicantibus, vt non vtantur Rochetto, & Cappa violacea, & pellibus albis, in dicto libro: ideò non eſt hoc extendendum, aut ampliandum ad Canonicos Regulares, quibus non prohibetur; ſed reſtringendum eſt ad Monachos, & Mendicantes tantùm, de qnibus in ipſa prohibitione fit ſolummodo mentio, & tantò magis, quòd expreſsè ratio potiſſima clericalis ſtatus eſſentialiter in Canonicis præfatis, eos diſtinguens ab ipſis Monachis, & aliis Religioſis, clariſſimè militat, & contrarium perſuadet, iuncta exemplis aliis, pluribúſque rationibus, & legibus ſuprà adductis.

23 Hoc verò, quòd *in d. libro* caueatur expreſsè, quòd dicti Canonici Prælati vtuntur Rocheto eſt fauorabile, ideò ampliandum ad omnia, præſertim conſequentia; ſcilicet, quòd vtantur Rocheto more Romanæ Curiæ, & aliorum Prælatorum, & Cappa violacea, & pellibus albis, & pileo viridi conſuetis deferri ab his, qui Rocheto in dicta Capella vtuntur, & purpureis, ſi ſint S. R. E. Cardinales; cùm præcipuè, quidquam expreſsè in contrarium non caueatur, & nulli præiudicium generetur. Et clarum eſt, quòd Rochetus plus eſt, quàm Cappa; quia etiam inferiores Prælati vtuntur Cappa violacea, & pellibus albis, vt Doctores ſeculares, & tamen non poſſunt vti Rocheto, & multi vtuntur Pileo, ſicut & pelle. Si ergo Rochetus eſt quid maius, conceſſo maiori, conceditur & quod minus eſt; forma ſcilicet Rocheri iuxta morem Curiæ, Cappa violacea cum pellibus albis, & Pileus viridis Epiſcupalis: argumentum optimum, *in c. 1. 19. quæſt.... c. præcipimus, 21. quæſt. 1.* & *in cap. ex parte de decim.* Pellis autem alba.

Stat ergo concluſio omnes ſeptem ſuprapoſitas concluſiones connectens, quòd ſcilicet Canonici Regulares noſtri, de quibus agitur, tanquam eſſentiales Clerici diſtincti à Monachis, & aliis Regularibus, vti poſſunt Almutiis, pellibus, Cappis, habitu, forma, & colore Clericis ſecularibus non prohibitis; data tamen differentia ſigni in toga linea, quæ eſt eorum eſſentialis habitus, qua à ſecularibus Clericis diſtinguantur: & quòd Prælati ex canonicis Regularibus, vti poſſunt Rocheto, more Romanæ Curiæ, Almutiis de panno ſuper vtrumque humerum, & Cappa violacea cum pellibus albis, & Pileo viridi, ſi ſunt Epiſcopi, vel rubeo, ſi Cardinales, more aliorum Prælatorum ſecularium. Quæ tamen omnia, Pater Beatiſſime, tuæ maximæ ſapientiæ, & auctoritati, Sanctæque Romanæ Eccleſiæ, ac cuiuſlibet Sapientis iudicio ſubmitto, ad laudem Dei Omnipotentis, & immaculatæ Dei Genitricis Mariæ, Beatorúmque Apoſtolorum Petri, & Pauli, ac totius triumphantis, & militantis Eccleſiæ Dei. 24

Determinatio per Sanctiſſimum Patrem, facta in cauſa Habitus Prælatorum, ex Congregatione Sanctiſſ. Saluatoris Lateranen. Electorum.

Venerabili Fratri Zacchariæ Epiſcopo Sebaſtienſi, Prælato Noſtro domeſtico.

LEO PAPA X.

VEnerabilis Frater. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem. Dudum cùm ad Eccleſiam Sebaſtien. à Nobis, de Venerabilium Fratrum Noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium conſilio promotus eſſes in Paſtorem, dubitatum fuit à nonnullis, an tu, qui Ordinem Canonicorum Regularium Sancti Auguſtini expreſsè profeſſus eras, in habitu, & coloribus Prælatis ſecularibus de iure, vel conſuetudine permiſſis incedere poſſes, prout incedebas: & cùm quæſtio huiuſmodi ad nos perlata fuiſſet. Nos cauſam ipſam maturè determinare deſiderantes, Venerabili Fratri noſtro Nicolao Epiſcopo Albanen. tunc titulo Sanctæ Priſcæ Preſbytero Cardinali de Fliſco nuncupato, viuæ vocis oraculo commiſimus, vt ſuper his ſe diligenter informaret, & demum Nobis referret. Cùm autem præfatus Nicolaus Epiſcopus Nobis retulerit, de antiqua conſuetudine in pluribus locis, etiam in Romana Curia, vbi Pontifex reſidet, receptum fuiſſe, vt Canonici Regulares hu- 25

iuſmodi

iuſmodi in Epiſcopos promoti, tam in Capella Noſtra, quàm extrà, vtantur habitibus, & coloribus, quibus vtuntur alij Clerici ſeculares in Epiſcopos promoti. Nos propterea iuxta relationem Nobis factam, vt præfertur, fraternitati tuæ viuæ vocis oraculo conceſſimus, vt habitus, & colores, quos dicti Clerici ſeculares in Epiſcopos promoti, tam in Capella Noſtra, quàm extra geſtant, geſtare poſſes; & ita etiam tenore præſentium auctoritate Apoſtolica de nouo concedimus, In contrarium non obſtantibus quibuſcunque. Datum Romæ apud S. Petrum, ſub Anulo Piſcatoris, die 1. Septembr. 1519. Pontificatus Noſtri anno 7.

QVÆSITVM IV.

Quibus Inſignijs, ornamentis, & veſtibus induantur cadauera Abbatum, & Prælatorum in eorumdem funeralibus, & qua pompa ſepeliantur.

SVMMARIVM.

1 *Habitus, & Inſignia, quibus ornatur corpus, ſeu cadauer Abbatis defuncti.*

2 *Corpus Abbatis debet à dignioribus Monaſterij deferri, & officium ab Abbate aliquo, vel digniori de Collegio debet celebrari.*

3 *Exequiæ pro defuncto Abbate, & Oratio funeralis, à quibus ſint celebrandæ.*

4 *Abbas defunctus, ſi eſt Generalis alicuius Ordinis, debent eius exequiæ ab vno Abbate, cum quatuor aſſiſtentibus Abbatibus cum Mitra, & Pluuiali celebrari.*

Abbatum cadauera induuntur iiſdem veſtibus, & Inſigniis Pontificalibus, quibus Abbas viuens induebatur, dum ſolemniter celebraturus erat, nempe Caligis, Sandaliis, Amictu, Alba, Cingulo, Stola, Manipulo, Cruce pectorali, Tunicella, Dalmatica, Chirothecis, Planeta coloris violacei, Anulo, & Mitra ſimplici, & ponatur ſuper pectus defuncti Abbatis Crux aliqua, quam manibus teneat, hoc elicitur ex praxi Cæremon. Andreæ Piſcat. *lib. 1. ſect. 9. cap. 9.* vbi ait, quòd Abbas defunctus induitur Pontificalibus, eodem modo, quo Epiſcopus; at Epiſcopus ſupradictis Inſignijs Pontificalibus, & ornamentis induitur, poſtquàm defunctus eſt, ex Cæremon. Epiſcop. *lib. 2. cap.* 38. ergo & Abbas, ex quo loco à ſimili de Epiſcopo totus deſumatur modus, vel ſaltem proportionaliter, quoad ea, quæ forſitan hic deſiderantur; ſeruato tamen (ſi Abbas Regularis ſit) propriæ Religionis vſu. 1

Defuncti Abbatis cadauer debet à dignioribus Monaſterij, ſeu Collegij deferri, & officium ab aliquo Abbate ex viciniotibus (ſi haberi poterit) celebrabitur; ſin minùs à digniori illius Collegij, ex eodem Piſc. *loco cit.* 2

Exequiæ pro defuncto Abbate, ſolemniter debent ab alio Abbate celebrari; cum Oratione funebri, ab aliquo Theologo, ſiue Oratore ad hoc vocato, in fine Miſſæ, ante abſolutionem faciendam, ex eodem Andr. Piſcat. *loco citato.* Abſolutio autem in fine, debet fieri ab Abbate celebrante, & quatuor ex dignioribus illius Monaſterij, ſeu Collegij. Si Abbas defunctus, eſſet Generalis alicuius Congregationis; præter Abbatem celebrantem, quatuor etiam Abbates cum Mitra, & Pluuiali adeſſe poterunt. 3

DISPVTATIO XXI.

De Pontificalibus Abbatum, & Prælatorum inferiorum, quoad eorum exercitium, & actualem vſum.

QVÆS. I. Quo iure Abbates, & alij Prælati inferiores, Pontificalia exerceant.

II. An Abbas præter quàm in propria Eccleſia Abbatiali, poſſit etiam in aliis Eccleſiis, & beneficiis ei vnitis, etiam non pleno iure ſibi ſubiectis, & in Eccleſiis communibus, Pontificalia exercere.

III. Vtrùm Abbas poſſit exercere Pontificalia extra Eccleſias ſibi ſubiectas, & coram Epiſcop.

IV. Vtrùm Abbates ab aliis Abbatibus, vel Prælatis exemptis inuitati, poſſint in eorum Eccleſiis Pontificalia exercere.

V. Vtrùm Abbates Generales poſſint in omnibus ſuarum Congregationum locis Pontificalia exercere.

VI. Vtrùm Abbates tempore Capituli tam Generalis, quàm Prouincialis, Pontificalia exercere valeant.

VII. Vtrùm Abbates poſt Matutinarum, Miſſarum, & Veſperarum ſolemnia, poſſint in Pontificalibus benedictionem populo elargiri.

VIII. Quibus in locis poſſit Abbas, ſolemniter populo benedicere.

IX. Vtrùm Abbates præſente Epiſcopo, vel alio maiori Eccleſiæ Prælato poſſint in ſuis Eccleſiis ſolemniter populum benedicere.

X. De præparatione Abbatis ſolemniter celebraturi, & de ordine in tali ſolemnitate procedendi, ac de eius Sede Abbatiali, & an Baldachino, & quibus Miniſtris vti debeat.

XI. An Abbates, & alij Prælati inferiores habentes vſum Pontificalium, vtantur Pontificali Romano, & Cæremoniali Epiſcoporum.

QVÆSITVM I.

Quo iure Abbates, & alij Prælati inferiores Pontificalia exerceant.

SVMMARIVM.

1 *Pontificalium Inſignium vſus Abbatibus, non ratione dignitatis, ſed ex priuilegio, & conſuetudine, aut præſcriptione competit.*

2 *Abbates non omnes habent eadem Inſignia, ſed alij plura, alij pauciora.*

3 *Quo temporis ſpatio vſus Pontificalium Abbatibus competere poſſit.*

4 *Inſignia Pontificalia non ſunt Ordinis Epiſcopalis.*

1 POntificalium Inſignium exercitium, & vſum Abbatibus ex iure priuilegiario competere; non autem ratione dignitatis, euidenti concluditur ratione, quia Prælatos Epiſcopis inferiores, regulariter loquendo, his Pontificalibus Inſigniis vti non poſſunt, niſi ſpeciali Apoſtolicæ Sedis priuilegio muniti ſint, aut ex conſuetudine, vel præſcriptione longi temporis, cuius non ſit memoria in contrarium, illa acquiſiuerint; aliàs nulla daretur differentia inter ipſos, & Epiſcopos.

Nec vllibi in iure hoc eis conceſſum reperitur, immo *in cap. vt Apoſtolica, de priuileg. in 6.* habetur expreſsè id, quòd noſtræ intentionis eſt probare: nempe, quòd Abbates, non ratione dignitatis, ſed ex Romanorum Pontificum indultu Pontificalibus Inſigniis vti poſſint; ibi enim ſic legitur:

Vt Apoſtolicæ Sedis benignitas, quæ nonnullis Abbatibus, aliiſque Prælatis, quibus non competit ex propria dignitate, conceſſit in Eecleſiarum ſuarum gloriam, & honorem, quòd Mitra, & aliis Pontificalibus vti poſſint, prouideat, ne inde, &c.

Ex quibus planè expreſsè probatur, Pontificalium Inſignium vſum, & exercitium, Abbatibus non ratione dignitatis, ſed iure priuilegiario competere. Ita per illum text. Franc. *ibi num* 1. & Panormitan. *in cap. clerici, il 2. num. 6. de vita, & honeſtate clericorum*, Andr. Barbat. *in cap. volentes, col. 8. de offic. legat.* & communiter Doctores; circa quod non eſt ſatis immorandum.

2 Vnde prouenit, vt non omnes Abbates eadem habeant Inſignia: ſed alij plura, alij verò pauciora, iuxta tenorem priuilegiorum, & prout à Sede Apoſtolica eis indultum fuerit: ideo ſi vnumquodque priuilegium percurramus, quo Pontificalia hæc Monachorum Religionibus conceſſa ſunt, inueniemus aliquibus ſolius Baculi vſum; aliis verò maiora conceſſa fuiſſe, quæ omnia ex priuilegiis, *in Diſputat. antecedent. Quæſit.* 1. adductis, colligi poſſunt.

3 Poteſt etiam competere ex conſuetudine; vel præſcriptione quadraginta annorum, cum titulo: vel ſi non habent titulum, per ſpatium tanti temporis, de
4 cuius initio non ſit memoria hominum in contrarium; cùm enim hæc inſignia non ſint Ordinis Epiſcopalis, ſed tantùm quædam Inſignia inferioribus ad honorem ſuarum Eccleſiarum concedi ſolita, vt *cap. Abbates, & d. cap. vt Apoſtolica, de priuileg. in 6.* nihil obſtat quominus Abbates nomine ſuarum Eccleſiarum præſcriptione acquiri poſſint. Ità poſt Innoc. Panorm. *in cap. 1. num. 9. & ſeq. vt lite pend. nihil in non.* & diximus latiùs alibi.

QVÆSITVM II.

An Abbas, præterquàm in propria Eccleſia Abbatiali poſſit etiam in aliis Eccleſiis, & beneficiis ei vnitis, etiam non pleno iure ſibi ſubiectis, vel Eccleſiis communibus Pontificalia exercere.

SVMMARIVM.

1 *Pontificalium vſus denotat iuriſdictionem in eo loco, in quo illis quiſpiam vtitur.*

2 *Archiepiſcopus in ſua Prouincia tantùm habet vſum Pallij, & aliorum Pontificalium.*

3 *Abbas circa vſum Pontificalium procedit à pari cum Epiſcopo, & cum aliis vſum Pontificalium habentibus.*

4 *Abbati in Eccleſiis, & beneficiis ſuæ Abbatiæ vnitis permittitur vſus Pontificalium.*

5 *Abbas poteſt exercere Pontificalia etiam in Eccleſiis, non ſibi pleno iure ſubiectis.*

6 *Præpoſiti Canonicorum Regularium Lateranen. ſunt in dignitate conſtituti, & poſſunt omnia, quæ poſſunt Abbates illius Religionis.*

7 *Electus legitimè ad aliquam Eccleſiaſticam dignitatem habet legitimum titulum Eccleſiæ, cui præficitur.*

8 *Abbates, & Priores Congregationis Canonicorum Lateranen. poſſunt benedicere quæcunque ornamenta, & vaſa; & in ſolemnibus Feſtiuitatibus Miſſas, & Veſperas in Pontificalibus celebrare.*

9 *Priuilegia Caſinen. & Canonicorum Regularium Sancti Saluatoris Bononienſis, communicantur Congregationi Canonicorum Regularium Lateranen.*

10 *Communitas Eccleſiæ non facit, quin Prælatus (ſi aliunde habet poteſtatem exercendi Pontificalia) in eadem Eccleſia illa exercere poſſit.*

11 Cap. Abbates de priuileg. in 6. *non obſtat Abbatibus, & Prælatis præcipuè Congregationis Lateranen. quin Pontificalia exercere poſſint in Eccleſiis, etiam non pleno iure ſibi ſubiectis.*

CErtum eſt de iure communi, quòd vſus Pon- 1
tificalium denotat exercitium iuriſdictionis in eo loco, in quo quis eis vtitur, vt *in cap. cùm ſis, de*
auct. & vſu pall. vbi gloſſ. & in cap. 1. eod. tit. vbi pro- 2
batur, quòd Archiepiſcopus in ſua Prouincia tantùm habet vſum Pallij, & Inſignium Pontificalium, qui extra illam ei denegatur, vt *in cap. ex tuarum*
eod. tit. Sed cùm Abbas circa vſum Pontificalium pro- 3
cedat à pari cum Epiſcopis, & cum omnibus, quibus talis vſus permiſſus eſt, vt *in cap. Apoſtolicæ, de priuileg. in* 6. & ſicut Epiſcopis & Archiepiſcopis de iure conceditur talis vſus, non ſolùm in Eccleſia Metropolitana, & Cathedrali, ſed etiam in qualibet
Eccleſia ſuæ Prouinciæ, vt *in d. cap. cùm ſis*; ita, & 4
Abbati etiam in aliis Eccleſiis, & beneficiis vnitis eſt permiſſus talis vſus, cùm etiam in ipſis locis habeat iuriſdictionem.

Vnde cùm militet eadem ratio in Abbate, quæ militat in Epiſcopo, idem ius in eo militare debet, iuxta text. *in l. illud, ff. ad l. Aquiliam, & l. à Titio, ff. de verb. oblig.* de qua re dubium non eſt; quia poteſtas exercendi Pontificalia non ſolùm in Eccleſia propria, ſed etiam in aliis ſibi pleno iure ſubiectis, competere noſcitur Abbatibus, per text. *in d. cap. vt Apoſtolica, & per cap. Abbates eod. tit. & lib.* ac per ſpecialia priuilegia ſuper hoc eis conceſſa à Sede Apoſtolica, de quibus *in antecéd. Diſp. Quæſ.* 1. & *in præſent.*

præſent. Diſp. Quæſ 7. Difficultas autem eſt, vtrùm poſſint etiam hoc facere in alijs Eccleſiis, quæ illis pleno iure non ſubſint: & credo affirmatiuè reſpondendum, ſi id ex priuilegio illis competat; vt conſtat ex quodam priuilegio Martini V. ſub datum Florentiæ anno 1420. Pontificatus ſui anno 3. conceſſum Abbati S. Pancratij de Florentia noſtræ Congregationis Vallumbroſanæ, & ſucceſſoribus, in quo non ſolùm concedit vſum Mitræ, Anuli, Baculi Paſtoralis, & aliorum Pontificalium; ſed etiam facultatem elargiendi populo benedictionem ſolemnem in Eccleſiis omnibus, quomodolibet ſibi ſubiectis etiam ſi pleno iure ad ipſum non ſpectet: cuius priuilegij tenor eſt.

Nos veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati, vt tu Abbas, & ſucceſſores tui Abbates dicti Monaſterij, qui pro tempore fuerint, Mitra, Anulo, Baculo Paſtorali, & alijs Pontificalibus Inſigniis liberè poſſitis vti; necnon, quòd in dicto Monaſterio, & Prioratibus eidem Monaſterio ſubiectis, & Parochialibus, & alijs Eccleſiis ad vos communiter, vel diuiſim pertinentibus, quamuis vobis pleno iure non ſubſint, benedictionem ſolemnem, poſt Miſſarum, Veſperarum, & Matutinarum ſolemnia (dummodò in benedictione huiuſmodi aliquis Antiſtes, vel Sedis Apoſtolicæ Legatus præſens non fuerit) elargiri poſſitis, fel. rec. Alexandri Papæ IV. prædeceſſoris Noſtri, quæ incipit. *Abbates*, & alijs quibuſcunque Conſtitutionibus Apoſtolicis in contrarium editis, nequaquàm obſtantibus, vobis, & eiſdem ſucceſſoribus, auctoritate Apoſtolica de ſpeciali gratia, tenore præſentium indulgemus.

Simile priuilegium conceſſit Paulus III. Abbati Vallis Scholarium, vt habetur apud Renat. Choppinum *in Monaſt. lib.* 1. *tit.* 1. *n.* 18. hoc etiam ſimiliter habetur in priuilegio conceſſo Abbati S. Mercurialis Forolivij eiuſdem Noſtræ Congregationis Vallis Vmbroſæ per Bonifacium IX. ſub Datum Romæ anno eius 12. apud ſanctum Petrum, Kalend. Septembris.

Quo verò ad exercenda Pontificalia in Eccleſiis communibus, controuerſia ad præſens Romæ agitatur, & pro parte fauorabili Abbatum, & Prælatorum vſum Pontificalium exercentium, infraſcripta conſulta quorundam peritiſſimorum Iuriſperitorum hîc tranſcribere mihi viſum eſt; maximè cùm idem priuilegium vtendi Pontificalibus in Eccleſiis communibus, etiam noſtræ Congregationis Vallis Vmbroſæ, conceſſum ſit per Martinum V. vt paulò ſuperiùs diximus.

Papien. S. Petri in Cælo Aureo.

6 ILluſtriſſime Domine. Quòd Præpoſitus Canonicorum Regularium Lateranen. S. Petri in Cælo aureo Papiæ ſit in dignitate conſtitutus, & poſſit omnia, quæ poſſunt Abbates eiuſdem Religionis in aliis Monaſteriis, probatur eo ipſo, quòd eſt loco Abbatis, & nullum habet Superiorem in dicto Monaſterio, Abb. *in cap. cùm illorum num.* 13. poſt gloſſ. *ibidem ver. Abbatem, de ſent. excom.* & Caſſan. *Catal. glor. mund. par.* 4. *conſid.* 33. vbi ait, quòd idem indicatur de Præpoſito, quòd de Abbate circa præeminentias, quando eſt loco Abbatis.

Non enim vis conſiſtit in nomine, ſiue in Superioritate, itavt ſiue Abbas, ſiue Prior, ſiue Præpoſitus nuncupatur, ſemper dicitur in dignitate, quando eſt loco Abbatis, ex eo, quòd Monaſterium non habet Abbatem, vt per Abb. *ibi ſup. ex c fin. de cor. ſtat. Regul.* ibi *eorum Prælatos*, vbi hac ratione vtitur verbo generali, & Burr. *d. c. cùm illorum num.* 35 loquens de iſtis Canonicis Regularibus non habentibus Abbates, ſed Priores.

Quia ſatis eſt, quòd proponatur ad curam ſuper alios gerendam, vt per Gemin. *conſ.* 132. *n.* 1. *verſ. nam licet*, ex text. *in c quamuis. de verborum ſignificat.*

Idque maximè ſtante Bulla Alexandri VI. expedita per Iulium II. vbi Præpoſitus aliis Canonicis, & Conuentui præficitur Aret. *conſ.* 23. *n.* 7. Rot. *deciſ.* 9. *de preben. in Nou.*

Et hac ratione etiam dicitur habere legitimum titulum Eccleſiæ, quia eo ipſo, quòd eſt legitimè electus per ſuos Superiores, & iuxta Conſtitutiones ſuæ Congregationis intitulatus in hac Eccleſia, & Monaſterio, ex quo non datur Monaſterium ſine Eccleſia, vt in *Ianuen. Parochialis* 23. *Martij* 1616. & 19. *Aprilis* 1627. *coram D. Durano*, dicitur verus Præpoſitus, & in neceſſariam conſequentiam trahit ſecum titulum verum, & dignitatem, ex eo orientem in ipſa etiam Eccleſia Monaſterio annexa. Oldrad. *conſ* 146. *num* 4. Rot. *coram Gregor. XV. deciſ.* 240 *num* 27 & in *Cremonen. Canonicatus* 26. *Aprilis* 1624. *coram D. Decano.* 7

Itavt poſſit ius, & iuriſdictionem ex priuilegiis Apoſtolicis competen. Abbatibus, & Superioribus dict. Congregationis exercere, etiam in hac Eccleſia ſolemniter celebran. Pontificalibus Inſigniis vtendo cum Anulo, Mitra, & Baculo argenteo, *c. Abbates de priuil. in* 6. Specul. *de priuil. num.* 6. Lap. *alleg* 19.

Siquidem Vrbanus III. conceſſerat Præpoſito S. Agathæ Cremonen. indultum deferendi Baculum Paſtoralem in Proceſſionibus, & Gregorius IX. conceſſerat Præpoſito S. Crucis Mortariæ facultatem deferendi Anulum, & Baculum Paſtoralem, & conferendi ſuis Fratribus Minores Ordines; & Vrbanus VI. etiam indulſerat Priori S. Fridiani Lucæ, quòd poſſet vti Mitra, Anulo, Baculo Paſtorali, & aliis Inſigniis Pontificalibus, ac in dicto Monaſterio, & aliis ſubiectis Eccleſiis benedictionem ſolemnem poſt Miſſarum, Veſperarum, & Matutinorum ſolemnia populis in eiſdem Eccleſiis conuenientibus ad Diuina, elargiri, non obſtante Conſtitutione Alexandri VI. incipien. *Abbates, & alij, &c.* & ſimiliter alij plures Pontifices alia priuilegia conceſſerunt aliis Abbatibus, & Præpoſitis dictæ Congregationis, vt in facto.

Quæ omnia fuerunt, & ſunt communicata omnibus aliis Monaſteriis per Martinum V. & ſanct. mem. Pium V. qui etiam ſpecialiter quibuſvis Monaſteriis d. Congregationis conceſſit, vt poſſent Abbates, Priores, &c. benedicere quæcunque ornamenta, & vaſa, &c. ac in ſolemnibus anni Feſtiuitatibus Miſſas. & Veſperas in Pontificalibus celebrare, ac ſolemnem benedictionem impendere. 8

Ac etiam Gregorius XV. omnia priuilegia Congregationis Caſinen. & Congregationis Canonicorum Regularium S. Saluatoris Bononien. eidem Congregationi Lateranen. communicauit: itavt non poſſit in dubium reuocari, quin iſte Præpoſitus poſſit in hac etiam Eccleſia prædicta exercere ex dictis indultis Apoſtolicis, Anchar. *d. cap. Abbates num.* 2. *not.* 5. & Gemin. *num.* 1. & 2. 9

Nec in contrarium faciunt literæ Ioannis XXII. quia (vt in facto ponderatur (potiùs coadiuuant intentionem Præpoſiti, dum non ſolùm præſeruant

priuilegia,

priuilegia, & iuta omnia, ſed per eas Abbas vocatur antiquior in loco, & dignitate maior, & conceditur facultas celebrandi Miſſam ſolemnem.

Minùs etiam facit exaduerſo allegata Bulla Bonifacij, quia de ea non docetur.

10 Sicuti nec valet dicere hanc Eccleſiam eſſe communem cum Eremitanis aduerſariis ex dicta Bulla Ioannis XXII. cùm in ea conceditur illis ſimplex facultas celebrandi vnà cum Canonicis, & Altaria quædam aſſignantur pro Miſſis celebrandis: nec de proprietate verborum, cùm re vera ſit Canonicorum, dum eorum Præpoſitus vnà cum ipſis Canonicis percipit in Feſto Sancti Petri intra Miſſarum ſolemnia ipſis Eremitanis præſentibus in Choro, Eccleſiæ Canones debitos à Vaſallis, Feudatariis, Cenſuariis, & Liuellariis dicti Monaſterij in ſignum directi dominij dicti Præpoſiti, & Canonicorum in vim literarum Alexandri VI. & Leonis X. ad tradita per Maſcard. *concluſ.947. de probat.* ex quibus etiam colligitur, Eccleſiam ad Præpoſitum, & Canonicos, etiam pleno iure ſpectare, gloſſ. *d.cap. Abbates verb. pleno iure, in addit.* & ibi Archid. *verb. pleno iure*, & Anchar. *num.2. not.3.* Franc. *num.1. in gloſſ.2.*

Quamuis vbi ſolùm eſſet communis, adhuc Præpoſitus præmiſſa poſſet ibi exercere, tum quia Eccleſia dicitur ad hoc deſtinata, Iaſ. *conſ.98. num.1. lib.1.* Bero. *conſ.132. num.8. lib.3.* Corn. *conſ.222. num 4. lib.2.* Caſtren. *conſ. 395. lib.2. in princip. verſ. illud etiam.*

Tum etiam, quia priuilegia loquuntur de Eccleſiis ſuis, & quod commune eſt, meum eſt etiam, vt in terminis Statuti, Caſtr. *conſ.321. lib.1. verſ. item quia etiam, & conſ. 395. in princ. verſ. nam & quod lib.2.* Surd. *deciſ. 265. num.7.*

Quare &c.

Papien. S. Petri in Cœlo Aureo.

11 ILluſtriſſime, & Reuerendiſſime Domine. Vltra iam deducta ſupplicamus aduerti, quòd licèt, *cap. Abbates de priuileg. in 6.* reſtringat, & limitet Abbatibus, Apoſtolica auctoritate priuilegiatis, facultatem elargiendi benedictionem ſolemnem ſuper populum in Eccleſiis, quæ ad eos pertineant pleno iure, & ibi gloſſ. *in verb. pleno iure*, ex perſona ſcilicet in ſpiritualibus, & temporalibus, & *ibidem* additio per Archid. Alan. & Ioan. Andr. ſcripta eſſe dicatur, quòd tunc Eccleſiæ pleno iure pertineant ad Monaſteria, quando in eis Sacerdotes inſtituunt, & omnes obuentiones percipiunt, præter ſtipendia Miniſtrorum.

Attamen quocunque modo ex prædictis, veniant verba illa *pleno iure*, ſecundum eiuſdem *cap. Abbates*, explicanda, dicimus dictum Capitulum, illiúſque diſpoſitionem, nullatenus obſtare Abbatibus, & Prælatis Congreg. Canonicorum Regularium Lateranen. cùm in Apoſtolicis priuilegiis eis conceſſis vtendi Pontificalibus, & benedictionem elargiendi ſuper populum, in Monaſteriis, & eorumdem Monaſteriorum Eccleſiis, ſpecificè, & expreſsè derogatum legatur dictæ Conſtitutioni Alexandri IV. *in d. cap. Abbates*; prout claris verbis legitur in literis Apoſtolicis priuilegij Vrbani VI. Priori S. Fridiani conceſſi, *in lib. priuilegiorum, fol.260.*

Item in priuilegio Apoſtolico Sixti Papæ IV. Præpoſito S. Mariæ Pacis de Vrbe conceſſo in eodem *libro fol.369.*

Item ex priuilegio Apoſt. Innocentij VIII. ſingulis Prælatis Congreg. Canonicorum S. Saluatoris, in eodem *libro, fol.377.* Itaut cùm ex indultis Apoſtolicis priuilegia vni Monaſterio conceſſa, ad alia extendantur; & ex literis Apoſtolicis Gregor. XV. priuilegia Canonicorum S. Saluatoris ſint communicata ſingulis Prælatis Congreg. Lateranen. conſequens eſt, *d. cap. Abbates*, non obſtare Præpoſito Monaſterij S. Petri d. Congreg. Lateranen. quin in eiuſdem Monaſterij Eccleſia Pontificalibus vti, & benedictionem elargiri in populum poſſit, ex iam deductis. Quare, &c.

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbas poſſit exercere Pontificalia extra Eccleſias ſibi ſubiectas, & coram Epiſcopo.

SVMMARIVM.

1 *Abbati non licet Mitram, & alia Pontificalia deferre, niſi in locis ſuæ iuriſdictionis.*

2 *Rex non patitur, vt Diadema Regium in ſuo regno ab alio deferatur.*

3 *Ioan. Andr. ſententia, quoad exercitium Pontificalium, quomodo ſit intelligenda.*

4 *Pontificalium vſus, ſi ſimpliciter concedatur Abbatibus, an illis vbique vti poſſint.*

5 *Abbas habens vſum Pontificalium, inuitatus ad aliud Monaſterium, poteſt illis vti.*

6 *Pontificalium vſus, an extra Monaſterium Abbatibus competat*, & num.7. 8. 9. & 10.

ABbati non licet Mitram & cætera Pontificalia Inſignia deferre, præterquam in locis ſuæ iuriſdictionis, & dignitatis. Quia Archiepiſcopo prohibetur, vt faciat Crucem in aliena Prouincia ante ſe deferre, *cap.1. vt lit. pend. cap. antiqua, de priuileg. Clem. Archiepiſcopo, de priuileg.* 1

Item non licet Archiepiſcopo in aliena Prouincia Pallium geſtare, *cap. ad honorem; cap. ex tuarum, de auctorit. & vſu Pall.*

Neque etiam Rex pateretur, Diadema Regium ab alio in ſuo regno deferri. Denique conſuetudine Eccleſiæ receptum eſt, vt inferior, accedente Superiore, Inſignia ſua deponere debeat, *can. denique 21. diſt. cap. volentes, de offic. legat. d. cap. antiqua, de priuil. l. fin. de offic. Proconſul.* 2

Ita pariter dum adeſt Epiſcopus, Abbas tanquam eius inferior, Mitram, aliáque Inſignia, ſibi ex priuilegio competentia, demittere debet. Ioan. Andr. *in cap. cùm contingat de ætat. & qualit. in cap. Abbates de priuileg.* ait, inſpiciendum eſſe tenorem priuilegiorum: ideo puto intelligendum eſſe in loco, vbi nec ex priuilegio, nec ex alia ratione poteſt illa deferre, vt alibi oſtenſum eſt, & oſtendemus infrà; præcipuè cùm de Conciliis Generalibus, & Synodis ſermo erit. 3

Vnde ſi Abbatibus conceſſus eſt Pontificalium Inſignium vſus in ſuis Eccleſiis, tunc non poterunt eis vti in alienis Epiſcopo ſubiectis: quia tenor priuilegij vltrà extendi non debet. Si verò vſus Pontificalium in priuilegio ſimpliciter, abſque loci determinatione conceditur, ait, poſſe Abbates illa geſtare, etiam extra proprias Eccleſias, & in locis non exemptis; nec integrum eſſe Epiſcopo id eis prohibere; ex quo tenor priuilegij, vel ius non reſtringit eos ad certum locum, cuius generis priuilegia numquam vidi. Diſtinctionem hanc probant Lapus de Caſtellione, *alleg.19. incip. an Abbas*; ſubdens, quòd ſi Abbas habet ius vtendi Pontificalibus in ſuo Monaſterio, inuitatus ad aliud Monaſterium, poterit in Pontificalibus celebrare, ſi Monaſterium, ad quod inuitatur, eſt exemptum; ita etiam Philipp. Franc. *in cap.* 4 5

cap. vt Apoſtolica, num. 5. & 6. de priuileg. in 6.

6 Abbatibus vſus Pontificalium intra eorum Monaſteria conceſſus eſt, non autem extra, niſi ex priuilegio Sedis Apoſt. aliter diſpoſitum fuerit, vt optimè reſoluit Gemin. *in cap. vt Apoſtolica, n. 8. de priuil. in 6.* vbi aduertit formam priuilegiorum Sedis Apoſt. circa vſum Pontificalium, attendendam eſſe: itaut ſi Abbati conceſſus ſit vſus Pontificalium ſimpliciter in ſuo Monaſterio, illis vllo modo vti poterit extra ſuum Monaſterium; eo quòd tale Pontificalium exercitium ad proprias Eccleſias reſtrictum ſit in fauorem Epiſcoporum, quippe quorum reſpectu communi iure actus Ponificales proprij eſſe debent: ac proinde eorum iuri inferiores præiudicare non poſſunt.

Ex quibus infertur primò, minimè licere Abbatibus, & aliis Prælatis Epiſcopo inferioribus, Mitræ vſum exercere extra ſuas Eccleſias; cùm enim appel-
7 latione Pontificalium Mitra contineatur, vt dictum eſt: & ſuprà *hoc Quæſito* firmatum habeamus, Pontificalia extra ſuas Eccleſias exercere non poſſe Abbates; igitur nec vſum Mitræ; quam illationem probat expreſsè textus *in cap. vt Apoſtolica, de priuileg. lib. 6. in fin.* quatenus expreſsè concedit Abbatibus, & aliis Prælatis inferioribus, ſi ſunt exempti, in Prouincialibus, & Epiſcopalibus Conciliis vti poſſe Mitris auriphrygiatis, non habentibus laminas, aut gemmas; in aliis verò locis exemptis, & non exemptis Mitris vti licere illis, prout conceſſa eis à Sede Apoſtolica indulta permittunt; ergo ſi talia indulta id non permitterent, minimè liceret eis Mitris vti extra ſuas Eccleſias, prætetquam in Concilis Prouincialibus, & Epiſcopalibus, quæ exceptio in aliis firmat Regulam in contrarium, vt omnia iura clamant.

Secundò, ex dictis infertur, minimè licere Abbatibus, quibus ſimpliciter intra ſuas Eccleſias Pontificalia Inſignia conceſſa ſunt, Baculum Paſtoralem
8 geſtare, ex eo, quia huiuſmodi Baculus nedum ſignum honoris eſt, ſed dignitatis, & poteſtatis paſtoralis; nam in traditione eiuſdem Baculi, à conſecratore dicitur. *Accipe Baculum paſtoralis officij, vt ſis in corrigendis vitiis piè ſæuiens*; vel in libello, qui *Ordo Romanus* inſcribitur. *Accipe Baculum paſtoralis officij, poteſtatem ligandi, atque ſoluendi, vt ſis in corrigendis vitiis perſeuerans, &c.* Ecce quomodo Baculus non ornamenti, ſed poteſtatis, & Regiminis paſtoralis ſignum eſt; ergo nequeunt Abbates vigore priuilegiorum, quibus ſimpliciter Pontificalium vſus illis conceditur, Baculum extra proprias Eccleſias, & loca, deferre, vt bene notat Duran. *de ritibus Eccleſ. lib. 2. cap. 9. num. 38.*

Tertio infertur poſſe Abbatem deferre inſignia Pontificalia in Eccleſia exempta, licèt prioilegium dicat, vt deferat in ſuo Monaſtrio, & tunc deferre
9 poterit prædicta inſignia Pontificalia extra Monaſterium in Eccleſia exempta, quando vſus eorum Pontificalium fuit ſimpliciter conceſſus, ita Auguſtinus Barboſa *lib. 1. de Iure Eccleſ. cap. 17. num. 58.*

Limita tamen, vbi aliter à Sede Apoſtolica indultum fuerit, & ex ſpeciali priuilegio conceſſum; ſicuti videmus indultum Abbatibus Canonicorum Re-
10 gularium Congregationis Lateranen. & eorum priuilegia communicantibus, qui in proceſſionibus ſuarum Eccleſiarum, diebus ſolemnibus, Baculum paſtoralem extra eaſdem Eccleſias, deferre poſſunt, ex ſpeciali gratia Vrbani III. Præpoſito Sanctæ Agathæ Cremonæ directo, quod habetur *in libro priuilegiorum dictæ Congregationis, fol. 214.* cuius priuilegij tenor hic inſeritur.

VRBANVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilecto Filio Lanfranco Præpoſito S. Agathæ Cremonæ, Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

CVm fel. mem. Alexander, & Lucius prædeceſſores Noſtri, ſicut ex eorum literis manifeſtè Nobis innotuit, prædeceſſori tuo, quam tibi de benignitate Apoſtolicæ Sedis indulſimus, vt in proceſſionibus Eccleſiæ veſtræ diebus ſolemnibus deferatis Baculum paſtoralem; Nos eiſdem prædeceſſorum Noſtrorum veſtigiis inhærentes, eumdem Baculum diebus ipſis in proceſſionibus deferendi, liberam, tibi, tuiſque ſucceſſoribus concedimus facultatem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Noſtræ conceſſionis infringere, vel ei auſu temerario contraire: ſi quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Veronæ, 4 Kalend. Iulij.

Tertiò, & vltimò infertur, Abbates, & alios Prælatos Epiſcopis inferiores, non ſolùm Mitræ
vſum non poſſe exercere, & Baculum paſtoralem ge- 11
ſtare: ſed neque etiam quæcunque Pontificalia exercere extra ſuas Eccleſias. Nomine autem actuum Pontificalium, intelligitur Ordinum Minorum collatio, Eccleſiarum, Altarium, Vaſorum, & Campanarum conſecratio, aut reconciliatio, populi ſolemnis benedictio, Cœmeterij, & ſecundum quoſdam, etiam Corporalium, aliorúmque Altaris paramentorum benedictiò, vt colligitur ex gloſſ. *verb. Pontificalibus in extrauag. ſuſcepti regiminis, de electione*, Mat. Alter. *de cenſur. tom. 2. diſput. 16. de ſuſc. cap. 3. verſ. quæret aliquis*, Paul. Laym. *in qq. Canon. de Prælat. Eccleſ. elect. quæſt. 224. in prin.*

QVÆSITVM IV.

Vtrùm Abbates ab aliis Abbatibus, vel Prælatis exemptis, inuitati, poſſint in eorum Eccleſiis Pontificalia exercere.

SVMMARIVM.

1 *Abbates inuitati à Prælatis exemptis, poſſunt in eorum Eccleſiis Pontificalia exercere.*

2 *Abbates, & alij Prælati exempti, etiam Ordinarij appellantur.*

3 *Abbas inuitatus ab alio Abbate, vt in ſua Eccleſia Ordines Minores conferat, poteſt illos conferre.*

AD propoſitam dubitationem, Reſpondeo, licitè Abbates poſſe in locis ab ordinariorum iu-
riſdictione exemptis, ſi ab eorum Prælatis inuitentur, 1
Pontificalia exercere. Et præter ea, quæ dicta ſunt in *antecedentibus Quæſitis*, & dicentur *in ſequentibus, & in 2. tom. in Diſput. de Sacramen. Ord.* Moueor etiam, quia Concil. Trid. *Seſſ. 6. de reform. cap. vlt.* prohibens Epiſcopis, ne in alterius Diœceſi Pontificalia

ſicalia exerceant, requirit Ordinarij loci licentiam.

At Abbates & alij Prælati exempti habent iuriſ-
dictionem quaſi Epiſcopalem, ſeu Ordinariam: &
proinde Ordinarij etiam appellantur, Nauarr. *conſ.9.*
tit.de priuileg. Flamin. Pariſ. *de reſign. benef. lib 3.*
2 *quæſt.11.* Dec. *conſ.* 121. Panorm. *cap. vt famæ,*
num 6. de ſent. excom. & alij apud Eraſm. Cokier.
de iuriſd. Ordin. in exempt. part.1. quæſt.1. num.9. &
probauimus latè ſupra *in Diſput.1. Quæſit.3.*

Inuitati igitur Abbates à Prælatis extraneis exem-
ptis, quaſi Epiſcopalem iuriſdictionem habentibus,
3 poterunt in eorum Eccleſiis Pontificalia exercere, vn-
de Graff. *part.1.deciſ. aur. lib.1. cap.10. num.1.* ait,
quòd Abbas inuitatus ab alio Abbate, vt in ſua Ec-
cleſia Minores Ordines conferat, poſſit illos confer-
re, ſicut Epiſcopus ab alio Antiſtite inuitatus, hoc
facere poteſt. Sed de hac re, *in 2. tom. in Diſp. de Sa-*
crament. Ordin. fuſiùs.

QVÆSITVM V.

Vtrùm Abbates Generales poſſint in omnibus ſuarum Congregationum locis, Pontificalia exercere.

SVMMARIVM.

1 *Archiepiſcopus non poteſt in Eccleſiis ſuorum Suffraganeorum, abſque ipſorum licentia, Pontificalia exercere.*

2 *Abbates Generales poſſunt in omnibus ſuarum Congregationum Eccleſiis, Pontificalia exercere.*

3 *Abbates locales Generalibus Ordinum ſubditi ſunt ſicut Monachi ipſi.*

4 *Abbates Generales nulla habita licentia ab Abbatibus Localibus, poſſunt in Monaſteriis eorum Pontificalia exercere.*

PRo ratione dubitandi, videtur dicendum quòd
non; nam Generales ſolent Archiepiſcopis, ſeu
Primatibus comparari, vt in ſimili, per Suar. *de Re-*
lig. tom 4. tract.8. lib.2. cap.2. num.11. At Archie-
piſcopus, ſeu Primas non poteſt in Eccleſiis ſuorum
1 Suffraganeorum, abſque ipſorum licentia, Pontifi-
calia exercere, per text. *in cap. ſicut vnire, de exceſſ.*
Prælat. facit text. *in cap. paſtoralis de offic. Ordin. can.*
nullus Primas.9.quæſt.2. Ergo pariter nec Abbates Ge-
nerales poſſunt in Eccleſiis ſuarum Congregationum,
abſque licentia Abbatum Localium, Pontificalia
exercere.

Contrarium tamen, extra controuerſiam, eſt. Nam
Abbates Generales in omnibus Congregationum
2 ſuarum Eccleſiis, & locis, Pontificalia exercere poſ-
ſunt: quippe qui ſunt immediati illorum Superiores,
ſicuti Abbates Locales; vt patet ex vſu, & inſtitu-
tione ſingularum Religionum; Abbates enim Loca-
les tam exactè, & perfectè Generalibus, vel Prouin-
3 cialibus, aut Nationalibus Prælatis, vbi extant, &
Prouinciales, ſeu Nationales Generalibus ſubditi
ſunt, ſicut minimi Religioſi ſuo Abbati Locali; per-
fectè autem eis ſubiecti eſſe non poſſent, niſi vni-
uerſalium Prælatorum iuriſdictio ad omnes, & ſingu-
los reſpectiuè deſcenderet, & in omnibus, & ſingu-
lis ſuarum Congregationum Eccleſiis iuriſdictionem
exercere poſſent, vt alibi latiùs oſtendimus.

His igitur ſic ſtantibus, patet Abbates Generales
ad hoc vt poſſint in omnibus ſuorum Ordinum Ec-
4 cleſiis, & locis Pontificalia exercere, nulla Localium
Abbatum licentia indigere; immo ipſi Generales, ſi
velint, poterunt eiſdem inferioribus Abbatibus fa-
cultatem Pontificalia exercendi adimere, vel limita-
re, vt diximus *in tract. de priuileg.*

Nec obſtat, quod Abbates Generales comparentur Primatibus; quia licet Eccleſiæ Romanæ exemplo, ad deuotandum Hierarchicum Ordinem Prælatorum in Religione diſpoſitum; hæc comparatio aliquo modo videatur locum habere; non tamen omnino eodem modo comparantur Abbates Regulares, ſicut Epiſcopus ad Archiepiſcopum, & Archiepiſcopus ad Primatem, ſeu Patriarcham; ſed Prouincialis, ſeu Nationalis Prælatus (Nam Prouinciales in Religionibus non Mendicantibus parum ſunt in vſu) immediatè ſuam iuriſdictionem in Eccleſiis ſuæ Prouinciæ, vel Regni, aut Nationis, æquè ac proprius Abbas Localis, & Generalis æquè ac Prouincialis, vel Nationalis, ac Localis Abbas, exercere poſſunt, vt diximus.

Si petas, an generales habeant vſum Pontificalium, ex vi ſui Generalatus, vel Abbatiæ. Reſpondeo, habere vſum Pontificalium, quatenus Abbates ſunt: ideo omnes Generales Congregationum Monachalium ſunt Abbates, & Generalis noſtræ Congreg. Vallis Vmbroſæ, vt Abbas S. Saluij habet prædictum vſum, vt ſequens Bulla Bonif. IX. oſtendit.

Expoſcit veſtræ deuotionis ſinceritas, & Religionis promeretur honeſtas, vt tam vos, quos ſpeciali deuotione proſequimur, quàm Monaſterium veſtrum dignis honoribus attollamus. Hinc eſt, quòd Nos veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati, vt tu fili Abbas, & ſucceſſores tui Abbates dicti Monaſterij, qui pro tempore fuerint, Mitra, Anulo, & Baculo, ac aliis Pontificalibus Inſigniis, liberè poſſitis vti, necnon in dicto Monaſterio, & Prioratibus eidem Monaſterio ſubiectis, ac Parochialibus, & aliis Eccleſiis ad vos communiter, vel diuiſim pertinentibus, quamuis vobis pleno iure non ſubſint, Benedictionem ſolemnem poſt Miſſarum, Veſperarum, & Matutinorum ſolemnia, dummodo in benedictione huiuſmodi aliquis Antiſtes, vel Sedis Apoſtolicæ Legatus præſens non fuerit, elargiri poſſitis, felicis recordationis Alexandri Papæ IV. prædeceſſoris Noſtri, quæ incipit. *Abbates*, & aliis quibuſcunque Conſtitutionibus Apoſtolicis in contrarium editis, nequaquam obſtantibus, vobis & eiſdem ſucceſſoribus. Auctoritate Apoſtolica, de ſpeciali gratia, tenore præſentium indulgemus. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam Noſtræ conceſſionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, 5. kal. Maij, Pontificatus noſtri anno 9.

Aſſeruatur in libro authentico manuſcripto priuileg. noſtræ Congregat. in Archiuio Vallis Vmbroſæ exiſtenti.

QVÆSITVM VI.

Vtrùm Abbates tempore Capituli tam Generalis, quàm prouincialis, Pontificalia exercere valeant.

SVMMARIVM.

1 *Abbates tempore Capituli ab eorum dignitatibus, & muneribus abſoluuntur.*

2 *Abbates, qui ad tempus creantur tempore Capituli, non poſſunt Pontificalia exercere.*

1 PRo explicatione huius Quæſiti ſciendum eſt, quòd in Religionibus Monachalibus, ac etiam Canonicorum Regulatium, ex præſcripto Conſtitutionum, ſolent Abbates, tempore celebrationis Capituli per Præſidentem eiuſdem Capituli ab eorum munere, ac dignitate abſolui; vt obſeruatur in noſtra Congregatione, in qua ſingulis bienniis Capitulum Generale celebrandum eſt, vt patet in noſtris Conſtitutionibus, *cap.*1. Ac in eodem Capitulo Præſidens Generalis totius Congregationis omnes & ſingulos eius Abbates Viſitatores, Priores, ac alios Officiales ab eorum officiis, & dignitatibus abſoluit, vt patet in earumdem Conſtitutionum, *cap.*15.

Idem ſeruatur apud Patres Congreg. Caſinen. vt habetur in eius Conſtitut. *part.*1. *cap.*10. & in Congreg. Cæleſtinorum, vt in eorum Conſtitut. *tract.*2. *cap.*7. *part.*2. & in Congreg. Montis Oliueti, *part.*1. *cap.*6. Conſtit. ac in ſingulis aliis Religionibus, in quibus Abbates ad tempus creantur.

His igitur ſic ſtantibus, dubitatur vtrùm Abbates, eo tempore, quo ab Abbatiis abſoluti remanent, vſquequò denuò ad illas aſſumantur, valeant interim
2 licitè Pontificalia exercere. Et reſpondetur negatiuè; quia per huiuſmodi abſolutionem priuantur, & ceſſant à munere, & dignitate Abbatiali. At priuilegia Pontificalium vſum, & exercitium concedentia; ſiue ea in corpore iuris clauſa ſint, ſiue non, huiuſmodi exercitium Abbatibus tantùm concedunt: ergo ceſſante dignitate, & officio, ceſſat etiam omnis facultas, quæ eorum intuitu eis competebat; ac ſtatim vt Monachus deſinit eſſe Abbas, amittit vſum priuilegiorum, quæ ſibi tanquam Abbati competebant: & hoc teſtatur vſus, & conſuetudo ipſarum Religionum.

QVÆSITVM VII.

Vtrùm Abbates poſt Matutinarum, Miſſarum, & Veſperarum ſolemnia, poſſint in Pontificalibus benedictionem populo elargiri.

SVMMARIVM.

1 *Benedictio, quæ populo in Miſſa elargitur; quædam ſimplex, quædam ſolemnis.*

2 *Abbates quo tempore poſſint ſolemnem benedictionem populo elargiri.*

3 *Priuilegia Summorum Pontificum Abbatibus ſolemnem benedictionem populo elargiendi facultatem concedentia.*

1 PRo huius quæſiti intelligentia præmitto duplicem eſſe benedictionem, quæ in Miſſa populo elargitur: quædam enim eſt ſimplex, quæ fieri poteſt à quocunque ſimplici Sacerdote, abſente Epiſcopo, vel cùm præſens eſt, ipſo annuente, *can. ecce* 95. *diſt.*

Quædam eſt ſolemnis, quæ fit cum illa ſolemni tate, *Adiutorium noſtrum, &c.* & hanc benedictionem ſolemnem poſſunt Abbates fidelibus intra eorum Eccleſias exiſtentibus, poſt Miſſarum ſolemnia, 2
Veſpertinas, ac Matutinas horas elargiri, ex Apoſtolicæ Sedis priuilegio, vt patet ex *cap. Abbates, de priuileg. in* 6. vbi habetur, quòd Abbates, quos Apoſtolica Sedes in exhibitione benedictionis ſuper populum, ſpeciali priuilegio inſigniuit, in Eccleſiis, quæ ad eos pertinent pleno iure, quando in eis Diuina Officia celebrant, poſſunt poſt Miſſarum ſolemnia, & Veſpertinas, ac Matutinas laudes benedictionem ſolemnem ſupra populum elargiri. Eſt etiam communis ſententia omnium Doctorum ibidem ſcribentium.

Idipſum probatur ex quamplurimis priuilegiis à Sede Apoſt. Abbatibus, & aliis Prælatis, quorum aliqua hic inſinuanda ſunt; & primò Abbates, & 3
Prælati Congreg. Canonicorum Regulatium, à multis Summis Pontificibus habent, vt poſt Miſſarum Veſperarum, & Matutinarum ſolemnia benedictionem ſolemnem populo impertiantur; ita habetur ex Bulla Innoc. VIII. ſub Dat. Romæ, apud S. Petrum, anno 1489. pridie Idus Nouembr. Pontif. ſui anno 6. quæ incipit, *Expoſcit veſtra deuotionis*, quæ legitur *in libro priuilegiorum dictæ Congreg. pag.* 377. & ex Bulla Alexandri VI. ſub Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, anno 1493. die 8. Maij, Pontif. ſui anno 1. quæ incipit. *Cùm ſicut dilecti fily, in eodem libro pag.* 382. & ex Bulla Leonis X. ſub Dat. Corneti, anno 1517. 3. Idus Octobr. Pontificatus ſui anno 5. quæ incipit. *Ex Supernæ Maieſtatis prouidentia, in eod. lib. priuileg. pag* 425. & ex Bulla Pij V. ſub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum anno 1566. 16. Kalend. Februar. Pontificatus ſui anno 1. quæ incipit. *Æquum reputamus, & rationi conſonum, in eodem lib. pag.* 540.

His, & ſimilibus priuilegiis gaudent Abbates Caſinen. per ſpeciales Sedis Apoſtol. conceſſiones, & primò, ex Bulla Vrbani II. ſub Datum Salerni, 18. kalend. Octobr. anno 1092. Pontif. ſui anno 5. quæ incipit, *Reuerendiſſimo Patri*, extat in Monaſterio Sanctiſſ. Trinit. Canenſ. & ex Bulla Pij IV. ſub Datum Romæ, apud S. Petrum, anno 1565. die 6. Iulij, quæ incipit. *Sedis Apoſtolica circumſpecta*, habetur *in tom.* 2. *Bullar. Nou.* Laërij Cherub. *Conſtitut.* 37. eiuſdem Pontific. & ex Bulla Eugenij IV. ſub Datum Floren. anno Dom. 1442. 7. Kalend. Iulij. Pontif. ſui anno 12. quæ incipit. *Sacra Religionis zelus*, apud Roderic. *in noua collect. priuileg. tom.* 2. *Bull.* 16. eiuſdem Eugenij V.

Idem etiam conceſſum fuit Abbatibus Congregat. Camaldulen. à Leone X. vt habetur in Compendio Rot. *tit. Abbas*, §. 4.

Et noſtræ Congregationis Vallis Vmbroſæ Abbatibus plura Sedis Apoſtolicæ diplomata, eamdem benedictionem Pontificalem poſt Matutinarum, Miſſarum, & Veſperarum ſolemnia, ab eiſdem Abbatibus populo elargiendi, facultatem concedunt. Ex quibus infraſcripta hic recenſere mihi viſum fuit; primum eſt, Vrbani V. ſub Datum, apud Villam Nouam Auenioni, 18. kalend. Octobris, anno 1373. Pontificatus ſui anno 1. incipit. *Sinceræ deuotionis affectus*, & habetur cum aliis hic citandis *in Libro authentico priuilegiorum noſtræ Congregationis, & in Archiuio Sancti Michaelis de Paſſiniano*, cuius Abbati prædictum priuilegium donatum fuit.

Aliud ſimile diploma Abbati ſancti Saluij prope, & extra mœnia Florentiæ, conceſſit Bonifacius IX. ſub Datum, Romæ, apud ſanctum Petrum 5. Kalend. Maij, Pontificatus ſui anno 1. quod incipit. *Expoſcit veſtra deuotionis ſinceritas.*

Digitized by Google

Extat eiuſdem Pontificis alia Bulla, eiuſdem tenoris, Abbati Sancti Mercurialis de Foroliuio directa, quæ incipit. *Expoſcit veſtræ deuotionis ſinceritas*, ſub Datum Romæ, apud S.Petrum, Kalendis Septembr. Pontific. ſui anno 12. Gregorius XI. ſub Datum Auenion. 11. Kal. Iulij, Pontif. ſui anno 2. Aliud ſimile priuilegium, quod pariter incipit. *Expoſcit veſtræ deuotionis ſinceritas*, conceſſit Abbati Vallis Vmbroſæ, anno 1472. Similiter Martinus V. ſub Datum Florentiæ, 5 Kal. Maij. Pontificatus ſui anno 3. Domini verò anno 1420. eiuſdem Benedictionis Pontificalis munus impertiuit Abbati Sancti Pancratij Florentiæ, vt legitur in Bulla propria, quæ etiã incipit. *Expoſcit veſtræ deuotionis ſinceritas*, ab eodem Martino V. data eſt alia Bulla Abbati Sanctiſſimæ Trinitatis Florentiæ. eiuſdem tenoris, & eodem ferè temporo, dum Florentiæ moraretur, quæ pariter incipit. *Expoſcit veſtræ deuotionis ſinceritas*, Abbatibus Ciſtercien. eandem ſolemnem benedictionem populo elargiendi, facultas conceſſa fuit ab Innocentio VIII. ſub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, anno 1489. die 9. Aprilis, Pontificatus ſui anno 5. per Bullam incip. *Expoſcit veſtra deuotionis ſinceritas*. Refertur in noua *Collect. Bullar. Apoſtol. pro Regular.* Roderic. *Bulla* 5. dicti Pontificis.

Pro Congregatione Cæleſtinorum, vltra priuilegium Cæleſtini V. eorum Inſtitutoris, Eugenius IV. cõceſſit Abbati Sancti Spiritus de Sulmona, eiuſdem Congregationis Generali, vt poſſit ſolemnem benedictionem in Miſſa, ac Veſperis, & Laudibus elargiri, anno Domini 1444. 5 Kalend. Nouembris, Pontificatus ſui, anno 4 quod priuilegium refert Roderic. *loc. cit. Bull.* 18 eiuſdem Pontificis.

Eodem priuilegio inſignitus eſt Abbas Montis Virginis, ex Bulla Vrbani IV. ſub Datum apud Vrbem Veterem, 2. Idus Septembris, Pontificatus ſui, anno 3. quæ incipit. *Eccleſia Romana velut*, & legitur *in tom. 1. Bullar. noui*, Laërt. Cherub. *Conſtitut. 6.* eiuſdem Vrbani IV.

Abbati Valliſcolarium in Gallia priuilegium Populo poſt Matutinarum, Miſſarum, & Veſperarum ſolemnia, ſolemniter benedicendi, elargitus eſt Paulus III. die 13. Maij, anno 1539. ita teſtatur Renat. Choppin. *lib. 1. Monaſt. tit. 2. num.* 18. Eodem priuilegio potitur Abbas Sancti Germani de Pratis, Lutetiæ Pariſiorum, per Bullam Alexandri III. editam anno 1167. die 3. Auguſti, ſub Datum, apud Tuſculanum, quæ habetur in Archiuio eiuſdem Abbatiæ Sancti Germani, vt fatetur idem Renat. Choppin. *loco cit.* & *in 2. lib. Eccleſiaſt. Polit. forenſ.*

QVÆSITVM VIII.

Quibus in locis poßit Abbas ſolemniter Populo benedicere.

SVMMARIVM.

1 *Abbas habens priuilegium ſimpliciter populum benedicendi, non poteſt extra Eccleſias ſibi ſubiectas, illo vti.*

2 *Quænam Eccleſiæ dicantur Abbatibus pleno iure ſubiectæ.*

3 *Abbas habens licentiam celebrandi in aliena Eccleſia, poteſt etiam vti benedictione Pontificali.*

4 *Abbas tranſiens per loca extra ſuam iuriſdictionem, rogatus à deuotis perſonis, [illegible] illas abſque ſolemnitate, & abſque animo exercendi iuriſdictionem, ſicuti bene[illegible]ere.*

5 *Abbates accе[illegible] ad Altare ad Pontificalem Miſſam celebrandam, & ab eo recedendo poſt eiuſdem Miſſæ celebrationem, tranſeuntes per Eccleſiam poſſunt populum benedicere.*

6 *Abbates cùm ad ſolemniter celebrandum accedunt, non debent à ſua domo aſſociari, nec excipi.*

7 *Abbas in ſua propria Eccleſia præſente Epiſcopo ſedere debet in ſede inferiori, ſiue à ſiniſtris Epiſcopi.*

8 *Abbas ſecularis in ſua Eccleſia dum ſolemniter diuinis intereſt, poteſt ſuos Canonicos ad ſibi aſſiſtendum aſſumere.*

Reſpondeo dicendo, quòd inſpiciendus eſt tenor 1
priuilegij. Nam ſi Summus Pontifex concederet Abbatibus priuilegium ſimpliciter populo benedictionem ſolemnem elargiendi, huiuſmodi priuilegium non extenderetur extra Monaſterium, & Eccleſias, ac loca ipſis Abbatibus pleno iure ſubiecta; quia, cùm tale priuilegium tendat ad diminutionem Epiſcopalis auctoritatis, ſtrictè interpretari debet, vt minùs lædat: ex illo generali principio *in Diſputatione de priuilegiis*, poſito: nempe priuilegia in præiudicium tertij vergentia, eſſe reſtringenda, quantum eorum verba patiuntur, non autem amplianda, gloſ. *in cap Abbates, de priuileg. in 6.* Non poterunt igitur Abbates alibi publicè, aut per vias, aut Ciuitates, aut Villas, aut Caſtra, ita ſolemniter populum benedicere; nam aliàs delinquerent, niſi ex ſpeciali priuilegio hanc poteſtatem eſſent conſecuti, *Azor. inſtit. Moral. part. 1. lib. 12. cap. 20. q. 7.* D. Barboſ *de offic. & poteſt. Epiſcop. part. 2. alleg. 27. in fin.* Syluest *in verb Abbas, quæſt* 2. & fuit deciſum à Sacra Rota *in vna Salamantina iuriſdict. 3. Iulij, 1580. coram Seraph[illegible]*.

Eccleſiæ autem dicantur Abbatibus pleno iure 2
ſubiectæ, quæ tam in his, quæ ad ſpiritualium, quàm in his, quæ ad temporalium rerum adminiſtrationem pertinent, ſunt in cura, & poteſtate ipſorum Abbatum, & Monachorum, vt per gloſ[illegible] *Abbates, verb. pleno iure*, & ibi communiter [illegible]

Notandum eſt autem, quòd ex p[illegible]gio poſſint Abbates huiuſmodi ſolemnem benedictionem populo dare, non ſolùm in Eccleſiis ſibi pleno iure ſubiectis, verùm etiam in Eccleſiis, quæ ſibi ſubſunt, quamuis non pleno iure, ex indulto Bonifacij IX. ſub Datum Romæ, Pontif. ſui anno 12. his verbis.

Abbates dicti Monaſterij, qui pro tempore fuerint, Mitra, Anulo, Baculo, & aliis Pontificalibus Inſigniis vti liberè poſſitis, necnon quòd in dicto Monaſterio, & Prioratibus eidem Monaſterio ſubiectis, ac Parochialibus, & aliis Eccleſiis ad vos communiter, vel diuiſim pertinentibus; quamuis vobis pleno iure non ſubſint, &c..

De qua re etiam alibi.

Poſſet autem Abbas, in Eccleſia aliena celebrans, 3
vti benedictione Pontificali, cum verbis, *Sit nomen Domini benedictum, &c.* quia illa eſt potiùs Ordinis, quàm iuriſdictionis: nam ſi poteſt in aliena Eccleſia, abſque Ordinarij licentia, celebrare, poterit etiam benedictionem Pontificalem dare, cùm ſit acceſſorium, & conſequens ad illam celebrationem. per *cap. cui licet*, & ibi gloſſ. *de regul. iur. in 6.* Atque ita quoad Epiſcopos reſoluit Piaſec. *in praxi noua Epiſc. part. 1. cap. 2. num. 3. verſic. benedicit*; ac fuiſſe concluſum Neapoli, coram aliquibus Prælatis, aſſerit Ricc. *in prax. aur. reſolut 203. num. 5.* Vnde idem dicendum puto de Abbatibus; non enim eſt aliqua ratio, quæ videatur ſuadere, id in eis eſſe reſtringendum. Et
ſicut etiam Epiſcopus, tranſiens per alienam Diœceſim, rogatus à deuotis perſonis, illas abſque ſolemnitate benedicens, & abſque animo iuriſdictionem exercendi, 4

exercendi, nullam pœnam incurrit; vt poſt Anchar. & Suar. cenſent Marc. Anton. Genuen. *in Manual. Paſtor.cap.63. num.4.* & D. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop part.2.alleg.27. num 65.* Idem etiam puto dicendum de Abbatibus, cùm eadem ratio militet.

5 Dico etiam, quòd ipſimet Abbates, tam accedendo ad Altare ad Pontificalem Miſſam celebrandam habitu domeſtico, quàm ab eo recedendo poſt eiuſdem Miſſæ Pontificalis celebrationem, vel tranſeuntes per Eccleſiam, poſſunt benedictionem populo præſenti elargiri; quia cùm poſſint maius, quòd eſt benedicere populum ſolemniter in Miſſa, poterunt etiam minus, quòd eſt, tranſeundo per Eccleſiam, tradere huiuſmodi benedictionem: maximè cùm hæc benedictio non ſit ſolemnis, ſicut ea quæ datur in Miſſa Pontificali. Si dicas, priuilegia hoc eis non concedunt. Reſpondeo, eadem priuilegia concedere eis celebriorem, quæ eſt illa ſolemnis in Miſſa; ergo videntur etiam concedere eis minorem; nec inde alicui vllum præiudicium infertur.

Prætereà omnia prædicta expreſſiùs probari videntur ex priuilegio Vrbani II. &c. Quod hodie omnibus ferè Abbatibus per communicationem eſt commune, in quo Abbati Monaſterij Sanctiſſimæ Trinitatis de Caua conceſſit, vt poſſit omnia in ſuos ſubditos, quæ poſſunt Epiſcopi in ſuos, quibuſdam exceptis, in quibus non includitur facultas populum benedicendi; ergo ſicut Epiſcopi poſſunt huiuſmodi benedictionem popolo elargiri; ita etiam poterunt Abbates.

Non tamen debent Abbates aſſociari ex ſua domo, nec excipi cum ad Pontificaliter celebrandum accedunt, quia Cæremoniale de Epiſcopis loquens in hoc caſu non comprehendit Abbates, ita ſacra Rituum Congregatio *in Hiſpan S. Ioannis de Peña 11. Decembris* 1613. & D. Auguſt. Barb. *de iure Eccleſ. lib.1.c.17. num.*111. Quo in loco aduertit Abbatem in Eccleſia ſuæ iuriſdictioni ſubiecta præſente Epiſcopo, ſedere in ſede inferiore Epiſcopi, & ſine ornatu, aut à ſiniſtris apud Epiſcopum, vel à conſpectu Epiſcopi, in loco tamen inferiore reſpectu Sedis Epiſcopi; ita declaraſſe fatetur eamdem ſacram Congregat. *in Aquilana* 18. *Martij* 1617. Abſente verò Epiſcopo Abbas Eccleſiæ ſecularis Collegiatæ ab Ordinario exemptæ, & Sedi Apoſtolicæ ſubiectæ immediatè vſum Mitræ habens, poteſt, dum in tali Eccleſia diuinis ſolemniter intereſt, ſuos Canonicos aſſumere ad ſibi aſſiſtendum, & eamdem in illos iuriſdictionem exercere, quam Epiſcopus exercet in ſuos. Eadem Sacra Rituum Congr. *in Alexandrina Sancti Petri in Bnogolio 7. Februarij* 1604.

QVÆSITVM IX.

Vtrùm Abbates præſente Epiſcopo, vel alio maiori Eccleſiæ Prælato, poſſint in ſuis Eccleſiis ſolemniter populum benedicere.

SVMMARIVM.

1 *Abbates de iure communi nequeunt, præſentibus Epiſcopis, vel aliis maioribus Prælatis, ſolemniter populo benedicere.*
2 *Minor non debet maiorem benedicere.*
3 *Abbates in ſuis Eccleſiis Miſſam Pontificalem celebrantes, poſſunt ſolemniter populum benedicere.*
4 *Abbates ex ſpeciali priuilegio poſſunt populo benedicere ſolemniter, etiam coram Epiſcopo, & aliis maioribus Prælatis.*

De iure communi Abbates nequeunt, præſentibus Epiſcopis, vel aliis maioribus Eccleſiæ Prælatis, benedictionem ſolemnem populo elargiri, *can.
miniſtrare, 16. q 6. can. cum ad celebrandas,* iuncta gloſſ. 1
de conſecr. diſt. 1. Ioan. Andr. *in addit. ad gloſſ. cap. Abbates, verb. ſolemnitatem, de priuil. in 6.* quia minor non debet maiorem benedicere, *can. denique 21. diſt.* vbi hoc probatur exemplo Melchiſedech, qui prout legi-
tur in Epiſt. S. Pauli ad Hebr. 7. benedixit minori, ſci- 2
licet Abrahæ.

Iuri etiam communi conſona ſunt quamplurima priuilegia, per Sedem Apoſt. Abbatibus conceſſa, vt poſſint ſolemniter in Eccleſiis ſibi pleno iure ſubiectis populum benedicere; & in his addita eſt clauſula, *Dummodo in benedictione huiuſmodi aliquis Antiſtes, vel Sedis Apoſtol. Legatus præſens non fuerit.* Ita ha-
betur in priuileg. Bonifacij IX. ſub Dat. Romæ, anno 3
eius 12. Abbati S. Mercurialis de Forolinio, Ordinis Vallis Vmbroſæ, conceſſo; & in priuileg Martini V. ſub Dat. Floren. anno 3. ſui Pontif. Abbati S. Pancratij eiuſdem Ciuit. Ordinis Vallis Vmbroſæ, elargito, & in alio Indulto eiuſd. Pontiſ. ſub Datum Floren. eodem anno 3. ſui Pontif. anno Dom. 1420. Abbati Sanctiſſ. Trinitatis Floren. eiuſdem Ordinis Vallis Vmbroſæ, conceſſo, quæ habetur *in lib priuileg. Congreg. Vallis Vmbroſæ authentico,* de quibus ſupra *in Quæſ. 7.* etiam egimus.

Ex ſpeciali tamen priuilegio poſſunt Abbates benedicere ſolemniter populo, etiam præſentibus quibuſcunque Eccleſiæ Prælatis, vel etiam Sedis Apoſtol.
Legatis; ſicut conceſſit Sixtus IV. ſub Datum Romæ 4
apud S. Petrum, an. Dom. 1483. 17. Kal. Octob. Pontific. ſui anno 13. Præpoſito, ſiue Abbati S. Mariæ Pacis Romæ Congreg. Canonic. Regular. Lateran. vt in his verbis ad rem noſtram ſpectantibus legitur;

Ipſéque Præpoſitus dictæ Præpoſituræ, qui pro tempore fuerit Mitra, Anulo, Baculo, & aliis Pontificalibus Inſigniis, etiam vti, necnon in dicto Pacis Templo, ac intra ſepta dicti Monaſterij benedictionem ſolemnem poſt Miſſarum, Veſperarum, & Matutinarum ſolemnia, etiam ſi in benedictione huiuſmodi aliquis Antiſtes Cardinalis, vel Sedis Apoſt. Legatus præſens fuerit, elargiri liberè, ac licitè poſſit, & valeat fel: rec. Alexandri Papæ IV. prædeceſſoris Noſtri, quæ incipit, *Abbates*, & aliis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, necnon Ordinis, & Congreg. prædictorum iuramento, confirmatione Apoſtol. vel quacunque firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, cæteríſque contrariis nequaquam obſtantibus, motu, ſcientia, & auctoritate prædictis concedimus, pariter & indulgemus.

Ita habetur *in lib. priuileg. dictæ Congregationis Canonicorum Regularium, fol. 369.*

Et hoc priuilegium praxi demandatum fuiſſe coram duodecim Illuſtriſſ. Cardin. anno Dom. 1614. die 2. Iulij, in feſto Viſitat. B. Virginis poſt Cappellam ſolemniter habitam in Sacello B. Mariæ Pacis Romæ per Reuerendiſſ. Dominum Ioannem Chryſoſtomum Neapolitanum loci Abbatem, poſt Miſſam ſolemniter cum Inſigniis Pontificalibus decantatam, iuxta formam priuilegij ſuprà allati, teſtatur Gabr. Pennot. *in ſua Tripart. Hiſt lib. 3. cap. 33. num. 4.*

QVÆSITVM X.

De præparatione Abbatis ſolemniter celebraturi, & de ordine in tali ſolemnitate procedendi, ac de eius Sede Abbatiali, & an Baldachino, & quibus Miniſtris vti debeat.

SVMMARIVM.

1 *Locus Abbatis in Eccleſia, & in proceſſionibus qualis eſſe debeat.*
2 *Sedes Abbatis ſolemniter celebrantis, qualis eſſe debeat.*
3 *De Faldiſtorio in celebratione præparando.*
4 *Credentia quomodo præparanda.*
5 *Paramenta pro Canonicis, vel Monachis Abbati in celebratione ſeruientibus.*
6 *Abbas quo ordine ſolemnia celebraturus incedere debeat.*
7 *Abbas quomodo parandus.*
8 *Orationes dicendæ ab Abbate dum Pontificalibus paramentis induitur.*
9 *Ordo in Choro, & inter Canonicos, & Monachos obſeruandus.*
10 *Abbates, & alij Prælati inferiores, an Baldachinum erigere poſſint, & quos Miniſtros poſſint aſſumere.*

PRopoſita præparatio ab Abbate facienda, & prædictus ordo procedendi, deſcribitur ab Andr. Piſcat. *in ſua Prax. Cæremon. lib. 1. ſect. 9. cap. 5. & 6.* vbi hæc infraſcripta notat.

1 Abbati in propria Eccleſia primus locus in ſedendo, necnon & proceſſionaliter incedendo cum ſuis Canonicis, vel Monachis, & in cæteris publicis functionibus debetur.

2 Abbati ſolemnes Veſperas, Miſſámue celebraturo ſolium aptabitur rotundum, cum ornamentis coloris tempori, & feſtiuitati conuenientibus, cum duobus ſcabellis nudis hinc inde pro aſſiſtentibus: ad quod gradibus panno viridi obductis, patebit aſſenſus: necnon, & pauimentum Presbyterij ſimili panno, vel tapete cooperiri conuenit, & per circuitum ſcamna ad vſum Canonicorum, qui parati aſſiſtere tenentur, panno etiam viridi velabuntur.

3 Ante gradus Altaris ſolemnibus paramentis ornati, parabitur Faldiſtorium coopertum indumentis coloris aliorum paramentorum, ipſum, & ſoli partem contegentibus, ſuperpoſitis puluinis ſimilis coloris.

Ad aliud Sacellum decenter exornatum Sanctiſſimum Sacramentum reponendum aſportabitur, vbi Faldiſtorium, vt ſuprà opertum cum puluinis aptabitur.

4 In cornu Epiſtolæ prope Altare erit menſa cum duobus candelabris abſque Cruce, Imagine, vel reliquiis, candelis accenſis. In qua menſa reponantur omnia neceſſaria ad ſolemnis Miſſæ celebrationem; ſimiliter & vaſa pro manuum ablutione, Mitra ſimplex, & aureis fimbriis ornata, Sandalia, Gremiale, Bugia Argentea cum parua candela, & inſtrumentum pro danda pace Nobilibus viris, quæ omnia ordinatè diſpoſita ſericum linteum deſuper ſtratum velabit.

Secùs menſam ad parietem Baculus Paſtoralis reponatur, & loco congruo erunt promptæ prunæ accenſæ cum forcipibus, ad opus Thuribuli.

5 Magiſter Cæremoniarum ſupra Altare Abbatis celebrantis paramenta ſtrata diſponet, videlicet, Amictum, Albam, Cingulum, Crucem pectoralem, Stolam, Tunicellam, Dalmaticam, & Caſulam. Manipulum verò cum Miſſali in credentia aſſeruabit, celebranti in introitu Miſſæ cum oſculo porrigendum, & ſubligandum.

Canonici, vel Monachi, qui parati erunt aſſiſtendi, parent ſe in Sacriſtia, vel alio loco congruo, non autem in Presbyterio. Qui ſi ordine, & dignitate diſcreti extiterint, Dignitates Pluuialia, Presbyteri Caſulas, Diaconi Dalmaticas, & Subdiaconi Tonicellas induant. At ſi ordine, dignitatéque non diſtinguantur, præparentur ſaltem quatuor, aut ſex Pluuialia, quibus primi Amictu circa collum poſito, & & Superpelliceo induti exornentur: ſimiliter, & paramenta pro duobus Diaconis aſſiſtentibus, & pro Diacono, & Subdiacono, qui Euangelium, Epiſtolámque cantabunt, pariter, & Pluuiale pro Presbytero, qui primus dicitur aſſiſtens, prompta exiſtant neceſſe eſt.

Circa ordinem, quo Abbas ſolemnia celebraturus incedere debeat, dico, quòd Magiſter Cæremoniarum omnibus in Eccleſia ritè, vt ſuprà, diſpoſitis, & accedente hora celebrandi, Superpelliceo amictus, conuocando Canonicos, ſiue Monachos, Chorali habitu indutos, ſe confert ad domicilium Abbatis celebraturi, quem ad Eccleſiam pergentem, immediatè ſeniores iunioribus præcedendo, comitantur. Ad valuas Eccleſiæ Magiſter Cæremoniarum aſpergillum de manu Acolythi ſuſcipiendo, tradit digniori, qui Abbati, manu deoſculata, illud porrigit; ipſe verò, ſe, omnibúſque aſperſis, ad Altare Sanctiſſimi Sacramenti pergit: vbi omnibus circulariter genuflexis, Abbas in medium accedendo, illud genuflexus adorat: inde ſuper puluino, in genoflexorio præparato humiliter procumbens, aliquantulum orat: poſtea ſurgens iterum genu flexo, Sanctiſſimo Sacramento reuerentiam facit; ſimiliter, & omnes Canonici, ſiue Monachi ſurgentes, vſque ad terram Sanctiſſimum Sacramentum venerantur, & ad Altare, vbi celebrandum erit, pulſantibus organis accedunt. Hic vndique in gyrum Canonici, ſeu Monachi prope Presbyterium genuflectunt, Abbas autem in Faldiſtorio ad hoc præparato orat, & poſt paululum ſurgit, & facta Cruci profunda reuerentia, ad ſolium ſe recipit, & inter aſſiſtentes aſſidet, quouſque Canonici, ſiue Monachi ſacris ſe veſtibus induant. 6

Tunc Canonici, ſeu Monachi, ſubito ad Sacriſtiam, vel alium locum ad id congruum, ad ſe parandum accedunt, ſupra Rochetum, aut Superpelliceum Amictu circumcincto, ſimiliter, & Miniſtri Altaris, qui omnes vbi ad Abbatem peruenerint, duo qui aſſiſtebant ſe parant.

Inde Canonici, ſiue Monachi ſacris induti, in gyrum ante Abbatem ſe diſponunt, ſicuti Canonici Cathedralium Epiſcopo aſſiſtere ſolent: ipsiſque nudato capite aſſiſtentibus, Abbas iteratis humanitatis vicibus, ſe ad caput cooperiendum adſtringat, cui mox cum reuerentia obſequentes, caput contegant.

Surgens Abbas lauat manus, & ſacris ſe veſtibus induit ſuper Rochero, ſi eo vti poteſt, at ſi ſit Regularis ſupra Superpelliceum, & Acolythis ſingillatim paramenta portantibus à Miniſtris & aſſiſtentibus paratur vti Epiſcopus. Medio tempore, quo induitur, à Choro cantatur Tertia, quibus peractis proceſſionaliter verſus Altare pergitur ad Miſſæ celebrationem, quemadmodum de Epiſcopo dicit eius Cæremoniale, Quapropter conueniens erit, quòd Abbas ſacra veſtiat in Sacriſtia, vel in aliquo alio Sacello iuxta Eccleſiæ oſtium; ſimiliter, & omnia in Miſſa celebranda obſeruentur, quæ ab Epiſcopo. 7

Quapropter

8 Quapropter Orationes dicendæ dum Pontificalibus paramentis induitur, ex Miſſali Monaſtico deſumptæ hic ſingulæ receuſentur.

Ad Caligas.

CAlcea Domine pedes meos in præparationem Euangelij pacis, & protege me in velamento alarum tuarum.

Cùm exuitur Cappa.

Exue me, Domine, veterem hominem cum moribus, & actibus ſuis; & indue me nouum hominem, qui ſecundum Deum creatus eſt in iuſtitia, & ſanctitate veritatis.

Cùm lauat manus.

Da, Domine virtutem manibus meis ad abſtergendam omnem maculam immundam, vt ſine pollutione mentis, & corporis valeam tibi ſeruire.

Ad Amictum.

Pone, Domine, galeam ſalutis in capite meo, ad expugnandas omnes diabolicas fraudes; inimicorum omnium verſutias ſuperando.

Ad Albam.

Dealba me, Domine, & à delicto meo munda me, vt cum his, qui Stolas ſuas dealbauerunt in ſanguine Agni, gaudiis perfruar ſempiternis.

Ad Cingulum.

Præcinge me, Domine, Cingulo fidei,& virtute caſtitatis lumbos meos, & extingue in eis humorem libidinis, vt iugiter maneat in me vigor totius caſtitatis.

Cùm accipit Crucem pectoralem.

Munire digneris me, Domine Ieſu Chriſte, ab omnibus inſidiis inimicorum omnium, ſigno ſanctiſſimæ Crucis tuæ: ac concedere digneris mihi indigno ſeruo tuo, vt ſicut hanc Crucem Sanctorum tuorum Reliquiis refertam ante pectus meum teneo, ſic ſemper mente retineam, & memoriam Paſſionis, & Sanctorum victorias Martyrum.

Ad Stolam.

Redde Mihi, Domine, obſecro, Stolam immortalitatis, quam perdidi in præuaricatione primi parentis, & quamuis indignus accedere præſumo ad tuum ſacrum Myſterium cum hoc ornamento, præſta, vt in eodem in perpetuum merear lætari.

Ad Tunicellam.

Tunica iucunditatis, & indumento lætitiæ induat me Dominus.

Ad Dalmaticam.

Indue me, Domine, indumento ſalutis, & veſtimento lætitiæ, & Dalmatica iuſtitiæ circunda me ſemper.

Ad Chirothecas.

Circunda, Domine, manus meas munditia noui hominis, qui de Cælo deſcendit: vt quemadmodum Iacob dilectus tuus pelliculis hædurum opertis manibus paternam benedictionem, oblato patri cibo, potúque gratiſſimo, impetrauit: ſic, & oblata per manus noſtras ſalutari hoſtia; gratiæ tuæ benedictionem merear. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum filium tuum, qui in ſimilitudinem carnis peccati pro nobis obtulit ſemetipſum.

Ad Planetam.

Domine, qui dixiſti, Iugum meum ſuaue eſt: & onus meum leue: præſta vt illud portare ſic valeam, quòd poſſim conſequi tuam gratiam.

Ad Mitram.

Mitram, Domine, & ſalutis galeam impone capiti meo; vt contra antiqui hoſtis, omniúmque inimicorum meorum inſidias inoffenſus euadam.

Ad Anulum cordis.

Cordis, & corporis mei, Domine, digitos virtute decora, & ſeptiformis Spiritus ſanctificatione circunda.

Ad Manipulum.

Merear, precor Domine, Manipulum portare mente flebili, vt cum exultatione portionem accipiam cum iuſtis.

Quibus ita peractis, quòd Chori diſtinguantur oportet; vnus enim ordo eſt trium aſſiſtentium, ſcilicet Preſbyteri cum pluuiali, & duorum Diaconorum paratorum; alius eſt Canonicorum, ſeu Monachorum cum paramentis circumcirca adſtantium: alius Miniſtrorum inferiorum,qui cum ſuperpelliceis, in gradibus Altaris, & Sedis aſſiſtendo, aliis ſtantibus ſtant, ſedentibus, & ipſi conſidunt: alius eſt Canonicorum, ſeu Monachorum cum habitu Chorali, & conſueto in Choro præſentium: alius eſt Magnatum, Magiſtratuum, & Virorum Nobilium:& obſeruandum, quòd quando aſſurgit vnus, ceteri illius Ordinis eleuantur, at vbi ſurgit Abbas, omnes conſurgunt. 9

Celebrante Abbate à Canonicis, ſeu Monachis inter ſe binis confeſſio fit, & dicitur, *Kyrie eleiſon, Gloria, Credo, Sanctus, & Agnus Dei*, & à Diacono, & Subdiacono Altari miniſtrantibus idem in propriis ſcabellis ſecus Altare, conficitur.

Thuriferarius ad Veſperas,Diaconus verò ad Miſſam duplici ductu immediatè poſt Abbatem (ceteris de Choro etiam dignioribus poſtpoſitis) incenſat Canonicos paratos aſſiſtentes, ſingulis antè, & pòſt, reuerentiam faciendo (conuenienter tamen ſemper digniores debent aſſiſtere parati) & ſingillatim omnibus de Choro incenſatis, incenſatur Magiſtratus. Si caſu aderit alius Prælatus, ille immediatè poſt Abbatem celebrantem thurificari debet.

Preſbyter aſſiſtens dabit pacem digniori cuiuſlibet Chori Canonicorum cum paramentis aſſiſtentium; ceteris in Choro non paratis Acolythus; laicis verò inſtrumento deferendo per clericum.

In fine Veſperarum, vel Miſſæ populo ſolemniter benedicit, & illis, vel illa abſolutis in ſua ſede exuit veſtes; ſimiliter, & Canonici, vel Monachi in propriis locis: Deinde facta Oratione in Faldiſtorio, Abbas à Canonicis, ſeu Monachis ordinariis veſtibus indutis, vſque ad ſuum domicilium aſſociatur, vt ſuprà.

10 Si petas an Abbates, & alij Prælati inferiores habentes vſum Pontificalium, Baldachinum erigere poſſint, & ſecum Miniſtros omnes, quos in Pontificali celebratione adhibet Epiſcopus, habere.

Reſpondeo, quòd Sacra Rituum Congregatio, Anno 1606. die 28. Ianuarij, Archiepiſcopo Firmano inſtante, certas præſcripſit regulas, ſecundùm quas Abbates, Priores, ac Præpoſiti, vſum Pontificalium habentes, celebrare deberent. In primis voluit, vt quando ſolemniter celebrant, contenti ſint ſua ſede, quæ locata ſit in cornu Euangelij in plano Presbyterij, cum duobus tantùm gradibus paruis, & ſine vllo ſuppedaneo ſuggeſto lapideo, vel ligneo, ac ſine Baldachino deſuper, ſed cum Poſtergali tantùm ex aliquo panno, vel ſerico leni ſine auro, coloris conuenientis ſolemnitati quæ celebratur. Vt non habeant duos Diaconos aſſiſtentes, quando celebrant, ſed contenti ſint Diacono, & Subdiacono, qui in Miſſa cantaturi erunt Epiſtolam, & Euangelium, & vno Capellano cum Pluuiali, qui aſſiſtat ad Librum, nec alios Miniſtros habeat, præter prædictos, niſi aliquos Clericos, & Miniſtros, cum Cottis, qui ſibi de Mitra, & Baculo, & aliis neceſſariis miniſtrent, & Altari inſeruiant. In Altari ſex tantum, & non ſeptem candelabra exiſtant cum totidem candelis, & ſua Cruce, neque Abacus alius, præterquàm parua menſa in cornu Epiſtolæ, ſuper qua duo candelabra locari poſſint, Mitra, qua vtuntur, Calix, Miſſale, Thuribulum cum Nauicula, & alia neceſſaria pro actu celebrationis; atque ſub Mitra, Bireto paruo nigro, & non alterius coloris omninò vti, debeant. Hæc Sacra Rituum Congregatio.

Licèt verò ordinationes iſtæ in ſpecie factæ fuerint contra Priorem Monaſterij Sanctæ Catharinæ Ordinis Canonicorum Regularium Lateranen. Firmani, tamen cùm annis ſubſequentibus ſuper iiſdemmet negotiis orta eſſet diſcordia inter Neapolitanum Archiepiſcopum, & Abbatem S. Seuerini, eadem Congregatio anno 1617 die 18. Martij decretum ſupradictum factum contra Priorem Sanctæ Catharinæ Firman extendit ad omnes Abbates, Priores, ac Præpoſitos Ordinum quorumcunque, habentes vſum Mitræ. Verùm cum Caſinenſes Abbates apud Sacram eamdem Congregationem indoluiſſent, quòd occaſione ſupradicti Decreti læderentur priuilegia Religionis illius, petierunt, vt iura ipſorum iterum meliùs examinarentur; re diligentiùs, & maturiùs diſcuſſa, eademmet Congregatio die 12. Martij anni 1618. reſpondit in hac parte recedendum à ſupradicto Decreto anni 1617. Ac cenſuit, licere eiſdem Abbatibus, quando ſolemniter in eorum Eccleſiis celebrant, vti Baldachino coloris conuenientis ſolemnitatibus, atque apparatu, iuxta eorum antiquiſſimam conſuetudinem: ita tamen, vt modeſtè cum debita conuenientia, ſine pompa, & auro, & tribus vicibus tantùm in quolibet anno.

Anno verò præterito, quoad rem hanc iterum orta eſt controuerſia inter Archiepiſcopum Florentinum, & quoſdam Abbates vſum Pontificalium habentes, quæ adhuc ſub Iudice decidenda extat, ideò attendatur reſolutio, qua promulgata; Deo dante, tandem emanauit reſolutio ſuper controuerſia prædicta, à Sacra Rituum Congregatione, à qua præſcriptus fuit modus vtendi Baldachino, Abbatibus Caſſinen. ac etiam Camaldulen. & Oliuetanis, vt in decretis, quæ ſequuntur apparet.

DECRETVM SACRÆ Congregationis Rituum.

Pro Abbatibus Caſſinenſibus.

Cvm aliàs de anno 1606. ſub die 28. Ianuarij Sacra Rituum Congregatio, inſtante Archiepiſcopo Firmano, interdixerit Priori S. Catharinæ Ordinis Canonicorum Regularium in eorum Eccleſia vſum aliquarum Cæremoniarum; Et de anno 1617. ſub die 18. Martij illud Decretum ad inſtantiam bon. mem. Cardinalis Caraffæ Archiepiſcopi Neapolitan. extenderit ad omnes Priores, & Abbates cuiuſcunque Ordinis, etiam Caſſinen. Ab hoc decreto reclamauit Procurator generalis Caſſinen. & ad S. Congregationem recurſum habuit, aſſerens ſuam Congregationem indefenſam fuiſſe; Et re maturè, ac diligenter diſcuſſa, referente bon. me. Cardinali Lancellotto, Sacra Congregatio de anno 1618. ſub die 12. Martij cenſuit quoad vſum Baldachini, & quorundam Miniſtrorum in aliis Decretis prohibitorum, recedendum eſſe à prædictis Decretis de Annis 1606. & 1617. emanatis, & licere iiſdem Abbatibus, quando ſolemniter celebrant, vti Baldachino, & apparatu iuxta eorum antiquiſſimam conſuetudinem, ita tamen, vt modeſtè, cum debita conuenientia, ſine pompa, & auro, atque in tribus ad ſummum Feſtiuitatibus quolibet anno vtantur, prout in dictis Decretis latiùs continetur.

Nunc demum Archiepiſcopus Florentinus ad S. Congregationem accedens, inſtetit prohiberi Abbati S. Mariæ eiuſdem Ciuitatis Florentiæ Ordinis Caſſinenſium vſum Baldachini, & dictorum Miniſtrorum, & aliarum multarum Cæremoniarum in dedecus, & præiudicium ſuæ Archiepiſcopalis Dignitatis vergentium; Et citato, ac interueniente P. D. Dominico Pinello eiuſdem Congregationis Caſſinenſium Procuratore generali, & Partibus ſæpè, ac ſæpiùs auditis, ac negotio diligenter diſcuſſo, referente Illuſtriſſ. ac Reuerendiſſ. D. Cardinali Pio.

Eadem S. Rituum Congregatio, inhærendo dicto vltimo Decreto facto de anno 1618. cenſuit, & declarauit licere Abbatibus Caſſinenſibus, quandò ſolemniter celebrant (quod in tribus ad ſummum Feſtiuitatibus facere eis permittitur) vti Baldachino, ſine auro tamen, & pompa, & aliquibus etiam Miniſtris paratis ſacris indumentis; Quia verò numerus horum Miniſtrorum in aliquibus eorum Monaſteriis erat valde exceſſiuus, vetuit, ac prohibuit, ne iidem Abbates ſolemniter, vt ſuprà, celebrantes, alios poſſint

poſſint habere Miniſtros ſacris indumentis paratos, quàm duos Diaconos, & Preſbyterum aſſiſtentes, Diaconum, & Subdiaconum pro cantandis Euangelio, & Epiſtola, ac ſex ad ſummum alios, duos cum Pluuialibus, duos cum Planetis, & duos cum Tunicellis coloris tempori conuenientis. Quoad reliqua verò in dictis Decretis de annis 1606. & 1617. emanatis contenta, S. Congregatio eadem Decreta confirmauit, & quatenus opus ſit, innouauit, inhibens omnibus Abbatibus Caſſinen. ac ſeriò præcipiēs, vt in reliquis omnibus ea ad vnguem inuiolabiliter obſeruent, eorúmque diſpoſitioni addidit, vt ſupradicti Abbates nullo modo debeant, nec poſſint habere, & tenere ſedem ſuam Abbatialem fixam, & permanentem prope Altare, vt ſedes Epiſcopalis retineri conſueuit; minúſque liceat ſupradictis ſex Monachis paratis, vt ſuprà, ſedere in ſedibus Choralibus, vt Canonicorum ſecularium mos eſt, ſed ſedes pro Abbate ſolemniter celebrante retineatur in Eccleſia, iis tantummodo tribus diebus, quibus ipſe Abbas ſolemniter celebrat, dictíque ſex Monachi parati ſedere debeant loco congruo, iuxta Eccleſiarum conuenientem ſitum, ſuper ſcabellis ad hunc effectum tunc appoſitis, panno laneo coopertis. Die 29. Ianuarij 1628.

Ioan. Baptiſta Cardinalis Detus.

Loco † Sigilli.

F. Fuluius Benignus Secr.

Breue S. D. N. Vrbani PP. VIII. quo confirmatur Decretum S. Congregationis Rituum ſuper vſu Baldachini, & facultate celebrandi ſolemniter in Pontificalibus, ad fauorem Abbatum Congregationis Camaldulen. editum.

VRBANVS PP. VIII.

Ad futuram rei memoriam.

NVper pro parte dilecti filij Deſiderij Arigonij ſeu Bardellonij de Mantua Procuratoris generalis Congregationis Camaldulen. Nobis expoſitum fuit quod aliàs à Ven. fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus ſacris Ritibus prępoſitis emanauit decretum tenoris ſubſequentis, videlicet. [Eminentiſſimo, & Reuerendiſſimo D. Cardinale Columna referente, inſtantiam P. D. Deſiderij Arigonij, ſeu Bardellonij de Mantua Procuratoris generalis Congregationis Camaldulen. nomine Abbatum eiuſdem Congregationis, vt attenta antiqua conſuetudine ſolemniter cum Baldachino, & Aſſiſtentibus in eorum Eccleſiis celebrandi recederetur quoad eos à decretis aliàs hac de re editis in cauſis Firmana 28. Ianuarij 1606. & Neapolitana 18. Martij 1617. Sacra Rituum Congregatio cenſuit licere Abbatibus Congregationis Camaldulen. quando ſolemniter celebrant, quod in tribus tantum, quolibet anno feſtiuitatibus eis facere permittitur, vti Baldachino, ſine auro tamen, & pompa, cum aſſiſtentia vnius Preſbyteri, & duorum Diaconorum, vltra Diaconum & Subdiaconum pro cantandis Euangelio, & Epiſtola, ac ſex aliorum ad ſummum Monachorum, ſacris veſtibus indutorum, quorum duo aſſiſtant cum Pluuialibus, duo cum Plāctis, & duo cum Tunicellis coloris tempori conuenientis, & dummodo iidem Abbates nullo modo teneant Sedem Abbatialem fixam & permanentem, vt Sedes Epiſcopalis retineri conſueuit, ſed eorum Sedes retineatur in Eccleſia his tantummodo tribus diebus per annos ſingulos, quibus Abbates ſolemniter celebraturi erunt, & dicti ſex Monachi vt ſuprà parati, non in Sedibus Choralibus, ſed ſuper ſcabellis ſedeant in loco congruo, iuxta Eccleſiæ cōuenientem ſitum ad hunc effectum tunc appoſitis, panno laneo coopertis, dictis ſacræ Congregationis decretis in cauſa Firmana, & Neapolitana editis, aliàs in ſuo robore permanſuris die 21. Auguſti 1632.] Cùm autem, ſicut eadem expoſitio ſubiungebat, dictus exponens decretum huiuſmodi Apoſtolicæ noſtræ confirmationis robore communiri ſummoperè deſideret, Nos illum fauoribus & gratiis proſequi volentes, & à quibuſuis excommunicationis, ſuſpen. & interdicti, aliíſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectum præſentium dumtaxat conſequen. harum ſerie abſoluentes, & abſolutum fore cenſen. ſupplicationibus illius nomine Nobis ſuper hoc humiliter porrectis inclinati, Decretum præinſertum Apoſtolica auctoritate tenore præſentium approbamus, & confirmamus, illíque inuiolabilis Apoſtolicæ firmitatis robur adiicimus, ac omnes & ſingulos tam iuris quàm facti defectus, ſi qui deſuper quomodolibet interuenerint ſupplemus, Decernentes illud, necnon præſentes literas valida, firma, & efficacia exiſtere & fore, ac ab omnibus ad quos ſpectat, & pro tempore ſpectabit, inuiolabiliter obſeruari. Sícque per quoſcunque Iudices ordinarios & delegatos, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores iudicari, & definiri debere, ac irritum & inane ſi quid ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter

contigerit attentari. Non obſtan. præmiſſis, ac Conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, & quibuſuis etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel alia quauis firmitate roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegijs quoque indultis, & litteris Apoſtolicis in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innouatis, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem ſub Anulo Piſcatoris die 15. Septembris 1632. Pontificatus noſtri, anno 10.

M. A. Maraldus.

S. D N. Vrbani Papæ VIII. Approbatio, & Confirmatio Decreti ſacræ Congregationis Rituum ſuper vſu Baldachini, & Aſſiſtentium.

Pro Abbatibus Congregationis Oliuetanæ.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

EXponi Nobis nuper fecit dilectus filius Siluius Fauilla de Neapoli Procurator Generalis Congregationis Monachorum Montis Oliueti, quòd nuper à Venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus ſacris Ritibus præpoſitis emanauit Decretum tenoris ſequentis, videlicet: [Inſtante Patre Don Siluio Fauilla de Neapoli Procuratore Generali Congregationis Monachorũ Montis Oliueti, nomine Abbatum eiuſdem Congregationis, vt, attenta antiquiſſima Conſuetudine ſolemniter cum Baldachino, & Aſſiſtentibus in eorum Eccleſiis celebrandi, recederetur quoad eos à decretis aliàs hac de re editis in cauſis Firmana 28. Ianuarij 1606. & Neapolitana 18. Martij 1617. ſacra Rituum Congregatio, ſæpius audito eodem Procuratore Generali, & rationibus ab eo deductis maturè conſideratis, Illuſtriſſimo, & Reuerendiſſimo D. Cardinali Cæſarino referente, cenſuit & declarauit, in hac parte recedendum eſſe à dictis ſacræ Congregationis decretis: & licere Abbatibus Oliuetanis ſolemniter, in tribus tantùm Anni feſtiuitatibus celebrantibus vti Baldachino, ſine auro tamen, & pompa: necnon aſſiſtentia vnius Preſbyteri, & duorum Diaconorum, ac aliorum ſex ad ſummum Monachorum ſacris indumentis coloris ſolemnitati conuenientis paratorum, vltra Diaconum, & Subdiaconum, qui in Miſſa cantaturi ſunt Euangelium, & Epiſtolam: atque ita vt iidem Abbates nullo modo teneant ſedem Abbatialem fixam, & permanentem prope Altare, vt ſedes Epiſcopalis retineri conſueuit: ſed eorum ſedes retineatur in Eccleſiâ iis tantummodo diebus, quibus ſolemniter celebratur: & dicti ſex Monachi, vt ſuprà parati, non in ſedibus Choralibus, ſed ſuper ſcabellis ſedeant, in ſitu congruo iuxta Eccleſiarum conuenientem ſitum tunc appoſitis, panno laneo coopertis: Dictis ſacræ Congregationis Decretis in cauſis Firmana, & Neapolitana editis aliàs in ſuo robore permanſuris. Die 17. Martij 1629.] Cùm autem, ſicut eadem expoſitio ſubiungebat, Siluius præfatus plurimùm cupiat, Decretum huiuſmodi pro firmiori illius ſubſiſtentia, inuiolabiliſque obſeruatione Apoſtolicæ noſtræ Confirmationis robore communiri: Nos, ſpecialem illi gratiam facere volentes, eúmque à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à Iure, vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectum præſentium dumtaxar conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutum fore cenſentes; ſupplicationibus dicti Siluij, eiuſdem Congregationis nomine, nobis ſuper hoc humiliter porrectis inclinati, Decretum præinſertum huiuſmodi cum omnibus in eo contentis Apoſtolica auctoritate tenore præſentium perpetuò approbamus, & confirmamus, illíque inuiolabilis Apoſtolicæ firmitatis robur adiicimus: ac omnes, & ſingulos tam iuris, quàm facti defectus, ſi qui deſuper quomodolibet interuenerint, ſupplemus: Decretum huiuſmodi, nec non præſentes Litteras valida, firma, & efficacia eſſe, & fore, ſuóſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, atque ita per quoſcumque Iudices Ordinarios, & Delegatos, etiam Cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, iudicari, & definiri debere: ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam, quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter, contigerit attentari, decernimus, & declaramus: Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Volumus autem quòd præſentium tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in Dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ eiſdem præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ apud S. Petrum ſub Anulo Piſcatoris, die 4. April. 1629. Pontificatus noſtri anno 6.

M. A. Maraldus.

Locus † Anuli Piſcatorij.

Eadem forma vtendi Baldachino præſcripta fuit Abbatibus noſtræ Congregationis Vallis Vmbroſæ

31. Maij

31. Maij 1629. Ac etiam Cæleſtinis 30. Iunij eiuſdem anni 1629. Et nuper de anno 1633. emanauit aliud Decretum eiuſdem Sacræ Rituum Congregationis, in quo præſcribitur Canonicis Regularibus Lateranen. eadem forma vtendi Baldachino in hunc qui ſequitur modum.

DECRETVM SACRÆ Rituum Congregationis.

Pro Canonicis Regularibus Lateranenſibus ſolemniter in Pontificali cum Baldachino celebrantibus.

REferente Eminentiſſimo, & Reuerendiſſimo D. Cardinali Cæſarino petitionem R.P.D. Marci Antonij Gentilis de Bononia, Abbatis Monaſterij B. Mariæ de Pace, & totius Congregationis Canonicorum Regularium Lateranenſium Procuratoris Generalis, circa vſum Baldachini pro Prælatis ſuæ Congregationis habentibus vſum mitræ, & baculi, quando ſolemniter celebrant in eorum propriis Eccleſiis: Sacra Rituum Congregatio cenſuit, licere Prælatis Congregationis Canonicorum Regularium Lateranenſium habentibus vſum mitræ, & baculi, quando ſolemniter celebratur, vti Pontificalibus cum Baldachino, & numero Miniſtrorum inſeruentium, hoc modo, & forma: Vt in tribus ad ſummum anni Feſtiuitatibus in poſterum ſolemniter celebrare poſſint in Pontificalibus, cum Baldachino, ſine auro tamen, & pompa, nec alius poſſint habere Miniſtros ſacris indumentis paratos, quàm duos Diaconos, & Presbyterum aſſiſtentes, vltra Diaconum, & Subdiaconum pro cantandis Euangelio, & Epiſtola; ac ſex alios Canonicos propriæ Congregationis, nempe duos cum Pluuialibus, duos cum Planetis, & duos cum Tunicellis, coloris tempori conuenientis: Item, quod non poſsint iidem Prælati vllo modo tenere Sedem Abbatialem fixam, & permanentem prope Altare, vt Sedes Epiſcopalis retineri ſolet; Minúſque liceat dictis ſex Canonicis, vt ſuprà paratis, ſedere in ſedibus Choralibus, vt ſecularium Canonicorum mos eſt, ſed ſedes pro Prælatis ſolemniter celebrantibus retineatur in Eccleſia, iis tantummodo diebus, quibus ipſi Prælati ſolemniter celebrant; Dictique ſex Canonici vt ſuprà parati, ſedere debeant loco congruo, iuxta Eccleſiarum conuenientem ſitum ſuper ſcabellis ad hunc effectum tunc appoſitis, panno laneo coopertis, Die 15. Ianuarij 1633.

C. Epiſcopus Portuen. Card. Pius.

Locus † Sigilli.

Iulius Roſpiglioſus Secr.

QVÆSITVM XI.

An Abbates, & alij Prælati inferiores habentes vſum Pontificalium, vtantur Pontificali Romano, & Cæremoniali Epiſcoporum.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, & alij Prælati inferiores habentes vſum Pontificalium debent vti Pontificali Romano, & Cæremoniali Epiſcoporum.*

2 *Pontificalia Abbatibus conceſſa ſunt ad decorem Eccleſiarum ſuarum.*

3 *Pontificale Romanum, & Cæremoniale Epiſcoporum reformauit Clemens VIII.*

EX his, quæ hactenus dicta ſunt, & inferiùs dicentur, ſatis reſoluta remanet propoſita dubitatio; ideo dicendum eſt, Abbates, & alios Prælatos inferiores, Pontificalium vſum habentes, debere vti Pontificali Rom. & Cæremoniali: ita affirmat Andreas Piſc. *in ſua eruditiſſima Praxi Cæremon. lib. 1. ſect. 9. num. 2.* quod etiam elicitur ex D. Victorino Totino Camaldulenſi *in ſuo Cæremon. rationali Eccleſiaſtico*, ſæpè, & præſertim *lib. 1. cap. 5. 6. 7. & ſeqq.* quibus locis Abbates ad Cæremoniale, & Pontificale ſemper remittit. 1

Probatur etiam in Miſſali Monaſtico auctoritate Pauli V. recognito, in Rubricis, pluribus in locis; & præſertim *in Rubrica de ingreſſu Sacerdotis ad Altare num. 6.* in illis verbis, *In Miſſa Pontificali omnia ſeruentur, vt in Pontificali, & Cæremoniali Romano ordinatur, cuius Pontificalis Ordinem Epiſcopus, ſiue Abbas vt ſupra, nunquam prætermittat.*

Confirmatur euidentiſſima ratione, nam ex eo, quòd Summi Pontifices Abbatibus Pontificalia conceſſerunt ad decorem Eccleſiarum ſuarum; Abbas *in cap. inter Monaſterium in fin. de re iud. cap. vt Apoſtolica, de priuil. in 6.* debebant etiam modum, & ritum eiſdem Abbatibus, circa huiuſmodi Pontificalia præſcribere, vt de facto conceſſerunt: cùm plurima Cæremonialia ante tempora Clementis VIII. circumferrentur, quibus poſtea Cæremonialibus ab eodem Clemente VIII. aboletis, & prohibitis propter rationabiles cauſas, ſicut habetur in eius Bulla, ſub Datum Romæ apud Sanctum Petrum, die 10. Februarij 1596. Pontificatus ſui 5. Nouum Pontificale ab eodem reſtitutum eſt, atque editum pro omnibus, & ſingulis vſum Pontificalium habentibus, & cæremoniis ſacris vtentibus, vt his præcipuè verbis eiuſdem Bullæ legimus. 2

Vt autem ipſius operis labor finem eum, ob quem eſt ſuſceptus, ſortiatur, vtque poſthac in omnibus, & ſingulis Eccleſiis vno eodemque modo cæremoniæ, & ritus Pontificales obſeruentur: Motu proprio, & ex certa Noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnia, & ſingula Pontificalia in hunc vſque diem in quibuſcunque terrarum Orbis partibus impreſſa, & approbata, & quibuſuis priuilegiis Apoſtolicis munita, & decretis, ac clauſulis roborata, per præſentes ſupprimimus, & abolemus, eorúmque vſum in poſterum vniuerſis Eccleſiis, Monaſteriis, Conuentibus, Militiis, Ordinibus, & locis, atque etiam

omnibus Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, & aliis Eccleſiarum Prælatis, cæteriſque omnibus, & ſingulis perſonis Eccleſiaſticis, ſecularibus, & Regularibus vtriuſque ſexus interdicimus, & prohibemus, & hoc Noſtrum Pontificale ſic reſtitutum, & reformatum in omnibus vniuerſi terrarum Orbis Eccleſiis, Monaſteriis, Ordinibus, & locis, etiam exemptis ſi quæ ſunt, recipi, & obſeruari præcipimus. Statuentes Pontificale prædictum nullo vnquam tempore in toto, vel in parte mutandum, vel ei aliquid addendum, aut omnino detrahendum eſſe: ac quoſcunque, qui Pontificalia munera exercere, vel aliàs, quæ in dicto Pontificali continentur facere, aut exequi debent, ad ea peragenda, & præſtanda, ex huius Pontificalis præſcripto, & ratione teneri: neminémque ex iis, quibus ea exercendi, & faciendi munus impoſitum eſt, niſi formulis, quæ hoc ipſo Pontificali continentur, ſeruatis, ſatisfacere poſſe. Omnibus igitur, & ſingulis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, & cæteris Eccleſiarum Prælatis, necnon aliis quibuſcunque perſonis Eccleſiaſticis, ſecularibus, & Regularibus vtriuſque ſexus, ad quas id ſpectat, præcipimus, & mandamus, vt omiſſis, quæ ſic ſuppreſſimus, & aboleuimus, ceteris omnibus Pontificalibus, hoc noſtrum in ſuis Eccleſiis, Monaſteriis, Conuentibus, Ordinibus, Militiis, Diœceſibus, & locis prædictis recipiant, illóque poſthac perpetuò vtantur, cæterum, &c.

Confirmatur ex alia Conſtitutione Clementis VIII. poſtmodum edita, quæ incipit. *Cùm nouiſſimè*, ſub Datum Romæ apud Sanctum Petrum die 14. Iulij, anno 1600. Pontificatus ſui 9. vbi manifeſtè idem Summus Pontifex præcipit cæremonias, & alios ritus Eccleſiaſticos ab eo determinatos, non ſolùm ab Epiſcopis, verùm etiam ab aliis Prælatis inferioribus obſeruari debere.

In qua Bulla aduertendum eſt, nequaquam prohiberi, & aboleri alia Cæremonialia antiqua dummodò præfato Cæremoniali Epiſcoporum ſint conformia.

DISPVTATIO XXII.

De vſu, & exercitio Pontificalium Abbatum, & Prælatorum inferiorum quoad Benedictionis munus exercendum.

QVÆS. I. An Abbas poſſit Eccleſiaſtica ornamenta benedicere.
II. An Abbas poſſit alienarum Eccleſiarum ornamenta benedicere.
III. An Abbas poſſit Corporalia benedicere.
IV. Qualia debeant eſſe ornamenta, & paramenta Eccleſiaſtica, ab Abbatibus benedicenda.
V. An Abbates poſſint benedicere Cruces, & ſacras Imagines, Libros, Arma, & Vexilla bellica.
VI. An Abbas poſſit Moniales Benedicere.
VII. Vtrùm Abbas poſſit Diaconiſſas ordinare.
VIII. An Abbas poſſit Abbatiſſas benedicere.
IX. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares primarium lapidem, in Eccleſiæ fundatione ponendum, Pontificali more benedicere poſſint.

QVÆSITVM I.

An Abbas poſſit Eccleſiaſtica ornamenta benedicere.

SVMMARIVM.

1 *Benedictio ſacrarum veſtium, & Eccleſiaſticorum ornamentorum eſt Ordinis, non iuriſdictionis.*
2 *Poteſt a Summo Pontifice hæc benedictio committi ſimplici Sacerdoti.*
3 *Abbates poſſunt ex conſuetudine veſtes ſacras, ac Pallas Altaris benedicere.*
4 *Conſuetudo ius diuinum mutare nequit.*
5 *An benedictio ſacrarum veſtium poſſit ex conſuetudine acquiri à ſimplici Sacerdote.*
6 *Abbates ſeculares, qui Pontificalibus vtuntur poſſunt benedicere ornamenta Eccleſiarum.*
7 *Poteſtas benedicendi veſtes ſacras, & alia Eccleſiaſtica ornamenta, extenditur ad Priores, & Vicarios Abbatum.*
8 *Abbas habens vſum Pontificalium intelligitur ornamenta Eccleſiaſtica poſſe benedicere.*

OMissis benedictionibus, quæ etiam ſimplicibus Sacerdotibus de iure communi conceſſæ ſunt, vt aquæ, aut panis, de quibus in Miſſali Romano; cùm ſupponamus Abbates eſſe Sacerdotes, ac per conſequens poſſe quidquid licet ſimplicibus Sacerdotibus; agemus in præſenti Diſputatione de iure ipſorum Abbatum, & Prælatorum quoad alia ſacramenta, vt ſunt benedictio ſacrarum veſtium, & ſimilium.

Vt autem ordinatè procedamus, explicandum proponimus in hoc primo Quæſito, vtrùm ij poſſint Eccleſiaſtica ornamenta ſuarum Abbatiarum benedicere.

Hæc autem benedictio iure ordinario Epiſcopis 1
conſecratis tantùm competit, cùm ſit Ordinis, non autem iuriſdictionis; quia in ea ſeruatur certa forma, & ſolemnitas verborum ad rem aliquam diuino cultui ſacrandam, ab Eccleſia tradita: poteſtas autem exercendi,

exetcendi ea quæ ſunt Ordinis, conſiſtit in certa forma verborum, per Eccleſiam tradita, Panormit. *in cap. aqua de conſecrat. Eccleſ.* Syluestr. *verb. benedictio, num. 3.*

2 Nihilominùs poteſt à Summo Pontifice committi ſimplici Preſbytero; quia cùm ſit immediatè ab Eccleſia inſtituta, per eiuſdem ſupremam poteſtatem eius miniſter deſignari poteſt.

Vnde aiunt communiter Doctores *in cap. Abbates de priuil. in 6. & in Clem. attendentes de ſtat. Monach.* magnam in hoc vim habere poſſe conſuetudinem, ad tradendam huiuſmodi poteſtatem; quia hæc poteſtas conferri poteſt per extrinſecum priuilegium

3 Propterea aſſerunt communiter, quòd Abbatibus ex conſuetudine licet ſacras veſtes, & Pallas Altaris benedicere, idem Syluest. *d. verb. benedictio, num. 5.* Suarez *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 30. num. 2.* quamuis enim ea, quæ conueniunt Epiſcopis ratione ſuæ conſecrationis ex iure diuino, (vt Chriſma conficere, & ſimilia) non poſſint conſuetudine acquiri, *cap. quanto, de conſuetud.* quia conſuetudo ius diui-

4 num mutare nequit; tamen (vt diximus) alia, quæ ipſis Epiſcopis competunt, & reſeruantur ex Eccleſiæ inſtitutione (vt benedictio ornamentorum Eccleſiaſticorum, de qua agimus) poſſunt per conſuetudi-

5 nem acquiri à ſimplici Sacerdote, vt bene notat, Suar. *d. cap. 30. n. 4.* ſed de hac re *in 2. Quæſ. huius Diſp.*

Hæc autem conſuetudo potiùs eſt ſignum conceſſionis à Summo Pontifice ſuper hoc eis factæ, quàm, quòd per eam huiuſmodi poteſtas tribuatur, cùm nullum ſit expreſſum ius, in quo dicatur, illam poſſe conſuetudine acquiri.

Vnde potiùs videtur fundari in priuilegiis antea ipſis Abbatibus conceſſis.

Idem videtur dicendum de Abbatibus ſæcularibus,

6 qui Pontificalibus Inſigniis vtuntur; poteſt enim eis non ex iure communi, ſed ex conſuetudine, vel priuilegio Eccleſiæ, ornamentorum benedictio competere, ſicut de Regularibus iam diximus per multa priuilegia, quæ habentur *in Compendio priuilegiorum, verb. benedictio.*

Notandum quòd hæc poteſtas, non ſolùm Abba-

7 tibus conceſſa eſt, verùm etiam extenditur ad Priores, & Vicarios ipſorum Abbatum, per priuilegium conceſſum Congregationi S Iuſtinæ ab Innoc. V I I I. anno Domini 1487.

Qui conceſſit Prioribus d. Ordinis, & Vicariis in abſentia Prioris, & cuilibet habenti principale regimen cuiuſcunque Monaſterij, poſſe benedicere Corporalia, veſtimenta, cæteráque ornamenta Eccleſiaſtica, ad cultum diuinum pertinentia, tam ſui Monaſterij, quàm etiam vndecunque ſint;

Ita refertur *in lib. priuil. d. Congregationis, fol. 132.*

8 Nouiſſimè S. Rituum Congregatio multis Abbatibus conceſſit priuilegia, vt poſſint ornamenta, & paramenta eccleſiaſtica benedicere, anno enim 1610. die 12. Iunij conceſſit Abbati de Murbach Principi Imperij nullius Diœceſis, & Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiectu eandem facultatem pro ſua Eccleſia, dummodo in illis benedictionibus vnctio non adhibeatur. Et anno 1606. die 18. Nouembris Abbati ſancti Petri de Monte Theolen. diœceſis dedit facultatem ornamenta ſacerdotalia benedicendi pro ſeruitio Monaſteriorum ſibi ſubiectorum cum eadem clauſula reſtrictiua. Et anno 1610. die 9. Octobris conceſſit Abbati Bredlenienſi Polonien. diœc. facultatem benedicendi paramenta eccleſiaſtica pro vſu Eccleſiarum Parochialium ſuæ Abbatiæ. Ita refert D. Meus Barboſa *de iure Eccleſiaſtico, lib 1. cap. 17. num. 61.* vbi fatetur ſe credere non eſſe neceſſarium in ſpecie Abbatibus concedendam eſſe facultatem benedicendi paramenta Eccleſiaſtica, ſed ſufficere in genere conceſſionem à Sede Apoſtolica emanantem pro exercitio Pontificalium; proferebat *ex declaratione quadam S. Congregationis Conc. Trid. ſupr. decretum ſeſſ. 23. c. 10* per hæc verba eiuſdem Congr. *Abbas qui eſt benedictus, vel qui ex priuilegio Sedis Apoſtolicæ habet, vt Pontificalia exercere poſſit ac ſi eſſet benedictus poteſt omnia ſacra benedicere; illis exceptis in quibus vnctio requiritur,* vt refert Suar. *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 30. num. 2.*

QVÆSITVM II.

An Abbas poſſit alienarum Eccleſiarum ornamenta benedicere.

SVMMARIVM.

1 *Abbates benedicere poſſunt ornamenta, tam ſuarum Eccleſiarum, quam vndecunque ad ſe venientia.*

2 *Decretum Sacræ Congregationis Rituum prohibentis Abbatibus benedicere ornamenta Eccleſiarum non ſibi ſubiectarum, recenſetur.*

3 *Sacerdotes ſimplices non poſſunt benedicere proprias veſtes, & ornamenta.*

4 *Epiſcopus an poſſit poteſtatem benedicendi ornamenta Eccleſiaſtica, ſimplici Sacerdoti delegare.*

PRima ſententia eſt Gemin. *in cap. Abbati, de priuileg. in 6.* quem refert Syluestr. *verb. benedictio, num. 5. dicentis*, Abbates ſolummodò ſui Monaſterij paramenta benedicere poſſe. Contrarium tamen eſt verius, & in praxi ita obſeruatur; quia Abbates de 1
conſuetudine paramenta non tantùm ſuarum Eccleſiarum, verùm etiam vndecunque ad ſe venientia, benedicere poſſunt, vt teſtatur Syluest. vbi ſuprà *num. 3.* & hanc eſſe multorum opinionem tenent Mirand. *in Man. Prelat. tom. 1 quæſt. 40. art. 3.* & Caſarub. *in addit. ad Comp. priuileg. Mendic.* & Roder. *quæſt. Reg. tom 1. quæſt. 19 art. 2.*

Præterea id hodie non eſt in controuerſia ponendum; clarè enim patet ex priuilegiis, Monachalibus Congregationibus elargitis, & præcipuè ex priuilegio Innocentij V I I I. Congregationi Caſinenſi, alias S. Iuſtinæ de Padua, conceſſo: vbi dicitur, quòd poſſint Abbates dictæ Congregationis benedicere Corporalia, veſtimenta, cæteráque ornamenta Eccleſiaſtica, tam ſui Monaſterij, quàm etiam vndecunque ſint.

Item idem Innocentius V I I I. conceſſit aliud priuilegium Ciſtercienſibus, vt Generalis, & quatuor præcipui Abbates poſſint Pallas Altaris, & omnia ornamenta Eccleſiaſtica benedicere.

Ex quibus infertur, quòd huiuſmodi poteſtas non limitatur ad ornamenta tantùm ſuorum Monaſteriorum, ſed ampliatur ad omnia ornamenta Eccleſiaſtica, vndequaque venientia. Qua quidem circumſcripta conſuetudine credo procedere Decretum Sacræ 2
Rituum Congregationis die 24. Auguſt. 1609. quo cauetur, Abbates, & alios Prælatos Regulares non poſſe benedicere paramenta Eccleſiarum, non ſibi ſubiectarum, vt refert Bartholom. Gauant. *in Comment. Rub. Miſſ. & Breu tom. 1. part. 4. tit. 19. de Rubr. Benedic. num. 22.* Vbi pariter affirmat ex ſententia Nauarri *conſil. 2. de conſecrat. Eccleſ.* Sacerdotes ſimplices non poſſe benedicere proprias veſtes. Ex quibus

bus reſoluendum eſt cum Sylueſtro *loc. cit. num.* 3. & Emmanuel Roderiq. *cit. quæſt.* 19 *art.* 2. & Mirand. *in d. Manual q* 4 *art.* 3. vbi viget conſuetudo poſſe Abbates vſum Pontificalium habentes benedicere ornamenta Eccleſiaſtica vndequaque ad ſe venientia.

4 Si quæras an Epiſcopus poſſit hanc facultatem ſimplici Sacerdoti delegare. Reſpondent Tabien. *verb Abbas, num.* 12. & Vgolin. *de Epiſcop. cap.* 32. *n.* 5. negatiuè: immo ſacra Rituum Congregatio ſæpè requiſita ab Epiſcopis, & à S. R. E. Cardinalibus, ob iuſtas cauſas in Eccleſiis propriis non reſidentibus, pro facultate delegandi, eam conceſſit, aliquando limitando perſonas in dignitate conſtitutas 14. Nouembris 1615. aliquando tempus ad 6. menſes 14. Martij 1616 & ſæpius tandem ſine limitatione 2. Maij 1619. & deinceps aliis eodem modo: ita refert idem Bartholom. Gauant. *loc. cit. num.* 23.

QVÆSITVM III.

An Abbas poſſit Corporalia benedicere.

SVMMARIVM.

1 *Corporalium benedictio de iure communi ad Epiſcopum ſpectat.*

2 *Abbates poſſunt Corporalia, tam de ſuo Ordine, quàm ſi aliunde ad eos deferantur, benedicere,* & num 3.

4 *Experientia eſt rerum magiſtra.*

1 Corporalium quoque benedictio, iure communi attento, Abbatibus interdicta eſt, per *can. conſulto, de conſecrat diſt.* 1. vbi ſtatuitur, vt Miſſæ ſacrificium conficiatur in Corporali lineo, ab Epiſcopo conſecrato.

Vnde Angel. *verb. benedictio, num.* 2. ait, ſe dubitare de huiuſmodi benedictione Corporalium, quæ licèt ſit verbalis, Epiſcopis tantùm reſeruata videtur, *ex d. cap. conſultò*, tamen poſſe per conſuetudinem Abbatibus competere, eo quia Epiſcopis, potiùs ratione dignitatis, quàm ordinis, reſeruata eſt. Et Syluest. *verb. benedictio, num.* 5. ait, Abbates huiuſmodi benedictionem præſcribere poſſe, cum ſine vnctione fiat.

2 Verùm dicendum eſt, poteſtatem benedicendi Corporalia, abſque controuerſia, eis competere hodie, non modò ex præſcriptione, ſed etiam ex quamplurimis priuilegiis à Sede Apoſtolica eis partim directè, & ſpecialiter, partim indirectè, & per communicationem conceſſis. Vtrumque habetur ex priuilegio. Innocentij VIII. Ioanni Abbati Ciſtercienſi, ac aliis quatuor Coabbatibus conceſſo anno 1489. 5 Idus Aprilis, Pontificatus ſui anno 5.

Prima pars, quoad conſuetudinem, probatur ex illis verbis.

Licèt Abbates prædeceſſores à tanto tempore citrà, cuius contrarij hominum memoria non extitit, præmiſſa omnia, ſeu maiorem partem facere conſueuerint.

Per quæ verba teſtatur Papa, id ex immemoriali conſuetudine anteà dd. Abbates facere potuiſſe.

Secunda pars, ſcilicet, quòd hoc eis liceat ex priuilegio, patet ex eodem indultu Innocentij VIII. his verbis.

Tibi, & ſucceſſoribus tuis, ac dictis Abbatibus aliorum quatuor Monaſteriorum prædictorum nunc, & pro tempore exiſtentibus, vt de cætero perpetuis futuris temporibus prædicta, & quæcunque alia veſtimenta, ac ornamenta Eccleſiaſtica (Corporalibus, &c. comprehenſis) in locis, & 3
domibus d. Ordinis benedicere, tam de ordine, quàm ſi ad vos aliunde nonnunquam deferantur, liberè, ac licitè poſſitis, ac poſſint, auctoritate Apoſtolica, & ex certa ſcientia, tenore preſentium, de ſpecialis dono gratiæ indulgemus.

Quod priuilegium non communicatum eſt omnibus Abbatibus, tam Monachalibus, quàm aliarum Congregationum, & adhuc durat, eſtque in viridi obſeruantia: nec dici poteſt, quòd non fuerit vſu receptum, cùm contrarium doceat experientia, quæ eſt 4
optima rerum magiſtra.

QVÆSITVM IV.

Qualia debeant eſſe ornamenta, & paramenta Eccleſiaſtica, quæ ab Abbatibus benedicenda ſunt.

SVMMARIVM.

1 *Veſtes ſacræ benedictionem amittunt, & iterum benedicendæ ſunt, quando ita franguntur, vt ad vſum, ad quem deſtinatæ fuerant, ampliùs aptæ non ſint.*

2 *Quid ſit faciendum, quando huiuſmodi veſtes ex vetuſtate eò deductæ ſunt, vt diuinis vſibus ampliùs inſeruire nequeant.*

3 *Veſtium ſacrarum ſignificationes, vide remiſſiuè.*

4 *Corporale, quid ſit, & ex qua materia confici debeat.*

5 *Amictus*
6 *Alba*
7 *Cingulum*
8 *Stola*
9 *Planeta*
10 *Corporale*
11 *Conopæum*
12 *Mappa*
13 *Pluuiale*
14 *Superpelliceum*
15 *Dalmatica*
16 *Tunicella.*

} *Quomodo, & qualiter fieri debent oſtenditur.*

Veſtes ſacræ benedictionem amittunt, & iterum 1
benedicendæ ſunt, quando ita ſcinduntur, aut franguntur, vt ampliùs ad vſum ad quem deſtinatæ fuerant, aptæ non ſint, aut ampliùs priorem figuram non retineant; aliàs formam benedictionis non amittunt; etiamſi aliqua pars, quæ benedicta non eſt, vnà cum filo prophano non benedicto aſſumatur, Angel. *verb. benedictio, num.* 3. Armilla *verb. benedicere, num.* 3. Azor. *inſtit. Moral. part.* 1. *lib.* 10. *cap.* 28 *quæſt.* 9. Vnde Stola facta de Planeta benedicta debet iterum benedici; quia eſt mutata forma quæ dabat eſſe rei; ac datur ad ipſam Stolam particularis benedictio, alia à benedictione, quæ data erat Planetæ; Ita Vgol. *de poteſt. Epiſcop. cap.* 32. §. 1. *num.* 6. D. Barboſ *de offic. & poteſtat. Epiſcop. part.* 2. *allegat.* 27. *num.* 45. ſubdentes, quòd ſi tales veſtes breuiores fiant; dummodò formam non mutent, noua benedictione non indigent. Si autem ex Stola Manipulus fiat, non erit iterum benedicendus; nam harum veſtium benedictiones non differunt, & longitudo, & breuitas veſtis formam non mutat, ſi veſtis apta ſit ad eos vſus, ad quos benedicta eſt; Ita Angel. *d. num* 3. Syluest. *verb. benedictio quæſt.* 6. Azor. *d. quæſt.* 9. *verſ. dubitabis, an Caſula,*

Si

2 Si autem eò ex vetuſtate deductæ ſint, vt ampliùs diuinis vſibus inſetuire nequeant, igne etunt combutendæ; quia non licet ea, quæ in ſactario fuetint, malè ttactari, ſed incendio vniuerſa ttadantut; cineres quoque eorum in Baptiſterium inferantur, vbi nullus tranſitum habeat, aut in pariete, aut in foſſis pauimentorum iactentut, ne introeuntium pedibus inquinentur; ita habetur *can. Altaru, de conſecr. diſt.* 1.

3 Quid autem ſingulæ hæ veſtes ſignificent, videatus Graff. *part.* 1. *dec aurear. lib.* 1. *cap.* 41. Suar. *tom.* 3. *in* 3. *part. diſp.* 82. *ſect.* 2. & 3. Bonac. *de Sacram diſt.* 8. *quæſt. vnic. punct.* 5. *num.* 43. *cum ſeqq.* Azot. *d. cap.* 38. *quæſt.* 8. *cum ſeqq.*

4 Corporale autem eſt pannum, in quo Sactum Chriſti Corpus teponitut, dum Miſſæ ſacrum conficitut: & dictum eſt Cotpotale; quia in eo teponitut, & continetur Corpus Domini: inde enim nomen accepit, quaſi Corporis Chriſti in Altari indumentum; & ideo eſſe debet de ſyndone munda, & de lino puro è terra procreato, atque contextu, non autem ex ſetico, purpura, aut alio panno, vel intincta tela, *can. conſulto omnium, de conſecrat. diſt.* 1. quia refett ſyndonem illam mundam, qua Chriſti Corpus inuolutum, in monumento conditum fuit, Azot. *d. cap.* 38. *quæſt.* 8. fotmam autem illius vide *inf. num.* 10.

5 Amictus è tenui tela ſit, longitudine cubitotum citcitet duotum, latitudine autem ſeſquicubitali, in duobus eius angulis antetioribus aſſuantur funiculi commodè longi, vt teuocati ante pectus queant, & cum iis fieri nodus poſſit. In medio Crux acu pingatut, vnciatum duarum, longè ab extremitate digitis duobus, in parte ſupetiori. Extremitates illius, prætetquàm ex ea parte, qua collum ambiunt, aliquo modeſto opete ornari poſſunt.

6 Alba è tela linea ſit, longè producta cubitos quatuot, latè ſexdecim, ac populo ampliùs citcumquaque pateat, manicas habeat longitudine ſeſquicubitali, hoc eſt, cubito cum dimidio, latitudine ab humetis penè cubitali, quæ vſque ad manus ſenſim anguſtiùs ducantur: in ſumma veſte, & in extremis manicis aliquid dumtaxat ſit acu paululum, ac tenniter elabotatum: nimius enim labor in his otnandis, vanitatem ſapit, & leuitatem.

7 Cingulum ex candido lino, vel cannabi tenui conficiatur, longitudine cubitorum citcitet ſeptem: capita eiuſdem globulis eiuſdem matetiæ inſerantut, filamentorum manipulis appěſis, quos floccos dicunt.

Manipulus tres Ctuces habere debet, & chordulas ad ligandum ſolidiores.

8 Stola cum Planeta colote ſimul, & materia congruat, longè cubitis citciter ſex, ita vt ptoducatur infra genua, latè autem vnciis ſex pateat; frangiæ vnciatum ttium ſint; & Ctuces tres in eadem Stola ponantut, vna nimirum in medio, aliæ vetò in patribus extremis; & vnaquæque Ctux ſit formæ quadratæ; Stolæ Sacetdotali nihil appendatur; Diaconali autem ab vttaque patte media, duo funiculi cum flocculis laciniatis connectantut.

9 Planeta more Romano (nam Ambroſiano eam deſcribunt Acta Mediolanen. Eccleſiæ) latè pateat cubitos circiter duos, longè tres: faſcia quæ vel aſſui ſolet, vel diſtingui in ipſamet Planeta, vt columnæ ſpeciem à tergo, & Crucis ante pectus effingat, lata erit vnciis octo ad minimum. Funiculi addantut, ſeu lineæ ſericæ in ea patte, qua pectus tegitur, ita oblongæ, vt teduci poſſint ante pectus, ad fitmandam Planetam, ne defluat à tergo.

10 Corporale è tela linea, & candida ſit, vt dictum eſt ſuptà *num.* 4. ac ſimplex item; ab oris antem acus opete ſimplici, punctim ſolùm tetortum ſit: longè autem vneias triginta ad minùs pateat, latè totidem ità vetù complicatum, vt nulla eius exttemitas appareat; Ctux acu pingi puteſt anterioti parte,

Purificatotium e tela, neque tenui, neque craſſa nimis, & ſimplici ſit acus opete confectum: latitudine vnciatum circitet octodecim ad minimum; longitudine totidem, nec vetò minùs, in medio Ctux parnula acu pingatut.

Conopæum Tabernaculi maioris Sanctiſſimæ Eucharistiæ, è materia nobiliori, vel alba ſemper, vel iuxtà colotem varium feſtorum à ſumma parte criſpatum, in fimbriis non anguſtè, ſed longè latiùs teſpondeat, & totum Tabernaculum tegat. In extremis oris habeat de mote otnatum laciniarum decore contextarum. 11

Mappæ Altaris ſuperiores è lino ſeu cannabi, ea ſint longitudine, vt ab vttoque Altaris latete profundius tribus digitis, quàm planum Bradellæ, demiſſæ ſint: nullæ ab vlla parte bambacio cæruleì, alteriúſue coloris elaboratæ ſint: latitudine vetò totam Altaris menſam contegant. Inferiores Mappæ totam ſaltem menſam cooperiant. 12

Mappæ pro communione adhibendæ, non ſupta ſcamna, ſeu Cancellos (horum enim longitudinem æquabunt) longè pateant cubitos tres, latè circitet duos: capita earum exotnati poterunt.

Crux in Altari collocanda, imaginem Crucifixi habeat, & præalta emineat candelabris, hinc inde poſitis.

Pluuiale ad imos vſque talos protenditut, longitudine cubitorum ttium, & vnciarum circiter ſex conſtans, & pro ſemicitculi ratione latè patens: à parte anteriori à ſummo ad extremum, hinc, & inde antiphrygio decoratur: à poſteriote patte caputium habeat ornatu autiphrygiato, qui anteriori teſpondeat: laciniæ verò, hoc eſt, frangiæ, Romano ritu, latiores eſſe debent circum caputium, bteuiores in oris Pluuialis extremis. Fibula anteriori connecti debet Pluuiale, additis binis, ſeu ternis vnciis, maioribus. Globuli laciniati pendentes à caputio non ſunt ampliùs in vſu Romani Cleri ſecularis. 13

Superpelliceum è tela potiùs tenui, manicis ita oblongis, vt criſpatæ, vſque ad digitos ſummos pertingant; quæ eſſe poſſunt cubitis citcitet duobus vel citca; latè autem patentibus in orbem citcitet cubitis quatuor: in ipſo ore potiùs forma ſit rotunda, quàm quadrata: à pectore nullo modo ſciſſum, aut diſſectum: longè ducatur infrà genua, ferè ad media crura, latè pateat ab extremis oris in ambitum cubitis circiter tredecim, ab humetis circiter octo: à nulla parte neque nimis affectatum, & artificioſi operis elegantia elaboratum; ab humetis præſertim non ſpecioſo attificij ornatu. 14

Dalmatica non reciſis manicis, ſed ad manum vſque protenſis, iiſdemque latè patentibus conficiatur; longa eſſe poteſt cubitis duobus, & vnciis ſexdecim; lata verò ab humeris cubito vno, & vnciis circitet quatuor; ab extremis oris vndique patens cubitis circiter quinque. 15

Tunicella Subdiaconalis ſimilis ſit Dalmaticæ Diaconali, de qua ſuprà; excepto, quòd anguſtiores debet habete manicas, 16

QVÆSITVM V.

An Abbates poſſint benedicere Cruces, & ſacras Imagines, Libros, Arma, & Vexilla bellica.

SVMMARIVM.

1 *Abbates poſſunt benedicere Cruces.*

2 *Abbates poſſunt benedicere Imagines, Libros, Arma, & Vexilla bellica.*

3 *Benedictiones aliquæ particulares perſonis particularibus conceduntur.*

1 QVod ſpectat ad Cruces, dicendum eſt, poſſe Abbates ex ſpeciali priuilegio eas benedicere, vt probatur ex quodam priuilegio viuæ vocis oraculo, à Iulio II. Abbati Sancti Æmiliani de la Cogolla conceſſo, quod refertur *in noua collect. Bullar.* Roderic. *Bulla 25. d. Pontific.* vbi inter alia ipſe Summus Pontifex conceſſit prædicto Abbati, vt poſſit Cruces benedicere.

Idem probatur ex alio priuilegio Pauli III. qui Priori Valliſcholarium, in Abbatialem dignitatem euecto, conceſſit amplum priuilegium exercendi Pontificalia, non ſolùm ea, quæ hucuſque in ſuperioribus Quæſitis dicta ſunt; ſed quamplura alia ſuo loco ponenda, in quo priuilegio particulariter Crucium benedictionem ei concedit; quod habetur apud Renat. Choppin. *in Monaſt. lib. 1. tit. 2. num.* 18.

2 Ex quo pariter habetur, poſſe prædictum Abbatem, ac alios cum eo communicantes, non ſolum Cruces, ſed etiam imagines, & libros benedicere; ibi enim hæc præciſa verba apponuntur, *Necnon veſtes, indumenta, ornamenta, & paramenta Eccleſiaſtica, etiam Sacerdotalia, Libros, Imagines, Cruces, &c. benedicere.* Quò verò ad Arma, & Vexilla, & alia ſimilia, ſentiendum eſt à fortiori, poſſe ab Abbate benedici, vt Romæ de Anno 1625. dum Pontificiæ militiæ ibi commorarentur, obſeruari vidi, & inter plura Vexilla, & Arma, quæ ab Abbatibus benedicta fuere, Vexillum Excellentiſſimi D. Ferdinandi Vrſini coram ingenti militum, & popoli multitudine ſolemniter benedixit in Eccleſia S. Praxedis de Vrbe, Reuerendiſſ. P. D. Horatius Morandius eiuſdem Eccleſiæ Abbas; nec abs re, ſeu otioſè factum fuiſſe credendum eſt, cùm hoc Abbatibus per viam communicationis licere colligatur ex priuilegio conceſſo abbati Sanctiſſimæ Trinitatis Cauen. Ordinis Sancti Patris Benedicti ab Vrbano II. anno 1092. 18. Kalend. Octobris, vbi conceſſit prædicto Abbati, & ſucceſſoribus canonicè promouendis, quòd omnia Pontificalia exercere valeant, quæ Epiſcopi in ſuis Diœceſibus facere poſſunt. *Sacrorum Ordinum collatione, Baſilicarum, & Altarium conſecratione, ac Chriſmatis confectione, dumtaxat exceptis*; & aliàs, vt in dicto priuilegio, quòd refertur à Roderic. *in nou. collect. priuileg. Apoſt. pro Regular. Bulla vnic ad. Pontificum.*
3 Aduertendum eſt aliquas Benedictiones particulares perſonis particularibus dumtaxat competere ex ſpeciali Sedis Apoſtolicæ priuilegio, vt v.g. Benedictio Corrigiæ Sanctæ Monicæ, & paniculorum S. Nicolai de Tolentino per hoc Decretum,

DECRETVM

Illuſtriſſimorum, & Reuerendiſſimorum Dominorum Cardinalium Negotiis Epiſcoporum, & Regularium præpoſitorum, pro Benedictione Corrigiæ S. Monicæ, & Paniculorum S. Nicolai de Tolentino, à Superioribus Ordinis tantùm facienda.

Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſimi Domini.

PRocurator Generalis Ordinis Eremitarum S. Auguſtini ſupplicat humiliter declarari, benedictionem, & diſtributionem Corrigiæ S. Monicæ, necnon Paniculorum S. Nicolai de Tolentino, Confraternitatibus Laicorum, etiamſi deuotionis, & non pro conſequendis Indulgentiis, cauſa fiant, ſed ad Ordinis præfati Superiores dumtaxat pertinere, iuxta Decretum aliàs editum, tenoris ſequentis.

[Conquerente apud S. C. Cardinalium negotiis Epiſcoporum, & Regularium præpoſitorum, Ordinis Eremitarum S. Auguſtini, Procuratore Generali, quaſdam Confraternitates Corrigiatas S. Monicæ eandem corrigiam, necnon Paniculos S. Nicolai de Tolentino, pro Indulgentiis, à Summis Pontificibus conceſſis, conſequendis, abſque eiuſdem Ordinis Superiorum licentia, benedicendi, ac diſtribuendi facultatem ſibi arrogare: Illuſtriſſimi præfatæ Sacr. Congr. Patres, benedictionem, & diſtributionem huiuſmodi, ad præfati Ordinis Superiores dumtaxat ſpectare, & pertinere, confraternitatibus verò, ne in præmiſſis ſe ingerant, inhibendum eſſe conſueuerunt. Romæ 30. Sept. 1622.]

Sacra Congregatio Cardinalium negociis Regularium præpoſita cenſuit, benedictionem, ac diſtributionem in præinſerto Decreto enunciatas ad prædicti Ordinis Superiores duntaxat pertinere, etiamſi eaſdem, vel aliquam earum fieri contigerit deuotionis cauſa, non autem pro indulgentiis conſequendis, ac propterea etiam hoc caſu eſſe inhibendum Confraternitatibus, ne in præmiſſis quoquomodo ſe ingerant. Romæ die 16. Iuly 1627.

L. Card. S. Sixti.

Locus † Sigilli.

P. Fagnanus Secr.

QVÆSITVM VI.

An Abbas poſſit Moniales benedicere.

SVMMARIVM.

1 *Monialium benedictio de iure ſolis Epiſcopis competit.*

2 *Abbates benedicere poſſunt Moniales, in quas Ordinariam iuriſdictionem habent. Et hoc ex priuilegio, non autem ex vi eorum muneris, & iuriſdictionis.*

3 *An poſſint hanc benedictionem ſimplici Sacerdoti demandare.*

VIdetur dicendum, quòd non. Nam Monialium benedictio de iure ſolis Epiſcopis competere videtur, ex textu *in can. perlectis 25. diſt. & can. quamuis 68. diſtinct.* notant Sbroz. *de Vicar. Epiſcop. lib. 2. quæſt. 8. num. 1.* Azor. *Inſtit. Moral. part. 1. lib. 12. quæſt. 6.* D. Auguſtin. Barboſ. *de offic. & poteſtat. Epiſcopi* 1

*Epiſcopi part.2. allegar.27. num.*51. Vgolin. *in ſimili tract. cap.*31. § 1. *num.*1. qui dicunt, ad Epiſcopum ſpectare, Moniales benedicere, ſeu velare. Quæ ſententia poteſt pluribus rationibus probari.

Primò: nam Reginæ temporales quando Regi, vel Magno Principi matrimonio copulantur, ſolent ab aliquo Magno Sacerdote præcipua aliqua dignitate, nimirum Cardinalitia, Patriarchali, aut ſaltem Epiſcopali inſignito, benedici; ergo à fortiori Moniales, quæ Summo Regum Regi Deo deſponſantur. Secundò probatur ex Concil. Carthaginen. relato *in can. ſi iubet* 26. *quæſt.*6. vbi interdicitur ſimplici Presbytero Virginum conſecratio, ſeu benedictio; & hæc poteſtas in ſolo Epiſcopo ibi ſupponitur, & *in can. deuotionis*, 20. *quæſt.*1. quod communiter ad hoc allegatur per Doctores, vt patet ex D.Thom. *in* 4. *diſt.*38. *quæſt.*1. *art.*5. Palud. *ibi quæſt.* 5. *art.*3. & D. Anton. 3.*part. tit* 2. *cap.*2. Syluest. *verbo, conſecratio Virginum quæſt.*2. *num.*3. & communem omnium ſententiam teſtatur Suarez *de Relig. tom.*4. *tract.*9. *lib.*1. *cap.*11. *num.*12. Rationem aſſignat D. Thom. *loc. cit.* quia hæc conſecratio eſt ſpiritualis quædam deſponſatio cum Chriſto, per quam repræſentatur deſponſatio ipſius Chriſti cum Eccleſia, quoad illius incorruptionem: ideò ſolus Epiſcopus cui Eccleſiæ cura cõmittitur, Virgines deſponſat, velando non ſibi, ſed Chriſto, quaſi ſponſi paranymphus.

2 Contrarium pluribus probare nititur Benedict. Bomact. *in ſuo libello de conſecr. Virg. cap.*4. vbi poſt multas rationes, per quas Epiſcopo benedictionem Monialium competere ex officio aſſerit, docet non ſolùm Abbates, ſed etiam Priores, Archipresbyteros & Præpoſitos poſſe Moniales, in quas iuriſdictionem Epiſcopalem habent, benedicere: quia hoc munus ad iuriſdictionis, non Ordinis poteſtatem ſpectat; & hoc probat experientia, quæ multis in locis, quaſi ab immemorabili tempore introducta eſt, vt Abbates, Præpoſiti, vel Archipresbyteri Monialibus, in quas poteſtatem iuriſdictionis exercent, benedictionis munus impendant. An autem hæc poteſtas eis competat ex priuilegio, ſiue ex conſuetudine, mihi incertum eſt; tamen conſuetudo iam à multo tempore introducta, neganda non eſt, quæ ex priuilegio, vel aliunde orta eſſe poteſt; ideo dicendum eſt Abbates habentes iuriſdictionem in Moniales, poſſe illas benedicere, & velare, quod ferè idem eſt, vt idem Bened. Bomact. *loc. cit.* & hoc probat experientia rerum magiſtra: Nam Camaldulen. Abbates Moniales ſibi ſubditas velant, & conſecrant; & huius functionis antiquitùs in tali Religione introductæ, vſque in hodiernum diem obſeruatæ, teſtis eſt B. Ambroſius Camaldulenſium Abbas Generalis *in quadam ſua Epiſtola manuſcript.* Idem dicendum eſt de Abbatibus noſtræ Congregationis, qui in pacifica poſſeſſione benedicendi Moniales ſibi ſubditas, hactenùs perſtiterunt, & perſiſtunt: quòd autem hæc poteſtas ipſis ex vi iuriſdictionis proueniat, non ſatis probo; hæc namque conſecratio eſt actus Ordinis Epiſcopalis, & non tantùm iuriſdictionis, quia conſiſtit in quadam forma per Eccleſiam tradita, tum etiam, quia in Pontificali Romano ſemper ſupponitur Epiſcopus tanquam ordinarius huius conſecrationis Miniſter; vnde Abbates, ac cæteri Epiſcopo inferiores Prælati, licèt iuriſdictione Epiſcopali potiantur, huiuſmodi actum exercere non poſſunt: quòd ſi aliqui Abbates, & Prælati hanc poteſtatem obtineant, ac tales conſecrationes efficiant, ad id eis ex ſpeciali Sedis Apoſtolicæ priuilegio conceſſum fuiſſe oportet, ſicut nonnullis Abbatibus datum eſſe teſtatur Suar. *d. cap.*11. *num.*12. *verſ. fin.* conſuetudo verò non erit cauſa huius poteſtatis, ſed erit ſignum conceſſionis à Summis Pontificibus factæ circa talem facultatem.

Infert ex hoc prædictus Benedictus Bomactheus, quòd cùm Abbates, & alij Regulares Prælati, & Præpoſiti, Archipresbyteri, & alij exempti, ex vi ſui muneris poſſint benedicere Moniales, in quas Ordinariam iuriſdictionem habent, poterunt conſequenter huiuſmodi benedictionem ſimplicibus Sacerdotibus delegare, videatur, *loc. cit. cap.*5. quæ illatio ex ſupradictis nullo modo ſubſiſtit, vt patet. 3

QVÆSITVM VII.

Vtrùm Abbas poſſit Diaconiſſas ordinare.

SVMMARIVM.

1 *Diaconiſſæ officium quid ſit, & an hodie ſit in vſu.*

2 *Diaconiſſas an Abbates ordinare poſſint.*

Officium Diaconiſſæ olim adipiſcebatur per ſpecialem benedictionem, ex qua tribuebatur poteſtas incipiendi horas in Choro, ac legendi Homilias, vel Euangelium ad Matutinas, quod aliis non licebat: & hæc Diaconiſſa non poterat ante annos quadraginta ordinari, vt habetur ex gloſſ. iunct. text. *in cap. Diaconiſſam* 27. *quæſt.*1. hodie verò prædicta ordinatio Diaconiſſatum non eſt amplius in vſu, nec expectatur ſupradicta ætas, nec datur eis velum diſtinctum, ſed omnes Virgines eodem die, quo recipiunt conſecrationem, ad Officium Diaconiſſatus ordinantur; iuxta formam in Pontificali Romano præſcriptam; idque conſtat ex vſu, & teſtatur Benedict. Bomact. *de mod. conſecran. Virg. cap.*3. *num.*3. *in fin. & cap.* 28. *etiam in fin.* 1

Igitur ſicut Abbates poſſunt Virgines conſecrare, poſſunt etiam eas ad illud officium ordinare: eſt enim eadem cæremonia, & fit eodem acto, quo fit Virginum conſecratio. Obiicies ex *cap.*1. 15. *quæſt.*3. vbi habetur, quòd mulieres non ſolùm ad Sacerdotium, ſed nec etiam ad Diaconatum prouehi poſſunt; ergo Moniales non poſſunt Diaconiſſæ ordinari. Reſpondeo *in d. cap* 1. loqui de Diaconatu, per quod imprimitur character, & tribuitur facultas legendi Euangelium in Miſſa, & ſalutandi Populum, ſolita ſalutatione, *Dominus vobiſcum.* Diaconatus autem, de quo in præſenti eſt ſermo, non comprehenditur inter ſacros Ordines, nec per eum character imprimitur; nec niſi facultatem Homilias, & Euangelia ad Matutinas legendi, & horas Canonicas inchoandi, tribuit, vt inquit gloſſ. *in d. cap. Diaconiſſam, & in can. Sanctimoniales* 23. *diſt.* 2

QVÆSITVM VIII.

An Abbas poſſit Abbatiſſas benedicere.

SVMMARIVM.

1 *An Abbatiſſa benedici debeant.*

2 *Abbatiſſas ſibi ſubiectas poteſt Abbas benedicere.*

3 *Abbatiſſa temporales an ſint benedicenda.*

4 *Electa, & confirmata in Abbatiſſam debet benedici; ſi huiuſmodi benedictionis eo in loco vſus vigeat.*

5 *Abbatiſſa benedicenda, vel non benedicenda ſunt, ex conſuetudine, ſpatio* 40. *annorum introducta.*

6 *Abbatiſſa, qua conuenit benedici, ſi infra annum à die ſua confirmationis, munus benedictionis non ſuſceperit, à ſuo iure cadit.*

7 *Electa, & confirmata in Abbatiſſam, ante benedictionem nuncupatur Abbatiſſa.*
8 *Abbatiſſa benedictio qualibet die fieri poteſt.*
9 *Abbatiſſa benedictio non poteſt iterari.*
10 *Monialis corrupta in Abbatiſſam electa non poteſt benedici.*
11 *Abbatiſſa quomodo benedicenda.*

1 PRo maiori intelligentia huius quæſiti videndum eſt prius, an Abbatiſſa egeat benedictione: nam fruſtrà quæreretur à quo poſſit benedici, niſi cognoſcatur, an egeat benedictione. Ad quam difficultatem reſpondetur, quòd *in Clem. attendentes de ſtat. Monach.* habetur, *vt quæuis ad regimen Abbatiarum aſſumpta, in Monaſteriis, in quibus Abbatiſſæ ſunt ſolitæ benedici, intra annum, à ſua confirmationis tempore computandum, munus benedictionis ſuſcipiant, alioquin à iure ſuo, niſi ſubſit cauſa rationabilis, prorſus ſe nouerint cecidiſſe.* Ex quibus infertur, quòd vbi non adeſt conſuetudo, Abbatiſſæ non ſunt benedicendæ; hæc autem conſuetudo, vt aduertit gloſſ. *in d. Clem. §. ſtatuimus, verb. ſolitæ*, poterit cognoſci: nam ſi conſtet, quòd per quadraginta annos ſit continuata benedictio, Abbatiſſa eget benedictione. Si autem per ſpatium eiuſdem temporis contrarium patere poterit, non erit benedicenda: ſi autem intra idem tempus conſtabit aliquas fuiſſe benedictas, aliquas verò non, liberum erit Abbatiſſis benedictionem ſuſcipere, vel non ſuſcipere; Ita Azor. *inſt. moral. part. 1. lib. 13. cap. 10. quæſt. 4.* His igitur præcognitis, *ex eadem Clementina* quæſiti explicatio elicietur: in ea enim dicitur, benedictionem Abbatiſſæ ſpectare ad eos, quibus de iure communi, vel ſpeciali eorum confirmatio competit. Confirmare autem Abbatiſſas, ſi exemptæ ſint, & Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiectæ, ad Romanum Pontificem, vel ad alium ab eo delegatum, pertinebit: ſi non ſint exemptæ, ſed ſub Epiſcopi iuriſdictione, & poteſtate: ab Epiſcopo erunt confirmandæ; ſi erunt exemptæ, ſed Monachorum Abbati ſubiectæ, ab ipſo Abbate confirmationem accipient. Ita Azor. *loc. cit. quæſt. 3.*

2 Ex his ergo ſequitur, quòd Abbatiſſæ exemptæ, & Abbatibus ſubiectæ, quæ per conſuetudinem ſolitæ ſunt benedictionem accipere, ab eiſdem Abbatibus erunt benedicendæ, Nec obſtat, quòd D. Auguſt. Barboſ. *de offic & poteſt. Epiſcop. part. 2. alleg 27. num. 51.* & alij dicant, ad Epiſcopum ſpectare benedictionem Abbatiſſarum; quoniam reſpondetur eſſe intelligendam de Abbatiſſis non exemptis, quæ ſub Epiſcopi poteſtate, & iuriſdictione ſunt poſitæ; non autem de aliis; aliter enim fruſtra eſſent exemptæ. Inſuper hoc habetur ex priuilegio expreſſo Innocentij VIII. ac etiam ex alio priuilegio Clementis etiam VIII. quæ retulimus *in Diſputatione de benedictione Abbatis.*

3 Eſt autem aduertendum, quod Abbatiſſæ temporales, illæ nempe, quæ non niſi ad triennium eliguntur, ex Conſtitutione Gregorij XIII. de anno 1583. kal. Ianuarij, non ſunt de iure benedicendæ, niſi Apoſtolica Sedes aliud expreſsè decernat, vel ſeruet contrarium. Nauarr. *conſ. 4. de Regular. in antiq. & conſil. 2. de ſtat. Monach. in nouis*, Stephan. Quaranta *in Summa Bullar. verb. Abbatiſſa, in fin.* & alij, quos refert, & ſequitur D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. part. 2. alleg. 27. num. 59.*

4 Electa igitur, & confirmata Abbatiſſa, debet benedici, ſi huiuſmodi benedictionis eo in loco vſus vigeat, quia vt ait Vital. *ſuper Clem. attendentes, §. ſtatuimus, de ſtat. Monach.* Abbatiſſa non eſt benedicenda, niſi hoc Monaſterij conſuetudo requirat; inſpiciendus ergo erit mos Conuentus, & Monaſterij, & ſi tali more ſeruato per annos quadraginta, pateat Abbatiſſas fuiſſe ſolitas benedici, vtique benedicenda erit, etiam ſi priùs contrarium ſeruatum fuerit, gloſſ. *in d. Clem. attendentes, de ſtat. Monach.* Azor. *inſtit. moral. part. 1. lib. 13. cap. 10. quæſt. 4.* Nauarr. *conſ. 2. An Abbatiſſa num. 1. de ſtat. Monach.*

Ex quo inferas Abbatiſſas benedicendas, vel non benedicendas eſſe ex conſuetudine, ſpatio quadraginta annorum introducta, gloſſ. & Card *in d. Clem. attendentes.* 5

Quòd ſi Abbatiſſa, quæ ex vi conſuetudinis ſui Monaſterij conſueuit benedici, infra annum à die ſuæ confirmationis, munus benedictionis non ſuſceperit, à ſuo iure prorsùs ſe nouerit cecidiſſe, *Clement. attendentes, §. ſtatuimus, de ſtat. Monach.* excuſatur tamen propter infirmitatem; ſi Diœceſanum ſæpius requiſierit; ſi vacat Sedes; ſi poſſeſſionem non habuit; ſi per eam non ſterit, gloſſ. & Card. *in d. Clem. attendentes, verbo, rationabilis, de ſtat. Monach.* 6

Petes, an electa, & confirmata Abbatiſſa, ante benedictionem poſſit nomine Abbatiſſæ nuncupari. Reſpondeo affirmatiuè. Gemin. *in cap. indemnitatibus, §. ſanè num. 4. de elect.* Ioan. de Anan. *cap. memminimus num. 5. de accuſat.* 7

Si petas iterum, quo die talis benedictio fieri poſſit. Reſpondeo, qualibet die, gloſſ. *in d. Clem. attendentes, § ſtatuimus, verbo benedici*, vbi Vital. *num. 6. de ſtat. Monach.* affirmat à ſolo Preſbytero conferri poſſe prædictam benedictionem. 8

Dices, potéſtne iterari talis benedictio Abbatiſſæ? 9
Reſpondeo cum gloſſ. & Card *in d. Clem. attendentes*,
nequaquam, quia benedictio illa eſt quaſi Sacramentum, & ad inſtar benedictionis nuptiarum, *cap. 1. & 3.*
de ſecundis nupt. Et ideo ita reſoluunt Nauarr. *d. conſ. 2.* 10
de ſtat. Monach. Azor. *d. lib. 13. cap. 10. ſub quæſt. 4.* Ludon. Mirand. *in tract. de Sacr. Monial. quæſt. 7. art. 7. concl. vnic. verſ. ſecundò probatur.*

Si ergo contingat Abbatiſſam eſſe benedicendam, aduertendum eſt, duos antiquitus fuiſſe modos, & ritus, eaſdem Abbatiſſas benedicendi; iuxta duo genera Abbatiſſarum, quòd aliæ ſunt Abbatiſſæ Canonicam vitam profitentes: aliæ verò Monaſticam; iuxta quæ genera Abbatiſſarum prædicti modi, & ritus benedicendi; vide apud D. Michaëlem Leonicum *in ſpeculo ſacrarum Cæremoniarum, verbo Abbatiſſa, §. benedictio Abbatiſſæ*, & in Pontificali Romano, nouus Ritus per Clem. VIII. inſtitutus, in tali functione, ſi fieri contingat, deſumatur. 11

QVÆSITVM IX.

Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares primarium lapidem in Eccleſiæ fundatione ponendum, Pontificali more benedicere poſſint.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia, priuſquam conſtruatur, fundamenti locus deſignandus eſt, & vbi Altare erigitur, Crux lignea eſt erigenda.*
2 *Lapidem primarium in Eccleſiæ fundatione ponere, ſpectat ad poteſtatem Ordinis.*
3 *Abbates non poſſunt iure Ordinario, ſed priuilegio, vel conſuetudine talem actum exercere.*

ANtequam Eccleſia aliqua conſtruatur, fundamenti locus, & arbitrium Prælati iudicio deſignari debet, & pridie lignea Crux in loco, vbi Altare erigendum eſt, figi debet; ſequenti die primarius lapis, cui impreſſa ſit Crux, in fundamento ponendus eſt, *can. nemo Eccleſiam, de conſecrat. diſt. 1.* 1

Hic

Digitized by Google

2 Hic autem actus abſque dubio eſt poteſtatis Ordinis; quia à nemine, qui ſaltem non ſit Sacerdos, exerceri poteſt, vt patet ex Pontificali, *rub. de benedictione, & impoſitione prim. lapid. pro Eccleſ. ædificand.* Tum quia in eo ſeruatur certa forma, & ſolemnitas ab Eccleſia tradita, vt conſtat ex Pontificali *loc. cit.* quod eſt ſignum aliquod, ſpectare ad poteſtatem Ordinis, vt ait Panormitan. *in cap. aqua, de conſecrat. Eccleſ. vel Altar.*

3 Non poſſunt Abbates iure ordinario hanc benedictionem præſtare, niſi eis id concedatur ex priuilegio, vel conſuetudine, quæ ſit ſignum conceſſionis à Superiore factæ. Huiuſmodi priuilegium conceſſum fuit Abbati S. Spiritus de Sulmona Generali totius Ordinis Cæleſtinorum a Cæleſtino V. eius Congregationis inſtitutore, quod refertur in alio priuilegio ab Eugenio IV. eidem Congregationi conceſſo, ſupradictum confirmante, anno Domini 1434. 5. Kal. Nouemb. Pontific. ſui anno 4. in hæc verba.

Liceat quoque (Pater Abbas) tibi, tuiſque ſucceſſoribus inter Fratres eiuſdem Ordinis, & aliis ad Miſſas veſtras conuenientibus, benedictionem ſolemnem facere, dummodo &c. ac vaſa, & alia paramenta ad cultum diuinum pertinentia, necnon in ædificandis Capellis, Eccleſiis, aut Hoſpitalibus Primum lapidem, & fundamenta Pontificali more benedicere auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium indulgemus.

Quam conceſſionem refert Roderic *in nona collect. Bullar. Apoſtolic. pro Regular. Bulla* 18. *eiuſd. Pontif.* & huiuſmodi vſus benedicendi lapides in ædificandis Capellis, Eccleſiis, aut aliis ſacris domibus, (de quarum ædificatione in 3. Tom.) inter Abbates præcipuè Regulares, maximè viget.

DISPVTATIO XXIII.

De vſu, & exercitio Pontificalium Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum quoad munus conſecrationis præſtandum.

QVÆS. I. An Abbas poſſit benedicere ea, in quibus interuenit Sacra Vnctio.

II. An Abbates poſſint conſecrare Calices, Patenas, Pixides & alia ſimilia Vaſa Eccleſiaſtica.

III. Qualia eſſe debeant Calix, & Patena, & alia Eccleſiaſtica Vaſa ab Abbate conſecranda, & quando cenſeantur amittere conſecrationem, itaut iterum conſecranda ſint.

IV. An Abbas poſſit conſecrare Altaria, & lapides deſeruientes ipſis Altaribus.

V. Vtrùm Abbas poſſit Altaria portatilia ad vſum aliarum Eccleſiarum, & piorum locorum, non ſolùm propriæ Congregationis, verùm etiam aliarum Eccleſiarum, & locorum non ſibi ſubiectorum, benedicere & conſecrare.

VI. An aliquid animaduertendum ſit ab Abbatibus circa Altarium conſecrationem.

VII. An Abbates poſſint Eccleſias conſecrare.

VIII. Ad quem ſpectet Abbatiales Eccleſias conſecrare.

IX. An Abbas poſſit Eccleſias, Cœmeteria, Capitula, & Oratoria propriæ Congregationis ſolemniter benedicere.

X. An Abbas poſſit Eccleſias pollutas reconciliare.

XI. Quibus modis Eccleſia intelligatur polluta.

XII. An Abbas poſſit Campanas conſecrare.

XIII. An Abbas poſſit conſecrare Calices, Altaria, Campanas, & benedicere Lapides, Pixides, & alia Vaſa Eccleſiaſtica ad vſum alienarum Eccleſiarum.

XIV. Vtrùm Abbas habens vſum Pontificalium, & illi ante centum annos, aut amplius conceſſum fuerit priuilegium v.g. conſecrandi, ſed præcedentes eius Abbates alioquin eo vſi non fuerint, poſſit tale priuilegium exercere; an verò per non vſum, cenſeatur amiſſum.

QVÆSITVM I.

An Abbas poſſit benedicere ea in quibus interuenit ſacra Vnctio.

SVMMARIVM.

1 *Abbates per vias, & Ciuitates, & coram Epiſcopo, non poſſunt populo benedicere.*

2 *Conſecratio eſt Ordinis Epiſcopalis, non iuriſdictionis.*

3 *Abbates nonnullas res, in quibus interuenit ſacra Vnctio benedicere poſſunt.*

4 *Conſecrandi poteſtas Abbatibus competere poteſt, tam ex priuilegio, quàm ex conſuetudine approbata à ſummo Pontifice.*

5 *Decretum memorabile pro benedictionibus in quibus interuenit ſacra Vnctio.*

CVM ſuperiùs probatum ſit in *Diſp. 21. Quæſ. 7. & 8.* Abbates poſſe ſolemniter populo benedicere, dicendum reſtat (antequam ad benedictionem, in qua interuenit Vnctio, deueniamus) Abbates non benedicere populo, regulariter loquendo, 1
niſi id eis Apoſtolicæ Sedis priuilegio ſpecialiter concedatur, Vital. *in Clem. Archiep. num. 8. de priuil.* & *in cap. Abbates de priuil. in 6.* Benedictio enim ſolemnis ſimplici Sacerdoti non competit, *cap. Eccleſ. 95. diſt.* Exceptis S. R. E. Cardinalibus, qui

ex antiquiſſima conſuetudine ſolemniter benedicere poſſunt, & conſequenter dicimus, quòd Abbates de iure communi nullam habent facultatem benedicendi ſolemniter, niſi id eis ab Apoſtolica Sede concedatur, vel ex longa conſuetudine huiuſmodi benedictionis munus acquiſierint, Card. *in Clem.* 1. §. *ſtatuimus de ſtatu Monach.* licèt Gemin. *d. cap. Abbates*, teneat contrarium; ſed loquitur ibi (vt opinor) de benedictione tantùm, quæ datur publicè per vias, & per Ciuitates, & Caſtra.

Benedictio ergo huiuſmodi per vias, & Ciuitates, & Caſtra, fieri non poteſt ab Abbate, niſi hoc ei expreſſo Sedis Apoſtolicæ priuilegio concedatur, *ex d. cap. Abbates, de priuileg. in 6.* & non poteſt acquiri talis benedictio ex conſuetudine, vt teſtatur Gemin. *in d. cap. Abbates, num. 5.* Vnde priuilegium conceſſum ſimpliciter Abbatibus ſolemniter benedicendi, debet reſtringi ad proprias Eccleſias, ſibi ſubiectas, *ex cap. de Monachis, de exceſſ. Prælat. in 6.* & gloſſ. *in d. cap. Abbates.* Præterea Sacra Rituum Congregatio *in vna nullius Prouinciæ Burgen. anno* 1609. *die* 24. *Auguſti*, declarauit, quòd licèt Abbas habeat vſum Mitræ, & Baculi, & ſolemniter populo benedicere poſſit; priuatam tamen benedictionem, more Epiſcoporum, per vias minimè dare poſſit.

Abbates coram Epiſcopo non poſſunt benedictionem ſolemniter elargiri, *cap. cùm miniſter, 26. quæſt. 6. cap. demque* 21. *diſt.* gloſſ. *in d. cap. Abbates.* Ideò Sacra Rituum Congregatio anno 1604. ad inſtantiam Epiſcopi Eugubin. declarauit, poſſe Abbatem Monaſterij S. Petri de Eugubio ſolemniter quidem celebrare, & in Pontificalibus populo benedicere, ſed non in præſentia Epiſcopi.

Eadem facultas benedicendi ſolemniter popolo, non ſolet concedi à Sede Apoſtolica, niſi Abbatibus habentibus vſum Mitræ, & aliorum Pontificalium, Specul. *de priuil. verſ. non eſt etiam, & verſ. ſequenti.* Ideò Sacra Rituum Congregatio *in vna Conſtantien. anno* 1604. *die* 20. *Martij*, Abbati qui vſum Baculi habebat, etiam Mitræ vſum conceſſit, cum facultate benedicendi ſolemniter: quaſi non poſſet eidem Abbati facultas ſolemniter benedicendi concedi, niſi priùs Pontificalium vſus concederetur. His additis.

Eſt multorum Doctorum ſententia, non licere Abbatibus conſecrationem vllam efficere, in qua Vnctio Chriſmatis requiritur.

2 Ratio eorum eſt, quia talis conſecratio eſt Ordinis Epiſcopalis, non iuriſdictionis. At ea, quæ ſunt Ordinis Epiſcopalis, non poſſunt aliis competere, etiam ex conſuetudine, vel præſcriptione, vt tenent Gemin. Franc. Anchar. & gloſſ. *in cap. Abbates, de priuileg. in 6.* Idem etiam videtur prohiberi per Sacram Congregationem Cardinalium, in quodam reſponſo ſuper Concil. Trident. *ſeſſ.* 23. *cap.* 10. quæ ſic ait. *Abbas, qui eſt benedictus, vel qui ex priuilegio Sedis Apoſtolicæ habet, vt Pontificalia exercere poſſit, ac ſi eſſet benedictus, poteſt omnia ſacra benedicere, illis exceptis, in quibus Vnctio requiritur*, vt refert Suar. *de Relig. tom.* 4 *tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 30. *num.* 2.

3 His tamen non obſtantibus, aſſerendum eſt Abbates, qui vtuntur Epiſcopalibus Inſigniis nonnullas conſecrationes (in quibus Vnctionis Chriſma neceſſarium eſt) efficere poſſe; quia hoc illis ex priuilegiis Sedis Apoſtolicæ conceditur, vt patebit ex conceſſionibus Summorum Pontificum inferiùs citandis.

Nec obſtat, quòd huiuſmodi conſecratio ſit Ordinis Epiſcopalis, & propterea non poſſit aliis competere, etiam præſcriptione, vel conſuetudine, vt
4 dicunt Gemin. & alij *ſuprà alleg.* quia (vt ipſimet aiunt) poteſt Abbatibus conuenire ex priuilegio Romani Pontificis. Vltra quod nonnulli tenent, quòd poſſet etiam eis competere ex conſuetudine; quando talis conſuetudo, vel eſt iure communi approbata, vel Summi Pontificis tacito conſenſu permiſſa, Azor. *inſtit. moral. part.* 1. *lib.* 8. *cap.* 7. *quæſt.* 2. allegans Card. *in Clem. attendentes, §. ſtatuimus, de ſtat. Monach.*

Eſſet quidem magni momenti ſupradicta reſponſio Sacræ Congregationis illuſtriſſimorum Cardinalium, contra noſtram Concluſionem, niſi eadem Sacra Congregatio poſtea declaraſſet, non impediti eoſdem Abbates, qui ſpecialibus ad id Summorum Pontificum priuilegiis gaudent, vti poſſe, ex Decreto eiuſdem Sacræ Congregationis Illuſtriſſimorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, in fauorem Monachorum Caſinenſium emanato, cuius tenor eſt.

DECRETVM

Sacræ Congregations Illuſtriſſimorum, ac RR. DD. S. R. E. Cardinalium, Sacroſancti Tridentini Concilij Interpretum.

Ad fauorem Monachorum Caſinenſium, ſuper Pontificalibus.

ILluſtriſſime, & Reuerendiſſime Domine, 5
fel. rec. Vrbanus Papa II. priuilegium conceſſit Abbati Sacri Monaſterij Sanctiſſimæ Trinitatis Cauen. Ordinis Sancti Benedicti quòd per Terras, & Caſtra ſua Eccleſias cum Cruce ſignare, & omnia alia Pontificalia exercere poſſet, quæ Epiſcopi in ſuis Diœceſ. facere poſſunt (ſacrorum Ordinum collatione, Baſilicarum, & Altarium conſecratione, ac Chriſmatis confectione dumtaxat exceptis) & aliàs vt in dicto priuilegio, ſub datum Salerni 18. kalend. Octobris, anno 1092.

Eugenius Papa IV. eius Motu proprio, ſub datum Florentiæ, anno Incarnationis 1442. 7. kalend. Iunij, inter alia, facultatem dedit Abbati Monaſterij, Sancti Pauli celebrandi Miſſas cum Mitra, & Anulo, Sandaliis, Tunica, Dalmatica, & conferendi Ordines Minores ſuis Monachis, & benedicendi indumenta, quæ ad vſum Altaris eiuſdem Monaſterij requirerentur.

Alexander VI. eius Motu proprio, ſub Datum Romæ, anno Incarnationis Dominicæ 1501. kalend April. confirmat omnia priuilegia dictæ Congregationis, & cuilibet Monaſterio illius, per Summos Pontifices conceſſa, & cuiuſlibet particularis Monaſterij priuilegia toti Congregationi, & eius particularibus Monaſteriis communia eſſe, & ad illa extendi debere voluit, & extendit.

De anno 1565. die 6. Iun. felic. record. Pius Papa IV. eidem Congregationi, vt ſinguli illius Abbates pro tempore exiſtentes, Baculo paſtorali, & Mitra Pontificali in

Eccleſiis

Eccleſiis Monaſteriorum, (in quibus pro tempore deputabuntur,) vti, ac benedictionem Pontificalem, poſt Diuina Officia Chriſti fidelibus inibi exiſtentibus elargiri, quoſcunque lapides marmoreos, & porphyricos, aut alios ad vſum Altarium portatilium aptos, pro vſu quorumcunque vtriuſque ſexus dictæ Congregationis Monaſteriorum, Prioratuum, Eccleſiarum, & aliorum piorum locorum, ſuper quibus ad Altaria intra clauſtra eorumdem Monaſteriorum, & Prioratuum, ſeu ſeptas Eccleſiarum, & piorum locorum huiuſmodi dumtaxat, Miſſæ celebrari poſſint, conſecrare, & benedicere, Ordinariorum locorum licentia deſuper minimè requiſita, liberè, & licitè valeant, plenam, & liberam licentiam, & facultatem, Apoſtolica auctoritate conceſſit.

Et ſemper Abbates Congregationis huiuſmodi, liberè Mitra, & Baculo paſtorali vſi fuerunt, Calices, Altaria in quibus vnctio requiritur, paramenta, Lapides conſecrarunt, & benedixerunt, Minores Ordines ſuis ſubditis contulerunt, & alia Pontificalia exercuerunt, & in tali poſſeſſione ſemper extiterunt, & de præſenti ſunt, vigore ſupradictorum, & aliorum priuilegiorum.

Modò à nonnullis nimis ſcrupuloſis viris dubitari contigit, an Abbates prædicti conſecrationem, & benedictionem ſupradictam facere, & Pontificalia exercere poſſint, ſub prætextu aſſertæ reſolutionis huius Sacræ Congregationis declaran. quòd Abbates benedicti non ſe ingerant in benedictionibus, in quibus vnctio requiritur.

Ad tollen. omnem difficultatem Procurator Generalis dictæ Congregationis humiliter ſupplicat DD. VV. Illuſtriſſimis, & Reuerendiſſimis, quatenus dignentur declarare ipſis Abbatibus, ſtantibus dictis priuilegiis confirmatis, & approbatis, quorum Summarium datur, ac de nouo conceſſis ſucceſſiuis temporibus, etiam à Clemente VIII. fel. rec. facultatem prædictam benedicendi, conſecrandi, Baculum, & Mitram deferendi, & alia Pontificalia exercen. competiiſſe, & competere, non obſtan. ſupradicto decreto, quodquidem non comprehendit Abbates Caſinen. vt ſuprà priuilegiatos; ſed tantùm Abbates ſeculares benedictos, qui non gaudent iſtis priuilegiis, ſed tantùm habent, quod illis ius commune concedit, &c.

Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum, declarauit deciſionem à ſe aliàs editam, quòd Abbates vtcunque benedicti, benedicere non poſſunt ea, in quibus vnctio requiritur, non obſtare quominùs iidem munus prædictæ benedictionis, quoad ea, in quibus vnctio requiritur, impendere queant, ſi ſpecialibus Sedis Apoſtolicæ priuilegiis, quibus idem Concilium nequàm derogat, muniti fuerint. Datum die 10. Septembris, 1614.

P. Cardinalis Arigon.

Hoc decretum ſupradictum nouiſſimè relatum fuit à Domino meo Aug. Barb. *de iur. Eccl. lib. 1. cap. 17. num. 64.* vbi opinioni meæ adhærens dicit, quod abſque ſpeciali priuilegio Abbates non poterunt conſecrare Calices, Patenas, Pixides, & alia ſimilia vaſa Eccleſiaſtica, nec non Altaria, & Lapides deſeruientes ipſis Altaribus, & Campanas, ac omnia alia, in quarum conſecratione requiritur vnctio Chriſmatis: nam dicit ipſe Barb. *videmus aliquibus Abbatibus ſpecialia priuilegia ad hæc, vel eorum aliqua conſecranda per ſummos Pontifices conceſſa*, quæ refert Tamburinius *de iur. Abbat. tom. 1. diſput. 23. q. 2. vſque ad 24.*

QVÆSITVM II.

An Abbates poſſint conſecrare Calices, Patenas, Pixides, & alia ſimilia Vaſa Eccleſiaſtica.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia, quibus conceſſum eſt, vt Abbates poſſint Calices, Patenas, Pixides, & alia ſimilia Vaſa Eccleſiaſtica conſecrare, recenſentur.*

2 *Abbates communicantes in priuilegiis conſecrandi Calices, Patenas, & alia Vaſa Eccleſiaſtica, poſſunt conſecrare prædictos Calices, & Patenas, & eadem Vaſa.*

3 *Abbates Regulares non benedicti gaudent iiſdem priuilegiis, quibus fruuntur Abbates benedicti.*

VIſum eſt, non prohiberi Abbates Regulares habentes ius exercendi Pontificalia, & iuriſdictionem Epiſcopalem, ſeu quaſi, efficere conſecrationem, in qua Sacra Chriſmatis vnctio interuenire debet: ſi id ex ſpecialibus Sedis Apoſtolicæ priuilegiis obtineant. Nunc videndum eſt, vtrùm huiuſmodi priuilegiis gaudeant; & conſequenter an poſſint conſecrare Calices, Patenas, Pixides, & alia ſimilia Vaſa Eccleſiaſtica, in quorum conſecratione requiritur vnctio Chriſmatis. Cui dubitationi ſatisfacimus 1
dicendo, quòd Vrbanus Papa II. conceſſit priuilegium Abbati Sacri Monaſterij Sanctiſſimæ Trinitatis Cauen. Ordinis S. Benedicti, quòd poſſet per Terras, & Caſtra ſua Eccleſias ædificare, cum Cruce ſignare, & omnia alia Pontificalia exercere, quæ Epiſcopi in ſuis Diœceſibus facere poſſunt, (Sacrorum Ordinum collatione, Baſilicarum, & Altarium conſecratione, ac Chriſmatis confectione, dumtaxat exceptis) & aliàs, vt in dicto priuilegio, ſub Datum Salerni 18. Kal. Octobris, anno 1092. quod à Roderico, ſed mendoſum, refertur in *noua Collect. Bullar. Apoſtolicarum pro Regularibus. Bulla vnica* dicti Pontificis, & Paulus III. Pontifex Maximus, anno Domini 1539. 13. Maij, conceſſit Abbati Valliſcholarium in Gallia, & eius ſucceſſoribus, vt Mitra, Anulo, Baculo paſtorali; & quibuſvis aliis Pontificalibus Inſigniis vti, necnon veſtes, indumenta, & paramenta Eccleſiaſtica, etiam Sacerdotalia, Libros, Imagines, Cruces, Campanas, Calices, Vaſa, & Tabernacula quæcunque prædicti erecti Monaſterij, ac Prioratuum, & Membrorum, & Eccleſiarum illi ſubiectarum, ac Altaria illorum benedicere, liberè, & licitè valeant; vt habetur apud Renatum Chopp. *in Monaſt. lib. 2. tit. 2. num. 18.*

Item Innocentius VIII. priuilegio conceſſo, anno Dominicæ Incarnationis 1489. ad petitionem 2

Ioannis Abbatis Ciſtercij conceſſit illi, & quatuor aliis Coabbatibus tunc, & pro tempore exiſtentibus, vt de cætero perpetuis futuris temporibus, quæcunque veſtimenta, ac ornamenta Eccleſiaſtica, Corporalia, Vaſculáque ad reponendam Sacram Euchariſtiam, in locis, & domibus dicti Ordinis benedicere, & Calices conſecrare, tam de dicto Ordine, quàm ſi ad eos aliundè nonnunquam deferantur, valeant, & poſſint; extat in *libro priuileg. dicti Ordinis Ciſterc.* quod refertur etiam à Roder. *in noua Collect. Bullar. Apoſt.pro Regular Bull* 5. dicti Pontificis, & à Ludouico Miranda *in Manual. Prælat. tom.* 2. *quæſt.* 40. *art.*4. vbi aduertit, quòd eodem priuilegio non poſſunt frui aliæ Religiones, etiam communicationis priuilegium obtinentes: adducens hanc rationem; quia ipſi Abbates ſunt benedicti, & in ſuis Abbatiis, & Monaſteriis habent iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, quod (vt ipſe dicit) non procedit de Abbatibus Congregationum Monaſticarum habentibus communicationem priuilegiorum; quod videtur falſum; quia in ipſis militat eadem ratio, vt per ea, quæ in *Diſput.*17. per totam, manifeſtiſſimè conſtat; habent enim iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem in ſuos ſubditos, licèt non ſint benedicti: quia gaudent eiſdem priuilegiis, ac ſi benedicerentur, vt diximus latè in *Diſputatione, de benedictione Abbatis.*

Prætereà adeſt aliud priuilegium, viuæ vocis oraculo conceſſum à Iulio II. Abbati Monaſterij Sancti Æmiliani de la Cogolla Ordinis Sancti Benedicti Valliſoleti, per quod conceſſit moderno Abbati dicti Monaſterij, qui triennalis exiſtit, & illi, qui perpetuis futuris temporibus erit, vt Corporalia, Patenas, Calices, Cruces, & alia Eccleſiaſtica ornamenta, iuxta formam S.Romanæ Eccleſiæ fieri ſolitam, benedicere liberè, & licitè poſſit, & valeat; vt habetur in *noua Collect. priuileg.* Rodet. *Bulla* 25. dicti Pontificis.

His, & nonnullis aliis priuilegiis gaudent Regulares Abbates, qui tum directè per ſpeciales Summorum Pontificum conceſſiones, tum indirectè per communicationem, prædictum munus conſecrationis exercere poſſunt.

Et Sacra Congregatio Eminentiſſimorum DD. Cardinalium Concilij Tridentini interpretum die 5. Aprilis 1620. pro Abbatibus Caſſinenſibus cenſuit eos vigore ſuorum priuilegiorum, poſſe in locis eorum iuriſdictioni ſubiectis, Campanas, & Calices conſecrare, vt in Decreto ſequenti.

DECRETVM.

ILluſtriſſime, & Reuerendiſſime Domine, Fuit aliàs ab hac Sacra Congregatione declaratum, licere Abbatibus Congregationis Caſinen. benedicere etiam ea in quibus vnctio requiritur, ſi ſpecialibus Sedis Apoſtolicæ priuilegiis reperiantur muniti, non obſtante declaratione olim facta, quòd Abbates Benedicti non ſe ingererent in huiuſmodi benedictionibus.

Et cùm hodie contradicente D. Epiſcopo Patauino contingat dubitari, An Abbati Venet. Monaſterij S. Iuſtinæ de Padua liceat benedicere Campanas, & Calices, propterea hac de re exhibet inter alia priuilegium fel. rec. Vrbani Papæ II. ab aliis Summis Pontificibus approbatum, & confirmatum, Quo quidem priuilegio Abbates dictæ Congregationis ſemper abſque vlla contradictione vſi ſunt in benedicendo Calices, & Campanas.

Quare pro parte Abbatis ſupplicatur per hanc Sacram Congregationem declarari, An eis competat facultas prædicta benedicendi Campanas, & Calices.

Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum cenſuit, Abbates Congregationis Caſſinenſis vti hac in parte Sedis Apoſtolicæ priuilegiis munitos, poſſe vtique in locis eorum iuriſdictioni ſubiectis Campanas, & Calices benedicere, die 5. Aprilis 1620.

R. Card. Vbaldinus.

QVÆSITVM III.

Qualia eſſe debeant Calix, & Patena, & alia Eccleſiaſtica Vaſa ab Abbate conſecranda, & quando cenſeantur amittere conſecrationem; itaut iterum conſecrari debeant.

SVMMARIVM.

1 *Calix cum Patena, ex qua materia eſſe debeant.*
2 *Calix cum Patena conſecratus eſſe debet, ac Chriſmate perunctus.*
3 *Calix, & Patena quando cenſeantur conſecrationem amittere,* & num. 5. & 6.
4 *Calix, & Patena conſecrantur propter contactum Corporis, & Sanguinis Domini noſtri.*
7 *Pixis, non eſt neceſſarium, vt ſacra Chriſmatis Vnctione conſecretur, & ex qua materia eſſe debeat.*

AGens de conſecratione Calicis, Patenæ, & aliorum Eccleſiaſticorum Vaſorum ab Abbatibus præſtanda, hic neceſſariò circa eadem Vaſa, multa ab eiſdem Abbatibus notanda ſunt. 1

Primò. Notandum eſt, quòd Calix cum Patena non debet eſſe de ære, aut auricalco, aut cupro; quia hæc propter æruginem vomitum prouocarent; nec ex ligno propter poros, ne ſanguis ſubintret; nec ex vitro, vel cryſtallo, propter fragilitatem; nec ex lapide, propter ineptitudinem, *can. vaſa, & can. vt Calix, de conſecrat. diſt.* 1. vbi ſtatuitur. Vt Calix Domini cum Patena, ſi non ex auro omninò, tamen ex argento fiat: ſi autem tam pauper eſt Sacerdos, ſaltem ſtamneum Calicem habeat. De ære autem, vel auricalco Calix non fiat, ne ob vini virtutem æruginem faciat, pariterque ad vomitum prouocet.

Nullus autem in ligneo, aut vitreo Calice præſumat Miſſam celebrare; videatur etiam ibi gloſſ.

Debet inſuper Calix cum Patena eſſe conſecratus, ac Chriſmate perunctus, *cap.*1. *de Sacramen. non iter.* Sylu. *verb. Miſſa, q.* 2. & alij. 2

Secundò. Notandum, conſecrationem amittere, cùm ita notabiliter franguntur, vt ad vſum præfixum deſeruire nequeant, vt tradit Vaſq. 3. *par. diſp.* 233. *cap* 4 *num.*4. 3

Amittunt etiam conſecrationem hæc vaſa, ſi cùm ſunt inaurata, & vſu aurum conteritur, poſtea iterum deaurantur, quoad illam ſuperficiem, quæ tangit corpus, & ſanguinem Chriſti; quia qui mutat, vel addit materiam, nouum opus videtur facere, *l.*1. *§. opus nouũ, ff. de nou. oper. nunc.* Tum quia eſt alia ſuperficies,

&

& antiqua eſſe deſiit; & Calicis,ac Patenæ conſecratio in ſuperficie conſiſtit.

4 Tum etiam, quia Calix, & Patena conſecrantur præcipuè propter Corporis, & Sanguinis Chriſti contactum; cùm autem de nouo auro regantur, contactus non poteſt fieri in parte conſecrata: quia aurum additum non eſt conſecratum. Ita tenent Sylu. Angel. Armill. Roſell. Tabien. *in verb. Calix*, quos refert, & ſequitur Azor. *Inſtitut. moral. par.* 1. *lib.* 10. *cap.* 28. *quæſt.* 4. *& par.* 2. *lib.* 9. *cap.* 7. *q.* 3. Barthol. ab Angel. *dialog.* 5. *de Miſſis*, §. 324. Roder. *in Summ. tom.* 1. *cap.* 249. *num.* 21. Suar. *tom.* 3 *diſput.* 81. *ſect.* 7. §. *alia autem forma, verſ. ſolet verò.* Reginald. *in prax. for. pœnit. lib.* 29. *num.* 199. Vgolin. *de poteſt. Epiſc. cap.* 31. *num.* 3. *verſ.* 2. D. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. par.* 2. *allegat.* 27. *num.* 38. Contra Emanuelem Sà, *in aphoriſm. verb. Calix*, Sylu. *de benef. part.* 1. *quæſt.* 5. *num.* 99. Ægid. de Coninch. *de Sacrament. quæſt.* 83. *artic.* 3. *dub.* 3. *num.* 246.

5 Notandum tertiò, quòd ſi Calix argenteus aoro tectus paulatim aurum amittit ob quotidianum vſom, quo ipſum aurum conteritur, conſecratione non priuatur; nam antequàm penitùs aurum decidat, conſecratio reficitur, ſi reſtauratur; pars etenim conſecrata, tanquam magis digna, trahit ad ſe partem non conſecratam, denuò appoſitam, minùs dignam. Vel aurum totum deperditur; & tunc Calix conſecrationem amittit; nam antequam pars auri apponeretur, totum aurum euanuit. Ita Sylu. Angel. Armill. Tabien. *in verb. Calix*, quos refert, & ſequitur Azor. *d. cap.* 28. *q.* 6.

6 Notandum quartò, quòd conſecratio Calicis amittitur per aliquos ictus, qui ſolent ab Aurifice infigi, vt tenent Armilla *in verb. Calix*, *num.* 4. Barthol. ab Angel. *dialog.* 5. *de Miſſa*, §. 323. & Azor. *loco proximè cit. quæſt.* 5.

Retinet etiam ſotmam conſecrationis, quoties ſeparatio fit abſque fractiooe. Vt quando Calix ita eſt à principio elaboratus, vt eius cuppa à pede ſeparari, & iterùm coniungi facilè qoeat. Aliter eſſet dicendum, ſi cuppæ ſeparatio fieret cum fractione; quia io eo caſu, Calix non eſt aptus ad vſum ad quem fuerat fabricatus: cùm amittat ſuam formam, & figuram. Ita Henriq *in Summ. lib.* 9. *cap.* 28. *num.* 2. *lit. N.* Barthol. ab Angel. *dict. dialog.* 5. *de Miſſis*, §. 326. Suar. *d. ſect.* 7. *verſ. rurſus inquiri poteſt*, Nugn. *q.* 83. *artic.* 3. *dub.* 4. Coninch. *de Sacrament. q.* 83. *artic.* 3. *lib.* 3. *num.* 248. Azor. *dict. par.* 1. *lib.* 10. *cap.* 28. *quæſt.* 7. & alij, qoos refert, & ſequitur idem D. Barboſ. *dict. allegat.* 27. *num.* 40.

7 Pixis, ſeu vas, in quo Chriſti Corpus pro communicaturis conſeruatur, ex congruentia debet eſſe conſecratum; præcipuè ſi poſtulat loci conſuetudo, Suar. *dict. ſect.* 7. §. 3. obiter inquiri poteſt, paulò ante finem, Reginal. *d. lib.* 29. *n.* 201. Barboſ. *d. alleg.* 27. *n.* 41.

Non eſt autem neceſſariom, illud Chriſmatis vnctione conſecrari; quia in Pontificali Romaoo tantùm ponitur ſimplex illius benedictio. Conuenit aotem, vt fiat ex eadem materia, ex qua Calicem, & Patenam fieri, ius præcipit; nempe ex auro, vel argeoto, vel ob paupertatem, ex ſtamno; ita Suar. & Reginal. *loc. cit.*

Ex quibus probatum, & oſtenſum reſtat, quid de aliis Eccleſiaſticis vaſibus dici poſſet.

QVÆSITVM IV.

An Abbas poſſit conſecrare Altaria, & lapides deſeruientes ipſis Altaribus.

SVMMARIVM.

1 *Altare aliud fixum, aliud portatile.*

2 *Altarium conſecratio de iure communi ad Epiſcopum ſpectat.*

3 *Abbates ex priuilegio poſſunt Altaria, tam portatilia, quam fixa conſecrare.*

ANtequam huius Quæſiti reſolutionem tradamus, operæpretiom erit videre, quotoplex ſit Altare, quod eſt duplex; aliud ſtabile, ſeu fixum, aliud portatile, quòd in iure *viaticum* appellatur, *cap. vlt. de priuileg. in* 6. *& cap. concedimus, de conſecrat. diſt.* 1. 1

Altare ſtabile, ſeu fixum, dicitur tota menſa, in qua integrum ſacrificium fit. Portatile verò, dicitur paruus ille lapis, qui Ara appellatur, & habet foramen cum conſecratione, & ſigno ſuperpoſito, & facilè de loco ad locum moueri poteſt.

His ſuppoſitis, eſt ſententia communis Doctorum, ad Epiſcopum ſpectare Altarium conſecrationem; 2 quia de iure communi nullus alius præter Epiſcopum poteſt hanc conſecrationem efficere; *can. nullus Presbyter*, 2. *& can. concedimus, de conſecratione, diſt.* 1. notant Azor. *Inſtit. Moral. tom.* 1. *lib.* 10. *cap.* 27. *q.* 3. Suar. *tom.* 3. *diſput.* 81. *ſect.* 5. §. 3. additur Reginald. *in prax. for. pœnit. lib.* 29. *num.* 190. D. Barboſ. 2. *part. de offic. & poteſt. Epiſc. alleg.* 27. *num.* 13. & communiter Doctores; quæ quidem ſeoteotia veriſſima eſt de iure communi.

Dixi, *de iure communi*, quia ex priuilegio Sedis Apoſtolicæ poſſunt vtique Abbates Altaria benedicere, & conſecrare, quod eſt extra controuerſiam, vt habetur in *Rubric. Miſſal. Monaſtic. de præparat. Altar. & ornament.* 20.

Ideo iure priuilegiorum poſſunt vtiqoe Abbates, 3 priuilegium ad hoc habentes (vt multi de facto habeot) Altarium conſecrationem efficere; & non ſolùm Altaria parua portatilia, verùm etiam totom Altare fixum, ſeu menſam benedicere. Quoad Altare portatile patet ex priuilegio Pij IV. Qui anno 1565. die 6. Ionij, Pontificatus verò 6. conceſſit Congregationi Caſioen. vt ſinguli illius Abbates pro tempore exiſtentes, Pontificalibus non ſolùm vterentor Inſignibus, & ornameotis: verùm etiam, vt quoſcunque lapides marmoreos, porphyticos, aot alios ad vſum Altariom portatilium; pro vſu quotumcunque vtriuſque ſexus dictæ Congregationis Monaſteriorum, & aliorum piorum locorum, conſecrare, & benedicere poſſint, Ordinariorum locorum facultate minimè requiſita. Cuius diplomatis verba ſunt.

Cùm in diuerſis Monaſteriis, necnon locis Regularibus veſtræ Congregationis Caſinen. (aliàs Sanctæ Iuſtinæ de Padua) diuerſa Altaria, Capellæ, Capellaniæ, & alia pia loca in dies erigantur, inſtituantur, & ſæpenumero creſcente Presbyterorum Religioſorum eiuſdem Congregationis, Altaria benedicta deficiant. Nos volentes commoditati Religioſorum Congregationis, ac eorum deuotioni in præmiſſis opportunè conſulere, ipſámque Congregationem fauoribus, & gratiis proſequi; eidem Congregationi, vt ſinguli illius Abbates pro tempore exiſtentes, qui (licèt quinquennales ſint) nihilominùs ex priuilegio Apoſtolico eidem Congregationi conceſſo, Baculo paſtorali, ac Mitra Pontificali in Eccleſiis Monaſteriorum, in quibus Abbates pro tempore deputati vti, & benedictionem Pontificalem, poſt Diuina Officia Chriſti fidelibus inibi exiſtentibus.

Digitized by Google

exiſtentibus, elargiri conſueuerunt, queſcunque lapides marmoreos, vel porphyreos, aut alios ad vſum Altarium portatilium aptos, pro vſu quorumcunque vtriuſque ſexus dictæ Congregationis Monaſteriorum, & Prioratuum, ſeu ſepta Eccleſiarum, & piorum locorum huiuſmodi dumtaxat Miſſæ celebrari poſſint conſecrare, & benedicere (Ordinariorum licentia deſuper minimè requiſita) liberè, & licitè valeant, plenam licentiam, & facultatem, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium concedimus, & indulgemus.

Quo priuilegio gaudent multi Abbates, eum Caſinentibus in priuilegiis communicantes, vt ſunt Abbates Canonicorum Regularium Lateran. & Abbates Cæleſtin. quorum ſpecialia diplomata communicationis priuilegiorum, ſuprà in *Diſput.* 17. retulimus. Eodem priuilegio, ſicut omnibus, & ſingulis dictæ Congreg. Caſinen. fruitur noſtra Congregatio Vallis Vmbroſæ, per Bullam memorabilem Iulij I I. de qua *in fine huius primi tom.* Omitto alios Abbates eodem priuilegio gaudentes, vt in ſupradicta *Diſput.* 17. videri poteſt.

Quo verò ad Altare fixum, ſeu totam menſam dico, eodem priuilegio probari poſſe, Abbatibus licitum eſſe, huiuſmodi Altaria conſecrare; quia Procurator Generalis Caſinenſis, in ſuo memoriali Sacræ Congregationi Illuſtriſſimorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, Concilij Tridentini interpretum, porrecto, poſtquam explicauit ſupradictum priuilegium, ſicut & multa alia, dicit, quòd ſemper Abbates Congregationis huiuſmodi, liberè Mitra, & Baculo paſtorali vſi fuerunt, Calices, Altaria, in quibus vnctio requiritur, paramenta, & lapides conſecrarunt, & benedixerunt, cui priuilegio ſubſcripſit ipſàmet Congregatio, *Non obſtare quominus iidem Abbates munus prædictæ benedictionis, quoad ea, in quibus vnctio requiritur, impendere queant.*

Probatur inſuper ratione, quia ad Altaris conſecrationem requiritur Vnctio Chriſmatis, & benedictio Sacerdotalis, ex *cap. Altaria, 2. de conſecrat. diſt.* 1. Sed Abbas vtraque potitur, vt ſuprà dictum eſt; ergo Abbas poterit benedicere Altare tam portatile, quam fixum; quia locus citatus loquens de conſecratione Altaris, non diſtinguit Altare portatile à fixo.

Nec obſtat, quòd in priuilegio Vrbani I I. Abbati Monaſterij Cauen. Ordinis Sancti Benedicti conceſſo, inter Pontificalia prædicto Abbati conceſſa, excipiatur Altaris conſecratio; quia ſi in illo priuilegio Salerni dato 18. Kalend. Octobr. anno 1092. fit huiuſmodi exceptio: in priuilegio Pij I V. anno 1565. vt ſuprà, facta fuit Altarium conſecrationis conceſſio; non ſolùm Abbati Cauen. aliiſque Caſinen. ſed, vt diximus, etiam omnibus priuilegiorum communicatione gaudentibus.

Confirmatur, quia antea Innocen. V I I I. in ſæpiùs citato priuilegio Ioanni Abbati Ciſtercij, ac aliis quatuor Coabbatibus, eorúmque ſucceſſoribus in perpetuum conceſſo, indulſit.

Vt Altaria de nouo conſtructa, ſeu tranſlata, reſtaurata, aut mutata in quibuſlibet locis dicti Ordinis, Chriſmate ſacro, priùs ab aliquo Catholico Antiſtite recepto, conſecrare liberè, ac licitè poſſint, & valeant.

Et Paulus I I I. concedens Abbati Valliſcholarium Altarium conſecrationem, vt diximus ſuprà in *ſecundo Quæſito*, loquitur abſolutè de omnibus Altaribus, & vbi lex non diſtinguit, etiam nos diſtinguere non debemus, *l. non diſtinguemus, ff. de recept. arbitr.* & *Clement. vltim. de reſcript.* cum aliis citatis à Cardin. Tuſch *tom. 2. litera D. conſil.* 508.

Et facto confirmari vidi Romæ, cùm enim de anno 1624. Illuſtriſſ. & Reuerendiſſ. Viſitatores Sacræ Viſitationis Apoſtolicæ accederent ad hanc noſtram Sanctæ Praxedis Eccleſiam, & viſitantes Altaria fixa, inibi collocata, & de Conſecratore Patres noſtros interrogaſſent, acquieuerunt, quòd per Abbates noſtræ Religionis, pro tempore in prædicto Monaſterio exiſtentes, conſecrata reſponderimus. Ex quo elici videtur, etiam Altaria fixa ab Abbatibus Sedis Apoſtolicæ priuilegio munitis, conſecrari poſſe; quòd etiam confirmatur ex *Rubricis Miſſalis Monaſtici*; auctoritate Pauli V. recogniti, vbi in dicta *Rubric. de Præparat. Altar. & Ornament.* 20. habetur, quòd Altare debet eſſe conſecratum ab Epiſcopo, ſiue ab Abbate, priuilegium Sedis Apoſtolicæ ad hoc habente, & loquitur ibi *Rubr.* vniuerſaliter de omnibus Altaribus.

QVÆSITVM V.

Vtrùm Abbas poßit Altaria portatilia ad vſum aliarum Eccleſiarum, & piorum locorum, non ſolùm propriæ Congregationis, verùm etiam aliarum Eccleſiarum, & locorum non ſibi ſubiectorum, benedicere, & conſecrare.

SVMMARIVM.

1 *Abbates poſſunt conſecrare Altaria portatilia, pro vſu ſuarum Eccleſiarum, & quorumcunque aliorum locorum propriæ Congregationis.*

2 *Abbates aliqui præſcripſerunt ſibi ius Altaria portatilia Eccleſiarum non ſibi ſubiectarum, conſecrandi.*

PAucis præſens Quæſitum explicabitur, reſoluendo.

Quoad primam partem, nempe, quòd liceat Abbati, lapides ad vſum Altarium portatilium aptos, non ſolùm pro vſu propriæ Abbatiæ, verùm etiam quorumcunque Monaſteriorum, Prioratuum, Eccleſiarum, & aliorum piorum locorum propriæ Congregationis benedicere; probatur ex priuilegio in *antecedenti Quæſito* adducto, per quod Pius I V. de anno 1565. die 6. Iunij, conceſſit Congregationi Caſinen. vt ſinguli illius Abbates, pro tempore exiſtentes, quoſcunque lapides marmoreos, & porphyricos, aut alios ad vſum Altarium portatilium aptos, pro vſu quorumcunque vtriuſque ſexus dictæ Congregationis Monaſteriorum, Prioratuum, Eccleſiarum, & aliorum piorum locorum, ſuper quibus ad Altaria intra clauſtra eorumdem Monaſteriorum, & Prioratuum, ſeu ſeptas Eccleſiarum, & piorum locorum huiuſmodi duntaxat, Miſſæ celebrari poſſint, conſecrare, & benedicere (Ordinariorum locorum licentia deſuper minimè requiſita) liberè, & licitè valeant; habetur in *lib. priuileg. dictæ Congreg.* Et ſimilis poteſtas Abbatibus comperit per aliud priuilegium (vt ſuprà in *antecedenti Quæſito* diximus) Innocentij Papæ V I I I. Ciſtercien. conceſſum. 1

Quo verò ad Altaria portatilia aliarum Eccleſiarum non ſibi ſubiectarum, dico, quòd licèt priuilegia prædicta extendantur ſolummodò ad Eccleſias, & loca propriæ Congregationis: tamen, cùm Abbates poſſint iura Epiſcopalia præſcribere, & etiam Pontificalia Inſignia, vt diximus ſuprà in *Diſputatione* 19. 2

Quæſit.2.ac per conſequens vſum prædictorum Pontificalium, quorum Abbates capaces ſunt, iuxta ea, quæ in *eadem Diſputatione* dicta ſunt;ideò dicendum eſt, Abbates multis in locis præſcripſiſſe ius conſecrandi Altaria portatilia.

4 De hac re iterum habebitur ſermo in *Quæſit*.13. *num*.3. *huius Diſput*. vbi oſtendimus etiam ex priuilegio, Abbates huiuſmodi Altaria aliarum Eccleſiarum conſecrare poſſe.

QVÆSITVM VI.

An aliquid animaduertendum ſit ab Abbatibus circa Altarium conſecrationem.

SVMMARIVM.

1 *Altare conſecratum debet eſſe lapideum, non autem ligneum.*

2 *Altare portatile quanta longitudinis, ac latitudinis eſſe debeat.*

3 *An ſit de eſſentia conſecrationis Altarium, vt fiat cum appoſitione Reliquiarum.*

4 *Altare quando deſinat eſſe ſacrum.*

5 *In Eccleſiis conſecratis Abbati ſubiectis, nemo abſque ipſius licentia, Altare fixum erigere, vel erectum demoliri poteſt.*

CVm de Altarium conſecratione hîc ſermo inſti-
1 tutus ſit, nonnulla circa prædicta Altaria conſecranda, notatu digna, libuit apponere. Animaduertendum eſt itaque, quodcunque Altare conſecratum, lapideum, non autem ligneum eſſe debere, iuxta *can. Altaria* 1. *de conſecrat. diſt*. 1. notant Fuſc. *de viſit lib*.1. *cap*.21.*num*.9. Vgolio. *de poteſt Epiſc. cap*.30. *num*.1. Suar.*tom*.3.*diſput*.81.*ſect*.5.*concluſ*.2.D.Barboſ.*de offic. & poteſtat. Epiſc.par*.2. *alleg*.27.*num*.24. Reginald. *in prax.for.pœnit.lib*.29.*num*.188.

Altare autem non conſecratum, poteſt eſſe ligneum; immò neque refert, ſi tota Maſſa Altaris fixi conſecrati, non ſit lapidea: dummodo ſuperior menſa, quæ ſolùm conſecratur, ſit ex lapide, vt ait Suar.*loco citato*.

2 Altare autem portatile tantæ longitudinis, ac latitudinis eſſe debet, vt capere poſſit pedem Calicis, & Patenam cum Hoſtia conſecrata, vel vt ſuper eo valeat maior eorum para firmiter, abſque vllo cadendi periculo, collocari. Sylu.*in verb. Altare, num*.1. Azor. *inſtitut.moral.par*.1. *lib*.10. *cap*.27. *quæſt*.7. Duran.*de ritu Eccleſ.lib*.1. *cap*.25. *num*.7. Iacob.Graff. *in deciſ. aur.par*.1.*lib*.2.*cap*.42.*num*.4.Suar.*vbi ſuprà*, qui dicit eſſe communem, & alios citat, ita etiam Henriq. *in Sum.lib* 9.*cap*.28.Reginald.*dicto lib*.29.*n*.189.D.Aug. Barboſ.*d.alleg*.27.*num*.21.

3 An autem ad ſubſtantiam conſecrationis Altarium ſpectet, illam fieri cum appoſitione Reliquiarum Sanctorum; duæ ſuper hoc extant opiniones. Prima eſt aſſerentium, eſſe præceptum Eccleſiæ, ne conſecrentur Altaria, abſque Sanctorum Reliquiis: tamen ſi fieret huiuſmodi conſecratio, eſſet valida, quam ſententiam ſequuntur nonnulli, quos citat idem Azor. præcipuè Sot.*in* 4.*diſt*.13. *quæſt*.2. *artic*.3. quem ſequitur Suar.*loco citato*, §. *tertiò additur, circa finem*, qui dicunt, conſuetudine derogatum eſſe, *Can.placuit, de conſecrat. diſtinct*. 1. nec eſſe ſeruandum, niſi vbi ſacræ Reliquiæ haberi poſſunt; quia in tanta Altarium multitudine, non poteſt commodè dicti Canonis præceptum adimpleri.

Altera opinio affirmat, non ſolùm ab Eccleſia præcipi, ne conſecrationes Altarium fiant ſine Reliquiis: verùm etiam eſſe de ſubſtantia ipſius conſecrationis; itaut Altare ſine Reliquiis conſecratum pro Altari prophano non conſecrato, ſit habendum; vt dicitur in *dicto can. placuit, de conſecrat. diſtinct*. 1. & hanc opinionem ſequitur Azor. ibidem referens, idem tenere Sylu. Tabien. & alios, qui concludunt, non eſſe Altaria conſecranda, abſque Summi Pontificis auctoritate, vbi ſacræ Reliquiæ haberi non poſſunt: eamdem opinionem poſt Azor. ſecuti ſunt Fuſc. *de viſit. cap*.31.*num*.2.& D.Barboſ *alleg*.27. *num*.26. Nihilominùs prima ſententia verior videtur: & ideò ſequenda; ita enim vſus, & praxis docet; verùm quando commodè fieri poſſet, obſeruari deberet diſpoſitio, *dicti Canon.placuit*, vt ait Reginal. *d.lib*.29. *num*.190. *verſ. porrò difficultas eſt*.

Notandum inſuper, vtrumque Altare amittere 4
conſecrationem, ſeu deſinere eſſe ſacrum; quando eſt enormiter fractum, quòd tunc contigit, quoties non remanet alterius integra pars, quæ poſſit commodè pedem Calicis, & Hoſtiam cum Patena, ſine periculo labendi continere, vt ait Henriq.*in Sum.lib*.9. *cap*.28. §.1. Vel quando cornua, quæ inunguntur, fuerint fracta; vel quando ſignum ſepulchri, in quo ſunt conditæ Reliquiæ, frangeretur, remoueretur, vel moueretur, vt ait Azor.*d.cap*.27. *quæſt*.12. Henriq.*in margar. litera L. & M.* qui teſtatur de communi, quem refert, & ſequitur Reginald. *d.lib*.29. *num*.292. D.Barboſ.*d. alleg*.27.*num*.25. qui plures cumulat; vel quando Altaris fixi menſa à ſtipite, vel columnis, quibus innititur, remoueretur, vel ita frangeretur, vt ad vſum, pro quo eſt conſecratum, non ſit ampliùs aptum inſeruire; quod relinquitur Ordinarij iudicio, qui rem oculis inſpectam facilè poteſt diiudicare; vt aiunt idem Azor. & D.Barboſ.*locis citatis*.

Execratur etiam omnibus aliis modis Altare fixum, & ſtabile, quibus execratur portatile, vt dicit Vgolin. *de poteſtat. Epiſcop. cap*. 30. *num*. 4. *verſ. execratur*.

Si degradatus, interdictus, aut etiam excommunicatus in Altari celebrauerit, non eſt illud iterum conſecrandum, per text. *in cap*. 2. *in fine*, extra *de Sacram. non iterand*. Fuſc.*d.cap*.22.*num*.5.

Altare etiam cenſetur execratum. Eccleſia execrata, non autem è côtra; quia Altare ſe habet, vt acceſſorium reſpectu Eccleſiæ; Eccleſia autem, vt principale, arg.text.*in cap*.1.*de conſecrat. Eccleſ*. Fuſc.*dict.cap*.22. *num*.7.

Hoc autem eſt intelligendum de Altari portatili, non autem de fixo, quòd execrata Eccleſia, non cenſetur execratum, nec reconciliatione indiget, Sylu. *verb. Altare, quæſt*.11. Mirand. *tom*.2. *Man. Prælat. quæſt*.39. *art*.7. *concl.vnic*. D. Barboſ. *dict. allegat*.27. *num*.26.

Tandem aduerto, quòd ſicut in Eccleſiis conſecra- 5
tis, quæ Epiſcopi iuriſdictioni ſubſunt, nemo poteſt, abſque eius licentia, & conſenſu Altare fixum erigere, per text.*in can. nullus Presbyter, de conſecrat. diſt*.1. *& can.quamuis diſt*.68. ac illud demoliri, ad eumdem Epiſcopum ſpectat, *can.placuit, eadem diſt*.

Ita etiam in Eccleſiis Abbati ſubiectis nemo poteſt abſque eius licentia, Altare fixum erigere, ſiue erectum demoliri; quia hoc ſpectat ad iuriſdictionem ipſius Abbatis, cui Eccleſia ſubiecta eſt.

QVÆSITVM VII.

An Abbates poſſint Eccleſias conſecrare.

SVMMARIVM.

1 *Solus Epiſcopus de iure poteſt Eccleſias conſecrare.*

2 *Simplex*

2 *Simplex Sacerdos poteſt, ex delegatione Summi Pontificis, Eccleſias conſecrare.*
3 *Abbatibus non licet Eccleſias conſecrare.*

1 SOlus Epiſcopus de iure poteſt Eccleſias conſecrare, vt habetur ex *cap. nemo, de conſecrat. diſt.* 1. Er Epiſcopus debet eſſe proptius, non autem extraneus, niſi de licenria proprij, *eap. tua fraternitas, de conſecrat. Eccleſ. vel Altar.* ibi, *In tua Diœceſi*, qoi non poteſt Eccleſiæ conſecrationem aliis, quàm Epiſcopis committere, per *cap. aqua, eod. tit.* vbi expreſsè prohibetur, hoc delegari ab Epiſcopo ſimplicibus Sacerdotibus, non obſtante conſuetudine cuiuſdam Prouinciæ, quæ ibi corruptela dicitur, Epiſcopus enim nequit ſimplici Preſbytero mandare ea, quæ ſunt Ordinis Epiſcopalis propria; & ſi committat, & mandet, irrita, & nulla cenſebitur conſecratio. Ita gloſſ. & Doctores *in d. cap. aqua*, Azor. *inſtit. moral. part.* 1. *lib.* 10. *cap.* 26. *quæſt.* 10. Syluest. *verbo, conſecratio*, 2. *num.* 2. *quæſt.* 1. Mirand. *in Manual. Prælat. tom.* 2. *quæſt.* 39. *art.* 1. *concl.* 3. & alij apud D. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. part.* 2. *alleg.* 27. *num.* 1.

2 Simplex autem Sacerdos benè poteſt, ex delegatione Sedis Apoſtolicæ, Eccleſias conſecrare, vt aiunt gloſſ. Innoc. & Doct. *in d. cap. aqua*, Azor. *quæſt.* 10.

3 Quo autem ad Abbates, nihil in iure inuenio, per quod ipſis hæc poteſtas tribuatur, nec vllus Doctorum, quem viderim, de hoc ſermonem habet; immo omnes communiter ad ſolum Epiſcopum ſpectare, concludunt: poſſet vtique eis, ex priuilegio ſpeciali Romanorom Pontificum, talis facultas competere; nec eſſet mirum aliquos Abbates huiuſmodi priuilegio gaudere, quod me latet, hactenùs alicui conceſſum fuiſſe.

QVÆSITVM VIII.

Ad quem ſpectet Abbatiales Eccleſias conſecrare.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſias Abbatiales, & Regulares conſecrare, ſpectat ad Epiſcopum Diœceſanum.*
2 *Epiſcopus Diœceſanus, ſi requiſitus Eccleſias Abbatiales, & Regulares conſecrare renuerit, quilibet alius Epiſcopus id facere poterit.*
3 *Priuilegium, quo gaudent Regulares, vt Eccleſiæ eorum poſſint à quolibet Epiſcopo conſecrari, ſi Epiſcopus Diœceſanus requiſitus conſecrare renuerit, non videtur reuocatum à Concilio Tridentino.*

1 EX dictis *in ſuperiori Quæſito* conſtat, ad Epiſcopum tantùm ſpectare conſecrationem Eccleſiarum, quæ in ſua Diœceſi erectæ ſunt: nec extraneus poterit, abſque Diœceſani licentia, illas conſecrare, etiam ſi eſſent exemptæ; quia incurreret in pœnam conſtitutam à Concil. Trid. *ſeſſ.* 6. *de reform. cap. vlt.* vbi habetur, quòd *Nulli Epiſcopo liceat, cuiuſuis priuilegij prætextu, Pontificalia in alterius Diœceſi exercere, niſi de Ordinarij loci expreſſa licentia &c. & ſi ſecùs factum fuerit, Epiſcopus ab exercitio Pontificalium ſit ipſo iure ſuſpenſus.* Ex quo loco Sacri Concilij conſtat, non valere amplius priuilegia Monachis conceſſa, quibus poterant, abſque Diœceſani licentia, Epiſcopos quoſcunque, ad eorum Eccleſias conſecrandas, vocare.

2 Verùm notandum, quòd ſi Epiſcopus Diœceſanus ab eiſdem Mònachis requiſitus, eorum Eccleſias conſecrare noluerit; quilibet alius Epiſcopus idipſum facere poterit, per ſpeciale priuilegium conceſſum ab Honorio IV. Fratribus Minoribus, quod habetur *in Mon. Ord.* 1. *impreſſ. fol.* 17. & 2. *fol.* 101. *conceſſ.* 112. & refertur *in Comp. verbo, Altaria*, §. 2. per quod conceſſit, vt ſi Diœceſani requiſiti à Fratribus Minoribus cum debita humilitate, noluerint in Eccleſiis eorum primarium lapidem ponere, ac Eccleſias, vel Oratoria, & Altaria ſua conſecrare, vel id facere intra quatuor menſes diſtulerint; poſſint prædicti Fratres per quoſcunque voluerint Epiſcopos, gratiam, & communionem Apoſtolicæ Sedis habentes, præmiſſa recipere. Idipſum, immo aliquantulum latiùs conceſſit Ioannes XXI. Fratribus Carmelitanis, dicens;

Quòd ſi locorum Ordinarij ab ipſis Fratribus humiliter requiſiti noluerint, ſeu recuſauerint indebitè Cœmeteria eorum benedicere, ſeu etiam conſecrare; poſſint huiuſmodi Cœmeteria per aliquem Antiſtitem, gratiam, & communionem Sedis Apoſtolicæ habentem, quoties opus fuerit, facere benedici, ac etiam conſecrari.

Quod habetur etiam *in Monum.* 1. *impreſſ. fol.* 89. & 2. *fol.* 172. *concluſ.* 402. & refertur *in Compend. verb. benedicere. Eccleſiaſtica*, §. 3.

3 Nec videtur huiuſmodi priuilegia abrogata per Concil. Trid. *d. cap. vlt. ſeſſ.* 6. *de reformat.* vbi præcipitur, quòd nullus Epiſcopus in alterius Diœceſi, ſine ipſius licentia, Pontificalia poſſit exercere, cuiuſuis priuilegij prætextu, &c. quia quoad hoc ſupradicta priuilegia non cenſentur eſſe priuilegia, ſed continere ius commune, dummodo ſit petita licentia, iuxta *cap.* 1. *de ſupplend. neglig. Prœl. & cap. nihil eſt.* §. *vltim. de elect.* ita ait Mirand. *in Man. Prælat. tom.* 2. *quæſt.* 39. *artic.* 1. *concluſ.* 3. quem refert, & ſequitur D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. part.* 2. *alleg.* 27. *num.* 11. videatur etiam Roderic. *quæſt. Regul. tom.* 1. *quæſt.* 19. *art.* 4. Vtrùm autem Abbates poſſint Eccleſias, & loca propriæ Congregationis benedicere, dicemus in ſequenti.

QVÆSITVM IX.

An Abbas poſſit Eccleſias, Cœmeteria, Capitula, & Oratoria propria Congregationis ſolemniter benedicere.

SVMMARIVM.

1 *Miſſa in loco ſacro celebranda eſt.*
2 *Eccleſia non conſecrata gaudet eiſdem priuilegiis, quibus gaudet Eccleſia conſecrata.*
3 *Abbates poſſunt Eccleſias propria Congregationis, ſolemniter benedicere.*

1 COmmunis eſt Doctorum ſententia, Miſſam in loco ſacro celebrandam eſſe, vt teſtatur Suar. *tom.* 3. *in* 3. *par. D. Thom. diſput.* 81. *ſect.* 3. *in princip.* quod habetur etiam ex *can. ſicut, can. Miſſarum, can. hic ergo, can. nullus Preſbyter, & can. clericos, de conſecrat. diſt.* 1. & ex Trident. Synod. *ſeſſ.* 22. *in decreto de obſeruan. & euit. in celebrat. Miſſar.* vbi aduertunt Doctores, nomine loci ſacri, ſecundum vetera illa iura, Eccleſiam conſecratam ſignificari.

Notandum tamen, ex vſu eo nomine, etiam ſignificari Eccleſiam benedictam: dummodo Sedis Apoſtolicæ, vel Epiſcopi aúctoritate ad Sacramenta adminiſtranda fundata ſit: atque reliqua neceſſaria adfuerint, argum. gloſſ. *in cap. fin. verb. non conſecrata, de conſecrat. Eccleſ.* quæ dicit, Eccleſiam non conſecratam

2 cratam perſtui eiſdem priuilegiis, quibus gaudet conſecrata; idem colligi poteſt ex prædicto Concilio Tridentino *loco cit.* vt aduertit Reginald. *in prax. for. pœnit. lib.29. num.* 175. quibus ſic poſitis ad ſolutionem quæſiti deueniendo.

3 Dico, licere Abbatibus, & Prælatis Regularibus, Eccleſias proprij Ordinis, ſeu Congregationis ſolemniter benedicere: etſi earum conſecratio illis interdicatur, & hoc per ſpecialia priuilegia Abbatibus conceſſa; & etiam per indultum à Iulio II. Ordini Minimorum impartitum; hic enim Pontifex conceſſit prædicto Ordini, quòd Generales, & Viſitatures (quos ipſi appellant Vigiles) ac Prouinciales, & eorum Vicegerentes, poſſint omnes, & ſingulas eiuſdem Ordinis Eccleſias, Cœmeteria, Capitula, & Oratoria ſolemni benedictione benedicere. Ita habetur in *Supplem. fol.* 8. *conceſſ.* 29. & refertur in *Compend. verb benedicere Eccleſiaſtica*, §. 12.

Idem priuilegium conceſſit Leo X. Fratribus Min. vt habetur in *eod ſupplem. fol.* 16. *conceſſ.* 53. & refertur in *Comp. vbi ſuprà* §. 14. per quod prædictus Leo X. conceſſit Generalibus, & Prouincialibus, ac Cuſtodibus, necnon, & Guardianis Fratrum Minorum Obſeruantiæ, pro eo tempore exiſtentibus, vt omnia, & ſingula eiuſdem Ordinis de Obſeruantia, Eccleſias, Cœmeteria, Capitula, & Oratoria vbicunque exiſtentia, tam recepta, quàm recipienda, ac paramenta, & ornamenta, & alia quæcunque ad diuinum cultum, & vſum Fratrum neceſſaria, in quibus Chriſma non interuenit, pro eorumdem Fratrum vſu tantùm, ſolemni benedictione valeant benedicere; & voluit, quoad hoc idem poſſint alij Fratres eiuſdem Ordinis, qui ad hoc in Capitulis Generalibus fuerint deputati; quorum priuilegiorum vigore poterunt etiam Abbates, & alij Prælati virtute communicationis, ſuas Eccleſias benedicere.

Aliud priuilegium ſuperiùs adductis ſimile, aliáque Pontificalia Inſignia concernens pro Canonicis Regularibus S. Saluatoris Bononienſis, hîc recenſentr: cùm in Bullariis communibus minimè reperiatur; cuius tenor eſt.

Alexander Epiſcopus Seruus, &c. Cùm ſicut dilecti filij nobilis vir Auguſtinus Barbarico Dux, & Dominium Venet. Nobis nuper fecerunt exponi; ipſi qui ad Monaſteria veſtra, quorum videlicet, Monaſterium Sancti Antonij, de eorum iure patronatus exiſtit, ſingularem gerunt deuotionis affectum, ad illa pro diuinis audiendis officiis nonnunquam accedant; & pro tempore cupiant dicta Monaſteria per Nos, illorúmque prò tempore exiſtentes Priores fauoribus proſequi gratioſis, ipſorum Ducis, ac Dominij, ac veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati, vobis, & pro tempore exiſtentibus Prioribus, quibus, vt quoties ipſos in quibuſcunque Eccleſiis veſtris, Miſſam celebrare continget, Mitra, Baculo, & aliis Pontificalibus Inſigniis vti, ac benedictionem ſolemnem elargiri valeatis, Apoſtolica fuit auctoritate conceſſum: Et omnibus vtriuſque ſexus Chriſti fidelibus, Miſſis huiuſmodi intereſſentibus (dummodo aliquis Antiſtes præſens non fuerit) Indulgentias per Epiſcopos, videlicet quadraginta dierum dari conſuetas, quoties Miſſas huiuſmodi contigerit celebrare, concedere: ac Eccleſias, Monaſteria, Prioratus, & alia loca quæcunque dictæ Congregationis, illorúmque Cœmeteria pro tempore quomodocunque polluta, reconciliare perpetuò valeatis. Conſtitutionibus, Ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis nequaquam obſtantibus, auctoritate præfata, tenore præſentium, de ſpecialis dono gratiæ, indulgemus. Per hoc autem Conſtitutioni, quæ reconciliationem huiuſmodi per Epiſcopos tantùm fieri præcipit, nullum in poſterum volumus præiudicium generari. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub Anulo Piſcatoris, die octaua Maij 1493. Pontificatus Noſtri anno 1.

Habetur in *lib. priuileg. Canon. Regul. Mediol. impreſſ. pag.* 382.

QVÆSITVM X.

An Abbas poſſit Eccleſias pollutas reconciliare.

SVMMARIVM.

1 *Sacerdos ſimplex poteſt Eccleſias tantùm benedictas, ſi polluantur, reconciliare.*
2 *Eccleſiæ ſi ſint conſecratæ, ſpectabit ad Epiſcopum earum reconciliatio.*
3 *Abbates Regulares poſſunt Eccleſias pollutas reconciliare, aqua prius per Epiſcopum ſacrata; niſi Epiſcopus diſtet vltrà duas dietas: quo caſu etiam ipſi poſſunt aquam benedicere.*
4 *Dieta quot milliaria contineat.*

ECcleſiarum aliæ ſunt conſecratæ, aliæ verò benedictæ, vt *ſuprà* dictum eſt: has autem pluribus modis pollui, aut violari contingit: vt inferiùs patebit. Eccleſias benedictas tantum, non autem conſecratas quilibet ſimplex Sacerdos reconciliare poteſt per aſperſionem ſolius aquæ ſacratæ. Ita expreſſè tenet Sylu. *verb. conſecratio*, 2. *q.* 8. Sot. *in* 4. *diſt.* 13. *q.* 2. *art.* 3. Henriq. *de excomm. & interd. lib.* 3. *cap.* 51. §. 5. *& lib.* 9. *de Miſſa cap.* 27. §. 6. Azor. *inſtit moral. par.* 1. *lib.* 10. *cap.* 26. *q.* 15. Nauarr. *in Man. cap.* 27. *num.* 151. qui teſtatur de communi, & D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. par.* 2. *allegat.* 28. *num.* 57. qui plures refert. 1

Eccleſia verò conſecrata reconcilianda eſt per Epiſcopum proprium, vel alienum, cum conſenſu proprij; & per aquam ab Epiſcopo benedictam, vino, & cinere admixtam: & cum verbis, quæ habentur in *Pontificali, vel Manuali Romano*; ita habetur in *c. propoſuiſti. & in c. aqua, de conſecr. Eccleſ. vel Altaris*, vt notant Azor. *inſtit. moral. par.* 1. *lib.* 10. *cap.* 26. *q.* 15. *& par.* 2. *lib.* 9. *cap.* 5. *q.* 5. Cened *ad ſex. collect.* 135. *num.* 1. Mirand. *in Man. Prælat. tom.* 2. *q.* 46. *art.* 8. *concl.* 2. & omnes Doct. *ſup. cit.* & alij, quos refert, & ſequitur D. Barb. *de offic. & poteſt. Epiſ. p.* 2. *alleg.* 28. *n.* 55. Nec poteſt Eccleſiam conſecratam reconciliare ſimplex Presbyter, niſi ex commiſſione Summi Pontificis: etiam ſi in contrarium eſſet conſuetudo, per *d. c. aqua*, vbi dicitur, huiuſmodi conſuetudinem, potiùs eſſe dicendam corruptelam; Epiſcopus enim nequit ea, quæ ſunt Ordinis delegare alteri, qui non ſit Epiſcopus; quamuis committat ea, quæ ſunt iuriſdictionis. Ita Mirãd. *loc. cit.* Vgol. *de offic. & poteſt. Epiſ. c.* 29. §. 8. *n.* 2. 2

Marian. Alter. *de cenſur. diſp.3. cap.4.* quos refert D. Aug. Barboſ. *loc. citat. num. 56.* Abbates autem, & Prælati Regulares poſſunt Eccleſias ex quauis cauſa
3 pollutas, vel violatas reconciliare, aqua per eoſdem benedicta; ſi Epiſcopus, illas benedicturus obſtet, & vltra duas dietas; aliter autem aqua debet per Epiſcopum ſacrari; vt conſtat ex priuilegio Leonis X. conceſſo Generalibus, & Prouincialibus, ac Cuſtodibus, necnon, & Guardianis Fratrum Minorum Obſeruantiæ pro tempore exiſtentibus, quod habetur in *ſuppl. fol.* 116. *concl.* 55. & refertur in *Comp. verb. benedicere Eccleſiaſtica*, §. 14. vbi ſupradictus Leo X. poſt alia conceſſit eiſdem, quòd ſimiliter poſſint reconciliare Eccleſias, &c. quæ quomodolibet ſanguinis, vel ſeminis effuſione pollutæ fuerint; & hoc cum aqua per prædictos Prælatos benedicta: præſertim in locis remotis, vbi Epiſcopum, aquam benedicentem, per duas dietas adire non poterint. Hoc priuilegium refert idem Mirand. *loc. cit. concluſ.* 3. & Sayr. *de cenſur. libr. 5. cap. 16. num.* 31. Vgolin. *d.§.8. num.*2. D. Aug. Barboſ. *loco citato, n.*64.

4 Quælibet autem Dieta continet viginti milliaria, ſeu ſeptem leucas, vt gloſſ. *in cap. nonnulli, verbo, vltra dietas, de reſcript.* & Henriq. *in Summ. lib.9. cap.27.§.6. & lib. 13. cap.51. §.5.* & alij relati per Dom. Auguſt. Barboſ. *d. alleg. 28. num* 65.

Idem priuilegium conceſſit Iulius II. Prælatis Ordinis Minimorum, vt habetur in *Supplem. fol.* 8. *concl.*30. & refertur in eodem *Compend.* vbi ſuprà, §. 13. *qui Iulius II. conceſſit Prælatis dicti Ordinis Minimorum, vt poſſint reconciliare ſuas Eccleſias, ſanguinis, ſiue ſeminis effuſione, ſeu aliàs quomodocunque pollutas, quoties opus fuerit; aqua tamen priùs per aliquem Catholicum Antiſtitem, vt moris eſt, benedicta.* Ex quibus ſatis conſtat, poſſe Abbates, & Prælatos Regulares, ſuas Eccleſias quomodocunque violatas, ſiue pollutas, reconciliare, aqua priùs per Epiſcopum ſacrata; qui ſi vltra duas dietas diſtauerit, poterunt ipſi aquam, vt ſuprà, benedicere. Præter prædicta priuilegia Mendicantibus conceſſa, adſunt etiam aliæ conceſſiones Monachalibus Ordinibus à Sede Apoſtolica factæ, vt poſſint eorum Eccleſias, & earum Cœmeteria, vel alia loca Eccleſiaſtica, ſanguinis, vel ſeminis effuſione, aut alias quouis modo pollutas, vel polluta, reconciliare.

QVÆSITVM XI.

Quibus modis Eccleſia intelligatur polluta.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia quomodo polluatur per ſanguinis effuſionem, aut homicidium.*
2 *Eccleſia quomodo violetur per ſeminis effuſionem.*
3 *Eccleſia polluitur, ſi intra illam ſepultus fuerit fidelis excommunicatus.*
4 *Eccleſia, an polluatur quando in ea ſepelitur Paganus, vel infidelis, aut filius fidelis ante baptiſmũ.*
5 *Eccleſia polluitur, quando benedicitur, aut conſecratur ab Epiſcopo excommunicato.*
6 *Eccleſia violatur, quando omnes parietes, aut maior eorum pars ſimul ruunt.*
7 *Eccleſia polluta, pollutum etiam cenſetur Cœmeterium, ſed non è contrà.*
8 *Pollutio, an quando eſt occulta, Eccleſia, & Cœmeteria indigeant reconciliatione.*

Cvm ſuprà tractatum ſit de Eccleſiæ pollutæ, & violatæ reconciliatione, explicandum videtur non immeritò, quando Eccleſia cenſeatur polluta, ſex autem modis Eccleſiam violari contingit, vt ait Nauar. *in Man. c.27. à n.251. vſque ad* 254. excluſiuè, & Sylu. *verb. conſecratio, 2. q.5.* Arm. *eodem verb. n.4.* Roderic. *in Sum. tom. c.123.* Henriq. *in Summ. lib.9. de Miſſ. cap.27. §.6.* Mirand. *in Man. Prælat. tom.2. q.39. art.5. concl.1.* Suar. *tom.3. diſput.81. ſect.4. per totam*, & alij plures, quos citat D. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. alleg. 28. num.1.*

Primus caſus eſt, quando intra eam ſanguis humanus iniurioſè effunditur, aut cauſa naturalis eiuſdem effuſionis, ſeu mortis alicuius datur, vt habetur in *cap. propoſuiſti, de conſecrat. Eccleſ.* & in *cap. ſi motum*, & *cap. Eccleſiis, de conſecr. diſt.*1. Dicitur, *Intra*, quia requiritur, vt homicidium intra Eccleſiam contingat; ſi enim extra eam eueniret, non proptereà violatur Eccleſia. 1

Vtrùm autem intelligatur polluta, ſi homicidium, vel ſanguinis iniurioſa effuſio in gradibus, vel ante ianuam, vel in ipſa ianua Eccleſiæ contingat, latè explicat Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. par. 2. alleg. 27. num. 20. 21. & 22.* Dicitur *Eccleſiam* generaliter, ad comprehendendum tam conſecratam, quàm nondum conſecratam. Dicitur, *ſanguis humanus*; quia ſi eſſet ſanguis cuiuſvis alterius animalis irrationalis, non per hoc pollueretur Eccleſia. Dicitur, *iniurioſè*; quia ſi naturali modo, aut caſu aliquo, vel ob iuſtam hominis defenſionem ſanguis fundatur; non proptereà cenſetur polluta Eccleſia; vt tenent communiter Doctores *in dict. cap. propoſuiſti, de conſecrat. Eccleſ. & cap. ſi Eccleſiam, eodem tit. in 6.* & Syluest. *in verb. conſecratio, 2. quæſt.5.*

Nec prætereà intelligeretur polluta: ſi ioco, aut ludo honeſto, & iuſto ſanguis effunderetur; maximè ſi ſit in parua quantitate, quæ non ſufficiet ad Eccleſiæ violationem, vt mox dicemus. Nec ſi effuſio fieret per puerum iudicio carentem, aut ſtultum, vel amentem; vt ait Nauarr. *in Manual. cap.27. n.256.* & Doctor. *in d. cap. propoſuiſti*, Azor. *inſtitut. Moral. par. 1. lib.10. cap 26. quæſt.13.* Dixi, *effunditur*, quia non eſt intelligendum, de modica fuſione; vt potè ſi gutta ſanguinis, etiam iniurioſè, intra Eccleſiam ceciderit: ſed de notabili, ſeu conſiderabili; quia verbum, *effuſio*, denotat largitatem, & copioſum fluxum; arg. text. *in can. ſæpè, 41. diſt. & in can. reuertimini. 16. quæſt.1.* notat gloſſ. *in cap. cum illorum, 32. verbo, effuſionem ſanguinis, de ſententia excommunicat.* Abb. *in dict. cap. propoſuiſti.* Quòd ſi ſanguis non fundatur, quamuis oſſa, vel membra conterantur, vel frangantur, non polluitur Eccleſia; dummodo inde mors non ſequatur, & homicidium ſit conſumatum, vt notant Azor. *loc. cit.* Dom. Barboſ. *allegat. 28. num.35.* Suar. *dict. ſect 4. in princ.* ſubdens, tunc neceſſarium eſſe, vt mors ipſa in Eccleſia contingat, aliàs enim homicidium reuera non fit in Eccleſia. Dixi, *aut datur cauſa*; quia ſufficit, vt quis in Eccleſia vulnus accipiat; etiam ſi extra eam exeat, antequam ſanguis effundatur, vel in vaſe aliquo ſanguinem recipiat, ſi vulnus mortiferum ſit, vel graue: vt docent communiter omnes; è contrà non polluitur Eccleſia, quando aliquis extra eam vulneratur, & poſtea ſanguinem in ea fundit; vt tenent gloſſ. & Doctores *in cap. vnic. de conſecration. Eccleſ. in 6.* & notat Bonac. *in tract. de matrimon. quæſt. vltim punct. vlt. num.20.* & Suar. *loc. cit.* Dixi *naturalis*; quia non ſufficit, ſi Iudex in Eccleſia mortis ſententiam, contra aliquem ferat; dummodo in ea nulla fiat ſanguinis effuſio, vt ait Azor. *dict. cap.26. quæſt.13. verſic. quæres.* Dixi, *aut mortis*, quia ſufficit, in ea ſuffocare, aut quolibet alio modo hominem, ſine ſanguinis effuſione, iniquè, & iniurioſè interficere. Vnde ſi Iudex ſuſpenderet aliquem in Eccleſia, illam pollueret;

polluerer; non tamen ſi illum ſuſpenderet ſuper Eccleſiæ tectum, vel eius parietibus, extra illam; quia tunc homicidium non fit intra illam; vt notant Sylu. Nauar. Suar. & alij, *locis citatis*. Sufficiet etiam, ſi quis intra Eccleſiam pro Fidei defenſione vulneretur; aut trucidetur, & ſic martyrium ſubeat; quia Eccleſia tunc non polluitur ſanguine Martyris, vt ab ipſo fluit; ſed polluitur ſacrilega actione, & homicidio; quia illud eſt verè homicidium; ita Syloeſt. *verb. conſecratio, 2. quæſt. 5.* Azor. *d. quæſt. 13. d verſic. quares, in fine*, Suar. *d. ſect. 4. circa initium.* D. Barboſ. *d. alleg. 28. num. 9.* & communiter omnes. Non tamen cenſeretur polluta Eccleſia, vbi quis intra illam exiſtens, hominem extra eam exiſtentem ſagitta, vel tormento immiſſo percuteret; quamuis è conuerſo ſufficiat mors, vel effuſio facta in Eccleſia per lapidem; vel ſagittam, ſeu tormentum foris immiſſum, vt tenent Doctores citati.

2 Secundus caſus, in quo dicitur polluta Eccleſia, eſt per voluntariam in illa humani ſeminis effuſionem, *d. cap vnic. de conſecrat. Eccleſ. lib. 6.* & ſufficit ſeminis emiſſio, etiam per coniugalem copulam: etiam ſi intra vas naturale contingeret, vt diximus de effuſione ſanguinis, per quam etiam polluitur Eccleſia: dummodo intra eamdem contingat; quamuis in ipſa Eccleſia materiali non cadat, vt ait Gambarupt. *de caſibus reſeruat. cap. 15. caſ. 6. num. 2.* Barboſ. *d. alleg. 28. num 44.* Dixi, *per voluntariam*, quia non ſufficit, ſi fiat in ſomniis, vt ait Nauarr. *d. cap. 27. num. 252.* Sylu. *d. quæſt. 5.* dicentes, quòd fallitur Angel. *in verb. conſecratio Eccleſ.* §. 9. qui exiſtimauit Eccleſiam pollui, ſi ſemen humanum per ſomnium fundatur. Dixi, *Seminis humani*, quia effuſio ſeminis cuiuſvis alterius animalis irrationalis ad id non ſufficit; vt dictum eſt *ſuprà*, circa ſanguinis effuſionem.

3 Tertius caſus eſt, quando intra eamdem Eccleſiam fuerit ſepultus aliquis excommunicatus, *cap. conſuluiſti, de conſecrat. Eccleſ.* vbi ſtatuitur, Cœmeteria, in quibus excommunicati ſepeliuntur, eſſe polluta; quòd maiori ratione erit cenſendum de Eccleſia, vt cenſeatur polluta, quando in ea excommunicatus ſepeliatur, vt tenent Azor. *d. cap. 26. quæſt. 13. verſic. tertiò quando*, Henriq. *in Summ. lib. 9. de Miſſ. cap. 27. §. 5. & lib. 13. cap. 51. §. 3.* Suar. *tom. 3. diſputat. 81. ſect. 4. verſic. quarta cauſa, & de Relig. tom. 1. tract. 2. lib. 3. cap. 2. à num. 3.* Reginal. *in prax. for. pœnit. lib. 32. num. 17.* & alij, quos refert Barboſ. *d. alleg. 28. num. 52.*

4 Quartus caſus eſt, quando in Eccleſia aliquis paganus, ſeu infidelis ſepelitur, vel ſepultus iacet, *cap. Eccleſiam 1. & 2. de conſecrat. diſtinct. 1.* quo caſu non mudò reconciliari debet Eccleſia; verùm etiam parietes illius erunt abradendi; licèt in caſu præcedenti reconciliatio ſufficiat. Videatur latè Suar. *dict. ſect. 4. verſic quintò violatur*; Bonac. *dict punct. vltim. num. 23.* dicentes, nomine infidelium, & paganorum, comprehendi etiam pueros, qui ante Baptiſmum moriuntur: etiam ſi ſint filij fidelium; ita etiam Coninch. *q. 83. artic. 3. dub. 1. num. 234.* contra Sayr. *de cenſur. lib. 5. cap. 16. num. 25.*

5 Quintus caſus eſt, quando Eccleſia per Epiſcopum publicè excommunicatum conſecratur, vt ait Abbas, & alij ſecuti Ioan. Andr. *in cap. conſuluiſti, de conſecr. Eccleſ.*

6 Sextus, quando omnes parietes renouantur, ſcilicet, quando omnes, aut maior eorum pars ſimul deiiciuntur, vt colligitur ex *d. can. Eccleſiis, de conſecrat. diſtinct. 1. & cap. ligneis, extrà de conſecrat. Eccleſ. vel Altar.* & tractat latè Sylueſt. *verbo; conſecratio, 2. quæſt. 4.*

7 Eſt autem notandum, quòd quoties aliqua Eccleſia violatur, etiam Cœmeterium illi contiguum pollutum cenſetur: quia nobilius trahit ad ſe minùs nobile: polluto tamen Cœmeterio, non cenſetur polluta Eccleſia, etiam illi coniuncta: nec vno Cœmeterio polluto, cenſetur pollutum aliud Cœmeterium illi contiguum per medium parietem, *cap. ſi Eccleſiam, de conſecrat. Eccleſ. in 6.* notant Sayr. *d. cap. 16. n. 18.* & Suar. *d. ſect. 3. verſic. quintò violatur*, Bonac. Coninch. & alij, *locis citatis*.

8 Eſt etiam notandum, quòd Eccleſia, & Cœmeteria occultè polluta, quandiu pollutio latet, non indigent reconciliatione; at quando incipit publicari, & manifeſtari violatio, tunc eſt neceſſe, vt Eccleſia reconcilietur; vt aiunt Abbas, Nauar. & alij, *locis citatis*. Ex quibus omnibus colligent Abbates, quando Eccleſiæ reconciliatione indigebunt.

QVÆSITVM XII.

An Abbas poſſit Campanas conſecrare.

SVMMARIVM.

1 *Campanarum vſus antiquus in Eccleſia.*

2 *Campanarum conſecratio de iure communi ſpectat ad Epiſcopum.*

3 *Abbates poſſunt Campanas conſecrare.*

4 *Exceptio, ſeu limitatio firmat, atque conſtituit regulam in contrarium.*

1 EX antiquo more habetur, Eccleſiam coosueuiſſe; Campanas cônſecrare; quòd probatur ex Concilio Colon. *tit. de conſtit. & conſuetud. cap. 14.* & ex *c. 1. de offic. cuſtod.*

2 Hæc autem conſecratio de iure ſpectat ad Epiſcopum; vt ſcribunt Durand. *in rational. diuin. offic. lib. 1. cap. 4.* Vgolin. *de poteſt. Epiſc. cap. 31. §. 1. num. 2.* Durantes *de ritib. Eccleſ. lib. 1. cap. 22.* & Cæſ. Baron. *tom. 10. annal pag. 810.* & Angel. Rocc. *in ſuo tractatu de Campanis, cap. 5.* vbi tradit formam, & verba conſecrationis; forma autem, & verba huiuſmodi conſecrationis habentur in *Pont. Rom. Clementis VIII. par. 2. cap. 370.* Dixi, *de iure*, quia ex priuilegio, etiam non Epiſcopus poteſt Campanas conſecrare; cùm etiam Abbates habeant huiuſmodi facultatem, vt patet ex priuilegio ſæpiùs citato Vrbani II. Abbati Monaſterij Sanctiſſimæ Trinitatis Cauen. Ordinis S. Benedicti, Congregationis Caſinen. conceſſo,

Vt ipſe, ac eius ſucceſſores in perpetuum poſſint omnia Pontificalia exercere, quæ Epiſcopi in ſuis Diœceſibus facere poſſunt, ſacrorum Ordinum collatione, Baſilicarum, & Altarium conſecratione, ac Chriſmatis confectione dumtaxat exceptis.

3 At cùm exceptio, ſeu limitatio firmet, atque conſtituat regulam in contrarium, *cap. Dominus, 32. quæſt. 7.* dum in prædicto priuilegio non excipitur Campanarum benedictio, videtur conceſſa, idipſum expreſsè patet ex alio priuilegio Pauli III. Abbati Valliſcholarium in Gallia conceſſo, vbi inter cætera, ei indulſit, vt valeat Campanas conſecrare, prout refert Renatus Chopp. *in Monaſt. lib. 1. tit. 2. num. 18.* quo priuilegio gaudent omnes Abbates priuilegiorum communicationem eamdem obtinentes; & de facto eo vtuntur multi.

***

Tamburinij Tom. I.

QVÆSITVM XIII.

An Abbas poſſit conſecrare Calices, Altaria, Campanas, & benedicere Lapides, Pixides, & alia Vaſa Eccleſiaſtica ad vſum alienarum Eccleſiarum.

SVMMARIVM.

1 *Abbas poteſt conſecrare Calices, Patenas, & benedicere Pallas Altaris, & qualibet alia Eccleſiaſtica ornamenta, ac Corporalia, & Pixides, ſeu alia Vaſa ad reponendam Sacram Euchariſtiam, necnon quaſcunque Imagines, vndecunque ad eum deferantur.*

2 *Abbas poteſt benedicere Campanas, tam ad vſum alterius loci, quàm propria Eccleſia.*

3 *Abbates poſſunt Altaria portatilia, vndecunqne ad ſe venientia, conſecrare.*

1 DIco primò, quòd poſſunt Abbates conſecrare Calices, & benedicere Pallas Altaris, ac quæcunque alia ornamenta Eccleſiaſtica, ae Corporalia, & Pixides, ſeu alia Vaſa ad reponendam ſacram Euchariſtiam; ac ſimiliter quaſcunque Imagines; etiam ſi aliunde ad eos deferantur. Ita habetur ex priuilegio Innocentij VIII. Ioanni Abbati Ciſtercij conceſſo, ſub Datum Romæ, apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1489. quinto Idus Aprilis, Pontificatus ſui anno quinto, cuius verba ſunt hæc.

Tibi, & ſucceſſoribus tuis, ac dictis Abbatibus aliorum quatuor Monaſteriorum prædictorum, nunc, & pro tempore exiſtentibus, vt de cætero perpetuis futuris temporibus prædicta, & quæcunque alia veſtimenta, ac ornamenta Eccleſiaſtica, Corporalibus, vaſculiſque ad reponendum ſacram Euchariſtiam, ac Imaginibus quibuſlibet comprehenſis, in locis, & domibus dicti Ordinis, benedicere, & Calices conſecrare, tam de dicto Ordine, quàm ſi ad vos aliundè nonnunquam deferantur, liberè, ac licitè poſſitis, & poſſint, auctoritate Apoſtolica, & ex certa ſcientia, tenore præſentium de ſpeciali dono gratiæ indulgemus.

Quæ verba cùm de ſe ſint ſatis clara, non indigent maiori explicatione.

2 Dico ergo ſecundò, Abbatibus non eſt interdictum, Campanas ad vſum alterius loci, quàm proprij Monaſterij, & Eccleſiarum, & locorum ſibi pleno iure ſubiectorum, conſecrare; vt docet communis praxis, & conſuetudo, & deciſum fuiſſe refert Macerat. *in deciſ. Papia* 112. *caſu* 3. quem refert, & ſequitur Ricc. *in collect.* 995. licèt contrarium dixerit, *in prax. for. Eccleſ.* 539. quòd non eſt verum, immò repugnat praxi, & communi conſuetudini. Videmus enim actu, Abbates habentes vſum Pontificalium, conſecrare Campanas, vndecunque ad eos ad hunc effectum delatas.

Idem dicendum puto de Altaribus portatilibus,
3 quod ſuprà dictum eſt de Campanis; quia certum eſt etiam ex communi praxi, & conſuetudine, & ex pacifica poſſeſſione, in qua prædicti Abbates communiter reperiuntur; Altaria vndecunque ad ſe delata conſecrandi. Nec eſt etiam verum id, quod idem Riccios ait, *in dicta deciſ.* 539. nempe, Abbates non poſſe conſecrare Calices, benedicere Corporalia, & Veſtes ad vſum aliarum Eccleſiarum; quia licèt id procedere poſſit de iure, tamen cùm expreſſis verbis ſpecialiter hoc reperiatur conceſſum, vt in prædicto priuilegio Innocentij VIII. non debet huiuſmodi poteſtas ipſis negari.

QVÆSITVM XIV.

Vtrùm Abbas, habens vſum Pontificalium, & illi ante centum annos, aut amplius conceſſum fuerit priuilegium v.g. conſecrandi, ſed præcedentes eius Abbates alioquin eo vſi non fuerint, poſſit tale priuilegium exercere; an verò per non vſum, cenſeatur amiſſum.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegiarius per non vſum non amittit priuilegium, etiam per mille annos, ſi occaſio, & opportunitas illo vtendi, non ſe obtulerit.*

2 *Priuilegiarius, ſi non vtatur priuilegio ſuo data vtendi occaſione, illud amittit, vel ex præſcriptione, ſeu ex vi tacitæ renunciationis.*

3 *Priuilegiarius, per non vſum, non poteſt amittere priuilegium, ſi non habeat poteſtatem renunciãdi.*

4 *Prælatus non poteſt renunciare iuribus, & priuilegiis datis, & acquiſitis Eccleſiæ, ac dignitati ſuæ.*

5 *Renunciatio priuilegij habet ſpeciem alienationis.*

6 *Prælatus Eccleſiæ per merum non vſum priuilegij, illud perdere non poteſt.*

DOctores in hac materia diſtinguere ſolent, an 1
occaſio, & opportunitas ſeſe obtulerit, pro qua priuilegium datum eſt, qua minimè data, certum eſt nullo vnquam tempore amitti, quantumcunque priuilegiatus mille annis eo non vtatur, vt probatur ex regul. text. *in l. & Atthicinus ff. de ſeruit. ruſt. præd. cum ſimilibus*, de quibus Molin. *de primogenit. lib.* 2. *cap.* 6. *num.* 22. *cum ſeqq.* Ratio eſt, quia ſi hæc amiſſio priuilegij fundatur in eo, quòd priuilegiarius priuilegio non vtens, ei videtur renunciare, vt deducitur ex *d. cap. ſi de terra*; minimè huic voluntati tribui poteſt, quòd non vtatur priuilegio, eique renunciare intendat, quando nulla vtendi occaſio occurrit, iuxta text. *in l. eius eſt nolle, ff. de regul. iur.* & in *cap. cùm ſuper. de offic. delegat.*

Verùm vtendi occaſione oblata, ſi priuilegiarius
ſuo priuilegio non vtitur, communis reſoluit, amitti 2
priuilegium duplici ex capite, vel præſcriptionis, vel tacitæ renunciationis; concurrentibus ſcilicet qualitatibus omnibus, quæ in renunciatione expreſſa requiruntur, & ſufficere poſſunt, id eſt, quòd ſcienter 3
voluntariè non vtatur, & poteſtatem habeat renunciandi, iuxta *d. cap. cùm ſuper.*

Vnde cùm Prælatus non poſſit renunciare iuri- 4
bus, ac priuilegiis datis, & acquiſitis Eccleſiæ, ac dignitati ſuæ, ex gloſſ. *recepta, in cap. vlt.* 16. *quæſt.* 6. Syl-
ueſt. *in Summ. verb. alienatio, num.* 18. cùm talis renun- 5
ciatio ſit ſpecies alienationis, quæ cauſam iuſtam, & Capituli conſenſum requirit, *cap.* 1. *de rebus Eccleſ.*
non alienan. lib. 6. ideò Prælatus Eccleſiæ per merum 6
non vſum priuilegij perdere illud non poteſt, Felin. *in cap. cùm omnes, num.* 15. *de conſtit.* Eman. Roder. *quæſt. Regul. tom.* 1. *q.* 18. *art.* 1. & in propriis terminis reſoluit Paul. Layman, *in quæſt. canon. de Prælator. Eccleſiaſt. elect. quæſt.* 225.

DISPVTATIO XXIV.

De præeminentiis Abbatum, aliorúmque Prælatorum Epiſcopis inferiorum, quoad Concilia Generalia, Prouincialia, vel Diœceſana; necnon proceſſiones, & alias ſeſſiones, & actus, tam publicos, quàm priuatos.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates ad Concilium Generale conuocandi ſint.

II. Vtrùm Abbates in Concilio Generali deciſiuum, vel conſultiuum tantùm ſuffragium habeant, ac illi ſe ſubſcribant.

III. Quis locus in Generali Concilio Abbatibus competat.

IV. Vtrùm Abbates ad Diœceſanam Synodum accedere teneantur.

V. Quis locus in Diœceſana Synodo Abbatibus competat, quóue amictu, ac quibus ornamentis in ea vti debeant.

VI. Quo amictu, & quibus ornamentis vtuntur Abbates in Conciliis Generalibus, & Synodis, ac Capellis Pontificiis, & Conſiſtoriis, necnon equitationibus ſolemnibus; & quem Ordinem in illis obſeruare debeant.

VII. Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores habentes territorium, cum iuriſdictione Epiſcopali, poſſint Synodum congregare.

VIII. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulates ad proceſſiones accedere teneantur.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbates ad Concilium Generale conuocandi ſint.

SVMMARIVM.

1 *Arguitur pro parte negatiua.*

2 *Abbates hodie ad Generalia Concilia conuocandi ſunt.*

3 *Abbates de conſuetudine in literis indictionis Concilij vocandi ſunt.*

4 *Abbates multi, qui de facto interuenerant Conciliis Generalibus, referuntur.*

5 *Reſpondetur ad obiecta.*

CVm in præſenti Diſputatione, de præeminẽtiis, quæ Abbatibus, & aliis Prælatis inferioribus, in Conciliis Generalibus, Prouincialibus, & Diœceſanis, necnon in proceſſionibus, & aliis huiuſmodi actibus competunt, agere propoſuerim; viſum eſt primùm reſoluere, an ipſi Abbates, & Prælati ad Concilia prædicta, & proceſſiones accedere teneantur: & ab vniuerſaliori, atque digniori incipiendo, præſens Quæſitum appoſui. An ſcilicet Abbates ad Generalem Synodum conuocandi ſint. Ad quod pro ratione dubitandi videtur dicendum, quòd non; nam de iure
1 communi Concilia Generalia, quæ ad res Fidei, & morum definiendas congregantur, ſolùm ſunt Epiſcoporum, vt habetur ex *canon. ſecundò, omnia,* 12. *diſtinct.* vbi D. Auguſt. ait, *Omnia talia, quæ neque Sanctarum Scripturarum auctoritate continentur, neque in Conciliis Epiſcoporum ſtatuta inueniuntur, &c. ſine vlla dubitatione reſecanda eſſe exiſtimo.* & *can. Synodum, diſt.* 12. Marcellus Papa Synodum Generalem, Epiſcoporum Synodum vocat, & in *can. canones, diſt.* 5. ſic dicitur. *Prima Synodus, ſcilicet Nicæna, fuit trecentorum decem, & octo Epiſcoporum; ſecunda ſcilicet Conſtantinopolitana, fuit centum, & quinquaginta Epiſcoporum; tertia, quæ fuit Epheſina prima, fuit ducentorum Epiſcoporum; quarta ſcilicet Calcedonen. fuit quingentorum, & triginta Sacerdotum,* id eſt, vt expoſuit gloſſ. *Epiſcoporum.* Præterea habetur in Synod. Calcedonen. *art.* 1. quòd Abbas Martinus requiſitus à Conſtantino quodam, vt ipſe quoque ſe ſubſcriberet actis Concilij Epheſini ſecundi, reſpondit; non eſt meum ſubſcribere, Epiſcoporum tantùm eſt, & eorum, qui digni ſunt. Quæ omnia manifeſtè indicant, ad Generale Concilium Epiſcopos tantùm conuocandos eſſe; non autem Abbates, ac alios Prælatos Epiſcopis inferiores.

His tamen non obſtantibus, dicendum eſt, Abbates 2
hodie ad Generale Concilium intereſſe debere, vt oſtendit Michaël Leonicus *in ſpecul. ſacrar. cær. verb. Abbas,* & habetur in *C. conuenientibus,* vbi Turrecrem. 1. *q.* 3. & ex gloſſ. *in can. Epiſcopus* 18. *diſt.*

Vnde Abbates ſpecialiter de conſuetudine in lite- 3
ris indictionis Concilij vocandi ſunt; præſertim Abbates, qui iuriſdictionem Epiſcopalem, vel quaſi Epiſcopalem habent, & qui beneficio Sedis Apoſtolicæ ſunt ab Ordinariorum iuriſdictione exempti, Card.
Alban. *de poteſt. Papa, par.* 2. *n.* 229. & patet de facto 4
Abbates multos interueniſſe Conciliis Generalibus, præcipuè Ordinis S. P. Benedicti, & eiſdem Conciliis ſubſcripſiſſe, vt in Concilio Florentino ſub Eugen. IV. celebrato anno Domini 1439 & in Concilio Lateranen. ſub Leone X. & in Concilio Senenſi, vt teſtatur Iacobat. *de Conc. lib.* 2. *art.* 2. *n.* 41. & 42. & antiquitus multos Abbates Conciliis interfuiſſe, & illis ſubſcripſiſſe oſtendemus in *Quæſito ſequenti.* Nouiſſimè in Concilio Tridentino interfuerunt ſeptem Abbates; ac ſeptem Generales Religionum, atque à ſeptima Synodo Generali inſtà ſemper Abbates in ea interueniſſe teſtantur Iacobat. *cit. de Concil. d. lib.* 2. *artic.* 2. Azor. *inſtit. Moral. p.* 2. *lib.* 5. *c.* 11. *q. vlt.* & Franciſcus à Cotiolano *in Compendio Conciliorum in princ. prælud.* Quod anteà voluerunt gloſſ. *in can. conuenientibus,* 1. *q.* 7. Archid. *in can. ſtatuimus* §. *ſed hoc,* 1. *q.* 1. idem Archidiac. & Alex. *in d. can. conuenientibus,* idem Alexan. *in c. canones,* 15. *diſt.* Dominic. *in c. ad Apoſtolicæ, de re iud. in notabilibus,* S. Ant. 3. *par. Sum. tit.* 24. *cap.* 2.

Ad obiecta in contrarium reſpondetur, quòd li- 5
cèt iure communi Abbates non ſint ad Generalem Synodum conuocandi, cùm ſimpliciter, & propriè tantùm ad Epiſcopos ſpectet in ea interuenire, vt probant Bellarm. *de controuerſ. Chriſt. Fid. tom.* 1. *de Concil. & Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 15. Azor. *d. lib.* 5. *cap.* 11. tamen ex priuilegio Sedis Apoſtolicæ, vel ex conſuetudine nihil obſtat, quòd ad eam ſint conuocandi, vt de facto diximus, illos conuocatos fuiſſe, ac in nonnullis Generalibus Conciliis interfuiſſe. Ita Dominicus, D.

Antoninus, Archidiaconus, & Cardinalis Alexandrin. Boſell. & Brixien. apud Iacobat. *loc. cit. col. 8. verſ. ſed contrarium, litera D. & col. 16. verſ. hodie tamen, litera etiam D.*

Ex eo, quia in Conciliis alij interſunt, vt Iudices qui dicuntur ſuffragium deciſiuum habere; alij vt diſputando examinent difficultates, qui dicũtur habere ſuffragium conſultiuum; alij, vt miniſtrent, quales ſunt Notarij, & Cuſtodes; alij vt defendant Concilium, videndum eſt, an Abbates habeant in Synodo Generali ſuffragium conſultiuum, vel deciſiuum.

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbates in Concilio Generali deciſiuum, vel conſultiuum tantùm ſuffragium habeant, ac illi ſe ſubſcribant.

SVMMARIVM.

1 *Abbates habentes iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, ſunt de neceſſitate ad Oecumenicam Synodum conuocandi,* & num. 5.
2 *Abbates habent in Conciliis votum deciſiuum, ſicut Epiſcopi.*
3 *Abbates primis ſex Conciliis non fuerant vocati, quia erant ſubditi Epiſcopis.*
4 *Abbates à quo tempore citrà ad Generalia Concilia admitti, & in iis ſe ſubſcribere cæperint.*
5 *Generales Religionum ad Concilium vocandi ſunt.*
6 *Abbates plures, qui Generalibus Conciliis interfuerunt, referuntur.*
7 *Abbates quidam Congregationis Vallis Vmbroſæ, qui Conciliis Generalibus interfuerunt, recenſentur.*
8 *Prælati inferiores Epiſcopis, Conciliis interuenire debent.*
9 *Abbates, & alij Prælati, vt ſciant quando Conciliis debent interuenire, citandi ſunt.*

1 PAnormitanus *in quæſt. 1.* quæ incipit, *Epiſcopus, & quidem Rector, n. 28. circa finem,* ait, quòd Abbates habentes iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, ſunt de
2 neceſſitate ad Oecumenicam Synodum conuocandi; habéntque in ea votum deciſiuum, ſicut, & Epiſcopi: hoc probatur ex *c. conuenientibus, 1. q. 7.* vbi dicitur, quòd Abbas in Concilio Papæ locum tenuit; & Abbates quamplures vocem deciſiuam in Concilio dederunt, ſicut Epiſcopi.

Præterea in *c. Adrianus il 2. 63. diſt.* dicitur, quòd Synodus illa celebrata fuit à 143. Religioſiſſimis Epiſcopis, & Abbatibus, & ſic illi Abbates Epiſcopis comparantur.

Inſuper gloſſ. *in d. can. conuenientibus, verb. Monachi.* ait Abbates debere Concilio intereſſe; licèt ſecùs dicat de Monachis ſimplicibus.

3 Et licèt in primis illis ſex Conciliis Abbates vocati non ſint, nec interfuerint, id factum fuit, eo quia tunc Abbates erant Epiſcopis ſubiecti, nec dum exemptionis priuilegio à Romana Eccleſia muniti; vnde Conciliorum decreta ipſis Abbatibus Epiſcopi tradebant, & denunciabant, & vt ea ſuſciperent, eiſque parerent ſua auctoritate præcipiebant. *can. decernimus, 18. diſt.*

4 Poſtea à tempore ſeptimæ Synodi citra cæperunt Abbates ad Oecumenica Concilia admitti, vt patet in *d. can. conuenientibus, & d. can. Adrianus 2.* & ſic conſuetudine introductum eſt, vt etiam Abbates Epiſcopalem, ſeu quaſi iuriſdictionem habentes, nec-
5 non etiam Religionum Generales in Generali Synodo tanquam Iudices interſint, ac in ea ſe ſubſcribant, ſuffragium deciſiuum, ac definiendi ius habentes. Ita Iacobat. *de Concil. lib. 2. art. 2.* vbi plures citat, Bellarm. *de Concil. & Eccleſ. lib. 1. cap. 15. verſ. ad Catholicorum,* Azor. *inſtit. Moral. par. 2. lib. 5. cap. 11. q. vlt.* Et hoc eſt intelligendum tam de Abbatibus ſecularibus, quàm de Regularibus, dummodo quaſi Epiſcopalem iuriſdictionem habeant, vt ex citatis Doctoribus colligitur. Ex his patet, antiquum eſſe in Eccleſia Dei, Abbates in Conciliis ſuffragium dare, vt ex eorum inſcriptionibus, in fine cuiuslibet Concilij appoſitis, poteſt intueri.

Et primò in Concilio Toletano circa tempora 6
Agathonis Papæ, vel ſecundùm alios, Leonis Papæ II. anno 681. vel, vt alij dicunt, 685. In quo D. Samuel, D. Gundalphus, D. Leſtaſias, D. Theodotatus, D. Bateradus poſt ſubſcriptionem Epiſcoporum eiſdem Conciliis interfuerunt, & ſe ſubſcripſerunt. Et in alio Concilio Toletano 8. anno 653. celebrato ſub Martino I. D. Fugitiuus, D. Anatolius; D. Eutychius, D. Ildephonſus, D. Sempronius, D. Eumerius, D. Quitiacus, D. Motarius, D. Ioannes, D. Secundious, omnes Abbates, qui ſi ab Epiſcopis tunc temporis non erant exempti, & tamen eiſdem Conciliis ſe ſubſcripſerunt, multò magis Abbates exempti. Idem videri poteſt in aliis Conciliis, & præcipuè in Lateran. ſub Innocentio III. anno 1225. cui multi Abbates ſubſcripſerunt, ſicut teſtantur acta eiuſdem Concilij *in fin.* aliquando etiam pro Epiſcopis, & tanquam eorum Vicarij ſubſcripſerunt, vt videre eſt in Concilio Cabilonen. tempore Vitaliani Papæ celebrato. Ne autem prolixus videar, omnes Abbates, qui aliis Conciliis, vſque ad Conc. Florentinum ſubſcripſerũt, omittam, & breuiter dicam, quòd Concil. Florentino, Lateranenſi, aliiſque Conciliis, ac poſtremò Tridentino, Abbates multi ſubſcripſerunt: de Concilij Florent. Abbatum ſubſcriptione vide in actis eiuſdem Concilij, celebrati ſub Eugenio IV. anno Dom. 1439. in-
ter quos libuit mihi quoſdam Abbates meæ Religio- 7
nis Vallis Vmbroſæ peritiſſimos, hîc apponere, non omnes, ſed aliquos, qui fuerunt iſti, nimirum Reuerendiſſimus D. Placidus, Abbas Generalis Vallis Vmbroſæ, D. Benedictus Abbas S. Pancratij de Florentia, D. Franciſcus Abbas Sanctæ Mariæ de Pacciano, D. Ioannes Gratianus Abbas de Ripolis prope Florentiam, D. Bertaccius Abbas Sanctæ Mariæ de Monte plano, D. Bartholomæus Abbas Sanctæ Mariæ de Bibbona, & multi alij ex omnium Monachorum Ordinibus. Multi enim annotati non fuerunt in actibus huius Concilij, quia priuſquam ſubſcriptio fieret diſceſſerunt; & Concilio Lateranenſi multi ſubſcripſerunt Abbates diuerſarum Religionum, & ex Religione mea Vallis Vmbroſæ inter alios D. Blaſius Milaneſius Abbas Generalis, vir vndequaque inſignis. Ita habetur in fine eiuſdem Concil. cel. ſub Iulio II. & Leone X. anno 1517. Concilio Tridentino ſubſcripſerunt ſimiliter Abbates, inter quos fuerunt Ludouicus de Baiſeij Gallus, Abbas Ciſtercienſis, D. Stephanus de Nauariæ Abbas Sanctæ Mariæ Gratiarum prope Placentiam, D. Auguſtinus Loſpus Hiſpanus Abbas S. Benedicti de Ferraria Caſinenſis, D. Euſichius de Cordes Antuerpienſis Abbas pro titulo.

Non ſolùm Abbates, verùm etiam alij Prælati in- 8
feriores ad Concilium admittendi ſunt, & poſſunt in Concilio proponere, vt habetur in *can. vbi nam 96. diſtinct.* Et completo Concilio, Cardinales, Epiſcopi, & Abbates ſubnotabunt eorum nomina, imponendo ſuæ dignitatis titulos, eo modo, vt dictum eſt in ſubſcriptione particularium ſuprà relatorum, qui cum proprio nomine etiam titulum dignitatis appoſuerũt: ita ſeruatum fuiſſe in Concil. Eugenij IV. Ferrariæ incepto, & Florentiæ completo, affirmat Alphonſ. Alua-

ret

rez *in Theſaur. Chriſtian. Religion. cap.* 51. §. 2. *num.* 34.

9 Ad hoc autem, vt ſeiaot Abbates, & alij Prælati, qui debent intereſſe Conciliis, qoando ad ea accedere debeant, citandi ſunt: forma autem citatioois erit, quòd Summus Pontifex, vel eius Legatus iubeat, vt omnes Prælati veniant ad Concilium Generale, aſſignando eis tempus, & locum; ita ootatur io *l. am qui aliter, ff. quod vi:* aut eitatio, quam facit Summus Pontifex, debet fieri per literas Apoſtolicas, vt habetur in *c. dilecti, de dolo, & contumacia, in verb. volentes*; quæ verò fit à Legato Papæ, debet fieri per literas cootinentes tenorem literarum Apoſtolicarum, ex *cap. cùm in iure, de offic. deleg.*

QVÆSITVM III.

Quis locus in Generali Concilio Abbatibus competat.

SVMMARIVM.

1 *Abbates in Oecumenica Synodo primum locum poſt Epiſcopum iuniorem, vel illius Procuratorem, habere debent.*

2 *Abbates præcedunt Generales Ordinum, qui non ſunt Abbates, quia ſunt in priori gradu dignitatis poſt Epiſcopum.*

3 *Abbates inter ſeipſos illi primum locum obtinent, quorum Ordinum Regula priùs approbata fuit.*

4 *Abbates Canonicorum Regularium Lateranen. & Abbates Monachorum Caſinenſium in Conciliis Generalibus, quam præcedentiam inter ſe obſeruent.*

5 *Inter Abbates eiuſdem Ordinis prior ad Abbatiam aſſumptus præcedere debet.*

1 RESpondeo, cùm in Synodo Oecumenica præter Epiſcopos, ſolùm Abbates, ac Ordinum Generales intereſſe debeant; locus Abbatum erit immediatè poſt Epiſcopum Iuniorem, vt docent Panorm. *in c. 2. num. 2. de iudic. & in cap. ex ore, num. 3. de priuileg.* Thom. Campeg. *de Concil. cap. 15. num. 17. & ſeq.* Flau. Cherub. *in Compend. Bullar. tom. 2. conſtit. 24. Pij IV.* Et debent ſedere ante Epiſcoporũ abſentium Procuratores, prout etiã obſeruatur io Synodo Prouinciali, & tradit Franc. Leo *in Theſ. for. Eccleſ. par. 1. c. 9. n. 5.*

2 Vnde illi præcedent Generales Ordinum, qui non ſunt Abbates, eo quia Abbatia eſt in priori dignitatis gradu poſt Epiſcopatum, vt patet ex *can. ſi quis deinceps*, 16. q. 7. & per plura alia loca Iuris Canonici, quæ infrà ſuo loco afferemus; tradit etiam Cardinal. Iacobat. *lib. 1. tract. de Concil. tit. de ordine ſedend. in Concil. circa fin. verſ. poſt præmiſſos.*

3 Inter ſeipſos primum locum obtinebunt Abbates illius Ordinis, cuius Regula priùs à Sede Apoſtulica approbata fuit.

4 Aduerto autem, quòd ex Abbatibus Congregationis Canonicorum Regularium Lateranen. & Congregationis Caſinen. quamuis ex decreto à Pio IV. confirmato, quando capitulariter cum ſuis Monachis incedunt, primus locus Abbatibus Canonicorum Regularium Lateraoenſis Congregationis debeatur; tamen vt ex eodem decreto habetur, quando de perſe, abſque eorum Conuentibus in Conciliis Generalibus, Prouiocialibus, & Synodalibus, & aliis actibus publicis, & priuatis iotervenerint, præcedeot, ac præferendi erunt, digniorémque locum obtinebunt, qui Priores ad Abbatiam promoti fuerunt, oec dignitas à Congregatione, & Ordine, ſed à promotione attendenda eſt, vt habetur in d. decreto, quod refert Nauar. *in comment. 4. de Reg. num. 5.* & nos latè infrà *Diſp. ſeq. quæſ. 1.*

Inter Abbates aotem eiuſdem Ordinis, ille digniorem locum obtinebit, qui prior ad Abbatialem dignitatem aſſumptus fuit, *l. 1. ff. de Albo ſcribendo l. 1. C. de conſul. lib. 12.* & dicemus latè infrà in hac diſputatiooe. 5

QVÆSITVM IV.

Vtrùm Abbates ad Diœceſanam Synodum accedere teneantur.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, & Prælati Regulares exempti ad Diœceſanam Synodum accedere non tenentur.* Limitata, vt num. 3. & 4.

2 *Accedere ad Synodum Epiſcopi eſt ſignum ſubiectionis.*

5 *Abbates, ſi eſſent Parochialium Rectores, tenerentur ad Synodum accedere, etiam ſi eſſent nullius Diœceſis*, ſed limita, vt num. 6.

7 *Epiſcopus, vel alius loci Ordinarius, nihil exemptis in Synodo præcipere poteſt extra ea, quæ animarum curam concernunt.*

8 *Abbates, & Prælati ſeculares, etiam exempti, ad Diœceſanam Synodum accedere tenentur.*

9 *Abbates, & Prælati inferiores, in Synodis Prouincialibus deciſiuum votum habent.*

10 *Procuratores Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum, in Synodo Prouinciali votum conſultiuum, tantùm habent.*

CErtum, & indubitatum eſt, Abbates, & Prælatos Regulares exemptos nullo modo ad Synodum Diœceſanam accedere teneri, *cap. ex ore*, & ibi Panorm. *num. 1. de priuileg.* gloſſ. *cap. vt Apoſtolica verb. videtur, & cap. exemptione, verb. curam, de priuileg. in 6.* Archidiac. *cap. Abbates col. fin. 18. quæſt. 2.* Federic. *conſ.* 183. & alij communiter, & clarè colligitur ex Conc. Trid. *ſeſſ. 24. de reformat. cap. 2.* vbi ſic habetur. *Synodi quoque Diœceſanæ celebrentur, ad quas exempti etiam omnes, qui aliàs ceſſante exemptione intereſſe deberent, nec Capitulis Generalibus ſubduntur, accedere teneantur.* 1

At Abbates Regolares Capitolis Generalibus ſubduntur, ergo ex diſpoſitione Concilij ad Syoodum accedere non tenentur.

Prætereà probatur, nam accedere ad Synodum Epiſcopi, eſt ſignum ſubiectionis, *cap. fin. de cauſ. poſſeſſ. & propriet.* Speculat. *de teſtam. §. nunc videndum, verſ. intendis probare*, Nicol. Mil. *in repertor. verb. Epiſcopus* §. 1 & apud omnes indubitatum eſſe, ait Eraſm. Cokier. *de iuriſd. Ordin. in exempt. part. 4. quæſt. 19. num. 1.* At Abbates exempti ſunt ab Epiſcopi iuriſdictione (eos enim, vt tales ſupponimus, & de his modò loquimur) ergo non debent ad Synodum, ab ipſo Epiſcopo conuocatam accedere; aliàs enim nihil operaretur exemptio. 2

Limitatur tamen, niſi adſit conſuetudo, vt ad Synodum vocentur per *can. fin. 18. quæſt. 2.* Vel oiſi habeant Capellas, & Eccleſias Parochiales cum cura animarum, etiam ſuo Monaſterio annexas; quia tunc ad Synodum accedere tenentur, ſiue exempti ſint, ſiue non, vel mittere Capellanos, qui illas adminiſtrant per text. *in d. cap. ex ore, de priuileg. & cap. 1.* iuncta gloſſ. *in verb. inſtituta, de priuil. in 6. & cap. quod ſuper his*, iuncta gloſſ. *de maior. & obed.* Concil. Trident. *d. cap. 2.* ibi. *Ratione tamen Parochialium, aut aliarum ſecularium Eccleſiarum, etiam annexarum,* 3 4

Digitized by Google

debeant ij, qui illarum curam gerunt, quicunque illi ſint, Synodo intereſſe. Et ratio eſt; quia cùm Regulares Curati ſubſint, quoad cutam animarum, correctioni, & viſitationi Epiſcopi, ex diſpoſitione eiuſdem Concilij *ſeſſ.* 25. *de Regul. cap.* 11. debent ad Synodum conuenire, ad hoc, vt de eius ſtatutis, & ordinationibus informentur. Præterea id etiam probatur ex illis verbis Concilij eiuſd. *cap.* 2. *d. ſeſſ.* 24. *de reformat.* per quæ ſtatuitur, quòd ad Synodum Diœceſanam omnes illi accedere debeant, qui aliàs, ceſſante priuilegio exemptionis, ad eam accedere tenerentur; at Patochialium Eccleſiarum Rectores, ceſſante priuilegio exemptionis, Synodo intereſſe tenentur, *d. cap. quod ſuper his de maiorit. & obed.* ergo &c. Atque ita Ioan. Franc. Leo. *in Theſaur. fori Eccleſ. part.* 1. *cap.* 9. *num.* 13. Piaſec. *in praxi noua Epiſc. part.* 2. *c.* 2. *num.* 2. & Dominus meus Ioan. Anton. Maſſobr. *de Synod. Diœceſ. cap.* 3. *dub.* 2. *d. num.* 2. D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. part.* 3. *alleg.* 93. *num.* 5. Laurent. de Peirin. *in expoſit. conſtit.* 2. *Iulij II. pro ſuo Ord. Minim. num.* 64. *tom.* 1.

5 Immo ſi Abbates eſſent Patochialium Rectores, tenerentur, ad Synodum venire, etiam ſi ſint nullius Diœceſis, tunc enim accedere debent ad Synodum viciniorem, vt deciſum fuiſſe à Sacra Congregatione, refert. Franc. Leo, *loc. cit.* & tenent Sayr. *in florib. deciſ. ſub tit. de offic. Ordin. deciſ.* 11. citatus à Riccio, *in collect. deciſ. part.* 4. *collect.* 1153. Piaſec. *d. num.* 2. *verſ. & non ſolùm*, D. Auguſtin. Barboſ. *d. alleg.* 93. *num.* 7. & ad id cogi poterunt dicti Rectores Regulares per cenſuras Eccleſiaſticas, *d. cap. quòd ſuper his*, Maſſobr. *d. cap.* 3. *num.* 7. Laurent. de Peirin. *loc. etiam cit. num.* 65.

6 Hoc tamen ſublimita, niſi habeant priuilegium non veniendi ad Synodum, *cap. nimis praua, de exceſſ. Prælat. cap. quoniam per Confeſſionem, de priuileg.* Hoſtienſ. & Imol. apud Eraſm. Cokier. *d. quæſt.* 19. *num* 5. Maſſobr. *d. dub.* 2. *num.* 3. vel vt idem Maſſobr. *ſubdit. num.* 4.) niſi eſſent iam in poſſeſſione, & conſuetudine non veniendi: tenentur etiam Abbates in Synodo comparere, ſi citentur, vel aduerſus illos opponantur querelæ in iis caſibus, in quibus Epiſcopus contra ipſos ordinaria, vel delegata iuriſdictione procedere poteſt, per *can. propter,* 18. *diſt.* Piaſec *d.*
7 *num.* 2. *verſ. etſi exentur.* Et notandum, quòd Epiſcopus, vel alius loci Ordinarius nihil exemptis ad Synodum accedentibus, præcipere poteſt, extra ea, quæ animarum curam concernunt; vt docent Gemin. *in can. Epiſcopus*, *num.* 2. vbi etiam Præpoſit. *num.* 1. 18. *diſt.* Felin. *in cap. quod ſuper his*, *num.* 1. *de maiorit. & obed.* Bottæus *in tract. de Synod. part.* 2. *num.* 4.

8 Abbates autem ſeculares, etiam ſi ſint exempti ad Epiſcopalem, ſeu Diœceſanam Synodum venire tenentur ex Concil. Tridentin. *d. cap.* 2. vbi ſtatuens, vt exempti omnes, qui aliàs ceſſante exemptione, intereſſe deberent, nec Capitulis Generalibus ſubduntur, ad Synodum Diœceſanam accedere teneantur, videtur etiam includere Abbates ſeculares exemptos, ipſi enim ceſſante exemptione ad Synodum ab Epiſcopo Diœceſano conuocatam venire, illique parere tenerentur, & contemnentes per Eccleſiaſticas
9 cenſuras compelli poſſent, *d. cap. quod ſuper his*, & ibi communiter Doctores *de maiorit. & obed.* & cùm nullis Generalibus Capitulis ſubdantur, Concilium non videtur eos ab huiuſmodi ſubiectione excludere.

Ad Prouincialem autem Synodum Abbates, & Prælati inferiores exempti omnes accedere non coguntur, ſed ij tantum, qui de iure, vel conſuetudine intereſſe debent, ex Conc. Trid. *d. cap.* 2. *ſeſſ.* 24. & hi vocem, & votum deciſiuum in eo habent.

Eorum autem Procuratores vocem tantùm conſultiuam habere poſſunt, vt ſuper *d. cap.* 2. deciſum fuiſſe, 10
teſtatur Franc. Leo *in Theſauro for. Eccleſ. part.* 1. *c.* 9. *num.* 7. qui procuratores in ea ſedere habent poſt Procuratores Epiſcoporum abſentium.

QVÆSITVM V.

Quis locus in Diœceſana Synodo Abbatibus competat, quóue amictu, ac quibus ornamentis in ea vti debeant.

SVMMARIVM.

1 *Abbatibus in Synodo primus locus poſt Epiſcopum competit.*

2 *Denominatio prior maiorem dignitatem denotat.*

3 *Canonici Cathedralis Eccleſiæ collegialiter incedentes, vel ſedentes, præcedunt Abbates; ſecùs autem ſi collegialiter non incedunt*, & num. 5.

4 *Abbates titulares, vel habentes vſum Mitræ, Commendatarios præcedunt.*

5 *Abbates Commendatarij, omneſque alij Prælati inferiores, præcedunt Canonicos Cathedralis Eccleſiæ collegialiter non incedentes.*

Henricus Bottæus *in tractat. ſuo de Synodo, part.* 3. *num.* 10. *& ſeqq.* agens de locis, quæ in ſedendo in Diœceſana Synodo intereſſentibus competunt, primum locum poſt Epiſcopum Abbatibus aſſignat: 1
& hoc iure merito, nam Abbatia eſt dignitas prima poſt Epiſcopalem, vt notat Bald. *in cap. paſtoralis*, gloſſ. *in verb. Superioris*, *de offic. delegat.* quem ſequuntur ibi Fel. *col.* 4 & Modern. eſt text. *in auth. habita C. ne filius pro patre*, *& in cap. decernimus de iudic. cap. fin. de offic. deleg. in* 6. cum ſimilibus allegatis per Decium *in d. cap. decernimus*, in quibus Abbas nominatur primo loco poſt Epiſcopum, at ex prio- 2
ri nominatione maior dignitas arguitur, gloſſ. *in can. bene*, *verb. Mediolanen.* 96. *diſt.*

Sed limitatur hoc modo, ſcilicet, vt non præce- 3
dant Canonicos Cathedralis Eccleſiæ collegialiter incedentes, vel ſedentes, quia cùm tunc repræſentent Cathedralem Eccleſiam, quæ ſemper plus aliis honorari debet, ſunt Abbatibus præferendi, Dominic. *in cap. quamuis il* 1. §. *quamquam* 3. *not. de præbend. in* 6. Felin. *in cap. poſtulaſti num.* 4. *verſ. fallit tertiò, de reſcript.* Caſſan. *in Catalog. glor. mund. part.* 4. *conſid.* 32. Graff. *dec. aur. part.* 1. *lib.* 3. *c.* 5. *n.* 13. & Franc. Leo *in Theſaur. fori Eccleſ. part.* 1. *cap.* 2. *num.* 51.

Quando autem Canonici, & dignitates Cathedralium non collegialiter, ſed ſingulariter incedunt, vel ſedent, tunc Abbates benedicti habentes ius Baculum deferendi, & Mitram, illos præcedunt Caſſan. *d. conſid.* 32. Nauar. *conſil.* 2. *de maiorit. & obed. part.* 1. Felin. *vbi proximè* Franc. Leo *d. cap.* 2. *& cap.* 9. *num.* 5. & præcedunt omnes alios Abbates vſum Mitræ, & Baculi non habentes, Nauarr. *conſil.* 1. *num.* 5. *eod. tit.*

Abbates titulares, vel habentes vſum Mitræ 4
Commendatarios denique præcedunt, vt deciſum fuiſſe à Sacra Congregatione, refert idem Franc. Leo *d. cap.* 9. *num.* 4. At Abbates Commendatarij, omneſ- 5
que alij Abbates tam ſeculares quàm Regulares, præcedunt Canonicos Cathedralis Eccleſiæ collegialiter non incedentes, vel ſedentes: omnes enim, qui ſunt capita Eccleſiarum, in quibus habent iuriſdictionem in foro contentioſo ſuper eos, qui ſunt de ſuo Collegio, de iure non ſolùm dicuntur habere dignitatem, verùm etiam ſunt Eccleſiæ Prælati, gloſſ. *in cap. cùm Eccleſiarum*, vbi Panorm. *n.* 10.

de

de offic. Ordin. Caſſan. *d. conſiderat.*32. *& conſid.*34. Nauat. *conſ.*4. *num.*2. *&* 3. *tit. de maiorit. & obed.* Franc. Feo *d.cap.*9. *num.*5. de quibus omnibus *in Diſputatione de precedentia Abbatum, & Prelatorum inferiorum* latiùs dictum fuit.

QVÆSITVM VI.

Quo amictu, & quibus ornamentis vtuntur Abbates in Concilis Generalibus, & Synodis, ac Capellis Pontificiis, & Conſiſtoriis, necnon equitationibus ſolemnibus, & quem ordinem in illis obſeruare debeant.

SVMMARIVM.

1 *Abbates exempti, vtentes Mitra, & aliis Pontificalibus in Conciliis, & Synodis, ornantur Mitris auriphrygiatis, laminas aureas, vel argenteas non habentibus, ſed limita*, vt num. 3. & 4.

2 *Abbates non exempti in Conciliis, & Synodis vtuntur Mitris ſimplicibus albis, & planis.*

3 *Abbates in Conciliis, & Synodis, & publicis ſeſſionibus Pluuiali rubeo induuntur.*

5 *Locus Abbatum in Conciliis, & Synodis qualis eſſe debeat.*

6 *Abbates Vrbis in Coronatione Summi Pontificis iam precedebant Epiſcopos, & Archiepiſcopos*, & num. 10.

7 *Abbates in proceſſionibus, quo amictu, & ornamentis procedere debeant.*

8 *Abbates in Capella Pontificia, & Conſiſtorio, quibus indumentis ornentur, & quem locum obtineant.*

9 *Abbates in equitationibus ſolemnibus cum paramentis, vel ſine, equitant immediatè ante Epiſcopos non aſſiſtentes.*

11 *Exempla predictarum precedentiarum*, & *ornamentorum Abbatum cum aliis Prelatis in Capella Pontificia., & in proceſſione Corporis Chriſti recenſentur.*

AMictus, & ornamenta Abbatum in Conciliis, & Synodis, non ſolùm in Cæremoniariis inferiùs citandis determinantur, verùm etiam in ſacris Canonibus, & Doctoribus; videatur, *cap. vt Apo-*
1 *ſtolica, de priuileg. in* 6. in quibus ſtatuitur, vt Abbates, quibus ex priuilegio conceſſum eſt, vt Mitra, & aliis Pontificalibus vti poſſint, ſi exempti ſunt, in Conciliis, & Synodis Mitras auriphrygiatas, non tamen aureas, vel argenteas laminas habentes, geſtare poterunt.

2 Quòd ſi exempti non ſint, ſimplicibus albis, & planis vtantur, notant Ioan. Andr. Franch. & alij *ibid.* Speculat. *lib* 4. *part.*4. *rub. de priuileg. & exceſſ. priuilegiat. num.*9. Nicolaus Bohet. *de auctor. magni Concilij par.*1. *num.*15.

3 Quòd autem Abbates exempti in Synodis vti poſſint Mitris auriphrygiatis, intelligendum eſt in Synodis, & Conciliis Prouincialibus, & Diœceſanis; non autem in Concilio Generali, in quo nec Epiſcopi vti poſſunt Mitris auriphrygiatis, ſed tantùm planis, & albis. Ita Cardin. Iacobat. *de Concil. lib.*1 *rub. de loco ſeden. in Concil. verſ. poſt premiſſos ſedebunt Abbates.*

Quibus ſic in Sacris Cann. & Doct. oſtenſis, circa eadem clariùs, quoad ornatum, ordinem, & locum Abbatum in Conciliis, & Synodis, adnotat Andreas Piſcata *in Praxi Cæremoniarum lib.*1. *ſect.*9. *cap.*8. ſcilicet, quòd cùm Abbates habeant in Conciliis Generalibus, & Synodis de iure votum deciſiuum,
& conſultiuum, vt diximus, oportet quòd non ſo-
lùm ad prædicta Concilia accedant, ſed in publica 4
ſeſſione Pluuiali rubeo induti, cum Mitra ſimplici
ſedeant, quod etiam habetur in *Cærem Rom. lib.*1.
*ſeſſ.*14. *cap.*3.

Notat ſimiliter idem Andreas Piſcata, *loc. cit.* quòd 5
Abbatis locus tam in Concilio Prouinciali, quàm
Generali, erit poſt Epiſcopos immediatè; habetur
etiam ex *Cærem. Epiſc. lib.*2. *cap.*31. Si verò Diœce-
ſanæ Synodo interſint, cùm capitulariter Canonici
ſimul cum Epiſcopo conueniant, tunc exiſtente Epi-
ſcopo cum ſuis Canonicis (qui cum illo vnum cor-
pus efficiunt) à latere dextero; Abbates à latere ſi-
niſtro ante omnes ſedebunt: in reliquis verò publi-
cis functionibus Abbates ſedere ſemper conſueuerunt
immediatè poſt Epiſcopos: immo Abbates Vrbis in 6
coronatione Summi Pontificis præcedebant Epiſco-
pos, & Archiepiſcopos ſedentes inter aſſiſtentes Epi-
ſcopos; nunc verò iuxta emendati Cæremonialis re-
gulas eorum locus mutatus eſt, vt infrà.

Notandum eſt etiam cum ſupradicto Andrea, quod 7
Abbates in proceſſionibus Pluuialibus induti cum
Mitris procedunt, & ita etiam parati Sanctorum Cor-
pora, vel Reliquias deferre conſueuerunt, ſicut in
proceſſione ſolemni à Sancto Carolo Archiepiſcopo
Mediolanenſi celebrata, Abbates Caſinenſes Corpus
Sancti Simpliciani ſolemniter, vnà cum ipſo Ar-
chiepiſcopo, tranſtuliſſe, legitur *in Vita eiuſdem S.
Caroli* à Guſan. *deſcripta.* Hæc notat ſupradictus An-
dreas Piſcat. *loc. cit.*

Quo verò ad Capellam Pontificiam, & Conſiſto-
rium, & ſolemnem equitationem, necnon permix-
tim, quoad alia in Quæſito præſenti inſinuata, no-
tanda ſunt ea, quæ ſcribit Michaël Leonicus *in ſuo
Speculo ſacrarum Cæremoniarum, verb. Abbas, §. Abba-
tis*, prærogatiuæ, & præeminentiæ, nimirùm, quòd 8
in Capella Pontificia, & in publicis Conſiſt. pro Ca-
nonizatione Sanctorum, Abbates induti ſuis quoti-
dianis veſtibus ſedeant poſt Epiſcopos non aſſiſten-
tes; & ab vltimo illorum in Miſſis dignior pacem re-
cipit, quam aliis ſui Ordinis diſtribuit. Non intelli-
guntur tamen propterea præcedere Protonotarios;
quia poſt Epiſcopos non aſſiſtentes pacem recipiunt;
nam thurificatio ipſa gradus melius diſtinguit, quàm
pax: thurificantur enim in eadem Capella poſt vlti-
mum Protonotarium immediatè, & poſt eumdem
feria ſexta maioris hebdomadæ, Crucem adorant;
candelas verò, cineres, palmas, & agnos, quando
dantur, recipiunt Pluuialibus, & Mitris induti, poſt
Epiſcopos non aſſiſtentes; ratione enim paramento-
rum tunc Protonotariis præferuntur; eo caſu tamen
oſculantur (vt Graſſus inſinuat in *diarijs ad an-
num* 1513. Conc. Lateranen. *ſeſſ.*8.) pedem Pontificis,
& non genu.

In equitationibus ſolemnibus cum paramentis, vel 9
etiam ſine paramentis, equitant immediatè ante Epi-
ſcopos non aſſiſtentes, vel poſt Protonotarios, ſi eis
poſt Pontificem equitandum eſt: nam Protonotarij
ſemper equitant poſt Pontificem.

In die verò Coronationis noui Pontificis Maximi 10
in proceſſione ad Baſilicam Sancti Petri, in qua ſo-
lemni ad Lateranum equitatione Abbates Vrbis indu-
ti Cappis, & Pileis ſolitis, vel Pluuialibus, & Mitris,
ſi in ſacris veſtibus equitandum ſit, ex antiquiſſima
Romanæ Eccleſiæ conſuetudine præcedebant Archi-
epiſcopis, & Epiſcopis omnibus, non aſſiſtentibus;
atque inter ipſos, ac Prælatos aſſiſtentes equitant,
vel incedunt. In Lateranenſi Concilio ſub Iulio II.
Abbates Vrbis ſederunt ſuper alios omnes, vt notat
Graſſ. *in diar. ſeſſ.*1. *Lateranen. Concilij*; ita refert. idem
Leonicus *loc. cit.*

In

11 In proceſſione diei Corporis Chriſti an. 1606. poſt Pœnirentiarios inceſſerunt duo Abbates Mitrati, & poſt eos Epiſcopi non aſſiſtentes. Refert Mucantius Iunior *in diariis ſuis*.

Abbas Generalis Monachorum Montis Olíueti die Pentecoſtes in Capella Pontificis Ferrariæ anno Chriſti 1598. ſedit poſt vltimum Protonotarium, quia in ſede Epiſcoporum non aſſiſtentiũ ſedere non potuit, quia locus non aderat, poſt quem ſedere debuiſſet, ſi fuiſſent præſentes, aliorum Ordinum Generales ex decreto Greg. XIII. an. 1580. de quu Mucantius idem *in fin. tom. 1. Diar. & princ. 2.*

Inter Abbatem Generalem Ordinis S. Baſilij, & Generalem Ordinis Minorum Conuentualium, ac Procuratores Prædicatorum, & S. Auguſtini Eremitarum, anno 1605. primo Pontificis Pauli V. orta eſt diſcordia de præcedentia; declaratum fuit ad fauorem Abbatis; quia ſic etiam deciſum fuerat tempore Clementis VIII. die 28. Iun. 1597. & etiam ſub Greg. XIII. Abbates ſedebant ante omnes Generales Mendicantium; quia dictum eſt, quòd Ordo S. Baſilij eſt antiquiſſimus omnium Ordinum Monachorum propterea in feſto Natiuitatis eiuſdem anni ſedit poſt Pœnitentiarios paratos immediatè; & aſſeuerat *in Diariis ſuis* Mucantius Iunior. *per Congregationem Sacrorum Rituum eodem anno ad fauorem eiuſ. Abbatis declaratum fuiſſe lib. 7. Diar.*

QVÆSITVM VII.

Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores, habentes territorium cum iuriſdictione Epiſcopali, poſſint Synodum Congregare.

SVMMARIVM.

1 *Synodorum genera quot ſint.*
2 *Abbates, & Prælati omnes, qui ſunt locorum Ordinarij, poſſunt Synodum congregare eodem iure, quo poſſunt Epiſcopi.*
3 *Abbates aliqui ex illis, qui Synodum congregant, recenſentur.*

1 PRo maiori intelligentia huius Quæſiti ſciendum, tria eſſe genera Synodorum: Alia enim eſt Synodus Generalis, ad quam de iure conuenire debent omnes Epiſcopi, ac de conſuetudine, vel priuilegio etiam Abbates, & Generales Ordinum, vt *ſuprà* viſum fuit; Alia eſt Prouincialis, & ad eam congregantur omnes alicuius certæ Prouinciæ Epiſcopi, *c. porrò, diſt. 3.* Tertia eſt Synodus Diœceſana, quam ad obuiandum Eccleſiarum incommodis in dies naſcentibus, & ad mores Cleri reformandos, ac controuerſias componendas, ordinarunt Sacri Canones, ac Sacroſancta Tridentina Synodus, à quolibet Epiſcopo in ſua Diœceſi ſemel in anno congregari, *can. quoniam*, 18 *diſt.* Conc.
2 Trid. *ſeſſ. 14. de reform. cap. 2.* Huiuſmodi Synodum Diœceſanam congregare poſſunt omnes illi Abbates tam ſeculares, quàm Regulares, qui ſunt locorum Ordinarij eodem iure quo poſſunt Epiſcopi. Nam cùm congregatio Synodi ſpectet ad poteſtatem iuriſdictionis, non autem ad poteſtatem Ordinis, non eſt cur Abbates, qui ſunt locorum Ordinarij, & habent iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, ac Regulariter poſſunt omnia, quæ ſunt iuriſdictionis, iuxta gloſſ. *notab. in Clem. 1. verb. proprij, de reb. Eccleſ. non alienand.* non poſſint illam congregare, prout illam actu congregarunt, & congregant Abbates Caſinen. in ſua Diœceſi D. Germani, multos ab hinc annos, nempe an. 1186. ſub Honorio IV. & poſtmodum continuarunt illam congregare vſque ad præſentem annum 1626. in quo D. Simplicius Caſſarellus eiuſdem Monaſterij Abbas, & illius Diœceſis Ordinarius, eam congregauit ſub Sanctiſſimo Domino Noſtro Vrbano VIII. ſicut fecerat ſuus prædeceſſor D. Paulus à Parma anno 1610. ſub Paulo V. vt latiùs videri poteſt in Synodo prædicta D. Simplicij celebrata, *impreſſ. Romæ ſeſſ. eiuſ.* 1. c. 1. vbi recenſentur quamplurimæ Synodi à nonnullis Patribus Abbatibus eiuſdem inſignis Monaſterij Montis Caſini antea congregatæ. Id ipſum etiam faciunt nonnulli alij Abbates locorum Ordinarij, tam 3
in Italia, quàm extra: in Italia, Abbas Sanctiſſimæ Trinitatis Cauen. Ordinis Caſinenſis, & Abbas S. Mariæ de Vangaditia in Policinio Ordinis Camaldulenſis, & Abbas S. Mariæ de Bagno dicti Ordinis Camaldulenſis, & Abbas Nonantulæ Ordinis Ciſtercienſis, & Abbas Montis Regalis Ordinis Caſinenſis, & multi alij, qui de facto habent ius congregandi, vel olim habuerunt; ſimiliter multories Abbates præcipuè in Anglia, qui cùm loca Epiſcoporum, & Archiepiſcoporum tenerent, Synodum congregaſſe fatendum eſt, & nonnulli ex his Abbatibus recenſentur, affirmat Clem. Reyoetio *de antiquitate Benedictinorum in Ang. ſec. 2. §. 3. in verſ. Prioratus Cathedrales, quorum Abbates erant Epiſcopi*, vbi hos Abbates in locum Epiſcoporum, & Archiepiſcoporum, & Monachi loco Canonicorum enumerat: & ſunt infraſcripti.

Abbas Archiepiſcopus Eccleſiæ Chriſti Saluatoris de Cantuaria.

Abbas Eccleſiæ Conuentrienſis qui habebat ſuffragium in comitiis parlamentaribus.

Abbas Eccleſiæ Dulnelmenſis.

Abbas Cathedralis Eccleſiæ Elienſis in Agro Cantabrigenſi.

Abbas Cathedralis Eccleſiæ Nordonienſis.

Abbas Eccleſiæ Cathedralis VVigornienſis.

Abbas Eccleſiæ Cathedralis VVittonienſis S. Svvithuni.

Abbas Cathedralis Eccleſiæ Bathonienſis in Agro Somerſerenſi.

Et multi alij his ſupradictis ſimiles Abbates Priores, & Prælati Regulares Canonicorum Regularium Lateranen. Referuntur à D. Gabriele Pennotto *in Hiſtoria tripartita, paſſim.*

QVÆSITVM VIII.

Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares ad proceſſiones accedere teneantur.

SVMMARIVM.

1 *Clerici omnes etiam exempti, tam ſeculares, quàm Regulares, etiam Monachi tenentur ad publicas proceſſiones accedere.*
2 *Regulares an poſſint cogi omnibus proceſſionibus intereſſe.*
3 *Regulares in ſtrictiori clauſura perpetuò viuentes non tenentur ad proceſſiones accedere.*
4 *Regulares item, qui per dimidium milliaris ab Vrbe, ſeu oppido diſtant.*
5 *Regulares item ſpecialiter ad id priuilegiati, non tenentur ad proceſſiones.*
6 *Regulares, ſi ad tales proceſſiones vocati pluries acceſſiſſent, an in poſterum teneantur accedere.*
7 *Regulares ad proceſſiones adſtricti, ſi vocati non accedant, an Epiſcopi per cenſuras aduerſus eos procedere poſſint.*

REgulariter Clerici omnes, etiam exempti, tam ſeculares, quàm Regulares, etiam Monachi, tenen- 1
tur ad proceſſiones publicas accedere: & ad id compelli poſſunt à locorum Ordinariis, prout deciſum eſt

eſt in Concilio Tridentino *ſeſſ.25.de Regular.cap.13.* & notant Roderic.*quæſt.Regular.tom.3.quæſt.36.art.1.* Etaſm. Cokier. *de iuriſdictione Ordinar. in exempt. part.2. quæſt 45. num.109.* Renat.Choppin. *de ſacra polit.forenſ. lib.2. tit.6. num.*18. Franc.Leo *in Theſauro for. Eccleſ. part.4. cap.2. num.*145. D. Auguſt. Barb.*de offic.& poteſt.Epiſc.part.2.allegat.*78.*n.*8.*&* 14.

2 Non tenentur tamen exempti ſponte comparere, niſi vocentur, vt ait Roderic. *d.art.*1. Nec etiam omnibus proceſſionibus intereſſe cogi poterunt, niſi fiant ex aliqua magna cauſa, vt puta imminente peſte ſeu alio flagello, vel pro pace, aut etiam in nouo introitu Epiſcopi, vel Legati, vel ad generales Litanias, quæ fiunt poſt Paſcha, & ante Feſtum Aſcenſionis Domini, Panormitan. *in cap. nimis praua, num.3. de exceſſibus Prælat.* Felin.*in cap.dilectus,col.3.ſub num.7. de offic. Iudic. Ordin.* vbi alios citat, Cokier *d.n.*109. Roderic. *d.artic.*1. *in fin.* vel ad quas ſecundum conſuetudinem antiquam locorum accedere conſueuerunt, non tamen ad alias, vt voluit Pius V. *in ſua Conſtit.* incipien. *Etſi Mendicantium*, vbi §.29.ſic ait.

Poſtremò, quod *cap.13.ſeſſ.25.*cautum fuit, quòd omnes ſcilicet tã Clerici, quàm Regulares quicunque ad publicas proceſſiones vocati accedere compellãtur, id quo ad Fratres præfatos de illis tantùm proceſſionibus intelligi volumus, ad quas ſecundùm conſuetudinem antiquam locorum ſoliti ſunt accedere, vel quæ pro bono pacis Eccleſiæ, vel pro victoria contra infideles indicuntur.

Super qua re ita à Sacra Congregatione declaratum inuenio.

Ordinarius poteſt præcipere Regularibus vt eant ad proceſſiones publicas, vt puta in Feſto corporis Chriſti, in Litaniis, & Iubilæis publicis faciendis, in plebibus, in quibus ipſi habent Moneſteria, dummodo proceſſiones ſint eius generis, quòd in Bulla S. D. N. Pij V. Mendicantibus conceſſa, *quæ incipit. Etſi Mendicantium*, publicata 17. Kal. Iunij anno 1567. comprehendantur: & dummodo Regulares non ſint ex illis Conuentibus Collegia nuncupatis, quæ in eadem Bulla excipiuntur.

Ita deciſum refert Laurent. de Peitin. *tom.2. priuileg. ſui Ordin. Minim. in annot. ad Conſtitut.7. Pij V.* §.29. *num.*25. Hoc idem cenſuit Congr.Sacrorum Rituum, dum ſcilicet reſpondens Congregationi Caſinen. & Monachis S. Sixti Placentiæ commorantibus reſcripſit, non eſſe cogendos dictos Monachos ab Epiſcopo, vt præter eorum ſolitum, & conſuetudinem accedant ad proceſſiones maiores, & minores, Rogationum, ſed ſatis eſſe, ſi ad proceſſionem Sanctiſſimi Sacramenti accedant, iuxta eorum ſolitum, & antiquam conſuetudinem; quam conſuetudinem, tam dictis Monachis Placentiæ commorantibus, quàm aliis eiuſdem Congregationis Caſinen. vbique conſeruandam eſſe, eadem Sacra Rituum Congregatio declarauit die 10. Iunij 1602. ſubſcripſit Ptolemæus Cardinalis Comen. Ioan.Paulus Mocantius pro Secretario. Deinde ipſamet Sacra Congr. decreta, & reſolutiones ſupradictas, aliàs in prædictis Congregationibus factas, ſeruandas eſſe cenſuit, ac declarauit ſub die 30. Iulij 1616. ſubſcripſit Antonius Maria Cardinalis Gallus, Ioannes Paulus Mucantius Secretarius Congregationis.

3 Nec itèm omnes Regulares ad proceſſiones ire compelluntur; nam in ſtrictiori clauſura perpetuò degentes (vt ſunt Carthuſiani, & his ſimiles) ad eas non tenentur, vt diſpoluit Concilium *loc.cit.*

Item Religioſi per dimidium milliaris diſtantes non tenentur, nec conſequenter ab Ordinariis compelli poſſunt ad proceſſiones accedere; prout à Sacra Congregatione deciſum fuiſſe, referũt Stephan. Quaranta *in Sum.Bullar.verb. priuilegia Regularium, pag. mihi 406 & verb præcedentia col.2.verſ.de præcedentia, in fin.*Piaſec.*in ſua praxi nou. Epiſc. part.2. cap.3.ſub n.47.circa fin.* Aloyſ.Riccius *in praxi fori Eccleſ. reſol.308.n.3.in 2.edit.* D. Aug.Barboſ. *alleg.*78. *num* 21. Item Religioſi illorum Conuentuum, qui Collegia nuncupantur ad proceſſiones cogi non poſſunt, vt conceſſit Pius V. citata Bulla incipien. *Etſi Mendicantium*, vbi *d.*§.29. *in fin.* ſic ait. 4

Quod etiam de illis Conuentibus, quæ Collegia nuncupantur, minimè intelligi volumus, in quibus Fratres ſub arctiori clauſura degunt, itaut nec in choro cantent, nec ad mortuos accedant, ſed tantùm ſtudiis, & lectionibus vacent.

Faciet etiam declaratio Sacræ Congregationis ſuperiùs adducta.

Præterea quando Religioſi Apoſtolicæ Sedis priuilegio exempti ſunt, ne ad proceſſiones ire compellantur; certum eſt, eos non teneri: Sed dubitatur, an ſi ab Epiſcopo vocati pluries acceſſiſſent, intelligantur, per contrarium vſum priuilegium amiſiſſe, & ſic in poſterum ad id compelli poſſint? Ad quod dicendum eſt, quòd non: quia tale priuilegium eſt meræ facultatis, quod nunquam amittitur per non vſum, vt patet ex dictis *in Diſp.de priuil. Abbatum*, & ſic taliter priuilegiati poſſunt ire, ſi volunt, ſi autem nolunt, abſtinere; tùm etiam, quia precariò acceſſiſſe videntur, & ſic nullum ius Epiſcopo acquiſitum eſt, vt docet Calderin.*conſ.8. ſub tit.de priuil.* relatus à Felin.*d.num.7.in fin.* & Stephan. Quaranta *d.verb. præcedentia, verſ. an in caſu.* 5 6

Cùm autem in prædicto Concilij decreto diſponatur, vt Regulares ad publicas proceſſiones vocati accedere compellantur; dubium eſt, an ſi vocati venire recuſarent, Epiſcopi poſſint per cenſuras contra eos procedere? ad quod reſpondendum eſt, eos accedere renuentes, per cenſuras ad id ab Epiſcopis adſtringi non poſſe; licèt per alias pœnas Eccleſiaſticas, ſic; vt priuari à confeſſionibus audiendis, & à prædicatione Verbi Dei in Eccleſiis non proprij Ordinis. Ratio prioris dicti eſt; quia Religioſi pluribus Sedis Apoſtolicæ priuilegiis tuti ſunt, ne ab Epiſcopis, vel aliis quibuſcunque Ordinariis ex quauis cauſa excommunicari, ſuſpendi, vel interdici poſſint, vt dicetur infrà ſuo loco. Ratio ſecundi dicti eſt, quia cùm ex diſpoſitione Concilij ſit eis commiſſa auctoritas, Regulares ad proceſſiones cogendi; conſequenter cenſetur eis tradita facultas, eos aliquibus remediis, vel aliis viis opportunis ad id compellendi. Atque hanc ſententiam ſuſtinent Gambara *in tract.de poteſt. Legati à latere lib.8. c.fin.n.77.* Henriq.*in ſum.lib.7.c.25.§.7.* Roderic. *in ſum. tom.1. c.74. n.4. & tom.3. quæſt. Regul. quæſt.36. art.1.*Sanchez, pluribus relatis *lib 7.de matrim diſp 33. n.23.*Stephan. Quaranta, *vbi proximè*, Scortia *in Bullis ſelectis, theoremate 393.verſ.ſi autem*, Laur.de Peitiu. *2 part Ritual.not.3.& tom.1 priuil ſui Ord. Min.in annot ad Conſtit.2.Sixti IV.n.60.*contra Maceraten.*dec. Papien.35.dub.2.*Genuenſis *in praxi Archiepiſc. Neapol c.45.n.9.* Ricc.*de reſol.308. n.6.*& alij, quos refert, & ſequitur D. Aug.Barb. *d.alleg.78. n.25.* quorum tamen ſententiam audiui, confirmatam fuiſſe decreto Sacr.Congr. quod nondum ad manus meas peruenit, quod ſi extat, vtique ſeruandum erit. 7

DISPVTATIO

DISPVTATIO XXV.

De præcedentia Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum, tam ſecularium, quàm Regularium, inter alios, & inter ſeipſos.

QVÆS. I. De præcedentia inter Abbates, & Canonicos Regulares Congregationis Lateranenſis, ac Abbates, & Monachos Caſinenſes, quorum cauſa orta olim fuerat in Sacro Oecumenico Concilio Tridentino.

I I. Vtrùm Abbates præcedant Canonicos Cathedralis, vel Collegiatæ Eccleſiæ, an verò ab illis præcedi debeant.

I I I. Vtrùm Abbas Vicarium Epiſcopi præcedere debeat.

I V. Vtrùm, & quando Abbas præcedere debeat alios Prælatos Epiſcopo inferiores, cæteróſque in dignitate conſtitutos, tam in Eccleſia Cathedrali, quàm in aliis inferioribus.

V. Vtrùm Abbates Regulares inter alios ſeculares, & laicas dignitates, habeant aliquam præcedentiam.

V I. De præcedentiis Abbatum inter ſeipſos.

V I I. De præcedentiis Prælatorum Regularium, qui Abbates non ſunt, inter ſe ipſos.

V I I I. De præcedentiis Ordinum Regularium inter ſe in proceſſionibus, & aliis actibus publicis.

I X. Abbas ſecularis exemptus obtinens vſum Mitræ, & Baculi, quam aſſiſtentiam habeat, ſi Epiſcopus loci Ordinarius ad ſuam Eccleſiam exemptam veniat.

QVÆSITVM I.

De præcedentia inter Abbates, & Canonicos Regulares Congregationis Lateranenſis, ac Abbates, & Monachos Caſinenſes, quorum cauſa orta olim fuerat in ſacro Oecumenico Conc. Trid.

SVMMARIVM.

1 *Auctor vti merus relator narrat omnia, quæ vſque ad hac tempora* in hac quæſ. *ſcripta & diffinita fuerunt.*
2 *Cauſam præcedentiæ committit Pius IV. tribus S. R. E. Cardinalibus.*
3 *Origo Canonicorum Regularium deducitur ex Veteri Teſtamento à Leuitis.*
4 *Leuitarum officium quale erat.*
5 *Antiquitas Religionum inſpicitur ſecundùm tempus Noui Teſtamenti.*
6 *Sacerdotium Nouæ Legis eſt perfectius antiquius, & honorabilius.*
7 *Chriſtus duodecim Diſcipulos, tanquam maiores Sacerdotes, ſeptuaginta duos vero, quaſi minores inſtituit.*
8 *Apoſtoli in ſingulis Ciuitatibus Epiſcopos, & Presbyteros ordinauerunt.*
9 *S. Marcus primus poſt Apoſtolos in Alexandrina Ciuitate fuit Inſtitutor Clericorum.*
10 *Canonici Regulares ſucceſſerunt loco antiquorum Clericorum.*
11 *Identitas nominis ſolet arguere identitatem rei.*
12 *Canonici Regulares vocantur Clerici ſimpliciter, quemadmodum antiqui illi Clerici, vt probatur per multa iura.*
13 *Iura quando volunt intelligere de Clericis ſecularibus, id exprimunt.*
14 *Clerici antiqui vocabantur etiam Canonici.*
15 *Canonici Regulares Sancti Auguſtini vocantur etiam Canonici ſimpliciter, abſque eo, quòd apponatur nomen Regularitatis.*
16 *Canonici dicuntur fraterni Clerici, conſtituti in fraternitate.*
17 *Canonicus quando quis eſt, neceſſariò eſt Clericus, ſicut quando quis eſt homo, neceſſariò eſt rationalis.*
18 *Ius Canonia, non poteſt cadere, niſi in Clerico.*
19 *Appellatione Canonicorum, veniunt etiam Canonici Regulares.*
20 *Clerici antiqui vocabantur etiam Regulares.*
21 *Nomen Regularitatis vnde prouenit.*
22 *Canonicus dicitur à Canon, quod eſt Regula, quia obſeruare tenetur Regulam à Sanctis Patribus inſtitutam.*
23 *Canonici Regulares conueniunt in habitu cum antiquis Clericis.*
24 *Habitus ex delatione oritur quaſi poſſeſſio ſtatus.*
25 *Habitus antiquorum Clericorum erat lineus inſtitutus à Deo.*
26 *Apoſtoli vſi fuerunt habitu lineo.*
27 *Epiſcopi induuntur veſtibus lineis.*
28 *Canonici Regulares continuè deferunt tunicam lineam.*
29 *Habitus Canonicorum Regularium, propriè eſt linea tunica.*
30 *Monachis eſt prohibitus de iure habitus lineus.*
31 *Veſtis ſola linea eſt habitus Canonicorum Regularium, cætera verò indumenta ſunt ex accidenti, & non mutant Ordinem.*
32 *Monachus albus poteſt eſſe Abbas Monachorum nigrorum.*
33 *Habitus interior dicitur de ſubſtantia Religionis, non autem exterior.*
34 *Clerici antiqui viuebant in communi.*
35 *Viuere in communi, denotat paupertatem.*
36 *Clerici antiqui viuebant ſub obedientia, & in charitate,* vt num. 37.
38 *Apoſtoli, licèt expreſsè non profiterentur tria vota, tamen illa obſeruabant.*
39 *Canonici Regulares dicunt Officium Romanæ Curiæ.*
40 *Canonici Regulares abuſiuè imitantur antiquos Clericos.*
41 *Probatur ex multorum auctoritate, quòd Canonici Regulares deſcendunt ab antiquis Clericis.*

42 *Sancta*

42 Sancta Mater Eccleſia in feſtiuitate Sancti Auguſtini, canit ſententiam Sancti Poſſidij, eiuſdem diſcipuli, in qua dicitur, quòd Sanctus Auguſtinus inſtituit Monaſterium Clericorum, & incepit viuere ſecundùm Regulam, ſub Sanctis Apoſtolis inſtitutam.

43 Doctrina Catholicorum Doctorum ſumpſit auctoritatem à Romana Eccleſia.

44 Congregatio Canonicorum Regularium Lateranenſium, vocatur Diuina in terris familia Clericorum.

45 Canonici Regulares, ad exemplum naſcentis Eccleſiæ, ſeruarunt ſanctam inſtitutionem.

46 Apoſtoli fuerunt pars immediata Corporis Chriſti.

47 Chriſtus fuit Summus Sacerdos.

48 Canonici Regulares ſeruant normam, ac inſtituta primorum Clericorum Chriſtianæ Religionis.

49 Vocantur etiam Canonici Sacri Ordinis.

50 Sanctus Marcus poſt Apoſtolos primus, in Alexandrina Eccleſia fuit conditor, & inſtitutor Ordinis Canonici.

51 Sanctus Auguſtinus decorauit Ordinem Canonicorum diuinis Regulis.

52 Canonici Regulares priorum Patrum vitam probabilem imitantur, & Apoſtolorum inſtituta, inſtinctu Spiritus ſancti renouant.

53 Inſtitutio Ordinis Canonicorum Regularium fuit antiquius, & ab ipſis ferè primordiis obſeruata.

54 Canonici Regulares habent Papalem determinationem pro ſe.

55 Decretis Papæ non licet contradicere.

56 Standum eſt declarationi Papæ in iis, quæ concernunt factum alienum.

57 Cauſarum in deciſionibus magis ſtandum eſt auctoritati Papæ, quàm alterius cuiuſcunque Sancti Doctoris.

58 Verba diſpoſitiua quæ?

59 Verba enunciatiua prolata per modum cauſæ, probant.

60 Item quando ſunt geminata.

61 Item in antiquis.

62 Item quando ſunt emanata motu proprio.

63 Clauſula, Ex certa ſcientia, operatur ſaltem præſumptionem veritatis narratorum.

64 Ius præcedentiæ eſt iuris poſitiui, & ſapit priuilegium.

65 Papa poteſt tollere ſola voluntate ius poſitiuum.

66 Eccleſia Alexandrina fuit priuata veteri prælatione Patriarchatus, & poſtpoſita Conſtantinopolitanæ.

67 Ius præcedendi, eſt ius honoris.

68 Ius, quod non directè, ſed ſecundariò, & indirectè auferitur, non dicitur ſublatum.

69 Doctores qui atteſtantur clericatum eſſentialiter competere Canonicis Regularibus, enumerantur.

70 Monachis competit clericatus per accidens, & non per ſe.

71 In Synodo Nicæna fuit ordinatum, vt Monachorum conuerſatio, & vita, ſecundùm etymologiam nominis, ab omnibus diſcreparet.

72 Monachus Græcè & Latinè ſignificat ſingularis.

73 Monachus non docentis, ſed plangentis habet officium.

74 Diuus Hieronymus dicere ſolebat Monacho, ſi cupis eſſe quod diceris, Monachus, id eſt, ſolus, quid facis in Vrbibus?

75 Alia eſt cauſa Monachi, alia Clerici: Clerici ſi oues paſcunt, Monachi paſcuntur.

76 Monachi ex ſua origine ſunt laici.

77 Monachi non ſunt Clerici.

78 Poteſt quis eſſe verus Monachus, & laicus.

79 Status primitiuæ Eccleſiæ, non cogebat Monachos vt fierent Clerici.

80 Monachi non præſtabant obedientiam alicui, nec ipſi Abbati.

81 Monachi poſſidebant propria.

82 Monachi ſoluebant decimas Clericis, ſicut laici.

83 Monachi, ſine conſilio Clericorum, nihil poterant agere.

84 Gelaſius ex cauſa neceſſitatis conceſſit quibuſdam Monachis, vt poſſent effici Clerici in defectum Clericorum.

85 Monachi fuerunt in ſtatu laicali vſque ad tempora Euſebij, Zozimi, & Siricij.

86 Monachi Scythiæ conuenerunt in vnum, vt Sacerdotem ſibi inuenirent, qui eis Miſſarum ſolemnia celebraret.

87 Gregorius conceſſit Monachis, vt poſſent effici Clerici, & de oblatis viuere, ita demum, ſi fuiſſent probatæ vitæ, & bonorum morum, ac etiam docti.

88 Diuus Hieronymus colloquens ad Monachum, dicebat, ſic viue in Monaſterio, vt Clericus effici merearis.

89 Monachus vix bonus facit bonum Clericum.

90 Monachis competit Clericatus per accidens, & non eſſentialiter, ſicut Clericis.

91 Arctitudo vitæ non habetur in conſideratione, quoad prælationem.

92 Tranſitus vt fiat de vna Religione ad aliam, magis attenditur ratio Clericatus, quàm arctitudo.

93 Monachi olim habitabant in ſyluis, & extra Vrbes.

94 Canonicorum Regularium vita hodie eſt arctior, quàm Monachorum, propter eorum ordinationes.

95 Fratrum Prædicatorum vita hodie eſt arctior, quàm vita Monachorum, propter eorum Conſtitutiones.

96 Fratres Prædicatores ſi hodie ſe transferrent ad vitam Monachorum, non euitarent apoſtaſiam.

97 Ingreſſus ad validitatem non conſideratur Regula antiquitùs inſtituta, ſed modus viuendi de præſenti.

98 Monachus hodie poſſet tranſire ad Canonicos Regulares, ſi ſtrictiorem vitam tenerent.

99 Arctitudo vitæ eſt inducta pro humilitate carnis, per ieiunia, & orationes.

100 Canonicorum Regularium Religio ad quid principaliter inſtituta.

101 Monachorum Religio ad quid fuit principaliter inſtituta.

102 Clericatus intelligitur conceſſus Monachis, ſine præiudicio Clericatus conceſſi Canonicis Regularibus.

103 Vera ratio aſſignatur, quare Auguſtinus antiquos Clericos reformauit, & Monaſterium Clericorum inſtituit.

104 Diſtinctio Clericorum ſecularium, à Clericis Regularibus, vnde emanauit.

105 Clerici ſeculares, vſurpato nomine ita vocantur.

106 Perſeuerantes in bono, dicuntur melioris conditionis.

107 Obedientes magis laudantur, quàm contumaces.

108 Clerici ſeculares ex tolerantia Sedis Apoſtolicæ, permittuntur.

109 Clerici ſeculares ab Auguſtino vocantur claudi.

110 Clerici ſeculares hodie præcedunt Canonicos Regulares, ex eo, quia pro ſuo Capite habent Epiſcopum.

111 Canonici ſeculares Eccleſiæ Cathedralis, præferuntur etiam Abbatibus, quando proceſſionaliter incedunt.

112 *Canonici Regulares cur ita dicti.*

113 *Canonicorum nomen fuit repertum poſt ordinationem Monachorum.*

114 *Clerici antiqui, ſaltem tacitè profitebantur tria vota.*

115 *Auguſtinus non præcepit ſuis Clericis, vt expreſsè profiterentur.*

116 *Honor auctus non mutat qualitatem perſonæ.*

117 *Auguſtinus per Regulam à ſe traditam, non dicitur dediſſe nouam Regulam antiquis Clericis.*

118 *Nouum quando quid dicatur per additionem.*

119 *Ordo reformatus, dicitur idem Ordo, non diuerſus.*

120 *Prior in tempore, potior in iure, in honoribus, & ſeſſionibus.*

121 *Prius inſtitutus præcedere debet ſecundo loco inſtitutos.*

122 *Regula Auguſtini fuit priùs inſtituta, quàm Regula Benedicti.*

123 *Chronicis, & Hiſtoriographis ſtandum eſt in factis antiquis.*

124 *Canonici Regulares ſunt antiquiores Helia, & Heliſæo.*

125 *In ordinatis, attenditur antiquior ordinatio.*

126 *Io. Baptiſta, Paulus Eremita, Antonius, Hilarion, Macharius fuerunt Eremitæ, non Monachi,*

127 *Inter Eremitas, & Monachos eſt differentia magna.*

128 *Eremitæ teſtabantur.*

129 *Eremitæ ducebant vxores.*

130 *Eremitæ nulli obediebant.*

131 *Eremitæ ſunt ſicut locuſtæ, quæ non habent Regem.*

132 *Eremitæ vita qualis eſſe debeat, non reperitur in iure cautum.*

133 *Monachorum mentio, cur habeatur in antiquiſſimis iuribus.*

134 *Vera interpretatio dicti Sancti Bernardi, aſſerentis, Monachalem Ordinem extitiſſe primum in Eccleſia Dei.*

135 *Chriſtiani omnes habuerunt initium ab Apoſtolis.*

136 *Qui Clerici vocabantur.*

137 *Origo Clericorum, & laicorum.*

138 *Monachi erant laici, vſque ad tempora Euſebij, & Zozimi, & Siricij.*

139 *Ordo Monaſticus, qua ratione dicitur originem habuiſſe ab Apoſtolis.*

140 *Monachi poſtquam effecti fuerunt Clerici, dicuntur retinere figuram Apoſtolorum.*

141 *Monachi, quomodo dicantur imitari Apoſtolos.*

142 *Regularium Ordinum in præcedentia attenditur antiquior approbatio.*

143 *Ante Concilium Lateranenſe, omnes Regulæ erant ipſo iure approbatæ.*

144 *Collegia cauſa Religionis non erant prohibita.*

145 *Regulæ Religioſorum antequam eſſent quæ nunc ſunt, erat aliquis modus viuendi approbatus.*

146 *Regula S. Auguſtini fuit priùs approbata, quam Regula S. Benedicti.*

147 *Temporis ex antiquitate, præſumitur confirmatio Papæ.*

148 *Approbatio in dubio, cenſetur facta iuxta ordinem inſtitutionis.*

149 *Sanctus Auguſtinus Epiſcopus potuit approbaſſe ſuam Regulam.*

150 *Epiſcopi in eorum Diœceſibus omnia poſſunt, quæ non reperiuntur reſeruata per Papam.*

151 *Regula Sancti Auguſtini connumeratur inter eius opuſcula.*

152 *Regula S. Auguſtini in Iure paſſim citatur.*

153 *Ordo ſcripturæ tunc attenditur, quando ſumus in dubiis.*

154 *Ordo ſcripturæ non attenditur, quando ſumus certi, diſpoſitionem non dare ordinem.*

155 *Canonici Regulares in ordine ſcripturæ, in qua certum eſt non dari ordinem, etiam præferuntur.*

156 *Fundamentum non fit in his, quæ vario modo ſunt obſeruata.*

157 *Canonici Regulares in ordine ſcripturæ, in qua certum eſt dari ordinem, præferuntur.*

158 *Regula antiquorum Clericorum, vocabatur Canonica.*

159 *Error Geminiani, qui dixit, Regulam Sancti Benedicti fuiſſe priùs approbatam, quàm Regulam S. Auguſtini.*

160 *Alexander III. conceſſit priuilegium Canonicis Regularibus, qui manebant in Eccleſia Sanctæ Crucis in Hieruſalem de Vrbe, vt non poſſet eligi Presbyter Cardinalis, qui non eſſet de gremio illorum.*

161 *Auguſtinus fuit magnus Epiſcopus, & ſolemnis Eccleſiæ Doctor.*

162 *Dignior quis dicitur, qui à digniore, & maiore eſt ordinatus, licèt poſteriùs receptus.*

163 *Regula Canonicorum Regularium, eſt dignior Regula Monachorum, propter nobiliorem ſecundarium finem.*

164 *Religio illa dicitur alteri præferri, quæ ordinatur ad finem abſolutè potiorem.*

165 *Opus actiuæ, coniuncta cum contemplatiua, eſt dignius opere actiuæ vitæ tantùm.*

166 *Monachi ſunt dediti vitæ contemplatiuæ tantùm.*

167 *Canonici Regulares intendunt contemplatiuæ, & actiuæ.*

168 *Canonici Regulares poſſunt habere Eccl. Paroch.*

169 *Monachi, quando prædicant, faciunt præter ſuam Regulam.*

170 *Ignorans grammaticam poteſt eſſe Monachus.*

171 *Vita actiua eſt magis frugifera, quàm contemplatiua.*

172 *Opus vitæ actiuæ eſt duplex.*

173 *Prælati Canonicorum Regularium ſunt etiam Abbates.*

174 *Monachi habent interdum Priores, pro ſuis Prælatis.*

175 *Monachorum proprium non eſt habere Abbates in Prælatos, nec ex eorum natura, ſed ex accidenti.*

176 *Canonici Regulares habent etiam Abbates in Prælatos.*

177 *Monaſteria Canonicorum Regularium, quibus præſunt Abbates, enumerantur.*

178 *Canonici Regulares habent nedum Abbatias, ſed Patriarchales, & Cathedrales Eccleſias.*

179 *Eccleſia Lateranenſis olim erat Regularis.*

180 *Canonici Regulares habent interdum Priores, & Præpoſitos, qui dicuntur conſtituti in dignitate, ſicut Abbates.*

181 *Abbates, Priores, & Præpoſiti Canonicorum Regularium ſunt conſtituti in dignitate, magis quàm Monachorum.*

182 *Abbatis nomen, primæua eius origine inſpecta, potiùs eſt nomen ſollicitudinis, quàm honoris.*

183 *Abbatis nomen competit cuilibet Præpoſito Collegiorum ſecularium.*

184 *Abbas antiquitùs præſtabat obedientiam Oſtiario, & aliis in minoribus Ordinibus conſtitutis.*

185 *Abbates olim erant Laici.*

186 *Abbas venit appellatione Monachi.*
187 *Abbas poterat olim eſſe illiteratus, ſicut Monachus.*
188 *Abbates hodie ſunt in dignitate, quia permiſſum eſt eis, vt effici poſſint Clerici.*
189 *Dignitas Abbatialis hodie magis competit Canonicis Regularibus, quàm Monachis.*
190 *Canonicus Regularis, poteſt eſſe Abbas.*
191 *Monachus non poteſt eſſe Abbas, niſi per accidens ſit clericus.*
192 *Priuilegium gerendi Mitram, & Baculum, non competit Abbatia, niſi per accidens.*
193 *Priuilegium idem poteſt competere Præpoſitis, & Prioribus.*
194 *Prior, Præpoſitus, ſeu Abbas Canonicorum Regularium habens priuilegium gerendi Mitram, & Baculum, & Abbas Monachorum eodem priuilegio ſuffultus, ſi in eodem loco reperiantur, præferri debet Abbas Canonicorum Regularium.*
195 *Abbas Canonicorum Regularium ſi non haberet illud priuilegium, quid dicendum, oſtenditur.*
196 *Proceſſionibus, & publicis actibus non fit comparatio meritorum perſonarum, ſed Ordinum.*
197 *Sententia lata in Concilio Conſtantien. & confirmata ab Innocentio VIII. in fauorem Canonicorum Regularium.*
198 *Romæ, ab immemorabili conſuetudine, præcedunt Canonici Regulares.*
199 *Conſuetudo attendi debet in præcedentiis.*
200 *Conſuetudo Vrbis attendi debet in quibuſcunque locis, & Ciuitatibus.*
201 *Doctores qui ſcripſerunt pro Canonicis Regularibus Sancti Auguſtini Congregationis Lateranenſis, referuntur.*
202 *Congregatio Caſinenſis, olim Sanctæ Iuſtinæ appellata.*
203 *Dominici Taruiſini liber maledictis refertus.*
204 *Bergomatis cuiuſdam cucullati Eremitæ ſcripta contra Lateranenſes; Euſebij, & Celſi libri.*
205 *Piſtorij fuit pronunciatum contra Lateranenſes Canonicos.*
206 *Felinus Romæ Rotæ Auditor, & Io. Anton. Card. Alexandrinus in fauorem Caſinenſium inclinarunt.*
207 *Nomina eorum, qui atteſtantur communem opinionem in fauorem Caſinenſium.*
208 *Canonicorum Regularium multæ ſunt ſpecies.*
209 *Canonici Eccleſiæ Cæſarauguſtanæ ſunt ex veris Canonicis à Diuo Auguſtino inſtitutis.*
210 *Ad ſubſtantiam Canonicorum Regularium, Clericatus ipſius qualitas neceſſariò requiritur.*
211 *Auguſtinus dicit ſe eſſe clericum.*
212 *Ex accidenti, & non ex natura quod euenit, non videtur eſſe in conſideratione.*
213 *Ordo Clericalis per manus impoſitionem confertur.*
214 *Ius canonia, eſt ius ſpirituale.*
215 *Canonici Regulares fuerunt priùs Clerici, quàm Monachi.*
216 *Hodie Monachi ſunt Clerici.*
217 *Doctores quamplures exiſtimarunt Monachos præferendos eſſe Canonicis Regularibus.*
218 *Clerici ſeculares qui.*
219 *Canonici Regulares qui.*
220 *Iura de vno diſponentia, de alio regulariter non verificantur ex propria natura.*
221 *Canonici Regulares poſtponuntur omnibus Clericis ſecularibus.*
222 *Clericus ſecularis factus Canonicus Regularis, amittit ea quæ erant Clericorum ſecularium, & efficitur Regularis.*
223 *Monachis Benedictinis ex inſtitutione eorum Regula datur, quòd poſſunt eſſe Clerici.*
224 *Appellatione Clericorum veniunt etiam Monachi.*
225 *Maximè in fauorabilibus.*
226 *Canonici Regulares appellantur Clerici.*
227 *Clerici ſeculares omnibus Regularibus præferuntur.*
228 *Canonici Regulares non ſunt de gremio Clericorum ſecularium.*
229 *Canonici Regulares diſcrepant à Clericis ſecularibus.*
230 *Religio vtraque tam Monachorum, quàm Canonicorum Regularium, ordinatur ad opera vitæ contemplatiuæ.*
231 *Monachi, non Clerici vſque ad quæ tempora fuerunt.*
232 *Monachi in Clericos, quando promoueri cœperunt.*
233 *Canonia per ſe non eſt dignitas.*
234 *Canonici alicuius Eccleſiæ eſſe non poſſunt, qui non ſunt Clerici.*
235 *Clericorum appellatio eſt generalis ſub alterna appellatione Chriſtianorum.*
236 *Clericorum appellatio competit perſonis omnibus Eccleſiaſticis.*
237 *Clericorum appellatione continentur omnes Ordinem habentes, in quacunque dignitate ſint, aut claſſe, etiam prima tonſura.*
238 *Clerici dicuntur omnes, qui non ſunt laici.*
239 *Chriſtiani omnes aut ſunt Clerici, aut laici.*
240 *Eccleſiaſticus ſtatus quomodo diſtinguatur.*
241 *Ordinem Eccleſiaſticum habentes, dicuntur Clerici.*
242 *Canon Clericorum ipſorum vitam maximè integram exoptat.*
24 *Lateranenſi in Eccleſia priùs fuerunt alij Religioſi, quàm Ordinis S. Auguſtini.*
244 *Romæ quinque Eccleſiæ Patriarchales.*
245 *Lateranenſis Eccleſia ex Bonifacij VIII. Conſtitutione habuit Decanum.*
246 *Canonici Regulares quo tempore in Lateranenſi Eccleſia eſſe cœperunt.*
247 *Albericus fide dignus, & Auctor grauiſſimus.*
248 *Lateranenſis Eccleſiæ conceſſio ad cauſam præcedentiæ non prodeſt Lateranenſibus Canonicis, niſi fortè in ipſa eorum Eccleſia.*
249 *Paulus Diaconus ſcripſit, non multùm poſt Beati Gregorij Pontificatum.*
250 *Septiformis Litania, quæ dicta.*
251 *Monachi quibus in locis Canonicis Regularibus, præponantur.*
252 *Monachos præferendos eſſe, qui Doctores affirmauerint.*
253 *Tenor ſententiæ Piſtorij latæ contra Canonicos Regulares in fauorem Monachorum.*
254 *Regulares perſonæ ſemper debent ferre habitum profeſſionis vniformem.*
255 *Monachus debet ferre veſtes Monachales.*
256 *S. Benedicti Regula per Gregorium approbata.*
257 *Regulæ tres principales.*
258 *Regula S. Hieronymi, nullibi in iure cautum, quomodo approbetur.*
259 *Abbatialis dignitas poſt Epiſcopalem immediatè præfulget.*
260 *Abbas cum ſuis Monachis debet poni in loco digniori.*
261 *Membra à ſuo capite diſcedere non debent.*
262 *Eſſentia, & proprietas præfertur accidenti, & priuilegio.*
263 *Abbates de iure habent locum in Concilio poſt Epiſcopos.*

264 *Identitas probatur concurrente eadem perſona, re, & cauſa.*
265 *Qualitas aliqua licèt ſit mutata, tamen qui hodie ſunt, conſtituunt eamdem Congregationem.*
266 *Identitas ex quibus probetur.*
267 *Canonici, de quibus agitur, appellantur eo nomine, quo inſtituti fuerunt à Beato Auguſtino.*
268 *Habitus qualem demonſtrat, præſumitur quis talis eſſe.*
269 *Clerici inſtituti fuerunt à Diuo Auguſtino in Eccleſia Cathedrali Hipponen.*
270 *Canonici in Cathedralibus propter eorum caput, quodeſt Epiſcopus, ſunt in dignitate.*
271 *Canonici Regulares emittunt tria vota ex profeſſo.*
272 *Clerici antiqui non profitebantur tria vota.*
273 *Clericis antiquis permiſſum erat habere proprium.*
274 *Profeſſio mutat ſtatum perſonæ.*
275 *Deſcendentia deducitur à ſtipite per continuatam ſucceſſionem, ſicut à fonte riuuli.*
276 *Nouellum idem eſt, quòd nouum.*
277 *Nouum propriè dicitur, quod de nouo ortum habet.*
278 *Verbum,* Nouella, *idem importat, quod,* Noua.
279 *Verbum,* Nouum, *quandoque accipitur pro,* Vltimo.
280 *Ciuitas Hipponenſis fuit à Vandalis funditus destructa.*
281 *Succedere aliud eſt, aliud ſe ſubmittere.*
282 *Habitus non facit Monachum.*
283 *Clericos inſtituti à S. Auguſtino, quòd geſtarent habitum, quem nunc gerunt Canonici Regulares, non conſtat.*
284 *Conſuetudo debet conſiderari in terminis ſuis.*
285 *Regulares debent deferre habitum ſuæ Regulæ, & profeſſioni conformem.*
286 *Locum qui vult habere in proceſſione, debet deferre habitum illi conuenientem.*
287 *Verba narratiua Papæ non probant, niſi ad effectum, ad quem ſunt prolata; ſecus quando principaliter contingit ſuper illis dubitari.*
288 *Clauſula,* Ex certa ſcieotia, *procedit in iis, quæ conſiſtunt in iure, non in facto.*
289 *Clauſula,* Ex certa ſcientia, *non operatur in antiquis.*
290 *Doctores, qui tenuerunt, Monachos Sancti Benedicti præcedere Canonicos Lateranenſes, referuntur.*
291 *Relatio Illuſtriſſimi S. R. E. Card. Cicadæ, refertur.*
292 *Relatio Illuſtriſſimorum S. R. E. Card. Sarraceni, & Scotti, refertur.*
293 *Sententia lata à Pio IV. Pont. Max. in d. cauſa præcedentiæ ad relationem ſupradictorum S. R. E. Cardin. refertur.*
294 *Breue Papæ Pij IV. in quo mandatur obſeruari prædictam ſententiam, refertur.*
295 *Bulla einſdem Pontif. pro Præcedentia dictorum Canon. Lateranenſ. cum Canonicis Congreg. S. Georgij in Alga.*

1 GRauiſſima eſt quæſtio, io quam incidimus, & ab ea libenter manum, & calamum retraheremus; ſi illius omiſſio maximo defectui adſcribi non poſſet; cùm omnes materias neceſſarias percurrere in hac quæſtiooe propoſuerimus; & ne volentes adimplere partes quas ſuſcepimus, incidamus in alium ſcopum. Verùm vt legenti relationem olim in hac quæſtione actorum breuiter præbeamus; ideò tanquam merus relator omnium, quæ in illa ad hæc vſque tempora ſcripta fuerunt, quæque dicta ſunt, per ſumma capita recenſebimus.

Ad cuius quidem rei dilucidationem ſciendum eſt, 2
Pium IV. per Bullam, quæ incipit, *Regimini vniuerſalis Eccleſiæ*, commiſiſſe cauſam præcedentiæ Illuſtriſſimis, & Reuerendiſſimis DD Cardinalibus Ioanni Michaëli Sarraceno, Tituli S. Anaſtaſiæ, & Ioanni Baptiſtæ Cicadæ, Tituli S. Clementis, & Bernardino Scotto, Tituli S. Matthæi: virtute cuius Bullæ prædicti Illuſtriſſimi iuriſdictionem adepti ſunt partes audiendi, citandi, & ſub cenſuris, & pœnis procedendi. Adeſt etiam altera commiſſio cauſæ, in qua mandatur prædictis Iudicibus, vt poſtquam cauſam cognouerint, ad ſuam Sanctitatem referant decidendam.

Produxerunt igitur tam Canonici Regulares, quàm Monachi Caſinenſes vnuſquiſque pro ſuorum iurium defenſione, & ad probandum ius Prælationis, publica authentica inſtrumenta, decreta aliqua, & nonnullas Pontificias Bullas, aliáque vt in proceſſu. Deuentum deinde eſt ad rationes, & iura conducentia diffinioni cauſæ: & pro illa conſulti fuerunt ab vtraque parte grauiſſimi Italiæ Iuriſconſulti, & Excellentes Curiæ Romanæ Aduocati, ex quibus duorum inſignium ſcripta hic tranſcribere operæpretium duximus; vt curioſus Lector apud ſe rationes, & iura olim pro vtraque parte ab inſignibus viris allegata, perpendere debeat: & ſunt quæ ſequuntur.

Pro Reuerendis Canonicis Regularibus Ord. S. Auguſtini, Congregationis Lateranen. aduersùs Monachos S. Benedicti, Congregationis Caſinenſis, in cauſa præcedentiæ. Allegationes Scipionis Lancelloti Romanæ Sacræ Aulæ Conſiſtorialis Aduocati, poſtea S. R. E. Cardinalis.

IN antiqua, & vulgari propoſita quæſtione. An Reuerendi Domini Canonici Regulares, Ordinis S. Auguſtini, Congregationis Lateranenſis, præferri debeant Monachis, Ordinis S. Benedicti, Congregationis Caſinenſis, in proceſſionibus, ac quibuſcunque aliis publicis actibus: Reſpondendum eſt affirmatiuè.

Pro cuius veritatis ſubſtantia habenda, neceſſariò probandum duxi, Reuerendos Dominos Canonicos Regulares deſcendere ab his Clericis, de hiſque cenſeri debere, quos Beatus Auguſtinus inſtituit. Quod, quò faciliùs effici poſſit, altiùs eorum origo repetenda non eſt, quàm ſi ex Veteri Teſtamento deducamus. Nulli dubium eſt, clericos in eo figuratiuè 3
inſtitutos fuiſſe, vt in *c. 1. 22. diſt.* Et vocabantur Leui- 4
tæ, ſeu Nazareni, id eſt, miniſtri Domini. Quorum primus fuit Aaron. Exodi *cap.* 24. Et hi nihil proprij habebãt, ſed ex oblationibus Laïcorum viuebant. Numeri *cap.* 35. & Deuteronom. *cap.* 14. *& cap. 1. de decimis*, ac diuinis in templo vacabant, *can. plurimos*, 82. *diſt.* vt hæc, & alia tradit Speculator *in libello*, qui *rationale diuinorum* inſcribitur *lib. 2. in princ.* & in *tit. de Sacerdote*, & tradit Alber. de Trot. *in trad. de perfect. cleric. lib. 1. cap. 16. & 17.*

Et ab his Leuitis ortum habuiſſe Canonicos Regulares, teſtatur Ioannes de Reo antiquus decretorũ doctor Hiſpanus, in *lib. de diſpenſ. n. q.* quæ incipit, *Cùm totum Regnum*, & Paſchalis Papa *in Conſtitutionib.* ab eo editis, pro ipſis Canonicis Regularibus.

Si verò tempus Noui Teſtamenti conſiderare vo- 5
lumus, ſecundùm quod ſolùm antiquitas Religionum
inſpicienda eſt; quia Sacerdotium nouæ legis eſt 6
perfectius, dignius, & honorabilius, eo quod in lege antiqua, de qua ſuprà dictum eſt, continebatur; cùm illud vti vmbra, hoc tanquam veritas appareat, vt probat D. Paulus *ad Hebr. cap. 19.* & S. Thom. 3. *part.*

ſumma

ſumme q.22. art. 1. & habetur in cap. tranſlato, cum
7 ibi notatis per Abb de conſtit. & negari non poteſt, illud à Chriſto Domino, huius ſeculi Redemptore, ſumpſiſſe exordium, qui duodecim diſcipulos, tan-
8 quam maiores Sacerdotes, ſeptuaginta duos verò diſcipulos, quaſi minores inſtituit; Sicuti ipſi Apoſtoli in ſingulis Ciuitatibus Epiſcopos, & Presbyteros ordinauerunt, vt dicitur in d.c.1. verſ. ſimpliciter, diſt. 21. & teſtatur S. Anacletus in cap in nouo, ead. diſt. vt latè tradit Aug. de Albert. de Trot. in d. tract. q.17. n.5.

9 Et poſt ipſos Apoſtolos, S. Marcus Petri diſcipulus in Alexandrina Ciuitate, fuit primus clericorum inſtitutor, vt refert Caſſian. in lib. de hiſt. Monach in
10 princ. horum verò clericorum loco ſucceſſiſſe Canonicos Regulares, Congregationis Lateranenſis.

11 Probatur primò, quia inuicem conueniunt in nomine, quod arguere ſolet identitatem rei. Alex. conſ.
12 125. col. 1 vol. 7. Bal. conſ. 70. vol. 4. Tum quia quemadmodum illi, ita iſti vocantur clerici ſimpliciter, vt probatur in c. certè 12 q.1. ibi, nullum ordinare clericorum, c. nolo, in fin. ea. q. & cauſa. vbi Auguſtinus alloquens ſuos clericos, inquit, ſe deleturum de tabula clericos eos, qui proprium retinuerint, c. obſeruãdum, 15. q.2 vbi ex Concilio Tarraconen. prohibetur Clericis, pro patrocinio cauſarum, munera ſuſcipere, & id Gratianus declarat intelligi de Canonicis Regularibus, c. leg. 16. q.1 vbi in verſic. nimis, Auguſtinus dicit, ſe eſſe de numero clericorum, c. in omnibus, iunct. gloſſ. in verſic. vt Canonici de conſecr. diſtinct. 5. vbi tex. loquitur de Canonicis, & Clericis, in communi viuentibus, & gloſſ. intelligit de Canonicis Regularibus, c. cùm cauſam, de elect. vbi text. ſimpliciter nominat clericos, & tamen loquitur de his, qui viuunt ſub Regula S. Auguſtini.

Idem probatur in c. dilecti, de Iud. ibi, Prior, & clerici, & in c. quoniam, de vit. & honeſt cleric. ibi, certum valeat ponere numerum clericorum, & gloſſ. in verſ. clericorum, dicit. ex hoc videtur, quòd loquatur de Regularibus, qui ſimul viuunt, c. decimas, 16 q.1. iuncta rub. vbi rub. loquitur de Canonicis, & Monachis, d. verò c. loquitur de clericis communiter viuentibus c. quia tua fraternitas 12. q 1. vbi Papa vocat clericos, ordinatos à S. Auguſtino, & in c. quando neceſſitas 86. diſt. c ſi quis iraſcitur 12 q.1. c. quicũque 17. q. vlt. can. ſi quis 13. q.2. In quibus iuribus allegatur Auguſtinus, De communi vita Clericorum, & Regula ipſa Canonicorum Regularium inſcribitur, De communi vita clericorum.

13 Immo quando iura nolunt intelligere de clericis ſecularibus, id exprimunt, vt in c. indemnitatibus § penul. de elect. in 6. Clement. attendentes §. illius quoque de ſtat. Monach. c. tua, in princ. de teſtamen. c. inter quatuor, de religioſ. dom. c.1 c. cùm illarum, §. primos, de ſent. excom. & in aliis pluribus iuribus licet intueri.

14 Tum etiam, quia ſicut illi antiqui clerici, vocabantur etiam Canonici, vt in cap. in omnibus, & ibi gloſſ. in verſ. Canonici, de conſecrat. diſt. 5, & in c. in cauſis §. Nunc, ibi, ad eos duos de Canonicis, de electione; vbi loquitur de Canonicis, qui tamen erant Regulares, vt patet in c. præterea, de præben. c. ad audientiã, il 2. de Eccl ædif. vbi in fine vocat ſimpliciter Canonicos, quos ſuprà dixerat eſſe Regulares, prout hoc idem dicitur in c. cũ veniſſent, de reſtit. ſpol. & in c licèt, in prin. de Regular. vocantur ſimpliciter Canonici c. dilecta de maior. & obed. ibi, Canonicas ſuas, quæ non poſſunt intelligi de ſecularibus, cùm eſſent reprobatæ, & in c. ex literis, in prin. de dolo, & contum. & in c. cùm ſuper, de can. poſ. & propriet. vbi d.c. dirigitur Canonicis Bethleemitis, qui erant Regulares, & in c. cùm I. & A de re iud. ibi, Canonicis S. Dionyſij, & poſtea loquitur de eorum Abbate, ergo de Regularibus, quia ſeculares non habent Abbatem, & in c. ad noſtram, de confir. vtil. vbi in prin. loquitur de Canonicis, poſtea vocat Regulares perſonas, & in c. nullus, de iur patr. vbi prohibetur, ne Monaſteriis, vel Canonicis decimæ ſoluantur, & Doct. ibi intelligunt de Regularibus Canonicis, & in c. cùm ſuper inſcriptione, de confeſſ. & cap. ſanè de Regul. dum loquitur de Canonico, qui profeſſionem fecerat, & in c. cùm olim, il ſecondo, de priuil. vbi quem in princ. vocauit Canonicum, poſtea vocat Regularem, & in c. ſunt nonnulli, iunct gloſſ. in verſ Canonicis 16. q.1. & in c. præſens, circa finem 20. q.3. vbi vocat Canonicos Regulares, & in c. Cumana in prin. de elect. & in c. cùm cauſam, in prin. de appell. ibi, & Canonicos de nouo loco, & in c. ad noſtram, de confir. vtil. c ſi Canonici, in princ. iunct. gloſſ. de offic. Ordinan 6.

Ita etiam ipſi Canonici Regulares S. Auguſtini 15
vocantur ſimpliciter Canonici, abſque eo, quòd apponatur nomen Regularitatis, vt in c. cùm cauſam, de elect. & in c. cùm in Eccleſiis, de maior. & obed. vbi Canonicis S. Victoris, & S. Ioannis in monte, quæ Monaſteria ſunt ſub Regula S. Auguſtini, & in can perniciosam 18. q.2. vbi vocantur Canonici, qui Regulam S. Auguſtini profitentur, & in cap poſt tranſlationem, d. renunc. ibi, Lucanum Canonicum S. Frigdiani, Quæ Eccleſia eſt Canonicorum Regularium Lucæ.

Et prædicta comprobantur; quia Canonici dicun- 16
tur fraterni clerici, conſtituti in fraternitate cap. relatum, de præben. & ex quo, qui eſt Canonicus, neceſſariò 17
eſt clericus, ſicut quando quis eſt homo, neceſſariò eſt rationalis, vt arguit Abb in cap bonæ, il primo col. 3. n.4. de poſtal. Prælat. Nam canonia non poteſt cadere, niſi 18
in clericos, vt notat gloſſ. in c. cùm, in verb. receperim, de conſtit. vbi per Felin. num. 14. Abb. in cap. 2. per illum tex. in 2. not de inſtit. quæ fraternitas clericalis, cùm ſit etiam in Canonicis Regularibus, meritò, ipſi etiam veniunt appellatione Canonicorum; vt per 19
Card. in Clem. 2. q.5. per gloſſ. ibi in ver. beneficiis, de Iudic.

Tum etiam, quia ſicuti iſti vocantur clerici, ſeu 20
Canonici Regulares; ita etiam cum hac additione, vocabantur interdum illi antiqui Clerici, vt tradit Specul. in d. rationali diuinorum par. 6. cap 89. n.6. vbi inquit, quòd in primæua Eccleſia, & antiquitùs multa poſt tempora, Clerici, qui vſurpato nomine ſeculares dicuntur, erant Regulares, &c. & probatur in can. dilectiſſimus 12. q.2. vbi illi appellantur Clerici Regulares, qui regulariter viuunt, renuntiant bonis, & nihil proprij habent, & ibi etiam declarat gloſſ. in verb. præcipimus, & in can. obſeruandum 25. q.2. vbi poſtquã tex. prohibuerat, ne quis Clericorum munera caperet, ſubdit hoc de illis intelligendum, qui canonicam vitam profeſſi, regulariter ſe victuros propoſuerunt, & in cap. intelleximus de ætat. & qualit. vbi laudatur Canonicus Regularis, qui ex Monachorum ſtatu reuertitur ad ſtatum Canonicorum Regularium, & in c.1. de fil presbyt. ibi; vel in Congregatione Canonica regulariter viuentes. & in c. plerique, de pact. ibi. plerique, ſicut accepimus, Regulares Clerici, & in rubr. ne Clerici, vel Monachi, & per Clericos intelliguntur Regulares; & probatur ex auctoritate S. Poſſidij, de qua inferiùs dicetur, ibi, & incipit viuere ſecundùm Regulam ſub Sanctis Apoſtolis inſtitutam.

Et ratio prædictorum eſt, quia nomen Regularita- 21
tis ex eo prouenit, quia Canonicus dicitur à canon, quod eſt regula can. canon, 3. diſtin. & ibi not Domin. 22
& Præpoſ. gloſſ. in l placet. C. de ſacroſanct. Eccl. Card. in Clem ſi iuſta q.1. de præben. Ex quo tenetur obſeruare Regulam à Sanctis Patribus inſtitutã, c. in omnibus, de confeſ. diſt. 5. licèt Canonici ſeculares illam hodie, ex permiſſione Pontificum minimè obſeruent.

Secundò probatur, quia Canonici Regulares conue- 23
niunt in habitu cum antiquis clericis, iuxta not. per

24 Bar. in l. 2. C. ſi ſer. expor. Et ex delatione habitus oti-
tur quaſi poſſeſſio ſtatus, vt poſt alios not. Franc. cap.
25 Iudex, §. idem eſſe, de ſent. excom in 6. Nam ſicuti eo-
rum habitus erat lineus, ab ipſo Deo inſtitutus, vt ha-
betur Exodi cap. 29. & 39. vbi dicitur, induens Aaron
veſtimentis lineis, & Leuitici, cap. 6. veſtitur tunica Sa-
cerdos, & fœminalibus lineis, & in Apocalyſi dicitur
de omnibus Sanctis, ambulabunt mecum in albis lineis,
& in cap. primo, dicitur, equus albus, ibi Nicolaus de
Lyra, per equum album, intelligit Iacobum Apoſto-
lum Patriarcham Hieroſolymitanum, qui indueba-
26 tur tunica linea, ſubdens, quòd etiam Apoſtoli vſi
fuerunt habitu lineo, vt habetur in hiſtoria S. Sylue-
ſtri de S. Euphroſyno Pamphiliæ Epiſcopo, qui eo tem-
pore Romam venit indutus collobio candido, quod
S. Iacobi Apoſtoli fuiſſe fertur.
27 Ita hodie, non ſolùm Clerici ſeculares dictis ve-
ſtibus lineis vtuntur, ſine quibus Eccleſia nihil audet
28 tentare, cùm præcipiat omnibus Epiſcopis, vt in pu-
blico, & in Eccleſiis indumentis lineis vtantur, vt in
c. pen. de vit. & honeſt. cler. Sed etiam ipſi Canonici
Regulares tunicam lineam, continuè deferunt in te-
29 ſtimonium eorum profeſſionis; prout hunc eſſe pro-
priè eorum habitum not. gloſſ. in Clem. prima, verſ.
habitus, de elect. de quo etiam meminit Auguſt. in ſer-
mone, qui incipit. Charitati veſtra, dum inquit, birrum,
& tunicam lineam nemo accipiat, niſi in communi.
30 Monachis verò hic habitus eſt prohibitus, vt in d.
c. pen. cir. fin. de vit. & honeſt. cler. ibi, niſi Monachi fue-
rint, & in c. cùm ad Monaſteriũ in princ. de ſtat. Monac.
Et ſi diceretur Clericos illos antiquos eumdem
ſemper habitum geſſiſſe, quod non faciunt Canonici,
cùm aliqui ferant cucullam, aliqui birretum album, &
31 aliqui nigrum, quidam cappam, alij mantellum. Reſ-
pondetur, lineam veſtem eſſe habitum Clericorum,
cætera verò ſunt ex accidenti, & non mutant ordi-
nem, vt not. gloſſ. in d. Clem. 1. verſic. habitum, de elect.
32 & ideò inquit Archid. in c. in nono 16. q. 7. quòd Mona-
chus albus poteſt eſſe Abbas Monachorũ nigrorum,
& dicit gloſſ. in cap. Deus qui. in verſ profeſſi, circa fin.
33 de vit. & honeſt. cler. quòd habitus interior dicitur de
ſubſtantia Religionis, non autem exterior, & ibi de-
clarat Abb. col. 2. verſ. in ea glo. Sicut etiam ex ipſis
Monachis aliqui ſunt nigri, aliqui albi, de quo etiam
per glo. in d. c. noua verſic. nec habitu.
Tertiò conueniunt etiam in profeſſione. Nam
quoad votum paupertatis, certum eſt, illos vixiſſe in
communi; nam Apoſtolorum tempore bona eorum,
qui ad Fidem conuertebantur, vendebantur, & eorum
pretium ad pedes ipſorum Apoſtolorum ponebatur,
qui diuidebant prout vnicuique opus erat, vt habe-
tur in Act. Apoſtolorum, cap. 2. & 4. in fin. & cap. 5. in
princ. & probatur in can. dilectiſſimis 12 q. 1. vbi Cle-
mens prædictus, qui fuit electus Pontifex à Petro, li-
cèt ei non ſucceſſerit immediatè, niſi poſt Linum, &
Cletum, in epiſtola ad Iacobum Apoſtolum horta-
tur vitam communem neceſſariam, & iis maximè qui
militare Deo ſtudent, & vitam Apoſtolorum, diſcipu-
lorúmque ſuorum imitari. Et in c. quia tua fraternitas,
ead. cauſ. & q. eamdem vitam communem teſtatur, &
commendat; & in cap. ſcimus, cap. cui portio 12. q. 1.
cap. decimas 16. q. 1. & hoc ſumptum erat ex Veteri
Teſtamento, vbi Leuitis nihil erat proprium, ſed vi-
34 uebant ex decimis eis ſolutis per alias tribus, vt ſuprà
dictum fuit.
Et hanc fuiſſe vitam Clericorum tradit S. Augu-
ſtinus in cap. nolo, cap. cùm dicatis, cap. certè 12. q. 1. &
Vrbanus Papa in c. videntes 11. q. 1. & in can. præter
hæc 12. diſt. vbi ſimiliter mandat Clericis Religioſis,
vt ſimul manducent, & dormiant, & quidquid Eccle-
ſiis competit, communiter habeant, & in c. neceſſaria
12. q. 1. vbi mandat clauſtra conſtitui iuxta Eccleſiam,
& quòd omnibus ſit vnum refectorium, & dormito-
rium, vt tenet Abb. in c. Deus qui, col 2. verſic. in mul-
tis, de vit & honeſt. cler. & in c. Epiſcopus col. 1. verſic.
ſed pro clara, de præb. Præpoſ. in can. 1. col. 4. verſic. 1. n.
omnia, & verſic. tertium tempus 44. diſt. & habetur in
Hiſtoria Euſebij quæ eſt approbata, vt in can. Sancta
Romana Eccleſia diſt. 15. vbi loquens de huiuſmodi
Clericis, inquit, Primò omnium renuntiant cunctis
facultatibus ſuis, ſicut legimus in Actibus Apoſto-
lorum, &c. Barbat. de præſtan. Card. q. 6. in princ. viuere 35
autem in communi denotat paupertatem.
Ex quo oritur votum obedientiæ, quæ elicitur ex 36
eo, quòd in communi habitatur; nam qui in vnum
habitant, habent cui obtemperent, prout etiam ex-
preſsè dicitur in cap. 3. Act. Apoſtolorum, vbi in hoc
conſiſtebat vita Clericorum, vt renuntiarent proprio,
vacantes diuinis miniſteriis, conſtringentes ſe ſub
Apoſtolorum obedientia, & per Auguſt. de Ancon. in
d. tr. de poteſt. Eccleſ. q. 1. art. 3. verſ. reſpondeo, dicendũ.
Prout etiam de voto caſtitatis habetur per S. Au- 37
guſtinum in 2. ſermone, de communi vita Clericorum,
qui incipit, propter quod volui, vbi loquens de vita
Apoſtolorum inquit, Clericus duas res profeſſus eſt, ſan-
ctitatem, & clericatum: & per ſanctitatem intelligit
ipſam caſtitatem, de quo etiam per Aug. de Ancon. d.
tract. q. 90. art. 3. verſ. reſpondeo dicendũ, & de Clericis
eſt tex. in can. de his diſt. 28 & in can. electores 32. diſt.
Et quòd tam Apoſtoli, quàm Clerici eorũ imitato- 38
res profiterentur tria vota, probat S. Thom. in 4 ſent.
diſt. 38. art. 1. q. 3. ad 3. argumen. dum loquit antequàm
eſſent iſtæ Regulæ, quæ modò ſunt, erat aliquis modus vi-
uendi ab Eccleſia approbatus, per quem aliqui ad ea
quæ ſupererogationis ſunt ſe obligabant, & tunc temporis
obligatio ad talem modum viuendi idem faciebat, quod
nunc obligatio ad certam regulam, ſequitur ibi Petr. de
Palud. & Ricard. ead. q. Præpoſ. in d. can. 1. diſt. 44.
col 4. S. Th. 22. q. 88. verſ. ad 3. vbi dicit, quòd Apoſtoli
intelliguntur vouiſſe pertinentia ad ſtatum profeſſio-
nis, & ſequitur Io de Turrecrem. 17. q. 1. in ſumm. col. 2.
verſ. ad rationes. Ad Religionis etiam perfectionem
dicuntur prædicta tria vota ſpectare, & per eundem
Thom. ead. q. idem etiam expreſſè tenet Aug de An-
con. in d tract. q. 84. art 3. verſ. ad 2. arg.
Hæc etiam eadem vota profiteri debere ipſos Ca-
nonicos Regulares, præcipit S. Auguſt. in d. ſermone,
qui incipit. Propter quod volui, dum inquit, Qui ſociè-
tatem communis vitæ iam ſuſceptam, quæ laudatur in
actibus Apoſtolorum, deſerit, à voto ſuo cadit, à profeſ-
ſione ſua cadit, & in can. ſcimus 12. q. 1.
Quartò probatur, quia Canonici Regulares dicunt 39
officium Rom. curiæ, quod etiam celebrant Canonici 40
Seculares, qui dicuntur etiam imitati antiquos Cle-
ricos, licèt abuſiuè; & ita habetur per Specul. dicto ra-
tionabili diuinorum lib. 6. c. 89. n 6.
Vltimò, quòd Canonici deſcendant à Clericis in-
ſtitutis à D. Auguſtino, eamdémque Regulam obſer-
uent, quam ipſi Clerici obſeruabant & eorum cleri- 41
calis inſtitutio in ipſos fuerit continuata, probatur
auctoritate Vincentij in ſpeculo doctrinali lib. 19.
cap. 16. vbi inquit, Ordo Canonicorum Regularium pri-
mò ab Apoſtolis poſteà à B. Auguſtino Regulariter fuit
inſtitutus, & in Speculo hiſtoriali lib. 16. cap. 51. circ.
med. inquit, factus Sacerdos Monaſterium Clericorum
inſtituit, & cœpit viuere ſecundùm Regulam ſub Sanctis
Apoſtolis inſtitutam, ſequitur S. Antoninus Archiepi-
ſcopus Florẽtinus in 2. p. ſua Chronica tit. 15. c. 16. §. 7.
verſ. circa annos. Raphaël Volateran. lib. 21. commenta-
riorũ ver. Auguſtinus, ibi Ordo Canonicus, non tam ab eo
inſtitutus, quàm reuocatus: ab Apoſtolis enim in Monte
Syon exordium ſumpſit, &c. Roſet. Doct. Pariſien. in lib.
de

*de Religione Eecleſiaſt. tit.*14. *cap.*3. Ioan. de Nigta-
ualle *in lib. Epilogi Chronicarum lib.*33. *cap.*18. Faſci-
culus temporum *in 6. ætate, in vita Alex. II. fol.*73.
*col.*2. vbi inquit, *Ordo Canonicus capit florere in Bel-
uacen. Eccleſia; qui priùs ab Apoſtolis, poſteà à B.
Auguſtino fuit Regulariter inſtitutus*, hoc etiã teſtatut
S. Poſſidius, qui vitam S. Auguſtini deſctipſit, dum
42 inquit, *S. Auguſtinus factus Preſbyter Monaſterium
Clericorum mox inſtituit, & incopit viuere ſecundum
Regulam ſub Sanctis Apoſtolis inſtitutam.* Et hanc
Poſſidij auctoritatem, eùm Sancta mater Eccleſia ca-
nat io feſtiuitate eioſdem Auguſtini, non videtur
43 quætenda alia maiot probatio, quia doctrina Catholi-
corum Doctorum non aliunde, quàm ab ipſa Romana
Eccleſia auctoritatem ſumpſit, vt dicit S.Thom. *in
quodlibet art.2.ad 3 diſt.*7. & ipſa tanquam ſpeculum
nobis imitanda fuit propoſita, vt dicit text. *in can.
ſi Romanorum* 19. *diſtinct. & in can. Eccleſiarum* 11.
diſtinct. & per Riccar. idem etiam confiteotut Sum-
mi Pontifices, vt Benedict. XII. *in ſua extrauag.* quæ
repetitur inter conſtitotiones ipſotum Canonicorum
Regularium, Paſchalis *in 7. Epiſtola ad Priorem S.
Frigdiani Ordinis Canonicorum Regularium, & in Epi-
ſtola Honorij, & Calixti ad eundem.*

Atteſtatur etiam Eugenius IV. *in Bulla*, quæ ma-
xima cum veneratione in Eccleſia Laretanenſi cuſto-
ditur, vbi hanc Canonicorum Regularium originem
eleganriſſimè deduceos, mirificis laudibus extollit.
44 Primùm dum appellat Congregationem horum
Canonicorom diuinam in terris familiam Clerico-
rum, ex quo lonuit apud eos eſſe clericalem inſtitu-
tionem, *can. duo* 12. *quæſt.*1. *not.* Abb.*in rub.de vit.
& honeſt cleric. circa fin.*
45 Secundò, quia dicit, *qui ad exemplum naſcentis
Eccleſiæ Sanctam inſtitutionem ſeruarunt*; nam Ec-
cleſia naſcens fuit ab initio in Apoſtolis, penès quos
46 quos Clericalis inſtitutio fuit, cùm ipſi fuerint pars
47 inmediata Corporis Chriſti, *c.Cleros* 21.*diſt. cap.cùm
ſecundum, de preben.* & Chriſtus fuit Summus Sa-
cerdos, *cap. tranſlato, de conſtit.*
48 Tertiò, dum inquit, quòd hi primorum Chriſtia-
næ Religionis Clericorom normam, traditiones &
inſtituta ſectantur: nam Papa appellat Apoſtolos
primos Clericos; & propterea infertur, quod dicti
Canonici ſequuntur Regulam, & ioſtituta ipſorum
Apoſtolorum, *arg.l. in teſtamento, de cond.& demon.*
ideo apud ipſos eſt Clericalis inſtitutio per Apoſtolos
in principio conſtituta.
49 Quartò, *in verb. huius verò*, vocat Canonicos fa-
cri Ordinis; ſacri verò Ordines conſiſtunt eſſentia-
liter in Clericatu, vt habetur *in cap.*1. *de fil preſbyt.
in 6.*
50 Quintò, inquit, poſt Apoſtolos primum in Ale-
xandrina Eccleſia Marcum Petri diſcipulum, fuiſſe
inſtitutorem, & conditorem huius ſacri Ordi-
nis, & ſic licèt iſte ſacer Ordo fuerit introductus per
Apoſtolos Chriſti, tamen Marcus poſtea dicitur fuiſ-
ſe inſtitutor Ordinis, non quòd aliquid de ſuo addi-
derit, ſed quia magis in lucem deduxit: ſicut vocatur
ius ciuile Flauianum, non ex eo, quòd Flauius aliquid
de ſuo adiecerit, ſed quia ad populi notitiam illud
deduxit, vt dicitur *in l.*2. *§.poſteà, de orig.iur.*
51 Sextò, quod glorioſus Auguſtinus eumdem Ordi-
nem diuinis Regulis decorauit, etſi non ipſe inuenit,
ſed inuentum decorauit, ſicut aliud eſt ædificare, aliud
eſt ædificium reformare, *l.in fundo, de rei vend. l.iu-
riſgentium, §. quinimmo de pact.* & propterea ſubſe-
quentia verba Eugenij, quòd Beatiſſimus Gregorius
præcepit Auguſtino facto Epiſcopo Anglorum, vt *in
can.qui tua Fraternitas*, 12. *quæſt.*1.velut ſacram plan-
tationem inſtituit, & in Occidentis partibus amplia-
uit, debent intelligi non reſpectu inuentionis, ſed re-
formationis, alioquin ipſe Eugenius eſſet ſibi contra-
rius; cùm ſuprà dixerit fuiſſe hunc Ordinem inuen-
tum ab Apoſtolis, & Sancto Marco, contra *l. nam
ad ea, de condit. & demonſt.* & verbum, *ampliauit*,
denotat rem factam prorogare, *l. ſed ſi manente, de
præc. l. inter ſocerum, § cùm inde, de pact. dot.* Doct. *in
cap hi qui, verb. ſpecialiter, de prebend. in 6.*
Septimò, quia inquit, *Hi profectò ſunt, qui prio- 52
rum Patrum vitam probabilem imitantur, & Apoſto-
lorum inſtituta, inſtinctu Spiritus ſancti renouant.* Et
ſic Ordo iſte ſacer viuendi fuit ab Apoſtolis inſti-
tutus.
Octauò, dum inquit, quòd hæc ſancta inſtitutio 53
fuit antiquitùs ab ipſis ferè primordiis obſeruata,
quare tempore primitiuæ Eccleſiæ originem habuit
hæc inſtitutio Clericorum, qui dicuntur Canonici
Regulares? & quod vno, & eodem tempore factum
eſt, non debet diuerſo iure cenſeri, *arg. ad eum quò
ades, de vſucap. l. hoc iure, de vulgar. & pupillar.*

Et hæc Eugenij Bulla fuit confirmata à Nicolao V.
& Sixtu IV. propterea maioris auctoritatis eſſe di-
gnoſcitur, *cap. extra ſcientiam* 64.*diſtinct.* not. Bald.
in l.humanum in 3. not. C.de legib.
Quare cùm ſuper hac dubitatione habeamus Pa- 54
palem determinationem, non eſt vlteriùs diſputan-
dum; cùm in dubiis recurratur ad Papam pro decla-
ratione, *cap. literis de reſtit. ſpol.* & decretis Pontifi-
cum non licet contradicere: not. Ioan. Andr. *in cap.* 55
dilecto, de preben. cap. tibi, de reſcript. in 6. ſed pro
lege ſunt ſeruanda, *§. ſed quòd principi Inſtit.de iur.* 56
nat. cum vulgaribus, & declarationi Papæ ſtandum
eſt in his, quæ concernunt factum alienum, Soccin.
*conſ.*47. *dub.*5. *num.*17. *vol.*3. Dec. *conſ.*341. *num.*8.
& dicit Sanctus Thomas 2.2. *art.*12. *quæſt.*21. quòd 57
in deciſionibus cauſarum magis ſtandum eſt auctori-
tati Papæ, quàm alterius cuiuſcunque Sancti Docto-
ris, Dec. *in cap.*1.*in* 1.*lect.col.*2.*in* 2.*not.de conſtit.*
Nec obſtat ſi diceretur, verba huius Bullæ eſſe
enunciatiua, quæ non probant, tanquam emiſſa pro-
pter aliud, niſi ad effectum, de quo agitur, ſecùs ſi
præſentialiter contingat de illis dubitari, iuxt.not. *in
cap.illud, de præſumpt. cum ſimil.*
Quia reſpondetur non eſſe enunciatiua, ſed di-
ſpoſitiua, vt ibi dum inquit, *Hi ſunt profectò, qui
priorum Patrum vitam probabilem imitantur, & Apo-
ſtolorum inſtituta, &c.* & ibi, *ſicque hac Sancta Cano-
nicorum Regularium, & Deo placens antiquitùs inſtitu-
tio, & ab ipſis ferè primordiis obſeruata extitit.* Nam
in his Eugenius fundat intentionem ſuam per modum
cauſæ, quare tam inſignibus priuilegiis Canonicos
Regulares ornare cupit. Nam illa dicuntur verba di- 58
ſpoſitiua, quæ per ſe principaliter emanant, hoc eſt
ad hunc ſolùm finem, & enunciant illud, quod pro-
ferunt, *l. ex hac. ſcripta, de donat.* Iaſ. *in l. ex his
num.*1.*C.de milit.teſtament.* Alexand.*conſ*82. *num.*19.
*vol.*3. Afflict. *deciſ.*83. *col.*2. ptuut ſunt iſta, de qui-
bus ſuprà dictum eſt; & quando per modum cauſæ
proferuntur, pleoè probant, vt declarat Aretin. *con-
ſil.*23. *dub.*2.
Præterea, etiamſi eſſent enonciatiua probarent; 59
Tum quia ſunt prolata per modum cauſæ, vt dictum
eſt. Bar. *in l. emptor, per illum text §. ancilla, de rei
vend.* Alex. *conſ.*46. *col.*3. *verſ. quinto; vol.*1. Bald.
*conſ.*170. *col.*1. *vol.*2. Iaſ.*in d.l.ex his, num.*2. *verſ. de-
cimò.* Tum etiam, quia ſunt geminata. Bart.*in l. cùm* 60
*ſcimus, col.*1. *C.de agricol. & cenſ.lib.*11. Alex. *con-
ſil.*190. *col.*6. *vol.*6. Dec.*in l ſi quis in conſcribendo n.*4.
*vol.*2. Tum quia ſunt prolata ab eo, à quo omnes
Religionum prolationes emanant, vt infrà dicetur:
quo caſu enunciatiua probant, Bart. *in l.gerit col.*4.

verſ. circa ſecundum, de acquir. hared. Iaſ.in d. l. ex
his, num.2. verſ otlanò, Matteſ.not.35. Ruin. conſ.27.
num.3. vol.1.
61 Tum etiam, quia ſumus in antiquis vltra centum
annos, adeo, vt plenè probant. Iaſ. conſ.65. vol.3.
Soccin. conſil.266. col.2. verſ. ad ſecundum reſpondetur,
vol 2. Alex.conſ.6. col.fin. vol.1. Dec.conſ.321,
nu.8. Alex conſ.187.nu.21. vol.2.& fama deduci poteſt
ex enunciatione ſupradictarum confirmationum, vt
poſt Salicet. Bald. & alios notab. Caſtren. in l. cùm
aliquis, C. de iur. delib. Aret. conſil.42. col.1. verſ.
tertiò.
62 Accedit, quia ſunt emaoata motu proprio, & tunc
ſtatur aſſertioni Papæ, vt poſt Lap. not. Card. in
Clem.1. quæſt.10. de probat. Abb. in cap. dudum col.1,
num.3. verſ. quid autem, de priuileg. Alex. conſil.112.
col. 1. verſ. refert, vol. 7. & eſt communis opinio
ſecundum Soccin. conſil.87. col.9. num.25. verſ. confirmantur,
vol.3. Iaſ.conſ 65. col.3 in fin. verſic.vbi autem
vol.3. Mohed.deciſ.271. 272.
Maximè quando cum clauſula, Motu proprio, eſt
63 adiecta clauſula Ex certa ſcientia; quia illa ſola operatur
ſaltem præſumptionem veritatis narratorum,
Alexand conſil.15. colum.2. verſ.prætereà, vol.5. Soccin.
conſil. 266. col.10. verſ. item ex certa ſcientia vol.2.
& omnis error cenſetur excluſus, vt not. Bartol. in
l.conficiuntur, in princ. verſ. etiam quando, de iure codicillo.
cum aliis de quibus per Dec. in cap. ad hæc,
col.2. de reſcript. minus etiam obſtat, ſi diceretur, dictam
Bullam non poſſe præiudicare iuri tertij. Quoniam
reſpondetur primo, non conſtare de aliquo iure
Monachorum, ex ſupradictis, & infrà dicendis
64 Sècundò etiam ſi aliquod ius haberent Monachi,
cùm illud ſit iuris poſitiui, & ſapiat priuilegium Præpoſ.
in can. Epiſcopos 17. diſtinct. col.1. n.3. verſ. gloſſ.
65 tractat, poteſt Papa ſola voluntate illud tollere, vt
per Felin. in cap. quæ in Eccleſiarum verſ 4. concluſio,
num.78. de conſtit. vbi dicit, ita omnes tenere, & ibi
per Doctor. col 4. verſ ſupereſt, cum aliis per eum adductis,
cùm ipſe ſit ſuprà ius, cap. propoſuit, de con-
66 ceſſ. præbend. ſicut videmus in Eccleſia Alexandrina,
quæ fuit priuata veteri prælatione Patriarchatus, &
poſtpoſita Conſtantinopolitanæ, vt in can. renouantes
67 22. diſtinct. & cap. antiqua, de priuileg. nam ius præcedendi
eſt ius honoris cap. 1. de maior. & obed. & datur
ex conſuetudine, vt not. Bald. per illum text. in
cap. cùm olim, in princ. de conſuetud.
Tertiò, etſi ius eſſet realiter acquiſitum Monachis,
non poſſet illis dici ſublatum, cùm Eugenius in prædicta
Bulla non declaret Canonicos Regulares præferendos
Monachis; ſed tantùm referendo antiquam
eorum originem, pronuntiat eos eſſe veros ſucceſſores
antiquorum Clericorum &c. Ex qua declaratione
68 propter effectum iuris, Clerici præferuntur Monachis,
adeo quòd non dicitur eis ſublatum ius, ex quo
non directè id ſit, ſed indirectè & ſecundario, vt poſt
Abbatem tenet Curt. Iun. conſil 1. num.21. Felin. in
cap. quæ in Eccleſiarum, col.16. verſ. ſecunda declaratio
num.64. de conſtit. & dicit gloſſ. fin. in cap. quamuis,
de pact. in 6. præiudicium intelligitur de principali,
non ſecundariò.
Ex quibus omnibus ſupradictis auctoritatibus, &
atteſtationibus oritur notoria deſcendentia Canonicorum
Regularium ab antiquis Clericis, cùm id dicatur
notorium, quòd omnes, ſeu maior pars ſcit, loquitur,
& profitetur iuxta doctrinam omnium Doctorum
in cap. veſtra de cohabit. Cleric.
Quare cùm conſtet Reuerendos Dominos Canonicos
Regulares Ordinis S. Auguſtini, Congregationis
Lateranenſis deſcendere ab his Clericis, quos B.
Auguſtinus inſtituit, concludendum eſt, eos ex pluribus
præferri debere Monachis S. Benedicti, Congregationis
Caſinenſ.
Et primò, ratione Clericatus, quem originaliter
habent annexum ex his, quæ ſuprà deducta fuerunt; 69
& quod eſſentialiter illis competat, affirmat Archid.
in can. mandamus 19. quæſt.3. & ibi, Gemin. Ægid.
verſ. ad declarationem, Ioan. Fantuc. col.2. verſ. pro
cuius declaratione, S. Tom. 2.2. quæſt.189. art.8. in
reſp. ad 2. argum. & in libell. contra impug. Religionem
fol.4. Ioan. de Friburgo in ſum. confeſſ lib.3. tit.28.
quæſt 16. ſummæ. Piſanel. verſ. Monachus, ſumma
Tabiena in eod. verſ. Ioan. Andr. in cap. ſanè, in fin.
de Regul. Card. ibidem col. 1. verſ. in hoc autem, Archiep.
Florent. in 3. part. ſum. tit. 16. cap. 4. verſ. de
tranſitu, Hugo de S. Victore lib. 2. de ſacram. part.3.
cap.3.
Monachis verò Clericatus competit per accidens, 70
& non per ſe, ex quo in Sancta Nicæna Synodo fuit
ab omnibus ibi reſidentibus ordinatum, vt Mona- 71
chorum conuerſatio, & vita ſecundùm etymologiam
nominis ab omnibus diſcreparet, cùm Monachus Gre- 72
cè, & Latinè ſingularis dicatur, vt in can.16. quæſt.1.
& Diuus Hieronymus in can. Monachus ead. quæſt. inquit,
Monachus non docentis, ſed plangentis habet of- 73
ficium, & in can. ſi cupis ead. etiam quæſt. idem ait. 74
Si cupis eſſe, quod diceris Monachus, id eſt, ſolus, quid
facis in Vrbibus? & in can. alia d. quæſt.1. inquit idem
Hieronymus, alia eſt cauſa Monachi, alia Clerici, 75
Clerici oues paſcunt, ego paſcor.
Monachi ex ipſorum origine ſunt Laici l. generali- 76
ter C. de Epiſcop. & Cleric. quæ eſt Canonizata in can.
generaliter 16. quæſt.1. & ibi not. Albet. quòd Mo- 77
nachi non ſunt Clerici, & probat text. in can. quidam
§. nos verò 18. quæſt.2. ibi, ſi verò Laici, & in can. cui,
16. quæſt.3. ibi, idem dicitur, & in can. de Monachis
15. quæſt 1. & dicit Abb. in cap.2. col.2. num.6. 78
verſ. ſed quia de inſtitution. quòd poteſt quis eſſe vetus
Monachus, & Laicus. Spec. in tit. de diſpen. §.
nunc de Epiſcoporum verſ.56. & ibi per Ioan. Andr. in
addit. in verb. Superioris, vbi dicitur, quòd ſta- 79
tus primitiuæ Eccleſiæ non cogebat Monachos, vt
fierent Clerici.
Et propterea non præſtabant obedientiam alicui, 80
nec ipſi Abbati, vt dicit gloſſ. in can. de Viduis, in verb.
proprius, in fin. 27. quæſt.1. Ioan. Andr. in cap. fin. de
cond. appo. & poſſidebant propria, vt not. gloſſ.1. in 81
l. ſi quis Preſbyter. in verſ. Monachus C. de Epiſcopis,
& Clericis, & ſoluebant decimas Clericis, ſicut Lai- 82
ci, gloſſ. in cap ex parte, il primo verſ. laborum, de
decim. immo ſine Clericorum conſilio nihil poterant 83
agere, can. Eccleſia 16. quæſt.1. ex cauſa tamen neceſ-
ſitatis. fuit ſemel à Gelaſio conceſſum quibuſdam 84
Monachis, vt poſſent clericari in defectum Clericorum,
remanentibus tamen ſaluis antiquis inſtitutis,
vt habetur in can. priſcis 55. diſtinct. & ibi notat Præpoſ.
quòd de iure non poſſunt clericari, & in can. requiſitis,
in fin. 1. quæſt.7. vbi eadem Gelaſij prouiſio
ex cauſa neceſſitatis refertur, & tradit Spec. in tit. de
diſput. §. poſt hoc. num.20. verſ. generaliter.
In hoc autē ſtatu laicali fuerunt ipſi Monachi vſque 85
ad tempora Euſebij, Zozimi, & Siricij, vt ex ſententia
Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ teſtatur Gratianus in can.
hinc eſt, circa fin.16. quæſt.1. vbi etiam adducit Hie- 86
ronymum referentem, Monachos Schythiæ cōueniſſe
in vnum, vt Sacerdotem ſibi inuenirent, qui eis
Miſſarum ſolemnia celebraret; vt etiam meminit 87
Spec. & Ioan. Andr. in d. §. nunc de Epiſcoporum
verſ.56. conceſſit etiam Gregorius Monachis, vt
poſſint clericari, & de oblatis viuere, & in can. moderamine,
can. ex auctoritate 16. quæſt.1. non tamen
paſſim, & indiſtinctè hoc fuit permiſſum; ſed ita
demum,

demùm, ſi fuiſſent probatæ vitæ, & bonorum mo-
rum; ac etiam docti, *can. priſcus, in fin. 55. diſtinct.*
88 *can. ſi quis Monachis, can. ſic viue, can. in Parochia,*
can. Monachos, can. doctos 16. quæſt.1. & idem dicit
D.Hieronymus ad Ruffùm, *ſic viue in Monaſterio, vt*
89 *Clericus eſſe merearis*, vt in *can.ſic viue 16. quæſt.1.* &
vix boous Monachus facit bonum Clericum, vt di-
citur *in can. legi, dicta quæſt.1.*
90 Et quòd Monachis competat Clericatns per acci-
dens, & non eſſentialiter, ſicut Clericis, tenet S.
Thomas *d. quæſt.189.* Archidiac. *in d.can.mandamus,*
& ibi Ægid. & Ioan. Fantuc. Archiep. Florent. *in d.*
cap.4. verſ. de tranſitu, Vgo de S. Victore *d. cap. 13.*
Ioann. Andr. *in d. cap.ſanè*, & cæteri ſuprà adducti,
qui tenent Clericis competere eſſentialiter, & Cald.
conſ.30. in princ.de Regular.
Quare cùm naturalis qualitas Clericatus, quæ
competit Clericis, præferri debeat accidentali, qua
gaudent Monachi, *l. qui habet, de tutelis*, cum vul-
garibus; præferendi ſunt etiam Reuerendi Domini
Canonici Regulares, qui ſunt Clerici, Monachis
ipſis, ex ſui origine Laicis, cùm Clerici ſint dignio-
res Monachis.
Inſuper non obſtat, quòd licèt Monachi habeant
Clericatum per accidens, tamen cùm effecti ſunt
Clerici, habent cum maiori arctitudine vitæ *can.quod*
Dei timorem, de ſtat. Monach. atque ideò ad ipſos
poſſunt ſe transferre Canonici Regulares, ſecundùm
D.Thom.2.2.*quæſt.*189.
91 Quoniam reſpondetur primò, arctitudinem vitæ
non eſſe in conſideratione quoad prælationem, in
qua attenditur ſola prioritas inſtitutionis Clericalis
dignitatis per ſupradicta; ſed tamen quoad ingreſſum
vt declarat Archidiac. *in can.1.18. quæſt.1.* Nam Re-
ligiones Monachorum, & Canonicorum Regula-
rium concordant ſecundùm Ioaon. Andr. *in d. cap.*
quod Dei timorem, verſ. aliter; quia ambæ pariter
prohibentur audire Leges, & Phyſicam, & ambæ
æquiparantur in obedientia, *cap. cùm in Eccleſiis, de*
maior. & obed. in abdicatione proprij, *cap. ſuper quo-*
dam, de ſtat. Monach. in caſtitate, *cap.1.de voto, in 6.*
& in communi vita, cùm ſimul comedant, & dor-
miant, *cap.quoniam, de vita, & honeſtate Clericorum,*
& vtraque facit Prouinciale Capitulum, *cap. cùm in*
ſingulis, de ſtat.Monach. aliàs ſequeretur, quòd om-
nes Obſeruantes deberent præcedere Conuentuales,
& Fratres Minores deberent præcedere Prædicatores.
92 Secundò reſpondetur, quòd maior ratio tranſeundi
ad aliam Religionem eſt Clericatus, quàm arctitudo,
quia ſecundùm D.Thom.*in d.quæſt.189.*& Doct. *in d.*
cap. quòd Dei timorem, antequàm Monachi eſſent
Clerici, poterant tranſire ad Canonicos Regulares,
licèt maiorem arctitudinem haberent Monachi, quàm
Canonici; & tamen Canonici non poterant trans-
ferri ad Monachorum Ordinem; immò ſi Monachus
hodie eſſet laicus, poſſet transferri ad Canonicos Re-
gulares, vt expreſsè dicit Archidiac. *in can. manda-*
mus 19. quæſt.4. ex quo patet, quòd magis pondera-
tur ratio Clericatus, quàm arctitudinis, ad hoc vt
tranſitus fiat de vna Religione ad aliam.
93 Tertiò Reſpondetur, quòd Monachorum vita ideò
dicitur arctior, quia tunc temporis Monachi, non vt
hodie in Ciuitatibus, ſed habitabant in ſyluis, & ex-
tra vrbes, *cap. quia in inſulis, de Regular.* vbi ob id
dura appellatur Monachorum congregatio, & è con-
94 uersò Regula Sancti Auguſtini laxior, & benignior:
verùm hodie ipſi Canonici Regulares per eorum or-
dinationes ita ſe arctauerunt, vt temporibus noſtris
nemo iudicauerit Canonicorum viuendi modum,
minoris eſſe auſteritatis, quàm Monachorum, in tan-
tùm, vt dixerit Ioan. Andreas *in cap. ſanè, in princ.*
quem ibi ſequitur Card. *col. 2.verſ. quæro*, quòd licèt 95
Fratres Prædicatores habeant Regulam Sancti Augu-
ſtini laxiorem; tamen propter conſtitutiones, quas
fecerunt, in tantùm ſe arctarunt, vt eorum vita vi-
deatur ſtrictior vita Monachorum, ita vt dicti Præ- 96
dicatores transferentes ſe ad vitam Monachorum non
euitarent apoſtaſiam; ſequitur ibidem Abb. *in col. 1.*
num.5.verſ.ſecundùm.
Sicut contrà ipſi Monachi non habent hodie illam
arctitudinem; cùm è ſyluis (vt ſuprà dictum eſt)
egreſſi ſint ad Vrbes, vbi licèt ingentia, & pulchra
ædificia ad Dei honorem, & populorum conſolatio-
nem conſtruxerint, Religionis tamen auctoritati non
parùm derogarunt, cùm in illis maxima corporis, &
animæ ſolatia capiant.
Et propterea dicitur *in d. cap. ſanè*, quòd ſi Ca-
nonicus Regularis ſe tranſtulerit ad Monachos, quo-
rum Monaſterium ſit laxioris Religionis, quòd tene-
tur redire ad primum, à quo diſceſſerat; ſecùs autem
ſi ſit vitæ ſtrictioris, & ibi poſt Innoc. Butr. Card. &
alios not. Abbas *num.4. verſ. ſed contrà*, quòd ad va- 97
liditatem ingreſſus non conſideratur Regula anti-
quitùs inſtituta, ſed modus viuendi de præſenti, quod
dicit eſſe notandum; quia multi decipiuntur aduer-
tentes ſolùm ad Regulam vtriuſque Monaſterij anti-
quitus inſtitutam, & non ad modum viuendi de præ-
ſenti, de quo etiam per Archidiac. *in d. cap. manda-*
mus, circa princip. 19.quæſt.3. & ideò Monachus poſſet 98
hodie tranſire ad Regulam Canonicorum Regula-
rium, ſi ſtrictiorem vitam tenerent, vt not. Ioann.
Andreas, & alij *in d. cap. ſanè*, Lap. *alleg.62.* Card.
*conſil.28.col.2.*S.Thom. 2. 2. *quæſt.vlt.* prout conſide-
rato præſenti ſtatu eorum, eſt ſtrictior.
Quartò reſpondetur, quòd cùm arctitudo vitæ ſit 99
inducta pro humilitate carnis per ieiunia, & ora-
tiones, vt dicit textus *in cap.tres ſunt, circa finem, de*
pœnitent. diſt. 1. & primus, ac præcipuus gradus hu-
militatis ſit ſubdere ſe maiori, & non præferri mi-
nori, ſecundùm gloſſ. *in Clement.1. verſ. humilitatis,*
de Relig. dom. deberent monachi poſteriores poſtpo-
nere ſe Canonicis Regularibus, ſiue ſint illis pares,
ſiue inferiores.
Non obſtat etiam, ſi diceretur, Ordinem Cleri-
calem nulli dari propter meritum; & nulli compe-
tere eſſe Clericum, niſi Ordinem accipiat ab Epiſco-
po, vel habente auctoritatem; & ideò cùm Mona-
chi ordinentur ſicut Clerici, habent id, quod com-
petit Clericis.
Quia reſpondetur, Canonicos Regulares non hoc
temerè aſſerere, vt in vtero matris, & ab ipſis cuna-
bulis, ſe Clericos natos dicant, itaut non indigeant
Epiſcoporum ordinatione, ſed hoc tantùm intendunt
quòd ipſorum Religio adhoc principaliter eſt inſti- 100
tuta; vt eius profeſſores in Clericatu, etiam in diui-
nis miniſteriis Deo inſeruirent, & non ſolùm ſibi ip-
ſis, ſed toti populo Chriſtiano vtilitatem afferant.
Monachorum verò Religio ad hoc principaliter fue- 101
rit Inſtituta, vt Deo ſeruirent in ſolitudine, & in in-
ſulis, & abſque Ordinum ſuſceptione, cùm ſilentio
ſibi ipſis ſolis incumberent: Licèt poſteà ad Vrbes
reductis, fuerint eis gratioſè conceſſi Ordines. Et
ideò patet, quòd Clericalis Ordo priùs competierit
ipſis, quàm Monachis, vt dicebat S. Thomas, & alij
ſuprà adducti. Quare vti priores in Clericatus Or-
dine, debent præferri poſterioribus; quia priuile- 102
gium Clericatus illis conceſſum intelligitur ſine præ-
iudicio Clericatus anterioris ipſorum Canonicorum
Regularium, *cap quamuis, de reſcript.in 6. l. 2. §.me-*
ritò, ne quid in loco pub.cum ſimilibus.
Minimè etiam obſtat, quòd Canonici Regulares
non ſucceſſerint in locum Clericorum primitiuæ
Eccleſiæ,

Eccleſiæ, nec ſint illi eſſentialiter; ſed quòd eorum
loco ſint deputati Clerici ſeculares, qui differunt ab
ipſis Canonicis Regularibus; quia illi poſſunt con-
dere teſtamentum de bonis paternis, *cap. Rainutius*,
cap. Rainaldus, de teſtam. quod eſt interdictum Ca-
nonicis; non viuunt in communi, nulli præſtant
obedientiam, niſi Epiſcopo in quibuſdam: & ſi Ca-
nonici Regulares inuicem ſe percuſſerint, pro abſo-
lutione non renentur mittere ad Sedem Apoſtolicam,
prout tenentur facere, quando percutiunt Clericum
ſecularem, *cap. cùm illorum, de ſent. excom.* Item
Clericus ſecularis infirmus, & mortis conſcius petit
habitum Canonicorum Regularium, vt in *cap. ſicut
nobis, de Regular.* & Clericus ſecularis factus Cano-
nicus Regularis amittit ea, quæ erant Clericorum
ſecularium, & efficitur Regularis, & tranſit in po-
teſtatem Prioris, *d. can. ſicut nobis, cap non dicatis*, 12.
quæſt. 2. ſicut contrà Monachus tranſiens ad Eccleſiam
ſecularem non tractatur vt perſona prioris collegij
Monaſtici, *cap. ne pro cuiuſlibet*, 16. *quæſt.* 1. gloſſ. *in
Clem. ne in agro, §. ad hæc, ver. ad clauſtrum, de ſtat.
Monach.* & quia ipſi Clerici ſeculares præferuntur
omnibus Regularibus, & ipſis etiam Canonicis S. Au-
guſtini. Ideò ponuntur diuerſi tractatus, vt *in rub.
de vit. & honeſt. Cler. & in rub. de ſtat. Monach. & Ca-
non. Regular.*

Quoniam pro reſponſione conſiderandum eſt,
quòd in tempore Apoſtolorum vnica tantùm eſſet
Religio, ſcilicet Clericalis fraternitatis, nec nomi-
na Clericorum ſecularium, ſiue Religioſorum, aut
Canonicorum Regularium, vel Religioſorum in vſu
eſſent, inceperunt illi Clerici, qui in communi vita
remanſerunt, & à laicis diſtincti fuerunt, (vt fuit ſu-
prà dictum) à primo feruore charitatis, & deuotio-
nis etiam ipſi refrigeſcere: ac nonnulli ex his propria
103 poſſidere, quos videns D. Auguſtinus à propria per-
fectione deficere, poſt ſuſceptos Ordines Sacerdota-
les à S. Valerio Hipponenſi Epiſcopo, ſtatim Mona-
ſterium Clericorum inſtituit, ac viuere cæpit ſecun-
dum Regulam Apoſtolorum, vt ipſe teſtatur *lib. 9.
confeſſ. & in ſermone*, qui incipit. *Charitati veſtræ*, vbi
alloquens ad Ianuarium, qui ſimulabat viuere velle
cum ipſo, & ei deſcribens vitam Apoſtolorum, inquit;
*quomodo viuere velimus, quomodo Deo propitio viuamus,
ipſa de actuum Apoſtolorum vobis lectio recitatur, vt
videatis vbi ſit deſcripta forma, quam deſideramus im-
plere*, & *in 2. ſermone*, qui incipit. *Propter quod volui*,
inquit, *qui ſocietatem communis vitæ iam ſuſceptam,
quæ laudatur in Actibus Apoſtolorum deſerit, à pro-
feſſione ſua cadit.*

104 Atque inde facta fuit diſtinctio Clericorum ſecu-
larium ab ipſis Clericis Regularibus, vt qui deſciuiſ-
ſent à norma & Regula Apoſtolorum, quam Augu-
ſtinus quotidie docebat ſuos Clericos, mutato no-
mine Regularium, quod profeſſi erant, vocarentur
ſeculares, vt dicit gloſſ. *in cap. licèt in corrigendis, in
105 verſ. ſecularis, de offic. Ordin.* Ita vt dum vocantur
Clerici participent cum Religioſis, vſurpato nomine
vt dicit Specul. *de rationali diuinorum, cap. 89. num. 6.*
dum verò vocantur ſeculares, participent cum laicis,
vt declarat Abb. *in d. cap. licèt, col. fin. num. 5. verſ. in
gloſſ.* 2. & per Oſtienſ. *in Sum. de vit. & honeſt. Cleric.
§. & quibus in princ.* qui verò Apoſtolorum Regulam
retinuiſſent, & ſub illa ſanctiſſimè viuere perſeueraſ-
ſent, vt Canonici S. Auguſtini digniori nomine, Re-
gulares nuncuparentur, vt declarat Præpoſ. Alexand.
in d. can. 1. *col.* 4. *verſ. tertium tempus, diſtinct.* 44. vbi
omnia tempora diſtinguit.

Ex quibus infertur, noc ſolùm Canonicos Regu-
lares non differre ab antiquis Clericis, ſed etiam ma-
gis commendandos propter obſeruantiam, & perſe-
uerantiam in eorum Regula, cùm perſeuerantes in 106
bono dicantur eſſe melioris conditionis, *can. ſi ex
bono, de pœniten. diſt.* 4 *cap. eum qui, de præben. in* 6. cum
aliis, de quibus latè per Roman. *in l. ſi verò, § de viro,
fol.* 34. *ſolut. matr.* & magis laudantur obedientes, quàm 107
contumaces, *cap. contingit, de dol. & contumac.* & præ-
mium non damnum conſequi debent, *cap.* 1. *verſ. nos
igitur, de poſtul. Prælat. cap peruenit, de fideiuſ.*

Clerici verò ſeculares, cùm liberiùs viuant, & vti 108
laïci, ex tolerantia Sedis Apoſtolicæ permittuntur
in laxiori vita, vt per gloſſ. *in cap quoniam, in verſ. in
vna domo*, & ibi per Butr. *col fin. verſ. oppono cum gloſſ.*
Abb. *in d. cap. Deus qui, col. fin. verſ. item dic. de aliis*; &
ideò S. Auguſtinus *in can. certè* 12. *q.* 1. vocat Clericos 109
ſeculares claudos, qui cùm non profiteantur more
illorum antiquorum, ſtant in ſtatu imperfecto ad
perfectum, in quo erant inſtituti ab Apoſtolis. Qua-
re cùm Canonici Regulares in vita, & inſtitutione
conueniant cum Clericis primitiuæ Eccleſiæ, non
curandum eſt. de accidentali differentia Clericorum
ſecularium, cum quibus nulla eſt hodie controuerſia
cum Canonicis Regularibus.

Et licèt hodie ipſi Clerici ſeculares præcedant, id 110
eſt ex eo, quia pro eorum ſuperiori habent Epiſco-
pum, qui præfertur omnibus Monachis, & Religio-
ſis, cùm Eccleſia Cathedralis ſit præ cæteris hono-
randa, *cap. quamuis il* 1. *§. quamquam, de præben. in* 6.
per quem text. concludit *ibi*, Gemin. *in princ. num.* 3.
quod Canonici ſeculares Cathedralis Eccleſiæ de- 111
bent præferri etiam Abbatibus, quando proceſſiona-
liter incedunt, vt etiam per Felin. & Bart. *in cap. Pa-
ſtoralis, col. fin. de offic. deleg.* nam membra ſequuntur
ſuum caput, *cap. non liceat, in princ. de præſcript.* vt
etiam inferiùs dicetur.

Et ex his tollitur ſi diceretur, Clericos, quos di-
cimus repræſentari à Canonicis, Regularibus, non
fuiſſe vocatos Canonicos, ſed Clericos ſimpliciter,
quia reſpondetur, quòd facta prædicta diſtinctione 112
ſecularium, & Regularium, qui ſeruarunt Regulam
Apoſtolorum, quæ eſt illa eadem tradita ab Augu-
ſtino, dicti fuerunt Regulares, tum ratione ſecularium
tum reſpectu nouarum Confraternitatum, quæ ſuc-
ceſſiuis temporibus inſurrexerunt, vt fuerunt ipſi
Monachi, poſt quorum Ordinationem nomen Ca- 113
nonicorum fuit repertum; nam in Decreto vix re-
peritur nomen Canonicorum, niſi poſt inſtitutio-
nem Monachorum in Ciuitatibus congregatorum;
cùm tunc antea ipſi Monachi vti locuſtæ in ſolitudi-
nibus errarent, atque inde nomen Canonicorum fuit
in vſu, quod ſignificat Clericum collegiatum, vt fuit
ſuprà latè dictum.

Non obſtantibus etiam, quòd licèt Canonici Re-
gulares fuerint inſtituti ad inſtar Clericorum anti-
quorum; tamen propter nouas qualitates illis iniun-
ctas ab Auguſtino in ſua Regula, in qua mandauit
ſpecificè emitti debere tria vota, quorum aliqua non
erant prohibita illis Clericis, videtur inducta mu-
tatio illorum ſtatus, iuxt. not. *in l. ius ciuile, de inſt.
& iur.*

Quoniam reſpondetur primò, antiquos Clericos 114
profeſſos fuiſſe tria vota, vt fuit *ſuprà* probatum.

Secundò, etiamſi expreſsè non fuiſſent profeſſi,
negari non poteſt, quin ſaltem tacitè illa obſeruaue-
rint, & expreſſæ, & tacitæ profeſſionis eadem eſt vis,
cap. 1. *cap. non ſolùm, cap. conſtitutionum, verſ. aliis, de
Regul. in* 6. *c. vnic. de voto eo.* Clem. *fi. de Regul. S. Tho-
mas* 4. *ſent. diſtin.* 38. *quæſt.* 3. *in reſpon. ad* 3. *argument.*

Tertiò reſpondetur, quòd S. Auguſtinus in ſpecu- 115
lo ſuo non præcepit ſuis Clericis, vt expreſsè, ac
ſpecificè profiterentur; ſed inquit, quòd debeant vi-
uere in communi, præſtare obedientiam ſuis maiori-
bus,

bus, & viuere in caſtitate, quæ omnia .ſeruabant
etiam illi antiqui Clerici, vt fuit *ſuprà* dictum.
Quartò, etiā ſi antiqui Clerici, nec tacitè, nec expreſ-
ſè fuiſſent profeſſi; cùm tamē hæc noua profeſſio non
poſſit dici fuiſſe inuenta ab Auguſtino ad alium effe-
ctum, quàm ad augendam ſuorum Clericorum per-
fectionem, non debent inducta ad augmentum ope-
rari diminutionem, *l. mancipia, de fend. inſtruct. l. ſi
quis legauerit, de aur. & argent. leg.* ſicut inducta ad
fauorem, non debent retorqueri in odium, *l. quod
fauore, C. de legib.*
Prout etiam idem videmus in ipſis Clericis ſecula-
ribus, qui cùm nec tacitè, nec expreſsè, profiteantur,
nec etiam quid minimum Regulæ antiquorum Cle-
ricorum obſeruent, cùm ab illis in ſubſtantialibus,
in viuendi modo, & in ipſo etiam nomine declina-
uerint, retinent eorum prærogatiuam Clericatus, li-
cèt ex tolerantia Pontificum; quantò magis ipſi Cle-
rici Regulares eorum prærogatiuam perdere non
debent, qui non ſolùm ab illorum inſtitutis in nihilo
deuiarunt; ſed potiùs perfectionem auxerunt, arg.
116 *cap. recolentes, de ſtat. Monach.* & honor auctus non
mutat qualitatem perſonæ, vt de Monacho facto
Epiſcopo, & de Tabellione facto Doctore, tradit
Bal. *in l. falſa demonſtratio, §. 1. col. 1. de cond. & demon.*
Sicut etiam hoc idem patet in Monachis, qui eo-
rum antiquitatem quærunt deducere ab Antonio, Hi-
larione, & aliis, qui cùm fuerint Eremitæ non pro-
fitebantur, nec tacitè, nec expreſsè, vt fuit *ſuprà* di-
ctum; & tamen ipſi expreſsè profitentur.
117 Quintò reſpondetur, etiam quòd ab Auguſtino
eſſet aliquid additum de nouo: cùm tamen ſubſtan-
tia Clericatus, quæ erat in illis Clericis, non ſit va-
riata, non dicitur noua Religio inducta ab eo, vt not.
Bald. *in d. l. ius ciuile, in princ.* quem ita declarat Abb.
*in cap. 2. col. 3. num. 11. verſ. nota, quòd illud, de tranſl.
Epiſ.* Rip. *in l. edita, num. 36. verſ. quartò non videtur,*
118 *C. de edend.* præſertim quando id, quod additur, non
prouenit ex noua cauſa, non incluſa, nec in genere,
nec in ſpecie in 1. Abb. *in cap. 2. col. 9. verſ. pone, de
libell oblat. Caſtren. in l. ſcire debemus num. 5. verſ. vlti-
mò quæro, de verb. oblig.*
119 Et ideò dici ſolet, quòd Ordo reformatus dicitur
idem, & non diuerſus, *cap. relatum*, ibi, *in ſuo Ordi-
ne, ne Cler. vel Mon.* & per Abb. *in cap. inter quatuor,
de Relig. dom.* Felin. *in cap. ad noſtram, de appell.*
Et patet in Fratribus S. Franciſci, qui non poſſunt
ex ſubſtantiali ſua profeſſione, poſſidere proprium
in communi, vel in priuato, *Clem. exiui. de verb. ſig.*
& tamen hi, qui ſunt non obſeruantes, poſſunt ex
permiſſione Apoſtolica, & tamen ſunt, ac dicuntur
de eod. Ordine; quod etiam licet intueri in Regula
SS. Dominici, Benedicti, & Auguſtini.
Secundò principaliter probatur, RR. Dominos
Canonicos Regulares præferri debere Monachis S.
Benedicti ratione antiquioris inſtitutionis vtriuſque
120 Regulæ, ſcilicet ipſius Auguſtini, & Benedicti. Cùm
qui prior eſt tempore, debeat eſſe, non ſolùm prior in
iure, iuxta Regulam, *qui prior in 6. cap. antiqua, de
priuil. cap. renouantes 22. diſt.* ſed etiam in honoribus,
& ſeſſionibus, *l. honores, de decur l. fi.* & *ibi* not. Bart. *C.
de tiron. lib. 12. §. Ordinationem, auth. de Monach.* Abb.
& cæteri *in cap. 1. de maior. & obed.* cum aliis de qui-
121 bus per Dec. *conſ. 61. col. 1. verſ. ſecundò Dominus*, &
priùs inſtitutus præcedere debet ſecundo loco inſti-
tutum, *cap. Epiſcopos diſt. 17.* & ibi poſt gloſſ. *not. Præ-
poſ. n. 2. verſ. nota quòd qui prior,* & *in cap. Epiſcoporum
diſt. 93.* gloſſ. *in cap. quorumdam, verſ. Prædicatorum, de
elect. in 6.* vbi inquit, ideò in illo text. præmitti Præ-
dicatores, quia antiquior fuit ipſorum inſtitutio, vt
in *cap. fin. ver. Prædicatores, de pact. in 6.* Ioann. Andr.
in cap. nimis, il 2. in princ. de exceſſ. Prælat. & *ibi*, Oſtien.
in princ. Petrus de Mont. *in Monarch. q. 4. n. 2.*
Et nulli dubium eſt Regulam Canonicorum Re- 122
gularium fuiſſe inſtitutam ab Auguſtino anno Do-
mini 365. vt ipſe atteſtatur *in lib. de Ciui. Dei lib. 18.
cap. vlt.* qui poſtea deceſſit anno Domini 434 & habe-
tur in Chronicis Euſebij in ea parte, quam Proſper
adiunxit, & in Chronica Martiniana *in Imperio Theo-
doſij iunioris*, & per Platinam *in vita Cæleſtini*. S. Be-
nedictus verò floruit anno Domini 534 ſub Bonifa-
cio II. vt atteſtatur idem Euſebius *in poſtrema parte
Chronicæ*, quam addidit Matthæus Palmerius, & in
dicta Chronica Martiniana *in Imperio Iuſtiniani*, &
Platina *in vita Bonifacij II.* Et Chronicis, & Hiſto- 123
riographis, in factis antiquis ſtandum eſt, vt per
gloſſ. *in cap. Venerabilem, verſ. tranſtulit, de elect. &
in cap. cauſam, de probat.* Bart. *in l. 1. ſi cert. pet.* vbi per
Rip. *num. 72.*
Ex quo patet, S. Benedictum fuiſſe per annos 100.
circiter poſt S. Auguſtinum; & de hoc nulla eſt du-
bitatio; itaque præcedere debent Canonici Regula-
res, tanquam priores inſtitutione.
Nec prædictis etiam obſtat, ſi Monachorum an-
tiquitas deduceretur ab Helia, & Heliſæo, tempore
Veteris Teſtamenti, qui primò elegerunt vitam ſoli-
tariam cum filiis Prophetarum, & à Ioan. Baptiſta,
Paulo Eremita, Antonio, Hilarione, Machario, & aliis
multis Teſtamenti Noui, qui ſeruarunt vitam Mona-
ſticam, ſeminatam, vt aiunt, à Prophetis Helia, &
Heliſæo, vt habetur per Iſid. *lib. 2. cap. 15.* & *in Hiſto-
ria tripartita lib. 2. cap. 11.*
Quoniam reſpondetur primò, quòd ſi volumus 124
deducere antiquitatem à cauſa remotiſſima, cum Sa-
cerdotium in lege veteri fuerit figuratum in Melchi-
ſedech iuxta illud, *tu es Sacerdos ſecundum Ordinem
Melchiſedech*; poſtea in Aaron, ac deinde in Leuitas,
ac tandem per legem nouam tranſlatum in Chriſtum,
& eius Apoſtolos; & ab Apoſtolis in Clericos, quos
repræſentant ipſi Canonici Regulares, vt fuit ſuprà
deductum; dubium non eſt, quin antiquiores ſint
Canonici, quàm prædicti Helias, & Heliſæus, &c.
& alij.
Secundò reſpondetur, quòd cùm Canonici, ſint
antiquiores Clerici, quàm Monachi, non attenditur 125
antiquitas temporis, ſed Ordinationis, vt not. Abb.
per illum text. *in cap. ſtatuimus col. 1. verſ. nota ex præ-
dictis, de maior. & obed.* Præpoſ. *in c. Epiſcopus col. 1.
diſt. 17.*
Tertiò reſpondetur, quòd illi non fuerunt Mona-
chi, ſed Eremitæ, vt de S. Ioan. Baptiſta eſt text. *in* 126
*can. fin. §. item Ioan. Baptiſta 2 q. 7. & cap. cùm Ioannes,
de fid. inſtrum.* de Paulo habetur *in can. perlatum, §.
contrà 19. q. 3.* de Machario *in can. ſcripſit 27. q. 2.* de
omnibus prædictis tradit Boëtius *in tract. de ſtat.
Eremit.*
Et inter Eremitas, & Monachos eſt non modica 127
differentia; tum quia illi non viuebant in communi
prout Monachi: nam poterant teſtari, vt *in d. cap.
perlatum*, & ibi not. gloſſ. *verſ. Eremita*, & *in cap.* 128
quia verè, in verſ. vero, circà fin. 16 q. 1. Boër. *in d. tract.
num. 6.* quod non eſt permiſſum Monachis, qui ſe,
& ſua dedicant Deo *cap. cùm ad Monaſterium de ſtat.
Regul. authen. ingreſſi C. de Sacroſanct. Eccl.* tum etiam, 129
quia illi poterant ducere vxores gloſſ. *in cap. ex parte
il ſecundo, in verſ. conſtitutus de conuerſ. coniug.* gloſſ.
in cap. ſcript. 27. q. 2. quod prohibitum eſt Monachis
cap. 2. d. cap. ad Monaſterium, de ſtat. Monach. tum quia 130
illi nulli præſtabant obedientiam; & ideò vocaban-
tur acephali, id eſt, ſine capite, *cap. nulla 93. diſt.* &
dicit gloſſ. *in d. cap. qui viuere*, quòd ſint ſicut locu- 131
ſtæ, quæ non habent regem, & ibi notat Archidiac.
verſ.

verſ.non habebat, Abb. *in cap.nullus,col.3.num.10.verſ. ex hoc infertur, de Iudic.* licèt ſubſint Epiſcopo, in cuius territorio reperiuntur, vt *ibidem*: & ideo ponuntur Eremitæ, tanquam ſeparati à Monachis, & *in cap.ſuper eodem de ſent.excomm.* ibi, *Monachus, & Eremitæ*; quæ copula ponitur inter diuerſa, iuxta gloſſ. *in rubr. de iur. & fact. ignor.* cum ſimilibus, & tradit Archidiac. *in d.cap.qui verè*. Angel. *in l. poſt*, gloſſ. *ibid.de in ius voc.* immò dixit gloſſ. *in d.cap. qui*
132 *verè*, ſe non reperiſſe in iure qualis debeat eſſe vita Eremitarum. Cùm igitur ſint diuerſi, non poteſt de his ad Monachos argui, *l. Papinianus, de inoff. cum vulg.*

Et ex prædictis ceſſat etiam Monachorum antiquitas, deducta à Schariot (qui dicitur fuiſſe Abbas monaſterij) cuius Monachi dicuntur, mortem Chriſti deploraſſe, &c. vt legitur in lib.Scholaſticæ hiſtoriæ, *in rubr.de ſignis in morte Domini.*

Quia reſpondetur primò; longè antiquiores eſſe Canonicos, vt *ſupra* dictum eſt. Præterea, & ſecundò non eſt danda fides d. Hiſtoriæ, cùm non numeretur inter approbatas, de quibus *in cap Sancta Romana Eccleſia 15.diſtin.* Tertiò in dicta Hiſtoria ſolùm dicitur, quòd Schariot erat pater, & habuit diſcipulos: auctor verò dictæ Hiſtoriæ, ideò vocat Abbatem, quia noſtris temporibus eſt nomen frequentiſſimum, volens denotare illius ſuperioritatem, ad ſimilitudinem Abbatis, quod nomen idem denotat, quòd Magiſter, ſeu pater, vt latè poſt alios declarat Alciat. *in l. 1. in gloſſ. 1. C.de in ius voc.* & eſt text. *in cap. fi. de Regul.* vbi Abbas vocatur pater.

133 Non obſtat etiam, quòd de ipſis Monachis fiat mentio in antiquiſſimis iuribus, vt *in cap. interdicimus*, 16.q.1. cuius auctor fuit Calixtus, qui floruit anno Domini 227. & *in can.de Monachis*, 16.q.1. quod eſt Innoc.I. anno 411. & *in can.Monachos, ead. q.* quod eſt Siricij, anno 390. & *in can.eos quoque diſtinct.* 41. quod eſt Felicis, anno 2(?)8. & in Concilio Nicæno, de quo *in can. Subdiacono 93. diſt.* & *in can. qui verè*, & *in can placuit, il primo*, 16.q 1. anno 341. & *in can. ſi quis Epiſcopus*, 16.q.2. quod eſt Eutychi, anno 277. & *in can. Preſbyterus*, 27.*diſtin.* quod eſt Calixti, anno 227. & in Concilio Calcedunen. de quo *in can. iuxta* 16. q. 1.

Quoniam reſpondetur primò, non valere conſequentiam; in dd. iuribus non fit mentio de Canonicis Regul. ergo non ſunt antiquiores, per regulam *l. neque natales C. d. probat.* Secundò dicitur, quòd Canonici in longè antiquioribus iuribus ſunt nominati, ſub nomine tamen Clericorum, cùm Clerici etiam appellentur, vt fuit *ſuprà* probatum. Tertiò dici poteſt, non fieri mentionem *ibi* de Monachis Benedictinis, cum quibus eſt controuerſia, cùm alij adſint Monachi, cum quibus iſti non conueniunt, nec in auctore, nec viuendi modo.

134 Minus etiam facit, quòd S. Bernardus in ſermone, quem apologeticum appellat, *in cap.de intemperantia veſtimentorum*, dicit Monachalem Ordinem primum in Eccleſia Dei extitiſſe.

Quoniam reſpondetur non intelligi debere reſpectu Clericalis, & Apoſtolicæ inſtitutionis, quæ fuit tempore & dignitate prima in Eccleſia, vt fuit *ſuprà* deductum; ſed reſpectu aliorum Ordinum poſteriùs inſtitutorum, qui ſucceſſerunt Ordini Monaſtico; alioquin contradiceret tot auctoritatibus, ex quibus conſtat contrarium, vt in primo fundamento pro parte Canonicorum Regularium.

Præterea, dixit primum Ordinem, non reſpectu dignitatis, cùm Bernardus non eſſet ita elatæ mentis, ſed reſpectu humilitatis, ac pœnitentiæ, & deſpectæ conuerſationis, vt ex verbis eiuſdem alibi elicitur, dum inquit, *noſter Ordo, humilitas, pœnitentia, labor, & ſudor eſt.*

Sed poſito, quòd eſſet primus, non attenditur prioritas inſtitutionis, ſed Ordinis Clericalis, vt fuit aliàs dictum.

Non obſtat etiam, quòd Monachi habuerunt originem ab ipſis Apoſtolis, cùm illorum vitam ſectantes, omnia bona ponerent in communi, & eorum diſpenſationem Apoſtolis relinquerent, vt legitur apud Caſſian. *in lib.collationum col. 18. cap. 15.* & propterea dixit Nicolaus de Lyra *in Actibus Apoſt. cap. 4* quòd omnis Religio largo modo poteſt dici habuiſſe exordium ab Apoſtolis, & *in cap. 2. inquit, ex hoc cœtu omnis Religio habuit exordium, in qua non licet habere proprium.*

Quoniam reſpondetur, quòd omnes Chriſtiani habuerunt initium ab Apoſtolis, ſed alia ratione Clerici, alia Monachi, ſiue merè laici, vt declarat Præpoſ. *in cap. 1. diſtinct. 44. col. 4. verſ. ita euenit in Eccleſia.* Nam in primordio naſcentis Eccleſiæ qui de ſorte Domini erant, & Deo militabant, omnia ſua bona vendebant, & pretium ad pedes Apoſtolorum ponebant, quod Chriſti fidelibus communicabatur,
& hi Clerici dicebantur, *cap. dilectiſſimis* 12.q.1. poſt- 136
ea deficiente Fidei feruore, fuit facta diſtinctio bonorum; cùm ſinguli per ſe cœpiſſent retinere ſua, *cap.*
ſint manifeſta, 12.q.1. Et Chriſtianorum alij remanſerunt 137
Clerici in communi viuentes, & Apoſtolorum vitam ſectantes; alij verò effecti fuerunt laici, qui ſeparatim habitabant, & ſinguli per ſe, & propria habebant, & Deo conuerſi dicebantur, *cap. duo*
ſunt genera Chriſtianorum 12. q. 1. & horum numero 138
erant Monachi, qui in ſtatu laicali fuerunt vſque ad tempora Euſebij, Zozimi, & Siricij, & inde cœperunt clericali, vt fuit *ſuprà* dictum. Clerici verò ſemper retinuerunt illam communem vitam, & qualitatem Clericalem, à quibus ipſi Canonici continuatam originem traxerunt.

Hac igitur ratione dicitur Monaſticum Ordinem 139
ab Apoſtolis originem habere, in quantùm ſcilicet,
repræſentat ſtatum illum laicalem: poſtquam verò 140
effecti fuerunt Sacerdotes, dicuntur retinere figuram Apoſtolorum, id eſt Diſcipulorum ipſorum, vt dicit text. *in can. ex auctoritate* 16. q. 1. & ibi per gloſſ. & ſic impropriè, & figuratè, non autem verè vt Canonici Regulares, qui cùm ſint Clerici, dicuntur ſucceſſores Apoſtolorum, *can. illi* 12.q.1.

Ex quibus infertur, non obſtare, ſi diceretur Mo- 141
nachos imitari Apoſtolos, cùm profiteantur tria illa ſubſtantialia ſicut Apoſt. & Clerici, ſiue Canonici Regul. illorum ſucceſſores.

Quia reſpondetur, quòd identitas votorum non facit diuerſas Religiones eſſe vnam ſolùm, ſecundum doctrinam S.Thom. 2.2.q.188.*art* 1. vbi inquit, quòd tria eſſentialia vota Religionis pertinent ad exercitium Religionis, ſicut quædam principalia, ad quæ omnia alia reducuntur; ad obſeruandum autem vnum quodque eorum diuerſimodè aliquis ſe diſponere poteſt; puta ad votum continentiæ ſeruandum, poteſt aliquis ſe diſponere per loci ſolitudinem, per abſtinentiam, per mutuam ſocietatem, & per alia huiuſmodi; ſubdens: & ſecundùm hoc patet, quòd communitas eſſentialium votorum compatitur diuerſitatem Religionis, tum propter diuerſas diſpoſitiones, tum propter diuerſos fines, vt *ibidem* per eum.

Et ideò licèt S. Benedictus quantum ad tria vota obſeruauerit Regulam Apoſtolorum; ſua tamen erat valde diſſimilis, quantùm ad hoc, quòd diuerſimodè diſpoſuit ſuos profeſſores ad prædicta vota ſeruanda, per ſupradicta, ſcilicet quantum ad habitum,

rum, & Clericatum; & ita etiam diuerſitates Religionum conſiderat Card. *in Clem.* 1. *q.* 12. & 13. *de elect.* licèt omnes poſſint dici habuiſſe vnum inuentorem, ſcilicet Deum, vt *ibi* per eum.

Nec quidquam etiam facit, ſi diceretur, quòd quemadmodum D. Auguſtinus reformauit, ac decorauit Clericos primitiuæ Eccleſiæ, ita fecit S. Benedictus de Regula S. Baſilij: cùm ipſe Benedictus *in vlt. cap. ſuæ Regulæ*, aſſerat, ſe Patris Baſilij Regulam imitari; prout etiam atteſtatur Cardin. S. Sixti *in opere*, quod compoſuit *ſuper Regula S. Benedicti*; & Ordo S. Baſilij præponitur Ordini S. Auguſtini.

Quoniam reſpondetur, quòd Regula S. Auguſtini non ſolùm habuit ortum ab Apoſtolis, qui longè antè præceſſerunt Benedictum, ſed eſt illa eadem, & ſic tam reſpectu antiquitatis, quàm Clericatus præponenda eſt etiam Regulæ Baſilij.

Præterea non agitur nunc de præcedentia in generè omnium Monachorum, ſed eorum tantùm, qui ſunt ſub Regula Benedicti, quam conſtat differre ab illa Baſilij in habitu, ac viuendi modo, & Eccleſiæ, vti diuerſas nominat, & profitentes Regulam Benedicti non recognoſcunt alium in patrem, quàm Benedictum, quem almificum appellant, vt *in can. ſunt nonnulli* 16. *q.* 1.

Tertiò, principaliter deducitur præcedentia Canonicorum Regularium ex antiquiori approbatione
142 eorum Regulæ, quæ in huiuſmodi prælationibus potiſſimum attendi ſolet, vt notat Gemin. *in cap. quorumdam*, §. *volentes, num.* 6. *verſ. nota ex iſta*, gloſſ. & ibi Franc. *in* 4. *not. de elect. in* 6. Abb. *in cap. nimis, il* 2. *col.* 1. *in* 1. *not. de exceſſ. Prælat.* & dicitur *in Clem.* 1. *de Relig. dom.* quòd profiteri debet aliquam Regulam approbatam.

143 Hæc autem prioritas approbationis conſideratur primò; quia ante Concilium Lateranenſe, de quo *in cap. fin. de Relig. domib.* omnes Regulæ ipſo iure erant approbatæ, vt notat gloſſ. *in cap. vnic.* §. *penult. verſ. præceſſit, eo in* 6. nam dum *in d.* §. dicitur, *cæterum Eremitarum S. Auguſtini, & Carmelitarum Ordinis, quorum inſtitutio d. Concilium Generale præceſſit; in ſolito ſtatu volumus permanere*, gloſſ. *ibi*, inquit, nota, quòd Ordines non debent tangi, quia præceſſerunt d. Concilium, de quo *in d. cap. fin.* cùm futura reſpiciat, & probatur *in can. parcimoniam* 41. *diſtinct.* & ibi ad hoc notat, Geminian. *verſ. not. arg.* Turrecrem. *verſ. Congregationem*, Præpoſ. *num.* 3. *verſ. not. arg. expreſſum*, vbi per illum text. not. quòd vniuerſitates factæ in Eccleſia pro communi vtilitate, vel ad opus pium, vel pro ſubuentione pauperum, videntur approbatæ à iure; ita vt alia approbatio ſpecialis non ſit neceſſaria, idem notat Gemin. *in can. ſi quis extra verſ. ſi autem fieret* 30. *diſtinct.* gloſſ. 1. *in fin. can. ſi qui Clerici* 11. *q.* 1.

144 Prout etiam de iure ciuili, collegia cauſa Religionis, non erant prohibita, *l.* 1. §. *ſed Religionis, de colleg. illic.* & *ibi* notat gloſſ. *in verſ. illicita*, Bart. *in l.* 3. § *in ſumma, eo.* Caſtr. *conſ.* 5. *in princ. vol.* 2. quæ ciuilis diſpoſitio etiam ſi non reperiretur expreſsè à Iure Canonico approbata, prout ex ſupradictis contrarium conſtat; tamen, ex quo illi non expreſsè contradicebat, cenſebatur expreſsè approbari, iuxta communem opinio. Doct. *in cap.* 1. *de nou. oper. nun.*
145 Propterea dixit S. Thom. 4. *ſent. diſt* 39. *art.* 2. *q.* 3. *ad* 3. *argum.* quòd antequam eſſent Regulæ Religioſorum, quæ modò ſunt; erat aliquis modus viuendi approbatus, ſequitur Præpoſ. *in can.* 1. *diſtinct.* 44. *col.* 4. præter peruerſam quarumdam Monialium conſuetudinem, quæ reprobatur *in can. pernicioſam* 18. *q.* 2.

Regula autem D. Auguſtini tanquam condita ante 146
d. Concilium Lateranenſe, priuſquam Regula D. Benedicti, cenſebitur etiam priùs approbata.

Ex quo infertur, & ſecundò, quòd, cùm D. Au- 147
guſtinus fuerit centum annis ante S. Benedictum, ex temporis antiquitate præſumitur titulus confirmationis, etiam ipſius Papæ, Dec. *conſ.* 36. *col.* 1. *verſ. non obſt. ſi dicatur*, Mohed. *deciſ.* 52. & eſt communis opinio, vt per Balb. *de præſcript.* 5. *part. princ. part.* 2. *quæſt.* 4. *num.* 4. *verſ. communis*, per text. *in l. hoc iure* §. *ductus aquæ, de aqu. plu. arc. cap. ſuper quibuſdam*, §. *præterea, de verbor. ſign.* & Doct. contrarium tenentes, loquuntur in decennio, vt per Mohed. *in d. deciſ.* 52.

Tertiò probatur; quia cùm Regula S. Auguſtini 148
fuerit priùs approbata; quia approbatio in dubio cenſetur facta iuxta ordinem inſtitutionis, vt notat Bart. *in l. ſi verò num.* 4. *verſ. vlt. de mil. teſtam.* notat Doct. *in l.* 1. *C. de teſtament. tut.* ſicut dicitur de duobus emptoribus ad effectum prælationis in acquiſitione dominij, quòd præſumitur res tradita priori emptori, vt ipſe alteri præferatur, vt dixit Bald. *in cap.* 1. §. *ſi facta col.* 2. *verſ. nec vnum omitto, ſi de feud. fuerit controuerſ.* de quo latè per Iaſon. poſt alios *in l. quoties num.* 37. *verſ. ſecundò quæro*, *C. de rei vend.*

Quartò etiam probatur; quia cùm Canonici Regulares traxerint originem ab Apoſtolis, & ſint de Clericis antiquis, ſtatim fuerunt approbati quòd creati, iuxta *can. Dominus noſter* 93. *diſtinction.*

Quintò: quia S. Auguſtinus fuit factus Epiſcopus 149
ante diſpoſitionem *d. cap fin. de Relig. dom.* Ideò dicitur ipſe approbaſſe ſuam Religionem cum conſenſu ſuorum Clericorum, cùm non reperiatur ante *d. cap.*
fin. hoc prohibitum Epiſcopis, qui in ſua Diœ- 150
ceſi omnia poſſunt, quæ non reperiuntur reſeruata per Papam, Innoc. *in cap. dilectus in princ. verſ. diſpen. de tempor. Ordin.* Abb. *in cap. per tuas*, *il* 2. *n.* 6. *verſ.* 1. *de ſimon.* Decan. *in cap. cum diligentia col.* 2. *verſ. ſed tamen indiſtinctè, de elect.* quod facere non potuit S. Benedictus, qui erat Monachus, præſertim cùm ipſe Auguſtinus interfuerit Concilio Carthaginenſi, *can. ſeculares. in inſcript.* 33. *quæſt.* 2. quod fuit celebratum antequam S. Benedictus ſuam Regulam inſtitueret: adeò vt ſi aliqua approbatio fuiſſet neceſſaria, præſumi debet, quòd ipſe fecerit illam approbari; cùm in maxima veneratione ipſe, & alij Epiſcopi haberent Sedem Apoſtolicam, vt nihil auſus fuiſſet ſine conſenſu Papæ definire.

Sextò probatur per *can. Sancta Romana Eccleſia, circa princ. verſ. iam nunc ſubiiciendo* 15. *diſt.* vbi Gelaſius Papa, qui fuit ante S. Benedictum per multos annos, approbat opuſcula B. Auguſtini Hipponenſis Epiſcopi, inter quæ opuſcula continetur etiam
Regula Canonicorum ſuorum: vt illam inter opuſ- 151
cula S. Auguſtini connumerat Vincentius *Hiſtorialis lib.* 18. *cap.* 54. *in fin.* prout etiam de illa ſenſiſſe ipſum Gelaſium conſtat ex eo, quia ipſe fuit filius Valerij Epiſcopi, *cap. Oſius Papa*, §. *Gelaſius diſt.* 56. & Valerius dedit Ordines Auguſtino, vt fuit *ſuprà* dictum.

Nec dicatur, approbationem intelligi de operibus quæ non ſunt contra Fidem, nec contra bonos mores, & de his, quæ non ſunt legenda fidelibus. Quoniam reſpondetur approbationem eſſe indefinitam, & ideò omnia comprehendere. *l. ſi pluribus de leg.* 2. prout de omnibus intelligit Præpoſ. *in d. cap. Sancta Romana, num.* 1. *verſ. nota, quod ne dum.*

Et nullum ex ipſius opuſculis magis adducitur 152
in auctoritatem in toto Decreto, quam hoc con-

Digitized by Google

tinens Regulã Canonicorum, vt patet *in can. quamuis neceſſitas* 86. *diſtinct. in can. nolo cum duobus ſequentib. can.* 12. *q.* 1. *cap. ſi quis iraſcitur* 13. *q.* 2. *cap. quicunque* 26. *q.* 4. *c. in oratorio* 42. *diſt. c. non vos* 5. *q.* 5. *cap. non ſolum* 32. *q.* 1. *can. perniencioſam* 18. *q.* 3. *c. cùm cauſam*, vbi Innocentius III. qui fuit auctor *d. cap. ſi.* vocat Regulam Auguſtini approbatam, & in pluribus aliis iuribus facilè conſtat. Ex quibus ſpecialis huius Regulæ approbatio colligi poteſt.

Immò hæc Regula legitur ſingulis hebdomadis in omnibus ferè Conuentibus, & Monaſteriis coram omnibus Religioſis, vt notiſſimum eſt.

Minùs etiam obſtat, ſi diceretur, cenſeri factam approbationem Regulæ, tanquam boni modi viuendi, non autem vt per eum quis profiteretur. Quoniam reſpondetur, approbationem eſſe factam ad finem, ad quem fuit inſtituta Regula, iuxta regulam, *l. diximus de excuſ. tut.*

Septimò probatur *in can. pernicioſam* 18. *q.* 2. iuncto *d. cap. fin. de Relig. dom.* Nam *in can. pernicioſam*, mandatur aboleri pernicioſam, & deteſtabilem conſuetudinem quarundam mulierum, quæ licèt non viuant ſecundùm Regulam B. Benedicti, neque Baſilij, neque Auguſtini, deſiderant ſanctimoniales videri & hoc *can. fuit*, Innoc. II. *in d. verò cap. fin.* dicitur quicunque voluerit ad Religionem conuerti, vnam de approbatis aſſumat; & huius *cap. fuit* auctor Innoc. III. ergo neceſſario intelligi debet hoc *cap. fin.* etiam de Regula S. Auguſtini, Baſilij, & Benedicti, ſecundùm quas permittebatur viuere illas Sanctimoniales *in d. can. pernicioſam*, ſed Regula S. Auguſtini fuit priùs inſtituta, quàm illa Benedicti, vt fuit *ſuprà* dictum.

Et ſi diceretur, in hoc *cap.* priùs poni Regulam S. Benedicti, quàm Auguſtini, reſpondetur *ibi*, non conſiderari ordinem: quia ſequeretur, quòd Regula Baſilij fuiſſet approbata poſt illam Benedicti, cùm poſtponatur illi: de quo tamen Ordine inferiùs dicetur.

Nec prædictis obſtat prioritas Regulæ S. Benedicti, conſiderata ratione ordinis ſcripturæ, quæ attendi debet, *l. quoties, de vſufruct.* vbi not. Bald. *l. ſi ſeruus communis, §. pen. de ſtipul. ſeru.* Bald. *in l. qui duas, de excuſ. tut.* cum ſimilibus. Nam quando fit mentio de Canonicis Regularibus, & de Monachis; priùs nominantur Monachi, quàm Canonici, vt *in cap. licèt quibuſdam, de Regular. cap.* 2. *cap. cùm illorum*, *cap. Canonica, de ſent. excom. cap. Deus qui, de vit. & honeſt. Cler. cap.* 2. *de ſuppl. negl. Prælat. Clem. ne in agro §. quia verò nonnulli, de ſtat. Monach.* & in pluribus aliis iuribus; & patet in ipſis rubricis, in quibus ſolet ordo potiſſimum attendi, iuxta not. per gloſſ. & Dec. *in rubrica, de eo, per quem fac. erit, & in l.* 2. *C. de confir. tut.* cùm ex illis inferatur ad nigrum, gloſſ. Bald. & alij *in rubr. C. ne li* 3. *prouocat.* & probat Cardinal. *in Clem.* 1. *col.* 7. *de ſuppl. neglig. Prælat.* vbi faciens memoriam de Regulis approbatis; primò nominat Regulam Sancti Benedicti, & poſteà illam Sancti Auguſtini.

153 Quonaim reſpondetur ſcripturæ ordinem tunc attendi, quando ſumus in dubiis, non vbi conſtare poteſt aliunde de veritate prioritatis, vt concludit Bart. *in proœ. C. §. quibus, in fin. n.* 19. *verſ. opponitur, & in l.* 2. *§. priùs num.* 7. *verſ. circa tertium, de vulg. & pup.* & ibi latè per Iaſ. *num.* 18. prout hic de prioritate conſtat ex *ſuprà* adductis.

154 Præterea ordo non attenditur, quando ſumus certi diſpoſitionem non dare ordinem, vti poſt alios, quos adducit declarat Felin. *in cap. delecta col.* 10. *num.* 21. *verſ. quintò declara, de reſcript.* prout loquuntur iura ex contrario adducta, in quibus præponuntur Mona-
155 chi; ſicut etiam interdum præponuntur ipſi Canonici Regulares in pluribus iuribus, in quibus non conſtat de mente volentis dare ordinem, vt *in cap. vt clerici, de Regul. can. Saluator. poſt med.* 1. *q.* 3. *can. nullus Monachus* 2. *q.* 7. *can. dudum* 18. *q.* 2. *cap. non dubium, de ſent. excom. cap. de Regularibus, de ſimon. cap. auaritiæ in ſupraſcriptione, de præben. cap. ex parte, de poſtul. cap.* 1. *de iur. cal.* & in aliis infinitis.

Et propterea dicunt Doctores, quòd in his, quæ va- 156
rio modo ſunt obſeruata, non debet fieri fundamentum, Dec. *conſ.* 11. *n.* 12. *col.* 7. *ver. ſecundò non obſt.* Aym. *conſ.* 96. *num.* 5. cum aliis per eos adductis.

Quando verò de mente diſponentis conſtat, quòd 157
vult dare ordinem, tunc ordo attenditur: & hoc caſu Canonici Regulares præponuntur Monachis, vt *in can. vt lex continentiæ* 27. *q.* 1. vbi ex ordine enumerantur perſonæ Eccleſiaſticæ, & primo loco collocantur ipſi Preſbyteri, Diaconi, Subdiaconi, Regulares Canonici, & poſtea Monachi, ac deinde Conuerſi; & cùm primò nominat Epiſcopum, & alios, quos certum eſt præcedere debere, & vltimo loco nominat Conuerſos, quos etiam poſt omnes alios poni debere conſtat: ſequitur, quòd dum præponit Canonicos Regulares ipſis Monachis, quòd in his etiam voluit ſeruare ordinem, cùm in præcedentibus, & ſequentibus ſeruauerit, & ſequentia declarent præcedentia, *l. ſi ſeruum plurium §. fin. de leg.* 1.

Idem etiam patet *in cap. vbicumque* 13. *q.* 2. Vbi in Concilio Tiburienſi fuit datus ordo, in quibus Eccleſiis quis ſepeliri deberet: & primò ponitur Eccleſia Epiſcopalis, ſecundò Monaſteria Canonicorum Regularium, vltimo loco ipſorum Monachorum: & illum text. not. ibi gloſſ. Archid. & Io. de Turrecrem. ad hoc, quòd ibi ponitur ordo.

Et hunc etiam ordinem obſeruauit Archiepiſcop. Florent. *in* 3. *par. ſum. tit.* 16. *cap.* 1. *col.* 10. *verſ. notandum*, vbi magiſtraliter per viam doctrinæ ponens Regulas à Sede Apoſtolica approbatas, inquit, Quatuor ſunt Regulæ ab Eccleſia approbatæ, ſub quarum aliqua militant omnes Religiones Eccleſiæ Catholicæ: prima fuit Baſilij; ſecunda Auguſtini; tertia Benedicti, &c. Idem dixit Imol. *in Clem.* 1. *col.* 1. *num.* 11. *verſ. pro euidentia, de elect.* Card. *in Clem.* 1. *n.* 5. *verſ. quæro, in opin. de decim.*

Et argumentum, quod ſumebatur ab ordine rubricarum quidquam non facit, ex quo apparet per ſuprà ſcripta, contrarium diſpoſitum, vt not. Gemin. *in cap. circa fin. num.* 12. *de iur. cal. in* 6. Decan. *in rubr. de præben. & dignit.* vltra quod Canonici Regulares veniunt appellatione Clericorum, vt fuit *ſuprà* dictum.

Minùs etiam facit, quòd antiquiora iura faciunt mentionem de Regula S. Benedicti, vt *in cap. ſuper eo, de Regul.* quod eſt Alex. III. *cap. ne Dei, de Simon.* Honorij III. *cap. ſuſcepimus in inſcriptione de homic.* Alex. III. *can. iuxta* 16. *quæſt.* 1. Alexand. II. *can. Gonſaldus* 16. *quæſt.* 2. Alexand. II. *can. ſtatutum* 18. *quæſt.* 1. Concilij Alrei, *can. ſunt nonnulli* 16. *q.* 1. Bonifacij IV. poſteriora verò faciunt mentionem de Regula S. Auguſtini, & eius Canonicis, vt *in cap. cùm cauſam, de elect.* quòd eſt Innoc. III. *cap. de Regularib. de Simon. Clem.* 3. *cap plerique, de pact. cap. auaritia, de præb. &c. & in aliis, &c.*

Quoniam reſpondetur primò, non valere conſequentiam, in illis iuribus non fit mentio de Canonicis Regularibus; ergo Monachi ſunt priùs approbati: quia cùm poſſit eſſe, quòd de Canonicis non fuerit facta mentio, ex quo in facto non contigit de illis aliqua quæſtio; non neceſſariò facienda eſt hæc illatio, iuxta vulgatam Regulam *non probat hoc eſſe, l. non hoc, C. vnde legitimi*, cum ſimilibus.

Secundò reſpondetur, quòd illa iura arguerent

potius

potiùs inſtitutionem, quàm approbationem; qoia obſtante *d. cap. fin. de Relig. dom.* non inducitur confirmatio per ſimplicem nominationem *Clem. ſi Summus, de ſentent. excom. cap. ſi aliquando eod.*

158 Tertiò, vt fuit pluries dictum, Canonici veniunt ſub nomine Clericorum, quorum Regulą vocabant Canonica, vt *in can. quanquam 23. diſtin. can. quoniam 12. q. 1. can. obſeruandum §. hoc autem 15. q. 2. can. in omnibus, de conſecr. diſt. 5.* cum aliis, quæ adduci poſſent.

159 Inſuper non obſtat, quòd Gemin. *in can. Epiſcopos col. 2. verſ. ex quo ſequitur 16. diſtin.* quem ſequitur Felin. *in rubr. de maior. & obed col....* atteſtatur, Regulam S. Benedicti fuiſſe priùs approbatam.

Quia reſpondetur, quòd Domin. ad hoc dicendum mouetur per *cap. ſuper eo, de Regul.* vbi dicitur, quòd Clerici, qui ante ſuſceptum habitum recedere voluerint, non videntur prohiberi redire ad priorem ſtatum ſecundùm Regulam B. Benedicti, & ſic ex ſola nominatione Regulæ Benedicti arguit prioritatem approbationis illius Regulæ.

Sed ſi hoc verum eſſet, ſequeretur, quòd Regula Baſilij non eſſet priùs approbata, quàm Regula Benedicti, ex quo *in d. cap.* non fit mentio de Regula Baſilij: quod abſurdum eſt dicere.

Secundò reſpondetur, quòd ſi Regula Benedicti dicitur priùs approbata per illum text. ſequitur, quòd tunc cœpit habere effectum approbationis, quooiam illud *cap* emanauit ab Alex. III. & non ante: ſed Innoc. II. qui longè antè præceſſit Alex. III. fuit auctor *can. pernicioſam* 18. *q.* 2. vbi nominat Regulas Auguſtini, & Baſilij approbatas, & ſic ex illo *cap.* non poteſt argui prior approbatio.

Tertiò reſpondetur, quòd idem Alexand. III. qui approbauit Regulam Benedicti, vt prætendit Domin. *in cap. ſanè eod.* quod eſt immediatè ſequens poſt *cap. ſuper eo*, dicitur approbaſſe etiam Regulam S. Auguſtini; ex quo ibi iubet Canonicum Regularem reuerti debere ad Monaſterium Canonicorum Regularium, ſi abſque petita licentia Prælati ſe transtulerit.

160 Quartò reſpondetur, quòd Alex. III. auctor, *d. cap. ſuper eo*, ad exemplum Lucij II. & ſuorum prædeceſſorum, multa priuilegia conceſſit Eccleſiæ ſanctæ Crucis in Hieruſalem de Vrbe, in qua tunc reſidebant Canonici Regulares, vt extat Bulla authentica, & inter cætera decreuit, quòd non poſſet eligi Presbyter Cardinalis, niſi de gremio illius Capituli; ex quo infertur, fuiſſe ab eo approbatam Regulam Auguſtini, ex quo illam decorauit tam inſigni priuilegio.

Quintò reſpondetur, quòd, vt fuit *ſuperiùs* dictum, ex ſimplici nominatione non oritur approbatio, & Regula Auguſtini nominatur etiam in antiquioribus iuribus, vltrà quod etiam hæc Regula non requirebat approbationem, vt fuit *ſuprà* dictum.

Vltimò conſiderandum eſt, præſuppoſito quòd Regula S. Benedicti fuiſſet priùs approbata, tamen cùm Ordo Canonicorum Regularium propter naturalem qualitatem Clericatus inſitam ipſis, ſit dignior Ordine Monachorum per ſupradicta in primo fundamento; non habetur in conſideratione prior approbatio, ſiue receptio, per text. *in cap. ſtatuimus*, vbi Abb. *col. 2. verſ. nota ex prædictis, de maioris. & obed.* & *ibi* Felin. & alij, Boër. *de auctor. mag. Conſil. n. 80.*

Quartò principaliter præferendi ſunt Canonici, Regulares Monachis, ratione dignitatis ordinantis ſeu inſtituentis.

161 Nam Auguſtinus, qui Canonicos Regulares inſtituit, fuit non ſolùm magnus Epiſcopus, vt dicit text. *in cap. 1. de oblig. ad rat. ord.* ſed ſolemnis Eccleſiæ Doctor, & multis honoribus, ac dignitatibus poſt Apoſtolos, & ſacros Euangeliſtas, præ cæteris Sanctis, ab Eccleſia præmunitus; vt dicitur *in cap. vnico, §. ſic & alma mater, de reliq. & ven. Sanctor. in 6.*

Is verò dicitur eſſe dignior, qui à digniore, & maiore eſt ordinatus, licèt poſteriùs receptus *cap. per tuas*, & *ibi* Abb. *in 2. not.* Felin. *n. 2. de maior. & obed. & in rubr. eo n. 4. verſ. miles*, Boër. *in d. tract. n. 12. & 92.* Ideò ordinatus à Papa; licèt poſterior, præfertur ordinato ab Epiſcopo, etiam anteriori, *cap. qui ſæpè, cap. hi qui, cap. ſi a Sede, de præben. n. 6.* 162

S. Benedictus verò fuit ſimplex Abbas, quod nomen eſt ſollicitudinis, non dignitatis, vt *infra* demonſtrabitur.

Quintò principaliter deducitur Canonicorum Regularium præcedentia à nobiliori fine eorum Religionis; cùm illa diſciplina, ſeu ars dignior iudicetur, quæ ad nobiliorem finem dirigitur, ſecundùm Philoſophum. Nam licèt omnes Religiones habeant charitatis profeſſionem pro fine, ſecundùm D. Thom. 2. 2. *q.* 184. *art.* 1. & *quæſt.* 186 *per totam*; tamen habet diuerſos fines ſecundarios, ſecundùm chorum, vel exercitiorum diuerſitatem, diuerſæ etiam iudicantur Religiones, vt dicit *idem quæſt.* 188. *verſic.* 1. 163

Illa verò Religio dicitur alteri præferri, quæ ordinatur ad finem abſolutè potiorem, vel quia ad maius bonum, vel ad plura bona ordinatur; vt dicit idem D. Thom. *d. quæſt.* 188. *art.* 6. Archiepiſcopus Floren. *in 3. p. ſum. tit. 16. cap. 1. col. 5. verſ. de præeminentia*; ſicut actus tantò cenſetur dignior, quantò tendit ad publicam vtilitatem *cap. licèt. in fin. de Regular. can. ſcripſimus* 8. *quæſt.* 1. not. Doct. *in l. 1. ſol. matr.* & quod pluribus, & communiter prodeſt, præponi debet ei, quod quibuſdam tantùm vtile eſt, *authen. reſque C. commun. de legat.* 164

Opus verò actiuæ vitæ coniunctæ cum contemplatiua, dicitur dignius opere contemplatiuæ vitæ tantùm, vt *ibidem* concludit S. Thom. *d. art.* 6. Archiep. Flor. *in d. tit. 16. cap. 4. verſ. de tranſitu.* 165

Sed Monachi dicuntur dediti vitæ contemplatiuæ tantùm: cùm ipſi non vacent ſtudio, nec prædicationibus, nec ex ſua origine poſſint miniſtrare ſacramenta, *can. alia cauſa* 16. *quæſt.* 1. & propter Ordinis Clericalis excellentiam; ex his autem, qui in Monaſterio manent, non poſſunt ad clericatum aſſumi; niſi probatiores, & meliores *can. ſic viue, can legi* 16. *q.* 1. & debent viuere triſtes, & ſolitarij, iuxta etymologiam eorum nominis, vt pleniùs fuit *ſuprà* demonſtratum. 166

Canonici verò Regulares intendunt contemplatiuæ vitæ, & actiuæ. Nam dum obſeruant Regulam & tria ſubſtantialia, dant operam vitæ contemplatiuæ, ſicut Monachi, *cap. quod Dei timorem, de ſtat. Monach. can pernicioſam*, 18. *q.* 2. Dum verò docent, & prædicant, intendunt actiuæ, cùm ſint Clerici, qui debent diſpenſare, & miniſtrare ſacramenta laicis, atque ideò poſſunt ipſi Canonici Regulares ſin- 167
guli per villas, & oppida, & quaſcunque Parochia- 168
les Eccleſias deputari, vt dicitur *in d. cap. quod Dei timorem*, & *ibi*, Abb. *col. 3. verſic. ſecundo caſu num. 7. & can placuit, il ſecondo* 19. *quæſt.* 1. Gemin. *in cap. 2. diſtinct.* 58. Rota *deciſ. 5. de iure patron. in Nou.*

Igitur vti digniores præferendi ſunt, cùm hi gradus cæteros antecedere debeant, quos labor prolixior & ſtipendia meliora fecerunt anteire, iuxta *l. nemo C. de offic. mag.* & id, in quo concurrunt duæ rationes, præualere debet ei, in quo vna tantùm viget *cap. 1. de tregu. & pace, l. re coniuncti de leg. 3. cum ſimil.*

Non obſtat, ſi diceretur, Monachis non eſſe prohibitum prædicare, & docere, *can. ex auctoritate* 2. *q.* 1.

& etiam miniſtrare ſactamenta,ex quo hodie poſſunt effici Clerici.

Quoniam reſpondetur, ſecundùm D. Thom. 2. 2. *q.* 187. *art.* 1. quòd Monachi tunc poſſunt id facete, quando Ordinem habent; nam aliàs ſtatus Religionis non dat eis poteſtatem id faciendi. Verùm cùm Ordo Eccleſiaſticus magis competat Canonicis Regul. quàm Monachis; cum ipſi ſint Clerici eſſentialiter, vt fuit *ſuprà* dictum, ſequitur, quòd eis magis competunt ea, quæ ſunt Ordinis: & id quod naturaliter prouenit, præfertur illi, quod venit per accidens, iuxt. *l. qui habet, de tutelis.*

169 Et propterea, quando Monachi poſſunt prædicate, id faciunt præter ſuam Regulã, & Ordioationes, quæ illns ad huc non ordinant, immò exptesſè ptobibent eos prædicare, cùm Sacerdotibus tantùm ſit id con-
170 ceſſum, *can.aduenimus*, 16. *q.*1. nam ignorantia gtammatices non repellit à Monachatu.Dec.poſt Innoc. *in cap.cùm in cunctis, col.*3. *verſ. Epiſcopus verò de elect.* not.Doct. *in Clem.ne in agro, de ſtat.Regul.*& dicit S. Thom. *ibidem circa fin.* quòd Monachi, & alij Religioſi non excluduntur, quin poſſint occupari circa talia, ex commiſſione tamen Prælatorum, *in q.*188. *art.*4. ſubdit,quòd ſicut Religiones aliquæ inſtituuntur ad militandum, non quidem, vt militent,auctoritate propria,ſed Principum,vel Eccleſiæ: ita etiam Religiones inſtituuntur ad prædicandum, non quidem auctoritate propria, ſed Prælatorum Superiorum,& inferiorum,ad quos ex officio pertinet; & ita ſubuenire Prælatis in tali miniſterio eſt huiuſmodi Religionis proprium; vt *ibi* latiùs per eum.

Non obſtat etiam, ſi dicatur, vitam contemplatiuam eſſe præferendam, iuxta illud Euang. Lucæ *in cap.*10. *Maria optimam partem elegit, quæ non auferetur ab ea*, quod intelligitur de vita contemplatiua.

171 Quoniam reſpondetur, quòd licèt contemplatiua ſit magis ſecura, tamen actiua dicitur magis frugifera, vt dicit text. *in cap.niſi cùm pridem*, §. *ne putes de renun.* not. Abb. *in cap. licet quibuſdam, de Regul.* & magis vtilis; qui enim ſibi prodeſt, & Eccleſiæ, intelligitur vtroque pede calceatus, *can.olim iuſſus* 8. *quæſt.*1.

172 Præterea ſecundùm D.Thom. *d.q.*188.*art.*6. Opus vitæ actiuæ duplex eſt, vnum, quod totaliter conſiſtit in occupatione exteriori, vt dare eleemoſynas, recipere hoſpites, & ſimilia, & ſecundùm hoc intelligitur illud Lucæ; alterum verò eſt opus vitæ actiuæ, quod ex plenitudine,& perfectione contemplationis deriuatur, vt eſt docere, & prædicare, & hæc exercitatio, & vita actiua ſimplici contemplationi præfertur.

Prædictis non obſtat id,in quo Monachi magnum nituntur facere fundamentum, videlicèt, quòd Canonici Regulares pro ſuis Prælatis habent Priores; ipſi vero habent Abbates, vt aſſerunt dicere Innoc. *in c. cùm illorum, verſ. Abbatis de ſent. excom.* & ibi ſequitur Io. And.*col.*4.*verſ.in gloſſ.multa*, Imol.*col.* 4. *verſ.quæro*: Abbates verò dicũtur digniores Prioribus; quia ſunt conſtituti in dignitate *c.vt Apoſtolicæ, de priuil. in* 6.Dec. *in c.decernimus col.*2. *verſ. ſecundò nota, de iud.* & eſt communis opinio, vt ibi per Rip. *n.* 30. Ideo quemadmodum Canonici Eccleſiæ Cathedralis propter Epiſcopum, quem habent in Prælatum, qui dicitur habere culmen dignitatis,gloſſ. *in cap.*2.*verſ.dignitatum,de præben.in* 6. præcedunt alios inferiores Eccleſiæ; ita quoque præcedere debent ipſi Monachi habentes Abbates pro ſuis Prælatis.

173 Quoniam reſpondetur primò, verùm non eſſe, quòd Prælati Monachorum ſint Abbates, Canonicorum verò Regularium ſint Priores, nec Innoc. *d.cap. cùm illorum*, id voluiſſe, Nam pro illius intelligentia præſupponendum eſt, quòd *d cap.cùm illorum*, referens ſe ad diſpoſitionem Alexandri III. de qua *in cap.Monachi ſuprà eo*, loquitur de Abbatibus Canonicorum Regularium, & Monachorum vt *ibidem in* §. *qui ſi clauſtrales, verſ. Abbates, & verſ. Abbatem*, in quo *verſ.Abbatem* gloſſ. videns text. loqui de Canonicis habentibus Abbatem, quærit; quid ſi non habent Abbatem, ſed Priorem, aut Prælatum alio nomine deſignatum; & reſpondet, beneficium illius *cap.* ad omnes Monachos, & Regulares Canonicos extendi; adducendo *d.cap.Monachi.*

Modò Innoc. *in d. cap. cùm illorum, verſ. Abbatis*, quærens idem, quod gloſſ reſpondet, inquiens, *idem intelligo de quolibet Priore, vel Prælato Regulari, arg. d. c. Monachi.* vbi loquitur de Regularibus, qui habẽt Priores,& non Abbates; quaſi dicat, non eſt faciẽda differẽtia in nomine Prælati dũmodò ſint Regulares; quia *cap. Monachi* conſiderat tantùm Regularitatem, & generaliter loquitur de Regularibus; & quia reperiuntur Regulares, qui habent Priores,& non Abbates,de his etiam intelligitur *d.cap.Monachi*, quod loquitur de Regularibus tantùm.

Et hoc modo etiam intelligit Butr. *in d. cap. cùm illorum col.* 5. *verſ. gloſſ. ſuper verbo, Abbatem*, dum quærens, an diſpoſitio *d. cap.* procedat in Regularibus habentibus alium Superiorem, quàm Abbatem; & reſpondet, quòd ſic; quia text. loquitur de omnibus Regularibus, poſtea ſubdit dum gloſſ. *dicit Canonicos Regulares, intellige, qui non habent Abbatem, ſed Priorem*, quaſi dicat, etiam de his, quos contingere poteſt, non habere Abbatem, ſed Priorem.

Hanc etiam declarationem ſentit Abb. *in eod. cap. cùm illorum col.* 3.*n.*13.*verſ.in gloſſ.in ver.per Abbatem*, vbi inquit, *conclude, quod ſi Prior eſt in Monaſt. loco Abbatis, vt quia Monaſterium non habet Abbatem, ſed Priorem, vt in multis locis, tunc habet locum iſte* text.

Et ſi Innoc. aliter intelligeretur; ſequeretur, quòd vel ipſe ad probandum id, quod ex contrario prætenditur, allegaret text. *in cap. Monachi*, qui de directo probat contrarium eius, ad quod ipſe adducit; cùm expreſsè loquatur de Canonicis habẽtibus Abbatem vel ſi abſque ratione, vel lege hoc aſſereret, non eſſet ſibi credendum; cùm adſint multa iura, & hodie etiã multa Monaſteria,de quibus mox dicetur, in quibus probatur,Canonicos Regulares habere Abbatem.

Sicut etiam ipſi Monachi non habent ſemper Ab- 174
bates,ſed interdum Priores, ſicut ipſi Canonici Regulares, vt *in cap.in ſingulis,de ſtatu Monach.in princ.* ibi, *Abbatum, atque Priorum, Abbates proprios non habentium, & in cap.cùque in fin.eod.* ibi, *in Monaſteriis, quæ non habent Abbates proprios, ſed Priores, & in cap. fin.de Capel.Mon.* ibi, *nonnulli Monachi; in quibuſdam Prioratibus habitant ſolitarij, & in can.hoc tantùm* 18. *q.*2. ibi, *Abbates; aliaque officia inſtituere*, & dicit Archid. *in verſ. officia*, hoc ideò eſſe, quia in quibuſdam Monaſteriis non ſunt Abbates, ſed loco Abbatum ſunt Priores, Abb. *in d. cap. cùm illorum, n.*13.*verſ.in gloſſ.in verſ. Abbatem, & in cap.ſi.de Re-*
gular. ex quibus infertur, non eſſe proprium Mona- 175
chorum, habere Abbates in Prælatos, nec ex natura eorum Ordinis,ſed ex accidenti, & ſecundùm quod habent Eccleſias Abbatiales.

Canonici etiam Regulares habent ſuos Abbates,vt 176
in cap.intelleximus, de ætat.& qualit. vbi quidam Canonicus Regularis tranſiuit ad Monachos, poſteà ad cor reuerſus: rediit ad ſuos Canonicos, à quibus fuit creatus Abbas, & *in cap. cùm I. & A. de re iudic.* vbi Canonici Regulares accuſauerunt ſuum Abbatem, & not. *ibi* Abb. *in* 2. *not.* quòd quandoque Canonici Regulares habent Abbatem, vt hic,

quan

quandoque gubernantur Prioris regimine, & in cap.
Monachi, de ſent.excom. ibi, ſi contingat Monachos,
vel Canonicos Regulares ſeſe inuicem in clauſtro percu-
tere, ſecundùm prouidentiam ſui Abbatis eſſe abſol-
uendos, & in cap ſignificaſti, el ſecundo, iunct.inſcri-
ptione de homicidy, vbi illud capitulum dirigitur Ab-
bati, & in corpore loquitur de Canonicis Regulari-
bus eiuſdem Abbatis, & in cap 2. & in cap. cum illo-
rum, de ſenten.excom. de quibus ſuprà dictum eſt, &
tradit Abb. in d.c.2. in ſig.caſus.& in ſummario, & ibi
per Butr & in cap.Canonica eo. ibi, etiam per Abbates.
& in can cùm Eccleſiis, cum inſcriptione, de maiori-
tate, & obed. vbi .d. cap. dirigitur Abbati S. Victo-
ris, qui adhuc hodie eſt Canonicorum Regular. & in
can ſtatuimus, 19.q.3. vbi Vrbanus ſcribit ad Abbatem
S.Ruffini, qui eſt Canonicorum Regular. & proba-
tur etiam in Concilio Turonem I. in cap. 24. vbi lo-
quitur de Abbatibus, in quibus Canonica vita anti-
quitùs fuit inſtituta.

177 Et adhuc hodie in toto Orbe innumera extant
Monaſteria Canonicorum Regularium, quæ habent
Abbates, vt Pariſiis eſt Abbatia S. Victoris, Neapoli
S.Petri ad Aram, Papiæ in Cælo aureo, Vercelli S.An-
dreæ, & S.Marci: in Caſtellia eſt Abbas, qui ſolus con-
fert Canonicis Regularibus viginti duo beneficia;
Sabaudiæ S.Mauritij.

178 Immò non ſolùm habent Canonici Regulares
Abbatias, ſed etiam Patriarchales, Metropolitanas,
& Cathedrales Eccleſias tanquam veri Clerici, licet
179 nonnullæ earum hodie frigeſcente charitatis feruore
in Collegiatas ſeculares ſint redactæ, vt Sancta, ac
in toto terrarum Orbe primaria Lateranenſis Eccle-
ſia Papalis, Alexandrina, Hieroſolymitana, quæ ſunt
Patriarchales, in Aragonia, Cæſarauguſtana, &
Terraconen. in Gallia Arelaten. & Auinionen. in
Germania Zanzaronen. & Salſaburgen. Branda-
burgen. in Scotia Sancti Andreæ, in Gallia Nazara-
ten. in Vaſconia Toloſana, in Burgũdia Tartantaſien.
in Regno Nauarræ, Pampilonen. quæ omnes ſunt
Metropolitanæ. Habent etiam Cathedrales veluti
Magalonen. in Gallia Gratianopolitanenſis in Del-
phinatu, Eugubina in Ducatu Spoletanenſi, Peruſin.
in Tuſcia, Gerundenſis in Cathalunia, Ciuitatis Ca-
ſtelli in Tuſcia. Dignen. in Prouincia Prouinciæ Se-
uerenenſis, in eadem, Tarmenſis in Vaſconia, Der-
tuenſis in Cathalonia, Vianenſis in Comitatu Ve-
nuſino, Sitacoſanen. Cefalunenſis in Sicilia, Oxo-
menſis in Regno Caſtellæ, Hipponenſis, Barinen-
ſis, Sebaſtianenſis, Tagaſtenſis, Adrumentinenſis in
Africa.

Ex his patet, Canonicos Regulares vltra Abbates
etiam habere Epiſcopos, Archiepiſcopos, & Pa-
triarchas.

180 Et licèt in aliquibus Monaſteriis loco Abbatum
ipſi Canonici Regulares habeant etiam Priores, &
Præpoſitos, tamen vtrique dicuntur conſtituti in di-
gnitate, ſicut ipſi Abbates, vt de Prioribus tradunt
Doctor. in cap. nullus num.6. verſ. in fin. gloſſ. de elect.
in 6. Felin. in cap inſuper, n.2. verſ. & pondera, de teſtib.
Abb in cap. cum illorum, col.3. num.13. verſ. in gloſſ. in
verb. Abbatem de ſentent. excom. & in cap. cùm in Ec-
cleſ. in 2. not. de maior. & obed. Rip. in cap.5. num.30. de
ſubdit. Sylu. de beneficiis p.1.q.2.n.39. Caſſan. de glor.
mund. p.4. conſider.36. & de Priore S.Ioannis in mon-
te, & S.Michaelis in Boſco, not. Archid. in cap.2. col.
2. in princ. verb. ſcias, de prebend. in 6. & ibi Ioann.
Andr. col.2. verſ. & ſecundum hoc, Gemin. col.2.n.10.
verſ. ſuper ſecundo, Card. in Clement. 1. quæſt.7. de
reſcript.

De præpoſitis etiam, quòd eamdem habeant di-
gnitatem, quando alius non eſt ſuperior in Monaſte-

rio ſicut Abbates nol. Abb. in d.cap. cùm illorum, Sylu.
in eod tract. de benefic. q.2. num.38. Dec. conſ.161. col.1.
verſ. quarto facit. & in c. decernimus. col.3. verſ. & quod
dictum eſt, de Iudic. Caſſan. d. conſid.36.

Secundò reſpondetur, quòd licèt Abbates, Priores, 181
& Præpoſiti dicantur habere dignitatem; tamen talis
dignitas magis competit Abbatibus, ac Prioribus, ſeu
Præpoſitis Canonic. Regularium, quàm Monacho-
rum; quoniam nomen Abbatis primæua eius origine 182
inſpecta, eſt potiùs ſolicitudinis, quàm Ordinis, vel
honoris, vt dicit gloſſ. in cap. tuam verſ. non aſcen-
dat, & ibi per Abbatem num.3. verſ. in eo, de ætat. &
qualit. gloſſ. in can. aſcendens, verbo Abbatem 50. diſt.
& competit cuilibet Præpoſito Collegiorum ſecula- 183
rium, & vilium artium, vt declarat Alciat. in l. colle-
gas, de verb. ſig.

Et antiquitùs Abbas præſtabat obedientiam Oſtia- 184
rio, & aliis in minoribus Sacris Ordinibus conſtitu-
tis can. à Subdiacono 93. diſtin. quia vt dicit ibi gloſſ. in
verb. Abbas, tunc erant laici, & vocabantur Monachi. 185
cap. cum ad noſtram, cap. cum cauſam, cap. cùm in ma-
giſtrum, cap. officij de elect. cap. nullus eo in 6. & venit 186
appellatione Monachi cap. fin. de Simoniacis; & illi- 187
teratus poterat eſſe Abbas, ſicut Monachus. Dec. in
cap. cùm in cunctis col.3. verſ. Epiſcopus verò, de elect.
licèt hodie propter Clericatum eis conceſſum, ſit ſe-
cùs, vt ibidem per eum.

Si quod verò dignitatis priuilegium habent; id eſt 188
eis conceſſum ratione Clericalis Ordinis, quo tenen-
tur hodie inſigniti, cap.1. de ætat. & qualit. in 6. not.
gloſſ. in d. cap à Subdiacono, verb. Abbas, & in d. cap.
tuam verſ. non aſcendat, in fin. qui Ordo Clericalis 189
cùm magis, & antiquiùs competat Canonicis Regu-
laribus, quàm Monachis, vt fuit ſuprà dictum, di-
citur etiam ipſa Abbatia, ſiue Prioratus magis ipſis
congruere; nam in quantum quis eſt Canonicus Re-
gularis, poteſt eſſe Abbas; quia Canonico non repu- 190
gnat aliqua dignitas per ſe, cùm ſit Clericus, qui eſt
capax cuiuſcunque dignitatis Eccleſiæ; quod non 191
contingit in Monacho, qui niſi efficiatur Clericus
per accidens, non eſt capax Abbatiæ, nec alicuius
dignitatis. Propterea præferri debent Abbates Ca-
nonicorum Regularium, tanquam Priores in adipiſ-
cenda dignitate Boër. de auct. mag. Conſil. n. 6. & 51.
circ. fin.

Nec facultas gerendi Mitram, & Baculum, ac hu- 192
iuſmodi Pontificalia competit dignitati Abbatiæ de
iure communi, niſi ex priuilegio Abbati concedan-
tur, cap. Apoſtolica, de priuilegiis in 6. & ibi notat
Geminianus, & Franciſcus num.1. quod priuilegium 193
poteſt competere etiam Prioribus, & Præpoſitis, in
quibus eſt eadem ratio, vt dicit gloſſ. t. in cap. Abba-
tes de priuileg in 6.

Adeò quòd ſi Priores, & Abbates Canonicorum 194
Regularium illud habeant, & in eodem loco repe-
riantur, in quo Abbates Monachorum eodem priui-
legio ſuffulti; certum eſt præferri debere Abbatibus
Monachorum; tum quia par in parem non habet im-
perium; l. ille à quo §. tempeſtiuum, ad Trebell. tum
etiam Canonici vti antiquiores, & eorum Abbates,
vti Abbatialis dignitatis magis capaces, præferuntur
Monachis, & eorum Abbatibus, vt fuit ſuprà de-
ductum.

Sin verò reperiretur Abbas Monachorum cum 195
priuilegio gerendi d. Mitram, & Prior Canonicorum
Regularium ſine priuilegio, & eſſet in loco, in quo
mittatus maneret; quia aliàs nemo poteſt allegare
ius præcedendi, niſi ſit ornatus indumentis gradui
ſuo conuenientibus, vt not. Præpoſ. in can. Epiſcopus
col.1. num.3. verſ. gloſſ. tract. diſtin. 17. adhuc dici poſ-
ſet ipſum non eſſe preferendum Priori Canonicorum

ſine Mitra. Nam ſequeretur abſurdum, quòd alij exi-
ſtentes in dignitate, vt Prior Clauſtralis, Magiſtri
Theologiæ, & Doctores ioris Pontificij, & reliqui
Monachi, vti ſequentes caput ſuum deberent præce-
196 dete Clericos ſeculares; quia in proceſſionibus, &
ſimilibus actibus publieis non fit comparatio merito-
rum perſonarum, ſed Ordinum, iuxta ea, quæ oot.
Gemin. *in cap. quamuis il 1. §. quamquam, num. 3. de
praben.iu 6.*Dec.*in cap. 2.col.3. verſ. & hoc verum, de
iudic.* Felin. *in cap.poſtulaſti,col.7.de reſcript.* Boër.*de
auctor mag.conſ.num:67.* & tamen certum eſt, Cleri-
eos ſeculares præcedere debere; Abbas enim quando
incedit mitratus in proceſſione incedit vti membrum
cuius caput eſt Epiſcopus etiam mitratus.

Præterea ſi diceremus, ipſum Abbatem mitratum
præcedere debete, tamen eius Monachi illum ſequi
non debent; quia priuilegium præcedendi conceſſum
Abbati ratione Mitræ, non extenditur ad Monachos
nec è conuerſo, quando diſpoſitum non eſt propor-
tionabile vtriſque, vt not. Butr. poſt Ioan. Andr. *in
cap. vniuerſitatis col. 2. verſ. in nouella, de ſent. excom.*
ſed diſpoſitum in Abbate, vt præcedat propter Ponti-
ficalia, non congruit Monachis; quia ſequeretur in-
conueniens, quòd Monachi, qui de iure poſtponi
debent omnibus Clericis, illos præcederent, quòd
eſt contra diſpoſitionem iuris, de qua eſt *ſuprà* di-
ctum; maximè, quia in præcedentia attenditur Cle-
ricalis dignitas, oon Abbatialis, vt etiam fuit *ſuperius*
deductum.

197 Vltimò probatur præcedentia Canonicorum Re-
gularium ex determinatione facta in Concilio Con-
ſtantienſi, quæ fuit poſtmodum confirmata ab Innoc.
VIII. vbi poſt longam diſputationem fuit reſolutum
Abbatē, vel Priorem Canonicorum Regularium, cum
ſuis Canonicis Regularibus præcedere debere Abba-
tes, & Monachos; quæ ſententia cùm trāſiuerit in rem
iudicatam, habetor pro veritate iuxta regulam, *res
iudicata, de reg. iuris l. ingenuum de ſtat. homi.* cum
198 vulgaribus.

Et extat etiam Coriæ Romanæ eadem conſue-
tudo, ab immemorabili tempore, & hodie etiam
in conſpectu Sanctiſſimi Domini Noſtri obſeruata,
quæ debet non ſolùm in ea pro lege obſeruari *cap.*
199 *ex literis de conſtit.cap.paſtoralis, de fid.inſtrum.* Specul.
de teſt. §. publicatis verſ. deinde, cùm in præcedentiis
attendi ipſa potiſſimum debeat, vt dicit Bald. *in cap.
cùm olim in princ.de conſuet.* Dec.*in cap.Clerici col.15.
n.14.verſ.& omnia, de iudic.* Præpoſ. *in can. Epiſcopos,*
200 *col.2.verſ.ſed quis præfertur 17. diſtin.* Boër. *de auctor.
Mag. conſ.num.*109. ſed etiam obſeruari debet in qui-
buſcunque aliis locis, & ciuitatibus; quia omnes
eam, vti magiſtram ſequi debent, *can.omnes, in fin.22.
diſtin.* & vti pro ſpeculo omnibus imitanda proponi-
tur, *can.ſi Romanorum 19. diſtin.* maximè in Eccleſia-
ſticis, & publicis actibus *can. Eccleſiaſticarum 11.
diſtinct.*

Quare Illuſtriſſimæ, ac Reuerendiſſimæ DD. VV.
cùm in omnibus, tum præſentium in arduarum cau-
ſarum deciſionibus, veras iuris concluſiones conſide-
rari ſoleant; rogamus pro finali huiuſmodi cauſæ ex-
peditione ſecundùm iuſtitiam.

Scipio Lancellotus Sacra Aula
201 *Conſiſtorialis Aduocatus.*

Pro hac parte Canonicorum Regularium ſcripſit
Iacobus Portius Torocor. Imola nuncupatus, nec
non pro eiſdem reſponſa edidere Pyrrhus Tharrus, &
Agahitus de Magiſtris Romani, ac Vincentius Paren-
tius Lucenſis.

*Pro Reuerendis verò Monachis S. Benedicti Con-
gregationis Caſinenſis in eadem cauſa præceden-
tiæ aduersùs Canonicos Regulares S. Auguſtini
Congr. Lateranenſis. Allegationes Antonij Maſſa
Galleſij I. C. clariſſimi.*

Diebus præteritis eùm vidiſſem informationes
datas pro parte venerabilium dominorum Ca-
nonicorum Regulariom exiſtentium in eodem Con-
cilio, volui euitare onus ſcribendi ſuper comparatio-
ne, & prudentia ipſarum Congregationum, & hoc
duplici ratione; vna videlicet, quia profecto talis di-
ſputatio aliàs (vt inferiùs dicam) fuit deciſa, & non
videbatur facere àd propoſitum quæſtionis, de qua
nunc agitur, & quia videbam, quòd præter morem
meum cogebar ſubſcribere aliqua, quæ potuiſſent
detrahere honori illius venerabilis Congregationis
Regularium Lateranenſium in hac cauſa aduerſario-
rum, cui valde ſum affectus, non ſolùm vniuerſæ,
verùm etiam multis particularibus illius perſonis
mihi amiciſſimis, & ſemper venerandis: & propter-
eà tunc dixi, quòd punctum, ſuper quo pro eorum
parte ſcribebatur, videbatur extra terminos præſen-
tis litis; cùm in præſentia non agatur, niſi de præce-
dentia dictorum particularium, qui ſunt in Concilio:
verùm ipſi in ſuis informationibus proponunt hoc
thema, videlicet.

Vtrùm Canonicorum Regularium Congregatio
nobilior ſit, Monachorum ipſorum Caſinenſium
Congregatione, & idcircò vtra earum in proceſſio-
nibus præferri debeat.

Et quotidie ſuper eodem puncto, inſtant, & DD.
VV. Illuſtriſſimæ videntur etiam ſuper illo noſtras
informationes deſiderare, ne videamur quodammo-
dò ſuperati, & victi: ſuper dicto articulo manus dare
non ſponte, ſed eo pacto, quaſi coactus ad hæc ſcri-
benda deueni.

Qua tamen in re, duplici volo me cautione, ac
proteſtatione excuſare, ac tueri; vna videlicet,
quia in quibuſcunque contigit videri aliquo pacto
lædi poſſe honorem illius venerandæ Congregatio-
nis Lateranenſis, non vtar verbis meis, ſed aliorum
qui antiquiùs ſuper eadem quæſtione ſcripſerunt,
ne videar alicuius maledicentiæ, vel detractionis
eſſe inuentor. Altera verò eſt, quia etiam illa, quæ
ex aliis deſumpta ponam, neque ego accipio, ne-
que ab aliis accipi volo, tanquam poſita in diminu-
tionem honoris dictæ venerandæ Congregationis,
in qua ſcio multò plures eſſe viros bonus, & laude
dignos, ſed propter paucos quoſdam illius profeſ-
ſores, inquietos homines, res nouas moliendi, ſeu
veriùs, antiqua diſſidia, & ſeditiooes ſuſcitandi
ſtudioſos.

Itaque pro clariori dicendorum euidentia ſcire de-
bent DD. VV. Illuſtriſſimæ, quòd alias ſub Pontifi-
catu Sixti IV. & Innocentij VIII. extiterunt in dicta
Congregatione Lateranenſi quidam D. Dominicus de
Taruiſio, Celſus Veronenſis, & Euſebius Mediola-
nenſis & forſan quidam alij pauci, qui res nouas mo-
lientes, vno, & eodem tempore inflatis animis aggreſ-
ſi ſunt velle vſurpare præeminentiam ſuper omnes
alios Religioſos; ideóque introduxerunt ſimiles lites 202
in diuerſis locis, contra hanc eandem Congregatio-
nem Caſinenſem, tunc Sanctæ Iuſtinæ appellatam,
& contra Fratres Carthuſienſes, & contra Congre-
gationem Montis Oliueti: & his non contenti, ten-
tauerunt etiam peſſundare totum Ordinem Eremita-
rum Sancti Auguſtini, intendentes, quòd illi tan-
quam Spurij, & non veri filij D. Auguſtini, priuaren-
tur nomine Auguſtiniano; ita vt ipſi Lateranēſes ſoli,

tanquam

tanquam veri, & legitimi filij retinerent nomen Ca-
nonicorum Regularium S.Auguſtini, deiectis, ac de-
turbatis ex ſua poſſeſſione dictis Eremitanis, contra
203 quos in pulpitis,& plateis non ceſſabant inuehere. Et
tandem prædictus Dominicus Taruiſinus à nullo la-
ceſſitus ſuper ea re inuulgauit librum plenum male-
dictis, & detractionibus, cui propterea facta fuit reſ-
204 ponſio per quendam N.Bergomatem Fratrem Eremi-
tanum, cuius verbis, mihi ſæpe inferiùs, erit vten-
dum, quæ diſſenſio in tantùm proceſſit, vt coactus ſit
idem Sixtus Papa, exploſis dictorum Cannnicorum
diffamationibus, dimiſſiſque in ſua poſſeſſione Ere-
mitanis, ſub excommunicationis ſententia, & aliis
pœnis interdicere, ne ampliùs èa de re diſputare-
tur: hæc autem fuerunt circa annos Domini 1477. &
duobus ſequentibus, ſed non acquieuerunt, propterea
Dominicus, & alij eius aſſeclæ inquieti homines, in-
ter quos Euſebius, & Celſus ſcripſerunt hac de re,
quorum etiam legere eſt libellos, anno 1487. impreſ-
ſos,& continuauerunt contendere,& litigare de præ-
cedentia cum noſtris Caſinenſibus, & aliis Congre-
gationibus prædictis. Quamobrem in omnibus ferè
Italiæ Ciuitatibus, magnæ fuerunt excitatæ conten-
tiones, omniáque Academiarum Italiæ Collegia, &
Doctores egregij, qui tunc erant ſuper ea re ſcriben-
di, fuerunt defatigati, & fuit etiam Piſtorij Iudica-
205 tum, mediantibus reſponſis tunc à Doctoribus infe-
riùs nominandis in fauorem Monachorum ſcriptis;
& quorum Conciliorum etiam verbis mihi ſæpè in-
feriùs vtendum eſſe propoſui. Quibus accedunt
206 etiam Felinus, qui tunc erat in Vrbe Rotæ Auditor,
& Ioannes Antonius Cardinalis Alexandrinus. Qui
in locis inferiùs citandis in fauorem ipſorum Caſinen-
ſium, quæſtionem determinauerunt, & hanc pro ipſis
Caſinenſibus, quòd præcedere debebant, communem
207 eſſe opinionem, teſtatur etiam nouiſſimus ille Caſſa-
neus, in ſuo *Gloria mundi Catalogo parte 4. conſidera-
tione* 54. quamobrem,& quia etiam Piſtorij per Dele-
gatum Papæ Innocentij fuit iudicatum, dicti Domini
Lateranenſes quaſi victi, & confuſi ab anno 1488.
deſtiterunt cauſam palam proſequi.

Et res modò prædicta continuauit vſque in tem-
pus præſens, quo nonnulli dictorum Dominici, Euſe-
bij,& Celſi, forſan diſcipuli, aut æmuli, videntes quòd
ſanctæ memoriæ Paulus III. & Iolius item III.
iuſſerant, vt ipſi Caſinenſes nihil tale ambientes, mit-
terent, tres ex ſuis Abbatibus ad Sacrum Tridenti-
num Concilium, illique ſic miſſi in eodem Concilio,
locu eis per Reuerendiſſimos Legatos aſſignato, ſe-
derant, & cum aliis more ſolito, ſuam ſententiam in
ſeſſionibus dixerant, non quieuerunt, donec à San-
ctiſſimo Domino Noſtro Pio IV. magnis interceſ-
ſionibus obtinuerunt, vt ex eis quoque tres poſſent
accedere, prout acceſſerunt, fuítque eis per Reueren-
diſſimos Legatos aſſignatus locus poſt ipſos Abbates
Caſinenſes, ipſi verò ſtatim (more ſolito) cœperunt
velle eiicere Caſinenſes de loco, & poſſeſſione ſua,
& velle illos præcedere, dederúntque occaſionem
huic liti, vt verum eſſe appareat, quòd à multis hiſto-
riarum auctoribus proditum eſt, adeò potentem eſſe
in animis hominum maiorum ſuorum imitationem,
vt ſæpiſſimè ſucceſſores in vna, & eadem familia ne-
dum bonos mores, verum etiam vitia ſuorum an-
teceſſorum imitanda, ſibi proponant, in eáque imita-
tione ſibi placeant, atque etiam exinde gloriam
captent.

Ex præſcripta enim hiſtoria apparet Lateranenſes
ipſos ſemper fuiſſe, & eſſe diſſenſionis motores, quæ-
rentes modò Eremitanos, modò Caſinenſes, modò
alios prænominatos de ſua poſſeſſione deiicere, atque
in illa exiſtentes vexare; vnde meritò compeſcenda
eſſet eorum inquietudo; illorum inquam paucorum,
de quibus proteſtatus ſum me intelligere, ſalua om-
nium aliorum reuerentia.

Quoniam verò Dominis Caſinenſibus exiſtenti-
bus in poſſeſſione, ſufficeret repellere, atque illidere
argumenta partis aduerſæ; ideò hoc ordine mihi pro-
cedendum eſſe ſtatui, vt priùs argumenta informa-
tionibus partis aduerſæ poſita refellam ſigillatim, &
deſtruam, ac ſimul Caſinenſium poſſeſſionem iuſtam,
inquietationem verò Lateranenſium iniuſtam eſſe
oſtendam, atque hoc totum verbis potiſſimùm dicti
Eremitani Bergomatis, Collegiorúmque, & Caccia-
lupi prænominatorum verbis faciam; deinde ni-
hilominùs ponam argumenta, ex quibus fundatur
præcedentia Monachorum. Poſtremò,& ex abundan-
ti, ea, quæ faciunt ad cauſam, quæ nunc tractatur pro
Abbatibus exiſtentibus in concilio.

Ergo cùm aduerſarij propoſito ſibi themate ante-
dicto, videlicet vtrùm Canonicorum Regularium
Congregatio nobilior ſit, quàm Monachorum ipſo-
rum Caſinenſium Congregatio, ſeu S.Benedicti, &
idcirco vtra earum in poſſeſſionibus ipſis præferri
debeat, hoc inquam themate propoſito, ſubiungunt
argumenta, ad quæ argumenta antequam deueniam,
videtur eſſe conueniens, ſignificare, quæ vitia ſint in
ipſo themate propoſito, tum in nominibus, tum in
re ipſa; in nominibus, inquam, quia ponitur ſim-
pliciter Congregatio Regularium Canonicorum,
cùm multæ ſint ſpecies, & multæ Congregatio- 208
nes Canonicorum Regularium, cum quibus ipſi
Domini aduerſarij nihil habent commune, &
quorum nulli hactenus datus eſt aditus, neque
locus dicendi ſententiam in Concilio, quorúm-
que aliqui etiam ſimiles habitu, ac tempore, & ap-
probatione, ipſis Dominis Lateranenſibus antiquio-
ribus, vt ſunt Canonici Regulares Congregationis S.
Saluatoris aliàs de Scopeto ſine controuerſia cedunt
Congregationi Caſinenſi: in re autem ipſa formant
illatiuè quæſtionem, vtra earum debeat in proceſ-
ſionibus præferri, cùm ea non ſit principalis quæſtio,
de qua diſputatur, ſed veriùs qui Congregationis
prælati in concilio exiſtentes ſedendo, & vota ſua in
conſilio dando, præcedere debeant. Poſſet enim be-
ne ſtare, quod aliqui Canonici Regulares præferendi
eſſent in proceſſionibus Monachis Caſinẽſibus,& ta-
men non haberent locũ, nec vocem in cõcilio, prout
patere poteſt e. g. in Canonicis Metropolitanæ Ec-
cleſiæ Cæſarauguſtanæ, qui ſint verè Canonici Regu-
lares, ſecundùm inſtitutionem S. Auguſtini. Et licèt
in dicta ſua Ciuitate, prout alij aliarum Cathedra-
lium Eccleſiarum Canonici in proceſſionibus, præ-
cedant, nedum Monachos, ſed omnes alios, tamen ſi
venirent ad Tridentum, ne dum præcederent Domi-
nos Caſinenſes, ſed neque eſſent in vlla conſideratio-
ne reſpectu concilij; dico eo tantùm reſpectu, quod
ſint Canonici Regulares; vt ſic pateat non videri
eſſe bonam illationem illam, quæ poſita eſt in thema-
te, ſi præſupponitur, quòd ex præcedentia in proceſ-
ſionibus, dari debeat præcedentia, de qua nunc diſpu-
tatur in concilio; & tamen illi Canonici Eccleſiæ 209
Cæſarauguſtanæ ſunt ex veris Canonicis à D. Augu-
ſtino inſtitutis, (ſi tamen verum eſt, quòd D. Augu-
ſtinus vnquam Canonicos Regulares inſtituerit,
quod à multis negatur, vt ex *infrà* dicendis apparebit)
& incedunt in vero habitu Clericorum ſecularium,
cùm Domini Lateranenſes aduerſarij ſint recenter
creati, connumeratique, ac ſecundum habitum, & vi-
tam inter Regulares poſiti, minimeque in habitu
Clericorum ſecularium publicè incedunt.

Sub dicto themate formant Domini aduerſarij ali-
quot argumenta, tanquam noua, tacitis auctoribus,

Digitized by Google

& ſic profectò patùm ciuiliter, parúmque ingenij, cùm omnia dicta fuerint per antiquos, de quibus *ſuprà* mentionem feci, & quorum verba ipſa *inferius* ponam.

Argumentum primum.

Dicunt ergo, primò, præferendos eſſe Dominos aduerſarios; quia eorum nobilior eſt profeſſio: quam nobilitatem arguunt ex eo, quòd ad ſubſtantiam Canonicorum Regularium Clericatus ipſius qualitatem neceſſariò requiri conſtet, ad quod allegant *can. duo ſunt 12. quæſt.* 1. quam qualitatem conantur probare, non eſſe neceſſariam in Monachis, ad quod allegant, *can.* 1. 2 *& 3. & can. de Monachis* 17. *quæſt.* 1. cum aliis in eorum informatione deductis: concludentes quòd, quia Monachi poſſunt eſſe meri laici, etiam
210 non Clerici, idcirco ſumpto loco communi à qualitate Clericatus antecedente, quæ omnium laicorum, & temporalium eſt clariſſima, exiſtimari debet, Canonicos Regulares cenſeri, & idcirco prælationis prærogatiuam illis omninò competere.

Quod quidem argumentum (vt dixi) non eſt nouum, ſunt enim hæc verba in Conſilio Paduano, tunc impreſſo *col.* 1. vbi dicitur, & videtur prima conſideratione dicendum, quòd ipſi Canonici Regulares dicantur Monachis digniores ratione Ordinis Clericalis, eis per ſe competentis, etiam à principio ſuæ inſtitutionis, vt probatur in *can. nolo*, in *can. non dicatis*, 12. *quæſt* 1. & in *can legi epiſtolam*, 16. *quæſt.* 1. vbi
211 Auguſtinus dicit, ſe eſſe de numero Clericorum, iſte ergo Clericatus ab initio fuit in eis, & eis ſpecialiter, & per ſe competit, vt expreſsè tenuit Beatus Thomas 2. 2. *quæſt.* 189. *art.* 8 *in reſponſione ad* 2. *argumentum*; hic autem Ordo Clericalis ipſis Monachis non per ſe competit, nec ab initio Ordinis Monachalis fuit in eis, vt probatur in *canon. à Subdiacono* 93. *diſtinct.* vbi Monachus, quinimmo & Abbas poſtponitur quibuſcunque Clericis; quoniam ipſi non erant Clerici, vt probatur 16. *quæſt.* 2. *can. generaliter &* 55. *diſtinct. can. priſcis*, cum multis aliis, ibi allegatis, & eo magis id dicendum eſt de ipſis Canonicis Regularibus. qui non tantùm ſunt Clerici, ſed etiam ſunt Canonici, quæ Canonia eis adhuc addit nouam præeminentiam vltra Clericatum, iuxta not. in *cap. ſtatutum* per illum text. *de reſcript. lib.* 6.

Et idem argumentum etiam formatur in Conſilio Ferrarienſi, *in principio*, allegando ferè eadem iura, & ſubiungendo, non obſtare, quòd etiam Monachi hodie pro maiori parte ſint Clerici, neque prohibeantur ordinari, & Clerici fieri, vt patet 16. *quæſt* 1. & in *can. doctos*, cum capitulis ſequentibus, & in *cap. vlt. de ſtat. Monach.* quoniam cùm hoc eueniat ex accidenti,
212 & non ex natura, & originali ſtatu ipſius Religionis Monachalis, prout eſt in Canonicis Regularibus, hoc non videtur eſſe in conſideratione *l. qui habet, in prin. ff de intel.* cum ſimilibus, & itidem illud firmat Io. Baptiſta Caccialupus *col.* 2.

Reſponſio.

Sed in eiſdem Conſiliis patet reſponſio; nam in Conſilio Paduano *col.* 18. ita habetur. Non obſtant in contrarium allegata, & primò, quod dicebatur in primo argumento ad alteram partem, quòd ratione Ordinis Clericalis, tum reſpondemus equidem ad hoc, neque negamus Clericalem Ordinem priùs fuiſſe apud Canonicos Regulares, quàm apud Monachos, non tamen dicimus ex hoc ſequi, quòd ipſi debeant præferri Monachis, cùm etiam in eis vigeat Clericalis Ordo, qui licet poſteriùs fuerit conceſſus Monachis, tamen eſt ille idem, quoniam Ordo Clerica-
213 lis non competit magis illi, quam iſti, niſi per manuum impoſitionem conferatur, neque datur alicui, ita vt ſibi competat propter maiorem honitatem, vel ſanctitatem vitæ, vt voluit B. Thom. *in 4. diſtinct.* 24. *artic.* 3. & poſt multa ſequuntur hæc verba *Fatemur etiam quantum diximus, Ordinem clericalem eis per ſe*
competere, dixiſſe, & voluiſſe dicere, quòd non poſſent 214
habere ius Canoniæ, quod eſt quid ſpirituale, cap. cum M. de Conſtit. niſi haberent Ordinem Clericalem, vt in cap. 2. cum ibi notatis *de inſtit.* Dicimus tamen, reſ-
pondendo formaliter ad argumentum, quòd licèt 215
iſtud ſit, quòd Canonici fuerint priùs Clerici, quàm Monachi, tamen non ſequitur, ergo ſunt præferendi; quia cùm Clericatus ſuperuenerit in ipſis Monachis, habent Monachi id quod habebant ipſi Canonici Regulares, ſcilicet ipſum Clericatum habent iunctum cum maiori arctitudine vitæ, ratione cuius, eorum Religio maior eſt, *cap. quod Dei timorem, de ſtat. Monach cap ſanè, cap. quia in inſulis de Regul.* ideò eorum Religio tanquam arctior, & ſtrictior, & ſanctior eſt præferenda Religioni Canonicorum Regularium: & propterea de Religione Canonicorum Regularium, tanquam de minùs digna, & laxiori poteſt fieri tranſitus ad Monachos, & non contrà, c. *licet de Regul.* & iſtud eſt, quod expreſsè voluit B. Thom. *in d. quæſt.* 189. *art.* 8. *in reſponſione ad* 2. *argumentum*, qui potiùs (ſi quis conſideret) inclinat in partem Monachorum, quàm Canonicorum, ob quam rationem Cardinalis
in cap. Auaritia, de praben. in 6. dixit quòd hodie cùm 216
Monachi ſint Clerici, de Canonicis ad Monachos fit tranſitus, tanquam de minori ad maius, quod aliàs quando non erant Clerici, fuiſè non licebat, ſed contrà.

In Ferrarienſi verò *col.* 10. ad idem argumentum, ponitur hoc reſponſum; videlicet, ad primum dum dicebatur, quòd Canonici erant de Clericis primitiuæ Eccleſiæ, reſp. quòd hoc vtique non procedit, vt patet ex auctoritatibus prædictorum Doct. & Patrum, qui poſtponũt eos Monachis; nam anteà in eo-
dem Conſilio; *columna ſexta*, ponuntur dicta mul- 217
torum Doctorum, tenentium Monachos eſſe præferendos Canonicis Regularibus, qui ſunt Abbates. Abb. antiquus Panor. Dominicus, Gemin. Benedictus Capra, Card. Imola, Ioannes Andr. Barbatia, & Felin. in *locis* reſpectiuè ibi *citatis*. Et ſubiungit Conſilium Ferrarienſe, quòd etiam ſi Canonici fuiſſent originaliter de Clericis primitiuæ Eccleſiæ, tamen propter qualitates inductas per B. Auguſtinum: videlicet, quia profitentur tria vota, & propter multa alia, quæ introducit dicta Regula, cenſetur eſſe facta noua ſpecies, & noua Regula, per iura *ibi* allegata; & ſubiungitur diuerſa appellatio; quoniam in iure illi, qui
ſunt, & remanent inſtitutionis primæuæ Eccleſiæ, 218
appellantur Clerici ſæculares, & qui ſunt inſtitutio-
nis D. Auguſtini appellantur Canonici Regulares, 219
vt probat in *cap. ſicut nobis, de Regul.* & ponuntur diuerſi tractatus, & rubricæ inter ipſos Clericos ſeculares, & Canonicos Regulares, vt in *rubr. de vita & ho-*
neſt. Clericorum, iuncta *rubr. de ſtat. Monachorum, &* 220
Canonicorum Regularium, & iura, diſponentia de vno, non verificantur de alio regulariter ex propria natura, per gloſſ. *in Clem.* 1. *de decim.* & in *Clement.* 1. *de ſuppl. neglig Prælat.* & in *Clement.* 1. *de reb. Eccleſiæ non alienan.* & per Doctores *in cap. licet in corrigendis, de Offic. Ordinar.* prædicta etiam euidenter comprobantur; quoniam ſi Canonici Regulares eſſent de Clericis primitiuæ Eccleſiæ, & hoc attenderetur, deberent à pari iudicari cum Clericis ſecularibus, quinimmo, & eis præferri, cùm retinerent id, quod eſſet Clericorum ſecularium, & vltra aliquid plus, videlicet Religionem, & profeſſionem; ideò tanquam duplicem prærogatiuam habentes, deberent præferri

Clericis

Cleticis ſecolaribus, & tamen pater, hoc eſſe ſalſum;
221 quia ipſi Canonici Regulares poſtponuntur Clericis
ſecularibus, quod reſultat ex ſupradictis; quia quali-
tates adiectæ per Auguſtinum in *dicta Regula*, indu-
222 cunt nouam ſpeciem Religionis: & ideò Clericus ſe-
cularis factus Canonicus Regularis amittit ea, quæ
erant Clericorum ſecularium, & efficitur Regularis,
& tranſit in poteſtatem Prioris, *d. cap. ſicut nobis, de
Regular.* Et prædicta confirmantur; quia quando ali-
quis eſt de vno collegio, & de ſe illo trāsfert ad aliud,
non retinet prærogatiuas prioris collegij incompaſ-
ſibilis, in quo ſe non exercet, vt notat Bar. *in l. fin. de
Colleg. illicit.* & notant gloſſ. & Doct. *in cap. prateretà, de
preben.* & facit *cap. recolentes, de ſtat. Monach.* Et poſt
aliquot, ad prædictorum confirmationem poſita, ſub-
iungitur, per prædicta, non obſtate doctrinas D. Tho-
mæ, videlicèt, quòd Canonicis Regularibus per ſe
competat, quod ſint Clerici; quia etiam vbi ita eſſet,
tamen talis Clericatus non eſſet in conſideratione:
cùm conſiderando ſiue ſtatum Eccleſiæ primitiuæ,
ſiue ſtatum Clericorum ſecularium, ille ſit incompa-
tibilis cum Regula B. Auguſtini, quam ipſi Canonici
profitentur, & quæ Regula præualet, & attendi de-
223 bet, vt patet *ex proximè dictis.* Et quia etiam Mona-
chis Benedictinis ex inſtitutione eorum Regulæ pa-
ritet datur, quòd poſſint eſſe Clerici. Et ſic ab ori-
gine, non ex accidenti, vt patet *ex ipſa Regula*, & in
altis locis *ibi* ſcripris; & ſubiungitur teſponſio ad
iura pro parte aduerſa allegata, comprobando, quòd
224 appellatione Clericorum venirent etiam Mooachi,
& alij Religioſi, ac Deo ſeruientes, & maximè in Or-
dinibus conſtituti, vt probatur in *can. Cleros*, 21. *di-
ſtinct. & in can. ſeriatim*, 32. *diſtinct. & in can. Clericus*,
qui, 12. *quaeſt.* 1. & in *can. Clericum*, 22. *diſtinct.* & in
can. duo ſunt genera, 12. *quaeſt.* 1. quem textum ad hoc
allegat Abbas, *in cap. 1. de iuram. calum. in vlt. not.* con-
225 cludens, quòd appellatione Clericorum, veoiuot
Monachi, potiſſimè in fauorabilibus, cùm hodie Mo-
nachi ſint Clerici: vnde nimirum ſi etiam D. Augu-
ſtinus in *d. cap. legi Epiſtolam*, appellat ſe Clericum,
226 & ſic etiam Canonici Regulares poſſunt appellari
Clerici, quòd hoc ſit verum gloſſ. & Doct. *in prædictis
iuribus*, quæ loquuntur de Clericis, inſerunt, & diſpo-
nunt de Monachis.

Conſilium quoque Collegij Bononienſis pro te-
futatione dicti argumenti *columm.* 13. habet, non ob-
ſtare quantum dicebatur, quòd Canonici Regulares
repræſentent Clericos primitiuæ Eccleſiæ, & quòd
eſſentialiter illa inſtitutio Clericorum ordinata per
Apoſtolos, eſt in ipſis. Quia negatur hoc eſſe verum,
nam B. Thomas, & alij, qui tenent eſſentialiter in Ca-
nonicis Regularibus vigere Clericatum, nihil alle-
gant. Ergo erubeſcimus, cùm ſine lege loqoimur,
quinimmo non videtur verum, & ſequeretur abſur-
dum, quòd nollus poſſet eſſe Canonicus Regularis,
niſi priùs eſſet Clericus, qoòd omninò eſt ſalſum; &
ideò dicimus, quòd Clericatus io Ipſis eſt per acci-
dens, ſicut in Monachjs, cùm ſit qualitas intrinſeca, vt
notat gloſſ. *in cap. ſi fortè, de electio. lib.* 6. Præterea,
aut volumus dicere, quòd verè eſſentialiter ſunt ipſi
Clerici primitioæ Eccleſiæ contiouata ſetie ſucceſ-
ſionis, *argumento l proponebatur ff. de Iudic.* Et tune
dicimus, quòd ipſi Canonici Regulares non ſunt illi
Clerici primitiuæ Eccleſiæ; quia illorum loco præ-
227 textu continuati temporis ſunt Clerici ſeculares ſe-
cundùm omnes; & effectus demonſtrat; qoia Cleri-
ci ſeculares omnibus Regularibus præferuntur, ergo
non ſunt ipſi Canoniei Regulares: quia illa eſſentia
Clericorum primitiuæ Eccleſiæ prætextu continuati
temporis, dicitur eſſe indiuidua, ſicut eſt indiuidua
eſſentia populi Bononienſis, quam non poteſt parti-
cipare alius populus; & illa eſſeotia populi Bono-
nienſis, quæ fuit iam ante multos annos, dicitur eſſe
io hoc dumtaxat moderno populo Bononienſi per
continuationem temporis, oon autem in alio populo,
qui non eſt de gremio huius: & ita propriè intelli-
gitur *dicta l. proponebatur*, Sed Canonici Regula-
res, non ſunt de gremio Clericorum ſecularium,
ergo, &c.

Et quòd ipſi Canonici Regul. non ſint de gremio 228
Cleric. ſecularium, probatur per multas differentias,
quæ ſunt inter ipſos: Primò circa facultatem teſtan-
di, & circa petendam abſolutionem in caſu Canonis,
ſi quis ſuadente, & Canonici Regulares diſcrepant à 229
Clericis ſecularibus in eſſentialibus Regulæ, ne dum
in habitu *d. cap ſicut nobis, de Regularibus*, cum ſimili-
bus: aut volumus dicere, quòd ipſi Canonici Regu-
lares ſint eſſentialiter Clerici inſtituti per Apoſtolos,
eo quia eorum Ordini per ſe competit quòd ſint
Clerici, poſt B. Thomam firmant Archidiacon. *in
can. mandamus* 19. *quaeſt.* 3. & Abb. *in cap. non eſt not.* 2.
de Regul. & tunc dicimus, non valere conſequentiam,
quòd ipſi ſint tales, & quòd eo modo cæteris præfe-
rantur; ſiue conſideremus eſſentiam Clericatus per
continuationem temporis, iuxta terminos *dictæ l. pro-
ponebatur*, (vt ſuprà oſtenſum eſt) ſiue conſideremus
eſſentiam præfatam Clericatus in abſtracto; quia
tunc non minùs dicitur ineſſe Monachis, quàm Ca-
nonicis Regularibus: ſiue conſideretur eſſe eſſentia
prædicta in concreto, ex parte ipſorum Canonico-
rum recipientium Clericatum; quia tunc non dice-
tur eſſentia illa primæua Clericorum primitiuæ Ec-
cleſiæ, ſed dicitur eſſentia poſitiua S. Auguſtini, conſi-
derato ipſo tanquam cauſa proxima, & immediatè in-
fluente, id eſt, inſtituente Regulam ipſorum Canoni-
corum Regularium, prout ſingulas huius reſponſio-
nis partes ibi latè probant.

In eadem ſententia eſt Ioannes Baptiſta Caccialu-
pus Seuerinas *in ſuo conſilio columm.* 2. Formato argu-
mento pro Canonicis prætendentibus ſe ex prima
inſtitutione fuiſſe Clericos, quæ qualitas eſſentialiter
ab initio inſtitutionis non fuit in Monachis, addita
auctoritate B. Thomæ, vt *ſuperius* dictum eſt, dicentis,
quòd Ordini Canonicorum Regulariom per ſe com-
petit, quòd ſint Clerici Religioſi; Monachos verò ex
prima inſtitotione ſua, non fuiſſe Clericos; tandem
reſpondendo dicit ferè eadem, quæ Conſilium Ferra-
rienſe, licet in diuerſis verbis; Primo enim dicit
ſuppoſitum aduerſariorum non ſubſiſtere in facto,
neque in iure, quod probat multis argumentis, & au-
ctoritatibus, & protinùs ſubiungit, poſito, quòd Do-
mini Canonici Regulares, aliàs ante S. Patrem Au-
guſtinum fuiſſent computandi inter Clericos primi-
tiuæ Eccleſiæ, quòd tamen adhuc non liquet, tamen
propter qualitates ſubſtantiales iniunctas per B. Au-
guſtinum tranſieruot in aliam ſpeciem; nec ſunt am-
pliùs Clerici primitiuæ Eccleſiæ, ſed Regulares pro-
feſſi nouam Regulam Auguſtini; vnde dicit Bal. *in
cap. cùm Magiſtrum, poſt princip. de election.* quòd in
Clerico profeſſio Monachorum, vel Canonicorum
Regularium, eſt multum præiodicialis; quia mutat
ſtatum, vt notatur in *l. ſi ex cauſa* §. *Papinianus ff. de
minoribus*, pulchrè idem Bald. io ſimili, io *cap.* 1. §. *con-
uenticulis, ad fin. de pace Iuramento firmam.* Si tandem
Domini Canonici Lateranenſes eſſent numerandi
inter Clericos primitiuæ Eccleſiæ, tales quales erant,
vtique eſſent Clerici ſeculares; non autem eſſeot
Clerici Regulares, vel veriùs Religioſi profeſſi, &
eſſent pares Clericis ſecularibus; immo deberent
eis omninò præferri; nam eſſent Clerici eiuſdem
prærogatiuæ, cuius & illi, & haberent illud plus
quòd eſſent Religioſi; & tamen ſi ita ſentiunt,
falluntur.

fallnntur,nam meritò poſtpoſiti ſunt Clericis ſecularibus, quòd tranſierint in aliam ſpeciem, videlicet, profeſſionis Auguſtinianæ per profeſſionem trium votorum: non enim benè conueniunt, nec in vna ſede morati debent, maieſtas prælationis, competens Clericis ſecularibus multiplici reſpectu, & profeſſio trium votorum Religioſa, & Regularis exaltanda ſecundùm quid,ſed non in iure prælationis.

Et ſubiungit cum ipſis Canonicis Regularibus charitatinè loquendo, dicens,ceſſare ergo videtur dicta D.Thomæ præallegata, in quibus ſacris magnam vim,& ſingulare fundamentum,videlicet,quòd vobis Canonicis Regularibus eſſentialiter, & per ſe competat, quòd ſitis Clerici, & ſic prælationis Clericalis ab Apoſtolis iuſtitiæ ius habentes; nam talis Clericatus,poſito quòd Canonicis,aut Clericis per ſe olim competierit,tamen poſteaquam tranſiuiſtis in nouam ſpeciem,nempe Auguſtinianam profeſſionis Regularis trium votorum, ampliùs non competiit: vnde talis Clericatus vobis cohærens, non eſt ampliùs in conſideratione iure prælationis, velut ſubſtantialiter alteratus, & incompatibilis cum primo ſtatu ſimplicis Clericatus, incompatibili cum ſtatu Regulari, per profeſſionem Regulæ D.Auguſtini. Præterea, & ipſis Monachis,licèt non fuerit, neque inſit eſſentialiter Clericatus; quia poſſent eſſe Monachi non Clerici, tamen iamdiu etiam Monachis fuit conceſſum quod poſſent eſſe Clerici; ex inſtitutione Regulæ ipſorum Patris Benedicti etiam ab initio, & non ab accidenti; loquor de Benedictinis, vt patet ex Regula D Benedicti,& 16 *quæſt.* 1. *can. hinc eſt*, § *Superiori*, & habetur in *Auth. de Monachis* in pluribus locis maximè in §. *ſi quis autem.*

Quinimmo idem Ioannes Baptiſta Caccialupus *columna* 9.ad clarius diluendum ſupraſcriptam auctoritatem D. Thomæ, ait, nunc ad verba S. Thomæ, & ponderemus ea ad pondus auri, idem enim Sanctus Doctor *in loco præalleg.* ſuper illa quæſtione, *Vtrum de vna Religione liceat tranſire ad aliam*,dicit hæc verba.
230 Vtraque Religio ſcilicet Monachorum,& Canonicorum Regularium ordinatur ad opera vitæ contemplatiuæ; inter quæ præcipua ſunt ea quæ aguntur in myſteriis diuinis,ad quæ ordinatur directè Ordo Canonicorum Regularium, quibus per ſe competit, vt ſint Clerici Religioſi, vt habetur in *decretis* 16.*quæſt.* 1. & ideò quamuis Ordo Monachorum ſit arctioris vitæ,ſi Monachi eſſent laici, liceret tranſire de Ordine Monachorum ad Ordinem Canonicorum Regularium,non autem è conuerſo 19. *quæſt.*3.*can.mandamus*, ſed ſi Clerici ſint Monachi ſacris myſteriis obſequentes, habent id,quod eſt Canonic. Regul. cum maiori arctitudine, & ideò tranſire licitum erit de Ordine Canonicorum Regularium ad Ordinem Monachorum,petita licentia ſuperioris 19 *q.*1.*can ſtatutum.* Hæc B Thomas,ex cuius verbis habemus, quòd Canonicus Regul.locat in ſpecie Religionis, item quòd illam qualitatem clericatus, quam dicit per ſe olim competiiſſe Canon. Regul. non autem Monachis, tunc laicis, dicit hodie competere pariter Monachis, qui ſunt Clerici, & id cum maiori arctitudine: non ergo Sanctus Doctor præponit Canonicos Regulares Monachis Clericis, immò tacitè, aut præponit Monachis Clericos, aut æquat: conſtat autem generaliter conceſſum Abbatibus Monachorum, vt Monachos ſuos ad Clericales valeant Ordines promouere 69. *diſt. can. quoniam videmus*, & *de ætat. & qualit. cap. cùm contingat*: competit ergo clericatus non minus Monachis,quàm Canonicis Regularibus, ſaltem modernis temporibus. Nec curandum quoad excellentiam Religionis, quòd clericatus competat per ſe,vel per accidens,vt etiam ſentit idem S.Doctor in quantum tenet, licitum eſſe tranſire de Ordine Canonicorum Regularium ad Ordinem Monachorum, qui ſunt Clerici. Nec fortaſſe abſonum eſſet dicere, quòd immò non per ſe competit Canonicis Regularibus, quòd ſint Clerici: nam Ioan.de Lignano Doctor ſupremus in *ſuo tractatu de cenſuris*,punit reperiri Canonicos Regulares, qui non ſunt Clerici, quos dicit gaudere beneficio,*can.Si quis ſuadente,&c.* Nec intumeſcatis dicentes priùs fuiſſe vobis Canonicis Regularibus conceſſam qualitatem Clericatus, quam Monachis, quia falſum eſt: quod falſum eſſe probatur argumento, quo etiam vſus eſt D. Thomas *in opuſculo contra impugnantes Religionem,par.2.cap.2. col.penultima*, licèt Caccialupus eum non citet. Monachi enim,inquit, priùs fuerunt Clerici, quàm originem habueritis vos Canonici Auguſtiniani, ergo priùs competit Monachis Clericatus, quàm vobis, licèt fortaſsè vobis frequentiùs: hodie verò omnibus ferè vtriuſque Religionis, vt in pluri competit Clericatus; probantur etiam præmiſſa,in *dict.* §. *ſuperiori* 16. *quæſt.* 1. teſtimonio Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ vbi
dicitur vſque ad tempora Euſebij, Zozimi, & Sirici 231
Pontificum, fuiſſe Monachos non Clericos; Euſebij 232
tempore Monachi in Clericos promoueri cœperunt, Zozimúſque,& Siricius approbauerunt, quos Pontifices conſtat, præceſſiſſe ante D. Auguſtinum, Clericatus Monachis conceſſus reperitur 16. *quæſt.*1.*can. doctos.*

Subiungitur autem in Conſilio Paduano *colum.* 19. non obſtare quòd dicebatur in Canonicis Regularibus eſſe Canoniam.quæ videtur eis tribuere aliquam præeminentiam, *dict. cap. ſtatutum*, *de reſcript. in* 6. quia ad hoc reſpondemus, quòd *dict.cap.*loquitur de præeminentia inſurgente ex Canonia Eccleſiæ Cathedralis; non autem de Canonia Eccleſiæ Regularis; & ideò dicimus,quòd ſi Regulares Canonici haberent Eccleſiam Cathedralem,& eſſent eiuſdem Eccleſiæ Canonici, procul dubio eſſent præferendi Monachis? quia deberent eſſe cum Epiſcopo capite ſuo, neque deberent ab eo ſeparari per interpoſitionem Abbatis cum Monachis; cùm membra non debeant à
capite ſeparari, & Canonia per ſe non eſt dignitas, vt 233
colligitur ex eo *cap.ſtatutum.*

Vltra præfatos Doctores, Berguinas ille Eremitanus de quo *ſuperius* eſt facta mentio, aliquando aſperiùs loquens,excludit eos etiam à Canonicis Regularibus S.Auguſtini, dirigens enim verba ad illum Dominicum Taruiſinum Canonicum Regularem, qui edita inuectiua contra Eremitanos diſſidio cauſam dederat, *libri ſui fol. quinto*,enumeratis multis Regularium Canonicorum generibus,inter ſe origine, habitu,& vita diuerſis;tandem dicit, [Sunt alij Congregationis Friſonariæ, qui quamuis Lateranenſes appellentur, cum ſcapulari nigro, & chlamide nigra ſuperiori tunica, vel camiſia appellata, bireto tamen nigro incedunt, ſic & de inſtitutionis varietate, vt quidam à B. Marco, quidam à B. Patre Auguſtino, nonnulli à S.Ruffo,alij ab aliis,ita vt plures quodammodo videantur Canonicorum Regularium inſtitutores, quàm ipſi Canonici fuerunt] Certum tamen eſt, hos, quos Lateranenſes, vel de Friſonaria vocamus, inter quos hic Dominicus de Taruiſio, cæteris audacior,& in veritatis impugnatione moleſtior, qui ante annos viginti, vt aſſerit, inter eos receptus eſt, nec à S.Marco in Alexandrina Eccleſia,neque à S.Auguſtino in Hipponenſi Epiſcopatu, neque à S Ruffo in Galliarum partibus, neque à quocunque alio auctoritatis Patre inſtitutionem habuiſſe, ſed neque Regulam,niſi quam à paucioribus annis citrà ab Eccleſia priuilegiati habuerunt, vt Canonici Regulares Friſonarij nuncuparentur:à ſexaginta enim annis, vel circa,

citca, eorum Friſonaria Congregatio ioirium babuit, ptiùs vaga, in loco quodam iuxta Lucum inculto, vbi à multitudine Friſonum Auium, quæ in monticulis habitant, Friſonariæ locus dicebatur, conſequentet Friſonaria Congregatio dicta eſt. Poſtea ſucredentibus Pontificum Romanorum priuilegiis, inter Canonicos Regulares de miſericordia ſunt deputati, accedentibus deinde viris nooo ullis Religioſæ conuerſationis, bonæqoe doctrinæ, Deo ſetuientihos, Romæ Baſilicam Lateranenſem per Eugenium, Paulúmque loca item multa Venetiis, Rauennæ, Mortariæ, Mediolani, Ianuæ, Vercellis, Papiæ, & alibi ſunt conſecuti, & *fol.* 18. [Non enim ab Auguſtiuo inſtiiutionem habuiſtis, neque à quoquam alicuius auctoritatis Patte, ſed à quodam Fratre Iacobo de Bergamo profeſſo Ordinis Prædicatorum S. Dominici, qui cupiditate maxima vos concipiendi, immemot ſuæ Religionis, ab ea diſceſſit, vt quia bigamus erat, fieret trigamus, vos in lucem educendo: itaque deſerto Prædicatorum habitu vos ſub multiplici habitus forma, ſæpiùs variata, in loco Friſonariæ inſtituit, & adeò noua io Eccleſia eſt hæc veſtra Congregatio, vt nec vnum ſuperuenientem agnoſcam, qui ex primis veſtris ſit, & pluribus aliis ex veſtris ſimilem.] Hæc & mulra de informi illo priori modo viuendi didici. Et paulò infrà; [Iotelligat ergo Dominieus veſter, ſe non ex eorum germine pullulaſſe, quihus Auguſtinus Regulam dedit, vel habitum, ſed de Sedis Apoſtolicæ miſericordia à Fratre Prædicatore, ſe ſuóſque inſtitutos Canonicos Regulares raptim euaſiſſe. Hæc cùm nototia ſint, probatione non indigeot. Si igitur (Dominice mi) Regularium Canonicorom primitias quæris, originis tuæ natalitia ne deſeras obſecro; neque te ad ſupremam Lateranenſem Ecele ſiam erigas, qua ſæpiùs, vt tibi non debita, priuatus es, ſed ad Friſonatiam redi, *& fol.* 73. Poſtremò, tantummodò tibi à B. Auguſtino Regulam datam arbitrans, dicit. Profectò qui dicunt fuiſſe datam à B. Auguſtino Regulam Canonicis Regularibus, videntur ſapere hæreſim, cùm aliter teoeant, quàm Sancta Romana tenet Eccleſia; ſed hoc non ſimpliciter verum, quia qui dieerent Regulam à S. Auguſtino omnibus Canonicis Regularibus non fuiſſe datam, noo ſaperent hæreſim, quoniam falſum non dicereut, nec aliter tenerent, quàm Sancta mater tenet Eccleſia.

Nam etſi B. Auguſtinus nonnullis Canonicis Regularibus in Eccleſia Cathedrali ſua, Regulam dederit, non tamē illis, qui à S. Ruffo in Gallia ſunt inſtituti, neque vobis, qui à Fratre Iacobo de Bergamo Prædicatorum Ordine derelicto, collecti, & in loco Friſonariæ recollecti eſtis, neque infinitis aliis Canonicorum Regularium diuerſitatibus, qui omnes, etſi B. Auguſtini Regulam ſequantur, non tamen ab ipſo eam recipere meruerunt, neque ſuccedunt illis, qui à S. Auguſtino acceperunt; ſed ipſi Sanctæ Romanæ Eccleſiæ auctoritate, D. Auguſtioi Regulæ ſe ſubmiſerunt.] Arguit inſuper idem Auctor *fol.* 29. *à te.* hoc modo; [Quia canooes quotquot de Canonicis Regularibus loquuntur, non tamen de Canonicis à B. Auguſtino inſtitutis, & idcirco in eis de Auguſtino nulla mentio habetur, ſicut de nouis Eremitanis vbique cùm in iure ſit mentio, ſemper B. Auguſtini titulus ponitur, vt intelligas (Dominice) variam admodum eſſe Canonicorum Regularium differentiam, qui etſi omnes ſub B. Auguſtini Regula viuant, pauciſſimi tameo ex eis ab illo inſtitutiooem habuerunt.]

Hæc hactenùs ab antiquis Auctoribus prædictis ſumpta, ex quibus (ni fallor) datis ad enunciatum D. Thomæ, quatuor reſponſionibus probatum eſt, Canonicis Regularibus non per ſe (vt ipſi iactant) ineſſe Clericatum illum, ſcilicet, qui erat in Eccleſia primitiua, & quòd talis qualis eſt, noo magis, neque meliùs ineſt eis, quàm Mooachis; quòd Monachi ipſi eandem Clericatus qualitatem habuerunt, antequàm eſſet D. Auguſtinus, & ab eo inſtituta Regula, & cum Clericatu, ipſi Monachi ampliùs habent vitæ arctitudioem; inſuper quòd Monachi Benedictini ab ipſo initio ſuæ Regulæ fuerunt, prout ſunt Clerici, & quòd Domioi Laretanenſes non ſunt veri Canonici Regulares, neque Cathedralis Eccleſiæ Canonici, ſed nomine tantummodò vano Canonicorum ſibi adſcripto, in cæteris oihil differant ab aliis Regularibus.

Ex præmiſſis etiam apparere poteſt, parùm conſi-
deratam eſſe inſcriptionem, quam Domini Latera-
nenſes aduerſarij ſibi vſurpant, inſcribendo, & nomi-
nando ſe interdum Clericos Religioſos, interdum
Clericos Canonicos; oam quoad Canonicos ſuper-
flua eſt vſurpatio Clericalis; cùm certum ſit, eſſe non 234
poſſe Canonicos alicuius Eccleſiæ, qui oon ſint Cle- 235
rici, & Clericorum appellatio ſit generalis ſub alter-
na Chriſtianorum appellatione, vt enim habet vſus
communis, & teſtatur Specul. *in rationali diuinorum*
officiorum lib. 2. *cap.* 1. ex Chriſtianis perſonæ quædam
ſunt ſeculares, laici dicti, quædam verò Clericales,
quæ in Eccleſia Dei ſeruiunt, vel ipſam regunt; hæ
autem ſubdiuiduntur in Monachos, & alios Religio-
ſos, & in Clericos ſeculares, & ſic omnibus perſonis 236
Eccleſiaſticis competit Clerici appellatio, proot et-
iam Abb *de vit. & honeſt. Cler.* dicit, Clericorum ap- 237
pellatione contineri omnes Ordinem habentes, in
quacumque dignitate ſint, aut Ordine, etiam io pri-
ma Tonſura, *de elect. & qualit. cap. cùm contingat*, ex
quo ad ſeruitium Dei electi ſunt: vnde omnes, qui 238
non ſunt laici dicuntur Clerici *can. duo ſunt*, 12. *q.* 2.
can Cleros, 21. *diſtinct.* cum prædictis coocordant Ge-
min. & Præpoſit. *in d. cap. duo ſunt*, ponentes genera-
lem diſtinctionem, quòd omnes Chriſtiani, aut ſunt 239
Clerici, aut laici, vt idem Præp. *in can. cùm ait*, *col.* 4.
verſic. quartum poſteà 44. *diſtinct.* & D. Thom. ſatis
apertè conformiter ad dicta Specul. 2. 2 *q.* 184. *artic.* 8.
in corpore, diſtinguens ſtatus Eccleſiaſticorum, dicit, 240
ex voa parte eſſe Clericos ſeculares, ex altera Reli-
gioſos, & pro Religioſis ponit Monachos, & Cano-
nicos Regulares. Itaque, hoc poſito, quòd omnes Or- 241
dinem Eccleſiaſticum habentes, dicantur Clerici, non
minùs ridiculum eſt, appellare ſe Clericos Canoni-
cos Lateranenſes, quàm ſi aliqui alicoius Ciuitatis
ciues, inſcriberent ſe homines ciues illius Ciuitatis,
quaſi volentes inferre, quòd aliarum Ciuitatum ciues
oon ſint homines, aut quod generica hominum ap-
pellatio non competat aliarum Ciuitatum Ciuibus.
Et hæc dicta ſint, quoad primum D. Lateranenſium
de ſuo prætenſo Clericatu, argumeotum.

Argumentum ſecundum.

Proximum ipſorum argumentum eſt à laudabilio-
ri Canonicorum Regularium profeſſione, qood ar-
gumentum non indiget reſponſo, quia fuodatur in
falſo præſuppoſito Clericatus, de quo anteà dictum
eſt. Aiunt enim, cooſtare Clericorum ipſorum ge-
nus diuino officio, & contemplationi dedicatum eſſe,
d. can. duo ſunt, in princ. 12. *queſt.* 1. vnde & Canon 242
Clericorum ipſorum vitam maximè integram exo-
ptat, *toto tit. de vita, & honeſt. Cleric. & toto tit. ne Cle-*
rici negot. ſecul. ſe immiſceant. Concludentes tandem,
quòd cùm Regularium Canonicorum profeſſio ex
contemplationis, & actionis mixtura conſtet, conſe-
quens eſt illam ipſam longè potiorem eſſe.

Reſponſio.

tioens Regulã Canooicorum, vt patet *in can. quamuis neceſſitas 86. diſtinct. in can. nolo cum duobus ſequentib. can. 12. q. 1. cap. ſi quis iraſcitur 13. q. 2. cap. quicunque 16. q. 4. c. in oratorio 42. diſt. c. non vos 5. q. 5. cap. non ſolùm 32. q. 1. can. pernicioſam 18. q. 3. c. cùm cauſam*, vbi Innocentius III. qui fuit auctor *d. cap. fi.* vocat Regulam Auguſtini approbatam, & in pluribus aliis iuribus facilè conſtat. Ex quibus ſpecialis hoius Regulæ approbatio colligi poteſt.

Immò hæc Regula legitor ſingulis hebdomadis in omnibus ferè Conuentibus, & Monaſteriis coram omnibus Religioſis, vt notiſſimum eſt.

Minùs etiam obſtat, ſi diceretur, cenſeri factam approbationem Regulæ, tonqnam boni modi viuendi, noo autem vt per eum quis profiteretur. Quooiam teſpondetur, approbotionem eſſe factam ad finem, ad quem fuit inſtituta Regula, iuxta regulam, *l. diximus de excnſ. tut.*

Septimò probatur *in can. pernicioſam* 18. q. 2. iuncto *d. cap. fin. de Relig. dom.* Nam *in can. pernicioſam*, mandatur aboleri pernicioſam, & deteſtabilem conſuetudinem quarundam mulierum, quæ licèt non viuant ſecundùm Regulam B. Beoedicti, neque Baſilij, neque Auguſtini, deſiderant ſaoctimoniales videri & hoc *can. fuit*, Innoc. II. *in d. verò cap. fin.* dicitur quicuoque voluerit ad Religionem conuerri, voam de apptobatis aſſumat; & huius *cap. fuit* auctor Innoc. III. ergo neceſſario intelligi debet hoc *cap. fin.* etiam de Regula S. Auguſtini, Baſilij, & Benedicti, ſecundùm quas permittebatur viuere illas Sanctimoniales *in d. can. pernicioſam*, ſed Regula S. Auguſtini fuit priùs inſtituta, quàm illa Benedicti, vt fuit *ſuprà* dictum.

Et ſi diceretut, in hoc *cap.* priùs poni Regolam S. Benedicti, quàm Auguſtini, reſpondetur *ibi*, oon conſiderari ordinem: quia ſequeretur, quòd Regula Baſilij fuiſſet approbata poſt illam Benedicti, cùm poſtponatut illi: de quo tamen Ordine inferiùs dicetut.

Nec prædictis obſtat ptioritas Regulæ S. Benedicti, conſiderata ratione ordinis ſcripturæ, quæ attendi debet, *l. quoties, de vſufruct.* vbi not. Bald. *l. ſi ſeruus communis, §. pen. de ſtipul. ſern.* Bald. *in l. qm duas, de excnſ. tut.* cum ſimilibus. Nam quando fit mentio de Caoonicis Regularibus, & de Monachis; priùs nominantur Monachi, quàm Canonici, vt *in cap. licèt quibuſdam, de Regular. cap. 2. cap. cùm illorum, cap. Canonica, de ſent. excom. cap. Deus qui, de vit. & honeſt. Cler. cap. 2. de ſuppl. negl. Prælat. Clem. ne in agro §. quia verò nonnulli, de ſtat. Monach.* & in pluribus aliis iuribus; & patet in ipſis rubricis, in quibus ſolet ordo potiſſimum attendi, iuxta not. pet gloſſ. & Dec. *in rubrica, de eo, per quem fac. erit, & in l. 2. C. de confir. vtil.* cùm ex illis infetatur ad nigtum, gloſſ. Bald. & alij *in rubr. C. ne li 3. prouocat.* & probat Cardinal. *in Clem. 1. col. 7. de ſuppl. neglig. Prælat.* vbi faciens memoriam de Regulis approbatis; primò nominat Regulam Sancti Benedicti, & poſteà illam Sancti Auguſtini.

153 Quoniam reſpondetut ſcripturæ ordinem tunc attendi, quando ſumus in dubiis, non vbi conſtare poteſt aliunde de veritate prioritatis, vt concludit Bart. *in proœ. C. §. quibus, in fin. n. 19. verſ. opponitur, & in l. 2. §. priùs num. 7. verſ. circa tertium, de vulg. & pup.* & ibi latè pet Iaſ. *num.* 28. prout hic de prioritate conſtat ex *ſuprà* adductis.

154 Prætereà ordo non attenditut, quando ſumus certi diſpoſitionem oon date ordinem, vti poſt alios, quos adducit declarat Felin. *in cap. dilecta col.* 10. *num.* 21. *verſ. quintò declara, de reſcript.* prout loquuntur iura ex contrario adducta, in quibus præponuntur Mona-

155 chi; ſicut etiam interdum præponuntur ipſi Canonici Regulares io pluribus iuribos, in quibos non conſtat de meote volentis dare ordinem, vt *in cap. vt clerici, de Regul. can. Saluator. poſt med. 1. q. 3. can. nullus Monachus 2. q. 7. can. dudum 18. q. 2. cap. non dubium, de ſent. excom. cap. de Regularibus, de ſimon. cap. auaritiæ in ſupraſcriptione, de praben. cap. ex parte, de poſtul. cap. 1. de iur. cal.* & in aliis infinitis.

Er propterea dicunt Doctores, quòd in his, quæ vario modo ſunt obſeruata, non debet fieri fundamentum, Dec. *conſ. 11. n. 12. col. 7. ver. ſecundò non obſt.* Aym. *conſ. 96. num. 5.* cum aliis per eos adductis. 156

Quando verò de mente diſponentis conſtat, quòd vult dare ordinem, tunc ordo attenditur: & hoc caſu Canonici Regulares præponuntur Monachis, vt *in can. vt lex continentia* 27. q. 1. vbi ex ordine enumerantur perſonæ Eccleſiaſticæ, & primo loco collocantur ipſi Presbyteri, Diaconi, Subdiaconi, Regulares Canooici, & poſteà Monachi, ac deinde Conuerſi; & cùm primò nominat Epiſcopum, & alios, quos certum eſt præcedere debere, & vltimo loco nominat Cooueſos, quos etiam poſt omnes alios poni debere conſtat: ſequitur, quòd dum præponit Canonicos Regulares ipſis Monachis, quòd in his etiam voluit ſeruare ordinem, cùm in præcedentibus, & ſequentibus ſeruauerit, & ſequentia declarent præcedentia, *l. ſi ſeruus plurium §. fin. de leg.* 1. 157

Idem etiam patet *in cap. vbicumque* 13. q. 2. Vbi in Concilio Tibutienſi fuit datus ordo, in quibus Eccleſiis quis ſepeliri deberet: & primò pooitur Eccleſia Epiſcopalis, ſecundò Monaſteria Canonicorum Regularium, vltimo loco ipſorum Monachorum: & illum text. not. ibi gloſſ. Archid. & Io. de Turrecrem. ad hoc, quòd ibi ponitur ordo.

Et hunc etiam ordinem obſeruauit Archiepiſcop. Florent. *in 3. par. ſum. tit. 16. cap. 1. col. 10. verſ. notandum*, vbi magiſtraliter per viam doctrinæ pooens Regulas à Sede Apoſtolica approbatas, inquit, Quatuor ſunt Regulæ ab Eccleſia approbatæ, ſub quarum aliqua militant omnes Religiones Eccleſiæ Catholicæ: prima fuit Baſilij; ſecunda Auguſtini; tertia Benedicti, &c. Idem dixit Imol. *in Clem. 1. col. 1. num. 11. verſ. pro euidentia, de elect.* Card. *in Clem. 1. n. 5. verſ. quæro, in opin. de decim.*

Et argumentum, quod ſumebatur ab ordine rubricarum quidquam non facit, ex quo appaiet per ſupraſcripta, contrarium diſpoſitum, vt not. Gemin. *in cap. circa fin. num. 12. de iur. cal. in 6.* Decan. *in rubr. de praben. & dignit.* vltra quod Caoonici Regulares veniunt appellatione Clericorum, vt fuit *ſuprà* dictum.

Minùs etiam facit, quòd antiquiora iura faciunt mentiooem de Regula S. Benedicti, vt *in cap. ſuper eo, de Regul.* quod eſt Alex. III. *cap. ne Dei, de Simon.* Honorij III. *cap. ſuſcepimus in inſcriptione de homic.* Alex. III. *can. iuxta 16. quæſt. 1.* Alexand. II. *can. Gonſaldus 16. quæſt. 2.* Alexand. II. *can. ſtatutum 18. quæſt. 1.* Concilij Altei, *can. ſunt nonnulli 16. q. 1.* Booifacij IV. poſteriora verò faciunt mentionem de Regula S. Auguſtini, & eius Canonicis, vt *in cap. cùm cauſam, de elect.* quòd eſt Innoc. III. *cap. de Regularib. de Simon. Clem. 3. cap. plerique, de pact. cap. auaritia, de præb. &c. & in aliis, &c.*

Quoniam reſpondetur primò, non valere conſequentiam, in illis iuribus non fit mentio de Canonicis Regularibus; ergo Monachi ſunt priùs approbati: quia cùm poſſit eſſe, quòd de Canonicis non fuerit facta mentio, ex quo in facto non contigit de illis aliqua quæſtio; non neceſſariò facienda eſt hæc illatio, ioxta vulgatam Regulam *non probat hoc eſſe, l. non hoc, C. vnde legitimi*, cum ſimilibus.

Secundò reſpondetur, quòd illa iura arguerent

porius

potiùs inſtitutionem, quàm approbationem; quia obſtante *d. cap. fin. de Relig. dom.* non inducitur confirmatio per ſimplicem nominationem *Clem. ſi Summus, de ſentent. excom. cap. ſi aliquando eod.*

158 Tertiò, vt fuit pluries dictum, Canonici veniunt ſub nomine Clericorum, quorum Regula vocabatur Canonica, vt *in can. quanquam 23. diſtin. can. quoniam 12. q. 1. can. obſeruandum §. hoc autem 15. q. 2. can. in omnibus, de conſecr. diſt. 5.* cum aliis, quæ adduci poſſent.

159 Inſuper non obſtat, quòd Gemin. *in can. Epiſcopos col. 2. verſ. ex quo ſequitur 16. diſtin.* quem ſequitur Felin. *in rubr. de maior. & obed col....* atteſtatur, Regulam S. Benedicti fuiſſe priùs approbatam.

Quia reſpondetur, quòd Domin. ad hoc dicendum mouetur per *cap. ſuper eo, de Regul.* vbi dicitur, quòd Clerici, qui ante ſuſceptum habitum recedere voluerint, non videntur prohiberi redire ad priorem ſtatum ſecundùm Regulam B. Benedicti, & ſic ex ſola nominatione Regulæ Benedicti arguit prioritatem approbationis illius Regulæ.

Sed ſi hoc verum eſſet, ſequeretur, quòd Regula Baſilij non eſſet priùs approbata, quàm Regula Benedicti, ex quo *in d. cap.* non fit mentio de Regula Baſilij: quod abſurdum eſt dicere.

Secundò reſpondetur, quòd ſi Regula Benedicti dicitur priùs approbata per illum text. ſequitur, quòd tunc cœpit habere effectum approbationis, quoniam illud *cap.* emanauit ab Alex. III. & non ante: ſed Innoc. II. qui longè antè præceſſit Alex. III. fuit auctor *can. perniciosam 18. q. 2.* vbi nominat Regulas Auguſtini, & Baſilij approbatas, & ſic ex illo *cap.* non poteſt argui prior approbatio.

Tertiò reſpondetur, quòd idem Alexand. III. qui approbauit Regulam Benedicti, vt prætendit Domin. *in cap. ſanè eod.* quod eſt immediatè ſequens poſt *cap. ſuper eo*, dicitur approbaſſe etiam Regulam S. Auguſtini; ex quo ibi iubet Canonicum Regularem reuerti debere ad Monaſterium Canonicorum Regularium, ſi abſque petita licentia Prælati ſe tranſtulerit.

160 Quartò reſpondetur, quòd Alex. III. auctor, *d. cap. ſuper eo*, ad exemplum Lucij II. & ſuorum prædeceſſorum, multa priuilegia conceſſit Eccleſiæ ſanctæ Crucis in Hieruſalem de Vrbe, in qua tunc reſidebant Canonici Regulares, vt extat Bulla authentica, & inter cætera decreuit, quòd non poſſet eligi Presbyter Cardinalis, niſi de gremio illius Capituli; ex quo infertur, fuiſſe ab eo approbatam Regulam Auguſtini, ex quo illam decorauit tam inſigni priuilegio.

Quintò reſpondetur, quòd, vt fuit *ſuperiùs* dictum, ex ſimplici nominatione non oritur approbatio, & Regula Auguſtini nominatur etiam in antiquioribus iuribus, vltrà quod etiam hæc Regula non requirebat approbationem, vt fuit *ſuprà* dictum.

Vltimò conſiderandum eſt, præſuppoſito quòd Regula S. Benedicti fuiſſet priùs approbata, tamen cùm Ordo Canonicorum Regularium propter naturalem qualitatem Clericatus inſitam ipſis, ſit dignior Ordine Monachorum per ſupradicta in primo fundamento; non habetur in conſideratione prior approbatio, ſiue receptio, per text. *in cap. ſtatuimus*, vbi Abb. *col. 2. verſ. nota ex prædictis, de maiorit. & obed.* & *ibi* Felin. & alij, Boër. *de auctor. mag. Concil. n. 80.*

Quartò principaliter præferendi ſunt Canonici, Regulares Monachis, ratione dignitatis ordinantis ſeu inſtituentis.

161 Nam Auguſtinus, qui Canonicos Regulares inſtituit, fuit non ſolùm magnus Epiſcopus, vt dicit text. *in cap. 1. de oblig. ad rat. ord.* ſed ſolemnis Eccleſiæ Doctor, & multis honoribus, ac dignitatibus poſt

Tamburinj Tom. I.

Apoſtolos, & ſacros Euangeliſtas, præ cæteris Sanctis, ab Eccleſia præmonitus; vt dicitur *in cap. vnico, §. ſic & alma mater, de reliq. & ven. Sanctor. in 6.*

Is verò dicitur eſſe dignior, qui à digniore, & maiore eſt ordinatus, licèt poſteriùs receptus *cap. per tuas*, & *ibi* Abb. *in 2. not.* Felin. *n. 2. de maior. & obed. & in rubr. eo n. 4. verſ. miles*, Boër. *in d. tract. n. 12. & 92.* Ideò ordinatus à Papa; licèt poſterior, præfertur ordinato ab Epiſcopo, etiam anteriori, *cap. qui ſæpè, cap. hi qui, cap. ſi à Sede, de preben. n. 6.* 162

S. Benedictus verò fuit ſimplex Abbas, quod nomen eſt ſollicitudinis, non dignitatis, vt *infra* demonſtrabitur.

Quintò principaliter deducitur Canonicorum Regularium præcedentia à nobiliori fine eorum Religionis; cùm illa diſciplina, ſeu ars dignior iudicetur, quæ ad nobiliorem finem dirigitur, ſecundùm Philoſophum. Nam licèt omnes Religiones habeant charitatis profeſſionem pro fine, ſecundùm D. Thom. *2. 2. q. 184. art. 1. & quæſt. 186 per totam*; tamen habet diuerſos fines ſecundarios, ſecundùm chorum, vel exercitiorum diuerſitatem, diuerſæ etiam iudicantur Religiones, vt dicit *idem quæſt. 188. verſic. 1.* 163

Illa verò Religio dicitur alteri præferri, quæ ordinatur ad finem abſolutè potiorem, vel quia ad maius bonum, vel ad plura bona ordinatur; vt dicit idem D. Thom. *d. quæſt. 188. art. 6.* Archiepiſcopus Floren. *in 3. p. ſum. tit. 16. cap. 1. col. 5. verſ. de præeminentia*; ſicut actus tantò cenſetur dignior, quantò tendit ad publicam vtilitatem *cap. licèt. in fin. de Regular. can. ſcripſimus 8. quæſt. 1.* nor Doct. *in l. 1. ſol. matr.* & quòd pluribus, & communiter prodeſt, præponi debet ei, quod quibuſdam tantùm vtile eſt, *authen. reſque C. commun. de legat.* 164

Opus verò actiuæ vitæ coniunctæ cum contemplatiua, dicitur dignius opere contemplatiuæ vitæ tantùm, vt *ibidem* concludit S. Thom. *d. art. 6.* Archiep. Flor. *in d. tit. 16. cap. 4. verſ. de tranſitu.* 165

Sed Monachi dicuntur dediti vitæ contemplatiuæ tantùm: cùm ipſi non vacent ſtudio, nec prædicationibus, nec ex ſua origine poſſint miniſtrare ſacramenta, *can. alia cauſa 16. quæſt. 1.* & propter Ordinis Clericalis excellentiam; ex his autem, qui in Monaſterio maoent, non poſſunt ad clericatum aſſumi; niſi probatiores, & meliores *can. ſic viue, can. legi 16. q. 1.* & debent viuere triſtes, & ſolitarij, iuxta etymologiam eorum nominis, vt pleniùs fuit *ſuprà* demonſtratum. 166

Canonici verò Regulares intendunt contemplatiuæ vitæ, & actiuæ. Nam dum obſeruant Regulam & tria ſubſtantialia, dant operam vitæ contemplatiuæ, ſicut Monachi, *cap. quod Dei timorem, de ſtat. Monach. can perniciosam, 18. q. 2.* Dum verò docent, & prædicant, intendunt actiuæ, cùm ſint Clerici, qui debent diſpenſare, & miniſtrare ſacramenta laicis, atque ideò poſſunt ipſi Canonici Regulares ſinguli per villas, & oppida, & quaſcunque Parochiales Eccleſias deputari, vt dicitur *in d. cap. quod Dei timorem*, & *ibi*, Abb. *col. 3. verſic. ſecundo caſu num. 7. & can. placuit, il ſecondo 19. quæſt. 1.* Gemin. *in cap. 2. diſtinct. 38.* Rota *deciſ. 5. de iure patron. in Nou.* 167 168

Igitur vti digniores præferendi ſunt, cùm hi gradus cæteros antecedere debeant, quos labor prolixior & ſtipendia meliora fecerunt anteire, iuxta *l. nemo C. de offic. mag.* & id, in quo concurrunt duæ rationes, præualere debet ei, in quo vna tantùm viget *cap. 1. de tregu. & pace, l. re communi de leg. 3. cum ſimil.*

Non obſtat, ſi diceretur, Monachis non eſſe prohibitum prædicare, & docere, *can. ex auctoritate 2. q. 1.*

& etiam miniſtrare ſacramenta,ex quo hodie poſſuot effici Clerici.

Quoniam reſpondetur, ſecundùm D. Thom. 2. 2. *q.* 187. *art.* 1. quòd Monachi tunc poſſunt id facere, quando Ordinem habent; nam aliàs ſtatus Religionis non dat eis poteſtatem id faciendi. Verùm cùm Ordo Eccleſiaſticus magis competat Canonicis Regul. quàm Monachis; cùm ipſi ſint Clerici eſſentialiter, vt fuit *ſuprà* dictum, ſequitur, quòd eis magis competunt ea, quæ ſunt Ordinis: & id quod naturaliter prouenit, præfertur illi, quod venit per accidens, iuxt. *l. qui habet, de tutelis.*

169 Et propterea, quando Monachi poſſunt prædicare, id faciunt præter ſuam Regulã, & Ordinationes, quæ illos ad huc non ordinant, immò expreſsè prohibent eos prædicare, cùm Sacerdotibus tantùm ſit id con-
170 ceſſum, *can.adiicimus*, 16. *q.*1. nam ignorantia grammatices non repellit à Monachatu.Dec.poſt Innoc. *in cap.cùm in cunctis, col.*3. *verſ. Epiſcopus verò de elect.* not.Doct. *in Clem.ne in agro, de ſtat.Regul.*& dicit S. Thom. *ibidem circa fin.* quòd Monachi, & alij Religioſi non excluduntur, quin poſſint occupari circa talia, ex commiſſione tamen Prælatorum, *in q.*188. *art.*4. ſubdit,quòd ſicut Religiones aliquæ instituuntur ad militandum, non quidem, vt militent,auctoritate propria,ſed Principum,vel Eccleſiæ: ita etiam Religiones inſtituuntur ad prædicandum, non quidem auctoritate propria, ſed Prælatorum Superiorum,& inferiorum,ad quos ex officio pertinet; & ita ſubuenire Prælatis in tali miniſterio eſt huiuſmodi Religionis proprium; vt *ibi* latiùs per eum.

Noo obſtat etiam, ſi dicatur, vitam contemplatiuam eſſe præferendam, iuxta illud Euang. Lucæ *in cap.*10.*Maria optimam partem elegit, quæ non auferetur ab ea,* quod intelligitur de vita contemplatiua.

171 Quoniam reſpondetur, quòd licèt contemplatiua ſit magis ſecura, tamen actiua dicitur magis frugifera, vt dicit text. *in cap.niſi cùm pridem,* §. *ne putes de renun.* not. Abb. *in cap. licet quibuſdam, de Regul.* & magis vtilis; qui enim ſibi prodeſt, & Eccleſiæ, intelligitur vtroque pede calceatus, *can.olim iuſſus* 8. *quæſt.*1.

172 Prætereà ſecundùm D.Thom. *d.q.*188.*art.*6. Opus vitæ actiuæ duplex eſt, vnum, quod totaliter conſiſtit in occupatione exteriori, vt dare eleemoſynas, recipere hoſpites, & ſimilia, & ſecundùm hoc intelligitur illud Lucæ; alterum verò eſt opus vitæ actiuæ, quod ex plenitudine,& perfectione contemplationis deriuatur, vt eſt docere, & prædicare, & hæc exercitatio, & vita actiua ſimplici contemplationi præfertur.

Prædictis non obſtat id,in quo Monachi magnum nituntur facere fundamentum, videlicèt, quòd Canonici Regulares pro ſuis Prælatis habent Priores; ipſi vero habent Abbates, vt aſſerunt dicere Innoc.*in c. cùm illorum, verſ. Abbatis de ſent. excom.* & ibi ſequitur Io. And.*col.*4.*verſ.in gloſſ.multa*, Imol.*col.* 4.*verſ.quæro*: Abbates verò dicũtur digniores Prioribus; quia ſunt conſtituti in dignitate *c.vt Apoſtolica, de priuil. in* 6.Dec. *in c.decernimus col.*2. *verſ. ſecundò nota, de iud.* & eſt communis opinio, vt ibi per Rip. *n.* 30. Ideo quemadmodum Canonici Eccleſiæ Cathedralis propter Epiſcopum, quem habent in Prælatum, qui dicitur habere culmen dignitatis,gloſſ. *in cap.*2.*verſ.dignitatum,de preben.in* 6. præcedunt alios inferiores Eccleſiæ; ita quoque præcedere debent ipſi Monachi habentes Abbates pro ſuis Prælatis.

173 Quoniam reſpondetur primò, verùm non eſſe, quòd Prælati Monachorum ſint Abbates, Canonicorum verò Regularium ſint Priores, nec Innoc.*d.cap. cùm illorum*, id voluiſſe, Nam pro illius intelligentia præſupponendum eſt, quòd *d cap.cùm illorum*, referens ſe ad diſpoſitionem Alexandri III. de qua *in cap.Monachi ſuprà eo*, loquitur de Abbatibus Canonicorum Regularium, & Monachorum vt *ibidem in* §. *qui ſi clauſtrales, verſ. Abbates, & verſ. Abbatem,* in quo *verſ.Abbatem* gloſſ. videns text. loqui de Canonicis habentibus Abbatem, quærit; quid ſi non habent Abbatem, ſed Priorem, aut Prælatum alio nomine deſignatum; & reſpondet, beneficium illius *cap.* ad omnes Monachos, & Regulares Canonicos extendi; adducendo *d.cap.Monachi.*

Modò Innoc. *in d.cap. cùm illorum, verſ. Abbatis,* quærens idem, quod gloſſ reſpondet, inquiens, *idem intelligo de quolibet Priore,vel Prælato Regulari,arg.d c. Monachi.*vbi loquitur de Regularibus,qui habẽt Priores,& non Abbates; quaſi dicat,non eſt faciẽda differẽtia in nomine Prælati dũmodò ſint Regulares;quia *cap. Monachi* conſiderat tantùm Regularitatem, & generaliter loquitur de Regularibus; & quia reperiuntur Regulares, qui habent Priores,& non Abbates,de his etiam intelligitur *d.cap.Monachi,* quod loquitur de Regularibus tantùm.

Et hoc modo etiam intelligit Butr. *in d. cap. cùm illorum col.* 5. *verſ. gloſſ.ſuper verbo, Abbatem*, dum quærens, an diſpoſitio *d. cap.* procedat in Regularibus habentibus alium Superiorem, quàm Abbatem; & reſpondet, quòd ſic; quia text. loquitur de omnibus Regularibus, poſtea ſubdit dum gloſſ. *dicit Canonicos Regulares, intellige, qui non habent Abbatem, ſed Priorem*, quaſi dicat, etiam de his, quos contingere poteſt, non habere Abbatem, ſed Priorem.

Hanc etiam declarationem ſentit Abb. *in eod. cap. cùm illorum col.*3.*n.*13.*verſ.in gloſſ.in ver.per Abbatem,* vbi inquit, *conclude, quòd ſi Prior eſt in Monaſt. loco Abbatis, vt quia Monaſterium non habet Abbatem, ſed Priorem, vt in multis locis, tunc habet locum iſte* text.

Et ſi Innoc. aliter intelligeretur; ſequeretur, quòd vel ipſe ad probandum id, quod ex contrario prætenditur, allegaret text. *in cap. Monachi*, qui de directo probat contrarium eius, ad quod ipſe adducit; cùm expreſsè loquatur de Canonicis habentibus Abbatem vel ſi abſque ratione, vel lege hoc aſſereret, non eſſet ſibi credendum; cùm adſint multa iura, & hodie etiã multa Monaſteria,de quibus mox dicetur, in quibus probatur,Canonicos Regulares habere Abbatem.

Sicut etiam ipſi Monachi non habent ſemper Ab- 174
bates,ſed interdum Priores, ſicut ipſi Canonici Regulares, vt *in cap.in ſingulis,de ſtatu Monach.in princ.* ibi,*Abbatum,atque Priorum,Abbates proprios non habentium, & in cap.eáque in fin.eod.* ibi, *in Monaſteriis, quæ non habent Abbates proprios, ſed Priores, & in cap. fin.de Capel.Mon.* ibi, *nonnulli Monachi; in quibuſdam Prioratibus habitant ſolitarij*, & *in can.hoc tantùm* 18. *q.*2. ibi, *Abbates; aliaque officia inſtituere,* & dicit Archid. *in verſ. officia*, hoc ideò eſſe, quia in quibuſdam Monaſteriis non ſunt Abbates, ſed loco Abbatum ſunt Priores, Abb. *in d. cap. cùm illorum, n.*13.*verſ.in gloſſ.in verſ. Abbatem, & in cap.ſi.de Re-*
gular. ex quibus infertur, non eſſe proprium Mona- 175
chorum, habere Abbates in Prælatos, nec ex natura eorum Ordinis,ſed ex accidenti, & ſecundùm quod habent Eccleſias Abbatiales.

Canonici etiam Regulares habent ſuos Abbates,vt 176
in cap.intelleximus, de ætat.& qualit. vbi quidam Canonicus Regularis tranſiuit ad Monachos, poſteà ad cor reuerſus: rediit ad ſuos Canonicos, à quibus fuit creatus Abbas, & *in cap. cùm I. & A. de re iudic.* vbi Canonici Regulares accuſauerunt ſuum Abbatem, & not. *ibi* Abb. *in* 2. *not.* quòd quandoque Canonici Regulares habeant Abbatem, vt hic,

quan

quandoque gubernantur Prioris regimine, & *in cap.*
Monachi, de ſent. excom. ibi, *ſi contingat Monachos,*
vel Canonicos Regulares ſeſe inuicem in clauſtro percu-
tere, ſecundùm prouidentiam ſui Abbatis eſſe abſol-
uendos, & *in cap. ſignificaſti, il ſecundo*, iunct. inſcri-
ptione *de homicidio*, vbi illud capitulum dirigitur Ab-
bati, & in corpore loquitur de Canonicis Regulari-
bus eiuſdem Abbatis, & *in cap* 2. & *in cap. cum illo-*
rum, de ſenten. excom. de quibus ſuprà dictum eſt, &
tradit Abb. *in d. c.* 2. *in ſig. caſus. & in ſummario*, & ibi
per Butr. & *in cap. Canonica eo*, ibi, *etiam per Abbates.*
& *in can. cùm Eccleſiis*, cum inſcriptione, *de maiori-*
tate, & obed. vbi *d. cap.* dirigitur Abbati S. Victo-
ris, qui adhuc hodie eſt Canonicorum Regular. & *in*
can ſtatuimus, 19. *q.* 3. vbi Vrbanus ſcribit ad Abbatem
S. Ruffini, qui eſt Canonicorum Regular. & proba-
tur etiam in Concilio Turonem I. *in cap.* 24. vbi lo-
quitur de Abbatibus, in quibus Canonica vita anti-
quitùs fuit inſtituta.

177 Et adhuc hodie in toto Orbe innumera extant
Monaſteria Canonicorum Regularium, quæ habent
Abbates, vt Pariſiis eſt Abbatia S. Victoris. Neapoli
S. Petri ad Aram, Papiæ in Cælo aureo, Vercelli S. An-
dreæ, & S. Marci: in Caſtellia eſt Abbas, qui ſuis con-
fert Canonicis Regularibus viginti duo beneficia;
Sabaudiæ S. Mauritij.

178 Immò non ſolùm habent Canonici Regulares
Abbatias, ſed etiam Patriarchales, Metropolitanas,
& Cathedrales Eccleſias tanquam veri Clerici, licet
179 nonnullæ earum hodie frigeſcente charitatis feruore
in Collegiatas ſeculares ſint redactæ, vt Sancta, ac
in toto terrarum Orbe primaria Lateranenſis Eccle-
ſia Papalis, Alexandrina, Hieroſolymitana, quæ ſunt
Patriarchales, in Aragonia, Cæſarauguſtana, &
Terraconen. in Gallia Arelaten. & Auinionen. in
Germania Zanzatonen. & Salſaburgen. Branda-
burgen. in Scotia Sancti Andreæ, in Gallia Nazara-
ten. in Vaſconia Toloſana, in Burgũdia Tarrantaſien.
in Regno Nauarræ, Pampilonen. quæ omnes ſunt
Metropolitanæ. Habent etiam Cathedrales veluti
Magalonen. in Gallia Gratianopolitanenſis in Del-
phinatu, Eugubina in Ducatu Spoletanenſi, Peruſin.
in Tuſcia, Gerundenſis in Cathalonia, Ciuitatis Ca-
ſtelli in Tuſcia. Dignen. in Prouincia Prouinciæ Se-
uerenenſis, in eadem. Tarmenſis in Vaſconia, Der-
tuenſis in Cathalonia, Vranienſis in Comitatu Ve-
nuſino, Siracoſanen. Ceſalunenſis in Sicilia, Oxo-
menſis in Regno Caſtellæ, Hipponenſis, Barinen-
ſis, Sebaſtianenſis, Tagaſtenſis, Adrumeutinenſis in
Africa.

Ex his patet, Canonicos Regulares vltra Abbates
etiam habere Epiſcopos, Archiepiſcopos, & Pa-
triarchas.

180 Et licèt in aliquibus Monaſteriis loco Abbatum
ipſi Canonici Regulares habeant etiam Priores, &
Præpoſitos, tamen vtrique dicuntur conſtituti in di-
gnitate, ſicut ipſi Abbates, vt de Prioribus tradunt
Doctor. *in cap. nullus num.* 6. *verſ. in fin.* gloſſ. *de elect.*
in 6. Felin. *in cap. inſuper, n.* 2. *verſ. & pondera, de teſtib.*
Abb *in cap. cùm illorum, col.* 3. *num.* 13. *verſ. in gloſſ. in*
verb. Abbatem de ſentent. excom. & in cap. cùm in Ec-
cleſ. in 2. *not. de maior. & obed.* Rip. *in cap.* 5. *num.* 30. *de*
ſubdit. Sylu. *de beneficiis p.* 1. *q.* 2. *n.* 39. Caſſan. *de glor.*
mund. p. 4. *conſider.* 36. & de Priore S. Ioannis in mon-
te, & S. Michaelis in Boſco, not. Archid. *in cap.* 2. *col.*
2. *in princ. verb. ſcias, de prebend. in* 6. & ibi Ioann.
Andr. *col.* 2. *verſ. & ſecundum hoc*, Gemin. *col.* 2. *n.* 10.
verſ. ſuper ſecundo, Card. *in Clement.* 1. *quæſt.* 7. *de*
reſcript.

De præpoſitis etiam, quòd eamdem habeant di-
gnitatem, quando alius non eſt ſuperior in Monaſte-

tio ſicut Abbates nol. Abb. *in d. cap. cùm illorum*, Sylu.
in eod. tract. de benefic. q. 2. *num.* 38. Dec. *conſ.* 161. *col.* 1.
verſ. quartò facit. & in c. decernimus, col. 3. *verſ. & quod*
dictum eſt, de Iudic. Caſſan. *d. conſid.* 36.

Secundò reſpondetur, quòd licèt Abbates, Priores, 181
& Præpoſiti dicantur habere dignitatem; tamen talis
dignitas magis competit Abbatibus, ac Prioribus, ſeu
Præpoſitis Canonic. Regularium, quàm Monacho-
rum; quoniam nomen Abbatis primæua eius origine 182
inſpecta, eſt potiùs ſolicitudinis, quàm Ordinis, vel
honoris, vt dicit gloſſ. *in cap. tuam verſ. non aſcen-*
dat, & ibi per Abbatem *num.* 3. *verſ. in eo, de ætat. &*
qualit. gloſſ. *in can. aſcendens, verbo Abbatem* 50. *diſt.*
& competit cuilibet Præpoſito Collegiorum ſecula- 183
rium, & vilium artium, vt declarat Alciat. *in l. colle-*
gas, de verb. ſig.

Et antiquitùs Abbas præſtabat obedientiam Oſtia- 184
rio, & aliis in minoribus Sacris Ordinibus conſtitu-
tis *can. à Subdiacono* 93. *diſtin.* quia vt dicit *ibi* gloſſ. *in*
verb. Abbas, tunc erant laici, & vocabantur Monachi. 185
cap. cùm ad noſtram, cap. cum cauſam, cap. cùm in ma-
giſtrum, cap. officij de elect. cap. nullus eo in 6. & venit 186
appellatione Monachi *cap. fin. de Simoniacis*; & illi- 187
teratus poterat eſſe Abbas, ſicut Monachus. Dec. *in*
cap. cùm in cunctis col. 3. *verſ. Epiſcopus verò, de elect.*
licèt hodie propter Clericatum eis conceſſum, ſit ſe-
cùs, vt *ibidem* per eum.

Si quod verò dignitatis priuilegium habent; id eſt 188
eis conceſſum ratione Clericalis Ordinis, quo tenen-
tur hodie inſigniri, *cap.* 1. *de ætat. & qualit. in* 6. not.
gloſſ. *in d. cap. à Subdiacono, verb. Abbas, & in d. cap.*
tuam verſ. non aſcendat, in fin. qui Ordo Clericalis 189
cùm magis, & antiquiùs competat Canonicis Regu-
laribus, quàm Monachis, vt fuit *ſuprà* dictum, di-
citur etiam ipſa Abbatia, ſiue Prioratus magis ipſis
congruere; nam in quantum quis eſt Canonicus Re-
gularis, poteſt eſſe Abbas; quia Canonico non repu- 190
gnat aliqua dignitas per ſe, cùm ſit Clericus, qui eſt
capax cuiuſcunque dignitatis Eccleſiæ; quod non 191
contingit in Monacho, qui niſi efficiatur Clericus
per accidens, non eſt capax Abbatiæ, nec alicuius
dignitatis. Propterea præferri debent Abbates Ca-
nonicorum Regularium, tanquam Priores in adipiſ-
cenda dignitate Boër. *de auct. mag. Conſil. n.* 6. & 11.
circ. fin.

Nec facultas gerendi Mitram, & Baculum, ac hu- 192
iuſmodi Pontificalia competit dignitati Abbatiæ de
iure communi, niſi ex priuilegio Abbati concedan-
tur, *cap. Apoſtolica, de priuilegiis in* 6. & ibi notat
Geminianus, & Franciſcus *num.* 1. quod priuilegium 193
poteſt competere etiam Prioribus, & Præpoſitis, in
quibus eſt eadem ratio, vt dicit gloſſ. 1. *in cap. Abba-*
tes de priuileg. in 6.

Adeò quòd ſi Priores, & Abbates Canonicorum 194
Regularium illud habeant, & in eodem loco repe-
riantur, in quo Abbates Monachorum eodem priui-
legio ſuffulti; certum eſt præferri debere Abbatibus
Monachorum; tum quia par in parem non habet im-
perium; *l. illi à quo §. tempeſtiuum, ad Trebell.* tum
etiam Canonici vti antiquiores, & eorum Abbates,
vti Abbatialis dignitatis magis capaces, præferuntur
Monachis, & eorum Abbatibus, vt fuit *ſuprà* de-
ductum.

Sin verò reperiretur Abbas Monachorum cum 195
priuilegio gerendi d. Mitram, & Prior Canonicorum
Regularium ſine priuilegio, & eſſet in loco, in quo
mitratus maneret; quia aliàs nemo poteſt allegare
ius præcedendi, niſi ſit ornatus indumentis gradui
ſuo conuenientibus, vt not. Præpoſ. *in can. Epiſcopos*
col. 1. *num.* 3. *verſ. gloſſ. tract. diſtin.* 17. adhuc dici poſ-
ſet ipſum non eſſe præferendum Priori Canonicorum

ſine Mitra. Nam ſequeretur abſurdum, quòd alij exiſtentes in dignitate, vt Prior Clauſtralis, Magiſtri Theologiæ, & Doctores iuris Pontificij, & reliqui Monachi, vti ſequentes caput ſuum deberent præce-
196 dere Clericos ſeculares; quia in proceſſionibus, & ſimilibus actibus publicis non fit comparatio meritorum perſonarum, ſed Ordinum, iuxta ea, quæ not. Gemin. *in cap. quamuis il 1. §. quamquam, num. 3. de praben. in 6.* Dec. *in cap. 2. col. 3. verſ. & hoc verum, de iudic.* Felin. *in cap. poſtulaſti, col. 7. de reſcript.* Boër. *de auctor. mag. conſ. num. 67.* & tamen certum eſt, Clericos ſeculares præcedere debere; Abbas enim quando incedit mitratus in proceſſione incedit vti membrum cuius caput eſt Epiſcopus etiam mitratus.

Præterea ſi diceremus, ipſum Abbatem mitratum præcedere debere, tamen eius Monachi illum ſequi non debent; quia priuilegium præcedendi conceſſum Abbati ratione Mitræ, non extenditur ad Monachos nec è conuerſo, quando diſpoſitum non eſt proportionabile vtriſque, vt not. Butr. poſt Ioan. Andr. *in cap. vniuerſitatis col. 2. verſ. in nouella, de ſent. excom.* ſed diſpoſitum in Abbate, vt præcedat propter Pontificalia, non congruit Monachis; quia ſequeretur inconueniens, quòd Monachi, qui de iure poſtponi debent omnibus Clericis, illos præcederent, quòd eſt contra diſpoſitionem iuris, de qua eſt *ſuprà* dictum; maximè, quia in præcedentia attenditur Clericalis dignitas, non Abbatialis, vt etiam fuit *ſuperius* deductum.

197 Vltimò probatur præcedentia Canonicorum Regularium ex determinatione facta in Concilio Conſtantienſi, quæ fuit poſtmodum confirmata ab Innoc. VIII. vbi poſt longam diſputationem fuit reſolutum Abbatē, vel Priorem Canonicorum Regularium, cum ſuis Canonicis Regularibus præcedere debere Abbates, & Monachos; quæ ſententia cùm trāſiuerit in rem iudicatam, habetur pro veritate iuxta regulam, *res iudicata, de reg. iuris l. ingenuum de ſtat. hom.* cum
198 vulgaribus.

Et extat etiam Curiæ Romanæ eadem conſuetudo, ab immemorabili tempore, & hodie etiam in conſpectu Sanctiſſimi Domini Noſtri obſeruata, quæ debet non ſolùm in ea pro lege obſeruari *cap.*
199 *ex literis de conſtit. cap. paſtoralis, de fid. inſtrum.* Specul. *de teſt. §. publicatis verſ. deinde*, cùm in præcedentiis attendi ipſa potiſſimum debeat, vt dicit Bald. *in cap. cùm olim in princ. de conſuet.* Dec. *in cap. Clerici col. 15. n. 14. verſ. & omnia, de iudic.* Præpoſ. *in can. Epiſcopos,*
200 *col. 2. verſ. ſed quis prefertur 17. diſtin.* Boër. *de auctor. Mag. conſ. num.* 109. ſed etiam obſeruari debet in quibuſcunque aliis locis, & ciuitatibus; quia omnes eam, vti magiſtram ſequi debent, *can. omnes, in fin. 22. diſtin.* & vti pro ſpeculo omnibus imitanda proponitur, *can. ſi Romanorum 19. diſtin.* maximè in Eccleſiaſticis, & publicis actibus *can. Eccleſiaſticarum 11. diſtinct.*

Quare Illoſtriſſimæ, ac Reuerendiſſimæ DD. VV. cùm in omnibus, tum præſentium in arduarum cauſarum deciſionibus, veras iuris concluſiones conſiderari ſoleant; rogamus pro finali huiuſmodi cauſæ expeditione ſecundùm iuſtitiam.

Scipio Lancellotus Sacræ Aulæ
201 *Conſiſtorialis Aduocatus.*

Pro hac parte Canonicorum Regularium ſcripſit Iacobus Portius Torocor. Imola nuncupatus, nec non pro eiſdem reſponſa edidere Pyrrhus Tharrus, & Agabitus de Magiſtris Romani, ac Vincentius Parentius Lucenſis.

Pro Reuerendis verò Monachis S. Benedicti Congregationis Caſinenſis in eadem cauſa præcedentiæ aduersùs Canonicos Regulares S. Auguſtini Congr. Lateranenſis. Allegationes Antonij Maſſæ Galleſij I. C. clariſſimi.

Diebus præteritis cùm vidiſſem informationes datas pro parte venerabilium dominorum Canonicorum Regularium exiſtentium in eodem Concilio, volui euitare onus ſcribendi ſuper comparatione, & prudentia ipſarum Congregationum, & hoc duplici ratione; vna videlicet, quia profectò talis diſputatio aliàs (vt inferiùs dicam) fuit deciſa, & non videbatur facere ad propoſitum quæſtionis, de qua nunc agitur, & quia videbam, quòd præter morem meum cogebar ſubſcribere aliqua, quæ potuiſſent detrahere honori illius venerabilis Congregationis Regularium Lateranenſium in hac cauſa aduerſariorum, cui valde ſum affectus, non ſolùm vniuerſæ, verùm etiam multis particularibus illius perſonis mihi amiciſſimis, & ſemper venerandis: & propterea tunc dixi, quòd punctum, ſuper quo pro eorum parte ſcribebatur, videbatur extra terminos præſentis litis; cùm in præſentia non agatur, niſi de præcedentia dictorum particularium, qui ſunt in Concilio: verùm ipſi in ſuis informationibus proponunt hoc thema, videlicet.

Vtrùm Canonicorum Regularium Congregatio nobilior ſit, Monachorum ipſorum Caſinenſium Congregatione, & idcircò vtrā earum in proceſſionibus præferri debeat.

Et quotidie ſuper eodem puncto, inſtant, & DD. VV. Illoſtriſſimæ videntur etiam ſuper illo noſtras informationes deſiderare, ne videamur quodammodò ſuperati, & victi: ſuper dicto articulo manus dare non ſponte, ſed eo pacto, quaſi coactus ad hæc ſcribenda deueni.

Qua tamen in re, duplici volo me cautione, ac proteſtatione excuſare, ac tueri; vna videlicet, quia in quibuſcunque contigit videri aliquo pacto lædi poſſe honorem illius venerandæ Congregationis Lateranenſis, non vtar verbis meis, ſed aliorum qui antiquiùs ſuper eadem quæſtione ſcripſerunt, ne videar alicuius maledicentiæ, vel detractionis eſſe inuentor. Altera verò eſt, quia etiam illa, quæ ex aliis deſumpta ponam, neque ego accipio, neque ab aliis accipi volo, tanquam poſita in diminutionem honoris dictæ venerandæ Congregationis, in qua ſcio multò plures eſſe viros bonos, & laude dignos, ſed propter paucos quoſdam illius profeſſores, inquietos homines, res nouas moliendi, ſeu veriùs, antiqua diſſidia, & ſeditiones ſuſcitandi ſtudioſos.

Itaque pro clariori dicendorum euidentia ſcire debent DD. VV. Illuſtriſſimæ, quòd aliàs ſub Pontificatu Sixti IV. & Innocentij VIII. extiterunt in dicta Congregatione Lateranenſi quidam D. Dominicus de Taruiſio, Celſus Veronenſis, & Euſebius Mediolanenſis & forſan quidam alij pauci, qui res nouas molientes, vno, & eodem tempore inflatis animis aggreſſi ſunt velle vſurpare præeminentiam ſuper omnes alios Religioſos; ideóque introduxerunt ſimiles lites 202
in diuerſis locis, contra hanc eandem Congregationem Caſinenſem, tunc Sanctæ Iuſtinæ appellatam, & contra Fratres Carthuſienſes, & contra Congregationem Montis Oliueti: & his non contenti, tentauerunt etiam peſſundare totum Ordinem Eremitarum Sancti Auguſtini, intendentes, quòd illi tanquam Spurij, & non veri filij D. Auguſtini, priuarentur nomine Auguſtiniano, ita vt ipſi Lateranēſes ſoli,
tanquam

tanquam veri, & legitimi filij retinerent nomen Ca-
nonicorum Regularium S.Auguſtini, deiectis, ac de-
turbatis ex ſua poſſeſſione dictis Eremitanis, contra
203 quos in pulpitis,& plateis non ceſſabant inuehere. Et
tandem prædictus Dominicus Tatuiſinus à nullo la-
ceſſitus ſuper ea re inuulgauit librum plenum male-
dictis, & detractionibus, cui propterea facta fuit reſ-
204 ponſio per quendam N.Bergomatem Fratrem Eremi-
tanum, cuius verbis, mihi ſæpe inferiùs, erit vten-
dum, quæ diſſenſio in tantùm proceſſit, vt coactus ſit
idem Sixtus Papa, exploſis dictorum Canonicorum
diffamationibus, dimiſiſque in ſua poſſeſſione Ere-
mitanis, ſub excommunicationis ſententia, & aliis
pœnis interdicere, ne ampliùs ea de re diſputare-
tur: hæc autem fuerunt circa annos Domini 1477. &
duobus ſequentibus, ſed non acquieuerunt, propterea
Dominicus, & alij eius aſſeclæ inquieti homines, in-
ter quos Euſebius, & Celſus ſcripſerunt hac de re,
quorum etiam legere eſt libellos, anno 1487. impreſ-
ſos,& continuauerunt contendere,& litigare de præ-
cedentia cum noſtris Caſinenſibus, & aliis Congre-
gationibus prædictis. Quamobrem in omnibus ferè
Italiæ Ciuitatibus, magnæ fuerunt excitatæ conten-
tiones, omniáque Academiarum Italiæ Collegia, &
Doctores egregij, qui tunc erant ſuper ea re ſcriben-
di, fuerunt defatigati, & fuit etiam Piſtorij Iudica-
205 tum, mediantibus reſponſis tunc à Doctoribus infe-
riùs nominandis in fauorem Monachorum ſcriptis;
& quorum Conciliorum etiam verbis mihi ſæpè in-
feriùs vtendum eſſe propoſui. Quibus accedunt
206 etiam Felinus, qui tunc erat in Vrbe Rotæ Auditor,
& Ioannes Antonius Cardinalis Alexandrinus. Qui
in locis inferiùs citandis in fauorem ipſorum Caſinen-
ſium, quæſtionem determinauerunt, & hanc pro ipſis
Caſinenſibus, quòd præcedere debebant, communem
207 eſſe opinionem, teſtatur etiam nouiſſimus ille Caſſa-
neus, in ſuo *Gloriæ mundi Catalogo parte 4. conſidera-
tione 54.* quamobrem, & quia etiam Piſtorij per Dele-
gatum Papæ Innocentij fuit iudicatum, dicti Domini
Lateranenſes quaſi victi, & confuſi ab anno 1488.
deſtiterunt cauſam palam proſequi.

Et res modò prædicta continuauit vſque in tem-
pus præſens, quo nonnulli dictorum Dominici, Euſe-
bij,& Celſi, forſan diſcipuli, aut æmoli, videntes quòd
ſanctæ memoriæ Paulus III. & Iulius item III.
iuſſerant, vt ipſi Caſinenſes nihil tale ambientes, mit-
terent tres ex ſuis Abbatibus ad Sacrum Tridenti-
num Concilium, illique ſic miſſi in eodem Concilio,
loco eis per Reuerendiſſimos Legatos aſſignato, ſe-
derant, & cum aliis more ſolito, ſuam ſententiam in
ſeſſionibus dixerant, non quieuerunt, donec à San-
ctiſſimo Domino Noſtro Pio IV. magnis interceſ-
ſionibus obtinuerunt, vt ex eis quoque tres poſſent
accedere, prout acceſſerunt, fuitque eis per Reueren-
diſſimos Legatos aſſignatus locus poſt ipſos Abbates
Caſinenſes, ipſi verò ſtatim (more ſolito) cœperunt
velle eiicere Caſinenſes de loco, & poſſeſſione ſua,
& velle illos præcedere, dederúntque occaſionem
huic liti, vt verum eſſe appareat, quòd à multis hiſto-
riarum auctoribus proditum eſt, adeò potentem eſſe
in animis hominum maiorum ſuorum imitationem,
vt ſæpiſſimè ſucceſſores in vna, & eadem familia ne-
dum bonos mores, verum etiam vitia ſuorum an-
teceſſorum imitanda, ſibi proponant, in eáque imita-
tione ſibi placeant, atque etiam exinde gloriam
capiant.

Ex præſcripta enim hiſtoria apparet Lateranenſes
ipſos ſemper fuiſſe, & eſſe diſſenſionis motores, quæ-
rentes modò Eremitanos, modò Caſinenſes, modò
alios prænominatos de ſua poſſeſſione deiicere, atque
in illa exiſtentes vexare; vnde meritò compeſcenda
eſſet eorum inquietudo; illorum inquam paucorum,
de quibus proteſtatus ſum me intelligere, ſalua om-
nium aliorum reuerentia.

Quoniam verù Dominis Caſinenſibus exiſtenti-
bus in poſſeſſione, ſufficeret repellere, atque illidere
argumenta partis aduerſæ; idcò hoc ordine mihi pro-
cedendum eſſe ſtatui, vt priùs argumenta informa-
tionibus partis aduerſæ poſita refellam ſigillatim, &
deſtruam, ac ſimul Caſinenſium poſſeſſionem iuſtam,
inquietationem verò Lateranenſium iniuſtam eſſe
oſtendam, atque hoc totum verbis potiſſimùm dicti
Eremitani Bergomatis, Collegiorúmque, & Caccia-
lupi prænominatorum verbis faciam; deinde ni-
hilominùs ponam argumenta, ex quibus fundatur
præcedentia Monachorum. Poſtremò, & ex abundan-
ti, ea, quæ faciunt ad cauſam, quæ nunc tractatur pro
Abbatibus exiſtentibus in concilio.

Ergo cùm aduerſarij propoſito ſibi themate ante-
dicto, videlicet vtrùm Canonicorum Regularium
Congregatio nobilior ſit, quàm Monachorum ipſo-
rum Caſinenſium Congregatio, ſeu S.Benedicti, &
idcirco vtra earum in poſſeſſionibus ipſis præferri
debeat, hoc inquam themate propoſito, ſubiungunt
argumenta, ad quæ argumenta antequam deueniam,
videtur eſſe conueniens, ſignificare, quæ vitia ſint in
ipſo themate propoſito, tum in nominibus, tum in
re ipſa; in nominibus, inquam, quia ponitur ſim-
pliciter Congregatio Regularium Canonicorum,
cùm multæ ſint ſpecies, & multæ Congregatio- 208
nes Canonicorum Regularium, cum quibus ipſi
Domini aduerſarij nihil habent commune, &
quorum nulli hactenus datus eſt aditus, neque
locus dicendi ſententiam in Concilio, quorúm-
que aliqui etiam ſimiles habitu, ac tempore, & ap-
probatione, ipſis Dominis Lateranenſibus antiquio-
ribus, vt ſunt Canonici Regulares Congregationis S.
Saluatoris aliàs de Scopeto ſine controuerſia cedunt
Congregationi Caſinenſi: in re autem ipſa formant
illatiuè quæſtionem, vtra earum debeat in proceſ-
ſionibus præferri, cùm ea non ſit principalis quæſtio,
de qua diſputatur, ſed veriùs qui Congregationis
prælati in concilio exiſtentes ſedendo, & vota ſua in
conſilio dando, præcedere debeant. Poſſet enim be-
ne ſtare, quod aliqui Canonici Regulares præferendi
eſſent in proceſſionibus Monachis Caſinẽſibus, & ta-
men non haberent locũ, nec vocem in cõcilio, prout
patere poteſt e. g. in Canonicis Metropolitanæ Ec-
cleſiæ Cæſarauguſtanæ, qui ſint verè Canonici Regu-
lares, ſecundùm inſtitutionem S. Auguſtini. Et licèt
in dicta ſua Ciuitate, prout alij aliarum Cathedra-
lium Eccleſiarum Canonici in proceſſionibus, præ-
cedant, nedum Monachos, ſed omnes alios, tamen ſi
venirent ad Tridentum, nedum præcederent Domi-
nos Caſinenſes, ſed neque eſſent in vlla conſideratio-
ne reſpectu concilij; dico eo tantùm reſpectu, quod
ſint Canonici Regulares; vt ſic pateat non videri
eſſe bonam illationem illam, quæ poſita eſt in thema-
te, ſi præſupponitur, quòd ex præcedentia in proceſ-
ſionibus, dari debeat præcedentia, de qua nunc diſpu-
tatur in concilio; & tamen illi Canonici Eccleſiæ 209
Cæſarauguſtanæ ſunt ex veris Canonicis à D. Augu-
ſtino inſtitutis, (ſi tamen verum eſt, quòd D. Augu-
ſtinus vnquam Canonicos Regulares inſtituerit,
quod à multis negatur, vt ex *infrà* dicendis apparebit)
& incedunt in vero habitu Clericorum ſecularium,
cùm Domini Lateranenſes aduerſarij ſint recenter
creati, connumeratique, ac ſecundum habitum, & vi-
tam inter Regulares poſiti, miniméque in habitu
Clericorum ſecularium publicè incedunt.

Sub dicto themate formant Domini aduerſarij ali-
quot argumenta, tanquam noua, tacitis auctoribus,

& ſic profectò parùm ciuiliter, parúmque ingenij,
cùm omnia dicta fuerint per antiquos, de quibus
ſuprà mentionem feci, & quorum verba ipſa *infe-
rius* ponam.

Argumentum primum.

Dicunt ergo, primò, præferendos eſſe Dominos
aduerſarios; quia eorum nobilior eſt profeſſio: quam
nobilitatem arguunt ex eo, quòd ad ſubſtantiam Ca-
nonicorum Regularium Clericatus ipſius qualitatem
neceſſariò requiri conſtet, ad quod allegant *can. duo
ſunt* 12. *quæſt.* 1. quam qualitatem conantur probare,
non eſſe neceſſariam in Monachis, ad quod allegant,
can. 1. 2 *&* 3. *& can. de Monachis* 17. *quæſt.* 1. cum aliis
in eorum informatione deductis; concludentes
quòd, quia Monachi poſſunt eſſe meri laici, etiam
210 non Clerici, idcirco ſumpto loco communi à quali-
tate Clericatus antecedente, quæ omnium laicorum,
& temporalium eſt clariſſima, exiſtimari debet, Ca-
nonicos Regulares cenſeri, & idcirco prælationis
prærogatiuam illis omninò competere.

Quod quidem argumentum (vt dixi) non eſt no-
uum, ſunt enim hæc verba in Conſilio Paduano, tunc
impreſſo *col.* 1. vbi dicitur, & videtur prima conſide-
ratione dicendum, quòd ipſi Canonici Regulares di-
cantur Monachis digniores ratione Ordinis Cleri-
calis, eis per ſe competentis, etiam à principio ſuæ
inſtitutionis, vt probatur in *can. nolo*, in *can. non dica-
tis*, 12. *quæſt* 1. & in *can legi epiſtolam*, 16. *quæſt.* 1. vbi
211 Auguſtinus dicit, ſe eſſe de numero Clericorum, iſte
ergo Clericatus ab initio fuit in eis, & eis ſpecialiter,
& per ſe competit, vt expreſsè tenuit Beatus Tho-
mas 2. 2. *quæſt.* 189. *art.* 8 *in reſponſione ad* 2. *argumen-
tum*; hic autem Ordo Clericalis ipſis Monachis non
per ſe competit, nec ab initio Ordinis Monachalis
fuit in eis, vt probatur in *canon. à Subdiacono* 93. *di-
ſtinct.* vbi Monachus, quinimmo & Abbas poſtponi-
tor quibuſcunque Clericis; quoniam ipſi non erant
Clerici, vt probatur 16. *quæſt* 2. *can. generaliter &* 55.
diſtinct. can. priſcis, cum multis aliis, ibi allegatis, &
eo magis id dicendum eſt de ipſis Canonicis Regu-
laribus, qui non tantùm ſunt Clerici, ſed etiam ſunt
Canonici, quæ Canonia eis adhuc addit nouam præ-
eminentiam vltra Clericatum, iuxta not. in *cap. ſtatu-
tum* per illum text *de reſcript. lib.* 6.

Et idem argumentum etiam formatur in Conſilio
Ferrarienſi, *in principio*, allegando ferè eadem iura, &
ſubiungendo, non obſtate, quòd etiam Monachi ho-
die pro maiori parte ſint Clerici, neque prohibeantur
ordinari, & Clerici fieri, vt patet 16. *quæſt.* 1. & in
can. doctos, cum capitulis ſequentibus, & in *cap. vlt. de
ſtat. Monach.* quoniam cùm hoc eueniat ex accidenti,
212 & non ex natura, & originali ſtatu ipſius Religionis
Monachalis, prout eſt in Canonicis Regularibus, hoc
non videtur eſſe in conſideratione *l. qui habet, in prin.
ff de tutel.* cum ſimilibus, & iridem illud firmat Io.
Baptiſta Caccialupus *col.* 2.

Reſponſio.

Sed in eiſdem Conſiliis patet reſponſio; nam in
Conſilio Paduano *col.* 18. ita habetur. Non obſtant in
contrarium allegata, & primò, quod dicebatur in pri-
mo argumento ad alteram partem, quòd ratione Or-
dinis Clericalis, cum reſpondemus equidem ad hoc,
neque negamus Clericalem Ordinem priùs fuiſſe
apud Canonicos Regulares, quàm apud Monachos,
non tamen dicimus ex hoc ſequi, quòd ipſi debeant
præferri Monachis, cùm etiam in eis vigeat Cleri-
calis Ordo, qui licet poſteriùs fuerit conceſſus Mo-
nachis, tamen eſt ille idem, quoniam Ordo Clerica-
213 lis non competit magis illi, quàm iſti, niſi per ma-
nuum impoſitionem conferatur, neque datur alicui,
ita vt ſibi competat propter maiorem bonitatem, vel
ſanctitatem vitæ, vt voluit B. Thom. *in* 4. *diſtinct.* 24.
artic. 3. & poſt multa ſequuntur hæc verba. *Fatemur
etiam quantum diximus. Ordinem clericalem eis per ſe
competere, dixiſſe, & voluiſſe dicere, quòd non poſſent* 214
*habere ius Canoniæ, quod eſt quid ſpirituale, cap. cum M.
de Conſtit. niſi haberent Ordinem Clericalem, vt in
cap.* 2. cum ibi notatis *de inſtit.* Dicimus tamen, reſ-
pondendo formaliter ad argumentum, quòd licet 215
iſtud ſit, quòd Canonici fuerint priùs Clerici, quàm
Monachi, tamen non ſequitur, ergo ſunt præferendi;
quia cùm Clericatus ſuperuenerit in ipſis Monachis,
habent Monachi id quod habebant ipſi Canonici
Regulares, ſcilicet ipſum Clericatum habent iunctum
cum maiori arctitudine vitæ, ratione cuius, eorum
Religio maior eſt, *cap. quod Dei timorem, de ſtat. Mo-
nach cap ſanè, cap. quia in inſulis de Regul.* ideò eorum
Religio tanquam arctior, & ſtrictior, & ſanctior eſt
præferenda Religioni Canonicorum Regularium: &
propterea de Religione Canonicorum Regularium,
tanquam de minùs digna, & laxiori poteſt fieri tranſi-
tus ad Monachos, & non contrà, *c. licet de Regul.* &
iſtud eſt, quod expreſsè voluit B. Thom. *in d. quæſt.*
189. *art.* 8. *in reſponſione ad* 2. *argumentum*, qui potiùs
(ſi quis conſideret) inclinat in partem Monachorum,
quàm Canonicorum, ob quam rationem Cardinalis
in cap. Auaritia, de praben. in 6. dixit quòd hodie cùm 216
Monachi ſint Clerici, de Canonicis ad Monachos
fit tranſitus, tanquam de minori ad maius, quod
aliàs quando non erant Clerici, fortè non licebat,
ſed contrà.

In Ferrarienſi verò *col.* 10. ad idem argumentum,
ponitur hoc reſponſum; videlicet, ad primum dum
dicebatur, quòd Canonici erant de Clericis primiti-
uæ Eccleſiæ, reſp. quòd hoc vtique non procedit, vt
patet ex auctoritatibus prædictorum Doct. & Pa-
trum, qui poſtponũt eos Monachis; nam anteà in eo-
dem Conſilio; *columna ſexta*, ponuntur dicta mul-
torum Doctorum, tenentium Monachos eſſe præfe- 217
rendos Canonicis Regularibus, qui ſunt Abbates.
Abb. antiquus Panor. Dominicus, Gemin. Benedictus
Capra, Card. Imola, Ioannes Andr Barbaria, & Felin.
in *locis* reſpectiuè ibi *citatis*. Et ſubiungit Conſilium
Ferrarienſe, quòd etiam ſi Canonici fuiſſent origina-
liter de Clericis primitiuæ Eccleſiæ, tamen propter
qualitates iniunctas per B. Auguſtinum: videlicet,
quia profitentur tria vota, & propter multa alia, quæ
introducit dicta Regula, cenſetur eſſe facta noua ſpe-
cies, & noua Regula, per iura *ibi* allegata; & ſubiun-
gitur diuerſa appellatio; quoniam in iure illi, qui
ſunt, & remanent inſtitutionis primæuæ Eccleſiæ, 218
appellantur Clerici ſæculares, & qui ſunt inſtitutio-
nis D. Auguſtini appellantur Canonici Regulares, 219
vt probat in *cap. ſicut nobis, de Regul.* & ponuntur di-
uerſi tractatus, & rubricæ inter ipſos Clericos ſecula-
res, & Canonicos Regulares, vt in *rubr. de vita & ho-
neſt. Clericorum*, iuncta *rubr. de ſtat. Monachorum, &
Canonicorum Regularium*, & iura, diſponentia de vno, 220
non verificantur de alio regulariter ex propria natu-
ra, per gloſſ. *in Clem.* 1. *de decim.* & in *Clement.* 1. *de
ſuppl. neglig. Prælat.* & in *Clement.* 1. *de reb. Eccleſiæ non
alienan.* & per Doctores *in cap. licet in corrigendis, de
Offic. Ordinar.* prædicta etiam euidenter comproban-
tur; quoniam ſi Canonici Regulares eſſent de Cle-
ricis primitiuæ Eccleſiæ, & hoc attenderetur, debe-
rent à pari iudicari cum Clericis ſecularibus, quin-
immo, & eis præferri, cùm retinerent id, quod eſſet
Clericorum ſecularium, & vltra aliquid plus, videli-
cet Religionem, & profeſſionem; ideò tanquam du-
plicem prærogatiuam habentes, deberent præferri
Clericis

Clericis ſecolaribus, & tamen patet, hoc eſſe falſum;
221 quia ipſi Canonici Regulares poſtponuntur Clericis
ſecularibus, quod reſultat ex ſupradictis; quia quali-
tares adiectæ per Auguſtinum in *dicta Regula*, indu-
222 cunt nouam ſpeciem Religionis: & ideò Clericus ſe-
eularis factus Canonicus Regularis amittit ea, quæ
erant Clericorum ſecularium, & efficitur Regularis,
& tranſit in poteſtatem Prioris, *d. eap. ſicut nobis, de
Regular.* Et prædicta confirmantut; quia quando ali-
quis eſt de vno cullegio, & de ſe illo träsfert ad aliud,
non retinet prærogatiuas prioris collegij incompaſ-
ſibilis, in quo ſe non exercet, vt notat Bar. *in l. fin. de
Colleg. illicit.* & notant gloſſ. & Doct. *in eap. preterea, de
praben.* & facit *eap. recolentes, de ſtat. Monach.* Et poſt
aliquot, ad prædictutum confirmationem poſita, ſub-
iungitur, pet prædicta non obſtare doctrinas D. Tho-
mæ, videlicèr, quòd Canonicis Regularibus per ſe
eompetat, qnod ſint Clerici; quia etiam vbi ita eſſet,
tamen talis Clericatus non eſſet in conſideratione:
cùm conſiderando ſiue ſtatum Eccleſiæ primitiuæ,
ſiue ſtatum Clericorum ſecularium, ille ſit incompa-
tibilis cum Regula B. Auguſtini, quam ipſi Canonici
ptofitentur, & quæ Regula præualet, & attendi de-
223 bet, vt patet *ex proximè dictis*. Et quia etiam Mona-
chis Benedictinis ex inſtitutione eorum Regulæ pa-
ritet datur, quòd poſſint eſſe Clerici. Et ſic ab ori-
gine, non ex accidenti, vt patet *ex ipſa Regula*, & in
alиis locis *ibi* ſcripris; & ſubiungitur reſponſio ad
iura pro parte aduerſa allegata, comptobando, quòd
224 appellatione Clericorum venirent etiam Monachi,
& alij Religioſi, ac Deo ſeruientes, & maximè in Or-
dinibus conſtituti, vt probatur in *ean. Cleros, 21. di-
ſtinct. & in can. feriatum, 32. diſtinct. & in can. Clericus,
qui, 12. quaſt. 1.* & io *ean. Clericum, 22. diſtinct.* & in
can. duo ſunt genera, 12. quaſt. 1. quem textum ad hoc
allegat Abbas, *in cap. 1. de iuram. calum. in vlt. not.* con-
225 cludens, quòd appellatione Clericorum, veniunt
Monachi, potiſſimè in fauorabilibus, cùm hodie Mo-
nachi ſint Clerici: vnde nimirum ſi etiam D. Augu-
ſtinus in *d. cap. legi Epiſtolam*, appellat ſe Clericum,
226 & ſic etiam Canonici Regulares poſſunt appellari
Clerici, quòd hoc ſit verum gloſſ. & Doct *in prædictis
iuribus*, quæ loquuntur de Clericis, inſerunt, & diſpo-
nunt de Monachis.

Conſilium quoque Collegij Bononienſis pro re-
futatione dicti argumenti *column. 13.* habet, non ob-
ſtare quantum dicebatur, quòd Canonici Regulares
repræſentent Clericos primitiuæ Eccleſiæ, & quòd
eſſentialiter illa inſtitutio Clericorum ordinata per
Apoſtolos, eſt in ipſis. Quia negatur hoc eſſe verum,
nam B. Thomas, & alij, qui tenent eſſentialiter in Ca-
nonicis Regularibus vigere Clericatum, nihil alle-
gant. Ergo erubeſcimus, cùm ſine lege loquimur,
quioimmo non videtur verum, & ſequeretur abſur-
dum, quòd nullus poſſet eſſe Canonicus Regularis,
niſi priùs eſſet Clericus, qoòd omninò eſt falſum; &
ideò dicimus, quòd Clericatus in ipſis eſt per acci-
dens, ſicut in Monachis, cùm ſit qualitas intrinſeca, vt
notat gloſſ. *in eap. ſi fortè, de electio. lib. 6.* Præterea,
aut volumus dicere, quòd verè eſſentialiter ſunt ipſi
Clerici primitiuæ Eccleſiæ continuata ſerie ſucceſ-
ſionis, *argumento l. proponebatur ff. de Iudic.* Et tunc
dicimus, quòd ipſi Canonici Regulares non ſunt illi
Clerici primitiuæ Eccleſiæ; quia illorum loco præ-
227 textu continuati temporis ſunt Clerici ſeculares ſe-
cundùm omnes; & effectus demonſtrat; quia Cleri-
ci ſeculares omnibus Regularibus præferuntur, ergo
non ſunt ipſi Canonici Regulares: quia illa eſſentia
Clericorum primitiuæ Eccleſiæ prætextu continuati
temporis, dicitur eſſe indiuidua, ſicut eſt indiuidua
eſſentia populi Bononienſis, quam non poteſt parti-
cipare alius populus; & illa eſſentia populi Bono-
nienſis, quæ fuit iam ante multos annos, dicitur eſſe
in hoc dumtaxat moderno populo Bononienſi per
continuationem temporis, non autem in alio populo,
qui non eſt de gremio huius: & ita propriè intelli-
gitur *dicta l. proponebatur*, Sed Canonici Regula-
res, non ſunt de gremio Clericorum ſecularium,
ergo, &c.

Et quòd ipſi Canonici Regul. non ſint de gremio 228
Cleric. ſecularium, probatur per multas differentias,
quæ ſunt inter ipſos: Primò circa facultatem teſtan-
di, & circa petendam abſolutionem in caſu Canonis,
ſi quis ſuadente, & Canonici Regulares diſcrepant à 229
Clericis ſecularibus in eſſentialibus Regulæ, ne dum
in habitu *d. eap ſicut nobis, de Regularibus*, cum ſimili-
bus: aut volumus dicere, quòd ipſi Canonici Regu-
lares ſint eſſentialiter Clerici inſtituti per Apoſtolus,
eo quia eorum Ordini per ſe competit quòd ſint
Clerici, poſt B. Thomam firmant Archidiacon. *in
ean. mandamus 19 quaſt. 3.* & Abb. *in cap. non eſt not. 2.
de Regul.* & tunc dicimus, non valere conſequentiam,
quòd ipſi ſint tales, & quòd eo modo cæteris præfe-
rantur; ſiue conſideremus eſſentiam Clericatus per
continuationem temporis, iuxta terminos *dicta l. pro-
ponebatur*, (vt ſuprà oſtenſum eſt) ſiue conſideremus
eſſentiam præfatam Clericatus in abſtracto; quia
tunc non minùs dicitur ineſſe Monachis, quàm Ca-
nonicis Regularibus: ſiue conſideretur eſſe eſſentia
prædicta in concreto, ex parte ipſorum Canonico-
rum recipientium Clericatum; quia tunc non dice-
tur eſſentia illa primæua Clericorum primitiuæ Ec-
cleſiæ, ſed dicitur eſſentia poſitiua S. Auguſtini, conſi-
derato ipſo tanquam cauſa proxima, & immediatè in-
fluente, id eſt, inſtituente Regulam ipſorum Canoni-
corum Regularium, prout ſingulas huius reſponſio-
nis partes ibi latè probant.

In eadem ſententia eſt Ioannes Baptiſta Caccialo-
pus Seuerinas *in ſuo conſilio column. 2.* Formato argu-
mento pro Canonicis prætendentibus ſe ex prima
inſtitutione fuiſſe Clericos, quæ qualitas eſſentialiter
ab initio inſtitutionis non fuit in Monachis, addita
auctoritate B. Thomæ, vt *ſuperius* dictum eſt, dicentis,
quòd Ordini Canonicorum Regularium per ſe com-
petit, quòd ſint Clerici Religioſi; Monachos verò ex
prima inſtitutione ſua, non fuiſſe Clericos; tandem
reſpondendo dicit ferè eadem, quæ Conſilium Ferra-
rienſe, licet in diuerſis verbis; Primo enim dicit
ſuppoſitum aduerſariorum non ſubſiſtere in facto,
neque in iure, quod probat multis argumentis, & au-
ctoritatibus, & protinùs ſubiungit, poſito, quòd Do-
mini Canonici Regulares, aliàs ante S. Patrem Au-
guſtinum fuiſſent computandi inter Clericos primi-
tiuæ Eccleſiæ, quòd tamen adhuc non liquet, tamen
propter qualitates ſubſtantiales iniunctas per B. Au-
guſtinum tranſierunt in aliam ſpeciem; nec ſunt am-
pliùs Clerici primitiuæ Eccleſiæ, ſed Regulares pro-
feſſi nouam Regulam Auguſtini; vnde dicit Bal. *in
cap. cùm Magiſtrum, poſt princip. de electtion.* quòd in
Clerico profeſſio Monachorum, vel Canonicorum
Regularium, eſt multum præiudicialis; quia mutat
ſtatum, vt notatur in *l. ſi ex cauſa §. Papinianus ff. de
minoribus*, pulchrè idem Bald. in ſimili in *eap. 1. §. con-
uenticulu, ad fin. de pace Iuramento firmam.* Si tandem
Domini Canonici Lateranenſes eſſent numerandi
inter Clericos primitiuæ Eccleſiæ, tales quales erant,
vtique eſſent Clerici ſeculares; non autem eſſent
Clerici Regulares, vel veriùs Religioſi profeſſi, &
eſſent pares Clericis ſecularibus; immo deberent
eis omninò præferri; nam eſſent Clerici eiuſdem
prærogatiuæ, cuius & illi, & haberent illud plus
quòd eſſent Religioſi; & tamen ſi ita ſentiunt,
falluntur,

Digitized by Google

fallnntur,nam meritò poſtpoſiti ſont Clericis ſecularibus, quòd tranſietint in aliam ſpeciem, videlicet, profeſſionis Auguſtinianæ per profeſſionem trium votorum: non enim benè conueniunt, nec in vna ſede morari debent, maieſtas prælationis, competens Cleticis ſeſularibus multiplici reſpectu, & profeſſio triom vototum Religioſa, & Regulatis exaltanda ſecundùm quid, ſed non in iure prælationis.

Et ſubiungit cum ipſis Canonicis Regularibus charitatiuè loquendo, dicens, ceſſare ergo videtur dicta D. Thomæ præallegata, in quibus facitis magnam vim, & ſingulare fundamentum, videlicet, quòd vobis Canonicis Regularibus eſſentialiter, & per ſe competat, quòd ſitis Clerici, & ſic prælationis Clericalis ab Apoſtolis iuſtitiæ ius habentes; nam talis Clericatus, poſito quòd Canonicis, aut Clericis per ſe olim competierit, tamen poſteaquam tranſmiſtis in nouam ſpeciem, nempe Auguſtinianam profeſſiunis Regularis trium votorum, ampliùs non competiit: vnde talis Clericatus vobis cohærens, non eſt ampliùs in conſideratione iure prælationis, velut ſubſtantialiter alteratus, & incompatibilis cum primo ſtato ſimplicis Clericatus, incompatibili eum ſtatu Regulari, per profeſſionem Regulæ D. Auguſtini. Præterea, & ipſis Monachis, licèt non fuerit, neque inſit eſſentialiter Clericatus; quia poſſent eſſe Monachi non Clerici, tamen iamdiu etiam Monachis fuit conceſſum quod poſſent eſſe Clerici; ex inſtitutione Regulæ ipſorum Patris Benedicti etiam ab initio, & non ab accidenti; loquor de Benedictinis, vt patet ex Regula D Benedicti, & 16 *quaſt.* 1. *can. hinc eſt*, § *Superiori*, & habetur in *Auth. de Monachis* in pluribus locis maximè in §. *ſi quis autem.*

Quinimmo idem Ioannes Baptiſta Caccialupus *columna* 9. ad clarius diluendum ſupraſcriptam auctoritatem D. Thomæ, ait, nunc ad verba S. Thomæ, & ponderemus ea ad pondus auri, idem enim Sanctus Doctor *in loco præalleg.* ſuper illa quæſtione, *Vtrùm de vna Religione liceat tranſire ad aliam*, dicit hæc verba.
230 Vtraque Religio ſcilicet Monachorum, & Canonicorum Regularium ordinatur ad opera vitæ contemplatiuæ; inter quæ præcipua ſunt ea quæ aguntur in myſteriis diuinis, ad quæ ordinatur directè Ordo Canonicorum Regularium, quibus per ſe competit, vt ſint Clerici Religioſi, vt habetur in *decreto* 16. *quaſt.* 1. & ideò quamuis Ordo Monachorum ſit arctioris vitæ, ſi Monachi eſſent laici, liceret tranſire de Ordine Monachorum ad Ordinem Canonicorum Regularium, non autem è conuerſo 19. *quaſt.* 3. *can. mandamus*, ſed ſi Clerici ſint Monachi ſacris myſteriis obſequentes, habent id, quod eſt Canonic. Regul. cum maiori arctitudine, & ideò tranſire licitum erit de Ordine Canonicorum Regularium ad Ordinem Monachorum, petita licentia ſuperioris 19 *q.* 1. *can ſtatutum.* Hæc B Thomas, ex cuius verbis habemus, quòd Canonicos Regul. locat in ſpecie Religionis, item quòd illam qualitatem clericatus, quam dicit per ſe olim competiiſſe Canon. Regul. non autem Monachis, tunc laicis, dicit hodie competere pariter Monachis, qui ſunt Clerici, & id cum maiori arctitudine: non ergo Sanctus Doctor præponit Canonicos Regulares Monachis Clericis, immò tacitè, aut præponit Monachis Clericos, aut æquat: conſtat autem generaliter conceſſum Abbatibus Monachorum, vt Monachos ſuos ad Clericales valeant Ordines promouere 69. *diſt. can. quoniam videmus*, & *de ætat.* & *qualit. cap. cùm contingat*: competit ergo clericatus non minus Monachis, quàm Canonicis Regularibus, ſaltem modernis temporibus. Nec curandum quoad excellentiam Religionis, quòd clericatus competat per ſe, vel per accidens, vt etiam ſentit idem S. Doctor in quantum tenet, licitum eſſe tranſire de Ordine Canonicorum Regularium ad Ordinem Monachorum, qui ſunt Clerici. Nec fortaſſe abſonum eſſet dicere, quòd immò non per ſe competit Canonicis Regularibus, quòd ſint Clerici: nam Ioan. de Lignano Doctor ſupremus in *ſuo tractatu de cenſuris*, ponit reperiri Canonicos Regulares, qui non ſunt Clerici, quos dicit gaudere beneficio, *can. Si quis ſuadente, &c.* Nec intumeſcatis dicentes priùs fuiſſe vobis Canonicis Regularibus conceſſam qualitatem Clericatus, quàm Monachis, quia falſum eſt: quod falſum eſſe probatur argumento, quo etiam vſus eſt D. Thomas *in opuſculo contra impugnantes Religionem, par.* 2. *cap.* 2. *col. penultima*, licèt Caccialupus eum non citet. Monachi enim, inquit, priùs fuerunt Clerici, quàm originem habueritis vos Canonici Auguſtiniani, ergo priùs competit Monachis Clericatus, quàm vobis, licèt fortaſſe vobis frequentiùs: hodie verò omnibus ferè vtriuſque Religionis, vt in pluri competit Clericatus; probantur etiam præmiſſa, in *dict.* §. *ſuperiori* 16. *quaſt.* 1. teſtimonio Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ vbi
dicitur vſque ad tempora Euſebij, Zozimi, & Sirici 231
Pontificum, fuiſſe Monachos non Clericos; Euſebij 232
tempore Monachi in Clericos promoueri cœperunt, Zozimúſque, & Siricius approbauerunt, quos Pontifices conſtat, præceſſiſſe ante D. Auguſtinum, Clericatus Monachis conceſſus reperitur 16. *quaſt.* 1. *can. doctos.*

Subiungitur autem in Conſilio Paduano *colum.* 19. non obſtare quòd dicebatur in Canonicis Regularibus eſſe Canoniam, quæ videtur eis tribuere aliquam præeminentiam, *dict. cap. ſtatutum*, *de reſcript. in* 6. quia ad hoc reſpondemus, quòd *dict. cap.* loquitur de præeminentia inſurgente ex Canonia Eccleſiæ Cathedralis; non autem de Canonia Eccleſiæ Regularis; & ideò dicimus, quòd ſi Regulares Canonici haberent Eccleſiam Cathedralem, & eſſent eiuſdem Eccleſiæ Canonici, procul dubio eſſent præferendi Monachis? quia deberent eſſe cum Epiſcopo capite ſuo, neque deberent ab eo ſeparari per interpoſitionem Abbatis cum Monachis; cùm membra non debeant à
capite ſeparari, & Canonia per ſe non eſt dignitas, vt 233
colligitur ex eo *cap. ſtatutum.*

Vltra præfatos Doctores, Bergomas ille Eremitanus de quo *ſuperiùs* eſt facta mentio, aliquando aſperiùs loquens, excludit eos etiam à Canonicis Regularibus S. Auguſtini, dirigens enim verba ad illum Dominicum Taruiſinum Canonicum Regularem, qui edita inuectiua contra Eremitanos diſſidio cauſam dederat, *libri ſui fol. quinto*, enumeratis multis Regularium Canonicorum generibus, inter ſe origine, habitu, & vita diuerſis; tandem dicit, [Sunt alij Congregationis Friſonariæ, qui quamuis Lateranenſes appellentur, cum ſcapulari nigro, & chlamide nigra ſuperiori tunica, vel camiſia appellata, bireto tamen nigro incedunt, ſic & de inſtitutionis varietate, vt quidam à B. Marco, quidam à B. Patre Auguſtino, nonnulli à S. Ruffo, alij ab aliis, ita vt plures quodammodo videantur Canonicorum Regularium inſtitutores, quàm ipſi Canonici fuerunt] Certum tamen eſt, hos, quos Lateranenſes, vel de Friſonaria vocamus, inter quos hic Dominicus de Taruiſio, cæteris audacior, & in veritatis impugnatione moleſtior, qui ante annos viginti, vt aſſerit, inter eos receptus eſt, nec à S. Marco in Alexandrina Eccleſia, neque à S. Auguſtino in Hipponenſi Epiſcopatu, neque à S. Ruffo in Galliarum partibus, neque à quocunque alio auctoritatis Patre inſtitutionem habuiſſe, ſed neque Regulam, niſi quam à paucioribus annis citrà ab Eccleſia priuilegiati habuerunt, vt Canonici Regulares Friſonarij nuncuparentur: à ſexaginta enim annis, vel circa,

circa, eorum Friſonaria Congregatio initium babuit, priùs vaga, in loco quodam iuxta Lucum inculto, vbi à multitudine Friſonum Auium, quæ in monticulis habitant, Friſonatiæ locus dicebatur, conſequenter Friſonaria Congregatio dicta eſt. Poſtea ſuccedentibus Pontificum Romanorum priuilegiis, inter Canonicos Regulares de miſericordia ſunt deputati, accedentibus deinde viris nonnullis Religioſæ conuerſationis, bonæque doctrinæ, Deo ſeruientibus, Romæ Baſilicam Lateranenſem per Eugeoiuio, Paulúmque loca item multa Venetiis, Rauennæ, Mortariæ, Mediolani, Ianuæ, Vercellis, Papiæ, & alibi ſunt conſecuti, & *fol.* 18. [Non enim ab Auguſtino inſtirutionem habuiſtis, neque à quoquam alicuius auctoritatis Patre, ſed à quodam Fratre Iacobo de Bergamo profeſſo Ordinis Prædicatorum S. Dominici, qui cupiditate maxima vos concipiendi, immemor ſuæ Religionis, ab ea diſceſſit, vt quia bigamus erat, fieret trigamus, vos in lucem educendo: itaque deſerto Prædicarorum habitu vos ſub multiplici habitus forma, ſæpiùs variata, in loco Friſonatiæ inſtituit, & adeò noua in Eccleſia eſt hæc veſtra Congregãrio, vt nec vnum ſuperuenientem agnoſcam, qui ex primis veſtris ſit, & pluribus aliis ex veſtris ſimilem.] Hæc & multa de informi illo priori modo viuendi didici. Et paulò infrà; [Iotelligat ergo Dominicus veſter, ſe non ex eorum germine pullulaſſe, quibus Auguſtinus Regulam dedit, vel habitum, ſed de Sedis Apoſtolicæ miſericordia à Fratre Prædicatore, ſe ſuóſque inſtitutos Canonicos Regulares raptim enaſiſſe. Hæc cùm notoria ſint, probatione non indigent. Si igitur (Dominice mi) Regularium Canonicorum primitias quæris, originis tuæ natalitia ne deſeras obſecro; neque te ad ſupremam Lateranenſem Eccleſiam erigas, qua ſæpiùs, vt tibi non debita, priuatus es, ſed ad Friſonatiam redi, & *fol.* 73. Poſtremò, tantummodò tibi à B. Auguſtino Regulam datam arbitrans, dicit. Profectò qui dicunt fuiſſe datam à B. Auguſtino Regulam Caoonicis Regularibus, videntur ſapere hæreſim, cùm aliter teneant, quàm Sancta Romana tenet Eccleſia; ſed hoc non ſimpliciter verum, quia qui dicerent Regulam à S. Auguſtino omnibus Canonicis Regularibus non fuiſſe datam, non ſaperent hæreſim, quoniam falſum non dicerent, nec aliter tenerent, quàm Sancta mater tenet Eccleſia.

Nam etſi B. Auguſtinus nonnullis Canonicis Regularibus in Eccleſia Cathedrali ſua, Regolam dederit, non tamẽ illis, qui à S. Ruffo in Gallia ſunt inſtituti, neque vobis, qui à Fratre Iacobo de Bergamo Prædicatorum Ordine derelicto, collecti, & in loco Friſonatiæ recollecti eſtis, neque infinitis aliis Canonicorum Regularium diuerſitatibus, qui omnes, etſi B. Auguſtini Regulam ſequantur, non tamen ab ipſo eam recipere meruerunt, neque ſuccedunt illis, qui à S. Auguſtino acceperunt; ſed ipſi Sanctæ Romanæ Eccleſiæ anctoritate, D. Auguſtini Regulæ ſe ſubmiſerunt.] Arguit inſuper idem Auctor *fol.* 29. *à ter.* hoc modo; [Quia canones quotquot de Canonicis Regularibus loquuntur, non tamen de Canonicis à B. Auguſtioo inſtitutis, & idcirco in eis de Auguſtino nulla mentio habetur, ſicut de nouis Eremitanis vbique cùm io iure fit mentio, ſemper B. Auguſtini titulus ponitur, vt intelligas (Dominice) variam admodum eſſe Canonicorum Regularium differentiam, qui etſi omnes ſub B. Auguſtini Regula viuant, pauciſſimi tamen ex eis ab illo inſtitutionem habuerunt.]

Hæc hactenùs ab antiquis Auctoribus prædictis ſumpta, ex quibus (ni fallor) datis ad enunciatum D. Thomæ, quatuot reſponſionibus probatum eſt, Canonicis Regularibus non per ſe (vt ipſi iactant) ineſſe Clericatum illum, ſcilicet, qui erat in Eccleſia primitiua, & quòd talis qualis eſt, non magis, neque meliùs ineſt eis, quàm Monachis; quòd Monachi ipſi eandem Clericatus qualitateio habuerunt, antequàm eſſet D. Auguſtinus, & ab eo inſtituta Regula, & cum Clericato, ipſi Monachi ampliùs habent vitæ arctitudinem; inſuper quòd Monachi Benedictini ab ipſo initio ſuæ Regulæ fuerunt, prout ſunt Clerici, & quòd Domioi Lateranenſes non ſunt veri Canonici Regulares, neque Cathedralis Eccleſiæ Canonici, ſed nomine tantummodò vano Caoonicorum ſibi adſcripto, in cæteris nihil differant ab aliis Regularibus.

Ex præmiſſis etiam apparere poteſt, parùm conſideratam eſſe inſcriptionem, quam Domini Lateranenſes aduerſarij ſibi vſurpant, inſcribendo, & nominando ſe interdum Clericos Religioſos, interdum
Clericos Canonicos; nam quoad Canonicos ſuper-
flua eſt vſurpatio Clericalis; cùm certum ſit, eſſe non 234
poſſe Canonicos alicuius Eccleſiæ, qui oon ſint Cle- 235
rici, & Clericorum appellatio ſit generalis ſub altera Chriſtianorum appellatione, vt enim habet vſus communis, & teſtatur Specul. *in rationali diuinorum officiorum lib.* 2. *cap.* 1. ex Chriſtianis perſonæ quædam ſunt ſeculares, laici dicti, quædam verò Clericales, quæ in Eccleſia Dei ſeruiunt, vel ipſam regunt; hæ autem ſubdiuiduntur in Monachos, & alios Religio-
ſos, & in Clericos ſeculares, & ſic omnibus perſonis 236
Eccleſiaſticis competit Clerici appellatio, prout et-
iam Abb. *de vit. & honeſt. Cler.* dicit, Clericorum ap- 237
pellatione contineri omoes Ordinem habentes, in quacumque dignitate ſint, aut Ordine, etiam in prima Tonſura, *de elect. & qualit. cap. cùm contingat*, ex
quo ad ſeruitium Dei electi ſunt: vnde omnes, qui 238
non ſunt laici dicuntur Clerici *can. duo ſunt*, 12. *q.* 2. *can Cleros*, 21. *diſtinct.* cum prædictis concordant Gemin. & Præpoſit. *in d. cap. duo ſunt*, ponentes genera-
lem diſtinctionem, quòd omnes Chriſtiani, aut ſunt 239
Clerici, aut laici, vt idem Præp. *in can. cùm ant, col.* 4. *verſic. quartum poſteà* 44. *diſtinct.* & D. Thom. ſatis apertè conformiter ad dicta Specul. 2. 2 *q.* 184. *artic.* 8.
in corpore, diſtinguens ſtatus Eccleſiaſticorum, dicit, 240
ex vna parte eſſe Clericos ſeculares, ex altera Religioſos, & pro Religioſis ponit Monachos, & Cano-
nicos Regulares. Itaque, hoc poſito, quòd omnes Or- 241
dinem Eccleſiaſticum habentes, dicantur Clerici, non minùs ridiculum eſt, appellare ſe Clericos Canonicos Lateranenſes, quàm ſi aliqui alicuius Ciuitatis ciues, inſcriberent ſe homines ciues illius Ciuitatis, quaſi volentes inferre, quòd aliarum Ciuitatum ciues non ſint homines, aut quod generica hominum appellatio non competat aliarum Ciuitatum Ciuibus. Et hæc dicta ſint, quoad primum D. Lateranenſium de ſuo prætenſo Clericatu, argumentum.

Argumentum ſecundum.

Proximum ipſorum argumentum eſt à laudabiliori Canonicorum Regularium profeſſione, quod argumentum non indiget reſponſo, quia fundatur in falſo præſuppoſito Clericatus, de quo anteà dictum eſt. Aiunt enim, conſtare Clericorum ipſorom genus diuino officio, & contemplationi dedicatum eſſe,
d. can. duo ſunt, in princ. 12. *queſt.* 1. vnde & Canon 242
Clericorum ipſorum vitam maximè integram exoptat, *toto tit. de vita, & honeſt. Cleric. & toto tit. ne Clerici negot. ſecul. ſe immiſceant.* Concludentes tandem, quòd cùm Regularium Canonicorum profeſſio ex contemplationis, & actionis mixtura conſtet, conſequens eſt illam ipſam longè potiorem eſſe.

Reſponſio.

Reſponſio.

Quod argumentum, vt dixi, indiget reſponſione, quia cùm Iura loquuntur ſimpliciter de Clericis, vel per excellentiam intelliguntur duntaxat de ſecularibus, vel genericè intellecta referuntur ad omnes perſonas Eccleſiaſticas, tam ſeculares, quàm Regulares, iuxta *ſuperiùs* dicta. Quòd dicunt ſe exercere circa contemplationem, ea omnia non minùs, & cum arctiori vita exercentur, & exerceri poſſunt per Dominos Caſinenſes, vt latè, & clarè, more ſuo, probat D. Thomas in *ſuperiùs citato opuſculo contra impugnantes Religionem, part. 2. per totam*; quamquam tale exercitium non faciat ad negotium præcedentiæ, vt experientia docet, cùm multi ſint Religioſorum Ordines exercentes omnia illa, quæ Domini Lateranenſes dicunt ſe exercere, non minùs, quàm ipſi; & tamen non attollunt criſtas in actu præcedentiæ, neque alios antecedentes vexant; ſed manſueti, loco ſibi aſſignato quieſcunt.

Tertium Argumentum.

Tertio loco arguunt à dignitate loci, in quo ipſa Congregatio iactat ſe diutiſſimè floruiſſe, nempè Lateranenſi Eccleſia, in qua, vt ipſi aiunt, Canonici Regulares primùm inſtituti, atque in ea octingentis annis, Clericis omnibus etiam S. Petri fuerunt prælati, vt ex hiſtoricis conſtare poteſt, adiiciendo multa eidem Congregationi ab Alexandro III. Lucio II. Alexandro IV. Gregorio IV. & Nicolao V. fuiſſe conceſſa priuilegia, vbi dicunt poni ordinem proceſſionum, & Clerici, ſeu Canonici tam ſeculares, quàm Regulares Monachis præferuntur.

Reſponſio ad tertium Argumentum.

In hoc quidem argumento multa ſunt falſa, quorum falſitate detecta, non erit opus alia reſponſione. Nam quantùm attinet ad Eccleſiam Lateranenſem, in qua dicunt fuiſſe ab initio inſtitutos Canonicos Regulares, qui ibi octingentis annis perſeuerando, & Canonicis S. Petri fuerunt prælati, quòd dicunt con-
243 ſtare ex hiſtoriis, continet duplex mendacium; quia in
dicta Eccleſia Lateranenſi priùs fuerunt alij Religioſi, quàm Canonici Ordinis S. Auguſtini, vt patet ex
teſtimonio Alberici à Roſate, qui in *rub. ff. de ſtatu*
244 *homin.* ponit hæc verba. [In Vrbe Roma ſunt
quinque Eccleſiæ, quæ Patriarchales vocantur, videlicet, Eccleſia Beati Ioannis Lateranenſis, quæ con-
ſueuit habere Priorem, ſed ex Cõſtitotione Bonifacij
245 Papæ VIII. habet Decanum,] erant Religioſi, &
246 facti ſunt Canonici Ordinis S. Auguſtini. Vnde patet,
quòd Canonici S. Auguſtini non fuerunt ibi, niſi à
tempore Bonifacij VIII. cùm antea ibi eſſent alij
247 Religioſi: nec dubitari poteſt de fide teſtimonij Alberici, cùm ſit Auctor grauiſſimus, vixeritque in Vrbe Aduocatus Conſiſtorialis, non multum poſt Pontificatum Bonifacij VIII. & inſuper Domini Lateranenſes Aduerſarij nihil habent commune cum illis Canonicis ibi à Bonifacio creatis: tum quia illi incedebant in habitu Clericorum ſecularium, quod fecit errare aduerſarios, cùm extorſerunt ab Eugenio IV. dictam Eccleſiam, & falsò narrauerunt, quòd Bonifacius amotis Regularibus Canonicis, ſecularium Clericorum, & Canonicorum curæ eamdem Eccleſiam commiſerit; tum quia ipſi Domini Canonici Lateranenſes aduerſarij adhuc non erant in rerum natura, ſed circa annum Domini 1400. apud Monaſterium Beatæ Mariæ de Friſonaria, ſicut anteà dictum eſt, initium habuere. Nec ſunt hiſtorici fide digni, qui aliter dicant, niſi fortè citent mihi Volaterranum, qui noſtra memoria ſcripſit, & fidem de octingentis annis ex dicta Eugenij Bulla ſumpſiſſe videtur: neque in hac re comparandus eſt cum Alberico illius temporis ſcriptore, vtróque magnæ auctoritatis.. Accedit quòd ſi quam laudem ipſi Domini Lateranenſes potuiſſent mereri propter adeptionem dictæ Lateranenſis Eccleſiæ, tantò maiorem ignominiam ex illius priuatione mererentur; quod ſignificare voluit ille Eremitanus *loco ſuperiùs citato*. Nec dicere poſſunt, priuationem fuiſſe iniuſtam; quia non eſt præſumendum à tot Summis Pontificibus, qui poſt priuationem prædictam fuerunt, talem iniuſtitiam fuiſſe in eorum
conſpectu toleratam: quamquam etiam conceſſa eis
Lateranenſis Eccleſia nihil refert ad cauſam præce- 248
dentiæ, niſi forſan in ipſa tantùm Lateranenſi Eccleſia, & in actibus dictam Lateranenſem Eccleſiã concernentibus. Priuilegia autem, quæ dicuntur conceſſa fuiſſe ab Alexandro III. Lucio II. & Alexandro IV. quomodo poſſunt eſſe vera, cùm illis temporibus aduerſariorum Congregatio non eſſet adhuc nata? de ordine autem (vt aiunt) in proceſſionibus poſito per literas Eugenij, & Nicolai, cùm illæ non oſtendantur, non oportet aliud dicere. Si oſtendantur, videbimus quid contineant; certum eſt, quòd nunquam fuerunt, nec ſunt in vſu, prout proximè dicetur.

Quartum Argumentum.

Quarto loco dicunt aduerſarij, quòd Regularis Congregationis potiorem cauſam probat huius ampliſſimæ Sedis vſus, in viridi obſeruantia exiſtens, & in proceſſionibus ipſis, prælationis locum Congregationi Canonicorum Regularium aſſignans.

Ex quibus quatuor argumentis concludunt, videri probatum eſſe, Canonicorum Regularium cauſam longè potiorem cenſeri. Addentes pro ea parte plures conſuluiſſe, videlicet collegium Papienſe, & Patauinum, licèt poſtmodum retractauerint, & Carolum Ruinum, & Chriſtophorum Albariſium, & Antonium Corſettum, ex quibus dicunt, conſtare, tum auctoritatum, tum rationum pondere, hanc ipſam ſententiam eſſe amplectendam.

Reſponſio ad quartum Argumentum.

Ad quod quidem argumentum prout eſt biceps fundamentum, videlicet prius in conſuetudine, deinde in auctorum numero, ita diſtinctim reſpondendum mihi eſſe cenſeo; quoniam vtraque pars eſt falſa in facto. Conſuetodo enim ſemper aliter ſe habuit, & conſulentes *inferius* nominandi pro Monachis, ſunt (vt ita dicam) ſine numero.

Quoad conſuetudinem ergo Ioannes Campegius,
in ſuo Conſilio, inferiùs citando, §. *quarta ratio*, dicit,
conſuetudo eſt in omnibus Ciuitatibus, quòd in proceſſionibus, & aliis actibus publicis, Monachi ſint in loco digniori, & honorabiliori: probatur primò ex Chronica Martiniana; ſed ego inuenio, quòd ante Martinum, qui hoc dicit in vita B. Gregorij Papæ,
Paulus Diaconus, qui ſcripſit non multùm poſt B. 249
Gregorij Pontificatum, eadem verba poſuit, *de geſtis*
Romanorum Pontificum lib. 8. cap. 4. videlicet, [quòd
ipſe D. Gregorius in ſeptem partes deprecaturus
Dominum, diuiſit Populum; quapropter dicta eſt ſe- 250
ptiformis Litania. In primo namque Choro fuit omnis Clerus; in ſecundo Abbates cum Monachis ſuis; in tertio Abbatiſſæ cum Congregationibus ſuis; in quarto omnes infantes; in quinto omnes laici; in ſexto vniuerſæ Viduæ; in ſeptimo omnes Mulieres coniugatæ;] & ſic patet, Abbates, & Monachos fuiſſe immediatè poſt Clerum, & quòd nulla habita eſt mentio Canonicorum Regularium. Subiungit Campegius. [Item in Regno Vngariæ, Franciæ, Angliæ, in
Alemania, in Burgundia, in Ciuitate Lodij, Coloniæ, 251
Toloſiæ,

Toloſæ, ſemper Monachi præponuntur Canonicis Regularibus. Idem obſeruatur in Italia, videlicet Venetiis,& Florentiæ,vbi ſunt annoales proceſſiones,in quibus ſemper Monachi præponuntur Canonicis Regularibus,& ponuntur iuxta Clericos. In Auſtria primò incedunt Mendicantes; poſtea Canonici Regulares;deinde Monachi S.Benedicti;poſtremò omnis Clerus. Idem ſeruatur in Ciuitate Argeorina, & in Ciuitate Ratiſponenſi, & in Regno Vngariæ, ſic ſolebat fieri in aliis Ciuitatibus pacificè, & quietè, vt Mediolani, Papiæ, & Mantuæ, in qua Ciuitate erat Conuentus Monachorum S.Andreæ, qui ſemper præponebantur aliis Religioſis, & Canonicis Regularibus S. Marci, ibidem exiſtentibus: quid plura? idem obſeruatur Romæ. Conſtat autem,quòd ſtylus Curiæ Romanæ innititur iuri communi, &c.] Ne autem videamur carere aliis dicto Campegio conteſtibus de conſuetudine Romæ plures habemus, & Cardinales & alios Curiales idem atteſtantes, tam de antiquiori tempore, quàm de tempore Innocentij VIII. quo agitata fuit hæc eadem controuerſia;& etiam de tempore poſteriori antiquiores, vt omittam Ioannem Andream,& vtrumque Abbatem, & Benedictum Capram,qui hoc tenuerunt vniuerſaliter loquẽtes,quòd
252 Monachi eſſent præferendi in *cap.auaritia,de præben.* qui non fuerunt Curiales,certè Cardinalis Florẽtinus, & Cardinalis Turrecremata,& Cardinalis Alexandrinus,vtpotè cùm fuerint Cardinales,& Gemin.qui fuit Auditor Cameræ, & Felin.qui fuit Auditor Rotæ, & Caccialup. qui fuit Aduocatus Conſiſtorialis, negari non poterit quin ſcirent conſuetudinem Vrbis:& tamen omnes hi intrepidè aſſeruerunt, Monachos præferri Canoncis Regularib.videlicet Card. Florent. *in d.c.auaritia*,Gemin. verò, & Card.de Turrecr.*in can. Epiſcopos*,17.*diſt*.& hi omnes longè antiquiores Pontificatu Innocentij VIII. Sub ipſo verò Innocentio, & dum hæc controuerſia tractabatur, idem Alexandrinus,nondum Cardinalis,ſed Referendarius in Curia exiſtens in *d.c.Epiſcopos*,Felin.verò duobus in locis, videlicet in *Rub. de maior. & obed.* & deinde in *Conſil*.pro Monachis edito,de quo inferiùs eſt dicendum,& Caccialupus itidem ſuo *Conſilio*,de quo ſuperiùs eſt facta mentio: prædictis accedit, & Philippus Decius vir clariſſimus,qui in *d.c.auaritia*,*col*.11. dicit relatum ſibi eſſe in Curia Romana ita obſeruari,quòd in proceſſionibus Monachi primò honorantur. Caccialupus verò in *d.ſuo Conſilio col*.7. ſuper huiuſmodi conſuetudine,dicit hæc verba,loquendo benignè cum dictis Canonicis. [Septimom fundamentum ſumitis à conſuetudine, quæ eſt optima interpres omnium actionum.Nam dicitis in multis inſignibus locis conſueuiſſe præferri Canonicos Regul.Monachis. Rogo, Patres Reuerendi,vt deponatis affectum,& non fallamini æquiuocando,nam de Canonicis Regularib.Eccleſiarum Cathedralium non eſt contentio;quia præhonorantur ratione Capitis; aliàs autem conſuetudo eſt vetuſtiſſima contra vos Canonicos Regulares Eccleſiarum non Cathedralium. Nonnè tempore Gregorij Primi, & Magni in ſeptiformi Litania celebrata per eum, primò locauit omnem Clerum; in ſecunda Abbates cum Monachis ſuis?hoc atteſtatur Chronica Martiniana;item Io.Beller.*in lib. de Eccleſ. offic. c.*78. item Specul. *in ſuo rationali in rub.de rogationibus*, & Iacobus de Voragine *in ſuis Legendis Sanctorum ſub rub de Litaniis.* Nonne id palpatis ex vetuſtiſſima tabula Eccleſiæ Rauennatis?Nonne videtis id obſeruatum in Concilio Piſano tempore Alexandri?vbi ſemper Monachi,& ipſorum Abbates vocantur poſt Epiſcopos, & Monachi S. Benedicti ante Canonicos S. Auguſtini?nonne id ſeruatum fuit in Concilio Conſtantienſi?vbi fortiùs,non ſolùm Canonicis Regular. Monachi præpoſiti fuerunt, & Monachorum Abbates Prioribus Canonicorum Regularium; ſed etiam ipſi Monachi ratione Abbatialis dignitatis Canonicis ſecularibus Eccleſiarum Collegiatarum prælati ſunt? Hoc ſeruatum eſt, & ſeruatur in Ciuitate Venetiarum, Paduæ, Florentiæ, Senatum,&,vt accepi,in omnibus ferè locis illuſtribus citrà,& vltrà Montes. Deponatis ergo ſtimulum præcedentiæ veſtræ, quæ, iudicio meo, defendi non poteſt, ne pertinacia tranſeat in ambitionẽ,à qua hactenùs potuerunt excuſare vos rationes inductæ pro vobis.] Hactenùs Caccialupus.

Ex quibus omnibus nemo,vt opinor,niſi verè pertinax poterit in dubium reuocare conſuetudinem tum vniuerſalem, tum particularem Vrbis Romæ, maximè vſque ad tempus Innocentij VIII. ſub quo hæc tyrannia ſparſa fuit per illos paucos Canonicos Regulares, de quibus eſt facta mentio; videamus ergo quid indè ſucceſſerit.

Feruente diſcordia itum fuit ad omnes ferè Italiæ Iuriſperitos;& cùm in fauorem Monachorum Venerandæ Congregationis Caſinenſium, ſeu Sanctæ Iuſtinæ ſcripſiſſent Collegia Doctorum Bononiæ, Paduæ, & Ferrariæ, & Io.Baptiſta Caccialupus, necnon Lancellottus Decius, Coſmas Paſſettus Ferrarienſis, Baptiſta de S. Blaſio,& Io. Antonius Papien. necnon Franciſcus Currius Senior, cuius conſilio ſubſcripſerunt Franciſcus Currius Iunior, necnon Dominicus Piſellus, Franciſcus Puſteria, & Bonifacius de Pichia Mantuani;ac etiam de perſe conſuluerunt Stephanus Coſta ſecundò, & tertiò, necnon Alexander de Neuo,& Antonius Franciſcus de Doctoribus, Patauini, idem Antonius Franciſcus iterùm, & prædictus Baptiſta de S Blaſio, iterùm, & tertiò, ac prædict.Ioan. Antonius de Papia iterùm, tertiò, ac quartò, necnon Stephanus de Deſideriis,Bononien. & Frater Bartholomæus de Aquis tunc Generalis Ordinis Eremitarum S.Auguſtini,& quidam alius innominatus Religioſus, & Vrbanus Abbas Mediolanenſis, & Bruno Monachus, quorum omnium numero,auctoritate, & bonis rationibus quaſi confuſi, & victi,pauci illi inquieti Canonici Regulares deſtiterunt à moleſtiis eiſdem Monachis nigris inferendis: ſed iidem ob magnum ambitionis pruritum,non valentes quieſcere,conuerterunt ſe cõtra Oliuetanos,quibus omninò dicebant ſe eſſe præferendos,allegando,quòd illi non erant verè Monachi S.Benedicti, cùm geſtarent habitum album, & Ordo S.Benedicti nigrum, & primus inter eos conflictus excitatus fuit in ciuitate Piſtorij, ad quem ſedandum Innocent. Papa per ſuum Breue ſub Dat.die 16.Octobris 1484. commiſit cauſam cognoſcendam, & terminandam Ioanni Damiano de Beccis de S. Geminiano Canonico Volaterrano decretorum Doctori, tunc Vicario Generali Nicolai Pandolfini Piſtorienſis Epiſcopi, coram quo per vtramque partem producta fuerunt iura, & conſilia, quæ habuerunt.

Potiſſimùm verò pro parte Canonicorum Regularium productum fuit opuſculum pro ſua Congregatione compoſitum per prædictum Euſebium Mediolanenſem, qui erat vnus inter primariæ factionis capita: pro parte verò Oliuetanorum producta fuerunt Conſilia ſuprascripti Lancellotti, Decij, cui ſubſcripſerunt prænominatus Caccialupus, necnon Antonius de Cocchis Florentinus, Guido de Aretio, Bulgarinus de Bulgarinis, & Bartholomæus Soccinus, qui excedendo modum ſimplicis ſubſcriptionis adiunxit latum conſilium. Pro eorumdem Monachorum parte productum fuit ſupradictum conſilium Ioannis Campegij, necnon alterum dicti Lancellotti Decij conſilium,& opuſcolum Fratris Iacobi de Traiecto Oliuetani; quibus omnibus viſis, &

conſideratis, prædictus Vicatius Piſtorienſis delegatus Apoſtolicus, die 17. Maij 1488. protulit ſententiam diffinitiuam in hæc verba. [Pronunciamus, &
253 declaramus Religioſos de Monte Oliueto, Monachos Ordinis, & Religionis S.Benedicti, debere præcedere dictos Religioſos, S.Bartholomæi Piſtorien. Ordinis Canonicorum Regularium in publicis proceſſionibus, & ratione præcedentiæ, dictos Monachos, & Religioſus Montis Oliueti in dictis proceſſionibus debere incedere, tanquàm digniores in loco digniori, videlicet magis propinquo Epiſcopo, & Clero ſeculari. Ipſus verò Canonicos debere iocedere in loco minùs digno, videlicet magis remoto, & diſtaori à dicto Epiſcopo, & Clero ſeculari :] ſimiliter etiam pro Monachis contra Canonicos Pariſiis iudicatum fuiſſe, dicit Caecialupus *col.* 17.

Et ne quis puter, me nugari, dico, eſſe penès me in authentica forma dictum proceſſum Piſtorienſem, cum omuibus conſiliis prædictis in illo, vt præfertur. productis, & etiam omnia alia conſilia in fauorem Monachorum nigrorum, per omnes Doct. prædictos compoſita; quem proceſſum, & quæ conſilia paratus ſum omnibus videre volentibus oſtendere : interim quiſque conſideret, an omnes prænominati Doctores antiqui, & recentiores ſint plures ounıero, & maiores auctoritate, quàm quinque illi, ex aduerſo allegati, qui etiam non ſunt omnes veri. Nam quantùm attinet ad Collegium Papienſe, quomodo poteſt fuiſſe Collegium pro illa parte, ſi ambo excellentiſſimi tune illius Doctores Francíſcus Curtij Senior, & Iunior, & Stephanus Coſta, & Rolandus etiam Curtius omnes Papienſes Doct. pro hac parte, (vt anteà dixi) ſcripſerunt: Paduanum verò Collegium ipſimet aduerſarij fatentur, quòd poſteà retractauit, non tamen ea fuit rettactatio, ſed declaratio; in conſilio enim edito pro Caſioenſibus ingenuè dicunt ſe anteà ſcripſiſſe pro Canonicis Regularibus, quia per fallacias decepti fuerunt in poſitione caſus; & ideò fallaciis detectis per bonas rationes dicunt ſentire, & ſcribunt contrarium. Remaoet dumtaxat Carolus Ruinus, qui tempore quo fuit agitata hæc controuerſia vix poterat eſſe natus, nec dum quòd potuerit ſcribere io cauſa. Tamen vtcumque ſcripſerit neque ipſi, neque alij duo, Chriſtophorus videlicet Albaritius, & Antonius Corſettus tanti ſunt faciendi, vt magis eis credendum ſit, quàm tot aliis ſuperiùs nominatis, qui ſcripſerunt pro Monachis: bene ex hoc confirmatur id quod antea dixi, Dominos Canonicos parùm ingenuè facere, qui cùm habeant ſuorum antiquorum ſcripta, ex quibus omnia ſumunt, illis tamen tacitis, quæ dicunt, tanquam nona inuulgant; & per hæc ſufficienter hunc articulum arbitror eſſe elucidatum, vt nemo probabili ratione dubitare poſſit, quin & generalitate conſuetudinis, & numero, ac grauitate Doctorum, qui pro ea ſcripſerunt, pars Monachorum S.Benedicti ſit potior, eiſque conſeruanda præcedentia.

It obuiam Argumento, quod fieri poſſet per Canonicos.

Et ſi ipſi Domini Canonici dicant, quidqoid antiquis temporibus fuerit non facere ad rem, ſed ſatis eis eſſe, quòd nunc modernis temporibus in Vrbe in conſpectu Summi Pontificis ipſi teneant locum magis propinquum ipſi Pontifici, & ſic digniorem. Quamquam inuitus hanc reſponſionem facio, tamen quia ipſi etiam productis articulis, & deſuper examinatis teſtibus, id in actis poſuerunt, ne cauſæ, quam defendo, præuaricator eſſe videar, reſpondere cogor; & dico, tantùm abeſſe, vt argumentum hoc ſit alicuius momenti, immò faciat ipſorum Dominorum Canonicorum cauſam ridiculam.

Secundum eſt itaque vt videri poterit ex monumentis Cæremoniarum, quod vſque ad tempus Leonis X. Abbates, & Monachi S. Pauli, qui ſunt ex dicta Congregatione Caſinenſi præcedebant ipſos Canonicos Regulares, vt etiam paret ſupradictorum Florentin. de Turrecremata, & Alexandrini Cardinalium, necnon Gemin. Felini, & Caccialupi Curialium teſtimonio. Cùm autem dictus Leo X. ſolemnes quaſdam proceſſiones inſtituiſſet, aliqui ex dictis Regularibus obtinuerunt, vt abiecto Caputio, & Cappa nigra ponerentur eum ſuis rochetis, ſeu camiſiis albis, & biretis poſt Clerum ſecularem, quaſi pars illius Cleri, & ita ab inde citrà, non ſine riſu prudentium in ſingulis proceſſionibus videre eſt illos, qui in ſuis Monaſteriis, & Eccleſiis, ac per vias publicas aſſiduè deferunt caputium, ſcapulare volgariter nuncupatum, & cappam nigram (vt dicunt aliqui ex prænominatis Doctoribus in ſuis conſiliis) noluit abiicere ille Iacobus Bergomas inſtitutor Congregationis Friſonariæ, vt aliquid priſtini Ordinis retineret, & ne in totum videretur apoſtataſſe ab ipſis Dominicanis, his inquam abiectis dicti Canonici cum ſuis Rochetis, quaſi mutati in totidem Epiſcopos, ponunt ſe poſt Clericos ſeculares, & potiùs volunt eſſe poſtremi ſecularium, quàm ſecundi inter Regulares, quod facilè obtinuerunt magnis tune viris pro eis intercedentibus, & nemine contradicente; Monachi enim non ſe oppoſuerunt, quia nec natura, nec profeſſione ſunt contentioſi, & quia dicti Canonici non ſunt in eo loco tanquam Regulares.

Nam ſi, etiam tempore Leonis, Monachi voluiſſent contendere, facilè poterant petere, & tanquam iuſtum veriſimiliter obtinuiſſent, vt ipſi Domini Canonici Regulares in Ordinem ſuum redigerentur; cùm certi ſit iuris, quòd ſi quis vult in proceſſionibus prærogatiuam, debet ire cum indumentis gradui ſuo conuenientibus, vt dicit Butrius *in c.1. de auct. & vſu pallij,* & Card. Alex. *in d.can. Epiſcopos,* 17. *diſt. verſ. gloſſa tractat, &c.* itaque cùm ipſi Domini Canonici in illo actu non incedant io habitu ſuæ Regulæ, & conſueto, dicere non poſſunt, quod tanquam tales præceſſerint; ſemper enim Regulares perſonæ deferre debent 254
habitum ſuæ profeſſionis vniformem, 20. *q.* 1. *can. viduam, & diſt.* 23. *can. ſanctimonialis*, cum ibi not. &
ideò Abb. *conſ.* 104. *lib.* 1. dixit, quòd Monachus debet 255
ferre veſtes Monachales; & ſic in terminis noſtris, ſi Domini Canoniei volunt arguere præcedentiam ex vſu proceſſionum, debent arguere de proceſſionibus, in quibus ipſi detulerint eorum proprium habitum, quo induuntur, quando emittunt profeſſionem, & quando incedunt per Vrbem, & ſuámmet Eccleſiá.

Ex prædictis, vltrà confutationem argumentorum partis aduerſæ, quæ erat prima pars noſtri propoſiti, ſequitur etiam confirmatio partis Monachorum, quæ eſt altera propoſiti pars.

Confirmatio partis Monachorum.

Confirmatur ergo ex prædictis pars Monachorum tribus illis mediis. Primò videlicet vniuerſali conſuetudine confirmata in Piſano, & Conſtantienſi Conciliis. Secundò ex communi Doctorum opinione. Tertiò ex re in indiuiduo in hac eadem cauſa iudicata. Quartò accedit antiquior approbatio per Sedem Apoſtolicam, tam de Regula, & Ordine S. Benedicti,
quàm de Regula, & Ordine S. Auguſtini. Regula enim 256
Benedicti apparet fuiſſe approbata per Gregorium, qui de ipſo Benedicto in eius vita loquens, ait; *Hic Sanctus vir Doctrina verbo non mediocriter fulſit; nam ſcripſit Monachorum Regulam deſcriptione præcipuam,*

precipuam, & ſermone luculentam, cuius ſi quis vult ſubtilius vitam, moreſque cognoſcere, poteſt in eadem inſtitutione Regulæ omnes magiſterij illius actus inuenire.

Per hæc verba, vt dicit Io. Bellet. *in lib. de Eccleſiaſticis Officiis cap.* 13. & refert Campegius *in ſuo conſilio fol.* 3. *ver. tertia principali*, approbatur Regula B. Benedicti, approbatur etiam per Alexandrum II. *in can. iuxta Calcedonenſe*, & per Bonifacium Papam I. 16. *q.* 5. *can. ſunt nonnulli*, & per ea, quæ habentur in *can. hinc eſt*, §. *ſuperiori, ead. quæſt. &* 17. *quæſt.* 2. *can. Conſaldus, &* 18. *quæſt.* 1. *can. ſtatuimus, & quæſt.* 2. *can. pernicioſam*, & per Concilium Aurelianum *cap.* 3. & per Concilium Magunt. *quòd Abbatiſſa cum Monialibus, &c.* item *cap.* 21. *eiuſdem Concilij*, & in Concil. Tribulien. *cap.* 13. & in Concilio Toletano *cap.* 5. prout hæc omnia ponit Burcardus *in ſumma lib.* 8. & inſuper habetur *ext. de ſtat. Monach. & de Regular. cap. ſuper eo, & de appell. cap ad noſtram, & cap. reprehenſibilis*, & Io. de Deo *in tract. de diſpen. Papæ*, ſic ait,

257 *vt Patres teſtantur, tres fuerunt Regulæ principales: prima Baſilij, ſecunda Benedicti, tertia Auguſtini*, vt reſtatur Papa Innocentius, 18. *quæſt.* 2. *can. pernicioſam*; & multæ aliæ auctoritates ſuper prioritate huius approbationis habentur in *recollectis* prænominati Io. Antonij de Papia *fol.* 57. per totum, & integrum Conſilium, Lancelloti Decij *fol.* 93. & Rolandus de Curte *in ſuo conſilio fol.* 120. Io. Baptiſta de S. Blaſio *in ſuo conſil. fol.* 338.

Neque eſt verum, quòd Regula Auguſtini fuerit priùs approbata per Gelaſium in *can. Eccleſia Sancta Rom.* 15. *diſt.* vbi generaliter approbantur opera Auguſtini, quæ non ſunt contra fidem, nec contra bonos mores; in eo autem textu nulla fit mentio Regulæ, & conſequenter Regula non eſt approbata cùm ſimiliter videamus *ibi* idem dici de opuſcolis Hierony-

258 mi, & tamẽ nullibi in iure cautum reperitur, quòd Regula Hieronymi ſit approbata, ſubditur *ibi*, quòd cùm non conſtet, quando Regula Auguſtini expreſsè fuerit approbata, & in hoc dubio habeamus auctoritatem Dominici Cardinalis, & aliorum ſuperiùs citatorum, aſſerentium Regulam Benedicti eſſe priùs approbatam; eſt dicendum, priorem approbationem in ea interueniſſe, quàm in Regula Auguſtini, & maximè cùm vbique locorum videamus in iure priùs nominari Monachos Benedicti, & Regulam Benedicti, quàm Canonicos Auguſtini, & Regulam Auguſtini: immo de Canonicis, & Regula Auguſtini, vel nulla, vel rariſſima eſt mentio. Eædem, & aliæ reſponſiones ad dictum argumentum Canonicorum dantur etiam in Conſilio Fettarienſi, *column.* 13. & in Conſilio Bononienſi, *column.* 7. *& column.* 13. & in Conſilio Caccialupi, *verſ. Reuerendi Patres*, & in ſecundo Conſilio prædicti Raymundi de Lupis, *verſ. ad tertium, fol.* 122. & in altero dicti Io. Antonij de Papia *fol.* 300. & in multis aliis ex prædictis Conſiliis, in quibus locis etiam omnes prædicti Doctores præſupponunt pro indubitato, quòd tempus approbationis Regulæ per Sedem Apoſtolicam factæ, & ſic quod Regula primò approbata habet ius prælationis, & præeminentiæ ante alias, non autem tempus inſtitutionis, & ordinationis factæ per Inſtituentem, & Ordinantem ipſam Regulam, quòd dicunt probari inter alia in *Clem.* 1. *de Relig. dom.* in *Clem. cùm ex eo; de ſentent. excomm. & in can. conſuluit, qui Clerici, vel volentes, & in can. pernicioſam*, 18. *quæſt.* 2. *& in ſpecul. de ſtat. Regul. verſ.* 37. ante enim quàm confirmentur huiuſmodi Regulæ, non ſunt in conſideratione quoad effectum Iuris, ſed ſunt in rerum natura tantùm de facto, vt affirmat Gemin. *in cap. quorumdam, de elect. in* 6. idem tenet Abb. *in cap. nimis, il* 2. *de exceſſ. Prælat.* & Petr. de Munte *in*

ſua Monarchia, quæſt. 5. & dicit idem Conſil. Bononienſ. bene facere gloſſ. iuncto tex. *can. Epiſcopo*, 17. *diſt.* & Ioan. Andreas *in cap. quia ex eo, de pæl. in* 6. *& in cap.* 1. *de Religioſ. domib. & in cap. vnico, de exceſſ. Prel. eod. libr.* cum multis aliis *ibi* allegat. quæ tanquã non neceſſaria, & breuitatis cauſa pertranſeo.

Quintò hanc præſtantiam tribuit Congregationi Caſinenſi dignitas Abbatialis, quæ conſiſtit in capite ipſorum, & non competit ea dignitas Canonicis Regularibus Lateranen. cùm Abbatialis dignitas inter alias Eccleſiæ dignitates poſt Epiſcopalem immediatè præfulgeat, & dicitur habere dignitatem, *c. vt Apoſtolicæ, de priuil. in* 6. & ſic ipſi Abbates cum ſuis Mo- 259 nachis debent poni in loco digniori; cùm ipſe ſit caput, & Monachi membra, *c. nouit, extrà, quæ fiunt à Prælatis ſine conſ. capit.* & membra à capite diſcedere 260 non debent *d. c. nouit, & l. cùm in diuerſis, ff. de Relig. & ſump. ſun.* 261

Nec refert, quòd aduerſarij dicant, quòd etiam ipſi habent Abbates, ad quod probandum adducunt *can. ſtatuimus*, 19. *q.* 3. vbi Vrbanus ſcribit Abbati S. Ruffi, Canonicorum Regularium S. Ruffi, qui deceſſit Archiepiſcopus Auinionenſis, & in *c. intelleximus, de ætat. & qualit.* colligit. Abbatem Canonicis Regularibus præfuiſſe, vt in *c. ex parte, & c.* 5. *& 4 de ſenſ. & re iudic.* fit mentio Abbatis Canonicorum Regularium in Remenſi Diœceſi, & in *c. ſignificaſti ſecundò, de homic.* In Italia autem eſt Abbatia S. Andreæ Vercellen. quæ ſemper fuit Canonicorum Regularium, & Abbatia S. Petri ad Aram Neap. cui ſemper Canonici Regulares præfuerunt, & Abbatia in Cælo aureo Papiæ.

Quia reſpondetur primò, vt dicit Campegius *in ſuo conſilio fol.* 3. *ver. quinta ratio*, quòd ſi habent Abbates, illos non habent propriè, ſed impropriè; quia Regula eorum nullibi dat eis Abbatem, ſed Præpoſitum, ſiue Priorem, Benedicti autem Regula dat propriè Abbates, *arg. l.* 1. *ff. ſi ager vect.*

Secundò modo reſpondeo, quòd iſti Reuerendi Canonici ſæpè faciunt prout Monedula, induentes ſe plumis alienis: illi enim Canonici de quibus in *can. ſtatuimus* 19. *q.* 3. & alij per totam Galliam, & Germaniam exiſtentes, non erant, neque ſunt ſub inſtitutione S. Auguſtini, ſed de inſtitutione S. Ruffi, prout ſuperiùs ex Eremitano Bergomate retuli, & ideò nihil habent commune cum ipſis Auguſtinianis, ſi ipſi Domini Lateranen. ſunt Auguſtiniani, quod valdè dubium eſſe ſuperiùs eſt probatum: dicit enim idem Eremitanus *fol.* 29. hæc verba. [Qui à B. Auguſtino in Cathedrali Eccleſia Hipponenſi inſtituti ſunt, vt ex Clericis ſecularibus Regulares ficrent, hi titulos ſuos, vt in Regula cautum eſt, habere debent, ſed qui à S. Ruffo in Galliarum partibus, hi ſecundum Hugonis expoſitionem Abbaris nomine nuncupantur, vt text. *in can. ſtatuimus, iuxta ſupraſcriptionem*, 19. *quæſt.* 3. expreſſè hoc probat, ſub tit. S. Ruffi Canonicos Regulates eſſe, & hos regi per Abbatem.]

Quod ſi omnium Canonicorum Regularium prærogatiuas, Domini Lateranen. adſcribere ſibi velint, poterunt etiam dicere, quod habent Epiſcopos, & Archiepiſcopos, quia ſunt Metropolitanarum, & Cathedralium Eccleſiarum Canonici Regulares.

Itaque cùm ex proprietate ſuæ Regulæ non habeant Abbates, remanet quòd quatenùs illos habeant, non poſſunt habere, niſi ex priuilegio Apoſtolico, quod ſi non exhibeatur, non præſumitur, & omninò, etiam ſi exhiberent priuilegium, eſſent poſtponendi Abbatibus Caſinen. quoniam eſſentia, & proprietas 262 præfertur accidenti, & priuilegio, vt habetur in *l. qui habet, ff. de tutel.* & quòd nomen Abbatis non conueniat

Canonicis Regularibus ex proprietate Regulæ, probatur non ſolùm auctoritate Innocentij *in c.cum illorum, de ſent. excomm.* vbi dicit, Canonicos Regulares habere Priorem, non Abbates, & cum eo concordat Io. Andr. vbi in gloſſ. *in verſ. Abbatum*, ſed etiam ex *can.1.19.quæſt.3.* vbi Alexander Papa dicit, nullus Abbas, vel Monachus, Canonicos Regulares à propoſito ſuæ Religionis abducere, &c. & in multis aliis locis, in quibus probatur Abbatem eſſe nomen correptiuum Monachorum, & è contrà, non autem Canonicorum Regularium, qui, vt præfertur, non habent Abbates, niſi fortè ex priuilegio.

Quòd etiam pernaximè probatur ex Bulla pro parte Dominorum Canonicorum aduerſariorum producta, quam ipſi falsò appellant ſententiam Concilij Conſtantienſis, cùm ſit Bulla expedita nomine Concilij in forma, *Rationi congruit*, ſuper ſupplicatione ad preces Abbatis, & Conuentus Monaſterij Crutzteligen. extra muros Conſtantiæ, Ordinis S. Auguſtini, ſignata per Ioannem Papam XXII. antequam ex dicto Concilio priuaretur, cuius ſumma eſt, quòd idem Ioannes Papa expoſito ſibi pro parte dicti Abbatis, & Conuentus Ordinis S. Auguſtini; quòd licèt inſtitutio Regularis ipſius Ordinis, ac eius per Apoſtolicam Sedem approbatio, longè præcederet inſtitutionem, & approbationem Ordinis S. Benedicti, & Abbas pro tempore exiſtens dicti Monaſterij in Crutzteligen. Mitra, & Anulo cæteriſque Pontificalibus inſignijs ex ſpeciali priuilegio Sedis Apoſtolicæ vti conſueuiſſet, ac eidem Abbati Monaſterij in Crutzteligen. vt Patri Abbati plura alia Monaſteria dicti Ordinis S. Auguſtini ſubeſſent; & propterea Abbas, & Conuentus, necnon Canonici eiuſdem Monaſterij in quibuſcunque actibus Abbati, & Monachis Monaſterij S. Petri domus eiuſdem Ciuitatis Conſtantiæ deberent præferri: nihilominùs ſe opponebant, &c. ſupponitur quòd propterea, vt idem Ioannes Papa ad tollendum occaſionem ſcandalorum dignaretur ſalubriter prouidere, idem Papa huiuſmodi ſupplicationibus inclinatus, voluit, & conceſſit, quòd dictus Abbas, & Conuentus in Crutzteligen. Ordinis S. Auguſtini deberent præferri Abbati, & Monachis prædicti Monaſterij Petri domus, Ordinis S. Benedicti. Cuius Bullæ tenore tali exiſtente, apparet, quòd non eſt diſpoſitio conciliaris ſed ſolius Ioannis Papæ posteà priuati: & quòd non eſt ſententia, ſed mera gratia, facta ſine cognitione cauſæ, ad preces, & expoſitionem vnius ex partibus, ſub illa erronea narratiua, & expoſitione, quòd inſtitutio, & approbatio Regulæ S. Auguſtini eſſet antiquior Ordine, & Regula S. Benedicti; & ſimul diſpicitur, quòd ille Abbas Canonicorum fundabat ſuam intentionem in priuilegio Apoſtolico, non in proprietate Regulæ, & conſequenter facit contra ipſos Dominos aduerſarios, niſi etiam ipſi oſtendant ſimile priuilegium, & hoc idem videlicet, quòd ipſi ex proprietate Regulæ non habeant Abbates, ſed dumtaxat Priores, planè fatetur Celſus ille eorum anteſignanus in *2. part. ſui libelli, verſ. ſecundò, in cap. innotuit, & verſ. quintò habetur, & verſ. decimoſecundò.* etiam patet, ſed hæc dicta ſint ex abundanti, ſufficit enim illud ſolum, quòd non habeant Abbates ex proprietate Regulæ.

Illud autem, quòd dicunt habere Abbates Neapoli, Papiæ, & Vercellij, eſt fallacia, quia benè habent dicta Monaſteria, in quibus antequam ad eorum manos peruenirent, erat dignitas Abbatialis; quia erant aliorum Ordinum, qui alij Ordines fuerunt ſuppreſſi; cùm Monaſteria fuerunt applicata ipſis Dominis Canonicis, & ſuæ Congregationi, & conſequenter fuit etiam ſuppreſſa, & extincta dignitas Abbatialis, vnde aliorum Monaſteriorum Prælati minùs ſunt Abbates, niſi nomine, quod ſibi ipſi præſumunt, & ad modicum tempus; quia cùm ex illis Monaſteriis mutantur ad alia loca non ſine dedecore deſcendunt, & de Abbatibus efficiuntur inferiores Prælati; videlicet Præpoſiti, aut Priores; cùm noſtri Caſinenſes poſtquam ſemel effecti ſunt Abbates alicuius Monaſterij, quamuis muteot loca, ſemper tamen remanent Abbates, quia in omnibus eorum Monaſteriis ex propria tum Regulæ, tum eorumdem Monaſteriorum natura, dignitatem habent Abbatialem, atque illam plenam; itaut electus Abbas illicò poſſit omnia veris Abbatibus competentia exercere, tam in gubernatione Monaſteriorum, quàm in Pontificalibus, vt patet ex literis Eugenij IV. Dat. Florentiæ pridie Kal. Iulij 1436. quæ ſunt in *libro priuilegiorum, fol.32. col. pen. & fol.26.* habent hoc capitulum, videlicet.

Volentes inſuper quod Prælati Congregationis prædictæ licèt munus benedictionis non acceperint, perindè tamen Monaſteria eiuſdem Congregationis regere, & adminiſtrare, atque omnes actus in ipſis valeant exercere, & inſignia deferre, ac ſi munus huiuſmodi fuiſſent conſecuti.

Vnde patet noſtros Caſinenſes ex proprietate Regulæ eſſe veros Abbates, & perpetuos, quia ſemel electi nunquam ab adminiſtratione deponuntur, licèt non ſemper in eodem loco perſeuerent, cùm inter D. Lateraneoſes neſciant deſignare, niſi tres, quos ipſi (licet verè non ſint) nominant Abbates, qui proptereà cùm, aut vllo modo, aut non niſi per priuilegium ſint Abbates, non poſſunt concurrere cum Dominis Monachis Congregationis Caſinen.

Ex prædictis reſoluitur ſimul tertia pars noſtri propoſiti faciens ad cauſam, de qua agitur: videlicet quòd Caſinenſes non ſint veri Abbates, meritò locum habent in Concilio, & procul dubio præferendi ſunt Dominis Canonicis aduerſariis; maximè cùm ipſi Abbates, qui ſunt in Concilio ſint ibi, vt ſinguli Abbates, & pro talibus fuerint iam dudum admiſſi, etiam ad dandum votum: cùm illi, qui ſunt ex Dominis Lateranenſibus dicuntur eſſe ibi dumtaxat, non vt ſinguli, ſed vt nuncij ſuæ Congregationis.

Non omitto, quòd cùm aliàs diximus, Abbates habere locum in Concilio, non autem Canonicos, etiam ſi eſſent Canonici Cathedralis Eccleſiæ, & quòd ſi ipſi Canonici Lateranen. antehac non fuerint admiſſi ad Concilium, ipſi dixerunt mirari, & neſcire quo auctore talia diceremus; ſed vt deſinant de cætero mirari, reſpondemus, primam partem tam pro petitorio, videlicet, quòd Abbates de iure habeant 263 locum in Concilio poſt Epiſcopos, probari per Petrum de Monte *in Monarchia, q.3. in princ. ver. quo verò ad Eccleſias, & q.5. verſ. poſt Archiepiſcopos*, in quibus locis allegat multa iura, & cum eo concordant omnes alij, qui poſteà de Concilio celebrando ſcripſerunt, & legere eſt in monumentis omnium Conciliorum, in quibus ſemper interuenerunt Abbates; quàm etiam pro poſſeſſorio, ex quo fuerunt in eodem Concilio Tridentino tempore Pauli III. & Iulij III. & in aliis anteà; Secūda verò pars, quòd ipſi Canonici non habuerunt in Conciliis locum, non requirit auctorem; ſi ipſi non oſtendant vbi, & quando, & quomodo interfuerint: cùm ſuperiùs de iure probatum ſit, quòd non exiſtentes veri Abbates, non poſſint modo aliquo ibi habere locum, etiam ſi eſſent Canonici Eccleſiæ Cathedralis.

Ad quædam alia minuta, vt puta de narratis in Bulla

Bulla Eugenij I V. quando conceſſit eis Eccleſiam
Lateranen. & cottam, ſeu camiſiam lineam quam ge-
ſtant, & aliis ſimilibus ampliſſimæ ſunt confutatio-
nes: prout etiam pro confutatione partis Monacho-
rum, multa alia argumenta ſuperiùs non deducta,
ſunt in anteà citatis dictorum antiquorum conſiliis,
quæ breuitatis cauſa non refero, ſed ſi Dominationes
veſtræ Illuſtriſſimæ ſuper illis dubitabunt, illicò ad
ſingula dabuntur reſponſa. Etſi deducta nedum ſuffi-
ciant, ſed (meo iudicio) ſuperabundent ad diſponen-
dum oculatam iuſtitiam D D. V V. I I. pro parte
meorum Caſinenſium.

Antonius Maſſa Galleſius.

*Pro eiſdem Reuerendis Monachis S. Benedicti in ſu-
pradicta præcedentiæ cauſa aduerſus Canonicos
Regulares S. Auguſtini. Allegationes Marci An-
tony Burgheſij Senenſis Sacræ Aulæ Conſiſtoria-
lis, & Pauperum Aduocati, qui fuit Summi
Pont. Pauli V. fel. record. genitor.*

VIdebatur prima conſideratione dicendum, Ca-
nonicos Regulares, qui ſunt in cauſa, deſcendere
264 ab illis, quos inſtituit B. Auguſtin. Et primò; quia vbi
concurrunt eadem perſona, res, & cauſa, probatur
identitas, *l. cum quæritur, ff. de except. rei iud.* & Rom.
conſ. 198.

Et quòd ſint eædem perſonæ demonſtratur ex eo,
quòd Canonici Regulares, qui ſunt in cauſa, ſunt
Chriſtiani inſeruientes Deo, & viuentes ſub eadem
265 Regula. Et licèt illi, qui fuerunt tempore Auguſtini,
non ſint in rerum natura; tamen illi qui hodie ſunt,
conſtituere videntur eandem Cõgregationem, etiam
ſi aliqua qualitas eſſet mutata, ſicut dicimus in popu-
lo, Vniuerſitate, ſiue Collegio, *l. proponebatur, ff. de iud.*

Et appellantur eo nomine, & eadem res, & cauſa
concurrit, quia viuunt in communi, & non habent
proprium, vt viuebant Apoſtoli, *can. dilectiſſimus, can.
ſcimus*, 12. *q.* 1. quam vitam amplexus fuit Auguſtinus,
& Canonici Regulares ab eo inſtituti, *can. nolo, can.
non dicatis*, *eadem* 12. *q.* 2. & habetur per eumdem
Aug. *in* 2. *ſerm. de vit. Cler.*

265 Secundò comprobatur, quia identitas oſtenditur
quotieſcunque nomen, & duæ qualitates, ſeu demon-
ſtrationes concurrunt, Bart. *in l. demonſtratio, q.* 7. *ff. de
condit. & dem.* quod procedit etiam ſi ſit in aliquibus
aliis diuerſitas, Paul. *in l. ſi in homine, C. de teſt.* Alexan.
conſ. 233. *col.* 3. *lib.* 1. Ruin. *conſ.* 155. *num.* 10. *lib* 5.
concurrit enim in caſu noſtro nomen; quia hi Ca-
267 nonici Regulares appellantur ſicut illi à Beato
Auguſtino inſtituti; conuenit idem modus viuen-
di, & etiam conuenit habitus, vt not. in *Clem.* 1.
de elect.

268 Tertiò hoc idem dici poteſt, ſolùm arguendo ab
habitu; quia præſumitur quis talis eſſe, qualem de-
monſtrat habitus, *l. item apud* §. *ſi quis Virgini*, *ff. de
iureiur. c. ſi Iudex laicus* §. *idem eſſe*, & Dom. & Franc.
ſent. excom. lib. 6.

Quartò videtur hoc probari ex conſuetudine in
Vrbe, ſecundùm quam Regulares Canonici, tanquam
deſcendentes à Canonicis Regularibus S. Auguſtini,
præcedunt Monachos, ſed conſuetudo eſt lex, &
transfert onus probandi in dicentem contrarium, *l.
de quibus, ff. de legib.*

Quintò identitas videtur probari ex atteſtatione
Eugenij IV. qui profitetur ad exemplum illorum
credentium in primitiua Eccleſia à Marco Petri Diſ-
cipulo in Alexandria inſtitutos fuiſſe, & quos D. Au-
guſtinus diuinis Regulis, & doctrina decorauit, quæ
quidem Eugenij verba etiam ſi narratiua, & non diſ-
poſitiua eſſent, probationem afferre deberent, cùm
præſertim Papa ſe in illis fundet, *Clem. vnic. de prob.*
Alex. *in conſ.* 112. *lib.* 7. Socc. *conſ.* 87. *n.* 7. & poſt alios
Dec. *conſ.* 341. *num.* 5.

Et hoc maximè, cùm Eugenius proceſſerit ex certa
ſcientia, quo caſu excluditur omnis error; & ideò in
dubium reuocari non debet, trad. Dec. *conſ.* 271. latè
Pariſ. *conſ.* 3. *num.* 72. *lib.* 4. & eò magis procedunt præ-
dicta, cùm ſimus in antiquis, quo caſu ea ſimilibus
verbis abſolutè oritur probatio, trad. Iaſ. *in conſ.* 65.
lib. 3. Pariſ. *conſ.* 104. *num.* 47. *lib.* 1. cum aliis trad. per
Aym. *in ſuo tractat. de antiq. tem. in* 1. *par. num.* 8. & eſt
regulare, quòd verba in antiquis probant Bar. Bald.
Salic. & alij in *l. cùm aliquis C. de iur. delib.* Ant. *in c. fi.
de ſucceſſ. ab inteſt.*

Sed præmiſſis non obſtantibus, contrarium de iure
reſpondendum eſt. Et quamuis nos tenentes partes
Venerabilis Congregationis Caſinenſium, non de-
beamus elaborare in oſtendendo, quòd Canonici Re-
gulares, qui ſunt in cauſa, non deſcendunt ab illis in-
ſtitutis à D. Auguſtino; ſed dumtaxat ſufficere videa-
tur, vt oſtendamus, quòd ea, quæ deducuntur ex ad-
uerſo, non probant deſcendentiam, quam ipſi probare
debent; poſtquam in ea ſe fundant, *l. ei qui ff. de prob.*
trad. in terminis deſcendentiæ poſt alios Pariſ. *conſ.*
23. *n.* 233. *lib.* 1. Tamen, quod Canonici Regul. non
ſint de inſtitutis à B. Aug. credimus ex infraſcriptis ſa-
tis concludenter demonſtrari poſſe.

Et primò, quia inſtituti à B. Auguſtino, fuerunt in 269
Eccleſia Cathedrali Ciuitatis Hipponen. ipſo Capite
in Epiſcopali dignitate exiſtente; ſed cùm Canonici
Regulares non ſint in Cathedrali Eccleſia ſub Epi-
ſcopo, ſed in aliis inferioribus ſub ſuis Prioribus, non
poſſunt dici de illis eſſe; inter Canonicos enim Ca-
thedralis Eccleſiæ, & alios Eccleſiæ inferioris, magna 270
eſt differentia; & ideò ratione capitis, quod eſt Epi-
ſcopus, à quo membra ſeparari non poſſunt, Canoni-
ci in Cathedralibus ſunt in dignitate, Dom. *in c. quam-
nis* §. *quamquam, ver. nota tertio, de preb. lib.* 6. Doct. &
ibi poſt alios Fel. *in c. paſtoralis, de off. deleg.* trad. Sarn.
in c. ſtatutum n. 28. *de reſcript. lib.* 6. quomodo igitur
poſſunt eſſe de illis inſtitutis à B. Auguſtino, cùm
non exiſtant ſub Epiſcopo, etiam in Cathedrali Ec-
cleſia: illi enim, qui ſunt ſub Epiſcopo in Cathedrali;
vt contingit in Eccleſia Cæſarauguſtana, & aliis ſimi-
libus, hæc forſan allegare poſſent.

Secundò non poteſt dici, quòd ſint de illis; quia
Canonici Regul. qui ſunt in cauſa ſub ſuis Prioribus 271
viuentes, ex profeſſo emittunt tria vota, vt cauetur 272
lib. 1. *ſuarum conſt. c.* 1. & *vlt.* tamen illi ſub Auguſtino
non emittebant ex profeſſo illa tria vota; licèt vo-
luntariè ſecundùm illa viuerent: hoc demonſtratur; 273
quia illis permiſſum erat proprium habere, *can. certè*,
12. *q.* 1. ſed profeſſio adimit hanc libertatem; & quòd 274
propterea, profeſſio ſtatũ mutaret perſonæ, dixit Bal.
in c. cùm magiſtrum, verſ. in gloſſ. de elect. qui allegando
text. *in l. in cauſa, ff. de minor.* intellexit per profeſſio-
nem mutari ſtatum de libertate in ſeruitutem; in qui-
bus terminis loquitur tex. alleg. trad. per Doct. *in auth.
ingreſſi, C. de Sacroſ. Eccleſ.* quo datur intelligi, quòd
vbi ſub Regula Auguſtini ex profeſſione non obliga-
bantur, ſed Deo eo modo voluntariè inſeruiebant,
Canonici, qui ſunt in cauſa, libertatem hanc amiſe-
runt, & ſtatum mutarunt. Et ideò cùm ſit differentia
in ipſo ſtatu, & ſic in ſubſtantia, ſequitur, quòd non
poteſt conſiderari inter iſtos, & illos vera eſſentia, ſed
diuerſa, & ex diuerſitate circa ſubſtantialia, *l. pacta
conuenta*, & ibi gloſſ. & Doct. not. *ff. de contrahen. empt.*
Doct. per illum tex. *in l ius ciuile*, *ff. de inſtit.* & iure
cum aliis trad. *in l. edita, C. de eden.*

275 Tertiò deſcendentia probatur deducen. à ſtipite per continuam ſucceſſionem, ſicut à fonte apparent deriuari riuuli,& ſicut à radice palmites, *l.pronunciatio in fin. ff. de verb.ſignif.*trad. Bal. *in c.1.§ ſi verò,de grad ſucceſſ. in feud. & in c. 1. qui ſibi*, & *ſucc.* Bal. *conſ.*137.*lib.*2.Ang.*conſ.*110.*col.*2.*num* 4.Pariſ.*conſ.*65.*num.*20 *cum ſeq.lib.*3.quæ quidem continuata deſcendentia deduci vllo modo non poteſt io term. noſtris; igitur non poſſuot Canonici, qui ſunt in cauſa, dici de illis.

Quartò excluditur continuatio, & deſcendentia; quia ſumus in claro,quando Congregatio initium habuerit;& ideò in literis Eugenij, & in *c.*1. *lib.*2. eiuſ-
276 dem Congregationis, noua plantatio appellatur; *nouellum* enim idem eſt, quod *nouum, l.iubemus*, & ibi
277 not.per Doct. *C. de erogat.milit.lib.*12. & *nouum* propriè dicitur, quod de nouo ortum habet, vt de ſe patet. Et ita expooit Archid.*in c.*1. §.*ſuſcepto, de elect. libr.* 6.

278 Et maximè verbum illud, *nouella*, in terminis noſtris,debet importare, *nouum*, quod tunc ortum habeat, cùm illi adiunctum fuerit verbum, *plantatio*, quod ſignificat nouam erectionem,*c.cùm,& plantare, de priuil.not.in c.ſolicitè,de maior.& obed.*

279 Et propterea non obſtat, quòd verbum, *nouum*, quaodoque accipiatur pro *vltimò*; quia cùm in caſu noſtro dicatur nouella plantatio, oſtenditur, quòd non,quia vltimo loco ioſtituta ſit, ſed quòd nouiter ſit plantata ad ipſius ortum, & verba importanr, à quorum proprietate, & potiori ſignificatu recedendum non eſt,*l.*1.§.*qui in perpetuum*, & ibi not.gloſſ.& Doct.*ff.ſi agri veſtig.l non aliter,ff.de leg.*3.

Sed etiam aduertendum eſt, qoòd ſi verba præfata intelligerentur pro vltima,ad ea, quæ per Alex. & alios in *rub. ff. ſolut. matr.* adhuc minùs inferri poſſit ad deſcendeotiam de qua in propoſita difficultate, cùm deſcendentia, vt dictum eſt,detur per continuationem à ſuo principio,de qoo agitur, vel alia ſimilis vltima fuerit;& tamen qoòd non deſcenderit à Congregatione S. Auguſtini; aliud enim eſt militare ſub Regula S. Auguſtini, & ad illum vltimo loco venire; aliud eſt eſſe de illis Clericis, ſeu Canonicis, ſeu ab illis deſcendere,præſertim ad effectum,de quo agitur; quia primum abſque deſcendentia inducitur per aſſumptionem eiuſdem Regulæ, & eiuſdem profeſſionis,in illis,qui de nouo veniunt, & qui ad illam Religionem ſe transferunt. Quo caſu, ex tunc illius Regulæ,& Religionis eſſe incipiunt,*cap.recolente §.cæterum* & ibi Petr.de Anchar. *de ſtatu Monachor.* ſicut, & alij quamplures ſunt, qui vitam, & inſtitutionem B.Auguſtini ſuſceperunt,vt tradit idem Petr.de Anch. *conſ.*321.qui non propterea deſcendentes dici poſſent ab illis; aliud verò, quod ad deſcendentiam pertinet conſequimur à primo principio per continuationem, vt ſuprà dictum eſt, quæ nullo modo conſiderari poteſt in hac nouella plantatione.

Quintò, & vltimò excluditur continuatio ex eo,
280 quòd Ciuitas Hipponen.funditus à Vandalis fuit destructa, & ab Eccleſia ibi exiſtens aduerſa cum ſuo Clero, vt teſtantur hiſtorici, quibus in ſimilibus,credendum eſt,præſertim in antiq.gloſ.*in can.placuit* 16. *diſt.*Bart.& ibi poſt alios Iaſ. *n.*25. Dec. *n.*21.*in leg.*1. *ff.ſi cert pet.*quæ cùm numquam fuerit ædificata,fruſtrà quæritur de ipſius iure,aut præeminentia, Bald. *in cap.*1.*col.*3.*de pact.conſt.*Alex.*conſ.*193.*lib.*2. & ſpatio 30. annorum Monaſteria, & illius iura extincta eſſe præſumi dixit Bar. *in l. hæreditas ex die, ff.de hær. inſt.*& per conſequens non poteſt conſiderari deſcendentia per continuationem.

Nec obſt. ſi dicatur, potoiſſe aliquos ex illis ſub B. Auguſtini Regula venieotes extare, penès quos conſeruari potuit eorum collegium, quod etiam in vno ſuperexiſtente conſiſtit,*l.ſicut*,cùm ibi not.*ff.quod cuiuſque vniuer.* Alex.& alij in *l.ſi grege.ff de legat.*1.

Quia procederet, ſi conſtaret, aliquos euaſiſſe, & Eccleſiam in continenti reædificatam fuiſſe ſub ſuo capite, hoc eſt Epiſcopo, & hoc modo data fuiſſet continuatio,& fuiſſet eadem Eccleſia,& iidem Canonici, & in his terminis loquuntur, & leges, & Doct. allegati: cùm igitur defecerit Epiſcopus, & non probetur reædificatio cum eiſdem qualitatibus, & quidem ſubſtantialibus, prout eſt habere pro capite Epiſcopum in Eccleſia Cathedrali, impoſſibile eſt conſiderare deſcendeotiam, & quòd iſti Domini Aduerſarij ſunt de illis.

Nec obſt.allegata in cootrarium,& primò dum dicebatur coocurrere eamdem perſonam, rem, & cauſam; quia non poſſunt dici eædem perſonæ, ex eo quòd Canonici iſti Regulares ſunt Chriſtiani inſeruien. Deo in communi, quia ſi hoc eſſet verum,omnes alij viuentes ſub Regula S. Auguſtini poſſent dici eſſe de illis, qui inſtituti fuerunt ab Auguſtino, & tamen hoc nemo dixerit,cùm eorum habeantur principia abſque aliqua deſcendentia ab inſtitutis à B. Auguſtino.

Præterea tunc ex identitate perſonæ infertur ad identitatem eius, de quo agitur, quando eſt eadem perſona in ſpecie,vt contigit in *d.l.cùm quæritur, ff.de except.rei iud.*vbi requiritur, quòd ſit eadem perſona, cum qua actum fuerit,aliàs dicitur res ioter alios acta, & non præiudicant,*cap.quamuis,de rei iud. toto titulo, C.res inter alios acta*; & in terminis, conſuluit Roman.*conſ.*196. ibi erant iidem homines vniuerſitatis, qui priùs ſoluebant illa onera, quæ hodie ipſimet ſoluere dicebantur.

Sed in caſu noſtro non ſunt illimet in ſpecie, qui inſtituti fuerunt ab Auguſtino,nec poſſunt dici iidem eſſe iuxta terminos, *l.proponebatur*: quia ille tex. procedit durante eodem corpore Collegij, vel Vniuerſitatis.Quo caſu ſubintrantes conſeruant illud corpus, & propterea idem dicitur;hoc idem contingit io grege,vt trad.Bal.*in d.l ſi grege,ff.de legat.*1.

Sed ſi extinguatur in totum illud corpos, vt puta, Populi Vniuerſitatis, ſeu gregis, tunc non intrat ſubrogatio, quæ locum habet per continuationem temporis,& non dicitur idem,etiam ſi de nouo coostituatur, ſicut dicimus de domo in totum deſtructa, & de nouo ædificata, quòd non dicitur eadem domus;secùs ſi oon in totum,vt dicit text.*in l.ſi ita §. fin. ff. de leg.* tradunt Doct. per illum tex. *in l. inter ſtipulantem, §. ſacram,ff.de verbor.oblig.* Cùm igitur non conſtet de huiuſmodi continuatione, ſed potiùs conſtet de contrario; igitur dicendum eſt, non concurrere identitatem perſonarum.

Sed nec concurrit eadem res: quia Canonici, ſeu Clerici recepti à B. Auguſtino erant in Eccleſia Cathedrali ſub Epiſcopo;& iſti ſunt in Eccleſiis inferioribus ſub ſuis Prioribus,ſeu Præpoſitis,ex qua diuerſitate rei oritur etiam diuerſa conditio perſonarum, ſicut etiam eſt diuerſa res, & cauſa, poſtquam ſub Regula Auguſtini voluntariè Deo famulabaotur, & iſti ex profeſſo,qui indocunt dioerſam iuris determinationem, cùm profeſſio mutet ſtatom, voluntaria verò obſeruantia trium votorum non immutet Bald. *in d.c.tum magiſtrum*, probatur in *c.ſicut, c.conſului,c. poſtulaſti, de Regul.* & per conſequens cauſa eſt diuerſa,vt notat in *l.& in ead.de except.rei iud.*trad.in *l. ſæpe, ff.de re iud.*

Prout non obſtat, quòd ſecundo loco dicebatur, identitatem probari ex nomine,& duabus coocurrentibus demonſtratiooibus.

Quia reſpondetur, quòd quantùm ad nomen, non video,

video, quòd ſit idem, quia non inuenio per ea, quæ hactenus legerim, quòd illi inſtituti ab Auguſtino appellarentur Canonici Regulares, ſed Clerici vt *in can. nolo, & in can. non dicatis, & in can. certè, 12. q. 2.* tunc enim Clerici non Canonici Regulares appellabantur.

Nec concurrunt demonſtrationes, nec reſpectu profeſſionis, nec reſpectu habitus: & de profeſſione ſuprà eſt dictum, de habitu ſtatim dicetur, reſpondendo ad tertium fundamentum.

Sed etiam, quòd illæ demonſtrationes cum nomine concurrerent, adhuc non intraret conſequentia, quòd iſti Domini Canonici Regulares eſſent de illis inſtitutis à B. Auguſtino, & quòd ab illis deſcenderent.

Quia licèt B. Auguſtinus Clericos ſub eadem vita ab Apoſtolis tradita, in Eccleſia Cathedrali Hipponen. receperit, non tamen ſequitur, quòd alij, qui ſucceſſiuis temporibus auctoritate Sedis Apoſtolicæ eamdem Regulam S. Auguſtini ſunt amplexi, dicantur eſſe de inſtitutis à S. Auguſtino, & quod ab illis deſcendant, cùm aliud ſit ſuccedere, & aliud ſe ſub-
281 mittere: & propterea Canones, qui loquuntur de Canonicis Regularibus, appellant eos Canonicos Regulares ſimpliciter, non autem dicunt Canonicos Regulares inſtitutos à B. Auguſtino.

Non obſtat tertium argumentum ſumptum ab habitu: quia huiuſmodi fundamentum eſt fallax, & hinc
282 ſolet dici, habitus non facit Monachum *in Amb. de Monach.* §. 1. cum aliis trad. *in Clem. 1. de ſtat. Monach.*

Sed præſuppoſito, quòd ex habitu inferatur, non ob hoc infertur ad deſcendentiam; quia conuenit, quòd aſſumentes Regulam, vel ad illam ſe transferentes, & in habitu, & in modo viuendi illam aſſumant, *cap. recolentes, §. cæterum, de ſtat. Monach.* & ideò dicendum eſt, habitum Canonicos Regulares aſſumpſiſſe; quia ſe ſubmiſerunt Regulæ S. Auguſtini, non autem quia ab eo fuerint inſtituti. Et ideò dixit gloſſ. *in Clem. 1. in verſ. habitu, de elect.* quòd omnes Canonici Regulares, qui profitentur Regulam S. Auguſtini; non autem dicit qui ſunt inſtituti
283 à B. Auguſtino; ſed etiam reſpondent, quòd non conſtat, quòd inſtituti à B. Auguſtino geſtarent iſtum habitum, & propterea Bergomen. *in ſuo ſupplem. Chronicarum lib. 9. fol. 220.* aſſerit non potuiſſe inuenire, quo habitu inſtituti illi Clerici vterentur. Quapropter aduerſarij Canonici, qui ſunt in cauſa, deberent concludenter probare illum antiquum habitum, ad hoc, vt inferre poſſent ad habitum, quem illi geſtant, cum illo identitatem; & ideò videmus quòd multi profitentur Regulam S. Auguſtini, & non deferunt tunicam lineam, vt ſunt fratres S. Mariæ Seruorum, & alij, de quibus loquitur Petr. de Anch. *conſ. 321.* & hoc non alia ratione, niſi quia non habetur certitudo habitus geſtari ſoliti ab illis receptis & inſtitutis à B. Auguſtino: adeò quòd minùs poteſt dici, quòd conueniant in habitu inferiori, quòd dixit ſufficere gloſſ. *in d. Clem. 1.* & per Doct. *in cap. Deus, de ſtat. Monach.*

Nec obſtat quod dicitur de conſuetudine in Vrbe recepta; quia poteſt conſtare, quòd in proceſſione fuerint poſiti in loco digniori, ſed id factum fuiſſe ob aliam cauſſam; quia quòd ſint de inſtitutis à B. Auguſtino, & quòd ab illo deſcendant, nullibi apparet; itaque potuit eſſe receptum alia ratione, & ideò non reſultat, quantùm ad propoſitam difficultatem, concludens probatio: & per conſequens non reuelat, *cap. in præſentia, de prob.* cum ſimil.

Et eo minùs in tali conſuetudine poteſt fieri fun-
284 damentum; quia conſuetudo debet conſiderari in terminis ſuis. Iaſ. poſt alios *in l. de quibus ſecundo not. ff. de leg.* ſed tempore Leonis fuerunt ita capti Canonici; quia dimiſſis ſcapularibus, & cappis magnis, cum ipſis rochettis, & bireto incedere voluerunt tanquam Clerici ſeculares, omiſſo habitu ſuperiori ſuæ Regularitatis, quem habitum demittere non conuenit.
Semper verò Regulares deferre debent habitum ſuæ 285
Regulæ, & profeſſioni conformem. *20. q. 1. can. vidua,* tradit Abb. *conſ. 104. lib. 1.* ſi igitur illum non detulerunt, non poſſunt prætendere habere præeminentiam, vt Regulares, & vt profeſſi ſuæ Religionis:
qui enim vult habere locum in proceſſione debet de- 286
ferre habitum illi conuenientem, ita dixit poſt Ant. de Butr. & alios quos alleg. Card. Alex. *c. Epiſcop. 17. diſt.*

Et propterea in omnibus Mundi partibus præferuntur Monachi Canonicis Regularibus, præterquam Cathedralis Eccleſiæ, & etiam fundando ex antiquis traditionibus Gregorij Papæ, & aliorum plenè trad. Io. Baptiſta Caccialup. *in ſuo Conſ. col. 7.* ſumant igitur aduerſarij à conſuetudine fundamentum, quando in proceſſ. detulerunt habitum, & hæc conſuetudo erit contra eos, & ſic retorquebitur arg.

Nec obſtant literæ Eugenij IV. in quibus fieri
video fundamentum magnum: quia verba narratiua 287
in eiſdem literis non probant, niſi ad effectum illius reductionis, & pro illius cauſa; ſed vbi ſeorſum, & ad alium effectum contingat ſuper narratis dubitari; talia verba nullam faciunt probationem. Felin. poſt alios, quos refert, *in can. illud, col. fin. & conſ. 339. col. 1.* Ruin. *conſ. 157. num. 25. lib. 1.* Aym. *conſ. 29.*

Nec dicatur, quòd ſimus in antiquis, & propterea verba narratiua probare debeant; quia nos non ſumus in antiquis conſiderando tempus motæ litis, quod fuit tempore Sixti IV. vt mihi in facto præſupponitur, quo tempore non erant elapſi tot anni quot requiruntur ad inducendum antiquitatem ad ea, quæ Innoc. & alij trad. *in cap. veniens, de verb. ſignific.* & tunc in non antiquis non ſtatur aſſertioni Principis ſuper facto alieno: etiam quòd ſuper tali facto fundetur ſua intentio in præiudicium tertij, Anch. *in Clem. 1. de probat.* quod dictum refert, & ſequitur Alex. *conſ. 112. col. 1. ver. accedit, lib. 6.* Aret. *in cap. cùm à nobis, de teſt. & in conſ. 163. col. 3.* Dec. *conſ. 198. col. fin.* Corn. *conſ. 22. col. 3. lib. 3.*

Nec obſtat Clauſula, *Ex certa ſcientia*, ob quam 288
videtur, quòd opponi non poſſit; quia illud procedit in iis, quæ in iure conſiſtũt, non autem de his, quæ conſiſtunt in facto, & præſertim in antiquo: quia
tunc talis clauſula non operatur Bald. *in l. fin. C. ſen-* 289
tentiam reſcin. non poſſe, Alex. *conſ. 135. in fin. lib. 2.* tradit poſt alios, quos allegat Dec. *in cap. ad hæc, col. pen. n. 5. verſ. præfata concluſio, de reſcript.*

Quæ eo magis procedunt, quò ea præſupponuntur in dictis literis, ſiue enunciatiuè, ſiuè diſpoſitiuè dicta eſſe velimus, minùs vera eſſe oſtendantur, quia dum Eugenius loquens de Canonicis Regularibus dicit; [Hi ſunt qui primò Chriſtianæ Religionis Clericorum normam, & inſtituta ſectantur, & huius profectò ſancti Ordinis, & ſancti propoſiti poſt Sanctos Apoſtolos Marcus Petri Diſcipulus fuit inſtitutor, & conditor:] videtur, quòd immo Ordo Monachalis temporibus illis deſignatis ab Eugenio initium habuerit, vt latè inſiſtens ex multis trad. Caſſan. *de gloria mund. in 4. part. conſid. 12.* quinimo, & S. Auguſtinus vitam Monaſticam inſecutum fuiſſe, antequam ſe cum illis Clericis in Eccl. Hipponen. Epiſcopus, & Preſbyter factus recepiſſet, vt ipſemet teſtatur *in ſuo ſermone de commun. vit. Clericor.* & trad. Bergom. *in ſuo ſupplemento, ſuprà allegato*, & ſic apparet longè poſt fuiſſe Canonicos Regulares, & de antiquitate Monachorum, & tempore Apoſtolorum, & ſubſe-

quenter in Alexandria ſub Marco, habetur apud Caſſian. *lib. collation. ſuarum, collation. 53. cap.* 1. quibus temporibus nullibi legitur, quòd Canonici Regulares habuerint initium, ſed benè legitur, quòd poſt multa tempora ſuum traxerunt principium, vt puta de anno 118. à S. Ruffo, vt trad. Abb. Ioachin. *in expoſit. Apocalyp.* & Bergom. *in eod. ſupplem. lib.* 12. *fol.* 170. ſed his, & ſimilibus, prætermiſſis, quæ adduci ad idem poſſent per veros iuris terminos, videtur tolli omnis difficultas, quia dato, quòd ex verbis Eugenij colligatur, quòd Canonici Regulares, qui ſunt in cauſa, inſtituta illius ſancti Ordinis ſectentur; non ſequitur, quòd ſuccedant ex illis, qui ab initio naſcentis Eccleſiæ fuerunt: ſed quòd ipſi ſint hodie ad illorum exemplum, ſeu imitationem, vt conſiderauit Colleg. Bonon. in ſuo *conſ. fol. 20. verſ. & poſt hoc ſatisfactum eſt*.

Præterea ex alio non videtur, quòd à verbis illis poſſit argui ad effectum, de quo agitur; quia ſanctus iſte Ordo viuendi in cõmuni, qui & tempore Apoſtolorum, & tempore Marci, quando erant illorum credentium vnum cor, & vna anima, vigebat, vt legitur in Act. Apoſtolor. *cap. 4. d. cap. ſcimus*, 12. *q.* 1. conuenit etiam Monachis; & ex vi prædictorum verborum non excluditur, quin, & ipſe Ordo caperet etiam Monachos, cùm ſub illo modo viuendi, tunc etiam ſtatus Monachorum exiſteret: vnde non eſt dicendum, quòd Eugenius narrauerit, & excluſiuè ad Monachos, qui & tunc recepti probantur, & quibus ille ſanctus Ordo primis illis temporibus conueniebat. Et propterea non poteſt inferri ex verbis Eugenij, quòd Canonici Regulares magis deſcendant ab illo Ordine, quàm Monachi, & quòd ideò ſint præferendi, & hæc interpretatio recipi debet quia per eam præſeruatur ius tertij, cui non eſt credendum Eugenium voluiſſe præiudicare, *cap. ſuper eodem, de offic. deleg. l.* 2. *§. ſi quis à Principe, §. meritò, ff. ne quid in fin. publ.* cùm præſertim ſuper eo non ageretur, vt meritò verba in literis prædictis non debent præiudicare veritati, quæ ex aliis quam plurimis fundamentis deducitur.

290 Ex quibus omnes Doctores tenuerunt venerab. Monachos S. Benedicti præcedere debere, & ex communi Doctorum ſententia controuerſiam hanc deciſam eſſe conſtat; & Auctores iſtius communis ſententiæ referuntur in Conc. Colleg. Paduan. *col.* 2. *verſ. in hanc ſententiam*. Et vltrà adductos, eam atteſtantes communem ſequitur Dec. *in cap. auaritia, de preben.* quam ſententiam ſequitur Card. ibi, *cùm præſertim ſint Monachi Clerici; quinimmo, quòd plus eſt, ad Clericatum fuerunt admiſſi longè ante B. Auguſtinum cap. doctos*, 16. *q.* 1. cùm tempore Nicæni Concilij, qui fuit anno 310. & ſic ante Auguſtinum, qui fuit de anno 437. idem tenet Præp. Alex. qui poſteà Card. fuit Archid. Dom. & Card. S. Sixti *in cap. Epiſcopos*, 17. *diſt.* Bonif. Vital. qui fuit Rotæ Auditor *in rub. de reg.* in Clem. Boër. *in ſuo tract. de auct. mag. Concil. n.* 85. qui alios adducit, Caſſan. *atteſt. commun. in ſuo catalogo 4. parte, conſiderat.* 13.

Et quamuis huiuſmodi opinio firmetur pluribus fundamentis, & non in eo tantùm conſiſtat, quòd dicatur Monachorum inſtitutio priùs auctoritate Apoſt. comprobata; tamen quando, & in hoc conſtaret, Doctores, & communiter tenent; de priori comprobatione trad. poſt alios And. Sic. *in rub. de maior. & obed.*

Cùm igitur communis opinio legi expreſsè non contradicens, habeat vim legis, *l. ſi idem cum eod. ff. de iur. iud.* & ibi Ang. & alij not. & per omnes *in l.* 1. *ff. ſi cert. pet.* trad. Oſt. *in cap. inquit, de pecu. Cleric.* non eſt ab ea recedendum, *cap. innitaris, de conſtit.* & trad. Bat. *in l. fin. C. de pœn. Iud. qui mal. iud.* & hoc videmus à Iureconſultis ſeruatum eſſe *l.* 1. *ff. de off. quæſt.* ibi, *crebrior ſententia*.

Quæ quidem communis ſententia non ſolùm ex numero Doct. attendenda eſt, & ſeruanda; verùm etiam ex eorum auctoritate, & grauitate, quòd maximè attendendum eſt, vt dixit Alex. *conſ.* 212. *col. fin. lib.* 7. & tradit Sarn. *in proœmio regul. q. 2. n.* 10. & eò magis inhærendum eſt huic communi ſententiæ, cùm paucos, vel nullum habeat contradictorem; & cùm eam tres Cardinales doctrina, & integritate inſignes, ſecuti fuerint, ſperamus, quòd Illuſtriſſimæ, & Reuerendiſſimæ D. V. in pari nu. exiſtentes tanta doctrina præditæ, quarum integro, & approbatiſſ. iudicio omnia grauia iſtius S. Sedis negotia ſubmittũtur, à tam probata, & recepta opinione non recedant.

M. Antonius Burgheſius Sacr. Aul. Conſiſt. & pauperum Aduocatus.

Pro eiſdem Monachis ſcripſerunt etiam Onufrius Camaianus Aretinus Sacræ Aulæ Conſiſtorialis, & Fiſci Aduocatus, & alij. Quibus ſcripturis viſis, & pluribus aliis pro vtraque parte adductis, Illuſtriſſimi Cardinales deputati relationes ſuas Pio Papæ IV. præſentarunt in hunc qui ſequitur modum.

Relatio Illuſtriſſimi, ac Reuerendiſſimi S. R. E. Cardinalis Ioannis Baptiſtæ Cicadæ tit. Sancti Clementis, coram Sanctiſſ. D. N. Pio Papa IV.

Sanctiſſime Pater.

IN cauſa præcedentiæ inter Canonicos Regulares 291
& Monachos S. Benedicti, in primis fuit dubitatum, an dicti Canonici cenſeantur eſſe de illis, quos B. Auguſtinus inſtituit, & concluſum fuit pro parte affirmatiua, præſupponendo in primis, quòd tempore primitiuæ Eccleſiæ, Apoſtoli inſtituerunt Clericos, & Preſbyteros, vt habetur *in can. 1. in fin.* 12. *diſt.* & tradit latè Aug. de Ancona *in tract. de pot. Eccleſ. q. 104. arg. 1. verſ. reſpondeo*; & poſt Apoſtolos B. Marcus illos primus inſtituit in Ciuitate Alexandrina, vt refert Caſſia. *in lib. de inſt. Monachorum*. Poſtea ſuccedente tempore, cùm B. Auguſtinus videret diſciplinam Clericalem iam relaxari, vt retineretur ſymbolum vitæ Apoſtolicæ, & Clericorum, antiquorum, inſtituit Collegium Clericorum Regularium; prout de hoc ſunt multa iura *in Decreto*, 12. *q.* 1. & refert B. Thom. 2. 2. *q. 189. art. 8. ex iſtis Clericis quæſt.* 189. *art.* 8. Ex iſtis Clericis Regularibus propagatus eſt Ordo Canonicorum Regularium, prout tenet S. Thom. *in loco ſuprà allegato*. Vinc. *in ſpeculo doctrinali, lib. 18. cap.* 16. vbi inquit. *Ordo Canonicorum Regularium primò ab Apoſtolis, poſteà à B. Auguſtino Regulariter fuit inſtitutus; & in ſpeculo hiſtoriali, lib. 16. cap. fin.* inquit. *Auguſtinus factus Sacerdos Monaſterium Clericorum inſtituit, & cæpit viuere ſecundùm Regulam ſub Sanctis Apoſtolis conſtitutam.* B. Antoninus *in 2. part. ſuæ Chronica, tit. 15. cap. 16. §. 7.* Volat. *lib. 21. com.* ibi, *Ordo Canonicus non tam ab Auguſtino inſtitutus, quàm renouatus; ab Apoſtolis enim ſumpſit exordium* Faſciculus temporum *in 6. ætate*; vbi inquit. *Ordo Canonicus cæpit refloreſcere in Eccleſia Beluacenſi, tempore Iuonis, & Ruffi.*

Item fatentur Pontifices Benedictus XII. in ſua *extrauaganti*, quæ refertur inter *Conſtitutiones Canonicorum Regularium*. Idem Eugenius IV. in Bulla producta, quæ iudicio meo fidem optimam facit. Nam cùm materia poſſet dici dubia, ſtandum eſt in dubiis determinationi Papæ, *cap. in literis, de reſt. ſpol.* Io. Andr. *in cap. dilecto, de preb.* & dicit S. Thom. 2. 2. *art. 12. q.* 21. quòd in deciſionibus cauſarum magis

ſtandum

ſtandum eſt auctoritati Papæ, quàm cuiuſuis alterius, etiam S. Doctoris.

Nec obſtat, quòd verba Bullæ videantur enunciatiua; quia, iudicio meo, ſunt diſpoſitiua, & per modum cauſæ. Nam Papa aſſerit velle reſtituere templum Lateranen. iſtis Canonicis, à quibus olim regebatur, & quòd fuerunt amoti à Bonifacio; & ideò reſtituit iis, vt in eo retineatur ſymbolum vitæ Clericorum, quæ vigebat tempore Apoſtolorum, & quam Auguſtinus diuinis Regulis decorauit; affirmando, quòd ab illis Canonici in Eccleſia Lateranenſi, per eum introducti, proceſſerunt: & ſic propter iſtam cauſam diſponit. Quo caſu aſſertio huiuſmodi probat, & fidem facit, Bart. *in l. emptor. §. ancilla, de rei vendic.* Alex. *conſ. 46. col. 2. vol. 1.* Iaſon. *in l. ex his, n. 1. C. de mil. teſt.* Dec. *in l. ſi quis in conſcribendo n. 4. C. de pactis.*

Secundò facit, quia Bulla emanauit motu proprio, & ex certa ſcientia, quo caſu fidem facit, Alex. *conſ. 112. vol. 7.* Soccin. *conſ. 87. vol. 3.*

Tertiò, quia in omnem euentum transfert onus probandi in aduerſarios, etiam quando agitur de facto tertij, vt eſt gloſſ. *in Clem. literis. de probat.* ſed per aduerſarios nihil eſt probatum, ſaltem concludenter: ergo, & præſertim, quia declarationem Eugenij ſequuntur Nicolaus V. & Sixtus IV. Item quia ſumus in antiquis annorum centum, & vltrà: quo caſu narratiua Papæ fidem facit, latè per Rimin. *de antiquit. temp. part. 1.*

Vlteriùs; quòd iſti Canonici deſcendant ab illis, probatur ſufficienti partium enumeratione. Et primò quia conueniunt in nomine: nam ſicut illi vocantur Clerici, ita, & iſti; & licèt quandoque vocentur Canonici, tamen idem ſunt, & promiſcuè iura vtrumque nomen illis attribuunt, vt habetur *in can. certè, & in can. nolo, 12. q. 1. & in can. obſeruandum, 15. q. 2.* vbi prohibetur, Clericos munera ſuſcipere, & Grat. declarat intelligi de Canonicis Regularibus, & *in can. in omnibus*, iunct. gloſſ. *in ver. vt Canonici, de conſ. diſt. 5.* vbi text. loquitur de Canonicis, & Clericis in communi viuentibus, & gloſſ. intelligit de Canonicis Regularibus, facit text. *in cap. cum cauſam, de elect.* vbi ſimpliciter nominat Clericos, & tamen loquitur de viuentibus ſub Regula S. Auguſtini, & *in cap. dilecto, de iudic.* vbi ſemel dicit *Prior, & Clerici* & poſteà dicit, *Prior, & Canonici*, ad idem *cap. quoniam, de vit. & honeſt. Cler.* iunct. gloſſ. *in ver. Clericos*, & patet, quia Regula ipſa Canonicorum Regularium inſcribitur, *de communi vita Clericorum*, & quòd illi antiqui Clerici vocarentur etiam Canonici, eſt text. cum gloſſ. *in can. in omnibus, de conſec. diſt. 5.* cum ſimil.

Secundò probatur identitas ex habitu lineo ab ipſo Deo inſtituto, vt habetur Exod. *cap. 28. & 39.* Et quod Apoſtoli vſi fuerint habitu lineo, habetur in Hiſt. S. Syluest. *de S. Euphroſyno*, qui Romā venit indutus collobio cādido, quod fertur fuiſſe S. Iacobi Apoſtoli, & in Apoc. legitur de Sanctis, qui ambulabant in albis lineis, & *ibi* not. Nicol. de Lyra, & ita inſtituit Auguſt. Clericos ſuos deferre debere, & patet *in ſermone ſuo*, qui incip. *Charitati veſtra*, vbi dicit, *birrum, & tunicam lineam nemo accipiat, niſi in communi*; prout etiam hodie Clerici, ac Preſbyteri, & Prælati vtuntur veſtibus lineis, & hic eſt habitus proprius Canonicorum Regularium, vt gloſſ. *in Clem. 1. in verb. habitus. de elect.*

Nec obſtat, quòd ſuper habitu lineo deferant cappam; quia intenditur habitus interior, & non exterior, vt per gloſſ. *ibi*, & per Imol. *n. 29.* & per gloſſ. *in Clement. ne in agro, §. ſtatuimus*, ibi, *proximè*.

Tertiò probatur identitas, etiam ex profeſſione. Et primò, quia viuunt in communi, prout viuebant tempore Apoſtolorum, & tempore ipſius Auguſtini; vt habetur *in can. nolo, & in can. non dicatis, 12. q. 1.* & tradit Vrbanus Papa *in can. videntes, eadem cauſ. & quæſt.* & habetur *in can. præter hæc, 32. diſt.* Abb. *in cap. Deus qui, de vit. & honeſt. Cler. & in cap. Epiſc. de præb.* Præpoſ. *in can. 1. 44. diſtinct.* Barbat. *de præſtantia Cardinalium quæſt. 6.* Nec obſtat text. *in cap. certè num. 1.* vbi Auguſtinus videtur tolerare Clericos volentes tenere proprium; quia verum eſt, quod tolerat Clericos viuentes extra Collegium, non autem in ſocietate ſua, vt dicit expreſsè *in d. c. nolo*, & clariùs *in can. ſeq.* vbi dicit, quòd viuentes in ſua ſocietate omnibus renunciabant, & voluntatem abnegabant: ex qua abnegatione probatur etiam votum obedientiæ, quod nihil aliud eſt, quàm negare propriam voluntatem, & voluntati alterius parere, vt tradit Auguſt. de Ancona *in d. tract. de pot. Eccl. q. 91.* de voto etiam caſtitatis non eſt dubitandum, vt per Auguſt. *in 2. ſermone, de communi vita Clericorum.* Vbi inquit, quòd Clericus profeſſus eſt ſanctitatem, & Clericatum, per quod verbum, *ſanctitatem*, intelligitur de caſtitate, vt per Auguſtin. de Ancona *in d. quæſt. art. 3.* Et licèt tempore Auguſtini non fieret fortè profeſſio formalis, prout hodie fit; tamen ſatis eſt, quòd in ſubſtantia, & quoad effectum idem faciebant, vt dicit S. Thom. *in 4. ſententiarum, diſt. 98. art. 2. q. 3.* vbi inquit quòd antequam eſſent iſtæ Regulæ, quæ modò ſunt, erat ſimilis modus viuendi, qui hodie reductus eſt ad Regulam, & tradunt Ioannes de Turrecrem. *17. quæſt. 1. in ſumma*, & Præd. *in can. 1. 43. diſt.*

Quartò, probatur identitas ex nomine, & qualitate Prælatorum dicti Ordinis, qui propriè ſunt Preſbyteri, & Præpoſiti, vt dicit Aug. *in ſpeculo*, & *in d. can. non dicatis, 12. quæſt. 1.* nam licèt hic Ordo Canonicorum Regularium habeat aliquos Abbates, hoc fuit per accidens; nam Regulariter non habent Abbates, ſed Præpoſitos; & Priores, vt declarat Innoc. *in cap. cum ſingulorum*, per illum text. *iunct. cap. Monachi, de ſent. excom.*

Et licèt multæ fuerint factæ reformationes iſtius Ordinis per diuerſa tempora; per hoc non tollitur ſubſtantia, & identitas ipſius, iuxta *l. apponebatur, de iud. conſ. Rom. 198.*

Nec obſt. etiam, quòd in Bulla Eugenij dicitur, de nouella plantatione apud Friſonariam; quia intelligitur de vltima planta, propter reformationem ibidem factam dicti Ordinis, ab iiſdem; non autem, quòd nouus Ordo fuerit inſtitutus in d. loco; quia apparet ex Bull. Alex. IV. & Greg. X. quòd ante trecentos annos erat Ordo Canonicorum Regularium in dicto loco de Friſonaria.

Ex quibus, & multis aliis concluſum fuit modernos Canonicos deſcendere ab illis, quos B. Auguſtinus inſtituit.

Secundò principaliter dubitatum fuit, Poſito, quòd Canonici moderni cenſeantur eſſe de illis, quos inſtituit B. Auguſtinus, An debeant præcedere Monachos S. Benedicti; & concluſum fuit ſimiliter pro parte affirmatiua.

Primò propter antiquiorem inſtitutionem ipſorum factam à D. Auguſtino, qui fuit longè ante Benedictum, quæ inſtitutio in materia præcedentiæ attendi debet, iuxta gloſſ. *in cap. quorumdam, in verb. Prædicatorum, de elect. lib. 6.* & clariùs apparebit ex infrà dicendis.

Secundò facit approbatio dicti Ordinis Canonicorum Regularium, quæ deducitur tacitè, & expreſsè. Tacitè, quia omnes Regulæ ante Concilium Lateranen. cenſebantur ipſo iure approbatæ, *cap. fin.*

de

de Relig. dom. & notat gloſſ. *in verb. preceſſit, in c. vnico, §. pen. eod.tit. lib. 6.* pro quo etiam eſt text. *in can.parcimoniam*, vbi notat *omnes 41. diſt. & in l. 1. de Collegiis illicitis*, quæ licèt ſit lex ciuilis, tamen debet ſeruari in foro canonico, niſi contrarium repertatur de Iure Canooico deciſum, iuxta tradita *in cap.1.de nouo oper. nunc.* Item cenſetur approbata Regula ante Regulam Beoedicti, cùm fuerit inſtituta ante illam per centum annos, & vltrà. Per quod tempus præſumitur titulus, iuxt. *l. hoc iure, §. ductus aqua, de aqua quot.& eſt.cap. ſuper quibuſdam, §. Prætereà, de ver.ſign.* Item, quia Ordo huiuſmodi fuit inſtitutus per Epiſcopum, & ſic per Ordinarium, qui non repetiebatur prohibitus ante d. Concilium *d. cap. fin.* ergo, &c.

Prætereà dicitur, Ordinem huiuſmodi fuiſſe expreſsè approbatum ante Ordinem Benedicti per Gelaſium *in can.ſacroſancta 15. diſt.* vbi approbantur in genere omnia opuſcula Auguſtini, inter quæ eſt ipſa Regula Canonicorum: ergo ceoſetur approbata ab ipſo Gelaſio, qui Gelaſius fuit filius Valerij Epiſc. Hipponen. qui ordinauit D. Auguſtinum, & in ſuceeſſorem elegit. Vlteriùs, cùm negari non poſſit Ordinem huiuſmodi fuiſſe approbatum, ſaltem per Innocentium II. *in can.pernicioſa, 18.q.2.* huiuſmodi actus,] qui à principio validus erat, (vt ſuprà probatum fuit) trahitur ad tempus ipſius inſtitutionis, ac ſi tunc confirmatus fuiſſet, vt eſt doctrin. Bald. *in l.1. C de teſtament.* latè Patiſ. *conſ.19. n 37 lib.1.*

Tertiò principaliter deducitur dignitas, & præcedentia Canonicorum ex Clericatu, quem habent annexum originaliter, *can. nolo, can.non dicatis, & can. certè*, cum ſimilib. *12.q.1.* quia non poteſt eſſe Canonicus, qui oon ſit Clericus, not. Abb. *in c.2. de inſt.* Et quòd iſti Canonici fiant Clerici ab initio, tradit Archid. *in can. mandamus, 19. q....* & B.Thom. *2. 2. q.189 art.8.*

Monachi verò ex ſua inſtitutione erant laïci, *C. de Epiſc.& Cler.l.generaliter*, canonizata *in can.generaliter, 16.q.1.* quinimo de iure non poterant clericari, vt notat Præpoſ. *in can.priſcis 55.diſt. & in can.requiſitus, 1.q.7.* niſi ex cauſa neceſſitatis, vt *in d. can. priſcis, & in can moderamine, & in can. ex auth. 16. q. 1.* quia alia cauſa eſt Monachi, alia Clerici: Monachi enim officium eſt plangentis, Clerici verò docentis, *can. hinc eſt, & can. Monachus, can.alia cauſa, 16.q.1.* & indè dicitur, quòd vix optimus Monachus facit Clericum bonum, *can. legitur, ead.cauſ.& quæſt.* & ideò ſcribit Hieronymus ad Ruſſum: *ſic viue in Monaſterio, vt Clericus eſſe merearis, can ſic viue, 16. q. 1.* & quòd Monachi eſſent laïci, & non Clerici; patet quia ſoluebant decimas prout cæteri laici; gloſſ. *in cap.ex parte il 1.in verbo, laborum, de decimis.* Et licèt hodie Monachi fiant Clerici, Clericatus huiuſmodi competit eis per accidens, & non originaliter ex ioſtitutione, prout competit Canonicis, vt dicunt D. Thom, & Abb. *in locis præaleg.* Ex quo ſequitur, quòd cauſa naturalis attendi debet, & prævalet cauſæ accidentali, vt not.Bart. *in l.3. ff. de tut.& in l.fin. de offic. Proconſ. & leg.* & iſta antiquior ordinatio circa præcedentiam attendi debet, vt not. Abb. in term. *in c.ſtatuimus, col.2.verſ.nota ex prædictis, de maior. & obed.* vbi dicitur, quòd tanta debetur reuerentia Ordini; quòd olim, quando Monachi non erant Clerici, ſimplex Clericus præferebatur Abbati, iuxt. *can.à Subdiacono 93. diſt.* & proptereà non obſtat, quòd hodie Monachi ſint arctioris vitæ, & ideò fiat tranſitus ex Canonicis ad Monachos, quia circa præcedentiam non attenditur comparatio meritorum, ſed Ordinum, vt not. Gemin. *in cap quamuis, §. quamquam, n.3. de præb.in 6.* Decan. *in c.2.col.3.de re iud.* Felin. *in cap.poſtulaſti, col.2.de reſcript.* prout patet in Mendicantibos, qui licèt ſint Clerici, & arctioris vitæ, tamen poſtponuntur aliis. Et quia priuilegium Clericatus conceſſum Monachis ex poſt facto, debet intelligi ſine præiudicio alterius, vulg. *l.2. §. meritò, ne quid in loco publico, cap. quamuis, de reſcript. in 6.*

Nec obſtat huic fundamento Clericatus, quòd dicitur ab aliquibus, Canonicos Regulares non debere gaudere priuilegio Clericorum; quia non ſunt ſimplices Clerici: quia priuilegium videtur remanſiſſe penes Clericos ſeculares, qui ipſos Regulares præcedunt. Nam vt dicit Auguſtinus *lib.9.Confeſſionum, & in ſermone*, qui incipit *Charitati veſtra*, Clerici omnes originaliter viuebant ſecundùm vitam Regularem; & cùm inciperent vitam huiuſmodi relaxare, inſtituti ſunt Canonici Regulares per Auguſt. iuxta priorem vitam; ad retinendum illius ſymbolum, Clerici verò, qui non ſeruabant Regulam, vocati ſunt ſeculares, quaſi participantes de Regulari quoad Ordinem, & de ſeculati, quoad vitam, vt dicit gloſſ. *in cap.licèt in corrigendis, in verſ.ſeculares, de offic. Ord.* & ibi declarat Abb. *col. fin. n.5.* Præpoſ. *in can.1.col. 34. in fine ver. tertium tempus 44. diſt.* poſt Oſtien. *in ſumma, de vit.& honeſt.Cler.§.a quibus in princ.* Et ideò B. Auguſtious vocat Clericos ſeculares claudos, tanquam claudicantes, & vitam rectam Clericalem non tenentes, *in can.certè, 12.q.1.* Ex quo infertur, quòd Caoonici Regulares, qui ſeruant antiquam Regulam Clericorum, verè illis ſuccedunt, & digni ſunt maiori laude, cùm perſeuerantes in bono dicantur eſſe melioris conditionis, quàm ab eo deuiantes, *can. ſi ex bono de pœn. diſt. 4. cap. eum qui, de præb in 6.* & licèt Clerici ſeculares hodie eos præcedant, hoc procedit, quia ſunt ſub Epiſcopo, & ſic ratione capitis *arg.cap.quamuis il 1.de præb. lib.6.* Nam membra ſequuntur caput, *cap.non liceat, in princ. de præſcript.* Et ideò ſi Eccleſia Cathedralis eſſet Regularis, prout multæ ſunt, Canonici Regulares illius Eccleſiæ præcederent quoſcunque Clericos, ratione capitis, prout ſeruatur in practica.

Quartò principaliter deducitur præcedentia Canonicorum ex dignitate inſtituentis, ideſt Auguſtini, qui fuit non ſolùm magnus Epiſcopus, vt dicit text. *in cap 1. de obli ad ratio.* ſed etiam ſolemnis Eccleſiæ Doctor, & ſecundus poſt Apoſtolos, vt habetur *in cap.vnico §. ſic alma mater, de reliquiis, & veneratione Sanct.lib.6.* Et noo eſt dubium, quòd ordinatus à maiore præfertur, etiam ſi ſit poſteà ordinatus *cap. per tuas* vbi Abbas, & alij notati, *de maior. & obed.* Ideò dicunt, quòd ordinatus à Papa, licèt poſteriùs, præfertur ordinato priùs ab Epiſcopo, facit *cap. quia ſæpè, §. 2. de præb. in 6.* Benedictus verò fuit ſimplex Abbas, quod eſt nomen ſollicitudinis, & non dignitatis, vt eſt gloſſ. *in cap. tuam, in verb. non aſcendant, de ætat.& qualit.& in can. accedens, in ver. Abbatem 50. diſtinct.* & competit etiam cuilibet Præpoſito Collegiorum ſecularium, & artium vilium, vt tradunt Alciat. *in l. Collegiorum, de verb. ſignific.* & ideò in Eccleſia poſtponitur Oſtiario, & aliis in minoribus Ordinibus conſtitutis *can. à Subdiacono 93. diſtinct.*

Nam dignitas, & priuilegium Abbatum noſtri temporis, eis competit ex ſpeciali priuilegio Sedis Apoſtolicæ *de priuil. lib.6.* poteſt concedi huiuſmodi priuilegium, prout ſæpiſſimè conceſſum fuit, & conceditur etiam Prioribus, non habentibus ſuperiorem vt notat. gloſſ. *in cap. Abbatem eod.tit.& lib.* quia iſtæ Prælaturæ, quando ſunt in capite, æquiparantur *c.2. & cap. cùm illorum de ſent.excom.* cum gloſſ. *in verbo Abbatem*, vbi notant omnes, & proptereà non obſtat, quod dicitur, Monachos videri digniores, quia habent Abbates naturaliter, Canonici verò per accidens, vt

videtur

videtur dicere Innoc. *in d. cap. cùm illorum*, *in verbo Abbatem*, quia Abbatia per ſe nihil eſt, ſed dignitas ptouenit ex poſt facto, eo tempore, quo etiam Canonici habuerunt, prout habent multos Abbates, & maiores Prælatos; licèt habeant etiam Archipreſbyteros, Priores, & prout etiam nouiſſimè multi Priores erant apud ipſos Monachos, vt *in cap. in ſingulis & cap. ea, quæ de ſtat. Monach. cap. fin. de Capellis. Monach.* Et quòd Canonici habeant multos Abbates habetur *in d. cap Monachi, & cap. cùm illorum*, *& in cap. intelleximus, de ætat. & qualit. & cap. cùm I. & A. de re iudic. cap. ſignificaſti, il 2. de homic.* cum infinitis ſimilibus.

Vndè cùm ſuperuenerit dignitas à Sede Apoſtolica Abbatibus omnibus æqualiter cenſetur conceſſa, quia vna determinatio reſpiciens plura determinabilia, ea pariformiter determinat, vulg *l. iam hoc iure, de vulg. & pupill.* Ideò cùm ad hoc ſint pares in dignitate, videretur ſeruanda antiquitas in promotione, prout fit in Epiſcopis, *arg. l. 1. C. de conſul. lib.* 12. Doctor. *in l. 2. prius, de vulg.* Boër. *ord. grad. n. 5.* vel ratione Ord. Canon eſſent præferendi.

Quintò principaliter pro Canonicis facit conſuetudo Vrbis, in qua Canonici præcedunt, & quæ conſuetudo Vrbis potiſſimum debet attendi in iſtis præcedentiis, vt dicit Bald. *in cap. cum olim, in prin. de conſuet.* Præpoſ. *in can. Epiſcopus 17. diſt.* Decan. *in cap. Clericus*, *de Iudiciis, & in cap. auaritia, de præbendis*, vbi arguit per hoc, quòd Monachi debent præferri Canonicis, quia in Vrbe præcedunt, quod eſt falſum: & ideò facit in contrarium.

Vndè non videtur attendenda communis opinio Doctorum eſſe in fauorem Monachorum, cùm non ſit fulcita Iuribus, & rationibus, vt dicit Auguſt. *in can. ego ſolus 9. diſt.* & Doct. *in cap. 1. de conſtit.* cum ſimilibus.

Poſtremò fuit dubitatum; cùm in Concilio Tridentino reperiantur Abbates Congregationis Lateranen. Canonicorum Regularium, & Congregationis S. Benedicti, qui debeant præcedere. Et videbatur, quòd Lateranen. præcedere deberent; nam ſtante concluſione ſuperiùs firmata in fauorem Canonicorum Regularium; cùm Abbates ipſi admittantur in Concilio tanquam repræſentantes ſuam Congregationem, & non ex propria perſona; quod ex eo patet, quia tres ipſorum tantùm, non autem omnes admittuntur; quia ſunt Abbates temporales, & non perpetui; & quia tres inſimul conſtituunt vnum votum tantùm. Videbatur inquam ex hoc inferri, quòd deberet attendi dignitas, ipſius repræſentati, ſicut vid́emus in legatis Principum in quibus non attenditur dignitas legatorum, ſed ipſorum Principum: vt per Mar. Laut. *in tract. de legatis Principum quæſt. 27.* cùm ſimilibus.

Ex aduerſo tamen conſideratum fuit, quòd iſti Abbates non admittuntur in Concilio ſimpliciter tanquam legati; quia ſi non eſſent Abbates non admitterentur: ideò cùm in eis conſideretur propria qualitas Abbatialis, reſolutum fuit, quòd circa præcedentiam habeat in eis ſeruari ordo, qui ſeruatur in Abbatibus perpetuis, & in Epiſcopis; vt ſcilicèt attendatur antiquior promotio ad Abbatiam, iuxt. trad. *in can. Epiſcopos 16. diſt. in can. fin. 75. diſt.* cum ſimilibus, prout alias, licèt per modum prouiſionis, per Sanctitatem V. prouidè ſcriptum fuit.

Relatio Illuſtriſſimorum, ac Reuerendiſſimorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium Io. Michaëlis Sarraceni, tit. Sanctæ Anaſtaſiæ, ac Bernardi Scotti Tit. S. Matthæi.

Sanctiſſime Pater, pedum poſt oſcula beatorum.

CAuſa præcedentiæ inter Canonicos Regulares 29
Lateranen. Ordinis S. Auguſtini, & Monachos Congregationis Caſinen. Ordinis S. Benedicti, iam inde à tempore Innocentij VIII. anno 1489. controuerſa, ac ventilata fuit, multàque hinc inde emanant conſilia, & reſponſa celeberrimorum Doctorum, & Collegiorum Italiæ, ex quibus difficilis, & ardua facta eſt huiuſmodi quæſtio. Vtra ſcilicet ex dictis Congregationibus alteram præcedere debeat. Cúmque eadem cauſa iampridem à Sanctitate Veſtra nobis delegata fuerit, primò audienda, ſecundò verò referenda. Nos vt par eſt Sanctitati veſtræ obtemperantes, relationem in his ſcriptis prout ore tenus eadem Sanctitas Veſtra iniunxit, facimus.

Auditis ſiquidem multoties partibus, & his, quæ hinc inde allegata ſunt diligenter examinatis: primò dubitatum inter nos fuit, an ex deductis conſtaret Canonicos Regulares, qui ſunt in cauſa, deſcendere à Clericis ſiue à Canonicis Regularibus, quos inſtituit B. Auguſtinus, vel de illis eſſe cenſeri. In quo articulo concluſum per nos fuit pro parte affirmatiua.

Rationes ita decidendi, præter alias, fuerunt, Primò text. *in can. nolo. & can. non dicatis*, *& in can. certè 13. q. 1.* in quibus iuribus B. Auguſtinus præcepit Clericis, qui cum eo viuere velint, ne quid proprium habeant, ſed omnia in communi, cum ipſa Ordinis ſuſceptione, non ſolùm facultatibus, ſed voluntatibus propriis ſe ſubdiderint: quæ qualitates omnes maximè conueniunt his Canonicis Regularibus, qui, & ipſi ſunt Clerici, & Ordinis S. Auguſtini, ac in communi omnia poſſident; obedientiam quoque ſub Regula B. Auguſtini profitentur. Meritò igitur de illis ſunt cenſendi, talia enim ſunt ſubiecta, qualia prædicata demonſtrant *l. fundum inſtructum, ff. de fundo inſtructo*; & ad probationem identitatis ſufficit concurſus duarum qualitatum, *l. forma, ff. de cenſi.* per Bart. *in 1. demonſtratio, col. penult. de cond. & demonſtr.* Secundò hanc concluſionem noſtram confirmat Bolla quædam Eugenij IV. in actis producta, pro parte Canonicorum Regularium, quæ dirigitur Canonicis ipſis Regularibus, qui tunc temporis erant in Monaſterio S. Mariæ de Friſonaria, illóſque Eugenius appellat ſub his verbis. *Diuinam in terris familiam Clericorum, qui vitam religioſam ducerent, & ad exemplum naſcentis Eccleſiæ, Sanctam ſeruarent inſtitutionem Clericorum, quos Canonicos appellamus*; Et paulò pòſt, *Huius profectò Sacri Ordinis, & ſancti propoſiti poſt Sanctos Apoſtolos Primus in Alexandrina Eccleſia Marcus Petri diſcipulus fuit inſtitutor, & conditor, & glorioſus Doctor Auguſtinus eos diuinis Regulis decorauit.* Ex quibus verbis Eugenij arguitur manifeſtè iſtius Ordinis antiquitas, & inſtitutio: & licèt ea verba prolata ſint à Papa enunciatiuè, & quæ concernant factum alienum, tamen negari non poteſt, quin præſumptionem in antiquis inducant, quæ ſaltem trãsferat onus probandi contrarium in aduerſarium, iuxta not. per gloſſ. pen, *in cap. nonnulli, §. fin. de reſcript.* vbi Abbas dicit, illud eſſe quaſi commune dictum, & in practica ſolere ſeruari, & eſt gloſſ. *in Clem. literis, in verbo, feciſſe narramus*, vbi Paulus de Leaz. & Io. Imol. & traditur per Federic. de Senis *conſil. 27.*

conſil. 27. Tertiò non parui momenti ſunt auctoritates Hiſtoricorum, quibus in parte, cùm de antiquis factis dubitatur, credendum, *l. ſeptimo menſe ff. de ſtat. hom.* qui teſtantur; iſtos Canonicos Regulares à B. Auguſtino inſtitutos fuiſſe cùm in Eccleſia Hipponenſi eſſet Epiſcopus. Ex his itaque iuribus, ac rationibus firmata fuit inter nos concluſio, quòd Canonici Regulares prædicti cenſeantur eſſe de illis, quos B. Auguſtinus inſtituit.

Secundo loco dubitatum eſt; præſuppoſito, quòd Canonici Regulares, qui ſunt in cauſa, cenſeantur de illis, quos B. Auguſtinus inſtituit; An ex hoc inducatur, quòd debeant præcedere Monachos S. Benedicti, qui ſimiliter ſunt in cauſa; & in hoc quidem dubio, in quo clauus totius cauſæ vertitur, poſt multa facta fuit per nos reſolutio, quòd in proceſſionibus, cæteríſque actibus publicis, Canonici Regulares, ac eorum Abbates, & Prælati dimiſſa ſuperiori veſte, ſeu cappa, retenta linea, & in Clericali habitu incedentes more Clericorum ſecularium præcedere, præferrique debeant Caſinen. Monachis. Rationes ex multis potiſſimæ hæ fuerunt, quæ nos, vt ita atteſtaremur, induxerunt. Prima ratio fuit, quia Canonicis Regularibus competit eſſentialiter Ordo Clericatus, & per ſe ſunt Clerici, vt probatur *in præællegat. can. nolo, can. non dicatis, & can. certè* 13. *q.* 1. In quibus iuribus hoc eſt expreſſum. Non idem autem eſt in Monachis, qui non eſſentialiter, nec per ſe, ſed per accidens ſunt Clerici, probatur *in can. à Subdiacono* 93. *diſtinct.* vbi Monachus, quinimmo & Abbas poſtponitur quibuſcumque Clericis, etiam Oſtiariis. Et Hieronymus ad Ruſticum Monachum ſcribens *in can. ſic viue* 15. *quæſt.* 1. inquit, *Sic viue in Monaſterio, vt Clericus eſſe merearis; & diſce longo tempore, quæ poſtmodum alios doceas.* Et per hanc rationem in caſu noſtro B. Thom. 2. 2. *queſt.* 1. *art.* 88. *in reſponſione ad ſecundum argumentum* expreſsè tenuit, Canonicos Regulares, vt digniores propter Ordinem Clericatus annexum, præferendos Monachis S. Benedicti. Quod etiam comprobatur, quia contemplatiua ſimul, & actiua vita Clericorum, in adminiſtratione Sacramentorum, aliorúmque ſpiritualium, dignior, ac nobilior eſt ſola contemplatiua Monachorum. *cap. niſi cùm pridem*, vbi Ioann. Andr. *de renunciat.* Nam B. Auguſtinus præceſſit Benedictum Auctorem Congregationis Caſinen per annos centum, & plùs. Quæ antiquior inſtitutio in prælationibus præcipuè attenditur, vt not. *in l. cùm quid, ſi cert. pet. & in cap. qui prior, de reg. iur. in* 6. & hanc rationem antiquioris inſtitutionis, maximè adiuuat maior dignitas in ipſo inſtitutore; cùm B. Auguſtinus tempore huius inſtitutionis eſſet Epiſcopus Hipponen. & ſic dignior S. Benedicto, qui erat ſimplex Monachus.

Supradictis tamen atque aliis iuribus, & rationibus, quæ breuitatis cauſa conſultò omittuntur, aduerſabantur auctoritates Doct. in hoc articulo ſcribentium, qui & numero, & grauitate communem conſtituunt opinionem, inter quos etiam conſulta extant Collegiorum Patauini, Ferrarienſis, & Bononienſis, quorum ſcribentium ea eſt ſententia, vt Monachi Ordinis S. Benedicti Congregationis Caſinen. præcedere debeant Canonicos Regulares Lateranen. Ratio eorum potiſſima videbatur eſſe, quòd in inſtitutionibus Regularium, non tam ipſa inſtitutio, eiúſque prioritas in tempore, quàm approbatio Sedis Apoſtolicæ ſit attendenda, ſine qua nulla noua Regula, nulla noua Religionis erectio fieri debet; ſtante in id expreſſa prohibitione Concilij Generalis, de qua *in cap. fin. de Relig. domib.* Approbatio etiam Regulæ D. Auguſtini, ac inſtitutionis Canonicorum Regularium nullibi apparere videbatur facta à Sede Apoſtolica. Contrà verò Regula S. Benedicti ſpecialiter, & expreſsè videbatur approbata per Beatum Gregorium Papam, qui *in lib.* 2. *Dialog.* de Regula S. Benedicti ſpecialem mentionem facit.

Hoc tamen fundamentum Caſinen. elidi videbatur propter longæuam tolerantiam totius Eccleſiæ, ac Sedis Apoſtolicæ, quæ non tamdiù tolerаſſet hanc B. Auguſtini Regulam, ac inſtitutionem, niſi vel expreſsè approbando, vel illam ſaltem tacitè confirmando, ad not. per Doct. *in cap. cùm Eccleſia Sutrina, de cauſa poſſeſſionis, & propriet.* proptereà colligebatur etiam approbatio Regulæ S. Auguſtini, ex text. *in can. S. Romana* 15. *diſt.* Vbi Gelaſius Papa inter ea, quæ narrat recepta fuiſſe à Romana Eccleſia enumerat opuſcula B. Auguſtini, inter quæ præcipuum locum videtur tenere ſermo de communi vita Clericorum, quæ eſt Regula ipſius Auguſtini; ex quo videtur ſaltem generaliter facta à Gelaſio illius Regulæ approbatio. Atque is Gelaſius præceſſit per centum annos B. Gregorium, qui dicitur approbator Regulæ Benedicti. Quin etiam in primitiua Eccleſia licitum erat paſſim cœtus, & Congregationes inſtituere in honorem Dei, ac Fidei exaltationem. Nec veriſimile eſt B. Auguſtinum nouam illam inſtitutionem feciſſe ſine interuentu eorum, quæ ad illius robur, & firmitatem neceſſaria eſſent.

Veruntamen in hoc iurium, & rationum conflictu tutior via viſa eſt, quam Rom. Eccleſia, vti Magiſtra, & Mater omnium, nos docuit; quippe ex longiſſima conſuetudine, in conſpectu tot Roman. Pontificum in Vrbe obſeruata, vtraque etiam parte acquieſcente, inductum eſt, vt in proceſſionibus, aliíſque actibus publicis, Canonici Regulares dimiſſa ſuperiori veſte lanea, ac retenta linea (Clericos ſe eſſe ſignificantes) præcedant Monachos S. Benedicti Congregationis Caſinen. Huius itaque conſuetudinis normam ab Eccleſia Romana obſeruatam, nobis amplectendam duximus, quæ in proceſſionibus, & ſimilibus actibus attendi debet, quoad iſtos Religioſos, vt tradit expreſsè Bald. *in l. obſeruare, §. antequam, de off. Proconſul. & legat.* Quæ conſuetudo maximè opportuna viſa eſt, vt huic liti finem imponere, omnéſque eorum Religioſorum contentiones ſopire, atque extinguere poſſit.

Vltimo verò loco propoſitum fuit per nos dubium an in Concilio Generali Abbates Canonicorum Regularium præcedere debeant Abbates Ordinis S. Benedicti. Atque in hoc articulo veriſſima, ac iuridica viſa eſt reſolutio, olim facta coram Sanctitate Veſtra, quòd nulla habita ratione Ordinum, & Congregationum, illi Abbates præferri debeant, qui primò fuerint ad Abbatialem dignitatem promoti; ſic enim in Epiſcopis, aliiſque ſimilibus dignitatibus videmus ſtatutum fuiſſe à iure, *can. placuit* 18. *diſtinct.* gloſſ. & Doctores *in can. fin.* 75. *diſtinct. & in cap. Epiſcopos* 17. *diſtinct.*

Hæc igitur ſunt Beatiſſime Pater, quæ præcipua ex multis colligenda, ac Sanctitati veſtræ referenda duximus in præſenti cauſa præcedentiæ, in qua etiam ſententiam ex mandato veſtro ſubſcripſimus conformem reſolutionibus per nos factis, arbitrantes ita, & Sanctitatem Veſtram ex iure, & æquo diffinire poſſe, ſaluo ſemper ſapientiſſimo, ac prudentiſſimo illius iudicio, cui nos in omnibus ſubiicimus, finémque dicendi facientes Sanctitati Veſtræ pedes humiliter, atque deuotè deoſculamur,

&c.

293 *Sententia lata à Sanctiſſimo D.N. Pio IV. Pontifice Maximo in dicta cauſa præcedentiæ, ad relationem ſupradictorum S.R.E. Cardinalium, in fauorem Reuerendorum Canonicorum Regularium Ordinis S. Auguſtini Congregationis Lateranenſis.*

CHriſti nomine inuocato: Pro tribunali ſedentes, & ſolùm Deum præ oculis habentes, per hanc noſtram diffinitiuam ſententiam, quam ferimus in his ſcriptis, in cauſa, & cauſis, quæ coram nobis, & quas dilectis filiis noſtris Ioanni Michaëli Sarraceno Tituli Sanctæ Anaſtaſiæ, Ioanni Baptiſtæ Cicadæ, Tit. S. Clemẽtis, & Bernardino Scotto Tit. S. Matthæi S. R. E. Cardinalibus primò audiendas, & per eos decidẽdas, & terminandas, & deinde per præfatos Cardinales, per Apoſtolica noſtra reſcripta Nobis referendas commiſimus, inter dilectos filios Abbates, Prælatos, & Canonicos Regulares Ordinis S. Auguſtini, Congregationis Lateranenſis, & vniuerſam eorum Congregationem, ex vna, & Prælatos, Abbates, & Monachos Ordinis S. Benedicti Congregationis Caſinen. aliàs Sanctæ Iuſtinæ de Padua nuncupatos, & dictam eorum Congregationem, de, & ſuper præcedentia, & iure inter eos præcedendi, tam in proceſſionibus, quàm in Generalibus, & Synodalibus, ſeu Prouincialibus Conciliis, omnibúſque actibus publicis, & priuatis, rebúſque aliis in actis cauſæ, & cauſarum huiuſmodi latiùs deductis, & illorum occaſione in prima, ſeu alia verſæ fuerunt, & vertebantur inſtantiis, partibus ex altera. Cauſa huiuſmodi coram dictis Cardinalibus ad plenum ventilata, & ſæpiùs auditis partibus, & dubiis in ea plenè diſcuſſis, & reſolutis, ac viſis de iure videndis, & demùm per dictos Cardinales Nobis matura deſuper facta relatione, pronunciamus, ſententiamus, decernimus, & declaramus, Abbates, Prælatos, & Canonicos Regulares Congregationis Lateranenſis vti Clericos, dimiſſa ſuperiori veſte, pallio, ſeu cappa in linea veſte, Clericalíque habitu incedentes (quod etiam in alma noſtra Vrbe Romæ fuit, & nunc obſeruatur) in proceſſionibus, & omnibus aliis actibus publicis, & priuatis, tam in dicta Alma Vrbe noſtra, noſtróque, & Succeſſorum Noſtrorum conſpectu, quàm aliàs vniuerſis, ac quibuſcumque aliis Ciuitatibus, Terris, Oppidis, & locis, dictis Abbatibus, Prælatis, & Monachis Ordinis S. Benedicti Caſinen. præcedere debuiſſe, & debere; eoſdémque Abbates, Prælatos, & Canonicos Regulares, dictámque eorum Congregationem, vt ſuprà incedentes, dictis Abbatibus, Prælatis, & Monachis S. Benedicti, & eorum Congregationi in omnibus, & ſingulis præmiſſis præferendos, anteponendos, & in digniori loco collocandos fore, & eſſe. Abbates verò dictarum Congregationum Lateranen. & S. Benedicti ſingulariter, & de per ſe, abſque eorum Conuentibus, in Conciliis Generalibus, Prouincialibus, & Synodalibus, & aliis actibus publicis, & priuatis, in quibus Abbates de iure, vel de conſuetudine locum & votum habent, vel pro tempore quomodolibet habebũt; inter ſeſe iuxta ſingulorum ipſorum Abbatum ibidẽ interuenientium priorem, & antiquiorem promotionem ad Abbatiam; ac illa promotione dumtaxat, non autem Congregatione, & Ordine, cuius fuerint, attentis, præcedere, ac præferri, & in digniori loco collocari debuiſſe, & debere, prout præferimus, anteponimus, collocamus, præferríque, anteponi, & collocari reſpectiuè mandamus. Iactationes quoque, moleſtationes, oppoſitiones, perturbationes, vexationes, & impedimenta quæcumque per præfatos Abbates, Prælatos, & Monachos dicti Ordinis S. Benedicti, & dictam eorum Congregationem eiſdem Abbatibus, Prælatis, Canonicis Regularibus dicti Ordinis, & eorum Congregationi de, & ſuper præfatis omnibus, & ſingulis, & illorum occaſione quomodolibet factas, præſtitas, & illatas, factáque præſtita, & illata, fuiſſe, & eſſe temerarias, illicitas, indebitas, & iniuſtas, temerariáque, illicita, indebita, & iniuſta, ac de facto præſumptas, & præſumpta, illáſque, & illa præfatis Abbatibus, Prælatis, & Monachis feciſſe, & facere minimè licuiſſe, nec licere de iure. Et propterea de, & ſuper illis, ac dicto iure præcedendi, vt ſuprà, omnibúſque aliis, & ſingulis præmiſſis perpetuum ſilentium imponendum fore, & eſſe, ac imponimus, vtramque partem in expenſis, iuſtis ex cauſis, abſoluentes.

Ita eſt I.

Ita refero, & cenſeo pronunciandum eſſe Ioannes Michaël Cardinalis Sarracenus.

Ita refero, & cenſeo pronunciandum Ioannes Baptiſta Cardinalis S. Clementis.

Ita refero, & cenſeo pronunciandum eſſe Bernardinus Cardinalis Traneo.

Breue eiuſdem S. D. N. in quo ſupplentur omnes, & ſinguli proceſſus, & ſententiæ prædictæ, defectus etiam ſubſtantiales, ſi qui forſan interuenerint; ac mandatur ab omnibus inuiolabiliter obſeruari debere prædictam ſententiam, ſub pœnis, & cenſuris. 294

PIVS PAPA IV.

Ad futuram rei memoriam.

SEdis Apoſtolicæ prouidentia circumſpecta, ne rurſus ea, quæ in controuerſiis inter perſonas Eccleſiaſticas, præſertim Altiſſimo ſub Regulari profeſſione famulantes, exortis, pro tranquillo Religionis ſtatu prudenter ordinauit, in moleſtos contentionis anfractus relabantur, maiorem ſolet, dum id res ipſa requirit, adhibere cautionem. Sanè nuper, poſtquam, ſicut nobis innotuerat, ab antiquis vſque temporibus, etiam ſupra centum annos retroactos, lis, & cauſa, ſeu controuerſia inter dilectos filios Rectorem Generalem, & Canonicos Regulares S. Auguſtini Congregationis Lateranenſis ex vna, ac Monachos S. Benedicti, Ordinis Caſinenſis, alias S. Iuſtinæ de Padua Congregationum partibus ex altera, ſuper illorum præcedentia, ſeu iure præcedendi ſuborta, & coram diuerſis Iudicibus, etiam in noſtro Palatij Apoſtolici auditorio ventilata, ac demum non ſine animi noſtri moleſtia in Oecumenico Concilio Tridentino inter earumdem Congregationum Abbates renouata fuerat. Nos conſiderantes lites, & controuerſias huiuſmodi in Eccleſia, præſertim inter Religioſas, & reformatas perſonas, quæ relictis mundi vanitati-

bus, votum ſuum in humilitatis ſpiritu, Domino, & Deo noſtro, qui ſe pro nobis vſque adeò humiliauit, vt formam ſerui acciperet, perſoluere profitentur, non modicum illi præclaræ, Deóque præcipuè dilectæ virtuti, quæ eſt humilitas, labem infundere, populóque ſcandalum generare, ac propterea illas omni ratione ſubmouendas, publicæque Religionis tranquillitati, ac miniſtrorum Dei reconciliationi, & mutuæ dilectioni quamprimum conſulendum eſſe rati. Motu proprio dictas cauſas, controuerſias vbilibet, & coram quibuſuis Iudicibus motas, & in quibuſuis inſtantiis indeciſas pendentes, ab eiſdem Iudicibus ad nos auocamus, illáſque dilectis filiis Noſtris Ioanni Michaëli S. Anaſtaſiæ Sarraceno, Ioanni Baptiſtæ ſancti Clementis Cicadæ, ac Bernardino Scotto, nuncupatis S.R.E. Preſbyt. Cardinalibus audiendas, cognoſcendas, & decidendas per quãdam motus proprij ſchedulam; & deinde illas per aliud noſtrum reſcriptum eiſdem Cardinalibus, per eos audiendas tantùm, Nobíſque referendas commiſimus. Qui quidem Cardinales dictis partibus, earúmue procuratoribus, & aduocatis pluries auditis, dubiíſque emergentibus ad plenum diſcuſſis, & reſolutis, comperto ſatis per eos ex compluribus literis Apoſtolicis, diuersíſque aliis aliíſque documentis, rationibus, & probationibus, quòd ipſi Canonici fuerunt, & ſunt de illis Clericis à ſancto Auguſtino, quinimo à Sanctis Apoſtolis inſtitutis, eoſdem Canonicos tam ſuæ antiquæ inſtitutionis huiuſmodi, quàm etiam dignitatis Clericalis; qua eo ſtatim, quòd profeſſionem Regularem emitrunt, inſignitos eſſe oportet, aliarúmque qualitatum in eis exiſtentium ratione, dictámque illam Congregationem Lateranen. præfatos Monachos, & eorum Congregationem Caſinenſem præcedere debere conſueuerunt, & concluſerunt, ſuámque concluſionem huiuſmodi ad audientiam noſtram, iuxta vltimi noſtri reſcripti præfati tenorem retulerunt. Vnde Nos illorum relatione intellecta, eáque per nos diligenter examinata, quoniam eam in omnibus ſuis partibus veritati, & iuri conſonam comperimus, per noſtram diffinitiuam ſententiam pronunciauimus, ſententiauimus, decreuimus, & declarauimus, Abbates, Prælatos, & Canonicos Regulares Congregationis Lateranen. vti Clericos, dimiſſa ſuperiori veſte, pallio, ſeu cappa in linea veſte, Clericalíque habitu incedentes (quod etiam in alma Vrbe conſuetũ fuerat, & tunc obſeruabatur) in proceſſionibus, & omnibus aliis actibus publicis, & priuatis, tam in dicta Vrbe, noſtróque, & aliorum Romanorum Pontificum ſucceſſorum noſtrorum conſpectu, quàm aliàs in vniuerſis, & quibuſcumque aliis Ciuitatibus, Terris, Oppidis, & locis, Abbates, Prælatos, & Monachos Ordinis S. Benedicti Congregationis Caſinen. prædictos præcedere debuiſſe, & debere, ac eoſdem Abbates, Prælatos, & Canonicos Regulares, dictámque eorum Congregationem, vt præfertur, incedentes, dictis Abbatibus, Prælatis, & Monachis S. Benedicti, & eorum Congregationi in omnibus, & ſingulis præmiſſis præferendos, anteponendos, & in digniori loco collocandos fore, & eſſe. Abbates verò dictarũ Congregationũ ſingulariter, & de per ſe abſque eorum Conuentibus in Conciliis Generalibus, Prouincialibus, & Synodalibus, ac aliis actibus publicis, & priuatis, in quibus Abbates de iure, vel conſuetudine locum, & votum habent, vel pro tempore quomodolibet habebunt, inter ſe, iuxta ſingulorum ipſorum Abbatum, ibidem interuenientium, priorem, & antiquiorem promotionem ad Abbatiam; ac illorum promotione dumtaxar, non autem Cungregatione, & Ordine cuius ſint, attentis, præcedere, & præferri, & in digniori loco collocari debuiſſe, & debere, prout ex tunc prætulimus, anteponimus, & collocamus, præferríque, anteponi, & collocari mandauimus. Iactationes quoque moleſtationes, oppreſſiones, perturbationes, vexariones, & impedimenta quæcunque per Abbates, Prælatos, & Monachos prædictos, & eorum Congregationem Caſinen. eiſdémque Abbatibus, Prælatis, & Canonicis Regularibus Lateranen. ſuper præfatis omnibus, & ſingulis, & illorum occaſione quomodolibet factas, præſtitas, & illatas, facta, præſtita, & illata, fuiſſe, & eſſe temerarias, illicitas, indebitas, & iniuſtas, temerariáque, illicita, indebita, & iniuſta, ac de facto præſumptas, & præſumpta, illáſque, & illa Abbatibus, Prælatis, & Monachis Congregationis Caſinen. huiuſmodi feciſſe, & facere minimè licuiſſe, neque licere de iure. Et propterea de, & ſuper illis, ac dicto iure præcedendi, omnibúſque, & ſingulis aliis præmiſſis perpetuum ſilentium imponendum fore, & eſſe, & tunc impoſuimus, prout in reſcripto, relatione, & ſententia prædictis plenius continetur. Ne autem de ſententiæ, aliorúmque præmiſſorum validitate vllo vnquam tempore dubitari, ac propterea, vel alio quouis prætextu rem maturè diſcuſſam, & iudicatam, rurſus in controuerſiam trahi, néue denuò in Eccleſia Dei inter tales perſonas Religioſas contentiones exoriri, ac populo ſcandala generari contingat, tempeſtiuè prouidere, ac ſupremam huic negotio manum apponere cupientes, necnon veriores literarum ſingulorum

prædeceſſorum,

prædeceſſorum, ac reſcripti proceſſus relationis, ſententiæque præfatorum, & inde ſecutorum tenores præſentibus pro ſuffragiis expreſſis habentes. Motu ſimili non ad ipſorum Abbatum, Prælatorum, & Canonicorum Regularium Congregationis Lateranenſis, vel alterius pro eis, Nobis, ſupérque hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex mera deliberatione, & certa ſcientia noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ad effectum executionis dictæ ſententiæ tantum omnes, & ſingulos proceſſus, & ſententiæ præfatorum defectus, etiam ſubſtantiales, ſi qui forſan in eiſdem interuenerint, harum ſerie ſupplemus; ac eamdem ſententiam, vna cum eius proceſſu validos, & efficaces eſſe; ſuóſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & inuiolabiliter ab omnibus obſeruari debere, nec partes ipſas ab eis vllo vnquam tempore, quouis prætextu, quæſito colore reſilire poſſe, ſed ad illorum obſeruationem teneri, cenſuríſque & pœnis, tam Eccleſiaſticis, quàm pecuniariis, ad id cogi, & cōpelli; neque Monachos, eorúmue Congregationem aduerſus ſentētiam, aliáue præmiſſa in priſtinū ſtatum, quouis quæſito colore, vel ingenio reſtitui; nec illa oppugnantes audiri, præſentéſque literas de ſubreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis noſtræ, aut alio quouis defectu notari ſeu impugnari poſſe. Sícque, & non aliter quoſcumque Iudices, & commiſſarios, etiam S.R.E. Cardinales, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere, ac quidquid ſecus à quoquam, quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus, præmiſsáq; omnia perpetuò ſtatuimus, & quòd ita fiant, & obſeruentur, volumus, atque mandamus; ſimiliter venerabili fratri Epiſcopo Amerin. & dilectis filiis, noſtro in Alma Vrbe, & eius diſtrictu Vicario in ſpiritualibus, ac Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ Auditori generalibus per præſentes motu pari mandantes. Quatenùs ipſi, vel duo, aut vnus eorum per ſe, vel alium, ſeu alios, præſentes literas, & in eis contenta quæcunque, vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Rectoris Generalis, & Abbatum, Prælatorum, & Regularium Canonicorū S. Auguſtini Congregationis Lateranenſis præfatorum, vel alicuius eorum fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, ac illis in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtētes, faciāt auctoritate noſtra illos, ſuppletione, decreto, ſtatuto, voluntate, & mandato, aliíſque præmiſſis pacificè frui, & gaudere. Non permittentes eos, vel, eorum quempiam deſuper per quoſcunque, quomodolibet indebitè moleſtari, perturbari, vel inquietari. Contradictores quoſlibet, & rebelles, per ſententias, tam Eccleſiaſticas, & pecuniarias, etiam arbitrio ſuo moderandas, & applicandas, quàm etiam priuationis beneficiorum Eccleſiaſticorum, per ipſos contradictores obtentorum pœnas, aliáque iuris remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo; ac legitimè ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus, illos ſententias, cenſuras, & pœnas huiuſmodi incurriſſe declarando, illóſque etiā iteratis vicibus aggrauando, & interdictum Eccleſiaſticum imponendo, inuocato etiam ad hoc, ſi opus ſit, auxilio brachij ſecularis. Non obſtan. præmiſſis ac fel. rec. Bonifacij Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri de vna, & Concilij Generalis de duabus dietis; dummodo quiſpiam præſentium vigore vltrà tres dietas, ad Iudicium non trahatur: ac aliis quibuſuis, Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, necnon Monaſteriorum, & Ordinum, ac Congregationum præfatorum, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, vel conſuetudinibus, priuilegiis quoque indultis, & literis Apoſtolicis, illis, eorúmque Superioribus, ac perſonis ſub quibuſcumque tenoribus & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliíſque efficacioribus, & inſolitis capitulis, irritantibúſque, & aliis decretis in genere, vel in ſpecie, etiam motu, & ſcientia ſimilibus quomodolibet conceſſis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innouatis. Quibus omnibus illorum tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus; contrariis quibuſcunque, aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ab Apoſtolica ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Volumus autem, quòd præſentium tranſumptis, manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, in Iudicio, & extrà vbilibet locorum, plena, & indubia, eadémque prorſus fides adhibeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ apud S. Petrum ſub anolo Piſcatoris die 18. Ianuarij 1564. Pontificatus noſtri anno 5.

Hier. Gadicen.

Anno verò Pontificatus ſui 6. idem Summus Pontifex controuerſiam inter prædictos Canonicos Lateraneo. cum Canonicis Congregationis S. Georgij in Alga Venetiarum per hanc Conſtitutionem firmauit.

PIVS PAPA V.

Motu proprio, &c.

295 CVm aliàs Nos poſtquam dilecti filij Rector Generalis,& Canonici Congregationis S. Georgij in Alga Venetiarum mandaris obtemperando regularem profeſſionē emiſerant,Nóſq; propterea ipſos ſub noſtra & Sedis Apoſtolicæ protectione receperamus,ac inter alia per quaſdam volueramus, quòd Rector,& Canonici prędicti in proceſſionibus, & actionibus publicis,prout anteà ſoliti erant,præcederent ex certis cauſis tunc expreſſis,omnes,ac ſingulos Canonicos Regulares Ordinis S. Auguſtini Cōgregationis Lateranen. vbique locorū exiſtentes, quòd deinceps proceſſionibus, & aliis actibus publicis, vel priuaris intereſſe contigiſſet, ſtatim ipſum Clericū ſecularem non exēptum ſubſequi, dum ipſi ſubſequendo præcedunt, dum verò præcedendo præcedunt,illum immediatè ſequi debere per alias noſtras litteras declarauerimus, prout in ſingulis litteris prædictis pleniùs cōtinetur; à nonnullis non immeritò dubitari poſſet, an per poſteriores litteras prędictas prioribus ita derogatum ſit, vt Canonici Regulares prædicti Canonicos Congregationis S. Georgij prædicti præcedere debeant,quod profectò ſi ita declaretur non ſine maximo ipſius Rectoris, & Canonicorum S.Geogrij præiudicio, & grauamine eſſe poſſet. Nos præmiſſa declaratione debita dilucidare ſatagentes, volentéſq; litteras noſtras,quæ non ſine cauſæ cognitione prodierunt, in aliorum ſenſum, & aliorum præiudicium diſtrahi, litterarum noſtrarum vltimò datarum id,ac ſi de verbo ad verbum inſerti forent, præſentibus pro expreſſis haben. ſeu exprimi, & inſeri poſſe decernen. motu ſimili declaramus, & in verbo Rom. Pontif. atteſtamur, intentionis noſtræ nunquam fuiſſe, nec eſſe, ſecundò datas litteras prioribus ita præiudiciare, vt ipſi Canonici Congregationis S. Georgij locum mutare debere cenſeantur, aut cenſeri poſſint,ſed locum ipſis Canonicis Regularibus aſſignatum, citra ipſorum Canonicorum Congregationis S. Georgij præiudiciū conceſſū fuiſſe,ac eſſe intelligatur,ipſíq; Canonici Congregationis S. Georgij deinceps, & perpetuis temporibus ſub nomine Cleri ſecularis venire, & ita ab omnibus cenſeri,nec ſuper eo à quoquam moleſtari poſſe,vel deberc. Diſtrictiùs inhibentes omnibus,& ſingulis,tam Eccleſiaſticis,quàm ſecularibus Iudicibus cuiuſcumq; dignitatis,ſtatus,gradus, ordinis, & conditionis exiſtentibus, & quacumque auctoritate etiam Apoſtolica fungen. & præſertim ſecundò dictis litteris deputatis in virtute S. obedientiæ,& ſub excōmunicationis maioris, aliíſq; arbitrio noſtro, moderan. & infligen. pœnis, ne contra prædicta quouis quæſito colore venire aut quominus illa ſuum plenarium,ac integrum ſortiantur effectum impedire audeant, vel præſumant, quinimo eos, & alios quoſcumque pœnas in eis appoſitas incurrere minimè poſſe volumus. Decernentes quoque præſentes, & deſuper conficiendas litteras nullo vnquam tempore, de ſubreptionis,vel obreptionis vitio, aut intentionis noſtræ,vel quopiam alio defectu, etiam ex eo, quòd dd.Canonici Regulares,aut alij forſan intereſſe habentes, vocati non fuerint, notari,impugnari,inualidari, aut contra illas de nullitate opponi, ad terminos iuris reduci,in ius, vel cōtrouerſiam vocari, cauſámque, vel cauſas, propter quas à nobis præſentes emanauerint verificare nullatenus teneri, nec ob id iuribus carere, minúſque ſub quibuſuis ſimiliū, vel diſſimilium gratiarum, reuocationum, ſuſpenſionum,limitationum,aut aliis contrariis diſpoſitionibus comprehendi, ſed ſemper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt,toties in priſtinum ſtatum reſtrictæ,repoſitæ, & plenariè reintegratæ eſſe, etiam ſub quacumque data per ipſos Canonicos dictæ Congregationis S. Georgij eligenda, vímq; validi,& efficacis cōtractus,inter nos, & Sedem Apoſtolicam, ac eoſdem Canonicos, etiam cum iuramento initi, ac ſtipulari, ſortiri,ſicque ab omnibus cenſeri. Et ita per quoſcumque iudices,etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, & S. R. E. Cardinales, ſublata eis,&c. iudicari debere,irritum quoque, &c. Non obſtantib. litteris noſtris præfatis, quas quoad huiuſmodi effectū,& in ea parte,quæ præſentibus contrariantur, reuocamus, & annullamus, ac quibuſcumque litium pendentiis, quas ad nos harum ſerie auocamus,& extinguimus,perpetuum,ſuper illis ſilentium imponimus,illarúmque ſtatus, & materia, nomináque,& cognomina Iudicum præſentibus pro expreſſis habentes, à quibuſuis Apoſtolicis, nec non in Prouincialibus, & Synodalibus Conciliis editis ſpecialibus, vel generalibus conſtitutionibus,& ordinationibus,ac quibuſuis etiam iuramento,& confirmatione Apoſt. vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis,& conſuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, & litteris Apoſt.dictis Canonicis Regularibus, & quibuſuis aliis, ſub quibuſcumque etiam derogatoriatum derogatoriis, aliíſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis irritum, &c. hac vice latiſſimè derogamus,cęterſque contrariis quibuſcumque, cum clauſulis opportunis, & conſuetis.

Fiat Motu proprio. M.

Et

Et cum abſolutione à Cenſuris, &c. Et quòd ſingularum literarum præfatarum tenores habeantur pro expreſſis, ſeu in toto, vel in parte exprimi, ac de verbo ad verbum inſeri poſſint. Et de declaratione, atteſtatione, voluntate, deliberatione, decreto, & aliis prædictis pro repetitis habeantur, & ad partẽ perpetuò in forma gratioſa, &c. Et cũ deputatione iudicum, & executorum, qui aſſiſtãt, & præmiſſa obſeruari faciant, etiam ſub cenſuris, &c. cum poteſtate citandi, inhibendi, &c. aggrauandi, & reaggrauandi, ac interdicendi, &c. cum derogatione, &c. de vna, & Concilij Generalis de duabus dietis, dummodo non vltra tres, ac prædictorum, & ſingulorum pręſentibus quomodolibet contrariorum. Quorum, &c. latiſſimè extendens, &c. & quòd præmiſſorum omnium, &c. & per breue litteræ expediri poſſint. Datum Romæ apud S. Petrum 11. Kal. Iunij Pontificatus noſtri anno 6.

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbates præcedant Canonicis Cathedralis, vel Collegiatæ Eccleſiæ.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia militans ad inſtar triumphantis cæleſtiſque Hieruſalem exemplata eſt.*
2 *Digniores in dubio reputantur, qui priùs in ordine litera nominati ſunt,* & n. 23.
3 *Abbates habent iuriſdictionem ordinariam in ſuis Cœnobiis.*
4 *Capitulum Cathedralis Eccleſiæ non habet iuriſdictionem, neque dignitatem.*
5 *Dignitatem habentes præferantur cæteris dignitate non fulgentibus.*
6 *Abbas debet eſſe Sacerdos.*
7 *Canonicatus non habet annexum ordinem Preſbyteratus, ſed tantùm Subdiaconatus.*
8 *Abbas præfertur Clericis ſecularibus.*
9 *Abbas præfertur Canonicis Eccleſiæ Cathedralis,* & n. 10.
11 *Abbas præfertur Canonicis Collegiatæ.*
12 *Vinco te multò magis, ſi vinco vincentem te.*
13 *Abbas præcedit Canonicis, quando ſinguli incedant, ſecus vbi Collegialiter, & in actibus, in quibus Cathedralem Eccleſiam repræſentant, &* n. ſeq. *Præcipuè* n. 17.
14 *Abbatia eſt maior dignitas poſt Epiſcopatum.*
15 *Cathedralis Eccleſia plus aliis honorari debet.*
16 *Epiſcopatus eſt culmen dignitatum.*
17 *Canonici Cathedralis Eccleſiæ præcedunt Abbates.*
18 *Clerici Cathedralis Eccleſiæ proceſſionaliter incedentes, præferendi ſunt Monachis, & eorum Abbati.*
19 *Membra à capite ſeparari non debent.*
20 *Clericorum cœtus dignior eſt, quàm Monachorum.*
21 *Abbatis nomen ſolum habens, abſque dignitate, non præfertur Canonicis, ſeu illis cedit.*
22 *Dignitas maior arguitur ex priori nominatione,* & num. ſeq.
24 *Rectores in propriis Eccleſiis præferuntur Canonicis.*
25 *Rectores Parochialium in actibus curæ animarum repræſentant Epiſcopum, qui eſt primus Rector & Parochus.*
26 *Parochi dicantur Paſtores.*
27 *Canonici etiam Collegiatarum præferuntur Rectoribus, & Beneficiatis Parochialium.*
28 *Inferiores habent iuris aſſiſtentiam præcedendi aliis etiam in dignitate maiore conſtitutis, in propriis Eccleſiis. Contrarium,* num. 30.
29 *Præcedentia in propria Eccleſia Rectoris poteſt ex conſuetudine competere alteri etiam priuato, & quæ conſuetudo ſit neceſſaria.*
30 *Capitulum Eccleſiæ maioris, ſi inuitatur ad aliquas functiones, præcedere debet aliis Canonicis, & Prælatis inferioribus etiam in propriis Eccleſiis.*
31 *Præcedentia in materia conſuetudo inſpicienda eſt, cui plurimum deferatur à iure; etiam ſi ſit contraria.*
32 *Canonici ſacroſanctæ Lateranen. Eccleſiæ præcedant Canonicis Baſilicæ Principis Apoſtolorum & aliis vbique terrarum.*

1 QVoniam militantem Eccleſiam ad inſtar triumphantis, cœleſtiſque Hieruſalem ordinatam, atque ab ea exemplatam eſſe conſtat, vt notat Panormitan. *in cap. noui, de Iudic.* & pulchrè ſcribunt Gregorius & Bonifacius Summi Pontifices *in can. ad hoc 89. diſt.* ſic dicentes. *Ad hoc diſpoſitionis prouiſio gradus diuerſos, & Ordines eſſe conſtituit diſtinctos, vt dum reuerentiam minores potioribus exhiberent, & potiores minoribus dilectionem impenderent, vera concordia fieret, & ex diuerſitate contexto, & rectè officiorum gereretur adminiſtratio ſingulorum. Neque enim vniuerſitas alia poterat ratione ſubſiſtere, niſi huiuſmodi magnus eam differentiæ ordo ſeruaret. Quia verò quæque Creatura in vna eademque qualitate gubernari, vel viuere non poteſt; Cœleſtium militiarum exemplar nos inſtruit; quia dum ſunt Angeli, ſunt Archangeli, liquet, quia non ſunt æquales, ſed in poteſtate, & ordine (ſicut noſtis) differt alterum ab altero,* facit gloſſ. *in Clemen. ad noſtrum, in verbo Eccleſiæ, de hæretic.* Non eſt ſuperbiæ, vel elationis vitio adſcribendum, ſi in hac Militanti Eccleſia datur etiam Ordo, & inæqualitas graduum; ita enim diuinæ Sapientiæ radius magis eluceſcit, qui ſicut in multorum effectuum diuerſitate micat (vt patet in diſpoſitione Orbium Cæleſtium, & elementorum, & fructuum, & animalium varietate) ita, & in diuerſitate Miniſtrorum ipſius Maieſtas, & Sapientia commendantur. Vnde hunc ordinem in domo Salomonis præcipuè laudauit Regina Saba, quæ videns eximium ordinem Miniſtrorum eius, præ ſtupore obſtupuit, vt habetur 3. Reg. *cap.* 10. Inſuper ex præcedentiis, & ſedibus vnicuique debitis, ſingulorum dignitas, & honor cuilibet tribuendus oſtenditur: vt colligitur ex *cap. olim, de conſuetud.* & tradunt gloſſ. & Bald. *in l. decernimus* 2. *not. C. de Sacroſanct. Eccleſ.* Tiraquell. *de primogenitis, in præfat. num.* 13. & alij. Ad propoſiti igitur quæſiti ſolutionem deueniendo, videtur, quòd Canonici præcedant Abbatem: primò quia Canonici dicuntur fratres Epiſcopi *cap. quanto, de his, quæ fiunt à Prælat.* Sed Epiſcopus præcedit Abbatem, ergo & fratres eius; quia honor in filios æqualiter tranſit. Secundò Capitulum, Sede vacante, ſuccedit Epiſcopo in Iuriſdictione Epiſcopali, ſiue exercitio eiuſdem in libera ſpiritualium, & temporalium adminiſtratione, *cap. his, qui, & cap. cùm olim in fin. de maiorit. & obedien. cap. vnic. eod. tit. lib. 6.*

ibi tantùm ſunt Canonici Capitulum componentes,&
repræſentantes;ergo Canonici habent Iuriſdictionem
Epiſcopalem ; ergo præcedunt Abbatem.

Ad primum argumentum reſpondeo, Canonicos
eſſe fratres Epiſcopi fraternitate ſpirituali, penès quã
nulla eſt prioritas ordinis,& honoris,aut præcedẽtiæ.

Ad ſecundum reſpondeo, priuilegium illud eſſe
temporale, durante ſcilicet Sede Epiſcopali vacan-
te, & dato quòd priuilegium eſſet perpetuum, dico
non ſpectare ad Canonicos ſeorſim conſideratos.

Dicendum eſt ergo Abbates præcedere Canonicis
2 Cathedralis Eccleſiæ: Probatur primò, quia in dubio
maiores, & digniores reputantur, qui priùs in ordine
literæ nominati ſunt:digniores enim antè ſcribi de-
bent,vt docet text *in l.1.ff.de albo ſcribend.* per quem
text.Bald.*in l.cùm quidam C.de verbor.ſignific.in 3. op-
poſit. ad fin.* loquit, quòd prior nominatus maior cæ-
teris præſumitur: idem tradit Angel. *in l.generaliter
§.ſi quidem,ff.de fideicommiſſar.libert.* Dominic.*in cap.
fin.in princ.col.1.de offic. deleg.in 6.* latè Dec. *in c.aua-
ritia,n.5.de prabend.& in cap.decernimus n.4.*vbi etiam
Panor.*de Iudic.* Sed *in cap. fin. de maiorit. & obedien.*
Prælati nominãtur priùs,quàm Capitulũ Cathedralis
Eccleſiæ:& Abbates ſunt verè, & propriè Prælati (vt
alibi latiùs oſtendimus, & à nemine inficiari poteſt)
ergo Abbates præponuntur Canonicis Cathedralis
Eccleſiæ.

3 Secundò Abbates habent Iuriſdictionem Ordina-
riam in ſuis Cœnobiis;poſſunt enim ſubditos ſuſpen-
dere, interdicere, & excommunicare *c. quanto,* & ibi
gloſſ.*de offic.Ord.c.ad noſtram,& c.reprehenſibil.de ap-
pell.cap.ſicut tuis,*vbi gloſſ.*in verb anathematis de Sim.*
& dicemus latè *in diſp. de poteſt. Abb. quoad ferendas
4 cenſuras:*Sed hoc non habet Capitulum Eccl.Cathed.
nam de iure cõmuni non habet iuriſdictionem in ſin-
gulos Canonicos: immo ad Epiſcopum ſpectat,illorũ
exceſſus corrigere,& eorum cauſas cognoſcere *c.irre-
fragab.§.exceſſus,de offic.ord.* Nec etiam habet dignita-
tem,vt notatur *in cap ſtatutum de reſcript. in 6.*

Confirmantur prædicta ex iis,quæ habentur *in l.1.
5 de dignit.lib.12.* vbi illi, qui ſunt in dignitate, præfe-
runtur cæteris, qui dignitate non præfulgent; ergo
cùm Abbates ſint in dignitate conſtituti, (Abbatia
enim eſt dignitas, vt clarum eſt, & alibi latiùs proba-
uimus) præferentur Canonicis, dignitatem non ha-
bentibus.

6 Tertiò Abbates debent eſſe Sacerdotes *cap. 1. de
ætat.& qualit.* & à nobis latiùs probatum eſt *diſp. de
elect. Abb.* ita quòd Ordo Sacerdotalis neceſſariò an-
7 nexus eſt dignitati Abbatiali; Sed Canonicatus, &
præbendæ Cathedralium Eccleſiarum non habent
neceſſariò annexum Ordinem Preſbyteratus,ſed tan-
tùm Subdiaconatus *Clem.2.de ætat.& qualit.* Concil.
Trid.*ſeſſ.24.de refor.c.12.* & tamen *in d.Clem 2.* Ca-
nonici,ſacris non initiati, in eo priuantur, quòd pri-
uantur voce Capitulari,& dimidiam partem diſtribu-
tionum quotidianarum non lucrantur; ſuper quo d.
Conc.Trid.nihil noui ſtatuit; ergo videtur, id reli-
quiſſe diſpoſitioni anterioris Conc. Vien. *d. Clem. 2.*
ergo poteſt quis eſſe Canonicus Cathedralis abſque
eo,quòd ſit in ſacris Conſtitutus:ergo reſpectu maio-
ritatis Ordinis Abbates præcedere debent Canonicos
Cathedralis Eccleſiæ,per ea,quæ diſponuntur per tex.
*in cap.ſtatuimus,*vbi Panorm.& alij, *de maior.& obed.
8 cap.fin.de conſt. cap.cùm olim, de conſuetud.* Denique,
quòd Abbas præferendus ſit Clericis ſecularibus te-
nent Panormit. *in cap.decernimus,n.* 2. & ibi pulchrè
9 etiam Dec.*n.4.de Iudic.*& quòd præferendus ſit etiam
Canonicis Cathedralis Eccleſiæ, ſcribit Dominicus
de S.Gemin. *in cap.fin.in princ.*per illum text. *de offic.
deleg.in 6.* & idem etiam decidit Bald. *in cap.paſtoral.
in verb. extrà quaro, de offic. delegat.* quos refert Dec.
loc.cit.verſ.ex prædictis; idem Dec. *conſ.61.n.1.* & ad-
miſit Rota *in Hiſpalen. præeminentiarum prima Iulij
1611.coram Pena, qua in fine operis eſt deciſ 5.num.8.*
Quòd ſi Abbas præfertur Canonicis Cathedralis Ec-
cleſiæ,qui dicuntur Clerici primi gradus, & eſt quid 10
maius, eſſe Canonicum Eccleſiæ Cathedralis, quàm
alterius,vt ait Innoc. *in cap.fraternitatem,de ſepultur.
& in cap. Sedes in 1.gloſſ.de reſcript.* à fortiori, abſque 11
dubio præcedet Canonicos Collegiatarum, qui di-
cuntur Clerici Secundi Ordinis, & ſunt inferiores
Canonicis Cathedralis iux.regulam *in l.de acceſſionib.
ff.de diuerſ.& temporan præſcript.*ſcilicet ſi vinco vin- 12
centem te, multò magis vinco te. Verùm prædicta
omnia intelligenda ſunt vt Abbas præcedat omnes 13
Canonicos, & illis dignior habeatur, quando ſinguli
incedunt, quia tunc abſque dubio præferendus eſt
omnibus,non ſolùm Canonicis,verùm etiam aliis di-
gnitatibus Epiſcopo inferioribus, cùm dicatur maior 14
dignitas poſt Epiſcopum text. *in can.ſi quis deinceps
16.q.7.* Felin. *in cap meminimus in 3 col.ſub n.6.de ac-
cuſat.* Dec. *conſ. 162. col.1.* quando autem Canonici
collegialiter procedunt, atque in omnibus aliis acti-
bus, in quibus Cathedralem Eccleſiam repræſentant,
quæ plus aliis honorari debet *cap.quamuis il 2.de præ- 15
ben.in 6.* & quæ dicitur dignior aliis Eccleſiis, prop-
ter caput ſuum, quod eſt Epiſcopus, quæ dignitas eſt 16
culmen dignitatum.*cap penul.de præben.*gloſſ.*in cap.2.
eod.tit.in 6.* tunc Canonici Cathedralis Eccleſiæ præ- 17
cedent Abbates; quod affirmant Dom. de S.Gemin.
*in cap. quamuis §. quamquàm in 3. notab. de præbend.
lib.6.* Felin. *in d. cap. meminimus d. n. 6. in fin.* ita li-
mitans dictum Bal.*in cit.cap.paſtoralis* Philipp. Dec.
loco ſuprà cit. Collegium Bononien. *in conſ. 1. poſt
conſil. Zabarell. n.71.* Caſſan. *in 4 part. catalog. glor.
mund.conſid.32.*Rip. *lib.1.reſp.23.n.3.* Selu *de benefic.
p.1. q. 2. à n.81. vſque ad 89.* facit id, quod notat Pa-
norm.*in cap.cùm non liceat*, ſub *n.2.de præſcript.* vbi
inquit, quòd Eccleſiæ inferiores, & de Diœceſi debẽt
obedientiam, & reuerentiam Capitulo, ſicut debent
Epiſcopo, non ſic autem ſingulis Canonicis; immò
non ſolùm Canonici,verùm etiam Clerici Cathedra- 18
lis Eccleſiæ, qui debent gubernari ſecundùm caput
ſuum,ſcilicet Epiſcopum,quando proceſſionaliter in-
cedunt, præferendi ſunt Monachis, ac etiam Abbati,
qui tanquam eorum caput non poteſt à membris ſe-
parati,neque licet membra à capite diſcedere, vt *in* 19
*cap.nouit.de his,qua fiunt à Prælatis ſine conſ.Cap.& in
l.cùm diuerſis ff. de Religioſ.& ſumptib.funer. & cap.
cùm non liceat, de præſcript.* quæ ſententia eſt verior;
& ita in facto practicatur, & obſeruatur, & eam di-
xit magis communem Collegium Paduanum *in conſ.
2.poſt Zabarell ſub n.59.* ſubdens, quòd cæteris Ca-
nonicis, qui non ſunt Eccleſiæ Cathedralis, procul-
dubio Abbas eſt præferendus; quod intelligo verum
quando Abbas ſolus ſine Conuento Monachorum
incederet, ſemper enim Clerici ſeculares præcedunt
Regulares, vt notatur *in can. Legi Epiſtolam, §. alia
16.quæſt. 1.* Ioannes Andreas *in reg. delictum, de reg.
iur.* in gloſſ. fin. *in cap. qualiter il 2. de accuſat.* quæ
dicit, quòd dignior eſt cœtus Clericorum, quàm 20
Monachorum, per *d. can. legi*, Caſſand. *d. part. 4.
conſiderat. 57.* quia Abbas non debet à ſuis Mona-
chis ſeparari per antedicta. In aliis igitur ſeſſioni-
bus, & actibus, in quibus Conuentus cum Abbate
interuenire non debet, vt in celebratione Syno-
di Diœceſanæ, vel aliis huiuſmodi, vtique Abbas
non ſolùm Clericos ſeculares, & Canonicos,
verum etiam quaſcumque dignitates Epiſcopo
inferiores præcedet: quod ex dicendis clariùs pa-
tebit.

Verùm

21 Verùm prædicta declarantur habere locum in ve-
ro, & reali Abbate qui non habet ſolum nomen di-
gnitatis, ſed etiam alia requiſita ad dignitatem con-
ſtituendam, de quibus dixi ſuprà *diſput. 1. huius primi*
Tomi quæſt. 2. à num. 8. Nam Abbates ventoſi, ſolum
nomen Abbatis impoſitum habentes, abſque dignita-
te, concurrentes cùm Canonicis in quibuſvis actibus,
cæteris paribus, eis cedunt, nedum ſi ſint Cathedralis
Eccleſiæ, verumetiam Collegiatæ, vt fuit reſolutum
in Hiſpalen præeminentiarum 24. *Octobris* 1611. *&* 4.
Iunij 1611. *coram Penia, quæ in fine Operis ſunt de-*
ciſ. 6. *&* 7.

Similiter vt indiſtinctè Abbates, cæteríque Prælati
inferiores Iuriſdictionem tamen coactiuam habentes,
vt ſuperiùs declarauimus, præcedant Canonicos eoſ-
dem non capitulariter incedentes, aut ſedentes, ſic
alij Prælati prærogatiuam, ſeu præeminétiam dumta-
xat habentes in Collegiatis Eccleſiis præcedere de-
bent, quia ſunt verè conſtituti in dignitate; Illis Papa
reſcribit, & quando literæ Apoſtolicæ diriguntur Ar-
chipreſbyteris. Præpoſitis, & ſimilibus Collegiatarum
ſecularium Eccleſiarum dignitatibus, & Canonicis
iunctim, priùs Papa nominat Archipreſbyterum, &
poſteà Canonicum explicato ipſius nomine, prior au-
22 tem nominatio maiorem dignitatem arguit, Tiraq. *de*
iure primog. quæſt. 19. *num.* 2. Et in terminis probatur
23 denominari priùs à Papa Abbatem *in cap. decernimus*
de Iudæis, ſicut priùs deſcriptus dicitur dignior, &
præcedere debet, *l.* 1. *ff. de albo. ſcrib.* Pereg. *conſ.* 3.
num. 60. Pariſ. *conſ.* 38. *num.* 1. *vol* 4. quos cum aliis ci-
tat M rc. Anton. *variarum l.* 1. *reſolut.* 81. *num.* 1. Immo
non tantùm hi, qui ſunt verè Prælati, Cucch. *in inſtit.*
de maior. tit. de præpoſ. ratione dictæ prærogatiuæ, ſeu
præeminentiæ, & qoibus de iure competit Iuriſdi-
ctio ſuper Clericis Collegij, & punitio delinquen-
tium, Abbas *in cap. cùm contingat, & in cap. ſi quis con-*
trà, vbi, & alij, *de foro comp.* (quam quidem Iuriſdi-
24 ctionem per non vſum, & negligentiam amiſerunt)
ſed etiam ſimplices Rectores Parochialium; quia ma-
iorem dignitatem habent in propriis Eccleſiis, & ali-
bi, vt ſingulis anteferri debeant Canonicis; in propriis
enim Eccleſiis, & Parochiis dicuntur etiam ipſi Præ-
lati, Azor. *inſtit. Moral. par.* 2. *lib* 3. *cap.* 15. Mandoſ. *re-*
25 *gul.* 16. *quæſt* 6. *num.* 6. *&* 7. cum aliis quos allegat: &
in actibus curæ animarum repræſentabant Epiſco-
pum; quia Ep ſcopus eſt primus Rector, & Parochus
cap. Apoſtolica, & ibi Oſtienſis, *de donation.* necnon
Vital. *in Clem. dudum. de ſepul.* Fuſc. *de viſit. cap.* 3. *ſub*
num. 1. *lib.* 2. qui dicit Epiſcopum in cura animarum
eſſe tanquam cauſam primam, & curatum inferio-
rem tanquam cauſam ſecundam ex S. Thom. & alio-
rum doctrina, quos vide apud ipſum, & ſubdit *num.* 1.
Curatos inferiores deſtinatos Epiſcopis ſicut illos
72. Senes datos fuiſſe dicitur Moyſi *Numer.* 11. & di-
26 cuntur etiam iidem Parochi, Paſtores *can. ſi in plebi-*
bus diſtinct. 63. Vide Gonzales cum deciſ. Rotæ, iuri-
bus, & Doctoribus, quos affert ad comprobationem
dictorum gloſſ. 6 à *num* 100. *cum pluribus ſequentibus*,
facit Rituale Romanum *nouiter editum*, & ita decla-
rauit Sacra rituum Congregatio apud Steph. Grat. &
ſecum iunctum *ibi* Theodoſium de Rubeis *t.* 2. *diſcept.*
Foren. c. 298. *num.* 84. & per totum, qui omninò quo-
que ſunt videndi præſertim in materia, quæ refertur à
Io. Molan. *in lib. de Canonicis locis ibi citatis*, viden-
dus etiam Lælius Zecchius in *ſua Repub. Eccleſia tit.*
de Parochis cap. 18. *num.* 21. cum Ianuenſi *in manuali*
27 *Paſt. cap.* 61. *num.* 13. Licèt in aliis locis Canonici
etiam Collegiatarum Eccleſiarum præferantur Re-
ctoribus, & beneficiatis Parochialium, Panormit. *in*
rubr. de vit. & honeſt. clerie. num. 12. Boër. *de auctorit.*
Magn. Concil. n. 83. Caſſan. *in catal. glor. mund. p.* 4.
conſiderat. 32. *propè finem, verſ. octauò facit & conſide-*
rat. 38. & fuit reſolutum *in Hiſpalen. præeminentia-*
rum 13. *Martij* 1609. *coram Penia, quæ in fine Operis*
eſt deciſ. 1. *num.* 5. & in eadem cauſa *coram eodem* 15.
Februarij 1610. *quæ eſt deciſ.* 2. *num.* 1.

Et quòd inferiores habeant iuris aſſiſtentiam præ- 28
cedendi, aliis etiam in dignitate maiore conſtitutis,
in propriis Eccleſiis, ad text. *in l. nihil*, vbi Luc. de
Penn, & Ioann. de Plat. *C. de Palat. ſacr. largit. lib.* 11. &
ibi etiam Gloſſ. final. Decian. *conſil.* 67. *num.* 12. *& ſeq.*
vol. 1. Abb. *in cap. poſtulatis num.* 8. *de conceſſ. præben.*
Gemin. *in cap. à collatione num.* 7. *de appellat.* Rota
apud Luc. *deciſ.* 104. *num.* 4. *& duob. ſequen. lib.* 3. *in*
correct. vbi quòd inferior in propria Eccleſia ratione
officij, quo fungitur, debet habere præcedentiam: &
fuit etiam dictum *in Calagnritana præeminentiarum*
de victoria 16. *Nouembris* 1591. *coram Penia.*

Poteſt tamen ex conſuetudine competere præce- 29
dentia alteri quàm Rectori in eius Eccleſia, & etiam
perſonæ priuatæ, vt admiſit Rota *in Pampilonen præ-*
eminentiarum 1. *Iunij* 1609. *coram Eminentiſſ. D. Car-*
dinale Ioanne Baptiſta Pamphilio tunc Rotæ Auditore,
quæ in fine Operis eſt deciſ. 108. in qua fuit reſolutum,
conſuetudinem hoc caſu debere eſſe quadragenariam,
cùm ſit contra iuris diſpoſitionem, & ideo potiùs di-
ci præſcriptionem, vt per Doct. *in cap. final. & ibi*
Abb. *num.* 20. *de conſuetud.* Ruin. *conſil.* 155. *lib.* 3. Sera-
phin. *deciſ.* 214.

Verùm, quòd inferioribus in propriis Eccleſiis 30
non præcedant indiſtinctè aliis in maiori dignitate
conſtitutis, tenent Felin. *in cap. cùm non liceat, num.* 2.
de præſcript. firmans, quòd vbi Capitulum Eccleſiæ
maioris inuitatur ad aliquas functiones, præcedere
debeat aliis Canonicis, & Prælatis inferioribus etiam
in propriis Eccleſiis, & idem tenuerunt Henric. Bott.
de Synod. p. 3. *num.* 27. Boër. *in tract. Magn. Concil n.* 79.
cum aliis per Gratian, *diſcept. Forenſ. cap.* 111. *num.* 11.
D. Ferentill. *in Annot. ad deciſ.* 903. Buratt. *lit. C. n.* 16.
& hanc opinionem amplexa eſt Rota *in Cæſarangu-*
ſtana præeminentiarum 29. *Nouembris* 1617. *coram Re-*
uerendiſſ. D. Coccino, quæ in fine Operis eſt deciſ. 113.
num. 8.

Inſpicienda eſt tamen potiſſimum conſuetudo, an 31
in hac materia præcedentiæ ius plurimum defert;
Bald. *in cap. cùm olim num.* 1. *& ſeq. de conſuetud.* & *in*
l. obſeruare §. antequam verò num. 13. *ff. de offic. Proconſ.*
Felin. *in cap. ſtatuimus in princ. de maiorit. & obed.*
Card. *conſ.* 62. *num.* 1. Dec. *in l. cum quidam num.* 39. &
ibi Cagnol. *num.* 41. *ff. ſi cert. pet.* Riminald. Ion. *con-*
ſil. 95. *num.* 22. Corn. *conſil.* 193. *num.* 14. *verſ. & ideò*
qui eſt conſuetus lib. 2. & fuit reſolutum *in d. Hiſpalen.*
præeminentiarum 13. *Martij* 1609. *coram Penia, quæ in*
fine Operis eſt deciſ. 1. *n.* 3. *& in Colonien. præcedentiæ* 9.
Iunij 1627. *coram Eminentiſſimo D. Cardinale Vbaldo,*
quæ in fine Operis eſt deciſ. 115. *num.* 4. Quod procedit,
etiam ſi conſuetudo iuri repugnet. Menoch. *conſil.* 9.
num. 51. Seraphin. *deciſ.* 964. *num.* 1. Greg. XV. *de-*
ciſ. 124. *num.* 2. *&* 4. Rota *in d. Colonien præcedentiæ*, vbi
num. ſeq. quòd ideo poſſeſſio quæ iuuatur huiuſmodi
conſuetudine, licèt contra ius, eſt manutenibilis.

Pro controuerſia, quæ inter Canonicos Sacroſan- 32
ctæ Lateranen. Eccleſiæ, & Canonicos Principis
Apoſtolorum oriri poſſet, & etiam inter alios Cano-
nicos reſpectiuè ad prædictos, extat Conſtitutio
Gregorij IX. qui declarauit Eccleſiam Lateranen.
eſſe præcipuam Sedem ſuam, ac cæterarum omnium
Vrbis, & orbis Eccleſiarum primum locum tenere,
vt in Bulla eius (cuius tenor apponitur) recenſetur.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei.

Ad futuram rei memoriam.

SVper vniuerſas orbis Eccleſias Rom. Pontifex à Domino conſtitutus, circa ea de quibus dubitari dicitur, vt euitari poſſint quæcumque diſpendia, declarationis vbi expedit ſuæ prouiſionem adiicit, prout fore conſpicit opportunum. Sanè dudum, dum minori fungebamur officio, percepimus, quòd de Eccleſia Lateranenſi (quam clar. mem. Conſtantinus fideliſſimus Imperator in Lateranenſi Palatio ſuo miraculoſè mundatus à Lepra, & ſacri Baptiſmatis fonte renatus conſtruxit, ſub vocabulo Saluatoris, ſtatuens, quod ex tunc libera eſſet vnicuique poteſtas per Vrbem, & Orbem Eccleſias conſtruendi, quod antea Imperialis prohibitio inhibuerat, à quibuſdam curioſis dubitabatur, ac etiam in præſenti in dubium reuocatur, ſi ipſa in Vrbe, & Orbe terrarum præeminentiam, ac honoris prærogatiuam à Romana Eccleſia, & à cunctis Chriſticolis obtinere debeat potiorem. Nos igitur volentes huic dubio finem imponere, & ſuper hoc amputare materiam hæſitandi: auctoritate Apoſtolicâ tenore præſentium declaramus, decernimus, ac etiam diffinimus, Sacroſanctam Lateranenſem Eccleſiam præcipuam Sedem noſtram inter omnes alias Vrbis, & Orbis Eccleſias, ac Baſilicas, etiam ſuper Eccleſiam, ſeu Baſilicam Principis Apoſtolorum de Vrbe ſupremum locum tenere, eamque de iure maiorem omnibus aliis Eccleſiis, ac Baſilicis ſupradictis, ac ſuper omnes, & ſingulas præfatas Eccleſias, ſeu Baſilicas prioritatis, dignitatis, & præeminentiæ honore lætari. Et ſi quid contra huiuſmodi noſtram deliberationem, determinationem, ac diffinitionem à quoquam quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter attentatum fuerit, id irritum decernimus, & inane. Nulli ergo omninò hominũ liceat hanc paginam noſtræ declarationis, conſtitutionis, & diffinitionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Auinione 10. Kalend. Februarij Pontificatus noſtri anno 2.

Hanc Conſtitutionem Pius Papa V. confirmauit, aliiſque clauſulis roboratam muniuit, ac omni controuerſiæ, quæ inpoſterum oriri poſſet, finem, & ſilentium poſuit per hanc ſuam Bullam, cuius verba ſunt.

PIVS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

INfirmâ æui conditio ſæpe efficit, vt res vel maximè perſpicuæ, & immemorabiles perplexi erroris caligine ſenſim obductæ in grauia diſcrimina prolabantur. Quo genere affecta Sacroſancta Eccleſia noſtra Lateranenſis poſt tot inſignes ruinas, quæ ei tenebroſis illis ſeculis acciderant, quibus plerique omnes Romani Pontifices aut Religionis ſtudio, aut componendæ pacis gratia, aut bellorum periculo longe ab Vrbe, ſæpe enim in Galliis agebant, de ſumma quoque iuris ſui & honoris prærogatiua perperam laborauit. Etenim longo poſt interuallo, quàm fel. rec. Leo Papa IV. parta de Saracenis ſpectabili victoria, Vrbem ſui nominis, præſidiúmque ad Vaticanum ſtatuerat, cùm reduces deinceps Pontifices in aliis, atque aliis Vrbis Eccleſiis, vti cuique tutum, aut commodum erat, conſiderent, prædicta Eccleſia ex tantis & tam multis direptionibus quaſi ſolitudine facta, Sacerdotes Baſilicæ Principis Apoſtolorum cum parilis vetuſtatis gloria, tum nomine, & dignitate illuſtres, & inſignes ab ea rerum commutatione prædictum ſibi ius nixi ſunt vindicare. Quam rem non ferens Gregorius Papa XI. qui etiam tunc Auinioni ſedebat, vt omnem dubitationem eximeret, declarauit, & diffiniuit, prædictam Eccleſiam Lateranenſem præcipuam Sedem ſuam dictæ Baſilicæ, ac cæterarum omnium Vrbis, & Orbis Eccleſiarum maximum ſupra illas omnes locum tenere. Sed dicti Sacerdotes tranſlato inde prorſus Pontificum domicilio elatiores, quandocumque res tulit, audentiùs inſtiterunt, donec Pius Papa IV. anteceſſor noſter meritò commotus, quòd in Cleri Conuentu, & ſupplicationibus res turbæ intercederent, moleſtæque diſſenſiones fierent. Huic tamen controuerſiæ finem conſtituere volens, cauſam vniuerſam dilecto filio Magiſtro Franciſco Sermento, cauſarum Palatij Apoſtolici Auditori commiſit audiendam, & omni appellatione præciſa, penitùs terminandam. Qui vocatis vtrinque Capitulis in ipſa cauſa ritè procedens, diffinitiua ſententia ex communi aliorum dicti Palatij Auditorum conſilio nuper prolata, declarauit, ius præcedendi, & prærogatiuam honoris, locique nobilioris, ac ſupremi, etiam ſupra Canonicos, Beneficiatos, Clerum, & perſonas prædictæ Baſilicæ in proceſſionibus ſolemnibus, & decretis, cæteriſque omnibus actibus publicis, & priuatis

priuatis ad Canonicos, Beneficiatos, & Clerum dictæ Eccleſiæ Lateranenſis omninò pertinere. Quin etiam perpetuo ſilentio his rebus impoſito, res iudicata ita executioni mandata eſt, vt habitis poſtea Cleri Conuentibus, ac ſupplicationibus Sacerdotes omnes prædictæ Eccleſiæ Lateran. ſupremũ ibi locum, etiam ſupra omnẽ Clerum dictæ Baſilicæ reipſa obtinuerint. Quocirca Nos tuendi iuris ſtudio, hanc ſententiam, atque declarationem, & diffinitionem, & litteras prædicti Gregorij Papæ, & quæcumque in litteris ipſis continentur, motu proprio, certáque quam habemus prædictorum omnium, ſcientia, auctoritate Apoſtolica approbamus, & confirmamus, déque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine ſupplemus omnes, & quoſcunque iuris, & facti defectus, ſi qui in proceſſu, & actibus reperiantur ineſſe, & vti ipſe Gregorius Papa optimo iure fecit, itidem diffinimus, iubemúſque, Capitulum, & Sacerdotes, perſonáſque omnes dictæ Baſilicæ vbique ſemper ſententiæ, & diffinitioni parere: Statuentes, vt nulla omninò ipſorum prouocatio, & teſtificatio, vel reclamatio, ſiue in iudicio producta, ſiue clam interiecta prætenta, & futura noceat, nec prorſus vim habeat, materiámue denuò tribuat litigandi. Præcipimus igitur, atque interdicimus eiſdem, ne poſthac quicquam audeant ſuſcitare, quicumque, ſiue vniuerſi, ſiue ſinguli contrà fecerint, vel nitentur eos canonicatu, præbenda, dignitate, beneficio, & officio priuamus, priuatóſque ad futura inhabiles declaramus eo ipſo. Decernentes ſic in his, & aliis omnibus ſupradictis per eoſdem iudices, & quoſvis alios omni, & quacumque aliter iudicandi, & interpretandi facultate penitùs adempta, vbique iudicari debere, ac irritum, & inane, quicquid ſecus per quoſcunque ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, non obſtantibus in contrarium quibuſcumque. Volumus autem vt præſentes in Cancellariæ Apoſtolicæ libro, appellato Quinterno, deſcribantur, ipſorúmque exempla Notarij publici manu, & Prælati Eccleſiaſtici, eiúſque Curiæ ſigillo obſignata, eandem illam omninò fidem in iudicio, & extra illud vbique locorum faciant, quod ipſæmet præſentes facerent, ſi eſſent exhibitæ vel oſtentæ. Nulli ergo, &c. Datum Romæ apud S. Petrum 12. Calend. Ianuarij, anno Domini 1569. Pontificatus noſtri anno 4.

Hæ Conſtitutiones habentur originaliter, & authenticè in Archiuio eiuſdem Sacroſanctæ Lateranen. Baſilicæ.

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbas Vicarium Epiſcopi præcedere debeat.

SVMMARIVM.

1 *Abbas eſt de maioribus Eccleſia dignitatibus, & Abbatia eſt prima dignitas, & priorem obtinet locum poſt Epiſcopatum.*

2 *Ex priori nominatione maior dignitas arguitur.*

3 *Ex maioritate ornatus, qua quis vti poteſt, colligitur etiam maioritas dignitatis.*

4 *Abbas poteſt Minores Ordines Regularibus ſibi ſubditis conferre, & nonnulla alia ad Epiſcopalis Ordinis poteſtatem ſpectantia exercere.*

5 *Magis priuilegiatus minus priuilegiato eſt præferendus.*

6 *Vicario Epiſcopi abſque ſpeciali mandato quæ non liceant, vide remiſſiuè.*

7 *Abbates præferuntur Ducibus, tanquam habentes maiorem dignitatem.*

8 *Abbas exemptus præcedit Vicarium Epiſcopi, ſecùs autem non exemptus.*

9 *Vicarius habet ordinariam, & ampliſſimam Iuriſdictionem.*

10 *Vicarius debet honorari vti Epiſcopus.*

MVltis rationibus, & auctoritatibus oſtendi poteſt, Abbatem Epiſcopi Vicario etiam Generali præferri, ac illum in publicis ſeſſionibus præcedere.

Primò, quia Abbas eſt de maioribus Eccleſiæ di- 1 gnitatibus, & Abbatia eſt prima dignitas, & priorem obtinet locum poſt Epiſcopatum, vt patet ex *can. ſi quis deinceps 16. quæſt. 7.* vbi Epiſcopatus, & Abbatia æquiparantur: facit text. *in cap. 2. de Iudic. cap. dilectus, & cap. fin. de offic. delegati in 6. cap. fin. de Offic. Ordin. eodẽm lib.* cum aliis pluribus allegatis per Decium *d. cap. 2. ſub num. 4. de Iudic.* in quibus iuribus Abbas nominatur primo loco poſt Epiſcopum ante omnes alios Prælatos inferiores: at ex priori nominatione 2 maior dignitas arguitur iuxt. gloſſ. *in can. benè quidem verb. Mediolanen. 96. diſtinct.* & in *cap. quorumdam de elect. in 6.* cum ſimilibus. Vnde ita concludunt gloſſ. *in can. à Subdiacono, in verbo, Abbas 97. diſtinct.* Bald. *in cap. paſtoralis, in verbo, extrà quæro, de offic. deleg.* Lap. *alleg. 84. incip. Dominus Papa,* Gemin. *in cap. fin. in princ. de offic. deleg. in 6.* Felin. *in cap. meminimus col. 3. ſub num. 7. verſ. vlteriùs quæro de accuſat.* Archidiac. *in cap. 2. in verbo, dignitas, de præben. in 6.* referens Ioan. Monach. *in cap. inquiſitoris, de hæretic. eodem lib.* Mandoſ. ſuper 26. *regul. Cancellar. quæſt. 3. num. 8.* Aretin. *conſil. 63. num. 4.* Ideò licèt Vicarius dicatur in dignitate conſtitutus; tamen abſque dubio eſt de dignitatibus Epiſcopo inferioribus, quod patet, cùm ab ipſo conſtituatur, & ſit eius miniſter: inferior eſt autem, qui miniſtrat, quàm cui miniſtratur: ergo vt dignitati Epiſcopo inferiori, vtique ab Abbate ei præcedetur.

Secundò Abbas eſt Inſigniis Pontificalibus decoratus; habet quippè priuilegium deferendi Mitram, Baculum, Sandalia, Rochettum Mantelletum, &c. habetur in *cap. Abbates,* & in *cap. vt Apoſtolica de priuileg.* Sed ex maioritate ornatus, qua quis vti poteſt, 3 colligitur etiam maioritas dignitatis, vt dixit Dominic. de S. Gemin. *in d. cap. vt Apoſtol.* dicens, quòd plus honorandus eſt Prælatus, qui poteſt vti talibus Inſigniis Pontificalibus, quàm qui non poteſt vti: ergo cùm Vicarius Generalis Epiſcopi nequeat huiuſmodi ornamentis,

ornamentis,& Inſigniis vti, procul dubio erit Abbati poſtponendus.

4 Tertiò, Prætereà Abbas poteſt primam tonſuram, & minores Ordines Religioſis ſibi ſubditis conferre, & quamplurima alia exercere, quæ ad Ordinis Epiſcopalis poteſtatem ſpectant, vt ornamenta Eccleſiaſtica, ſacras imagines, Pixides, Cruces, Abbates, & Abbatiſſas benedicere; Calices, & Patenas, Altaria, Campanas, & ſacras Virgines conſecrare, Eccleſias pollutas, & Cœmeteria reconciliare, & alia facere, de quibus omnibus, Deo dante, ſuo loco luculenter 5 tractabimus. At magis priuilegiatus minùs priuilegiato eſt præferendus gloſſ. *in cap. accuſatus, §. ſanè, verb. priuilegiatum, de hæret. in 6.* facit *cap. volentes de offic. legat.* cum ſimilibus allegatis per Caſſan. *in 4. parte Catalog. glor. mundi, conſid. 32. verſ. modò magis priuilegiatus.* Igitur cùm Vicarius Generalis nihil de prædictis agere poſſit, cùm in eo non reperiatur poteſtas Ordinis, ſed tantùm Iuriſdictionis; tanquam minùs priuilegiatus cedet, & poſtponetur Abbati magis priuilegiato, præcipuè quando Abbas eſt pleniſſimè ab Epiſcopi Iuriſdictione exemptus.

Facit ad prædicta omnia, quòd Henricus Bottæus *in tract. de Synod. par. 3. num. 10. & ſeqq.* recenſendo Ordinem, qui tenendus eſt in ſedendo in Synodo Diœceſana, primum locum aſſignat Epiſcopo, tanquam Capiti ipſius Synodi, ac etiam totius Diœceſis: ſecundum locum aſſignat Abbatibus per *dictum cap. fin. de offic. deleg. in 6.* tertium denique locum, & ſic poſt Abbates aſſignat Vicario Epiſcopi, & hoc iure merito; ex prædictis enim ſatis patere debet, Abbates, præcipuè exemptos, generali Epiſcopi Vicario præferri. Non videtur obſtare, quòd Vicarius habeat Iuriſdictionem Ordinariam, item quòd aſſociatur Epiſcopo in Iuriſdictione, vt dicit tex. *in can. in nouatione 16. q. 7.* ex quo ait, Panorm. *conſil. 20. & 21. par. 1.* illum præferendum eſſe omnibos Diœceſanis; ſed de Abbate exempto non poteſt dici, quòd Ordinariam Iuriſdictionem non habeat, eo ipſo enim, quòd Religio ab Epiſcoporum Iuriſdictione eximitur, tranſit in eius Prælatos omnis poteſtas, & Iuriſdictio, quam Epiſcopi in ſuos ſubditos habent, & ſic dicuntur Iuriſdictione Epiſcopali, ſeu quaſi, potiri, quæ in eis eſt ex vi eorum muneris, & ſic Ordinaria, quod ſuo 6 loco clarè oſtendimus. Item neque Vicarius in Iuriſdictione aſſimilatur omninò Epiſcopo; non poteſt enim exercere cauſas criminales, nec conferre beneficia, ſine ſpeciali mandato, licèt ſint de Ordinaria Iuriſdictione *cap. vlt. de offic. Vicar. lib. 6.* Nicol. Garc. *de benefic. par. 5. cap. 8. num. 81.* D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. par. 3. alleg. 54. num. 60.* & alij plures apud ipſum, & apud Garc. *loc. cit.* Item nec Beneficia vnire; nec vniones reuocare poteſt. D. Barboſ. *loco cit. num. 72.* Item ſine prædicto ſpeciali mandato quamplura alia, etiam ad Ordinariam Iuriſdictionis Epiſcopalis poteſtatem ſpectantia, ei non licent, quæ magno numero recenſet D. Barboſa *d. alleg. 54. à num. 60.* vſque ad *num. 122.* incluſiuè, vbi 49. caſus enumerat, in quibus Vicarius Epiſcopi ex generali Vicariatus commiſſione: abſque ſpeciali mandato, ſe intromittendi facultatem non habet; quæ tamen omnia ferè Abbati exempto ex vi ſui muneris, & Iuriſdictionis licita ſunt, vt paſſim in his libris Deo dante patebit; Sed ex maioritate, & amplitudine Iuriſdictionis maior dignitas arguitur; ergo Abbas Vicarium præcedere debet.

Prætereà facit, quia Epiſcopo in Eccleſia præſenti ſecularis Magiſtratos Vicario Epiſcopi præfertur, vt dicit Menoch. *conſ. 257. num. 94.* & declarat Sbroz. *de* 7 *Vicar. Epiſc. lib. 2. quæſt. 26. in fine.* Sed Abbates præferuntur omnibus Ducibus, tanquam ipſi habeant maiorem dignitatem, per tex. *in Auth. habita C. ne filius pro patre, &c.* Vbi primò nominatur Epiſcopus, deinde Abbas, & deinde Duces; ſed vt dictum eſt ex priori nominatione maior dignitas arguitur, atque ita tradit Laël. Zecch. *de rep. Eccleſ. cap. 29. de ordine, vel precedent. Prælat. verſ. ſi verò,* vbi inquit, Abbatem 8 exemptum præcedere Archidiaconum, & etiam Vicarium Epiſcopi, non exemptum verò Archidiaconum tantùm: idem dicit in *cap. 25. de Abbatibus, ad fin. num. 1.* & tandem, quòd Abbates præcedunt Vicarios expreſsè habetur ex Cæremoniali Epiſcoporum *cap. 23.* vbi agitur de ordine obſeruando, dum thurificantur perſonæ Eccleſiaſticæ, his verbis, *Poſt Abbates, & Protonotarios ſupernumerarios Vicarius Epiſc. pro conſuetudine Eccleſiar &c.*

Non obſtat, quòd Vicarius habet Ordinariam, & 9 ampliorem Iuriſdictionem, quia etiam Abbas iure proprio habet Ordinariam Iuriſdictionem; nam contumaces tam in Eccleſia, quàm extra eam corrigit, & punit, ordinandos examinat, beneficiatos in poſſeſſionem immittit, ſeu (vt aiunt) inſtallat, beneficia confert, atque in eis inſtituit, & deſtituit, quod minimè Vicario licet, & licèt ex aliquo reſpectu Vicarij Iuriſdictio pinguior eſſet, tamen hoc non obſtat; quia plus, & minus non faciunt differre; nam hoc conceſſo, ſequeretur Epiſcopum habentem Epiſcopatum amplum facultatibus, & populo, digniorem, & maiorem eſſe alio Epiſcopo habente Eccleſiam tenuem, quod eſt abſurdum dictu, vt experientia docet, cùm titularis antiquior ſolo tempore, licèt nec etiam Eccleſiam, vel Diœceſim habeat, præcedat poſteriorem ditiſſimum.

Nec obſtat, quòd Vicarius debeat honorari vti 10 Epiſcopus, quemadmodum honoratur Vicerector, vti Rector, eo quòd vnicum caput eſt cum Epiſcopo, inter quos non datur locus medius; quia reſpondetur Vicerectorem honorari vti Rectorem, quando ab eiſdem, & eodem modo, quo Rector eligitur, puta ab Vniuerſitate; quia tunc verè eſt ſubrogatus, & quando habet eaſdem qualitates iure ſuo, quas habet principalis, aliàs non; vt tradit Barthol. *in l. filius, ff. de leg.* & pulchrè declarat Alciat. *in rubr. de offic. Ordin.* ſed ſi Epiſcopi qualitates inſpiciantur, certè incomparabiles ſunt cum Vicario, quia ille eſt culmen dignitatis, vt per Archid. *cap. licet, de præbend. in 6.* & dicitur Pater omnium Clericorum, & ſuperintendens, *can. eſto 95. diſt.* at Vicarius nullam habet auctoritatem iure proprio.

QVÆSITVM IV.

Vtrùm, & quando Abbas præcedere debeat alios Prælatos Epiſcopo inferiores, caeteróſque in dignitate conſtitutos, tam in Eccleſia Cathedrali, quàm in aliis inferioribus.

SVMMARIVM.

1 *Archidiaconus quis ſit, & quæ eius dignitas, & præminentia.*
2 *Decanus quis ſit, & eius dignitas.*
3 *Archipreſbyter quis ſit, & eius munus.*
4 *Plebanus quis ſit, & eius officium.*
5 *Præpoſitus Eccleſiæ Cathedralis quis ſit, & eius præeminentiæ.*
6 *Præpoſitus Eccleſiæ Collegiatæ, & illius dignitas.*
7 *Abbas præcedit aliis dignitatibus inferioribus.*
8 *Protonotary Apoſtolici quotuplices ſint, & eorum præcedentia*

præcedentia cum Abbatibus.

9 *Abbates præferendi ſunt etiam Generalibus Mendicantium.*

10 *Reuerendiſſimi DD. D. Horatius Morandus, & D. Celſus Americus interfuerunt ſæpe Capellæ Papali.*

11 *Generales Mendicantium tanquam Abbates, præceſſerunt, & alij antiquiores Abbates.*

PRo intelligentia huius quæſiti explicandæ ſunt, quæ & quales dignitates ſint in Eccleſia tam Cathedrali, quàm Collegiata, ideo primò, & principaliter perſcrutandum eſt, quis ſit Archidiaconus, deinde Decanus, Archipreſbyter, Plebanus, Præpoſitus, tam Eccleſiæ Cathedralis, quàm Collegiatæ.

1 Archidiaconus eſt, qui oculus, & præordinator Epiſcopi dici ſolet, *cap. 1. cap. ad hæc de offic. Ord.* etiam dicitur Princeps Diaconorum, & debet eſſe Diaconus *cap. 1. de ætat. & qualit.* Abb. *in c. cùm in cunctis, §. inferiora, de elect.* Et abſente Epiſcopo, ipſo facto, eſt eius Vicarius in quibuſdam *c. 1.* vbi gloſſ. & Butr. *c. ad hæc §. ſecundum, de offic. Archid.* Vnde dicitur Vicarius natus, vt habetur ex Oſt. *in ſum. de offic. Archid. num. 1.* & Abb. *in c. dilecto de offic. Archid.* & Specul. *tit. de iuriſdict. omn. iud. col. 3.* dicit illum eſſe Clariſſimum; quod intelligitur, ſi aſſumatur à Collegio, non autem ſi ab Epiſcopo creatur; gloſſ. *in c. nullus diſt. 60.* habet principalem dignitatem poſt pontificalem, Butr. *in c. 1. de offic. Archid.* ad ipſum quoque ſpectat, in beneficiis inſtitutos in poſſeſſionem mittere, & ponere Abbates, & Abbatiſſas in ſede *c. ad hæc §. in quadam, de offic. Archid.* ſed hoc eſt intelligendum de Abbatibus, & Abbatiſſis non exemptis.

2 Decanus eſt maior dignitas in Eccleſia poſt Pontificalem dignitatem, vt inquit Roder. Zamoren. *in ſuo ſpec. humanæ vitæ lib. 2. cap. 13.* vbi dicit, quòd Decano Eccleſiæ Cathedralis poſt Epiſcopum maior, & principalior cura, & Collegij adminiſtratio competit: eſt proximior Epiſcopo dignitate, & honore, & habet in Collegio, & Capitulo primam vocem, vt refert Caſſan *4. par. Catal. glor. mund. conſid. 37.*

3 Archipreſbyter eſt, qui primum poſt Archidiaconum locum tenet in Eccleſia Cathedrali, vt dicit gloſſ. *in c. 1. de offic. Archipreſb.* & dicitur Vicarius natus Epiſcopi, quoad quædam ſpiritualia, vt in prouidendo ad vitam Preſbyterorum, & Sacerdotum in celebrando Miſſam maiorem, abſente Epiſcopo, & abſoluendo à caſibus Epiſcopo reſeruatis, eo concedente, vt habetur in *ſum.* Oſtien. *de offic. Archipreſb.* Abb. *in cap. conquerente de offic. Ord.*

4 Plebanus, qui & Archipreſbyter Ruralis, ſiue Decanus dicitur, in *c. fin. de offic. Archid.* & in Conc. Trid. *ſeſſ. 5. de refor. c. 2.* ille eſt qui habet ſub ſe Cappellas, in quibus perpetui Clerici inſtitui ſolent, & eis ſubdi; dicitur Prælatus ſi per electionem aſſumatur, & Prælatorum Epiſcopo inferiorum priuilegiis gaudet, ſecundùm Panorm. *in c. cùm contingat num. 29. de foro compet.*

5 Præpoſitus in Eccleſia Cathedrali ſequitur immediatè poſt Archipreſbyterum, & vbi non eſt Archidiaconus, ſuccedit in eius locum, & eius munera præſtat *cap. tranſlato de conſtit.* ex qua cauſa ſonat in nomen dignitatis, & pro dignitate reputatur, licèt de iure officium tantùm ſit; vt dicit Innoc. *in cap. de multa, de præbend. Archidiac. in cap. 1. de conſuet. in 6.* Eius munus eſt, fungi officio Archidiaconi, vbi is deeſt, & curare, vt iura Capituli cuſtodiantur, vbi talis conſuetudo viget, Læl. Zech. *de rep. Eccleſiaſt. cap. 14. num. 15.*

6 Præpoſitus Eccleſiæ Collegiatæ eſt in dignitate conſtitutus, & Prælatus, vt affirmat Cucch. *in inſtit. maior. tit. de Præpoſito*; Et etiam habet Iuriſdictionem in Clericos Collegij, quos poteſt punire, ſi deliquerint in leuibus; quia in grauibus ſunt ab Epiſcopo puniendi, Abb. *in cap. cùm contingat*, & in *cap. ſi quis contrà, de foro compet.*

Quibus præmiſſis dicendum eſt, Abbatem præcedere omnes alios Prælatos Epiſcopo inferiores, & di- 7
gnitates; quod ſatis probatum eſt in *duobus Quæſitis anteced.* certum eſt enim, quòd Abbas omnibus Prælatis, & dignitatibus poſt Epiſcopum præfertur; ideò obſeruandum eſt, vt Abbates exempti non ſolùm Archidiaconum, verùm etiam Vicarium Epiſcopi præcedant; at non exempti Archidiaconum tantùm præcedunt; quod eſt intelligendum extra Cathedralem, & vbi Collegialiter non inceditur; quia tunc etiam Canonici Abbatibus præferuntur ob reuerentiam, quæ debetur maiori Eccleſiæ, quam repræſentant, & ob alias rationes antedictas: quando autem non Collegialiter, ſed ſinguli incedunt, vel ſimul in aliquo actu publico interueniunt, Abbates omnibus
illis, præferendi ſunt. Dubium ſolùm reſtat de 8
Protonotariis Apoſtolicis, an Abbatibus præferantur?

Pro cuius ſolutione ſciendum, Protonotarios Apoſtolicos eſſe in duplici differentia, alij dicuntur Participantes, ſiue, quod idem eſt, de numero participantium; alij verò Supranumerarij. Primi Abbatibus præferendi ſunt propter multas prærogatiuas, & priuilegia, illis à Summis Pontificibus conceſſa: ſunt enim illi, qui à S. Clemente PP. in numero ſeptenario inſtituti fuerunt ad illud nobiliſſimum exercitium inquirendi Sanctorum geſta; quibus poſtmodum cùm fuiſſent ſeptem Vrbis regiones diſtributæ, Regionarij aliquando dicti fuerunt, vt habetur ex quadam Bulla Leonis X. quæ incipit, *Sacro approbante*; & aliis multis ſunt inſigniti honoribus.

Supernumerarij quibuſdam priuilegiis fruuntur, & iſti Abbatibus primum locum præſtant, quod probatur ex *d. lib. 1. Cære. Epiſc. c. 23.* vbi habetur Protonot. participantes (ſicut retulimus) Abbatibus præcedere, Supranumerarios autem iſtos ſecùs.

Aliis Prælatis, tam Secularibus, quàm Regularibus, Epiſcopo inferioribus quocunque nomine nuncupentur, ſiue nomine Prioris, aut Præpoſiti, vel Præſidis, ſiue Generalis, aut Maioris, ſeu Magiſtri, certum
eſt Abbates præferri. De Generalibus Ordinum Men- 9
dicantium, de quibus fortaſſis poteſt aliquis dubitare, probatur, præter ea, quæ in *ſuperioribus Quæſitis* allata ſunt, ex Cæremoniali *loco citato*, & ex praxi communi, & ſtylo Curiæ Romanæ, vbi in Conſiſtorio, & publicis ſeſſionibus, & proceſſionibus Abbates poſt Epiſcopos, & ante Generales Ordinum Mendi-
cantium locum habent; tempore enim fel. record. Pau- 10
li V. anno 1618. Reuerendiſſimus D. Horatius Morandus Romanus, tunc noſtræ Congregationis Vallis Vmbroſæ Præſidens Generalis, & Abbas S. Saluij extra, & prope mœnia Florentiæ, nunc Abbas Sanctæ Praxedis de Vrbe, ſimul cum Reuerendiſſimo D. Celſo Americo Romano Abbate Generali Cæleſtinorum, & tempore felic. record. Gregorij XV. anno 1621. cùm ſæpè Capellæ Papali interfuiſſent poſt Epiſcopos, & ante Generales Ordin. Mend. eis locus à Magiſtro Cæremoniarum aſſignatus eſt. Nec dicas, illos
habuiſſe locum ante Generales Ordinum, vt Gene- 11
rales Monachorum, non, vt Abbates; quia Abbas Ripolenſis Hiſpanus Ord. S. Benedicti Congregationis Montis Serrati, anno 1627. in ſolemni proceſſione Corporis Chriſti immediatè poſt Epiſcopos incedebat; quod ſæpè in hac Curia obſeruatum fuiſſe teſtantur omnes. Et anno Domini 1516. die 14. Decembris Pontificatus Leonis X. Anno 4. in Conc.

Later.

Later. *ſeſſ.* 11. Poſt Cardinales, Archiepiſcopos, & Epiſcopos ſequitur mediatè: *ac Vallis Vmbroſæ, & S. Dominici, S. Franciſci, S. Auguſtini, & S. Mariæ Seruorum, Ordinum Generales.* Et paulò infrà. *Generales Vallis Vmbroſæ S. Franciſci, S. Dominici, & Sanctæ Mariæ Seruorum.* Et *ſeſſ.* 12. Anno Domini 1517. die 16. Martij. In qua fuit præſens Sum. Pont. Leo X. poſt Cardinales Archiepiſcopos, & Epiſcopos, immediatè ſequitur, *Abbates, & Generales Ordinum.* Generales Ordinum Vallis Vmbroſæ, Carmelitarum, ac Minorum, & Sancti Dominici. In quibus omnibus locis ſemper Generalis Vallis Vmbroſæ habuit præcedentiam ſuper Generales omnium Mendicantium.

Et multò antiquiùs in Concilio Viennenſi, ſub Clemente V. Pont. anno 6. poſt Epiſcopos, & Reges, poſt Abbatem Monaſterij Ciſtercieo. Cabilonen. Diœceſ. ante reliquos Mendicantes, & ante omnes Mendicantes. Sequitur.

In eumdem modum ſcribitur Dilecto Filio Abbati Monaſterij Vallis Vmbroſæ Feſulanæ Diœceſis, &c.

Et die 12. Martij 1628. quæ fuit prima Dominica Quadrageſimæ, Reuerendiſſimus Pater Dominus Auerardus de Niccolinis, Præſes Generalis Congregationis Vallis Vmbroſæ, ingreſſus Capellam Pontificiam in Miſſa ſolemni, locum tenuit pacificè immediatè poſt Epiſcopos, & ſuprà Generalem Ordinis Fratrum Prædicatorum, & cæterorum Generalium Mendicantium, qui aderant; nempè, S. Franciſci, & S. Auguſtini.

Eodem die ingreſſus fuit Capellam Pontificiam Sereniſſimus Ferdinandus II. Magnus Dux Etruriæ, qui ſtetit immediatè ſuper Illuſtriſſimum Cardinalem Caualerium, qui eo mane erat vltimus Preſbyter Cardinalis; & poſt Miſſam ſolemnem idem Sereniſſimus Caudatarium egit Sanctiſſimo Domino Noſtro D. Vrbano Papæ VIII.

Dixi de Generalibus Ordinum Mendicantium; quia de præcedentia, quæ inter Generales Monachorum eſt obſeruanda, ſatis conſtabit in *quæſito ſubſequenti.*

QVÆSITVM V.

Vtrùm Abbates Regulares inter alias ſeculares, & laicas dignitates, habeant aliquam præcedentiam.

SVMMARIVM.

1 *Abbates præferuntur Ducibus, & Proceribus Sacri Palatij.*

2 *Abbates comparantur Præſidibus Prouinciarum, & ſic ſunt Clariſſimi.*

3 *Abbates, qui præcedunt Archiduces, & magnos Principes oſtenditur.*

4 *Abbates regulariter præcedunt Comites, Barones, & Seneſchallos,* & num. 5.

6 *Argumentum ab ordine literæ, & ſubſcriptionis validum eſt.*

1 Abbates non ſolùm Eccleſiaſticis dignitatibus, & Prælatis Epiſcopo inferioribus præferuntur, verùm etiam laicis Dominis Titulatis, vt ſunt Duces, *auth. habita C. ne filius pro patre,* vbi Abbates præponuntur Ducibus, & Proceribus Sacri Palatij. Item Abbates habentes Caſtra, & Oppida, in quibus temporalem Iuriſdictionem exercent, dicuntur habere ma-
2 gnam dignitatem, cùm comparentur Præſidibus Prouinciarum, & ſic ſunt Clariſſimi, ſecundùm Baldum *in l. 1. §. his cunabulis, circa medium ff. de off. Præfect. Prætor.* Caſſan. *in 4. p. catalog. glor. mundi, conſid.* 31. *ad fin.* immo exiſtimarem Abbatem Fuldenſem, Abba- 3
tem Hirſchfeldenſem, Abbatem Murpacenſem, Abbatem Campidonenſem, Abbatem Corbeienſem, Abbatem Prumenſem, Abbatem Stabulenſem præcedere Archiduces Auſtriæ, Duces Bauariæ, Duces Saxoniæ, Marchiones Miſnæ, Marchiones Brandeburgenſes, Duces Brunoicenſes, & Luniburgenſes, Duces Fuliacenſes, Duces Meghabolitanos, Duces Vvirtembergenſes, Marchiones Badenſes, Duces inferiores Saxoniæ, Duces Olſatiæ; Landgrauios Lauembergenſes, Principes Analtinos, Duces Sabaudiæ, Duces Lotharingiæ, Comites Ambergios, Landgrauios Haſſiæ. Ratio huius præcedentiæ deſumitur ex præcipua Abbatum præd. dignitate, nobilitate, & antiquitate; Argumen. autem, quòd huiuſmodi Principes, Archiduces, Duces, Marchiones, & Comites, & Landgrauij, & omnes alij Titulati his inferiores, præferant ſibi ipſis prædictos Abbates, deſumitur à M. Daniele Ottone Origeoſe *in ſua diſceptatione de iure publico Imperat. Romani cap.* 18. vbi enumerans claſſes ſtatus Imperij, Abbates ſuprà poſitos collocat in tertia claſſe, & ſupradictos Principes Politicos, Archiduces, Duces, Comites, Marchiones, & Lantgrauios in quarta claſſe.

Secùs autem dicendum puto de aliis Abbatibus 4
reſpectiuè ad iſtos magnos Principes; non verò ad Comites, Vicecomites, Barones, Vicebarones, & alios Dominos temporales inferiores, quod probatur ex eod. M. Daniele, *loc. cit.* vbi poſt quintam Claſſem Abbatum ponit Comites, & Barones, & Vicecomites, & alios Titularos in 6. claſſe, & confirmatur ea ratione *in primo quæſito poſtea,* ſcilicet, qui in literis ſunt primò nominati præferendi ſunt aliis, ſed Abbates in literis, & Diplomatibus priùs nominantur Comitibus, Vicecomitibus, & Baronibus, & cæteris; ergò Abbates, præcedunt Comites, Vicecomites, & Barones. Minor eſt manifeſta, & pluribus literis probari poteſt, præcipuè ex vna Regis Angliæ huius tenoris. *Riccardus Dei gratia Rex Anglorum, Dux Normaniæ, Aquitaniæ, Comes Andegauen. Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, Comitibus, Vicecomitibus, Baronibus, Seneſchallis, Præpoſitis, Iuſtitiariis, & Bailliuis, & Miniſtris Fidelibus noſtris ſalutem.* Habetur apud Renat. Choppin. *de Sacra Polit. lib. 3. tit. 1. num.* 8.

Hoc idem colligitur ex quampluribus priuilegio- 5
rum ſubſcriptionibus, in quibus ipſi Abbates primi poſt Epiſcopos reperiuntur ſubſcripti, & poſt eos reperiuntur ſubſcripti Duces, Comites, &c. vt videre eſt in priuilegio confirmationis fundationis Monaſterij de Ramſey in Comitatu Huntington facta per Regem Eduuardum, quod incipit, *In Onomate Summi Kyry,* ſecundo Kalend. Decembris, quod priuilegium ante omnes firmat ipſe Rex his formalibus verbis. *Ego Eduuardus Rex. Deo largiente, Anglorum, ſignum venerandæ Crucis impreſſi:* deinde poſt ſubſcriptionem Regis ſequuntur ſubſcriptiones Archiepiſcoporum, & primò. *Ego Stignandus Archiepiſ. conceſſi, & confirmando ſigno S. Crucis conſignaui, deinde Ego Æthelredus Archiepiſcopus gratanter corroboraui.* Poſtea ſubſequuntur Epiſcoporum ſubſcriptiones; deinde Abbatum: poſt Abbates, ſubſcriptiones Ducum, Cubicularij, & aliorum: videre eſt apud Clementem Raynerium, *de Antiquit. Ord. Monach. nigr. ſcriptura* 92. Necnon idem conſpici poteſt ex alia confirmatione Regali priuilegiorum, & prærogatiuarum, facta per eumdem Regem Eduuardum Monaſterio S. Petri in Anglia, quam priuilegiorum confirmationem ante omnes firmat ipſe Rex his formalibus verbis. *Ego Eduuardus Dei gratia Anglorum Rex iubſi componere, & compoſitum cum ſigno Dominicæ*

Crucis

Crucis confirmando impreſſi : Poſtea ſequitur ſubſcriptio Reginæ his verbis. *Ego Edgitha Regina omni alacritate mentis hoc corroboraui* : deinde ſequuntur ſubſcriptiones Epiſcoporum;& primò, *Ego Stigandus Sancta Metropolis Eccleſiæ Cantuariæ Epiſcopus confirmaui. Ego Eldredus Archiepiſcopus Eboracenſis Eccleſiæ conſignaui* ; deinde ſequuntur ſubſcriptiones Epiſcoporum , & poſtea Abbatum ſubſcriptiones, & primò. *Ego Eduinus Abbas conſenſi,& ſubſcripſi. Ego Agelnius Abbas conſenſi, & ſubſcripſi. Ego Leofricus Abbas conſenſi , & ſubſcripſi* , & multæ aliæ ſubſcriptiones Abbatum , quas breuitatis cauſa omitto (ſat enim eſt ſupradictas in teſtimonium veritatis adducere :) deinde poſt Abbatum ſubſcriptiones ſequuntur ſubſcriptiones Capellanorum Regis, deinde Ducum , deinde Comitum poſtea Miniſtrorum , deinde ſequuntur ſubſcriptiones Militum. Quæ priuilegij confirmatio facta fuit apud Monaſterium prædictum quinto Kalendas Ianuarij die Sanctorum Innocentium, anno Dominicæ Incarnationis milleſimo ſexageſimo ſexto , indictiooe tertia, anno Regni Eduuardi vigeſimoquinto , vt per eundem Rayn. *Diſcept. hiſtor.* §.16.

6 His igitur poſitis,bene ex ordine deſumi poteſt argumentum pro Abbatibus, quòd cæteris in temporali dignitate conſtitutis ſunt præferendi, nam ex ordine arguitur prærogatiua,ita arguit gloſſ. *ordinaria in c.quorumdam,ſuper verbo, Prædicatorum, de elect. lib.6.* & ibi Dominic. & Philip. Franc. dicentes , quòd illi Religioſi ſunt præferendi in proceſſionibus , & aliis, qui primò fuerunt approbati , & confirmati per Eccleſiam,arguendo ab ordine literæ, *alleg. cap. quorumdam*, & ibi arguit gloſſ.& illam gloſſam ad hoc notat Panor. *in c.Nicolao, in princ.de appell.*& idem Panor. *in c.ſedes,de reſcriptis*,& idem Panor. *in cap. auaritiæ, de præben.* In quibus locis multùm commendat dictam gloſſam,& facit text.cum ibi notatis per Panor. *in cap.nimis praua, de exceſſ. Prælat.* & iſto modo arguendi vtitur etiam Bald. & Salycet. *in conſtitutione, C. ne filius pro patre* , vbi ex ordine dictæ literæ dicunt, quòd priùs obediendum eſt Deo, quàm Cæſari; ergo ſi Cæſar mandat id , quod eſt contra conſcientiam, non eſt obtemperandum ei, neque in pace, neque in bello, ſecundùm eos ibidem : & ſic in tali Ordine,bene concludi poteſt, debere argui ad prærogatiuam Abbatum ſupra temporalium Dominorum dignitates eo modo quo ſuprà ; nam dignius cenſetur præponi iuribus ſupra allegatis.

QVÆSITVM VI.

De præcedentiis Abbatum inter ſeipſos.

SVMMARIVM.

1 *Abbas ille cenſendus eſt aliis maior, & dignior,qui Epiſcopalibus Inſigniis decoratus eſt.*

2 *Veſtis excellentia arguit maiorem excellentiam , & dignitatem.*

3 *Abbas exemptus Abbati non exempto eiuſdem Ordinis præferendus eſt.*

4 *Prior ad titulum Abbatiæ aſſumptus poſterius promotum in eodem Ordine præcedit.*

5 *Abbates antiquioris Religionis præferuntur aliis.*

6 *Abbates , habentes vſum Mitræ , præcedunt Commendatarios.*

7 *Sententia à Pio IV. latæ ad fauorem Canonicorum Regularium Lateranen. non extenditur ad alios Abbates,& Canonicos Regulares cæterarum Congregationum.*

8 *Abbates quando plures ſunt in eodem loco, ſi habent Clerum diſtinctum debent in proceſſionibus vnuſquiſque cum ſuo Clero,& ſuo loco incedere,*

9 *Lites , & controuerſias omnes de præcedentia inter Eccleſiaſticas perſonas,tam ſeculares, quàm Regulares , componit Epiſcopus , omni appellatione remota.*

QVæſtio hæc incidere poteſt inter Abbates eiuſ- 1
dem Ordinis, vel reſpectu aliorum,qui eiuſdem
Ordinis non ſunt. Inter Abbates autem eiuſdem Or-
dinis,certum eſt,illum cenſendum eſſe aliis maiorem,
& digniorem , qui Epiſcopalibus Inſigniis decoratus
eſt,vt probat tex. *in cap.vt Apoſtolicæ, de priuil. lib.6.*
vbi ex maioritate ornatus,quo quis vti poteſt,cogno-
ſcitur maioritas dignitatis , vt notauit Dominic. de
Gemin. ibi, tum quia excellentia veſtis arguit maio-
rem excellentiam, & dignitatem , argum. *l. nemo vir,*
& l.ſemperent,4.C.de veſtib.celebr. & deaurat. lib.11. 2
Speculat. *de aduocat.par.1. §. ſequitur ſecundò, num.3.*
Caſſan. *in Catalog glor.mund.par.7. conſider.44.* Boër.
de auctor.magni Conſil.num.29.& alij plures, quos re-
fert Conterol. *d. quæſt. de præceden.num.4.*

Item Abbas exemptus abbati non exempto eiuſ- 3
dem Ordinis præferendus eſt,Franc. *in d. cap. vt Apo-*
ſtolicæ,Nauarr. *conſ.1.num.2. & 10.de maiorit. & obed.*
Graff. *in aur.deciſ.p.1.lib.3.cap 5.num.239.*

Cæteris verò paribus prior ad titulum Abbatis 4
aſſumptus poſterius promotum in eodem Ordine
præcedit,per text. *in l.1. C.de Conſul. lib.12. l.1. ff. de*
alb. ſcrib. cap.1. vbi Panormit. *num.4. de maiorit. &*
obedient. Graff. *dict.num.138. in princip.* Lælius Zec-
chius, *de Republ. Eccleſiaſtic. c.29. ver. tertia Regula.*

Si autem inter Abbates diuerſæ Religionis quæ- 5
ſtio circa præcedentiam oriatur , tunc qui ſunt anti-
quioris Religionis in inſtitutione, præferuntur aliis,
ſicuti docent Gundiſalu. Villadieg. *de legat. par. 1.*
quæſt.17. num.9. & 19. cum ſeqq. Roder. *quæſt. Regul.*
tom.3.quæſt.38.art.1. in fin. cum aliis nouiſſimè addu-
ctis per Conterol. *in quæſt. de præcedent. num.2. & 10.*
& cenſuit Rot. *in Oriolen. Præcedentiæ 10. Martij 1600.*
coram Litta,& in Romana Præcedentiæ 24. Maij 1600.
coram Card. Lancelloteo, vbi fuit dictum , Monachos
Trium fontium , & Sanctæ Crucis in Hieruſalem de
Vrbe præcedere debere Monachos S. Euſebij , etiam
de Vrbe ; quia illorum Ordo (qui eſt Ciſtercienſium)
priùs inſtitutus, & approbatus fuit, quàm Ordo iſto-
rum, qui eſt Cæleſtinorum.

Eadem de cauſa præcedere debebant Caſinenſes Monachi Oliuetanis , vt ſtatuit hoc Decretum.

DECRETVM

Sacræ Congregationis Rituum , pro eiſdem Monachis Congregationis Caſinenſis in vna Veronen.

IN cauſa præcedentiæ in Proceſſionibus inter Abbatem , & Monachos Monaſterij SS. Nazarij , & Celſi Congregationis Caſin. ex vna,& Abbatem,ac Monachos Monaſterij S. Mariæ in Organo Congregationis Oliuetanæ ex altera partibus, in Ciuitate Veronæ commorantibus , in Sacra Rituum Congregatione propoſita,diu ventilata, & agitata coram Illuſtriſſimo , & Reuerendiſſimo D.Cardin. Capponio , cui ab eadem Sacra

Congregatione fuerat commiſſa, viſis iuribus ambarum partium, eorúmque procuratoribus, & Aduocatis tam in voce, quàm in ſcriptis pluries auditis, visóque proceſſu ex Verona ab Epiſcopo Veronen. eiuſdem Sacræ Congregationis in hac cauſa Delegato tranſmiſſo, & tandem audita relatione de præmiſſis omnibus facta in plena Congregatione à prædicto Illuſtriſſimo, & Reuerendiſſ. D. Cardinali Capponio, de voto, ac ſententia omnium & ſingulorum Illuſtriſſimorum, & Reuerendiſſimor. DD. Cardinalium in eadem Congregatione præſentium, E ADEM SACRA RITVVM CONGREGATIO cenſuit & declarauit in omnibus Proceſſionibus, quæ Veronæ fiunt, in quibus prædicti Abbates, & Monachi Caſſinenſes, & Oliuetani ſimul interueniunt, præcedentiam dandam eſſe Abbati, & Monachis Caſſinen. & ſic in futurum ſeruari mandauit, quibuſcunque non obſtan. perpetuúmque ſilentium ſuper præmiſſis ambabus partibus imponendum eſſe cenſuit, & impoſuit die 23. Ianuarij 1610.

Dominicus Epiſcopus Oſtien. Card. Pinellus.

Locus † Sigilli.

I.P. Mucantius Secret. Congregationis.

6 Abbates, habentes vſum Mitræ, præcedunt Commendatarios, vt habetur ex quadã declaratione Gregorij XIII. facta ad inſtantiam Concilij Prouincialis Rothomagen. quæ refertur à Marc. Ant. Genuen. *in ſua prax. Archiepiſc. c.* 49. vbi inſuper habetur, Commendatarius inter Abbates eſſe recipiendos.

7 De Abbatibus, & Canonicis Regularib. Congregationis Lateranen. reſpectu Abbatum Caſſinen. in præſentiarum ſermo non habetur; cùm de illis, & orta inter eos lite, latè egerimos ſuprà hac *Diſp. Quæſ.* 1.

8 Abbates, quando ſunt plures in eodem loco, & habent Clerum diſtinctum, debent in proceſſionibus incedere, quiſque cum ſuo Clero, & in ſuo loco, Sacra Rit. Congr. *in Nocerina Gualdi* 19. *Ianuar.* 1613. quam refert, & ſequitur D. Aug. Barboſ. *de Iur. Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 17. *num.* 111.

Illud tameo aduertere oportet, quòd circa litem illam ſtabilita, & decisa ad fauorem Canicor. Regular. Lateranen. non extendentur ad alios Abbates, & Canonicos Regular. cæterarum Congregationum, etiam ſub S. Auguſtino militantium: & ideò minùs benè Ioſeph. Mozzagrug. *lib.* 2. & 8. *fol.* 9. *pag.* 2. probare contendit, ſententiam à Pio IV. ad fauorem Canonicorũ Regularium Lateranen. latam, æquè pro Canonicis ſuæ Congregationis S. Saluatoris Bononien. facere: cùm ex eiuſdem ſententiæ verbis id non ſatis appareat; immo contrarium eliciatur: cùm in ea Lateranen. tantùm Congregationis Canonici nominentur: ideò meritò illius dicta circa hoc confutantur à Gabriele Pennot. *Hiſtor. tripart. Canon. Regul. lib.* 2. *c.* 53. *n.* 12. vbi teſtatur d. Congregationis S. Saluatoris Bononien. Canonicos, in ea cauſa, ne per ſomnium quidem nominatos, ſed neque laborum, vel expenſarum participes fuiſſe.

9 Verùm pro complimento aduertendom duxi, quòd lites, ac controuerſias omnes, quæ de præcedentia inter Eccleſiaſticas perſonas, tam ſeculares, quàm Regulares in proceſſionibus publicis, aut iis, quæ fiunt in tumulandis Defunctorum corporibus, accidere ſolent, Epiſcopus, omni appellatione remota, componit ex diſpoſitione Sacri Concilij Trid. *ſeſſ.* 25. *de Regular. c.* 13. Quòd autem eas differentias componat omni appellatione remota, intelligendum eſt quoad effectum ſuſpenſiuum dumtaxat: & hæc compoſitio fieri debet breui manu, ſummarie, ſimpliciter, & de plano, ſine ſtrepitu, & figura Iudicij, prout deciſum referunt Campanil. *in diuerſ. iur. canon. rub.* 12. *c.* 13. *num.* 120. Franciſc. Leo *in Theſ. fori Eccleſiaſt. p.* 1. *c.* 8. *num.* 18. D. Aug. Barboſ. *de offic. & poteſt Epiſc par.* 3. *allegat.* 78. *n.* 26. *ſecundum Lugdunen. impreſſ.* vbi cum Rota *in Colonien. Præcedentia* 9. *Iunij* 1627. *coram R. P. D. Vbaldo Iuniore*, ſubdit Conc. Trid. *cit. loc.* non ſuſtuliſſe appellationem deuolutiuam, in cuius gradu bene datur manutentio poſſeſſori, quæ deciſio *infrà* eſt 115.

QVÆSITVM VII.

De præcedentiis Prælatorum Regularium, qui Abbates non ſunt, inter ſeipſos:

SVMMARIVM.

1 *Quam præcedentiam habeant inter ſe Prælati quatuor Ordinum Mendicantium.*

2 *Ordo ſcripturæ, & prior nominatio attendenda eſt.*

3 *Prælati Monachorum Reformatorum Ciſtercien. S. Mariæ Fulien. præcedunt omnibus Mendicantib.*

4 *Carmelitani præcedunt Fratres B. Mariæ de Mercede Captiuor. & Fratres Minores de Obſeruantia, & Fratres Conuentuales.*

5 *Præcedentia inter reliquos Mendicantes, quomodo ſit attendenda.*

6 *Prælati Regulares ſunt præferendi Prælatis ſecularibus, Abbatibus inferioribus.*

ATtendenda eſt etiam differentia inter alios Prælatos Abbatibus inferiores inter ſe. Vnde obſeruandum eſt, vt Prælati Ordinis Prædicatorum præcedant Prælatos Ordinis Minorum, & reliquorum Religionum Mendicantium, etiam vbi Eccleſias non habent, aut alij Mendicantes antiquiores Eccleſias poſſident; ita declarauit Pius V. in Bulla, quæ incipit. *Diuina diſponente clementia*, edita anno Domini 1568. quæ eſt 71. in ordine in *Bullar. nouo* Laërt. Cherub. *tom.* 2. de qua in *ſeq. Quæſ.* 1

Poſt Prælatos autem Fratrum Prædicatorum ordine præcedentiæ ſubſequuntur Prælati Fratrum Minorum: poſtea Prælati Eremitarum S. Auguſtini, & deinde Carmelitarum; iuxta quem ordinem prædictæ Religiones in iure recenſentur, vt *cap. vnico §. ſanè, de Religioſ. domib. in* 6. & in *Conſt.* Pij V. edita anno 1567. quæ incipit. *Romanus Pontifex tam vniuerſalis*, & in alia eiuſdem Pontificis, quæ incipit. *Apoſtolicæ Sedis benignitas*, quæ habentur apud Laërt. Cherubin. *loc. cit.* inter Conſtitutiones eiuſdem Pontificis. Ordo autem ſcripturæ attendendus eſt, vt notauit gloſſ. *in c. cùm dilecta, verb. tranſponentes, de reſcr.* 2
Felin. *in rubr. de maior. & obed. n.* 5. & 6. præterquam quòd cùm ex priori nominatione maior dignitas arguatur, vt ſuperiùs probatũ eſt, Prælati, & eorũ ſubditi, qui primò in iure nominantur, præcedere debent.

Hic autem aduertendum eſt, hos Prælatos quatuor Religionum Mendicantium non præcedere 3
Prælatos, & Monachos Congregationis S. Mariæ Fulien. Reformatos Ordinis Ciſtercien. licèt eorum Religiones ante d. Congregationem approbatæ ſint; quia Clemens VIII. Motu proprio anno 1599. Pontificatus ſui anno 8. decreuit; vt prædicti Monachi

in

in proceſſionibus, & functionibus publicis præcederent Ordines Mendicantes;ita habetur in *Conſt.61.d.*
4 *Clem.VIII. in Bull.* Laërt.Cherub. *tom.3.* Item idem Pontifex decreuit, quòd Fratres Ordinis Sanctæ Mariæ de Monte Carmelo, vbique præcedant Fratribus B.Mariæ de Mercede redemptionis Captiuorum;non obſt.Conſtitutionibus,& ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Ita habetur in *Conſt.95.*eiuſdem Pontif.*loc.cit.* De quibus Conſtitutionibus vide in *ſeq. Quæſit.*

Controuerſia etiam olim viguit inter Fratres Minores de Obſeruantia cum Fratribus Minoribus Conuentualibus ſuper præcedentia,quæ poſteà ablata fuit per Leonem X. in *Conſtitutione* 26. apud Laërt. Cherub. *tom.1. Bullar.* vbi decreuit, Fratres Minores Conuentuales, Fratribus Minoribus de Obſeruantia digniorem locum relinquere debere. De hac re iterum redibit ſermo in *ſeq. Quæſ.*

5 Quo verò ad alios Regulares, & eorum Prælatos hic ſigillatim eorum præcedentia nequaquam ponitur; cùm dicere ſufficiat,quòd in præcedentiis obſeruanda eſt prioritas originis, vel conſuetudo loci ex Bald. *in cap. cùm olim, de conſuetud. num.1.* & Zabar. *conſ.62.n.1.* Renat.Choppin. *Monaſtic. lib.2. tit. vlt. num.23.* & habetur ex Rot. Romana apud Seraph. *deciſ.335. & deciſ.663. & deciſ.964. num.1.* vbi ampliat rem hanc, dicendo, id etiam procedere, ſi conſuetudo huiuſmodi repugnaret diſpoſitioni iuris communis.

In primis autem attendenda eſt conſuetudo, quæ inter Regulares, & Prælatos prædictos obſeruabatur Romæ. quæ omnium magiſtra eſt: ita cenſuit *Sacra Illuſtriſſimorum Cardinalium Congregatio, negotiis, & conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præfectorum, anno 1593.die 30. Auguſt.* habetur in *collect. priuileg. Mendicantium* Ioannis Baptiſtæ Confect. *fol. 188. impreſſ. Florentiæ,* & in *lib. priuilegiorum Camaldulen. fol.218.* & apud Quarant. *in ſumm. Bullar. verb præcedentia,* Piaſec.*par.2. cap.3.n.48.* Campanil. *in diuerſor.iur.canon.rub.12.cap.13.n.121.verſ.& quoniam,*D.Auguſt.Barboſ. *de offic. & poteſt.Epiſc.par.3. alleg.78.num.24.*

6 Quo verò ad præcedentiam inter prædictos Prælatos Regulares cum Prælatis ſecularibus; Epiſcopo inferioribus, ſeruandum dico, Prælatos Regulares præcedere debere omnes Clericos cuiuſcunque dignitatis, inferiores Epiſcopo, quòd probatur multis rationibus, adductis in *Quæſito de præcedentia Abbatis inter alios Prælatos, & alios graduatos, Epiſcopo inferiores,* vt benè oſtendit Caſſan.*in Catal. glor. mund. par.4.conſid.36.*vbi vult,ea quæ dicta ſunt de Abbate, etiam locum habere in Priore,& in quolibet alio Regulari principalem Prælaturam habenti in Eccleſia Collegiata Regularium.

QVÆSITVM VIII.

De præcedentiis Ordinum Regularium inter ſe in proceſſionibus, & aliis actibus publicis.

SVMMARIVM.

1 *Bulla Gregorij XIII. de præcedentiis, & præcipuè inter Ordines Mendicantes in proceſſionibus, refertur.*
2 *Monachi Ciſtercien. Reformati Congregationis S. Mariæ Fulien. omnibus Fratribus Mendicantibus præferuntur.*
3 *Carmelitæ præcedunt Fratres B.Mariæ de Mercede.*
4 *Minores de Obſeruantia in omnibus actibus habent locum magis dignum, quàm Fratres Conuentuales.*
5 *Prædicatores obtinent honorabiliorem locum inter cæteros Mendicantes.*
6 *Minores Obſeruãtes Reformati habent præcedentiã.*
7 *Cæleſtini præcedunt Monachos Oliuetanos.*
8 *Syluestrini quomodo præcedant Mendicantes.*
9 *Capuccini debent præbere præcedentiam in proceſſionibus iis Regularibus, qui ſub propria Cruce incedunt.*
10 *Mendicantes Fratres ſemper debent & vbique Monachis præcedentiam concedere.*
11 *Monaſterium prius conſtructum priorem ſibi vendicat præcedentiam,* & n.12.
13 *Præcedentiæ inter Procuratorem Generalem Fratrum Minorum de Obſeruantia, & Procuratorem Generalem Conuentualium Ordinis S. Franciſci decretum deſcribitur.*
14 *Sigillum Miniſtri Generalis de Obſeruantia decreto ſacræ Rituum Congregationis confirmatur.*
15 *Præcedentiæ controuerſias inter Regulares exortas debet Epiſcopus componere.*
16 *Monachi Religionis origine,& confirmatione poſterioris, Collegialiter viuentes, præcedunt Monachis Religionis prius approbatæ, viuentibus vti priuatis,& nullum Collegium conſtituentibus.*

QVia ſæpè inter Religioſas perſonas in multis Ciuitatibus, & Diœceſibus diuerſarum mundi partium, nonnullæ lites,& controuerſiæ ſuper præcedentia ortæ fuerunt,& præcipuè inter Ordines Mendicantium in proceſſionibus. Gregorius XIII. ad huiuſmodi controuerſias,& lites dirimendas,per Bullam,quæ incipit. *Expoſcit paſtoralis officij munus,* ſub Datum Romæ apud S. Marcum, ſub Annulo Piſcatoris, die 15. Iulij 1583. Pontificatus ſui anno 10. apud Laërt.Cherub. *Bullar.nou.tom.2. Bull. eiuſd.Pont.*86. ſtatuit,vt (appellationibus quibuſcunque remotis) ille Ordo Mendicantium præcedere deberet,in proceſſionibus, qui eſſet in poſſeſſione præcedentiæ, ac iuris præcedendi; quando verò non poſſet probari, aut conſtare de quaſi poſſeſſione præcedentiæ huiuſmodi; ſtatuit ipſe Summus Pontifex,vt ij Fratres Mendicantes in proceſſionibus,tam publicis,quàm priuatis, præcedere deberent, qui eſſent antiquiores in loco controuerſiæ: ita vt ſi contigerit noua Monaſteria, aut domus alicuius Ordinis Mendicantium, in loco, in quo alterius Ordinis ex dictis Mendicantibus Monaſteria, aut domus priùs erecta, & inſtituta eſſent; ille Ordo,qui priùs Monaſterium,ſeu domum in loco habuerit, præcedat. Huius Conſtitutionis tenor talis eſt.

GREGORIVS XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

EXpoſcit paſtoralis officij munus,cui,diſponente Domino,præſidemus, vt ad ea ſollicitè intendamus, per quæ diſcordiarum, & litium, ac controuerſiarum quarumlibet, præſertim inter perſonas Eccleſiaſticas materia tollatur. Sanè nobis nuper innotuit, quòd in multis Ciuitatibus, & Diœceſibus diuerſarum mundi partium nonnullæ lites, cauſæ, & controuerſiæ inter Fratres Mendicantes, aliæ etiam ſimiles lites, & controuerſiæ inter Confratres Confraternitatum Chriſti fidelium: ſuper præcedentia, vel

iute præcedendi, oriæ iam ſint, & oriti facilè poſſint. Nos conſiderantes lites, cauſas, & controuerſias huiuſmodi in Ecclēſia, præſertim inter religioſas perſonas, quæ relictis mundi vanitatibus, famulatum, & votum ſuum in bumilitatis ſpiritu Domino, & Deo noſtro, qui ſe pro nobis vſque adeò bumiliauit, vt formam ſerui acciperet, exhibere, & petſoluere profitentur, non modicam illi præclaræ, Deóque præcipuè dilectæ virtuti, quæ eſt bumilitas, labem infundere, pupulóque ſcandalum generare, ac propterea illas omni ratione ſubmonendas, publicæque religionis tranquillirati, ac miniſtrorum Eccleſiaſticorum reconciliationi, & mutuæ dilectioni quamprimum conſulendum eſſe rati, ac ſupremam huic negotio manum apponere volenres, necnon cauſas, lites, ſeu controuerſias huiuſmodi vbiliber, & coram quibuſvis Iudicibus motas, & in quibuſvis inſtantiis indeciſas pendentes ab eiſdem Iudicibus harum ſetie ad nos aduocantes, illáſque penitùs extinguentes, eiſdémque Frattibus Mendicantibus; ac Confratribus ſuper præmiſſis perpetuum ſilentium imponentes. De nobis attributæ poteſtatis plenitudine volumus, & Apoſtolica auctotitate decernimus, quòd quicumque ex dictis Fratribus Mendicanribus inter ſe de præcedentia huiuſmodi conrendentibus, aut Confratribus Confraternitatum prædictarum, inter quos lites, & cauſæ præmiſſorum occaſione ortæ iam ſint, ſeu oriri contigerit in futurum, qui in quaſi poſſeſſione præcedentiæ, ac iuris præcedendi ſunt, ij, quibuſcunque reclamationibus, proteſtationibus, appellationibus, & aliis ſubterfugiis prorſus remotis, & ceſſanribus, & poſtpoſitis, in proceſſionibus tam publicis, quàm ptiuatis præcedere debeant. Quando verò non probetur, aut non conſtet, de quaſipoſſeſſione præcedentiæ huiuſmodi inrer Fratres qui ſunt Mendicantes, ij qui antiquiores in loco controuerſiæ; inter Confratres verò inter ſe litigantes, ij, qui priùs ſaccis vſi ſunt, in proceſſionibus tam publicis, quàm priuatis præcedete debeant: ita vt ſi contigerit noua Monaſteria, aut domus alicuius Ordinis Mendicantium, in loco, in quo alterius Ordinis ex dictis Mendicantibus Monaſteria, aut domus priùs erecta, & inſtituta ſint, ille Ordo, qui priùs Monaſterium, ſeu domum in loco habuetit, præcedat. Præterea quia inter prædictos Ordines plerumque alia, in proceſſionibus, & alia in Conciliis generalibus, & aliis actibus publicis, ſiue priuaris, ratio circa modum præcedendi ſeruatur, nolumus per præſentes prærogatiuæ dictorum Ordinum, quoad præcedentias huiuſmodi, quæ propriis Ordinibus, præterquam in proceſſionibus prædictis debentur, aut Fratribus Capucinis nuncuparis; qui in proceſſionibus publicis ſub Conuentualium S. Franciſci, aut Minorum de Obſeruantia Fratrum nuncupatorum, Cruce, vt ſolenr, incedere poſſint, aliquod præiudicium generari. Sícque per quoſcunque Iudices, & Commiſſarios, etiam S. R. E. Cardinales, ſublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & diffiniri debere, ac quicquid ſecus ſuper his à quoquam, quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon Eccleſiarum, Monaſteriotum, Ordinum, Congregationum, domorum, ac Confraternitarum quorumcunque, etiam iuramenro, confirmatione Apoſtulica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, illis, eorúmque ſuperioribus, & perſonis, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis derogarotiarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, irritantibúſque, & aliis decretis, in genere, vel in ſpecie, etiam moru pruprio, aut aliàs quomodulibet conceſſis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, illorum tenores præſentibus pro ſufficienter expreſsis babentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Volumus autem, vt præſentium tranſſumptis manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides tam in iudicio, quàm extra adhibeatur, quæ præſenribus litteris adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ. Datum Romæ apud Sanctum Marcum ſub Anulo Piſcatoris, die 15. Iulij, 1583. Pontificatus noſtri, anno 12.

Anno à Natiuitate Domini 1583. indict. 11. die verò Dominica 17. menſis Iuly, Pont. verò Sanctiſsimi in Chriſto Patris, & D. N. D. Gregorij diuina prouidentia Papæ XIII. anno duodecimo retroſcripta litteræ Apoſtolicæ in forma breuis expeditæ, affixæ, & publicatæ fuerunt in acie Campi Floræ, vt moris eſt, per nos Petrum Guerram, & Melchiorem Riccium eiuſdem Sanctiſsimi Domini noſtri Papæ Curſores.

Ioannes Baptiſta Bagni Magiſter Curſ.

Monachi Congregationis B. Mariæ Fulien. Ciſtercien. Ordinis S. Benedicti, in proceſſionibus, alliſque actibus publicis omnibus Fratribus Mendicantibus præſeruntur, de qua præcedentia extat Bulla Clementis

Clementis VIII. quæ incipit. *Regis pacifici*, ſub Datum Romæ apud S. Petrum, ſub anulo Piſcatoris, die 9. Februarij 1599. Pontificatus ſui anno 8. apud Laër. Cherub. *Bullar. nou. Bulla eiuſd. Pont.* 56. in qua Bulla dictus Summus Pontifex approbando confirmat Decretum Sacræ Congregationis ſuper controuerſia præcedentiæ inter Monachos dictæ Congregationis, ac Fratres Mendicantes, in proceſſionibus, & aliis actibus publicis, quæ Sacra Congregatio diffinitiuè determinauit, Fratres dictæ Congregationis, vti Monachos præferendos eſſe, ac præferri debere Fratribus Mendicantibus, primúmque & digniorem locum in functionibus, & actibus publicis iure obtinere, nec Monachos, dictæ Congregationis à Fratribus Ordinum Mendicantium huiuſmodi, in hoc moleſtari poſſe, neque debere, cenſuit, & ordinauit. Quod Decretum ipſe Summus Pontifex extendit non ſolùm pro Monachis Ciuitatis Burdegalenſis, qui erant in cauſa, ſed etiam vbique; præcipitque in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, ipſo iure incurrendæ, omnibus, & ſingulis Superioribus, & Fratribus quorumcumque Ordinum Mendicantium, præſentibus, & futuris, à qua non poſſint, niſi per Romanum Pontificem tantùm pro tempore exiſtentem, præterquam in mortis articulo conſtituti, abſolui, ne dictam Congregationem Fulien. ac illius Monachos, tunc, & pro tempore exiſtentes, ſuper præmiſſis, aut eorum aliquo moleſtare, inquietare, aut quoquo modo impedire præſumant, ſeu audeant; vide D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſtat. Epiſcop. part. 3. allegat. 78. ſub n. 37. ſecundum Lugd. impreſſ.* Bulla prædicta in propriis verbis talis eſt.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

REgis pacifici, qui regnat in cælis, vices, quanquam immeriti, gerentes in terris ad ea per quæ perſonarum quarumlibet, præſertim vitam Monaſticam ducentium, & mundanis ſpretis illecebris, in ſolitudine, piæ vitæ, & aſſiduis orationibus vacantium, quieti, & tranquillitati conſulitur ac litibus, & controuerſiis; quæ inter perſonas præfatas, & alios Regularis vitæ profeſſores, ortæ ſunt, & oriri poſſunt, occurritur, libenter intendimus; & his quæ propterea proinde decreta fuiſſe dicuntur, vt firma perpetuò, & illibata perſiſtant, libenter, cùm à Nobis petitur, Apoſtolici muniminis adiicimus firmitatem. Exhibita ſiquidem nobis nuper pro parte dilecti filij Ioannis à S. Nicolao Procuratoris Generalis; Congregationis B. Mariæ Fulienſis; Ciſtercienſis Ordinis, petitio continebat quòd aliàs Congregatio venerabilium fratrum noſtrorum S.R.E. Cardinalium ſuper negotiis Epiſcoporum, & Regularium deputatorum, ad litibus & controuerſiis, quæ tunc ortæ erant & oriri poterant in futurum inter Monachos, & Fratres dictæ Congregationi Fuliẽſis huiuſmodi ex vna, ac fratres Ordinum Mendicantium partibus ex altera, ratione præcedentiæ in proceſſionibus, & aliis actibus publicis, ſalubriter obuiandum, & occurrendum; re diligenter, & maturè diſcuſſa, Fratres dictæ Congregationis, vti Monachos præferendos eſſe; ac præferri debere Fratribus Mendicantibus, primúmque, & digniorem locum in functionibus, & actibus publicis iure obtinere: nec Monachos dictæ Congregationis à fratribus Ordinum Mendicantium huiuſmodi, in hoc moleſtari poſſe, neque debere cenſuit, & ordinauit, prout in ipſo decreto, & ſcripturis, deſuper confectis pleniùs continetur.

Et licet decretum huiuſmodi vbique inuiolabiliter ab omnibus obſeruari, nec illi in aliquo contrauenire deberet, nihilominus dilecti filij Fratres dicti Ordinis Mendicantium Ciuitatis Burdegalenſis, illud non aliter obſeruantes, dilectos filios Monachos Monaſterij dictæ Congregationis in dicta Ciuitate exiſtentis, litibus, & controuerſiis, cauſa, & occaſione præcedentiæ huiuſmodi inuoluere, ipsámque præcedentiam ſibi attribuere, & arrogare non deſiſtunt, in non leue præiudicium Monachorum Congregationis huiuſmodi. Quare prò parte Ioannis Procuratoris generalis huiuſmodi, ne amplius Monachos dictæ Congregationis ſuper eadem præcedentia ab ipſis Fratribus Mendicantibus, vano prætextu contingat impediri, & ad litibus, & controuerſiis huiuſmodi, iam de præſenti ortis, & in futurum veriſimiliter orituris maturè obuiandum, Nobis fuit humiliter ſupplicatum, quatenus tranquillitati Monachorum dictæ Congregationis Fulienſis conſulere, ac aliàs in præmiſſis opportunè prouidere, de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Nos igitur, qui fideles quoſlibet pacis, & quietis amœnitate perfrui ſummopere peroptamus, eundem Ioannem Procuratorem generalem, ſimúlque dictam Congregationem Fulienſem ſpecialibus fauoribus, & gratiis proſequi volentes, ipsúmque Ioannem à quibuſuis excõmunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliíſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutum fore cenſentes: nec non litis, & cauſæ, ſi quæ deſuper inter Monachos Congregationis, & Fratres Mendicantes huiuſmodi, vbilibet pendeat, ſtatum, & merita, aliorúmque hic etiam forſan de neceſſitate exprimendorum; ac etiam decreti, ſcripturarum prædictorum, & inde ſequutorum quorumcumque tenores, etiam veriores præ-

ſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes; nec non cauſas ad Nos auocantes, litémque huiuſmodi penitus extinguentes perpetuúmque ſilentium deſuper eiſdem Fratribus Mendicantibus imponentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, decretum, & ordinationem prædicta, ac prout illa concernunt, omnia, & ſingula in dictis ſcripturis contenta quæcumque, cum omnibus, & ſingulis inde ſequutis, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuò approbamus, & confirmamus; ac illis perpetuæ, & inuiolabilis Apoſtolicæ firmitatis robur adiicimus: omnéſque, & ſingulos tam iuris, quàm aliàs quomodolibet requiſitarum, vel neceſſariarum, ac quoſuis alios, etiam quantumuis ſubſtantiales defectus, ſi qui deſuper quomodolibet interuenerint, aut interueniſſe, dici vel cenſeri poſſint, ſupplemus; ac decretum, & ordinationem prædicta perpetuò valida, & efficacia fore, & eſſe, ſuóſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere. Nec non à dilectis filiis Ordinis Mendicantium huiuſmodi Superioribus, & Fratribus nunc, & pro tempore exiſtentibus, ac quibuſuis aliis, ad quos nunc quomodolibet ſpectat, & ſpectare poterit in futurum, perpetuò, firmiter, & inuiolabiliter, ac vbique, præſertim in dicta Ciuitate Burdegalenſi, obſeruari, & adimpleri decernimus.

Et nihilominus pro potiori cautela, omnibus, & ſingulis Superioribus, & Fratribus, quorumcumque Ordinum Mendicantium, præſentibus, & futuris, præſertim verò, dictæ Ciuitatis Burdegalenſis, in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, per contrauenientes eo ipſo, abſque alia declaratione incurrenda, à qua non niſi per Romanum Pontificẽ tantum pro tempore exiſtentem, præter quàm in mortis articulo conſtituti, abſolui poſſint, ne dictam Congregationem Fulienſem, ac illius Monachos, nunc, & pro tempore exiſtentes, ſuper præmiſſis, aut eorum aliquo, moleſtare, inquietare, aut quoquomodo impedire præſumant, ſeu audeant, diſtrictiùs inhibemus. Decernentes præſentes litteras, ſub quibuſuis ſuſpenſionibus, vel derogationibus, etiam à Sede Apoſtolica, vel eius legatis, & aliàs quomodolibet emanatis, & emanandis, comprehendi non poſſe, & quoties eas reuocari, ſuſpendi, aut eis in aliquo derogari, ſeu contra illas aliquid concedi contigerit, toties in priſtinum, & validiſſimum ſtatum reſtitutas eſſe, & cenſeri. Et ſic per quoſcumque Iudices, & locorum Ordinarios, alióſque commiſſarios, quauis auctoritate fungentes, etiam eiuſdem ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ac cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ſublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & diffiniri debere, ac ex nunc irritum & inane quicquid ſecus ſuper his, à quoquam quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, eiſdem auctoritate, & tenore decernimus. Quocirca Venerabilibus fratribus Archiepiſcopo Burdegalenſi, & Epiſcopo Vaſanenſi, ſeu eorum Officialibus, & dilecto filio Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, per præſentes committimus, & mandamus, quatenus ipſi, vel duo, aut vnus eorum per ſe, vel alium, ſeu alios, præſentes litteras, & in eis contenta quæcumque, vbi & quandò opus fuerit, ac quoties pro parte Ioannis Procuratoris generalis, ac Monachorum Congregationis Fulienſis huiuſmodi fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra Ioannem Procuratorẽ, ac Monachos prædictos, & eorum ſingulos, confirmatione, approbatione, abiectione, ſuppletione, inhibitione, decreto, ac omnibus præmiſſis, noſtríſque præſentibus litteris huiuſmodi pacificè frui, & gaudere. Non permittentes eos, vel eorum aliquem deſuper, per quoſcumque, quauis auctoritate fungentes, quomodolibet indebitè moleſtari. Contradictores, moleſtatores quoſlibet, ac inobedientes, & rebelles, per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aliáque opportuna iuris, ac facti remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo; nec non legitimis ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus, cenſuras & pœnas, prædictas, etiam iteratis vicibus aggrauando, interdictum Eccleſiaſticum imponendo, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis. Non obſtantibus felicis recordationis Bonifacij Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri de vna, & in Concilio Generali de duabus dietis edita, dummodo aliquis auctoritate præſentium, vltra tres dietas ad iudicium non trahatur, ac quibuſvis aliis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon dictorum Congregationis, & Ordinis Fratrum Mendicantium, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegiis quoque indultis, & litteris Apoſtolicis Ordini Mendicantium huiuſmodi, ac illius Superioribus, Fratribus, & perſonis, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, irritantibúſque, & aliis decretis quomodolibet, etiam motu proprio, etiam

confiſto

conſiſtorialiter conceſsis, ac probatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorúmque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quæuis alia expreſsio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus: cæteriſque contrariis quibuſcumque. Aut ſi eiſdem Superioribus, & Fratribus Mendicantibus huiuſmodi, vel quibuſvis aliis communiter, vel diuiſim, ab Apoſtolica ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſsint per litteras Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub Anulo Piſcatoris, die 9. Februarij 1599. Pontificatus noſtri Anno 8.

Fratres Ordinis B. Mariæ de Monte Carmelo, tam in publicis proceſſionibus, quàm in funeralibus præcedunt Fratres B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum; & de tali præcedentia extat bulla Clementis VIII. quæ incipit. *Decet Romanum Pontificem*, apud Laërt. Cherubin. *Bullar. nou. tom. 3. Bulla eiuſd. Pont. 95.* per quam Bullam dictus Summus Pontifex committit Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & aliis locorum Ordinariis, vt quandocumque, & vbicumque opus fuerit, & quoties pro parte dictorum Fratrum Carmelitarum requiſiti, virtute Bullæ prædictæ poſſint, & valeant cogere per cenſuras, & alias pœnas Eccleſiaſticas, aliáque opportuna iuris, & facti remedia, ipſos Fratres B. Mariæ de Mercede, vt præcedentiam relinquant ipſis Fratribus Carmelitis, appellatione poſtpoſita, immo, ſi opus fuerit, poſſint ad hoc inuocare auxilium brachij ſecularis; vide D. Auguſt. Barboſ. *vbi proximè.*

3 Demùm, quòd Ordo Carmelitarum præcedat Fratres S. Mariæ de Mercede, cenſuit Rot. *in Orsolen. Præcedentia* 10. *Maij* 1600. *coram Litta*, eſt *deciſ.* 26. *part. 2. Recent.* ea ſcilicet ratione: quia Ordo Carmelitarum inſtitutus fuit ante Concilium Generale, de quo in *cap. ne nimia, de Relig. domib.* vt probatur in *cap. fin. §. ſanè ad Prædicatorum, eod. tit. in* 6. & approbatus per Honorium III. anno ſalutis 1225. Ordo autem B. Mariæ de Mercede inſtitutus fuit poſt dictum Concilium Generale, & approbatus à Gregorio IX. Pontif. ſui anno 8. qui Pontifex creatus fuit poſt dictum Honorium; & ideò Rot. *vbi ſuprà*, decreuit, præcedentiam deberi dicto Ordini Carmelitarum, vti priori in tempore, adnotata per Doctor. *in l. honores, ff. de Decur. & in l. fin.* vbi Bar. *C. de tyron. lib.* 12. cum aliis per Caſſan. *in Catalog. glor. mund. par. 4. conſid. 52. verſ. quintò ergò*, & per Tobiam Nonium *conſ. 71. num. 35.* Nauar. *conſ. 5. de ſtat. Monach.* & iuxta hanc doctrinam ſæpiùs, tam à Sacra Rituum Congregatione, quàm à Rota in hac materia deciſum fuiſſe teſtatur eadem Rot. *in vna Salernitana Præcedentia 2. Iunij 1625. coram bon. me. Buratto*, vbi plures concordantes in *additionibus*, refert D. Io. Franciſc. Florentill. Nobilis Interamnen. & in Romana Curia Aduocatus, qui de ſe multa, & grauia in dies pollicetur. Sed pro tali controuerſia extat Bulla Clementis VIII. huius tenoris.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Decet Romanum Pontificem diſſentionum, & controuerſiarum materias inter Eccleſiaſticas, Regulares præſertim, perſonas è medio tollere, ac præcidere, prout in Domino ſalubriter conſpicitur expedire. Cùm itaque, ſicut pro parte dilecti Filij Procuratoris Generalis Ordinis Fratrum Carmelitarum Nobis nuper expoſitum fuit, aliàs in Ciuitate Calaritana in Regno Sardiniæ orta fuerit controuerſia de præcedentia inter Fratres Ordinis Carmelitarum, & Fratres Ordinis B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum. Et licet de anno 1600. ſub die 27. Aprilis per Viſitatores Apoſtolicos decretum fuiſſet, vt Fratres Carmelitarum in eorum poſſeſsione præcedendi, dictis Fratribus B. Mariæ de Mercede manu tenerentur, & pridem in ſacro Rotæ Auditorio, die 10. Martij 1600. etiam in petitorio, præcedentiam dictis Fratribus Carmelitanis deberi contra ipſos Fratres de Mercede declaratum fuerit, nihilominus dicti Fratres de Mercede recuſauerint, & recuſent præcedentiam dare dictis Fratribus Carmelitanis, & propterea non ſine ſcandalo populi ad publicas proceſsiones, & funera defunctorum, cum ipſis Fratribus Carmelitanis accedere noluerint. Nòs ſuper præmiſſis opportunè prouidere, ac omnem ſcandali, & controuerſiæ occaſionem, quantum cum Domino poſſumus è medio tollere volentes, ſupplicationibus eiuſdem Procuratoris generalis nobis ſuper hoc humiliter porrectis inclinati, ex voto Venerabilium Fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium ſuper ſacris ritibus, & cæremoniis deputatorum; declaramus, & decernimus, prædictos Fratres B. Mariæ de Mercede cogendos eſſe, vt ad proceſsiones publicas, & funeralia accedant, & præcedentiam dictis Carmelitanis Fratribus relinquant, iuxta formam ſupradictorum decreti, & deciſionis Rotæ. Sicque, & non aliter per quoſcunque Iudices Ordinarios, & delegatos, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, quidquid ſecus ſuper his à quoquam, quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca Venerabilibus Fratribus Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & aliis locorum Ordinariis, per præſentes committimus, & mandamus, vt quandocumque, & vbicumque opus fuerit, & quoties pro parte dictorum Fratrum Carmelitarum fuerint requiſiti, præſentes litteras, & in eis contenta quæ-

cumque ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra prædictos Fratres B. Mariæ de Mercede in Ciuitatibus, & locis, in quibus vtraque Religio, Carmelitarum ſcilicet, & B. Mariæ de Mercede eſt inſtituta, ad proceſsiones publicas, & funeralia, ad quæ accedere tenentur, omnino accedere, ac præcedentiam ipſis Fratribus Carmelitanis, vt præmiſſum eſt, in illis, & in aliis etiam priuatis proceſsionibus, & actibus in quibus vtramque Religionem ſimul conuenire contigerit, relinquere, ac ipſos Fratres B. Mariæ de Mercede id facere recuſantes, per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aliáque opportuna, iuris & facti remedia, appellatione poſtpoſita cogant, & compellant: inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Volumus autem vt præſentium tranſſumptis etiam impreſsis, manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem fides habeatur, quæ eiſdem præſentibus haberetur. Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub Anulo Piſcatoris, die 15. Nouembris, 1602. Pontificatus noſtri anno 11.

4 Fratres Minores de Obſeruantia in omnibus actibus habent locum magis dignum, quam Fratres Conuentuales; vnde ipſi Fratres de Obſeruantia Crucem ſuam in loco digniori deferre poſſunt, prout motu proprio declarauit Leo X. in Bulla, quæ incipit. *Licèt aliàs*, in qua diſponitur, quòd tam Conuentuales, quàm de Obſeruantia, & Reformati Fratres prædicti in quibuſcumque proceſſionibus, & aliis actibus, in quibus Crux deferenda foret, ſuam deferre poſſint, ita tamen, quòd Crux ipſorum Fratrum de Obſeruantia, & Reformatorum, loco digniori deferatur, Tenor huius Conſtit. eſt.

LEO PAPA X.

Vniuerſis, & ſingulis præſentes litteras inſpecturis, Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Licet aliis, poſtquam ſtatueramus, & ordinaueramus, quòd de cætero perpetuis temporibus Fratres B. Franciſci ſub puritate eius Regulæ, & ſub regulari Obſeruantia viuentes, ac Reformati, Miniſtrum, Fratres dicti Ordinis Conuentuales nuncupati, Magiſtrum generalē habere deberent, ne inter Reformatos, & Conuentuales Fratres huiuſmodi ſuper præcedentia diſſentio, & contentio oriri poſſet, voluerimus, & ſtatuerimus, quòd in proceſſionibus, & aliis actibus publicis Fratres Conuentuales Fratribus regularis Obſeruantiæ Miniſtrum habentibus locum digniorem relinquere tenerentur. Quodque Fratres ipſi Conuentuales ſemper eorum Crucem, & vexillum per eos deferri ſolitum, deferre liberè, & licitè valerent. Quia tamen, vt ex nonnullorum relatione accepimus, Fratres ipſi Conuentuales prætendunt, Crucem ipſorum Conuentualium deferre in luco digniori. Nos autem, qui præmiſſa omnia ſtatuimus, vt omnis diſſenſio, & contentio inter eoſdem Fratres de Obſeruantia, & Conuentuales tolleretur, mentíſque noſtræ fuerit, prout etiam id expreſſimus, quòd in omnibus actibus Fratres de Obſeruātia haberent locum magis, quàm ipſi Conuentuales, & propterea mentis noſtræ incommutabilis fuerit, prout exiſtit, quòd ipſi Fratres de Obſeruantia Crucem ſuam in loco digniori deferant. Ad huiuſmodi tamen ambiguitatis dubium de mentibus omnium tollendum, Motu proprio, & certa Noſtra ſcientia, & de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine declaramus, mentis Noſtræ fuiſſe, quòd tam Conuentuales, quàm de Obſeruantia, & Reformati Fratres prædicti in quibuſcumque proceſſionibus, & alis actibus, in quibus Crux deferenda foret, Crucem ſuam deferre poſſint; ita tamen, quòd Crux ipſorum Fratrum de Obſeruantia, & Reformatorum loco digniori præferatur. Quodque ipſi Fratres de Obſeruantia Reformati veri, & indubitati Fratres Ordinis B. Franciſci, & eius Regulæ obſeruatores ſemper fuerint, ac diuina fauente gratia ſint futuri, ſine aliqua interruptione, ſeu diuiſione à tempore editæ Regulæ per B. Franciſcum vſque ad præſens, ac ſub ipſius B. Franciſci Regula militauerint, & etiam ad præſens militent, ſicque in omnibus teneri, & obſeruari, ac dici debere, decernimus, ac mandamus. Mandantes nihilominus omnibus, & ſingulis Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, ac Eccleſiarum Capitulis ſub interdicti ingreſſus Eccleſiæ, ac ſuſpenſionis à diuinis, inferioribus verò Prælatis, ac Parochialium Rectoribus, necnon Mendicantium, & aliorum Ordinum profeſſoribus ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœnis ipſo facto incurrendis, à quibus, niſi per Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem præterquam in mortis articulo abſolui nequeant, quatenus declarationem, & decretum huiuſmodi inter Conuentuales, ac de Obſeruantia, & Reformatos Fratres huiuſmodi inuiolabiliter obſeruent, obſeruaríque faciant; necnon ne eoſdem Fratres Conuentuales, & de Obſeruantia, & Reformatos huiuſmodi ſuper his moleſtent, aut perturbent, ſeu per quoſcumque cuiuſcumque ſtatus, gradus, ordinis,

vel conditionis exiſtentes, ſeu etiam inter ſe quomodolibet moleſtari, perturbari, vel inquietari permittant. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac ſtatutis, & conſuetudinibus dictorum Ordinum, iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, nec non priuilegiis, indultis, ac litteris Apoſtolicis, illis forſan conceſſis, confirmatis, & innouatis, quibus illorum omnium tenores, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Volumus autem, quod præſentium tranſumptis manu publici Notarij ſubſcriptis, & ſigillo Miniſtri Generalis pro tempore exiſtentis dicti Ordinis Minorum, aut alterius Prælati in dignitate Eccleſiaſtica conſtituti munitis in iudicio, & alibi, vbi opus fuerit, eadem fides adhibeatur, quæ adhiberetur eiſdem præſentibus litteris, ſi illæ forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ apud S. Petrum ſub Anulo Piſcatoris die 6. Decembris 1517. Pontificatus noſtri anno 5.

Habetur apud Laërt. Cherub. *tom. 1. Conſtit. 26. eiuſdem Pontif.*

5 Fratres Ordinis Prædicatorum obtinent primum digniorem, & honorabiliorē locum inter cæterorum quorumcumque aliorum Ordinum Mendicantium Religioſos, & etiam non Mendicantes, poſt Clerum ſecularem, & antiquos Ordines Monachales, vt declarauit Pius V. in Bulla, quæ incipit. *Diuina diſponente clementia*, Datum Romæ apud S. Petrum, ſub Anulo Piſcatoris, die 27. Auguſti 1568. Pontif. ſui anno 3. Idémque ſtatuit Clemens VIII. in Bulla, quæ incipit. *Inter cætera*. ſub datum Romæ apud S. Marcum, ſub Anulo Piſcatoris, die 25. Septembris 1592. Pontificatus ſui anno 1. apud Laërt. Cherub. *tom. 3. Bullar. nou. Bulla eiuſd. Pont.* 13. D. Auguſtin. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. p. 4 alleg.* 78. *n.* 30. Contelor. *in quæſt. de præcedentia num.* 76. quas Conſtitutiones in re tanti momenti, quæ ſæpè à Regularibus diſputari ſolet, hic apponere mihi viſum eſt.

PIVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Diuina diſponente clementia omnium mortalium Iudices in terris conſtituti, Nos id potiſſimum curare decet, vt vnicuique quod ſuum eſt, ſublatis quibuſuis iurgiis, & litium diſpendiis, tribuatur; veritas, iuſtitia, & pax inuicem ſe amplexentur, honórque, & ordo debitus inter omnes, præſertim Religioſos, nobiſcum ſub vno, & eodem vexillo Deo militantes ſeruetur. Cùm itaque nuper acceperimus, quòd ſacer Ordo Fratrum Prædicatorum præ cęteris aliis fratrum Mendicantium Ordinibus à Sede Apoſtolica primò etſi approbatus, & confirmatus fuerit, illiúſque profeſſores in proceſſionibus, & aliis actibus, ac miniſteriis publicis, & priuatis, tam coram Romano Pontifice in eius Capella, Generaliúmque Conciliorum ſeſſionibus, & Congregationibus, quampleriſque aliis Chriſti fidelium partibus, primum locum inter alios Fratres Mendicantes obtineant, tamen ſi ad Religionis propagationem in Ciuitatibus, & aliis locis, in quibus aliorum Ordinum Mendicantium Religioſi Conuentus, & domos priùs habebant, domos, aliáue Religioſa loca pro eorū habitatione ædificarunt, ſeu conſtrui fecerunt, aut iam ædificata receperunt, ſæpè contingit, quòd aliorum Ordinum Fratres Mendicantes, antiquitatis Eccleſiarum, vel ſuorum Conuentuum, & domorum, quas in eiſdem locis priùs habuerunt, ſeu aliis prætextibus, dictos Ordinis Prædicatorum Fratres in proceſſionibus, & aliis actibus, ac miniſteriis prædictis contingentibus, præcedere ſatagunt, præeminentiámque, & locum debitum eiſdem denegant, & impediunt, quo fit vt non ſolum inter eos inteſtina, odia, & diſſentiones, in eorum animarum perniciem, ac cæterorum Chriſti fidelium ſcandalum non modicum, ſed etiam forſan lites, & controuerſiæ iudicatæ quandóque ſubortæ ſint, & indeciſæ pendeant. Nos qui de antiquitate, & præeminentia cuiuſlibet Ordinis Fratrum Mendicantium, plenam, & indubitatam notitiam habuimus, & habemus, eorum honoris, & iurium conſeruationem, ac pacem, & quietem inter eos confouere, nec non ſcandala inde quomodolibet orta, quæ vt oriri poſſent, remouere paterno affectu zelantes, Motu proprio, non ad alicuius ſuper hoc Nobis oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex certa ſcientia, ac mera deliberatione noſtris, Apoſtolica authoritate, tenore præſentium, litem, & cauſam, quamcumque, ſeu quæſtionis controuerſiæ materiam, ſi quæ deſuper vbilibet in Romana Curia, vel extra eam etiam in noſtro cauſarum Palatij Apoſtolici Auditorio, in quacunque inſtantia, inter quoſcunque, quomodolibet pendeant, illarum ſtatum, & merita, & non aliqua ſententia, etiam in contradictorio iudicio à quouis Iudice, ordinario, vel delegato, quę in rem tranſiuerit iudicatam, contra ipſos Fratres Prædicatores ſuper huc prolata fuerit, ac alia etiam neceſſariò magis exprimenda præſentibus pro expreſſis habentes, ad nos aduocamus, & penitus extinguimus, ac fratribus aliorum quorumcunque Ordinum Mendicantium ſuper his perpetuum ſilentium imponimus.

Et nihilominus fratres ipſos Ordinis Prædicatorum primum digniorem, & honorabiliorem

bilιorem locum inter cæterorum quorumcumque aliorum Ordinum Mendicantium Religioſus, etiam ſi tales eſſent, qui non generali ſermone comprehenderentur, ſed nota, & expreſſione ſpeciali indigerent, tam in ſeſſionibus, & Congregationibus quorumcunque Generalium, Prouincialium, & Synodalium Conciliorum, quàm proceſſionibus, miniſteriis, & aliis actibus publicis, vel priuatis in quibuſcumque, re, & ſpeciali præeminentia omnino gaudere perpetuò debere, etiamſi illic Eccleſias, domos, vel Conuentus non habuerint, ſeu habeant, aut aliorum Ordinum Mendicantium Fratres, & Religioſi, in eiſdem Ciuitatibus, & locis antiquiores pro tempore, eorúmque Eccleſiæ, Capellæ, domus & luca Regularia, ibi primò inſtituta, & fundata fuerint, eoſdémque Fratres Prædicatores adhuc, etiam per centum annorum, aut diuturniùs, vel aliàs quantumuis longè magis in memorabile tempus præcedere conſueuerint, declaramus, ſtatuimus, & etiam diffinimus. Diſtrictè in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub excommunicationis maioris eo ipſo incurrendæ pœna, omnibus, & ſingulis quorumcunque aliorum Mendicantium Ordinum pro tempore Religioſis inhibentes, ne de cætero præmiſſorum occaſione Ordinem Fratrum Prædicatorum huiuſmodi, illorúmque pro tempore Religioſos quoſcumque moleſtare, inquietare, perturbare, aut quoquomodo impedire audeant, vel præſumant, ſupplentes in hoc citationum, omnéſque alios tam iuris, quàm facti, & quarumcunque aliarum ſolemnitatum, etiam ſubſtantialium, & proceſſuum defectus. Ac decernentes, præſentes Noſtras litteras de ſubreptionis, vel obreptionis, intentionisue Noſtræ, aut alio quouis vitio ſeu defectu, nullo vnquam tempore impugnari poſſe, ac conſtitutionem Noſtram de non tollendo cuiquam per quamcumque gratiam, ſeu conceſſionem, ac declarationem ius quæſitum, aduerſus eas locum ſibi vendicare non poſſe, neè debere. Sicque in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcumque Iudices, & Commiſſarios quauis auctoritate fungentes, etiam S. R. E. Cardinales, & cauſarum dicti Palatij Apoſtolici Auditores, in quauis cauſa, & inſtantia, etiam per appellationem pendente iudicari, & diffiniri debere, ſublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter interpretandi, & iudicandi facultate, ac irritum & inane quidquid ſecus ſuper his à quoquam, quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Cæterùm vt declaratio, ſtatutum, diffinitio, inhibitio, aliáque omnia, & ſingula præmiſſa inuiolabiliter obſeruentur, vniuerſis, & ſingulis Venerabilibus Fratribus noſtris Patriarchis, Epiſcopis, & dilectis filiis Abbatibus, ac aliis Eccleſiarum Prælatis, & perſonis in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis, necnon Metropolitan. & aliarum Cathedralium Eccleſiarum Canonicis, eorumdem Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum Officialibus, ſeu Vicariis in Spiritualibus generalibus vbilibet conſtitutis, per Apoſtolica ſcripta in virtute ſanctæ obedientiæ committimus, & mandamus, vt has litteras noſtras, & in eis contenta quæcumque inuiolabiliter obſeruent, ipſique duo, aut vnus eorum, per ſe, vel alium, ſeu alios, vbi, quando, & quoties opus fuerit, & pro parte dictorum Fratrum Prædicatorum, vel aliquorum ex eis fuerint requiſiti, eis efficaci præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra eos huiuſmodi litteris noſtris, & in eis contentis, quibuſcumque pacificè frui, & gaudere, non permittẽtes à Religioſis quotcunque aliorum Ordinum Mendicantium, vel quibuſlibet aliis quacunque auctoritate fungentibus, ſuper præeminentia, & aliis antedictis, contra earumdem Noſtrarum tenorem, quomodolibet moleſtari, inquietari, perturbari, aut impediri, contradictores, & rebelles quoſcunque, ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & dignitatis cuiuſuis exiſtentes per cenſuras Eccleſiaſticas, & pœnas etiam pecuniarias arbitrio eorum moderandas, quacumque appellatione poſtpoſita compeſcendo. Et nihilominus eos, qui ſententiam excommunicationis antedictam, cenſuras, & alias pœnas per eos, aut aliquem eorum pro tempore latas incurrerint, legitimis ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus, illas incidiſſe declarent, nec non aggrauare, etiam iteratis vicibus curent, inuocato ad id, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis.

Non obſtantibus præmiſſis, & tam huiuſmodi Noſtra de non tollendo cuiquam ius quæſitum, & aliis Apoſtolicis, quàm in quibuſuis Generalibus, Prouincialibus, vel Synodalibus Conciliis editis, ſpecialibus vel generalibus conſtitutionibus, & ordinationibus, domorúmque, Ordinum, & locorum prædictorum, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, fundationibus, ſtatutis, vſibus, naturis, & conſuetudinibus, priuilegiis quoque indultis, & litteris Apoſtolicis, Fratribus Mendicantib. aliorum Ordinũ, quorumuis eorúmque Eccleſiis, Capellis, domibus, & locis, & Superioribus in ſpecie, vel in genere tàm per fel. rec. Sixtum Papam IV. quàm alios quoſcumque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, etiam Bulla Aurea, Mare-magnum nuncupata, contentis, ac per Nos motu proprio, conſiſtorialiter etiam per

mod-

modum legis, & ſtatuti perpetui, iteratis vicibus cum quibuſuis etiam derogatoriarũ derogatoriis, aliiſque efficacioribus clauſulis, ac irritantibus, & aliis decretis conceſſa pro tempore in contrarium forſan reuocantibus, etiam ſi eis expreſsè caueretur, quod niſi per trinas diſtinctas litteras cum temporis interuallo competenti, ternis diſtinctis vicibus, illis quos concernunt intimandas, derogatum eſſe non cenſeatur, aut alia forma in id ſeruanda ſit, conceſſis, approbatis, & innouatis; quibus omnibus & ſingulis, etiam ſi de illis, eorúmque totis tenoribus, ſpecialis, expreſſa, & indiuidua mentio habenda eſſet, illorum omnium, & ſingulorum tenores vim, & effectum, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo, formáque in eis tradita, obſeruata inſererentur, pro ſufficienter expreſſis habentes, illas aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè latiſſimè derogamus, & cæteris contrariis quibuſcumque. Aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ab Apoſtolica ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per litteras Apoſtolicas, non facientes plenam & expreſſam, & de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi, ac eorum perſonis, locis, ordinibus, & nominibus mentionem. Et quoniam difficile eſſet præſentes litteras ad ſingula quæcumque loca deferri, Volumus & eadem Apoſtolica auctoritate etiam decernimus, quòd illarum exemplis, etiam impreſſis, manu Notarij publici ſubſcriptis, ſigillóque alicuius Prælati, vel perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, ſeu Curiæ Eccleſiaſticæ munitis, in iudicio, & extra, vbi opus fuerit, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eiſdem præſentibus originalibus ſi exhiberentur, vel oſtenderentur.

Datum Romæ apud S. Petrum ſub Anulo Piſcatoris die 27. Auguſti 1568. Pontificatus noſtri anno 3.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

INter cætera cordis noſtri deſiderabilia, id intenſis exoptamus affectibus, vt controuerſiarum, ac litium materia inter perſonas Eccleſiaſticas è medio tollatur. Sanè Nobis nuper innotuit quòd in Regnis Aragonum, Valentiæ, & Cataloniæ, ac tota demum Prouincia Aragoniæ Ordinis Fratrũ Prædicatorum, & præſertim in Ciuitate Orioleñ. & Oppido, ciuitate nuncupata Alicante, ac loco de Caſtello della-Plana prædicti Regni Valentiæ, nonnullæ lites, cauſæ, quæſtiones, & controuerſiæ inter prædictos Fratres ex vna, & alios Mendicantes, ſiue Regulares quoſcunque ſuper præcedentia, ac ritu incedendi in Actibus, & proceſſionibus tam publicis, quàm priuatis, occaſione ſeu intuitu quarumdam litterarum felic. rec. Gregorij XIII prædeceſſoris noſtri in forma Breuis, ſub die 15. Iulij 1583. quæ incipiunt. *Expoſcit.* confectarum, partibus ex altera, motæ ſunt, & moueri, ſeu oriri facilè poſſunt. Nos conſiderantes, lites, cauſas, & controuerſias huiuſmodi, præſertim inter Religioſas perſonas, quæ relictis mundi vanitatibus, votum ſuum in humilitatis ſpiritu Domino Deo noſtro perſoluere profitentur, non modicam infundere labem, populóque ſcandalum generare, ac in hac Vrbe noſtra omnium capite, & vnde in omnia regimen ſeruari conſueuit, eum ritum, & Ordinem ſeruari, quòd in actibus, & proceſſionibus, tam publicis, quàm priuatis, poſt Canonicos, & Clericos ſeculares, & antiquos Ordines Monachales, Fratres Ordinis Prædicatorum huiuſmodi primum, digniorem, & honorabiliorem locum obtinēt, & cæteros alios Fratres Mendicantes, ſiue alios quoſcumque Regulares præcedunt, atque de antiquitate, & præeminentia cuiuſlibet Ordinis Fratrum Mendicantium, & aliorum Regularium, quorumcunque plenam, & indubitatam notitiam habentes, ac eorum honoris, & iurium conſeruationem, ac pacem, & quietem inter eos confouere, & ſcandala huiuſmodi remouere paterno affectu cupientes, ac ſtatum litium, & merita cauſarum huiuſmodi, nomináque, & cognomina Iudicum, & collitigantium, & eorum iura, & prætentiones, nec non tenorem litterarum dicti Gregorij prædeceſſoris, perinde, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur præſentibus pro expreſſis habentes, de Venerabilium Fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium, ſuper ſtatu Regularium deputatorum conſilio, & Nobis attributæ poteſtatis plenitudine, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, lites, & cauſas quaſcumque tam motas, quàm mouendas, ſeu quæſtionum, & controuerſiarum materias omnes in quibuſcumque inſtantiis, coram quibuſcumque Iudicibus indeciſas pendentes, ad Nos harum ſerie aduocamus, & penitus extinguimus, & aliis Mendicantibus ſiue quibuſcumque aliis Regularibus, ſuper his perpetuum ſilentium imponimus. Volumus, & decernimus, in prædictis Regnis Aragonum, Valentiæ, & Cataloniæ, & tota demum Prouincia Aragoniæ, Ordinis Fratrum Prædicatorum, & præſertim in Ciuitate Orioleñ. & Oppido ciuitate nuncupata Alicante, & loco de Caſtello della-Plana, huiuſmodi, eum ritum & ordinem inter Fratres

S. Dominici prædictos, ac alios Mendicantes, ſiue alios Regulares quoſcumque cuiuſuis Ordinis, vel Religionis exiſtentes ſeruari debere, qui in hac Vrbe noſtra omnium capite ſeruatur. Videlicet, quòd in omnibus actibus, & proceſſionibus, tam publicis, quàm priuatis, poſt Canonicos, & Clericos ſeculares, & antiquos Ordines Monachales, ſi qui inceſſerint, dicti Fratres Ordinis Prædicatorum primum, digniorem, & honorabiliorem locum obtineant, ita vt dicti Fratres S. Dominici, immediatè poſt modò dictos ſubſequantur, poſt quos omnes alij Regulares, tam Mendicantes, quàm non mendicantes, cuiuſcumque Ordinis, vel Religionis exiſtant, incedent, & ſubſequentur, etiam ſi Eccleſiæ, Capellæ, Conuentus, domus, & loca Regularia dictorum Fratrum Prædicatorum in locis prædictis, primò inſtituta, & fundata non fuerint, prout nos id de facto obſeruari volumus, & præcipimus.

Diſtrictè in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub excommunicationis maioris latæ ſententiæ eo ipſo per contrafacientes incurrendæ pœna, omnibus, & ſingulis quorumcunque aliorum Ordinum pro tempore Religioſis, ſiue Regularibus, inhibentes, ne de cætero præmiſſorum occaſione Ordinem Fratrum Prædicatorum huiuſmodi, illúſque Fratres pro tempore exiſtentes, moleſtare, inquietare, perturbare, aut quoquomodo impedire audeant, vel præſumant. Sicque per quoſcumque Iudices, & commiſſarios, quauis auctoritate fungentes, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, & ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, vbique iudicari, ac definiri debere, necnon irritum & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam, quauis aucturitate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca vniuerſis & ſingulis Venerab. Fratribus Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, & aliis perſonis, quibuſcumq; in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis, per præſentes Motu ſimili mandamus, quatenus ipſi, vel eorum quilibet, per ſe, vel alium, ſeu alios, vbi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte dictorum Fratrum Prædicatorum fuerint requiſiti, eis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra præmiſſa omnia obſeruari, iuxta præſentium continentiam, & tenorem: contradictores quoſlibet, ac rebelles, & præmiſſis non parentes, per ſententias, cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aliáque opportuna iuris, & facti remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo, inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis. Non obſtantibus litteris dicti Gregorij, prædeceſſoris, aliſque præmiſſis, nec non quibuſuis conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac Conuentuum, Domorum, locorum, & Ordinum Mendicantium, ſiue aliorum quorumcumque Regularium huiuſmodi, iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegiis quoque indultis, & litteris Apoſtolicis, Mendicantibus Fratribus, ſiue aliis Regularibus quibuſcumque & illorum Superioribus, per quoſcumque Romanos Pontifices prænuncupata contentis, ac Motu ſimili conſiſtorialiter etiam, per modum legis, & ſtatuti perpetui, etiam iteratis vicibus, cum quibuſuis derogatoriarum derogatoriis, aliíſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, ac irritantibus, & aliis decretis, pro tempore in contrarium forſan reuocantibus, etiam ſi in eis caueatur expreſsè, quòd niſi per tribunas diſtinctas litteras, cum temporis interuallo competenti, ternis diſtinctis vicibus, illis quos concurrunt, intimandas derogatum eſſet, aut cenſeatur, conceſſis, approbatis, & inuocatis. Quibus omnibus, & ſingulis, etiam ſi de eis eorúmque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quæuis illa expreſſio habenda foret, illorum tenores præſentibus, pro expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè latiſſimè derogamus. Contrariis quibuſcumque aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ab Apoſtolica ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per litteras Apoſtolicas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Volumus autem, ac dicta auctoritate decernimus, quòd præſentium tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ apud S. Marcum, ſub Anulo 6
Piſcatoris, die 25. Septembr. 1592. Pontificatus noſtri anno 5.

Minores Obſeruantes Reformati cum controuerſiam paterentur circa præcedentiam, quaſi nuper aſciti in Ciuitate, cùm tamen ingreſſi ſint, & habitent in Monaſteriis Familiæ, Sacra Rituum Congr. referente Illuſtriſſimo Cardinale Millino, mandauit illis dari omnino præcedentiam, ſub die decimaſeptima Iulij 1627. Tenor huius Decreti hic inſeritur.

DECRETVM

DECRETVM

S. Congregationis Rituum, de Præcedentia Fratrum Strictoris Obſeruantiæ Reformatorum nuncupatorum, qui nuper ingreſſi ſunt Conuentus Fratrum Obſer. de Familia.

In nomine ſanctiſſ. & indiuiduæ Trinitatis Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, Amen.

NOuerint vniuerſi,& ſinguli hoc præſens publicum tranſumpti Inſtrumentum viſuri,lecturi pariter, & audituri, quòd nos Gregorius Narus Pronotarius Apoſtolicus, vtriuſque ſignaturæ Sanctiſſ. D.N.Papæ Referendarius, necnon Curiæ Cauſarum Cameræ Apoſtolicæ Generalis Auditor, Romanæq; Curiæ Iudex ordinarius, Sententiarum quoque, & Cenſurarum tam in eadem Romana Curia, quàm extra eam Cauſarum, ac literarum Apoſtolicarum quarumcumq; vniuerſalis, & merus executor, ab eodem Sanctiſſ. ſpecialiter deputatus, Vidimus,legimus, habuimus, & diligenter inſpeximus Decretum Sacræ Rituum Congregationis ſub die 17. Iulij 1627. emanatum per Illuſtr. & Reuerendiſſ. D. Cardinalem Detum dictæ Sacræ Congregationis Præfectum, eiúſque ſigillo munitum, & pariter per Illuſtriſſ. & Reuerendiſſ. D. Iulium Benignum Archiepiſcopum Theſſalonicen. eiuſdem Sacræ Congregationis Secretarium, tenoris ſequentis, videlicet. [Procurator Generalis Minorum Obſeruantium Reformatorum narrans Fratres Obſeruantes Reformatos pati controuerſiam circa præcedentiam, quaſi nuper aſcitos in Ciuitate, cùm tamen ingreſſi ſint, & habitent in Monaſteriis familiæ, ideò ſupplicauit prouideri,& Sacra Rituum Congregatio, referente Illuſtr. Card. Millino, mandauit dari omnino præcedentiam dictis Reformatis. Die 17. Iulij 1627. Ioannes Baptiſta Cardinalis Detus. *I. Theſſalonicenſis Secretarius*, Loco ✠ ſigilli.] Quod quidem Decretum, quia verum,non falſum, non vitiatum, non abolitũ, non ſuſpectum,ſed omni prorſus vitio,& ſuſpicione carere reperimus,ideò ad inſtantiam, & requiſitionem admodum R. P. Fratris Maffei à Taurino Procuratoris generalis Ordinis S. Franciſci ſtrictioris Obſeruantiæ Reformatorum nuncuparorum, per Notarium noſtrum publicum infraſcriptum tranſumi, & exemplificari, ac in hanc publicam,& authenticam tranſumpti formã redigi mandauimus, & fecimus. Volentes, & auctoritate Curiæ noſtræ decernentes, quòd huic noſtro publico, & authentico tranſumpto, cum decreto originali auſcultato, & collationato, de cætero in antea talis, & tanta in iudicio, & extra vbique locorum fides adhibeatur, qualis, & quanta adhiberetur, ſi decretum ipſum originale in medium exhibitum,& oſtenſum foret. Super quibus omnibus,& ſingulis præmiſſis, tanquam ritè, rectè,& legitimè geſtis,& factis,noſtram,noſtríque officij auctoritatem pariter,& decretum interponendum fore, & eſſe duximus, prout interpoſuimus, & interponimus per præſentes. In quorum omnium, & ſingulorũ fidem has præſentes fieri, ac per Nos, & infraſcriptum Curiæ noſtræ Notariũ ſubſcribi ſigilliſque noſtri ſoliti, quo in talibus vtimur, iuſſimus,& fecimus appenſione muniri. Datum Romæ ex ædibus noſtris, anno ab eiuſdem Domini Natiuitate 1627. indictione 10. die verò 2. præſentis menſis Septembr. Pontific. autem Sanctiſſ. in Chriſto Patris & Domini noſtri D. Vrbani Diuina prouidentia Papæ VIII. anno 5.

Cam. Meltius Locumtenens.

Loco † ſigilli appenſi.

Dominicus Fonthia Curiæ Cauſarum Cameræ Apoſtolicæ Not.

Aliud pro eiſdem.

DECRETVM

Sacræ Congregationis Rituum, de præcedentia ſemper danda Fratribus ſtrictioris Obſeruantiæ Reformatis nuncupatis, tam præſentibus, quàm abſentibus Fratribus Obſeruantib. eiuſdem Ordinis vbique ſeruandum.

Ab adm. R.P. Zacharia à Leuco Procuratore Generali prædictorum Reformatorum procuratum, & obtentum.

CVſtos Minorũ Obſeruantiũ Reformatorum Salernitanæ Ciuitatis cõqueſtus eſt de Regularib. aliorum Ordinum in dicta Ciuitate exiſtentib. quòd recuſent dare præcedentiã in publicis proceſſionib. & funeralibus, Fratrib. Reformatis ſui Ordinis, quotieſcunq; dicti Reformati non incedunt cum familia Minorũ Obſeruantiũ; Quod cùm ſit contra Bullam Clement. VIII. incip. *Ex iniuncto nobis*, ſub die 7. Septemb. 1602. ſupplicauit prouideri: Et S. Rituum Congreg. reſpondit, Præcedentiã ſemper dandã eſſe Fratrib. ſupradictis Reformatis, ſiue ſoli de per ſe, & ſub propria Cruce, ſiue cum Familia, & ſub Cruce Minorum Obſeruantiũ proceſſionaliter, ſiue in funeribus incedant, & ita vbique ſeruari mandauit. die 10. Decembr. 1629.

Io. Baptiſta Card. Detus.

Locus † ſigilli.

Tegr. Tegrimius Congr. Secr.

7 Monachi Congregationis Cæleſtinorum præcedunt Monachos Oliuetanos; quia Cæleſtini ſunt antiquiores

tiquiores origine, & confirmatione Oliuetanis, &
fuit reſolutum *in Salernitana Praecedentia* 14. *Martij*
1622. *corã Card. Caualer quæ in fin. operis eſt deciſ.* 109.
Orta fuit cõtrouerſia inter Regulares Congreg. Syl-
8 ueſtrinorũ ex vna, & omnes Regulares Mẽdicantes ex
altera in Diœceſi Nucerina ſuper præcedẽtia in pro-
ceſſionibus, pro qua ſacra Cõgregatio Epiſcoporũ ſub
die 24. Januar. 1617. decreuit, Syluestrinos tanquam
poſtremos in dicta Diœceſi commorantes, aut à quæ-
ſtuatione in poſterum abſtinere, aut in proceſſionibus
vltimum locum iuxta diſpoſitionem ſupradictæ Bullæ
Gregorij XIII. obtinere debere; & die 19. Maij
eiuſdem anni, eo quia, ſe à quæſtuando abſtinuiſſe,
prædictæ ſacræ Congregationi expoſuerunt, eadem
S. Congregatio ad omnem controuerſiam tollendam,
cẽſuit, Syluestrinis Monachis dandã eſſe præcedentiã.
S. Congregatio Rituum ad auferendam ſimiliter
aliam altercationem, quæ inter Fratres Capuccinos
9 exorta erat, cenſuit, quod Fratres Capuccini debeant
tribuere præcedentiam in proceſſionibus iis Regula-
ribus, qui ſub propria Cruce, & in proprio loco ince-
dunt, antequam ipſi propriam Crucem deferant ſub
die 23. Martij 1619. Quæ declarationes afferuntur à
Barboſa *lib. 1. de Iure Eccleſ. c. 43. n. 185. & 188.* vbi ſi-
militer *n.* 189. aſſerit, eandẽ S Rituum Congregationẽ
eod. anno, & ead. die cenſuiſſe, Fratres Mendicãtes ſem-
10 per, & vbique tribuere debere præcedentiã Monachis.
Eadem S. Congregatio, teſte eod. Barboſa *loc. cit.*
n. 190. ſub die 14. Februarij 1615. decreuit, quod
11 Fratres S. Franciſci de Obſeruantia non præcedant
Fratribus tertij Ordinis, ſi iſti in loco controuerſiæ
priùs Monaſterium, & locum obtinuerunt. Qua ra-
tione eadem S. Rituum Congregatio ſub die 15. Iulij
1616. decreuit, quod Fratres Ieſuati præcedant Fratri-
bus Ordinis Minorũ de Obſeruantia S. Franciſci, cùm
Monaſterium vbi controuerſia orta erat, eſſet Fratrum
Ieſuatorũ in Monte Nigro Liburni Diœceſis Piſanæ.
Vnde quando in vna Ciuitate, vel loco ſunt plura
Monaſteria eiuſdem Ordinis diuerſis temporibus fun-
12 data, eadem S. Rituũm Congregatio declarauit, quod
Fratres Minores Obſeruantiæ iuxta ſupradictã Bullã
Gregorij XIII. præcedentiam dare debere illi Ordini
qui prius in loco tali Monaſterium habuit, & non
tantùm illi Monaſterio, ita vt per fundationem primi
Monaſterij in illo loco acquiratur anterioritas eiuſ-
dem cuilibet alij poſteriùs fundato eiuſdem Ordinis,
idem quoque ſeruandum eſſe, quando præcedentia
competit ex quaſipoſſeſſione, & iure præcedendi in
terminis dictæ conſtitutionis, & quando concurrunt
ad proceſſiones tam publicas, quàm priuatas, omnes
eiuſdem Ordinis Fratres, non diuiſim, ſed vnitè debere
præcedere, itaut poſt Crucẽ Fratres ſtrictioris Obſer-
uantiæ, immediatè incedant Diſcalceati, & Recolle-
cti, vel Reformati, & poſt illos Fratres de Obſeruãtia,
ſi iuxta Regularia ſtatuta Ordinis, vel ex quaſipoſſeſ-
ſione, & iure præcedendi habeant præcedentiam, alio-
quin in præcedentia ſeruetur etiam inter eiuſdem Or-
dinis Fratres anterioritas fundationis Monaſterij, &
ita eadem S. Congregatio ſeruari mandauit die 3. Iunij
1617. ex eodem Barboſa *loc. cit. num.* 192.
Et *num.* 194. idem Barboſa affirmat, quod die 26.
Nouembr. 1593. habita fuit Congregatio ſacrorum
13 Rituum in qua propoſita cauſa præcedentiæ inter
Patres Procuratores Generales Fratrum Minorum de
Obſeruantia, & Fratrum Conuentualium Ordinis S.
Franciſci, auditis partibus, viſiſque, & examinatis iu-
ribus per vtraſque exhibitis, Congregatio cenſuit, Fra-
tres Minores Obſeruãtes ſuum Procuratorẽ Generalẽ
legitimè hactenus habuiſſe, habereq; potuiſſe, & ex fi-
dibus, quas ipſi exhibuerunt, conſtare, dictum eorum
Procuratorẽ Generalẽ in Capella Pontificia ante Pro-
curatorẽ Generalẽ Minorũ Obſeruantiæ in hac quaſi-
poſſeſſione ſedendi manutenendum eſſe, ſi ita Sanctiſſ.
placuerit. A. Card. Geſualdus. Viſo memoriali pro
Procuratore Generali Ordinis Minorum S. Franciſci
de Obſeruantia S. D. N. porrecto, & à Sanctitate ſua
Congregationi ſacrorũ Rituum tranſmiſſo ſuper præ-
cedentia eidem Procuratori in Capella Sanctiſſ. ante
Procuratorem Generalem eiuſdem Ordinis Conuen-
tualium competenti, ac decreto aliàs ſub die 25. Nou.
1593 ad eiuſdem Procuratoris de Obſeruantia fauorẽ
facto, Congregatio die 21. Ianuar. 1602. ſtetit in deci-
ſis, factâque eidem Sanctiſſ. D. N. iuxta eiuſdem San-
ctiſſ. reſcriptum de præmiſſis relatione, Sanctitas ſua
dicta decreta approbauit, & ab iis, ad quos ſpectat ob-
ſeruari mandauit. Quo autẽ ad ſigillũ Miniſtri Gene- 14
talis de Obſeruãtia cũ inſcriptione Miniſtri Generalis
totius Ordinis Fratrũ Minorũ, emanauit ab eadem S.
Congregatione quoddam Decretum, in his verbis:

Cùm Procurator Generalis Fratrum Mi-
norũ Conuentualiũ S. Franciſci ſex abhinc
annis ægrè ferret, Miniſtrum Generalem de
Obſeruantia in præteritum vſum fuiſſe, & in
præſentiarũ vti titulo, & ſigillo cũ inſcriptio-
ne Miniſtri Generalis, totius Ordinis Fratrũ
Minorũ, recurſum habuit ad Sanctiſſ. suppli-
cans, mãdari reformari huiuſmodi titulũ, tan-
quam non legitimè dicto Miniſtro Generali
de Obſeruantia competentẽ, & ſupplicatio-
ne per Sanctiſſ. ad hanc S. Congregationem
Rituum remiſſa, eadem S. Congregatio diſ-
cuſſionem huius negotij ad referendum, vſ-
que de anno 1625. commiſit Eminentiſſ. &
Reuerendiſſ. D. Card. Muto, coram quo fir-
mato dubio de conſenſu ambarum partium;
An titulus Miniſtri Generalis totius Ordinis
Fratrum Minorum, quo inſignitur Miniſter
Generalis Obſeruantium, ſit reformandus,
vtraque parte ſæpè ſæpiùs in facto, & in iũre
deſuper informante, & audita ad relationem
eiuſdem Eminentiſſ. Card. Muti cauſa acer-
rimè in plena Congregatione diſcuſſa, ſacra
Rituũ Congregatio reſpondit, nihil innouan-
dum, & Miniſtrum Generalẽ de Obſeruãtia
legitimè vſum fuiſſe, & vti poſſe titulo, & ſi-
gillo cũ inſcriptione Miniſtri General. totius
Ord. Fratrũ Minorũ, & ita ſeruari mandauit
die 22 Mart. 1631. C. Epiſc Portuen. Card. Pius.

Quibus poſitis ſciendũ eſt, controuerſias omnes de 15
præcedẽtia inter Regulares etiam exẽptos in proceſ-
ſionib. & aliis ſimilibus locis, & cauſis exortas, Epiſco-
pum amota appellatione cõponere debere ex Concil.
Trid. *ſeſſ.* .. *c.* 13. Piaſc. *in prax. Epiſc. p.* 2 *c.* 3. *n.* 47. Zerol.
in prax. Epiſc. verb. Proceſſiones, Campanil. *in diuerſ.*
iur. c. 12. *& c.* 13. *n.* 120. vbi addit, breui manu, ſumma-
riè, & de plano, ac ſine ſtrepitu, & figura iudicij, Epiſ-
copum præcedere debere, prout deciſum referunt ipſe
Campanil *loc. cit.* Armẽd §. 31. *n.* 10. Seraph. *deciſ.* 335.
663. Aloyſius Ricc. *in collect. deciſ. p* 4. *collect.* 1069 in
materia enim præcedentiarũ, ius defert cõſuetudini, ex
Bald. *in c. cùm olim de conſuet.* Felyn. *in c. ſtatuum de ma-*
ior & obed. Dec *in l. cùm quid n* 39. Menoch. *conſ c.* 51.
n. 49 Molfeſ. *ad conſuet. Neapol. p.* 1. *c.* 5. Caualer *deciſ.*
649. *n.* 1. & alij.

Verum Monachi Religionis origine, & confirma- 16
tione poſterioris, ſi collegialiter viuant, præcedunt
Monachis Religionis priùs approbatæ, viuentibus vti
priuatis

priuatis,& nullum Collegium conſtituenribus,etiam quod antea in locum fuerint ingreſſi; Gloſſ. *in c.ſtatutum in verb.colleg.de elect.in 6.* Innoc. *in c.cùm dilectus, n.5.de elect.* Abb. *in c.cùm non liceat. n. 2. de præſcript.* Caſſan. *in Catal.glor.mund.p.4.conſ.32.* Dec. *conſ.160. in fin verſ.quia ad hoc reſpondetur*,& fuit reſolutum *in S. Agathæ Gothorum praecedentiæ 13. May 1622. coram Card. Caualerio & in eadē cauſa corā Buratto 29. May 1624.*& latiùs *coram R. P. D. Motmanno 29. Ianuary 1629.qua in fin.operis.ſunt deciſ.110.111.& 112.*

QVÆSITVM IX.

Abbas ſecularis exemptus, obtinens vſum Mitræ, & Baculi, quam aſſiſtentiam habeat, ſi Epiſcopus loci Ordinarius ad ſuam Eccleſiam exemptam veniat.

SVMMARIVM.

1 *Abbas ſæcularis exemptus poteſt habere aſſiſtentiam cum Epiſcopo, quando Miſſis, & Veſperis in vna Eccleſia intereſt.*

2 *Epiſcopus in Sede Pontificia ſedere debet in cornu Euangelij.*

1 HAnc quæſtionem iam pridem decidit Sacra Rituum Congregatio, *in vna Alexandrina, Sancti Petri de Broglio, ſub die 7. February 1604.* Nam cùm interrogaretur primò, an Abbas ſecularis Collegiatæ Eccleſiæ Sancti Petri in Broglio Alexandrin. exemptus, & Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiectus, habens vſum Mitræ, & Baculi, & ſolitus ſtatutis diebus ſedere more Epiſcopi cum ſuis Canonicis aſſiſtentibus, in quos habeat Iuriſdictionem Epiſcopalem, poſſit habere dictam aſſiſtentiam quando Epiſcopus loci Ordinarius in dicta Eccleſia exempta, Miſſis, aut Veſperis ſolemnibus intereſt.

Secundò, an cum eo Epiſcopus aſſumere debeat Canonicos ſuæ Cathedralis aſſiſtentes, & eorumdem circulos habere ad *Gloria in excelſis*, & ad *Credo*.

Tertiò, quid ſit agendum iuxta Sedem Epiſcopi, & Abbatis exempti, & Canonicorum vtriuſque Capituli, quando contingit Epiſcopum cum ſuo Capitulo proceſſionaliter accedere ad d. Eccleſiam exemptam, & quo ordine ſint thurificandi; quid de confeſſione facienda ab Epiſcopo cum Sacerdote, de incenſo imponendo, & benedicendo, & de benedictione ſolemni in fine Miſſæ, ſeu Veſperarum ab altero ipſorum danda.

Reſpondit ad primum negatiuè; ad ſecundùm affirmatiuè. Quo verò ad tertium, Epiſcopum in Sede 2
Pontificia ornata in cornu Euangelij ſedere debere, & Canonicos Cathedralis vnus poſt alium ab illa parte, vſque in finem. In oppoſita parte quatuor, vel quinque brachiis inferiori ſedere Abbatem in ſimplici ſede, abſque ornamentis, & deinde Canonicos Collegiatæ, vſque in finem ab illa parte, in reliquis Epiſcopum debere facere ſuas functiones, & Abbatem ceſſare. Deinde tres thurificationes dari Epiſcopo, duas Canonicis Cathedralis, vſque in finem, deinde duas Abbati, & vnam ſuis Canonicis.

DISPVTATIO XXVI.

De qualitatibus, quibus Abbates, & Prælati in ſuo munere conſtituti, ad illud rectè obeundum, præditi eſſe debent.

GLOSSA I. Oportet, Abbatem eſſe doctum in lege diuina.
I I. Caſtum.
I I I. Sobrium.
I V. Miſericordem, & ſuperexaltantem miſericordiam iudicio.
V. Diligat fratres.
V I. In ipſa autem correptione prudenter agat, & ne quid nimis, &c.
V I I. Non ſit turbulentus.
V I I I. Non ſit anxius.
I X. Non ſit nimius, & obſtinatus.
X. Non ſit Zelotypus.
X I. Non ſit nimis ſuſpicioſus.
X I I. In ipſis imperiis ſuis ſit prouidus, & conſideratus.
X I I I. De quibuſdam aliis qualitatibus Abbatibus, & aliis Prælatis, neceſſariis.

De qualitatibus, quibus Abbates, & Prælati in ſuo munere conſtituti, ad illud rectè obeundum præditi eſſe debent.

Verba Sanctiſſimi Patriarchæ Benedicti, Abbatibus cæteriſque Prælatis ſcitu neceſſaria.

QVALEM deceat eſſe Abbatem, & Prælatum in ſuo munere conſtitutum, & quibus qualitatibus, vt Abbatiali regimini rectè ſatisfacere poſſit, docet D. Benedictus pluribus *ſuæ Regulæ* locis, præcipuè *cap.64.* vbi poſtquam conſtituit modum, quo nouus Abbas in Monaſterio ordinandus eſſet, ſic ait.

Ordinatus autem Abbas cogitet ſemper, quale onus ſuſcepit, & qui redditurus eſt rationem villicationis ſuæ, ſciátque, ſibi oportere prodeſſe magis, quàm præeſſe. Oportet ergo, eum eſſe doctum lege diuina, vt ſciat vnde proferat noua, & vetera: Caſtum, Sobrium, Miſericordem, & ſuperexaltantem miſericordiam iudicio, vt idem ipſe conſequatur: oderit vitia, diligat fratres: in ipſa autem correptione prudenter agat, & ne quid nimis; ne dum nimis cupit eradere æruginem, frangatur vas: ſuáque fragilitate ſemper ſuſpectus ſit, memineritque calamum quaſſatum non conterendum: in quibus non dicimus, vt permittat nutriri vitia; ſed prudenter, & cum charitate ea amputet, prout viderit cuique expedire, ſicut iam diximus: & ſtudeat plus amari, quàm timeri; non ſit turbulentus, & anxius; non ſit nimius, & obſtinatus; non ſit zelotypus, & nimis ſuſpicioſus; quia nunquam requieſcet; in ipſis imperiis ſuis ſit prouidus, & conſideratus, ſiuè ſecundùm Deum, ſiue ſecundum ſeculū ſint opera quæ iniungit, diſcernat, & temperet, cogitans

diſcretionem S. Iacobi dicentis: ſi greges meos plùs in ambulando fecero laborare, morientur cunčti vna die Hæc ergo, aliáque teſtimonia diſcretionis matris virtutum, ſumens; ſic omnia temperet, & vt fortes ſint, qui capiant, & infirmi non refugiant. Et præcipuè vt præſentem Regulam in omnibus conſeruet: vt dum benè miniſtrauerit, audiat à Domino, quòd ſeruus bonus, qui erogauit triticum conſeruis ſuis tempore ſuo; Amen dico vobis, ſuper omnia bona ſua conſtituet eum. Hæc Sanctus Pater Benedictus.

Antequam autem ſingula percurramus; in primis ſciat Abbas, ſe Chtiſti vices in Monaſterio agere, id, quod idem S Pater *Reg.cap.2.part.1.* ait, ſcilicèt, *Abbas Chriſti vices agere in Monaſterio creditur, quando ipſius vtatur prænomine; dicente Apoſtolo: Accepiſtis ſpiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus, Abba Pater.* Ex eo igitur, quòd Abbas Chriſti vices agere dicitur, ab eo diuina potiùs, quàm humana in ſua adminiſtratione expectantur: vnde aduertat cuius Vicariam gerit, atque eius ouibus verbo, & exemplo proficere diſcat; & ne tanro munere indignus cenſeatur, nihil extra præceptum Domini docere, conſtituere, aut præcipere debet; ſed iuſſio eius vel doctrina, fermentum diuinæ iuſtitiæ in diſcipulorum mentibus conſpergatur, ſic docente D. P. Benedicto *d.cap 2.part.1.* ne ea, quæ contra Domini legem ſunt præcipienti, Religioſæ profeſſionis fundamentum, nimirum obedientia, denegetur; & ſic totum ſpirituale ſui Monaſterij ruat ædificium. Ad explicandas optimi Abbatis qualitates à S. Patriarcha Benedicto propoſitas deueniamus.

GLOSSA I.

Oportet Abbatem eſſe doctum in lege diuina.

SVMMARIVM.

1 *Superiores, ad quos pertinet, alios docere, & erudire, pleniorem tenentur habere de rebus credendis notitiam.*
2 *Magna eſt temeritas paſtores imperitos aſſumere.*
3 *Literis carens ſacris non poteſt eſſe aptus officiis.*

IPſemet S. Benedictus pluribus locis ſuæ Regulæ hanc præcipit qualitatem in Abbate, & primò *in d.cap.2.* dicens. *Sed iuſſio eius vel doctrina, fermentum diuinæ iuſtitiæ in diſcipulorum mentibus conſpergatur: memor ſit ſemper Abbas, quia doctrina ſuæ, vel diſcipulorum obedientia vtrarúmque rerum in tremendo Iudicio Dei facienda erit diſcuſſio.* & paulò infrà ſubdit; *ergo cùm aliquis ſuſcipit nomen Abbatis, duplici debet doctrina ſuis præeſſe diſcipulis.*

Hæc eadem qualitas inſinuatur à Concilio Tridentino *ſeſſ.24.de reformat.cap.12.* his verbis: *doctrina ad ſuum munus neceſſaria, ac morum integritate commendetur.* Quæ verba cùm ad animarum curam exercentes directa ſint, vtrique Abbatibus, & Prælatis, de quibus loquimur optimè conuenient.

Idem habetur in Concil. Lateranen. *cap.9.* & ex Nauar. *in manual.cap.25.* & ex S.Thom. *2.2. q.2.art.6.*
1 dum ait. *Superiores, ad quos pertinet, alios docere, & erudire, pleniorem tenentur habere de rebus credendis notitiam,* & ex Innocentio III. in Concilio Generali: *Graue nimis eſt, & abſurdum; quòd quidam Eccleſiarum Prælati, cùm poſſint viros idoneos ad Eccleſiaſtica beneficia promouere, aſſumere non verentur indignos, quibus nec morum honeſtas, nec literarum ſcientia ſuffragantur, non iudicium rationis, ſed carnalitatis effectum ſequentes:* habetur *in cap. graue nimis ext. de præbend.* Vnde D. Gregorius *in Paſtorali part.1.* inquit, *magnam eſſe temeritatem paſtores imperitos aſſumere; eo, quod eſt ars artium regimen animarum, & in cap. illiteratos 36. diſt.* ex Epiſtola Gelaſij Papæ, conſtitutum 2
legitur, quòd literis carens ſacris non poteſt eſſe aptus officiis, nimirum Eccleſiaſticis præfecturis: quod 3
idem conſtitutum legitur à Zozimo Papa *in cap. ſeq. ead. diſt.* videantur nonnulla, quæ Gratianus *ibi* ad hoc propoſitum cumulat, eáque valde notatu digna.

GLOSSA II.

Caſtum.

SVMMARIVM.

1 *Caſtitatis dignitas tanta eſt, vt, ea ablata, omne virtutum ædificium diſſoluatur.*
2 *Impudicitia quæ mala pariat.*
3 *Caſtitas, & ſcientia ſorores ſunt.*

CVm Chtiſti Miniſter ſit Abbas, & S. Aug. *ſerm. 249. de tempore,* dicat; *omnibus caſtitas pernecesſaria eſt, ſed maximè Miniſtris Chriſti Altaris, quorum vita aliorum debet eſſe eruditio, & aſſidua ſalutis prædicatio; tales enim decet Dominum habere Miniſtros, qui nulla contagione carnis corrumpantur, ſed potiùs continentia caſtitatis ſplendeant, & totis honeſtis fulgeant in populo exemplis.* Illi quidem caſtitas neceſſa- 1
ria erit, cuius dignitas tanta eſt, vt ea ablata, omne virtutum ædificium diſſoluatur, quòd ſignificauit S. Hieronym. *lib.1. cont. Iouin.cap.30.* dicens. *Pudicitiam in primis,* vox eſt, *non eſſe remittendam, quâ amiſſa, virtus ruit.* & S. Ambroſ. *de Cain. & Abel.cap.5.* ſub aliis verbis eamdem ferè proferens ſententiam, ait. *Sanus criminum ſtimulus libido eſt, quæ nunquam quietum manere patitur, ac ſecurum, nocte feruet, die anhelat, de ſomno excitat, à negotio abducit, à ratione reuocat, aufert conſilium, amentes inquietat, lapſos inclinat, nullus peccandi modus, & inexplebilis ſcelerum ſitis, niſi morte amantis extingui non poteſt.* Et S. Gregor. *lib.31.moral.cap.31.* loquens de impudicitia caſtitati
contraria, ait. *De impudicitia cæcitas mentis, inconſideratio, inconſtantia, præcipitatio, amor ſui, odium Dei, affectus præſentis ſeculi, timor autem, vel deſperatio futuri generantur.* Meritò autem à B. Patre noſtro poſt ſcientiam, caſtitatis virtus Abbati proponitur colenda; 2
quia caſtitas, & ſcientia ſorores ſunt, vt ex Gregorio Nazianzeno annotauit Rufinus *in Apologia.* Id quod ſacri & prophani ſcriptores dixerunt: Nam D. Hieron. *d. lib.1. cont. Iouin.* ait, quòd Deus Sibyllas Gentilitium prophetiæ dono decorauit, eo quia virginitate claruerunt; & Theophylact. *proleg. in Ioan.* ait. *Ioannes mundo corde, vtique virgo erat, vnde amplius notitia Dei, donum ei concreditum eſt, ac myſteriis, pleriſque incognitis ipſe dedicatus eſt.* Et antiqui Poëtæ finxerunt, Dianam, quæ caſtitatis Dea ab iis dicebatur, fuiſſe ſororem Apollinis, cui ſapientia ab ipſis tribuitur. Caſtitatem igitur præcipuè colat Abbas, vt Chriſti vices corpore caſtus, & mente, rectè gerere valeat. 3

GLOSSA III.

Sobrium.

SVMMARIVM.

1 *Dei Miniſtris nefas eſt, comeſſationibus; & vinolentiis deditos eſſe.*
2 *Ieiunium, & ſobrietas quos effectus pariat.*

ABbas ſobrius ſit, neque multùm exquiſitis delectetur epulis: nefas enim eſt Miniſtris Dei, 1
comeſſa

comeſſationibus, & vinolentiis deditos eſſe: imò ſæpiùs ſibi contemplandam proponant ſententiam Saluatoris dicentis; *Attendite, ne grauentur corda veſtra crapala, & ebrietate*; moderate omnem cibum & neceſſario ſumptu ſumant, vt iuxta Apoſt. ſobrij ſint, & parati ad Domini ſeruitium; alias ſi eſca ventri, & venter eſcæ deſeruiat, Deus profectò vtrumque deſtruet. Conuiuia etiam à Sanctis Patribus prohibentur Eccleſiæ Prælatis, ac Miniſtris à S. Hieron. *Epiſt. 2. ad Nepotian. de vita Clericor. cap. 23. Conuiuia tibi vitanda ſunt* à S. Ambroſ. *lib. 1. offic. c. 20. Conuenire Eccleſiaſticis, & maximè officiorum Miniſtris, arbitror, declinare extraneorum conuiuia, vel vt ipſi hoſpitales ſint peregrinantibus, vel vt ea cautione nullus ſit opprobriis locus; conuiuia quippe extraneorum occupationes habent, tum etiam epulandi produnt cupiditatem; ſubrepunt etiam fabula frequenter de ſeculo, ac voluptatibus claudere aures non potes, prohibere putatur ſuperbia: ſubrepunt etiam præter voluntatem pocula.* Hinc S. Poſſidonius *in vita S. Auguſtin.* refert eum in patria ſua petitum ad conuiuia nunquam ire voluiſſe, ne per frequentiam in patriæ conuiuiis conſtitutus, temperantiæ amitteretur modus. Sancti quoque Patres vno ferè ore (vt ita dicam) ob temperantiam, & ſobrietatem ieiunium corpori, animæque pariter ſalutare eſſe, pronunciarunt. Qui velit id videat apud Sanctum Athanaſium *lib. de virginita-*
2 *te*, teſtantem. *Vide, quid faciat ieiunium? morbos ſanat, diſtillationes exſiccat, dæmones fugat, malâſque cogitationes expellit, & mentem nitidiorem reddit, & cor purgatum, & corpus ſalubrius, & ad thronum Dei hominem ſiſtit.* Sit igitur moderatis epulis contentus Abbas, vt Eurychius Papa, Concil. Carthag. *cap. 15.* admonet, vt aliorum incontinentiam valeat augere, & Sanctus Clemens Papa *in Apoſtolic. Conſtitution. lib. 8. cap. 50.* ait. *Cùm ſitis Preſbyteri, & Diaconi Chriſti, ſobrij eſſe debetis, & priuatim, & cum aliis, vt poſſitis intemperantes coercere. Liberator enim noſter Sacerdos ſecundùm Ordinem Melchiſedech, idcircò conuiuia adiit, vt verbo, & exemplo alios temperantiam doceret, non vt ſeipſum paſceret, qui, vt modeſtiam victus præſcriberet, & ipſe continuis quadraginta diebus nihil guſtauit*; legant Abbates, Concilium Carthaginen. IV. & Concilium Tridentinum *cap. 1. ſeſſ. 25. de reformatio.* videbúntque qualem Epiſcopus, & Prælatus menſam habere, ac quali victu contentus eſſe debeat.

GLOSSA IV.

Miſericordem, & ſuperexaltantem miſericordiam iudicio.

SVMMARIVM.

1 *Miſericordiam præ oculis Abbas habere debet.*
2 *Miſericordia tunc eſt verè miſericordia, ſi ſic facta ſit, vt iuſtitia per eam non contemnatur, & è conuerſò.*
3 *Lenitas cum ſeueritate ſimul amplectenda Abbati à D. Gregorio ſuadetur.*
4 *Arca veteris Teſtamenti quid ſignificet.*

SAnctus Patriarcha Benedictus huius qualitatis in
1 Abbate deſideratæ hic apertè meminit. At cùm de dutis corde, & ſimplicioribus loqueretur, quænam fuit eiuſdem intentio, niſi miſericordiam ante Abbatis oculos ſtatuendi? id, quod etiam apertè docetur à D. Gregor. *lib. 20. moral. cap. 6. Miſericordia multum deſtituitur, ſi vna, ſcilicet iuſtitia, ſine alia teneatur; quia circa ſubditos debet reperiri in Rectoribus miſericordia iuſtè conſulens, & piè ſæuiens diſciplina.* Et Sanctus Ioannes Chryſoſt. *in homil. 5. Matth.* idem ferè inſinuare videtur Superioribus, &
Prælatis. *Miſericordia tunc eſt verè miſericordia, ſi* 2
ſic facta ſit, vt iuſtitia per eam non contemnatur; ſi autem contempta iuſtitia, miſericordia obſeruetur, ipſa miſericordia non eſt miſericordia, ſed fatuitas. Iuſtitia enim, ſine miſericordia, non eſt iuſtitia, ſed crudelitas; ſicut miſericordia ſine iuſtitia non eſt miſericordia, ſed fatuitas. Has duas ſorores adinuicem connexas am-
plectenti Abbati dicit Sanctus Gregorius *3. moral.* 3
Miſcendam eſſe lenitatem cum ſeueritate, vt quoddam componat temperamentum ex vtraque, vt neque multa aſperitate exulcerentur ſubditi, neque nimia benignitate ſoluantur, & hoc illa Tabernaculi Arca ſigni-
ficat, in qua cum Tabulis Virga ſimul, & Manna 4
erat.

GLOSSA V.

Diligat fratres.

SVMMARIVM.

1 *Charitas virtutum maxima in Abbate requiritur.*
2 *Charitas alia erga Deum, alia erga proximum.*
3 *Charitas, non dominij poteſtas, Prælatum felicem reddit.*
4 *Murmurationes patienter Abbas ſufferre debet.*
5 *Famam, & exiſtimationem propriam tenentur Abbates defendere, & quomodo detractores punire debeant.* num. 6. *& quomodo peccent mortaliter niſi detractores corrigant,* num. 7. & 8.

PRæſtantiſſima quoque charitatis virtus ex- 1
quiritur in Abbate, cùm ſit omnium virtutum maior, *harum autem maior eſt charitas*, ex Paulo Apoſtolo Sanctus Benedictus, dum *cap. 2. ſuæ Regulæ*, ait. *Ergò æqualis ſit omnibus ab eo charitas, vna præbeatur omnibus ſecundùm merita, diſciplina,*
Hanc qualitatem, Cardinalis Turrecremata, bifa- 2
riam ſumit ſuper *d. cap. 2.* prout, ſcilicèt, Deum reſpicit, & proximum, iuxta definitionem D. Thomæ *2. 2. quæſt. 13.* in qua continentur hæc verba. *Per quam homo inclinatur ad diligendum Deum ſuper omnia, & proximum propter Deum, ſicut ſeipſum.* Erga Deum exerceat Abbas charitatem, & amorem, vt ex ingenti affectu, amore languens, dicat cum Sancto Auguſtino *lib. de Cathec. O anima mea inſignita Dei imagine, redempta Dei ſanguine, deponſata Fide, dotata ſpiritu, ornata virtutibus, deputata cum Angelis, dilige illum, à quo dilecta es, tantùm intende illi, qui intendit tibi, quære quærentem te, ama amatorem tuum, à quo amaris, cuius amore præuenta es, & qui eſt cauſa amoris tui.* Exerceat inſuper charitatis virtutem erga proximum, fratres, filios, & ſubditos Monachos, ne illa ſibi comminentur verba Ezech. Prophetæ *cap. 34.* 34. *Væ paſtoribus Iſrael, qui paſcebant ſemetipſos; nonne greges paſcuntur à paſtoribus? ipſi verò contrarium faciebant; comedebant lac ouium, & eorum lanis operiebantur; quod craſſum erat mactabant, & occidebant.* Hanc qualitatem ita neceſſariam exiſtimat Sanctus Auguſtinus, qui agens de Prælatorum
regimine *cap. 25. Regulæ*, ait. *Ipſe verò qui vobis præ-* 3
eſt, non ſe exiſtimet poteſtate dominante, ſed charitate ſeruiente, felicem.

4 Ex hac dilectione,& charitate hoc maximum præcipuè ſequitur bonum, vt Abbas patienter ferat Monachorum ſuorum murmurationes, & detractiones, eaſque ſtudioſè ſe oſtendat ignorare, admonente Eccleſ.28. *ſepi aures tuas ſpinis, & linguam nequam noli audire, & ori tuo facito oſtia, & ſeras auribus tuis*, & ſic adimpletur Pauli præceptum 2. *Cor.* 6. *In omnibus exhibeamus noſmetipſos, ſicut Dei Miniſtros in multa patientia, per gloriam, & ignobilitatem, per infamiam, & bonam famam.* Hinc Nicolaus Papa I. *Epiſt. ad Mich. Imper.* vt refert Creſp. *in ſumma verbo Iniuria*, dicere ſolebat. *Et quidem nos iniurias nobis ſpecialiter irrogatas, maximè pro iuſtitia laborantibus, & à iuſtitia impugnatoribus ingeſtas libenter ferimus: Diſcipuli enim ſumus illius, de quo Apoſtolorum Princeps ait, qui cùm malediceret, non maledicebat, cùm pateretur, non comminabatur.* Imò recordetur Abbas aliquando dum eſſet in minoribus, etiam alios conuitiis ſimilibus ſe affeciſſe, & animam propriam, & conſcientiam his Eccleſ. 7. verbis corroboret. *Sed & cunctis ſermonibus qui dicuntur, ne accommodes cor tuum, ne fortè audias ſeruum tuum maledicentem tibi ſcit enim conſcientia tua quia, & tu crebrò maledixiſti aliis:* Cogitet Abbas in ſemetipſo forſitan aliquando repetiri maiora crimina, quàm illa, quæ per calumniam ei imputantur, & cum Stoico Epictet. *in Enchir. cap.* 44. hanc auream meditetur ſententiam nimirum; *Si quis ad te deferat; ille de te maledicit, ne excuſa, quæ dicuntur, ſed reſponde, ignorat ille, & quæ mihi adſunt mala alia alioquin non ſola hæc diceret*, & tandem cum Seneca *lib. 3. de Ira cap.* 24. dicamus, *Ignouerunt multi Hoſtibus: ego non ignoſcam pigris, negligentibus, garrulis? Puerum ætas excuſet, fœminam ſexus, extraneum libertas, domeſticum familiaritas, Hunc primum offendit? cogitemus, quamdiu placuerit; Sæpè & alias offendit? feramus, quod diu tulimus. Amicus eſt? fecit quod noluit; Inimicus eſt? fecit quod debuit. Prudentiori cedamus; ſtultiori remittamus.*

5 Ex his non inferant Abbates, & alij Prælati, ne ſubditos excuſare in re graui eiſdem detrahentes, ex qua detractione cùm malum oriatur exemplum, & Prælatorum fama erga ſubditos deperdatur, tenentur tunc Abbates debitis pœnis ſuam defendere exiſtimationem, ne graue introducatur ſcandalum, & ſub mortali propriam famam redimere obligentur. Ita S. Thom. 2.2.*q.*73 *art.*4. Valent. *tom.*3. *diſp.*5.*quæſt.*16. Nauarr. *lib.* 2. *de reſt. cap.*4. *n.*125. Sot. *lib.* 5. *de iuſt. q.* 10. *art.* 2. *ſub aſſert.* 1. Ratio redimendi famam habetur ex S. Greg. Papa *Hom.* 9. *in Ezech.* ſub his verbis, *Hi quorum vita in exemplo imitationis eſt poſita, debent ſi poſſunt, detrahentium ſibi verba compeſcere, vt eorum prædicationem non audiant, qui audire poterant, & ita in prauis moribus remanentes bene viuere contemnant:* Idem elicitur *ex cap. non ſunt audiendi* 11. *quæſt.* 3. Studeant igitur Abbates bonam ſibi famam retinere, & ſuper omne huius vitæ bonum eamdem redimere conentur, quia, vt ait Bald. *in l.* 1. *C. de confeſſis n.* 9. *Bona fama eſt Theſaurus hominis ineſtimabilis, & iucundus, & ſicut lilium dat ſuauitatem odoris.* Vnde meritò Phileph. in Satyr. dicebat.

Omnia ſi perdas, famam ſeruare memento,
Qua ſemel amiſſa, poſtea nullus eris.

6 Sed potiùs ex his quæ dicta ſunt inferant Abbates iniuriam ſibiipſis illatam per detractionem, ſub hac formalitate; quatenus Prælati ſunt; punire aſtrictos eſſe: dummodo detractio publica ſit, & Prælati exiſtimentur viri prudentes, & probi, non zelo vindictæ, ſed propter emendationem detrahentis, ad Dei maiorem gloriam, & honorem, & ad proximi ædificationem, Gloſſ. *in cap ſi quis ab Epiſcopo* 2.*q.*7. Aldred. *de diſcipl. Relig. l.*2.*c.*17.§.2.*n.*15. Abb. *in cap. dilectus n.*3. *de pœnis.* Graff. 2.*p. deciſ. lib.*3.*c.*4.*n.*6. de qua re fuſiùs Tiraquell. *de pœn. temp. cauſa* 51.*n.*6.

Inferant ſimiliter Abbates, ſi aliquem detrahentes ſuis Monachis ſubditis audiant, & non reſiſtant, peccare mortaliter ex S. Thom. 2.2. *q.*73.*art.*4. Sot. *loc. cit. lib.*5.*q.*10.*art.*4. Valent. *tom.*3.*diſp.*5. *q.* 17. *part.* 4. Nauarr. *lib.* 2. *de reſtit. c.*4.*n.*337. Maldet. 2.2.*tract.*7. *de iuſt. c.*1.*dub.*15. Naldus *verb. ſuperior n.* 18. qui Doctores forſitan hac D. Pauli mouentur ſententia ex *cap.*1. *Epiſt. ad Romanos: Suſurrones & detractores digni ſunt morte, & non ſolùm, qui ea faciunt, ſed etiam, qui conſentiunt facientibus*, & ex illa S. Bernard. *lib.* 1. *de conſid. cap.* 33. *Porrò detrahere aut detrahentem audire quid horum damnabilius ſit non facilè dixerim*, & ex S. Chriſoſt. *Homil.* 3. *ad Populum de d*[illegible]*ct. col.*7. *tom.*5. *Non ſolos autem maledicentes, ſed & aliis detrahi audientes admoneo aures obſtruere.* 7

Ratio huius ſententiæ in hoc ſita eſt; non obſtans damno ſui proximi ad quem tenetur ex officio ſuo peccat contra charitatem, & iuſtitiam; At Abbas ex officio ſuo tenetur bona temporalia, & ſpiritualia ſuorum Monachorum curare, & ſeruare: ergo tenetur famam, quæ eſt maximum bonum ſuo ſubdito conſeruare, & à detractoribus eam redimere, ita docét omnes Doctores citati præter Sotum. Imò Molina *loc. cit.* affirmat Prælatum ſub mortali teneri compellere detrahentem inſtante offenſo ſubdito, vt ei famam reſtituat, cùm Abbas iuſtitiam ex officio, ſuis ſubditis miniſtrare compellatur, ex Penn. *in l. Nemine de ſuſcept.*

Vnde ſequitur quod Prælatus audiens Monachum ſuum detrahentem extraneo peccat mortaliter contra charitatem, & iuſtitiam niſi compellat Monachum detractorem reſtituere famam dicto extraneo, quòd ſi Monachus detractor id recuſet, vel alio quouis detentus impedimento non reſtituat, tenetur Prælatus id præſtare. Ita Nald *in ſum. verb. ſuperior, n.*18. Molin. *loc cit. tom.*4. *diſp.*34. *n.*5. quod probatur ratione, quia Prælati tenentur ex officio, & iuſtitia obſtare, ne proprij ſubditi aliis noceant, cùm illorum Dux, & Magiſter, ac vt moderator ſit conſtitutus. 8

Si dicas, excuſationes, quæ ſubditos à mortali excuſant, quando detractori non reſtituunt, an Prælatum excuſent. Reſpondeo negatiuè ex S. Thom. 2. 2. *quæſt.* 73. *art.*4. quia maiorem habet obligationem ratione ſui officij, quàm habeat ſubditus qui ex timore vel verecundia, vel ſpe fructum operandi deſtitutos, detractoribus aliquando non reſiſtunt, quæ in Prælato locum non habent Molin. *loc. cit.*

GLOSSA VI.

In ipſa autem correptione prudenter agat, & ne quid nimis, &c.

SVMMARIVM.

1 *Correptionem Abbates, & alij Prælati cum prudentia facere debent.*
2 *Correptionis de moderatione.*
3 *Correptio facienda eſt, ne approbetur error, & opprimatur veritas.*
4 *Correptio fieri debet cum Charitate.*

IN correptione ſummopetè debent Abbates, & alij Prælati prudenter agere, ne ex immoderata ſequatur id, quod eſſe præcauendum admonet S. Pater *loco citato*, dicens, *In ipſa autem correptione prudentèr agat, & ne quid nimis, ne dum nimis cupit eradere æruginem,* 1

æruginem, frangatur vas: ſuáque fragilitate ſemper ſuſpectus ſit; memineritque calamum quaſſatam non conterendum: vel ex nimia indulgentia permittat, vt oriantur vitia, & delinquentibus potiùs incentiuum, quàm ſupplicium perhibeatur: ſed vt eiuſdem Sanctiſſimi Legiſlatoris *locis citatis*, verbis vtar, *cum charitate ea vitia amputet, prout viderit expedire.*

2 Hac in re tam difficili illud, Bernard. *ſerm.* 8. *de mod. viuend.* ante oculos teneant Abbates, & cæteri Prælati. *Caſtigatio debet eſſe moderata*; quia ſecundùm Ambroſium, *leniter caſtigatus exhibet reuerentiam caſtiganti; qui verò crudeliter caſtigatur, vel increpatur, nec increpationem ſuſcipit, nec ſalutem. Blanda pietate ſunt portandi, qui pro ſua infirmitate non poſſunt increpari.*

Hinc intelligi facillimè poteſt: cur ſapientiſſimos Salomon in vaſis Templi leonis, bouis, & Cherubin imagines depictas voluerit. Niſi vt Prælati Eccleſiæ (quorum imagines depictæ ſunt in vaſe ornato omni lapide pretioſo, qui eſt Chriſtus Pontifex futurorum bonorum) corrigere debeant, aliquando rigidè, vt leones; aliquando patienter, vt boues; aliquando
3 ſapienter (immo ſemper) vt Cherubin; corrigant Abbates, & Prælati ſubditos, ne error, qui non corrigitur videatur approbari, & veritas, quæ per ſurre-
4 ptionem defenſari ſolet, opprimi *diſt.* 63. *can.* 3. ſed hoc ab illis magna prudentia ſimul cum charitate præſtandum eſt; dicente Auguſt. *de correp. & grat. cap.* 15. *Corripiantur à Prapoſitis ſubditi correptionibus de charitate venientibus pro culparum diuerſitate diuerſis, vel minoribus, vel amplioribus.*

GLOSSA VII.

Non ſit turbulentus.

SVMMARIVM.

1 *Turbulentus quis dicatur.*
2 *Turbulentia eſt Abbati fugienda.*
3 *Subditorum animos æquè timentium, & amantium ſibi conciliet Abbas, & quomodo.*
4 *Vultus hilaritas in Prælato requiritur, vt ſubditi hilares fiant.*

1 CVm communi deſcriptione dicatur ille turbulentus, qui præ ira, atque aſſidua animi perturbatione, nunquam acquieſcit: Abbas ſuam ab hoc
2 vitio mentem auertat, ſi dignitas ei curæ ſit, qua cæ-
3 teris præeſt: ſi quis ſubditos ita regere cupiat, vt ipſorum æquè timentium, atque amantium ſibi conciliet animos. Ex Diu. Gregor. apud Turrectem. *in cap.* 64. Regul. S. Benedicti. Modum verò ſeruare ſtudeat, vt eum nec nimia lætitia vilem reddat, nec immoderata ſeueritas odioſum. Recordetur interdum Abbas, quo turbolentiam ſuo ex animo repellat omninò, ſe Chriſti vices; de quo Scriptura teſtatur Iſaiæ 17. *Non vociferabitur, neque turbulentus erit*; primò igitur eo, quia Chriſti vices gerere dicitur; ſecundò reſpectu dignitatis, in qua conſtitutus eſt; tertiò ſubditorum cauſa non debet Abbas turbulentus eſſe, ne in eos eiuſdem erroris malum ſemen effundat, dicente Hier. *in Ezechiel. cap.* 42. *Nullam vultus ſui triſtitia deterrebit; vtique qui nunquam triſtis, demiſſóque*
4 *vultu, ſed erectus potiùs hilari, ac ſereno incedat.* Vultus enim hilaritas in Prælato requiritur, vt ſubditi hilares fiant; ſicut erat eorum Pater Benedictus de quo ſcriptum eſt à D. Gregorio *lib.* 2. *dialog. cap.* 1. Erat vultu placido;

GLOSSA VIII.

Non ſit anxius.

SVMMARIVM.

1 *Paſtorum more, vt gregi ſuo inuigilet cæteris præficitur Abbas.*
2 *Mortem ſi opus fuerit, ſubire debet Abbas, vt Dei honorem, ſubditorúmque ſalutem conſeruet.*
3 *Prælationis ardor ambitionis eſt ſignum.*
4 *Vt ignis niuem non gignit; ſic qui in mundo indebita quærit, nunquam cæleſti, ac perenni honore potietur.*
5 *Abbas ſuos Monachos alere, eorum onera ſubire, ac languoribus eorum languere debet.*

IDeò Abbas cæteris præficitur, vt Paſtorum more 1
gregi ſuo inuigilet, quæque illi à Chriſto tradita ſunt minimis ſeruet, ac ſubditis illorum vtilitati ſtudeat, & negligat proprium, omnique remota anxietate, omnia contemnat; præter ea quæ ſunt Ieſu Chriſti, & quæ ſuorum Monachorum vtilitatem reſpi- 2
ciant; imò, ſi opus fuerit, pro his non recuſet mortem ſubire, vt Dei honorem, ſubditorúmque ſalutem conſeruet. Hæc legendo times, quid ſi experiendo mox fateteris, primatum Eccleſiaſticum, nulla ratione, nullàque cauſa à ſapiente viro optandum eſſe, qui ſe labori, ſeruituti, periculis, atque anguſtiis ſubiicere non feſtinat, S. Chryſoſtomus *homil.* 35. *in cap.* 20.
Matth. cuius verba ſunt hæc. *Prælationis ardor am-* 3
bitionis eſt ſignum, & ex alto grauior eſt caſus. Et D. Bernardus *in ſerm. de verb. Domini, Ecce nos rel. omn.*
ait. *Vt ignis ex ſe niuem non gignit: ſic qui in mundo in-* 4
debita quærit, nunquam cæleſti, ac perenni honore potietur. Quibus rationibus ſatis manifeſtè colligitur, non licere tanta animi anxietate Prælaturas, & Abbatias appetere; imò magno cum timore eas vitare: cùm petentibus Abbatias, alláſque Prælaturas dicat Chriſtus. Matth. 20. *Neſcitis quid petatis, poteſtis bibere calicem, quem ego bibiturus ſum?* Si enim ſcirent Monachi, quid debeat Abbas pro ouibus ſuis, nemo Abbas eſſe procuraret. Quis enim extrema paupertate laborans filiorum turbam, vt eos alat, habere cuperet? Quis aſcendens graui onere onoſtus, mille grauiora pondera ſuis humeris imponi deſideraret? Quis languidus multorum ſibi labo-
res aſciſcat? At Abbas alere ſuos Monachos, onera 5
eorum, etiam grauiſſima ſubire, & languoribus eorum languere debet. Neſcit igitur quid petat Monachus, qui nimia anxietate Abbatialem dignitatem expetit: putat enim ille miſer, honorem petere, & petit ſummum onus: exiſtimat, calicem exultationis acquirere, ſed calicem continuæ paſſionis amplectitur. Hinc ſæpè contingit, quòd ſi in petitione illius honoris placuit aureus calix, diſpliceat poſtmodum eius amara potio: Agnoſce igitur te ipſum; reminiſcere te pompis ſeculi renunciaſſe, ac Religioſæ, & Monaſticæ quieti animum, mentémque tuam accomoda, omni anxietate reiecta; ad Abbatialem gradum non aſpires, niſi tanquam Aaron ad illum te exhibeas.

GLOSSA IX.

Non ſit nimius, & obſtinatus.

SVMMARIVM.

1 *Conſilium à Monachis ſenioribus petat, & propriis*

viribus non nitatur Abbas in rebus agendis, vt obſtinationis maculam effugiat.

2 *Qui in propria ſui intellectus acie non confidit, immò auxilium ab aliis expetit, faciliùs inuenit, quod petit.*

3 *Obſtinationem ab Abbate fugiendam ait Sanctus Benedictus.*

1 SI in rebus agendis Abbas fuerit propriis viribus innixus, hanc maculam nimietatis, & obſtinationis profectò non effugiet; petat igitur conſilium ſuorum Monachorum, & præcipuè ſeniorum, quod licèt non teneatur ſequi, illo tamen agnito, quandoque diſcet, rem faciliùs ad optatum exitum perducere; qui enim in propria ſui intellectus acie non confidit,
2 imò auxilium ab aliis expetit, faciliùs inuenit, quod petit, *can. de quibus* 20. *diſt.* & ſicut ait Franc. *cap.* 9. *de conſtit. lib.* 6. ad hoc, vt ſtatutum Prælati dicatur rationale, requiritur conſilium Capituli; ita rationale
3 redderur Abbatis regimen, ſi ſuorum Monachorum, nimia repulſa obſtinatione, conſilium ſequetur; fugiat ergò obſtinationem nimiam, quam ab ordinato in Abbatem expellendam dicit S. Benedict. *in hoc capite.*

GLOSSA X.

Non ſit Zelotypus.

SVMMARIVM.

1 *Zelotypia quid ſit.*

2 *Zelo Abbas horis ſingulis ardere debet.*

3 *Zelotypia in Abbate, qui Chriſti perſonam gerit, vituperanda eſt.*

4 *Iudicis licèt officio fungatur Abbas; Patris tamen locum, & nomen retinet.*

1 ZElotypia hic accipitur pro indiſcreta, nimiùmque feruenti ira, ſeu furore, non pro zelo, quo
2 Abbas potiſſimum ſingulis horis ardere debet: adeò vt tanquam Dei miniſter iure dicere valeat, *zelo zelatus ſum pro Domino exercituum*, 3. Reg. 19. quomodo, & voce ipſe Dominus appellari voluit in ſacris litteris, Exod. 20. Quare etiam ſectatores, atque imitatores illius eodem nomine poſſunt appellari, nulla ingenij, nulla vi eloquentiæ tanta polleo, qua hunc bonum Abbatis zelum ſummis laudibus extollerem. Verſa verò vice, illa primi modi zelotypia à P. Anton.
3 Perez *in com. Reg. S. Ben. c.* 64. deſcripta, id eſt, indiſcreta, nimia, feruénſque ira, ac furor, aſperiùs aſperitate ſua reprehendenda, atque in Abbate vituperanda eſt, qui Chriſti perſonam gerens, nunquam manſuetudinem, atque humilitatem illius præſeferret; & licèt in
4 Monaſterio ſuo fungatur Iudicis officio: tamen reminiſci debet, ſe etiam loco Patris extare; quippe qui Patris nomen retinet; quid enim Abbas niſi Patrem ſignificat? ſuos itaque Monachos paterna dilectione complectatur, non iratus ad iracundiam illos concitans, ſed etiam aliquando eorum vitia diſſimulans, expectánſque opportunitatem, ea corrigendi D. Greg. *in Paſtorali cap.* 22.

* * *

GLOSSA XI.

Non ſit nimis ſuſpicioſus.

SVMMARIVM.

1 *Suſpicioſus idem eſt, ac zelotypus.*

2 *Suſpicioſus ſemper inquietus.*

3 *Suſpicio, & vnio vna eſſe nequeunt.*

4 *Vnioni Prælatus ſtudeat, & negligat ſuſpicionem, ſocietatis expultricem, &c.*

ANtonius Perez *in comm. Reg. S. Bened cap.* 64. 1
dicit, ly, *ſuſpicioſum*, idem importare, ac zelotypum: inſpecta autem ab eodem Doctore vera zelo- 2
typi ſignificatione, ſic interpretari poſſet: ſemper inquietus, perpetuíſque ſuſpicionibus turbatus. Cùm verò S. Bernard. *ſerm. de aſſumpt.* dicat, *ſuſpicio impedit cum proximus vnitatem*, quomodo Abbas ſuſpicioſus eſſe poterit, ac ſimul Monaſterij, & Congregationis ſibi ſubiectæ caput vnitiuum? nullo pacto quidem; nam ſuſpicio, & vnio vnà eſſe non poſſunt; 3
huic ergò Prælatus ſtudeat, negligit illam humanæ 4
ſocietatis expultricem, quæ nunquam vera diiudicat, & de malis bona, de bonis affirmat mala gloſſ. *ſuper Pſalm.* 118. Quæ denique ne tantillo temporis interuallo amantem ſe quieſcere patitur, vnde ſuſpicio aptiſſima mors eſt.

GLOSSA XII.

In ipſis imperiis ſuis ſit prouidus, & conſideratus.

SVMMARIVM.

1 *Prælatus nunquam bene imperare poteſt, niſi, quæ aliis iniungit facienda, ipſe exequatur.*

2 *Si Monachus ex incuria ſui Abbatis delinquit, non minùs delinquenti Monacho, quam ſuo Superiori error adſcribitur.*

3 *Acceptor perſonarum Abbas non ſit.*

4 *Prælatus quando dicatur ſubditorum peccata diſſimulare.*

5 *Delictum quando non corrigitur, faciliùs multiplicatur.*

6 *Qualitates aliæ, & animi dotes in Prælatis exigendæ.*

OPtimè hæc Abbatis qualitas à S. Benedicto *ſua Regula cap.* 64. expreſsè, ac tali pacto deſcribitur. *In ipſis imperiis ſuis ſit prouidus, & conſideratus, ſiue ſecundùm Deum, ſiue ſecundùm ſeculum ſint opera, quæ iniungit, diſcernat, & temperet cogitans diſcuſſionem S. Iacobi, dicentis* Geneſ. 33. *ſi greges meos plus in ambulando fecero laborare, morientur cuncti vna die.* Circa quæ verba Card. Turrecrem. *in comm. Reg. S. Bened. cap.* 64. notat, Abbatem bene imperare non 1
poſſe, niſi ipſe ea, quæ aliis iniungit facienda, experiatur. Vnde addit idem Turrecrem. Abbates in menſa communi nunquam comedentes, neque cum aliis Monachis Diuinum Officium in Choro perſoluentes, neque in Dormitorio cohabitantes, neſcire imperare, nec verè Prælatos, & Patres ſe præſtare, ſed potiùs Pharaonis exactores euadere, à populo Dei conſuetum laterum numerum expetentes, paleáſque eis, vt moris erat, ſubminiſtrare nolentes. Eo magis Abbas prouidus ſit, cùm quaſi ſpeculator, ponatur in alto, vt neceſſaria gregis ſibi commiſſi paſcua proſpiciens,

ciens illum ab omni vitiorum infenſione, oculis prouidentiæ ſuæ eripiat; ne ſubditorum error ſibi meri-
2 tò imputetur. Quia, *ſi Monachus ex incuria ſui Abbatis delinquit, non minùs delinquenti ſubdito, quàm ſuo Superiori error attribuetur.* Ex S. Greg. *homil.* 11. *ſuper Ezech.* ſit etiam prouidus, & conſideratus, ſe nonnunquam ſeuerum oſtendens, vt modo velut dirus Magiſter diſcipulos increpet, inferátque diſciplinam: nunc piiſſimi Patris inſtar, dilectionis affectum Monachis ſuis filiis dulciter demonſtret, cum illis humaniter colloquens, remittens pœnam, diſciplinam temperans, ac denique illos ad patientiam cohortans.

Alias virtutes, quas Abbas amplecti, & vitia, quæ vitare debet, vt rectè ſuum munus obire valeat, docet D. Pater in aliis *ſua Regula* locis, præcipuè *cap.* 2. vbi *par.* 2. ait. *Non ab eo* (ſcilicet Abbate) *perſona in Monaſterio diſcernatur, non vnus plùs ametur quàm alius, niſi quem in bonis actibus, aut obedientia inuenerit meliorem, &c. quia non eſt apud Deum perſonarum acce-*
3 *ptio.* Abbas igitur expanſis ſuæ Charitatis alis, ſubditos ſuos æqualiter foueat, protegat, & tueatur; vnáque ab eo omnibus ſecundum merita tribuatur diſciplina, *Regul. cap* 2. Nullámque diſcernat perſonam, ſiue in bonorum diſtributione, ſiue in iuſtitiæ executione, pari beneuolentiæ vinculo adſtringat ſibi omnes, ac complectatur humaniſſimè; niſi quem fortè virtutum præſtantia, ac ſanctæ obedientiæ obſeruantia inuenerit magis, ac magis probum, necnon digniorem, qui cæteris arctiùs ametur; ſuæ necnon etiam memoriæ mandet Abbas ea S. Patris Benedicti verba, *Reg. cap.* 2. *Siue ſeruus, ſiue liber, omnes in Chriſto vnum ſumus, & æqualem ſeruitutis militiam baiulamus; quia non eſt apud Deum perſonarum acceptio. Solummodò in hac parte apud ipſum diſcernimur, ſi meliores aliis in operibus bonis, & humiles inueniamur.* Et 3. *par. d. cap.* dicitur. *Ergo æqualis ſit, &c. Neque diſſimulet peccata delinquentium, ſed mox, vt cœperint oriri, radicitùs ea, vt præualet, amputet.*

4 Tunc dicitur peccata delinquentium ab Abbate diſſimulari, quando ipſe ſcire ea non curat, vel iam apertè patrata corrigere negligit: parui ſua intereſſe putans Dei offenſam, & animarum detrimenta; vel nimio ſui ipſius amore ardens, fruſtrà timet, ne in ſubditorum criminibus coërcendis aliquod detrimentum patiatur; putans ſibi à Spiritu ſancto ita dictum fuiſſe; *Requieſcat à laboribus ſuis, quando in vineam Domini vocatur.* Vel ea corrigere non curat: quia eadem reprehenſione ipſe dignus eſſet; & ſic illud verificatur tritum axioma: Nemo fideliter reprehendit, in quo ſe eſſe irreprehenſibilem non confidit. Hinc S. Benedictus *in cap.* 2. *ſua Reg.* ad excitandum Abbatem ad criminum reprehenſionem refert Heli Sacerdotis de Silo, 1. Reg. 3. qui non corripuit filios ſuos, quod S. Bernard. *ſerm. ſuper Cant.* proſequens ait. *Delictum quando non corrigitur, faciliùs multiplicatur;*
5 *quia impunitas eſt inſolentiæ mater, radix impudicitiæ, tranſgreſſionum nutrix:* quod ſi multiplicetur, ad Abbatem non corripientem illius multiplicatio profectò extendetur.

6 Alias qualitates non ſolùm Abbatibus, verùm etiam aliis Prælatis adaptandas enumerat S. Patriarcha Benedictus *in* 2. *cap. ſuæ Regul. in* 4 *par. diſt* quæ cùm ſint generales, & vniuerſales, non autem ſpeciales, ſicuti qualitates hactenus ex *cap.* 64 explicatæ, vt aduertit Cardin. Turrecrem. *in Comment. Reg. cap.* 2. propterea non gloſſantur, ſed, Textus tantùm, qualitates concernens, apponitur; maximè, cùm prædictus Textus eruditiſſima explicatione, & elegantibus Commentariis nuper illuſtratus ſit ab Ant. Perez Monacho Benedictino, cui remittitur curioſus Lector.

Tex. Cap. II. Regulæ.

Pars prima.

ABbas, qui præſſe dignus eſt Monaſterio, ſemper meminiſſe debet, quod dicitur, & nomen maioris factis implere. Chriſti enim agere vices in Monaſterio creditur, quando ipſius vocatur prænomine, dicente Apoſtolo; Accepiſtis Spiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus Abba Pater. Ideóque Abbas nihil extra præceptum Domini (quod abſit) debet docere, aut conſtituere, aut iubere. Sed iuſſio eius, vel doctrina fermento diuinæ iuſtitiæ in Diſcipulorum mentibus conſpergatur. Memor ſit ſemper Abbas, quia doctrinæ ſuæ, vel Diſcipulorum obedientiæ, vtriuſque rei in tremendo Dei Iudicio facienda erit diſcuſſio; ſciátque Abbas culpæ Paſtoris incumbere, quidquid in ouibus paterfamilias vtilitatis minùs potuerit inuenire. Tantùm iterum liber erit, vt ſi inquieto, vel inobedienti gregi Paſtoris fuerit omnis diligentia attributa, & morbidis earum actibus vniuerſa fuerit cura exhibita, Paſtor earum in iudicio Domini abſolutus, dicat cum Propheta Domino iuſtitiam tuam non abſcondi in corde meo, veritatem tuam, & ſalutare tuum dixi; ipſi autem contemnentes ſpreuerunt me. *Et tunc demum inobedientibus curæ ſuæ ouibus pœna ſit eis præualens ipſa mors.*

Pars ſecunda.

CVm ergò aliquis ſuſcipit nomen Abbatis, duplici debet doctrina ſuis præeſſe diſcipulis, id eſt, omnia bona, & ſancta factis ampliùs, quàm verbis oſtendere, vt capacibus Diſcipulis mandata Domini verbis proponat, duris verò corde, & ſimplicioribus factis diuina præcepta demonſtret. Omnia verò, quæ diſcipulis docuerit eſſe contraria in ſuis factis indicet non agenda, ne aliis prædicans ipſe reprobus inueniatur, ne quando illi dicat Deus peccanti; Quare tu enarras iuſtitias meas, & aſſumis teſtamentum meum per os tuum? tu verò odiſti diſciplinam, & proieciſti ſermones meos poſt te; Et qui in fratris tui oculo feſtucam videbas, in tuo trabem non vidiſti. *Non ab eo perſona in Monaſterio diſcernatur. Non vnus plùs ametur, quàm alius, niſi quem in bonis actibus, aut obedientia inuenerit meliorem. Non præponatur ingenuus ex ſeruitio conuertenti, niſi aliqua rationabilis cauſa exiſtat. Quod ſi ita, iuſtitia dictante, Abbati viſum fuerit, de cuiuſlibet ordine id faciat, ſin aliter, propria teneant loca. Quia ſiue ſeruus, ſiue liber omnes in Chriſto vnum ſumus, & æqualem ſeruitutis militiam baiulamus; Quia non eſt apud Deum perſonarum acceptio. Solummodò in hac parte apud ipſum diſcernimur, ſi meliores aliis in operibus bonis, & humiles inueniamur.*

Pars tertia.

ERgo æqualis ſit omnibus ab eo charitas: vna præbeatur omnibus, ſecundùm merita, diſciplina. In doctrina namque ſua Abbas Apoſtolicam debet illam ſemper formam ſeruare, qua dicit: Argue, obſecra, increpa, *id eſt, miſcens temporibus tempora, terroribus blandimenta, dirum Magiſtri, pium patris oſtendat affectum, id eſt, indiſciplinatos, & inquietos debet duriùs arguere, obedientes autem, & mites, & patientes, vt in melius proficiant, obſecrare; negligentes autem, & contemnentes, vt increpet, & corripiat admonere. Neque diſſimulet peccata delinquentium, ſed mox vt cœperint oriri, radicitùs ea (vt præualet) amputet, memor periculi Heli Sacerdotis de Silo, & honeſtiores quidem, atque intelligibiles animos prima, vel ſecunda admonitione verbis corripiat; improbos autem, & duros, ac ſuperbos, vel inobedientes,*

inobedientes, verberum, vel corporis caſtigatione, in ipſo initio peccati coerceat ſciens ſcriptum. Stultus verbis non corrigitur. *Et iterum*; Percute filium tuum virga, liberabis animam eius a morte.

Pars quarta.

Meminiſſe debet ſemper Abbas, quod eſt, meminiſſe quod dicitur, & ſcire, quia cui plus committitur, plus ab eo exigitur; Sciátque quam difficilem, & arduam rem ſuſcipit, regere animas, & multorum ſeruire moribus, & alium quidem blandimentis, alium verò increpationibus, alium ſuaſionibus; Et ſecundùm vniuſcuiuſque qualitatem, vel intelligentiam, ita ſe omnibus conformet, & aptet, vt non ſolùm detrimenta gregis ſibi commiſſi non patiatur, verùm etiam in augmentatione boni gregis gaudeat. Ante omnia ne diſſimulans, aut parum pendens ſalutem animarum ſibi commiſſarum, plus gerat ſollicitudinem de rebus tranſitoriis, atque terrenis, & caducis: Sed ſemper cogitet, quia animas ſuſcipit regendas, de quibus & rationem redditurus eſt. Et ne cauſetur de minori fortè ſubſtantia, meminerit ſcriptum; Primùm quærite Regnum Dei, & iuſtitiam eius, & hæc omnia adiicientur vobis. *Et iterum*; Nihil deeſt timentibus eum. *Sciátque, quia qui ſuſcipit animas regendas, præparet ſe ad rationem reddendam. Et quantum ſub cura ſua fratrum ſe habere ſcierit numerum, agnoſcat pro certo, quia in die Iudicij ipſarum omnium animarum eſt redditurus Domino ſine dubio rationem, addita & ſuæ animæ, & ita timens ſemper futuram diſcuſſionem Paſtoris de creditis ſibi ouibus, cùm de alienis ratiociniis cauet, redditur de ſuis ſolicitus, & cùm de admonitionibus ſuis emendationem ſubminiſtrat, ipſe efficitur à vitiis emendatus.*

De quibuſdam aliis qualitatibus Abbatibus, & aliis Prælatis neceſſariis.

GLOSSA XIII.

Debet eſſe timoratus.

SVMMARIVM.

1 *Abbas, quòd debeat eſſe timoratus, quomodo intelligatur?*
2 *Timor Domini eſt initium ſapientiæ.*
3 *Abbas debet orationi vacare.*
4 *Paſtor ob ſarcinam paſtoralem non debet deſerere delectationem contemplationis.*
5 *D. Baſilius adeò fuit in oratione aſſiduus, vt aliquando ab occaſu Solis, vſque ad ortum continuè oraret.*
6 *Abbates, & Prælati omnes debent animi fortitudine præditi eſſe.*
7 *Prælatus ferri, & adamantis nomine qua de cauſa appelletur.*
8 *Prælati debent ab ira abſtinere.*
9 *De qua ira intelligendum ſit.*
10 *Otium quid ſit.*
11 *Otium à ſe Prælatus expellere debet.*
12 *Prælatus debet morum grauitatem præ ſe ferre.*
13 *Prælatus debet eſſe vigilans præcipuè circa Dei cultum.*
14 *Abbatem, & Prælatum omnibus animi dotibus, & virtutibus præditum eſſe, decet.*
15 *Prælatus, quænam ſint bonorum operum inſtrumenta, prænoſſe debet.*
16 *Epiſcopum, & Eccleſiæ Prælatum qualem eſſe oporteat ex D. Paulo.*

Hæc virtus præſupponitur in Abbatibus, & aliis 1
Prælatis, vt conſtat ex *cap. cum in cunctis de elect.* & in *can. ſi quis Abbas 18. q. 2.* vbi deſcribuntur virtutes, quibus Abbates, & Prælati præditi eſſe debent, ad quarum complementum ponitur Dei timor, & hoc meritum, quia Abbatibus, & Prælatis ſubditos iudicantibus alloquitur Deus per os Dauid illis conſulens, *Erudimini, qui iudicatis terram, ſeruite Domi-*
no in timore, & exultate ei cum tremore; Qui timor eſt 2
initium ſapientiæ, ex Ecc. 23 & eſt donum Dei Charitati annexum, quòd ex vero amore oritur, de quo dicitur Pſalm. 46. *Beneplacitum eſt Domino ſuper timentes eum*: eſt, & hic timor principium humilitatis, quæ eſt baſis vitæ Monaſticæ, & omnis perfectionis; hoc enim timore Abbas ſe ſubiicit Deo, & expellit primum effectum ſuperbiæ, quem niſi expelleret, à Deo apoſtataret iuxta illud Eccl. 10. *Initium ſuperbiæ eſt apoſtatare à Deo: Et ex hoc filiali timore oritur etiam obſeruantia diuinorum præceptorum* ex D. Bernar. *ſerm. 20. ſuper Cant.* Et ex Caſſiod. *de inſtit. Monaſt. lib. 4. De timore Dei naſcitur compunctio cordis; de compunctione cordis procedit obſeruatio, id eſt nuditas, & contemptus omnium facultatum, de nuditate humilitas procreatur; de humilitate mortificatio voluntatum generatur; de voluntatum mortificatione extirpantur, atque marceſcunt vniuerſa vitia; vitiorum expulſione, virtutes multiplicant, atque ſuccreſcunt; virtutum pullulatione puritas cordis acquiritur; per cordis puritatem Apoſtolicæ charitatis perfectio poſſidetur.*

Debet Orationi vacare.

Oratio, & ſacrificium Miſſæ debent eſſe refu- 3
gium Abbatis, & cuiuſlibet Prælati; Nam S. Hieron. *in epiſt. ad Tit. cap. 1.* loquens de Oratione Paſtoris ait, eum debere quotidie pro ſe, & ſuis ſubditis; Deo illibatas victimas offerre; Et hoc rationi conſonum eſt; quia ſi ad negotia bene gerenda iuuat aperiri conſilium, quid faciet Deus, qui eſt magni Conſilij Angelus? & ſi dicas, præ multitudine curarum ſui regiminis non poteſt Abbas ſemper orationi va-
care. Reſpondet S. Thom. 2. 2. *q. 135. art. 2.* quòd Pa- 4
ſtor ob ſarcinam Paſtoralem non debet deſerere delectationem contemplationis; quam tamen poterit poſtponere quandoque pro lucro animarum *can. in ſcripturis* 8. *q.* 1. quod mirè docuit S. Baſilius ne dum
verbo, ſed quod maius eſt, exemplo, qui adeò fuit in 5
oratione aſſiduus, vt aliquando ab occaſu Solis, vſque ad ortum continuè oraret. Hinc ait S. Bernard. *ſuper Cant. ſerm. 76. Boni Paſtores dormientibus ſubditis peruigilant, tanquam rationem reddituri pro animabus eorum, pernoctant in oratione, hoſtium vigilias ſagaciter explorant: anticipant conſilia malignantium, deprehendunt laqueos, cor ſuum tradunt ad vigilandum diluculo ad Dominum, qui fecit illos, cognoſcentes ſuam inſufficientiam in cuſtodienda Ciuitate.* Quam necesſitatem Orationis, puto voluiſſe S. Benedictum inſinuare quando *cap. 2. ſuæ Regul.* dixit, difficilem, & arduam rem ſuſcipere Abbatem, ſuſcipiendo regere animas, quaſi dicat hoc difficile pondus debet ab Abbate in Oratione cum Deo pertractari, vt illud orationis auxilio bene perficiat; & paulo infrà, dum ait; *Et ne cauſetur de minori forte ſubſtantia, meminerit ſcriptum:* Primùm quærite Regnum Dei.

Debet animi fortitudine præditus eſſe.

Fortitudinis neceſſaria eſt virtus in Abbate, & in 6
aliis Prælatis, quorum proprium munus eſt, hac in ſe prævalente virtute, innocentes, & puſillos ſubditos à potentium robore protegere, defendere, & eripere,

&

& vnicuique quod ſuum eſt ſumma iuſtitia, & æqui-
tate (omni formidine expulſa) tribuere; hæc enim
virtus in omnibus, & maximè in Prælatis requiritur,
& de ea reſpectu omnium cum Ouidio *libr. de Ponto*
dicere cogimur.

Regia, crede mihi, res eſt ſuccurrere lapſis:
Conuenit & tanto quantus es ipſe viro.

Hac de cauſa Abbas, & quilibet Prælatus ferrum ap-
7 pellatur; quia ferri fortitudine munitus eſſe debet,
can. ferrum diſt. 50. vbi Archid. ſicut etiam Adamantis
nomine appellatur ab Ezech. *cap.* 3. quilibet Paſtor,
quia ad inſtar Adamantis fortitudine præditus eſſe
debet. Imitentur Abbates, vt animi fortitudinem ac-
quirant, exemplum Abbatis S. Ioannis Gualberti, qui
vt Eccleſiaſticam libertatem, & immunitatem illæſam
conſeruaret, non dubitauit (vt dicitur) *ſe manibus no-
centium tradere*, dum Florentiæ publicè, verbo, &
exemplo ſimoniacam labem extirpauit, & veram ani-
mi demonſtrauit fortitudinem, cuius præcipuus effe-
ctus eſt firmare, & conſeruare bonum rationis in his
in quibus maximè difficile eſt firmitatem habere,
ſcilicet, in periculis arduis, & grauibus, iuxta doctri-
nam D. Thom. 2. 2. *q.* 124.

Debet ſe ab ira abſtinere.

8 SAnctus Antonius Abbas, & Martinus Epiſcopus,
qui multorum Monachorum Patres extiterunt,
numquam viſi ſunt iraſci. Et de S. Benedicto legitur,
quòd erat vultu placido, & Angelico. Ad inſtar ho-
rum Abbates, & alij Prælati iracundiam deteſtentur,
& ſummopere ſtudeant vt non occidat Sol ſuper ira-
cundiam eorum, iuxta monitum Apoſt. *ad Epheſ.* 4.
maximè cùm omnibus, & præcipuè Abbatibus, &
Prælatis patientia neceſſaria ſit, vt optimè peractæ
9 Prælationis reportent promiſſiones. Non eſt hìc ſer-
mo de ira, quæ rationabilis eſt, atque non tam ira,
quàm zelus dicitur iuxta S. Thom. 2. 2. *q.* 188. *art.* 3.
Sed de ira, quæ eſt paſſio appetitus ſenſitiui, ratione
non regulata, quæ vituperabilis eſt, & condemnanda
vt illa, de qua Apoſt. *ad Epheſ.* 4. *omnis indignatio, &
ira tollatur à vobis.* Nam cùm ira ſit appetitus vindi-
ctæ, ea, quæ tendit in hoc, vt vindicta, fiat iuxta ordi-
nem rationis, nimirum in ſontes, ac ſecundùm delicti
menſuram, & legis præſcriptum, ac propter debitum
finem, qui eſt conſeruatio iuſtitiæ, & correctio culpæ,
recta, & commendabilis eſt; ac proprio nomine zelus
dicitur iuxta D. Thom. *vbi ſuprà.* Quæ autem in his
omnibus, ſeu in eorum aliquo claudicat, mala, ac vitu-
perabilis eſt, eius malitia lethalis, vel venialis eſt, iux-
ta grauitatem requiſiti, à quo deficit.

Debet otium extirpare.

10 OTium, (vt omnibus compertum eſt) diaboli la-
queus eſt, quoad animas captiuandas vtitur:
11 propterea ab Abbate, & Prælato expelli debet; quia
vt docet Innocent. *in cap. niſi cùm pridem de renun-
ciat.* etiam eſt mater nugarum, & nouerca virtutum;
ea etenim, quæ inter ſeculares nugæ ſunt, in ore Sa-
cerdotis, & a fortiori in ore Prælati blaſphemiæ re-
putantur. Quid turpiùs in Abbate primo Cœnobij
Sacerdote, quàm otioſitas? Imitentur Abbates, &
alij Prælati primos Eremi cultores, qui ſemper
aliquid boni operabantur, vt ab antiquo
hoſte ſemper inuenirentur occupati,
vt & ipſi ab eiuſdem inſidiis
incolumes fiant.

* * *

Debet morum grauitatem præ ſe ferre.

SI Magiſtratus ſeculares ne vileſcat auctoritas, 12
mirificè colunt grauitatem morum *cap. qualiter,
il 1. de accuſat. l. obſeruandum ff. de offic. Præſid.* quid
facere debet Abbas, & alius Prælatus, qui in ſuo Mo-
naſterio Magiſtratus Eccleſiaſtici eſt Princeps? ibi
enim, & vbique locorum magis talem ſe præbere de-
bet; imò ſi morum grauitatem præ ſe ferat, peccabit,
vt aduertit Toſtatus *in lib.* 1. *Reg. cap.* 6. *q.* 17. propter
hanc rationem; quia minueretur eius auctoritas, niſi
grauitatem morum in ſe demonſtrarent. Quo in loco
propter hoc ſubiungit, quod Prælatus, & Paſtor quæ-
dam officia humilia, quamuis ſpiritualia exercere
non debet, dummodò ſubditis humilitatis exemplum
præbere non intenderet.

Debet eſſe vigilans.

SAnctus Pater Benedictus *cap.* 2. *ſua Regula* inſi- 13
nuans, & tanquam neceſſariam inter Abbatis
qualitates adſcribens vigilantiam, ait: *& ita timens
futuram diſcuſſionem Paſtoris de creditis ſibi ouibus,
cum de alienis ratiociniis cauet, redditur de ſuis ſolici-
tus*: quæ verba videntur eſſe conformia iis S. Pauli
*ad Hebr. cap. vlt. Obedite Præpoſitis veſtris, & ſubiace-
te iis; ipſi enim peruigilant, quaſi rationem reddituri
pro animabus veſtris,* at ſollicitudo idē ſonat, quod vi-
gilantia. Eandē qualitatē præſcripſit S. Pater Benedi-
ctus *c.* 64 *ſua Reg* magis apertè, dicēs, *oportet enim, cùm
Paſtoris munus exerceat, vigilare Abbatem*: hæc vigi-
lantia præcipuè verſari debet circa Dei cultum ex
Chryſoſt *Dialog lib* 2. dicente: *multo conſilio, & pru-
dentia opus eſt Paſtoris, & mille (vt dicitur) oculis ad
ſpeculandum vndique habitudinem ouium, circa diuini
cultus obſeruantiam, ac Miniſterij ſui vtilitatem.* Vnde
dum Abbates piè ſupra gregem ſuum vigilant, ſuper
eos gratia largiùs coruſcat, vt ait S. Gregorius, &
Summus Pontifex Innocentius III. in *c. cùm ad Mo-
naſterium, de ſtat. Monach. Abbas verò, cui in omni-
bus reuerenter obediant, quantò frequentiùs poterit ſit
cum fratribus in Conuentu, vigilem curam, & diligen-
tem ſollicitudinem de omnibus, & officio ſibi commiſſis,
adhibeat.* Hanc vigilantiam Paſtoribus animarum, &
præcipuè Abbatibus plurimùm commendat Synodus
Aquiſgranenſis, ſub Gregorio IV. *cap.* 1. *&* 2. vbi
cùm quædam alia Abbatibus neceſſaria ſubiiciantur,
meritò horum duorum capitum verba, hic recenſen-
tur. *Vt Abbates canonici gregibus ſibi commiſſis, in-
ſtanter inuigilent, & geminam eis paſſionem impendant,
id eſt cibi, & verbi quatenùs abſque murmurationis vi-
tio Domino ſeruire valeant. Simul etiam vt prædicti
Abbates Eccleſiaſtica iura intemerata cuſtodiant;
videlicet, vt cognoſcant, cuius prænomine notentur, in eo
quòd Abbates vocati ſunt, quod intelligitur in typo Chri-
ſti, nomen ſpiritalis patris, Deóque ſemetipſos, & nomini,
quod accipiunt, conforment; vt ſubditis, ſpiritualibus
filiis exemplum præeundo, & informando religioſè ex-
hibeant; ideóque non conuenit miniſterio ipſorum aliqua
turpia, aut ſecularia, vel etiam inania quoque ſectari,
quæ contra Religionem eſſe noſcuntur: ſed potiùs cano-
nicè, religioſè, caſtè, ſobriè, atque piè, & iuſtè vita eo-
rum omnibus ſibi commiſſis æternæ felicitatis ducatum
præbeat; & inquantùm ipſi Abbates, Abbatiúmque
ſubiecti Epiſcopis propriis, pro ſe, ſuiſque omnibus ra-
tionem reddituros nouerint, tantò eorum conſilio, atque
auctoritate modis omnibus mancipentur*: & cap. 2. *Ab-
bates verò Monachorum oportet præuigili ſtudio gregis
ſibi commiſſi curam gerere; videlicet, vt ſine quibus eſſe
non poſſunt, temporalia ſubſidia adminiſtrent, tantóque
id ſtudioſiùs decertent agere, quantò ſciunt, exteriùs nihil*

contingere

contingere licet. Simul etiam diuinæ lectionis ſtudio iugiter eos informent, ne aut temporali deſolati auxilio, diurnum opus explere nequeant, aut ſerpente otio in tam tentationis incidant. Ipſos etiam Monachos pa m, & quaſi abſque canonica auctoritatis iugo eſ- ntes per ſecularia negotia minimè oportet diſcurrere, & villicis, atque ſecularibus curis inſeruire; ſed nudùm inſtitutionem canonicam, in quibus renunciauerunt, contentos eſſe, & neque ſecularibus, neque Eccleſiaſticis negotiis, niſi in cauſa neceſſitatis, accepta tamen propria Ciuitatis Epiſcopi licentia intereſſe.

14 Præter has qualitates à Sancto Patriarcha Benedicto, enumeratas, omnibúſque tam Regularibus, quam ſecularibus Prælatis adaptandas, ſilentio non ſunt inuoluendæ, Benignitas, Manſuetudo, Continentia, Humilitas, Liberalitas, Sobrietas, Hilaritas, Modeſtia, Patientia, Stabilitas, Temperantia, Magnificentia, Magnanimitas, Gratia, Humanitas, Affabilitas, Vrbanitas, Integritas, Religioſitas, Pietas, Obſeruantia, Clementia, & ſi quæ aliæ ſunt animi dotes, & qualitates, quæ verum Paſtorem, Magiſtrum, Ducem, & Doctorem Monachorum maximè decent, Chriſti vices gerentem: imò quidem omnes, & ſingulæ ſimul collectæ, quaſi murænulæ aureæ, vermiculatæ argento circa Abbatis collum debent eſſe appoſitæ: ad quarum prolixiorem enarrationem remitto Lectorem, vt videat D. Thom. *p.2. quæſt.60.art.3.* S.Gregor. *homil.3. in Ezech.* S.Ambroſ. *lib. 3. in S. Lucam*, Macrobium *lib. 1. in ſomn. Scip. cap.* 8. quibus in locis, nedum ſupradictas ſigillatim virtutes, animi qualitates, ac dotes probi viri, præſertímque Præſulis, Paſtoris, & Patris, ac Magiſtri, cuiuſmodi eſt Abbas, Lector offendet, verùm etiam Cardinales, Theologales, Morales, Euangelicas, & Ciuiles omnes denique virtutes, animique dotes, ac proprietates, velut in ſpeculo quodam, conſpiciet.

15 Plurimùm etiam conducit Abbatem, quæ ſint bonorum operum inſtrumenta prænoſſe, quæ à D.Patre Benedicto *Reg.cap.4.p.1.* ſic enumerantur. *In primis Dominum Deum diligere ex toto corde, tota anima, tota virtute: Deinde proximum ſicut ſeipſum. Deinde non occidere. Non adulterare. Non furtum facere. Non concupiſcere. Non falſum teſtimonium dicere. Honorare omnes homines. Et quod ſibi quiſque fieri non vult, alij ne faciat. Abnegare ſemetipſum ſibi, vt ſequatur Chriſtum. Corpus caſtigare. Delicias non amplecti. Ieiunium amare. Pauperes recreare. Nudum veſtire. Infirmum viſitare. Mortuum ſepelire. In tribulatione ſubuenire. Dolentem conſolari. A ſeculi actibus ſe facere alienum. Nihil amori Chriſti præponere. Iram non perficere. Iracundiæ tempus non reſeruare. Dolum in corde non tenere. Pacem falſam non dare. Charitatem non derelinquere. Non iurare omninò, ne fortè periuret. Veritatem ex corde, & ore proferre. Malum pro malo non reddere. Iniuriam non facere, ſed & factam patienter ſufferre. Inimicos diligere. Maledicentes ſe non maledicere, ſed magis benedicere. Perſecutionem propter iuſtitiam ſuſtinere. Non eſſe ſuperbum. Non violentum. Non multùm edacem. Non ſomnolentum. Non pigrum. Non murmuroſum. Non detractorem. Spem ſuam Deo committere. Bonum aliquod in ſe cùm viderit, Deo applicet, non ſibi. Diem Iudicij timere. Gehennam expaueſcere. Vitam æternam omni concupiſcentia ſpirituali deſiderare. Mortem quotidie ante oculos ſuſpectam habere. Actus vitæ ſuæ omni hora cuſtodire. In omni loco Deum ſe reſpicere pro certo ſcire. Omnes cogitationes malas, cordi ſuo aduenientes, mox ad Chriſtum allidere, & ſeniori ſpirituali patefacere.*

Inſuper tanquam Eccleſiæ Prælatus, vt rectè ſuo 16
muneri ſatisfaciat, ac qualem ſe gerere in eo debeat, aduertat qualem Epiſcopum eſſe oportere doceat D. Paulus, qui de hac re *epiſt. 1. ad Timoth. cap. 3.* ita ſcribit. *Oportet ergo Epiſcopum irreprehenſibilem eſſe, vnius vxoris virum, ſobrium, prudentem, ornatum, pudicum, hoſpitalem, doctorem, non vinolentum, non percuſſorem, ſed modeſtum, non litigioſum, non cupidum, ſed ſuæ domui bene præpoſitum: filios habentem ſubditos cum omni caſtitate. Si quis autem domui ſuæ præeſſe neſcit, quomodo Eccleſiæ Dei diligentiam habebit? non Neophytum, ne in ſuperbiam elatus in iudicium incidat diaboli.*

His qualitatibus & animi dotibus præditi eſſe debent Abbates, & Prælati, aliàs temerè, & abſque vlla animaduerſione Prælaturæ munus ſuſcipiunt, & in horrenda, licèt eleganta tale onus ſuſcipientes, incidunt verba D. Bernardi ad Epiſcopum Londonen. *epiſt.24.* vbi ait. *Curritur ad Eccleſiaſticas curas tanquam ſine curis iam quiſque victurus ſit, cùm ad curas peruenerit. Et qui nondum has curas experti ſunt videntes alios, qui iam humeros ſubmiſerunt huic ſarcinæ, non ſolùm non gemere, tanquam ſub onere, ſed inſuper appetere plus onerari, non deterrentur periculis, quæ cupiditate cæca, non vident. Quæ iſta inſania eſt? vbi timor Dei? vbi mortis memoria? vbi Gehennæ metus? & terribilis expectatio illa Iudicij? Quò aſcendis miſer? vt ab altiori gradu ſit caſus grauior? neque enim paulatim decides, ſed tanquam fulgur in impetu vehementi (quaſi alter Sathanas) ſubitò deiicieris. Non enim tanta alacritate currerent ad honores, ſi eſſe ſentirent & onera, grauari profectò metuerent; nec cum tanto labore, & periculo dignitates affectarent; affectant autem, quia ſola attenditur gloria, non pœna.* Et paulò infrà: *Dic mihi quantùm deſudas, vt gemitibus, orationibus, pœnitentia, prædicatione, &c. diluas peccata illorum, quorum bona comedis? venies miſer ante Tribunal Chriſti, & audietur grauis querela populorum, accuſatio dura eorum, quorum vixere ſtipendiis, neque diluere peccata; quibus facti ſunt duces, cæci, & fraudulenti mediatores. Quid tibi inſipiens, deliciæ ſapiunt, quid deliciæ illæ oblectant oculos, quibus mercaris tam graue Iudicium, tam dura ſemetipſum obligans rationi? vniuerſa quidem vſque ad quadrantem nouiſſimum exigeris?*

Et in *ſermone ſup. Cant.* loquens contra illos qui abſque virtute, & debitis qualitatibus, ſe ingerunt Prælaturis ait. *Miror audaciam plurimorum, quos videmus de ſuis vineis non colligere niſi ſpinas, & tribulos; vineis tamen Dominicis etiam ſe ingerere non vereri, fures ſunt, & latrones, non cuſtodes, nec cultores. Væ* (inquit Gregor. *in epiſt. 126. lib. 7.*) *qui culmen Regiminis non ad officium portandi oneris ſuſcipit, ſed ad appetitum gloriæ, & tranſitorij honoris. Væ qui Dux Chriſtianæ Militiæ fieri ſuſtinet; nondum veteranus miles, id eſt diu exercitatus in omnium victoria.*

* * *

DISPVTATIO

DISPVTATIO XXVII.

De exteriori habitu, & decentia, ac habitatione, & conuerſatione Abbatum, aliorúmque Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

QVÆS. I. De habitu Abbatum, & ſuorum Monachorum.
II. De Tonſura Abbatum, & ſuorum Monachorum.
III. De habitatione Abbatum, & ſuorum Monachorum.
IV. De menſa Abbatum, & aliorum Prælatorum.
V. De cella, cubili, & ſupellectili Abbatum, & aliorum Prælatorum.
VI. De decentia Abbatum, & aliorum Prælatorum in equitando, & iter faciendo.
VII. De ſociis, & familiaribus Abbatum, & aliorum Prælatorum.
VIII. De colloquiis Abbatum, & aliorum Prælatorum.
IX. De Monachis electis in miniſterio cubiculi Abbatum, & aliorum Prælatorum.

QVÆSITVM I.

De habitu Abbatum, & ſuorum Monachorum.

SVMMARIVM.

1 *Antiquitas habitus Monachorum.*
2 *Monachi quare habitum, & veſtes mutent.*
3 *Veſtiri debet Abbas meliùs, quàm Monachus, Monachus verò meliùs, quàm Conuerſus.*
4 *Monachi quare cuculla vtantur.*
5 *Habitus eſſentialis Canonicorum Regular. quis ſit.*

1 ANtiquiſſimum eſſe Monachorum, & Abbatis veſtium, & habitus inſtitutum, vt qui profitentur mundi contemptum, & pœnitentiam, ſingulari, & notabili habitu induantur, patet primò ex D. Dionyſio *cap. 6. Eccleſiaſtica Hierarchia*, vbi de profeſſione Monachi loquens, ait? *Sacerdos ſigno Crucis cùm conſignatum tondet, omnique veſte detracta, eum alia induit*; Euſebius *lib. 2. Hiſt. cap. 24.* ſcribit ex Hegeſippo, Iacobum Apoſtolum fratrem Domini nunquam induiſſe laneam veſtem, ſed ſola ſyndone linea vſum. Baſilius *Epiſt. 1. ad Gregorium*, multa dicit de habitu Monachi; Chryſoſt. *homil. 69 in Matth.* dicit, Monachos habitu imitari Eliam, & Ioannem Baptiſtam, & *lib. de comparatione Regis, & Monachi*, dicit, Monachum vno tantùm amictu, inſtituto ſuo conformi, vti ſolere. Ambroſ. *lib. 9. epiſt. 36.* de Paulino loquens, qui ex magno viro in ſeculo, & nobili Senatore Monachus factus fuerat, & eo facto multos Gentilium Senatorum offenderat; *& cùm ipſi*, inquit, *capita, & ſupercilia radant, ſi quando Iſidis ſuſcipiunt ſacra; ſi fortè Chriſtianus vir attentior Sacroſanctæ Religioni, veſtem mutauerit, indignum facinus appellant.* Hieron. *in epiſt. 4. ad Ruſticum Monachum*; *Vidi quoſdam*, inquit, *qui poſtquam renunciauere ſeculo, veſtimentis duntaxat, & vocis profeſſione, non rebus, nihil de conuerſatione priſtina mutauerunt.* Et *epiſt. 3. ad Paulinum. Tunicam*, inquit; *mutas cum animo.* Et *epiſt. 15. ad Marcellam. Tunicam fuſciorem*, inquit, *induta, ſe repente Domino conſecrauit.* Et *epiſt. 22. ad Euſtochium de virginit.* omnium Cœnobitarum eumdem fuiſſe habitum dicit, nimirum tunicam, & ſaccum, quibus in vita Hilarionis addit cucullam; dicit enim, veſtes eius fuiſſe tunicam ſacceam, palliolum, & cucullam. *Epiſt. 17. ad Euſtochium de obitu Paulæ*, loquens de Sanctis Monialibus. *Vnus*, inquit, *omnium habitus, linteamine ad tegendas ſolum manus vtebantur.* Auguſt. *lib. 6. contra Fauſtum cap. 1.* meminit habitus Monachi, & *lib. 3. cap. 14.* meminit habitus ſanctimonialis; Denique Caſſianus totum primum librum de inſtitutis Cœnobiorum conſumit, in explicando habitu Monachorum, docens, eos præſcriptum habitum profeſſioni congruentem à maioribus accepiſſe.

Adde duo Concilia; nam Gangienſe *can. 12.* reprehendit eos Monachos, qui ob habitum ſuperbiebant, & contemnebant alios Chriſtianos, qui communibus veſtibus vtebantur. Concilium Carthaginen. IV. *can. 104.* diſtinguit habitum laicalem ab habitu Religioſo. Et ratio quare Monachi mutent ve- 2
ſtem, ea redditur à Dionyſio *d. cap. 6. Eccleſiaſtica Hierar.* vt ſignificetur vitæ mutatio; ſed quare certo vtantur Religioſi veſtium genere, rationes duas reddit Baſilius *q. 22.* Prima eſt, ad deſignandam propriam profeſſionem. Si enim conuenit, vt aliter veſtiantur Senatores, aliter milites, aliter ruſtici, & ſi Paulus *1. Cor. 11.* iubet, virum aperto capite orare, ad ſignificandam poteſtatem: mulierem verò velato ad ſignificandam ſubiectionem, cur non conueniet Religioſo, certam veſtem deferre.

Quòd Abbates, & Monachi debent deferre habitum à ſecularibus diſtinctum; vltrà ſupradictas, adeſt auctoritas tex. *in can. vidua 20. q. 1.* determinatus enim habitus neceſſariò requiritur ad determinatum Regularem Ordinem conſtituendum, tanquam ſignum externum profeſſionis internæ, vt notat D. Thom. *2. 2. q. 18. art. 8.* & Regulares ita tenentur deferre habitum, vt poſtquam illum ſuſceperint, nullo modo deſerere, aut dimittere, variare, vel occultare poſſint, ita vt cuiuſquiſque ſit profeſſionis, vel inſtituti, non agnoſcatur, vt in *can. proclinus 20. q. 3.* imò contrafacientes incidunt in canonem excommunicationis latæ ſententiæ; tex. *in cap. 2. ne Cler. vel Monach. in 6.* Abbatis autem, & Monachorum habitus dicitur cuculla, vt colligitur ex tex. *in can. mandamus 19. q. 3.* vnde in Monaſterio, in quo fuerit Congregatio 12. Monachorum, aut ſuprà, Abbas, vel alius Præſidens intra Monaſterij ſepta floccum portare debet; in aliis autem Monaſteriis, vbi pauciores, quàm duodecim Monachi degunt, cucullam. Si verò contigerit, illum extra Monaſterij ſepta proficiſci, floccum, cucullam, aut cappam clauſam habeat, & ſubtus cappam, ſi eam portauerit cucullam, aut ſi maluerit, ſcapulare deferat, vt *Clem. ne in agro*, vbi Panor. *num. 9. de ſtatu Monach.* ita vt Abbas veſtiatur meliùs quàm Monachus,
& Monachus meliùs, quam Conuerſus. Bald. *in l. ſed ſi* 3
quid §. ſufficit num. 1. ff. de vſufr. Eſt autem cuculla duplex; altera manicata, à quibuſdam floccus appellata, altera non manicata, quæ cappa communiter dicitur, hoc eſt, pallium amplum, & longum, ſed manicis carens. Vnde licet vſus cucullæ aliquibus

concederetur, non continuò fieret, vt de manicata poſſet, aut deberet intelligi, niſi id conſuetudine, aut
4 conſtitutione licitum eſſe conſtaret. Cucullà autem vtitur (vt Caſſianus ait) ad deſignandam ſimplicitatem, innocentiámque infantilem, ad quam Abbas, & Monachi redire cupiunt. Infantes enim, dum adhuc in faſciis, & in ſinu nutricis verſantur, velis quibuſdam, quaſi cucollis teguntur; & cuculla eſt habitus exterior; habitus autem, qui ſub cuculla geſtari ſolet, ſit Abbatis, & Monachorum Regulæ, & Religionis conſtitutionibus conformis, & nullatenus lineis camiſiis vtantur, ſic ſtatuitur in *cap. cùm ad Monaſterium, de ſtat. Monach.* & tam habitus intrinſecus, quàm extrinſecus ſit decens Regulari, & Monaſtico ſtatui, & veſtitum appetant non ornatum, & induendum quærant, non quod ſubtilius inuenitur, ſed quod vtilius, & quod frigus repellat, non quod ſuperbire compellat; ne iterum in perſona illorum conqueratur D. Bernardus *ad Guglielmum Abbatem* ſuper verba illa S. Pauli 1. *Timoth 6. habentes victum, & veſtitum. Nobis autem pro victu ſatietas, nec veſtitum appetimus, ſed ornatum; quæritur ad induendum non quod vtilius, ſed quod ſubtilius inuenitur; Non quod repellat frigus, ſed quod ſuperbire compellat; non quod viliùs comparari poteſt, ſed quod venuſtiùs imò vaniùs oſtentari; Heu me miſerum qualemcunque Monachum.* Et Concilium Aquiſgranen. *ſuprà* à nobis relatum in *calce Quæſ.13 Diſput.2.ſub num.20.* ſtatuit, vt Monachis veſtimenta nec multùm vilia, nec multùm pretioſa, ſed mediocria dentur. Videatur de hac re habitus, & veſtimenti Abbatis, & Monachorum Regula S. Benedicti *cap 55. & Clem. ne in agro,* vbi gloſ. & Panormit. fusè *de ſtat. Monach.*

5 Porrò eſſentialis habitus Canonicorum Regularium, quem in ſua profeſſione aſſumunt, ac in ſignum eiuſdem profeſſionis gerunt, eſt ſola, & ſimplex linea Tunica, ſiue ſuperpelliceum, aut Rochettum nuncupata, quæ etiam camiſia Romana dicitur, vt notat Io. Andr. *in Clem. 1. verb habitus de elect.* & clarè colligitur ex Conſtitutionibus Benedicti XII. editis pro reformatione Canonicorum Regularium, & pluribus probat Gabr. Pennot. *lib. 2. hiſt. Tripart. Canon. Regul. cap 8. per tot.* Sed de hac re per extenſum egimus ſuprà *Diſp. 20. Quæſ. 3. n. 6. vſque ad 12.*

QVÆSITVM II.

De tonſura Abbatum, & ſuorum Monachorum.

SVMMARIVM.

1 *Antiquitas tonſuræ Monachorum.*
2 *Tonſuræ forma triplex apud veteres.*
3 *Corona in capite Monachorum quid ſignificet?*

1 DE hac tonſuræ antiquitate mentionem facit Dionyſius *de Eccleſiaſtica Hierarchia cap. 6.* vbi clarè dicit, Monachum futurum primùm debere tonderi, deinde indui alia veſte, priori abiecta; Anicetus I. deinde *in Epiſt. ad Gallos,* iubet, radi caput in modum ſphæræ. Tertiò habemus Athanaſium *in lib. de Virginitate,* habemus, & Palladium *in hiſt. Lauſi. cap. 41.* & Hieronym. *in epiſt. ad Sabinianum Diaconum,* qui teſtatur, etiam ſanctimoniales tonderi conſueuiſſe. Quartò Epiphanium *hær. 80.* & Auguſtinum *de opere Monachorum cap. vlt* qui acriter reprehendunt quoſdam Monachos crinitos, qui tonderi more aliorum nolebant. Quintò Hieronymum, & Auguſtinum, qui coronæ Sacerdotalis meminerunt. Hieron. *in Epiſt. ad Aug.* quæ eſt 26. *in epiſt. Auguſtini: Fratres tuos dominum meum Alipium, etiam dominum meum Euodium, ac meo nomine ſalutes, precor coronam tuam.* Auguſtinus *in Epiſt. ad Proculianum Epiſcopum 147. Per coronam noſtram nos adiurant veſtri.* Sextò Iſidorum *lib. 2. de offic. diuinis cap. 4.* & Bedam *lib. 5. Hiſtor. Anglorum cap. 22.* quorum prior, ab Apoſtolis dicit inſtitutam eſſe tonſuram, & coronam Clericorum, & Monachorum; poſterior dicit, Sanctum Petrum omnium primum geſtaſſe coronam capillorum, toto reliquo capite tonſo, & ad eius imitationem, omnes Clericos, & Monachos idem ſuſcepiſſe. Septimò Iuſtinianum, qui in *Authenticis col. 7. tit. 5. cap. 2. & 3.* diſtinguit tonſuram Monachorum nouitiorum, quam laicorum tonſuram vocat, à tonſura profeſſorum. Octauò Concilia; nam Concilium Carthaginenſe IV. *can. 44.* prohibet Clericos comam nutrire, aut barbam, habetur in *cap. Clericus, de vita, & honeſt. Cleric.* & Concilium Tolet. IV. *can. 40.* iubet, vt omnes Clerici, toto capite detonſo, ſolùm circulum: capillorum ſupra aures relinquant; ex quo apparet, olim eamdem fuiſſe coronam Monachorum, & Clericorum, ſed Monachi quidem ſeruarunt antiquam conſuetudinem, Clerici verò magna ex parte illam mutauerunt, vt ait Gregor. de Valent. *tom. 4. diſput. 9. quæſt. 5. punct. 3. col. 5. verſ. Quintò probatur.*

Triplex autem tonſuræ forma apud veteres inuenitur, quæ non ſolùm apud hæreticos, ſed etiam inter Catholicos in vſu aliquando extitit. Prima, qua Simon Magus vtebatur, nam hic (vt teſtatur Beda *lib 5. hiſt. gentis Anglor. c. 22.*) capitis tonſuram ita componebat, vt ſupra frontem, & à parte anteriori coronæ ſpeciem oſtenderet; à parte autem poſteriori, & in occipiti eadem corona interciſa videbatur, & decurtata: hanc formam tonſoræ geſtabant olim Scoti, ac etiam nonnulli Epiſcopi, & Monachi, qui Euangelij prædicandi gratia ex Scotia in Angliam traiiciebant, vt idem Ven. Beda auctor eſt *lib. 3. cap. 25. & 26. & ſequen.* qui demùm ab Epiſcopis, & Clericis Catholicis in Eccleſia Romana Catholicè inſtitutis de ſuo errore admoniti, perfectam coronam Clericorum, & Monachorum Eccleſiæ Romanæ Catholicæ, & Apoſtolicæ, abiecta illa Simoniana, libentiſſimè ſuſceperunt. Secundæ eiuſdem tonſuræ forma ea extitit, qua Clericorum ſupremus vertex in modum parui circuli tondetur, relictis aliis capillis prolixis more laicorum, quæ forma, eo quia eſſet in vſu apud hæreticos in Regnis Galliciæ degentes, ad tollendum ſcandalum à Concilio Tolet. IV. *can. 40.* Catholicis interdicta fuit, eo tamen ſcandalo ceſſante, apud omnes ferè Catholicos in Italia, Hiſpania, Gallia, & aliis Prouinciis in vſu fuit, & nunc etiam retinetur. Tertia eiuſdem Clericalis tonſuræ forma; cuius antiqui Patres ſæpiùs meminerunt, fuit in modum coronæ adeò vt detonſo ſuperiùs capite in modum circuli, ſiue ſphæræ, ac etiam in parte inferiori remanerent capilli totum caput ad modum coronæ ambientes. 2

Vt autem ad rationem tonſuræ veniamus, eius ratio, & cauſa habetur in *c. duo ſunt 20. q. 1.* vt habetur: *Hi ſunt Reges, id eſt, ſe, & alios in virtutibus regentes, & ita in Deo regnum habent, & hoc deſignat corona in capite. Hanc coronam habent ex inſtitutione Romanæ Eccleſiæ in ſignum Regni, quod in Chriſto expectatur, eſt temporalium omnium depoſitio.* Aliam rationem reddit Vener. Beda *lib. 5. Hiſt. c. 22.* ad exprimendam imaginem ſpineæ coronæ Chriſti, vt enim omnes Chriſtiani ſigno communi Crucis ornantur: ita par erat, vt Clerici, & Monachi, qui ſpecialiùs Chriſtum patientem imitari volent, ſpeciali ſigno ornarentur, ipſius autem Bedæ verba hæc ſunt. *Neque ob id tantùm in coronam attondemur, quia attonſiu* 3

na

ita eſt Petrus, ſed quia Petrus in memoriam Dominicæ Paſſionis ita attonſus eſt, & infrà. *Ita oportet etiam eos, qui vel Monachi votum, vel gradum Clericatus habent, & arctioribus neceſſe habent pro Domino ſe continentia finibus adſtringere, formam quoque Coronæ, quam ipſe in Paſſione ſua Spineam portauit in capite, vt ſpinas, & tribulos peccatorum noſtrorum portaret, id eſt exportaret, & auferret à nobis, ſuo quoque in capite per tonſuram præferre, vt ſe irriſiones, & opprobria pro illo libenter, ac prompto animo ſufferre ipſo etiam frontiſpicio doceant, vt coronam vitæ, quam repromiſit Deus diligentibus ſe, ſemper expectare, próque huius perceptione aduerſa mundi, & proſpera contemnere deligerent.* Alij dicunt, clericalem tonſuram inſtitutam fuiſſe in ſignum ſpecialis conſecrationis, qua Monachi, & Clerici ſeipſos Deo dedicauerunt; ſicut in veteri lege Nazaræi tondebantur in ſua conſecratione. Num. *cap.* 6. Alij, in ſignum conuerſionis, & ſingularis pœnitentiæ, quòd pœnitentes ex antiqua Eccleſiæ conſuetudine tonderentur, ſicut legitur in Concilio Toletano III. *cap.* 12. Alij, quòd tonſura capillorum lugubrem vitam ſignificat, quippe quòd Monachorum partes ſint, tum propria, tum aliena peccata lugere. Alij ob reuerentiam B. Petri Apoſtoli, cuius verticem Pagani ob contumeliam abraſerunt; Videatur Gregor. à Valen. *d. punct.* 3. *per tot.*

QVÆSITVM III.

De habitatione Abbatum, & ſuorum Monachorum.

SVMMARIVM.

1 *Monachus non debet ſecularibus negotiis ſe implicare, ſed clauſtro contentus ſit.*
2 *Monachus quid ſignificet.*
3 *Monachis permiſſum eſt, intra Ciuitates habitare.*

ETſi inueniantur aliqua exhortationis verba S. Hieronymi ad Paulinum dicentis, quòd ſi copiat eſſe Monachus, id eſt ſolus, vitare debet Ciuitates, quæ vtique non ſunt ſolorum, ſed multorum habita-
1 cula, vt habetur in *can. ſi cupis* 16. *quæſt.* 1. & ſic Monachus non debet aliis quibuſcunque negotiis ſe implicare, ſed ſuo clauſtro ſit contentus; quia ſicut piſcis ſine aqua, ita Monachus ſine Monaſterio. Sedeat itaque ſolitarius, & taceat, quia mundo mor-
2 tuus eſt, Deo autem viuit, agnoſcat nomen ſuum: *μόνος* enim Græcè, Latinè eſt *ſolus*, *ἄχος*, Græcè, Latinè eſt *triſtitia*, vnde dicitur Monachus, id eſt, *ſolus cum triſtitia*, ſedeat ergò triſtis, & officio ſuo vacet, vt habetur in *can. placuit* 16. *quæſt.* 1. Verùm quamuis aliqui antiquiores canones inueniantur prohibere Monachis vicos, & caſtella peragrare, & à prædicatione omninò ceſſare, vt eſt videre *in can. iuxta eadem cauſ. & quæſt.* tamen quia magis expe-
3 diens viſum fuit Summis Pontificibus pro ſalute animarum, illis permiſſum eſt ad ciuitates venire, Monaſteria iuxta ſepta ciuitatum ædificare, ſacramenta miniſtrare, & verbum Dei prædicare; ideò tales canones non ſunt in vſu, & per multa priuilegia Summorum Pontificum eſt illis permiſſum quidquid per antiquos ſacros canones videtur prohibitum. Vnde Abbatis, & Monachorum habitatio cùm tam intra, quàm extra ciuitates hodie adinueniatur, profectò poterunt quocunque loco reperiantur, ſolitariè, iuxta ſuum nomen, poſt ſpiritualia erga animarum ſalutem exercitia, habitare: ſtudeant tamen, quòd Monaſterium eo in loco, vbi conſtructum eſt, ſit ſuo ſtatui conforme; & recordentur Abbates, ſe eſſe ſucceſſores illorum, qui iam in Thebaide, in Ægypto, Myria, & Syria morabuntur in cauernis, & ſpeluncis, domunculis, & tuguriis; neque exiſtiment, in magnis ædificiis, & domibus maiorem exiſtere Religionem, & Ordinem Monachalem, vt lachrymans ſcribit S. Bernardus *in Epiſtola ad Gulielmum Abbatem.*

QVÆSITVM IV.

De menſa Abbatum, & aliorum Prælatorum.

SVMMARIVM.

1 *Menſa Abbatis cum hoſpitibus, & peregrinis eſſe debet.*
2 *Abbates honeſtè facerent, comedendo cum aliis Monachis in Refectorio, & dormiendo cum eiſdem in Dormitorio.*
3 *Menſa Prælatorum ſit naturæ neceſſitati, non gulæ deſiderio proportionata.*

QVamuis Abbatis poteſtas ad Monaſterij bona, & Monachos ſe extendat, vnde Monachi Abbatis poteſtati ſubiacere dicuntur, vt in *can. nullam* 18. *quæſt.* 2. & quamuis Superiores non debeant inferioribus nimis familiares eſſe; nam ex conuerſatione æquali naſcitur contemptus dignitatis, vt rext. *in l. obſeruandum ff. de officio Præſidis*, & licèt 1
menſa Abbatis debeat eſſe cum hoſpitibus, & peregrinis, vt in *cap. cum ad Monaſterium, de ſtat. Monach. cap.* 56. *Regula Diui Patris Benedicti.* Graff. 2. *par. lib.* 3. *cap.* 24. *num.* 25. tamen debet eſſe frequenter cum fratribus in Conuentu, in *d. cap. cùm ad Monaſterium* §. *Abbas:* Vnde dicit gloſſ. *in verbo, Abbates*, in *extrau. vnic. de cenſ.* Honeſtè face- 2
rent Abbates comedendo cum aliis in Refectorio, & dormiendo in Dormitorio, vt meliùs valerent oculo intelligere quomodo ſe habeant omnia, tam in Eccleſia, quàm in menſa; tam de die, quàm de nocte. Et de menſa Abbatis adeſt Regula Sancti Patris Benedicti *cap.* 56. videlicet. *Menſa Abbatis cum hoſpitibus & peregrinis ſit ſemper; quoties tamen minus ſunt hoſpites, quos vult de fratribus vocare, in ipſius ſit poteſtate: Seniorum vnum tamen, aut duos ſemper cum fratribus dimittendos procuret, propter diſciplinam:* & habetur in *can. pernicioſam* 18. *quæſt.* 11. In menſa Abbatis ſordes minimè laudantur, & magnificus vaſorum apparatus, ciborum copia, ſeruorum multitudo, & nimia lautitia ſummè vituperantur; quia, vt bene ait Marcus Antonius Genuen. in *Manual. paſtor. cap.* 23. *num.* 4. *Quid magis alienum eſt à natura rerum, quàm paſtorem Chriſtiani gregis, cui vita Chriſti, tanquam exemplar propoſita ſit, epulis mancipatum videri, & facientem illa, quæ in aliis corrigere debet?* Et quid magis indecens, quàm redditus Abbatiæ, quos probi viri legarunt ad diuinum cultum augendum, & leuandum egentium inopiam, in magnis cœnarum apparati-
bus, atque gulæ ingluuie profundi? Sit ergo menſa 3
illius naturæ neceſſitati, non gulæ deſiderio proportionata, & eo tempore condiatur lectione ſacra menſa Abbatis; ne cibi voluptate animus à diuinis contemplationibus alienetur; caueatur ab eo, ne fiat lapſus in ſcurriles iocos, ſed ſobriè, & modeſtè cum ſuis Monachis recreetur. Et debent eâ, quam ſui Monachi habent, menſurâ in manducando, & bibendo,

Abbates contenti eſſe, vt ait Concil. Aquiſgran. *n.* 25. ſuprà à nobis relatum poſt *Quaſ.* 13. *Diſput.* 2.

QVÆSITVM V.

De cella, cubili, & ſupellectili Abbatum, & aliorum Prælatorum.

SVMMARIVM.

1 *Abbatis cella debet eſſe talis, vt paupertatis & ſui ſtatus decentiam non excedat.*
2 *Quid, contra conſtruentes ſuperflua ædificia, exclamet D. Bernardus.*
3 *Abbatis cubile quale eſſe debeat.*

CVm tam Abbas, quàm Monachi teneantur viuere ſub Regula in paupertate fundata; ideò
1 Abbatis cella debet eſſe talis, vt paupertatis, & ſui ſtatus decẽtiam non excedat, iuxta text. *in Clemen. exiui, de verb. ſignificat.* Et contra eos, qui talia ſuperflua
2 ædificia conſtruunt de tali abuſu loquens D. Bernardus *in Apologia ad Gulielmum Abbatem*, & in *Epiſtola ad Fratres de monte Dei*, ſic ait. *Iam enim ſubintrauit de ære alieno ſumptuoſum, & quantum ſinit pudor, ambitioſa cellularum ædificatio: & abiecta ſancta ſimplicitate, & ruſticitate, quaſi Religioſas quaſdam nobis creamus habitationum honeſtates. Diuiſſam enim nobis à Patribus noſtris iure hæreditario formam paupertatis, & ſancta ſimplicitatis ſpeciem, verum decorem domus Dei alienantes à nobis, & à cellis noſtris per artificum exquiſitorum cellas, non tam Eremiticas, quàm aromaticas ædificamus nobis de eleemoſynis pauperum.* Et poſt pauca. *Ergo obſecro in peregrinatione huius ſeculi, in militia hac ſuper terram ædificemus nobis non domos ad habitandum, ſed tabernacula ad deferendum, vtpotè cito inde vocandi, & emigraturi in patriam.* Diuus quoque Bonauentura *in Epiſtola*, quam ſuo Ordini ſcripſit, enumerans damna, & incommoda, quæ ex ædificiorum ſumptuoſitate, & ſuperfluitate, euenire ſolent, ſic ait: *Occurrit ædificiorum conſtructio, ſumptuoſa, & curioſa, quæ pacem Fratrum inquietat, grauat amicos, & hominum peruerſis iudiciis multipliciter nos exponit; & non ſine præiudicio paupertatis occurrit ſumptuoſitas expenſarum: nam cùm Fratres paucis nolint eſſe contenti, facti ſumus omnibus oneroſi, magiſque fiemus in poſterum, niſi remedium celeriter apponatur.*

3 Quo verò ad lectum, quo Abbas vti debet; cùm à Regula ſua exemptus non ſit, vt ſæpiùs dictum eſt, obſeruare tenetur id, quod à Monachis obſeruandum curare debet; & præcipuè Abbates militantes ſub Regula S. Benedicti, quod idem D. Pater *eiuſdem Regulæ cap.* 55. conſtituit, dicens: *Stramenta autem lectorum ſufficiant, matta, ſagum, læna, & capitale;* meminerit, quòd veteres illi Monachi, aut humi cubabant, aut in iunceis ſtratis, vt refert D. Hieron. *in vita S. Hilarionis*, vel ciliciis, vt habet Hilar. Arelaten. *in vita S. Honorati.*

De ſupellectilibus autem, quæ ſtatus Monachalis mirum in modum abhorret, cùm illum deceat ſimplicitas, & ſanctitas, & honeſtas legant Abbates magnum conqueſtum à D. Bernardo habitum in prædicta *Apologia ad Guglielmum Abbatem.*

QVÆSITVM VI.

De decentia Abbatum, & aliorum Prælatorum in equitando, & iter faciendo.

SVMMARIVM.

1 *Abbas equitando, & iter faciendo ſuperfluam equorum, ac famulorum quantitatem fugere debet.*
2 *Equitando Abbates non niſi ad Generalem Synodum Monachos ſecum ducere debent.*

NOlo hic, Abbati equitaturo, & iter facturo ſim- 1
plicitatem Sanctorum Patrum ob oculos ponere; ſed modeſtam Religioſi ſtatus, & Regularis Prælati decentiam illius memoriæ redigere: vt ſuperfluam equorum, & ſeruorum quantitatem à ſe fugiendam eſſe animaduertat; ne iterum cum illo ſcandalizetur D. Bernardus *in Apologia, ad Abbatem Gulielmum*, illis verbis: *Quod enim (vt cætera taceam) ſpecimen humilitatis eſt, cum tanta pompa, & equitatu incedere, tantis hominum crinitorum ſtipari obſequiis? quatenùs duobus Epiſcopis vnius Abbatis multitudo ſufficiat? mentior, ſi non vidi Abbatem ſexaginta equos, & eò ampliùs, in ſuo ducere comitatu. Dicas, ſi videas eos tranſeuntes, non Patres eſſe Monaſteriorum, ſed Dominos Caſtellorum, non Rectores animarum, ſed Principes Prouinciarum. Tum deinde geſtari iubent mappula, ſcyphi, bacini, candelabra, & mantica ſuffraginata, non ſtramentis, ſed ornamentis lectulorum. Vix denique quatuor leucis à ſua quiſpiam domo recedit niſi cum tota ſupellectili ſua, tanquam ſit vel iturus ad exercitum, vel tranſiturus per deſertum, vbi non valeant inueniri neceſſaria. An non poſſet eodem vaſculo, & aqua manibus tergi, & vinum bibi? An non poſſet ardens lucere lucerna, niſi in tuo, quod portas candelabro, & hoc aureo, vel argenteo? An non poſſet dormiri, niſi ſuper varium ſtratum, aut ſub peregrino coopertorio? an non vnus aliquis miniſter poſſet, & iumentum ligare, & ad menſam ſeruire, & lectulum præparare? Nunc ergo tanta multitudine garſionum, ac iumentorum, cur vel ad ſolatium mali nobiſcum non ferimus neceſſaria, quatenùs hoſpites non grauaremus.* Et in Concilio Aquiſgranen. ſuprà à nobis relato poſt *Quaſ.* 13. *Diſput.* 2. *n.* 59. Statuitur, vt
Abbates Monachos ſecum in itinere, niſi ad Genera- 2
lem Synodum, non ducant.

QVÆSITVM VII.

De ſociis, & familiaribus Abbatum, & aliorum Prælatorum.

SVMMARIVM.

1 *Nimia familiaritas parit contemptum.*
2 *Abbas literatos viros familiares habere debet.*
3 *Præcipua Abbatis familiaritas, & conuerſatio cum ſenioribus Monaſterii eſſe debet.*
4 *Senibus Reipublicæ adminiſtratio debetur.*
5 *Senatus vnde dicatur.*

NVlli dubium eſt, debere Prælatum, ne vilis, &
contemptibilis reddatur, à nimia familiaritate, 1
& ſocietate cauere; quia nimia familiaritas parit contemptum, iuxta notata in *l. obſeruandum ff. de officio Præſidis.* Nihilominùs debere Prælatum ſecum habere familiares literatos, habetur in gloſſ. *can. eſto, verbo, inuideant, diſtinct.* 95. cum quibus conſultationem

nem rerum agendarum habere debet. Fateor omnes
Monachos Abbatis ſocios, familiares, &, vt veriùs di-
cam, filios eſſe; aliquos tamen ſibi probatos, & ſcien-
2 tia inſtructos viros ſuo lateri adhibere debet, quo-
rum conſilio, & auxilio fretus Abbatiale munus per-
quàm ſtrenuè exequatur. Immo vt ex Abbatis boni-
tate, ſi quis malus eſt, in bonum conuertatur; ſi ſuæ
bonitatis exempla ſectetur, nam vt dicit Hieron. *ſu-
per Oſea lib. 1.* & habetur per gloſſ. *in c. non eſt culpan-
dum 32. q. 1.* excuſat Hieronymus Oſeam contrahen-
tem cum meretrice, dicens. *Eum propter hoc non eſſe
culpandum, ſed potius laudandum: quia malam con-
uertit in bonam, nec corruptus eſt in ſocietate fornicariæ,
ſed fornicaria pudicitiam aſſumpſit.* Vnde & alia gloſſ.
ibid. in verbo ſocietur, dicit: *Societas enim inter bonum,
& malum contrahi poteſt; vt ex ſocietate boni, malus
ædificetur, ſicut emptio veneni valet, ſi tale ſit, quod ad-
iectione alterius materiæ vſui eſſe poteſt, l. quod ſæpe §.
veneni ff. de contrahen. empt.*

3 Præcipua autem eius familiaritas, & conuerſatio
ſit cum ſenioribus Monaſterij, quos in rebus agendis
ad conſilium adhibere debet, vt ex pluribus locis Re-
gulæ S. Benedicti elici poteſt; quia ſemper tam in di-
uinis, quàm in humanis ad Rempublicam regendam,
Senes aſſumpti fuerunt, iuxta illud Exod. *cap. 3. Vade,
4 & congrega Seniores Iſrael*; & *Iſaiæ 3. Dominus ad iu-
dicium veniet cum Senioribus populi ſui*: & Plutarch.
lib.... quòd adminiſtratio Reipublicæ ad Senes perti-
neat, animaduertens, Senatum à ſenio nuncupari, di-
5 cit, *Romanorum Senatus, vſque in hunc diem à ſenio
nomen gerit.*

QVÆSITVM VIII.

De colloquiis Abbatum, & aliorum Prælatorum.

SVMMARIVM.

1 *Abbas qualis in ſermone eſſe debeat.*
2 *Sicut incauta locutio in errorem protrahit, ita indi-
ſcretum ſilentium eos, qui erudiri poterant, in er-
rore derelinquit.*

1 INter cæteras virtutes, quas Abbas habere debet,
ſtudeat, ne colloquiis inutilibus conſcientiam per-
cutiat infirmorum; ideò tenere debet eum, qui ſecun-
dùm doctrinam fidelis eſt, ſermonem, vt potens ſit
conſolari in doctrina ſancta, & contradicentes redar-
guere, & rectè viuentes conſolidare, iuxta tex. *in can.
ſanè 46. diſt.* Deberet ergò Abbas eſſe diſcretus in ſi-
lentio, & vtilis, & cautus in verbo, ne aut tacenda
2 proferat, aut proferenda reticeſcat; nam ſicut incauta
locutio in errorem protrahit: ita indiſcretum ſilen-
tium eos qui erudiri poterant, in errore derelinquit;
non ſicut aliqui improuidi, qui humanam amittere
gratiam formidantes, liberè loqui recta pertimeſcunt,
& extra Domini præceptum, nequaquam ſibi com-
miſſum gregem ad inſtar paſtorum, ſed mercenario-
rum more cuſtodiunt, quia veniente lupo fugiunt;
hinc propterea per Prophetam eos Dominus incre-
pat, dicens: *Canes muti non valentes latrare*; Et rurſus
queritur, dicens in Eſaia: *Non aſcendiſtis ex aduerſo,
neque poſuiſtis vos murum pro domo Iſrael, vt ſtaretis
in prælio in die Domini*, ex aduerſo quippe aſcendere,
eſt pro defenſione gregis voce libera huiuſmodi po-
teſtatibus contraire; & in die Domini in prælio ſta-
re, eſt prauis decertantibus ex iuſtitiæ amore reſiſte-
re: hinc etiam delinquenti populo dicit Hieremias:
*Prophetæ tui viderunt tibi falſa, & ſtulta, nec aperie-
bant tibi iniquitatem tuam, vt te ad pœnitentiam pro-
uocarent.* Prophetæ quippe in ſacro eloquio paſtores
vocantur; ita & Abbas docere debet eos, qui doctri-
na egent, & peccantium iniquitatem aperire: quoties
verò loquitur, aut non opportuno tempore, aut non
opportuno loco, aut vt non conuenit audientibus,
toties ſermo malus procedit de ore ſuo ad deſtructio-
nem eorum qui audiunt: conſiderare debet itaque
quid loquatur; quia pro omni verbo otioſo reddituri
ſumus rationem in die Iudicij, vt habetur in *can. quo-
ties 22. quæſt. 5.*

QVÆSITVM IX.

*De Monachis electis in miniſterio cubiculi Ab-
batum, & aliorum Prælatorum.*

SVMMARIVM.

1 *Abbatis vita Monachis exemplo eſſe debet.*
2 *Abbas quales Monachos in miniſterio ſui cubiculi
eligere debeat.*

CVm Abbatis vita in exemplo debeat eſſe Mona- 1
chis, & cùm plerumque ipſi Monachi, qualis
ſit in ſecreto vita ſui Abbatis, neſciant; decet, vt qui-
dam ex Monachis, electi in miniſterio cubiculi Ab- 2
batis obſequium præſtent, vt is, qui alios regit, & ta-
les habeat teſtes, qui veram in ſecreto conuerſatio-
nem ſuam videant, & ex ſedula viſione, exemplum
perfectum ſumant; iuxta text. *in can. cùm paſtoris 2.
quæſt. 8.* & cùm ipſe Abbas tanquam Eccleſiæ Præla-
tus lumen mundi dicatur, eius opera coram ſuis
Monachis lucere deberent, iuxta Domini præce-
ptum; *Sic luceat lux veſtra coram hominibus, vt vi-
deant opera veſtra bona, & glorificent Patrem veſtrum,
qui in cœlis eſt.*

Digitized by Google

PRIVILEGIVM MEMORABILE IVLII II.

Cum inſertione aliorum Eugenij IV. & Alexandri VI. Congregationi S. Iuſtinæ de Padua, aliàs Caſinen. conceſſorum, quæ omnia, & alia, ſi quæ ſunt, eidem Congregat. conceſſa, Vallis-Vmbroſæ Congregationi idem Iulius II. de nouo concedit, & ad illam ampliſſimè extendit.

SVMMARIVM.

1 *Generalis, & Diffinitores Congregationis Vallis Vmbroſæ petunt ſibi concedi priuilegia Congregationis Caſinenſis.*
2 *Congregatio Vallis-Vmbroſæ laudatur.*
3 *Priuilegia omnia hactenus Congreg. Vallis-Vmbroſæ conceſſa à quibuſuis perſonis, approbantur, & confirmantur.*
4 *Priuilegiorum Vallumbroſanis conceſſorum defectus omnes ſupplentur, ſi in aliquo defectuoſa eſſent.*
5 *Priuilegia omnia Caſinenſium, Vallis-Vmbroſæ Congregationi conceduntur, & communicantur.*
6 *Priuilegia Monachis Vallis-Vmbroſæ conceſſa, ad Moniales eiuſdem Ordinis extenduntur.*
7 *Priuilegium Eugenij IV. Congregationi Sanctæ Iuſtinæ conceſſum, refertur.*
8 *Monachi Caſinenſes, & Vallumbroſani à poteſtate quorumcunque etiam Nunciorum Sedis Apoſt. eximuntur.*
9 *Excommunicari, aut interdici ab Ordinariis non poſſunt Monachi Caſinenſes, & Vallumbroſani.*
10 *Bona omnia Congregationis Caſinenſis, & Vallis Vmbroſæ in protectionem D. Petri recipiuntur.*
11 *Nuncij, & Ordinarij, priuilegio Sanctæ Iuſtinæ contradicentes, excommunicantur.*
12 *Conciliis Generalibus, Prouincialibus, vel Synodalibus, vt interſint Monachi Caſinenſes, & Vallis Vmbroſæ compelli non poſſunt.*

Monachi S. Iuſtinæ & Vallis Vmbroſæ Congreg. eximuntur à

13 *Proceſſionibus,*
14 *Gabellis,*
15 *Talliis,*
16 *Datiis,*
17 *Collectis,*
18 *Oneribus Principum,*
19 *Decimis omnibus.*
20 *Hæreditates, legata, & fideicommiſſa Monachi Caſinenſes, & Vallis-Vmbroſæ acquirere, petere, & exigere poſſunt.*
21 *Monaſteria omnia, & bona Congregationis Caſinenſis, & Vallis-Vmbroſæ confirmantur.*
22 *Bonorum Caſinenſium, & Vallis-Vmbroſæ occupatores, vel detentores excommunicantur.*
23 *Præſcriptio non currit contra Congregationem Caſinenſem, & Vallumbroſanam, niſi poſt 60. annos.*
24 *Religionem Caſinenſem, & Vallis-Vmbroſæ qui impedierint volentes ingredi, excommunicantur.*
25 *Monachi ſine licentia Congregationem Caſinenſem, & Vallis Vmbroſæ, ex quauis cauſa dimittere non poſſunt.*
26 *Excommunicari, aut interdici non poſſunt Monachi Caſinenſes, & Vallis Vmbroſæ.*
27 *Teſtes eſſe poſſunt in ſuis cauſis Monachi Caſinenſes, & Vallis Vmbroſæ.*
28 *Appellare non poſſunt à Decretis Capituli, vel Generalis Monachi Caſinenſes, & Vallis-Vmbroſæ.*
29 *Tranſitum ad aliam Religionem prætextu literarum Apoſtolicarum facere non poſſunt Caſinenſes, & Vallumbroſani.*
30 *Interdicti tempore celebrare priuatim poſſunt Monachi Caſinenſes, & Vallis-Vmbroſæ Congreg.*
31 *Ordines à quocunque Epiſcopo ſumere poſſunt Caſinenſes, & Vallumbroſani.*
32 *Examini Epiſcoporum non ſubiiciuntur Caſinenſes, & Vallis-Vmbroſæ Monachi ordinandi.*
33 *Epiſcopum ad Pontificalia exercenda vocant Caſinenſes, & Vallumbroſani ſine Diœceſani licentia.*
34 *Pontificalia exercentes in Eccleſiis Caſinenſium, & Vallis-Vmbroſæ illis inuitis excommunicationem incurrunt.*
35 *Excommunicati ob ingreſſum mulierum in Monaſteria Caſinenſium, & Vallis-Vmbroſæ Congregationis, à Præſidente abſolui poſſunt.*
36 *Abſolui poſſunt Caſinenſes, & Vallumbroſani per ſuos Prælatos ab omnibus à quibus abſolui poſſent ab Ordinariis, ſi exempti non eſſent.*
37 *Sententia lata ab Ordinariis contra Monachos Caſinenſes, & Vallis Vmbroſæ ſunt nullæ.*
38 *Priuilegium aliud Eugenij IV. Congregationi S. Iuſtinæ conceſſum refertur.*
39 *Illegitimi ingreſſi Congregationem Caſinen. & Vallis-Vmbroſæ, abſque alia diſpenſatione poſſunt ad Ordines, vel dignitates aſſumi.*
40 *Abbates Caſinenſes, & Vallis-Vmbroſæ, licet non ſint benedicti, exercent omnia, ac ſi benedicti eſſent.*
41 *Priuilegia Caſinenſi Congregationi conceſſa per quaſcunque literas Apoſtolicas, etiam Motu proprio confectas, derogata non cenſentur, niſi ſpecialiſſima fiat illius Congreg. mentio.*
42 *Priuilegium aliud tertium in ordine Congregationi Sanctæ Iuſtinæ conceſſum refertur.*
43 *Proceſſiones ab Ordinariis indictas ſociare non coguntur Caſinenſes, ac Vallumbroſani.*
44 *Priuilegium Alexandri VI. Congregationi Sanctæ Iuſtinæ conceſſum refertur.*
45 *Capitulum qualiter celebrare debeant Monachi Caſinenſes, & Vallis Vmbroſæ.*
46 *Priuilegia, immunitates, &c. ab Eugenio IV. Congregationi Sanctæ Iuſtinæ conceſſa per Alexandrum VI. approbantur, & confirmantur.*
47 *Priuilegia particularia alicui loco conceſſa toti Congreg. Caſinen. & Vallis Vmbroſæ ſunt communia.*
48 *Vallumbroſani, & Caſinen. in vnione Monaſteriorum, & locorum poſſunt facere pacta, & conuentiones abſque vitio ſimoniæ.*

IVLIVS

IVLIVS EPISCOPVS,
Seruus ſeruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

MILITANTIS Eccleſiæ regimini, diſponente Domino, præſidentes, ex commiſſo nobis Paſtorali officio inducimur, vt iis, quæ pro Religioſorum quorumlibet in humilitatis ſpiritu famulantium felici ſucceſſu à Sede Apoſtolica conceſſa, cum noſtræ approbationis munimine, fauorabiliter roboremus, vt eo firmius ſubſiſtant, quo Sedis eiuſdem firmitate ſæpiùs fuerint circumfulta, ac etiam alia de nouo, ex Sedis eiuſdem benignitate concedamus, prout eiſdem Religioſis, & aliàs in Domino
1 conſpicimus ſalubriter expedire. Sanè pro parte dilectorum filiorum Blaſij Abbatis Monaſterij D. Mariæ Vallis-Vmbroſæ Feſulanæ Diœceſis, & Diffinitorum Ordinis, & Congregationis eiuſdem Vallis-Vmbroſæ, Nobis nuper exhibita petitio continebat, quod aliàs felicis recordationis Vrbanus II. Vrbanus III. Paſchalis II. Innocentius III. Innocentius VIII. Cæleſtinus II. Cæleſtinus III. Gregorius VIII. Bonifacius VIII. & quamplures alij Romani Pontifices Prædeceſſores Noſtri Monaſteriis Ordinis, & Congregationis prædictorum, illorúmque membris, ac Monaſteriis, & perſonis eorumdem, multa, & diuerſa priuilegia, indulta, & immunitates conceſſerunt, prout in litteris ipſorum Prædeceſſorum pleniùs dicitur contineri. Quare pro parte Blaſij Abbatis, qui, vt aſſeritur, etiam Generalis Ordinis, & Congregationis prædictorum exiſtit, ac Diffinitorum prædictorum aſſerentium, quod Monaſteriorum Congregationis huiuſmodi Abbates, & Monachi iuxta eamdem Regulam, & Obſeruantiam Regularem dilectorum filiorum Monachorum Congregationis S. Iuſtinæ, aliàs Caſinenſis Ordinis S. Benedicti reguntur, Nobis fuit humiliter ſupplicatum vt illis, pro eorum ſubſiſtentia firmiori, robur noſtræ approbationis adiicere, ac illa innouare, eiſque modo, & forma, quibus conceſſa ſunt, de nouo concedere, necnon infraſcriptorum tenorum, quaſcumque aliàs piæ memoriæ Eugenij IV. & Alexandri VI. ac quorumcumque aliorum Romanorum Pontificum, etiam Prædeceſſorum Noſtrorum, literas eidem Congregationi S. Iuſtinæ, aliàs Caſinenſi, conceſſas, & in illis contenta priuilegia, immunitates, indulgentias, & indulta quæcumque eidem Congregationi S. Iuſtinæ, ſeu Caſinenſi, & illius Monaſteriis, Monachis, & perſonis per Sedem eamdem quomodolibet conceſſa, ad Ordinem, & Congregationem Vallis-Vmbroſæ huiuſmodi, ac illius Monaſteria, & loca, ac perſonas, & bona extendere, aliáſque in præmiſſis opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur, qui 2
Ordinem & Congregationem Vallis-Vmbroſæ huiuſmodi propter vberes fructus; quos in militanti Eccleſia in diuinis contemplandis, & aſſiduis orationibus, & precibus ad Deum producere noſcuntur, in viſceribus charitatis, & dilectionis noſtræ complectimur Blaſium Abbatem, & Diffinitores, nec non Congregationem Vallis-Vmbroſæ huiuſmodi, ac eorumdem Congregationis ſingulares perſonas à quibuſcumque excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliíſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtant, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes. Necnon priuilegiorum, libertatum, immunitatum, gratiarum, & indultorum, tam per dictos Prædeceſſores, quàm Imperatores, Reges, & alios Principes ſeculares, ac Prælatos quoſcumque eiſdem Ordinibus, & Congregationi, ac illorum Monaſteriis, locis, & perſonis conceſſorum tenores; qui præſentibus non ſunt inſerti, & ſi de verbo ad verbum inſererentur eiſdem præſentibus pro expreſſis habentes priuilegia, indulta, immunitates, & libertates Congregationis 3
Vallis-Vmbroſæ huiuſmodi per prædeceſſores, ac quatenùs ſint licita, & honeſta per Imperatores, Reges, Principes, & Prælatos prædictos conceſſa, ac prout concernunt omnia, & ſingula in literis Pontificum, Imperatorum, Regum, & Principum ſecularium, ac Prælatorum prædictorum deſuper confectis, contenta innouamus, approbamus, & confirmamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus: ſupplentes omnes, 4
& ſingulos defectus, ſi qui forſan in priuilegiis per Imperatores, Reges, & Principes ſeculares, ac Prælatos prædictos conceſſa interuenerint, illáque omnia eiſdem modo & forma, quibus conceſſa ſunt, de nouo concedimus; Nec non literas Eugenij, & Alexandri infraſcriptas, ac quaſuis alias ipſorum, ac quorumcumque aliorum Prædeceſſorum literas huiuſmodi, & in illis contenta; Nec non alia priuilegia, immunitates, 5
indulgentias, & indulta, quæcumque, & qualiacumque ſint, Congregationi S. Iuſtinæ, & illius Monachis prædictis, tam per dictos, quàm quoſcumque alios Romanos Pontifices quomodolibet in genere conceſſas, & conceſſa, quatenus ſimiliter ſint in vſu ac in poſterùm reconcedendas, & reconce- 6

denda, ad Ordinem, & Congregationem Vallis-Vmbroſæ, ac illius Monaſteria, etiam Monialium, & loca, ac perſonas, & bona prædicta, eadem auctoritate extendimus, ac ſtatuimus, & ordinamus, quòd Ordo, & Congregatio Vallis-Vmbroſæ huiuſmodi illis, abſque vlla penitùs differentia, vti, potiri, & gaudere, eáque omnia, & ſingula inter ipſos communia eſſe, & eis ſuffragari debere in omnibus, & per omnia, perinde, ac ſi illa eidem Ordini, & Congregationi Vallis-Vmbroſæ communiter à principio conceſſa fuiſſent, & in futurum concederentur. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis; nec non Congregationum, & Ordinum prædictorum iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, ac priuilegiis, & indultis Ordinibus, & Congregationibus prædictis forſan ſub quibuſcumque tenoribus conceſſis, quibus tenores huiuſmodi præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, harum ſerie ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Et inſuper, quia difficile foret, præſentes literas ad ſingula, vbi opus fuerit, deferre volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd illarum tranſumptis manu publici Notarij inde rogati ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Prælati, ſeu alterius Perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, munitis, ei prorſus fides indubia vbilibet adhibeatur,
7 quæ præſentibus adhiberetur, ſi originaliter eſſent exhibitæ vel oſtenſæ.

Tenor verò literarum Eugenij, & Alexandri Prædeceſſorum prædictorum ſequitur, & eſt talis.

EVGENIVS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

ET ſi ex debito Miniſterij Paſtoralis quibuſlibet perſonis Regularem vitam profeſſis, Nos deceat eſſe in ſuis opportunitatibus, & commodis fauorabiles, & benignos, Congregationem tamen Monachorum de Obſeruantia S. Iuſtinæ Ordinis S. Benedicti ob laudabilis vitæ merita, & virtutum incrementa, tanquam nouellam plantationem à nonnullis annis citra in præfato Ordine renaſcentem ad eius incrementum, & bonorum regimen, etiam dum in minoribus conſtituti eramus, impendimus opem, & operam efficaces, & tunc ad apicem ſummi Apoſtolatus aſſumpti propenſiori charitate complectimur, quo pretioſiores, atque vberiores fructus per eorum labores, & operam diligenter conſpicimus in populum Domini prouenire. Cupientes igitur, vt Monachi ipſi eò quietiori animo valeant Altiſſimo reddere vota ſua, ac pro ſalute fidelium exorare, quò fuerint amplioribus per Sedem Apoſtolicam priuilegiis, indulgentiis, & gratiis communiti. Motu proprio, non ad ipſorum Monachorum, aut ad alterius ſuper
hoc nobis oblatæ petitionis inſtantiam, ſed 8
de noſtra mera liberalitate dilectos filios Congregationem prædictam, eiúſque Præſidentem, Viſitatores, Abbates, Priores, Rectores, Monachos, Conuerſos, Commiſſos, Nouitios, & Perſonas, ac eorum Capellanos, qui pro tempore fuerint, etiam curam habentes animarum, necnon Familiares, & Seruitores ipſorum, qui nunc ſunt in prædicta Congregatione, & in futurum pro tempore erunt, ac etiam ipſius Monaſteria, Prioratus, & loca, quæ nunc ſunt, & in poſterum Congregationi prædictæ, quandocunque vniri, vel incorporari, ſeu ſubiici, vel aggregati contigerit, necnon omnia, & ſingula dictorum Monaſteriorum, Prioratuum, & locorum, vt præmittitur, præſentium, & futurorum Eccleſias Capellas, etiam ſi ipſis cura animarum immineat, Oratoria, manualia, membra, caſtra, fortalitia, ædificia, villas, grangias, vineas, olíueta, hortos, ſyluas, nemora, prata, paſcua, piſcationes, molendina, aquas, aquarum decurſus, iura, iuriſdictiones, prædia, poſſeſſiones quaſlibet, & bona quæcunque, quæ in præſenti ſunt, & in futurum erunt dictæ Congregationis, & quæ omnia, & ſingula per eorum vocabula, fines, valores, qualitates, & quantitates hîc haberi volumus pro ſufficiêter expreſſis, à quorumcunque Legatorum, Delegatorum & Subdelegatorum, nec non Nunciorum Apoſt. Sedis, ac Vicariorum, Rectorum, & quorumuis Officialium Romanæ Eccleſiæ, ac etiam Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Electorum, Adminiſtratorũ, & aliorum quorumcunq; Iudicum Ordinariorũ quouis nomine, & poteſtate fungatur, locorũ Ordinariorũ ditione, auctoritate, poteſtate dominio, viſitatione, reformatione, & correctione, ita quòd in dictam Congregationem, vel eius ſingula, res, perſonas, ſeu benefactores, occaſione beneficiorum eiuſdem collatorum ab eis; aut quia ſubditi eorum cum eiſdem Monachis conuerſantur, ſeu ab
eis recipiant abſolutionis beneficium, & Eu- 9
chariſtiæ Sacramentum; necnon Monaſteria, Prioratus, loca, & perſonas in eis degentes, ratione delicti, exceſſus, ſeu contractus, aut rei, de qua agitur, vbicunque iniatur contractus, ſeu delictum committatur, aut res ipſa conſiſtat, excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aut alias quaſuis ſen-

tentias

tentias, niſi de ſpeciali commiſſione Sedis
Apoſtolicæ, & de indulto huiuſmodi, ac
Congregatione prædicta mentionem ex-
preſſam faciente, quomodolibet directè, vel
indirectè ferre, ſeu promulgare non poſſint;
Decernentes ex nunc quidquid in contra-
rium actum fuerit, irritum, inane, nulliúſ-
que fore roboris, vel momenti, de ſpecia-
lis dono gratiæ, & plenitudine poteſtatis,
tenore præſentium prorſus eximimus, ac to-
10 taliter liberamus. Illáque omnia, & ipſorum
quodlibet in ius, & proprietatem D. Petri,
& Sedis eiuſdem, ac ſub eorum protectione
ſpecialiter ſuſcipimus, & noſtra, retento
Nobis, & Eccleſiæ Romanæ annuo cenſu in
Feſto BB. Petri, & Pauli annis ſingulis
Nobis, & Cameræ Apoſtolicæ perſoluendo
auri vnciæ vnius in ſignum receptæ, libertа-
11 tis, & exemptionis. Quodque ſi huiuſmodi
Legati, aut Ordinarij, ſeu perſonæ ſupradi-
ctæ contra prædicta, vel aliquid prædicto-
rum non ſolùm facere, ſed attentare præ-
ſumpſerint, quomodolibet, & requiſiti per
ipſius Congregationis Prælatos, vel Mona-
chos, ſeu per notificationem præſentis pri-
uilegij, vt deſiſtant, & id facere neglexerint,
infra tres dies à die requiſitionis, ſiue noti-
tiæ, vt præfertur, eo caſu ipſo facto ſenten-
tiam excommunicationis incurrant, & ni-
hilominus quod aliter actum eſt, ipſo facto
ſit irritum, & inane, & nullius efficaciæ, ro-
12 boris, aut momenti. Inſuper cùm contige-
rit fieri Concilia Generalia, Prouincialia, ſeu
Synodalia, etiam Apoſtolica, aut quauis au-
ctoritate firmata, ſeu quaſuis Congregatio-
nes, quouis nomine cenſeantur, Eccleſiaſti-
carum, vel laïcarum perſonarum cuiuſcun-
que dignitatis, aut ſtatus exiſtant, prædi-
cti Prælati, ſeu Monachi ad ea ire, ſeu mit-
tere, niſi ad ipſius Congregationis Capitu-
lum Generale celebrandum, aut alias iuxta
eorum Ordines nullatenùs compelli poſſint,
etiam per litteras Apoſtolicas, non facientes
ſpecialem mentionem de huiuſmodi indul-
13 to, prædictæ Congregationi conceſſo. Nec
Congregationis perſonæ huiuſmodi, quòd
in eorum locis Miſſæ, aut alia diuina officia
celebrentur, Ordines conferantur, vel agi-
tentur cauſæ ciuiles, ſeu criminales, pro-
ceſſiones conuocentur, aut Synodus, Con-
uentus, ſeu quæuis Congregationes, tam
Eccleſiaſticarum, quàm laïcarum perſona-
rum congregentur, ſiue quòd huiuſmodi
Congregationis loca ad vſum, hoſpitium, ha-
bitationem, detentionem, & incarceratio-
nem Eccleſiaſticarum, aut laïcarum perſo-
narum deputentur adſtringi, ſeu cogi ali-
qualiter valeant, contra quæ omnia, aut
aliquid prædictorum quæuis perſonæ cuiuſ-
cunque conditionis, vt præfertur, aut ſta-
tus exiſtat, attentare præſumens, niſi facta ei
de huiuſmodi indulto notitia, deſtiterit, ipſo
facto ſententiam excommunicationis incur-
rat. Et ne quandoque in poſterum Reges,
Principes, Barones, milites, nobiles, laïcales
perſonæ, Communitates, Vniuerſitates,
Magiſtratus, Rectores, & Officiales ciuita-
tum, terrarum, caſtrorum, & Diœceſum
diuerſarum Monaſteriis, Prioratibus, locis,
capellis, Eccleſiis, manualibus, grangiis,
caſtris, poſſeſſionibus, ac bonis, necnon
Prælatis, & Monachis ipſius Congregationis,
gabellas, tallias, datia, collectas impoſtas, 14
onera, etiam ad pontium refectionem, aut 15
viarum reparationem, & alia varia, & diuer- 16
ſa grauamina inferre, & imponere, aut in- 17
dicta exigere præſumant, diſtrictiùs prohi- 18
bemus, ac ſub pœna excommunicationis, 19
atque maledictionis, etiam nequam, à noti-
tia prædicti indulti, niſi deſtiterint, incurrant,
mandamus. Non obſtantibus ſi dictis ſecu-
laribus, vel quibuſuis aliis perſonis commu-
niter, vel diuiſim ab eadem ſit Sede indul-
tum, quòd illa imponere, ſeu exigere va-
leant, etiam ab exemptis per ſe, vel alia-,
quoquomodo, aut quòd interdici, ſuſpendi,
vel excommunicari, ſeu vltra, vel extra re-
cta loca ad iudicium euocari non poſſint, per
literas Apoſtolicas, non facientes plenam
& expreſſam, ac de verbo ad verbum de in-
dulto huiuſmodi ex certa ſcientia, ac ipſa
Congregatione ſpecialem mẽtionem: com-
mittentes inſuper, ac per Apoſtolica ſcripta
præſentium tenore mandantes omnibus, &
ſingulis Delegatis, Subdelegatis, & Nunciis
Apoſtolicis, Patriarchis, Archiepiſcopis,
Epiſcopis, ac Rectoribus vniuerſis, præſen-
tibus, & futuris in quorum Diœceſibus ſunt
& erunt in futurum loca, & perſonæ huiuſ-
modi quatenùs prædicta loca, aut perſonas
in eis degentes, & eorum bona, tallis, col-
lectis, impoſitionibus gabellarum, ſubſidiis,
etiam charitatiuis, aut quibuſuis aliis oneri-
bus realibus, aut perſonalibus, ſeu mixtis
etiam per eamdem Sedem in dictis conceſ-
ſis, & datis, aut permiſſis, ſeu in dicendis,
aut concedendis de cætero grauari quoquo-
modo, permittant. Contradictores per cen-
ſuram Eccleſiaſticam, & alia iuris reme-
dia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo.
Inſuper vt liberiùs, & commodiùs neceſſita-
tibus ſuis prouidere, ac hoſpitalitati, & pau-
perum ſubuentioni vacare poſſint, volumus,
& decernimus, Monaſteria, Prioratus, loca,
& bona, quæ in præſenti ſunt ipſius Congre-
gationis, & erunt in futurum, ac Prælatos,
& Monachos, & perſonas prædictas ab om-
ni impoſitione, exactione, collecta, decima,
ſubſidio, aut alio quouis grauamine, quouis
nomine cenſeantur, per Nos, aut Succeſſores
Noſtros

Noſtros faciendo, ſeu imponendo, necnon à quorumcunque occaſione Legatorum, etiam de Latere, Subdelegatorum, Nunciorum Apoſtolicorum, Ordinariorum, Diœceſanorum, ſeu alterius cuiuſcumque etiam Apoſtolica, ſeu quauis auctoritate, tam impoſitorum, quàm imponendorum, per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de huiuſmodi indulto, & Congregatione ipſa mentionem ſpecialem, necnon à charitatiui, & alterius cuiuſcumque ſubſidij, & impoſitionis collectæ, vel alterius cuiuſcunque exactionis, & oneris realis, perſonalis, vel mixti ſolutione de cætero prorſus exemptos, liberos, & immunes fore, ita vt cogi, vel inquietari per dictas perſonas, aut alias quaſcumque pro huiuſmodi oneribus, impoſitionibus, grauaminibus, exactionibus, & ſolutionibus minimè poſſint, & debeant. Necnon ab omnibus cenſibus, redditibus, & ſolutionibus ratione viſitationis, aut ſubuentionis, quocunque iure hactenus debitis, aut in futurum debendis quibuſcunque Ordinariis, Capitulis, Collegiis, & Congregationibus, Vniuerſitatibus, aut aliis quibuſcunque perſonis, & de eiuſdem plenitudine poteſtatis, omninò liberamus, & penitùs abſoluimus; non obſtantibus præſcriptionibus, conſtitutionibus, conſuetudinibus, ſtatutis, decretis, & priuilegiis Apoſtolicis quibuſcumque in contrarium facientibus, de quibus ſpecialis, & expreſſa, ac de verbo ad verbum eſſet mentio facienda. Cæterùm de quibuſcumque poſſeſſionibus vbilibet conſtitutis quæ in præſenti ſunt, vel in futurum erunt Monaſteriorum, Prioratuum, & bonorum prædictorum præfati Prælati, Monachi, vel perſonæ colunt, ſeu coli faciunt, aut in futurum colere, ſeu coli facient, ſiue de hortis, virgultis, piſcationibus eorumdem, vel de nutrimentis animalium ipſorum nullus ab ipſis, vel ab aliis pro eis primitias, decimas, quarteſia, aut alio quocunque nomine cenſeantur, exigere, vel extorquere præſumat, nec illi aliquibus ſoluere teneantur, ſiue etiam à quocumque directè, vel indirectè compelli poſſint; Generalis Concilij, & quibuſcumque aliis Apoſtolicis, vel Prouincialibus, aut Synodalibus Conſtitutionibus nequaquam obſtantibus: decernentes, ex nunc irritos, & inanes quoſcunque proceſſus, & ſententias, etiam interdicti, quos, vel quas cõtra inhibitiones Noſtras huiuſmodi, per quemuis, aut quauis auctoritate fieri contigerit, aut quomodolibet promulgari.

20 Quodque prædictæ Congregationis Monaſteria, & loca, hæreditates, legata, & fideicommiſſa per mediam perſonam Monachorum, aut alias qualitercumque delatas, bona mobilia, & immobilia in quibuſcunque ciuitatibus, & locis, quouis titulo acquirere, ipſique Monachi, & perſonæ petere, & exigere poſſint prædicta bona vndecunque, vel qualitercunque eis debita, & quæ, ſi in ſeculo remanſiſſent, ius petendi, & exigendi haberent, ipſis eorum Monaſteriis acquirenda, quibuſcunque ſtatutis, ordinationibus, & decretis cuiuſuis Eccleſiaſticæ, ſiue ſecularis perſonæ, Communitatis, Collegij, ſiue Vniuerſitatis, aut alterius cuiuſcunque gradus, ſtatus, dignitatis, officij, & auctoritatis exiſtat, nullatenus obſtantibus, præſentium literarum ſerie ſtatuimus. Præterea 21
quaſcunque conceſſiones, bona, iura, & iuriſdictiones ad ipſa Monaſteria tam præſentia, & futura ipſius Congregationis, in quibuſcunque Mundi partibus conſtituta ſpectantia, & pertinentia, quarum nomina, & cognomina hic haberi volumus pro ſufficienter expreſſis, quæ in præſentiarum Monachi Congregationis huiuſmodi iuſtè, & canonicè poſſident, ſeu in futurum, conceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, vel aliis iuſtis modis, præſtante Domino, poterunt adipiſci, ipſis Monaſteriis, Capellis, Oratoriis, ſeu Hoſpitalibus præſentibus, & futuris, firma, rata, & illibata ſeruari volumus. De- 22
cernentes, vt nulli omnino hominum liceat prædicta Monaſteria, ſiue loca, vt præfertur, res, & bona mobilia, ſiue immobilia, poſſeſſiones, domos, molendina, aquas, piſcarias, iura, ſeu iuriſdictiones, temerè perturbare, aut illa, vel eorum aliquid auferre; quod ſi aliqua Eccleſiaſtica, ſecularíſue perſona cuiuſcumque gradus, vel conditionis exiſtat, etiam ſi Pontificali dignitate præfulgeat, contra hoc Noſtræ exemptionis, liberationis, decreti, conceſſionis, defenſionis, conſeruationis, & libertatis indultum venire, dicta bona, iura, iuriſdictiones, exemptiones, & indulta, nec aliquid eorum violando, occupando, turbando, vel diminuendo, ſeu indebitè fatigare præſumpſerit, nec facta ei notitia de huiuſmodi Noſtro indulto infra tres dies ſe correxerit, aut idoneam cautionem de ſatisfaciendo præſtiterit, excommunicationis ſententiam ipſo facto incurrat, à qua, niſi dicta ſatisfactione præſtita, præterquam in articulo mortis, ex tunc de ſatisfaciendo per ſe, aut per ſuos hæredes, vel ſucceſſores idonea præſtita cautione, nequeat abſolutionis beneficium obtinere.

Inſuper cùm plerúmque contingat, incu- 23
ria, ac neglectu Prælatorum, qui hactenus bona Monaſteriorum d. Congregationis, antequam, prædictæ Congregationi vnirentur, gubernarentur, aut poſtmodum ex ignorantia, ſeu alia quauis cauſa à pleriſque ip-

ſorum

ſorum Monaſteriorum bona in præiudicium literarum ſuarum detinere, & occupare præſumpſerunt, ſub colore præſcriptionis, aut aliàs quocumque modo, ex quo non modica iactura conſueuit prædictis Monaſteriis

24 euenire. Nos volentes, de remedio opportuno prouidere in fauorem obſeruantiæ Religionis, ex certa ſcientia, motu proprio, ac de plenitudine poteſtatis Apoſtolicæ, volumus, ſtatuimus, & decernimus, quòd contra prædictæ Congregationis Monaſteria, loca, perſonas, & bona aliqua non currat præſcriptio, niſi poſt lapſum ſexaginta annorum, quod quidem indultum tam in caſibus, rebus, & bonis prædictis, quàm futuris, poteſtate, & ſcientia ſimilibus extendi, & locum habere omninò volumus; non obſtantibus quibuſcumque in contrarium facientibus. Prohibemus inſuper, ne aliquis cuiuſpiam ſtatus, gradus, vel conditionis exiſtant, perſonas, quæ de iure communi Religionem ingredi non prohibentur, è ſeculo fugientes, & ad conuerſationem huiuſmodi Congregationis venire cupientes verberibus, aut violentiis quibuſcunque impedire, vel prohibere, aut in Monaſteriis, & locis ipſius Congregationis præſentibus, & futuris iniuriam aliquam ingredi volentibus, aut recipientibus irritando, ſeu eos moleſtando huiuſmodi perſonas euellere, aut extinguere audeant,, vel præſumant, contrafacientes verò ipſo facto ſententiam excommunicationis incurrant; dum tamen, cùm hoc præſens ſtatutum fuerit eis ad notitiam deductum, non deſtiterint à prædictis, à qua non poſſint, præterquam in mortis articulo, niſi per Sedem Apoſtolicam abſolutionis beneficium obtinere.

25 Præterea ad ſaluandas animas, quibus prædicti Monachi extra Congregationem huiuſmodi in eorum præiudicium animarum vagare poſſent, prohibemus, omnes, & ſingulas perſonas Eccleſiaſticas, & ſeculares cuiuſcumque ſtatus, gradus, vel conditionis exiſtant, & quacunque fulgeant auctoritate, vel dignitate, ne quemcumque ex Prælatis, vel Monachis Congregationis prædictæ penes ſe obſequiorum, vel ſeruitiorum, aliquo ex ſuis Monaſteriorum ſuorum obtentu, aut ſi abſque licentia ſuorum Superiorum, à ſe diuerterentur, ſeu aliàs quauis cauſa, etiam occaſione arctioris vitæ Ordinis, vel Religionis, à dicta Congregatione abſtrahere, ſeu etiam ad ſe ſponte venientes retinere præſumant, etiam auctoritate literarum Apoſtolicarum, in quibus de huiuſmodi perſonæ, ac Congregatione nominatim, & expreſsè mentio facta non fuerit, abſque conſenſu Capituli Generalis, ſeu Præſidentis, & maioris partis Viſitatorum Congregationis eiuſdem, ſub pœna excommunicationis, quam ipſo facto incurrant, & facta eis notitia de huiuſmodi priuilegio, infra tres dies perſonam Congregationis huiuſmodi non reſtituerint cum effectu, vel à ſe realiter abiecerint: à qua ſententia, niſi in mortis articulo, aut à Sede Apoſtolica recipientes, & recepti abſolui non poſſint. Non obſtantibus quarumcumque Religionum, vel Ordinum, aut alterius cuiuſuis perſonæ priuilegiis, & indultis quibuſcumque, de quibus eſſet ſpecialis, & de verbo ad verbum mentio facienda; quibus omnibus volumus nominatim & ſpecialiter per huiuſmodi indultum quoad præmiſſa derogari.

Inſuper tranquillitati eorum intendentes, 26
ne ij, qui Marthæ circa plurima ſatagentis, officium dimiſerunt; eligentes potiùs cum Maria circa pedes Domini reſidere, ad audiendum verbum illius, cauſarum turbinibus perturbentur; ſi contingat aliquem literas Apoſtolicas commiſſorias de adminiſtranda iuſtitia, executione facienda, viſitatione exercenda, aut alia quauis cauſa ad aliquem Prælatum, vel Monachum d Congregationis directas impetraſſe, niſi huic indulto expreſsè, & nominatim derogetur, ad huiuſmodi cauſas talium obtentarum literarum præter liberam eorum voluntatem procedere, vel eas exequi minimè teneri, huiuſmodi indulti tenore decernimus. Planè ne Prælatos & Monachos huiuſmodi etiam cauſarum ſtrepitus inquietet, & ab otio ſancto deducat. Ne quis Prælatos, Monachos, & perſonas de huiuſmodi Congregatione ſubire de calumnia, & veritate dicenda iuramentum, aut ad ferendum teſtimonium quaconque ex cauſa compellat inuitos, ſiue extra ciuitates, & Diœceſes ſuas trahat, ſeu in eos, vel eorum aliquem propterea excommunicationis, vel alterius cenſuræ, ſeu pœnæ ſententiam proferat per literas Apoſtolicæ Sedis, vel legatorum eius, niſi in eiſdem literis de huiuſmodi indulgentia plena, & expreſſa, ac de verbo ad verbum facta fuerit mentio ſpecialis, eadem auctoritate indulgemus, excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, & alias ſententias, ſi quas in eos, vel eorum aliquem contra indultum huiuſmodi promulgari contigerit, decernentes præſentium tenore irritas, & inanes;
Prælatorum verò, Monachorum, Conuerſo- 27
rum, Commiſſorum, & Nouitiorum ipſius Congregationis teſtimonia in cauſis ipſorum ciuilibus, & criminalibus in iudicio, & extra legitima ſint, & iuridica, & vt eis liberè & licitè vti poſſint, concedimus per præſentes. Adiicientes etiam, quòd ſi quandoque contigerit, per aliquem, aut plures actus contra huiuſmodi, aut quæcunque alia decreta,

creta,

creta, priuilegia, indulta, gratias, & immunitates præfatæ Congregationi conceſſa, aut ipſorum aliquod à quocumque cuiuſcunque conditionis, dignitatis, gradus, ſeu ſtatus exiſtat, ex negligentia, vel ignorantia præſentium, & futurorum, quibus ea conceduntur, aut alia quauis cauſa aliter attentari vel obſeruari ignoranter, vel ſcienter; nullum tamen per hoc præiudicium decretis, priuilegiis, indultis, gratiis, & immunitatibus præfatis volumus generari, ſed illa in ſuo vigore, & robore permanere. Non obſtantibus, in Conſtantien. & aliis Conciliis, à felicis record. Innocentio IV. & Martino V. necnon aliis Summis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris editis conſtitutionibus, & ordinationibus, etiam ſi de illis ſpecialis, & expreſſa, ac de verbo ad verbum præſentibus mentio habenda eſſet; quibus quoad præmiſſa ſpecialiter derogamus: necnon Monaſteriorum, Prioratuum, & Ordinum prædictorum iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quacumque firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ exemptionis, liberationis, ſuſceptionis, commiſſionis, mandati, inhibitionis, abſolutionis, voluntatis, conſtitutionis, prohibitionis, conceſſionis, adiectionis, ſtatuti, & derogationis infringere, vel ei auſu temerario, contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Florentiæ anno Incarnat. Dominicæ 1434. 7. Kal. Martij Pontificatus noſtri anno 5.

EVGENIVS EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Regularem vitam agentibus Apoſtolicum conuenit adeſſe præſidium, ne forte cuiuſlibet temeritatis incurſus, aut eos à propoſito reuocet, aut robur, quod abſit, Religionis infringat. Cupientes itaque dilectorum filiorum Congregationis Monachorum Vniuerſitatis, aliàs de obſeruantia S. Iuſtinæ nuncupatæ, Ordinis S. Benedicti Nobis, & Romanæ Eccleſiæ immediatè ſubiectæ opportunitatibus, & cõmodis propter excellentiam meritorum, atque vitæ ſanctimoniam Nos reddere beneuolos, & fauorabiles: Motu proprio, non ad ipſorum Monachorum, aut alicuius alterius ſuper hoc Nobis oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, ne nequam Spiritus veneno afflatu malignandi in ipſa Congregatione materia præbeatur, auctoritate Apoſtolica ſtatuimus, diſtrictiùs inhibentes, ne cui Prælatorum, vel Monachorum d. Congregationis ab inſtitutis, ordinationibus, correctionibus, & mandatis Capituli Generalis, ſiue Præſidentis, ſeu Viſitatorum, aut Rectorum ipſius Congregationis ad quemcunque, etiam ad Sedem Apoſtolicam, niſi de ſpeciali indulto Summi Pontificis, liceat appellare: appellationem nihilominus, ſi quam interponi contingat, cum inde ſecutis irritam decernendo. Cùm autem contra aliquem Prælatum, vel Monachum d. Congregationis agi contigerit ciuiliter, aut criminaliter ſecundum conſuetudines, & ſtatuta Congregationis prædictæ iuris communis apicibus, dilationibus, terminis, & litium anfractibus omiſſis procedi debere, tenore præſentium volumus, & mandamus: ſtatuentes, quòd Prælati d. Congregationis contra Monachos eiuſdem, qui licentiam ſe ab 29 Apoſtolica Sede habere dixerint, ad aliud quodcumque Monaſterium, ſiue locum ſe transferendi obtentu literarum Apoſtolicarum, niſi in ipſis literis ſpecialis, nominata, & expreſſa fieret mentio de ipſa Congregatione, & huiuſmodi indulto eiſdem conceſſo reuocando: & tunc ſi infra tres menſes id non impleuerint tanquam contra Apoſtatas agere valeant, niſi tempus in literis Apoſtolicis fuerit expreſſum, infra quod ſe debeant ad huiuſmodi Monaſteria, ſiue loca tranſtuliſſe, quo caſu non priùs agere poſſint, contra eos, quàm dicta tempora fuerint elapſa. Cæterum cùm per alias noſtras certi te- 30 noris literas, quarum tenorem hic haberi volumus pro expreſſo, memoratæ Congregationi duximus indulgendum, vt ſi contingat, ciuitates, terras, vel loca, in quibus Monaſteria, ſiue loca dictæ Congregationis conſiſtant, Eccleſiaſtico eſſe ſuppoſita interdicto: ipſi tamen d. Congregationis Prælati, & Monachi, ianuis clauſis, interdictis excluſis, ſubmiſſa voce Miſſas, & alia diuina officia celebrare poſſint. Nos volentes Congregationem ipſam vberioris dono gratiæ confouere, vt huiuſmodi tempore interdicti etiam Conuerſi, Commiſſi Capellani, & Laici, qui infra ſepta ipſorum Monaſteriorum, ſiue locorum pro tempore habitauerint à præfatæ Congregationis Monachis ad id deputatis Miſſas, & alia diuina officia audire, & Eccleſiaſtica Sacramenta licitè ſuſcipere valeant, ſimiliter præſentium tenore ſtatuimus.

Inſuper cùm dudum Congregationis hu- 31 iuſmodi quòd Monachi præſentes, & futuri præfatæ Congregationis præſentati à ſuis Superioribus, ordinari poſſint à quocunque

Catholico

Catholico Epiſcopo, per antefactas noſtras literas indulſerimus; volentes etiam, eamdẽ Congregationem amplioribus fauoribus proſequi, quòd abſq; aliquo examine Monachi
32 huiuſmodi ordinari debeant, de præſentantium conſcientia confidentes, quod ad Con-
33 gregationem huiuſmodi quemcunque Catholicum Epiſcopum, gratiam, & communionem Sedis Apoſt. habentem in d. Congregationis Monaſteriis, & locis dumtaxat aduocare valeant, cui liceat, Apoſtolica auctoritate, abſque aliqua licentia, & contradictione Diœceſani, nulla (vt præfertur) examinatione præmiſſa, Monachos ordinare, Miſſas celebrare, Eccleſias, Altaria, & Vaſa conſecrare, Veſtes benedicere, & alia Pontificalia exercere, de quo Diœceſ. loci non oporteat timere, quòd huiuſmodi ordinationis occaſione iuris ſui præiudicium incurrat, eadem auctoritate indulgemus. Cúmque aliàs per eaſdem noſtras literas Congregationem prędictam ab omni iuriſdictione Ordinariorum & à charitatiuis ſubſidiis, ac omnibus onerib. eximentes ſub Noſtra, & B. Petri protectione ſuſceperimus, prout in dictis literis pleniùs continetur, quarum tenorem hîc haberi volumus pro ſufficienter expreſſo. In dubium poſteà verſum eſt, prout Nobis relatum extitit, in antiquos cenſus ratione viſitationis, aut ſubiectionis huiuſmodi Ordinariis, Vniuerſitati, Collegiis, ſiue Capitulis hactenus debitos Monaſteria d. Congregat. de cætero ſoluere teneantur. Nos volentes ſuper hoc de opportuno remedio prouidere, declaramus, & nihilominus de nouo ſtatuimus, quòd d. Congregationis Monaſteria, ſiue loca à die exemptionis huiuſmodi ab omnibus cenſibus, redditibus, & ſolutionibus ratione viſitationis, aut ſubiectionis quocunque iure hactenus debitis, aut in futurum debendis, quibuſcunque Ordinariis, Capitulis, Collegiis, Congregationib. Vniuerſitatib. aut aliis quibuſcunq; perſonis de plenitudine poteſtatis Apoſtolicæ omninò liberamus, & penitus abſoluimus. Non obſtantibus præſcriptionibus, conſtitutionibus, ſtatutis, decretis, & priuilegiis Apoſtolicis, quibuſcunque in contrarium facientibus, de quibus ſpecialis, & expreſſa, ac de verbo ad verbum eſſet
34 mentio facienda. Vt autem d. Congregationis Monachi liberiùs in eorum Regularis vitæ obſeruantia valeant perdurare, omnes, & ſingulos Epiſcopos, vel locorum quorumlibet Ordinarios, aut alias quaſuis perſonas ad Monaſteria, ſiue loca d. Congregationis, cauſa Ordines celebrãdi, ſeu cauſas ciuiles, aut criminales exercendi, Cõuentus, ſiue Synodos, & proceſſiones conuocãdi, Miſſas, & alia officia celebrandi ſub excommunicationis pœna, quam incurrant ipſo facto, ſi aliter attentauerint, accedere, vel immorari, ipſis
inuitis, tenore præſentium prohibemus. 35
Planè, vt huiuſmodi Congregationis Monachi in vitæ honeſtate, & odore bonæ famæ apud Deum, & homines conſeruentur: & quia ibi cautiùs eſt agendum, vbi maius imminet periculum animarum, eadem auctoritate ſtatuimus, quòd nulli hominum liceat quaſcumque mulieres laïcas, ſeu Religioſas cuiuſcunque ætatis, ſtatus, grados, auctoritatis, vel conditionis exiſtant, quauis occaſione ducere, ſiue ipſis mulieribus ingredi, ſeu commorari infra ſepta Monaſteriorum præfatæ Congregationis quòd ſi aliter ſcienter attentatum fuerit, tam ipſæ mulieres, quàm earum conductores, ſed & ipſi receptatores, ſi voluntariè hoc fecerint, ipſo facto ſententiam excommunicationis incurrant, à qua dictæ Congregationis perſonæ abſolui
poſſint per Præſidentem, & Viſitatores 36
Congregationis huiuſmodi. Quin etiam ne præfatæ Congregationis Monachi ab eorum quiete diſtracti Romanam Curiam pro crebris obtinendis licentiis, frequentare cogantur, quòd in omnibus caſibus, in quibus de iure communi Prælatis, & Monachis d. Congregationis auctoritas, ſiue licentia, ſeu diſpenſatio Ordinarij erunt neceſſariæ, ſi ab eiſdem exempti non eſſent, Prælatis, Abbatibus, Prioribus, & Rectoribus huiuſmodi, qui pro tempore fuerint, vnà cum eorum Conuentibus, auctoritate Apoſtolica, abſque eo, quòd ad Sedem Apoſtolicam habeant recurſum, huiuſmodi licentiam, & auctoritatem, tenore præſentium indulgemus. Prohibemus etiam, ad obſtruendas vias, quibus præfati Monachi extra Congregationem huiuſmodi in eorum præiudicium animarum vacare poſſent, omnes, & ſingulas perſonas Eccleſiaſticas, aut ſeculares, cuiuſcunque ſtatus, gradus, vel conditionis exiſtant, & quacunque fulgeant auctoritate, vel dignitate, ne quemquam ex Prælatis, vel Monachis Congregationis prædictæ penes ſe obſequiorum, vel ſeruitiorum aliquorum, ſeu Monaſteriorum ſuorum obtentu, aut ſi abſque licentia ſuorum Superiorum à ſe diuerterint, ſeu alia quauis cauſa à d. Congregatione abſtrahere, ſeo etiam ad ſe ſponte venienies retinete præſumant, etiam auctoritate literarum Apoſtolicarum in quibus de huiuſmodi perſona, ac Congregatione nominatim, & expreſſa mentio facta non fuerit, abſque conſenſu Capituli Generalis, ſeu Præſidẽtis, & maioris partis Viſitatorum Congregationis eiuſdem ſub pœna excommunicationis, quam ipſo facto incurrant, ſi facta eis notitia de huiuſmodi priuilegio infra tres dies perſonam ipſam d. Congregationi non reſtituerint cum effectu, vel ab eis abiecerint

abiecerint : à qua ſententia non niſi in mortis articulo, & à Sede Apoſt. recipien. & recepti abſolui poſſint; non obſtaotibus quarumcunq; Religionum, aut Ordinum, aut alterius cuiuſcunque perſonæ priuilegiis, & indultis quibuſcunque, de quibus etiam ſpecialis, ac de verbo ad verbum mentio facienda eſſet. Quibus omnibus volumus nominatim, & ſpecificè per huiuſmodi indultum,
37 quoad præmiſſa, derogati. Præterea, ne quis, & pax Monachorum, & perſonarom de d. Congregatione quouis modo, etiam per indirectum conturbari contingat, quaſcunque ſeotentias latas ab Ordinariis, ſeu quibuſcunque perſonis, quacunque præfolgeant dignitate, ac cootra Benefactores d. Congregationis occaſione beneficiorũ eiſdem collatorum ab eis, aut quia ſubditi eorum cum huiuſmodi Monachis conuerſentur, ſeu ab eis recipiant abſolutionis beneficium, & Eucharistiæ Sacramentum, ipſo facto irritas, & inanes eadem auctoritate decernimus. Cùm autem interdum contingat, nonnullos Monachos inobedientes, & rebelles à Monaſteriis, & eorum Superiorum obedientia ſe ſubſtrahere, & vt inuitis Superioribus redeant, Apoſtolicas literas impetrare; huiuſmodi malignitatibus obuiare volentes: ne quos præfatæ Congregationis Monachos, vel Prælatos, vigore quarumcunque literarum huiuſmodi, niſi nominatim, & expreſsè apparuerit de mente Summi Pontificis, qui pro tempore fuerit, huic noſtro indulto velle derogare, ad ipſos recipiendum compellere poſſint: etiam ſi in huiuſmodi literis, clauſula, indultis, priuilegiis, dictæ Congregationi conceſſis non obſtantib. & de quibus expreſſa mentio fieri debeat, expreſsè contineatur, præſentis paginæ tenore decernimus. Inſuper tranquillitati eorum intendentes, ne ij qui Marthæ circa plurima ſatagentis officiũ dimiſerunt, eligentes potius cum Maria circa pedes Domini reſidere, ad audiendum verbum illius, cauſarum turbinibus perturbentur, ſi contingat aliquem literas Apoſtolicas Commiſſorias de adminiſtranda iuſtitia, executione facienda, viſitatione exercenda, aut alia quauis cauſa aliquem Prælatum, vel Monachum dictæ Congregationis directas impetraſſe: niſi huic indulto expreſsè, ſpecialiter, & nominatim derogetur, ad huiuſmodi cauſas talium obtentu literarum, præter liberam eorum voluntatem procedere, vel eas exequi minimè teneantur, indulti huiuſmodi tenore decernimus. Planè ne Prælatos, & Monachos huiuſmodi cauſarum ſtrepitus inquietet, & ab otio ſancto deducat. Ne quis Prælatos, Monachos, & perſonas huiuſmodi Congregationis ſubire de calumnia, & veritate dicenda iuramentum, aut ad ferendum teſtimonium quacunque ex cauſa compellat inuitos, ſiue extra Ciuitates, & Diœceſes ſuas trahat, ſeu in eos, vel eorum aliquem, propterea excommunicationis, vel alias cenſuræ, vel pœnæ ſenteotias proferat, per literas Apoſtolicæ Sedis, vel Legatorum eius, niſi in eiſdem literis de huiuſmodi indulgentia plena, & expreſſa, ac de verbo ad verbum fuerit mentio facta ſpecialis, eadem auctoritate indulgemus; excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, & aliàs ſententias, ſi quas in eos, vel in aliquem eorum, contra indultum huiuſmodi, promulgari contigerit, decernentes præſentium tenore irritas, & inanes. Prælatis etiam, & Monachis Congregationis prædictæ Monachorum, Commiſſorum, & Conuerſorum ipſius Congregationis in cauſis eorum ciuilibus, & criminalibus teſtimonio liberè, & licitè vti poſſe, tenore præſentium declaramus: quódque præfatæ Congregationis Monaſteria, bona mobilia, & immobilia in quibuſcunque Ciuitatibus, & locis quouis titulo acquirere poſſint, petendi etiam, exigendi Monachis, & perſonis huiuſmodi præfata bona vndecunque, vel qualitercunque, cum debita, & quæ, ſi in ſeculo remanſiſſent, ius petendi & exigendi haberent, ipſis eorum Monaſteriis acquirenda. Non obſt. quibuſuis ſtatutis, ordinationib. & decretis cuiuſuis Eccleſiaſticæ, ſiue ſecularis perſonæ, Communitatis, Collegij, ſiue Vniuerſitatis, aut alterius cuiuſcunque gradus, ſtatus, dignitatis, & officij, & auctoritatis exiſtant, præſentium literarum ſerie ſtatuimus. Præterea cùm ſæpè contingat ob deuotionem, quam ad Monachos præfatæ Congregationis nonnullæ perſonæ habent ſingularẽ, ad præfatos Monachos pro eorum ſalute animarum recurrere. Nos volentes eorum deuotioni ſatisfacere, & in fauorem Religionis, ac obſeruantiæ Regularis quòd liceat huiuſmodi perſonis ad d. Congr. Prælatos, ſiue Monachos deputatos à ſuis Superioribus ad audiendas confeſſiones accedere, quas poſſint audire abſque aliqua dictarum perſonarum Superiorum licentia, & contradictione, ac eis abſolutionis beneficium impendere ab omnibus peccatis, & diſpenſare ſuper omnes caſus, (præter peccata, & eos caſus, de quibus ipſis Confeſſoribus ad eorum Ordinarios videbitur recurrendum, aut de quibus eſſet Sedes Apoſtolica meritò conſulenda) & eis miniſtrare Eucharistiæ Sacramentum, de ſpecialis dono gratiæ elargimur. Quin etiam cùm Religionis fauore nonnulla concedantur, quæ aliàs interdici ſolent: quòd ſi qui ex Monachis Congregationis præfatæ defectum natalitium patiatur, in Monaſterio tamen aliàs laudabiliter conuerſari, huiuſmodi defectu

non

non obſtante ad ſacros Ordines, & Officia, Prælationes, dignitates, & honores in eorum Monaſteriis, iuxta Conſtitutiones eorum liberè, & licitè valeant promoueri, Congregationi memoratæ tenore præſentium indulgemus. Volentes inſuper, quòd Prælati Congregationis præfatæ, licèt muneris benedictionem non acceperint perinde tamen Monaſteria ipſius Congregationis regere, & adminiſtrare, ac omnes actus in ipſis valeant exercere, ac ſi munus huiuſmodi fuerint conſecuti; adiicientes etiam, quòd ſi quandò contigerit, per aliquem, aut plures actus contra huiuſmodi decreta, priuilegia, & ordinationes, ait ipſorum aliquid à quocunque, cuiuſcunque conditionis, dignitatis, gradus, ſeu ſtatus exiſtat, etiam negligentia, vel ignorantia præſentium, & futurorum, quibus hæc conceduntur, aut alia quauis cauſa, propter quam fuerit aliter attentatum vel pro tempore obſeruatum ignoranter, vel ſcienter, nullum tamen præiudicium decretis huiuſmodi volumus generari, ſed in
41 ſuo vigore, & robore permanere. Poſtremò cùm plerumque contingat præ nimia importunatione petentium, ac negotiorum multitudine, & ſuppreſſione veritatis, Summos Pontifices fatigatus, ac circumuentos concedere, quibus aliàs nullatenùs annuerent; auctoritate præſentium ſtatuimus, decernimus, & ordinamus, quòd quæcunque literæ Apoſtolicæ, etiam proprio Motu confectæ, aut in futurum conficiendæ; etſi in eiſdem clauſula, priuilegiis, & indultis dictæ Congregationi conceſſis non obſtan. & de quibus expreſſa mentio fieri debeat expreſsè contineatur, quæ obuient, & contrafaciant, huic præſenti priuilegio, aut cuilibet eius particulæ, niſi appareat euidentiſſimè, & apertiſſimè, quòd Summus Pontifex, qui pro tempore fuerit, huic indulto, vel alicui eius parti vellet per literas Apoſt. derogare, facientes plenam mentionem de verbo ad verbum, & ex certa ſcientia, de huiuſmodi priuilegio, ac ipſa Congregatione diuerſis nominibus eam nominando per hæc præciſè vocabula. Congregationem vnitatis, aliàs de obſeruatione S. Iuſtinæ nuncupatam, cauſáſque legitimas allegauerit cur his obuiare intendat decretis, nullius ſint roboris, vel momenti. Non obſt. in Conſtantien. & aliis Conciliis, ac à fel. rec. Innocētio IV. & Martino V. necnon aliis Sommis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris editis Conſtitutionibus, & ordinationibus, etiam ſi de illis ſpecialis, & expreſſa, ac de verbo ad verbum præſentibus mentio habenda eſſet, quibus quoad præmiſſa, ſpecialiter derogamus. Nec non Monaſteriorum, Prioratuum, & Ordinum prædictorum iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quacunque firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, cæteriſque in contrarium facientibus quibuſcunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrorum ſtatuti, inhibitionis, voluntatis, mandati, conſtitutionis, indulti, liberationis, abſolutionis, prohibitionis derogationis, decreti, declarationis, elargitionis, ordinationis, exemptionis, & conceſſionis, infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Bononiæ anno Incarnationis Dominicæ 1436. pridie Kal. Iulij, Pontificatus noſtri anno 6.

EVGENIVS EPISCOPVS,
Seruus ſeruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

SAcræ Religionis zelus, ſub qua dilecti fi- 42
lij vniuerſitas Abbatum, Priorum, Monachorum, & aliorum Congregationis S. Iuſtinæ, aliàs vnitatis nuncupatæ Ordinis S. Benedicti, Nobis & Romanæ Eccleſiæ immediatè ſubiectæ, mundanis abiectis illecebris deuotum, & ſedulum exhibent Altiſſimo famulatum, non indignè meretur, vt ad ea per quæ eorum quieti, & commodo conſulitur, opem, & operam impendamus, quantum cum Deo poſſumus, efficaces. Hinc eſt, quòd Nos prouidè conſiderantes, quòd Abbates, Priores, Monachi, & alij prædicti quouis nomine cenſeantur, ſub ſacræ Religionis iugo, ac Regulari obſeruantia à quibuſdam annis citrà, & in pluribus, & diuerſis Monaſteriis, ac Prioratib. & locis eis canonicè conceſſis, & donatis, illa in ſpiritualibus, & temporalibus multiplicetur reformādo, laudabiliter vixerunt, & viuunt, ac variis multiplicauerint, prout in dies multiplicāt, virtutū meritis: Sanè quia, vti veridicorum relatione 43
didicimus, ob temporum varietates, necnon guerrarum turbines in Prouinciis, Ciuitatib. Caſtris, Villis, Terris, Diœceſibus, atque locis, in quibus Monaſteria, Prioratus, & loca prædictorum exiſtunt, nonnullas perſonas, tam Eccleſiaſticas, quàm ſeculares per inordinatas animi affectiones, faciles, & incongruas, vel non expedientes proceſſiones, rogationes, letanias, funeralia, ſiue obſequia, Congregationes, actus publicos, & priuatos fieri iubent. Atque Abbates, Priores, Monachos, & alios, & de d. Congregatione, etiam ſub pœna pecuniaria, & aliis cenſuris ire cogant inuitos, cum eorum conſciētiæ ſcrupulo, & animarū magno præiudicio, & iactura.

Nos verò, qui dum eſſemus in minoribus conſtituti, de d. Congregatione, & vniuerſitate, ob eorum laudabilem vitam, ſemper curam gerebamus ſolicitam; poſtmodum diuina fauente clementia, ad apicem ſummi Apoſtolatus aſſumpti, volentes ipſis, necnon alijs futuris Congregationis huiuſmodi Abbatib. Prioribus, Monachis, & alijs, vt à quibuſlibet impedimentis, diſtractionibus, & incommodis liberati, ſua quietius Altiſſimo vota reddere valeant, & qui Marthæ circa plurima ſatagentis officium dimiſerunt, eligunt potius cum Maria circa pedes Domini reſidere, ad audiendum verbum illius, ſalubriter, prouidere; Motu proprio non ad ipſorum Abbatum, Priorum, & Monachorum, aut alicuius eorum ſuper hoc Nobis ublatæ petitionis inſtantiam, ſed de Noſtra mera liberalitate, auctoritate Apoſt. tenore præſentium ſtatuimus, decernimus, & ordinamus, quòd ipſi Abbates, Priores, Monachi, & cæteri, aut eorum aliqui de d. Congregatione præſentes, & futuri, ex nunc in antea perpetuis futuris temporibus ad rogationes, proceſſiones, litanias, funeralia, ſeu obſequia, ſepulturas, aut alios actus publicos, ſeu priuatos in quibuſuis Prouinciis, Ciuitatibus, Caſtris, & Diœceſibus, atque locis, in quibus Monaſteria, Prioratus, & loca eorum quæcumque præſentia, & futura conſiſtunt, & in futurum conſiſtent, quomodolibet, & ex quacumque cauſa faciendis, intereſſe nullatenus teneantur, nec ad id per Ordinarios, ſeu quaſuis alias perſonas, tam Eccleſiaſticas, quàm ſeculares, quouis modo inuiti cogi, cumpelliue poſſint: & nihilominus Ordinariis prædictis, & aliis quibuſlibet perſonis cuiuſcunque dignitatis, officij, gradus, vel cõditionis exiſtãt, & eorum cuilibet, ſub excommunicationis pœna, quam ex nunc, prout ex tunc, ſi, & in quantum de præmiſſis notitia eis facta fuerit, ac ſecus egerint, incurrere volumus ipſo facto, à qua præterquam à Rom. Pont. abſolui non poſſint, niſi in mortis articulo conſtituti, etiam ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ſit à prædicta Sede indultum, quòd excommunicari, ſuſpendi, & interdici non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes de indulto huiuſmodi plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de perſonis, locis, & nominibus mentionem; diſtrictiùs, inhibentes, ne contra ordinationem, ſtatutum, & decretum huiuſmodi quouis quæſito colore, venire, facere, ſeu attentare audeant, & præſumant, decernentes ex nunc omnes, & ſingulos proceſſus, & quaſcunque excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti ſententias, cenſuras, & pœnas in ſe continentes, præmiſſa forſan habentes, irritas, & inanes nulliuſque roboris, vel momenti; Non obſtantibus Apoſtolicis, ac in Prouincialibus, & Synodalibus Conciliis, editis conſtitutionibus, & Ordinationibus, necnon Monaſteriorum, & locorum prædictorum iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quacunque firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginã noſtrorum ſtatuti, conſtitutioni, ordinatiõnis, & inhibitionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit; indignationem Omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apoſtol. eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Bononiæ anno Incarnationis Dominicæ 1437. pridie Idus Septembr. Pontificatus noſtri anno 7.

ALEXANDER EPISCOPVS, Seruus ſeruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

INter cæteros Religionis Monaſticæ Profeſſores, quibus velut rutilantibus gemmis Militans decoratur Eccleſia, dilectos filios Monachos Congregationis S. Iuſtinæ de Padua Ordinis S. Benedicti, qui vitæ munditia, & charitatis eximiæ feruore, ac continentiæ cingulo lumbos accincti, mortui mundo, & Domino viuentes, ipſam Militantem Eccleſiam aliis pluribus eorum virtutum donis illuſtrat, ſpecialis dilectionis prærogatiua proſequimur. Vnde iis, quæ pro felici ſucceſſu ad Dei laudem, & Religionis propagationem, prouida conſultatione ordinata, & conceſſa fore nõſcuntur, Apoſtolici muniminis libenter adiicimus firmitatem, vt eò firmiùs illibata perſiſtant, quò magis fuerint Apoſtolicæ Sedis præſidio circumfulta, noſtræ etiam declarationis oraculo, & ea declarantes, prout in Domino conſpicimus ſalubriter expedire. Dudum ſi quidem felicis recordationis Eugenius Papa IV. Prædeceſſor Noſter attendens, quòd piæ memoriæ Martinus Papa V. etiam Prædeceſſor Noſter nonnulla eiſdem Monachis præfatæ Congregationis Sanctæ Iuſtinæ contulerat priuilegia, quæ non vſque adeò ad pleniorem eiuſdem Congregationis ſoliditatem augmentúmue erant ſufficientia. Idcircò idem Eugenius Prædeceſſor propter dictorum Monachorum laudabilem vitam & exemplares mores, ſibi etiam, antequam ad Summi Apoſtolatus apicem aſſumeretur, cognitos, prædicti Martini Prædeceſſoris veſtigiis inhærẽdo, atque vbi opportunum fuerat, nonnulla innouando, & adiiciendo, motu proprio, auctoritate Apoſtolica, & ex certa ſcientia, necnon irrefragabili, perpetuáq; cõſtitutione ſanciuit, & ſtatuit, voluit pariter, 44

&

& ordina[illegible], quod omnes, & ſinguli dictæ Cong[illegible]ationis Ordinem ipſum profeſſi [illegible] præſentes, & futuri, quamuis in diuerſis pro tempore Monaſterijs, ſeu locis morarentur, vnum tamen corpus, & vna Congregatio exiſterent, quam quidem Congregationem auctoritate, & ſcientia ſimili [illegible] approbauit, & vt à Chriſti fidelibus in rcue[illegible] rentia, & deuotione haberetur, eam ſub Ordine, & Regula B. Benedicti eſſe declarauit, atque conſtituit. Quodque pro eorum ſalubriori ſtatu in loco ad id congruo generale (iuxta laudabilem, quæ deſuper dudum viguerat, conſuetudinem) Capitulum per eos ſingulis annis celebraretur, nec illud, poſtquam inchoatum foret, donec pro alio futuro celebrando Capitulo ſimilis locus electus, & acceptatus exiſteret, quomodolibet diſſolueretur, in quo quidem Capitulo no[illegible] uem ex illis, qui in illo vocem habere poterant, eligerentur Diffinitores, qui ſic electi totum Capitulum præfatum repræſentantes, pro ſalubri d. Congregationis ſucceſſu, ſtatuta, Conſtitutiones, & ordinationes, ac omnia, & ſingula, quæ in ſpiritualibus, & temporalibus, ipſius Congregationis, ac prædictæ Regulæ ſtatum, & obſeruantiam, & indemnitatem, necnon circa diuini Officij directionem, & ordinem, abſque tamen ipſius Regulæ variatione ſubſtantiali, vel effectus impetrationem, ſeu de [illegible] tionem quomodolibet concernere poterant, auctoritate prædicta inſtituendi, ordinandi, interpretandi, declarandi, necnon ea, quæ ſic inſtituta, ordinata, interpretata, vel declarata forent in toto, vel in parte, prout rerum, & temporum qualitates exigerent, amouendi, alterandi, & in melius commutandi, plenam, & liberam in omnibus haberent facultatem: quorum Diffinitorum ſtatutis, Conſtitutionibus, ordinationibus, diffinitionibus, & correctionibus ſinguli de Congregatione huiuſmodi, cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ſiue conditionis exiſterent, in omnibus efficaciter parere tenerentur. Volens, atque ſtatuens, quod huiuſmodi Diffinitores, de præfatis Monaſterijs, & locis, ac eorum bonis prout præfatæ Congregationi videretur eis expedire, liberè diſponere, necnon ex ipſis Monachis tunc præſentibus, & futuris, quos ad id idoneos iudicarent, in Abbates, & Priores vacantium pro tempore Monaſteriorum, ac Prioratuum huiuſmodi aliàs iuxta dictæ Congregationis conſtitutiones, ordinationes, & ſtatuta eligere, ſeu nominare, necnon ad beneplacitum eorum taliter electos, ſeu nominatos, abſque aliqua cauſæ cognitione, à regimine, & adminiſtratione dictorum Monaſteriorum, & Prioratuum,

quibus tunc præeſſent, & quæ tunc propterea vacare cenſeantur, abſoluere, & amouere, ac etiam omnia & ſingula, quæ in præmiſſis omnibus, & circa ea quomodolibet neceſſaria, vel opportuna forent, facere, & exequi liberè, & licitè poſſent, & valerent. Et ne poſt diſſolutionem huiuſmodi Capituli, præfata Congregatio regiminis ſolatio deſtituta remaneret, quinque vel plures, prout Diffinitoribus ipſis viſum for[illegible], Viſitatores deputarentur quorum vnus iuxta ipſorum Diffinitorum diſpoſitionem Præſidentis vicem, nomenque ſuſciperet, & ad eum ſecundum huiuſmodi decreta Capituli, ſingula præfatæ Congregationis negotia deferrentur: ipſique Præſidens, & Viſitatores omnia, & ſingula facerent, diſponerent, & exequerentur, ſuper quibus ab huiuſmodi Capitulo muniti poteſtate forent, vel quæ ab eo recepiſſent in commiſſis, aut aliàs iuxta eorum Conſtitutiones, & ſtatuta, quorum officia, vſque ad ſequens anno proximè futuro tunc celebrandum, huiuſmodi Congregationis Capitulum duraret. Locus autem Capituli prætacti poſtquam electus, & acceptatus foret, abſque rationabili cauſa de Præſidentis quoque necnon maioris partis Viſitatorum e[illegible] rundem aſſenſu nullatenus immutaretur, ac quòd omnes, & ſinguli tunc præſentes, & futuri dictæ Congregationis Prælati, necnon Monachi Conuerſi, & Commiſſi ſub præfatorum Viſitatorum, & conſequenter illorum Prælatorum, in quorum Monaſterijs, ſiue locis ipſi Monachi, Conuerſi, & Commiſſi morarentur, obedientia ſiſterent, eas hinc inde, prout di[illegible] foret, impenſuri; & inſuper ne ſtabilitate præcipiti Religionis iugum [illegible] parere, nullus ex Monaſteriorum, ſiue locorum huiuſmodi Prælatis, abſque deliberatione maturâ; necnon duarum partium ſui Conuentus aſſenſu, quempiam in Monachum, ſiue Conuerſum Monaſterij ſui, ſiue loci, cui præeſſet, quomodolibet ad profeſſionem reciperet; alter verò inibi recepto, niſi poſtea prædictus accederet aſſenſus, ſtare, vel morari ibidem, eſſet penitus interdictum. Et vt cuilibet materia turbationis adempta, perſonæ Congregationis huiuſmodi quietius poſſent Altiſſimo famulari, omnes & ſinguli, quos de prioribus, in quibus profeſſi forent Monaſterijs, & locis, ad alia tum præſentia, & futura dictæ Congregationis Monaſteria, ſiue loca iuxta ordinationem Capituli huiuſmodi transferri contingeret, aut aliàs pro Conuentualibus quomodolibet deputari, ex tunc ab ipſis prioribus Monaſterijs, atque locis realiter abſoluti eſſent, & aliquorum Monaſteriorum, locorumque prædictorum,

45

quandiu ſtarent inibi Monachi, & ſuppoſiti reputarentur, & pro Conuentualibus inibi haberentur in actibus, & negotiis capitularibus, ac ſi ibidem profeſſi forent; ac ne præmiſſorum occaſione, Monaſteriis, & locis Congregationis huiuſmodi, vel eorum alicui detractum fore quomodolibet æſtimaretur, omnia Monaſteria, & loca prædicta, necnon illorum Prælati, atque perſonæ quibuſlibet eis à Sede Apoſtolica, vel aliàs qualitercumque conceſſis de iure, ſeu conſuetudine quomodolibet debitis iuribus præeminentiis, ac dignitatibus inconcuſſe gauderent, & vterentur, dummodo illa præmiſſis, & aliis huiuſmodi Congregationis, ordinationibus, & inſtitutis non obſiſterent, nec propterea ex Monaſteriis ipſis vnum reputaretur alteri ſubiectum, ſed eis in ſua libertate remanentibus, illa viciſſitudinis adminiculo coniuncta, ſub felici dictæ Congregationis regimine conformi Regularis obſeruantiæ greſſu, ſibi inuicem ſuffragarentur. Adiecit etiam idem Eugenius Prædeceſſor, quòd quotieſcumque Prælatus aliquis Monaſterium, cui præeſſet, ad eiuſdem Congregationis obſeruantiam reducere, & ſub illa reformare eligeret, iuxta ſtatuta, decreta, necnon ordinationes Congregationis huiuſmodi, prout congruentiùs poſſet, ipſam reformationem faceret eiuſque deſuper acta, conuentiones, & modi, quæ de conſenſu Congregationis eiuſdem, vel illorum, quos ad id deputarent, in formam publicam redacta forent, eo ipſo confirmationis Apoſtolicæ eſſent robore ſuffulti. Et quia dictus Martinus Prædeceſſor præfatæ Cōgregationi conceſſerat, quod vacantibus Monaſteriis, quæ tunc erant dictæ Congregationis, electiones ritè, & canonicè celebratæ à duabus partibus eligentium, auctoritate Apoſtolica confirmatæ, ipſo facto, cenſerentur. Quódque de omnibus redditibus Monaſteriorum præfatorum quinta pars pro decenti ſuſtentatione Prælatorum deputaretur. Aliæ verò quatuor partes, per Collectarios abſque contradictione Prælatorum, in Monachorum, & Conuentuum vtilitates diſpenſarentur. Item Eugenius prædeceſſor attendens, quod huiuſmodi ordinationes, & decreta, non ad conſeruationem, & augmentum dictæ Congregationis, ſed ad diſpendium maximum cedebant, & detrimentum, omnia, & ſingula ſtatuta, ordinationes, & decreta electionum, ac redditum diuiſionis huiuſmodi, reuocauit pariter, & annullauit. Volens, & ſtatuens, quòd electiones Abbatum, & Priorum, ad dictæ Congregationis Capitulum Generale aut Præſidentem, & Viſitatores iuxta conceſſam eis, vt præmittitur, facultatem, ac eorum conſtitutiones & ſtatuta pertinerent. Quibus taliter electis, iuxta regulam B. Benedicti, & eorum conſtitutiones, Monaſteria ipſa, ſiue Loca, & bona, tam in ſpiritualibus, quàm in temporalibus regendi, & gubernandi, libera, & licita eſſet facultas, prout in literis ipſius Eugenij prædeceſſoris deſuper confectis, pleniùs continetur. Nos igitur qui dudum inter alia ſtatuimus, & ordinauimus, generalem abſolutionem à cenſuris Eccleſiaſticis, quibus perſonæ, pro quibus literæ Apoſtolicæ emanarent, ligatæ forent, ad effectum literarum earumdem indifferenter concedi, & in literis Apoſtolicis apponi ſolitam non ſuffragari non parentibus rei iudicatæ, qui propterea, aut in certis caſibus expreſſis à iure, vel ab homine per quatuor menſes ſcienter excommunicationis huiuſmodi ſententiam ſuſtinerent, & generaliter quibuſcumque aliis, qui cenſuris aliquibus, etiam aliàs, quàm vt præmittitur, quomodolibet ligati in illis per annum continuò inſorduiſſent, quique eamdem Congregationem, & illius Monachos, propter eorum exemplarem vitam, comprobatóſque mores, ac vitæ ſanctimoniam, non minori dilectione, quàm ipſe Eugenius prædeceſſor, dum viueret, faciebat, proſequimur. Volentes quieti, & paci Congregationis prædictæ, ac illius pro tempore Præſidentium, & Diffinitorum, ac ſingularum perſonarum paci, & quieti opportunè prouidere. Ac Præſidentem, Diffinitores, Monachos, & ſingulos ex Congregatione huiuſmodi à quibuſcunque excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliíſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus etiam ex cauſis prædictis quomodolibet innodati exiſtunt, & in illis vltra annum inſorduerint, ſeu inſorduiſſe dicerentur, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes. Ac 46
omnia, & ſingula Monaſteria tam d. Congregationi, quàm beneficia Monaſteriis eiuſdem Congregationis vnita, annexa, & incorporata; necnon quæcunque alia priuilegia, immunitates, & indulta d. Congregationi conceſſa, illorúmque ac vnionum, annexionum, & incorporationum prædictarum tenores, & formas, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, & exprimerentur, præſentibus pro expreſſis habentes. Etiam eiuſdem Eugenij Prædeceſſoris veſtigiis inhærendo, motu proprio ſimili, non ad Præſidētis, aut Viſitatorum, vel Congregationis prædictorum, vel alicuius alterius pro eis Nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam; ſed de Noſtra

mera

mera liberalitate, & ex certa ſcientia, deliberatione, & de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine literas Eugenij Prædeceſſoris huiuſmodi, ac prædicta, & alia in eis contenta quæcumque, necnon ordinationes, conſuetudines, quibus ipſa Congregatio regitur, & gubernatur, ac omnia, & ſingula, alia priuilegia, indulta, exemptiones, & immunitates tam eidem Congregationi, quam quibuſuis particularibus Monaſteriis eiuſdem Congregationis per Romanos Pontifices Prædeceſſores noſtros, & Sedem prædictam, aut aliàs quomodolibet conceſſa auctoritate Apoſtolica tenore præſentium approbamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere debere decernimus. Declarantes etiam, motu, ſcientia, auctoritate, & poteſtate prædictis, ac volentes quidquid dubij in dictis Priuilegiis, ſeu aliquo eorum pro tempore emerſerint, dicta verborum ambiguitate, & varia prædictorum interpretatione in fauorem dictæ Congregationis; & locorum particularium eius interpretari debere, ac cuiuſuis particularis Monaſterij priuilegia toti
47 Congregationi, & eius particularibus Monaſteriis eſſe communia, & ad illa ea extendi, prout etiam extendimus per præſentes, quando ipſa priuilegia aliis Monaſteriis, & locis dictæ Congregationis adaptari, & conuenire poſſunt.
48 Ac etiam Præſidentem, Diffinitores, & Congregationem prædictos, quæcumque Monaſteria, & alia beneficia, quæ vigore dictarum literarum Eugenij Prædeceſſoris hactenus receperunt; ſeu ſub quouis alio vigore, modo, vel forma, etiam cum conuentionibus, & pactis ſuper retentione bonorum, ſeu fructuum conceſſorum, aut partis eorum dictorum Monaſteriorum, ſeu bonorum eidem Congregationi, ſeu alicui Monaſterio particulari eiuſdem Congregationis, cum dictis cedentibus factis, & habitis, licitè retinuiſſe, & retinere, & huiuſmodi conuentiones, & pacta obſeruare potuiſſe, & debere, & non ſolùm huiuſmodi, ſed omnia alia pacta cuiuſcunque conditionis, qualitatis, & modi, tam exorbitantia, quàm à iure prohibita, & inſolita, & quæ neceſſaria, & ſpeciali approbatione Apoſtolica egerent, quæ tamen aliàs robore Apoſtolicæ confirmationis munita, licita, & honeſta forent, motu, & ſcientia, poteſtate, auctoritate, & tenore præmiſſis, approbamus ſimiliter, & confirmamus, & ſub priuilegio Eugenij prædeceſſoris huiuſmodi contineri debere declaramus. Supplentes omnes, & ſingulos defectus, tam iuris, quàm facti, ſi qui forſan, ex quacunque cauſa interuenerint in eiſdem, & irritantes, & annullantes, & pro non conceſſis, & infectis habentes, etiam quaſcunque impetrationes, ſeu etiam motu, & ſcientia, ac poteſtate prædictis conceſſiones de dictis Monaſteriis, Prioratibus, & beneficiis prætextu conuentionum, & pactorum huiuſmodi, tanquam ſimoniacorum per quoſcunque cuiuſcunque conditionis, etiam Cardinalatus honore fulgentes, quorum nomina, cognomina, & qualitates, etiam præſentibus haberi volumus pro expreſſis, à Nobis, vel à Sede prædicta factas, ſiue conceſſas, tanquam emanatas, præter, ac contra mentem, & intentionem Noſtram, cùm intentionis præfatis Eugenij Prædeceſſoris, & Noſtræ fuerit, & ſit, quòd præfatis Præſidenti, & Diffinitoribus, ac per dictā Congregationem deputatis, licuerit, & liceat in vnionibus, annexionibus, ac reformationibus, ſeu receptionibus aliorum Monaſteriorum, ſeu beneficiorum pro dicta Congregatione facere conuentiones, & pacta cum Prælatis, & perſonis Monaſteria, & beneficia ſua dictæ Congregationi, ſeu alicui particulari Monaſterio vnire, ſeu concedere volentibus, quæ illicita, & quando carerent, & Apoſtolica confirmatione expreſsè prohibita apparerent; declarantes, etiam vigore huiuſmodi conceſſionum, ſeu interpretationum propter huiuſmodi pacta, conuentiones, & modos, ac quoſcunque alios defectus, ſi qua forſan interuenerint in huiuſmodi vnionibus, & reformationibus, cuiuſcunque generis, & qualitatis exiſtere reſultantibus per Nos hactenus occaſione huiuſmodi pactorum in fauorem cuiuſvis de Monaſteriis dictæ Congregationis, etiamſi Cardinalatus dignitate fulgerent, factarum, non fuiſſe, nec eſſe ius quæſitum in re, vel ad rem certam, vel incertam, & quatenū ius quæſitum foret, ſeu fuiſſe prætenderetur, ex nunc illos dicto iure, de plenitudine poteſtatis Noſtræ, quam in beneficialibus obtinemus, priuamus, illiſque ſimili motu mandamus ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ, quòd tale prætenſum ius in iudicio, vel extrà allegare non præſumant, nec ſuper eo aliquam gratiam à Sede prædicta impetrare. Non obſtantibus ſtatuto, & ordinatione Noſtris præmiſſis, ac Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, necnon Congregationis, & Ordinis prædictorum iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Nulli ergo omninò hominum liceat, hanc paginam Noſtræ abſolutionis, approbationis, confirmationis, declarationis, voluntatis, extenſionis, conſtitutionis, ſupplectionis, reuocationis, annullationis, priuationis, & mandati infringere, vel ei auſu

temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1501. Kalendis Aprilis, Pontificatus noſtri anno 9.

Nulli ergò omninò hominum liceat, hanc paginam Noſtræ abſolutionis, innouationis, approbationis, confirmationis, communicationis, ſuppletionis, conceſſionis, extenſionis, ſtatuti, ordinationis, derogationis, voluntatis, & decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1507, Idibus Iulij, Pontificatus Noſtri anno 4.

TAXA

TAXA
OMNIVM ABBATIARVM, ET MONASTERIORVM ORBIS TERRARVM;

Ad exemplar Libri Sacri Collegij, & Reuerendiſſimæ Cameræ Apoſtolicæ.

Romana Eccleſia quæ omnium Eccleſiarum mundi Caput eſt, & Magiſtra, continet ſub ſe infraſcripta Monaſteria, hîc nullo alphabeti ordine ſeruato prænotata; videlicet.

PAVLI de Vrbe extra muros, Ordinis S. Benedicti. m.
Vnitom fuit dictu Monaſterio Monaſterium Sancti Andreæ in flumine Ciuitatis Caſtellaneu. dioc. tax. flor. lxvj $\frac{2}{3}$
Item fuit vnitum eidem Monaſterium S. Mariæ in Caſinedin. aliâs Schola Græca de Vrbe, tax. l. & Eccleſia Parochialis S. Saturnini de Vrbe, val. xxiiij. vnita die 5. Maij 1505. ideo augetur taxa.
Anaſtaſij de Vrbe, Ordinis Ciſtercien. cl.
Vnita fuit Eccleſia Sanctæ Mariæ Secudiſerij de Vrbe, val. xv. duc. augetur taxa in florenis v.
Laurentij extra muros, Ordinis S. Benedicti. ccc.
Vnita fuit Eccleſia Parochialis S. Benedicti Tiburtin. valor. duc. lx. augetur taxa flor. xx.
Item Prioratus extra muros Sutrin. valor. l. augetur taxa xvj $\frac{2}{3}$
Thomæ & Sabbæ, Ordinis S. Benedicti. ccc.
Andreæ & Gregorij, Ordinis S. Benedicti, cxx.
Vnitus fuit Prioratus Sancti Andreæ Tiburtin. val. xxiiij. aliâs 124. augetur taxa in florenis viij.
Blaſij de Vrbe, Ordinis S. Benedicti. xxxvj.
Sebaſtiani de Vrbe, Ordinis Ciſtercien. l.
Vnitum fuit Monaſterium Sanctæ Balbinæ, cuius cl. lib. 4. an. Eugenij *fol.* 98.
Mariæ Farfen. Ordinis S. Benedicti. m.
Vnitæ fuerunt menſæ Conuentuali Farfenſis Eccleſiæ Sanctæ Mariæ de Lauro, & Sanctæ Crucis Sabinen. Diœceſis, valoris l. augetur xvj $\frac{2}{3}$
Benedicti Sabinen. Diœc. m. alias m.cccc.
Griptæ Ferratæ prope Vrbem. cccc.
Alexij de Vrbe, Præmonſtraten. c. aliâs clxiij $\frac{1}{3}$
Praxedis de Vrbe, Ord. Vallis-Vmbroſæ. xliij $\frac{1}{3}$

A

Abelonen. in Romania & Prouincia Athenien.
Aberdonen. in Scotia & Prouincia S. Andreæ. m. ecl.
De Deyre, Ord. Ciſter. c.
Aboen. in Suetia & Prouincia Vpſalen. cc.
Abrincen. in Francia & Prouincia Ruthomagen. ij.m v.c
Sanigniaci, Ord. Ciſter. vii.c l.
Michaëlis in periculo maris, Ordinis Sancti Benedicti. cccc.
Montis Mautelli, Ord. S. Auguſtini. c.
Vnita fuit Parochialis Eccleſia S. Ledardi Dezcheri Abrincen. diœc. cuius 70. L. Turon. paruorum, ideo augetur tax.
Item vnita fuit Parochialis Eccleſia de Guibeuilla, Baiocen. diœc. val. lx. Ideo vc.
Trinitatis de Lucerna. cxxxiij $\frac{1}{3}$
Vnitum fuit Monaſterium de Ardena, Baiocen. diœc. taxa c. ideo vc.
Ioannis de Alizea.
Abulen. in Hiſpania & Prouincia Toletan. m.ccc.
Mariæ de Burgo, Ord. S. Aug. lxvj $\frac{2}{3}$
Accien. in Curſica & Prouincia Ianuen. xxxiij $\frac{1}{3}$
Vnita fuit Eccleſia Sanctæ Mariæ Ampugnano val. xxiiij.
Acernen. in Terra-laboris & Prouincia Acherentina. lxx.
Vnitum fuit dictæ Eccleſiæ Monaſterium S. Leonardi, Ord. S. Bened. Salernitan. diœc. tax. flor. xxxvj. ideo vc.
Acherontin. in Apulia Metropolis. ccc.
Vnita eſt Eccleſia Materanen. tax. ccc. ideo vc.
Angeli de Monte Camolo, Ord. S. Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
De Banco, Ord. S. Bened. cc.
Euſtachij de Verniſia, Ord. S. Bened. xl.
Mariæ de Valleurſis, Ord. S. Bened. xliij.
Michaëlis Archangeli de Camoſo. lxvj $\frac{2}{3}$
Adrien. in Prouincia Rauennaten. cc.
Bartholomei extra oppidum Rodigij Montis Oliueti, Ord S. Bened. cl.
Mariæ de Ganello, Ord. S. Bened. xxxvij.
Mariæ de Vangaticia, Ord. Camald. m.
Aduerſan. in Terra laboris & Prouincia Neapol. cccel.
Laurentij de Aduerſa, Ord. S. Bened. v.c
Aduren. in Vaſconia & Prouincia Auxitan. m.cc.
Seueri, Ord. S. Bened. cc.
Pontiſalti, Ord. Ciſter. l.
Gratiæ Dei, Ord. Præmon. cccxxxiij.
Agathe, in Terra-laboris & Prouincia Beneuentan. clxxx.
Gabrielis de Murola, Ordinis Sancti Benedicti. xxxiij $\frac{1}{3}$
Martini de Caſtaneta, Ord. Ciſt. lx.
Mennæ, Ord. S. Aug. xxxiij $\frac{1}{3}$
Agathen. in Gotia & Prouincia Narbonen. m.v.c
Vallisſmagnæ, Ord. Ciſter. m.cccc.
Tuberij, Ord. S. Bened. m.

Agennen.

Digitized by Google

Agennen. in Aqoitania & Prouincia Burdegal. ij^{m} cccel.
Claraco, Ord. S. Bened. cc.
Gondomo, Ord. Ciſter. cxx.
Payrmaco, Ord. Ciſter. lxx.
Peringa, Ord Ciſter. lxxv.
Exien ſeu Eſy, Ord. Cluniacen. viij^{c}.
Mauriij, Ord. S. Bened. c.
Gerualij & Protaſij, Exien. Clun. viij^{c}.
Segnabar. Ord. S, Bened. cc.
Dicto Monaſterio ſunt vnitæ duæ Eccleſiæ Paroch. valoris cclxvj. florenorum, augetur tax. in duc. lxv.
Agrigentin. in Inſula Siciliæ & Prouincia Panormitan. v^{c}.
Mariæ de Nemore, Ord. S. Bened.
Sancti Spiritus Calat, Ord S Aug. xxxiij $\frac{1}{2}$
Nicolai della Latina oppidi Saccen. xliij $\frac{1}{2}$
Albanen. prope Romam Cardinalis.
De Paçafola, Ord Ciſter.
Alben. in Lombardia & Prouincia Mediolanen. ccl.
Vnitum fuit dictæ Eccleſiæ Monaſterium S. Frontiniani prope Albam, tax. in flor. lxxvij $\frac{1}{2}$
Item dictæ Eccleſiæ ſunt vniti Prioratus Sancti Saluatoris ſuper Bruni, Ord. S Bened. S. Petri de Carneliano ſuper Caſucij, Sanctæ Agathæ ſuper Valſole. S Petri de Bremide diœc. Sanctæ Mariæ de Zancheto, ac S. Quirici & Ianuarij ſuper Motilij locorum finibus Eccleſiarum tutalium Aquen. & Caſalen. diœc. quarum omnium fruct. xc. augetur tax. in flor. 30.
Alexandri, Ord. S. Bened. c.
Gaudentij de S. Stephano, Ord. S. Bened. cl.
Frontiniani prope Albam, Ord. S. Bened. lxx.
Vnitus fuit Prioratus S. Martini valoris xxij. augetur tax. in flor. vij $\frac{1}{2}$
Albeſeſtaden. c.
Egidij in Brunſuich, Ord. S. Bened. cxiij.
Vnita fuit Parochialis Eccleſia Villendalmerodi, val. v. marcarum argenti flor 3. $\frac{1}{2}$
Albien. in Aquitania & Prouincia Bituricen. ii^{m}.
Gauderici de S. Stephano, Ord. S. Bened. cl.
Saliaco. Ord. S. Bened. prope vnionem Prioratus de Tonſa. v^{c}. vj $\frac{1}{2}$
Candulio. Ord Ciſt. m.
Albinganen. in Lombardia & Prouincia Ianuen. viii^{c}.
Mariæ de Inſula Galinaria, Ord. S. Bened. cl.
Alexandrin. in Lombardia Prouincia Mediolanen. cc.
Vnitum fuit Monaſterium B. Mariæ de Campis, Ord. S. Bened. val. lx.
Item vnita eſt Præpoſitura S. Matthæi Alexandrin. val. cl.
Item ſunt vnita Beneficia informata vlt. poſſeſſio loci Sezadij Aquen. diœc. pertinens ad Monaſterium Monialiũ de Bane, Ord. S. Ben. Terdon. diœc. ſuper quibus fit q. cuius lxxx.
Item Hoſpitale S. Chriſtophori extra muros Ianuæ val. xxiij.
Item Hoſpitale S. Ioannis extra muros Alexan. val. xxiij.
Item Prioratus S. Michaëlis de Alexandrina val. xxiij. quæ omnes ſummæ conſtituunt flor. auri de Camera cl. augetur tax. in flor. l.
Petri de Bergolio, Ord. S Bened. l.
Alexanen. aliàs Leocadien. in Prouincia Idrontin. xl.
De Lomito. Ord. S. Baſilij. xxxv.
Alexien. in Albania S. Saluatoris de Robico, Ord. S Bened.
Amalphitan. in Terra laboris Metropolis. cl.
Petri de Canonica, Ord. Ciſter. lxvj $\frac{1}{2}$
Mariæ de Poſitaria, Ord. S. Bened. lxxxiij.
Mariæ de Olearia.
Mariæ de Hercia.
Ambianen. in Francia & Prouincia Remen. iiii^{m}. cc.
Ioannis in Ambian. Ord. Præmun. cc.
De Corbeia ſiue Corbien. Ord. S. Ben. vi^{m}.
Mariæ Foreſti Monaſterij, Ord. S. Bened. ccc.
Mariæ de Viſignolio, Ord. S. Aug. xl.
Viſignolio, Ord. S. Bened. cl.
Acteoli prope Ambian. Ord. S. Bened. clxxx.
Iudoci de Domino Martino, Ord. Præmon. m.
Iudoci ſupra mare. cc.
Salui de Monſterolio, Ord. S Bened. ccl.
Valerici ſupra mare; Ord. S. Bened. ii^{m}. vii^{c}.
Vnitus fuit dicto Monaſterio Perſonatus de Pendeto Ambian. diœc. val. xxxvj. ₤. Turonen. paruorum augetur tax in flor. xij.
De Valoſiis, Ord. Ciſter. xxx $\frac{1}{2}$
Martini ad Gemellus, Ord. S. Aug. vii^{c}.
Petri de Celincurte, Ord. Ord. Præmon. cc.
Ricarij in Pontino, Ord. S. Bened. iiii^{m}.
Vedaſti de Morolio, Ord. S. Bened. cc.
Garda, Ord. Ciſter.
Cari Campi, Ord. Ciſter.
Ceriaco in Pratis, Ord. Præmon.
Mariæ de claro Flagero, Ord. S. Ben. lxvj $\frac{2}{3}$
Fuſciani in Nemore, Ord. S Bened.
Amelien. in Ducatu Spuletan. lxxx.
Aucta eſt taxa dictæ Eccleſiæ in flor. xx propter vnionem Monaſterij Valliſcanalis dictæ Diœc.
Item floren. viij. per vnionem Eccleſiæ Sancti Concordij.
Ampurien. & Ciuitaten. in Regno vnita fuerunt perpetuò per Iulium II. die 5. Iunij 1505. patet *in lib. Cameræ.*
Vnita fuerunt dictæ Eccleſiæ duo Beneficia val. xxx. augetur x.
Item Monaſterium B. Mariæ de Sergio, Ord. S. Bened. val. xxxv. augetur tax. flor. xj $\frac{2}{3}$
Anagnien. in Campania. ccc.
Mariæ de Gloria, Florentin. Ord. c.
Anconitan. & Humanas. cccc xx.
Vnitum fuit Monaſterium S. Petri de Monteriuerio, Ord. S. Bened. val. lxx. augetur tax. in flor. xxiij $\frac{1}{2}$
Portus noui, Ord S. Bened. c.
Ioannis de Pinoclaria, Ord. S. Bened. ciiij.
Andegauen. in Prouincia Turonen. m. vii^{c}.
Albini Andegauen. Ord. S. Bened. vii^{c}l.
Nicolai extra muros, Ord. S. Bened. cccel.
Sergij & Bacchi, Ord. S. Bened. v^{c}.
Vnitus fuit Prioratus Iugenio in Monte Cenomanen. diœc. val. lxxx. augetur tax. in flor. xxvj $\frac{2}{3}$
Petri de Burgolio, Ord. S. Bened. vi^{c}lxx.
Vnitus fuit Prioratus B. Mariæ de Bucello Ord. S. Bened. Malleacen. diœc. val. cxx. ſcutor. auri de Francia augetur tax. in xl. ſcut.
Florentij prope Salmurum, Or. S. Ben. iii^{m}.
Vnitus Prioratus Subprioratus & 3. Prioratus dicti Monaſterij quorum 7. ₤. Turonenſium paruorum.
Mauri ſupra Ligerim, Ord. S. Bened. cl.
Georgij ſupra Ligerim. cxxxvj.
Omnium Sanctorum, Ord. S. Aug. lxxxx.
Mariæ de Aſteriis Vellaij, Ord. S. Bened. c
Mariæ de Monte Ottoni, Ord. Ciſter. c.
Mariæ de Oratorio, Ord. Ciſt. ccl.
Mariæ de Rora, Ord. S. Aug. lxxxiij $\frac{1}{2}$
Mariæ de Chalocheyo, Ord. Ciſt. cxxxiij $\frac{1}{2}$

Ioannis

Ioannis Meltinen.Ord.S.Aug. cccc.
Vnitus fuit Priorarus Beatæ de Failletta Ord. S. Aug. Andegauen. diœc. cuius 80. ℒ. Turon. paruorum.
De Buxeria,Ord.Ciſter. xcij. $\frac{2}{3}$
Andren. in Apulia Prouincia Baren. c.
Vniuntur dictæ Eccleſiæ Tarra mont. Pilos val. xxiiij. & Prioratus B. Mariæ de Iuſo valor. xxiiij. dum & quando Franciſcus Dux Andren. applicauerit de bonis ſuis dictæ Eccleſiæ cc.augetur tax.in flor.xvj.
Item vnita Eccleſia S.Clarolæ val.xxx & S.Mariæ Annunciaræ val.xx.augetur rax.in flor.xvj $\frac{2}{3}$
Anglonen. in Prouincia Acheronin.Apuliæ. c.
Sagitatio,Ord.Ciſter. xxxiij $\frac{1}{3}$
Augeli de Carpino,Ord.S.Bened. xliij $\frac{1}{3}$
Heliæ de Clitbono,Ord.S.Baſilij. lxvj $\frac{2}{3}$
Anicien. in Aquitania Prouincia Biruricien. ii^{m}. vi^{c}l.
Vnitus fuit Prioratus de Cambone dictæ Eccleſiæ, & augetut tax.in ℒ.l.Turon.paruor.
Theofredi,Ord.S.Bened. v^{c}.
Doe Ord.Præmon. lxxx.
Antibaren. in Albania Metropolis. lxxx.
Vnitæ ſunt ſex Capellæ extra muros Antibaren. val.xxiiij.augetur tax.in flor.viij.
Mariæ de Rotecio,Ord.S.Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Antiochen. vltra mare Patriarcha.
Pauli Antiochen. cccxxiij.
Antiſiodoren. in Francia in Prouincia Senonen. iiii^{m}. cccc.
Germani Antiſiodoren.Ord.S.Bened. v^{c}. aliàs m.
Pontiniaci,Ord.Ciſter. ccc.
Mariani,Ord.Præmon. cc.
Petri Antiſidoren.Ord.S.Aug. lxvj $\frac{2}{3}$
Laurentij de Abbatia,Ord.S.Aug. cxxxiij $\frac{1}{3}$
Apamiarum in Gotia Prouin.Tholoſo. ii^{m}.v^{c}.
De Fuxo,Ord.S.Aug. vij^{c} lxvj $\frac{2}{3}$
Vnitus eſt Prioratus de Vnico Apamiatum diœc. augetur taxa.
Apruntin. in Prouincia Apruntin. ccc.
Nicolai de Trocia, Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Apten. in Prouincia Prouinciæ, Prouincia Aquen. ccl.
Euſebij,Ord.S.Bened. cc.
Vallis Sanctæ,Ord.Ciſter. c. 73 $\frac{1}{3}$
Aquen. in Vaſconia. v.
Sorduen.Ord.S.Bened. cl.
Mariæ de la Canora,Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Penuillæ Præmon.Ord. xxxiij $\frac{1}{3}$
Aquen. in Lombardia Prouincia Mediolanen. cxxvij.
Fuit vnita Capella ad altare Sanctæ Mariæ de Quenzanoin Eccleſia S. Franciſci Niciæ Palearum Aquen. diœc. valoris duc. 40. ſub datum Non. Iulij 1606.
De Thileto,Ord.Ciſter. cc.
De Mille,Ord.Præmon. c.
Iuſtinæ de Sezadio,Ord.S.Bened. clxvj $\frac{2}{3}$
Chriſtophori extra muros Berganſci. lxvj $\frac{2}{3}$
Petri Aquen.Ord.S.Bened. xlj $\frac{2}{3}$
De Centula,Ord.S.Ben. xlv.
Mariæ Syluacan.Ord.Ciſter. ccl.
Petri de Bergolio de Alexandria,Ord.S.Bened.
Aquilan.
Vnitum fuit Monaſterium Monialium B.Mariæ ad Gordianum,Ord.S.Bened.
Ioannis de Colmierto,Ord.S.Bened. c.
Aquilegien Patriarcha.
Vnitus fuit Prioratus S.Antonij oppidi Vtinen. valoris l.augetur tax.in flor.xvj $\frac{2}{3}$
Mariæ de ſexto,Ord.S.Bened. ccl.
Galli,Ord.S.Bened. ccc.
Georgij de Aſtuaſtan. Ord.S.Bened. lxviij.
Petri de Roſatio,Ord.S.Bened. cccxxxiij $\frac{1}{3}$
Martini de Biluna,Ord.S.Bened. cxxx.
Mariæ de Carra, Ord.S.Baſilij. xxx $\frac{1}{3}$
Fontis S.Mariæ,Ord.Ciſtercien. cxvj $\frac{1}{3}$
Vnita fuit Parochialis Eccleſia S. Crucis ad S. Crucem val.iiij. marc.argenti, augetur tax.in flor.vj $\frac{2}{3}$
Aquilen in Aprutio.
Mariæ de Bomiaco,Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
*Aquitanen.*in Campania.
Iſta Eccleſia diuerſimodè in libris taxarum notata reperiebatur,Sanctiſſimus D.N. Paulus Papa V. reformando veteres taxas, taxauit vnà cum vnitis ad flor.180.
Petri de Campegia,Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Viti de Melpha,Ord.S Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Ardecaden. in Hibernia Prouincia Armacan.
Mariæ de Grauardo,Ord.Ciſter. lxxxiij $\frac{1}{3}$
Arelaten. in Prouincia Prouincia Metropol.
Vnitus fuit Prioratus S. Iacobi de Sauiano val. xxv.augetur tax.in flor.viij $\frac{1}{3}$
S.Petri Montis maioris,Ord.S Bened. m.v^{c}.
Vnita fuit Capella ruralis Villæ de Peliſana Aquen.Diœc.val.xv.augetur tax.in flor. v.
Item vniti fuerunt Prioratus de Corredis aliàs Cordio S.Geneſij,& S.Iuliani val. omnes ſcilicet vi^{c}.ℒ. Turon.paru.augetur rax.cc.
Item vnitum fuit Hoſpitale pauperum orphanorum Beatæ Pontisfracti Auenionen. valo: lx.ℒ.Turon.Eccleſia par.de Rochabruna Prioratus nuncupata Forolitien. diœc. val.c.augetur rax.in flor.liij $\frac{1}{3}$. ideo 1759. $\frac{1}{3}$
Aretin. in Tuſcia.
Vnitum fuit Monaſterium S. Ianuarij de Capalona Ord. S. Bened. augetur tax. Eccleſiæ in flor.cxxxviij.ſed hæc vnio dicitur diſſoluta.
Bartholomæi de Anglaria Ord.Cam. lxvj $\frac{2}{3}$
De Anhano Ord.S.Bened. xc.
De Saxo Ord.Camal. c.
Mariæ de Mamma Ord.S.Bened. xc.
Floræ & Lucillæ Ord.S.Bened. xc.
Vnita eſt Capella B. Mariæ Conceptionis val xij. augetur taxa in flor.iiij.
Petri de Roia Ord.Camal. lxvj $\frac{2}{3}$
De Pratalia Ord.Camal. lxiij.
Fidelis de Puppis Ord.Vallis-Vmbroſæ. lv.
Ianuarij de Capalona Ord.S.Bened. cxxx.
Vnita fuerunt dicto Monaſterio quædam beneficia val.xxiiij. augetur tax.in flor.viij.& Monaſterium eſt vnitum menſæ Epiſcopali Aretin. ſed poſtmodum accepi quod vnio eſt diſſoluta.
Saluatoris de Berardigna Ord.Camal. cxxxiij.
Iacobi & Chriſtophori Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Michaëlis de Aterio Ord.Camal. lx.
Prioratus Generalis Heremi Ord.Camal. cc.
Vnita fuit Parochialis Eccleſia S. Laurentij de Pappis val.xl.augetur in flor.xiij $\frac{1}{3}$
Item Monaſterium S. Saluatoris Florentin. dicti Ordinis tax. cl. augetur taxa in dictis flor.cl.
Arferden. in Hibernia Prouincia Carellen. l.
Argentin. in Alemania Prouincia Maguntin.
Vnita fuit Præpoſitura S. Fidi, oppidi Saloſtat Ord. S. Bened. Argen.diœc. cuius fruc. ccc. flor.Renen.auri 26.Feb.1504.
Martini Moiſmynſter Ord. S. Benedicti ,die 29. Maij 1515. l.
Nouillaren.Ord.S Bened. cccl.
In

In Suuartzahc, Ord.S.Bened. ccc xxxiij $\frac{2}{3}$
Michaëlis Hugonis Curiæ, Ord.S.Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Vnita fuit Ecclesiæ S. Martini Vallis-Alberte val. iij. marc. argent. augetur tax. in flor. v.
In Seuchera, Ord.S.Aug. cc.
Adeldodis de Sclis, Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$.
Salſen. Ord.S.Bened. cc.
Segnebath, Ord.S Bened. cc.
Vnitæ ſunt duæ Parochiales Eccleſiæ vltra Villæ Fichem, & in Ethenhim, val. in flor. cclxvj. Renen. augetur tax. in flor. lxv.
Ariminen. in Romandiola.
Vnitum Eccleſiæ Arimin. Monaſterium S. Theobeſti tax. l.
Benedicti de Sauignano. l.
Vnitum Congregationi S. Georgij in Alga.
Iuliani Ariminen. Ord.S Bened. xlvj. 33. $\frac{1}{3}$
Vnitum fuit Monaſterium B. Mariæ Montisflorum Foretran. diœc. augetur tax. in floren. 33 $\frac{1}{3}$
Georgij in Concha, Ord.S.Bened. xl.
Lazari, & Marini Monialium, tax. cxxx.
Mariæ de Schola Ord. S. Bened. vnitum Congregationi M. Olиueti.
Gaudentij, Ord.S.Bened. l. nunc c.
Theonetti de Lonzano, Camaldulen. Ord. l.
Armacan. in Hibernia Metropolis.
Petri & Pauli, Ord.S.Aug. lx.
Aſſiſianaten. in Ducatu Spoletan.
Vnitum menſæ Epiſcopali infraſcriptum Monaſterium S.Bened. tax. c.
Benedicti de Monte Subaxio, Ord.S.Bened. c.
Triſpoliti de plano Butrini, Ord. Sancti Bened. lxxx.
Nicolai de Campolongo, Ord.S.Bened. l.
Petri de Aſſiſio, Ord.S.Bened. c.
Aſten. in Lombardia, prouincia Mediolanen.
Vnitæ fuerunt dictæ Eccleſiæ Aſten. Eccleſia S. Secundi Denates val. lib. Turon. & Prioratus S. Blaſij de Priotnoual 24. & Parochialis Eccleſia S. Sixti Aſten. val. xxiij. augetur tax. in flor. xviij.
Apoſtolorum extra muros Aſten. Ord. S. Bened. cclx.
Vnita fuit Eccleſia S. Iuſti, val. xij. augetur tax. in iiij.
Dalmatij in Burgo Aſten. Ord.S.Bened. c.
Bartholomæi de Atzano, Ord S.Bened. c.
Vniti fuerunt Prioratus rurales S. Stephani de Beſcouiti, Ord.S.Bened. Montis-regalis diœc. val. flor. l.
Item Prioratus dicti, Ord. & diœc. val. lxxx.
Dalmatij de Pedemonte, Ord.S.Bened. c.
Aſtoricen. in Portugallia, Prouincia Brachaten. c.
Andreæ de Spinardea, Ord.S.Bened. lx.
De Micalibus, Ord. Ciſter. xl.
Martini de Caſtamira, Ord. Ciſter. xxxiiij.
Mariæ de Caniſtro, Ord. Ciſter. lxxx.
Andreæ Aſtoricen. lx.
Martini de Caſtaneta, Ord. Ciſter. aliàs Præmonſtraten. lx.
Petri de Montibus, Ord.S.Bened. lxiij $\frac{1}{3}$
Vnitus eſt Prioratus S. Romani Zamoren. diœc. val. xc. & fuit taxatus cum ipſo Monaſterio.
Item mandata ſunt vniri dicto Monaſterio tot præſtimonia in diœc. vel Ciuitate Legionen. Aſtorien. & Zamoren. quæ aſcendunt ad ſummam flor. l. debet augeri tax. in flor. xvi $\frac{2}{3}$
Atren. in Sclauonia, Prouinciæ Iadren.
Stephani de Barbato, Ord.S.Bened. xl.
Petri de Valle, Ord.S.Bened. l.
Auellanen. & Erequentinen.
Benedicti, Ordinis eiuſdem. xxxiij $\frac{2}{3}$
Auguſten. in Prouincia Tarantaſien.
Viti in Elgan, Ord. S. Benedicti, Prouinciæ Maguntin. ccc.
Eſuacen. Ord.S.Aug. vi^{c}.
Nicolai Montis-Audex, Ord.S.Bened. vi^{c}.
Auguſten. in Prouincia Maguntina. m ccc.
Vnita fuit Parochialis Eccleſia de Buldelun, val. xij. marc. argenti, augetur tax. in flor. xx.
In Vrſin, Ord.S.Bened. clxxx.
Vnita fuit Parochialis Eccleſia in Bayſmaril, val. xl. marc. argenti, augetur tax. in flor. lxxx. quæ priùs erat c.
Item vnita fuit Parochialis Eccleſia in Vuaſuil. val. xviij. marc. argenti, augetur tax. in floren. xxx.
Nota, quod Monaſterio in Fueſſen. Ord. S.Bened. Auguſten. diœc. cxxx.
Vnita in Fueſſen. Capella S. Georgij in Holez, val. 3. marc. argenti, augetur tax. v.
S. Petri, Monaſterio S. Petri Apoſtoli Vueſſoſpruen. Ord. S. Bened. vnita fuit Parochialis Eccleſia in Peſtignen. val. 29. marc. augetur tax. in flor. xlviij $\frac{1}{3}$
Sanctæ Crucis, Monaſterio Sanctæ Crucis Auguſten. vniuntur Parochiales Eccleſiæ in Dopſzhenſen, & Margreſzbuhahus, in Bobien. val. iiij. marc. argenti puri, augetur tax. in flor. viij.
Auinionen. in Prouincia Prouinciæ Metropolis, aliàs in Prouincia Arelaten.
Andreæ prope Auinionen. cccc.
Vnitus fuit Prioratus de Monte-Alto, val. xl. ℓ. augetur tax. in flor. xiij $\frac{1}{3}$
Vnitus etiam Prioratus de Guilleſtria prope Ebrenam, Ord. S. Bened. val. 300. ℓ. Turon. paruorum.
Martialis, Ord.S.Bened.
Vnitus fuit Prioratus B. Mariæ de Alma, aliàs de Fallifoco, Dignen. diœc. cuius fruct. 140. ℓ. Turon. par.
Aurelianen. in Francia, prouincia Senonen.
Benedicti Floriacen. Ord.S.Bened. ii^{m}.
Balgentiaco, Ord.S.Aug. ii^{m}.
Euurcij, Ord.S.Aug. v^{c}.
Maximini Miciacen. cc.
Mariæ de Curia Dei, Ord. Ciſt. cxxv.
Aurien. in Portugallia, Prouincia Brachaten. cccc.
Rodeſurdi de Nouacello, Ord.S.Bened. cc.
Vnita fuit Eccleſia S. Petri de Vaue, val. xl. ℓ. augetur tax. in flor. viij $\frac{1}{3}$
Chriſtinæ de Ribadeſil. Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Cellanoua, Ord.S.Bened. cxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ de Vrſaria, Ord. Ciſter. ccxxv.
Vnitæ ſunt dicto Monaſterio duæ Parochiales Eccleſiæ vlt. S. Eulali de Logos, & S. Martini de Lamas, val. xviij. ℓ. Turon. paruor. augetur tax. flor. vj.
Item fuit vnita Parochialis Eccleſia de Pateda cuius xvij. ℓ. Turon. paruorum per Alexandrum VI. 3. Idus Martij, anno 9.
Stephani de Ripadeſil, Ord.S.Bened. l.
Claudij de Ripa-auia, Ord. Ciſter. c.
Vnita fuit Parochialis Eccleſia S. Michaëlis de Boſorede, val. xviij. augetur tax in flor. viij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Monte de Ramo, Ord. Ciſt. liij $\frac{1}{3}$
Auſaren.
Petri, Ord.S.Bened. lxiij $\frac{2}{3}$
Auximana in Marchia Anconitan.
Vnitum fuit dictæ Eccleſiæ Monaſterium S. Nicolai,

Nicolai, ideo augetur tax.flor.xxxvij $\frac{1}{3}$

Nicolai, Ord.S.Bened. cum Parochiali Eccleſia S. Apollinaris vnita.val.xij. xxxviij $\frac{1}{3}$

Auxitan. in Vaſconia Metropolis.

Bardonarum, Ord.Ciſter. mv^{c}.

Gimontis, Ord.Ciſter. vi^{c}.

Vnitum fuit Monaſterium de Gionio, Tholoſan.diœce.val.c.flor.augetur tax.

Peſano, Ord.S.Bened. cl.

Simorta, Ord S.Bened. ccc.

Cellæ Medulphi, Ord.S.Bened. l. aliàs vi^{c}.

Caſæ Dei, Ord.Præmonſtraten. vi^{c}xviij $\frac{1}{3}$. xliij $\frac{2}{3}$

Mariæ de Florianu, Ord, Ciſter. lxvj $\frac{2}{3}$

B

Baiocen. in Prouincia Rothomagen.

Mariæ Bella Stella, Ord.Præmonſtraten. lxvj $\frac{2}{3}$

Vigoris de Ceraſeyo, Ord.S.Bened. mv^{c}.

Ardenna, Ord.Præmonſtraten. c.

Mariæ de Aluero, Ord.Ciſter. cccclxxv.

Mariæ de Valle, Ord.S.Aug. lx.

Stephani de Fonte nato, Ord.S.Bened. vii^{c}l.

Martini de Troarno, Ord.S.Bened. m^{cc}.

Stephani de Cadonio, Ord.S.Bened. m.

Vnita fuit dicto monaſterio Parochialis Eccleſia S. Martini de via Foraniæ, Conſtantien. diœc.val.clxxx.£.Turon. augetur tax.in lx.

Mariæ de Longis, Ord.S.Bened. cc.

Mariæ de Barbereyo, Ord.Ciſter. lx.

Baiocen. in Vaſconia, Prouincia Auxitan.

De Fore de Campo-baſſo, Ord.S.Bened.

Georgij de Mirabello, Ord.S.Bened.

Saluatoris de Vrdachio, Ord.Præmonſtr. l.

Balneoregien. in Patrimonio.

Vnita fuit Parochialis Eccleſia S. Luciæ de Paterno, val.xxxiiij.

Bambegen. in Alamania, In Prouincia Maguntin.

Michaëlis Montis Monachorum. cc.

Bangoren. in Anglia, Prouincia Cantuarien.

Donnini de Rocca S.Caſſiani, Ord.S.Bened. xl.

Barchinonen. in Cathaloniæ Principatu, Prouincia Tarracon.

Sanctarum Crucum, Ord.Ciſter. m.

Cucufari, Ord.S.Bened. cccc.

Laurentij de Monte, Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$

Vnitum fuit Monaſterium B. Mariæ de Terracia, Ord.S.Ruffi, val.ccxl.£.Barchinonen.debet augeri tax.in flor.lxxx.

Baren. in Apulia Metropolis. mv^{c}.

Vnita eſt Eccleſia Polingnanen.tax.l.

Item vnitum eſt Monaſterium Monialium S. Scholaſticæ, Ord.S.Bened.val.cc.pro medietate Eccleſiæ Baren. & alia menſæ Capitulari Baren.augetur tax.Eccleſiæ in flor.xxxiij $\frac{1}{3}$

Benedicti Baren.Ord.eiuſdem. lx.

Inſulæ Baren.Ord.Ciſter. c.

Archangeli de Celſis, Ord.S.Bened. cccc.

Nicolai de Siriis, Ord.S.Bened.

Mariæ de Gripta, Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$

Angeli & Nicolai de Cilsis, vnita, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$

Baſilien. in Alamania, Prouincia Biſuntin.

Vnita eſt Parochialis Eccleſia Villæ-Bintzen. Conſtantien.diœc.cuius fruc.x. marc. argenti puri anno 1.Iulij 1504.augetur tax. flor.xx.

Item Monaſterium Monialium S.Cyriaci, Ord. S.Bened. Conſtantien.cuius fruct. lxxv. anno 1509. per eundem d. Iulium, augetur taxa in flor.xxv.

Mornacien.aliàs Morbachen.Ord.S.Bened. vi^{c}.

Lucella, Ord.Ciſter. lx.

Bellicen. in Alamania, Prouincia Biſuntin,

Sulpitij, Ord.Ciſter. cl.

Belnacen. in Francia, Prouincia Remen.

Luciani prope Belluacum, Ord.S.Bened. iii^{m}.

Symphoriani, Ord S.Bened. cccxij.

Quintini, Ord.S.Aug. v^{c}.

Regalis-Montis, Ord.Ciſter. cclviij.

Mariæ de Bretolio, Ord. S.Bened. vi^{c}.

Martini in Boſco, ſiue in Nemore, aliàs Rurien. Ord.S.Aug. cccc.

Germani de Flalaeo, Ord.S.Bened. m.

Belli-Prati, Ord.Ciſter. vii^{c}.

Frigidi-Montis, Ord.Ciſter. cxxxiij $\frac{1}{3}$

Beneuentan. in Terra-laboris Metropolis.

Modeſti de Beneuento, Ord.S.Bened. c.

Vnita eſt Capella S.Margaritæ vj. flor.

Sophiæ de Beneuento, Ord.S.Bened. ccel.

Lupi, Ord.S.Bened. xl.

Petri in territorio S.Heliæ. c.

Mariæ de Galdo, Ord.S.Bened. c.

Angeli de Schalis, Ord.S.Bened.

Mariæ de Grypta, Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$

Silueſtri.

Luciæ in Raſſa, Ord.S.Bened. l.

Mariæ de Ventricano, Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$

Biſuntin. in Burgundia Metropolis.

Vnita fuit Parochialis Eccleſia de Burgilſis extra muros Biſuntin. cum annexis, val. lxx. augetur tax.in xxiij $\frac{1}{3}$

Pauli Biſuntin.Ord.S.Aug. vi^{c}.

Clato-fonte, Ord.Ciſter. l.

Cornelio, Ord.Præmonſtr. lxvj.

Caritate, Ord.Ciſter. cxx.

Bellæuallis, Ord.Ciſter. c.

Petri de Luxolico, Ord.S.Bened. vi^{c}.

Vincentij, Ord.S.Bened. lij.

Balma, Ord.Cluniacen. v^{c}.

Vnitus eſt Prioratus de Saluamento, val. cc. augetur tax.lxvj $\frac{2}{3}$

Mariæ Fontis-Benedicti, Ord.S.Aug. cc.

Roſeriis, ſiue Roſeriarum, Ord.Ciſter. xc.

Luciæ, Ord.S.Bened. lxij.

Montis S.Mariæ, Ord.Ciſter. ccl.

Cariloci, Ord.Ciſter. clxxvij.

Atteyo, ſiue Arreyo, Ord.Ciſt. cccxxxiij $\frac{1}{3}$

Fuit reductum ad ccxxxiij $\frac{1}{3}$. propter fructuum diminutionem.

Mariæ Suerneyo, Ord.S.Bened. cc.

Mariæ de Goillia, Ord.S.Aug. lxvj $\frac{2}{3}$

Biterren.

Vnita fuit Eccleſia ruralis B. Mariæ de Adelano, & Capellania S. Stephani eidem annex. val.xxiij.augetur tax.in flor.viij.

Villæ-magnæ, Ord.S.Bened. cccc.

Petri de Vinſellis, Ord.S.Bened. v^{c}.

Iacobi, Ord.S.Aug. cxx.

Bituricen. in Aquitania Metropolis.

Vniri mandatum fuit Eccleſia de Cabris vocata per ceſſum, vel deceſſum debet augeri taxa in euentum.

Sulpitij, Ord.S.Bened. cccc.

Petri de Vrzione, Ord.S.Bened. cc.

Vnita fuit infirmaria dicti Monaſterij, val.xxlv. augetur tax.flor.viij.

Burgidolen. Ord.S.Bened. iiii^{m}.

Ambroſij Bituricen.Ord.S.Aug. clxxv.

Fontis-Combaudi, Ord.S.Bened. cc.

Satyri, Ord.S.Auguſt. v^{c}.lxxv.

Mariæ de Exolduno, Ord.S.Bened. l.

Gildaſij, Ord.S.Bened. cccl.

Varenis, Ord.Ciſter. lx.

Mariæ de Encheduno, Ord.S.Bened. c.

Mariæ de Cellis, Ord.S.Aug. cl.

Caſalis Benedicti, Ord S.Bened. ccc.

Millebeco, Ord.S.Bened. cl.
Piembenden.Ord S Aug. cvij.
Maſſaio, Ord.S.Bened. cxx.
Columna, Ord.Ciſter. miſtum, & in diœc.Lemouien. lxx.
Genulfa, Ord.S.Bened. cc.
De Podij Serrandi, Ord.S.Auguſtini. xxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Fonte Moriaco, Ord.Ciſt. cc.
De nigro Lacu, aliàs de Verlaco. xxxiij $\frac{1}{3}$
Nicolai de Miſeraio, Ord.S.Aug. cl.
Oliueto, Ord.Ciſter. cxx.
Mariæ de Laudeſio, Ord.Ciſter. cc.
Dominodei ſupra Catum, Ord.Ciſter. lxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ de Albinaco,Ord.Ciſter. xxxiij $\frac{1}{3}$
Veroucia, Ord.S.Aug. l.
Sigitanni in Brena,Ord.S.Bened. cl.
Prathea, Ord.Ciſter. vi^{c}.
Loco-regio, Ord.Ciſter. lx.
De Barzella,Ord.Ciſter. lx.
Mariæ de Albis-petris, Ord.Ciſter. lx.
De Petris, Ord.Ciſter. lxiij $\frac{1}{3}$

Bobien. in Lombardia.
Columbani, Ord.S.Bened. cvj $\frac{2}{3}$

Boianen. in Terra-laboris, Prouincia Beneuentan.
Mariæ Montis-viridis,Ord.S.Bened. xl.

Bononien. in Prouincia Rauennaten.facta Metropolis à Gregorio Papa X I I I.
Pauli Bononien,Ord.S.Bened. cxxj.
Cæciliæ in Corna-noua,Ord.Vallis-Vmbr. cxx.
Mariæ de Strata, Ord.Ciſter. cccc.
Proculi,Ord. S.Bened. cxxj.
Vnita eſt Capella B. Mariæ extra muros Bononien.val.xxiiij. augetur tax. in flor.viij.
Naboris,& Felicis, Ord.S.Bened. c.
Vniri mandatur Monaſterio præfato Monaſterium S.Luciæ de Roffeno; Ord. S.Bened.& Eccleſia ſine cura, S. Fabiani de Vallelauini,valoris cc.augetur tax.in flor.lxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ de Armato, Ord.Vallis-Vmbroſæ. lx.
Michaëlis de Gauzancio, Ord.S.Bened.
Fabiani & Sebaſtiani. lxx.
Stephani & Bartholomæi,Ord.S.Bened. cxxxv.
Vnitum fuit Hoſpitale de Quaderna, val.xxiiij. augetur tax.in flor.viij.
Luciæ de Roffeno,Ord.S Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$

Botontin. in Apulia, Prouincia Baren.
Leonis extra muros, Ord.S.Bened. lxvj $\frac{2}{3}$

Bouen. in Calabria,Prouincia Regin.
Mariæ de Cereto. xxxiij $\frac{1}{3}$

Bracharen. in Portugallia Metropolis.
Vnita fuit Parochialis Eccleſia de Pondas,dictæ diœc.per Iulium I I. ſub datum 7. Kal.Auguſti,anno 5.augetur tax.flor.viij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Pomberio,Ord.S.Bened. vii^{c}xxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Boiro, Ord.Ciſter. xliij $\frac{1}{3}$
Martini de Tibaces, Ord.S.Bened. l.
Vnita fuit Parochialis Eccleſia loci de Villa-piniæ,Bracharen.diœc.cuius fructuum xxiv.per Bullam Iulij I I. ſubdatum 8. Kal. Maij 1509. augetur tax.in flor.viij $\frac{1}{3}$
Vallis-Paradiſi,Ord.S.Bened. xxx.
Saluatoris de Fonte-arcato,Ord.S.Bened, cc.
Saluatoris de Trauanca,Ord.S.Bened. cc.
Michaëlis de Roſeyos de Boſco, Ord.S.Ben. cccc.
Petri de Arnoia.
Mariæ de Carbonerio. xxxiij $\frac{1}{3}$
Vnita eſt Parochialis Eccleſia B.Mariæ de Quintianes, val.xxij. augetur tax. in flor. vij $\frac{1}{3}$ per Bullam Sixti anno 6.ſub datum 5.Kal.April.
Saluatoris de Caſtro Auellanarum. c.
Del Comar. lx.
Andreæ de Radulphe,Ord.S.Bened. ccc.
Vnita fuit Parochialis Eccleſia S. Saluatoris de Prada, val.xv.augetur in flor.v.
Romeni de Leima. xxxiij $\frac{1}{3}$
Saluatoris de Palma. l.
Ioannis de Anoya, Ord.S.Bened. xl.

Bremen. in Alemania Metropolis.
Mariæ de Rouſſeualle,Ord.S.Bened. c.

Briocen. in Britannia Prouincia Turonen.
Belloportu,Ord.Præmon. c.
Mariæ de Lantenac,Ord S.Bened. lxxx.
Albini de Bonays, aliàs de Boſco, ſiue in nemoribus,Ord.Ciſter. lxvj $\frac{2}{3}$

Britonorien. aliàs *Foropompilien.* in Romandiola. vide *Foropompilien.*
Dominici in Solio,Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Roſilli, Ord. S.Bened. l.

Brixien. in Prouincia Mediolanen.
Euphemiæ prope Brixiam,Ord,S Bened. ccl.
Vnitum fuit Hoſpitale S. Iacobi de Conſtendulo,val.xxvj.augetur flor.viij $\frac{2}{3}$.
Item fuit vnitus Prioratus S. Nazarij & Celſi, val.l.augetur tax.in flor.xvj $\frac{2}{3}$
Petri in Monte,Ord.S.Bened. cxxx.
Vnita eſt Eccleſia Sanctæ Brigidæ ,val. xiiij. augetur flor.iv $\frac{2}{3}$
Benedicti de Leone,Ord.eiuſdem. vi^{c}lxvj $\frac{2}{3}$
Taxa præſentis Monaſterij eſt aucta ad flor.766. $\frac{2}{3}$ de mandato DD.Cameræ.
Item fuit & rurſus aucta taxa ad flor. xvj $\frac{2}{3}$ per vnionem certarum peciarum terræ pro ann. cenſu l. ₰.ex eis percipiendorum. Ideo vc. de mandato D. Ioannis de Viterbio Clerici Cameræ,die 22.Octobris 1158.
Fauſtini & Iouitæ, Ord S Bened. cccc.
Vnita fuit Capella S.Trinitatis, val. xij. augetur tax.flor.iv.
Aqua nigra,Ord.S.Bened. l.
Nicolai de Vergiano,Ord.Cluniac. cxxxiij $\frac{1}{3}$
Geruaſij & Prothaſij,Ord.Vallis-Vmbroſæ.lxvj $\frac{2}{3}$

Brixien. in Alemania,Prouincia Salzburgen.
Montis S.Georgij, Ord.S.Bened. cc.
Benedicti de Leno,Ord eiuſdem. l.
Ioan.Baptiſtæ in Stamps,Ord. Ciſterciens. vi^{c}. ij.
Vnitæ ſunt eidem Paroch.Eccleſiæ S.Petri in Silcz, S.Vigilij in Mays,in Moyngen, in Segnivvectach, in Lincherech, & in Leatshauſten, Bonetinen. & Cudren. Trid. Conſtantien. & Auguſten.diœc.val.omnium ſimul cccc.augetur tax.in flor.cxxxiij $\frac{1}{3}$

Brundinen.& Beritan. in Apulia.
Andreæ in Inſula, Ord.S Bened. cc.
Mariæ de Cruce,Ord.S.Baſilij.
Fermellus, Ord.S.Baſilij.

Burdegalen. in Aquitania Metropolis.
Crucis,Ord.S.Bened. v^{c}.
Mariæ Syluæ maioris. viii^{c}.
Augetur taxa in flor.xxx,per vnionem Prioratus S. Petri de S.Lupo, aliàs de S. Lupeſio,eidem Monaſterio factam.
Faya,ſiue Fayſia,Ord.Ciſter. cccc.
Petri de Inſula in Medulco, Ordinis S.Aug. clx.
Saluatoris de Blauia,Ord.S.Bened. cccc.
Petri de Bertolio,Ord.S.Aug. cv $\frac{1}{3}$
Romani de Blauia, Ord.S.Aug. vi^{c}.
Bono loco,Ord.Ciſter. lvij $\frac{1}{3}$
Vincentij de Burgo,Ord.S.Aug. c.
Mariæ de Aquiſtris, Ord.S.Bened. lxvj $\frac{2}{3}$

Burgen. in Hiſpania.
Dominici de Silus,Ord.S.Bened. c.
Omen.Ord.S.Bened. clxvj $\frac{2}{3}$
Petri de Atlanca , Ordinis S. Benedicti. lxxx.
Petri de Cardena,Ord.S.Bened. lx.

Vnitus

Vnitus eſt Prioratus S. Balbioæ Palentio. diœc. val. c. augetur tax. in xxxiij $\frac{1}{3}$

Mariæ de Ouarenes, Ord. S. Bened. lx.

Vnita ſunt duo Eremitoria, val. xxiiij. augetur tax viij.

Mariæ de Aquilana, Ord. Ciſtereien. lx.

Mariæ de Riuoſiceo, Ord. Ciſtereien. xxxiij $\frac{1}{3}$

C

Caballicen. in Prouincia Arelaten.

Sinaqua, Ord. Ciſter. ccc.

Cabilonen. in Prouineia Prouinciæ, & Prouineia Lugdunen.

Petri, Ord. S. Bened. ccc.

S. Philiberti Trenorchien. Ord. S. Bened. m.

Citereij, Ord. Ciſtercien. ccc.xx.

Vnitus eſt Prioratus de gratia B. Mariæ Trecon. diœc. val. xxiiij.

Item vnitum fuit Monaſterium Cariloci Biſuntin. diœc. auget. tax. in totum flor. clxxxv.

Trinitatis ſupra Gronam, Ord. Ciſtercien. cccl.

Maſſerijs, Ord. Ciſtercien. ccc.xx.

Cæſaraugustan. Metropolis in Liuonia.

Fidis, Ord. Ciſtereien. ccxliiij $\frac{1}{3}$

Vnita fuit Parochialis Ecclesia de Villar de los Nouarros cum eius Coadiutoria, val. cxxx. augetur tax. in flor. xliij $\frac{1}{3}$

Mariæ de Rota, Ord. Ciſtercien. cccc.

Mariæ de Verola, Ord. Ciſtercien.

Calagurrtan.

Mariæ Vallis Venariæ, Ord. S. Beoed. c.

Fertaria, Ord. S. Bened. ccxxij.

Prudentij, Ord. Ciſtercien. lxx.

Mariæ Nageren. Ord. Cluniacen.

Emiliani, Ord. S. Bened. ccc.xxxiij $\frac{1}{3}$

Calaritan. in Sardinia Metropolis.

Vnita eſt Ecelesia Suellen. tax. ad flor. xxiij $\frac{1}{2}$ ideò augetur ead. tax. Calatitan.

Item vnita fuit Ecclesia Galtelioen. tax. lxxx. quæ ſimiliter augetur.

Item augetur tax. in flor. x. proptet vnionem Prioratus S. Saturnini val. xxx.

Calertinen.

Stephani de Mareiſeo, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$

Callien. in Marchia Aneonitan.

Vnitum fuit Monaſterium S. Mariæ Nouæ propè Caſtrum Naye, val. lxxx. augetur tax. in flor. xxvj $\frac{2}{3}$

Item augetur tax. in flor. lxxviij. propter vnionem Montis S. Petri de Maſſa, Ord. S. Bened. ipſi Eeeleſiæ factam.

Petri de Maſſa, Ord. S. Bened. lxx.

Vnitum fuit Monaſterium Monlalium S. Margaritæ, val. xxiiij. augetur tax. in flor. viij.

✳ *Caluen.* in Terra laboris Prouincia Capuan.

Vnita eſt Ecclesia S. Iulianæ extra muros Caluen. val. xij. augetur tax. in flor. iiij.

Item vnita fuit Præpoſitura loci S. Vitaliani val. xx. augetur tax. in flor. vj $\frac{2}{3}$

Petri de Maſſa, Ord. S. Bened. lx.

Cameracen. in Francia Prouineia Remen.

Sepulchri Cameracen, Ord. S. Bened. ccxxxiij $\frac{1}{3}$

Auberti Cameracen. Ord. S. Bened. cccclxxx.

Andreæ de Caſtello, Ord. S. Bened. m ccl.

Gillerij in Cella, Ord. S. Bened. cl.

Landermi de Criſpino, Ord. S. Bened. ccclxxiiij.

Loci S. Bernardi ſupra Scaldam, Ordin. Ciſtercien. viij^c lxxx.

Vallis Fuſſinæ, Ord. S. Bened. ccc.

Petri Himorcutten. Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$

Dionyſij in Brocheria, Ord. S. Bened. v^c.

Mariæ de Camberone, Ord. Ciſter. vij^c.

Valcellis, Ord. Ciſter. v^c l.

Ioannis Valentenen. Ord. S. Auguſtini. lxv $\frac{2}{3}$

Petri Lobien. Ord. S. Bened. ccc.

Petri de Alto monte, Ord. S. Bened. cxx.

Saluatoris Eyamen. Ord. S Bened. cl.

Cornelij de Crimine, Ord. Præmonſtraten. ccl.

Humberti de Maricolis, Ord. S. Bened. c.

Lamberti Leſſien. Ord. S Bened. cexxxiij.

Mariæ Torgerlen. Ord. Præmonſtraten. mccc.

Hadriani Geraldimonten. Ord. S. Bened. ccc.

Petri Affliginen. Ord. S. Bened. ix^c.

Michaëlis Antuuerpien. Ord. Præmonſtrateo. cc.

Petri Grimbergen. Ord. Præmonſtrateo.

Bernardi Cameracen.

Camerinen. in Marchia Anconitan.

Mariæ de Rambona, Ord. S. Bened. c.

Vnitum eſt d. Monaſterio Monaſterium Sancti Euſtachij, Ord. S. Bened. lx.

Vnitus fuit d. Monaſteriis Prioratus S. Trinitatis Montis Sanuicini val. xxiiij. augetur tax. in flor. viij.

Mariæ de Rotis, Ord. S. Bened. xl.

Claræuallis, Ord. Ciſter. cvj $\frac{2}{3}$

Vallis Foſſonæ, Ord. S. Bened. l.

Laurentij de Dolio, Ord. S. Bened. liij.

Carpophori extra muros Cameriueo. cxxv.

Helenæ, Ord. Camald. l.

Colbas, Ord. Ciſtercien. ccc.

Inſula, Ord. S. Bened.

Romaldi de Valloeaſtro, Ord. S. Bened. lxxv $\frac{2}{3}$

Vniti ſunt dicto Monaſterio Prioratus S. Vrbani de Sennati val. l.

Item altare in Ecclesia S. Venaotij val. xxiij. S. Paterniani de Cortelio de Caſtro Genghe val. xx. augetur tax. xxxix $\frac{1}{3}$

Item augetur tax. in flor. l. propter vnionem Monaſterij S. Helenæ ipſi Monaſterio S. Romaldi factam.

Eremi S. Benedicti Mootisfani, Ord. Sylueſtrinor. lxiij.

Vnitum eſt Monaſterium S. Blaſij de Crapulis, Ord. S. Bened. Nucerinen. diœc.

Mariæ & Blaſij de Sarnano, Ord. S. Benedicti. xxxiij $\frac{1}{3}$

Crucis de Tripuria. c.

Benedicti in nemore & Mariæ nouæ vnita. lxxx.

Mariæ de Niuo Sacro, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$

Mariæ Macularum de S. Geneſio, Ord. S. Beoed. xxxiij $\frac{1}{3}$

Canadien. in Vngaria.

Vnitum eſt Monaſterium S. Gerardi, Ord. S. Benedicti val. l. augetur tax. in flor. xvj $\frac{2}{3}$

Mariæ Virginis in Buutz, Ord. S. Bened. lxvj $\frac{2}{3}$

Candidacaſa in Scotia Prouincia Glaſgnen.

Capella regia Sterlingen. fuit vnita, ideo augetur tax. flor. lxxxiij $\frac{1}{3}$

Item per Bullam Clem. VII. fuit vnitum d. Eccleſ. & Capellæ Monaſterium de Traunglandi Præmonſtraten. Ord. Candidæcaſæ diœc. tax. l. quæ augetur Epiſcopatui.

Mariæ de Glenluek aliàs Vallis-Lucis Ciſtereien. Ord. lxvj $\frac{2}{3}$

De Tounglandi, Ord. Præmooſtrat. l.

De Dudran. Ord. Ciſter. l.

Cantuarien. in Anglia Metropolis.

Auguſtini Cantuarien, mccc.

✳ *Capntaquen.* in Terra-laboris Prouincia Salernitan.

Mariæ de Cadoſa, Ord S Bened. xxv.

Nicolai de Controno, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$

Mariæ de Paſtano, Ord. S. Bened. xl.

Mariæ de Centula, Ord. S.Bened. xlv.
Aquana, Ord. S. Bened.
S. Nicolai, Ord. S. Bened. xxxij ÷
Laurentij de Scurta, Ord.S.Bened. xxxij ÷
Angeli de Faſanella, Ord. S. Bened. xl.
Cæciliæ Cotula, Ord.S.Bened.

Carkagen. & *Clonen.* in Hibernia. } Vnitæ.

Albo-tractu, Ord. Ciſtercien. lx.
Mariæ de antro S. Finabari, Ord. S. Auguſt. xl.
Mari de Albo-tractu, Ord. Ciſtercien. lxxxiij ÷

Carnoten. in Francia Prouincia Senonen.

Vindocinen. Ord. S. Bened. ij^m.
Grandis Vallis, Ord. Præmonſtrat. l.
Mariæ Magdalenæ de Caſtroduno, Ord. S. Benedicti. cc.
Mariæ Burgomedio, Ord. S. Auguſt. ccc.
Lannoniari Bleſen. Ord. S.Bened. mv^c.
Vnitus fuit Prioratus de Campignaco, Ord. S. Bened. val. lx. augetur xx.
Trinitatis de Titoniu, Ord. S. Bened. v^c.
Petri de Malpha veteri, Ord. S. Bened. cxx.
Mariæ de Clarofonte, Ord. S. Auguſt. c.
Mariæ de Ioſaphat, Ord. S. Bened. cc,
Mariæ de Columbis, Ord. S. Bened. viij^c
Vnitum fuit Monaſterium Monialium S. Gennæ val. xx. ℔ Turon. augetur tax. in flor. iij ÷
Vincentij in nemore, Ord. S. Auguſt. xl.
Ioannis in Valeya, Ord. S. Auguſt. cccc.
Vnitus fuit Prioratus S. Stephani, val v. ℔. augetur tax. in flor. j ÷
Florentij Bonæ-uallis, Ord. S. Bened. vj^c.
Vnita fuit d. Monaſterio Præpoſitura ipſius Monaſterij, val. xx. augetur tax. in flor. vj ÷
Mariæ de Altiſis, Ord. S. Bened. cxxv.
Petri in Valle Carnoten. Ord. S. Bened. v^c.
Helemoſio ſeu eleemoſyna, Ord. Ciſter. c.
Mariæ de Pontelio, Ord. S. Bened. ccc.
Vnitus fuit Prioratus de Verguero, val. c. auget. tax. in flor. xxxiij ÷
Carauni prope Carſtorum, Ord. S. Auguſt.

Caſalen. in Prouincia Mediolanen.

Vniti mandantur tot. beneficia in dicta diœc. vacatura quæ aſcendant ad ſummam cccc. ducatorum.
Item Prioratus S. Vitalis de Boſco Caſalen. diœc. val. cc. vacaturus per ceſſum, vel deceſſum ipſius Prioris, augenda erit taxa in euentum in flor. cc. ß. per tax ℔. 333 ÷ ſub dat. 1614. prid. idus Ianuar. auget. tax. 333 ÷

* *Caſertan.* in Terra laboris Prouincia Capuan.

Vnitum fuit Monaſterium, Ord. S. Auguſtini Eccleſiæ propinquum, eid. val. lx. augetur xx.
Petri de Pedemontis de Caſerta, Ord. S. Bened. l.

Caſren. in Sardinia Prouincia Turritan.

Mariæ de Ardorello, Ord. Ciſtercien.
Aqua Formoſa, Ord. Ciſtercien. xxxiij ÷

Caſſanen. in Calabria Prouincia Regin.

Vnitum eſt Monaſterium de Cratereto val. xxiij. augetur tax. in flor. viij. 4

* *Caſſanen.* in Regno.

Mariæ de longo, Ord. S. Baſilij. xl.

Caſſellen. in Hibernia Metropolis.

Crucis de Vvoctarlauyn. xlij.

nota * *Caſſinen.* Monaſterium, Ord. S. Bened. nullius diœc. ii^m cccc.

Vnitum fuit Monaſterium S. Annæ prope Draconiſmontem Caſſinen. diœc. val. cc. augetur tax. in flor. lxvj ÷

Caſtellan. in Venetiarum Patriarch.

Nicolai in littore, Ord. S. Bened. cc.
Ioannis in littore, Ord. S. Bened. cc.
Angeli de la Mole, Ord. S. Bened. xxxiij ÷
Angeli de Cedalis, Ord. S. Bened. cxxx.
Ioannis de Marſano, Ord. S. Bened. l.
Benedicti de Scaloquio, Ord. S. Bened. xl.
Georgij Maioris Venetiarum, Ord. S. Benedicti. vij^c.
Bartholomæi de Venetiis vnitus Patriarchatui Graden. ccc.
Ioannis in Burgo ſancti Sepulchri, Ord. Camal. lxxxiij.
Andreæ in Flumine & Syluestri de Cirapto. lxvj.
Georgij Hilarij & Benedicti Venetiarum. cccxxx.

Caſtellan. & Ortan. vnitæ in patrimonio Tuſciæ.

Fallari, Ord. Ciſtercien. l.
Pontianum, Ord. S. Bened. cl.

Caſtren. in Albogeſio.

Mariæ de Ardorello, Ord. Ciſtercien. xxxiij ÷

Caſtren. in Patrimonio.

Aqua Formoſa. xxxiij ÷

Catallanen. in Francia Prouincia Remen.

Memmij in Suburbio, Ord. S. Aug. viij^c.
Petri ad Montes, Ord. S. Bened. mccc.
Omnium Sanctorum in Inſula, Ord. S. Auguſt. v^c. vj.
Martini de Orione, Ord. S. Bened. ccc.xxx.
Colocerij de Maurimonte, Ord. S. Bened. v^c.
Mariæ de Virtute, Ord. S. Auguſt. ccc.
Trium Fontium, Ord. Ciſter. xl.
Alti-Fontis, Ord. Ciſtercien. xxij.
Monaſterij de Argona, Ord. Ciſter. liij ÷
Vrbani, Ord. S. Bened. m.
Saluatoris de Virenro, Ord. S. Bened. ccc.
Dernen. aliàs Monſter-ronder, Ord. S. Bened. ccc.
Morimonte, Ord. S. Bened.

Catanien. in Sicilia Prouincia Montis-regalis.

Leonardi, Ord. S. Baſilij, vide Achaticen. cl.
Mariæ de Lithedia, Ord. S. Bened.
Mariæ de Forneto, Ord. S. Bened. cxxv.
Mariæ de Scalis, Ord. S. Bened. cxxv. } inuicem vnitę.
Mariæ de Noua Luce, Ord. S. Bened. cc. }
Mariæ de Lithedia, & Nicolai de Arenis.
Vnita Caliſtus III. confirmauit ordinamenta Abbatum Mariæ de Scalis, Mariæ de Noua-luce, Mariæ de Lithedia, & Nicolai de Arenis vbi ſingulis annis vel trienniis mutantur Abbates, & ſoluuntur iura ſingulis decem annis.
Philippi de Arzilione, Ord. S. Bened. cl.

Caterenen. in Dalmatia.

Georgij de Sculpo, Ord. S. Bened. xxxv.

Catharen. in Sclauonia.

Georgij, Ord. S. Bened. Menſæ Catharen. vniti lxvj ÷

Cathecen. in Calabria Prouincia Regin.

Leonardi, Ord. S. Baſilij. cl.
Beatæ Mariæ de Caorpani, Ordin. S. Benedicti. lxvj ÷

Cathenen. in Scotia Prouincia S. Andreæ.

Patrimone, Ord. S. Baſilij. l.

Caualliceen.

Sinaqua, Ord. Ciſtercien. ccc.

Caturien. in Aquitania Prouincia Bituricen.

Figiaci, Ord. S. Bened. m.
Vnitur Monaſterio præfato Prioratus dependens ab ipſo, val. xxx. ℔. Turon. par. augetur tax. in flor. x.
Moyſiaci, Ord. Cluniacen. iiij^m.

Mandantur

Mandantur vniri tot beneficia vacatura quæ aſcendant ad ſummam ₠. cc. augenda erit taxa in euentum vnionis in flor. lxvj $\frac{2}{3}$

Martillaco, Ord.S.Bened. c.

Vnitæ ſunt dicto Monaſterio Parochiales Eccleſiæ S. Martini delaBebal, & S. Petri loci de Fraximento val. lxx. augetur tax. in flor. xxiij $\frac{1}{3}$ fuit confirmata dicta vnio per D. Innoc.Pap. VIII. 1487. die 20. Martij, 1630.

Fuerunt ſimiliter vnitæ Parochiales Eccleſiæ de monte Salerio, & de Lunenia quæ dicuntur 100.in totum tax.ad flor. 156 $\frac{2}{3}$

Gardæ Dei, Ord. Ciſtereieo. v[c].

Marcelli, Ord. Ciſtercien. l.

Mariæ de Soulaco, Ordin.S.Bened.

Mariæ de Abbatia noua,Ord.Ciſtercien. lxvj $\frac{2}{3}$

Ceneten. in Prouincia Aquilegien.

Vniri mandatur Prioratus S. Antonij extra muros Caſtri de Coneglano val.cxl.vacaturus per ceſſum,vel deceſſum debet augeri in flor. xlvj $\frac{2}{3}$

Mariæ Sanæ-vallis,aliàs Foſſina, Ord. Ciſter. c.

Bonæ de Viridorio, Ord.S.Bened. cxx.

Buſco, Ord.S.Bened. lx.

Petri de Colle, Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$

Mariæ Matris Domini, c.

Cenomanen.

Bello Loco, Ord.S.Auguſtini. cxij.

Mariæ de Pelicia,Ord.S.Bened. lxvj $\frac{2}{3}$

Mariæ de Ebrooio, Ord.S.Bened. ccc.

Vincentij prope Cenoman. Ord.S.Bened. ccc.

Mariæ de Laulaio,Ord.S.Bened. ccl.

Careleti,aliàs Carluſſenri,Ord.S.Bened. ccl.

Georgij in nemore, Ord. S.Aug. lxvj.

Mariæ de Perſenia, Ord.Ciſter. lxxiij $\frac{1}{3}$

Pietate Dei, Ord.Ciſtercien. cc.

Mariæ de Claromonte,Ord.Ciſter. cclxvj $\frac{2}{3}$

Mariæ de Leſpau, Ord. Ciſter. c.

Mariæ de Campania,Ord.Ciſter. lxxxiij $\frac{1}{3}$

Catharinæ de la-Valle, Ord. S.Auguſt. lxvj $\frac{2}{3}$

Vniti ſunt Prioratus S. Nicolai de Portu-Rongiardi,ac de Oliueto quorum ſingulorum val. l. debet augeri tax. in flor.xxxiij $\frac{1}{3}$

Petri de Cultura,Ord.S.Bened. ccc.

Mariæ de Vadacio,Ord.S.Aug. xxxiij $\frac{1}{3}$

Fontis Danielis, Ord.Ciſter. clxvj $\frac{2}{3}$

Mariæ de Bellabrancha,Ord.Ciſter. cxxxiij $\frac{1}{3}$

Cepten. aliàs *Septen.*

Ioannis de Longonares,Ord.S.Aug. l.

Saluatoris de Torreone, Ord. S. Bened. lxvj.

Cerulan. in Campania.

Caſæ-Marij, Ord.Ciſterc. cccc.

Ceſenaten. in Romandiola Prouincia Rauennaten.

Aucta eſt taxa d.Eccleſiæ per vnionem Monaſterij S.Laurentij flor.l.

Mariæ in Monte, Ord.S.Bened. c.

Cimaten. in Hiſpania.

Mariæ de Caritate, Ord.Præmonſtrat.

Ciuitaten.& Ampurien. in Regno,in Sardinia & Prouincia Arboren. vnitæ perpetuo per Iulij II. ſub datum Non. Iunij anno 3.

Petri de terra maiori, Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$

Ripæ Altæ, Ord. Ciſtercien. cccc.

Vnitum fuit Monaſterium Monialium S.Catherinæ,val.xx.augetur taxa in flor.vj $\frac{2}{3}$

Fuit aucta taxa dicti Monaſterij de l.ad cccc. die x. Octobr. 1519. pater in *lib. Cameræ* manu D. Iulij de Narina.

Ciuitatis Caſtellan. & Gortan. } vnitæ

Andreæ in flumine,Ord.S.Bened. lxvj $\frac{2}{3}$

Ciuitatis Caſtelli.

Saluatoris & Bartholomæi,Ord.Camald. lxvj $\frac{2}{3}$

Angeli de Caſtro Zedaldi.

Ioi,in Burgo S.Sepulchri, Ord.Camal. lxxxiij.

Scolacio, Ord.S.Bened. xl.

Ioannis de Martiano,Ord.S.Bened. l.

Vnita fuit Parochialis Eccleſia S. Martini de Iavena,iuxta lacum Peruſinum,val.xxiiij.

Item Eccleſia S. Mariæ Magdelenæ,& S. Crucis de Caſtilione Peruſio. diœc.val.xviij.augetur tax.in flor.xiiij.

Claromonten. in Aquitania Prouincia Bituricen.

Andreæ prope Claromon.Ord.Præmonſtrat. c.

Illidij extra muros, Ord.S.Bened. c.

Vnitus fuit Prioratus de Neboxiaco,val. xxx. ₠. Turon. augetur tax.x.

Gilberti aliàs Nouem-fontium,Ord.Ciſter. cl.

Vallis honeſtæ aliàs Ferrarien. Ord.Ciſter. cl.

Caſæ Dei,Ord S.Bened. iii[m].

Vnitus fuit Prioratus de Craſino,val. cl. ₠. Turon. vacaturus per ceſſum,vel deceſſum, debet augeri taxa in flor.l.

Item eſt vnita iuriſdictio cenſus Hoſtelatiæ dicti Monaſterij,val.cx.debet augeri taxa in flor. xxxvj $\frac{2}{3}$

Bella-aqua, Ord. Ciſtercien. cc.

Iſidori aliàs Aſtremonij, Ord.S.Bened. cc.

Cantoyni,Ord.S.Auguſtini. xxxiij $\frac{1}{3}$

Vnita eſt Parochialis Eccleſia Prioratus nuncupata de Lucria S.Flori,val.xxiiij. augetur tax. in flor.viij.

Manziaci,Ord.Cluniacen. cc.

Montis Petroſi, Ord.Ciſterc. ccl.

Magni loci,Ord.S.Bened. cccxxj.

Menato,Ord.S.Bened. cc.

Amabilis de Rionio,Ord.S.Aug. cl.

Vallis Lucidæ aliàs de Boytheio, Ordin. Ciſtercien. c.

Ebrolio, Ord.S.Bened. ccc.

Vnitus fuit Prioratus S. Leodegarij de Monte Firmino,val.c. ₠. Turon. augetur. taxa in flor. xxxiij $\frac{1}{3}$

Symphoriani, Ord.Cluniacen. c.

Tierno, Ord. Cluniac. c.

Aureliacen. Ord. S.Bened. ii[m].

Clonferten. in Hibernia Prouincia Tuamen.

Vnitum fuit Monaſterium de Portu puro, augetur tax.in flor.xxxiij $\frac{1}{3}$

Item eſt vnita Parochialis Eccleſia de lo Chrayach. val. x.marc. Hirlinc. augetur tax. in flor. viij $\frac{1}{3}$

Mariæ de Portupuro, Ord. S. Aug. xxxiij $\frac{1}{3}$

Mariæ de Vianoua,Ord.S.Aug. xxxiij $\frac{1}{3}$

Clugien. in Prouincia Graden.

Vnitum fuit hoſpitale S.Petri Prioratus nuncupatum valor.c. augetur taxa in flor.xxxiij $\frac{1}{3}$

Georgij de Foſſan. Ord. S.Bened.

Trinitatis de Brandulo, Ord.Ciſter. cl.

Cluſin. in Tuſcia.

Vnita fuit d. Eccleſiæ Præpoſitura S. Maſtiolæ, val.cl.augetur tax.in flor.l.

Benedicti de Morano, Ord.Camal.

Anthimi,Ord.S.Guillelmi. l.

Facta fuit dicto Monaſterio quædam vnio val. xvj. augetur tax.in flor.iiij.

Saluatoris de Monte armato, Ord.Ciſter. c.

Trinitatis de Spineto. lxvj $\frac{2}{3}$

Colocen. in Vngaria Metropolis.

Georgij de Bembo,Ord.S.Bened. cxxxiij $\frac{1}{3}$

Colonien. in Alemania Metropolis.

Sibergeo,Ord.S.Bened. cclxx.

Martini Colonien. Ord.S.Bened. cl.
Vnita fuit Parochialis Eccleſia S.Brigidæ Colonien.val.xvj.marc.argenti, augetur tax.in flor. xxvj ½
Stabulen.Malmodarien. cxl.
Nicolai Bucuuilien.Ord. S.Bened. cl.
Tiricien.Ord.S.Bened. cxv ½
Vnita fuit Parochialis Eccleſia in Dorne,val.iv. marcarum argenti.
Item Parochialis Eccleſia in Tincio, val. etiam iv.marc.argenti,augetur tax. in flor.xiij ½
Villegauden.Ord.Ciſter.
Bruvvelleren.Ord.S.Bened. cc.
Pantaleonis intra muros Colonien. Ord. S.Bened. cc.
Petri Malmodarien. cum Monaſterio Lemachi Leodien.vnitum. cccc.
Columbrien. in Portugallia,Prouincia Bracharen.
Pauli Columbrien.Ord. Ciſter. liij.
Crucis Columbrien.Ord.S.Aug. ii^m.
Ceſia,Ord.Ciſter. lxvj ½
Georgij,Ord.S.Aug.cuius fructus duc.800.
Comaclen. in Prouincia Rauennaten.
Mariæ dePompatia,Ord.S.Bened. mcc.
Compoſtellan. in Regno Caſtellæ Metropolis.
Mariæ Dazabeyro,Ord.Ciſter. xliij ½
Mariæ Dazynero,Ord.S.Bened. xl.
Mariæ de Siciuia,Ord. S. Bened. l.
Mariæ de Armenteyra,Ord.Ciſter. c.
Mariæ de Monfeyro, Ord.Ciſter. lxiij ½
Martini extra muros Compoſtellan. c.
Iacobi de Menſa,Ord.S.Bened. xlvj ½
Iuliani. xxxiij ½
Ioannis de Peyo,Ord.S.Bened. lxvj ½
Vnitum fuit Monaſterium S. Iacobi de Armelo, val.l.augetur tax.in flor.xvj ½
Saluatoris de Burgundo, Ord.S.Bened. xxxiij ½
Saluatoris de Cippis. lxxxiij ½
Augetur taxa dicti Monaſterij in flor. xxxiij ½ propter incorporationem certorum beneficiorum factam.
Pelagij Compoſtellan. cxiij ½
Pelagij de ante altaria. cxl.
Iuſti de Nafontes.Ord.Ciſter. } vnita. cxxxvj ½
Mariæ de Superado, Ord.Ciſt. }
Vnita fuit Parochialis Eccleſia S.Martini de Libro,Aurien.dioc.val.xl,L.Turon.
Item vnita eſt Eccleſia S.Eulaliæ de la Venga, Aurien. diœc. val.c. L. Turon.augetur taxa in flor.xlvj ½
Saluatoris de Leres,Ord S.Bened. xl.
Conchen. in Hiſpania.
Montis ſalutis,Ord.Ciſt. lxvj ½
Concordien. in Prouincia Aquilegien.
Mariæ de Sexto,Ord.S.Bened. cclx.
Mariæ Summaquen.Ord.S.Bened. c.
Mariæ de Cinago,Ord.S. Bened. c.
* *Conſan.* in Apulia Metropolis.
Mariæ de Ilice,Ord. S.Bened. l.
Mariæ de Monte.
Conſeranen. in Vaſconia,Prouincia Auxitan,
Cambe-longe,Ord.Præmon. cccclx.
Conſtantien. in Alemania,Prouincia Maguntin.
Georgij in Aſperbach de Nigra ſylua, Ord. S.Ben. cxxxiij ½
Georgij de Petridomo, extra muros Conſtan. clxviij.
Georgij in Foſſan.Ord.S.Bened. clvj ½
Galli,Ord.S.Bened. cccc.
Maris ſtella,aliàs Beringen.Ord.Ciſter. cc.
Mariæ loci Heremitarum,Ord.S.Aug.cccxxxiij ½
Salem,Ord.Ciſter. mvi^{c}l.
Campidonen. cccl.
Blaſij nigræ Syluæ,Ord.S.Bened. ccc.
Mariæ,& Marci,Ord.S.Bened. cc.
Conſtantien. in Francia, Prouincia Rothomagen.
Seueri,de S.Seuero,Ord.S.Bened. v^c.
Mariæ de Roto,Ord.S.Aug. vi^c.
Cella S.Petri. l.
Saluatoris Vicecomitis,Ord.S.Bened. ccl.
Trinitatis de Exaquio,Ord.S.Bened. vi^c.
Laudi,de S.Laudo,Ord.S.Aug. ccc.
Montis Burgi,Ord.S.Bened. vi^c.
Mariæ de Ambleya,Ord.S.Bened. lxxij ½
Nicolai de Blancarda,Ord.Præmon. cc.
Inſuria. c.
Conuenarum, in Vaſconia,Prouincia Auxitan.
Benedictionis Dei,Ord.Ciſter. v^c.
Boni-fontis, Ord.Ciſter. m.
Corſopuen.
Mariæ de Donlas,Ord.S.Aug. lxxx.
Guigilan de Laudeuenec,Ord.S.Bened. cxx.
Mariæ de Langonet,Ord.Ciſter. lxvj ½
Crucis Rempelle, Ord.S.Bened. clxxv.
Vingolar,Ord.S.Bened. cxx.
Mariæ Quoetmalum,Ord.Ciſter. c.
Bonæ-aquæ, Ord.Ciſter. lxvj ½
Mauritij, Ord. Ciſter.
Cortonen. in Tuſcia.
Vnitum fuit Monaſterium Farneti,Ord.S.Bened. val.cc.augetur tax.in flor.lxvj ½
Item vnitus fuit Prioratus S. Egidij de Farneto,val.xxiv.augetur tax.in flor.vij.
Ferneti,Ord.S.Bened. lxvj ½
Cracouien. in Polonia,Prouincia Guelnen.
Tericien.Ord.S.Bened. cclxvj ½
Eſt ſortita effectum. { Vniri mandat. Parochialis Eccleſia S. Nicolai extra muros Cracouien. val. xij. marc. argenti, debet augeri tax.in flor. xx.
Item vnita eſt Parochialis Eccleſia in Zuucon,dictæ diœc. val.xvij. marc. augetur tax.in flor.xxviij ½
Mariæ de Farnero,Ord.S.Bened. cxxv.
Montis-Calui,Ord.S.Bened. clxvj ½
Vnitæ ſunt Parochiales Eccleſiæ in Coreinlochi,& in Sulp.Cracouien.diœc.val.xxiv.marc. argenti,augetur tax.in flor.xl.
Craſſen.
Vnita fuit Præpoſitura de Pediliano, Ebicen. diœc.val.ccl.augetur tax.in flor.lxxxiij ½
Montis Oliui,Ord.S.Bened. m.
Hilarij,Ord.S.Bened. ccccl.
Villæ longæ,Ord.Ciſter. ccc.
Cremonen. in Lombardia, Prouincia Mediolanen.
Ioannis in deſerto,Ord.S.Bened. lxvj ½
Vnita eſt Præpoſitura S. Mariæ de Monticellis, val.clxxx. augetur tax.in flor.lx.
Laurentij prope Cremonam, Ord. Sancti Bened. vi^{c}lxxv.
Mariæ de la Gerunda,Ord.S.Bened. l.
Sigiſmundi,Ord.Vallis-Vmbroſæ. xxxiij ½
Thomæ de Cremona,Ord.S.Bened. lxx.
Vnitus eſt Prioratus de Galla, val.l.augetur taxa in flor.xvj ½
Omnium Sanctorum extra muros Cremonen. l.
Mariæ Magdalenæ in Cana. cl.
Vnita eſt Parochialis Eccleſia S. Archelai de Caſtingenſi, val v.augetur j ½
Cuman. in Prouincia Aquilegien.
Iuliani prope muros Cuman.Ord.S.Bened. lxvij.
Mariæ de Oliueto,aliàs de Aqua-frigida, Ordinis Ciſtercien.

Ciſtereien. xxxv.
Abundi extramuros Cuman. Ord.S.Bened. cx.
Carpofori. cxxv.
Mariæ de Aqua-frigida,& Bened.vnita. cxev.
Curien. in Alemania, Prouincia Maguntin.
Vallis beligoi Ligagriſa,Ord.S.Bened. exxxiij $\frac{1}{3}$
Vnitæ ſunt Parochiales Eccleſiæ S. Ioannis Baptiſtæ in Stamps.S.Mariæ io Burgels, & S.Vigilij in Tiuerchs, Curien. diœc. quorum inſimul val.xxij.marc.argenti, augetur tax.in flor. xxxvj $\frac{2}{3}$
Cuſentin. in Calabria Metropolis.
Mariæ de Ioſaphat prope Iherlem, Ordinis Sancti Bened. c.
Ioannis de Flore,Ord.Floren. lxxxiij $\frac{1}{3}$

D

Dertuſen. in Cathalonia, Prouincia Tarraconen.
Bonifeſſano,Ord.Ciſter. cxx.
Dolen. in Prouincia Turonen.
Iacuti Dolen.Ord.S.Bened. cc.
Troncheto, Ord.S.Bened. lviij.
Mariæ de Villaueteri,Ord.Ciſtercien. clxvj $\frac{2}{3}$
Driuaſten.
Ioaonis de Stiuxlio,Ord.S.Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Dublinen. in Hibernia Metropolis.
Thomæ Martyris,Ord.S.Aug. ccl.
Dulcinen. in Prouincia Antibaren.
Nicolai de Atino,Ord.S.Bened.
Dumblanen. in Scotia,Prouincia S.Andreæ.
Inſulæ Miſſarum,Ord.S.Aug. c.
Mariæ de Culros,Ord.Ciſter.
Dunkelden. in Scotia, Prouincia S.Andreæ.
Inſulæ S.Columbæ,Ord.S.Aug. lxxxiij $\frac{1}{3}$
Durachien. in Sclauonia Metropolis.
Mariæ de Bermæ. xxxiij $\frac{1}{3}$

E

Eboracen. in Angliæ Metropolis.
Mariæ extra muros. lxiij $\frac{1}{3}$
Vnita fuit Parochialis Eccleſia Hornſet, valor. xxx.augetur tax. in flor. x.
Item Parochialis Eccleſia de Corneton, val..... debet augeri.
Ebroicen. in Prouincia Rothomagen.
Taurini, Ord.S.Bened. mcxliv.
Crucis S.Leufedi,Ord.S.Bened. ccl.
Mariæ de Lira, Ord.S.Bened. ccc.
Boni Portus, Ord.Ciſt. m.
Petri de Conchis,aliàs de Caſtilion, Ord. S. Benedicti. v^c.
Mariæ de Valle, Ord.S.Bened. lx.
Mariæ de Noa, Ord.S.Bened. cxx.
Ebrudunen. in Prouincia Prouinciæ Metropolis.
Boſcaudunen.Ord.S.Bened. ccl.
Vnitus fuit Prioratus de Solone, val.cxx.^c. Turonen.augetur tax.in flor.xxxvj $\frac{2}{3}$
Item eſt vnitus Prioratus S.Michaëlis de Culta, val.cl.augetur tax.in flor.l.
Eduen. in Prouincia Lugduoen.
Martini Eduen.Ord.S.Bened. ccc.
Virgiliacen. Ord.S.Bened. mv^c.
Petri de Flauignero,Ord.S.Bened. m.
Fontaneto, Ord.Ciſter. cc.
Leonardi Corbiniacen. cccc.
Cora, Ord.S.Bened. ccl.
Mariæ de Ognicio, Ord.S.Aug. liij $\frac{1}{3}$
De Buxeria,Ord.Ciſter. cxxxiij $\frac{1}{3}$
Sancti loci,aliàs ſeptem Fontium,Ord.Ciſter. cc.
Electen. io Gotia,Prouincia Narbonen.
Iocunden. Ord.S.Bened. ccxxv.

Elfinen. in Hybernia,Prouincia Tuamen.
Codre, Ord.Præmon.
Mariæ de Buelio,Ord.Ciſt. lxvj $\frac{2}{3}$
Elnen. in Catalonia,Prouincia Narbonen.
Geneſij de Fontanis,Ord.S.Bened. cc.
Martini de Cauigone, Ord.S.Bened. c.
Vnitum fuit Monaſterium S. Michaëlis de Cuxano, taxatum cc. taxæ Monaſterij S. Martini, augetur in flor.x.
Arularum,Ord.S.Bened. cccc.
Andreæ de Sureta, Ord.S.Bened. c.
Clanana, aliàs de Iau.
Mariæ de Regali,Ord.S.Aug. cccc.
Cuxano,Ord.S.Bened. cc.
Vallis de bona, Ord.S.Bened. l.
Engoliſmen.
Amantij, Ord.S.Bened. clxx.
Vnita eſt Sacriſtia dicti Monaſterij, val. xx. & Prioratus de Capellæ S.Macherij, val.x.^c.Turon.augetur tax.in flor.x.
Cella Foini,Ord.S.Aug.
Corona,Ord.S.Aug. xxxiij $\frac{1}{3}$
Vnitus fuit Prioratus de Lampinlone, valor. xxiv.augetur tax.in flor.viij.
Item Prioratus B.Mariæ de Fonte albo, valor.c. augetur tax.in flor.xxxiij $\frac{1}{3}$
Epartij Ord.S.Bened. v^c.
Mariæ de Berneto, Ord.S.Beoed. ccc.
Mariæ de Corona,Ord.S.Bened. cxxxiij $\frac{1}{3}$
Vnitus fuit Prioratus de Molella,val.xl. augetur tax.in flor.xiij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Groſſoboſco,Ord.Ciſter. c.
Eſculan. in Marchia Anconitan.
Mariæ de Monte Sancto,Ord.S.Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Eſin. in Marchia Ancooitan.
Vnita eſt Eccleſia S.Michaëlis Eſin.diœc. val.vj. augetur ij.
Item vnitum fuit Monaſterium S. Sauini, tax. ad xxxiij $\frac{1}{3}$
Item Prioratus S.Benedicti de Frondulofis, val. xx.augetur tax.Eccleſiæ Eſin.in flor.xl.
Sauini prope Firmum, Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Eugubin. in Ducatu Spoletan.
Vnita eſt Eccleſia S.Eraſmi,val.c. augetur tax.in flor.xxxiij $\frac{1}{3}$
Item vnitum eſt Monaſterium B.Mariæ Dalfiolo,tax.cc.
Petri de Eugubio,Ord.S.Bened. clx.
Bartholomæi & Donati,Ord.S.Beoed. l.
Benedicti de Eugubio,Ord.S.Beoed. cc.
Vnita fuit Eccleſia S. Anaſtaſiæ de Claſterna, val.xij.augetur tax.in flor.iv.
Verecundi,Ord.S.Bened. xlviij.
Angeli de Ceſerna,Ord.S.Bened. lx.
Fontis-auellanæ,Ord.S.Bened. m.
Bartholomæi de Campugio,Ord.S.Bened. cc.
Emiliani, Ord.S.Bened. lx.
Mariæ de Alfiolo,Ord.S.Bened.
Vnitum fuit dictum Monaſterium menſæ Epiſcopali Eugubin. augetur tax. Eccleſiæ in flor.cc.
Bartholomæi de Petrolio,Ord.S.Bened. l.
Pulpiano de Petrono,Ord.S.Bened. c.
Benedicti de Monte-polio,Ord.S.Bened. l.
Eyſteten. in Alemaoia prope Maguntin.
Mariæ in Auſen,Ord.S.Bened. clxvj $\frac{2}{3}$
Montis ſalutis,Ord.Ciſter. cccxxxiij.
Vnita fuit Parochialis Eccleſia S. Egidij, oppidi Mirkendorff, val.v.marc.argenti,augetur tax. Monaſterij in flor.viij $\frac{1}{3}$

F

Faleſian.
Ioannis prope Faleſiam,Ord.Præmon. ccc.
Fanen. in Marchia Anconitan.
Vnitum fuit Mooaſterium Paterniani, augeator taxa in flor.cxx.
Paterniani,Ord.S.Bened. cxx.
Lautentij de Campo,Ord.S.Bened. c.
Faren. in Slauonia,Prouincia Spalatren.
Nicolai Inſtilate. xxxiij $\frac{1}{3}$
Fauentin. in Romandiola,Prou. Rauenu.
Hippolyti, Ord.Camal. xl.
Benedicti de Alpibus, Otd.Vallis-Vmbroſæ. xxx.
Repatatæ,Ord.Vallis-Vmbroſæ. xxxv.
Ioannis in Cicareta,Ord.S.Bened. c.
Paterniani,Ord.S.Bened. c.
Matiæ de Criſpino, Ordinis Vallis-Vmbroſæ. xxxiij $\frac{1}{3}$
Petri de Muſceto,Otd Vallis-Vmbr. lv.
Mariæ extta muros,Ord.S.Bened. lxiij.
Belcren. in Prouincia Aquilegien. ix^c.
Vnita ſunt Monaſteria S.Bonæ de Vidorio, rax. cxx. S. Euſtachij de Netueſia, & S. Mariæ de Fulina,Ciſtercien.& S.Bened.Ceneten. & Tarniſin. diœc. cùm primùm vacauerint, augetur tax.in flor.
Feretran. in Romandiola exempta.
Vnita ſunt Monaſteria S.Saluatotis,& S.Andteæ Demodauio,val.xxxvj.
Item eſt vnitum Mooaſterium S. Anaſtaſij de Valle,val.lxxx;aogetur tax.in flor. xxxviij $\frac{1}{3}$
Ferrarien. in Prou. Mediolan.
Bartholomæi, Ord.Ciſter. vi^c lxvj $\frac{2}{3}$
Marei Ferrarien.Otd.S.Bened. cxxxiij $\frac{1}{3}$
Feſulan. in diſtrictu Vrbis in Tuſcia.
Vallis-Vmbroſæ. ij^m.
Vnitum fuit Monaſterium de Moute-vitidi, Vulterranen.diœc.rax.l.
Michaëlis de Paſſignano, Ord. Vallis-Vmbroſæ. cccxxxiij $\frac{1}{3}$
Feſolis,Otd.S Bened. cxxx.
Mariæ de Tagliafine, Otdinis Vallis-Vmbroſæ. xxxiij $\frac{1}{3}$
Laurentij de cultu bono,Otdinis Vallis-Vmbroſæ. cxxx.
Gaudentij de Pede-alpibus, Òrdinis S. Benedicti. xlvj $\frac{2}{3}$
Caſſiani de monte Scolario, Otdinis Vallis-Vmbroſæ. lxxx.
Bartholomæi, Ord.S.Benedicti. c.
Finaboren.
Mariæ de Petra-fertili, Ord.Ciſter. xxx.
Firman. in Matchia Anconitan. vi^c.
Mariæ de Monte Coriolano, Ordinis S. Benedicti. xxxiij $\frac{1}{3}$
Angeli prope Firmum,Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Sauini prope Firmum,Otd.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Firmiani de Ponreria,Ord.S.Bened. xl.
Batrholomæi de Campofullono. xxxiij $\frac{1}{3}$
Vitalis & Ruffini,Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Florentin. in Tuſcia Metropolis.
Vnitum fuit Monaſtetium S. Fidelis de Pupino, Aretin.diœc.tax.lv.augetur taxa Eccleſiæ Florentin.in due.lv.
Mariæ de Florentia,Ord.S.Bened. vi^c.
Vnitum fuit Monaſterium B. Mariæ de Campora,tax.flor.xl.
Item Munaſterium Monialium S. Martini, val. cxxx.augetur tax.xliij $\frac{1}{3}$
Miniatis ad mnntem,Ord.S.Bened. c.
Saluatoris,Ord.Camal. cl.
Pauli de Rezuolo. lxvj $\frac{2}{3}$
Bartholomæi de Ripolis, Ord. Vallis-Vmbroſæ. lxvj $\frac{2}{3}$
Michaëlis de Maturnia,Ord.S.Bened, lxvj $\frac{2}{3}$
Trinitatis,Ord.Vallis-Vmbr. l.
Pancratij,Ord.Vallis-Vmbr. lx.
Bartholomæi de bono ſolatio,Ord.Ciſter. lx.
Vnitum eſt infraſcriptum Monaſterium S. Saluatoris,augetur flor.vi^c.
Saluatoris de Septimo,Ord.Ciſt. vi^c.
Vnitum eſt Monaſtetium S.Bartholomæi de Bono ſolatio,augetur tax. in flor.lx.
Item vnitum fuit Monaſteriom S. Bartholomæi de Srrara,Feſulan.diœc.tax.c.
Felicis in Piazza, Ord.Camal. xxxiij $\frac{1}{3}$
Petri de Moſceto,Ord.Vall.Vmbr. lx.
Saluij prope Florentiam,Ord.Vall.Vmbr. cc.
Vnirus fuit Prioratus S. Georgij de Florentia, val.ccl.
Item Priorarus S. Marci de Caprilia, Feſulan. diœc.val.cc.augerur tax.in flor.cl.
Item augerur rax. in flor. lxxx.propter vnionem Mooaſterij S. Michaëlis de Fereulis,Piſtorien. diœc.
Andreæ de Candetulis,Ord.Camal. xxxiij $\frac{1}{3}$
Foroiulien. in Prouincia Prouinciæ,& Prou.Aquen.
Floregia,aliàs de Toranceto,Ord.Ciſter. cccc.
Forolniuen. in Romandiola,Prouincia Rauen.
Mariæ de Flumaria,Ord.Vallis-Vmbr. xxxiij $\frac{1}{3}$
Andreæ de Donatula, Ord.S.Bened. l.
Vnita fuit Capella B. Mariæ de Donatula, val. viij.augetur tax.in flor.ij $\frac{2}{3}$
Mercurialis, Ord.Vall.Vmbr. l.
Vnita fuit Parochialis Eccleſia S. Martini de Strata,val.xxiv.
Item Monaſtetium S. Ioannis Euangeliſtæ, val. xxiv.augerur tax.in flur.xvj.
Forepompilien. aliàs *Bertonorien.* in Prou. Rauennat.
Matiæ de Aurano,Ord.Camal cxxxiij $\frac{1}{3}$
Rophili,Ord.S.Bened. l.
Mariæ de Inſula,Ord.Camal. xxxiij $\frac{1}{3}$
Donnini de Rocca S. Caſſiani,Ord. Sancti Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Vnitos fuit Prioratus S. Matiæ de Eremo, val. xxiv. augetur tax.in flor. viij.
Foroſempronien. in Matchia Anconitan.
Matiæ de la Sierta, Ord.S.Beued. xxxiij $\frac{1}{3}$
Chriſtophori de Funiculis.
Friſingen. in Alemania, Prouincia Salzburgen.
In ⁑bruſberg,Ord. S. Bened. cc.
Vnita eſt quædam Parochialis Eccleſia, val. ij. flor.
In Fruſtenfelt,Ord.Ciſter.
Vnita eſt Capellania S.Leonardi poſita infra limirea Parochialis Eccleſiæ S. Petti io Elebach,Auguſtin.diœc.val.iv.marc.augerur tax. in flor.vj $\frac{2}{3}$
Fuliginaten. in Ducatu Spoletan. c.
Crucis Saxiuiui,Otd.S.Bened. ccl.
Fuir ſeparata menſa Abbatialis à Conuentuali.

G

Gaietan. in Campania & Maritima.
Theodori Gaietan.Ord.S.Bened. } vnita. lxxv.
Augeli de Palemphano,Ord.S.Ben. l.
Vnitus fuit Prioratus S. Petri de Scauli, val.xx. augerur tax.in flor.vj $\frac{2}{3}$
Spiritus de Somneno, Ord.Ciſtet. l.
Mariæ de Ponſerto,Ord.Ciſter. xliij $\frac{1}{3}$
Mattini de Aqua-munda, Ordinis Sancti Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$

Mariæ

Mariæ de Inſula Porriana, Ord. Ciſter.
Eraſmi de Caſtilionouo, Ord.S.Bened. c.
Trinitatis Gaietane. l.
Martini de Caſtroforre,Ord.S.Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Eraſmi, Ord. S.Bened. l.
Galgten.
Kiſuuynyn, Ord.S.Bened. ccxxx.
Gallipolitan. in Apulia Prouincia Idrontin.
Mauri, Ord.S.Baſilij xxxiij $\frac{1}{3}$
Gayermen.
Theodorici, Ord.S.Bened. lxxv.
Gebennen. in Prouincia Viennen.
Mariæ de Alpibus, Ord.Ciſterclen. v[c].
Mariæ de Abundantia,Ord.S.Ang. ccc.
Mariæ inter Montes, Ord.S.Aug. cxxxiij $\frac{1}{3}$
Bonimontis, Ord.Ciſterc. ccxx.
Filiaci, Ord. S.Aug. v[c].
Alreconſbe.Ord.Ciſter. v[c].xxxiij $\frac{1}{3}$
Sitz, Ord.Ciſterc. ccc.
Chriſtiaci,Ord.Ciſt. ccl.
Geropolitan.
Mauri Sobirani, Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Nicnlai de Perguleris,Ord.S.Bened.
Mariæ de Balneo, Ord. S. Baſil.
Gerunden. in Catalonia Prouincia Tarracooen.
Vallis Vrti de Petra Peſtruſio, Ord. S. Benedicti. xliij.
Geruntinen. io Calabria Prouincia Seuerin.
Petri de Calouelis.
Giracen. in Calabria Prouincia Regin.
Philippi Atgironis, Ordinis S. Baſil.xxxiij $\frac{1}{3}$
Nicodemis,Ord.S.Baſilij. xl.
Nicomedis de Celeramis, aliàs de Mancola, Ord. S.Baſilij. xxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Popſi, Ord.S.Bened. xl.
Glaſquen. in Scotia Prouincia S. Andreæ.
Paſſelero, Ord.Cluniac. vi[c].
Sacri nemoris,Ord.Præmooſtraten. lxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ de Idroch. xlj $\frac{2}{3}$
Seuuoet, Ord. S. Auguſt. lxvj $\frac{2}{3}$
Melros, Ord.Ciſterc. mix[c]lxxx.
Graſſen. in Prouincia Prouinciæ.
Vnitus eſt Priotatus S. Trophini caſtri de Opia val. xxiiij.
Item vnitæ ſunt rurales Eccleſiæ S. Mariæ Magdalenæ, & S. Trinitatis de Garda, val. xxiiij.
Item S. Laurentij, & S. Trinitatis de Claromonte, & B. Mariæ deBorero, val. xxiiij. l. Turon. paruorum, augetur taxa in florenis xxiiij.
Honorati Lurinen.Ord.S.Bened. c.
Groſſetan.
Vvillermi,Ord.S.Vvillini. cix.
Pancratij de Fango, dicti Ord. l.
Laurentij de Andeſta, Ordinis Sancti Benedicti. xxxiij $\frac{1}{3}$
Gueznen. in Polonia Metropolis.
Landen. Ord. Ciſtercien. viij[c].
Vnita eſt Parochialis Eccleſia de Gozeſcelo Vvlatiſlauienſ. diœc.val.x.marc.argenti augetur tax. in flor.xvj $\frac{2}{3}$
Egidij Cledauien. Ord.S.Auguſt. xl.

H

Heldeſemen. in Alemania Prouincia Maguntin.
Incluſa prope Ganderſem, Ord. ſancti Benedicti. cxxxiij $\frac{1}{3}$
Vnita eſt Parochialis Eccleſia S. Laorentij in Morinuden.val.iiij. marc.argenti puri, augetur tax.in flor.viij.

In Mamentade,Ord.Ciſter. lxvj $\frac{2}{3}$
Herbipolen. in Alemania Prouincia Maguntin.
Ebracen.Ord.Ciſter. viij[c].
Fuldeoſ. Ord.S.Bened. ccc.
Vnita eſt Parochialis Eccleſia S. Baſilij Oppidi, Fulden.val.x. marc.argenti puri, augetur tax. in flor. xx.
In Zhenis, Ord.S.Bened. c.
Nomonſtat, aliàs Nouæ Ciuitatis, Ord. Sancti Bened. c.
Nicolai in Cambert,Ord.S.Bened. cxx.
Aucta eſt tax.in flor. lxxx.propter vnionem Parochialis Eccleſiæ Sanctæ Crucis, & certæ Capellæ eidem Monaſterio factam.
Inſulter, Ord.S.Bened. cxl.
In Ambembart, Ord.S.Bened. cc.
Burhardi extra muros,Ord.S.Bened. ccc.
In Brunbach,Ord.Ciſtercien. c.
Petri in Muchauntach, Ord.S.Bened.
Vnita eſt Parochialis Eccleſia in Einſzkirchen, valor. xvj. marc argenti, augetur tax. io flor. xxvj $\frac{2}{3}$
Humanas, & Antonitan. vnitæ in Marchia Anchonitan.
Petri de Monte Corono, Ord. ſancti Benedicti. xxxiij $\frac{1}{3}$

I

Iadren. in Scalnonia Metropolis.
Coſmæ & Damiani,Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Chryſogoni, Ord. S.Bened. ccc.
Ianuen. in Tuſcia Lignria Metropolis. m.
Mariæ de Peruallo, Ord. Ciſtercien. xxxiij $\frac{1}{3}$
Andreæ Iaouen. Ord.S.Bened. c.
Stephani Iaouen.Ord.S.Bened. cxl.
Mariæ de Iubino, Ord.Ciſter. lxviij.
Bartholomæi de Foſſato, Ord. Vallis-Vmbroſæ. lxvj $\frac{2}{3}$
Benigni de Capite Ferri. cxxxiij $\frac{1}{3}$
Vnitum fuit Monaſterium B. Mariæ de Cella, val.c.augetur tax.in flor.xxxiij $\frac{1}{3}$
Fructuoſi de capite montis, Ordin. S. Bened. clxvj $\frac{2}{3}$
Siri de Ianua, Ord.S.Bened. cc.
Andreæ de Sexto, Ord.Ciſterc. c.
Andreæ de Broſono,Ord.S.Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Venetij de Tiro, Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Vnita fuit Eccleſia B. Mariæ de Planis de Biſauno, val. xxviij. augetur tax.in flor. viij $\frac{1}{3}$
Antonij Ianuen. Ord. S. Bened. xlij $\frac{2}{3}$
Hieronymi de Ceruatia, Ord. S.Bened.xxxiij $\frac{1}{3}$
Vnitum eſt Monaſterium S. Benigni de Capite Ferri ſupradictum, & debent ſolui iura ſingulis xx.annis, augetur flor. clxvj $\frac{2}{3}$
Item fuit vnitum oratorium S. Laurentij, & B.Mariæ Magdalenæ loci de Abteozo Lunen. diœc.val.xxv.augetur in flor.viij $\frac{1}{3}$
Iaurien. in Hungaria Prouincia Strigonien.
Martini de monte Panoniæ, Ord.S.Bened. ccl.
Idrontin. in Apulia Metropolis.
Nicolai de Caſulis,Ord.S.Blaſij. cc.
Nericone,Ord.S.Blaſij. al.
Ieroſolymitan. vltra Mare, Patriarch.
Mariæ in Monte Ioſaphat prope Iherlem. c.
Ilerden. in Cathalonia Prouincia Tarraconen.
Mariæ de Scarpo, Ord.Ciſterc. lx.
Michaëlis Ilerden.Ord.S.Bened. lx.
Victoriani,Ord.S.Bened. cccc.
Mariæ de Nayg, Ord.Ciſterc. xxxiij $\frac{1}{3}$
Imolen. in Romandiola Prouincia Rauennaten.
Mariæ Imolen. Ord.S.Bened. l.

Matthæi

Matthæi Inolen. Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Vnita fuit Eccleſia S. Mariæ Magdalenæ de Riuo Cæſarie, val. x. augetur tax. in flor. iij $\frac{1}{3}$
Petri de Lardecchio, Ord. S. Bened. l.
Iſpalen. in Portugallia Metropolis.
Iſidori, Ord. Ciſterc. lx.
Iporigien. in Lombardia Prouincia Mediolan.
Benigni Fructuarien. Ord. S. Bened. m.

K

Karbonen.
Mariæ de Sappa, Ord. Præmonſtrat. c

L

Laonen. in Hiberuia Prouincia Caſſelen.
De Forgio, aliàs de Clar, Ord. S. Aug. l.
Laonen. vel *Larinen.*
Mariæ de Imſgad, Ord. S. Auguſt. xxxiij $\frac{1}{3}$
Laſcurren. in Vaſconia Prouincia Auxitan.
Petri de Regola, Ord. S. Bened. cxxxiij $\frac{1}{3}$
Sannalate aliàs Sylua-lata, Ord. Ciſter. cuius fruct. cc. tax. lxvj $\frac{2}{3}$
Lauden. in Prouincia Mediolanen.
Stephani de Cornu. c.
Petri de Laude veteri, Ord. S. Bened. l.
Vnita eſt Præpoſitura S. Sepulchri Lauden. val. xxiiij. augetur tax. in flor. viij.
Chareto, Ord. Ciſterc. c.
Baſſiani extra muros Lauden. Ordin. S. Benedicti. cxxxiij $\frac{1}{3}$
Michaëlis de Breinbio, Ord. S. Bened. c.
Laudunen. in Francia Prouincia Remen.
Ioannis Baptiſtæ, Ord. Præmonſtrat. ii^{m}ccl.
Ioannis Laudunen. Ord. S. Bened. iii^{m}.
Nicolai de pratis aliàs de Rabodimonte, Ord. S. Bened. cc.
Martini Laudunen. Ord. Præmonſtraten. mv^{c}.
Fuſtiniaco, Ord. Ciſtercien. vi^{c}.
Cuſſiacen. Ord. Præmonſtraten. vii^{c}xxx.
Stephani de Cornu, Ord. Ciſterc. lxvij.
Michaëlis de Taraſca, Ord. S. Bened. v^{c}.
Nicolai Clarifontis, Ord. Præmonſtraten. clxxx.
Mariæ de Boeriis, Ord. Ciſtercien. lxxx.
Vincentij Laudonen. m.
Mariæ de Nogento, lxvj $\frac{2}{3}$
Lauſanen. in Prouincia Biſuntin.
Vnitus fuit Prioratus de nouo Caſtro Lauſanen. diœc. val. lxx. l. Turon. augetur tax. in flor. xxiij $\frac{1}{3}$
Alta ripa, Ord. Ciſterc. cxxxiij $\frac{1}{3}$
Altaeripa, Ord. Ciſtercien. xl.
Lacus Iaurien, Ord Præmonſtraten. lxxx.
Ioannis Herlacen. Ord. S. Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Patermaci, Ord. Cluniac. cccl.
Lecheelden. & Couetren. in Hibernia vnitæ aliàs Anglia.
Vvetburge Ceſteye, Ord. S. Bened. v^{c}.
Lectoren. in Vaſconia Prouincia Auxitan.
De Bolaſio, Ord. Ciſter. lxvj $\frac{2}{3}$
Legionen. in Prouincia Compoſtelan.
Facundi, Ord. S. Benedicti. vj^{c}.
Saltu Nouali, Ord. Ciſterc. xl.
Mariæ de Trianos, Ord. S. Aug. lxiij $\frac{1}{3}$
Iſidori, Ord. S. Aug. clx.
Vnitus eſt Prioratus B. Mariæ de la Vega extra Muros Salamantin. valor. cl. augetur taxa in flor. l.
Mariæ de Villoria, Ord. Præmon. c.
Petri de Slonza, Ord. S. Bened. c.
Mariæ de la Vega, Ord. Ciſter. xxxiij $\frac{1}{3}$
Vnita fuit Eccleſia Parochialis, & ſimplex beneficium in eadem S. Martini de Rauedo Lexouien. diœc. val. xxx. l. Turon paruorum, augetur tax. in flor. x.
Lemouicen. in Aquitania Prou. Bituricen.
Vvſien, Ord. S. Bened. clxx.
Martialis Lemouicen. Ord. S. Bened. m.
Vnitus fuit Prioratus de Arnubus, val. xxiv. l. Turon.
Item Sacriſtia maior dicti Monaſterij, val. l. l. Turon. augetur tax. in flor. xxiv $\frac{2}{3}$
Martini Lemouicen. Ord. S. Bened. cxx.
Grandimonten, Ord. S. Bened. mv^{c}.
Bartholomæi de Bonouento. Ord. S. Auguſtini, cccxxxiij $\frac{1}{3}$ aliàs xxxiij $\frac{1}{3}$
Vnitus eſt Prioratus S. Amaini de Barſolaco, val. xxvj $\frac{2}{3}$ augetur vij $\frac{1}{4}$
De prato Benedicto, Ord. Ciſter. lxvj $\frac{2}{3}$
Meyniaco, Ord. S. Bened. cl.
Soleinniaci, Ord. S. Bened. cccc.
Vnitus fuit Prioratus Bonæ-vallis, val. xx. augetur tax. in flor. vij $\frac{1}{3}$
Petri Stirpen. Ord. S. Aug. v^{c}.
Dalone, Ord. Ciſter. ccccl.
Bello-loco, Ord. S. Bened. cccc.
Boni-loci, Ord. Ciſt. c.
Palatio, Ord. Ciſter. cxxx.
Belli-loci, Ord. S. Bened. cccc.
Egeduno, Ord. S. Bened. cc.
Petri Vſarchiæ, Ord. S. Bened. v^{c}.
Vnita fuit Præpoſitura de Gondra, Ord. Sancti Bened. val. xv. l. Turon. augetur tax. in flor. v.
Bona aqua, Ord. Ciſter. ccc.
Columna mixtum in Bituricen. diœc. Ord. Ciſter. lxx.
Auguſtini Lemouicen. Ord. S. Bened. ccc.
Obaſine, Ord. Ciſter. m.
Albis Petris, Ord. Ciſter. lxvj $\frac{2}{3}$
De Bulione, Ord. Ciſter. xciij $\frac{1}{3}$
Leodien. in Alemania Prou. Colonien.
Vallis S. Lamberti, Ord. Ciſter. cl.
Semblacen. Ord. S. Bened. v^{c}.
Vnita fuit Parochialis Eccleſia S. Saluatoris de Semblaco, val. xiij. marc. argenti, augetur tax. in flor. xxj $\frac{2}{3}$
Vvalcodoren. & Hecconen. Ord. S. Bened. c.
Vilarij, Ord. S. Bened. cc.
Iacobi Leodien. Ord. S. Bened. v^{c}l.
Vberti in Ardenna, Ord. S. Bened. m.
Vnita eſt Parochialis Eccleſia in Vvibren. val. xij. marc. argenti, augetur taxa in flor. xx.
Laurentij extra muros Leodien, Ord. S. Bened. m.
Mariæ de Parco-ducis in Brabantia, Ord. Præmon. ccc.
Blidematen. Ord. S. Bened. c.
Grandis prati, Ord. Ciſter. c.
Trudonis, mv^{c}lxviij $\frac{1}{3}$
Bertini Malomen.
Ioannis Baptiſtæ. l.
Remacli. cxl.
Vnitum cum Monaſterio S. Petri Malinodamen. Colonien. diœc.
Vnita fuit Parochialis Eccleſia ſupradicto Monaſterio S. Remacli oppidi Malmundamen. val. vj. marc. argenti, augetur taxa in flor. x.
Gertrudis Louanien. Ord. S. Aug. cccxxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ Helrinkmen. Ord. Præmon. cccc.
Leonen. in Britannia Prou. Turon.
Matthæi in finibus terræ. ccc.
Mariæ de Relec, aliàs de Reliquiis, Ord. Ciſter. cl.
Derbeth, aliàs de Reliquiis, Ord. Ciſter.
Lernitan.

Ebuloſa,

Ebuloſa, Ord. S. Baſil. lxxx.

Leucadien. aliàs *Alexarien.* in Apulia Prouincia Idrontio.

Papirio, Ord. S. Baſil. lxxx.

Lexien. ſeu *Licien.*

Nicolai & Cathaldi, Ord. S. Bened. lxxx.

Mariæ de Caritate, Ord. S. Baſil. xxxiij $\frac{1}{3}$

Mariæ de Forratis, Ord. S. Baſil. xxxiij $\frac{1}{3}$

Lexonien. in Francia Prou. Rothomagen.

Mariæ de Bernaio, Ord. S. Bened. mcc.

Petri de Pratellis, Ord. S. Bened. vij^{c}.

Ebrulfi, Ord. S. Bened. viijcl.

Mariæ de Greſtano, Ord. S. Bened. cl.

Cormelus, Ord. S. Bened. cc.

Limiricen. in Hibernia Prou. Caſſelen.

Mariæ de Moio, Ord. Ciſter. lxxxiij $\frac{1}{3}$

Linconinen. in Anglia Prouincia Cantuarien.

Albani, Ord. S. Bened. iiii^{m}vjc.

Mariæ de Parcolude, Ord. Ciſter. cclxvj $\frac{2}{3}$

Aucta fuit taxa dicti Monaſterij in flor. xxxij. propter vnionem Parochialis Eccleſiæ Herbeluuel, eid. factam.

Mariæ de Thaine, Ord. Ciſter. lxvj $\frac{2}{3}$

Oſtiei, Ord. S. Aug. cxxxiij $\frac{1}{3}$

Lingonen. in Prouincia Lugd.

Secani, Ord. S. Bened. v^{c}.

Moliſinen. Ord. S. Bened. iv^{m}.

Morimondo, Ord. Ciſter. m^{cccc}.

Priſca, Ord. Ciſter. cc.

Petri de Beſlua, Ord. S. Bened. cccc.

Vnitus fuit Prioratus de Elablieo, val. c. t. Turon. augetur taxa in flor. xxxiiij $\frac{1}{3}$

Pulchetiarum, Ord. S. Bened. cc.

Mons, Ord. Ciſter. xlviij.

Benigni de Diuione, Ord. S. Bened. ii^{m}.

Stephani de Diuione, Ord. S. Aug. vii^{c}.

Michaëlis de Torriadero, Ord. S. Bened. ccxxviii.

Theloco, Ord. Ciſter. xxxiij $\frac{1}{3}$

Mariæ de Caſtillione, Ord. S. Aug. vc.

Claræ-vallis. Ord. Ciſter. iii^{m}.

Vnitum fuit Monaſterium Monialium Valliſvnicarum, val. xxiv. augetur tax. in flor. viij.

Melugden. Ord. S. Bened. ccc.

Ioannis Reomen. Ord. S. Bened. ii^{m}.

Vnitus eſt Prioratus de Tyſi Eduen. diœc. val. l. augetur tax. in flor. xvj $\frac{2}{3}$

Mariæ Virginis de Longo-vado, Ord. Ciſtercien.

Liſmoren, & Vvathforden. in Hibernia vnitæ.

Inſula S. Malanſid, Ord. S. Aug. l.

Melanſid. Ord. S. Aug. xxxiij $\frac{1}{3}$

Vnitæ ſunt perpetua Vicaria, Parochialis Eccleſiæ de Tholocai, val. vj. marc. ſterlingorum.

Item Rectoria Parochialis Eccleſiæ de Cani, val. vj. marc. ſterlingorum, augetur tax. in flor. v.

De Surio, Ord. Ciſtercien. lx.

Brogani de Moralia, Ord. S. Auguſt. l.

Locentin.

Leonis extra muros, Ord. S. Bened. ccc.

Lodunenſ. in Gotia Prou. Narbonen.

Aucta eſt taxa dictæ Eccleſiæ in flor. lij $\frac{2}{3}$ propter vnionem Parochialis Eccleſiæ S. Ioan. de plenis diœc.

Item vnitus fuit Prioratus S. Brigidæ dictæ diœc. val. xx. augetur tax. in flor. vj $\frac{2}{3}$

Saluatoris de Lodena, Ord. S. Bened. cccc.

Galielmi de Settis, Ord. S. Bened. vj^{c}.

Londonen. in Anglia Prou. Cantuarien.

Vaſti Monaſterij, Ord. S. Bened. ii^{m}.

Crucis Vvacaline, Ord. S. Aug. ii^{m}cccc.

Vvalean, Ord. S. Bened. ii^{m}ccc.

Lucan. in Tuſcia in diſtricto Vrbis.

Petri de Campo maiore, Ord. S. Bened. cl.

Fridiani, Ord. S. Auguſt. cc.

Mariæ de Boiano, Ord. S. Bened. xl.

Pantaleonis, Ord. Ciſter. lxx.

Pontiani extra muros, Ord. S. Bened. cl.

Michaëlis de Gaino pulſanti. lxx.

Pauli de Girano, Ord. S. Bened. lxxx.

Saluatoris S. Syluiani de Caturio, Ord. Camald. lxvj $\frac{2}{3}$

Vnitum eſt Monaſterium S. Pantaleonis, & eſt tax. cxxxvj $\frac{2}{3}$ dicto Monaſterio S. Saluatoris, eſt vnitus Prioratus S. Bartholomæi in Silice in Burgis Lucan. val. c. augetur tax. xxxiij $\frac{1}{3}$

Lucerin. in Prouinc. Beneuentana.

Vnitum eſt Monaſterium S. Bartholomæi, Ord. S. Petri Confeſſoris de Magella, val. xxx. vnciarum Ardeorum, augetur tax. in flor.

Lucionen. in Aquitania Prou. Burdegalen.

Vniti fuerunt Prioratus de Monaſteriis, Ord. S. Bened. val. cc. & Prioratus B. Mariæ de Fontiniaco Comitis, val. etiam cc. t. Turon. paruorum, augetur tax. in flor. cxxxiij $\frac{1}{3}$

Crucis de Talemundo, Ordin. S. Bened. cl.

Mariæ de Triſagio, Ord. Ciſter. lxiij.

Mariæ de Brolio Golaodi, Ord. Ciſterc. lxxx.

De Brolio Arbandi, Ord. S. Bened. lxxx.

Mariæ & Ioannis de Orbeſterio, Ord. S. Bened. lxxx.

Mariæ de Angelis, Ord. S. Aug. clxxx.

Loci Dei de Iardo, Ord. S. Bened. clxxx.

Mariæ de Granateria veteri, Ord. S. Bened. cc.

Michaëlis in Eremo, Ord. S. Bened. v^{c}.

Vnitus eſt Prioratus de Laix Xantonen. diœc. val. lxxx. augetur tax. in flor. xxvj $\frac{2}{3}$

Fontanellis, Ord. S. Aug. lxxx.

Mariæ de Inſula Calueri, Ord. Ciſter. l.

Nigri Monaſterij, Ord. Ciſtercien. cxxxiij $\frac{1}{3}$

Mariæ de Meyra, Ord. Ciſter. clv.

Iuliani, Ord. S. Bened. lvj $\frac{2}{3}$

Mariæ de Ferreyra de Pallares, Ordin. S. Benedicti, xxxiij $\frac{1}{3}$

Vincentij de Monte-forte, Ord. S. Bened. lxxxiij.

Mariæ de Iſindag. Ord. S. Aug. xxxiij $\frac{1}{3}$

Lugdunen. in Prouincia Prouinciæ Metropolis.

Athenaten, Ord. S. Bened. c.

Vnitus eſt Prioratus Sanciani, Ord. S. Bened. Matiſconen. diœc. val. l. augetur tax. in flor. xvj $\frac{2}{3}$

Egendi Iuren. Ord. S. Bened. mv^{c}.

Vnitus eſt Prioratus S. Iuſti de Arboſio Biſuntin. diœc. val. ccc. augetur tax. in flor. c.

Benedictionis Dei, Ord. Ciſter. xxxiij $\frac{1}{3}$

Mariæ de Miratorio, Ord. Ciſter. lxiv $\frac{1}{3}$

Inſulæ Barbaræ, Ord. S. Bened. ccccl.

Vnita eſt Celeraria dicti Monaſterij, val. lxxx.

Item de Chiaraoſt val. ccl. de Saleris c. de Semiprati ccc. S. Ioannis lx. & S. Andreæ, val. lxxx. t. Turon. par. Prioratus Viennen. & Lugdun. diœc. debet augeri tax. in flor. ccxc.

Bellæ Villæ, Ord. S. Aug. cc.

Vnitus eſt Prioratus Cyſſeius, Ord. S. Auguſt, val. lx. augetur tax. in flor. xx.

Martini Sauigutaten. Ord. S. Bened. vc.

Ambroniaco, Ord. S. Bened. ccccl.

Vnitus eſt Decanatus de Leotouai, val. lxx. augetur tax. in flor. xxiv $\frac{1}{3}$

Ragaberti, Ord. S. Bened. ccl.

Vallis Benedictæ, xxxiij $\frac{1}{3}$

Caſagne, Ord. Ciſtercien. lx.

Mariæ de Iugo Dei, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$

Lunden.

Lunden. in Datia.
Omnium Sanctorum,Ord.S.Bened. cc.
Lunen. in Tuſcia,Prouincia Rauennaten.
Bartholomæi de Lunario,Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Crapatij,Ord.S.Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Vnitum fuit Monaſterium S. Iacobi de Canena, val.xvj.augetur tax.in flor. v $\frac{1}{3}$

M

Maclouien. in Britannia,Prouincia Turonen.
Ioannis de Pratis,Ord.S.Bened. cc.
Bello loco,Ord.S.Aug. cc.
Iacobi Montis-fortis,Ord.S.Aug. c.
Vnitus eſt Prioratus de Chillemone,val.xv. augetur tax.in flor.v.
Panis Pontis,Ord.S.Aug. c.
Vnitus eſt Prioratus S. Bartholomæi, val.xxiv. augetur taxa in flor.viij.
Meuani,Ord.S.Bened. viii^c.
Magalonen. in Gotia,Prouincia Narbonen.
Aniani,Ord.S.Bened. viii^c.
Vnitus fuit Prioratus S. Petri de Valle-feumigia,val.xl.augetur tax.in flor.xiij $\frac{1}{3}$
Magdeburgen. in Alemania Metropolis.
Montis Sereni,Ord.S.Aug. xxxiij $\frac{1}{3}$
Maguntin. in Alemania Metropolis.
Bleindeuſtad,Ord.S.Bened. cxxxiij $\frac{1}{3}$
Herfrlden, Ord.S.Bened. clxx.
Aucta eſt taxa Monaſterij Herfelden.in flor.viij. $\frac{1}{3}$ propter vnionem quorumdam beneficiorum eidem factam.
Lauraſſen.Ord.Præmon. v^c.
De Otteborg,Ord.Ciſter. lxvj $\frac{2}{3}$
Vnitæ ſunt Parochiales Eccleſiæ in Aſtenen. in Rore,in Gulvvovvæ, Maguntin.diœc. & Alberſten.diœc.val.omnium ſimul vij.marc.augetor tax.in flor.xj $\frac{1}{3}$
Albani extra muros,Ord.S.Bened. cl.
Vallis S.Georgij. c.
Iacobi extra muros Maguntin.
In Vvalchenreden.Ord.Ciſter.
Monaſterio in Arulburg, Ord.Ciſter.Maguntin. diœc. vnita eſt Parochialis Eccleſia Stettembach,val.iv.marc.arg.augetur tax.in flor.vj $\frac{2}{3}$
Maioricen. in Inſula, Prouincia Valentin.
Mariæ de Regali,Ord.Ciſter. clxxj $\frac{2}{3}$
Malbacien.
Mariæ de Merolia,Ord.Ciſter. lx.
Mallacen. in Aquitania,Prouincia Burdegalen.
Petri de Aurea-valle,Ord.S.Aug. ccl.
Vincentij de Molio,Ord.S.Aug. cc.
Bello Fonte,Ord.S.Bened. lxxx.
Malo Leone,Ord.S.Aug. c.
Mariæ in Abſia in Gaſtina, Ord. S. Benedicti veteris. c.
Mantuan. in prouincia Aquilegien.
Mariæ de Felonia,Ord.S.Bened. clxvj $\frac{2}{3}$
Rufini extra muros Mantuan. Ord. Sancti Bened. cxxxiij $\frac{1}{3}$
Vnita eſt Eccleſia S. Leonardi Mantuan. val.lx. augetur tax.in flor.xx.
Benedicti de Padalitone,Ord.S.Bened. ccc.
Andreæ de Mantua. clj.
Marciſcen. in Terra-laboris.
Mariæ de Bitzano,Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Marciſten. in Regno.
Stephani,Ord.S.Bened. l.
Marſican. in Aprutio.
Mariæ de Victoria,Ord.Ciſt. lxxx.
Mariæ extra muros terræ Piſanæ. xxxiij $\frac{1}{3}$
Stephani,Ord.S.Bened. xlvj $\frac{2}{3}$

Martoranen.
Mariæ de Coracio.Ord.Ciſterrien. c.
Maſſan. in Tuſcia,in diſtrictu Vrbis.
Quirici,Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Maſſilien. in Prouincia Atelaten.
Victoris prope Maſſiliam,Ord.S.Bened. mviij^c.
Vnitus eſt Prioratus B. Mariæ de Nazareth, Aquen.diœc.val.cl.augetur tax.in flor. l.
Materanen. in Prouicia Apuliæ Arhetontin.
S.Mariæ de Rinana,aliàs Valleuti,Ord.S.Bened.
Matiſconen. in Prouincia Lugdunen.
Cluniacen. ix^m.
Rigandi, Ord S.Bened. cc.
Matzarien. in Sicilia,Prouincia Panormitan.
Mariæ Iumaris,Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Mauritanen. in Prouincia Viennen.
Vnitus fuit Prioratus de Erooo,val.cex. augetur tax.in flor.lxx.
Mediolanen. Metropolis.
Vnitum eſt Monaſterium Monialium de Baluſco,val.xl.augetur tax.in flor.xiij $\frac{1}{3}$
Ambroſij Mediolanen. Ord.S.Bened. vi^c.
Simpliciani Mediolanen.Ord.S.Bened. cccr.
Vincentij prope Mediolanum,Ord.S.Bened. cc.
Dionyſij extra muros. vi^c.
Vnitus fuit Prioratus de Fugitiua, Ord. S.Ben. val.ccc.augetur taxa in flor.c.
Claræ-vallis,Ord.Ciſter. ii^m.
Augetur taxa dicti Monaſterij propter vnionem S.Petri in Leſzolio, Papien. diœc. eidem factam in flor.cxvj $\frac{2}{3}$
Petri Apoſtoli, & Caloſerij de Douate,Ordinis S. Bened. ccl.
Donati de ſexto Kalendas,Ord.S.Bened. lxxxiij $\frac{1}{3}$
Victoris extra muros,Ord.S.Bened. ccc.
Gratiani & Felini,Ord.S.Bened. cl.
Petri & Pauli de Gitalia,Ord.S.Baſilij. l.
Saluatoris de Tola,Ord.S.Bened. l.
Trinitatis de Capite-lacus. xxxiij $\frac{1}{3}$
Chriſtinæ,Ord.S.Bened. cccl.
Barnabæ de Grato-ſolio,Ord.Vall.Vmbr. cccc.
Celſi Mediolanen.Ord.S.Bened. v^c.
Mariæ de Morimundo,Ord.Ciſt. m.
Melden. in Francia,Prouincia Senonen.
Petri de Ribeſco,Ord.S.Bened. cccxxxiij $\frac{1}{3}$
Pharonis Meldeo.Ord.S.Bened. m^cc.
Mariæ de Vvillaro,Ord.S.Aug. lv $\frac{1}{4}$
Melitenen. in Calabria,Prouincia Regin.
Mariæ de Bagnatia,Ord.S.Bened. lxij $\frac{2}{3}$
Trinitatis de Mileto,Ord.S.Baſil. xc.
Vnita fuit quædam Grangia,val.c.augetur tax.in flor.xxxiij $\frac{1}{3}$
Laurentij de Arenis. xxxiij $\frac{1}{3}$
Petri de Arena,Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Nicolai de Calamuſio,Ord.Camal. l.
Ioannis de Labra.
Bartholomæi de Trigonia,Ord.S.Baſilij. xxxiij $\frac{1}{3}$
Heliæ noui & Philareti,Ord.S.Baſil. lxx.
Heliæ de Calatro,Ord.S.Baſil. xxxiij $\frac{1}{3}$
Meſeburgen. in Alemania,Prouincia Maguntin.
Iacobi Paganien.Ord.S.Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Petri & Pauli,Ord.S.Bened. c.
Meſſanen. in Sicilia Metropolis.
Petri & Pauli,Ord.S.Baſilij. xlvij.
Anaſtaſiæ,Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Saluatoris de Plaga,Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Mauraſſen.Ord.S.Bened. ccc.
Mariæ de Nucaria,Ord.Ciſter. c.
Tranſlatum eſt in locũ de Gargania S.Vincentij.
Saluatoris de Lingafutri,Ord.S.Baſil. v^c.
Pantaleonis,Ord.S.Baſil. } vnita. lx.

Gregorij

Gregorij de Giſſo,Ord.S.Baſilij. cla.
Philippi de Magta,Ord.S.Bened. l.
Saluatoris,aliàs Mariæ de Bordonario. xlv.
Philippi de Valle de mena, Ord.S.Bened. alj.
Michaëlis de Trayna,Ord.S.Baſil. l.
Vnitum eſt Monaſterium S.Heliæ,tax. xaxiij $\frac{2}{3}$ augetur taxa in flor.xxxiij $\frac{2}{3}$
Petri & Pauli de Gitalia,Ord.S.Baſilij. cl.
Angeli de Bloro,Ord.S.Baſilij. xlv.
Mariæ de Guppa,Ord.S.Baſil. l.
Nicolai de la Fico,Ord.S.Baſil. l.
Baſilij de Tormemo,Ord.S.Baſil. c.
Mariæ de Mandanilio, Ord.S.Baſil. aaaiij $\frac{2}{3}$
Placidi de Colontrio,Ord.S.Baſil. laxa.
Heliæ de Ampula,Ord.S.Baſil. axaiij $\frac{2}{3}$
Mariæ de Mili,Ord S.Baſil. laxa.
Quirici,Ord.S.Baſil. xxxiij $\frac{2}{3}$
Petri de Agro, Ord.S.Baſil. alvij.
Mariæ de Roca extra muros Meſſanen.Ord.Ciſter. caaxiij $\frac{2}{3}$
Mariæ de Gala,Ord.S.Baſil. laxx.

Meten.
Vincentij Meten.Ord.S.Bened. cccc.
Mariæ Virginis Salinæ vallis,Ord.Præmon.aliij $\frac{2}{3}$
Clementis extra muros,Ord.S.Bened. caxxxiij $\frac{2}{3}$
Petri Montis,Ord.S. Aug. cc.
Arnulphi Meten.Ord.S.Bened. m^{cccc}.
Martini prope Metum,Ord.S.Bened. cc.
Priminij Hornebaten Ord.S.Bened. clxvj $\frac{2}{3}$
De Iuſto-monte,Ord.Præmon. laaiij $\frac{2}{3}$
Martini Glandiien.Ord.S.Bened. v^{c}.
Symphoriani extra muros,Ord.S.Bened. ccccl j $\frac{2}{3}$
Narboris,Ord.S.Bened. c.
Vnita eſt Parochialis Eccleſia Villæ-Ripeg,val. iv.marcarum,augetur taa.in flor.vj $\frac{2}{3}$
Gorgonij Gotzien.Ord.S.Bened. mv^{c}.

Miden. aliàs *Minden.* aliàs in Saxonia, in Hybernia, Prouincia Armacan.
Mariæ de Caurlis,Ord.S.Baſil. l.
Mariæ de Truno,Ord S.Baſil. c.
Benedictionis Dei,Ord. Ciſter. v^{c}.

*Miletenen.*in Calabr.Prou.Reg. vide *Melitenen.*

Mindonien. in Hiſpania,Prouincia Bracharen.
Saluatoris de Laureſana,Ord.S.Bened. laxxvij.

*Mirapicen.*in Gotia,Prouincia Tholoſan.
Bolbona,Ord.Ciſter. m^{cc}.

*Miſnen.*in Alamania,Prouincia Magdeburgen.
Vnita fuit Præpoſitura B. Mariæ Virginis in Vvorzan,val.viij marc.argenti,augetur taa. in flot.aiij $\frac{2}{3}$
Cellæ Sanctæ Mariæ,Ord.S.Bened. lx.
Mariæ in Buch,Ord.Ciſter. ccccl.

Montiſalbani in Goria,Prouincia Tholoſan.
Bella Pertica,Ord.Ciſter. vi^{c}.

Montiſ-regalis in Pedemontium,prouincia Mediolan.
Vnitum eſt Monaſterium Burgi S. Dalmatij, Aſten.diœc.augetur tax.in flor.c.

Montiſregalis,in Sicilia Metropolis.
Alti fontis,aliàs de Parco,Ord.Ciſter. ccl.
Mariæ de Moniachi,Ord.S.Baſil. cc.

Morauien. in Scotia, Prouincia Maguntin.
De Kinlos,Ord.Ciſt. ccc.

Morinen. in Francia,Prouincia Remen.
Capella,Ordinis S. Benedicti. ccc.
Claromariſto,Ord.Ciſter. viii^{c}l.
Aucta eſt taxa huius Monaſterij in flor. l. propter vnionem Abbatiæ S. Saluatoris de Retrudis de Aandeuets, Morinen. diœc. eidem factam.
Mariæ in Nemore,Ord.S.Aug. c.
Ioannis prope Cochas,Ord.S.Aug. c.

Saluatoris Hamen.Ordinis S. Benedicti. m^{c}.
Mariæ de Bolonia ſuper mare.Ord.S.Aug. v^{c}.
Petri & Pauli Vvaſnacen.Ord.S.Aug. cxiij $\frac{2}{3}$
Ioannis prope Morin,Ord.S.Bened. cccaij $\frac{2}{3}$
Saluatoris de Gordie,Ord.S.Bened.
Auguſtini extra muros,Ord.Præmon. lavj $\frac{2}{3}$
Nicolai Farnen,Ord.Præmon. cc.
Beriæ de Blangiaco,Ord.S.Benedicti. ccl.
Bertini in S.Andomaro,Ord.S.Bened. ii^{m}.
Dinns,Ord.Ciſter. mv^{c}.
Siluij de Archiaco,Ord. S.Bened. clxv
Mariæ de Longo-vilari,Ord.Ciſter. aliv
Mariæ de Zambarka,Ord.S.Aug. cxxaiij $\frac{2}{3}$
Vvnortbargen,Ord.S.Bened. viii^{c}xax
Ioannis in Pratis iuxta Coquem. c
Ioannis Euangeliſtæ Dondia-vuille, Ord. S. Aug. lxaa.
Vlmaris in Bolonia,Ord.S.Aug. lxvj $\frac{2}{3}$

Mutinen. in Prouincia Rauennaten.
Mariæ & Claudij de Fraainono,Ord.S.Bened. xl.
Syluestri Nouanculani,Ord.S.Bened. cccc.
Petri de Mutina,Ord.S.Bened. lavj $\frac{2}{3}$
Vnita eſt Eccleſia S. Michaëlis de Zena, val. cc.duc.Papalium,augetur tax.in duc.lxvij $\frac{2}{3}$
Mariæ de Facinora. l.

N

Nanneten. in Britannia,Prouincia Turon.
Villæ-nouæ,Ord.Ciſter. c.
Vnitus fuit Prioratus S.Symphoriani, val.xaiv. augetur tax. in flor.viij.
Mariæ de Meglcreyo,Ord.S Bened. cvj $\frac{2}{3}$
De Buſſaio,Ord.Ciſter. lxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ Magdalenæ de Geneſtomo. l.
Gildaſij in Nemore,Ord.S.Bened.
Vniti fuerunt Prioratus de Peneſtine de Bello loco,val.xx. & S.Iacobi de Rocca, Ord. Sancti Bened.val.aax,augetur tax.in flor. xvj $\frac{2}{3}$
Alba corona veteri. c.
Gildaſij Riuen.Ord.S.Bened. ix^{c}.
Mariæ de Pernidio. cxxxiij $\frac{2}{3}$
Vnitus fuit primus Prioratus vacaturus dependens à dicto Monaſterio, val.c.augetur taa. in flor.xxxiij $\frac{2}{3}$
Mariæ de Burgo prope Pernidium, Ord.S.Auguſt. lavj $\frac{2}{3}$

Narbonen. in Gotia Metropolis.
Petri de Gannis,Ord.S.Bened. viii^{c}.
Polycarpi,Ord.S.Bened. ccc.
Mariæ de Quatraginta,Ord.S.Aug. v^{c}.
Fontis frigidi,Ord.Ciſter. ii^{m}.

Narnien. in Ducatu Spoletan.
Benedicti in Fundis de Stonconio, Ord.S.Bened. axaiij $\frac{2}{3}$
Angeli de Maſſa,Ord.S.Bened. l.
Nicolai de S.Gemino,Ord.S.Bened. xl.
Gemini de S.Gemino,Ord.S.Bened. l.
Caſſiani prope Narniam,Ord. S. Bened. xxaiij $\frac{2}{3}$
Vnitæ ſunt dicto Monaſterio ruralis Eccleſia S. Proculi de S.Gemino,val.x & Parochiales Eccleſiæ Sanctorum Thomæ & Vrſi Archipreſbyteratus nuncupata, ac S. Stephani de Vrbe inuicem propinquæ,val.el.augetur tax.in flor. liij $\frac{2}{3}$

Neapolitan. Metropolis.
Seuerini Neapolitan. Ord.S.Bened. ccc.
Vedaſti,Ord.S.Bened. ccc.
Petri ad aram.Ord.S.Aug. viii^{c}.
Sebaſtiani,Ord.Sancti Bened. lav.
Demetrij, Ord.S.Bened. laj.
Laurentij de Aneſa,Ord.S.Bened. v^{c}.

Mariæ de Capellis, Ord. S. Bened. cc.
Ianuarij prope Neapolim, Ord. S. Bened. cl.
Vnitum eſt Hoſpitale S. Ianuarij extra muros Neapolitan. & diſmembratum ab Eccleſia Neapolitan. cui aliàs fuerat vniendum.
Angeli de Prochita, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$

Neburgen. in Alemania, Prouincia Salzburgen.
In Pozinania prope Czitem, Ord. S. Bened. l.
Vnita eſt Parochialis Eccleſia Breczintem, cum eius filiabus, val. viij. marc. argenti, augetur tax. in flor. xiij $\frac{1}{3}$

Nemanſen. in Gotia, Prouincia Narbonen.
Egidij, Ord. S. Benedicti. viii^{c}.
Francharum vallium, Ord. Ciſterc. lx.
Pſalmodien. Ord. Ciſter. v^{c}.
Sandracen. Ord. S. Bened. cc.
Salue, ſeu Saligue, Ord. S. Bened. ccc.
Petri de Saluio, Ord. S. Bened. lxvj $\frac{2}{3}$

Neopaten. in Romania.
Mariæ de Fondilianis. l.

Nerıton. Abbas nullius diœc. lx.
Nicolai de Perguliro, Ord. S. Baſil. xxxiij $\frac{1}{3}$

Nicıen. in Prouincia Prouinciæ. ccc.
Ponti extra moros. cclij.

Nicoſien. in Inſula Cypri Metropolis.
Vnitum eſt Monaſterium Mariæ de la Piſcopia, tax. lxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ de la Baya, aliàs de la Piſcopia, Ord. Præmonſtraten. lxvj $\frac{2}{3}$
Eſt vnitum Eccleſiæ Nicoſien. ideo taxa augetur flor. lxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ de Bello loco, Ord. Ciſter. cccxij.
Mariæ de Draconaria, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Mobachia.
Ioannis Euangeliſtæ, Ord. S Bened. lxvj $\frac{2}{3}$

Nicoteren. in Prouincia Regin.
Mariæ de la Molachia, Ord. S. Bened. lxvj $\frac{2}{3}$

Nidroſien. in Nouergia.
Mariæ de Holim, Ord. S. Bened. lxxv.

Nimoſſien. in Cypro, Prouincia Nicoſion.
Pauli de Antiochis & Crucis Ciſ. Ord. S. Bened. cccxxxiij $\frac{1}{3}$

Nitrien. in Vngaria, Prouincia Strigonia.
Hippolyti Nitrien. ccl.

Niuernen.
Bellæ-vallis, Ord. Præmonſtr. c.
Martini, Ord. S. Auguſt. c.

* *Nolan.* in Terra-laboris, Prouincia Neapolitan.
Regali valle, Ord. Ciſterc. cc.

Nonen. in Sclauonia, Prouincia Iadien.
Ambroſij, Ord. S. Bened. xl.

Noruincen. in Anglia, Prouincia Cantuarien.
Edebaudi, Ord. S. Bened. ii^{m} v^{c}.

Nouarien. in Lombardia, Prouincia Mediolanen.
Mariæ vnitum Congregationi Lateranen. viii^{c}.
Montis S. Quintini, Ord. S. Bened. cccc.
Eligij Fontis, Ord. S. Auguſt. vii^{c}l.
Mariæ de Vrſicampo, Ord. Ciſterc. mviii^{c}.
Mariæ de Vermando, Ord. Præmonſtr. xxx.
Proiecti, Ord. S. Bened. viii^{c}.
Homoblerus. ccc.
Priſci in Vermandoſio, Ord. S. Bened. cxxxiij $\frac{1}{3}$

Nucerin. in Ducatu Spoletan.
Blaſij de Crapulis, Ord. S. Bened. vnitum menſæ Epiſcopali Nucerin.
Mariæ de Sirria, Ord. S. Bened. cc.
Mariæ de Apperino, Ord. S. Bened.
Benedicti de Galdo, Ord. S. Bened. } vnita. l.
Stephani de Patano, Ord. S. Bened. } c.
Pancratij, Ord. S. Bened. l.
Angeli de monte Camigliano, Ordinis Sancti Benedicti. xxxiij $\frac{1}{3}$

Nullius diœc. Monaſteria.
Chriſtophori de Caſtro. c.
Hilarij de Galeaca. c.
Vincentij de Vulturno, Ord. S. Bened. cc.
Petri Apoſtoli in territorio Capiſtrani, Prouincia Theatin. Ord. S. Bened. lxxxiij $\frac{1}{3}$

O

Olomucen. aliàs Morauien. in Alamania Prouincia Bragen.
Lucen. in Monaria, Ord. Præmonſtr. cccclx.
Valle gradu, Ord. Ciſter. cccxxxiij $\frac{1}{3}$
Vnita eſt Parochialis Eccleſia in Rodiff. Olumucen. diœc. val. xv. marc. argenti, augetur tax. in flor. xxv.

Oloren.
Luco, Ord. S. Bened. cl.
Vincentij de Lurra. cl.

Opiden. aliàs Lucren. in Calabria Prouincia Regin.
Geratin. vnita.
Molochij, Ord. S. Baſilij. lxvj $\frac{2}{3}$

Ortan. in diſtrictu Vrbis & Ciuitatis Caſtellan. vnitæ.
Mariæ de Faleri, Ord. Ciſter. l.
Andreæ in Flumine, Ord. S. Bened. & S. Silueſtri de Sirapte. cl.

Oſcen. in Aragonia, Prouincia Cæſarauguſtan.
Ioannis de Pina, Ord. S. Bened. ccl.
Montis Aragonum, Ord. S. Aug. m.

Oſnaburgen. in Alamania, Prouincia Colonien.
Clementis Iborchi, Ord. S. Bened. l.

Oſſorien. in Hybernia, Prouincia Dublinen.
Feri Ponte, Ord. Ciſterc. l.

Oueten. in Hiſpania, Prouincia Toletan.
Ioannis de Cotias, Ord. S. Bened. cxx.
Vincentij, Ord. S. Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ de Obona, Ord. S. Bened. xl.
Saluatoris loci de Cotuclana, Ord. S. Bened. xliij $\frac{1}{3}$
Mariæ Vallis Dei, Ord. Ciſtercien. xxxiij $\frac{1}{3}$

Oxomen. in Hiſpania.
Petri de Gomuel, Ord. Ciſtercien. c.
Mariæ Vitis, Ord. Præmonſtr. xl.

P

Padeburgen. in Alemania Prouincia Maguntin.
Corbien. Ord. S. Bened. ccc.
Mariæ, aliàs Crucis de Sabari, Ord. Sancti Bened. cccxxxiij $\frac{1}{3}$

Paduan. in Prouincia Aquilegien.
Stephani de Carraria, Ord. S. Bened. cccc.
Iuſtinæ de Padua, Ord. S. Bened. ii^{m}.
Vnitus eſt Prioratus S. Antonini de Cubalo, val. xxx. augetur tax. x.
Mariæ de Pratalia, Ord. S. Bened. cccc.
Mariæ de Candiana, Ord. S. Bened. aliàs Michaëlis. clxvj $\frac{2}{3}$
Danielis in monte, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ Carcerum, Ord. Camal. cccl.
Mariæ de Sacco-longo, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$

Palentin. in Hiſpania, Prouincia Toletan.
Mariæ de Metellana, Ord. Ciſter. lx
Petri de Spina, Ord. Ciſterc. l
Croeis, Ord. Præmonſtr. liij $\frac{1}{3}$
Vallis bonæ, Ord. Ciſterc.
Mariæ de Beueninos, Ord. Ciſtercien. l.
Zoili, Ord. Cluniac. cc.
Vnitum fuit Monaſterium S. Romani de Entempeteros, Legionen. diœc. val. lxxx. augetur tax. in flor. xxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ de Palazuelos, Ord. Ciſt. xl.

Mariæ

Mariæ de Retorta, Ord. Præmon. l.
Mariæ de Vanneuinere. lxiij $\frac{1}{3}$

Pampilonen. in Regoo Nauarræ, Prouinciâ Cæſarauguſtana.
Fiterio, Ord. Ciſter. xl.
Mariæ de Irachio, Ord. S. Bened. c.
Mariæ de Oliua, Ord. S. Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ de Iranco, Ord. Ciſter. lx.
Saluatoris Legeren. Ord. Ciſter. l.

Panormitan. in Inſula Siciliæ Metropolis.
Mariæ de Cripta, Ord. S. Bened. l.
Nicolai, Spiritus, Ord. Ciſter. ccxxiij $\frac{1}{3}$
Ioannis de Eremitis, Ord. S. Bened. l.
Mariæ Angelorum, Ord. S. Bened.
Vnitus eſt Prioratus S. Annæ de Scalis, Montiſregalis diœc. cuius fructus non exprimuntur.

Papien. in Lombardia, Prouincia Mediolanen.
Petri Herbæ-amaræ, Ord. S. Auguſt. l.
Petri Papien. Ord. Vallis-Vmbr. ccl.
Apollinaris, Ord. S. Bened. c.
Bartholomæi Papien. Ord. S. Bened. clvi.
Sepulchri Papien. Ord. S. Bened. clx.
Saluatoris prope Papiam, Ord. S. Bened. l.
Martioi Papien. Ord. S. Bened. lxxxiv.
Petri in Leſolio, Ord. S. Bened. cxvj $\frac{2}{3}$
Petri Bremeten. Ord. S. Bened. c.
Aqua-longa, Ord. Ciſter.
Donati de Sexto-Kalendas, Ord. S. Bened. xlj.
Lanfranchi extra muros Papien. Ord. Vall. Vmbr. cclxvj $\frac{2}{3}$

Pariſien. in Francia Metropolis.
Maglorij Pariſien. Ord. S. Bened. cccxvij.
Victoris prope Pariſium, Ord. S. Auguſtini, c.
Genouefæ Pariſien. Ord. S. Aug. viii^{c}.
Dionyſij, Ord. S. Bened. vi^{m}.
Mauri de Foſſatis, Ord. S. Bened. vii^{c}l.
Germani in Pratis, Ord. S. Bened. viii^{m}.
Reductum fuit ad iv^{m}. per D. Vrbanum Papam V.
Vallis B. Mariæ, Ord. Ciſter. ix^{c}.
Petri de Latiniaco, Ord. S. Bened. m^{ccc}.
Hermioiarum, Ord. Præmon. cc.
Vallis-Sarnan. Ord. Ciſter. xxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Herinale, Ord. S. Aug. lxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ de Luiriaco, Ord. S. Aug.

Parmen. in Lombardia, Prouincia Rauennaten.
Mariæ de Caſtilione, Ord. S. Bened. cc.
Baſilidis de Cannatia, Ord. Vall. Vmbr. cclxxx.
Caſæ nouæ, Ord. Ciſter. cc.
Geneſij de Brixello, Ord. S. Bened. cxl.
Ioannis Parmen. Ord. S. Bened. ccc.
Vnitus fuit Prioratus S. Laurentij de Caſellis cum annexis, val. xxx. augetur taxa in flor. x.
Fontis noui, aliàs Claræ-vallis, Ord. Ciſter. cl.
Vallis-ſerenæ, Ord. Ciſterc. xxxiij $\frac{1}{3}$
Vnitus fuit Prioratus S. Leonardi, val. xxiv. augetur flor. viij. Separata fuit menſa Abbatialis à Conuentuali in dicto Monaſterio, & reſeruatis tot portionibus pro menſa Abbatiali, quæ aſcendant ad valorem annuum vi^{c}. £. monetæ Mediolanen. reliquis aſſignatis menſæ Conuentuali vnitæ Congregationi S. Bernardi Lombardiæ, Ord. Ciſtercien.

Patauien. In Alemania, Prouincia Salzburgen.
Mellicen. Ord. S. Bened. cccxxxiij.
Vnita fuit Parochialis Eccleſia in Vvoykenderffs, val xv. marc. augetur tax. in flor. xxv.
In Alderſpach, Ord. Ciſter.
Vnitæ ſunt Parochiales Eccleſiæ & earum Vicariæ in Etkenchayo, & in Auſter, & in S. Nalb. Patauien. diœc. necnon in Geytſchal, Ratisponen. diœc. quarum valor. habetur pro expreſſo, debet augeri.
Cotuuiao. Ord. S. Bened. lx.
Saluatoris ad S. Saluatorem, Ord. Præmonſtraten. xxxiij $\frac{1}{3}$
Matthæi in Aſpak.
Vnita fuit Parochialis Eccleſia in Eryngen cum filiabus ſuis, val. x. marc. debet augeri taxa in flor. xvj $\frac{2}{3}$

Peneſtrinen. Cardinalis.
Petri de Papilione, Ord. Ciſtercien. xxxiij $\frac{1}{3}$

Pennen. in Prouincia Aprucij.
Caſæ nouæ, Ord. Ciſtercien. cc.

Penſaurien. in Marchia.
Thomæ de Folea, Ord. S. Bened. lxx.
Mariæ, aliàs Crucis de Fabari, Ord. Sancti Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Sepulchri de Aſtino, Ord. Vall. Vmbr. xxxiij $\frac{1}{3}$

Pergamen. in Lombardia, Prouincia Mediolanen.
Vallis-altæ, Ord. S. Bened. lx.

Peruſin. in diſtrictu Vrbis.
Vnita eſt Parochialis Eccleſia S. Chriſtophori de Paſſignano, val. xl. augetur xiij $\frac{1}{3}$
Item vnitum eſt Monaſterium Vallis-pontis menſæ Epiſcopali, augetur tax. in flor. lxxxiij.
Ioannis Eremi montis Herilis, Ord. Sancti Bened. lxxxiv.
Petri de Peruſio, Ord. S. Bened. m^{cc}.
Vnitus fuit Prioratus S. Petri de Pozalo, val. c. augetur tax. in flor. xxxiij $\frac{1}{3}$
Archangeli ſupra Lacum, Ord. S. Bened. lxxxviij.
Benedicti de Petra-ficta, Ord. S. Bened. lxxviij $\frac{1}{3}$
Vallis-portis, Ord. S. Bened. c.
Saluatoris de Monte aucto, Ord. Ciſter. cl.

Petragoricen. in Aquitania, Prouincia Burdegal.
Petroſa, Ord. Ciſterc. cc.
Brantolino, Ord. S. Bened. cccc.
Truciaco, Ord. S. Bened. cxx.
Mariæ de Cancellata, Ord. S. Aug. cxxx.
De Boſco-cano, Ord. Ciſter. lxxix $\frac{1}{3}$
Petri de Turturiaco, Ord. S. Bened. cxx.

Pictauen.
Seuerini, Ord. S. Aug. lx.
Vnitus fuit Prioratus de Geux, val. xl. augetur taxa in flor. xiij $\frac{1}{3}$
Item vnitus fuit Prioratus de Lexaio, val. 80. augetur 26. $\frac{2}{3}$
Cella prope Trecas, Ord. S. Aug. m.
Monaſterij noui Pictauen. Ord. Cluniac. vii^{c}.
Leonardi de Ferratiis, Ord. S. Bened. lx.
Sauini, Ord. S. Bened. cl.
Ioannis de Marnis, Ord. S. Bened. v^{c}xx.
Maxentij, Ord. S. Benedicti. m^{cc}.
Benedicti de Quinciano, Ord. S. Bened. ccl.
Rarroſen. Ord. S. Benedicti. ccc.
Regali, Ord. S. Auguſt. c.
Mariæ de Caſtellariis, Ord. Ciſterc. ccc.
Crucis de Anigalia, Ord. S. Aug. cc.
Mariæ de Miſericordia Dei, Ord. Ciſter. l.
Nantolio, Ord. S. Bened. cc.
Vnitus eſt Prioratus S. Martini de Salis, Ord. S. Bened. val. c. £. Turon. augetur taxa in floren. xxxiij $\frac{1}{3}$
Lamiz de Tuhoarcio, Ord. S. Aug. clxx.
Mariæ de Cella, Ord S. Aug. v^{c}.
Bono-campo, Ord. S. Bened. c.
Sede Brigum, Ord. S. Bened. l.
Cypriani, extra muros Pictauien. lxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ Fontis Comitis, Ord. S. Aug. lxvj $\frac{2}{3}$
Hilarij de Cella, Ord. S. Auguſt. cxxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Pyn, Ord. Ciſterc. lxvj $\frac{2}{3}$

Nobiliaco, Ord. Ciſtereien. ccc.
Mariæ de Valentia, Ord. Ciſter. ee.
Mariæ de Alodiis, Ord. S. Bened. cxx.
Mariæ de Sicilia Ord. Ciſter. lx.
De Pinu, Ord. Ciſter. xxxiij $\frac{1}{2}$
In Abſia in Gaitina. ec.
Mariæ bonæ Vallis, Ord. Ciſter. cxxx $\frac{1}{2}$

Piſan. in Tuſcia Metropolis.
Zenonis de Piſis, Ord. Camald. ee.
Stephani de Cintorio, Ord. Camal. lx.
Andreæ de Canceto, Ord. Ciſter.
Sauini de Montrone, Ord. Camal. cccc.
Michaëlis Calicolorum Ord. S. Aug. c.
Pauli ad Ripam Arni, Ord. Vallis-Vmbr. cccc.
Doneure extra mutos Piſan. Ord. Vallis-Vmbr. lx.
Fridiani, Ord. Camal.

Piſtorien. in Tuſcia.
Fridiani de Piſtorio. celxvj.
Barenti, Ord. S. Bened. l.
Vnita fuit Eccleſia SS. Iacobi & Bacilier. Lucarum diœc. val. xxiv. augetur tax. in flor. viij.
Saluatoris de Veiano, Ordin. Vallis-Vmbroſæ, lxxxix.
Pauli ad Ripam, Ord. Vallis-Vmbr. eeee.
Saluatoris de Fontana, Ordin. Vallis-Vmbroſæ, xxxiij $\frac{1}{2}$
Michaëlis de Futeulis, Ord. Vallis-Vmbr. lxxx.
Vnitum eſt Congreg. S. Salui extra muros Floren.
Mariæ de Patana, Ord. Vallis-Vmbroſ. exx.
Mariæ de Guegignano, Ord. Vallis-Vmbr. lxvij.
Montis-plani, Ord. Vallis-Vmbr. xxxiij $\frac{1}{2}$

Placentin. in Hiſpania Prou. Toletan.
Saluatoris de Thola. l.

Placentin. in Lombardia Prou. Mediolanen.
Sixti de Placentia, Ord. S. Bened. l.
Vnitum eſt Congregationi S. Iuſtinæ de Padua, & ſoluuntur iura ſingulis xx. annis.
Benedicti de Placentia, Ordin. Vallis-Vmbroſæ, xxxiij $\frac{1}{2}$
Mariæ in Monte, aliàs Caraſola, Ord. Ciſter. lxxx.
Alexandri de Placentia, Ord. S. Bened. l.
Sauini de Placentia, Ord. S. Bened. exxx.
Mariæ de Columba, Ord. Ciſter. vii^{c}.
Geruaſij & Protaſij, Ord. S. Bened. lxvj $\frac{1}{2}$
Vnitum fuit hoſpitale pauperom S. Mariæ Vallis-obſcuræ Babien. diœc. augetur tax. in flor. vj $\frac{1}{2}$
Pauli de Meſſano, Ord. S. Bened. xl.

Plonaten. in Sardinia Prou. Turritan.
Trinitatis de Sacargia, Ord. Camal. xxxiii $\frac{1}{2}$
Vnita eſt Eccleſia S. Pauli de Codtagnano, val. 36 augetur xij.

Polen. in Dalmatia Prou. Aquilegien.
Michaëlis de Pola, Ord. S Bened. xxxiij $\frac{1}{2}$
Mariæ de Canneto, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{2}$
Michaëlis de Monte, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{2}$

* *Policaſtren.* in Terra-laboris, Prou. Salern.
Ioannis de Piro, Ord. S. Baſil. xl.
Petri de Camerorota, Ord. S. Baſil. lxvj $\frac{1}{2}$

* *Polignanen.* in Apulia.
Vnita eſt Baren.
Viti de Polonia, Ord. S. Bened. lxxxiij $\frac{1}{2}$

Pomj thomeaciarum.
Aniani. Ord. S. Bened. eecc.
Fontis Calidi, Ord. Præmonſtrat. ece.

Portuen. & S. Rufina. Cardinalis.
Saluatoris de Caſtilione,

Portugalen. in Regno Portugaliæ.
Saluatoris de Palatiolo, Ord. S. Bened. eeccl.
Vnita fuit quædam Parochialis Eccleſia, val. l. augetur tax. in flor. xvj $\frac{1}{2}$

Ioannis de Pendoiada, Ord. S Bened. v^{c}.
Petri de Petroſo, Ord. S. Bened. cce.
Saluatoris Eccleſiola. Ord. S. Auguſt. cc.
Mariæ de Roſtolo, Ordin. S. Bened. cxx.
Tirſi, Ord. S. Bened. vii^{c}.
Saluatoris de Griſoo, Ord. S. Auguſt. lxvj $\frac{1}{2}$

Poſnanien. in Polonia Prou. Gueſnen.
Mariæ in Lubin. Ord. S. Bened. xc.
In Freſcencell.
Vnitæ ſunt Parochiales Eccleſiæ S. Stephani in Haluuatſtreff, & S. Georgij in Peuultſpach Poſnamen. diœc. val. xlvij. flor tenium cum dimidio, debet augeri tax. in flor. ſimiliter xv $\frac{1}{2}$

Potentin. in Regno Prouincia Acherontin. ——— *
Vnitum Monaſterium S. Lucæ, val. xxiv. augetur tax. in flor. viij.

Pragen. in Bohemia Prou. Maguntin.
Templen. Ord. Præmonſtrat. eelx.
Opacamen. Ord. S. Bened. v^{c}.
Mariæ Montis Sion, Ord. Præmonſtrat. c.
Cladruben. Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{2}$
Miloten. Ord. Præmonſtrat. eexxxiij $\frac{1}{2}$
Mariæ de Poſitano, Ord. S. Bened. lxxxiij $\frac{1}{2}$

Q

Quinqueeccleſien. in Vngaria Prouincia Strigonien.
Vnita fuit Præpoſitura Eccleſia loci de Marothj val. xxiv. augetur taxa in flor. viij.
Saluatoris de Sayardia, Ord. S. Bened. cclxvj $\frac{1}{2}$
Retz Vvaradien. Ord. S. Bened. vi^{c}.
Trinitatis, Ord. S. Bened. lxvj $\frac{1}{2}$

R

Raguſin. in Sclauonia Metropolis.
Mariæ de Melica, Ord. S. Bened. lxxx.
Michaëlis de Petilma, Ord. S. Bened. l.
Mariæ de Lattonia, Ord. S. Bened. c.
Iacobi de Viſinza extra muros, Ord. S. Bened. liij $\frac{1}{2}$

Rapolan. in Aquilia.
Vnita fuit Eccleſiæ Melfien.
Angeli Vvoltiren. Ord. S. Bened. eix.

Ratiſponen. in Alemania Prou. Salzburgen.
Georgij Prueſmigiis, Ord. S. Bened. c.
Iacobi in Bauaria, Ord. S. Bened. xl.
Emerami, Ord. S. Bened. cl.
In Pruel, Ord. S. Bened. cxcj $\frac{1}{2}$

Rauellen. in Terra laboris, Prouincia Salernitan. —— *
Trifonis, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{2}$

Rauennaten. in Romandiola Metropolis.
Apollinaris noui Rauennaten. Ord. S. Bened. l.
Ioannis Euangeliſtæ, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{2}$
Vitalis de Rauenna, Ord. S. Bened. lxvj $\frac{1}{2}$
Seueri de Rauenna, Ord. Ciſtercien. exx.
Petri ad vincula, Ord. Camal. l.
Mariæ Rotundæ extra muros, Ord. S. Bened. xe.
Apollinaris de Claſſe, Ord. Camald. v^{c}.
Mariæ in Coſmedin. Ord. S. Bened. xl.
Hilarij de Galeata, Ord. S. Bened.

Reatin. in Ducatu Spoletan.
Mariæ in Baſilica, Ord. S. Bened. l.
Paſtoris, Ord. Ciſter. xxxvj $\frac{1}{2}$
Saluatoris de Reate. cce.
Quirici. xl.

Redonen. in Britania Prou. Turon.
Melani Redonen. Ord. S. Bened. m.
Petri de Relego, Ord. S. Aug. c.
Vnitum fuit vnum ex beneficiis ad collationem Abbatis pertinen. val. c. augetur. taxa dicti Monaſterij in flor. xxxiij $\frac{1}{2}$

Regin. in Prou. Prouinciæ Prou. Aquen. aliàs Regin.
Apollonij,

Apollonij, Ord. S. Bened. lxx.
Vnita Eccleſia S. Petri extra Caſtrum Bagnoli, val. xxiv. augetur tax. in flor. viij.
Regien. in Lombardia Prou. Rauennaten.
Apollonij de Carioſa, Ord. S. Bened. lxx.
Vnita fuit Parochialis Eccleſia S. Petri extra Caſtrum Bagnoli, val. xxiv. augetur tax. in flor. viij.
Præpoſitura Secularis, & Collegiatæ Eccleſiæ S. Nicolai Regien.
Proſperi in ſuburbio Regij. clxxx.
Mariæ de Gratiis, Ord. S. Aug. lxvj $\frac{2}{3}$
Vnita eſt quædam poſſeſſio aliàs diſmembrata, val. xl. augetur tax. in flor. xiij $\frac{2}{3}$
Mariæ de Morola cum alio vnito, Ord. S. Auguſt. cx.
Regin. in Calabria Metropolis.
Mariæ de Terreto, Ord. S Baſilij. xl.
Antonij de S. Niceto, Ord. S. Bened.
Ioannis de Caſtaneta, Ord. S. Baſilij. xl.
Saluatoris de Calomelo, Ord. S. Bened. lxvij.
Dominici de Galico, Ord. S. Bened.
Philippi in Cerice.
Martioi de Meſſa.
Nicolai de Calomitio, Ord. S. Bened. lxxxiij $\frac{2}{3}$
Remen. in Francia Metropolis.
Remigij Remen. Ord. S. Bened. v^{m}cc.
Vnita fuit Præpoſitura de Montana Remen. val. xxiv.
Item vnitus fuit Prioratus in Capella SS. Coſmæ & Damiani, val. xxiv. augetur taxa dicti Monaſterij flor. xvj.
Dionyſij Remen. Ord. S. Aug. ix^{c}.
Nicaſij Remen. Ord. S. Bened. m.
Bazolij Remen. Ord. S. Bened. vii^{c}l.
Mariæ de Moſſonis, Ord. S. Bened. viii^{c}l.
Altouillari, Ord. S. Bened. vii^{c}.
Caluomonte in Portiano, Ord. Præmon. lxxx.
Mariæ Ygimaren. Ord. Ciſter. v^{c}.
Vallis Regis, Ord. Ciſter. cccc.
Elenuo, Ord. Ciſtercien. cc.
Signiaco, Ord. Ciſter. vii^{c}l.
Augetur tax. In flor. l. propter vnionem Monaſterij Monialium de Conſolatione Remen. diœc. factam.
Septem Fontium, Ord. Præmonſtrat. ccc.
Bellæ-vallis, Ord. Præmonſtrat. cccl.
Theodorici, Ord. S. Bened. viii^{c}.
Vallis Dei, Ord. Præmonſtraten. lxij $\frac{2}{3}$
Mariæ de Bonofonte, Ord. Ciſtercien.
Rigen.
Pancratij de Silo, Ord. S. Baſilij.
Ripen. in Datia Prou. Burden.
Vnita eſt Præpoſitura in Heerdeſſel. val. iv. mar. argenti puri, augetur taxa in flor. viij.
Riuen. in Goria Prouincia Tholoſan.
Petri de Leſſato, Ord. Cluniac. m.
Manſiarilis, Ord. S. Bened. vi^{c}.
Fulenchis, Ord. Ciſtercien. cc.
Caletao, Ord. Ciſtercien. ccc.
Roſcen. in Hibernia Prou. Caſſelen.
De Fonte-viuo, Ord. Ciſter. xlj $\frac{2}{3}$
Roſſanen. in Calabria Metropolis.
Mariæ de Prño, Ord. S. Baſilij. lxxx.
Hadriani, Ord. S. Baſilij. xxx $\frac{1}{3}$
Mariæ de Camigliano, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Roſſen. in Scotia.
Mariæ de Ligola
Trinitatis de Monte Siloto, vnita xxxiij $\frac{1}{3}$
Rothomagen. in Francia Metropolis.
Fiſcamnien, Ord. S. Bened. viii^{m}.
Martini prope Pontiſaram, Ord. S. Bened. v^{c}.
Andoini Rothomagen. Ord. S. Bened. iv^{m}.
Petri de Gemetricis, Ord. S. Bened. ii^{m}ccc.
Michaëlis de vlteriori Portu, Ord. S. Bened. v^{c}.
Mariæ de Roſſonio, Ord. Præmonſtrat. lxxiij $\frac{2}{3}$
Catherinæ in Monte, Ord. S. Bened. m.
Ioannis Euangeliſtæ de Fulcardimont. Ord. Ciſter. l.
Beccohelmi, Ord. S. Bened. iii^{m}.
Vvandragiſilij, Ord. S. Bened. iv^{m}.
Victoris de Caleto, Ord. S. Bened. ccc.
Mariæ de mortuo mari, Ord. Ciſterc. xxx.
Mariæ de Inſula Dei, Ord. Præmonſtraten. xxvj $\frac{2}{3}$
De Bellobecco, Ordin. Ciſterc. cccc.
Mariæ de Voto, Ord. Ciſter. c.
Georgij de Boſquetuilla, Ord. Cluniac. cxxxij $\frac{2}{3}$
Ruthenen. in Francia Prouincia Bituricen.
Vnitus fuit Prioratus S. Fœlicis, val. lx. augetur tax. in flor. xx.
Conchen. Ord. S. Bened. vi^{c}.
Bonæ-vallis, Ord. Ciſter. vii^{c}.
Bello-loco, Ord. Ciſtercien. cc.
Bonæ-Combæ, Ord. Ciſterc. ii^{m}lxxvj $\frac{2}{3}$
Augetur tax. in flor. l. propter vnionem cuiuſdam officij in loco de Paſtomio Vabren. diœc.
Item augetur tax. in flor. xxvj $\frac{2}{3}$ propter vnionem Prioratus de Lencon, val. lxxx.
Loci Dei, Ord. Ciſtercien. ccxl.

S

Sabinen. Cardinalis.
Mariæ Farfen. Ord. S. Bened. m.
Archangeli.
Mariæ de Puteali, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{2}{3}$
Sagien. in Francia Prouincia Rothomagen.
Petri ſupra diuam, Ord. S. Bened. viii^{c}.
Mariæ de S. Andrea de Stcferno, Ord. Ciſtercien. cxx.
Martini Sagien. Ord. S. Bened. cccl.
Mariæ de Syleio, Ord. Præmonſtrat. vii^{c}.
Mariæ de Trapa, Ord. Ciſtercien. cxxxiij $\frac{1}{3}$
Ioannis prope Faleſiam, Ord. Præmonſtrat. ccc.
Salamantin. in Hiſpania Prou. Compoſtellan.
Mariæ de la Vega, cum annexis tax. l. vnitum S. Iſidoro Legionen.
Salernitan. in Apulia Metropolis.
Philippi de Maceria, Ord. S. Bened. lxxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ Matris, Ord. S. Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Benedicti Salernitan. Ord. S. Bened. cc.
Cauen. Ord. S. Bened. m.
Petri de Ebulo, Ord. S. Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Leonardi, Ord. S. Bened. xxxvj.
Mariæ de Verro, Ord. S. Bened. l.
Stephani de Marciſco. Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ Nouæ, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Tabenna, Ord. S. Bened. cxlvij $\frac{1}{3}$
Saluatoris de Sirino, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Salzburgen. in Alemania Metropolis.
Lamberti, Ord. S. Bened. m.
Vnita eſt Parochialis Eccleſia in Obrig. val. viij. augetur tax. in flor. xiij $\frac{2}{3}$
Victoriæ, Ord. Ciſter. clxvj $\frac{2}{3}$
Sanctæ Seuerinæ, in Calabria Metropolis.
Angeli de Fragile, Ordin. Ciſtercien. xxxiij $\frac{1}{3}$
Sancti Andreæ, in Scotia Metropolis.
Vnita fuerunt dictæ Eccleſiæ Prioratus de Petyneymie ſiue de Maya, Ord. S. Aug. val. c. £. Sterling. augetur tax. in flor. lxxxiij $\frac{1}{3}$
Thomæ Martyris, Ord. S. Bened. vi^{c}.
Crucis de Edemburgh, Ord. S. Aug. clxxj $\frac{1}{3}$
De Scona, Ord. S. Aug. ccx.

Margaritæ Duniferlyngh, Ord.S.Bened. ccl.
Simmeleſis, Ord.S.Bened. ccl.
Mariæ de Lontoris, Ord.S.Bened. cccxxxiij $\frac{1}{3}$
Vnita fuit Parochialis Eccleſia de Crich, val. xx. marc. ſterlingorum, augetur tax. in flor. xvi $\frac{2}{3}$
Mariæ de Campoſtenech. cccc.
Mariæ de Balmerenoch, Ord.Ciſtercien. cc.
De Calco aliàs de Riſo, Ord. S.Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ de Nevvuork, Ord.Ciſtercien. c.
Mariæ de Driburgh, Ord.Præmonſtraten. cl.
Mariæ de Capro, Ord. Ciſtercien. c.
Sancti Flori, in Aquitania Prou. Bituricen. c.
Pipernini, Ord.S.Aug. ciij.
Aureliacen. Ord. S. Bened. ii[m].
Montio. cc.
Sancti Marci, in Calabria Prouincia Meſſanen.
Mariæ de Martina, Ord.Ciſtercien. lx.
S. Angeli, de Lombardis in Apulia.
Guillelmi de Iuglito, Ord. S.Bened. lxxxiij $\frac{1}{3}$
S.Pontij, Thomeriarum.
Vide *Pontij*.
Amani, Ord.S.Bened. cccc.
Fontis Calidi, Ord. Præmonſtraten. ccc.
Saonen. in Prouincia Mediolanen.
Augetur taxa dictæ Eccleſiæ propter vnionem Monaſterij S. Andreæ de Sexto, Ianuen. eidem factam.
Georgij, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Quintini de Spirilo, Ord. S. Bened. lx.
Sarlaten. in Aquitania Prou. Burdegalen.
Vnita eſt Parochialis Eccleſia SS. Chriſtophori, & Mariæ Magdelenæ, val. lx. ſcut. auri de Francia, augetur Δ.tax. in xxx.
Item vnitus fuit Prioratus de Saluitatum, Ord. S. Bened. val. xij. & Prioratus S. Pandulphi, Agennen. diœc val. xxiv. auget. tax. in flor. xij.
Item vnitus Prioratus S. Quintini, valor. xxx. Δ. augetur tax. in Δ. x.
Terraſonen. Ord.S.Bened. ccc.
Amandi, Ord.S.Auguſt. cccc.
Caduini, Ord.Ciſtercien. v[c].
Sarſinaten. in Romandiola Prou. Rauennaten.
Angeli de Vergareto, Ord. Camald. c.
Mariæ de Truno, Ord. S. Bened. c.
Scabien. in Nouergia Prou. Ridroſien.
Angeli de Ruuiglian, Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Melis de Riolo, Ord S. Bened. xl.
Sculgen.
S.Mariæ de Carra, Ord. S. Baſilij. xxxiij $\frac{1}{3}$
Scutaren. in Prou. Antibaren.
Sergij & Bacchi, Ord.S Bened.
Sedunen. in Prou. Prouinciæ, Prouincia Tarantaſien.
Mauritij Agannen. Ord. S. Auguſt. ccl.
Segobien. in Hiſpania.
Mariæ de Perazes, Ord. S. Auguſt. cccxxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Loſnottos, Ord.Præmonſtraten. l.
Mariæ de Sacramonia, Ord. Ciſtercien. xl.
Seguntin. in Hiſpania.
Mariæ de Buſſallis, Ord S.Bened.
Mariæ de Galena, Ord.S.Bened. l.
Mariæ de Pulſano, Ord. S.Bened. lxx.
Mariæ de Oliua, Ord.S.Bened. l.
Mariæ de Orta, Ord. Ciſtercien. ccxxij.
Senen. in Tuſcia Metropolis.
Trinitatis de Aliſano, Ordin. Vallis-Vmbroſæ. xxxiij $\frac{1}{3}$
Vigilij, Ord. Camal.
Trinitatis Muſtiolæ de Turri, Ord. Vallis-Vmbroſæ. lx.
Bone de Vidrio, Ord.S.Bened. xl.
Philippi & Iacobi, Ord. Vallis-Vmbr. xxxiij $\frac{1}{3}$
Michaëlis de Podio S. Donati, Ord. Vallis-Vmbroſæ. xl.
Seneten. in Prouincia Prouinciæ, Prouincia Ebredunen.
Bono, Ord.S. Bened. xl.
Andreæ de Bruſco, Ord.S.Bened. l.
Senogallien. in Marchia.
Vnitum eſt Monaſterium S. Mariæ Magdalenæ Terræ-ſerræ Comitum, val. xij. augetur tax. in flor. iv.
Mariæ de Clareuallis in Caſtanola, Ord. Ciſtercien. c.
Geneſij, Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Senonen. in Francia Metropolis.
Remigij Senonen. Ord. S. Bened. vj[c].
Petri-vini Senonen. Ord. S. Bened. vii[c].
Ioannis Senonen. Ord. S.Aug. v[c].
Eugenij prope Senon. Ord. S. Auguſt.
Seuerini de Caſtro Nantonis, Ord.S.Aug. vi[c].
Barbelle aliàs de Sacroportu, Ord.Ciſterc. viij[c].
Sacra-cella, Ord. Ciſter. cc.
Columbæ prope Senon. m.
Petri & Pauli de Calamis in Baia, Ordin. S. Bened. c.
Petri Ferrariis, Ord. S.Bened. viii[c].
Loyaco, Ord.Ciſter. v[c].
Eſcaleris, Ord Ciſter.
Ioannis de Iardo, Ord. S.Aug. ccxlv.
Trinitatis de Morniaco, Ord.S.Bened. ccccIxv.
Pruliaco, Ord. Ciſter. cc.
Vallis-lucentis, Ord.Ciſter. cc.
Iacobi de Promito, Ord. S.Aug. ccl.
Petri de Molendino, Ord.S.Bened. viii[c].
Fontis Ioannes, Ord. Ciſtercien. c.
Dei-loci, Ord. Præmonſtraten.
Septaen. aliàs *Cepten.*
Saluatoris de Torre, Ord. S. Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Saluatoris de Ganfei, Ord. S. Bened. xxxv.
Claudij, Ord.S.Bened. xl.
Seruen.
Angeli de Roccha contrata aliàs Nucerin. diœc.
Euſtachij de Vermiſia, Ord.S. Bened. cc.
Signien. in Sclauonia Prouinc. Spalaten.
Nicolai Oppidi Ottozen. Ord.S.Bened. l.
Sipontin. in Apulia Metropolis.
Vnitum fuit Monaſterium S. Archangeli Montis Gargani valor. xxiv. augetur tax. in flor. viij.
Item fuit vnitum Monaſterium Monialium Annunciat. loci Manfredon. valor. lx. augetur tax. in flor. xx.
Mariæ de Calena, Ord.S.Bened. l.
Mariæ de Pulſano, Ord.S.Bened. lxx.
Trinitatis de Monte-ſacro, Ord.S.Bened. clx.
Ioannis de Lamis, Ord.Ciſter. ccc.
Siracuſan. in Sicilia Prou. Montis-regalis.
Roccha Dei, Ord.S.Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ de Terrana, Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Arco, Ord.Ciſter. lxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ de Roechadia, Ord. Ciſter. lxxxiij.
Siſtaricen. in Prouincia Prouinciæ Prouincia Aquen.
Groſſien. Ord. S.Aug. cccc.
Spalatren. in Sclauonia Metropolis.
Stephani de Spina, Ordin. S Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Spiren. in Alemania Prou. Maguntin.
Inhirſonggen. Ord. S.Bened. c.
Petri in Vverſemburgen. Ord.S.Bened. vii[c].
Spoletan. in diſtrictu Vrbis.
Petri de Florentillo, Ord.S.Bened.
Monte Marciano, Ord.S.Bened. c.

Sylueſtri,

Syluestri,Ord.Camal. xxxiij $\frac{1}{3}$.
Eutycij Murij,aliàs Vallis Caſtorien. l.
Iuliani de Monte,Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Felicis de Iano,Ord.Vallis-Vmbroſæ. xxxiij $\frac{1}{3}$
Squilacen. in Calabria,Prouincia Regin.
Ioannis de Treuiſto, Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Georgij,Ord.S.Baſilij. xxxiij $\frac{1}{3}$
Stephani in Boſco,Ord.Carthuſien. lxxv.
1513. de menſe Decembris fuit diſiunctum dictum Monaſterium S.Stephani ab Ordine Ciſter. & vnitum perpetuò Ord. Cartuſien. & poſitum in tax.ad flor.v^{c}. per Leonem X.
Mariæ de la Carta,Ord.S.Baſil. l.
Nicolai de Mariota,Ord.S.Bened. xl.
Strigonien. in Vngaria Metropolis.
Benedicti,Ord.S.Bened. cc.
Suanen. in Tuſcia.
Saluatoris de Monte Amiate,Ord.Ciſter. c.
Sueſſionen. in Francia,Prouincia Remen.
Criſpini maioris Sueſſionen.Ord.S.Bened. mvi^{c}.
Leodegarij Sueſſionen.Ord.S.Auguſtini. clxvj $\frac{2}{3}$
Medardi Sueſſionen.Ord.S.Bened. ii^{m}cc.
Criſpini in Canca prope Sueſſion.Ord.S.Aug. cc.
Vnita fuit Eccleſia S.Lamberti de Manſa, Landonen.diœc.val.xxiv.augetur tax.in flor.viij.
Ioannis in Vineis,Ord.S.Aug. m^{cc}.
Cornelij & Cypriani de Compendio, Ord. Sancti Bened. ii^{m}.
Enodij de Brenna,Ord.Præmonſtraten. v^{c}.
Vallis-Serenæ,ſeu Secretæ,Ord.Præmonſtr. v^{c}.
Caſſiaco,Ord.S.Bened. v^{c}.
Petri de Orbato,Ord.S.Bened. v^{c}l.
Longi-pontis,Ord.Ciſter. v^{c}l.
Vanterij,Ord.Præmonſtr.
Ellonis,Ord.Ciſter.
Mariæ Vallis Chriſtianæ,Ord.Præmonſtraten.
Surrentin. in Terra-laboris Metropolis.
Renati de Surrento,Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Saluatoris de Surrento,Ord.Ciſter. xl.
Petri ad Crapolam,Ord.S.Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Archangeli de Ruuigliano,Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Syluanecten. in Francia, Prouincia Remen.
Mariæ de Victoria,Ord.S.Aug. lxxx.
Vnita fuit Theſauraria Eccleſiæ Frambaleu. val...
Cari-loci, Ord.Ciſter. cclxvj $\frac{2}{3}$

T

Tarentaſien. in Prouincia Prouinciæ Metropolis.
Squamæ Dei,Ord.Ciſter. cvj $\frac{2}{3}$
Tarentina in Apulia Metropolis.
Mariæ de Galeſio,Ord.Ciſter. xxxiij $\frac{1}{3}$
Petri & Andreæ in Inſula,Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Criſpiano,Ord.S.Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ de Galkano,Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Viti de Buzo,Ord.S.Bened. lxxx.
Tarnien. in Vaſconia,Prouincia Auxitan.
Seueri in Roſtagno,Ord.S.Bened. cxxxiij $\frac{1}{3}$
Seuerini, Ord.S.Bened. ccc.
Scalæ Dei,Ord.Ciſter. cccc l.
Regali,Ord.S.Bened. l.
Petri de Generoſo,Ord.S.Bened. ccc.
Petri de Gaſta,Ord.S.Bened. l.
Orientis,Ord.S.Bened. l.
Taruiſin. in Prouincia Aquilegien.
Mariæ de Piro,Ord.S Bened. c.
Euphemiæ de Villa-noua,Ord.S.Bened. xxx.
Aucta eſt taxa dicti Monaſterij in floren. xvj $\frac{2}{3}$ propter vnionem Monaſterij S. Floriani de Marroſtica,Paduan.diœc.ei factam.
Tauren.

Conſtantij,Ord.S.Bened. c.
Taurinen. in Prouincia Mediolanen.
Augetur tax. in floren. lxvj $\frac{2}{3}$ propter vnionem Monaſterij de Furri ei factam.
Saluatoris maioris Taurinen.Ord.S.Bened. cl.
Michaëlis de Secuſia,Ord.S.Bened. viii^{c}.
Mariæ de Srapharda,Ord.Ciſter. cc.
Pinarolis,Ord.S.Bened. vi^{c}.
Iuſti de Secuſia,Ord. S.Bened. ccc.
Mariæ de Gaburro,Ord.S.Bened. lxxx.
Mariæ de Sauilia,Ord.S.Bened. cc.
Mauri de Pulcheria,Ord.S.Bened. l.
Augetur tax.in flor. xvj $\frac{2}{3}$ propter vnionem de flor.l.eidem factam.
Petri & Andreæ de Ripalta, Ord.Ciſter. c.
Mariæ de Caſa-noua,Ord.Ciſter. clxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ de Caramania,Ord.S.Bened, c.
Victoris & Conſtantini,Ord.S.Bened. l.
Teatin. in Aprutio.
Mariæ in Baſilica,Ord.S.Bened. l.
Ioannis in Venere,Ord. S.Bened. v^{c}.
Viti & Salui de Triuio,Ord.Ciſter. l.
Arabone,Ord.S.Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Clementis in Piſcaria,Ord.S.Bened. xl.
Teleſin. in Prouincia Beneuentan.
Saluatoris prope Teleſiam,Ord.S.Bened. xl.
Teraconen. in Aragonia Metropolis.
Populeto,Ord.Ciſter. m.
Marmaſſelli,Ord.Ciſter. m.
Crucam,Ord.Ciſter. m.
Terdonen. in Lombardia,Prouincia Mediolanen.
Marriani prope Terdonam. cc.
Alberti de Butrio,Ord.S.Bened. xl.
Ripalta,Ord.Ciſter. cxl.
Hæc taxa de Ripalta aucta fuit ad flor. ccc. per Alex.Papam VI.
Petri de Papiano, Ord.S.Bened. c.
Stephani, Ord.S.Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Petri de Molla,Ord.S.Bened. lx.
Pauli extra muros Terdonen. Ord. Vallis-Vmbr. xxxiij $\frac{1}{3}$
Bonnouis de Vigueria,Ord. S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Terracinen. in Campania & Maritima.
Foſſæ-nouæ,Ord.Ciſter. ccl.
Mariæ de Petra,Ord.Ciſter. v^{c}.
Stephani extra muros Sermonete, Ord. S. Bened. cl.
Theanen. in Terra-laboris, Prouincia Capuan.
Mariæ de Ferraria,Ord.Ciſter. cc.
Tiburtina prope Romam. c.
Sublacen.Ord.S.Bened. m.
Aucta eſt taxa in flor.l. propter vnionem Monaſterij S. Angeli ſuper Nympham , Velletren. diœc.eidem Monaſterio Sublacen.factam.
Item vnita fuit Eccleſia S.Bartholomæi in Inſula de Vrbe,val.xxiv.augetur tax.in flor.viij.
Mariæ de Porcinis,Ord.S.Bened. l.
Vnitum eſt Monaſterium Monialium S.Mariæ in Silice extra Caſtrum Vallis-Montani , Signen.diœc.val.lx.augetur tax.in flor.xx.
Tiramen.
Mariæ de Sterpeto,Ord.Ciſter. xl.
Tiraſonen. in Aragonia, Prouincia Cæſarauguſtan.
Mariæ de Phitero Ord.Ciſt. xxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Petra,Ord. Ciſterc. cc.
Mariæ de Berola,Ord. Ciſtercien. cccc.
Mariæ de Siſtero,Ord.Ciſter. xxxiij $\frac{1}{3}$
Toletan. in Hiſpania Metropolis.
Mariæ vallis Eccleſiarum,Ord.Ciſter. l.
Vallis-bonæ de Doco,Ord.Ciſter. xxxiij $\frac{1}{3}$
Orte de Faifa,Ord.Ciſter.

Toloſan,

Toloſan. in Gotia Metropolis.
Saturnini Toloſani, Ordinis S. Aug. iv^{m}.
Manigarneſij, Ord. S. Bened. vi^{c}.
Grandis Syluæ, Ord. Ciſter. iv^{m}.
Mariæ de Capella, Ord. Præmonſtr. ccc.
Helnxium, Ord Ciſter. ccxx.
Petri de Curte, aliàs Monſorganeſij, Ord. S. Bened. cc.

Tomeriarum.
Aniani, Ord. S. Bened. cccc.
Fontis-calidi, Ord. Præmonſtraten. cccc.

Torcellan. in Prouincia Venetiarum.
Thomæ de Torcell. Ord. Ciſter. ccxxv.
Michaëlis de Murano, Ord. Camald. ccl.
Vnitum fuit Monaſterium S. Michaëlis de Lene, Parentin. diœc. val. xxiv. augetur taxa in flor. viij.
Item vnita fuerunt Monaſteria Montis Crucum, & de Porticilia inuicem vnita, val. cc. augetur ixx. in flor. lxvj ⅔
Cypriani de Mautiano. cclxxx.

Tornacen. in Francia, Prouincia Remen.
Martini Tornacen. Ord. S. Bened. iv.^{m}.
Calixti de Ciſoino, Ord. S. Auguſt. c.
Nicolai de Pratis, Ord. S. Aug. cc.
Bononis Ganden. Ord S. Bened. Iv^{m}.
Amandi in Pabula, Ord. S. Bened. ccc.
Petri de Clandeburgen. Ord. S. Bened. ccc.
Andreæ extra Burgum, Ord. S Bened. cccc.
Mariæ Tronguinen Ord. Præmonſtraten. ccl.
Dulcis-vallis, Ord. S. Aug. cxx.
Petri Gauden. v^{m}.
Mariæ de Laude, Ord. Ciſter. cc.
Capella Coſan. Ord. Ciſter. cxxxvj ⅔
De Bandello, Ord. Ciſter. lxvj ⅔

Tragurien.
Ioannis Euangeliſtæ, Ord. S. Bened. cx.

Traiecten. in Alamania, Prouincia Colonien.
Pauli Traiecten. Ord. S. Bened. ccc.
Laurentij in Horſberth, Ord. S. Bened. c.
Egimonden. Ord. S. Bened. c.
Siloen. Ord. Præmonſtraten. cc.
Odulphi de Stauria, & Hermelis, Ord. S. Bened. vnitæ. lxxiij ⅓
Mariæ Migdeborgen. Ord. Præmonſtr. v^{c}.
Vnitæ ſunt Parochiales Eccleſiæ de nouo & veteri Vvliſinghen. val. xxvj. c. monetæ Flandriæ, augetur tax. flor. xxvj.
Mariæ de Inſula, Ord. Præmonſtr.
Mariæ Clari-campi, Ord. Ciſter. l.

Tranen. in Apulia Metropolis.
Templum Dei Ieroſolymitan. Ord. Sancti Bened. xxxiij ⅓

Trecen. in Francia, Prouincia Senonen.
Celle Trecen. Ord. S. Bened. m.
Lupi Trecen. Ord. S. Aug. vi^{c}.
Archemaren. Ord. S. Bened. ij^{m}.
Mariæ de Vigella. cc.
Martini de aëcis, Ord. S. Aug. clx.
Petri de Vigella abſcondita, Ord. S. Bened. c.
Bullancuria Ord. Ciſter.
Sigillerris, Ord. Ciſter.

Trecoren. in Britannia, Prouincia Turonen.
Bergardo, Ord. Ciſter. vii^{c}.
Crucis prope Trecor. Ord. S. Aug. c.
Vnita fuit Parochialis Eccleſia S. Martini prope Villam Guengambi, val. xxiv. augetur tax. in flor. viij.

Treueren. in Alamaniæ Metropolis. x^{m}v^{c}.
Mathiæ prope muros Treueren. Ord. S. Bened. cl.
Vnita eſt Vicaria Eccleſiæ S. Medardi extra muros, val. iij. marc. argenti, augetur taxa in floren. v.
Vvillibrundi, aliàs Eternaſen. Ord S. Aug. ccc.
Martini prope muros Treueren. Ord. S. Bened.
Maximini extra muros Treueren. Ord. S. Bened. cccc.
Vnitæ ſunt Parochiales Eccleſiæ S. Firmini in Aſpititei, val xv. marc. & S. Maximini, Meten. diœc. val. xv. marc. augetur flor. l.
Item vnita fuit Parochialis Eccleſia de Tauerna, Treueren. diœc. val. x. flor. Renen. augetur taxa in flor. ij ⅓
Saluatoris in Prumia, Ord. S. Bened. v^{c}.
Mariæ extra muros Lucemburgi, Ord. S. Bened. lxvj ⅔
Mariæ Lacen. aliàs de Lacu, Ord. S. Bened. ccl.
Mariæ aureæ-Vallis, Ord. Ciſter. xxxiij ⅓

Tricaſtin. in Prouincia Prouinciæ, Prouincia Arelaten. cccc.
Aqua-bella, Ord. Ciſter. ccl.
Pauli Tricaſtin. cccc.

Tridentin. in Prouincia Aquilegien.
Laurentij extra muros. l.

Triuentin. in Apulia.
Mariæ de Nuce, Ord. S. Bened. xxxiij ⅓
Petri de Lauellana, Ord S. Bened. xl.
Petri de taxo de Villa, Ord. S. Bened. xl.

Troian. in Apulia, Prouincia Sipontin.
Nicolai de Fogia, Ord. S. Bened. xxxiij ⅓

Tropien. in Calabria, Prouincia Regin.
Angeli prope Tropien. Ord. S. Bened.
Mariæ de Fonte-lameto. xxxiij ⅓

Tuamen. in Hibernia Metropolis.
Mariæ de Concha, Ord. S. Aug. xl.
Mariæ Collis-Victoriæ, Ord. Ciſter. xl.
Ioannis Euangeliſtæ, Ord. S. Bened. xxxiij ⅓.

Tuden. in Portugallia, Prouincia Bracaren. ſiue in Galatia.
Ferialibus, Ord. Ciſter. xl.
Mariæ de Oya, Ord. Ciſter. c.
Mariæ de Franguerra, Ord. Ciſter. xxxiij ⅓
Vnita eſt Parochialis Eccleſia B. Mariæ, valor. x. augetur tax. in flor. iij ⅓
Melone, Ord. Ciſter. lxxx.

Tudertin. in Ducatu Spoletan.
Vnita eſt Parochialis Eccleſia B. Mariæ de Colle-catonis, val. xx.
Item vnita ſunt duo Monaſteria Monialium, val. xv. augetur taxa in flor. xj ⅓
Pancratij, Ord. S. Baſilij. l.
Vnitæ ſunt Eccleſiæ rurales S. Mariæ de Caſalata S. Martini de Longobardis, & S. Anaſtaſiæ de Caſtro-veteri, val. augetur tax. in flor. v.
Fidentij & Colentij, Ord. S. Baſil. c.
Vrci de Villa-oppidij.
Petri de Valle.
Mariæ de Pontano, Ord. S. Bened. xl.

Tullen. in Lotharingia, Prouincia Treueren.
Apri extra muros Tullen. Ord. S. Baſil. cxx.
Vnitus eſt Prioratus de Duleyo, val. xxx. augetur taxa in flor. x.
Flabons Montis, Ord. Præmonſtr. lx.
Mariæ Vallis, Ord. Præmonſtr. cc.
Mariæ de Vallibus de Orneſio, Ord. Ciſter. cl.
Mediani, Ord. S. Bened. cxx.
Remigij de Lunaruilla, Ord. S. Aug. cxxij.
Vnita eſt Parochialis Eccleſia de Formauilla, val. xvj. augetur tax. in flor. v ⅓
Calmunſtraten. Ord. S. Aug. cxvij.
Manſueti extra muros Tullen. Ord. S. Bened. cc.
Aucta eſt taxa in flor. xxxiij ⅓ propter vnionem
Prioratus

Prioratus B.Mariæ de Nouo-caſtro ipſi factam.
Mariæ de Iandetiis, Ord.Præmon. ccc.
Stiginagen. Ord.Pręmon. lxvj $\frac{2}{3}$
Petri Senonen,Ord.S.Bened. c.
Vnitus eſt Prioratus S. Iacobi & Chriſtophori de Momet,val.lxxx.auget. tax.in flor. xxxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ de Inſula, Ord.Ciſter. xxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Bello-prato, Ord.Ciſter.
Turonen. in Francia Metropolis.
Maioris Monaſterij,Ord.S.Bened. vii^{m}.
Pauli de Cormeriaco,Ord.S.Bened. cc.
Mariæ de Hucariis, Ord.S.Bened. ccc.
Iuliani de Scalaria,Ord.S.Bened. cccc.
Trinitatis de Bello-loco,Ord. S.Bened. c.
Mariæ de Aquauiua,Ord.S.Aug. cxx.
Vnitus eſt Prioratus S. Medardi de Diene, val. xxiv.augetur tax.in flor.viij.
Saluatoris Villæ-lupen.Ord.S.Bened. cxx.
Mariæ de Sulleyo,Ord.S.Bened. cx.
Turpiniaco, Ord.S.Bened. c.
Mariæ de Caſtineta, Ord.S.Aug. l.
Petri de Pruliaco, Ord.S.Bened. c.
Fontanis-Albis, Ord. Ciſter. xxxiij $\frac{1}{3}$
Claritate Dei,Ord.Ciſter. c.
Turritan. in Sardinia Metropolis.
Augetur taxa in flor.x. propter vnionem Monaſterij S Petri de Salano eid. Eccleſ. factam.
Padul. Ord.Ciſter. xxxiij $\frac{1}{3}$
Sublaco,Ord.S.Baſilij. m.
Michaëlis de Plaiano, Ord.Vallis-Vmbr. cc.
Monaſterium B. Mariæ de Sergio Ampurien. diœc.taxar. ad flor.l.eſt vnitum menſæ Archiepiſcopali Turritan.ideò taxa augetur ad dictos flor.l.
Item eſt vnitum Eccleſiæ Palonaten.tax.xxxiij $\frac{1}{3}$
Tuſculan. Cardinalis.
Mariæ de Cripta ferrata,Ord.S.Baſil. cccc.
Tutellen. in Aquitania Prouincia Bituricen.
Mariæ de Valeta, Ord.Ciſter. clx.

V

Vabren. in Aquitania Prou. Bituricen.
Siluaneſij,Ord.Ciſter. ccc.
Nanten.Ord.S.Bened. cc.
De Soriſmo, Ord.S.Bened. c.
Valentin. in Aragonia Metropolis.
Vallis-Creſcentis, Ord.Ciſter. lxxix $\frac{1}{3}$
Vallis dignæ,Ord.Ciſter. v^{c}.
Bernardi prope Valentiam. ccxij.
Valentinen, & Dien. in Prouincia Prouinciæ & Prouincia Viennen.
Vnitus eſt Prioratus de Clino, val.xv. augetur tax.in flor. v.
Ruffi extra muros Valentin. Ord.S Aug. ccc.
Tierrij Saonis,Ord.S.Aug. lxxx.
Vardien. in Vngaria Prou. Colocen.
Stephani Regis, Ord. S. Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Vaſaten. in Vaſconia Prou. Auxitan.
Blaui-montis, Ord.S.Bened. cxc.
Fremerij, Ord.S.Bened. cccc.
Mariæ de Rineco,Ord.Ciſterc. lxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ Fontis Guillelmi, Ord.Ciſter. lxvj $\frac{2}{3}$
Vauren. in Gotia Prou. Tholoſan.
Soriamo,Ord.S.Bened. m^{ccc}.
Siluaneſio, Ord.Ciſter. ccc.
Veglen. in Sclauonia Prou. Iatdren.
Mariæ de Caſtilione,Ord.S.Bened. l.
Luciæ de Veſta, Ord.S.Bened. l.
Veluren.
Marmoſolij, Ord. Ciſter. xl.
Angeli ſupra Nympha,Ord.Floren. l.

Venten. in Britannia Prou.Turonen.
Saluatoris de Zolchono, Ord.S.Bened. v^{c}.
Vnita eſt Sacriſtia ipſius Monaſterij c.c. monetæ Britanniæ, augetur tax. in flor. xxvj $\frac{2}{3}$
Gildaſij Riuen. Ord.S.Bened. xc.
Vnitus eſt Prioratus de Artz, val.c.c. Turonen. augetur tax.in flor. xxxiij $\frac{1}{3}$
Gilde, Ord..S.Bened. c.
Mariæ de la Maulx, Ord.Ciſter. xxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Precibus, Ord.Ciſt. mv^{c}.
Venetiarum, Patriatcha cum Eccleſiis Caſtellan.
Emenien. & Granden. eidem vnitis.
Georgij Illarij, & Benedicti, Ord.S.Bened.cccxxx.
Vercellen. in Prouincia Mediolanen.
Vnita eſt Præpoſitura S. Bartholomæi extra muros Vercellen. valor.cccl. augetur tax. in flor. cxvj $\frac{2}{3}$
Item eidem Eccleſiæ Vercellen. eſt vnita Præpoſitura S.Germani Vercellen. val. ccc. augetur tax.in flor. c.
Andreæ de Vercellis, Ord.S.Aug. ccc.
Iacobi de Beſſia, Ord.S.Bened. xlij.
Mariæ de Lucedio, Ord. Ciſter. m^{ccc}xxxj $\frac{1}{3}$
Hazarij de Blandriatio,Ord.S.Bened. cc.
Vnitus eſt Prioratus S. Mariæ de Veſtignato Ipporegien.diœc.val.cl.augetur taxa in flor.l.
Iannatij Vercellen.Ord.S.Bened. clx.
Stephani,Ord.S.Bened. cc.
Victoris & Coronæ de Graſſano, Ord.S.Bened cl.
Benedicti de Mulegio, Ordinis Vallis-Vmbroſæ, cccxxxiij $\frac{1}{3}$
Verden. in Alemania Prou. Maguntin.
Michaëlis de Lunemburgh,Ord.S.Bened. ccccl.
Veronen. in Prouincia Aquilegien.
Zenonis Veronen,Ord.S.Bened. v^{c}.
Firmini, Ord.S.Bened. cc.
Viti & Modeſti, Ord.S.Bened. c.
Æternitatis
Mariæ de Orgariis.
Nalarij.
Veſpremen. in Vngaria Prou. Strigonien.
Mauritij de Beel, Ord.S.Bened. l.
Mauritij del-Vtel,Ord.S.Bened. l.
Andreæ Viſſegraden. Ord. S.Bened.
Egidij de Somgio,Ord.S.Bened. cl.
Mariæ Virginis ſuper Budam veterem, Ord.S.Pauli primi heremitæ.
Vicen. in Aragonia Prou.Tarraconen.
Mariæ Rumpuli, Ord.S.Bened. vi^{c}.
Benedicti de Bagis,Ord.S.Bened. v^{c}.
Mariæ de Monte Ferrato,Ord.S.Bened. m.
Cæciliæ de Monte Ferrato,Ord.S Bened. cxl.
Vnitus eſt Prioratus S. Sebaſtiani Barchinonen. diœc. val. cc. c. Barchinonen. augetur tax. in flor.lxvj $\frac{2}{3}$
Ioannis de Abbatiſſis,Ord.S.Aug. cclxx.
Mariæ de Stagno,Ord.S.Aug. ccl.
Vicentin. in Prouincia Aquilegien.
Petri Villa-noua,Ord.S.Bened. cliij.
Fœlicis & Fortunati. clx.
Viennen. in Francia prima cum Monaſterio S. Theodori vnito.
Vnitus eſt Prioratus S.Marię Iliaci,val.cl.auget.l.
Antonij, Ord.S.Aug. ii^{m}.
Petri Foris portam Viennen. ccliij $\frac{1}{3}$
Vnitus eſt Prioratus de Aueron.val.cxx. augetur tax.in flor xl.
Item eſt vnitus Prioratus S. Iuliani in heremo val.xl.augetur tax.in flor.xiij $\frac{1}{3}$
Andreæ aliàs Monachorum extra muros, Ord. S. Bened. cc.

Bonæ Vallis, Ord.S.Bened. ccc.

Vintonien. in Anglia Prou. Cantoatien.

Mariæ de Bello-loco Regis nuncupato. lx.

Virdunen.

Mariæ de Caſtillone, Ord.Ciſt. cccxxxiij ÷

Pauli extra muros Virdunen. cc.

Vetoni Virdunen.Ord.S.Bened. lxvj.

Michaëlis,Ord.S.Bened. vi^c^lxvj ÷

Vnitus eſt Prioratus B. Mariæ de Baxco duc. val. cxx. v^c^. pro medietate duc. val. augetur taxa in flor.xx.

Belli-loci in Atagonia. v^c^.

Mariæ de Calaccia, Ord.Ciſter. ccxvj ÷

Ita taxatur de mandato S.D.N.Clementis Papæ VIII. in Conſiſtorio ſecreto die 23. Febr. 1598. à Natiuitate.

Virgornien. in Anglia Prou. Cantuarien.

Euezanæ, Ord.S.Bened. m.

Viſen. in Portugalia Prou. Bracaten.

Chriſtophori de la Fontes, Ord.Ciſterc. lxvj ÷

Nota quod Monaſterio B. Mariæ de Aqoilari, Ord. Ciſter. Camacen. diœc. eſt vnita Parochialis Eccleſia B. Mariæ de Cerdeyo Viſen. diœc.val.xxiv.augetur taxa in flor. viij.

Viterbien. In diſtrictu Vrbis.

Martini de Montibus,Ord·Ciſter. l.

Viuarien. in Prou.Prouinciæ Prou.Viennen.

Manſiadæ, Ord.Ciſter. cl.

Crudacio, Ord.S.Bened. cccc.

Bonorum Camporum, Ord.Ciſter. lxxx.

Vlixbonen. in Portogalia Metropolis.

Alcobatiæ, Ord.Ciſter. ii^m^.

Vincentij extra mutos,Ord.S.Aog. lxvij ÷

Vratiſlanien. vel *Vvredicslaten.* in Pononia Prouincia Goeznen.

De Camentz. Ord. Ciſter.

Vnita eſt Parochialis Eccleſia de Blezon, val. x. marc.augetor tax.in flor.xvj ÷

Luben. Ord.Ciſter.

Mariæ in Harena.

Vincentij extra muros,Ord.Præmon. lxxxiij ÷

Vrbeuetan. in Tuſcia.

Seueri, Ord.Præmon. lxxx.

Vnitum eſt infraſcriptum Monaſterium S. Nicolai de Monte, augetur tax.in flor.cc.

Nicolai de Monte, Ord. S. Beu. cc.

Luciæ de Raſa, Ord.S.Bened.

Vrbinaten. in Romandiola.

Vincentij de Petra pertuſa,Ord.S.Bened. lxvj ÷

Lazari, Ord.S.Bened. lxxx.

Agathæ, Ord.S.Aug. xliij ÷

Angeli de Cayſa,Ord.S.Bened. xxxiij ÷

Chriſtophori de Caſtro-durantis, Ord. S. Bened. xxxiij ÷

Vrgellen. in Cathalonia.

Vnitum eſt Monaſteriom B.Mariæ de Solſena, val.cccl.augetur tax.in flor.cl.

Saturnini de Tabernacolo,Ord.S.Bened. l.

Petri de Pratello,Ord.S.Bened. c.

Vulterranen. in Tuſcia.

Vnitum eſt Monaſteriũ de Morona infraſcriptum augetor taxa in flor. lx.

Mariæ de Morona,Ord.Camal. lx.

Saloatoris in Spognia,Ord.Vall.Vmbr. xl.

Iuſti Vvlterrani, Ord. Camald. c.

Vincentij de Vvlterris,Ord.S.Bened. cc.

Saluatoris de Izola,Ord.S.Bened. c.

Mariæ de Serena, Ord.Vallis-Vmbr. l.

Petri de Monte viridi,Ord.Vallis-Vmbr. l.

Saluatoris & Quirini de Inſula, Ordin. Sancti Bened. c.

Mariæ de Caneto, aliàs de Ceneto, Ord. Vallis-Vmbr. l.

Galgani,Ord.Ciſterc. ccc.

Vnitum eſt Monaſterium S.Mariæ Nouellæ extra muros Senen. val.xl.augetur tax.in flor. aiij ÷

Angeli de Vulterno, Ord. Camal.

Helmi, Ord.Camal. xxxiij ÷

Vnitum eſt Eremitorium S.Mariani prope Gambaſium,val.viij.augetur tax. in flor.ij ÷

FORMV

Digitized by Google

FORMVLARIVM
ABBATVM,
ET ALIORVM
PRÆLATORVM
INFERIORVM;

Continens literas patentes, ac cuiuſcumque generis licentias; Item formas literarum, proceſſuum, aliorúmque actuum pro Abbatibus, & hæreticæ prauitatis Inquiſitoribus:

Opera & diligentia R. P. D. ASCANII TAMBVRINII, *Vallumbroſani Theologiæ Magiſtri, è variis originalibus, & Doctoribus collectum.*

Digitized by Google

INDEX
LITERARVM PATENTIVM HVIVS FORMVLARII,
Ordine alphabetico digeſtus.

A

ABBATISSÆ electionis factæ per Capitulum Monaſterij, Formula 191
Abbatum literæ patentes, Formula 17
Abſentes ad electionem noui Abbatis vocandi, Formula 169
Alia ſimilis cum præfixione termini, Formula 170
Abſentium prædictorum reſponſiones ad dictam vocatiônem, Form. 171
Alia ſimilis pro valuis Eccleſiæ, Form. 172
Aggregationis Monachorum vnius Congregationis ad aliam Congregationem, Form. 166
Aggregationis eiuſdem ratificationis, Form. 167
Archipreſbyteri creationis, Form. 186

B

Beneficij Iuris patronatus edicti affigendi ab Abbate, Form. 111
Beneficij ſimplicis collatio vacantis per liberam reſignationem de eo factam in manibus Ordinarij, Form. 106

C

Canonicatus, & Præbendæ reſignationum ex cauſa permutationis, Form. 122
Collationis Eccleſiæ Parochialis literæ Patentes, Form. 103
Collatio Beneficij ſimplicis vacantis per liberam reſignationem de eo factam in manibus Ordinarij, Form. 106
Collationis factæ literarum per Decanum, & Capitulum de Capellania ad eorum collationem ſpectante, Form. 117
Commendatitiæ literæ, Form. 35
Confeſſarij ſecularis licentia, Form. 81
Confeſſarij Regularis licentia, Form. 82
Confeſſarij Monialium licentia, Form. 74
Confeſſarij Monialium ad Crates tantùm licentia, Form. 85
Confeſſarij Monialium, qui neceſſitate vrgente intra clauſtra Monaſterij miniſtraturus eſt Sacramenta, licentia, Form. 76
Confeſſarij Monialium alia licentia, Formul. 87
Confeſſarij extraordinarij electio, Form. 39
Confeſſariorum licentia à Superiore Regulari obtenta, Form 36
Confeſſariorum ordinariorum Monialium literæ patentes.
Confeſſariorum extraordinariorum, ſeu ad breue tempus ſuffectorum literæ patentes, Form. 200
Confeſſariorum literæ patentes, Form. 37
Conſecrationis Altaris, Form. 196
Culpa facienda, Form. 75

D

Denunciatio in viſitatione ſeruanda, Form. 57
Depoſitarij, & exactoris Eccleſiæ vacantis deputatio, Form. 105
Dimiſſoriæ literæ per Abbates Conuentuales faciendæ quando dimittunt ſuos ſubditos ad ſuſcipiendos Ordines, Form. 32
Dimiſſorias faciendi conceſſio facultatis, Form. 33
Dimiſſoriales literæ pro prima Tonſura, Form. 78
Dimiſſoriales literæ pro Ordinibus Minoribus, Form. 79
Dimiſſoriales literæ ad ſacrum Subdiaconatus Ordinem, Form. 80
Diſpenſatio ſuper denunciationibus Matrimonij, Form. 91
Doctoratus, ſiue gradus Licentiaturæ, Form. 177
Donationis iuris patronatus aſſenſus, Form. 108

E

Eccleſiæ Cathedralis vacantis per obitum literarum collationis factæ familiari de Canonicatu, vel præbenda, Form. 114
Eiuſdem generis collationis, Form. 115
Eiuſdem generis collationis, Form. 116
Edictum de examine eorum qui Eccleſiæ Parochiali præferendi ſunt, Form. 101. 102
Electionis Canonicatus factæ per Capitulum Eccleſiæ Collegiatæ, Form. 188
Eleemoſynas colligendi facultatis, Form. 156
Eiuſdem generis alia, Form. 157
Eiuſdem generis, Form. 158
Epiſcopatum acceptandi licentia pro Religione Dominicana, Form. 6. & 7
Erectionis beneficij cum reſeruatione Iurispatronatus, Form. 138
Erectionis Parochialis Eccleſiæ cum vnione beneficij ſimplicis, Form. 139
Erectionis nouæ Parochialis cum diſmembratione alterius, Form. 140
Examinis, & approbationis pro Parocho fides, Form. 102
Examen teſtium, Form. 69. & 70
Examen teſtium circa delictum notorium, Form. 71
Examen teſtium circa denunciationem factam contra aliquem delinquentem, Formula 72
Examen teſtium ſuper fama, Form. 73
Examen rei, Form. 74

F

Factorum Vrbanorum licentia ad intrandum ſcepta Monaſterij Monialium, Form. 97
Fidei examinis, & approbationis in concurſu ad Parochialem vacantem in menſe Apoſtolico, Form. 110

G

Gvbernatoris Monialium electio, Form. 29

I

Illegitimorum Fratrum diſpenſatio in Ordine Prædicatorum, Form. 30
Incorporandi aliquem Eremitam in Oblatum alicuius Congregationis cum iuramento Obedientiæ literæ patentes, Form. 50
Indulgentias concedendi per Abbatem, Form. 151
Eiuſdem generis alia, Form. 152
Informationes de veritate miraculorum facultatis aſſumendi, Form. 131
Inſtitutio Capellæ de Iurepatronatus, Form. 104
Inquiſitoris in Religione Dominicana inſtitutio, Form. 21
Interrogationes in informationibus ſumendis ab ingredi volentibus Religionem, Form. 66
Interrogatoria in examine teſtium viſitationis, Form. 68
Iubilæi in anno licentia veniendi Romam, Form. 33
Iuramentum præſtandum ab his, qui nolunt Religionem ingredi, fidémque de vita, & moribus neceſſariam nun habent, Formul. 67
Iuramentum, ac profeſſio fidei à Miniſtris Prouincialibus Ordinis Minorum Conuentualium emittenda, Form. 8
Iuramentum præſtandum ab admittendis intra Clauſuram Monialium, Form. 99
Iuramenti ab Electoribus præſtandi, Form. 175
Iuramenti Abbati à Vaſſallis præſtandi, Form. 185
Iuramenti præſtandi fidelitatis in electione Abbatiſſæ, Form. 192
Iuramenti præſtandi ab Abbate auctoritate Apoſtolica benedicto, Form. 193
Iuramenti alia ſimilis Form. 194
Iuriſpatronatus aſſenſus, Form. 107
Iuriſpatronatus donationis aſſenſus, Form. 108

L

Lapidis primi impoſitionis in fundamento Eccleſiæ, Form. 195
Lauretanæ Virginis ſacras ædes inuiſendi licentiæ, Form. 56
Lectoris principalis inſtitutio, Form. 24
Licentia ad arctiorem vitam, Form. 31

M

Magiſterij ad promotionem in Religione Dominicana literæ patentes, Form. 22
Matrimonij diſpenſationis ſuper denunciationibus, Form. 153
Alia eiuſdem generis, Form. 154
Medici, & Chirurgi facultas ad intrandum clauſuram Monialium, Form. 94
Miſſæ ſacrum faciendi pro eo, qui per biennium abeſſe cupit, Form. 159
Alia ſimilis Form. 160
Miſſam celebrandi per Preſbytero alienæ diœceſis facultatis, Form. 161
Monialium Monaſteria viſitandi facultatis, Form. 155
Alia ſimilis Form. 156
Monialium Prædicatoris, Form. 163
Monitorij rerum deperditarum ad finem reuelationis, Form. 190

O

Obedientiæ literarum patentium, Form. 46

Obedientiæ pro Vicario Generali Regulari, Form.175
Olitorum, aut aliorum huiuſmodi operariorum ad intrandum clauſuram Monialium licentiæ, Form.98
Operariorum, baiulorum, aliorúmque artificum ad intrandum clauſuram Monialium licentiæ, Form.95
Oratorium ſimplex conſtruendi facultatis, Form.129
Ordinum Minorum ſuſceptorum atteſtationis, Form.34.& 197

P

Parochialis Eccleſiæ de iurepatronatus inſtitutionis, Form.112
Parochialis Eccleſiæ vacantis per aſſequutionem, ſeu ingreſſum Religionis, aut contractum Matrimonium collationis, Form.113
Parochialis vacantis in reſignationem collationis, Form.121
Participationis literarũ patentium, Form.46
Participationis ad beneficia,& dona ſpiritualia Ordinis Prædicatorum literarum patentium, Form 47
Participationis ad ſpiritualia dona cęteráque exercitia Congregationis Vallis-Vmbroſæ literarum patentium, Form.48
Participationis literarum aliarum patentium, Form.49
Participationis pro Oblatis ſæcularibos literarum patentium, Form.52
Paopertatis atteſtationis pro illis, qui in Romana Curia diſpenſationem Matrimonialem tali intuitu impetrare intendunt, Form.130
Penſionis tranſlationis, Form.189
Pontificalia exercendi in aliena iuriſdictione facultatis, Form.137
Prædicatoris Regularis licentiæ, Form.88
Prædicatoris licentiæ, Form.90
Eiuſdem generis alia Form.162
Prædicatoris in Eccleſia Monialium licentiæ, Form.89
Prædicationis facultatis ab Abbate Commendatario concedendæ, Form.201
Prædicatoris licentia per Superiorem Regularem concedenda, Form.40
Prædicandi licentiæ alia Form.42
Prędicatoris proprij Ordinis licētię, Form.43
Prædicatoris miſſio in Religione Dominicana, Form.44.& 45
Preſbyteratus Ordinem ſuſcepturi vigore diſpenſationis Apoſtolicę literarum commendatariarum, Form.199
Prioris electi per ſcrutinium in Religione Dominicana confirmationis, Form.25
Prioris electionis per Prouincialem in Religione Dominicana, Form.26
Prioris Abbatiæ literarum patentium, Form.18
Proceſſus quomodo incipiendus per viam inquiſitionis generalis quo ad perſonas tantùm in delicto facti permanentes, Formul.61
Proceſſus quomodo incipiendus per viam inquiſitionis generalis quo ad delicta ſolum, Form.62
Proceſſus quomodo incipiendus per viam inquiſitionis ſpecialis, ſiue ſolemnis, Formula 63
Proceſſus quomodo incipiendus per viam exceptionis, Form.64
Proceſſus quomodo incipiendus contra infamatum repertum in inquiſitione generali, ſeu viſitatione, Form.65
Procuratoris Ordinis Minorum Conuentualium profeſſio, & iuramentum, Form.11
Procuratoris Generalis in Romana Curia pro Congregatione Cæleſtinorum literarum patentium, Form.10
Procuratores abſentium ad Capitulum mittendi, Form.174
Procuratorum conſtitutionis ad proſequendum gratiam cum clauſula ad lites, & ad ſubſtituendum, Form.178
Alia eiuſdē generis ampliſſima, Form.179
Alia ſimilis Form.180
Profeſſio fidei Prouincialium titularium Ordinis Minorum Conuentualium, Form.9
Profeſſio, & iuramentum Procuratoris Ordinis Minorum, Form.11
Profeſſio Clericorum Ordinis Minorum, Conuentualium, Form.1
Profeſſio pro laicis Ordinis Minorum vernacula lingua, Form.2
Profeſſio fidei à Miniſtro Generali electo Ordinis Minorum Conuentualium emittenda cum iuramento, Form.4
Prophanandi Eccleſiam ratione vnionis faciendæ facultatis, Form.132
Publicatio poſt noui Generalis electionem facienda in Ordine Minorum Conuentualium, Form.3
Punctatores eligendi, Form.135
Puellam recipiendi in Monaſterio ad habitum Religionis, Form.160.& 164
Puellam recipiendi ad profeſſionē, Form.165

R

Reſignationes recipiendi etiam ex cauſa permutationis, Form.118
Eiuſdem generis, Form.119
Alia eiuſdem generis, Form.120
Roſarij in confraternitate licentiæ ſcribendi, Form.53.& 54

S

Scrutinij, ſeu decreti electionis literarum ad confirmationem mittendarum in Religione Dominicana, Form 5

Xx 4 Seminarij

Seminarij Congregationibus intereſſendorum electionis, Form. 136
Sententiæ diffinitiuæ, Form. 76
Sententiæ in qua declaratur ſententia Rei, Form. 77
Socij Prioris Conuentualis ad Capitulum Prouinciale pro Ordine Prædicatorum literarum patentium, Form. 27
Subprioris inſtitutionis pro Ordine Prædicatorum, Form. 28
Supplicationis exemplaris ad Summum Pontificem, Form. 175
Suppreſſionis aliquarum Præbendarum Eccleſiæ Collegiatæ ob tenuitatem, Form. 127
Synodi indictionis Formulæ, 141. & 142
Synodi prorogationis, Form. 143
Synodi nouæ indictionis, Form. 144
Decreti, quod nulli præiudicetur ſedendo in Synodo, Form. 145
Decreti de Fide Catholica pro Synodo, Form. 146
Decreti de Doctrina Chriſtiana pro Synodo, Form. 147
Decreti ſacri Concilij Tridentini de eligendis examinatoribus ad Parochiales Eccleſias in Synodo, Form. 148
Decreti Concilij Tridentini de eligendis, quibus committantur cauſæ in Synodo, Form. 149
Decreti Profeſſionis Fidei in Synodo, Form. 150.

T

Teſtium Synodalium decreti, Form. 133
Teſtibus ab his iuramenti præſtandi, Form. 134
Tonſuræ primæ ſuſceptæ atteſtationis, Form. 198
Tranſitus de vna ad aliam Religionem, Form. 187

V

Veſperas, & Miſſam Abbatiali more celebrandi pro Abbatibus modernis licentiæ, Form. 19
Vicarij pro tota Prouincia Dominicanæ inſtitutionis, Form. 20
Vicarij in tali, vel tali loco inſtitutionis, Form. 23
Vicarij ad Parochialem vacantem, donec de Rectore prouideatur deputationis, Form. 109
Vicariæ regendi aliquam Congregationem, Form. 168
Vicarij Sede vacante inſtitutionis à Capitulo, Form. 181
Vicarij Generalis conſtitutionis, Form. 182
Vicarij Foranei deputationis, Form. 183
Vicarij reuocationis, Form. 184
Villicorum, ſeu Colonorum licentia ad intrandum Monaſteria Monialium, Form. 96
Viſitationis Abbatialis Eccleſiarum tam Regularium, quàm Secularium intimationis, Form. 12
Viſitationis, ſeu Inquiſitionis generalis proceſſus ſimpliciter incepti, Form. 60
Viſitandi Monaſteria Monialium facultatis, Form. 92
Viſitandi Monaſteria Monialium ex delegatione Apoſtolica facultatis, Form. 93
Viſitatoris pro Religione Dominicana inſtitutionis, Form. 13
Viſitatorum literarum patentium pro Religione Cæleſtinorum, Form. 14
Viſitator vbi procedit per viam denunciationis, quæ facere debeat, Form. 58
Vnionis Eccleſiæ Parochialis alteri ſimili, Form. 123
Vnionis Beneficij ſimplicis Parochiali Eccleſiæ, Form 124
Vnionis tenuis Præbendæ dignitati Eccleſiæ Cathedralis faciendæ, Form. 125
Vnionis duarum Capellaniarum in Eccleſia Collegiata cum diſmembratione fructuum alterius, Form. 126
Vnionis, ſeu applicationis Beneficiorum ſimplicium Collegio ſeminarij, Formul. 127

FORMVLARIVM

FORMVLARIVM
ABBATVM, ET ALIORVM PRÆLATORVM.

In quo variæ Formulæ continentur ad Abbates, & alios Prælatos,etiam Iuriſdictionem Epiſcopalem habentes,tam Regulares, quàm Seculares ſpectantes.

Profeſſionis Nouitiorum Ordinis Sancti Benedicti,

Formula I.

IN nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti, Amen. Anno à Natiuitate eiuſdem Domini noſtri N. die menſis N. Ego N.de tali loco , & diœceſi, promitto ſtabilitatem meam , & conuerſionem morum meorum,obedientiam ſecundùm Regulam S.Benedicti coram Deo,& omnibus Sanctis, quorum Reliquiæ habentur in hoc Monaſterio N.diœceſis N. in præſentia N.Abbatis eiuſdem Monaſterij ſub Congregatione S Iuſtinæ , ad cuius rei fidem hanc petitionem manu propria ſcripſi die,de qua ſuprà, &c.

Habetur *in fine Regula S.P.Benedicti à PP.Valliſoletanis, Salmatica impreſſa, anno* 1569.

Alia Formula ſimilis Nouitiorum Congregationis Vallis-Vmbroſæ.

Ego Frater N. promitto ſtabilitatem meam , & conuerſionem morum meorum , & obedientiam , & caſtitatem perpetuam , & ſine proprio viuere, ſecundùm Regulam S. Benedicti Abbatis , & inſtitutum Sanctiſſ. P. noſtri Ioannis Gualberti coram Deo , & Sanctis eius , in hoc Monaſterio , quod eſt conſtructum ad honorem Dei, & B.Mariæ ſemper Virginis, & B.N.& omnium Sanctorum & Sanctarum eius ſub obedientia Reuerendiſſ. in Chriſto P. & Domini D. N. Vallis-Vmbroſæ Abbatis Generalis digniſſimi, in præſentia, &c.

Habetur *in fine Miſſalis Monaſtici ſecundùm conſuetudinem eiuſdem Ordinis Vallis-Vmbroſa Venetiis impreſſi, anno* 1503.

Profeſſionis Clericorum Ordinis Minorum Conuentualium,

Formula II.

Ego Frater N. voueo , & promitto Deo omnipotenti,B.Mariæ ſemper Virgini,B.Francifco, & omnibus Sanctis,& tibi Pater toto tempore vitæ meæ ſeruare Regulam Fratrum Minorum per D. Papam Honorium confirmatam, & à pluribus Summis Pontificibus declaratam, iuxta priuilegia Ordini Min.Conuent. ab Apoſtolica S. Sede conceſſa, & Conſtitutiones Vrbanas , viuendo in obedientia ſine proprio, & in caſtitate, &c.

Refertur *in Conſtit.Vrbanis Frat.Ord Min.Conuent. S. Franc. cap.*2.*reg. tit.*2 *l.num.*4.

Profeſſionis Oblatorum S. Ambroſij,

Formula III.

Ego N. Omnipotenti Deo,& P. noſtro Ambroſio coram Beatiſſ. Virgine Dei matre Maria, & tota cæleſti curia , ac tibi quoque locum Sanctiſſ. P. noſtri Ambroſij hîc obtinenti , Reuerend. Domine Pater Archiepiſcope , cæteriſque deinceps Archiepiſcopis S.Mediolanen.Eccleſiæ, ſucceſſoribus tuis,promitto, ſpondeo , ac voueo perpetuam obedientiam in his omnibus , quæ mihi præcipientur ad Dei gloriam, & ſalutem animarum eiuſdem Eccleſiæ,ad procurandam,adiuuandam , & promouendam ad præſcriptum inſtitutæ Congregationis Oblatorum Sanctiſſ. P. noſtri Ambroſij ; illúdque præterea ſpondeo , ac voueo me in Congregatione , & inſtituto hoc perpetuò victurum.

Habetur hæc Formula apud Aubertum Miræum Bruxellen: *in lib.de Congr.Cleric.cap.*14.

Profeſſionis fidei à Miniſtro Generali electo Ord. Min.Conuent.omittenda cum iuramento,

Formula IV.

Ego Frater N.Miniſter Ord. Fratr. Min. Conuent. firma fide credo , & profiteor omnia, & ſingula, quæ continentur in Symbolo Fidei , quo S.R.E.vtitur,videlicet. *Credo in vnum Deum Patrem omnipotentem, factorem cæli & terræ , viſibilium omnium, & inuiſibilium. Et in vnum Dominum Ieſum Chriſtum Filium Dei vnigenitum. Et ex Patre natum ante omnia ſæcula; Deum de Deo , lumen de lumine, Deum verum de Deo vero. Genitum non factum conſubſtantialem Patri , per quem omnia facta ſunt. Qui propter nos homines , & propter noſtram ſalutem deſcendit de cælis: Et incarnatus eſt de Spiritu ſancto ex Maria Virgine ; & homo factus eſt. Crucifixus etiam pro nobis ſub Pontio Pilato , paſſus , & ſepultus eſt ; Et reſurrexit tertia die ſecundùm ſcripturas ; Et aſcendit in cælum , ſedet ad dexteram Patris ; Et iterum venturus eſt cum gloria iudicare viuos & mortuos. Cuius Regni non erit finis. Et*

in

in Spiritum ſanctum Dominum, & viuificantem; Qui ex Patre, Filióque procedit; Qui cum Patre, & Filio ſimul adoratur, & conglorificatur, qui locutus eſt per Prophetas: Et vnam ſanctam Catholicam, & Apoſtolicam Eccleſiam: Confiteor vnum Baptiſma in remiſſionem peccatorum: Et expecto reſurrectionem mortuorum: Et vitam venturi ſeculi Amen. Apoſtolicas, & Eccleſiaſticas traditiones, teliquáſque eiuſdem Eccleſiæ obſeruationes, & conſtitutiones fitmiſſimè admitto, & amplector. Item ſacram Scripturam iuxta ſenſum quem tenuit, & tenet Sancta Mater Eccleſia, cuius eſt iudicare de vero ſenſu, & interpretatione Sacrarum Scriptutatum, admitto, nec eam vnquam, niſi iuxta vnanimem conſenſum Patrom accipiam, & interpretabor.

Profiteor quoque ſeptem eſſe verè, & propriè Sacramenta nouæ legis à Ieſu Chriſto Domino Noſtro inſtituta, atque ad ſalutem humani generis, licèt non omnia ſingulis neceſſaria, Baptiſmum, Confirmationem, Euchariſtiam, Pœnitentiam, Extremam-vnctionem, Ordinem, & Matrimonium, illáque gratiam conferre, & ex his Baptiſmum, Confirmationem, & Ordinem ſine ſacrilegio teiterare non poſſe. Receptos quoque & approbatos Eccleſiæ Catholicæ titus in ſuptadictorum omnium Sacramentorum ſolemni adminiſtratione recipio, & admitto: omnia, & ſingula, quæ de peccato originali, & . de iuſtificatione in Sacroſancta Tridentina Synodo definita fuerunt, amplector, & recipio.

Profiteor pariter in Miſſa offerri Deum verum, proprium, & propitiatorium pro viuis atque defunctis, atque in Sanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento eſſe verè, realiter, & ſubſtantialiter Corpus, & Sanguinem vnà cum anima, & Diuinitate Domini Noſtri Ieſu Chriſti, fieríque conuerſionem totius ſubſtantiæ panis in Corpus, & totius ſubſtantiæ vini in Sanguinem, quam conuerſionem Eccleſia Catholica tranſubſtantiationem vocat. Fateor etiam ſub altera tantum ſpecie totum, atque integrum Chriſtum, verúmque Sacramentum ſumi: Conſtanter teneo Purgatorium eſſe, animáſque ibi detentas fidelium ſuffragiis adiuuari. Similiter, & Sanctos vnà cum Chriſto regnantes venerandos, atque orationes pro nobis Deo offerre, atque eorum Reliquias eſſe venerandas firmiſſimè aſſero.

Imagines Chriſti, & Deiparæ ſemper Virginis, nec non aliorum Sanctorum habendas, & retinendas eſſe, atque eis debitum honorem, & venerationem impertinendum; Indulgentiarum etiam poteſtatem à Chriſto in Eccleſia relictam fuiſſe, illarúmque vſum Chriſtiano populo maximè ſalutarem eſſe affirmo. Sanctam Catholicam, Apoſt. Rom. Eccleſ. omnium Eccleſiarum matrem, & magiſtram, agnoſco, Romanóque Pontifici Beati Petri Apoſtolorum Principis ſucceſſori, ac Ieſu Chriſti Vicario veram obedientiam ſpondeo, ac iuro. Cætera item omnia à ſacris Canonibus, Oecumenicis Conciliis ac præcipuè à ſacroſancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata indubitanter recipio, atque profiteor, ſimúlque contraria omnia, atque hæreſes quaſcunque ab Eccleſia damnatas, & reiectas, & anathematizatas ego pariter damno, reiicio, & anathematizo. Hanc verò Catholicam fidem, extra quam nemo ſaluus eſſe poteſt, quam in præſenti ſponte profiteor, & veraciter teneo, eandem integram, & inuiolatam vſque ad extremum vitæ ſpiritum conſtantiſſimè (Deo adiuuante) retineri, & confiteri, atque à meis ſubditis, vel illis, quorum cura ad me in munere meo ſpectabit, teneri, doceri, prædicari, quantum in me erit, curaturum. In correptionibus iudicialibus grauium criminum, & in prouiſionibus, promotionibus, confirmationibus, deſtitutionibus, & repulſionibus faciendis, de perſonis dicti Ordinis fideliter ſecundùm Deum, & Regulam B. Franciſci, puràmque & rectam conſcientiam me habebo; ac toto meæ gubernationis tempore (quantum in me fuerit) adnitar ſtudioſiſſimè, vt Regulæ, & Conſtitutionum noſtrarum obſeruantia in Religione exquiſitè vigeat, itaut de cultu diuino, & de Regulari diſciplina, ſi quid ad meliorem formam redigendum compereto, non patiar vt cura mea, labor, ſtudium, aut induſtria deſideretur.

Sic me Deus adiuuet, & hæc Sancta Dei Euangelia.

Refertur in Conſt. Vrbanæ Fratrum Ord. Min. Con. S. Franciſci in cap. 8. Regulæ ſub tit. 9. pag. 252. & ſeq

In re tanti momenti hîc Conſtitutiones Summorum Pontificum pro fidei profeſſione mittenda, tam à Latinis quàm Græcis, adiungere ſimul cum ipſis Formulis eiuſdem fidei profeſſionis mihi viſum eſt, per hæc verba, quæ ſequuntur.

PIVS EPISCOPVS,
Seruus ſeruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

IN ſacroſancta B. Petri Principis Apoſtolorum Cathedra, meritis licèt imparibus, hiſce procelloſis militantis Eccleſiæ tempeſtatibus conſtitutos plurimùm nos oportet eſſe ſollicitos, vt Domini gregem curæ noſtræ commiſſum, non ſolum ab apertis rapacium luporum vndecumque cautis obſtrepentium inſultibus, ſed etiam à magis formidoloſis peſtiferarum vulpecularum domi latitantium inſidiis, per prouidum paſtoralis officij miniſterium, ipſo Domino cooperante præſeruemus, ac illis omnes nocendi occaſiones, quantum cum Deo poſſumus, vbilibet auferamus. Cùm itaque iuxta notum Sanctiſſimi Vatis oraculum, timor Domini, ſine quo vera Religio, & Catholicæ fidei puritas nullibi reperitur, ſapientiæ ſit initium, & qui vel in ſcientiis proficere, vel eas alios docere parant, ſupremum illum ſapientiæ parentem, benignúmque largitorem deuoto ſanæ fidei obſequio demereri, veráque ſinceræ Religionis pietate ſibi conciliare debeant. Idcirco hanc fidei puritatem, ſcientiis, doctriníſque quibuſlibet, tam tradendis, quàm addiſcendis, tanquam neceſſariam baſim conſtituere, & ne ſimplicia nonnullorum adoleſcentium, res nouas audiendi cupidorum, ingenia in naufragos blandientium hæreſum ſcopulos imprudenter impingant, occurrere cupientes; Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, quod deinceps nullus Doctor, Magiſter, Regens, vel alius cuiuſcumque artis, & facultatis profeſſor, ſiue clericus, ſiue laïcus, ac ſecularis, vel cuiuſuis Ordinis Regularis ſit, in quibus ſtudiorum generalium Vniuerſitatibus, aut

gymnaſiis.

gymnaſiis publicis, aut alibi ordinariam, vel extraordinariam Lectoris Cathedram aſſequi, vel iam obtentam retinere, ſeu aliàs Theologiam, canonicam vel ciuilem cenſuram, Medicinam, Philoſophiam, Grammaticam, vel alias liberales artes, in quibuſcumque ciuitatibus, terris, oppidis, ac locis etiam in Eccleſiis, Monaſteriis, aut Conuentibus Regularium quorũcunque, publicè, vel priuatim quoquomodo profiteri, ſeu lectiones aliquas in facultatibus huiuſmodi habere, vel exercere. Neque Doctores ipſi aut Vniuerſitatum, ſeu gymnaſiorum eorundem Rectores, Cancellarij, vel alij Superiores, ſed nec etiam Palatini Comites, aut alij particulares, facultatem eruditos viros ad eoſdem gradus promouẽdi, etiam à Nobis, & Apoſtolica Sede, vel alias vndecumque habentes, Scholares, tam laïcos quàm clericos, & cuiuſuis Ordinis Regulares, vel alios qooſcumque, quantalibet eruditione præditos, ad vllum gradum in eiſdem facultatibus ſuſcipiendum recipere, & admittere. Neque Doctores, Magiſtri, & Scholares, ad electionem alicuius in Rectorem, vel Cancellarium Vniuerſitatis, aut gymnaſij procedere; Nec ipſi Scholares, vel alij quantumlibet docti, & alioqui habiles, gradus huiuſmodi, vel eorum aliquem, palam, vel priuatim recipere valeant, niſi Doctores videlicet, ac Regentes, Magiſtri, & alij Profeſſores iam ad Cathedras, & Lecturas recepti, in Italia infrà tres, extrà verò illam infrà ſex menſes à die publicationis præſentium computandos; reliqui verò ad Cathedras, & alias Lecturas ibidem in poſterum aſſumendi ante illorum receptionem, in Rectores, vel aliorum Superiorum; eligendi autem in Rectores vel Cancellarios ante illorum electionem, vel ſaltem admiſſionem in Ordinarij loci, vel eius in Spiritualibus Vicarij. Ac promouendi Scholares, & alij præfati ante illorum promotionem in eiſdem Ordiuarij, ſeu eius Vicarij, aut Doctorum, aliorúmue promouentium manibus, præuio etiam proceſſu, vel debita informatione, quantum eis ſufficere videbitur, ſuper Religione, fidéque Catholica, Rectorum, Cancellariorum, Doctorum, Lectorum, & promouendorum eorundem per ipſos locorum Ordinarios, vel eorum Vicarios ritè facta præcedente, eandem Catholicam fidem, verbis, iuxta formæ infraſcriptæ tenorem conceptis, palam, & ſolemniter profiteri teneantur. Et deſuper inſtrumentum publicum confici, ac de proceſſu, ſeu informatione, & fidei profeſſione in priuilegio Doctoratus, vel alterius gradus huiuſmodi ſpecialis, ac de verbo ad verbum mentio, & relatio fieri debeat, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium perpetuò ſtatuimus, & ordinamus. Ac omnibus & ſingulis earundem Vniuerſitatum, & gymnaſiorum Rectoribus, Doctoribus, & aliis Superioribus, ac aliàs facultatem doctorandi habentibus, cuiuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ fuerint, etiamſi Epiſcopali, Archiepiſcopali, Patriarchali, vel maiori dignitate, etiam Cardinalatus honore, ac Ducali, vel alia etiam Regia, & Imperiali auctoritate præfulgeant, ne quem in Vniuerſitatibus, ciuitatibus, oppidis, vel aliis locis ſibi in Spiritualibus, vel temporalibus ſubiectis, aliter Cathedras, aut alias lectiones retinere, conſequi, vel ad gradus promoueri reſpectiuè patiantur, in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub interdicto ab ingreſſu Eccleſiæ, quoad Antiſtites, quo verò ad inferiores, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, necnon priuationis omnium & ſingulorum, dignitatum, beneficiorum, officiorum, & feudorum Eccleſiaſticorum per eos quomodolibet obtentorum, & inhabilitatis ad illa & alia in poſterum obtinenda, eo ipſo per contrafacientes incurrendis pœnis, diſtrictiùs inhibemus. Ac quaſcumque receptiones, promotiones, electiones, & admiſſiones abſque proceſſu, certáque de Religione & fide Catholica notitia, ac dicta fidei profeſſione, ſic vt præfertur, præcedente, pro tempore factas, nullas, inualidas, nullíúſque roboris, vel momenti eſſe, neque cuiquam in iudicio, vel extra ſuffragari poſſe. Sícque per quoſcumque Iudices, & Commiſſarios, quauis auctoritate fungentes, ſublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & diffiniri debere, ac quicquid ſecus à quoquam, quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apuſtolicis, ac Vniuerſitatum & Gymnaſiorum, Ordinum, & locorum quorumcumque etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegiis quoque indultis facultatibus, & literis Apoſtolicis eiſdem Vniuerſitatibus, & Gymnaſiis, ac Ordinibus, & locis quorumcumque Rectoribus, Doctoribus, Superioribus, etiam in temporalibus dominis, Comitibus Palatinis, & aliis etiam Regularibus perſonis præfatis ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliíſque efficacioribus, etiam vim contractus inducẽtibus clauſulis, irritantibúſque, & aliis decretis, in genere, vel in ſpecie, etiam per Nos, ac Sedem præfatam, etiam motu, ſcientia, & poteſtatis

plenitudine

plenitudine ſimilibus,ſeu ad quorumuis,etiã Imperatorũ,Regum, Rerumpublicarũ,Ducum, & aliorum Principum inſtantiam, & aliàs quomodolibet, conceſſis, ac etiam pluries approbatis, & innouatis, quibus omnibus, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis, eorúmque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio,ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, illorum veriores tenores, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, ſpecialiter & expreſsè motu ſimili derogamus, contrariis quibuſcumque Aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim,ab eadem ſitSede indultum,quòd interdici,ſuſpendi, vel excommunicati non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Ne autem quiſpiam præſentium ignorantiam prætendere, vel excuſationem allegare poſſit; ſed ipſæ ad omnium notitiam deducantur;volumus & mandamus, quòd eædem præſentes in Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, & Cancellariæ noſtræ valuis, ac acie Campi Floræ per aliquem ex Curſoribus noſtris affixæ,copia illarum ibi dimiſſa, omnes in Italia intra tres,extra verò illam exiſtentes intrà ſex menſes proximos ab ea die affixionis computandos perinde arctent, ac ſi illis perſonaliter intimatæ fuiſſent.

Forma dicta profeſſionis fidei, hæc eſt.

Ego N. firma fide credo & profiteor omnia & ſingula, quæ continentur in Symbolo fidei, quo S.R.E. vtitur, videlicet. *Credo in vnum Deum, Patrem Omnipotentem, Factorem Cœli & terræ, viſibilium omnium & inuiſibilium. Et in vnum Dominum Ieſum Chriſtum Filium Dei vnigenitum. Et ex Patre natum ante omnia ſæcula. Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero. Genitum, non factum, conſubſtantialem Patri, per quem omnia facta ſunt. Qui propter nos homines, & propter noſtram ſalutem deſcendit de cœlis. Et incarnatus eſt de Spiritu ſancto, ex Maria Virgine, & homo factus eſt. Crucifixus etiam pro nobis ſub Pontio Pilato paſſus & ſepultus eſt. Et reſurrexit tertia die ſecundum Scripturas. Et aſcendit in cœlum, ſedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus eſt cum gloria iudicare viuos & mortuos,cuius regni non erit finis. Et in Spiritum ſanctum Dominum & viuificantem, qui ex Patre,Filióque procedit. Qui cum Patre,& Filio ſimul adoratur, & conglorificatur, qui locutus eſt per Prophetas. Et vnam Sanctam,Catholicam, & Apoſtolicam Eccleſiam. Confiteor vnum Baptiſma in remiſſionem peccatorum. Et expecto reſurrectionem mortuorum. Et vitam venturi ſæculi. Amen.*

Apoſtolicas & Eccleſiaſticas traditiones, reliquáſque eiuſdem Eccleſiæ obſeruationes,& conſtitutiones firmiſſimè admitto & amplector. Item ſacram Scripturam, iuxta eum ſenſum, quem tenuit & tenet ſancta Mater Eccleſia, cuius eſt iudicare de vero ſenſu, & interpretatione ſacrarum Scripturarum, admitto; nec eam vnquam niſi iuxta vnanimem conſenſum Patrum accipiam, & interpretabor. Profiteor quoque ſeptem eſſe vera,& propriè ſacramenta nouæ legis, à Ieſu Chriſto Domino noſtro inſtituta, atque ad ſalutem humani generis, licèt non omnia ſingulis neceſſaria, ſcilicet, Baptiſmum, Confirmationem, Euchariſtiam, Pœnitentiam, Extremam-vnctionem, Ordinem, & Matrimonium; illáque gratiam conferre, & ex his Baptiſmum, Confirmationem, & Ordinem, ſine ſacrilegio reïterari non poſſe. Receptos quoque, & approbatos Eccleſiæ Catholicæ ritus in ſupradictorum omnium Sacramentorum ſolemni adminiſtratione recipio, & admitto. Omnia & ſingula, quæ de peccato originali, & de iuſtificatione in Sacroſancta Tridentina Synodo, definita, & declarata fuerunt, amplector & recipio. Profiteor pariter in Miſſa offerri Deo verum, proprium, & propitiatorium ſacrificium pro viuis, & defunctis, atque in ſanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento eſſe verè, & realiter, & ſubſtantialiter, Corpus, & Sanguinem, vnà cum anima & Diuinitate Domini noſtri Ieſu Chriſti, fierique conuerſionem totius ſubſtantiæ panis in Corpus, & totius ſubſtantiæ vini in Sanguinem, quam Conuerſionem Catholica Eccleſia tranſubſtantiationem appellat. Fateor etiam ſub altera tantùm ſpecie, totum,atque integrum Chriſtum, verúmque Sacramentum ſumi. Conſtanter teneo Purgatorium eſſe,animáſque ibi detentas fidelium ſuffragiis iuuari. Similiter & Sanctos, vnà cum Chriſto regnantes, venerandos, atque inuocandos eſſe, eóſque orationes pro nobis Deo offerre,atque eorum Reliquias eſſe venerandas. Firmiter aſſero imagines Chriſti, ac Deiparæ ſemper Virginis, nec non aliorum Sanctorum habendas, & retinendas eſſe, atque iis debitum honorem, ac venerationem impartiendam. Indulgentiarum etiam poteſtatem à Chriſto in Eccleſia relictam fuiſſe, illarúmque vſum Chriſtiano populo maximè ſalutarem eſſe affirmo. Sanctam Catholicam & Apoſtolicam Romanam Eccleſiam omnium Eccleſiarum matrem & magiſtram agnoſco. Romanóque Pontifici Beati Petri Apoſtolorum Principis ſucceſſuri, ac Ieſu Chriſti Vicario, veram obedientiam ſpondeo, & iuro. Cætera item omnia à ſacris Canonibus, & Oecumenicis Conciliis, ac præcipuè à ſacra Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata indubitanter recipio atque profiteor: ſimulque contraria omnia, atque hæreſes quaſcumque ab Eccleſia damnatas, & reiectas, & anathematizatas, ego pariter damno, reiicio, & anathematizo. Hanc veram Catholicam fidem, extra quam nemo ſaluus eſſe poteſt, quam in præſenti ſponte profiteor, & veraciter teneo, eamdem integram, & immaculatam vſque ad extremum vitæ Spiritum conſtantiſſimè Deo adiuuante retinere, & confiteri, atque à meis ſubditis,ſeu illis; quorum cura ad me in munere meo ſpectabit, teneri, & doceri & prædicari, quantum in me erit, curaturum. Ego idem N. ſpondeo, voueo, ac iuro, ſic me Deus adiuuet, & hæc ſancta Dei Euangelia.

Nulli ergo hominum liceat hanc paginam noſtræ ordinationis, inhibitionis, derogationis, voluntatis, ſtatuti, decreti, & mandati infringere, vel ei auſu temerario contraïre. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationẽ Omnipotentis Dei, ac B. Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ, 1564. idibus Nouembr. Pontif. noſtri anno 5.

Anno

Anno à Natiuitate Domini 1564. indictione 7. die verò 4. menſis Decembris, Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto Patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ IV. anno 5. retroſcripta literæ Apoſtolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, ad valuas Cancellariæ Apoſtolicæ, in acie Campi Floræ dimiſſis in præfatis locis præſentium retroſcriptarum copiis affixis, vt eſt moris per nos Iulium Parinum & Bernardinum Andreutium prælibati S. D. N. Papæ Curſores.

Ant. Clerici, Mag. Curſ.

Hæc forma profeſſionis orthodoxæ fidei obſeruanda à prouiſis de beneficiis Eccleſiaſticis curatis, ac dignitatibus, Eccleſiis, Monaſteriis, & aliis locis Ordinum Regularium, & Militiarum, quam etiam emittunt plerique alij, vt habetur *in præced. Conſtit.* Græci autem quam formam ſeruent, habetur in Greg. XIII. conſtit. 33. tenoris ſequentis.

Sanctiſſimus Dominus Noſter Dominus Gregorius, &c.

Ego N. firma fide credo, & profiteor omnia & ſingula, quæ continentur in Symbolo fidei, quo ſancta Romana Eccleſia vtitur, videlicet. *Credo in vnum Deum Patrem Omnipotentem*, vt ſuprà.

Credo etiam, ſuſcipio, atque profiteor ea omnia, quæ ſacra Oecumenica Synodus Florentina ſuper vnione Occidentalis & Orientalis Eccleſiæ diffiniuit, & declarauit, videlicet quod Spiritus Sanctus à Patre & Filio æternaliter eſt; & eſſentiam ſuam, ſuúmque eſſe ſubſiſtens habet ex Patre ſimul & Filio, & ex vtroque æternaliter, tanquam ab vno principio, & vnica ſpiratione procedit. Cùm id quod Sancti Doctores, & Patres dicunt, ex Patre per Filium procedere Spiritum ſanctum, ad hanc intelligentiam tendat; vt per hoc ſignificetur Filium quoque eſſe, ſecundùm Græcos quidem, cauſam, ſecundùm Latinos verò principium ſubſiſtentiæ Spiritus ſancti, ſicut & Patrem. Cùmque omnia quæ Patris ſunt, ipſe Pater vnigenito Filio ſuo gignendo dederit, præter eſſe Patrem; hoc ipſum quod Spiritus Sanctus procedit ex Filio, ipſe Filius à Patre æternaliter habet, à quo æternaliter etiam genitus eſt. Illámque verborum illorum, Filióque explicationem, veritatis declarandæ gratia, & imminente tunc neceſſitate, licitè ac rationabiliter Symbolo fuiſſe appoſitam. Item in azymo, ſiue fermentato pane triticeo Corpus Chriſti veraciter confici. Sacerdotéſque in altero ipſum Domini Corpus conficere debere, vnumquemque ſcilicet iuxta ſuæ Eccleſiæ, ſiue Occidentalis, ſiue Orientalis conſuetudinem. Item ſi verè pœnitentes in Dei charitate deceſſerint, antequam dignis pœnitentiæ fructibus de commiſſis ſatisfecerint, & omiſſis, eorum animas pœnis Purgatorij poſt mortem purgari, vt & à pœnis huiuſmodi releuentur, prodeſſe eis fidelium viuorum ſuffragia, Miſſarum ſcilicet ſacrificia, orationes, & eleemoſynas, & alia pietatis officia, quæ à fidelibus pro aliis fidelibus fieri conſueuerunt ſecundùm Eccleſiæ inſtituta. Illorúmque animas qui poſt Baptiſma ſuſceptum, nullam omnino peccati maculam incurrerunt, illas etiam quæ poſt contractam peccati maculam, vel in ſuis corporibus, vel eiſdem exutæ corporibus, prout ſuperiùs dictum eſt, ſunt purgatæ, in cœlum mox recipi, & intueri clarè ipſum Deum trinum & vnum ſicuti eſt, meritorum tamen diuerſitate alium alio perfectius. Illorum autem animas, qui in actuali mortali peccato, vel ſolo originali decedunt, mox in infernum deſcendere, pœnis tamen diſparibus puniendas. Item ſanctam Apoſtolicam Sedem, & Romanum Pontificem in vniuerſum orbem tenere primatum, & ipſum Pontificem Romanum ſucceſſorem eſſe B. Petri Principis Apoſtolorum, & verum Chriſti Vicarium, totiúſque Eccleſiæ caput, & omnium Chriſtianorum Patrem ac Doctorem exiſtere, & ipſi in B. Petro paſcendi, regendi, & gubernandi vniuerſalem Eccleſiam à Domino noſtro Ieſu Chriſto plenam poteſtatem traditam eſſe, quemadmodum etiam in actis Oecumenicorum Conciliorum, & in ſacris Canonibus continetur. Inſuper profiteor ac recipio alia omnia, quæ ex decretis ſacræ Oecumenicæ Generalis Synodi Tridentinæ, Sacroſancta Romana & Apoſtolica Eccleſia, etiam vltra contenta in ſupradicto Fidei Symbolo, profitenda, ac recipienda propoſuit atque præſcripſit, vt ſequitur. Apoſtolicas & Eccleſiaſticas traditiones, reliquáſque eiuſdem Eccleſiæ obſeruationes, & Conſtitutiones firmiſſimè admitto, & amplector. Item ſacram Scripturam iuxta eum ſenſum, quem tenuit & tenet ſancta mater Eccleſia, cuius eſt iudicare de vero ſenſu, & interpretatione ſacrarum Scripturarum, admitto; nec eam vnquam niſi iuxta vnanimem conſenſum Patrum accipiam, & interpretabor. Profiteor quoque ſeptem eſſe verè & propriè Sacramenta nouæ legis à Ieſu Chriſto Domino noſtro inſtituta, atque ad ſalutem humani generis, licet non omnia ſingulis neceſſaria, ſcilicet Baptiſmum, Confirmationem, Euchariſtiam, Pœnitentiam, Extremam-vnctionem, Ordinem, & Matrimonium: illáque gratiam conferre: & ex his Baptiſmum, Confirmationem, & Ordinem, ſine ſacrilegio reiterari non poſſe. Receptos quoque & approbatos Eccleſiæ Catholicæ ritus, & in ſupradictorum omnium Sacramentorum ſolemni adminiſtratione, recipio & admitto. Omnia & ſingula, quæ de peccato originali, & de iuſtificatione in Sacroſancta Tridentina Synodo definita, & declarata fuerunt, amplector, & recipio. Profiteor pariter in Miſſa offerri Deo verum, & proprium & propitiatorium ſacrificium pro viuis & defunctis, atque in Sanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento eſſe verè, realiter & ſubſtantialiter Corpus, & Sanguinem vnà cum anima, & diuinitate Domini noſtri Ieſu Chriſti; fieríque conuerſionem totius ſubſtantiæ panis in Corpus, & totius ſubſtantiæ vini in Sanguinem, quam conuerſionem Catholica Eccleſia Tranſubſtantiationem appellat. Fateor etiam ſub altera tantùm ſpecie, totum, atque integrum Chriſtum, verúmque Sacramentum ſumi. Conſtanter teneo Purgatorium eſſe, animáſque ibi detentas fidelium ſuffragiis iuuari. Similiter & Sanctos vnà cum Chriſto regnantes, venerandos atque inuocandos eſſe, eóſque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum reliquias eſſe venerandas. Firmiſſimè aſſero imagines Chriſti, ac Deiparæ ſemper Virginis, necnon aliorum Sanctorum habendas, & retinendas eſſe, atque eis debitum honorem, ac venerationem impartiendam. Indulgentiarum etiam poteſtatem, à Chriſto in Eccleſia relictam fuiſſe, illarúmque vſum Chriſtiano populo maximè ſalutarem eſſe affirmo. Sanctam Catholicam, & Apoſtolicam Romanam Eccleſiam, omnium Eccleſiarum Matrem, & Magiſtram agnoſco. Romanóque Pontifici, B. Petri Apoſtolorum Principis ſucceſſori, ac Ieſu Chriſti Vicario veram obedientiam ſpondeo ac iuro. Cætera item omnia à ſacris Canonibus, & Oecumenicis Conciliis, ac præcipuè à Sacroſancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata, indubitanter recipio, atque profiteor, ſimúlque contraria omnia, & ſchiſmata, atque hæreſes quaſcunque ab Eccleſia damnatas & reiectas, & anathematizatas, ego pariter damno, reiicio, anathematizo, & abiuro. Hanc

Digitized by Google

veram Catholicam fidem extra quam nemo ſaluus eſſe poteſt, quam in præſenti ſponte profiteor, & veraciter teneo, eandem integram & inuiolatam, vſque ad extremum vitæ ſpiritum, conſtantiſſimè, Deo adiuuante, retinere, & confiteri, atque à meis ſubditis vel illis, quorum iura ad me in munere meo ſpectabit, teneri, doceri, & prædicari, quantum in me erit, curaturum. Ego idem N. ſpondeo, voueo, ac iuro: Sic me Deus adiuuet, & hæc ſancta Dei Euangelia.

Literarum ſcrutinij, ſeu Decreti electionis mittendarum ad confirmatorem in Religione Dominicana,

Formula V.

Reuerende Pater, &c. Vacante Prioratu noſtri Conuentus N. poſt expletum triennium R.P.F.N. in officio Prioratus eiuſdem, vel propter abſolutionem R.P.F.N. vel propter aſſumptionem R.P.F.N. ad Prioratum N. ſoliciti fuimus nobis de capite, & paſtore prouidere, ne diutiùs abſque legitimo capite permanentes, aliquod damnum pateremur; ideóque citatis per me F N. Superiorem, vel Vicarium eiuſdem Conuentus, & vocatis, ac expectatis omnibus & ſingulis, quorum intererat, aut intereſſe putabatur ad electionem conuenire: die. . . . . ad conſuetum ſonum campanulæ, capitolum ingreſſi ſumus; cúmque locus, & tempus eligendi cunctis placuiſſet proteſtatus ſum me nullum admittendum excludere velle, nec excludendum admittere: facta generali abſolutione à cenſuris, & omnibus vocalibus Sacramento Euchariſtiæ refectis; inuocata deinde gratia Spiritus Sancti, cuius nutu cuncta reguntur: omnibus denique, & ſingulis præmiſſis, quæ in huiuſmodi electionibus præmitti debent, & ſolent, ego cum duobus in habitu Ordinis, à profeſſione antiquioribus ad menſam coram omnibus paratam acceſſimus, vbique vota omnium, & ſingulorum in ſchedulis accepimus. Quibus acceptis, enumeratis, atque apertis, & demum lectis, nominibúſque eligendorum in ſcripta redactis, atque ad numerum collatis, inuentum eſt, quòd F. A. à maiori parte vltra medietatem per dictas ſchedulas in electione nominatus fuit. Nam cùm eſſemus octo vel nouem, habuit quinque vota. Item F. B. & F. C. & F. D. fuerunt poſtulati: cùm enim eſſemus nouem F. B. habuit ſeptem poſtulationes, F. C. ſex, & F. D. quinque. Tunc ego cum prædictis ſcrutatoribus ad medium Capituli veniens, & librum Conſtitutionum noſtrarum tenens, formaui decretum hoc modo. [Ego F. N. Superior, vel Vicarius huius Conuentus N. vice præſentium Electorum eligo R. P. F. A. in Priorem huius Conuentus N. & poſtulo F. B. & F. C. & F. D. ad idem officium in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti Amen.] Cùm ergo electio noſtra ſit ritè facta, & de perſona, tam moribus, & religione, quàm prudentia, & doctrina prædita, rogamus Reuerendam P. V. vt eam probare, & electum omnino, vel ſaltem vnum ex poſtulatis confirmare, & nobis concedere dignetur, cui nos, & Conuentum noſtrum commendamus. Romæ hac die. . . . .

Si autem aliqua contradictio, vel oppoſitio fiat ab aliquo, debet ſcribi in eiſdem literis, vel aliis paratis, cum decreto tamen mittendi, puta,

Duo Fratres, videlicet F. N. & F. P. noluerunt huic noſtræ electioni conſentire, vel oppoſuerunt ei, quòd facta fuerit per practicas, & minas, quod tamen non probauerunt.

Deinde ſubſcribantur hoc modo.

Ego F. N. Superior, vel Vicarius, & primus ſcrutator ſubſcripſi manu propria. Ego F. P. ſecundus ſcrutator ita eſſe confirmo. Ego F. M. tertius ſcrutator ita eſſe confirmo.

Et ſic claudantur literæ, & tranſmittantur.

Refertur poſt Conſtitutiones Ordinis Fratrum Prædicator. *in Formulario fol.* 4.

Licentiæ ad Epiſcopatum pro Religione Dominicana,

Formula VI.

In Dei Filio, &c. Æterna Dei ſapientia Chriſtus ſicut vnà cum Patre, & Spiritu Sancto in humano corpore diſparibus gradibus, & officiis membra diſtinxit ita in myſtico Eccleſiæ, quoſdam pedum, aut manuum vicem gerere, quoſdam verò quaſi oculos eſſe decreuit. Et licèt illi quidem magis neceſſarij ſint, & ampliori (iuxta Apoſtolum) honore circundati: hi tamen illorum ſunt facti Rectores, qui cæteros dirigere, & illuminare ſufficiant. Eiuſmodi fuerunt primùm Apoſtoli; nunc autem ſunt Apoſtolici Viri, plebium præſules, quos mundi lumina, ſalem terræ, ciuitates in ſublime poſitas Dominus appellauit. Ad horum conſortium nuper te tuis egregiis meritis Summus Pontifex extulit, cùm Ciuitati N. præfecit Antiſtitem; munus certè arduum, & humeris etiam Angelicis formidandum, quòd tu (quæ tua eſt modeſtia) declinans ad noſtram, quam profeſſus es, obedientiam confugiſti; vel hac ſaltem ratione, vt communia noſtri Ordinis ſuffragia non amitteres: quin etiam (vt ſi iugo collum dare neceſſe eſt) ad illud ſapienter, fortitérque ferendum, per illa iuueris. Nos igitur prudentiam tuam, doctrinã, religioſóſque mores, & regiminis experientiam cognoſcentes, quamquam modeſtiam tuam laudamus, magis tamen Summi Pontificis propoſitum efferimus, Eccleſiæque N. de tua promotione gratulamur; ac tibi Epiſcopatum prædictum acceptandi licentiam, & facultatem (quod ex nobis eſt) præſentium tenore concedimus: ſuffragia quoque, merita, & beneficia noſtri Ordinis, non ſolùm illæſa, & integra tibi manere, ſed etiam maiori cumulo (ſi poſſibile eſt) ſuperaddi volumus, & decernimus. In quorum fidem his Officij noſtri ſigillo munitis manu propria ſubſcripſimus, &c.

Refertur poſt Conſtitutiones Ordinis Fratrum Prædicatorum in *formulario fol.* 14.

Ad idem.

Alia VII.

In Dei filio, &c. Quoniam iuxta Conſtitutiones noſtras, quicumque ſine licentia P. Prouincialis Præſulatum receperit, ſuffragiis, ſocietate, & omnibus beneficiis Ordinis in morte, & vita priuatur: tu R.P. qui ob egregias animi tui dotes, & præclara merita Epiſcopus factus es, eiuſmodi ſuffragia magnifaciens, eorum communione, & participatione priuari nolles, licentiam præfatam tibi dari deſideras. Nos igitur commune bonum priuato præferentes, & fructum animarum in eadem Ciuitate ex tua promotione ſperantes, facultatem, & licentiam ſuſcipiendi præfatum Epiſcopatum, præſentium tenore tibi concedimus: ſuffragiis verò, meritis, & beneficiis Ordinis, non modò non priuari, ſed eorum maiori cumulo te ditari, & munerari volumus. Hortamur nihilominus præſtantiam tuam, vt bonæ, & religioſæ educationis reminiſcens, talem te Epiſcopum præbeas, qualem Timotheo delineauit Apoſtolus. Datum, &c.

Refertur *ibidem eod. fol. à tergo.*

Iuramenti, ac profeſſionis fidei à Miniſtris Prouincialibus Ordinis Minorum Conuentualium emittenda.

Formula VIII.

Ego Fr. N. Ordinis Minorum Cunuentualium Prouincialis electus, vel inſtitotus Prouinciæ N. firma fide credo, & profireor omnia, &c.

Eámque his verbis concludat.

In cortepriouibus iudicialibus grauium criminum, & in prouiſionibus, promorionibus, confirmarionibus, depoſitionibus, & repulſionibus faciendis de perſonis dictæ Prouinciæ fideliter, & ſecundùm Deum, & Regulam B. Franciſci, ſecundùm putam, & rectam conſcientiam me habebo, ac toto meæ gubernationis tempore (quantùm in me fuerir) aduitar ſtudioſiſſimè, vt Regulæ, & Conſtirutionum obſeruantia in Prouincia hac N. exquiſitè colatur, & vigear, ita vt ad verum Dei culrum, & Regularem diſciplinam, ſi quid ad meliorem formam redigendum compereto, non patiar, vt cura mea, labor, ſtudium, atque induſtria deſiderentur.

Inſuper tibi Reuerendiſſimo Patri Minorum Generali, & ſucceſſoribus ruis canonicè intrantibus ad Generalatus Officium, quandiu in obedientia, ac vnitate S.R.E. fuerint, perpetuam ſubiugationem, reuerentiam, & obedientiam promitto, fidelitatémque ſinceram me tibi ſanctiſſimè præſtirurum iureiurando polliceor. Præterea teſtem inuoco Dominum Ieſum Chriſtum, quòd omnia, & ſingula contenta in Conſtitutionibus, & Decretis Officium meum raugentibus (quantùm in me erit) inuiolatè obſeruabo, ac vt ab omnibus meæ curæ ſubiectis ſeruentur, diligentiſſimè curabo, nihilque fraudis, nihil inſidiarum, neque dicto, neque facto, neque ſcripto moliar contra te Minotum Generalem, vel ſucceſſores tuos canonicè intranres: neque directè, mediatè, vel immediatè Præfecturas extra ordinem noſtrum Eccleſiaſticas toto hoc mei Prouincialatus tempore, mihi procurabo.

Ita Ego Idem Fr. N. ſpondeo, voueo, & iuro, ſic me Deus adiuuet, & hæc Sancta Dei Euangelia.

Refertur in d. Conſt. Vrb. *in cap. 8. Regula ſub tit. 36. in fine.*

Profeſſionis fidei Prouincialium Titularium Ord. Minorum Conuentualium.

Formula IX.

Ego Fr N. Ordinis Minorum Conuentualium Prouincialis electus (vel deputatus) Prouinciæ N. firma fide credo, & profiteor omnia, &c.

Habetur in forma profeſſionis fidei à Miniſtro Generali emittenda, eámque his verbis concludat.

Eamdem integram, & inuiolatam vſque ad extremum vitæ ſpiritum conſtantiſſimè (Deo adiuuante) retineri, & confiteri, atque à meis ſubditis (ſi quos vnquam habuero) vel illis, quorum cura ad me in munere meo ſpectabit, teneri, doceri, & prædicari (quantùm in me erit) curaturum. In correptionibus iudicialibus grauium criminum, & in prouiſionibus, promotionibus, confirmationibus, deſtitutionibus, & repulſionibus faciendis de perſonis dictæ Prouinciæ (ſi quando fuerir opus) fideliter, & ſecundùm Deum, & Regulam Beati Franciſci, ſecundùm puram, & rectam conſcientiam me habebo, ac toto meæ gubernationis tempore (quantùm in me fuerit) totis viribus, totóque cordis affectu ſtudioſiſſimè nitar, vt Ieſu Chriſti Domini noſtri, S.R.E. Catholicæ Fides, Regulæ, Conſtitutionum obſeruantia in hac Prouincia N. exquiſitè colatur, & vigeat, itaut ad verum Dei cultum, & Regularem diſciplinam, quantùm fieri poterit, vt Prouincia hæc N. redigatur, non patiar, vt cura mea labor, ſtudium, atque induſtria deſiderentur. Inſuper tibi Reuerendiſſimo Patri Minorum Generali, & ſucceſſoribus tuis canonicè intrantibus ad Generalatus Officium, quandiu in obedientia, ac vnitate Eccleſiæ fuerit perpetuum ſubiugationem, reuerentiam, & obedientiam, promitto, fidelitatémque ſinceram me tibi ſanctiſſimè præſtiturum, iureiurando polliceor.

Præterea teſtem inuoco Dominum Ieſum Chriſtum, quòd omnia, & ſingula contenta in Conſtitutionibus, ac Decretis Officium meum tangentibus (quantum in me erit) inuiolatè obſeruabo, ac vt ab omnibus meæ curæ ſubiectis (ſi quos vnquam habuero) exactè ſeruentur, diligentiſſimè curabo, nihilque fraudis, nihil inſidiarum, neque dicto, neque facto, neque ſcripto, moliar contra te Minorum Generalem, vel ſucceſſores tuos canonicè intrantes; neque directè, vel indirectè, mediatè, vel immediatè præfecturas extra Ordinem noſtrum Eccleſiaſticas, toto hoc mei Prouincialatus tempore, mihi procurabo.

Ita ego idem Frater N. ſpondeo, voueo, & iuro, ſic me Deus adiuuet, & hæc Sancta Dei Euangelia, &c.

Refert in Conſt. Vrban. Fratr. Min. Conuent. S. Franciſci *in cap. 8. Regula, ſub tit. 21.*

Literarum Procuratoris Generalis in Romana Curia, pro Congregatione Cæleſtinorum.

Formula X.

D.N. &c. Dilecto nobis in Chriſto Fratri D. N. de N. Abbati, noſtrique Ordinis apud Apoſtolicam Sedem Procuratori Generali Rectori noſtri Collegij, ac Parochialis Eccleſiæ S. Mariæ in Poſtendis de Vrbe ſalutem in Domino, & in commiſſis fidelem, diligentémque executionem, &c. Antiqua, & approbata Priuilegiorum noſtræ Congregationis conſuetudine per noſtras Conſtitutiones ſancitum reperitur, vt aliquis eiuſdem Congregationis probatæ vitæ, ſufficientis ſcientiæ, congruæ experientiæ, & diligentis prudentiæ Monachus, ad iura Congregationis tuenda, bona conſeruanda, augenda, & recuperanda, eámque, & eius Monaſteria, caſtra, loca, & membra, perſonas, & Vaſſallos ab iniuriis defendendos apud Romanam Curiam, & Sanctam Apoſtolicam Sedem in Generalem totius noſtræ Congregationis Procuratorem eligatur pariter, & conſtituatur. Cùm igitur tu talis repertus, talíque officio dignus in præſenti Generali Capitulo fueris electus, & conſtitutus, prout in actis eiuſdem Generalis Capituli plenè continetur. Nos vnà cum Diffinitoribus noſtri Capituli Prouincialibus de tuis prudentia, fide, legalitate, bonitate, ſufficientia, rerum experientia, atque erga noſtram Congregationem zelo, & pietate confiſi, te D. N. &c. Abbatem, &c. Generalem, Procuratorem, Rectorem, ſpecialémque nuncium totius noſtræ Congregationis, apud S. D. N. Sanctam Sedem Apoſtolicam, ac Romanam Curiam, vbique exiſtentem, tenore præſentium nominatum, electum, creatum, & conſtitutum declaramus, & ad omnium, ad quos ſpectat, notitiam deducimus. Dantes, & concedentes tibi omnimodam, & plenam auctoritatem, poteſtatem, & facultatem tam in ſpiritualibus, quàm in temporalibus pro dicta noſtra Congregatione, eiúſque locis, membris, perſonis, & vaſſallis, & quomodocunque ſubiectis, annexis, participantibus, & connexis procurandi tanquam vero, & legitimo Generali totius Congregationis noſtræ Procuratori, nuncio; & œconomo ad cauſas omnes, & ſingulas, ad loca, & perſonas, vt ſupra, quomodocumque pertinentes peragendas deſtinato: comparendi quoque

coram quocunque Iudice, & Tribunali, tam Eccleſiaſtico, quàm ſeculari, & coram quibuſcunque perſonis tam publicis, quàm priuatis, cuiuſcunque ſtatus, gradus, dignitatis, & conditionis exiſtant apud dictam Romanam Curiam, & Sanctam Apoſtolicam Sedem pro cauſis, & negotiis, omnibúſque ciuilibus, & criminalibus, & mixtis ad Congregationem prædictam & eius loca, & perſonas, vt ſuprà ſpectantibus, eáque tractandi, & terminandi, peculium Congregationis, quod Romam de noſtro mandato pro tempore tranſmittitur, recipiendi, eaſdémque pecunias, & alias omnes ad dictam noſtram Congregationem, eiúſque loca, & perſonas, vt ſuprà quomodocunque ſpectantes à quibuſcunque perſonis eas detinentibus, & à publicis banchis, exigendi, & excipiendi, & de receptis apodixas quietantiæ iuxta morem, & vſum faciendi. Agendi inſuper cum Iudicibus, Tribunalibus, & perſonis quæcunque de iure, vel conſuetudine, in fauorem dictæ noſtræ Congregationis, eiúſque locorum, & perſonarum, vt ſuprà, contra quaſcunque perſonas erunt peragenda, citandi, accuſandi, denunciandi, lites mouendi, motas conteſtandi, agendi, proſequendi, componendi, & terminandi. Defendendi quoque omnia, & ſingula noſtra Monaſteria, loca, perſonas, vaſſallos, & quomodocunque ſubiectos, ipſorúmque iura, & iuriſdictiones tuendi, bona quæcunque eorumdem conſeruandi, manutenendi, & augendi, ac tandem omnia, & ſingula faciendi, agendi, exequendi, & terminandi, quæ ad dictum Procuratoris Generalis Officium iure, vel conſuetudine quomodocunque ſpectare dignoſcuntur iuxta Procuratoris mandatum, & per nos ipſos, ſi perſonaliter ad Congregationis negotia pertractanda, & terminanda adeſſemus, fieri, vel perfici poſſent: necnon inſuper alterum ex noſtra Congregatione Monachum Sacerdotem, expreſsè profeſſum de noſtro conſenſu, in ſubſtitutum Generalem Procuratorem cum ſimili, & limitata poteſtate nominandi. Nos enim pro prædictorum omnium, & ſingulorum executione, concedimus tibi omnem neceſſariam, & opportunam auctoritatem, & noſtro, Congregationiſque nomine totum noſtrum poſſe, & vices, & voces, ratum, gratum, & firmum ex nunc prout ex tunc quidquid à te per prædictorum omnium, & ſingulorum exequutione, ac inde quomodocunque emergentium annexorum, & connexorum actum, geſtum, factum, & terminatum fuerit, pollicentes, & habentes. In quorum fidem, &c. maioriſque noſtri ſigilli, &c. Dat. &c.

Profeſſionis, & iuramenti Procuratoris Ordinis Minorum Conuentualium.

Formula XI.

Ego Frater N. Ordinis Fratrum Minorum Conuentualium, & Reuerendiſſimi Patris Generalis Miniſtri in Romana Curia Procurator electus, promitto, eſſe fidelis dicto Ordini, & Reuerendiſſimo Patri Generali, ac eius officio, & ſucceſſoribus canonicè intrantibus, in ſumendis, proſequendis, & defendendis cauſis omnibus commiſſum mihi officium tangentibus. Nec vnquam verbo, ſcripto, vel facto conſiliarius ero alicuius conſilij, tractatus, aut informationis, quæ in fraudem dicti Ordinis, vel ipſius Generalis Miniſtri, aut ſucceſſorum ſuorum vtcunque poſſint, & valeant redundare, & in commiſſo mihi Procuratoris officio, quàm fideliſſimè potero, & nouero ſecundùm Deum, & rectam conſcientiam, me habebo.

Prætereà teſtem inuoco Dominum Ieſum Chriſtum cui iureiurando firmiter promitto, me dignitatem vllam, maximè Generalatum in Religione non eſſe ambiturum, neque ad eum obtinendum paſſiuam vocem vnquam petiturum, aut acceptaturum niſi elapſo poſt abſolutum meum officium triennio. Inſuper promitto nunquam immediatè, vel mediatè me petiturum abſolutionem, ſiue diſpenſationem ad hoc iuramento, ad effectum cuiuſcunque dignitatis conſequendæ. Iuro itidem me obſeruaturum omnia decreta pro reformatione Procuratoris Generalis Ordinis facta, & approbata; Sic me Deus, &c.

Refertur in Conſt. Vrbanis Fratrum Min. Conuent. S. Franciſci *in cap. 8. Regulæ tit. 15.*

Intimationis Viſitationis Abbatialis Eccleſiarum tam Regularium, quàm ſecularium.

Formula XII.

D.N. &c. quia præceptum Domini eſt, vt paſtores oues ſuas agnoſcant, hoc eſt viſitent; Sacroſanct. Con. Trid. eiſdem paſtoribus demandauit, vt quotánis viſitationem habeant in diœceſi, pecus errabundum dirigant, confractum conſolident, & ægrotum ſanent, ſacram, & Catholicam doctrinam, expulſis hæreſibus, introducant, bonos mores tueantur, prauos corrigant populũ cohortationibus, atque adminiſtrationibus ad Religionem, pacem, innocentiámque accendant. Nos igitur qui paſtoris vices gerimus in hac N. &c. volentes Domini præcepto, & Sacroſanct. Conc. Trid. mandatis obedire, & quantùm in Domino poſſumus muneri noſtro ſatisfacere, decreuimus in hac eadem N. & in aliis locis nobis ſubiectis generalem viſitationem habere, & habendam incipere die... in eáque prout Dominus dederit prouidebimus, vt quæ in Eccleſiis, Clero, &c. informia ſunt, reformentur quæ non æqua, adæquentur, quæ mala, corrigãtur, quæ vitioſa, emendentur, & quæ reparatione digna, reparentur, & tandem, quæ in generali viſitatione geri, inquiri, corrigi, & emendari poſſunt, ea omnia geremus, inquiremus, corrigemus, & emendabimus, ſeruata forma eiuſdem Sacroſancti Conc. Trid. Monebimus igitur, & requiremus omnes, & quoſcunque, vt ſi qua nouerint in Clero, & populo crimina, & vitia notoria, & quæcunque alia correctione, ac emendatione digna, illa nobis ſignificent, vt ex munere noſtro pro viribus illis occurramus, & fauente Deo de medio tollamus. Præcipimus autem Abbatibus, vel Parochis, vt in dicta viſitatione apud nos aſſiſtant, eáque durante, diſcedere, & ad alias partes ſe recipere non audeant, & quæ gerenda erunt, audiant, & cognoſcant, & quæ audierint & cognouerint filiali obedientia obſeruent, debitæq; executioni demandent, caueant autem à contrario ſub pœna ducatorum, vel, &c. ab vnoquoque contrauenienre incurrenda vſibus piis arbitrio applicanda, vel, &c. & in ſubſidium excommunicationis. Datum, &c. Subſcribitur, & conſueto ſigillo munitur, &c.

Viſitatorem inſtituendi pro Religione Dominicana.

Formula XIII.

In Dei Filio, &c. Cùm vultum pecoris noſtri (iuxta ſapientis præceptum) cognoſcere teneamur ex officio; diuerſæ tamen, & graues occupationes, quibus nunc retinemur, obſiſtunt, ne id per nos ipſos agere valeamus. Veruntamen tua nobis explorata, & comperta prudentia, & fides, tanti apud nos valet, vt quod per te gerimus, nosipſos geſſiſſe putemus. Quapropter, cùm Conuentus noſtri N. & N. hoc anno viſitati non fuerint, & nos de ipſorum diſpoſitione certiores fieri cupiamus, eorumdem viſitationem tibi commiſimus. Ideóque auctoritate officij noſtri, & præſentium tenore, te Venerandum Patrem F.N. inſtituimus,

&

& facimus Viſitatorem præfatorom Conuentuum: damúſque tibi, in, & ſuper eis,& omoibus,& ſingulis perſonis ad eos pertinentibus,tam capitibus,quàm membris, omnem in ſpiritualibus, & temporalibus auctoritatem, & poteſtatem,quam cæteri Viſitatores ex Conſtitutionibus noſtris, vel approbata conſuetudine babere ſolent. Maodantes, &c.

Literarum pro Viſitatoribus Congregationis Cæleſtinorum,

Formula XIV.

D.N.N. humilis Abbas,ac Præſidens Generalis,&c. Dilecto nobis in Chriſto filio D. &c. Abbati noſtri Venerabilis Mooaſterij S.&c. ac Generali Viſitatori, &c.ſalutem,& benedictionem in Domino,& in commiſſis fidelem, ac diligentem executionem. Paſtoralis muneris,quo licèt immeriti, diuina tamen ſic diſponente clementia,& Religioois gratia fungimur,ratio poſtulat,vt ea,quæ ad noſtræ Congregationis,eiúſque Monaſteriorum, ac perſooarum ſalutem,decus,& vtile ſpectare dignoſcuntur,totis viribus amplectamur, ea præcipuè, quæ Dei cultum, Regularem obſeruantiam,ac Monaſteriorum bona conſeruare, & augere, vtcunque poſſunt. Cúmque experientia compertum ſit ad huiuſmodi bonum conſequendum erebram noſtrorum Monaſteriorum, ac perſonarum viſitationem plurimùm prodeſſe; nos laudabilem huiuſmodi conſuetudinem ex noſtrarum legom fonte ſcatorientem, manutenere, &, quanmm cum Domino poſſumus promouere cupiẽtes RR.PP. Viſitatores ad tam pium, neceſſarium, & vtile opus exequendum iteratò mittere decreuimus. Cúmque nos ipſi mala corporis valetudine preſſi, & grauibus noſtræ Congregationis negotiis Romæ detenti, huiuſmodi viſitationem perſonaliter exequi nullatenus valeamus;& ideò aliquem ex Prioribus Diffinitoribus,qui noſtras vices gerat,ad hanc viſitationem ſubdelegare debeamus; attamen ne Monaſteria his temporibus expenſis maioribus grauentur, teipſum de cuius fide, probitate, ſufficientia, prudentia, & charitate plurimùm confidere poſſe certò ſcimus, ad Monaſteria omnia, & ſingula in noſtra, &c. quarterio exiſtentia, tam ad Monachorum,quàm Monialium Eccleſias,Cleros,populos, & perſonas nobis in ſpiritualibus, ſiue temporalibus ſubiectas (prædicta noſtra Venerabili Abbatia ſancti Spiritus de Murrone, eiúſque perſonis, & vaſſalis, dumtaxat exceptis) auctoritate non modò ordinaria, quæ tibi vigore officij Viſitationis iuxta noſtras Conſtitutiones competit, quàm etiam noſtra, quam tibi præſentium tenore ad Viſitationes prędictas faciendas ſpecialiter,& expreſsè delegamus, deſtinare, & mittere decreuimus, prout boc eodem tenore præſentium deſtinamus, ac mittimus; dantes,& concedentes tibi omoimodam poteſtatem in Viſitatione, & Viſitationibus prædictis, omnia, & ſingula, quæ tam de iure, & vigore noſtrarum Conſtitutionum, quàm etiam ex approbata conſuetudine fieri poſſunt, & debent, & vlterius ad particularia, vbi opus eſſe cognoueris, deſcendendi, proceſſus peculiares vltrà Viſitationis actum contra quaſcumque perſonas cuiuſcumque ſtatus, gradus, dignitatis, præeminentiæ, & conditionis exiſtant, & diffinitorialis, quoad eorom priuata officia, ita eorum exigentibus demeritis, formandi, teſtes quoſcunque cum iuramento examinandi, principales, & conſcios conſtituendi, eoſdem proceſſus impinguandi, & compilandi, ac diffinitiuas ſententias de V. I. D. non ſuſpecti voto terminandi, & ad eius executionem deueniendi, cum ipſis principalibus, conſciis, & teſtibus, ſi ita prædictus conſultor faciendum iudicauerit, in grauibus, & enormibus criminibus ad rigoroſum examen deoeniendi, eoſdem carcerandi, excommunicandi, & abſoloendi, ſuſpendendi, & reintegrandi, Monachos de loco ad locum intra fines tui quarterij tranſmittendi; Clericis primam tonſuram, & quatuór minores Ordines, ſeruatis ſeruandis, conferendi; omnes nobis ſobiectas perſonas à quocunque excommonicationis, ſuſpenſionis, & interdicti vinculo, à quo nos tam auctoritate noſtra ordinata, quàm vigore priuilegiorum noſtrorum abſoluere, & abſolutionem committere poſſumus, Viſitatione durante, nec vlterius in foro conſcientiæ tantùm abſolueodi, & priſtinom reſtituendi: ac tandem omnia, quæ noſipſi io Viſitatione facere,& agere poſſumus, agendi,faciendi, & exeqoendi. Mandantes tibi in virtute ſanctæ obedientiæ, vt omnem adhibeas curam ad inueſtigandum,& ſciendum an ordinationes noſtræ de diffinitorialis Capitoli Patrum conſenſu, & conſilio editæ, & in quocunque noſtro Monaſterio publicatæ, & intimatæ, obſeruatæ fuerint, & an Monaſteria ære alieno grauata reperiantur, in qua ſumma, à quo tempore, & qua de caoſa, atque Officiales illorum Monaſteriorum, qui debita contraxerunt, & non ſoluerunt aut noſtras, vt ſupra, ordinationes obſeruauerunt, nullo modo abſoluas; ſed talium rerum iudicium nobis, & noſtro ſacro Diffinitorio reſerues. Quorom omniom, necnon cæterorum, quæ in Viſitatoribus deſcribi ſolent, & præſertim redditaum in quibuſuis rebus, & pecunia exiſtentium, atque etiam expenſarum ordinariarum,& extraordinariarũ,exactam deſcriptionem, & annotationem per extenſum in libro Viſitationum diſtinctè, & accuratè facere; & Viſitatione perfecta ad nos eiuſmodi librum clauſum, & obſignatum tranſmittere mandamus ſub pœnis noſtro arbitrio reſeruatis. Inſuper præcipimus tibi ſub formali obedientiæ præcepto, vt eorum, quæ à Superioribus, & Monachis in examinibus faciendis; acceperis, nihil vnquam cuiquam reoeles, ſed ea, quæ in fine Viſitationis publicanda erunt diligenti animaduerſione ex talibus depoſitionibus, nominibus eorum qui talia depoſuerunt omninò ſuppreſſis, ita accuratè extrahas, & publices, vt nec ſuperiores, nec ſobditi à quibus talia acceperis ſcire, vel probabiliter ſuſpicari nullo modo poſſint. Magnum enim, & perneceſſarium Viſitationis condimentum eſt ſecretum; excepto tamen Iudiciali proceſſu, in grauioribus, vt ſuprà forſan faciendo. Curabis inſuper, vt vltra ſolita, & conſueta rerom ſtabilium, mobilium, ac ſeſe mouentium inuentaria, quæ vnum quodque Monaſterium ad Capitulum Generale mittere tenetur, Sacroſanctarum Reliquiarum, & ſcripturarum vniuſcuiuſque Monaſterij diligens fieri inuentarium, & cum cæterarum rerum Monaſterij inuentario coniungi. Præterea vt Officiales quocunque titulo appellentur, etiam Diffinitoriales, qui ordinarias Religionis ſolutiones, quas tertias vocamus, non ſoluerint, ad ſoluendum in numerata pecunia, & integrè Congregationis publico ærario ſatisfaciendum antequam è Monaſterio diſcedas, omnibus iuris, & facti remediis, etiam per cenſuras Eccleſiaſticas iteratas, & aggrauatas, vltra fructuum, vini, olei, & aliorum ſimilium bonorum ſubtractionem, & venditionem compellas, & eos, qui infra terminum dierum trium, illis, & vnicuique eorum per te peremptoriè præfigendum, non ſoluerint ab eorum officiis omni exceptione remota, & excuſatione reiecta deponas,& in eorum Monaſteriis Vicarios vſque ad Capituli prouiſionẽ iuxta noſtrarum Conſtitutio-

num ſeriem conſtitutas, expreſsè tibi præcipimus, & mandamus. Tandem vt ſacra, & domeſtica ſupellectilia, item fabricas, iuxta neceſſitatem, & vires Monaſteriorum, vt infra certum tempus ſub pœnis tibi bene viſis reparari, & vt ante Generale Capitulum proximè futurum omnia Monaſteriorum debita, etiam Aromatariorum deleta ſint, & in integrum ſoluta ſub pœna priuationis actiuæ, & paſſiuæ vocis in dicto Generali Capitulo, eo ipſo per contrauentores incurrenda, vniuſcuiuſque Monaſterij Officialibus præcipias. Pro quorum omnium, & ſingulorum executione, aliorúmque inde emergentium, & dependentium, annexorum, & connexorum conçedimus, tibi proponentes omnem neceſſariam, & opportunam auctoritatem, etiam vices, & voces noſtras prædicta Viſitatione durante. Quapropter vniuerſis Abbatibus, Abbatiſſis, Prioribus, Vicariis, Procuratoribus, Oeconomis, Monachis, Monialibus, Clericis, populis, & perſonis nobis vtcunque ſubiectis, cuiuſcumque ſtatus, gradus, dignitatis, & conditionis exiſtant per eaſdem præſentes mandamus, vt te talem recipiant, & venerentur, tuiſque mandatis tanquam nobis pareant, & obediant, ſub pœnis per te illis quandocumque oportuerit, & tibi viſum fuerit, imponendis, & per illos eo ipſo, in caſu contrauentionis, incurrendis, aliiſque noſtro arbitrio reſeruatis. In quorum fidem has fieri iuſſimus noſtra ſubſcriptione firmas, noſtrique ſigilli maioris, impreſſione munitas, ac roboratas Dat. . . . .

Literarum pro Abbatibus,

Formula XV.

D. N. Abbas Generalis, &c. Dilecto nobis in Chriſto filio D. N. de N. Monacho noſtro Sacerdoti expreſsè profeſſo, ſalutem, & in Domino benedictionem. Illos decet ad officia aſſumere, cum quibus ipſe Dominus onera ſua partiri poſſit ſecurus. Confiſi igitur de tuis prudentia, ſufficientia, & bono regimine, te in Abbatem noſtri Venerabilis Monaſterij S. N. de N. vnà cum diffinitorialis noſtri Capituli Prouincialibus eligendum, creandum, & deputandum duximus, prout tenore præſentium eligimus, creamus, & deputamus. Dantes tibi omnimodam poteſtatem, & auctoritatem tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus, dictum Monaſterium regendi, & gubernandi; Sacramenta de Ordinarij licentia adminiſtrandi, & Monachis tibi ſubiectis, vt eadem ſimiliter adminiſtrent facultatem impartiendi, comparendi quoque coram quocunque Iudice, & Tribunali pro cauſis, & negotiis eiuſdem Monaſterij, & omnia, & ſingula, agendi, gerendi, & exequendi, quæ ad dictum Abbatiatus Officium pertinere dignoſcuntur, & in noſtris ſacris Conſtitutionibus continentur. Mandantes tibi in virtute ſanctæ obedientiæ, vt dictum Officium humiliter ſuſcipias, & fideliter exequaris, ac Monachis tecum commorantibus, & commoraturis tibi, tanquam nobis pareant, & obediant. In quorum fidem has fieri iuſſimus, noſtra ſubſcriptione firmas, noſtrique ſigilli maioris impreſſione munitas, ac roboratas. Dat. &c.

Patentes literæ pro Prioribus eædem quæ ſuprà, mutatis mutandis.

Literarum pro Vicariis,

Formula XVI.

D. N. Abbas Generalis, &c. Dilecto nobis in Chriſto filio D. N. de N. expreſsè profeſſo, ſalutem & benedictionem in Domino. Illos decet ad officia exercenda aſſumere, cum quibus ipſe Dominus onera ſua partiri poſſit ſecurus. Confiſi igitur de tuis prudentia, ſufficientia, & bono regimine, & in Vicarium ad noſtrum nutum amouibilem noſtri venerabilis Monaſterij S. N. de N. ſtatuendũ, & eligendum duximus, prout præſentium tenore amouibilem ſtatuimus, atque eligimus. Dantes tibi omnimodam poteſtatem, & auctoritatem tam in ſpiritualibus, quàm in temporalibus dictum Monaſterium regendi, & gubernandi, Sacramenta de Ordinarij licentia adminiſtrandi, & Monachis tibi ſubiectis, vt eadem ſimiliter adminiſtrent, facultatémque impartiendi, comparendi quoque coram quocumque Iudice, & Tribunali pro cauſis, & negotiis eiuſdem Monaſterij & omnia, & ſingula agendi, gerẽdi, & exequendi, quæ ad dictum Vicariatus officium pertinere dignoſcuntur. Mandantes tibi in virtute ſanctæ obedientiæ, vt dictum officium humiliter ſuſcipias, & fideliter exequaris, ac Monachis tecum commorantibus, & commoraturis, tibi, tanquam nobis pareant, & obediant. In quorum fidem has præſentes fieri iuſſimus noſtræ propriæ manus ſubſcriptione firmas, noſtrique ſoliti ſigilli impreſſione munitas, ac roboratas. Dat. &c.

Literarum pro Coabbatibus,

Formula XVII.

D. N. de N. Abbas Generalis, &c. Dilecto nobis in Chriſto Fratri D. N. de N. Coabbati eiuſdem noſtræ Congregationis, ſalutem, & benedictionem in Domino. Paſtoralis cura regiminis, nobis licet indignis, diuina tamen miſeratione, ex alto commiſſa; illud in primis expoſcere videtur, vt ſuper gregem noſtræ curæ creditum ſumma cum diligentia, & charitate inuigilemus. Cùm igitur, iuxta ſacrarum Conſtitutionum priuilegia Coabbatibus noſtris, tam de iure, quam de conſuetudine competentia; tibi pro tua reſidentia, & adminiſtratione noſtrum venerabile Monaſterium S. N. de N. in noſtro ſacro Diffinitorio delegeris, tibique communi omnium PP. Diffinitorialium conſenſu, idem Monaſterium pro tuo regimine, ac reſidentia quamlibentiſſimè ſit conceſſum; cúmque ſatis abundè nobis conſtet de tuis probitate, ſufficientia, morum honeſtate, bono regimine, rerum experientia, & Regularis obſeruantiæ zelo. Ideo te in Abbatem prædicti noſtri venerabilis Monaſterij conſtituimos, prout auctoritate noſtra, totiúſq; ſacri Diffinitorialis Capituli harum ſerie conſtitutum omnibus, & ſingulis Præſentes viſuris, lecturis, vel auditurıs, declaramus. Dantes, & concedentes tibi ex noſtra, & dicti ſacri Diffinitorij auctoritate omnimodam, eámque plenam facultatem dictum Monaſterium, eiúſque membra, ſeu grangias, & cætera loca eidem ſubiecta, annexa, & connexa, & inde quomodocumque dependentia in ſpiritualibus, & temporalibus, regendi, & gubernandi: Sacramenta perſonis nobis ſubiectis, liberè, extraneis verò de Ordinarij licentia adminiſtrandi, & Monachis tibi ſubiectis, vt eadem ſimiliter adminiſtrent, facultatem impartiendi; Monachos, ſeu Officiales, ſiue ſubditos, cuiuſcumque ſtatus, gradus, dignitatis, & conditionis exiſtentes, qui pro tempore in præfato Monaſterio; quoquo modo commorabuntur, tam in capite, quàm in membris, quotieſcunque opus fuerit, puniendi, corrigendi, & caſtigandi, in eoſdem, & vnumquemque eorum quandocunque oportuerit iuris, ordine ſeruato, excommunicationis ſententiam ferendi, & ſeruatis ſeruandis, abſoluendi: comparendi quoque, vel comparere faciendi coram quocunque Iudice,

Iudice, ac Tribunali pro cauſis, & negotiis eiuſdem Monaſterij, ſiue directè, ſiue indirectè, mediatè, vel immediatè pertinentibus, lites quoque pro eiſdem mouendi, motas conteſtandi, proſequendi, & terminandi, & pro eiſdem procuratorem, ſeu procuratores eum libera, ſeu limitata poteſtate conſtituendi, ac tandem omnia gerendi, agendi, & exequendi, quæ tibi tam de iure, quàm de priuilegio, & conſuetudine, necnon ex noſtri Capituli Generalis, vel Diffinitorialis, & noſtrorum prædeceſſorum conceſſione aliàs facta competunt, ſeu competere poſſunt, & ad prædictam Abbatiatus dignitatem, & adminiſtrationis Officium ſpectare quomodocunque dignoſcuntur. Nos enim pro prædictorum omnium, & ſingulorum executiune, atque inde emergentibus annexis, & connexis concedimus, & tradimus tibi noſtras vices, & voces, ac totum noſtrum poſſe. Mandantes tibi, vt dictum officium ea, qua decet, humilitate, ac charitate ſuſcipias, & fideliter exequaris, & Monachis, Officialibus, & ſubditis, vt ſuprà, in dicto Monaſterio commorantibus, aliiſque extra illud tibi vtcunque ſubiectis, tibi, tuiſque mandatis, tanquam nobis pareant, & obediant. In quorum omnium fidem has fieri iuſſimus noſtra ſubſcriptione firmas, noſtrique ſigilli maioris impreſſione munitas, ac roboratas. Dat. &c.

Literarum pro Priore Abbatiæ,

Formula XVIII.

D. N. Abbas Generalis, &c. Dilecto nobis in Chriſto filio D. N. de N. ſalutem, & benedictionem in Domino. Paſtoralis cura regiminis, nobis licèt indignis, diuina tamen miſeratione ex alto commiſſa, illud in primis expoſcere videtur, vt ſupra gregem noſtræ curæ commiſſum, ſumma cum diligentia, & charitate inuigilemus. Cùm igitur omnia, & ſingula noſtræ Congregationis Monaſteria de Rectoribus prouidere, ex officij noſtri debito, debeamus, principale Monaſterium noſtræ Venerabilis Abbatiæ S. N. de N. tanto maiori curæ præ cæteris nobis eſſe debet, quanto altiori ipſa dignitate, & auctoritate reliqua omnià nouimus, vti ſua membra caput, excellere. Cùm igitur ad eius regimen publicis totius Congregationis noſtræ negotiis præpediti perſonaliter ſemper adeſſe non valeamus, tibi prædicto filio N. de N. vices noſtras committere decreuimus. Confiſi igitur de tuis probitate, ſufficientia, morum honeſtate, bono regimine, rerum experientia, ac Regularis obſeruantiæ zelo, tibi Venerabilis Abbatiæ curam, regimen, ac gubernationem tradere, téque in Priorem eiuſdem, eiúſque membris, terris, locis eidem ſubiectis, annexis, & connexis in ſpiritualibus, & temporalibus noſtrum Locumtenentem, & Vicarium eligere, creare, & iuxta mandatum, & formam in noſtris Conſtitutionibus contentam, conſtituere; inſuper Apoſtolicis literis à fel. rec. Paulo V. deſuper hoc mandatis inhærendo, S. Ioannis in Plano Abbatem declarare decreuimus, prout præſentium tenore, auctoritate, qua fungimur, eligimus, creamus, conſtituimus, cunctiſque præſentes lecturis, & auditutis, electum, creatum, & conſtitutum declaramus. Dantes, & concedentes tibi omnimodam poteſtatem, dictam noſtram venerabilem Abbatiam, eiuſque membra, ſeu grangias, necnon caſtella, terras, & loca cum hominibus, & vaſſallis in ſpiritualibus, & temporalibus, vice noſtra regendi, & gubernandi, comparendi quoque coram quocunque Iudice, & Tribunali pro cauſis, & negotiis eiuſdem venerabilis Abbatiæ, & ad eam quomodocunque directè, vel indirectè, mediatè, vel immediatè pertinentibus lites pro eiſdem mouendi, motas conteſtandi, proſequendi, & terminandi, ac pro eiſdem procuratorem, ſeu procuratores cum libera, & limitata poteſtate, conſtituendi. Iura quæcunque, & actiones eiuſdem venerabilis Abbatiæ tuendi, ac omni meliori modo, tam de iure, quàm de facto defendendi, & conſeruandi; In noſtris Caſtris, Pratulatum, Roccæ, Caſalium, Vrſæ, Turris, & Cerrani, Capitaneum cum mero, & mixto imperio, & gladij poteſtate, & cum quatuor literis arbitrariis, & cæteros eorumdem Caſtrorum Officiales iuxta noſtrorum Priuilegiorum tenorem, ſeriem, & continentiam, necnon laudabilem ab immemorabili tempore ſeruatam conſuetudinem, eligendi, & conſtituendi vaſſallos ipſos, & noſtra iura in eis, & feuda tuendi, defendendi, & gubernandi, cæteráque omnia, quæ ad noſtram Baronalem Curiam, & auctoritatem ſpectare dignoſcuntur, & per nos ipſos de iure, & conſuetudine fieri poſſunt, faciendi, agendi, exercendi, & exequendi. Vaſſallos quoque Pratularum, ſi tibi opus eſſe viſum fuerit, auctoritate ordinaria, excommunicandi, & eiſdem abſolutionis beneficium ex cauſa impendendi, Eccleſias, & Sacramenta viſitandi, caſus peculiares, ſeu peccatorum, quorumdam grauiorum tibi, prout pro animarum ſalute expediens videbitur, reſeruandi, & tandem in eodem Caſtro illam, & omnem, quam cæteri Epiſcoporum Generales Vicarij in ſuis Diœceſibus habere conſueuerunt, & haberent auctoritatem ordinariam exercendi, Monachos tecum in prædicta venerabili Abbatia, ac in eiuſdem Grangiis, & locis ſubiectis excommunicandi ex cauſa, & abſoluendi, cæteráque omnia, & ſingula agendi, quæ ad dictum Prioratus, & Viceſgerentis officium pertinere dignoſcuntur, & in noſtris ſacr. Conſtit. continentur. Nos enim pro prædictorum omnium, & ſingulorum executione, ac proinde emergentibus annexis, & connexis concedimus, & tradimus tibi omnes noſtras vices, & voces, ac totum noſtrum poſſe. Mandantes tibi in virtute ſanctæ obedientiæ, vt dictum officium humiliter ſuſcipias, & fideliter exequaris; & Monachis in eadem venerabili Abbatia de noſtro mandato pro tempore commorantibus, in eadem ſanctæ obedientiæ virtute; hominibus verò, & vaſſallis noſtris, vt ſuprà, ſub vnciarum auri 25. pro qualibet vice noſtræ Baronali, & Abbatiali cameræ applicandarum, aliiſque noſtro arbitrio reſeruatis pœnis, vt tibi, tuiſque mandatis tanquam nobis pareant, & obediant. In quorum fidem has præſentes fieri iuſſimus noſtra ſubſcriptione firmas, maioriſque noſtri ſigilli impreſſione munitas, ac roboratas. Dat. &c.

Licentiæ pro Abbatibus modernis Veſperas, & Miſſam Abbatiali more celebrandi,

Formula XIX.

Dominus, &c. Dilecto nobis in Chriſto filio D. N. &c. Abbati noſtri Ven. Monaſterij S. N. de N. ſalutem, & benedictionem in Domino. Cùm à nobis humiliter petieris, vt tibi facultatem concederemus Veſperas, & Miſſam, Abbatiali more celebrandi in noſtra Eccl. S. N. prædictæ Ciuitatis, in feſto die S. N. qui erit die ... menſ. ... quo tempore magnus deuoti populi numerus ad dictam noſtram Eccleſiam confluit: Nos, qui feſtum præd. ad Dei gloriam, Sanctorum honorem, & populi deuotionem augendam, quò ſolemniùs fieri poteſt, honorari, & tibi quantùm poſſimus gratum facere cupimus, honeſtis tuis precibus gratiosè annuentes, harum ſerie concedimus

tibi

tibi licentiam, & facultatem tribuimus in prædicta feſtiuitate, hoc anno dumtaxar vtraſque Veſperas, & Miſſam ſolemnirer Abbatiali more celebrandi, ſeruato in hoc decteto à S. Congregatione in fauotem Abbatum Caſinenſium die 2. Martij 1618. pro declarandis feſtiultatibus edito, ſub pœnis in eodem contentis, aliiſque noſtro arbitrio teſeruatis, nec aliter, nec alio modo tibi hanc licentiam concedimus, & elatgimur. In quorum fidem, &c.

Vicarium ſuper tota Prouincia Dominicana inſtituendi,

Formula XX.

In Dei filio, &c. Cùm ad celebrandum noſtrum iam iàmque inſtans Generale Capitulum, proficiſci debeamus, & eſſe extra Prouinciam; ne proptereà detrimentum patiatur, ſi abſque capite directore permancat, vices noſtras in, & ſuper ea tibi committere decreuimus. Ideóque auctoritate officij noſtri, & præſentium tenote, te Venerandum Pattem F. N. piæfatum damus, inſtituimus, & præficimus Vicarium noſtrum Generalem in, & ſuper tota noſtra Prouincia N. Atque ira datum, inſtitutum, & præfectum declaramus, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, Amen. Damúſque tibi in, & ſuper ea, & omnibus, ac ſingulis Cœnobiis, Monaſtetiis, Conuentibus, locis, ac domibus, necnon omnibus, & ſingulis Fratribus, & Sototibus, ac vtriuſque ſexus perſonis, tam capitibus, quàm membris, etiam tertij Ordinis ad eam quomodolibet pertinentibus, omnem in ſpiritoalibus, & temporalibus auctotitatem, quam nus habemus, & ſpecialiter confitioandi (ſi opus eſſet) non tamen abſoloendi Priotes, & generaliter omnia faciendi, quæ & nos facete poſſumus, etiam ſi mandatum exigerent ſpeciale, quæ auctoritas, poteſtas, & officium incipiat, duret, ac locum habeat quandiu fuerimus extra Prouinciam. Mandantes tam tibi, quàm omnibus, & ſingulis ſupià nominatis in virture ſanctæ obedientiæ, tibi quidem, vt dictum Vicatiatus officium ſuſcipias, & diligenter exequaris: illis verò vt te tanquam Vicatium noſtrum ſuſcipiant, habeant, ac venerentut. Non obſtantibus quibuſcunque. In quotum fidem, &c.

Refertur poſt Conſtitutiones Od. Fratrum Prædicatorum, *in Formulario, fol.* 10.

Inquiſitorem in Religione Dominicana inſtituendi,

Formula XXI.

In Dei Filio, &c. Quamqoàm cæleſtis pater familias per Apoſtolos, & Apoſtolicos viros, in fertiliſſimo Eccleſiæ agro puriſſima credibilium Fidei ſemina ſeminauerit, iniqui ramen, & inimici homines (iuxta parabolam Euangelicam) ceſſantibus, vel dormiẽtibus agricolis infelicia non ceſſant hæreſum ſuperſeminate zizania: & niſi vulpibus illis per Inquiſitotem, tanquam per Samſonem, ignis ſuæ cenſuræ, quo Philiſthæorum cadentium ſegetes cremantur, alligaretur ad caudas, breui tempore Dominicam meſſem à zizaniis præfocatam plangeremus. Nobis ergo, quibus Apoſtolico priuilegio conceſſa eſt facultas huiuſmodi Cenſores, & Inquiſitores inſtituendi, operoſiùs laborandum eſt, vt hoc munus illis committatur, qui ſcientiæ lumine adulterina ſemina à veris diſcernere norint, qui prudenter iis, quæ diſcreuerint, remedia adhibete ſufficiant; qui demùm zelo Fidei ſuccenſi, velint, & animi fortitudine valeant, quæ prudenter diſpoſuerant, ad effectum perducere. Et quia de tuo feruenti zelo, conſtanti fortitudine, efficaci prudentia, Catholica doctrina, & vitæ integritate confidimus, eiuſmodi munus tibi iniungere decreuimus. Cùm igitur in Ciuitate, & Diœceſi N. propter amotionem, vel obitum Reuetendi N. Inquiſitionis officium vacet, nobíſque illi prouidere incumbat, auctotirate Apoſtolica nobis, & noſtto officio commiſſa, & præſentium tenore, te Reuerendum P. F. N. decernimus, inſtituimus, & facimus Inquiſitorem hæreticæ prauitatis in præfatâ Ciuitate, & Diœceſi N. factúmque, inſtitutum, & decretum declaramus cum omnibus gratiis, priuilegiis, immunitatibus, auctoritate, & poteſtate, quibus cæteri Inquiſitores ritè inſtituti Summorum Pontificum indultis, & priuilegiis, ac ſecularium Principum, Regum, vel Imperatorum conceſſione, quomodolibet potiri, & gaudere conſueuerunt. Vt autem tam præclarum, ſanctúmque munus, & opus, non vacet obedientiæ merito: in virtute ſanctæ obedientiæ tibi præcipimus, vt intra horam dictum Inquiſitionis officium ſuſcipias, ac iuxta gratiam tibi à Domino præſtitam, diligentiùs exequaris. In quorum fidem, his officij noſtri ſigillo munitis, manu propria ſubſcripſimus, &c.

Refertur poſt Conſtitutiones Ord. Fratrum Prædicatorum, *in Formulario, fol.* 12.

Literarum promotionis ad Magiſterium in Religione Dominicana,

Formula XXII.

In Dei Filio, &c. Graues, & honeſti labores illi, quos ad adoleſcentiam, multis annis in diuerſis gymnaſiis, bonas literas, quaſi fugientes perſequendo tuliſti, & deindè pluribus in locis legendo, diſſerendo, diſputando, & humanam, diuinámque philoſophiam alios docendo, multa cum laude, & fructu proſecutus fuiſti, meritò requirunt glorioſum fructum honoris, quo nullum maiorem poſſunt interim virtutibus exhibere mortales. Nos quoque decet, excellentiæ, quæ in te eſt, vel naturalis ingenij, vel ſcientiæ tot laboribus, & incommodis acqoiſitæ, illum præbete præſertim, cùm ex obedientia pro Religione hæc omnia ſubieris. Cùm igitur ad ſcholaſticos gradus, etiam Magiſterij, fueris à Prouincia tua petitus, & iam quatuor annos in vniuerſitate N. non paruo fructu ſententias legeris, alióſque actus omnes feceris quos iuxta Conſtitutiones, aut Capitulorum Generalium ordinationes facere debueras; ac demùm per examinatores deputatos examinatus, idoneus, ac ſufficiens habitus, & iudicatus fueris. Nos prædictorum omnium rationem habentes, ac de eis pleniùs, & certiùs informati, auctoritate Apoſtolica nobis per literas in forma breuis commiſſa, te R. P. F. N. ad gradum Magiſterij promouemus, datíſque anulo in digitum tuum, & inſula, ſeu bireto nigro inſigni Magiſterij tuo capiti impoſito, facimus, inſtituimus, & creamus Magiſtrum, & Doctorem Sacræ Theologiæ, ac numero, & conſortio Doctorum, & Magiſtrorum annectimus, inſerimus, & incorporamus: dantes tibi facultatem, & poteſtatem, publicè legendi, interpretandi, diſputandi, exponendi, & declarandi Sacras Literas, & Diuinam Scripturam, cum omnibus gratiis, priuilegiis, indultis, immunitatibus, exemptionibus, voce, & loco, quibus cæteri huiuſmodi Magiſtri, & Doctores in Ordine noſtro ritè promoti, de iure, vel approbata conſuetudine, potiri, & gaudere conſueuerunt; eadem Apoſtolica auctoritate diſpenſando ſupplentes, &

ſupplendo,

ſupplendo, diſpenſantes tecum in, & ſuper omnibus, & ſingulis defectibus, & aliis quibuſcunque, quæ huic promotioni ex Apoſtolicis decretis, aut ex noſtris Conſtitutionibus, vel Capitulorum Generalium, ſeu Prouincialium ſtatutis, ordinationibus, & conſuetudinibus obiici poſſent. Mandantes omnibus, & ſingulis noſtræ obedientiæ ſubiectis in virtute ſanctæ obedientiæ, vt tanquam Magiſtrum, & Doctorem (vt præfertur) habeant, ſuſcipiant, gratiiſque priuilegiis, indultis, fauoribus, &c. voce, & loco prædictis vti, & potiri faciant, & permittant, non obſtantibus quibuſcunque. In quorum fidem, &c.

Refertur poſt Conſtitutiones Ordinis Fratrum Prædicatorum, *in Formulario, fol. 17.*

Literarum pro conſtituendo Vicario in tali, vel tali loco,

Formula XXIII.

Inter præcipua noſtræ prouidentiæ munera illud profectò eſt, vt noſtra N. Monaſteria quibus ob nimiam diſtantiam, non ſatis poſſumus inuigilare, de prudenti, ac viciniori Vicario prouideantur, qui in eorum gubernatione vices noſtras gerat. Igitur P. tuam cuius iampridem experti ſumus probitatem, ac peritiam, ad tale Vicariatus munus, & officium, euehere ſtatuimus; & vigore præſentium euchimus Vicarium noſtrum, & Viceſgerentem deputamus in omnibus Monaſteriis noſtræ N. in N. conſtitutis: ac tali Vicariatui ſupponi ſoliris N. N. quæ omnia, ac ſingula Monaſteria tuæ vigilanti curæ committimus, tum in ſpiritualibus, tum in temporalibus, vt ſemel in anno, & pluries, prout opus fuerit, viſitare, delinquentes punire, etiam pœna carceris, & excommunicationis, Monachos habitatione commutare, extraordinarios Cõfeſſarios Monialibus deputare, à caſibus nobis quomodocunque reſeruatis abſoluere, ac alia omnia munera exercere liberè poſſis, quæ poſſumus, & poſſemus nos, ſi perſonaliter intereſſemus, in omnibus ſemper ſeruatis ſeruandis ſecundùm iura, & conſuetudinem noſtræ N. non autem Nouitios, ſeu Conuerſos ad habitum, vel ad profeſſionem admittendi, & Officiales, & Prælatos remouendi. In quorum fidem omnium, & ſingulorum præſentes literas per Cancellarium noſtrum tibi fieri, ac officij noſtri ſigilli impreſſione muniri fecimus, ac propria demum manu ſubſcripſimus. Dat. &c.

Inſtituendi Lectorem principalem.

Formula XXIV.

Nos F. N. Ord. Præd. & Prouinciæ N. Prior Prouincialis. Cùm ex commiſſione Reuerendiſſimi Magiſtri Generalis noſtri Ordinis, vel Capituli Generalis, Conuentui N. debeamus de Lectore principali prouidere: te Venerandum Patrem F. N. cuius doctrinam, docendi facilitatem, & elegantiam diſſerendi, necnon probitatem, & Religioſos mores non paruo tempore ſumus experti, delegimus, cui munus præfatum in aliorum profectum, & tuæ obedientiæ meritum, demandemus. Ideóque auctoritate, vt ſuprà, nobis commiſſa, te F. N. præfatum damus, inſtituimus, & facimus, & ſic datum, inſtitutum, & factum aſſignamus Lectorem principalem in Conuento N. cum omnibus gratiis, priuilegiis, & exemptionibus, quibus huiuſmodi Lectores potiri, & gaudere conſueuerunt. Mandamúſque tibi in virtute ſanctæ obedientiæ, vt dictum Lectoratus officium ſtatim ſuſcipias, & ad illius executionem, & tuam pro eo aſſignationem, quantotiùs, commodè tamen poteris, te accingas. Datum, &c.

Refertur poſt Conſtitutiones Ord. Fratrum Prædicatorum, *in Formulario, fol. 33.*

Literarum confirmationis Prioris electi per ſcrutinium in Religione Dominicana,

Formula XXV.

In Dei Filio ſibi dilecto Reuerendo Patri F. N. &c. Ordinis Prædicatorum F. N. eiuſdem Ordinis, & Prouinciæ N. Prior Prouincialis ſalutem. Cùm Fratres Conuentus noſtri N. ſuo legitimo Priore deſtituti conueniſſent, vt ſibi, & ſuo Conuentui prouiderent, diuino (vt credimus) numine inſpirati, te cuius probitatem, Religioſum zelum, in agendis prudentiam, atque doctrinam, apprimè nouerant, vnanimi voto (vel ſi electio non ſit vnanimis) canonicè elegerunt, nóſque rogarunt, vt eorum electionem probare, réque illis concedere, præficere, & confirmare vellemus. Quorum votis, & petitionibus facilè condeſcendimus; licet enim tibi tua tecum tractare, ac ſolitudines in corde ædificare, & inibi quam ſuauis eſt Dominus guſtare cupienti, durum videri credamus poſt gregum veſtigia detineri, eorum diſtrahi curis, infirmitatibus infirmari, paſſionibus angi, & concoti. Confidimus tamen, quòd ſolita prudentia conſiderabis te non tibi ſoli eſſe natum, & charitate Chriſtiana fretus, alienos profectus propriis commodis anteponas, ac demùm Chriſti, & Apoſtolorum eius exemplo, rem tuam omnem, & ſi opus fuerit, etiam vitam pro Fratrum ſalute contemnes. Ideóque his, atque aliis animi tui dotibus, & virtutibus, nobis ingentia promittentes, prudentúmque Patrum confirmati conſilio, dedimus, præfecimus, & confirmauimus, & auctoritate officij noſtri, ac præſentium tenore, te Venerandum Patrem F. N. damus, præficimus, & confirmamus Priorem, caput, & paſtorem præfati Conuentus N. datúmque præfectum, & confirmatum decernimus, & declaramus, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, Amen. Damúſque tibi, in, & ſuper dicto Conuentu, & Fratribus, ac perſonis, etiam vtriuſque ſexus tertij Ordinis noſtri ad ipſum quauis ratione ſpectantibus, omnem in ſpiritualibus, ac temporalibus auctoritatem, & poteſtatem, quam cæteri Priores in noſtro Ordine, & Prouincia, vel eodem Conuentu ritè confirmati, de iure, vel approbata conſuetudine, ſeu etiam ex priuilegiis habere conſueuerunt. Inſuper inſtituimus te Vicarium noſtrum ſuper Monaſteria A. & B. cum eadem auctoritate, quorum curam per te, vel alium, ſeu alios gerere poſſis. Et quamquam de tua voluntate, & prompto animo confidamus, tamen, vt meritorum cumulus per obedientiam tibi non deſit, in virtute ſanctæ obedientiæ tibi præcipimus, vt intra quatuor horas, dicta Prioratus, ac Vicariatus officia ſuſcipias; & ad illorum executionem quantociùs te accingas. Eodem quoque præcepto præcipimus omnibus, & ſingulis ad dictum Conuentum, & Monaſteria quomodolibet pertinentibus, vt te tanquam verum, & legitimum ſuum, & dicti Conuentus Priorem, & Vicarium reſpectiuè ſuſcipiant, habeant, ac venerentur. Non obſtantibus quibuſcunque. In quorum fidem his officij noſtri ſigillo munitis manu propria ſubſcripſimus. Datum, &c.

Refertur poſt Conſtitutiones Ord. Fratrum Prædicatorum, *in Formulario, fol. 6.*

Digitized by Google

Priorem eligendi per R. P. Prouincialem Ordinis Prædicatorum, quando ad illum propter aliquem defectum poteſtas eligendi deuoluta eſt,

Formula XXVI.

In Dei Filio, &c. Cùm Fratres vocales Conuentus N. in electione, quam fecerunt, de venerando Patre F. N. in Priorem Conuentus eorum, intolerabiliter defecerint, eligendo illegitimè natum ſine diſpenſatione, vel à nobis, vel à iure prohibitum, vel non formando decretum electionis, vel excludendo talem admittendum: & ob id non ſolùm illi à iure eligendi, quod habebant, ceciderint, ſed etiam poteſtas eligendi ad nos deuenerit, ac tranſlata fuerit; nec volentes Conuentum præfatum diutiùs eum grauioris alicuius damni periculo, ſine Priore permanere: idcircò ad prouidendum de Priore procedentes, diſcretorum Patrum ſuper hoc habito conſilio, & iudicio, te venerandum Patrem F. N. de cuius Religione, prudentia, zelò, & doctrina confidimus, ad hoc munus deſignauimus, ac auctoritate officij noſtri, & præſentium tenore, eligimus, damus, præficimus, & confirmamus Priorem, caput, & paſtorem, præfati Conuentus N. & ſic electum, datum, præfectum, & confirmatum declaramus, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, Amen. Damúſque tibi, &c. vt ſuprà.

Refertur poſt Conſtitutiones Ord. Fratrum Prædicatorum, *in Formulario, fol. 9.*

Literarum Socij Prioris Conuentualis ad Capitulum Prouinciale pro Religione Dominicana,

Formula XXVII.

Nos infraſcripti fidem facimus, & atteſtamur, qualiter venerandus Pater F. N. electus fuit à maiori parte vocalium noſtri Capituli, & Conuentus N. in Socium noſtri Reu. P. Prioris ad Capitulum Prouinciale habendum in Conuentu N. hoc anno...... Nam in electione eius, quæ (ſeruatis, quæ ſeruanda fuerunt) habita eſt per ſchedulas, cùm eſſemus octo, vel nouem, ipſe habuit ſex vota. Cùm ergò ſit electus à maiori parte, & Socius factus; rogamus, vt tanquam Socius admittatur. In quorum fidem his manu propria ſubſcripſimus.

Non oportet has literas claudere, aut munire ſigillo; ſed ſufficit ſubſcriptio ſcrutatorum, ſic.

Ego F. N. Superior, vel Vic. ita eſſe atteſtor.

Ego F. A. ſecundus ſcrutator confirmo, vt ſuprà.

Ego F. B. tertius ſcrutator confirmo, vt ſuprà.

Electores peccantes in forma eligendi, aut in materia electi, ſunt ea vice priuati iure, & voce ad eligendum: poteſt tamen Pater Prouincialis (ſi ei placuerit) illos habilitare, vt ad nouam electionem procedere poſſint, & voci reſtituere ſic.

In Dei Filio ſibi dilectis venerandis Patribus Superiori, vel Vicario, & Fratribus vocalibus Conuentus N. Ordinis Prædicatorum F. N. Prior Prouincialis, &c. Examinato diligenter decreto electionis veſtræ, quam feciſtis de venerando Patre F. N. in Priorem veſtri Conuentus, & iudicio peritorum bene diſcuſſo, percepimus, vos commiſiſſe talem defectum in forma, vel materia, &c. ac propereà incidiſſe in pœnam priuationis vocis: ita quòd pro hac vice non poteſtis eligere Priorem: & quia veſtram electionem (cùm iure ſubſiſtere non poſſet) caſſauimus, & irritauimus, Conuentus veſter adhuc remanet abſque Priore. Nos, ne hanc ob cauſam detrimentum patiatur, poteſtatem eligendi, quæ ad nos deuoluta erat, hac vice vobis reſtituimus, & conferimus, vóſque & veſtrum quemlibet ad eligendum habilitamus. Mandantes vobis, vt ad nouam electionem ea diſcretione, & prudentia procedatis, quæ nullius vitij, vel intolerabilis defectus accuſari poſſit; eúmque vobis eligatis, quem vos habere, & nos confirmare poſſimus. Benè valete, & pro nobis Deum rogate.

Refertur poſt Conſtitutiones Ord. Fratrum Prædicatorum, *in Formulario, fol. 8.*

Subpriorem inſtituendi pro Religione Dominicana,

Formula XXVIII.

Nos F. N. &c. Requiſiti vt Conuentui N. de Fratre, qui Subprioratus officium competenter exequi, & honeſtè gerere poſſet, prouidere vellemus, & venerandum Patrem F. N. conſiderationis oculo reſpeximus, & in tuam ſufficientiam direximus intuitum, ſperantes tua induſtria, & prudentia prædicto Conuentui pro eodem officio ſufficienter eſſe prouiſum; & propereà auctoritate officij noſtri, & præſentium tenore, te in dicto Conuentu aſſignamus, remouentes aſſignationem tuam à quocunque alio Conuentu, & loco; & ſic aſſignatum inſtituimus, & facimus Subpriorem cum omni auctoritate, & poteſtate, quam cæteri Subpriores in noſtra Prouincia iuxta Conſtitutiones, & approbatam conſuetudinem habere ſolent. Mandantes tibi in virtute ſanctæ obedientiæ, vt quamprimùm, commodè tamen, poteris, in dictum Conuentum te conferas, & præfatum Subprioratus officium diligenter exequaris. Datum Romæ ſub noſtro ſigillo, die....

Refertur poſt Conſtitutiones Ord. Fratrum Prædicatorum, *in Formulario, fol. 9. à tergo.*

Literarum pro Gubernatore Monialium eligendo,

Formula XXIX.

Omnibus, & ſingulis nobis deſuper, meritis licèt imparibus, commiſſi officij muneribus, continuò inuigilare nos decet, ſed gubernationi Sacrarum Virginum, quæ contemptis ſeculi illecebris diuinis ſe mancipauere obſequiis ſub Regula Sanctiſſimi Patris noſtri N. & inſtituto Almi Patris N. in Monaſterio N. noſtræ N. noſtræque iuriſdictioni immediatè ſubiecto, ſpeciali quadam à nobis, ac ſingulari ſollicitudine prouidere, ob ſexus, ſtatúſque conditionem æquiſſimum eſt; hinc licèt non animo, perſona tamen ab illis abeſſe cogamur, auxiliatrices manus exquirimus, à quibus, vt par eſt, in tam graui cura opera, & actione adiuuemur. Qua de re Reuerentiæ tuæ, cuius iampridem probitatem, & idoneitatem experti ſumus, Monialium præfati Monaſterij N gubernationem committimus, ac vigore præſentium, quas per Cancellarium noſtrum exarari mandauimus, ac proprij ſigilli impreſſione, propriæque manus ſubſcriptione roborauimus, te ipſum earumdem gobernatorem ad beneplacitum noſtrum declaramus, & deputamus cum facultate, rationabili de cauſa; clauſuram ingrediendi, Moniales alloquendi, earum negotia peragendi, iura ſeruandi, lites incipiendi, ac proſequendi coram quocumque Iudice, tam Eccleſiaſtico, quàm ſeculari, comparendi, ac ea omnia demùm faciendi, quæ temporali earumdem gubernationi,

gubernationi, tegularis obſeruantiæ incrementis, ac earumdem puritati, & boneſtati in dies expedite videbuntur in omnibus ſemper ſeruatis ſeruandis. Hoc vnum in Domino monentes, vt hæc omnia eo charitatis zelo exequaris, qui Chriſti Sponſarum cuſtodiæ, & gubernationi debetur, tanquam zelotypo Sponſo rationem redditurus.

Diſpenſandi illegitimè natos Fratres profeſſos in Ord. Prædicatorum,

Formula XXX.

Nos F. N. cupientes vt Fratres noſtræ curæ crediti Religioni, cui addicti ſunt, in omnibus, ad quæ Spiritus ſanctus eos vocare dignatus fuerit, liberè valeant deſeruire, te venerandum Religioſum F. N. quem Religioſa vita, ſpectabiles mores, Catholica doctrina, & in agendis prudentia, & honeſti labores commendabilem reddunt, auctoritate Apoſtolica nobis, & officio noſtro commiſſa, & præſentium tenore ad omnia & ſingula officia, gradus, dignitates, & Ordines, etiam Sacerdotij, etiam Prioratus Conuentualis, & Prouincialis, & Prædicatorum Generalis, ac Magiſterij in Sacra Theologia, & Diffinitoris, tam Prouincialis, quàm Generalis Capituli, & electoris etiam Magiſtri Ordinis, à quorum ſuſceptione, vel executione ob defectum natalium iuxta Conſtitutiones noſtras, eſſes impeditus, habilitamus, & habilem facimus, non obſtantibus quibuſcunque. In quorum fidem, &c.

Licentia ad arctiorem vitam,

Formula XXXI.

In Dei Filio, &c. Religioſa conſuetudo tua, quam in noſtro Ordine multis annis tenuiſti, ſpem nobis faciebat, in eadem te perſeueraturum, ac Apoſtolicum præceptum ſeruaturum, quo præcipit, vt quiſque in qua vocatus eſt vocatione permaneat: ſed poſtquàm tanta te vidimus inſtantia poſtulare facultatem ad arctiorem vitam Eremitarum N. tranſeundi, Spiritum ſanctum, cuius fortè duceris impulſu, nolumus impugnare: quin potiùs, vbi ſpiritum Domini vel credimus, vel ſuſpicamur, ibi libertatem eſſe volentes, præſentium tenore libertatem, & facultatem (quod noſtrum eſt) tibi concedimus, ad Ordinem, ſeu ad vitam ſolitariorum Eremitarum tranſeundi, ibique per ſolemnem profeſſionem Deo te dedicandi. Reſeruantes nobis, quam nunc habemus ſuper te, iuriſdictionem; donec eidem Ordini, ad quem tranſieris, per ſolemnem profeſſionem fueris obligatus. In quorum fidem, &c.

Refertur poſt Conſtitutiones Ordinis Fratrum Prædicatorum, *in Formulario, fol.* 18.

Alia ad idem.

Nos F. N. Vniuerſis, & ſingulis, ad quorum notitiam hæ noſtræ peruenerint, fidem facimus, & atteſtamur, nos V. P. F. N. ad ſuæ petitionis inſtantiam dediſſe, prout etiam tenore præſentium damus, & concedimus facultatem, & libertatem ab Ordine, habitu, & inſtitutis noſtris tranſeundi ad Ord. Camaldulen. Eremitarum, quem ipſemet ſub arctioris vitæ ſpecie, ſuæ compleſſioni magis accommodum, & opportunum delegit. Reſeruantes nobis quam nunc habemus ſuper eum iuriſdictionem, donec in eo Ordine per ſolemnem profeſſionem obligetur. In quorum, &c.

Refertur *ibidem*

Literarum Dimiſſorialium per Abbates Conuentuales faciendarum, quando dimittunt ſuos ſubditos ad ſuſcipiendos ſacros Ordines,

Formula XXXII.

D. N. Abbas S. N. de N. Dilecto in Chriſto Filio D. N. de N. Monaſterio noſtro N. expreſſè profeſſo, in prædicto Monaſterio S. N. ſub noſtra obedientia commoranti, de cuius ætate, & ſufficientia ad Sacr. Ordinem N. requiſita plenè informati ſumus; & teſtamur, te quem nullo excommunicationis, ſuſpenſionis, interdicti, ſiue alio canonico impedimento detentum certò ſcimus coram Illuſtriſſimo, & Reuerendiſſ. D. N. Epiſcopo N. præſtandi, eundémque Sacr. N. Ordinem ab eo ſuſcipiendi iuxta Sacr. Conc. Trid ſtatuta, licentiam, & facultatem concedimus, & elargimur. In nomine Patris, &c. Dat. &c.

Concedendi facultatem Dimiſſorias faciendi,

Formula XXXIII.

Nos D. &c. Dilecto nobis in Chriſto Filio D. N. &c. Cùm nobis expoſueris tecum commorari nonnullos Clericos Congregationis noſtræ qui iam, vt ex tuis literis collegimus, idonei ſunt, vt ad Sacr. Ordines promoueantur, prout plenè, & ſatis de eorum ætate, atque ſufficientia nos certiores feciſti. Proptereà præſentium tenore tibi licentiam, & facultatem concedimus, & impartimur eiſdem dimiſſoriales literas concedendi, & dimittendi, vt Sacr. Ordines à quocunque Catholico Epiſcopo S. R. E. gratiam obtinent recipiant, & ſic dicimus, & concedimus, ſeruatis ſeruandis, iuxta ſanctiones Sacr. Conc. Trid. & noſtrarum Conſtitutionum. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, Amen. Datum, &c.

Bullarum pro Ordinatis quatuor Minoribus Ordinibus,

Formula XXXIV.

Nos Dominus N. Abbas S. N. de N. Vniuerſis; præſentes noſtras inſpecturis, fidem facimus, & teſtamur, D. N. Monachum noſtrum expreſſè profeſſum, de familia eiuſdem noſtri Monaſterij, die .... menſ. .... in dicta noſtra Eccleſia præſentibus cæteris eiuſdem Monaſterij Monachis, à nobis prima Tonſura inſignitum, & ad quatuor Minores Ordines recte, & ritè iuxta Sacros Canones fuiſſe promotum. In quorum fidem, & teſtimonium, &c. Dat. &c.

Literarum Commendatitiarum,

Formula XXXV.

Dominus N. &c. Dilectis in Chriſto Filiis, Abbatibus, Prioribus, Vicariis, aliiſque noſtræ Congregationis Officialibus ſalutem, & benedictionem in Domino.

Cùm omnibus Chriſti fidelibus, & indigentibus iuxta Apoſtolica, & Regularia noſtra præcepta, omnia teneamur pietatis, & hoſpitalitatis officia exhibere, tum verò iis præcipuè, & libentiùs, quos ſtatus, vitæ ratio, virtutes, morúmque probitas, & ſuſceptæ pietatis ergò peregrinationis ſatis commendat. Cùm igitur præſentium noſtrarum latores N. N. à remotiſſimis partibus in noſtram Italiam, Religionis,

ac

ac voti cauſa peregrinantes ad S. Nicolai Barienſis, ac S. Mariæ Lauretanæ ſacras domos ſe conferant, eas voti cauſa viſitaturi; idcirco probatos hos viros, ac fide dignos magnopere commendamus, hortamúrque in Domino, vt eis illa charitatis officia à vobis impendantur, quæ & pietas Chriſtiana, & religioſa charitas poſtulat, quod nobis etiam ſummoperè gratum fore ſignificamus. Datum, &c.

Licentiæ Superioris Regularis pro Confeſſariis,

Formula XXXVI.

Nos Don Horatius Morandius Romanus, Abbas Sanctæ Praxedis de Vrbe Congregationis Vallis-Vmbroſæ.

Cùm noſtri muneris ſit Eccleſiæ noſtræ idoneos prouidere Miniſtros, qui Chriſti fidelium audiant confeſſiones: cúmque nouerimus, dilectum noſtrum in Chriſto Filium Don Americum Gualtetottum Florentinum præfati noſtri Monaſterij Priorem, dignum eſſe, qui ad tale munus admittatur. Ideò ad Illuſtriſſ. & Reuerendiſſ. D. Cardinalem Millinum S. D. N. Papæ Vrbani VIII. Vicarium eum ſiſtimus, humiliter deprecantes, vt (ſi ipſum præuio examine idoneum repererit) facultatem Confeſſiones audiendi ei impertiri dignetur. Fidem facientes, ipſum Sacerdotio inſignitum, in ſcientia Theologica, ac morali apprimè verſatum, in legitima conſtitutum ætate, probatiſque moribus condecoratum eſſe: nullóque demùm canonico impedimento præpediri. In quorum atteſtationem has noſtra manu propria ſubſcriptas, ſigillóque conſueto munitas exarauimus. Datum in Monaſterio Sanctæ Praxedis de Vrbe, die 8. Octobris, 1628.

Literarum pro Confeſſore,

Formula XXXVII.

Quoniam noſtri muneris eſt Miniſtros in noſtri Ordinis Eccleſiis prouidere, qui dignum Deo exhibeant famulatum, & fidelibus populis in Sacramentorum deſeruiant adminiſtratione, vt paruulis petentibus panem, adſit qui frangat eis. Hinc eſt, quòd tua agnita doctrinæ ſufficientia, vitæque probitate, ad Illuſtriſſimum, & Reuerendiſſimum D. N. ſiue eius Reuerendiſſ. Vic. Generalem cum præſentibus per Cancellarium noſtrum exaratis, ſoliúque ſigilli impreſſione munitis, ac propria manu ſubſcriptis, tranſmittimus, ipsúmque in Domino rogatum volumus, ſi te idoneum iudicauerit ad audiendas ſacramentales Confeſſiones in eius Diœceſi, & præcipuè in Eccleſia S. N. admittere dignetur; in omnibus ſemper ſeruatis ſeruandis. Túque in hoc obeundo munere, iuxta Apoſtolicum præceptum, argue, obſecra, increpa in omni patientia, & doctrina, ne aliorum criminibus animam tuam reddas obnoxiam. Datum, &c.

Literarum pro Confeſſario ordinario Monialium,

Formula XXXVIII.

Omnibus, & ſingulis nobis, meritis licet imparibus, commiſſi officij muneribus continuò inuigilare nos decet, ſed ſpiritualibus neceſſitatibus ſacrarum Virginum, quæ contemptis ſeculi illecebris, diuinis ſe mancipauere obſequiis ſub SS. PP. noſtrorum N. Regula, & N. inſtituto in Monaſterio S. N. noſtræ N. iuriſdictioníque noſtræ immediatè ſubiecto, ſpeciali quadam à nobis, ac ſingulari ſollicitudine, ob ſexus, ſtatúſque conditionem occurrere æquiſſimum eſt. Cùm igitur in præſentiarum de idoneo, ac ordinario ipſas prouidere Confeſſario, contingat, Reuerentiæ tuæ, cuius iampridem probitatem, & idoneïtatem experti ſumus, tale iniungere munus, prædictarúmque Monialium animas commendare decreuimus, ſicut de facto vigore præſentium, quas per Cancellarium noſtrum exarari, noſtríque ſigilli impreſſione muniri fecimus, ac propria demum manu ſubſcripſimus, iniungimus, & commendamus, ipsúmque earumdem ordinarium Confeſſarium, animarúmque Curatorem per triennium ad nutum noſtrum amouibilem declaramus, & deputamus, cum facultate, ſeruatis ſeruandis, Moniales alloquendi, clauſuram ingrediendi, & alia demùm exercendi, quæ regularis obſeruantiæ incrementis, ac earumdem animarum ſaluti in dies expedire videbuntur. Hoc vnum in Domino monentes, vt hæc omnia eo charitatis zelo exequaris, qui Chriſti Sponſarum cuſtodiæ, & curationi debetur, tanquam zeloti ſponſo rationem redditurus. Datum, &c.

Literarum pro Confeſſario extraordinario eligendo,

Formula XXXIX.

Præcipua cura, qua noſtri gregis ſaluti inuigilare tenemur, bonorum operum exercitium, Sacramentorúmque frequentationem in Monaſterio Monialium N. nobis immediatè ſubiectarum, adiuuare volentes, decreuimus hoc tempore, prædictis noſtris in Chriſto Sororibus ſacramentalis Confeſſionis viam planiorem facere ex electione extraordinarij Confeſſarij. Igitur tenore præſentium P. tuam, cuius iampridem experti ſumus probitatem, & ſufficientiam, ad illud munus exercendum deputamus, tibíque facultatem concedimus eas abſoluendi ab excommunicatione, & à caſibus nobis quoquo modo reſeruatis. In quorum fidem, propriæ manus ſubſcriptionem, noſtrúmque ordinarium ſigillum adhibuimus. Datum, &c.

Licentiæ Superioris Regularis pro Prædicatore,

Formula XL.

Nos D. Auerardus de Nicolinis à Florentia, Abbas S. Saluij, ac totius Ordinis, & Congregationis Vallis-Vmbroſæ Præſ. Generalis. Dilecto in Chriſto Fratri D. Aſcanio Tamburinio de Marradio, Sacræ Theologiæ Magiſtro, & S. Praxedis de Vrbe Priori, S.

Spirituales fidelium populorum neceſſitates ſubleuandi oblatas opportunitates non ſolùm non dedignati, imò potiùs vltrò iiſdem ſolemus occurrere, cupientes vineæ Domini cultorum minimam Vallumbroſanam Congregationem, ſub noſtro regimine in animarum ſalutem, opem quam poſſit maiorem impendere. Hinc Reuerentiam tuam poſtulatam, & electam ab iis, ad quos ſpectat, eius idoneitatis, & ſufficientiæ certiores, libuit mittere, & de facto vigore præſentium in præfatæ vineæ Domini culturam operarium, & pro futura proximè Quadrageſima in Eccleſia Cathedrali Reatina Concionatorem mittimus, & deſtinamus cum facultate, quatenùs opus ſit, & ad nos ſpectat, confluentium vtriuſque ſexus Chriſti fidelium Sacramentales Confeſſiones audiendi, ſeruatis de more ſeruandis, præcipuè ab Ordinario loci facultate deſuper impetrata. Dominus

igitur

igitur ſit in corde, ac labiis tuis, vt dignè, ac competenter annuncies verbum ſuum, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, Amen. Datum in Monaſterio Sanctæ Praxedis de Vrbe, noſtræ Congregationis, die 16. Februarij, anno à Dominica Natiuitate 1628.

Ita eſt D. Auerardus qui ſuprà manu prop.

Loco † Sigilli.

D. Valerianus Raiuerius Cancell.

Literarum pro Prædicatore,

Formula XLI.

Spirituales fidelium populorum neceſſitates subleuandi oblatas opportunitates, non ſolùm non dedignati, imò potiùs vltrò iiſdem ſolemus occurrere: cupientes vineæ Domini cultorum minimam N. ſub noſtro regimine in animarum ſalutem opem, quam poſſit maiorem impendere. Hinc P. tuam poſtulatam, & electam ab iis, ad quos ſpectat, ſuæ idoneitatis, & ſufficientiæ certiores, libuit mittere, & de facto vigore præſentium (quas per Cancellarium noſtrum exarari, ſolitique ſigilli impreſſione muniri fecimus, ac propria demùm manu ſubſcripſimus) in præfatæ Vineæ Domini culturam operarium, & pro futura proximè Quadrageſima in Eccleſia N. Concionatorem mittimus, & deſtinamus, cum facultate, quatenus opus fuerit, & ad nos ſpectat confluentium vtriuſque ſexus Chriſti fidelium ſacramentales Confeſſiones audiendi, ſeruatis de more ſeruandis, & præcipuè ab Ordinario loci facultate deſuper impetrata. Dominus igitur ſit in corde, ac labiis tuis, vt dignè ac competenter annuncies verbum ſuum, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, Amen. Datum, &c.

Prædicandi licentiæ,

Formula XLII.

Dominus N. Humilis Abbas Sancti Spiritus de Murrone, ac Præſidens Generalis totius Congregationis Cæleſtinorum Ordinis Sancti Benedicti. Dilecto nobis in Chriſto Filio D. N. de N. Monacho noſtro Theologo Sacerdoti expreſsè profeſſo, euangelizandi; & prædicandi populo verbum Dei, ſeruatis ſacr. Conc. Trid. Decr. necnon & Sacramenta iuxta S. R. E. ritum, & ſacrorum Canonum ſtatuta adminiſtrandi, licentiam, & facultatem, tenore præſentium in Domino concedimus, & elargimur. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, Amen. Datum, &c.

Literarum pro Concionatore proprij Ordinis;

Formula XLIII.

Quoniam noſtri muneris eſt prouidere, ne in Eccleſiis noſtri Ordinis deſit, qui fidelibus populis ſuo quoque, & præcipuè Quadrageſimali tempore, in charitate panem Euangelicum frangant. Hinc libuit R. tuam tuæ idoneitatis, & ſufficientiæ certiores, conſtituere, & de facto, vigore præſentium, quas per Cancellarium noſtrum exarari, ſolitique ſigilli impreſſione muniri fecimus, ac propria demùm manu ſubſcripſimus, conſtituimus, & approbamus pro futura proximè Quadrageſima, Concionatorem in Eccleſia S. N. noſtræ N. cum facultate, quatenus opus fuerit, & ad nos ſpectat, confluentium vtriuſque ſexus Chriſti fidelium ſacramentales Confeſſiones audiendi, ſeruatis de more ſeruandis, & præcipuè ab Ordinario loci benedictione, & facultate pariter in præmiſſis reſpectiuè impetratis. Dominus igitur ſit in corde, ac labiis tuis, vt dignè, ac competenter annuncies verbum ſuum; in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, Amen. Datum, &c.

Prædicatorem mittendi in Religione Dominicana,

Formula XLIV.

Nos F. N. &c. Requiſiti à Reuerendiſſimo Domino Epiſcopo N. vel Reuerendis Dominis Canonicis Eccleſiæ N. vel à præſtantibus Officialibus Ciuitatis N. vel Oppidi, aut Caſtri N. vt eorum Eccleſiæ de idoneo Prædicatore pro hac Quadrageſima, vel vt eorum Eccleſiæ virum, qui conciones habere dignè poſſit hac proximè futura Quadrageſima, prouidere vellemus: te Venerandum Fratrem N. cuius doctrinæ copiam, & ſinceritatem, in dicendo facundiam, & efficaciam, in moribus religionem, & grauitatem nouimus, deſignauimus, atque decreuimus, cui præfatum munus demandemus. Mandamúſque tibi in meritum obedientiæ, vt opportuno tempore ad dictam Ciuitatem, vel, &c. te conferas habiturus in eius Eccleſia conciones hac proximè futura Quadrageſima, atque ita regas, & habeas, vt qui nunc exiens vadis mittendo verbi ſemina, poſt Paſcha rediens, manipulorum ſpiritualium fructus vberes referas.

Refertur poſt Conſtitutiones Ord. Fratrum Prædicatorum; *in Formulario, fol. 18. à tergo.*

Ad idem;

Formula XLV.

Nos F. N. &c. Recolentes Ordinem noſtrum ad animarum ſalutem, prædicatione quærendam ſpecialiter inſtitutum, & te Venerandum Patrem F. N. zelo ſalutis earum accenſum, tua Catholica doctrina, atque naturali facundia, arte, & gratia differendi, id poſſe præſtare, religioſis moribus, quæ dixeris comprobare, & demùm verbis, & exemplis ad ædificandam Eccleſiam ſufficere, Eccleſiæ N. ad quam hac proximè futura Quadrageſima petitus fuiſti Prædicator, vel à tuis Patribus concionator decretus fuiſti, concionatorem definimus, damus, & deputamus. Mandantes tibi in meritum obedientiæ, vt opportuno tempore Ciuitatem N. adeas, & in eius Eccleſia N. conciones habeas hac Quadrageſima, ac ea peracta, ad Conuentum tuum reuertaris. Hortamur denique te, vt concionatoris munus ſuſcipiens, verbum Dei, tanquam ex Deo, coram Deo in Chriſto loquaris, &c.

Refertur *ibidem, fol. 19.*

Literarum participationis,

Formula XLVI.

D. N. de N. &c. & Præſidens Generalis, &c. Dilectis in Chriſto N. N. deuotis amicis ſalutem in Domino, & piæ charitatis affectum, quos noſtro ſacro Ordini Chriſtianæ charitatis vinculo, ac ſingularis beneficentiæ merito plurimùm affectos cohærere dignoſcimus, eos æternis muneribus, ac ſpiritualibus bonis mutuæ gratitudinis ratione id expoſcente.

expoſcente, quoad poſſumus locupletare tenemur, vt ipſorum pia erga Deum, & Sanctos eius maximè adaugeatur Religio, noſtræque charitatis beneuolentia in eos in dies magis, ac magis detegatur. Veſtrum igitur affectum intuentes, auctoritate qua fungimur, ac de Omnipotentis Dei miſericordia, & liberalitate confiſi, atque Sanctiſſimæ Deiparæ Virginis, Sanctorúmque N. N. N. N. N. cæterorúmque omnium Sanctorum, & Sanctarum noſtri Ordinis, & aliorum pia interceſſione ſuffulti, ſuffragiorum omnium, Miſſarum, orationum, prædicationum numero, ſtudiorum, vigiliarum, ieiuniorum, laborum, abſtinentiarum, diſciplinarum, eleemoſynarum, peregrinationum, mortificationum, cæterorúmque bonorum, ac meritorum, quæ per Monachos,& Moniales totius noſtræ Congregationis in vniuerſo Orbe diuina pietas operari dignabitur, plenam communicationem, participationem, aſſocietatem libenter vobis tenore præſentium concedimus, & intra noſtræ militiæ caſtra, in morte, & in vita recipimus, vt meritorum noſtri Ordinis vbertate, ac ſanctorum ſuffragiis ſtipati, diuinæ gloriæ faſtigium aſſequi valeatis In nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, Amen.

In quorum fidem has noſtro ſigillo maiori munitas, noſtra manu ſubſignauimus. Datum, &c.

Literarum participationis ab beneficia, & ſpiritualia dona Ordinis Prædicatorum,

Formula XLVII.

In Dei Filio, &c. Deuotus veſtræ charitatis affectus, quem ad noſtrum Ordinem vos habere multiplici, & grata Fratrum noſtrorum relatione cognouimus, meritò requirit, vt beneficia Ordini noſtro Dei benignitate collata, vobis gratiùs impertiamur. Quare de Omnipotentis Dei miſericordia, & liberalitate confiſi, omnium Miſſarum, orationum, prædicationum, ſtudiorum, vigiliarum, ieiuniorum, abſtinentiarum, laborum, cæterorúmque bonorum operum, ac meritorum, quæ per Fratres, & Sorores noſtras diuina bonitas in noſtra Prouincia, vel in Orbe fieri dederit vniuerſo, communionem, & participationem concedimus, & elargimur, vóſque ad ipſius Ordinis, vel prouinciæ beneficia, & ſuffragia recipimus, & admittimus in vita pariter, & in morte, vt multiplici Sanctorum ſuffragiorum præſidio adiuti, hic augmentum gratiæ, & in futuro vitam percipiatis æternam. In quorum fidem, &c.

Refertur poſt Conſtitutiones Ordinis Fratrum Prædicatorum, *in Formulario, fol.21.*

Literarum participationis ad ſpiritualia dona, cæteráque exercitia Congregationis Vallis-Vmbroſæ,

Formula XLVIII.

In nomine Sanctiſſimæ, & indiuiduæ Trinitatis, Beatiſſimæ Virginis Mariæ,& SS. Patrum noſtrorum Benedicti,atque Ioannis Gualberti. Nos Don N. Abbas S. Saluij Diœceſis Florentin. ac totius Ordinis, & Congregationis Vallis-Vmbroſæ Præſidens Generalis, D. Don. N. N. eiuſdem Congregationis Viſitatores. Dilecto nobis in Chriſto N. ſalutem in eo, qui eſt omnium vera ſalus. Meretur....deuotionis affectus, quem erga vniuerſam Congregationem noſtram, ad honorem Dei, & Beatiſſimæ Virginis, à Sancto Patre noſtro Ioanne Gualberto inſtitutam, & præcipuè erga Eccleſiam .... Congregationis noſtræ Vallis-Vmbroſæ .... nuper ..... habere cognouimus; vt laudabile votum deuotionis .... gratiis (prout poſſumus) & ſpiritualibus fauoribus attollamus..... Igitur de Congreg. noſtra bene merit.... aliquid retribuere cupientes, decreuimus, & voluimus, tenore harum præſentium, in Confratre...noſtr....aſcribere, & comparticip...in vita, & poſt mortem, facere, cunctarum indulgentiarum, Miſſarum, Officiorum, eleemoſynarum, ieiuniorum, cæterorúmque ſpiritualium exercitiorum, quæ Deo adiuuante in noſtra Congregatione fiunt, ac in poſterum fient; .... in numerum benefactorum noſtrorum recipere, & cooptare. In quorum omnium fidem, has noſtras ſigillo communiri iuſſimus, & ſubſcriptione propriæ cuiuſque manus corroborauimus. Valeat in Domino Fraternitas.... Datæ in Monaſterio Sancti Bartholomæi de Ripulis, prope Florentiam, noſtra reſidentia. die....... anno....

Literarum participationis,

Formula XLIX.

D. N. &c. Abbas S. N. ac Præſidens Generalis, &c. Perilluſtribus D.D.N.N Equiti,vel Doctori,&c. eiúſque vxori, filiis, ac filiabus præſentibus, & futuris noſtris deuotis amicis ſalutem in Domino, & piæ ſinceritatis affectum. Etſi vniuerſis Chriſti fidelibus ſint ſpiritualia beneficia communicanda, ad illos tamen abundantiùs fluere noſtra debent, qui erga noſtram Congregationem ſingularem deuotionis affectum præ ſe ferunt, & quos ſpiritualis dilectionis prærogatiua meritis amplioribus cumulat. Propterea nos veſtrum erga noſtram Congregationem pium, atque præcipuum deuotionis ſtudium intuentes, vos in noſtros dilectos fratres benignè ſuſcipimus, & libenter adoptamus, vobíſque orationum, Miſſarum, diuinorum Officiorum, vigiliarum, ieiuniorum, abſtinentiarum, laborum, peregrinationum, ſpiritualium exercitiorum, ac denique bonorum omnium ſpiritualium, quæ diuina clementia per noſtræ Congregationis vtriuſque ſexus Religioſas perſonas præſentes, & futuras vbique terrarum, dignabitur operari, communicationem, & participationem auctoritate, nobis, vigore noſtrorum priuilegiorum, à Sancta Sede Apoſt.& à RR. Patribus noſtris Diffinitoribus conceſſa, harum ſerie gratioſè concedimus, & elargimur: volentes inſuper, & hoc eodem tenore præſentium ſtatuentes, atque mandantes, vt cùm alicuius veſtrum obitus (quem Dominus ſua gratia munire dignetur) fuerit in noſtro Capitulo Generali denunciatus, pro culparum expiatione, & animarum veſtrarum ſalute preces, & ſuffragia conſueta ab vniuerſa noſtra Congregatione perſoluantur. Vos verò quò vberioribus huius noſtræ Congregationis meritis, fructibúſque ſpiritualibus potiamini, in Domino hortamur, vt eadem ad eius conſeruationem, & incrementum apud Deum veſtris precibus adiuuetur. In quorum fidem, &c.

Literarum incorporandi aliquem Eremitam in oblatum alicuius Congregationis cum iuramento obedientiæ,

Formula L.

D. N. &c. Vniuerſis, & ſingulis præſentes literas inſpecturis notum facimus, deuotum Religioſum Fratrem N. de N. Eremitam, de cuius bonis moribus, humilitate, & cæteris requiſitis, per fide dignorum

virorum

virorum atteſtationem ſufficienter informati ſumus, ipſo inſtante, & humiliter petente (præſtito priùs per ipſum in noſtris manibus iuramento de nobis, & ſucceſſoribus noſtris ſemper obediendo) in noſtrorum Oblatorum numerum fuiſſe acceptum, eidémq; nos habitum cum inſignibus noſtræ Religionis per ſimiles noſtros Oblatos deferri ſolita conceſſiſſe, atque ea R. P. D. N. de N. Priorem noſtri venerabilis Monaſterij, &c. eidem tradi commiſiſſe, ita vt in noſtram Religionem ex hoc incorporatus, & eidem actu ſeruiens omnibus exemptionibus, priuilegiis, indultis, & gratiis, tam ſpiritualibus, quam temporalibus, quibus cæteri ſimiles noſtræ Congregationis Oblati vigore noſtrorum priuilegiorum, ſiue aliàs quomodocunque, & quocunque iure gaudent, & fruuntur, gaudeat, & potiatur: & talem tibi, & ad quos ſpectat, haberi, & reputari debere declaramus. In quorum fidem has fieri iuſſimus noſtra ſubſcriptione firmas, noſtróque ſolito ſigillo munitas, & roboratas. Datum, &c.

Obedientiæ,

Formula LI.

D. N. &c. tibi D. N. de N. Monacho noſtro N expreſsè profeſſo, tenore præſentium præcipimus, & in virtute ſalutaris obedientiæ mandamus; quatenus his viſis in ſpatio dierum . . . & perſonaliter conferas ad hoc venerabile Monaſterium S. N. de N. ſub illius N. obedientia moraturus, vſque ad aliud noſtrum mandatum, cauens à contrario, ſi noſtram, ac Religionis gratiam, charam habes. Dat. &c.

Literæ participationis pro Oblatis ſecularibus,

Formula LII.

D. N. &c. Dilecto nobis in Chriſto Filio N. ſalutem, & benedictionem in Domino. Cùm pro tuo in noſtram Congregationem ſingulari affectu, ac deuotione, & ferè perpetua, diligenti, fidelique ſeruitute, non parum nos tibi debere fateamur, eapropter iuſtum duximus tuis precibus aſſentiri, quibus noſtræ ſpiritualis militiæ caſtris, & meritorum noſtrorum participatione donari efflagitaſti. Nos igitur auctoritate, qua fungimur, ac de diuina bonitate maximè confiſi, tenore præſentium tibi præfato libenter impendimus, & elargimur, concedimus, ac volumus, vt quidquid ieiuniis, orationibus, aliiſque ſpiritualibus, & Deo gratis obſequiis in noſtra Congregatione promeremur, & poſthac promerebimur, noſtrorum omnium ſocius, & particeps efficiaris in vita, in morte, & poſt mortem. Inſuper quoniam eodem charitatis affectu temetipſum, tuáque omnia noſtro vener. Monaſterio N. donatione inter viuos irreuocabili ſponte obtuliſti, teipſum ideò in noſtrorum Oblatorum numerum gratiosè recipimus, ac priuilegiis omnibus, indultis, immunitatibus, libertatibus, gratiis, & exemptionibus, prout & nos fruimur, & potimur, ac frui, & potiri poſſumus, ac debemus, harum vigore te donamus, tibique facultatem concedimus, vt in pectore more oblatorum Religionis Inſignia geſtare valeas. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Licentiæ ſcribendi in Confraternitate Roſarij,

Formula LIII.

Nos F. N. certiores facti, te Venerandum Patrem F. N. non vulgarem deuotionis affectum gerere ad Beatiſſimam Virginem Dei Genitricem; ac propterea cupidum propagandi cultum eius, & deuotionem erga illam per Confraternitatem Roſarij pectoribus fidelium inſerendi præſentium tenore tibi concedimus, vt vbicunque fuerint huiuſmodi Confraternitates, nomina omnium in eis recipi volentium ſcribere, Roſaria benedicere, & quando ex obedientia ad prædicandum exieris, vbi non fuerit dicta Confraternitas, eam erigere, & inſtituere aliquem, qui eius curam habeat, & recipi volentes ſcribat, Roſaria benedicat, deputare, & omnia ſingula facere poſſis, & ille poſſit, quæ per Fratres noſtros, ad id in noſtris Eccleſiis deputatos fieri ſolent, & poſſunt: dummodo pro huiuſmodi ſcriptura, benedictione, &c. nihil recipiatur. In quorum fidem his noſtro ſigillo munitis manu propria ſubſcripſimus. &c.

Refertur poſt Conſtitutiones Ord. Fratrum Prædicatorum, *in Formulario, fol. 19. à tergo.*

Alia ad Eccleſias extra Ordinem,

Formula LIV.

Nos F. N. &c. Attendentes ad vberes, odoratóſque fructus, quos in Sanctæ Eccleſiæ horti concluſi Roſeto protulerunt, atque in dies magis proferunt Roſea illa plantaria, quæ Roſarium Beatæ Mariæ Virginis appellantur, vbique illa plantari vellemus. Modus enim orandi iis ineſt adeò facilis, vt omnibus ſit peruius, adeò numeri myſterio, & ordine, ac varietate diſtinctus, vt omnibus poſſit eſſe iucundus, adeò frugifer, vt ad Chriſtianæ perfectionis apicem compendioſiſſimè ducat: orationem quippe Dominicam, & Angelicam ſalutationem, quibus Roſarium conſtat, nullus Chriſtianus ignorat. Pſalterium proinde dicitur, quod Angelica ſalutatione centies, & quinquagies in eo repetita Pſalmorum Dauidici Pſalterij numerum referat; vtque varietate delectet, ad quamquè decimam vnam interſecit oratio Dominica. At verò ſi ritè perſoluitur, fructum reddit ampliſſimum, nam præter hoc, quod Chriſti vita, quæ in eo per multa myſteria recolitur meditando, mens inſtruitur, reficitur, & ſpirituali conſolatione pingueſcit, heroicæ illæ virtutes in eadem, velut in firmamento ſydera fulgentes, ad conſilia faciendum, meditantis animum trahere ſufficiunt, atque præſtanda, ſi quid fortè ex noſtra infirmitate deficeret, Beatiſſimæ Virginis interceſſio, in eodem ſæpiùs implorata, facilè impetrabit. Cui rei ſodalium, Confraternitatúmque toto Orbe diffuſarum, in meritorum participatione communio ſuffragatur. Indulgentiæ demùm, peccatorúmque remiſſiones à diuerſis Summis Pontificibus huiuſmodi ſodalibus, & Confraternitatibus collatæ, ad hæc plurimùm conferunt. His forſan, aut aliis, bonis tamen rationibus moti Chriſti fideles Oppidi N. vel Eccleſiæ N. cupientes ſancto ditari theſauro, Confraternitatem huiuſmodi in eadem habere, & Altare pro ea deputare cupiunt; atque vt dictarum indulgentiarum poſſint eſſe participes, noſtram ſuper his licentiam petierunt. Nos igitur Glorioſiſſimæ Virginis Mariæ cultum augere, & fidelium animos ad veram pietatem, & deuotionem per hæc accendere cupientes, tibi Reuerendo N. vel vobis in Chriſto dilectis fidelibus Oppidi N. præſentium tenore concedimus, vt in Eccleſia N. Confraternitatem Roſarij huiuſmodi inſtituere, & habere, Altare pro ea deputare poſſitis, cui nunc primum Reuerendum D. N. Rectorem, & directorem damus, & nominamus, & poſt eum ſucceſſiuè, qui per Confratres

pro tempore deputabitur; cui nomina omnium in eadem recipi volentium ſcribendi, Roſaria, ſeu Coronulas benedicendi, & omnia, & ſingula faciendi, quæ per Fratres noſtros, ad id in noſtris Eccleſiis deputatos fieri ſolent, & poſſunt, facultatem concedimus: dummodò pro huiuſmodi receptione, ſcriptura, benedictione, & aliis ſimilibus, nihil exigatur, aut recipiatur: ne pietas in quæſtum, & deuotio degeneret in auaritiam. Volumus autem pro recognitione, quòd nomina eorum, qui nunc primùm ſcribentur, ad Conuentum noſtri Ordinis, Eccleſiæ veſtræ propinquiori deferantur. In quorum, &c.

Refertur ibidem, fol. 20.

Licentiæ pro anni ſancti Iubilæo ad Limina Apoſtolorum,

Formula LV.

Cùm primum per ſupplices preces tuas ſpiritualé deſiderium tuum nobis innotuit, quo teneri te dicis viſendi, ac perſonaliter viſitandi Limina Apoſtolorum Romæ, cæteráſque Sacroſanctas Baſilicas expoſitas pro anni Sancti Iubilæo conſequendo, libuit annuere votis, & promouere deuotionem tuam. Quamobrem per has noſtras, quas per Cancellarium noſtrum exarari, noſtrique officij ſigilli impreſſione muniri fecimus, ac propria demùm manu ſubſcripſimus, licentiam tibi concedimus illuc eundi, ibique commorandi, quouſque tanto potiaris theſauro, & alia tua, ſi quæ ſunt, honeſta negotia peragas. Et ſi quo pacto ex auctoritate noſtra iuuari poſſe cognoueris conſcientiam tuam; facultatem quoque ſpecialiter per has noſtras tibi concedimus, vt à quocunque approbato Sacerdote pro Confeſſionibus abſoluaris, & diſpenſeris à quibuſcunque etiam reſeruatis, à quibus ipſi abſoluendi, & diſpenſandi per priuilegia, aut iura auctoritatem habemus, quouſque pro tali effectu Romæ permanſeris, & non vltrà. Angelus Domini cuſtodiat te, & hinc euntem, & ibi commorantem, & inde huc reuertentem, ſiſque noſtri memor in tuis orationibus.

Licentia eundi ad ſacras B. Mariæ Virginis Lauretanas Ædes,

Formula LVI.

D. &c. Dilecto nobis in Chriſto Filio D. N. &c. Monacho noſtro Sacerdoti expreſsè profeſſo ſalutem, & benedictionem in Domino. Cùm à nobis humiliter expoſueris, magno te deuotionis ardore flagrare, ac deſiderio ſacras Beatiſſimæ Virginis Lauretanas Ædes viſitandi, ibique vota tua perſoluendi, atque alias deuotiones explendi; ideóque à nobis licentiam prædictas ſacras Ædes adeundi poſtulaueris. Nos piæ, ac deuotæ huiuſmodi tuæ petitioni benignè annuentes, tibi harum ſerie concedimus facultatem ad Lauretanam Vrbem te conferendi, ibique, & alibi, vbi noſtri Religioſi non commorantur, coram quocunquè Sacerdote ab Ordinario loci approbato Confeſſario Sacramentalem peccatorum tuorum Confeſſionem faciendi, & ab eodem abſolutionis beneficium in forma Romanæ Eccleſiæ conſueta obtinendi, prædictas ſacras Ædes perſonaliter viſitandi, & ibidem, vel alibi Miſſam celebrandi, aliáque pietatis, & deuotionis opera faciendi, quæ ad tuam deuotionem explendam, tuámque ſalutem ſpectare quomodocunque dignoſcentur. Rogantes, & in Domino obſecrantes Reuerendiſſimos DD. locorum Ordinarios, & DD. Præſides, & Cuſtodes Sanctarum Ædium, vt te benignè ſuſcipientes, & charitatiuè tractantes ad omnia, & ſingula exequenda admittant In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Denunciationis in Viſitatione ſeruanda.

Formula LVII.

In nomine Domini Ieſu Chriſti, Amen. Cùm in in Conuentu N. die .... menſe ...... anno ..... impoſitum fuiſſet à nobis initio noſtræ Viſitationis præceptum generale de culpis, & defectibus aliorum nobis ſincerè, & iuridicè detegendis, comparuit coram nobis Pater N. ab N. eiuſdem Monaſterij Conuentualis Sacerdos, annorum ..... qui præſtito iuramento de veritate dicenda, affirmauit, gloria Dei ductus, & zelo Religionis, ſe ſcire Patrem N. ab N. eſſe proprietarium, & accipere, retinere, expendere, ſiue donare pecunias in magna quantitate, ſine vlla Superioris licentia, vel habere familiaritatē, ſuſpectam vel ſcandaloſam, cum tali fœmina, ac propterea eum denunciare, vt iuridicè ſecundùm culpæ qualitatem puniatur. In quorum fidem prædictum teſtimonium propria manu, coram Patre N. Viſitatore, & N. Secretario, ſubſcripſit eodem die, & anno quo ſuprà.

Pater N. Prouincialis ſiue Viſitator, Fr. N. ab N.
Pater N. Secretarius.

Refert Fr. Thom. à Ieſu *de Viſitat. Regul. tract. 3. cap. 2. n. 12.*

Seruandorum Viſitator vbi procedit per viam denunciationis,

Formula LVIII.

Coram nobis Patre N. Prouinciale, ſiue Viſitatore comparuit Frater N. & in modum denunciationis, ſequentia, his verbis expoſuit.

In nomine Domini, Amen. Ego Frater N. coram vobis Reu. Pater Prouincialis per modum denunciationis expono, qualiter Frater N. *&c. vt ſuprà.* Quæ quidem denunciatio non animo maligno, ſed bono Religionis zelo, vt per vos, qui es communis Prælatus noſter, & Pater prouideatur ſcandalo orto inter Fratres, & demùm bono Religionis noſtræ conſulatis, ne cæteri ſimilia deinceps committere audeant. Datum in noſtro Conuentu N. die .... menſe .... anno ....

Alia eiuſdem rei,

Formula LIX.

Coram nobis P. N. comparuit Fr. noſter N. ab N. qui per modum denunciationis expoſuit, quòd cùm his præteritis diebus eſſet in domo quorumdam ſecularium, in tali loco, intellexit ab eis cum graui cordis ſui angore, quòd ipſi non parum fuerint ſcandalizati, ex admodum frequenti, atque domeſtica familiaritate Fratris N. noſtri Ordinis, cum tali muliere, quæ eſt malæ conditionis, & famæ. Quare ego Frater N. ab N. zelo Dei ductus, & animæ illius fratris noſtri, & honoris Religionis, ac primùm ad honorem Dei defero, ac denuncio vobis factum iſtud, quò ſi prouidere poſſitis, eo meliori modo, quo nouertis expedire, prouideatis. Mecum erat Frater N. ab N. qui & ipſe omnia audiuit. Datum in Conuentu noſtro die .... menſe ...... & anno ....

Proceſſum

Proceſſum viſitationis, ſeu inquiſitionis generalis ſimpliciter incipiendi,

Formula LX.

In nomine Domini, Amen. Anno à Natiuitate Domini ..... die ...... Pontificatus Sanctiſſimi D. N. Domini ...... Anno ...... Sacrorum Canonum, Sacrique Concilij Tridentini Decretis, ac noſtrarum Conſtitutionum ordinationibus, de Monaſteriorum Congregationis viſitatione inhærendo, Reuerendiſſimus Pater Generalis .... D. B. vnà cum ſuis Collegis dictæ Congregationis Viſitatoribus D. C. D. E. D. F. & me D.S. Viſitatore, & Notarij vices-gerente, acceſſit ad Monaſterium. .... & eiuſdem Monaſterij Patribus, ſiue Canonicis huiuſmodi viſitatione intimata, exhortationéque adhibita conuenienti; primò Eccleſiam (vt in Pontificali Romano ſtatuitur) viſitauit; deinde ſacra vaſa, & veſtes, aliáque ad cultum diuinum ſpectantia, omnibúſque (vt decet) inuentis ad Canonicorum Sacerdotum in eodem Conuentu commorantium (vt in Congregatione noſtra moris eſt) viſitationem in camera ſolitæ reſidentiæ admodum Reuerendi P. Abbatis eiuſdem Monaſterij ſe contulit vnà cum prædictis Collegis.

Et cùm dictus Pater Abbas D. I. vocatus adeſſet, à præfato Reuerendiſſimo P. Generali admonitus de veritate ſuper interrogandis fideliter dicenda, prout ſe facturum eſſe promiſit, ad opportunas interrogationes, vt infrà, depoſuit. Interrogatus ſuper primo. Reſpond. ſuper ſecundo. Reſpond. & ita de ſingulis.

Quibus habitis præfatus Reuerendiſſimus Pater Generalis mandauit eidem P. Abbati, vt ſi quid haberet, quod pro Dei honore, Monaſterij, & ſubditorum ſuorum bono diceret, liberè deponeret.

Qui reſpondit. Io non hò altro, che dire.

Tunc præfatus Pater Generalis præcepit eidem P. Abbati, vt ſe ſubſcriberet, prout manu propria ſe ſubſcripſit; qua ſubſcriptione habita illum dimiſit. Eadem die ſecundo loco vocatus D. L. eiuſdem Monaſterij Vicarius cum adeſſet admonitus, vt ſuprà.

Interrogatus ſuper primo, reſpondit, &c. ſuper ſecundo, reſpondit, &c. ſuper tertio, reſpondit, &c.

Quibus habitis, &c. vt ſuprà. Et ita proſequendus eſt viſitationis proceſſus. Qui ſi in vna die minimè terminetur, die altera initio apponendum erit. Die verò .... eiuſdem menſis, & anni coram eiſdem vocatus D. M. &c. vt ſuprà.

Refert Franc. Ghiſler. *in tract. de Iudice Regular. cap. 16. num. 84.*

Incipiendi proceſſum per viam Inquiſitionis Generalis quoad perſonas tantùm in delicto facti permanentis,

Formula LXI.

In nomine Domini, Amen. Anno à Natiuitate Domini ...... die .....

Cùm ad aures admodum R. P. D. P. Abbatis, &c. perueniſſet D. Maledicum de Flagitioſis vulneratum fuiſſe; conuocatis eiuſdem Monaſterij Diſcretis D. I. D. L. & me D. S. Diſcreto, & Notarij fungente vices; vnà cum illis acceſſit ad cellam d. D. Maledici, illúmque in lecto decumbentem reperit, atque in facie vulneratum in dextera maxilla, cum maxima ſanguinis effuſione, quo vulnere per d. P. Abbatem, eiúſque Diſcretos prædictos viſo, & bene conſiderato reperierunt illud gladio factum fuiſſe, & eſſe longitudinis quatuor digitorum, vel circa, & per d. P. Abbatem delato iuramento de veritate ſuper interrogandis dicenda d. D. Maledico, prout tacto pectore iurauit, illum interrogauit. Quo modo ita vulneratus reperiatur,

Reſpondit. Mentre io tornauo alla mia camera queſta notte, ſono ſtato ferito nell'entrare della porta del dormitorio, doue ſta la mia camera, à queſto modo, che V. P. vede.

Interrogatus, quis eum ita vulnerauit, & admonitus, vt dicat.

Reſpondit. Io non lo sò, perche io era ſenza lume, e colui che mi ferì, mi diede ſtandomi di dietro, e ſubito fuggì via, di maniera, che io non lo potei vedere, maſſime eſſendo anco ſmorzata la lampada.

Interrogatus, quem credit fuiſſe, qui taliter eum vulnerauit.

Reſpondit. Io credo, che ſia ſtato D. Vindice de gl'Infleſſibili della tal Città.

Interrogatus, quare ita credat, ſcilicet D. Vindicem de Inflexibilibus illum vulneraſſe.

Reſpondit. Perche hieri haueſſimo paroſe inſieme, & egli ſi partì minacciandomi.

Interrogatus, an aliquis adeſſet quando verba cum d. D. Vindice habuit.

Reſpondit. Vi erano D. Venantio, e D. Feliciano.

Interrogatus, an animo calumniandi, aut odio d. D. Vindicem nominauerit.

Reſpondit. Io l'hò nominato, perche così credo ſia la verità, e non altrimenti.

Quibus habitis præfatus Pater Abbas d. D. Maledicum ad patienter ferendum, & ad veniam percuſſori tribuendam hortatus, illum dimiſit.

Acta ſunt iſta in dicta cella præfati Monaſterij, anno, die, ac menſe ſuprà poſitis, & per me D. S. ſupradictum deſcripta.

Formam incipiendi proceſſum in inquiſitione generali quoad perſonas tantùm, ſi delictum facti ſit tranſeuntis; ex dictis, atque etiam ex dicendis componere per ſe quiſque poterit.

Refert Franc. Ghiſler. *in tract. de Iudice Regularium, cap. 16. num 86.*

Proceſſum incipiendi per viam Inquiſitionis Generalis quoad delicta ſolùm,

Formula LXII.

In nomine Domini, Amen. Anno à Natiuitate Domini ..... die .....

Cùm ad aures Reuerendiſſimi P. D. B. Generalis, &c. fama deferente, clamosáque inſinuatione ſubſequente non ſemel, at ſæpiùs, nec à maleuolis, & maledicis: verùm à probis, & honeſtis perſonis peruenerit, quòd in Monaſterio tali Canonici admodum licentiosè viuant, contra ius, faſque multa facinora perpetrantes; acceſſit ad ipſum Monaſterium, vt videret an res ita ſe haberet, huiuſmodíque ſcandalo prouideret, quatenus opus eſſet.

Itaque præfatus Reuerendiſſimus Pater Generalis vnà mecum D. S. eius collega Viſitatore, ac Notarij vices-gerente decreuit contra dictos Canonicos infamatos de illorum vita, & conuerſatione inquirere omni meliori modo.

Acta ſunt iſta in prædicto Monaſterio, anno, die, ac menſe ſupradictis, & à me D. S. ſupradicto deſcripta.

Refert Franc. Ghiſler. *in tract. de Iudice Regular. cap. 16. num. 90.*

Proceſſum incipiendi per viam Inquiſitionis ſpecialis, ſiue ſolemnis,

Formula LXIII.

In nomioe Domini, Amen. Anno à Natiuitare Domini . . . . . die . . . .

Cùm ad aures admodum R. P. D. S. Abbatis, &c. fama deferente, clamosáque inſinuatione proſequente non ſemel, at ſæpius, nec à maleuolis, aut maledicis; verùm à probis, & hooeſtis perſonis peruenerit; quòd Frater Impius de Execrabilibus de tali Ciuitate in eodem Monaſterio, ſibi ſubiectus commiſſus, Dei nomen horribiliter blaſphemare, cum non paruo audientiom ſcandalo, non veretur; coouocatis eiuſdem Mooaſterij Diſcretis D. B. D. C. & me D.S. Diſcrero, ac pro Notario, & cum illis habito conſilio ſuper infamia huiuſmodi, ad hoc ſcandalum tollendum decreuit cootta d. Fr. Impium ſuper ea ioquirete, contráque ipſum iuxta iuris diſpoſitionem, & conſtiturionum noſtratum præſcriptum procedere omni meliori modo.

Acta ſunt iſta in tali Monaſterio in camera d. P. Abbaris anno die, & menſe, ſuprapoſitis, & à me D. S. ſupradicto deſcripta.

Refert Franc. Ghiſilet. *in tract. de Iudice Regular. cap. 16. num. 96.*

Proceſſum incipiendi per viam exceptionis,

Formula LXIV.

In nomioe Domini, Amen. Anno à Nariuitate Domini . . . . die . . . . .

Coram Reuerendiſſimo P. D. B. Præſide Generali, &c. ac eiuſdem Congregationis Viſitatoribus D. C. D. G. D.F.& me D.S. Viſitarore, & pro Notario, perſonaliter comparuit D. Zelores de Inuidis de tali Ciuitate, & excepit contra D. Bibacem de Muſſolinis de Meuania, quòd non debeat eligi in Priorem ex cauſa, quam depoſuir, prout infrà hoc modo. Videlicet.

Padre Generale, e PP. Viſitatori. Hauendo preſentiro, che VV. PP. sooo per eleggere per Priore del tal Monaſterio D. Bibace de Muſſolini de Beuagna, io le dò eccettione, che lui ſpeſſo per il troppo bere s'imbriaca, nella qua l'imbriachezza egli fà, e dice molte pazzie, & in particolare ciò gl'occorſe queſt'anno nel meſe di Gennaro, il giorno di S. Antonio dopò pranſo in Refettorio, eſſendoui preſenti D. H. e D.I. & il meſe di Marzo, il Giouedi graſſo dopò cena, eſſendo nella camera del fuoco, e vi erano preſenri D. M. e D. P. altre volte anco gl'è occorſo l'iſteſſo in diuerſi tempi, come ſanno il Refettorario, e P. Infirmario; però à me non pare, che tal huomo debba elegerſi al Prioraro; per il che io le dò queſt'eccettione, acciò VV. PP. non l'elegghino.

Quibus auditis præfatus Pater Generalis detulit iuramentom d. D. Zeloti, quòd veritatem in omnibus in propoſira exceptione contentis dixerit, & quòd non animo calumniandi d. D. Bibacem exceperit, prout tacto pectore iorauit. Poſtea d. Reuerendiſſimus mandauit ei, vt ſe ſubſcriberet, qua ſubſcriptione habita, illum dimiſit, & vnà cum prædictis PP. Viſitatoribus propoſitam exceptionem acceptauit, ſi, & in quantum, omni meliori modo.

Acta ſunt iſta in Monaſterio tali, in camera admodum R. P. Abbaris, anno, die, & menſe ſuprapoſitis, & per me D.S. prædictum deſcripta.

Refert Franc. Ghiſilet. *de Iudice Regular. cap. 16 n. 103.*

Proceſſum incipiendi contra infamatum repertum in Inquiſitione Generali, ſeu in Viſitatione,

Formula LXV.

In nomine Domini, Amen. Anno à Natiuitate Domini . . . . . die . . . . .

Quia in Viſitatione huius Monaſterij D. Malitioſus de Impudicis de tali Ciuitate, repertus fuit de crimine linguæ infamatus. Quippè qui, vt plures Canonici depoſuerunt, multa ubi cæna ſæpiùs loquitur, cum non paruo audientium ſcandalo. Reuerendiſſimus Pater Generalis Canonicorum Reg. Sancti Saluatoris D.B. vnà cum ſuis Collegiis Viſitatoribus D. E. D. G. D. F. & me D.S. Viſitarore, & pro Notario; decreuit ſuper huiuſmodi crimine contra d. D. Malitioſum ſpecialiter inquirere, teſtes adhibito iuramento interrogando, reum ipſum conſtituendo, cæteráque opportuna peragendo, prout de iure.

Acta ſunt iſta in præfaro Mooaſterio in camera ſolitæ reſidétiæ adm. R. P. Abbatis, anno, die, & menſe ſuprapoſitis, & per me D. S. qui ſuprà, deſcripta.

Interrogationum in Informationibus ſumendis de ingredi volentibus Religionem,

Formula LXVI.

An cognoſcant parentes N. N. ſciántque eos eſſe veræ Fidei Catholicæ ſectatores, ac bonæ famæ, & nominis.

An ſciant eumdem eſſe ſui iuris, & liberum, vt diſponere valeat de perſona ſua, non ligatum matrimonij vinculo. Et an ſciant eum promiſſionem dediſſe alicui virgini, vel mulieri, eam ducendi in vxorem.

An ſciant, eum eſſe virum probum, ac bonis moribus præditum, & præſertim an ſciant eum perpetraſſe aliquod delictum, homicidium, furtum, latrocinium, vel aliquid ſimile, quod fuerit deductum in iudicium, aut ſuper eo aliqua facta fuerit inquiſitio.

An ſciant, eum amiſiſſe bonum nomen apud homines ratione alicuius enormis delicti, vel pœnæ execrabilis ei illatæ, & vt perpetua noterur infamia.

An ſciant eum eſſe debitis vltra facultates ſuas onuſtum, quæ ſoluere non poſſit, ab eiſque faciliter ſe expedire.

An ſciant eum ratiociniis tam publicis, quàm priuaris eſſe obnoxium.

An exiſtiment eum bono fine ad Religiooem ſe transferre.

An ſciant eum eſſe integræ valetudinis mentis, ac corporis, & præſertim.

An ſciant, eum aliquo morbo contagioſo laborare.

Refert Fr. Barthol. à Vecch. *in prax. Nouit. diſſ. 6. dub. 7. & 8.*

Iuramenti præſtandi iis, qui volunt Religionem ingredi, fidéſque de vita, & moribus neceſſarias non habent,

Formula LXVII.

In nomine Domini, die . . . menſ . . . . Anno . . . . in loco noſtro N.

Cùm admodum R.P.F.N. de N. Prouincialis huius noſtræ Prooinciæ N. commiſerit P. F. N. Guardiano, & Magiſtro Nouitiorum in hoc loco N. vt eius, qui recepti fuerint à præfaro P. Prouinciali, & miſſi ad hunc locum cauſa ingrediendi Religionem noſtram,

nullateous

nullatenus concederet Religionis habitum, donec eidem P. Guardiano literas iuridicis atteſtationibus firmatas exhibuerint, in quibus ſe nullo Conſtitutionis Sixti V. impedimento obſtrictos eſſe præcipuè appareat. Et ſi contingeret aliquem his literis teſtimonialibus carere, idem P. Prouincialis mandauerit ab eo iuramentum deſumi ſub forma infraſcripta, antequam habitu Religionis induatur. Et cum N.N. literis obedientialibus adm. R. P. Prouincialis ad hoc Monaſterium cauſa ſuſcipiendi probationis habitum ſe contulerit, literáſque teſtimoniales præfatas ſecum non detulerit, P. Guard. prædictus decreuit iuxta præmiſſa interrogare eum mediante iuramento, antequam ad Religionis probationem admittatur, prout de facto eum interrogauit præſentibus P.F.N.&P.F. N. teſtibus. An aliquod delictum, puta homicidium, furtum, latrocinium, vel quid ſimile in foro contentioſo deductum perpetrauerit, per quod Curiæ ſuſpectus exiſtat. An ratiociniis publicis, vel priuatis reddendis obnoxius ſit: vel ære alieno ſupra vires facultatum ſuarum grauatus exiſtat; & an de legitimo matrimonio natus ſit, vel aliqua graui, incurabili, vel contagioſa infirmitate, vt morbo gallico, vel ſimili laboret: vel alio quouis impedimento ſe obſtrictum ſciat, per quod ad Religionis ſtatum capeſcendum inhabilis reddatur. Qui his omnibus interrogationibus coram prædicto P. Guardiano præſentibus præfatis Patribus reſpondit, ſe nullatenus conſcium eſſe prædictis impedimentis obſtringi, quod iuramento ei præſtito tactis Scripturis ſacris confirmauit, & in prædictorum fidem manu propriâ ſe ſubſcribet.

Io.N. N. confermo quanto di ſopra.
Ego F.N. N. prædicta ſcripſi fideliter de mandato.
Ego F.N.N. fui præſens.
Ego F.N.N. fui præſens.

Interrogatorij in examine Teſtium Viſitationis,

Formula LXVIII.

Die .... Menſe .... Anno....

Coram R.P. Viſitatore N. in Conuentu N. vocatus Monaſterij ſuperior ætatis annorum N. & monitus, ac iuramento ab eo præſtito de veritate ſuper interrogandis dicenda tacto pectore, more ſacerdotum iurauit, & circa interrogationes propoſitas reſpondit, vt infra.

Primò. Interrogatus, an cognoſcat P. N. ab N. Religioſum profeſſum Sacerdotem, & Procuratorem illius Conuentus, & à quo tempore illum agnoſcat? Reſpondit, ſe à multis diebus illum agnouiſſe, & familiariter cum ipſo in illo Conuentu fuiſſe conuerſatum.

Secundò. Interrogatus, cuius famæ, & opinionis ſit tam apud alios, quàm apud ipſum. Reſpondit ſe prædictum P. N. habuiſſe pro viro probo, ac bonæ famæ, & opinionis, tam apud alios illius familiæ Religioſos, quàm apud ipſum.

Tertiò. Interrogatus, in quos vſus ille, & pro quibus expendat Monaſterij pecunias ſine licentia Superioris, elargiendo illas ſuis conſanguineis, ac aliquando in conuiuiis luxurioſè cum ſecularibus bibendo? Reſpondit, ſe audiuiſſe prædictum P. N. diſtribuiſſe aliquas Monaſterij pecunias inter fratres, & conſanguineos, ſed tamen neſcire an hoc præmiſſa Superioris licentia faciat, necne.

Quartò. Interrogatus, à quibus audiuit præfatum N. expendiſſe prædictas pecunias ſine licentia Superioris, elargiendo eas ſuis conſanguineis? Reſpondit ſe ad hoc à Patre N. illius Monaſterij Sacerdote accepiſſe, qui aſſerebat hoc audiuiſſe à quadam conſanguinea eiuſdem Procuratoris, vocata N. Item ſe etiam hoc accepiſſe à Fratre N. qui cùm eſſet ordinarius ſocius Procuratoris affirmabat ſe præſente emiſſe quoſdam anulos aureos, eóſque prædictæ conſanguineæ dediſſe, rogans prædictum ſocium, ne aliis Monachis patefaceret.

Quintò. Interrogatus, cuius famæ, & opinionis ſint Religioſi, à quibus audiuit prædictum Procuratorem expendere illas pecunias, & an ſint viri probi, de quibus nulla ratione præſumi poteſt; quòd odio, aut paſſione aliqua ducti, ſimilem culpam Procuratori temerariè imponant? Reſpondit, habere ſe pro comperto, illos Religioſos eſſe viros probos, timoratæ conſcientiæ; ac teſtes omni exceptione maiores.

Sexto. Interrogatus, an ſciat, vel audiuerit aliquod aliud peccatum, materiam proprietatis concernens? Reſpondit ſe nihil aliud ſcire.

His peractis, legatur eius depoſitio, & notetur in proceſſu, & notarius terminabit examen his verbis. Quibus habitis dimiſſus fuit prædictus P.N. Superior, impoſito ſibi ſilentio de ſecreto tenendo ſub eodem præcepto, & ſubſcribatur.

Ego P.N. affirmo vt ſuprà. Deinde Notarius concludat.

Acta ſunt hæc per me F. N. Not. coram R. P. Viſit.

Refert Fr. Thom. à Ieſu de Viſit. *Regular. tract. 3. cap. 5. num. 5.*

Examinis teſtium,

Formula LXIX.

Die, & loco ſupradictis coram præfatis PP. Viſitatoribus D.F. de talibus, de tali Ciuitate eiuſdem Monaſterij Vicarius, ætatis ſuæ annorum. .. Religionis verò. . . . teſtis productus ſuper primo, vocatus, & monitus, ac iuramento, ei delato de veritate ſuper interrogandis dicenda, prout tacto pectore more Sacerdotum iurauit, ad opportunas interrogationes depoſuit, vt infrà, videlicet.

Interrogatus. An ſciat cauſam ſuæ vocationis.

Reſpondit. Io non la sò, ne poſſo imaginarmela.

Interr. An cognoſcat D. Turpilium de Improbis de tali Ciuitate.

Reſp. Io lo cognoſco beniſſimo, & hora ſtà qui per ſtanza.

Intert. Quomodo illum cognoſcat, & à quo tempore.

Reſp. Io lo cognoſco, perche ſiamo ſtati inſieme à Breſcia, & à Bologna, e qui gia ſono cinque meſi, e ſono da dodici anni, che io lo cognoſco.

Interr. Cuius famæ ſit d.D.Turpilius apud alios.

Reſp. Io non sò in che conto lo tengano gl'altri, perche bado à caſi miei.

Intert. Cuius opinionis ſit apud ipſum.

Reſp. Io per me lo tengo per buon compagno, è vero, che alle volte và in colera, e ſi laſcia vſcire di bocca qualche biaſtema.

Intert. Quomodo ſciat illum eſſe Iracundum, & quandoque blaſphemare.

Reſp. Perche l'hò vdito alle volte biaſtemare con le mie orecchie.

Interr. Quo loco, ac tempore illum blaſphemias proferentem audierit.

Reſp. In molti luoghi, e tempi l'hò vdito, & in diuerſe occaſioni.

Intert. An vnquam illum in Clauſtro, & in Refectorio blaſphemantem audierit, & quo tempore.

Reſp. Padre io mi ricordo particolarmente, che il

giorno di S. Lorenzo nel Clauſtro dopò pranſo biaſtemò aſſai il nome di Dio.

Interr. Quas blaſphemias dixerit.

Reſp. Egli diſſe al corpo,al ſangue,& altre ſimili, eſſendo ſaltatò in colera per non sò che.

Interr. An alij eſſent præſentes quando tales blaſphemias protulit.

Reſp. Vi erano D. Inquieto de Malitioſo, e D. G. de tali.

Interr. An ipſum reprehenderit.

Reſp. Io non volſi dirli altro; perche eſſendo in colera dubitauo, che non mi diceſſe villania,e di non dar di parole con lui.

Interr. An amore, vel odio, vel alia paſſione motus talia depoſuerit.

Reſp. Io li voglio bene, e quello, che hò detto, l'hò detto per eſſere così la verità.

Tunc adm. R.P.D.C. maior Viſitator mandauit d. D.F. vt proprio examini ſubſcriberet, prout lectis eidem prius dictis depoſitionibus propria manu ſubſcripſit; qua ſubſcriptione habita, & acceptatis illius depoſitionibus ſi, & in quantum, & eum dimiſit, illi præcipiens in virtute ſanctæ obedientiæ, ne cui de his omninò loqueretur.

Die, & loco vt ſuprà D.G. de talibus, &c. teſtis alter ab accuſatore productus ſuper primo vocatus, ac monitus, &c. vt ſuprà. Eodem námque modo cæteri teſtes examinandi ſunt.

Quòd ſi diuerſis diebus examinentur; initio examinis teſtis dicendum eſt, die verò tali eiuſdem menſis,& anni D.G. de talibus,&c.

Teſtes verò ſuper ſecundo hac forma ſeruata examinari poterunt.

Eiſdem die, ac loco D.H. de talibus, &c. teſtis ab accuſatore ſecundo productus, vocatus ac monitus, &c. vt ſuprà.

Teſtibus autem ſuper ſecundo vltra prædictas interrogationes poſt interrogationem. An alij eſſent præſentes, ac teſtis reſponſionem. Iudex ſubiungere debet interrogationes ſuper iniuriis, hoc modo.

Interr. An d.D.Turpilius vnquam fuerit de talibus blaſphemiis reprehenſus.

Reſp. Quandò D.Turpilius biaſtemò in Refettorio dopò pranſo il giorno di S. Rocco fù ripreſo da D. Inquieto de Malitioſi.

Interr. Quòd ad huiuſmodi reprehenſionem dixerit d. D. Turpilius.

Reſp. Si voltò in colera contro il d. D.Inquieto,e li diſſe molte villanie, & in particolare, che egli era vn forfante, vn ſciagurato, vn maligno, & vn hipocrita.

Interr. An alios adeſſet cùm talia iurgia d. D. Inquietus dixit.

Reſp. Vi era Fr. N. Refettorario, D. Inquieto, & io, e non altri.

Interr. An amore, vel odio, &c. vt ſuprà.

Eiſdem die, ac loco F. N. de talibus, de tali loco Refectorarius, &c. teſtis alter ab accuſatore ſuper ſecundo productus,vocatus,ac monitus,&c.vt ſuprà.

Refert Franc.Ghiſ. *in tractat. de Iud. Reg.cap.19.n.4.*

Examinis teſtium aliorum,

Formula LXX.

Die.... Menſe.... Anno.

Vocatus Pater N. ab N. vt ſuprà.

Primo. Interrogatus, an cognoſcat P.N. Procuratorem,&c, vt ſuprà. Reſpondit vt ſuprà.

Secundo. Interrogatus, an ſit huiuſ opinionis, &c. vt ſuprà, Reſpondit vt ſuprà.

Tertiò. Interrogatus, an ſciat illum eſſe proprietarium, ac expendere Monaſterij pecunias, &c. vt ſuprà.

Reſp. ſe quadam die audiuiſſe, à quadam conſanguinea prædicti Procuratoris, eam habere quoſdam anulos aureos, quos ſibi Procurator N. eius conſanguineus donauerat, eique oſtendiſſe aliquos anulos à prædicto Procuratore ſibi traditos.

Item ſe ſcire prædictum P.N. Procuratorem, Monaſterij expenſis, ſine Abbatis notitia, tam pro amicis Monachis,quàm pro tribus aliis ſecularibus etiam amicis, ſplendidum paraſſe conuiuium tali die... menſe .... in Abbatis hoſpitio, neſciente Abbate.

Quarto. Interrogatus,quomodo id ſciat? Reſp. ſe id certò ſcire, tum quia fuit vnus ex inuitatis, tum quia audiuit ab ipſo Procuratore, ſe magnam pecuniæ ſummam in illo conuiuio inſumpſiſſe.

Quinto. Interrogatus, an ſciat aliquod aliud peccatum in ſimili materia proprietatis à Procuratore commiſſum?

Reſp. Se nihil aliud ſcire.

Et poſt hæc legatur eius depoſitio, vt ſuprà.

Eodem fermè modo erit examinandus à Viſitatore F.N. ſocius Procuratoris, qui examinatus iuxtà prædictas interrogationes, ad primam, & ſecundam reſpondit eodem modo, quo alij teſtes.

Ad tertiam reſpondit, præfatum P.Procuratorem N. Monaſterij pecunias in magna quantitate ſine Superioris licentia prodigè conſumpſiſſe, & tam Religioſis, quàm ſecularibus conſanguineis diſtribuiſſe.

Interrogatus, quomodo id ſciat? Reſpondit, ſe ſæpiùs vidiſſe illum pro Religioſis Monaſterij ſibi amicitia iunctis emere veſtes, ſiue vtenſilia alia.

Interrogatus, quomodo id ſciat fieri ſine licentia Abbatis? Reſpondit præfatum Procuratorem, id ſibi ſæpius manifeſtaſſe, & ſeriò iniunxiſſe, vt nemini hoc patefaceret.

Deinde dixit prædictum Procuratorem conuiuium magnum, tam pro Monachis notis, & amicis, quàm pro ſecularibus,cum notabili expenſa Monaſterij præparaſſe; ac ipſum eſſe certum de hac re, quia ter, aut quater fuit ab ipſo inuitatus: ac demum ſcire, quòd in eius præſentia prædictus Procurator vni ex ſuis conſanguineis vocatæ N.anulos aureos donaſſe, eiúſque ſorori catenulam auream tradidiſſe, eum humiliter deprecans, vt prædicta omnia ſilentio ſeruaret.

Interrogatus, an ſciat aliud peccatum contra Paupertatis votum? Reſpondit, ſe nihil aliud ſcire.

Refert Fr.Thom.à Ieſu *de Viſit.Reg. tract.3. cap.5.n. 13. cum ſeqq.*

Examinis teſtium circa delictum notorium,

Formula LXXI.

Eodem die,& anno R.P.Viſitator conſiderans,quòd tale, támque graue delictum in tali Monaſterio commiſſum,ſine maxima Dei, & proximi offenſione tolerari nequeat, proceſſit ad teſtium examen pro inueſtigando delinquente; Quare eodem die vocatus P. N. ab N. coram eodem P. Viſitatore exiſtente in eodem loco, & in primis præmiſſo iuramento,vel præcepto formali,interrogatus fuit an ſciat,tale delictum patratum in illo Conuentu fuiſſe. Et ſi reſpondeat ſe ſcire. Secundò interrogetur, quomodo id ſciat? Vbi erat tali tempore, ac tali hora, quando delictum fuit commiſſum, & quem credat illud commiſiſſe.

Refert Fr.Thom.à Ieſu *de Viſit.Regular. tract.3.cap.4.n.1.*

Examinis

Examinis teſtium circa factam denunciationem contra aliquem delinquentem,

Formula LXXII.

Die.... Menſe.... Anno....

Cùm perueniſſet ad noſtram notitiam, publica quadam infamia deſcrente, vel legitima denunciatione per teſtem omni exceptione maiorem, P.N. ab N. Procuratorem huius Monaſterij, eiuſdem Monaſterij bona, ſine legitimo Superioris conſenſu temerè diſſipaſſe, tum donationibus à ſe ſuis conſanguineis factis, tum non modicam pecuniarum ſummam in conuiuiis, & potarionibus inſumpſiſſe, necnon aliquibus Religioſis ſuis amicis, & etiam aliis ſecularibus exhibuiſſe, cùm ad Dei gloriam, & ad diſciplinam Religioſam conſeruandam neceſſarium ſit, vt ſimilia delicta impunita non remaneant, ac ex debito noſtri officij teneamur ad debitam inquiſitionem talium delictorum pleniùs faciendam, præcipimus in virtute Spiritus Sancti, & ſanctæ obedientiæ, & ſub præcepto formali omnibus Religioſis iuxtà tenorem ſequentis interrogatorij examinandis, vt veritatem, poſtpoſito omni odio, vel amore, aliàue paſſione, ſincerè deponant.

Reſp. Io veramente non l'hò mai vdito biaſtemare.

Interr. A quanto tempore d. Fr. Impius de blaſphemia ſit infamatus.

Reſp. Sono molt'anni, ch'io hò vdito dire, che lui biaſtema, ſino quando ſtauo à Fano, che deuono eſſere dodic'anni.

Interr. An ſciat vnde ortum duxerit huiuſmodi fama contra illum.

Reſp. Io non sò, che alcuno gli voglia male, perche del reſto è buon'compagno, ma credo, che tale infamia ſia nata dal ſuo biaſtemare.

Interr. An odio, vel alia paſſione motus iſta depoſuerit.

Reſp. Quello, che hò detto, l'hò detto ſolamente per eſſere così la verità.

Quibus habitis præfatus Pater Prior mandauit d. D. T. vt proprio examini ſubſcriberet, qui lectis eidem ab illo factis depoſitionibus, ſubſcripſit, & d. Pater Prior acceptatis d. depoſitionibus ſi, & in quantum, &c. illum dimiſit, præcipiens illi in virtute ſanctæ obedientiæ ne de his cum aliquo loqueretur.

Eiſdem die, ac loco coram prædictis D. F. de talibus de tali Ciuitate, &c, vt ſupra.

Refert Franc. Ghiſ. *in tract. de Iud. Reg. cap. 19. n. 17.*

Examinandi teſtes ſuper fama,

Formula LXXIII.

Die, atque loco ſupra poſitis coram præfato P. Priore, illiúſque Diſcretis prædictis D.T. de talibus, de tali Ciuitate, ætatis ſuo annorum.... Religionis verò.... Sacerdos, & Vicarius d. Monaſterij teſtis vocatus, & monitus, iuramento ei delato de veritate ſuper interrogandis dicenda, prout tacto pectore iurauit, ad opportunas interrogationes depoſuit, vt infrà, videlicet.

Interrogatus. An ſciat cauſam ſuæ vocationis.

Reſpondit. Io non la sò altrimente, ſe V.P. non me la dice.

Interr. An cognoſcat F. Impium de Execrabilibus.

Reſp. Padre sì.

Interr. Quomodo illum cognoſcat, & à quanto tempore.

Reſp. Io lo cognoſco, perche ſon ſtata con lui à Fiorenza, e qui, e deuono eſſere circa ſei anni, che lo cognoſco.

Interr. Cuius famæ ſit apud alios, & apud ipſum.

Reſp. Lui è tenuto per buon compagno, & io ancora lo tengo per tale.

Interr. An fama ſit, quòd ille blaſphemias [illegible] ferat.

Reſp. Padre sì, che di lui è tal fama.

Interr. Quid ſit fama.

Reſp. E quello, che ſi dice publicamente.

Interr. Quomodo ſciat talem famam de illo eſſe.

Reſp. Lo sò, perche l'hò ſentito dire da molti.

Interr. A quibus audierit.

Reſp. Da molti, ma in particolare dal Padre Fattore, da D. Sigiſmundo, e da Fr. Patiente.

Interr. Quomodo ab illis audierit, & qua occaſione.

Reſp. in diuerſe occaſioni, e ragionamenti, ſecondo che occorre, ma in particolare Domenica paſſata eſſendo io nel Clauſtro con il d. P. Fattore, e D. Sigiſmondo, ſi venne in ragionamento del d. F. Impio, e tutti due diſſero, come ſi diceua da tutti, che egli vn gran biaſtematore.

Interr. An ipſe vnquam audierit illum blaſphemantem.

Examinis rei, ſiue conſtituendi reum,

Formula LXXIV.

Die verò.... eiuſdem menſis D. Turpilius de improbis de tali Ciuitate Sacerdos, ætatis ſuæ annorum 40. Religionis verò 24. accuſatus, de quo ſuprà, vocatus, ac perſonaliter conſtitutus coram præfato admodum Reuerendo D.C. & me D. I. A. Viſitatoribus, monitúſque ac delato eidem iuramento de veritate ſuper interrogandis dicenda, prout tacto pectore iurauit, ad opportunas interrogationes reſpondit, vt infra.

Interr. An ſciat cauſam ſuæ vocationis.

Reſp. Padre nò io, ſe non mi vien detta.

Interr. A quanto tempore in hoc Monaſterio ſit.

Reſp. Ci ſono venuto alla dieta paſſata, aſſignatoui per ſtanza.

Interr. Vnde diſceſſerit tempore proximè præteritæ dietæ.

Reſp. Io mi ſono partito da Reggio, e venuto qui.

Interr. An fuerit in aliis Monaſteriis commoratus.

Reſp. Io ſono ſtato in molti, à Fano, à Mantoua, à Breſcia, à Bologna.

Interr. Cum quibus fuerit, præſertim Brixiæ, & Bononiæ.

Reſp. Io ſono ſtato con diuerſi Canonici, ma in particolare con il P. Vicario, qui D. F. & in Breſcia, & in Bologna, & ancora con D. G. che pure ſta qui diſtanza in Bologna, & hora qui con tutti dua loro me ne ſtò.

Interr. An verba vnquam cum aliquo habuerit in aliquo eorum Monaſteriorum, in quibus commoratus eſt.

Reſp. Io non me ricordo, perche ſono coſe, che paſſano.

Interr. An vnquam cum D. Inquieto de Malitioſis verba fecerit.

Reſp. Non me ricordo, potrebb'eſſere: ma ſarà ſtata qualche bagatella.

Admonitus, vt recordetur, ac veritatem fateatur; quia in actis conſtat illum verba grauia cum d. D. Inquieto habuiſſe.

Reſp.

Reſp. Io mi ricordo, che già molti giorni ſono, hebbi parole in Refettorio con il d.D.Inquieto.

Interr. Qua de cauſa huiuſmodi verba cum dicto habuerit.

Reſp. Non me ne ricordo. Et erubuit, totúſque mutatus eſt, admonitus autem, vt dictam cauſam exponat, quia mitiùs ſecum agetur; ſin minus cum rigore procedetur.

Reſp. Padre io ſono vn poco colerico, e quel giorno riſcaldato dal vino diſſi non sò che beſtemie; e perche lui mi ripreſe, io le diſſe villaoia.

Subinterr. Quas blaſphemias dixerit.

Reſp. Io veramente non me ne ricordo, perche ero in colera.

Interr. An aliàs blaſphemauerit.

Reſp. Quando io ſono io colera, me ne ſcappano di bocca alle volte.

Quibus habitis præfatus P.D.C. Viſitator mandauit eidem D. Turpilio, vt proprio examini ſubſcriberet, prout ſibi priùs lectis dictis eius depoſitionibus ſubſcripſit, qua ſubſcriptione habita, præfatus P.Viſitator præcepit ei, vt recto itinere iret ad propriam cellam, nec inde diſcederet, neque cum aliquo loqueretur ſub pœna carceris ad arbitrium dd.PP. Viſitatorum, illúmque dimiſit.

Refert Franc. Chiſilet. *in tract. de Reg. Iud. cap. 19. n. 7.*

Culpa facienda,

Formula LXXV.

Patet dicimus noſtram culpam Deo, & tibi de omnibus vitiis, & peccatis noſtris, maximè de diuino officio malè, & negligenter à nobis recitato, de ſilentio non benè cuſtodito, de ſcandalo Patribus & ſecularibus dato, de his, & aliis tranſgreſſionibus noſtris, quomodocumque offendimus Deum, proximum, & Regulam noſtram, dicimus noſtram culpam, & humiliter deprecamur, vt amore Ieſu Chriſti nobis pœnitentiam imponere digneris.

Refertur in Conſt. Vrban. Fr. Min. Conuent. S. Franc. *in cap. 3. Reg. ſub tit. 10.*

Sententia diffinitiua,

Formula LXXVI.

Nos Fr. N. ab N. Viſitator, Spiritus ſancti nomine implorato, à quo euncta, & integra iudicia recta procedunt, in cauſa contra P.N. ab N. Procuratorem huius Monaſterij, coram nobis pendente, & per proceſſum in ſcripto formatum deducta, receptiſque ex vtraque parte probationibus oblatis, his omnibus accuratiſſimè perpenſis, & ad plenum cognitis pronunciamus; ac decernimus, prædictum P.N. ab N. Procuratorem grauiter peccato proprietatis contra votum paupertatis in multis grauibus delictis peccaſſe, tam in conuiuiis pro Monachis, & ſecularibus à prædicto N. ſine licentia exhibitis, quàm in aliis donationibus, nempè trium anulorum aureorum donatorum vni conſanguineæ ab eodem P.N. (vt ipſemet in ſua confeſſione fatetur) temerè factis deliquiſſe, ac in huius delicti pœnam præcipimus in carcere per tres annos includendum, ibi ieiuniis panis, & aquæ in pœnam tanti ſceleris, ſemel in qualibet hebdomada macerandum, reſeruantes nobis facultatem moderandi, vel diſpenſandi in prædictis: acta, lata, & lecta, fuit hæc ſententia, & publicata in Monaſterio noſtro N. ſiue in cellula noſtra per me Fratrem N. ab N. Viſitatorem huius Conuentus prædicto Patre N. præſente, & audiente (ſi ibi præſens fuerit) & teſtibus infraſcriptis, qui propria manu ſubſignarunt. Die... menſe.... anno....

Locus † Sigilli.

Fr. N. Viſitator.

Fr. N. Notarius.

Fr. N. & N. teſtes.

Refert Fr. Thom. à Ieſu *de Viſit. Regular. tract. 3. cap. 15. in fine.*

Sententia in qua declaratur innocentia Rei,

Formula LXXVII.

Nos F. N. ab N. Viſitator, &c. viſa cauſa, ſiue proceſſu contra P.N. & expenſis omnibus probationibus contra ipſum factis, ac eius vera, & ſincera Confeſſione audita, decreuimus illum nulla animaduerſione dignum eſſe, neque pro hac, neque pro alia cauſa coram nobis legitimè probata, quem in omnibus innocentem repertum auctoritate nobis in hac parte conceſſa abſolutum declaramus. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, Amen.

Fr. ab N. Viſitator.

Fr. N. ab N. Secretarius.

Refert. Fr. Thom. à Ieſu *de Viſit. Regular. tract. 3. cap. 16. in princ.*

Moltæ aliæ Formulæ, præſertim ſpectantes ad Nouitiorum induitionem, & Profeſſionem Monachorum, necnon Capituli Generalis, ſeu Prouincialis, vel intermedij celebrationem, Monaſteriorum viſitationem, alióſque ritus conſimiles omittuntur, cum de illis ſpecialiter, & eruditiſſimè pertractet admodum R.P.D. Valerianus Rainerius Prior S. Mariæ de Vghis Ordinis noſtri Vallis-Vmbroſæ Sacræ Theologiæ Magiſter, vir in omnium genere ſcientiarum valdè verſatus, in ſuo Rituali Monaſtico, ſecundùm vſum noſtræ Congregationis Vallis-Vmbroſæ propediem imprimendo.

Dimiſſoriales literæ pro prima Tonſura,

Formula LXXVIII.

D. N. Abbas, &c. Dilecto nobis in Chriſto N. ſcholari noſtræ, &c. ſalutem in Domino. Tibi de legitimo matrimonio, vt nobis conſtat, procreato, cuius vita, & morum probitas per teſtificationes nobis factas comprobantur, quique etiam per examen iuſſu noſtro ſpecialiter factum idoneus nobis renunciatus fuiſti, vt à quocunque Catholico Antiſtite, quem malueris, gratiam, & communionem Sanctæ Sedis Apoſtolicæ habente, & in propria diœceſi reſidente, vel in aliena de Ordinarij loci ſcientia, Pontificalia exercente ad primam Clericalem Tonſuram ritè, ac licitè promoueri poſſis, & valeas facultatem concedimus, & impartimur. In quorum fidem, &c.

Deſumuntur *ex Formulario Epiſcopali* D. Aug. Barboſ. *nouiter impreſſo, poſt ſuum tract. de offic. & poteſtat. Epiſcop. ſecundum Lugdunen. impreſſ. Form. 11.*

Dimiſſorialium literarum pro Ordinibus Minoribus,

Formula LXXIX.

D. N. Abbas, &c. Dilecto nobis in Chriſto N. Clerico, &c. ſalutem in Domino ſempiternam. Vt à quocunque Catholico Antiſtite gratiam, & communionem Sanctæ Sedis Apoſtolicæ obtinente, & in propria diœceſi reſidente, vel in aliena de Ordinarij loci licentia Pontificalia exercente, quem malueris, valeas ſtatutis ad id temporibus ad quatuor Minores Ordines ſtante tua idoneitate, & noſtra diſpenſatione

ſupet temporum interſtitiis ob neceſſitatem, & vtilitatem Eccleſiæ ritè facere promoueri, & hatum ſetie tam dicto Antiſtiti præfatos Ordines conferendi, quàm tibi illos ſuſcipiendi, licentiam damus, & concedimus. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

Refert D. Aug. Barboſ. *in Formulario Epiſcop. Form.* 12.

Dimiſſoriarum literarum ad Sacrum Subdiaconatus Ordinem,

Formula LXXX.

D. N. Abbas, &c. Dilecto nobis in Chriſto N. &c. in quatuor minoribus Ordinibus conſtituto ſalutem in Domino. Tibi de legitimo matrimonio, vt nobis conſtat, procreato, cuius vita, & morum probitas pet teſtificationes nobis factas comprobantur, quique etiam per examen iuſſu noſtro ſpecialiter factum, idoneus nobis renunciatus fuiſti, vt à quocunque quem malueris, Catholico Antiſtite, gratiam, & communionem Sanctæ Sedis Apoſt. obtinentem in propria diœc. reſidente, vel in aliena de licentia Ordinarij loci Pontificalia exercente, ad Sacrum Subdiaconatus Ordinem ad titulum tui ſufficientis patrimonij, de quo nobis legitimè conſtat, liberè, ac licitè ſeruata forma Sacr. Concil. Trid. promoueri poſſis, & valeas, & tam dicto Antiſtiti prædictum Ordinem conferendi, quàm tibi illum ſuſcipiendi tenore præſentium licentiam concedimus, & impartimur. In quorum fidem, &c.

Refert D. Aug. Barboſ. *in Formulario Epiſcop. Form.* 13.

Licentiæ pro confeſſariis Secularibus,

Cùm Abbates ſeculares, & Priores magni exempti, qui in ſuas oues habent iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, & nullius diœceſ. dicuntur, poſſint ſuos Clericos, & Capellanos ad audiendas Confeſſiones approbare, vt tenent Campanil. *in diuerſ. iur. can. rub.* 12. *cap.* 513. *num.* 76. & alij citati à D. Barboſ. *de off. & poteſt. Epiſcop. part.* 2. *alleg.* 25. *num.* 9. *ſecundùm Lugdunen. impreſſ.* & cenſuit Rot. *deciſ.* 332. *part.* 1. *recent.* ideo ſubiungimus Formulas, quibus talem approbationem facere debent in hunc, qui ſequitur modum.

Formula LXXXI.

D. N. Abbas. &c. Dilecto nobis in Chriſto Preſbytero N. præſentium tenore tibi per examinatores noſtros idoneo reperto, & pet nos approbato, & in diœceſi noſtra (ſi verò ſit reſtricta ad locum, vel Eccleſiam, dicatur, vt in loco N. ſeu in Eccleſia S. N.) Confeſſiones fidelium audire, & pœnitentes abſoluere valeas præterquam à caſibus, & cenſuris nobis reſeruatis, facultatem concedimus, & impartimur. Te in Domino admonentes, vt quæ pro recta huius Sacramenti adminiſtratione pet Sacros Canones ſancita vel à nobis ordinata fuerint, attentè perlegas, accuratéque obſerues. In quorum fidem, &c. Datum, &c. die.... menſe.... anno....

Refert D. Aug Barboſ. *in Formulario Epiſc. Form.* 2.

Licentiæ pro confeſſariis Regularibus,

Formula LXXXII.

D. N. Abbas, &c. Dilecto nobis in Chriſto Fr. N. Ordinis N. præſentium tenore tibi à tuo Superiore nobis legitimè præſentato, & per nos approbato, vt in iuriſdictione, & diœceſi noſtra in Eccleſia Monaſterij, ſeu Conuentus Ordinis tui vbi habitas, & in aliis item Eccleſiis, quæ non ſunt Ordinis tui, dum tamen admoneas priùs Parochiæ Curatum, Confeſſiones fidelium audire, & pœnitentes abſoluere valeas, præterquam à caſibus, & cenſuris nobis reſeruatis, & priuilegio tibi non conceſſis (facultatem concedimus, & impartimur. Te in Domino admonentes, & hortantes, vt quæ pro recta huius Sacramenti adminiſtratione per Sacros Canones ſancita, vel à nobis ordinata fuerint, attentè perlegas, accuratéque obſerues. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

Refert D. Aug. Barboſ. *in Formulario Epiſc. Form.* 24.

Licentiæ pro eiſdem primæ claſſis Confeſſariis Regularibus,

Formula LXXXIII.

D. N. Abbas, &c. Tibi dilecto nobis in Chriſto Fr. N. Ordinis N. his noſtris literis tibi à tuo Superiore legitimè præſentato, & à nobis approbato Pœnitentiæ Sacramentum in Ciuitate diœceſi N. in Eccleſiis tui Ordinis, atque etiam grauiter ægrotantibus, quorum Confeſſiones tu aliàs audire conſueueris, in eorum domibus, monito tamen priùs ipſius ægrotantis Parocho, vbi ægritudo non ſit repentina, aut mortis periculum non immineat (quo caſu ipſo etiam non monito volumus tibi licere; ita tamen vt quamprimum Confeſſione audita eumdem certiorem facias: teſtimonio item huiuſmodi Sacramenti per te miniſtrati manu tua ſubſcripto familiaribus infirmi relicto, vt medico exhiberi poſſit ad formam Conſtitutionis Pij Papæ V. Conciliorúmque, tum Prouincialium, tum Diœceſanorum) miniſtrandi facultatem pet.... concedimus, atque impartimur. Te in Domino admonentes, &c.

Refert D. Aug. Barboſ. *in Formulario Epiſcop. Form.* 24.

Licentiæ pro Confeſſariis Monialium,

Formula LXXXIV.

D. N. Abbas, &c. licentiam concedimus tibi N. Preſbytero per examinatores noſtros idoneo reperto, & per nos approbato, vt in Eccleſia, & Monaſterio S. N. Confeſſiones Monialium audire, & ſecularium etiam, ſi quæ in eodem Monaſterio erunt, eáſque abſoluere valeas, præterquam à caſibus, & cenſuris nobis reſeruatis, à quibus abſoluendi facultatem, cùm opus erit, tibi impartimur. In clauſuram Monaſterij non ingredieris niſi Cotta, & Stola indutus, vt adminiſtres tantummodo S. Sacramenta Pœnitentiæ, Eucharistiæ, & extremæ-Vnctionis, & ſpiritualem opem agonizantibus præſtes: quibus caſibus ſemper tuo hoc munere præfungeris ſociatus à duabus ex ſenioribus Monialibus, quæ cùm Confeſſiones audis, te etiam videre poſſint, licet non audire. Caue ne te Monaſterij, aut Monialis alicuius quibuſcunque negotiis immiſceas, nec ad crates, aut Rotas colloquaris, niſi vt tantummodò petas ea, quæ Eccleſiæ cultui, & Diuinorum Officiorum celebrationi, aut Sacramentorum adminiſtrationi ſunt neceſſaria. Vocatus tamen, vt aliquod des ſpirituale conſilium, id efficead crates, quæ clauſæ ſint, præſentéſque adſint Moniales auſcultatrices, & non aliter, ſub pœna arbitrio noſtro, &c. Te vero in Domino admonemus, vt quæ pro recta huius Sacramenti Pœnitentiæ adminiſtratione pet Sacros Canones, &c. vt ſuprà.

Refert D Aug. Barboſ. *in Formulario Epiſcop. Form.* 16.

Licentiæ

Licentia pro Confeſſore Monialium ad crates tantum, ſiue allocutoria,

Formula LXXXV.

D. N.Abbas, &c. Concedimus licentiam tibi N. Preſbytero per examinatores noſtros idoneo reperto, & per nos approbato, vt poſſis in Eccleſia Monaſterij S.N. Confeſſiones audire in Confeſſionali tantùm ad id deputato tempore, & hora decenti poſt ortum ſolis, & vſque ad horam Completorij, quod confeſſionale duas habeat claues, quarum altera ſeruetur ab Abbatiſſa, altera maneat apud Confeſſorem; nihil extra Confeſſionem ibi agas, nec in alio loco poſſis abſque licentia Abbatiſſæ loqui cum illis Monialibus Sacramentum autem Communionis non poſſis miniſtrare niſi in loco, aut feneſtella conſueta cum debito cultu, & cæremoniis. Dona verò cuiuſcunque generis nullo colore à qualibet Moniali, ſeu alia intra clauſtra Monaſterij manente accipias ſub pœnis arbitrio noſtro, &c. In quorum fidem, &c.

Refert D. Aug. Barboſ. *in Formulario Epiſcop. Form.* 27.

Licentiæ pro confeſſario Monialium neceſſitate vrgente intra clauſtra Monaſterij miniſtraturo Sacramenta,

Formula LXXXVI.

D. N. Abbas, &c. Tibi N.Confeſſori, & Curato Monialium S. N. à nobis deputato licentiam damus, vt iuramento priùs præſtito ſi infirma fuerit aliqua Monialis, atque in lecto iacens de licentia Abbatiſſæ intus Cotta, & Stola, aliiſque officio tuo neceſſariis tecum delatis, abſque vllo tecum ſocio poſſis ingredi clauſtra dicti Monaſterij, ſociatus ſemper duabus, aut tribus grauioribus Monialibus ad id deputatis, & dato campanulæ ſigno, vt ceteræ omnes Moniales in tuo aduentu in Eccleſiam, aut cellulam ſuam ſe recipiant ipſe verò comitatus, vt ſuprà, recta via accedas ad cellam ægrotantis ad Confeſſionem audiendam, interimque cameræ oſtium maneat apertum, peractáque Sacramentorum adminiſtratione ſtatim diſcedas. Quod ſi contingat eam mori, & ſepulturæ tradi debere, tunc etiam cœmeterium funeris cauſa ingredi poſſis, non aliter ac ſupra dictum eſt, ſub pœnis, &c. In quorum fidem, &c.

Refert D.Aug.Barboſ. *in Formulario Epiſcop. Form.* 28.

Licentia alterius Confeſſarij Monialium,

Formula LXXXVII.

D.N.Abb.&c. Dilecto nobis in Chriſto N. tibi cuius vita, & morum probitas per teſtificationes nobis factas probantur, vt Monialium Monaſterij S. N. Confeſſiones audire, eiſdémque Eccleſiaſtica Sacramenta miniſtrare poſſis, cum facultate caſuum nobis reſeruatorum, nec non prædicti Monaſterij clauſuram in caſibus vrgentis neceſſitatis, atque Confeſſario, tum ex forma Sacr. Conc. Trid. tum ex Bullis SS.DD.Gregorij XIII. & Clementis VIII. Summorum Pont. permiſſis, ingredi, ſeruatis, quæ in Conciliis Prouincialibus, & Synodis Diœceſanis N. ac etiam decretis generalibus Viſitationis Apoſtolicæ Sacerdotibus, & Confeſſariis Monialium præſcripta ſunt, ad..... his noſtris literis concedimus facultatem. Dat. &c.

Refert D. Auguſt. Barboſ. *in Formulario Epiſcop. Formula* 29.

Licentia pro Concionatore Regulari,

Formula LXXXVIII.

D.N. Abbas, &c. R. N. Qui ad prædicationem verbi Dei, moribus, doctrináque approbatus iſta nobis, & ab eius Superiore, vt nobis per patentes ipſius literas conſtat, licentiam concedimus, vt hoc tantùm quadrageſimali tempore huius anni..... vſque ad octauam Paſchæ incluſiuè Prædicatoris munere fungatur, & Confeſſiones audire poſſit. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

Licentia pro Concionatore in Eccleſia Monialium,

Formula LXXXIX.

D. N. Abbas, &c. Tibi R.P.N. Ordinis N. à Superiore tuo, & à nobis approbato licentiam concedimus, vt in Eccleſia exteriori Monaſterij Monialium S.N. quæ clauſa ſit, nullique auditores præſentes adſint, exceptis Capellano, & ſocio tuo poſſis ex ſuggeſtu verbum Dei die.... prædicare cum deuotione & iuxta Sanctæ Eccleſiæ Catholicæ Romanæ doctrinam, & peracta concione ſtatim ab Eccleſia diſcedas, nullo prorſus colloquio, aut quouis negotij gerere ad crates, rotas, aut alias loca intermixto ſub quouis pietatis, aut etiam conſanguinitatis prætextu, nec munere vllo, etiam minimo, accepto iuxta formam Bullæ ſub pœnis arbitrio noſtro, &c. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Refert D.Aug. Barboſ. *in Formulario Epiſcop. Form.* 26.

Licentia pro Prædicatore,

Formula XC.

Cùm proprium noſtri muneris ſit animarum noſtræ diœceſis ſaluti conſulere, diuinique cultus incrementum ſemper curare, Quadrageſimali tamen tempore commiſſo nobis gregi maiori ſtudio inuigilandum videtur, quare cum in Terra N. noſtræ diœceſis, de idoneo Concionatore à nobis pro futura Quadrageſima prouidendum ſit, te R.Fr.N. Ordinis S. N. de vita, morum integritate, ac ſcientia à tuo Superiore commendatum præuia fidei profeſſionis per te coram nobis emiſſione, verbi Dei Prædicatorem in toto Quadrageſimali tempore facimus, deputamus, & nominamus. Illud imprimis te eſſe monitum volumus, vt vberes prædicationis tuæ fructus conſequantur. Mandantes R. Archipreſbytero, Clero, & populo dictæ Terræ, vt benignè te recipiant, & in omnibus, vt decet, excipere curent, & inſuper tua ſtante approbatione, ibi facultatem concedimus, vt durante dicto tempore Quadrageſimali in prædicta Terra Pœnitentiæ Sacramentum adminiſtrare, & Chriſti fidelibus peccata ſua confitentibus abſolutionem impartiri valeas, cum facultate abſoluendi etiam à caſibus nobis reſeruatis à Dominica Palmarum per totam octauam Paſchæ duratura. Dat. &c.

Refert D. Aug.Barboſ. *in Formulario Epiſcop. Form* 35.

Diſpenſatio ſuper denunciationibus Matrimonij,

Cùm Abbates, qui Ordinarij ſunt, & habent iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, denunciationes remittere valeant, ſicuti reſoluunt Sanch. *de matrim. lib.3.diſp.7. num.4.* Flores de Mena *var. lib. 3.q. 24. num.* 26. & alij citati à D. Aug. Barboſ. *de officio, & poteſt. Epiſcop. p.2. alleg.32. n.32.* ideo ſubiungimus Formulam, qua huiuſmodi denunciationes remittere poſſint.

Formula

Digitized by Google

Formula XCI.

D. N. Abbas,&c. iuſtis de cauſis animum noſtrum mouentibus his noſtris literis facultatem tibi concedimus, vt tribus, vel ſaltem duobus teſtibus præſentibus N. & N. in matrimonium (cùm nullum ex informationibus ore tenus ſumptis inter eos legitimum detectum fuerit impedimentum) coniungere valeas; ita tamen,vt celebrato matrimonio intra. . . . denunciationes tribus continuis feſtiuis diebus,ex præſcripto Concil. Trid. fiant, & interim ſponſi ſe à carnali copula abſtineant, in reliquis verò forma ab eodem Sacr. Concil. Trid. noſtríſque & diœceſana Synodo præſcripta ſeruetur. In quorum fidem,&c. Dat. &c.

Refert D. Auguſt. Barboſ. *in Formulario Epiſcop. Formula* 30.

Facultas viſitandi Monaſteria Monialium,

Cùm facultatem concedere intrandi ſepta Monaſterij Monialium Regularibus ſubiectarum pertineat ad earum Superiores Regulares, vt cenſuit Sacra Congregat. ſicut refert D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. part.* 3. *alleg.* 52. *num.* 41. ideo ſubiungimus Formulas aliquas ad hanc materiam ſpectantes.

Formula XCII.

D. N. Abbas &c. Tibi dilecto nobis in Chriſto R. N. his literis facultatem damus, & mandatum viſitandi omnia,& ſingula Monialium cœnobia Ciuitatis, & noſtræ diœceſis N. téque Viſitatorem noſtrum conſtituimus, vt noſtra, & alia quacunque que nobis competenti auctoritate Canonicas ſanctiones,& Sacr. Conc. Trid. noſtrarúmque Prouincialium Synodorum,aliáque decreta noſtra,ſtatuta,regulas,& ordinationes de obſeruantia Regulari, pietate, moribus,religione, regimine, bonorum adminiſtratione, clauſura, & aliis rebus omnibus in capite, & membris omnium, & ſingulorum Monaſteriorum eorumdem,executioni cures, & facias mandari,& pœnis,ac cenſuris tuo arbitrio infligendis, vbi, & quando iuſtum fuerit, licere tibi volumus. Item coërcendi, & cogendi omnes, & ſingulas vtriuſque ſexus perſonas in prædictis omnibus, & ad ea pertinentibus tibi poteſtatem facimus, atque ad huiuſmodi viſitationis acta nomine,& Vice-Cancellarij noſtri Archiep. recipienda,& conſcribenda eligere,& aſſumere tibi liceat vnum, quem volueris, ex N. N.& N. ſi qui tamen horum Notarij non ſunt ad acta publica ſcribenda non adhibeantur. Poſtremò tibi etiam facultatem damus vt cauſa,& occaſione huiuſmodi viſitationis, quoties opus fuerit, ſepta, & clauſuram eorumdem Monaſteriorum poſſis vnà cum vno ex illis, quos ſuperiùs nominauimus,tibi adiuncto comite ingredi,cui etiam comiti eo caſu intra eadem ſepta ingrediendi licentiam impartimur. Præſentibus ad beneplacitum noſtrum,& donec reuocentur per nos dumtaxat duraturis. In quorum fidem, &c.

Refert D. Aug. Barboſ. *in Formulario Epiſcop. Form.* 44.

Facultas viſitandi Monaſteria Monialium ex delegatione Apoſtolica,

Formula XCIII.

D. N. Abbas, &c. Dilecto nobis in Chriſto R. N. ſalutem in Domino. De tua fide,prudentia, ac in rebus gerendis experientia in Domino confiſi,auctoritate Apoſtolica nobis per diuerſas literas tum Apoſtolicas, tum etiam Illuſtr. DD. Cardinalium Congregationis ſuper reformatione ſpecialiter conceſſa, tibi per præſentes committimus, & mandamus, vt Monaſteria Monialium SS.N.N.N.& N. Ordinis exiſtentia in diœceſi N. prout expediens tibi videbitur, viſites,& de ipſorum Monaſteriorum ſtatu,ac ipſarum Monialium vita,& moribus, Regularibus inſtitutis, ac Monaſticæ diſciplinæ obſeruantia diligenter inquiras; ac ſuper his, & quibuſcunque abuſibus, necnon criminibus, exceſſibus, & dilectis, ſi quæ deprehenderis, proceſſus facias, informationes quaſcunque ſumas,atque alia quæ tibi ad aures commiſimus,& quocunque in præmiſſis,& vnà ea neceſſaria, ſeu quomodolibet opportuna fuerint, facias,geras,& exequaris. Super quibus omnibus, & ſingulis plenam,amplam, omnimodam poteſtatem tibi concedimus,& impartimur. Mandantes omnibus, & ſingulis Abbatiſſis, Prioriſſis, & aliis quibuſcunque Superioribus dictorum Monaſteriorum in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub pœna priuationis officiorum obtentorum, atque etiam cenſuris, aliiſque pœnis Eccleſiaſticis arbitrio tuo infligendis, vt mandatis tuis pareant, ne te in viſitatione,correctione,aliiſque per te faciendis quomodo impediant per ſe,nec per alios quouis quæſito, colore, vel prætextu. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Refert D. Aug. Barboſ. *in Formulario Epiſcop. Form* 45.

Pro Medico, & Chirurgo,

Formula XCIV.

D.N. Abbas,&c. licentiam concedimus tibi N. Medico ad annum duraturam, vt iuramento priùs præſtito ſepta Monaſteriorum SS. N.& N. ingredi poſſis, ad curandum infirmitatem earum, quæ in infirmaria communi in lecto, vel vbi ea non fuerit, in propria camera in lecto iacent,nec ad crates ſe transferre poſſunt, iureiurando te obſtringentes, vt omni honeſtate ſeruata non ingeras te in alias vllas res,nec cum aliis Monialibus, aut domicellis in Monaſterio manentibus loquaris, ſed recta via eundo, & redeundo comitatus ſemper duabus grauioribus Monialibus ad id ab Abbatiſſa deputatis, præcedentéque ſemper ad tui ingreſſum campanulæ ſigno, & non niſi poſt ortum ſolis ingrediaris, & ante occaſum exeas, ſub pœnis,ſi contrafeceris, &c. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

Refert D. Auguſtinus Barboſ. *in Formulario Epiſcop. Formula* 47.

Pro operariis, Fabris, Baiulis, aliiſque auxiliariis, & artificibus,

Formula XCV.

Tibi N. Fabrolignario, ſeu Baiulo, aut Cæmentario, ſiue. . . . . licentiam concedimus, vt iuramento priùs præſtito clauſuram Monaſterij S. N. ingredi poſſis, ſociatus duabus ad minus Monialibus ex antiquioribus ab Abbatiſſa deputatis, atque in eo operam tuam per dies. . . . præſtare, quam quantociùs perficere curabis,nec ad alia loca Monaſterij accedes, neque aliis te rebus, aut colloquiis vllo pacto immiſcebis, tractando tantùm cum Abbatiſſa, aut aliis deputatis ad illud opus, itaut antè ortum ſolis non ingrediaris, & ante occaſum ſemper exeas, ſeruéſque in omnibus præſtitum in manibus noſtris iuramentum ſub pœnis, &c. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

Refert D. Auguſt. Barboſ. *in Formulario Epiſcop. Form.* 48.

Pro villicis, ſeu colonis,

Formula XCVI.

Tibi N. Villlco Monaſterij S.N. licentiam damus, vt quando res ad agros, & officium tuum pertinentes ad ctates in allocutorio publico expedire non poteris, & frumenta, vinum, aut alia omnino neceſſaria intra clauſuram erunt deferenda, tunc in hoſpitium, ſeu foreſteriam tantùm cum dictis rebus admitti poſſis, præſentibus Monialibus deputatis, vbi de aliis rebus quibuſcunque extra officium tuum loqui non debeas, nec etiam ibi comedere, aut amplius quàm neceſſitas, deponendi dictos fructus poſtular, manere, cùm in factoris æde, vt poſſis cibum ſumere, tibi commoditas erit præbenda. Atque hanc ob cauſam ante omnia iuramentum præſtare debebis in manibus eorum, qui à nobis ſunt deputati, pœnis, &c.

Pro factoribus vrbanis,

Formula XCVII.

Tibi N. Factori deputato ad res omnes Monaſterij S.N. concedimus licentiam per annum duraturam, vt ſi aliquandu ex magna neceſſitate oportuerit te ingredi ſcpta Monaſterij (cùm alioquin res, & negotia tua ad etates in allocutorio publico expedire debeas) vt tunc, non niſi poſt ortum ſolis, & aſſociatus duabus Monialibus ſenioribus deputatis, & dato ſigno campanulæ, recta via pergas ad locum vbi opera tua fuerit neceſſaria, & quamprimum inde te expedite procures, itaut omnino exeas ante occaſum ſolis, nec interim cum aliqua alia loquaris, aut literas, ſeu nuntium intùs, vel extrà deferas, & in omnibus iuramentum in manibus noſtris, ſeu eorum, quos deputabis, præſtes, ſub pœois, &c.

Refert D. Aug. Barboſ. *in Formulario Epiſc. Form* 49.

Pro olitore, aut alio huiuſmodi operario,

Formula XCVIII.

Concedimus tibi licentiam per ſex menſes duraturam, vt iuramento priùs præſtiʒo, quando ab Abbatiſſa vocatus neceſſe fuerit te ingredi clauſtra Monaſterij S. N. horti, aut viridatij colendi, ſiue fructus legeodi, aut alterius ſimilis operis cauſa, non aliter quàm recto itinere in locum deputatum pergas poſt ortum ſolis, aſſociatus ſemper duabus Monialibus ſenioribus ab Abbatiſſa deputatis; nec in alium locum tranſeas, nec cum alia vlla ſub quocunque prætextu loquaris, aut literas, vel nuncium intus, ſiue extra deferas, ſed in omnibus iuramentum in manibus noſtris præſtitum obſerues, & ante ſolis occaſum exeas, ſub pœnis, &c.

Refert D. Aug. Barboſ. *in Formulario Epiſc. Form.* 51.

Iuramenti praſtandi ab admittendis intra clauſuram Monaſteriorum Monialium.

Formula XCIX.

Ego N. Sacerdos ætatis 40. ann. Confeſſatius electus, & deputatus Monaſterij S. N. polliceor, & iuro me eos tantùm ob caſus clauſuram Monaſterij ingreſſurum, quos vrgens neceſſitas affert, hoc eſt, vt infirmarum Monialium Confeſſiones audiam, iiſdem Oleum ſanctum præbeam, earumdémque animas ex ritu S. Eccleſiæ Deo commendem (ſi Medicus fuerit, dicat,) *vt infirmarum curationi vacem*, ſi alij, adiungant, *vt murum edificem, aut panem coquendum feram, vel farinam afferam, vel vt tabulata accommodem, ſeu cancellos, aut ianuas*, & ſic deinceps prout vniuſcuiuſque erit ars, & occaſio Monaſterium ingrediendi, quæ ſemper explicetur.) Quibus caſibus ita me habebo, vt non niſi claro die ingrediar, & ante ſolis occaſum egrediar, & præter munus meum, quod ritè adminiſtrare curabo, nihil aliud omnino in Monaſterio agam, neque colloquiis vllis vtar, ſed egomet (ſi Confeſſarius ſit) perſonaliter Stola indutus, & ſuperpelliceo accedam; (ſi Medicus erit) alios Medicos mecum non ducam, niſi qui aliis etiam Monaſteriis medeantur, & facultatem in ſcriptis de nouo pariter habeant, (ſi alij erunt) neque colloquiis vllis vtar, ipſeqmemet perſonaliter accedam, nec vllum meo loco mittam, niſi obtenta à Superioribus licentia in ſcriptis. Ita me Deus adiuuet, & hæc Sancta Dei Euangelia.

Refert D. Aug. Barboſ. *in Formulario Epiſcop. Form.* 52.

Facultatis recipiendi puellam in Monaſterio ad habitum Religionis,

Formula C.

Cùm voluntatem N. diligenter explorauerimus eámque liberam, & piam eſſe, quanto humano iodicio examinari poteſt, compererimus, eamdem quoque N. ætatem annorum 16. expleuiſſe nouerimus, nihilque habere ſciamus contra ſacra decreta, & conditiones, ac requiſita iuxta Monaſterij Ord. S. N. inſtituta, & vidimus quoque fidem inſtrumenti depoſiti, & obligationis dotis, ſeu eleemoſynæ Monaſterio debitæ, vbi profeſſio legitimè emittatur, iuxta taxam annis Superioribus præſcriptam, licentiam, & facultatem concedimus, vt ea in Monaſterio S. N. ad Religionem admittatur, recipiatúrque, profeſſionémque emittere valeat, cuius tempus Præfecta nobis ante menſem denunciet, ſub pœna Conc. Trid. decreto expreſſa, & conſtitutum ex nunc fiat rurſus, & quæcunque alia, quæ in hoc genere decreta ſunt, obſeruentur. Dat. &c.

Refert D. Aug. Barboſ. *in Formulario Epiſc. Form.* 42.

Edictum de examine eorum, qui Eccleſiæ Parochiali præficiendi ſunt,

Cùm Abbates, & alij Prælati exempti habentes proprium diſtrictum, & Epiſcopalem iuriſdictionem: ac ius congregandi Synodum habeant facultatem faciendi concurſum ad Parochiales Eccleſias vacantes, ſecondùm Flamin. *de reſignat. benef. lib.* 8. *quaſt.* 9. *num.* 96. Flores de Mena *var. lib.* 3. *q* 24. *n.* 21. Maſſob. *in prax. haben. concurſ. req.* 1. *dub.* 8. 11. *&* 21. quos refert & ſequitur D. Ang. Barboſ. *de offic. & poteſtat. Epiſc. p.* 3. *alleg.* 58. *n.* 42. ideo ſubiungimus formulas, quibus huiuſmodi Abbates io concurſu faciendo vti debent.

Formula CI.

D. N. Abbas, &c. Vacante Parochiali Eccleſ. S.N. noſtræ diœceſis, cupientes eidem de idoneo prouidere Rectore, atque Sacr. Conc. Trid. decreta pro viribus Deo adiuuante exequi, tenore præſentium requirimus, & monemus primò, ſecundò, tertiò, & peremptoriè omnes, & ſingulos Preſbyteros, & Clericos volentes ad examen per concurſum faciendum ſe præſentare, ac omnes volentes Clericos ad id aptos nominare, quatenus infrà decem dies proximè futuros à die affixionis præſentis edicti computandos,

debeant

debeant io actis ſcribæ inſtaſcripti N. noſtræ Cameræ deſcribi facere eorum oomina, cognomina, ætatem, & patriam, ad effectum, vt de eorum natalibus, vita, moribus, & aliis rebus ad vacantem Eccleſiam gubernandam opportunis, iuxta decr. d.: Conc. ioquiri, & tranſacto conſtituto tempore examinari poſſint. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

Refert D.Aug.Barboſ. *in Formulario Epiſcop. Form.* 58.

Edicti de quo ſuprà,

Formula alia.

D.N. Abbas, &c. Vacante Eccleſiæ Parochiali S. N. noſtræ diœceſis N. nos eo nomine exameo, quod ex Trid. ſanctione, Synodalique decreto noſtro præſtari planè debet à die promulgationis huius edicti, vſque ad diem decimum proximè ſequentem confectuti ſumus, ac deinceps etiam ex auctoritate Apoſtolica nobis conceſſa, quouſque eidem vacanti Eccleſiæ per nos prouiſum erit. Quare omnes, & ſingulos, qui vel examinari, vel alios examinaodos nominare voluerint præſcripto illo tempore ad ſcribam infraſcriptum N. noſtræ Cameræ, qui nomina deſcribat, conuenire, tum conſtituta examinis die coram nobis, atque Examinatoribus Synodalibus per nos eo nomine delectis adeſſe hoc edicto ſignificamus, atque edicimus, vt quos confecto examine; ætate, doctrina, prudentia, aliiſque rebus ad curæ animarum bene gerendæ rationé opportunis idoneos eſſe compertum erit, ex iis nos, quem cæteris magis idoneum cenſuerimus illum Eccleſiæ vacantis Rectorem, Parochúmue eligamus, & præficiamus. Quod ſanè ſicut nos pro eo, quod debemus integrè, ſanctéque in Domino præſtare cupimus, ita omnes, præcipuéque illos, quorum Eccleſiæ, & curæ ſpirituali per nos conſulendum, ac prouidendum eſt, magnopere hortamur, ac requirimus, vt hanc noſtram ſolicitudinem, Paſtoraléque ſtudium omni ſupplicatione, omnique intima pietate, ac Religioſis precibus contineoter adiuuent. Datum, &c.

Fidei examinis, & approbationis pro Parocho,

Formula CII.

D. N. Abbas, &c. Vniuerſis & ſingulis ad quos præſentes literæ peruenerint indubitatam fidem facimus, & atteſtamur, quod cum Parochialis Eccleſia S. N. noſtræ diœceſis, quam Presbyter N. de N. dum viueret obtinebat, per ipſius obitum qui de menſe N. anni N. extra Romanam Curiam diem ſuum clauſit extremum, vacauerit, & vacet ad præſens: cúmque occaſione vocationis huiuſmodi per publica edicta vocati ſint, qui examinari vellent iuxta formam Sacroſancti Conc. Trid. Nos vnà cum Examinatoribus in Synodo Diœceſana deputatis, & electis, Presbyterum N. huius diœceſis tranſacto tempore per concurſum examinauimus, ipſúmque ad præfatam Eccleſiam regendam, gubernandam, & obtinendam, moribus, ætate, doctrina, & aliis rebus ad id opportunis magis idoneum iudicauimus, & approbauimus. In quorum fidem præſentes manu noſtra ſubſcriptas, & noſtro ſigillo obſignatas fieri iuſſimus, & ab aliis Examinatoribus ſubſcribi curauimus. Datum, &c.

Refert D.Aug. Barboſ. *in Formulario Epiſcop. Form.* 59.

Literarum collationis Eccleſiæ Parochialis;

Formula CIII.

D. N. Abbas, &c. Dilecto nobis in Chriſto N. Presbytero N. ſalutem in Domino. Inter cætera, quæ pro paſtoralis noſtri officij debito præſtare cupimus, illud præcipuè nobis cordi eſt, vt Parochialibus Eccleſiis, quibus de Rectoribus per nos prouidendum eſt, tales præficiamus; qui officio, & miniſterio curæ animarum, quod omnium grauiſſimum eſt, laudabiliter ſatisfaciant. Cum itaque ſicut accepimus Parochialis Eccl. S.N. loci N. noſtræ diœc. N. quam aliàs Presbyter N. illius vltimus poſſeſſor obtinebat, per obitum eiuſdem N. de menſe... nobis alternatiuæ beneficio gaudentibus, vacauerit, & vacet ad præſens. Nos eidem Eccl. ac animabus illi ſubditis, de idoneo Rectore prouidere volentes, tibi qui à RR. PP. Examioatoribus io Synodo diœceſ. deputatis io concurſu iuxta Sacr. Conc. Trid. præſcriptum examinatus, prudentia, moribus, & doctrina ad hanc Parochialem Eccl. regendam, eiúſque curam per te ipſum gerendam, idoneus nobis renunciatus fuiſti, & quem nos ipſi præ cæteris, qui ad eamdem idonei nobis renunciati fuerunt, delegimus, Parochialem eamdem Eccl. cum illi forſan annexis, ac omnibus iuribus, & pertinentiis ſuis vniuerſis conferimus, & aſſignamus, de illáque te coram nobis propter hoc flexis genibus humiliter conſtitutum, & acceptantem per bireti capiti tuo impoſitionem iouestimus, facta primitùs à te coram oobis iuxta Conc. Trid. & Bull. Pij IV. diſpoſitiooem orthodoxæ fidei profeſſione. Quocirca vniuerſis, & ſingulis perſonis Eccleſiaſticis, notariiſque, ac tabellionibus publicis Ciuitatis, & Diœc. noſtræ in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub pœnis, & cenſuris contra inobedientes Superiorum mandatis à iure inflictis, & arbitrio noſtro infligendis per præſentes præcipimus & mandamus, vt cùm pro parte tua vigore præſentium requiſiti fuerint, vel eorum aliquis requiſitus fuerit, ad ipſam Parochialem Eccleſiæ præfati loci accedant, téque, vel procuratorem tuum pro te in corporalem, realem, & actualem poſſeſſionem prædictæ Parochialis Eccl. ac omnium illi forſan adnexorum, iurium, & pertinentiarum prædictorum ſeruatis ſeruandis, inducant, auctoritate noſtra, & defendant inductum, amoto exinde quolibet illicito detentore, quem nos etiam harum ſerie amouemus, & denunciamus amotum; Fictalibus verò, colonis, & aliis arrendatariis de prædictæ Parochialis Eccleſiæ, ac omnium illi annexorum, iuriúmque, & pertinentiarum prædictorum fructibus redditibus, prouentibus, iuribus, ac obuentionibus vniuerſis, tibi, vel procuratori tuo legitimo debito tempore reſpondeant, ac ab aliis, quantum in ſe fuerit, reſponderi faciant (& ſi contigerit eum, cui de beneficio prouidetur, aliud incompatibile obtinere, addatur.) Volumus autem, ac præſentium tenore declaramus per huiuſmodi Parochialis pacificæ poſſeſſionis adeptionem, alteram Parochialem Eccleſiam loci N. vel Canonicatum, ac præbendam, quos obtines in Eccleſia Collegiata N. eo ipſo vacare, &c. In quorum fidem præſentes manu noſtra ſignatas, & per infraſcriptum Cancellarium noſtrum ſubſcriptas, ſigilliq; noſtri appenſione munitas fieri iuſſimus. Dat. &c.

Refert D.Aug.Barboſ. *in Formulario Epiſcop. Form.* 63.

Inſtitutionis Capellæ de iurepatronatus,

Formula CIV.

D.N. Abbas, &c. Dilecto nobis in Chriſto Presby-

tecto huius noſtræ Diœceſis ſalutem io Domino. Cùm nupet nomine Magnifici D. N. patroni, & aduocati, ex fundatione, & dotatione, ſeo reſtaotatione Cappellæ S N. ſita in Parochiali Eccleſia S.N.loci N. huius Diœceſis ad prædictam Capellam per obitum(vel reſigoationem, ſeu aſſecutionem alterius beneficij Curati) Presbyteri N. illius vltimi poſſeſſoris vacantem, cotam nobis præſentatus fueris, petieriſque huiuſmodi præſentationem admitti, & canonicam inſtitutionem tibi fieri, & deinde ſeruatis ſeruandis coram nobis de iurepatronatus huiuſmodi cooſtiterit, demúmque de mandato noſtro per RR. PP. Examinatores io Synodo Diœc. deputatos examinatus ad prædictam Capellam idoneus repertus fueris. Nos igitur tam auctoritate noſtra Ordinaria, quàm aliàs omnibus melioti modo, iure, via, cauſa, & forma, quibus meliùs, & validiùs poſſumus, recepto prius à te iuramento de non alienando bona dictæ Capellæ, & alienata recuperando, necnon de parendo mandatis noſtris, ac pro tempore futuri Epiſcopi N. in prædicta Capella, ſic, vt præfertur, vacante ad præſentationem prædictam inſtituimus, téque coram oobis propter hoc flexis genibus humiliter conſtitutum, & acceptantem per bireti capiti too impoſitionem de dicta Capella inueſtiuimus, & inueſtimus per præſentes. Quocirca vniuerſis, & ſingulis perſonis Eccleſiaſticis, Notariis, &c. *vt ſuprà in collatione Parochialis, mutatis mutandis.*

Literarum deputationis Depoſitarij, & Exactoris bonorum Eccleſiæ vacantis,

Formula CV.

D.N. Abbas, &c. Mag. D. N. ſalutem in Domino. Conſueuimus ſæpè pro recta terum Eccleſiaſticarum adminiſtratione, præſertim temporalium opera laicorum virorum prudentia, & pietate, maximè prælucentium in huiuſmodi vti, quo rebus Eccleſiaſticis commodius, & tutius conſultum ſit. Vacante igitur Parochiali Eccl. S. N. loci N. huius Diœceſ. tua prudentia, & ſingulari pietate plurimùm fireti, te in exactorem, & depoſitarium quorumcunque fructuum, redditouum, prouentuum, & obuentionum ad dictam Parochialem quomodolibet ſpectantium, tam hactenus perceptorum, & maturatorum, quàm etiam in futurum ſimilitet maturandorum, itaut cootra quoſcunque pro exigendis, & conſequendis fructibus huiuſmodi, etiam iuris, omnibus remediis, atque aliis modis, & formis, prout tibi melius videbitur, cum facultate etiam ab aliis quibuſcunque depoſitariis rationem repoſcen. agere poſſis, & valeas, deputamus, donec aliud per oos ſuper adminiſtratione huiuſmodi expreſsè decretum fuerit, necnon bona, poſſeſſiones, ac iura nouis colonis locan. vel veteréſve confirman, prout melius expedire cenſueris, ſeruatis io his tamen ſolitis, ac debitis conditionibus fructúſque per te ſic exactos in depoſitum habeas nobis, vel cui à nobis iniunctum fuerit, rationem ſuo tempore reddituros. In quorum fidem, &c.

Literarum collationis beneficij ſimplicis vacantis per liberam reſignationem de eo factam in manibus Ordinarij,

Formula CVI.

D.N. Abbas, &c. Dilecto nobis io Chriſto N. Clerico N. in Iure Canonico licentiato, ſalutem in Domino ſempiternam. Literarum ſcientia, vitæ, ac morum honeſtas, aliaque probitatis, & virtutum merita, quibus fide digno commendaris teſtimonio, oos inducunt, vt tibi ad gratias reddamur liberales. Cùm itaque beneficium ſimplex, &c. quod nuper N. illius vltimus, & immediatus poſſeſſor obtinebat, per liberam reſignationem dicti N. iuxta formam Conſtit. fel. record. Papæ Pij V. incip. *Quanta Eccleſiæ*, in manibus noſtris ſponte, & liberè factam, & per nos auctoritate noſtra Ordinaria admiſſam liberè vacare noſcatur. Nos meritorum tuorum intuitu, tibi, qui ad hoc examinatus, & idoneus repertus fuiſti, conferimus, & aſſignamus, ac prouidemus, téque coram nobis conſtitutum io corporalem poſſeſſionem, ſeu quaſi, iuriúmque, & pertinentium per anuli noſtri in eius manibus traditionem inducimus, & inueſtiiimus, recepto à te prius io noſtria manibus iuramento, quod nobis, & ſucceſſoribus noſtris fidelis, & obediens eris, & Sanct. Matri Eccleſiæ, ac noſtris, & noſtrorum ſucceſſorum parebis mandatis, &c. Quocirca vobis, & vniuerſis, & ſingulis perſonis Eccleſiaſticis tenore præſentium damus in mandatis, quatenus vos, aut alter veſtrum, quo ſuper hoc per dictum N. aut procuratorem ſuum fueritis requiſiti, aut fuerit requiſitus ad dictam Eccleſiam accedatis, ſeu alter veſtrum accedat, & eundem N. vel procuratorem ſuum eius nomine in corporalem, realem, & actualem poſſeſſionem beneficij, iuriúmque & pertinentium prædictorum recipiat, amoto exinde quolibet illicito detentore, ſibique de ipſius beneficij fructibus, redditibus, iuribus, obuentionibus, & pertinentiis vniuerſis integrè reſpondeat, & ab aliis reſpondeti faciat. Contradictores auctoritate noſtra, &c. compeſcendo. In quorum omnium & ſingulorum fidem, & teſtimonium præſentes literas collationem, & prouiſionem noſtram in ſe continentes fieri, & per Secretarium noſtrum inſraſcriptum ſubſcribi, & publicari fecimus, noſtrique ſigilli magni iuſſimus appenſione communiri. Datum, &c.

Refert D. Auguſtinus Barboſ. *in Formulario Epiſcop. Formula 74.*

Aſſenſus iuriſpatronatus,

Formula CVII.

D. N. Abbas, &c. Vniuerſis, & ſingulis has præſentes literas inſpecturis, viſuris, & lecturis, tam præſentibus, quàm futuris, ſalutem in Domino, notum facimus, & atteſtamur qualiter in pertinentiis, & propè vbi dicitur N. exiſtit quædam Capella, ſeu Eccleſia ſine cura ſub inuocatione S. Mariæ, &c. carens Rectore, Capellano, & Beneficiato, nec io beneficium Eccleſiaſticum erectum fuiſſe, & aliquos redditus non habere, niſi ducatos decem debendos per N. comparauit coram nobis Mag. N. & ob ſuam magnam deuotionem, quam erga prædictam Eccleſiā geſſit, & gerit; eam dotauit de alio annuo reddituſiue cenſu ducatorum 10. ad complimentum ducatorum 20. de ſumma annui cenſus emphiteutici perpetui ducatorum, &c. debendorum in medietate menſis...... cuiuſlibet anni per Mag. N. ſuper tali loco, &c. prout latiùs in inſtrumento dotationis confecto N. ſub die, &c. manu Notarij N. apparet, cum reſeruatione iuriſpattonatus præſentandi Rectorem, & Rectores, ſeu Capellanum, & Capellanos in dicta Eccleſia, ſeu Capella per ipſum Mag. N. ſuóſque hæredes, & ſucceſſores ex ſe deſcendentes tantùm. Nos igitur attendentes, & conſiderantes, quòd in his, qui ad diuini cultus augmentum tendeant fauorabiliores eſſe deberemus, propterea huiuſmodi ſupplicationibus inclinati d. Eccleſiam,

ſeu Capellam. Ordinaria auctoritate, & omnibus melioribus modo, via, iure, cauſa, & forma nobis de iure permiſſis, in perpetuum beneficium Eccleſiaſticum erigimus, & erectum eſſe volumus, & ſummam prædictam illi ſic erecto loco dotis appropriamus, & applicamus: necnon præfato Mag. N. hæredibus, & ſucceſſoribus ex ſe deſcendentibus tantùm iuſpatronatus, & præſentandi Recturem, & Capellanum, & Rectores Capellanos toties quoties caſus vacationis occurrerit, inſtituendum, & confirmandum, & inſtituendos, & confirmandos per Abbatem S. N. pro tempore exiſtentem in Eccleſia, ſeu Capella prædicta ad celebrationem vnius Miſſæ in die Lunæ cuiuſcunque hebdomadæ pro ſalute animæ fundatoris, & donatoris, & ſuorum hæredum, & ſucceſſorum teneri, & obligatos eſſe, iuribus tamen noſtræ Eccleſiæ ſemper ſaluis, & expreſsè reſeruatis. In quorum fidem, &c.

Aſſenſus donationis iuriſpatronatus.

Formula CVIII.

D. N. Abbas, &c. Placet, aſſentiam prout aſſentimur, & aſſenſum præſtamus donationi iuriſpatronatus factæ per Mag. N. conſtito iam nobis ex actibus noſtræ Curiæ prædictum talem donantem tempore donationis fuiſſe legitimum patronum iuriſpatronatus, vt ſupra donati, ſaluis tamen iuribus tertij, ſi tempore datæ præſentium alteri legitimè ius quæſitum fuerit. Dat. &c.

Refert D. Aug. Barboſ. *in Formulario Epiſc. Form.* 84.

Deputatoris Vicarij ad Parochialem vacantem donec de Rectore prouideatur,

Formula CIX.

D. N. Abbas N. Dilecto nobis in Chriſto Presbytero N. ſalutem in Domino. Parochiali Eccleſia S. N. loci N. vacante, ne ob id animæ dicti loci in Sacramentorum ſuſceptione, & cæteris ſpiritualibus adiumentis detrimentum ſentiant, illi de Sacerdote prouidere volentes, qui hæc omnia miniſtret, agatque; cognita per examen coram nobis ab examinatoribus factum ſufficientia tua, te Vicarium ipſius Eccleſiæ S. N. conſtituimus, & deputamus, cum auctoritate Miſſas, & alia diuina officia celebrandi, Sacramenta miniſtrandi, & aliàs Eccleſiaſticas functiones obeundi, ad quæ tenetur, & quæ animarum quilibet Rector, & adminiſtrator præſtare, & obire ſolet, cum congrua portione fructuum dictæ Parochialis tibi debito tempore aſſignanda, præſentibus vſque eo duraturis, quouſque de perpetuo Rectore à nobis, vel à Sede Apoſtol. (ſi menſis ſit Apoſtolicus) prouiſum fuerit. In quorum teſtimonium, &c. Dat. &c.

Supradicta Vicarij deputatione facta donec de Rectore, prouideatur, ſtatim fiat deputatio alia depoſitarij, & exactoris bonorum Eccleſiæ vacantis huc qui ſequitur modo.

Fidei examinis & approbationis in concurſu, & electionis ad Parochialem vacantem in menſe Apoſtolico,

Formula CX.

Illuſtr. & Reuerend. Dom. S. D. N. Datario, & quibuſcunque præſentes literas inſpecturis, lecturis, & viſuris ſignificamus. Vacaſſe nuper de menſe N. proximè præterito Parochiali Eccleſia ſub inuocatione S. N. loci N. huius N. diœceſis, per obitum N. fuiſſe per Curiam noſtram mediantibus edictalibus, iuxta formam & præſcriptum S. Conc. Trid. & Conſtitutionis fel. rec. Pij Papæ V. vocatos omnes, de ſic vacante Eccleſia prouideri volentes, quatenus intra terminum decem dierum comparerent in eadem Curia ad faciendum deſcribi, & annotari nomina ipſorum, & cùm in eodem termino multi comparuiſſent, tandem iiſdem deſcriptis legitimè vocatis, & citatis ſub die.... præſentis menſis coram nobis, rigoroſo præuio examine per tres Examinatores in diœceſana Synodo deputatos factam fuiſſe experientiam de ſcientia, & ſufficientia ſingulorum deſcriptorum, ac demum, ſeruatis de iure ſeruãdis, per dictos tres Examinatores fuiſſe repertum, habitum, & æſtimatum idoneum vita, moribus, ætate, ſcientia, & aliis à iure requiſitis ad obtinendam à Sede Apoſtolica dictam Parochialem Eccleſiam N. Sacerdotem loci N. huius diœceſis, & tanquam habilem & idoneum approbatum, & ſucceſſiuè à nobis poſt examen, & approbationem prædictam fuiſſe magis idoneum reputatum, & iudicatum, & vt talem pro obtinenda dicta Parochiali Sedi Apoſtolicæ proponendum, & approbandum, prout proponimus & approbamus.

Declaretur hic an alia obtineat beneficia.

In quorum fidem præſentes literas ſubſcriptione & ſigillo noſtris munitas fieri iuſſimus. Dat. &c.

Nota, quod in beneficio de iurepatronatus præſentatio fiat à Patrono intra tempus à iure præfixum coram Abbate ſeu Prælato ordinario de perſona in tali beneficio, ſeruatis ſeruandis ab eo inſtituenda: Abbas verò generaliter in vacantis Eccleſia, & aliis locis publicis edita affigere iubet, vt qui ſe velint opponere compareant aſſignato peremptorio termino competente vt de iure probatur *in cap. vlt. de elect. lib. 6.* quod in præſentatione locum habere, niſi conſuetudo ſit in contrarium tradunt gloſſ. *ibi verbo exemptionem*, Put. *deciſ.* 297. *lib.* 1. & *deciſ.* 473. *lib.* 2. *in correct.* Lotter. *de re beneſ. lib.* 2. *q.* 13. *n.* 30.

Editi affigendi, facta coram Abbate præſentatione de beneficio iuriſpatronatus,

Formula CXI.

D. N. Abbas, N. Vniuerſis & ſingulis hoc præſens edictum inſpecturis, viſuris, & audituris pariter, & lecturis, ſalutem in Domino. Nuper vacante Parochiali Eccleſia S. R. per obitum N. vltimi & immediati Rectoris eiuſdem, comparuit coram nobis N. laicus nobilis N. aſſerens ſe Patronum, & habere iuſpatronatus, ſeu eſſe in quaſi poſſeſſione ipſius, & iuris præſentandi Rectorem ad dictam Eccleſiam cùm illam vacare contigerit, & ſic præſentauit nobis in Rectorem R. N. petens illum à nobis inſtitui. Nos dictam præſentationem ſic coram nobis factam de dicto R. N. infra tempus à iure patronis laïcis datum ad præſentandum, de prædictis veram notitiam non habentes admiſimus, ſi, & in quantum. Quare tenore præſentis noſtri edicti requirimus, & monemus omnes & ſingulos aliquod vt præſentantes, vel vt præſentati prætendentes in prædictis, vel contra dictam præſentationem, & perſonam præſentantis, ſeu præſentati opponere volentes, & quomodolibet ſua intereſſe putantes, quatenus infra terminum nouem dierum, quorum tres pro primo, tres pro ſecundo, & reliquos tres pro tertio, & vltimo peremptorio termino eis, & cuilibet ipſorum aſſignamus comparere debeant coram nobis ad dicendum, opponendum, & allegandum quidquid dicere, opponere, vel allegare voluerint; quare non debeat procedi ad petitam inſtitutionem vigore dictæ præſentationis coram nobis factæ, alioquin dicto termino elapſo, & aliquo non comparente, & legitimè ſe non opponente procedetur per nos

iuribus præſentantis, & præſentati volentibus, & ipſius præſentati meritis requirentibus, ad eius inſtitutionem, prout iuris fuerit, nonobſtante quod de tempore dato ad præſentandum ſuperſit, vnde præmiſſis nullus ignorantiam allegare poſſit, hoc præſens, publicum, & generale edictum per infraſcriptum Cameræ noſtræ Notarium deſcribi fecimus, & ſigillo noſtro muniuimus, & per nuncium noſtræ Curiæ ad valuas Eccleſiæ noſtræ N. & dictæ Eccleſiæ S. N. legi, affigi, & dimitti fecimus, à nemine auferendum ſub excommunicationis pœna, niſi per eundem noſtrum Nuncium. Datum N. in Palatio noſtro die .... menſe .... anno ....

Inſtitutionis Eccleſiæ Parochialis de iurepatronatus,

Formula CXII.

D. N. Abbas N. Vniuerſis & ſingulis has præſentes noſtras inſtitutionis literas inſpecturis, viſuris, & lecturis, tam præſentibus, quàm futuris ſalutem in Domino. Notum facimus & atteſtamur quod vacante Eccleſia S. N. loci N. huius noſtræ diœceſis per obitum N. illius dum viueret vltimi & immediati poſſeſſoris, quæ de iurepatronatus infraſcripti Patroni laici exiſtit. Comparens poſtmodum coram nobis, & in noſtra Curia N. Clericus N., alleſens ſe fuiſſe præſentatum à Patrono dictæ Parochialis, & iuſpatronatus in ea habente, & exiſtente in pacifica poſſeſſione, ſeu quaſi præſentandi Rectorem, ſiue Rectores in eadem Parochiali toties, quoties caſus vacationis occurrerit, petens à nobis ordinario ad eadem inſtitui, & confirmari in Rectorem dictæ Parochialis cum eius honoribus, & oneribus ſolitis, & conſuetis. Et volentes in præmiſſis maturè procedere, quoddam generale edictum ad inſtantiam prædicti N. expediri, & ad valuas Eccleſiæ noſtræ Cathedralis, & dictæ Parochialis affigi, legi, & dimitti iuſſimus, per quod citari, & moneri fecimus omnes, & ſingulas perſonas ſua quomodolibet intereſſe putantes [illegible] nus infra terminum certum, & competentem, in eodem edicto præfixum comparere debuiſſe coram nobis, & in dicta noſtra Curia, ad dicendum, opponendum, & allegandum quidquid voluiſſent tam contra perſonam præſentati, quàm præſentantes quare dicta inſtitutio fieri debuiſſet. Quo edicto affixo, & poſtmodum [illegible] [illegible] contumaciis, & quia ex quibuſdam [illegible] iuribus productis, & præſentatis [illegible] nes infraſcriptum actuarium [illegible] ſtat de vacatione & præſentatione prædictis [illegible] N. præſentans fuit, erat, [illegible] Parochialis Patronus, & exiſtens in pacifica [illegible] ſeu quaſi iuriſpatronatus, & præſentandi [illegible] rem. Idcirco eundem R. N. per Examinatores in Synodo diœceſana deputatos examinatum, & approbatum tanquam habilem, idoneum, & ſufficientem inſtituendum, & confirmandum duximus, ergo ipſum tenore præſentium inſtituimus, & confirmamus, de illaque te coram nobis propter hoc flexis genibus humiliter conſtitutum, & accepiantem per bireti capiti tuo impoſitionem inueſtimus. Quocirca vniuerſis, & ſingulis perſonis Eccleſiaſticis, notariiſque, ac tabellionibus publicis ciuitatis, & diœceſis noſtræ in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub pœnis [illegible] contra inobedientes Superiorum mandatis, à iure inflictis, & arbitrio noſtro infligendis, per præſentes præcipimus & mandamus, vt cum pro parte tua vigore præſentium requiſiti fuerint, vel eorum aliquis requiſitus fuerit, ad ipſam Parochialem Eccleſiam præfati loci accedant, téque vel Procuratorem tuum pro te in corporalem, realem, & actualem poſſeſſionem prædictæ Parochialis Eccleſiæ, ac omnium illi forſan annexorum iurium, ac pertinentiarum prædictorum ſeruatis ſeruandis inducant auctoritate noſtra, & defendant inductum, amoto ex inde quolibet illicito detentore, quem nos etiam harum ſerie amouemus, & denunciamus amotum. Fictalibus verò, colonis, & aliis arrendatariis de prædictæ Parochialis Eccleſiæ, ac omnium illi annexorum, iuriumque & pertinentiarum prædictorum fructibus, redditibus, prouentibus, iuribus, & obuentionibus vniuerſis, tibi, vel procuratori tuo legitimè, debito tempore reſpondeant, atque ab aliis quantùm in eis fuerit reſponderi faciant.

Si autem contingat eum, qui de beneficio prouideras aliud incompatibile habere; addatur.

Volumus autem, ac præſentium tenore declaramus per huiuſmodi Parochialis pacificæ poſſeſſionis adeptionem, alteram Parochialem Eccleſiam loci N. vel Canonicatum, ac præbendam, quos obtinet in Cathedrali Eccleſia N. eo ipſo vacare, &c. In quorum fidem præſentes manu noſtra ſignatas, & per infraſcriptum Cameræ noſtræ notarium ſubſcriptas, ſigillique noſtri appenſione munitas fieri iuſſimus. Dat. &c.

Collationis Parochialis vacantis per aſſecutionem, ſeu ingreſſum Religionis, aut contractum matrimonium,

Formula CXIII.

D. N. Abbas N. Dilecto nobis in Chriſto N. Presbytero N. ſalutem in Domino ſempiternam. Cùm itaque Parochialis Eccleſia S. N. loci N. huius noſtræ diœceſis ex eo vacauerit, & vacet ad præſens, quòd dilectus noſter nuper dictam Eccleſiam Parochialem obtinens Eccleſiam ſimilem Parochialem S. N. etiam noſtræ diœceſis, tunc certo modo vacantem, per nos ſibi collatam auctoritate noſtra ordinaria pacificè aſſecutus fuit. Nos eidem Eccleſiæ per aſſecutionem huiuſmodi vel aliàs quomodolibet vacanti de idoneo Rectore prouidere volentes tibi qui à RR. PP. Examinatoribus in Synodo diœceſana deputatis in cócurſu [illegible] Sacr. Conc. Trident. & Conſtitutionis fel. rec. Pij [illegible] V præcipitum, examinatus, prudentia, moribus, ætate, & doctrina ad hanc Parochialem Eccleſiam regendam, eiuſque curam per teipſum gerendam idoneus nobis renunciatus fuiſti, & quem nos ipſi præ cæteris qui ad eandem nobis renunciati fuerunt, delegimus, Parochialem eandem Eccleſiam, cum illi forſan annexis, ac omnibus iuribus, & pertinentiis ſuis vniuerſis conferimus & aſſignamus; de illaque te coram nobis propter hoc flexis genibus humiliter conſtitutum, ac acceptantem, per bireti capiti tuo impoſitionem inueſtimus. Quocirca, &c.

Vt in ſupradicta forma, vel ſi vacat per ingreſſum Religionis dicatur.

Cùm itaque Parochialis Eccleſia S. N. loci N. noſtræ diœceſis vacauerit & vacet ad præſens ex eo quod nuper dilectus noſter N. illam obtinens deuotionis zelo ductus Monaſterium S. N. Ordinis S. N. ſitum in oppido N. huius diœceſis ingreſſus eſt expreſſa profeſſione eiuſdem Ordinis ſubſecuta.

Vel ſi vacat per contractum matrimonij, ſic dicatur.

Cùm itaque Parochialis Eccleſia S. N. huius noſtræ diœceſis vacauerit, & vacet ad præſens, ex eo quod dilectus noſter N. illam obtinens matrimonium per verba de præſenti cum quadam muliere legitimè contraxit, atque illud carnali copula ſubſequuta conſummauit. Nos eidem, &c.

Google

Literarum collationis factæ familiari præſenti de Canonicatu & Præbenda Eccleſiæ Cathedralis vacantis per obitum,

Formula CXIV.

D. N. Abbas N. Dilecto nobis in Chriſto N. Iuris Canonici licentiato familiari noſtro Clerico N. Diœceſis, ſalutem in Domino ſempiternam. Grata familiaritatis obſequia, quæ nobis hactenus impendiſti, & adhuc ſollicitis ſtudiis impendere non deſiſtis, necnon literarum ſcientia, vitæ ac morum honeſtas, aliáque laudabilia probitatis & virtutum merita, quibus perſonam tuam tam familiari experientia, quàm etiam fide dignorum teſtimoniis iuuati percipimus, nos inducunt vt tibi reddamur ad gratiam liberales. Cùm itaque, ſicut accepimus, Canonicatus & Præbenda Cathedralis Eccleſiæ N. quorum collatio, prouiſio, & omnimoda diſpoſitio ad nos hac vice ſpectare dignoſcuntur, & quos quondam N. qui extra Romanam Curiam de menſe Aprili nobis perſonaliter, & verè reſidentibus alternatiuæ beneficio gaudentibus, diem clauſit extremum, vacauerint, & vacent ad præſens. Nos volentes tibi qui à RR. Patribus Examinatoribus in Synodo diœceſana deputatis examinatus, & idoneus repertus fuiſti, qui etiam continuus commenſalis noſter exiſtis, præmiſſorum obſequiorum, & meritorum tuorum intuitu gratiam facere ſpecialem Canonicatum, & præbendam prædictos, ſic vt præmittitur vacantes, cum plenitudine Iuris Canonici, ac omnibus iuribus, & pertinentiis ſuis tibi auctoritate ordinaria tenore præſentium conferimus, & prouidemus de eiſdem, teque coram nobis perſonaliter conſtitutum in corporalem poſſeſſionem Canonicatus & Præbendæ, iuriúmque & pertinentiarum prædictorum per annuli noſtri traditionem, & bireti tui capiti tuo impoſitionem induimus, & inueſtimus de eiſdem recepto primitus à te, & per te præſtito ad ſancta Dei Euangelia corporali iuramento, quod nobis & ſucceſſoribus noſtris Abbatibus N. obediens eris, & fidelis, ac ſanctæ matris Eccleſiæ, noſtriſque, & ſucceſſorum noſtrorum parebis mandatis, eiſdémque Canonicatui & Præbendæ, ac ipſi Eccleſiæ ſecundùm ipſius ſtatuta, conſuetudines, ordinéſque deſeruies, & deſeruiri facies in diuinis, iuráque & libertates eiuſdem Eccleſiæ, ac Canonicatus, & Præbendæ prædictorum manutenebis, & defendes pro poſſe, nihílque, quod ad dictos Canonicatum, & Præbendam pertinet, alienabis, ſeu diſtrahes, ſed alienata, diſtracta, ad ius, & proprietatem eorumdem Canonicatus, & Præbendæ reduces, & reduci procurabis pro poſſe. Quocirca vniuerſis & ſingulis perſonis Eccleſiaſticis, & præſertim Decano, Canonicis, & Capitulo dictæ noſtræ Eccleſiæ N. aliiſque Notariis, & Tabellionibus publicis quibuſcumque per Ciuitatem & Diœceſim noſtras prædictas, & alias vbilibet conſtitutis tenore præſentium committimus, & damus in mandatis, quatenus ipſi, vel eorum alter, qui ſuper hoc fuerit requiſitus ad prædictam Eccleſiam accedant, ſeu accedat, téque, vel Procuratorem tuum tuo nomine in corporalem, realem, & actualem poſſeſſionem Canonicatus, & Præbendæ, iuriúmque, & pertinentiarum prædictorum ponant, & inducant, ac defendant inductum, amoto exinde quolibet illicito detentore, ac te, vel Procuratorem tuum tuo nomine in præfata Eccleſia Cathedrali in Canonicum recipi faciant, ſeu faciat, & in Fratrem, ſtallo, ſibi in Choro, & loco in Capitulo ipſius Eccleſiæ cum plenitudine iuris Canonici aſſignatis, tibíque de ipſorum Canonicatus, & Præbendæ fructibus, redditibus, & prouentibus, iuribus, & obuentionibus vniuerſis integre reſpondeant, & faciant ab aliis, quantum in eis fuerit, plenariè, & integrè reſponderi. Contradictores eadem auctoritate per cenſuram Eccleſiaſticam compeſcendo. In quorum omnium, & ſingulorum fidem, & teſtimonium præmiſſorum præſentes literas fieri, & per Notarium noſtræ Cameræ Abbatialis infraſcriptum ſubſcribi, & publicari mandauimus, ſigillíque noſtri iuſſimus, & fecimus appenſione muniri. Datum, &c.

Literarum collationis eiuſdem generis, ſi collatio facienda ſit vigore Bullarum Apoſtolicarum,

Formula CXV.

D. N. Abbas N. Dilecto nobis in Chriſto N. clerico N. ſalutem in Domino. Cùm per te nobis præſentatæ fuerint literæ Apoſtolicæ Sanctiſſimi in Chriſto Patris & D. N. D. N. diuina prouidentia Papæ N. in pergameno ſcriptæ, eius verò Bulla plumbea cordula canapis, more Romanæ Curiæ pendente bullata, quas nos ea, qua decet, reuerentia recepimus, & ſunt tenoris infraſcripti, videlicet N. Epiſcopus Seruus Seruorum Dei, &c. Venerabili Fratri N. Abbati N. *Et ponatur tota Bulla*, & ſucceſſiuè debitam inſtantiam nobis feceris, vt ad ipſarum literarum executionem procederemus, iuxta traditam, ſeu directam per eas à Sede Apoſtolica nobis formam. Nos igitur volentes mandatum Apoſtolicum nobis hac in parte directum reuerenter exequi, vt tenemur; te prius, per diligentem examinationem de te factam, ad hoc idoneo reperto, verificatiſque contentis in præmiſſis literis Apoſtolicis auctoritate Apoſtolica nobis commiſſa, qua fungimur in hac parte præfatos Canonicatum & Præbendam, ſic vt in dictis Apoſt. vacantes cum illi forſan annexis, ac omnibus iuribus, & pertinentiis ſuis vniuerſis contulimus, & aſſignauimus, ac conferimus, & aſſignamus, de illiſque te coram nobis propter hoc flexis genibus humiliter conſtitutum, & acceptantem, per bireti tui capiti tuo impoſitionem cum iuri Canonici plenitudine inueſtiuimus, & inueſtimus [illegible] Quo[illegible] &c. *vt in ſuprà proxima* [illegible] *in forma*, & omnibus [illegible] iuxta præinſertarum literarum Apoſtolicarum [illegible], formam, & continentiam. In [illegible] Datum, &c.

Literarum [illegible] Canonicatus & Præbendæ Eccleſiæ Collegiatæ,

Formula CXVI.

D. N. Abbas N. Dilecto nobis in Chriſto N. Clerico N. Diœceſis ſalutem in Domino. Cùm, ſicut accepimus, Canonicatus, & Præbenda in Collegiata Eccleſia S. N. loci N. huius noſtræ Diœceſis, quos Reuerendus Canonicus N. illorum vltimus poſſeſſor obtinebat, per obitum eiuſdem N. de menſe, &c. vacauerint, & vacent ad præſens, ne diuinus cultus in dicta Collegiata Eccleſia detrimentum patiatur, eidem Eccleſiæ de idoneo Canonico prouidere volentes. Tibi N. cuius vitæ & morum probitas, aliáque laudabilia probitatis & virtutum merita, quæ nobis ipſis nota ſunt, & aliorum fide digno commendantur teſtimonio, præfatos Canonicatum, & Præbendam (ſicut præfertur) ſiue alio quouis modo vacantes, cum illis forſan annexis, & omnibus iuribus & pertinentiis ſuis vniuerſis auctoritate noſtra ordinaria, & etiam vigore, &c. ac omnibus melioribus modo,

modo, via, iure, cauſa, & forma, quibus meliùs poſſumus, & debemus, conferimus, & aſſignamus, de illiſque te, coram nobis propter hoc flexis genibus humiliter conſtitutum, & acceptantem per bireti ſui capiti tuo impoſitionem cum iuris Canonici plenitudine inueſtimus, recepto primitùs à te, &c. Quocirca, vniuerſis, &c. Contradicentes, &c.

Vt in forma. . . . mutatis mutandis.

Literarum collationis facta per Decanum, & Capitulum de Capellania ad eorum collatione ſpectante,

Formula CXVII.

Vniuerſis, &c. N. Decretorum Doctor Decanus, & Capitulum N. ſalutem in eo, qui ſine fine viuit & regnat. Cùm itaque Capellania ad Altare S. N. ſitum in Eccleſia noſtra cuius collatio, prouiſio, & omnimoda diſpoſitio ad Decanum pro tempore exiſtentem, & Capitulum dictæ Eccleſiæ, quoties vacat, pertinet pleno iure, quam quondam N. dictæ Capellaniæ Capellanus dum viueret obtinebat, per ipſius N. obitum, qui nuper vitæ ſuæ diem clauſit extremum vacauerit, & vacare noſcatur ad præſens. Nos volentes dilectum noſtrum N. clericum N. Diœceſis apud nos de literarum ſcientia, vitæ, ac morum honeſtate, aliiſque virtutum meritis multipliciter commendatum, horum intuitu fauore proſequi gratioſo Capellaniam ipſam ſic vacantem cum omnibus iuribus, & pertinentiis ſuis præfato N. auctoritate noſtra contulimus, aſſignauimus, & prouidimus etiam de eadem, prout tenore præſentium conferimus, aſſignamus, & prouidemus, ac ipſum N. in corporalem, realem, & actualem poſſeſſionem, vel quaſi Capellaniæ, iuriúmque, & pertinentiarum prædictorum poni, & induci mandamus, ac ponimus, & inducimus per præſentes; & exinde ab eo in forma ſolita, & conſueta accepimus iuramentum præſtari conſuetum, exhibitis ſolemnitatibus in talibus fieri ſolitis, & conſuetis. In quorum omnium teſtimonium præſentes literas ſigilli noſtri Capituli appenſione munitas præfato N. duximus concedendas. Datum, &c.

Facultatis recipiendi reſignationes, etiam ex cauſa permutationis,

Formula CXVIII.

D. N. Abbas N. R. N. Decretorum Doctori &c. ſalutem in Domino. Cùm nonnulli [illegible] & Diœceſi noſtris dignitates, perſonatus, & offici[illegible] beneficia frequenter deſiderent ex [illegible] cauſis de expreſſis in Conſtitut. fel. recor. Pij Papæ V. purè & liberè in manibus noſtris reſignare, ſeu ad inuicem permutare. Nos diuerſis etiam Eccleſiæ noſtræ occupati negotiis, omnibus præmiſſis intendere non valentes, & perſonarum huiuſmodi quibus fieret ſumptuoſum, perſonaliter & per ſuos procuratores noſtram adire præſentiam, volentes parcere laboribus, & expenſis, de tua induſtria ſpecialiter confidentes, tibi vt [illegible] quibuſcumque perſonis, cuiuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis exiſtant, noſtratum Ciuitatis & Diœceſis prædictarum, ex iiſdem, [illegible] quibuſlibet eorum dignitates, perſonatus, Canonicatus, ſeu beneficia [illegible] Eccleſiaſtica continentibus, etiamſi ipſi, vel eorum alteri cura immineat animarum, qui huiuſmodi beneficia per reſignationem, vel ex cauſa permutationis huiuſmodi faciendam recipias, alterùmque perſonarum loco alterius inſtituendi, ſeu inueſtiendi ipſa beneficia, ſicut præmittitur, reſignata conferendi, ac ipſam permutationem ad debitum effectum deducendi præuio, ſi opus fuerit, de vita, moribus, & ſcientia eorumdem examine, ſeruatiſque aliis de iure ſeruandis. Contradictores & rebelles per cenſuram Eccleſiaſticam compeſcendo, & coercendo, recepto tamen priùs ab ipſis perſonis, dicta ſua beneficia liberè reſignare, ſeu ad inuicem permutare deſiderantibus, corporaliter per eos præſtito iuramento ſuper eo, quod nulla ſimoniaca prauitas, aut alia illicita pactio inter eos ex eiuſmodi permutationibus interueniet, & omnia alia & ſingula faciendi in præmiſſis neceſſaria, & quomodolibet opportuna, plenam, & liberam concedimus facultatem, &c.

Reſignationis facienda de Beneficio per proprium Rectorem coram Abbate, cum eius admiſſione,

Formula CXIX.

D. N. Abbas N. Vniuerſis, &c. Noueritis quòd cùm R. Presbyter N. Eccleſiæ S. N. loci N. huius N. Diœceſis, Eccleſiam ipſam, quam obtinebat ex certis rationabilibus cauſis ad hoc animum ſuum mouentibus, & præcipuè quia corpore impeditus non poterat, nec poteſt muneri ſuo ſatisfacere, & animarum curæ incumbere, reſignare intenderet Eccleſiam ipſam, cum omnibus iuribus, & pertinentiis ſuis in manibus noſtris ſponte, & liberè iuxta formam Conſtitutionis fel. record. Pij Papæ V. reſignauit, aliunde habens, quo in vita poſſit ſuſtentari, de quo nobis legitimè conſtitit, & nos ſic factam reſignationem admittere curauimus, prout tenore præſentis publici inſtrumenti admittimus, recepto per nos primitus ab eodem N. quod in reſignatione huiuſmodi non interuenit dolus, &c. corporali iuramento. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Reſignationis facienda de Beneficio per Procuratorem coram Abbate cum eius admiſſione,

Formula CXX.

In nomine Domini, &c. . . . . Deuotionis zelo ductus ingrediendi Monaſterium S. N. deſiderans, & affectans iuxta formam Conſtitutionis fel. record. Pij Papæ V. eoſdem Canonicatum, & Præbendam, quos in dicta Eccleſia obtinet reſignare, &c. ideò in manibus . . . . . . per diſcretum virum N. Clericum Procuratorem ſuum, ad hoc ab eo ſpecialiter conſtitutum, prout de ſuæ procurationis mandato legitimè per publicum inſtrumentum fidem fecit, ex prædicta cauſa ſponte, purè, & liberè, ac ſimpliciter reſignauit, idemque D. Abbas reſignationem huiuſmodi ſic vt præmittitur in manibus ſuis factam admiſit & recepit, præſtito per eundem Procuratorem nomine quo ſupra procuratorio, quod in huiuſmodi reſignatione non interuenit fraus, dolus, ſeu quæuis illicita pactio ad ſancta Dei Euangelia corporaliter iuramento, &c.

Literarum collationis Parochialis vacantis per reſignationem ex cauſa permutationis pro Canonicatu, & Præbenda,

Formula CXXI.

D. N. Abbas N. Dilecto nobis in Chriſto N. Presbytero noſtræ Diœceſis, ſalutem in Domino ſempiternam. Deſideria tua petentium congruo fauore

fanore proſequenda ſunt, & in votis eorum, quæ à rationis tramite non diſcordant, nos libenter ad ea exhibemus prompt. & benign. Cùm itaque hodie tu per teipſum Canonicatum & Præbendam Eccleſiæ S. N. & dilectus nobis in Chriſto N. Parochialem Eccleſiam S. N. noſtræ Diœceſis quam obtinebat per dilectum noſtrum N. ad hoc ab eo ſpecialiter conſtitutum ex cauſa permutationis de ipſis inter vos fiendæ, & non aliàs, ſpontè, & liberè conſignaueritis in manibus noſtris. Nóſque reſignationem vacantem tibi, qui per RR. Patres Examinatores in Synodo Diœceſana deputatos, examinatus, & idoneus repertus fuiſti, cum omnibus iuribus, & pertinentiis ſuis auctoritate noſtra ordinaria conferimus, aſſignamus, & prouidemus etiam de eadem. Téque coram nobis perſonaliter conſtitutum in corporalem poſſeſſionem, ſeu quaſi Parochialis Eccleſiæ & pertinentiarum prædictorum per annuli noſtri traditionem inducimus, & inueſtimus de eadem, præſtito per te, & per nos recepto ad ſancta Dei Euangelia corporali iuramento, quod nobis, & ſucceſſoribus noſtris Abbatibus N. fidelis & obediens eris, ac ſanctæ matris Eccleſiæ, noſtríſque, & ſucceſſorum noſtrorum parebis mandatis, dictæque Eccleſiæ in ſpiritualibus, & temporalibus, ac in diuinis bene & laudabiliter deſerties, & deſeruiri facies, oneráque ipſius Eccleſiæ debita ſupportabis, & iura noſtra perſolues, terras, domos, vineas, & alias poſſeſſiones atque iure Parochialis Eccleſiæ manutenebis & defendes pro poſſe, nihilque, quod ad dictam Eccleſiam pertineat, alienabis, vendes; ſeu detrahes: ſed alienata, diſtracta, vendita ad ius, & proprietatem dictæ Parochialis Eccleſiæ reduces pro poſſe, & reduci procurabis. Quocirca, &c. *vt in Formula.*

Literarum collationis Canonicatus & Præbendæ reſignatorum ex cauſa permutationis pro aliis Canonicatu & Præbenda de licentia Abbatis, in cuius Diœceſi ſunt,

Formula CXXII.

D. N. Abbas N. Dilecto nobis in Chriſto N. Canonico N. ſalutem in Domino ſempiternam. Deſideria iuſta petentium congruo fauore proſequimur, & in votis eorum, quæ à rationis tramite non diſcordant libenter exhibemus nos prompt. & benign. Cùm itaque hodie tu per dilectum noſtrum N. Clericum noſtræ Diœceſis Canonicatum & Præbendam, quos in noſtra Eccleſia Cathedrali obtinebas, & dilectus noſter N. Canonicatum & Præbendam, quos in Eccleſia ſimilitèr Cathedrali N. obtinebat, per etiam dilectos noſtros N. & N. Procuratores veſtros à vobis ſpecialiter conſtitutos in manibus noſtris, ex cauſis permutationis, de ipſis inter eos faciendæ, & non alias, ſponte, & liberè conſignaueritis. Nos reſignationem huiuſmodi ex cauſa prædicta auctoritate noſtra ordinaria . . . . vigore . . . , huiuſmodi votis veſtris in hac parte fauorabiliter annuéntes prædictos Canonicatum & Præbendam Eccleſiæ Cathedralis N. tenore præſentium tibi conferimus & aſſignamus, ac prouidemus etiam de iiſdem, téque, licet abſentem, in perſonam dicti Procuratoris tui coram nobis propter hoc perſonaliter conſtituti in corporalem poſſeſſionem, ſeu quaſi Canonicatus & Præbendæ, iuriúmque & pertinentiarum prædictorum per annuli noſtri traditionem inducimus, & inueſtimus de eiſdem, præſtito per te, vel Procuratorem tuum prædictum, pro te in manibus noſtris ad ſancta Dei Euangelia corporali iuramento quod nobis, & ſucceſſoribus noſtris Abbatibus N. fidelis & obediens eris, ac ſanctæ matris Eccleſiæ, noſtríſque, & ſucceſſorum noſtrorum parebis mandatis, iura, ac libertates Eccleſiæ N. necnon Canonicatum, & Præbendam prædictos aduerſus omnes manutenebis, & defendes, eidémque Eccleſiæ ratione Canonicatus, & Præbendæ deſeruies, & deſeruiri facies laudabiliter in diuinis, ac nihil, quod pertineat ad eoſdem Canonicatum & Præbendam, alienabis, & diſtrahes, ſed alienata, & diſtracta ad iura & proprietatem dictorum Canonicatus & Præbendæ reduces pro poſſe, & reduci curabis. Quocirca vobis. . . . præſentium tenore damus in mandatis, quatenus eundem N. vel Procuratorem ſuum eius nomine in & ad corporalem, & actualem poſſeſſionem Canonicatus, & Præbendæ, iuriúmque, & pertinentiarum prædictorum recipiatis, amoto exinde quolibet illicito detentore, ac eundem N. vel Procuratorem ſuum prædictum ad eoſdem Canonicatum & Præbendam in præfata Eccleſia N. in Canonicum recipiatis, & in Fratrem, ſtallúmque ei in Choro, & locum in Capitulo ipſius Eccleſiæ, cum Canonici Iuris plenitudine aſſignetis, eíque de ipſorum Canonicatus & Præbendæ fructibus, redditibus, prouentibus, iuribus, & obuentionibus vniuerſis integrè reſponderi faciatis. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Vnionis Eccleſiæ Parochialis alteri ſimili propter earum paupertatem,

Formula CXXIII.

D. N. Abbas N. Vniuerſis, & ſingulis præſentes literas audituris, lecturis, & inſpecturis, illis præſertim quorum intereſt, intererit, aut intereſſe, quouſque infraſcriptum tangit negotium, ſeu tangere poterit, ſalutem in Domino ſempiternam. Ad hoc vt Eccleſiarum omnium per Ciuitatem & Diœceſim noſtras N. conſiſtentium, ac illas obtinentium perſonarum ſtatus ſalubriter dirigi, ſeruaríque poſſit honeſtius, ac perſonæ ipſæ animarum curæ, & officio inibi incumbentes habeant redditus ſufficientes, vt ex Altari viuere poſſint, noſtri libenter fauoris impartimur præſidium, potiſſimum cùm temporum requirit neceſſitas, cauſæ perſuadent rationabiles, & diuini cultus augmentum ſalubriter id expoſcit: Exhibitam ſiquidem nobis nuper per debitum in Chriſto N. Doctorem Eccleſiæ Parochialis S. N. loci N. Diœceſis. Petitio continebat, quod in dicto loco alia Parochialis Eccleſia ſub inuocatione S. N. conſiſtit, cuius fructus, redditus, & prouentus ad ſuſtentationem Rectoris eiuſdem pro tempore exiſtentis propter eorum exiguitatem, & tenuitatem minimè ſuppetunt, & ſunt, eadem petitio ſubiungebat, ſi Parochialis Eccleſia S. N. dictæ Eccleſiæ ſimiliter Parochiali S. N. quæ in medio loci, & commodiori ſitu exiſtit, vniretur, annecteretur, & incorporaretur, per hoc congrua remaneret portio Rectori Eccleſiæ S. N. in eáque diuina officia maiori cum decore, celebrarentur, cultúſque diuinus in iiſdem augmentaretur. Quare per dictum N. fuit nobis humiliter ſupplicatum, vt ſuper præmiſſis prouidere auctoritate ordinaria dignaremur. Nos igitur attendentes petitionem huiuſmodi, præmiſſis veris exiſtentibus, eſſe iuſtam, & conſonam rationi, de præmiſſis omnibus, & ſingulis, ac eorum circumſtantiis vniuerſis inquiſiuimus, & nos informauimus diligenter, & quia per informationem legitimam, & diligentem, per nos à nonnullis teſtibus fidedignis, coram nobis per præfatum N. ad informandum animum noſtrum, & deſuper omnibus, & ſingulis prænarratis, productis,

productis, ac ritè receptis, & ad iurandum admiſſis, iuratiſque, & examinatis, factam, & receptam examinationem reperimus omnia & ſingula per dictum N. aſſerta, vt præinſeruntur, veritate fulciri. Idcirco auctoritate noſtra ordinaria, ... qua fungimur in hac parte, & omnibus aliis melioribus modo, via, & forma, quibus de iure poſſumus Parochialem Eccleſ. S. B. prædictam cum omnibus iuribus & pertinentiis ſuis eidem Parochiali Eccleſ. S. N. in perpetuum vniuimus, incorporauimus, & annexuimus, ac ex nunc vnimus, incorporamus, & annectimus per præſentes, ita quòd cedente, & decedente moderno ipſius Parochialis Eccleſiæ S. N. Rectore, ſeu illam aliàs quomodolibet dimittente, etiamſi actu quouis modo vacet, & eius diſpoſitio ad hac vice pertineat, liceat Rectori dictæ Eccleſiæ S. N. pro tempore exiſtenti corporalem, realem, & actualem Eccleſiæ S. B. iuriúmque, & pertinentiarum prædictorum poſſeſſionem, auctoritate propria, liberè apprehendere, illiúſque fructus, redditus, & prouentus huiuſmodi percipere, & habere, ac in ſuos, & dictarum Eccleſiarum vſus, & vtilitatem conuertere, & perpetuò retinere, cuiuſvis alterius ſuperioris licentia ſuper hoc aliàs minimè requiſita. Volumus autem, quod ſi vnionem, annexionem, & incorporationem huiuſmodi effectum ſortiri contigerit, Parochialis Eccleſia S. B. prædicta, debitis propterea non fraudetur obſequiis, nec animarum cura in ea aliquatenus negligatur, ſed eius debitè, ſi opus fuerit, ſupportentur onera conſueta. Quæ omnia, & ſingula necnon præſentes literas noſtras, & in eis contenta, vobis omnibus & ſingulis ſupradictis, & veſtrum cuilibet intimamus, & notificamus, ac ad veſtram, & cuiuſlibet veſtrum notitiam deducimus, & deduci volumus per præſentes, ne de præmiſſis ignorantiam aliquam prætendere valeatis, ſeu etiam allegare. Vobiſque nihilominus, & veſtrum cuilibet in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub excommunicationis pœna, quam in vos, & veſtrum quemlibet, ſi mandatis, & inhibitionibus noſtris huiuſmodi non parueritis cum effectu, ſed dierum canonica monitione præmiſſa, quorum duos pro prima, duos pro ſecunda, &c. aſſignamus, ex tunc ferimus in his ſcriptis, & diſtrictè præcipiendo inhibemus, ne dicto N. aut Rectori pro tempore exiſtenti dictæ Eccleſiæ S. N. aut Procuratori ſuo, quominus corporalem, realem, & actualem poſſeſſionem dictæ Parochialis Eccleſiæ S. B. per nos vt præmittitur, illam vacare contigerit, iuriúmque, & pertinentiarum eiuſdem, etiam auctoritate propria liberè apprehendere, eiúſque fructus, redditus, & prouentus in ſuos, & prædictarum Eccleſiarum vſus, & vtilitatem conuertere valeat, vt præfertur, omniáque, & ſingula prædicta, ne ſuum debitum ſortiantur effectum, minimè impedimentum aliquod præſteris, vel alicui, ſeu aliquibus publicè, vel occultè, directè vel indirectè, quouis quæſito colore, vel ingenio ipſum impedientibus detis, ſeu aliquis veſtrum det conſilium, opem, vel fauorem. In quorum omnium, & ſingulorum fidem, &c. Datum, &c.

Vnionis beneficij ſimplicis Parochiali exigui redditus,

Formula CXXIV.

D. N. Abbas N. Cùm in viſitatione Eccleſiæ S. N. loci N. noſtræ Diœceſis N. aliarúmque Eccleſiarum, & locorum piorum dicti loci, per nos his elapſis diebus habita, comperimus inter cætera Parochialem . . . adeò exiguos fructus habere, vt ex eis Parochus pro tempore minimè ſuſtentari poſſit. Volentes pro munere noſtro quantum poſſumus fructus dictæ Parochialis Eccleſiæ aliquatenus augere, vt etiam Clericus veſte talari, ſuperpelliceo indutus curato celebrare Miſſam poſſit, donec aliunde prouideri poſſit pro commoda ſuſtentatione Parochi, quemadmodum à ſacris Canonibus, & ſacr. Conc. Trident. traditum eſt, ideò tam auctoritate dicti ſacr. Concil. Tridentini, quàm noſtra ordinaria, & aliàs omni meliori, &c. interuenientibus quibuſcumque ſolemnitatibus, tam iuris, quàm facti, etiam extrinſecis, in ſimilibus requiſitis eidem Parochiali vniuimus, & applicauimus, ac vnimus, & applicamus beneficium ſimplex S. N. ſitum in loco N. cum ſuis iuribus, & pertinentiis tam ſpiritualibus, quàm temporalibus, quod nunc tenetur, & poſſidetur à N. ſine tamen præiudicio dicti poſſeſſoris, & ſine diuini cultus diminutione. Committentes in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub excommunicationis pœna quibuſcumque Clericis ciuitatis & diœceſis noſtræ in ſolidum, quatenus ad omnem Parochi dicti loci N. requiſitionem debeant eum nomine ſuo, & ſucceſſorum ſuorum in dicta Parochiali, vel Procuratorem ſuum imponere, & inducere in, & ad corporalem, realem, & actualem poſſeſſionem & tenutam dictæ Eccleſiæ S. N. iuriúmque, & pertinentiarum eiuſdem inductum manutenere, & defendere, amoto exinde quolibet alio detentore, quem & nos ſine præiudicio actorum per præſentes amotum decernimus, & declaramus. In quorum fidem, &c.

Nota quod Concil. Trid. *seſſ. 24. de reform. cap. 15.* ſtatuerit in Eccleſiis Cathedralibus, & Collegiatis inſignibus, vbi frequentes, & adeò tenues ſunt Præbendæ ſimul cum diſtributionibus quotidianis, vt pro ſuſtinendo decenti Canonicorum gradu, pro loci, & perſonarum qualitate non ſufficiant, licere Abbati cum conſenſu Capituli aliquot ſimplicia beneficia, non tamen regularia iis vnire. Cuius quidem decreti deciſio ita intelligenda eſt, vt vnio fiat ſingulis Præbendis diſtributiuè, non autem menſæ Capitulari, vt eſt communis Doctorum reſolutio ſecundùm Gabr. *conſ. 188. num. 3. & 4. lib. 2.* Gonzal. *ad reg. 8.* Cancel. *gl. 37. num. 25.* Garc. *de benef. par. 12. cap. 2. num. 171.* Gratian. *diſcept. for. cap. 274. num. 34. in fin.* Rot. *deciſ. 563. par. 2. recent.*

Vnionis tenuis Præbendæ dignitati Eccleſiæ Cathedralis faciendæ,

Formula CXXV.

D. N. Abbas N. Vniuerſis & ſingulis literas præſentes noſtras vnionis, & incorporationis inſpecturis, & lecturis, tam præſentibus, quàm futuris, ſalutem in Domino. Notum facimus, & atteſtamur, qualiter in generali viſitatione per nos facta in noſtra Ciuitate, & Diœceſi N. reperimus Eccleſiam, ſeu Capellam ſine cura ſub inuocatione S. N. inſtructam, & ædificatam, in terra N. deſtitutam eſſe legitimo Rectore, quam Eccleſiam, ſeu Capellam ad hoc vt ſeruitium dignitatis N. exiſtentis in noſtra Cathedrali magis accreſcat, & faciliùs ſupportari poſſit Præbendæ dictæ dignitatis N. & eius poſſeſſori ac ſucceſſori pro tẽpore exiſtẽti, & legitimè intranti vnà cum iuribus, introitibus, redditibus & prouentibus applicauimus, prout præſentium tenore applicamus, vnimus, annectimus, & incorporamus: illamque Eccleſiam ſeu Capellam, iura, introitus, prouentus, & redditus quomodolibet ad illam ſpectantes, & pertinentes ex nunc perpetuò, & in futurum prædictæ dignitati N. & eius præſenti, ac pro tempore exiſtenti poſſeſſori in Præbendam conferimus, & aſſignamus: decernentes, alteri cuicumque prouideri in futurum minimè poſſe, ac prouiſiones quaſlibet caſſamus, irritamus, & annullamus, & irritas fore, & eſſe declaramus. In quorum omnium fidem, &c.

Vnionis

Vnionis duarum Capellaniarum in Eccleſia Collegiata cum dimembratione fructuum alterius,

Formula CXXVI.

D. N. Abbas N. Cùm in Eccleſia Collegiata S. N. Oppidi N. huius noſtræ Diœceſis duæ adſint Capellaniæ vnà ſub inuocatione S. N. quam olim obtinebat Preſbyter N. & modò vacat per prouiſionem eiuſdem ad Eccleſiam Parochialem S. N. altera verò ſub inuocatione S. B. quam olim obtinebat Preſbyter N. & modò per ipſius obitum, de menſe Februarij proximè præteriti nobis verè & perſonaliter reſidentibus, ac alternatiuè beneficio gaudentibus, vacat; ambæ æqualis oneris, & ſeruitij, Miſſas videlicet celebrandi, & Horas canonicas in Choro recitandi, imparis tamen redditus, & valoris: Capellania enim S. B. ad viginti, illa verò S. N. ad triginta ſcutorum monetæ valorem aſcendit. Propterea cupientes vt cultus diuinus augeatur, & Miniſtri Eccleſiæ ad Dei ſeruitium magis animentur, cùm, iuxta illud Apoſtoli, *Qui Altari ſeruit, de Altari viuere debeat*, nec *vnus quidem eſuriat, alius ebrius ſit*, ſtatuimus, & decernimus, vt dicta Capella S. B. dimembretur, diſvniatur, ac ſeparetur, & dictæ Capellæ S. N. perpetuò vniatur, annectetur, & incorporetur, prout præſenti decreto diſmembramus, diſvnimus, & ſeparamus, & præfatæ Capellæ S. N. perpetuò vnimus, annectimus, & incorporamus; ita vt in futurum ſucceſſores ad dictam Capellaniam S. N. redditus omnes, prouentus, & emolumenta ad aliam Capellam S. N. ſpectantia, licitè, ex nunc, & in poſterum habere, tenere, poſſidere, & frui valeant, prout in præmiſſis, & ſingulis omnibus noſtram auctoritatem, pariter & decretum interponimus prædicto, & omni alio meliori modo, &c. Volumus autem quod per huiuſmodi vnionem, annexionem, & incorporationem dicta Capellania S. B. debitis non fraudetur Miſſis conſuetis. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Nota in Eccleſiis Cathedralibus, & Collegiatis inſignibus, vbi frequentes, adeóque tenues ſunt Præbendæ ſimul cum diſtributionibus quotidianis, vt ſuſtinendo decenti Canonicorum gradui, pro loco, & qualitate non ſufficiant, nec per vnionem aliquorum beneficiorum ſimplicium tenuitati huiuſmodi prouideri poteſt, licet Abbati cum conſenſu Capituli, & Patronorum, ſi de iure patronatus laicorum ſint, aliquibus ex iis ſuppreſſis, quorum fructus, & prouentus reliquarum Præbendarum diſtributionibus quotidianis applicentur, eas ad pauciorem numerum reducere, ita tamen vt tot ſuperſint, quæ diuino cultui celebrando, ac dignitati Eccleſiæ commodè valeant reſpondere. Quæ quidem ſuppreſſiones factæ ex quibuſcunque prouiſionibus, & cum vigore reſignationis, aut quibuſvis aliis derogationibus, vel ſuſpenſionibus tolli, ſeu impediri non poterunt, vt clarè diſponit Concil. Trident. *ſeſſ.24. de reform. cap.* 15. Et ideò Abbas in hac materia prouidere poterit, hoc modo.

Suppreſſionis aliquarum Præbendarum Eccleſiæ Collegiatæ inſignis ob tenuitatem,

Formula CXXVII.

D. N. Abbas N. Cùm in viſitatione inſignis Collegiatæ Eccleſiæ S. N. Oppidi N. huius noſtræ Diœceſis per nos, iis elapſis diebus habita, comperimus quindecim, adeóque tenues ibi eſſe Præbendas, ſimul cum diſtributionibus quotidianis, ac ſuſtinendo decenti Canonicorum gradui, pro loci, & perſonarum qualitate non ſufficiant, nec per valorem aliquorum beneficiorum ſimplicium huiuſmodi tenuitati prouideri poſſit. Nos verò cupientes vt Miniſtri Eccleſiæ ad Dei ſeruitium magis animentur, & competenti pitancia ad pſallendum in Choro alliciantur, quod euenire non aliter poſſet, quàm ſi aliquæ ex dictis Præbendis ſupprimerentur, quarum fructus, & prouentus reliquarum Præbendarum diſtributionibus applicentur. Nos attendentes prædictum quindecim Præbendarum numerum, qui ad præſens in dicta inſigni Collegiata reperitur, poſſe ad decem reduci, cum quibus diuino cultui celebrando, ac dignitati Eccleſiæ ſine aliquo diuini cultus præiudicio reſponderi poterit, ideò Capituli ad hoc accedēte conſenſu, quinque ex dictis quindecim Præbendis primo loco per ceſſum, vel deceſſum, aut alio quouis modo vacantes, extinguendas, & ſupprimendas duximus, prout per præſentes extinguimus, & ſupprimimus, illarúmque fructus, & prouentus reliquarum decem Præbendarum diſtributionibus quotidianis applicamus, tam auctoritate ſacr. Concil. Trident. quam noſtra ordinaria, ac aliàs omni meliori modo, &c. Declarantes huiuſmodi ſuppreſſionem, ſicut præfertur, factam ex quibuſcunque prouiſionibus, etiam vigore reſignationis, aut quibuſvis aliis derogationibus, vel ſuſpenſionibus tolli, ſeu impediri non poſſe. In quorum omnium, & ſingulorum fidem, &c. Dat. &c.

Notandum demùm quod Concil. Trident. *ſeſſ.23. de reformat. cap.* 18. commendat (vt per beneficiorum vniones ſeminariorum neceſſitati conſulatur) vt Abbates beneficia aliqua ſimplicia cuiuſcumque qualitatis aut dignitatis fuerint, vel etiam præſtimonia, ſeu præſtimoniales portiones nuncupatas, etiam ante vacationem ſine cultus diuini, & illa obtinentium præiudicio, ſeminariorum collegiis applicent, & incorporent, etiamſi talia beneficia ſint reſeruata, vel affecta, ita vt nec per reſignationes, ipſorum beneficiorum vniones, & applicationes huiuſmodi ſuſpendi, vel vllo modo impediri poſſint, ſed omnino quacumque vacatione non obſtante, etiamſi in Curia effectum ſortiantur. Vnde colligitur Abbatem iis vnire non poſſe beneficia illa, quæ perſonalem reſidentiam requirunt, qualia ſunt Parochiæ, Canonicatus, & alia huiuſmodi, nec beneficia reſeruata, quando poſt eorum vacationem vnio fieret, vt clarè eiuſdem Conc. Trid. decretum inſinuat. Quare Abbas vniones, ſeu applicationes Collegiis ſeminarij facere poterit in hunc modum.

Vnionis ſeu applicationis beneficiorum ſimplicium Collegio Seminarij,

Formula CXXVIII.

D. N. Abbas N. Cùm iamdiu ſeminarium Eccleſiaſticum in hac Vrbe N. ex præſcripto Sacr. Concil. Trident. fuerit erectum, neque redditus & annui prouentus eidem hactenùs applicati, ad eam ſummam perueniant, quæ ad ſuſtentandum centum eiuſdem Collegij alumnos ſufficiat: vt Eccleſia quamvberrimos in Domino fructus ex hoc ſeminario capiat auctoritate eiuſdem Sacr. Concil. Trident. Conſiliique Prouincialis, ac etiam noſtra ordinaria, & aliàs omni meliori modo, &c. cum conſilio RR. N. & N. deputatorum dicti ſeminarij ad præſcriptum Sacr. Conc. Trid. electorum, &c. præſentium, &c. harum tenore eidem ſeminario vnimus, & applicamus beneficia hæc ſimplicia in diœceſi noſtra conſtituta, nempe beneficium ſimplex S. N. ſitum, &c. & aliud beneficium ſimplex in Eccleſia S. N. &c. Mandantes in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub excommunicationis pœna omnibus Officialibus noſtris Eccleſiaſticis Ciuitatis, & diœceſis noſtræ N. in ſolidum quatenus ad omnem requiſitionem agentium pro dicto ſeminario, debeant eos, vel aliquem eorum in ſolidum nomine dicti ſeminarij inducere in, & ad corporalem, & actualem poſſeſſionem, & tenuitatem dictorum beneficiorum pro tempore vacantium, & inductum manutenendo, & defendendo, amoto, ſeu amotis quocumque, ſeu quibuſcumque detentoribus, faciántque dicto ſeminario, ſeu pro eo agentibus de quibuſcumque fructibus, decimis, prouentibus, &

obuentionibus

obuentionibus dictorum beneficiorum à quibuſcumque debitoribus, pro tempore debitis integrè reſpondere, fraude, & cauillatione ceſſantibus. Et hæc omnia ſine præiudicio nunc poſſidentium, & ſine diuini cultus diminutione, & ad præſcriptum dicti Concil. Trid. & aliàs omni meliori modo, &c. In quorum fidem, &c.

Facultatis conſtruendi Oratorium ſimplex in quo celebretur,

Formula CXXIX.

D. N. Abbas N. Dilecto nobis in Chriſto N, loci N. huius noſtræ diœceſis, ſalutem in Domino. Tuo deſiderio annuentes, vt in eo loco Oratorium ſub inuocatione S. N. cum vnico Altari ſuper quo celebrari exinde poſſit extruere valeas, quod ſitum ... & alia requiſita habeat ad præſcriptum inſtructionis fabricæ Eccleſiæ de Eccleſiis ſimplicibus, Oratoriis, & Capellis, in quibus Miſſæ ſacrum aliquando fieri conſueuit, tibi facultatem concedimus, & impartimur, accedente tamen conſenſu Parochi, & ſine Parochialis Eccleſiæ præiudicio, & quòd ſuper eius Altare minimè celebretur, niſi eo Oratorio priùs viſitato, & iterum ea de re facultate à nobis in ſcriptis obtenta. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Atteſtationis paupertatis pro illis, qui ob illam in Romana Curia diſpenſationem matrimonialem impetrare intendunt,

Formula CXXX.

Nos N. Abbas N. &c. Notum facimus & atteſtamur nobis conſtare per teſtes fide dignos, ac iudicialiter examinatos N. & N. huius noſtræ diœceſis eſſe pauperes & miſerabiles, ſuáque induſtria ac labore quotidiano victum quærere, & hac de cauſa dictum N. non poſſe accedere ad Curiam Romanam, & pro veritate ad inſtantiam dictorum præſentes manu noſtra firmatas, ac ſigillo, quo in ſimilibus vtimur munitas fieri iuſſimus. Datum, &c. N. die .. menſe ... anno... Ego N. Notarius Apoſtolicus ſubſcripſi.

Facultatis aſſumendi informationes de veritate miraculorum,

Formula CXXXI.

D. N. Abbas N. Dilectis nobis in Chriſto Reuerendis N. N. & N. ſalutem in Domino. Cùm ad aures noſtras deuenerit in Oppido N. noſtræ diœceſis ad imaginem Beatiſſimæ Virginis Mariæ de N. nuncupatæ à nonnullis diebus citra, magnum fieri concurſum populi ſub eo prætextu, quod aliquot ibi edita, & in dies edantur miracula, volentes ea, qua poſſumus diligentia & ſollicitudine, quemadmodum ex Sacr. Concil. Trident. decreto tenemur, de ipſorum miraculorum veritate inquirere, vobis, de quorum ſolertia, pietate, & fide plurimùm confidimus, committimus, & mandamus, vt ad locum præſcriptum accedatis, aſſumpto vobiſcum aliquo Notario, omni diligentia & indagine de præmiſſis informationes aſſumatis, & ad nos referatis, vt quid deinceps ſentiendum ſit, cum Theologorum, & aliorum piorum virorum conſilio deliberare valeamus. Dantes vobis harum ſerie facultatem quaſcumque cuiuſvis gradus, & conditionis perſonas ad perhibendum ſuper præmiſſis veritatis teſtimonium omnibus remediis de iure opportunis cogendi, ac interim etiam populi concurſum quatenus vobis expedire videatur, etiam per cenſuras Eccleſiaſticas prohibendi, ac reprimendi, aliáque faciendi, gerendi, & exequendi, quæ in præmiſſis, & circa ea neceſſaria fuerint, ſeu quomodolibet opportuna. In quorum fidem, &c. Datum N. die .. menſe .. anno ..

Facultatis prophanandi Eccleſiam ratione vnionis faciendæ,

Formula CXXXII.

D. N. Abbas N. &c. Dilecto nobis in Chriſto Reuerendo N. ſalutem in Domino. His noſtris literis tam auctoritate noſtra ordinaria, quàm etiam vigore Sacr. Conc. Trid. aliatúmque facultatum Apoſt. nobis deſuper conceſſarum, aliſque omni meliori modo, iure, via, cauſa, & forma, quibus meliùs & validiùs poſſumus, licentiam, & facultatem tibi concedimus prophanandi Eccleſiam S. N. Monaſterij N. per nos ſuperioribus diebus ſuppreſſi ad effectum, vt hæc quoque Eccleſia incorporari poſſit aliis dicti Monaſterij ædibus cum licentia & decreto noſtro nuper N. per N. venditis, omnimodáſque vices noſtras tibi in præmiſſis, & circa præmiſſa committimus, & delegamus. In quorum fidem, &c.

Teſtium Synodalium Decreti,

Formula CXXXIII.

Vetus eſt conſuetudo ſacris introducta decretis, vt in omnibus diœceſibus aliquot viri ſpectati & probati deligantur, qui teſtes Synodales appellantur, qui diligenter animaduertant, an aliquid in ciuitate vel diœceſi corrigendum, emendandúmve ſic, eognitúmque ad nos, aut Vicarium noſtrum quotieſcumque opus fuerit fideliter referant, vt ſcientes ſpirituales neceſſitates, & ægritudines faciliùs remedia comparare poſſimus. Ideò nos probatum hoc inſtitutum ſecuti, debuimus, & huic officio præponimus eos, quos in hac cedula annotauimus, quorum nomina minimè diuulganda eſſe cenſuimus, vt maiori diligentia, & libertate huiuſmodi muneri vacare poſſint.

Iuramenti ab his teſtibus præſtandi,

Formula CXXXIV.

Ego N. teſtis Synodalis à D. Abbate nominatus promitto, ſpondeo, & iuro, quod amodò quidquid noui, aut audiui, aut poſtmodum inquiſiturus ſum, quod contra voluntatem Dei, & rectam Chriſtianitatem in diœceſi, vel regione mihi commiſſa factum ſit, vel futurum erit, ſi in diebus meis euenerit tantùm, vt ad meam cognitionem quocumque modo ſi ſciuero, aut indicatum fuerit mihi, Synodalem cauſam eſſe, & ad miniſterium D. Abbatis pertinere, quod ego nec propter timorem, nec propter præmium, nec propter parentelam vllatenus celabo D. Abbati N. aut eius miſſo, cui hoc inquirere iuſſerit, quandocumque ex hoc me interrogauerit ſic Deus me adiuuet, & hæc ſancta Euangelia.

Punctatores eligendi,

Formula CXXXV.

Edicimus ab vnoquoque ex venerabilibus Capitulis tam noſtræ Cathedralis, quàm Collegiatarum eligi

eligi Punctatores, qui abſentes in libro notent, ac tertio quoque menſe ad nos punctuationum notulam deferant, & huic officio ex vno quoque Capitulo proponimus eos, quos in hac cedula annotauimus non publicandos, qui ſecretò etiam ad præſcriptam formam debitum iuramentum præſtent.

Ego N. Punctatoris officium, quod in noſtra Collegiata Eccleſia S. N. ſuſcepi per hæc ſancta Dei Euangelia iuratus promitto ac ſpondeo me fideliter & ſincerè, quantum in me eſt executurum, ſic me Deus adiuuet, & hæc ſancta Dei Euangelia.

His expeditis Promotor inſtat, vt eligantur, qui interſint Congregationi ſeminarij in hunc modum.

Illuſtriſſime, & Reuerendiſſime Domine, Sacroſanctum Conc. Trid. *ſeſſ.* 23. *cap.* 18. Sanctiſſimo ſuo decreto conſulens rectè adoleſcentium inſtitutioni, ſtatuit, vt ſingulæ Cathedrales atque his maioris Eccleſiæ pro modo facultatum, & diœceſis amplitudine certum quorum ipſius Ciuitatis & diœceſis, vel eius Prouinciæ, ſi ibi non reperiantur numerum in Collegio ad hoc prope ipſas Eccleſias, vel alio in loco conuenienti ab Abbate eligendo alere, ac religioſè educare, & Eccleſiaſticis diſciplinis inſtituere teneantur, aliáque piè multa ſanciuit, & potiſſimum, vt eligas duos Canonicos, quorum conſilio in iis vtatur, quæ ad puerorum eiuſdem ſeminarij inſtitutionem, diſciplinam, moréſque attinent: Et idem ad fabricam, & ad mercedem præceptoribus, & miniſtris ſoluendam, & ad alendam iuuenturem, & ad alios ſumptus, ac alia, quæ ad inſtituendos, & alendos pueros ſunt deſtinata, decreuit vt Abbas, ſub cuius cura eadem applicata cenſentur, duos de Capitulo, quorum alter ab Abbate, alter ab ipſo Capitulo eligatur, item duos de Clero ciuitatis, quorum alterius electio ſimiliter ad Abbatem, alterius verò ad Clerum pertineat, adhibeat in conſilium conſultationémue adminiſtrationis temporalium huiuſmodi. Ego igitur N. huius Synodi Promotor pro executione ſanctionis huiuſmodi illud à........ vehementer inſto, quatenus tales eligere velit, prout Spiritus Sanctus ſuggeſſerit, qui tantæ rei grauitati ſatisfacere poſſint.

Seminarij Congregationibus intereſſentiam electionis,

Formula CXXXVI.

Sancta Tridentina Synodus cupiens iuuentutem vel à teneris annis ad pietatem & religionem formari ſanctiſſima ſanctione decreuit in ſingulis Cathedralibus, & iis maioribus Eccleſiis ſeminarij Collegia inſtitui, pro quorum recta adminiſtratione & regimine, illud etiam præſcripſit, vt Abbas Canonicos duos eligat, prout Spiritus ſanctus ſuggeſſerit, quorum conſilio in iis vtatur, quæ ad puerorum inſtitutionem, & diſciplinam, moréſque attinent, ac alios duos de Capitulo, quorum alter ab Abbate, alter ab ipſo Capitulo eligatur, duos item de Clero Ciuitatis quorum alterius electio ſimiliter ad Abbatem, alterius verò ad Clerum pertineat, quos in conſilium adhibeat adminiſtrationes temporalium ipſius ſeminarij. Nos itaque huiuſmodi decretum exequi volentes, eligimus N. & N. quoad inſtitutionem & diſciplinam ipſorum puerorum, quo verò ad temporalium adminiſtrationem Collegij huiuſmodi mandamus, & iuxta decretum Trident. vnum omnino eligatis, & ad nos deferatis, quo in ſeminarij Congregationibus obeundis illos conuocare poſſimus.

Facultatis conceſſæ Abbati munera Pontificalia exercendi in aliena indictione, vel etiam Abbatia abſente illius Abbate,

Formula CXXXVII.

Perilluſtri & Reuerendiſſimo in Chriſto Patri ac D.N. Abbati N. ſalutem in Domino. Cùm ob diuturnam abſentiam, & itineris diſtantiam, quibus nos à Ciuitate noſtra N. detinemur, munera Pontificalia Clero, & populo N. minimè exhibere poſſimus, ne proptereà Eccleſia debitis ipſis muneribus, & obſequiis ſpiritualibus deſtituatur, quantum cum Domino licet, prouidere cupientes, quæ ad Dei honorem, & animarum ſalutem, & diuini cultus augmentum pertinent, Reuerendiſſimam Dominationem veſtram, etiam atque etiam rogamus, & in Domino requirimus, quatenus poſtquam per dictam Ciuitatem ei iter facere contigerit, dignetur in die Sabbati ſancti proximè futuri ordinationem in Cathedrali, vel alia Reuerendiſſimæ Dominationi veſtræ bene viſa Eccleſia dictæ Ciuitatis celebrare, & primã Tonſuram, minoréſque Ordines diœceſanis, & exteris, ac etiam Regularibus Clericis conferre, debitas literas dimiſſorias à ſuis Ordinariis, & Superioribus habentibus, aliàs tamen à nobis approbatis conferre, Eccleſias, cœmeteria, & altaria conſecrare, & polluta, ſeu pollutas reconciliare, Sacramentum Confirmationis etiam in Parochialibus Eccleſiis miniſtrare, campanas, corporalia, palas, & alia Eccleſiaſtica paramenta benedicere, calicéſque, ac patenas conſecrare, ſeruatis tamen in præmiſſis iis, quæ de hoc genere à Sacris Conciliis, & Romano Pontificali præſcripta ſunt. Pro quibus omnibus muneribus, & eorum quolibet exercendo......... facultatem concedimus, &c. vltra beneplacitum noſtrum non valituram. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Erectionis beneficij cum reſeruatione iuriſpatronatus,

Formula CXXXVIII.

D N. Abbas N. Vniuerſis & ſingulis has præſentes literas inſpecturis, viſuris, & lecturis, tam præſentibus, quàm futuris, ſalutem in Domino. Notum facimus, & atteſtamur qualiter in pertinentiis Ciuitatis N. & prope vbi dicitur N. exiſtit quædam Capella, ſeu Eccleſia ſine cura, ſub inuocatione S. Mariæ, &c. carens Rectore, Capellano, & beneficiato, nullos redditus habens, niſi ducatos decem debendos per N. nec in beneficium Eccleſiaſticum erectum fuit. Quare comparuit coràm nobis Mag. N. & ob ſuam magnam deuotionem, quam erga prædictam Eccleſiam geſſit, & gerit, eam dotauit de alio annuo redditu, ſiue cenſu ducatorum quindecim ad complementum ducatorum 25. de ſumma annui cenſus emphiteutici perpetui ducatorum ... debendorum in medietate menſis Auguſti cuiuſlibet anni, per Mag. N. pro his bonis videlicet .... prout latiùs in inſtrumento dotationis confecto N. ſub die... manu Notarij N. apparet, cum reſeruationes iuriſpatronatus præſentandi Rectorem, & Rectores, ſeu Capellanum, & Capellanos in dicta Eccleſia, ſeu Capella per ipſum Mag. N. ſuóſque, hæredes, & ſucceſſores ex ſe deſcendentes tantùm. Nos igitur attendentes, & conſiderantes, quod in iis, quæ ad diuini cultus augmentum tendunt, fauorabiles eſſe deberemus: proptereà huiuſmodi ſupplicationibus inclinati dictam Eccleſiam, ſeu Capellam ordinaria auctoritate, & omnibus melioribus modo, via, iure, cauſa, & forma nobis

de iure permiſſis, in perpetnum beneficium Eccleſiaſticuo etigimus, & erectum eſſe volumus,& ſummam prædictam illi ſic erecto loco dotis appropriamus, & applicamus: necnon præfato Mag N.hæredibus, & ſucceſſoribus ex ſa deſcendentibus tantùm Ius patronatus, & præſentandi Rectorem, & Capellanum, & Rectores, & Capellanos toties, quoties caſus vacationis occurrerit, inſtituendum, & confirmandum, & Inſtituendus, & confirmandos per Abbatem N. pro tempote exiſtentem in Eccleſia, ſeu Capella prædicta ad celebrationem vnius Miſſæ in die lunæ cuiuſcumque hebdomadæ, pro ſalute animæ fundatoris, & donatutis, & ſuorum hætedum, & ſucceſſorum teneri, & obligatum eſſe, iuribus tamen noſtræ diœceſanæ Eccleſiæ ſemper ſaluis,& expreſſè reſeruatis. In quorum fidem, &c. Datum,&c.

Erectionis Parochialis Eccleſiæ cum vnione beneficij ſimplicis,

Formula CXXXIX.

D. N. Abbas N. Vniuerſis, & ſingulis has præſentes noſtras literas inſpecturis, viſuris, lecturis,pariterque audituris,ſalutem in Domino. Significamus qualiter in generali viſitatione per nos ſacta in dicta noſtra Ciuitate, & diœceſi N. reperimus, quòd in loco N. nuncupato eiuſdem diœceſis non aderat Eccleſia Patochialis, vbi populus, & Chriſti ſideles ibi commorantes ſanctiſſima Sacramenta iuxta temporis opportunitatem recipere potuiſſent, quando ipſa Sacramenta erant minitſtanda tempore indigentiæ ab Eccleſia N.per vnum milliare diſtante recipiebant per Preſbyterum non certum, nec proprium Parochum, pro Rectore Eccleſiæ N. lungiùs diſtante cuius erant Parochiani, non ſine ipſarum animarum periculo, ac proinde ob carentiam Eccleſiæ Parochialis, Parochi, & Curati in dicto loco N. qui continuò apud eos perſiſteret, eiſdémque Sacramenta omnia opportunis temporibus miniſtraret, Miſſaſque, ac alia diuina officia, Dominicis, & feſtiuis diebus celebraret, aliquando accedebant ad Eccleſiam prædictam N. & non ad propriam, & multoties occurrebat omitti præceptum de audienda Miſſa in dictis diebus Dominicis, & feſtiuis, & non ſemel dicti loci habitatores abſque Eccleſiæ Sacramentis ob prædictam cauſam, & loci diſtantiam moriebantur. Propterea attendentes nos ſaluti animarum prout poſſumus conſulere, & ſcandalis occurrere, quæ pro dictis cauſis oriri in dies potuiſſent, accedente etiam conſenſu, & beneplacito ipſorum huiuſmodi dicti loci, qui etiam nos humiliter ſupplicarunt, & maxima cum inſtantia requiſierunt pro erectione, & deputatione Eccleſiæ Parochialis in dicto loco pro eorum ſalute, & commoditate, cum deputatione alicuius Sacerdotis Parochi, obligantes ſe etiam penes acta Curiæ Cameralis noſtræ Ciuitatis N. vnuſquiſque ipſorum ad dandam, & conſignandam quandam pecuniarum ſummam, & certam vini,& frumenti quantitatem dictu Parocho, vt commodè ſuſtentari poſſit. Ideò inuocato ad hoc Domini noſtri Ieſu Chriſti nomine,eiuſque Matris Virginis ſemper Mariæ, & Sanctorum N.& N. Patronorum Ciuitatis, & diœceſis noſtræ auxilio per tenorem præſentium erigimus, ſtatuimus, eligimus, & deputamus in Parochiam Eccleſiam S. N. exiſtentem in medio dicti loci N. in qua cùm fuerit accommodata, & bene apta, & reſerata, volumus, & mandamus deponi ſanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum, fontem baptiſmalem, & alia, quæ ad Eccleſiam Parochialem pertinent: quæ omnia Sacramenta iuxta opportunitatem temporis miniſtrari volumus, & mandamus, ipſis dicti loci N. per Sacerdotem, & Parochum per nos, & ſucceſſores noſtros pro tempore exiſtentes eligendum, & deputandum, qui etiam Miſſas in Eccleſia prædicta diebus feſtiuis, & Dominicis celebrare debeat, & teneatur. Declarantes etiam ex nunc in anteà, & in perpetuum dictam Eccleſiam Sancti N. in medio dicti loci N. exiſtentem eſſe Eccleſiam Parochialem, & curatam, electionémque, & deputationem Parochi, & ſucceſſurũ in futurum pro cura animarum fidelium in dicto loco exiſtentium ſpectare, & pertinere ad nos, & ſucceſſores noſtros pro tempore exiſtentes, & ad meram collationem, & prouiſionem noſtram ordinariam nulli Iuris patronatus ſeruituti ſubiectum,ad ipſóſque Parochos ſpectare,& pertinere omne id totum, & quidquid per homines dicti loci N.vt ſuprà Parochianos,promiſſum exiſtit, & ſic prænominatam obuentionem, ac omnes alias eleemoſynas pro tempore in dicta Parochiali Eccleſia S N.prouenientes. Quia tamen redditus huiuſmodi ſunt adeò tenues, itaut non ſufficiant pro congrua Parochi ſuſtentatione, idcircò ad illius commoditatem, & aliorum pro tempote in dictu loco exiſtentium, beneficium ſimplex ſine cura S. N. ouocupatum in loco N. huius diœceſis exiſtens,cum omnibus iuribus, & pertinentiis ſuis vnimus, annectimus, & incorporamus dictæ Parochiali Eccleſiæ S. N.itaut ex nunc prout ex tunc fuerit, & ſit dictum beneficium ſimplex, & Eccleſia vbi illud exiſtit cum iuribus,fructibus ſuis omnibus, redditibus,& obuentionibus incorporata, vnita, & aggregata prædictæ Eccleſiæ Parochiali S. N. Concedentes Parocho ipſius,qui pro tempore erit, liberam,& plenam poteſtatem quod poſſit per ſe,vel per Procuratorem ſuum nomine ſuo, & dictæ Eccleſiæ S. N. auctoritate huius vnionis apprehendere corporalem poſſeſſionem ipſius Eccleſiæ S. N. cum iuribus,& pertinentiis ſuis ipſámque tenere & poſſidere nomine dictę Parochialis perpetuò vnitam, & incorporatam, pro euidenti vtilitate, & augmento dictæ Parochialis Eccleſiæ S. N. ac Ipſius Parochi. Quam quidem vnionem, incorporationem, & aggregationem ſuprà ſactam, ratam, gratam, & firmam habentes, & tenentes, ipſámque omni tempore promittentes non reuocare, nec contrauenire quoque modo de iure, vel de facto. Vt autem prædictam Parochialem Eccleſiam Sancti N. ſic de nouo erectam de idoneo Rectore quamoptimùm, vt decet, prouideamus, nos pro exercitio curæ in populum, & vtriuſque ſexus homines in dicto loco habitantes, nominamus, & deputamus dilectum nobis in Chriſto N. Preſbyterum, qui populo, & Eccleſiæ prædictis in diuinis, & animarum cura regenda præſit, & tanquam habilem & idoneum per RR. Examinatores in Synodo diœceſana deputatos repertum præficimus, illíque curam, regimen,& adminiſtrationem Sacramentorum pro populo, & inhabitatoribus dicti loci committimus, ac eidem de præfata Eccleſia ſic nouiter erecta prouidemus. Mandantes,&c. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Nota quod Concil. Tridem. *ſeſſ.* 21. *de reformat. cap.* 4. *verſ. in iis*, concedat auctoritatem . . . . . etiam inuitis Rectoribus nouas Parochias conſtituendi, etiam tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatis, (dum propter locorum diſtantiam ad percipienda Sacramenta, & diuina officia audienda ſine magno incommodo Parochiam accedere non poſſunt) aſſignata Preſbyteris præficiendis Eccleſiis nouiter erectis congrua portione ex fructibus Eccleſiæ matricis, &, ſi neceſſe fuerit, compellendi populum eam ſubminiſtrare, quacumque reſeruatione generali vel ſpeciali, vel etiam affectione ſuper dictis Eccleſiis non obſtantibus.

Erectionis

Erectionis nouæ Parochialis cum diſmembratione alterius,

Formula CXL.

D. N. Abbas N. Voiuetſis, & ſingulis præſentes literas inſpectutis, ſalurem in eo, qui eſt omnium vera ſalus. Citca Eccleſiarum, & locorum ſtarum ſalubtiter dirigendum, & iuxta paſtoralis officij noſtri debitum, ex his eis libenter aſſiſtimus, per quæ animarum occurrirur periculis, & perſonarum commodiratibus pronidetur, quemdmodum Eccleſiarum ipſarum neceſſiras exigit, cauſæ ſuadent rationabiles, Catholici populi incrementum expoſcit quatenus Eccleſiarum earumdem ſtatus immutetur, ſeu in melius reformetur, prout retum, temporum, & locorum circumſtantiis peoſatis id cognoſcimus in Deo ſalubriter expedire. Sanè pro parte incolarum, & inhabitarorum loci N. noſtræ diœceſis, qui ſub Eccleſia Parochiali Sancti N. exiſtit, nobis expoſirum fuir lamentabili cum querela, quod flumen N. intet dictum locum, & præfatam Parochiam mediat, quod rapido curſu perſæpè labitur multa pericula ipſis inhabitatoribus dicti loci, ad eotum matricem Eccleſiam diebus Dominicis, & feſtiuis nauigio tendentibus ſæpenumero obueneruut, plures ex ipſis repetitis vicibus ſubmerſi ſint, etiam cum funeribus verſus dictam Eccleſiam oauigio delaris, nonnulli ex ipſis Sacramenta Eccleſiaſtica deſideranres, ſine ipſis ab hac vita pletiſque vicibus deceſſerunt; ac ioterdum in feſto Narioiratis Domini noſtri Ieſu Chriſti, eum tribus diebus ſequentibus oullus de dicto loco propter inundationem aquarum intermediarum, & ventorum, ac aliatum tempeſtatum abundantiam ad Eccleſiam peruenire porerat, ac multò plura his ſimilſa ipſis contigiſſent. Nec etiam Vicatius perpetuus dictæ Parochialis Eccleſiæ S, N. conſentire voluit, vt alius Sacerdos ipſis incolis dicti loci N. in Capella S. N. notabiliter conſtructa, & fundata Miſſam celebraret. Et quoniam Ptior, & Capitulum inſignis Collegiatæ Eccleſiæ N. cui dicta Parochialis Eccleſia incorporata dicirur, tantùm haberet in decimis, redditibus, & cenſibus, quòd ſi ſeparatio, ſeu diſmembtatio dictarum Eccleſiarum fieret, vt præfertur, bene ipſis ſupereſſet, vnde eotom Vicario perpetuo deputando congrua fieret prouiſio: petentes proptereà diſmembtationem, ſeu ſeparationem dictæ Eccleſiæ, quodque ipſis Sacramenta Eccleſiaſtica in Capella eotum miniſtranda eſſent, de cætero ordinari, & Sacerdotem ipſa Sacramenta populo ibidem miniſtrantē, ac cœmeterium pro mortuis eorum tumulandis, deputari humiliter poſtularunt, officium ooſtrum in & ſuper præmiſſis implorantes. Nos igitut de præmiſſis diligenter inquirere volentes dilecto nobis in Chtiſto R. N. dedimus in mandatis, vt ad dictum locum accederet, vnà cum Notario publico, ac ſuper præpoſitis, & geſtis omnibus, & ſingulis, ac eotum circumſtantiis ſupradictis inquireret veritatem, vt in literis noſtris deſuper confectis, & eidem præſentatis plenius continetur. Præſentata deinde nobis inquiſitione facta, vnà cum atteſtationibus teſtium per eum R. N. coram N. noſtræ Curiæ Notario iurato receptorum, iurarorum, & Examinatorum, ac ex relatione dicti R. N. inuenimus præmiſſa omnia, & ſingula non ſolùm veritate fulciri, ſed & (proh dolor!) euidentis facti illa, & multò maiora, quæ meritò nos ad diſmembrationem, ſeu ſeparationem vnius Eccleſiæ ab alia, inducunt, & præſertim animarum pericula, viarum diſcrimina, perſonarum neceſſiras, & incommoda, ab omnibus & ſingulis eiuſdem loci notitiam habentibus fore, & eſſe adeò publica & notoria, quòd nulla tergiuerſatione celati poſſit. Idcircò dictum locum N. cum ſuis hominibus, incolis, & voiuerſitatibus à Parochia dictæ Parochialis Eccleſiæ S. N. aoctoritate noſtra ordinaria, & à Sede Apoſtolica delegata ſeparauimus, diuiſimus, & diſmembraoimus, & futuris temporibus diſmembratas, ſeparatas, & diuiſas eſſe volumus; dictam Capellam Sancti N. cum ſuo loco, & diſtrictu, vſque ad . . . in Parochialem Eccleſiam erigentes, conſtituentes, & ordinantes, dantes, & concedentes voiuerſitati, & incolis, ac habitatoribus dicti loci, & ſui diſtrictus plenam, & liberam poreſtatem apud dictam Parochialem Eccleſiam S. N. cœmeterium, fontem baptiſmalem, campanile, campanas, & alia iura, & inſignia Parochialem Eccleſiam demonſtrantia ædificari, & conſtrui faciendi. Et nihilominus pro exercitio curæ in populum, & vtriuſque ſexus homines in dicto loco, & diſtrictu habitantes faciendo, dilectum nobis in Chriſto N. Preſbyterum, qui populo, & Eccleſiæ prædictis in diuinis, & in animarum cura regenda præſit, tanquam habilem, & idoneum à RR. PP. Examinatoribus in Synodo diœceſana depuraris examinatum, & approbatum præficimus, & deputamus, illíque curam, regimen, & adminiſtrationem Eccleſiaſticorum Sacramentorum pro populo, & habitatoribus dicti loci, & diſtrictus committimus, ac eidem de Eccleſia ſic nouiter erecta prouidemus. Volentes, & mandantes Priori, Canonicis, & Capitulo inſignis Eccleſiæ N. prædictis pro tempore exiſtentibus, quatenus de cætero ſingolis anois in feſtis Natiuitaris Domini noſtri Ieſu Chriſti, & S. Ioannis Baptiſtæ de vnioerſis fructibus decimalibus, quos ipſi infra limites dicti loci percipiunt quinquaginta . . . . & milij, rrigiura frumenti, ac viginti ſcuta monetæ, quæ omnia eidem N. vt curato, & ſuis in dicta Eccleſia curatis, & ſucceſſoribus Eccleſiæ prædictæ nouiter per nos erectæ, vnà cum legatis, oblationibos, & aliis Eccleſiaſticis obuentionibus ipſi Eccleſiæ Parochiali nouæ cedentibus, & fiendis pro ipſius noui curati ſuſtentatione deputamus, & ordinamus, perſoluere habeant & teneantur, & debeant cum effectu, omnibus aliis iuribus ipſis Priori, Canonicis, & Capitulo permanentibus, & illis ſaluis, & vt honor competens dictæ inſigni Eccleſiæ N. in dicta noua Parochiali S. N. reſeruetur, Prior, Canonici, & Capitulum Eccleſiæ huiuſmodi pro tempore exiſtentes ad nouam Eccleſiam prædictam, quoties ipſam de cætero per ceſſum, aut deceſſum dicti Curati, & illius ſucceſſorum, vacare contigerit, perſonam habilem, & idoneam infrà tempus à iure ſtatutum coram nobis, & noſtris pro tempore ſucceſſoribus per nos inſtituendam præſentabunt, quæ ſic inſtituta in ipſa noua Eccleſia Papalia, Epiſcopalia, & alia iura, & onera eidem incumbentia, ſine Prioris, Canonicorum, & Capituli prædictorum, ac alterius cuiuſcumque præiudicio ſupportabit, ſuſtinebit, & ſolbibit, ac ſuſtinere ſit diſtrictus. Volentes nihilominus & ſtatuentes, vt omnes, & ſinguli vtriuſque ſexus homines dictæ Eccleſiæ nouæ ſubditi ætatem legitimam habentes, qui Sacramento Sanctiſſimæ Euchariſtiæ annuatim communicare conſueuerunt & apti ſunt, anois ſingulis in feſto Aſcenſionis Domini prædictam Matricem Eccleſiam proceſſionaliter viſitare, & in ſignum recognitionis ſinguli vnum denarium argenteum ad Altare inibi offerre, & in proceſſionibus aliis eandem Matricem Eccleſiam ad conſueta loca proceſſionum temporib. fieri conſuetis aſſociare debeant, & teneantur. Quæ omnia, & ſingula nos N. Abbas N. præfatus ex certa ſcientia, auctoritate noſtra ordinaria, & à

Sede Apoſtolica ex decreto Conc. Trideor. delegata, & omnibus melioribus modo, via, iure, cauſa, & forma nobis de iure permiſſis ſtatuimus, ordinamus, ac ab omnibus, quorum intereſt, vel intererit, quoſque præſens rangit negotium, ſeu tangere poterit quumodolibet in futurum inuiolabiliter obſeruari volumus, & præcipimus. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Synodi induḉtionis,

Formula CXLI.

D. N. Abbas N. Dilectis filiis Archipreſbyteris, Archidiaconis, Primiceriis, Canonicis, Rectoribus, cæteriſque Curatis, & Clericis totius noſtræ .... N. ſalutem. Immenſa diuinæ largitatis bonitas, poſtquam nos, licet indignos, S.N. ...... ac totius .... gubernaculis voluit per viſcera miſericordiæ ſuæ præſidere, eo etiam animum, omnéque ſtudium noſtrum dignata eſt ſua inſpiratione conuertere, quo .... noſtræ curæ concreditam à diſſuetudinibus quibuſdam, & abuſibus, qui in diuino cultu, & Sacramentorum adminiſtratione, ſiue etiam in vitæ, & morum honeſtate ſolent in dies pro humanæ fragilitatis conditione inoleſcere, veluti à maculis pro virili repurgemos, & oues recto tramite ad ouile Chriſti à luporum offenſione ſecuras perducere adnitamur. Paſtorali ergo hac ſollicitudine, quæ pretioſum Chriſti Sanguinem redolet admoniti quæcumque à ſacris Canonibus, & præſertim à Sacro Concilio Tridentino pro ſui officij munere adimplendo paſtoribus ſunt ordinata, debitæ executioni mandare volentes; ad ea, quæ pro noſtri officij cura prætermitti non oportet, animum conuertimus: in quibus potiſſimum illa eſt veterum Canonum iure, ac Tridentini Concilij decreto conſtituta diœceſanæ Synodi conuocatio. Cùm igitur probè nouerimus ad Cleri diſciplinam, non conſeruandam ſolùm, verum etiam augendam, ex Synodalium rerum tractatione non minimùm ferri adiumenti, illam vlterius non indicamus differendam. His itaque noſtris literis ipſam Synodum ad diem primam Octobris proximè ſequentis Deo adiuuante celebrandam indicimus, atque denunciamus. Vobis ſupradictis mandantes ſub pœna triginta aureorum piis vſibus applicandorum, & in ſubſidium excommunicationis, vt omnes & ſinguli veſtrum mundis ſuperpelliceis induti, præfata die in dicta Eccleſia noſtra N. adeſſe curetis, illinc abſque noſtra licentia non diſceſſuri. Vos autem, quibus cura imminet animarum durante hoc abſentiæ tempore, vt alteri probo Sacerdoti eorum Eccleſias commendatas relinquant admonemus. Ipſi item, & Eccleſiarum Rectores populos faciant monitos, vt ſi quæ ad diuini cultus augmentum reformanda, corrigenda, inſtauranda, vel reficienda occurrerint, vobis in ſcriptis deferant, nobis fideliter referenda, vt de opportuno remedio prouidere valeamus. Et quia Synodalis hæc actio à nobis indicta præcipuum charitatis ſtudium ab iis poſtulare videtur, quibus in Choro miniſtramus, cùm per illam greſſus illorum in viam ſalutis dirigantur. Ideò præcipimus, vt poſt indictæ huius Synodi promulgationem, in omnibus .... Parochialibus Eccleſiis per ſingulas hebdomadas quinta quoque feria quoad ipſa Synodus abſoluta, & dimiſſa erit Miſſa ſolemnis de Spiritu ſancto canetur, aut ſi aliter officij ratio poſtulauerit, ſaltem in eadem de ipſa fiat collecta. Dominicis verò diebus poſt Completorium Litaniæ recitentur, precéſque ad Deum pro felici Synodalium tractationum ſucceſſu fundantur, vt omnia ad Dei gloriam, noſtram, eorúmque qui noſtræ curæ commiſſi ſunt ſalutem, diligenter ſanctéque peragamus. Vt autem hæc innoteſcant vniuerſis, mandamus præſentes literas noſtra manu ſubſcriptas, & noſtro ſigillo munitas de vno ad alium locum per dictam noſtram diœceſim transferri, ita vt omni mora poſtpoſita qui primum receperit viciniori tranſmittat. Datum N. die .. menſe .. anno ...

Alia indiḉtionis Synodi,

Formula CXLII.

D. N. Abbas N. Dilectis, &c. Sacrorum Canonum iure, & Concilij Tridentini decreto Synodum ad Cleri diſciplinam conſeruandam atque augendam pro vigeſima prima die menſis Maij proximè præſenti indiximus, ſed grauiſſimis impedimentis ſuperuenientibus ad diem à nobis iterum præfigendam prorogare coacti fuimus. Quocirca eam vlteriùs differre nolentes, omnes Priores, Præpoſitos, cæteraſque perſonas Eccleſiaſticas, tam Sæculares, quàm Regulares curam animarum habentes, necnon Preſbyteros, & Clericos in ſacris conſtitutos, vel beneficia Eccleſiaſtica, etiam ſine cura obtinentes, omnéſque alios quocumque nomine, & titulo inſignitos, qui de iure aut conſuetudine, vel aliàs huic noſtræ diœceſanæ Synodo intereſſe tenentur, monemus in Domino, iiſdémque in virtute ſanctæ obedientiæ ſub pœnis in ſacris Canonibus contentis, ac aliis arbitrio noſtro præcipimus, & mandamus, quatenus die nona menſis Octobris proximè venturi ad Synodum præfatam in Eccleſia S. N. loci N. Deo dante celebrandam ſummo mane conueniant, & aſſiſtant, non deceſſuri, niſi poſtquam eidem Synodo fuerit finis impoſitus ſub eiſdem pœnis. Conueniant autem in habitu talari, & decenti tonſura, & ſuperpelliceis, ad ſacram etiam Euchariſtiam eo die ſumendam præparentur. Curam animarum habentes, & præſertim à loco, vbi Synodus celebratur, longè diſtantes, antequam diſcedant animarum curam alicui Sacerdoti ſæculari, ſiue regulari ad confeſſiones audiendas aliàs approbatu commendent, qui ratione curæ huiuſmodi accedere ad Synodum non tenebitur: quod ſi id ipſi Curati obtinere nequeant, Nos, ſeu Vicarium noſtrum Generalem conſulant, vt prouideamus. Beneficia Eccleſiaſtica obtinentes, literas, ſeu Bullas beneficiorum ſuorum ſecum ferant in Synodu exhibendas. Vicarij foranei quamprimùm ad nos, ſeu Vicarium noſtrum Generalem notulam curam animarum habentium Preſbyterorum, & Clericorum in eorum iuriſdictione degentium cum ordine, quo ſunt inſigniti, & beneficio, quod poſſident tranſmittant. Si quis ſupradictorum ad Synodum accedere non poterit de legitimo doceat impedimento, aliàs ſupradictis pœnis ſubiacebit. Volumus autem vt noſtræ hæ literæ manu Cancellarij noſtri ſubſcriptæ, ſigillóque noſtro munitæ, & in valuis Parochialium iuriſdictionis noſtræ Eccleſiarum affixæ, perſonalis intimationis vim habeant, & omnes æquè afficiant ad quos diriguntur, ac ſi eiſdem perſonaliter exhibitæ fuiſſent, & intimatæ. In quorum fidem, &c. Datum, &c. N. die .. menſe ... anno ...

Synodi prorogationis,

Formula CXLIII.

D. N. Abbas, &c. Dilectis, &c. Cùm nullis noſtris exiſtentibus meritis, ſed ſola ſua benignitate, Dei omnipotentis gratia, ac Sanctæ N. E........ paſtorali cura præſideremus nos vocaſſet, nec iuribus ipſis noſtris ſatis fideremus, primùm ſuper ipſum Dominum curam, & cogitatus noſtros iactauimus, vt ab ipſo nutriremur ſapientia, ac conſilio inſtrueremur, ſanctæ firmitatis robore ſolidaremur. Tum animo repetentes maiores noſtros Patres orthodoxos, qui licèt ſanctitate admirabili eſſent præditi, in ſimili tamen rerum diſcrimine, ac neceſſitate ad Synodales conuentus tanquam ad opportunum, & ſingulare remedium confugerunt. Hos quoque vt præſertim Sacroſancti Concil. Tridentini ſuper hoc iuſſis obtemperamus ad eundem Conuentum conuocandum animum adiecimus. Quamobrem publico edicto mandauimus, vt omnes ad primam diem Octobris proximè ſequentis ad dictam noſtram N. Eccleſiam, vt diœceſana Synodus celebretur conueniretis. Gauiſi verò ſumus in Domino, & ad ſpiritualem lætitiam copioſiùs inuitati, quod ad illam adeò alacri animo, ac cæleſti iubilo perfuſi accingeremini. Verùm quia nos vtpote homines infirmitate circumdati aduerſa valetudine retardamur, & aliis grauibus nihilominus negotiis, quæ differri vlteriùs non poſſunt, adhuc detinemur, in dictam Synodi celebrationem pro nunc duximus ſuſpendendam. Ne tamen inſidietur piis noſtris actionibus humani generis hoſtis, eam his literis noſtris ad aliam diem arbitratu noſtro ſtatuendam, & aliis literis edicendam differimus, & prorogamus, in qua ſpem certam in Domino habemus, fore vt cùm illi in nomine ipſius erimus congregati ipſe Dominus in medio noſtrum ſit adfuturus, & ſpiritu oris ſui ad optatum bonum nos ducturus. Interim non deſiſtimus ipſum bonorum omnium largitorem deprecari, vt immiſſæ in animum noſtrum piæ, ſanctæque cogitationi ſanctum ſuperaddat affectum, & qui operatus eſt in nobis velle, operetur etiam & perficere pro bona voluntate. In quorum fidem has noſtras præſentes literas manu noſtra ſubſcriptas, noſtro ſigillo, & Cancellarij noſtri ſubſcriptione munitas publici edicti volumus vim habere. Datum, &c.

Noua indictionis Synodi,

Formula CXLIV.

D. N. Abbas N. &c. Dilectis, &c. Attingit à fine vſque ad finem fortiter diuina ſapientia, atque eadem, quæ multoties homines proponunt bona, aliter ipſa ad ſuam ipſorum vtilitatem ſuauiter diſponit: Sanè per noſtrum edictum aliàs vobis præceperamus, vt ad primam diem Octobris præcedentis anni ... in noſtra N. Eccleſia conueniretis, vt non ſolùm obedientiam præſtari ſolitam præſtareris, ſed vt à nobis in ſpiritu Dei congregatis, Synodus diœceſana iuxta Sacri Conc. Tridentini præſcriptum celebraretur, ſed non ita diuini conſilij ineuitabilis ordo depoſuerat, vnde variis vrgentibus occupationibus impediti alio edicto illud reuocare, dictæque Synodi celebrationem ad aliam diem commodiùs faciendam coacti fuimus prorogare. Nunc autem ne tam ſanctum, & laudabile opus vlteriùs differatur ſub iiſdem cenſuris & pœnis in alio edicto appoſitis præcipimus vt omnes ac ſinguli perſonaliter ad diem vigeſimum primum ſequentis menſis Martij in dicta noſtra Eccleſia N. adeſſe curent, tum ad ſolitam obedientiam præſtandam, tum ad Synodum celebrandam. Illinc verò nullus audeat niſi peracta Synodi celebratione, ſine noſtra ſpeciali licentia diſcedere. Nullus item per procuratorem compareat, niſi cauſa expreſſa aſſignata, & à nobis cognita, & probata. Exceptis tamen his, qui à Parochis, & Curatis in vniuſcuiuſque Parochia pro animarum cura ſubſtituentur. Qui tamen per procuratorem comparere teneantur. Intermedio autem hoc tempore præcipimus eaſdem preces ad Deum fundendas in Eccleſiis eſſe, quas in alio edicto præceperamus, tum pro felicis Synodalis Conuentus ſucceſſu, tum etiam vt Deus benedictus dignetur nos conſolari in tribulationibus noſtris, vt & nos poſſimus eos, qui in ſpirituali aliqua ſunt preſſura conſolari. Datum N. die.. menſe.. anno...

Decreti, quòd nulli in ſedendo præiudicetur in Synodo,

Formula CXLV.

Inprimis decreto Sacri Concilij Tridentini inhærendo ſtatuimus atque decernimus, quod ſi cui forte contigerit in hac Synodo ſuo loco non incedere, vel non ſedere; vel etiam ſuo loco non vocari, aut alios quoſcunque actus facere, non propterea cuiquam ius acquiri, aut acquiſitum eſſe, neque de cuiuſquam iure, aut poſſeſſione quidquam detrahi, ſed omnia in eo ipſo permanere, in quo ante hanc Synodum reperiebatur.

Decreti de Fide Catholica,

Formula CXLVI.

Quia ſecundum Apoſtolum, ſine fide impoſſibile eſt placere Deo, Sacri Concilij Trident. auctoritate innixi, mandamus omnibus beneficia Eccleſiaſtica habentibus, vt profeſſionem fidei vnuſquiſque, qui ad eam tenetur in præſenti Synodo iuxta formam Conſtitutionis Pij IV. emittat.

Prouiſi autem de beneficiis quibuſcunque curam animarum habentibus ex præſcripto eiuſdem Concilij tenentur à die adeptæ poſſeſſionis, ad minùs infra duos menſes coram nobis, ſeu Vicario noſtro Generali fidei profeſſionem facere, alioquin fructus non faciunt ſuos, nec illis poſſeſſio ſuffragatur, quod in hac iuriſdictione noſtra inuiolabiliter obſeruari mandamus.

Vicarius etiam noſter Generalis exquiret, & curabit, vt ſententias, ſeu Grammaticam, vel alias liberales artes docentes, etiam regulares, qui ad fidei profeſſionem ex Bulla eiuſdem Pij IV. tenentur, eandem emittant.

Vicarij foranei ac teſtes Synodales ſi quem de fide ſuſpectum, magum, ſortilegum, diuinatorem, ſtrigem, vel maleficum ex damnatis in Conſtitutione Sixti V. cognouerint ad nos referant, idémque ſinguli Chriſti fideles pro communi omnium ſalute obſeruabunt.

Libros ad præſcriptum indicis Romani prohibitos nemo audeat imprimere, vendere, legere, ſeu habere ſub pœnis in eo contentis, & aliis arbitrio noſtro.

Nullus Sæcularis, ſiue Regularis in hac noſtra iuriſdictione Prædicatoris fungetur officio, ſine noſtra licentia, & benedictione iuxta Conc. Trid. decreta.

Hiſtorias Martyrum, aut Chriſti Domini paſſionem, tum in ſacris, tum in prophanis locis fieri, aut repræſentari omnino prohibemus abſque licentia, ſub pœna ſcutorum 25. locis piis applicandorum, & aliis, arbitrio noſtro.

Decreti de doctrina Christiana,

Formula CXLVII.

Inuigilent Parochi huius noſtræ iuriſdictionis, cæteriſque omnes curam animarum exercentes, ad quos præcipuè hoc munus ſpectat. Clericis autem locorum adiuuantibus, vt iuxta Concilij Trident. decretum, ſaltem Dominicis, aliiſque Feſtis diebus poſt prandium pueros in ſuis Parochiis fidei rudimenta, ac præcipuè doctrinam Chriſtianam vulgari ſermone à bon. mem. Cardinali Bellarmino iuſſu fel. record. Clement. VIII. editam, diligenter doceant, ſub pœnis arbitrio noſtro. Et vt id faciliùs efficiant mandamus, vt vbi commodè id fieri poteſt doctrinæ Chriſtianæ ſodalitas inſtituatur, quæ ex viris ad id idoneis, vita, & moribus approbatis, conſtet, qui in eo munere Parochos adiuuent indulgentias à ſummis Pontificibus Pio V. & Paulo V. ſodalitatibus huiuſmodi conceſſas lucraturi.

Ludi magiſtri ſemel in hebdomada doctrinam Chriſtianam edoceant, & quotidie ſub fine lectionum curent, vt pueri genibus flexis orationem Dominicam, & ſalutationem Angelicam, ac Symbolum fidei deuotè recitent, ad quod exequendum eoſdem Ludimagiſtros Prælati admoneant.

Curent etiam Parochi, quorum conſcientiam oneramus, vt non ſolùm pueri, & puellæ, ſed etiam viri, & mulieres prouectioris ætatis, præſertim ruſtici rudimenta Fidei diſcant; iuxta interpretationem per Catechiſmum Romanum promulgatam, & efficiant vt Symbolum Fidei recitent.

Decreti Sacri Concilij Trident. de eligendis Examinatoribus ad Parochiales Eccleſias, ſeſſ. 24. de reformat. cap. 18.

Formula CXLVIII.

Expedit, vt infrà, Examinatores autem ſingulis annis in diœceſana Synodo ab Epiſcopo, vel eius Vicario ad minus ſex proponantur, qui in Synodo ſatisfaciant, & ab ea probentur: aduenientéque vacatione cuiuſlibet Eccleſiæ, tres ex illis eligat Epiſcopus, qui cum eo examen perficiant; indéque ſuccedente alia vacatione, aut eoſdem, aut alios tres, quos maluerit ex prædictis illis ſex eligat. Sint verò hi Examinatores aut Licentiati in Theologia, aut iure Canonico, vel alij Clerici, ſeu Regulares etiam ex Ordine Mendicantium, aut etiam ſeculares, qui ad id videbuntur magis idonei, iuréntque omnes ad ſancta Dei Euangelia ſe quacumque humana actione poſtpoſita fideliter munus executuros, caueántque ne quidquam prorſus occaſione huius examinis, nec ante, nec poſt accipiant: alioquin ſimoniæ vitium tam ipſi, quàm alij dantes incurrant, à qua abſolui nequeant, niſi dimiſſis beneficiis, quæ quomodocumque etiam ante obtinebant, & ad alia in poſterum inhabiles reddantur. Et de his omnibus non ſolùm coram Deo, ſed etiam in Synodo prouinciali, ſi opus erit rationem reddere teneantur, à qua ſi quid contra officium eos feciſſe compertum fuerit, grauiter eius arbitrio puniri poſſint, &c.

Subiungit idem Archidiaconus.

Nos D. N. Abbas, &c. hoc decretum exequi cupientes proponimus vobis ad huiuſmodi examinandi munus, & in Examinatores N. N. N. N. N. N. Illud autem vos omnes hortamur in Domino, & obſecramus, vt Examinatores ſine vllo affectu probetis, ſicut nos illos pro paſtorali noſtra vigilantia ſine aliquo affectu propoſuimus.

Profeſſionis fidei,

Formula CXLIX.

Ego N. firma fide credo, & profiteor omnia, & ſingula, quæ continentur in Symbolo Fidei, quo ſancta Romana Eccleſia vtitur, videlicet, *Credo in vnum Deum Patrem omnipotentem, Factorem cæli & terræ, viſibilium omnium, & inuiſibilium. Et in vnum Dominum Ieſum Chriſtum Filium Dei vnigenitum. Et ex Patre natum ante omnia ſæcula. Deum de Deo; lumen de lumine, Deum verum de Deo vero. Genitum, non factum, conſubſtantialem Patri, per quem omnia facta ſunt; qui propter nos homines, & propter noſtram ſalutem deſcendit de cælis. Et incarnatus eſt de Spiritu ſancto ex Maria Virgine; & Homo factus eſt: Crucifixus etiam pro nobis ſub Pontio Pilato; Paſſus & ſepultus eſt. Et reſurrexit tertia die ſecundum ſcripturas. Et aſcendit in cælum, ſedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus eſt cum gloria iudicare viuos, & mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum ſanctum Dominum, & viuificantem, qui ex Patre, Filióque procedit: Qui cum Patre & Filio ſimul adoratur, & conglorificatur, qui locutus eſt per Prophetas. Et vnam ſanctam Catholicam, & Apoſtolicam Eccleſiam. Confiteor vnum baptiſma in remiſſionem peccatorum. Et expecto reſurrectionem mortuorum, & vitam venturi ſæculi. Amen.*

Apoſtolicas, & Eccleſiaſticas traditiones, reliquáſque eiuſdem Eccleſiæ obſeruationes, & Conſtitutiones firmiſſimè admitto, & amplector.

Item ſacram Scripturam iuxta eum ſenſum, quem tenuit, & tenet ſancta mater Eccleſia, cuius eſt iudicare de vero ſenſu, & interpretatione ſacrarum Scripturarum, admitto, nec eam vnquam, niſi iuxta vnanimem ſenſum Patrum accipiam, & interpretabor.

Profiteor quoque ſeptem eſſe verè & propriè Sacramenta nouæ legis, à Ieſu Chriſto Domino noſtro inſtituta, atque ad ſalutem humani generis, licet non omnia ſingulis neceſſaria, ſcilicet Baptiſmum, Confirmationem, Euchariſtiam, Pœnitentiam, Extremam-vnctionem, Ordinem, & Matrimonium. Illáque gratiam conferre, & ex his Baptiſmum, Confirmationem, & Ordinem ſine ſacrilegio reiterari non poſſe.

Receptos quoque, & approbatos Eccleſiæ Catholicæ ritus in ſupradictorum omnium Sacramentorum ſolemni adminiſtratione recipio, & admitto.

Profiteor pariter in Miſſa offerri Deo verum, proprium, & propitiatorium ſacrificium pro viuis & defunctis, atque in ſanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento eſſe verè, realiter, & ſubſtantialiter Corpus, & Sanguinem vnà cum anima & diuinitate Domini noſtri Ieſu Chriſti, fieríque conuerſionem totius ſubſtantiæ panis in Corpus, & totius ſubſtantiæ vini in Sanguinem, quam conuerſionem Catholica Eccleſia tranſubſtantiationem appellat.

Fateor etiam ſub altera tantùm ſpecie totum atque integrum Chriſtum, verúmque Sacramentum ſumi.

Conſtanter teneo Purgatorium eſſe, animáſque ibi detentas fidelium ſuffragiis iuuari.

Similiter & Sanctos vnà cum Chriſto regnantes venerandos atque inuocandos, eóſque orationes pro nobis Deo offerre, atque eorum reliquias eſſe venerandas.

Firmiter aſſero imagines Chriſti, ac Deiparæ ſemper Virginis, necnon aliorum Sanctorum habendas, & retinendas

retinendas

retinendas eſſe, atque eis debitum honorem, ac venerationem impartiendum.

Indulgentiarum etiam poteſtatem à Chriſto in Eccleſiam relictam fuiſſe, illarúmque vſum Chriſtiano populo maximè ſalutarem eſſe aſſirmo.

Sanctam, Catholicam, & Apoſtolicam Romanam Eccleſiam omnium Eccleſiarum matrem, & magiſtram agnoſco.

Romanóque Pontifici Beati Petri Apoſtolorum Principis ſucceſſori, ac Ieſu Chriſti Vicario, veram obedientiam ſpondeo, ac iuro.

Cætera item omnia à ſacris Canonibus, & Occumenicis Conciliis, præcipuè à Sacr. Conc. Trid. Synodo tradita, definita, & declarata indubitanter recipio, atque profiteor, ſimúlque contraria omnia, atque hæreſes quaſcunque ab Eccleſia damnatas, & reiectas, & anathematizatas, ego pariter damno, reiicio, & anathematizo.

Hanc veram Catholicam fidem, extra quam nemo ſaluus eſſe poteſt, quam in præſenti ſponte profiteor, & veraciter teneo eandem integram, & inuiolatam vſque ad extremum vitæ ſpiritum conſtantiſſimè Deo adiuuante, retinere, & confiteri, atque à meis ſubditis, ſeu illis, quorum cura ad me in munere meo ſpectabit, teneri, doceri, & prædicari, quantum in me erit, curaturum.

Ego idem N. ſpondeo, voueo, ac iuro: Sic me Deus adiuuet, & hæc ſancta Dei Euangelia.

Profeſſionis fidei per Græcos emittendæ iuxta Conſtitutionem Gregorij XIII. Summi Pontificis,

Formula CL.

Ego N. firma fide credo, & profiteor omnia & ſingula, quæ continentur in Symbolo fidei, quo ſancta Romana Eccleſia vtitur, videlicet. Credo in vnum Deum, &c. *vt ſuprà, vſque ad finem incluſiuè totum perſoluatur.*

Credo etiam, ſuſcipio atque profiteor ea omnia quæ ſacra Oecumenica Synodus Florentina ſuper vnione Occidentalis, & Orientalis Eccleſiæ, &c.

[Quæ videantur *ſuprà poſt Formulam quartam in princ. Formular.*]

Indulgentias concedendi per Abbatem; vel alium Prælatum Apoſtolico Priuilegio munitum indulgentias elargiendi,

Formula CLI.

D. N. Abbas, &c. Vniuerſis Chriſti fidelibus præſentes litteras, inſpecturis, ſalutem in Domino. Quantò frequentiùs fidelium mentes, ad opera deuotionis inducimus, tantò ſalubriùs animarum ſuarum ſaluti conſulimus. Itaque de omnipotentis Dei miſericordia, omnibus, & ſingulis Chriſti fidelibus vtriuſque ſexus, verè pœnitentibus, & confeſſis, qui Eccleſiam S.N. à primis veſperis, vſque ad occaſum ſolis eiuſdem diei feciſſe deuotè viſitauerint, ibique pias ad Deum preces pro felici ſtatu ſanctæ Matris Eccleſiæ, ac hæreſum extirpatione, & pace inter Principes Chriſtianos effuderint, quadraginta dies de iniunctis eis, ſeu quomodolibet debitis pœnitentiis, harum ſerie miſericorditer in Domino in forma Eccleſiæ conſueta remittimus, & relaxamus, præſentibus poſt dictum diem minimè valituris, quas in huius rei fidem manu noſtra ſignauimus, ſigilloque noſtro, ac Notarij Cameræ noſtræ ſubſcriptione muniri iuſſimus. Datum N. &c. [Quòd ſi indulgentia auctoritate Summi Pontificis delegata concedatur, loco eorum verborum, *& quadraginta dies de iniunctis, &c.* dicatur, ſeptem, aut decem annos, &c. de vera indulgentia in forma Eccleſiæ conſueta, auctoritate Apoſt. nobis delegata miſericorditer in Domino concedimus, &c.]

Conceſſionis indulgentiarum, qua vtitur Abbas poſt ſolemnem benedictionem in Veſperis & Miſſis cantatis,

Formula CLII.

Reuerendiſſ. D.N. Abbas N. dat, & concedit omnibus hîc præſentibus quadraginta dies de vera indulgentia in forma Eccleſiæ conſueta. Rogate Deum pro felici ſtatu S.D.N. diuina prouidentia Papæ. . . . Dominationis ſuæ Reuerendiſſimæ, & ſanctæ Matris Eccleſiæ.

De formulis ad Sacramentum matrimonij ſpectantibus

Sacrum Concil. Trident. *ſeſſ. 24. de reformat. matrim. cap. 1.* animaduertens prohibitiones clandeſtinorum matrimoniorū olim à ſacris Canonibus factas, propter hominum inobedientiam non prodeſſe, & grauia peccata perpendens, quæ ex iiſdem clandeſtinis coniugiis ortum habent, præcipit vt antequam matrimonium contrahatur, ter à proprio contrahentium Parocho tribus continuò feſtiuis diebus in Eccleſia, intra miſſarum ſolemnia, publicè denuncietur inter quos matrimonium ſit contrahendum; Quod in hunc, qui ſequitur modum fieri poterit. [Notum ſit omnibus quòd N. ex Parochia N. contracturus eſt Matrimonium cum N. filia N. & N. huius Parochiæ atque ideo ſi quis ſciat aliquod intercedere inter ipſos impedimentum conſanguinitatis, affinitatis, cognationis ſpiritualis, quæ in Baptiſmo & Confirmatione naſcitur, aut cuiuſuis Canonicæ prohibitionis, certiorem faciat me Parochum, aut Reuerend. Prælatum ſiue Ordinarium, &c.] Poſt tres denunciationes ſic factas in Eccleſia Parochiali, vt ſuprà, Parochus de illis fidem præſtabit ab eo ſubſcriptam, & Eccleſiæ Parochialis ſigillo munitam, hac videlicet forma. [Teſtor ego N. Parochus N. à me denunciatum fuiſſe in mea Eccleſia prædicta, intra miſſarum ſolemnia, matrimonium contrahendum inter N. ex mea Parochia, & N. ex Parochia N. infraſcriptis feſtiuis diebus, hoc eſt, prima denuntiatio die . . . . . ſecunda die. . . . . tertia die. . . . . neque aliquod impedimentum cognitum eſt quo minus matrimonium celebrari poſſuit. In quorum fidem, &c. die. . . . . menſe. . . . . anno. . . . . Ego N. Parochus, &c.]

Nota quia aliquando probabilis debet eſſe ſuſpicio matrimonium malitioſè impediri poſſe, ſi tot præceſſerint denunciationes, tunc Ordinarius ipſe, ſi expedire iudicauerit, vt denunciationes ipſæ remittantur, poterit ex diſpenſatione S. Concil. Trident. *d. cap. 1.* concedere licentiam contrahendi illis omiſſis, in hunc qui ſequitur, modum.

Diſpenſationis ſuper denunciationibus matrimonij,

Formula CLIII.

D. N. Abbas, &c. iuſtis de cauſis animum noſtrum mouentibus his noſtris literis facultatem tibi concedimus, vt tribus, vel ſaltem duobus teſtibus præſentibus N. & N. in matrimonium (cùm nullum ex informationibus ore tenus ſumptis inter eos legitimum detectum fuerit impedimentum) coniungere valeas; ita tamen, vt celebrato matrimonio intra. . . . denunciationes tribus continuis feſtiuis diebus, ex præſcrip-

to Concil. Trid. fiant, & interim ſponſi ſe à carnali copula abſtineant, in reliquis verò forma ab eodem Sacr. Concil. Trid. & diœceſana Synodo præſcripta ſeruetur. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

Diſpenſationis auctoritate Apoſt. concedendæ ſuper matrimonio iam contracto ob aliquod impedimentum dirimens,

Formula CLIV.

D.N. Abb. N. &c. Dilectis nobis in Chriſto N.& N.ſalutem in Domino. Oblatæ nobis nuper pro parte veſtra petitionis ſeries continebat, aliàs vos in..... coniunctos inuicem matrimonium contraxiſſe, illúdque poſtea conſummaſſe, in eodémque ſic contracto matrimonio legitimè viuere cupere, quia ſi matrimonium inter vos non ſequeretur, grauia exinde ſcandala, & alia incommoda in animarum veſtrarum periculum poſſent veriſimiliter exoriri, ſicque..... perpetuò diffamata, & forſan inupta remaneres. Verùm cùm deſiderium hoc veſtrum adimplere non poſſitis abſque Sedis Apoſtolicæ diſpenſatione, propterea nobis humiliter ſupplicari feciſtis, vt nobis in præmiſſis de abſolutionis beneficio, ac diſpenſationis gratia, auctoritate Apoſtolica nobis in hac parte conceſſa, prout ex literis S.D.N.D.N. diuina prouidentia Papæ..... ad nos hac de re ſcriptis opportunè prouidere dignaremur. Nos igitur ſaluti animarum veſtrarum conſulere volentes, præmiſſis ex cauſis animum noſtrum mouentibus, ſeu aliàs omni meliori modo, cùm to....., propter hoc ab aliquo rapta non fueris, auctoritate Apoſtolica qua fungimur, in hac parte, vos à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque canonicis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à iure, vel ab homine, quauis occaſione vel cauſa latis, quibus quomodolibet ob inceſtus reatū, & exceſſus huiuſmodi innodati forſan exiſtitis ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum harum ſerie abſoluimus, & liberamus iniuncta vobis ſalutari pœnitentia.... qua peracta, vt impedimento gradus huiuſmodi, ac Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis nequaquam obſtantibus, matrimonium inter vos publicè, videlicet coram proprio Parocho, & duobus vel tribus teſtibus in Eccleſia, omiſſis etiam denunciationibus (quas hac vice ex gratia ſpeciali remittimus) contrahere, & in eo poſtmodum remanere liberè & licitè poſſitis, & valeatis auctoritate Apoſt. harum ſerie diſpenſamus. Diſtantiam verò....gradus prædicti vobis nonobſtare declarantes. Prolem ſuſceptam, ſi quæ ſit, & ſuſcipiendam legitimè nunciando. In quorum fidem præſentes manu noſtra ſignatas, & per infraſcriptum notarium Cameræ noſtræ ſubſcriptas, ſigillóque noſtro munitas fieri iuſſimus. Dat. &c.

Facultatis viſitandi Monaſteria Monialium,

Formula CLV.

D. N. Abbas N. Tibi dilecto nobis in Chriſto R. N. his literis facultatem damus, & mandatum viſitandi omnia, & ſingula Monialium cœnobia ciuitatis, & noſtræ diœceſis N. téque Viſitatorem noſtrum conſtituimus, vt noſtra, & alia quacunque nobis competenti auctoritate Canonicas ſanctiones, & Sacr. Concil. Trident. noſtræque diœceſanæ Synodi decreta, aliáque ſtatuta, regulas, & ordinationes de obſeruantia Regulari, pietate, moribus, religione, regimine, bonorum adminiſtratione, clauſura, & aliis rebus omnibus in capite, & membris omnium, & ſingulorum Monaſteriorum eorundem, executioni cures, & facias mandari, ſub pœnis, ac cenſuris tuo arbitrio infligendis, vbi, & quando iuſtum fuerit, licere tibi volumus. Item coercendi, & cogendi omnes, & ſingulas vtriuſque ſexus perſonas in prædictis omnibus, & ad ea pertinentibus tibi poteſtatem facimus, atque ad huiuſmodi viſitationis acta nomine, & Vice-Cancellarij noſtræ diœceſis recipienda, & conſcribenda eligere, & aſſumere tibi liceat vnum, quem volueris, ex N.N.& N. ſi qui tamen horum Notarij non ſint ad acta publica ſcribenda non adhibeantur. Poſtremò tibi etiam facultatem damus vt cauſa, & occaſione huiuſmodi viſitationis, quoties opus fuerit, ſepta, & clauſuram eorundem Monaſteriorum poſſis vnà cum vno ex illis, quos ſuperiùs nominauimus, tibi adiuncto comite, eo caſu intra eadem ſepta ingrediendi licentiam impartimur. Præſentibus ad beneplacitum noſtrum, & donec reuocentur per nos dumtaxat duraturis. In quorum fidem, &c.

Facultatis viſitandi Monaſteria Monialium ex delegatione Apoſtolica,

Formula alia.

D. N. Abbas, N. Dilecto nobis in Chriſto N. ſalutem in Domino. De tua prudentia, ac in rebus gerendis experientia in Domino confiſi, auctoritate Apoſtolica nobis per diuerſas literas tum Apoſtolicas, tum etiam Eminentiſſ. DD. Cardinalium ſuper reformatione ſpecialiter conceſſa, tibi per præſentes committimus, & mandamus, vt Monaſteria Monialium SS. N. N. & N. Ordinis S. N. exiſtentia in diœceſi noſtra N. prout expediens tibi videbitur, viſites, & de ipſorum Monaſteriorum ſtatu, ac ipſarum Monialium vita, & moribus, Regularibus inſtitutis, ac Monaſticæ diſciplinæ obſeruantia diligenter inquiras; ac ſuper his, ac quibuſcunque abuſibus, necnon criminibus, exceſſis, & delictis, ſi quæ deprehenderis, proceſſus facias, informationes quaſcunque ſumas, atque alia quæ tibi ad aures commiſimus, & quæcunq; in præmiſſis, & circa ea neceſſaria, ſeu quomodolibet opportuna fuerint, facias, geras, & exequaris. Super quibus omnibus, & ſingulis plenam, amplam, & omnimodā poteſtatem tibi concedimus, & impartimur. Mandantes omnibus, & ſingulis Abbatiſſis, Priorиſſis, Præfectis & aliis quibuſcunq; Superioribus d. Monaſteriorum in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub pœna priuationis officiorum obtentorum, atque etiam cenſuris, aliiſque pœnis Eccleſiaſticis arbitrio tuo infligendis, vt mandatis tuis pareant, ne te in viſitatione, correctione, aliiſque per te faciendis quoquomodo impediant per ſe, nec per alios quouis quæſito, colore, vel prætextu. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Facultatis colligendi eleemoſynas in Parochia tantùm pro Confraternitate S. N.

Formula CLVI.

D. N. Abbas, N. Dilecto nobis in Chriſto tibi N. homini laïco, cuius vita & mores per teſtificationes nobis factas probantur his noſtris literis, eleemoſynas nomine Confraternitatis, ſeu Eccleſiæ S. N. petendi facultatem damus, his infrà per te ſeruatis conditionibus, eleemoſynas ſolùm intra fines Parochiæ S.N. eiúſque viciniam oſtiatim colligas, præ foribus eiuſdem Eccleſiæ, in iis petendis ſubſiſtens, nullo modo per Eccleſiam vagando procurare, aut colligere

re eas tibi licebit. Vas illud, quodcunque ſit, quo vteris ad eleemoſynam excipiendam, duabus clauibus claudatur, quæ diuerſo fabrili opere ſint, earum altera apud N. à nobis electum, altera verò apud eum qui pro tempore eiuſdem Confraternitatis Prior extiterit. Illud officium gratis, vel conſtituta certa mercede præſtabis, nec vllo modo eleemoſynæ particeps ſis. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

Facultatis colligendi eleemoſynas in Vrbe & diœceſi,

Formula CLVII.

D. N. Abbas N. Dilecto nobis in Chriſtu N. ſalutem. Neceſſitatibus atque aliis domeſticis difficultatibus quantum poſſumus ſuccurrere volentes, tibi homini laico cuius vita, & morum probitas nobis per teſtificationes factas commendantur, eleemoſynas quærere, petere, & colligere in Vrbe, & diœceſi noſtra per præſentes licere volumus, præſtito priùs per te, corporaliter tactis Scripturis, iuramento, quòd eleemoſynas quas collegeris fideliter conſignabis, nec indulgentias aliquas promulgabis, non prædicabis, nec orationes recitabis, priuilegia nulla, aut ſanctorum imagines, vel campanulas, aut talia quæſtoris inſignia deferes, vel oſtendes, nec minis, aut perſuaſionibus, aut alio aliquo indirecto modo, ſeu artificio ſed piè, ſimpliciter, & omni conuenienti modeſtia tibi ad effectum prædictum illas erogari curabis. Omnibus præterea Rectoribus, Vicariis, & Præpoſitis Eccleſiarum præcipimus, & mandamus, vt ſuis quoque in Eccleſiis populo te ſuo commendent, ad promptámque tibi exhibendam eleemoſynæ largitatem in Domino hortentur, quòd cùm fecerint, ſciant, quidquid de temporalibus facultatibus in pauperibus opem ferendo dempſerint, id omne multiplicatum in æterna retributione recepturos. Præſentibus tamen poſt menſes...... minimè valituris. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

Licentia quæ iis qui eleemoſynas pro piis locis colligunt concedi ſolent,

Formula CLVIII.

D. N. Abbas N. Omnibus & ſingulis Rectoribus, Plebanis, Vicariis perpetuis, Capellanis, & Curatis ciuitatis & diœceſis noſtræ N. Notum facimus, & atteſtamur quod diligenter admoniti, & bene inſtructi de paupertate, & neceſſitate, qua premitur hoſpitale S. N. loci N. pro paſtorali noſtro munere, paterna charitate, qua loca omnia pia complectimur ad colligendas, & exquirendas eleemoſynas, quæ in eiuſdem hoſpitalis vſum, & non in alium conuertantur, deputauimus N. quem ad hoc munus rectè, & fideliter obeundum idoneum eſſe certiores facti ſumus, quemque iuramenti obligatione deuinximus, ne pro aliqua portione, aut rata eleemoſynarum, quas colliget, particeps fiat, aut earum partem ſibi applicet, quamuis certam quantitatem hoſpitali prædicto ſe ſoluturum pacto, vel inſtrumento obligerur, ſed eas vt collegerit hoſpitali conſignet, neque per aliam perſonam colligere eaſdem faciat, ſed ipſemet quærat, & colligat. Antè verò quàm prædictus N. quærere, aut colligere eleemoſynas incipiat, teneatur præſentes noſtras literas vobis conſignare, vobiſque ſeſe cognoſcẽdum præbere, vt animaduertere poſſitis an ea ad quæ illum obligauimus rectè ſeruet, quæ quæ ſunt videlicet. [Ne cuiuſuis generis ea ſint, priuilegia, gratias publicet, ne deferat campanulam, crucem, aut alias quaſlibet ſacras imagines populo oſtendendas, ne prædicet, ne orationes, aut Pſalmos recitet, aut concinat, neque quidquam ſacrum Latino aut vulgari ſermone, populo enunciet, ne commutet vota cuiuſcunque generis ea ſint, aut abſoluat, ne campis, agris, domibus, animalibus, aut aliis rebus benedicat, neque quouis ſigno animalia, ianuas, domus, aliáue ſignet, aut maledicat, aut comminetur iis qui eleemoſynam non tribuunt, nulla arte, nulliſque verbis vtatur ad eoſdam perterreſaciendos, ſed modeſtè eleemoſynas petat, non tanquam debitas, ſed à fidelium charitate liberè expoſcendas, illiſque rebus acquieſcat, quæ ſponte ſibi tribuentur. Quæ omnia, & ſingula ſi ab ipſo N. minimè obſeruari videbitis, ſtatim ab hoc quæſtu, & eleemoſynarum collectione illum prohibebitis, & eleemoſynas, quæ collectæ erunt, in manibus Maſſarij deponetis, ipſúmque N. ad noſtrum Epiſcopale Tribunal deferetis. Quod ſi manifeſtum vobis non ſit illum omnino his noſtris præceptis repugnare, in aliqua tamen ſuper hoc dubitatione eſtis, tum præſentium literarum vigore prædictum hoſpitale populo commendabitis, & prædictum N. ſemel tantum eleemoſynas quærere permittetis, populúmque noſtrum de omnibus iis, ad quæ N. prædictus tenetur admonebitis. Cæterum hortamur omnes etiam atque, etiam, vt pro ſingulorum qualitate pecuniam, frumentum, oleum, vinum, aliáque prædicto hoſpitali impertiant, ſciántque quod retribuet gratiam, qui offert ſimilaginem, & qui facit miſericordiam offert ſacrificium. Hanc autem deputationem noſtram nolumus eſſe validam, aut duraturam, niſi ſex menſium ſpatio. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Literarum dimiſſorialium Miſſæ ſacrum faciendi pro Presbytero abeſſe volente ad biennium,

Formula CLIX.

D.N. Abbas N. Dilecto nobis in Chriſto N. Presbytero N. ſalutem in Domino ſempiternam. Tibi ad Ciuitatem N. ac ad alia loca proficiſci volenti, ibique ſacrum facere, confeſſiones Chriſti fidelium audire, aliáque diuina officia celebrare de licentia tamen ordinarij loci, ſeu illius Vicarij Generalis poſſis, & valeas, hiſce literis per bienniú facultatem concedimus, & impartimur, atteſtantes te in ſacro Presbyteratus ordine conſtitutú eſſe, non excommunicatum, ſuſpenſum, interdictum, ſeu Eccleſiæ cenſuræ vinculo irretitum, nec de aliquo crimine ad præſens inquiſitum, vel diffamatum, quod ſciamus, ſed bonis moribus præditum. Quare teipſum omnibus in Chriſto Patribus Illuſtr. & Reuerend. DD. Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, Prioribus, Vicariis, cæteriſque Officialibus quibuſcumque, quantum in Domino poſſumus, pro commendato per præſentes damus. In quorum fidem, &c.

Literarum dimiſſorialium, quæ cuidam Presbytero Romam proficiſcenti conceſſa fuerunt,

Formula CLX.

D. N. &c. Omnibus & ſingulis, &c. Notum facimus & atteſtamur, quod ex hoc Epiſcopatu N. proficiſcitur Romam, atque in alias orbis terrarum regiones N. ortundus ex N. huius diœceſis, ritè & rectè ordinatus, vir ſanè doctus, ac in Iuris Pontificij, Cæſareíque facultatibus apprime verſatus, cuius, ac Patris eius viri doctiſſimi cura, & opera libri in lucem iam editi in omnium ore cum communi vtilitate verſantur;

verſantur. Ipſe verò N. bonis moribus prædirus, nullius criminis infamia laborat, nullo impedimento à ſacrorum, imprimiſque Preſbyteratus Ordinis exercitio prohibetur;eſtque homo ſtaturæ mediocris, coma capitis, ac barba rubra cicatrice in ſiniſtra capitis parte locata, facie alba, ætatis circiter triginta annorum. Quare N. & N. obnixè deprecamur vt N. Preſbyterum prædictum in noſtris ſingulis diœceſibus, ſeu Eccleſiis benignè ac charitatiuè recipi, ac tractari, eíque neceſſaria ad ſanctiſſimum miſſæ ſacrificium peragendum, reliquóſque Ordines exercendo curetis, & iubeatis,ſimiliter & nos quidquid ab N. & N. Dominationibus veſtris, &c. per ſuas nobis literas fuerit iniunctum,ac commendatum,libentiſſimè ſuſcipiemus, & promptiſſimè exequemur. Datum N. ſub ſigno noſtro, ſigillóque huius Curiæ, die..... anno.....

Facultatis celebrandi pro Presbytero aliena diœceſis,

Formula CLXI.

D.N. Abbas N. Dilecto nobis in Chriſto R. Preſbytero N. diœceſis N. ſalutem in Domino ſempiternam. Cognita ſacrarum cæremoniarum peritia tua, perſpectíſque Ordinarij tui literis commendatitiis, facultatem tibi concedimus ad menſes..... Miſſæ ſacrum faciendi in vrbis, & diœceſis noſtræ Eccleſiis, quæ tamen Monialium non ſint, conſenſu tamen earundem Eccleſiarum Rectorum & Vice-Rectorum accedente, & dummodo in habitu, & tonſura incedas, & in altari non petas eleemoſynam. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

Licentia pro Prædicatore Quadrageſimali,

Formula CLXII.

D. N. &c. Vniuerſis & ſingulis præſentes noſtras literas inſpecturis, lecturis, pariter & audituris ſalutem in Domino ſempiternam. Cùm proprium noſtri muneris ſit animarum noſtræ N. diœceſis ſaluti conſulere, diuiníque cultus incrementum ſemper curare, quadrageſimali tempore commiſſo nobis gregi maiori ſtudio inuigilandum videtur. Quare cùm in Oppido N. noſtræ diœceſis de idoneo Concionatore à nobis pro futura Quadrageſima prouidendum ſit, te R. Fr. N. Ordinis N. de vita, morum integritate, ac ſcientia à tuo Superiore multipliciter commendatum, vt nobis per præſentes ipſius literas conſtat, præuia fidei confeſſionis per te coram nobis emiſſione, verbi Dei Prædicatorem pro dicto Oppido N. in toto Quadrageſimali tempore facimus, deputamus, & nominamus, mandantes R. Rectori, clero, & populo dicti Oppidi vt benignè te recipiant & in omnibus, vt decet, excipere curent, & inſuper tua ſtante approbatione tibi facultatem concedimus, vt durante dicto Quadrageſimali tempore in prædicto Oppido Sacramentum Pœnitentiæ adminiſtrare, & Chriſti fidelibus peccata ſua confitentibus abſolutionem impertiri valeas, cum facultate abſoluendi etiam à caſibus nobis reſeruatis, à Dominica Palmarum per totam Octauam Paſchæ duratura. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

Licentia pro Prædicatore in Eccleſia Monialium,

Formula CLXIII.

D.N.&c. Tibi R.P.N. Ordinis N. à ſuperiore tuo & à nobis approbato facultatem concedimus, vt in Eccleſia exteriori Monaſterij Monialium S. N. quæ clauſa ſit, nulliquc auditores præſentes adſint, exceptis Capellano, & ſocio tuo, poſſis ex ſuggeſtu verbum Dei die..... prædicare cum deuotione, & iuxta S. Eccleſiæ Romanæ doctrinam, & peracta concione ſtatim ab Eccleſia diſcedas, nullo prorſus colloquio, aut quouis negotij genere ad crates, rotas, aut alio loco intermixto ſub quouis pietatis, aut etiam conſanguinitatis prætextu, nec munere vllo, etiam minimo accepto, iuxta formam Bullæ fel. record. Clementis Papæ VIII. ſub pœnis arbitriu noſtro, &c. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

De formulis licentiarum ſpectantium ad puellas, quæ petunt habitum Religionis,

Aduertendum eſt puellam habitum Religionis petentem, antequam examinetur, & proponatur, ſupplicem libellum exhibere teneri, in quo deſiderium ſuum ingrediendi Religionem Abbati, ſeu Prælato Ordinario exprimat. Abbas verò, ſiue Prælatus Ordinarius, vel eo abſente, ſeu impedito Vicarius ſuos, puellæ voluntatem ſecretò examinet, & diligenter exploret illam de his, quæ ſequuntur.

De libera & pia puellæ Religionis ingrediendæ voluntate.

An precibus, aut minis parentum, vel cuiuſuis alterius inducta fuerit?

Quandio cogitauerit de ingredienda Religione.

Qua potiſſimum cauſa Monialis fieri velit?

An Religionis vim, & pondus intelligat?

An ſit conſcia votorum, quæ in ea emittuntur?

An Regulas, & conſtitutiones norit, quæ propriæ ſunt illius Monaſterij, in quo Religionem profiteri cogitat, & an illarum obſeruationi ſe totam omnino tradere cupiat, & libenter amplectatur?

Interrogetur etiam de doctrina Chriſtiana, an ſcilicet in ea rectè ritéque ſit inſtituta?

An ſciat legere? eámque ſe præſente legere iubeat.

Et ſi examen proxime fiat ante profeſſionem, videat an rectè dicere officium norit.

Notandum quod ſi examen ab alio, quàm Abbate, ſeu Prælato ordinario, aut Vicario ſuo fiat, is, qui eam examinauerit totum id quod in examine deprehenderit in ſcriptis ad eundem Vicarium deferet.

Explorata taliter libera puellæ Religionis ingrediendæ voluntate, niſi quidquam aliud ex his quæ ad ingreſſum Religionis in huiuſmodi puellis requiruntur obſtare videatur: Vicarius pro dote, & aliis Monaſterio præſtari ſolitis à parentibus ſponſionem accipit, qua data ſtatim Monialibus cogendi Capituli facultatem concedit: ſi verò Monaſterium Monialium non Ordinario, ſed Regularibus ſubiectum ſit, ipſe Vicarius examinis tantùm confecti teſtimonium puellæ tradit.

Deinde per calculos à Monialibus puella approbata, earum Præfecta, ſeu Abbatiſſa ſtatim de ſuffragiorum exitu Superiorem admonet, illique, cùm dies ingrediendi Religionem inſtant, tam ætatis puellæ à Parocho ex libro Baptiſterio, ſi is reperiatur, & ſuſceptæ Confirmationis teſtimonium, quàm etiam inſtrumenti depoſitionis dotis, & aliorum, quæ Monaſterio traduntur confecti, exemplum authenticum, exhibetur.

Ex Auguſt. Barboſ. *in ſuo formul. form.* 41.

His omnibus ita peractis puella iterum examinanda eſt, eadem vt ſupra ratione, ſed aliquantò accuratiùs, & eius voluntate cognita, facultas ingrediendi pro habitu, illúmque ſuſcipiendi à Vicario datur, in hunc, qui ſequitur modum.

Facultatis

Facultatis recipiendi puellam in Monaſterio ad habitum Religionis,

Formula CLXIV.

D. N. Abbas N. Cùm voluntatem N. diligenter explorauerimus, eámque liberam, & piam eſſe, quantùm humano iudicio æſtimari poteſt, comperimus, eandem quoque N. ætatem annorum 16. expleuiſſe nouerimus, nihílque habere ſciamus contra ſacra decreta, & conditiones, ac requiſita iuxta Monaſterij Ordinis S. N. inſtituta, vidimus quoque fidem inſtrumenti, depoſiti, & obligationis dotis, ſeu eleemoſynæ Monaſterio debitæ. vbi profeſſio legitimè emittatur, iuxta taxam annis Superioribus præſcriptam, licentiam, & facultatem concedimus, vt ea in Monaſterij S.N. ad Religionem admittatur, recipiatúrque, & profeſſionem emittere valeat, cuius tempus Præfecta nobis ante menſem denonciet, ſub pœna Conc. Trid. decreto expreſſa, & conſtitutum ex nunc fiat rurſus, & quæcunque alia, quæ in hoc genere decreta ſunt, obſeruentur. Dat. &c.

Obtenta ſupradicta Vicatij licentia, puella ad Monaſterium ducitur, paucis tamen comitata affinibus, & ſine vlla pompa, & conſtituta die inter Miſſarum ſolemnia, vt moris eſt, ab ipſo Vicario, ſeu deputato ab eo ſacris adhibitis benedictionibus, poſtquam ipſa cæleſti cibo refecta fuerit, vetere homine cum actibus ſuis ſeſe ſpoliando, ad communionis feneſtellam humiliter, & deuotè recipiet Regularem habitum, ſibi à Vicario, vel ab eo, quem ille deputauerit, foris manente oblatum.

Probationis anno currente ante menſem quàm Nouitia profiteatur, (ex Concil. Trid. *ſeſſ. 25. de Regular. cap. 17. in fin.*) Præfecta Monialium Superiorem (ſub pœna ſuſpenſionis ab officio ad arbitrium Abbatis) admonere tenetur vt de voluntate Nouitiæ examen à Vicario rurſus fiat, aut ab alio, vt ſuprà, Sacerdote; & eùm Abbas, pro facultate ſibi decreto Concil Trident. data, voluntatem Nouitiæ explorare voluerit, hoc agere ei licet, loco vbi Monaſterij crates ſunt; neque à ſeptis illa idcirco egrediatur, niſi adſit cauſa, ſuſpicióque eiuſdem Abbatis iudicio probabilis, ob quam potiùs cenſuerit, aut alio loco voluntas eius cognoſcatur, tunc vel in Eccleſiam Monaſterij exteriorem, vel in aliam proximam, prout commodiùs, atque decentiùs fieri poterit, illam perduci iubeat. Qua in Eccleſia præſentibus duabus Monialibus maturioribus, & Nouitiæ gradu cognationis propinquioribus, quas ipſa, aut Moniales delegerint eius animum, & voluntatem Abbas rectè exploret loco paulo remotiori, itant, quæ adſunt matronæ videre, non tamen audire queant. Quod autem à puellæ parentibus alimentorum, ſeu educationis nomine, aut pro aliis rebus ad puellæ, aut Monaſterij vſum pertinentibus, etiam ex conſuetudine præſtatur de eo ſatisfactum fuiſſe Monaſterio Monialium; Præfecta Vicario ſcriptis teſtabitur; vt de nouitia, ad profeſſionem admittenda capituli cogendi poteſtas detur, ſi Monaſterium Ordinario ſubiectum ſit, aut teſtimonium examinis, ſi Regularibus ſubiaceat.

Demum abſoluta Capitulo ſi nihil obeſſe deprehendatur, & Nouitia decimum ſextum ætatis ſuæ annum perfecerit, emittendæ profeſſionis facultatem dabit Vicarius, vt infrà.

Facultatis recipiendæ profeſſionis Monialium,

Formula CLXV.

Concedimus licentiam R. Matri N. Abbatiſſæ Monaſterij S. N. vt ſtante Superiore, in Eccleſia exteriore ad feneſtellam ſanctiſſimæ communionis, & ſeruatis aliis ordinibus præſcriptis, poſſit recipere expreſſam, & ſolemnem profeſſionem N. iam approbatæ, & faciet nos certiores in ſcriptis fidem gerentibus de die, & coram quo dicta N. emiſerit profeſſionem. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

Aggregationis aliquot Monachorum Caſſinen. ad Congregationem Anglicanam.

Formula CLXVI.

In Dei nomine, Amen. Per præſens publicum inſtrumentum, cunctis appareat euidenter, & ſit notum, quòd anno Domini 1609. Pontificatus Sanctiſſimi D. N. Pauli Papæ V. anno quinto, regnorúmque Sereniſſimi in Chriſto Principis, & D. noſtri Iacobi Dei gratia Angliæ, Franciæ, & Hiberniæ anno ſeptimo, & Scotiæ 42. menſis verò Nouembr. die 8. in ædibus Thomæ Louedeni, coram me D. Mauro Anglo diœceſis Elienſis Sacerdote, & Monacho profeſſo Monaſterij S. Gregorij Maioris Venetiarum Congregationis Caſſinenſis; aliàs S. Iuſtinæ de Paduæ, Ordinis S. Benedicti, auctoritate Apoſtolica, publico Notario ſubſcripto, & teſtibus inferiùs nominatis: conſtitutus perſonaliter D. Sebertus aliàs Sigebertus, ſubſcriptus, infraſcriptam ſcripturam fecit, ſubſcripſit, & ſigillauit, cuius quidem ſcripturæ tenor ſequitur, & eſt talis. videlicet. [In Dei nomine, Amen. Ego D. Sebertus, aliàs Sigebertus, Sacerdos & Monachus profeſſus Monaſterij S. Petri Vveſtmonaſterienſis Congregationis Angliæ, Ordinis S. Benedicti; iura & priuilegia inſignia olim Principum, & Pontificum liberalitate conceſſa, quæ ab aliquot annis, Deo ita permittente, in me ſolo ex omnibus Monachis Anglis ſuperſtite conſeruantur, ne breui perirent; D. Robertum Salderum Petrobutgenſem, & D. Eduuardum Saliſbuurienſem Anglos Monachos profeſſos Congregationis Caſſinen. aliàs S. Iuſtinæ de Padua de conſenſu ſuorum Superiorum in fratres & Monachos prædicti Monaſterij recepi & admiſi: illíſque omnia iura, priuilegia, gradus, honores, libertates, & gratias, quibus retroactis temporibus Monachi in eodem Monaſterio profeſſi, & habitantes gauiſi ſunt, conceſſi, impartiui, & attribui, Londini anno, &c. die, &c. Idémque per præſentes denuò gratum, ratum, & firmum habeo, omnéſque alios in Monachos, fratres conuerſos, oblatos prædicti Monaſterij recipio, & admitto, illíſque omnia iura, priuilegia, vt ſuprà, concedo, & attribuo, quos in Monachos, fratres conuerſos oblatos prædicti Monaſterij admiſerant, vel receperant, illíſque iura, &c. vt ſupra conceſſerunt D. Thomas Preſtonus, & D. Auguſtinus, & alij quibus auctoritatem & poteſtatem huiuſmodi admittendi, &c. conceſſi, anno, &c. die & menſe, &c. virtute præſentium, quoad omnes & ſingulas earum partes, ratas, gratas, & firmas habeo, & in perpetuum habebo. Dat. apud, &c. anno, menſe, die. &c. in præſentia ſubſcriptorum Notarij. & teſtium. In cuius rei teſtimonium ego præfatus D. Sebertus ſubſcripſi, & ſigillum appoſui.] *Ibi appoſita eſt ſubſcriptio teſtium, & Notarij.*

Habetur apud Clem. Reynerium *in append. ad Apoſt. Benedict. Anglia part. 1 ſcrips. 1.*

Ratificationis

Ratificationis ſupradictæ Aggregationis Monachorum, factæ à Cap. Generali,

Formula CLXVII.

In Chriſti nomine, Amen. Anno ab eiuſdem Natiuitate, &c. indictione 6. Pont. Sanctiſſ. in Chriſto Patris D. N. D. Pauli diuina prouidentia Papæ V. anno, &c. tempore Sereniſſ. Principis, &c. menſe & die, &c. in Venerabili Monaſterio N. diœceſis N. in ſolita definitorij aula, præſentibus, &c. Definitoribus Reuerendiſſ. in Chriſto Pater D. Georgius Gregorius à Caſtro Aretino Abbas & digniſſimus Præſes, & admodum RR. PP. N. & N. omnes Definitores Congregationis Caſſinen. aliàs S. Iuſtinæ de Padua Ordinis S. Benedicti regularis obſeruantiæ congregati Capitulariter ſono campanæ, vt eorum moris eſt, priùs emiſſo, totum Capitulum generale repræſentantes, & ad quos omnimoda adminiſtratio & totum regimen totius prædictæ Congregationis, & ſingulorum illius Monaſteriorũ, ſpectat, & pertinet, certiorati, vt dixerunt literis R. P. &c. datis Romæ die menſis, &c. quod multùm R. P. D. Sebertus Monachus profeſſus Monaſterij S. Petri prope Londinum veteris Congregationis Angliæ Ordinis S. Benedicti, qui ſolus vſque in hodiernum diem remanet ſuperſtes ex antiquis Monachis qui in ipſa regione floruerunt, antequam illic hæreſes pullularent, ad conſeruandam, & manutenen. prædictam eius Congregationem, illi aggregauit nonnullos Monachos Congregationis Caſſinen. aliàs S. Iuſtinæ, &c. vigore facultatis eiſdem conceſſæ à Capitulo generali anno, menſe, die, &c. & quod pariter elegit hos Monachos N. & N. quibus delegauit, & conceſſit omnimodam eius auctoritatem prouidendi, & moderan. ad eum finem, vt prædicta eius antiqua Congregatio Angliæ præſeruetur, augeatur, & optimè dirigatur, quæ omnia ab ipſo R. P. D. Seberto acta eſſe dictum fuit ſub ratihabitione, &c. quibus attentis, & conſideratis agnoſcentes ſingularem animi deuotionem R. P. D. Seberti erga Caſſinen. Congregationem, qui ad augendam & perpetuan. dictam eius Congregationem multis aliis Congregationibus prædictis Monachos eorundem ſæpedictæ Caſſinen. Congregationis profeſſos elegit ad commodum quidem, honorem, & exiſtimationem prædictæ Congregationis prædictis omnibus benignè annuendum eſſe duxerunt. Idcirco Reuerendiſſ. D. Præſes, & admodum RR. PP. Definitores omnes vnanimes, & concordes, nemineque ipſorum, diſcrepante, & ex certa ſcientia, ac animo ipſorum, vt dixerunt, benè deliberato, omnique quo potuerunt meliore, ac validiore modo in primis ratificarunt, approbauerunt, & confirmauerunt, ratificant, approbant & confirmant; prædictas Aggregationem, & vnionem Monachorum, & Oblatorum, qui, vt ſuprà habitum eſt acceptati, & reſpectiuè profeſſi ſunt in partibus Angliæ, ſub nomine Congregationis Caſſinen. factam per ſupradictam admodum R. P. D. Sebertum, ad perpetuandam eius antiquam Congregationem Ordinis S. Benedicti, nec non etiam delegationem, ſeu electionem per eundem factam de perſonis DD. Thomæ, & Auguſtini, &c. Monachorum Congregationis Caſſinen. cum eadem auctoritate eiſdem conceſſa in omnibus, & per omnia, iuxta ſeriem & tenorem earundem Aggregationis, & delegationis, & ad cautelam vbi opus ſit, dicti RR. D. Præſes, & PP. Definitores ſimilem Aggregationem & reſpectiuè delegationem de nouo faciunt, & conſtituunt ſub illis modis, formiſque expreſſione & auctoritate, quibus per ſupradictum R. P. D. Sebertum dicta Aggregatio & delegatio facta eſt, quam Aggregationis, & delegationis ratificationem, nec non & aſſenſum prædictum, cæteráque alia in præſenti inſtrumento contenta appoſita, & inſerta idem Reuerendiſſ. D. Præſes, & admodum RR. PP. Definitores per ſeſe, & eorum RR. DD. Succeſſores promiſerunt, & promittunt mihi Notario infraſcripto vti publico, &c.

Habetur *eod. loc. vt ſuprà.*

Vicaria regendi Congregationem Anglicanam,

Formula CLXVIII.

Admodum R. P. & frater optime quoniam diuina bonitas ita mihi vitam diuturnam produxit, vt iam cum magno ſolatio meo viderim inſtaurationem Congregationis Anglicanæ, nuperrimámque eius confirmationem à Summo Pontifice factam, cúmque hactenus diuina prouidentia videatur me ſuperſtitem conſeruaſſe, quaſi in eum dumtaxat finem, vt Congregationis illius quaſi poſſeſſio & ex conſequenti omnia eius iura in me & Monachis mihi aggregatis perſeuerent; quia etiam probè perſpicio totum hoc negotium per prudentes conatus & labores veſtros potenter fuiſſe promotum, idque ita fœliciter, vt non parua ſpes ſuppetat fore vt ſuo tempore ad antiquum vigorẽ & ſplendorem eadem Congregatio reſurgat: ego autem propter longæuam ſenectutem, corporiſque debilitatem non poſſum eius negotia perſonaliter gubernare; propterea rogo & obſecro Paternitatem tuam, vt ſicut Italiæ Congregationis Superior exiſtis eiúſque regimen tenes, ita etiam digneris in te ſuſcipere curam, & ſollicitudinem huius Anglicæ Congregationis, meóque nomine proſequaris, & peragas, quæcunq; ſapientiæ tuæ videbuntur neceſſaria, & conuenientia ad promouendam, exaltan. & propagan. veterem hanc noſtram Congregationem Angliæ. Quicquid autem hac in re facies, ego per præſentes ratifico, & confirmo, & in eius ſignum nomen meum ſubſcribo coram teſtibus infraſcriptis, &c. rogans te vt certiorẽ me facias debitis opportunitatibus de negotiorum iſtorum ſucceſſu, atque ita gratias tibi, ex animo agens pro charitatiuo ſolatio, & fraterna ſollicitudine erga me in hac decrepita ſenectute mea me tibi commendans committo te Domino Deo N. die .... menſe, & anno cum ſcriptione D. N. vices committentis & teſtium.

Habetur *loc. cit. ſcript. 4.*

Abſentes ad electionem noui Abbatis vocandi pro Congregatione Burſeldenſi,

Formula CLXIX.

Dilecto in Chriſto Fr. N. Monacho Monaſterij S. N. Ordinis S. Benedicti Frater N. Prior, aut alius præſidens poſt Abbatem, & Conuentus iam dicti Monaſterij ſalutem in Domino. Fraternitati tuæ tenore præſentium innoteſcat quòd die .... menſis, &c. D. N. quondam Abbas Monaſterij noſtri præfati ſicut Domino placuit viam vniuerſæ carnis ingreſſus fuit, & corpus eius cum debita reuerẽtia Eccleſiaſticæ traditum ſepulturæ. Ne igitur Monaſterium noſtrum ſupradictum per diuturnam vacationem grauem patiatur in ſpiritualibus & temporalibus læſionem, diem talem cum continuatione dierum ſequentium ad tractandum de futuri Paſtoris electione & ad electionem celebrandam in noſtro Capitulo communiter duximus ſtatuendum. Quapropter fraternitatem tuam attentè requirimus & ſollicitamus expreſsè quatenus die præfata nobiſcumque ad tractandum & colligendum in Capitulo noſtro prælibato concurrere procures, alioquin, tua abſentia non obſtante, procedere

cedere

cedere ad celebrandum huiuſmodi electionem curabimus, & dicto Monaſterio noſtro de perſona idonea prouidere. Si inſuper procuratorem ad certam perſonam eligendam ſubſtituere decreueris, quæ ſecundùm iuris communis diſpoſitionem in huiuſmodi electionis negotio ſubſtitui poteſt, ad iuramentum præſtandum, confeſſionem Sacramentalem faciendam, & ſacram Communionem percipiendam ſub pœna in decreto Baſilienſis Concilij de præmiſſis faciendis promulgata, te noueris adſtrictum. Nos enim fidei & relationi veridicæ talis Nuncij noſtri iurati latoris præſentium ſuper vocatione huiuſmodi ſtare proponimus, vt eſt iuris. Datum, &c. ſub ſigillo Prioris, & Conuentus roboratæ, &c.

Habetur in Cæremoniali Congregationis Burſfeldenſis, Ordinis S. Benedicti Pariſiis impreſſo, anno 1610. *pag.* 189. *&* 190.

Abſentes ad eandem electionem vocandi intimatio, cum præfixione termini,

Formula CLXX.

Fratres Capituli Monaſterij N. & Frater N. humilis Prior clauſtri eiuſdem Monaſterij, Sede Abbatiali vacante. Dilectis Conreligioſis & Fratribus N. & N. Prioratuum, & membrorum à dicto Monaſterio dependentium reſpectiuè ſalutem in Domino. Cùm bon. mem. D. N. Abbas ipſius Monaſterij, nouiſſimus, die.... menſis.... &c. præſentis anni, &c. (quod non ſine graui mentis amaritudine referimus) naturæ ſoluendo debitum, ſpiritum ſuum reddiderit Creatori. Nos ipſius corpore tradito reuerenter, vt decuit, Eccleſiaſticæ ſepulturæ, nolentes dictum noſtrum Monaſterium exiſtere paſtoris diutius ſolatiis deſtitutum. Quare diem N. poſt feſtum S. N. X. menſe N. proximè futuri, cùm continuatione dierum omnium ſequentium, concorditer præfiximus ad electionem futuri paſtoris, & Abbatis in dicto Monaſterio & capitulo noſtris celebrandum. Ac ad omnia alia peragenda, quæ ipſius electionis negotium concernere dignoſcuntur. Vt igitur ignorantiam ſuper hoc prætendere nequeatis, vllam vobis, & cuilibet veſtrum, ac aliis omnibus & ſingulis Conreligioſis præfixionem huiuſmodi duximus intimari. vos & quemlibet veſtrum tenore præſentium citantès (prout citamus & vobis mandamus) quatenus dicta die N. menſis N. manè, hora capituli, quam diem & horam, cùm omnibus diebus ſequentibus quouſque ipſius electionis negotium fuerit expeditum, vobis harum ſerie aſſignamus, & præfigimus, ad Monaſterium noſtrum prædictum, ſi volueritis, & veſtra crediderítis intereſſe, veniatis, & compareatis, vnà vobiſcum de electione futuri Abbatis, & ad ipſum Abbatem, dante Domino, eligendum, ac in ipſo electionis negotio modo debito proceſſuri. Alioquin vobis non expectatis nec vlterius ſi prædictus per nos non fuerit terminus prorogatus conuocari in huiuſmodi electionis negotio procedemus, veſtra abſentia non obſtante. Ad iſtas autem literas vobis, & cuiuſlibet veſtrum præſentandas, & intimandas dilectós noſtros N. & N. duximus ſpecialiter deputandos, & in ſignum huiuſmodi mandati noſtri ſuſcepti, ac Nunciorum quilibet veſtrum ſigillum hîc apponat, aut ſe manu propria ſubſcribat, aut per alium ſuis nomine & mandato faciat ſubſcribi. Datum in dicto capitulo noſtro ſub ſigillo noſtro communi, vnà cum ſigno Notarij ſubſcripti, &c.

Habetur *in formulario inſtrument. Romæ impreſſo anno* 1561. *tit. de elect. pag.* 72.

Abſentium reſponſionis ad prædictam vocationem electionis noui Abbatis,

Formula CLXXI.

Honorabili ac Religioſo N. Priori & Fratribus Conuentualibus Monaſterij S. N. Ordinis S. Benedicti N. diœceſis. Frater N. eiuſdem Monaſterij Monachus profeſſus cum humili reuerentia in Chriſto Ieſu complacendi affectum. Quia electioni futuri Abbatis die .... faciendæ, arduis præpeditus & variis negotiis, perſonali præſentia intereſſe non valeo: idcirco Religioſo Fratri N. Monacho Monaſterij noſtri præfati, vices meas in toto illo electionis negotio pro hac vice committo omnibus modo & forma quibus id fieri poteſt & debet, in cuius rei teſtimonium ſigillo meo, &c.

Refertur in Cæremoniali Burſfeldenſi *ſuperiùs citato pagin.* 190.

Abſentium vocationis ad prædictam electionem in valuis Eccleſiæ vbi talis fuerit conſuetudo,

Formula CLXXII.

Notificant Prior & Conuentus Monaſterij S. N. Ordinis S. Benedicti diœceſis, N. omnibus & ſingulis præſentes literas inſpecturis, & quorum intereſt, vel intereſſe poterit, quomodolibet in futurum, quòd die.... menſis N. quondam venerabilis D. N. Abbas eiuſdem Monaſterij ſicut Domino placuit viam vniuerſæ carnis eſt ingreſſus, ipſiúſque corpus cum debita reuerentia Eccleſiaſticæ traditum ſepulturæ, & ne ipſum Monaſterium graue in ſpiritualibus, & temporalibus patiatur detrimentum, diem N. quæ erit talis menſis N. cum continuatione dierum ſequentium ad tractandum, & prouidendum de futuri paſtoris ſubſtitutione communiter duxerunt ſtatuendum. Quapropter per præſentis cedulæ affixionem, & Bedellum, ſiue Nuncium noſtrum iuratum, ad hoc ſpecialiter deputatum citari mandant, & citant omnes & ſingulos ſua intereſſe putantes, qui huiuſmodi electioni de iure aut conſuetudine debent, poſſunt, & volunt intereſſe, quatenus die ſupradicta hora N. cum dierum ſequentium continuatione in dicto Monaſterio ac loco capitulari eiuſdem legitimè compareant, ad tractandum de futuri Abbatis electione, & ad ipſam electionem, ſi opus fuerit, procedendum, & procedi videndum, & omnia alia & ſingula faciendum, quæ in præmiſſis neceſſaria fuerint, vel quomodolibet opportuna: certificantes eoſdem quod ſiue comparuerint, ſiue non, nihilominus ad præmiſſa omnia, & ſingula, prout Iuris & moris fuerit procedere, & eidem Monaſterio de perſona idonea, prout Dominus inſpirauerit, prouidere curabunt, ipſorum abſentia non obſtante. Datum, &c. ſigillo Conuentus memorati in fidem & teſtimonium præmiſſorum præſentibus ſubimpreſſo.

Ex eod. Cæremoniali Burſfeldenſi *pag.* 191. *&* 192.

Iuramenti ab electoribus prædictis præſtandi,

Formula CLXXIII.

Ego Frater N. iuro & promitto omnipotenti Deo, & ſancto, vel ſanctæ N. huius Monaſterij patrono, illum eligere quem credam futurum Eccleſiæ in ſpiritualibus, & temporalibus vtiliorem, nec illi vocem

dare, quin veriſimiliter ſciuero promiſſione, aut ditione alicuius rei temporalis, ſeu per ſe, vel per alium interpoſita prece, aut aliàs qualitercumque directè, vel indirectè pro ſe electionem procurare.

Inſuper ego N. ſub iuramento præſtito promitto quòd ſi electus fuero in Abbatem, & electioni in perſonam meam factæ conſenſero ſuper obſeruantia reformationis, & conſuetudinū approbatarum præſentis Monaſterij in forma per capitulum annale deſuper concepta, & approbata, mox poſt confirmationem publicè iuramentum præſtabo, ſic me Deus adiuuet & hæc ſancta Dei Euangelia.

Habetur ex cod. Caremonial. Burſfelden. pag. 201.

Abſentium procuratores ad Capitulum mittendi,

Formula CLXXIV.

RR. in Chriſto PP. ac DD. Præſidentibus annalis capituli Monachorum nigrorum Ordinis S. Benedicti de Obſeruantia, in Monaſterio N. proximo celebrandi, N. humilis Abbas Monaſterij S. N. Ordinis & Obſeruantiæ prædictorum N. diœceſis reuerentiam & honorem. Reuerendi Patres ac Domini. Quia ſecundum laudabilia inſtituta, ad ipſum annale capitulum, prout debeo, perſonaliter non poſſum accedere, ſenio, languore, corporalibus incommodis, legitima diſtantia, cauſis arduis noſtri Monaſterij delationem pro hac vice nequaquam captantibus, præpeditus: maximè cum anno Domini N. capitulo in Monaſterio Sancti N. celebrato vltimo, perſonaliter interfuerim: Hinc eſt quod diſcretum Fratrem N. Monaſterij Commonachum, aut Venerabilem in Chriſto patrem Dominum N. Abbatem Monaſterij N. in meum legitimum, ac indubitatum procuratorem conſtituo: cum pleno mandato, vice mea in eodem capitulo comparendi; cum poteſtate plenaria iurandi in animam meam, cautam, ſeu cauſas meæ abſentationis ſuperiùs allegatas eſſe veras: Inſuper & beneficium abſolutionis ab officio, inſtanter petendi, & humiliter, ſi conceſſum fuerit, acceptandi: collectas etiam pecuniales, ſi quas per capitulum imponi contigerit, legaliter exſoluendi: promittens me ſub teſtimonio præſentium literarum, quæcumque in eodem capitulo fuerint conſtituta, rata, & grata, firmiter habiturum: & tam per me quàm mihi ſubiectos, prout vnumquemque noſtrum concernunt, laudabiliter obſeruaturum. In quorum omnium teſtimonium ſigillum meum præſentibus eſt impreſſum. Datum in Monaſterio meo prædictu. Anno Domini, &c. ipſo die, &c.

Ex cod. Caremonial. Burſfelden. pag. 136.

Obedientiæ data Vicario Generali à Patribus Chellen.

Formula CLXXV.

Admodum Reuerende Pater communicauit nobis Reuerendus P. Auguſtinus literas Paternitatis veſtræ, quibuſcum etiam coniunctum fuit exemplar literarum Illuſtriſſimi Nuncij inſinuantium nouum aliquod decretum, quo admiſſo fideliter ſpopondit veſtra paternitas nobis in verbo ſacerdotis, donec vnio concludatur. Nuncius noſtrarum partium longè alio modo promulgauit nobis Sanctitati ſuæ beneplacitum quam videamini ibi accepiſſe, monuitque, vt ſignificaremus omnibus, Sanctitatis ſuæ voluntatem eſſe, vt omnes ſuis procuratoribus deſtinarent ampliorem poteſtatem, quàm hactenus habuerunt aliquam vnionem concludendi, quia aliquam inter nos vnionem vult abſolutè concludi; quòd vero Illuſtriſſimi Cardinales in priore decreto regreſſus perſiſtant, cupimus vt cognoſcatis plures nunc nobis ſuppetere rationes ampliandi & replicandi, quàm anteà, tum quia certi ſumus procuratorem noſtrum auditum non fuiſſe, quando hoc de regreſſu decretum fuit expeditum, tum etiam propter exorbitantem modum procedendi, quo vſi ſunt Commiſſarij veſtri in hac Ciuitate Pariſienſi, pro quo benefactoribus noſtris aliqua eſſet adhibenda ſatisfactio. Nihilominus vt planè ſatiſfaciamus Sedi Apoſtolicæ, veſtræque Paternitati, ac toti mundo, monſtremúſque ſinceram intentionem noſtram, qua pacem quærimus & vnionem, ſine qua miſſio noſtra non poteſt ſubſiſtere, ſimul ac ſecuri facti eſſemus Nuncij Apoſtolici Epiſcopi Pariſienſis, & Paternitatis veſtræ promiſſo, quod nulla fiant ſcandala, vel innouationes in perſonis, aut negotiis noſtris, donec aliqua vnio inter nos concludatur, certiorem per has præſentes facimus Paternitatem veſtram nos paruiſſe, & parere decreto de regreſſu, & in eo plenè ſatisfeciſſe Nuncio Pariſienſi, quin & ſcripſiſſe ad Cardinales S. Officij de obedientia noſtra decreto ipſorum officioſè præſtita. Quoniam igitur nunc omnia impedimenta vnionis ſunt ablata, rogamus vos propter amorem Dei, vt quam ſeriò, & cito fieri poſſit, in illam ſtatuendam incumbatis, & in hac re aut quacunque alia inuenietis nos in omni fraterna charitate paratiſſimos, &c.

Ex Clemente Raynerio *in append. ad Apoſtol. Bened. in Angl. part.1. ſcript.15.*

Supplicationis exemplar quod ex Anglia Patres Miſſionis ad Sanctiſſimum D. Papam miſerunt,

Formula CLXXVI.

Nos infraſcripti S. V. filij humillimi perſpicientes maximū Sanctitati Veſtræ erga patriam noſtram, & ſalutem animarum zelum, ac paternam de noſtra Miſſione curam, quibus Sanctitas veſtra tanquam Vniuerſalis, ſed nobis ſpecialis parens, ſatis abundat, & intelligentes Sanctitatis veſtræ mentem in eo firmiter poſitam eſſe, vt pro bono Miſſionis, aliquam velit inter nos ſtabilire vnionem: & maturè ponderantes quid emolumenti, vel incommodi euenire poterit, ſi modus illius ſit conueniens, & ab omnibus generaliter approbatus: aut inconueniens, & inter paucos determinatus, qualis erat modus nuper Sanctitati Veſtræ exhibitus; (omnes enim quoad ſubſtantiam vnionem exoptant, de modo ſolummodo eſt differentia) Submiſsè petimus (quia quo vniuerſalior fuerit conſenſus, eo ſtabilior, & ſine reluctantia erit vnio) vt Sanctitas Veſtra pro præſenti nihil ſtatoat, ſed ſub cenſura præcipiat, vt ex omnibus profeſſis omnium trium Congregationum extra Hiſpaniam aut Italiam degentibus, per pluralitatem votorum omnium profeſſorum dictarum Congregationum eligantur nouem Definitores, qui ſimul conuenientes, etiam per pluralitatem votorum determinent primò de modo talis vnionis, quem ſic per pluralitatem votorum ordinatum exhibebunt Sanctitati Veſtræ approbandum, & poſt approbationem eodem modo, & eadem Apoſtolica auctoritate, formam & regimen gubernandi ſtatuant. Si enim propter inæqualitatem numeri dictarum Congregationum Religioſorum eligerentur ex vnaquaque tres, tunc reliqui

reliqui omnes Hiſpanicæ Congregationis excluſi à tali electione (qui ad minus ſunt centum,) non ſine iuſta cauſa poterunt reluctari; Religioſi autem aliarum Congregationum ſunt perpetui, & ſic pauci forent excludendi.

Hæc modò Sanctitati Veſtræ humiliter ſuggerenda putauimus. Interim Generalem noſtrum Hiſpanicum conſulemus, & eius conſenſum, ſine quo nihil commodè poſſumus, poſtulabimus, & expectabimus paternam Sanctitatis Veſtræ reſolutionem quem Dens Opt. Max. pro regimine ſuæ Eccleſiæ, ac bono patriæ, & Miſſionis noſtræ diu, ac fœliciter ſanum, & incolumem cuſtodiat. Dat. &c.

Ex cod. Raynei. *loco cit.*

Doctoratus ſiue gradus Licentiaturæ literæ patentes, &

Formula CLXXVII.

Vniuerſis & ſingulis præſentes literas inſpecturis pateat qualiter hodierna die coram admodum Reuerendis Patribus Theologis ſiue V. I. Doctoribus N. & N. admodum Reuerendus D. N. Monachus ſiue Preſbyter noſtri Monaſterij ſiue Eccleſiæ fuit præſentatus per famoſiſſimos Theologos, ſiue excellentes viros Doctores examinandus & approbandus in Sacra Theologia ſiue iure Ciuili, & ipſe D. N. ſe ſubiecit arduo & rigoroſo examini dictorum Theologotum, ſiue V. I. Doctorum Venerandi Collegij Ciuitatis N. in quo examine præfatus D. N. ita & taliter ſe habuit, quòd ipſe tam à Vicario N. & Locumtenenti, quàm ab omnibus Theologis ſiue Doctoribus dicti Collegij, nemine diſcrepante fuit tanquam ſufficiens, & idoneus in Sacra Theologia ſiue in iure ciuili, & canonico vnanimiter & concorditer, ac publicè & laudabiliter approbatus. Quapropter præfatus Dominus Vicarius ſiue Locumtenens optans perſonam dicti D. N. fauoribus & honoribus proſequi gratioſis, conſideratis ſcientia, moribus, & virtutibus, quibus ipſum D. N. Altiſſimus illuſtrauit, prout in dicto examine in facto viſibiliter demonſtrauit, ipſum D. N. præſentem, vt aſſeruit, pronunciauit, ac declarauit ſufficientem & idoneum ad aſcendendum Cathedram magiſtralem, & recipiendum publicè in Theologia, & iure ciuili gradum, & inſignia Doctoratus, ipſique D. N. tanquam ſufficienti & idoneo in Sacra Theologia, ſiue iure ciuili, & canonico publicè gradum & inſignia huiuſmodi recipiendi, & ſe in ipſa Sacra Theologia, ſiue in vtroque iure doctorandi, quandocumque ſibi placuerit ad laudem omnipotentis Dei, &c. plenam tenore præſentium, &c.

Habetur *in formulario Inſtrum. tit. de grad. pag. 93.*

Procuratorum Conſtitutio ad proſequendum gratiam expectatiuam pro creato Canonico cum clauſula ad lites,

Fotmula CLXXVIII.

In nomine Domini, Amen. Nouerint vniuerſi præſentis publici inſtrumenti ſeriem inſpecturi, lecturi, & audituri, quòd anno à Natiuitate Domini N. Indictione N. die verò N. menſis N. Pontificatus N. diuina prouidentia, &c. Anno N. in mea Notarij publici, teſtiúmque infraſcriptorum, ad hoc ſpecialiter vocatorum & rogatorum præſentia perſonaliter conſtitutus D. Abbas N. ſiue Prælatus N. Monaſterij N. diœceſis principalis, principaliter pro ſeipſo (citra tamen quorumcunque procuratorum ſuorum, per eum hactenus quomodolibet conſtitutorum reuocationem) omnibus melioribus modo, via, iure, cauſa & forma, quibus meliùs & efficaciùs de iure potuit & debuit, fecit, conſtituit, creauit, & ſolemniter ordinauit ſuos veros, certos, legitimos, & indubitatos procuratores, actores, factores, & negotiorum ſuorum infraſcriptorum geſtores, & Nuncios, ſpeciales & generales. (ita tamen quòd ſpecialitas generalitati non deroget, nec è contra) videlicet, venerabiles & prouidos viros Dominos A. B. C. abſentes tanquam præſentes, & quemlibet eorum in ſolidum (ita tamen quòd non ſit melior conditio primitus occupantis nec deterior ſubſequentis, ſed quòd vnus eorum inceperit, alter ipſorum id proſequi, mediare, terminare valeat, & finire, ac ad effectum perducere ſpecialiter & expreſsè) ad ipſius Domini conſtituentis nomine, & pro eo proſequendum & pertractandum, quandam gratiam Apoſtolicam expectatiuam, ſibi, per præfatum S. D. N. Papam, ſub Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ N. Kal. N. Pont. ſui anno N. de canonicatu Eccleſiæ N. cum reſeruatione & expectatione præben. ac dignitatis, perſonatus, adminiſtrationis, vel officij eiuſdem Eccleſiæ, ac alterius beneficij Eccleſiaſtici cum cura, vel ſine cura. Ad R. in Chriſto patris & Domini D. Dei & Apoſtolicæ Sedis gratia Epiſcopi N. necnon venerabilium & circumſpectorum virorum Dominorum Præpoſiti, Decani, Archidiaconi, Scholaſtici, Cantoris, Cuſtodis, & Capituli, ſingulorúmque Canonicorum, & perſonarum Eccleſiæ N. collationem, prouiſionem, præſentationem, electionem, ſeu quamuis aliam diſpoſitionem, communiter, vel diuiſim pertinen. gratioſè factam & conceſſam, prout in literis Apoſtolicis deſuper confectis pleniùs continetur, literáſque ipſas & proceſſus, earum vigore habitos, & habendos, præfatis Dominis Epiſcopo, Præpoſito, Decano, Archidiacono, Scholaſtico, Cantori, Cuſtodi, Theſaurario, ac Capitulis, tam N. quàm Sancti N. in N. Eccleſiarum Canonicis, & perſonis Eccleſiæ N. huiuſmodi, illíque, vel illis, ad quem, vel ad quos in prædicta Eccleſia N. præbendarum, & dignitatum, perſonatuum, adminiſtrationum, vel officiorum, necnon præſtimoniorum, præſtimonialium portionum, & ſimplicium, ac aliorum beneficiorum collatio, prouiſio, præſentatio, electio, ſeu quæuis alia diſpoſitio pertinet, nec non in Eccleſiis præfatis dignitates, perſonatus, adminiſtrationes vel officia obtinentibus, ac omnibus executoribus, & ſubexecutoribus, in literis, & proceſſibus huiuſmodi deputatis, ſeu deputandis, omnibúſque aliis, & ſingulis, quorum intereſt, intererit, aut intereſſe poterit quomodolibet in futurum præſentandum, intimandum, inſinuandum, & notificandum, ipſóſque, & eorum quemlibet in ſolidum ſub pœnis, & cenſuris in eiſdem proceſſibus, vt ad executionem ipſarum literarum, & proceſſuum huiuſmodi, iuxta earundem vim, formam, & tenorem, procedant, ſeu alter ipſorum procedat, requirendum, & monendum, requiríque, & moneri faciendum. Séque nomine quo ſuprà, in dicta Eccleſia N. in Canonicum recipi, & in fratrem, ac ſtallum ſibi in choro, & locum in capitulo Eccleſiæ huiuſmodi, cum plenitudine iuris canonici, aſſignari petendum, faciendũ, & obtinendum. Præbendam verò, ac dignitatem, perſonarum, adminiſtrationẽ, vel officium eiuſdẽ Eccleſiæ N. nec non præſtimonia, præſtimoniales portiones, & ſimplicia, ac alia beneficia huiuſmodi (ſi quæ vacabant tunc, aut cùm vacabunt) ſub dicta gratia comprehenſa, cum proteſtationibus in talibus fieri ſolitis & cõſuetis, acceptandũ, & de illis ipſi Domino conſtituenti eum omnib. iuribus & pertinen. ſuis, poſt acceptationẽ prædictã prouideri, & ſe de illis

inueſtiri, nominéque quo ſuprà, in, & ad corporalem, realem, & actualem poſſeſſionem Canonicatus & præben. ac dignitatis, perſonatus, adminiſtrationis, vel officij N. nec non præſtimoniorum, præſtimonialium portionum, & ſimplicium, ac aliorum beneficiorum, iuriúmque & pertinen. prædictorum, poni, & induci, ac inductum defendi, & ad dignitatem, perſonatum, adminiſtrationem, vel officium Eccleſiæ N. nec non præſtimonia, præſtimoniales portiones, & ſimplicia, ac alia beneficia huiuſmodi, vt moris eſt, admitti petendum, faciendum, & requirendum, acceptationem & proniſionem prædictas, aliáſque faciendas diligentias in locis beneficiorum ac alibi, vbi, & quando opus fuerit palam publicandum, inſinuandum, intimandum, & notificandum, publicarique, & inſinuari, intimari, & notificari faciendum, nec non dictam poſſeſſionem explendum, intrandum, apprehendendum, manutenen. & defendendum, continuandum; iurandúmque in animam ipſius D. conſtituent. de obſeruandis ſtatutis & conſuetudinibus ipſius Eccleſiæ N. & alterius in qua beneficium huiuſmodi forſan fuerit, & quælibet alia licita iuramenta per ſuos in dictis canonicatu vel præbenda ſiue perſonatu, aut dignitate, vel adminiſtratione, ſiue officio Eccleſiæ N. nec non præſtimoniis, præſtimonialibus portionibus, & ſimplicibus, ac beneficij huiuſmodi prædeceſſores in eorum receptione, aut aliàs præſtari ſolita præſtandum & ſubeundum, atque canonicatum vel præbendam, aut dignitatem, ſiue perſonatum, adminiſtrationem, vel officium, ac præſtimonia, præſtimoniales portiones, & ſimplicia & alia beneficia huiuſmodi in ſpiritualibus & temporalibus regendum, & gubernandum, regíque, & gubernari, ac ipſis in diuinis deſeruiri faciendum, fructus quoque, redditus & prouentus, iura obuenientia, & emolumenta quæcumque ex eiſdem prouenientia petendum, exigendum, & leuandum, recipiendum, recuperandum, locandum, diſlocandum, ſeu ad firmam, vel annuam penſionem concedendum ad tempus, & tempora perſonæ, ſeu perſonis pro pretio prout procuratoribus, vel alteri ipſorum viſum fuerit expedire, & de habitis, receptis, & recuperatis, exactis, & leuatis occaſione præmiſſorum pro dicto Abbate N. conſtituente ſiue Prælato N. aut Conuentu N. aut eius vel eorum nomine cum ſolemni pacto de aliquid non petendum, quietandum, liberandum, penitus & abſoluendum, finémque, & literas quietatorias, ſiue quietantiam & quæcumque publica inſtrumenta ad hæc neceſſaria faciendum, & concedendum.

Clauſula ad lites.

Et ſi neceſſe fuerit pro præmiſſis omnibus & ſingulis, & eorum occaſione, pro dicto Abbate N. vel Prælato N. conſtituen. & eius vel eorum nomine coram quibuſcunque iudicibus Eccleſiaſticis, & ſecularibus quacumque auctoritate fungentibus, & functuris comparendum, agendum, & defendendum, libellum, ſeu libellos, & quaſcumque alias petitiones ſummarias, verbo, vel in ſcriptis dandum, & recipiendum, daríque & recipi videndum, exceptiones, proponendum, replicandum, duplicandum, triplicandum, & ſi opus fuerit quadruplicandum, litem, ſeu lites conteſtandum, & conteſtari videndum, de calumnia vitanda, & veritate dicenda, & cuiuſlibet alterius generis licitum iuramentum in animam ipſius D. Abbatis N. ſiue Prælati N. conſtituen. præſtandum, ponendum, & articulandum, poníque, & articulari videndum, poſitionibus, & articulis partis aduerſæ reſpondendum, ſuiſque reſponderi petendum, teſtes acta, literas; inſtrumenta, & alia monimenta producendum, teſtes partis aduerſæ iurare videndum, contra teſtes, & eorum dicta, ac literas & inſtrumenta, & alia monimenta contra ipſum Dominum Abbatem ſiue Prælatum N. producta & producenda dicendum, & excipiendum, crimina & defectus apponendum, probandum, proteſtandum, & atteſtandum, dicendum, & allegandum beneficium abſolutionis ſimpliciter, vel ad cautelam, ac reſtitutionis in integrum, & quæcumque alia iuris remedia, & quaſcumque literas, gratiam, ſeu iuſtitiam in ſe continentes petendum, obtinendum, & impetrandum, & ex aduerſo impetratis & obtentis contradicendum, & impugnandum, iudicis officium humiliter implorandum; expenſas, damna, & intereſſe taxari petendum, & ſuper ipſis, ſi neceſſe fuerit, iurandum, in cauſa & cauſis huiuſmodi concludendum, & concludi videndum, ſententiam, ſeu ſententias tam interlocutorias quàm diffinitiuas audiendum, & ferri petendum, & ab eis, & earum qualibet, &c.

Refertur in *formulario inſtrumentorum & variorum proceſſuum tit. de conſtit. procurat. pag.* 39.

Clauſula ſubſtituendi.

Vnum quoque, vel plures procuratorem ſeu procuratores loco ſui, & cuiuſlibet ipſorum cum ſimili aut limitata poteſtate ſubſtituendum, eúmque, vel eos reuocandum, & onus procuraturis huiuſmodi in ſe reaſſumendum toties quoties opus fuerit, & ipſi, ſeu eorum alteri videbitur expedire, præſenti procuratorio nihilominus in ſuo robore duraturo.

Procuratoria ampliſſima conceſſa D. Roberto Saldero de ſancto Vincentio in negotio cuiuſdam vnionis inter Monachos Caſſinen. & Monachos Congregationis Anglicanæ,

Formula CLXXIX.

In Dei nomine, Amen. Pateat vniuerſis per præſentes nos D. Thumam Anglum Monachum, profeſſum Monaſterij Montis Caſſini Monachorum Nigrorum Ordinis Sancti Benedicti de Obſeruantia Congregationis Caſſinen. atque Congregationis Anglicanæ nuper reſtauratæ & à Sanctiſſimo D. N. Paulo V. confirmatæ Superiorem conſtitutum nonnullis occupationibus, aliiſque obſtaculis impeditum, quominus inſtraſcripta per me ipſum exequi poſſem, confiſum tamen de integritate, fidelitate, & diligentia dilectiſſimorum fratrum noſtrorum D. Mauri, &c. Monachi Monaſterij Sancti Georgij Maioris ac Sedis Apoſtolicæ Notarij, atque Dom. Roberti, &c. Monachi profeſſi Congregationis Angliæ, præhabito etiam conſenſu DD. Auguſtini, Bartholomæi, &c. Monachorum eiuſdem Congregationis Anglicanæ nominaſſe, ordinaſſe, conſtituiſſe, feciſſe, ac loco noſtro poſuiſſe, prout per præſentes nominamus, ordinamus, facimus, conſtituimus, & loco noſtro ponimus prædictos DD. Maurum, & Robertum coniunctim & diuiſim, noſtros verò certos, indubitatos & legitimos, generales, ac ſpeciales procuratores, actores, factores, & noſtrorum negotiorum omnium & ſingulorum quorumcunque geſtores, prout dictis DD. Mario & Roberto coniunctim diuiſim opportunum videbitur, ita in omnibus,

vt

vt nec generalitas ſpecialitati, nec ſpecialitas generalitati aliquid derogei, dantes & per præſentes concedeotes dictis noſtris, & præfatæ Congregatioois Anglicanæ Procuratotibus coniunctim, & diuiſim totam & integram poteſtatem, & auctoritatem noſtram in præmiſſis omnibos & ſingulis rebus, nos, vel negotia noſtra, ac prædictam Congregationem noſtram Anglicanam aliquo modo tangentibus, ſiue conceıneoıibus agendi, dicendi, procurandi, negotiandi, compooeodi, atqne terminandi, qoidquid ſibi, vel eorum alteri in eiſdem, vel eorum aliquo videbitur neceſſarium & vtile. Alium inſuper & alios procuratorem & procuratores loco, & vice noſtra ſubſtituendi, ac eum, ſeu eos denuò reuocandi, procuratoriúmque officium, in ſe reaſſumendi, quoties & quandu, id eis, vel eorum alteri expedite videbitnr, & generaliter omnia alia & ſingula faciendi, exercendi, expediendi, & impetrandi pro nobis & numine noſtro, dictæ Congregationis Anglicanæ, quæ illis, aut eorum alteri in præmiſſis, aut circa præmiſſa neceſſaria, aut expedientia, aot aliàs quomodolibet ad bonum dictæ Congregationis promouendum opportuna videbuntur, adeo planè & ſufficienter ac noſmetipſi facere poteramus, ſi ibidem præſentes perſonaliter eſſemus, licet mandatum de ſe magis exigat ſpeciale quàm ſuperius vllo modo eſt expreſſum, rata, grata, & firma habentes, & habituri quidquid dicti procuratores noſtri, vel eorum alter fecerit, ſeu fieri procurauerint in prædictis negotiis noſtris, vel eorum aliquo, ſeu in aliquibus circumſtantiis, aut ceremoniis, eadem, vel eorum aliqua tangentibus ſiue concernentibus. In cuius rei teſtimonium ego præfatus D. Thomas huic præſenti ſcripto me ſubſcripſi, & vt plenior illi fides adhibeatur ſigillum Congregationis Caſſinen. appoſui. Datum, &c.

Refertur *in append.* Clem. Raynerij *part. 1. ad Apoſt. Bened. in Angl. ſcript. 9.*

Procuratoriæ ſimilis in eadem cauſa Congregationis Caſſinen. & Congregationis Anglicanæ,

Formula CLXXX.

Decretum eſt in Concilio, per eos qui ſubſcribunt, procuratorium Patris Benedicti, debere confirmari, & reualidari cum poteſtate proſequendi nuper propoſitum vnionis tractatum, aut ſi occaſio poſtulauerit, vt melius concludatur, articulos eius emolliendi, aot mutandi, prout in conſcientia expedite iudicauerit, aut prout putauerit pleróſque in Miſſione velle condeſcendere, ſeruatis cooditionibus, & limitationibus in ipſa commiſſione procuratoria expreſſis. Subſcriptum P. Leander de S. Martino, P. Ioannes Barneſius, P. Franciſcus Antrobus. Forma autem commiſſionis, maturo tractatu, inter eoſdem concepta ſequitur in hunc tenorem. [Nos P. Leander de S. Martino Vicarius Generalis Benedictinorum Anglorum Congregationis Hiſpanicæ extra Hiſpaniam degentium Sacræ Theologiæ Doctor, & in Academia Duacena linguæ Sacræ Regius Profeſſor, &c. Quoniam Illuſtr. D. Archiepiſcopus Rhodienſis, cùm eſſet Legatus ſuæ ſanctitatis in Belgio, nobis ſignificauit, & ex mandato ſuæ Sanctitatis nobis iniunxit, vt facultatem, auctoritatémque procuratoriam R. P. Benedicto Ioneſio ad vnionem aliquam Romæ concludendam, reualidaremus, ideò prædictis ſuæ Sanctitatis, & Illuſtriſſimi Nuncij ipſius mandatis obedientes, de conſilio & conſenſu Venerabilium Fratrum noſtrorum aſſiſtentium, tibi Patri Benedicto Ioneſio de S. Facundo, omnem auctoritatem procuratoriam facultatem, poteſtatémque neceſſariam concedimus, vt noſtro nomine poſſis proſequi articulos vnionis, à nobis Romam miſſos, & vnionem ſecundùm ipſos, & poteſtatem etiam eoſdem articulos emolliendi, mutandi, in melius vertendi, addendo, aut detrahendo, aut interpretando, quantum tibi in conſcientia videbitur expedire, aut iudicaueris optimos in Miſſione vel admittere. Hoc ſolum prouiſo, vt nemo cogatur ad vnionem ſuſcipiendam, ſed ſi qui nunc in Miſſione exiſtentes noluerint illam admittere prohibeantur aliam Miſſionem erigere, aot habitum vlli imponere, vel profeſſionem tradere. Item vt qui in poſterum futuris temporibus ex noſtro Ordine mittentur in Angliam, non gaudeant facultatibus neceſſariis, niſi velint vnitæ Miſſioni, & legibus eius per omnia, dum, in Miſſione fuerint, ſubiici. In huius noſtræ conceſſionis, & commiſſionis auctoritatem, & robur, vt valeat tibi Patri Benedicto, ad omnia quæcunque in cauſis noſtris à te proponerentur peragenda, ſigillum S. Benedicti his noſtris literis impreſſimus, eáſque noſtra ſubſcriptione, & Secretarij muniuimus 27. Aprilis 1616. Actum, &c.]

Vicarij à Capitulo conſtituti, Sede vacante,

Formula CLXXXI.

Nos Canonici & Capitulum Cathédralis N. Sedé vacante per obitum bon. mem. N. Epiſcopi, &c. Reuerendo N. ſalutem in Domino ſempiternam. Cùm ex ſacrorum Canonum diſpoſitione Eccleſiarum Cathedralium Capitula in deficientium Epiſcoporum (præſertim ſi ex humanis eximi contigerit) locum ſubrogentur, eíſque in ſpiritualibus & temporalibus ſuccedant: eorum munus erit viduatis Eccleſiis ita conſulere, vt miniſtrorum ſolertia, & diligentia viduitatis incommoda minimè ſentiantur. Ne igitur ſupradicta Eccleſia noſtri culpa aliquid detrimenti in ſpiritualibus, & temporalibus patiatur. Nos dictis ſacris Canonibus, & Concil. Trid. decretis obtemperare volentes, vocatis omnibus & ſingulis Canonicis infrà tempus à dicto Concilio ſtatutum, ad Vicarium, qui vices noſtras ſuſtinere debeat, deputandum, congregatíſque iis, qui debuerunt, voluerunt, & potuerunt intereſſe, habitíſque intereſſentium votis, de conſenſu, & voto eiuſdem Capituli, te Reuerendum N. de cuius probitate, ſcientia, & ſufficientia confiſi, generalem in ſpiritualibus & temporalibus Vicarium noſtrum in prædicta Eccleſia Cathedrali ciuitate, & diœceſi, tenore præſentium deputamus, creamus, & conſtituimus [per menſes ſex] vel [Epiſcopali Sede vacante] cum omnibus & ſingulis facultatibus, priuilegiis, honoribus, oneribus præeminentiis, & prærogatiuis, ad huiuſmodi munus exercendum neceſſariis, & opportunis; Dantes tibi plenam, & liberam poteſtatem omnia, & ſingula exercendi, quæ Capitulo Sede vacante in vtroque foro à iure permittuntur, & proinde cauſas omnes tam ciuiles, quàm criminales, & mixtas, etiam hæreſis, & matrimoniales, audiendi, prouidendi, & decidendi, cum facultate excommunicandi, & cenſuras proferendi; cum voto tamen ordinariorum Conſultorum noſtræ Curiæ in ſententiando, & procedendo ad actus, quorum grauamen per appellationem à diffinitiua reparari non poteſt; nec non ea omnia faciendi, quæ nos facere, & mandare poſſumus, etiamſi ſpeciale mandatum requirant. Reſeruantes nobis collationem beneficiorum, eorúmque inſtitutionem ad Capitulum ſpectantem,

deputationem examinatotum, Officialium, actuariorum, & miniſtrorum Curiæ regimen ſeminatij, facultatem cognuſcendi de cauſis ſuſpicionum, & de negata iuſtitia, & conſtitis(ſeruatis de iure ſetuandis) alteri delegandi. Volumus autem, vt concedere licentiam ordinandi, etiam ad ptimam Tonſuram, (in caſibus à Sacr. Concil. Trident. Capitulo permiſſis) & prouidere de Prædicaturibus in Aduentu, & Quadrageſima; ac diſpenſare in foro exteriori, etiam quoad tempotum interſtitia, & caſus reſetuatos de nouo facere non poſſis, abſque expteſſo noſtro conſenſu capitulatiter habito. Nec non approhare Confeſſores Ordinandos, & ad beneficium obtinenda, niſi præuio examine ab Examinatoribus deputatis, quorum approbationes per Secretarium annotentur in libro. In caſu verò infirmitatis, vel abſentiæ ſubſtituere non poſſis, vel cauſas delegare, ſed in his caſibus prouiſio ad nos ſpectare debeat. Præcipimus itaque vniuerſo Cleru huius Ciuitatis, & Diœceſis aliiſque huius Eccleſiæ iuriſdictioni ſubiectis, quatenus te in Vicarium Officialémque noſtrum generalem tecipiant, tibique in omnibus præmiſſis pareant, & obediant. Dantes tibi vices, & voces noſtras, &c. Contradictores, & inobedientes pœnis & cenſuris Eccleſiaſticis compeſceudi; & ita te in Vicarium deputamus, eum ſolutione ſalatij, per eum, cui incumbit, facienda. In quorum fidem præſentes ſcribi iuſſimus per Notarium noſtræ Curiæ, & manu propria ſubſcripſimus. Datum in noſtro Capitulu Cathedralis Eccleſiæ N. die anno, &c.

Refertur ab Auguſt. Barboſ. *de Iur. Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 32. *num.* 137.

Vicarij Generalis conſtitutionis,

Formula CLXXXII.

Vniuerſis præſentes literas inſpecturis, &c. N. Abbas, & S. Sedis Apoſt. gratia Ordinarius N. ſalutem in Domino. Noueritis quòd nos attendentes multiplices occupationes noſtras, & curam animatum, quæ nobis ſubiectæ ſunt, & quòd etiam nobis cura eſt innneta noſtra aliis impertiri, qui motibus, ſcientia, & ætate reperti ſint probatiſſimi, conſiderantes igitur ptobitatem, ſcientiam, legalitatem, diſcretionem, & induſtriam diſcreti viri N. I. V. D. ipſum noſtrum Vicarium Generalem in Eccleſia, ciuitate, diœceſi noſtra tam in ſpiritualibus, quàm in temporalibus, tenore præſentium facimus, conſtituimus, & creamus, citra tamen reuocationem aliorum Vicariorum noſtrorum per nos aliàs inſtitutotum, dantes, & concedentes, eidem plenam, & liberam poteſtatem, & mandatum ſpeciale, vt poſſit N. per te, vel per alium Prælatum exercere N. & alia, quæ ad vſum Pontificalium ſpectant, &c. necnon indulgentiàs concedendi in caſibus à iure permiſſis, & etiam exhibendi Sacramenta diœceſanis, & ad eum recurrentibus confeſſiones audiendi, prædicandi, publicas, & ſolemnes pœnitentias iniongendi, Synodum diœceſanam celebrandi, Prouinciale concilium conuocandi, dimiſſorias, ſiue commendatitias ad Ordines, & Sacramenta concedendi, clericos iudicandi, cauſas matrimoniales cognuſcendi, & decidendi, & decimam oblationum in caſibus à iure expreſſis, nec non Synodaticum, vel Cathedraticum, quartam funeralium, procurationis, viſitationis, ſubſidium charitatiuum, & ius cenſus in caſibus à iure permiſſis exigendi, & reliqua faciendi, & exercendi quæ ſunt muneris diœceſani, nec non ſubiectionem ſubditorum noſtrotum, & reuerentiam, ac iuramenta ab ipſis recipiédi, nouas Parochias erigendi, erectas, collapſas conficiendi, in matrices Eccleſias transferendi, eligendi, præſentandi, præſentatos inſtituendi, deſtituendi, beneficia conferédi penſiones ſuper illis imponédi, in caſibus à iure permiſſis reſignationes illorum recipiendi, eadem reſignata conferendi, inueſtiendi, alienandi, diſpenſandi, vota commutandi in caſibus nobis permiſſis, cauſas omnes ad forum noſtrum diœceſanum ſpectantes, & pertinentes cognoſcendi, & decidendi, etiam feudales viſitandi, reformandi, præcepta, & edicta faciendi, & conſtitutiones, illaſque exequendi, corrigendi, mulctandi, excommunicandi, anathematizandi, abſoluendi, etiam à caſibus, quibuſcunque nobis reſeruatis, ſuſpendendi, interdicendi, deponendi, delinquentea incarcerandi, torquendi, condemnandi, tam ad tempus, quàm ad perpetuos carceres prout ſibi conuenire videbitur, cauſáſque omnes criminales cognoſcendi, & decidendi, clericos degradandi, brachium ſæculare inuocandi, pœnas mitigandi, gratias faciendi delinquentibus, prout ſibi videbitur expedire, purgationes indicendi, pias voluntates exequendi, & eaſdem commutandi, vnum, vel plures Vicarios loco eius cum eadem, & ſimili, vel minori auctoritate faciendi, creandi, & ſubſtituendi, & cæteri omnia, quæ ſunt iuriſdictionis noſtræ exercendi, & terminandi, & omnia alia, & ſingula faciendi, & committendi, etiam ſi talia eſſent, quæ mandatum exigerent ſpeciale, & maiora, & grauiora expreſſis prout ad Vicariatus officium noſcitur quomodolibet pertinere, cuius geſta, ſententias, & mandata rata, & grata habere promittimus, mandantes quibuſcunque, ad quos ſpectat ſub pœna excommunicationis, quam ex nunc, prout ex tunc ferimus in his ſcriptis, quatenus ipſum N. tanquam Vicarium, & Officialem noſtrum recipiant, ſuſcipiant, & admittant, ac eidem in his, quæ ad nos, & iuriſdictionem noſtram ordinatiam qualitercunq; ſpectant, vel ſpectare poterunt, pareant, faueant, & aſſiſtant, ac efficaciter obedire teneantur. In quorum teſtimonium has noſtras literas fieri iuſſimus per Cancellarium, & Notarium noſtrum ſubſcriptione noſtra, ac maioris noſtri ſigilli impreſſione roboratas, &c.

Elicitur hæc formula ex Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. part.* 3. *alleg.* 54. *n.* 56.

Vicarij foranei deputationis,

Formula CLXXXIII.

N. Abbas, &c. Dilecto nobis in Chriſto R. N. Cupientes in oppido N. noſtræ diœceſis de idonea perſona prouidere, quo Vicariatus foranei Officium in omnibus ad huiuſmodi munus ſpectantibus benignè pro totius cleri, & populi quiete, & ſalute exercere poſſit, non valentes propter ardua, variáque negotia, ac diſtantiam locorum. Nos & Vicarius noſter Generalis perſonaliter vbique locorum, prout optaremus intereſſe, propterea de tua confiſi fide, prudentia, probitate, & integritate, auctoritate, qua fungimur in prædicto Oppido te in Vicarium foraneum, cum omnibus honoribus, oneribus, emolumentis, & prærogatiuis in forma ſolitis, & conſuetis per præſentes facimus, conſtituimus, & deputamus ad noſtrum beneplacitum, cum poteſtate omnes deprauatos mores in perſonis Eccleſiaſticis tibi ſubditis corrigendi, & emendandi, informationes ad inſtantiam partis, vel ex officio contra illos, & in crimine concubinatus, blaſphemiæ, & aliorum ſpiritualium, vel mixti fori delatorum, etiam contra laicos capiendi, proceſſus formandi, & vſque ad ſententiã definitiuam excluſiuè in omnibus cauſis procedendi,

procedendi, illóſque formatos ad nos originaliter ttanſmittendi, præcepta Canonicis, & Preſbyteris, & cæteris Eccleſiaſticis perſonis tibi ſubiectis, ſub pœnis tibi bene viſis de ſe ad nos præſentando faciendi, non parentes carcerandi, in cauſis ciuilibus vſque ad ſummam ſcut. &c. in executiuis verò, & in quibus non eſt tela iudiciaria, ſeu decretum definitum, non eſt interponendum vſque ad quamlibet ſummam cognoſcendi, & terminandi feſtiuitates, & alia, quæ mandat, & ptæcipit ſancta mater Eccleſia ſeruari, mandandi, reliquáque omnia faciendi, getendi, & exercendi, quæ ſimiles Vicarij foranei facere, gerere, & exttuere ſolent. Mandantes omnibus, & ſingulis Canonicis; Preſbyteris, Clericis, cæteriſque ad quos ſpectat, vt te in Vicarium foraneum, vt ſuprà recipiant, admittant, recognoſcant, & obediant, ſub pœna ſcutorum anri in auro 500. & in ſubſidium excommunicationis. In quorum fidem has præſentes manu noſtra ſubſcriptas, & noſtro ſigillo ſolito munitas fieri fecimus, &c.

Habetur in Formul. Aug. Barboſ. *Formul. 99.*

Vicarij reuocationis, & deputationis alterius,

Formula CLXXXIV.

N. Abbas, &c. N. Vicarium per nos deputatum reuocamus, &c. auferentes ab eo omnem iuriſdictionem, & auctoritatem illi conceſſam, vt ne amplius ſe intromittat neque exerceat, neque exercere faciat, &c. ac R. N. deputamus in Vicarium, &c. *prout ſuprà.*

Iuramenti Abbati à Vaſſallis Monaſterij præstandi,

Formula CLXXXV.

Ego N. iuro fidelitatem Reuerendiſſ. D. Abbati N. Domino meo, & vaſſallagium, & ſuis ſucceſſuribus, non ero in facto, dicto, ſeu conſilio, quod perſonam aut vitam, aut membrum, aut honorem ſuum amittat, aut quòd mala captione detineatur. Et ſi ad meam notitiam peruenerit, quòd aliquis aliquid prædictorum contra Dominum meum vellet, ſeu auderet committere, pro poſſe meo diſturbabo, alioquin quàm citiùs potero, vel per me, vel per meum nuncium, vel per literas meas ſibi nunciare curabo. Imperium, quod habet pro poſſe meo manutenere curabo, defendam, & conſilium, quod à me petierit ſecundùm à Deo mihi datam prudentiam dabo, ſecreta mihi ab eo reuelata nulli ſine ſui licentia manifeſtabo, (ſic me Deus adiuuet) & hæc ſancta Dei Euangelia, tactis, &c.

Hæc forma habetur per Specul. *in 3. par. lib. 4. in §. quoniam, ſub num. 64. de feudis.*

Archipresbyteri creationis,

Formula CLXXXVI.

In nomine Domini, &c. Anno à Natiuitate, &c. regnante, &c. die, &c. apud Eccleſiam S. N. Nos N. annalis iudex de terra prædicti l. pub. &c. & teſtes ſubſcripti liberati de eadem terra, videlicet, A. B. C. D. Ad hoc ſpecialiter vocati, & rogati, præſenti ſcripto notum facimus vniuerſis præſentis decreti ſeriem inſpecturis, quod vacante Archipreſbyterali Eccleſia S. N. N. diœceſis, per mortem venerabilis viri Abbatis N. vltimi, & immediati Archipreſbyteri dictæ Eccleſiæ, qui, ſicut Domino placuit, die proximo, præterito menſe Iunij, inſtantis indict. diem ſuum clauſit extremum, eiúſque corpore tradito Eccleſiaſticæ ſepulturæ, Preſbyter I. Primicerius dictæ Eccleſiæ, Preſbyter A. Preſbyter B. Preſbyter H. Preſbyter R. Preſbyter P. Preſbyter S. & Preſbyter M. Canonici dictæ Eccleſiæ fecerunt infrà iuris terminum inuentarium de bonis mobilibus ipſius Eccleſiæ, & procurauerunt ad gubernandum, & manutenendum loca, & iura tam ſpiritualia, quàm temporalia prælibatæ Eccleſiæ, poſteà volentes eidem Eccleſiæ de futuro Archipreſbytero prouidere, priùs petita, & obtenta licentia à Reuerendo in Chriſto Patre & Domino D. N. Dei gratia Epiſcopo, Abbati N. ſtatuerunt term..qm ad electionem futuri Archipreſbyteri, in dicta Eccleſia celebrandam, & interim vocatis omnibus, qui de iure, & de conſuetudine debuerunt vocari, & potuerunt, & voluerunt commodè intereſſe, quo termino adueniente, dicti Canonici pulſato priùs ad Capitulum, vt iuris, & moris eſt in Eccleſia prædicta congregati in vnum pro dictâ electione celebranda in ianuis clauſis ipſius Eccleſiæ, & laicis omnibus, & excluſis, exceptis nobis, qui ſuprà Iudice, Notario, & teſtibus, quos Canonici prædicti de communi eorum voluntate retinuerunt pro conficiendis publicis inſtrumentis de electione prædicta, Preſbyter A. Canonicus dictæ Eccleſiæ, de mandato omnium, & ſingulorum Canonicorum fecit mentionem in hunc modum. [Ego Preſbyter A. Canonicus Eccleſiæ S. N. nunc vacantis per mortem venerabilis viri Abbatis N. vltimi, & immediati Archipreſbyteri dictæ Eccleſiæ, qui, ſicut Domino placuit, die proximo præterito, menſe N. inſtantis indict. N. diem ſuum clauſit extremum; nomine meo, & nomine omnium, & ſingulorum Canonic. præfatæ Eccleſiæ, moneo omnes, & ſingulos excommunicatos, ſuſpenſos, vel interdictos, necnon omnes, & ſingulos, qui de iure, vel de conſuetudine in præſenti electione, quam facere intendimus, de nouo Archipreſbytero dictæ Eccleſiæ intereſſe non deberent, quòd exeant de Eccleſia ipſa, & permittant ſtare liberè alios, qui eligere volunt, quia non eſt meæ, nec aliorum Canonicorum ipſius Eccleſiæ intentionis, tales admittere, nec eligere cum eiſdem, imò volo, & volunt, quòd ſi quis, vel ſi qui forſitan poſteà inuenirentur, nulli præſtarent aliquod ſuffragium, vel etiam nocumentũ, & voces talium habeantur pro non receptis, nec habitis. His peractis cæperunt dicti Canonici dictæ Eccleſiæ de electione futuri Archipreſbyteri habere tractatum, interim Miſſa Spiritus ſancti primitùs decantata, & ipſius gratia ſimpliciter implorata placuit omnibus, & ſingulis per formam ſcrutinij ad electionem prædictam procedere, & in prælibata Eccleſia de futuro Archipreſbytero per eandem formam eidem Eccleſiæ prouidere, & de voluntate omnium, & ſingulorum Canonicorum aſſumpti fuerunt tres de Collegio fide digni: videlicet Preſbyter I. Preſbyter P. Preſbyter N. quibus dederunt poteſtatem, vt primò voces eorum, atque duo vocem tertij, & ſubſequenter voces cunctorum ſcrutarentur diligenter, & dicta earum redigi facerent in publicam formam per me prædictum N. Notarium, Iudice, & teſtibus ſupradictis præſentibus, & audientibus vota, & voces Canonicorum, qui Iudex, Notarius, & teſtes priùs fuimus aſſumpti de voluntate omnium prædictorum Canonicorum pro dicto negotio electionis ſcribendo, & aliis infraſcriptis inſtrumentis faciendis prædicti ſcrutatores poteſtatem eis traditam acceptantes, receſſerunt in parte ipſius Eccleſiæ, videlicet poſt Altare: itaque duo vocem, & votum tertij ſcrutati fecerunt in hunc modum; [Adiuramus te per Deum Patrem, Filium, & Spiritum ſanctum, illum nomines

eligendum in Archipreſbyterum dictæ Eccleſiæ S. N. per quem dictam Eccleſiam S. N. credis meliùs gubernari in Domino,] & ſubſequenter duo vocem, & votum alterius, & omnes tres voces, & vota omnium Canonicorum ſimili adiuratione facta, forma, & modo ſubſcriptis, Preſbyter I. Preſbyter P. duo de ſcrutatoribus ſupradictis nominauetunt, ſeu conſenſerunt in N. Canonicum dictæ Eccleſiæ in hunc modum: [Ego Preſbyter I. Canonicus dictæ Eccleſiæ S. N. nonc vacantis, nomino io Archipreſbyterum dictæ Eccleſiæ S. N. Preſbyterum N. Canonicum dictæ Eccleſiæ, vitum vtique ætatis legitimæ, comperentis ſcientiæ, de legitimo matrimonio procreatum, in Sacerdotio conſtitutom, vita caſtum, moribus ornarum, pacificum, & quietum, valentem, ſcientem iura ipſius Eccleſiæ in Domino ſalubriter gubernare, in ipſum cooſentio eligendum,] deinde Preſbyter P. alius ex ſcrutatorihus ſupradictis conſenſit in ſupradictum Preſbyterum N. in hunc modum [Egn Preſbyter P. Canonicus dictæ Eccleſiæ S. N. Preſbyterum N. Canonicum dictæ Eccleſiæ, virum vtique ætatis legitimæ, competentis ſcientiæ, de legitimo matrimonio procreatum, in Sacerdotio conſtitutum, vita caſtum, moribus otnatum, pacificum, & quietum, valentem, & ſcientem iura ipſius Eccleſiæ ſalubriter in Domino gubernare, in ipſum conſentio eligendum.] Deinde Preſbyter N. alius ex ſcrutatorihus ſupradictis dictæ Eccleſiæ nominauit, ſiue conſenſit in Preſbyterum R. Canonicum dictæ Eccleſiæ in hunc modum, videlicet: [Ego Preſbyter N. Canonicus dictæ Eccleſiæ S. N. nunc vacantis, nomino in Archipreſbyterum dictæ Eccleſiæ S. N. Preſbyterum R. Canonicum dictæ Eccleſiæ, virum vtique ætatis legitimæ, competentis ſcientiæ, de legitimo matrimonio procreatum, valentem, & ſcientem iura ipſius Eccleſiæ in Domino ſalubriter gubernare in ipſum conſentio eligendum.] Deinde ſupradicti ſcrutatores adiurauerunt ſingulatim ſupradictos Preſbyterum A. Preſbyterum N. Preſbyterum G. & Preſbyterum L. Canonicos dictæ Eccleſiæ in hunc modum: [Adiuramus te Preſbyterum A. per Deum Patrem, & Filium, & Spiritum ſanctum, vt illum nomines eligendum in Archipreſbyterum dictæ Eccleſiæ S. N. per quem dicta Eccleſia credis meliùs in Domino gubernari,] qui Preſbyter A. conſenſit in ſupradictum Preſbyterum R. Canonicum dictæ Eccleſiæ in hunc modum: [Ego Preſbyter A. Canonicus S. N. nunc vacantis, nomino in Archipreſbyterum dictæ Eccleſiæ S. N. Preſbyterum R. Canonicum dictæ Eccleſiæ, virum vtique ætatis legitimæ, competentis ſcientiæ, de legitimo matrimonio procreatum, in Sacerdotio conſtitutum, vita caſtum, moribus otnatum, pacificum, quietum, valentem, & ſcientem iura dictæ Eccleſiæ in Domino ſalubriter gubernare, in ipſum conſentio eligendum.] Deinde Preſbyter N. adiuratus modo ſupradicto per ſupradictos ſcrutatores conſenſit in ſupradictum Preſbyterum N. Canonicum ſupradictæ Eccleſiæ in hunc modum: [Ego Preſbyter M. Caoonicus, &c.] Deinde Preſbyter G. adiuratus modo ſupradicto per ſupradictos ſcrutatores conſenſit in Preſbyterum R. Canonicum ſupradictæ Eccleſiæ in hunc modum: [Ego Preſbyter G. Canonicus dictæ Eccleſiæ,] & ſequere, vt in aliis. Deinde Preſbyter L. adiuratus per ſupradictos ſcrutatores modo ſupradicto conſenſit in ſupradictum Preſbyterum H. Canonicum prædictum in honc modum: [Ego Preſbyter L. &c.] *vt ſuprà*, & ſic de ſingulis, &c. Quibus omnibus ſic peractis immediatè nullo alio actu intermedio non diuertendo ad alios actus extraneos, ſcrutatores prædicti ad Capitulum redeuntes de voluntate omnium, & ſingulorum Canonicorum dictæ Eccleſiæ ibidem præſentium, publicauerunt ſcrutinium prædictum in hunc modum: [Ego Preſbyter I. Canonicus S. N. nunc vacantis, vnus ex ſcrutatoribus conſtitutis per Canonicos ſupradictæ Eccleſiæ ad honorem Dei Omnipotentis, & B. Mariæ ſemper Virginis matris ſuæ, pronuntio tam nomine meo, quàm nomine Preſbyterorum N. & N. Canonicorum ſupradictæ Eccleſiæ in Archipreſbyterum dictæ Eccleſiæ vacantis Preſbyterum H. Canonicum Eccleſiæ ſupradictæ, virum vtique ætatis legitimæ, competentis ſcientiæ, de legitimo matrimonio procreatum, in Sacerdotio conſtitutum, vita caſtum, moribus ornatum, pacificum, & quietum, valentem, & ſcientem iura ipſius Eccleſiæ in Domino ſalubriter gubernare in ipſum conſentio, tam nomine meo, quàm nomine ſupradicto eligendum in Archipreſbyterum Eccleſiæ ſupradictæ.] Deinde Preſbyter N. & ſcrutatoribus ſupradictis publicauit in hunc modum: [Ego Preſbyter N. Canonicus dictæ Eccleſiæ S. N. vacantis, conſtitutus per Canonicos dictæ Eccleſiæ ad honorem Dei, &c. pronuntio, &c. in Archipreſbyterum, &c. Preſbyterum R. &c.] *vt ſuprà*. Ita quòd facta, & habita collatione, videlicet zeli ad zelum, meriti ad meritum, & numeri ad numerum, numerus pro parte Preſbyteri H. fuit repertus maior, & de zelo, & meritò dicebant illi, qui elegerunt Preſbyterum R. quod erat melius, & magis idoneum, illi verò qui elegerunt Preſbyterum H. dicebant, quòd zelum, & meritum eorum præualebat, & erat melius, & magis idoneum, & ſic Preſbyter I. Preſbyter P. Preſbyter N. & Preſbyter L. pro parte Preſbyteri H. & Preſbyter N. Preſbyter A. Preſbyter G. pro parte Preſbyteri R. *Te Deum laudamus* ſolito more cantauerunt, & apertis ianuis ſupradictæ Eccleſiæ electio publica ſic facta, fuit publicata. Vnde ad futuram memoriam, & dictorum electorum, ſeu illius, qui maius habet ius in ea, & cautelam de præmiſſis facta ſunt duo publica inſtrumenta, cuius tenoris ſcripta per manus prædicti Notarij, ſigno meo conſueto ſignata, ſed præſens ſupradicto H. & reliquum ſupradicto R. noſtrum, qui ſupradictorum Iudicis, & teſtium ſubſcriptionibus roboratum.

Tranſitus de vna Religione ad aliam,

Formula CLXXXVII.

In nomine Domini, Amen, &c. Dominus Frater N. Ordinis Fratrum Prædicatorum S. Dominici, conſtitutus coram Domino N. Dei gratia Abbate Monaſterij N. Ciuitatis N. Ordinis N. dixit, & expoſuit eidem D. Abbati, quod libente animo intraret Religionem dicti Ordinis N. ex deuotione, quam habet Beato N. Fundatori dicti Ordinis, & ipſi Ordini, & proptereà petiit ab ipſo Domino Abbate, ſi ipſe velit ipſum recipere in Ordine prædicto, & eidem conſignare habitum dicti Ordinis; obtulit ſe dedicare, & perſonam ſuam Ordini prædicto recepto habitu Ordinis prædicti, & alia dicere, & facere, tam in diuinis, quàm aliter; ad quæ tenetur vigore conſtitutionis Ordinis prædicti, & vt faciunt alij profeſſi dictæ Eccleſiæ, & Ordinis, qui Dominus Abbas viſa, & audita requiſitione ſibi, *vt ſuprà*, facta per dictum Dominum Fratrem N. viſo quoque breui Apoſtolico ſibi directo ad præmiſſa expedienda, cuius quidem tenor ſequitur, *vt infrà*. Et viſis videndis, ſponte, & ex certa ſcientia, & aliàs omnibus iure, via, modo, & forma, quibus melius potuit, & poteſt, & fieri, & eſſe poſſit, interuenientibus quibuſcumque ſolemnitatibus tam iuris, quàm facti, etiam ſubſtantialibus

de

de iure, vel conſuetudine in præmiſſis opportunis eidem Fratri N. præſenti, & humiliter flexis genibus requirenti, & acceptanti, attenta eius bona vita, & conditione, habitum dicti Ordinis N. exhibuit, & contulit, itaquod de cætero ſit, & cenſeatur de, & ſub Ordine N. prædicto, & habeatur, & tractetur tanquam Frater, & de Ordine N. imponendo eidem Fratri N. habitum Ordinis prædicti, ac ipſum cingendo cingulo caſtitatis, & Ordinis prædicti, & alia dicendo, & faciendo, quæ in ſimilibus fieri conſueuerunt, & requiruntur in exhibitione, & traditione habitus prædicti, qui Dominus Frater N. recepto habitu prædicto ſponte, &c. omnibus iure, via, modo, & forma, quibus meliùs & efficaciùs fieri, & eſſe poſſit, interuenientibus quibuſcumque ſolemnitatibus, etiam ſubſtantialibus, & vt ſuprà, dedicauit ſe, & perſonam ſuam, ac ſubmiſit Regulæ, & Ordini N, prædicto, & in manibus ipſius Domini Abbatis præſentis, & acceptantis fecit debitam profeſſionem in Ordine, & Regula N. prædictis, promittens, & promiſit ſtabilitatem, morum conuerſionem, & obedientiam, ac caſtitatem ſecundùm ſtatuta, & conſuetudines, ac Regulas Ordinis prædicti, & canonicas ſanctiones, & alia dixit, & fecit, ad quæ tenetur vigore conſtitutionis Ordinis prædicti, & ita manibus corporaliter tactis Scripturis iurauit in manibus præfati Domini Abbatis ad ſancta Dei Euangelia, ac eidem ſtipulanti, & recipienti nomine, & vice dicti Ordinis promiſit, & conuenit prædicta omnia, & ſingula ſuprascripta attendere, & obſeruare, & in nullo contrauenire, vel contrafacere, ita eum Deus adiuuet, eiúſque ſancta Euangelia. Et inſuper ipſe Dominus Abbas attenta conditione, & bona vita ipſius Fratris N. conceſſit, & concedit eidem Fratri N. præſenti, & acceptanti, quatenus de cætero poſſit, & valeat, quæcomque beneficia curata, & non curata impetrare, & impetrata acceptare, & retinere, & in ipſis ſtare, & habitare tutè, & liberè, & impunè, & hæc, non obſtantibus, quæ in dicto breui continentur, & aliis quibuſcumque contrariis. Et de prædictis dictæ partes rogauerunt me Notarium, vt inde publicum conficiam inſtrumentum.

Electionis Canonicatus factæ per Capitulum Eccleſiæ Collegiatæ,

Formula CLXXXVIII.

In nomine Domini, Amen, &c. Vacantibus Canonicatu & Præbenda, quos cùm viueret obtinebat quondam Dominus N. olim Canonicus infraſcriptæ Eccleſiæ, qui diem ſuum clauſit extremum, Capitulo Eccleſiæ S.N N.diœc. de antiqua, & approbata conſuetudine ſpectat, & pertinet ius eligendi Canonicos dictæ Eccleſiæ pro tempore eligendos, conuocato, & congregato infraſcripta occaſione in loco ſuprascripto, in quo conuocari, & congregari conſueuit pro negotiis dictæ Eccleſiæ; de mandato venerabilis D. N. Præpoſiti dictæ Eccleſiæ, in quo quidem Capitulo interfuerunt ipſe Dominus Præpoſitus, necnon Domini A. L. P. & M. omnes Canonici dictæ Eccleſiæ, dicentes, & proteſtantes, quod ſunt, & repræſentant maiorem, & ſaniorem partem dicti Capituli, & quod non eſt alius Canonicus dictæ Eccleſiæ, qui ad infraſcripta poſſit, vel debeat commodè euocari, citatis tamen priùs aliis Canonicis dictæ Eccleſiæ per N. oſtiarium dictæ Eccleſiæ, prout ibidem retulit ipſe N. oſtiarius prædictus ſeipſos Dominos Canonicos citaſſe, attendentes, & conſiderantes, quod longa vacatio beneficiorum ſolet Eccleſiis eſſe nociua, conſiſi de integritate, & ſufficientia, ac bona, & approbata vita venerabilis Domini N. cuius fidem approbatam tandiu cognouerunt, & cognoſcunt, qui ſi eligatur in Canonicum dictæ Eccleſiæ, erit vtilis, & fructuoſus eidem, inuocata ſancti Spiritus gratia, & ipſius Beati N. nomine, & ſuffragio implorato ſponte, & ex certa ſcientia, & animo deliberato, omnibus iure, via, &c. & eſſe poſſit, interuenientibus quibuſcumque ſolemnitatibus, tam iuris, quàm facti, etiam ſubſtantialibus in ſimilibus opportunis de iure, vel conſuetudine ipſum Dominum N. præſentem, & acceptantem elegerunt, & eligunt vnanimiter, & pari concordia, & voluntate in Canonicum, & fratrem dictæ Eccleſiæ ad Canonicatum, & Præbendam, vt ſuprà præmittitur, vacantes, oſculo pacis interueniente, ac eidem de dictis Canonicatu, & Præbenda prouiderunt, & prouident, ipſúmque Dominum N. ibi præſentem, & flexis genibus coram ipſis Dominis Præpoſito, & Canonicis, & Capitulo conſtitutum, & humiliter requirentem, & acceptantem inueſtiuerunt, & inueſtiunt, per bireti capiti ſuo impoſitionem de dictis Canonicatu & Præbenda, iuribúſque, & pertinentiis ſuis ſpiritualibus, & temporalibus. Et inſuper præfatus Dominus Præpoſitus de mandato, & nomine etiam aliorum Canonicorum, & Capituli prædicti, introducens ipſum Dominum N. Canonicum prædictum in dictam Eccleſiam, ipſum poſuit, & induxit in tenuta, & corporali poſſeſſione Canonicatus, & Præbendæ prædictorum, iuriúmque, & pertinentiarum eorum prædictarum per pannos, & cornu Altaris magni dictæ Eccleſiæ funes, campanarum, & vectes oſtiorum Eccleſiæ prædictæ: aſſignando eidem ſtallum in Choro: & exinde locum in Capitolo, & alia dicendo, & faciendo, quæ in ſimilibus tenutis fieri conſueuerunt, & requiruntur in ſignum veræ tenutæ, & corporalis poſſeſſionis datæ, & apprehenſæ de prædictis. Et ibidem poſt prædicta prædictus Dominus N. Canonicus prædictus conſtitutus coram prædictis Dominis Præpoſito, Canonicis, & Capitulo, delato priùs eidem iuramento per præfatum Dominum Præpoſitum, & ab eo manibus corporaliter tactis ſcripturis præſtito, iurauit ad ſancta Dei Euangelia in manibus præfati Domini Præpoſiti, quod obſeruabit ſtatuta, & laudabiles conſuetudines, & conſtitutiones dictæ Eccleſiæ; & alia dicet, & faciet ad quæ tenetur de iure, & vigore dictorum ſtatutorum, & bona, & redditus Canonicatus, & Præbendæ prædictorum conſeruabit, & augebit pro poſſe, ipſáque bona Canonicatus, & Præbendæ prædictorum non alienabit citrà iuris diſpoſitionem; ita eum Deus adiuuet, eiúſque ſancta Euangelia. Et de prædictis prædicti Domini Præpoſitus, Canonici, & Capitulum, & ipſe Dominus N. &c.

Penſionis tranſlationis,

Formula CLXXXIX.

Coram R. P. D. A. Archipreſbytero S. tanquam perſona in dignitate Eccleſiaſtica conſtituta, ac in mei Notarij publici, & teſtium, &c. præſentia, perſonaliter conſtitutus Illuſtriſſimus, & Reuerendiſſimus D. G. cui dudum auctoritate Apoſtolica annua penſio ſcut. 250. auri in auro ſuper fructibus, &c. menſæ Epiſcopalis P. nuper in Cathedralem electæ, quam obtinet dicta auctoritate R. D. S. libera, immunis, & exempta ipſi Illuſtriſſimo D. G. quoad vixerit, vel procuratori ſuo legitimo, per dictum S. electum, & ſucceſſores ſuos ipſius Eccleſiæ Præſules, ſeu adminiſtratores pro tempore exiſtentium annis ſingulis, pro vna, videlicet in Domini noſtri Ieſu

Chriſti,

Chriſti, & proximè tunc futura incipien. & altera illius medietatibus in Beati Ioannis natiuitatis feſtiuitatibus, Romæ integrè perſoluenda, reſeruata, &c. extitit cum facultate transferēdi: prout latiùs in liter. Apoſtolicis deſuper expeditis, ſub Datum, &c. quas dicto R. P. D. A. in mei, &c. præſentia, realiter, & facto exhibuit, & præſentauit ad effectum infraſcriptum, animo rehabendi illis priùs viſis, lectis, & conſideratis per eundem, quarum tenor ſequitur, & eſt talis, videlicet. [Pius Epiſcopus, &c.] *inſerantur, & cum conſenſu à tergo.* Volens, vt aſſeruit, vti dicta facultate transferendi ſponte, &c. ad effectum, vt eadem penſio, ſcilicet 250. auri in auro, iuxta conceſſam ſibi facultatem, validè transferatur in fauorem & perſonam veri, & bonæ indolis adoleſcentis, D. N. & non aliàs, aliter, nec alio modo, conſenſit in manibus dicti R. D. Archiepiſcopi S. caſſationi, & extinctioni dictæ penſionis, rogans eundem, vt iuxta formam, & tenorem literarum, & facultatis præfatæ illam ceſſet, & alteram ſimilem penſionem, ſcilicet 250. auri dicto N. reſeruet, conſtituat, & aſſignet. Et tunc præfatus Reuerendiſſimus D. Archiepiſcopus, vt perſona Eccleſiaſtica electa per dictum Reuerendiſſimum D. G. in negotio huiuſmodi viſis, lectis, & benè conſideratis priùs per eundem dictis literis, vt apparebat, & conſenſu dicti G. omni meliori modo, quo magis potuit, & debuit dictarum literarum, & conſenſus vigore admiſſo priùs per eum, & recepto dicto conſenſu, prout recepit, & admittit de præſenti penſionem præfatam caſſauit, & extinxit, ac caſſat, & extinguit per præſentes, ita quod dictus R. D. S. ad illam ſoluendam dicto G. ampliùs, & poſthac non teneatur, neque non ob ſolutionem aliquas cenſuras, & pœnas de cætero incurrere decreuit, & declarauit, & ſucceſſiuè alteram, ſcilicet, &c. auri caſſatam & extinctam præfatæ ſimilem dicto N. licet abſenti me Notario vti perſona legitima pro eo ſtipulante, & recipiente per præfatum S. electum donec vixerit, & ſucceſſores ſuos in dicta Eccleſia præſules annis ſingulis in terminis, & loco, & ſub ſententiis, cenſuris, & pœnis in literis Apoſtolicis reſeruationis præfatæ, vt præfertur, caſſata contentis integrè perſoluen. auctoritate Apoſtolica præfata, vigore literarum præfatarum ſibi attributa reſeruauit, conſtituit, ac aſſignauit, etiam liberam, immunem, & exemptam, prout erat dicta prior caſſata, vt ſuprà, omnibus melioribus modo, &c. & debuit vigore facultatis præfatæ, ſuper quibus, &c.

Ex *Formulario Saluſtij Tiberij, lib. 1. pag. 348.*

Rerum deperditarum monitorij ad finem reuelationis earum,

Formula CXC.

N. Abbas, &c. Vniuerſis, & ſingulis Abbatibus, Prioribus, Plebanis, Rectoribus, Vicariis perpetuis, Capellanis, Clericis, & Officialibus quarumcumque Eccleſiarum per Ciuitatem & diœceſim N. ſalutem, & mandatorum noſtrorum obedientiam. Expoſitum nobis nuper eſt per N. loci N. quòd nonnulli iniquitatis filij, quos prorſus ignorat, cenſus, terras, domus, poſſeſſiones, bona mobilia, & immobilia, ſcripturas publicas, & priuatas, fidem tamen facientes, ac iura, necnon pecuniarum ſummas, auri, & argenti quantitates, iocalia, domuſque ſupellectilia magni momenti, ad prædictum exponentem, ſeu alios legitimè ſpectantia ſubtraxerunt, ac temerè occuparunt, eáque malitioſè occupaſſe, & occultè, ac indebitè detinere præſumpſerunt, & præſumunt; ex quo exponenti grauia damna valorem quinquaginta ſcutorum excedentia, nequiter intulerunt in animarum ſuarum periculum, & prædicti exponentis non modicum detrimentum; ſuper quibus petitum fuit per nos de Eccleſiaſtico remedio prouideri. Quapropter vobis omnibus, & ſingulis ſupradictis, ac veſtrum cuilibet in virtute ſanctæ obedientiæ damus in mandatis, quatenus ad omnem inſtantiam ſupradicti exponentis in veſtris Eccleſiis coram populo in eis ad diuina audienda, ſeu aliàs legitimè congregato, ipſum populum, ac omnes bonorum, & rerum huiuſmodi detentores, ac illorum celatores, ac aliàs ſcientiam habentes, ac damnorum illatores occoltos ex parte noſtra publicè moneatis, & requiratis, vt infrà terminum quindecim dierum à die primæ monitionis noſtræ huiuſmodi incipiendorum, quorum quinque pro primo, quinque pro ſecundo, & reliquos quinque dies pro tertio, vltimo, & peremptorio termino, ac monitione Canonica aſſignamus, & vos aſſignetis eiſdem, dicto exponenti ſupradicta indebitè occupata, & detenta reſtituant; occultatores verò, & illa ſcientes reuelent: & ſi id infrà dictum tempus non adimpleuerint, ex nunc contra eos generalem excommunicationis ſententiam in forma Eccleſiæ conſueta proferatis. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Ex Barboſ. *Formular. Form. 91.*

Abbatiſſæ electionis factæ per Capitulum Monaſterij,

Formula CXCI.

In Dei nomine, Amen, &c. Conuocato, & congregato Capitulo Monaſterij N. Ordinis S. Benedicti, pro infraſcripta peragenda electione, in loco infraſcripto, vbi pro negotiis dicti Monaſterij; in quo quidem Capitulo interfuerunt ipſa D. Catharina, necnon D. F. G. D. omnes Moniales profeſſæ dicti Monaſterij; aſſerentes ſe eſſe maiorem, & ſaniorem partem dicti Capituli, & quod, in dicto Monaſterio non extat alia Monialis, quæ ad infraſcripta poſſit, vel debeat commodè euocari: prædicta Ven. Prioriſſa dixit, & expoſuit eiſdem DD. Monialibus, Capitulariter congregatis; quodque N. olim immediatè, Dei gratia, Abbatiſſa dicti Monaſterij, prout Deo placuit, vita occubuit, prout eis notum eſt; & quia non expedit, ipſum Monaſterium Abbatiſſæ regimine deſtitutum remanere, ne defectu paſtoris, Domini gregem lupus rapax inuadat, aut induta Eccleſia aliquod patiatur detrimentum, inſtitit igitur dicta D. Prioriſſa, ibidémque in dicto Capitulo cum præfatis DD. Monialibus, vt ad electionem nouæ Abbatiſſæ deueniret, & eidem Monaſterio de idonea, & vtili perſona, per quam circumſpectè regi, & ſalubriter dirigi valeant, prouiderent, & dixit, & expoſuit D. Ioanna, &c. Monialis dicti Monaſterij, quæ hactenus ſe legaliter, & honeſtiſſimè geſſit in dicto Monaſterio, & cuius vita, moréſque probatiſſimi noti ſunt ipſis omnibus Monialibus, & Capitulo, ſibi videtur quòd ſi eligatur in Abbatiſſam dicti Monaſterij erit vtilis dicto Monaſterio, ac habilis, & idonea illius regimini, attenta eius laudabili vita, & moribus, ac ſufficientia, & integritate ipſius, motúmque ſpiritualium experientia, & prouidentia, & temporalium circumſpecta, & propterea cùm inſtantia petiit ab ipſis DD. Monialibus & Capitulo, quatenus in præmiſſis votum ſuum explicate velint, & eis placeat, ad electionem dictæ Dominæ Ioannæ deuenire: vel aliam quam aptiorem cognouerint, ad regimen dicti Monaſterij. Quæ Moniales, auditis Præpoſitis per dictam Prioriſſam reſponderunt, & dixeront, quod poſt deceſſum dictæ olim Abbatiſſæ plures

ſuper

tractaruot, & colloquium inſimul habuerunt de, & ſuper præmiſſis, & habito diligenti tractatu arbitratæ ſunt, & arbitrantur, quod dicta Domina Ioanna accedentibus ei virtutibus, & benemeritis erit ſufficiens & idunea ad regimen dicti Monaſterij, & perſonarum ipſarum Monialium, & proptereà ad euitandas quaſcumque rixas, ſeu præiudicia, quæ fortè ſuboriri poſſent ex diuturna vacatione dicti Abbatiſſatus, decreuerunt ad electionem oouæ Abbatiſſæ deuenire: vnde ibidem prædictæ DD. Prioriſſa & Moniales capitulariter, vt ſuprà, congregatæ præcedentibus inter eas pluribus tractatis, habitóque nunc diligenti ſcrutinio, accedente ſancti Spiritus gratia ipſius. & glorioſæ Virg. Mariæ, ac B. N. ſub cuius vocabulo dictum Monaſterium fundatum eſt, nominibus, & ſuffragio inuocauit vnanimiter, & concorditer, ac viua voce, ſponte, &c. omnibus meliori modo, &c. interuenientibus quibuſcumque ſolemnitatibus, etiam ſubſtantialibus, tam iuris, qoàm facti in ſimilibus opportunis, & tam de iure, quàm de conſuetudine requiſitis ſolemniter, & legitimè elegerunt, & eligunt dictam D. Ioannam Monialem in Abbatiſſam dicti Monaſterij ibidem præſentem, & humiliter, ac deuotè electionem ipſam acceptantem, & ſuſcipientem, quo facto præfata D. Prioriſſa, cum eis *Te Deum laudamus* more ſolito cum cordis iubilo decantando, & pulſatione campanarum accedente, dictam D. Ioannam Abbatiſſam introduxit in Eccleſiam dicti Monaſterij, & ipſam poſuit, & induxit in tenuta, & poſſeſſione, ſeu quaſi dicti Abbatiſſatus, per pannos, & cornu Altaris dictæ Eccleſiæ, & funes campanæ eiuſdem, aſſignando ſtallum, ſeu ſolitam ſedem in Choro, & locum in Capitulo dicti Monaſterij, & alia dicendo, & faciendo, quæ in ſimilibus fieri conſueuerunt, & requiruntur in ſignum veræ tenutæ, & corporalis poſſeſſionis dicti Abbatiſſatus, iuriúmque, & pertinentiarum ſuarum, ſpiritualium, & temporalium, & de prædictis præfata Domina Abbatiſſa, & ipſæ Moniales rogauerunt me Notarium, vt inde publicum conficiam inſtrumentum. Actum, &c. præſentibus N. & N. teſtibus, &c.

Habetur *ex Formul.* Saluſt. Tibet. *lib. 2. pag. mihi* 167.

Iuramenti præſtandi fidelitatis in electione Abbatiſſæ,

Formula CXCII.

Ego N. Monaſterij N. ordinanda Abbatiſſa, promitto coram Deo, & Sanctis eius, & hac ſolemni Sororum congregatione, fidelitatem, dignámque ſubiectionem, obedientiam, & reuerentiam matri meæ Eccleſiæ, tibíque N. Domino meo eiuſdem Eccleſiæ Patriarchæ, vel Archiepiſcopo, aut Epiſcopo, ſeu Prælato, & ſucceſſoribus tuis ſecundùm ſacrorum Canonum inſtituta, & prout præcipit inuiolabilis auctoritas Pontificum Romanorum; ſic me Deus adiuuet, & hæc ſancta Dei Euangelia.

Ex Pontif. Rom. *pag.* 121.

Iuramenti præſtandi ab Abbate auctoritate Apoſtolica benedicto,

Formula CXCIII.

Ego N. electus Monaſterij N. Ordinis N. diœceſis N. ab hac hora in antea fidelis & obediens ero B. Petro Apoſtolo, ſanctæque Romanæ Eccleſiæ, & Domino noſtro Domino N. Papæ N. ſuiſque ſucceſſoribus canonicè intrantibus. Non erò in conſilio, aut conſenſu, vel facto, vt vitam perdant, aut membrum, ſeu capiantur mala captione, aut in eos violenter manus quomodolibet ingerantur, vel iniuriæ aliquæ inferantur, quouis quæſito colore; conſilium verò quod mihi credituri ſunt per ſe, aut nuncios ſuos, ſeu literas, ad eorum damnum me ſciente nemini pandam. Papatum Romanum, & regalia S. Petri adiutor eis ero, ad retinendum, & defendendũ ſaluo meo ordine contra omnem hominem. Legatum Apoſtolicæ Sedis in eundo, & redeundo honorificè tractabo, & in ſuis neceſſitatibus adiuuabo. Iura, honores, priuilegia, & auctoritatem S. Romanæ Eccleſiæ Domini noſtri Papæ, & ſucceſſorum prædictorum conſeruare, defendere, augere, & promouere curabo. Neque ero in conſilio, vel facto, ſeu tractatu, in quibus contra ipſum Dominum noſtrum, vel eandem Romanam Eccleſiam aliqua ſiniſtra, vel præiudicialia, perſonarum, iuris, honoris, ſtatus, & poteſtatis eorum machinentur, & ſi talia, à quibuſcumque tractari, vel procurati nouero, impediam hoc pro poſſe, & quantò citiùs potero ſignificabo eidem Domino noſtro, vel alteri per quem poſſit ad ipſius notitiam peruenire. Regulas Sanctorum Patrum, decreta, ordinationes, ſeu diſpoſitiones, reſeruationes, prouiſiones, & mandata Apoſtolica totis viribus obſeruabo, & faciam ab aliis obſeruari. Hæreticos, ſchiſmaticos, & rebelles eidem Domino noſtro, vel ſucceſſoribus prædictis pro poſſe perſequar, & impugnabo. Vocatus ad Synodum veniam, niſi præpeditus fuerò Canonica præpeditione. Poſſeſſiones verò ad Monaſterium meum pertinentes non vendam, nec donabo, neque impignorabo, nec de nouo infeudabo, vel aliquo modo alienabo, etiam cum conſenſu Conuentus Monaſterij mei inconſulto Romano Pontifice, & ſi ad aliquam alienationem deuenero, pœnas in quadam ſuper hoc edita Conſtitutione contentas eo ipſo incurrere volo. Sic me Deus adiuuet, & hæc ſancta Dei Euangelia.

Ex Pontif. Roman. *pag.* 94

Iuramenti præſtandi ab Abbate auctoritate Ordinarij benedicti,

Formula CXCIV.

Ego N. Monaſterij N. ordinandus Abbas promitto coram Deo, & Sanctis eius, & hac ſolemni Fratrum congregatione fidelitatem, dignámque ſubiectionem, obedientiam, & reuerentiam matri meæ Eccleſiæ, tibíque N. Domino meo eiuſdem Eccleſiæ Patriarchæ, vel Archiepiſcopo, aut Epiſcopo, & ſucceſſoribus tuis ſecundùm ſacrorum Canonum inſtituta, & prout præcipit inuiolabilis auctoritas Pontificum Romanorum. Sic me Deus adiuuet, & hæc ſancta Dei Euangelia.

Refertur in Pontif. Roman *pag.* 120.

Lapidis primi impoſitionis in fundamento Eccleſiæ,

Formula CXCV.

In Dei nomine, Amen. N. Abbas, &c. exiſtens in quodam pretio terræ Domini N poſita, &c. in quo dictus N. intendit ædificari facere de nouo Eccleſiam, ſeu Oratorium, vel Hoſpitale, *prout fuerit*, &c. ſub vocabulo S. N. & nouum Altare erigi in dicta Eccleſia aſtante fidelium copioſa multitudine Pontificalibus veſtibus indutus, cum aſperſione aquæ benedictæ, & incenſo, interuenientibus quibuſcumque ſolemnitatibus, & ritibus opportunis, & ipſis obſeruatis, Chriſti nomine inuocato, ad honorem Dei, & B. Mariæ Virginis, in nomine S. Saluatoris Curiam finxit, & primum lapidem in fundamento ipſius Eccleſiæ, &

Altaris

Altaris prædicti poſuit, in cuius rei teſtimonium dictus N. Abbas mandauit mihi Notario, & dictus N. rogauit me Notarium, vt de prædictis conficerem inſtrumentum, præſentibus ibidem diſcretis viris Dominis N.& N.& teſtibus, &c.

*Ex Formul.*Saluſt.Tiber.*lib.3.pag.mihi* 166.

Conſecrationis Altaris,

Formula CXCVI.

In Dei nomine, Amen. Abbas N.&c. exiſtens in Eccleſia S.N.&c. Pontificalibus veſtibus indutus, attendens, & conſiderans quòd non locus hominem, ſed homo locum bonis operibus ſanctificare conſueuit, inſtante etiam, & requirente Domino N. ad laudem, gloriam, & honorem ſummi, & omnipotentis Dei, B. & glorioſæ Virginis Mariæ, & S.N. ſub cuius vocabulo fundatum eſt Altare N.& eorum ſuffragio miſericorditer implorato, omnibus melioribus modo, &c. interuenientibus quibuſcumque ſolemnitatibus tam iuris, quàm facti, etiam ſubſtantialibus in ſimilibus opportunis de iure, & conſuetudine, cum aſperſione aquæ benedictæ, & incenſu, &c. dictum Altare, &c. conſecrandum, dedicandum, duxit, ac illud conſecrauit, & dedicauit, ſeruatis in his debitis ſolemnitatibus, & ritibus, iuxta conſtitutiones, & formam ſanctæ matris Eccleſiæ; In cuius rei teſtimonium prædictus Abbas mandauit mihi Notario, &c.

Ordinum Minorum ſuſceptorum atteſtationis,

Formula CXCVII.

Nos N. Abbas N. Vniuerſis præſentes inſpecturis gratiam à Deo, qui eſt vera ſalus, precamur, & atteſtamur, quòd Pontificali habitu induti inter Miſſarum ſolemnia D. N. noſtrum Monachum profeſſum nullo è Canonicis impedimento irretitum ſufficienti literatura ditatum, ante nos procumbentem, & ad id nos humiliter deprecantem, die N. ante *Kyrie eleiſon*, prima Tonſura, poſt *Kyrie eleiſon*, Oſtiariatus Ordine die N. Lectoratus Ordine, die N. Exorciſtatus, die N. Acolytatus Ordine ritè initiauimus præſentibus vniuerſis Monaſterij Monachalis, teſtibus autem N. & N. In quorum, &c. Datum, &c.

Primæ Tonſuræ ſuſceptæ atteſtationis,

Formula CXCVIII.

Nos N. Abbas N.&c. Vniuerſis, & ſingulis has noſtras patentes literas inſpecturis, fidem facimus, & teſtimonium indubitatum perhibemus, qualiter Dominum N. noſtrum Monachum profeſſum ſcientiarum ſtudiis incumbentem coram nobis decenti ritu conſtitutum, anno N. menſe N. die N. ad primam Tonſuram, ſeruatis de more ſeruandis iuxta normam S. R. E. promouimus In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Presbyteratus Ordinem ſuſcepturi vigore diſpenſationis Apoſtolicæ literar. commendatitiarum,

Formula CXCIX.

Nos N. Abbas N. &c. Altaris miniſterium ritè pro viribus implendum, poſtulat, vt per nos, quos cura in Eccleſiis noſtris tangit, idonei prouideantur miniſtri. Quapropter ad D.N. legitimo connubio natum, Congregationis noſtræ Monachum profeſſum, Monaſterio noſtro adſcriptum, ſacro confirmatum Chriſmate, prima Tonſura, quatuor Minoribus, ac ſacris Subdiaconatus, & Diaconatus Ordinibus initiatum, in ipſis exercitatum, literis ſufficienter imbutum, iiſque in dies operam nauantem, bonis ornatum moribus, ac nullo è ſacrorum Canonum impedimentis irretitum repererimus, obtẽta, & attenta Apoſtolica diſpenſatione, vt in ſpecialibus literis ſanctiſſ. D.N.N. diuina prouidentia Papæ N. habetur, mittimus illud in N. ætatis ſuæ anno conſtitutum ad Illuſtriſſimum, & Reuer. D. meum N. vt aliàs idoneum repertum ad ſacrum Presbyteratus Ordinem ſuper interſtitiis, quoad opus fuerit diſpenſatione, nobis obnixè poſtulantibus ob Eccleſiæ neceſſitatem, impenſa promouere dignetur. Datum, &c.

Monialium confeſſiones audiendi, eorúmque curæ aſſiſtendi in abſentia, ſiue alio impedimento Confeſſarij ordinarij literarum Commendatitiarum,

Formula CC.

Nos N. Abbas N. &c. Tibi dilecto nobis in Chriſto Fratri D. N. Monacho noſtro profeſſo Sacerdoti, in eo, qui eſt vera ſalus, benedictionem, &c. Animarum nobis commiſſarum curam obliuiſci non poſſumus, ideò cùm ad nos peruenerit Reuerendum Patrem D.N. Monialium S. N. Ciuitatis N. nobis ſubiectarum Gubernatorem *breui longè abfuturum, ſiue alio tali impedimento* detentum; te cuius nobis ſufficiens literatura, morum integritas, ac vita ſpectabilis ſatis nota, in eiuſdem Patris N. locum, quouſque *de reditu, ſiue de, &c.* conſtet ſufficimus. Facultatem concedentes confeſſiones Munialium audiendi, ſed priùs ab Illuſtriſſimo & Reuer. D. meo N. Epiſcopo N. petita, & obtenta approbatione; Item ab omnibus caſibus, & excommunicationibus abſoluendi (ſicut nos poſſumus) intra ſepta Monaſterij. in caſibus licitis ingrediendi, & licentiam impertiendi aliis, & ea omnia, quæ Gubernatoris, ſiue Prioris munus decent, quoad ſpiritualia, & temporalia faciendi omni meliori modo, &c. Datum, &c.

Prædicationis facultatis ab Abbate Commendatario concedendæ,

Formula CCI.

N. Monaſterij SS. Vincentij, & Anaſtaſij ad aquas Saluias Abbas Reſeru. Cùm noſtræ ſint partes, Religioſos viros eligere, qui noſtræ iuriſdictionis populis vice noſtra ſacroſanctum Ieſu Chriſti Euãgelium prædicent, vitia euellant, Chriſtianas virtutes plantent, ac puri ſermonis ſalutem annuntient: Hinc eſt, quòd te R. Patrem D.N. Monachũ N. in ſacra Theologia Lectorem, de cuius ſcientia, & probitate confidimus, tenore præſentium, & noſtri muneris auctoritate in futura ſanctiſſimæ Reſurrectionis Quadrageſima ſequentis anni N. ad hoc munus implendum in terram N. nobis ratione prædicti Monaſterij in ſpiritualibus, & temporalibus ſubiectam, mittimus, & deſtinamus, cum facultate etiam confeſſiones vtriuſque ſexus audiendi, & eis beneficium abſolutionis impertiendi, vſque ad Octauam Paſchatis incluſiuè: Mandantéſque propterea tam populo, quàm Clero dictæ Terræ, vt in virtute ſanctæ obedientiæ, te benignè recipiant, honorificè tractẽt, ac neceſſaria adminiſtrent, eorum impenſis, qui eas facere tenentur, vel ſolent, ac de ſolitis eleemoſynis tibi reſpondeant; iuxta Sacr. Conc. Trid. præſcriptum. Volumus autem, quòd antequàm ad prædictum munus exercendum te conferas, Vicario noſtro Generali in Terra S. Ædiſti reſidenti, te præſentes, atque has ipſas noſtras patentes literas exhibeas. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

FORMVLA

Digitized by Google

FORMVLARIVM LITERARVM, PROCESSVVM, SENTENTIARVM, aliorúmque actuum pro Abbatibus, & Prælatis hæreticæ prauitatis Inquiſitoribus.

SVMMARIVM.

1 *Formula literarum Domini temporalis, quas debet impetrare Inquiſitor nouiter inſtitutus.*
2 *Formula literarum vocandi Officiales temporales, vt compareant coram Inquiſitore.*
3 *Formula literarum requirendi Officiales temporales, vt præſtent iuramentum.*
4 *Formula præſtandi canonicum iuramentum de defendenda Eccleſia contra hæreticam prauitatem.*
5 *Formula literarum requirendi, & mouendi Officiales temporales, vt præſtent iuramentum ſub pœna excommunicationis.*
6 *Formula denunciandi excommunicatos prædictos Officiales.*
7 *Formula abſoluendi prædictos à ſententia excommunicationis.*
8 *Formula denuntiandi præfatos Officiales abſolutos ab excommunicatione.*
9 *Formula literarum aggrauandi prædictos, cum candelis extinctis, & campanis pulſatis.*
10 *Formula excommunicandi participantes cum prædictis Rectoribus Ciuitatum, vel locorum.*
11 *Formula ſupponendi Ciuitatem, vel locum Eccleſiaſtico interdicto, quia eius Rectores noluerunt iurare, &c.*
12 *Formula denunciandi talem Ciuitatem, vel locum eſſe ſuppoſitum interdicto Eccleſiaſtico.*
13 *Formula abſoluendi prædictos Officiales, & relaxandi interdictum.*
14 *Formula denuntiandi regentes Ciuitatem, vel locum eſſe abſolutos ab excommunicatione, & interdictum relaxatum.*
15 *Formula aggrauandi Officiales prædictos excommunicatos, & priuandi eos officiis publicis.*
16 *Formula publicandi tales officiis publicis priuatos.*
17 *Formula inſtituendi commiſſarium ſpecialem.*
18 *Formula literarum inſtituendi duos Commiſſarios ſimul, qui procedant pariter & coniunctim.*
19 *Formula inſtituendi ab Inquiſitore in Prouincia Vicarium Generalem.*
20 *Formula admonitionis in ſermone generali de hæreticis releuandis.*
21 *Formula ſcribendi dicta teſtium per modum memorialis.*
22 *Formula examinandi teſtes ſuper fama alicuius infamati de hæreſi.*
23 *Formula citandi abſentem, non tamen fugitiuum, cùm eſt dolus, vel ſuſpectus de hæretica prauitate.*
24 *Formula requirendi diuiſim vel coniunctim diœceſanum, vel Inquiſitorem, ad quorum iuriſdictionem fugiendo, vel non fugiendo delatus de hæreſi ſe tranſtulit; quatenus eum remittant Inquiſitori, à quo fugit, vel in cuius iuriſdictione deliquit.*
25 *Formula citandi aliquem fugitiuum, quatenus intra certum terminum compareat coram Inquiſitore, de fide Catholica reſponſurus: & excommunicandi eum niſi compareat infra terminum aſſignatum.*
26 *Formula citandi aliquem fugitiuum, qui debuerat abiurare, quatenus veniat intra certum terminum, ad faciendam abiurationem prædictam; & excommunicandi eum, niſi faciat vt mandatur.*
27 *Formula denuntiandi excommunicatum, qui citatus reſponſurus de fide, vel abiurationem facere, noluit comparere.*
27 *Formula abſoluendi delatum de hæretica prauitate, cùm nihil probatur legitimè contra eum.*
29 *Formula purgationem canonicam diffamato indicendi.*
30 *Formula purgationis canonicæ de diffamato de hæreſi facienda.*
31 *Formula ſententiæ interlocutoriæ ad ſupponendum aliquem quæſtionibus, & tormentis.*
32 *Formula abiurandi hæreſim quando delatus eſt ſuſpectus leuiter.*
33 *Formula ferendi ſententiam, ſeu iniungendi pœnitentiam ei, qui abiurauit, vt ſuſpectus leuiter.*
34 *Formula abiurandi hæreſim, quando delatus eſt ſuſpectus vehementer.*
35 *Formula ſententiandi eum, qui abiurauit, vt ſuſpectus vehementer.*
36 *Formula abſoluendi ab excommunicatione.*
37 *Formula ferendi ſententiam, ſiue iniungendi pœnitentiam ei, qui fuit habitus ſuſpectus de hæreſi violenter.*
38 *Formula purgationis canonicæ à diffamato de hæreſi facienda.*
39 *Formula hæreſim abiurandi per illum, qui eſt de hæreſi diffamatus, & ſuſpectus alias de eadem.*
40 *Formula ferendi ſententiam, vel iniungendi pœnitentiam diffamato de hæreſi, & ſuſpecto aliàs de eadem.*
41 *Formula cedulæ legendæ in publico crimina illius continentis, qui habet hæreſim abiurare.*
42 *Formula omnem abiurandi per illum, qui propria confeſſione eſt in hæreſi deprehenſus, & pœnitet, & aliàs non eſt relapſus.*
43 *Formula ſententiæ contra eum, qui abiurauit vt hæreticus pœnitens.*
44 *Formula ferendi ſententiam contra eum, qui in hæreſim eſt relapſus, ſed pœnitens, & vt relapſus traditur curiæ ſæculari.*

45 *Formula tradendi hæreticum pertinacem, aliàs non relapſum, curiæ ſæculari.*

46 *Formula relinquendi, ſeu tradendi hæreticum impœnitentem, & relapſum, brachio ſæculari.*

47 *Formula puniendi, ac condemnandi falſos teſtes, vel falſo, ſeu malitioſè imponentes innocenti crimen hæreticæ prauitatis.*

48 *Formula tradendi ſeu relinquendi brachio ſæculari eum, qui conuictus eſt de hæreſi per teſtes legitimos, & ſtat pertinaciter in negatiua, licet fidem Catholicam profiteatur.*

49 *Formula citandi conuictum de hæreſi abſentem, vel fugitiuum contumacem, ad ſententiam.*

50 *Formula degradandi verbaliter abſentem condemnandum vt impœnitentem.*

51 *Formula ferendi ſententiam contra abſentem vel fugitiuum declarandum hæreticum impœnitentem.*

52 *Formula ſententiæ, qua domus, in quibus hæretici reperti ſunt, aut conuenticula celebrarunt, dirui iubentur.*

Literarum Domini temporalis, quas debet impetrare Inquiſitor nouiter inſtitutus,

Formula I.

N. DEI gratiâ Rex N. regni, dilectis, & fidelibus vniuerſis, & ſingulis Officialibus noſtris, & eorum loca tenentibus vbilibet infra dominium noſtrum conſtitutis, & conſtituendis, ad quos præſentes peruenerint, ſalutem & dilectionem.

Cùm Religioſus, dilectúſque noſter N. Inquiſitor hæreticæ prauitatis in regnis & terris noſtro dominio ſubiectis à ſancta Sede Apoſtolica ſpecialiter delegatus pro Dei ſeruitio, & cultu, ſeu exaltatione ſanctæ fidei orthodoxæ, vtque ipſum hæreſis deteſtabile crimen à dictis partibus, quibus præſidemus, (ſi forſan alicubi vigeat, ſiue inoleat) valeat extirpare, ad loca, ſeu ad partes noſtræ iuriſdictioni ſubiectas, & vobis commiſſas declinare quandoque habeat, ſeu etiam proficiſci. Nóſque velut Princeps Catholicus, qui de manu Altiſſimi multa bona, varióſque honores recognoſcimus recepiſſe, in prædictis, & aliis, quæ diuinum concernunt obſequium, ipſi Deo conditori omnium placere (vt conuenit) plurimùm cupientes, intendamus, imò & velimus omnino fauorabilem dare locum, ipſúmque Inquiſitorem tanquam ſpecialem Dei miniſtrum noſtris proſequi gratiis & fauoribus opportunis; ideò vobis & vnicuique veſtrum dicimus, & expreſsè præcipiendo mandamus, ſub pœna noſtræ gratiæ, & mercedis, quatenus quotieſcumque dictum N. Inquiſitorem pro exercendo dictum officium, ad dicta loca, ſeu partes vobis commiſſas contigerit ſe transferre, & pro, vel ſuper præmiſſis ſæculare brachium inuocando, veſtrum auxilium poſtulare; eundem N. Inquiſitorem fauorabiliter admittatis; capiendo, ſeu capi faciendo quoſcumque dictus Inquiſitor de memorato facinore ſuſpectos, diffamatos nouerit, ſeu etiam hæreticos quoſcumque vobis duxerit nominandos, & captos etiam detinendo, & infra iuriſdictionem veſtram ad locum, de quo dictus Inquiſitor vobis dixerit, deducendo; necnon pœna debita plectendo eoſdem, ſicut ipſe decreuerit, & eſt fieri conſuetum: ſi videlicet quando, & quoties, & prout Inquiſitor vos duxerit requirendos. Vt autem Inquiſitor præfatus ſuum Inquiſitionis officium ſecutiùs, & liberiùs exercere valeat, noſtro ſuffultus præſidio & fauore, Inquiſitorem eundem, & eius Notarium, familiam, res, & bona eorum ſub noſtro ſpeciali guidatico, cuſtodia, & commenda ex noſtra regali clementia benignè recipiatis cum præſenti: Mandantes vobis (vt ſuprà) quòd guidaticum, ſeu protectionem noſtram huiuſmodi dicto Inquiſitori, Notario, ac familiæ, & rebus eorum inuiolabiliter obſeruando, nullam iniuriam, nullúmque diſpendium, grauamen, aut damnum aliquod eis inferri in perſonis, aut bonis à quoquam permittatis: quinimò prouideatis eiſdem de ſecuro conductu, & tranſitu, ſi, & prout per iam dictum Inquiſitorem inde fueritis requiſiti. Datum, &c. ſub noſtro ſigillo in pendenti, die . . . menſe . . anno . . .

Literarum vocandi Officiales temporales, vt comparcant coram Inquiſitore,

Formula II.

N. Inquiſitor hæreticæ prauitatis in terris N. Domini N. à ſancta Sede Apoſtolica delegatus, venerabilibus & dilectis in Ciuitate N. Vicario, Balliuo, ac Conſulibus, ſalutem, & mandatis noſtris, imò veriùs Apoſtolicis, prompto animo obedire.

Cùm propter Inquiſitionis hæreticorum nobis iniunctum officium, & etiam propter veſtrum, habeamus ſuper negotiis fidei vnà vobiſcum aliqua pertractare: idcircò auctoritate Domini noſtri Papæ N qua fungimur in hac parte, & iniuncti nobis officij, vos, & quemlibet veſtrum rogamus, & requirimus per præſentes (quamuis poſſimus præcipere, & mandare) ſed de promptitudine zeli veſtri in cauſa maximè fidei minimè dubitantes; quatenus omnibus negotiis prætermiſſis, die . . . quæ computabitur . . . dies, menſis . . . . & hora . . . ad . . . . locum, domus N. certa ratione ad nos perſonaliter veniatis. Datum, &c. die . . . . menſe . . . . anno . . . . .

Literarum requirendi Officiales temporales, vt præſtent iuramentum,

Formula III.

N. Inquiſitor hæreticæ prauitatis in terris N. Domini, à Sede Apoſtolica delegatus ſpecialiter; Venerabilibus Vicario, Balliuo, ac Conſulibus Ciuitatis N. ſeu loci N. ſalutem, & mandatis noſtris, imò veriùs Apoſtolicis, prompto animo obedire.

Cùm à ſtatus ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ, & præſertim ſuper negotiis fidei, in qua eiuſdem matris Eccleſiæ fundamenta à Domino noſtro Ieſu Chriſto poſita dignoſcuntur, & firmiter ſtabilita, nullus verè Catholicus debeat deuiare, ſed potiùs ſecundùm eius officium promouere totis viribus, & complere: idcircò nos N. à Sede Apoſtolica ſpecialiter delegatus, auctoritate Apoſtolica, qua fungimur in hac parte, & iniuncti nobis officij, vos venerabiles Iuratos, Balliuum, Subballiuum, Vicarium, & Subuicarium Ciuitatis N. generaliter, & quemlibet veſtrum ſingulariter monemus per præſentes, & requirimus de præſenti, quatenus præſtetis ad ſancta Dei Euangelia (vt eſt iuris) publicè iuramentum, de obſeruandis Imperatoris Frederici legibus, & ſtatutis ſuper negotio fidei dictis, & hæreticæ prauitatis, ſecundùm formam, & modum per nos, ſecundùm ſtatuta Eccleſiæ exprimendum. Si autem (quod abſit) contempſeritis, & renueritis mandatis Apoſtolicis, & noſtris in hoc negotio obedire;

Digitized by Google

obedite; denunciamus vos per nos mucrone anathematis feriendos, & veſtris publicis officiis ſpoliandos, in poſterum; etiam & priuandos, ſecundùm Apoſtolica, & Canonica ſtatuta. Datum, &c.

Præſtandi canonicum iuramentum de defendenda Eccleſia contra hæreticam prauitatem,

Formula IV.

Nos N. Vicarius Ciuitatis N. vel loci N. & N. Subuicarius, & N. Balliuus, & N. Subballiuus, & NN. Conſules, vel Corati Ciuitatis N. vel loci N. ad requiſitionem, & monitionem venerabilis præfati Domini N. Inquiſitoris tanquam veri fideles, & obedientes Eccleſiæ ſanctæ Dei, promittimus, & iuramus per hæc ſancta quatuor Euangelia coram nobis poſita, & per nos corporaliter tacta, quòd fidem Domini noſtri Ieſu Chriſti tenebimus, & teneri faciemus, ſeruabimus, & ſeruari faciemus, & ipſam contra omnes pro iuribus defendemus: ita quòd hæreticos, credentes, fautores, & receptatores, ac defenſores eorum, necnon diffamatos, vel ſoſpectos de hæreſi proſequemur, & capiemus, ſeu capi faciemus quandocumque poterimus; & accuſabimus, & denuntiabimus Eccleſiæ, vel Inquiſitoribus, ſi alicubi ſciuerimus eos eſſe, vel aliquem de prædictis, præſertim cùm fuerimus requiſiti. Item quòd non committemus Balliuias, Saionias, vel aliqua officia publica, quibuſvis nominibus cenſeantur alicui, de huiuſmodi perſonis peſtiferis, vel ſuſpectis, ac diffamatis de hæreſi, nec alicui, cui impoſitum fuerit ratione criminis hæreſis, vel aliàs probibitum ab Inquiſitoribus, vel à iure, quod publicis officiis non fungatur: nec eos vti prædictis, nec tenere publica officia permittemus. Item quòd nullum de prædictis recipiemus, nec habebimus in noſtra familia, vel conſortio, vel ſeruitio, nec in noſtro conſilio ſcienter: & ſi fortè contrarium factum fuerit ignoranter, illos poſtquam ad notitiam noſtram per Eccleſiam, vel Inquiſitores hæreticæ prauitatis, vel eorum commiſſarios peruenerit, protinus expellemus: & quod in his, & in aliis, quæ ad officium Inquiſitionis hæreticæ prauitatis pertinent, erimus obedientes Deo, & Romanæ Eccleſiæ, & Inquiſitoribus eiuſdem hæreticæ prauitatis iuxta officium, & poſſe noſtrum: ſic nos Deus adiuuet, & hæc, ſuper quibus iuramus, ſancta Dei Euangelia manibus propriis per nos tacta.

Literarum requirendi, & monendi Officiales temporales, vt præſtent iuramentum ſub pœna excommunicationis,

Formula V.

N. in terris NN. ſeu dominio N. Domini Inquiſitor hæreticæ prauitatis à ſancta Sede Apoſtolica ſpecialiter delegatus, venerabilibus, & in Chriſto nobis dilectis, Vicario N. Balliuo N. Subballiuo N. & Conſulibus NN. Ciuitatis N. vel loci N. ſalutem, & mandatis noſtris, imò veriùs Apoſtolicis firmiter obedite.

Cùm omnes renati fonte Baptiſmatis, & præſertim Domini temporales, Conſules, Officiales, & aliarum Prouinciarum, Ciuitatum, caſtrorum, & locorum Rectores: & regimini præſidentes, teneantur in defenſione ſanctæ fidei orthodoxæ, & extirpatione prauitatis hæreticæ, iuxta poſſe, & officium ſuum Eccleſiam adiuuare, ſi fideles haberi cupiunt, & tales à cæteris reputari; & hoc iurare cùm ab Epiſcopis, vel Inquiſitoribus fuerint requiſiti, ſi vitare cupiunt graues, & multiplices pœnas iuris, prout docent Canonica inſtituta. Et nos, qui ad Ciuitatem N. venimus cauſa fidei, & exiſtimus de præſenti, habemúſque in illa nonnulla fidei ardua negotia peragere pro ſancta fidei defenſione, & extirpanda hæretica prauitate; quod facere commodè nequimus, niſi veſtrorum inuocato auxilio brachij ſæcularis. Eapropter auctoritate Apoſtolica, qua fungimur in hac parte, vos, & veſtrum quemlibet requirimus, & monemus, ac monendo in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub pœnis in iure contentis præcipimus, & mandamus, quatenus poſt tres dies naturales proximè & immediatè ſequentes, quorum primum pro primo, ſecundum pro ſecundo, & tertium pro tertio termino, & peremptoriè, ac trina monitione canonica aſſignamus; ſcilicet die .... proximè & immediatè ſequenti veniatis in terram N. & hora ... & in loco N. coram nobis corporaliter compareatis, & corporale iuramentum ad ſancta quatuor Dei Euangelia ibi nobis, & coram nobis præſtetis, iuretis, & promittatis, quòd toto tempore veſtri regiminis in officio memorato fideliter, & efficaciter, cùm à nobis fueritis requiſiti, Eccleſiam contra hæreticos, & eorum complices adiuuabitis, bona fide, iuxta officium, & poſſe veſtrum. Et nihilominùs quòd inuiolabiliter ſeruabitis, & ſeruari facietis in terris veſtræ iuriſdictioni, ac regimini ſubiectis, conſtitutiones contra hæreticos, credentes, receptatores, fautores, & defenſores ipſorúmque filios, & nepotes à Sede Apoſtolica promulgatas, ac etiam approbatas. Si autem (quod Deus auertat) noſtrorum monitorum, mandatorum, & præceptorum, imò veriùs Apoſtolicorum, immemores extiteritis, & rebelles præfatis noſtris monitis, & mandatis infrà prætaxatum vobis terminum non parendo, ſciatis vos, & veſtrum quemlibet, ſic rebellem, contumacem, & inobedientem, vel ſic rebelles, contumaces & inobedientes nobis, imò reuera Eccleſiæ ſanctæ Dei, excommunicationis ſententia innodatum, & innodatos: quam excommunicationis ſententiam in vos, & veſtrum quemlibet, ſic inobedientem, contumacem, & rebellem nobis; imò ſanctiſſimo noſtro Papæ, nunc, vt ex tunc, & tunc, vt ex nunc, veſtra contumacia exigente, & iuſtitia requirente, in his ſcriptis ſententialiter promulgamus. Notificantes, quòd ſi permiſeritis vos præfata noſtra ſententia innodari, procedemus contra vos ad pœnas alias debitas grauiores, & ad incurſionem earumdem, prout ius & iuſtitia ſuadebunt. Datum ſub noſtro ſigillo, die ... menſe .... anno .... ac loco N.

Denunciandi excommunicatos prædictos Officiales,

Formula VI.

N. &c. Inquiſitor, &c. Dilectis nobis in Chriſto Curatis, Clericis Eccleſiæ Cathedralis N. ad quem, vel quos præſentes peruenerint, ſalutem, & mandatis noſtris, imò veriùs, &c.

Vobis, & cuilibet veſtrum notum facimus tenore noſtrarum præſentium literarum, quòd die .... menſe .... anno .... aſſiſtentibus nobis NN. ac in loco N. vocauimus ad nos venerabiles Vicarium N. & Subuicarium N. Balliuum N. & Subballiuum N. & Conſules NN. Ciuitatis, vel loci N.

& requiſiuimus verbo priùs, poſtmodum literatoriè: quatenus præſtarent nobis iuramenrum (vt tenentur) ſecundùm canonicas ſanctiones, quòd quandocumque per nos requirerentur, vt Eccleſiam contra hæreticos, & eorum complices adiuuarent, bona fide, & iuxta officium, & poſſe ſuum, & cætera facerent, quæ in dictis literis continentur: eúmque parere noluerint, vt tenentur, requiſiuimus eos, ac monuimus, & requiri, ac moneri ſub pœna excommunicarionis fecimus, quatenus dictum iuramentum præſtarent infra certum eis terminum aſſignatum, vt patet per noſtras literas tenoris ſequentis.

Inſeratur tota immediatè litera antedicta, & continuetur ſic.

Verùm cùm talis Vicarius, vel Conſules, ac Balliuus, &c. antedicti, noſtris præfatis monitis, & mandatis, imò veriùs Apoſtolicis, non paruerint cum effectu, contemnendo præſtare peritum iuramentum canonicum antedictum, ptopter quæ antefatam excommunicationis ſententiam incurrerunt, vt contumaces nobis, & rebelles, imò veriùs Sanctiſſimo Domino noſtro Papæ, & Eccleſiæ ſanctæ Dei: ideò auctoritate Apoſtolica, qua fungimur in hac parte, vobis, & cuilibet veſtrum dicimus, & in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub pœna excommunicationis præcipimus, & mandamus, quatenus die ... proximè venienti, & in omnibus & ſingulis aliis diebus Dominicis, & feſtiuis, & tandem quouſque à nobis oppoſitum habueritis in mandatis, populo denuncietis in Eccleſia N. vel N. in Miſſa maiori, quando maior erit ibi multitudo populi, atque Cleri, prædictos N. & N. fore per nus excommunicatos, & tanquam verè excommunicatos viretis, & faciatis ah aliis euitati, tantùm, & tandiu, donec de abſolutione eorum legitimè vobis conſtet. Et has noſtras reddatis latori præſentium cum ſubſcriptionibus veſtris, continentibus diem, & horam receptionis veſtræ in ſignum mandati completi, poſitis in eiſdem. Datum ſub noſtro ſigillo, die .... menſis ...... anno .... & loco N.

Abſoluendi prædictos à ſententia excommunicationis,

Formula VII.

Dicti excommunicati flectentes genua iurabunt ſtare mandatis Eccleſiæ: & poſt ſtatim dicetur per Inquiſitorem, & alios ibi præſentes, Pſalmus *Miſerere mei Deus*, vel *Deus miſereatur noſtri*, vel aliquis alius. Quo dicto, dicetur *Kyrie eleiſon, Chriſte eleiſon, Pater noſter. Et ne nos, &c. Saluos fac ſeruos tuos. Deus meus ſperantes in te. Dominus vobiſcum. Et cum ſpiritu tuo. Oremus.*

Prætende Domine famulis tuis dexteram cæleſtis auxilij, vt te toto corde perquirant, & quæ dignè poſtulant aſſequantur.

Præſta quæſumus Domine, his famulis tuis dignum pœnitentiæ fructum, à cuius obedientia deuiauerant delinquendo, dono tuæ gratiæ reformentur. Per Chriſtum Dominum noſtrum.

Et addat Inquiſitor: *Et nos auctoritate Apoſtolica, qua fungimur in hac parte, abſoluimus vos, & veſtrum quemlibet à ſententia excommunicationis maioris qua fueratis per nos legitimè innodati, pro eo quia contumaciter recuſaueratis ad noſtri requiſitionem præſtare canonicum iuramentum, de ſancta Eccleſia defendenda contra hæreticam prauitatem: & reſtituo vos, & quemlibet veſtrum Sacramentis Eccleſiæ. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti. Amen.*

Et dicetur eis ſic: *Vos iuraſtis ſtare mandatis Eccleſiæ, & nos mandamus vobis ſub virtute iuramenti per vos præſtiti, quatenus pro pœnitentia ſalutari vos ſingulis diebus Dominicis faciatis hoc* vel *illud.* Iniungetur eis pœnitentia ſalutaris, prout honori fidei videbitur meliùs expedire.

Quibus abſolutis, mandabitur prædictis Rectoribus Eccleſiarum, qui eos excommunicatos denuntiauerunt, quatenus eos de cætero habeant pro abſolutis; nec deinceps hac de cauſa eos vitent, nec faciant ab aliis vitari: ſed potiùs eos ad diuina admittant, & admittere faciant, prout ante per literas tenoris ſequentis.

Denunciandi præfatos Officiales abſolutos ab excommunicatione,

Formula VIII.

N. Inquiſitor. Venerabilibus, & nobis in Chriſto dilectis N N. Eccleſiarum N N. Rectoribus., ſeu curam animarum gerentibus, ſalutem, & mandatis noſtris, &c.

Vobis, & cuilibet veſtrum notum facimus per præſentes, quòd N N. quos de mandato noſtro, imò veriùs Apoſtolico, denuntiaſtis publicè, fore per nos publicationis vinculo innodatos, ac euitaſtis, & euitari feciſtis meritò, vt decebat, pro eo quia nolebant iurare coram nobis, quatenus Eccleſiam Dei defenſarent contra hæreticam prauitatem; abſolnimus ab excommunicationis præfatæ contra eos ſententiis per nos latis, pro eo quia (vt debebant) mandatis noſtris antefatis humiliter paruerunt: ac, vt requiſiti fuerant, defenſare Eccleſiam bona fide, & iuxta poſſe ſuum, ad ſancta Dei quatuor Euangelia iurauerunt: idcircò vobis dicimus, & mandamus, quatenus eos de cætero non vitetis, nec faciatis ab aliis euitari. Datum, &c.

Literarum aggrauandi prædictos, cum candelis extinctis, & campanis pulſatis,

Formula IX.

N. &c. Venerabilibus, & dilectis in Chriſto nobis Curatis Eccleſiæ N. ſeu curam animarum gerentibus in eadem, ſalutem, & mandatis noſtris, &c. *vt priùs.*

Cùm creſcente contumacia, creſcere debeat & pœna, ſecundùm Canonica inſtituta: & N. Frater N. Inquiſitor præfatus N. & N. ſeu NN. eorum contumacia exigente, excommunicauerimus, & excommunicatos vobis mandauerimus denunciare in cauſa fidei orthodoxæ, pro eo quia recuſarunt de defendenda Eccleſia contra hæreticam prauitatem præſtare canonicum iuramentum: & NN. per vos de noſtro mandato excommunicati, & denunciati fuerunt per menſes tot, nec parere voluerunt, nec velint noſtris præfatis monitis, ac mandatis, imò veriùs Apoſtolicis; & contumaciter ſuſtinuerint per dictos menſes, & in præſentiarum ſuſtineant animo pertinaci. Ideò vobis, & cuilibet veſtrum in virtute ſanctæ obedientiæ præcipimus, & mandamus, quatenus continuando dictam iniunctam vobis per nos denuntiationem de præfatis excommunicatis, eoſdem excommunicatos denunciando, candelas ardentes vos ibi habentes, in terram proiiciatis, ſeu in aqua, vel aliàs coram populo extinguatis, & campanas pulſetis, ſeu pulſare faciatis

ab

Digitized by Google

abaliis quolibet die, ſemel: & tandiu præcipimus auctoritate Apoſtolica, vos facere ſuptadicta, quouſque à nobis oppoſitum habueritis in mandatis, &c. Datum, &c.

Excommunicandi participantes cum prædictis Rectoribus Ciuitatum, vel locorum,

Formula X.

N. Inquiſitor, &c. Venerabilibus dilectis nobis Curaris Eccleſiæ N. &c. Salutem, & mandatis noſtris, &c.

Cùm participare cum leproſis plurimùm ſit damnoſum, & excommunicati præſertim in cauſa fidei, mortaliter ſint leproſi, ſic vt ad ſe accedentes damnabiliter inficiant, & corrumpant; propter quod, vt verè leproſi arctantur, & meritò à conſortio hominum elongantur: idcircò vobis, & veſtrum cuilibet in virtute ſanctæ obedientiæ auctoritate Apoſtolica, qua fungimur in hac parte, præcipimus, quatenus in veſtris Eccleſiis dum Miſſarum ſolemnia celebrantur, & populi in eis fuerit multitudo, N. & N. ſeu NN. generaliter omnibus præcipiatis, mandetis, & moneatis canonicè, vno pro trino edicto, quatenus non participent comedendo, bibendo, pertractando, colloquendo, ſeu alias prædictis NN. Vicario, Subuicario, Balliuo, &c. aliàs ſciant ſe excommunicationis vinculo innodatos: quàm excommunicationis ſententiam in eos vt in contumaces ſi contra fecerint. Nos N. Inquiſitor præfatus, illorum contumacia exigente ferimus in his ſcriptis: abſolutiones à dictis ſententiis, ſi forſan incurrerint, nobis, vel Domino Papæ ſolummodo reſeruantes. Datum, &c.

Supponendi Ciuitatem vel locum Eccleſiaſtico interdicto, quia eius Rectores noluerunt iurare, &c.

Formula XI.

Nos N. in Domino, Domini N. Inquiſitor hæreticæ prauitatis à Sede Apoſtolica ſpecialiter delegatus.

Attendentes, quòd Vicarius N. Subuicarius N. Ballinus N. &c. Ciuitatis, vel loci N. non ſolùm recuſauerunt præſtare nobis Canonicum ſacramentum, vel iuramentum, de defendenda Eccleſia contra hæreticam prauitatem, quamuis ad hoc tenerentur ſecundùm canonicas ſanctiones, & per nos fuerint pluries requiſiti: verùm etiam permiſerunt ſe hac ex cauſa contumaciter excommunicationis vinculo innodari, & publicè excommunicatos denuntiari: ac creſcente eorum contumacia fuerint denuntiati publicè excommunicari, etiam cum extinctis candelis, & pulſatis campanis, ac demùm cum participantibus, iuſtitia requirente: & huiuſmodi excommunicationis ſententias, ac ipſarum denuntiationes publicas, & aggrauationes ſuſtinuerunt per menſes plures, ſeu tot, animo pertinaci in detrimentum animarum ſuarum, ac ſalutis, & contemptum non modicum Eccleſiæ ſanctæ Dei, & tolèrant animo deliberato etiam de præſenti: Idcircò nos Inquiſitor præfatus dignum exiſtimantes, quatenus pœna excreſcat, contumacia excreſcente: & vt antefati excommunicati Vicarius, Subuicarius, & cæteri antedicti, vtiliùs inducantur ab antedicta contumacia reſilire, & ad gremium ſanctæ matris Eccleſiæ aduolare; ipſam Ciuitatem N. vel locum N. qui ſubeſſe regimini eorumdem, ſupponimus Eccleſiaſtico interdicto; nolentes, quòd præfatum interdictum per alium, quàm per nos, ſeu Romanum Pontificem relaxetur. Datum, &c.

Denuntiandi Ciuitatem vel locum eſſe ſuppoſitum Eccleſiaſtico interdicto,

Formula XII.

N. &c. Venerabilibus, & nobis in Chriſto dilectis Curatis Eccleſiæ N. Salutem, & mandatis noſtris, &c.

Vobis vniuerſis, & ſingulis tenore noſtrarum literarum præſentium intimamus, quòd nos, iuſtitia requirente, Ciuitatem, vel locum N. ſuppoſuimus Eccleſiaſtico interdicto per noſtras literas, & ſententias tenoris ſequentis.

Nos N. &c.

Inſerantur ex toto literæ immediatè præcedentes.

Quapropter vobis & veſtrum cuilibet in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub excommunicationis pœna præcipimus, & mandamus, quàm excommunicationes in vos, niſi infra ſex, vel tot dies, quos vobis vna pro trina monitione canonica aſſignamus, feceritis quæ mandamus, ferimus in his ſcriptis: quatenus infra Miſſarum ſolemnia in veſtris Eccleſiis, quando ibi fuerit populi multitudo, denuntietis publicè & alta voce, Ciuitatem, ſeu locum N. eſſe & fuiſſe per nos ex cauſis præfatis ſuppoſitum Eccleſiaſtico interdicto; nec relaxandum per alium, quàm per nos, vel Dominum noſtrum Papam: vos eidem interdictum ſeruetis, & faciatis in veſtris Eccleſiis obſeruari, quouſque de relaxatione vobis conſtiterit legitimè, prout decet. Datum, &c.

Abſoluendi prædictos Officiales, & relaxandi interdictum,

Formula XIII.

Nos N. &c. Attendentes quòd NN. Ciuitatis N. regimini præſidentes, contumacia poſtulante fuerunt per nos excommunicationis vinculo innodati, ac demùm ipſa Ciuitas antedicta ſuppoſita Eccleſiaſtico interdicto, vt ſaltem ſic inducerentur à tanta contumacia reſilire, ac iurare de defendenda Eccleſia ſancta Dei contra hæreticam prauitatem, & ipſi NN. ſaniori conſilio adhærentes, ipſa Ciuitate eos ſuis ſanis conſultationibus ad huiuſmodi inducente, à ſæpè facta contumacia reſilientes, præſtiterunt antedictum petitum à nobis canonicum iuramentum: & quia dignum exiſtit, quòd eis obedientia ſuffragetur, ad quam ſe de proximo reduxerunt, & ceſſante culpa ceſſet ea pœna: Eapropter Nos Inquiſitor præfatus eos à ſententiis excommunicationis præfatis abſoluimus in forma Eccleſiaſtica conſueta, & pro abſolutis habemus, & haberi ab omnibus volumus pro prædictis: ipſamque Ciuitatem à dicto interdicto liberamus, ipſum interdictum totaliter relaxando. Datum, &c.

Denuntiandi Regentes ciuitatem, vel locum eſſe abſolutos ab excommunicatione & interdictum relaxatum,

Formula XIV.

N. Inquiſitor, &c. Venerabilibus, & nobis in Chriſto dilectis Eccleſiarum NN. curam regentibus animarum, ſalutem, & mandatis noſtris, &c.

Tenore præſentium literarum vobis, & veſtrum cuibet intimamus, quòd nos iuſtitia poſtulante abſoluimus a ſententiis excommunicationis, NN. quibus tenebantur per nos meritò innodati, atque à Ciuitate N. interdictum per nos impoſitum relaxauimus, ipſis obtemperantibus noſtris monitis & mandatis, prout in literis noſtris videritis pleniùs contineri tenoris ſequentis.

Nos N. &c.

Inſerantur ex toto literæ immediatè præcedentes.

Idcircò vobis & cuilibet veſtrum auctoritate Apoſtolica præcipimus, & mandamus, quatenus prædictos pro abſolutis habentes, de cætero eos non euiteris, nec faciatis à cæteris euitari: imò prout antè, ad diuina liberè admittatis, ipsúmque interdictum deinceps non ſerueris, cùm per nos ex toto fuerit relaxatum. Datum, &c.

Aggrauandi Officiales prædictos excommunicatos, & priuandi eos officiis publicis,

Formula XV.

Nos N. &c. Attendentes quòd Ciuitatis, Villæ, vel loci alterius regimini præſidentes, tenentur præſtare corporale iuramentum de defendenda Eccleſia ſancta Dei contra hæreticam prauitatem, ac conſtitutionibus contra hæreticos, credentes, receptatores, fautores, & defenſores eorum, ipſorúmque filios, & nepotes editis à ſancta Sede Apoſtolica inuiolabiliter obſeruandis, & obſeruari toto tempore ſui regiminis faciendis, cùm fuerint ab ipſis Epiſcopo, ſeu Inquiſitore legitimè requiſiti; quódque præſtare antefatum iuramentum contumaciter recuſantes, ſunt infames, & hæreticorum fautores, ac de fide ſuſpecti, honore & officio ſui regiminis ſpoliandi; & de cætero ad nullam dignitatem, neque ad vllum publicum officium aſſumendi: quinimmò declarandum quod quidquid fecerint deinceps in ſuo officio, nullam obtineat firmitatem. Et cùm Vicarius N. Subuicarius N. & Balliuus N. Subballiuus N. Conſules NN. & Rectores Ciuitatis, ſeu loci N. fuerint per Inquiſitorem præfatum legitimè pluries requiſiti, de defendenda Eccleſia ſancta Dei, bona fide iuxta officium, & poſſe ſuum contra hæreticam prauitatem: Et nihilominus quòd conſtitutiones à ſancta Sede Apoſtolica editas contra hæreticos, credentes, receptatores, fautores, & defenſores eorum, ipſorúmque filios, & nepotes toto tempore ſui regiminis inuiolabiliter obſeruarent, & facerent in terris ſui regiminis obſeruari: ipſíque taliter requiſiti præſtare contumaciter renuerint antefatum iuramentum: verùm quia, ipſorum contumacia exigente, fuerunt excommunicationis vinculo innodati, & etiam publicati: accreſcente eorum contumacia, etiam cum candelis extinctis, & campanis pulſatis, demúmque cum participantibus; ipſáque Ciuitas N. in terminis deteſtationem, & ipſorum criminum punitionem ſuppoſita Eccleſiaſtico interdicto; ac in præſentiarum perſiſtant in tali, ac tam graui contumacia, animo indurato: Idcircò nos Inquiſitor præfatus dignum meritò reputantes, vt hi officiis priuentur, qui officiis abutuntur, volentéſque in hac parte mandata Canonica, & Apoſtolica fideliter exequi (vt tenemur) ipſos N. à Vicariatus N. à Subuicariatus N. à Balliuatus N. à Subballiuatus NN. à Conſulatus officiis Ciuitatis, ſeu loci N. eorum, in cauſa fidei, poſtulante inobedientia, & contumacia, vt infames, & tanquam hæreticorum fautores, & de fide ſuſpectos, tenore præſentium meritò expoliamus: ſicque deinceps N. pro Vicario N. pro Subuicario N. pro Balliuo N. pro Subballiuo, & NN. pro Conſulibus ab aliquo nullatenus habeantur; nec de cætero ad aliquam dignitatem, vel publicum officium aſſumantur: eodémque tenore decernentes, irrita, & inania quæcumque, deinceps N. vt Vicarius N. vt Subuicarius N. vt Balliuus N. vt Subballiuus & NN. vt Conſules fecerint, ſeu ordinauerint, mandauerint, vel fieri iuſſerint; nullámque obtinere deinceps firmitatem. Datum, &c.

Publicandi tales officiis publicis priuatos,

Formula XVI.

N. &c. Venerabilibus, & nobis dilectis vniuerſis & ſingulis Ciuitatis N Eccleſiæ Cathedralis Curatis, ad quos præſentes peruenerint, ſalutem, & mandatis noſtris, imò, &c.

Ad veſtri cuiuſlibet notitiam deducimus, tenore noſtrarum præſentium literarum, quòd nos, iuſtitia exigente, ac infraſcriptorum contumacia requirente, Vicarium N. Subuicarium N. Balliuum N. Subballiuum N. & Conſules NN. Ciuitatis, ſeu loci N. ſpoliauimus officiis, quibus præerant antedictis: ac ipſos inhabilitauimus ad officia publica. & honores publicos qualeſcumque habendos deinceps in futurum: decernentes etiam quidquid de cætero fecerint, ſeu ordinauerint, virtute, ſeu occaſione prædictorum, ſeu aliorum officiorum, eſſe irritum, & inane, ac nullius exiſtere firmitatis, ſicut in noſtris literis infraſcriptis videbitis pleniùs contineri: quarum tenor ſequitur in hunc modum.

Nos N. &c.

Inſerantur ex toto literæ immediatè præcedentes.

Verùm cùm velimus (vt debemus) ad præfatæ Ciuitatis, ſeu loci N. prædicta deduci notitiam ſingulorum, cùm omnes tangere dignoſcatur: & quod omnes tangit, ab omnibus debet approbari: ne eos contingat erga huiuſmodi ex ignorantia aberrare; Vobis & cuilibet veſtrum, ſeu vobis N. & N. auctoritate Apoſtolica, qua fungimur in hac parte, in virtute ſanctæ obedientiæ præcipimus, & mandamus, & mandando requirimus, ac monemus, quatenus infra ſex dierum ſpatium quos nobis & veſtrum cuilibet pro prima monitione canonica, & termino peremptorio aſſignamus, quibus elapſis excommunicationis ſententiæ, vos ſubiacere volumus ipſo facto, in veſtris Eccleſiis dum Miſſarum ſolemnia celebrantur, & populi erit inibi multitudo: præfatas noſtras literas alta voce in vulgari, & intelligibiliter publiceris, ac faciatis per alios publicari: notificantes omnibus, *vt ſuprà*, quod nos prædictos & eorum quemlibet ſpoliauimus officiis publicis antedictis, quibus antea vtebantur, ac etiam ſpoliamus, & inhabilitamus eos, & eorum quemlibet deinceps ad quæcumque publica officia obtinenda: decernentes quidquid de cætero attentauerint occaſione prædictorum officiorum, ſeu eorum nomine, vel colore fore irritum, & inane, ac nullam obtinere vlteriùs firmitatem: Mandantes vniuerſis & ſingulis vniuerſitatibus præfatæ ciuitatis, ſeu loci, quatenus prædictis taliter à ſuis officiis per nos auctoritate Apoſtolica ſpoliatis, quod eis non pareant, ſeu obtemperent in his, quæ ſpectant ad executionem officiorum prædictorum, quibus antea vtebantur, cùm illi ſint ſuis demeritis auctoritate Apoſtolica ſpoliati. Datum, &c.

Inſtituendi

Inſtituendi commiſſarium ſpecialem,

Formula XVII.

N. &c. Venerabili & nobis in Chriſto dilecto N. &c. ſalutem in auctore & conſeruatore fidei Domino Ieſu Chriſto. Quia callidæ vulpes Samſonis pedibus verſuris, ceruicibus erectis, geſtu, & habitu obfuſcatis ſub quadam ſpecie Sanctitatis collegatis caudis ardentibus, intricatis vocibus nefariis non verentur per agrum vniuerſum Dominicum currere, hac illácque diſcurrere, ſegetem albam fidei ſplendoribus Dominicam diſſipare, comburere, & ardere immiſſo igne aſcendente ab Inferis deuaſtante hæreticæ prauitatis, vt nos paulò ante rerum magiſtra omnium experientia docuit euidenter: & timeamus, & non immeritò, ac reuolutis viſceribus tremamus nocumenta fidei ſegetibus, & agris fertilibus Dominicis inferri grandia ſupradictis incurſu præſcriptarum vulpium, & diſcurſu, ex noſtri Inquiſitoris abſentia, quæ eiuſdem Inquiſitoris præſentia, Dei fauente gratia, conſeruantur; Et quia propter varia & ardua fidei negotia habemus interdum per partes regni diuerſas percurrere, vt expoſcunt negotiorum qualitas, & neceſſitas, ac requirunt: ideò nos Inquiſitor præfatus vos N. de cuius diſcretionis ſinceritate, conſcientiæ ſoliditate, ſcientiæ profunditate, & zelo fidei accenſo, & veritate fidem gerimus ſolidam in Domino, & probatam, Vicarium noſtrum ſeu commiſſarium in tota diœceſi N. ſtatuimus, & facimus firmiter per præſentes, committentes vobis plenariè, & expreſsè, quatenus denũciationes, & informationes, ſeu accuſationes auctoritate noſtra à quibuſcumque, & etiam contra quoſcunque recipere, & procedere (prout nos poſſemus) liberè valeatis, ac ſuper, & pro eiſdem tam teſtes, quàm reos citare, arreſtare, compedire, confeſſiones, ſeu teſtimonia recipere, & ea probare, & etiam examinare, & ad teſtificandum cogere, atque pro dicenda veritate vnà cum Domino Epiſcopo, ſeu eius Vicario quæſtionibus exponere, & tormentis: ac etiam ponere ad carcerem, qui magis ad pœnam quàm ad cuſtodiam videatur, conſilium peritorum, quando vobis videbitur, conuocare, atque generaliter omnia alia facere, quæ nos facere valeremus, ſi ibi perſonaliter præſentes eſſemus. In prædictis enim omnibus, & aliis ex eiſdem modo aliquo emergentibus, dependentibus, & connexis plenariam concedimus, & conferimus poteſtatem diffinitiua dumtaxat ſententia omnium impœnitentium, & relapſorum (vt eſt moris) ad quam abſque noſtra licentia, & conſenſu nolumus vos extendere manus veſtras, nobis penitus reſeruata. Datum ſub ſigillo noſtro inpendenti, in loco, N. die. . . . menſis. . . . anni. . . .

Literarum inſtituendi duos Commiſſarios ſimul qui procedant pariter & coniunctim,

Formula XVIII.

N. &c. Venerabilibus, & nobis in Chriſto dilectis, &c. Salutem in auctore & conſeruatore, &c. Quia ſecundum canonicas ſanctiones integrum eſt iudicium, quòd plurimorum ſententiis confirmatur: & negotium N. viri delati capti, & detenti pro hæretico prauitate ſit negotium nimis arduum atque graue: attentis circumſtantiis criminis, & perſonæ: ea propter, vt fidei negotium arduum antefatum maturiùs peragatur, & in eo ſecuriùs procedatur: ac conſultius fine debito terminetur, Vobis duobus pariter coniunctim, & non vni ſine altero committimus plenariè vices noſtras, ac plenariam procedendi poteſtatem in dicto fidei negotio, & in omnibus ex illo emergentibus, incidentibus, & connexis etiam vſque ad diffinitiuas ſententias excluſiuè concedimus facultatem tenore præſentium noſtrarum literarum. In cuius rei teſtimonium præſentes noſtras literas noſtri ſigilli appenſione iuſſimus communiri.

Inſtituendi ab Inquiſitore in Prouincia Vicarium Generalem,

Formula XIX.

N. &c. Venerabili, &c. Salutem in auctore & conſeruatore, &c. Quia dignum meritò exiſtimamus ſuffragantibus nobis ad hæc canonicis inſtitutis, ſecundum negotiorum qualitatem, eorumq; minorem, ſeu ampliorem arduitatem, de miniſtris idoneis prouidere, & negotium ſanctæ fidei, in renatis fonte ſancti Baptiſmatis commodiùs confouendæ, ac in præcordiis conuerſorum ad eandem firmiùs complantandæ, & de hæreticorum infectis viſceribus labem ipſam hæreticam cautiùs euellendæ, ſit negotium ad honorem Dei, & fidei augmentum, & vtilitatem Eccleſiæ, & populi ſuper omnia alia negotia ſæculi obtinens principatum: propter quod cum magna circumſpectione, & indagine eſt de miniſtris idoneis ad exequendum dictum fidei negotium prouidendum: Idcirco nos N. Inquiſitor præfatus, attendentes, quòd commodè in terris noſtræ iuriſdictioni ſubiectis non valemus [illegible]iùs commorari, cùm nos oporteat ad Romanã curiam dirigere breuiter greſſus noſtros, pro conſultando ſanctiſſimo Domino noſtro Papa ſuper quibuſdã arduis negotiis ſanctæ fidei promouendis, & cupiamus totis noſtris viſceribus de idoneo Generali Commiſſario prouidere, vos Venerabilẽ N. &c. de cuius ſcientiæ profunditate, ſapientiæ ſoliditate, & conſcientiæ ſinceritate fidem in Domino gerimus firmiorem experientia ſolida comprobatam, Vicarium noſtrum, & Commiſſarium in omnibus regnis, & terris Domini N. noſtræ inquiſitioni ſubiectis inſtituimus & facimus Generalem; committentes vobis ex certa ſcientia, & expreſsè, in, & ſuper omnibus, & ſingulis fidei negotiis, quæ occurrent, & etiam in omnibus, ex illis dependentibus, emergentibus, incidentibus, & connexis, quandocumque & quomodocunque plenariè, & generaliter vices noſtras, etiam vt ad ſententias diffinitiuas relapſorum & impœnitentium, & aliàs qualeſcunque liberè procedere valeatis, liberam concedimus poteſtatem, tenore noſtrarum præſentium literarum. In quarum commiſſionis, & conceſſionis teſtimonium præſentes noſtras literas ſigilli noſtri munimine iuſſimus roborari. Datum in loco N. die. . . . menſis. . . .

Literarum indicendi Sermonem generalem,

Formula XX.

N. &c. Dilecto N. Eccleſiæ N. Ciuitatis vel loci N. ſalutem, & mandatis noſtris, imò veriùs Apoſtolicis prompto animo obedite. Quia propter iniunctum nobis officium hæreticæ prauitatis intendimus Dominica, die . . . menſis . . . . . in Eccleſia Cathedrali N. prædicare vniuerſo Clero, & populo congregato, ac proponere aliqua ſuper negotiis fidei, & de fide: ea propter auctoritate Domini noſtri Papæ, qua fungimur in hac parte, Vos rogamus, requirimus pariter & monemus, quatenus craſtina die, quæ erit dies Dominica . . . . . menſis, dum Miſſarum celebrabuntur ſolemnia, populum alta voce, & intelligibi moneatis, quòd die præfata Dominica, ſint

in prædicta Eccleſia Cathedrali, hora qua Miſſa maior conſueuit ibi aliàs celebrari; viſuri, & audituri, quod ad fidem pertinet orthodoxam: adiicientes quòd nos ſuſpendimus omnes alios ſermones generaliter illa die, & conferimus auctoritate Apoſtolica quadraginta dierum de indulgentia, ad ſermonem noſtrum confluentibus antedictum. Dat. &c.

Forma Admonitionis in Sermone generali de hæreticis reuelandis.

Cùm nos N. in regno, & terris Illuſtriſſimi Domini N. ditioni ſubiectis, Inquiſitor hæreticæ prauitatis, à ſancta Sede Apoſtolica ſpecialiter delegatus, per varios proceſſus prædeceſſorum noſtrorum, & narratione vulgata, ac per propriam experientiam aliquorum inuenerimus, & de cætero nonnullas perſonas perfidas Chriſti, & Eccleſiæ, ac veriùs ſanctæ fidei inimicas, antiqui ſerpentis veneno hæreſis eſſe infectas vulpinis caudis intricatis, ſanctitatis ſpecie, & habitu obfuſcatas, in variis ciuitatibus atque locis huius patriæ, & regnorum, temporibus retroactis, vineam Domini Sabaoth diſcurrentes, ac pariter deuaſtantes, voce nefaria Deum deorum in Sion blaſphemantes; & probabiliter timeamus, ac reuolutis viſceribus tremamus, iam tale venenum multorum præcordia infeciſſe: Eapropter nos plenis deſideriis affectantes, periculoſis eorum inſultibus totis noſtris conatibus obuiare, auctoritate Domini noſtri Papæ, qua fungimur in hac parte, in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub pœna excommunicationis præcipimus, mandamus, & mandando requirimus, & monemus primò, ſecundò, tertiò, ac peremptoriè vniuerſos & ſingulos, tam clericos quàm laïcos, tam regulares, quàm ſeculares, cuiuſcumque conditionis, gradus, ſtatus, Ordinis, religionis, ac dignitatis exiſtant, qui ſunt infrà terminos huius ciuitatis, ac loci, N. & circumquaque illam per vnam leucam ad quos hæc noſtra præſens monitio peruenerit & mandatum, quatenus infrà duodecim dies proximè computandos, quorum primos quatuor pro primo, & reliquos quatuor primis quatuor immediatos pro ſecundo, & vltimos quatuor pro tertio termino, & peremptorio ac trina monitione canonica aſſignamus, vt nobis reuelent, ſi ſciunt, viderunt, vel audiuerunt aliquam perſonam eſſe hæreticam, diffamatam de hæreſi, vel ſuſpectam, aut peruersè ſapientem de articulis fidei, ſeu Eccleſiaſticis Sacramentis, ac aliàs à communi conuerſatione fidelium vita, & moribus diſſidentem, & in ſpeciali talem hæreſim, nunc vigentem defendere, approbare, vel aliàs dogmatizare, *ponatur quæ eſt illa, vel illa*, aliàs ſi noſtris immo veriùs Apoſtolicis antefatis monitis, & mandatis non paruerint cum effectu: præmiſſa infrà prætaxatum terminum releuando, ſciant ſe excommunicationis mucrone percuſſos: quam excommunicationis ſententiam, in omnes, & ſingulos taliter, vt prædicitur, contumaces, præfata noſtra monitione canonica præeunte, & eorum inobedientia requirente; nunc, vt ex tunc, & tunc, vt ex nunc ferimus in his ſcriptis: abſolutionem harum ſententiarum nobis & Domino noſtro Papæ tantummodo reſeruando. Dat. &c.

Scribendi dicta teſtium per modum memorialis,

Formula XXI.

De N. diœceſi N. de N. loco qui moratur in N. vico, & vtitur N. arte, vel eſt mercator, vel huiuſmodi, deponit contra N. qui moratur in loco, N. & in vico, N. & vtitur arte, N. quod dixit & aſſeruit, quòd in Sacramento altaris non eſt veraciter corpus Chriſti, vel ſimile.

Interrogetur N. qui moratur in loco N. & vico, N. & habet officium N. & etiam interrogetur N. qui moratur in loco, N. vico, N. & habet artem, N. & ſic de aliis.

Ex alia diœceſi N. de loco, N. qui moratur in loco N. & vico, N. & vtitur arte, N. deponit, quòd N. de loco N. qui moratur in vico N. & vtitur arte N. dixit vel fecit, &c. contra fidem.

In nomine Domini, Amen. Anno à Natiuitate Domini.... menſis.... in præſentia mei Notarij, & teſtium infraſcriptorum N. de loco N. & diœceſis N. comparuit perſonaliter in loco N. coram Venerabili viro Domino N. in terris, & dominio N. Domini Inquiſitore hæreticæ prauitatis à ſancta Sede Apoſtolica ſpecialiter delegato; & obtulit eidem Domino Inquiſitori quandam cedulam accuſatoriam tenoris ſequentis Coram vobis, &c. *inſeratur tota; qua inſerta, ſequitur ſic paulò infrà:* Acta ſunt hæc anno, die, menſe, & loco prædictis, in præſentia teſtium NN. ad hæc vocatorum, & rogatorum, & mei N. Notarij publici, loci, N. & etiam ſcriptoris ſacri Officij Inquiſitionis, ſeu Domini Inquiſitionis.

In nomine Domini Amen. Anno à Natiuitate Domini.... die, menſe, &c. in præſentia mei Notarij, & teſtium infraſcriptorum, de loco N. comparuit perſonaliter in loco, N. coram honorabili N. in terris ac dominio N. Domini Inquiſitore hæreticæ prauitatis à ſancta Sede Apoſtolica ſpecialiter deputato, & obtulit eidem Domino Inquiſitori, cedulam tenoris ſequentis, *inſeratur tota.*

In nomine Domini, Amen. Anno à Natiuitate Domini.... die.... menſe..... Ad aures venerabilis viri Domini N. in dominio N. Domini Inquiſitoris hæreticæ prauitatis à ſancta Sede Apoſtolica ſpecialiter delegati peruenit pluries, fama publica referente, & clamoſa inſinuatione perducente, quòd N. de loco N. dixit, vel fecit..... contra fidem. *Ponatur totum, prout fama laborat, & paulò infrà.* Acta ſunt hæc die.... menſis..... anno.... in præſentia teſtium NN. vocatorum, & rogatorum, & mei Notarij auctoritate N. & ſcriptoris Domini Inquiſitoris, & ſacri Officij Inquiſitionis.

Forma examinationis teſtium.

N. de loco N. teſtis productus, citatus, & iuratus, & interrogatus ſi cognoſcit N. *exprimendo nomen accuſati*, dixit quòd ſic.

Item interrogatus de cauſa cognitionis, dixit quod pro eo quòd vidit, & locutus eſt cum eo pluries, & etiam quia ſic, vel ſic. *Exprimat alias cauſas, vtpote ſi eſt de genere ſuo, vel fuerint ſocij, & ſic de aliis cauſis cognitionis.*

Item interrogatus de tempore cognitionis, dixit, quòd ſunt decem anni, vel. ....

Item interrogatus de fama illius N. & præſertim quoad ea quæ ſunt fidei, dixit, quod quoad moralia eſt homo bonæ famæ, *vel* malæ famæ, vt teſtificabitur. Quantum autem ad ea, quæ ſunt fidei; dixit, quod eſt fama in loco N. quòd dixit, vel fecit talia contra fidem Catholicam, vel quòd eſt ſectæ N. & eam tenet, & defendit: *vel* quia eſt bonæ famæ quoad ea quæ ſunt fidei.

Interrogatus quid eſt fama; dixit, quod eſt id, quod communiter dicitur.

Item interrogatus ſi vidit, vel audiuit N. dicentem vel facientem aliquid contra fidem; quod ſic, &c.

Interrogatus vbi vidit fieri ſupradicta, vel dici; dixit quod in loco N.

Interrogatus

Interrogatus in quorum præſentia ſunt dicta, vel facta ſupradicta; dixit quod in præſentia NN. & NN.

Interrogatus quoties vidit dici, vel fieri ſupradicta; dixit quòd toties.

Item intettogatus de modo, quo N. fecit, vel dixit ſupradicta; dixit quòd modus fuit.... nam, &c.

Item interrogatus ſi atteotis omnibus antedictis quæ dixit, vel fecit ipſe N. ſi videtur ipſi teſti, quòd dictus N. prædicta dixerit, ſeu fecerit trufatoriè, ſeu dixerit recitariuè, ſeu animo indeliberaro; dixit quòd ctedit, quùd fecerit, vel dixerit ſupradicta iocosè, & trufatotiè, ſeu reeitatiuè, & non animo ſic eredendi, ſeu aſſertiuè: *vel* quòd dixit animo deliberaro, ſeu aſſertiuè.

Item interrogatus de cauſa credentiæ; dixit quod credit pro eo quòd ille talia dicebar ridendo, vel ſic vel ſic: vel pro eo quia eùm ſuper talibus reptehenderetur, adhuc perſeuerabat, & iterahat, &c. Et hoc eſt molrùm diligenter inquirendum, quia nonnulli quandoque dicunt aliqua contra fidem recirando aliorum veiba, & trufando, & burlando, vel diſputando, & conferendo, vel interdum aſſetendo, & affirmando, &c.

Item interrogatus ſi hoc deponit odio, vel rancore; ſeu dimittit aliquid amore, vel fauore; dixit, quòd, &c. *& ſequitur*; iniunctum eſt ſibi teoere ſeeretum. *Et paulò infrà.* Acta ſunt hæc in loco N. die.... menſis.... anno..... in præſentia NN. teſtium vocatorum, & rogatorum, & mei N. Notarij.

Modus interrogandi reum accuſatum.

N. de loco N. delatus, prædictus, iuratus ad quatuor Dei Euangelia corporaliter tacta, tam de ſe, quàm de aliis dicere veritatem, & interrogatus vnde eſt, ſeu vnde origioem ttahit; Reſpoodit quòd de loco N. diœceſis N.

Interrogatus qui ſunt eius pateotes, & ſi ſunt viui, vel mortui? Reſpondit quòd vocantur NN. & quòd ſunt viui in loco N. *vel* mortui.

Item interrogatus vbi fuit nuttitus, & vt io pluribus conuerſatus; dixit quòd io loco N. vel N. Et ſi videat Inquiſitor quòd mutauit locum propriom, & conuerſatus fuit in alieno, & præſertim in locis, in quibus conſueuerunt hæreſes vigere, interrogabit eum ſic.

Item interrogatus quare mutauit locum ſuæ natiuitatis, & ſe tranſtulit ad commorandum in loco N. vel NN. dixit quòd ex caoſa....

Et ſecundùm reſponſiones formabuntur articuli quouſque ad propoſitum veniatur.

Item intertogatus ſi in dictis locis, vel alibi audiuit loqui de tali materia, *exprimendo materiam de qua eſt accuſatus*, vtpote, ſi audiuit loqui de paupertate Chtiſti, vel Apoſtolorum, ſeu de viſione Beatorum, &c. Et ſi dicat quod ſic, interrogetur diligenter, quid audiuit loqui de materia antedicta, & ſcribantur eius reſponſiones; dixit, &c.

Item ioterrogatus, quid ipſe ſuper hòc aliquando eſt locutus; reſpondit, & dixit, &c.

Item interrogatus, quid ipſe credit ſuper hoc quod; &c. dixit, &c. Et ſic prudens Inquiſitor interrogabit, & formabit ſibi articulos ſecundum materiam, de qua eſt accuſatus, & de qua per teſtes eſt conuictus, vel ſuſpectus habitus, taliter vt veritas habeatur. *Qua confeſſione perfectâ, ſcribatur paulò poſt.* Acta ſunt hæc in tali N. &c.

Excommunicandi teſtes ſuper fama alicuius infamati de hæreſi,

Formula XXII.

N. teſtis citatus, iuratus, & interrogatus ſi cognoſcit N. de loco N. dixit quòd ſic.

Item interrogatus de rempore cognitionis? Reſpondit, & dixit, quòd cognoſcit eum à tanto tempore citra.

Item interrogatus de cauſa cognitionis, dixit, quòd ex N. vel N. cauſa cognoſcit eum.

Item interrogatus ſi eſt fama de eo in loco, quòd N. ipſe dixerit, vel fecerit talia contra fidem; dixit quòd ſic.

Item intetrogatus quomodo ſcit famam eſſe de eo quod talia fecerit, vel dixerit contra fidem; dixit per modum...

Item interrogatus quantum tempus eſt, quod N. eſt infamatus de hæreſi N. in loco N. dixit quòd tantum.

Item interrogatus ſi ſcit ipſum infamatum de hæreſi N. vel alia, niſi in loco N. dixit, &c.

Item interrogatus ſi ſcit vnde orta ſit, & eſt contra N. illa fama, & ſi à maleuolis, vel à quibus; dixit, &c. Acta ſunt hæc, *vt priùs.*

Citandi abſentem, non tamen fugitiuum, cùm eſt delatus, vel ſuſpectus, de hæretica prauitate,

Formula XXIII.

N. in terris N. Domini Inquiſitor hæreticæ prauitatis, dilecto in Chriſto N. Salutem & mandatis noſtris, immò veriùs, &c. firmiter obedire.

Quia de perſona veſtra N. à fide dignis ad noſtram notitiam ſunt deducta: quæ ſi vera eſſent de fide redderent vos ſuſpectum; ideo ex debito iniuncti nobis Officij, vos monemus peremptoriè, per præſentes, quatenus die.... tali hora.... curetis ante nos in loco N. perſonaliter, comparere, modo debito reſponſurus. Datum, &c.

Requirendi diuiſim, vel coniunctim diœceſanum, vel Inquiſitorem, ad quorum iuriſdictionem fugiendo, vel non fugiendo delatus de hæreſi ſe tranſtulit; quatenus eum remittant Inquiſitori, à quo fugit: vel in cuius iuriſdictione deliquit;

Formula XXIV.

Reuerendo in Chriſto Patri, & Domino Epiſcopo N. ciuitatis N. in Dominio N. Domini, Inquiſitor hæreticæ prauitatis, à ſancta Sede Apoſtolica ſpecialiter delegatus. Salutem, & impugnantes Catholicam veritatem reducere ad fidei, vnitatem. Cùm delicta remanere non debeant impunita, præſertim maiora, & inter ea, illa, quæ vergunt in directam offenſam diuinæ Maieſtatis, & iacturam Eccleſiaſticæ dignitatis, detrimentúmque totius Chriſtianitatis, qualia ſunt crimina hæreticæ prauitatis, & N. de loco N. fuerit nobis delatus de hæretica prauitate, proceſſimus contra eum ad teſtium examinationem, & ad perſonæ etiam captionem iuſtitia requirente; ipſo verò mala malis accumulans, & delicta delictis coadunans, inſano ductus conſilio ſe abſentauit, vel carcerem noſtrum fregit, atque aufugit, medicinam ſibi apponi metuens ſalutarem, ac eius vulnera vino, & oleo confoueri. Verùm cùm (prout ad noſtram notitiam eſt deductum) dictus profugus ad locum N.

veſtræ

veſtræ iuriſdictioni ſubiectum ſe tranſtulerit ad habitandum,ctedens inibi latitare; Nóſque viſceraliter cupiamus eundem ruducere ad carcetem antedictum, vt clariùs vidcamus, an ſit realiter, & de facto infectus præfata hæretica prauitate, de qua agitur contra eum, & an ambuler in tenebris, vel in luce: Vos Reuerendiſſ. Dominum Epiſcopum, & Vos Venerabilem Inquiſitorem, in antea nominatos attentè rogamus, & in ſubſidium iuſtitiæ tequitimus in Domino, & exhortamur, quatenus prædictum profugum capi omnimodè faciatis, & captum nobis ad ciuitatem N. vel locum N. cum fide, & tuta cuſtodia remittaris. Nos enim offerimus nos ptomptos & paratus, ad ſatisfaciendum plenariè pto expenſis. Datum in loco N. die.... menſis.... anno....

Citandi aliquem fugitiuum, quatenus intra certum terminum compareat coram Inquiſitore, de fide Catholica reſponſurus: & excommunicandi eum niſi compareat infrà terminum aſſignatum,

Formula XXV.

Nos N. in terris N. Domino ſubiectis, Inquiſitor hæreticæ prauitatis à ſancta Sede Apoſtolica ſpecialiter delegatus. Attendentes quòd fuga delatorum de hæretica ptauitate, ac detentorum in carceribus pro eodem, ſuſpicionem de labe præfata adiicit ampliorem, vt NN. fugitiui ſuſpecti de fide habeantur, & meritò fortiùs quàm ante. Et cùm N. de loco N. diœceſis N. fuerit nobis fuerit delatus de hæretica prauitate, *exprimantur hæreſes & errores*, proceſſimus ad teſtes examinandum, ad nos de huiuſmodi informandum; tandem iuſtitia requitente, ipſum in carcere ad cuſtodiam iuſſimus detineri, vt meritò videremus an ambularet in tenebris, vel in luce, & an ea peruerſa, quæ de eo nobis ſuggeſta fuerunt, veritatis certitudine fulcirentur: ſed ipſe maligno ſpiritu damnabiliter agitatus, ac in reprobum ſenſum datus, inſano conſilio acquieſcens, & medicinam ſibi imponi metuens ſalutarem, carcetem fregit, pariter & aufugit. Et cùm propter eius fugam, ipſum, magis ſuſpectum de fide nunc, quam priùs meritò habeamus; eaptopter auctoritate Apoſtolica, qua fungimur in hac parte, eidem N. abſenti, vt præſenti in virtute ſanctæ obedientiæ præcipimus, & mandamus, & mandaudo tequitimus, & monemus, & monendo citamus; quatenus infra tres hebdomadas proximè ſequentes: *vel ponatur aliud certum tempus:* quarum primam pro ptimo termino, ſecundam pto ſecundo, & tertiam pro tertio termino & peremptorio, & trina monitione canonica eidem aſſignamus; quatenus compareat in loco N. perſonaliter coram nobis, de fide Catholica, & eius articulis reſponſurus, & aliàs facturus vt fuerit rationis: ſignificantes eidem, quòd ſi mandatis noſtris, immò veriùs Apoſtolicis non paruerit cum effectu, infrà præfatum terminum ei aſſignatum, comparendo in loco antedicto perſonaliter coram nobis, quòd erit maioris excommunicationis vinculo innodatus: Quam excommunicationis ſententiam, nos Inquiſitor præfatus auctoritate qua ſuprà, in eum vt contumacem & inobedientem nobis, immò reuera Dominu noſtro Papæ, nunc, vt ex tunc, & tunc, vt ex nunc, præfata trina monitione Canonica præeunte, iuſtitia ſuadente, & eius inobedientia, & contumacia exigente, ferimus in his ſcriptis. Datum, &c.

Citandi aliquem fugitiuum, qui debuerat abiurare, quatenus veniat intra certum terminum, ad faciendam abiurationem prædictam; & excommunicandi eum, niſi faciat vt mandatur,

Formula XXVI.

Vniuerſis & ſingulis, Chriſti fidelibus in regnis & terris illuſtriſſimi N. Regis, & aliàs vbilibet conſtitutis N. in prædictis terris, & regnis Inquiſitor hæreticæ prauitatis à ſancta Sede Apoſtolica ſpecialiter delegatus, Salutem in auctore, & conſeruatore fidei Dei, & Virginis filio Domino noſtro Ieſu Chriſto.

Miſſus à ſede Patris Redemptor noſter Dominus Ieſus Chriſtus, ne ad imaginem ſuam hominem conditum perdi contingeret, ſi vnde redimeretur non haberet, ſimilem nobis ſumens habitum, vt pateret oculis in mortis tenebris poſitorum, de ſua ineffabili pietate remedia diuerſa contulit, per quæ humano generi etiam poſſet felicitas impartiri: ſed ecce declinante iam mundi veſpere ad occaſum, & hominum malitia exereſcente, corrupti iam ſæculi corruptelam non ſolùm ſentiunt elementa corrupta, verum etiam creaturarum digniſſima creatura ad imaginem & ſimilitudinem condita Creatoris. Peccat enim ad extremum homo miſerrimus, qui in ſui creatione in Paradiſi medio conſtitutus, vt operaretur, & cuſtodiret eundem, & de omni ligno, quod erat in eo, excepto ligno ſcientiæ boni & mali, veſceretur, manere non potuit in eodem: qui etiam erga fines ſæculorum degenerat, & variis & noxiis quæſtionum nexibus ſe innectit. Ecce námque peccatis exigentibus oua aſpidum iam ſunt rupta, & telas araneæ texuerunt, quia fallaces, & ſubdoli, vulpini, & infelices hæretici falſum, & peruerſum intellectum, quinimmo buccis crepantibus per mundi latera ſonuerunt. Sed reuera qui de venenatis eorum comederit, morietur: quoniam eorum perfidæ doctrinæ, ac nefariis conſiliis inhærentes, æternis incendiis adſcribuntur. Ecce ſiquidem noua Achan progenies, quæ de anathemate Ierico regulam auream, palliolúmque furatur, Abiron quoque & Dathan, & Chore deteſtanda ſoboles, nouis thuribulis fermentatum thymiama, nouis volunt altaribus adolere: hi ſunt námque caupones, qui aquam vino commiſcentes, virus draconis in aureo propinant calice Babylonis; ita quòd niſi botrus, vnde vinum naſcitur, in flore lædatur, fructum non ſolum amarum, ſed etiam peſtiferum germinabit. Ecce ſiquidem (quod prædolentes referimus, & referendo dolemus) veſtræ charitati irradiatæ ſplendoribus fidei orthodoxæ notum facimus per præſentes, quòd vir quidam Eccleſiæ ſanctæ Dei contumax, & rebellis, frater N. vocatus Ordinis N. habitu obfuſcatus, de villa N. diœceſis N. tam ex teſtium legitima productione, quàm eiuſdem propria confeſſione malignitatis ſpiritu agitatus, cõuictus extitit hæreſibus, multíſque erroribus irretitus iudicialiter coram nobis, & hoc in errores quoſdam, quinimmo peſtiferas damnatas hæreſes incidendo, ſemel, & bis eas in loco N. publicè prædicando; immò potiùs aliquando pertinaci animo defendendo. Hæreſes autem, & errores iſti erant: Primus, quòd, &c. *ponatur.* Secundus, quòd, &c. *ponatur.* Tertius, &c. *ponatur, & ſic de aliis conſequenter.* Eapropter per nos præfatum Inquiſitorem in multis conciliis, diuerſis locis, & temporibus celebratis, in quibus idem frater pluries pleniſſimè eſt auditus, de multorum peritorum tam ſæcularium, quàm regularium, tam doctorum in vtroque, quàm Magiſtrorum, & Lectorum in Theologia conſilio & aſſenſu extitit vnanimi-

ter

ter concordatum, nullo penitus diſcrepante, quòd præfatus Frater N. Ordinis memorati, habitu obfuſcatus, pro ſuis hæreſibus, & erroribus, quia videbatur redire ad gremium ſanctæ matris Eccleſiæ pœnitendo, non erat pro tunc curiæ ſeculari tradendus vltimo ſupplicio feriendus; ſed potiùs (ſibi parcendo pro illa vice, & non amplius) in villa N. vbi deliquerat, præfatos errores, ac hæreſes publicè prædicando, publicè illos, ac omnem hæreſim generaliter abiuraret: & poſt modum ſpoliatus omnibus priuilegiis ſui Ordinis, & nudatus in Conuentu N. ſui Ordinis, pro carcere perpetuo reſideret, & ita fuit in eius præſentia condemnatus. Ipſe autem tanquam canis ad vomitum rediens, nouiſſima peiora prioribus commiſcens, dolores doloribus adiciens, noua vulnera Corpori Chriſti myſtico grauiter imprimens; quod mentis noſtræ præcordiis tanquam res cogitatu terribilis, actúque horribilis, Deo nimium abominabilis, & omnibus Chriſti fidelibus odibilis, grauem pertulit vim doloris. Nam ipſe frater N qui videbatur aliàs pœnitere, quem ſancta mater Eccleſia ſatagebat eius miſericordiæ vberibus enutrire, cùm de eius fuga nullus aliquid cogitaret, ipſe medicinam refutans ſalutarem, vt ægrotus phreneticus & inſanus, timens vino & oleo eius vulnera confoueri, tanquam rebellis & inobediens matri noſtræ Eccleſiæ ſanctæ Dei, & eius Inquiſitori Iudici delegato præmiſſa complere contempſit, & quodlibet præmiſſorum, vulpinè fugiens, per diuerſas partes regni & Prouinciæ diſcurrendo, & hoc quaſi per annum in latibulis habitando; nunc autem eum, quò malignus ſpiritus duxerit, ignoramus. Idcirco cupientes nos, & noſtris totis conatibus inhiantes, qui in officio Inquiſitionis ſanctæ præfatæ, quamuis immeriti præſidemus, ipſum fratrem N. dicti Ordinis, vt ouem perditam ac errantem ad ouile Dominicum reuocare exemplo illius, qui dimiſſis nonaginta nouem in deſerto, centeſimam venit requirere, ne periret; citamus, monemus, & requirimus, primò, ſecundò, & tertiò peremptoriè per præſentes, quatenus infrà tot dies à monitione iſta noſtra proximè computandos, in loco, N. vel vbi fuerimus, compareat perſonaliter coram nobis, abiurationem prælibatam facturus, & aliàs per nos pro ſuis demeritis puniendus, & hoc ei mandamus in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub pœna excommunicationis infrà terminum prætaxatum: Si autem (quod Deus auertat) nobis in hoc inobediens extiterit, & rebellis præfatis noſtris mandatis, & monitis, immò veriùs Apoſtolicis non parendo, ſciat ſe excommunicationis ſententia innodatum, quam ſententiam nos N. Inquiſitur præfatus nunc, vt ex tunc: & tunc, vt ex nunc auctoritate Apoſtolica, & iniuncti nobis officij contra Fratrem N. ſupradictum ferimus in his ſcriptis: quam ſententiam ſi ſuſtinuerit animo pertinaci, contemnendo abiurationem facere prælibatam, iudicabimus eum tradendum curiæ ſæculari tanquam hæreticum pertinacem, prout nobis mandant Canonicæ Sanctiones. Lata eſt hæc ſententia, &c.

Denuntiandi excommunicatum, qui citatus reſponſurus de fide, vel abiurationem facere, noluit comparere,

Formula XXVII.

N. in terris Domini N. ditioni ſubiectis, Inquiſitor hæreticæ prauitatis à ſancta Sede Apoſtolica ſpecialiter delegatus, dilectis nobis in Chriſto Rectori Eccleſiæ, N. ac Vicario Eccleſiæ N. & aliis quibuſcumque, ad quos præſentes peruenerint, Salutem in Domino, & mandatis noſtris, immò veriùs Apoſtolicis firmiter obedire.

Ad veſtram & veſtrorum cuiuſlibet notitiam deducimus noſtrarum tenore præſentium literarum, quòd nos N. de loco N. iuſtitia ſuadente, fecimus moneri, & citari in veſtris præfatis Eccleſiis, quatenus ſub pœna excommunicationis cõpareret infrà ei certum terminum aſſignatum, reſponſurus de fide, & aliàs acturus & facturus, vt ratio ſuaderet, perſonaliter coram nobis, vt in noſtris literis videbitis pleniùs contineri quarum tenor ſequitur per hæc verba: [N. &c.] *Inſerantur totaliter, & ex toto, & ſequatur.*

Verum cùm ductus malo conſilio, & ſeductus, non comparuerit, nec excuſationem miſerit, ſed contumaciter renuerit comparere, pariter, & parere noſtris, immo reuera Apoſtolicis monitis & mandatis, propter quòd eſt excommunicationis vinculo innodatus; eapropter vobis, & cuilibet veſtrum, auctoritate Apoſtolica ſupradicta dicimus; & in virtute ſanctæ obedientiæ præcipimus, & mandamus, & mandando vos requirimus, & monemus, vno pro trino edicto, aliàs excommunicationi volumus vos ſubiacere; quatenus prima die Dominica immediatè ſequenti, & aliàs ex tunc, omnibus & ſingulis diebus Dominicis, & feſtiuis, in veſtris Eccleſiis, dum Miſſarum ſolemnia celebrantur, & inibi erit cleri, & populi multitudo, ipſum N. excommunicatum alta voce, & intelligibiliter publicetis, ac eum viteris, & vitari à veſtris ſubditis faciatis, tantum & tandiu, quouſque de eius abſolutione vobis per noſtras literas conſtet manifeſtè: Reddatis literas portatori, diem & horam receptionis, & publicationis continentes, & teſtes etiam coram quibus, veſtris ſubſcriptionibus poſitis in eiſdem. Datum, &c.

Abſoluendi delatum de hæretica prauitate, cùm nihil probatur legitimè contra eam,

Formula XXVIII.

Nos N. Inquiſitor hæreticæ prauitatis in terris N. Domini à ſancta Sede Apoſtolica ſpecialiter delegatus. Attendentes quòd tu N. de loco N. & diœceſis N. fuiſti nobis delatus de N. hæretica prauitate, ſcilicet quòd, &c. Attendentes etiam illa eſſe talia quæ non valebamus, nec debebamus conniuentibus oculis pertranſire, deſcendimus ad inquirendum ſi prædicta fulcirentur aliqua veritate; teſtes recipiendo, & examinando, defenſiones etiam concedendo, & alia faciendo, quæ decebant, ſecundum Canonicas Sanctiones; Eapropter viſis, & diligenter examinatis omnibus actis, & actitatis in hac cauſa, omnibúſque æqua lance libratis, habitóque conſilio peritorum in iure, ac etiam in Theologiæ facultate, illoque ſæpiùs repetito, ſedentes pro tribunali, more iudicis iudicantis, ac habentes præ oculis ſolum Deum & negotij veritatem, Sacroſanctis Euangeliis poſitis coram nobis, vt de vultu Dei noſtrum iudicium prodeat, & oculi noſtri videant æquitatem. Ad noſtram diffinitiuam ſententiam procedimus in hunc modum.

Chriſti nomine inuocato. Quia per ea, quæ vidimus, & audiuimus, & producta & oblata, acta, & actitata ſunt coram nobis, in præſenti cauſa, non inuenimus aliquod contra te legitimè fore probatum de his, de quibus delatus fueras coram nobis, pronunciamus, declaramus, ac ſententialiter diffinimus, contra te non eſſe, nec fuiſſe aliquod actum legitimè coram nobis, propter quod poſſis, vel debeas hæreticus iudicari, nec ſuſpectus haberi aliqualiter de hæretica prauitate; quare te à

præſenti inſtantia, Inquiſitione, & iudicio totaliter relaxamus. Lata fuit hæc ſententia, &c.

Purgationem canonicam diffamato indicendi,

Formula XXIX.

Nos N. miſeratione diuina Epiſcopus ciuitatis, N. & N. [illegible] terris Domini, N. Inquiſitor hæreticæ prauitatis à [illegible] Apoſtolica ſpecialiter delegatus. Conſi[illegible]ò[illegible] meritis proceſſus facti per nos contra te N. [illegible] N. nobis delatum de N hæretica prauitate, [illegible] q[illegible]òd, &c. non inuenimus te confeſſatū, nec conuictum de prædicta labe, nec aliàs ſuſpectum, niſi quòd te reperimus legitimè ac veraciter in villa N ciuitate, vel diœceſi, N. & apud bonos, & malos publicè diffamatum, Eapropter ad purgandam huiuſmodi infamiam tibi indicimus purgationem canonicam, vt eſt iuris, aſſignando tibi diem... menſis... ac horam... illius diei, in qua compareas perſonaliter coram nobis, & purges tuam infamiam tantis, ſeu tot Ordinis mi, qui quidem compurgatores tui ſint homines fide Catholici, & vita probati, & qui conuerſationem tuam, & vitam nouerint, non tam moderno tempore, quàm tranſacto: ſignificantes quòd ſi in purgatione defeceris, te habebimus pro conuicto prout volunt canonicæ Sanctiones.

Purgationis canonica de diffamato de hæreſi facienda,

Formula XXX.

Adueniente autem termino eidem diffamato ad ſe purgandum canonicè aſſignato, comparebit perſonaliter purgandus eum ſuis compurgationibus coram Epiſcopo, ſeu Inquiſitore, in loco vbi noſcitur infamatus: & ille qui diffamatus eſt ponens manum ſuper librum Euangeliorum ante eum poſitam, dicet ſic: Ego iuro ſuper quatuor iſta Euangelia ſancta Dei, quòd hæreſim N. *Exprimendo eam, de qua eſt diffamatus*, nunquam tenui; nec credidi, nec docui, nec credo. *Negabit ſcilicet cum iuramento illud de quo eſt diffamatus, quidquid ſit illud: Quo facto omnes compurgatores ponent manum ſuper prædictum librum Euangeliorum, & quilibet dicet ita*: Et ego iuro ſuper iſta ſancta Dei Euangelia, quòd credo ipſum verum iuraſſe. *Et tunc canonicè eſt purgatus.*

Sententia interlocutoria ad ſupponendum aliquem quæſtionibus, & tormentis,

Formula XXXI.

Nos N. miſeratione diuina Epiſcopus ciuitatis, N. & N. Inquiſitor in terris ditioni Domini N. ſubiectis à ſancta Sede Apoſtolica ſpecialiter delegatus.

Attendentes, meritis proceſſus facti per nos contra N. loci N. diœceſis, N. diligenter examinatis, quòd tu es varius in tuis confeſſionibus, & ſunt nihilominus indicia multa, quæ ſunt ſufficientia ad te exponendum quæſtionibus, & tormentis; Eapropter vt veritas ab ore tuo proprio habeatur, & vt deinceps aures iudicium non offendas; inter loquendo declaramus, iudicamus & ſententiamus die præſenti & hora... te ſupponendum tormentis & quæſtionibus. Lata fuit hæc ſententia, &c.

Abiurandi hæreſim quando delatus eſt ſuſpectus leuiter,

Formula XXXII.

Ego N. diœceſis N. habitator ciuitatis, vel loci N. in iudicio conſtitutus coram nobis Domino Epiſcopo ciuitatis, N. & N. Inquiſitore hæreticæ prauitatis in terris ditioni Domini N. ſubiectis, ſacroſanctis Euangeliis poſitis coram me, & propriis manibus meis per me tactis, iuro me credere corde, & profiteor ore, illam ſanctam fidem Catholicam, & Apoſtolicam, quam ſacra Romana Eccleſia credit, profitetur, prædicat, & obſeruat. Item me iuro credere corde, & profiteor ore, quòd Dominus Ieſus Chriſtus: *Exprimatur articulus Catholicus contra hæreſim, de qua leuiter eſt ſuſpectus, verbi gratia, ſi eſt de proprio, vel communi, dicetur ſic.* Iuro me credere corde, & profiteor ore quod Dominus Ieſus Chriſtus & eius Apoſtoli, dum erant in vita mortali præſenti, habebant, & habuerunt in communi aliqua; quæ dicit ſacra Scriptura illos habuiſſe, & quòd in illis habuerunt ius donandi, vendendi, & alienandi. *Et poſt abiuret hæreſim contrariam ſic*: Et conſequenter abiuro, abnego, & reuoco illam hæreſim, de qua me habetis ſuſpectum vos Domini Epiſcopus, & Inquiſitor, quæ mendaciter aſſeuerat, quòd Dominus Ieſus Chriſtus, & eius Apoſtoli non habuerunt aliquid in proprio, nec in communi, & etiam quòd non habuerunt in aliqua re ius illam donandi, vendendi, & alienandi. Item iuro, quòd nunquam prædictam hæreſim credidi, neque credo, nec illi adhæſi, nec adhæreo de præſenti; nec vnquam credam, nec adhærebo, nec illam docui, neque docere intendo. Quòd ſi aliquid prædictorum fecero in futurum (quòd Deus auertat) pœnis iuris taliter abiuranti debitis prompto animo me ſubmitto, paratus ſubire omnem pœnitentiam, quam pro his quæ feci, & dixi, pro quibus meritò me habetis ſuſpectum, volueritis mihi iniungere, & illam ſtudebo pro iuribus adimplere, & nullatenus contrauenire; ſic me Deus adiuuet, & hæc ſacroſancta Euangelia.

Ferendi ſententiam, ſeu iniungendi pœnitentiam ei, qui abiurauit, vt ſuſpectus leuiter,

Formula XXXIII.

Nos N. miſeratione diuina Epiſcopus ciuitatis N. & N. &c. *vt in prædictis.* Attendentes, quòd viſis, & diligenter conſideratis proceſſus meritis per nos facti contra te N. delatum nobis de hæretica prauitate, reperimus te talia, & talia commiſiſſe: *dicantur illa*, quæ te reddunt leuiter ſuſpectum de hæreſi, & propter quæ te talem meritò nos habentes, te fecimus, vt leuiter ſuſpectum de prædicta labe, eandem hæreſim abiurare: verum ne prædicta per te commiſſa remaneant impunita, & vt efficiatis cautior in futurum de mulrorum & magnorum conſilio in iure peritorum, ac etiam de Religioſorum, in, & ſuper his habito maturo conſilio pariter & digeſto, habentes præ oculis ſolum Deum, ac irrefragabilem ſanctæ fidei Catholicæ veritatem, ſacroſanctis Euangeliis poſitis coram nobis, vt de vultu Dei iudicium noſtrum prodeat, & oculi noſtri videant æquitatem: Sedenteſque pro Tribunali, more iudicum iudicantium, te N. hic in noſtra præſentia perſonaliter conſtitutum, per modum, qui ſequitur condemnamus, ſententiamus, ſeu potius pœnitentiamus, ſcilicet, ne de cætero vnquam ſcienter legas, teneas, ſeu habeas talem librum, & etiam ne deinceps, ne deinceps, &c.

Ponamur

Ponantur illa, quæ commiſit, propter quę ſuſpectus habitus fuit de prædicta hæretica prauitate: Lata eſt hæc ſententia, ſeu pœnitentia, &c.

Abiurandi hæreſim, quando delatus eſt ſuſpectus vehementer.

Formula XXXIV.

Ego N. de loco N. Diœceſis N. in iudicio perſonaliter conſtitutus corā vobis venerandis Dominis Epiſcopo ciuitatis, N. & N. Inquiſitore hæreticæ prauitatis, in terris ditioni N. Domini ſubiectis, Sacroſanctis Euangeliis poſitis coram me, & propriis manibus per me tactis, iuro me credere corde, & profiteor ore, illam ſanctam fidem Catholicam & Apoſtolicam, quam ſacroſancta Romana Eccleſia docet, profitetur, prædicat atque tenet. Item iuro me credere corde, & profiteor ore quòd, &c. *Explicetur articulus catholicus contrarius illi hæreſi, de qua vehementer eſt ſuſpectus, vt verbi gratia, ſi eſt ſuſpectus de proceſſione Spiritus ſancti à Patre & Filio; dicetur ſic*: Iuro me credere corde, & profiteor ore, quòd Spiritus ſanctus procedit à Patre, & Filio, & æqualiter tanquam ab vno principio, & non à duobus: *Et poſt abiuret hæreſim contrariam, ſic*: Et conſequenter abiuro, abnego, & reuoco illam hæreſim, quæ falsò & mendaciter affirmat quòd Spiritus ſanctus non procedit à Patre & Filio ſimul, tanquam ab vno principio, ſed à duobus. Item iuro, quòd nunquam prædictæ hæreſi credidi, neque nunc credo, nec credam; nec illi adhæſi, nec adhæreo de præſenti, nec adhærere intendo, nec docui, nec docere intendo, nec docebo. Item iuro & promitto, quòd talia & talia, *exprimantur*, propter quæ habetis me ſuſpectum de huiuſmodi hæreſi vehementer, nunquam faciam, nec operam vt fiant, dabo. Quòd ſi aliquid de prædictis fecero in futurum (quod Deus auertat) pœnis de iure relapſis debitis, prompto animo me ſubmitto, paratus ſubire omnem pœnitentiam, quam pro his quæ feci & dixi, propter quæ habetis me ſuſpectum de dicta hæreſi vehementer, decreueritis mihi iniungere; & illam iuro, & promitto pro viribus adimplere, & nullatenus contraire: ſic me Deus adiuuet, & hæc Euangelia Sacroſancta.

Prædicta autem abiuratio fiat in vulgari, vt ab omnibus capiatur, niſi fieret ſolummodo coram perſonis Eccleſiaſticis, qui linguam latinam intelligerent competenter. Si autem abiurauerit ſecretè, ſcilicet in palatio Epiſcopi, vel in capitulo Fratrum, vel camera Epiſcopi, vel Inquiſitoris, quando ſcilicet factum non eſt publicum; modo conſimili abiurabit.

Sententiandi eum, qui abiurauit, vt ſuſpectus vehementer.

Formula XXXV.

Nos N. Epiſcopus Ciuitatis N. & N. Inquiſitor hæreticæ prauitatis in terris N. Domini ditioni ſubiectis, à Sancta Sede Apoſtolica ſpecialiter delegatus.

Attendentes quòd tu N. de loco, N. & Diœceſis, N. talia, & talia commiſiſti, *dicantur illa*, vt ex proceſſus meritis diligenter diſcuſſis legitimè nobis conſtat, propter quæ, & meritò habentes te ſuſpectum vehementer de hæretica prauitate N. illum vt taliter ſuſpectum te fecimus abiurare de magno conſilio in iure peritorum iuſtitia ſuadente: verum vt efficiaris cautior in futurum, & ne reddaris procliuior ad conſimilia peragenda, & ne crimina remaneant impunita, & vt his cæteris delinquentibus in exemplum, de multorum magnorum in Iure peritorum, ac etiam in Sacra Theologia magiſtrorum, ſeu doctorum, in, & ſuper his habito maturo conſilio pariter & digeſto, habentes præ oculis ſolum Deum, ac Sanctæ Fidei Catholicæ & Apoſtolicæ veritatem, Sacroſanctis Euangeliis poſitis coram nobis, vt de vultu Dei iudicium noſtrum prodeat; & noſtri oculi videant æquitatem; Sedentéſque pro Tribunali more iudicum iudicantium, te N. hîc in noſtra præſentia perſonaliter conſtitutum, forma, quæ ſequitur, condemnamus, ſeu potiùs pœnitentiamus, videlicet, ne deinceps talia, vel talia facere, vel dicere præſumas.

Formula abiurandi omnem hæreſim generaliter, ab eo qui eſt ſuſpectus habitus de hæreſi violenter.

Ego N. de loco, N. Diœceſis N. in Iudicio perſonaliter conſtitutus coram vobis venerabilibus Dominis N. Epiſcopo Ciuitatis, N. & N. Inquiſitore hæreticæ prauitatis in terris N. Domini, à Sancta Sede Apoſtolica ſpecialiter delegato, Sacroſanctis Euangeliis poſitis coram me, eiſque propriis manibus corporaliter per me tactis; Iuro me credere corde, & profiteor ore, illam Sanctam Fidem Catholicam, & Apoſtolicam, quam Sacroſancta Romana Eccleſia tenet, profitetur, credit, prædicat, atque docet: & conſequenter abiuro, abnego, & reuoco omnem hæreſim extollentem ſe aduerſus Sanctam Romanam, & Apoſtolicam Eccleſiam, cuiuſcunque ſectæ fuerit, vel erroris.

Item, iuro me credere corde, & profiteor ore, quòd &c. *explicetur articulus Catholicus, contrarius illi hæreſi, de qua ipſe qui abiurat eſt ſuſpectus habitus violenter: vt v.g. ſi eſt ſuſpectus habitus de virginitate Beatæ Mariæ Virginis, dicet ſic.*

Item iuro, me credere corde, & profiteor ore, quòd glorioſa B. Maria Mater Domini noſtri IESV Chriſti fuit toto tempore vitæ ſuæ ſemper virgo, ante partum, in partu, & poſt partum; & conſequenter abnego, reuoco, & abiuro illam nefandiſſimam hæreſim, quæ falsò, ac mendaciter aſſeuerat, quòd mater Domini noſtri IESV Chriſti aliquando non fuit virgo; ſed quòd ante partum, in partu, vel poſt partum fuit corrupta, & amiſit virginitatem, de qua hæreſi ſum vobis Dominis prædictis ſuſpectus habitus violenter: *Et ſi de pluribus hæreſibus, & non tantùm de vna, abiurabit quemlibet articulum ſingulatim per modum ſtatim dictum.*

Item iuro, quòd nunquam prædictæ hæreſi, ſeu hæreſibus adhæſi, nec adhæreo de præſenti; nec credidi, nec credo; licèt propter culpam meam, & ex his, quæ malè egi, vos me habeatis, & meritò ſuſpectum de huiuſmodi hæreſi, ſeu hæreſibus, quòd illi, ſeu illis crederim corde firmo.

Item iuro, & promitto, quòd prædictam hæreſim nunquam dogmatizabo, nec prædicabo, nec docebo: immò ſi vnquam ſciuero aliquem, qui illa hæreſi ſit infectus, teneat, ſeu doceat, vel aliam qualemcumque quod vobis Dominis Epiſcopo, & Inquiſitori, ſeu alicui veſtrum, ſeu veſtris vicariis, vel alteri eorum, vel ſucceſſoribus veſtris, citius quàm commodè potero, denuntiabo. Item iuro, & promitto, quòd &c. *exprimantur illa*, quæ egi, ſeu dixi, propter quæ ex culpa mea habetis me ſuſpectum de dicta hæreſi violenter, deinceps nunquam faciam, vel dicam; nec quòd fiant operam dabo.

Item iuro, & promitto, quòd omnem pœnitentiam, quam mihi iniungere volueritis pro prædictis, pro viribus adimplebo, nec contraueniam in aliquo; ſic me Deus adiuuet, & iſta Euangelia Sacroſancta. Quòd ſi

contra abiurata, vel iurata fecero in futurum, Diabolo inſtigante (quod Deus auertat) pœnis de iure relapſis debitis, nunc pro tunc me obligo & adſtringo, quatenus illis ſubiar, cùm legitimè conſtiterit me contrafeciſſe.

Abſoluendi ab excommunicatione,

Formula XXXVI.

Dicetur Pſalm. *Deus miſereatur noſtri* : vel alius, quo dicto addetur, *Kyrie eleiſ. Chriſte eleiſ. Kyrie eleiſ. Pater noſter. Et ne nos inducas,* &c. *Dominus vobiſcum,* &c. *Oremus.*

Prætende Domine famulo tuo dexteram cæleſtis auxilij, vt te toto corde perquirat, & quæ dignè poſtulat, aſſequatur.

Præſta quæſumus Domine huic famulo tuo dignum pœnitentiæ fructum, vt Eccleſiæ tuæ ſanctæ, à cuius integritate fidei deuiauerat delinquendo, dono tua gratia reformetur. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen. Et poſt addat ſic : [Ego auctoritate Apoſtolica, qua fungor in hac parte, abſoluo te à ſententia excommunicationis maioris, qua fueras innodatus pro eo, quia talia contra fidem commiſiſti, propter quæ habitus fuiſti ſuſpectus de hæreſi violenter ; & reſtituo te Sacramentis Eccleſiæ. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, Amen.]

Ferendi ſententiam, ſiue iniungendi pœnitentiam ei, qui fuit habitus ſuſpectus de hæreſi violenter,

Formula XXXVII.

Nos N. Epiſcopus N. Ciuitatis, & N. Inquiſitor hæreticæ prauitatis in terris N. Domini, N. à ſancta Sede Apoſtolica ſpecialiter delegatus.

Attendentes, quòd tu N. de loco N. Diœceſis N. fuiſti nobis delatus de &c. fidem ſanctam tangentibus ; *exprimantur illa*, & quòd nos proceſſimus ad informandum nos ſuper illis, vt iuſtitia ſuadebat, & meritis proceſſus diligenter examinatis, & omnibus actis & actitatis in cauſa præſenti, inuenimus te talia & talia commiſiſſe, *explicentur illa*, te ſuſpectum violenter habentes, facimus te vt taliter ſuſpectum omnem hæreſim generaliter publicè abiurare, prout nobis mandant canonicæ ſanctiones. Sanè cùm ſecundùm eadem canonica inſtituta, omnis talis, ſit vt hæreticus condemnandus, & tu ſaniori conſilio inhærendo, & ad gremium Sanctæ Matris Eccleſiæ redeundo, abiuraueris, vt præmittitur, omnem hæreticam prauitatem : propter quod abſoluimus te à ſententia excommunicationis, qua vt obnoxius Dei Eccleſiæ aſtrictus meritò tenebaris, ſi tamen de corde vero, & fide non ficta reuerſus, & ad Eccleſiæ vnitatem ; idcirco deinceps inter pœnitentes computaberis, ad miſericordiæ ſinum te Sacroſancta Eccleſia recipiente de præſenti. Verùm quia indignum valde exiſtit offenſas diuinas conniuentibus oculis impunitas pertranſire, & iniurias hominum caſtigare : cùm grauius ſit diuinam quàm humanam lædere maieſtatem : & ne inulta crimina incentiuum exiſtant aliis delinquendi, & tu efficiaris cautior in futurum, ac minus procliuis reddaris in poſterum ad prædicta ſeu ſimilia committenda : & vt in futuro ſæculo leuiùs patiaris : Nos Epiſcopus & Inquiſitor præfati, præhabito in, & ſuper his ſano ac maturo conſilio peritorum ; ſedentes pro tribunali, more iudicum iudicantium, habentes præ oculis ſolum Deum, & Sanctæ fidei irrefragabilem veritatem ; Sacroſanctis Euangeliis poſitis coram nobis ; vt de vultu Dei iudicium noſtrum prodeat, & oculi noſtri videant æquitatem ; te N. in noſtra præſentia perſonaliter conſtitutum, hoc die & hora tibi antea aſſignatis, ſententialiter per modum, qui ſequitur condemnamus, ſeu potiùs pœnitentiamus. In primis quòd ſtatim induaris ſuper omnes veſtes, quas defers, veſte liuida, ad modum ſcapularis Monachi ſine capucio facta, antè & retrò habente cruces de panno croceo longitudinis trium palmorum, & latitudinis duorum : quam veſtem deferre habeas ſuper omnes veſtes aliàs per tantum tempus, *exprimatur vnius anni, vel duorum vel plus vel minus prout culpa exiget delinquentis*, & nihilominus, quòd cum dicta veſte, & crucibus ſtes in porta N. Eccleſiæ, tali & tanto tempore ſcilicet in quatuor feſtis principalibus glorioſæ Virginis Mariæ N. Eccleſiæ, vel N. & N. feſtiuitatibus, in valuis N. & N. Eccleſiarum : téque ad carcerem ad perpetuum, *vel* ad tale tempus ſententialiter cōdemnamus: *Ponantur illa quæ videbuntur magis ad honorem fidei expedire, attenta culpa maiori, vel minori, ſeu contumacia delinquentis, & ſequatur:* Retinentes nobis ex certa ſcientia, & expreſsè, vt nobis concedunt canonica inſtituta : quatenus dictam pœnitentiam poſſimus mitigare, aggrauare, mutare, tollere in toto, & in parte, toties, quoties nobis viſum fuerit faciendum. Lata eſt hæc ſententia, &c.

Purgationis canonicæ à diffamato de hæreſi faciendæ.

Formula XXXVIII.

Comparebit namque perſonaliter ipſe purgandus cum ſuis compurgatoribus, eidem in certo numero generaliter conceſſis, talibus, qui eum, & eius vitam, & mores nouerint moderno tempore, & antiquo, & ſint ſuæ conditionis ſeu ordinis, vt dictum eſt in ſecundo modo prædicto proceſſum fidei terminandi, vbi agitur de purg. can. huiuſmodi, & ſtabunt coram Epiſcopo & Inquiſitore : in loco tamen vbi purgandus noſcitur de illa hæreſi infamatus, & ponetur liber Euangeliorum coram eis, ipſéque diffamatus ponet manus ſuper eum, ſic dicens: Ego iuro ſuper iſta quatuor Dei Euangelia Sacroſancta, quòd talem hæreſim, *exprimendo eam*, de qua ſum diffamatus, nunquā tenui, nec credidi, nec docui, nec teneo, nec credo, *negabit, ſcilicet, cum iuramento illud, de quo eſt diffamatus, quidquid illud ſit. Quo facto omnes compurgatores ponent manum ſuper illum librum Euangeliorum, & quilibet dicet ita:* Et ego iuro ſuper iſta quatuor Dei Euangelia, quòd credo ipſum verum iuraſſe : *& tunc canonicè eſt purgatus. Qua purgatione expleta per ipſum diffamatum, mox idem diffamatus vt ſuſpectus aliter, & ex aliis indiciis, hæreſim, de qua eſt ſuſpectus habitus, habens prædictum libellum Euangeliorum coram ſe, abiurabit per hunc modum.*

Hæreſim abiurandi per illum, qui eſt de hæreſi diffamatus, & ſuſpectus aliàs de eadem,

Formula XXXIX.

Ego N. de loco N. Diœceſis N. coram vobis Venerabilibus Dominis meis N. Epiſcopo ciuitatis, N. & N. Inquiſitore hæreticæ prauitatis in terris N. Domini, à Sede Apoſtolica ſpecialiter delegato, & in iudicio perſonaliter conſtitutus, Sacroſanctis Euangeliis poſitis corā me, eiſque propriis manibus corporaliter per me tactis, iuro me credere corde, & profiteor ore illam ſanctam fidem Catholicam, quam Romana Eccleſia credit, profitetur, prædicat, & obſeruat, &

consequenter

Digitized by Google

conſequenter abiuro,deteſtor,abnego, & reuoco omnem hæreſim extollentem ſe aduerſus ſanctam & Apuſtolicam Eccleſiam cuiuſcumque ſectæ fuerit, ſeu erroris. Item iuro me credere corde, & profiteor ore, quòd, &c. *Exprimatur articulus Catholicus contrarius illi hæreſi de qua eſt diffamatus, & aliàs ſuſpectus; vt ſi eſt ſuſpectus habitus & diffamatus, quòd non credat Deum eſſe viſibilium creatorem, vt faciunt Manichæi, dicet ſic.*

Item vero me credere corde,& profiteor ore,quòd Deus eſt verus creator omnium,tam viſibilium,quàm inuiſibilium. Et conſequenter abiuro, deteſtor,abnego,& reuoco illam hæreſim quæ falsò & mendaciter aſſerit & affirmar, quòd Deus non eſt generalis omniom creator,ſed tantummodo inuiſibilium. *Et ſi de pluribus articulis hæreticalibus eſt ſuſpectus habitus, abiurabit quemlibet ſigillatim per modum prædictum.*

Item iuro,quòd nunquam prædictæ hæreſi *ſeu* hæreſibus, *ſi plures ſint*,adhæſi,nec credidi,nec adhæreo, nec credo de præſenti; licèt propter culpam meam ex his,quæ malè egi,ſum diffamaius, proptet quod habui me purgare,& aliàs ſum ſupectus meritò coram vobis,quòd illis hæreſibus credidetim eotde firmo.

Item iuro, quòd prædictam hæreſim *ſeu* hæreſes nunquam dogmatizabo,nec prædicabo, nec docebo, nec aliquem inſtruam in illis: immò iuro & promitto,ſi vnquam ſciuero aliquem, qui aliquam hæteſim de prædictis,vel aliquam aliam teneat,credai, ſeu doceat,quòd vobis Dominis meis Epiſcopo,& Inquiſitori,ſeu alteri veſtrûm,ſeu veſtrorum Vicariorum,ſeu ſucceſſotibus veſtris protinus quo citiùs potero intimabo.

Item iuro & promitto,quòd talia & talia, quæ egi, propiet quæ & meritò ſum de N. hæreſi diffamatus, & vltra, vos me habetis ſuſpectum, *exprimantur illa*, nunqoam deinceps faciam ſeu dicam, nec operam dabo,quòd fiant.

Item iuro,& promitto,quòd omnem pœnitentiam, quam mihi iniungere decreueritis pro prædictis, pro viribus adimplebo, nec contrauenıam in aliquo: Sic me Deus adiuuet,& iſta Euangelia Sacroſancta.Quòd ſi contra prædicta iurata, & abiurata fecero in futurum(quod Deus auertat) pœnis de iure debitis, me nunc pro tunc liberè ſuppono, obligo, & adſtringo, quatenus illis plectar cùm probarum legitimè extiterit me talia commiſiſſe.

Ferendi ſententiam, vel iniungendi pœnitentiam diffamato de hæreſi,& ſuſpecto aliàs de eadem.

Formula X L.

Nos N.Epiſcopus ciuitatis N,& N. Inquiſitor hæreticæ prauitatis,in tetris N. ditioni N. Dni ſobiectis, à ſancta Sede Apoſtolica ſpecialiter delegatus.Diligẽtiùs attendentes,quòd tu de loco. N. & diœceſis, N. fuiſti delatus oobis de hæretica prauitate, *exprimatur illa*,nos vulentes,vt tenebamut,iudicialitet informati, an tu incidiſſes in prædictam hæteſim condemnatam, ad inqoitendum, teſtes examioandum, réque citandum, & interrogandum medio iuramento, & ad alia facienda, quæ fienda erant pet nos, deſceodimus, & probeſſimus,vt decebat. Quibus peractis, viſis,& diligentet inſpectis,pariter & diſcuſſis, proceſſus meritis huius cauſæ, & omnibus, & ſingulis productis, actis,& actitaiis æqua lance libratis, habitóque in, & ſuper illis Theologorum,ac in iure peritorum pluries matuto conſilio,ac digeſto, reperimus te de prædicta hæreſi in loco,N. ſeu locis. NN.apud bonos, & graues publicè diffamatum: propter quòd, vt nobis mandant canonica inſtitura, indiximus tibi purgationem canonicã,qua corã nobis hîc publicè te purgaſti, & ipſi compurgatores pariter te purgarunt. Inuenimus etiam ex talia commiſiſſe, *exprimantur illa*, propter quæ, & non immeritò, te ſuſpectum habuimus vehementer, *ſeu* leuiter: *dicatur ſi eſt iſtud, vel illud*, & hæc de hæretica prauitate: propter quod fecimus te, vt taliter ſuſpectum hærcſim abiurare. *Dicatur omnem hæreſim, ſi abiurauit, vel ſuſpectus vehementer; vel hæreſim ſupradictam, ſi vt ſuſpectus leuiter.* Verùm quia non poſſumus, nec debemus, talia quæ peregiſti vllatenus tolerare, ſed cogimur ea vitare iuſtitia ſuadente, ad hoc vt reddaris cautior in futurum, & vt crimina non remancant impunita, & cæteri non reddantur procliuiores ad ſimilia committenda, & vt Creatoris iniuriæ non æquanimiter tolerentur: Eapropter te N. prædictum purgatum, & abiuratum, hîc in noſtra præſentia perſonaliter conſtitutum, in hoc loco, & hora tibi in antea aſſignatis; Nos Epiſcopus & Inquiſitor præfati ſedentes pro tribunali more iudicum iudicantium, ſacroſanctis Euangeliis poſitis coram nobis, vt de vultu Dei iudicium noſtrum prodeat, & oculi noſtri videant æquitatem: ſententiamus ſeu pœnitentiamus per modum, qui ſequitur, ſcilicet quòd teneatis, &c.

Cedula legenda in publico,crimina illius continentis, qui habet hæreſim abiurare,

Formula X L I.

Iſtæ ſunt culpæ & mala opera contra fidem Catholicam, quæ geſſit N. hic præſens, quæ confeſſus eſt in iudicio ſe commiſiſſe ore proprio, medio iuramento.

In primis confitetur ore proprio & medio iuramento, quòd tot annis ſtetit, & perſeuerauit in iſta hæreſi, & errore, *exprimatur.*

Item confitetur quòd in dictam hæreſim incidit in hunc modum, *dicatur.*

Item confitetur quòd dogmatizauit, & pluties induxit plures ad eandem hæteſim pet hunc modum. *dicatur, & ſic explicentur eius culpæ omnes.*

Omnem hæreſim abiurandi per illum, qui propria confeſſione eſt in hæreſi deprehenſus, & pœnitet, & aliàs non eſt relapſus.

Formula X L I I.

Ego N. de loco, N. diœceſis N. in iudicio perſonaliter conſtitutus coram vobis, Venerabilibus N. Epiſcopo ciuitatis, N. & N. Inquiſitore hæreticæ prauitatis in tettis Domini ditioni ſubiectis, à ſancta Sede Apoſtolica ſpecialiter delegato, ſacroſanctis Euangeliis poſitis coram me, eiſque propriis manibus per me tactis; iuro me credere corde, & profiteor ore illam ſanctam fidem Catholicam, & Apoſtolicam quam ſancta Romana Eccleſia credit,profitetur, prædicat, & obſeruat; & conſequenter abiuro, reuoco, deteſtor, & abnego omnem hæreſim cuiuſcumque ſit conditionis, & ſectæ extollentem ſe aduerſus ſanctam, & Apoſtolicam Eccleſiam.

Item iuro me credere corde, & profiteor ore *quòd, &c.explicetur articulus Catholicus,contrarius illi hæreſi, in quam ſe confeſſus eſt incidiſſe, vt v.g. ſi confeſſus eſt incidiſſe in illam hæreſim*, quòd Dominus noſter Ieſus Chriſtus non fuit verus Deus, ſed homo purus, *abiuret ſic.*

Item iuro me credere corde, & profiteor ore, quòd Dominus Ieſus Chriſtus B. Mariæ ſemper Virginis filius, fuit verus Deus, genitus de Deo Patre æternaliter, & verus homo ex Maria Virgine conceptus, & natus temporaliter: Et conſequenter abiuro, abnego, deteſtor, & reuoco illam hæreſim damnatam per ſacroſanctam Eccleſiam, quæ falsò, ac mendaciter aſſeuerat, quòd Dominus Ieſus non fuit verus Deus, ſed homo merus & putus, in quam hæreſim ego miſer incidi, eámque tenui, & illi credidi per annos tot, atque dogmatizaui, docui, & defenſaui. Cuius rei me pœniret corde toto. *Et ſi in plures hæreſes ſe incidiſſe eſt confeſſus, abiurabit quamlibet ſingillatim per modum ſtatim dictum.*

Item iuro pariter & promitto, quòd deinceps nullam hæreſim prædictarum, ſeu aliam qualemcumque tenebo, credam, nec adhærebo, nec dogmatizabo alicui, nec docebo, nec inſtruam quemcumque de hæreſis prauitate, nec libros hæreticales ſcienter habebo: immo iuro & promitto, quòd ſi ſciuero aliquem eſſe infectum aliqua hæreſis labe, ſeu aliquem dogmatizare, docere, aut quemquam inſtruere in aliqua hæreſi, vel errore, ſeu libros, vel ſcripturas hæreticales habere, quamcitius commodè potero vobis Domino Epiſcopo, vel Inquiſitori, ſeu alteri ſucceſſorum veſtrorum, vel alicui Vicariorum veſtrorum, vel illorum, denunciabo & intimabo.

Item iuro pariter & promitto, quòd pœnitentiam per vos mihi iniungendam pro prædictis non refutabo, nec contraueniam in aliquo, immo pro viribus adimplebo.

Item iuro pariter & promitto, quòd non fugiam nec abſentabo me, niſi de veſtro beneplacito, licentia, & aſſenſu; immo iuro, & promitto, quòd quandocumque & quotieſcumque requiſitus fuero per vos, ſeu alterum veſtrum, ſeu Vicariorum veſtrorum, ac ſucceſſorum veſtrorum, aut eorum Vicariorum alterius nomine, vel mandato, quam citius commodè potero, me perſonaliter præſentabo: ſic me Deus adiuuet, & hæc Euangelia ſacroſancta. Quòd ſi contra prædicta iurata, vel abiurata, ſeu eorum aliquod (quod Deus auertat) fecero in futurum, haberi volo protinus pro relapſo; ac pœnis relapſis de iure debitis, me nunc pro tunc obligo, & adſtringo quatenus illis plectar, ſi, & quando probatum extiterit legitimè in iudicio, ſeu me confeſſum, contra nunc iurata, & abiurata aliqua commiſiſſe.

Sententia contra eum, qui abiurauit, vt hæreticus pœnitens.

Formula XLIII.

Nos N. Epiſcopus ciuitatis N. & N. Inquiſitor hæreticæ prauitatis, in terris N. Domini ditioni ſubiectis, à ſancta ſede Apoſtolica ſpecialiter delegatus. Attendentes quòd tu N. de loco N. diœceſis N. fuiſti nobis, publica fama referente, ac fide dignorum inſinuatione, delatus de hæretica prauitate, & quòd illa infectus fueris multis annis, in magnum tuæ animæ detrimentum: quæ delatio præcordia noſtra acriùs vulnerauit: Nos, quibus incumbit ex officio nobis tradito, ſanctam fidem Catholicam in cordibus hominum complantare, ac prauitatem hæreticam ab eorum mentibus eneruare, volentes (vt tenebamur, & tenemur) in, & ſuper his certiùs informari, & videre ſi clamor qui ad aures noſtras perueneràt, veritate aliqua fulciretur, vt ſic veritas ſi haberet, prouideremus de ſalubri remedio opportuno; deſcendimus ad inquirendum, teſtes examinandum, teque vocandum; ac vt congruentiùs potuimus, in, & ſuper contra te denunciatis, te interrogandum medio iuramento, & ad peragendum omnia & ſingula, quæ per nos erant fienda, iuſtitia exigente, ac vt nobis mandant canonicæ ſanctiones. Sanè cùm vellemus cauſæ tuæ huiuſmodi congruum dare finem & videre clarè, quod compertum fuerat, an, ſcilicet, ambulares in tenebris, vel in luce; & an fores infectus hæreſis labe, nec ne, proceſſus meritis actitatis, ſolemne tam in ſacræ Theologiæ facultate, quàm in iure canonico, & ciuili peritorum coram nobis conſilium ordinauimus congregari, ſcientes quòd ſecundum canonica inſtituta, integrum eſt iudicium, quòd plurimorum ſententiis confirmatur. Et habito in, & ſuper omnibus, & ſingulis actis & actitatis in cauſa præſenti, ſano, maturo, ac digeſto conſilio prædictorum; viſiſque, ac diligenter inſpectis proceſſus meritis, omnibúſque & ſingulis in eo contentis æqua lance libratis, inuenimus te propria confeſſione in iudicio recepta per nos medio iuramento, in multiplici prauitate hæretica deprehenſum: nam inuenimus quòd tu per annos tot credidiſti corde, quòd &c. *explicentur omnes hæreſes, in quibus incidit ſingillatim, ſcilicet.* quòd Dominus Ieſus Chriſtus non fuit Deus & homo putus. Item quòd Beata Maria mater Domini noſtri Ieſu Chriſti non fuit ſemper Virgo, ſed poſtquam Chriſtum virgo peperit, ipſa de Ioſeph alios filios generauit, &c. *Exprimantur omnes, quæcunque ſint illa, & etiam explicentur omnia, quæ contra eum legitimè ſunt probata. Et poſt ſequatur ſic.* Verum eùm miſericors, & miſerator Dominus nonnullos prolabi permittat aliquando in hæreſes & errores, non ſolùm vt viri Catholici, & literati in ſacris eloquiis exerceantur; verum etiam vt ſic lapſi humiliores deinceps fiant, ac in pœnitentiæ operibus exerceantur, eiuſdem proceſſus meritis diligenter diſcuſſis repetimus, quòd tu ad informationem frequentem noſtram, & aliorum proborum, adhærendo conſilio ſaniori ad gremium ſanctæ matris Eccleſiæ, & ad eiuſdem vnitatem ſalubriter euolaſti; prædictos errores & hæreſes deteſtando, ac fidei ſanctæ Catholicæ agnoſcens irrefragabilem veritatem, tuis intimis viſceribus infigendo, propter quod te admiſimus ad abiuratoriam & adiuratoriam publicam cautionem, faciendo te in præſentiarum præfatas hæreſes, & omnem aliam hæreſim publicè abiurare; qua expleta abſoluimus te à ſententia excommunicationis maioris, qua ex lapſu in hæreſim exiſtebas innodatus, & te reconciliando, ſanctæ matri Eccleſiæ reſtituimus Eccleſiaſticis Sacramentis: dum tamen de corde vero, & fide non ficta redieris ad Eccleſiæ vnitatem, prout te feciſſe credimus & ſperamus. Sanè eùm indignum valde exiſtat Dominiorum temporalium iniurias vlciſci; Dominique cælorum & Creatoris omnium iniurias æquanimiter tolerare, cùm multò grauiùs ſit æternam, quàm temporalem lædere maieſtatem; & vt ipſe peccatorum miſerator, tui miſereatur; & vt ſis cæteris in exemplum, & vt crimina non remaneant impunita, & vt efficiatis cautior in futurum, & vt non reddaris procliuior, ſed difficilior ad prædictam, & quæcumque alia illicita committenda.

Nos Epiſcopus & Inquiſitor iudices in cauſa fidei antefati, ſedentes pro tribunali more iudicum iudicantium de prædictorum in ſacra Theologia atque iure conſilio, peritorum, ſacroſanctis Euangeliis poſitis coram nobis, vt de vultu Dei iudicium prodeat, & oculi noſtri videant æquitatem, habentéſque præ oculis ſolum Deum, ac fidei orthodoxæ irrefragabilem veritatem, te N. in noſtra præſentia conſtitutum in hoc loco, die, & hora tibi ad audiendam diffinitiuam ſententiam, ſeu iniungendam pœnitentiam in

in antea aſſignatis, ſententialiter, & taliter damnamus, ac pœoitentiamus, ſolam tibi vitam de miſericordia relinquentes. In primis quòd mox induaris veſte liuida facta ad modum ſuperinſignij militum, ſeu ſcapularis abſque capucio monachorum, habente cruces de panno croceo, voam ante, & aliam retro, longitudinis trium palmorum, & latitudinis medij palmi: quam veſtem, & cruces, ſuper veſtes alias deferre habeas toto tempore vitæ tuæ in ſignum pœnitentiæ: & ſi deſtuatur, habere, & deferre aliam tenearis, cùm cruces ſint inſignia hominis pœnitentis: quòd abhorrere non debes, ſed diligere, quia Dominus Ieſus crucem in ſuis humeris humiliter baiulauit. Item te condemnamus, & pœnitentiamus, quòd mox hac prædicta veſte indutus, ponaris cum prædicta veſte & crucibus in porta N. huius Eccleſiæ, N. in ſcala, in alto, & ibi ſtes vſque ad horam prandij, taliter, vt videri poſſis ab egredientibus, & ingredientibus euidenter, & pòſt reducaris ad eundem locum & ſcalam, indutus veſte prædicta & crucibus, in prima pulſatione Veſperarum, & illic taliter ſtes vſque ad ſolis occaſum. Item te ſententialiter condemnamus, quòd die N. Dominica, ſeu feſtiua ſtes in porta N. Eccleſiæ in ſcala, in alto, à principio Miſſæ maioris vſque ad finem, cum veſte, & crucibus ſupradictis, & tali die Dominica vel feſtiua per modum conſimilem in porta N. Eccleſiæ, & N. *exprimantur omnes, vel multa Eccleſia parochiales & Religioſorum, & præſertim illa, in quibus maior populi confluit multitudo, & aſſignentur dies ſolemniores anni, ſicut Chriſti Natiuitatis, Apparitionis, Paſcha, Aſcenſionis, Pentecoſtes, & quatuor feſtiuitates Virginis glorioſa, plus vel minus vt culpa exegerit delinquentis.*

Item te ſententialiter condemoamus carceri N. ad perpetuum, vt tibi ſemper pane doloris, & aqua anguſtiæ crucieris. Retinentes nobis ex certa ſcientia & expreſsè, quòd poſſimus liberè dictam ſententiam ſeu pœnitentiam mitigare, aggrauare, commutare, tollere totaliter, vel in parte; ſi, quando & prout nobis, & toties quoties videbitur faciendum. Lat[illegible] hæc ſenteotia.

Ferendi ſententiam contra eum, qui in hæreſim eſt relapſus, ſed pænitens, & vt relapſus traditur curlæ ſæculari,

Formula XLIV.

Nos N. miſeratione diuina Epiſcopus ciuitatis N. & N. Inquiſitor hæreticæ prauitatis in terris N. Domini ditioni ſubiectis, à ſancta Sede Apoſtolica ſpecialiter delegatus.

Attendentes legitimè informati, quòd tu N. de loco N. & diœceſis N. fuiſti coram nobis, *ſi ita fiat*, ſeu coram talibus Epiſcopo, & Inquiſitore delatus de tali hæretica prauitate, *ſeu* talibus, *explicentur*, in quibus hæreſibus, vt legitimè fuit compertum, fuiſti confeſſione propria depreheuſus, ac etiam teſtibus conuictus, & quòd in illis perſtiteras tanto tempore aoimo indurato, *dicatur prout fuit*, ſed pòſt adhærens (vt videbatur) conſilio ſanioti, illas hæreſes in N. loco publicè abiuraſti, abnegaſti, & reuocaſti in forma Eccleſiæ cooſueta; propter quæ prædicti Epiſcopus & Inquiſitor credentes te veraciter conuerſum ad gremium Eccleſiæ ſanctæ Dei, te ab excommunicationis ſententia, qua conſtrictus tenebaris, abſoluentes (ſi tamen de corde vero, & fide non ficta reuerſus eſſes ad ſanctæ Eccleſiæ vnitatem) iniunxerunt tibi pœnitentiam ſalutarem. Verum poſt omnia ſupradicta, & tot annorum curriculis iam elapſis, nunc nouiter iterum delatus nobis fuiſti & extitiſti, quòd iterum incideras in N. hæreſes abiuratas, *explicentur.* Nóſque, licèt diſplicenter, de te talia audiſſemus, tamen iuſtitia nos cogente, deſcendimus ad inquirendū, teſtes examinandū, réque vocandum, & interrogandum medio iuramento, nec non ad omnia, & ſingula facienda, quæ per nos fienda erāt ſecundùm canonica inſtituta. Sanè cùm vellemus præſentem cauſam fine debito terminare, ſolemne conſilium tam in Theologiæ facultate, quàm in iure canonico, & ciuili peritorum, iuſſimus congregari, & habito prædicto conſilio maturo pariter & digeſto, in, & ſuper omnibus, & ſingulis actis, & actitatis; ac viſis, & diligenter diſcuſſis proceſſus meritis, & omnibus, & ſingulis actis, & actitatis, æqua lance libratis, prout fieri exigebat, reperimus legitimè tam per teſtes, quàm per propriam tuam confeſſionem iudicialiter receptam, quòd reincidiſti in hæreſes abiuratas. Nam reperimus, quòd talia & talia dixiſti vel feciſti, *explicentur omnia*, propter quæ & meritò, de prædictorum conſilio te habuimos & habemus pro relapſo iuxta caoonica inſtituta; quod dolenter referimus, & referendo dolemus; ſed quia ad informationem noſtram & proborum virorum catholicorum, diuina gratia inſpirante, iterum es reuerſus ad gremium Eccleſiæ, & ad eiuſdem vnitatem, prædictos errores & hæreſes deteſtando, & credendo catholicè, fidémque Catholicam proteſtando, admiſimus te ad recipiendum Pœnitentiæ, & Euchariſtiæ petita per te humiliter Eccleſiaſtica Sacramēta: prout relapſis pœoitentibus, & humiliter petentibus concedunt canonicæ ſanctiones. Verum cùm Eccleſia Dei in te, & circa te non habeat vltrà quid faciat, cùm ita miſericorditer ſe habuerit erga te (vt prædiximus) & tu illa abuſus fueris in abiuratas hæreſes incidendo: eapropter nos Epiſcopus & Inquiſitor Iudices antefati, ſedentes pro tribunali more Iudicum iudicantiom, ſacroſanctis Euangeliis poſitis coram nobis, vt de vultu Dei iudicium noſtrum prodeat, & oculi ooſtri videant æquitatem, habentéſque præ oculis ſolum Deum, & ſanctæ fidei irrefragabilem veritatem, ac extirpationem hæreticæ prauitatis: te N. hoc loco, die, & hora N. tibi ad audiendam diffinitiuam ſententiam in aotea aſſignatis, ſententialiter iudicamus eſſe veraciter relapſum in eandem, de foro noſtro Eccleſiaſtico proiicimus, & relinquimus, ſeu brachio ſæculari tradimus. Rogamus tamen & efficaciter dictam curiam ſæcularem, quòd circa te, citra ſanguinis effuſionem, & mortis periculū ſententiam ſuam moderetur.

Tradendi hæreticum pertinacem, aliàs non relapſum curia ſæculari,

Formula XLV.

Nos N. miſeratione diuina Epiſcopus ciuitatis N. & N. Inquiſitor hæreticæ prauitatis, in terris N. Domini, à ſancta Sede Apoſtolica ſpecialiter delegatus.

Attendentes, quòd tu N. de loco N. & diœceſis N. fuiſti nobis delatus, fama publica referente, ac fide dignorum inſinuatione, de hæretica prauitate, ſcilicet, quòd aſſerebas & affirmabas publicè, *quod ſic & ſic, explicentur hereſes.* & quòd tu in illis hæreſibus perſtiteras multis annis in animæ tuæ detrimentum: Nóſque, quibus ex officio incumbebat prauitatem hæreticam extirpare volentes, prout tenebamor, in, & ſuper his certiùs informati, & videre an ambulares in tenebris, an in luce, diligenter inquiſiuimus de prædictis, téque citantes, ac efficaciter interrogantes reperimus te prædicta infectum hæretica prauitate, ac eandē defenſantem coram nobis animo pertinaci. Sanè cùm præ cunctis noſtræ mētis deſiderabilibus cordi noſtro

inſidat fidem ſanctam Catholicam & Apoſtolicam io populorum præcordiis complantare, etadicata hæretica prauitate, modos diuerſos, vatios & congtuos, tam per nos, quàm per alios adhibuimus, quatenus reſilires ab hæreſibus. & etroribus antedictis, in quibus ſteteras atque ſtabas, prout nunc ſtas contumaciter, ac pertinacitet animo indurato; Verùm cùm humani genetis inimico tuis præcordiis aſſiſtente, téque in dictis erroribus voluente & inuoluente, nolueris, neque velis à ſæpè dictis hæreſibus reſilire, plùs eligens mortem animæ incurrete gehennalem, & corporis temporalem, quàm antefatas hæreſes abiurare, & ad gremium Eccleſiæ aduolare, & animam lucrari, in teprobum ſenſum datus: eapropret cùm his ab Eccleſia Sancta Dei excommunicationis vinculo innodatus, & meritò, immo à grege Dominico ſeparatus, ac participatione bonorum Eccleſiæ ptiuatus, & Eccleſia non habeat circa te vltrà quid faciat, cùm ad te conuertendum fecerit iuxta poſſe: Nos Epiſcopos & Inquiſitor iudices in cauſa fidei ſæpefati, ſedentes pro tribunali more iudicum iudicantium, Sacroſanctis Euangeliis poſitis cotam nobis, vt de vultu Dei iudicium noſtrum prodcar, & oculi noſtri videant æquitatem: habentéſque ptæ oculis ſolum Deum, & ſanctæ fidei veritatem, ac extirpationem hæteticæ prauitatis; hac die, hota, & loco tibi in antea aſſignatis ad audiendam ſententiam diffinitiuam; condemnamus, ac ſententialiter iudicamus, te eſſe veraciter hæreticum impœnitentem, & vt veraciter talem, tradendum & relinquendum brachio ſæculari, & ſicut hæreticum impœnitentem per hanc noſtram ſententiam de foro Eccleſiaſtico te proiicimus, & tradimus, ſeu relinquimus brachio ſæculati, ac poteſtati curiæ ſæcularis, dictam euriam ſæculatem efficaciter deprecantes, quòd circa te, citra ſanguinis effuſionem, & mortis periculum, ſuam ſententiam moderetut. Lata fuit bæc ſententia, &c.

Relinquendi, ſeu tradendi hæreticum impœnitentem, & relapſum brachio ſæculari.

Formula XLVI.

Nos N. miſetatione diuina Epiſcopus ciuitatis, N. & N. Inquiſitor hæreticæ prauitatis, io terris N. Domini, à Sancta Sede Apoſtolica ſpecialiter delegatus.

Attendentes, quòd tu N. de loco, N. Diœceſis N. fuiſti nobis, ſeu N. N. prædeceſſoribus noſtris delatus de multipliei hætetica ptauitate, *explicentur*, in quibus, vt legitimè compertum eſt, fuiſti confeſſione ptopria, ac iudicialiter, & fide dignis teſtibus deprehenſus, & quòd in illis perſtiteras tanto tempore animo indurato, *dicatur prout fuit*, ſed pòſt ſano conſilio inhærendo, illas hæteſes publicè abiuraſti in loco N. in forma Eccleſiæ conſueta; propter quæ prædicti Epiſcopus, & Inquiſitor credentes te veraciter teſiliiſſe ab ertoribus antefatis, & ad gremium Eccleſiæ Catholicæ credendo aduolaſſe, tibi abſolutionis beneficium impettierunt, abſoluentes te ab excommunicationis ſententia, qua adſtrictus in antea tenebaris, ſi tamen de corde vero, & fide noo ficta conuerſus exiſteres ad ſanctæ Eccleſiæ vnitatem, tibíque ſalutarem pœoitentiam iniungentes, ad miſericotdiam receperunt, qnia Eccleſia ſancta Dei non claudit gremium reuertenti. Verùm poſt omnia antedicta, fuiſti nobis delatus (quòd diſplicenter accepimus) quòd interim incideras in damnatas hæreſes per te publicè in antea abiuratas, ſeu talia & ralia commiſiſti contra ahiurationem prælibatam in tuæ animæ detrimentum, *explicentur*, Nóſque quanqoam diſplicentia ſauciati, quòd de te talia audiuiſſemus: nihilominus iuſtitia nos cogente, deſcendimus ad inquirendum, teſtes examinandum, téque vocandum, & intetrogandum (vt decebat) medio iuramento, & ad faciendum omnia & ſingula, quæ pet nos fienda erant ſecundùm canonica inſtituta. Sanè cùm vellemus præſentem cauſam fine debito terminate, ſolemne tam peritorum in Theologiæ facultate, quàm in iure canonico, & ciuili conſilium fecimus congtegari, & habito cum prædictis in, & ſuper omnibus & ſingulis in præſenti cauſa productis, deductis, actis, & actitatis conſilio maturo pariter & digeſto, ac etiam replicato, viſiſque ac diligentet inſpectis proceſſus meritis huius cauſæ, ac omnibus æqua lance libratis, prout ius & iuſtitia ſuadebant, reperimus legitimè tam per teſtes dignos fide, quàm per tuam confeſſionem propriam pluties per nos iudicialitet receptam, te incidiſſe ac recidiſſe in hæreſes abiuratas. Nam reperimus quòd talia dixiſti & egiſti, *explicentur omnia*, propter quæ & meritò de prædictorum conſilio, te habemus tuis exigentibus exceſſibus pro relapſo ſecundùm canonicas ſanctiones; quod dolenter referimus, & referendo dolemus, nouit ille, qui nihil ignorat, qui cordium intima omoium intuetur: Et cùm totis noſtris præcordiis cuperemus, prout adhuc cupimus, reducere te ad ſanctæ Eccleſiæ vnitatem, ac eneruare à tuis viſceribus præfatam hæreticam prauitatem, vt ſic ſaluares tuam animam, ac mortem euaderes corporis & animæ gehennalem, conatus noſtros exercuimus ad te ſalubriter conuertendum, modos congtuos varios adhibentes; ſed tu in reprobum ſenſum datus, maligno ſpiritu ductus pariter & ſeductus, præelegiſti torqueri ditis, & perpetuis cruciatibus io infernum, & hîc temporalibus ignibus corporaliter conſumari, quàm adhærendo conſilio ſaniori, ab erroribus damnabilibus ac peſtiferis reſilire, & ad gremium, ac miſericordiam ſanctæ matris Eccleſiæ aduolare. Eapropter eùm Eccleſia Dei vltrà non habeat erga te quid faciat, cùm ad te conuertendum totum exercuerit poſſe ſuum, Nos Epiſcopus & Inquiſitor iudices in hac cauſa fidei memorati, ſedentes pro tribunali more iudicum iudicantium, Sacroſanctis Euangeliis poſitis cotam nobis, vt de vultu Dei iudicium noſtrum prodeat, & oculi noſtri videant æquitatem; & præ oculis habentes ſolum Deum & honorem ſanctæ fidei orthodoxæ: hac die, hota, & loco, ad audiendam ſententiam diffinitiuam tibi in antea aſſignatis, te N. in noſtra præſentia conſtitutum ſententialiter condemnamus, & condemnando iudicamus, te eſſe veraciter impœnitentem hæreticum, & relapſum, & talem realitet tradendum ſeu relinquendum brachio ſæculari, ac poteſtati curiæ ſæcularis; deprecantes efficacitet curiam ſæculatem prædictam, quòd citra ſanguinis effuſionem & mortis periculum, erga te ſententiam ſuam moderetur. Lata fuit hæc ſententia, &c.

Puniendi, ac condemnandi falſos teſtes, vel falsò, ſeu malitiosè imponentes innocenti crimen hæreticæ prauitatis.

Formula XLVII.

Nos N. miſeratione diuina Epiſcopus N. ciuitatis, & N. Inquiſitor hæreticæ prauitatis in terris N. Domini, à Sancta Sede Apoſtolica ſpecialiter delegatus.

Attendentes, quòd tu N. de loco, N. Diœceſis, N. veniens per teipſum, ſpontanea voluntate, aliàs non citatus nec vocatus, ac comparens perſonaliter coram nobis Inquiſitore prædicto, ſeu Epiſcopo, & Inquiſitore prædictis in iudicio conſtitutus accuſaſti, ſeu denuntiaſti, ac teſtificatus fuiſti medio iuramento, quòd N. de loco, N. & Diœceſis, N. talia dixit ſeu fecit

cootta

contra ſanctam fidem Catholicam, ac in fauorem hæreticæ prauitatis *exprimatur illa.* Nos meritò præſumentes te non falsò contra prædictum N. talia depoſuiſſe, nec ex odio, vel rancore, neque ex animo maliguandi, ſed zelo fidei orthodoxæ quantum prima facie apparebat; dictum N. vocari fecimus coram nobis, & in iudicio conſtitutum, iuratúmque de dicenda veritate requiſiuimus, quatenus de prædictis ſuper hæreſi quæcumque ſciret, tam de ſe, quam de aliis & merâ nobis diceret veritatem: qoo conſtanter negante prædicta, & in negatiua diu & cõtinuè perſiſtente, ſuſpicantes eundem negare veritatem contra proprium iuramentú, eundem fecimus tanto tempore in carcere detineri, ſeu aliàs arreſtari, credendo te, & alios eundem nobis zelo fidei detuliſſe. Demum tam ex negatiua ipſius delati N. (in qua perſtitit, & perſiſtit medio iuramento, & molto tempore expectatus) quàm ex quiboſdam veriſimilibus coniecturis meritò ſuſpicantes, quòd tu malitioſè & calumnioſè contra N. prædictum deponens, eum inuoluere nixus fueris in crimioe tam nefando; te citari, & ad noſtram præſentiam adduci, ac prædictum talem coram nobis fecimus confrontari: & cùm prædictus talis delatus in negatiua perſtiterit, & tu io affirmatiua; & vterque medio iuramento, te iuſſimus detineri donec de prædictis (prout nos decuit) fuiſſemos pleniùs informati, & compertis talibus & talibus, *exprimatur*, te de carcere educi fecimus, & coram nobis in iudicio conſtitutum, iuratúmque, iterum monuimus & requiſiuimus canoicè, quòd nobis aperires & diceres an ea, quæ contra talem prædictum depoſueras, contineteot in aliquo veritatem: tu verò ductus conſilio ſaniori, tuæ malitiæ conſcios, & ad cor rediens, conſtitutus in iudicio coram nobis ſponte, & liberè recognouiſti, quòd omnia & ſingula, quæ depoſueras contra eum, non fidei zelo, nec veritatis amore hoc feceras, ſed potiùs typo malitiæ, & rancoris, & liuore iracundiæ, & odio concitarus, & quòd talia, quæ depoſueras contra eum, non continebant in aliquo veritatem, ſed ſimpliciter erant falſa: petens tu humiliter pro præmiſſis tibi miſereri, ac tibi iniungi pœnitentiam ſalutarem: Nos igitur Epiſcopus & Inquiſitor præfati, penſatis præmiſſis ac circunſtantiis aliis, quibus motus animus noſter, & cuiuſlibet iudicis potuit meritò informati; certiores effecti quòd veritatem, quæ ſola in negorio fidei quæritur, denigraſti, ſinceritarem, Sancti officij Inquiſitionem corrupiſti, & nos tuos iudices deluſiſti, in præiudicium fidei orthodoxæ, & in ſcandalum ac graue periculum prædicti N. innocentis; quem in tam deteſtabili crimine malitioſè & fraudulenter inuoluere nitebaris, falſum ferendo teſtimoninm in iudicio coram nobis. Eapropter ne (ſicut nec debet, nec expedit) tale, & tam graue crimen remaneat impunitnm, & vt tui pœna tranſeat cæteris in exemplum, & alij à conſimilibos arceantur, ſedentes pro tribunali more iudicum iudicantium, Sacroſanctis Euangeliis poſitis coram nobis, vt de vultu Dei omne iudicium noſtrum prodeat, & oculi noſtri videant æquitatem, habentéſque præ oculis ſolum Deum, de multorum peritorum in theologiæ facultate, & in iure canonico, & ciuili maturo conſilio pariter & digeſto, te N. in cauſa fidei falſum teſtem, ſeu delarorem ad carcerem perpetuum N. in his ſcriptis per noſtram diffinitiuam ſententiam condemnamus: in quo ſub vinculis ferreis in pane doloris, & aqua anguſtiæ, quamdiu vixeris, agas pœnitentiam de præmiſſis, ſolam vitam tibi de miſericordia relinquentes; & nihilominus quòd ſtatim ponatis & eleueris in ſcala, in tali porta huius Eccleſiæ, in qua ſtes ligatis manibus, & capite diſcooperto, & in camiſia ſpoliatus, vſque ad horam prandij; & modo conſimili die Dominica, in porta Eccleſiæ, N. & N. in N. &c. *ponantur alia, vt viſum fuerit, & culpa maior vel minor exegerit delinquentis.* Reſeruantes nobis ex certa ſcientia & expreſsè, quatenus dictam pœnitentiam liberè valeamus mitigare, relaxare, aggrauare, & mutare, ſi, & quando, & toties quoties nobis viſum fuerit faciendum. Lata fuit hæc ſententia, &c.

Tradendi ſeu relinquendi brachio ſæculari eum, qui conuictus eſt de hæreſi per teſtes legitimos, & ſtat pertinaciter in negatiua, licèt fidem Catholicam profiteatur.

Formula XLVIII.

Nos N. miſeratione diuina Epiſcopus ciuitatis, N. & N. Inquiſitor hæreticæ prauitatis, in terris N. Domini, à Sancta Sede Apoſtolica ſpecialiter delegatos.

Attendentes, quòd tu N. de loco, N. & Diœceſis, N. fuiſti nobis delatus de tali hæretica prauitate, *exprimatur*, & vellemus certiorati, an ea quæ de te, & contra te nobis dicta fuerunt, veritate aliqua fulcirentor, & an tu ambulares in tenebris, vel in luce, deſcendimus ad nos informandum, teſtes diligentiùs examinandum, réque vocandum, ac interrogandum ſæpius medio iuramento, defenſionéſque exhibendum, & ad omnia & ſingula faciendum, quæ per nos facienda erant ſecundùm canonicas ſanctiones. Verum cùm vellemos præſens tuum negotium fine debito terminare, ſolemne conſilium tam io Theologiæ facoltate, quàm in iure canonico & ciuili peritorum coram nobis fecimus congregari; & viſis, ac diligenter diſcuſſis proceſſus meritis, ac omuibus, & ſingulis in præſenti cauſa productis, deductis, actis, & actitatis æqua lance libratis, prædictorum conſilio digeſto pariter & maturo, reperimus contra te probatum legitimè, quòd fuiſti tanto tempore infectus hæretica prauitate: nam reperimus quòd dixiſti & feciſti talia, & talia, *exprimantur*, ex quibus apparet manifeſtè quòd es legitimè deprehenſus in prædictam hæreticam prauitatem. Sanè cùm cuperemus (prout adhuc cupimus) te, veritatem fatendo reſilire ab hæreſi antedicta, & reduci ad gremium Eccleſiæ ſanctæ, & ad ſanctæ fidei vnitatem, vt ſic ſaluares animam tuam, & tam animæ quàm corporis mortem euaderes gehennalem; tam per nos, quàm per alios noſtram diligentiam exercentes, ac te per longa tempora expectantes; tu in reprobum ſenſum datus contempſiſti acquieſcere noſtro conſilio ſaniori, immo perſtitiſti, & perſiſtis in negatiua pertinaciter animo indurato: quod dolenter referimus, & referendo plangimus & dolemus. Verum cùm Eccleſia Dei tanto tempore te expectauerit, quatenus reſilires recognoſcendo propriam tuam culpam, nolueris, neque velis, & non habeat vltrà quid tibi gratiæ faciat atque mercedis: eapropter vt ſis cæteris in exemplum, & alij ab huiuſmodi hæreſibus arceantur: Nos Epiſcopus & Inquiſitor, iudices in cauſa fidei memorati, ſedentes pro tribunali more iudicum iudicantium, Sacroſanctis Euangeliis poſitis coram nobis, vt de vultu Dei iudicium noſtrum prodeat, & oculi noſtri videant æquitatem, habentes præ oculis ſolum Deum, & ſanctæ fidei gloriam & hoorem: te N. in noſtra præſentia conſtitutum hac die, & hora, & loco, tibi ad audiendum ſententiam diffinitiuam aſſignatis; diffinimos, declaramus, ac ſententiamos, te eſſe hæreticnm impœnitentem, & tradendum, ſeu relinquendum vt talem, brachio ſæcolari, & per hanc noſtram ſententiam, vt verè hæreticum pertinacem, ac impœnitentem, à foro Eccleſiaſtico te proiicimus, & tradimus ſeu relinquimus brachio ſæculari, ac poteſtati curiæ ſecularis: eandem

euriam ſæcularem efficaciter deprecantes, quatenus circa te, citra ſanguinis effuſionem, & mortis periculnm, ſuam ſententiam moderetur. Lata eſt hæc ſententia, &c.

Citandi conuictum de hæreſi abſentem, vel fugitiuum contnmacem, ad ſententiam,

Formula XLIX.

Nos N. miſeratione diuina Epiſcopus ciuitatis, N. & N. Inquiſitor hæreticæ prauitatis, in terris, N. Domini ditioni ſubiectis, à Sancta Sede Apoſtolica ſpecialiter delegatus, N. Diœceſis, N. ſeu Ordinis, N. ſeu Religionis, N. Spiritum conſilij ſanioris.

Præ cunctis noſtræ mentis deſiderabilibus illud potiſſimum infigitur cordi noſtro, ne temporibus noſtris in dicta Diœceſi N. vberem, florentémque vineam, Eccleſiam, inquam, vineam Domini Sabaoth, quã ſummi Patris dextera virtuoſiùs cõplãtauit. quam eiuſdem Patris Filius proprij, ac viuifici vnda cruoris vberiùs irrigauit, quam ipſe almus Spiritus Paraclitus mitis, ineffabilibúſque donis intimiùs fœcundauit, quam tota ipſa incõprehenſibilis atque inattingibilis Trinitas Beata, grãdiſſimis, variiſque priuilegiis ſanctiùs dotauit pariter & ditauit, Aper de ſylua, qui eſt & dicitur hæreticus quilibet, abſorbeat & depaſcat, fructus fidei vberes deuaſtando, ac lacerantes, hæreſum vepres palmitibus inſerendo, ſerpénſque tortuoſus noſtri improbus humani generia inimicus, efflans virus, qui eſt Satanas & Diabolus; eiuſdem vineæ Dominicæ palmites inficiat, atque fructus, virus prauitatis hæreticæ immittendo. Ne etiam ager ipſe Dominicus, populus inquam Catholicus, ad quem excolendum pariter & ſerendum deſcendit de ſummorum polorum arce, Dei Patris vnigenitus atque primogenitus, ſeminauit miris, ſanctiſquè prædicationibus, diſcurrit per villas, & caſtella docens non ſine magnia fatigationibus, elegit Apoſtolos viros vtrique operarios induſtrios, ac conduxit, ditans illos æternis retributionibus. expectans ipſe Dei filius de agro iſto magno illo iudicij extremo vberes manipulos colligere, & per manus ſanctorum Angelorum recondere in cæleſti horreo ſancto ſuo, Samſoniſque vulpeculæ intricatæ, quæ ſunt perſunæ labe hæretica deprauatæ, facies quidem habentes diuerſas, ſed caudas ignitas ad inuicem colligatas, quia de vanitate conueniunt in idipſum ſegetem Dominicam iam albam ad meſſem, ſplenduribus fidei relucentem, morſu amariſſimo demoliantur, ac diſcurſu ſubtiliſſimo perdant, impetúque validiſſimo accedant, pariter & accendant, diſſipent & deuaſtent, ſinceritatem ſanctæ fidei Catholicæ ſubtiliter & damnabiliter ſubuertendo: eapropter cùm tu N. incideris in damnatas hæreſes manifeſtè, illas publicè in Eccleſia N. prædicando, ſeu taliter, *dicantur*, ſeu fueris per teſtes legitimos conuictus de hæretica prauitate, ſiue deprehenſus propria confeſſione in iudicio per nos recepta, & pòſt captus fugeris, medicinam refurans ſalutarem, Nos verò citauerimus te, vt de, & ſuper his coram nobis manifeſtiùs reſponderes, túque ductus maligno ſpiritu, pariter & ſeductus renueris comparere, *vel ſic:* Eapropter cùm tu N. delatus nobis de hæretica prauitate, & recepta informatione cõtra te aliàs de eadẽ eſſes nobis ſuſpectus leniter, quòd fores infectus labe prædicta, citauimus te, quatenus coram nobis perſonaliter cõpareres de fide catholica reſpõſurus; Cúmque citatus renueris contumaciter comparere, excommunicauimus te, ac excommunicatum fecimus publicari, in qua excommunicatione ſteriſti per annum, ſeu annos tot, animo pertinaci, latitans, & fugiens hinc & inde, ita quòd nunc quò te duxerit malignus ſpiritus ignoramus, & cùm te expectauerimus miſericorditer & benignè, vt reuerrereris ad gremium Eccleſiæ Sanctæ Dei, & ad ſanctæ fidei vnitatem; tu facere contempſiſti in reprobum ſenſum datus. Sanè cùm velimus, (vt tenemur, iuſtitia nos cogente) cauſam tuam huiuſmodi, fine debito terminare, nec valeamus tam nefanda crimina conniuentibus oculis tolerare: Nos Epiſcopus & Inquiſitor iudices in cauſis fidei ſupradictis, te N. ſæpefatum latitantem, profugum, & fugitiuum per præſens noſtrum edictum publicum requirimua pariter & citamus peremptoriè, quatenus die .... menſis .... de anno... in Eccleſia Cathed. Diœceſis .... hora tertia, compareas perſonaliter coram nobis diffinitiuam ſententiam auditurus; ſignificantes quòd ſiue comparaueris, ſiue non, procedemus ad noſtram ſententiam diffinitiuam contra te, prout ius, & iuſtitia ſuadebunt. Et vt præſens noſtra citatio perueniat ad tui notitiam, nec valeas ignorantiæ velamine te tueri, præſentes noſtras literas, dictas requiſitionem & citationem noſtras in ſe continentes, volumus & mandamus affigi in valuis publicè prædictæ Eccleſiæ Cathedralis, N. in quorum teſtimonium ſingulorum, præſentes noſtras literas impreſſione noſtrorum ſigillorum iuſſimus communiri. Datum &c.

Degradandi verbaliter abſentem condemnandum vt impœnitentem,

Formula L.

Nos N. miſeratione diuina Epiſcopus ciuitatis N. &c.

Attendentes, quòd tu N. in ſacris Ordinibus conſtitutus, *exprimantur*, vel N. Religionis obumbratione fuſcatus, *exprimatur*, tuis demeritis exigentibus, ea mox per nos, & venerabilem Inquiſitorem hæreticæ prauitatis impœnitens hæreticus iudicandus, & vt N. per noſtram ſententiam relinquendus brachio ſæculari: eapropter iuſtitia exigente, & vt nobis mandant canonicæ ſanctiones, ſententiam depoſitionis, ac derogationis in, & contra te ferimus in his ſcriptis, te ab omni officio ſacerdotali, & ſacris ordinibus, ac prædicatione, ac confeſſionum audientia deponentes. Lata fuit hæc ſententia, &c.

Ferendi ſententiam, contra abſentem, vel fugitiuum declarandum hæreticum impœnitentem,

Formula LI.

Nos N. Epiſcopus miſeratione diuina ciuitatis, N. & N. Inquiſitor hæreticæ prauitatis in terris N. Domini ditioni ſubiectis, à Sancta Sede Apoſtolica ſpecialiter delegatus.

Attendentes quòd tu N. de loco, N. Diœceſis, N. fuiſti nobis delatus de multiplici hæretica prauitate, fama publica referente, ſeu fide dignorum inſinuatione: Nos quibus ex officio incumbit, deſcendimus ad videndum, ac inquirendum an clamor, qui ad aures noſtras peruenerat, veritate aliqua fulciretur, & an tu ſic delatus ambulares in tenebris, vel in luce: Verùm cùm inueniſſemus te in hæreſim deprehenſum, deponentibus contra te quampluribus teſtibus fide dignis, te coram nobis aduocatum iuſſimus detineri, ac te interrogantes medio iuramento, confeſſus es nobis iudicialiter, quòd fuiſti tanto tempore infectus prædicta hæterica prauitate: & quòd eras paratus pœnitere, ac dictam hæreſim abiurare, & facere quæ tibi forent per nos impoſita & mandata, *dicatur vt fuit.* Sed pòſt maligni ſpiritus conſilio ductus pariter & ſe-

-ductua,

ductos, mertens tua vulnera vino & oleo ſalubriter confuueri, carcerem, & arreſtum fregiſti pariter & aufugiſti, latitans hinc & inde; & quò te malignus ſpiritus duxerit antefatus totaliter ignoramus: *vel ſic.* Verùm cùm inueniſſemus contra te (taliter, vt prædicitur, nobis delatum de hæretica prauitate) multa indicia, propter quæ ſuſpectum leuiter de prauitate prædicta te meritò haberemus, citauimus te per publicum edictum in N. & N. Eccleſiis diœceſis, N. quatenus infra certum terminum tibi per nos præfixum, coram nobis in loco, N. perſonaliter compareres, io, & ſuper prædictis contra te depoſitis, & aliàs de fide Catholica, & eius articulis reſponſurus: Tu verò inſano conſilio inhærendo, renuiſti contumaciter comparere: Cúmque, iuſtitia exigente, te excommunicauerimus, ac fecerimus excommunicatum publicè denunciari, tu medicinam refutans ſalutarem, dictam excommunicationem vltrà quàm per annum ſuſtinuiſti, & adhuc ſuſtines in reprobum ſenſum datus, animo pertinaci; & profugus latitans hinc & inde ita vt quò te malignus ſpiritus duxerit, ignoremus. Sanè cùm longo tempore, quia tamdiu te expectauerit Eccleſia Sancta Dei miſericorditer & benignè, quatenus ad eius miſericordiæ gremium euolares, ab erroribus reſiliendo, & fidem Catholicam profitendo, ipſáque te clementiæ viſceribus enutriret, malignorum ſeductus conſilio, acquieſcere recuſaſti, in tua pertinacia perſeuerans. Verùm cùm vellemus, prout volumus & debemus, iuſtitia nos cogente, cauſam tuam fine debito per ſententiam terminare, citauimus te; quatenus hac die, & hora, & hoc loco, compareres perſonaliter coram nobis, diffinitiuam ſententiam auditurus: & quia renuiſti contumaciter comparere, meritò te oſtendis velle perpetuò in tuis hæreſibus & erroribus remanere, quod dolentes referimus, & referendo dolemus. Sed cùm non poſſimus, nec velimus iuſtitiam ſubterfugere, nec tantam inobedientiam, & contumaciam ad Dei Eccleſiam tolerare, ad exaltationem fidei Catholicæ, & ad extirpationem prauitatis hæreticæ, iuſtitia exigente, & tua inobedientia ac contumacia requirente hac die, hora, & loco tibi in antea ad audiendum diffinitiuam ſententiam peremptoriè aſſignatis, præhabito conſilio multorum peritorum tam in iure canonico, quàm in Theologiæ facultate, ſiue in iure ciuili, proceſſus meritis viſis, & diligenter diſcuſſis, omnibúſque in eis contentis æqua lance libratis, Nos ſedentes pro tribunali more iudicum iudicantium, Sacroſanctis Euangeliis poſitis coram nobis; vt de vultu Dei iudicium noſtrum prodeat, & oculi noſtri videant æquitatem; habentéſque præ oculis ſolum Deum, & ſanctæ fidei irrefragabilem veritatem, contra te N. abſentem, vt præſentem, Beati Pauli Apoſtoli veſtigia imitantes, ſententiam diffinitiuam taliter ferimus in his ſcriptis.

Chriſti nomine inuocato.

Nos Epiſcopus, & Inquiſitor iudices in cauſa fidei memorati, attendentes in cauſa iſta fidei, ac proceſſibus inde confectis, ordinem iuris fore ſeruatum: attendentes etiam quòd legitimè citatus, non comparuiſti, nec per te, nec per alium te aliqualiter excuſaſti: attendentes etiam, quòd in præfatis hæreſibus longo tempore contumaciter perſtitiſti, & adhuc etiam perſeueras, ac excommunicationem per tot annos in cauſa fidei ſuſtinuiſti, prout & nunc ſuſtines animo indurato: attendentes etiam quòd Eccleſia Sancta Dei non habet vltrà erga te quid faciat, cùm perſeueres, & perſeuerare velis in excommunicatione, & hæreſibus prælibatis: Eapropter Beati Pauli veſtigia ſectantes, declaramus, diffinimus, ac ſententiamus, te N. abſentem, vt præſentem, eſſe hæreticum pertinacem, & vt talem relinquendum brachio ſæculari, & per noſtram ſententiam diffinitiuam te à foro Eccleſiaſtico expellimus, ac relinquimus poteſtati curiæ ſecularis: eandem curiam affectuoſiùs deprecando, vt ſi quando te habuerit in ſua poteſtate, erga te, citra ſanguinis effuſionem, & mortis periculum, ſuam ſententiam moderetur. Lata fuit hæc ſententia, &c.

Sententia, qua domus, in quibus hæretici reperti ſunt, aut conuenticula celebrarunt, dirui iubentur,

Formula LII.

Cùm fida teſtium relatione, aut facti euidentia, vel propria confeſſione coram nobis conſtiterit legitimè, in domo, N. ſeu turri, ipſo Domino ſciente, & diſſimulante, aut non impediente, hæreticos ſua conuenticula legibus vetita celebraſſe, aut eoſdem eſſe receptos, aut damnata, & falſa dogmata prædicaſſe: idcirco vt locus ille, qui fuit receptaculum, & latibulum hæreticorum, ſit in ſordium, putredinúmque receptionem, ob deteſtationem tanti criminis perpetuò deputatus, auctoritate qua fungimur, pronunciamus, præcipimus, & iubemus; præfatam domum funditus dirui, & ſolo æquari, ſine ſpe reædificationis in futurum, pronunciantes amplius, & declarantes omnes lapides, rudera, & cæmenta inde amota ad fiſcum noſtrum pertinere. [ita ferè Zanchinus *tract. de hæret. c.* 41. & Repertorium Inquiſitorum *verbo ſententia* §. *aliud genus ſententiæ.*

F I N I S.

INDEX

INDEX
LOCVPLETISSIMVS
RERVM, VERBORVM, MATERIARVM ATQVE SENTENTIARVM, QVÆ IN HOC primo Tomo continentur.

Prior numerus Diſputationem; alter diſputationis Quæſitum; tertius quæſiti Paragraphum; quartus denique Paginam aßignat.

A

ABBA nomen, an Hebraïcum ſit, an Syriacum? diſp.1.quæſ.1.num.1.pag.1.

Abba Hebraicè idem ſignificat, quod Latinè Pater. diſp.1.q.1.n.2.p.2.

ex dictione *Abba*, ſecundùm aliquos prodiit hæc dictio, *Papa*. diſp.1.q.1.n.4.p.2.

Abbæ nomen cui Chriſto præ omnibus debetur. diſp.1.q.9.n.2.p.14.

Abbas in Latina lingua duplici litera b. in Hetruſca verò vnica tantùm ſcribitur, & quare? diſp.1.q.1.n.3.p.2.

Abbatis nomini ſemper ferè coniungi ſolet dictio illa, *Pater*, & quare? diſp.1.q.1.n.6.p.2.

Abbatis nomen eſt honoris, & dignitatis. diſp.1.q.2.n.6.p.3.

Abbatis nomen dignitatem & officium importat. diſp.1.q.2.n.1.p.3.

Abbas dicitur conſtitutus in primo gradu dignitatis, nec eſt de dignitatibus Epiſcopo inferioribus. diſp.1.q.2.n.7.p.3.

Abbas venit appellatione Ordinarij. diſp.1.q.4.n.2.pag.5.

Abbas Commendatarius eſt Prælatus. diſp.1.q.3.n.4.p.5.

Abbas qui vni tantum Monaſterio præſidet, vocatur Ordinarius Monachorum illius. diſp.1.q.4.num.4.p.5.

Abbas dicitur habere in ſuos Monachos maiorem, & pleniorem poteſtatem, quàm Epiſcopus habeat in Clericos ſuæ Diœceſis. diſp.1.q.4.n.5.p.5.

Abbas eſt Ordinarius Eccleſiarum ſibi ſubiectarum, & etiam Iudex. diſp.1.q.4.n.6.p.6.

Abbas venit appellatione Pontificis. diſp.1.q.6.n.2.p.7.

Abbas Monaſterij exempti habetur pro Epiſcopo. diſp.1.q.5.n.3.p.7.

Abbas per aſſumptionem ad Abbatiam non deſinit eſſe Monachus. diſp.1.q.7.n.2.p.8.

Abbatis nomine nuncupantur omnes ferè Monachorum ſub Regula D.Benedicti militantium Prælati. diſp.2.q.7.n.3.p.13.

Abbatis nomen, primæua eius origine inſpecta, potiùs eſt nomen ſollicitudinis, quàm honoris. diſp.25.q.1.n.182.p.413.

Abbatis nomen competit cuilibet Præpoſito Collegiorum ſecularium. num. 183.

Abbatis nomine vanè glorianies quid ſentiant apud D.Hieronymum. diſp.3.q.1.n.1.p.16.

Abbas Generalis quomodo dicitur ſupremus Prælatus. diſp.3.q.1.n.8.p.17.

Abbas eligendus debet eſſe expreſsè profeſſus in eadem Religione, in qua ad Abbatiam aſſumitur. diſp.5.q.11.n.1.p.47.

Abbas & Prælatus Regularis debet eſſe profeſſus priuſquam eligatur. diſp.5.q.10.n.1.& 6.p.46.

Abbas eligendus debet eſſe Sacerdos. diſp.5.q.12.n.1.p. 47.

Abbas, qui intra annum ad ſacros Ordines non promouetur, an amittat Abbatiam ipſo iure, vel præcedente monitione. diſp.5.q.12.n.9.p.48.

Abbas Collegiatus in Congregatione Vallumbroſana creari non poteſt, qui anteà per nouennium in Sacerdotio non fuerit. diſp.5.q.12.n.7.p.48.

Abbas debet Fratribus egredientibus, & regredientibus, ac lectiones in Choro recitaturis benedictionem impendere. diſp.5.q.12.n.4.p.48.

Abbas vnus vni tantùm, non autem pluribus Monaſteriis, vel Eccleſiis præfici poteſt. diſp.5.q.24.n.2.& ſeqq. p.65.

Abbas an per acquiſitionem alterius dignitatis, vel Prælaturæ ſtatim priuetur dignitate Abbatiali. diſp.5.q.25.per tot.p.65.

Abbas ante benedictionem vocatur Abbas. diſp. 11.q.5.n.2.p.99.

Abbas ante benedictionem vtitur Anulo, Baculo, Mitra, & cæteris Pontificalibus. diſp.11.q.5.n.4.p.100.

Abbas quid facere deberet, ſi benedictionè receptam probare nequiret, & huiuſmodi probatio ſibi neceſſaria eſſet. diſp.11.q.6.n.3.p.100.

Abbas ſine benedictione poteſt ea quæ ſunt ſui Officij. diſp.11.q.3.n.8.p.99.

Abbas qua cæremonia benedictionis die ponitur in ſua ſede. diſp.11.q.14.n.7.p.105.

Eius oblatio, & abſtinentia eo die facienda. n. 8.

à Summo Pontifice benedicitur. n.9.

Abbas non exemptus fidem, ſubiectionem, obedientiam, & reuerentiam ſuo Ordinario in benedictione promittere debet. diſp.11.q.12.n.3.p.102.

Abbas exemptus, in benedictione fidem, ſubiectionem, obedientiam, & reuerentiam ſuo Abbati Generali, & Prælatis Ordinariis Religionis promittere tenetur. n.4.

Abbatis

Abbatis electi pronunciationis forma. diſp. 8. q. 2. n.10.p.84.
Abbas quo die benedici poteſt. diſp.11. q.14. n.13. p. 107.
Abbas eligendus quo ordine ad miſſam accedit die benedictionis ſuæ. diſp.11.q.14.n.22.p.107.
 Profeſſionem emittit,ſi non profeſſus fuerit. n.23.
 In capella ſua paratus ad Epiſcopum ducitur. n.24. p.108.
 Eius benedictio quomodo petenda. n.25.
 Eius iuramentum & examen. n.26.
 Confeſſio. n.27.
 Induitur in Capella ſua & miſſam proſequitur. n.28.
 Septem Pſalmi pœnitentiales ſuper eo dicuntur. n.29.
 Item præfatio. n.30.
 Traditur ei Regula,Baculus & Anulus. n.31.
 Eius oblatio. n.32.
 Pacem ab Epiſcopo accipit. n.33.
 Eius communio. n.34.
 Mitra ei, & Anulus cum chirotheciis imponuntur. n. 35.
 Eius intronizatio. n.36.
 Te Deum dicitur, quo finito benedicit populo, & Monachos ad oſculum recipit. n.37.p.109.
 Epiſcopo gratias agit. n.38.
Abbas deponi poteſt ab officio ex duplici cauſa, & quænam ſit. diſp.13 q.2.n.3.p.115.
Abbas deponi poteſt ex bonorum Monaſterij dilapidatione,vel negligentia in eorum adminiſtratione. diſp.13.q.2.n.4.p.115.
 Ex incontinentia. n.6.
 Ex Regulæ ſuæ præuaricatione. n.7.
 Ex vrgenti ratione maioris boni communis. n.9.
 Ex ineruditione. n.10.
Abbas deponi non poteſt, etiam in notoriis criminibus, niſi ei legitima priùs permittatur defenſio. diſp.13.q.2.n.14.p.116.
Abbas,qui renunciauit Abbatiæ,non remanet Monachus Monaſterij, cui præfuit. diſp. 13. q. 4. n. 1. p.117.
Abbas depoſitus ab Abbatia remanet Monachus Monaſterij,in quo depoſitus fuit. n.3.
Abbas ab Abbatia depoſitus, vel renuncians, hodie ſub cuius obedientia remaneat. n 5.
Abbas, qui ſuo muneri ſponte ceſſit, & ab eo ſine culpa depoſitus fuit, habet primum locum poſt Abbatem in Choro,& Conuentu. n.6.
Abbas poteſt per declinatoriam fori ab Ordinariorum moleſtiis iura ſua tueri. diſp. 15 q.6.n.1.p.154.
Abbas venit appellatione Monachi. diſp. 25. q. 1. n. 186. p.413.
Abbas poterat olim eſſe illiteratus, ſicut Monachus. ibid.n.187.
Abbas cum ſuis Monachis debet poni in loco digniori. diſp.25.q.1.n.261. p.423.
Abbas per promotionem ad Abbatiam, non deſinit eſſe Monachus. diſp.16.q.3.n.3.p.262.
Abbas Commendatarius non gaudet priuilegiis Religionis, cuius Abbatia ſibi commendata eſt. diſp.16.q.4.n.3.p.263.
Abbas circa vſum Pontificalium procedit à pari cum Epiſcopo, & cum aliis vſum Pontificalium habentibus. diſp.21.q.2.n.3.p.337.
Abbati in Eccleſiis, & beneficiis ſuæ Abbatiæ vnitis permittitur vſus Pontificalium. n.4.
Abbas poteſt exercere Pontificalia etiam in Eccleſiis, non ſibi pleno iure ſubiectis. n.5.
Abbate mortuo, vel deficiente, Eccleſiæ dicuntur viduatæ. diſp.5.q.5.n.1.p.38.
Abbas an poſſit Epiſcopalia inſignia præſcribere, & quæ præſcriptio requiratur. diſp.19 q.1 n.1.p.335. n.2.& 5. p.336.
Abbas debet incedere in Eccleſia cum habitu decenti,& non cametali. diſp.10.q.1.n.4 p.348.
Abbatis defuncti cadauer quibus inſigniis,& quo habitu ornetur. diſp.20.q.4.n.1.p.355.
 Debet à dignioribus Monaſterij deferri,& officium ab Abbate aliquo vel digniori de Collegio celebrari. n.2.
Abbas defunctus, ſi eſt Generalis alicuius Ordinis, quid in exequiis eius ſuperaddatur. diſp. 20. q.4. n.4. p.355.
Abbas habens vſum Pontificalium, inuitatus ad aliud Monaſterium,poteſt illis vti. diſp.21 q.3.n.5.p.35[illegible].
Abbas habens priuilegium ſimpliciter populum benedicendi, non poteſt extra Eccleſias ſibi ſubiectas illo vti. diſp.21.q.8.n.1.p.362.
Abbas habens licentiam celebrandi in aliena Eccleſia, poteſt etiam vti benedictione Pontificali. diſp. 21.q.8.n 3.p.362.
Abbas tranſiens per loca extra ſuam iuriſdictionem, rogatus à deuotis perſonis, poteſt illas abſque ſolemnitate, & abſque animo exercendi iuriſdictionem licitè benedicere. n.4.
Abbas in ſua propria Eccleſia præſente Epiſcopo ſedere debet in ſede inferiori, ſiue a ſiniſtris Epiſcopi. diſp.21.q.8.n.7.p.363.
Abbas ſecularis in ſua Eccleſia dum ſolemniter diuinis intereſt,poteſt ſuos Canonicus ad ſibi aſſiſtendum aſſumere. n.8.
Abbas quo ordine ſolemnia celebraturus incedere debeat. diſp.21.q.10.n.6.p.364.
 Quomodo parandus. n.7.
 Et quos miniſtros eligere poſſit. n.10.p.366.
Abbas antiquitùs præſtabat obedientiam Oſtiario, & aliis in minoribus Ordinibus conſtitutis. diſp.25. q.1.n.184.p.413.
Abbas debet eſſe Sacerdos. diſp 25.q.1.n.6.p.438.
Abbas præfertur Clericis ſecularibus. diſp.25.q.2.n.8. p.438.
 Canonicis Eccleſiæ Cathedralis n.9.& 10.
 Canonicis Collegiatæ. n.11.
Abbas præcedit Canonicis, quando ſinguli incedunt, ſecùs vbi Collegialiter,& in actibus,in quibus Cathedralem Eccleſiam repræſentant. diſp. 25. q.2. n.13.& 17.p.438.
Abbatis nomen ſolùm habens, abſque dignitate, non præfertur Canonicis, ſeu illis cedit. diſp.25. q 2. n.21. p.439.
Abbas eſt de maioribus Eccleſiæ dignitatibus, & Abbatia eſt prima dignitas,& priorem obtinet locum poſt Epiſcopatum. diſp.25. q.3.n.1.p.441.
Abbas exemptus præcedit Vicarium Epiſcopi, ſecùs autem non exemptus. diſp.25.q 3.n.8.p 442.
Abbas præcedit aliis dignitatibus inferioribus. diſp. 25 q.4. n.7.p.443.
Abbas ille cenſendus eſt aliis maior, & dignior, qui Epiſcopalibus Inſigniis decoratus eſt. diſp.25. q 6. n.1 p.445.
Abbas exemptus Abbati non exempto einſdem Ordinis præferendus eſt. diſp.25.q.6.n.3.p 445.
Abbas ſecularis exemptus poteſt habere aſſiſtentiam cum Epiſcopo, quando Miſſis, & Veſperis in vna Eccleſia intereſt. diſp.25 q.9.n.1.p.459.
Abbas Paſtorum more, vt gregi ſuo inuigilet cæteris præficitur. diſp.26.gloſſ.[illegible].n.463.
Abbas mortem,ſi opus fuerit, ſub[illegible] debet vt Dei honorem,ſubditorúmque ſalutem conſeruet. n.2.
Abbas iudicis licèt officio fungatur, Patris tamen locum,& nomen retinet. diſp.26.gloſſ.10.n.4.p.464.

Abbas

Index Rerum,

Abbas timori Dei innixus vt virtutum omnium fundameoto eſſe debet. diſp.26.gloſſ.t 3. o.t.p.466.

Orationi vacare. n.3.

Animi fortitodine prædirus eſſe. n.6.

Ab ira abſtinere. o.8.p.467.

Otium extirpare. n.10.

Motum grauitatem præ ſe ferre. n.52.

Eſſe vigilans. n.t3.

Aliis virtutibus pollere. n.53. & ſeqq.

Abbas ſuos Monachos alere, eorum onera ſubire, ae languoribus eorum languere debet. diſp.26. gl.8. n.5.p.463.

Abbas non ſit perſonarum acceptor. diſp.26.gloſſ.12. n.3.p.464.

Abbatem, & Prælatum omoibus animi dotibus prædirum eſſe decet. diſp.26.gloſſ.13.n.14.p.468.

Abbas quomodo reſpectu Monachorum veſtiri debet. diſp.27.q.1.o.2.p.469.

Abbatis vita Monachis exemplo eſſe debet. diſp.27. q.9.o.5.p.473.

Abbas quales Monachos in miniſterio ſui cubiculi eligere debeat. n.2.

Abbatis ſermo qualis eſſe debet. diſp.27.q.8.n.1.& 2. p.473.

Abbatis Familiaritas, vide *Familiaritas.*

Abbates nō omnes habent dignitatem, ſed ij tantùm, in quibus concurrit aliquod ex tribus ſignis requiſitis ad dignitatem conſtituendam. diſp. 1. q. 2. n.8.p.3.

Abbates primi Eremi cultores Archimandritæ dicti ſunt,& quare. diſp.2.q.7.n.1.p.13.

Abbates triennales videntur ſuffecti loco Priorum Clauſtralium. diſp.1.q.2.n.23.p.4.

Abbates ad tempus creati dicuntur habere dignitatem. ibid.n.24.

Abbates in Iure Canonico Prælati appellantur.diſp.1. q.3.o.1.p.5.

Abbates ſeculares quotuplices ſint. diſp.3. q.t. n.6. p.16.

Item Regulares. ibid.n.7.

Qui inferiores & ſupremi. ibid.

Abbatum ſecularium electiones à quibus confirmandæ. diſp.6.q.2.n.t.p.69.

Abbates Geoerales differunt à localibus in amplitudine iuriſdictionis. diſp.3.q.3.n.1.p.17.

Differunt etiam in iuriſdictione quoad dependentiam. ibid.n.2.

Abbates tam Generales, quàm locales iuriſdictionem ſpiritualem Ordinariam, & quaſi Epiſcopalem in ſuos ſubditos habent. diſp.3.q.2.n.1.& 2.p.17.

Abbates quidam dignitate & excellentia præ aliis inſignes variis in locis enumerantur. diſp.3. q.4. per totum, pag.16. & ſeqq.

Abbates habentes caſtra & oppida In quibus ſpiritualem & temporalem iuriſdictionem exercent enumerantur. diſp.3.q 4.n.1.& ſeqq.

Abbates quibuſdam in locis nobiles, & primates appellaotur. diſp.3.q. t.n.2.p.16.

Eorúmque mulieres Abbatiſſæ. ibid.n.4.

Abbates nonnulli recenſentur qui in Gallia, & Germania inter Epiſcopos annumeraotur, & vtramque, temporalem ſcilicet & ſpiritualem, iuriſdictionem exercent. diſp.3.q.4.o.3.p.22.

Abbatum Cluniacenſ. & Ciſtercieoſ. prærogatiuæ. diſp.3.q.4 n.5.p.23.

Item multorum aliorum tam in Gallia quàm Italia,& Hiſpania. ibid.n.6.& ſeqq.

Abbates in Anglia inſignes enumerantur. diſp.3.q.4. n.22.p.16.& 27.

Abbates ad tempus creati ſuccedunt io omnibus,quæ de iure ad Abbates perpetuos ſpectare noſcuntur, cùm in illorum locum ſubrogati ſint. diſp.t. q.2. n.29. p.5.

Abbates antiquitùs, antequam exeropti eſſent, ab Epiſcopis confirmabantur. diſp.5. q.1.n.2.p.34.

Abbates, & Prælati Regulares locales ferè omnes (paucis exceptis) hodie non à Conuentu, ſed per ſuffragia Generalium, vel Prouincialium cum eorum Diffinitoriis eliguntur. ibid.n.3.

Abbates Paſtores dicuntur. diſp.5.q 5.n.2.p.38.

Abbatum electiones in multis Epiſcoporum electionibus æquiparantur. diſp.5.q.5.n.3.p.38.

Abbates,& Prælati Generales eligendi,an trigeſimum annum expleuiſſe debeant. diſp.5. q.9.n.3.p.45.

Abbates primam Tooſuram,& minores Ordines conferre poſſuot. diſp.5.q.12. n.2.p 47.

Abbates apud Caſinenſes qui eſſe poſſint.diſp.5 q.12. n.8. p.48.

Abbates, quòd aſſumi poſſint, qui 25. ætatis annum non habent, vel Sacerdotes non ſunt, non valet, ſtatutum. diſp.5.q.12.n.6.p.48.

Abbatum beneficia vacant illicò poſt confirmationem. diſp.5.q.26. per tot. p.65.

Abbates ſeculares habentes curam animarum tenentur ad fidei profeſſionem faciendam. Item Abbates Commendatarij. diſp.8.q.3.n.4.& 5.p.85.

Abbates ſeculares,qui ſunt dignitates in Eccleſiis Cathedralibus, tenentur ad fidei profeſſionem emittendam. n.6.

Abbates, & Prælati non expedientes literas aſſenſus ſuper Iure patronatus donato Monaſterio io nullas pœnas incidunt. diſp.9.q.2.o.2.p. 89.

Abbates non conſecrati, ſed benedici dicuotur. diſp. 15.q.t.n.3.p.97.

Abbates benedicere Epiſcopus ſi tertiò humiliter requiſitus renuerit, poſſunt ipſi Abbates, ea, quæ ad ſuū munus ſpectant exercere. diſp.11.q.3.n.4.p.98.

Abbates Domioicis, & Feſtis tantùm diebus benedici debent. diſp.11.q.7.n.1.p.100.

Abbates de iure communi ab Epiſcopo benedicendi ſunt. diſp.11.q 9.n.5.p.100.

Abbates quidam antiqui à Summo Pontifice benedictionem recepiſſe leguntur. n.5.p.101.

Abbates Regulares poſſunt à Generali, ſiue à Vicariis ab eodem delegatis benedici. diſp. 11. q. 11. per tot. p.101.

Abbates ab Epiſcopo benedici volentes, poſſunt benedictionem à quo maluerint Epiſcopo ſuſcipere. diſp.11.q.10.n.1.p.101.

Abbates Regulares ad tempus creati, licèt non benedicantur, tamen gaudent omnibus prærogatiuis, quibus potiuntur benedicti. diſp. 11. q. 13. 0.1. p. 101.

Abbates omnes in benedictione,præter iuramentum, debent fidem, ſubiectionem, obedientiam & reuerentiam Summo Pontifici promittere. diſp. 51. q.12.n.2.q.102.

Abbates benedicendi quinam profeſſionem emittere debeant, qui verò non. diſp. 11. q. 12. n.5. p.102.

Abbates de iure communi per electionem creandi ſunt. diſp.12.q.1.n.4.p.110.

Abbates perpetuos eſſe in iure communi poſitiuè probari oon poteſt,ſed negatiuè. diſp.12. q.t. n.1. & 2. p.510.

Abbates an in perpetuum potiùs, quàm ad tempus creari expediat. diſp.12. q.3.n.3. p.115. & oum.4. p.112.

Abbates,& Prelati Regulares inferiores,qui ad vitam, vel ad certum tempus creantur, nequeunt, intra illud tempus,abſque iuſta cauſa à Superioribus deponi. diſp.13.q.2.n.1.p.t15.

Abbates,

Abbates, & Prælati Regulares reſidere tenentur, & quid de Prælatis ſæculatibus. diſp.14.q.1.num.4 5. p.121.

Abbates, & Prælati inferiores habentes propriam Diœceſim cum iuriſdictione Epiſcopali poſſunt cum beneficiariis ſibi ſubiectis ſuper non reſidendo diſpenſare, ſicut Epiſcopi cum ſuis.n.6.

Abbates, & Prælati inferiores à quo ad reſidendum cogi poſſint.n.7.p.122.

Abbates, & Prælati Generales non coarctantur ad reſidendum in particulari loco Religionis, ſed debent reſidere, vbi magis ipſorum præſentia neceſſaria fuerit.n.8.

Abbates,& Prælati Epiſcopo inferiores habentes territorium cum iuriſdictione Epiſcopali, ſi non reſideant, incurrunt eaſdem pœnas, quas incurrunt Epiſcopi non reſidentes. diſp. 14.q.7.n.2.p.126.

Abbates, & Prælati Regulares,non reſidendo, an incurrant pœnas à Concil. Trident. Epiſcopis ſtatutas.n.3.

Abbates, & Religioſos, de iure communi exemptos eſſe,arguitur. diſp.15.q.2.n.1.p.131.

Abbates,& Prælati Regulares habent iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem.diſp.15.q.2.n.4.p.131.

Abbates & Religioſi de iure communi à lege Epiſcopali Diœceſana, non autem à lege iuriſdictionis exempti ſunt, per priuilegia verò ab vtraque. diſp.15.q.15.n.3. p.156.

Abbates, & alij Regulares Prælati, de iure poſſunt ſua priuilegia magiſtraliter, & doctrinaliter interpretari. diſp.16.q.6.n.7.p.265.

Abbates,& Prælati nonnulli, Generales, & Capitula Generalia, ac Prouincialia, poſſunt ſuis ſubditis auferre, & limitare vſum quorumcumque priuilegiorum.diſp.16.q.9.n.1.p.267.

Abbates Generales, & Capitula poſſunt etiam aliis Abbatibus, & Prælatis Ordinis auferre, & limitare vſum priuilegiorum.n.5.

Abbates Nullius habent territorium ſeparatum & propriam Diœceſim,cuius reſpectu Diœceſani appellantur.diſp.15.q.9.n.1.p.203.

Abbates, qui territorium ſeparatum non habent dicuntur eſſe in alterius Diœceſi.n.2.

Abbates inter eiuſdem Ordinis, prior ad Abbatiam aſſumptus præcedere debet in Conciliis Generalibus.diſp.24.q.3.n.5.p.391.

Abbates non habentes ſpeciale priuilegium, an anulo vti valeant paſtorali. diſp.20.q.1.n.7.p.342.

Abbates Mitra, Baculo paſtorali, Anulo, Sandaliis, & aliis Epiſcopalibus Inſigniis, & ornamentis vti poſſe probatur per nonnulla priuilegia quæ adducuntur.diſp.20.q.1.n.12.p.343.& ſeq.

Abbates Cruce pectorali vtuntur in celebratione Miſſarum.diſp.20.q.1.n.14.p.347.

Abbates ſeculares,an Inſigniis Pontificalibus potiantur.n.25.

Abbates Commendatarij, an iiſdem inſigniis decorentur.n.26.

Abbates non poſſunt vti Rochetto. diſp.20. q.2. n.7. p.348.

Abbates extra Italiam, quo habitu vtantur, & præſertim, qui ex clericis ſecularibus Monaſteriis præficiantur, & quem habitum adhibeant in Capella Papali, oſtenditur.n.7.

Abbates,qui ex cœtu Monachorum aſſumuntur,quem habitum induant.n.8.

Abbates, & alij Prælati, tam Regulares, quàm ſeculares, quibus veſtibus, & ornamentis ex ſtylo Curiæ Romanæ vti valeant.diſp.20.q.2.n.1.p.348.

Abbates Generales quorundam Ordinum,ex priuilegio poſſunt deferre Prælatorum Regularium habitum, & ornamenta. n 21.& n.11.p.350.

Abbates inuitati à Prælatis exemptis, poſſunt in eorum Eccleſiis Pontificalia exercere.diſp.21.q.4.n.1. p.359.

Abbates, & alij Prælati exempti, etiam Ordinarij appellantur. n.2.p.160.

Abbas inuitatus ab alio Abbate, vt in ſua Eccleſia Ordines Minores conferat, poteſt illos conferre. num.3.

Abbates Generales poſſunt in omnibus ſuarum Congregationum Eccleſiis Pontificalia exercere. diſp. 21.q.5.n.2.p.360.

Abbates locales Generalibus Ordinum ſubditi ſunt ſicut Monachi ipſi.n.3.

Abbates Generales nulla habita licentia ab Abbatibus localibus, poſſunt in Monaſteriis eorum Pontificalia exercere.n.4.

Abbates tempore Capituli à ſuis dignitatibus,& muneribus abſoluuntur.diſp.21.q.6.n.1.p.361.

Abbates, qui ad tempus creantur tempore Capituli, non poſſunt Pontificalia exercere.n.2.

Abbates in ſuis Eccleſiis Miſſam Pontificalem celebrantes, poſſunt ſolemniter populum benedicere. diſp.21.q.9.n.3.p.363.

Abbates, accedendo ad Altare ad Pontificalem Miſſam celebrandam,& ab eo recedendo poſt eiuſdem Miſſæ celebrationem, tranſeuntes per Eccleſiam, poſſunt populum benedicere. diſp.21. q.8. num.5. p.363. Vide, *Benedictio.*

Abbates cùm ad ſolenniter celebrandum accedunt, non debent à ſua domo aſſociari, nec excipi. diſp. 21.q.8.n.6.p.363.

Abbates benedicere poſſunt ornamenta, tam ſuarum Eccleſiarum, quàm vndecunque ad ſe venientia. diſp.22.q.2.n.1.p.371.

Abbates per vias, & ciuitates, & coram Epiſcopo, non poſſunt populo benedicere. diſp.23. q.1.n.1. p.377.

Abbates communicantes in priuilegiis conſecrandi Calices, Patenas, & alia Vaſa Eccleſiaſtica poſſunt conſecrare prædictos Calices, & Patenas, & eadem Vaſa.diſp.23.q.2.n.2.p.380.

Abbates Regulares non benedicti gaudent iiſdem priuilegiis, quibus fruuntur Abbates benedicti. num.3.

Abbates hodie ad Generalia Concilia conuocandi ſunt.diſp.24 q.1.n.2.p.389.

Abbates de conſuetudine in litteris indictionis Concilij vocandi ſunt.n.3.

Abbates multi, qui de facto interuenerant Conciliis Generalibus, referuntur.n.4.

Abbates habentes iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem ſunt de neceſſitate ad Oecumenicam Synodum cõuocandi.diſp.24 q.2.n.1.p.390.

Abbates habent in Conciliis votum deciſiuum, vt Epiſcopi.n.2.

Non fuerant vocati ſex primis Conciliis, quia erant ſubditi Epiſcopis.n.3.

A quo tempore citra ad Generalia Concilia admitti,& in iis ſe ſubſcribere cæperint.n.4.

Referuntur qui Conciliis Generalibus interfuère. num.6.

Citandi ſunt vt ſciant quando Conciliis intereſſe debent n.9.p.391.

Abbates in Oecumenica Synodo primum locum poſt Epiſcopum iuniorem, vel illius Procuratorem habere debent. diſp.24.quæſ.3.num.1.pag. 391.

Abbates præcedunt Generales Ordinum, qui non ſunt Abbates, quia ſunt in priori gradu dignitatis poſt Epiſcopum.n.2.

Index Rerum,

Abbates inter ſeipſos illi primum locum obtineot, quorum Ordinum Regula ptiùs approbata fuit. num. 3.

Abbates titulares, vel habentes vſum Mittæ Commendatarios præcedunt. diſp.24. q.5. num.4. pag. 392.

Abbates, & Prælati ſeculares, etiam exempti, ad Diœceſaoam Synodum accedere tenentur.diſp.24. q 4.n.8.p.392. Vide, *Synodus*.

Abbates Commendatarij omnéſque alij Prælati inferiores præcedunt Canonicos Cathedralis Eccleſiæ Collegialiter non incedentes. diſp.24 q.5.n.5. p.392.

Abbates exempti, vtentes Mitta, & aliis Pontificalibus io Conciliis, & Synodis, ornantur Mitris auriphtygiatis, laminas aureas, vel argenteas non habentibus. diſp.24.q.6.n.1.p.397. ſed limita, vt n.3. & 4.

Abbates non exempti io Conciliis, & Synodis vtuntur Mitris ſimplicibus albis, & planis.n.2.

In Conciliis, & Synodis, & publicis ſeſſionibus Pluuiali tubeo induuntur.n.3.

Abbates Vrbis in coronatione Summi Pontificis iam præcedebant Epiſcopos, & Archiepiſcopos, n.6.& 10.

Abbates in proceſſionibus, quo amictu, & oroamentis procedere debeant.n.7.

Abbates In Capella Pontificia, & Conſiſtorio, quibus indumentis ornentur, & quem locum obtineant.n.8.

Abbates in equitationibus ſolemnibus cum paramentis, vel ſine, equitant immediatè ante Epiſcopos non aſſiſtentes. n.9.

Abbates, & Prælati omnes, qui ſunt locorum Ordinarij, poſſunt Synodum congregare eodem iure, quo poſſunt Epiſcopi. diſp.24.q.7.n.2.p.394.

Abbates aliqui ex illis, qui Synodum congregant, tecenſentur.n 3.

Abbates olim erant Laïci. diſp.25. quæſ.1, num.185. p.413.

Abbates hodie ſunt in dignitate, quia permiſſum eſt eis, vt effici poſſint Clerici. diſp.25.q.1.n.188. p.413.

Abbates de iure habent locum in Concilio poſt Epiſcopos.diſp.25.q.1.n.263.p.424.

Abbates habent iuriſdictionem ordinariam in ſuis Cœnobiis.diſp.25.q.2.n.3.p.438.

Abbates aotiquioris Religionis præferuntur aliis. diſp.25.q.6.n.5.p.445.

Abbates, habentes vſum Mitræ, præcedunt Commendatarios.n.6.p.446.

Abbates quando plures ſunt in eodem loco, ſi babent Clerum diſtinctum debent in proceſſionibns vnuſquiſque cum ſuo Clero, & ſuo loco incedere.ibid. n.8.

Abbates præferuntur Ducibus, tanquam habentes maiorem digniratem.diſp.25.q.3.n.7.p.442.

Abbates præferendi ſunt etiam Generalibus Mendicantium.diſp.25.q.4.n.9.p.443.

Abbates præferuntur Ducibus, & Proceribus Sacri Palatij.diſp.25.q.5.n.1.p.444.

Abbates comparantur Præſidibus Prouinciarum, & ſic ſunt Clariſſimi.n.2.

Abbates qui præcedunt Archiduces, & magnos Principes oſtenditur, n.3.

Abbates regulariter præcedunt Comites, Barones, & Seneſcallos.n.4.& 5.

Abbates honeſtè facerent comedendo cum aliis Monachis in Refectorio, & dormiendo cum eiſdem in Dormitorio. diſp.27. quæſ.4. num.2. pag. 471. Vide, *Menſa*.

Abbates quo apparatu equitare debent. diſp.27. q. 6. p.473.

pro Abbatibus literæ patentes, form..15 p.530.

Abbatum ſupellex.diſp.27.q.5.p.472.

Decentia in equitando.q.6.

Socij & familiares,q.7.

Colloquia.q.8.p.473.

Electio Monachorum ad miniſterium cubiculare. q. 9.

Abbatum locus in Synodis. Vide *Synodus*.

Abbatia quæ caret cura, & Conuentu, non eſt dignitas, nec requitit ætatem 25. annorum.diſp.1.q.2. n.17.p.4.

Abbatiæ commendari cæperunt tempore Leonis IV. diſp.4.q.1.n.3.p.29.

Abbatiæ duobus modis commendari poſſunt. diſp.4. q.5 n.1.p.31.

Abbatias commendare ſolius eſt Summi Pontificis. diſp.4.q.3.n.1.p.30.

Abbatias ſimoniacè aſſequentes, tenentur in conſcientia eas renunciare, aliàs abſolui nequeunt. diſp. 10.q.5.n.4.p 96. & inhabiles ad alias dignitates redduntur.n.5.

Abbatia in odioſis non venit ſub nomine dignitatis, prout neque Epiſcoparus.diſp.1.q.2.n.21.p.4.

Abbatia obtineri non poteſt à Monacho aliquod beneficium obtinente, abſque Apoſtolicæ Sedis diſpenſatione.diſp.4.q 8.n.2.p.32.

Abbatia an tradi poſſit per viam prouiſionis non profeſſo. diſp.5.q.10.n.5.p.46.

Abbatiæ idoneis commendandæ ſunt, & qualis idoneitas requiratur. diſp.4.q.4.n.1.p.30.

Abbatiæ, & Prioratus ſeculares in Gallia Regiæ nominationi non ſubſunt.diſp.7.q.2.n.1.p.72.

Abbatiæ, & Prioratus Conuentuales intelliguntur de Regularibus, non de ſecularibus.n. 2.

Abbatiæ, & Prioratus perpetui electiui in Gallia Regiæ nominationi ſubiiciuntur. diſp.6. q.1. num.4. p.71.

Abbatia Mitræ & Baculi ius non habet, niſi per accidens.diſp.25.q.1.n.192.p.413.

Abbatia ad ſecularem ſtatum redacta non amittit exemptiones & priuilegia ſibi anteà conceſſa, niſi expreſsè ſint ſublata.diſp.15.q.11.n.4.p.206.

Abbatia obtineri non poteſt ab illegitime natis, abſque diſpenſatione; etiamſi occultus eſſet deferens. diſp.5.q.14.n.1.& 3. *limita, vt* n.4.p.50.

Abbatia & Prioratus Conuentualis intelligitur de Regulari, non de ſeculari.diſp.7 q.2.n.2.p.72.

Abbatiæ poſſeſſio à Papa obtenta, capta ante literarum Apoſtolicarum expeditionem non eſt valida.diſp.9.q.1.n.2.p.87.

Abbatiæ Conſiſtoriales penſiones auctoritate Ordinariorum recipere non tenentur.diſp. 13.q.7.n.4. p.119.

Abbatia commendata reſidentiam requirit. diſp. 14. q.6.n.1. p.126. limita vt n.2.

Abbatia, vel Congregatio Regularium habens communicationem priuilegiorum alterius Religionis, participat etiam priuilegia alicui ſpeciali illius Religioois loco, vel Conuentui conceſſa. diſp.17. q.2.n.1.p.301. limita *vt* n.4.5.6. p.302.

Abbatialis dignitas ab illegitimè natis obtineri non poteſt abſque diſpenſatione, etiam ſi defectus eſſet occultus.diſp.5.q.14.num.1.& 3. limita vt num.4. p.50.

Abbatialis dignitas omnino concedi non debet infamibus, tam infamia iuris, quàm infamia facti. diſp. 5.q.10.n.1.p.55.

Abbatialis dignitas an hodie ſit perpetua, vel ad tempus. diſp. 12.q.2.n.2.& 7.p.111.

Abbatiæ, & Prælaturæ ſeculares inferiores, quæ à Papa conferuntur, in manibus ipſius Papæ reſignandæ ſunt. diſp.13.q.1.n.7.p.114.
Abbatiæ, & Prælaturæ electiuæ in manibus Superioris poteſtatem confirmandi, & deſtituendi habentis, non autem Capituli, vel Conuentus reſignandæ ſunt. n.8.
Abbatia, & Epiſcopatus in Iure æquiparantur. diſp. 13.q.1.n.18.p.114.diſp.15.q.20.n.4.p.55.
Abbatia maior eſt dignitas poſt Epiſcopatum. diſp. 25 q.2.n.14.p.438.
Abbatiarum totius orbis terrarum taxa ad exemplar libri ſacri Collegij, ordine alphabetico digeſta. p.489. vſque ad 515.
Abbatiæ ab Ordinariorum iuriſdictione exemptæ. vide *Exemptio*.
Abbatiſſa dicitur intruſa, ſi à Monialibus ante confirmationem ei obedientia præſtetur. diſp.6. q.1. n.19.p.67.
Abbatiſſæ an benedici debeant. diſp.22. q.7.num.1. p.376.
Abbatiſſa electa & confirmata debet benedici ſi huiuſmodi benedictionis eo in loco vſus vigeat.diſp. 22.q.8.n.4 p.376.
Abbatiſſa electa & confirmata ante benedictionem nuncupatur Abbatiſſa. ibid.n.7.
Abbatiſſa quomodo benedicenda. diſp.22. q.8. n.11. p.376.
Abbatiſſas ſibi ſubiectas poteſt Abbas benedicere. num. 2.
Abbatiſſæ temporales an ſint benedicendæ. n.3.
Abbatiſſæ benedicendæ,vel non benedicendæ ſunt,ex conſuetudine ſpatio 40. annorum introducta.diſp. 22.q.8. n.45.p.376.
Abbatiſſa, quæ conuenit benedici, ſi infra annum à die ſuæ confirmationis, munus benedictionis non ſuſcepetit,à ſuo iure cadit. diſp.22.q.8.n.6.p.376.
Abbatiſſæ benedictio qualibet die fieri poteſt,diſp.22. q.8.n.8.p.376.
Abbatiſſæ benedictio non poteſt iterari. n.9.
Abbatiſſæ electionis factæ per Capitulum Monaſterij, Formula 191.p.582.
Abeſſe à ſuis Eccleſiis per quantum temporis ſpatium poſſunt Abbates, & alij inferiores Prælati. diſp.14 q.5.per tot. p.125. vide *Abſentia*.
Abiurandi hæreſim formulæ. vide *Hæreſis*.
Abiurantes in ſancto Inquiſitionis officio ſunt ineligibiles. diſp.5.q.21.n.67.p.62.
Abſentem condemnatum, & impœnitentem degradandi,formula 50.p 604.
Abſentem declarandum hæreticum ſententiandi, formula 51.p.605.
Abſentem non fugitiuum cùm eſt delatus, vel ſuſpectus de hæretica prauitate citandi. formula 23. p.593.
Abſentes apud Congregationem Vallumbroſanam non poſſunt procuratores ad eligendum conſtituere,nec ſimiliter in Congregatione Caſinen. Cæleſtina,& aliis. diſp.5.q.4.p.48.n.10.
Abſentes ad electiouem noui Abbatis vocandi, form. 169.p.572.
Alia ſimilis cum præfixione termini, furmul.70. p.573.
Abſentium prædictorum reſponſiones ad dictam vocationem, form.171.ibid.
Alia ſimilis pro valuis Eccleſiæ. form.172.ibid.
Abſentia pro negotiis propriis an ſit iuſta cauſa non reſidendi. diſp.14.q.1.n.5.p.124.
Abſentia Epiſcoporum & aliorum inferiorum Prælatorum à ſuis Eccleſiis,duorum vel trium menſium ad ſummum eſſe poteſt. diſp.14.q.5.n.1.p.125.

Abſolui poſſunt Caſinenſes, & Vallumbroſani per ſuos Prælatos ab omnibus à quibus abſolui poſſent ab Ordinariis,ſi exempti non eſſent. num. 36. p.481.
Abſoluendi & relaxandi ab interdicto Eccleſiaſtico, form.13.p.589.
Abſoluendi delatum de hæretica prauitate, cùm nihil probatur legitimè contra eum, form.28.p.595.
Abſoluendi ab excommunicatione, form.36.p.598.
Abſtinentia quæ ab Abbate facienda die benedictionis ſuæ. diſp.11.q.14.n.8.p.105.
Acceptor perſonarum Abbas non ſit. diſp.26 gl.12. n.3.p.465.
Acceſſus qui dicatur in beneficiis. diſp.13. q.6. n.1. p.118.
Acceſſus, regreſſus, & ingreſſus ad beneficia ſunt ſublati. ibid.n.2.
Acceſſus, regreſſus, & ingreſſus ad beneficia poteſt Summus Pontifex ad ſui libitum concedere. ibid. num.3.
Acceſſus, regreſſus, & ingreſſus ad beneficia ob non ſolutam penſionem in Curia Romana penſionatin conceduntur. ibid.n.6.p.119.
Accidente, & non naturâ quod euenit, non videtur eſſe in conſideratione. diſp.25.q.1.n.212.p.416.
Accuſator nullus auditur in crimine ſimoniæ, niſi ad pœnam talionis, vel aliam extraordinariam arbitrio Iudicis ſe ſubſcripſerit. diſp.10 q.5. num.9. pag.96.
Accuſatus quando eligi,vel promoueri poſſit,diſp 5. q.20.n.8.p.56.
Acta facta à Iudice ſeculari contra Clericum inualida ſunt. diſp.15 q.19.n.18 p.232.
Actio quæ ad priuationem inſtituitur, probationem exactiſſimam requirit. diſp.10.q.5.n.11.p.96.
Actus geminati cenſentur geſti cum maiori animi deliberatione. diſp.16.q.13.n.3.p.272.
Actus aliquis eligentium non ſufficit, licèt electionem importet, ſed requiruntur verba ore prolata. diſp.5.q 6.n.30.p.42.
Actus Iuriſdictionales vt probent Eccleſiam eſſe in Diœceſi, debent eſſe certi. diſp.11.q.9.n.26 p.204.
Actus iudicatur ſecundùm illud, de quo magis participat. diſp.16. q.12.n.13.p.271.
Actus vt dicatur geſtus ab Vniuerſitate,oportet quòd more ſolito congregetur Collegium,& ibi fiat concluſio de actus explicatione. diſp.5.q.6.n.5.p.40.
Actus adſcribitur facultati agenti conceſſæ. diſp. 3. q.3.n.7.p.30.
Actus in quo forma non ſeruatur eſt ipſo iure nullus. diſp.5.q.22.n.16.p.63.
Adminiſtrans poſt confirmationem, ſiue inſtitutionem nullam & inualidam ex defectu iuriſdictionis, priuatur omni iure, ſecùs ſi ſit nulla ex defectu citationis. diſp.6.q.1.n.8 p.67.
Adminiſtrans pendente appellatione interpoſita à confirmatione, an, & quando incidat in pœnam. diſp.6.q.1.n.11.p.67.
Adminiſtratio Reipublicæ ſenioribus debetur. diſp. 27.q.7.n.4.p.473.
Adminiſtratio ſenibus omninò debilibus committi non debet. diſp.5.q.9.n.8 p 46.
Admonitionis in Sermone generali de hæreticis reuelandis, form.20 p.592.
Adoptans quem in filium 18. annorum ætate illum præcedere debet. diſp.5. q 9.n.5.p.46.
Ædificiorum ſuperflua conſtructio improbatur Abbatibus,& aliis Regularibus. diſp.27. q.5. num.2. pag.472.
Quid de hac ſuperfluitate ſentiat D. Bernardus. ibid.

Index Rerum,

Ætas tequiſita in aſſumendis ad Abbatias Regulates. diſp.5.q.9.n.1.p.45.
Ætas multùm facit ad eruditionem. n.4.p.46.
Ætas perfecti hominis quæ? ibid.
Aggrauandi excommunicatos, form.9.p.588.form. 15.p.590.
Aggregationis Monachorum vnius Congregationis ad aliam Congregationem, form.166.p.571.
Aggregationis eiuſdem ratificationis, formula 167. pag.572.
Alba, quo pacto, & qualiter fieri debeat. diſp.22.q.4. n.6. p.373.
Albericus fide dignos & Auctor grauiſſimus. diſp.25. q.1.n.247.p.420.
Aleator publicus an ſit ineligibilis ad Prælatutas. diſp.5.q.21.n.48.p.58.
Alexander III. conceſſit priuilegium Canonicis Regularibus, qui manebant in Eccleſia Sanctæ Crucis in Hieruſalem de Vrbe, vt non poſſet eligi Preſbyter Cardinalis, qui non eſſet de gremio illorum. diſp.25.q.1.n.160.p.411.
Alexandrina Eccleſia fuit priuata veteri prælatione Patriarchatus, & poſtpoſita Conſtantinopolitanæ. diſp.25.q.1.n.66.p.404.
Alienationis ſpecies eſt priuilegij ſui renunciatio. diſp. 25.q.14.n.5.p.388.
Alij dictio ſimilitudinem oſtendit. diſp.1.q.3.n.2.p.5.
Allegatio eorum quæ notoria ſunt, requiritur, quamuis probatio neceſſaria non ſit. diſp. 16.q.17. n.6. pag.276.
Cum diſtinctione reſoluitur iſta materia. n.7.
Almutiorum vſus & forma apud Prælatos ex Canonicis Regularibus aſſumptos. diſp. 20. q. 3. n.8. pag.352.
Altare conſecratum debet eſſe lapideum, non autem ligneum. diſp.23.q 6.n 1.p.383.
Altare portatile quantæ longitudinis, ac latitudinis eſſe debeat. n.2.
Altare quando deſinat eſſe ſacrum. n.4.
In Eccleſiis conſecratis Abbati ſubiectis, nemo abſque ipſius licentia, Altare fixum erigere, vel erectum demoliri poteſt. n.5.
Altare aliud fixum, aliud portatile. diſp.23. q.4. n.1. pag.381.
Altaria priuilegiata vni Eccleſiæ conceſſa non communicantur cæteris Eccleſiis; tam eiuſdem, quàm alterius Ordinis per priuilegium communicationis, generaliter conceſſum. diſp.17.q.2.n.4.p.302.
Altaria portatilia vndecunque ad ſe venientia poteſt Abbas conſecrare. diſp.23.q.13.n.3.p.388.
Altaria portatilia poſſunt Abbates pro vſu ſuarum Eccleſiarum, & quorumcunque aliorum locorum propriæ Congregationis, conſecrare. diſp.23.q.5. n.1 p.384.
Altaria portatilia Eccleſiarum non ſibi ſubiectarum, conſecrandi ius ſibi Abbates aliqui præſcripſerunt. num.2.
Altarium conſecratio de iure communi ad Epiſcopum ſpectat. diſp.23.q.4 n.2.p.381.
Altaria tam portatilia quàm fixa poſſunt Abbates conſecrare. n.3.p 382.
Altarium conſecratio an neceſſariò fieri debeat cum appoſitione Reliquiarum. diſp.23.q.6.n.3 p.383.
Altare quando deſinat eſſe ſacrum. diſp.23. q 6. n.4. pag.381.
Altare fixum erigere, vel erectum demoliri nemo poteſt in Eccleſiis conſecratis Abbati ſubiectis, abſque ipſius licentia. ibid.n.5.
Ambitio peſtis eſt Religionis. diſp 10.q.1.n.2.p 91.
Ambitio reddit caſſam & irritam electionem. diſp.5. q.22.n.4.& 5.p.63.
Amictus, quomodo & qualiter fieri debeat. diſp. 22. q.4.n.5.p.373.
Angaria & perangaria quid ſint. diſp.15.q.21.n.2. p.243.
Animi, vel corporis defectum patiens an poſſit in Prælatum eligi. diſp.5.q 21.n.13.
Annata quid ſit. diſp.9 q.3.n.2.p.90.
Annatæ quo tempore exigi cœperunt. n.3.
Annata ſoluitur pro Monaſteriis non Conſiſtorialibus, nam pro Conſiſtorialibus ſoluitur commune ſeruitium, & minuta ſeruitia, prout ſoluuntur pro Epiſcopatibus. ibid.n.5.
Antiquior habitu, vel Sacerdotio, vel dignitate non cenſetur ſimpliciter dignior qui eligatur. diſp. 5. q.13.n.10 p.49.
Antiquitas Religionum inſpicitur ſecundùm tempus noui Teſtamenti. diſp.25.q.1.n.5.p.380.
S. Antonius Eremitarum auctor vocatur. diſp.2. q 2. n.3.p.11.
S. Antonij Viennen. commendæ Regiæ nominationi non ſubſunt. diſp.7.q.1.n.10.p.72.
S. Antonij Viennen. Ordo quam communicationem priuilegiorum ſit aſſecutus. diſp.17. q.1. num.48. pag.299.
Decimas ſoluere non tenetur. diſp.15. q.18.n.21. pag.224.
Eius priuilegia à Clemente VIII. confirmantur. diſp.18.q.3.n.20.p.316.
Anuli paſtoralis benedictionis forma. diſp.21. q.14. n.6. p.105.
Anuli Paſtoralis deſcriptio. diſp.20.q.2.n.14.p.351.
Ad quem ſpectet illum geſtare in Miſſa. ibid.
Anulus Paſtoralis fidei Sacramentum quo Chriſtus ſponſam ſuam ſanctam Eccleſiam ſubarrauit, indicat. diſp.20.q.1.n.5.p.343.
Fidei integritatem erga Eccleſiam Prælatis traditam. ibid.
Cur in quarto digito ponatur. n.6.
Abbates eo vti poſſunt. ibid.
Anulo an vti valeant Abbates non habentes ſpeciale priuilegium. n.7.
Apoſtoli Monaſticæ & Religioſæ vitæ propagatores. diſp.2.q.2.n.1.& 2.p.10.
Apoſtoli in ſingulis Ciuitatibus Epiſcopos, & Preſbyteros ordinauerunt. diſp.25.q.1.n.8.p.401.
Apoſtoli duodecim tanquam maiores Sacerdotes, Septuaginta verò duos quaſi minores à Chriſto inſtitui. diſp.25.q.1.n.7.p.401.
Apoſtoli vſi fuerunt habitu lineo. diſp. 25.q.1.n.26. pag.402.
Apoſtoli, licèt expreſsè non profiterentur tria vota, tamen illa obſeruabant. diſp.25.q.1.n.38.p.402.
Apoſtoli fuerunt pars immediata Corporis Chriſti. diſp.25.q.1.n.46.p.403.
Appellare non poſſunt à Decretis Capituli, vel Generalis Monachi Caſinenſes, & Vallis-vmbroſæ.n.28. pag.480.
Appellatione beneficij an veniat dignitas. diſp.5.q.19. n.6.p.54.
Appellatione neceſſitatis corporalis quid intelligatur. diſp.14.q.4.n.3.p.114.
Appellatione Quartæ Parochialis venit Quarta funeralis. diſp.15.q.17.n.2.p.214.
Appellatione funeralium quoad quartam veniunt cerea, & cætera, quæ funeris cauſa fiunt. ibid.n.3.
Appellatione Clericorum, qui veniant. diſp.15. q.19. n.5.p.230.
Appellatione Monachorum comprehenditur Abbas. diſp.16.q.3.n.2 p.263.
Appellatione Collegij, aut Capituli, venit eius caput, ſiue Prælatus. ibid.n.4.

Appellationem

Digitized by Google

Appellationem ab interlocutoria non tollit clauſula, *Appellatione remota* diſp.18.q.6.n.60.p.333.

Appellatione Canonicorum, veniunt etiam Canonici Regulares, diſp.25.q.1.n.19.p.401.

Appellatio Epiſcopi non comprehendit Abbatem, diſp.1.q.5.n.4.p.7.

Appellatione Clericorum veniunt etiam Monachi. diſp.25.q.1.n.224.p.417.
  Maximè in fauorabilibus.n.225.

Appellatio ſuſpenſiua in cauſa decimarum datur Eccleſiæ, vel alteri loco pio, quamuis non nitatur priuilegio, ſed ſola conſuetudine, vel præſcriptione. diſp.15.q.18.n.64.p.228.

Appellatio ſuſpenſiua non admittitur à ſententia condemnatoria ad ſolutionem decimarum. diſp.15. q.18.n.59.p.228.

Appellatio ſuſpenſiua à ſententia condemnatoria ad ſolutionem deciditur, quando quis nititur priuilegio Apoſtolico, & illud oſtendit, quamuis non in forma probanti. diſp.15. quæſ.18. n.61. p.228.

Approbatio antiquior attenditur in materia præcedentiæ inter Ordines Regulares. diſp.25.q.1.n.142. p.409.

Approbatio in dubio cenſetur facta iuxta ordinem inſtitutionis. ibid.n.148.

Approbatus ſemel, an poſſit iterum in Abbatem eligi. diſp 5.q.21.n.4.p.57.

Arandum non eſt in bone, & aſino; nec debet quis veſtem lana, linóque contextam induere, de diſpare profeſſionis, & habitus in eodem officio ſociando explicatur. diſp.5.q.11.n.3.p.47.

Arca veteris Teſtamenti miſericordiæ cum iuſtitia coniunctionem ſignificat. d.16 gloſſ.4.n.4.p.461.

Archidiaconus quis ſit, & quæ eius dignitas, & præeminentia. diſp.25.q.4.n.1.p.443.

Archiduces & magnos Principes qui Abbates præcedant. ibid.n.3.p.444.

Archiepiſcopus poteſt in locis exemptis ſuæ Diœceſis facere ſolemnes benedictiones, & officia diuina celebrare. diſp.15.q.7.n.36 p.161.

Archiepiſcopus viſitando loca exempta poteſt crucem præ ſe ferre in locis exemptis. diſp.15.q.15. n.7.p.211.

Archiepiſcopi celebrantes in locis exemptis, pallio vti poterunt. n.8.

Archiepiſcopus in ſua Prouincia tantùm habet vſum Pallij, & aliorum Pontificalium. diſp.21.q.2.n.2. p.356.

Archiepiſcopus non poteſt in Eccleſiis ſuorum ſuffraganeorum, abſque ipſorum licentia, Pontificalia exercere. diſp.21.q.5.n.1.p.360.

Archimandritæ cur dicti ſunt ij qui primi eremi cultores fuere. diſp.2.q.7.n.1.p.13.
  Eo nomine dicebantur olim Prælati Ordinis S.Baſilij. ibid.n.2.

Archipreſbyter quis ſit, & eius munus. diſp.25.q.4.n. 3.p.445.

Archipreſbyteri creationis, form.186.p.570.

Arctitudo vitæ non habetur in conſideratione, quoad prælationem. diſp.25.q.1.n.91.p.405.

Arctitudo vitæ eſt inducta pro humilitate carnis, per ieiunia, & orationes. diſp.25.q.1.n.99.p.405.

Argumentum à maioritate, vel paritate rationis non valet in diſpenſationibus.19.n.3.

Argumentum à poteſtate conferendi ad poteſtatem reſignationes recipiendi, & è contrà, non valet. diſp.13.q.1.n.5.p.114.

Argumentum à contrario ſenſu non valet ad inducendam iuris correctionem. diſp. 15. quæſ.8.n.7. p.185.

Argumentum ab identitate rationis fortiſſimum eſt. diſp.20.q.3.n.17.p.353.

Argumentum ab exemplis nitentibus rationi validum eſt. ibid.n.20.

Argumentum ab ordine literæ, & ſubſcriptionis validum eſt. diſp.25.q.5.n 6.p.445.

Argumentum à ſimili eſt validum. diſp.20.q.3.n.14. p.353.

Artium Priores aliquando Abbates dicti. diſp.3.q.1. n.3 p.16.

Aſſenſus Epiſcopi non requiritur in donatione Iuriſpatronatus facta loco religioſo. diſp.9.q 2.n.1. p.89.

Aſtrologiam iudiciariam exercentes, & alia quæcumque diuinationum genera, librósque legentes, vel tenentes quibus pœnis ex decreto Sixti V. ſubiiciuntur. diſp.15.q.7.n.54.p.180. & ſeqq.

Aſtrologi iudiciarij qui de ſtatu Reipublicæ Chriſtianæ, vel Sedis Apoſtolicæ, ſeu vitæ Romani Pontificis & aliàs iudicia facere, nec non eos qui illos deſuper conſulere præſumunt Pauli V. decreto damnantur. diſp.15.q.7.n.54.p.183.

Augmentum, quando non eſt commenſuratiuum ad conceſſionem iuriſpatronatus, non deſinit eſſe ex priuilegio, nec priuilegij nomen amittit. diſp.16 q. 12.n.16.p.271.

S. Auguſtinus Epiſcopus Hipponenſis Eccleſiæ creatus fuit, Valeriano eiuſdem Eccleſiæ Epiſcopo adhuc viuente, & incolumi. diſp.5.q.23.n.2.p.64. non ſucceſſit, ſed acceſſit.n.25.

S. Auguſtinus quare antiquos Clericos reformauerit, & Monaſterium Clericorum inſtituerit. diſp.25.q. 1.n.103.p.406.

S. Auguſtinus Epiſcopus potuit approbaſſe ſuam Regulam. diſp.25.q.1.n.149.p.409.

S. Auguſtinus Clericorum Monaſterium inſtituit iuxta Regulam ab Apoſtolis traditam. diſp.25.q.1. n.42.p.403.

S. Auguſtinus fuit magnus Epiſcopus, & ſolemnis Eccleſiæ Doctor. diſp.25.q.1.n.161.p.411.

S. Auguſtinus dicit ſe eſſe clericum. diſp.25.q.1 n.211. p.416.

S. Auguſtinus per Regulam à ſe traditam, non dicitur dediſſe nouam Regulam antiquis Clericis. n.107. p.407.

S. Auguſtinus non præcepit ſuis Clericis, vt expreſsè profiterentur. diſp.25.q.1.n.115.p.407.

S. Auguſtinus decorauit Ordinem Canonicorum diuinis Regulis. diſp.25.q.1.n.51.p.403.

S. Auguſtini in feſtiuitate S. Mater Eccleſia canit ſententiam Sancti Poſſidij eius diſcipuli, in qua dicitur, quòd S. Auguſtinus inſtituit Monaſterium Clericorum, & incepit viuere ſecundùm Regulam, ſub SS. Apoſtolis inſtitutam. diſp. 25. q.1. n.42. p.403.

B

BAculi paſtoralis benedictionis forma. diſp.11.q. 14.n.5.p.105.
  Quando, & quomodo tradendus eſt Abbati. ibid. n.31.p.108.

Baculi paſtoralis nomina. diſp.20.q.1.n.4.p.342.
  Correctionem paſtoralem ſignificat. ibid.
  Sacerdotalem poteſtatem à Chriſto Apoſtolis traditam. ibid.
  Doctrinæ auctoritatem. ibid.
  Cur Summus Pontifex illo non vtatur. ibid.
  Cur acutus in fine, rectus in medio, & retortus in ſummo. ibid.

Baculi paſtoralis deſcriptio & cur manu ſiniſtra geſtetur.

geſtetur. diſp.20.q.2. n.14. pag.351.

Balbutientes an ſint ineligibiles in Abbates. diſp.5.q.21.n.39.p.58.

Baldachinum erigere poteſt Epiſcopus,in locis exemptis Pontificalia exercens. diſp. 15. q. 15. n. 17. p.212.

Baldachinum erigere an poſſint Abbates, & alij Prælati inferiores, & quos miniſtros Miſſam Pontificalem celebrando aſſumere valeant. diſp.21.q.10. n.10.p.366.

Baldachinũ erigi poteſt ab Epiſcopis in Eccleſiis Abbatialibus, & locis exemptis ſuarum Diœceſum Pontificalia exercentibus.diſp.15.q.15.n.17.p.212.

Bartholi cautela, vt bona tranſeant ad Eccleſiaſticos cum onere,reprobatur. diſp.15.q.21.n.9.p.244.

S.Baſilius adeò fuit in oratione aſſiduus,vt aliquando ab occaſu Solis, vſque ad ortum continuè oraret. diſp.26.gloſſ.13.n.5.p.466.

S.Baſilij Ordo iuriſdictioni Ordinariorum non ſubiicitur.diſp.15.q.4.n.14.p.143.

S. Baſilij Ordinis Prælati Archimandritæ dicebantur: hodie verò appellantur Abbates in Italia, Sicilia,& Hiſpania.diſp.2.q.7.n.2.p.13.

S.Baſilij Monachis quænam priuilegia extenſa ſunt. diſp.17.q.1.n.19.p.183.

S.Baſilij Monachi decimas ſoluere non tenentur.diſp. 15.q.18.n.20.p.224.

S.Baſilij Monachorum exemptiones, gratiæ, & priuilegia à Gregorio XIII. confirmantur. diſp.18. q.3.n.17.p.316.

Benedicere poſſunt Abbates veſtes ſacras, & pallas altaris ex conſuetudine.diſp.22.q.1.n.3.p.371.

Benedicere ornamenta Eccleſiarum poſſunt Abbates ſeculares,qui Pontificalibus vtuntur.ibid.n.6.

Benedicere poſſunt Abbates ornamenta, tam ſuarum Eccleſiarum, quàm vndecunque ad ſe venientia. diſp.22.q.1.n.1.p.371.

Benedicere non poſſunt ſimplices Sacerdotes ſacras veſtes,& ornamenta.ibid.n.3.p.372.

Benedicere Cruces poſſunt Abbates. diſp.22.q.5.n.1. p.374.

Benedicere poſſunt Abbates Moniales,in quas Ordinariam iuriſdictionem habent; & hoc ex priuilegio, non autem ex vi eorum muneris, & iuriſdictionis. diſp.22.q.6.n.2.p.375.

Benedicere ſolemniter populo Abbates de iure communi nequeunt, præſentibus Epiſcopis, vel aliis maioribus Prælatis.diſp.21.q.9.n.1.p.363.

Benedicere minor non debet maiorem.n.2.

Benedicendi veſtes ſacras, & alia Eccleſiaſtica ornamenta facultas extenditur ad Priores, & Vicarios Abbatum diſp.22.q.1.n.7.p.371.

Benedicere ſolemniter populum poſſunt Abbates, Miſſam Pontificalem celebrantes. diſp.21.q.9.n.3. p.363.

Benedicere populo nequeunt Abbates per vias, & ciuitates,& coram Epiſcopo. diſp.23.q.1.n.1 p.377.

Benedicere poſſunt Abbates Eccleſias propriæ Congregationis.diſp.23.q.9.n.3.p.384.

Benedicere ſolemniter,etiam coram Epiſcopo,& aliis maioribus Prælatis, Abbates de ſpeciali priuilegio poſſunt.diſp.21.q.9.n.4 p.363.

Benedicere poſſunt Abbates res aliquas in quibus interuenit Sacra vnctio.diſp.23.q.1.n.3.p.378.

Benedictio Abbatis requiritur Fratribus egredientibus,& regredientibus, ac lectiones in Choro recitaturis.diſp.5.q.12.n.4.p.48.

Benedictio quid ſit.diſp.11.q.1.n.1.p.97.

Benedictionem dare, non eſt niſi Sacerdotum. diſp.5. q.12.n.5 p.48.

Benedictio Abbatibus cur detur.diſp.11.q.1.n.5.p.97.

Neque Ordinem neque Characterem imprimit. ibid.n.4.

Benedictio largo modo aliquando dicitur conſecratio.ibid.n.6.

Benedictio non eſt ſimpliciter neceſſaria Abbati, ad hoc vt poſſit actus Ordinis exercere. diſp.11.q.3. n.3.p.98.

Benedictio non traditur propter officium temporale. diſp.11.q.3.n.5.p.99.

Benedictio Abbatis an à Chriſto Domino ſit instituta.n.6.

Benedictio Abbatis non eſt de eſſentia ad hoc,vt Abbates ea,quæ ſunt Ordinis exercere poſſint.n.7.

Benedictio adhuc non habita non facit ceſſare quòd Abbas non poſſit ea quæ ſunt ſui officij. ibid.n.8. non poteſt dici abſolutè conſecratio. diſp.11.q.4. n.5.p.99.

Benedictio Abbatis ab Epiſcopi conſecratione differt primò vnctione. diſp.11.q.2.n.1.p.98. in celebratione Miſſæ. n.2. in fine vtriuſque Miſſæ.n.3.in vocis eleuatione *ad multos annos*. ibid.

Conuenit verò in præparatione. n.4. in iuramento,& examine. n.5. Miſſæ principio & fine. n.6. & 7. qui dies huic Benedictioni aſſignetur.n.8.

Benedictio Abbatis eſt quædam Orationum ſolemnitas.diſp.11.q.4.n.2.p.99.

Benedictio in Abbatibus non imprimit characterem. n.34.

Hodie fit per nouas formulas,antiquis ſublatis cæremoniis.ibid.n.12.p.107.

Benedictio Abbatis antequam ſequatur, mandatum Apoſtolicum præcedere debet.ibid.n.13.

Benedictio in Abbate potiùs eſt de ſolemnitate, quàm de ſubſtantia diſp.11.q.5.n.3.p.100.

Benedictio Abbatum eſt maior collatione Ordinum Minorum, & ideò facienda eſt cum maiori ſolemnitate diſp.11.q.7.n.2.p.100.

Benedictio, ſecundùm Oldradum,non habet tempus determinatum,& quomodo intelligatur.diſp.11.q. 8.n.1.p.100.

Benedictio vniuerſaliter loquendo, intra annum petenda eſt.n.2.

Benedictio Abbatis de iure communi ab Epiſcopo fieri debet.diſp.11.q.9.n.1.p.100.

Benedictio Abbatum reiterari non poteſt. diſp.11.q. 6.n.1.p.100.

Benedictio nuptialis, ſicut & ſolemnis pœnitentia non reiteratur.diſp.11.q.6.n.2.p.100.

Benedictionis Abbatum cæremoniæ recenſentur.diſp. 11.q.14.per totum.p.103.& ſeqq.

Benedictio Abbatum Dominicis & feſtis tantum diebus fieri debet diſp.11.q.7.n.1.p.100.

Benedictionis Abbatum Caſinen. antiqua forma à Petro Diacono deſcripta refertur.diſp.11.q.14.n.1. p.103.

Benedictio recepta quando per Abbatem venit probanda, quid ille agere debet.diſp.11.q.6.n.3.p.100.

Benedictio Baculi Paſtoralis fit à Sum.Pontifice.diſp. 11.q.14.n.6.p.105.

Item Benedictio ſtannuli.ibid.

Benedictio Abbatis quomodo petenda. diſp.11.q.14. n.25.p.108.

Benedictio ſolemnis Abbatis in die electionis ſuæ. diſp.11.q.14.n 37.38.p.109.

in Benedictione Abbatis in propria Eccleſia electi alia obſeruanda, alia verò ſi in aliena.ibid.n.42. Item quādo vſum Mitræ habet,vel non habet.n.43. Item quando non auctoritate Apoſtolica, ſed Ordinaria benedicitur.n.44.

Benedictio, quæ datur populo in Miſſa, alia ſimplex, alia ſolemnis.diſp.21.q.7.n.1.p.361.

Benedictionem populo extra Eccleſias ſibi ſubiectas elargiri non poteſt Abbas habens priuilegium ſimpliciter populum benedicendi diſp.21.q 8. num.2. p. 362.

Benedictio Monialium de iure ſolis Epiſcopis competit.diſp.22.q.6.n.2.p.374.

Benedictionem Monialium an poſſint Abbates ſimplici Sacerdoti demandare. ibid.n.3 p.375.

Benedictionem ſolemnem quo tempore populo poſſint Abbates elargiri.diſp.21.q.7.n.2.p.361.362. & quibuſnam Abbatibus id priuilegium conceſſum ſit. n.3.

Benedictio ſacrarum veſtium, & Eccleſiaſticorum ornamentorum eſt Ordinis, non iuriſdictionis. diſp. 22.q.1.n.1.p.370.

Poteſt à Summo Pontifice hæc Benedictio committi ſimplici Sacerdoti.n.2.

Benedictio ſacrarum veſtium an poſſit ex conſuetudine acquiri à ſimplici Sacerdote. diſp.22.q.1.n.5. p.376.

Benedictio Corrigiæ Sanctæ Monicæ, & Paniculorum S. Nicolai Tolentini, ad quem ſpectet. diſp.22.q.5. n.3.p 374.

Benedictio Imaginum, Librorum, Armorum & vexillorum bellicorum an ad Abbates ſpectet. diſp. 22.q 5.n.2 p.374.

Benedictinis Monachis ex inſtitutione eorum Regulæ datur, quòd poſſint eſſe Clerici. diſp. 25. q. 1. n.223 p 417.

Benedictinorum Monachorum Prælati omnes ferè Abbates dicuntur.diſp.2.q.7.n.3.p.13.

S. Benedicti de Caluello Soanen. Diœceſis, noſtræ Congregationis Vallis-Vmbroſæ Abbas à Communitate Soanæ nominatur, & à præcedente Generali confirmatur. diſp.7.q.5.n.1.p.74.

S. Benedicti Hiſpaniæ Congregatio habet communicationem priuilegiorum Caſinenſium.diſput.17. q.1.n.6.p.280.

S. Benedicti Regnorum Portugalliæ Congregatio obtinuit omnia priuilegia Ciſtercienſium, Caſinenſium, Valliſuleti, & S. Hieronymi Hiſpaniarum.n.7.

Monachorum S. Benedicti Valliſoleti Congregatio quam communicationem obtinuerit.diſp.17. q.1.n 5.p.279.

S. Benedictus primus nomen & officium Abbatis obtinuit.diſp.2.q.2.n.3.p.11.

S.Benedicti regula per S. Gregorium approbata. diſp. 25.q. 1 n.256.p.422.

S. Benedicti Patriarchæ verba Abbatibus, cæteriſque Prælatis ſcitu neceſſaria.diſp.26.p.419.

Beneficium de iure communi perpetuum eſſe debet. diſp.1.q.3.n.25.p.4.

Beneficium ex ſpeciali iure, & priuilegio, vel ex immemorabili conſuetudine poteſt eſſe non perpetuum.ibid.n.27.

Beneficium manet affectum, ac Sedi Apoſtolicæ reſeruatum per Papæ manus appoſitionem.diſput.4. q.16.n.1.p.31.

Beneficium aliquod Regulare habens in Commendam, non tenetur Religionem, in qua illud obtinet, profiteri, niſi per Pontificem aliud fuerit expreſſum.diſp.4 q.9.n.1.& 2.p.32.

Beneficium aliquod pro ſuffragio ferendo alicui promittere, ſimonia eſt. diſp.10.q.3.n.6.p.93.

Beneficium per dignitatem quæſitum durat, etiam deficiente dignitate.diſp.13.q.4.n.8.p.117.

Beneficium electi mortui in curia ante confirmationem, non dicitur vacare in Curia, nec extra Curiam, ſed per obitum primi. diſp. 6. q. 1. n.21. p.67.

Beneficia dum à Monacho retineri non poſſunt.diſp.4. q.8.n.1.p.32.

Beneficium aliquod Monachus obtinens, Abbatiam abſque Sedis Apoſtolicæ diſpenſatione obtinere non poteſt.ibid.n.2.

Beneficia Abbatum vacant illicò poſt confirmationem.diſp.5.quæſ 25.n.1.p.65.

Beneficia in alterius gratiam coram Pontifice, de ſtylo Curiæ reſignari poſſunt.diſp.13.quæſ.5. num.3. p.118.

Beneficium commendatum an poſſit per Commendatarium in alterius gratiam reſignari.ibid.n 4.

Beneficia commendata penſionem recipere poſſunt. diſp.13.q.7.n.3.p.119.

Beneficia an poſſint reſignari coram habente ius inſtituendi,ibid.q.8.n.1.p.120.

Beneficia reſignari non poſſunt coram Prælatis inferioribus non exemptis.ibid.n.3.

Beneficia reſignari poſſunt coram Prælatis exemptis Iuriſdictionem Epiſcopalem habentibus.ibid. n.6.

Beneficia reſignari poſſunt coram Epiſcopis.ibid.n.7.

Beneficia, Superioris auctoritate, permutari poſſunt. ibid.n.12.

Beneficij permutationes approbari poſſunt per Prælatos inferiores non exemptos, ſi per eos hæc facultas præſcriptione fuerit acquiſita.ibid.n.14.

Beneficium quodlibet de iure communi reſidentiam requirit.diſp.14 q.1.n.1.p.121.

Beneficia ſimplicia de generali conſuetudine reſidentiam non requirunt, niſi per aliquod particulare ſtatutum contrarium caueatur. ibid n.2.

Beneficium cum cura animarum reſidentiam perſonalem requirit.ibid.n.3.

Beneficio regulariter quilibet renunciare poteſt.diſp. 13 q.1.n.1.p.113.

Beneficij appellatione an veniat dignitas.diſp.5.q.19. n.6.p.55.

Beneficij Iuriſpatronatus edicti affigendi ab Abbate, form.111.p.553.

Beneficij ſimplicis collatio vacantis per liberam reſignationem de eo factam in manibus Ordinarij, form.106.p.552.

ad Beneficij, vel dignitatis poſſeſſionem adipiſcendam, vſu Romanæ Curiæ, Pontificis diploma requiritur.diſp.9 q.1.n.1.p.87.

Beneficij poſſeſſio à Papa obtenta, capta ante literarum Apoſtolicarum expeditionem non eſt valida. num.2.

Beneficium pro ſuffragio alicui ferendo promittere, ſimonia eſt.diſp.10.q.3.n.5 p.93.

Beneficia conferendi non facultatem præſcribens, præſcribit facultatem deſtituendi illis, quos inſtituit.diſp.13.q.8.n.4 p.120.

Beneficia Eccleſiaſtica ne exteris dentur, ſtatui non poteſt,abſque aſſenſu Apoſtolico. diſp. 15. q. 19. n.22.p.233.

Beneficia exteris conferri non poſſunt in Regnis Caſtellæ, Nauarræ, Aragoniæ, Luſitaniæ, & Franciæ. n.23.

Beneficium Principis latè eſt explicandum. diſp. 16. q.3.n.1.p.262.

Beneficium verè & propriè eſt priuilegium fauorabile.ibid.q.5.n.2.p.264.

Beneficia priùs obtenta in gratiam alterius renunciari non poſſunt à Promoto ad Abbatiam, quod idem dicitur de Priore Conuentuali. diſp. 13.q.1. n.17.& 20.p.114.

Beneficia Eccleſiaſtica per promotum anteà obtenta vacant Epiſcopatus aſſecutione. diſp.13.q.1. n.19. p.114.

Beneficiorum Eccleſiaſticorum renunciatio de iure Canonico libera, & ſine vlla pactione eſſe debet. diſp.13.q.5.n.1.p.118.

Beneficia manualia Papa prouidere non ſolet, ad euitandum abſurdum, quod prouiſus ab illo poſſit ab inferiore remoueri. diſp.1.q.2.n.29.p.30.

Beneficia manualia non comprehenduntur ſub reſeruationibus. diſp.5.q.2.o.5.p.35.

Beneficiorum reſignationes & permutationes ad quos de iure ſpectent. diſp.13.q.18. per tot.p.120.

Bergomatis cuiuſdam cucullati Eremitæ ſcripta contra Lateranenſes. diſp.25.q.1.n.204.p.415.

S.Bernardus. aſſerens Monachalem Ordinem primum extitiſſe in Eccleſia Dei quomodo ſit iotelligendus. diſp.25.q.1.n.134.p.408.

Bigami non poſſunt eligi io Prælatos. diſp.5. q.21. o.68.p.62.

Biretum geſtare poſſunt Abbates etiamſi vſus Mitræ illis non eſſet conceſſus.diſp.20.q.2.n.12.p.350.

Bonorum Monaſterij dilapidatio iuſta cauſa eſt deponendi Abbatem. diſp.13.q.2.n.4.p.115.

Non probatur ex eo,quòd Mooaſterium ære alieno grauatum reperiatur de tempore adminiſtrationis Prælati,de cuius depoſitione agetur. diſp.13. q.2.n.5.p.115.

Boni maioris vrgens ratio cauſa iuſta eſt Abbatem deponendi. diſp.13.q.2.n.9.p.115.

Bona ſtatim atque traduntur Eccleſiis, eximuntur à dominio & poteſtate laicorum, & ex ſpeciali iure ſub dominio Chriſti Domini conſtituuntur. diſp. 15.q.19.n.14.p.232.

Bona Clericorum exempta ſunt à tributis per laïcos impoſitis. diſp.15.q.20.n.1.p.235.

Booa Clericorum tam patrimonialia, quàm donata, empta, & quocunque canonico titulo ad Eccleſiam,Eccleſiaſticáſve perſonas tranſlata,à laïcorum oneribus exempta ſunt. diſp.15.q.20.n.3.p.236.

Bona clericis donata ad titolum patrimooij, ad effectum ſuſcipiendi ſacros Ordines, ſunt exempta ab oneribus laïcalibus. diſp.15.q.21.n.27.p.254.

Bona, quæ habet Eccleſia de iore diuino, ſunt perpetuò immunia à quibuſcumque oneribus. diſp.15. q.21.n.6.p.244.

Bona,quæ Eccleſia habuit à priuatis,ſed ad cultum diuinum,& officium ſpirituale fuerunt deſtinata,immunia ſunt ab omnibus oneribus,nedum publicis, & Regiis, verùm etiam priuatis, & præexiſteoribus. n.7.

Bona, quæ Eccleſia poſſidet ſorte temporali, & iure ciuili, exempta ſunt ab oneribus impoſitis, poſtquam ad Eccleſiam,vel Eccleſiaſticas perſooas bona deuenerunt. n.8.

Bona in Eccleſiam,vel Eccleſiaſticas perſonas tranſlata,quando retineant obligatiooem ſoluendi tributum. diſp.15.q.21.n.17.p.245.

Bonorum Caſinenſium, & Vallis-Vmbroſæ occupatores,vel detentores excommunicãtur,n.22.p.478.

Bona omnia Congregationis Caſioenſis, & Vallis-Vmbroſæ in protectionem D. Petri recipiuntur. n.10.p.477.

Bona & Monaſteria omnia Cõgregationis Caſinenſis & Vallis-Vmbroſæ confirmantur. n.21.p.478.

Buccaferrei Iuriſconſulti Bononien. reſponſa duo referũtur in materia, an collectæ imponi poſſint fructibus colonorũ Eccleſiæ.diſ.15.q.21.n.23.p.246.

Bulla, ſeu breue an neçeſſaria ſint ad eſſeotiam priuilegij. diſp.16.q.2.n 1.p.261.

Bulla Cruciatæ, vel aliæ huiuſmodi ea Regularium priuilegia tantùm tollunt, quæ ipſarum effectus impedire,aut retardare poſſent. diſp.16. q.16. n.1. pag.275.

Bulla Cruciatæ, non ſuſpendit facultates, & indulgentias Religionum, pro ipſarum Religioſis. num.2.

Bulla Cruciatæ an ſuſpendat priuilegia Religioſorum,quibus conceditur, vt poſſint ſeculares à peccatis,& cenſuris abſoluere. n.3.

Bullæ Sixti V. de illegitimis, & malè promotis moderatæ, ac ad terminos iuris communis reductæ fuerunt à Gregorio XIV. diſp.5.q.14.n.8.p.51.

C

C*Adauer* Abbatis defuncti quo ornatu, & funeralibus pompis iosigniatur. diſp.20. q.4 per tot. p.355. vide *Abbas.*

Cæci ſunt ad Abbatias & Prælaturas ineligibiles.diſp. 5.q.21.n.33.p.58.

Cæleſtini à quo ab Ordinariorum iuriſdictionibus immunes facti. diſp.15.q.4.n.8.p.141.

Cæleſtinorum Abbatiæ & Prioratus Regiæ nominationi non ſubſunt. diſp.7.q.1.n.6.p.71.

Cæleſtinorum priuilegium ſuper exemptione & decimarum ſolutione refertur. diſp. 15. q.18. n.13. pag.122.

Cæleſtini omnium Monachorum priuilegiis potiuntur.diſp.17,q.1.n.12.p.283.

Cæleſtinorum priuilegia à Sede Apoſtolica antiquitus confirmata ſunt, & nouiſſimè à Paulo V. & S. D. N. Vrbano VIII. diſp.18.q.3.n.11 p.313.

Cæleſtinorum Abbates habent vſum Pontificalium vigore Conſtitutionum Cæleſtini V. Eugeoij IV. & Pauli V. diſp.20.p.1.n.19.p.345.

Cæleſtioorum Generales habent priuilegium geſtandi habitum Prælatorum Regularium, & Mozzettam,n.3.& 9.p.348. & n.11.p.350.

Cæleſtinorum Generali conceſſum eſt ſolemnis benedictionis poſt Matutinarum,Miſſarum,& Veſperarum ſolemnitatem priuilegium. diſp.21.q.7.n.3. pag.362.

Cæleſtini præcedunt Monachos Oliuetanos. diſp.25. q 8.n.7.p.457.

Cæremoniæ in Abbatis benedictione fusè traduntur. diſp.11.q.14. per tot. p.103. & ſeqq.

Cæremoniæ omoes antiquæ benedicendi Abbates per Clem. VIII. ſublatæ ſunt, & nouæ formulæ per eumdem inſtitutæ traduntur. diſp. 11. q.14. n.12.p.137.

Caligarum Pontificalium forma. diſp.20. q.2. n.13. pag 350.

Calix cum Patena, ex qua materia eſſe debeant. diſp. 23.q.3.o.1.p.380.

Cooſecratus eſſe debet, ac Chriſmate perunctus. num.1.

Calix, & Patena quando cenſeantur conſecrationem amittere. n.3.5.& 6. p.381.

Conſecrantur propter contactum Corporis, & Sanguinis Domini noſtri. n.4.

Calixti I. Papæ tempus. diſp.2.q.3.n.4.p.11.

Calui ſiue capillis & barba carentes ob nimiam venerem ſunt ineligibiles ad Prælaturas. diſp.5. q.21. n.20. p.57.

Caluini, & Petri Martyris errores confutantur, qui Clericos omnes Magiſtratui & ſeculari poteſtati: ſubditos volunt. diſp.15.q.19.n.3.p.230.

Camaldulenſes Abbates Pontificalibus Inſigoiis, per Bullam Leonis X. inſigniri ſunt. diſp.20.q.1.n.16. pag.344.

Camaldulenſes Abbates quem habeant Baldachini vſum. diſp.21.q.10.o.16.p.367.

Camaldulenſes Abbates poſſunt poſt Matutinarum, Miſſarum,& Veſperarum ſolemoia,benedictionem ſolemnem

ſolemnem populo impetriri. diſp. 21. q. 7. num. 31. pag. 361.
Camaldulenſes Monachi, & Eremitæ S. Michaëlis de Murano, participant omnia priuilegia omnium Religionum, tam directè, quàm per viam communicationis conceſſa. diſp. 17. q. 1. n. 8. p. 280.
Camaldulenſis Congregatio, & S. Michaëlis de Murano eiuſdem Ordinis confirmationem ſuorum priuilegiorum à Gregorio XIV. ſortiuntur. diſp. 18. q. 3. n. 7. p. 311.
Camaldulenſes à decimarum ſolutione exempti ſunt. diſp. 15. q. 18. n. 10. p. 221.
Camaldulenſis Ordinis plenaria exemptio. diſp. 15. q. 4. n. 5. p. 137.
Campanarum vſus antiquus in Eccleſia. diſp. 23. q. 12. n. 1. p. 387.
Campanarum conſecratio, de iure communi ſpectat ad Epiſcopum. n. 2.
Campanas conſecrare poſſunt Abbates. ibid.
Campanas poteſt Abbas benedicere tam ad vſum alterius loci, quàm propriæ Eccleſiæ. diſp. 23. q. 13. n. 2. p. 388.
Campanæ à Religioſis in Sabbato ſancto in ſuis Eccleſiis pulſari nequeunt, antequam pulſentur in Cathedrali, ſeu Matrici Eccleſia, ſub pœna ducatorum centum. Fallit, ſtante immemorabili in contrarium. Et quando immemorabilis cenſeatur legitimè probata. diſp. 15. q. 7. o. 28. p. 160.
Canon Clericorum ipſorum vitam maximè integram exoptat. diſp. 25. q. 1. n. 242. p. 419.
Canones ſacri in confirmatione priuilegiorum cum clauſula *& ſacris Canonibus*, &c. intelliguntur qui ſunt inſerti in Concilio Tridentino. diſp. 18. q. 6. n. 2. p. 328.
Canonia per ſe non eſt dignitas. diſp. 25. q. 1. n. 233. pag. 418.
Canoniæ ius eſt ius ſpirituale. diſp. 25. q. 1. n. 214. pag. 415.
Canoniæ ius non poteſt cadere, niſi in Clericum. ibid. q. 1. n. 18. p. 401.
Canonicatus non habet annexum ordinem Presbyteratus, ſed tantùm Subdiaconatus. diſp. 25. q. 2. n. 7. pag. 418.
Canonicatus, & Præbendæ reſignationum ex cauſa permutationis, form. 122. p. 557.
Canonicus dicitur à Canon, quod eſt Regula, quia obſeruare tenetur Regulam à Sanctis Patribus inſtitutam. diſp. 25. q. 1. n. 22. p. 401.
Canonicus Regularis poteſt eſſe Abbas. diſp. 25. q. 1. n. 190. p. 413.
Canonicus ante fidei profeſſionem emiſſam pro præſente haberi non poteſt. diſp. 8. q. 3. num. 10. pag. 86.
Canonicus quando quis eſt, neceſſariò eſt Clericus, ſicut quando quis eſt homo, neceſſariò eſt rationalis. diſp. 25. q. 1. n. 17. p. 401.
Canonici alicuius Eccleſiæ eſſe non poſſunt, qui non ſunt Clerici. ibid. n. 234. p. 418.
Canonici dicuntur fraterni Clerici, conſtituti in fraternitate. ibid. n. 16. p. 401.
Canonici dicuntur fratres Epiſcopi. ibid. q. 2. num. 1. pag. 437.
Canonici Regulares qui? diſp. 25. q. 1. n. 219. p. 416.
Canonici Regulares cur ita dicti? ibid. q. 1. n. 112. pag. 406.
Canonicorum nomen fuit repertum per ordinationem Monachorum. n. 113.
Canonicorum Regularium multæ ſunt ſpecies. diſp. 25. q. 1. n. 208. p. 415.
Canonici Eccleſiæ Cæſaraugustanæ ſunt ex veteris Canonicis à Diuo Auguſtino inſtitutis. n. 209.
Ad ſubſtantiam Canonicorum Regularium, Clericatus ipſius qualitas neceſſariò requiritur. n. 210. p. 416.
Canonicorum Regularium origo deducitur ex Veteri Teſtamento à Leuitis. diſp. 25. q. 1. n. 3. p. 400.
Canonici Regulares intendunt contemplatiuæ, & actiuæ. diſp. 25. q. 1. n. 167. p. 411.
Canonici Regulares poſſunt habere Eccleſias Parochiales. n. 168.
Canonici Regulares appellantur Clerici. diſp. 25. q. 1. n. 216. p. 417.
Canonici Regulares ſunt antiquiores Helia, & Heliſæo. ibid. n. 124. p. 407.
Canonici Regulares, Romæ, ab immemorabili conſuetudine, præcedunt. ibid. n. 148. p. 414.
Canonicorum Regularium Religio ad quid principaliter inſtituta. diſp. 25. q. 1. n. 100. p. 405.
Canonici Regulares appellantur eo nomine, quo inſtituti fuerunt à Beato Auguſtino. ibid. num. 267. pag. 425.
Canonici Regulares, ad exemplum naſcentis Eccleſiæ, ſeruarunt ſanctam inſtitutionem. ibid. num. 45. pag. 403.
Canonici Regulares ſeruant normam, ac inſtituta primorum Clericorum Chriſtianæ Religionis. n. 48. Vocantur etiam Canonici Sacri Ordinis. n. 49.
Canonici Regulares vocantur Clerici ſimpliciter, quemadmodum antiqui illi Clerici, vt probatur per multa iura. diſp. 25. q. 1. n. 12. p. 401.
Canonici Regulares ſucceſſerunt loco antiquorum Clericorum. ibid. n. 10. p. 401.
Canonici Regulares habent etiam Abbates in Prælatos. diſp. 25. q. 1. n. 176. p. 412.
Canonici Regulares dicunt Officium Romanæ Curiæ. diſp. 25. q. 1. n. 39. p. 402.
Canonici Regulares abſolutè imitantur antiquos Clericos. n. 40.
Canonici Regulares deſcendunt ab antiquis Clericis, quod ex multorum auctoritate probatur. n. 41.
Canonici Regulares ad Epiſcopatus aſſumpti, an habitum mutent, oſtenditur. diſp. 20. q. 3. num. 5. pag. 352.
Canonici Regulares ad Epiſcopatos aſſumpti, vti poſſunt forma indumentorum, & colore, quo vtuntur Clerici ſeculares. n. 6.
Canonici Regulares non ſunt de gremio Clericorum ſecularium. diſp. 25. q. 1. n. 228. p. 417.
Canonici Regulares in quo diſcrepent à Clericis ſecularibus. ibid. n. 229. p. 417.
Canonici Regulares habent nedum Abbatias, ſed Patriarchales, & Cathedrales Eccleſias. ibid. quæſ. 1. n. 178. p. 413.
Canonici Regulares habent interdum Priores, & Præpoſitos, qui dicuntur conſtituti in dignitate, ſicut Abbates. ibid. n. 180.
Canonicorum Regularium Abbates, Priores, & Præpoſiti ſunt conſtituti in dignitate, magis quàm Monachorum. n. 181.
Canonici Regulares Sancti Auguſtini vocantur etiam Canonici ſimpliciter, abſque eo, quòd apponatur nomen Regularitatis. diſp. 25. q. 1. n. 15. p. 401.
Canonici Regulares priorum Patrum vitam probabilem imitantur, & Apoſtolorum inſtituta, inſtinctu Spiritus ſancti renouant. ibid. n. 52. p. 403.
Canonicorum Regularium habitus eſſentialis qualis eſſe debet. diſp. 27. q. 1. n. 5. p. 470.
Canonici Regulares in ordine ſcripturæ, in qua certum eſt dari ordinem, præferuntur. diſp. 25. q. 1. n. 157. p. 410.
Canonici Regulares fuerunt priùs Clerici, quàm Monachi. ibid. n. 215. p. 416.

Canonici Regulares poſtponuntur omnibus Clericis ſecularibus.diſp.25.q.1. n.221.p.417.
Canonici Regulares conueniunt in habitu cum antiquis Clericis.diſp.25.q.1.n.23.p.401.
Canonicorum Regularium institutio fuit antiquitùs, & ab ipſis ferè primordiis obſeruata.n.53.p.403.
Canonici Regulares habent Papalem determinationem pro ſe. n. 54.
Canonici Regulares emittunt tria vota ex profeſſo. diſp.25 q.1.n.171.p.412.
Canonicorum Regularium Monaſteria, quibus præſunt Abbates, enumerantur.diſp. 25.q.1.n.177. p.413.
Canonicorum Regularium Abbates à multis Summis Pontificibus vſum Mitræ, Baculi paſtoralis,& aliorum Inſignium ſunt aſſecuti. diſp.20.q.1.n.13. p.343.
Canonicorum Regularium S.Saluatoris Bononien. Abbates per ſpecialem Bullam extenſionis,habent vſum Pontificalium.n.14.
Canonici Regulares in ordine ſcripturæ, in qua certum eſt non dari ordinem, præferuntur. diſp. 25. q.1.n.155.p.410.
Canonici Regulares continuè deferunt tunicam lineam. diſp.25.q.2.n.28.p.402.
Canonicorum Regularium vita hodie eſt arctior, quàm Monachorum, propter eorum Ordinationes.diſp.25.q.1.n.94.p 405.
Canonicorum Regularium Prior,Præpoſitus,ſeu Abbas habens priuilegium gerendi Mitam, & Baculum, & Abbas Monachorum eodem priuilegio ſuffultus,ſi in eodem loco reperiantur,præferri debet Abbas Canonicorum Regularium. ibid.num. 194. p.413.
Si non habeter illud priuilegium, quid dicendum, oſtenditur.n.195.
Canonicorum Regularium Prælati ſunt etiam Abbates.ibid.n.173.p.412.
Canonicorum Regularium Abbatibus ſolemnis benedictionis priuilegium à Sum. Pontificibus conceſſum eſt poſt Matutinorum, Miſſarum,& veſperarum ſolemnia.diſp.21.q.7.n.3.p.361.
Canonicorum appellatione veniunt etiam Canonici Regulares. diſp.25.q.1.n.19.p.401.
Canonici Regulares quo tempore in Lateranenſi Eccleſia eſſe cœperunt.ibid.n.246.p.420.
Canonicorum Regularium Lateranenſium Congregatio vocatur Diuina in terris familia Clericorum. ibid.n.44.p.403.
Canonici Regulares Lateranenſes ſuorum priuilegiorum confirmationem à multis Summis Pontificibus,& poſtremò à Paulo V. & Gregorio X V. obtinuerunt. diſp.18.q.3.n.1.p.309.
Canonici Regulares S. Saluatoris Bononien. habent ſua priuilegia confirmata à Sede Apoſtolica, & præſertim à Iulio II. ibid.n.2.
Canonicorum Regularium Lateranen.Præpoſiti ſunt in dignitate conſtituti, & poſſunt omnia quæ poſſunt Abbates illius Religionis. diſp.21.q.2.num.6. p.357.
Canonicorum Lateranen. Abbates & Priores poſſunt benedicere quæcunque ornamenta, & vaſa; & in ſolemnibus Feſtiuitatibus Miſſas, & Veſperas in Pontificalibus celebrare.diſp.22.q.1.n.8.p.357.
Canonicorum Regularium Lateranenſium Congregatio habet communicationem priuilegiorum Caſinenſium.diſp.17.q.1.n.1.p.278.
Canonicorum Regularium S. Saluatoris Bononien. Congregatio participat omnes gratias, & priuilegia Fratrum Eremitarum, & Canonicorum Ordin. S. Auguſt. & Congreg. S. Iuſtinæ de Padua, Prædicatorum, Minorum, Carmelitarum, & Seruorum B.Mariæ.ibid n.2.p.ead.
Canonici Regulares Lateranenſes decimas,etiam Papales,ſoluere non tenentur ex priuilegio. diſp. 15. q.15.n.8.p.221.
Canonici Lateranen. Eccleſiæ præcedunt Canonicis Baſilicæ Principis Apoſtolorum & aliis vbique terrarum.diſp.25.q.2.n.32.p.439.
Canonicorum Regularium Lateranenſium Abbates in Conciliis Generalibus, quam præcedentiam inter ſe obſeruent. diſp.24.q.3.n.4.p.391.
Canonicorum Lateranenſium & Monachorum S.Benedicti præcedentiæ cauſæ. Vide, *Præcedentia*.
Canonici Cathedralis Eccleſiæ collegialiter incedentes, vel ſedentes, præcedunt Abbates: ſecus autem ſi collegialiter non incedunt. diſput.24.q.5. n.3.& 5.p.392.
Canonici in Cathedralibus propter eorum caput, quod eſt Epiſcopus, ſunt in dignitate.diſp.25.q.1. n.270.p.425.
Canonicorum Regularium pauperum Matris Dei Scholarum Piarum Congregatio, gaudet priuilegiis, & gratiis Ordinibus Mendicantium conceſſis.diſp.17.q.1.n.47.p.299.
Canonicorum Secularium S. Georgij in Alga Congregatio habet omnia priuilegia omnium Ordinum, tam conceſſa,quam concedenda. diſp.17.q.1. n.3.p.279.
Confirmata fuere à Pio V. diſp.18. quæſ.3.num.3. p.311.
Canonici ſacris non initiati in quo cæteris initiatis poſtponuntur.diſp.25.q 2.n.7.p.438.
Canonici etiam Collegiatarum præferuntur Rectoribus, & Beneficiatis Parochialium. ibid.num.27. p 439.
Canonici ſeculares Eccleſiæ Cathedralis, præferuntur etiam Abbatibus, quando proceſſionaliter incedunt.diſp.25.q.1.n.111.p.406.
Canonica portio. Vide, *Portio*.
Capella de Iure patronatus inſtitutionis, form. 104. p.551.
Capellæ quomodo præparandæ ad Abbatem benedicendum.diſp.11.q.14.n.15.p.107.
Capellæ maioris ornatus.n.16.
Capellæ minoris ornatus, & paramenta electi in Abbatem.n.18.
Capella Epiſcopi, & Abbatis eligendi ornatu & paramentis differre debent.diſp.11.quæſ.14.num.39. p.109.
Capella eximi poteſt retenta in poteſtate Eccleſia principali, & è contra. diſp. 15. quæſ.7. verſu vij. *Exempti*, p.169.
Capitulum Sede vacante ſuccedit Epiſcopo in iuriſdictione ſpirituali, ſine libero eius exercitio. diſp. 25.q.2.n.1.p.437.
Capitulum non poteſt vigore priuilegij Sixti IV.ſupplere defectus *Cap. quia propter* in electione interuenientes.diſp.5.q.5.n.6.p.39.
Capitulum Eccleſiæ maioris, ſi inuitatur ad aliquas functiones, præcedere debet aliis Canonicis, & Prælatis inferioribus, etiam in propriis Eccleſiis. diſp.25.q.2.n.30.p.439.
Capitulum Cathedrale Eccleſiæ non habet iuriſdictionem,neque dignitatem.ibid.n.4.438.
Capitulum qualiter celebrare debeant Monachi Caſinenſes, & Vallis-Vmbroſæ.n.45.p.485.
Capituli conſenſus requiſitus in exemptione ab Epiſcopo alicui Eccleſiæ conceſſa, præſumitur ex obſeruantia 30. annorum, etiam quòd in priuilegio exemptionis enunciatus, aut reſeruatus non appareat.diſp.15.q.13.n.9.p.210.

Capituli

Capituli pars maiot non dicitur, niſi excedat medietatem.diſp.5.q.6.n.26.p.42.

Capituli pars maior cenſetur ea, quæ maior eſt in ordine ad totum Capitulum, non quæ eſt maior reſpectu minotis,& in eo numero computandi ſunt ij ſolùm, qui in eadem electione votum habuerunt.n.27.

Capituli pars maior ſi in neminem cooſenſerit, iterandum eſt ſcrutinium.n.28.

Capitula Generalia & Prouincialia poſſunt ſuis ſubditis auferre & limitare vſum priuilegiorum quorumcunque.diſp.16.q 9.n.1.p.267.

Cappæ violaceæ & rubeæ vſus ad quos ſpectet. diſp. 20 q.3.n.7.p.351.

Capucini gaudent omnibus gratiis Congregationi Camaldulenſi, & Ordini Fratrum Minorum conceſſis.diſp.17.q.1.n.38.p.293.

Capucini debent præbere præcedentiam in proceſſionibus iis Regularibus,qui ſub propria Cruce incedunt.diſp 25.q.8.n.9.p.458.

Cap. Abbates de priuileg.in 6.non obſtat Abbatibus,& Prælatis præcipuè Congregationis Lateranenſis quin Pontificalia exercere poſſint in Eccleſiis, etiam non pleno iure ſibi ſubiectis. diſp.21.q.2.n.11.p.358.

Cap.nuper de decim. non cenſetur ſufficienter derogatum per clauſulas derogatorias, in quibus fit ſolum mentio de Conciliis Prouincialibus,vel ſynodalibus. diſp.15.q.18.n.39.p.227.

Cap.nuper de decim. cenſetur ſufficienter derogatum,ſi in clauſulis derogatoriis fiat mentio Conciliorum Generalium, abſque indiuidua mentione *d.cap.nuper*.n.40.

Cap.nuper de decim. cenſetur ſufficienter derogatum, ſi clauſulæ derogatoriæ ſint appoſitæ in confirmatione priuilegiorum,licèt non legantur in ipſis priuilegiis. n.41.

Cardinales Preſbyteri conferunt Ordioes minores. diſp.11.q.4.n.2.p.99.

Carmelitæ Ordioariæ iuriſdictioni non ſubſunt. diſp. 15.q.4.n.20.p.145.

Carmelitani præcedunt Fratres B. Mariæ de Mercede Captiuor. & Fratres Minores de Obſeruantia, & Fratres Conuentuales. diſp.25.q.7. n.4.p.446.q.8. n.3.p.451.

Carmelitani communicant in priuilegiis tam ſpiritualibus,quàm temporalibus,cum Ordinibus Prædicatorum, Minorum, & Eremitarum, Sancti Auguſtini.diſp.17.q.1.n.32.p.290.

Carmelitæ habent ſua priuilegia confirmata à Pio V. diſp.18.q.3.n.24.p.317.

Carmelitani Fratres à canonica portione legatorum, oblationum,&c. exempti. diſp.15.q.17.n.8.p.216. item à quarta funeralium. n.16.p.217.

Carmelitæ Diſcalceati gaudent priuilegis, & gratiis omnibus Carmelitis, (qui Mitigati dicuntur) conceſſis.diſp.17.q.1.n.35.p.290.

Carthuſianorum exemptio ab Ordinariorum poteſtate. diſp.15.q.4.n.13.p.143.

Carthuſiani decimas ſoluere non tenentur.diſp.15.q. 18.n.25.p.225.

Cathuſianorum priuilegia ſæpè à Sede Apoſtolica, & præcipuè à Sixto V.confirmata fuere. diſp.18.q. 3.n.15 p.316.

Cathuſiani, quam communicationem priuilegiorum ſortiantur.diſp.17.q.1.n.22.p.288.

Caſſinenſis Abbatis prærogatiuæ & dignitates,à Summis Pontificibus confirmatæ. diſp.3.q.4.p.18.19. & ſeqq.

Caſſinenſes Abbates poſſunt ſolemnem Benedictionem populo impertiri poſt Matutinarum, Miſſarum,& Veſperarum ſolemnitatem.diſp.21.q.7.n.3. p.361.

Caſſinenſes Abbates, aliàs Sanctæ Iuſtinæ de Padua, Inſignium Pontificalium Summorum Pontificum priuilegiis vſum ſunt aſſecuti. diſp.20. q.1. n.15. p 344.

Caſſinenſes Abbates quo modo Baldachino vti poſſunt cùm ſolemniter celebrant. diſp.21 q.10.n.10. p.367.

Caſſinenſes Abbates qui eſſe poſſint. diſp.5.q.12.n.8. p.48.

Caſſinenſes Abbates, & Vallis Vmbroſæ, licèt non ſint benedicti, exercent omnia, ac ſi benedicti eſſent. n.40.p.483.

Caſſinenſium Monachorum & Canonicorum Lateranenſium Abbates quam præcedentiam inter ſe obſeruent.diſp.24.q.3.n.4.p.391.

Caſſinenſes non tenentur ſociare proceſſiones ab Ordinariis indictas.n.43 p.483.
Qualiter Capitulum celebrare debeant. n.45. p.485.
In vnione Monaſteriorum, & locorum poſſunt facere pacta & conuentiones abſque Simoniæ vitio.n.48.p.487.

Caſſinenſes & Vallumbroſani ſine Diœceſani licentia, Epiſcopum ad Pontificalia exercenda vocant. n.33.p.481.

Caſſinenſes eximuntur à proceſſionibus.n.13.
Gabellis. n.14.
Talliis. n.15.
Datiis. n.16.
Collectis. n.17.
Oneribus Principum. n.18.
Decimis omnibus. n.19.

Caſſinenſis Congregatio, olim Sanctæ Iuſtinæ appellata.diſp.25.q.1.n.202.p.414.

Caſſinenſis Congregatio habet communicationem omnium priuilegiorum eidem Congregationi conceſſorum in principio eiuſdem, antequam adderetur denominatio Sanctæ Iuſtinæ de Padua. diſp.17. q.1.n.4 p.279.

Caſſinenſis Congregatio, etſi per multos Summos Pontifices ſua retineat priuilegia confirmata, tamen eorumdem priuilegiorum memorabilis eſt Bulla confirmationis Eugenij IV. diſp.18.q 3.n.4. p.311.

Caſſinenſis Congregatio à quo plenariè ab Ordinariorum iuriſdictione ſoluta fuerit. diſp.15.q.4.n.3. p.137.

Caſſinenſis Congregatio à decimarum ſolutione exempta eſt.diſp.15.q.18.n.9.p.221.

Caſſinenſem Religionem, qui impedierint volentes ingredi,excommunicantur. n.24.p 478.

Caſſinenſes, & Vallumbroſani Monachi à poteſtate quorumcumque etiam Nunciorum Sedis Apoſt. eximuntur.n.8.p.476.
Sententiæ latæ ab Ordinariis contra Monachos Caſſinenſes, & Vallis Vmbroſæ ſunt nullæ. n.37.p.483.

Caſſinenſium Monachorum in proceſſionibus præcedentia decreto Sacræ Congreg. Rituum confirmata.diſp.25.q.6.n.5.p.445.

Caſinenſes Monachi teſtes eſſe poſſunt in ſuis cauſis. n.27.p.479.
Appellare non poſſunt à Decretis Capituli, vel Generalis. n.28.p.480.
Tranſitum ad aliam Religionem prætextu literarum Apoſtolicarum facere non poſſunt.n.29.
Celebrare poſſunt priuatim interdicti tẽpore.n.30.
Poſſunt Ordines à quocumque Epiſcopo ſumere. p.481.n.31.

Non

Index Rerum,

Non ſubiiciuntur examini Epiſcoporum qui ordinaodi ſunt. n.32.
Epiſcopum ad Pontifiealia exercenda ſine Ordinarij licentia vocant.n.33.
Qui apud eos ſine conſenſu Pontifiealia exereent excommunicantur.n.34.
Sententiæ cootra eos ab Ordinariis latæ nullæ ſunt. n.37.p.482.
Caſinenſium Abbates licèt non ſint benedicti,omnia exercent ac ſi benedicti eſſent. n.40.p.483.
Caſinenſes,& Vallumbroſani abſolui poſſunt per ſuos Prælaros ab omnibus à quibus abſolui poſſent ab Ordinariis, ſi exempti non eſſent.n.36.p.481.
Caſinenſium priuilegia referuntur in memorabili priuilegio Iulij II. & aliorum Pontificum. p.475. & ſeqq.
Caſineoſium præcedentia quibus auctoribos probatur.diſp.25.q.1.n.207.p.415.
Caſtitatis dignitas tanta eſt, vt ea ablata omne virtutum ædificium diſſoluatur. diſp. 26. gloſſ.2. n.1. p.460.
Caſtitas,& ſcientia furores ſunt ibid.n.3.
Caſtitatis votum à Chriſto inſtitutum. diſp.2.q.8.n.2.p.14.
Catechumenorum filij an ſint elegibiles in Prælatos. diſp.5.q.21.n.64.p.61.
Cathedralis Ecclesia, vide *Eccleſia*.
Cathedram eollocaræ in locis exemptis nequeunt Epiſcopi.diſp.15.q.15.n.16.p.212.
Cauſa,in qua agitur de bonis ratione directi dominij ad Eccleſiam ſpectantibus, eſt omnino Eccleſiaſtica, & ab Eeeleſiaſtico iudice definienda, etiam ſi agatur inter emphyteutas,& de ſolo dominio vtili. diſp.15.q.19.n.41.44.p.234.
Cauſa iuſta & licentia Superioris copulatiuè requiruntur,ad excuſandum à reſidentia. diſp.14.q.4.n.12.p.125.
Caoſa iuſta ſola ſufficit ad excuſandum à reſidentia,ſi ex conſuetudine Prælati lieentia non requiratur. ibid. n.13.
Cauſæ ptopter quas Prælatus ad ſui officij renuneiationem eſt admittendus. diſp.13.q.1.n.10.p.114.
Cauſa iuſta deponendi Abbatem ab officio eſt duplex & quænam ſit,q.2.n.3.p.115.
Cauſa ſufficiens depoſitioois eſt Incontinentia. ibid. n.5.
Vrgens ratio maioris boni eommunis.n.7.
Abſentia pro negotiis propriis. diſp.14. q.4. n.4. p.124.
Vrilitas Eccleſiæ,vel Reipublicæ,ibid.n.8.p.125.
Cauſa impulſiua coneedendi exemptiones Religioſis quænam ſit? diſp.15.q.3.n.5.p.132.
Cauſa finalis exemptionum quæ? ibid.n.7.
Cauſa priuilegij eeſſante,eius quoque effectus eeſſare debet.diſp.15.q.11.n.2.p.206.
Cauſæ Eccleſiaſtieæ ſunt illæ, quarum eognitio pendet ab Euangelio, & ſacris Canonibus. diſp.15.q.19.n.8.p.231.
Cauſam præcedentiæ inter Abbates, & Canonieos Regulares Congregationis Lateranenſis,ac Abbates & Monachoa Caſinenſes committit Pius IV. tribus S.R.E.Cardioalibus. diſp.25.q.1.n.2.p.400.
Cauſæ Eecleſiaſtieæ quæ dicaotur. diſp.15.q.19.0,8. p.231.
Cauſæ duæ vbi eoneurrunt,vna tantum ceſſante, non eeſſat diſpoſitio.diſp.15.q.11.n.5.p.206.
Cauſa vtiliratis potentior, & principalior præſumitur.n.6.
Cauſa veiliratis præſumitur finalis, quia futura reſpicit, & quia magia vniuerſalia, & perpetua. n.7.
Cauſarum in deciſionibus magis ſtandum eſt auctoritati Papæ, quàm alterius cuiuſcunque Saocti Doctoris.diſp.25.q.1.n.57.p.403.
Cedula legendæ in publico,!crimina illius continentis qui habet hæreſim abiurare, formula 41.p.599.
in *Celebratione* ſolemni Abbatis quæ regulæ præſcriptæ ſint à Sacra Rituum Congregatione. diſp.21. q.10.n.10.q 366.
Cella Abbatis debet eſſe talis,vt paupertatis,& ſui ſtatus decentiam non excedat. diſp.27.q.5.n.1.p.472.
Quid contra conſtruentes ſuperflua ædificia,exclamet D.Bernardus. n.2.
Cenſuras & interdicta ab Epiſcopo promulgata in ſuis Eccleſiis promulgate tenentur Regulares omnes qui eius iuriſdictioni ſubſunt. diſp.15.q.7.n.19.p.159.
Cenſus quid ſit? diſp.15.q.21.n.2.p.243.
Cenſus ratione ſubiectionis debitus non præſcribitur. diſp.19.q.7.n.2.p.339.
Soluuntor argumenta in contrarium adducta. n 3.
Cenſus ſolutio, quæ fit Eccleſiæ Romanæ, an arguat exemptionem.diſp.15.q.5.n.7.p.152.
Character quid ſit.diſp.11.q.4.n.1.p.99.
Character per benedictionem non imprimitur. diſp. 11.q.1.n.4.p.97.
Charitas virtutum maxima in Abbate requiritur. diſp.26.gloſſ.5.n.1.p.461.
Charitas alia erga Deum,alia erga proximum.n.2.
Charitas, non dominij poteſtas, Prælatum felicem reddit.n.3.
Charitas Chriſtiana à reſidentia excuſat, & quænam iotelligatur.diſp.14.q.1.n.1.p.124.
Chirotheca cur Prælatis adaptentur, & myſtiea earum ſignificatio.diſp.20.q.1.n.10.p.343.
Chirothecarum Pootificaliom forma. diſp.20.q.2.n.13.p.451.
Chirurgi facultas ad intrandum in clauſuram Monialium, formula.94.p.549.
Chirurgia ex qua ſecuta eſt mors reddit quem dignitatis Abbatialis incapaeem.diſp.5.q.21.n.7.p.57.
Chori quomodo diſponuntur qoando Abbas ſolemniter eelebrat.diſp.21.q.10.n.9.p.365.
Chriſtiani omnes habuerunt initium ab Apoſtolis. diſp.25.q.1.n.135 p.408.
Chriſtiani omnes aut ſuor Clerici,aut Laici. diſp.25. q.1.n.23.p.419.
Chriſtus Dominus Monaſticam perfectè inſtituit.diſp. 2.q.8.n.1.p.14. Item tria Religioni eſſentialia vota,Caſtitatem. n.2. Paupertatem.n.3. & Obedientiam.n.4.
Chriſtus in terris primos Religioſi ſtatus ioſtitutor. diſp.2.q.2.n.1.p.10. & q 3.n.1.ibid.
Chriſtus fuit ſummus Sacerdos. diſp.25. q.1.n.47. p.403.
Chriſtus Dominus in ſacris literis diuerſis nominibus appellatur.diſp.2.q.9.n.1.p.14.
Chriſto Domino Abbæ nomen congruere probatur. diſp.2.q.9.p.14.
Chriſtus duodecim Diſcipulos,tanquam maiores Sacerdotes, ſeptuaginta duos verò, quaſi minores ioſtituit.diſp.25.q.1.n.7.p.401.
Chriſtus Dominus ſoluit tributum non quia debuit, ſed quia voluit.diſp.15.q.20.n.2.p.235.
Chronicis, & Hiſtoriographis ſtandum eſt io factis antiquis.diſp.25.q.1.n.123.p.407.
Cibus neceſſario ſomptu Eccleſiaſticis ſumendus.diſp. 26.gloſſa 3.n.1.p.461.
Cicada S. R. E. Cardinalis relatio in eauſa præcedentiæ inter Canonicos Lateranenſes, & Monachos Sancti Benedicti. diſp. 25. quæſ. 1. 0. 291. p.428.

Cingulum

Cingulum, quomodo, & qualiter fieri debeat. diſp.21. q.4.n.7.p.373.

Ciſtercij Abbas, qui eſt Caput totius Ordinis eligitur à Conuētu,& eſt perpetuus.diſp.12.q.2.o.1.p.110.

Ciſtercij Abbas, qui eſt Caput Ordinis, & alij quatuor Coabbates cum aliis quibuſdam eiuſdem Ordinis Abbatibus Regiæ nominationi non ſubſunt. diſp.7.q.1.n.7.p.72.

Ciſtercienſes Abbates per varia Summorum Pontificum priuilegia, Inſigniis Pontificalibus vtuntur. diſp.20.q.1.n.18.p.345.

Ciſtercienſes Abbates quibus de cauſis deponantur. diſp.13.q.2.n.13.p.18.

Ciſtercienſis Ordinis exemptio à iuriſdictione Epiſcopali, & aliorum Ordinariorum à quo? diſp.15. q 4.n.7.p.140.

Ciſtercien. Monachi Reformati Congregationis S. Mariæ Fulien. omnibus Fratribus Mendicantibus præferuntur. diſp.25.q.8.n.2.p.448.

Ciſtereienſes Monachi Congregationis Sancti Bernardi in Italia habent omnia priuilegia, quæ aliis Congregationibus dicti Ordinis conceſſa ſunt. diſp.17.q.1.n.10.p.281.

Ciſtercienſes Reformati Congregationis Beatæ Mariæ Fullienſis, gaudent priuilegiis Ordini Ciſtercienſi non reformato conceſſis. n.11.p.282.

Ciſtercienſium Monachorum Congregationis ſancti Bernardi in Italia priuilegia confirmata ſunt à Gregorio XIV. diſp.18.q.3.n.9.p.313.

Ciſtercien. Monachi Reformati Congregationis B. Mariæ Fullien. habent ſua priuilegia confirmata per Sixtum V. n.10.

Ciſtercienſium priuilegium immunitatis à decimarum ſolutione refertur. diſp.15.q.18.n.12.p.222.

Citandi abſentem de hæreſi ſuſpectum, formula 23. pag.593.

Fugitiuum, formula 25. p.594.

Claudi an ſint eligibiles in Abbates & Prælatos. diſp. 5.q.21.n.32.p.58.

Clauſulæ in Bullis Apoſtolicis apponi ſolitæ ſi omittantur, ſubintelliguntur in eis, & habentur pro expreſſis. diſp.12.q.2.n.5.p.111.

Clauſula generalis reuocatoria non tollit priuilegia de quibus facienda eſt expreſſa mentio. diſp. 16. q 8.n.2.p.26.

Clauſula, *Quorum tenores*, ex obſeruantia Curiæ derogat quibuſcumque priuilegiis habentibus derogatoriarum derogatorias. n 8.

Clauſula, *Quorum tenores*, ex obſeruantia Curiæ derogat quibuſcunque priuilegiis habentibus derogatoriarum derogatorias,& operatur expreſſam,& indiuiduam mentionem. diſp.15. q.18. num. 45. pag.227.

Clauſula, *Quorum tenores*, non operatur, quando non fuit facta aliqua mentio de illo de quo tractatur. num.46.

Clauſulæ, *Quorum tenores, &c.* vis,& effectus remiſſiuè. diſp.18.q 6.n.46.p.332.

Clauſula, *Decernens irritum,&c.* irritat omnia,quæ in contrarium fiant,& actum reddit nullum ipſo iure. num.47.

Clauſula (*In omnibus, & per omnia*) comprehendit quæcunque. diſp.17.q.3.n.5.p.304.

Clauſula *Vt non cenſeantur reuocata, niſi de eis expreſſa de verbo ad verbum mentio fiat*, in priuilegiis adhiberi ſolita quomodo intelligenda. diſp.16.q.8.n.1. pag.266.

Clauſula, *Si preces veritate nitantur*, in reſcriptis Apoſtolicis ſemper ſubintelligitur. diſ.5.q.18.n.5.p.54.

Clauſulæ, *Prorſus eximimus,&c.* vis,& effectus oſtenditur. diſp.18.q.6.n.6 p.329.

Clauſula, *Quatenus ſint in vſu*, in priuilegiorum confirmationibus, confirmat illa priuilegia, quæ ſunt in obſeruantia, quamuis inualida per quamcunque aliam cauſam, ſi adſit clauſula, *Ex certa ſcientia*. diſp.18.q.6.n.1.p.318.

Clauſula, *Quatenus ſint in vſu*, in priuilegiorum confirmatione apponi ſolita, quid operetur. diſp. 16.q.14.n.8.p.273.

Clauſulæ, *Indignationem Omnipotentis Dei, &c.* contrauenientes, peccant mortaliter. n.9.

Clauſula, *Indignationem Omnipotentis Dei,&c.* importat comminationem priuationis beneficiorũ. n 10.

Clauſula, *Non obſtantibus, &c.* tollit omnia, quæ diſpoſitioni, in qua eſt appoſita, obſtare poſſunt. diſp. 18.q 6 n.36.p.331.

Clauſula, *Non obſtantibus, &c.* non auget pluſquam gratia conferat n.37.

Clauſula, *Non obſtantibus, &c.* nihil operatur, ſi diſpoſitio ſuper qua eſt appoſita nulla exiſteret. diſp.18 q.6.n.38.p.331.

Quando deroget derogatoriarũ derogatoriis.n 39.

Clauſulæ, *Non obſtantibus*, non derogat priuilegium ad pias cauſas vel commiſerationis cauſa, ſeu publicæ vtilitatis gratia conceſſum. diſp.18 q.6.n.40. pag.331.

Clauſula, *Pro expreſſis, &c.* cum omnibus ſuis qualitatibus, expreſſionis indiuiduæ vim habet. diſp.18. q.6 n.42.p.331.

Clauſula, *pro expreſſis*, Derogatorias derogatoriarum tollit. n.43.

Tertij in præiudicium non operatur. n.44.

Intentionis defectum non tollit. n 45.

Clauſula, *Supplentes, &c.* ſupplet omnes defectus iuris poſitiui. diſp.18.q.6.n.4.p.329.

Non iuris naturalis, nec defectus qui concernunt perſonam ſupplicantis. n.5.

Clauſulæ, *Nobis, & ſucceſſoribus Noſtris, canonicè intrantibus*, vis, & effectus oſtenditur. diſp.18. q.6. n.8.p.329.

Clauſulam, *De plenitudine poteſtatis*, vbi princeps ſcribit, nihil opponi poteſt contra priuilegium, vel quod gratiam annullet. diſp.18.q.6.n.29.p.331.

Clauſula, *De plenitudine poteſtatis*, ſolemnitatis defectus omnes non prouenientes à natura, tollit. num.30.

Clauſula, *De plenitudine poteſtatis*, tertij in præiudicium nihil operatur. n.31.

Clauſula, *De plenitudine poteſtatis*, regulæ de iure quæſito non tollendo, non derogat. n.32.

Clauſula, *De plenitudine poteſtatis*, nihil operatur, quando ea vtens, de negotio informatus non eſt. num.33.

Clauſula, *De plenitudine poteſtatis*, ſi apponatur ſuper illicito, intelligitur de poteſtate bona, & laudabili. n.34.

Clauſula, *Decernens irritum, &c.* formam inducit. diſp.18.q.6.n.49.p.332.

Clauſula, *Decernens irritum, &c.* etiam ſi non extendatur, ſuos operatur effectus. n.50.

Clauſula, *Ex tunc, prout ex nunc*, tempus vnum, quòd videatur alteri ineſſe, operatur. n.51.

Clauſula, *Ex tunc, prout ex nunc*, operatur, vt actus poſteà factus cenſeatur iam à principio factus.n 52.

Clauſula, *Ex tunc, prout ex nunc*, non eſt retrotractiua ad diem datæ in præiudicium iuris alteri medio tempore quæſiti. n.53.

Clauſula, *Pro maiori cautela de nouo concedimus*, nihil plus tribuit, quàm ipſa confirmatio. n.54.

Clauſula, *Sicut accepimus*, poſita in gratia motus proprij, non eget iuſtificatione, ſecus in gratia ad partis inſtantiam. n.55.

Clauſula, *Contradictores, &c.* intelligitur de eo, qui de facto, & iniuſtè contradixit. n.56.

Clauſula, *Appellatione remota*, non ſolùm friuolas, verùm etiam legitimas tollit appellationes. n.57.

Clauſula, *Appellatione remota*, non impedit, quin poſſit Iudex ex legitima cauſa recuſari. num. 58. pag 333.

Clauſula, *Appellatione remota*, tertij reſpectu comparentis pro ſuo intereſſe, nihil operatur. n.59.

Clauſula, *Appellatione remota*, appellationem ab interlocutoria, non tollit. n.60.

Clauſula, *Salua iuſtitia Eccleſia Parochialis*, poſita in priuilegio exemptionis à Quarta funerali, intelligitur de aliis, quàm de expreſſis, & de materiis compatibilibus cum expreſſis. diſp. 15. q. 17. n.13.p.217.

Clauſula, *Salua Canonica iuſtitia Epiſcopi*, quid operetur. n.14.

Clauſula, *Sublata, &c.* claudit os Iudici, & illi tollit facultatem aliter iudicandi. diſp.18. q 6. num.12. pag.329.

Clauſula, *Sublata, &c.* maiora expreſſis non comprehendit, nec ſe extendit vltra limites principalis diſpoſitionis. diſp.18.q.6.n.14.p.330.

Clauſula, *Sublata, &c.* non obſtat dicenti gratiam non comprehendere caſum, de quo agitur. n.15.

Clauſulæ, *Sine Parochia præiudicio*, vis, & effectus oſtenditur. diſp.18.q.6.n.18.p.330.

Clauſula, *In omnibus, & per omnia*, ſpecificationis ſpecialis vim habet, in priuilegiis inſerta. n.19.

Clauſula, *Motu proprio*, expreſſionis ſpecialis habet vim. n.20.

Clauſula, *Motu proprio*, vitium ſubreptionis tollit, niſi procedat ſubreptio ex re ipſa, vel contingat in falſæ cauſæ expreſſione. n.21.

Clauſula, *Motu proprio*, iuri tertij, non ſolùm in re, ſed etiam ad rem, non præiudicat. n.22.

Clauſula, *Motu proprio*, præiudicium tertij non infert, maximè quando non præceſſit cauſæ cognitio. n.23.

Clauſula, *Motu proprio*, priuilegium contra ius alterius obtentum non firmat. n.24.

Clauſulâ *Ex certa ſcientia*, contraria omnia cenſentur ſublata, abſque alia derogatione ſtante. n.25.

Clauſula, *Ex certa ſcientia*, tertij in graue præiudicium nihil operatur. n.26.p.331.

Clauſula, *Ex certa ſcientia*, ſubreptionis præiudicium, non tollit, niſi quando Princeps informatus proceſſerit. n.27 p.331.

Clauſula, *Ex certa ſcientia*, non operatur in iis, quæ in facto conſiſtunt, & de quibus Princeps non præſumitur habuiſſe notitiam. n.28.p.331.

Clauſulæ, *Ex certa ſcientia*, *& motu proprio*, æquipollent clauſulæ derogatoriæ, *Non obſtantibus.* diſp.16.q.7.n.3.p.266.

Clauſulæ, *Ex certa ſcientia*, *ſeu de plenitudine poteſtatis*, non tollunt defectum diſpenſationis, manantem ex taciturnitate conditionum illegitimitatis. diſp.5.q.18.n.4.p.54.

Clauſula. *Ex certa ſcientia*, operatur ſaltem præſumptionem veritatis narratorum. diſp 25. q.1. n.63. pag.403.

Clauſula, *Ex certa ſcientia*, non tollit effectum intentionis. diſp.18.q.5.n.7.p.327.

Clauſula, *Ex certa ſcientia*, procedit in iis, quæ conſiſtunt in iure, non in facto. diſp.25. q. 1. n. 288. pag.427.

Clauſula, *Ex certa ſcientia*, non operatur in antiquis. n.289.

per Clauſulas generales in priuilegio communicationis appoſitas, non communicantur ea priuilegia, quorum communicatio à Papa concedente, prohibita fuit. diſp.17.q.1.n.18 p.285.

Clementis I. tempus. diſp.21.q.3.n.2 p.11.

Clericalia officia Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Canonicis Regularibus conceduntur, non autem Monachis, & aliis Religioſis. diſp.20.q.3.n.21.p.353.

Clericalis ordo per manus impoſitionem confertur. diſp.25.q.1.n.23.p.416.

Clericatus qualitas eſſentialiter Clericis, accidentaliter verò competit Monachis. diſp. 25. q.1. n.70. p.404. & n.90.p.405.

Clericatus intelligitur conceſſus Monachis, ſine præiudicio Clericatus conceſſi Canonicis Regularibus. diſp.25.q.1.n.102.p.405.

Clerici ſeculares qui? diſp.25 q.1.n.218 p.416.

Clericus ſecularis factus Canonicus Regularis, amittit ea quæ erant Clericorum ſecularium, & efficitur Regularis. diſp.25. q.1.n.222.p.417.

Clericus capi non poteſt a laica poteſtate. diſp. 15. q.19.n.29.p.233.

Clericus capi poteſt à laicis in flagranti crimine graui, ſi timeretur de fuga. n.30.

Clericus, qui viſus ſit illicitè incedere ad perpetrandum aliquod delictum, poteſt à laicis capi, & detineri ad impediendum delictum, modò quamcitiùs Eccleſiaſtico Iudici conſignetur. n.31.

Clericus ex cauſa ciuili, & de fuga ſuſpectus an per laicos capi poſſit. n.32.

Clericus pro euictione conueniendus eſt coram Iudice Eccleſiaſtico, ſecus ſi aſſiſtat emptori contra tertium. n.33.p.234.

Clericus delinquens in exercitio alicuius officij ſecularis, coram laico Iudice conueniri non poteſt. num.34.

Clericus ſuccedens in bonis laici, non poteſt coram laico propter illa bona in iudicium vocari. num.35.

Clericus qui coram Iudice laico depoſitum recepit, non poteſt ab eodem Iudice ad illud reddendum cogi. n.36.

Clericus fideiubens coram Iudice laico, non poteſt coram eo conueniri. n.37.

Clericus citatus à Iudice laico ad comparendum, ſi ſua putauerit intereſſe, non tenetur ſtare ſententiæ ab eo latæ. n.38.

Clericus quantumuis grauia delicta committat, non poteſt per laicos iudices examinari, iudicari, aut puniri, niſi de particulari, vel generali priuilegio quale per Concordata conceditur. diſp. 15. q.19. n.17.pag.232.

Clericus a Iudice laico per ſententiam abſolui non poteſt. ibid.n.20.

Clericus cum laicis delicta committens, iudicandus eſt à Iudice Eccleſiaſtico. diſp.15. q.19. n.40. pag.234.

Clericus falſum deponens coram Iudice laico, non poteſt ab eo puniri. diſp.15.q.19.n.27.p.233.

Clericus hæres laici conueniri debet coram Eccleſiaſtico, non ſolùm in caſu, in quo teſtator conuentus non fuerat, ſed etiã vbi iam cum defuncto cœptum fuerat iudicium. diſp.15 q.22.n.11.& 12 p.256.

Clericus ſecularis poſtquam cadauera, in Religioſorum Eccleſiis ſepelienda aſſociauerit, non poteſt intus eaſdem Eccleſias in officio decantando, vel exercitio aliarum functionum ſe intromittere. diſp.15.q.17.n.22 p.218.

Clerici, & Eccleſiaſticæ perſonæ vt poſſint onera à laicis impoſita legitimè ſubire, & ad ea perſoluenda cogi, plura copulatiuè requiruntur, & quænam ſint, exponitur. diſput. 15. quæſ. 20. num. 8. pag.241.

Clerici nequeunt onera laïcalia ſubire, niſi in magna neceſſitate,cui aliàs facilè ſubueniri non poſſet,niſi Clerici cum Laicis contribuant; ex cauſa communis vtilitatis,aut pietatis.n.9.& 10.
Clerici tenentur cum laïcis contribuere in ſubſidium, & vbi laïcorum non ſuppetunt facultates. n.11.
Clerici vt teneantur cum laïcis contribuere,non ſufficit conſenſus Epiſcopi cum Capitulo, ſed debet vocari & conſentire totus Clerus; & vt cogi poſſint exempti, non ſufficit conſenſus Capituli, & Cleri, ſed eorumdem exemptorum aſſenſus,eſt neceſſarius.n.12.& 13.
Clericus,tam ſecularis, quàm Regulari eſt exemptus à laïcali poteſtate,etiam quoad bona. diſp.15.q.20. n.1.p.235.
Clerici ſunt immunes à laïcorum tributis,& impoſitionibus, non ſolùm, quoad bona patrimonialia, ſed etiam quoad bona donata, empta, & quocunque canonico titolo acquiſita.ibid.n.3.p.236.
Clerici ad ſolutionem vectigalium, gabellarum, & aliorum onerum ac tributorum tam realium,quàm perſonalium non tenentur, tum ex iure ciuili, cum etiam ex conſuetudine. diſp.15. quæſ.21.n.3.& 7. p.244.
Clerici, & alij Eccleſiaſtici in aliquibus caſibus non ſunt exempti ab oneribus,& tributis.ibid.n.5.
Clericus ſi bonis laici ſucceſſit, an ligetur inſtantia iam coram Iudice laïco ſuſcepta. diſp.15.q.22.n.1. & 11.p.256.
Clericus ſi quis efficiatur cœpto priùs iudicio coram eodem Iudice comparere debet.ibid.n.8.
Clerici ſeculares ex tolerantia Sedis Apoſtolicæ,permittuntur.diſp.25.q.1.n.108.p.406.
Clerici ſeculares ab Auguſtino vocantur claudi. n.109.
Clerici ſeculares hodie præcedunt Canonicos Regulares, ex eo, quia pro ſuo Capite habent Epiſcopum.n.10.
Clerici ſeculares quando in iure intelliguntur id exprimitur.diſp.25.q.5.n.13.p.401.
Clerici antiqui vocabantur etiam Canonici.n.14.
Clerici ſeculares omnibus Regularibus præferuntur. diſp.25.q.1.n.117.p.417.
Clericorum ſecularium,à Clericis Regularibus, vnde emanauit diſtinctio.diſp.25.q.1.n.104.p.406.
Clerici ſeculares, vſurpato nomine ita vocantur. n.105.
Clerici Cathedralis Eccleſiæ proceſſionaliter incedentes, præferendi ſunt Monachis, & eorum Abbati.diſp.25.q.2.n.18.p.438.
Clerici non ſunt exempti ab obligatione directiua ciuilium legum quæ ſacris Canonibus,vel clericali officio non repugnant.diſp.15.q.19.n.9.p.131.
Clerici leges ciuiles non ſeruantes, nequeunt à ſeculari iudice indicari.n.10.
Clerici non ſolùm quoad perſonas,verum etiam quoad bona exempti ſunt à laicorum poteſtate de iure diuino.n.13.
Clerici ad onera laïcalia ipſis legitimè impoſita præſtanda, non à miniſtris laicis, ſed ab eorum ſuperiore Eccleſiaſtico debent compelli.diſp.15.q.10. n.17.p.242.
Clerici omnes etiam exempti, tam ſeculares, quàm Regulares, etiam Monachi tenentur ad publicas proceſſiones accedere.diſp.24.q 8.n.1.p.394.
Clerici primi gradus qui? diſp.25.q.2.n.10. qui ſecundi ordinis. n.11.p.438.
Clericorum cœtus dignior eſt quàm Monachorum. ibid.n.20.
Clerici inſtituti à S. Auguſtino, quòd geſtarent habitum,quem nunc gerunt Canonici Regulares, non conſtat.diſp.25.q.1.n.283.p.427.
Clerici in pluribus locis vocantur Abbates qui tamen nullam habent dignitatem.diſp.1.q.2.n.11.p.4.
Clerici inſtituti fuerunt à Diuo Auguſtino in Eccleſia Cathedrali Hipponen. diſp.25. q.1. n.269. p.425.
Clerici qui vocabantur tempore Apoſtolorum. diſp. 25.q.1.n.136.p.408.
Clericorum & Laicorum origo.n.137.
Clerici antiqui non profitebantur tria vota. diſp.25. q.1.n.272.p.425.
Clericis antiquis permiſſum erat habere proprium. n.273.
Clerici antiqui viuebant ſub obedientia, & in charitate.diſp.25.q.1.n.36.37.p 402.
Clerici antiqui, ſaltem tacitè profitebantur tria vota. diſp.25.q.1.n.114.p.416.
Clerici antiqui viuebant in communi. diſp.25.q.1.n. 34.401.
Clerici antiquitus tributa ſoluerunt laicis Principibus.diſp.15.q.19.n.15.p.232.
Clerici vt cum laïcis contribuant, Papæ aſſenſus requiritur.n.14.limita.n.15.p.242.
Clericorum antiquorum habitus lineus erat, à Deo inſtitutus.diſp.25.q.1.n.25.p.401.
Clericos antiquos cur D. Auguſtinus reformauit, & Monaſterium Clericorum inſtituit. diſp.25.q.1.n. 103.p.406.
Clericorũ appellatio eſt generalis ſub alterna appellatione Chriſtianorum.diſp.25.q.1.n.235.p.419.
Clericorum appellatio competit perſonis omnibus Eccleſiaſticis. n.236.
Clericorum appellatione continentur omnes Ordinem habentes, in quacunque dignitate ſint, aut claſſe,etiam primæ tonſuræ.n.237.
Clerici dicuntur omnes,qui non ſunt laïci.n.238.
Clericorum appellatione non veniunt Prælati in materia odioſa.diſp.1.q.5.n.5.p.8.
Clericorum appellatione veniunt Monachi. diſp.25. q.1.n.224.p.417.
Clericorum primus inſtitutor qui? diſp.25.q.1.n.9. p.401.
Clericorum,& Eccleſiaſticarum perſonarum appellatione qui veniant.diſp.15.q.19.n.5.p.230.
Clerici quo iure à laïcorũ poteſtate exempti ſint.n.6.
Clerici in cauſis Eccleſiaſticis, à laïcorum poteſtate exempti ſunt de iure diuino.n.7.p.231.
Clericorum tonſura ab Apoſtolis inſtituta. diſp.17.q. 2.n.1.p.470.vide *Tonſura.*
Clerici & Monachi in quo differunt. diſp.25.q.1.n. 75.p.404.
Clerici antiqui vocabantur etiam Regulares.diſp.25. q.1.n.20.p.401.
Clericorum Regularium Monaſteria non tenentur ad ſolutionem Quartæ. diſp.15.q 17.n.18.p.218.
Clerici Theatini à quonam obtinuerint priuilegium exemptionis ab Ordinariorum iuriſdictione. diſp. 15.q.4.n.24.p.146.
Clerici Theatini gaudent priuilegiis Canonicorum Regularium Lateranen. & Clericorum de Somaſcha, Societatis IESV, & aliorum, tam Mendicantium,quàm non Mendicantium. diſp.17.q.1.n. 42.p.297.
Priuilegiorum ſuorum à Clemente VII.Paulo III. Iulio III. Paulo IV. & Paulo V. confirmationem obtinuerunt.diſp.18 q.3.n.34.p.318.
Clericorum Regularium de Sommaſcha,priuilegia à quonam obtenta.diſ.15.q.4.n.25.p.146.
Confirmata fuerunt à Clemente VIII. diſp.18. q.3.n.33.p.318.

Digitized by Google

Index Rerum,

Clerici Regulares de Sommaſcba communicant in priuilegiis eum Ordinibus Mendicantium.diſp.17.q.1.n.43.p.298.

Clerici Regulares paupetes Matris Dei Scholarum piarum dicti à quo ab Ordinatiorum iuriſdictione exempti fuerint.diſp.15.q.4.n.30.p.150.

Clerici Regulares Minores potiuntur omnibus gratiis, & priuilegiis Congregationi Theatinorum, conceſſis.diſp.17.q.1.n.43.p.298.

Clerici Regulates S. Pauli decollati à quonam priuilegium exemptionis ab Ordinariorum iuriſdictione obrinuere.diſp.15.q.4.n.25.p.146.

Clerici Regulares S.Panli decollati, babent communicationem priuilegiotum Canonicorum Regularium.diſp.17.q.1.n.45.p.299.

Clerici Regulares Miniſtrantes infirmis,habent communicationem priuilegiorum,grariarum, & indultorum omnibus Ordinibus conceſſorum. ibid. q.1. n.46.p.299.

Quibus priuilegiis à Gregorio X I V. donati fuerint.diſp.15.q.4.n.28.p.147.

Cluniacenſis Ordo à quonam exemptionem totalem obtinuerit.diſp.15.q.4.n.2.p.136.

Cluniacenſes decimas ſoluere non tenentur.diſp.15.q.18.n.14.p.222.

Coabbatum literæ patentes,formula.17.p.530.

Coadiutorem Abbati olim dare poterat Epiſcopus,& in Monaſteriis vacantibus Oeconomum conſtituere.diſp.13.q.3.n.1.p.126.

Coadiutor Abbatibus Regularibus dandus eſt à Generale,vel Diffinitorio. n.2.

Coadiutor Prælatis exemptis,datur à Papa,non ab alio inferiore. n.3.

Coadiutor cum futura ſucceſſione à ſolo Papa conſtitui poteſt,nedum Epiſcopis,& aliis Prælatis exemptis ,ſed etiam aliis quibuſcunque beneficiis inferioribus.n.4.

Cæmeterium an indigeat reconciliatione quando eius pollutio eſt occulta. diſp.23.q.11.n.8.p.387. vide *Eccleſia.*

Cænobitarum Princeps fuit Sanctus Ioannes Baptiſta. diſp.2.q.1.n.3.p.10.

Cœnobitarum omnium olim idem erat babitus. diſp.27.q.1.n.1.p.469. vide *Habitus.*

Collatio votorum quomodo facienda ſit. diſp.5.q.6. n.17.p.41.

Collatio meriti ad meritum, & zeli ad zelum in electionibus Regularium ſublata eſt per Concilium Trident. n.18.

Collatio votorum facienda eſt mox poſt publicationem electionis. ibid.n.20.

Collatio Abbatiæ facta non expreſsè profeſſo valida eſt.diſp.5.q.10.n.8.p.47.

Collatio de merito electi non eſt neceſſaria, contra Panormit.diſp.5.q.6.n.19.p.41.

Collatio periuro facta an ſit nulla. diſp.5. q.10.n.3. pag.55.

Collationis Eccleſiæ Parochialis literæ patentes, formula.103.p.551.

Collatio Beneficij ſimplicis vacantis per liberam reſignationem de eo factam in manibus Ordinarij, formula.106.p.552.

Collationis factæ literarum per Decanum, & Capitulum de Capellania ad eorum collationem ſpectante,formula.117.p.556.

Collecta an exigi poſſint à clericis, qui cauſa fraudandi collectas clericalem habitum aſſumpſerunt. diſp. 15.q.21.33.p.255.

Collectæ imponi,& exigi nequeunt à clericis pro bonis in communi poſſeſſis cum patre, vel fratre laicis. diſp.15.q.21.n.35. p.255. vide *Onera.*

Collegium ad conſtituendum quot ex Iure requirantur. diſp.5.q.8.n.4.p.44.

Collegium poſtquam in multis ſemel eſt conſtitutum, poteſt ad vnum reduci, & in eo conſeruari. diſp.5.q.8.n.5.p.44.

Collegia cauſa Religionis non erant prohibita. diſp. 25.q.1.n.144.p.409.

Colloquia Abbatis qualia eſſe debent. diſp.27.q.8.n.1. p.473.

Coloni Religioſorum an pro eorum portione colonica decimas ſoluere teneantur. diſp.15. q.18.n.31. & 32.p.226.

Coloni Epiſcopi, durante colonia, non ſolùm reali, ſed etiam perſonali, exemptione à laïcali poteſtate gaudent.diſp.15 q.20.n.4.p.236.

Comedendo cum aliis Monachis in refectorio, & dormiendo cum eiſdem in dormitorio Abbates honeſtè facerent.diſp.27.q.4.n.2.p.471.

Comeſſationes & vinolentiæ quantum Eccleſiaſticis vitandæ.diſp.26.gloſſ.3.n.1.p.461.

Comitiali morbo ſiue caduco laborantes ſunt ineligibiles ad Prælaturas.diſp.5.q.21.n.28.p.58.

Commenda perpetua eſt velut titulus canonicus. diſp. 4.q.5.n.5.p.31.

Commenda ad tempus quæ dicatur. diſp.12.q.4.n.1. p.112. perpetua quæ dicatur. n.2.

Commenda habet vim diſpenſationis.diſp.4.q.4.n.4. p.30.q.8.n.3.p.32.

Commenda ceſſante, non inducitur noua vacatio. diſp.4 q.6.n.2.p.31.

Commenda ſi ad Commendatarij commodum facta ſit, etiam ſi ſit temporalis, ſequens prouiſio eius mentionem requirit,ne fiat ſubreptitia. diſp.4.q.7. n.1.& 2.p.31.

Commenda perpetua ad vtilitatem Commendatarij, à ſolo Papa fieri poteſt.diſp.4.q.3.n.4.p.30.

Commendæ Ordinis S. Antonij Viennenſis Regiæ nominationi non ſubſunt.diſp.7.q.1.n.10.p.72.

Commendæ ad effectum quis idoneus cenſeatur.diſp. 4.q.4.n.2.p.30.

Commendæ qua ratione cæperunt eſſe in Eccleſiis, & Monaſteriis.diſp.4.q.2.n.1.p.29.

Commenda perpetua de iure antiquo erat incognita. diſp.4.q.1.n.6.q.29.

Commenda temporalis in vtilitatem Eccleſiæ fieri poteſt ab Epiſcopis ac etiam Prælatis inferioribus habentibus iuriſdictionem quaſi-Epiſcopalem. diſp.4.q.3.n.8.& 9.p.30.

Commenda temporalis quando dicatur in vtilitatem Commendatarij.diſp.4.q.7.n.4.p.32.

Commendas Eccleſiarum,& Monaſteriorum exhortuit Clemens V.diſp.4 q.1.n.4.p.29.

Commendas Monaſteriorum iterum introduxerunt Vrbanus VI. & Bonifacius IX. & eas perpetuas ſequutus eſt Paulus II. ibid.n.5.

Commendare quid ſit.diſp.4.q.5.n.3.p.31.

Commendare Abbatias eſt ſolius Summi Pontificis. diſp.4.q.3.n.1.p.30.

Commendandi poteſtas regulatur à poteſtate conferendi.ibid.

Commendari Abbatiæ cœperunt tempore Leonis IV. diſp.4.q.1.n.3.p.29.

Commendari cœperunt monaſteria ad tempus,nempe ad ſex menſes.q.2.n.2.p.29.

Commendatary reſidere tenentur,ſi eis cura animarum aliquo modo incumbit. diſp.14. quæſ.6.n.4. p.126.

Commendatarij non gaudent priuilegiis Regularium quorum Abbatia illis eſt commendata. diſp.16.q. 4.n.1.p.263.

Commendatarius an poſſit beneficium ſibi commen-

datum

datum in alterius gratiam reſignare. diſp. 13. q. 5. n. 4. p. 118.

Commendatarius quando dicatur perpetuus. diſp. 12. q. 4. n. 3. p. 113.

Commendatarij perpetui diſponere poſſunt de fructibus beneficij ſibi commendati, ſicut veri beneficiati. diſp. 4. q 5. n. 4. p. 31.

Commendatarij perpetui habent liberam adminiſtrationem, & iura omnium Monaſteriorum, ſicut titulares, niſi quatenùs expreſsè in eadem commenda, vel ad partes illis ſit ademptum. diſp. 4. q 5. n. 6. p 31.

Commendatarij ad tempus ſe habent veluti depoſitarij, ſiue tutores. diſp. 4. q. 5. n. 2. p. 31.

Commendatarij Abbates, vide *Abbates*.

Commendationis cauſæ aſſignantur. diſp. 4. q. 2. num. 3. pag. 29.

Commendatitiæ literæ, form. 35. p. 535.

Commiſſarium ſpecialem in diœceſi inſtituendi, form. 17. p. 591.

Commiſſarios duos qui ſimul pariter & coniunctim, procedant inſtituendi, formula 18. p. 591.

Commiſſio in cauſa decimarum debet ſignari cum clauſula, *ſine retardatione ſolutionis decimarum*. diſp. 15. q. 18. n. 60. p. 228.

Communicatio priuilegiorum regulariter illi, ad cuius fauorem emanauit, tribuit omnia priuilegia communicata, perinde, ac ſi ſpecificè conceſſa fuiſſent. diſp. 15. q. 18. n. 35. p. 227.

Communicatio priuilegiorum non extenditur ad ea, quæ vel concedi non ſolent, vel magna cum difficultate conceduntur, & in quibus agitur de tertij præiudicio. ibid. n. 36.

Communicatio priuilegiorum quid operetur, & importet. diſp. 17. q. 1. n. 17. p. 285.

Communicatio priuilegiorum idem operatur, quod priuilegium in ſpecie conceſſum. diſp. 17. q. 5. n. 2. pag. 304.

Communicatio priuilegiorum pluries fuit in Sacra Rota Romana canonizata. ibid. n. 3. vide *Priuilegium*.

Communio quomodo fiat in ſolemni Miſſæ celebratione Abbatis. diſp. 11. q. 14. n. 34 p. 108.

Communitas Eccleſiæ non facit, quin Prælatus (ſi aliunde habet poteſtatem exercendi Pontificalia) in eadem Eccleſia iſta exercere poſſit. diſp. 21. q. 2. n. 10. pag. 358.

Compagi, Cambagi, Pedules, & Compobi abſque Summi Pontificis auctoritate ab inferiori Prælato geſtari nequeunt. diſp. 20. q. 1. n. 8. p. 343.

Compoſitiones remanent gratioſæ, ſi illud, quod ſoluitur, non æquiualet ei, quod conceditur; ita vt illas obtinens non dicatur eas habere, ex cauſa oneroſa. diſp. 16. q. 12. n. 14. p. 271.

Conceſſiones, in quibus pœnæ ſunt conſtitutæ, dici debent potiùs ſtatuta, quàm priuilegia. diſp. 17. q. 6. n. 1. p. 305.

Conceſſionum quarumcumque viuæ vocis oraculo factarum, exceptis oraculis factis S. R. E. Cardinalibus, & eorum manu firmatis reuocatio à Gregorio XV. diſp. 15. q. 7. p. 192. & ſeq.

Extenſio eiuſdem reuocationis ab Vrbano VIII. pag. 194.

in Conceſſione generali non veniunt ea, quæ quis veriſimiliter in ſpecie conceſſurus non eſſet. diſp. 17. q. 2. n. 5. p. 302.

Concilio Generali derogatum non cenſetur per clauſulas generales. diſp. 15. q. 15. n. 3. p. 211.

Concilij Generalis decretis nunquam derogatum cenſetur in Priuilegiis, niſi exprimatur. diſp. 5. q. 5. n. 7. p. 39.

Concilij Generalis decretis qualiter ſit derogandum. diſput. 15. quæſit. 17. num. 10. pag. 216.

ad Concilium Generale an Abbates conuocandi ſint. diſp. 24 q. 1. p. 389.

Pro parte negatiua. num. 1.

Affirmatiua tenetur. num. 2. vide *Abbates*.

Conciliis Generalibus, Prouincialibus, vel Synodalibus, vt interſint Monachi Caſinenſes, & Vallis-Vmbroſæ compelli non poſſunt. n. 12. p. 477.

Conciliis ſex primis Generalibus cur non fuere vocati Abbates. diſp 24. q 2. n. 3. p. 390.

A quo tempore ad ea admitti, & iis ſubſcribere cæperunt. n. 4.

Recenſentur qui Conciliis interfuere. n. 6. & 7.

Debent citari vt interſint. n. 9. p. 391.

Concilij Lateranenſis ſub Leone X. ſtatuta contra priuilegia Regularium recenſentur. diſp. 18. q. 3. n. 40. p. 322.

Concilium Tridentinum quid ſtatuerit ſuper Abbatum, & aliorum Regularium Prælatorum electione. diſp. 5. q. 5. n. 8. p. 39.

Condere qui poteſt, poteſt & ſoluere. diſp. 16. q. 1. n. 4. pag. 261.

Conferendi ex poteſtate ad poteſtatem, reſignationes recipiendi, & è contra non valet argumentum. diſp. 13. q. 1. n. 5. p. 114.

Confeſſary ſecularis licentia, form. 81. p. 547.

Confeſſarij Regularis licentia, form. 82. ibid.

Confeſſarij Monialium licentia, form. 84 ibid.

Confeſſarii Monialium ad Crates tantùm licentia. formula 85. p. 548.

Confeſſarij Monialium, qui neceſſitate vrgente intra clauſtra Monaſterij miniſtraturus eſt Sacramenta, licentia, form. 86. p. 548.

Confeſſarij Monialium alia licentia, formula 87. ibid.

Confeſſarij extraordinarij electio, formula 39. pag. 536.

Confeſſariorum licentia à Superiore Regulari obtenta, form. 36. p. 536.

Confeſſariorum ordinariorum Monialium literæ patentes, form. 38. ibid.

Confeſſariorum extraordinariorum, ſeu ad breue tempus ſuffectorum literæ patentes, form. 200. pag. 584.

Confeſſariorum literæ patentes, formula 37. pag. 536.

Confeſſio in celebratione Miſſæ quomodo facienda ſit per Pontificem cum electo. diſp. 11. q. 14. n. 27. pag. 108.

Confidens non in propria intellectus ſui acie, imo ab aliis auxilium petens, facilius rem ad optatum finem perducit. diſp. 26. gloſſ. 9. n. 2. p. 464.

Confirmationis Sacramentum miniſtrare non poteſt Epiſcopus in locis exemptis. diſp. 15. q. 15. n. 11. pag. 212.

Confirmatio plenum ius tribuit confirmato in dignitate, ad quam electus fuerat. diſp. 6. q. 1. num. 2. pag. 66. & n. 23. p. 68.

Quod declaratur. num. 24.

Confirmatione non ſuffragatur quoad ea, quæ in priuilegiis confirmatis non leguntur, quamuis in ea adſit clauſula, *Quorum tenores*. diſp. 15. q. 18. n. 44 p. 227.

Confirmatio ex certa ſcientia reſtituit priuilegia reuocata à Papa, vel iure communi ordinario, non autem ſublata per Concilium Generale, niſi adſit clauſula, *Non obſtante reuocatione Concily generalis*. diſp. 16. q. 14. n. 9. p. 273.

Confirmatio eſt neceſſaria tam ex parte confirmatoris, quàm ex parte electi. diſp. 6. q. 1. n. 19. p. 67.

Confirmatio electionis inualidæ non prodeſt. diſp. 6.q.1.n.23.p.68.

Confirmatio eſt neceſſitatis, licèt electio ſit voluntatis. diſp.6.q.1.n.25.p.68.

Confirmatio eſt iuris quæſiti corroboratio. diſp.18. q.1.n.1.p.307.

Confirmatio dicitur fieri, vel in forma communi, vel ex certa ſcientia. n.2.

Confirmatio in forma communi, eſt quando Pontifex de negotio non plenè inſtructus confirmat priuilegium in eo ſtatu, & prout antea erat. n.3.

Confirmatio ex certa ſcientia eſt, quando tenor priuilegij inſeritur in ipſa confirmatione, vel quando conſtat, quòd Pontifex ſciens priuilegia illa, prudens, & volens confirmauit. n.4.

Confirmatio nunquam præſumitur facta ex certa ſcientia. n.5.

Confirmatio, vtrùm dicenda ſit in forma communi, vel ex certa ſcientia, quando clauſula (*Ex certa ſcientia*) adiicitur, & tamen tenor priuilegij, inſertus non eſt, diſſeritur. n.6.

Confirmatio in forma communi non reddit actum validum, ſed illum confirmat, prout anteà erat. n.8.

Confirmatio in forma communi non ſuffragatur, ſi non conſtat de priuilegio confirmato, & intelligitur, ſaluo iure tertij, & quatenus valida ſit, & recipit eandem interpretationem, & obiectiones, quas priuilegium confirmatum. n.9.

Confirmationis forma in iure nulla reperitur. diſp.6. q.3.n.1.p.70.

Confirmatio prolationem verborum non requirit, ſed ſufficit actus aliquis exterior confirmantis. ibid. n.2.

Confirmatio quo tempore petenda ſit. ibid. n.3.

Confirmatio nullum tempus habet à iure præfixum. ibid. n.4.

Confirmatio electionum Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum Regularium à quo petenda ſit. diſp.6.q.2.n.2.p.69.

Confirmatio Abbatum, & aliorum Prælatorum Generalium electorum à quibus facienda ſit. ibid. n.3.

Confirmatio electionis facta, abſque cauſæ cognitione, an valeat. diſp.6.q.2.n.6. limita, vt n. ſeq. p.70.

Confirmatio Abbatis S. Benedicti de Caluello Souanæ Diœceſis Congregationis Vallis-Vmbroſæ à Præſidente Generali efficitur; ſed nominatio fit à Communitate Souanæ. diſp.7.q.5.n.1.p.74.

Confirmatio quæuis ſimoniacè facta eſt ipſo iure nulla. diſp.10.q.5.n.1.p.95.

Confirmatio ex certa ſcientia, confirmat actum nullum, eique nouum robur tribuit, & validitatem. diſp.18.q.1.n.7.p.307. & q.5.n.3.p.326.

Confirmatio ex certa ſcientia, habet vim nouæ conceſſionis, quando confirmat id, quod inualidum eſt. num.4.

Confirmatio ex certa ſcientia, non dicitur ſimplex confirmatio, ſeu innouatio, ſed ampliatio, vel noua conceſſio. n.5.p.327.

Confirmatio ſimplex priuilegiorum ex certa ſcientia, cùm poſſit referri ad priuilegia valida, & inualida; ad ea tantùm referri debet, quæ valida, & in vſu ſunt. n.6.

Confirmatio ex certa ſcientia priuilegiorum alicui Religioni conceſſorum an comprehendat ea priuilegia, quæ in vſu non erant. diſp.18. q.5. per tot. pag.326.

Confirmatio Abbatis facit illicò eius beneficia vacare. diſp.5.q.25.n.1.p.65.

Refertur Iulij II. reſponſum, ad propoſitum quæſitum. n.1.

Quod interpretatur Collector priuil. Mendicant. & alij, qui eum ſequuntur, ſed malè, vt n.6.

Confirmatio Papæ præſumitur ex temporis antiquitate. diſp.25.q.1.n.147.p.489.

Confirmator, qui indignum confirmauit, in quam pœnam incurrat. diſp.6.q.2.n.8.p.470.

Confirmator, quando renuit electionem confirmare, quid ſit faciendum. diſp.6.q.3.n.5.p.70.

Congregationes Regulares quare in vnum omnia Monaſteria vnierint, & Abbatias manuales effecerint. diſp.1.q.2.n.28.p.4.

Congregationes duodecim non Mendicantes ſuorum priuilegiorum ſæpe confirmationem obtinuerunt, præcipuè à Clemente VIII. & Paulo V. diſp.18. q.3.n.35.p.319.

Congregationes Regulares quas habeant à Sede Apoſtolica priuilegiorum communicationes. diſp. 17.q.1. per tot. p.278. & ſeqq.

Congregatio quælibet habet ius eligendi Prælatum de iure communi. diſp.5.q.8.n.1.p.44.

Congregatio ſi duos vel tres tantùm habeat electores, electio Prælati ad eos ſpectat. ibid. n.2.

Congregatio Vallis-Vmbroſæ. vide *Vallis-Vmbroſa, & ſic de cæteris Congregationibus ſuis in locis.*

Conopæum Tabernaculi maioris ſanctæ Euchariſtiæ quomodo fieri debeat. diſp.22.q.4.n.11.p.373.

Conſcientia criminis eſt legitima cauſa ad cedendum Prælaturæ. diſp.13.q.1.n.10.p.114.

Conſecrandi poteſtas Abbatibus competere poteſt, tam ex priuilegio, quàm ex conſuetudine approbata à Summo Pontifice. diſp.23. quæſ.2. num.4. pag.378.

Conſecrare Eccleſias, de iure eſt ſolius Epiſcopi. diſp. 23.q.7.n.1.p.384.

Conſecrare Eccleſias poteſt ſimplex Sacerdos ex delegatione Summi Pontificis. ibid. n.2.

Conſecrare Eccleſias, non licet Abbatibus. ibidem num.3.

Conſecrare Eccleſias Abbatiales, & Regulares, ſpectat ad Epiſcopum Diœceſanum. diſp.23. q.8.n.1. pag.384.

Conſecrare Calices, Patenas, & benedicere Pallas Altaris, & quælibet alia Eccleſiaſtica ornamenta, ac Corporalia, & Pixides, ſeu alia Vaſa ad reponendam Sacram Euchariſtiam, Abbas poteſt, necnon quaſcunque Imagines, Campanas, Altaria portatilia, vndecunque ad eum deferantur. diſp.23. q.13. per tot. p.388.

Conſecratio quid ſit. diſp.11.q.1.n.1.p.97.

Conſecrationis loco aliquando largo modo dicitur benedictio. diſp.11.q.1.n.6.p.97.

Conſecratio Epiſcopi, & Abbatis benedictio, in quo differant. diſp.11.q.2.n.1.p.97.

Conſecratio Epiſcopi, & Benedictio Abbatis conueniunt ſimul in præcedentibus. ibid. n.4.p.98.

Conſecratio Epiſcopi qua die fieri debeat. ibidem num.8.

Conſecratio tribuit nomen Epiſcopo, qui ante conſecrationem vocatur electus. diſp.11.q.5. num.1. pag.99.

Conſecratio eſt Ordinis Epiſcopalis, non iuriſdictionis. diſp.23.q.1.n.2.p.377.

Conſecrationis Altaris, form.196.p.584. vide *Altare.*

Conſecratio vaſorum Eccleſiaſticorum quando ita deperditur vt iterum conſecrari debeant. diſp.23. q.3.n.3.p.380.

Conſecratio vaſorum Eccleſiaſticorum an ad Abbates ſpectet. diſp.23. q.2. per tot. p.379.380. vide *Vaſa Eccleſiaſtica.*

Conſilium à Monachis ſenioribus petat, & propriis viribus non nitatur Abbas in rebus agendis, vt obſtinationis maculam fugiat. diſp.26. gloſſ. 9. num.1. pag.464.

Conſiſtoriale Monaſterium vt dicatur, ſufficit eſſe ſolitum conferri in titulum.diſp.5.q.2.n.6.p.35.

Conſiſtorialia Monaſteria ſi de indulto Apoſtolico ſint manualia, Papa non poteſt de illis prouidere. diſp.5.q.2.n.4.p.35.

Conſtitutiones Summorum Pontificum contra procurantes Prælaturas, & dignitates per extraneos fauores quæ ſint? diſp.10.q.1.n.11.p.91.

Conſtitutiones, quæ iuri communi aduerſantur, niſi Apoſtolicæ Sedis priuilegio ſint munitæ, irritæ ſunt,& inanes diſp.5.q.1.n.5.p.34.

Conſtitutiones Apoſtolicæ in concernentibus fidem Catholicam, & Sanctæ Inquiſitionis officium hactenus editæ,& inpoſterùm ſuper quacũque alia te edendæ, omnes Regulares quomodolibet priuilegiatos comprehendunt,niſi illę in edeodis ſpecialiter excipiantur,ex Declaratione Vrbani VIII. diſp. 15.q.7.p.198.

Conſtitutiones à Sixto IV. & Pio V.de Conceptione B. Virginis innouantur, & maiorum pœnarum in tranſgreſſores impoſitio.diſp.15.q.7.p.189.190.
Ampliatio, & declaratio prohibitionis illius aſſertionis.p.191.192.

Conſuetudo ius diuinum mutare nequit.diſp.22.q.1.n. 4 p.371.

Conſuetudo debet conſiderari in terminis ſuis. diſp. 25.q.1.n.284 p 427.

Conſuetudo Vrbis attendi debet in quibuſcunque locis, & ciuitatibus.diſp.25.q.1 n.200.p.414.

Conſuetudo non ſoluendi integras decimas, qualiter ſit probanda.diſp.15.q.18.n.57.p.228.

Conſuetudo circa modum ſoluendi decimas inducitur decennio n.58.

Conſuetudo etiam inrata, in damnum Eccleſiæ non eſt ſeruanda.diſp.5.q.3.n.18.p.36.

Conſuetudo attendi debet in præcedentiis.diſp 25 q. 1.n.199 p.414.

Conſuetudo valet,quòd à valdè remoto loco citentur Electores, ſicut etiam valet, vt non vocentur. diſp. 5 q 3.n.6.p.36.

Conſuetudo valet, vt Prælati obitus Principi noncietur,& ab eo petatur licentia Succeſſorem eligendi, adeò vt electio alias facta non teneat. diſp.7 q.6.n. 5.p.77.

Conſuetudo laicum iuris ſpiritualis capacem facere non poteſt.ibid.n.3.

Conſuetudo antiquorum Monachorum eligendi Abbatem qualis fuerit.diſp.12.q.1.n.3.p 110.

Conſuetum, quòd ſæpius fieri ſolet, neceſſarium, non arbitrarium dicitur.diſp.12.q.2.n.4.p.111.

Conſules, ſeu Priores artium in multis locis vocantur Abbates.diſp.1.q 2.n.13.p.4.

Contemplatio ob Paſtoralem ſarcinam non eſt omittenda. diſp.26.gloſſ 13.n.5 p.466. Pro animarum lucro aliquando poſtponenda.ibid.

Contemptus vnius facit, quòd electio ab omnibus facta irritetur, non tamen reddit ipſo iure nullam. diſp.5.q.3.n.3.p.35.

Contemptus vnius plus operatur,quàm plurium contradictio.diſp.5.q.3.n.2.p.35.

Contemptus ſi electionem tacitè, vel expreſsè confirmet,valida erit electio, nam ſatis eſt quòd pro illa infirmanda non inſtet.ibid.n.3.& n.9.p.36.

Contemptus dicitur is,qui legitimè vocatus non fuit. ibid.n.4.

Contemptus dicitur, qui fuit vocatus, & non admiſſus.num.5.

Contemptus exceptio non poteſt opponi, niſi ab eiſdem electis,& contemptis tantùm.n.6.

Contemptus oppoſitio non ſufficit ad annullandam electionem, ſed neceſſaria eſt proſecutio contemptus, quæ fieri debet intra tempus ad eligendum conſtitutum.n 7.& 8.

Contemptus electionem approbare videtur per votum datum extra Capitulum, electione iam facta. n.10.p.36.

Contemptus electionem ampliùs impugnare non poteſt,vbi ſemel conſenſit.n.11.

Contemptus approbans electionem quoad vnum ex pluribus electis ex eodem ſcrutinio,non poteſt illa impugnare quoad reliquos n.12.

Contraria omninò ſublata cenſentur, abſque alia declaratione,ſtante clauſula,ex certa ſcientia. diſp.18. q.6.n.25.p.330.

Contributio Seminario facta non probat ſubiectionem contribuentis, & iuriſdictionem Epiſcopi cogentis diſp.15.q.9.n.29.p.205.

Conuentus Religioſorum iugiter pſallentium Domino à Samuële primò fuit inſtitutus.diſp.2.q.1.n.1.p.10.

Conuentus Religioſorum vtriuſque ſexus à Sancto Marco inſtituti.diſp.2.q.10.n.1.p.15.

Conuentus electionem habet creandi Abbates, & alios Prælatos Regulares de iure. diſp.5.q.1.n.1. p.33.

Conuerſatio inter æquales parit contemptum.diſp.27. q.4.n.1.p.471.

Conuiuia à Sanctis Patribus, Eccleſiæ Prælatis prohibita.diſp.25.gloſſ.3.n.1.p.461.

Corona in capite Monachorum quid ſignificet? diſp. 27.q.2.n.3.p.470. Vide *Tonſura*.

Corporale, quid ſit,& vnde nomen habet.diſp.22.q 4. n.4.p.373.

Corporale qualiter fieri debeat, & ex qua materia. ibid.n.10.

Corporalium benedictio de iure communi ad Epiſcopum ſpectat.diſp.22.q.3.n.1.p 372.

Corporalia, tam de ſuo Ordine, quam ſi aliunde ad eos deferantur, benedicere poſſunt Abbates. ibid. n.2.& 3.

Corporis defectum patiens non poteſt Abbas eligi. diſp.5.q.21.n.13 p.57.

Correptionem Abbates, & alij Prælati cum prudentia facere debent.diſp.26.gloſſ.6 n.1 p 462.

Correptio debet eſſe moderata.n.2.p.463.

Correptio facienda eſt,ne approbetur error,& opprimatur veritas.n.3.

Correptio fieri debet cum Charitate.n.4.

Corrigia S. Monicæ an ab aliis, quàm Superioribus S.Auguſtini fieri poſſit.diſp.22 q.5.n.3.p 374.

Crapula & ebrietas aggrauant corda. diſp.26.gloſſ.3. n.1.p.461.

Credentia Epiſcopi quomodo præparanda cum paramentis Pontificalibus, ad Prælati benedictionem. diſp.11.q.14 n.17 p 107.

Credentia pro electo præparanda. diſp.11.q.14.n.20. pag.107.

Credentia quomodo præparanda in ſolemni celebratione Abbatis.diſp.21.q 10.n.4.p 364.

Criminis conſcientia eſt legitima cauſa ad cedendum Prælaturæ.diſp.13.q.1.n 10.p.114.

Cruciferorum Ordo non ſubiicitur Ordinariorum iuriſdictioni.diſp.15.q 4.n.21 p.145.
Decimas ſoluere non tenetur. diſp.15.q.18.n.24. pag.225.

Cruciferi communicant in priuilegiis, tam conceſſis, quàm concedendis Ordinibus Mendicantium, & non Mendicantium.diſp.17.q 1.n.26 p.289.

Cruciferorum priuilegia à Gregorio XIV.confirmata,& reualidata fuerunt.diſp.18.q.3.n.14.p.315.

Crux pectoralis cur Abbati imponatur,& quid ſignificet.diſp.20.q.1.n.11.p.343 & n.24 p.347.

Crux in Altari collocanda qualis eſſe debeat. diſp.

Digitized by Google

22. quæſ. 4. num. 12. pag. 373.
Cruces benedicere ex ſpeciali priuilegio poſſunt Abbates.diſp.22.q.5.n.1.p.374.
Cubiculi ſui in miniſterio Abbas quales Monachos eligere debeat diſp.27.q.9.n.2.p.473.
Cubile Abbatis quale eſſe debeat. diſp. 27.q.5.n.3. p.472.
Cuculla quotuplex, & quis illius vſus? diſp.27.q.1. n.3.p.469. quare ea vtantur Monachi.n.4.p.470.
Cuculla Monachorum ſimplicitatis & innocentiæ index.diſp.27.q.1.n.4.p.470.
Culpabilis præſumitur depoſitus ab officio.diſp.13.q. 4.n.4.p.117.
Culpæ dicendæ forma.p.546.
Cura animarum incumbens Commendatariis reſidentiam requirit.diſp.14.q.6.n.4.p.126.
Curam animarum habens extra reſidentiam manere non poteſt.diſp.14.q.3.n.1.p.124.

D

D*Æmoniaci* an poſſint eligi in Prælatos. diſp.5. q.21.n.35.p.58.
Dalmatica vnde ſic dicta, quid ſignificet, & cur crucis formam præ ſe ferat. diſp.20. quæſ.1.n.9. p.343.
Dalmatica quomodo & qualiter fieri debeat. diſp.21. q.4.n.15.p.373.
Dalmaticæ Pontificalis forma. diſp.20. quæſ.2.n.13. p.350.
Debiles an ſint eligibiles ad Abbatias. diſp.5.q.21.n. 41.p.59.
Decanus quis ſit, & eius dignitas. diſp.25. q.4.n.2. pag.443.
Decima quid ſit,& quomodo diſtinguatur à primitiis, & oblationibus.diſp.15.q.18.n.1.p.219.
Decimæ ſpecies tres, prædiales, perſonales & mixtæ, quæ omnes explicantur. diſp.15.quæſ.18.n.1. p. 219.
Decimas Parochis ſoluere tenentur omnes indiſtinctè,etiam pauperes,niſi aliàs fame perirent.diſp.15. q.18.n.51.p.228.
Decimarum quota poteſt minui conſuetudine. ibid. n.56.
Decimarum exemptio concedi non ſolet, niſi magna cum difficultate,& cauſæ cognitione.diſp.15.p.18. n.35.p.227.
ad Decimarum ſolutionem Prælati admonere debent ſuos ſubditos Confeſſarios, & Concionatores, vt fideles hortentur.diſp.15.q.18.n.65.p.228.
Decimas vt de noualibus Religioſi ſoluere non teneantur, quod requiratur. diſp.15. quæſ.18. n.5. p.220.
à Decimis extraordinariis ad ſpirituales,& ordinarias non fit illatio.diſp.15.q.18.n.42.227.
Decimæ à quamplurimis Religionibus ſoluendæ non ſunt ob priuilegia ſpecialiter eis conceſſa, & quæ ſint.diſp.15.q.18.n.8. vſque ad 29.p.221.& ſeqq.
Decimæ licèt in totum per Summum Pontificem tolli non poſſint, quibuſdam tamen remitti poſſunt. ibid.n.30.p.226.
Decima an ſit ſoluenda per colonos Religioſorum pro eorum portione canonica.ibid.n.31.& 32.
Decima ſolui non debet de iure communi à Religioſis de noualibus ſuis, ac de hortis, & animalibus quæ nutriunt.diſp.15.q.18.n.1.p.220.
Decima ſoluenda eſt à Religioſis de animalibus quæ aliis nutrienda tradunt. ibid.
Decimæ dandæ ſunt etiam ab exemptis tam de terris & poſſeſſionibus,antiquitus acquiſitis, quàm poſtmodum acquirendis.diſp.15.q.7.n.27.p.160.

Declarationi Papæ ſtandum eſt in iis quæ concernunt factum alienum.diſp.25.q.1.n.56.p.403.
Declarationes Sacræ Congregationis Illuſtriſſ. Card. Conc.Trid. interpretum ſuper conſtitutione Gregorij X V. de Exemptorum priuilegiis. diſp.15.q. 7.n.52.p.165.& ſeqq.
Declarationi Papæ ſtandum eſt in iis, quæ concernunt factum alienum.diſp.25.q.1.n.56.p.403.
Declinatoria fori allegari poteſt per Abbatem, vt ab Ordinariorum moleſtiis iura ſua defendere valeat.diſp.15.q.6.n.1.p.154.
Decretum Vrbani V I I I.vt omnes Regularium Superiores ſuos ſubditos & Religioſos perſæpè commoneant de iniuncta omnibus obſeruantia,& executione Apoſtolicarum Conſtitutionum & Decretorum ad officium SS. Inquiſitionis aduerſus hæreticam prauitatem pertinentium diſp.25.q.7.n. 54.p.169.
Aliud Iulij I I I. contra impedientes Inquiſitores hæreticæ prauitatis in ſuo officio. p.171.
Aliud Pij V. contra offendentes ſtatum,res,& perſonas officij S. Inquiſitionis. p.173.
Aliud Pij I V. vt Inquiſitoribus liceat procedere contra Sacerdotes Sacramento Pœnitentiæ abutentes erga pœnitentes ſuos. p.175. Confirmatio eiuſdem à Gregorio X V. ibid.
Aliud Gregorij X I I I. in non promotos ad preſbyteratum & tamen celebrantes & Pœnitentiæ ſacramentum miniſtrantes.p.177.
Aliud Clementis V I I I. in eoſdem non promotos. p.178. Ampliatio eiuſdem ab Vrbano VIII. p.179.
Aliud Sixti V. in Aſtrologos iudiciarios.p.180.
Aliud Vrbani V I I I. in eoſdem.p.183.
Aliud eiuſdem ne Itali habitent in locis vbi liber Catholicæ Religionis cultus non exiſtat. p.185.
Aliud Greg X V. in hæreticos in locis Italiæ,& inſularum adiacentium commorantes.p.186.
Decretum Pauli V.reuocans facultatem Superioribus Regularium conceſſam cognoſcendi cauſas ſuorum ſubditorum ad Officium Sanctæ Inquiſitionis pertinentes.p.187.
Aliud eiuſdem innouans Conſtitutiones à Sixto I V. & Pio V. editas de Conceptione B Virginis.p.189. Ampliatio eiuſdem à Greg.XV.p.191. Extenſio eiuſdem decreti ab Vrbano V I I I. p.194.
Alia duo Greg.X V. & Vrbani V I I I. quibus reuocatur facultas legendi & habendi libros prohibitos quibuſcunque perſonis.p.195.196.
Decretum Congregationis S. R. E. & vniuerſalis Inquiſitionis quoad imagines nondum Canonizatorum vel Beatificatorum cum radiis, ſplendoribus,&c. proponendas.diſp.15.q.7.p.197.
Decretum prohibens libros ab immediatè Sedi Apoſtolicæ ſubiectis compoſitos imprimi, abſque Cardinalis Vicarij, & Magiſtri Sacri Palatij, vel Ordinarij,& Inquiſitoris loci licentia. diſp.15.q.7. pag.198.
Decretum Vrbani V I I I. declarans quòd Conſtitutiones Apoſtolicæ in concernentibus fidem Catholicam & Sanctæ Inquiſitionis officium, Regulares omnes quomodolibet priuilegiatos comprehendant.diſp.15.q.7.p.198.
Decretum Sacræ Congreg.Rituum pro vſu Baldachini.diſp.21.q.10.n.10.p.366.
Aliud pro eodem. ibid.p.369.
Decretum Sacræ Congregationis Rituum prohibentis Abbatibus benedicere ornamenta Eccleſiarum non ſibi ſubiectarum, recenſetur. diſp.22. quæſ.2. n.2.p.371.

Decretum

Decretum memorabile pro benedictionibus in quibus interuenit ſacra Vnctio.diſp.23.q.2.n.5.p.378.

Decreta duo ſacræ Congregationis Rituum de præcedentia Fratrum Minorum ſtrictioris Obſeruantiæ Reformatorum.diſp.25.q.8.n.6.p.457.

Decretis Papæ non licet contradicere. diſp.15.q.1.n. 55.p.403.

Defectus omnes iuris poſitiui ſupplet clauſula *Supplentes*.diſp.18.q.6.n.4.p.329.

Defectus ſcientiæ eſt legitima cauſa cedendi Prælaturæ.diſp.13.q.1.n.13.p.114.

Defenſio legitima priùs permittenda eſt, vt Abbas etiam in notoriis criminibus deponi poſſit. diſp. 13.q.2.n.14.p.116.

Degradare Epiſcopi eſt,non alterius inferioris. diſp. 15.q.7.n.54.p.169.

Degradare non poteſt Epiſcopus in locis exemptis, neque facere proceſſiones ſolemnes, & generales. diſp.15.q.15.n.12.p.212.

Degradandi verbaliter abſentem condemnandum vt impœnitentem,form.50.p.604.

Delegatus Papæ debet eſſe in dignitate conſtitutus. diſp.1.q.8.n.6.p.9.

Delictum quando non corrigitur, faciliùs multiplicatur.diſp.26.gloſſ.12.n.5.p.465.

Delinquenti ex incuria ſui Superioris non minus error,quàm Superiori ſuo adſcribitur. diſp.26.gloſſ. 12.n.2.p.464.

Denominatio prior maiorem dignitatem denotat.diſp. 24.q.5.n.2.p.391.

Denuntiandi excommunicatum qui citatus reſponſurus de fide,vel abiurationem facere, noluit comparere,form.27.p.595.

Denuntiatio in viſitatione ſeruanda, formula. 57. pag.540.

Denunciatus de aliquo crimine pendente inquiſitione non poteſt in Abbatem eligi. diſp.5.q.21.n.6. pag 57.

Depoſitarij, & exactoris Eccleſiæ vacantis deputati, form.105.p.552.

Depoſitus ab Abbatia remanet Monachus in Monaſterio in quo depoſitus fuit. diſp.13.quæſ.4.n.3. p.117.

Depoſitus ab officio præſumitur culpabilis. ibid.n.4.

Derogatio facta priuilegiis conceſſis quibúſvis Superioribus Ordinum,ac Monaſteriorum,comprehendit etiam priuilegia conceſſa commendatariis. diſp.4.q.5.n.6 7.p.31.

Derogatione tollitur id ſolùm, quod obiicitur priuilegio.diſp.15.q.18.n.43.p.227.

Derogationis ſpecialis vim habet clauſula, *Pro expreſſis*,&c.diſp.18.q.6.n.42.p.331.

Derogatoriis derogatoriatum quando deroget Clauſula, *Non obſtantibus*.diſp.18.q 6.n.39.p.331.

Derogatorias derogatoriatum tollit clauſula, *Pro expreſſis*,&c.diſp.18.q.6.n.43.p.331.

Deſcendens à patre infideli non eſt excludendus à ſacris Ordinibus,& dignitatibus,ſi ab infantia, vel ſaltem à decennio baptizatus fuerit. diſp.5.q.21.n. 66.p.62.

Deſcendentes ex condemnatis in contumaciam an ad Abbatias ſint eligibiles.diſp.5.q.21.n.59.p.61.

Deſcendentes ex Hæreticis reſipiſcentibus,an ſint ad Prælaturas eligibiles.n.60.

Deſcendentia deducitur à ſtipite per continuatam ſucceſſionem, ſicut à fonte riuuli. diſp.25.q.1.n. 275.p.426.

Detrahere aut detrahentem audire quod damnabilius? diſp.26.gloſſ.5.n.7.p.462.

Detractionem ſibi illatam quomodo Abbates vindicare tenentur.diſp.26.gloſſ.5.n.6.p.462.

Detractores morte digni, imo & detractioni conſentientes diſp.26.gloſſ.5.n.7.p.462.

Deus omnium conditor ex promiſſione obligari voluit.diſp.16.q.12.n.8.p.270.

Diaconiſſa officium quid ſit, & an hodie ſit in vſu. diſp.22.q.7.n.1.p.375.

Diaconiſſas an Abbates ordinare poſſint.n.2.

Diadema regium non patitur Rex ab alio in ſuo regno deferri.diſp.21.q.9.n.2.p.358.

Dictum generaliter, debet generaliter intelligi. diſp. 12.q.1.n.4.p.110.

Dieta quot milliaria contineat. diſp. 23. q. 10. n.4. p.386.

Dignitas quid ſit,& in quo ab officio diſcrepet. diſp. 1.q.2.n.3.p.3.

Dignitati Eccleſiaſticæ conſtituendæ quæ requiſita. diſp.1.q.2.n.8.& 9.p.3.

Dignitas non conſtituitur ex ſolo nomine, niſi etiam concurrant prærogatiuæ. ibid.n.10.p.4.

Dignitas debet eſſe perpetua. diſp.1.q.2.n.22.& 24. pag.4.

Dignitas ex ſui eſſentia non requirit perpetuitatem in officio, ſed ſatis eſt quòd poſſit eſſe perpetua. diſp.1.q.2.n.31.p.5.

Dignitates Eccleſiaſticæ an poſſint commendari minoribus 25.annis.diſp.4.q.4.n.3.p.30.

Dignitas Eccleſiaſtica ab illegitimis filiis Religioſorum obtineri non poteſt in ea Religione, in qua eorum patres Prælati fuerunt, vel ſunt: & non ſolùm in eodem Conuentu, ſed etiam in tota Religione.diſp.5.q.15.per totum,p.51.

Dignitate cæteris præſtans reputatur viliſſimus, niſi etiam ſcientia, & ſanctitate præcellat. diſp.5.q.15. n.1.p.48.

Dignitati Eccleſiaſticæ præficiendus, is eſſe debet vt eius comparatione cæteri grex dicantur. diſp.5. q.13.n.3.p.48.

Dignitas Abbatialis ab illegitimè natis obtineri non poteſt, abſque diſpenſatione,etiam ſi defectus eſſet occultus.diſp.5.q.14.n.1.& 3.& limita vt n.4. pag 50.

Dignitatem ad Eccleſiaſticam illegitimus non cenſetur diſpenſatus, qui ad beneficium curatum diſpenſatus eſt.diſp.5.q.19.n.1.p.54.

Dignitas an veniat appellatione beneficij. ibidem num.6.

Dignitatem ad inferiorem diſpanſatus, non cenſetur ad ſuperiorem diſpenſari, licèt è contra. ibid.n.10. pag.55.

Dignitas Abbatialis omninò concedi non debet infamibus,tam infamia iuris, quàm infamia facti.diſp. 5.q.20.n.1.p.55.

Dignitatum portæ infamibus patere non debent. ibid.n.2.

ad Dignitatem ambitioſè ſe ingerens eſt ab ea repellendus, ſicuti inuitatus renuens eſt promouendus. diſp.10.q 1.n.5.p.91.

Dignitates Religionis per externos fauores à Religioſis procurati non debent. diſp. 10. quæſ.1.n.7. pag.91.

Dignitates per externos fauores procurantes in Congregatione Vallumbroſana per biennium ad illas, vel ſimilia inhabiles omnes redduntur. ibid. num.10.

Dignitatem ſimoniacè adeptus tenetur in conſcientia illi renunciare, éſtque inhabilis ad alias dignitates inpoſterum obtinendas. Et an prædicta inhabilitas incurratur ante Iudicis ſententiam declaratoriam. diſp.10 q.5.n.4.& 5.p.96.

Dignitates electiuæ perpetuæ cenſentur. diſp.12.q.1. n.5.p.100.

Dignitatis

Dignitatis prærogatiuæ, & priuilegia retinentur, dimiſſo officio, cui eſt annexa dignitas. diſp.13.q.4. n.7.p.117.

Dignitatis prærogatiuæ, & priuilegia amittuntur, quando quis deponitur ab officio, vel priuatur dignitate propter aliquod delictum.n.9.

Dignitas ceſſat, dimiſſo officio, quod pretio, aut ſuffragio aliquo acquiſitum fuerat.n.10.

Dignitatem propria virtute acquirens, plùs meretur, quàm qui pretio, aut ſuffragio aliquo illam adeptus eſt.n.11.

Dignitas loci an conferat ad inſignitatem, & maiorem dignitatem Eccleſiæ, ita vt Rector duas habens Eccleſiar parochiales in ea reſidere teneatur, vide remiſſiuè.diſp.14.q.1.n.12.p.122.

Dignitas maior arguitur ex priori nominatione. diſp. 24 q.5.n.1.p.392.

Dignitas Abbatialis hodie magis competit Canonicis Regularibus, quàm Monachis. diſp.25.q.1.n. 189.p.413.

Dignitas Abbatialis an hodie ſit perpetua, vel ad tempus.diſp.12.q.2.n.2.p.111.

Dignitas Abbatialis de iure communi eſt perpetua, ſecus verò de iure ſpeciali. diſp. 12. quæſ.2. n.7. pag.111.

Dignitas Abbatialis poſt Epiſcopalem immediatè præfulget.diſp.25.q.1.n.259.p.423.

Dignitatem habentes præferuntur cæteris dignitate non fulgentibus.diſp.15.q.2.n.5.p.438.

Dignitas maior arguitur ex priori nominatione. diſp. 25.n.12.23.p.430.

Dignior quis dicatur in electione. diſp.5. q.15.n.8. pag.49.

Dignior an ſimpliciter dicatur, qui aliàs munus, de quo agitur, rexit.ibid.n.9.

Dignior non cenſetur is, qui antiquior eſt in habitu, vel ſacerdotio, vel ætate.ibid.n.10.

Dignior is dicitur, qui à digniore, & maiore eſt ordinatus, licèt poſteriùs receptus.diſp.25.q.1.n.162. pag.411.

Digniores in dubio reputantur qui priùs in ordine literæ nominati ſunt. diſp.25.q.2.n.2. p.438.& n. 23 p.439.

Dignus ſuffragium Lectoris habere debet, ad hoc nè indignus eligatur.diſp.5.q.13.n.7.p.49.

Dignus etiam cum metu ſuſcipere debet honorem. diſp.10 q 1.n.2.p.92.

Dilapidatio bonorum Monaſterij, vel negligens eorum adminiſtratio iuſta cauſa eſt deponendi Abbatem.diſp.13.q.1.n.4.p.115.

Dimiſſoriæ literæ per Abbates Conuentuales faciendæ quando dimittunt ſuos ſubditos ad ſuſcipiendos Ordines, form.32.p.535.

Dimiſſorias faciendi conceſſio facultatis, formula 33. pag.535.

Dimiſſoriales literæ pro prima tonſura, formula 78. pag.546.

Dimiſſoriales literæ pro Ordinibus Minoribus, form. 79.ibid.

Dimiſſoriales literæ ad ſacrum Subdiaconatus Ordinem, form.80.p.547.

Diſpenſatio eſt nulla, & mortaliter peccat Inferior diſpenſans in lege Superioris ſine cauſa. diſp.5.q. 16.n.1.p.52.

Diſpenſatio quid ſit. ibid.n.2.

Diſpenſatio facta ſine cauſæ cognitione diſſipatio potius, quàm diſpenſatio dicenda eſt.ibid.n.3.

Diſpenſatio illegitimorum ad Prælaturas in Religione obtinendas à Generalibus, vel Prouincialibus cum Capitulis fieri non poteſt abſque cauſæ cognitione.ibid.n.4.

Diſpenſatio Papæ ſine cauſa culpæ excuſationem non recipit.ibid.n.7.

Diſpenſatio ſuper Natalium defectu quas cauſas requirat.ibid.n.8 p.53.

Diſpenſatio ad Prælaturas cum illegitimis à Prælato fieri debet, poſita iuſta cauſa.ibid.n.9.

Diſpenſatio ſubitis non competit iure, niſi fortè deprecatiuè.ibid.n.10.

Diſpenſatio eò maiorem cauſam requirit, quantò maior eſt natalium defectus.ibid.n.11.

Diſpenſatio tacitè fieri cenſetur cum eis, ſi Princeps ex certa ſcientia inhabiles promouet. diſp.5.q.17. n.1.p.53.

Diſpenſatio Principis abſque cauſæ cognitione fieri poteſt.ibid.n.2.

Diſpenſatio abſque cauſæ cognitione per inferiores fieri non poteſt.ibid.n.3.

Diſpenſatio non requirit certa verba.n.7.

Diſpenſatio redditur nulla per taciturnitatem alicuius conditionis, qua cognita, Superior non ita facilè diſpenſaſſet.diſp.5.q.18.n.1.p.54.

Diſpenſatio dum petitur, ſunt omnes illegitimitatis qualitates plenè Superiori detegendæ. ibid. num.3.

Diſpenſationis defectus proueniens ex taciturnitate conditionum illegitimitatis, non tollitur per clauſulas, *Ex certa ſcientia*, ſeu *de plenitudine poteſtatis*.ibid.n.4.

Diſpenſatio illegitimi ad beneficium curatum, non cenſetur facta diſpenſatio ad dignitatem. diſp.5. q.19.n.1.p.54.

Diſpenſatio ſtrictè eſt interpretanda, quia eſt ſtricti iuris.ibid.n.2.p.55.

Diſpenſatio facta Monacho ad beneficium curatum, non cenſetur facta diſpenſatio ad beneficium ſimplex.ibid.n.4.

Diſpenſatio ad beneficia quæcumque, abſque alia expreſſa diſpenſatione, non poſſet ad dignitates promouere.ibid.n.5.

Diſpenſatio ad quæcunque beneficia in ſeculo, non cenſetur diſpenſare ad Abbatias, nec in ſeculo, nec in Religione.ibid.n.7.

Diſpenſatio illegitimi facta in Religione, non cenſetur facta diſpenſatio in ſeculo.ibid.n.8.

Diſpenſatio illegitimi ad Prælaturas in vna Religione, ſi poſtea ad aliam transferatur, indiget noua diſpenſatione.ibid.n.9.

Diſpenſatio ſuper non reſidendo fieri poteſt ab Abbatibus, & Prælatis inferioribus habentibus propriam Diœceſim cum iuriſdictione Epiſcopali cum beneficiariis ſibi ſubiectis: ſicut fit ab Epiſcopis cum ſuis.diſp.14.q.1.n.6.p.121.

Diſpenſatio cum Prælatis Conuentualibus ſuper reſidentia ſpectat ad Generalem, vel Prouincialem. diſp.14.q.3.n.2.p.124.

Diſpenſationis ſuper denunciationibus Matrimonij, form.91.p.548.

In Diſpenſationibus à maioritate, vel paritate rationis non valet argumentum. diſp.5.q.19.n.3. pag.55.

Diſpenſatus ſine cauſa non eſt tutus in conſcientia. diſp.5.q.16 n.5.limita vt n.ſeq.p.52.

Diſpenſatus ad quæcumque beneficia in ſeculo non cenſetur diſpenſatus ad Abbatias, nec in ſeculo, nec in Religione.diſp.5.q.19.n.7.p.55.

Diſpenſatus ad beneficia quæcumque, abſque alia expreſſa diſpenſatione, non poſſet ad dignitates promoueri. ibid. num.5.

Diſpenſatus ad dignitatem inferiorem non cenſetur diſpenſatus ad maiorem, licèt ſit è contra. diſp. 5. q.19.n.10.p.55.

Diſpoſitio non ceſſar.vbi concurrentibus duabus cauſis, vna eeſſat. diſp.15.q.11.n.5.p.206.

Diſpoſitio refereus reſtringitur, & limirarur ſecundùm priuilegia antiqua,ad quæ ſit relatio. diſp.17. q.7.n.3 p.306.

Diſpoſitio) ſuper qua eſt appoſita clauſula, *Non obſtantibus, &c.* ſi nulla exiſteret, illa clauſula nihil operaretur. diſp.18.q.3.n.38.p.331.

Diſſimulare ſubditorum peccata quando dicatur Abbas? diſp.26.gloſſ.12.n.4.p.465.

Doctoratus, ſiue gradus Licentiaturæ, formula 177. p.575.

Doctores ex Ordine Canonicorum Regularium vtuntur Cappis violaceis, & rubeis. diſp.20.q.5.n 7. pag.352.

Doctores, qui tennerunt Monachos Sancti Benedicti præcedere Canonieos Lateranenſes, referuntur. diſp.25.q.1.n.290.p.428.

Doctores qui ſcripſerunt pro Canonicis Regularibos Sancti Auguſtini Congregationis Lateraoenſis,teferuntut. diſp.25.q.1.n.101.p.414.

Doctores qui atteſtantur clericatum eſſenrialiter competere Canonicis Regulatibus, enumerantur.diſp. 25.q.1.n.69 p.404.

Doctrina Catholicorum Doctorum ſumpſit auctoritatem à Romana Eccleſia. diſp. 25. q. 1. num.43. pag 403.

Dominationis quos amor inuadit, etiam iugum Eccleſiaſticæ diſciplinæ facit reſpuere. diſp. 10. q. 1. n.9.p.91.

Dominici Taruiſini liber maledictis refertus. diſp.25. q.1.n.203.p.414. & 415.

Dominium vtile eſt verè, & propriè vna, & eadem res cum directo, illúdque ſemper ſequitur, quaſi incrementum alluuionis. diſp. 15. quæſ.19. n.45. pag.234.

Dominus iniquus in ſeruum cogitur eum manumittere. diſp.15.q.3.n.2.p.131.

Domus orationis ædificari non poteſt niſi antea ab Epiſcopo licentia impetretur. diſp. 15. q.7. n.16. pag.159.

Domum in qua hæretici conuenticula celebrarunt dituendam declarandi, form.51.p.606.

Donatio Iuriſpatronatus facta loco Religioſo,Epiſcopi aſſenſum non requirit. diſp.9. quæſit.2. num.1. pag.89.

Donationis iuriſpatronatus aſſenſus, form. 108. pag.553.

Dotes animi Prælatis repetendæ ex *text cap.2. Regulæ S.Benedicti.* diſp.26. gloſſ.12.n.6.p.465.

Dubium quando eſt circa verba priuilegij, ad quem ſpectet illius interpretatio,oſtenditur. diſp.16.q.6. n.6 p.265.

Ducibus & Proceribus ſacri Palatij præferuntur Abbates. diſp.25.q.5.n.1.p.444.

Ducibus præferuntur Abbates tanquam habentes maiorem dignitatem. diſp.25.q 3.n.7.p.442.

Duratione extemporanea Abbatum quæ incommoda manare ſolent. diſp.12.q.3.n 1.& ſeqq. p.111.

E

E*Brietas* & crapula aggrauant corda. diſp.26. gl 3. num.1 p.461.

Ebrietatis ſigna, quæ ſint. diſp.5. quæſ.21. num.50. pag. 59.

Ebrius non multùm diſtat à furioſo, quia vbi ebrietas,ibi furor. diſp.5. quæſit.21. num.51.p.59.

Eccleſia Chriſtiana in initio ſuo fuit veluti Monachalis religio. diſp.2 q.4.n.2.p.12.

Eccleſia militans ad inſtar triumphantis, cæleſtiſque Hieruſalem exemplata eſt. diſp.25. quæſ.2.num.1. pag.437.

Eccleſia,priuſquam conſtruatur, fundamenti locus deſignandus eſt,& vbi Altare erigitur,Crux lignea eſt erigenda. diſp.22.q.9.n.1.p.376.

Eccleſia vt probetur eſſe in Diœceſi debent eſſe actus iuriſdictionales. diſp.15.q.9 n.26.p.204.

Eccleſia quælibet cenſetur eſſe in aliqua Diœceſi,niſi probetur habere territorium ſeparatum. diſp. 15. q.9.n 5 p.203.

Eccleſia cenſetur eſſe in illa Diœceſi, cuios finibus magis adiacet præcipuè ſi nun appareat de iure alterius. num.6.

Eccleſiâ exemptâ non cenſentur exemptæ Capellæ ei ſubiectæ vel conuexæ. diſp.15. quæſ.7.n.54. pag.169.

Eccleſiæ exemptæ in populum iuriſdictionem babet Ordinarius. diſp. 15. quæſit.7. verſu *Ordinarius.* pag.169.

Eccleſia poteſt laicos, de quolibet notorio exceſſu iudicare, quando Iudex ſecularis eſt negligens. diſp. 15.q.19.n.26.p.233.

Eccleſia non conſecrata gaudet eiſdem priuilegiis, quibus gaudet Eccleſia conſecrata.diſp.23.q.9.n.2. pag 384.

Eccleſia, quoad propoſitum vacare dicitur, vbi careat proprio, & immediato Prælato. diſp.19.q 6. n.2.p.338.

Eccleſia deſtructa, non remanet locus priuilegiatus. diſp.16.q.18.n.1.p.276. Declara, vt n.4.

Eccleſia,aut Monaſterium deſtructum,ſi reædificetur, reuiuiſcunt eius priuilegia n.2.

Eccleſia quomodo polluatur per ſanguinis effuſionem, aut homicidium. diſp.23. quæſit.11. num.1. pag.386.

Eccleſia quomodo violetur per ſeminis effuſionem. n.2.pag.387.

Eccleſia polluitur,ſi intra illam ſepultus fuerit fidelis excommunicatus. n.3.

Eccleſia, an polluatur quando in ea ſepelitur Paganus, vel infidelis, aut filius fidelis ante baptiſmum. num.4.

Eccleſia polluitur,quando benedicitur, aut conſecratur ab Epiſcopo excommunicato. n.5.

Eccleſia violatur, quando omnes parietes, aut maior eorum pars ſimul ruunt. n.6.

Eccleſia polluta, pollutum etiam cenſetur Cœmetarium, ſed non è contrà. n.7.

Eccleſia, & Cœmeteria an indigeant reconciliatione, quando pollutio eſt occulta. n.8.

Eccleſiæ conſecratæ ſi polluantur, ſpectabit ad Epiſcopum earum reconciliatio. diſp.23. q.10.num.2. pag.385.

Eccleſias pollutas Abbates Regulares poſſunt reconciliare, aqua priùs per Epiſcopum ſacrata; niſi Epiſcopus diſtet vltrà duas dietas: quo caſu etiam ipſi poſſunt aquam benedicere. diſp.23. q.10. n.3. pag.386.

Eccleſiæ vtilitas excuſans à reſidentia conſideratur reſpectu Eccleſiæ, in qua tenetur quis reſidere. diſp.14 q.4.n.8.9.& 10. p.124.

Eccleſia Cathedralis plus aliis honorari debet. diſp. 25.q.2.n.15.p.438.

Eccleſiæ Cathedralis vacantis per obitum literarum collationis factæ familiari de Canonicatu,vel præbenda, form.114.p.555.

Eiuſdem generis collationis, form.115.Ibid. & form. 116.ibid.

Eccleſiæ Cathedralis & Collegiatæ Præpoſitorum eminentia & dignitas, diſp.25. quæſ.4. n.5. & 6. pag.443.

Eccleſias

Eccleſias conſectate, ſolus Epiſcopus de iute poteſt. diſp.23.q.7.n.1.p.384.
Eccleſias conſecrate, ſimplex Sacerdos poteſt, ex delegatione Summi Pontificis. n.2.p.384.
Eccleſias conſecrare, Abbatibus non licet. n.3.
Eccleſiæ omnes, citra Romanam, regulariter de iure communi quadragenaria, non autem centenaria præſcriptione gaudent. diſp.19.q 4.n.1.p.337.
Eccleſiæ quænam dicantur Abbatibus pleno iure ſubiectæ. diſp.21.q.8.n.2.p.362.
Eccleſiæ Abbate mortuo dicuntur viduatæ. diſp.5. q.5.n.1.p.38.
Eccleſiæ Seculares, quæ hodie Abbatiæ nomine nuncupantur, ferè omnes olim fuerunt Regulares. diſp. 2 q.6.n.1.p.12.
Eccleſiæ quædam Seculares in principio ſuæ fundationis à ſecularibus erectæ, cum dignitate Abbatiali. diſp.2.q.6.n.2.p.12.
Eccleſiæ Conuentualis appellatione venit Eccleſia Regularium, non ſecularium. diſp.7.quæſ.2.num.4. pag.72.
Eccleſias propriæ Congregationis, ſolemniter benedicere poſſunt Abbates. diſp. 23. quæſ. 9. num.3. pag 385.
Eccleſiæ Abbatiales Regulares exemptæ, ex priuilegio gaudent ſexagenaria, vel centenaria præſcriptione. diſp.19.q 4.n.3.p.337. vide *Præſcriptio.*
Eccleſias Abbatiales, & Regulares conſecrare ſpectat ad Epiſcopum Diœceſanum. diſp.23. quæſ.8.n.1. pag.384.
Eccleſias Abbatiales, & Regulares conſecrare, ſi Epiſcopus Diœceſanus requiſitus renuerit, quilibet alius Epiſcopus id facere poterit. n.2.
Priuilegium, quo gaudent Regulares, vt Eccleſiæ eorum poſſint à quolibet Epiſcopo conſecrari, ſi Epiſcopus Diœceſanus requiſitus conſecrare renuerit, non videtur reuocatum à Concilio Tridentino. n.3.
Eccleſia ædificari non poteſt, niſi antea ab Epiſcopo licentia obtineatur. diſp.15.q.7.n.16 p.150.
Eccleſia commendata reſidentiam requirit. diſp.14. q.6.n.1.limita vt n.ſeq.p.126.
Eccleſia nullius Diœceſis, & exempta, cui, & quando ſit ſubiecta. diſp.15.q.7.n.6.p.157.
Eccleſia de manibus laicorum à Religioſis recipi non poteſt ſine Epiſcopi conſenſu. ibidem num. 30. pag.161.
Eccleſia, in qua Epiſcopalia iura per Religioſos exercentur, poteſt ab Epiſcopo interdicta declarari. ibid.n.34.
Eccleſiæ Monaſteriorum exemptorum ab Epiſcopis viſitari non poſſunt. ibid.n.50.p.162.
Eccleſia Regularis qua forma in ſecularem reducatur, remiſſiuè. ibid.n.13.p.207.
Eccleſiarum commendæ vide *Commenda.*
Eccleſia Diœceſana eximi poteſt per Epiſcopum ab eius poteſtate. diſp.15.q.23.n.1.p.208.
Eccleſia Epiſcopo ſubiecta in totum ab eius poteſtate eximi non poteſt. ibid.n.3.p.209.
Eccleſia Epiſcopo ſubiecta à quibus ab ipſius poteſtate eximi non poteſt. ibid.n.4.p.210.
Eccleſia initio ſuæ fundationis in totum eximi poteſt ab Epiſcopo. ibid n.5.
Item patiendo iura præſcribi. ibid.
Item per modum Vicariæ perpetuæ. ibid.
Item non appellando à ſententia ſuper plena inferioris exemptione contra ſe lata. ibid.
Eccleſiæ vni, vel Monaſterio vnus tantùm Abbas vel Prælatus præfici debet. diſp.5.q.23.n.3.p.64.
Eccleſiæ Patriarchales, Romæ quinque. diſp 25. q.1. n.244.p.420.
Eccleſiæ, & Monaſteria qua ratione antiquitùs commendari cœperunt. diſput. 4. quæſit. 2. num. 1. pag.29.
Eccleſias pleno iure ſubiectas habere quid ſit. diſp.23. q.8.n.10.p.120.
Eccleſia Regularis ad ſecularem ſtatum redacta, non amittit exemptiones, & priuilegia, quæ antea obtinebat, niſi expreſsè ſint ſublata. diſp.15. q.11. n.4.p.206.
Eccleſiaſtici feudatarij Principum ſecularium tenentur ad onera feudorum. diſp. 15. q.21. n. 34. pag.255.
Eccleſiaſtici omnes à laicorum poteſtate exempti ſunt. diſp.15.q 19.n.1.p.230.
Eccleſiaſtici à gabellis, tributis, & aliis oneribus laicorum tam realibus, quàm perſonalibus exempti ſunt. diſp.15.q.21.n.3.p.243.
Eccleſiaſtici in quibuſdam caſibus non ſunt exempti à gabellis, & aliis oneribus laicalibus. ibid.num.5. pag.244.
Edictum de examine eorum qui Eccleſiæ Parochiali præferendi ſunt, form.101.& 102.p.550.& 551.
Electionis canonicæ forma triplex. diſp.5.q.5.num.4. pag.38.
Electiones celebratæ contra formam *cap. quia propter de elect.* ſunt ipſo iure nullæ. diſp. 5. q. 5. num.4. pag.38.
Electio, prouiſio, nominatio & confirmatio ſimoniacè facta, eſt ipſo iure nulla, etiamſi ſimonia eſſet occulta. diſp.10.q.5.n.12.p.95.& 96.
Et ſiue ſimonia ſit commiſſa ab eo, qui dignitatem, vel beneficium obtinuit, ſiue ab aliis, etiam ipſo neſciente. n.3.
Electio celebrata lite pendente eſt nulla. diſp.5.q.22. n.17.p.64.
Electio celebrata per metum, impedientem omninò libertatem eligendi, eſt ipſo iure nulla. diſp.5.q.22. n.7.p.63.
Electio irrita eſt ſi ad eam Excommunicati maiori excommunicatione ſcienter admittantur à Capitulo. diſp.5.q.8.n.11.p.45.
Ad eam quis indignus cenſendus. ibid.n.19.
Electio fieri debet in communi Congregatione, vbi præſentes adſint omnes electores, & quando dicatur fieri communiter. diſp.5.q.6.n.4.p.40.
Electio per ſcrutinium celebrata, in qua omnes ſchedulæ poſt votorum numerationem coram Capitulo non comburuntur, irrita eſt. diſp.5.q.22.n.13. pag.63.
Electio, in qua vnus electorum publicè, Capitulo permittente, votum ſuũ manifeſtat, irrita eſt. n.14.
Electio eſt nulla, in qua omittitur aliquid ex ſubſtantialibus formæ. n.15.
Electio de digno omiſſo digniori ſuſtineri poteſt. diſp.5.q.13.n.1.& 6.p.48.
in Electione viliſſimus reputandus eſt, qui cæteris dignitate præſtat, niſi præcellat etiam ſcientia, & ſanctitate. diſp.5.q.13.n.2.p.48.
Electio de digno, omiſſo digniori, in foro externo ſuſtinetur, etiam quòd electores iuraſſent de digniore eligendo. diſp.5.q.13.n.6.p.49.
Electio eſt celebranda in aliquo honeſto, & conuenienti Monaſterij loco. diſp.5.q.6.n.1.p.40.
Electiones per occulta conuenticula factæ reprobantur à iure. ibid.n.2.
Electio intra quod tempus poſt Prælaturæ vacationem facienda ſit. diſp.5.q.7.n.4.p.43.
Electione celebrata, intra quod tempus teneantur electores electi conſenſum petere. ibid.n.5.
Electio ordinariè qua hora diei celebrari debeat. diſp.7.q.7.n.7.p.43.

Electio

Electio non irritatur per omiſſionem miſſæ de Spiritu ſancto. ibid.o.8.
Electionem an præcedere debeat Miſſæ celebratio cum inuocatiooe Spiritus ſancti. diſp.5.q.6.n.35. pag.45.
Electio Prælati de iore communi ad propriam Congregatiooem ſpectat.diſp.5.q.8.n.1.p.44.
Electio Prælati, ſi io aliqua Congregatione duo tantùm, vel tres Electores exiſtant, ad eos ſpectat. ibid.n.2.
Electio eſt ipſo iure nolla, ſi aliquis ex Electoribus præſentibus non ſcrutaretur.diſp.5.q.6.n.9.p.40.
in Electionibus Regularium metiri ad meritum, & zeli ad zelum collatio hodie non fit. ibid.n.18. pag.41.
Electio neceſſaria publicanda eſt, & pronuncianda per verba ſingularis nomeri.diſp.5.q 6.n.21.p.41.
Electio à quo publicanda ſit oomine omnium.n.22.
Electio communis ſtatim poſt collationem publicanda eſt.n.23.
Electionis ad validitatem ao ſit neceſſaria pars maior,& ſanior votorum.n.24.p.42.
Electio,vbi vota ſunt paria,eſt nulla.n.25.
Electio hodie Prælatorum Regularium eſt facienda de eo,in quem maior pars Capituli conſenſit.ibid. num.27.
Electio ab omnibus facta,per contemptum vnius poteſt irritari.diſp.5.q.3.n.3.p.35.
ad Electionem conuocatio Vocalium quomodo facienda ſit.ibid.n.15.p.36.
Electio Abbatum & aliorum Prælatorum Regularium,atqoe aliorum Officialiom temporalium per vota ſecreta fieri debet.diſp.5.q.4.n.8.p.38.
Electio fieri noo poteſt per ſuſpenſos ab executione ſuorum officiorum.diſp.5.q.8.n.13.p.45.
Per interdictos.n.6.
Per eos qui ſcienter celebrarunt in loco interdicto. ibid. n.17. Per eos qui ſcienter indignum elegerunt.n.18.
Electio Abbatum Regularium facienda eſt de profeſſo,aliàs nulla redderetur.diſp.5.q.10.n.1.p.46.
Electio de infamibus infamia meri facti quaodo fieri poſſit.diſp.5.q 20.n.5.p.56.
Electio quando fieri poteſt de inquiſito denunciato, atque accuſato. ibid.n.8.
Electio an fieri poſſit de Abbate ſemel reprobato. diſp.5.q.21.n.4.p.57.
Ao de Abbate tranſeunte de Mendicantibus ad non Mendicantes.n.5.
de Corpore vitiato.n.6.
Electio fieri non poteſt de Abbate excommunicato maiori vel minori excommunicatiooe.diſp.5.q.21. n.1.p.57.
De falſificante literas Apoſtolicas.n.2.
De Simoniaco.ibid.n.8.
De homicida.n.9.
De perioro.n.10.
De prodigo.n.11.
De patiente animi defectum n.13.
De Regularibus pœnitentiaris.n.14.
De leproſis. ibid.n.18.
De ſcabie Herculea laborantibus.n.19.
De iis quibus ex nimia venere capilli & barba ceciderint.n.20.
De morbo Gallico laboraotibus.n.21.
De rabidis. n.23.p.58.
De paralyticis. o.24.
De apoplecticis. n.25.
De tremulis ita vt riſum moueant.n.26.
De podagroſis.n.27.
De Comitiali ſeu caduco morbo cadentibus. n.28.
De iis qui communem hominum ſtaturam, ſiue altitudine,ſiue paruitate excedunt.o.29.
De furioſis,& lunaticis.n.30.
De facie horridis.n.31.
De claudis.n.32.
De cæcis. n.33.
De lippis & ſtrabonibus, ſi ex iis ſcandalum oriatur.n.34.
De Dæmoniacis.o.35.
De digitis,manibus,aut naſo carentibus.n.36.37.
De mutis.n.38.
De Hermaphroditis.n.41.p.59.
De ſtolidis, ſeu ſimplicibus.n.43.
De hæreticis.n.52.p.60.
De bigamis.n.68.p.62.
Electionis confirmatio facta, abſque cauſæ cognitione,ao valeat.diſp.6.q.2.n.6.p.69.
Electionem indigni confirmans in quas pœnas incidat.ibid.n.8.p.70.
Electionem confirmare vbi recuſat Superior abſque legitima cauſa,quid agendum.ibid.n.10.p.70.
Electio confirmari an poſſit,inuitu electo.n.11.
Electiones de iure communi à quo ſint confirmandæ. diſp.6.q.1.n.1.p.66.
Electiones clandeſtinæ reprobantur à iure,ac irritandæ,& caſſandæ ſunt.diſp.5.q.22.n.1.p.62.
Electiones clandeſtinæ dicuntur illæ, quas electores ſecretas inter ſe retinent.diſp.5 q.22.n.1.p.62.
Electioni conſentiens de ſe faciendæ incidit in ambitiooem.diſp.5.q.22.n.3.p.62.
Electionis confirmationis forma in iure nulla reperitur.diſp.6.q.3.n.1.p.70.
ad Electionem confirmandam non requiritor prolatio verborum, ſed ſufficit actus aliquis exterior confirmantis.ibid.n.2.p.70.
Electionis confirmatio quo tempore ſit petenda.ibid. n.3.p.70.
Nullom eſt tempos ei à Iure præfixum.n.4.
Electionem confirmare ſi renuerit confirmator, qoid ſit faciendom.ibid.n.5.p.70.
Electionis Canonicatus factæ per Capitulum Eccleſiæ Collegiatæ,form.188 p.581.
Electiones, in quibus interuenit ſortium vſus, ſunt ipſo iure nullæ.diſp.5.q.22.n.9.p.63.
Electio celebrata per abuſum ſecularis poteſtatis, eſt ipſo iure oulla,& quæ dicatur.ibid.n.10.11.p.63.
ad Electionem Abbatum vocandi ſunt omoes ſuffragium habentes.diſp.5.q.3.n.1.p.35.
Electio Abbatum ,& aliorum Prælatorum Regularium de iure ad Conuentum pertinet. diſp.5.q 1. n.1.p.33.
Electio Abbatum, & Prælatorum Regularium localium ferè omnium (paucis exceptis,) hodie noo à Conuentu, ſed per ſuffragia Generalium, vel Prouincialium, cum eorum Diffinitoriis fit. ibid.o.3. pag.34.
io Electionibus, Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium localium à Generalibus, vel Prouincialibus cum ſuis Definitoriis faciendis, etiam ſecretum ſeruari debet, aliàs nollæ ſunt. ibid. n.6. pag.34.
Electiones Abbatum, Epiſcoporum electionibus in multis æquiparantur.ibid q.5.n.3.p.38.
io Electione Abbatum & Prælatorum Regularium quid ſtatuerit Concilium Trident.ibid n.8.p.39.
Electioni Abbatum locus qui requiratur. diſp.5.q.6. n.1.p.40. non eſt de eius ſubſtantia.ibid.33.p.42.
Electiones Abbatum ſæcularium à quibus confirmandæ ſint.diſp.6.q.2.n.1.p 69.
Electiooum confirmatio Abbatum,& Prælatorum Regularium inferiorũ ad quem ſpectat.ibid.n.5.p 69.

Electio Abbatiſſæ debet fieri à duabus Collegij partibus, nulla habita collatione zeli ad zelum, nec meriti ad meritum, & quare? diſp.5.q.6.n.29.p.42.

Electio eſt publicanda, expreſſa, & elata voce.n.30.

Electio ſolemniter eſt publicanda.n.31.

Electores legitimè impediti poſſunt vnum, vel plures procuratores ad electionem conſtituere.diſp.5 q.4. n.1.& 4 p.37.

Electores legitimè vocati, comparere nolentes, non ſunt computandi in numero interuenientium in Capitolo; qui ſuperſunt, etiam ſi pauci ſint, intelliguntur eſſe Electorum vniuerſitas. diſp.5.q.3.n. 23.p.36.& n.26.p.37.

Electores ſi tempore electionis recedant à loco, vbi eſt facienda electio, eorum voti nulla eſt habenda ratio, & idem de eo, qui noluit votare. ibid.n.24. & 25.

Electores qui electioni intereſſe nolunt, non debent compelli, niſi interſit Eccleſiæ. ibid.n.27.

Electorum partes duæ non ſunt neceſſariò congregandæ ad validitatem electionis.n.28.

Electores abſentes vocandi ſunt, ſi commodè fieri poterit, quod commodum eſt intelligendum ex parte Eccleſiæ, ſeu communitatis, non autem ex parte perſonarum vocandarum.diſp.5.q.3 n.15.p.36.

Electores citati ad comparendum tali die, qua hora diei comparere debeant.ibid.n.30.p.37.

Electores abſentes, ſi nullus de Capitulo eorum procurator eſſe velit, nequeunt per literas votum exprimere, vel extraneum deputare. ibid.q.4. num.7. pag.38.

Electores exiſtentes infra locum, vbi electio celebranda eſt, quomodo ſint vocandi.ibid q.3.n.21.p.36.

Electores præſentes omnes ſcrutandi ſunt, aliàs electio eſt nulla.diſp.5.q.6.n.11.p.41.

Elector abſens volens Procuratorem ad eligendum facere, debet vnum de Capitulo conſtituere.diſp.5. q.4.n.1.p.37.

Electoris abſentis Procurator, ſi interim conſtituens moriatur, an ceſſet.ibid.n.8.p.38.

Electores ſi duo, vel tres tantùm exiſtunt in aliqua Congregatione, electio Prælati ad eus ſpectat.diſp. 5 q.8 n.2.p.44.

Electores an debeant iurare ſe magis idoneum electuros, & quomodo præſtandum ſit huiuſmodi iuramentum.ibid.n.35.& 36.p.41.43.

Electores, ante Prælati mortem, vel diſpoſitionem, vel ceſſationem, nequeunt ad ſucceſſoris electionem procedere.ibid.q.7.n.1.p.43.

Electores an poſſint ad electionem procedere, antequam mortui Prælati corpus ſepulturæ traditum ſit.ibid.n.2.

Electores debent eſſe profeſſi eiuſdem Religionis cuius Prælatus eſt eligendus, & ſatis erit profeſſio tacita, & de ea doceri debet, ſi profeſſionis defectus fuerit oppoſitus.diſp.5.q.8.n.6.& 7.p.44.

Electores neceſſariò debent eſſe Clerici, & in ſacris Ordinibus conſtituti.ibid.n 8.

Electores quomodo ſint vocandi ad electionem. diſp. 5.q.3.n 16.p.36.

Electores à valdè remoto loco vocandi conſuetudo valet; ſicut etiam, quòd non vocentur.o.17.

Electorum ægrotantium vota quomodo ſint exquirenda.ibid.n.20.

Electus legitimè ad aliquam Eccleſiaſticam dignitatem habet legitimum titulum Eccleſiæ, cui præficitur.diſp.21.q.2.n.7.p.357.

Electus, vel præſentatus adminiſtrans ante confirmationem, vel inſtitutionem, excuſatur à pœna, ſi errauit in facto, ſecus ſi errauit in iure; niſi fuerit ius dubium. diſp.6.q.1.n.9.& 10.pag.67.

Electus idoneus repertus, circumſcripto legitimo impedimento, debet abſque dilatione confirmari. diſp.6.q.2.n.9.p.70.

Electus ante confirmationem, nec directè, nec indirectè debet ſe adminiſtrationi ingerere; aliàs priuatur ipſo facto omni iure, quod per electionem acquiſierat; etiam quando ſimpliciter, & abſque vllo quæſito colore adminiſtrat. diſp.6.q.1.n.3.& 4.pag.66.

Electus ante confirmationem habet ſolùm ius ad rem, vel ipſam electionem proſequendam. ibid. n.20.p.67.

Electus ſemel per abuſum ſecularis poteſtatis an poſſit in Abbatem eligi.diſp.5.q.21.n.12.p.57.

Electus quomodo reſpondere debeat, ſi eius conſenſus ante electionem requiratur. ibid.q.22.n.4.p.62. Item quomodo, ſi poſt electionem.n.5.

Electus ſi eſt valde notus, & communiter vti dignus approbatus, non eſt opus examine. diſp.6.q 2.n.7. pag.70.

Electus ab habente ſimul poteſtatem confirmandi, acquirit ius in re per ſolam electionem. diſp.6.q.1. n.21 p.67.

Electus tenetur, intra menſem, poſt habitam notitiam electioni de ſe factæ conſentire. diſp.5. quæſ.7.n. 6 pag 43.

Electus, & confirmatus poteſt cogi ad acceptandum officium, vbi rationabilem cauſam non aſſignat. diſp.6 q.2.n 13.p.70.

Electus in Epiſcopum, & confirmatus, ante Conſecrationem habet ea, quæ ſunt Iuriſdictionis, non autem ea quæ ſunt Ordinis.diſp.11.q.3.n.2.p.98.

Electus dicitur Epiſcopus adhuc non conſecratus. diſp.11.q.5.n.1.p.99.

Electus in ſua Capella paratus ad Epiſcopum ducitur, diſp.11.q.14.n.24.p.108.

Electus quando iuramentum præſtare debet coram Pontifice.ibid n.26.

Electus quando examinari debeat.ibid.

Electus induitur in Capella, & Miſſam proſequitur. ibid.n.28.

Eligendus ad Eccleſiaſticam dignitatem talis eſſe debet, vt illius comparatione cæteri grex dicantur. diſp.5 q.13.n.3.p.48.

Eligendi ius in Eccleſia Collegiata, vel Conuentuali non poteſt cadere in laicum.diſp.7.q.6.n.1.p.77.

Eligendi in Abbatem vetus Monachorum antiquorum conſuetudo.diſp.12.q.1.n.3.p.110.

Eligendi forma triplex tradita *in cap. quia propter de elect.* non eſt ſublata per Concilium Tridentinum. diſp.5 q.5.n.9.p.39.

Eligendi ſimul, & confirmandi facultatem habens, eligendo cenſetur confirmare, & confirmando eligere, etiam ſi iure deuoluto id faciat.diſp.6.q 2.0.4. & 5.p.69.

ad Eligendum habilitas attenditur tempore, quo celebranda eſt electio, non autem tempore Prælaturæ vacationis.diſp.5.q.8 n.9 p.44.

ad Eligendum an ſit inhabilis ante legitimam ætatem.ibid.n.10.

ad Eligendum quandò plures Procuratores conſtituuntur, quilibet eorum debet eſſe in ſolidum conſtitutus, & quis eorum ſit præferendus. diſp.5.q 4. n.5.p.37.

Eligentes dignum, omiſſo digniori mortaliter peccant. diſp.5. q.13. n.4. p.45. quando venialiter tantùm. ibid.n.5.

Eligentium vota quomodo exquirenda. diſp.5.q.6. n.10.p.40. in ſcriptis redigi debent, & ſtatim publicari.n.14.& 15.p.41. Vide *Vota*.

Eligere quid ſit.diſp.5.q.22.n.8.p.63.

Eligere non poteſt Procurator, vnum ſno, & alium conſtituentis nomine. diſp.5. q.4.n.6.p.37.
Elias, & Eliſæus, & filij Propbetarum Principes & Abbates Religioſorum fuerunt. diſp.x. q.1.num.2. pag.10.
Eleemoſynas colligendi facultatis, form.156.p.568.
Eiuſdem generis alia,form.257.p.569.& form.158. ibid.
Eminens qnod hic eſt plus afficitur mæroribus,quàm honoribus gaudeat. diſp.1.q.5.n.5.p.3.diſp.10.q.1. num.1.p.91.
Emendatus præſumitur, qui poſt peccatum operatur bonum. diſp.5.q.50.n.7.p.56.
Emphyteuta Ecclesiæ non tenentur ad collectas, & onera realia per ſtatuta laicorum ſuper rebus, & bonis impoſita. diſp.15.q.20.n.5.p.x36.
Enunciatiua,vt probent,debent eſſe antiquæ. diſp.15. q.9.n.36.p.105.
Enunciatiuæ plures in inſtrumentis celebratis diuerſis temporibus, inter diuerſas, & à diuerſis notariis, & idem atteſtantibus, habent vim famæ. num.57.
Enunciatiua prolata per modum cauſæ probat. diſp. 25.q.1.n.59.p.403.
Item quando eſt geminata. n.60.
Item in antiquis. n.61.p.404.
Item quando emanauit motu proprio. ibid n.6s.
Epiſcopalia inſignia priuilegio inferioribus Prælatis conceduntur. diſp.19.q x.n.4.p.336.
Epiſcopalia inſignia præſcribere an Abbas poſſit, & quæ præſcriptio requiratur. diſp. 19. quæſ.3. n.1. pag.336.
Epiſcopalia iura Abbates, & Prælati inferiores præſcribere poſſunt. diſp.19. q.1.n.1.p.334.
Epiſcopalis Ordinis ea quæ ſunt, per inferiorem illum non habentem, conſuetudine, & præſcriptione acquiri non poſſunt. n 5.
Declaratur text. *in cap. peruenit. 95. diſt.*n.3.
Epiſcopatum acceptandi licentia pro Religione Dominicana, form.6.& 7.p.5x6.
Epiſcopatus eſt culmen dignitatum.diſp.x5.q.x.n.16. pag.438.
Epiſcopatus & Abbatia in iure æquipatantur. diſp.5. q.50.n 4 p.55.
Epiſcopatus non venit ſub nomine dignitatis in odioſis. n.x1.
Epiſcopatus aſſecutione vacant beneficia Eccleſiaſtica per promotum antea obtenta. diſp.13.q.1.n.19. pag.114.
Epiſcopi nomen vnde deriuatur, & quid ſignificet. diſp.1.q.5.n.1.p.7.
Epiſcopi ſpeculatores dicuntur,& quare. n.5.
Epiſcopi appellatio non comprehendit Abbatē. n.4.
Epiſcopus non poteſt eſſe iudex quando dubitatur an iuriſdictio contra Regulares ad ipſum pertineat, nec ipſorum iura interpretari. diſp.16.q.6. num.5. pag.265.
Epiſcopus non poteſt in totum Eccleſiam ſibi ſubiectam à ſua poteſtatē eximere. diſp.15.q.13. num.3. pag.x09.
A quibus non poſſit. n.4. p.510.
Eximere poteſt in totum initio fundationis Eccleſiæ. n.5.
Item patiendo ſua iura præſcribi. ibid.
Per modum Vicariæ perpetuæ. ibid.
Non appellando à ſententia ſuper plena inferioris exemptione contra ſe lata. ibid.
Epiſcopus in tota ſua Diœceſi ſuper omnimoda iuriſdictione contra omnes Eccleſiaſticos fundatam habet intentionem de iure communi. diſp.15. q.1. n.2.p.130.
Epiſcopus debet eſſe annorum triginta expletorum. diſp.5.q.9.n.2.p 45.
Epiſcopus poteſt regulariter Eccleſias ſuæ Diœceſis à ſua poteſtate eximere. diſp. 15. quæſ.13. num.1. pag.x08.
Epiſcopus poteſt examinare Capellanos exemptos, Canonicos, & alios volentes exercere curam, iiſdémque inhibere ne exerceant,aut Sacramenta adminiſtrent abſque ſua approbatione. diſp.15. q.7. n.54.p.169.
Epiſcopus in certis caſibus habens iuriſdictionem in loca exempta poteſt iis in locis Officialem deputare,& iuriſdictionem exercere. ibid.
Epiſcopus poteſt dotare Eccleſiam, licèt exemptam, in ſua diœceſi. diſp.15.q.7.n.54.p.169.
Poteſt ſuis ſubditis iniungere ne communicent, aut accedant ad exemptos excommunicatos, aut delinquentes, dummodo per iudicem competentem declarentur,& delictum ſit notorium. ibid.
Epiſcopus contrahit matrimonium ſpirituale cum ſua Eccleſia. diſp.x0.q.1.n.7 p.345.
Epiſcopus, & alius Prælatus Summo Pontifice inferior nequit immunitatem ſemel conceſſam ampliùs reuocare. diſp.15.q.13.n.6.p.x10.
Epiſcopus in Sede Pontificia ſedere debet in cornu Euangelij. diſp.x5: q.9.n.2.p.459.
Epiſcopus electus, & confirmatus ante conſecrationem habet ea, quæ ſunt iuriſdictionis, non autem ea, quæ ſunt Ordinis Epiſcopalis. diſp.11.q.3.n.2. pag 98.
Epiſcopus, vel alius loci Ordinarius, nihil exemptis in Synodo præcipere poteſt extra ea,quæ animarum curam concernunt. diſp. 24.q.4. num.7, pag.392.
Epiſcopus an poſſit poteſtatem benedicendi ornamenta Eccleſiaſtica ſimplici Sacerdoti delegare. diſp.52.q.2.n.4 p.37x. vide *Benedicere*.
Epiſcopus habet Iuriſdictionem in populum Eccleſiæ, quamuis Eccleſia ſit exempta. diſp. 15. q.7 n. 54.p.169.
Epiſcopus omnimodam habet iuriſdictionem in Monachos Eccleſiæ Cathedralis,iis rebus exceptis, quæ Regularia inſtituta concernunt. diſp. 15. q.7. n.44.p.162.
Epiſcopus babet iuriſdictionem in Regulares, qui animarum curam perſonarum ſecularium exercent, eique quoad Sacramentorum adminiſtrationem ſubiiciuntur. diſp.15. quæſit. 7. num.46. pag.16x.
Epiſcopus viſitare debet abſque grauamine Parochias Monaſteriis annexas. n.47.
Epiſcopus habet intentionem fundatam de iure communi, exercendi iuriſdictionem in omnibus locis ſuæ Diœceſis, & in omnes perſonas degentes intra limites ſui Epiſcopatus. diſp.15. q.8. num.1. pag.200.
Epiſcopus cognoſcit contra exemptos in omnibus criminibus actualem, ſeu ſolemnem degradationem requirentibus. diſp.15.q.7.n.54.p.169.
Epiſcopo, & Prælato non licet ſucceſſorem ſibi nominare. diſp.13.q.5.n.2.p.118.
Epiſcopum, & Eccleſiæ Prælatum qualem eſſe oporteat ex D. Paulo. diſput. x6. gloſſ. 13. num. 16, pag.468.
Epiſcopus regulariter poteſt in quouis loco Diœceſis pro tribunali ſedere, ibique iura reddere,non tamē in locis exemptis. diſp.15.q.14. n.1. & x.p x00.
Epiſcopi Regulares retento colore habitus ſuæ Religionis, poſſunt ſe conformare cum Epiſcopis Secularibus in forma, ſeu figura illius. diſp.x0. q.3. n.3.p.35x.

Epiſcopus Regularis dimittens habitum ſuum, & aſſumens albam, & candidam veſtem, quæ ab Epiſcopis exteriùs defertur, non incurrit excommunicationem latam contra Monachos habitum amittentes. n.4.

Epiſcopi etiam Pontifices appellantur. diſp. 1. q. 6. num.1.p.7.

Epiſcopi ex Regularibus Canonicis aſſumpti, an habitum mutare debeant. diſp.20.q.3.n.5.p.352.

Vti poſſunt forma indumentorum, & colore quo Clerici ſeculares. num.6.& 9. vide *Prælati.*

Epiſcopi, ac etiam Abbates, & cæteri Prælati Epiſcopis inferiores poſſunt per ſpatium duorum, vel ſaltem trium menſium à ſuis Eccleſiis abeſſe, & quomodo. diſp.14.q.5.n.1.p.125.

Epiſcopi poſſunt in Eccleſiis exemptis vti Pontificalibus inſignis, abſque tamen exercitio. diſp. 15. q.15.n.2.& 4.p.211.

Epiſcopi in ſuis Diœceſibus omnia poſſunt, quæ non reperiuntur reſeruata per Papam. diſp.25.quæſit.1. num.150.p.409.

Epiſcopus ante Conſecrationem poteſt repelli.diſp.5. q.25.n.1.p.65.

Epiſcopi aſſenſus non requiritur in donatione Iuriſpatronatus facta loco religioſo. diſp.9.q 2.num.1. pag.89.

Epiſcopus, & Abbas in quo differant in celebratione Miſſæ. diſp.11,q.2.n.2.& 3.p.98.

Epiſcopus quæ præſtare debeat ante celebrationem Miſſæ. ibid.n.5.

Epiſcopi conſecratio quando fieri debeat.ibid.n.8.

Epiſcopus ſi tertiò humiliter requiſitus Abbates benedicere tenuerit, poſſunt ipſi Abbates ea, quæ ad ſuum munus ſpectant, exercere. diſp.11.q.3.n.4. pag.98.

Epiſcopus confirmatus, & non conſecratus vocatur Electus. diſp.11.q 5.n.1.p.99.

Epiſcopi olim poterant de iure Monaſteriis vacantibus Oeconomum conſtituere, & dare Abbati Coadiutorem.diſp.13.q.3.n.1.p.116.

Epiſcopus Diœceſanus olim omnes Religioſos ſub ſua Iuriſdictione habebat. diſp.15. quæſ.1.num.1. pag.129.

Epiſcopus totam habet poteſtatem Ordinariam in propria Diœceſi de iure communi. diſp. 15. q.2. n.2.p.131.

Epiſcopus compellere poteſt Religioſos ſuæ Diœceſis, vt lectionem ſacræ Scripturæ in ſuis Monaſteriis habeant, ſi commodè fieri poterit. diſp.15.q.7. n.5.p.156.

Epiſcopus ſub ſua Iuriſdictione habet Regulares exemptos quoad prædicationis munus, & quoad Parochos, vt Populo ſibi commiſſo prædicent in Dominicis, & feſtis ſolemnibus: Et quid ſi Eccleſiæ eſſent nullius Diœceſis. ibid.n.6.

Epiſcopus an, & quando punire poſſit Regulares intra Monaſterium degentes, ſi extra clauſtra ita notoriè deliquerint, vt Populo ſcandalo ſint. ibid. n.11.p.158.

Epiſcopus ſub ſua habet iuriſdictione Regulares, vel aliter exemptos, quoad Ordines ſuſcipiendos. ibid. num.14.

Epiſcopus ſi præcipiat, Regulares publicare tenentur interdicta, & cenſuras Eccleſiaſticas in eorum Eccleſiis, atque illas ſeruare. ibid.n.19.

Epiſcopus ſub ſua habet iuriſdictione omnes Regulares, licet exemptos in cauſis hæreſis. ibid. num.25. pag.160.

Epiſcopus punire poteſt Religioſos Epiſcopalia ſibi arrogantes, atque eorũ Eccleſias, in quibus ea exercẽtur, interdictas eſſe, poteſt declarare.ib.n.34.p.161.

Epiſcopus poteſt in locis exemptis ſuæ Diœceſis facere ſolemnes Benedictiones, & diuina officia celebrare.n.36.

Epiſcopus ſub ſua habet Iuriſdictione exemptos in cauſis matrimonialibus, niſi habeant iuriſdictionem priuatiuè ad Epiſcopos, vel conſuetudinem immemorabilem. ibid.n.37.

Epiſcopus habet Iuriſdictionem in exemptos in hoc, vt poſſit eos denunciare, & mandare vt euitentur, quando eſſent notoriè excommunicati à iure, vel ab homine.ibid.n.38.

Epiſcopus punire, ac impedire poteſt Regulares facientes proceſſiones extra Clauſtra, vel ambitum ſuorum Monaſteriorum, niſi conſuetudine, vel priuilegio id fuerit ab eis obtentum. ibid.n.39.

Epiſcopus punire poteſt Religioſum exemptum, ſi extra Monaſterium ſine habitu incedat, ſecus verò ſi intra. ibid.n.40.

Epiſcopus ſub ſua iuriſdictione habet exemptos in omnibus illis, quæ ad ordinem Epiſcopalem ſpectant. ibid.n.42 p.162.

Epiſcopus poteſt exemptis iuſtitiam miniſtrare, quoties ab eorum Superiore iuſtitia denegatur, niſi facilè poſſit ad Papam, vel alios Superiores haberi recurſus. ibid.n.44.

Epiſcopi compellere poſſunt Prælatos exemptos ratione membrorum non exemptorum, vt ad Synodum accedant. ibid. n. 54. verſ. *Primò Prælati.* p.168.

Epiſcopus poteſt dotare Eccleſiam in ſua Diœceſi, quamuis exemptam. ibid. verſ. *Epiſcopus poteſt*, 5. pag.169.

Epiſcopus poteſt ſuis ſubditis iniungere, ne communicent, aut accedant ad exemptos excommunicatos, aut delinquentes. ibid.verſ. *Epiſcopus poteſt*, 6.

Epiſcopus cognoſcere poteſt contra exemptos in omnibus criminibus actualem, vel ſolemnem degradationem requirentibus.ib.verſ. *Epiſcopus cognoſcit.*

Epiſcopi eſt degradare, non alterius inferioris.ibid.

Epiſcopus animaduertere poteſt in exemptos, qui beneficia ad ſuam collationem ſpectantia grauant præſtationibus, ſeu penſionibus illicitis.ibid.verſ. *Epiſcopus animaduertit.* p.169.

Epiſcopus proceſſiones ſolemnes, ac generales ordinare non poteſt in Eccleſiis exemptis, neque prædicare inuitis earum Prælatis. diſp.15.q.15.n.12. pag.212.

Epiſcopus poteſt Baldachinum erigere in Eccleſiis Abbatialibus, & locis exemptis eius Diœceſis Pontificalia exercens. ibid.n.17.

Epiſcopus Diœceſanus, ſi requiſitus Eccleſias Abbatiales, & Regulares conſecrare renuerit, quilibet alius Epiſcopus illas conſecrare poterit. diſp. 23. q.8.n.1.p.384.

Epiſcopi an poſſint etiam per cenſuras procedere aduerſus Regulares ad proceſſiones non accedentes. diſp.24.q 8.n.7.p.395.

Epiſcopi poſſunt etiam per cenſuras cogere Prælatos Regulares, ad reſtituendum Nouitiis egredi volentibus bona, quæ tempore ingreſſus attulerunt diſp. 15 q.7.n.29 p.160.

Epiſcopi induuntur veſtibus lineis. diſp.25.q.1.n.27. pag.402.

Epiſcopi non poſſunt viſitare perſonas ſeculares exercentes curam animarum in Monaſteriis, in quibus reſidentiam habent Generales Ordinum. diſp. 15. q.7.n.49.p.162.

Epiſcopi non poſſunt Eccleſias ipſas Monaſteriorum exemptorum, nec ipſa Monaſteria viſitare. n.50.

Epiſcopi poſſunt in locis exemptis celebrare, & populo prædicare.diſp.15.q.15.n.9.p.212.

Nequeunt

Nequeunt in locis exemptis Ordinationes celebrare.n.10.p.212.

Epiſcopi poſſunt, in locis exemptis diuina officia celebrare in Pontificalibus, & populo benedicere, nedum benedictione ordinaria, verùm etiam ſolemni, & ea, quam itinerando præſtant. diſput. 15. q.15.n.5.6.p.211.

Epiſcopi, & hæreticæ prauitatis Inquiſitores poſſunt ſeuerè animaduertere in Regulares audentes in publicis ſuis actibus aſſerere quòd Beatiſſima Virgo cum originali peccato concepta fuerit.diſp.15.q.7. n.31.p.161.

Epiſcopi & inquiſitores inquirere, & procedere poſſunt contra quoſcunque, etiam exemptos, ſollicitantes in confeſſionibus.n.32.

Epiſcopi poſſunt punire Regulares Mendicantes, qui cùm tantùm vnica campana debeant eſſe contenti, plures tamen retinent.n.33.

Epiſcopis non reſidentibus pœnæ à Concilio Trident.ſtatutæ.diſp.14.q.7.n.1.p.126.
à Pio IV. ibid.n.4.

Equitando, & iter faciendo ſuperfluam equorum, ac famulorum quantitatem fugere Abbatem conuenit.diſp.27.q.6.n.1.p.472.

Equitando Abbates non niſi ad Generalem Synodum Monachos ſecum ducere debent. n.2.

Erectionis beneficij cum reſeruatione Iuriſpatronatus, form.138.p.561.

Erectionis Parochialis Eccleſiæ cum vnione beneficij ſimplicis.form.139 p.562.

Erectionis nouæ Parochialis eum diſmembratione alterius, form.140.p.563.

Eremita primi cur dicti Archimandritæ. diſp.2.q 7. n.1 pag.13.

Eremitas, inter & Monachos eſt differentia magna. diſp.25.q.1.n.127.p.407.

Eremitæ teſtabantur.n.128.

Eremitæ ducebant vxores.n.129.

Eremitæ nulli obediunt.n.130.

Eremitæ ſunt ſicut locuſtæ, quæ non habent Regem. num.131.

Eremitæ vita qualis eſſe debeat, non reperitur in iure cautum.n.132.p.408.

Eremitarum auctor fuit S. Antonius. diſp.2.q.2.n.3. pag.11.

Eremitæ S.Auguſtini ab Ordinariorum iuriſdictione exempti ſunt.diſp.15.q.4.n.19.p.145.

Eremitæ S.Auguſtini ſua priuilegia aliàs à Sede Apoſtolica confirmata, obtinuerunt iterum reconfirmari à Iulio II. diſp.18.q.3.n.18.p.317.

Eremitani S. Auguſtini, habent communicationem priuilegiorum Mendicantium, & non Mendicantium.diſp.17.q.1.n.30.p.290.

Eremitani S.Auguſt.Congregationis Lombardiæ, habent communicationem omnium priuilegiorum illorum Regularium, ad quos extenſa fuerunt eorundem fratrum priuilegia n.31.

Eremitæ S. Hieronymi Congregationis B. Petri de Piſis communicant in priuilegiis cum omnibus Mendicantium Ordinibus.diſp.17.q.1.n.24.p.289.

Eremitæ Congregationis B. Petri de Piſis, à Pio V. priuilegiorum ſuorum confirmationem acceperunt.diſp.18.q.3.n.21.p.317.

Eſſentia, & proprietas præfertur accidenti, & priuilegio.diſp.25.q.1.n.262 p.423.

S. Euphemia à S. Matthæo Euangeliſta virgo conſecrata, ab eóque pluſquam ducentis virginibus præfecta diſp.2.q.10.n.2.p.15.

Euſebii & Celſi libri contra Lateranenſium Canonicorum præcedentiam notantur. diſp. 25. q. 1. n. 204.p 413.

Eutychiani Papæ tempora. diſp.2.q.3.n.6 p.11.

Examen electi quomodo fieri debet. diſp.11.q.14.n. 26.p.108.

Examini Epiſcoporum non ſubiiciuntur Caſinenſes, & Vallis-Vmbroſæ Monachi ordinandi. num.32. pag.481.

Examinis, & approbationis pro Parocho fides, form. 102.p.531.

Examen teſtium, form.69.70.p.543.& 544.

Examen teſtium circa delictum notorium, form.71. p.544.

Examen teſtium circa denunciationem factam contra aliquem delinquentem.form.72.p.545.

Examen teſtium ſuper fama, form.73.ibid.

Examen rei, form.74.ibid.

Examinationis teſtium forma.p 592.

Exceptio, ſeu limitatio firmat, atque conſtituit regulam in contrarium.diſp.23.q.12.n.3.p.387.

Excommunicari, aut interdici ab Ordinariis non poſſunt Monachi Caſinenſes, & Vallis-Vmbroſæ. n. 26 p.479.

Excommunicari, aut interdici ab Ordinariis non poſſunt Monachi Caſinenſes, & Vallumbroſani. n.9.p.476.

Excommunicatus maiori, vel minori excommunicatione de iure non poteſt in Abbatem eligi. diſp.5. q.21 n.1.p.57.

Excommunicati ob ingreſſum mulierum in Monaſteria Caſinenſium, & Vallis-Vmbroſæ Congregationis, à Præſidente abſolui poſſunt.p.481.n.33.

Excommunicati notoriè maiori excommunicatione, ſi ſcienter ad electionem à Capitulo admittuntur, electio irrita eſt, ſecus ſi excommunicatio eſſet occulta.diſp.5.q 8.n.11.p.45.

Excommunicati ſunt excommunicatione maiori ipſo facto promoti ſimoniacè ad dignitates, vel beneficia, aut officia Eccleſiaſtica.diſp.10.q.3.n.7.p.96.

Excommunicati poſſunt ab Ordinario impediri ne ſepeliantur in loco etiam exempto. diſp.15.q 7.n. 54.verſ.*Ordinarius poteſt. IV.*p.168.

Excommunicati ſepulturæ traditi, præcipi poteſt ab Ordinario vt humo eximantur.ibid.

ab Excommunicatione abſolutionis, form.36.p.598.

Executor vt cenſeatur nominatus, non ſufficit ſola ſupplicatio, ſed ſunt neceſſariæ literæ. diſp. 16.q.2. n.3.p.262.

Exemptio eſt libertas, qua exemptus liberatur ab Ordinarij iuriſdictione diſp.15 q.12.n.1.p.207.

Exemptionis articuli quomodo ſint formandi remiſſiuè.diſp.15.q 8.in fin.p.202.

Exemptiones vnde ortum habuerint.diſp.15.q.3.n.1. pag.131.

Exemptionis priuilegium conceſſum abſque clauſula derogatoria, *Non obſtantibus quibuſcunque* &c.an valeat? diſp.16 q.7.n.1.p.266.

Exemptionis priuilegium ſuſtinetur etiam abſque expreſſa derogatione regulæ de iure quæſito non tollendo.diſp 15.q.4.n.31.p.151.

Exemptionis priuilegio ſe gaudere aſſerenti, probandi onus incumbit.diſp.15.q.5.n.1.p.152.

Exemptionis cauſa finalis quænam ſit. diſp.15.q 3.n. 15.p.132.

Exemptiones probandi forma traditur. diſp.15.q.5. n.3.pag.152.

Exemptio ab Ordinariis, an probetur, ſi in priuilegio dicatur, quid eſſe iuris Diui Petri.5.6.& ſeq.

Exemptio generalis ab oneribus in materia fauorabili conceſſa, comprehendit etiam onera realia.diſp.17. q.3.n.4.p.304.

Exemptio ab Ordinario conceſſa, abſque conſenſu Capituli non ſuffragatur, & conſenſus præſtari

Digitized by Google

debet collegialiter, & à Capitulo ad id legitimè congregato.diſp.15.q.13.n.7.8.p.210.
Exemptio ab Ordinariorum iuriſdictione Regularibux ex priuilegio, non ex iure communi prouenit. diſp.15.q.2.n.3.p.131.
Exemptionis de priuilegio iudicate ad Papam ſpectat,ad quem ſolum pertinet eximere. diſp.15.q.6. n.5. p.154.
Exemptio antiquiſſima quorundam Monaſteriorum, & Abbatiarum recenſetur, cum teſtimonio Apoſtolicaruo Conſtitutionum.diſp.15.q.4.n.1.p.133. & ſeqq.
Exemptio Eccleſiaſticis bonis à laicis Principibus non verè,& propriè conceſſa fuit, ſed potius detecta.diſp.15.q.19.n.16.p.232.
Exemptio probatur, ſi in Priuilegio Summux Pontifex eximat ab Ordinarij poteſtate. diſp.15. q.5.n. 11.pag.153.
Exemptio ab Ordinariis conceſſa cenſetur,ſi in priuilegio dicatur, Eccleſiam, ſeu Monaſterium eſſe liberum,ſeu quòd potiatur libertate Eccleſiæ Romanæ.n.12.
Exemptio plenaria conceſſa cenſetur ex receptione ſub protectione Sedis Apoſtolicæ, cum onere aliquid ſoluendi.diſp.15.q.5.n.19.p.154.
Exemptio pleniſſima ab omnibus quibuſcumque decimis vniuerſalibus & partieularibus hactenus impoſitis, & poſthac imponendis duodecim Congregationibus conceſſa,& quibus. diſp.15.q.22.n. 12.p.257.& ſeqq.
Exemptio non poteſt extinctiuè præſcribi, ſed tranſlatiuè.diſp.19.q.3.n.8.p.337.
Exemptio capitis licèt probetur, non ideò cenſetur probata exemptio membrorum. diſp.15. q.7.n.54. pag.169.
Exemptio à gabellis tranſit ad colonos. diſp.15.q.25. n.22.p.246.
Exemptio à decimis poteſt competere ex præſcriptione immemorabili, necnon ex quadragenaria cum titulo explicito.diſp.15.q.18.n.54.55.p.228.
Exemptio à decimis conceſſa à Legato non prodeſt. diſp.15.n.52.p.228.
Exemptio à ſolutione decimarum, cùm ſit exorbitans à iure communi, ſub generalitate verborum non comprehenditur,niſi expreſsè dicatur. diſp.17.q.3. n.6.p.304.
Exemptio à decimix non ſuffragatur, abſque derogatione,*cap.nuper de decim.* diſp.15.q.18.n.38.p.227. Vide *Decimæ*.
Exemptionis priuilegium à ſubiectione tantùm, non autem à ſituatione & denominatione liberat. diſp. 15.q.9.n.3.p.203.
Exemptionem,& iuriſdictionis conceſſionem non infert priuilegium vſus mitræ, & annuli, ac baculi paſtoralis.diſp.15.q.5.n.21.p.154.
Exemptio plenaria à quocunque iure Ordinariix competente cenſetur conceſſa ex verbis *perpetuò eximimus,ac totaliter liberamus*.n.22.
Exemptioni Abbates, & Prælati exempti nequeunt renunciare.diſp.15.q.12.n.3.p.207.
de Exemptione cognoſcere Pontificis eſt. diſp.15.q. 10.n.3.p.206.
Exemptiones quibus de cauſis conceſſæ fuerunt Religioſis.diſp.15.q.3.n 4.& 6.p 132.
Exemptio ſubdito ab Ordinario conceditur propter litem grauem, nec temerè ſuſceptam. diſp.15.q.3. n.7. *Contrarium*. n.10.p.132.
Exemptio vt concedatur ſubdito ab Ordinario propter litem, non eſt neceſſaria aliqua probatio malæ tractationis,aut vehementis ſuſpicionis futuræ ſæuitiæ,ſed ſufficit,vt de ea dubitari poſſit ex præſumptionibus, quæ ex ſoluta lite oriuntur. n.8. *Contrarium*,n.12.
Exemptio conceſſa ſubito durante lite, cenſetur etiā durare in iudicio inſtitutionis in integrum.n 9.
Exemptio propter litem non eſt indiſtinctè concedenda, ne aliàs ſubditi facilè procurent lites contra Superiores,& eas diutiùs protrahant n.10.
Exemptio à ſolutione decimarum, cum ſit exorbitans à iure communi, ſub verborum generalitate non comprehenditur,niſi expreſsè dicatur. diſp.17.q.2. n.6.p.302.
Exemptio à Principibus ſecolaribus conceſſa Clericis ſuper eorum bonis, ampliùs reuocari non poteſt. diſp.15.q.20.n.6.p 226.
Exemptio Clericorum, & Eccleſiaſticorum à vectigalibus, & gabellis, & aliis oneribus probatur ex iure ciuili,atque ex conſuetudine.diſp.15.q.21.n.4. & 5.p.227.
Exemptio à prædictis oneribus eſt etiam emanata per ſpeciales ſummorum Pontificum Conſtitutiones. ibid.n.6.
Exemptio Regularium ab Epiſcoporum poteſtate in Italia à D.Gregorio Magno conceſſa fuit. diſp.15. q.1.n.4.
Exemptionex Abbatiarum & Monaſteriorum ab Ordinariorum Iuriſdictione eo ordine enumerantur.diſp 15.q.4.per totum.
S. Vincentij Pariſieoſis, nunc Sancti Germaoi à pratis.n.1.p.133.
S.Medardi Sueſſunenſis. ibid.
SS. Apoſtolorum Petri & Pauli ciuitatis Doromberniæ in Anglia.n.1.p.134.
Caſſinenſis Abbatiæ.n.1.p.135.
Cluniacenſis Monaſterij. ibid.
Clunianenſis totius Ordinis.n.2.p.136.
Caſſinenſis totius Congregationis.n.3.p.137.
Canonicorum Regularium Lateranenſium.o.4.
Camaldulenſis Congregationis.n.5.
Vallis-Vmbroſæ Congregationis.n.6.p.138.
Ciſtercienſis Ordinis.n.7.p.140.
Cæleſtinorum Ordinis.n.8 p.141.
Sylueſtrinorum. n.9.
Monachorum Beatæ Mariæ Montis Oliueti.n.10.
Monachorum Beatæ Mariæ Montis Virginis. n.11.p.142.
Præmonſtratenſium.n.12.
Carthuſienſum.n.13.p.143.
Ordinis D.Baſilij. n.14.
Fratrum S.Spiritus de Vrbe.n.15.
Sancti Antonij Viennenſis.n.16.p.144.
Fratrum Prædicatorum. n.17.
Fratrum Minorum. n.18.
Eremitarum S.Auguſtini.n.19.p.145.
Carmelitarum. n.20.
Cruciſerorum.n.21.
Seruorum B.Mariæ Virginis.n.22.p.146.
Minimorum. n.23.
Clericorum Theatinorum. n.24.
Clericorum Regularium S.Pauli Decollati.n.25.
Societatis IESV. n.26.
Clericorum Regularium de Somaſcha n.27.p.147.
Clericorum Regularium infirmis miniſtrantium. num.28.
Religioſorum Deuoti Patris Ioannis Dei.n.29.
Clericorum Regularium Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum.n.30.p.150.
Exemptio Abbatiarum & Religionum ab Ordinariorum iuriſdictione qua forma, & per quæ verba probetur. diſp.15 q.5.p.152.
Exemptio vt probetur ſcriptura neceſſaria eſt. diſp. 15.q.5.n.2.p.152.

E xemptione

Exemptiones ab Epiſcopis Regularibus conceſſæ referuntur. diſp.15.q.13.n.a p.208. & 209.

Exemptio an arguatur per cenſus ſolutionem, quæ fit Eccleſiæ Romanæ. diſput.15. quæſit.5. num.7. pag.152.

Exemptio enunciatiua, vt plenè probetur, tria copulatiuè requiruntur, & quæ ſint. ibidem, num. 10. pag.153.

Exemptio arguitur per receptionem in ſpeciales ſubiectos Romanæ Eccleſiæ. ibid.n.13.

Exemptio an arguatur per receptionem in protectione. ibid.n.14.& ſeqq.

Exemptio Capitis licet probetur, non ſequitur quòd probata ſit exemptio membrorum. diſp. 15. q.7. n.54.p.168.

Exemptio à iuriſdictione Ordinarij per priuilegium non ſuffragatur, niſi probetur quaſi poſſeſſio illius exemptionis. diſp.15 q.8 n.3.p.201.

Exemptionem per quaſi-poſſeſſionem non dicitur habere ſubditos ex eo ſolo, quòd non appareat in illum Superiorem exercuiſſe iuriſdictionem, niſi probetur, quòd venerit caſus exercendi. ibidem, num.6.

Exemptio loci conſtituit territorium per ſe, ſed intellige,vt ibi. diſp.15.q.9.n.4.p.203.

Exemptiones, & priuilegia Eccleſiæ non amittuntur ex eo,quòd eadem Eccleſia redacta ſit ad ſecularem ſtatum. diſp.15.q.11,n.4.p.206.

Exemptio ab Epiſcopo, vel alio Prælato ſemel conceſſa, ampliùs ab ipſis reuocari non poteſt.diſp.15. q.13.n.6.p.210.

Exemptio Eccleſiæ ab Epiſcopo Diœceſano regulariter concedi poteſt. diſp.15.q.13.n.1.p.208.

Exemptio Eccleſiæ Diœceſanæ ab omnibus iuribus per Epiſcopum concedi non poteſt; & à quibus. ibid n.3.& 4.p.210.

Exemptio Eccleſiæ ab Epiſcopo fieri poteſt in totum initio fundationis illius. ibid. n.5.

Item patiendo ſua iura præſcribi. ibid.

Item per modum Vicariæ perpetuæ. ibid.

Item non appellando à ſententia ſuper plena inferioris exemptione contra ſe lata. ibid.

Exemptio à Decimarum ſolutione pluribus Religionibus eſt ſpecialiter conceſſa, & quæ ſint. diſp.15. q.18.n.8.& ſeqq.vſque ad n.29.p.221.

Exemptio decimarum à Summo Pontifice concedi poteſt. diſp.15.q.18.n.30.p.266.

Exemptio à ſolutione decimarum concedi non ſolet, niſi magna cum difficultate, & cauſæ cognitione. ibid.n.53.p.227.

Exemptio Clericorum in rebus publicis introducta eſt iure humano, pariter, & diuino. diſp.15. q.19. n.12.p.232.

Exemptus ſi contrahat in ſtudiis, ſeu vniuerſitate poterit ratione huiuſmodi contractus conueniri coram Iudice ſtudiorum. diſp.15. quæſit.7. num.54. pag.169.

Exempti de eorum exemptionis priuilegio requiſiti, illud Ordinariis oſtendere tenentur. diſp.15. q.6. n.3.p.155.

Exempti quoad ſacrorum librorum editionem Epiſcopo ſubiiciuntur. diſp.15.q.7.n.4.p.156.

Exempti ſi extra Monaſterium ſine habitu incedant, ab Ordinario puniri poſſunt: ſecus ſi intra Monaſterium. ibid.n.40.p.160.

Exempti capi poſſunt ab Ordinario, ſi fugæ periculum adſit, atque iidem ad forum competens mitti: intellige vt ibid.n.41.p.162.

Exempti quibus priuilegiis gaudeant circa animarum curam, & ſacramentorum adminiſtrationem, Sanctimonialium Monaſteria, & prædicationem verbi Dei, ex bulla Gregorij XV. refertur. num.51. pag.163.

Exemptus declarari poteſt ab Ordinario,ſe in excommunicationem incurriſſe, ad hoc,vt à ſuis ſubditis euitetur. ibid.n.54.verſ.2.p.168.

Exempti ſuis priuilegiis abutentes ab Ordinario puniri poſſunt. ibid.verſ.3.

Exempti conueniri poſſunt coram Ordinario ratione publicarum functionum,ſeu officiorum. ibid. verſ. *Exempti conueniri*. p.169.

Exempti ſubduntur, vt præſentati admitti non poſſint, niſi præuio examine. ibid. verſ. *Exempti ſubduntur*. n.10.

Exempti ſubiiciuntur approbationi ad beneficia curata per concurſum. ibid. verſ. *Exempti ſubiiciuntur*. n.11.

Exempti exercentes illicitas negotiationes in locis non exemptis poſſunt ab Ordinario coërceri.ibid. verſ. *Ordinarius coercet*. n.13.

Exempti inquiri poſſunt ab Epiſcopo in omnibus criminibus actualem, vel ſolemnem degradationem requirentibus. ibid. verſ. *Epiſcopus cognoſcit*. num.14.

Exempti animaduerti poſſunt ab Epiſcopo, dum beneficia ad ſuam collationem ſpectantia grauant præſtationibus, ſeu penſionibus illicitis. ibid.verſ. *Epiſcopus animaduertit*. n.15.

Exempti conueniri poſſunt coram Ordinario pro ſalario cauſæ agitatæ propter continentiam, & cauſæ connexionem. ibid. verſ. *Exempti conueniri*. num.16.

Exemptis,inhiberi poteſt ab Epiſcopo.nec vnam exerceant,vel Sacramenta miniſtrent abſque ſua approbatione. ibid.verſ. *Epiſcopus poteſt*. n.17.

Eaemptus, ſi alleget priuilegium, & poſſeſſionem exemptionis, erit manutenendus contra Ordinarium ſola iuris diſpoſitione nitentem. diſp.15.q.8. num.8.p.201.

non Exempti Abbatiæ exemptæ præſcribere poſſunt contra Epiſcopum exemptionem, vt ſubſint Abbatiæ exemptæ. diſp.19 q.3.n.9.p.337.

Exempti non cenſentur immunes à decimarum ſolutione. diſp.15.q.7.n.27.p.160.

Exempti omnes ſubduntur Ordinariis, & Inquiſitoribus quoad expoſitionem Reliquiarum, & Imaginum. diſp 15.q.7.n.3.p.167.

Exempti ſubduntur Ordinariorum iuriſdictioni in aliis caſibus,de quibus hic. n 4.p.168.

Exempti, tam Regulares, quàm ſeculares, ad publicas proceſſiones accedere tenentur, & lites, quæ inter perſonas Eccleſiaſticas in proceſſionibus oriuntur, ab Epiſcopo componi debent. diſp. 15. q.7. n.20. pag.159.

Exempti (ſi fugæ periculum adſit) poſſunt ab Ordinario capi, & capti ad forum competentem mitti. diſp 15 q.7.n.41.p.161.

Exempti in omnibus illis ſubiiciuntur Epiſcopis,quæ ad Ordinem Epiſcopalem pertinent. ibid. n. 42. pag.161.

Exemptus ex iuſtitiæ defectu,niſi poſſit ad Papam,vel Superiorem ſuum habere recurſum poteſt ad Epiſcopum loci recurrere. n.43.

Exempti ſubduntur,vt præſentati admitti non poſſint niſi præuio examine. diſp.15.q 7.n.54.p.169.

Subiiciuntur approbationi ad beneficia curata per concurſum. ibid.

Conueniri poſſunt coram Ordinario pro ſalario cauſæ agitatæ coram ipſo. ibid.

Exempti ab Ordinariis an cenſeantur exempti à Legatis Papæ. diſp.15.q.1.n 6.p.130.

An à Legatis natis. ibid.n.7.

Digitized by Google

Exempti conneniri poſſunt coram Ordinario ratione publicatum functionum ſeu officiorum. diſp. 15. q 7.n.54 p.169.

Subiiciuntur Epiſcopo ratione membrorum, ſiue capellarum non exemptarum. ibid.

Eaempti fuerunt Religioſi ab Ordinariis, ob diuerſa grauamina, quæ illis inferebant. diſp.15. q.3.n.5. & 16.p.132.

Exempti non tenentur ad onera in caſibus improuiſis & inopinatis, quando verba eaemptionis ſunt vniuerſalia, & apta comprehendere buiuſmodi caſus. diſp.15.q.20.n.16 p.242.

Exempti ſubduntur Epiſcopis in cauſis matrimonialibus, niſi babeant iuriſdictionem priuatiuè ad Epiſcopos, vel conſuetudinem immemorabilem. diſp. 15.q.7.n.37.p.161.

Exempti ſubduntur Epiſcopo in hoc, vt per eum poſſint denunciari, & mandari, vt euitentur, quando eſſent notoriè excommunicati à iure, vel ab homine. n.38.

Eaempti ab Epiſcoporum iuriſdictione, an ab Epiſcopali quoque reuerentia ſint eaempti. ibid.n.45. pag.162.

in Exemptos qui beneficia ad ſuam collationem ſpectantia præſtationibns granant, ſeu penſionibus illicitis Epiſcopus animaduertit. ibid.n.54.p.169.

de Exemptorum priuilegiis declarantur dubia quædam ſuper conſtitutione Gregorij X V. ibid. n.52. p.165. reſoluuntur 166.

de Exemptorum priuilegiis, circa animarum curam, & Sacramentorum adminiſtrationem, Sanctimonialium Monaſteria, & prædicationem Verbi Dei, Gregorij X V. bulla. ibid.n.51.p.163.

Eximere, eſt propriè Summi Pontificis; & exemptionis materia tota pòſita eſt in arbitrio Papæ. diſp. 15.q.3.n.13.& 14.p.132.

Exequiæ Abbatis defuncti, alicuius Ordinis Generalis, ab vno Abbate cum quatuor aſſiſtentibus Abbatibus cum Mitra & Pluuiali celebrari debent. diſp. 20.q.4.n.4.pag. 355.

Eaequiæ pro defuncto Abbate, & Oratio funeralis, à quibus ſint celebrandæ. ibid.n.5.

Exhortatio Summi Pontificis ad Monachos, die benedictionis eorum Abbatis.diſp.11.q.14.n.10.p.105. Item ad Abbatem benedictum. n.11.p.106.

Exiſtimatio omnibus huius vitæ bonis anteponenda Abbati præcipuè.diſ.26.gl.5.n.45.p.462.vide *Fama*.

Experientia eſt rerum magiſtra.diſp.22.q.4.n.4.p372.

Expreſſionis ſpecialis vim habet clauſula *Motu proprio*. diſp.18.q.6.n.20.p.330.

Eapreſſionis indiuiduæ vim haber clauſula *pro expreſſis*, &c. cum omnibus ſuis qualitatibus.diſp.18. q.6.n.41.p.331.

F

Faciem abhorrentem habentes ineligibiles ſunt, ad Abbatias & Prælaturas.diſ.5.q.21.n.31.p.58.

Facta non præſumuntur, ſed ab allegante probari debent. diſp.16 q.16.n.2.p.275.

Facta, *De plenitudine poteſtatis*, ſine cauſa, dicuntur per alluſionem fieri de plenitudine tempeſtatis. diſp.18.q.6.n.35.p.331.

Factorum Vrbanorum licentia ad intrandum ſepta Monaſterij Monialium, form.97.p.550.

Faldiſtorium in ſolemni Abbatis celebratione quomodo præparandum. diſp.21.q 10 n.3.p.364.

Falſificans literas Apoſtolicas, vel in eis etiam in modico manus apponens, niſi ſit Officialis, non poteſt Abbas eligi. diſp.5 q.21.n.2.p.57.

Famam, & eaiſtimationem propriam tenentur Abbates defendere. diſp.26. gl.5.n.5.p.462. Quomodo detractores punire debeant. n.6. Et quomodo peccent mortaliter niſi detractores corrigant.n.7.& 8.

Familiares, & Donati fratres, ac alij huiuſmodi quamuis communicent in priuilegiis, non tamen poſſunt eis vti contra Fratres, quorum inruitu habent talem priuilegiorum communicationem. diſp.17. q 4.n.3.p.304.

Familiares Abbatum debent eſſe probati & literati. diſp.27.q.7.n.2.p.473

Familiaritas, & conuerſatio præcipua Abbatis cum ſenioribus Monaſterij eſſe debet. diſp.27.q.7. n.3. pag.473.

Familiaritas nimia parit contemptum. diſp.27. q.7. n.1.p.472.

Fauori ſuo renunciare quilibet poteſt. diſp.15. q.12. n.2.p.207.

Felinus Romæ Rotæ Auditor, & Io.Anton.Card.Alexandrinus in fauorem præcedentiæ Caſinenſium inclinarunt. diſp.25.q.1.n.206.p 415.

Feſti dies quos in Diœceſi ſua obſeruandos eſſe Epiſcopus præſcripſerit, à Regularibus, etiã exemptis, ſeruari debent. diſp.15.q.7.n.18.p.159.

Feudi conceſſio gratioſa, de poteſtate abſoluta reuocari poteſt; tamen de poteſtate legibus ordinata, abſque cauſa illud fieri non poteſt. diſp.10.q.12. n.3.p.270.

Feudo priuatur qui vaſſallos grauat. diſp.15.q.3.n 4. pag.132.

Fictio in ſuo caſu idem operatur, quod veritas.diſp.15. q.22.n.6.p.256.

Fidei profeſſio an per procuratorem emitti poſſit. diſp.8.q.3.n.11.p.86.

Fidei profeſſio facienda eſt per procuratorem, tamen de voluntate eius coram quo eſt facienda. diſp.6. q.3.n.13.p.86.

Fidei profeſſionem intra duos menſes emittendi obligatio, illis elapſis non cenſetur emiſſa. diſp.8 q 3. n.9.p.85.

ad Fidei profeſſionem pro alio emittendam requiritur ſpeciale mandatum. diſp.8.q.3.n.15.p 86.

Fidei eaaminis, & approbationis in concurſu ad Parochialem vacantem in menſe Apoſtolico, form.110. pag.551.

Fidelitatis iuramentum præſtatutus arctatur ad perſonaliter comparendum, etiamſi ſit Monialis, & perſona Religioſa ad clauſuram adſtricta; etiamſi pro nulla alia cauſa ad perſonaliter comparendum adſtringi poſſit. diſp.8.q.3.n.14 p.86.

Filij illegitimi Religioſorum diſpenſari nequeunt ad Prælaturas, & dignitates in ea Religione obtinendas, in qua eorum patres Prælati ſunt, vel fuerunt; & non ſolùm in eodem Conuentu, ſed neque etiam in tota Religione, contra Roderic. diſp.5. q.15. per totum p.51.

Filius eſt emancipandus ſi pater iniquè ſe habeat in eum. diſp.15.q.3.n.2.p.131.

Fontis Ebrardi Monaſterium ab omni tributorum onere immune factum ab Henrico I I. Britanorum Rege. diſp.15.q.20.n.6.p.238.

Forma electionis canonicæ, *vide Electio*.

Forma non ſeruata, omnia geſta ſunt ipſo iure nulla. diſp 5.q.22.n.16.p.63.

Forma confirmationis nulla in iure reperitur. diſp.6. q.3.n.1.p.70. vide *Confirmatio*.

Forma benedictionis, vide *Benedictio*.

Formam inducit clauſula *Decernens irritum*.&c. diſp. 18.q.6.n.49.p.332.

Formularium Abbatum & aliorum Prælatorum inferiorum continens literas patentes, ac licentias cuiuſcunque generis. p 517.

Formularium literarum, proceſſuum, ſententiarum aliorúmque actuum pro Abbatibus, & Prælatis hæreticæ prauitatis inquiſitoribus.p.585.ad finem tom. 1.

Fortitudo animi qualis in Abbatibus & Prælatis requiritur.diſp 26 gloſſ.13.n.6 p.466.

Forum ſortiri, & ſtatutis ligari,paria ſunt. diſp.15.q. 19.n.43.p.234.

Fratres donati etſi communicent in priuilegiis, non tamen poſſunt eis vti contra Fratres, quorum intuitu habeat talem priuilegiorum communicationem.diſp.17 q. 4.n.3.p.304.

Fratres egredientes & regredientes, & lectiones in Choro recitaturi benedictionem ab Abbate recipere debent.diſp.5.q.12.n.4.p.48.

Fratres Religioſi variorum Ordinum, *vide ſingulos Ordines ſuis in locis alphabetico ordine notatos.*

Fugitiuum citandi vt compareat intra tempus aſſignatum, form.25.p.594.

Vt veniat ad faciendam abiurationem hæreſis, vel excommunicandi eum,ſi renuerit,form.26.

Fulienſium Reformatorum Ciſtercienſium Prælati præcedunt omnibus Mendicantibus. diſp.25. q 7. n.3.p 446.q.8.n.2 p 448.

Fundamentum non fit in his, quæ vario modo ſunt obſeruata. diſp.25 q.1.n.156.p.410.

Funeralia,quæ dicantur. diſp.15.q.17.n.4.p.214. Vide *Quarta funeralis.*

Furioſi & lunatici qui lucida interualla patiuntur, an ſint eligibiles in Prælatos.diſp.5.q.21.n.30.p.58.

G

G*Abella* quid ſit.diſp.15.q.21.n.2.p.243.

Gabella ab Eccleſiaſticis perſonis ſolui non debet.ibid.n.3.

Gelaſius ex cauſa neceſſitatis conceſſit quibuſdam Monachis, vt poſſent effici Clerici in defectum Clericorum.diſp.25.q.1.n.84.p.404.

Geminiani error qui dixit, Regulam Sancti Benedicti fuiſſe priùs approbatam, quàm Regulam S. Auguſtini.diſp.25.q.1.n.159.p.411.

Generalis Prælatus poteſt inferioris iuriſdictionem coarctare,non è contrà.diſp.3.q.3.n.3.p.18.

Generales cum eorum Diffinitoriis electionem Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium localium facientes,debent ſeruare ſecretum, aliàs nulla eſt.diſp.5.q.1.n.6.p.34.

Generales, vel Prouinciales cum Capitulis, abſque cauſæ cognitione diſpenſare nequeunt cum illegitimis ad Prælaturas in Religione obtinendas.diſp. 5.q.16.n.14.p.52.

Generales, vel Prouinciales Prælati, ſimul cum Generali, Prouinciali, vel intermedio Capitulo diſpenſare poſſunt cum illegitimis ad Prælaturas Regulares ex Bulla Gregorij XIV.diſp.5.q.14.n.9. pag.11.

Virtute alterius priuilegij, huiuſmodi facultas competit etiam Prælatis localibus, ac eorum Vicariis,abſque Capitulo.n.10.

Generalis, vel Prouincialis cum Definitoribus promouentes ad Abbatiam illum, quem ſciunt illegitimum, cenſentur cum eo tacitè diſpenſare, tam in foro conſcientiæ,quàm in foro externo. diſp.5.17. n.4.p.53.& n.8.p.54.

Generales Prælati poſſunt priuilegia Religionum, etiam iuridicè interpretari, dummodo ſint ambigua,ſecus autem quando ſunt clara.diſp.16.quæſ.8. num. 8. & 9. pag. 264.

Generales, vel Capitulum non poſſunt vigore priuilegij Sixti I V. ſupplere defectus *cap. quia propter,* in electione interuenientes.diſp.5.q.5.n.6.p.39.

Generalis cum Prælatis Conuentualibus poteſt ſuper reſidentia diſpenſare.diſp.14.q.3.n.2.p.124.

Generales Ordinum ſunt Ordinarij Abbatum, & aliorum Prælatorum Conuentualium ſuorum Ordinum.ibid.n.4.

Generales Religionum an poſſint ad alicuius Principis inſtantiam ad partes aliquas remotas, extrà limites ſuarum Religionum accedere. diſp.14.q 1. n.9.p.122.

Generales Ordinum dum in Monaſteriis reſident, in illis Viſitatio perſonarum ſecularium exercentium curam animarum ab Epiſcopis fieri non debet. diſp.15.q.7.n.46.p.162.

Generales Religionum Concilio Generali tanquam iudices intereſſe debent. diſp. 24. q 2. n.5. pag.390.

Generales Ordinum in Gallia non nominantur à Rege,ſed eliguntur à Religioſis.diſp.7.q.1.n 8 p.72.

Generales Prælati poſſunt ſuis ſubditis auferre & limitare vſum quorumcumque priuilegiorum. diſp. 16.q.9.n.1.p.267.

Generales, & Capitula poſſunt etiam aliis Prælatis Ordinis auferre, & limitare vſum priuilegiorum. ibid n.2.

Generalis,& Diffinitores Congregationis Vallis Vmbroſæ petunt ſibi concedi priuilegia Congregationis Caſinenſis.n.1.p.475.

Generalium electiones à quibus confirmandæ ſint. diſp.6.q.2.n.3.p.69.Vide *Electio.*

Generi per ſpeciem derogatur. diſp.5.q.1.n.4.p.34.

Geſta contra formam ſunt ipſo iure nulla. diſp.5.q. 22.n.16.p.63.

Gibboſi an ſint eligibiles in Abbates.diſp 5.q.21.n.42. pag.50.

Graduum inæqualitas in Ordinibus Eccleſiaſticis non eſt vitio adſcribenda.diſp.25.q.2 n.1.p.437.

Grammaticæ ignarus poteſt eſſe Monachus. diſp.25. q.1.n 170.p 412.

Grandimontani Ordinis Prioratus Regiæ nominationi non ſubiiciuntur diſp.7.q.1.n 9.p 72.

Gratia literis nondum expeditis non expirat morte concedentis.diſp.16.q.2.n.2.p.262.

Gratiam per ſolam ſupplicationem, abſque literis dici informem,quomodo intelligatur.n.4.

Gratiæ vis, & ſubſtantia conſiſtit in ſola collatione, vel prouiſione, cùm ſcriptura, immiſſio in poſſeſſionem, & alia. quæ ſunt præter ipſam gratiam,ſolùm requirantur, vel in ipſius teſtimonium, vel propter commoditatem prouiſi. diſp.10. q.4.n.3. pag 94.

Gratia quoad executores non dicitur perfecta ante expeditionem literarum.diſp.16 q.2.n.6.p 262.

Gratiæ innouatio. Vide *Innouatio.*

Gratiani error in ſuperſcriptione Canonis, *quàm neceſſarium* 18.*quaſt*.2. deprehenditur. diſp.15.q.1.n. 5.pag.130.

Grauitas morum. Vide *Mores.*

D.Gregorius Magnus primus in Italia Regulares ab Ordinariorum iuriſdictione eximere cœpit. diſp. 15.q.1.n.4.p.130.

D. Gregorius Magnus primus Eccleſias ad tempus commendaſſe legitur.diſp.4.q.1.n.1.p.29.

Gregorius conceſſit Monachis, vt poſſent effici Clerici, & de oblatis viuere,ita demum,ſi fuiſſent probatæ vitæ, & bonorum morum, ac etiam docti. diſp.25.q.1.n.87.p.404.

Gremialis pontificalis deſcriptio.diſp.20.quæſ.2 n.4. pag.351.

Guardiani Fratrum Minorum, & Priorès Mendicantium dicuntur habere Prælaturam & dignitatem,

&

Digitized by Google

& poſſunt eſſe delagati Sedis Apoſtolicæ. diſp.1.q.8. n.2.p.8.
Gubernatoris Monialium electio,form.29.p.534.

H

HAbilitas ad eligeodum attenditor tempore,quo celebranda eſt electio, non autem tempore Prælaturæ vacationis.diſp.5.q.8.n.9.p.44.
Habitatio Abbatum & Monachorum quo in loco, & qualis eſſe debeat.diſp.27.q.3.n.3.p.471.
Habitum profeſſionis vniformem ſemper ſerre debent Regulares perſonæ.diſp.25 q.1.n.254.p.422.
Habitus Monachum non facit,ſed profeſſio.diſp.5.q.10.n.4.p.26.& diſp.25.q.1.0.281.p.427.
Habitus Canonicorum Regularium propriè eſt linea tunica.diſp.25.q.1.n.29.p.402.
Habitus eſſentialis Canonicorum Regolarium quis ſit.diſp.27.q.1.n.5.p.470.
Habitus ex delatiooe oritur quaſi-poſſeſſio ſtatus. diſp.25.q.1.n.24.p.402.
Habitus antiquorum Clericorum erat lineus,inſtitutus à Deo.n.25.
Habitus lineus Apoſtolorum erat.ibid.n.16.p.402.
Epiſcoporum proprius. n.27.
Caoonicorum Regularium. n.28.
Monachis prohibitus. n.30.
Habitus interior dicitur de ſubſtantia Religionis,oon autem exteriot. n.33.
Habitus determioatus oeceſſariò tequiritur ad determinandum Regularem Otdinem. diſp.27.q.1.n.2. pag.469.
Habitus decens & non cameralia Abbati in Eccleſia requiritur.diſp.20.q.2.n.4.p.348.
Habitus, & Inſignia, quibus otnatur corpus, ſeu cadauer Abbatis defuncti.diſp.20.q.4.n.1.p.355.
Habitus qualem demonſtrat, præſumitur quis talis eſſe.diſp.25.q.1.0.268.p.425.
Habitus Abbatum extra Italiam, eorum præſertim qui ex clericis ſæculatibus Monaſteriis præficiuntur, item in capella Papali. diſp.20. quæſ.2. n.7. pag.348.
Habitum Ordinis ſui an retinere debeant Abbates, aliique Regulares ad Epiſcopatum,vel alias dignitates extra Ordinem ſuum aſſompti. diſp.20.q.3. pag.351.
Habitus Monaſticus non debet amitti ob promotionem ad Canonicatum, vel Epiſcopatum, & vnde oritur obligatio illum geſtandi. diſp.20. q.3. n.2. pag.352.
Habitus Prælatorum ex Ordine Canooicorum Regulatium aſſumptorum qui?diſp.20.q.3.n.6.& ſeq. p.352.& ſeqq.
Habitus Monachorum antiquitas. diſp.27. q.1. n.1. pag.469.
Habitum & veſtes quare Monachi mutent.ibid.n.2.
Hæreditates, legata, & fideicommiſſa Monachi Caſinenſes, & Vallis-Vmbroſæ acquirere, petere, & exigere poſſunt.n.20.p.478.
Hæres cenſetur vna, & eadem perſona cum defuncto. diſp.15.q.22.n.5.p.256.
Hæres conuenitur ex contractu defuncti, & illum ſeruare deber. ibid.n.19.
Hæres laïci qui eſt Clericus conueniri debet coram Eccleſiaſtico, non ſolum in caſu, in quo teſtator conueotus non fuerat, ſed etiam vbi iam cum defuncto cœptum fuerat inducium. diſp.15.q.22.n.11.& 12.p.256.
Hæres an inſtitui poſſit Monaſterium.ibid.n.13.
Hæreſis abiurandæ quando delatus eſt vehementer ſuſpectus, form. 34. pag. 597. form. 39. pag.598. form.40.p.599. ſententiandi eum qoi vt talis abiurauit,form.35. ibid.form.37.p.598.
Hæreſis abiurandæ quando quis de ea leuiter eſt ſuſpectus, form.31.p.596.
Sententiam & pœnitentiam iniungendi ei qui abiurauit vt leuiter ſuſpectus,form.33.
Hæreſim omnem generaliter abiurandi ab eo qui eſt ſuſpectus habitus de ea violenter.p.597.
Hæreſim omnem abiurandi per illum qui propria coofeſſione eſt de hæreſi deprehenſus, pœnitet, & aliàs non eſt relapſus,form.42.p.599.
Sententiæ contra eum qui abiurauit vt hæreticus pœnitens, form.43.p.600.
Hæretici ſunt ineligibiles. diſp.5.q.21.n 52.53 p.60. Item eorum receptatores, fautores, & defenſores. num.54.
Hæreticom pertinacem aliàs non relapſum curiæ ſæculari tradendi,form.45.p.601.
Hæreticum impœnitentem & relapſum brachio ſæculari tradendi,ſeu relinquendi, form.46.p.602.
Hæreticum per teſtes legitimos conuictum & in negatiua pertinaciter ſtantem brachio ſæculari relinquendi, form.48 p.603.
Teſtes falsò & malitioſè alicui crimen hæreſis imponentea,condemnandi & puniendi, form. 47. pag.603.
Hæreticum conuictum de hæreſi, abſentem,vel fugitiuum contumacem ad ſententiam citandi,form. 49.p.604.
in Hæreticum relapſum, ſed pœnitentem, & vt relapſum ſæculari curiæ tradendum ſententiæ ferendæ,form.44.p.601.
Hæretici relapſi qui ſint.diſp.5.q.21.n.61.p.61.
in Hæreticos, in locis Italiæ, & inſularum adiacentium quouis prætextu commorãtes, eorúmque receptatores, Gregorij XV. decretum.diſp.15.q.7.n. 54.p.186.
Hæreticorum filij tam legitimi, quàm non legitimi ſont ineligibiles ad Dignitates Eccleſiaſticas. diſp. 5.q.21.n.55.p.60.
Hæreticorum filij Dignitates & Prælaturas habeotes antequam eorum patres inciderint in hæreſim, an illis priuentur.diſp.5.q.21.n.62.p.61.
Hæreticorum filij ante paternam hæreſim an ſint eligibiles in Prælatos.diſp.5.q.21.n.57.p.60.
ex Hæreticis occultò deſcendentes an ſint ad prælaturas ineligibiles.diſp.5.q.21.n.58.p.61.
Hermaphroditi non poſſunt eligi in Prælatos. diſp.5. q.21.0.41.p.59.
S.Hieronymi Coogregationis Lombardiæ Monachorum Prior Generalis ſolus in ſua Religione habet vſum Pontificalium Inſignium per Bullam Pauli IV. diſp.20.q.1.n.23.p.346.
S.Hieronymi de Feſulis Congregatio gaudet omnibus priuilegiis Ordinum Mendicantium, & non Mendicantium,vbique exiſtentium. diſp.17.q.1.n. 27.p.289.
S.Hieronymi de Feſulis Congregatio per Gregorium XIII. habet ſua priuilegia, & indulta approbata, & confirmata.diſp.18.q.3.n.16.p.316.
S.Hieronymi Fratres in Hiſpania, quã cõmuoicationem priuilegiorũ ſint adepti. diſ.17.q.1.0.23.p.288.
S.Hieronymi in Hiſpania Congregatio, à pluribus Summis Pontificibus ſua priuilegia confirmari, & roborari meruit. diſput. 18. quæſ. 3. n. 19. pag.316.
S.Hieronymi Congregationis B. Petri de Piſis Eremitæ, communicant in priuilegiis cum omoious Ordinibus Mendicantiom,diſp.17.q.1.n.24.p.289.
Hilarionis Aoachoretæ habitua qualis? diſp.27. q.1. n.1.p.469.

Hilaritas vultus in Prælato requiritur, vt ſubditi hilares fiant. diſp.26 gl.7.n.4.p.463.

Hipponenſis ciuitas fuit à Vandalis funditùs deſtructa. diſp.25.q.1.n.280.p.426.

Hiſpalenſis Cleri Caput vulgò Abbas maior appellatus, non habet dignitatem. diſp.1.quæſ.2. num.14. p.4.

Homicida an poſſit eſſe Abbas. diſp.5. q.2. num 9. p. 57.

Honor etiam à digno cum metu eſt ſuſcipiendus. diſp. 10.q.2.n.2.p.92.

Honor auctus non mutat qualitatem perſonæ. diſp. 25.q.1.n.116.p.406.

RR. DD. D. Horatius Morandus,& D.Celſus Americus interfuerunt ſæpe Capellæ Papali, & quem in ea locum occuparunt. diſp.25. quæſ.4. num.10. pag.443.

Hoſpitalia fratrum B. Ioannis de Deo non gaudent priuilegiis leproſorum. diſp.15. quæſ.18. num.47. pag.227.

Hoſtilitatis tempore dormit contra Eccleſiam ipſo iure præſcriptio. diſp.19.q.6.n.3.p.338.

Humanum eſt, illum veteri, cuius iudicio,& voluntate nunc erigeris, nunc deprimeris. diſp. 12. q.3. n.2.p.111.

Humilitas eſt Monaſticæ vitæ & omnis perfectionis fundamentum. diſp.26.gl.13.n.2.p.466.

I

Iacobus Apoſtolus ,frater Domini quibus veſtibus induebatur. diſp.27.q.1.n.1.p.469.

Identitas ex quibus probetur. diſp.25. q.1. num 266. pag.425.

Identitas probatur concurrente eadem perſona , re, & cauſa. ibid.n.264.

Identitas nominis ſolet arguere identitatem rei. diſp. 25.q.1.n.11 p 401.

Ieiunium , & ſobrietas quos effectus pariat. diſp. 26. gloſſ.3.n.2 p.461.

Ieſuatorum S. Hieronymi Congregatio potitur omnibus gratiis & priuilegiis Ordinibus Mendicantium conceſſis. diſp.17 q.1.n.56 p.291.

Ieſuatorum per Bullas Pij V. & Gregorij X I I I. priuilegia confirmata, & reualidata extant. diſp. 18. q 3.n.28.p.317.

Ignorans propter ſimoniam puniri non debet. diſp. 10.q.5.n.8.p.96.

Illegitimitatis qualitates ſunt omnes planè Superiori detegendæ in petenda diſpenſatione. diſp.5.q.18. n.3 p.54.

Illegitimi nati abſque diſpenſatione,inhabiles ſunt ad Abbatialem dignitatem ; etiamſi defectus eſſet occultus. diſp.5.q.14.n.1.3.& 4.p.50.

Illegitimi per profeſſionem legitimantur ad Ordines, non autem ad Prælaturas. n.2.

Illegitimi , ante diſpenſationem , in Religione capaces ſunt illorum officiorum quæ Prælaturæ non ſunt, ſed ad Superioris nutum reuocari poſſunt. num.5.

Cum eis diſpenſare ad Prælaturas de iure ad ſolum Summum Pontificem ſpectat.n.7.

Sixti V. Bullæ de Illegitimis & malè promotis ad terminos iuris à Gregorio X I V. redactæ. num 8.

Illegitimi filij Religioſorum diſpenſari nequeunt ad Prælaturas, & dignitates in ea Religione obtinendas in qua eorum Patres Prælati ſunt, vel fuerunt; & non ſolum in eodem Conuentu,ſed neque etiam in tota Religione.diſp.5.q.15.per tot.p.51.

Cum Illegitimis ad Prælaturas diſpenſare , poſita iuſta cauſa,tenetur Abbas. diſputat.5. quæſ. 16. num.9. p.53.

Cum Illegitimo tacitè diſpenſatur tam in foro conſcientiæ quàm in foro externo , ſi à Generali , vel Prouinciali cum Definitoribus ſcientibus ad Abbatiam promoueatur. diſ.5.q 17.n 4.p.53.

Illegitimus diſpenſatus ad beneficium curatum non cenſetur diſpenſatus ad dignitatem. diſp.5.q.19. n 1.p.54.

Illegitimus diſpenſatus in Religione non cenſetur diſpenſatus in ſeculo diſp. 5. q. 19. n.8. p.55.

Illegitimus diſpenſatus ad Prælaturas in vna Religione , ſi poſtea ad aliam transferatur , indiget noua diſpenſatione. n.9.

Illegitimi ingreſſi in Congregationem Caſinen. & Vallis-Vmbroſæ , abſque alia diſpenſatione poſſunt ad Ordines , vel dignitates aſſumi. num. 39. pag.482.

Illegitimorum Fratrum diſpenſatio in Ordine Prædicatorum, furm.30.p.534.

Illiteratus ſacris officiis non poteſt eſſe aptus. diſp 26. gloſſ.1.n.3.p.46.

Imagines nondum à Sede Apoſtolica Canonizatorum, vel Beatificatorum cum radiis, ſplendoribus, & laureolis proponi ab Vrbano V I I I. prohibentur. diſp.15.q 7.p.197.

Imagines an ab Abbatibus benedici poſſint. diſp.12. q 5.n.2.p.374.

Immemorabilis habet vim priuilegij, & melioris tituli de mundo,etiam vbi ius commune reſiſtit. diſp.15. q 9.n.11 p.203.

Immunitatem Eccleſiaſticam lædunt implorantes auxilium à Iudice laico, ad impediendas cenſuras eis comminatas à Iudice Eccleſiaſtico. diſp. 15. q. 19. n 21.p.233.

Impedimentum , propter quod quis non poteſt præſtare id ad quod tenetur, eſt legitima cauſa cedendi Prælaturæ.diſp.13.q.1.n 15.p.114.

Impedimentum iuſtum excuſans à reſidentia non dicitur negotium,quando eſt tale,quod per procuratorem tractari poteſt. diſp.14.q.4.n.6 p.125.

Impedimenta excuſantia à reſidentia enumerantur. diſp.14.q.4.per tot.p.124.

Imperare non benè poteſt Prælatus, niſi quæ aliis iniungit facienda, ipſe exequatur. diſp. 26. gloſſa 12. n.1.p.464.

Imperator Eccleſiæ Romanæ protector dicitur. diſp. 15.q.5.n.16.p.153.

Imperator Eccleſiæ Romanæ inferior eſt. n.17.

Imperatores, Reges,& alij ſeculares Principes regulariter nequeunt priuilegia Abbatibus, vel Abbatiis ſemel conceſſa ampliùs reuocare. diſp.16.q.13.n.1. pag.272.

Imponentes onera Clericis , atque aliis Eccleſiaſticis incidunt in excommunicationem Bullæ Cœnæ Domini.diſp.15.q.21. n.24.p.252.

Imponentes Vectigalia , & alia onera Eccleſiaſticis perſonis ſine licentia Papæ , etiamſi nulla exactio ſubſequatur , incidunt in excommunicationem Bullæ Cœnæ Domini. ibid.n.25 p.253.

Imponentes onera perſonis Eccleſiaſticis, eaque exigentes pro bonis largitis eiſdem Eccleſiaſticis, ſine emptis,incidunt in eamdem excommunicationem. ibid.n.16.p.254.

Imponentes onera Clericis negotiatoribus , an incidant in excommunicationem Bullæ Cœnæ Domini. ibid.n.28.

Imponentes , atque exigentes onera à Clericis , qui collectas fraudandi cauſa clericalem habitum ſuſceperunt , an incidant in excommunicationem ſupradictam. ibid.n.33.p 255.

Imponentes,

Imponentes, ac exigentes collectas ab Eccleſiaſticis eorum feudarariis, an incidant in excommunicationem Bullæ Cœnæ Domini. ibid. n. 34.
Imponentes, ac exigentes collectas, & alia onera ab Eccleſiaſticis pro bonis in communi, & indiniſè poſſeſſis cum eorum patre, & fratribus, an incidant in excommunicationem ſupradictam. ibid. n. 35. Vide *Onera*.
Impoſitio, quæ fit pro ſolido, & libra deſinit durare, poſtquam res peruenit ad manos Eccleſiæ. diſp. 15. q. 21. n. 14. p. 245.
Impudicitia quæ mala pariat. diſp. 26. gloſſ. 2. num. 2. pag. 460.
Incompetentia Iudicis, & fori declinatoria nedum per Clericum, ſed etiam per Iudicem Eccleſiaſticum competentem apponi poteſt. diſp. 15. q. 19. n. 19. pag. 232.
Incontinentia eſt ſufficiens cauſa deponendi Abbatem. diſp. 13. q. 2. n. 6 p. 115.
Incorporandi aliquem Eremitam in Oblatum alicuius Congregationis cum iuramento Obedientiæ literæ patentes, form. 50. p. 538.
Indignus eligi non debet. diſp. 5. q. 8. n. 18. p. 45.
Indignus quis cenſeatur. ibid. n. 19.
Indignus ne eligatur, ſuffragandum eſt digno, omiſſo digniori. diſp. 5. q. 13. n. 7. p. 49.
Indiſtinctè ſancitum, indiſtinctè debet intelligi. diſp. 15. q. 22. n. 3. p. 256.
Indulgentia ſine Ordinarij licentia per Regulares publicari non poſſunt, etiamſi ſint à Summo Pontifice receptæ. diſp. 15. q. 7. n. 35. p. 161.
Indulgentias concedere non poteſt Epiſcopus celebrans, vel prædicans in locis exemptis, nec poteſt concedere, vt exempti eius nomine largiantur, qui ſi dant, non proſunt, niſi quoad ſibi ſubditos. diſp. 15. q. 15. n. 13. & 14. p. 212.
Indulgentias concedendi per Abbatem, form. 151. pag. 567.
Eiuſdem generis alia. form. 152. ibid.
Ineruditio eſt ſufficiens cauſa deponendi Abbatem. diſp. 13. q. 2. n. 10. p. 115.
Ineruditus non dicitur Abbas ſciens benè legere, & benè loqui latinè. diſp. 13. q. 2. n. 11. p. 115.
Ineruditus non dicitur neſciens reſpondere interrogatis ſibi factis. n. 12.
Infames, tam infamia iuris, quàm infamia facti ab Abbatiali dignitate omninò arcendi ſunt. diſp. 5. q. 20. n. 1. p. 55.
Infamibus portæ dignitatum patere non debent. ibid. num. 2.
Infames infamia meri facti quando eligi, & promoueri poſſint ad dignitates. ibid. n. 5. p. 56.
Infamia meri facti per pœnitentiam purgatur. ibid. num. 6.
Inferior diſpenſans in lege Superioris, ſine cauſa, peccat mortaliter, & diſpenſatio eſt nulla. diſp. 5. q. 16. n. 1. p. 52.
Inferiores nequeunt, abſque cauſæ cognitione, diſpenſare. diſp. 5. q. 17 n. 3. p. 53.
Inferior Epiſcopo, licèt conferēdi poteſtatem habeat, non tamen poteſt beneficiorum reſignationes recipere, niſi id ſit ei ſpecialiter conceſſum. diſp. 13. q. 1. n. 4. p. 114.
Inferiores Eccleſiaſtici habent iuris aſſiſtentiam præcedendi aliis, etiam in dignitate maiore conſtitutis, in propriis Eccleſiis. diſp. 25. q. 2. n. 28. pag. 439. Contrarium. n. 30.
Infirmi poſt electionem an debeant renunciare Prælaturis. diſp. 5. q. 21. n. 47. p. 59.
Infirmitas corporis eſt legitima cauſa cedendi Abbatiæ. diſp. 13. q. 1. n. 12. p. 114.
Informationes de veritate miraculorum facultatis aſſumendi, form. 131. p. 560.
Ingreſſus ad beneficia qui dicatur. diſp. 13. q. 6. n. 1. p. 118.
Sublatus eſt. ibid. n. 2.
Illum poteſt Summos Pontifex ad libitum concedere. ibid. n. 3.
Ingreſſus ad beneficia ob penſionem non ſolutam in Curia Romana Penſionario conceditur. ibid. n. 6. pag. 119.
Ingreſſus in aliquam Religionem vt valeat, non conſideratur Regula antiquitùs inſtituta, ſed modus viuendi de præſenti. diſp. 25. q. 1. n. 97. p 405.
Inhabilitas ad dignitates propter ſimoniam an incurratur ante Iudicis ſententiam declaratoriam. diſp. 10. q. 5. n. 6 p. 96.
Innocentij I. Papæ tempus. diſp. 2 q. 3. n. 9. p. 11.
Innouatio nihil iuris de nouo tribuit, vbi agitur de innouatione ſolius chartæ deperditæ, vel nimia vetuſtate conſumptæ. n. 4.
Innouatio gratiæ in forma communi fit de acto provt eſt, & nihil mutat de eo ſtatu, in quo antea erat. n. 5.
Innouatio priuilegiorum nouum ius non tribuit, ſed ſolùm antiquum conſeruat. diſp. 18. q. 2. n. 1. p. 307.
Innouatio dicitur noua conceſſio, quæ actus extincti redintegrationem importat. n. 2.
Inquiſitio facienda eſt de promouendis ad Abbatias, & Monaſteria, quæ in Conſiſtorio prouidentur, & faciendi proceſſus eo modo, ſicut de promouendis ad Eccleſias Cathedrales. diſp. 8. q. 2. per totum pag. 81.
Inquiſitio quomodo facienda eſt, quando perſonæ promouendæ notitia haberi non poteſt. diſp. 8. q. 2. n. 3. p. 82.
Inquiſitio, vt perfecta ſit, quæ requirat præter ea, quæ ex teſtibus habebuntur. ibid. n. 5. p. 83.
Inquiſitio de perſona promouenda cùm fuerit perfecta, quid ſeruandum. ibid. n. 9. p. 84.
Inquiſitionis hæreticæ prauitatis officio deputatos offendentes, ſiue eorum res, ſtatum, & filios, quas pœnas incurrant. diſp. 15. q. 7. n. 54. p. 173.
Inquiſitores hæreticæ prauitatis poſſunt ſeuerè animaduertere in Regulares audentes in publicis ſuis actibus aſſerere quòd B. Virgo cum originali peccato concepta fuerit. diſp. 15. q. 7. n. 31. p. 161.
Poſſunt etiam procedere contra quoſcunque etiam exemptos ſollicitantes in confeſſionibus. n. 32.
Inquiſitorum hæreticæ prauitatis impeditores quibus pœnis ex Conſtitutione Iulij III. ſubiiciantur. diſp. 15. q. 7. n. 54. p. 171.
Inquiſitorum hæreticæ prauitatis facultas procedendi contra Sacerdotes qui mulieres pœnitentes in actu confeſſionis ad actus inhoneſtos prouocare & allicere tentant. diſp. 15. q. 7. n. 54. p. 175.
Item eorum iuriſdictio in eos qui non promoti Miſſas celebrant, & confeſſiones audiunt. p. 177. & 178.
Inquiſitoris in Religione Dominicana inſtitutio, form. 21. p. 532.
Inquiſitor hæreticæ prauitatis nouiter inſtitutus, quas literas à Domino temporali impetrare debeat, formula 1. p. 586.
Inquiſitorem requirendi vt de hæreſi delatum remittat ad Diœceſanum à quo fugit, formula 24. pag. 593.
Inquiſitus, accuſatus, denunciatus quando eligi, vel promoueri non poſſit. diſp. 5. q. 20. n. 8. p. 56.
Inſignia Epiſcopalia an ab Abbate præſcribi poſſint. diſp. 19. q. 2. per totum. p. 335.
Inſignia Pontificalia conceſſa ſunt Abbatibus propter decorem Eccleſiarum ſuarum. diſp. 20. q. 1. num. 1. pag. 341.

Inſignium

Inſignium Pontificalium vſus denotat iuriſdictionem in eo loco,in quo illis quiſpiam vtitur.diſp.21.q.2. n.1.pag.356.
Inſignium Pontificalium vſus Abbatibus non ratione dignitatis, ſed ex priuilegio, & conſuetudine, aut præſcriptione competit.diſp.21.q.1.n.1.p.356.
Inſignium Pontificalium vſus ab Abbatibus per quantum temporis ſpatium conſuetudine, vel præſcriptione acquiri poſſit.ibid.n.3.
Inſignia Pontificalia non ſunt Ordinis Epiſcopalis. ibid.n.4.
Inſignium Pontificalium vſus quando ſimpliciter Abbatibus eſt conceſſus,an illis vbique vti poſſint. diſp.21.q.3.n.4.p.358.
Inſignium Pontificalium vſus an extra Monaſterium Abbatibus competat.ibid.n.6.& ſeqq.p.359.
Inſignium Pontificalium, & indumentorum ſacrorum Abbatum, & Prælatorum inferiorum forma,& figura,diſp.20.q.2.n.13.p.330.
Inſigniis Pontificalibus an potiantur Abbates ſeculares.diſp.20.q.1.n.25.p.347.
Inſigniis Pontificalibus an potiantur Abbates Commendatarij.ibid n.26.
Inſigniis Pontificalibus an potiantur Priores aliqui. ibid.n.27. Vide *Pontificalia*.
Inſtantia iam cum defuncto inchoata tranſit in hæredem.diſp.15.q 22.n.2.p.256.
Inſtituendi ius habens an poſſit recipere reſignationes beneficiorum,ad quæ poteſt inſtituere.diſp.13. q 8.n.1.p.120.
Inſtitutio & deſtitutio eſt iuriſdictionis,non Ordinis Epiſcopalis.diſp.13.q.8.n.8.p.120.
Inſtitutiones Ordinum Religioſorum. Vide *ſuis in locis ordine Alphabetico*.
Inſtitutio Capellæ de Iurepatronatus,form.104.p.551.
Inſtitutionum genera tria ſunt in Eccleſia Dei.diſp. 12.q.2.n.3.p.111.
Inſtitutus priùs præcedere debet, ſecundo loco inſtitutos.diſp.25.q.1.n.121.p.407.
Inſtrumenta bonorum operum. Vide *Opera*.
Intellectus ſui qui in propria acie non confidit, imò auxilium petit, faciliùs intentum aſſequitur. diſp. 26.gloſſ.9.n.1.p 464.
Intentionis defectum non tollit clauſula,*Pro expreſſis*, &c.diſp.18 q.6.n.45.p.331.
Interdicti eligere non poſſunt: nec qui celebrauerunt ſcienter in loco interdicto, neque qui elegerunt ſcienter indignum. diſp.5.q 8. num.16. 17. & 18. pag 45.
Interdicti tempore celebrare priuatim poſſunt Monachi Caſinenſes, & Vallis-Vmbroſæ Congregatio. n.30.p.480.
Interdicto Eccleſiaſtico ciuitatem vel locum ſupponendi, form.81.p.589. abſoluendi, & relaxandi ab eodem,form.13.ibid.
Denunciationis talem ciuitatem vel locum ſuppoſitum eſſe huic interdicto, form. 12. & ab eo abſolutum,form.14.
Interpretari actum eius eſt, cuius eſt concedere. diſp. 16.q.6.n.1.& 2.p.164.
Interrogatoria, quæ neceſſaria ſunt ad inquirendum in omnes qualitates, quæ in promouendis requiruntur.diſp.8.q.2.n.4.p.83.
Interrogatoria pro habenda informatione ſtatus alicuius Monaſterij.diſp.5.q.2.n.8.p.84.
Interrogationes in informationibus ſumendis ab ingredi volentibus Religionem,form.66.p.542.
Interrogatoria in examine teſtium viſitationis, form. 68.p.543.
Intronizatio Abbatis benedicti quo ritu fit. diſp.11.q. 14.n.36.p.108.
Intruſus vt quis dicatur, ac incidat in pœnam, *cap. auaritiæ, de elect.in 6.* quæ requirantur. diſpu.6. quæſ. 1. num. 12. pag. 67.
Intruſi beneficium poteſt impetrari tanquam vacans vt priùs, etiam non facta mentione de intruſione in ſpecie.diſp.6.q.1.n.14.p.67.
Intruſus licèt non priuetur beneficiis antea obtentis, fit tamen ineligibilis ad alia, ſiue in eadem, ſiue in diuerſa conſiſtant Eccleſia. diſp. 6. q. 1. num. 15. pag.67.
Inuitus ordinari non debet.diſp.10.q.2.n.1.p.92.
Ioannes Carolus Pica Aquilanus laudatur. diſp.14 q. 1.n.3.p.121.
Ioannes III. Summus Pontifex primus in Gallia Monaſterium D.Medardi Sueſſonuio eximit. diſp. 15.q.1.n.3.p.130.
Ioannis Andreæ ſententia quoad exercitium Pontificalium quomodo ſit intelligenda. diſp.21.q.3.n.3. pag.358.
S.Ioannes Baptiſta Cœnobitarum Princeps fuit.diſp. 2.q.1.n.2.p.10.
Ioannis Dei Religioſi potiuntur omnibus priuilegiis, & exemptionibus Archihoſpitali S. Spiritus in Saxia de Vrbe, conceſſis. diſp. 17. quæſ.1. num.4. pag.295.
Ira Abbatibus & Prælatis deteſtanda. diſp.26.gloſſ. 13.n 8.p.467.
Ira quid ſit,& quæ in Prælatis ſit laudabilis.n.9.
Irregulares an poſſint eligere.diſp.5.q.8 n.14.p.45.
Irregularis non priuatur iuriſdictione ob irregularitatem ſuperuenientem.ibid.n. 15 p.45.
Itali extra Italiam habitare in locis,vbi libet,& publicus cultus, ſiue vſus Catholicæ Religionis non exiſtat, ex decreto Clementis VIII. prohibentur. diſp.15.q.7.n.54 p.185.
Iubilæi in anno licentia veniendi Romam, form.33. pag.540.
Iudex in cauſa propria nemo eſſe poteſt. diſp.15.q.6. pag.154.
Iudex Regulariter cognoſcit,an ſibi iuriſdictio competat.diſp.15.q 10.n.1.p.205.
Iudex eſſe non poteſt Ordinarius in materia exemptionum de ſua Iuriſdictione. diſp. 15. q.10. n.2. pag.205.
Iudex exemptionum ſolus eſt Pôtifex.ibid.n.3.p.206.
Iudex ſecularis punire non poteſt Clericos leges ciuiles non obſeruantes,licèt non ſint exempti ab obligatione ipſarum.diſp.15.q.19 n.21.p.233.
Iudex laicalis interrogare, examinare, iudicare,ac punire non poteſt Clericos, quamuis grauia delicta committant.ibid.n.25.
Iudex Eccleſiaſticus habet onus iam excipiendi,quàm repetendi Clericum à Iudice ſeculari,ne libertatis Eccleſiaſticæ iura lædantur.ibid n.26.
Iudex laicus punire non poteſt pœna pecuniaria, vel corporali clericum contra ſe falſum deponentem. diſp.15.q.19.n.27.p.233.
Iudex Eccleſiaſticus punire poteſt laicum coram ſe falſum deponentem.ibid.
Iudicis licèt officio fungatur Abbas in Monaſterio, Patris tamen locum, & nomen retinet. diſp.26. gloſſ.10.n.4.p.464.
Iudex laicus non poteſt Clericum per ſententiam abſoluere.diſ.15.q.19.n.20.p.233.
Poteſt,ſi negligens in puniendis ſubditorum exceſſibus fuerit, cenſuris Eccleſiaſticis compelli, vt fungatur ſuo munere. n.23.
Iudex Eccleſiaſticus poteſt Iudicem ſecularem negligentem in puniendis exceſſibus ſubditorum, cenſuris compellere, vt ſuo munere fungatur. diſp.15. q.19.n.25.p.333.

Index Rerum,

Iudex Eccleſiaſticus non tenetur punire clericos pœnis ſtatutis à lege ciuili.diſp.15.q.19.n.39.p.234.

Iudicare non licet de facto, & poteſtate Apoſtolica. diſp.16.q.6.n.3.p.265.

Iudicium, vbi cœptum eſt, ibi terminari debet.diſp.15. q.12.n.4.p.256.

in Iudiciis quaſi contrahitur. diſp.15. quæſ.12.n.10. p.256.

Iuramentum an præſtare debeant electores de magis idoneo eligendo.diſp.5.q.6.n.35.p.42.

Iuramentum quomodo præſtandum ſit, remiſſiuè. ibid.n.36.p.43.

Iuramentum Electorum de digniore eligendo non irritat electionem de digno, omiſſo digniori. diſp. 5.q.13.n.6.p.49.

Iuramentum fidelitatis præſtaturus arctatur ad perſonaliter comparendum, etiam ſi ſit Monialis, & perſona religioſa ad Clauſuram adſtricta, licèt pro nulla alia cauſa ad perſonaliter comparendum adſtringi poſſit.diſp.8.q.3.n.14.p.86.

Iuramentum præſtandum ab Abbatibus benedicendis quale ſit.diſp.11.q.12.n.11.p.102.

Iuramentum quod ab Abbate coram Summo Pontifice præſtatur, quale ſit.diſp.11.q.14.n.3.p.104.

Iuramentum Abbatis electi quando præſtari debeat. ibid.n.26.p.108.

Iuramentum præſtandum ab his, qui volunt Religionem ingredi, fidémque de vita, & moribus neceſſariam non habent, form.67.p.542.

Iuramentum, ac profeſſio fidei à Miniſtris Prouincialibus Ordinis Minorum Conuentualium emittenda, form.8.p.527.

Iuramentum præſtandum ab admittendis intra clauſuram Monialium, form.99.p.550.

Iuramenti ab Electoribus præſtandi, form.173.p.573.

Iuramenti Abbati à vaſſallis præſtandi, form. 185. pag.579.

Iuramenti fidelitatis præſtandi in electione Abbatiſſæ, form.192.p.583.

Iuramenti præſtandi ab Abbate auctoritate Apoſtolica benedicto, form.193.ibid.

Iuramenti alia ſimilis, form.194.ibid.

Iuramentum præſtandi de defendenda Eccleſia contra hæreticam prauitatem, form.4.p.587.

Iuriſdictionem ſpiritualem Ordinariam in ſuos ſubditos habent Abbates tam Generales, quàm Locales. diſp.3.q.1.n.1.p.17.

Iuriſdictio quaſi Epiſcopalis eſt in Abbatibus tam Generalibus, quàm Localibus in ſuos ſubditos. ibid.n.2.

Iuriſdictionis amplitudo diuerſa eſt in Abbatibus Generalibus, & Localibus.ibid.q.3.n.1.

Iuriſdictio inferioris poteſt per Prælatum Generalem coarctari, non è contra.ibid.n.3.p.18.

Iuriſdictionis eſt inſtituere, & deſtituere.diſp.13.q.8. n.8.p.120.

Iuriſdictio quaſi Epiſcopalis competit Abbatibus & Prælatis Regularibus.diſp.15.q.2.n.4.p.131.

Iuriſdictionis temporalis exercitium non probat quaſi poſſeſſionem iuriſdictionis ſpiritualis. diſp. 15. q. 8.n.8.p.201.

Iuriſdictionis quaſi-poſſeſſionem ad acquirendam, non eſt neceſſarium probare exercitium ſingularum ſpecierum iuriſdictionis, ſed ſufficit probare actus in quibuſdam, & aptitudines in cæteris.diſp. 15.q.9.n.20.p.204.

Iuriſdictionis quaſi-poſſeſſio vniuerſalis acquiritur per exercitium vnius actus.n.21.

Iuriſdictionis quaſi-poſſeſſio ab Epiſcopo non acquiritur ex actibus factis abſque ſcientia & patientia Prælatorum inferiorum, contra quos prætenderetur iuriſdictio.num.22.*Contrarium*,*num.ſeq.*

Iuriſdictio non probatur ex actibus quos Epiſcopi in exemptos tanquam delegati exercere poſſunt.diſp. 15.q.9.n.30.p.205.

Iuriſdictio erga alios, lite pendente inter Epiſcopum, & Abbatem ſuper exemptione, ſpectat ad eum qui tempore motæ litis in poſſeſſione illam exercendi reperiebatur.diſp.15.q.10.n.4.p.206.

Iuriſdictio ad ſæculares non deuoluitur, ex eo quòd Prælati fuerunt negligentes in puniendis Clericis, atque in eorum cauſis cognoſcendis. diſp.15.q.19. n.15.p.233.

Iuriſdictio contra Regulares quando dubitatur an pertineat ad Epiſcopum, vel ad eorum Prælatos, Epiſcopus non poteſt eſſe Iudex, & eorum priuilegia interpretari.diſp.16.q.6.n.5.p.265.

Iuriſdictio in iuribus Epiſcopalibus præſcribendis, cenſetur acquiſita inferiori priuatiuè reſpectu Epiſcopi.diſp.19.q.1.n.5.p.334.

Contrarium tenent alij.n.6.

Sub diſtinctione reſoluitur.n.7.

Ius nouum tribuitur, & de nouo priuilegium reintegratur, quando conſtiterit Principem voluiſſe ex certa ſcientia ipſam gratiam, ſeu conceſſionem in charta contentam innouare.diſp.17.q.2.n.6.p.308.

Ius poſitiuum Papa poteſt ſola voluntate tollere.diſp. 25.q.1.n.65.p.404.

Ius præcedendi, eſt ius honoris. diſp.15.quæſ.1.n.67. pag.404.

Ius, quod non directè, ſed ſecundariò, & indirectè aufertur, non dicitur ſublatum.n.68.

Ius ad rem quibus modis acquiratur.diſp.10.q.4.n.6. p.44.Vide remiſſiuè.

Ius in re beneficiis, ſeu dignitatibus habere dicitur electus confirmatus, vel inſtitutus, aut prouiſus, qui electionem, vel collationem, aut prouiſionem acceptauit, aut ratificauit; nec eſt neceſſaria apprehenſio poſſeſſionis.diſp.10.q.4.n.1.& 2.p.94.

Ius in re acquiritur præſentato ex ſola præſentatione, quando neceſſariò venit inſtituendus quòd nemo alius præter ipſum præſentatus fuerit.diſp.10. q.4.n.4.p.94.

Ius in re ex ſola præſentatione quæſitum dicitur præſentato, qui ſolus inter cæteros habeat conditiones requiſitas ex fundatione.ibid.n.5.

Iuri ſuo vnicuique liberum eſt renunciare.diſp.13.q. 1.n.1.p.113.& diſp.16.q.15.n.1.p.174.

Iura ad Eccleſiam pertinentia renunciari, aut alio quolibet modo alienari non poſſunt, niſi interueniente conſenſu Prælati, & Capituli.n.2.

Iuris poſitiui defectus omnes ſupplet clauſula, *Supplentes*, &c.diſp.18.q.6.n.4.p.319.

Iuris naturalis defectus non ſupplet clauſula, *Supplentes*, &c. prout nec ſupplet defectus, qui concernunt perſonam ſupplicantis.n.5.

Iuris aſſiſtentia ſola, abſque poſſeſſione, ſuffragatur Epiſcopo ad obtinendam manutentionem, in exercitio iuriſdictionis. diſp. 15. quæſ. 8. num.2. pag.201.

Iuris aſſiſtentia turbida non ſuffragatur Epiſcopo ad obtinendam manutentionem in exercitio iuriſdictionis; ſed Rota ſolet, omiſſo poſſeſſorio diſcutere petitorium. diſp.15.q.8.n.14. Limita, vt num. 15.& 16.

Iuris diuini dicitur, quod ex teſtimoniis, vel exemplis ex ſacra Scriptura depromptis, vel Eccleſiæ traditione deſumitur. diſput. 15. quæſ. 19. n. 12. pag.232.

Ius eligendi in Eccleſia Collegiata, vel Conuentuali non poteſt cadere in laicum. diſp. 7. quæſ.6. n.1. pag.77.

Ius

Ius vniuerſitatis in vno ſolo remanere poteſt. diſp.5. q.8.n.3.p.44.

Ius in re non habens nequit oblata pecunia abſque ſimonia redimere vexationem ab his, qui non obeſſe tantùm, ſed prodeſſe valent. diſp.10. q.4. n.8. pag.94.

Ius inſtituendi habens an poſſit recipere reſignationes beneficiorum, ad quæ poteſt inſtituere. diſp.13. q 8.n.1.p.120.

Ius alicuius mutatione perſonæ, deterius fieri non debet, nec obligatio variatur ex perſona ſucceſſoris. diſp.15.q.22.n.7.p.256.

Ius Canoniæ, non poteſt cadere, niſi in Clericum. diſp.25.q.1.n.18.p.401.

Ius præcedentiæ, eſt iuris poſitiui, & ſapit priuilegium. ibid.n.64.p.404.

Ius Canoniæ eſt ius ſpirituale. ibid.n.214.p.416.

Ius alteri quæſitum Princeps tollere velle non præſumitur, abſque eius cognitione, & grauiſſima cauſa. diſp.16.q.10.n.11.p.168.

Iuribus, & priuilegiis datis, & acquiſitis Eccleſiæ, ac dignitati ſuæ Prælatus renunciare non poteſt. diſp. 23.q.14.n.4.p.388.

Iura quando volunt intelligere de Clericis ſecularibus, id exprimunt. diſp.25.q.1.n.13.p.401.

Iura de vno diſponentia, de alio regulariter non verificantur ex propria natura. ibidem, num. 200. pag 416.

Iura Epiſcopalia Abbates, & Prælati inferiores præſcribere poſſunt. diſp.19.q.1.n.1.p.334.

Iura faciunt hoc meum, illud tuum. diſp.19. q.8. n.3. pag.339.

Ius patronatus acquiritur in Eccleſiis Conuentualibus ex fundatione, vel dotatione, dummodo concurrat priuilegium Apoſtolicum in limine fundationis, vel dotationis. diſp.7. quæſit.5. num.2. pag.75.

Vbi quòd nec ſuffragatur noua conceſſio. num.9. pag.76.

Ius patronatus acquiritur nedum in Eccleſia Conuentuali actu, ſed etiam habitu tantùm. num. 3. pag.75.

Ius patronatus in Eccleſiis Regularibus non eſt ſublatum per Concil.Trid. n.4.

Ius patronatus Eccleſiæ Conuentualis, in confirmatione Apoſtolica interpoſita in limine fundationis, vel dotationis, enunciatum ex priuilegio dumtaxat, intelligitur eſſe ex priuilegio habente originem à fundatione, vel dotatione. diſp.7. q.5. n.11.p.76.

Ius patronatus honorificum in Eccleſia Conuentuali acquiritur ex ſola conſtitutione, etiam abſque dote. diſp.7.q.5.n.16.& 17.p.76.

Ius patronatus honorificum acquiritur abſque expreſſa reſeruatione, modò expreſsè non ſit remiſſum. num.18.

Iuris patronatus in donatione facta loco Religioſo non requiritur Epiſcopi aſſenſus. diſp.9. q.2. n.1. pag.89.

Ius patronatus ad hoc, vt ſit ex cauſa oneroſa, ſpectari debet quod expenſum fuerit, an ſcilicet æquiualeat conceſſioni. diſp.16. q.12.n.15.p.271.

Ius patronatus, quando augmentum non eſt commenſuratiuum ad eius conceſſionem, non deſinit eſſe ex priuilegio, nec priuilegij nomen amittit. num.16.

Iuriſpatronatus aſſenſus, form.107 p.552.

Iuriſpatronatus donationis aſſenſus, formula 108. pag.553.

L

L*Aicus* in Eccleſia Collegiata, vel Conuentuali ius eligendi habere minimè poteſt. diſp.7.q.6. num.2. pag.77.

Laicus non poteſt ex conſuetudine fieri capax iuris ſpiritualis. ibid.n.3.

Laicus nullam habet poteſtatem in Clericos. diſp.15. q.19.n.1.p.230.

Laicus falſum deponens coram Iudice Eccleſiaſtico poteſt ab eo puniri. ibid.n.27.p.233.

Laicus capere poteſt Clericum in flagranti crimine, ac de fuga ſuſpectum, ſi inde Eccleſiaſtico Iudici tradat. ibid.n.30.

Laicus capere, ac detinere poteſt Clericum, ſi viſus fuerit illicitè incedere ad patrandum delictum, ſi poſtea Superiori illius tradat. ibid.n.31.

Laicus an capere poſſit Clericum ex cauſa ciuili, & de fuga ſuſpectum, ſi poſtea eius Superiori conſignet. ibid.n.32.

Laicus citare non poteſt coram Iudice ſeculari Clericum ſuccedentem in bonis alicuius laici. ibid. n.35.p.234.

Laicus non poteſt coram Iudice ſeculari citare Clericum, qui coram eodem depoſitum recepit. ibid.n.36.

Laicus poteſt à Iudice Eccleſiaſtico iudicari de delicto, quod cum Clerico commiſit. ibid. num. 40. pag.235.

Laici exigentes Collectas, ſeu alia onera Eccleſiaſticis perſonis impoſita, incidunt in excommunicationem Bullæ Cœnæ Domini. diſp. 15. quæſ. 21. n.24.p.252.

Laici exigentes collectas à Clericis negociatoribus non ligantur præſentis Canonis cenſura. ibid.n.28. pag.254.

Laici nihil ſtatuere poſſunt circa bona Eccleſiaſtica. diſp.15.q.19.n.42.p.234.

Lapidis primi impoſitionis in fundamento Eccleſiæ, form.195.p.583.

Lapidem primarium in Eccleſiæ fundatione ponere, ſpectat ad poteſtatem Ordinis. diſp.22.q.9.num.2. pag.376.

Abbates non poſſunt iure Ordinario, ſed priuilegio, vel conſuetudine talem actum exercere. num.3.

Lateranenſium Canonicorum Regularium exemptionis initium. diſp.15. q.4.n.4.p.137.

Lateranenſes Canonici Regulares quem habeant in Pontificali celebratione Baldachini vſum. diſp.21. q.10.n.10.p.369.

Vocantur ſacri Ordinis Canonici. diſp.25.quæſ.1. n.49.pag.403.

contra Lateranenſium Canonicorum præcedentiam qui ſcripſerunt enumerantur. diſp.25.q.1.n.203.& ſeqq. p.415. & contra eos fuit Piſtorij pronunciatum. n.205.

Lateranenſis Eccleſia olim erat Regularis. diſp. 25. q.1.n.170.p.413.

Lateranenſi in Eccleſia priùs fuerunt alij Religioſi, quàm Ordinis S. Auguſtini. diſp.25.q.1.num.243. pag.420.

Lateranenſis Eccleſia ex Bonifacij VIII. Conſtitutione habuit Decanum. diſp.25. quæſ.1. n.245. pag.420.

Lateranenſis Eccleſiæ conceſſio ad cauſam præcedentiæ non prodeſt Lateranenſibus Canonicis, niſi fortè in ipſa eorum Eccleſia. diſp.25.q.1.num.248. pag.420.

Lauretana Virginis ſacras ædes inuiſendi licentiæ, form.56.p.540.

Index Rerum,

Lectoris principalis inſtitutio, form.24.p.533.

Legatus non poteſt conferre Eccleſias Collegiatas, neque illas commendare in perpetuum abſque ſpeciali Papæ facultate. diſp.4. quæſit.3. num.3.& 5. pag.30.

Legatus de latere diſpoſitioni Conciliari derogare non poteſt,abſque expreſſa facultate Papæ. diſp.15. q.18.n.53.p.228,

Leproſi ſunt inhabiles ad Prælaturas, & ineligibiles ad eas. diſp 5.q.21.n.18.p.57.

Leptoſi non tenentur ad decimas de hortis, nec de nutrimentis animalium ſuorum.diſp.15.q.18.n.48. pag.227.

Dummodo communiter viuant, & ſimul congregati extent. n.49.p.228.

Leuitarum officium quale erat. diſp. 25. q.1. num.4. pag.400.

Lenitas cum ſeueritate ſimul amplectenda Abbati, à D.Gregorio ſuadetur. diſp.26. gloſſ.4.n.3.p.461. & gloſſ.12.p.465.

Lex vbi non diſtinguit,nec nos debemus diſtinguere. diſp.5.q 21.n.56.p.60 diſp.18.q.6.n.65.p.333.

Lex Diœceſana quænam ſit. diſp.15. quæſ.7. num.1. pag.156.

Lex iuriſdictionis,quænam ſit. n.2.

Lex priuata dicitur priuilegium ex eo, quod in priuato fertur. diſp.16.q.1.n.2.p.261.

Lex extra conſtituentis territorium,non obligat.diſp. 16.q.1.n.7.p.261..

Lex vna indiſtinctè loquens, per aliam diſtinguitur, & limitatur. diſput. 18. quæſit. 6. num.66. pag.333.

Lex non includit id, ad quod mens, & ratio auctoris non ſe extendit. n.67.

Legibus quæ in communi conueniunt, priuilegiis etiam conuenire,& cum ſua proportione applicari poſſunt. diſp.18.q 6.n.61.p.333.

Lex interpretari debet,ne inutilis reddatur. n.62.

Eius verba debent aliquid operari.n.63

Lex humana iniquum non continens,an ſit ſeruanda. diſp.19.q.8.n.4.p.340.

Lex vbicunque non eſt clara, & non expreſſa debet ampliari, vel reſtringi ad limites rationis. diſp.20. q.3.n.18.p.35.

Libertas Eccleſiaſtica læditur,dum ab aliquo ad Iudicem laicum confugitur prætextu iniuſtæ vexationis. diſp.15.q.19.n.20.p.233.

Librorum editio non permiſſa eſt Religioſis, licèt exemptis, ſine Epiſcopi facultate. diſp.15 q.7.n.4. pag.156.

Libri, ſiue miracula non Canonizatorum vel Beatificatorum in lucem edi ex Decreto Vrbani VIII. prohibentur. diſp.15.q.7.p.197.

Libri à degentibus in ſtatu Eccleſiaſtico mediatè vel immediatè Sedi Apoſtolicæ ſubiecto compoſiti,de quacumque materia tractantes, abſque Cardinalis Vicarij, & Magiſtri ſacri palatij in Vrbe, & extra eam, abſque Ordinarij loci licentia non deferantur,aut imprimantur.ibid.p.198.

Licentia Superioris, & iuſta cauſa copulatiuè requiruntur ad excuſandum à non reſidendo. diſp.14. q 4.n.12.p.125.

Licentia Ordinarij in ſcriptis requiritur, vt Parochi, iuſta cauſa mediante,poſſint à ſuis Eccleſiis abeſſe. diſp.14.q 5.n.2.p.ead.

Licentia abſentiæ ab Ecclesia per Abbates; & alios Prælatos locorum Ordinarios Epiſcopo inferiores, concedi poteſt. ibid.n.3.

Licentia Epiſcopi omninò requiritur, vt Regulares, licèt exempti eleemoſynas petere poſſint. diſp.15. q.7.n.24.p.160.

Licentia Ordinarij requiritur,vt Regulares publicare valeant Indulgentias, etiam quas à Summo Pontifice receperunt. ibid.n.35.p.161.

Licentiæ ad Epiſcopatum pro Religione Dominicana, form.6.& 7.p.526.

Linea veſtis. vide *Veſtis*, *Habitus*.

Lippi, ſtrabones,& luſci an ſint eligibiles in Abbates. diſp 5 q.21.n.34.p.58.

Litania ſeptiformis quæ dicta? diſp. 25. q.1. n. 250. pag.420.

Literæ,& commiſſiones quæ Romæ expediuntur, & ad locorum Ordinarios diriguntur, etiam Abbatibus iuriſdictionem Epiſcopalem, & proprium territorium habentibus, tanquam verè, & propriè Ordinariis committuntur. diſp.1.q.4.n.6.p.6.

Literarum, quibus abſentes ad electionem vocandi ſunt remiſſiuè, forma quæ? diſp.5.q.3. num.22. pag.36.

Literæ ſunt neceſſariæ ad validitatem gratiæ,quando Papa vult pro forma ipſius, quòd literæ expediantur. diſp.16.q.2.n.9.p 262.

Literarum pro Abbatibus & Prælatis hæreticæ prauitatis Inquiſitoribus formularium. pag. 585. ad finem tomi 1.

Literis carens, ſacris non poteſt eſſe aptus officiis. diſp.26.gl.1.n.3.p.460.

Lites, quæ inter perſonas Eccleſiaſticas in proceſſionibus oriuntur, ab Epiſcopo breui manu componi debent. diſp.15.q.7.n.20.p.159.

Lites, & controuerſias omnes de præcedentia inter Eccleſiaſticas perſonas tam ſeculares, quàm Regulares componit Epiſcopus omni appellatione remota. diſp.25.q.6.n.9.p.443.

Locus quilibet, vbi Capitulum eſt congregatum, dicitur Capitularis. diſp.5.q.6.n.3.p.40.

Locus non eſt de ſubſtantia electionis. diſp. 5. q. 6. n.33.p.42.

Loci dignitas an conferat ad inſignitatem, & maiorem dignitatem Eccleſiæ,itavt Rector duas habens Eccleſias Parochiales in ea reſidere teneatur, remiſſiuè. diſp.14.q.1.n.12.p.122.

Loco in exempto iuriſdictionem habet Epiſcopus. diſp.15.q.7.verſ. *Epiſcopus*. 17.p.169.

Locus exemptus non dicitur conſtituere territorium per ſe, niſi impropriè, & per modum æquiparationis. diſp.15.q.9.n.4.p.203.

Locum eſſe in aliqua Diœceſi,probatur ex actibus iuriſdictionalibus ibi ab Epiſcopo factis. ibid. n.19. pag.204.

Locum eſſe in aliqua Diœceſi, probatur ex Teſtibus. ibid.n.31.p.205.

Locum eſſe in Diœceſi probatur ex priuilegio exemptionis. n 33.

Locum eſſe in Diœceſi,probatur ex enũciatiuis Summorum Pontificum, quæ emanarunt principaliter ad deſcribendos fines Diœceſis, dummodo ſint ſaltem duæ factæ à diuerſis Summis Pontificibus in diuerſis Bullis. n.34.35.

Locum eſſe in Diœceſi, probatur ex pluribus enunciatiuis antiquis,ſaltem concurrentibus adminiculis,& dummodo concurrat longæua quaſipoſſeſſio. ibid n.38.& 39.

Et dummodo ex aliis enunciatiuis contrariis non elidantur.n.40.

Locus exemptus, & locus extra Diœceſim iudicantur à pari. diſp.15 q.14.n.3.p.211.

Locus exemptus canonicam portionem ſoluere non tenetur Epiſcopo.diſp.15.q.16.n.4.p.213.

Loca exempta canonicam portionem ſoluere tenentur Epiſcopis de relictis capellis non exemptis ſibi ſubiectis. ibid.n.5.

Loca

Loca Regularium ferè omnia hodie non tenentur ad Quartam funeralem Parochis, vel Epiſcopis ſoluendam, ex ſpecialibus priuilegiis. diſp.15. q.17. n.6.pag.214.

Locus Abbatis in Eccleſia, & in proceſſionibus qualis eſſe debeat.diſp.21.q.10.n.1.p.364.

Locus Abbatibus in Concilio generali debitus. diſp. 24.q.3.per tot.p.391. Vide *Abbas*.

Locus Abbatum in Conciliis, & Synodis qualis eſſe debeat.diſp.25.n.4.q.6.n.5.p.393.

Locum qui vult habere in proceſſione, debet ferre habitū illi conuenientem.diſp.25.q.1.n.286.p.427.

Locutio incauta ſicut in errorem protrahit; ita indiſcretum ſilentium eos qui erudiri poterant, in errore relinquit.diſp.27.q.8.n.2.p.473.

M

M*Aculam habens non offeret panes Deo ſuo*, de ineligibilibus ad prælaturas explicatur. diſp.5.q. 21.n.16.p.57.

Magiſtery ad promotionem in Religione Dominicana literæ patentes,form.22.p.532.

Magiſtrum eum fieri, qui formam diſcipuli non aſſumpſerit,miſerum eſt.diſp.5.q.10.n.3.p.46.

Maioritas dignitatis ex maioritate ornatus, qua quis vti poteſt,colligitur.diſp.25.q.3.n.3.p.441.

Mandatum ſpeciale requiritur ad fidei profeſſionem pro alio emittendam.diſp.8.q.3.n.15.p.85.

Mandatum ſpeciale requirit in perſona Vicarij, vt reſignatio in eius manibus facta valere poſſit. diſp. 15.q 1.n.6.p.114.

Mandatum Principis valet, licèt ſit contra Ius, quando conſtat de ipſius voluntate. diſp.16.quæſ.7.n.2. pag.266.

Mandatum Apoſtolicum ante benedictionem neceſſarium eſt Prælato.diſp.11.q 14.n.13.p.107.

Manipulus qua forma fieri debeat. diſp.22.q 4.n. 7.p.373.

Manus tremulas, caput, & linguam habentes an poſſint eligi.diſp.5.q.21.n.26.p.58.

Manibus & digitis carentes an ineligibiles ſint. diſp. 5.q 21.n 36.p.58.

Manutentio Epiſcopo in exercitio iuriſdictionis non impeditur per ſolam allegationem priuilegij, niſi illud exhibeatur.diſp.15.q.8.n.3.p.101.

Manutentio Epiſcopo debita in quaſi-poſſeſſione iuriſdictionis non impeditur ſola exhibitione priuilegij exemptionis, niſi incurrat etiam quaſi poſſeſſio..n.4.Contrarium,num.ſeq.

Manutentio ex ſola iuris aſſiſtentia non datur Epiſcopo, quando Prælatus inferior reperitur in quaſipoſſeſſione exercendi iuriſdictionem, cui tunc potiùs datur manutentio, maximè ſi vna cum poſſeſſione concurrat priuilegium.n.6.& 9.

Mappæ Altaris quales eſſe debent.diſp.22.q.4.n.12. pag.373.
Quales mappæ pro Communione.Ibid.

S.Marcus Euangeliſta in Ægypto Religioſorum inſtitutor fuit.diſp.2.q.2.n.2.p.10.& q.5.n.2.p.12. & q.10.n.1.p.15.

S.Marcus poſt Apoſtolos primus in Alexandrina Eccleſia fuit conditor, & inſtitutor Ordinis Canonici.diſp.25.q.1.n 9.p.401.& n.50.p.403.

S.Mariæ à Mercede Redemptionis Captiuorum Congregatio decimas ſoluere non tenetur. diſp. 15.q.18.n.22.p.224.
Ordo Sanctæ Mariæ à Mercede potitur priuilegiis Mendicantium.diſp.17.q.1.n.34.p.291.

Matrimonij diſpenſationis ſuper denunciationibus, form.91.p.567.
Alia eiuſdem generis,form.154.p.568.

S. Matthæus in Æthiopia legitur S. Euphemiam conſecraſſe,& illam pluſquam ducentis Virginibus præfeciſſe.diſp.2.q.10.n.2.p.15.

D. Medardi Sueſſionum Monaſterium primum in Gallia ab Ordinariorum iuriſdictione exemptum à Ioanne III. diſp.15. q.1. n.3.p.130. & q.4.n.1. pag.133.

Medici,& Chirurgi facultas ad intrandum in clauſuram Monialium,form.94.p.549.

Membra à ſuo capite diſcedere non debent. diſp.25. q.1.n.261 p.423.q.2.n.19.p.438.

Mendicantes quam præcedentiam inter ſe habeant, diſp.25.q.7.n.1.p.446.

Mendicantes ad Ordines non Mendicantes tranſeuntes non poſſunt in Abbates eligi. diſp.5.q.21.n.5. pag.57.

Mendicantes Fratres ſemper debent & vbique Monachis præcedentiam concedere.diſp.25.q.8.n.10. pag.458.

Mendicantium Generales tanquàm Abbates præceſſerunt, & alij antiquiores Abbates. diſp.25.q.4.n. 11.p.443.

Mendicantium ſuperiores ſunt verè Prælati. diſp.1.q. 8.n.1.p.8.

Mendicantium, & non Mendicantium priuilegia omnia confirmata ſunt. diſp.18.q.3.n.36.p.312.

Menſa Abbatis qualis eſſe debet iuxta D Benedicti Regulam.diſp.27.q.4.n.2.p 471.
Sit naturæ neceſſitati, non gulæ deſiderio proportionata.n.3.

Menſa Abbatis cum hoſpitibus,& peregrinis eſſe debet.ibid.n.1.

Merita debent æquipollere conceſſioni, ſicut pretium quod datur pro re conceſſa. diſp.16. q.12.n. 12.p.271.

Merita,non Prælaturæ Deo commendant. diſp.10.q. 1.n.6.p.91.

Metus impediens omninò libertatem eligendi, reddit ipſo iure electionem nullam. diſp.5.q.22.n.7. pag.63.

Metus,vt reddat electionem nullam,oportet quòd ſit cadens in conſtantem virum. diſp.5. quæſ.22.n.8. pag.63.

Metus cadens in conſtantem virum,qui dicatur. ibid. n.12. Vide remiſſiuè.

Meum & tuum à iure facta ſunt. diſp.19. q 8.n.3. pag.339.

Miniſtri quinam in ſolemni Abbatum celebratione adhibendi.diſp.11.q.10.n 10.p.366.

Miniſtri cubicularij Abbatis quales eſſe debent. diſp. 27.q.9.n.2.p.473.

Minimorum S. Franciſci de Paula Congregatio ab Ordinariorum iuriſdictione à quo exempta. diſp. 15.q.4.n.23.p 146.
Decimas ſoluere non tenetur. diſp.15. q.18.n.23. pag.225.
Omnium priuilegiorum communicationem conſecuta eſt.diſp.17.q.11.n.37.p 291.
Eius priuilegia confirmata ſæpè fuerunt à Summis Pontificibus, & ſpecialiter à Iulio III. diſp.18. q.3.n.29.p 317.

Minorum Ordo ab Ordinaria iuriſdictione exemptus eſt,& à quo.diſp.15.q.4.n.18.p.144.
Item à Decimarum ſolutione. diſp.15. quæſ.18.n. 27.p.216.

Fr. Minorum plurimæ priuilegiorum ſuorum confirmationes cum FF. Prædicatoribus permixtim recenſentur.diſp.18.q.3.n.23 p.316.

Minorum Conuentualium Ordo à Paulo III. ſua priuilegia confirmata tenet.diſp.18.q.3.n.27.p.317.

Minores de Obſeruantia in omnibus actibus habent locum magis dignum, quàm Fratres Conuentuales.diſp.25.q.8.n.4.p.452.
Minores Fratres Regularis Obſeruantiæ habent communicationem priuilegiorum Ordinibus Prædicatorum, Eremitarum Sancti Auguſtini, Carmelitarum, aliiſque Ordinibus Mendicantium conceſſorum.diſp.17.q.1.n.29 p.290.
Minores Obſeruantes Reformati habent præcedentiam.diſp.25.q.8.n.6.p.456.
Quæ duobus Sacræ Rituum Congregationis Decretis confirmatur.p.457.
Minor maiorem benedicere non debet. diſp.21.q.9.n.2.p.364.
Miſerabiles perſonæ quænam intelligantur.diſp.15 q.7.n.12.p.158.
Miſericordiam præ oculis Abbas habere debet.diſp.26 gloſſ.4.n.1.p.461.
Miſericordia tunc eſt verè miſericordia, ſi ſic facta ſit, vt iuſtitia per eam non contemnatur, & è conuerſò.n.2.
Miſſa in loco ſacro celebranda eſt. diſp.23.q.9.n.1.pag.384.
Miſſæ principium, ordo, ac tempus benedictionis, & procedendi ad Miſſam in benedictione Abbatis, & conſecratione Epiſcopi. diſp.11. quæſ.2.num.6.pag 98.
Miſſæ celebratio cum inuocatione Spiritus ſancti, an debeat neceſſariò præcedere electionem. diſp.5.q.6.n.34.p.42.
Miſſa de Spiritu ſancto non eſt de ſubſtantialibus electionis.diſp.5.q.7.n.8.p.43.
Miſſæ præparatio Summi Pontificis, & præcipuè in benedicendo Abbatem, quæ ſit. diſp.11.q.14.n.2.pag.103.
Miſſa cum oblationibus quomodo ſit per Abbatem proſequenda, cùm ad ipſius benedictionis ſolemnitatem deueniatur,ibid.n.32.p.108.
Miſſa priuatâ ſolemnia non requirit. ibid.n.41.p.109.
Miſſæ ſacrum faciendi pro eo, qui per biennium abeſſe cupit,form.159.p.569.
Alia ſimilis,form.160.ibid.
Miſſam celebrandi pro Presbytero alienæ diœceſis facultatis,form.161.p.530.
Miſſas, & diuina officia in Pontificalibus, in locis exemptis Epiſcopi nequeunt ab aliis ante ſe celebrari facere. diſp.15.q.15.n.15.p.212.
Mitra quibus nominibus vocetur. diſp.20.q.1.n.3.pag.341.
Eius forma, & altitudo ex Mitra S.Syluestri & S. Auguſtini notatur.ibid.
Spineam coronam, & ſcientiam vtriuſque Teſtamenti deſignat.ibid.
Mitra, & Anulus Abbati imponitur, & quomodo. diſp.11 q.14.n.35.p.108.
Mitræ ſpecies triplex.pretioſa, auriphrygiata,& ſimplex,& quis earum vſus,& forma.diſp.20.q.2.n.13.pag.351.
Mitræ quibus vtantur Abbates in Conciliis Generalibus & Synodis,&c.diſp.24.q.6.n.1.& 2.p.593.
Mitram, & alia Pontificalia deferre non licet Abbati, niſi in locis ſuæ Iuriſdictionis. diſp.21.q.3.n.1.pag.358.
Mitram & baculum gerendi priuilegium non competit Abbatiæ,niſi per accidens.diſp.25.q.1.n.192.pag.413.
Quod priuilegium poteſt competere Præpoſitis & Prioribus.n.193.
Monachalem Ordinem primum in Eccleſia Dei extitiſſe aſſerens D. Bernardus quomodo explicandus. diſp.25 q.1.n 134.p.408.
Monachorum præfectus vnde dictus Abbas ſiue Pappas.diſp.1.q.1.n.5.& 7.p.2.
Monachorum ſtatus ſimplex eſt.diſp.1.q.7.n.1.p.8.
Monachorum appellatione venit Abbas.ibid n 4.non tamen in materia odioſa.n.5. nec in fauorabilibus, quando aliqua prouiſio per ipſum facienda eſt.n.7. ſecus ſi per alium.ibid.
Monachorum Prælati ſub Regula D. Benedicti militantium omnes ferè Abbates dicuntur. diſp.2.q.7.n.3.p.13.
Monachus duo beneficia obtinere non poteſt. diſp.4.q 8.n.1.p.32.
Monachus aliquod beneficium obtinens, nequit Abbatiam,abſque Apoſtolicæ Sedis diſpenſatione obtinere.ibid.n.2.
Monachus per profeſſionem efficitur, non per habitus aſſumptionem.diſp.5.q.10.n.4 p.46.
Monachus diſpenſatus ad beneficium curatum non cenſetur diſpenſatus ad beneficium ſimplex. diſp.5.q.19.n.4.p.55.
Monachus ſimoniacus eligi non poteſt. diſp.5.q.21.n 8.p.57.
Monachi eruditi poſſunt eſſe Prælati Eccleſiarum ſæcularium.diſp.5.q.24.n.1.p.65.
Monachi velle, & nolle non habent. diſp.6.q 2.n.12.pag.70.
Monachus an Abbatiam expetere poſſit, & illam per externos fauores procurare. diſp.10.q.1.per totum pag.91.
Monachus in Abbatem electus an teneatur Abbatiale onus acceptare.diſp 10.q.2.per totum p.92.
Monachorum antiquorum mos eligendi in Abbatem.diſp.12.q.1.n.4.p.110.
Monachus depoſitus ab Abbatia remanet in Monaſterio,in quo fuit depoſitus.diſp.13.q.4.n.3.p.117.
Monachus an de iure communi ſit exemptus ab Epiſcoporum poteſtate.diſp.15.q 2 n.1.2.& 3.p.131.
Monachi B. Mariæ Montis Oliueti à quonam, & quando fuerunt exempti ab Ordinariorum Iuriſdictione.diſp.25.q 4 n.10.p.141.
Monachorum B.Mariæ Montis Virginis exemptio ab Ordinariorum iuriſdictione. ibid.n.11.p.142.
Monachi Eccleſiæ Cathedralis ſunt ſub omnimoda Epiſcopi Iuriſdictione, iis exceptis rebus, quæ Regularia inſtituta concernunt.15 q 7.n.44.p.162.
Monachi Congregationis S. Benedicti Vallis Oleti à decimarum ſolutione ſunt ſpecialiter exempti. diſp.15.q.15.n.15.p.222.
Monachi Præmonſtratenſes decimarum ſolutioni adſtricti non ſunt.ibid.n.16.p.223.
Monachi B.Mariæ Montis Virginis à decimarum ſolutione exempti ſunt.ibid.n.17.
Monachi Montis Oliueti à decimarum ſolutione exempti ſunt.ibid.n.17.
Monachi S.Baſilij decimas ſoluere non tenentur.ibid.n.20 p.224.
Monachus non deſinit eſſe ex eo, quòd promotus ſit ad Abbatiam.diſp.16.q.3.n.3.p.263.
Monachis S. Baſilij quænam priuilegia extenſa ſunt, diſp.17.q.1.n.19.p.185.
Monachi S. Benedicti de Obſeruantia Hiſpaniarum, confirmationem ſuorum priuilegiorum per Clem. VIII.aſſecuti ſunt.diſp.18.q.3 n 5.p.311.
Monachi Vallisuleti à Clem.VIII.ſua priuilegia confirmari,& roborari obtinuerunt.ibid.n.6.
Monachorum S. Baſilij exemptiones & priuilegia à Gregorio XIII. confirmata ſunt.diſp.18 q 3.n.17.pag 316.
Monachus factus Canonicus, vel Epiſcopus non amittit habitum Monaſticum. diſp.20.quæſ.3.n.2.pag 352.

Monachis

Monachis quod prohibetur, non dicitur prohibitum Canonicis Regularibus. ibid n.13.p.313.

Monachis eſt prohibitus de iure habitus lineus. diſp. 25.q.1.n.30.p.402.

Monachus albus poteſt eſſe Abbas Monachorum nigrorum. ibid.n 32.

Monachis competit Clericatus per accidens, & non per ſe. ibid.n.43.p.403.

Monachorum conuerſatio,& vita, ſecundùm etymologiam nominis, ab omnibus diſcrepare debet ex Nicæna Synodo. diſp.25.q.1.n.71.p.404.

Monachus Græcè & Latinè dicitur ſingularis. n.72.

Monachus non docentis, ſed plangentis habet officium. n.73.

Monacho D. Hieronymus dicere ſolebat, *ſi cupis eſſe quod diceris, Monachus eſt ſolus, quid facis in vrbibus?* n.74.

Monachi alia eſt cauſa, alia Clerici: Clerici oues paſcunt, Monachi paſcuntur. n.75.

Monachi ex ſua origine ſunt laici. n.76.

Monachi non ſunt Clerici. n.77.

Monachus verus poteſt eſſe,& laicus. n.78.

Monachi in ſtatu primitiuæ Eccleſiæ non cogebantur ad Clericatum. n.79.

Monachi non præſtabant obedientiam alicui,nec ipſi Abbati. n.80.

Monachi poſſidebant propria. n.81.

Monachi ſoluebant decimas Clericis, ſicut laici. num.82.

Monachi, ſine conſilio Clericorum, nihil poterant agere. n.83.

Quibuſdam ex neceſſitatis cauſa conceſſit Gelaſius vt Clerici fierent. n.84.

Monachi erant laici, vſque ad tempora Euſebij, Zozimi,& Siricij. n.85.& 138.p.408.

Monachi Scythiæ conuenerunt in vnum, vt Sacerdotem ſibi inuenirent, qui eis Miſſarum ſolemnia celebraret. diſp.25.q.1.n.86.p.404.

Monachis Gregorius conceſſit, vt poſſent effici Clerici,& de oblatis viuere,ita demùm,ſi fuiſſent probatæ vitæ, & bonorum morum, ac etiam docti. num.87.

Monachus ex D.Hieronymo, ſic viuere debet in Monaſterio, vt Clericus effici mereatur. n.88.p.405.

Monachus vix bonus facit bonum Clericum. n.89.

Monachis competit Clericatus per accidens, & non eſſentialiter,ſicut Clericis. n.90.

Monachi olim in ſyluis & extra vrbes habitabant. num.93.

Monachus hodie poſſet tranſire ad Canonicos Regulares,ſi ſtrictiorem vitam tenerent. n.98.

Monachorum Religio ad quid fuit principaliter inſtituta. n.101.

Monachi ab Eremitis valdè differunt. ibid.n.129.

Monachorum mentio cur habeatur in antiquiſſimis iuribus. n.133.p.408.

Monachi poſtquam effecti fuerunt Clerici, dicuntur retinere figuram Apoſtolorum. n.140.p.408.

Monachi, quomodo dicantur imitari Apoſtolos, num.141.

Monachi ſunt dediti vitæ contemplatiuæ tantùm. n.166.p.411.

Monachi, quando prædicant, faciunt præter ſuam Regulam. n.169.p 412.

Monachus poteſt quis eſſe Grammaticam ignorans. num.170.

Monachi habent interdum Priores, pro ſuis Prælatis. n.174.p.412.

Monachorum proprium non eſt habere Abbates in Prælatos, nec ex eorum natura, ſed ex accidenti. num.175.

Monachus non poteſt eſſe Abbas niſi per accidens ſit clericus. n.191.p.413.

Monachos S. Benedicti Canonicis Lateranen. præcedere debere, quinam tenuerint. diſp.25.q.1. n.20. pag.414.

Monachos Canonicis Regularibus præferendos eſſe qui Doctores exiſtiment. n.217.p.416.

Monachi hodie ſunt Clerici. n.216.

Monachis Benedictinis ex inſtitutione eorum Regulæ datur, quòd poſſunt eſſe Clerici. num. 223. pag.217.

Monachi veniunt appellatione Clericorum. n.224.

Maximè in fauorabilibus. n.225.

Monachorum, ſicut, & Canonicorum Regularium Religio ad opera vitæ contemplatiuæ dirigitur. n.230.p.418.

Monachi,non Clerici vſque ad quæ tempora fuerunt. num.231.

Monachi in Clericos, quando promoueri cœperunt. num.232.

Monachi quibus in locis Canonicis Regularibus, præponantur. n.231.p 410.

Monachos præferendos eſſe, qui Doctores affirmauerint. n.252. p.421.

Monachus debet ferre veſtes Monachales. num. 255. pag.422.

Monachum non facit habitus. n.282.p.427.

Monachi Religionis origine, & confirmatione poſterioris, Collegialiter viuentes, præcedunt Monachiæ Religionis priùs approbatæ, viuentibus vti priuatia,& nullum Collegium conſtituentibus. diſp.25. q.8.n.16.p 458.

Monachus de extraneo detrahens mortaliter peccat, & ad reſtitutionem tenetur ipſi extraneo, & ſi renuerit quo pacto ab Abbate coërcendus eſt. diſp. 26. gl.5.n.8.p.462.

Monachus ſi ex incuria ſui Abbatis delinquit, non minùs delinquenti Monacho, quàm ſuo Superiori error adſcribitur. gl.12.n.2.p.465.

Monachi cur veſtes mutent? diſp.27. quæſ.1.num.1. pag 469.

Debent ferre habitum à ſecularibus diſtinctum. ibid.

Monachi quare cuculla vtantur. diſp.27. q.1. num.4. pag 470.

Monachorum Tonſuræ antiquitas. diſp. 27. quæſ.2. num.1.

Monachos non debet ſecularibus negotiis ſe implicare,ſed clauſtro contentus ſit. diſp.27.q.3.num.1. pag.471.

Monachus quid ſignificet. n 2.

Monachis permiſſum eſt intra ciuitates habitare. num.3.

Monachi Caſinenſes, & Vallis-Vmbroſæ à poteſtate quorumcumque, etiam Nunciorum Sedis Apoſtolicæ eximuntur. n.8.p.476.

Monachi ſine licentia Congregationem Caſinenſem, & Vallis-Vmbroſæ,ex quauis cauſa dimittere non poſſunt. p.479.n.15.

Monachorum S. Benedicti & Canonicorum Lateranentium præcedentia. vide *Præcedentia.*

Monaſteria olim vnum tantùm Abbatem agnoſcebant. diſp.3.q.1.n.8.p.16.

Monaſteriorum commendas Clemens V. exhorruit. d ſp.4.q.1.n.4.p.29.

Monaſteria qua ratione antiquitùs commendari cœperunt. ibid.q.2.n.1.

Monaſteria commendari cœperunt ad tempus,nempe ad 6.menſes. ibid.n.2.

Monaſteria, & dignitates an poſſint commendari minoribus 25. annis. diſp.4.q.4 n.3.p.30.

Monaſteria reſeruata per Regulam 2. Cancellariæ non intelliguntur ea, quæ in commendam concedi conſueta ſunt. diſp.5.q.2.n.1.p.34.
Contrarium aſſeritur. n.3.

Monaſteria Conſiſtorialia, ſi ex indulto Apoſtolico ſint manualia, Papa non ſolet de illis prouidere. diſp.5.q.2.n.4.p.35.

Monaſterium vt dicatur Conſiſtoriale, ſufficit eſſe ſolitum conferri in titulum. n.6.

Monaſteria non debent eſſe loca hominum diſparis profeſſionis, vel habitus. diſp.5.q.11.n.2.p.47.

Monaſterium, vnum tantùm habere debet Abbatem. diſp 5.p.23.n.3.p.64.

Monaſteria quinque Caſalis Benedicti, vnita Congregationi S. Iuſtinæ de Padua, Regiæ in Gallia nominationi non ſubſunt. diſp.7.q.1.n.3.p.71.

Monaſterij appellatione non veniunt Eccleſiæ ſeculares. diſp.7.q.2.n.3.p.72.

Monaſteria commendata reſidentiam requirunt. diſp. 14.q.6.n.1. limita vt n.ſeq. p.126.

Monaſterium, ſiue Eccleſiam vel aliam Orationis Domum nemo poteſt ædificare, niſi ab Ordinario ei licentia impertiatur. diſp.15.q.7.n.16.p.159.

Monaſteria exempta ab Epiſcopis viſitari non poſſunt. ibid.n.50.p.162.

Monaſteria etiam commendata, Prioratus & Præpoſituræ in quibus non viget Regularis obſeruantia, viſitari poſſunt in ſingulos annos. ibid. verſ. *Monaſteria etiam*. p.169.

Monaſteria, & loca exempta non tenentur Epiſcopis portionem canonicam ſoluere. diſp.15. quæſ. 56. num 4.
Niſi de relictis capellis non exemptis ſibi ſubiectis. ibid.n.5.p.213.

Monaſteria vel loca Regularium hodie ferè omnia non tenentur ad Quartam funeralem Parochis, vel Epiſcopis ſoluendam, ex ſpecialibus priuilegiis. diſp.15.q.17.n.8.p.214.

Monaſteria Quartam funeralium debent, quæ per 40. annos ante Concil. Trident. illam perſoluere ſolita erant. diſp.15.q.17.n.15.p.217.

Monaſteria ædificata à 40. annis citra Concil. Trid. non tenentur ſoluere Quartam funeralium. ibid. n.16.p.217.

Monaſteria Clericorum Regularium non tenentur ad ſolutionem Quartæ funeralium. ibid. n.18.p.218.

Monaſterium S. Vincentij Vliſſiponenſis exemptum à laica poteſtate per Sanctium Portugalliæ Regem. diſp.15.q.20.n.6.p.236.

Monaſterium B. Mariæ Glaſtexiæ ab omnibus exactionibus & tributis Regiis immune factum per Inam Angliæ Regem. diſp.15.q.20.n.6.p.238.

Monaſterium S. Petri Senonenſis Ordin. S. Benedicti à Clodoueo Francorum Rege ab omni tributorum onere exemptum. diſp.15 q 20.n.6.p.237.
Item à Chilperico, & Philippo III. ibid.p.238.

Monaſterium B. Petri extra ciuitatem Ticinenſem ab omni pedagiorum exactione immune factum per Luitprandum Longobardorum Regem. diſp.15.q. 20.n.6. p.236. Item per Hugonem Italiæ Regem. p.237. Item per Othonem I. Imperatorem. p.238.

Monaſterium, vel perſona Eccleſiaſtica, ſi in bona laici ſucceſſit, ligatur inſtantia iam coram Iudice laico ſuſcepta, ſed contrarium verius. diſp.15. q.22.n.1. ad 11.p.256.

Monaſteria ſemel Deo dicata, ſemper talia durant. diſp.16.q.18.n.3.p.276.
Declarantur iura in contrarium adducta. n.4.

Monaſteria Canonicorum Regularium, quibus præſunt Abbates, enumerantur. diſp.25. quæſ.1.n.177. pag 413.

Monaſterium priùs conſtructum priorem ſibi vendicat præcedentiam. diſp.25. quæſ. 8. n.11. & 12. pag.458.

Monaſteria omnia, & bona Congregationis Caſinenſis, & Vallis-Vmbroſæ confirmantur. num. 21. pag.478.

Monaſteriorum totius orbis terrarum taxa ad exemplar libri ſacri Collegij, & R. Cameræ Apoſtolicæ ordine alphabetico digeſta. pag.489. vſque ad 515.

Monaſteria ab Ordinariorum iuriſdictione exempta. vide *Exemptio*.

Monaſticus ſtatus eodem ferè tempore cœpit in lege gratiæ cum ſtatu Clericorum. diſp.2. q.4. num.1. pag.12.

Monaſticæ vitæ eadem fuit eſſentia antiqui temporis, ac noſtri. ibid.q.5.n.1.

Monaſtica vita perfectè à Chriſto inſtituta. ibid q.8. n.1.p.14.

Monaſticæ & religioſæ vitæ cultores floruiſſe nonnullos traditur poſt Chriſti Domini, & Sanctorum Apoſtolorum tempora. ibid. quæſit.11. per totum pag.15.

Monaſticus ordo, qua ratione dicitur originem habuiſſe ab Apoſtolis. diſput.25. quæſ.1. num. 139. pag 408.

Moniales Sanctæ Claræ de poſſeſſionibus quas per ſe, vel colonos, vel ſeruitores excoli faciunt, decimas ſoluere non tenentur. diſp.15.q.18.num.29. pag. 226.

Moniales Sanctæ Claræ, & alij Regulares pauperes, qui pro ſua ſuſtentatione mendicare neceſſe habent, non tenentur ad decimas. ibid.num.49. & 50. p.228. Declara vt num. ſeq.

Moniales an habeant aliquam communicationem cum Ordinibus tam Mendicantium, quàm non Mendicantium. diſp.17.q.1.n.49.p.299. & 300.

Moniales commiſſæ gubernatori FF. Minorum gaudent eorum priuilegiis. ibid.

Moniales Prædicatorum quibus gaudeant priuilegiis. ibid.

Moniales S. & immaculatæ Conceptionis potiuntur priuilegiis & exemptionibus omnium Mendicantium. ibid.

Moniales Tertiariæ gaudent priuilegiis Ordinis Minorum. ibid.

Monialium benedictio de iure ſolis Epiſcopis competit. diſp.22.q 6.n.1.p.374.

Moniales benedici poſſunt ab Abbatibus qui in eas Ordinariam iuriſdictionem habent. Et hoc ex priuilegio, non autem ex vi eorum muneris, & iuriſdictionis. ibid.q.6.n.2.p.375.
An poſſint hanc benedictionem ſimplici Sacerdoti demandare. n.3.

Monialis corrupta in Abbatiſſam electa non poteſt benedici. diſp.22.q.8.n.10 p.376.

Monialium Gubernatoris electionis, form. 29.p.534.

Monialium Monaſteria viſitandi facultatis, form.155. pag.568.
Alia ſimilis, form.156 ibid.

Monialium Prædicatoris, form.163.p.570.

Monitorij rerum deperditarum ad finem reuelationis, form.190.p.582.

Montis-Oliueti Congregatio licèt ab aliis Summis Pontificibus ſuorum priuilegiorum confirmationem adepta ſit, tamen ſpecialiſſimam eorundem priuilegiorum confirmationem à Iulio II. conſecuta eſt. diſp.18.q.3.n.12.p.3?5.
Obtinuit priuilegia omnia Congregationis Caſinenſis. diſp.17.q.1.n.14. p.284.

Montis Virginis B. Mariæ Monachi fruuntur priuilegiis Congregationis Camaldulenſis. n.15.

Montis

Montis Virginis B.Mariæ Monachi à decimatum ſolutione exempti ſunt.diſp.15.q.18.o.17.p.223.
ab Vrbano IV. obtinuere ſua priuilegia confirmari.diſp.18.q.3.n.13.p.315.
Montis Virginis Abbates habent priuilegium geſtandi habitum Prælatorum Regularium & Mozzettam.diſp.20. quæſ.2.num.3.& 9. pag.348. & n.11. pag.550.
Montis Virginis Abbates Pontificalibus Inſigniis vtuntur vigore Bullæ Vrbani V.diſp.20.q.11.n.21. pag.345.
Montis Virginis Abbas benedictionis ſolemnis priuilegium habet.diſp.21.q.7.n.3 p.362.
Morbo Gallico notoriè laborantes non poſſunt in Abbates eligi.diſp.5.q.21.n.21.& 22.p.57.
Morum grauitas cur mirificè à ſecularibus Magiſtratibus colatur diſp.26.gloſſ.13.n.12.pag.467.
Qualis eſſe debet in Prælatis.ibid.
Mozettam geſtahdi an priuilegium habeant Abbates & alij Prælati tam Regulares, quàm ſæculares. diſp.20.q.2.n.3.& 4.p.348.
Mulieres continentiam coniugalem, aut vidualem promittentes, & Tertiariorum habitum geſtantes, quibus gaudeant priuilegiis. diſp.17.q.1.n.49. pag.300.
Mulier cur velato capite oret?diſp.27.q.1.n.2.p.469.
Mundanus in hoc ſæculo indebita quærens nunquam cæleſti ac perenni honore potietur. diſp.26.gloſſ. 8.n.4.p.463.
Mundus quidquid continet aut eſt concupiſcentia carnis, aut concupiſcentia oculorum, aut ſuperbia vitæ. diſp.10.q.1.n.4.pag.91.
Munus à manu,à lingua,& ab obſequio quid ſit.diſp. 10 q.3.n.2.p.93.
Munus quot modis ſumi poſſit. diſp.15. quæſ.11.n.2. pag.243.
Murmurationes patienter Abbas ſufferre debet. diſp. 26.gloſſ.5.n.4.p.462.
Muti ſunt ineligibiles ad Prælaturas. diſp.5.q.21.n. 38.p.58.

N

Naſo carentes, ſiue illum defotmem habentes an arceantur ab electione paſſiua. diſp.5.q.21. n.37.p.58.
Natalium ſuper defectu quæ cauſæ ad diſpenſandum requirantur.diſp.5.q.16.n.8.p.53.
Natalium defectus quanto maior eſt, eò maior cauſa ad diſpenſandum requiritur. diſp.5.quæſ.16.n.10. pag.53.
Neceſſarium,non arbitrarium dicitur,id quod ſæpiùs fieri conſuetum eſt.diſp.12.q.2.n.4 p.111.
Neceſſitas corporalis quænam ſit quæ à reſidentia in beneficio excuſet.diſp.14.q.1.n.2.3.p.124.
Negligentia Abbatis ſuper Monaſterij bonorum adminiſtratione facit eum deponendum eſſe à ſuo munere.diſp.13.q.2.n.4.p.115.
Negotium, quod per Procuratorem tractari poteſt, à reſidentia non excuſat.diſp.14.q.4.n.6.p.125.
Negotiator non dicitur Clericus, ſi proprios agros per famulos ſuos colat, & fructus deinde vendat. diſp.15.q.21.n.29.p.254.
Negotiatio aliquando Clericis permittitur, & in quibus caſibus.ibid.n.30.
Neophytus an ſit eligibilis in Abbatem. diſp.5.q.21. n.63.p.61.
Neophyti nòmine quid intelligatur.ibid.n.65.
Nobilis propter feudum, quod pretio, vel ſuffragio acquiſiuit, ſi poſteà illud vendat,deſinit eſſe nobilis.diſp.13.q.4.n.12.p.117.
Nobilitatis qualitas nihil confert ad dignitatem in electionibus Abbatum & Prælatorum.diſp.5.q.13. n.11.p.49.
Nominatio quid ſit.diſp.7.q.1.n.1.p.71.
Nominatio quotuplex ſit.n.2.
Nominatio quo modo in Gallia per Regem,& Scholaſticos ad Eccleſias Cathedrales Metropolitanas, vel inferiores vacantes ſit. diſp.7.q.4. per totum. pag.73.
ad Nominationem quæ ſit à Rege Galliæ ad Abbatias, & Prioratus Regulares quæ conditiones requirantur.diſp.7.q 3.per totum.p.72.
Nominationi Regiæ quænam Abbatiæ, & Prioratus ſubſint.diſp.7 q.1.& 2.per totum.p.71.72.
Nominationi Regiæ non ſubſunt quinque Monaſteria Caſalis Benedicti,vnita Congregationi S.Iuſtinæ de Padua.diſp.7.q.1.n.3.p.71.
Nominationi Regiæ ſubiiciuntur Abbatiæ, & Prioratus perpetui electiui in Gallia.ibid.n.4.
Nominatio Villelmitaoorum, vel Albcrum Mantellorum in Gallia nunquam à Rege ſit.ibid.n.5.
Nominatio Cæleſtinorum à Rege nunquam ſit. ibid. num.6.
Nominationi Regiæ non ſubeſt Abbas Ciſtercij, qui eſt caput Ordinis, & alij quatuor Coabbates cum aliis quibuſdam eiuſdem Ordinis Abbatibus. ibid. n.7.p.73.
Nominatio Generalium Ordinum in Gallia non ſit à Rege,ſed à Religioſis eliguntur.ibid.n.8.
Nominatio Prioratuum Graudimontani Ordinis à Rege non ſit.ibid.
Nominatio Commendatorum Ordinis S. Antonij Viennen.à Rege non ſit.ibid.n.9.
Nominatio Abbatiæ, & Prioratus ſecularis in Gallia per Regem non ſit.diſp.7.q.2.n.1.p.72.
Nominatio quas conditiones requirat. diſp.7 q 3.per totum.pag.ead.
Nominatio Abbatis S.Benedicti de Caluello Souanæ Diœceſis Vallis Vmbroſæ à Communitate Souanæ ſit, & à Præſidente Generali ſit confirmatio. diſp.7.q.5.n.1.p.94.
Nominatio ſucceſſoris per Epiſcopum, vel Prælatum fieri non poteſt.diſp.13.q.5.n.2 p.118.
Nominatio & confirmatio ſimoniacè facta eſt ipſo iure nulla.diſp.10.q 5.n.1.p.95.
Nominatione ex priori maior dignitas arguitur. diſp. 25.q.3.n.2.p.441.
Nominis identitas ſolet arguere identitatem rei. diſp. 15.q.1.n.11.p.405.
Notoria allegari debent, licèt probatione non egeant. diſp.16.q.17.n.6.p.276.
Nouale quid ſit.diſp.15.q.16.n.6.p.221.
Nouale in dubio non præſumitur.n.7.
Nouale, quod ſemel fuit, quoad decimarum ſolutionem,ſemper remanet nouale. diſp.15.quæſ.18.n.4. p.220.
Nouella vox idem ſinat quod *Noua*. diſp.25. q.1.n. 278.p.416.
Nouellum idem eſt quod nouum. diſp.25.q.1.0.276. pag.416.
Nouitij omnes ſubiacent Ordinariis locorum quoad renunciationes faciendas. diſp.15.quæſ.7.num.21. pag.159.
Nouitij egredi volentes de Religione recuperare poſſunt bona, quæ tempore ingreſſus attulerant. ibid. num.29.
Nouum, propriè dicitur quod de nouo ortum habet. diſp.25.q.1.n.277.p.416.
Quandoque accipitur pro *vltimo*.n.179.
Nouum quando quid dicatur per additionem. diſp. 25.q.1.n.118.p.407.

Nuncij

Nuncij & Ordinarij, priuilegio Sanctæ Iuſtinæ contradicentes, excommunicantur. p.477.n.21.

O

O*Bedientes* magis laudantur, quàm contumaces. diſp.25.q.1.n.107.p.406.
Obedientia votum à Chriſto inſtitutum. diſp.2.q.8. n.4.p.14.
Obedientiæ literarum patentium, form.51.539.
Obedientiæ pro Vicario Generali Regolari, form. 175.p.574.
Oblatio quid, & in quo à Decima differat. diſp.15.q. 18.n.1.p.220.
Quid ad veram oblationem requiratur. ibid.
Sub nomine Decimarum oblationes comprehenduntur. ibid.
Obligatio non variatur ex perſona ſucceſſoris: & Ius alicuius, mutatione deterios fieri non debet. diſp. 15.q.22.n.7.p.256.
Obſtinationem ab Abbate ſugiendam ait Sanctus Benedictus. diſp.26.gloſſ.9.n.3.p.464.
Obſtinationis labem effugiet Abbas ſi in rebus agendis propriis viribus non nitatur, ſed conſilium à Monachis ſenioribus petat. diſp.26.gloſſ.9. n.1. pag.464.
Odia reſtringi, fauores conuenit ampliari. diſp.17.q. 6.n.3.p.305.
Oeconomus olim conſtitui poterat ab Epiſcopo in Monaſteriis vacantibus. diſp.13.q.3.n.1.p.116.
Oeconomi olim Abbatum vice fungebantur vt B.Pachomij tempore. diſp.3.q.1.n.8.p.16.
Oecumenica Synodo de neceſſitate intereſſe debent Abbates iuriſdictionem quaſi-Epiſcopalem habentes. diſp.24.q.2.n.1.& 5.p.390. Vide *Concilium, Synodus.*
Officiales temporales vt compareant coram Inquiſitore hæreticæ prauitatis, literarum formula 2. pag.586.
Eos requirendi vt præſtent iuramentum, form.3. ibid.
Officiales temporales requirendi, & monendi vt præſtent iuramentum ſub pœna excommunicationis, form.5.p.587.
Eos excommunicatos denunciandi, form.6.ibid.
Abſoluendi eos à ſententia excommunicationis, form.7.p.588.
Denunciandi eoſdem ab excommunicatione abſolutos, form.8.ibid.
Aggrauandi eoſdem cum candelis extinctis & campanis pulſatis, form.9.ibid.
Officiales excommunicatos aggrauandi & Officiis publicis priuandi form.15.& 16.p.590.
Officij nomen quandoque latè, quandoque ſtrictè ſumptum, explicatur. diſp.1.q.2.n.1.p.3.
Officium quid ſit, & in quo differat à Dignitate. diſp. 1.q.2.n.2.p.3.
Officium aliquod ſi renunciatione vacat, quando Electores ad electionem procedere poſſint. diſp.5.q.7. n.3.p.43.
Officia manualia, quænam intelligantur. diſp.5.q.14. n.6.p.50.
Officia Religionis per externos fauores à Religioſis procurari non debent. diſp.10.q.1.n.7.p.91.
Officia procurata in Congregatione Vallumbroſana per externos fauores ambiētes per bienniū ad illa, vel ſimilia inhabiles redduntur. ibid.n.10. Summ. Pontif. conſtitutiones contra eos referuntur. n.11.
Officia diuina ſolemniter celebrari poſſunt per Archiepiſcopos, & Epiſcopos in locis exemptis ſuæ Diœceſis. diſp.15.q.7.n.36.p.261.
Officium in tumulandis cadaueribus in Eccleſiis Regularium non per Parochum, ſeu alios Preſbyteros ſæculares, ſed per eoſdemmet Regulares fieri debet, non obſtante quauis contraria conſuetudine. diſp. 15.q.17.n.53.p.218.
Officia Clericalia S.R.E. Canonicis Regularibus conceduntur, non autem Monachis, & aliis Religioſis. diſp.20.q.3.n.21.p.353.
Olitorum, aut aliorum huiuſmodi operariorum ad intrandum in clauſuram licentiæ, form.98.p.550.
Oliuetanorum Monachorum ab Ordinaria iuriſdictione exemptio. diſp.15.q.4.n.10.p.141.
Oliuetani Inſigniis Pontificalibus potiuntur vigore multorum priuilegiorum, & ſpecialiter Iulij II. diſp.18.q.3.n.12.p.315. & diſp.20.q.1.n.20.p.345.
Oliuetanæ Congregationis Abbatibus vſus Baldachini confirmatur. diſp.21.q.10.n.10.p.368.
Onera impoſita, priùs quàm prædia ad Eccleſiaſticos peruenirent, an ſint ſoluenda. diſp.15.q.21.n.11. pag.245.
Onera impoſita bonis propter bona ipſa, ſunt perſoluenda, ad quaſcumque manus bona peruenīant, quia ſunt onera certa, realia, & perpetua. ibid.n.12.
Onera quæ non ſunt certa, & perpetua, ſed pro varietate negotiorum imminentium immutantur, deſinunt durare, poſtquam res tali onere grauata peruenit ad manus Eccleſiæ, vel perſonarum Eccleſiaſticarum. n.13.
Onera quæ imponuntur ſuper bonis, ratione perſonæ tantum non poſſunt imponi, niſi ſubiectis. n.15.
Onera impoſita ſuper bonis ratione perſonæ tantùm, non ſunt ab Eccleſiaſticis perſoluenda, etiam quod fuerint impoſita antequam ad ipſos bona peruenirent. n.16.
Onera laïcalia ſoluere non tenetur Eccleſia ex ipſius bonis in cataſtro laïcorum deſcriptis de conſenſu Prælati, abſque aſſenſu Apoſtolico, etiam ſi Prælatus collectas ſoluerit. n.18.19.
Onera Eccleſiaſticis imponentes ſunt excommunicati. n.24.p.252.
Onera Eccleſiaſticis imponentes, abſque Papæ licentia, etiam ſi nulla exactio ſequatur an ſint excommunicati. n.25.p.253.
Onera Eccleſiaſticis imponentes pro bonis ipſis donatis, vel ab eis emptis, ſunt excommunicati. n.26. pag.254.
Onera, & collectas à clericis negotiatoribus exigentes an ſint excommunicati. n.28.p.254.
Onera, & collectas à ſponte dantibus exigentes, an ſint excommunicati. n.31.p.255.
Oneribus Principum à ſoluendis eximuntur Monachi S.Iuſtinæ, & Vallis-Vmbroſæ. n.18.p.477.
Operariorum, baiulorum, aliorúmque artificum ad intrandum in clauſuram Monialium licentiæ, form. 95.pag.549.
Opus actiuæ coniunctæ cum contemplatiua eſt dignius opere actiuæ vitæ tantùm. diſp.25.q.1.n.165. pag.411.
Opus vitæ actiuæ eſt duplex. ibid.n.172.p.412.
Operum bonorum inſtrumenta prænoſſe debet Abbas quæ à D. Benedicti reg. *cap.4.p.*1. repetenda ſunt. diſp.26.gloſſ.13.n.15.p.468.
Oracula viuæ vocis eandem, quam aliæ Pontificiæ conſtitutiones, vim obtinent. diſp.16.quæſ.2.n.10. pag.262.
Orationes, quæ pro Electo dicuntur, quæ ſint. diſp.11. q.14.n.2.& ſequentib.p.204.
Orationes dicendæ ab Abbate dum Pontificalibus paramentis induitur. diſp.21.q.21.n.8.p.365.
Oratio debet eſſe refugium Paſtoris. diſp.26.gloſſ.13. n.3.p.466.

Orationis

Digitized by Google

Orationis neceſſitas ad officium Paſtorale perfectiùs obeundum. diſp.26.gl.13.n.5.p.466.
Oratorium ſimplex conſtruendi facultatis, form.129. pag.560.
Ordinari inuitus nullus debet. diſp.10.q.2. num.1. pag.92.
Ordinarij appellatione qui comprehendantur. diſp.1. q.4.n.1.3.& 5.p.5.
Ordinario vbi aliquid in Iure committitur, ad Abbates, & alios Prælatos Ordinariam iuriſdictionem habentes commiſſio dirigitur, niſi ſubiecta materia aliud expoſcat. ibid.n.3.p.5.
Ordinarij vocantur Generales Ordinum, ſuper Abbates, & alios Prælatos Conuentuales eorundem Ordinum. diſp.14.q 3.n.4.p.124.
Ordinarius in materia exemptionum de ſua iuriſdictione cognoſcere non poteſt. diſp.15. q.6.num.3. p.154.q.10.n.2.p.205.
Ordinarius ad debitum ſoluendum compellere poteſt Regulares exemptos extra Monaſterium degentes, in cauſis mercedum, & miſerabilium perſonarum; non autem in aliis. ibid.n.9.p.158.
Ordinarij Iuriſdictionem habent in exemptos quoad expoſitionem Reliquiarum, & Imaginum. ibid. n.53.p.167.
Ordinarius debitis pœnis ferire poteſt Regulares extra Monaſterium degentes, ſi delictum committant. diſp.15.q.7.n.7.p.157.
Ordinarij quam poteſtatem habeant quoad Clauſuras Sanctimonialium exemptarum. diſp. 15. q. 7. n.17.p.159.
Ordinarij cogunt Regulares teſtamentorum, & vltimarum voluntatum executores, ad ſuſcepti muneris rationem reddendam. diſp.15. quæſ.7. num.23. pag.160.
Ordinarius poteſt exemptos capere ſi fugæ periculum adſit, eóſque ad forum competentem mittere. diſp.15.q 7.n.41.p.161. ſed limita, vt ibid.
Ordinarius exemptos ſibi ſubditos declarare poteſt incurriſſe excommunicationem, vt ſui ſubditi illum euitent. diſp.15.q.7.n.54. verſ. *Ordinarius poteſt.* pag.168.
Punire poteſt exemptos ſuis priuilegiis abutentes. ibid. verſ. *Ordinarius punit.*
Poteſt præcipere ne excommunicati, vel vſurarij ſepeliantur in loco exempto, dummodo ſit in ſua Diœceſi. ibid. verſ. *Ordinarius poteſt ſe.*
Ordinarius coërcet exemptos exercentes illicitas negociationes in locis non exemptis. diſp.15. q.7. n.54.p.169.
Ordinarius habet auctoritatem in populum Eccleſiæ exemptæ. ibid.
Ordinarius cum habeat de iure communi fundatam intentionem in omnibus locis ſuæ Diœceſis, debet manuteneri in quaſi poſſeſſione illius Iuriſdictionis. diſp.15.q.8.n.1.p.200.
Ordinarij dicuntur etiam Abbates, & alij Prælati exempti. diſp.21.q.4 n.2.p.360.
Ordinatio antiquior attenditur in ordinatis. diſp 25. q 1.n.125.p.407.
Ordines minores non conferunt, qui non ſunt Sacerdotes. diſp.5.q.12.n.3.p.48.
Ordines Minores, & Tonſuram Regularibus ſibi ſubditis conferre, ac nonnulla alia ad Epiſcopalis Ordinis poteſtatem ſpectantia exercere poteſt Abbas. diſp.5. q.12. num.2. p.47. & diſp.25. q 3. num.4. pag.442.
Ordinis Epiſcopalis quæ ſunt, per inferiorem illum non habentem, conſuetudine, ſeu præſcriptione acquiri non poſſunt. diſp.19.q.1.n.2.p.334.
Ordo Clericalis per manus impoſitionem confertur. diſput.25. quæſit. 1. num.213. pag 416.
Ordinem Eccleſiaſticum habentes, dicuntur Clerici. diſp.25.q.1.n.241.p 419.
Ordinum in Eccleſia diuerſitas laudanda. diſp.25.q 2. n.1.p.437.
Ordines à quocunque Epiſcopo ſumere poſſunt Caſinenſes, & Vallumbroſani. n.31.p.481.
Ordinum Minorum ſuſceptorum atteſtationis, form. 34 & 197.p 535.
Ordines exempti ab Ordinariorum iuriſdictione. vide *Exemptio.*
Ornamenta Eccleſiarum benedicere poſſunt Abbates ſeculares qui Pontificalibus vtuntur. diſp 22.q.1. n.6.q.371.
Ea benedicendi poteſtas extenditur ad Priores & Vicarios Abbatum. n.7.
Ornamenta Eccleſiaſtica qualiter fieri debeant. vide diſp.22.q 4.n.5.& ſeqq.p.373.
Otium, Diaboli laqueus eſt ad captiuandas animas. diſp.26.gl.13.n.10.
Nugarum parens, & virtutum nouerca. n.11.
Prælatis & animarum Rectoribus fugiendum. ibid.

P

S. P*Achomius* Cœnobiarcha quem Monaſticæ vitæ modum ſeruauerit. diſp.2.q.11.p.15.
Pactio in renuntiatione Eccleſiaſticorum beneficiorum interuenire non debet. diſp.13. q.5. num.1. pag.118.
Pallas Altaris ac veſtes ſacras benedicere poſſunt Abbates ex conſuetudine. diſp.22. q.1. n.3. pag.371. vide *Benedictio*, *Benedicere.*
Paniculorum S.Nicolai de Tolentino à Superioribus Ord S. Auguſtini tantùm fieri poteſt benedictio. diſp.22.q.5.n.3.p.374.
Papa ſecundùm aliquos deriuaſſe dicitur ex dictione *Abba.* diſp.1.q.1.n.4.p.2.
Papa ſine cauſa diſpenſans non excuſatur à culpa. diſp.5.q 16.n.7.p.52.
Papa non cenſetur reſcribere aliter, quàm ſit conſuetum diſp.5.q.2.n.1.p 34.
Papa ſi reſcribat pro aliquo beneficiando, etiam motu proprio, non præſumitur velle aliter, quàm ſit conſuetum. diſp.12 q.2.n.6 p.111.
Papa poteſt in ſpiritualibus directè priuilegia concedere omnibus, & vbique; in temporalibus verò indirectè. diſp.16.q.1.n.5.p.161.
Papa alicui Ordini aliarum Religionum priuilegia communicando, non intendit communicare pœnas, ſed tantùm gratias. diſp.17. quæſit.6. num.4. pag.305.
Papæ declarationi ſtandum eſt in iis quæ concernunt factum alienum. diſp.25.q 1. n 56 p.403.
Papæ auctoritati ſtandum eſt magis, quam alterius cuiuſcunque Sancti Doctoris in deciſionibus cauſarum. ibid.n.57.
Papæ poteſt tollere ſola voluntate ius poſitiuum, ibid. n.65.p.404.
Papæ verba narratiua non probant, niſi ad effectum ad quem ſunt prolata; ſecus quando principaliter ſuper illis dubitari contingit. ibid. num. 287. pag.427.
Paralyſi laborantes non poſſunt eligi in Abbates. diſp.5.q.21.n.14.p.58.
Paralyſis generat impotentiam, & indecentiam. n.25.
Paramenta Pontificalia quomodo ſint præparanda pro ſolemni Miſſarum celebratione. diſp.11. q.14. n.17.p.107.
Paramenta Electi in Abbatem atque eius Capella debent eſſe minoris ornatus, quam Epiſcopi. ib.n.19.

Digitized by Google

Paramenta Aſſiſtentium Abbati, quæ ſint. ibid. n. 21.

Paramenta pro Canonicis, vel Monachis Abbati in celebratione ſeruientibus. diſp. 21. q. 10. num. 5. pag. 364.

Parochialis Eccleſiæ de iurepatronatus inſtitutionis, form. 112. p. 554.

Parochialis Eccleſiæ vacantis per aſſequutionem, ſeu ingreſſum Religionis, aut contractum Matrimonium collationis, form. 113. ibid.

Parochialis vacantis in reſignationem collatioois, form. 121. p. 556.

Parochi ex iuſta cauſa, & cum licentia Ordinarij in ſcriptis poſſunt à ſuis Eccleſiis abeſſe. diſp. 14. q. 5. n. 2. p. 125.

Huiuſmodi licentiam poſſunt Abbates, & alij Prælati locorum Ordinarij Epiſcopo inferiores concedere. n. 3.

Parochus in Eccleſiis Regularium, dum cadauera in eis ſepeliuntur, non poteſt vti ſtola, nec in officio decantando, vel exercitio aliarum functionum ſe intromittere. diſp. 15. quæſ. 57. num. 21. pag. 218.

Parochi dicuntur Paſtores. diſp. 25. qoæſ. 2. num. 26. pag. 439.

Participantes priuilegia per communicationem poſſunt vti illis, etiam tempore interdicti poſiti à principalibus, à quibus habent communicationem. diſp. 17. q. 4. n. 4. p. 304.

Participationis literarum patentium, formula 46. pag. 537.

Participationis ad beneficia, & dona ſpiritualia Ordinis Prædicatorum literarum patentium, form. 47. p. 537.

Participationis ad ſpiritualia dona cæteráque exercitia Congregationis Vallis-Vmbroſæ literarum patentium, form. 48. ibid.

Participationis literarũ aliarum patentium, form. 49. ibid.

Participationis pro oblatis ſecularibus literarum patentium, form. 52. p. 539.

Paſtores dicuntur Abbates. diſput. 5. quæſ. 5. num. 2. pag. 38.

Paſtor æternus, quos ſuo ſanguine redemit, propriis Paſtoribus, non verò mercenariis commendauit. diſp. 14. q. 2. n. 4. p. 123.

Paſtores imperitos aſſumere magna temeritas eſt. diſp. 26. gl. 1. n. 1. p. 460.

Paſtorum more vt gregi ſuo inuigilet cæteris præficitur Abbas. diſp. 26. gl. 8. n. 1. p. 463.

Paſtoris oratio qualis eſſe debet. diſp. 26. gloſſ. 13. n. 3. pag. 466.

Paſtor ob ſarcinam paſtoralem non debet deſerere delectationem contemplationis. ibid. n. 4.

Patena ex qua materia eſſe debeat. diſp. 23. q. 3. n. 1. p. 380. vide *Calix*.

Patientia Prælatis oeceſſaria. diſp. 26. gloſſ. 13. num. 8. pag. 469.

Pater iniquè ſe habens in filium, cogitur illum emancipare. diſp. 15. q. 3. n. 2. p. 131.

Patris, & Abbatis nomina ſemper ferè coniongi ſolent & quare? n. 6. p. 2.

Patronus pauper eſt alendus ab Eccleſia. diſp. 7. q. 5. n. 19. p. 76.

Et quando dicatur pauper ad effectum cooſequendi alimenta ab Eccleſia. n. 20.

Non eſt alendus quando habet alium ſibi ad alimenta præſtanda obligatum. n. 21.

Alendus eſt ex redditibus, qui ſuperſunt deductis expenſis neceſſariis pro alimentis Monachorum, & familiæ Monaſterio ſeruientium, & pro cultu diuino, & reparatione Eccleſiæ. n. 22.

ad Patronum an ſpectet ius eligendi Abbatem ſimul cum aliis Monachis. diſ. 7. q. 6. n. 1. p. 77.

Paulus primus Eremiticæ vitæ cultor. diſp. 2. q. 2. n. 3. pag. 11.

Paulus Eremita, Io. Baptiſta, Antonius, Hilarion, Macharius fuerunt Eremitæ, non Monachi. diſp. 25. q. 1. n. 126. p. 407.

D. Paulus in Græcia Theclam Virginem conſecraſſe legitur. diſp. 2. q. 10. n. 3. p. 15.

Paulus Diaconus ſcripſit, non multùm poſt Beati Gregorij Pontificatum. diſp. 25. quæſ. 1. num. 249. pag. 420.

Pauli V. Conſtitntio ſuper *cap. 14. ſeſſ. 7. Conc. Trid. de reformat.* refertur. diſput. 15. quæſit. 7. num. 13. pag. 158.

Paupertatis votum à Chriſto inſtitutum. diſp. 2. q 8. n. 3. p. 14.

Paupertatis atteſtationis pro illis, qui in Romana Curia diſpenſationem Matrimonialem tali intuitu impetrare intendunt, formula 130. pag. 560.

Pax quomodo danda in Miſſæ Abbatis celebratione diſp. 11. q. 14. n. 33. p. 108.

Peccati mortalis publici reus oon poteſt Abbas eligi. diſp. 5. q. 21. n. 3. p. 57.

quòd cum Peccato, & ſine peccato fieri poteſt, præſumendum eſt fieri ſine peccato. diſp. 5. q. 17. n. 5. pag. 53.

Peccatis ex duobus, minus præſumendum eſt. ibid. num. 6.

Peccata diſſimulari quando dicantur. diſp. 26. gl. 12. n. 4. p. 465.

Peccata quando non corriguntur, faciliùs multiplicantur. n. 5.

Pecunia, quæ datur pro dignitate Eccleſiaſtica obtinenda, inducitur ſimonia. diſp. 10. quæſ. 3. num. 4. pag. 93.

Pecunia data Electori, ne ſuffragetur alicui digno, contrahitur ſimonia ibid. n. 6.

Pecunia tradita Electoribus indignum eligere volentibus, ne illum eligant, an ſit ſimonia. ibid. n. 10. pag. 94.

Pelagius I. Pont. Eccleſiam Catanen. Epiſcopo Meſſanen. ad tempus commendauit. diſp. 4. q. 1. n. 2. pag. 29.

Penſionem ſuper beneficij redditibus iuſta de cauſa imponi de iure communi licitum eſt. diſp. 13. q. 7. n. 1. p. 119.

Penſio in vitæ ſubſidium, & alimentorum gratia aſſignata cenſetur in piam cauſam impoſita. num. 2.

Penſio etiam ſuper beneficiis commendatis imponi poteſt n. 3.

Penſio ſuper Abbatiis Conſiſtorialibus Ordinariorum imponi nequit. n. 4.

Penſionis ad impoſitionem requiritur maior auctoritas, quàm ad conferendum beneficium. n. 5.

Penſio ſi ſtatuto tempore non ſoluatur, in Curia Romana regreſſus, & ingreſſus ad beneficia conceduntur. ibid. n. 6.

Penſio quid ſit. diſp. 15. q. 21. n. 2. p. 227.

Penſionis tranſlationis, form. 189. p. 521.

Periurus, an poſſit eſſe Prælatus. diſp. 5. q. 21. num. 10. pag. 57.

Perfectio Abbatis ex quibus animi dotibus petenda. diſp. 26. gl. 12. n. 6. p. 465.

Permutatio beneficiorum Superioris auctoritate fieri debet. diſp. 13. q. 8. n. 12. p. 120.

Permutationes beneficiorum admitti, & approbari poſſunt per Abbates, & Prælatos Epiſcopo inferiores, iuriſdictionem Epiſcopalem habentes. ib. n. 13.

Permutationes Beneficiorum Abbates,& Prælati Epiſcopo inferiores eaempti iuriſdictionem Epiſcopalem habentes poſſunt admittere , & approbare. ibid.n.14.

Perpetuus cenſetur, qui deponi non poteſt ab officio, niſi certis de cauſis.diſp.25.q.1.n.7.p.110.

Perſeuerantes io bono,dicuntur melioris conditioois. diſp.25.q.1.n.106.p.406.

Perſona Eccleſiaſtica immuois eſt ab oneribus realibus,perſonalibus, & miatis, atque eatraordinariis, etiam quoad ipſios bona. diſp.15.q.20.n.2.p.236.

Perſona Eccleſiaſtica à triburis,& impoſitionibus laïcorum exempta eſt , non ſolùm quoad bona patrimonialia; ſed etiam quoad bona donata , empta, & quocunque titulo canonico acquiſita. ibid.n.3. Vide *Eccleſiaſtici, Exemptio.*

Perſonatum habentes , & Doctores ex Ordine Canonicorum Regularium vtuntur cappis violaceis , & rubeis.diſp.20.q.3.n.7.p.352.

Peſtis Religionis eſt ambitio. diſp.10.q.1.n.2.p.101.

Peſtis dicitur bellum inter Deum , & homines. diſp. 19.q.6.n.5 p.338. eius tempore ceſſat præſcriptio contra Eccleſiam.n 4.

S.Petrus Tonſuram Monachalem geſtauit;& quid per eam nobis ſignificari voluerit.diſp.27.quæſ.2.n.3. pag 471.

Phthiſi infecti ad Abbatias promoueri non poſſuot. diſp.5.q.21.n.23.p.58.

Pij I V. Pont. Maa. ſententia in cauſa præcedentiæ Canonicorum Lateraoenſium & Monachorum S.Benedicti diſp.25.q.1.n.293.p.433.

Breue eiuſdem Pontificis in quo mandator obſeruari prædicta ſeotentia.n.294.

Bulla eiuſdem ſuper eadem præcedentia.nom.295. pag.436.

Pileo vtuntur Prælati ea Canonicis Regularibus aſſumpti.diſp.20.q.3.n.22.p.354.

Piſtorij contra Canonicos Regulares in fauorem Monachorum latæ ſententiæ tenor.diſp.25.q.1.n.253. pag.422.

Pixis , non eſt neceſſarium vt ſacra Chriſmatis Vnctione conſecretur , & ex qua materia eſſe debeat. diſp.23 q.3.n.3.p.381.

Planeta Sacerdotalis forma qualis eſſe debeat. diſp. 22.q.4.n.9.p 373.

Plebanus quis ſit,& eius officium. diſp.25.quæſ.4.0.4. pag.441.

Pluuiale quomodo & qualiter fieri debet. diſp.22. q 4.n.13.p.373.

Podagroſi an poſſint eligi in Abbates & Prælatos.diſp. 5.q.21.n.27.p.58.

Pœna ea aliquo facto, vel non facto ipſo iure inductæ vt ſit locus,requiritur declaratio iudiciaria ſuper facto.diſp.6.q.1.n.17.p.67.

Pœnam ad ipſo iure incurrendam , qoando non ſufficit ſolum factum , ſed requiritur qualitas , declaratio iudicialis debet comprehendere vtrumque, & non ſufficit docere de facto,niſi etiam doceatur de qualitate.diſp.6.ibid.n.18.

Pœnæ , quæ Epiſcopis non reſidentibus infliguntur, quæ ſint per Concil.Trid.ſtatotæ. diſp.14.q.7.0.1. pag.126.

Pœnæ,quas Epiſcopi non reſidentes ſubire coguntur, Abbatibus , & Prælatis Epiſcopo inferioribus habentibus territorium cum Iuriſdictione Epiſcopali,ſi non reſideatur,etiam infliguntur.ibid.n.2.

Pœnæ ſupradictæ an etiam infligantur Abbatibus , & Prælatis Regularibus,non reſidendo,ibid.n.3.& 4.

Pœnitentia ſolemnis , ſicut & benedictio nuptialis non reiteratur.diſp.11.q.6.n.2.p.100.

Pœnitentiæ ſacramentum exercere noo poſſunt Regulares , niſi præuio eaamine ab Ordioario idonei iudicentur.diſp.15.q.7.n.15.p.159.

Pœnitentiæ ſacramento in confeſſiouibus abutentes Sacerdotes de Conſtitut.Pij I V. & Greg.XV.quas pœnas iocurrant.diſp.15.q.7.n.54.p.175.176.

Pollutio vbi eſt occulta, an Eccleſia , & Cœmeterium iodigeant reconciliatione. diſp.23.q.11.n.8.p.387.

Pollutio Eccleſiæ vel alicuius loci ſacri. Vide *Eccleſia polluta.*

Pontifex dicitur Papa , eò quòd omnium Maximus Pater eſt.diſp.1.q.1.n.5.p.2.

Pontifices etiam Epiſcopi appellantur. diſp.1. q.6. n.1.p.7.

Pontificis appellatione venit Abbas.ibid.n.2.

Pontificis appellatione veniunt étiam Prælati inferiores habentes vſum Pontificalium.ibid.n.3.p 8.

Sum. Pontifex ſolus Abbatias in commeodam tradere poteſt.diſp.4.q.3.n.1.p.29.

Pontifea Summus nullius iuri derogare creditur.diſp. 4.q 7.n 2 p.32.

Pontifex ſolus diſpenſare poteſt cum illegitimis ad Prælaturas.diſp.5.q.14.n.7.p.50.

Sum. Pontifex in Abbatum benedictione Regulam ipſi Abbati tradit.diſp.11.q.14.n.4 p.104.

Baculum benedicit,& tradit benedictum.n.5.p.105. item annulum.n.6.benedicit Abbatem.n.7. Monachos exhortatur.n.10.

Pontifea ad ſui libitũ acceſſus, regreſſus, & ingreſſus ad beneficia concedere poteſt.diſ.13.q.6.n.3.p.118.

Pontifea ſolus priuilegiorum Regularium validitatem declarare poteſt.diſp.15.q.6.n.2.p.154.

Pontificis eſt de eacmptione cognoſcere. diſp.15.q. 10.n.3.q.205.

Summus Pontifex à decimarum ſolutione eaimere poteſt.diſp.15.q.18.n.30.p.226.

Pontifea Rom. quare baculo paſtorali non vtatur. diſp.20 q.1.n.4.p.342.

Pontificalia exercere non poteſt Epiſcopos in Eccleſiis exemptis, abſque licentia Prælatorum. diſp.15. q.15.n.1.p.211.poſſunt tamẽ abſque exercitio.n.2.

Pontificalia inſignia conceſſa ſunt Abbatibus propter decorem Eccleſiarũ ſuarum.diſp.20.q.1.0.1.p.341.

Pontificalia inſignia quæ ſunt.ibid.n.2.

Pontificalium inſignium vſus quibus Abbatibus à Summ. Pontificibus tribuatur. diſp 20.q.1.n.12.p. 343.& ſequent.

Pontificalium inſignium,& Indomentorum ſacrorum Abbatum, & Prælatorum inferiorum, forma,& figura.diſp.20.q.2.n.13.p.350.351.

Pontificalium Inſignium vſus Abbatibus, non ratione dignitatis , ſed ex priuilegio , & conſuetudine, aut præſcriptione competit.diſp.21.q.1.n.1.p.356.

Pontificalium vſus Abbatibus quo temporis ſpatio competere poſſit.0.2.

Pontificalium vſus denotat iuriſdictionem in loco, in quo illis quiſpiam vtitur.ibid.q.2.n.1.

Pontificalium vſus Archiepiſcopo extra ſuam prouinciam denegatur. ibid.n.2.p.356. qualis permittitur Abbatibus.n.3.& ſeqq.p.357.

Pontificalia deferre Abbati non licet,niſi in locis ſuæ iuriſdictionis.diſp.21.q.3.n.8.p.358.

Pontificaliom Ioan.Andr.ſententia,quoad eaercitium quomodo ſit intelligenda.ibid.n.3.

Pontificalium vſus,ſi ſimpliciter concedatur Abbatibus,an illis vbique vti poſſint.ibid n 4.

Pontificalium vſus, an extra Monaſterium Abbatibus competat. n.7.6.8.9.& 10.

Pontificalia exercere poſſunt Abbates in Eccleſiis Prælatorum exemptorum, ſi ab iis inuiteotur. q.4. n.1.p.359.

Item Ordioes minores conferre.n.5.p.360.

Pontificalia exercere non poteſt Archiepiſcopus in Eccleſiis ſuorum Suffraganeorum abſque ipſorum licentia. q.5.n.1.p.360.
Poſſunt Abbates generales in omnibus ſuarum Congregationum Eccleſiis. n.2.
Nulla habita licentia ab Abbatibus localibus. n.4.
Pontificalia tempore Capituli, tam Generalis, quàm Prouincialis exercere an Abbates poſſint qui ad tempus creantur. q.6.n.2.p.361.
Pontificalium vſum habentes an debeant vti Pontificali Romano, & Cæremoniali Epiſcoporum. diſp.21.q.11. n.1.p.369.
Pontificalia Abbatibus conceſſa ſunt ad decorem Eccleſiarum ſuarum. n.2.
Pontificalium vſum habens intelligitur poſſe Ornamenta Eccleſiaſtica benedicere. diſp. 22.q. 1. n. 8. p.371.
Pontificalia exercentes in Eccleſiis Caſinenſium, & Vallis-Vmbroſæ, illis inuitis excommunicationem incurrunt. n.34. p.482.
Pontificalia exercendi in aliena Iuriſdictione facultatis. form.137. p.561.
Pontificale Romanum, & Cæremoniale Epiſcoporum reformauit Clemens V I I I. diſp.21.q.11. num.2. p.369.
Populus non exemptus Abbatiæ exemptæ præſcribere poteſt contra Epiſcopum exemptionem, vt ſubſit Abbatiæ exemptæ. diſp.19.q.3. n.9.p.336.
Portio canonica quid ſit. diſp.15.q 16.n.1.p.213.
Portio canonica, de quibus bonis debeatur nomine Epiſcopi, an hîc intelligantur etiam Abbates, & Prælati inferiores. n.2.
Oſtienſis ſententia, aſſerentis loca etiam exempta ad canonicam portionem Epiſcopis ſoluendam teneri, refertur. n.3.
Portionem canonicam Epiſcopis ſoluere non tenentur Monaſteria, & loca exempta. n.4.
Portionem canonicam Epiſcopis tenentur ſoluere Monaſteria, & loca exempta de relictis Capellis non exemptis, ſibi ſubiectis. n.5.
Poſſeſſio capta, non emiſſa Fidei profeſſione, licèt non ſuffragetur, acquiritur tamen, & acquiſita infecta non remanet, ſed eſt manutenibilis. diſp. 8. q.3. n.16. 17.p.86.
Poſſeſſio beneficij, vel dignitatis adipiſcenda, vſu Romanæ Curiæ, Pontificis diploma requirit. diſp.9. q.1.n.1. p.87.
Poſſeſſio Abbatiæ, & beneficij à Papa obtenta, capta ante literarum Apoſtolicarum expeditionem, non eſt valida. ibid. n.2.
Poſſeſſio anteceſſorum, ad effectum manutentionis, iuuat ſucceſſorem. diſp.15.q.10.n.5.p.206.
Poſtulatus ad Abbatiam, vel Prælaturam quomodo ſe gerere, & quid reſpondere debeat. diſp.5.q 22. n.6. p.63.
Poſtulatus adminiſtrans ante poſtulationem admiſſam, ſtatim priuatur omni iure quod per poſtulationem acquiſierat. diſp.6.q 1.n.5.p.66.
Poteſtas Ordinaria in propria Diœceſi de iure communi eſt tota penes Epiſcopum. diſp.15. q.2. n.2. p.131.
Præcedentiarum, & ornamentorum Abbatum cum aliis Prælatis in Capella Pontificia, & in proceſſione Corporis Chriſti exempla recenſentur. diſp. 24.q.6. n.11. p.394.
Præcedentia inter Abbates, & Canonicos Regulares Lateranenſes, ac Abbates, & Monachos Caſinenſes, quorum cauſa orta olim fuerat in Concil. Tridentino. diſp.25.q.1. per totum.p 400. Auctor vti merus relator narrat omnia quæ vſque ad hæc tempora in hac quæſtione ſcripta & definita fuêre.n.1.
Præcedentiæ cauſam committit Pius I V. tribus S. R. E. Cardinalibus. n.2.
Præcedentiæ ius eſt iuris poſitiui & ſapit priuilegium. diſp.25.q.1.n.64.p.404.
In Præcedentia Regularium Ordinum attenditur antiquior approbatio. diſp.75.q.1 n.142.p. 408.
Præcedentia Canonicorum Regularium probatur ſententia lata in Concilio Conſtantienſi, & confirmata ab Innocentio V I I I. diſp.25. q.1.n.197.p.414. Vide, *Canonici Regulares.*
In Præcedentiis conſuetudo attendi debet. d.25. q.1. n.199. p.414.
Præcedentia Monachorum S. Benedicti ante Canonicos Lateranenſes quibus Doctoribus probatur. diſp.25.q.1.n.290.p.428.
Sententia à Pio I V. ſuper ea lata. n.293.p.433.
Præcedentia in propria Eccleſia Rectoris poteſt ex conſuetudine competere alteri, etiam primario, & quæ conſuetudo ſit neceſſaria. diſp. 25. q.2. n.29. pag.439.
Præcedentiæ in materia conſuetudo inſpicienda eſt, cui plurimùm defertur à iure; etiam ſi ſit contra ius. diſp.25. q.2.n.31.p 439.
De Præcedentia inter Eccleſiaſticas perſonas, tam ſeculares, quàm Regulares, lites & controuerſias omnes componit Epiſcopus, omni appellatione remota. diſp.25.q.6.n.9.p.446.
Præcedentia inter Mendicantes, quomodo ſit attendenda. diſp.25.q.7.n.5.p.447.
Præcedentiam quam habeant inter ſe Prælati quatuor Ordinum Mendicantium. diſp.25.q.7. num.1. p.446.
De Præcedentiis, & præcipuè inter Ordines Mendicantes in proceſſionibus, Greg. X I I I. Bulla refertur. diſp 25 q 8 n.1.p 447.
Præcedentiæ controuerſias inter Regulares exortas debet Epiſcopus componere. diſp.25.q.8.num.15. p.458.
Præcedentia inter Procuratorem Generalem Fratrum Minorum de Obſeruantia, & Procuratorem Generalem Conuentualium Ordinis S. Franciſci, cum decreto Sacræ Rit. Congr. diſp.25.q.8.n.13.p.458.
Prædicandi licentiæ. form.42. p.537.
Prædicationis facultatis ab Abbate Commendatario concedendæ. form.201. pag.584.
Prædicatoris licentiæ per Superiorem Regularem concedendæ, form.39.p.536.
Prædicatoris proprij Ordinis licentiæ, form. 43. p.537.
Prædicatoris miſſio in Religione Dominicana. form. 44.45.pag ead.
Prædicatoris Regularis licentiæ. form. 88. & 90, pag.548.
Eiuſdem generis alia. form.162. p.570.
Prædicatoris in Eccleſia Monialium licentiæ. form. 89. p.548.
Prædicatorum Ordo Ordinariorum iuriſdictioni non ſubiicitur. diſp.15.q.4 n.17.p.144.
Prædicatores decimas ſoluere non tenentur. diſp.15. q.18.n.226.
Prædicatores Fratres communicant in priuilegiis, cum aliis Ordinibus Fratrum Mendicantium. diſp. 17.q.1.n.28 p 290.
Prædicatorum, & Fratrum Minorum plurimæ priuilegiorum ſuorum confirmationes permixtim recenſentur. diſp.18.q.3.n.23.p.316.
Prædicatorum vita hodie eſt actiot, quàm vita Monachorum, propter eorum Conſtitutiones. diſp.25.q.1.n 95.p.405.
Prædicatores ſi hodie ſe transferrent ad vitam Monachorum, non euitarent apoſtaſiam. n.96.

Prædicatores obtinent honorabiliorem locum inter cæteros Mendicantes. diſp. 25. quæſ. 8. num. 5. pag.45.

Præeſſe non debet qui nondum ſubeſſe nouit. diſp.5. q.10.n.2.p.46.

Præfatio ſuper electum quomodo dicenda. diſp.11. q.14 n.30.p.108.

Præfectus vni Eccleſiæ vel Monaſterio an aliam dignitatem,vel Prælaturam obtinere poſſit. diſp.5.q.24. per totum. pag.64.

Prælationis ardor ambitionis eſt ſignum. diſp.26.gl.8. n.3.p.463.

Prælatura, vel officium aliquod ex renunciatione ſi vacat, quando debeant electores ad electionem procedere. diſp.5.q.7.n.3 p.43.

Prælaturæ vacationis tempore habilitas ad eligendum non attenditur, ſed tempore, quo celebranda eſt electio. diſp.5.q.8.n.9.p.44.

Prælatura illegitimè natis conferri non poteſt,abſque diſpenſatione:etiamſi defectus eſſet occultus. diſp. 5.q.14.n.1.& 3. limita n.4.p.50.

Prælatura, & aliæ dignitates Regulares conferri poſſunt illegitimis per Generales, vel Prouinciales Prælatos, ſimul cum generali, prouinciali, vel intermedio Capitulo abſque alia diſpenſatione. ibid. n.9.p.51.

Prælatura,& aliæ Regulares dignitates,& officia conferri poſſunt illegitimis per Generales,vel Prouinciales Prælatos Congregationis Clericorum infirmis miniſtrantium abſque alia diſpenſatione, & Capitulo. ibid.n.10.

Prælatura haberi non poteſt à filiis illegitimis Religioſorum in ea Religione, in qua eorum patres Prælati ſunt, vel fuerunt: & non ſolum in eodem Conuentu, ſed etiam in tota Religione. diſp. 5. q 15.per tot.ibid.

Prælatura in Religione obtinenda illegitimis concedi non poteſt à Generalibus, vel Prouincialibus cum Capitulo,abſque cauſæ cognitione. q.16.n.4. pag.52.

Prælatura, non nos, ſed vitæ merita Deo commendant. diſp.10.q.1.n.6.p.91.

Prælaturas & dignitates per extraneos fauores procurantes per biennium ad illas inhabiles redduntur in Congregatione Vallumbroſana. diſp.10.q.1. num 10.

Contra eos Summorum Pontificum Conſtitutiones referuntur. n.11.

Prælatura ſi non acceptatur à Religioſo contra præceptum ſui Superioris, mortaliter peccatur. diſp. 10.q.2.n.3.p 92.

Prælaturę ſi renunciatur ab eo,qui veriſimiliter ſe cæteris magis idoneum cognoſcit, mortaliter peccatur. ibid.n.4.

Prælaturam ſuſcipere fugiens via illicita,peccat mortaliter. n.5.

Prælaturas perpetuas eſſe magis expedit, quàm temporales, & quæ ex temporanea illa duratione oriuntur incommoda. diſp. 12. q. 3. per tot. pag. 111. & 112.

Prælatura ſecularis, quæ à Papa confertur, in manibus ipſius Papæ reſignanda eſt. diſp.13.q.1.num.7. pag.114.

Prælatura electiua in manibus Superioris poteſtatem confirmandi, & deſtituendi habentis, non autem Capituli, vel Conuentus reſignanda eſt. ibid. num 8.

Prælatura commendata reſidentiam requirit. diſp.14. q.6.n.1.p.126.

Prælati nominis etymologia quæ? diſp.1. q.1.num.7. pag.2.

Prælatorum Epiſcopis inferiorum nomina. ibidem, num. 8.

Prælati qui dicantur propriè. q.5.n.3.p.5.

Prælati verè ſunt Superiores Mendicantium. diſp 1. q.8.n.1.p.8.

Prælati Ordinis S. Baſilij Archimandritæ dicebantur: hodie verò appellantur Abbates in Italia,Sicilia,& Hiſpania. diſp.2.q.7 n.2.p.13.

Prælati Monachorum ſub Regula D. Benedicti militantium, omnes ferè Abbates nuncupantur. ibid. num.3.

Prælatus Generalis poteſt inferiorum iuriſdictionem coarctare,non è contra. diſp.3.q.3.n.3.p.18.

Prælatorum Regularium electio de iure ad Conuentum ſpectat. diſp.5.q.1.n.2.p.33.

Prælati Regulares locales omnes ferè (paucis exceptis) hodie non à Conuentu, ſed per ſuffragia Generalium, vel Prouincialium cum eorum Diffinitoriis eliguntur. ibid.n.3.p.34.

Prælatorum Regularium localium à Generalibus, vel Prouincialibus cum ſuis Definitoriis faciendis etiam ſecretum ſeruari debet,aliàs nullæ ſunt.diſp. 5.q.1.n.6.p.34.

Prælatus antequam ex hac luce diſcedat, vel ante depoſitionem, vel ceſſationem, Electores ad ſucceſſoris electionem deuenire non poſſunt. diſp.5. q.7. n.1.p.43.

Prælati mortui corpus antequam ſepulturæ traditum ſit, an Electores ad electionem procedere poſſint. ibid.n.2.

Prælati quælibet electio de iure communi ad propriam Congregationem ſpectat. quæſ. 8. num. 1. pag.44.

Prælati electio, ſi in aliqua Congregatione duo tantum, vel tres doctores exiſtant, ad eos ſpectat. num.2.

Prælatus vt eligi poſſit quam ætatem habere debeat. q.9.n.1.p.45.

Prælatus Generalis eligendus an trigeſimum annum expleuiſſe debeat. ibid.n.3.

Prælatus Regularis eligendus debet eſſe profeſſus expreſsè. q.10.n.1.p.47.

Prælatus poſita iuſta cauſa tenetur cum illegitimis ad Prælaturas diſpenſare. q.16.n.9. p.52.

Prælati bona valetudine naturali pollere debent, vt eligantur. q 21.n.15.p.57.

Prælati VVillelmitani,ſiue Alborum Mantellorum in Gallia à Rege nunquam nominantur. diſp.7. q.1. n.5.p.71.

Prælati obitus vt Principi nuncietur, & ab eo licentia ſucceſſorem eligendi petatur, conſuetudine introduci poteſt. q.6.n.5.p 77.

Prælatus inquirens quomodo procedere poſſit per viam inquiſitionis, quando non habet notitiam perſonæ promouendæ. diſp.8.q.2.n.3.p.82.

Prælati Regulares an hodie teneantur fidei profeſſionem emittere. q.3.n.3.p.85. + nota

Prælati non expedientes literas aſſenſus ſuper iurepatronatus,donato Monaſterio in nullas pœnas incidunt.diſp.9.q.2 n.2.p.89.

Prælati ſeculares de iure perpetui ſunt. diſp. 12. q.4. pag.113.

Prælatus Epiſcopo inferior licèt conferendi poteſtatem habeat, non tamen poteſt beneficiorum reſignationes recipere, niſi id ſit ei ſpecialiter conceſſum. diſp.13.q.1.n.4.p.114.

Prælatus ob quas cauſas ad ſui officij renunciationem admitti poteſt. ibid.n.10.& ſeqq vſque ad 16. incluſiuè p.114.

Prælati Regulares inferiores, qui ad vitam, vel ad certum tempus creantur, nequeunt iuxta illud tempus

abſque iuſta cauſa à Superioribus deponi. diſp.13. q.2.n.1.p.115.

Prælatus Regularis ob duplicem cauſam deponi poteſt ab officio. ibid.n.3.

Prælatus ſibi ſucceſſorem nominare non poteſt.q.5. n.2.p.118.

Prælati inferiores non exempti nequeunt beneficiorum reſignationes recipere. q.8.n.3.p.120.

Prælati exempti iuriſdictionem Epiſcopalem habentes poſſunt beneficiorum reſignationes recipere. ibid.n.6.

Prælati inferiores exempti iuriſdictionem Epiſcopalem habentes dicuntur Ordinarij. n.9.

Prælati inferiores non exempti poſſunt beneficiorum permutationes approbare, ſi hanc facultatem præſcriptione acquiſierint. ibid.n.15.

Prælati Regulares reſidere tenentur. diſp.14.q.1.n.4. pag.121.

Prælati ſeculares an reſidere teneantur. ibid.n.5.

Prælati inferiores habentes propriam Diœceſim cum iuriſdictione Epiſcopali, poſſunt cum beneficiariis ſibi ſubiectis ſuper non reſidendo diſpenſare, ſicut Epiſcopi cum ſuis. ibid.n.6.

Prælati à quo ad reſidendum cogi poſſint. ibid. n. 7. pag.122.

Prælati Generales non coërctantur ad reſidendum in particulari loco Religionis, ſed debent reſidere vbi magis ipſorum præſentia fuerit neceſſaria. ibid. num.8.

Prælati Epiſcopo inferiores an de iure diuino ad reſidendum teneantur. ibid.q.2.n.1. & 2.p.123.

Prælati curam animarum in vtroque foro, vel in alterutro tantùm habentes, de iure diuino ad reſidentiam perſonalem coguntur. n.3.

Prælati Epiſcopo inferiores poſſunt per ſpatium duorum, vel trium menſium ab Eccleſiis ſuis abeſſe, & quomodo. q.5.n.1.p.125.

Prælati locorum Ordinarij Epiſcopo inferiores licentiam abſentiæ ab Eccleſia Parochis concedere poſſunt. ibid.n.3.

Prælati Epiſcopo inferiores habentes territorium cum Iuriſdictione Epiſcopali, ſi non reſideant, incurrunt pœnas eaſdem, quas incurrunt Epiſcopi non reſidentes. diſput. 14. quæſit. 7. num. 2. pag.126.

Prælati Regulares, non reſidendo, an eiſdem pœnis, vt ſupra, afficiantur. ibid.n.3.

Prælati Regulares Iuriſdictionem quaſi-Epiſcopalem habent. diſp.15.q.2.n.4.p.131.

Prælati Regulares cogi poſſunt per cenſuras Epiſcoporum ad reſtituendum Nouitiis egredi volentibus omnia bona, quæ tempore ingreſſus attulerunt. diſp.15.q.7.n.29 p.160.

Prælati Regulares non Epiſcopi punire debent Regulares delinquentes circa animarum curam perſonarum ſecularium. ibid.n.48 p.162.

Prælati exempti ratione membrorum non exemptorum tenentur ire ad Synodum, & coram Epiſcopo poſſunt conueniri. ibid. n.54.p.168.

Prælatus inferior vt dicatur conſtitutus in quaſi-poſſeſſione iuriſdictionis, debet probare actus iuriſdictionales per ipſum geſtos fuiſſe cũ ſcientia, & patientia Epiſcopi aduerſarij. diſp.15.q.8.n.17.p.202.

Prælati inferiores nullum habent territorium ſeparatum, niſi illud habeant ex ſpeciali priuilegio Papæ. q.9.n.7.p.203.

Prælati exempti exemptioni renunciare non poſſunt. q.12.n.3.p.207.

Prælatus immunitatem ſemel ab ipſo conceſſam amplius reuocare non poteſt. quæſit. 13. num. 6. pag.210.

Prælati debent admonere ſubditos ſuus Confeſſarios, & Concionatores, vt fideles adhortentur ad ſolutionem decimarum.q.18.n.65.p.228.

Prælatis negligentibus in puniendis Clericis, eorúmque cauſis cognoſcendis, iuriſdictio non deuoluitur ad laicos. q.19.n.24.p.233.

Prælatus ſoluens collectas non priuatur ſua immunitate. q.21.n.20.p.245.

Prælati Eccleſiaſtici imponentes onera, vtpotè collectas, & gabellas Eccleſiaſticis perſonis, incidunt in excommunicationem Bullæ Cœnæ Domini. n.24. pag.252.

Prælati imponentes onera Eccleſiaſticis abſque Papæ licentia, an ſint excommunicati. ibid. num. 32. pag.255.

Prælatus venit appellatione Capituli. diſp.16.q.3.n.4. pag.263.

Prælati Regulares de iure poſſunt ſua priuilegia magiſtraliter, & doctrinaliter interpretari. q. 6. n.7. pag.265.

Prælati Generales poſſunt priuilegia Religionum etiam iuridicè interpretari, dummodo ſint ambigua, ſecus autem quando ſunt clara. ibid. n.8. & 9. pag. ead.

Prælato inferiori poſſunt competere præſcriptione, vel conſuetudine illa quæ ſunt iuriſdictionis & dignitatis Epiſcopalis. diſp.19.q.1.n.4.p.335.

Prælatus inferior poteſt præſcriptione acquirere vt in ſua parochia præcedat Epiſcopum. quæſit.5.n.7. pag.335.

Prælatis ex Canonicis Regularibus aſſumptis non interdicitur color, ac forma aliis clericis ſecularibus non interdictus. diſp.20. quæſit. 3. num. 9. pag.352.

Prælati ex Ordinibus Mendicantium aſſumpti, vtuntur in Capella Apoſtolica habitu Ordinis ſui, ſed ampliori, & pretioſioris lanæ. num.11. pag.353.

Prælati aſſumpti ex Ordinibus non Mendicantium, & Canonicis Regularibus, quibus veſtibus in Capella vtuntur, oſtenditur. n.12.

Prælati ex Canonicis Regularibus aſſumpti, vtuntur Cappa violacea, cum pellibus albis, ſicuti vtuntur Prælati deferentes Rochetum. ibidem, num.15.

Prælati ex Canonicis Regularibus aſſumpti, diſtinguuntur à ſecularibus pariter Epiſcopis in toga linea, quæ eſt eorum eſſentialis habitus. ibid.n.24. pag.354.

Prælatus nequit iuribus, & priuilegiis Eccleſiæ, ac dignitati ſuæ acquiſitis, & datis renunciare. diſp.25. q.14.n.4 p.388.

Prælatus Eccleſiæ per merum non vſum priuilegij, illud perdere non poteſt, ibid.n.6.

Prælati inferiores Epiſcopis, Conciliis interuenire debent. diſp.24.q.2.n.8.p.390.

Prælati Canonicorum Regularium ſunt etiam Abbates. diſp.25.q.1.n.173.p.412.

Prælati Regulares ſunt præferẽdi Prælatis ſecularibus, Abbatibus inferioribus. diſp.25.q.7.n.6.p.446.

Prælati per doctrinam, ſuas, & aliorum animas ſaluas faciunt. diſp.26.gl.1.n.4.p.460.

Prælatus nunquam benè imperare poteſt, niſi quæ aliis iniungit facienda, ipſe exequatur. gloſſ. 12. n.1.464.

Prælatus quando dicatur ſubditorum peccata diſſimulare. ibid.n.4.p.465.

Prælatus ferri & adamantis nomine cur appelletur. gloſſ.13.n.7.p.467.

Prælatus quænam ſint bonorum operum inſtrumenta noſſe debet. n.15.p.468.

Præmonſtra

Præmonſtratenſis Ordinis exemptio ab Epiſcoporom & Ordinariorum iuriſdictione. diſp.15. q.4.0.12. pag.142.

Præmonſtratenſes à Decimis exempti ſunt. diſp. 15. q.18.n.16.p.223.

Præmonſtratenſes habent communicationem omnium indultorum, & priuilegioruio Congregarionis S. Bernardi, Ordinis Ciſtercienſium Regoorum Hiſpaniæ. diſput. 17. quæſ. 1. oum. 20. pag.285.

Præmonſtraten. Prouiociæ Regnorum Hiſpaniarum à Clemente VIII. ſua priuilegia confirmari impetrant. diſp.18.q.3.n.18.p.316.

Præmonſtratenſes Abbates habent vſum Pontificalium virtute Bullæ Gregorij IX. diſp.20.q.1.n.22. pag.345.

Præparatio Summi Pontificis ad ſacrificium Miſſæ & ad benedicendum Abbatem. diſp.11. q.14. n.2. pag.103.

Præpoſiti Canonicorum Regularium Laretanen. ſunt in dignitate conſtituti,& poſſunt omnia, quæ poſſunt Abbates illius Religionis. diſp.21.q.2.oum.6. pag.357.

Præpoſitus Eccleſiæ Cathedralis quis ſit,& eius præeminentiæ. diſp.25.q.4.n.5.p.443.

Præpoſitus Eccleſiæ Collegiatæ,& illius dignitas.n.6.

Præpoſitura eſt dignitas ſicut Abbatia,niſi careat cura, & Conuento. diſp.1.q.2.n.18.& 19.p.4.

Præpoſituræ in Eccleſia Gerunden. non ſunt dignitates, neque beneficia, ſed ſimplices tantùm adminiſtratiooes temporales,nihil ſpiritualitatis habentes. diſp.1.q.2.n.20.p.4.

Præſcribens facultatem conferendi beneficia,non præſcribit facultatem deſtituendi illos, quos ipſe ioſtituit. diſp.13. q 8.n.4.p.120.

Præſcribens aliquid bona fide, & iuſto titulo, ſi poſt completam præſcriptionem mala fides ſuperuenerit,eſt tutus etiam io cooſcientia. diſp.19. q.8.n.2. pag.339.

Præſcriptio quadragenaria cum titulo ſufficit, etiam quando ius reſiſtit. diſput. 15. quæſ. 9. num. 12. pag.203.

Præſcriptio aliud eſt, quod fit contra ius,aliud contra iuris præſumptionem. n.14.

Præſcriptio quadragenaria minor non currit contra Eccleſiam. diſp.16.q.14.n.4.p.273.

Præſcriptio ſexagenaria requiritur contra Eccleſias,& Monaſteria Caſinen:& Vallis-Vmbroſæ. n.5.

Præſcriptio centenaria requiritur contra Monaſterium Sancti Pauli extra muros Vrbis. nom. 6. pag.273.

Præſcriptione acqoiri poſſunt quæ priuilegio coocedunrur. diſp.19.q 2.u.3.p.336.

Præſcriptio contra viſitationem iure communi, vel ſpeciali competentem, quibus modis contingere poſſit,oſtenditur.diſp.19.q.3.n.1.p.ead.

Præſcriptio rollens omninò viſitatiooem iure communi iniunctam, non valet. n.2.

Præſcriptio impediens morum correptionem, & Eccleſiarum reformationem,meritò prohibetur. n.3.

Præſcriptio admittitor, quæ viſitationem traorfert, vel aliis accumulat. n.4.

Text. in cap. cùm ex officij, de præſcript. declaratur. num.5.

Præſcriptio omnis extinguens omninò, & in totum obedientiam Prælatis a ſubdito iure communi debitam, indiſtinctè prohibetur. n.6.

Præſcriptione quadragenaria, non autem centenaria gaudent omnes Eccleſiæ citra Romanam. q.4. n.1. pag.337.

Præſcriptio centenaria requiritur contra Eccleſias Marchiæ, & Ferrariæ, quia ſunt de patrimonio Romanæ Eccleſiæ, & de horto eiuſdem. ibid. num.2.

Præſcriptio, an, Abbate vel Prælato malè alienante rem Eccleſiæ cum conſenſu Capituli, incipiat contra Eccleſiam currere, tempore quo durat Abbas & Prælatus. q 5.n.1.p.338.

Præſcriptio contra Eccleſiam, vel Monaſterium pro rebus malè alienatis non incipit currere ante mortem,vel ceſſationem Abbatis, vel Prælati, qui malè alienauit,& niſi adſit ſcientia,& patientia cuiuſlibet ſucceſſoris. ibid.n.3.

Reſpondetur ad argumenta cootraria. n.4.

Præſcriptio nuſquam currit Prælato,ſed ipſo iore dormit contra Eccleſiam quocumque modo vacantem q.6.n.1.p.ead.

Præſcriptio contra Eccleſiam tempore hoſtilitatis dormit ipſo iure. ibid.n.3.

Præſcriptio an currat contra tributum, vel cenſum debitum Eccleſiæ Abbatiali in ſignum ſubiectionis. q.7.per tot.p.339.

Præſcriptio non currit contra Congregationem Caſinenſem, & Vallumbroſanam, niſi poſt 60. aonos num.23. pag.478.

Præſcriptum tantum cenſetur, quantum poſſeſſum. diſp.13 q.8.n.5.p.120.

Præſcriptum bona fide & iuſto titolo ab Abbate, ſi ſuperueniat mala fides, an reſtitui debeat. diſp.19. q.8.per tot p.339.

Præſentatus adminiſtrans ante præſentationem admiſſam priuatur omni iure; & idem eſt in nominato. diſp.6 q.1.n.6.& 7.p 66.

Præſentato ius in re acquiritur ex ſola præſentatione, quando neceſſariò venit inſtituendus, quia nemo alius præter ipſum præſentatos foerit. diſp.10. q.4 0.4.p.94.

Præſentato,qui ſolus inter cæteros habet conditiones requiſitas ex fundatione, dicitur quæſitum ius in re ex ſola præſentatione. n 5.

Præſentes io electione cenſentur omnes exiſtentes in ciuitate,vel hortis ipſius. diſp.5. quæſ. 3. num.19. pag.36.

Præuaricator ſuæ Regulæ à monere ſuo deponi poteſt. diſp.13.q.2.n.7.p.115.

Præuaricator qnis dicatur. ibid. n.8.

Preſbyteratus Ordinem ſuſcepturi vigore diſpenſationis Apoſtolicæ literarum commendatitiatum, form.199.p.584.

Præſidentes patris appellatione vniuerſi veniunt.diſp. 1.q.8.n.3.p.9.

Præſumptio an probet ſimoniam. diſp. 10. q.5. n.12. pag.96.

Præſumptio,quòd priuilegium ſit vſu receptum, non ſufficit, vbi adeſt clauſula, *quatenus ſunt in vſu.* diſp.16.q.14.n.12 p.273.

Primitiæ quæ? & vnde ſic dictæ. diſp.15.quæſ.18.n.1. pag.220.

Et cur primitiæ,non primitia in ſingulari. ibid.

Princeps, ſi ex certa ſcientia inhabiles promouet, cenſetur cum eis tacitè diſpenſare. diſp.5.q.17.n.1. pag.53.

Princeps poteſt diſpenſare ſine cauſæ cognitione. n.2.

Principes ex indultu Summi Pontificis poſſunt lege cauere, ne beneficia Eccleſiaſtica conferantur externis. diſp.15.q.19.n.22.p.233.

Principes ſeculares concedentes priuilegia eximentia Clericos, eorúmque bona à laicali poteſtate, illa ampliùs reuocare non poſſunt q 20.n.6.& 7.p.236.

Princeps ſecularis ſicut in ſpiritualibus legem condere non poteſt,ita nec priuilegium. diſp.16. q.1. n.6.p.261.

Ptinceps concedens priuilegium nnn cenſetur velle alterum priuare iure ſuo,aut alteri damnum inferre,niſi quatenus verbis expreſſit.q 5.n.5.p.264.
Ptinceps ſolus poteſt priuilegium interpretari , cùm dubitatur de intentione,vel poteſtate concedentis. q.6.n.2.& 3.p.264.265.
Ptinceps non præſumitur velle alteri tollere ius quæſitum abſque eius cognitione, & grauiſſima cauſa. q.10.n.11.p.268.
Princeps ptiuilegium ſuum gratioſum, etiam ſine cauſa teuocare poteſt.q.12.n.1.p.270.
Ptinceps in dubio præſumitur auctoritate legibus ordinata vti voluiſſe.ibid.n.2.
Princeps ex contractu efficaciter obligatur. diſp.16. q.12.n.6.p.270.
Princeps in iis, quæ ſapiunt contractum, vtitur iute priuati. n.7.
Princeps ipſe, ſiue eius ſucceſſor non poteſt priuilegium ex cauſa oneroſa obtentum, vel prædeceſſoris ſui reuocare q.12.n.17.p.272.
Princeps, data iuſta cauſa, poteſt limitare,reſtringere, & in totum teuocare contractum à ſe cum ſubdito celebratum; ac ptoinde priuilegium trauſiens in contractum. Dummodo cauſa publicam teſpiciat vtilitatem.n.18.19.
Princeps ex cauſa publicæ vtilitatis poteſt alteri in re ſua ptæiudicare. n.20.immò illam auferre, præſtita tamen tecompenſatione. n.21. quidquid tenuerint alij.n.22.
Princeps vbi ſctibit, *De plenitudine poteſtatis*, nihil opponi poteſt contra priuilegium, vel quod gratiam annullet.diſp.18 q.6.n.29.p.331.
Principali conceſſo conceditur & acceſſorium. diſp. 20.q.3.n.16.p.353.
Principia malè inchoata difficile eſt vt bono exitu peragantur.diſp.10.q.1.n.8.p.91.
Priores artium alicubi Abbates dicuntur. diſp.3.q.1. n.3.p.26.
Prior Generalis Monachorum Sancti Hieronymi Congregationis Lombardiæ ſolus in ſua Religione habet vſum Pontificalium inſigniorum,per Bullam Pauli V.diſp.10.q.1.n.23.p.346.
Ptiores aliqui an Pontificalibus inſigniis vtantur. n.27.p.347.
Priotes, & Vicarij Abbatum, poſſunt veſtes ſacras, & alia Eccleſiaſtica ornamenta benedicere.diſp.22.q. 1.n.7.p.370.
Ptior in tempore, potior in iure,in honoribus, & ſeſſionibus.diſp.25.q.1.n.120.p.407.
Ptior ad titulum Abbatiæ aſſumptus poſteriùs promotum in eodem Otdine præcedit.quæſ.6.num.4. pag.445.
Prioris Abbatiæ literarum patentium,form.18.p.531.
Priotis electi per ſcrutinium in Religione Dominicana confirmationis,form.25.p.533.
Prioris electionis per Ptouincialem in Religione Dominicana,form.26.p.534.
Ptior, Præpoſitus, ſeu Abbas Canonicorum Regularium habens priuilegium gerendi Mitram, & Baculum, & Abbas Monachorum eodem priuilegio ſuffultus,ſi in eodem loco reperiantur,præferti debet Abbas Canonicorum Regularium.n.194.p.413.
Prioratus eſt Dignitas ſicut Abbatia, dummodo concurrat in eo aliquod ex ſignis requiſitis ad dignitatem conſtituendam.diſp.1.q.2.n 15.& 16.p.4.
Prioratus quidam Cathedrales in Anglia quorum Abbates erant Epiſcopi, & Monachi loco Canonicorum. diſp.3.q.4.p.28.
Item alij Abbatibus non ſubditi.ibid.
Prioratus perpetui electiui Regiæ nominationi in Gallia ſubiiciuntur.diſp.7.q.1.n.4.p.71.
Prioratus Otdinis Gtandimontenſis Regiæ nominationi non ſubſunt.diſp.7.q.1.n.9.p.72.
Prioratus ſæculares in Gallia Regiæ nominationi non ſubſunt.q.2.n.1.p.72.
Ptioratus Conuentuales intelliguntur de Regularibus,non de ſæcularibus.n.2.
Ptioratus promotio in Regulari, vel Collegiata Eccleſia ceſſare facit beneficia priùs obtenta, quæ in alterius fauorem renunciari non poſſunt. diſp.13. q.1.n.20.p.114.
Ptioratus & Præpoſituræ in quibus non viget Regularis obſeruantia viſitari poſſunt ſingulis annis. diſp.15.q.7.n.54.p.169.
Priuilegiarius faciens actum priuilegio contrarium, cum proteſtatione non præiudicandi priuilegio, illud non amittit.diſp.16 q.14.n.18.p.273.
Priuilegiarius ptiuilegio abutens,meretur ipſo priuari.ibid.n.24.p.274.
Ptiuilegiarius per non vſum non amittit priuilegium, etiam per mille annos, ſi occaſio, & opportunitas illo vtendi non ſe obtulerit. diſ.23 q.14.n.1.p.388.
Priuilegiarius, ſi non vtatur priuilegio ſuo, data vtendi occaſione,illud amittit,vel ex præſcriptione, ſeu ex vi tacitæ tenunciationis.n.2.
Priuilegiarius per non vſum, non poteſt amittere priuilegium, ſi non habeat poteſtatem renunciandi.num.3.
Priuilegiatus faciens contra id, quod in priuilegio conceſſum eſt,amittit priuilegium. diſp.16.q.10.n. 2.p.268.
Ptiuilegiarus in ius vocatus,tenetur venire priuilegia ſua allegaturus.q.17.n.3.p.276.
Priuilegiarus non tenetur allegare priuilegium in corpore iutis clauſum.ibid.n.5.
Priuilegiarus magis minùs priuilegiato eſt præferendus diſp.25.q.3.n.15.p.442.
in *Priuilegiis* nunquam cenſetur derogatum decretis Concilij Generalis,niſi exprimatur.diſp.5.q.5.n.7. pag.39.
Priuilegium Apoſtolicum in curſu 30.annorum cum obſeruantia, præſumitur interueniſſe in limine fundationis iuriſpatronatus in Eccleſia Conuentuali, etiam quòd non ſit enunciatum. diſp.7.q.5. n.5.p.75.
Priuilegium Apoſtolicum in fundatione iuriſpatronatus Eccleſiæ Conuentualis non præſumitur ex diuturnitate temporis, quando agitur cum perſonis,in quibus cadit præſumptio vſurpationis.n.6.
Priuilegium Apoſtolicum ad effectum acquirendi iuriſpatronatus in Eccleſia Conuentuali non præſumitur ex diuturnitate temporis, quòd ex facie inſtrumenti apparet interueniſſe confirmationem alterius Papæ inferioris: etiam ſi adeſſet curſus longiſſimi temporis cum obſeruantia.n.7.& 8.
Priuilegium conceſſum poſt fundationem, vel dotationem Eccleſiæ Conuentualis,eſt merè gratioſum, & non ſuffragatur ad acquirendum iuſpatronatus. ibid.n.10.p.76.
Priuilegium in limine fundationis in Eccleſia Conuentuali probatur ex fama. Et ideo datur remiſſoria ad probandum famam.n.12 & 13.
Priuilegium non interueniſſe in limine fundationis Eccleſiæ Conuentualis,non probatur ex diligentia in regiſtro, cùm non ſit neceſſaria probatio per ſcripturam.n.14.
Priuilegium in limine fundationis, vel dotationis eſt neceſſarium, quando agitur de acquirendo iurepatronatus in tota Eccleſia Conuentuali: Secus in altari poſito in ipſa Eccleſia,quia tunc ſufficit conſenſus Regularium n.15.
Priuilegium à Martino V. Abbati S. Pancratij de Florentia

Floſentia Congregationis Vallumbroſanæ conceſſum ad benedictionem à quocomque Epiſcopo ſuſcipiendam. diſp.11.q.10.n.2.p.101.

Priuilegia quarundam Congregationum, quarum Abbates, virtute eorundem priuilegiorum, eadem poſſunt, ac ſi eſſent benedicti. diſp.11. q.13. n.2. p.102.

Priuilegia Regularium cùm dubitatur an ſint valida, Sedes Apoſtolica eſt conſulenda. diſp.15. q.6. n.2. p.154.

Priuilegium exemptionis à Iuriſdictione Ordinarij non ſuffragatur, niſi probetur quaſi poſſeſſio illius exemptionis. quæſ.8.n.3.p.201.

Priuilegium conceſſum ratione profeſſionis, vel officij durat, quatenus durat profeſſio, vel officium. quæſ.11.n.1.& 11. p.206.

Priuilegij ceſſante cauſa, eius effectus ceſſare debet. quæſ.11.n.2.p.206.

Priuilegium mutatur mutatione perſonæ, n. 3. declara vt n.12.p.207.

Priuilegium à ſe conceſſum, etiam ſine cauſa, Princeps reuocare poteſt, neceſſitate cogente. diſp.16. quæſ.12.n.4.p.270.

Priuilegia eximentia à ſolutione Quartæ funeralis non ſuffragantur abſque expreſſa derogatione *Clem.dudum, de ſepultur.* diſp.15.q.17.n.9.p.216.

Priuilegia eximentia à Quarta funerali non ſuffragantur, ſi in eis adſit clauſula, *Salua iuſtitia Eccleſiarum Parochialium.* Contrarium. ibid. n. 11. n.12. p.217.

Priuilegia eximentia à Quarta funeralium an ſuffragentur per viam communicationis. n.17.p.218. Vide, *Quarta.*

Priuilegium conceſſum Eccleſiæ, Ciuitati, & aliis perſonis, quæ nunquam moriuntur, cenſetur reale. q.18.n.33. p.226.

Priuilegium exemptionis à decimarum ſolutione eſt perſonale. ibid.

Priuilegia eximentia à decimis non comprehenduntur in communicatione generali omnium priuilegiorū, niſi expreſſa de eis mentio fiat, etiamſi inter priuilegia communicata adſint priuilegia, quæ aliud non contineant, quàm exemptionem à decimis. ibid.n.34.& 36. p.227.

Priuilegia, in communicatione generali non extenduntur ad ea, quæ vel concedi non ſolent, vel magna cum difficultate conceduntur. ibid.

Priuilegiorum communicatio regulariter illi, ad cuius fauorem emanauit, tribuit omnia priuilegia communicata, perinde, ac ſi ſpecificè conceſſa fuiſſent. q.18.n.35.p.227.

Priuilegiorum communicatio non extenditur ad ea, quæ vel concedi non ſolent, vel magna cum difficultate conceduntur, & in quibus agitur de tertij præiudicio. n.36.

Priuilegium exemptionis à decimarū ſolutione conceſſum alicui Ordini per non vſum vnius Monaſterij, non cenſetur ſublatum, etiam reſpectu illius Monaſterij, in quo priuilegium non fuit in vſu. n.37. p.227. Vide, *Decima.*

Priuilegium inualidum detectum, non retardat ſolutionem decimarum. n.63. p.228.

Priuilegia eximentia à decimis non comprehenduntur in communicatione generali omnium priuilegiorum, niſi expreſſa de eis mentio fiat, etiamſi inter priuilegia communicata adſint priuilegia, quæ aliud non contineant, quàm exemptionem à decimis. q.18. n.34.36. p.227.

Priuilegia quædam ſecularium Principum, bona clericorum, & Regularium à laicorum poteſtate eximentia recenſentur. q.20.n.6.p.236. & ſeqq.

Priuilegia Principum ſecularium, eximentia Eccleſiaſticos, ipſorúmque bona à laïcorum poteſtate, reuocari non poſſunt. n.7.p.141.

Priuilegia exemptionis à gabellis, & aliis oneribus conceſſa ſunt à Summis Pontificibus in fauorem Eccleſiaſticorum. q.21.n.6.p.245. An tranſeant ad Colonos. ibid. n.22 p.246.

Priuilegium regulariter ab eo concedi poteſt, qui legis condendæ poteſtatem habet. diſp.16.q.1.n.1. p.261.

Priuilegium eſt ius ſingulare, contra ius commune indultum. n.3.

Priuilegium eſt priuata lex. ibid. n. 2. & q. 7. num.2. p.266.

Priuilegia poſſunt per Pontificem in ſpiritualibus directè concedi omnibus, & vbique: in temporalibus verò indirectè. q.1.n.5. p.261.

Priuilegium in ſpiritualibus per Principem ſecularem concedi non poteſt. ibid. n.6.

Priuilegium extra Epiſcopi concedentis Diœceſim, vel Principis extrà ſuam Prouinciam prodeſſe, non poteſt. n.8.p.261.

ad Priuilegium an neceſſarium vt ſit per ſcripturam, Bullam, aut Breue conceſſum.q.2.n.1.p.261.

Priuilegium conceſſum ſine ſcriptura, non expirat morte concedentis, etiam literis nondum expeditis. ibid.n.2.

Priuilegiis ſublatis, non cenſentur ſublata viuæ vocis oracula. q.2.n.11.p.262.

Priuilegium fauorabile eſt verè & propriè beneficium. q.3.n.1.p.262.

Priuilegia fauorabilia conceſſa Religioſis, extenduntur etiam ad ipſorum Abbates, licèt de iſtis nulla mentio in priuilegiis fiat. ibid.

Priuilegium non ſolùm cenſetur conceſſum perſonis in priuilegio expreſſis, ſed etiam iis, quæ propter vocis ſignificationem, in eo comprehenduntur. n.2.

Priuilegia fauorabilia conceſſa Religioni, eius Abbatibus etiam conceſſa cenſentur. ibid.n.4.

Priuilegia conceſſa Abbatibus Regularibus non extenduntur ad Commendatarios. q.4. n.1. p.263.

Priuilegium non debet etiam propter ſimilitudinem rationis, de vna ad aliam perſonam extendi. num.2.

Priuilegia tunc ſunt interpretanda, quando continent verba obſcura, & ambigua. quæſ. 5. num.1. pag.ead.

Priuilegium aliud fauorabile, aliud odioſum quale ſit. ibid.n.2.

Priuilegiorum in explicatione ſeruanda eſt verborum proprietas. n.3.p.264.

Priuilegium fauorabile latè eſt explicandum. n.4.

Priuilegium odioſum ſtrictè eſt explicandum. n.5.

Priuilegium contra ius commune ſtrictè interpretandum eſt. n.6.

Priuilegium cedens in alterius præiudicium ſtrictè eſt explicandum. n.7.

Priuilegium ſemper cenſetur conceſſum, cum clauſula, *ſalua iuſtitia.* n.8.

Priuilegia non ſunt ita ſtrictè interpretanda, vt nihil proſint. n.9.

Priuilegium contra ſtatutum, aut conſuetudinem, conforme tamen iuri communi, eſt pleniſſimè interpretandum. n.10.

Priuilegij Pontificis verba interpretanda ſunt ſecundùm Canones, non leges, n.11.

Priuilegia interpretanda ſunt iuxta conditionem, & ſtatum perſonæ, cui ſunt conceſſa. n.12.

Priuilegia Religionis gratia conceſſa ſunt pleniſſimè

interpretanda. num.13.

Priuilegia conceſſa toti Religioni, vel Communitati in perpetuum habent vim legis, ac ſi eſſent in iure expteſſa.n.14.

Priuilegium, cùm dubitatut de intentione, vel poteſtate concedentis, poteſt à ſolo Principe interptetari.diſp.16.q.6.n.2.& 3.p.264.

Priuilegium, cùm dubitatur, ao ſit validum, vel ſubteptitium, poteſt infetiot Iudex de eo cognoſcete. n.4.p.265.

Priuilegij verba quando dubium aliquod inuoluunt oſtenditur ad quem illius ſpectet intetptetatio. n.6.pag.265.

Priuilegia ſua poſſuot de iute magiſtralitet & doctrinaliter interpretari Abbates & alij Regulates. o.7.

Priuilegia Religionum poſſunt à Generalibus Prælatis etiam iuridicè exponi, dummodo ſint ambigua. num.8.

Priuilegium exemptionis conceſſum, abſque clauſula derogatoria, *Non obſtantibus quibuſcunque*, valet. q.7.n.1.p.266.

Priuilegium de ſui natura detogat legi, & debet aliquid vltta ius commune operati, etiam ſi non exptimat.n.2.

Priuilegia, in quibus eſt clauſula: *Vt non cenſeantur reuocata, niſi de eis expreſſa de verbo ad verbum mentio fiat*; vt teuocata intelligantur, debet in ſecundo priuilegio appooi clauſula, *Non obſtantibus quibuſcunque priuilegiis, etiam ſi de verbo ad verbum de illis mentio fieri deberet*.q.8.n.1.p.266.

Priuilegium ſubteptitiè impettatum nullum eſt.diſp.16.q.10.n.1.p.268.

Priuilegium ceſſat, ceſſante eius cauſa, vel quando incipit eſſe damnoſum ptiuilegiato.o.3.

Priuilegium ceſſat pet renunciationem, & hoc quomodo ſit intelligendum.n.4.

Priuilegium conceſſum contta conſtitutionem, ant conſuetudinem, vel datum contra ſententiam, nihil valet.n.5.

Priuilegium amitritur, ſi concedatur ſecundum, in quo expteſſa mentio cum derogatione de primo fiat, vel per concedentis, vel ſucceſſoris reuocationem.n.6.

Priuilegium quandónam exptesſè, & quandónam tacitè reuocetur.n.7.

Priuilegium in corpore iuris non clauſum, eſt quoddam ptiuatum ius.n.8.

Priuilegium in corpore iutis contentum, reuocatut per poſterius conttatium priuilegium. ibid.n.10. pag.168.

Priuilegiorum pto non reuocatione in dubio iudicandum eſt.n.12.p.278.

Priuilegium aliud perſonale, aliud reale. q.11.num.1. pag.269.

Priuilegium perſonale ceſſat per mortem illius, cui conceſſum fuerat; reale autem ttanſit cùm dignitate, vel officio cui adhæret.n.2.

Priuilegium quandónam cenſeatur perſonale, & quando teale.n.3.

Priuilegio quando quis potitur ratione dignitatis, vel muneris quo fungitur, extra illam dignitatem poſitus, non poteſt amplius vti priuilegio.n.4.

Priuilegium in dubio cenſetur potius perſonale, quàm reale.n.5.

Priuilegium gratioſum etiam ſine cauſa teuocari poteſt q.12.n.1.p.270.

Priuilegium teuocate poteſt Princeps, à ſe conceſſum etiam ſine cauſa, neceſſitate cogente.n.4.

Priuilegium quod tranſiuit io contractum etiamſi ſubdito fuerit conceſſum, non poteſt Princeps teuocare.n.5.

Priuilegia ex cauſa metitorum conceſſa, non poſſunt à Principe teuocari.n.9.

Priuilegia pecunia obtenta, habent vim contractus onetoſi; ac ptoinde oon poſſunt pet Principem teuocati.n.10.

Priuilegij conceſſio facta, pretio mediante, tranſit in contractum, quando illud æquipollet tei conceſſæ. n.11.p.271.

Priuilegium conceſſum noo ſubdito, non poteſt ampliùs per concedentem teuocari. diſp.16.q.13.n.2. pag.272.

Priuilegium antequàm acceptetur, poteſt à concedente reuocati.n.3.

Priuilegium aliud affirmatiuum, aliud negatiuum. q.14.n.1.

Priuilegium affirmatiuum, per quod nullum grauamen aliis infettut: non amittitur pet non vſum. num.2.

Priuilegium affirmatiuum vergens in aliorum grauamen, quando non amittatur per oon vſum.n.3.

Priuilegia vt amittantur pet non vſum, quæ requitantur.n.7.p.273.

Priuilegium præſumitut vſu teceptum, & aſſerenti contratium incumbit onus probandi.n.10.

Priuilegium non vſu teceptum affirmans, tenetur ptobate, quòd priuilegiatius fuetit in cauſa priuilegij, & pet eum ſtetetit, quominus priuilegio vteretur.n.11.

Priuilegij vſus quando allegatut pro fundamento intentionis, non præſumitut, ſed eſt concludenter probandus.n.13.

Priuilegij vſum præſumptio ſuffragatur priuilegiario, qui priuilegij vſum allegat, ſecus ſi ab eo negetur. num.14.

Priuilegium alicui Ordini conceſſum per vſum vnius Monaſterij cæteris præſetuatum intelligitut. n.15.

Priuilegium non amittitut per non vſum, quando in eo adeſt decretum itritaos.n.16.

Priuilegia præcipuè negatiua, tolluntur per conttarium vſum.n 17.

Priuilegium vt totum pet conttarium vſum amittatur, actus debet eſſe conttarius toti priuilegio.n.19.

Priuilegium habens ttactum ſucceſſiuum non amittitur per vnicum actum conttatium.n.20.p.274.

Priuilegia conceſſa communitati, vel Eccleſiæ, non amittuntur pro plures actus factos à priuatis perſonis abſque conſenſu communitatis.n.21.

Priuilegio abuti quando dicatur priuilegiarius. n.23.

Priuilegium aliud bonum publicum teſpicit, aliud priuatum.diſp.16.q.15.n.3.p.274.

Priuilegia Religioſorum an ſuſpenſa cenſeantur per ſuſpenſiones quæ quotidie fiunt per bullam Cruciatæ, & quænam illa ſiot.q.16. per totum. p.275. vide *Bulla Cruciata*.

Priuilegium oſtendete, & inſpicete oportet, nec alleganti creditut.q.16.n.1.p.275.

Priuilegia clauſa in corpote iutis, nototia ſunt, & eorum ſcientia præſumitur.q.17.n.4.p.276.

Priuilegia conceſſa Eccleſiæ Regulari, ſiue Monaſterio ao amittantut, ſi Eccleſia vel Monaſterium corruetit.q.18.pet totum p.276.

Priuilegiorum communicationes aliquas ſpeciales an habeant à Sede Apoſtolica Abbates, Prælati Regulares, nec non Ordines, Congregationes & Monaſteria, & quænam illæ ſint. diſp.17.q.1. per totum pag.277.

Priuilegia Pij V. Congregationibus Monachalibus conceſſa, ad terminos iuris tedacta ſuut. q.1.n.16. pag.284.

Priuilegiorum communicatio, quid operetur, & importet.n.17. p.285.

Priuilegia conceſſa Religioſis particulatibus vnius Ordinis, non extendũtut per communicationem ad Religioſos eiuſdem, vel alterius Ordinis. diſp. 17. q.2.n.2.p.302.

Priuilegia exorbitantia, & quæ rarò conceduntur, per generalem communicationem, oon participantur. n.6.p.302.

Priuilegium conceſſum vni Prouinciæ alicuius Religionis ao extendatur ad aliam eiuſdem Religionis. num.7.

Priuilegia tam Mendicantium, quàm non Mendicantium, au communicentut omnibus Monaſteriis, locis, & perſonis Ordinis. n.8.

Priuilegiorum Communicatio, idem operatur, quod priuilegium in ſpecie conceſſum. quæſ. 3. oum.2. pag. 304.

Priuilegia participantes per communicationem, poſſunt eis vti, etiam contra illos, quibus priocipaliter conceſſa fuerunt. q.4.o.1.p.304.

Priuilegiatus contra pariter priuilegiatum, quomodo vtatur priuilegio, oſtenditur.n.2.

Priuilegiorum commuoicationem participantes, poſſuot vti illis etiam tempore Interdicti poſiri à principalibus, à quibus habent communicationem.n.4. pag.304.

Priuilegium an quando conceditur ad inſtar alterius Religionis, vel vni conceſſum, alteri communicatur, ſi prius illud augeatut, minuatur, vel reuocetur, auctum & diminurum, vel reuocatum cenſeri debeat in Religione illa, cui communicatur. q. 5. per tor. p.305.

Priuilegium quando non per ſe, & principaliter commuoicatut alicui Religioni, non poteſt illa eo vti, niſi ſecundum modum, iuxta quem eo vtitut principalis. ibid.n.2.

Priuilegium quando commuoicatur directè, per ſe, & æqualiter, aucto, vel diminuto, vel reuocato ptiucipali, non augetur, nec diminuitur, nec reuocatur in perſona eorum, quibus commonicatur. n.3.

Priuilegiorum communicationis forma eſt atteodenda. num.4.

Priuilegij communicatio, vbi fit per verba generalia, non exprimendo illud, quod relatum continebat, tunc referens nihil omoiuò valet. quæſ. 7. num.1. pag.306.

Priuilegij in communicatione, ſi exprimatur illud, quod primum continebat, tunc licèt priuilegium non appareat, eo tamen gaudet ſecundum, cui communicatum eſt. n.5.p.306.

Intellige vbi fieret ſpecifica, & certa mentio ab habente poteſtatem de nouo concedendi. n.6.

Priuilegium aliquando accipitur pro charta, ſeu inſtrumento, in quo gratia, aut conceſſio Principis continetur, aliquando verò pro conceſſione ipſa in charta contenta. diſput. 18. quæſ. 3. num. 3. pag.308.

Priuilegia ab vno Summo Pontifice conceſſa, poſſunt à ſucceſſoribus ad eorum libitum reuocari. ibid. n.37.p.322.

Prioilegia Regularium immutabilia non ſunt, niſi in quantum à Summis Pontificibus non reuocantur. num.38.

Priuilegia Regularium an aliquando reuocara fuerint, & præcipuè, in Lateranen. Concilio ſub Leone X. n.39.

Priuilegia Regularium in Concilio Lateranen. ſublata, quomodo, & à quibus reualidata fuerint. ibid. num.41.

Priuilegia vnius Religionis, ſi confirmata fuerint in forma communi, non propterea cenſentur confirmata prioilegia alteri Religioni ad inſtar illorum conceſſa. q.4.n.1.p.326.

Limita, ſi confirmatio eſſet ex certa ſcientia; vel eſſet clauſula in priuilegio ad inſtar, quòd reſpiciat præterita, præſentia, & futura priuilegia alterius Religionis. n.2.

Priuilegiis vnius Religionis confirmatis, cenſeotur etiam confirmata priuilegia conceſſa ad ioſtar illorum alteri Religioni, quæ habet communicationem priuilegiorum conceſſorum, & concedendorum. n.3.

Priuilegiis ſublatis alicuius Religionis, quando ſentiantur ſublata, ſeu reuocata priuilegia ad inſtar illorum aliis Ordinibus, ſeu Congregationibus conceſſa, oſtenditur. n.4.

Priuilegij Pontificij infractores, in qua adeſt clauſula, *Indignationem Omnipotentis Dei, &c.* ſubiiciuntur pœnæ arbitrariæ. ibidem, num. 11. pag.329.

Priuilegium munitum clauſula, *Sublata, &c.* vbi non intrat tunc hæc clauſula nihil operatur. n.13. pag.330.

Priuilegium ſeu facultas facta pro foro conſcientiæ, in exteriori, ſuos operatur effectus ſecuodùm aliquos. n.16.p.330.

Cuius contrarium verius eſt. n.17.

Priuilegium contra ius alterius obtentum, oon firmat clauſula. *Motu proprio.* n.24.

Priuilegium ad pias cauſas, vel commiſerationis cauſa, ſeu publicæ vtilitatis gratia conceſſum, non derogat clauſulæ, *Non obſtantibus, &c.* ibid. n.40. pag.331.

Priuilegium dici non poteſt illud, quod ſpecialiter nihil concedit. ibid.n.64.p.333.

Priuilegiorum verba ſunt interpretanda ſecundùm propriam ſignificationem, & communem vſum loquendi. ibid. n.69.p.333.

Priuilegia recipiunt interpretationem à ſupplicatis. ibid.n.71.p.333.

Priuilegium quando latè, quando verò ſtrictè ſit interpretandum, oſtenditur. n.72.74.& 75.

Priuilegium enormiter lædens Eccleſiam, aut alios, non valet, niſi fiat mentio de iſta enormi læſione. num.73.

Priuilegia dubia Regularium, dubietate orta ex ambiguitate verborum, & ex Iuriſtarum interpretatione, in fauorem Regularium ſunt interpretanda. n.76.p.334.

Priuilegia Caſinen. & Canonicorum Regularium Sancti Saluatoris Bononienſis, communicantur Congregationi Canonicorum Regularium Lateranenſ. diſp.21.q.2.n.9.p.357.

Priuilegia Summorum Pontificum Abbatibus ſolemnem benedictionem populo elargiendi facultatem concedentia. q.7.n.3.p.361.

Priuilegia, quibus conceſſum eſt, vt Abbates poſſint calices, patenas, pixides, & alia ſimilia vaſa Eccleſiaſtica conſecrare, recenſentur. diſp.23.q.2.num.1. pag.379.

Priuilegium, quo gaudent Regulares, vt Eccleſiæ eorum poſſint à quolibet Epiſcopo conſecrari, ſi Epiſcopus Diœceſanus requiſitus conſecrare renuerit, non videtur reuocatum à Concilio Tridentino, q.8.n.3.p.384.

Priuilegiis ac iuribus datis & acquiſitis Eccleſiæ ac dignitati ſuæ Prælatus renunciare non poteſt. ibid. q.14.n.4.p.388.

Priuilegij renunciatio alienationis ſpeciem habet. n.5.

Priuilegium gerendi mitram, & baculum non competit Abbatiæ, niſi per accidens. diſp.25.q.1.n.192. pag.413.

Priuilegium

Priuilegium idem poteſt competere Præpoſitis, & Prioribus.ibid.n.193.

Priuilegia omnia hactenus Congreg. Vallis-Vmbroſa conceſſa à quibuſuis perſonis approbantur, & confirmantur.n.3.p.475.

Priuilegiorum Vallumbroſanis conceſſorum defectus omnes ſupplentur, ſi in aliquo defectuoſa eſſent.n.4.

Priuilegia omnia Caſinenſium,Vallis-Vmbroſæ Congregationi conceduntur,& communicantur.n.5.

Priuilegia Monachis Vallis-Vmbroſæ conceſſa, ad Moniales eiuſdem Ordinis extenduntur.n.6.

Priuilegia Eugenij IV. Congregationi S. Iuſtinæ conceſſa referuntur. n.7.p.475.n.38. p.482. n.42. pag.483.

Priuilegia Caſinenſi Congregationi conceſſa per quaſcunque literas Apoſtolicas, etiam Motu proprio confectas,derogata non cenſentur,niſi ſpecialiſſima fiat illius Congregationis mentio. num.41. pag.483.

Priuilegia,immunitates,&c. ab Eugenio IV.Congregationi Sanctæ Iuſtinæ conceſſa per Alexandrum VI. approbantur,& confirmantur.n.46.p.486.

Priuilegia particularia alicui loco conceſſa toti Congreg. Caſinen. & Vallis-Vmbroſæ fiunt communia.n.47.p.487.

Priuilegiorum confirmatio eſt iuris quæſiti corroboratio. Vide *Confirmatio*.

Prius inſtitutus præcedere debet ſecundo loco inſtitutum.diſp.25.q.1.n.121.p.407.

Probatio concludere debet per neceſſe, non per poſſibile.diſp.15.q.5.n.8.p.153.

Probatio ſimoniæ plenè, & euidenter eſt facienda, quando agitur ad priuationem ex ea. diſp.10.q.5. n.10.p.96.

Probatio quælibet non ſufficit,ſed requiritur exactiſſima, quando ad priuationem inſtituitur actio. num.11.

Probatio criminis ſimoniæ per famam fieri non poteſt ad effectum priuationis, etiam ſi ciuiliter agatur.ibid.n.13.

Probatio benedictionis ſi fieri non poſſit,quid Abbas facere debet.diſp.11.q.6.n.3.p.100.

Probatio exemptionis fieri debet per aſſerentem ſe illius priuilegio gaudere.diſp.15.q.5.n.1.p.152.

Probatio exemptionis ſcripturam neceſſariam requirit.ibid.n.2.

Probatio exemptionis qua forma fieri debet.ibid.n.3.

Probatio exemptionis fit,ſi in priuilegio Sum. Pontifex eximat ab Ordinarij poteſtate.ibid.n.11.p.153.

Probatione exemptionis Capitis facta, non ſequitur facta probatio exemptionis membrorum. diſp.15. q.7.n.54.verſ.*Primò Prælatus*.p.168.

ad *Proceſſiones* publicas accedere cogi poſſunt à locorum Ordinariis exempti omnes tam Regulares quàm ſeculares.diſp.15.q.7.n.20.p.159.

Proceſſiones fieri non poſſunt à Regularibus extra Clauſtra,vel ambitum ſuorum Monaſteriorum,niſi conſuetudine,vel priuilegio id fuerit ab eis obtentum, aliàs ab Epiſcopo puniri, & impediri poſſunt. ibid.n.39.p.161.

Proceſſiones ſolemnes & generales ab Epiſcopis ordinari non poſſunt in Eccleſiis exemptis,neque prædicari poteſt,inuitis earum Prælatis. q.15.num.12. pag.212.

Proceſſionibus publicis intereſſe tenentur Clerici tam ſeculares quàm Regulares, etiam Monachi. diſp.24.q 8 n.1.p.394. vide *Regulares*.

in Proceſſionibus, & publicis actibus non fit comparatio meritorum perſonarum, ſed Ordinum. diſp. 25.q.1.n.196.p.414.

in Proceſſione qui vult locum habere, debet deferre habitum illi conuenientem. diſp.25.quæſ.1.n.286. pag.427.

Proceſſiones ab Ordinariis indictas ſociare non coguntur Caſinenſes,ac Vallumbroſani. n.43.p.483.

Proceſſus fabricandi ſunt de promouendis ad Abbatias, & Monaſteria quæ in Conſiſtorio prouidentur.diſp.8.q.1.per totum p.77.

Proceſſus ſuper promotione ad Abbatias vel Monaſteria à quibus perſonis confici debet. diſp.8.q.2. n.1.p 81.

Proceſſus quomodo conficiendi ſunt, vt dici poſſint, & videantur confecti per viam Inquiſitionis. diſp. 8.q.2.n.1.p.82.

Proceſſus,ſcientia,& alia acta per laicum Iudicem aduerſus clericum facta,irrita ſunt.diſp.15.q.19.n.18. pag.232.

Proceſſus quomodo incipiendus per viam inquiſitionis generalis quoad perſonas tantùm in delicto facti permanentes.form.61.p.541.

Proceſſus quomodo incipiendus per viam inquiſitionis generalis quoad delicta ſolum, form.62.p.541.

Proceſſus quomodo incipiendus per viam inquiſitionis ſpecialis,ſine ſolemnis,form.63.p.542.

Proceſſus quomodo incipiendus per viam exceptionis,form.64.ibid.

Proceſſus quomodo incipiendus contra infamatum repertum in inquiſitione generali, ſeu viſitatione, form.65.ibid.

Proceſſuum formulatium pro Abbatibus & Prælatis hæreticæ prauitatis Inquiſitoribus. pag.585. ad finem tom.1.

Procurator vnus, ſiue plures ad eligendum conſtitui poſſunt ab Electoribus legitimè impeditis. diſp.5. q.4.n.1.& 4.p.37.

Procurator conſtituendus ab electore abſente debet eſſe vnus de Capitulo.n.2.

Procuratores quando plures ad eligendum conſtituuntur, quibet eorum debet eſſe in ſolidum conſtitutus,& quis eorum ſit præferendus.n.5.

Procurator non poteſt vnum ſuo, & alium conſtituentis nomine eligere.n.6.

Procurator abſentis electoris, ſi interim conſtituens moriatur,an ceſſet.n.8 p.38.

An his obſtet Concilium Tridentinum.n.9.

Procurator an conſtitui poſſit ad profeſſionem fidei faciendam.diſp.8 q.3.n.11.p 86.

per Procuratorem fieri nequit quidquid per ſemetipſum fieri poteſt.n.12.p.86.

Procuratores Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum, in Synodo Prouinciali votum conſultiuū tantùm habent diſp.24.q.4.n.10.p.392 ſedent poſt Epiſcoporum abſentium Procuratores.ibid.

Procuratoris Ordinis Minorum Conuentualium profeſſio,& iuramentum,form.11.p.528.

Procuratoris Generalis in Romana Curia pro Congregatione Cæleſtinorum literarum patentium, form.10.p.527.

Procuratores abſentium ad Capitulum mittendi, form.174 p.574.

Procuratorum conſtitutionis ad proſequendum gratiam cum clauſula ad lites, & ad ſubſtituendum, form.178 p.575.

Alia eiuſdem generis ampliſſima, form.179.p.576.

Alia ſimilis,form.180.p.577.

Prodigus an poſſit eſſe Abbas. diſp.5.q.21.n.11.p.57.

Profeſſio,non habitus facit Monachum. diſp.5.q.10.n. 4.pag.46.

Profeſſio facta ante annum probationis nulla eſt ad omnes effectus.ibid.n.7.p.47.

Profeſſio ſufficit, tacita, nec requiritur expreſſa in prouiſione,

prouiſione,quæ ſit per viam collationis,vel poſtulationis. ibid.n. 8.
Profeſſionis, vel habitus diſparis homines ſimul in eiſdem Monaſteriis ſociari non debent. q.11. n.2. pag.47.
Profeſſio illegitimè natos legitimat ad Ordines, non autem ad Prælaturam. q.14.n.2 p.50.
Profeſſio fidei infra duos menſes emittenda eſt à prouiſis de beneficiis curam animarum habentibus: quod etiam ad Regulares Prælatos extenſum fuit. diſp 8.q 3.n.1.& 2. p.85.
Profeſſio fidei an hodie à Prælatis Regularibus ſit emittenda. ibid.n. 1.
Profeſſio fidei ab Abbatibus ſecularibus curam animarum habentibus facienda eſt. ibid.n.4.
Profeſſio fidei emittenda eſt ab Abbatibus ſecularibus.qui ſunt dignitates in Eccleſiis Cathedralibus. ibid.n.5.
Profeſſio fidei licèt aliàs fuerit emiſſa ex alia cauſa, prouiſi tenentur ad fidei profeſſionem. ibid.n.8.
Profeſſio fidei intra duos menſes emittenda eſt, ac illis elapſis non cenſetur emiſſa. ibid. n.9.
Profeſſione fidei non emiſſa,Canonicus pro præſente haberi non poteſt. ibid. n.10. p.86.
Profeſſio fidei an per Procuratorem emitti poſſit. ibid. num.11.
Profeſſio fidei facienda eſt per procuratorem, tamen de voluntate eius,curam quo eſt facienda. ib.n.13.
Profeſſio fidei pro alio emittenda ſpeciale mandatum requirit. ibid. n.15.
Profeſſio emittenda per Abbates benedicendos quando ſit facienda, & quando non. diſp.11. q.12.n.5. p.202.
Profeſſio Monaſtica quo ordine emittenda eſt Abbati eligendo non profeſſo. quæſ.14.n.23.p.107.
Profeſſionis nullitatem dicere volentes, tenentur coram ſuo Superiore, ac Ordinario rationes ſuas proponere. diſp.15.q.7.n.22.p.160.
Profeſſio mutat ſtatum perſonæ. diſp.25. q.1. n.274. pag. 425.
Profeſſionis Nouitiorum Ordinis S.Benedicti. form. 1 p.521.
Profeſſionis Oblatorū ſancti Ambroſij form.3.p.521.
Profeſſio fidei à Miniſtro Generali electo Ordinis Minorum Conuentualium emittenda cum iuramento. form.4. ibid.
Profeſſionis fidei, & iuramenti à Miniſtris Prouincialibus Ordinis Minorum Conuentualium emittendæ. form.8.p.527.
Profeſſio fidei Prouincialium titularium Ordinis Minorum Conuentualium. form.9.p.527.
Profeſſio, & iuramentum Procuratoris Ordinis Minorum. form.9. p.518.
Profeſſio Clericorum Ordinis Minorum Conuentualium. form 2.p.521.
Profeſſus eſſe debet expreſsè is, qui in Abbatem, & Prælatum Regularem eligendus eſt. diſp.5. q. 10. n.1.& 6. p.647.
non Profeſſi an poſſint per viam prouiſionis ad Abbatias aſſumi. ibid.n.5.
Profeſſus expreſsè eſſe debet aſſumendus in Abbatem in ea Religione, in qua ad Abbatiam aſſumitur. q.11.n.1.p.46.47.
Promotio ad dignitates quando fieri poſſit de infamibus infamia meri facti. diſp.5.q.20. n.5.p.56.
Promotio ad dignitates, quando fieri poteſt de inquiſito, accuſato, & denunciato. ibid.n.8.
Promotio eorum, qui orti ſunt in Prouinciis, in quibus non ſunt Vniuerſitates ſtudiorum, neque conſuetus eſt ſuſcipi gradus aliquis, quid ſeruandum ſit quoad probationem doctrinæ.d.8.q.2.n.6.p.83.
Promotio ſi facienda ſit de Regulari, quid ſeruandum. ibid. n.7.
Promoti ſimoniacè ad dignitates, vel beneficia, aut officia Eccleſiaſtica, ſunt excommunicati ipſo facto excommunicatione maiori. diſp. 10. q 5. n.7. p.96.
Promotus ad Abbatiam nequit beneficia priùs obtenta in fauorem renunciare; idem de Priore diſp.13. q.1.n.17.p 114.
Promotus ad Epiſcopatum aſſecutione ipſius ceſſare facit quodcunque beneficium Eccleſiaſticum per eum anteà obtentum. ibid.n.19.
Promotus ad Prioratum in Regulari, vel Collegiata Eccleſia, non poteſt renunciare in fauorem alicuius beneficia priùs obtenta. ibid.n.20.
de Promouendis ad Abbatias, & Monaſteria, quæ in Conſiſtorio prouidentur, facienda eſt inquiſitio, & fabricandi proceſſus eo modo, ſicut de promouendis ad Eccleſias Cathedrales.diſp.8.q.1.per tot. p.77.
Prophanandi Eccleſiam ratione vnionis faciendæ facultatis, form.132.p.560.
Prophetarum filij Religioſorum Principes & Abbates fuerunt. diſp.2.q.1.n.2. p.10.
Proprium habere permiſſum erat antiquis Clericis. diſp.25. q.1.n.273.p.409.
Prorſus dictio, excludit omnia, & ſingula, quæ in contrarium excogitari poſſunt. diſp. 18. q. 6. n. 7. p.329.
Protegere idem eſt ac defendere. diſp.15. q.5.num.15. p.153.
Protector Eccleſiæ Romanæ dicitur Imperator. ibid. n.16.
Protonotarij Apoſtolici quotuplices ſint, & eorum præcedentia cum Abbatibus. diſp.25.q 4. num.8. p.443.
Prouinciales cum ſuis Diffinitoriis electionem Abbatum,& aliorum Prælatorum Regularium localium facientes, etiam ſecretum ſeruare debent, aliàs electio nulla eſt. diſp.5 q.1.n.6 p.34.
Prouinciales Prælati, ſimul cum Generali, Prouinciali, vel intermedio Capitulo diſpenſare poſſunt cum illegitimis ad Prælaturas Regulares. quæſ.14. n.9.pag 51.
Prouinciales Congregationis Clericorum infirmis miniſtrantium ad Prælaturas, & dignitates Regulares obtinendas cum illegitimis diſpenſare poſſunt abſque Capitulo generali, prouinciali,vel intermedio. ibid.n.10.
Prouinciales cum Capitulis, abſque cauſæ cognitione, diſpenſare nequeunt cum illegitimis ad Prælaturas in Religione obtinendas. quæſ.16. num.4. pag.52.
Prouincialis cum Diffinitoriis promouens ad Abbatiam illum, quem ſcit illegitimum, cenſetur cum eo tacitè diſpenſare,tam in foro conſcientiæ,quàm in foro externo. q.17.n.4.& 8.p.53.54.
Prouincialis cum eius Prælatis Conuentualibus poteſt ſuper reſidentiam diſpenſare.diſp.14. q.3. n.2. pag.124.
Prouiſio ſimoniacè facta eſt ipſo iure nulla. diſp. 10. q.5.n.2.p.95.
Prouiſio facta ab habente poteſtatem eligendi ſimul, & confirmandi, habet vim electionis, & confirmationis. diſp.13. q.2. n.2.p.115.
Prouiſio facta per Prælatum Papa inferiorem, qui vſus fuerat verbo, *Commendamus*, debet intelligi de conceſſione in titulum. diſp.4. q.3.n.6.p.30.
Prouiſus per viam collationis, vel poſtulationis, ſatis eſt, ſi ſit tacitè profeſſus. diſp.5.quæſ.10.n.12. pag. 47.

Prouiſi

Prouiſi ad dignitates, & officia debeot habere ætatem, & cæteras babilitates. diſp.5. q.21. num. 17. pag. 57.
Prouiſi de beneficiis curam animarum habentibus teneotur infra duos menſes fidei profeſſionem emittere, quod extenſum fuit eriam ad Regulares Prælatos. diſp.8. q.3. n.1. & 2. p.85.
Prouiſi non ſunt de neceſſitate mooendi, ſed debent vltrò ſe offerre ad faciendam fidei profeſſionem. num.7.
Prouiſi tenentur ad fidei profeſſionem; etiamſi aliàs non fuiſſent ex alia cauſa. n.8.
Proximi ſui damno non obſtans cùm quis ex officio teneтur, peccat cootra charitatem & iuſtitiam. diſp. 26. gl.5. n.7. p.462.
Pſalmi pœnitentiales, atque Litaniæ ſuper Electum dicuntur. diſp.11. q.14. o.29. p.120.
Publicatio poſt noui Generalis electionem facienda in Ordine Minorum Coouentualium, formul.4. pag.524.
Puellam recipiendi in Mooaſterio ad habitum Religionis, form.100. & 164. p.550. & 171.
Puellam recipiendi ad profeſſiooem, formula 165. pag. 171.
Punctatores eligendi, form.135. p.560.
Purgationem Canooicam diffamato indiceodi, form. 29. p.596.
Purgationis Canonicæ de diffamato de hæreſi faciendæ, form. 30. p.596.
Purificatorium quomodo & qualiter fieri debeat. diſp. 22. q.4. n.10. p.373.

Q

QVæſtionibus & tormentis ad aliquem ſuppooendum ſententiæ interlocutoriæ, formula 31. pag. 596.
Qualitas nobilitatis ad idoneitatem Prælaturæ nihil confert, nec attenditur, limita. diſp.5. q.13. o.11. pag.48.
Qualitates illegitimitatis ſunt omnes plenè Superiori detegendæ in petenda diſpenſatione. diſp.5. q.18. n.3. p.54.
Qualitates teſtiom vocaodorum, & examinandorum quoad perſonam promouendi, quæ? diſp.8. q.2. n.2. pag.82.
Qualitas perſooæ non mutatur ex augmento honoris. diſp.25. q.1. n.116. p.407.
Qualitas licèt ſit mutata in aliqua vniuerſitate, tamen qui in ea hodie ſunt, eandem conſtituunt. ibid. o.265. p.415.
Qualitates quibus Abbates & Prælati io ſuo munere conſtituti præditi eſſe debeot. diſp. 26. p. 459. & ſeqq.
Qualitates & animi dotes lo Prælatis exigendæ. diſp. 26. gl.12. n.6. p.465.
Quarta foneralis de quibus debeatur, & quota ſit. diſp.15. q.17. n.1. & 3. p.214.
Quarta funeralis de iure debetur etiam ab exemptis. ibid. n.2.
Quarta funeralis venit appellatione Quartæ Parochialis. ibid.
Quartam quoad funeralem appellatione funeralium, veniunt cerea, & cætera quæ occaſione funeris fiunt. ibid. n.4.
Quarta funeralis hodie Epiſcopis, vel Parochis non ſoluitur per Monaſteria, vel loca Regularium ferè omnia, tum ob priuilegia ipſis directè conceſſa, tum etiam per communicationem. ibid. n.6.
Quarta funeralis an debeatur ex relictis pro ædificatione, & reparatione Eccleſiarum. ibid.
Quarta funeralis an debeatur ex relictis pro ſubuentione Eccleſiæ reſpectu eorum, quæ ad diuioum cultum pertinent. o.7.
Quartam funeralem non ſoluont Religioſi, ex ſpecialibus priuilegiis, quæ referuntur. n.8.
Quarta funeralis debetur à Monaſteriis, quæ per 40. annos ante Coocilium illam perſoluere ſolita erant. diſp.15. q.17. n.15. p.217.
Quaſi-poſſeſſio exemptionis ſola abſque priuilegio, non ſuffragatur exemptis ad obtinendam manutentionem, ſufficit tamen ad offuſcandam iuris aſſiſtentiam, ne ex ea Epiſcopo detur manutentio. diſp.15. q.8. n.10. & 13. p.201.
Quaſi-poſſeſſio cui ius commune reſiſtit, non ſuffragatur abſque titulo ad effectū manutentionis. n.11.
Quaſi-poſſeſſio longæua & temporis cooſiderabilis habetur loco tituli, & ſufficit ad effectum manutentionis etiam in poſſeſſione contra ius. n.12.
Quaſi-poſſeſſio exemptionis non dicitur acquiſita ex eo ſolùm, quòd Superior iuriſdictionem non exercuerit, oiſi probetur quòd venerit caſus exercendi, & volens exercere fuerit repulſus, & repulſiooi acquieuerit, vel aliàs habuerit ſe pro ſpoliato. n.20. pag.202.
Quaſi-poſſeſſio Prælati inferioris in exercitio iuriſdictionis non interrumpitur ex actibus per Epiſcopum factis iure delegato. n.7. p.201. vide *Poſſeſſio*.
Quindemnium quid ſit. diſp.9. q.3. n.1. p.90.
Quindemnium ſucceſſit in locum annatæ. n.4.
Quindemnium ſoluere Cameræ Apoſtolicæ an teneantur Abbates Congregationum Regularium. diſp.9. q.3. per tot. p.90.

R

RAbidi, & phthiſi ioſecti, ſunt ineligibiles in Prælatos. diſp.5. q.21. n.23. p.58.
Ratio dat eſſe legi. diſp.20. q.3. n.19. p.353.
Receptio in ſpeciales Romanæ Eccleſiæ ſubiectos exemptionem operatur. diſp.15. q.5. n.13. p.153.
Receptio in protectione an operetur exemptionem. ibid. n.14. & ſeqq.
Reconciliare poteſt ſimplex Sacerdos Eccleſias pollutas, ſi benedictæ tantùm, non autem conſecratæ fuerint. diſp.23 q.10. n.1. p.385.
Reconciliare Eccleſias pollutas iam conſecratas ſpectat ad Epiſcopum. ibid. n.2.
Reconciliare poſſont Abbates & Prælati Regulares Eccleſias pollutas, aqua priùs per Epiſcopum ſacrata, niſi Epiſcopus diſtet vltra duas dietas, quo caſu poterunt & ipſi aqoam benedicere. ibid. n.3. pag. 386.
Rector venit appellatione ſcholarium, qoia per Rectoriam nō deſinit eſſe ſcholaris. diſ.1. q.7. n.3. p.8.
Rectores aliqui in Aragooia dicontor Abbates, & eorum vxores Abbatiſſæ. diſp.1. q.2. n.18. p.4.
Rectores in propriis Eccleſiis præferuntur Canonicis. diſp.25. q.2. n.24. p.439.
Rectores Parochialiom in actibus curæ animarum repræſentant Epiſcopum, qui eſt primus Rector & Parochus. diſp.25. q.2. n.25. p 439.
Rectores ciuitatum excommunicādi. form.10. p.589.
Rectores Parochialium Eccleſiarum, vbi reſidere teneantur quando duas habent Eccleſias Parochiales, alteram in ciuitate, & alteram extra eius mœnia. diſp.14. q.1. n.10. p.122.
Rector per Rectoratum ooo deſinit eſſe ſcholaris. diſp.16. q.3. o.3. p.262.
Rectores parochialium Synodo intereſſe tenentur. diſp.24. q.4. n.4. p.391.
Rectori duas Parochiales habenti, quale dominium

remaneat

remaneat in altera prouiſa de Vicario. diſp.14.q.1. n.13.p.123.
Deciſiones Rotæ ſuper hac materia referũtur.n.14.
Redemptio vexationis, vide *Vexatio*.
Referens eſt in ipſo relato. diſp.17.q.7.n.2.p.306.
Referens non probat, niſi conſtet de relato. diſp.17. q.7.n.4.p.306.
Regnum non capit duos, ſed debet eſſe vnicus Rex, ſicut vnicũ caput vni corpori. diſp.5.q.23.n.3.p.64.
Regreſſus, acceſſus, & ingreſſus, ad beneficia qui dicantur. diſp.13.q.6.n.1.p.118.
Quare ſublati. n.2. Quare inuenti. n.3.
Regreſſus, &c. poteſt Summus Pontifex ad ſui libitum concedere. n.5.p.119.
Regreſſus, acceſſus, & ingreſſus in Coria dantur penſionatio ob non ſolutam penſionem. n.6.
Regreſſus, qui petitur ob non ſolutionem penſionis, eſt pœnalis, & odioſus, nec habet locum, niſi quando titularis eſt nimis pertinax in ſolutione penſionis. n.7.
Regreſſus ad effectum pertinacia nimia, & protervia titularis probatur ex eo, quòd per triennium diſtulit ſoluere penſionem, & declaratus cenſuras ſuſtinet. n.8.
Regreſſum ad euitandum Rota facilè ſolet admittere purgationem moræ. n.9.
Regreſſus pro canonizatione prima citatio contra titularem debet fieri perſonalis. n.10.
Regula quæ à Summo Pontifice traditur Abbati, quæ? diſp.11.q.14.n.4.p.104.
Quomodo ei traditur. ibid.n.31.p.108.
Regulæ, *De iure quæſito non tollendo*, non derogat clauſula, *De plenitudine poteſtatis*. diſp. 18. q. 6. n.32.p.331.
Regula antiquorum Clericorum, vocabatur Canonica. diſp.25.q.1.n.158 p.411.
Regula S. Benedicti per S. Gregorium approbata. diſp. 25.q.1.n.256.p 422.
Regulæ tres principales. diſp.25.q.1.n.257.p.423.
Regula S. Hieronymi nullibi in iure cautum, quomodo approbetur. diſp.25 q.1.n.258.p.423.
Regula S. Auguſtini in Iure paſſim citatur. diſp. 25. q 1.n.152.p.409.
Singulis hebdomadis in omnibus ferè Conuentibus & Monaſteriis coram omnibus Religioſis legitur. ibid.p.410.
Regula S. Auguſtini fuit priùs inſtituta, quàm Regula S. Benedicti. diſp.25.q.1.n.122.p.407.
Regula S. Auguſtini fuit priùs approbata, quàm Regula S. Benedicti. diſp.25.q.1.n.146.p.409.
Regula S. Auguſtini connumeratur inter eius opuſcula. diſp.15.q.1.n.151.p.409.
Regula Canonicorum Regularium, eſt dignior Regula Monachorum, propter nobiliorem ſecundarium finem diſp.25.q.1.n.163.p.411.
Regulæ Religioſorum antequam eſſent quæ nunc ſunt, erat aliquis modus viuendi approbatus. diſp. 25.q.1.n.145.p.409.
Regulæ omnes Religioſorũ ante Concil. Lateranen. omnes erant approbatæ. diſp.25.q.1.n.143.p.409.
Regulæ præuaricator Prælatus deponi poteſt. diſp.13. q.2.n 7. & qui dicatur. n.8.p.115.
Regulares Prælati veniunt ſub nomine Abbatum circa ea, quæ ſpectant ad poteſtatem Iuriſdictionis. diſp. 1.p.8.n.5.p.9.
Regulares fuerunt olim ferè omnes Eccleſiæ ſeculares, quæ hodie Abbatiæ nomine nuncupantur. diſp. 2.q.6.n.1.p.12.
Regulares pœnitentiari à Sancto Officio ſunt omninò ad dignitates inhabiles, etiamſi pœnitentias compleuerint. diſp.5.q.21.n.14 p.57.
in Regulari promouendo quæ forma ſeruanda eſt. diſp.8.q.2.n.7.p.83.& 84.
Regulares à D. Greg. Magno fuerunt in Italia exempti ab Ordinariorũ Iuriſdictione. diſ.15.q.1.n.4.p.130.
Regulares ex priuilegio, non ex iure communi ſunt exempti ab Epiſcoporum Iuriſdictione. diſp. 15. q.2.n.3.p.131.
Regulares extra Monaſteriũ degentes, ſi deliquant, à loci Ordinario puniuntur. diſp.15.q.7.n.7.p.157.
Regulares extra Monaſterium degentes in cauſis mercedum, & miſerabilium perſonarum ab Ordinariis ad debitum ſoluendum cogi, & compelli poſſunt. ibid.n.8.p.158.
Regulares quando dicantur extra Monaſterium degere. ibid.n.9.
Regulares intra Monaſteriũ degentes, ſi extra clauſtra ita notoriè deliquerint, vt populo ſcandalo ſint, an, & quando ab Epiſcopo puniri poſſint. ibid.n.11.
Regulares quoad Ordines Epiſcopis ſubiiciuntur. ib. n.14 p.159.
Regulares pœnitentiæ Sacramentum exercere non poſſunt, niſi præuio examine ab Ordinario idonei iudicentur. ibid.n.15.
Regulares ſubiiciuntur Epiſcopis in feſtis colendis. ibid.n.18.p.171.
Regulares tenentur publicare interdicta, & cenſuras Eccleſiaſticas in ſuis Eccleſiis, ſi Epiſcopus præcipiat. ibid.n.19.
Regulares ad proceſſiones publicas accedere tenentur. ibid.n.20.
Regulares de profeſſionis nullitate dicere volentes, ſuas rationes coram Superiore ſuo, & Ordinario proponere debent. ibid.n.22.p.160.
Regulares, licèt exempti vltimarum voluntatum executores conſtitui, ad ſuſcepti muneris rationem reddendam per locorum Ordinarios compelli poſſunt. ibid.n 23.
Regulares ſine Epiſcopi licentia, eleemoſynas petere non poſſunt. ibid.n.24.
Regulares, etiam omnes exempti in cauſis hæreſis Epiſcopo ſubſunt. ibid.n.25.
Regulares corã Epiſcopis recõueniri poſſunt, quoties coram eiſdem alios conueniunt. ibid.n.26.
Regulares audentes in publicis ſuis actibus aſſerere, quòd Beatiſſima Virgo cum originali peccato concepta fuerit, poſſunt ſeuerè puniri per Epiſcopos, vel hæreticæ prauitatis Inquiſitores. ibid.n.31. pag.161.
Regulares Mendicantes puniri poſſunt ab Ordinario, cùm tantum vnica campana contenti eſſe debeant, plures tamen retinent. ibid.n.33.
Regulares ſine Ordinarij licentia non poſſunt Indulgentias publicare, etiam quas à Summo Pontifice receperunt. ibid.n.35.
Regulares facientes profeſſiones extra Clauſtra, vel ambitum ſuorum Monaſteriorum (niſi conſuetudine, vel priuilegio id fuerit ab eis obtentum) puniri, & impediri poſſunt ab Epiſcopo. ibid.n.39.
Regulares exercentes animarum curam perſonarum ſecularium, atque eiſdem ſacramenta miniſtrantes Iuriſdictioni Epiſcopi ſubiiciuntur. ibid. num. 46. pag.162.
Regulares delinquentes circa curam animarum perſonarum ſecularium, puniri debent ab Epiſcopo per Prælatos ſuos Regulares. ibid.n.48.
Regulares S. Antonij Viennenſis nulli Ordinariorum iuriſdictioni ſubſunt. diſp.15.q.4. n.16. pag.144.
De cæteris Regularib. vide in vocabulo Exemptio
Regulares ſubſunt Epiſcopis, quoad prædicationis munus, & quoad Parochos, vt populo ſibi commiſſo prædicent in Dominicis, & feſtis ſolemnibus

nibus & quid, ſi Eecleſiæ eſſent nullius Diœceſis. q.7.n.6.p.157.
Regulares extra Monaſterium degentes, ſi delinquant, à loci Ordinario puniuntor.n.7.
Regulares extra Monaſterium degentes, in cauſis mercedum, & miſerabilium perſonarum ab Ordinariis, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatis, ad ſoluendum debitum cogi & compelli poſſunt; non autem in aliis.o.8.& 10.p.158.
Regulares quando hîc dicantur extra Monaſterium degere.n.9.
Regulares intra Monaſterium degentes, ſi extra clauſtra ita notoriè deliquerint, vt populo ſcandalo ſint, an, & quando ab Epiſcopo puniri poſſint.n.11.
Regulares quoad Ordines Epiſcopis ſubiiciuntur. n.14.p.159.
Regulares Pœnitentiæ Sacramentum exercere non poſſunt, niſi præuio examine ab Ordinario idonei iudicentur. n.15.p.159.
Regulares ſubiiciuotur Epiſcopis in feſtis colendis. n.18.p.159.
Regulares tenentur publicare interdicta, & cenſuras Eccleſiaſticas in ſuis Eccleſiis, ſi Epiſeopus præcipiat, eáſque ſeruare.n.39.
Regulares de profeſſionis nullirate dicere volentes, ſuas rationes coram ſoo Supetiore, ac Ordinario ptoponeie debent,n.22.p.160.
Regulares nequeunt ſine Epiſeopi licentia eleemoſynas peiere.n.24.p.160.
Regulares omnes in cauſis hæreſis Epiſcopo ſubſunt, vel Inquiſitoribus, non autem proptiis Abbatibus, & Prælaris.o.25.
Regulares coram Epiſcopis reconueniri poſſunt, quoties coram eiſdem alios conueniunt.o.26.
Regulares ſine Ordinarij licentia non poſſunt publieare Iodulgentias, etiam quas à ſummo Pontificè receperunt.n.35.p.161.
Regulares facieotes proceſſiooes extra clauſtra, vel ambitom ſuorum Monaſtetiorum, (niſi cooſuetudine, vel priuilegio id fuerit ab eis obtentum) puniri, & impediri poſſunt ab Epiſcopo.n.39.p.161.
Regulares delinquentes circa animarum perſonarum ſecularium curam, puniri debent ab Epiſcopo per Prælatos ſuos Regulares.n.48.p.162.
Regulares à ſuis Superioribus ex decreto Vrbani VIII. monendi ſunt ſæpiſſimè de iniuncta omnibus obſeruantia & executione conſtitutionum Apoſtolicarum & Decretorum ad S.Officiũ Inquiſitionis aduerſus hæreticam prauitatem pertioentium. n.54.p.170.
Regulares, & alij Eccleſiaſtici in aliquibus caſibus non ſunt eaempti ab oneribus, & tributis. diſp.15. q.21.n.5.p.244.
Regulares etſi nequeant inuiti compelli ad iurandum, Emptores tamen gabellarum exigere poſſuot ab eiiſdem iuſiurandum pro rebus ipſotum, quæ tranſeunt pei Duanam.ibid.n.21.p.245.
Regularium Priuilegia non eatenduntur ad Abbates Commendatarios.diſp.16.q.4.n.1.p.263.
Regularium Abbatia, vel Congregatio habens communicationem priuilegiorum alterius Religionis, participat etiam priuilegia, alicui ſpeciali illius Religionis loco, vel Conuentui conceſſa. diſp.17. q.2.n.1.p.301.*Sed limita,vt* vt n.4.5.& 6.p.302.
Regulares omoes, tam ex iuris communis diſpoſitiooe, quàm vigore priuilegiorum ſunt eaempti à datiis, gabellis, vectigalibus, & oneribus, tam realibus, quàm perſonalibus.q.3.n.1.p.303.
Regulares an poſſint cogi omnibus proceſſionibus intereſſe.diſp.24.q.8.n.2.p.395.
Regulares in ſtrictori clauſura perpetnò viuentes non tenentur ad proceſſiones accedere.n.3.
Regulares item, qui per dimidium milliatis ab Vrbe, ſeu oppido diſtant.n.4.
Regulares item ſpecialiter ad id ptiuilegiati, non tenentnt ad proceſſiones.n.5.
Regulares, ſi ad tales proceſſiones vocati pluries acceſſiſſent, an inpoſterùm teneantur accedere.n.6.
Regulares ad proceſſiones adſtricti, ſi vocati non accedant, an Epiſcopi per cenſuras aduerſus eos procedere poſſint.n.7.
Regularitatis oomen vnde prouenit.diſp.25.q.1.n.21. pag.401.
Regulares perſonæ ſemper debeot ferre babitum profeſſionis vniformem. diſp.25.q.1.n.254.p.422. n.285.p.427.
Regulares cur peculiari habitui addicantur. diſp.27. q.1.n.2.p.469.
Regulares Canonici. vide *Canonici.*
Regularitatis oomen vode prouenit.diſp.25.q.1.n.21. pag.401.
Relatio Illuſtriſſimi S. R. E. Cardinalis Cicadæ in cauſa Præcedentiæ ioter Canooicos Lateraneoſes, & Monachos Sancti Beoedicti refertur. diſp.25.q. 5.n.291.p.428.429.
Alia Illuſtriſſimorum S. R. E. Card. Sarraceni & Scotti.p.491.
Religio illa dicitur alteri præferri, quæ ordinatur ad finem abſolutè potiorem.diſp.25.q.1.n.163.p.411.
Religionom antiquitas inſpicitur ſecundùm tempus Noui Teſtamenti.diſp.25.q.1.n.5.p.400.
Religionis ioтereſſe facit, vt Electores venire renuentes compelli poſſint.diſp.5.q.3.n.27.p.37.
Religionis peſtis eſt ambitio.diſp.10.q.1.n.2.p.91.
Religio Deuoti Ioannis Dei à quo exemptionis priuilegio fuerit munita ab Ordinariorum iuriſdictione.diſp.15.q.4.o.29.p.127.
Religiones ferè omnes hodie à ſolutione Quartæ funeralis ſunt exemptæ, tum propter priuilegia ipſis directè conceſſa, cum etiam per communicationem.diſp.15.q.17.n.6.p.214.
Religioſorum Conuentus iugiter pſallentium Domino Samuël primò inſtituit.diſp 2.q.1.n.1.p.10.
Religioſorum ioſtitutor in Ægypto fuit S. Marcus Euangeliſta.q.2.o.2.p.10.
Religioſorum ſtatus cœpit eodem ferè tempote in Lege gratiæ cum ſtatu Cleticorum.q.4.n.1.p.12.
Religioſi antiqui geſtabant etiam ſaccum, & cucullam, & reliqua Monaſtici habitus.q.5.n.2.p.ead.
Religioſæ, ac Monaſticæ vitæ, nonnullos cultores floruiſſe traditur poſt Chriſti Domini, & Sanctorum Apoſtolorum tempora.q.11.per totum.p.15.
Religioſis non currit tempos à iure ſtatutum ſuper electione.diſp.5.q.7.n.9.p.43.
Religioſus, qui exercuit Chirurgiam an poſſit in Abbatem eligi.diſp.5.q.21.n.7.p.57.
Religioſus qui Prælaturam deſiderat, non Religioſus, ſed mundanus bomo appellandus eſt. diſp.10.q.1. n.3.p.91.
Religioſi non debent per externos fauores dignitates, & officia Religionis procurare.ibid.n.7.
Religioſus Prælaturam non acceptans contra præceptum ſui Superioris, peccat mortaliter. q. 2. n. 3. pag.92.
Religioſus agnoſcens veriſimiliter ſe cæteris magis idoneum ſi Præleturam renunciat, peccat mortaliter.ibid.n.4.
Religioſus via illicita Prælaturam ſuſcipere fugiens, peccat mortaliter.ibid.n.5.
Religioſi olim Epiſcopo Diœceſano ſubiiciebantur. diſp.15.q.1.n.1.p.129.
Religioſi an ſint de iure communi exempti ab Epiſcoporum

potius poteſtate.q.2.num.1.pag.131.
Religioſi exempti fuere ab Ordinariorum iuriſdictione, tum ob diuerſa grauamina, quæ illis inferebant, tum vt liberiùs contemplationi vacarent. q.3 n.4. & 16, pag.131.
Religioſi Ioannis Dei Ordinariorum iuriſdictioni non ſubſunt.q.4.n.29 p.147.
Religioſi de iure communi à lege Epiſcopali Diœceſana, non autem à lege Iuriſdictionis exempti ſunt: per priuilegia verò ab vtroque.q.7.n.3.p.156.
Religioſi, licèt exempti, Epiſcopo tamen quoad ſacrorum librorum editionem, ſubiiciuntur.ibid.n.4.
Religioſi compelli poſſunt per Epiſcopum, vt lectionem ſacræ ſcripturæ in ſuis Monaſteriis habeant, ſi commodè fieri poterit.ibid.n.5.
Religioſi ſubſunt Epiſcopis quoad prædicationis munus, & quoad Parochos, vt populo ſibi commiſſo prædicent in Dominicis, & feſtis ſolemnibus. Et quid ſi Eccleſiæ eſſent nullius Diœceſis.ibid.n.6.
Religioſi in Sabbato Sancto in ſuis Eccleſiis campanas pulſare non debent, antequam in Cathedrali, vel Matrici Eccleſia pulſentur, ſub pœna ducatorum centum.ibid.n.28.p.160.
Religioſi de manu laicorum Eccleſias, ſine Epiſcopi conſenſu, recipere non poſſunt.ibid.n.30 p.161.
Religioſi Epiſcopalia ſibi arrogantes puniri poſſunt ab Epiſcopo, atque eorum Eccleſias in quibus ea exercentur, interdictas eſſe poteſt Epiſcopus declarare.ibid.n.34.
Religioſus exemptus ſi extra Monaſterium ſine habitu incedat, poteſt ab Ordinario puniri, ſecùs verò ſi intrà ibid.n.40.
Religioſi in primitiua Eccleſia vtplurimùm erant laici & Clericis decimas ſoluebant. diſp.15.q.18. n.1.p.120.
Religioſi omnes de iure communi exempti ſunt à ſolutione decimarum de noualibus ſuis, & de hortis, & animalibus, quæ nutriunt, & nutrienda tradunt. ibid n.3.
Religioſi vt decimas ſoluere non teneantur de noualibus, quid requiratur.ibid.n.5.
Religioſus ſtatus eo ipſo, quòd per Eccleſiam approbatur, & inſtituitur, eſt ſtatus ſacer, & Eccleſiaſticus.diſp.15.q.19.n.2.p.230.
Religioſi ad ſolutionem gabellarum, & aliorum onerum non tenentur.q.21.n.3.& ſeqq.p.243.
Religioſi exempti ſunt à gabellis, & aliis oneribus laicorum tam realibus, quàm perſonalibus, per ſpecialia priuilegia ſummorum Pontificum. diſp.15. q.21.n.4.p.243.
Religioſi ab oneribus & tributis exempti non ſunt in aliquibus caſibus, & in quibus.n.5.p.244.
Religioſi non amittunt priuilegia, ſi per vnum, aut plures actus contra ea, aut ipſorum aliquod negligentia, vel ignorantia contrauenerint. diſp.16.q. 14.n 22.p.274.
Religioſus in Epiſcopum promotus minimè abſoluitur ab illis obſeruantiis ſuæ Religionis, quæ munus Pontificium impediunt.diſp.20.q.3.n.1.p.352.
Religioſus in Epiſcopum promotus non abſoluitur ab illis ſuæ Religionis obſeruantiis, quæ munus Pontificium non impediunt. diſp.25. q.1. n.164. pag.411.
Reliquiæ an neceſſariò in altaribus conſecrandis apponi debeant.diſp.23.q 6.n.3.p.383.
Renunciare quilibet poteſt iuri, & beneficio ſibi competenti, tam in ſpiritualibus, quàm in temporalibus.diſp.13.q.1.n.2.p.113.
Renunciare debet Abbas in manibus Generalis, vel alterius Superioris, qui aliàs illum inuitum iuſtis de cauſis deponere poteſt.n.3.
Renunciare iuri ſuo liberum eſt vnicuique. diſp.16. q 15.n.1.p.274. vide *Ius.*
Renunciatio ſui beneficij per quemlibet fieri poteſt. diſp.13.q.1.n.1 p.113.
Renunciationes factæ in manibus non habentis poteſtatem inſtituendi, & deſtituendi, non nocent renunciantí, neque quoad poſſeſſionem.n.9.p.114.
Renunciatio facta per Prælatum de ſuo officio ob quas cauſas eſt admittenda. ibid.n.10.vſque ad 16.
Renunciatio beneficij in alterius fauorem fieri non poteſt per promotum ad Abbatiam.ibid.n.17.
Renunciatio Eccleſiaſticorum beneficiorum de iure Canonico libera, & ſine vlla pactione eſſe debet. diſp.13.q.5.n.1.p.118.
Renuncianti non datur regreſſus ad ius, cui renunciauit.diſp.13.q.6.n 4.p.118.
Renunciatio priuilegij habet ſpeciem alienationis. diſp.23.q.14.n.5.p.388.
Reprobatus ſemel an poſſit iterum in Abbatem eligi. diſp.5.q.21.n.4.p.57.
Reſcripta Apoſtolica ſemper intelliguntur cum clauſula, *ſi preces veritate nitantur.* diſp.5.quæſ.18.n.5. pag.54.
Reſcriptum à Pontifice pro aliquo beneficiando, etiam eius motu proprio. non cenſetur aliter conceſſum, quàm ſit conſuetum.diſp 12.q.1.n.6.p.111.
Reſidentia propter quodque beneficium de iure communi requiritur.diſp.14 q.1.n.1.p.121.
Reſidentia propter beneficia ſimplicia de generali conſuetudine non requiritur, niſi per aliquod particulare ſtatutum, contrarium caueatur.ibid.n.2.
Reſidentia perſonalis præſtari debet ab habente beneficium cum cura animarum.ibid n.3.
Reſidentia ab Abbatibus, & Prælatis Regularibus perſonaliter præſtari debet, Et quid de Prælatis ſecularibus.ibid.n.4.& 5.
Reſidentia Abbatum, & Prælatorum Generalium in particulari loco Religionis non coarctatur, ſed præſtari debet, vbi magis ipſorum præſentia fuerit neceſſaria.ibid.n.8.p.121.
Reſidentia vbi præſtari debeat à Rectoribus Parochialium Eccleſiarum, quando duæ ſunt Eccleſiæ Parochiales, vna in ciuitate, altera verò extra eius mœnia.ibid n.10.& 12.
Reſidentia perſonalis de iure diuino venit præſtanda à Prælatis curam animarum in vtroque foro, vel in alterutro tantùm habentibus. diſ.14.q.2.n.3.p.115.
Reſidentia an de iure diuino veniat præſtanda per Abbates, & alios Prælatos Epiſcopo inferiores.ibid.
Reſidentia perſonalis facienda eſt à curam animarum gerentibus per Concil.Trident.q.3.n.1.p.124.
Reſidentiæ diſpenſatio cum Prælatis Conuentualibus ad Generalem, vel Prouincialem ſpectat.ibid.n.2.
Reſidendi facultatem is concedere poteſt, qui & reſidendi obligationem imponit.ibid.n.3.
Reſidentia per charitatem Chriſtianam excuſatur: & quænam ſit.q.4.n.1.
Reſidentia excuſatur per corporis neceſſitatem. ibid. num.2.
Reſidentia per cauſam iuſtam, & rationabilem excuſatur, & qualis eſſe debeat.ibid.n.4.
Reſidentia an excuſetur per abſentiam pro propriis negotiis.ibid.n.5.
Reſidentia non excuſatur per impedimentum negotij, quando eſt tale quòd per Procuratorem tractari poteſt.ibid.n.6.p.125.
Reſidentia per obedientiam debitam excuſatur. ibid.n.7.
Reſidentiæ non tenetur is, cui à Summo Pontifice fuerit indultum.ibid.n.11.
Reſidentia, vt excuſetur, non tantùm cauſam iuſtam,

ſed etiam Superioris licentiam requirit. ibid.n.12.
Reſidentia per cauſam iuſtã ſolam excuſatur, ſi ex cõſuetudine Prælati licẽtia non requiratur.ibid.n.13.
Reſidentia in Abbatiis, Prælaturis, vel aliis huiuſmodi Eccleſiis, vel Monaſteriis commendatis requiritur. q.6.n.1.limita, vt n.ſeq.p.126.
Reſignatio beneficiorum recipi non poteſt ab inferiore Epiſcopo, licèt conferendi poteſtatem habeat, niſi id ei ſit ſpecialiter conceſſum.diſp.13.q.1.n.4. pag.114.
Reſignatio facta in manibus Vicarij non habentis ad id ſpeciale mandatum, non valet.ibid.n.6.
Reſignatio Abbatiæ, & Prælaturæ ſecularis, quæ à Pontifice confertur, in manibus ipſius Pontificis facienda eſt.ibid.n.7.
Reſignatio Abbatiæ, & Prælaturæ electiuæ in manibus Superioris poteſtatem confirmandi, & deſtituendi habentis, non autem Capituli, vel Conuentus, facienda eſt.ibid.n.8.
Reſignationes beneficiorum in alterius gratiã coram Pontifice de ſtylo Curiæ admittuntur.q.5.n.3.p.118.
Reſignationes beneficiorum an recipi poſſint per habentem ius inſtituendi.q 8.n.2.p.120.
Reſignatio habet vim deſtitutionis.ibid.n.2.
Reſignationes beneficiorum per Prælatos inferiores non exemptos recipi non poſſunt.ibid.n.3.
Reſignationes beneficiorum per Abbates, & Prælatos inferiores exemptos Epiſcopalem iuriſdictionem habentes recipi poſſunt.ibid.n.6.
Reſignationes beneficiorum per Epiſcopos recipi poſſunt.ibid.n.7.
Reſignationes conditionales, & ad fauorem certæ perſonæ coram Ordinario admitti nequeunt, ſed fieri debent coram Papa.n.11.
Reſignationes recipiendi etiam ex cauſa permutationis, form.118 p.556.
Eiuſdem generis, form.119.ibid.
Alia eiuſdem generis, form.120.ibid.
Reuocatio conceſſionum viuæ vocis oraculo factarum à Greg XV.diſp.15.q.7.p.191. extenſa ab Vrbano VIII.p.194.
Reuocatio quarumcumque licentiarum legendi, & habendi libros prohibitos, quibuſcumque perſonis, etiam à Rom. Pontificibus conceſſarum per Greg.XV.p.195.
Alia Reuocatio earumdem licentiarum Vrbani VIII. p.196.
Reus, ſi ex proprio iudicio clericus efficiatur, coram eodem iudice laico comparere debet. diſp.15.q.22. n.8 p.256.
Rei accuſati interrogandi, form.p.593.
Rex non patitur, vt Diadema Regium in ſuo regno ab alio deferatur.diſp.21.q.3.n.2.p.358.
Rochetum nullatenus Abbatibus Regularibus geſtare competit.diſp.20.q.2.n.7.p.348.
Rocheto vtuntur Prælati ex Canonicis Regularibus aſſumpti diſp 20.q.3.n.10.p.352.
Rocheto more Romanæ Eccleſiæ, & aliorum Prælatorum vtuntur Prælati ex Canonicis Regularibus aſſumpti.diſp.20.q.3.n.13.p.354.
Romana Eccleſia omnium Eccleſiarum caput quæ ſub ſe Monaſteria continet.p.489.
Romæ ab immemorabili conſuetudine præcedunt Canonici Regulares.diſp.25.q.1.n.198.p.414.
Romæ quinque Eccleſię parochiales.ibid n.44.p.420.
Roſarij in confraternitate licentiæ ſcribendi, form. 53.& 54.p.539.

S

S*Acerdos* debet eſſe Abbas eligendus. diſp.5.q.12. n.1.p.47.
Sacerdotes qui non ſunt, Ordines conferre non poſſunt.ibid.n.2.p.48.
Sacerdotes abutentes Pœnitentiæ ſacramento in confeſſionibus quibus pœnis ex Sum.Pontif.conſtitutionibus ſubiiciuntur.diſp.15.q.7.n.54 p.175.176.
Item ij qui ad ordinem Preſbyteratus non promoti Miſſas celebrant & Pœnitentiæ ſacramentum miniſtrant.p.177. præuia degradatione Curiæ ſeculari traduntur.p.178.
Sacerdotum eſt dare benedictionem. diſp.5.q.12.n.5. pag.48.
Sacerdotes Christi, hoc eſt, vncti, & conſecrati dicuntur.diſp.15.q.19.n.7.p.231.
Sacerdotes exempti ſunt à tributis à Principibus ſæcularibus impoſitis.ibid.q.20.n.2.p.235.
Sacerdotes ſimplices non poſſunt benedicere proprias veſtes, & ornamenta.diſp.22.q 2.n.3.p.372.
Sacerdos ſimplex poteſt Eccleſias tantùm benedictas, ſi polluantur, reconciliare.diſp.23.q.10.n.1.p.385.
Sacerdotium Nouæ Legis eſt perfectius, antiquius, & honorabilius.diſp.25.q.1.n.6.p.400.
Sacramentum Pœnitentiæ exercere non poſſunt Regulares, niſi præuio examine ab Ordinario idonei iudicentur.diſp.15.q.7.n.15.p.157.
Salaria Aduocatorum, & Procuratorum in Curia Cameræ peti poſſunt. ibid. verſ. *Exempti conueniri*. pag.160.
S.Saluatoris Canonici Regulares à decimarum ſolutione exempti ſunt.diſp.25.q.18.n.19.p.224.
Samuel primò inſtituit Conuentus Religioſorum iugiter pſallentium Domino.diſp.1.q.1.n 1.p.10.
Sancitum indiſtinctè, intelligi debet indiſtinctè. diſp. 15.q.22.n.3.p.256.
Sandalia quæ Pontificis ornamenta, & in quo à ſoleis & caligis diſtincta.diſp.20.q 1.n.8.p.343.
Sandaliorum ſiue calceorum Pontificalium forma. diſp.20.q.2.n.13.p.350.
Scabioſi patientes etiam ſcabiem Herculeam an poſſint in Abbates eligi.diſp.5.q.11.n.19 p.57.
Scandalum graue eſt legitima cauſa cedendi Prælaturæ.diſp.13.q 1.n.14.p.114.
S. Scarioth in Veteri Teſtamento Abbas Monachorum fuiſſe legitur.diſp.2 q.1.n.4.p.10.
Schiſmatis, & peſtis tempore ceſſat contra Eccleſiam præſcriptio.diſp.19.q.6.n.4.p.338.
Scholarium appellatione venit Rector. diſp.1.q.7.n.5. pag 8.
Scholaris non deſinit eſſe ex eo, quòd electus ſit ad Rectoratum.diſp.16.q 3.n 3.p.262.
Scientiæ defectus eſt legitima cauſa cedendi Prælaturæ.diſp 13.q.1.n.10.p.115.
Scientia, & patientia præſumitur ex lapſu longi temporis, & ex actuum multiplicitate. diſp.15.q.8.n. 18.19.p 202.
Scientia patientis neceſſaria non eſt in habente iuris aſſiſtentiam, dum non agit de acquirenda, ſed de continuanda poſſeſſione.diſp.15.q 9.n.24.p.104.
Scriptura, hoc eſt diploma Pontificis ad poſſeſſionem beneficij, vel dignitatis adipiſcendam requiritur. diſp 9.q 1.n.1.p.87.
Scriptura neceſſaria eſt ad exemptionem probandam. diſp.15 q 5.n.2.p.152.
Scriptura non eſt de ſubſtantia priuilegij, licèt ſit neceſſaria ad gratiam probandam. diſp.16. q.2.n.1. pag.261.
Scripturæ ordo tunc attenditur, quando ſumus in dubiis.diſp.25.q.1.n.153.p.410.
Scripturæ ordo non attenditur, quando ſumus certi, diſpoſitionem non dare ordinem.n.154.
Scripturæ ordo attendendus eſt in præcedentiis. diſp. 25.q.7.p 446.

Scrutatores

Scrutatores aſſumendi ſunt per Collegium, & an hoc ſimpliciter neceſſarium ſit diſp.5.q.6.n.6.p.40.

Scrutatores tres, & non plures, nec pauciores aſſumi debent; niſi aliter ex Apoſtolico indulto conceſſum ſit; vel niſi electores ſint pauci. ibid.n.7.& 8.

Scrutatores debent eſſe de Capitulo.n.9.

Scrutatores an fide digni eſſe debeant.n.3 a p 42.

Scrutinio publicato variare ampliùs non licet,& quare? diſp.5.q.6.n.16.p.41.

Scrutinij, ſeu decreti electionis literarum ad confirmationem mittendum in Religione Dominicana, form.5.p.526.

Secularis habens Monaſterium in Commendam non habet curam Conuentus, vel Monachorum, ſed ea eſt penes Priorem, aut Vicarium à Generali conſtitutum diſp.14.q 6.n.6.p.126.

Sedere pro Tribunali in locis exemptis nequeunt Epiſcopi, nec cathedram collocare. diſp.15.q.15. n.16.p.212.

Sedere pro tribunali an poſſit Epiſcopus in Monaſteriis, & locis Abbatum & Prælatorum exemptorum diſp.15.q.14 n.1.p.210 limita, vt n.2.

Sedes Abbatis ſolemniter celebrantis, qualis eſſe debeat.diſp.21.q.10.n.2.p.364.

Sedes Apoſtolica ex iuſtiſſimis cauſis, ſæpè aliquos Patres à nonnullis Regulæ obſeruantiis eximit, & cum eis diſpenſat.diſp.17.q.2 n.3.p.302.

Seminary Congregationibus intereſſendorum electionis,form.136 p 561.

Senatus vnde dictus. diſp.5.q.9.n.6.p.46. diſp.27.q.7. n.5.p.473.

Senectus non in crinium candore,ſed in animi virtute poſita, & conſtituta eſt. diſp. 5. quæſ.9. num.10. pag.46.

Senectus laudatur.diſp.5.q 9.n.6.p.46.

Senes an ſint ineligibiles in Abbates. diſp.5.q.21.n.4. & 6.p.59.

Senes omninò debiles inhabiles ſunt ad adminiſtrandum.diſp.5.q.9 n.8.p.46.

Seniores in ſacra Scriptura qui dicantur. diſp.5.q.9. n.9 p 46.

Senioribus Reipublicæ adminiſtratio debetur. diſp. 27.q.7 n.4 p.473.

Sententia lata à Iudice ſeculari contra Clericum eſt inualida.diſp.15.q.19.n.17.p.232.

Sententia lata à Concilio Conſtantienſi,& confirmata ab Innocentio VIII. in fauorem Canonicorum Regularium.diſp.25.q.1.n.197.p.414.

Sententia Piſtorij lata contra Canonicos Regulares in fauorem Monachorum refertur. diſp.25.q.1.n. 253.p.422.

Sententia à Pio IV. lata ad fauorem Canonicorum Regularium Lateranen. non extenditur ad alios Abbates, & Canonicos Regulares cæterarum Congregationum.q.6.n.7.p.446.

Sententiæ latæ ab Ordinariis contra Monachos Caſinenſes, & Vallis-Vmbroſæ ſunt nullæ. num.37. pag.482.

Sententiæ diffinitiuæ,form.76.p.546.

Sententiæ in qua declaratur ſententia rei, form.77. ibidem.

Sententiarum pro Abbatibus & Prælatis hæreticæ prauitatis Inquiſitoribus formulariũ. pag.585.ad finem tom. I.

Sepelire poſſunt Religioſi in ſuis Eccleſiis cadauera fidelium defunctorum, ſine alicuius licentia. diſp. 15.q.17.n.10.p.218.

Septiformis litania quæ dicta. diſp.25. quæſ.1.n.250. pag.420.

Sepultura ſi in Eccleſiis Regularium fieri debeat, Officium ab ipſis Regularibus, non autem à Preſbyteris ſecularibus, non obſtante contraria conſuetudine, fieri debet.diſp 15.q 17.n.23.p.218.

Sepulturam eligere in qualibet Eccleſia licitum eſt cuilibet.diſp.15.q.17.n.20.p.218.

Sermo Abbatis qualis eſſe debeat. diſp.27.quæſ.8.n 1. pag.473.

Sermo incautus ſicut in errorem protrahit, ita indirectum ſilentium eos qui erudiri poterant in errore relinquit.ibid,n.2.

Sermonem generalem indicendi,form.20.p 591.

Seruorum B Mariæ Virginis Congregatio Ordinariæ poteſtati non ſubeſt. diſp. 15. quæſ. 4. n. 22. pag.146.

per Bullam Pij V. ſuorum priuilegiorum confirmationem obtinuit. diſp.18. quæſ 3. num.25. pag.317.

Communicat in priuilegiis cum Ordinibus Mendicantium.diſp.17.q.1.n.35 p.291.

Seruitutem in alieno fundo præſcribere, non eſt contra ius, ſed contra præſumptionem iuris præſumentis omnia prædia libera. diſp.15 quæſ 9.n.16. & 17.p.204.

Seruus venit manumittendus, ſi dominus iniquè ſe habeat erga illum.diſp.15 q 3.n.3 p.131.

Sigillo proprio & inſigniis ſui Monaſterij,vel familiæ propriæ an Abbates & Prælati inferiores vtantur. diſp.10 q.2.n.11.p.350.

Sigillum Miniſtri Generalis de Obſeruantia decreto ſacræ Rituum Congregationis confirmatur. diſp. 25.q.8.n.14.p.458.

Silentium indiſcretum quid cauſetur incommodi. diſp.27.q 8 n.2.p.473.

Silueſtri I. Papæ tempora.diſp.2.q.3.n.7.p.11.

Simon Magus qua tonſura vſus. diſp.27. quæſ.2.n.1. pag.470.

Simonia committitur per dantem aliquod munus à manu, vel ab obſequio, vel à lingua pro conſequenda aliqua dignitate, vel officio Eccleſiaſtico, etiam ſi alius, electo ſciente, & non contradicente, pecuniam dederit. diſp.10.q 3 n.1. & 7. limita, vt n.8.p.93.

Simonia contrahitur, quando Electores conueniunt, vt alter ſuffragetur vni in vna electione, quia ille cui ſuffragatur, dabit ſuum votum ſuffraganti in alia.num.3.

Simonia committitur, ſi datur pecunia alicui pro voce obtinenda, etiam quòd eius ſuffragium non eſſet neceſſarium.ibid.n.4.

Simonia inducitur, ſi beneficium aliquod pro ſuffragio alicui ferendo promittatur.n.5.

Simonia contrahitur per dantem pecuniam Electori, ne ſuffragetur alicui digno.n.6.

Simonia an ſit,Electoribus indignum eligere volentibus pecuniam tradere,ne illum eligant,& quid, ſi pecunia tradatur ad eligendum dignum, vel digniorem, omiſſo indigno, vel minùs digno. n.10. pag.94.

Simonia committitur,ſi vexationem iniuſtam patiens ad illam redimendam ſpirituale aliquid tradatur. diſp.10.q.4.n.8.p.95.

Simonia quantumuis occulta reddit ipſo iure nullam electionem,prouiſionem,nominationem.& confirmationem factam q.5.n.1 & 2.p.ead.

Simonia ſiue ſit commiſſa ab eo, qui dignitatem, vel beneficium obtinuit, ſiue ab aliis, etiam ipſo neſciente, electio, & prouiſio, & aliæ dignitates ſunt ipſo iure nullæ.ibid.n 3.p.96.

Simoniacè Abbatias aſſequentes tenentur in conſcientia eas renunciare, aliàs abſolui nequeunt, & inhabiles redduntur ad alias dignitates in poſterum obtinendas.ibid.n.4 & 5.

Simoniacè ad dignitates, vel beneficia, aut officia Eccleſiaſtica promoti, ſunt excommunicati ipſo facto excommunicatione maiori. ibid n.7.
Simonia punibilis non cadit in ignorantem. ibid. n.8.
Simonia eſt plenè, & euidenter probanda, quando agitur ad priuationem ex ea ibid n.10.
Simonia an coniecturis, & præſumptionibus probetur. ibid. n.12.
ad Simoniam probandum ſocius criminis non admittitur ad effectum priuationis. ibid. n.13.
Simoniæ crimen non probatur per famam, ad effectum priuationis, etiamſi ciuiliter agatur. n.14.
Simoniæ exacta probatio non eſt neceſſaria, quando agitur ad effectum repellendi aliquem à beneficio obtinendo, vel in iudicio Prælationis. n.15.
Simoniacus an poſſit eſſe Prælatus. diſ.5.q.21.n.9 p.57.
Singula quæ non poſſunt, multa collecta iuuant. diſp.5. q.5.n.9.p.153.
Siricij Papæ tempus. diſp.2.q.3.n.8.p.11.
Societas Ieſu à quo ſub protectione Sedis Apoſtolicæ recepta ſit, & ab Ordinariorum iuriſdictione exempta. diſp.15.q 4.n.25.p.146.
Societas Ieſu à decimarum ſolutione eſt ſpecialiter exempta, etiam quoad collegia ſibi relicta fundata cum onere alendi, & educandi aliquos adoleſcentes ſeculares ex inſtituto, & diſciplina Societatis. q.18.n.28.p.226.
Societas Ieſu potitur omnibus priuilegiis Mendicantium, & non Mendicantiũ. diſp.17.q.1.n.40.p.294.
Societas Ieſu priuilegiorum ſuorum confirmationem à pluribus Summis Pontificibus, & præſertim à Gregorio XIII. adepta eſt. diſ.18.q.3.n.32.p.318.
Socius criminis non admittitur ad ſimoniã probandam ad effectum priuationis. diſp.10.q.5.n.13.p.96.
Socij Prioris Conuentualis ad Capitulum Prouinciale pro Ordine Prædicatorum literarum patentium, form.27.p.534.
Solemnitatis defectus omnes non prouenientes à natura, tollit clauſula, *De plenitudine poteſtatis*. diſp. 18.q 6.n.30 p.331.
Solutio cenſus, quæ fit Eccleſiæ Romanæ, an arguat exemptionem. diſp.15.q.5 n.7.p.152.
Solutio decimarum etiam ab exemptis facienda eſt tam de terris, & poſſeſſionibus antiquitùs acquiſitis, quàm poſtmodum acquirendis. diſp.15. q.7. n. 27. p.160. vide *Decima*.
Somaſcha Congregatio à quonam fuerit exempta ab Ordinariorum iuriſdictione. diſ.15.q.4.n.27.p.147.
Species derogat generi. diſp.5.q.1.n.4 p.34.
S.Spiritus de Vrbe Religioſi Ordinariorum non ſubſunt iuriſdictioni. diſp.15.q 4.n.15.p.143.
FF. S. Spiritus in Saxia de Vrbe, potiuntur priuilegiis Caſinenſium, & etiam aliorum Ordinum. diſp.17. q.1.n.21.p.286.
S.Spiritus in Saxia Prior vtitur Almutiis de panno, vtrumque humerum capientibus, more aliorum Prælatorum. diſp.20.q.3.n.8.p.352.
Staturam communem hominis excedentes an ſint ineligibiles ad Prælaturas. diſp.5.q.21.n.29.p.58.
Status Monachorum eſt ſimplex. diſp.1.q 7.n.1.p.8.
Status Religioſus primò à Chriſto in terris fuit inſtitutus. diſp.2.q 2.n.1.p.10.
Status Monaſtici continuatio probatur à temporibus Apoſtolorum ſine interruptione vſque ad noſtra tempora. q 3 n.1.p.11.
Status Religioſorum cœpit eodem ferè tempore in lege gratiæ cum ſtatu Clericorum. q.4.n.1.p 12.
Status Religioſi antiqui temporis, ac noſtri eadem eſt eſſentia. q 5.n.1.p 11.
Status Religionis eo ipſo, quòd per Eccleſiam approbatur, & inſtituitur, eſt ſtatus ſacer, & Eccleſiaſticus. diſput.15. quæſ.19. num.2. pag.250.
Status primitiuæ Eccleſiæ non cogebat Monachos vt fierent Clerici. diſp.25.q.1.n.79 p.404.
Status Eccleſiaſticus quomodo diſtinguatur. diſp.25. q 1.n.240.p.419.
Statutum, quòd in Abbates aſſumi poſſint, qui vigeſimum ætatis annum non habent, vel Sacerdotes non ſunt, non valet. diſp.5.q.11.n.6.p.48.
Statutum, quòd prædia omnium ciuium, qui ſunt in Comitatu, ſint tributaria, & affecta onere tributorum pro collectis imponendis, non valet in præiudicium Eccleſiæ. diſp.15.q.11.n.9.p.244.
Statuta à iure habent vim obligandi ad culpam, vel pœnam, iuxta ipſius iuris diſpoſitionem. diſp. 16. q.9.n.3.p.267.
Statuta Concilij Lateranen. ſub Leone X. contra priuilegia Regularium recenſentur. diſp. 27. q 3. q.3.n.40.p.322.
Statuta Regularium non ita rigoroſè interpretari debent, vt apices iuris ſeruentur, ſed amplianda ſunt ex bono, & æquo. diſp.18.q.6.n.77.p.334.
Stola, qua ex materia & longitudine fieri debeat, & in quo Sacerdotalis à Diaconali differat. diſp. 22. q.4 n.8.p.373.
Strabones ſunt ad Abbatias ineligibiles. diſp.5.q 21. n.34.p.58.
Studia & vota quibus ſunt diuerſa, cohærere, & coniungi non poſſunt. diſp.5.q.11.n.4.p.47.
Stulti, ſtolidi, fatui, ſeu ſimplices ſunt ineligibiles. diſp 5.q.21.n.43.p.59.
Subbirei Pontificalis forma. diſp.20.q 2.n.13.p.351.
Subdiaconus ante legitimam ætatem promotus, an ſit habilis ad eligendum. diſp.5.q.8.n.10.p.44.
Subditi non habent ius petendi diſpenſationem, niſi furtè deprecatiuè. diſp.5.q.16.n 10.p.53.
Subditi, ex moribus Principis, ſine cuiuſque Superioris aſperioribus, & prauo iuriſdictionis vſu, ſubducuntur ab eius iuriſdictione. diſp.15.q.3.n.6.p.132.
Subditus non dicitur habere exemptionem per quaſi-poſſeſſionem ex eo ſolo, quòd non appareat in illum Superiorem exercuiſſe Iuriſdictionem, niſi probetur, quòd venerit caſus exercendi. diſp. 15. q.8.n.6.p.201.
Subditorum animos æquè timentium, & amantium, ſibi conciliet Abbas, & quomodo. diſp.26.gloſſ.7. n.3.p 463.
Subprioris inſtitutionis pro Ordine Prædicatorum, form.28.p.534.
Subreptionis vitium tollit clauſula, *Motu proprio*, niſi ſubreptio procedat ex re ipſa, vel contingat in falſæ cauſæ expreſſione. diſp.18 q.6 n.21.p 330.
Subreptionis præiudicium non tollit clauſula, *Ex certa ſcientia*, niſi quando Princeps informatus proceſſerit. ibid.n.17.p.331.
Subrogans aliquem in ſui locum, debet talem, qui ſit eiuſdem qualitatis, ſubrogare. diſp.5 q.4 n.3 p.37.
Subrogatus in locum alterius, in eius quoque iura, & priuilegia ſubrogatus eſſe cenſetur. diſp.2.q.2.n.30. p.5.& diſp.15 q.11.n.9.p.206.
Subrogatio facta à lege ſemper intelligitur facta cum priuilegiis, ſecùs ſi ſit facta ab homine. ibid. n.10. pag.ead.
Succedere aliud eſt, aliud ſe ſubmittere. diſput.25.q.1. n.181.p.427.
Succeſſio in beneficiis Eccleſiaſticis expreſſè prohibetur. diſp.13.q.5.n.2 p.118.
Suffragium habentes ad electionem vocandi ſunt omnes, & electores ſinguli vocandi. diſp.5. q.3. n.1. pag.35.
Suffragiorum inquiſitio ſecretè, id eſt, ſeorſim, ab aliis de Capitulo eſt facienda, quia ſi fieret in

publico,

publico, electio eſſet nullius momenti, etiamſi omnes conſentirent. diſp.5 q.6.n.12.p.41.

Suffragium ſecretò inquiri, & ſingillatim fieri debet. num.13.

Suffragia Electorum ſingillatim exquiſita in ſcriptis redigenda ſunt. ibid n.14.

Suffragia olim copulatiuè præferebantur, in electione, in quam maior, & ſanior pars Capituli conſenſiſſet, hodie verò in quam maior pars conſentit. ibid. num.20.& 21.

Suffragium præſtandum eſt digno, omiſſo digniori, ad hoc ne indignus eligatur. q.13.n.7.p.49.

Suffragium, quod datur mediante pecunia, ſimoniam inducit. diſp.10.q.3.per totum, p.94.

Superiores Mendicantium ſunt veri Prælati. diſp.1 q.8. n.1. p.8.

Superior Conuentualis, nō habens Abbatem ſupra ſe in Monaſterio, habetur loco Abbatis. ibid.n.2.p.9.

Superiores abſque iuſta cauſa deponere non poſſunt Abbates, & Prælatos Regulares inferiores, qui ad vitam, vel ad certum tempus creantur. diſp.13.q.2. n.1.p.115.

Superioris auctoritas in beneficij permutatione requiritur. q.8.n.12.p.120.

Superior, cuius auctoritate beneficiorum permutatio fieri debet, intelligitur Epiſcopus. ibid n.13.

Superioris licentia vnà cum iuſta cauſa copulatiuè requiritur ad excuſandum à non reſidendo. diſp. 14.q.4.n.12.p.125.

Superioribus quorumcumque Ordinum, & Religioſorum reuocatur facultas quoquomodo conceſſa cognoſcendi cauſas ſuorum ſubditorum ad officium S. Inquiſitionis hæreticæ prauitatis quomodolibet pertinentes. diſp.15.q.7.n.54 p.187.

Superiores, ad quos pertinet alios docere, & erudire, pleniorem tenentur habere de rebus credendis notitiam. diſp.26.gl.1.n.1.p.460.

Supellex Abbatum qualis eſſe debet? vide remiſſiuè diſp.27.q.5.n.3.p.473.

Superpelliceum quali forma fieri debet. diſp.22. q.4. n.14.p.373.

Supplicatio ſola abſque literis ſufficit pro obtinenda ſimplici abſolutoria, ſecùs ad effectum adiudicationis. diſp.16.q.2.n.7.p.262.

Supplicatione ſola, abſque literis Rota procedit ad diſputationem dubiorum, quamuis in ſupplicatione non ſit derogatum regulæ, de non iudicari iuxta form. ſupplicat. n.8.

Supplicationis exemplaris ad Summum Pontificem, form.176.p.574.

Suppreſſionis aliquarum Præbendarum Eccleſiæ Collegiatæ ob tenuitatem. form.127.p.559.

Surdi an reddantur inhabiles ad Abbatias. diſp.5. q.21.n.40 p.58.

Suſpenſi ab executione ſuorum officiorum inhabiles ſunt ad eligendum. diſp.5.q.8.n.13.p.45.

Suſpicio & vnio vnà eſſe nequeunt. diſp.26. gloſſ.11. n.3.p.464.

Suſpicio ſocietatis expultrix. n.4. Hanc negligere Prælatus debet. ibid. Vnio ſimul cum ſuſpicione eſſe nequit. diſp.26.glo.11.n.3. Huic ſtudere Prælatus debet. n.4.

Suſpicioſus idem eſt ac zelotypus. diſp.26.gl.11.n.1. Semper eſt inquietus. n.2.

Syluestrinorum Ordinis exemptio ab Ordinaria iuriſdictione. diſp.15.q.4.n.9.p.141.

Syluestrini decimas ſoluere non tenentur. diſp.15. q.18.n.18.p.224.

ad *Synodum* Diœceſanam non tenentur Abbates & Prælati Regulares exempti accedere. diſp.24. q.4. n.1.p.391. Limita, vt n.3.& 4.

Signum eſt ſubiectionis. n.2. Ad eam tenerentur accedere, ſi Parochialium Rectores eſſent, etiamſi nullius Diœceſis. ibid.n.5. Limita vt n.6.

in Synodo Epiſcopus, vel alius loci Ordinarius nihil poteſt exemptis præcipere, præter ea quæ animarum curam concernunt. n.7.

Synodo Diœceſanæ intereſſe tenentur Abbates & Prælati ſeculares. ibid.n.8.p.392.

Synodis in Prouincialibus deciſiuum votum habent Abbates, & alij Prælati Regulares. ibid.n.9.

Synodo in Prouinciali votum conſultiuum tantùm habent Procuratores Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum. ibid.n.10.

Synodorum genera quot ſunt. ibid.q 7.n.1.p.394.

Synodum an eodem iure quo Epiſcopi congregare poſſint Abbates & Prælati omnes qui ſunt locorum Ordinarij. ibid. n.2.

in Synodo Diœceſana primus locus poſt Epiſcopum competit Abbatibus. diſp.24 q.5.n.1.p.392.

Synodi indictionis Formulæ, 141.& 142.p.564.

Synodi prærogationis, form.143.p.565.

Synodi nouæ indictionis, form.144. ibid.

Decreti, quòd nulli præiudicetur ſedendo in Synodo, form.145 ibid.

Decreti de Fide Catholica pro Synodo, form.146. ibid.

Decreti de Doctrina Christiana pro Synodo, form.147.p.566.

Decreti ſacri Concilij Tridentini de eligendis examinatoribus ad Parochiales Eccleſias in Synodo, form.148. ibid.

Decreti Concilij Tridentini de eligendis quibus committantur cauſæ in Synodo, form.149.ibid.

Decreti Profeſſionis Fidei in Synodo, form.150. p.567.

T

T*Abellas*, & luminaria ad non Canonizatorum vel Beatificatorū ſepulchra apponere ex Conſtitutione Vrbani VII. non licet. diſp.15.q 7.p.197.

Tabenna Thebaïdis inſula in qua ſeptem millia Monachorum ſub S.Pachomio olim viuebant. diſp.1. q.11.n.1.p.15.

Taciti maior eſt vis, quàm expreſſi, niſi diuerſa ſit ratio. diſp.16.q.15.n.5.p.274.

Taciturnitas alicuius conditionis, qua cognita, Superior non ita facilè diſpenſaſſet, reddit diſpenſationem nullam. diſp.5.q.18.n.1.p.54.

Talis quis præſumitur eſſe qualem habitus demonſtrat. diſp.15.q.1.n.268 p.415.

Tallia, Collecta, & impoſitio quid ſint. diſp.15.q.21. n.2.p.243.

Taxa omnium Abbatiarum & Monaſteriorum orbis terrarum ad exemplar libri ſacri Collegij & Reuerendiſſimæ Cameræ Apoſtolicæ, ordine alphabetico digeſta. p.489. vſque ad p.515.

Tempus a iure ſtatutum ſuper electione Religionis non currit. diſp.5.q.7 n.9.p.43.

Tempus vnum quod videatur alteri ineſſe operatur clauſula, *Ex nunc, prout ex tunc.* diſp.18. q.6.n.5 [illegible] pag.332.

Temporis ex antiquitate præſumitur confirmatio Papæ. diſp.25.q.1.n.147 p.409.

Territoria diſtinguere, & ſeparare eſt ſolius Papæ. diſp. 15.q 9.n.8.p.201.

Territorium ſeparatum acquirere poſſunt Prælati inferiores præſcriptione immemorabili, vel quadragenaria cum titulo, excludendo prorsùs Epiſcopum, latè traditur. & opinio contraria reprobatur, & declaratur. n.9.10.& ſeq.

Territorium habere Prælatis ius non reſiſtit, cùm

expreſsè id non prohibeat, ſed tantùm præſumit ſolum Epiſcopum habere Diœceſim. n. 13.

Tertiarij Fratres Ordinis Sancti Franciſci, de pœnitentia vulgo nuncupati, quam communicationem priuilegiorum habeant. diſp. 17. quæſ. 2. num. 39. pag. 293.

Tertiariorum tam fratrum, quàm ſororum, tam in communi, quàm in particulari viuentium priuilegia. n. 49. p. 300.
à Sixto IV. Nicolao V. & Paulo II. confirmata fuere. diſp. 18. q. 3. n. 30. p. 318.

Tertij iuri non ſolùm in re, ſed etiam ad rem non præiudicat clauſula *Motu proprio*. diſp. 18. q. 6. n. 22. 23. & 26. p. 330.

Tertij in præiudicium nihil operatur clauſula *De plenitudine poteſtatis*. diſp. 18. q. 6. n. 31. p. 331.

Tertij in præiudicium non operatur clauſula, *Pro expreſſis*, &c. n. 44.

Tertij reſpectu componentis pro ſuo intereſſe nihil operatur clauſula *Appellatione remota*. n. 60 p. 333.

Teſtamentorum executores non poſſunt aſſumi Religioſi, niſi Superioris licentia impetrata. diſp. 15. q. 7. n. 23. p. 160.

Teſtamentorum & vltimarum voluntatum executores, licèt ſint Regulares exempti, ad ſuſcepti muneris rationem reddendam per Ordinarios locorum compelli poſſunt. ibid.

Teſtes qui vocandi & quomodo interrogandi quoad perſonam promouendi ad Abbatias, & Monaſteria. diſp. 8. q. 2. n. 2. p 82.

Teſtes ad probandum locum eſſe in Diœceſi, qualiter deponere debeant. diſp 15. q. 9. n. 32. p. 205.

Teſtes eſſe poſſunt in ſuis cauſis Monachi Caſinenſes, & Vallis Vmbroſæ. n. 27. p. 479.

Teſtium Synodalium decreti, form. 133. p. 560.

Teſtibus ab his iuramenti præſtandi, formula. 134. pag. 560.

Teſtium dicta per modum memorialis ſcribendi, form. 21. p. 592.
Eorum examinationis, form. ibid.

Teſtes examinandi ſuper fama alicuius infamati de hæreſi, form. 22. p. 593.

Textus in cap. auaritiæ, de elect. in 6. eſt canon latæ, non auferendæ ſententiæ, eſt tamen neceſſaria declaratio Iudicis ſuper facto, vt pœnæ in eo introductæ ſit locus. diſp. 6. q. 1. n. 16. p. 67.

Textus *in cap. ſi de terra de priuilegiis declaratur*. diſp. 16. q. 15. n. 4. p. 274.

Textus in *can. peruenit 91. diſtinct.* declaratur. diſp. 19 q. 1. n. 3. p 334.

Textus *in cap. cùm ex officij, de præſcripto.* declaratur. n. 5. p. 336.

Theatini à quo fuerint exempti ab Epiſcoporum iuriſdictione. diſp. 15. q. 4. n. 24. p. 146.

Theatini Clerici gaudent priuilegiis Canonicorum Regularium Lateranenſium, & Clericorum de Somaſcha, Societatis IESV, & aliorum tam Mendicantium, quàm non Mendicantium. diſp. 17. q. 1. n. 42. p. 297.

Theatini Clerici Regulares à Clemente VII. Paulo III. Iulio III. Paulo IV. & Paulo V. ſuorum Priuilegiorum confirmationem impetrarunt. diſp. 18. q. 3. n. 34. p. 318.

S. Thecla à D. Paulo Apoſtolo Virgo conſecrata. diſp. 2. q. 10. n. 3. p. 25.

Timoratus quòd debeat eſſe Abbas quomodo intelligitur. diſp. 26. gloſſ. 13. n. 1. p. 466.

Timor Dei donum eſt Charitati annexum. ibid. n. 2. pag. 466.
Principium humilitatis. ibid.
Radix omnium virtutum. ibid.

Timor Domini eſt initium ſapientiæ. diſp. 26. gloſſ. 15. n. 2. p. 466.

Titulus validus, & legitimus ſuperueniſſe præſumitur ex curſu longiſſimi temporis cum obſeruantia. diſp. 7. q. 5. n. 9. p. 76.

Titulum cum poſſeſſione habens, non tenetur probare ſententiam, vel patientiam aduerſarij. diſp. 15. q. 4. n. 25. p. 204.

Titulum, & poſſeſſionem ſuſficit decretum irritans, quando intrat conſtitutio, cui adhæret. diſp. 18. q. 6. n. 48. p. 332.

Tonſura Monachorum antiquitas. diſp. 27. q. 2. n. 1. pag 470.
Ab Apoſtolis inſtituta. ibid.

Tonſuræ forma triplex apud veteres. n. 2.
Quánam vtebatur Simon Magus. ibid.
Quo fine inſtituta. ibid.
Coronæ Spineæ ſpeciem refert. ibid. n. 3.
Signum eſt Conſecrationis à Nazaræis vſurpatum. ibidem.
Conuerſionem & pœnitentiam indicat. ibid.

Tonſuræ primæ ſuſceptæ atteſtationis, form. 198. pag. 584.

Tranſitus vt fiat de vna Religione ad aliam, magis attenditur ratio Clericatus, quàm arctitudo, diſp. 25. q. 1. n. 92. p. 405.

Tranſitum ad aliam Religionem prætextu literarum Apoſtolicarum facere non poſſunt Caſinenſes, & Vallumbroſani. n. 29. p. 480.

Tremuli manibus, capite, lingua, &c. ſunt intelligibiles ad Abbatias diſp. 5. q. 21. n. 26. p. 58.

Tributum ſoluit Chriſtus Dominus, quia voluit, non quia debuit. diſp. 15. q. 20. n. 2. p. 235.

Tributum imponi non poteſt ſuper bonis, non ſolùm patrimonialibus, ſed etiam ſuper bonis donatis, emptis, & quocumque canonico titulo ad Eccleſiam, & Eccleſiaſtas perſonas tranſlatis. ibid. num. 3.

Tributum, vectigal, gabella, telonium, & aliæ huiuſmodi ſignificant exactionem debitam Principibus, ſiue Communitatibus. diſp. 15. quæſ. 21. n. 1. pag. 242.

Tributum, vectigal, & alia huiuſmodi in ſpecie quid ſignificent, & quomodo inter ſe differant. diſp. 15. q. 21. n. 2. p. 243.

SS. Trinitatis Ordo quam communicationem priuilegiorum à Sede Apoſtolica obtinuerit. diſp. 17. q. 1. n. 25. p. 289.

SS. Trinitatis Redemptionis Captiuorum Ordo aſſecutus eſt ſuorum priuilegiorum confirmationem à Gregorio XIII. diſp. 18. q. 3. n. 22. p. 316.

Tunica veterum Monachorum & Monialium qualis? diſp. 27. q. 1. n. 1. p. 469.

Tunica Paſtoralis perſeuerantiam denotat. diſp. 20. q. 1. n. 9.
Cur induitur poſt Albam. ibid.

Tunicella Subdiaconatus in quo à Dalmatica Diaconali differat. diſp. 22. q 4. n. 16. p. 373.

Tunicellæ Pontificalis forma. diſp. 20. quæſ. 2. n. 13. pag. 350.

Turbulentia Abbati fugienda. diſp. 26. gloſſ. 7. num. 2. pag. 463.

Turbulentus quis dicatur. diſput. 26. gloſſ. 7. num. 1. pag. 463.

V

V*Acatio* noua non inducitur Commenda ceſſante. diſp. 4. q. 6. n. 2. p. 31.

Valetudinarij & ſæpe ægrotantes an ſint ineligibiles. diſp. 5. q. 22. n. 44. p. 59. & n. 15. p. 57.

Valliſcholarium

Valliſcholarium Abbates gaudent priuilegio conſecrationis Altarium & aliorum Eccleſiaſt. ornamẽtorum diſp.25.q.2.n.1.p.379 & q.4.n.3 pag.382.

Valliſcholarium Abbati conceſſum eſt benedictionis ſolemnis poſt Matutinarum, Miſſarum, & Veſperarum ſolemnitatem priuilegium. diſp.21.q.7.n.3. pag.362.

Vallis-Oleti Congregationis S. Benedicti Monachi à Decimis exempti. diſp.15.q.18.n.15.p.222.

Vallis-Vmbroſa Congregationis omnium Monaſteriorum, ac locorum & perſonarum immunitas ab Ordinariorum, & aliorum poteſtate. diſp. 15. q.4. n 6.p.138.

Ab omnibus oneribus & tributis per quos exempta diſp.15.q.20.n.6.p.238. & ſeqq. Item. q.21. n.2 p.245.

Habet communicationem omnium priuilegiorum Caſinenſium,& Mendicantium. diſp.17.q.1.n.3. pag.281.

Vide memorabilem Bullam Iulij II. prædictæ communicationis. p.474.

Per multos Summos Pontifices ſua priuilegia confirmata,& roborata retinet, præcipuè per Innocentium II. Cæleſtinum II. Eugenium III. Anaſtaſium IV. Alexandrum III. Iulium II. & alios multos. diſp.18.q.3.n.8.p.312.

Eius Abbates tam ſpecialiter, quàm vniuerſaliter gaudent priuilegiis vtendi Inſigniis Pontificalibus. diſp.20.q.1.n.17.p.345.

Poſſunt poſt Matutinorum, Miſſarum,& Veſperarum ſolemnitatem, populo benedictionem ſolemnem elargiri. diſp.21.q.7.n.3.p.361.

Vallis-Vmbroſæ Abbates qui Conciliis Generalibus interfuerunt recenſentur. diſp.24.q.2.n.7.p.390.

Vallis Vmbroſæ Congregationis priuilegia referuntur in memorabili priuilegio Iulij II. & aliorum Pontificum. p.475.& ſeqq.

Vallis-Vmbroſæ Congregationis monaſteria & omnia bona confirmantur. n.21.p.478.

Et detentores eorum excommunicantur. n 22.

Vallis-Vmbroſæ Congregationis Nouitiorum profeſſionis, form.1.p.521.

Vallumbroſani decimarum ſolutioni adſtricti non ſunt. diſp.15.q.18.n.11.p.222.

Vallũbroſani eximuntur à Proceſſionibus.n.13.p.477. Gabellis. n.14. Talliis.n.15. Dariis. n.16. Collectis. n.17. Principum oneribus. n.18. Decimis omnibus. n.19.

Vallumbroſani, & Caſinen. in vnione Monaſteriorum, & locorum poſſunt facere pacta, & conuentiones abſque vitio ſimoniæ.n.48.p.487.

Vaſorum Eccleſiaſticorum conſecratio an ad Abbates & alios Regulares Prælatos ſpectet.diſ.23.q.2.n.1. pag.379.

Priuilegia, quibus conceſſum eſt, vt Abbates poſſint Calices,Patenas,Pixides, & alia ſimilia Vaſa Eccleſiaſtica conſecrare,recenſentur. ibid.

Vaſa Eccleſiaſtica vt Calix, Patena, &c. ab Abbate conſecranda, qualia eſſe debeant & quando cenſeantur amittere conſecrationem;itavt iterum conſecrari debeant. diſp.23.q.3.per tot. p.380.

Vaſſallos grauans,feudo priuatur. diſp.15.q.3. num.4. pag.132.

Vectigal quid ſit. diſp.15.q.21.n.2.p.243.

Vendere ſeu emere aliud eſt,quàm venditioni ſeu emptioni ex pòſt facto aſſentiri.diſp.10.q.3.n.9.p.93.

Verba narratiua, quæ principaliter non proferuntur propter ſe,plenam probationem non faciunt. diſp. 15 q.5.n.5.p.152.

Verba priuilegij,tali Monaſterio, vel Eccleſiæ,*nec tu, nec Presbyteri tui aliquid moleſtiæ inferatis*, quid operentur. ibid. num.20. pag. 154.

Verba, *perpetuò eximimus,& totaliter liberamus*. quid operentur circa exemptionem à quocumque iure Ordinariis competente. diſp.15 q.5 n.22.p.154.

Verba priuilegij Pontificis ſecundùm Canones, non ſecundùm leges ciuiles interpretanda ſunt.diſp.16. q.5.n.11.p.264.

Verba, *Et decretis Sacri Concilij Tridentini non aduerſentur*, reuocant ſolùm priuilegia, quæ à prædicto Concilio Trid. reuocata ſunt per clauſulam, *Non obſtantibus, &c.* diſp.18.q.6.n.3.p.328.

Verba ſunt intelligenda,non ſecundùm quod ſonant, ſed ſecundùm mentem, & intentionem proferentis. n.68.p.333.

Verba debent interpretari naturaliter, & propriè, & verè; non autem accidentaliter, ciuiliter, & fictè. n.70 p.333.

Verba diſpoſitiua quæ? diſp.25.q.1.n.58.p 403.

Verba enunciatiua prolata per modum cauſæ, probant. n.59.

Item quando ſunt geminata. n.60.

Item in antiquis. n.61.p.404.

Item quando ſunt emanata motu proprio. n.62.

Verba narratiua Papæ non probant, niſi ad effectum, ad quem ſunt prolata; ſecus quando principaliter contingit ſuper illis dubitari. diſp.25. q.1. n.287. pag 427.

Veſperas, & Miſſam Abbatiali more celebrandi pro Abbatibus modernis licentiæ, form.19.p.531.

Veſtes electi in Abbatem. diſp.11.q.14.n.20 p.107.

Veſtes & ornamenta Prælatitia an Abbatibus & aliis Prælatis tam ſecularibus, quàm Regularibus conueniant. diſp.20.q.2.p.347.

Veſtes & ornamenta quibus ex ſtylo Curiæ Romanæ vti poſſunt Abbates & alij Prælati tam Regulares quàm ſeculares. diſp.20 q.2.n.1.p.348.

Veſtes debent eſſe coloris Religionis profeſſæ, niſi ex priuilegio Sedis Apoſtolicæ ſuper hoc diſpenſetur. num.6.ibid.

Veſtes Abbatum non poſſunt ita de facili demonſtrari; ideò conſuetudines, & priuilegia Abbatum inſpicienda ſunt. q.2.n.10.p.349.

Veſtes ſacras benedicere poſſunt Abbates ex conſuetudine. diſp.22.q.2.n.3.p.371.

Vide *Benedictio*, *Ornamenta Eccleſiaſtica*.

Veſtes ſacræ benedictionem amittunt, & iterum benedicendæ ſunt,quando ita franguntur,vt ad vſum, ad quem deſtinatæ fuerant, ampliùs aptæ non ſint. diſp.22.q.4.n.1.p.372.

Quid ſit faciendum, quando huiuſmodi veſtes ex vetuſtate eò deductæ ſunt,vt diuinis vſibus ampliùs inſeruire nequeant. n.2 p.373.

Veſtium ſacrarum ſignificationes,vide remiſſiuè. n.3.

Veſtitus & ornamenta quæ Abbatibus, qui in Synodis, & aliis ſolemnitatibus interſunt, conueniant. diſp 24.q.6.per tot.p.393.

Veſtis ſola linea eſt habitus Canonicorum Regularium, cætera verò indumenta ſunt ex accidenti, & non mutant Ordinem. diſp.25.q.1.n 31.p.402.

Veſtis excellentia arguit maiorem excellentiam, & dignitatem. diſp.25.q.6.n.2.p 445.

Veſtes cur mutentur in Monachis? diſp. 27. q.1. n.2. pag.469.

Veſtium diuerſitas pro dignitatum varietatur vſurpanda eſt. diſp.27.q.1.n.2.p.469.

Vexationis redemptio,vt licita ſit oblata pecunia, inſpiciendum eſt,an perſona, cui datur pecunia,obeſſe tantùm, vel obeſſe ſimul, & prodeſſe valeat. diſp.10.q.4.n.7.p.94.

Vexationem ab his qui non obeſſe tantùm, ſed prodeſſe valent, pecunia oblata redimere nequit ius

Digitized by Google

in re nondum habens, abſque ſimonia. *Declara.* num.8.& 9.

Vexatio, oblata pecunia redimi poteſt ab iniuſtè vexantibus, qui obeſſe ſolùm,& non prodeſſe valent, etiam ante ius quæſitum. n.10.

Vexationem à ſubornatoribus electorum redimere, licitum eſt abſque ſimonia. n.11.& 12.

Vexationem iniuſtam patiens, ad illam redimendam ſpirituale aliquid dare abſque ſimonia non poteſt. num.13.

Vexilla bellica an ab Abbatibus benedici poſſint. diſp.22.q 5.n.2.p.374.

Vicaria regendi aliquam Congregationem, form.168. pag.572.

Vicarij pro tota Prouincia Dominicanæ inſtitutionis, form.20.p.532.

Vicarij in tali, vel tali loco inſtitutionis, form.23. pag.533.

Vicarij ad Parochialem vacantem, donec de Rectore prouideatur deputationis,form.109.p.553.

Vicarij Sede vacante inſtitutionis à Capitulo, form. 181.p.577.

Vicarij Generalis conſtitutionis,form.182.p.578.

Vicarij Foranei deputationis,form.183.ibid.

Vicarij reuocationis,form.184.p.579.

Vicarius Epiſcopi habet Ordinariam,& ampliſſimam Iuriſdictionem diſp.25.q.3.n.9.p.442.

Vicarius debet honorari vti Epiſcopus.n.10.

Vicarij Generales Epiſcoporum ſunt ad nutum conſtituentium amouibiles.diſp.1.q.2.n.31.p.5.

Vicarius Generalis Epiſcopi habet dignitatem, & eſt in dignitate conſtitutus.diſp.1.q.2.n.32.p.5.

Vicarij Generalis ab Inquiſitore in prouincia inſtituendi,form.19.p.591.

Vicariorum literarum patentium,form.16.p.530.

Vicario Epiſcopi abſque ſpeciali mandato quæ non liceant,vide remiſſiuè.diſp.25.q.3.n.6.p.441.

Vigilantia circa Dei cultum quæ requiratur in Prælatis.diſp.26.gloſſ.13.n.12.p.467.

Viliſſimus reputandus eſt, qui cæteris dignitate præſtat,niſi præcellat etiam ſcientia,& ſanctitate. diſp. 5.q.13.n.2.p.48.

Villelmitani, ſiue Albotum Mantellorum Prælati in Gallia à Rege nunquam nominantur.Item nec Cæleſtini.diſp.7.q.1.n.5.p.71.

Villicorum,ſeu Colonorum licentia ad intrandum Monaſteria Monialium,form.96.p.550.

S.Vincentij Pariſienſis Monaſterij exemptio à Gregor. Magno Sum. Pontifice conceſſa. diſp.15.q.4.n.1. pag.13.

Vinco te multò magis, ſi vinco vincentem te.diſp.25.q.2. n.12.p.438.

Vinolentia quantum Eccleſiaſticorum puritati officiat. diſp.26.gloſſ.3.n.1.p.461.

Vinolenti & inebriari ſe conſueti, an poſſint in Abbates eligi.diſp.5.q.21.n.49.p.59.

Vir cur aperto capite oret?diſp.27.q.1.n.2.p.469.

Virtutes quibus Prælati tam ſæculares quàm Regulares eminere debent,diſp.26.gloſſ.13.n.14 p.468.

Viſitatio Parochiæ Monaſteriis exemptis annexæ abſque grauamine ab Epiſcopo fieri debet. diſp.15.q. 7.n.47.p.162.

Viſitatio perſonarum ſecularium exercentium curam animarum fieri non debet ab Epiſcopis in Monaſteriis in quibus reſident Generales Ordinum. ibid.n.49.

Viſitatio Eccleſiarum Monaſteriorum exemptorum ab Epiſcopo fieri non poteſt.ibid.n.50.

Viſitatio eſt actus iuriſdictionalis. diſp.15.q.9.n.27. p.204.

Viſitationes non probant exercitium iuriſdictionis, niſi probentur factæ ante Concilium,vel iure ordinario, quod non præſumitur, ſed potiùs contrarium.num.28.

Viſitationis præſcriptio. Vide *Præſcriptio*.

Viſitationes faciendæ denunciationis,form.57.p.540.

Viſitationis Abbatialis Eccleſiarum tam Regularium, quàm Secularium intimationis,form.12.p.528.

Viſitationis,ſeu Inquiſitionis generalis proceſſus ſimpliciter incepti,form.60 p.541.

Viſitandi Monaſteria Monialium facultatis, form.92. pag.349.

Viſitandi Monaſteria Monialium ex delegatione Apoſtolica facultatis,form.93.ibid.

Viſitationis pro Religione Dominicana inſtitutionis, form.13.p.528.

Viſitatorum literarum patentium pro Religione Cæleſtinorum,form.14.p.529.

Viſitator vbi procedit per viam denunciationis, quæ facere debeat,form.58.59.p.340.

Vita Monaſtica fuit perfectè inſtituta à Chriſto Domino.diſp.2.q.8.n.1.p.13.

Vitæ Monaſticæ,ac Religioſæ cultores,nonnullos floruiſſe traditur poſt Chriſti Domini, & SS.Apoſtolorum tempora.q.11.per totum p.15.

Vitæ actiuæ cum contemplatiua coniunctæ opus dignius eſt opere vitæ actiuæ tantùm. diſp.25.q.1.n. 165.p.411.

Vita actiua eſt magis frugifera, quàm contemplatiua. diſp.25.q.1.n.171.p.412.

Vitæ actiuæ opus eſt duplex.n.172.

Vita Abbatis Monachis exemplo eſſe debet. diſp.27. q.9.n.1.p.473.

Vitæ arctioris licentiæ,form.31.32.p.535.

Vitæ arctitudo. Vide *Arctitudo*.

Viuere in communi,denotat paupertatem,diſp.25.q.1. n.35.p.402.

Vnioni Prælatus ſtudeat, & negligat ſuſpicionem ſocietatis expultricem, &c. diſp.26. gloſſ.11.num.4. pag.463.

Vnionis Eccleſiæ Parochialis alteri ſimili, form.143. pag.357.

Vnionis Beneficij ſimplicis Parochiali Eccleſiæ,form. 124 p.158.

Vnionis tenuis Præbendæ dignitati Eccleſiæ Cathedralis faciendæ,form.125.ibid.

Vnionis duarum Capellaniarum in Eccleſia Collegiata cum diſmembratione fructuum alterius, form.126.p.539.

Vnionis, ſeu applicationis Beneficiorum ſimplicium Collegio ſeminarij,form.127.p.559.

Vniuerſitas vel Capitulum vt aliquid explicent omnium conſenſus, vel diſſenſus præſtari debet. diſp. 5.q.4.n.14.p.36.

Vniuerſitatis negotia per contumaciam particularium impediri non debent.diſp.5.q 3.n.28.p.37.

Vniuerſitate ab aliqua quæ fiunt, nomine Vniuerſitatis fieri debent per congregatos in vnum. diſp.5.q. 6.n.4.p.40.

Vniuerſitatis ius in vno ſolo remanere poteſt. diſp.5. q.8.n.3.p.44.

Voluntas non fertur in incognitum.diſp.16.q.10.n.8. pag.268.

Vota tria Caſtitatis ſcilicet, Paupertatis, & Obedientiæ à Chriſto inſtituta.diſp.2.q 8.n.2.& ſeqq.p.14.

Vota data per contemptos extra Capitulum, non augent numerum,ſed tantùm proſunt,ne electio aliàs valida irritetur.diſp.5.q.3.n.13.p.36.

Vota per Capitulum, & Vniuerſitatem in omnibus per eos explicandis,collegialiter, & ſimul in vnum dari debent.ibid n.14.

Vota electorum ægrotantium quomodo ſint exquirenda.

renda.ibid.n.20.
Votum ab Electoribus abſeotibus exptimi non poteſt,nec per litetas,oec pet extraneum , ſi nullus de Capitulo Procuratot eſſe velit.q.4.n.7.p.37.
Vota ſingulotum Electotum ſectetè exquirenda ſunt à Scrutatotibus,& an viua voce, vel in ſcriptis pet ſchedulas tradenda ſint.q.6.n.8.p.40.
Vota ſingulotum eligentium exquitenda ſunt ſectetò à ſcrutatotibus ; & an viua voce,vel in ſcriptis pet ſchedulam ttadenda ſint.n.10.
Vota electotum ſigillatim exquiſita, in ſctiptis tedigi debent , & mox in communi ſtatim poblicari. n. 24.& 15. p. 41. & quando dicantur in communi publicati.ibid.
Vota in communi quando publieari dicantur. ibid. num.16.
Vota eligeotium poſtqoam fuerint publicata , fieri debet ipſorum collatio reſpectu numeti, meriti, & zeli.n.17.
Vototum eollatio reſpectu meriti, & zeli, in electionibus Regulariũ eſt ſublata per Concil.Trid.n.18.
Vototũ collatio fieri debet mox poſt publicationem, id eſt nullo actu extraneo interpoſito.o.20.
Votorum & ſtudiorum diuerſitas coniungi & cohærere non poteſt.q.11.n.4.p.47.
Votum deciſiuum in Conciliis habet Abbates ſicut Epiſcopi.diſp.24.q.2.n.2.p.390.
Votum deciſiuom in Prouincialibus Synodis habent Abbates & alij inferiores Prælati. quæſ.4. num.9. pag.392.
Votum conſultiuum habent in Synodis Prooincialibus Abbatum Procutatores.n.10.
Vota ttia Religioni eſſentialia licèt Apoſtoli oon expteſsè profiterentur , tamen illa obſetuabaot. diſp. 25. quæſit.1. num.38. pag. 402.
Vrbani I. Papæ tempus.diſp.2.q.3.n.3.p.11.
Vrbanus VIII. abuſibus occurrit eotum qui ex opinione ſanctitatis,& deuotionis,vel potiùs beneuolentiæ etga defunctos quoſdam nullo Canonizationis,aut Beatificationis titulo inſignitos,tabellas, imagines ant alia eiuſmodi iis offetunt. diſp.15.q. 7.n.53.p.167.
Vſurarij poſſunt ab Ordinatio impediri ne ſepeliantut in loco etiam exempto. diſp.15.q.7.vetſ. *Ordinarius poteſt ſe*.p.168.
Vſutarij Eccleſiaſticæ Sepulturæ traditi,ab Otdinario mandari poreſt vt homo eximantut, aliàs contrauenientes puniti poſſunt.ibid.
Vtilitas Eccleſiæ , vel Reipublicæ eſt ioſta cauſa non reſidendi. diſp.14.q.4.n.8.p.125.
Vtilitas Eccleſiæ excuſans à teſidentia conſidetatur teſpectu Eccleſiæ, in qua tenetut qois reſidere, limita, vt num. ſeq. ibid.n.9.
Vtilitas euidens Reipublicæ,quæ intelligatur.ib.n 10.
Vultus hilaritas in Prælato tequiritur,vt ſubditi hilares fiant. diſp.26. gloſſ.7.n.4.p.463.

Z

Z*Elotypia* qoid ſit. diſp.16.gl.10.n.1.p.464.
Zelo Abbas horis ſingulis ardere debet. diſp. gloſſ.10.n.2.p.464.
Zelotypia in Abbate , qui Chriſti perſonam getit, vitupetanda eſt. n.3.
Zelotypus idem eſt ac ſuſpicioſus. diſp. 26. gloſſ.11. n.1.p.464.

F I N I S.

Digitized by Google

m. Legatoria Artistica
CHILLE FIORE
Grande Archivio, 3 - Napoli